Biblioteca municipală

flacăra

ANUL XXVII-NR. 40 (1217) - 5 OCTOMBRIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Refuzul oboselii de-a îndrăzni și crea

Progresul ridică în orice țară numeroase și complexe probleme. Pentru noi, progresul înseamnă, în primul rînd, creștere economică, iar baza acestei creșteri o reprezintă — așa ca dealtfel peste tot în lumea contemporană — nu o dezvoltare oarecare, ci dezvoltarea într-un ritm foarte accelerat, care să ne apropie și, pînă la urmă, să ne introducă în marșul foarte accelerat al țărilor celor mai dezvoltate. Demonstrația că neîncadrarea într-un asemenea ritm înseamnă, azi, nu un progres, ci, dimpotrivă, stagnare, este făcută. Referitor la un anumit grup de țări africane — arăta statistica unei prestigioase organizații internaționale — menținerea ritmului lor actual, un ritm foarte lent, le-ar cere nu mai puțin decît 2 000 (două mii !) de ani ca să poată ajunge la nivelul (de azi) al Statelor Unite. Timp în care, bineînțeles, Statele Unite nu vor sta pe loc...

Un paradox pare, desigur, acest lucru ; dar un paradox real, de care trebuie să ținem neapărat seama. Desigur, România nu se află în situația exemplului dat, baza de la care s-a făcut lansarea noastră pe traiectoriile civilizației moderne este la alte cote oricum, însă trebuie să fim cu capul pe umeri și să înțelegem clar că problema se pune și pentru noi într-o măsură foarte categorică.

Iată de ce este într-u totul exemplară perseverența cu care conducerea partidului — tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, acționează pentru ca ritmurile de dezvoltare a țării să fie acelea care pot face din România o țară a primelor eșaloane, și nu o țară rămasă în urmă. Iar între pretențiile care ni se adresează direct este aceea a lucrului foarte bine făcut. A calității la nivelul cotelor celor mai înalte existente în lume. **„Este necesar, arăta secretarul general al partidului, să înțelegem că problema calității produselor, a nivelului tehnic trebuie să preocupe zilnic, în fiecare oră, în fiecare minut toate conducerile întreprinderilor, toate organizațiile de partid, comitetele județene de partid, toți comuniștii, toți oamenii muncii".**

Deci, nu există nimeni între noi pentru care problema calității să rămînă în afara preocupărilor : de calitatea muncii noastre depinde ieșirea noastră în acerba — și o putem numi ferm așa — competiție internațională. Iar de această reușită depinde într-o foarte mare măsură, azi, însăși capacitatea „buzunarului" nostru, al fiecăruia.

„Trebuie — arăta foarte limpede tovarășul Nicolae Ceaușescu — **să punem în fața oamenilor muncii problemele deschis ; întreprinderile nu vor putea funcționa dacă nu vor realiza produse de calitate înaltă".**

Desigur, aceasta nu înseamnă numai o simplă înțelegere în vorbe a adevărului amintit. Înseamnă ordine. Înseamnă disciplină. Înseamnă control — la singe, dacă se poate spune așa — controlul calității **fiecărui** produs care iese pe poarta **fiecărei** întreprinderi.

Și mai înseamnă, desigur, o luptă fermă pentru nou. Pentru a putea fi compe-

(Continuare în pagina 7)

EUGEN FLORESCU

ALEXANDRU PHOEBUS — Familia

Adevărul și vigoarea societății noastre

În adjudecarea adevărului, victoriile și insuccesele ne sînt, în planul conștiinței, deopotrivă de valoroase. Aprecierea riguroasă a victoriilor și recunoașterea autocritică, responsabilă, a lipsurilor au devenit în anii socialismului dovada indubitabilă a maturității politice, civice și profesionale. A vorbi despre rolul factorului conștient în aplicarea noului, înseamnă a avea în vedere, în primul rînd, condiția subiectivă a înfăptuirii lui, **atitudinea novatoare**, sau ceea ce presupune în permanență confruntarea lucidă a omului cu viața și cu sine însuși.

Recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. — desfășurată în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și finalizată prin importanta cuvîntare rostită de secretarul general al partidului nostru — rămîne în acest sens un exemplu edificator. Destinat, în principal, cercetării atente a modului în care se realizează planul pe acest an și măsurilor necesare pentru înfăptuirea lui exemplară, colocviul comuniștilor români reprezintă însă, prin profunzimea analizei și densitatea ideilor prezentate, un viguros și memorabil document programatic pentru întreaga noastră devenire.

Am înfăptuit lucruri admirabile, dar încă nu pe măsura uriașului potențial creator de care dispunem. Lupta pentru o nouă calitate a muncii și a vieții reprezintă în primul rînd o problemă de ordin politic și moral, vizînd în mod nemijlocit omul, răspunderea pentru perfecționarea pregătirii sale profesionale, pentru obiec-

(Continuare în pagina 2)

LIVIU TIMBUS

ACTUALITATEA

Sărbători în aur și argint

Zilele trecute, mare sărbătoare în familia Păun din Orăștie ! Bătrînii Gheorghe și Aneta și-au sărbătorit nunta de aur, iar una dintre fetele lor, cea mare, și-a sărbătorit-o pe cea de argint. La atîta bucurie, un singur recreț : lipsa bronzului. Ca să fie podiumul plin.

Ulcosilvanilul premiat la Zagreb

La Tîrgul internațional de la Zagreb, pavilionul românesc a obținut șase medalii de aur. Printre exponatele premiate se numără și medicamentul doctorului Ioan Pușcaș, „Ulcosilvanil".

Utilaje care produc amortismente

Grijulie, conducerea cantinei restaurant nr. 1 din Lugoj a achiziționat de un an de zile o sumedenie de utilaje moderne, să fie vînzarea mai eficientă și ciorba mai gustoasă. Valoarea lor : 150 000 lei. Pînă una, alta însă, se mai așteaptă aprobarea de instalare, utilajele cu pricina producînd doar amortismente. Cam 3 000 lei pe lună.

Toți

La ultimul examen de bacalaureat, toți elevii din clasa profesorului Liviu Ionescu de la Liceul „Mircea cel Bătrîn" din Constanța au obținut la matematici nota 10.

Cine plătește ?

170 de panouri și 28 de ferme necesare amenajării unor dormitoare comune la șantierul „Banatul" din Anina au fost aranjate cu multă atenție în pădure unde, într-o noapte, au luat foc. Cineva trebuie să plătească suta de mii de lei, paguba și, de asemenea, să se îngrijească și de cazarea muncitorilor.

Dan Andrei Aldea aplaudat la Dresda

La Festivalul internațional al șlagărelor „Dresda 1978", la care a participat și formația „Sfinx", Dan Andrei Aldea a obținut premiul pentru interpretare și aranjament muzical (cu piesa „Mugurii vii", compoziție proprie pe un text de Dan Mutașcu), iar formația a primit o diplomă oferită de ministerul culturii din țara prietenă.

Moisei

În Maramureș, la Monumentul eroilor din Moisei, au început filmările la un lung metraj artistic sub regia lui Virgil Calotescu.

ȘTEFAN AUREL ALEXANDRESCU

Metoda SANAB și-a confirmat public valoarea

La jumătatea lunii august, un cititor din Brăila ne informa că ziarul local „Înainte" a publicat un interviu cu inginerul Petre Buleci, de la șantierele navale locale, mai veche cunoștință a celor care urmăresc revista noastră.

Zilele trecute l-am vizitat din nou, deoarece am aflat că la Brașov s-a desfășurat întîlnirea mult așteptată dintre grupul de specialiști din diverse întreprinderi și instituții cu vechiul arbore cotit, bătrîn de 100 de ani și dezafectat, cum se știe, în urma deteriorării sale ce părea iremediabilă. Petre Buleci nu este omul care să-și exteriorizeze sentimentele. El e la fel de calm ca de obicei și lasă chiar impresia că succesul atît de așteptat nu s-a produs. Realitatea e cu totul alta. Să citîm deci din procesul verbal încheiat la 8 septembrie a.c. la Brașov, și anume la I.M.M.R., în legătură cu proba de banc a motorului seria 220 007, ce urmează a fi montat pe automotorul 751, adaptat cu arbore recondiționat, în baza comenzii 39/128/1978, după metoda SANAB. Au participat : ing. Buleci Petre , și tehnicianul Sandu Dumitru, de la S.N. Brăila, ing. Webert Jean, de la Registrul naval, dr. ing. Tudor Ștefan de la M.T.Tc. — D.L.I. București, Medișan Traian, mecanicul automotorului nr. 751, tehnicianul Barbu Stan, șef de echipă verificări autostop, ing. Dragnea Nicolae, de la C.M.M.R. București, ing. Teodorescu Marin, de la aceeași instituție, ing. Bonea Nicolae, de la I.M.M.R. Cluj-Napoca, ing. Nemeș Vasile de la D.T.V. recepții Brașov, ing. Ghergheli Titi de la P.P.U.P. — I.M.M.R. Brașov, ing. Enescu Vlad, tehnician la I.M.M.R. Brașov, și tehnician Buzan Iuliu, de la C.T.C.-I.M.M.R. Brașov, în total, 13 specialiști în materie de material rulant,

(Continuare în pagina 7)

GHEORGHE DECEMBRIU

CITIȚI ÎN PAG. 10—11 :

MASA ROTUNDĂ:

Depistarea precoce a maladiei canceroase

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

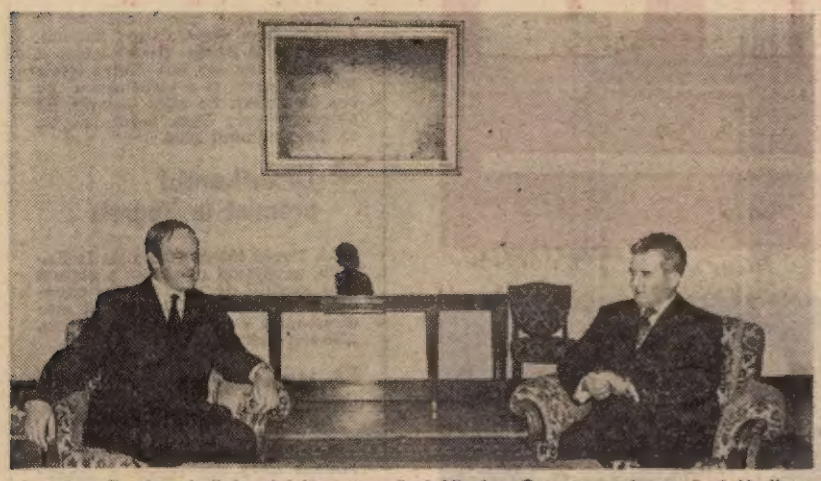

Imagine din timpul dialogului între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Harilaos Florakis

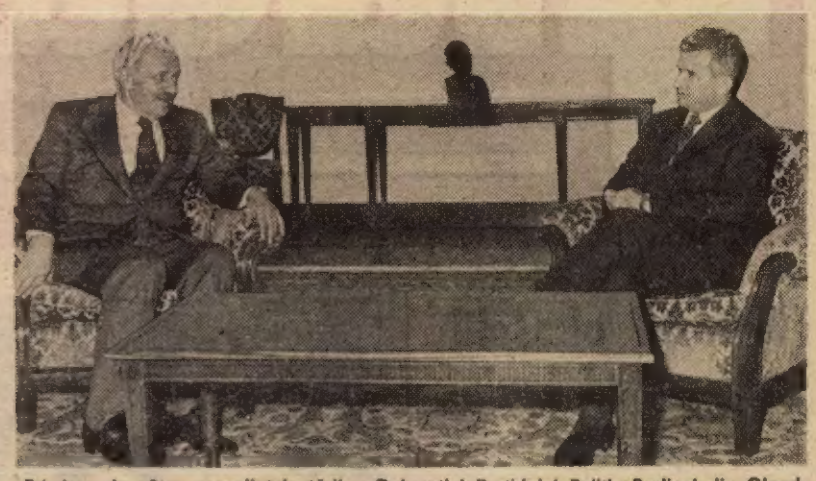

Primirea de către președintele țării a Delegației Partidului Politic Radical din Olanda a prilejuit reafirmarea dorinței comune de amplificare a relațiilor româno-olandeze

Într-o săptămînă în care preocuparea pentru problemele dezvoltării economico-sociale a țării noastre în etapa actuală au reținut în mod deosebit atenția — este vorba de Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. —, într-o săptămînă deci consacrată unei amănunțite și exigente analize a stadiului îndeplinirii obiectivelor stabilite în Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului, a ceea ce avem de făcut în continuare în acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu numeroase personalități politice și științifice ale vieții internaționale, cu ziariști străini, a primit scrisori de acreditare ale unor noi ambasadori în țara noastră. O confirmare cît se poate de grăitoare privind unitatea dintre politica internă și cea externă a partidului și statului nostru, o demonstrație a preocupării continue, consecvente pe care Partidul Comunist Român, România socialistă o manifestă pentru binele și liniștea propriului popor, dar și a lumii întregi.

Primirea de către secretarul general al partidului a tovarășului **Harilaos Florakis, secretar general al C.C. al P.C. din Grecia** a evidențiat înalta apreciere pe care oaspetele elen o are pentru rezultatele obținute de poporul român, sub conducerea P.C.R., în construcția societății socialiste multilateral dezvoltate în România. În timpul întrevederii au fost evocate bunele raporturi existente între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Grecia și a fost exprimată dorința de a fi intensificate aceste raporturi, pe temeiul convingerii că o astfel de evoluție contribuie la întărirea solidarității dintre oamenii muncii din cele două țări, la promovarea cursului pozitiv al relațiilor și cooperării multilaterale dintre România și Grecia, în folosul celor două popoare, al cauzei păcii și colaborării. A avut loc, de asemenea, o informare reciprocă asupra preocupărilor actuale ale celor două partide, s-a făcut un schimb de păreri cu privire la unele probleme ale situației internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești.

Necesitatea intensificării eforturilor tuturor guvernelor, forțelor progresiste, democratice, a tuturor popoarelor de pe continent pentru realizarea păcii, securității și colaborării neîngrădite pe continentul nostru a fost evidențiată și în cadrul schimbului de vederi privind actualitatea politică internațională dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și **Delegația Partidului Politic Radical din Olanda**, formată din Herman Verbeek, președintele partidului, și H. Waltmans, membru al Camerei inferioare a Parlamentului olandez. În cadrul aceleiași întrevederi a fost exprimată satisfacția pentru evoluția pozitivă a relațiilor de colaborare dintre România și Olanda și a fost reafirmată dorința comună de a dezvolta această rodnică conlucrare pe plan economic, tehnico-științific și cultural, în folosul ambelor popoare, al cauzei păcii, securității și cooperării în Europa și în lume.

Cursul ascendent al relațiilor româno-zaireze — care se dezvoltă continuu, pe baza hotărîrilor și măsurilor stabilite de președinții celor două țări cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor avute la București și Kinshasa — a fost evocat cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a **Comisarului politic al guvernului zairez**, Litho Moboti, membru al Biroului Politic al Partidului Mișcarea Populară a Revoluției din Zair. În timpul întrevederii a fost manifestat interesul comun de a se intensifica în continuare schimburile comerciale și cooperarea economică între România și Republica Zair, de a se acționa pentru consolidarea și lărgirea relațiilor de prietenie româno-zaireze, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Primirea de către președintele țării a lui Mohan Dharia, **ministrul comerțului, aprovizionării civile și cooperării din India**, a oferit un bun cadru pentru relevarea evoluției ascendente a relațiilor dintre România și India, curs avînd la bază importantele înțelegeri stabilite cu ocazia dialogului româno-indian la nivel înalt de la București și Delhi. Interesul comun de a adînci și diversifica colaborarea în multiple domenii de interes reciproc pornește de la convingerea că progresul economic al celor două țări deschide perspective tot mai largi pentru punerea în valoare a unor noi posibilități și modalități de cooperare reciproc avantajoasă. A fost exprimată, de asemenea, dorința celor două țări de a intensifica conlucrarea pe plan internațional, pentru realizarea năzuințelor de pace, libertate și progres ale popoarelor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit, de asemenea, pe Alastair Gillespie, **ministrul energiei, minelor și resurselor al Canadei**, și pe Ross Campbell, **președintele Consiliului de administrație al Agenției pentru energia atomică a Canadei**, aflați într-o vizită în țara noastră.

În timpul convorbirii au fost evidențiate bunele raporturi statornicite între România și Canada, apreciindu-se că există condiții favorabile pentru extinderea colaborării bilaterale și pe terțe piețe, în diverse sectoare de interes reciproc, inclusiv în domeniul folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice.

În acest context s-a manifestat interesul României și Canadei de a concretiza în forme reciproc avantajoase posibilitățile existente pentru dezvoltarea colaborării economico, a schimburilor comerciale româno-canadiene.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a mai primit pe **Nicholas Bucur**, cetățean american de origine română, **consilier al municipalității, șeful Departamentului pentru relațiile cu orașele înfrățite și președintele Centrului de comerț internațional din Cleveland (S.U.A.)**, care efectuează o vizită în țara noastră.

În timpul întrevederii au fost evocate bunele raporturi și colaborarea multilaterală dintre România și S.U.A., apreciindu-se că există posibilități pentru dezvoltarea și diversificarea lor pe plan economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de interes reciproc, în folosul celor două țări și popoare, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

La 3 octombrie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Pedro Duran Farell, **președintele Grupului de firme „Corporacion Industrial Catalana" din Spania**, care face o vizită în țara noastră.

Oaspetele a mulțumit președintelui Nicolae Ceaușescu pentru întrevederea acordată, pentru posibilitatea de a vizita din nou România și de a cunoaște nemijlocit realizările obținute de poporul român pe calea dezvoltării multilaterale a țării și a relevat buna colaborare care se dezvoltă între Grupul de firme „Corporacion Industrial Catalana" și întreprinderi de specialitate din țara noastră.

În cadrul convorbirii au fost relevate posibilitățile existente de dezvoltare în continuare și adîncire a colaborării și cooperării dintre întreprinderi românești și firme spaniole atît în domeniul cooperării industriale cît și al schimburilor de mărfuri.

În același interval de referință, 27 septembrie — 4 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe Adeuga Adekouye, **ambasadorul Republicii Federale Nigeria, cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare**, și **delegația de ziariști filipinezi**, formată din Jose V. Macaspac, redactor șef adjunct al Agenției filipineze de știri P.N.A., Manuel Salak, editor al ziarului „Times Journal", Benjamin Lara, comentator al ziarului „Bulletin Today" și Crispin Martinez, director editorial al ziarului „Evening Post", cărora le-a acordat un interviu.

La 27 septembrie, consemnăm primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu a **directorului Institutului pentru cercetări sociale din Londra**. Oaspetele britanic a mulțumit pentru posibilitatea oferită de a vizita instituții științifice din România, de a se întîlni cu oameni de știință din țara noastră și și-a manifestat interesul deosebit față de modul în care sînt soluționate problemele pe care le ridică pe plan social creșterea accelerată a economiei țării.

Directorul Institutului pentru cercetări sociale din Londra a dat o înaltă apreciere activității șefului statului român consacrată dezvoltării multilaterale a României, contribuției sale de excepțională valoare în afirmarea pe plan internațional a ideilor înțelegerii, colaborării și păcii între toate națiunile. Relevîndu-se importanța schimburilor de vederi, a contactelor și discuțiilor dintre oamenii de știință români și britanici pentru o mai bună cunoaștere reciprocă și pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare și conlucrare româno-britanice, a fost subliniat rolul pe care îl pot avea oamenii de știință în influențarea și mobilizarea opiniei publice, a guvernelor, pentru soluționarea în interesul popoarelor a problemelor ce confruntă omenirea : dezarmarea, lichidarea subdezvoltării, edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale.

Enunțarea tuturor acestor aspecte aflate pe agenda dialogului internațional purtat de secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atrage atenția asupra numitorului comun sub care pot fi așezate problemele abordate, ideile aduse în discuție : preocuparea statornică, angajată a României socialiste de a dezvolta relații bune de înțelegere și conlucrare cu toate țările, de a contribui activ, alături de forțele înaintate, progresiste la realizarea unei lumi a păcii și înțelegerii între toate popoarele.

D. IOVĂNEL ■

Adevărul și vigoarea societății noastre

(Urmare din pagina 1)

tivarea eficientă a aptitudinilor sale manuale și intelectuale. Pentru a termina cu bine și acest an al unui cincinal vital pentru destinul colectiv al poporului nostru, este necesar să ne reconsiderăm întreaga capacitate de muncă și gîndire. Este necesar — a precizat conducătorul partidului și statului nostru — să întreprindem eforturi constante pentru folosirea la capacitatea stabilită a instalațiilor și utilajelor complexe din toate compartimentele productive ale vieții noastre, să ridicăm produsele muncii noastre la cotele performanțelor mondiale, să luptăm pentru întărirea disciplinei, să instituim pretutindeni cursuri pentru înalta calificare și reciclare a personalului muncitoresc și ingineresc, să asimilăm în producție ultimele înfăptuiri ale creației autohtone și internaționale, să asigurăm în mod ritmic aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor, să gospodărim cu mai multă înțelepciune bugetul nostru de timp și zestrea de valori incredințată.

Sîntem datori să îndeplinim cu cinste aceste datorii istorice ale momentului, sprijinite în geneza lor intimă pe eterna și ireconciliabila luptă dintre vechi și nou, dintre adevăr și injustiție. O luptă care, așa cum preciza și cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu, este legată nemijlocit de atitudinea novatoare, revoluționară a omului societății noastre. Totul pornește și se întoarce în spațiul de muncă și gîndire al omului, este și rămîne un transfer al personalității lui, al meritelor și scăderilor sale ca individ și membru al colectivității umane, totul este organic legat de modelarea și remodelarea lui continuă, de ridicarea nivelului său politic și profesional în cadrul unui sistem instituțional profund democratic și participativ. Munca omenească este în esență un act de creație, iar în cadrul unei societăți stăpînă pe destinele ei, o activitate cu o largă deschidere spre inovare, spre o permanentă perfecționare liberă și multidisciplinară, și care se definește practic prin dezvoltarea și propulsarea inițiativei politice a maselor, a participării competente, eficiente a întregului nostru popor la adoptarea deciziilor în toate sectoarele de activitate, la modelarea conștientă a vieții economice și sociale.

Tot ce am realizat și vom continua să înfăptuim între fruntariile acestei țări și în universul spiritual al națiunii noastre depinde de noi și numai de noi. Țara a fost și rămîne a celor buni, a celor mulți cu alte cuvinte, a celor care, prinzînd sufiare din lutul ei, se întorc recunoscători pentru a-i cinsti memoria, pentru a-i reînnobila virtuțile prin hărnicia brațelor și acuitatea gîndirii creatoare. Această uriașă conștiință de sine ne îndeamnă să ne purtăm cu demnitate și modestie laurii victoriilor și să analizăm în permanență cu o matură chibzuință greutățile și greșelile de orice natură. Recenta cuvîntare rostită de primul bărbat al țării la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., reafirmă pregnant tocmai această uriașă forță și înțelepciune a societății noastre, a unui popor cu o unitate de granit care, sub conducerea partidului revoluționar al comuniștilor, își măsoară victoriile și scrutează viitorul analizîndu-și fiecare pas cu spirit critic, lucid, relevînd meritele și indepărtînd automulțumirea. Abolirea curtoaziei de circumstanță, ridiculizarea academismului formal, dezbrăcarea politeței de vesmintele ipocriziei, desfolierea mincinoșii și a diplomației fățarnice, înlocuirea acestora cu discuția francă, deschisă, prin desferecarea curajului, a luptei de opinii — reprezintă, desigur, cel mai mare cîștig al orînduirii noastre socialiste. Într-o societate în care sfatul țării se confundă cu însăși forța de gîndire, de cunoaștere, de apreciere realistă și prospectivă a unui întreg popor — participarea maselor largi de oameni ai muncii la activitatea de conducere și decizie asigură utilizarea constantă a celor mai puternice și fine instrumente sociale de autoreglare, a celor mai activi factori impotriva inerției și anchilozării. Poporul este și rămîne principalul demiurg al întregului edificiu politic, economic și social al României. De aici necesitatea imperioasă — a ținut să reamintească în încheiere tovarășul Nicolae Ceaușescu — de a se acorda mai multă atenție consiliilor oamenilor muncii, participării maselor de cetățeni la adoptarea deciziilor și la exercitarea controlului înfăptuirii în viață a măsurilor stabilite de partid. O situație care reimpune îmbunătățirea activității de partid, întărirea spiritului de răspundere al comuniștilor, al afirmării rolului conducător al partidului, al sporirii atenției pe care o datorăm activității politico-educative, ridicării nivelului politic și ideologic al maselor de oameni ai muncii, dezvoltării conștiinței socialiste.

Efortul individual și colectiv în afirmarea calității muncii și vieții reprezintă expresia majoră a promovării noului, dar el este înainte de orice un act de conștiință. Tocmai de aceea, a ținut să precizeze în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu — confruntarea dialectică, activă, dintre nou și vechi trebuie să fundamenteze întreaga noastră activitate de muncă și gîndire. „Trebuie să acționăm cu toată hotărîrea împotriva a tot ceea ce este vechi și nu mai corespunde noilor forțe de producție, noilor schimbări din structura socială — a precizat cu alt prilej secretarul general al partidului nostru. Să luptăm cu hotărîre împotriva lipsurilor, a concepțiilor retrograde, să facem loc și să stimulăm cu toată energia noul, afirmarea acestuia în toate domeniile de activitate. Numai așa vom fi revoluționari pînă la capăt, vom asigura triumful socialismului și comunismului în România".

În lupta pentru ridicarea calității, să acționăm cu mai multă hotărîre și inițiativă

Condiție esențială, obiectivă a perfecționării activității de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, creșterea rolului conducător al partidului reprezintă coordonata majoră pe care se dezvoltă societatea românească de astăzi. Înscrisă ca o direcție prioritară programatică și de acțiune permanentă în toate documentele de partid, funcția crescîndă ce revine factorului politic conducător în societatea noastră — Partidul Comunist Român — își găsește o reflectare cotidiană în toate compartimentele vieții noastre. O expresie dintre cele mai elocvente ale acestei împliniri o reprezintă activitatea nepreculpețită și dăruirea deplină cu care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își pune marea și recunoscuta sa capacitate politică în slujba prezentului și viitorului patriei.

Consfătuirea de lucru care a avut loc, în urmă cu o săptămînă, la 28 septembrie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, la C.C. al P.C.R. reprezintă unul dintre momentele de demonstrație nemijlocită a acestei dinamici ce însuflețește viața noastră internă. Dialogul de lucru al secretarului general al partidului, președintele țării, cu primii secretari ai comitetelor județene de partid, cu miniștri, cu alți conducători de organe centrale și de stat s-a concentrat asupra analizei modului în care se realizează planul de dezvoltare economico-socială pe anul în curs, precum și asupra măsurilor ce se impun pentru îndeplinirea tuturor prevederilor pe următoarele trei luni și în anul viitor. Desfășurate într-o atmosferă de exigență revoluționară și responsabilitate, dezbaterile de la C.C. al P.C.R., relevînd realizările obținute în îndeplinirea sarcinilor și prezentînd, în același timp, critic, neajunsurile, au evidențiat faptul că prin îmbunătățirea activității în întreprinderi, unități agricole, șantiere de construcții, în toate colectivele de oameni ai muncii există condiții pentru ca sarcinile stabilite în planul economic pe acest an, pe anul viitor și pe întregul cincinal să fie îndeplinite, realizîndu-se și angajamentele suplimentare asumate.

Un amplu program mobilizator pentru înfăptuirea în condițiile cele mai bune a acestor sarcini — argumentat cu luciditate responsabilă și cu patos revoluționar — îl reprezintă în această direcție **Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul consfătuirii de lucru.** Pornind de la analiza concretă, exigentă, la obiect, a felului în care se realizează planul de dezvoltare pe acest an în toate domeniile, secretarul general al partidului a formulat sarcini de o mare importanță pentru realizarea în cele mai bune condiții a obiectivelor propuse la Congresul al XI-lea și la Conferința Națională ale partidului, indicînd acele căi optime, acele direcții de preocupare și acțiune care să ducă la îmbunătățirea activității în toate domeniile. Să se acționeze cu fermitate pentru îndeplinirea sarcinilor privind producția fizică, sortimentală a planului pe fiecare județ și pe fiecare unitate. Se impune să se acorde o mai mare atenție folosirii judicioase a mașinilor, mai ales a utilajelor și instalațiilor complexe, utilizarea acestora sub indicele proiectat diminuînd producția. Sînt acestea imperative ale momentului, ale căror racordări sînt însă puternic ancorate în viitor, un viitor care trebuie să fie prin excelență al calității. Calitatea producției este în funcție de ridicarea nivelului ei tehnic, această relație apărînd ca hotărîtoare pentru succesele pe care ni le propunem. **„Este necesar să înțelegem** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că problema calității produselor, a nivelului tehnic trebuie să preocupe zilnic, în fiecare oră, în fiecare minut toate conducerile întreprinderilor, toate organizațiile de partid, comitetele județene de partid, toți comuniștii, toți oamenii muncii".** Competiția pentru calitate devine, deci, în prezent, o competiție esențială, la nivel național, acționînd toate domeniile, pentru că ridicarea calității producției reprezintă o condiție hotărîtoare pentru dezvoltarea în ritm înalt a economiei noastre, pentru ridicarea indicelui bunăstării noastre. Într-o asemenea angajare conștientă și extrem de necesară pentru progresul și civilizația societății, întărirea disciplinei, a ordinii și răspunderii în muncă, controlul de calitate devin, trebuie să devină componente organice ale activității fiecăruia dintre noi în toate domeniile. Intransigența în această direcție nu suportă redimensionări, nu trebuie să se întîlnească cu nici un fel de îndulgență, de dăunătoare toleranță. Calitatea trebuie să devină obligația noastră permanentă. Calitatea produselor, dar și calitatea celor ce le creează, a oamenilor, a pregătirii lor profesionale.

Una dintre îndatoririle de prim ordin ale conducerilor ministerelor, centralelor, întreprinderilor devine în lumina acestei exigențe ferme ridicarea nivelului calificării, a calificării muncitorilor, maiștrilor și inginerilor. Există în acest sens un cadru bine definit, hotărîrea cu privire la organizarea cursurilor de calificare și reciclare profesională, care trebuie aplicată cu fermitate. Este o sarcină asupra căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit cu deosebită insistență, a explicat-o pe larg, arătînd că, în condițiile în care, în multe unități, trecem la fabricarea pentru întîia oară a unor produse superioare, pregătirea tehnică adecvată, cunoștințele proaspete în domeniul de activitate devin indispensabile, devin elemente vitale ale procesului de producție însuși. Preocuparea pentru calitatea produselor și pentru calitatea profesiei, a calității oamenilor într-o ultimă expresie devine, în această viziune dinamică, revoluționară, o parte componentă a preocupării pentru valorificarea noului, pentru introducerea în producție a tehnicii noi, a rezultatelor cercetării științifice, de înțelegerea acestei cerințe, de transpunerea ei neîntîrziată în activitatea noastră de fiecare zi, de fiecare ceas, de fiecare minut depinzînd competitivitatea produselor noastre față de produsele altor țări, eficiența sporită a economiei românești, prestigiul ei. Așa cum în mod foarte clar a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„Pentru a putea vinde la prețuri mari trebuie să asigurăm produse de calitate, de nivelul tehnic cel mai înalt. Aceasta este una din problemele esențiale ale economiei noastre în etapa actuală. Să acționăm cu hotărîre, de sus pînă jos, pentru a realiza o îmbunătățire rapidă și radicală a situației în acest domeniu".** Revin în îndeplinirea acestei sarcini de foarte mare importanță atribuții de mare însemnătate Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, institutelor de cercetări.

Pentru economia națională, în ansamblul ei, este evident faptul că promovarea unei asemenea căi de acțiune, a spiritului creator ar avea drept consecință atingerea unor obiective constante pe care economia noastră, ca dealtfel orice economie puternică, și le propune cu insistență : reducerea consumurilor de materiale, inclusiv a consumurilor de energie și combustibili, sporirea substanțială a eficienței economice, a producției nete, a venitului național în ultimă expresie, cu tot ceea ce implică acestea pentru dezvoltarea generală a țării, pentru nivelul nostru de trai. Ne-am propus să ajungem pînă la sfîrșitul cincinalului viitor în rîndul țărilor cu dezvoltare medie, obiectiv ce impune o intensă mobilizare și o angajare totală a mijloacelor materiale și umane de care dispunem. Este o opțiune ale cărei resorturi au fost înfățișate pe larg, în nenumărate rînduri de către partid oamenilor muncii din țara noastră, primind adeziunea lor deplină, o opțiune care angajează și stimulează spiritul revoluționar, viziunea de amplă perspectivă și dăruirea resurselor noastre interioare cele mai bune. Pentru că ce înseamnă competiția cu timpul dacă nu învingerea acestuia ? De aceea trebuie realizate ritmurile propuse și în domeniul investițiilor, și în cel al materialelor de construcții, și în buna aprovizionare tehnico-materială și în cel al producției pentru export. Dezvoltînd probleme legate de aceste domenii, analizînd situația actuală și folosind în demonstrația sa elemente concrete pînă la amănunt — expresie nemijlocită a cunoașterii foarte bine a tuturor, a mecanismelor inșești ce le animă — secretarul general al partidului s-a referit și la o serie de probleme privind agricultura, atrăgînd atenția asupra unor fronturi de acțiune legate de solicitările pe care le reclamă cu stringență la această oră sectorul agricol : strîngerea la timp a producției, a recoltei, folosirea în întregime a mijloacelor mecanizate pentru culegerea porumbului și a celorlalte culturi, urgentarea extinderii mecanizării muncilor agricole, atenție mare predării produselor la fondul de stat, pregătirea mai serioasă a terenului pentru recolta viitoare. Au fost abordate apoi, în același spirit deschis, probleme legate de mijloacele de transport, de realizarea planului de locuințe, de buna aprovizionare a populației în perioada de toamnă și iarnă, dovadă a preocupării permanente, a grijii pe care partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu o manifestă față de întregul ansamblu de aspecte ale vieții noastre economice și sociale, dovadă a felului în care partidul înțelege să-și exercite rolul de forță politică conducătoare în societatea noastră. **„Afirmarea rolului conducător al partidului** — sublinia în cuvîntarea sa tovarășul Nicolae Ceaușescu — **trebuie să se reflecte în felul în care organizațiile de partid soluționează problemele complexe ale construcției socialiste, ale dezvoltării în ritm înalt a economiei noastre, a întregii societăți".** Atribuții și răspunderi deosebite revin, în același timp, consiliilor populare, sindicatelor, organizațiilor de tineret, celorlalte organizații obștești care, sub conducerea organizațiilor de partid, trebuie să acționeze pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității economice și sociale.

Îmbunătățirea activității în toate domeniile, ideea-forță ce se desprinde din cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu joia trecută, reprezintă formularea unui deziderat izvorît din realitățile dezvoltării noastre. Temeiul mobilizării pe acest impresionant front al perfecționării continue a vieții noastre îl oferă condițiile concrete, realizările de pînă acum, convingerea că aceasta și numai aceasta este calea pe care trebuie să mergem, spre care trebuie să ne concentrăm energiile, forța brațelor și capacitatea gîndului, agerimea minții și căldura inimii. Pentru că în acest act suprem al dăruirii pentru o operă durabilă, care ne aparține, cuvintele rostite de cel dintîi comunist al țării, cuvinte născînd dintr-un patriotism fără margini, devin ale noastre, ale tuturor : **„Dispunem în această privință de tot ce este necesar. Realizările pe care le-am obținut în decursul a doi ani și nouă luni din acest cincinal demonstrează că avem forța materială și tehnică, precum și forța de muncă și de creație necesare pentru îndeplinirea întregului program de dezvoltare a patriei noastre. Depinde numai și numai de felul cum vom lucra".**

DOINA FRUNTELATĂ

Totuși, kilowații nu se fac cu justificări!

● Note la procesul unui angajament eșuat ●

În „Flacăra" din 17 august a.c., autorul acestor rînduri anunța, într-un reportaj, începerea numărătorii inverse a devierii Oltului pe șantierul hidrocentralei de la Ionești. Scriam atunci că aici Oltul urmează să se strămute, să-și reașeze destinul pe o albie de beton, eveniment înscris în angajamentul constructorilor de a da în funcțiune hidrocentrala cu 45 de zile înainte de termen.

Mai înainte de reportajul nostru, evenimentul îl anunțase ziarul „Orizont" din Rîmnicu Vîlcea. L-au mai anunțat, cam în aceeași vreme cu noi, și radioul, și televiziunea.

Acest eveniment — înscris, cum spuneam, în angajamentul de întrecere al constructorilor — nu s-a produs nici pînă azi.

Mai trebuie să adăugăm că atunci, în august, cînd ne pregăteam să încredințăm tiparului frumoasa veste a devansării termenelor pe șantierul hidrocentralei de la Ionești, un reprezentant al beneficiarului, tovarășul Ion Șahighian (inginerul care răspunde de investiții în cadrul Întreprinderii Electrocentrale Rîmnicu Vîlcea), ne-a avertizat că „problema e cu probleme", că, adică, s-ar putea ca angajamentul să nu fie înfăptuit. Între scepticismul unui beneficiar și angajamentul unui colectiv de constructori, alegerea reporterului, în chip firesc, i-a preferat pe cei din urmă.

Dar iată că angajamentul, într-adevăr, nu s-a îndeplinit. Devierea Oltului la Ionești nu s-a făcut nici în august, nici în septembrie, nu s-a făcut nici pînă în clipa de față.

Vineri, 29 septembrie, împreună cu confratele Petre Dobrescu de la ziarul „Orizont" (ziar care, precum spuneam, prin pana acestui confrate al nostru, își anunțase cititorii la fel ca noi), am revenit pe șantierul de la Ionești. O dimineață cu ploaie, cu un Olt spumegos, fierbînd între vechile-i maluri, cu constructori văzîndu-și, prin ploaie, de ale lor, adică nesimțitori la ploaie, adică muncind (încă muncind !) pentru terminarea lucrărilor de deviere a rîului. Batem la ușa șefului de lot, inginerul Viorel Pîrcălăbescu. Înăuntru, ședință. Participă: inginerul Pîrcălăbescu, maistrul Dobre, secretarul organizației de partid, și doi tovarăși de la Rîmnicu Vîlcea, reprezentanți ai beneficiarului. Cerem voie să-i întrerupem, voia nu-i grav, mai zice inginerul, acum avem tot ce ne trebuie, în jur de 15 octombrie vom începe devierea. Și totuși, revenim noi, chiar nu-i grav că un angajament n-a fost dus la îndeplinire ? Nu-i grav, zice tînărul inginer, întîrzierea devierii nu afectează cu nimic punerea în funcțiune a hidrocentralei. Termenul de punere în funcțiune este 31 decembrie. Hidrocentrala va fi pusă în funcțiune la termen. Nu cu 45 de zile mai devreme — precum sună angajamentul — dar nici mai tîrziu decît termenul prevăzut în plan. Așa că...

al se acordă, intrăm direct în subiect : ce s-a întîmplat cu Oltul, de ce îl regăsim tot pe vechea-i albie ? N-o să-l mai regăsim acolo multă vreme, ni se răspunde, în jur de 15 octombrie va începe devierea. Bine, zicem noi, dar angajamentul... Angajamentul, zice inginerul Pîrcălăbescu, a fost un angajament pripit, nerealist. Bine, fraților (zice confratele meu), dar de ce vi l-ați luat ? Ni l-am luat, răspunde inginerul, fiindcă am fost obligați să-l luăm. Ne-au obligat șefii noștri de la București. Noi le-am zis că n-o să fim în stare să-l îndeplinim, dumnealor ne-au zis că o să fim în stare, că vom avea, pentru îndeplinirea lui, toate condițiile. Și condițiile — adică asigurarea ritmică a șantierului cu ciment, cu bitum, cu armături de sîrmă pentru peree — ne-a lipsit. Dar aici, e chemat la Pitești la grupul de șantiere de care ține.

Să dăm un telefon la Pitești, propunem noi. De acord, zice șeful lotului.

În cîteva clipe, avem legătura cu inginerul Preoteasa. Mîine sînt la Rîmnic, ne spune dînsul.

Deci sîmbătă, 30 septembrie, stăm de vorbă cu inginerul Constantin Preoteasa. E un om tînăr, dar un versat constructor, un constructor cu școala Argeșului, un om venit printre primii, acum nouă ani, pe șantierele hidroenergetice ale Oltului. Cu doi ani în urmă, în „Flacăra", autorul acestor rînduri i-a dedicat un amplu reportaj. Se bucură că ne revede, ne bucurăm și noi, discuția decurge prietenește, deschis. Da, ne confirmă, a fost un angajament nerealist, eu, personal, am încercat să mă opun luării lui. Nu fiindcă aș fi bănuit că n-o s-avem la timp materialele necesare, adică bitumul, cimentul, plasa de sîrmă pentru peree. Dar știam, din experiență, că a da în funcțiune, într-un singur an, două hidrocentrale, adică și Băbenii, și Ioneștii, nu-i simplu. Ce v-au spus inginerul Pîrcălăbescu și maistrul Dobre este perfect adevărat. Materialele, cînd ne-au sosit, le-am îndreptat, în primul rînd, spre Băbeni. Era, ca să zic așa, prima față ce trebuia mărîtată, deci ea era principala grijă. Cei mai buni constructori, elita șantierului, au fost concentrați, de asemenea, la Băbeni. Ioneștii s-au descurcat cum au putut, cu oameni puțini, cu materiale pe sponci. Trebuie să mai spun, zice inginerul, că, pe lîngă aspectul tehnic al lucrurilor (adică pe lîngă faptul că în iulie, august și prima decadă a lui septembrie aprovizionarea șantierului a fost deficitară, neacoperindu-ne nevoile), există și un aspect moral. Și, din păcate, a funcționat din plin și acesta. Adică oamenii, văzînd că nu le vin ciment, bitum și plasă, au fost, multă vreme, descurajați, au ieșit din ritmul firesc de lucru. După ce, în septembrie, materialele au prins să sosească, ritmul a început, oarecum, să se repare. Zic „oarecum", fiindcă redresarea unui ritm al muncii nu se face cît ai bate din palme. Abia de cîteva zile lucrăm în ritmul care ne trebuie. Și acum, tocmai cînd să zicem și noi că putem respira ușurați, că treaba merge, veniți dumneavoastră și stricați totul. Gîndiți-vă ce vor simți oamenii, constructorii Ioneștilor, cînd vor citi ce veți scrie. Veți face, după cîte înțeleg, procesul unui angajament eșuat. Veți scrie, probabil, că un angajament e un legămînt de onoare, rostit în fața propriei conștiințe muncitorești, al celor care și-l iau. Și oamenii mei, citind ce veți scrie, se vor amări. L-ați văzut pe maistrul Dobre. E un munte de om. E și un veteran al șantierelor, a muncit la Bicaz, la Argeș, e, cum s-ar zice, un constructor călit. Dar așa călit și așa munte de om cum e, e un sensibil, îl vulnerează totul. Cînd va citi ce veți scrie, va plînge.

De ce să plîngă, tovarășe inginer ? Vina, după cîte mi-ați explicat, nu e a dumneavoastră, ci a celor ce nu v-au livrat, la timp, materialele necesare. În ultimă instanță, vina e a Trustului de construcții hidrotehnice, a ministerului. Mai e, după cîte am înțeles, și o primă instanță, în care sînt implicați cei care v-au forțat, cum s-ar zice, mîna, adică v-au obligat să vă luați un angajament cu sorți de izbîndă incerți. Eu lucrurile astea am să le scriu în reportajul meu. Și, pentru ca lucrurile astea să fie limpezi, v-aș ruga să-mi spuneți cine au fost acei tovarăși (acei „șefi mari", cum zicea inginerul Pîrcălăbescu) ce v-au dictat nerealistul angajament, obligîndu-vă să vi-l asumați.

Evident că vi-i spun, zice inginerul, dar e la fel de evident, e chiar mai mult decît evident, că tovarășii despre care vorbim n-or să recunoască această. Vreau să zic, dumnealor or să spună că ne-au dat o sugestie, nu un ordin. Și atunci ?

Și atunci, tovarășe Preoteasa, zice reporterul, ce propuneți ?

Inginerul ridică din umeri. E trist. Omenește, îl înțelegem. Mai exact spus, am vrea să-l înțelegem.

Și totuși...

Și totuși, un riu n-a fost deviat la timp, iar o hidrocentrală, o cetate a energiei, n-o să mai intre în funcțiune cu o lună și jumătate înainte de termen, livrînd acestei țări niște kilowați în plus.

Iar niște oameni, niște constructori, înscriu în biografia lor un angajament ratat, un cuvînt de onoare pe care nu și l-au ținut.

Cine răspunde pentru toate acestea ?

ILIE OLTEANU

La I.R.E. — Pitești, unde invențiile și inovațiile curg pe bandă rulantă

În Argeș, la Pitești, se află cel mai mare vînzător de energie electrică al României. De fapt, Întreprinderea de rețele electrice — despre realizările și virtuțile căreia ne propunem să vorbim în rîndurile ce urmează — își desfășoară activitatea pe cuprinsul a trei județe, în Argeș, Olt și Vîlcea, sau într-un spațiu geografic ce se întinde de la Dunăre la lacul Bîlea și de la Peștera Muierii la Vama Veche. Întreprinderea este destinată să asigure legătura dintre producătorul și consumatorul de energie electrică, se ocupă, deci, cu transportul, transformarea și distribuirea electricității, iar în cadrul activităților de construcții și montaj, cu crearea de noi linii, stații și instalații electrice.

Cu totul și cu totul remarcabilă se dovedește a fi însă aici munca de cercetare, căutarea febrilă, pasionată a unor noi metode și dispozitive de lucru, a unor noi produse novatoare capabile de a potența activitatea generală, totul izvorînd dintr-un climat de muncă și gîndire deosebit de fertil. Mai trebuie să arătăm că întreprinderea dispune de laboratoare și ateliere de creație proprii, realizate în bună măsură prin autodotare (dar de proporții mult mai modeste, dacă e să le comparăm cu cele ale altor unități industriale ale județului), compartimente în care spiritul inventiv și inteligența tehnică au dăruit viață unui număr de aproximativ 1 730 de creații tehnice și științifice originale. Sînt nouă ani — ca să delimităm și mai precis proporțiile acestei activități consacrate descoperirii și introducerii noului — de cînd Întreprinderea de rețele electrice a municipiului cucerește, în activitatea de invenții și inovații, locul întîi pe ramură, și trei ani de cînd aceeași unitate obține, pentru aceleași merite, locul întîi în cadrul județului. Un județ — ne permitem să amintim — înzestrat cu puternice cetăți industriale, între care Uzina de autoturisme, unde lucrează peste 20 000 de oameni ai muncii și care, evident, beneficiază de un serviciu special destinat invențiilor și inovațiilor.

Și tot aici e locul să arătăm că în cadrul primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României" — Întreprinderea de rețele electrice din Pitești a obținut șase premii : de două ori locul întîi și o dată locul doi în cadrul ministerului, două locuri trei și o mențiune în confruntarea cu toate unitățile de orice profil din țară. Un bilanț mai mult decît strălucit !

Cum s-ar explica, deci, aceste performanțe de excepție în domeniul creației originale, avînd în vedere faptul că ele aparțin unui mic colectiv muncitoresc, înzestrat cu mijloace modeste de investigație ? Întîmplarea și nimic altceva a favorizat această situație de fapt ? S-au nimerit să lucreze împreună un număr mare de bărbați înzestrați genetic cu predispoziții naturale pentru invenții și descoperiri ? Greu de susținut o asemenea supoziție. A procedat cumva conducerea întreprinderii la o selecționare riguroasă a personalului, acordînd credit moral și preferințe oamenilor cu calități native în domeniul gîndirii tehnice ? Dificil de susținut și o asemenea părere.

Oameni buni și valoroși se găsesc pretutindeni. Dar pentru a depista și încuraja predispozițiile latente și pentru a hrăni talentele virtuale este nevoie de un talent special, iar acesta se cheamă dragoste de meserie, dragoste de oameni și o permanentă receptivitate în fața ideilor îndrăznețe. Un talent prin care, au ținut să precizeze interlocutorii noștri, se recomandă în primul rînd conducerea întreprinderii, directorul Gheorghe Budan, directorul tehnic Ilie Toma, inginerul Ion Luca și tovarășul Ștefan Iliescu, responsabilul cu invențiile și inovațiile întreprinderii. A mai fost amintit numele inginerului Dumitru Drunea, în prezent transferat la o întreprindere bucureșteană, un om de excepție, caracterizat ca o veritabilă forță a naturii, înzestrat cu rara facultate de a găsi în timp record căi și soluții pentru finalizarea unor propuneri originale, pentru perfectarea unor invenții. Un teren fertil și propice, deci, creației proprii, în spațiul căruia s-a putut naște o lume fabuloasă dar pe deplin reală, izvodită din dragoste de meserie, din colaborare colegială, din sprijin tovărășesc și înțelegere mutuală, din pasiune și osîrdie pentru virtuțile noului. Să o cunoaștem mai îndeaproape prin mijlocirea unor oameni ce o cultivă cu asiduitate.

Unul dintre aceștia este tehnicianul Gheorghe Bălășoiu, în vîrstă de 41 de ani și de aproape 20 de ani încadrat la I.R.E.-Pitești. El este, între altele, creatorul unui post aerian pentru transformarea energiei electrice, premiat în cadrul primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României". Atelierele întreprinderii au construit pînă în prezent 20 de asemenea posturi, care toate la un loc realizează o economie anuală de 20 milioane lei.

Colegul său, Petre Ghimbaș, strungar de 16 ani la I.R.E., este autorul unui dispozitiv pentru prelucrarea pieselor din material plastic, prin care productivitatea muncii a crescut de 7-8 ori, iar întreprinderea realizează anual economii în valoare de 100 000 lei. În calitate de strungar, de meseriaș cu mîini de aur, Petre Ghimbaș și-a adus în același timp contribuția la realizarea practică a tuturor invențiilor și inovațiilor acceptate. El lucrează în atelierul de prototipuri, colectiv pluridisciplinar, o adevărată familie sudată prin colaborare colegială și o caldă comuniune de interese profesionale.

Mai tînăr decît aceștia, Nicolae Popescu, electronist în laboratorul de telecomunicații, a fost și rămîne preocupat de problemele de radiotelecomunicații, element de structură în activitatea I.R.E., unde promptitudinea și rapiditatea informațiilor constituie însești viabilitatea și eficiența întregului sistem. O clipă pierdută poate declanșa aici un adevărat dezastru. Nicolae Popescu este autorul unui dispozitiv denumit alimentator pentru stațiile portabile, realizat la un preț de cost de 1 000 lei și care înlocuiește cu succes aparatele similare aduse din import la prețul de 3 500 lei valută. Și tot tînărului electronist îi revine meritul pentru crearea unui dispozitiv tranzistorizat pentru apel în stațiile de transformare (economii anuale: 100 000 lei) și a unui dispozitiv electronic pentru sensibilizarea releelor de apel la centralele telefonice manuale.

Printre inovatorii întreprinderii se numără și un economist : Constantin Tănăsescu. Specialist în informatică și alarmat pe drept cuvînt de volumul impresionant al muncii de evidență contabilă, el a imaginat și a realizat, operînd o modificare în mecanismul de programare a mașinilor de calcul, un nou sistem de programare a facturării, a devizelor de proiectare și a situațiilor de plată, raționalizînd și simplificînd întregul sistem informațional al Întreprinderii de rețele electrice — Pitești. Ceea ce nu e deloc puțin.

Și o invenție care propune revoluționarea sistemului de evidență și plată a energiei electrice. Am lăsat-o la sfîrșit, avînd în vedere deosebita ei originalitate. Ea aparține tovarășului Valeriu Tuțescu, în vîrstă de 49 de ani și de aproape trei decenii tehnician la I.R.E.-Pitești, autorul unui număr de 50 de invenții și inovații. Dînsul ne propune la ora actuală un nou sistem pentru decontarea energiei electrice, care exclude clasicele și familiarele contoare instalate la domiciliul abonaților. În locul acestora, Valeriu Tuțescu a creat un dispozitiv automat pentru autotaxare, asemănător, ca să folosim o comparație, cu cel al telefoanelor interurbane. Aparatul funcționează cu alte cuvinte cu fise, deci omul consumă cît plătește și nu plătește după ce a consumat. Introducerea unei fise produce declanșarea aparatului de înregistrare al consumului, iar un bec anunță „sistarea convorbirii", înaintea terminării ultimilor 10 kW/oră achitați. Am mai aflat că introducerea unei fise înseamnă asigurarea unui consum de 100 kW/h, sau cît utilizează o familie, timp de 15 zile într-un apartament cu două camere. Care sînt avantajele ? În primul rînd, extrema simplificare a evidențelor contabile, a uriașului volum de muncă manuală necesară întocmirii caietelor contabile, facturilor, verificării acestora. Apoi, încasatorii ne-ar vizita o dată pe an pentru a recupera fiscle, munca de citire a contoarelor, de facturare a consumului, de întrerupere sau de deschidere a curentului electric fiind practic inutilă. Pentru cei circa 5 milioane de abonați ai I.R.E.-urilor din țară, personalul de deservire s-ar putea astfel reduce cu 60%. Și apoi, au ținut să precizeze interlocutorii noștri, să nu uităm factorul psihologic: abonatul cunoaște în permanență consumul de energie electrică, procedînd în consecință la reducerea risipei și la o mai judicioasă echilibrare a bugetului personal.

Invenția, înregistrată la O.S.I.M., zace deocamdată uitată în sertarele ICEMENERG-ului. Sperăm că rîndurile de față o vor repune în atenția specialiștilor.

Investițiile și inovațiile realizate și aplicate la I.R.E.-Pitești au dus în ultimele două decenii la realizarea unei economii de zeci de milioane lei. Ele aparțin, să nu uităm, unui modest colectiv de muncitori, ingineri și tehnicieni argeșeni, dar care a dovedit — cu prisosință și nu o dată în cadrul unor ample confruntări de specialitate — că pasiunea și colaborarea colegială cîntăresc uneori mai mult în balanța calității decît cele mai sofisticate laboratoare de cercetare. Ideile mari se nasc și se întorc în spațiul de muncă și de gîndire al fiecăruia dintre noi.

LIVIU MAIOR

Flacăra revine

Metoda SANAB și-a confirmat public valoarea!

(Urmare din pagina 1)

motoare, construcții de mașini etc. Constatările tehnice ale tuturor acestora sînt cuprinse în cîteva puncte din care spicuim : se confirmă de către personalul tehnic și de execuție de la I.M.M.R. Brașov că au fost respectate condițiile tehnice indicate în Minuta din 14 august 1978 : motorul a fost supus sub supravegherea R.N.R., conform cartului de serviciu, rezultatele fiind consemnate în anexa de calitate, bună. Motorul va fi montat pe automotorul 751 și va efectua probele de parcurs instrucționale. Motorul se va exploata în condițiuni normale C.F.R. Arborele reparat la palierul nr. 4 se va monta pe un automotor stabilit de D.T.V. — I.M.M.R. Brașov (este vorba de un al doilea arbore cotit redat funcțiilor sale de același colectiv de la Brăila, n.r.). În vederea extinderii metodei de recondiționare a arborilor cotiți după metoda SANAB, de la motoarele Mainbach, delegația C.M.M.R. București propune : I.M.M.R. Cluj-Napoca va trimite un arbore pentru examinare ; C.M.M.R. va trimite la S.N. Brăila desenul de execuție a arborilor cotiți cu caracteristicile de care dispun, prin delegat (material, duritate, compoziții chimice, caracteristici mecanice, putere, turație, presiune medie efectivă, locul ruperilor curente). (N.R. La primii doi arbori cotiți, inginerul Petre Buleci și tovarășii săi au lucrat după o metodă cărela i-am spune „oarbă", deoarece arborele cotit recondiționat era foarte vechi și, în afara mărcii motorului căruia îi aparținea, nu a pus la dispoziția cercetătorilor nici un alt element tehnic, concret.)

Procesul verbal este însoțit și de un certificat, eliberat de către Registrul naval român (nr. 6/486/78) din care rezultă elementele tehnologice folosite și încă ceva care, pentru mulți, este mai important : „...motorul a fost supus probei la cald, pe bancul de probe, și rodat timp de 24 de ore, conform normelor I.M.M.R. Brașov, pînă la sarcina de 126 kg m la 1 250 rot/min, ceea ce reprezintă încărcarea motorului la 100%".

Ce ne spune în plus inginerul Petre Buleci : directorul Șantierelor navale Brăila, tov. ing. Traian Comșa, a acceptat, fără rezerve, experimentarea metodei sale în cadrul șantierelor, dar Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor este, după părerea sa, cel mai interesat în aplicarea pe scară foarte largă a noii metode. „Sînt însă convins că întreaga economie națională are de profitat de pe urma punerii la punct a metodei denumite de noi SANAB, deoarece arborele cotit reprezintă pentru orice motor echivalentul inimii pentru organismul uman". Am adăuga, folosind metafora lui Petre Buleci, că prima intervenție pe „inima" unui motor s-a realizat la Șantierele navale din Brăila, în premieră mondială! În această situație, ne întrebăm, ce părere au O.S.I.M.-ul, care nu a brevetat încă lucrarea, și I.C.P.P.R. din Reșița care a dat un verdict negativ ? Oare Ministerul Industriei Constructoare de Mașini poate rămîne în afara discuției ? Credem că nu și de aceea așteptăm punctul de vedere al acestei instituții, nu numai în lumina interesului național, dar și în aceea a posibilității de export care s-a născut odată cu punerea la punct și reușita experimentului de la Brașov a metodei românești SANAB. Ne mai gîndim dacă o întîlnire a specialiștilor din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor cu cei din cadrul industriei constructoare de mașini nu ar fi cel puțin utilă măcar în sensul obținerii unor concluzii definitive care să transforme timida încercare de acum cîteva luni într-un procedeu de mare eficiență economică. Redacția revistei noastre ar găzdui cu mare interes o asemenea reuniune la care, bineînțeles, să ia parte și inginerii Petre Buleci și Webert Jean, precum și cei doi tehnicieni de la Brăila — Sandu Dumitru și Dumitru Niță — care au executat practic operațiile recondiționării.

Dr. ing. Tudor Ștefan e bucuros să vorbească despre metoda SANAB : După publicarea în „Flacăra" a reportajului despre Petre Buleci am fost foarte solicitați, toți cei interesați adresîndu-mi întrebări și solicitîndu-mă să-i sprijin. Mi s-a întîmplat chiar în vara aceasta, în timp ce mă aflam în concediu în Poiana Zînelor, de la Covasna, să fiu interpelat de un tehnician care mă cunoștea. Practic, am ajuns printr-o întîmplare să mă ocup de probleme de tracțiune, tocmai pentru că rămăsesem fără acel automotor cu ajutorul căruia ne făceam verificările în linie. Părerea mea este că realizarea lui Buleci este absolut excelentă. SDV-urile folosite la construcția motoarelor „Ganz" nu mai existau, așa că el a luat o treabă de la zero și a dus-o la bun sfîrșit. Bravo lui ! După ce i-am trimis primul arbore cotit să încerce să-i repare, am mai trimis încă unul, rupt în alt loc, de data aceasta de la un motor „Mildbach", pentru ca Buleci să-și poată extinde studiul și în alte condiții decît cele oferite de primul vilbrochen. Să dețină, prin urmare, două variante. La Brașov s-au demonstrat, pe viu, viabilitatea și ingeniozitatea ideilor lui Petre Buleci. M-a emoționat faptul că tehnicieni și lucrători din domeniul tracțiunii au arătat o mare receptivitate pentru noutatea reprezentată de metoda tovarășilor de la Brăila.

Refuzul oboselii de-a îndrăzni și crea

(Urmare din pagina 1)

titivi pe plaja mondială înseamnă ca pe planșeta proiectanților să se afle, chiar înainte de a se fi trecut, practic, la lansarea în producție a unei mașini sau a unui obiect, ideea unui produs și mai nou; mai bun, mai ieftin, realizat din materiale aflate mai ușor de obținut, cu aspect estetic mai atrăgător.

Desigur, toate acestea înseamnă să spui un categoric „nu" automulțumirii, oricît de înalți ar fi fost parametrii atinși, într-un domeniu sau altul. În ritmul atît de dinamic al epocii contemporane eșecul automulțumitului, al celui ce se hrănește doar din laurii victoriilor anterioare este de-a dreptul lamentabil.

„De aceea trebuie învățat și iar învățat — ne spunea la începutul acestui an, 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **studiat și dat — ca să mă exprim într-un limbaj mai plastic — frîu liber gîndirii, creației, imaginației, bazîndu-ne însă pe realități, pe studierea cerințelor dezvoltării economico-sociale"...**

Superb refuz al oboselii de a îndrăzni, de a crea !

Cumpănită, gîndirea secretarului general al partidului nu îndeamnă, după cum limpede se vede, la extravaganțe, la un revoluționarism pueril. Înnoirea are în viziunea sa o puternică consistență, izvorul ei constituind o temeinică cunoaștere a vieții, confruntarea a tot ceea ce a fost creat, sau se propune a fi creat, cu pulsul veșnic ozonator al cerințelor pe care viața le ridică de la o etapă la alta.

HORIA ROȘCA ■

„Inima este cea care achită nota de plată a organismului"

● Constantin Gheorghe Dimitriu ; născut la 3 aprilie 1915, la Iași ; absolvent al Facultății de medicină din același oraș, promoția 1939 ; profesor doctor docent, șeful Clinicii medicale de la Spitalul de urgență din București ; peste 250 de lucrări științifice ; mai multe cărți și manuale ; membru al Societății internaționale de medicină internă, al Ligii europene și al Societății franceze de reumatologie, al Academiei de științe din New York ; distins cu ordine și medalii.

— Se știe că bolile cardiovasculare fac ravagii pe plan mondial, reprezentînd — după statisticile O.M.S. — principala cauză de mortalitate. Vă propun să discutăm mai mult pe această temă, rugîndu-vă pentru început să ne vorbiți despre inimă. Se poate spune, tovarășe profesor Dimitriu, că inima este cel mai delicat organ al omului ?

— E organul cel mai vechi, cel mai fragil și cel mai solicitat, fiind singurul care lucrează fără încetare tot timpul vieții. Alte organe se mai odihnesc, inima niciodată. Ea începe să funcționeze încă înainte de naștere, din stare fetală, primind apoi, toată vremea, informații din întreg corpul. Altfel zis, inima este cea care achită nota de plată a organismului.

— Frumos spus, cred că am găsit titlul. Vreți să continuați ?

— Ea preia, adesea, necazurile altor organe. Înregistrează pînă și defecțiunile ficatului, cu care ai fi tentat să crezi că n-are nici în clin, nici în mînecă. Nu-i așa. Automat, un cirotic este și bolnav de inimă. Cînd obosește prea tare, creierul se apără prin somn, transferind dificultățile sale asupra inimii. În cariera mea, am fost martorul mai multor crize anginoase declanșate în somn. Ba mai mult, ea se poate tulbura, uneori cu consecințe dintre cele mai grave, la bucurii foarte mari. Aceasta e, în cîteva cuvinte, inima, organ de maximă importanță pentru echilibrul organismului uman.

— Unii îl aseamănă cu o pompă. Au ei dreptate ?

— Firește. E o pompă care muncește fără răgaz zi și noapte, făcînd să circule cam 5 litri de sînge pe minut. Gîndiți-vă cît de mare este efortul ei pe durata unei vieți, ce activitate extraordinară depune inima pînă la, să zicem, 70 de ani, media de vîrstă a populației din România de azi. Îndrăznesc să afirm că omul, chiar dacă a ajuns să se plimbe prin cosmos, stăpînind cele mai complicate procese ale naturii, n-a reușit să inventeze pînă acum un asemenea aparat. Și nici nu cred că va inventa vreodată. De altfel, nu-i nici un secret faptul, acceptat de toți oamenii de știință, că fantastica rezistență a materialului biologic, cu puterea lui de a se reface și autorepara, reprezintă una din minunile fără egal ale lumii care ne înconjoară.

— Să înțeleg din cuvintele acestea că inima are o rezistență neobișnuită ? E așa, e altfel ? Pare să existe o neconcordanță în cele ce spuneți, de vreme ce, după cum sîntem mereu avertizați, infarctul face tot mai multe victime ! Cum se împacă una cu cealaltă, tovarășe profesor ?

— Infarctul reprezintă una din cele mai frecvente boli ale contemporaneității și, cum ziceați, principala cauză de mortalitate pe plan mondial. Dar numărul mare de decese nu spune încă totul pentru că, viața omului fiind limitată în timp, are mai puțină importanță dacă, după ce ai împlinit vîrsta de 80 de ani, te prăpădești de infarct sau de altceva. Omul nu e veșnic și el trebuie să se obișnuiască cu asta. Din păcate, statisticile recente indică o scădere vertiginoasă a vîrstei de vîrf a infarctului, coborîtă în prezent pînă la 56 de ani. Din acest punct de vedere, periculozitatea socială a infarctului e și mai mare, boala făcînd victime în rîndul populației aflate în deplină putere. Mai puțin îngrijorătoare decît în alte părți, la noi situația trebuie să dea de gîndit — și dă — nu numai autorităților medicale, ci întregii populații, de modul în care aceasta va ști să-și organizeze viața sub semnul echilibrului și cumpătării depinzînd, în ultimă instanță, numărul de ani pe care-i va trăi fiecare dintre noi.

— La ce vă gîndiți cînd afirmați că la noi situația e mai bună decît în alte țări ?

— Media de vîrstă a populației din România socialistă a crescut pînă la 70 de ani, față de 42, cît era în 1932, diferența respectivă fiind cîștigată în ultimele 3 decenii, mai ales ca urmare a creșterii nivelului de trai.

— Este exact. Alteeva, tovarășe profesor. Scăzînd vîrsta de vîrf a infarctului, se poate vorbi despre un proces de uzură accelerată a organismului ? Dacă da, care sînt cauzele lui și, mai ales, cît ține de modul de comportare al fiecărui individ ?

— Ereditatea are și ea un cuvînt de spus. După cum a fost programat de genetică, fiecare vine cu un anume material, cu o anume constituție. Dar rolul cel mai important revine experienței trăite, modului de comportare, de fapt, din alăturarea acestor elemente rezultînd omul cu problemele sale. Dacă factorii ereditari nu pot decît declanșa sau, cel mult, agrava uzura, în schimb un mod de comportare greșit, cu abuzuri și excese, poate distruge organismul mult înainte de vreme, fără nici un fel de intervenție din partea eredității.

— Firește, sînt abuzuri și abuzuri. Despre consumul excesiv de alcool s-a vorbit adesea și lucrurile par să fie clare pentru toată lumea. Mai devreme sau mai tîrziu, alcoolul băut în cantități industriale ucide. Cred că și în privința pericolelor pe care le așază în fața sănătății omului tutunul s-a discutat abundent, cu toate lămuririle de rigoare. Gîndind așa, nu-mi rămîne decît să vă propun să dezbatem problema alimentației. Sînteți de părere că omul modern mănîncă mai mult decît trebuie ? Da au ba ?

— Fără îndoială. Există o sumedenie de explicații pentru acest fenomen, legate fie de instinctul de conservare, fie de foamea biologică, fie de neliniștea cu care individul a rămas, din epoci mai îndepărtate ale civilizației umane sau din anumite perioade ale biografiei sale, față de hrană, dar ele contează mai puțin. Contează ceea ce mîncăm, cît și cum. Din acest punct de vedere, nu stăm prea bine. Se mănîncă mult și se consumă în exces alimente mai puțin utile organismului, cum sînt, înainte de toate, grăsimile și dulciurile. Drept urmare, numărul obezilor sau al persoanelor cu surplus de greutate a crescut considerabil, din rîndul acestora recrutîndu-se marea majoritate a bolnavilor de ateroscleroză. Pînă nu demult, se credea că ateroscleroza e o maladie proprie bătrîneții, dar cercetări mai noi au demonstrat că obezitatea poate începe devreme, uneori din primii ani ai vieții, statisticile susținînd că 40 la sută din obezii adulți au fost obezi și în timpul copilăriei, ca urmare a unui regim alimentar necorespunzător. Lupta împotriva obezității trebuie declanșată cît mai timpuriu, încă înainte de instalarea deprinderilor. Simbolurile de altădată ale omului despre sănătate — copilul dolofan și femeia cu obrajii bucălați și rumeni — nu mai sînt astăzi recunoscute, la o vreme la care întreaga lume civilizată se preocupă din ce în ce mai serios de păstrarea echilibrului ponderal, avertizată că un plus de greutate corporală poate conduce la tulburări ale stării de sănătate. Dacă vrea să fie sănătos, omul trebuie să aibă mereu la îndemînă un cîntar, greutatea normală a unei persoane adulte netrebuind să difere prea mult de cea din adolescență, perioada în care are loc revizia generală a organismului. Programarea lui pentru tot restul vieții.

— Concret, ce înseamnă 10 kilograme în plus ?

— Supunerea inimii la un efort suplimentar. Suprаîncărcarea articulațiilor. De aici, o uzură mai rapidă a organismului și mai multe porțile deschise în fața bolilor.

— Tovarășe profesor, am plecat de la una și, din vorbă în vorbă, am ajuns la alta. Înainte de a pleca, v-aș ruga să-mi răspundeți sincer la o ultimă întrebare. Ce credeți despre dumneavoastră ? Aveți un organism sănătos ?

— Tun.

— Perfect. Cum ați ajuns să-l păstrați ?

— Ducînd o viață cumpătată, lipsită de excese. Fără alcool, fără tutun, cu mese frugale și regulate. Cît m-au lăsat alții, am fost calm. Am făcut multă mișcare și, de 3 ori pe săptămînă, am jucat tenis.

— Să nu uit. Măsurați 1 metru și 89 de centimetri, cîntăriți 85 de kilograme. Vă mulțumesc.

OVIDIU NEGOIȚĂ ■

Sînt muncitor la Cooperativa „Arta populară vîlceană", și revin asupra unei probleme, și anume : pe lunile mai și iulie 1978, conducerea cooperativei mi-a reținut retribuția, retribuție care nu mi-a parvenit nici pînă astăzi. Menționez că acest lucru s-a făcut fără a-mi da nici o decizie de imputație sau vreun act justificativ al reținerii în cauză, că subsemnatul nu a adus nici un fel de prejudicii cooperativei, și că sînt obligat a socoti acest act drept un abuz al conducerii cooperativei și al contabilului șef — asta în caz cînd nu s-o fi strecurat vreo eroare birocratică, dar de care eu nu mă pot face vinovat. **(Eugen Popescu,** Rm. Vîlcea)

Mă numesc **Mircea Dumitrescu,** domiciliat în orașul Sinaia, str. Karl Marx nr. 17, bl. 1, sc. 1, ap. 11, și vă fac cunoscut că în urma memoriului din 12 aprilie a.c. adresat revistei „Flacăra", mi s-a rezolvat problema locativă. Cu această ocazie, vă rog, dragi tovarăși de la „Flacăra", să primiți din partea mea cele mai calde mulțumiri pentru strădania și insistențele depuse, fără de care, deși justă, problema locuinței nu mi-ar fi fost curînd rezolvată.

Asociația locatarilor din Bd. Nicolae Bălcescu 32—34, sectorul 1, București, a solicitat încă din luna martie a.c. reparația instalației de încălzire și refacerea instalației electrice, care în urma seismului a suferit avarii serioase. În luna mai a.c., ICRAL Herăstrău a trimis două echipe pentru începerea lucrărilor ; după numai cîteva zile, ambele echipe au sistat aceste lucrări. De atunci, comitetul asociației a făcut permanent demersuri prin adrese și audiențe la ICRAL, dar fără rezultat. Sîntem, stimată redacție, în preajma sezonului rece și nu vom avea încălzire. În aceeași situație se află și instalația electrică, neterminată, prezentînd în orice moment pericol de electrocutare. Vă rugăm să publicați aceste rînduri în sensul de a i se atrage atenția ICRAL Herăstrău că are datoria să-și respecte obligațiile luate. **(Scrisoarea este semnată de către președintele și administratorul asociației)**

Din partea M.I.C.M. — Institutul Național de Motoare Termice :

„Referitor la articolul **„Prea înceți pentru o idee atît de mare"** apărut în nr. 35/1978 al revistei FLACĂRA, în care s-a evoluat realizarea și prezentarea „motorului fără vîlbrochen" al inventatorului timișorean ing. **Iosif Roșiu,** apreciindu-se că I.N.M.T. se cuvenea să fie mult mai receptiv la această idee, vă comunicăm : fără îndoială considerăm că activitatea noastră în acest domeniu mai poate fi îmbunătățită, fapt pentru care acționăm în acest sens. Referitor la invenția tovarășului Roșiu, specialiștii I.N.M.T. delegați

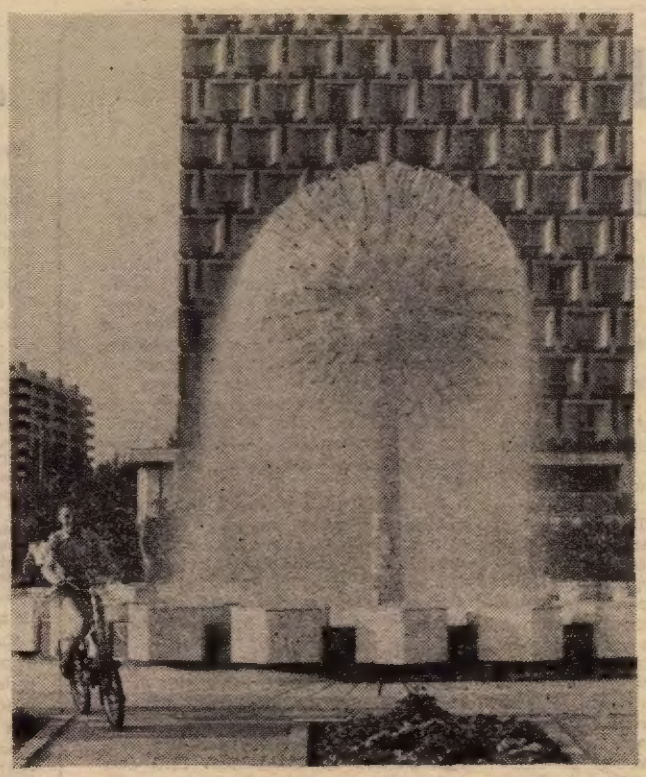

O frumoasă și inedită fîntînă arteziană — o adevărată bijuterie de artă — completează armonios, de puțină vreme, aspectul de mare fluență din fața Casei de cultură a sindicatelor din municipiul Galați. Noaptea mai ales, noua fîntînă gălățeană oferă trecătorilor clipe de destindere și feerie. „PUFUL DE PĂPĂDIE" pe care-l vedeți în fotografie este rodul muncii colective al unor oameni iubitori de frumos de la Șantierul naval, grup avîndu-l în frunte pe tehnicianul Mircea Roibu. **(Telemac Siriopol,** Galați).

în diverse comisii de analiză, și-au prezentat punctele de vedere, prin care se relevă faptul că funcțional soluția este corectă, dar că din punct de vedere tehnic caracteristicile unui astfel de motor nu vor putea depăși sau echivala pe cele ale unui motor în soluția clasică. Avînd în vedere faptul că există realizat de către autor un motor experimental, I.N.M.T. a înaintat prin adresa 4056 din 5 august a.c. către C.N.S.T. o propunere de contract privind testarea acestui motor în vederea clarificării revendicărilor formulate de autor. Apreciem că rezultatele experimentărilor vor asigura elementele de bază necesare luării unei decizii privind acest tip de motor".

Din partea Consiliului popular al sectorului 3 :

„Urmare scrisorii adresate de **Carmen Stamatopol** din București, Calea Griviței nr. 107, sectorul 8, prin care solicită sprijin pentru mama sa **Ecaterina Dobreanu** din București, bd. Republicii 127, sectorul 3, în vederea unei extinderi de spațiu, vă comunicăm : cererea de extindere a numitei Ecaterina Dobreanu a fost aprobată de Comitetul Executiv al Consiliului popular al sectorului 3".

Primim din partea tovarășului GRIGORAȘ IANCU, domiciliat în Constanța, strada Panett Francise nr. 17, următoarea scrisoare pe care o reproducem:

„Sînt tehnician și lucrez în cadrul compartimentului „protecția muncii" de la Întreprinderea de exploatare portuară Constanța. Cele ce voi relata nu mă privesc direct, dar cred că oricare altul, cu condiția de a fi om de omenie, ar fi procedat ca mine, scriindu-vă. Lucrez, după cum am mai spus, la un compartiment de protecția muncii, unde, între altele, se fac verificarea și avizarea certificatelor medicale cu mențiunea „accident", indiferent că acesta s-a produs în timpul muncii sau în afara ei. Pe data de 7 septembrie a.c., s-a prezentat la compartimentul nostru tovarășul **Doroș Constantin,** macaragiu auto la secția I exploatare portuară — Întreprinderea de exploatare portuară, cu un certificat medical, cu mențiunea „accident", pentru o scutire de patru zile — de la 28 la 31 august a.c. Din declarația dată de accidentatul D.C., reproducem următorul pasaj : **„în seara zilei de 26.08.1978, am mers împreună cu familia la Mamaia, iar la înapoiere către casă, în jurul orei 24, traversam autostrada spre stație și am fost accidentat de mașina nr. 3-B-503, condusă de tov. CORNEL CONSTANTINIU. În urma accidentului am suferit fisuri la piciorul sting și leziuni la cap.** Tovarășul Doroș ne-a mai relatat, verbal, că după producerea accidentului Cornel Constantiniu — cunoscutul interpret de muzică ușoară — a oprit mașina la circa 50 de metri, s-a uitat spre locul unde căzuse Doroș, după care a dispărut cu o viteză și mai mare. După ce și-a revenit cît de cît, Doroș a plecat în căutarea făptașului, s-a interesat la miliție, a urmărit programul cîntărețului în ziarul „LITORAL" și astfel a ajuns să descopere hotelul în care locuia. La prima vizită, soția lui Cornel Constantiniu i-a răspuns că acesta, adică soțul ei, este plecat de cîteva zile în străinătate, apoi — după ce Doroș i-a replicat că atît el cît și ceilalți cetățeni care se aflau în stația de autobuz la producerea accidentului l-au recunoscut atît pe Cornel Constantiniu cît și mașină lui, el fiind de mai multe zile pe litoral — soția i-a răspuns că soțul a plecat în străinătate chiar în ajun. Doroș însă, pe baza programului lui Cornel Constantiniu, publicat de ziarul menționat, a reușit să-i dea de urmă. Credeți că a avut remușcări, sau și-a cerut scuze ? Da de unde ! A început să amenințe, a spus că a părăsit locul accidentului ca să ajungă cît mai iute la miliția Constanța pentru a anunța accidentul etc. La întrebarea lui Doroș dacă nu era datoria lui, conform legii, să rămînă la locul accidentului și, eventual, să urce pe accidentat în mașină și să-l transporte la cel mai apropiat post de prim ajutor, Cornel Constantiniu n-a găsit alt răspuns decît : „Dacă nu-ți convine ceva, mă dai în judecată !", și i-a întors spatele. Iată pentru ce v-am scris. Încă o dată vă spun că, deși nu mă privește direct, nu puteam să nu vă scriu. Septembrie, 1978".

Consiliul popular al județului Mureș :

Clădirea la care se referă cititorul dv., Moldoveanu Valentin din București, este fostul castel „Haller", situat în comuna Sînpaul, căruia după trecerea în proprietatea statului i s-au dat diverse destinații în raport cu nevoile locale. Pe parcursul anilor castelul a suferit deteriorări, ceea ce a impus ca în 1959—1960 să se efectueze unele reparații la zidărie și tencuieli. Și pentru anul în curs s-au destinat fonduri în vederea reparării copertinei. Ca urmare a faptului că actuala destinație (depozit) nu duce la valorificarea optimă a castelului, Comitetul executiv al Consiliului popular județean a dispus efectuarea unor studii în vederea reamenajării. Lucrările de reamenajare pentru transformarea clădirii în spital, complex sportiv sau școală ar necesita cheltuieli însemnate (circa 4 milioane lei) și încă nu a fost găsită posibilitatea de finanțare a lucrărilor respective. Problema rămîne și pe mai departe în atenția Comitetului executiv al Consiliului popular județean.

Sîntem un **grup de tineri muncitori tipografi de la I.P. ETICART din București.** În urmă cu un an și ceva, întreprinderea noastră a fost preluată ca secție, în cadrul M.E.F.M.C., de către I.C.C. MUCART din Cluj-Napoca. De atunci s-a pus problema mutării sediului întreprinderii într-o altă clădire ; a urmat un an de discuții la nivel de minister care nu au dus însă la nici un rezultat. Între timp, I.C.C. MUCART Cluj-Napoca și-a asumat răspunderea de a lua utilaje în valoare de milioane lei, știind bine că nu au posibilitatea de a le pune în funcțiune, ele fiind depozitate în stare de conservare. Dar cea mai gravă problemă a venit acum cîteva zile cînd am fost obligați să privim la utilajele ultramoderne din tipografie, zăcînd în ploaie, acoperite doar cu polietilenă. Unde ? În curtea întreprinderii noastre din strada Emil Bodnăraș nr. 94, sectorul 7, și la Fabrica de carton ondulat și confecții din bd. Ion Șulea unde, zice-se, peste aproximativ un an ni se va construi și nouă un sediu corespunzător. De ce atîta stagnare din producție cînd s-ar fi putut proceda altfel ? Noi am crescut odată cu această întreprindere. Aproape un an de zile am fost alături de constructori și am participat la înălțarea clădirii. Utilaje în valoare de zeci de milioane, care au necesitat mari investiții din bugetul statului, au fost montate sub ochii noștri. Vă închipuiți cum ne-a venit cînd am fost obligați să vedem aparatele noastre, mașinile de tipărit, puse la „conservare" în localuri cum ar fi cel al F.C.O.C. București, care stă să cadă la un vînt mai puternic, conducerea întreprinderii nereușind măcar să consolideze clădirea avariată anul trecut, fiind necesari și acum stîlpi de susținere ! Ne întrebăm, cei din conducerea Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, ce au de spus despre această situație ? **(Scrisoarea este semnată de un număr de 46 de tineri și colectivului de pregătire a formei, împreună cu maistrul lor)**

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Nu numai gramatica suferă în birourile I.J.L.F. Olt

„Aici, la noi (Complexul legume-fructe Bals, județul Olt), dacă sesizezi ceva ristă să fii trimis acasă, în sensul că îți poți pierde ființa. Eu însă, scrie mai departe **Mateița Dobrușanu,** vreau să rămîn cu conștiința împăcată că mi-am făcut datoria de om și cetățean". În continuare, scrisoarea arată că unitatea respectivă lucrează în pierdere, fapt de pe urma căruia au de suferit și lucrătorii ei, prin diminuarea retribuției. „Principalul vinovat în această situație îl consider pe tov. director Traicu Demetrie, deoarece nu se preocupă de bunul mers al unității. Se ocupă, în schimb, de organizarea meniului zilei în cadrul depozitului. Aici se mănîncă și se bea ca la nuntă (plătim chiar bucătăreasă). Mesei îmbelșugate îi urmează un joc de noroc, unde tov. director antrenează și alți lucrători. Într-o zi mi-am îngăduit, nu în calitate de subaltern, ci în calitate de om, să-i fac o observație în legătură cu jocurile de noroc, pentru că tulbură liniștea biroului de contabilitate, unde muncesc și eu. Mi-a răspuns că nu am dreptul să îl trag la răspundere, el fiind suveran în unitate..."

Voi cita acum din referatul trimis redacției de către I.J.L.F. Olt, sub semnătura directorului, ing. I. Lazăr. Precizez că nu am intervenit în text nici măcar cu o virgulă, deci toate perlele de stil aparțin în exclusivitate autorilor referatului.

„...În ce privește activitatea Directorului de Complex lucrurile nu se confirmă în totalitate. Mai întîi că el așa a găsit situația de fapt, iar complexul a suferit și suferă de evidența contabilă care permanent nu a oglindit realitatea economică ceea ce a făcut a nu se cunoaște situația și unde să acționeze întreprinderea... Tov. Traicu este adevărat a manifestat neglijență, motiv pentru care i s-a atras deseori atenția, a fost chemat în fața conducerii, unde i s-a imputat multa neglijență și lipsa de prezentare față de salariați. În continuare s-au luat măsuri de schimbarea șefului de depozit iar tov. Oancea Elena a primit și sarcini de normator... În întîmpinarea celor sesizate I.J.L.F. Olt a dispus o inventariere generală a unității cu toți revizorii întreprinderii pentru a pune de acord evidența unității. La această dată situația financiară este favorabilă. Iar pentru îndreptarea lucrărilor tov. Traicu i s-a atras atenția în COM că dacă va continua în a nu urmări problemele legate de realizarea veniturilor se va merge pînă la scoaterea din muncă".

Propunem, însă, conducerii I.J.L.F. Olt să mai mediteze asupra situației de la complexul în cauză și, mai cu seamă, asupra răspunsului la sesizarea trimisă spre **cercetare și soluționare** de către redacția noastră. Și spunînd aceasta, nu ne gîndim numai la agramatismul de care suferă referatul primit (penibil totuși pentru o întreprindere județeană ce are director cu studii superioare), ci mai ales la alte vicii, mult mai grave, ce se întrezăresc printre rînduri. Chiar dacă acel Traicu Demetrie nu are mai grele păcate decît recunoaște referatul — făcut cu vădită grijă de a-l scăpa oarecum — tot ne împiedicăm în acea ultimă și memorabilă frază ce precede semnătura tovarășului director ing. I. Lazăr. Cu „i s-a atras atenția", „dacă va continua" ș.a.m.d. ne face să ne gîndim mai degrabă la un învățător blajin care amenință săgalnic cu degetul pe un școlar zburdalnic.

MIRCEA FODOREANU ■

Poșta redacției

■ **Elena Onea** — Baia Mare. Comitetul județean Maramureș al P.C.R. ne-a comunicat că ați fost încadrată la Autobaza călători, în funcția de primitor-distribuitor.

■ **Victor Mocioc** — comuna Beleți-Negrești (Argeș). Pensia v-a fost sistată pentru verificări. Acum sînteți repus în drepturi, urmînd a primi pensia și pentru lunile anterioare.

■ **Elena Atanca** — București. Vi s-a aprobat transferul în cadrul secției montaj I, unde veți lucra în meseria dv.

■ **Constanța Luca** — Ghimbav (Brașov). S-a stabilit de către conducerea șantierului să vi se trimită pensia alimentară cu mandat poștal.

■ **Călin Maxim** — Drăgășani. Scrisoarea pe care ne-ați trimis-o este ilizibilă. Reveniți.

■ **Neculai Bucur** — București. Prezentați-vă cu o cerere scrisă pentru recuperarea sumei la ICRAL Colentina, Centrul nr. 1 din str. Săgeții 9.

■ **Elisabeta Popescu** — Craiova, IJGCL Dolj are obligația să asigure condițiile ce se impun în executarea lucrărilor de canalizare.

■ **Asociația de locatari** bl. 4, bd. Lacul Tei — București. Grupul 2 de șantiere, conform graficului, are obligația să dea în folosință scările C și D în trimestrul IV a.c.

■ **Agapia Naharniac** — Voroneț (Suceava). **Ioan Ciucă** — Giurgiu, **Maria Ambruș** — Sibiu, **Liana Perșinaru** — București. Dacă doriți, puteți trece și pe la redacție, dar, oricum, trebuie să ne scrieți.

■ **Iosif Covaci** — București. Ni s-a comunicat că ați fost încadrat la Spitalul clinic Colțea.

MARGA NEDELEA ■

I. E. M. I. — București

Un loc unde fiecare zi naște o idee

Ar putea fi chiar o anecdotă, dar nu e. Cu vreo cîțiva ani în urmă, la poarta institutului de cercetări pentru componentele electronice, o întîmplare unică în felul ei. Un venit din afară oferea portarului o plasă de plastic plină cu elemente tranzistoare noi. Sînt de la voi dar nu le putem folosi în întreprinderea noastră. Nu le primesc, astea sînt valori, vorbește cu șefii, răspundea celălalt.

Se întîmplase ca institutul să realizeze prin cercetare proprie și apoi prin microproducție o primă șarjă de tranzistoare menite să înlocuiască similarele de import pe care I.E.M.I. (întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale) le folosea pentru produsele sale. Poate că utilizatorii, cei din întreprinderea beneficiară deci, n-au știut ce îmbunătățiri să facă montajelor electronice pentru a folosi noile produse, poate că nici institutul nu realizase tranzistoarele la parametrii cei mai buni. Faptul a trecut și, firește, a fost uitat. Oamenii de astăzi ai întreprinderii, aceiași de ieri, nu numai că au învățat — pe atunci I.E.M.I. era abia înființată — să folosească tot ce este mai economic și în același timp trainic pentru produsele lor foarte pretențioase, dar să și îmbunătățească continuu munca, implicit rodul ei, de fapt să aducă în mod continuu acest rod în vîrful piramidei industriale, așa cum îi stă bine pretutindeni electronicii. Altfel spus, acești oameni înțeleg cu gravitate sensul major al răspunderii de a lucra într-o ramură industrială de care se leagă dezvoltarea altor ramuri, dezvoltare cu mari implicații sociale.

PRODUCȚIA — exprimată în diferiți indicatori de bilanț, după cum vom vedea, aceștia sînt pozitivi — include în ea ca un element intrinsec ceva care nu poate fi exprimat într-un limbaj scriptic de contabilitate. Este vorba de creativitate. Oamenii de aici, ca pretutindeni dealtfel, înmulțesc caratele pîcăturilor de sudoare cu strălucirea ideilor.

La prelucrări metalice, o secție care, prin utilaje și profesii, se asemănă în parte cu uzinajul unei întreprinderi metalurgice, sînt produse structurile metalice ale aparatelor electronice, structuri cu rol, de cele mai multe ori, multiplu. Se consumă metale de tot felul, uneori chiar prețioase. Gheorghe Pitulice, un om care parcă în ciuda numelui este robust și calm, un titular de drept în comisia tehnică economică unde alături de ingineri de mai multe specialități avizează — printre altele — introducerea noilor produse în fabricație, acest om, deci, are o preocupare fermă : reducerea consumurilor de metale. „Vedeți, zice el, unele le importăm, duralul de pildă. Costă, nu ?! Și cîteodată întîrzie transportul. Ce te faci ? Un cadru de susținere pentru o instalație de radioemisie era prevăzut din documentație să fie executat din acest dural. Cînd am făcut prima bucată am văzut că prelucrarea lui pe mașini costă timp, nu glumă. Am făcut noi un cadru din tablă groasă de oțel și am constatat că înlocuiește perfect piesa inițială. În plus, mari economii de material și manoperă. Firește propunerea noastră a fost avizată de conducerea tehnică". Tot aici tînărul inginer Mihai Ciobanu, un om căruia îi place mai mult bulatul albastru decît scaunul din birou și nu-i de mirare dacă te gîndești că într-adevăr „doar văzînd și făcînd" rezolvi ceea ce se cheamă o problemă curentă, este sufletul unei adevărate mișcări de organizare și perfecționare a propriilor metode de muncă din atelierele secției. El însuși s-a ocupat și a tradus în fapt introducerea unei metode moderne de sudură (în mediu de argon) bucurîndu-se acum alături de ceilalți de efectele ideii : productivitatea muncii a crescut cu 20 la sută la toate categoriile de piese sudate. Și, tot aici, în urma sesizării făcute de către soția inginerului, tovarășa Florena Ciobanu din compartimentul de proiectări, care în glumă, adică zîmbind cu destulă căldură, revendică dreptul asupra inovației, s-a realizat o nouă tehnologie la prelucrarea antenei pentru radioemițător : în locul roluirei pe strung o șeritizare pe presă, o operație „mai simplă, tocul dintr-o singură apăsare". Economie de timp și siguranță în exploatarea produsului ; autori, muncitori din secție și mai ales maistrul strungar Ilie Mărgărit. Vorbind despre îmbunătățirile tehnologice, inginerul Mădălina Stamate spunea : „Zilnic se naște o idee. Multe sînt ale compartimentelor tehnice. Pentru noile tipuri de radioemițătoare, proiectanții au redus parcul de SDV-uri, (scule și dispozitive prelucrătoare) la jumătate, iar în jumătatea rămasă sînt folosite și unele SDV-uri vechi pentru piesele tipizate. Asta ca să dau doar un singur exemplu. Foarte multe propuneri vin de la oamenii care lucrează direct în liniile de fabricație, acei oameni care sesizează poate cel mai bine unde și ce se poate îmbunătăți. Constantin Turcu și Stelian Grigore sînt doar doi dintre aceștia. Astfel sînt comprimate operațiile de prelucrare, sînt înlocuite piesele de metal cu unele de masă plastică. La acoperiri galvanice, anumite repere n-au mai fost argintate, ci acoperite cu nichel și cadmiu. Rezultatul : economii de circa 30 de kilograme de argint".

În secția de radiocomunicații profesionale se produc toate acele minuni ale electronicii moderne, mici aparate pe care astăzi le găsim în cabina mecanicului de tren, la îndemîna medicului din mașina salvării, la îndemîna pompierului sau a milițianului, fixate pe umărul șefului de lot pe șantierul de construcții și chiar în cabina mașinii frigorifice pentru lapte, și a căror folosință permite rezolvarea tuturor acelor probleme care nu suferă nici un fel de aminare. Cuvîntul **profesional** de pe firma secției este un soi de adjectiv care definește calitatea comunicațiilor. Dacă aparatul de radio din dormitor se mai oprește cîteodată, nu se petrece nici o tragedie ; radioemițătorul produs aici însă trebuie să funcționeze „continuu și ceas". Am ghilimetat fiind vorba de cuvintele unui tînăr maistru, Bogdan Oprea. L-am găsit lîngă o instalație de cositorire ajutînd operatorul să elimine un defect ce produsese o stagnare. „Pînă vine serviciul de întreținere durează și, dealtfel, nu strică să știm și noi mai mult". Probabil tot așa a gîndit cînd a înlocuit, făcînd întîi probele necesare, un tranzistor de import cu un BC din producția curentă a I.P.R.S.-ului Băneasa. Sau cînd, bătîndu-și mult capul, a reușit să transpună într-o singură schemă electronică, deci, în final, într-un singur aparat, mai multe testere care se foloseau la prereglarea emițătoarelor. Cu testerul său se lucrează acum cotidian și se obține o bună productivitate. Mircea Mărculescu, „băiatul de la reglajul final", cum îi spun ceilalți, și-a dotat cabina mai bine decît a făcut-o fabricantul ei, care are un nume de prestigiu în materie. N-a ținut seama de faimă și a gîndit ceea ce îi ușurează și, mai ales, conferă cea mai mare precizie operațiilor pe care le execută. De la el au luat exemplu și alți reglori. Inginerul stagiar Daniil Jenel împreună cu muncitorul Emil Vochin s-au ocupat de îmbunătățirea formelor de cablu (a mănunchiului de fire care unește diferitele module și etaje ale complexei mașinării electronice care este radioemițătorul) și chiar a izbutit, înlăturînd astfel și probabilitatea unor erori în montaj și, prin urmare, revenirea asupra produsului, obținînd economii de manoperă și conductor electric. Inginerul Nicolae Delibaltov, și el tot un om tînăr — marea majoritate a oamenilor acestei întreprinderi tinere o constituie tinerii — este în momentul de față preocupat de noul produs intrat în secție. „Colaborarea cu institutul de cercetări electronice care ne-a dat proiectul este foarte fructuoasă. Asta nu înseamnă însă că așteptăm chiar totul de-a gata. Trebuie să găsim, adică să scoatem la iveală rezervele noastre interne. Pentru început, ne-am și gîndit să facem altfel de ecrane la bobinele de înaltă frecvență : mai ieftine și mai practice. Sau alt exemplu : nu ne spune nimeni să sortăm noi diodele de mixaj, operația o face fabrica și cu destul succes. Sortîndu-le, mai bine zis, împerechindu-le, crește coeficientul de calitate al produsului peste cel înscris în fișa tehnică".

În secția vecină, la aparate de măsură și control (A.M.C.), lucrurile se petrec asemănător. Cînd solicit șefului acesteia să-mi vorbească despre îmbunătățirile tehnologice, inginerul Constantin Lebu este într-o mică încurcătură. „Despre cine să vorbesc, fiindcă aceste îmbunătățiri, pe care noi le facem pe parcurs, sînt numeroase, iar autorii lor, de asemenea, destui. Inginerii au realizat pentru utilarea secției dispozitive pe care trebuia să le aducem din import, cîțiva muncitori electroniști au adus soluții pentru îmbunătățirea parametrilor la osciloscoape sau sursele de laborator și așa mai departe. Totuși notați cîteva nume : Marin Voicu, Octavian Bucur, Ion Bîrsan, Andrei Baternay, Ioan Saralinschi, Ioan Caridas".

CERCETAREA și mai ales proiectarea cu mijloace proprii (repetăm : colaborarea cu institutul de cercetări electronice este deosebit de fructuoasă, acesta fiind principalul proiectant al produselor întreprinderii) are la I.E.M.I. un loc bine definit — un vîrf de creativitate care este ordonată inginerește după cerințele beneficiarilor, după observațiile acestora la produsele aflate în exploatare, după tendințele mondiale în materie, cît și după elementele de eficiență economică — tehnologie ce asigură o bună productivitate, integrarea produsului cu componente electronice realizate curent în țară sau chiar aflate în fază de omologare, deci eliminarea importurilor, economie de materii prime și materiale. Și toate acestea și încă altele (cerințe deci) sînt privite, așa cum mai spuneam, cu PROFESIONALITATE. Există aici un atelier de proiectat produse noi în care lucrează cîțiva ingineri care, se poate spune chiar așa, au mințile dogorite de flacăra generoasă a creației : Ion Smarandache, Constantin Botescu, Mihai Socec, Ion Popp, Ovidiu Călărașu, Anca Fianu Botescu, Ion Vlad Popovici. Nu pot vorbi aici despre performanțele tehnice realizate de noile radioemițătoare și nici de soluțiile ingenioase constructive deși am reținut pe multe foi de carnet asemenea date — ele nu ar fi la îndemîna multor cititori. Ceva totuși se poate spune. Vorbind despre noul radioemițător, inginerul Smarandache, care a proiectat partea de recepție, spunea, poate și în numele colegilor : „Față de omologul său are o putere de emisie dublă, este mai sensibil, iar greutatea, datorită noilor soluții constructive, a scăzut, tot comparativ, la mai puțin de jumătate". În atelierul de proiectare am văzut și alte produse omologate sau în curs de omologare ale căror gabarite și parametri de funcționare sugerează capacitatea profesională a tinerilor. Șeful acestora, inginerul Nicolae Neacșu, mîndru că are asemenea colaboratori, mi-a vorbit de cîteva probleme de viitor : „Avem, spune dînsul, un grafic perfect de integrare. Sînt urmărite produsele ce abia se nasc la institutele de cercetări sau în întreprinderi. Ce există deja folosim, eliminînd importul. Anul acesta, pe 8 luni, peste plan, am obținut o economie de circa 700 000 de lei valută. Pentru la anul, estimăm peste 2 milioane lei valută, și îi vom obține. Considerăm însă că prețurile unor componente electronice asimilate de institutul de profil și realizate apoi prin secția sa de microproducție s-ar reduce dacă ele ar fi produse la întreprinderea specializată în componente, adică la I.P.R.S.-Băneasa. Pentru asta însă se impun cîteva condiții : întreprinderea producătoare să aibă și alți beneficiari în afara noastră și după părerea mea are, trebuie doar să prospecteze cu atenție piața ; institutul să cedeze tehnologia și să ajute I.P.R.S.-ul la demararea producției.

EFICIENȚA cumulului de creativitate este ceva foarte palpabil. Inginerul Mihai Nicolau, șeful serviciului producție, declara consultînd cîteva grafice : „Ați notat cîteva exemple, poate că în spațiul de revistă nici nu le puteți consemna pe toate. Se poate spune că atitudinea creatoare nu este astăzi ceva particular și chiar dacă există autori nominalizați toți au punct comun de referință. Fiindcă, la urma urmei, avem un plan de producție, gîndim la cel de perspectivă. Pe primele 8 luni ale acestui an productivitatea muncii a crescut cu 1,83 la sută. Tradusă în alte expresii cifrice creșterea înseamnă economia unei manopere realizate de 373 de oameni ; economie care mai poate însemna circa 3 000 000 lei producție suplimentară. Cheltuielile la mia de lei au scăzut în aceeași perioadă cu 1,8 la sută, ceea ce raportat desigur la valoarea totală a producției noastre înseamnă o importantă economie. Dar se poate și mai bine, cum spunea colegul meu, inginerul Neacșu, și acest lucru nu-l uităm".

VICTOR CONSTANTINESCU ■

CRISTIAN BREAZU : Maramureșeancă

NICAPETRE : Fata cu mărul

DAN COVĂTARU : Dac

DEPISTAREA PRECOCE A MALADIEI CANCEROASE

● Specialiștii relevă cu interes sporit perspectivele pe care le oferă testul Nicolae Ionescu-Dimbovița, formulînd argumente și sugestii prețioase pentru noua conducere a Ministerului Sănătății care se arată decisă să asigure un drum firesc pentru valorificarea importantei descoperiri a cercetătorului român

● **Au participat, în ordine alfabetică : doctor docent** Bernard Barhad, **director adjunct științific la Institutul de igienă și sănătate publică București ; profesor doctor docent** Henrieta Ciortoloman, **șef de clinică la Spitalul „23 August" București, membră a Consiliului Superior Sanitar ; conferențiar doctor** Alexandru Constantinovici, **șef de secție la Clinica de neurochirurgie a Spitalului „Dr. Gheorghe Marinescu" București ; profesor doctor docent** Octav Costăchel, **directorul Institutului oncologic București, membru corespondent al Academiei de științe medicale, membru al Consiliului Superior Sanitar ; doctor** Mihai Dănilă, **autor a trei brevete de invenții privind boala neoplazică și meastenia gravis ; conferențiar doctor** Benedict Gheorghescu, **șeful Clinicii de gastroenterologie de la Spitalul „Fundeni", secretar al Societății naționale de gastroenterologie ; profesor doctor docent** Victor Săhleanu, **de la Laboratorul de antropologie al Institutului „Victor Babeș" ; doctor în științe medicale** Ion Urseanu, **specialist boli interne la Spitalul Militar Central.**

● **Din partea redacției a participat** N. Grigore Mărășanu.

Fotografii de ELENA GHERA

Redacția : Așadar, vom discuta despre depistarea precoce a bolii canceroase și despre prevenirea, pe cît posibil, a prea temutei boli. V-am ruga să vă referiți la ce s-a realizat pînă acum în acest domeniu în lume, cît și la noi în țară, precum și la contribuția pe care ar putea să o aducă populația, toți ceilalți factori, la profilaxia primară a cancerului.

Octav Costăchel: Depistarea precoce reprezintă problema nr. 1 în lupta împotriva cancerului. Dar depistarea bolii, în stadiul incipient, costă atît de scump, la nivelul întregii populații, încît nici o țară din lume nu-și poate permite la ora actuală să facă aceasta în masă. De aceea se aleg grupuri de populație cu risc sporit de cancer care sînt studiate, și tot așa se procedează și la noi : Consiliul Superior Sanitar și Ministerul Sănătății au elaborat un program pe termen lung de luptă împotriva cancerului în care au fost incluse localizările unde depistarea precoce poate avea cea mai mare eficacitate : cancerul uterului, al sînului și al pielii. Cancerul colului uterin, de pildă, se poate depista în masă, și dacă este descoperit în stadiul precoce, denumit stadiul zero, se vindecă în sută la sută din cazuri. După calculele făcute în S.U.A., o depistare precoce costă 12 dolari și are ca rezultat vindecarea bolnavilor. O depistare tardivă cu tratamentul adecvat costă 13 000 dolari. La noi, o depistare precoce ajunge pînă la 80—100 lei, iar tratamentul unui cancer tardiv pînă la 40—50 mii lei. În leucemiile acute și chiar în cele cronice se pot obține supraviețuiri de 10—20 ori mai mari ca înainte, dacă sînt depistate precoce. Deci, importanța depistării precoce este evidentă.

Redacția : Pînă cînd este considerat un cancer „precoce" ?

Octav Costăchel : Teoretic „precoce" înseamnă stadiul modificărilor dinainte de apariția primelor celule tumorale (de transformare canceroasă a unor celule) ; practic, noțiunea de precoce înseamnă un cancer în stadiul care poate fi tratat și vindecat în proporție de cel puțin 80 la sută. Azi, la noi cît și în lume, procentul celor care se prezintă pentru prima oară la medic, pentru diagnostic și tratament în stadii radical curabile, este de aproximativ 30—40 la sută. Ceilalți se prezintă în stadii paleative : unora le prelungim viața, dar nu-i putem vindeca, altora le ușurăm suferințele, dar nu le putem prelungi viața.

În lumea întreagă se depun eforturi enorme pentru depistarea precoce a cancerului : Organizația Mondială a Sănătății organizează, la 2—3 ani, seminarii speciale în care se caută, se dezbat și se promovează cele mai bune metode pentru depistarea precoce a bolii. După o clasificare propusă la O.M.S., și acceptată, există trei metode : depistarea **clinică**, în care specialiștii examinează bolnavul clinic și găsesc sau nu boala, depistarea **paraclinică**, în care examinarea bolnavului se face prin intermediul unui aparat : de exemplu microradiofotografia, ecografia, colposcopia sau termografia. A treia metodă este metoda depistării prin **examene de laborator**, foarte numeroase, dintre care cel mai important este cel al depistării bolii prin examene citologice exfoliative ; organele corpului își înlocuiesc și înlocuiesc și funcționalitatea prin faptul că o parte din celulele lor mor iar altele se regenerează și astfel își înlocuiesc — ca și o colectivitate umană — o anumită dimensiune. Celulele exfoliate sînt studiate la microscop și deoarece tumora își exfoliază celulele la fel ca țesuturile normale, se poate spune cu relativă ușurință dacă există o tumoră. În cancerul colului uterin, acest fel de depistare a dat rezultate cu totul excepționale în lumea întreagă. Metoda aceasta a fost propusă prima dată în lume de profesorul Aurel Babeș în 1927. Anul trecut, la noi în țară, s-au făcut peste 400 000 de asemenea examene, iar anul acesta numărul crește. Avem cîte un citolog-biolog care face acest examen la fiecare județ. În centrele mari avem 2—3 citologi, pentru că acolo afluxul populației este mai mare. Pe măsură ce crește experiența citologilor, procentul de concordanță între rezultatul la examenul citologic și rezultatul microscopic definitiv este în permanentă creștere. S-a ajuns la concordanță de peste 90 la sută din cazuri : bolnavii depistați prin examene citologice exfoliative sînt declarați suspecți și trimiși la examenul microscopic iar după aceea se dă diagnosticul definitiv.

În afară de aceasta în țara noastră s-au făcut peste 30 milioane de examene microradiofotografice. S-au făcut, apoi, o serie de examene termografice : s-a constatat, de pildă, că la fetițele de școală, în starea impuberă, există o serie de diferențe termografice la sîni, care ulterior duc la tulburări ale troficității sînilor. Cu mijloacele paraclinice de asemenea se reușește să se descopere cazurile relativ tardive, dar mijloacele cu care s-ar reuși să se descopere formele de cancer precoce sînt relativ inaplicabile în masă.

Redacția : Am dori să vă referiți, tovarășe profesor, și la metoda de depistare precoce a cancerului propusă de cercetătorul român Nicolae Ionescu-Dimbovița, la experimentarea căreia, în chiar instituția condusă de dumneavoastră, ați participat.

Octav Costăchel : Nu cunosc exact mecanismul reacțiunii cu care Ionescu-Dimbovița face depistarea, pentru că nu ni s-a spus care este. Este greu deci să afirmi în ce măsură acest test este sau nu bun. Există însă teste asemănătoare publicate la noi încă din 1961, cu procente asemănătoare. Apoi avem date, din literatura americană din 1977, în care cu ajutorul unui test serologic, așa cum îl face Ionescu-Dimbovița, se depistează cancerul incipient în proporție de 83—94 la sută. Eforturi se fac și la noi în institut și sperăm să dăm și noi un test serologic de diagnostic. Trebuie să vă spun însă că aceste teste apar de obicei pozitive în momentul cînd cancerul este relativ avansat. Cînd numai un număr foarte mic de celule sînt „transformate", cum ar fi la cancerul colului uterin în stadiul zero, acest test nu dă nici o modificare în sînge : celulele care apar sînt izolate de restul organismului, sînt în epiteliu, separate de membrana bazală, și este foarte greu să se depisteze precoce un cancer prin metode serologice, înainte ca el să devină invaziv. În schimb prin metoda citologiei exfoliative el poate fi depistat ușor. Cantitatea de substanțe anormale care apar în sînge, în stadiile precoce ale cancerului, este extraordinar de mică, adică se ajunge la nanograme sau picograme. Un nanogram este a miliarda parte dintr-un miligram, iar un picogram — a miliarda parte. Totuși, cu ajutorul unor metode care se numesc **probe radioimune**, aceste substanțe sînt detectate în sînge și pot afirma suspiciunea de cancer.

Bernard Barhad: Eu sînt de la un institut de igienă și pentru noi „precoce" înseamnă înainte de orice fel de îmbolnăvire. Ținînd seama că unii factori de risc cancerigeni sînt de ordinul exogen, adică din mediul înconjurător, eu aș porni acest diagnostic precoce de la mediu, adică aș spune, parafrazînd „diagnostic precoce de mediu", adică stabilirea factorilor de risc de mediu (pentru că există și risc intern) care într-adevăr ne-ar duce la ceea ce urmărește această masă rotundă : adică la profilaxie. Pentru că, și în stadiul precoce, de care vorbea doctorul Costăchel, este vorba tot de o terapie.

Octav Costăchel : Profilaxia cancerului este de două feluri : o profilaxie primară, de care a vorbit doctorul Barhad, și o profilaxie secundară. Profilaxia primară a cancerului este o preocupare foarte serioasă la ora actuală. Ea este însă într-un stadiu destul de puțin avansat. Apoi, înlăturarea factorilor de risc de cancer costă enorm de mult, pentru că asta ar însemna să înlăturăm din aer substanțele cancerigene, să înlăturăm radiațiile, infecțiile virotice etc.

Redacția : Gîndind astfel, mi se pare că ajungem la un paradox !

Octav Costăchel : Ieșirea este una singură : omenirea să dea banii, care se dau acum pe arme, pentru sănătate și educație. Președintele De Gaulle a cerut ca toate țările să cedeze 1 la sută din bugetul militar pentru cancer, propunere, practic, neacceptată.

Victor Săhleanu: E un lucru binecunoscut că factorii de risc sînt foarte numeroși ; ei se pot asocia, combina, substitui. O anumită viață, să-i zicem igienică, sau rațională, care să excludă o parte din acești factori de risc nu este de neglijat. Aci s-ar găsi una dintre conexiunile importante cu educația sanitară, noțiune care trebuie înțeleasă într-un sens mai larg decît cel curent. În cancer nu este vorba numai de gene, de celule, de organism chiar : este vorba de întreaga personalitate. Pînă foarte tîrziu, în epoca refundamentării medicinei pe baze experimentale biologice, cancerul era considerat ca o boală a «temperamentului melancolic», boală în care traumatismele psihice joacă un rol foarte important. Cred că de aci trebuie să tragem unele concluzii, în legătură cu această profilaxie primară. Înlăturarea tuturor factorilor de risc în cancer este teoretic imposibilă, pentru că, după unele teorii contemporane, o predispoziție canceroasă există în fiecare celulă și așteaptă doar niște ocazii potrivite să se manifeste : pînă și lumina solară (s-a demonstrat) poate fi un factor cancerigen ! De aceea trebuie obținut un just echilibru între profilaxia primară și profilaxia secundară, și în acest echilibru un rol mare îl joacă participarea efectivă a fiecărui om, sănătos sau nu, colaborarea cu medicul prin viață igienică, rațională și printr-o atitudine rațională față de măsurile medicale, de boală, de viață în toate încercările ei.

Bernard Barhad : În ultimele statistici, date de Institutul cancerului de la Lyon, se atrage atenția foarte serios asupra creșterii cancerului provocat de factorii externi, în special factorii chimici care, cum știm, se extind din ce în ce mai mult : chimia a pătruns astăzi în alimentație, agricultură, în industria casnică, în tot. De aceea, studiile care se fac pe plan mondial, cît și la noi în țară au o orientare foarte corectă. Noi, cei de la Institutul de igienă, sîntem obligați să stabilim concentrațiile maxime admisibile pentru substanțele care se găsesc în mediul ambiant ca omul de azi să nu se îmbolnăvească, și să nu sufere nici generațiile viitoare. Este foarte important să spui dacă o substanță sau alta este cancerigenă ; în cazul că este cancerigenă, trebuie să te apropii de limita zero. Pentru că altfel, se știe, aceste substanțe, chiar în cantități foarte mici, pot crea riscuri. La ora actuală, noi lucrăm cu o metodă creată de americani, cu care sondăm mediul ambiant : lucrînd pe animale un timp, poți ajunge la concluzia dacă mediul respectiv prezintă un anumit risc ; după care se iau măsuri profilactice, se stabilesc concentrații maxime admisibile, provizorii. Este un avertisment. Iată deci că în profilaxia aceasta primară sînt avantaje enorme.

Dumneavoastră ați pomenit aici și despre studiile epidemiologice. Aceste studii cu privire la riscul cancerigen, în toate ramurile economiei naționale, s-au făcut și la noi în țară, acum zece ani, s-au repetat anul trecut, sînt cunoscute, și eu unul aș recomanda chiar să se și publice. Noi, la Institutul de igienă, știm cîți oameni sînt expuși la aceste substanțe cancerigene, care sînt anume aceste substanțe, sub ce formă se află ele în mediul ambiant, sub ce formă vin în contact cu organismul, dacă au dat anumite leziuni. Apare însă și o lipsă a medicilor, atunci cînd se pune un asemenea diagnostic în spitale sau clinici : medicul nu scrie în foaia de observație și cu ce se ocupă omul respectiv, în ce mediu lucrează, cu ce substanțe. Neștiind exact cu ce se ocupă persoana respectivă, nu putem controla, urmări în timp aceste medii de risc. Și atunci noi repetăm an de an aceste studii pentru ca să cunoaștem evoluția factorilor de risc. Eu propun acum, prin revista „Flacăra", așa cum s-a preconizat în programul de combatere a cancerului, să se întocmească nu numai un **registru național de stocare a datelor cu privire la bolnavii de cancer tratați, cu rezultatele obținute, ci același registru național să prevadă și factorii de risc, expunerea populației noastre la acești factori de risc și evoluția acestei expuneri. Ar fi un mijloc de profilaxie foarte important, de profilaxie primară, așa cum s-a vorbit.** Pentru că e mai bine să cunoaștem factorii de risc, să acționăm asupra riscului, decît să înmulțim numărul clinicilor și să le umplem cu bolnavi.

Redacția : Profesorul Costăchel sublinia tocmai importanța profilaxiei primare. Cum se poate realiza ?

Benedict Gheorghescu : Legat de cele spuse de doctorul Barhad : studiile epidemiologice care s-au făcut la noi în țară, s-au făcut și în străinătate, sînt foarte ample și voi cita de exemplu școala japoneză, pentru că se leagă mai bine de specialitatea mea, de gastroenterologie. Aceste studii epidemiologice au arătat o frecvență de-a dreptul alarmantă a cancerului gastric în Japonia, unde cancerul s-a declarat drept o problemă prioritară. S-a constatat, de pildă, că majoritatea bolnavilor de cancer gastric erau consumatori de pește afumat, de carne afumată etc. Studiindu-se în detaliu, s-a dovedit că o serie de hidrocarburi (rezultate din procedeele de conservare a peștelui, a cărnurilor) sînt de-a dreptul dovezi experimentale, care arată legătura dintre factorii de mediu și producerea cancerului gastric. Cancerul gastric a devenit atît de alarmant în Japonia, încît s-au făcut studii de detecție a cancerului gastric în faza precoce, adică în faza celulară, pe sute de mii de oameni din prefecturi, din importantele orașe — Tokyo, Kioto, Hiroșima, Nagasaki, aceștea din urmă suportînd, cum se știe, efectele bombardamentelor atomice. S-a dovedit că se pot depista, în această fază celulară, cancere gastrice care se tratează chirurgical, și se vindecă pînă la 90—95 la sută. Din păcate, aceste studii populaționale costă, am văzut, enorm de scump.

În S.U.A. se observă un fenomen invers și anume descreșterea procentajului de cancer gastric și creșterea procentajului cancerului de colon. Subliniez deci rolul elementului geografic și de mediu, în variațiile de procentaj ale diverselor forme și localizări de cancer. În S.U.A. procentul cancerului de colon crește în raport cu factorii ecologici interni (microbieni, săruri biliare, consumul unor alimente rafinate).

Redacția : Pentru că metodele de care ați vorbit pînă acum sînt costisitoare, complexe, necesită o aparatură greoaie, aduc din nou în discuție testul „Dimbovița" făcut la 14 aprilie 1978 la Institutul oncologic, din care rezultă mai multe avantaje : este ușor de făcut, fără dureri, foarte leftin. Ce s-ar putea face în viitor în această direcție ?

Ion Urseanu: Informarea mai atentă și mai aprofundată a lumii medicale în legătură cu factorii de risc cancerigeni existenți în țara noastră poate să aducă avantaje în diagnosticarea precoce a cancerului. De aceea înființarea Registrului Național Unic o găsesc deosebit de importantă. Înființarea și întocmirea acestui registru, după criterii bine gîndite și apreciate, va putea să aducă, la nivel național, date exacte despre riscul concret din țara noastră, pe de o parte, pe de altă parte, despre factorii posibili cancerigeni, despre evoluția acestor bolnavi după ce au părăsit spitalele, pentru că deseori îi pierdem din evidență și nu știm ce se mai întîmplă cu ei.

Și pentru că se pare că sînt mai bine informat în legătură cu testul „Dimbovița", vreau să vă spun că acest inginer chimist lucrează nu de o lună, nu de un an, la serioreacție, ci de peste 20 de ani, așa încît putem să credem că are o opinie fermă în legătură cu felul reacției. Faptul că el nu ne dezvăluie, deocamdată, mecanismul reacției, principiul pe care se bazează, se datorează subiectivismului său personal, întreținut la vremea respectivă de alte subiectivisme adverse...

Octav Costăchel : ...Numai o clipă ! Eu le propun tuturor celor care vin cu idei din masă să nu le țină secrete ci să le breveteze și apoi să ne spună despre ce este vorba. Dacă este brevetată, ideea este apărată și nimeni nu mai poate pretinde că i se va fura metoda, pentru că există brevetul. Or, pot să vă spun că unii cercetători refuză sistematic să breveteze.

Victor Săhleanu : Dînsul trebuie să prezinte semnificațiile statistice ale unei experiențe suficient de largi. Or, de obicei oamenii care vin din afara medicinei, care imaginează metode proprii de diagnostic sau de tratament, nu se încadrează în metodologia strict științifică. E adevărat, nici unii medici nu se încadrează, și din cauza aceasta multe tratamente de mai mare sau mai mic succes, după 2-3-4 ani, dispar de pe firmamentul medicinei.

Redacția : După dumneavoastră ar mai fi nevoie de un test „Dimbovița" ?

Victor Săhleanu : După mine, metodologia științifică trebuie să fie însușită de orice inventator. Rezistența lor principală nu se rezumă la brevetarea sau la dezvăluirea formulei „miraculoase", ci la încadrarea efectivă într-o cercetare științifică, care pretinde loturi comparabile și calcul matematic. Valoarea unei testări nu poate fi apreciată numai de specialiști în cancer; trebuie să li se asocieze și specialiștii «în cifre» și în metodologia cercetării.

Octav Costăchel : Cazurile pe care s-a experimentat metoda de diagnostic a lui Ionescu-Dimbovița au fost cazuri avansate, în care diagnosticul s-a pus fără să fie nevoie de o metodă serologică. Cred că este nevoie, și noi sîntem gata să o prezentăm, de o metodologie științifică, pentru ca această metodă să fie aplicată în masa populației, de exemplu într-o întreprindere, să spunem cu specific feminin, sau o întreprindere cu risc crescut de cancer. Să aplicăm această metodologie științifică și să se compare rezultatele reacției tovarășului Ionescu-Dimbovița cu metodele existente azi în țară sau în străinătate pe cazuri incipiente.

Redacția : Să continue doctorul Urseanu.

Octav Costăchel : Încă 30 de secunde !... Și acest lucru trebuie făcut pe o masă de populație considerată sănătoasă, pentru a crește probabilitatea depistării în stadii precoce. Dacă se pune diagnosticul concordant în stadii precoce pe o masă suficientă de populație, într-un procent statistic semnificativ, atunci sîntem de acord cu el, pentru că va fi valabil și va reprezenta o mare valoare.

Ion Urseanu : Tovarășe profesor Costăchel, întreruperea dv. ține, zic eu, tot de subiectivism. Trebuie să știți, și revin din nou, că acest inginer chimist, în 20 de ani, a lucrat foarte numeroase probe. E drept, nu le-a analizat statistic, nu a făcut „eroarea standard" și ceilalți indicatori. Dar Ionescu-Dimbovița a fost nevoit să dea acest test, de la Filantropia, nu pentru ca să vă dovedească și să ne dovedească nouă, lumii medicale, cît știe și ce știe, ci ca să atragă atenția asupra cercetării sale. Ar fi caraghios să considerăm că, pe cele 50 de eprubete de sînge, noi putem să răspundem la întrebarea : dacă testul este sau nu este valabil ? Testul a fost făcut pentru a atrage atenția lumii medicale, lumii științifice, că există un om ignorat timp de 20 de ani care are o preocupare foarte interesantă. În ceea ce privește cerințele absolut științifice, ca această reacție să fie aprofundată, ca specificitatea și sensibilitatea ei să crească, pentru ca eroarea ei să scadă, trebuie să fiți de acord cu mine că sînt necesare studii ample, îndelungate, eventual pe un lot de populație, cum ați propus dumneavoastră, care urmează după aceea să fie analizate statistic. Vreau să vă spun informativ că, din datele pe care le avem, un număr de pacienți, într-o cifră destul de semnificativă, au primit diagnosticul de precancer în urmă cu 6 și 8 ani și au făcut în ultimii doi ani cancer. E drept, chestiunea este oarecum subiectivă, nu are suportul statistic și nici suportul matematic pe care-l solicitați. Dar, părerea mea este că testul propus de Ionescu-Dimbovița, care costă probabil mai puțin de 3 lei, față de cei 80—100 de lei amintiți la începutul discuției, este convenabil și ar putea să se aplice în masă pe un lot semnificativ de populație, ar putea să ne răspundă mai concret dacă valoarea sa este absolut autentică și, în felul acesta, am putea să-i acordăm Cezarului ce-i al Cezarului. De ce spun treaba asta, pentru că, întîmplător, cunosc mai multe amănunte despre activitatea acestui om onest, care a lucrat din dorința sinceră de a face ceva în materie de boli canceroase.

Alexandru Constantinovici : Ca specialist în domeniul tumorilor sistemului nervos, vă mărturisesc, sînt uneori invidios pe specialiștii din alte domenii — ginecologi, chirurgi generali — care pot depista anumite cancere, situate în zone accesibile investigațiilor clinice și paraclinice, mai ușor decît în domeniul meu. De aceea, consider că și testul propus de Ionescu-Dimbovița, ca și o altă serie de teste ne-ar putea ajuta să intrăm mai ușor în profunzimea fenomenelor, să putem avea mai multe date în domeniul care ne interesează. La ora actuală, tumorile sistemului nervos central pot fi depistate, în general, prin metode radiologice, radioizotopice și mai puțin prin metode biologice. Din această cauză depistarea acestor tumori și măsura de profilaxie care se poate lua este numai de profilaxie secundară. Această profilaxie secundară se poate baza în general pe metode invazive care solicită adeseori foarte mult organismul bolnavilor. În afara piedicilor de ordin economic — costul ridicat al acestor metode — intervine și bariera legată de gradul mai mult sau mai puțin greu de suportabilitate din partea bolnavului, a practicării acestor metode de diagnostic. Sigur că în momentul de față introducerea tomografiei axiale computerizate și a altor metode diagnostice aduce un aport esențial în domeniul nostru, și sperăm, într-un viitor nu prea îndepărtat să putem aplica bolnavilor de la noi și acest procedeu. Este adevărat, aparatul costă destul de mult și pentru a fi eficient trebuie ca numărul de pacienți, asupra căruia îl aplici, să fie cît mai mare. Dar în condițiile clinicii noastre, care centralizează prin poziția și prin natura ei un număr mare de bolnavi, va fi rentabil. Vreau însă să atrag atenția asupra unui lucru : după cîte știți cu toții, din presă, profesorul Arseni a propus ca tovarășul Ionescu-Dimbovița să vină în cadrul clinicii noastre, unde i se pune la dispoziție un laborator, și să practice, fie în lichidul cefalorahidian, fie în sînge, în orice mediu biologic dorește dînsul, testul pe care l-a propus. Pentru că, în afara bolnavilor cu tumori care vin la noi, se internează și un număr mare de bolnavi care vin pentru diagnosticare. De ce pînă la ora actuală, deși sîntem în septembrie, tovarășul Ionescu-Dimbovița nu a venit încă la noi, unde avea un număr mare de cazuri, unde ar fi avut posibilitatea să efectueze aceste probe chiar dînsul ? Faptele trebuie, cred, abordate, cu mult spirit critic, obiectiv, pentru a nu trage concluzii pripite și nici a respinge o metodă. Pentru că nu ne este permis, în special în condițiile Legii sanitare recent aprobate, să respingem o metodă care își poate dovedi valoarea — și care ar putea să contribuie la lămurirea pe plan național și internațional a acestor probleme atît de controversate.

Octav Costăchel : Pot să vă spun că, la indicația conducerii de partid, Ministerul Sănătății mi-a solicitat, protocoalele de experimentare pe animal și pe om a metodelor lui Ionescu-Dimbovița. Protocoalele sînt predate Ministerului Sănătății de aproximativ două luni. Sîntem gata să le verificăm oricînd la noi sau în altă parte, bineînțeles în prezența autorului. Noi sîntem gata oricînd să prezentăm metodologia, pentru ca experimentarea să dea rezultate sigur pozitive sau sigur negative.

Henrieta Ciortoloman: Am înțeles că Ionescu a depus o muncă de durată, cu pasiune și trudă, cu răbdare, abnegație și cu dragoste pentru știință. Munca lui trebuie să ia o formă concretă, un conținut concret, pentru noi. Să deschidem ușile larg pentru orice idee nouă. Dar pentru aceasta trebuie să creăm condiții de evoluție a acestui nou, atît în clinicile citate, cît și în clinica noastră de ginecologie și obstetrică, clinică unde cancerul la femei este frecvent. Testată astfel, cum spunea doctorul Urseanu, fundamentată pe date clinico-statistice convingătoare, metoda în discuție ne va face o mare cinste pe plan internațional. Ați ridicat, însă, și problema factorilor de risc : eu cred că prin educație sanitară și prin metode de profilaxie unii factori pot fi evitați. La ora actuală, pe plan național și internațional, balanța înclină către profilaxie și nu spre partea curativă, unde există încă nenumărate discuții și controverse. De aceea cred că subiectul acestei mese rotunde a fost bine ales de „Flacăra". Orice femeie trebuie să știe că, indiferent dacă are sau nu are un simptom în sfera genitală, din șase luni trebuie să meargă la control medical, atît din punct de vedere clinic, cît și paraclinic, în vederea depistării precoce a unei eventuale boli în fază intraepitelială. Posedăm unele aparate — colposcopul, colpomicroscopul — care măresc de 30—40 de ori, chiar pînă la 100 de ori (colpomicroscopul) epiteliul colului, cu care putem să depistăm unele displazii, anomalii ale epiteliului de înveliș ale colului uterin, putem să dirijăm o biopsie, singura în măsură să ne conducă în mod precis la diagnosticul cancerului de col. Cînd au apărut unele secreții sanghinulente, rozate, albicioase, femeia trebuie să știe că acestea reprezintă un semnal de alarmă, trebuie imediat să consulte medicul ginecolog, cît nu este prea tîrziu.

Victor Săhleanu : Să nu se înțeleagă cumva greșit că un diagnostic clinic de cancer înseamnă un diagnostic tardiv, în sensul că nu se mai poate face nimic pentru bolnav. S-ar crea astfel o anumită cancerofobie ; există o fantomă terifiantă a cancerului care, prin educație sanitară, trebuie risipită. Cancerul nu este un blestem ; e un fenomen cu care ne confruntăm și pe care trebuie să-l înfruntăm, indiferent de stadiu. Oamenii nu trebuie să fugă de control, din teama de a nu fi cumva găsiți bolnavi. Există boli care nu înspăimîntă în aceeași măsură, dar care au o gravitate comparabilă. O miocardoscleroză, hipertensiunea esențială sînt poate mai grave decît cancerul, vorbind în general, dar nu au acest aspect fantomatic. O educație sanitară bazată pe date științifice trebuie să lămurească marele public și asupra acestui aspect psihologic.

Redacția : Dar boala sperie și prin frecvență.

Victor Săhleanu : Accidentele de circulație rutieră în anumite țări sînt mai frecvente decît cancerul. Înseamnă să nu ne mai urcăm în mașină ?

Henrieta Ciortoloman : Vreau să mai arăt că orice femeie trebuie să știe să-și autoexamineze la cîteva zile sînul. Ele pot să descopere singure micile tumori, faze incipiente ale neoplasmului, prin această autopalpare. Cînd observă ceva suspect e bine să se prezinte medicului care are posibilități de depistare și de delimitare a tumorilor de sîn. Acest control se face în spitale, prin examene radiologice cum este mamografia, care în țara noastră a devenit un procedeu curent de examinare a sînului, galactografia care descoperă cancerul mamar incipient pornind de la canalele galactofore. Orice femeie este obligată ca din timp în timp să-și exercite o presiune pe mamelon pentru a depista dacă nu cumva există o secreție apoasă, sanghinulentă, rozată, lactescentă care poate să reprezinte o fază incipientă, o fază precanceroasă. În această situație, remediul, în faza celulară, este sigur.

Mihai Dănilă : Mulțumesc revistei „Flacăra" pentru onoarea ce mi s-a făcut invitîndu-mă la această masă rotundă. Orice profilaxie este lăudabilă, cu atît mai mult profilaxia cancerului, a cărei frecvență devine sufocantă. Metodele uzitate pînă acum la noi, cît și în străinătate, foarte costisitoare, n-au prins în obiectiv decît anumite categorii de cancere. Consultațiile periodice în masă a unor grupuri de femei, dau rezultate bune. Datele furnizate în ce privește cheltuielile necesare depistării cancerului, tratamentele care costă enorm (în Japonia 12 000 dolari sau pînă și peste 40 000 lei, la noi) sînt dezarmante. Eu personal nu pornesc de la această premiză și vă spun de ce. Nici statisticile, recomandate de unii dintre noi, privind indicii de risc, problemele demografice, de mediu înconjurător, de noxe profesionale, de alimentație etc., nici caietul unic al bolnavilor de cancer din țară — caiet ce ar angaja o armată de statisticieni — nu rezolvă problema. Nu sînt împotriva unei evidențe a bolnavilor de cancer, pe diferite categorii de cancere, dar aduce vreo alinare suferinței umane prezența acestui caiet ? Ca autor de brevete în tratamentul cancerului propun o competiție loială : să lucrăm, de pildă, pe două grupuri egale de bolnavi. La primul grup să se aplice metodele clasice (costisitoare), iar pe celălalt să aplic, de exemplu, tratamentele mele (ieftine), și vom vedea cine are dreptate. Nu ne împiedică nimic s-o facem, deoarece toate analizele atestă lipsa oricărui fel de toxicitate a medicamentelor noastre. Altfel ne-am găsi în postura unei adunături de oameni care fac zarvă mare în afara zidurilor unui templu în care n-au intrat, pentru că nu au cheia templului. De ce să nu adoptăm o metodă unică, sigură, simplă, facilă și ieftină în depistarea serologică a cancerului, fără să mai alergăm după aparate care costă sute de mii de dolari ? După cîte știu, la experimentul de la Institutul oncologic, susținut de Ionescu-Dimbovița, au fost prezentate și testate și cancere operate recent — de la care s-a extirpat tumora — deci cancere cu cantitate de toxină circulantă infimă.

Octav Costăchel : Tocmai asta cerem și noi, depistarea cazurilor incipiente, care nu pot fi depistate prin metodele clinice sau paraclinice.

Mihai Dănilă : Nu-i nimic, autorul va dovedi și aceasta. Eu nu cunosc metoda serologică a lui Nicolae Ionescu-Dimbovița, dar o apreciez. Vine pur și simplu cu o armă nouă de depistare, pe care o oferă țării și lumii întregi, mai ales că este valabilă pentru orice formă de cancer. Se spunea aici că o astfel de metodă au și americanii. Americanii sînt oameni practici. Să aibă ei o metodă sigură de depistare serologică a cancerului și să n-o întrebuințeze ? Dacă ar avea-o, n-ar anunța o mortalitate atît de mare în cancer. Aș recomanda să analizăm toate posibilitățile pe care le oferă mintea românească. Să fructificăm toate aceste teste de depistare a cancerului, metodele de tratament pe care noi le-am propus și care ar putea obține prioritate pe plan mondial. Dealtminteri, istoria medicinei cunoaște multe situații cînd din România au pornit idei noi care au fost fructificate pe plan mondial. Propunerea pe care vreau eu să o fac, și doresc să se rețină, este să mi se îngăduie să demonstrez eficacitatea medicamentelor noastre, deloc nocive, și mărirea substanțială a perioadei de supraviețuire a unor bolnavi tratați cu aceste medicamente.

Octav Costăchel : Deoarece în experimentarea și verificarea propunerilor venite din masă se nasc unele atitudini subiective, mai ales atunci cînd rezultatele sînt negative, și deoarece aceste propuneri sînt numeroase, încă de anul trecut am propus să la ființă un laborator special pentru experimentarea ideilor noi privind tratamentul cancerului, experimentare care să le dea o bază științifică. Propunerea a fost aprobată de forurile competente. Și deoarece am depășit mijlocul anului și este greu de făcut o serie de formalități de buget, pentru clădire și așa mai departe, am propus ca acest laborator să fie „cazat" la început la noi, în institut. În acest laborator vor lucra înșiși autorii, pentru că, în acest fel, vor vedea personal ceea ce se întîmplă cu ideea pe care au propus-o. Socotim că astfel se vor rezolva o serie de probleme și dificultăți.

Benedict Gheorghescu : Este extrem de interesantă ideea prezentată de profesorul Costăchel ca, la institutul pe care-l conduce, să se înființeze un laborator, în care toate propunerile care vin în legătură cu diagnosticul sau tratamentul cancerului să fie experimentate, testate și să poarte girul științific. Metode de tratament sînt multe și acum, unele destul de importante, eficiente chiar, dar pînă se vor răspîndi în toată țara va trece probabil timp. Consider că Ministerul Sănătății trebuie să folosească la maximum toate specialitățile care au implicații în diagnosticul precoce al cancerului și în profilaxia cancerului, **pentru a elaora scrisori metodologice** care să ajungă pînă la medicul de circumscripție și de întreprindere, scrisori metodologice care să conțină toate elementele orientative ale cadrelor medicale, pentru că, încă o dată subliniez, fără implicarea rețelei sanitare în această acțiune nu putem să facem prea mult în depistarea precoce, în profilaxia cancerului și educația sanitară.

Alexandru Constantinovici : Avînd în vedere varietatea mare a tumorilor sistemului nervos central, și posibilitățile lor de vindecare sînt foarte diferite. Resursele terapeutice actuale — chirurgicale, iradiante, și mai ales chimioterapia — au sporit în ultimii ani și capacitatea noastră de a acționa cu rezultate promițătoare, chiar și în unele varietăți de leziuni canceroase. Studiile sînt în cura, atît cele pe plan mondial cît și cele, în cadrul secției pe care o conduc. Sper ca în curînd să putem finaliza primele concluzii, în lumina exigențelor de semnificație certă, bazată pe interpretarea statistică a rezultatelor. Acest program la care lucrăm se integrează în contextul general al efortului de depistare într-o fază cît mai curabilă a leziunilor deosebit de severe, atitudine care consideră că nu-și poate permite să neglijeze nici una din eventualele posibilități întrevăzute de unul sau altul din cercetători. Consider că ambiția, orgoliul nu au ce căuta în acest domeniu, loc în care efectele lor pot fi dintre cele mai nefaste. De asemenea, în egală măsură nu trebuie să supraestimăm unele rezultate, supraestimarea poate determina nu numai rezultate iluzorii, pe care timpul le elimină totdeauna, ci și adevărate „furturi" psihologice în masa populației. Bolnavii așteaptă de la noi remedii de certă valoare și nu promisiuni deșarte sau „panacee universale" a căror „valoare" nu și-au găsit niciodată confirmarea.

Ion Urseanu : Aș dori să mai ridic o problemă care ne frămîntă pe toți medicii : dacă trebuie să-i spunem sau nu bolnavului că are cancer. La noi în țară există o teamă, după părerea mea justificată, de a dezvălui bolnavului diagnosticul de cancer. Populația trebuie să știe că această boală este curabilă sau vindecabilă într-un procent important și că indicele de supraviețuire ce se obține de la anumite vîrste (boala fiind mai frecventă la vîrste mai înaintate), reprezintă de fapt ajungerea la o medie de viață a omului care trăiește în mod obișnuit. Eu consider că putem să anunțăm bolnavul despre afecțiunea pe care o are, avînd în vedere evenimentele notate. În sfîrșit, cred că sîntem cu toții de acord că atitudinea de a accepta și de a promova ideile noi, de verificare riguroș științifică pe loturi semnificative din punct de vedere statistic, cît și ideea de informare a marelui public cu opinia lumii științifice medicale, după ce și-a format ferm această opinie, reprezintă **elemente de necesitate** în etapa actuală.

În finalul acestor discuții ne-am adresat noii conduceri a Ministerului Sănătății de la care am aflat că toate cazurile care privesc introducerea în știința și practica medicală a unor idei sau metode noi de depistare și terapie a cancerului au fost preluate, analizate cu toată seriozitatea și, în prezent, se încearcă soluționarea lor, în spiritul indicațiilor cuprinse în documentele noastre de partid privind promovarea și generalizarea noului, într-un cadru adecvat, pe baza unor probe științifice de certă valoare.

Cît privește seroreacția de depistare precoce a cancerului, propusă de cercetătorul român Nicolae Ionescu-Dimbovița, și verificată printr-un prim test la 14 aprilie 1978, la Institutul oncologic din București, tovarășul ministru al sănătății ne-a informat că testul a fost reluat în condiții materiale și de laborator mult mai bune decît cele de pînă acum, aceasta prin punerea la dispoziția cercetătorului a unui spațiu de locuit și de cercetare adecvate, dotate corespunzător ; a fost numită o nouă comisie care se va ocupa de buna desfășurare a noilor probe, cît și de analiza și interpretarea lor obiectivă, riguroș științifică. De îndată ce noile experiențe vor căpăta valoarea și forță probantă cerute de normele științifice în vigoare, vom informa opinia publică din țara noastră, despre felul în care această nouă și valoroasă metodă de depistare precoce a cancerului va fi aplicată în practică.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Oameni și mașini în inima Bărăganului

La Grivița, recolta a fost și rămîne o faptă a întregii comune

Ora 8,00. Intrăm în comuna Ialomițeană Grivița venind dinspre Slobozia. Trecem peste un fir de apă și ne mirăm de numele lui. Se cheamă Lata Sărată și pare mai mult lată decît sărată. De sărată, ne confirmă careva, e sărată rău, ca marea. Pămîntul din jur, o mică parte din cele 11 648 de hectare, la cît se cifrează suprafața agricolă a comunei, e și el sărat, numai că grivițenii și-au pus în cap să-l fertilizeze. Mai aflăm că nu există aici nici un fel de irigații, dar că ele sînt în curs de realizare. În ultima vreme s-au drenat mai mult de 200 de hectare, operația fiind în curs. Dealtfel, înainte de a opri în fața Consiliului popular, trecem în revistă cîteva bărăci aparținînd unui sanatoriu de îmbunătățiri funciare. Vizavi de ele, fundația unui bloc. La consiliu, pustiu. Primarul Nicolae Miu e pe cîmp, va ajunge și la sediu, dar nu se știe cînd. Dinsul e unul singur, sîntem avertizați, iar cîmpul e mare.

Ora 8,30. Pîrcați să ne descurcăm singuri, avem noroc să ne ajungă din urmă o șaretă. Șeful de fermă, Nicolae Călță, ne informează că vine de la vie și merge la roșii, drumul acesta fiind al cincilea pe care-l face de dimineață împreună cu Stela. Zice Stela și zîmbește. Îmburnindu-ne cu virful biciușții orientate spre cal. Așa-i zic eu, adaugă, dar în acte nu știu cum o fi înregistrată. Roșiile sînt mari și frumoase, iar femeile nu mai prididesc cu încărcatul lor în camioane. Ieri, citește Nicolae Călță dintr-un carnet cu scoarțe cărămîzii, am livrat 40 de tone. N-a rămas nimic pe cîmp, dar am fi putut transporta mai mult, numai că mașinile I.L.F.-ului n-au venit prea ritmic. Domnica Dan trece cu o găleată plină cu roșii. Ne arată una, care abia încape în

Fiecare știulete contează, el însemnînd pîine pentru comună și pîine pentru țară

pumn, și se bucură. Toate sînt la fel, o auzim, hopul lor a fost pe data de 20 septembrie, cînd a căzut o spuzeală de brumă, dar au scăpat cu bine. În urma ei, Mariana Bucur are de asemenea o găleată plină, dar și o basma albastră. E mîndră și de una și de cealaltă. Basmaua a primit-o de la Ion, soțul ei, electrician la T.C.I.F. Vrem să mai colăm cîteva amănunte, dar femeia nu prea are timp, cum zice, de intervituri. Nu e momentul, ne atrage atenția, s-a sculat la 4, ca să fie gata cu mincarea și gata de muncă. A făcut în grabă un pui, a pus un copan într-un șervețel, să aibă pentru prînz, a-ți pregătit soțului primenel și a plecat la treabă. Locuiește pe strada 3, într-o casă despre care zice că e „pe lung", ceea ce vrea să însemne că cele 5 camere, tencuite nu demult, se înșiră una după cealaltă, „ca la tren". Asta, firește, fără a pune la socoteală bucătăria de vară

Ora 9,30. Trecem din nou pe la sediu. Nicolae Miu a fost, dar a plecat. Ne-a lăsat vorbă că-l găsim la porumbare. Avem răgazul să aflăm cîte ceva despre istoria comunei. Numele ei vine, cum bănuiam, de la acela al redutei Grivița, după cucerirea căreia 9 bărbați, Niță Cărbuneanu, Dumitru Bilbiie, Gheorghe Marchidan și alții, au primit ca răsplată pentru eroismul lor dreptul de a se stabili aici. Cu alte cuvinte, comuna se pregătește să-și aniverseze centenarul chiar în această toamnă, numai că bătrînul Ion Bilbiie, coboritor din neamul eroului Războiului pentru independență, e de altă părere, amintindu-și de povestirile moșului său, pline de întîmplări cu oameni găsiți, în 1877, la fața locului. Aceia erau tîrlași, adaugă, trăiau ca vai de lume, adăpostindu-se printre ciurlani, cuvîntul acesta referindu-se la un fel de mături sălbatice, cu umbră puțină și mare sete de apă. Nici Ion Bilbiie nu prea pare să aibă chef de vorbă. Zice doar mai pe șfîpți pe la noi cînd n-o fi atita zor cu recolta, apoi își vede de drum, ajutîndu-și mersul cu un baston. Moș Ion Bilbiie a împlinit de 80 de ani și, firește, știe pe de rost istoria mai nouă a așezării. Dacă n-ar fi avut treabă la C.A.P., ne-ar fi spus probabil mai multe lucruri. Așa, nu ne rămîne decît să notăm că „vechiul regim n-a construit la Grivița nici măcar o podiscă de lemn, tot ce vedeți fiind făcut în anii socialismului".

Ora 10,00. Umblînd după Nicolae Miu, facem un scurt popas la baza volantă, în locul în care, în silozuri acoperite și descoperite, se depozitează porumbul sosit de la cîmp. Capacitatea de înmagazinare depășește 8 000 de tone, deocamdată mai e loc, dar oamenii sînt siguri că, peste o zi, două, va fi nevoie de amenajarea altor pătule. După calculele președintelui cooperativei din Grivița, Constantin Apostol, porumbul va fi bun. 1978, susține președintele, nu va fi un an de vîrf, din cauza secetei, dar planul va fi depășit cu cel puțin 3 000 de kilograme boabe la hectar. Natura n-a fost prea darnică în ploi, dar noi n-am făcut treaba cum scrie la carte, ca să ne onorăm reputația și să lăsăm oamenilor loc de mulțumiri. Reputația însemnînd un titlu de Erou al Muncii Socialiste și 3 Ordine ale Muncii clasa I, mulțumirile însemnînd o valoare a normei convenționale depășind 60 de lei.

Descarcă echipa condusă de Alexandru Moroianu. Cîțiva știuleți cad pe marginile remorcii, dar Constantin Dinu îi adună cu băgare de seamă și-i aruncă în porumbare. Là 71 de ani, Constantin Dinu face treabă astă, cum spune, „numai pasager", rostul său fiind să repare panourile silozului. Se zice despre dinsul că e meșter în bătutul cuielor, pe care le fixează fără încetare și fără ochelari. Pînă nu demult, ni-l prezintă președintele, Dinu a fost primul la cîmp, acum e primul la cuie, ar fi putut să șadă acasă, dar nu l-a lăsat inima, căci la noi, la Grivița, recolta a fost dintotdeauna fapta întregii comune. Vorbind despre sine, Constantin Dinu zice că are 4 copii pe retribuții și un strănepot pe drum. Cei 4 copii sînt băieți 3 dintre ei sînt plecați la industrii, 2 la „Steagul roșu" și unul la Pitești, mezinul a rămas acasă, dar tot industrie se cheamă că face. Pensia e îndestulătoare, încearcă un fel de rezumat, viața e frumoasă, numai sănătate să fie. Și, judecînd după munca pe care o prestează, alături de alți pensionari, între care și Ion Bilbiie, nu s-ar zice că nu e !

Ora 10,30. În sfîrșit, ne întîlnim cu primarul Nicolae Miu. Bărbat vinjos și bronzat, plin de praf. Vine de la porumb și merge la porumb, la recoltare. Ne invită să-l însoțim și, trecînd prin centrul comunei, ne explică în grabă ce e cu fundația văzută de noi mai devreme. „Va fi un bloc cu 4 etaje, pe care-l vom ridica din bani cooperativei. La Grivița, continuă, sînt 3 cooperative, una aici, alta la Traianu, a treia la Smîrna, averea lor obștească depășește 100 de milioane de lei, bani adunați prin muncă și seriozitate. Mare parte din ei se întorc către oameni, sub formă de apartamente, de creșe pentru copii, de grădinițe, de case de cultură și așa mai departe. Acum 20 de ani eram săraci lipiți, astăzi sîntem bogați, mîine vom fi și mai bogați pentru că noua, grivițenilor, ne place să muncim 365 de zile pe an. Ne sculăm la 4 și ne culcăm la 10, televizoarele noastre merg mai mult în gol, iar eu, ca să dau un exemplu, mă aflu astăzi îmbrăcat cu hainele de ieri, căci m-a prins așa de tare oboseala azi-noapte, că abia am mai apucat să-mi scot pantofii". Poate că n-ar strica, gîndim noi, să povestim aici, în citeva vorbe, biografia comunistului Nicolae Miu, în devenirea căreia ni s-a părut că distingem o sumedenie de date semnificative. Născut la Amara, 14 kilometri de Grivița, omul cu care împărțim acum această banchetă pe șaretă a pornit devreme la muncă, silit de o imprejurare numită sărăcie. Diploma de tractorist dobîndită la numai 14 ani a fost prima din viața sa. Datorită el s-a întors pe pămîntul natal și, ani în șir, a arat Bărăganul în lung și-n lat. Apoi, găsind o zi liberă și bani de-o cravată, Nicolae Miu s-a însurat cu o fată din Grivița stabilindu-se, în 1952, în comuna în care muncește și azi. Între timp, pe măsură ce s-au născut cei 3 copii ai familiei, mecanizatorul și-a terminat liceul la fără frecvență, după care s-a apucat și de facultate, absolvind-o anul trecut. Ascară, rela primarul discuția, am făcut un schimb pe tractor, la ăiscuit. Au luat parte mai multe cadre de conducere, la noi s-a împămîntenit un asemenea obicei, a mers bine contabilul șef Gheorghe Stanciu, și mai bine a mers maistrul mecanic Stoica Urse, secretarul de partid al cooperativei din Traianu, dar eu, fără să mă laud, am terminat primul. Toată acțiunea s-a petrecut la locul numit Amărug.

Ora 11,00. Trecem din nou pe la roșii. S-au încărcat 15 tone. Graficul e ușor depășit.

Ora 11,30. Ne încrucișăm drumul cu cel al președintelui Apostol, tocmai întors de la Slobozia. Ne anunță din mers : „Am rezolvat problema mașinilor. Mîine, la 6, sosesc 8 mașini cu remorci de la I.T.A., pentru care am virat 30 de mii de lei. Întrucît am realizat cam 80 la sută la floarea-soarelui, cred că normal ar fi să le băgăm la sfeclă". Atît zice și nu mai așteaptă nici un răspuns. Lasă în spatele I.M.S.-ului o dîră groasă de praf.

Ora 12,00. Aici, la locul numit Puțul lui Bărbosu, ar trebui să se stea la masă, dar cine are timp de așa ceva ? Nicolae Ștefan, șef de fermă la numai 25 de ani, poartă o cămașă roșie și, fiind fără bască, pare să facă excepție de la regulă. Cooperatorii de la „vegetală II" au încărcat pînă acum 20 de tone de cartofi și toți atîtea de sfeclă. Se lucrează la semănatul orzului și al grîului și se lucrează, mai ales, la recoltatul porumbului, manual și mecanic. Privind spre lanurile de porumb, inginerul șef Iosif Guzic gîndește cu voce tare. Va trebui, zice, să folosim și alci hibridul 390 care, chiar dacă în primul an a dat peste 9 000 la hectar în ferma III. Cum el se pretează minunat la mecanizare, va trebui să-l extindem. Toată lumea pare să fie de acord. Numai Anton Lică n-are cum să fie de acord căci, cocoțat în cabina „Gloriei" sale, n-are cum să audă vorbele inginerului șef. Treabă bună. Îi place muzica și nu-i place ceața. Ceața, găsește timp să ne lămurească, vine cu umezeală și lipește frunzele porumbului, ameninînd cu înfundarea. S-a sculat la 4 și a alergat la cîmp, spre a face o ultimă revizie mașinii. E rușinos de ea, dar nu s-a gîndit s-o botezi în ruici un fel. Are ventilație în cabină, dacă n-ar fi zgomotul și, mai ales, procopările, și-ar lua și-un tranzistor, dar am mi-e rămas alesul de făcut decît să-și aline 4 știuleți la purbriz. Îi întrebăm ce semnificație are povestea asta și ide. Nu prea avem noi timp de semnificații, zice, noi sîntem un pic cam ocupați cu munca. Coborîm și, notînd cele de mai sus, înțelegem exact ce-a vrut să spună fruntașul în muncă Lică. În agricultură, completează inginerul Guzic, carpaniile s-au unit și nimeni nu mai are, peste an, timp de tras pe dreapta. Ca să ta faceți o imagine, am să vă spun că noi am început cu orzul. L-am terminat și am trecut la grîu. De la grîu la arpagic. De la arpagic la fasole și la cartofi. Apoi ăa ceapă. După ceapă la floarea-soarelui. A urmat porumbul. A venit rîndul sfedei și așa mai departe. Fiecare cultură, cu specificul ei, cu tehnologia ei care trebuie să fie, obligatoriu la o cooperativă ca a noastră, onorată de titlul de Erou al Muncii Socialiste și de Ordinul Muncii clasa I, nu numai avansată, ci și respectată întocmai. Ar mai rămîne tutunul. Avem 140 de hectare cultivate cu tutun, o nimica toată față de cele aproape 3 000 acoperite cu porumb, dar trebuie și ele, nu-i așa, lucrate. Le facem printre picături și, mai ales, noaptea.

Ora 13,30. La sediu se încearcă un prim bilanț al zilei, după o zi de muncă orășenească, adică după 8 ore. S-au livrat peste 30 de tone de legume. Porumbul e în grafic. Amenajarea silozurilor neacoperite se face ritmic, dar cîntarul la prea mult timp. Cei prezenți, 5 bărbați și 3 femei, discută exact 10 minute, după care fiecare se împrăștie la treaba lui. Primarul își trece mîna peste bărbie și hotărăște : pînă diseară trebuie să găsesc timp să mă rad.

Ora 14,00. Ne convingem, la vie, că întreaga suflare a comunei e angajată în bătălia culesului de roade. Elevii din Grivița aduna struguri, practica lor în producție însemnînd nu numai un timpuriu exercițiu al muncii, ci și cîteva zeci de mii de lei ce vor lua drumul bugetului școlii, în vederea înzestrării laboratorului de chimie. Vin nu e prea mare, strugurii nu sînt prea curați, grindina din 3 iulie i-a compromis în mare măsură, dar școlarii din Grivița își fac treaba cu tragere de inimă, convinși că prin asta dau o mînă de ajutor părinților lor. Comuna are 3 școli, găzduite de clădiri noi și confortabile, dar în vie se află elevii clasei a VII-a B din Grivița. Îi se numesc Viorica Pădureanu, Ștefana Dedu, Elena Dincă, Rodica Moroianu, Ștefan Burga și așa mai departe, după cum profesorii care-i însoțesc, tovarăși de muncă, se cheamă Maria Untanu și Leon Călugăru.

Ora 15.00. Activitatea e în toi. Plecăm la fel de neobservați cum am venit. În centrul așezării, restaurantul e gol. Noul șău responsabil, abia venit de la Slobozia, pare singurul om nefericit al comunei. Am nimerit prost aici, se lamentează, nu mai fac eu planul niciodată! Are dreptate, căci brațul și mintea grivițenilor nu stău, la acest ceas de toamnă, decît la cîmp și la recoltă.

Cece ce am vrut să demonstrăm și în rîndurile de mai sus.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Exact 7 rînduri, nici unul mai mult, nici unul mai puțin

Școala vieții lui Niculae Hudițeanu

Acest reportaj a început în toamna trecută, cam la aceeași dată. Mă dusesem să-l revăd pe Eroul Muncii Socialiste, Niculae Hudițeanu, președintele Cooperativei agricole de producție din Comana, județul Constanța, om deosebit de interesant și priceput în ale agriculturii, motiv pentru care pragul casei sale (se poate citi al sediului C.A.P. din comuna respectivă) era foarte adesori trecut nu numai de ziariști, ci și de mari fermieri din Europa și America. Revenind la Comana, în biroul său aveam să întîlnesc acum alte figuri decît cele cunoscute. Niculae Hudițeanu încetase din viață în primele zile de iunie. Totul părea altfel deși perejii erau aceiași, deși cele 36 de diplome de cooperativă fruntașă erau la locul lor, adică impodobind culoarele, cele trei Ordine ale Muncii clasa I frumos înrămate, atestînd vrednicia oamenilor ca și pe cea a președintelui lor, ogoarele la fel de bine lucrate.

Niculae Hudițeanu era de multă vreme bolnav. El o știa cel mai bine dintre toți și, din această cauză, ridicîndu-și pînă la sublim talma de gospodar de frunte, a avut grija și înțelepciunea să-și pregătească plecarea cît se putea mai discret.

Dar să-l ascultăm povestind chiar pe oamenii Comanei...

Sînt de față : primarul Mihai Poteraș, de felul lui din Botoșani, stabilit la Comana de peste 20 de ani ; inginerul Cristea Voicu, localnic, tînăr de numai 34 de ani, acum președinte al cooperativei, inginerul șef Constantin Ionescu, tot om al locului, în vîrstă de 31 de ani, contabilul șef Constantin Gavrilă, născut-crescut la Comana, 29 de ani.

— A fost un an greu, spune primarul Mihai Poteraș. Am avut de luptat cu secetă, mai aînrisită ca de obicei. Era și mai greu pentru că la conducerea cooperativei veniseră oameni tineri, noi, și președintele și inginerul șef...

— Cum adică ? Hudițeanu unde era ?

Intervine Cristea Voicu, cu glasul modificat de emoție.

— Nea Niculiță era grav bolnav. Noi mai mult știam din auzite, că nu se plîngea nimănui. La alegerile din acest an (1977 n.r.) el singur a propus să fie înlocuit și m-a ales pe mine, considerînd că m-a crescut pentru această funcție, că-mi tot spunea : dar cu credeam că glumește. 14 ani am fost brigadier, șef de fermă și am lucrat direct cu dinsul. Pînă la urmă am fost ales, dar e tare greu să urmezi unui om cum a fost nea Niculiță. Mi-am dat seama și după cît de anevoie s-au decis oamenii să mă aleagă, adică să-l înlocuiască, cu toate că cererea îi aparținea. Nimeni nu știa ce știa și ce simțea, mai ales, tovarășul Hudițeanu. O dată m-a pus să-i țin locul, dar nu-mi dădeam seama că mă pregătește și mă încearcă cu un gînd anume. Doctorii îi spuseau, neîncetat, să stea la pat, dar dinsul venea și la sediu și mergea și pe teren. El vedea lucrurile în ochi dar tot nu înțelegeam ce presimțea, ce știa... De ce cred că s-a oprit asupra mea ? Dintr-un singur motiv, pentru că în cooperativă puteau candida mulți alții la conducere : Nicolae Otoleanu, Gheorghe Militaru, Gheorghe Neljovanu, țărani cu mare experiență, cu putere de muncă, dar nea Niculiță dorea să-i urmeze cineva cu studii de specialitate. Neapărat !

— I-am fost foarte apropiat, mai ales în ultimele luni, înainte de a face propunerea schimbării sale, povestește contabilul șef Costel Gavrilă. Mergeam la dinsul acasă cu socotelile, lucram aici după-amiezile și seara. Voia ca toate să fie cît se poate de clare și exacte. Într-o astfel de împrejurare mi-a spus : „Mă, Costele, știi tu ce mi-a zis odată tovarășul Nicolae Ceaușescu, cînd eram la Consiliul de Stat ? Mi-a zis că-i mare păcat că n-am avut și eu carte, măcar bacalaureatul". Și aveu dreptate. Mi-am amintit de această mărturisire cînd l-a propus pe tovarășul inginer Cristea Voicu în loc. Mai spunea uneori : „Nu-i destul să cunoști agricultura că să poți deveni un bun președinte. E nevoie să ai și simț politic, că munceși cu tot felul de oameni".

— Deși inginer cu diplomă, pot să afirm, fără rușine, revine Cristea Voicu, că adevărata facultate am absolvit-o alci, la Comana. Acum, ca să fim foarte sinceri, respectăm adică adevărul total, tovarășul Hudițeanu s-a retras oficial din februarie anul acesta (1977 n.r.), dar a rămas în continuare membru în consiliul de conducere. La acea dată, planul era gata, însămînțările terminate, totul pus în ordine. Nu se putem lăuda cu nici un spic de grîu din acest an, cu nici un porumb ori cu vreo turtă de floarea-soarelui. Tot ce a rodit și va mai rodi încă reprezintă, pînă la finele anului, în cea mai mare parte, gîndul lui nea Niculiță. Ceea ce mai avem de făcut noi este doar atît : să nu-l dăm de rușine. La anul, atunci da, vom putea spune cîte ceva și despre munca noastră, a celor care l-am urmat.

Au trecut anotimpurile unui an și am revenit la Comana în această toamnă, așezată și ea sub semnul trecerii timpului. I-am întîlnit pe aceeași oameni, la locurile lor obișnuite de muncă. Lipsea doar tînărul președinte aflat la o școală mai înaltă, la București, la C.E.P.E.C.A. Îi ținea locul un țăran, Păun Paraschiv, vicepreședintele cooperativei. Cam de aceeași statură cu Niculae Hudițeanu, mai repezit la vorbă, mai scurt în gesturi și mai rezolut în vorbire, sublinîndu-ți fiecare dispoziție cu un gest scurt al brațului. Socotit și calm, informat asupra tuturor aspectelor muncii, mînă dreaptă indispensabilă oricărui conducător, Costel Gavrilă, contabilul șef era și el la sediu la acea oră tîrzie a după-amiezii. Inginerul șef urma să sosească de pe teren. El da, acum cu toții erau de acord că se putea vorbi despre munca lor, despre contribuția fiecăruia la noua recoltă, la recolta tinerețli. E drept că oamenii din sat nu-l uitaseră încă pe „Niculae Hudițeanu și bine făcuseră, pentru că el a rămas un etalon al valorii, un exigent termen de comparație prin care este controlată întreaga activitate a „urmașilor" Eroului. Nici unul dintre membrii Consiliului de conducere nu se simte altfel decît mobilizat de comparația care se face între „ieri" și „azi" pentru că toți au muncit alături de Niculae Hudițeanu, l-au stimat și înțeles.

— Vedeți, intervine contabilul șef Costel Gavrilă, și ăsta este un lucru pe care l-am deprins de la nea Niculiță Hudițeanu. El era un mare promotor al introducerii noului în agricultură, dar, parcă mai mult ca orice, prețuia munca omului. El ne-a învățat să folosim tehnica cea mai avansată dar să nu devenim sclavii ei. La cartofi, mașina deschide drumul, dar în spatele ei vin oamenii și culeg ce mai scapă. Nu lasă nimic pămîntului pe care tot el l-au lucrat. La porumb, ne-am uitat, să-l vedem mai uscat, pentru că știam că nu ne mai poate „scăpa". L-am irigat la brazdă și de-aia a fost puțin întîrziat. Ne-am planificat să-l recoltăm de pe 200 de hectare manual, dar vom întra pe 500 de hectare cu oamenii, încă de la 25 septembrie am început. Sigur, mecanizarea este foarte bună, dar uneori munca omului nu poate fi înlocuită. Am fost, sîntem și rămînem țărani. Cu mai multă învățătură, cu mai multe mijloace, dar care nu trebuie să ne facă să ne pierdem deprinderile căpătate de la părinți și să le aplicăm cînd situația o cere. Adică, avem la dispoziție mecanizatori, dar să nu ne fie rușine să mai punem și mîna, mai ales că mașinile mai lasă la pămînt oameni pe care amalele noastre îi așteaptă ca pe trufandale. Mă refer la vacile de lapte, la oi, la tineretul taurin. Cît vom scoate la porumb ? Producția planificată prevede 5 000 tone, dar în ciuda timpului o vom depăși, probabil, cu peste 1 000 tone.

Tovarășul Păun Paraschiv — vicepreședintele C.A.P. — amintește despre diversificarea producției cooperativei numind culturi pe care abia acum le-au notăm, atît de repede vorbește și atît de multe sînt : tutun, în, plante medicinale, legume, soia. Se declară nemulțumit de recolta de grîu, deși s-a depășit cantitatea de 4 000 kg la hectar, deplînge cele 100 de hectare lovite de piatră („dar de piatră, tovarășe, cît oul de rață !"). Cît despre struguri nu-i mulțumit : „Nu ne putem lăuda. Vom face „doar" 12 000 kg la hectar, față de 9 000 planificate. Dar nu ne lăsăm. Alci am sperat să obținem încă un Ordin al Muncii clasa I, dar va trebui să mai aminăm puțin, adică mă-ar pînă la anul. Sfecla-de-zahăr e așa și așa, adică, ce mai, slabă : numai 40 de tone la hectar în loc de 42. Este ambiția noastră să nu facem de rîs numele Comanei și pe al lui Hudițeanu. Am mai învățat tot de la Niculiță Hudițeanu să avem simțul răspunderii. Cînd cei de la județ ne-au zis să irigăm urgent, bătrînii au fost de părere să mai așteptăm. Ei știau că „microclimatul" nostru, fie că nu-i ziceau așa, ci altfel, nu simte nevoia apei. Oameni ca Gheorghe Borcan, 65 de ani, membru în consiliu, Florea Badea, de peste 70 de ani, Gheorghe Ionescu, 64 de ani și alții vin și ne spun cînd e bine ce facem și cînd nu. Ei știu că vorba „rarul umple carul" nu se mai potrivește cu ziua de azi. Densitatea din primăvară înșală, pentru că verile noastre sînt secetoase. Am experimentat în diverse soie și am tras concluziile juste. N-am introdus soluri noi fără a le fi experimentat timp de 2—3 ani pe mici suprafețe, chiar dacă unii erau de altă părere. Ne-am învățat să decidem în funcție de părerea consiliului nostru, după discuții sincere și amănunțite. Am deprins școala curajului, și școala răspunderii personale pentru avutul obștesc pe care ne-o recomandă partidul și pe care a practicat-o și Niculae Hudițeanu, fost președinte al C.A.P. Comana, Erou al Muncii Socialiste, deputat în Marea Adunare Națională, membru al Consiliului de Stat. Toate acestea în decursul unei vieți de muncă și demnitate, al unei vieți echilibrate în balanța muncii neobosite și al unui bun simț cu adînci rădăcini, care-l făcuse pe neuitatul truditor al brazdei dobrogene să răspundă, celor care-l îndemnau spre studii superioare, că „e prea bătrîn pentru a încerca să înșele statul cu o diplomă pe care, poate, o meritău alții", dar că va alege în locu-i oameni cu multă carte.

MANOLE CARȚAN ■

Grădina zoologică — un parc al animalelor stresate?

La marginea Bucureștiului, în Pădurea Băneasa, funcționează o grădină pe care ne-am obișnuit s-o numim zoologică, și asta încă de la 1.08.1955, adică de la înființare. Am putea crede că o asemenea instituție este, pe lîngă celelalte rosturi ale ei, una de cercetare și abia apoi un parc pentru recreere. Din cele ce urmează ne vom convinge că nu este chiar așa. Am primit la redacție, din partea distinsului inginer C.D. Ionescu, directorul fondator al Grădinii zoologice, o documentată pledoarie pentru realizarea unui mai vechi deziderat, reclamat de actuala dezvoltare economico-socială a Capitalei, și anume pentru realizarea unei instituții bazate pe o concepție modernă de organizare și prezentare a faunei sălbatice din țară și de pe planetă. Spațiul nu ne permite să redăm toate ideile cuprinse în pledoaria inginerului Ionescu, om aflat acum la vîrsta senectuții, cîteva, însă, le vom aminti mai departe.

Despre actuala Grădină zoologică de la Băneasa. Nicolae Toniuc, secretar științific al Comisiei Monumentelor Naturii din cadrul Academiei, spunea, în urma lecturării proiectului propus de ing. C.D. Ionescu, că resimte într-adevăr lipsa de spațiu, că folosește amenajări subdimensionate și cu o densitate ce contravine regimului minimal de funcționare. De aceea am considerat necesară o discuție cu Mihai Cociu, doctor în științe biologice, directorul administrației Grădinii zoologice din București, din cadrul Direcției domeniului public.

— De fapt, dată fiind subordonarea dumneavoastră, care ne miră puțin, ce este, tovarășe director, o grădină zoologică și ce vrea ea. Este un teren de cercetare sau doar un parc de agrement ?

— Rosturile unei grădini zoologice sînt social-culturale, mai precis instructiv-educative. Ea mijlocește cunoașterea de către cetățeni a faunei de la noi și din lume. În general omul are prejudecăți în privința animalelor, unele mai noi, altele moștenite. O vizită la grădina zoologică este foarte instructivă pentru tineretul școlar. Copiii văd animalele și le îndrăgesc. Cunoașterea lor directă inspiră o atitudine corectă față de lumea animală. Grădina zoologică mai are și o funcție științifică.

— Dacă ați dori să ne spuneți în ce constă aceasta.

— Vedeți dumneavoastră, avem animale sălbatice din cele mai diverse regiuni ale globului : ecuator, tropice, regiuni polare. Aici le-am creat un mediu artificial de existență. Cercetarea noastră se rezumă la cunoașterea condițiilor naturale și apoi la substituirea lor. Există chiar o știință, biologia captivității — o știință aplicativă — care elaborează metodologia întreținerii animalelor captive, aceasta fiind o știință fundamentală, studiată ca disciplină aparte la facultățile de biologie din unele țări. Ea stabilește principiile vieții în captivitate și interesează atît cercetările cinegetice cît și zootehnia. Numai, știu eu ce să zic... nu la noi. La noi e altfel. Noi n-avem regim de instituție de cercetare, dar forțați de împrejurări mai facem și cercetare.

— Aminteați de oarecari aplicații ale biologiei captivității...

— Se fac, în lume, încercări pentru extinderea domesticirii unor animale dificile, dar biologia captivității mai clarifică și problemele care se nasc odată cu colonizarea unor rezervații.

— Cum ar fi rezervația Hațeg sau marele Parc național Retezat probabil. Le-ați văzut ?

— Nu, nu le-am văzut. Dar aveți dreptate, la popularea acestor rezervații experiența noastră și-ar putea spune cuvîntul.

— Să revenim la grădină. Cum ați caracteriza-o ?

— Știu eu, este o grădină medie, chiar mică, are doar 5,8 ha, în jur de 150 specii...

— Nu știți exact ?

— Nu. Ne vin specii noi, altele mor, e o fluctuație mare, procentul de pierdere la animalele mari este de 70—80%. Adaptarea creează probleme de mediu, hrană și tratament. Mult mai ușor se adaptează animalele tinere sau cele născute aici, capitol la care stăm foarte bine. Un lucru curios și inexplicabil ar fi acela că animalele indigene se reproduc mai greu decît cele exotice.

— Se spune că o grădină zoologică este făcută pentru marele public și nu doar pentru a ține captive niște animale.

— I-ați zis bine „marele public", deoarece anual ne vizitează în jur de 500 000 de oameni și numărul lor ar putea crește dacă grădina ar fi amplasată mai aproape de București și accesul n-ar constitui o problemă. În lume, sistemul modern de expunere nu mai constă în închiderea cu gratii și garduri din plase metalice, care aduc mai mult a menajerie. Se folosesc mai la toate marile grădini zoologice sisteme de șanțuri direcționate corespunzător pe baza unor calcule și a experienței acumulate pentru diversele specii. Grădina noastră pare din acest punct de vedere demodată. Șanțurile de care vorbeam, de dimensiuni mai mici sau mai mari, de la specie la specie, largi de cîțiva metri, pline cu apă sau goale, frumos mascate către public prin diverse aranjamente cu vegetație pot crea impresia de libertate a animalului, încît vizitatorii nici nu le observă. Se diminuează astfel senzația de captivitate pe care o creează prezența gratiilor și a plaselor metalice. Condițiile artificiale ar fi mai aproape de cele naturale și animalele ar resimți mai puțin starea de claustrare, nu s-ar lovi de gratii la tot pasul.

— Înțeleg că s-ar diminua efectele captivității și mortalitatea ridicată.

— Desigur, s-ar diminua mai ales tulburările de comportament, care amintesc de tulburările psihice la om în condiții de claustrare prelungită.

— După cum foarte plastic se exprima cineva, oferiți doar cinci metri pătrați de libertate pentru regele animalelor. Există vreo șansă de viață... omenească pentru venerabilul rege în cinci metri pătrați ?

— Regele, leul nostru Fanfan, că despre el e vorba, adus în 1975 de la circ, unde se zice că nu se înțelegea cu dresorul, are cu totul vreo opt ani și doi pui. Reședința lui este cam înghesuită, cum se vede, dar deocamdată se mulțumește cu atît.

Mulțumim și noi interlocutorului pentru amabilitate. În loc de încheiere, conchidem odată cu inginerul C.D. Ionescu că : „În perspectivă ar fi nevoie de o extindere a grădinii zoologice, sau, de ce nu, de înființarea unui parc național zoologic. Mai ales că o grădină zoologică este în același timp și o unitate economică, un punct turistic, un muzeu viu, cu posibilități de autofinanțare și recuperare a investițiilor datorită unor variate surse de venituri — taxe de intrare, călărie pe elefanți și poney, plimbări cu trăsurele și sănuțe trase de animale, taxe de fotografiere. Aceasta este posibil, nu e deloc greu deoarece obținerea de animale exotice este asigurată pe cale de schimb cu animale indigene".

Idei frumoase, numai că, aceasta e realitatea, Grădina zoologică e astăzi un parc al animalelor stresate.

ION PREDOȘANU ■

Dacă nu s-ar fi certat cu dresorul, leul Fanfan ar putea fi admirat și astăzi la circ

Acești oameni binevoitori, care aruncă biscuiți, ciocolate și alte dulciuri animalelor, fac mai mult rău decît bine, provocîndu-le tot felul de tulburări digestive. Ba, maimuțelor li se aruncă și oglinzi în care nici măcar oamenii nu s-au privit cu atenție

Opinia unui alegător

Boierul

N-a dispărut, din nefericire, mentalitatea. Fără moșie, fără acareturi, fără conac, mentalitatea se menține. E mai tare ca reforma agrară, mai tare ca timpul, mai tare ca legea, mai tare ca rușinea.

— Se poate ? — mă întreba cineva

— Deocamdată — zic — fiindcă procesul e complicat.

E, să zicem, șef undeva, el bate din palme mai rar și mai delicat, el vine la tăvăleala ședințelor de toată ziua mai rar, e „prins", întotdeauna și mereu, „mai sus", se urcă în mașină cu greața unei oboseli bine jucate, se dă jos greu și ostenit înainte de a începe slujba, vila îi se pare modestă, și dacă nu se căinează, cel puțin clatină din cap cu aerul că nu e cine știe ce, însă e limpede că numai o vilă îl poate încăpea, firește, n-o să stea, să zicem, în Drumul Taberei, la bloc, nu-i așa ?!

Cînd intri la el în birou, e grăbit, e cu probleme, e sastisit. Face bine să fii preocupat cînd intră subalternul, cînd intră petiționarul, cînd intră... necunoscuții.

Pe coridorul comun trece mai rar, la bufet coboară secretara, la piață n-a mai fost de cînd nu mai ține muta, o plasă în mînă n-a mai ținut din tinerețe.

Să vă uitați la el cum îl stinjenesc oamenii, cum devine timid în apropierea lor, cum îl apucă o falsă sfială și o falsă omenie, el e puternic cînd e singur pe scaunul lui înalt de șef, din birou

— Nu discut — zice el atunci.

— Am terminat — zice el atunci.

Îi place să rotunjească **Nu**-ul cu severitate, la **nu** și la **nu se poate** și la **nu am timp** și la **nu e momentul**, e foarte exigent și foarte decis. Tu deschizi ușa cu pălăria în mînă, el a aflat că ai intrat exact în clipa cînd crezi că audiența s-a terminat și **chiar s-a terminat**, pe tine te doare sufletul, pe el mușchii care îl țin pe scaunul lat, pe tine te împinge nevoia, pe el îl sufocă apropierea, el are postul, tu ai petiția, el are încheierea, țic și s-a terminat timpul.

Te uiți la el și nu-l mai cunoști. Era, la început, un om cumsecade, promitea și se străduia, săritor, îndatoritor, solidar, însă e drept, cu fiecare picior pus pe o treaptă, din cumsecădenie scădea, din îndatorire rămîneau promisiunea, din colegialitate, zîmbetul, din privirea prietenoasă, ochii obosiți, din suflet... Scaunul, Sfîntul Scaun, care ține loc de credință și de icoană, și de Boierie mai ales.

Fiindcă Boieria, se poate și fără moșie, și fără conac, și fără acareturi, numai cu Scaunul.

DINU SĂRARU ■

Radu Cârneci

O, lume a privirii mele

Străine chipuri, ochi străini,
mă-împodobesc și mă alintă,
privind în ochii mei puțini,
voind cu clipa să mă mintă.

Priviri, atîtea m-au cercat
și m-am pierdut în cîte chipuri
și fericit și alungat
ca singur vîntu-între nisipuri !

O, sunt în mine-atîtea fețe
dintr-un trecut neterminat
și cinturi în frînturi răzlețe
și bine mult și-ades păcat,

Și întrebări făr' de răspunsuri,
și stele ce nu s-au născut,
și încă tainice apusuri
la ceasul vinului băut !

Da, port în mine-atîtea chipuri
și-în ele ură și nădejdi
și-s eu clepsidra cu nisipuri,
măsură-a spaimei omenești,

Încît mă simt mai pur ca purii
— eu, altora ducînd păcatul —
și sunt bogat : mai hoț ca furii,
puternic eu, neajutatul...

O, lume a privirii mele
și-al sufletului ochi adînc !
sunt frate geamăn unei stele
și-în mii de chipuri rid și plîng !...

Cîntec mic

Fă-mă frumos cu ochii tăi frumoși,
la raza lor se bucură cîmpia ;
fă-mă frumos cu ochii tăi frumoși,
dă-mi bucuria.

Trupul tîrziu visează frunze verzi
și ramuri înflorite iar visează,
trupul tîrziu visează frunze verzi
copac dansează.

Fă-mă frumos cu ochii tăi frumoși,
puterea lor din timp să mă adune,
fă-mă frumos cu ochii tăi frumoși,
mereu minune !...

La miezul nopții

La miezul nopții, mai tîrziu,
cînd cei plecați se-întorc de veste
eu beau din vinul străveziu
prinos al văilor celeste,

Văd lumile curgînd în cer
și cerul coborînd în ele,
străine firi, de foc și ger,
îmbrățișîndu-se pe stele,

Războaie din antichități,
împărății cum se destramă,
născînd orașe, noi cetăți
ce timpului se dau ca vamă,

Eternitatea își deschide
cămările-i de străluciri
ivind misteruri aurinde
pe calea stelelor subțiri,

Văd zborul sufletelor noastre
cu aripi mari urcînd, urcînd,
trecînd prin vămile sihastre
și ajungînd neajungînd...

Bocet de fiu

„...Nu mai există cei ce văzură bizonii, și nu mai există bizoni".
Sandburg

Tată al meu, bunule,
fumule,
îți mulțumesc pentru culori,
pentru sunete,
pentru ploi, pentru ierburi senine,
pentru crucea care crește din tine

Ce frumos dedesubt !
acolo-n tărîmul abrupt
rădăcini și izvoare — în tăcere
și coroane și săbii și sceptre,
iar deasupra ale neamului vetre.

Tată al meu auzi-mi din ceață
cîntul și rodește-mi dorul de viață :
e un vînt de veac răscolindu-mă,
tată al meu, bunule,
fumule...

Lumina ochiului meu verde

Atît de tainic te-ai topit
în ceața năvălindu-ți chipul,
iar cerul te-a primit robit
cum apei rob se dă nisipul,

Fără să vrei, fără să poți
întoarce-o clipă doar făptura,
ci, ochi-mi te căutau hoți,
te căuta flămîndă gura —

În urmă rămînea un drum
pustiu, cu urme de păcate
și ierburile-n dulce scrum,
comori și taine îngropate

Și ceața-în zări se subția
precum un fluviu ce se pierde
și peste cer se-înveșnicea
lumina ochiului meu verde...

Invocație naivă

Copaci ai copilăriei, să alergăm.
peste dealuri,
să înflorim peste marile văi,
să rodim frumos pentru
încă nenăscuții flăcăi

Și să ne înmulțim copaci ai copilăriei
sub aura lui Zamolxe — părinte,
să răcorim setea morților,
seceta oaselor sfinte.

Apoi să vină toamna, dragilor, să vină
și, ruginindu-ne vocile, să ne oprim,
vîntul să ne cuprindă, să ne doboare
și să murim, să murim...

Grigoraș Dinicu: „Memorii"

● Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu ●

● Angajamentele lui Grigoraș Dinicu la restaurantele „Modern" și „Velodrom" din București au stat sub semnul suferințelor. Primele simptome ale unei boli grave începură să-și pună pecetea pe trupul istovit al marelui violonist. Lumea îl iubea, îl căuta seară de seară, dar nimeni nu știa că Grigoraș Dinicu nu mai avea siguranță în degete, în arcuș, că puterile de odinioară îl părăseau. Avea nevoie de pauze mari între reprizele de orchestră, nu mai suporta frigul iernii, serile i se păreau lungi și mistuitoare. Și-a angajat un violonist-ajutor, capabil să-l înlocuiască în zilele cînd boala îl biruia. Totuși, nu se plîngea la nimeni. Îl neliniștea, însă, pierderea treptată a tehnicii instrumentale. Aceasta era acum marea sa durere. Începea o luptă inegală, de fapt drama sfîrșitului.

Restaurantul „Velodrom"

După succesul primelor seri la „Modern", mai mulți clienți și chiar noi, cei din orchestră, observarăm la Grigoraș Dinicu anumite stări de depresiune în timpul executării diferitelor piese, care ne făcură să ne întrebăm : ce are Grigoraș ? Suferă ? De ce ?

Azi așa, mîine așa, și lumea începu să-l privească pe Grigoraș cu multă compătimire, găsindu-l foarte obosit și nesigur pe vioară.

Tata părea să evite prietenii și cunoștințele și mereu spunea în familie :

— Ah, dacă aș avea cu ce să trăim, nu aș mai cînta. Sînt extenuat, nu mai pot. Din zi în zi cînt mai prost. Ce să mă fac ? Dacă mă lasă mîinile, mă omor. Eu nu voi putea să trăiesc fără să cînt. Și dacă trăiesc, și să cînt ca acum, mai bine aș muri. Am ajuns să nu mai nimeresc arcușurile și dreapta nu mai are coeziune cu stînga. Sînt distrus !

Lumea venea la restaurantul **„Modern"** spre a-l vedea pe Grigoraș Dinicu ca pe o curiozitate. Era pentru prima dată cînd Grigoraș Dinicu își angajă un violonist care să-i cunoască bine repertoriul, spre a-l dubla. Cu angajarea acestui violonist, lucrurile s-au mai aranjat cît de puțin în spre bine, fiindcă mulți dintre clienții restaurantului îmi mărturiseau :

— Dacă ai ști ce rău ne făcea la toți, cînd auzeam cîntînd pe Grigoraș Dinicu puțin cam fals, nu știam ce să mai credem.

Eram fericit în sinea mea cînd îl vedeam pe tata mai vesel. Atunci, în starea sufletească pe care o avea, cînta miraculos, ca întotdeauna, bine și frumos, ca după o oră, din nou să scadă. Cum se auzea dînsul că a greșit, se uita la Mihalache, contrabasistul, zîmbindu-i și, în seara aceea nu mai cînta, spre a pleca devreme acasă.

La restaurantul **„Modern"** am concertat pînă în vara anului 1945, cînd acest local a devenit cantină. Începurăm să ne punem problema, unde să ne mutăm ? La **Continental** nu voia nici în ruptul capului. Alte restaurante nu mergeau pentru orchestra lui Grigoraș Dinicu.

Acasă apăreau lipsurile. Și astfel am stat fără să lucrăm vreo 3 luni pînă ce, într-o seară urîtă de octombrie, cînd eram pe punctul să ne culcăm, soneria ne vesti că cineva vrea să vină la noi. Am fost surprins cînd l-am văzut pe Fănică Paraschivescu, un cîntăreț care în cartierul Dorobanți — Ștefan cel Mare avea un stagiu artistic de 20 de ani.

Sfios și plin de respect, mă întrebă dacă poate vorbi cu maestrul. L-am invitat să aștepte. Dînsul era în pat și se simțea obosit. A rugat să vină Fănică a doua zi, cînd dorește, fiindcă va fi acasă toată ziua. Mai curios, îl reținui și-l întrebai despre ce este vorba :

— M-a trimis Dobrică, patronul restaurantului **Velodrom**, pentru a propune maestrului, dacă dorește, să cînte la dînsul.

Îmi luai la revedere de la Fane și-i promisei că în cazul cînd tata va accepta propunerile domnului Dobrică și el să facă parte din orchestră.

După ce îi spusei lui Grigoraș Dinicu noua veste, nu se prea bucură, dar îmi spuse :

— În tot cazul, sînt aproape de casă și asta contează foarte.

A doua zi, seara, pe la vreo 8 jumătate — 9, apare Fane împreună cu Raul (eminent cîntăreț al epocii sale), încercînd într-un fel sau altul să-l convingă pe Grigoraș Dinicu de frumusețea restaurantului, ca și de condițiile materiale ce s-ar fi putut obține de la domnul Dobrică, patronul de la **Velodrom.**

Eu tăceam, fiindcă nu înțelegeam să-l influențez pe tata cît de puțin în noua perspectivă de a începe undeva un nou angajament. În sfîrșit, după vreo 20 de minute, Grigoraș Dinicu se lăsă convins și spuse :

— Eu merg, însă să știți că nu am voie să întîrzii, să nu încercați să mă țineți, fiindcă voi pleca imediat după ce voi vorbi cu patronul **Velodromului.** Ne-am înțeles ?

Dar cei doi nici nu apucară să răspundă, că Grigoraș Dinicu continuă, de data aceasta la adresa mamei mele :

— Aurico, hai cu mine.

În timpul cît a lipsit în seara aceea, rămas singur, îmi făceam fel de fel de presupuneri și planuri. Orchestra ne era ca și destrămată. Vasile Budișteanu începuse să cînte cu fiul său, Ionel Budișteanu. Mihalache cînta nu știu cu cine. Munteanu, violoncelistul, era și el, la fel ca noi, fără angajament. Ca violonist-ajutor al lui Grigoraș Dinicu ne gîndeam să-i propunem ideea lui Costică Dinicu, care și el cînta, dacă îmi aduc bine aminte, la restaurantul **Wilson,** sau la **Baiota.** Va renunța, oare, spre a-l ajuta pe Grigoraș Dinicu sau nu ?

În fine, m-am trezit din gîndurile acestea negre cînd am auzit telefonul sunînd. Recunoscui vocea lui Grigoraș Dinicu care-mi spuse :

— Vino aci imediat.

Bucuria acestui apel m-a făcut aproape să sar în sus de bucurie. Știam că acceptase propunerile domnului Dobrică. Cînd am ajuns acolo, mi-a făcut o foarte frumoasă impresie mobilierul restaurantului, locul unde era aranjată orchestra și, mai cu seamă, curățenia ce domnea peste tot.

La masă, împreună cu Grigoraș Dinicu, era patronul și soția sa, femeie de o energie excepțională care nu a dezmințit-o în tot timpul cît am cîntat la **Velodrom.**

Se fixase ca ziua de începere să fie pe 26 octombrie 1945.

Reclama și publicitatea ce a făcut-o domnul Dobrică a ajutat mult, fiindcă în seara debutului, cînd ne-am prezentat la serviciu, toate mesele erau ocupate sau reținute de diferiți clienți cunoscuți nouă și toți doreau să-l asculte din nou pe Dinicu, care nu mai cîntase de 4 luni. Succesul a fost mare ca de obicei și restaurantul **Velodrom** devenise unul la modă în acel sezon.

Toți eram mulțumiți, dar iată că iarna și intemperiile ei obligară clientela să se rărească. Restaurantul **Velodrom** mergea totuși bine, deși se întîmpla uneori, cînd era cîte un viscol mai mare, ca în seara aceea să nu se facă, cum se spune popular, nici saftea.

În serile de criză deveneam noi clienții restaurantului, consumația căpătînd-o la jumătate preț, iar domnul Dobrică ne oferea gratuit cîte o surpriză, spre a ne fiata și în același timp a ne obliga.

Astfel am cîntat la **Velodrom** pînă la 13 noiembrie 1947.

(Sfîrșit)

Fotografie de EMANUEL TĂNJALA ■

Jurnal mexican (30)

Jaguarul

2.

Cuiva care mi-ar spune că mă ocup aici mai ales de trecutul Mexicului i-aș răspunde că nu-i adevărat. Se înșeală. Și pe urmă ce înseamnă „trecut“ ? Lui Moctezuma i s-a adus un copil născut cu două capete. Împăratul a cerut prezicătorilor azteci să interpreteze acest semn. Ei i-au spus că imperiul său, asemenea acestui copil, nu-și va găsi niciodată unitatea. Ei bine, întreaga artă mexicană vrea în fond să desmintă aceste profeții. Ea caută o expresie care să unească deplin tradiția indiană și cultura adusă de spanioli din Europa. Nu vom pricepe, cred, nimic din arta mexicană dacă vom ignora această năzuință din cauzele ei. Și nu vom pricepe nici de ce Alfonso Reyes, acest Montaigne al Americii latine, din păcate prea puțin cunoscut față de valoarea lui, spunea că „metisajul este geniul Mexicului“.

E firesc ca o țară să nu suporte golul istoric. E firesc ca ea să spere fără să fie nevoită să uite. Chiar în cenușa manuscriselor și templelor arse, Mexicul nu caută cu ură, cu răzbunare, ci din nevoia de a-și cunoaște istoria, fără să se întoarcă din pricina conchistadorilor împotriva Spaniei. Și dacă arheologia a fost multă vreme somnolentă, lăsînd enigmele la discreția arheologilor străini, mexicanul obișnuit nu s-a îndepărtat, bănuiesc, niciodată de ruine într-atît încît să nu-i mai pese de ele. O complicitate orgolioasă l-a legat probabil totdeauna de pietrele al căror înțeles nu-l mai cunoștea nimeni. Un jaguar de piatră, ca acesta din fața mea, e între altele o dovadă că istoria n-a început odată cu debarcarea lui Cortés... În vreme ce în Europa Roma cădea sub presiunea barbarilor, iar în Mexic, sub nisipul secolelor, dormeau piramide pe care nici aztecii, ajunși la apogeul civilizației lor, nu le mai înțelegeau, jaguarul sculptat în bazalt privea mai departe stelele. De cită vreme ? Dar întrebarea aceasta poate că n-are rost. Sfidînd cronologiile, el a descoperit eternitatea într-o clipă de uimire care l-a transformat în om. Cerul ? Nu cerul îl interesează. Jaguarul a descoperit ceva mult mai important decît stelele. E vorba de propria lui inimă. El a cutreierat jungla, a adulmecat parfumurile orhideelor sălbatice, a dormit la soare, a stat la pîndă, s-a ferit de săgețile vînătorilor, dar niciodată n-a știut că purta cu sine o taină față de care toate acestea sînt simple întîmplări fără legătură între ele. Această taină a descoperit-o acum, în această clipă fără sfîrșit. Încă nu s-a hotărît să-i dea un nume, dar, fără îndoială, buzele lui omenești, dacă ar vrea, ar putea să-l rostească. Deoltfel, e un nume foarte simplu. L-am complicat noi, adesea, amestecîndu-l în lucruri care n-au nimic comun cu misterul vieții, dar în noaptea fremătătoare ce învăluie jaguarul, Hamlet ar renunța probabil la întrebarea lui, chiar dacă acest cîntec vechi, născut sub stelele tropicelor, pare șoptit tot de el : „Am venit numai să dormim / Am venit numai să visăm / Nu-i adevărat, nu-i adevărat / Că am venit să trăim pe pămînt“. Ba da, pentru asta am venit ! Dilemele, îndoielile au țîșnit odată cu sîngele din răni, dar pînă la urmă nimeni nu ne-a dovedit că există ceva mai bun de făcut pe lume decît să trăim demn și să dăm existenței noastre un sens. Și dacă un jaguar de piatră ne poate aminti asta, înseamnă că el nu e, cum ar crede cei grăbiți un „fragment de trecut“. Oare muzeele nu trebuie să ne spună același lucru ca soarele ce le încălzește zidurile ? În aerul cald plutește respirația junglei, jaguarul întors spre cer continuă să se transforme în om, dar obrazul e transfigurat parcă de descoperirea că viața e un lucru profund serios, cu care n-avem dreptul să ne jucăm.

Tăcerile au elocința lor. Din vechiul Egipt n-au rămas decît ruine, însă aceste ruine ne spun aproape totul despre ceea ce a visat și a crezut el. Dealtminteri, istoriografia Egiptului antic se mulțumea să înșire o listă de faraoni, fără să adauge nimic altceva. Simple nume, „mumii sonore“ cum zicea Blaga. Sarcina de a depune mărturie și-au luat-o nu istoriografii, ci sculptorii și arhitecții. Ei au fost adevărații istorici ai Egiptului antic. Și, într-un fel, ei au fost adevărații istorici și ai Mexicului. Căci istoria veche a Mexicului se află, poate, nu atît în cenușa manuscriselor arse sau în biblioteci, cît în piramidele și statuile rămase să înfrunte soarele, ploile și suficiența care nu vede din pedagogia timpului decît simple ruine. Ele sînt adevărate cărți de istorie. Iar Tatle le repetă acelora care îl întîlnesc și vor să-l asculte fără să se uite chiorîș la mutra lui de copil matur și grav că întrebările istoriei ne privesc personal. Ce mai poate fi descoperit în acest jaguar de bazalt ? Nimic, dacă nu vom înțelege de ce sculptorul i-a dat ochi omenești. Și, din păcate, nu știm totdeauna să ascultăm murmurul pietrelor. Asta ne-ar fi ajutat, poate, uneori să facem mai puține greșeli.

Ca și la Xochimilco, noaptea alunecă într-un mister. Pădurea din jur acoperează prin întuneric sculpturile, suprimă muzeul, vrea să domnească singură. Cel puțin pînă dimineață, cînd soarele va regăsi între eucalipți monoliții de bazalt aduși aici din junglă. Parcă în fiecare noapte pădurea ar vrea să-și ia revanșa pentru ceea ce s-a întîmplat cu veacuri în urmă cînd mayașii hăituiau pădurile tropicale, arzîndu-le ca să-și construiască orașele și să semene porumbul... De ce oare un popor care cunoștea atît de bine cerul cunoștea mai puțin pămîntul din care trăia totuși ? O știință care a descoperit cu o precizie uluitoare mecanica astrelor nu a descoperit plugul. Aceasta i-a silit pe mayași să semene făcînd, cu țăruși, găuri în pămînt și, firește, pămîntul îngrășat cu cenușa pădurilor rodea bogat în primii ani. Dar se și secătuia repede. La început pămînturile cultivate se depărtau tot mai mult, apoi deveneau prea depărtate și trebuiau ridicate alte orașe, alte piramide, alte temple în apropierea unor pămînturi noi care urmau să fie obținute prin arderea altor păduri. În urmă, soarele și ploia tropicală ajutau pădurile să renască. Ele se răzbunau, creșteau torențial peste orașele părăsite. Peste ochii jaguarilor de piatră cobora, ca o noapte implacabilă, jungla. Dar jaguarul văzuse ceea ce trebuia văzut.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Cianura... și picătura de ploaie

Există regizori a căror evoluție este obligatoriu a fi urmărită, întrucît ne-au promis în filmele anterioare, uneori chiar destul de mult.

Ce face Manole Marcus ? Împarte, de data asta, calitatea de scenarist cu Virgil Mogoș, încercînd un film de suspense — un film polițist, de anchetă — dar folosind acea modalitate aparte a genului, și care e poate cea mai grea : filmul strict de dialog, în care acțiunea cade, practic, pe ultimul plan, în care nu se trage nici un foc de armă, nu se dă nici un pumn. Acest tip de film pretinde, cum e și firesc în astfel de condiții, un scenariu impecabil, o desfășurare de idei, presupuneri, piste false în descoperirea asasinului, ele singure, toate acestea, capabile a ține spectatorul cu sufletul la gură sau a-l interesa pînă la a deveni, din sală, complice la urmărire, complice la anchetă. Ceea ce nu se prea întîmplă în cazul „Cianurei...“

Și e păcat, pentru că echipa realizatorilor este, dacă nu la înălțime, cel puțin demnă de stimă (și aș remarca, aici, costumele lui Nely Merola, imaginea lui Dan Niculescu și sunetul semnat de Bujor Sîrbu). Printre interpreți îl reîntîlnim cu bucurie, dar și cu tristețe, pe Victor Rebengiuc (cu bucurie, pentru eleganța prezenței sale pe ecran ; cu tristețe, pentru că a acceptat ușor un rol atît de puțin interesant pentru imensul talent pe care îl are acest actor) ; îl regăsim, așa cum îi știm, pe Iurie Darie și Ștefan Bănică. Regretăm că Aurel Giurumia sau Marin Moraru nu-și pot releva pe deplin posibilitățile interpretative.

Filmul trenează, cu rare creșteri de interes pe parcurs, și asta tocmai pentru că autorii, — parcă neavînd deplină încredere în capacitatea intelectuală a spectatorului, în faptul că acesta a mai văzut zeci de astfel de pelicule, mai mult sau mai puțin reușite — se străduiesc să-i dea mură în gură soluția mișcării următoare, sau, dacă nu, se căznesc (uneori aproape ilar de stingaci !) să-l încurce, să-i îndrepte atenția spre piste false (ceea ce e obligatoriu în acest gen de film, dar nu cum se face aici, în „Cianura“, adică nu strigînd în gura mare „tovarășe, fii atent, nu ăsta, și ăla e pușlamaua, e criminalul !“ — pentru că atunci nu te mai crede nimeni).

În plus, mai intervine o gravă eroare, de logică de data asta. Simpatia publicului merge paradoxal spre escroci din film, replicile acestora sînt singurele care mai au un pic de har, personajele principale — anchetatorii și criminalul virtual — primii milițieni, ultimul, un soi de șef la o întreprindere imprecisă — fiind rău primiți de public încă de la apariție, tocmai pentru că replicile lor sună didactic, declarativ, fals.

Așadar : ce se întîmplă cu Manole Marcus ? !

HORIA PĂTRAȘCU ■

Cronica spectacolelor

Învingătorul rîs dramatic

Pe scena **Teatrului de stat din Sibiu, Clipa** durează peste două ore de teatru bun, cu chip autentic artistic și cu un conținut autentic politic. Romanul lui **Dinu Săraru**, lăudat cu unanimitate de critică, a fost transformat în text de teatru (mai mult scenariu decît piesă, dar asta n-a avut importanță și n-a deranjat decît, subînțeles, pentru și pe regizor) de un excelent cunoscător și minuitor al regulilor jocului de scenă : dramaturgul **Virgil Stoenescu.** Rezultatul e un șir de scene tragice, dramatice și comice (ca-n viață), o istorie fluentă și captivantă. Talentul spontan al condeiului este ferict ținut în hățuri de zdravăna luciditate profesională.

Spectacolul regizorului **George Teodorescu** e bine închegat, e curgător, determină o adevărată comuniune între oamenii de pe scenă și cei din sală (finalitate pe cît de esențială pe atît de dificilă, mai ales pentru un spectacol politic) și ceea ce socotesc că e mai de preț, are o asprime care aduce foarte mult a realitate, a viață : or, asta înseamnă onestitatea artistică a artistului (nu, nu e o tautologie !). Scenografia, semnată de **Teodor Constantinescu,** înțelegînd că în acest spectacol lucrurile, obiectele n-au ce căuta, s-a retras cu discreție, a rămas doar cu strictul necesar, lăsînd loc oamenilor să se certe, să-și facă politica, să se bată pentru adevărurile lor ; altfel spus, spațiul a făcut loc timpului, centimetrul clipei.

Personajele au un merit comun : le putem întîlni și-n viața din afara scenei. Actorii, același merit colectiv. În plus, **Ion Bulenadră** dă personajului său, lui Dumitru Dumutru, o minunată tristețe stăpînită, o tristețe de om puternic și înțelept, o tristețe de luptător și învingător, o tristețe nu deprimantă, ci dătătoare de sprijin, încredere și optimism : **Mircea Hindoreanu** dă lui Petre Nobilu o bonomie, o căldură, un firesc, o tărie și o sensibilitate, un chip și-o personalitate impunător-stimabile, cuceritor-simpatice ; **Ovidiu Stoichiță** îi dă personajului său echilibru, nelăsîndu-l să fie nici orb, nici pătimaș răzvrătit, nici siropos sentimental, nici cu sufletul uscat, îi dă deci demnitate. Apoi : **Anișoara Popa** cucerește publicul cu onestitate; stabilitatea, credința și tandrețea ei și ale personajului, numai că încă mai are de luptat să facă firesc un rol foarte frumos, dar cam literar scris : **Anca Neculce-Maximilian** luptă, dezinvolt, cu limitele naiv concepute ale personajului — Ruxandra Măracineanu — dar n-are cum să-l facă mai complex ; **Dan Turbatu** ne oferă, fără să ne bucure, portretul tipic al violenței ca mentalitate ; **Marius Nițâ,** într-un rol ingrat (replici puține și mult de stat în scenă), dă Comentatorului o remarcabilă sobrietate, ținută. L-am lăsat la sfîrșit pe **Avram Besoiu** pentru că rolul său e marele „cîrlig la public“ al piesei și spectacolului ; pe de o parte, cîntarul de abil dramaturg al lui Virgil Stoenescu l-a făcut să pună accentul pe acest personaj, iar, pe de altă parte, interpretul și-a tratat personajul cu atîta antipatie, dar și meșteșug, încît i-a înălțat locul în ierarhia valorică a distribuției — efectul e unul : redescoperirea rostului și farmecului negru lui Iago, intrigantul Iago, chiar și-n teatrul politic.

Cu întîrziere am descoperit că o cronică de spectacol trebuie să cuprindă nu numai faptele de arme profesionale ale autorului, regizorului, scenografului și actorilor, ci și replica spectatorilor. Am vorbit sporadic ; de-acum o voi face curent și, pentru simetrie și adevăr, cu aprecieri și despre dimensiunile calității lor de spectatori. La **Clipa** sibiană spectatorii răspund cu interes și tăceri, cu satisfacție și aplauze, cu uitare și risete. Cu interes și tăceri pentru că, pe scenă, este invocată o bucată din timpul revoluției pe care, de 30 și ceva de ani, l-au trăit și îl trălesc fonrte concret, l-am trăit și îl trăim noi toți. Cu satisfacție și aplauze pentru că activiștii revoluției care au făcut revoluția cu devotament, dar și gîndind au reușit, în pofida naivităților, exagerărilor, greșelilor și patimii celor care au făcut tot revoluția, dar bolnavi de suspiciune, de vendetă, de lipsă de măsură și obiectivitate și orizont. Cu uitare și risete, pentru că — iată, se mai dovedește o dată ! — omul are marea putere — poate cea mai mare și salvatoare putere a sa — de a face uitate jignirile, umilințele și nedreptățirile lui, lăsînd loc speranței, încrederii și chiar bucuriei. Risul învingătorului are miez amar-dramatic, însă vestește și dovedește puterea de adevărat revoluționar a omului cu neclintită judecată dreaptă.

NELU IONESCU ■

O clipă din „CLIPA“ de Dinu Săraru

Poezie și muzică tînără

Baladele Dunării 1978

În zilele de 22, 23 și 24 septembrie, în Sala sporturilor din Galați s-a desfășurat **Concursul de creație și interpretare pentru poezie și muzică tînără „Baladele Dunării“,** manifestare înscrisă în cea de-a doua ediție a Festivalului național **„Cîntarea României“.** În organizarea **Comitetului județean al U.T.C. și a Clubului tineretului,** în fața unui public de o calitate și receptivitate deosebite, cele 2 seri de concurs și în special gala au permis depistarea unor talente venite din toate colțurile țării. Definit prin chiar certificatul său de naștere — **regulamentul de organizare și funcționare,** excelent întocmit, respectînd specificul genurilor din concurs — concursul s-a dorit o manifestare care să stimuleze creația de poezie și muzică folk, atît la nivel local, cît și la nivel național. S-a urmărit de asemenea stabilirea unor legături mai strînse între **cluburile și casele de cultură** ale tineretului din toată țara.

Ascultînd pe cei 23 de poeți, 17 soliști și 21 de grupuri folk (!), **juriul** a continuat munca comisiei de preselecție (!) și a stabilit un **palmares real,** în care cîteva virfuri sînt fără îndoială valori certe ale muzicii tinere : **Lelia Munteanu** (Premiul I), **Liliana Ciornei** (Premiul ziarului „Scînteia tineretului“), **Octavian Berindei** (Premiul special al juriului) — în concursul de poezie, apoi **Mariana Eremia** (Premiul I — soliști folk), **Progresiv ABC București** (Premiul I — grupuri folk), **Poesis Constanța** (Premiul III), **Modus Vivendi Sibiu** (Premiul special pentru originalitate și tehnică instrumentală) și **Grup Folk Bistrița** (Premiul special pentru lucrări de influență folclorică, cu „Mioriță“ și „Cîntec bătrînesc“, transpuneri de mare autenticitate).

În urma lor, lupta strînsă pentru celelalte premii a revenit celor care printr-o „sclipire“ sau printr-o lucrare din grupajul prezentat au reușit detașarea de medie, anunțînd și resurse superioare celor relevate în concurs : **Gheorghe Constantin** (Premiul III — „Dorința“) și **Ana Ionescu** (Premiul II — „Fata de iarbă“ și „Exercițiu de respirație“) la soliști folk, grupurile **„2MD“ Galați** (Premiul II — „Cîntec pentru pace“) și **Folk Moreni** (Premiul special pentru cea mai bună realizare a cîntecului angajat — „O lume mai bună, o lume mai dreaptă“). De menționat și foarte tinerii „deja folk“ **Daniela Găzdaru** din Brăila (16 ani) și cîștigătorul premiului de popularitate, **Viorel Tăutu** (14 ani, cu „Nu mai dați copiilor pistoale“, versurile aparținînd unei colege de clasă). Dintre cei „neprinși“ în palmares, **Epsilon Iași,** sub nivelul care le-a adus Marele premiu în Primăvara baladelor 1978 (și se pare „în căutări“ încă nefinisate), apoi brașoveanca **Monica Chifor,** sensibilă dar încă fără o personalitate bine conturată, grupul fetelor din Mediaș, talentat și cu perspective, dezavantajat de sunet, precum și **„Cantemir“** din Galați, autoanulat prin inflația de instrumentiști și neclarificat asupra muzicii pe care vor să o facă.

De semnalat însă o „criză“ a **solistului folk,** lipsa lui de personalitate, de „bărbăție“. Prea mult sentimentalism, prea mult e privită viața prin versul clasicilor, **prea puțină decizie și explicită angajare în viața noastră de zi cu zi,** cu bucuriile și cu grijile ei. Un solist numai „bun“ nu prea mai are ce lua într-un concurs folk. Dealtfel, reacția publicului (și a juriului) a fost elocventă în acel progresiv și decis apel pentru vigilență și pace („Viața prin culori și păsări“), precum și în „clasicile folk“ : „O lume mai bună, o lume mai dreaptă“, „Patria“, „Nu mai dați copiilor pistoale“ etc.

Dar și în aceste condiții, festivalul a fost un bun moment al poeziei și muzicii tinere, **o sărbătoare pentru publie** (în afara concursului au mai cîntat **Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Nicu Alifantis, Vasile Șeicaru, Vasile Ioan** și grupurile **Cristal** și **Lupta cu inerția),** o întîlnire de lucru pentru concurenți (mese rotunde, întîlniri cu juriul, discuții între conducătorii delegațiilor). **Organizatorii** merită toate mulțumirile noastre (inclusiv pentru idee și anvergura dată). Roadele le vom culege cu toții...

AUREL GHERGHEL ■

Rubrica mea

EMINESCU după EMINESCU

Apărută cu numărul de ordine 14 în colecția **Eminesciana**, la Editura Junimea, Iași, 1978 și sub îngrijirea lui Dim. Păcurariu, cartea a adunat cu acest titlu — sugerat desigur de acela al lucrării lui N. Iorga, **Byzance après Byzance** — în texte bilingve, comunicările prezentate la Colocviul organizat de Universitatea din Paris — Sorbona (12—15 martie 1975). Acest binevenit prilej de a-l face pe Eminescu mai cunoscut învățaților francezi și de alte naționalități, invitați la simpozion, a fost darul oferit cu eleganță de profesorul A. Dupront, președinte (rector) al universității, pe care l-am cunoscut cu cîteva zeci de ani înainte în calitatea sa de director al Institutului francez din București. Cu talentul vorbirii, propriu geniului galic, gazda a rostit un vibrant discurs de simpatie pentru genialul reprezentant al liricii noastre, precum și pentru țara pe care o cunoștea atît de bine, salutînd totodată prezența ambasadorului nostru la deschiderea sesiunii de comunicări.

S-au tratat următoarele subiecte : **Ce este eminescianismul ?** (George Munteanu), **Eminescu, dincolo de romantism, poet modern** (Eugen Todoran), **Eminescu în primul deceniu după Eminescu** (Dim. Păcurariu), **Constituirea mitului eminescian : glose despre un mit modern** (Mihail Zamfir), **Eminescu în viziunea lui Călinescu** (Pompiliu Marcea), **Arghezi, interpret al limbajului poetic eminescian** (Gh. Bulgăr), **Poeții transilvăneni și moștenirea eminesciană** (Zoe Dumitrescu-Bușulenga), **Eminescu și Blaga : Corespondențe și consonanțe** (Ion Oana), **Eminescu și Sadoveanu** (Const. Ciopraga), **Eminescu și Bacovia** (Ion Apetroaie) și **Mișcarea românească de avangardă și Eminescu** (Ion Pop). Un vast evantai tematic !

Eram învățați cu noțiunea „eminescianism", pentru numirea și oarecum înfierarea epigonismului, a imitatorilor lui Eminescu. Fenomenul n-a fost însă numai unul de imitație, ci și o adevărată psihoză de „fin de siècle", acea melancolie a secolului ce murea, după expresia lui Vlahuță, el însuși un epigon al maestrului venerat, dar și primul care a denunțat primejdia etică (mai mult decît cea estetică) a molimei. Vorbitorii nu au prea stăruit asupra acestui act de mimetism, iar cei dintîi care a redefinit conceptul, scoțîndu-l ca un „termen-cheie", a văzut în el de fapt cultul eminescian, prelungit pînă în zilele noastre, inclusiv, și probabil, preluat în viitor și de numeroase alte generații, ca să nu riscăm a ne juca cu vorbele mari, ca eternitatea.

Din cuprinsul comunicărilor se vede că prin „eminescianism" sau prin sintagma „Eminescu după Eminescu" au fost luați în considerație poeții cei mai de seamă ai timpului nostru, cărora li s-a adăugat, nu fără motiv, Sadoveanu, ca un foarte mare poet în proză. După un termen scump lui Blaga, „influența" lui Eminescu asupra lui Arghezi, Bacovia, Goga, Cotruș și chiar asupra lui însuși, ar fi fost una „catalizatoare", cu alte cuvinte nu covîrșitoare, pentru înăbușirea talentului lor, ci dimpotrivă, cu virtuți stimulatoare în direcția afirmării propriei lor personalități. Că există și astăzi un cult al lui Eminescu, ba chiar și un mit, marele poet reprezentînd o limită superioară a geniului liric, pragul său de sus, către care tind toți urmașii, fără a-l putea atinge, este o realitate. S-a vorbit totuși de Arghezi ca de un al doilea Eminescu. Dintre vorbitori, Ion Oana decerne acest loc lui Blaga. Așadar, nici un urmaș al Luceafărului nu întrunește unanimitatea sufragiilor ca Eminescu. Este drept că în ultimii săi ani de viață, Ion Barbu mi-a mărturisit că Eminescu nu-i mai plăcea, dar nu s-a ostenit să încerce a-și motiva în scris judecata. Cînd Vladimir Streinu, în 1926, poate influențat de o apreciere a lui Thibaudet, care citise pe Eminescu într-o versiune slabă, l-a numit „mandolinist genial", a ridicat proteste, dintre care unul deosebit de vehement. Eminescu este, așadar, tabuizat de conștiința tuturor generațiilor ce i-au urmat, iar primul și unicul său notabil detractor, din rîndul poeților, Al. Macedonski, a avut de suferit toată viața de oprobriul unanim, de un fel de moarte civilă în cadrul culturii oficiale și al marelui public. Mihail Zamfir ne lămurește convingător asupra unei serii de cauze care au determinat ivirea și stabilizarea acestui cult, pe care-l numește, amplificîndu-l și sacralizîndu-l, mit.

Nu pot să-mi manifest preferința pentru vreuna din miezoasele comunicări, toate corespunzînd obiectului lor. Dar nu pot nici să trec sub tăcere insuficiența unora dintre tălmăciri, efectuate fără pregătirea necesară, nici aceea a corecturii textului francez. Unele greșeli sar în ochi, din însuși titlul respectiv : **Glosses** în loc de **gloses) sur un mythe moderne.** Primul termen este anatomic, în românește **gleată**, al doilea înseamnă comentariu, explicație și acea poezie cu formă fixă, **Glosa** lui Eminescu („Vreme trece, vreme vine").

Harul, în sintagma „harul sarcasmului" nu înseamnă **la grâce**, ci **le talent** ! Și altele, și altele, și altele ! Nu am găsit nici unitatea de metodă ; cele mai multe citate românești au fost traduse în corpul comunicării, dar în altele au rămas netălmăcite, ca replica lui Mircea :

„Eu îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul".

În circumstanță, mă situez, **mutatis mutandis**, cam pe aceeași poziție.

ȘERBAN CIOCULESCU

Adevărurile cuvintelor

La prima vedere, cartea pare numai pentru specialiști : autoarea, **Zamfira Mihail**, este cercetătoare la Institutul de studii sud-est europene ; studiul poartă un titlu precis și sever : **Terminologia portului popular românesc în perspectivă etnolingvistică comparată sud-est europeană** ; volumul, masiv, a apărut în Editura Academiei ; aprecierile și cronicile, laudative, aparțin unor personalități în ale lingvisticii. Și totuși — rîndurile acestea vor s-o dovedească ! — nu numai un erudit filolog, ci și un oarecare respectuos al cuvintelor poate fi furat de paginile acestei cărți. Iată cîteva argumente evidente și pentru profani.

Autoarea — detectiv în spațiu și timp, în lumea lucrurilor și a vorbelor, în răscrucea etnografiei și lingvisticii — obligă — pe orice contemporan, de duh, al acestei epoci a cercetării și gîndirii lucide —, obligă la prețuire înainte de orice prin grija, responsabilitatea, scrupulozitatea, conflictul cu alții dar și cu sine cu care și-a discernut și ales metoda, mai concret metodele, de interpretare a foarte numeroaselor izvoare, etnografice și lingvistice, pe care le-a cercetat. Apoi, obligă la prețuire enorma muncă de investigație, purtată nu numai în biblioteci, arhive, muzee, ci și printre oameni și cuvintele limbii lor. În sfîrșit, mai obligă la prețuire și construcția — logică, sistematică — a acestui volum-demonstrație, precum și graiul ei : precis, răspicat, cursiv, ușor de citit.

Și-acum finalitatea acestei munci : cartea. Cuprinde mai tot ce se poate spune despre vreo 350 de cuvinte : despre locul și vremea nașterii lor ; despre vitalitatea și viața lor ; despre răspîndirea și statornicia lor (e locul să subliniez că volumul cuprinde hărți lingvistice ale răspîndirii unor termeni în secolul al XIX-l a, hărți alcătuite pentru prima dată în lingvistica românească) ; despre drumurile lor în țară și, ale unora, peste hotare ; despre cum și cît s-au lăsat influențate de cuvintele altor popoare din sud-estul Europei, dar și cum — ele, ale noastre — au influențat graiul acestor popoare ; într-un cuvînt, despre aventura lor. O aventură care însă are și ea ceva de spus, niște adevăruri valabile nu numai pentru cele 350 de cuvinte.

Și nu trebuie să fii etnolog sau filolog ca să pricepi că portul popular românesc are sensibile diferențe față de portul popoarelor vecine și că terminologia în esența ei este specifică dacoromânei ; că portul popular românesc are o veche tradiție și o clară continuitate în evoluție și că terminologia de bază este moștenită din limba latină, că denumirile principalelor piese de îmbrăcăminte absolut necesare omului sînt de origine latină ; că unitatea și tradiția portului popular s-au păstrat pe întreg teritoriul României, că, implicit, termenii de bază sînt folosiți pe întreg cuprinsul țării și că toate acestea sînt dovezi de necontestat ale continuității poporului român, aici, la nordul Dunării.

I. NICOLAE

Cap limpede

În toată țara continuă să se desfășoare manifestările prilejuite de „Decada cărții românești". Reamintim cu acest prilej că anul trecut la noi au fost editate 3 092 de titluri în peste 85 milioane de exemplare în limba română și în limbile naționalităților conlocuitoare. În fruntea producției de carte — cartea de știință și tehnică cu 13 milioane de exemplare ● Un nou volum de Nikolaus Berwanger a apărut în românește în traducerea lui Anton Palfi : **Din patru inimi** (Editura Eminescu). Cartea cuprinde, printre altele, extraordinarul poem **Scrisoarea unei mame** ● Un bun volum de **Poeme** („Cartea românească") a publicat Ion Papuc. Citățm **Inscripție** : „Aici zace îngropat un turn înalt / Nu s-a înclinat niciodată nu s-a surpat / Ci s-a scufundat treptat în pămînt / Sub greutatea sufletului ce-l locuia". ● **Zări străbune** (Editura Eminescu) se intitulează volumul de poezii semnat de Ion Văduva-Poenaru. Culegerea sa de versuri este o glorificare a istoriei noastre de la începuturi pînă azi. Autorul reînvie personaje din trecut (Burebista, Decebal), descrie „datini vechi și noi" (plugușorul, steaua, șezătoarea, hora, nunțile etc.), închină versuri instrumentelor tradiționale. **Zări străbune** e o carte de un vibrant patriotism ● Un debut matur în critică : **Ares și eros** de Daniel Dimitriu (Editura „Junimea"). Citățm din **Avertisment** „Cartea de față se vrea o suită de portrete critice ale unor poeți contemporani **(stricto sensu)** văzuți din perspectiva celor două sfere tematice evidențiate de titlu. Astfel, în intenția mea, ansamblul devine o imagine a liricii noastre actuale, așa cum apare ea privită de la două ferestre". ● Din volumul **Alte lecturi și alte zile** de Mircea Zaciu (Editura Eminescu) : „În locul fobiei de critică simțim mereu nevoia instaurării unei încrederi reciproce între creator și comentatorul său, în deplina onestitate a rostirii unor adevăruri. Este aceasta o condiție a unei atmosfere salubre în viața literară". ● Poeta Ileana Mălăncioiu a publicat la Editura „Cartea românească" un volum de eseuri **Vina tragică** în care discută, printre altele, despre tragicii greci, Shakespeare, Dostoievski, Kafka ● Tot la „Cartea românească" a apărut **Teme 3** de Nicolae Manolescu. Regăsim în volumul acestui critic aceeași pătrunzătoare capacitate de analiză și același farmec al comunicării ideilor ● La Editura „Univers" a fost tipărit un roman de Ramon Meza, **Don Vicente, funcționarul** (traducere și prefață de Florin Murgescu). După cum se afirmă în prefață „Prin romanul **Don Vicente, funcționarul**, R. Meza contribuie la consolidarea romanului de demascare a colonialismului ispano-american". ● O carte palpitantă : **Chicago sub teroare** de Kenneth Allsop (Editura politică). „Meritul cărții lui Kenneth Allsop rezidă tocmai în aceea că nu se mărginește la latura senzațională a temei pe care o constituie extraordinara istorie a gangsterilor din Chicago și fantastica apariție a lui Al Capone, ci cuprinde întregul mecanism social și politic ca și ambianța etnico-culturală în sînul cărora a putut lua naștere și opera cu succes cea mai organizată bandă din istoria criminalisticii moderne" (din prezentarea făcută cărții de Silviu Brucan).

Cronica literară

Petre Stoica:

„Un potop de simpatii"

Un jurnal al „vieții la țară" este noua carte a lui Petre Stoica **Un potop de simpatii.** Autorul explorează cu un interes nedisimulat un teritoriu inedit pentru el, scrutat altădată numai în treacăt și fiecare poem este un mesaj despre lumea care îl găzduiește cu ospitalitate : „Mă întrebi ce fac / de toate / îngrijesc sănătatea iepurilor de casă / adnotez jurnalul cocoșului / mă adaptez știi doar că vin din vestul țării / iar aici în sud ceapa are alt gust / fac de toate / țes covoare de mărar și pătrunjel / schimb puricii de pat pe puricii de varză / admir limuzinele satului / și serile îmi umplu pipa cu tutun / plecînd într-o călătorie în jurul lumii / călare pe o cămilă de fum / nu e destul ? **(Scrisoare).** Petre Stoica își formulează textele aproape cu pedanterie, cu grijă de a nu uita nici un amănunt semnificativ care ne-ar putea ajuta să ne făurim o imagine cît mai fidelă a spațiului unde se găsește, pentru a-i stabili acestuia cu precizie coordonatele. Autorul nu ne invită să ne închipuim un univers idilic, unde toate se petrec într-o armonie deplină. Versurile sale își propun să înregistreze viața satului contemporan metamorfozat de contactul cu istoria. De aceea poetul nu descrie un loc privilegiat unde, ca în basme, se întîlnesc doar oameni frumoși, îmbrăcați în veșminte de sărbătoare, cîntînd și jucînd de dimineața pînă seara. El nu opune orașului satul, ca și cum numai aici s-ar putea împlini un suflet autentic. El se mulțumește să fie atent la tot ce se întîmplă în ținutul pe care îl străbate, să-l descifreze cu o deosebită curiozitate rînduielile, familiarizîndu-se cu ele, adaptîndu-se lor, închinînd cuvinte emoționante locuitorilor printre care se află, dar păstrînd conștiința diferențierii de ei, chiar dacă le imită modul de viață : „Trupuri încovoiate / peste toate nașterile grele ale pămîntului îndărătnic / trupuri încovoiate ziua și noaptea încovoiate / pe vreme de frig și de arșiță înăbușitoare / încovoiate pînă și în clipele cînd norii / își deșartă butoaiele cu foc și cu grindină // trupuri pentru care nu se croiesc niciodată / dolmane hlamide sau frocuri // trupuri care de milenii caută aceeași comoară" **(Trupuri).** Iar natura descrisă de el n-are nimic paradisiac, bucolic, poartă însemnele civilizației moderne care o metamorfozează, face de nerecunoscut priveliștile încîntătoare descrise de poeții altui veac. Iată un **Pastel** semnificativ pentru noua înfățișare a acestor locuri, mult mai agitată ca odinioară : „Tractoare / salcîmi carbonizați / un specialist / saci cu îngrășăminte chimice // monumentul ultimului iepure." Evenimentele banale sînt consemnate cu o maximă rigurozitate ; ieșirea copiilor de la școală, jocurile lor, discuțiile sătenilor, sosirea scrisorilor, cursele autobuzului, ocupațiile agricole. Ca și în alte volume ale sale spațiul delimitat de Petre Stoica este înțesat de obiecte și vietuitoare. Enumerarea lor este întreprinsă cu deliciu, ca într-un joc, tocmai pentru că în jurul poetului nu se petrece nimic ieșit din comun și ca urmare spectaculosul nu, mai rezultă din acțiuni palpitante, ci din sumedenia de ființe și lucruri. Priveliștile din poemele lui Petre Stoica au încremenirea scenelor din tablourile unui pictor : „O căruță care iese timidă în șosea / o căruță cu purcei guițînd cu inflexiuni amețitoare / o căruță tîrînd o vacă între coarnele ei doarme cocoșul din basm / o căruță cu un sicriu așezat în fînul de curînd cosit / o căruță cu un copil sufleînd în ocarina milenară / o căruță cu cheflii și cu instrumente muzicale specifice locului / o căruță încărcată cu saci deasupra o stăncuță își face de cap / o căruță cu turbă și cu lemne călărite de Barbă cot / o căruță cu felinar cu un coviltir cu un cîine / o căruță de culoarea toamnei și de vîrsta iernii / o căruță răgușită și foarte somnoroasă / o căruță întregind gravura afumată a nopții" **(O căruță).** Ca un savant care dorește să sistematizeze lumea pe care o cercetează, autorul ordonează faptele după identitatea lor pentru a fi mai ușor de recunoscut.

Un potop de simpatii este o culegere de poeme simple, de un modernism neostentativ, accesibile de la prima lectură și tulburînd prin atmosfera lor ușor melancolică. Mijloacele poetice ale lui Petre Stoica nu s-au modificat ci doar s-au rafinat, versurile sale fiind acum mai limpezi și comunicînd mai mult în cuvinte mai puține. Cartea sa dezvăluie că universul liric al acestui mare poet contemporan este într-o continuă expansiune.

GEORGE ARION

La piață, ca la piață

Excelentă aprovizionare de toamnă. Așa, da!

La piață, ca la piață. Oameni și oameni de o parte și de alta a tejghelelor. Cîntărind, și unii și alții, la propriu și la figurat, mai ales acum, în miez de toamnă, roadele pămîntului. Gogoșari dolofani și temeinici, mari cît pumnul, roșii cu pieliță subțire, fragilă, ardei butucănoși și grei, struguri cu boabă limpede sau întunecată, verze înfoiate, vinete alungite sau rotofeie, ceapă galbenă și cartofi cafenii, parcă smulși direct din inima pămîntului, mere învăpăiate de soarele verii, pe o parte, iar pe cealaltă parte aurite de vîntul răcoros al aceleiași veri. Dar ce să mai spunem de pătrunjelul verde-întunecat, de leușteanul cu miros proaspăt și greu, de țelina tăcută sau de morcovii mari cît un corn de capră ? ! Roade, roade ale pămîntului, aceleași dintotdeauna, bătrîne ca pămîntul însuși, cu toată dulceața lui, cu toată puterea lui, cu toată tăgăduința lui. Aceleași roade, mereu proaspete, acomitoare, îmbătătoare, zemoase, încărcate de toate culorile și tainele lumii.

Nu, rîndurile de mai sus nu sînt numai niște simple încercări într-ale metaforei, ci un fel de avanscenică la spectacolul pe care, zi de zi, timp de o lună întreagă, luna octombrie, îl vor găzdui piețele bucureștene. Numai că datele acestui reportaj, chiar și cele de la început, nu au fost culese din aduceri aminte sau dintr-un carnet de sarcini cu termene exacte de îndeplinire a sarcinilor, ci de pe tărîmul faptelor, adică direct din piață. Raidul nostru în piețele a două cartiere, Militari și Drumul Taberei, a purces în dimineața zilei de miercuri, 27 septembrie, însoțiți fiind de Vasile Mihai, șeful pieței din sectorul 7, care avea să ne declare încă de la bun început : „Anul acesta obișnuita zi a recoltei se va desfășura pe parcursul unei întregi luni, luna octombrie, timp în care piețele vor îmbrăca haina de sărbătoare a belșugului. Deși sîntem în toiul pregătirilor, chiar și aici, în mica piață din Militari, la complexul comercial Veterani, cumpărătorul găsește în cantități suficiente o marfă diversă acoperind aproape toată gama de produse specifice aprovizionării de toamnă. De remarcat faptul că produsele unității Agrocoop nr. 703, sau ale Gostatului, precum și cele aduse de C.A.P.-urile din apropiere sînt, calitativ, la același nivel cu cele aduse de piața neorganizată. Mai mult decît atît, astăzi, de exemplu, cantitatea gogoșarilor aduși pe piață de producători a fost mică, iar calitatea a lăsat mult de dorit. Cererea a fost însă acoperită parțial de cele 1 000 de kilograme desfăcute prin Agrocoop și prin cele 2 500 kilograme de ardei capia aduși de aceeași unitate. Lipsesc de pe piață, neorganizată, total, vinetele, dar tot la Agrocoop au fost aduse 1 000 de kilograme vinete de calitatea întîi. Și pentru că tot am început să notăm cantitățile de marfă desfăcute de unitatea 703, condusă de Nicolae Vasilescu, un băiat foarte întreprinzător, să menționăm că pe ziua de azi mai desface 3 000 kilograme de roșii, numai calitatea întîi, precum și 3 500 de gogonele, pentru murături".

A nu se înțelege, din cele notate pînă acum, privind piața 1 din Militari, că producătorii lipseau. Cele 250 de tonete sau tejghele erau pline ochi de cartofi (1 500 de kilograme aduși de Nicolae Bîrlea din comuna Lunguleț, județul Ilfov) sau ceapă (7 saci a cîte 80 de kilograme, producător Marcela Balca, din satul Zăvoiu, comuna Mogoșan), 600 kilograme de varză albă, 400 kilograme struguri. Un alt argument că în piața din Militari, în acea zi, marfa, în cantități suficiente, își aștepta cumpărătorii, l-ar reprezenta desfacerea asigurată de I.L.F. și Gostat : 6 000 kilograme ceapă, 9 500 kilograme struguri, 2 500 kilograme roșii, 1 500 kilograme ardei capia, 6 000 kilograme cartofi, 6 000 bucăți ouă (I.L.F.), sau cartofi — 4 000 kilograme, ceapă — 2 500 kilograme, gogoșari — 2 000 kilograme, struguri — 4 000 kilograme, roșii — 1 200 kilograme (Gostat).

Am încercat să evităm înșiruirea acestor cifre, dar, fără ele, primele rînduri ale reportajului ar fi rămas doar niște simple încercări într-ale metaforei. Să repartizăm toate aceste cantități, considerate a fi obișnuite pentru o zi obișnuită, într-un spațiu de numai 1 250 de metri pătrați, și vom avea imaginea exactă a pieței numărul 1 din Militari, imagine care, în tot timpul lunii octombrie, cînd fiecare zi va desface un volum aproape triplu de marfă, va reprezenta cu exactitate „haina de sărbătoare a belșugului" cum spunea interlocutorul nostru, Vasile Mihai.

Am apelat, ajunși în piața din Drumul Taberei, tot la cifre, singurele în stare să vorbească despre cantitatea și calitatea aprovizionării de toamnă din acea zi. Interlocutori : Nicolae Burcea, șeful pieței, și Nicolae Isac, șeful unității I.L.F. nr. 379.

Isac Nicolae : „Chiar azi am adus de la depozitele I.L.F. din Chitila, Chiajna și Militari, 10 000 kilograme de cartofi, 8 000 kilograme ceapă, 5 000 kilograme roșii, 4 000 kilograme gogoșari, 3 000 kilograme ardei gras, 10 000 kilograme gogonele, 3 000 kilograme varză albă, 3 000 kilograme vinete, 800 kilograme țelină, 60 000 ouă, 4 000 kilograme struguri. Numai marfă de calitatea întîi, marfă care se vinde cît ai bate din palme. Ca un om care de peste 30 de ani mă ocup numai cu vînzarea unor astfel de produse, țin neapărat să-i amintiți și pe oamenii din unitatea noastră, oameni care, deși au un program normal, de 8 ore, muncesc de la ora 6 și pînă noaptea tîrziu, adică alte cîteva ore bune, ca să zic așa, cînd primim marfă, cînd o descărcăm, iar ambalajul îl trimitem imediat spre depozite, pentru ca a doua zi să o luăm de la început. Cîțiva dintre acești oameni : frații Constantin și Ilie Cărămidă, sau Constantin Crivac, cu care muncesc de peste 10 ani încheiați".

Nicolae Burcea, șeful pieței : „Într-un spațiu relativ mic se desfac azi, într-o zi obișnuită de piață, la Agrocoop și Gostat, pe lîngă marfa oferită de I.L.F., următoarele : 6 tone de cartofi, 1 tonă ceapă, 2 tone de varză albă, 3 tone de roșii, 1 tonă vinete, 1 tonă ardei gras, 1 tonă gogoșari, 2 tone ardei capia, 2 tone de zarzavat, 1 tonă mere, 3 tone pere, 1 tonă struguri".

Acestea sînt, așadar, argumentele și promisiunile intenselor pregătiri pentru ca în primele zile din luna recoltei, în piețele Bucureștiului, și nu doar cele din sectorul 7, să putem fi martorii și beneficiarii darurilor abundente pe care ni le trimit pămîntul și oamenii lui, țăranii cooperatori.

VICTOR HUNEDOREANU ■

Un tată orfan de copii

Ne scrie Mihail Nițulescu. Are 56 de ani. Este pensionar. A fost o viață-ntreagă tipograf. Zețar. Locuiește în București, sector 4, Aleea Fetești, nr. 4, bloc J25, scara 6, etajul 4, ap. 89.

Din păcate, adresa la care are domiciliul stabil, unde e titularul legal al unui contract de închiriere, adresa aceasta nu este și cea la care poate fi găsit. Bătrînul tipograf, bolnav, umblă prin spitale, iar cînd starea sănătății i se ameliorează, locuiește pe unde poate. De ce ? Pentru că în casa lui nu mai este loc și pentru el. Așa a hotărît cu cinism, cu un incredibil cinism — cine credeți ? — fiul lui M. N., fiu care poartă același nume. Tînărul are astăzi 38 de ani. Fostul zețar povestește cum, cu ani în urmă, întors în zori de la muncă după tura de noapte, trebuia să umble după băiatul său care dispărea de acasă zile și nopți întregi. Pînă cînd zgîiobiul vagabond a ajuns să fie condamnat pentru furt. N-a executat însă decît 5 luni, în loc de 18, beneficiind de o reducere de pedeapsă condiționată. Primit cu căldură de muncitorii unei formații de lucru de la Întreprinderea 23 August, unde urma să se califice, tînărul a început să lipsească de la lucru și a continuat să șfideze bunele intenții ale celor din jur, pînă i s-a desfăcut contractul de muncă. A urmat încercarea tatălui de a transforma răul, pe cît posibil, într-un bine : să-și convingă fiul să devină tipograf, să-și convingă colegii și șefii să-l ajute la aceasta, numai că tînărului nu-i plăcea munca. „În 1974, scrie tatăl, a adus acasă o tînără de 20 de ani, originară din județul Vaslui, fără ocupație, dar dornică să lucreze, așa cum zicea. M-am bucurat, sperînd că o să-l facă și pe el să muncească. Din păcate însă m-am înșelat. Acum trebuia să am grijă de doi oameni cărora nu le plăcea munca. După ce am acceptat ca ea să-și facă viză de flotant pe 6 luni, nici nu se mai sfia să-și arate intenția de a nu munci. La un moment dat au dispărut. În lipsa lor a venit la mine o rudă a fetei să-mi spună că tînăra îi datorează bani și niște lucruri, pe care le-a luat ca să le comercializeze. Am refuzat să preiau asemenea obligații. Cînd s-au întors cei doi, am aflat că fuseseră la ea în sat, unde se căsătoriseră". De atunci nora nu și-a mai ascuns ostilitatea față de socru. Bătrînul insistă să se încadreze amîndoi în muncă. „Deveniseră aroganți, uitaseră că mult timp le adusesem mîncare de la bufetul combinatului, că le dădusem bani de buzunar, că plăteam singur toate cheltuielile casei..." Curînd nora a adus în casă și pe un frate al ei, Ion Stoleru, care nu muncea nici el și stătea ilegal la acea adresă. Au urmat ani dificili, de neînțelegeri între tineri și bătrîn.

Am stat de vorbă cu locatarii din bloc. Iată ce ne-a spus, de pildă, Constantin Gafița, de pe aceeași scară : „Sînt președintele asociației locatarilor. Cunosc obrăznicia tînărului față de tatăl său, pe care îl și bătea. Într-o noapte, prin vara lui 1976, a trebuit să sărim, eu și alți doi vecini, la strigătele bătrînului pe care l-am găsit plin de sînge, după ceea ce fiul numea „o discuție oarecare"... Știu că, de mai multe ori, cînd revenea de prin spitale, își găsea lucrurile întoarse pe dos în camera lui, pe care o lăsa încuiată. Fratele norei sale a locuit în adevăr ilegal la ei vreo doi ani..."

Pentru acesta era loc ; pentru deținătorul legal al spațiului, însă, nu mai era. Aglaia Nițulescu declară că socrul ei, cu care nu se înțelege, le-a făcut numai greutăți. El nu mai stă aici, de fapt, de cîțiva ani, nu știe și n-o interesează unde șade, mai ales că n-a vrut să-și dea consimțămîntul pentru ca ea să-și facă înregistrarea în spațiu. „Noi, într-adevăr, zice nora cu seninătate, am ocupat ambele camere, că avem doi copii, ce era să-i facem..." Fiul fostului zețar nu știe, de mai multe luni de zile, nimic de tatăl său. Se ceartă de mult, zice fiul cu aroganță, pentru că l-a făcut numai greutăți. Tata n-a vrut s-o ajute pe Aglaia Nițulescu să-și facă bucătuței pe care și-o înălțase cu atîta trudă, i s-a dat apartament.

O fiică a bătrînului, Alexandrina Mirea, domiciliată în același bloc, pe altă scară, nu și-a văzut nici ea tatăl de luni de zile, nici nu mai știe de cînd. Știe că nu se înțelege cu fratele ei de mai mulți ani, că s-au și bătut, a aflat de la vecini, nu s-a dus, scandalurile au fost noaptea... O altă fiică, Valerica Radu, răspunde la numărul de telefon indicat de A. M. și spune că nu și-a văzut tatăl de vreo doi ani. Nimeni nu poate spune unde este acum, dacă e bolnav în vreun spital, nici cel puțin dacă mai trăiește. Aceasta e povestea, tristă, plină de oameni ocupați ori cinici, de copii ingrați.

Cu ajutorul foștilor colegi de muncă ai zețarului pensionar am reușit totuși să-l găsesc și să stăm de vorbă. Bătrîn și bolnav, alungat din propria-i casă, mereu pe drumuri, cu inima zdrobită, tipograful pensionar Mihail Nițulescu dorește ca situația sa să fie supusă instanței opiniei publice. „Am trăit o viață de om aplecat peste plumbul tipografiei, peste literele pe care degetele zețarului le cunosc atît de bine. Am încredere în cuvîntul scris, în cuvîntul oamenilor de omenie. Acest cuvînt e tot ce mai aștept de la viață".

Am scris povestea bătrînețelor lui Mihail Nițulescu pentru că el a vrut-o. Căutîndu-l, încercînd să-i dăm de urmă, am crezut, un timp că nu-l vom mai găsi niciodată. N-ar fi nici prima, nici ultima istorie cu părinți uitați de copii. Dar cum nu sîntem singuri pe lume, cum fiul și fiicele lui Mihail Nițulescu au un rost între oameni și trăiesc printre oameni, încredințăm judecata faptelor lor acestor oameni, colectivelor în care muncesc și-și asigură liniștea bătrînețil.

DORIN GHERGHINESCU ■

Atomul, exclusiv în slujba omului

Una din ideile majore desprinse la sesiunea Conferinței generale a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, de la Viena, privește cerința ca toate statele să aibă acces și să dobîndească în mod liber tehnologiile, echipamentele și materialele necesare pentru utilizarea pașnică a energiei atomice, un deziderat de primă importanță al dezvoltării în lume. În acest cadru, evocindu-se eforturile crescinde ale popoarelor pentru utilizarea aplicațiilor pașnice ale atomului, o atenție specială s-a îndreptat spre acele aspecte care fac ca acest imperativ să nu-și găsească o deplină confirmare în fapte, fiind pus, încă o dată, în lumină marele pericol ce-l prezintă pentru omenire folosirea uneia din giganticele descoperiri ale geniului uman — forța atomului — nu în slujba progresului și înfloririi civilizației ci, dimpotrivă, în fabricarea și perfecționarea celor mai groaznice mijloace de distrugere pe care le-a cunoscut istoria umanității pînă acum. Existența acestora, însoțită de preocuparea pentru sporirea potențialului nuclear distructiv, nu poate rămîne — așa cum a dovedit realitatea, așa cum s-a relevat și cu prilejul lucrărilor de cuvînt în cadrul reuniunii de la Viena — fără grave implicații economico-sociale care se adaugă la pericolul potențial la adresa umanității. Astăzi, cînd lichidarea subdezvoltării în lume, cînd dezvoltarea, în general, cere mobilizarea tuturor mijloacelor, a potențialelor materiale și umane, atît la scară națională, cît și internațională, irosirea unei asemenea forme de energie nu poate rămîne fără rezultate deosebit de negative. Sigur, așa cum se exprima metaforic un scriitor, în anumite zone ale lumii oamenii mor de foame și sînt analfabeți sau bolnavi nu numai pentru că există bombe atomice. Au fost înfometați, analfabeți sau au murit din lipsă de asistență medicală milioane se semeni ai noștri și înainte de exploziile atomice din 1945. Dar, oamenii mor de foame și sînt analfabeți, dacă se poate spune așa, cu concursul bombelor. Pentru că o planetă cu bombe în general, cu bombe nucleare, în special, are cu mult micșorate posibilitățile de a fi o planetă numai cu ogoare cultivate, cu pluguri, cu învățători, cu școli, cu spitale, cu hrană pentru toți.

Fără îndoială, pe glob au fost obținute progrese în folosirea energiei atomice în slujba dezvoltării. După cum arată documentele AIEA, dacă în lume, în 1955, puterea instalată în centrale nucleare era de numai 5 Megawați, iar în 1967 de 10 000 MW, astăzi sînt deja în exploatare 100 000 MW, aflîndu-se în construcție capacități cu o putere de 200 000 MW. Calculele experților relevă că, dacă 2 000 tone material fisionabil (combustibil nuclear) ar fi fost folosite în scopuri pașnice, cantitatea de energie produsă ar ajunge pentru satisfacerea a jumătate din necesarul de electricitate al lumii la nivelul anului 1980. Într-o perioadă de 10 ani, acest aport al atomului la satisfacerea nevoilor mondiale de energie ar trebui să crească la 900 000 MW, pentru ca, la sfîrșitul actualului secol, să aibă o valoare în jurul a 1 300 000 MW. În acest fel, ponderea energiei atomice în cea totală a surselor de energie ar ajunge la 35 la sută în anul 2 000 și este ușor de prevăzut ce ar însemna acest fapt, din moment ce o singură tonă de uraniu este capabilă să producă energie egală cu cea dată de nu mai puțin de 13 milioane barili de petrol.

Vor putea fi asigurate cantitățile de uraniu necesare? Permit resursele Terrei, tehnologiile existente, înfăptuirea unor obiective mai mult decît necesare asigurării cerințelor de energie pe glob, ca o condiție esențială a dezvoltării? Răspunsul este, evident, afirmativ. Se cere, însă, îndeplinită o condiție: stoparea deturnării acestei prețioase resurse spre scopuri militare. Pentru că, în timp ce o tonă de uraniu poate înlocui, cum am arătat, 13 milioane barili de petrol, alte calcule apreciază că din 80 tone plutoniu, la cît se estimează producția mondială în 1980, se pot produce 10 000 lovituri nucleare. Continuînd seria cifrelor, să amintim că, potrivit calculelor făcute de experți, la sfîrșitul acestui deceniu ar urma ca în lume să existe circa 500 reactoare, într-un număr de 52 de țări. Un fapt imbucurător, dacă acestea vor fi folosite exclusiv în scopuri pașnice. Din păcate, cum s-a dovedit, acest potențial este deturnat, în unele cazuri, spre înarmare. Într-o asemenea variantă se estimează că plutoniul produs s-ar putea „traduce" în nu mai puțin de 50 000 dispozitive nucleare ce s-ar adăuga celor peste 12 000 încărcături nucleare existente în prezent în lume. Din perspectiva acestor „încărcături", o bombă de mărimea celor lansate cu 33 de ani în urmă la Hiroșima și Nagasaki ar reveni la 1 000—1 400 locuitori ai Terrei.

Este momentul, în acest punct, a fi amintit faptul că rezoluția numărul 1 din istoria ONU este dedicată dezarmării nucleare, folosirii atomului exclusiv în scopuri pașnice. Documentul este datat 24 ianuarie 1946. Din acel moment, Adunarea Generală a adoptat 81 rezoluții avînd aceleași obiective. S-au purtat numeroase discuții, s-au semnat unele documente dintre care 11 acorduri de mare importanță. În practică s-a reușit, însă, prea puțin. În realitate, numărul armelor nucleare n-a fost micșorat nici măcar cu una, iar perfecționarea lor a continuat nestingherită. Sigur, acordurile semnate au importanța lor, mai ales în sensul semnalării existenței posibilităților de discuție în privința dezarmării nucleare. Rezultatele reale, așteptate de popoare nu au venit însă pe măsura perfecționării calitative a înarmărilor nucleare impunîndu-se cu acuitate în conștiința popoarelor acțiuni efective și urgente de dezarmare nucleară care să excludă din viața noastră, a planetei, alternativa unui război nimicitor. Cerința este subliniată și sub aspect economic. Concret, nu se știe cît se alocă înarmărilor nucleare. Proporția trebuie să fie, însă, apreciabilă dacă se ține cont că numai pentru un submarin nuclear înzestrat cu rachete „Trident" se cheltuiesc 1,3 miliarde dolari, sumă echivalentă cu bugetul necesar unui an de școlarizare pentru 16 milioane de copii. O bombă nucleară de două megatone costă 600 000 dolari, iar sistemele antiaeriene cu destinație strategică ating cifra de 12 miliarde dolari. Din statistici reiese că cinci milioane de copii din unele state în curs de dezvoltare mor anual din cauza a șase boli contagioase, realitate tragică ce ar putea fi eliminată dacă s-ar aplica imunizarea, al cărei cost ar echivala cu cel al 1 000 de bombe de cîte două megatone. Prin suprimarea din planurile de înarmare atomică a patru submarine „Trident" s-ar lichida, într-un anumit timp, foametea pe glob, cu condiția ca suma respectivă să fie alocată pentru agricultură. Nu trebuie nesocotiți nici alți factori. Pentru un bombardier cu reacție se cheltuiesc 14,5 milioane ore, și anual, cursa înarmărilor consumă materii prime sau semifabricate de circa 250 miliarde dolari. Numai pentru un avion purtător de încărcături nucleare sînt necesare șase tone aluminiu și 100 000 kilowați. Se estimează că prin încetarea înarmărilor nucleare cel puțin 20 000 fizicieni și atomiști ar putea trece imediat să lucreze în domenii pașnice.

Sînt numai cîteva exemple care pun în evidență stringența necesității folosirii atomului numai în slujba omului, cerință pe care România a relevat-o în repetate rînduri, ca unul din marile obiective ce condiționează dezvoltarea pe glob, a cărui înfăptuire o impun înseși faptele.

ION STOICA ■

Ramură de bază în economia Republicii Populare Bangladesh, agricultura reprezintă 55 la sută din producția națională. În prezent în această țară există susținute preocupări pentru mărirea productivității în acest sector, pentru introducerea celei mai moderne tehnologii în practicarea acestei tradiționale îndeletniciri. O dovadă în acest sens: crearea I.N.A. (Institutul de Agricultură Nucleară), în cadrul Universității de Agricultură din Bangladesh. Fotografia înfățișează clădirea I.N.A., situată în campusul universității amintite, în localitatea Mymensingh, la aproximativ 120 kilometri de capitala țării, orașul Dacca

Terorismul, un flagel al lumii occidentale

Cu toate noile măsuri pe care le-au luat pe plan național unele state occidentale în vederea combaterii terorismului, cu toate că, recent, la Viena, același flagel și acțiunile concertate de stîrpire a lui s-au aflat pe agenda reuniunii miniștrilor de interne din cinci țări vest-europene (a doua de acest gen în ultimele luni — fapt el însuși semnificativ pentru amploarea fenomenului) se înregistrează, în ultimul timp, o recrudescență a acțiunilor teroriste soldate cu victime omenești și pagube materiale. Firește, toate acestea provoacă o firească îngrijorare în rîndurile opiniei publice și maselor populare din statele respective care trebuie să facă față unor complexe probleme sociale, ca șomajul, inflația etc. În acest sens, apare semnificativ faptul că, vorbind despre principalele probleme care confruntă țara sa, premierul italian cita somaiul, îndeosebi în rîndurile tineretului, efectele (negative, desigur) ale crizei economice și necesitatea întăririi gradului de securitate a cetățenilor. Dealtfel, în legătură cu acest ultim aspect, premierul italian avea în vedere o serie de acțiuni teroriste mai vechi și mai recente care au creat un climat de violență în Italia. Astfel, numai într-o singură zi — joi 28 septembrie a.c. — s-au săvîrșit două atentate: la Roma, doi membri ai Partidului Comunist Italian au fost victimele unei acțiuni teroriste ce s-a soldat cu moartea unuia dintre ei și rănirea gravă a celuilalt, în timp ce ambii atentatori au dispărut. În aceeași zi, la Torino, autointitulatele „Brigăzi roșii" și-au făcut „reintrarea" în condamnabila scenă a violenței, ucigînd un lucrător de la uzinele „Lancia".

Sensul și finalitatea unor asemenea provocări și acțiuni criminale ale grupărilor extremiste au fost din nou denunțate, într-o declarație, de Partidul Comunist Italian, care arăta în mod limpede că, în fapt, este vorba „de un plan elaborat mînuțios în vederea destabilizării situației din țară și a creării unui climat de violență".

Este adevărat, zilele trecute, s-a anunțat că poliția italiană a arestat pe unul dintre principalii membri ai organizației extremiste „Brigăzile roșii" și o femeie ce ar activa în aceeași grupare teroristă. Antonio Savino, căci despre el este vorba, este suspectat că a participat la asasinarea procurorului general al Genovei, Francesco Cocco (iunie 1976), și la răpirea cunoscutului om politic italian, lider al Partidului Democrat Creștin, Aldo Moro (martie a.c.). Nu e mai puțin adevărat că această arestare intervine după doi ani și două luni de la comiterea primei crime și după șapte luni de la răpirea lui Aldo Moro! Pe de altă parte, cînd, la Milano, a fost descoperit al doilea apartament folosit de Corrado Alluni, șef al „Brigăzilor roșii" (arestat la jumătatea lunii trecute și condamnat deja la 12 ani și patru luni închisoare pentru „deținere ilegală de arme și muniții") în locuința respectivă au fost găsite și documente ce ofereau indicii despre legăturile pe care Alluni le întreținea cu alte organizații teroriste italiene! Este dovedită astfel temeinicia afirmației Partidului Comunist și a celorlalte forțe progresiste și democratice italiene privind acțiunile provocatoare concertate ale grupărilor teroriste. Tot în această perioadă, pe aeroportul din Catania, doi teroriști au tras nestingheriți șase focuri de armă asupra secretarului Partidului Socialist Italian pentru provincia Catania; în orașul Trieste o grupare neofascistă a comis un nou act de vandalism avarlînd un monument ridicat în memoria victimelor fascismului din al doilea război mondial: la Roma, în fața uneia din secțiile Partidului Comunist, a fost rănit grav cu focuri de pistol, Paolo Lanari, membru al Federației Tineretului Comunist Italian. În ediția sa din 20 septembrie ziarul L'Unità, organ al P.C.I., scria: „Fasciștii au început din nou să tragă. Scopul lor este de a crea în capitală o atmosferă de teamă și violență". Era o constatare și tristă și adevărată întrucît, nopți la rînd, la Roma s-au comis atentate și împotriva unor magazine și întreprinderi industriale, cît și asupra sediului Partidului Democrat Creștin, de guvernămînt. Pe urmă, cu puține zile mai înainte, fusese descoperită o tipografie clandestină aparținînd „Brigăzilor roșii", și unde se pare că membrii acestora își tipăreau manifestele și comunicatele difuzate după răpirea și în perioada sechestrării lui Moro. De remarcat că tipografia respectivă se afla în imediata apropiere a Palatului Chigi — sediul Consiliului de Miniștri — și este cea de-a doua descoperită de poliție după cea situată la subsolul unei vile din cartierul Monteverde — sud-estul Romei!

Exemplele citate mai sus, contextul în care s-au produs atentatele respective, simultaneitatea lor, aria largă pe care s-au comis, diversitatea victimelor, a întreprinderilor sau clădirilor atestă cu claritate scopul nociv urmărit de autorii lor și de cei ce se află în spatele acestora. Atari acțiuni criminale — dezaprobate de forțele progresiste și democratice din țara respectivă și de pretutindeni — pot fi și trebuie curmate.

ANDREI IONESCU ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Ghinion de un milion de franci și cîteva... procente

În acele minute fatale, cînd noaptea se îngînă cu zorile și Parisul devine mai întunecat decît oricînd pentru că iluminatul public se întrerupe pe străzi din salutarul motiv al economiei de energie, patru indivizi foarte solizi și-au făcut apariția într-o sală de jocuri. Rînjind de sub ciorapii de nylon care îi făceau să semene aidoma cu toți gangsterii care se mascează astfel și mișcîndu-și cu o satanică strengărească pușlemitralieră de calibru greu, cei patru au produs, în rîndul celor mai înversunați cartofori prezenți la datorie, efectul scontat. Directorul stabilimentului nu a făcut excepție. Cu părul măciucă și tremurînd din toate fibrele, domnia-sa a ajuns rapid la concluzia că viața rămîne cel mai prețios capital. În consecință, clănțănind din dantură și pierzîndu-și — cum i s-a cerut — darul vorbirii, și-a deschis seiful cedînd celor patru, fără chitanță, suma de 1 109 450 de franci. În înlemnirea generală, gangsterii, tăcînd ca mutii și fără să deterioreze nimic, au preluat imperturbabil mărunțișul și au plecat precum au venit, cu aceeași rece dexteritate și pășind plictisiți că trebuie să depună un oarecare efort fizic pentru deplasarea sacilor cu bancnote.

La trei săptămîni după întîmplarea cu pricina, sub o ploaie mahmură de toamnă, în același stabiliment, o altă bandă de gangsteri opera asudînd din greu. În sălile goale (diminețile casele de jocuri sînt de o, obsedantă solitudine) echipa cu pricina a făcut, în focul muncii, un mare deranj. S-au spart pahare și s-au zgîriat mobile, s-au ars covoare și s-au terfelit minunatele postavuri verzi. Centrul atacului: seiful directorial. Bazîndu-se pe elementul psihologic, de netăgăduit, că un seif este mai sigur imediat după o lovitură decît oricînd înainte, fiind știut că haimanalele, indiferent de calibru, evită repetarea vizitei în același loc, gangsterii au lucrat aproape patru ore ca la galere. Au parcurs toate sistemele de efracție începînd cu cele sofisticate, de înaltă tehnologie, pînă la cele mai penibile și barbare în încercarea disperată de a face harcea-parcea cutia cu minuni. În zadar. Seiful a rezistat ca un blestem. Dovedind, ca orice meseriași adevărați, fie și ghinionești, că arsenalul profesiunii trebuie respectat chiar și de partea cealaltă a baricadei, răufăcătorii au pus punct tentativei lăsînd un bilet scris sincer, adică fără mănuși: „Felicitări societății care a produs seiful, împreună cu complimentele noastre fără nici o ranchiună".

În 72 de ore după ce poliția, gustînd umorul situației, a avut lipsa de haz să bănuiască însăși societatea producătoare că își face o criminală reclamă, hoții au fost descoperiți pe baza expertizei grafologice a buletului cu pricina. Hoții fără pradă au fost prinși, cei care și-au umplut sacii încă nu, dar dincolo de această întîmplare limită forțele de ordine franceze abordează fenomenul criminalității cu cel mai crispat zîmbet postbelic. Numărul persoanelor interogate de poliție a atins anul trecut cifra record de 582 570. Tendința de a pune întrebări, în cadrul anchetelor penale, manifestă și pentru anul în curs șanse clare de extindere. În procente, conform unui raport oficial, criminalitatea „gravă" a crescut în 1977 față de 1976 cu 18,34 la sută, criminalitatea „medie" cu 11,69 la sută iar cea „banală" cu 15,54 la sută. Fără să putem defini exact diferențele între grav, mediu și banal pe panta care gradează criminalitatea nu vom nota decît că lovitura reușită cu milionul a fost catalogată drept medie. În felul acesta avem o imagine, fie și aproximativă, asupra unei stări clare de lucruri...

RADU BUDEANU ■

Greşeli grave, o mentalitate de toleranţă şi indiferenţă faţă de prestigiul sportului românesc — iată cîteva din cauzele comportării lamentabile de la mondialele de volei

Zarurile au fost aruncate Concurind în cadrul campionatelor lumii, recent încheiate în Italia, reprezentativa masculină de volei a României s-a comportat sub orice critică, ocupînd în final locul 13, cel mai slab din istoria participării la o competiţie de anvergură şi, implicit, cel mai slab din istoria participării la mondiale. Cîndva animatori ai marilor întreceri, vicecampioni mondiali în 1956 şi 1966, medaliaţi cu bronz în 1960 şi 1962, clasaţi pe locul 4 în 1949 şi 1952, voleibaliştii noştri s-au prezentat lamentabil la cea de a 9-a ediţie a campionatelor lumii, locul 7 din 1970, cea mai modestă ciasare de pînă săptămîna trecută, părînd un veritabil succes pe lîngă contraperformanţa din 1978 !! Rezumînd, la Ancona şi Veneţia, sportivii români au susţinut 9 partide, pierzînd 3, între care cele din grupa preliminară, cu Coreea de sud şi Cehoslovacia, le-au răpit orice şansă de ocupare a unei poziţii cît de cît onorabilă. Dealtfel, nici victoriile din partea a doua a întrecerii n-au avut darul să-i mulţumească pe iubitorii voleiului din ţară, partidele abia cîştigate în faţa firavelor şi anonimelor garnituri ale Argentinei şi Venezuelei, fără tradiţii şi fără veleităţi, demonstrînd convingător că înfrîngerile precedente nu pot fi puse pe seama unor cauze de moment, a unor accidente, ci numai pe seama formei cu totul necorespunzătoare cu care jucătorii antrenaţi de Aurel Drăgan şi William Schreiber s-au aliniat la startul celei mai importante competiţii a anului Competiţie a cărei pregătire, merită subliniat acest lucru, a costat mult timp şi mulţi bani. Ea a început încă din luna aprilie şi s-a efectuat centralizat, un lot lărgit aflîndu-se la dispoziţia antrenorilor în toată această perioadă, mai lungile şederi de la Vaslui, unde a fost fixat „cartierul general", alternînd cu participările la diversele turnee de verificare. Condiţiile de pregătire asigurate componenţilor lotului au fost, din toate punctele de vedere, cele mai bune deşi, firească, acum, după spartul tîrgului, se vor auzi destule voci care să susţină că alegerea Vasluiului drept loc de desfăşurare a antrenamentelor n-a fost cea mai fericită. Părerea noastră e că, în general, cantonamentele care nu se mai termină nu fac altceva decît să-i plictisească pe sportivi, indiferent de disciplina pe care o practică, dar asta e o altă poveste. A căuta acum, în urma războiului, nod în papura Vasluiului ni se pare a discuta fără obiect, federaţia de specialitate, secretarul ei, Rodica Şiclovan, neavînd ce să-şi imputе din acest punct de vedere, oraşul moldovean, cu o modernă sală de antrenament, oferind un cadru optim pregătirii.

Federaţia îşi poate, însă, reproşa destule şi, în primul rînd, atitudinea tolerantă cu care a tratat munca şi greşelile antrenorului principal Aurel Drăgan, rechemat la timona echipei după ce, puţin timp mai înainte, nu se dovedise la înălţimea unei asemena sarcini. Dealtfel, Aurel Drăgan a privit toată vremea încrederea acordată drept o obligaţie, drept o povară, exprimîndu-se în acest sens şi refuzînd să-şi ia vreun angajament pentru mondiale! Cum a reacţionat forul de specialiste? I-a acordat un avertisment, de fapt un vot de neîncredere, înlocuind fermitatea care se impunea printr-o bunăvoinţă greu de explicat şi de scuzat. Căci, dacă ne întoarcem nu prea mult în timp, constatăm că întreaga perioadă de pregătire, cu excepţia comportării din turneul de la Berlin, a fost presărată de semnale de alarmă, jucătorii noştri evoluînd necorespunzător într-o serie de meciuri de verificare. În luna mai, a fost ratată cîştigarea Balcaniadei, apoi s-a obţinut, în Trofeul Savin de la Harkov, locul 9 din 11 garnituri participante, după care, la Constanţa, formaţia antrenată de Drăgan şi Schreiber a terminat Trofeul Tomis pe locul 5 ! De fiecare dată, s-a acreditat ideea că echipa va intra în formă maximă, după un aşa-zis grafic întocmit ştiinţific, în a doua jumătate a lui septembrie, pe durata campionatelor din Italia, dar realitatea a demonstrat contrariul şi a infirmat savantele calcule ale tehnicienilor!

Aşa s-a ajuns ca la Ancona şi la Veneţia reprezentativa noastră să joace mai prost decît oricînd, defecţiunile ei, mai vechi sau mai noi, ieşind şi mai pregnant în evidenţă. Jucătorii români au cedat din punct de vedere psihic, exemplul cel mai elocvent oferindu-l ridicătorul Petre Ionescu, una din piesele de bază ale ideii de joc preconizată de Drăgan, voleibalist pe care nervii l-au lăsat repede şi definitiv. S-a început mereu cu Ionescu, fiind nevoie de intervenţiile tardive ale lui Oros, abia recuperat după hepatită, pentru a se mai drege ce era de dres. Asta în condiţiile în care unul dintre cei mai valoroşi ridicători din voleiul nostru, dinamovistul Kiss, privea meciurile campionatului mondial la televizor ! ? S-a pedalat, excesiv şi inutil, pe sistemul 5+1, reprezentativa română practicînd la nesfîrşit un joc stereotip, rigid în apărare şi lipsit de variete în atac. În partida cu naivul sextet al Statelor Unite, remarca Gabriel Udişteanu, s-a jucat numai zona 4, echipa noastră dovedind că nu posedă nici o armă cu care să-şi surprindă adversarul, nici el din elita voleiului mondial. Sărăcia în exprimare a fost evidentă pe tot parcursul întrecerii, sub aşteptări prezentîndu-se căpitanul echipei, unul din cei mai slabi jucători ai lotului ! În popor se zice altfel, dar noi vom insista asupra faptului că formaţia lui Drăgan şi Schreiber s-a prezentat în Italia fără un lider, echipa comportîndu-se după chipul şi asemănarea căpitanului ei, greoaie, apatică, puţin dispusă la efort şi sacrificiu, parcă indiferentă faţă de prestigiul sportului nostru. În aceste condiţii, cu totul şi cu totul neprielnice performanţei, greul a apăsat pe umerii lui Enescu, Oros şi Dumănoiu, ultimul evoluînd cu lentile de contact, aplicate cu puţină vreme înaintea începerii competiţiei. Nici la capitolul pregătirii fizice voleibaliştii noştri n-au stat mai bine, căci cum altfel decît prin sleirea forţelor poate fi explicată căderea totală din finalul meciului decisiv cu Cehoslovacia, cînd ultimul set a fost cedat la 3 ? ! Se zice că antrenamentele din perioada pregătitoare n-au cruţat energiile jucătorilor. S-ar putea ca lucrurile să se fi întîmplat întocmai, dar care a fost finalitatea lor ? În altă ordine de idei, trebuie amintit că echipa a fost tot timpul condusă de pe bancă fără nici o logică, elanul ei fiind adesea stopat de schimbări neinspirate, cea mai flagrantă fiind scoaterea din teren a lui Manole şi Macavei după primul set, cîştigat în faţa Coreei de sud.

Rezumînd, o echipă aflată la vîrsta deplinei performanţe, avînd o etate medie a componentilor în jur de 24 de ani, o echipă cu o înălţime apreciabilă, superioară chiar celeia a campioanei mondiale, o echipă pentru pregătirea căreia, repetăm, s-au luat toate măsurile organizatorice, înţelegînd prin asta, înainte de toate, excelente condiţii de antrenament, cazare şi aşa mai departe, n-a ştiut sau n-a putut să apere măcar onorabil culorile sportive ale ţării, ocupînd o poziţie ruşinoasă în clasament şi provocînd o legitimă mîhnire în rîndul marii mase de iubitori ai voleiului. O sumedenie de greşeli, de tot genul, au condus la această stare de fapte. Federaţia are datoria să facă lumină şi să-şi exprime public punctul de vedere. Cu cît mai repede, cu atît mai bine.

TRAIAN IORDĂCHESCU

Time-out

● „Echipa română a dominat atît prin pachetul de înaintaşi, cît şi pe linia de treisferturi, căutînd să imprime un ritm bun jocului, disputat în condiţii neprielnice, pe vînt puternic şi ploaie". Citatul de mai sus aparţine comentatorului sportiv al Agenţiei France Presse, el fiind extras dintr-o analiză mai largă a meciului pe care rugbiştii noştri l-au susţinut la Aberavon, în Ţara Galilor, inaugurînd turneul britanic. Meciul a fost cîştigat de români cu 20—7. În a doua partidă, 7—7 cu renumita Swansea, dar greul abia începe. ● E aproape sigur că, la fel ca anul trecut, elevii Grupului şcolar I.D.S.M.S.A. din Focşani vor avea la dispoziţie pentru efectuarea orelor de educaţie fizică aleile din curtea şcolii ! Per aspera ad astra ! ● Putem răsufla uşuraţi : toate garniturile care au luat startul, recent, în finalele Alpiniadei republicane au terminat trascul. ● Întrecînd pe Dinamo cu 6—3, Steaua a cucerit Cupa României la hochei. ● Pentru clubul militar, una caldă, una rece. Handbaliştii lui Cornel Oţelea, pînă mai ieri campioni ai Europei, au fost întrecuţi, la Bucureşti, de Ştiinţa Bacău : 18—20 !! Cine n-are un Gaţu, să-l cumpere ! ● Antrenorul Argeşului, Florin Halagian, despre meciul cîştigat de la Atena : „Am jucat mai bine şi am învins pe merit". Ce s-ar fi întîmplat, ne întrebăm, dacă partida cu Panathinaikos ar fi fost arbitrată de Mihai Moraru ?! Dealtfel, merită subliniat faptul că, în campionatul trecut, gruparea piteşteană a pierdut orice şansă la titlu după înfrîngerea „cu cîntec" de la Oradea. S-ar zice că acolo cineva vrăjeşte fluierele arbitrilor. ● Supunem atenţiei tehnicienilor din fotbal pe Mihaela Radu, componentă a echipei de baschet Politehnica Bucureşti. Aceasta, după ce a ratat o aruncare liberă în finalul confruntării (pierdută) cu Rapid, a şutat zdravăn spre tribune. Singurii care nu şi-au pierdut capul au fost arbitrii, care i-au reţinut legitimaţia. ● La fotbal, în diviziа C, Luceafărul II — Luceafărul I 2—1 ! S-a dus pe apa simbetei respectul faţă de cei mai în vîrstă ! ● Campionul mondial la lupte greco-romane, constănţeanul Ion Draica, a cîştigat, săptămîna trecută, laurii Balcaniadei de juniori. Dincolo de felicitările de rigoare, o nedumerire : chiar era nevoie de Draica la Craiova ? ! ● Unul dintre cei mai pătimaşi suporteri ai Gloriei Buzău, membru în conducerea clubului, este doctorul Tănase Daniel, şeful secţiei de cardiologie de la Spitalul judeţean. Cine să se mai mire, în aceste condiţii, că fotbaliştii buzoieni aleargă cu multă inimă ?! ● Aducem pe această cale la cunoştinţa amatorilor de biografii că antrenorul de fotbal Viorel Mateianu e născut în comuna Lipăneşti, Prahova.

● O parte a lotului reprezentativ de gimnastică, în frunte cu Nadia Comăneci, a plecat spre Strasbourg, locul de desfăşurare al campionatelor mondiale. Pe drum, echipa noastră va susţine o întîlnire amicală în R.F.G. Le însoţim pe fetele soţilor Karoly cu gînduri bune şi le aşteptăm cu medalii. ● După cum ne informează profesorul Victor Stănculescu, expert în cadrul Centrului de perfecţionare al C.N.E.F.S., la 1 noiembrie se va deschide, la Bucureşti, un curs de specializare pentru antrenorii de fotbal. Durata lui va fi de 4 luni. Vor participa secunzii echipelor de divizia A şi cîţiva antrenori de perspectivă de la centrele de copii şi juniori. ● Primul concurs de ciclocros al anului, ţinut, conform obiceiului, într-o atmosferă de anonimat, cu numai 13 alergători prezenţi la startul seniorilor, a fost dominat de rutierii de la Olimpia, T. Stoian şi T. Drăgan surclasîndu-şi adversarii. ● Un nou arbitru de fotbal poartă numele de Nicolae Georgescu ! Inginer proiectant la I.F.E.T. Nehoiu, ultimul Nicolae Georgescu a condus, recent, fără greşeală meciul Laminorul Roman — C.S. Botoşani. Îi urăm succes. ● Un punct de vedere al antrenorului rapidist Ion Motroc : „pentru a avea o echipă, trebuie să ai mai întîi un lot. Atît timp cît Manu apără şi Ioniţă e rezervă, atîta timp cît Grigoraş priveşte de pe margine jocul lui Pîrvu, cred că ne aflăm pe un drum bun. În ceea ce priveşte promovarea, sînt optimist". Vom trăi şi vom vedea. ● Pentru prima dată în istoria tenisului nostru, o grupare din Satu Mare a promovat în divizia A. Numele ei este Sănătatea.

ULTIMA ORĂ, ULTIMUL MINUT

„Sportul" din 4 octombrie, într-un reportaj de pagină l-a scria cum că echipa cehoslovacă „Union Teplice" e bine merci în Capitală şi aşteaptă jocul de verificare cu naţionala noastră de fotbal. La ora meciului, difuzoarele stadionului anunţau onor publicul spectator că, din cauza timpului nefavorabil, avionul ce urma să-i aducă la Bucureşti pe oaspeţi nu mai vine... Şi cu el firește nici echipa „Union Teplice". Sînt, prin urmare, şi situaţii cînd adevărul nu încape la mijloc oricît ai munci să-l pui acolo.

● Fotbal, divizia A ●

BUCUREŞTI. Dinamo — F.C. Corvinul Hunedoara 4—0 (2—0) ● Încet, încet dinamoviştii „îşi intră în mînă" ● După un start greoi, se pare că Nelu Nunweiller a găsit „reţeta fericirii" (citeşte formula cea mai bună de echipă). Într-adevăr, apărarea a cîştigat în siguranţă, iar linia de mijloc (Dinu, Augustin şi Custov colaborează foarte bine) distribuie cu precizie şi clarviziune mingi utile atacanţilor ● Duminică, bucureştenii au înscris din nou, acasă, patru goluri, dar, de data aceasta jocul lor a fost mai bine organizat încă din primele minute, astfel că la pauză, suporterii şi jucătorii dinamovişti erau liniştiţi în privinţa rezultatului final, deşi mai erau încă 45 minute de joc ● Hunedorenii, cu toate că au ratat prima mare ocazie de gol a meciului (Nicşa — min. 4), au fost net depăşiţi de partenerii de întrecere, încercînd cu nu prea multă tragere de inimă să limiteze proporţiile înfrîngerii ● Scorul a fost deschis de Cheran (min. 32) : Dudu Georgescu, care şi-a făcut o apreciată reintrare în centrul liniei de atac a gazdelor, l-a majorat (firește, cu o lovitură de cap), iar Ţălnar şi Custov (după o splendidă acţiune personală) au stabilit rezultatul final ● De la gazde, o partidă bună au mai făcut Eftimescu, Sătmăreanu şi Vrinceanu, iar de la oaspeţi doar Lucescu şi Agud au încerat cîte ceva ● A arbitrat bine Gh. Racz (Braşov), ajutat de Gh. Jucan (Mediaş) şi M. Fediuc (Suceava). **(C. Cornel)**

TIMIŞOARA : Politehnica — Gloria Buzău 0—2 (0—1). ● Gloria Buzău „mica buturugă" a diviziei A, s-a întrecut pe sine şi taman cînd Angelo Niculescu împlinea 57 de ani de viaţă, iar Dembrovski juca al 300-lea meci în A, Stan a speculat gafele lui Mehedinţu şi Catona, învingîndu-i pe studenţi aproape de unul singur. Poli a jucat dezlînat, băbeşte şi moşeşte, obosită de bucuria din Cupa U.E.F.A. Abia în minutul 50, Păltinişan a şutat pe spaţiul porţii, primul din cele numai 5 baloane cu adresa mai sus indicată ! ● Deşi cu nume sonore şi cu antrenor ilustru, timişorenii trec printr-o criză valorică inexplicabilă, din 7 meciuri acumulînd 4 puncte şi înscriind abia 3 goluri. Ceea ce le-a lipsit gazdelor au dovedit oaspeţii : ambiţie, dăruire, spirit colectiv, modestie şi bun simţ. Tribunele întîi au plîns, apoi au aplaudat un învingător merituos, de unde se vede clar că e nevoie de măsuri imediate pe un stadion obişnuit să vadă fotbal şi nu figuraţie ! De pe locul 18, cu lanternă roşie în buzunar, Poli priveşte apăsată de griji meciul cu Honved Budapesta şi, pînă atunci, cel cu F. C. Argeş la Piteşti „derbiul Cupei U.E.F.A." ● Octavian Ştreng din Oradea a fluierat corect un meci din care am învăţat cîteva sume proprii : Stan, Simion, Nicolae, Toma, Cristian II, Fl. Cenea (Caracal) şi Gh. Ispas (Constanţa) l-au ajutat bine la linie. **(Teodor Bulza)**

● Fotbal, divizia B ●

BUCUREŞTI. Autobuzul — Dinamo Slatina 5—2 (3—0) ● Privit din punctul de vedere al gazdelor, jocul disputat pe stadionul din apropierea Şoselei Giurgiului a plăcut, a fost spectaculos, cu multe goluri şi cu două puncte în clasament ● Privit, însă, din punctul de vedere al oaspeţilor, acelaşi joc a avut de suferit de pe urma arbitrajului tolerant cu intrările dure, la om, nu la minge, ale gazdelor, practicat de constănţeanul C. Blacioti ● Fără doar şi poate, Autobuzul a meritat victoria, şi ar fi obţinut-o chiar dacă nu-mele arbitrului ar fi fost Rainea sau, să zicem, Lo Bello, însă alta ar fi fost desfăşurarea partidei şi alta evoluţia scorului ● Dar aşa, după ce „şi-au făcut suma" (4 goluri înscrise, de Sultănoiu — de două ori, Iacob şi Stroie), jucătorii bine antrenaţi de ex-rapidistul V. Copil au „stins" motoarele, aşteptînd scurgerea timpului regulamentar de joc, timp în care, profitînd, slătinenii au marcat două goluri spectaculoase, între ele intercalîndu-se cel al bucureşteanului Niţă (după ce a driblat şi portarul) ● Cum spuneam, arbitrajul, deşi nu a influenţat direct rezultatul partidei, a prejudiciat serios asupra bunei desfăşurări a jocului, iar dacă pe teren n-au apărut acte grave de indisciplină, faptul se datorează în principal jucătorilor antrenaţi de V. Blujdea, care n-au ripostat, şi asta spre cinstea lor ● Ne întrebăm, însă, ce s-ar fi întîmplat dacă cele două echipe ar fi ocupat locuri fruntaşe şi ar fi ţintit ocuparea primului loc în clasament ? Întrebarea de mai sus am pus-o amintindu-ne că acelaşi arbitru, nu cu mult timp în urmă, a greşit grav, influenţînd decisiv rezultatul unei partide. Poate că, după acest „semnal de alarmă", cei ce se ocupă de delegarea arbitrilor vor reflecta cît de cît. **(Cornel Cataná)**

Din cînd în cînd, merită să ne gîndim la marii campioni care au fost. Să n-o uităm pe Iolanda Balaş !

racul

Marin Sorescu
văzut de AL. CLENCIU

Cîte ceva despre...

● curiozitate

Uneori într-o grădină
Dintre pomi — pe vreme rea —
Cad acei cu rădăcină
Și rămîn cei cu proptea.

● reminiscență

Încă mai vedem perechea
Ilustrînd „colaborarea"
Unul aplecînd urechea
Altul aplecînd spinarea.

ȘTEFAN TROPCEA

MATTY

Fabula aripilor

Ani de zile, în subsol
La Castel, viața și-a duse
Dind cotletelor ocol,
Suspinînd din ochi și buze
Șoricelul ventriloc
Cu instinct de rozător
Nepreocupat deloc
De al lumii viitor...

Universul vieții lui
Se-nvîrtea la ora mesei
Spre cîrnații prinși în cui
Ce-aduceau onor Ducesei...
Pînă într-o zi cînd scara
Ce ducea spre mîndrul turn
O urmă întreagă seara
Important și taciturn...

Și banalul Șoricel
Savură cu lung oftat,
Sus, în turnul din Castel
Un spectacol elevat :
Printre pînze de paing
Ori suspin de cucuvele
Zeci de șoricei și-ating
Negre aripe de stele

„Vosăzică", ăsta-i neamul
Șoricesc adevărat...
— Se uimi, privind prin geamul
Luminatului palat —
Cum poți viața a ți-o duce
La Castel, în tristul beci,
Cînd în turn, zburînd, ești Duce
Și cu stelele te-ntreci ?"

Cînd emancipații șoareci
Vîslesc cerul plini cu grații,
Cu privirile, ce oare-și
Spune-n ceas de revelații ?

„Sînt al vostru, sînt ca voi,
Voi zbura ca să răzbun
Viața dusă pînă-acum,
Jos, în beci, lîngă butoi !"

Dintr-al turnului crenel
Mult prea demn sărind în gol
Văzu bietul Șoricel
Stele verzi, ajuns pe sol...
Blînd, Pisica-filozoafă
Dîndu-i primul ajutor
Îi turna dintr-o carafă
Apă rece de izvor...
Așa-i ea de cînd o știu,
Îi dorm ghearele în teci
Și un tic și-l poartă-n veci :
Șoarecele îl mănîncă
Numai viu...

Morala

L-a-nviat cu apă, deci,
Și apoi cu vocea dulce
I-a șoptit Pisica-n taină
Cum că șoarecii din turn
Au alt nume : Lilieci...

NICOLAE DRAGOȘ

CRAIȚĂ MINDRA-VASILE

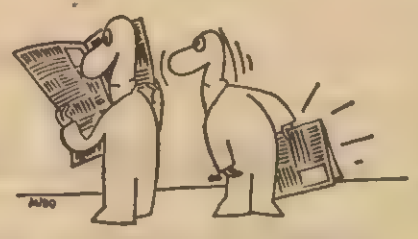

ANDO

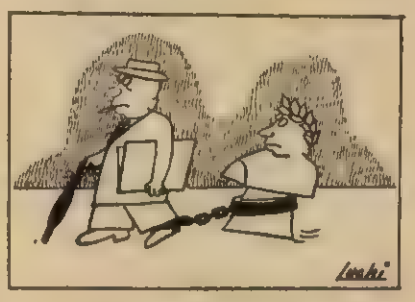

LUCIA TIMOC

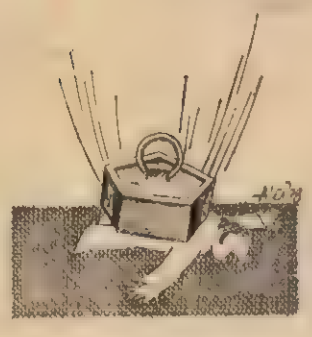

ALEX

NICOLAE IONIȚĂ

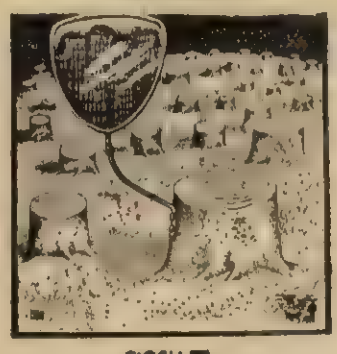

CIOSU

Bișnițari mari, mici și mărunței

Constanța-Margareta Arapu era controlor tehnic de calitate la Întreprinderea „Metaloglobus" și pe deasupra difuzor voluntar al biletelor de spectacole. Cum să-ți treacă prin minte că o asemenea femeie ar fi în stare să-și pățească demnitatea ocupîndu-se cu bișnița ? Adică să procure și să vîndă clandestin diverse obiecte, activitate care juridic se numește speculă și este pedepsită ca atare. Să jignești un astfel de om afirmînd că se ocupă cu bișnița ? Și totuși...

„L-am cunoscut pe Marian Constantin după 1 ianuarie 1978 cînd am primit sarcina să mă ocup de difuzarea biletelor de spectacole — declară Constanța-Margareta Arapu, recent la miliție. Acesta mi-a oferit mai întîi un casetofon cu 2 500 lei, apoi o pereche de pantofi de damă cu 400 lei, pe care le-am cumpărat pentru mine. Ulterior m-a întrebat dacă vreau să vînd și colegelor săpun „Rexona", chiloți „bichini", bijuterii din aur..."

Elena Nițescu este tot controlor tehnic de calitate și tot la „Metaloglobus" lucrează. Dînsa declară că inițial a refuzat propunerea lui Marian Constantin de a primi și a vinde diverse obiecte de proveniență străină, socotind, pe bună dreptate, că asemenea treburi nu pot fi legale. După un timp însă, a cedat insistențelor lui M. C. și a primit „marfă" pe care a oferit-o, la rîndul său, unor colegi nu fără un anumit avantaj, bineînțeles.

Idem Niculina Cătană, pivnicer la Vinalcool București, care l-a cunoscut pe M. C. încă din 1971, ca și Maria Jercan de la „Flacăra roșie", o cunoștință ceva mai recentă a lui M. C., convinse de acesta să cumpere și să vîndă obiecte de proveniență străină.

Cine este de fapt Marian Constantin și de ce depunea el atîta zel în atragerea altor persoane la activități nelegale ? Să precizăm, în primul rînd, că și el avea pînă de curînd o dublă existență. Împlinea, de ani de zile, dealtfel, funcția de —rețineți și apreciați — instructor cultural la Circul de stat — București. De ani de zile Marian Constantin practică, sub paravanul unei asemenea funcții, bișnița în stil mare, devenind organizatorul unei largi rețele de intermediari — oameni de mîna a treia, „plevușca", așa cum li se spune, în comparație cu „rechinul" care trage sforile din umbră și are, desigur, și avantajele cele mai mari.

Că așa stau lucrurile, o dovedește și rezultatul percheziției domiciliare : 3 radiocasetofoane, 2 magnetofoane, una combină muzicală, sute de sticle de băuturi străine, o mare cantitate de produse cosmetice și obiecte de îmbrăcăminte tot de proveniență străină, o însemnată cantitate de bijuterii din aur...

Sau, iată rezultatul percheziției efectuate la un alt bișnițar organizator, Gheorghe-Dan Croitoru din București, și la complicele său, Ziota Cîrpaci din Timișoara : peste **2,500 kg bijuterii din aur**, ca și la Constantin Mărgineanu — formal muncitor la Cooperativa „Deservirea", în realitate bișnițar sadea : **2 830 rujuri poloneze, 250 grame bijuterii din aur, 19 cartușe țigări străine și 47 500 lei bani numerar proveniți din vînzări ilicite.**

Dealtfel, numai cu ocazia acțiunilor întreprinse recent de Inspectoratul general al Miliției și Miliția municipiului București, într-un interval de numai trei săptămîni, au fost depistate 197 persoane — inclusiv cele amintite — care practicau comerțul neautorizat, traficau aur și valută, comiteau acte de speculă etc., de la care au fost ridicate în vederea confiscării : **4,720 kg aur, 13 autoturisme, 62 radiocasetofoane și magnetofoane, 4 stații de radioamplificare, 86 cupoane stofă de import, 17 covoare persane, diverse articole cosmetice, de îmbrăcăminte, băuturi de proveniență străină, sume mari de bani în numerar sau cecuri în valoare totală de circa 2 000 000 lei.**

Și toate aceste valori descoperite într-un interval doar de circa trei săptămîni...

Mai este nevoie oare de alte argumente pentru ca opinia publică să ia atitudine și mai fermă împotriva actelor de bișniță ?

MIHAI GROZAVU

Scumpă, scumpă tinicheaua!

Doi tineri marinari gălățeni, mecanici la marina comercială, Ion Teleagă și Vasile Buric, au visat plini de entuziasm către țărmurile Banatului, în cabinele cu vinilinul lipsă ale unui tren personal. Au aruncat energic ancora într-un hotel din Timișoara, pregătindu-și acostarea pe chelul barului de la parter, unde au avut deosebita plăcere a unei întîlniri inopinate cu o localnică, Aranca Szucs.

Bravii marinari i-au destăinuit bogate impresii culese de prin porturile mapamondului : Alexandria (de Teleorman), Veneția (de Brașov), Roma (de Botoșani). Amănuntele din paranteză le-au păstrat pentru ei din motive lesne de înțeles.

— Dar **gold... gold** n-ați adus ?

Copiii au încurcat instantaneu visele, dar — pînă la urmă — au găsit colacul de salvare :

— Nu, pentru că la noi conștiința... chei !...

Au degustat competent produsele solide, semisolide și lichide, specialitatea casei și a pădurilor de foioase, amănuntul referitor la conștiință a fost cazat în cabine, iar ei au trecut serios la problema ancorată în **El dorado.**

— Nu v-ați descurcat la Alexandria, Veneția și Roma, dar puteți să o faceți la Timișoara.

Ca să vezi de ce navigau ei cu timona blocată !

Oricum, invitația era serioasă, iar promisiunea fermă, pămînt la prova și... cu toate pînzele sus pe estuarul afacerii. Aranca Szucs le-a catapultat pe bord șase ducați mari austrieci, galbeni, galbeni de tot, iar echipajul a lansat de la prova, în direcția ei, o barcă încărcată cu 228 albăstrele nou-nouțe.

De aici începe taifunul **Aranca.** Galbenii, inițial galbeni, au promovat în bleumarin, iar bravii marinari au apreciat just că patina era rugină... curat murdară. Abia acum au realizat că navigaseră în ape tulburi — și în consecință — au ridicat focul mare... Cu motoarele ambalate la maximum, vira la babord în direcția Miliției municipiului Timișoara...

Părerile specialiștilor sînt certe, dar fabulația navighează pe liniile ei maritime. Certitudinea primează : fostul metal galben **(goldul)** era o tinichea comună, măsluită de un oarecare Atila Ladislau Gal.

Dincolo de certitudini și incertitudini rămîne, ca un soare răsărit din valuri, speranța recuperării celor 22 800 lei atît de bine feriți împotriva averselor și curenților înșelători, prin grija timonierului ad-hoc, Aranca Szucs.

ION TIPSIE

„N-am uitat că am devenit pentru prima oară director din sarcină de partid"

Sînt oameni a căror identitate se confundă cu cea a locului în care muncesc. Unul dintre ei, și încă unul dintre cei mai interesanți și cunoscuți ca atare, este AFANASE, directorul întreprinderii piscicole Jurilovca, jud. Tulcea, director care a fost și a rămas pescar. În totul : muncă, mentalitate, comportament, fel de a trăi. Nu există, sînt convins, om care să ajungă în Jurilovca, fără să întrebe de Afanase, pentru că el este cel care leagă și dezleagă totul în această minunată și celebră așezare pescărească, citată și cîntată de scriitori și poeți.

„Identitatea" lui Afanase arată cum un nume poate trece în renume, pentru că — foarte puțini o știu — pe el îl cheamă Condrat Atanase, dar de foarte multă vreme, din copilărie, cum avea să-mi precizeze, i s-a spus Afanase, și-atît, astfel încît, dacă cineva ar întreba unde-l poate găsi pe Condrat Atanase, ar vedea cum oamenii ridică neștiutori din umeri. Îi vom spune deci în continuare Afanase. Are 58 de ani, o față înnegrită de soare și vînturi, o mustață de culoare indecisă, ceva între galben-alb și gri, ochi albaștri închiși, o vorbire grăbită, bolovănoasă, dar deloc vulgară.

— La 11 ani am rămas fără tată. Eram cu totul trei copii, eu singurul băiat. M-am născut la Sfîntu' (Sfîntul Gheorghe n.n.), dintr-o familie de pescari și printre pescari. Am stat pe apă de mic copil, iar după terminarea celor 5 ani de școală, chiar de a doua zi, m-am angajat pe vasul de transport „Elena", care făcea cursa Sfîntu' — Galați. Eram, cum se zicea atunci, marinar-pescar. Obiceiul era să faci această ucenicie vreme de 3 ani, după care primeai calificarea. Dar eu n-am obținut-o deoarece eram „minoritar" și ăștia nu aveau dreptul la carnetul de marinar. Muncisem, ca să zic așa, de pomană. În anul întîi primeam o pereche de bocanci și haine, în al doilea 80 de lei, o dată la trei luni și, în ultimul an, 100 de lei pe lună. Asta se întîmpla prin 1935. Mă născusem pe pămînt românesc, ca și părinții și străbunii mei, munceam pe acest pămînt și vorbeam limba românească; dar nu eram considerat român ! M-am îmbarcat pe „Rodion Cernomoreț", o barcă de 18 crevace, pe care munceam trei persoane la „tarbuc", asta e o unealtă care se pune sub mustața salciei și se scoate cu sau fără pește. Aveam 15 ani... Anul următor am trecut la unul Tudor Z. Nichita, mic proprietar, lucrînd la carmace, pentru prinsul sturionilor. Plata se făcea la „cerec", adică luam o treime din cîștig. Eram prea tînăr și proscris, pe deasupra, ca să pot pretinde mai mult. Dar foame mi-era și mie la fel ca și altora.

— Viața pe apă pare o aventură, mai ales la mare.

— Întreaga viață era o aventură. Mai ales pe... uscat.

— ?!

— La apă munceam, n-aveam timp să mă gîndesc la altceva. Pe uscat, se gîndeau alții la mine. Ce vreau să zic ? Că am fost arestat, deși copil, de două ori. Nu pentru furt, nu pentru băutură, nu pentru scandal, ci pentru ...activitate comunistă. Mai clar : la o sărbătoare, cîțiva tineri ne-am dus la horă, avînd la butonieră niște pangheluțe roșii. Am cîntat și am dansat, apoi am ajuns la bere. Trei dintre noi au fugit. Ceilalți 11 ne-am lăsat prinși. Proces mare la Curtea marțială, condamnări pe 25 de ani. Ce știu tinerii de azi ? Printre „comuniști" erau și trei feciori de oameni înstăriți, cărora părinții le-au angajat 5 avocați dintre cei mai mari, așa că pînă la urmă am fost achitați. Luasem și așa destule bătăi, suferisem destule schingiuri, fără a înțelege, măcar, pentru ce ? La putere era „Frontul renașterii naționale". Halal „renaștere", mă gîndeam eu cînd mă băteau polițaii, fără milă. Mai tîrziu, cînd războiul bătea la ușă, cu vreo 2 luni mai înainte, m-au arestat din nou și m-au internat într-un lagăr de „suspecți", la Slobozia Veche. M-am reîntîlnit cu mulți dintre aceia cu care mai făcusem experiența beciurilor, dar și cu alții. Dar asta nu m-a scutit de serviciul militar. Nu mai pricepeam nimic !

— Ce știați de fapt despre comunism ?

— Nimic, absolut nimic. Primul contact cu această mișcare l-am avut în 1945, cînd mi-am zis că trebuie să mă înscriu, să văd și eu ce-i comunismul, dacă tot am fost bătut pentru el. Auzisem că este partidul clasei muncitoare. Deci, acolo era și locul meu. Partidul mi-a dat diferite însărcinări, fie în cadrul Frontului plugarilor, fie pe altă linie. Începuseră transformările pe care le știm astăzi cu toții. Noi, aici, ne-am organizat după un criteriu foarte simplu : toți cei care n-aveam pămînt, la un loc. Ne-am zis că acesta este partidul nostru. La acea vreme, mai erau și alte partide, dar nu pentru noi. Și nici noi pentru ele.

— Cum a ajuns un pescar simplu, fără carte prea multă, director ?

— Păi n-am fost director chiar de-a doua zi. În 1949 eram încă brigadier. În anul acela am fost trimis la o școală, de trei luni, și apoi m-am mutat la București, ca director general al pescăriilor. Era o mare criză de cadre. Era o frămîntare teribilă. Ceva se zdruncina din temelii. În 1950 am devenit dispecer al direcției generale. Mi s-a cerut un material în care să arăt cum vedeam eu organizarea pescăriei, pentru că la Constanța lucra un tovarăș care nu știa nimic despre problemă, dar era un comunist cinstit. I-am luat locul. Din disciplină, pentru că mă gîndeam să-mi completez studiile. Mă pregăteam pentru facultatea muncitorească. M-a chemat ministrul și mi-a explicat că pentru carte mai am timp destul, că sînt tînăr încă, dar că problema peștelui trebuie rezolvată mai repede, că e foamete și nu putem sta cu mîinile în sîn. Pînă în 1953, am muncit la Constanța. Era o întreprindere mamut. Mai tîrziu s-a împărțit și așa am ajuns, acum 25 de ani, din nou la Jurilovca de unde n-am mai plecat. Din vechile mele proiecte, cu școala, m-am ales doar cu liceul, dar tîrziu, la 1969. Am făcut însă tot felul de cursuri.

— După o perioadă atît de lungă de activitate, într-un singur loc, ce observații puteți face, eventual utile și pentru alții care îndeplinesc munci de conducere ?

— Cred că nu depinde totul de pregătirea superioară, și n-o spun fiindcă mie îmi lipsește, ci pentru că așa gîndesc. Rezultatele depind cel mai mult de felul cum te-ai pregătit să te porți cu oamenii, de cum ți-ai însușit meseria pe care ei o practică. Ei te simt cînd bîjbîi, cînd nu ești sigur pe meserie. Pe urmă trebuie să ai multă răbdare și să te consulți cît mai des cu oamenii, în special cu bătrînii, care au experiență și se bucură de respectul celorlalți. Se știe, dar prea puțin, că pescăria este o profesie foarte grea, practicată în condiții de vreme speciale, ploi, furtună, îngheț, noroaie și așa mai departe, ori tocmai în astfel de împrejurări trebuie să fii lîngă ei. Asta am făcut eu.

— Care este programul dumneavoastră de lucru ?

— Între 5,30 dimineața și 7,30 la birou. Apoi, lîngă pescari. Seara, după orele 20.00 revin aici și stau cît este nevoie : pînă la 22.00 ori 23.00. Nu prea spectaculos... Dar mai vreau să adaug ceva despre specificul muncii de conducere. Se impune să te obișnuiești cu firile oamenilor, care sînt foarte diverse. Cînd le spuneam că pescarii vor putea ieși la pensie, zîmbeau neîncrezători în bărbile lor. Dar din 1955 au început să-și încarcarii profesioniști. Peștele nu era lăsat să se înmulțească. Planul echivala cu o dogmă, indiferent de consecințe. În 1959, conflictul cu așa-zisa cercetare a devenit deschis. Se susținea că șalăul devorează puietul de crap, dar noi știam, aici, pe baltă, că șalăul se hrănea cu alți pești neimportanți pentru marea producție. Am ajuns să despic în fața „savanților" zilei 8000 de șalăi pentru a vedea și ei ce au în burtă. S-au găsit de toate în afară de puiet de crap ! N-au vrut să întocmească procesul verbal necesar. Mi s-au întocmit însă acte de destituire. Exploatîndu-se rațional aceste mari lacuri, producția a scăzut vertiginos ajungînd la 700 tone de pește. Din 1969, cînd am fost ales deputat în Marea Adunare Națională, am avut alt curaj și am ridicat din nou problema pescuitului rațional, cu adevărat științific. O dată, de două ori, pînă m-a auzit și tovarășul secretar general al partidului și a dat dispoziții să se legifereze susținerile noastre. Am fost trei care ne-am bătut pentru asta. În afara mea, tovarășii Cornel Dascălu, directorul general al Centralei „Delta Dunării", și tovarășul secretar de partid Gavriliuc Alexandru. De 10 ori am fost chemat la Comitetul Central. Legea a apărut în 1974. Să veniți acum, în octombrie ori noiembrie, să vedeți cum se retrag pescarii de la mare, fără grijă. Nu mai jefuiesc, ci protejează peștele pentru că au și cîștigul asigurat pe toată durata anului, muncind cînd pe Razelm și Sinoe, cînd pe alte bălți și canale, cînd în crescătorii și așa mai departe. La 5 dimineața nu mai găsești pe nimeni la centru. Sînt toți plecați la muncă. Se cîștigă între 4 000—5 000 de lei, chiar și 6 000 lei pe lună. Încasările s-au mențînut ridicate și în august. Toamna ele cresc încă.

— De fapt, unde era neînțelegerea ?

— Uite care-i socoteala : uneltele clasice de pescuit erau destinate să extermine peștele. Setcile, avele și altele la fel. Dimensiunile ochiurilor la plase ajunseseră la 8—9 cm. Peștele mic nu putea să mai scape. Întindeam lavele peste 1,5 km în mare. Puietul murea și era îngropat în nisip, să nu-l descoperim. Perioada de interdicție, estimată la 3 luni de zile, nu se respecta deloc ori aproape deloc. Cum să aibă balta pește ? Se lăsa o singură lună pentru această tăinuire a naturii, în loc de 3 luni. Peștele trebuie să depună icre măcar o dată în viața lui, dacă nu de mai multe ori. Acum, trei luni nu pescuim la baltă, căci avem destule alte treburi, dar cînd revenim, scoatem producții din ce în ce mai mari. Ochiurile la plase s-au mărit pînă la 40 cm. De la 8—9 cm rețineți !

— Ce v-a dat această putere de a persevera, chiar și în pofida specialiștilor cu studii superioare ?

— N-am uitat că am devenit pentru prima oară director din sarcină de partid.

— Mai migrează pescarii, aveți suficiente brațe de muncă ?

— Eu zic să-i lăsăm pe pescari, că nu mai pleacă, ba au început să se întoarcă acasă unii după ani de zile. Cred că mai important este, acum, cine se ocupă de problemele pescuitului, ce cadre și cum se formează ele. Din 1953 și pînă în 1970 ne-am organizat și reorganizat de multe, de mult prea multe ori. Numai la Constanța în 7 ani s-au schimbat 7 directori. Ingineri erau numai la Constanța 24 ! Ei stăteau la oraș, dar peștele era în baltă. Așa nu merge ! Știu că aici sînt țînțari, praf, noroi, vînturi și ploi. Lucrau, în acea vreme, cu o pierdere de 15—20 de milioane, în loc să aducă bani statului pe o marfă cerută ca... pîinea caldă. Mi-au trebuit 4 ani ca să aduc pierderea la zero și să pot da, anul următor, 1—2 milioane beneficiu. Stabilitatea oamenilor va depinde de complexul Razelm-Sinoe, de sistematizarea lui în continuare, cu răbdare și pe baze corecte. Acum climatul moral este bun : pescarii știu că la 1 aprilie în fiecare an pleacă, fără griji, la mare, lăsînd Razelmul să-și refacă „magazia" de pește. Cît despre noile cadre, cred că se procedează încă greșit. Cine ajunge la Facultatea de piscicultură ? Băieți și fete de la orașe, care n-au văzut în viața lor decît apa de la robinetul din casă. Sigur, mulți sînt foarte dotați, adică învață bine, au note mari, sînt inteligenți. Dar ce au ei cu pescuitul ? Meseria asta trizează mai mult decît oricare alta, poate. Aveam o școală medie-tehnică la Nucet, cu profil pescăresc. Din 4 serii de tehnicieni mi-au rămas doar 4 inși, dar ce băieți ! Excelenți ! Noi îi stricăm pe copii îndată după ce au terminat liceul lăsîndu-i să se înscrie unde cred ei de cuviință. Cel puțin pentru pescărie așa stau lucrurile. Cînd vin la practică, cei care au intrat la studii superioare, mai mult se plimbă. 30 de zile trec ușor. Dar ei nu uită greutățile vieții de pescar. Sînt învățați cu apă curentă, cu căldurică, cu mese ca la mama acasă și nu doar cu pește. Și dacă-i mai prinde și o furtună pe Razelm, s-a zis cu ei : dau bir cu fugiții. Altfel trebuie procedat ! Să facem o înțelegere cu Ministerul Educației și Învățămîntului ca după cele 8 clase să i trecem pe absolvenți ucenici la brigăzile pescărești. Și la mare și la baltă. Șase luni să dureze practica, nu 30 de zile, din care se scad și sărbătorile. Dintr-o serie de 40, dacă rămîn 20 este suficient. Dar pot rămîne și 25—30. Cu atît mai bine. Știu oamenii ce-i așteaptă. Văd ce le revine, știu cum se cîștigă banul. Unii pot ajunge, astfel, și la facultate. Dar vor fi pescari cu studii, nu oameni cu studii, străini de pescărie.

— Din ce se compune „averea" întreprinderii pe care o conduceți ?

— Din 75 000 ha de luciu de apă, pe Razelm-Sinoe, pe alte 10 000 ha de apă în crescătorii și pe suprafețe destinate cultivării și recoltării stufului. Dar ne revin și alte activități, mai noi, dar necesare : valorificarea peștelui, preluarea cherhanalelor, eveniment care s-a produs din iulie 1978, dată pînă la care eram doar niște intermediari.

— Orizontul dumneavoastră, tovarășe Afanase, s-a limitat la deltă și puțină mare, ori a fost mai întins ?

— Dacă vă referiți la orizonturile de apă pot să vă spun că au inclus multe mări ale lumii chiar și Oceanul Atlantic. Mi s-a dat sarcina să conduc prima ieșire la pescuit a celui dintîi vas oceanic din flota noastră, în anul 1964. Eram la punctul de frontieră Perișor, noaptea, cînd am aflat că trebuie să plec. Cu un avion micuț am ajuns la București și cu cel mai mare vas atunci, sub pavillon românesc, am pornit în lume. A fost o poveste frumoasă, cu multe aventuri și bucurii, strînse în jurnalul de bord pe care l-am scris de-a lungul celor 6 luni de navigație.

EMANUEL VALERIU ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

10 OCTOMBRIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

VOINȚA NOASTRĂ

Noi, cavaleri ai pîinii, blazon
de rod avem.
Prieteni, zborul nostru e-un
cîntec sideral.
Nu-l viața un fotoliu în care
dormităm,
la praznicul luminii să bem
cîte un pocal.

Noi ținem cerul țării c-un adevăr
înalt,
garoafe de sudoare ne înfloresc
pe frunte,
ne răcorește truda unei lumi
mai drepte,
voința noastră, prieteni, e spadă
și e munte.

PETRE IVANCU

CALITATEA ȘI COMPETENȚA OMULUI MUNCII

„În stadiul actual de dezvoltare în care ne găsim, mersul înainte depinde în mod hotărît și nemijlocit de calitatea și competența oamenilor, de capacitatea lor de a stăpîni mijloacele de producție tot mai perfecționate, de priceperea de a administra bogățiile țării, avuția națională, de receptivitatea la tot ce e nou și înaintat, de puterea de a ține pasul cu progresul mondial".

NICOLAE CEAUȘESCU

Iată doi termeni care, într-o epocă atît de profund transformatoare cum este epoca actuală, capătă sensurile unor adevăruri parametri de care depinde ritmul însuși al progresului material și spiritual : calitatea și competența forței de muncă. A ocupa suma cunoștințelor profesionale de care facem uz în procesul muncii cu priceperea de a acționa efectiv în scopul îndeplinirii sarcinilor, cei doi termeni ne dau dimensiunile uriașei problematici pe care o ridică în fața noastră procesul atît de complex al pregătirii continue a forței de muncă, iar faptul că îi regăsim adesea citați în documentele politice cele mai de seamă, în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, demonstrează temeinica noastră racordare la sistemele de gîndire și practică cele mai înaintate ale lumii contemporane.

Într-adevăr, este meritul partidului nostru de a fi înțeles cu exactitate acest adevăr și de a fi trecut la adoptarea unui ansamblu de măsuri privind pregătirea și perfecționarea forței de muncă în raport de marile obiective pe care și le-a propus poporul în toate domeniile de activitate. Un program al inteligenței și eficacității, dacă ne gîndim că, evitînd experiența nedorită a soluțiilor de moment, discontinue și dezordonate, prin care au trecut alții — programul nostru statuează pregătirea într-o profesie, încă din școală, a întregii generații tinere, însoțită de recicl[illegible] periodică a tuturor cadrelor, atît a celor ce se formează cît și a celor ce formează pe alții. Constituirea unui asemenea ansamblu structurat de măsuri, din care fac parte toate metodele formării (individuale, de grup ori cu ajutorul mijloacelor moderne de difuzare în masă a informației) evidențiază stadiul de maturitate la care, prin politica partidului, s-a ajuns în domeniul pregătirii forței de muncă în România azi.

Desigur, transpunerea în practică a unui asemenea program reprezintă un proces pe parcursul căruia — după logile cele mai firești ale științei muncii — trebuie intervenit și iar intervenit, confruntînd necontenit idealul cu realul, propusul cu realizatul. Succesele fiind numeroase și îmbucurătoare, se impune să ținem seama necontenit de ceea ce încă nu a fost împlinit. Iată de ce este într-u totul firesc și îmbucurător să vedem că — inclusiv recent, la întîlnirea de lucru cu primii secretari ai comitetelor județene de partid — secretarul general al partidului, cercetînd faptele concrete din întreprinderi, insistă cu perseverența-i cunoscută pentru a nu cădea pradă automulțumirii și a nu uita că și în domeniul calificării oamenilor ștacheta trebuie urcată mereu mai sus.

Procesul de care vorbeam relevează, într-adevăr, pe lîngă succese, și o serie de carențe, dintre care, în textul de față, ne propunem să reținem atenția asupra unuia singur : nivelul încă necorespunzător

(Continuare în pagina 7)

EUGEN FLORESCU

Timiș — un mîndru colț de țară

Convorbire cu tovarășul MIHAI TELESCU

PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEȚEAN TIMIȘ AL P.C.R., PREȘEDINTELE COMITETULUI EXECUTIV AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN.

— Propunîndu-vă o tematică monografică în convorbirea de față, v-aș ruga, pentru început, să definiți coordonatele celui mai mare — ca suprafață — județ al țării.

— Într-adevăr, cu cei 8 678 kmp ne situăm pe locul I. Populația este de 700 000 locuitori, alături de români trăind și muncind, pe aceste străvechi meleaguri, ale patriei noastre, germani, maghiari, sîrbi și de alte naționalități, pe care istoria l-a statornicit aici, în deplină armonie și înțelegere, cum a dovedit-o trecutul, cum o confirmă prezentul, cum o întrezărește viitorul nostru comunist. Fiindcă îmi sugerați o abordare a specificului județului Timiș, trebuie să vă spun că așa-zisa fală bănățeană se motivează din plin — asemenea întregii țări, întrucît avem cu toții multiple motive de mîndrie și satisfacție — începînd cu Congresul al IX-lea al partidului, care a deschis un nou și strălucit capitol al istoriei noastre naționale, moment de cotitură în orientarea politicii de construcție economico-socială a țării, partidul și statul nostru avîndu-l în frunte pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent militant revoluționar, patriot înflăcărat, cu o laborioasă activitate teoretică și practică novatoare, personalitate de prim rang a lumii contemporane, iubit și stimat de întregul popor pentru activitatea sa neobosită și înțeleaptă, apreciat de națiunile lumii pentru excepționalele sale inițiative de colaborare, pace și prietenie.

(Continuare în paginile 12—13)

TEODOR BULZA

BĂRĂGAN, ORA 11 A RECOLTEI 1978
pagina 5

ALBASTRU DE GURUSLĂU
pagina 12

Iată ce întîmplări naște controlul la întîmplare!
pagina 19

Actualitatea

● Un colectiv al întreprinderii de aparate electronice de măsură și industriale din Capitală a realizat un radiotelefon portabil numit „Colibri-1000". De dimensiuni foarte reduse, aparatul respectiv asigură legături radio la distanțe de pînă la 2 kilometri. ● În jurul blocului de garsoniere de pe bulevardul Republicii (colț cu strada G. Cosbuc) din Baia Mare, imobil dat în folosință, locatarii se izbesc de tot felul de materiale — oțel-beton, conducte din fontă, cărămizi, bitum, mozaic etc. Unitate de construcții de [illegible] T.C.M. din orașul [illegible] S. gîndesc oare constructorii, pentru că exemplul nu este cîtuși de puțin excepție pe șantierele blocurilor de locuințe din țară, cîte apartamente se pot ridica din materialele lăsate de ei la voia întîmplării ?

● În acest an, monumentul de la Adamclisi a fost vizitat de 100 000 de turiști din țară și de peste hotare, ceea ce constituie un record turistic pentru această așezare. ● Recent a fost prezentată publicului cartea cunoscutului medic Ioan Pușcaș, intitulată „Probleme actuale și concepții noi în patologia gastro-duodenală". ● Comuna de baștină a renumitului cîntăreț Ion Dolănescu, Pierșinari (Dîmbovița), s-a remarcat din nou în această toamnă. La C.A.P.-ul din localitate

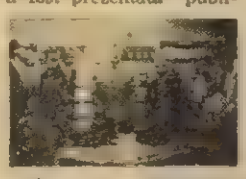

s-a recoltat o sfeclă furajeră de 12 kilograme. ● La frizeria din complexul de prestații și servicii de pe bulevardul L. Sălăjan din Timișoara te poți tunde doar cu buletinul în mînă. Dacă dovedești că ai peste 10 ani, e în regulă, dacă nu, te descurci. E drept, treaba aceasta se întîmplă doar simbătă. ● Pînă la 9 octombrie, porumbul a fost strîns de pe o suprafață de 526 300 hectare, ceea ce reprezintă doar 21 la sută din suprafața cultivată în întreaga țară. Cam puțin, dacă ne gîndim că, potrivit prognozelor meteorologice, după 20 octombrie vor începe ploile. ● La Spitalul județean din Bacău, un colectiv de specialiști, condus de medicul Alexandru Radian, a efectuat transplantul unei glande lacrimale, operație dificilă care constituie o premieră absolută în oftalmologie. ● Ștefan Ciochină, șofer la S.M.A. din Pechea (Galați), s-a certat acum, la început de toamnă calmă, cu soția care, nerezistînd argumentelor prea tari, a luat drumul, obișnuit în de-alde astea, către părinți. Jignit în adîncul sufletului său, Ș. C. s-a apucat plin de hărnicie să recroiască zestrea nevestei, tăind cu foarfeca tot ce-i ieșea în cale. Doar la televizor i-a fost ceva mai greu și, firește, s-a ajutat de topor.

Doctorul Sasu din Salonta nu face minuni. Își iubește profesia și redă ochilor lumina

Cînd m-am urcat în mașina care avea să mă poarte de la Oradea la Salonta, nu știam nimic despre medicul oftalmolog Nicoară Sasu. Mă intriga faptul că la Salonta se află un medic cu asemenea specialitate despre care mergea vestea, multă lume susținînd că face adevărate minuni. Oare așa să fie ?, mi-am zis. Pe drum aveam să aflu că Nicoară Sasu îndeplinește și funcția de director al Spitalului unificat Salonta și că a reușit să transforme unitatea într-o adevărată casă de sănătate.

Cînd am intrat pe poarta spitalului am fost impresionat de aleile care treceau printr-o adevărată grădină de flori și pomi fructiferi și m-am gîndit ce impresie trebuie să facă înfățișarea spitalului celor suferinzi.

— Eu am muncit din greu, pentru a fi medic, spune Nicoară Sasu. Asta sînt și asta doresc să rămîn. Spun că funcția de director să fie efemeră în viața mea. Florile și pomii fructiferi sînt marea mea pasiune.

Îl privesc. De statură potrivită, cu mișcări lente dar sigure. Are o anume pedanterie în gesturi care lasă să întrevedem că își desfășoară activitatea după un program riguros.

— De ce ați venit pînă aici ? Nu fac nimic deosebit. Practic medicina cu dăruire. Atît și nimic mai mult.

(Continuare în pagina 4)

DAN BIRLADEANU

Noi perspective pentru dezvoltarea relațiilor dintre România și Bangladesh

Am luat cunoștință din transmisiile directe ale posturilor de radio și televiziune și am fost informați prompt de presa cotidiană despre vizita oficială de prietenie pe care, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Republicii Populare Bangladesh, Ziaur Rahman, împreună cu doamna Ziaur Rahman, a efectuat-o între 4 și 6 octombrie în țara noastră.

Prezența în această toamnă la București a solilor poporului din Bangladesh — înscrisă pe coordonata constantă a preocupării partidului și statului nostru de a extinde conlucrarea cu țările în curs de dezvoltare — reprezintă în același timp o mărturie a bunelor relații de prietenie dintre România și Republica Populară Bangladesh, o mărturie a voinței celor două țări și popoare de a conlucra, la dimensiuni sporite, atît pe plan bilateral, cît și pe plan internațional, pentru prosperitatea popoarelor român și din Bangladesh, pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

Despre bunele relații statornicite între București și Daca în cei șase ani de la stabilirea relațiilor diplomatice și, mai ales, — așa cum s-a subliniat în timpul vizitei — după încheierea, în 1974, a Acordului de cooperare economică și tehnico-științifică dintre România și Bangladesh au vorbit în aceste zile primirea entuziastă și ospitalitatea de care s-au bucurat în timpul prezenței în țara noastră președintele Ziaur Rahman și doamna Ziaur Rahman. Distinșii oaspeți au avut posibilitatea să cunoască realizările economice și sociale ale poporului român, ferm angajat în construirea unei societăți noi în țara sa, președintele Republicii Populare Bangladesh dînd o înaltă apreciere eforturilor susținute depuse de întregul nostru popor, strîns unit sub conducerea înțeleaptă și dinamică a președintelui Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea economico-socială independentă a României, pentru remarcabilele succese obținute în toate domeniile de activitate.

De o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bangladesh, convorbirile oficiale dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Ziaur Rahman au ocupat un loc important în desfășurarea vizitei, dialogul la nivel înalt semnificînd un moment deosebit în cronica relațiilor dintre cele două țări. Desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, de înțelegere și respect reciproc, convorbirile oficiale, întîlnirea ce a avut loc între președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman au prilejuit schimbul de vederi consacrat examinării stadiului actual și perspectivelor colaborării între cele două țări și popoare, atît pe plan bilateral, cît și pe plan internațional. Cei doi șefi de stat și-au exprimat satisfacția pentru extinderea raporturilor dintre cele două țări și au căzut de acord să fie întreprinse noi inițiative în vederea intensificării și diversificării relațiilor comerciale, bilaterale, adîncirii cooperării economice reciproce, pentru promovarea păcii și colaborării internaționale. Obiective nobile, ferme, slujind deopotrivă interesul celor două țări, interesele păcii și înțelegerii între toate popoarele.

Un alt moment de referință majoră pentru evoluția viitoare a relațiilor dintre România și Republica Populară Bangladesh l-a reprezentat semnarea, la încheierea vizitei, a Declarației comune, care reafirmă, în preambul, dreptul tuturor popoarelor la dezvoltarea economică, socială și culturală independentă, potrivit voinței și aspirațiilor lor, hotărîrea fermă de a promova relații internaționale bazate pe principiile egalității statelor, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor state, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța și avantajul reciproc, înscrînd solemn hotărîrea comună a celor două țări de a acționa în conformitate cu principiile formulate în acest document de mare valoare pentru definirea poziției generale într-o serie de probleme fundamentale ale raporturilor dintre state în lumea de azi.

În planul concret al acțiunilor ce urmează să fie întreprinse în scopul extinderii relațiilor dintre țările noastre, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman au convenit ca delegații de specialiști din România să viziteze Bangladeshul pînă la sfîrșitul lunii octombrie 1978 în vederea identificării și studierii unor proiecte concrete în domeniile petrolului, gazelor naturale, chimiei și petrochimiei, transporturilor, agriculturii și mașinilor agricole, industriei ușoare și în alte sectoare în care s-ar putea acționa în comun. Conlucrarea reciproc avantajoasă între cele două țări urmează să aibă prioritate în domeniile industriei miniere, construcțiilor navale, pescuitului și materialelor de construcții. Ca urmare a convorbirilor la nivel înalt a fost încheiat, de asemenea, Acordul general de comerț între România și Bangladesh, care deschide perspective imediate colaborării directe dintre cele două țări.

Examinarea situației internaționale a reținut pe un spațiu important atenția celor doi șefi de stat. În timpul schimbului de vederi pe această temă, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman au evidențiat schimbările profunde ce au loc în lume, voința popoarelor de a trăi în libertate și pace, de a fi stăpîne pe destinele proprii. Într-o lume în care interdependențele dintre state sporesc — au relevat convorbirile la nivel înalt — este esențial ca între aceste state să se dezvolte relații pașnice și armonioase, printr-un dialog continuu, în scopul menținerii și promovării păcii mondiale, stabilității și progresului. Acestui imperativ i se subordonează și hotărîrea guvernelor român și din Bangladesh de a coopera, prin eforturi perseverente și constructive, la pace și securitatea lumii, la lichidarea subdezvoltării și făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, la înțelegere între toate țările lumii. Pentru realizarea acestor deziderate ce cunosc o afirmare tot mai puternică, tot mai hotărîtă pe plan internațional, de o importanță vitală sînt realizarea dezarmării generale, și în primul rînd a dezarmării nucleare, instaurarea unei păci durabile, pe calea tratativelor în zonele de conflict ale Terrei, — asupra cărora au fost exprimate cu fermitate poziții principiale consecvente — întărirea rolului Organizației Națiunilor Unite, asigurarea participării active și nemijlocite a țărilor în curs de dezvoltare la soluționarea constructivă a problemelor ce confruntă omenirea. Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei consemnează în detaliu toate aceste aspecte abordate, hotărîrea comună a celor două țări și direcțiile în care urmează să se materializeze această hotărîre.

Sintetizînd spiritul în care s-a desfășurat vizita oficială de prietenie a președintelui Republicii Populare Bangladesh în țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în toastul rostit la dineul oficial oferit în cinstea distinșilor oaspeți : **„Sîntem încredințați că România și Bangladesh vor conlucra tot mai activ, pe arena mondială, pentru soluționarea marilor probleme contemporane, pentru triumful păcii și colaborării dintre popoare, al independenței popoarelor, pentru realizarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră."** Președintele Ziaur Rahman, evidențiia, la rîndul său : **„Sînt fericit că a dobîndit multiple dimensiuni cooperarea bilaterală între țările noastre și sper că aceasta se va adînci și lărgi tot mai mult în viitorii ani".**

Cu aceste rezultate, prin deciziile adoptate și înțelegerile convenite, prin întreaga sa desfășurare, întîlnirea la nivel înalt dintre președintele Republicii Socialiste România și președintele Republicii Populare Bangladesh, vizita în țara noastră a președintelui Ziaur Rahman și a doamnei Ziaur Rahman se constituie într-o contribuție de o deosebită importanță pentru evoluția viitoare a raporturilor bilaterale, servind interesele popoarelor din cele două țări, cauza păcii și colaborării în lume. O contribuție ce se va amplifica în viitor, dialogul la nivel înalt început la București urmînd să fie continuat, așa cum au convenit cei doi șefi de stat, pentru întărirea prieteniei și impulsionarea colaborării dintre țările și popoarele noastre, pentru asigurarea unui climat de pace, cooperare și înțelegere în întreaga lume.

DOINA FRUNTELATĂ ■

La 6 octombrie, în cadrul unei ceremonii care a avut loc la Palatul Republicii, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman au semnat Declarația comună dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bangladesh

Solii poporului din Bangladesh au simțit întreaga căldură, prietenie și ospitalitate a poporului român în timpul vizitei în țara noastră

TIB '78

Manifestare economică de înaltă ținută pentru comerț, cooperare, dezvoltare

Joi, 5 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au inaugurat Tîrgul internațional București și Expoziția internațională de vînătoare. Tîrgul, exemplu elocvent al grijii permanente pe care partidul și statul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, o acordă continuei dezvoltări a relațiilor economice ale României, extinderii și întăririi legăturilor de prietenie ale țării noastre cu toate statele lumii, se află astăzi la cea de-a cincea ediție. Cîștigîndu-și cu fiecare ediție un tot mai mare succes, Tîrgul internațional București beneficiază de o amplă și prestigioasă participare : pe cei 73 000 mp se află exponatele a 150 de centrale industriale, institute de cercetare și unități producătoare din România, precum și a peste 800 de firme din 24 de țări din Europa, Asia și America. TIB '78 are un caracter pronunțat de construcții de mașini și utilaje și în acest sens țara noastră prezintă o gamă variată de produse ale industriei constructoare de mașini, reflectînd procesul intens de industrializare, creșterea nivelului tehnic al industriei, afirmarea tot mai pregnantă a potențialului științific al cercetării românești. Potențialul de producție și export al țării noastre este puternic sugerat de exponatele aflate în mai multe pavilioane cît și pe platforme exterioare. România este o țară în care ramura constructoare de mașini deține primul loc în structura producției industriale. Exponatele, care în marea lor majoritate reprezintă noutăți tehnice realizate după proiecte ale specialiștilor noștri, demonstrează, în același timp, eficiența procesului de modernizare a structurii producției pe linia hotărîrilor conducerii partidului, a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind accentuarea laturii calitative, intensive a dezvoltării economice, prin afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate.

Produsele industriei de mașini-unelte, domeniu de hotărîtoare însemnătate al construcției de mașini, în care se afirmă progresele obținute în domeniul modernizării și diversificării producției în extinderea fabricației de instalații și agregate cu programare numerică și secvențională, sînt dominate de silueta unui strung Carusel, a mașinii de alezat și frezat AFP-180, agregat care se impune prin caracteristicile sale competitive cu produsele similare de pe plan mondial. Mașini de rectificat, de găurit strunguri, mașini orizontale de alezat și frezat, se disting prin soluții constructive noi, consum redus de metal, echipamentele electronice cu care sînt dotate. Toate acestea demonstrează faptul că țara noastră tinde să devină în scurt timp un producător de prim rang al mașinilor-unelte perfecționate.

Standurile electronicii cuprind un număr dublu de exponate, ceea ce evidențiază desigur progresul rapid pe care îl înregistrează această tînără industrie. Un succes îl constituie familia de calculatoare românești „Felix", prezentă cu o serie de noutăți. „Independent 100" este un minicalculator ; alături este expusă cea mai de seamă creație a electronicii românești — „Felix C-512" — o mașină de calcul din generația a treia. Institutul politehnic bucureștean a realizat prin colaborare un minicalculator denumit „Coral 4011" iar lîngă el se află expusă „Scop U-78" care nu este altceva decît o instalație de conducere operativă a proceselor de producție. În ceea ce privește aparatura de măsură cît și mijloace de automatizare a proceselor de producție exponatele demonstrează că în prezent, în România, se produce pe bază cercetării științifice propriu aproape tot ce este necesar în materie uzinelor, laboratoarelor de cercetări, învățămîntului.

Dînd o înaltă apreciere acestor realizări, secretarul general al partidului a recomandat să se accelereze introducerea în practica curentă a noilor instalații și echipamente, cerînd, între altele, ca pînă în 1980 să se realizeze în Capitală o turnătorie automată.

La intrarea în pavilionul central reține atenția uriașa autobasculantă de 50 de tone fabricată la Brașov. În jurul pavilionului, alte realizări ale constructorilor de autovehicule și autoturisme — realizări care au nume binecunoscute nu numai în țară, ci pe multe din șoselele globului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au oprit de asemenea în fața expoziției de tractoare și mașini agricole.

Standurile cu tractoare și mașini agricole ilustrează prin varietatea exponatelor preocupările specialiștilor de a realiza — așa cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — mijloace mecanizate specializate pentru toate ramurile și sectoarele agriculturii. La tractoare se produc în momentul de față aproape 40 de tipuri în peste 400 de variante. Combina „Gloria CP-12" — medaliată cu aur la tîrgurile de la Zagreb și Brno (se poate da o listă întreagă cu mașini și utilaje românești premiate peste hotare) — are o productivitate de peste 9 hectare pe zi, iar soluțiile tehnice prin care se asigură echilibrul agregatului sînt cu totul remarcabile.

Instalația de foraj de tipul F-200 2 DH7 destinată forării sondelor de țiței și gaze la mare adîncime, tipurile de locomotive diesel electrice sau diesel hidraulice reține elogiul vizitatorilor de toate genurile și mai ales al specialiștilor.

Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat, de asemenea, pavilioanele și standurile țărilor participante la actuala ediție a tîrgului. În pavilionul Republicii Populare Bangladesh, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați cu cordialitate de președintele Ziaur Rahman și doamna Ziaur Rahman. În pavilioanele care găzduiesc expozițiile celorlalte țări participante, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost salutat cu deosebită cordialitate de șefii misiunilor diplomatice, de directorii pavilioanelor și reprezentanți ai firmelor străine, între diverse firme și întreprinderi românești de profil. Ca și organizațiile noastre economice, firmele străine participante prezintă o bogată ofertă de produse de înalt nivel tehnic, caracteristice pentru nivelul tîrgului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat felicitări pentru valoarea exponatelor, pentru modul în care ele sînt prezentate în cadrul pavilioanelor naționale.

Prezența la TIB '78 a unui mare număr de firme cu reputație mondială demonstrează firește interesul pentru economia națională, prestigiul de care se bucură produsele industriale românești care de la un an la altul devin tot mai competitive ; posibilitățile crescînde pentru amplificarea cooperării între întreprinderile românești și firmele străine, promovarea comerțului și cooperării în producție avînd teren chiar în această manifestare care este tîrgul. Organizat sub deviza COMERȚ, COOPERARE, DEZVOLTARE, tîrgul bienal de la București oferă condiții optime pentru intense și fructuoase tratative comerciale, pentru întîlniri între reprezentanții cercurilor de afaceri și ai întreprinderilor economice de pe toate continentele, pentru confruntare de idei și experiență, pentru concretizarea unor contracte comerciale și acțiuni de cooperare economică.

În spiritul politicii externe a partidului și statului nostru toate aceste manifestări care au loc în cadrul tîrgului contribuie la întărirea prieteniei și colaborării între popoare, servesc cauzei păcii în Europa și în lumea întreagă.

■

În continuarea vizitei întreprinse, înalții oaspeți, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, au fost oaspeții Expoziției internaționale de vînătoare. Șefului statului român i-a fost înmînată de către Francois Edmond Blanc, președinte de onoare al Juriului internațional, administrator general al C.I.C., placheta pentru trofeul record mondial, cea mai mare blană de urs vînat.

Juriul internațional al expoziției de vînătoare a decernat participanților români 6 plachete „Grand Prix", 1 071 medalii de aur, 857 medalii de argint, 291 medalii de bronz.

C. VICTOR

Constructori, se apropie iarna. Cît mai multe apartamente „la cheie"!

Negru de supărare, Constantin Neagoe înnoreabă, cu tonul omului care știe precis că răspunsul nu poate fi decît afirmativ.
— N-am lucrat noi pînă la șase-șase-jumate ?!

Întrebarea e adresată inginerului Mircea Pătru care, și el, știe ce știe. Sigur, știe că în echipa de dulgheri a lui Neagoe sînt oameni de bază, nu poate fi vorba de chiul la echipa asta. Totuși li s-au tăiat, se pare, niște ore la pontaj. N-ar fi cine știe ce, dar oamenii au ambiție, își cunosc valoarea, nu-i bine să fie supărați, ar putea avea urmări negative asupra randamentului lor viitor. Oricum, înțeleg din spusele inginerului șef al Șantierului nr. 1 din Grupul I de șantiere al C.C.M.B., ar fi bine dacă toate formațiile de lucru ar semăna cu echipa lui Constantin Neagoe, cel care acum este negru de supărare (așa vine vorba, că de fapt lui supărarea i-a înroșit obrajii).

— Ar fi bine dacă toate echipele ar semăna și cu cele conduse de Gheorghe Colța (tot dulgheri), Vasile Drăghici (fier beton), Florin Burtan (zugravi, vopsitori). Sau cu echipele de zidari ai căror șefi sînt Ion Mirică, Ilie Barbu, Ion Țepeș și Gheorghe Coleașă. Toți sînt meseriași, pricepuți și harnici, ambițioși, pentru că au de ce.

Echipele de zidari, în special, sînt alcătuite din bolintineni și locuitori din alte comune presărate în jurul Capitalei. Vin gata formate, cu un șef ales de oameni dintre ei, pe care șantierul îl acceptă ca atare, bineînțeles dacă are o categorie suficient de mare în meseria respectivă, pentru a fi încadrat pe funcție. De obicei o are. Față de acest șef ales, echipa are exigențe mari, ca și el față de oamenii lui, pe de o parte, și față de administrație, pe de altă parte. De aceea nu e bine ca șefi de echipă ca cei înșirați mai sus să fie supărați. Dacă ei nu sînt supărați, casele noastre se înalță mai repede și mai bine.

București, 10 octombrie 1978, Șoseaua Nicolae Titulescu. Blocuri de locuințe „ultimul răcnet", făcute adică nu după proiecte-tip, ci după proiecte-unicat. Așadar numai blocuri unul și unul. Inginerul Mircea Pătru mi le prezintă pe rînd. Unul dintre ele (bl. 23, cu peste 100 de apartamente) este deja trei sferturi locuit. Se mai lucrează doar la remedierile cerute cu ocazia recepției și la finisarea magazinelor de la parter. Pînă în 2 săptămîni va fi cu totul gata. Ar fi fost și mai demult, dacă anul trecut colectivul acestui șantier nu era nevoit să lucreze mai mult la consolidări decît la construcții noi. Mai sînt și alte blocuri întîrziate, din același motiv sau din altele. Iar o întîrziere atrage de regulă după sine alte întîrzieri.

La blocul 20 se trage tare, tocmai pentru a recupera niște întîrzieri. S-au concentrat aici forțe mari, și la începutul lunii viitoare cele 55 de apartamente ale tronsonului 1 vor putea fi predate proprietarilor lor. Însă alături, un alt bloc, cu structura terminată, pare un uriaș schelet de beton lipsit de viață. Lipsit, adică, de forfota constructorilor. Cine să-i termine pînă la sfîrșitul anului, cum a fost planificat sau, mai bine zis, replanificat?

— Aș putea să bag aici 100 de zidari, dacă i-aș avea, îmi spune ing. Pătru. Dar de unde să-i iau ?

Principala greutate este și rămîne, ca pe mai toate șantierele, recrutarea forței de muncă. E nevoie de oameni, de mai mulți meseriași și chiar de mai mulți muncitori necalificați. Cum să-i găsești și, mai ales, cum să-i atragi ? Inginerul Mircea Pătru mă informează că mereu caută și cheamă oameni. Cunoaște mulți meseriași, avînd el o vechime de 11 ani în branșă, întreabă în stînga, și-n dreapta, și din cînd în cînd izbutește să mai aducă aici pe cîte un șef de echipă cu oamenii lui.

Apoi, șantierul și-a făcut propria lui școală de calificare. Cursurile serale, cu durata de 6 luni, sînt urmate de muncitori necalificați de aici sau chiar din alte părți. Chiar astăzi, cînd apar aceste rînduri, școala școate o nouă promoție de meseriași care, să sperăm, vor face ca munca la aceste blocuri să meargă mai repede și mai bine.

Dar niciodată nu-i destul !

Altă sursă de greutăți o constituie subantreprenorii : I.I.M.I. (instalații sanitare), I.R.I.D.G.N.B. (gaze), I.D.E.B. (instalații electrice) și, mai cu seamă, cei de la termoficare. De cele mai multe ori nu execută la vreme lucrările ce le revin sau fac treabă de mîntuială. Din tonul inginerului șef deduc că dacă respectivii ar fi trecuți în subordinea șantierului nu le-ar fi moale deloc.

Și parcă pentru a-mi dovedi că știe să fie și autocritic, ing. Mircea Pătru începe să laude unele furnituri de materiale, în special tîmplăria metalică.

— Tîmplăria SECCO, adică ferestrele și ușile metalice pentru exterioare, sînt adevărate bijuterii. În starea în care ni le livrează fabrica sînt perfecte. Păcat că se cam degradează aici, la noi. Pe urmă cheltuim timp și bani ca să le reparăm. Iar dacă se repară pe șantier, nu mai sînt, firește, ca din fabrică.

În încheiere, un fel de apel pe care mi l-a sugerat inginerul Pătru, către locuitorii satelor din Bărăgan și chiar de mai departe, acum cînd, pe măsură ce toamna înaintează, cîmpul îi solicită mai puțin : pe șantiere se pot cîștiga bani buni și este nevoie de brațe de muncă, în toate meseriile.

MIRCEA FODOREANU

Doctorul Sasu din Salonta nu face minuni. Își iubește profesia și redă ochilor lumina

(Urmare din pagina 1)

— **Tocmai despre asta este vorba, despre dragostea și pasiunea cu care vă aplecați asupra pacienților. Aceste atribute ale dumneavoastră v-au trecut numele mult peste granițele Bihorului. De multe ori, oamenii capătă o anumită rutină, care-l situează, vă rog să mă iertați, peste importanța actului pe care îl oficiază. Am terminat o carte, zice scriitorul ; am tăiat un stomac, zice chirurgul ; am terminat un proiect, zice arhitectul ; am aterizat la Otopeni, zice pilotul, toți cu aerul profesionistului care trebuie, și bine face, să nu se mire de faptele extraordinare pe care le săvîrșește zilnic.**

Dar dincolo ? Dincolo, se află omul de pe stradă care citește cartea, care este operat, care admiră noua construcție, ori se vede din nou acasă, după ce a privit cu inima cît un pumn pămîntul de la mii de metri altitudine, datorită celor ce, cu calm și siguranță, își fac nobila meserie pentru care s-au pregătit. Deci, care este procentul de emotivitate pe care îl încearcă specialistul, care contribuie la refacerea sănătății, în cazul dumneavoastră la redarea luminii ochilor ?

— Curioasă întrebare. Sigur că eu, în momentele cînd operez, sînt total detașat de suferința omenească. În clipa aceea știu totul, dar absolut totul despre bolnav. Asta nu înseamnă că așa a fost dintotdeauna. La începutul carierei nu dormeam liniștit pînă nu vedeam cu ochii mei ce-am realizat. Cu trecerea anilor, emoțiile s-au estompat poate și datorită faptului că nu am avut eșecuri.

— **Ce anume v-a determinat să alegeți această specialitate ?**

— Am fost un copil foarte bolnav. Cei mai frumoși ani ai copilăriei i-am petrecut în spitale și sanatorii. Acolo am văzut cît de mare este suferința semenilor. În perioadele cînd mă simțeam ceva mai bine, urmăream activitatea medicilor minunîndu-mă de binefacerile acestei meserii. Dacă sănătatea va fi cu mine — mi-am zis — am să mă fac medic, pentru că nimic nu-i mai frumos pe lume decît să-ți ajuți semenul bolnav.

— **A fost greu ?**

— Foarte greu. Studenția cerea eforturi mari. Eu eram încă bolnăvicios, deci puțin rezistent. Am terminat totul cu bine și datorită tatălui meu, care a știut să-mi dea curajul necesar și să-mi insufle dragostea pentru muncă. Ei, bine, această pasiune pentru trudă, conjugată cu dorința mea intimă de a mă face medic, au contribuit din plin la însănătoșirea și reușita mea în viață. Îmi face chiar plăcere să-mi reamintesc că vacanțele studențești le petreceam pe ogor, muncind alături de tata, zi-lumină. Pe vremea aceea habar nu aveam cum arată o stațiune de odihnă. Astfel mi-am petrecut vacanțele, dar pînă la urmă am învins. Dacă am ales medicina din motivele pe care vi le-am destăinuit era și normal să mă apropii de ramura ei cea mai interesantă din punctul meu de vedere. Și astăzi susțin că nu există infirmitate mai cumplită decît lipsa de vedere. Intervențiile chirurgicale au fost și rămîn marea mea pasiune, care mi a dat cele mai mari satisfacții.

— **Ce fel de intervenții abordați ?**

— În afara dezlipirilor de retină și de microchirurgie fac toate operațiile. Vă rog să notați că dacă aș dispune de aparatele necesare, atunci eu, medicul Nicoară Sasu din Salonta, nu m-aș da în lături din fața oricărui caz.

— **Cine a fost medic aici la Salonta înaintea dumneavoastră ?**

— Nimeni. Nici nu era secție de oftalmologie. Nu era nimic.

— **Chiar nimic ?**

— Chiar nimic. La început am obținut cîteva paturi la secția de chirurgie, unde făceam ce puteam. Pe vremea pionieratului meu, pentru că a existat o asemenea vreme, cea mai mare durere o încercam atunci cînd îmi venea un bolnav de care nu mă puteam ocupa deoarece nu aveam cele necesare.

— **În cît timp obține, aici, la Salonta, internarea un bolnav ?**

– N-am înțeles întrebarea.

— **Repet. Dacă azi, acum, vine aici un pacient grav bolnav, de o cataractă, să zicem, un om care are nevoie de intervenția dumneavoastră, după cît timp îi vine rîndul la internare ?**

— Asta-i bună ! Va să zică îl consult, văd că e necesară intervenția mea și eu să-l amîn ? Niciodată. Vă mai repet ca am făcut medicina dintr-o chemare specială și nu doresc, nu vreau să-mi trădez niciodată chemarea. Și pentru a pune punct acestei probleme, aflați că aici se face internarea chiar în aceeași zi. Sigur că uneori spitalul devine neîncăpător. Avem patru saloane cu 20 de paturi. Cînd este nevoie mărim numărul lor, dar nimeni nu pleacă acasă.

Trebuie să deschid o paranteză pentru a sublinia un lucru nu lipsit de importanță și anume că în Spitalul de la Salonta este o curățenie „sclipitoare". Aici nu miroase a spital.

Pătrund în primul salon însoțit de două asistente.

— **Cum te cheamă, maică ?**

— Aud ?

Repet întrebarea...

— Maria Bordei. Sînt din Piatra Neamț, și am fost operată la ambii ochi. Mă simt bine, am venit însoțită și, iată, plec acasă singură.

— **Cum de ai venit maiale tocmai la Salonta ?**

— **Am fost la Bacău și la Iași, dar au zis că n-au locuri, că nu-mi garantează reușita operației, deci să mai trec pe acolo.**

— **De medicul Sasu Nicoară cum ai auzit ?**

— Mi-a zis o vecină care a fost aici, că tovarășul doctor face lumină în ochi. Am venit. Cu mine a fost o minune. Cum să-i răsplătesc ?

— **Dar pe matale cum te cheamă ?**

— Nastasia Măgherușan și sînt din Bistrița-Năsăud.

— **De ce ai venit aici ?**

— **Știi ce înseamnă întunericul ?**

— **Nu.**

— De asta mă întrebi de ce am venit aici. Pentru că eram disperată. La Cluj-Napoca am fost amînată pentru șase luni.

— **Cînd ai susit ?**

— Marți, iar joi am fost operată. Acuma văd. Auziți, văd ! Vă rog să scrieți la gazetă că Nastasia Măgherușan din Bistrița vede.

— **Spuneți-mi, tovarășe Nicoară Sasu, nu vă este greu ? Cînd mai aveți timp pentru citit, pentru familie și pentru flori ?**

— Muncesc foarte mult. Din care cauză am plătit. Acum cîțiva ani am fost operat de colecist. Acum mă simt bine. Respect o planificare strictă, din care nu lipsește ora mea de grădinărit. După masa de prînz mă duc în grădină. Liniștea mă odihnește. Singurătatea aceea de o oră pe zi înseamnă enorm pentru mine, în acele momente iau hotărîrile cele mai importante, legate de vreun caz mai special. V-am mai spus : totul depinde de dragostea cu care îți faci datoria.

— **Am aflat că operați de trei ori pe săptămînă, că oficiați actul operator cu muzică, că efectuați 4—5 intervenții în aceeași zi și că niciodată nu sînteți nervos. Spuneți-mi, vă rog, cînd este vorba de un caz mai greu nu simțiți nevoia unui coleg de specialitate cu care să vă consultați ?**

— Sigur că simt nevoia, dar de unde să-l iau ? Poate această situație a contribuit la definirea personalității mele medicale, în sensul că întotdeauna am hotărît singur. De aici răspunderea mai mare, dar, de ce să nu o recunoaștem, și satisfacțiile sînt tot singulare. Am un ajutor, în persoana sorei medicale Florica Dale cu care operez de peste 10 ani. Mă înțeleg de minune. A început să-mi intuiască chiar gîndurile. Asta nu e puțin.

— **Mi-a spus o asistentă că din cauza dumneavoastră a fost nevoită să-și cumpere o altă pereche de pantofi. De ce ?**

— Purta niște pantofi care scîrțîiau. Deci făceau zgomot. La noi, bolnavii sînt mai irascibili decît la oricare altă secție. Cei operați, care așteaptă cu nervii încordați să vadă. Ei nu suportă nici un zgomot.

— **Cînd am intrat prima oară la secția oftalmologică am fost surprins și de faptul că bolnavii operați purtau niște ochelari de construcție ciudată, care le dădeau aerul unor oameni aflați mai curînd într-o sală de experiență, decît pe un pat de spital.**

— Acești ochelari de protecție i-am confecționat aici după niște schițe de-ale mele. Îi socot ca foarte utili în protejarea ochilor celor operați.

— **Mîine este zi de operații. Aveți un pacient mai deosebit ?**

— Deosebit, nu. Poate mai dificil. Dar să vă prezint cazul, cu atît mai mult cu cît doresc să-l mai consult o dată.

Intîi vine tatăl, Ioan Șomer, din comuna Carap, județul Arad.

— **De ce ați venit aici, la Salonta ?**

— Copilul meu suferă de cataractă congenitală și am fost cu el la Arad și la Timișoara. Mi s-a spus că este prea tînăr și să-l aduc peste cîțiva ani. M-am resemnat, dar un om din Milova mi-a spus să vin la doctorul Sasu că mi-l face bine. Am venit și cred că așa va fi.

Este adus pacientul. Din cauza infirmității prezintă unele semne de înapoiere, lucru absolut firesc. Își urmărește. Ține capul mai mult plecat, poate, ca un protest împotriva naturii atît de vitrege cu el. Îl înalță numai la insistențele doctorului. Ochii plini de viață în spatele perdelei de ceață care le-a oprit lumina, sînt într-o veșnică rotire care nu înseamnă altceva decît goana după lumină. Goana aceasta a ochilor nevinovați în luptă cu soarta este impresionantă pentru tine, om de altă profesie. Cu calm, total detașat, doctorul Nicoară face ultimele investigații. Trimite apoi pacientul în salon cu un gest de rutină, în vreme ce noi rămînem multă vreme tăcuți.

— Vedeți, întrerupe tăcerea doctorul. De ce un asemenea caz este purtat pe drumuri ? După părerea mea, părere atestată de literatura de specialitate, copilul trebuia operat în urmă cu cîțiva ani. Dacă e posibil la 7—8 luni, imediat ce părinții își dau seama că pruncul nu reacționează firesc la lumină sau la alte semne care de obicei se fac celor mici. Eu care lucrez aici izolat, aș putea respinge asemenea cazuri, cu atît mai mult cu cît n-am cu cine împărți responsabilitatea.

Cînd am părăsit spitalul, pacientul medicului Nicoară Sasu aștepta cu emoții actul operator. Au trecut peste 10 zile pînă ne-am hotărît să ne interesăm de soarta operației micului pacient. La telefon medicul ne-a declarat :

— Copilul a plecat acasă după operație reușită. Drept să vă spun că și noi am fost impresionați de felul cum a primit contactul cu lumea înconjurătoare micul meu pacient. Din clipa cînd a început să vadă se zbenguia prin tot spitalul, căutînd parcă să imortalizeze tot ceea ce nu văzuse de la nașterea sa. Acum e acasă și-l vom chema pentru operația celui de-al doilea ochi.

— **Fără doar și poate această mărturie de credință a dumneavoastră va stîrni un mare ecou, mai ales în lumea celor suferinzi de ochi. Dacă prin absurd cineva de la o clinică oftalmologică de răsunet din țara noastră vă va solicita, ce veți face ?**

— Acum sînt un om cu tîmplele albe, statornicit definitiv și irevocabil în micuța, dar atît de frumoasa localitate pentru mine, aflată aici, la jumătatea drumului între două mari orașe : Oradea și Timișoara. Dacă această ofertă venea în urmă cu 10 ani, știu eu, poate ziceam : să mă gîndesc înainte de a răspunde.

— **Tovarășe doctor, ne apropiem de finalul discuției noastre și vreau să vă mărturisesc că sînt mai mult decît impresionat de cele văzute aici la Spitalul din Salonta. Vă fac această mărturisire de pe pozițiile unui om care a văzut multe și nu se mai află la vremea entuziasmelor juvenile. Doresc să vă întreb dacă, cu instrumentul de care dispuneți, puteți concura, în sensul cel mai frumos, cu o clinică de renume din țară ?**

— Nici nu încape îndoială. Aici, operăm la fel ca în oricare clinică sau spital din țară. Dacă aș dispune de o dotare mai însemnată, atunci, fără falsă modestie, aș putea să afirm că la Salonta putem opera cele mai complicate cazuri.

— **Vindecați și miopiile ?**

— Acestea nu se pot vindeca. Noi tratăm miopiile oprind procesul lor evolutiv. Și asta nu-i puțin lucru.

— **Ce vă doriți cel mai mult ?**

— **Sănătate și...**

— **Și ce ?**

— ...un crioextractor necesar în operațiile de cataractă și un aplanotonometru pentru cea mai de temut boală : glaucomul. În clipa cînd vom primi în dotare și aceste aparate vă asigur că la Salonta se vor face adevărate premiere oftalmologice, pentru că, parafrazînd un poet grec de odinioară, „și o broască țestoasă poate întrece un iepure, dacă are o țintă în față". Or, pe tot parcursul acestui interviu, tocmai despre o asemenea țintă cred că a fost vorba.

ZILE HOTĂRÎTOARE PENTRU PÎINEA ȚĂRII

BĂRĂGAN, ORA 11 A RECOLTEI 1978

O motocicletă cu ataș gonește pe drumul umezit de rouă. Soarele nu s-a ridicat încă din spatele lăncilor de porumb, și totuși cei trei bărbați se grăbesc, se grăbesc undeva.

— Combinele ni-s în cîmp, zice unul.

— Dacă le-am purta după noi pînă-n sat ne-am culca la primul cîntat al cocoșului, spune al doilea, un bărbat bruncit cu multe cute adînci deasupra sprîncenelor.

— Dacă le-am aduce în fiecare zi de la secție ne-ar prinde soarele la trei sulițe înălțime cînd începem treaba.

La Lehliu-sat, în Bărăganul Ialomițean, cei trei — Vasile Mogoș, Marin Moise, Paul Codreanu — redescoperă culoarea pămîntului curat. Zimții de metal intră printre rînduri, în spatele roților cernoziomul e gras ca untul de casă. Îl calcă apoi, noptile, tractoriștii, plugarii de taină ai cîmpiei. Dar, pînă la ei ? Și nu numai la Lehliu...

— Căutați în Bărăganu, la Jegălia sau la Mînăstirea, avem vreo 3 000 de viitori economiști în această oră fierbinte a toamnei spune conf. dr. Sandu Costache de la A.S.E. București.

— Vor fi strungari, frezori sau lăcătuși, sau cine știe ce porți își vor deschide pe drumul devenirii, dar acum în Bărăganul fierbinte, învăluit deseori în ceață sau răcorit de ploile toamnei, elevii își dau unul din examenele muncii. Nu e comună din marginea Bucureștiului care să nu-și fi trimis în cîmp, la lucru, pe cei mai tineri locuitori ai săi. Dar, nu numai pe cei de aici. Copiii de oraș și internii dau o mînă de ajutor la strînsul roadelor.

La Cuza Vodă o uzină întreagă calcă pămîntul

Dacă îl vezi pentru prima oară îți spui poate bună ziua, și atît. Pare un ins care știe să te țină la distanță și nu-ți pune niciodată în față o corabie de vorbe. Sub cozorocul pleoștit al șepcii, privirea spune mai mult decît orice. Și apoi gesturile, felul său de a fi. A doua oară l-am întîlnit pe Ion Năstase, directorul S.M.A.-ului Cuza Vodă, sub transportorul unei „Glorii". Era duminică, și nici măcar soare. Combina a pornit din nou. A treia oară l-am văzut pe o altă combină, una de recoltat furaje. Mesterea ceva împreună cu Ion Vilcea, inginerul șef al Intercoopului.

— O uzină întreagă calcă pămîntul. Poți să știi unde se întîmplă ceva. Pănușile de dimineața sînt umede, mecanizatorii nu mai au răbdare și uite așa, un ditamai director o face pe meșterul de la asistența tehnică. Aveți ceva împotrivă ? Cred că nu. Altfel trebuie să aduc și aici asistența tehnică, sau să măresc numărul oamenilor de la atelierele mobile.

La Cuza Vodă și inginerul șef poate fi tractorist, așa cum contabilii sînt buni și la strîns furaje. Depinde cum o iei. Dacă te mînă teama că ți-ai putea murdări mîinile și îmbrăcămintea, atunci nu-are rost să te lauzi că ești unul din oamenii pîinii. Iar dacă vrei să fii unul din acești oameni ai pîinii, spune mai-marele celor 240 de mecanizatori, să nu-ți pui haine de oraș cît ține campania, iar ora satului de la televizor să nu te prindă în sat. Lasă-i pe copii să-ți povestească seara, dacă mai apuci să-i vezi treji.

Modelul Ion Năstase a născut modelul Constantin Neagu sau tipul Victor Lefchereanu sau cazul Ion Tudoreche, care în aceste zile a spart recordurile de înaintare ținute pînă nu demult de Vasile Enc, Lazăr Frăsin, Petru Drăgan, Marin Stănescu. Modelul directorului-tractorist a născut modelul tractoristului-director, al omului despre care aici, la Cuza Vodă, se spune că trăiește într-o permanentă campanie, unde toamna, primăvara sau vara sînt momentele de foc ale ei. Ați văzut vreodată combine pe semințe ? Aici la Cuza Vodă ele au străbătut lanurile de porumb și au intrat în orezărie. Apa a scăzut, formația de mecanizatori treieră ceea ce puțini știu că se treieră numai la tropice. O altă formație bate lanurile de soia, iar tot ceea ce rămîne în urma combinelor e strîns și însilozat. Plugarii nopților și pămîntului gras ca untul nu vor răscoli ierburi pierdute, motorină arsă în zadar, zile de sudoare scurse pe apa sîmbetei. Viitoarea recoltă se naște într-un pămînt gospodărit cu minuție.

„Am cîntat Gaudeamus igitur" pentru prima oară la Belciugatele"

Porumbul timpuriu se culege de acum trei săptămîni. De acum trei săptămîni lucrează la Belciugatele și „bobocii" de la agronomie. Primele acorduri din imnul studenției aici le-au auzit, aici le-au învățat. Astfel, la Belciugatele cîntecul are o semnificație aparte. Primul examen al vieții de student nu este cel cu biletele trase în fața profesorului, ci el înseamnă mîini bătătorite, salopete noi, de „boboc", cizme care își pierd repede luciul în zilele ploioase. O sută de băieți și 90 de fete între orizontul de la Fundulea și șoseaua care se lasă spre Călărași. Porumbul HD-200 nu-l poți culege decît cu mîna. Ușor, cu multă grijă să nu se amestece polenul, pentru că de la acest HD-200 începe un nou sol. Iată și primele noțiuni care deschid drumul spre noua profesie.

— Cînd am plecat cu ei din București, studenți și încă nu, i-am întrebat cîți au mai lucrat în cîmp. Să fi fost ca la vreo trei pătrimi. După primele două zile de muncă eram sigur că toți lucrașeră înainte la culesul porumbului. Atîta doar că aveau mîini cu pielea fină, neatinsă de munca culesului. Dar după alte două zile nici lucrul ăsta nu mi l-am mai putut spune.

Și de fapt ce-ar mai fi putut spune șeful de lucrări Corneliu Toma, dacă viitorii săi studenți mergeau cu un ritm mediu de 25 hectare pe zi. Tot ei erau și pe post de manipulanți și muncitori la baza de recepție. I-am întrebat și pe cei de la Fundulea. Nimeni nu ne-a rîs în nas.

În altă parte a Bărăganului, spre buza Dunării, la Mînăstirea, alți „boboci" de la A.S.E. București umplu hambarele acestei toamne. Mînăstirenii fac naveta la Oltenița, iar o grădină de legume de aproape o sută de hectare nu poate fi culeasă numai în orele de după-amiază cînd navaliștii Olteniței din Mînăstirea se întorc acasă. O sută cinci studenți și două prestigioase cadre didactice — profesorul N. Ivanciu Văleanu și conferențiarul Vasile Iota — au deschis de cîtva timp o tabără de lucru. La careul de seară se raportează cîte 25—30 tone de tomate culese și livrate fabricii din Valea Roșie. Tot la acest careu au dreptul să iasă un pas în față fruntașii.

Din patru autocamioane, două erau defecte, iar celelalte nici au s-au urnit din loc

Explicațiile contabilului principal Petre Matache de la C.A.P. Mihai Viteazul oricît de alambicate ar fi n-au cum să ascundă realitatea exprimată de titlul de mai sus. Ba, mai mult decît atît reușesc să o îngroașe, pentru că din cei patru șoferi au venit la lucru doar doi, adică exact cei cu mașinile defecte. În același timp vreo zece tone de tomate așezate în lăzi cu o zi înainte nu aveau cum să ajungă la Fetești. Oamenii de la C.L.F. Lehliu ridică din umeri, parcă suferă, că-i cuprinde o ciudă fără limite. Să-i credem ? Pînă una, alta și cooperatorii din Vlad Țepeș se plîng de lipsa mijloacelor de transport. Ion Stoica, șeful fermei legumicole de aici e de părere că „penele" de la transportul auto îi vor aduce un prejudiciu la recoltă de aproape o sută de mii de lei. Ceva din această pierdere încearcă să salveze doi oameni, Ion Ghiță, de 17 ani, elev la un liceu din Călărași, și bătrînul Ilie Gopală, om de 70 de ani. Ei doi și o căruță ; dar cît poate duce într-o zi o căruță.

Tot la decontul neglijenței putem adăuga cu tristețe și ceea ce păzește zi și noapte bătrînul Marin Verban din Belciugatele, care, nedumerit, ne-a oferit o explicație și tristă, și hazlie : „N-am de unde să știu al cui e porumbul, dar, dacă m-au pus să-l păzesc, eu îl voi păzi pînă la prima zăpadă. După aceea cine o să mai știe că sub stratul de nea e atîta porumb ?".

Lîngă porumbul cules, pămîntul miroase a sămînță de grîu.

Combinele lasă în urmă o recoltă, un an agricol. Dar fără ca acest an să se fi terminat calendaristic începe o nouă campanie. Acum, în Bărăgan plugurile taie brazdă grîului verii viitoare. La Lehliu-sat, nopțile albe ale plugarilor se înfrățesc cu zilele-lumină ale combinierilor. Spre dimineață doar, spre foarte dimineață se face schimbul de oameni, de ulei, de motorină în rezervoare. Abia atunci Grigore Manea, Vasile Matei, Dumitru Sibiceanu, Andrei Titus, Gheorghe Florea, Grigore Păsăroiu sting farurile, iar pămîntul pare mai negru, mai curat. Este ora la care nu o dată apare în cîmp și președintele C.A.P.-ului, Marin Coman. Urcă pe tractor și începe discuitul, pentru ca peste cîteva ore mai tîrziu, pe soare, să poată intra în cîmp și semănătorile. Și vin : Iancu Matei și Ion Alexe. Așa au fost puse în brazdă, mai devreme decît s-ar fi crezut, 200 de hectare cu orz. Și, tot așa cum nimeni nu și-ar fi închipuit, își urmează drumul nașterea pîinii viitoare. La cei pînă acum amintiți au mai venit și discuitorii Constantin Voiculescu, Tudor Cordea, Aurel Nedelcu, Dumitru Voicu. La Lehliu-sat se speră și se crede că grîul va încolți mai devreme. Va înfrăți mai devreme. Numai cînd oare ? În Bărăgan, din Borcea și pînă în Berceni, din Oltenița și pînă în Buzaie lîngă porumbul cules, pămîntul miroase a sămînță de grîu. Ceasul al 11-lea al recoltei acestui an este și primul ceas fertil din recolta viitoare.

PAVEL PERFIL
și OVIDIU MARIAN
Foto : O. PLECAN

Combinele, iar după combine, mașinile de însilozat cocenii. După mașini vin tractoarele. La C.A.P. Rosa „fluxul continuu" este o stare de fapt a muncii

În fața bufetului din Spanțov se bea, se cîntă, se ride și la ora prînzului. Recolta o string elevii ajutați de studenții din Mînăstirea

Cît pot să transporte o căruță și doi oameni cînd recolta de roșii din grădinile de la C.A.P. „Vlad Țepeș" înseamnă 25—30 tone zilnic ?

POȘTA ROMÂNĂ NU E DOAR O INSTITUȚIE, CI ȘI O FORMĂ A GRIJII FAȚĂ DE OM

— Tovarășe director, se zice despre dumneavoastră că știți atît de bine activitatea de poștă, încît o vedeți și noaptea ! Acum fiind ziuă, v-am ruga să ne vorbiți despre ea, începînd, firește, cu începutul. Cît e de veche, tovarășe Schiopirlan, poșta română ?

— România s-a numărat printre cele 22 de țări care au întemeiat, în 1874, la Berna, Uniunea Poștală Universală, dar activitatea de poștă pe teritoriul nostru a început cu mult mai devreme, încă de pe vremea romanilor. Poșta imperiului roman și-a pus amprenta organizatorică asupra legăturilor de comunicații din Dacia lui Eurebiștа. Căile de acces din munți, cele stabilite de-a lungul Dunării și al rîurilor interne au rămas, peste veacuri, itinerarii poștale, pe care circulă și astăzi mijloacele de transport ale poștei. Continuitatea poporului român pe pămîntul de la nordul Dunării este demonstrată, cu dovezi inatacabile, și de continuitatea poștei. Dealtfel, primul timbru care a fost emis în Europa răsăriteană a aparținut cancelariei domnești a Moldovei, fiind vorba despre celebrul cap de bour, apărut în 1858.

— Vă cer permisiunea de a vă întrerupe pentru o clipă. Mulți au auzit despre capul de bour, puțini l-au văzut ! Dumneavoastră l-ați văzut ? Ce reprezintă el ?

— Firește că l-am văzut. El se află în fondurile noastre de conservare, din punct de vedere filatelic fiind o raritate excepțională. El înfățișează legenda voievodului Dragoș, surprins în timpul unor preocupări pașnice de vînătoare. Pot să continui ?

— Desigur.

— E bine de știut că timbrul cap de bour a apărut la puțină vreme după ce fuseseră emise în Europa cele dintîi mărci poștale adezive. Ele au fost introduse pentru prima oară în Anglia, în 1840, de Rowland Hill, practica respectivă trecînd cu repeziciune pe continent. Cantonul Zürich din Elveția a tipărit primul timbru în 1843, 2 ani mai tîrziu ele au apărut în Brazilia și la New York. Ce vreau să spun cu toate astea ? Că emiterea în Moldova a unora din cele mai timpurii timbre din istoria poștei universale demonstrează că statul moldovean avea, la ora respectivă, o organizare temeinică și avansată. Unirea Țărilor române, realizată sub Cuza în 1859, a însemnat un moment de cotitură pentru poșta din această parte a lumii, pe care Cuza a pus-o pe baze moderne, structurînd-o după modelul celei franceze. În 1881, s-a editat, la București, prima revistă filatelică română, 10 ani mai tîrziu, înființîndu-se Societatea filatelică română care, chiar în 1891, a deschis cea dintîi expoziție de timbre.

— Acestea fiind zise, tovarășe director, să trecem la chestiuni legate de prezent. Cum merge poșta noastră de astăzi ? Merge bine, merge rău ?

— Dumneavoastră ce credeți ?

— Așteptați vreun compliment ?

— Nu despre asta e vorba.

— În schimb, eu aștept un răspuns.

— În poștă lucrează operativ peste 32 de mii de persoane, numărul oficiilor P.T.T.R. depășind la ora actuală cifra de 5 mii, din care aproape jumătate sînt agenții comunale și sătești. Cred că avem o rețea bună, după cum avem speranțe că va fi și mai bună, ca o consecință firească a sprijinului permanent primit din partea organelor de partid și de stat, poșta României socialiste fiind nu doar o instituție, ci și o ilustrare a grijii pe care partidul și statul o poartă, consecvent, față de interesele și nevoile cetățenilor țării. Bunăoară, numai în anul 1977, rețeaua P.T.T.R. s-a îmbogățit cu 72 de oficii, din care 40 funcționează în zona rurală. Pentru că tot ne găsim la capitolul dotare, am să adaug că mai dispunem de instalații moderne de cartare în marile centre de tranzit care sînt Bucureștiul și Brașovul, de 890 de curse poștale auto, de 101 vagoane de poștă cu dublu sens și de 2 632 de cai.

— De cai ?!

— Exact. Ei sînt folosiți încă în zonele de munte și de deal, în care mijloacele hipo se descurcă mai bine decît mașinile.

— Tovarășe director, pentru a fi mai concreți, care e cel mai long timp în care o scrisoare poate ajunge la destinație pe un traseu intern ?

— Să zicem că ea pleacă din cel mai îndepărtat cătun din județul Tulcea spre cel mai izolat sat din județul Satu Mare, avînd de străbătut, nu-i așa, întreg teritoriul țării. Scrisoarea respectivă ajunge la destinație, dacă e simplă, în maximum 84 de ore. E vorba nu despre un calcul relativ, ci despre un normativ precis, stabilit după o minuțioasă și realistă analiză a posibilităților actuale, normativ pe care lucrătorii poștei au obligația să-l respecte și pe care, de regulă, îl respectă. Nu peste multă vreme, cu siguranță că cele 84 de ore vor fi mai puține, eforturile noastre fiind orientate spre reducerea timpului afectat celor 4 operațiuni ale procesului de exploatare poștală.

— Dacă înțeleg eu bine, poșta noastră umblă astăzi mai repede decît ieri, dar mai încet decît mîine. Frumos spus, tovarășe Schiopirlan dar cît de adevărat ? Vreți să ne dați cîteva detalii ? Care sînt cele 4 operațiuni despre care vorbeați ?

— Prezentarea, prelucrarea, transportul și distribuirea.

— Luați-le pe rînd.

— Avînd din ce în ce mai multe oficii, am vorbit despre asta mai devreme, prezentîndu-l pe

Virgil Schiopirlan ; director general adjunct al Direcției generale a poștelor și telecomunicațiilor ; născut la 2 august 1934, în comuna Cerăt, județul Dolj ; absolvent, din 1957, al Facultății de economie generală din cadrul A.S.E. ; doctor, din 1969, în științe economice ; autor al cărților „Organizarea muncii și conducerea oficiilor P.T.T.R.", 1970, „Organizarea, dotarea și dezvoltarea sectorului de poștă", 1975, precum și a peste 100 de lucrări științifice și articole de specialitate, publicate în țară și în străinătate, mai ales în „Union Postale", Berna ; de mai multe ori, reprezentant al României în Consiliul executiv al Uniunii Poștale Universale.

văzute cu mașini de calculat, de francat și de obliterat, am îmbunătățit substanțial activitatea de preluare, deși mai avem, desigur, destule de făcut în acest domeniu, în sensul că nu peste tot am găsit înțelegere din partea consiliilor populare în ceea ce privește acordarea de spații, îndeosebi în zonele noi comerciale, destinate găzduirii oficiilor poștale. Fără încoiață că am realizat, din acest punct de vedere, progrese însemnate, dar mai e mult pînă departe. Astfel, dacă la Timișoara, la Ploiești sau la Constanța, ca să dau primele exemple venite în minte, problema e cu și rezolvată, în centrul Capitalei, în zona Pieței Unirii, pe Splai sau în cartierul Cotroceni, stăm mai prost, ca și la Focșani sau Vaslui. La Reșița, de pildă, construcția centrului de tranzit a început în urmă cu 4 ani, posedînd toate aprobările de rigoare, dar Consiliul popular județean s-a întrecut în a găsi motivări pentru tergiversarea lucrărilor, mult rămase în urmă față de grafic. Ei nu va fi gata nici anul acesta. Apoi, într-o sumedenie de județe, în Bihor, în Olt, în Argeș, în Ilfov, în Mureș și în altele, n-am reușit, datorită lipsei de interes a organelor locale, să transformăm agențiile rurale în oficii, activitatea de poștă fiind serios îngreunată. Sigur, noi știm foarte bine că fiecare județ are problemele lui, dar ne întrebăm cum de s-a putut găsi o soluție la Tîrgu Jiu sau la Satu Mare și nu s-a putut găsi la Pitești sau la Oradea ?! Ce părere aveți ?

— Nici una. Poate că forurile vizate, citind criticile pe care le-ați formulat, vor răspunde, exprimînd punctele lor de vedere. Pînă atunci, însă, vă rog să continuați.

— În ceea ce privește prelucrarea poștei, am luat și luăm toate măsurile ca ea să fie cît mai operativă. Multe operațiuni se desfășoară în prezent mecanizat. Dispunem de benzi transportoare, de mașini de obliterat în serie, putînd să aplice pînă la 46 de mii de ștampile pe oră, de agregate de cartat colete, la București, Brașov și Arad, în centrele cu trafic poștal intens, de electrocare, de lifturi special amenajate și așa mai departe. Transportul și distribuirea merg mînă în mînă, căci nu poate fi concepută o distribuire eficientă fără un transport sigur și rapid. Folosim mijloace de tot felul, începînd cu caii și terminînd cu avioanele, fără a omite motoretele, motocicletele și bicicletele, la ultimele apelînd mai ales factorii telegrafici din orașele de provincie. În perspectivă, sperăm să utilizăm mai frecvent transportul aviatic pe timp de noapte, preluînd nu numai presa și poșta ușoară, situația de azi, ci și alte sarcini, coletele mari, de pildă. Pentru asigurarea unui flux apropiat de continuitate, așteptăm un sprijin sporit din partea căilor ferate, găsindu-ne în prezent confruntați cu o lipsă, din ce în ce mai mare, de vagoane de poștă. Există, cum aminteam, 104 vagoane cu dublu sens, dar numărul lor devine pe zi ce trece tot mai necorespunzător în raport cu volumul imens de servicii pe care trebuie să-l presteze poșta într-o zi.

— Tovarășe director, în două vorbe, care e acest volum ?

— Anual, peste 800 de milioane de operații, înțelegînd prin asta corespondența, mandatele poștale și telegrafice, mesageriile.

— Tovarășe Schiopirlan, discuția noastră durează, iată, de mai bine de un ceas și ea n-a ajuns încă, luîndu-ne noi cu alte treburi, la capitolul factorilor poștali, oamenii aceștia și aceia minunați care, cu tolba în spate, bat drumurile țării spre a ne aduce nouă, la ceasul cafelei cu lapte, ziarul mirosind a cerneală sau vești de la cei dragi. Ce-ați putea să ne spuneți dumneavoastră despre ei ?

— Cei aproape 14 mii de factori poștali sînt temelia instituției noastre. Având, pentru că așa am fost deprins de mic, de pe bătătura casei părintești din Oltenia natală, un deosebit respect față de muncă, am un deosebit respect față de ei, cetățeni cinstiți și harnici care, fără să aștepte laude și fără să aștepte onoruri, își fac datoria zi și noapte, 365 de zile pe an. Pentru că am ajuns aici, aș vrea să subliniez că din rîndul simplilor factori poștali s-au ridicat, prin inteligență și sudoare, multe din cadrele de conducere ale poștei noastre de azi. Fostul factor Marin Pantaze e în prezent, după absolvirea Academiei de științe economice, director adjunct al Direcției de poștă a municipiului București. La fel Ion Budeanu, director adjunct la transporturi poștale. Factor a fost și inginerul Ilie Mihai, care conduce astăzi Direcția județeană de poștă și telecomunicații de la Brașov, ca și Pompiliu Birlan, licențiat în fizico-matematici, director adjunct la Timișoara. Aurel Sfetcu și alții, pe care nu mi-i aduc aminte în clipa de față, au pornit de la răspîndirea scrisorilor pe la casele oamenilor, socialismul le-a pus la dispoziție șansa de a urma studii superioare și de a urca în ierarhii, fiecare după muncă și după merit. Lucrez cu ei și am pretenția că-i cunosc bine. Sînt oameni de toată isprava, destoinici și harnici, comuniști de nădejde, care n-au uitat și nu vor uita de unde au plecat.

— Poșta e o instituție disciplinată ? Dacă da, de ce ? Dacă nu, de ce ?

— La poștă e ca la armată. Din acest punct de vedere, stăm din ce în ce mai bine, reclamațiile care ne sosesc fiind tot mai puține. Cele 5 licee cu profil de poștă și telecomunicații, funcționînd la București, Baia Mare, Bacău, Cluj-Napoca și Timișoara, cele 4 profesionale, în localitățile de mai sus, mai puțin Baia Mare, ne-au permis să ne creștem și să ne formăm cadre specializate care, odată intrate în producție, dau un randament superior. Nu peste tot prin lume se întîmplă așa, dar la noi se întîmplă așa, pentru că partidul, în frunte cu neobositul său secretar general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a acordat și acordă activității de poștă o atenție specială, noi neavînd altceva de făcut decît să răspundem, prin seriozitate și perseverență, minunatelor condiții create, fondurilor de la an la an mai consistente. La orice fel de bilanț, cred că putem da raportul cu fruntea sus. Asta nu vrea să însemne, însă, că nu mai avem și lipsuri, unele mai mari, altele mai mici, că nu avem și oameni care nu-și fac datoria, unii greșind mai grav, alții mai puțin grav. Față de neîndeplinirea datoriei, ne-am arătat totdeauna necruțători, pedepsind fiecare abatere după dimensiunile ei, indiferent de numele celui care a comis-o.

— Ce vreți să spuneți ?

— Că nu demult, pentru neglijențe în efectuarea operațiunilor financiare și pentru nerespectarea instrucțiunilor privind colectarea și distribuirea trimiterilor, au fost înlocuiți directorul și directorul adjunct al Direcției de poștă a municipiului București. Munca lor defectuoasă a fost analizată în colectiv și lucrătorii unității respective și-au spus cuvîntul, clar și răspicat.

— Tovarășe Schiopirlan, am început dialogul nostru discutînd despre timbre. Ce-ar fi să-i terminăm la fel ? Cîți filateliști sînt astăzi în România ?

— Peste 55 de mii. Știți de unde vine cuvîntul filatelie ?

— Bănuiesc că din limba greacă. E exact ?

— Da. De la philos, care înseamnă prieten, și atelea, care înseamnă francare. Altfel zis, timbrul e un mijloc de strîngere a prietenilor, dar el reprezintă mai mult decît atît. E purtător de știri, martor de istorie, în calitatea lui de însoțitor al documentelor de stat. Exprimă valoarea muncii prestate de slujitorii poștei. Timbrul a exprimat din totdeauna tendința omului spre mai bine, avîntul lui spre progres și civilizație.

— Cum sînt timbrele noastre prin comparație cu ale altora ?

— Foarte apreciate. Într-o clasificare recentă, făcută de revista italiană „Il Collezionista", timbrelor românești li s-a rezervat locul 10 în lume, ierarhizarea incluzînd toate statele. Avem colecționari aprigi și foarte pricepuți. Unii string serie de serie, alții numai anumite tematici, sînt mulți, dar nu toți, spun ce spun cu mîhnire, înțeleg filatelia ca un mijloc de educare. Cîțiva cred că filatelia e o cale de îmbogățire. Ei se înșală amarnic, împotriva unei asemenea concepții false luptă marea majoritate a colecționarilor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Timpul liber

Timpul liber face parte — oricît ar părea unora de paradoxal — din timpul muncii noastre. Un om care se poate odihni plăcut inspirat și reconfortant în timpul lui liber este un om care muncește mai bine, care poate sluji o cauză mai bine și care își poate, astfel, înnoi tinerețea și maturitatea și bătrînețea folositoare și viața ! Niciodată nu mi s-a părut ceva mai obositor și mai chinuitor și mai ucigător decît timpul liber gol, decît ziua liberă lipsită de șansa de a se împlini omenește, decît orele puține ale unei simbete după-amiaza și ale unei duminici în care nu ai ce să faci și în care te zbați cumplit să găsești un reper. Munca, cum bine se știe — deși se uită adesea — nu este scopul societății noastre ci mijlocul prin care această societate se dorește și trebuie să fie și poate fi mai bună și mai bogată și mai luminoasă și cu perspective pentru mai bine și pentru mai multă libertate de acțiune și favoarea împlinirii multilaterale a personalității umane. O după-amiază de simbătă și o duminică, un concediu, o sărbătoare sînt și ele ipostazele prin care mai binele spre care năzuim prin munca de fiecare zi poate deveni realitate.

Nu muncesc o săptămînă întreagă numai pentru satisfacția de a o lua săptămîna viitoare de la început — pentru că munca, în societatea noastră, este un drept fundamental asigurat și un argument fundamental al conștiinței noastre cetățenești și politice care și-a asumat un destin. Muncesc ca să mă bucur de viață și eu și urmașii mei iar cei ce vor veni după mine să mă admire pentru ceea ce le-am lăsat moștenire. Dar muncesc ca să trăiesc mai bine și să mă bucur mai din plin de viață și de tot ce ea poate face să fie fericirea.

Atunci — timpul liber devine neapărat o problemă politică gravă, o problemă politică de cea mai mare importanță și nu întîmplător în ultima vreme, deși nu numai în ultima vreme, în intervențiile șefului statului referirea la timpul liber și la cheltuirea lui creatoare revine cu o semnificativă insistență. Se face încă și din păcate foarte puțin în această direcție. Eu nu mă feresc să vorbesc și despre un anume filistinism al temperaturii scăzute cu care factori determinanți ai vieții cotidiene abordează chestiunea cu aerul că nu acum e momentul să discutăm despre ea. Într-una din recentele sale intervenții prestigioase, șeful statului nu ezita să aducă în discuție omenească ipostază a balului la care să mai vezi destins, cu familia lui și alături de familiile colaboratorilor săi pe conducătorul instituției sau întreprinderii. Odată i-a spus același lucru ministrului tineretului și nu întîmplător domnia sa nu ocolește nici o înfățișare a vieții care păstrează omul în cadrul firescului și al omenescului.

E fundamentală această grijă reală pentru om, pentru ziua lui liberă, pentru seara lui liberă, pentru după-amiaza lui liberă. Sîntem o țară cu un nivel de trai în autentică și indiscutabilă creștere, avem cu ce trăi și din ce în ce mai bine, nu trebuie să ne rușinăm de faptul că trăim mai bine, că mîncăm mai bine, că ne îmbrăcăm elegant, că avem în buzunar un ban de cheltuială, că ne putem permite un lux, nu e nevoie să umblăm nebărbieriți și rupți și mototoliți numai ca să arătăm că sîntem atît de devotați cauzei încît nu mai avem timp să ne mai îmbrăcăm de sărbătoare sau să mai ținem o sărbătoare omenească sau să ne mai ducem la o onomastică sau la un teatru sau la o petrecere în cel mai civilizat înțeles al cuvîntului. Împotriva unui astfel de filistinism trebuie să luptăm foarte serios, din viața noastră nu se poate să rămînă numai Hei-rup-ul și nimeni nu dorește așa ceva.

De aceea aduc eu, azi, în discuție, chestiunea timpului liber și a nevoii stringente ca el să fie asigurat cu grijă, cu mare răspundere și cu fantezie și cu dragoste de către însăși societatea noastră prin toate instrumentele pe care ea și le-a creat. Ministerul Turismului, O.N.T.-ul. Tineretul cu toate organizațiile lui, întreprinderile, colectivele de oameni ai muncii au toate condițiile să pună în practică un program care nu se poate plînge de lipsa fundamentării ideologice.

Aș vrea să particip, realmente, la o mare anchetă a unuia din cotidienele noastre pentru că și timpul liber poate constitui obiectul unei campanii și nu numai de sezon, pentru că așa s-ar vedea mai bine realitatea.

De ce să nu fim corecți și să nu recunoaștem că o puternică organizație de tineret într-o mare întreprindere își poate revendica faima și prin măsura în care știe să fie tînără, oferind tineretului șansa de a-și trăi vîrsta din plin. Un mod bătrînicios și birocratic își pune pecetea adesea și pe munca turistică a O.N.T.-ului, iar latura comercial-negustorească pierde sub auspiciile aceleiași întreprinderi multe vacanțe sperate reușite cîte un an întreg. Sigur, nu eu și nu aici, în acest rubrică, sînt chemat să epuizez chestiunea, datoria mă obligă însă să spun că timpul liber e o parte integrantă a muncii noastre și a calității muncii noastre.

DINU SARARU ■

Anchetă în întreprinderi din județul Prahova

Controlul calității produselor se face prin razele Roentgen. Dar controlul calității nivelului profesional?

Deunăzi, la Combinatul petrochimic „Teleajen" din Ploiești ni se explica, poate în termeni mai puțin obișnuiți, esența reciclării.

— Noi spunem : șeful direct are obligația să cunoască „nu"-urile și „da"-urile muncitorilor. Veți întreba de unde a venit vorba aceasta. Să presupunem că șeful dorește ca lăcătușii din echipă să treacă și la compresoare. Acesta este rolul perfecționării profesionale : omul să dea satisfacție la locul actual de muncă, dar să devină apt și pentru pasul următor. Și atunci, muncitorului i se pun în scris 20—30 de întrebări de control cu caracter tehnic. Printre ele unele se referă la ziua de mâine, la viitorul loc de muncă. Aceste întrebări sînt strecurate pe nesimțite. Răspunsurile bune sînt notate „da", celelalte „nu", iar proporția dintre ele îl arată conducătorului pe ce lume se află cu oamenii.

Dincolo de exprimarea insolită, esențialul este surprins, și încă într-o manieră pregnantă. **A te recicla înseamnă, în primul rînd, a te gîndi, a te pregăti azi pentru ziua de mîine.**

Unde găsim informația la zi?

— Este o șansă unică pentru noi — arată tînărul inginer Emil Calotă, de la secția Polimeri. Răspundem de instalații extrem de costisitoare, de productive și de pretențioase. Față de colegii din alte întreprinderi, noi, tinerii avem aci, de la bun început, răspunderi sporite. Unii din noi se socot oameni de știință potențiali. În contactul strîns, permanent cu cea mai modernă tehnică, eu cred că această dorință de afirmare personală este naturală și sănătoasă, lubesc meseria, polimerii reprezintă un domeniu în furtunoasă expansiune. Ca să ții pasul trebuie să-ți ridici continuu calificarea, chiar dacă nu ai părăsit de mult băncile facultății, deoarece tehnica progresează enorm de la an la an. Or, pentru a te califica permanent, prima condiție este, după părerea mea, să fii documentat despre ce e mai nou în lume. Doar astfel vei putea și să transmiți cunoștințele necesare muncitorilor, în cadrul diverselor cursuri organizate în uzină. Se întîmplă însă ceva incredibil. Mă voi limita la sectorul Polimeri : în uzină cele mai noi lucrări de specialitate datează din... 1962 și sînt în număr de două : o carte despre tehnologia compușilor macromoleculari, reeditată în 1966, și un manual de chimie macromoleculară. Apărute în Editura Tehnică acum 15 ani, ele au fost scrise, evident, acum 16 sau 17 ani, pe baza unei bibliografii de acum 20 de ani.

— Și atunci, ce faceți?

— Personal mă reped la București, la foștii profesori de la Politehnică, aceasta însă nu este o soluție. Este, în primul rînd, o chestiune de timp.

Este adevărat că în partea cealaltă a orașului funcționează Institutul de inginerie, cercetare și proiectare pentru industria prelucrării țițeiului. Au bibliotecă, dar ea nu este deschisă în orele accesibile inginerilor de la „Teleajen" și, de regulă, nu împrumută cărți acasă. Dealtfel nici nu stă în atribuția institutului elaborarea și multiplicarea de fișe, popularizarea tehnică în întreprinderi.

Este într-adevăr o dificultate reală. Reglementări actuale cu caracter mai general privind documentarea tehnică, perfect justificate într-o anumită etapă, ar trebui poate reexaminate în lumina noilor condiții. La o investiție de miliarde ca cea de la „Teleajen", din care o parte de fel neînsemnată în valută, cheltuiala pentru o revistă sau două, pentru cîteva lucrări de specialitate apare — opinează interlocutorul nostru — neglijabilă și, oricum, s-ar răscumpăra înzecit prin ridicarea calificării cadrelor. Firește, oamenii se mai descurcă pe cont propriu, caută să-și procure noutăți tehnice, ceea ce nu justifică însă permanentizarea situației.

Și procesele verbale au tîlcul lor

Ne-am interesat cum acționează recent înființata Comisie de pregătire și perfecționare, încadrare și promovare în muncă. Ea funcționează pe lîngă consiliul oamenilor muncii spre deosebire de vechea comisie de calificare și perfecționare.

— Această ultimă comisie — explică șeful Serviciului personal-învățămînt-retribuire, Cristu Nicolescu — avea însă mai mult un rol consultativ, nu participa efectiv la procesul pe care-l îndruma. Aviza tematici, studia programele de învățămînt, recomanda lectori. Rar făcea analize și nu putea lua măsuri din proprie inițiativă. Actuala comisie a primit noi răspunderi.

Nu e mai puțin adevărat însă că ea se află încă la început de drum și concluziile ar fi prematura. La „Teleajen" s-au ținut vreo două ședințe, s-au dezbătut propuneri de promovare în muncă, în funcție de nivelul de calificare și de rezultatele obținute la concurs de candidați. Merită relevată această aderență strictă la cerințele legii privind promovarea în posturi de conducere doar prin concurs. Astfel, am citit cu interes un proces verbal dezbătut de comisie și contrasemnat de șapte sau opt ingineri. (Din motive evidente nu vom da numele candidatului și nici postul solicitat, reamintind însă că este vorba de o funcție de conducere). Iată textul :

„Comisia, analizînd lucrarea scrisă a tovarășului..., constată că nu a îndeplinit punctajul stabilit, precum și faptul că tema de specialitate a fost tratată neconcludent, iar problemele economico-financiare de actualitate sînt insuficient cunoscute. Comisia nu-l declară reușit pe tovarășul... pentru ocuparea postului de..."

Să relevăm, în acest context, un aspect important al ridicării calificării, sesizat de șeful Serviciului personal-învățămînt-retribuire.

— Este de presupus că marea majoritate a inginerilor care sînt sau urmează să fie promovați în posturi de conducere posedă cunoștințe tehnice suficiente. Un candidat la postul de șef de secție, conform prevederilor legii, trebuie să aibă un minimum de opt ani de practică dar adesea el candidează pentru acest post, după 10 sau chiar 15 ani de activitate în producție, răstimp în care a acumulat experiență și suficiente cunoștințe. Observăm însă o lacună importantă, esențială la mulți din ei : cunosc insuficient problemele economice și de organizare. Or, stăpînirea acestora reprezintă o componentă de bază a calificării, ridicării nivelului de pregătire profesională și reciclării. Trebuie acordată mai multă atenție acestui sector.

Cîteva experiențe edificatoare în întreprinderea de utilaj chimic Ploiești, una din marile uzine constructoare de mașini din țară, specializată în utilaj tehnologic, în special chimic. Ea produce pentru piața internă și pentru export utilaje pretențioase, care trebuie să reziste la condițiile specifice industriei chimice, la coroziuni, presiuni și temperaturi înalte. Controlul calității se face prin raze Roentgen. Dar controlul calității nivelului profesional?

Un curs „din mers" care se cere multiplicat

Iată o experiență relatată nouă de inginerii Romeo Duță, metalurgul șef, și Cristian Nicolae. Totul a început de la o discuție mai mult filologică privitor la sensul cuvîntului „normal". La o bandă ședință de producție din primăvara acestui an s-au desfășurat discuții aprinse pe marginea rebuturilor de la secția forjă. Piesele se fisurau, crăpau. Or, în unele cazuri, o singură piesă costă și 40 000 de lei, încorporînd material scump, de import, fără a mai vorbi de manopera irosită. (Trebuie reținut că aici se produc multe unicate) S-au ciocnit păreri.

— Sînt rebuturi normale!

— Nici un rebut nu e normal!

— Anormală este slaba calificare a forjorilor. Soluția : un curs special de calificare. Chiar dacă nu a fost prevăzut în program.

Muncitorii de la forjă erau mai toți de la țară, veneau din sate de deal și de cîmpie, navetiști din Drăgănești, Cornu, Merl, dinspre Vărbilău și Mărgineanca, Gura Vidioarei, Coada Malului, Făget, Corlățești, Blejoi. Faptul că glumeții porecliseră această din urmă localitate Rio de Blejoi nu schimba cu nimic situația : și cei din „Rio" dădeau rebuturi la fel ca și confrații lor din Merl. Unii, deși se apropiau de 45—50 de ani, nici măcar nu erau bine familiarizați cu alfabetul de bază al forjorilor, cu scara culorilor, cu știința de a simți starea metalului doar privindu-l : portocaliu înseamnă 1 200 de grade, roșu-vișiniu — 650 de grade : Atenție! Trebuie oprită forjarea, metalul e prea rece! Nu înțelegeau de ce trebuie date lovituri puternice, dese, la oțelul carbon și lovituri rare și ușoare la oțelul refractar etc., etc.

Așadar, s-a propus un curs neprevăzut în plan. Au fost atrași în predare mai mulți ingineri și tehnicieni de concepție și din secții și unii maiștri în scopul asigurării unui mod de predare cît mai variat și mai adaptat cerințelor cursanților. A fost un curs din mers. S-a folosit un limbaj plastic, pe înțelesul tuturor. Un oțel încălzit prea puternic, deci lipsit de aderența necesară, era asemuit cu o mămăligă cu prea puțină apă și neamestecată bine, care se sfărîma la prima atingere. Se dădeau și sfaturi mai puțin recomandate din punct de vedere medical, dar perfect justificate din punct de vedere tehnic :

— La alamă, după ce dai o lovitură, tragi un fum de țigară. Aceasta pentru a lăsa să se scurgă circa 15 secunde. Și tot așa, într-o formă accesibilă, uneori amuzantă, cu demonstrații practice, s-au predat forjorilor timp de două luni, noțiuni tehnice noi pe plan mondial. Li s-a vorbit despre procedeul de forjare a oțelurilor inoxidabile refractare, despre forjarea alamei speciale din lingou turnat și așa mai departe.

„Cursul din mers" a dat rezultate. Mîndria profesională, dorința legitimă de a promova în trepte și categorii superioare, o surdă și salutară competiție între schimburi și-au spus cuvîntul, iar rebuturile s-au redus în mod spectaculos. După terminarea cursului, muncitorul Grigore Dumitru zis „Bebeca" s-a dus din proprie inițiativă la „Rulmentul" Bîrlad să vadă noutățile de acolo, a fost — se pare, în vacanța sa — și la întreprinderi de utilaj chimic din Făgăraș și Rîmnicu Vîlcea, pentru documentare personală.

— Am vrut să văd negru pe alb, ne-a spus el.

Maistrul Nicolae Ghiță de la Mecanoenergetică, sectorul reparații mecanice, ridică o problemă cu caracter mai general privind calificarea maiștrilor.

— Dacă aș ști cît mă doare pe mine să învăț despre sistemele hidraulice. La mașinile moderne mai toate operațiile se realizează prin asemenea comenzi. Eu am terminat școala tehnică de maiștri în 1962. Despre cea profesională ce să mai vorbim? Acum 30 de ani nici nu ni s-a pomenit despre comenzile hidraulice. Dar iată că noi acum ne confruntăm cu ele în uzină. Am participat la montare, alături de specialiștii străini, așa că m-am familiarizat cu ele. Am cumpărat și un tratat de specialitate : „Sisteme automate hidraulice", o traducere. Practic ne descurcăm, ajutați și de ingineri, dar nu cunoaștem suficient teoria acestor comenzi de mare importanță pentru tehnica modernă. Ar trebui organizat un curs de perfecționare în afara întreprinderii, cu atît mai mult cu cît sînt convins că mulți alți maiștri sînt în aceeași situație ca și mine.

Inginerul Ion Terecoasă, șef de hală la Secția cazangerie grea, ne vorbește despre schimbul regulat de idei și discuțiile libere, de înalt nivel tehnic, organizate lunar între tehnicienii și inginerii de la cazangerie. În acest cadru s-a născut și ideea unei importante inovații vizînd îmbunătățirea muncii sudorului. În interiorul recipientelor încălzite, din considerente tehnice, la 250 de grade, vă dați seama în ce condiții este nevoie să lucreze sudorul, chiar dacă este protejat de un covor de azbest. S-a discutat mult și unul din participanții la discuții a pus la punct un aparat bazat pe principiul Coandă, care rezolvă în mare măsură problema.

Aceste dezbateri și discuții asigură o permanentă infuzie a noului, o continuă ridicare a calificării personalului tehnic.

— Este la noi o vorbă, spune inginerul Terecoasă : la cazangerie nu rămîne decît cine are greutate.

Greutate în pregătire, în concepție, pe scurt — în calificarea sa.

În cele de mai sus nu am căutat să facem o dare de seamă, să luăm în rînd toate cursurile de perfecționare existente, care, vă asigurăm, funcționează normal la cele două mari întreprinderi ploieștene, ci doar să evocăm cîteva experiențe, și mai bune și mai rele, într-un context mai larg : reciclarea a devenit o cerință fundamentală a lumii contemporane.

De la academicieni (Grigore Moisil, într-o bancă de student a unui amfiteatru al Facultății de matematică din București, se reciclă și el la bătrînețe în probleme absconse ale algebrei moderne, audiind prelegeri ținute de colegi cu 20 de ani mai tineri) și pînă la forjorul Dumitru Grigore care, într-o bună zi, stimulat de un curs de reciclare bine gîndit și bine condus, s-a apucat să colinde prin marile ateliere de forjă din țară ca să vadă totul „negru pe alb", să afle și să aplice ce e nou.

LIONEL NIȚESCU ■

Calitatea și competența omului muncii

(Urmare din pagina 1)

cu care, primind certificatul de calificare, tînărul absolvent al școlii se prezintă la locul de muncă. Am vizitat, recent, un număr destul de mare de întreprinderi bucureștene și aproape în toate locurile oamenii se arătau preocupați de stăpînirea insuficientă a meseriei de către tinerii repartizați, proveniți atît din școlile profesionale cît mai ales din liceele de specialitate, licee, care, atenție!, sînt azi preponderente în asigurarea întreprinderilor cu cadre tinere.

Există programe necorespunzătoare?

Ți se răspunde că nu.

Nu există condiții de atingere a parametrilor de calitate (însușirea cunoștințelor profesionale necesare) sau de competență (traducerea lor în practică)?

Aici lucrurile variază de la școală la școală, dar situația rămîne cam aceeași și în condițiile școlilor care ființează practic în inima unor întreprinderi. La I.M.G.B., care are liceul peste drum, unul dintre maiștrii cei mai buni afirma că după primele luni, cît lucrează în regie, unii absolvenți ai liceului de specialitate „cad" rapid, odată cu trecerea la munca în acord, nereușind să-și îndeplinească — cantitativ și calitativ — sarcinile ce le revin conform categoriei înscrise pe certificatul de muncitor calificat. Aceeași observație la Întreprinderea de utilaj chimic Grivița roșie, ca și în alte locuri.

O cercetare efectuată de Centrul de cercetări pentru problemele tineretului în rîndul absolvenților de la cîteva școli importante (liceele „23 August", „Spiru Haret", „Electronica"-Pipera, „Galvani-Tei", toate din București, „1 Mai" și Liceul industrial nr. 2 din Ploiești, „Tractorul"-Brașov etc.), confirmă această observație, oferind, în plus, unele concluzii foarte interesante. Prima dintre acestea — și pe care o apreciem drept cea mai importantă — arată o mare superficialitate în aprecierea locului pe care pregătirea profesională trebuie să-l ocupe în procesul de învățămînt. Astfel, apar total neconforme cu realitatea notele umflate care se acordă elevilor la verificarea cunoștințelor profesionale : 70,3 la sută „foarte bine" ; 25,3 la sută „bine" ; 4 la sută „satisfăcător" ; 0,2 la sută „slab". Semnificativ este că deși mulți arată, practic, necunoaștere a bazelor meseriei abia 0,2 la sută au fost declarați „corigenți" și nici unul „repetent".

O mentalitate păgubitoare persistă încă, chiar și în rîndul unor cadre didactice, des repetată sub formula : „tocmai la practică te găsiși să-i strici bietului elev media?" Și, ca atare, mulți sînt îngăduitori dincolo de linia minimă a responsabilității.

Or, trebuie făcut totul pentru ca școala să înțeleagă că însușirea unei profesii nu reprezintă o simplă „dexteritate", că ea constituie, în urma urmei, **materia de bază**. Aceeași cercetare arată că 10 la sută (după treapta I) și peste 25 la sută (după treapta a II-a), deci peste 35 la sută în total dintre absolvenți — cifre și ele încă mici, deocamdată — merg direct în producție. Cum le dăm drumul în viață acestor tineri? Ce foloase sau ce greutăți punem pe umerii întreprinderilor semnînd certificatele de calificare ale elevilor noștri? Iată întrebări care nu țin de domeniul jocului...

Fapte interesante și uneori demne de a trage semnalele alertei se petrec și în întreprinderi, acolo unde tinerii își efectuează practica. E paradoxal să vezi cum întreprinderi care caută „oameni buni" dovedesc o negligență alarmantă față de pregătirea lor. Este sesizată, astfel, o anumită stare de indiferență, atît la unele cadre de conducere, cît și la muncitorii și maiștrii care-i au în pregătire pe tineri.

„Are maistrul — l-am întrebat chiar pe un maistru de la Grivița Roșie — obligații față de calificarea tinerilor?"

„Are. Poate să i se desfacă chiar și contractul de muncă".

„Dumneata ai văzut tineri absolvenți care nu știu meserie?"

„Am văzut".

„Dar maiștri cărora li s-a desfăcut contractul pentru acest lucru?"

„Asta n-am văzut...", mi-a răspuns omul.

Iată deci cum stau lucrurile. Din consultări mai rezultă și afirmația că maiștrii și chiar muncitorii n-ar fi, chipurile..., cointeresați să califice cadre tinere. Dar cînd, altădată, un muncitor era plătit suplimentar pentru că avea un ucenic? N-ar fi, deci, cazul, facem noi propunerea, ca atunci cînd se trece proba pentru o categorie superioară (IV—V, VI, VII, VIII) sau examenul de maiștri **în obligațiile sale** să intre calificarea cel puțin a unui tînăr într-un an? Considerăm că dacă am stabili pentru toți muncitorii cu categorii superioare că fără îndeplinirea acestei îndatoriri anul următor vor cobori cu o categorie, vom ajunge la ceea ce este într-adevăr firesc : ca muncitorul calificat, maistrul să fie primit care să aibă emoții la ușa comisiei de examinare, acolo unde tînărul avut în grijă face proba meseriei pe care o știe.

Important de subliniat este, de asemenea, și necesitatea de a face să crească competența însăși a acestor comisii, exigența lor. Noi am avut, în acest domeniu, o experiență foarte bună și toți muncitorii virstnici știu ce însemna să primești de la Camera de muncă atestatul de muncitor calificat. „Pentru mine, spunea un fost muncitor, devenit ulterior inginer, această probă a fost aproape egală cu examenul de stat".

De ce să renunțăm, dar, la această exigență bună tocmai acum, cînd ritmurile de dezvoltare a științei și tehnicii, de industrializare a țării sînt atît de mari?

Cînd — așa cum ne spune secretarul general al partidului — viitorul nostru, al tuturor, depinde de **calitatea și competența oamenilor?**

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mă numesc Ion R. Sima și locuiesc în comuna Mihai Bravu, județul Ilfov. Vă rog a publica aceste rînduri, pentru a atrage atenția celor în drept de la Fabrica de pîine Giurgiu să rezolve problema trimiterii pîinii în comuna noastră. În general, vinerea, sîmbăta, duminica și luneа nu sosește pîine la noi în comună, iar din ziua de 12 septembrie și pînă astăzi, 20 septembrie, cînd vă scriu, timp de 8 zile ! — nu a mai trimis deloc. Sîntem mulți oameni virstnici, sînt mulți tineri care în loc să se ducă la cîmp, la C.A.P., fac coadă, cîte 50—80 de persoane, așteptînd în zadar să sosească pîinea. Pierdem timp de pomană, oamenii pleacă nemulțumiți, și asta pesemne numai datorită unei slabe preocupări a unora.

Din partea Ministerului Construcțiilor Industriale :

„Referitor la scrisoarea tovarășului **Ștefan Niță**, șofer la Secția 3 Tîrgoviște, vă anunțăm : decizia acestuia de imputare purtînd nr. 1624/25.10.77, pentru suma de 10.906 lei, a fost anulată, rămînînd valabilă numai cea cu nr. 1236/3.07.77, de lei 2807, adică contravaloarea pieselor lipsă ce ne-au fost facturate de IRA Cîmpina cu factura nr. 1855/1978. Se va face regularizarea cu T.C.I.B. — S.U.B. a sumelor plătite, reținerile fiind totodată sistate".

Din partea Inspectoratului de stat teritorial pentru protecția muncii, județul Olt :

„Sesizat, prin intermediul revistei FLACĂRA de accidentul suferit de **Mihalache Stanciu**, fost om al muncii la I.A.S.-Studina, am procedat la verificarea dosarului de cercetare întocmit de unitate la data apariției incapacității temporare de muncă și în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 2896/1966, am trecut la refacerea cercetării accidentului stabilind încadrarea acestuia la accident de muncă cu urmări de invaliditate. Mulțumim pentru sprijinul acordat".

În luna iulie a.c. am trimis cele două fetițe ale mele să-și petreacă o parte din vacanță la socrii mei din satul Tăbălășești, comuna Averești, județul Vaslui. La două săptămîni după asta am primit o scrisoare din partea lor prin care îmi cereau să le trimit un colet cu mai multe pachete de „DERO", întrucît nu au cu ce-și spăla rufele iar gestionarul din sat, **Dumitru Popa**, nu distribuie produsul „DERO" decît pe ouă în schimb. Cum știam că soacra mea nu are păsări, am trimis coletul solicitat. În luna august mi-am petrecut și eu o parte din concediul de odihnă la socri. Am solicitat gestionarului respectiv o serie de produse de uz casnic, două pachete de „DERO" și două kilograme de vopsea „LINOXIN". Mi-a răspuns că „DERO" se vinde numai pe ouă, iar vopseaua în schimbul cărnii de pasăre sau al păsărilor vii !?! I-am explicat că și eu cumpăr ouă și păsări de la cei care au, apoi i-am reamintit de legea care nu-i permite condiționarea vînzării produselor din magazin, că mă voi adresa primarului în acest sens. Mi-a răspuns arogant, că în prăvălia lui el e primarul. M-am adresat primarului, cunoscîndu-l un om destoinic, acesta a rămas indignat de cele auzite. Și totuși, practica gestionarului din Tăbălășești, nu se constată, acum, pentru întîia oară. **(Mihai Croitoru**, Tărtășești, Ilfov)

Mă numesc **Luca Manciu** și sînt profesor de istorie în municipiul Cluj-Napoca, la Liceul pedagogic „Gh. Lazăr". Am simțit o deosebită bucurie cînd am citit în revista FLACĂRA cu data de 31 august a.c. articolul intitulat : **„Fresca lui Costin Petrescu trebuie să vadă din nou lumina zilei"**. Ca unul care am văzut această frescă în toamna anului 1939 și ianuarie-martie 1940, fiind student la Cluj, îmi dau bine seama de valoarea extraordinară pe care ea o are. Era una dintre atracțiile Clujului cultural și constituia un obiectiv turistic cu adînci semnificații educative. Anii au trecut, această frescă a suferit transformări, totuși ea ar putea fi restaurată și din nou ar putea constitui o atracție a Clujului socialist.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„În legătură cu scrisoarea prof. **Ion Sidor** din orașul Moinești, județul Bacău, vă comunicăm : în urma verificării de către organele noastre a aspectelor sesizate, a discuțiilor purtate cu organele județene și cu autorul scrisorii, s-a stabilit că Inspectoratul școlar județean Bacău, potrivit prevederilor art. 221 din Statutul personalului didactic, să analizeze posibilitatea transferării profesorilor **Ion Sidor** și **Constantin Zugrăvel**, la Școala generală nr. 1 — Moinești, de unde au fost mutați disciplinar în 1976. Precizăm totodată că semnalările în legătură cu abaterile profesoarei **Drumea Georgeta** — directoarea școlii — și a altor cadre didactice, s-au dovedit a fi întemeiate. Pentru aceste abateri, atît profesoara Drumea Georgeta cît și cadrele didactice în cauză au fost sancționate de către Inspectoratul școlar județean Bacău."

Solicităm un „leac" pentru Spitalul din Curtea de Argeș, și iată de ce : mi s-a eliberat de către medicul din comuna Cicănești, dr. Valeriu Raicu, o rețetă pentru un copil care avea nevoie de o soluție realizată la farmacie. Firesc, m-am dus la Curtea de Argeș și o dată cu celelalte medicamente, am cerut și soluția indicată în rețetă. Mare mi-a fost mirarea cînd am fost trimis să iau acel medicament din comuna Corbeni, sustinîndu-se că noi, cei din Cicănești, acolo sîntem repartizați de către spitalul indicat, deși nici un cetățean de la noi nu are drum prin Corbeni, dar aproape toți vin zilnic în Curtea de Argeș. În cazul meu, medicamentul copilului costa 2,60 lei, iar ca să fac drumul la Corbeni, numai de la Curtea de Argeș, trebuia să plătesc 16,00 lei la rată. Interesîndu-mă de această ciudățenie, am aflat că în mod cu totul artificial sîntem „arondați" la farmacia din Corbeni din nu știu ce calcule privind un post de acolo ! Abia acum am înțeles de ce tovarășul doctor, însoțit de sora Elena Boșomoiu, așteaptă în fiecare lună cîte o mașină de ocazie să meargă la Corbeni, de unde vin cu cîte un sac de medicamente în spinare. Cred că aceasta este o boală ciudată și sperăm să i se găsească un leac calificat ! **(Prof. Gheorghe E. Ungureanu**, comuna Cicănești, Argeș).

Sîntem un grup de locatari ai cartierului Gloria din Mediaș și vă scriem cu speranța că vom fi ajutați în vreun fel. La sfîrșitul lunii aprilie a.c. pe strada Gloria au început să se sape niște șanțuri late de circa 1,5 metri și adînci de circa 2 metri, pentru introducerea canalizărilor ; de atunci și pînă în prezent această lucrare nu a reușit să fie terminată. Pînă acum nu ne-am îngrijorat, am înțeles rostul ei, acum însă începem să ne facem probleme. Strada reprezintă calea de acces pentru Școala generală nr. 2 și pentru Liceul „Axente Sever". Cînd plouă, locul devine foarte periculos pentru copii mai ales. Din acest cartier circa 300 de copii, care sînt în clasele I—IV, trebuie să meargă la cele două școli. Copiii pot aluneca de pe mormanele de pămînt care se află de o parte și de alta a șanțurilor, se pot accidenta, deoarece șanțurile sînt pline cu apă. Sperăm ca cei în drept să ia de urgență măsurile ce se cuvin într-o astfel de situație. **(Adriana Longhel**, Mediaș)

Mă numesc **Dumitru Irimia**, locuiesc în Iași, aleea Rozelor, nr. 22, etaj IV, ap. 20. Ridicînd un colet de la P.T.T.R. Podul-Roș din Iași, trimis de sora mea de la Cernavodă, deșfăcîndu-l în loc de medicamentele pe care le așteptam, am primit un sac de hîrtie în interiorul căruia se afla o bucată de lemn. Am mers personal la dirigintele P.T.T.R.-ului cu coletul primit, i-am explicat verbal, după care mi s-a spus să întocmesc o cerere promițînd rezolvarea cazului și restituirea sumei de 600 lei, valoare ce era trecută pe aviz, cu buletinul de expediție nr. 247, greutatea 0,400 kg, taxa 1,30 lei, nr. de sosire 4363, depus în 26.08, sosit 28.08, ridicat la 30.08 a.c., ora 8,15. Datorită nerezolvării acestui caz apelez la dumneavoastră să mă sprijiniți în depistarea celui vinovat pentru a suporta consecințele.

Din partea Trustului de Construcții-Montaj Timișoara :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Asociația de locatari de la blocul D.29, strada Ana Ipătescu din Timișoara** : nemulțumirile locatarilor sînt juste și se datoresc deficiențelor cauzate de execuția finisării blocului pe timp friguros, la finele anului 1977, precum și a lipsei de supraveghere a lucrărilor de către cadrele de conducere din acest șantier. Așa cum rezultă și din referatul de cercetare pentru lipsa de preocupare în realizarea corespunzătoare a lucrărilor au fost luate măsuri de sancționare a celor vinovați. Pentru remedierea situației s-a întocmit un plan de măsuri urmînd ca pe parcursul execuției el să fie urmărit de personalul nostru din compartimentul C.T.C. și respectat întocmai. Vă mulțumim pentru ajutorul dat în rezolvarea reclamațiilor justificate ale oamenilor muncii."

Anunțul „RENOVARE", pe care-l zărim uneori la magazinele alimentare, presupune a fi asociat cu efectuarea unor îmbunătățiri de ordin tehnologic a proceselor de stocare-vînzare, cu efectuarea unor îmbunătățiri de ordin estetic, completare a instalațiilor de conservare etc. La magazinul Autoservire din Piața Amzei, care a stat închis trei luni, s-a făcut transformarea secției autoservire cu vînzarea pe bază de bon de casă la masa vînzătorului, produsele fiind etalate în rafturi de 3 metri înălțime, așezate de-a lungul peretelui, din PAL alb. Ca renovare, subliniem introducerea a 7 arcade din PAL portocaliu, de 2 metri lățime, fixate la 3 metri înălțime pe rafturi și stîlpii metalici de la marginea meselor, care amintesc izbitor de zorzoanele de la bîlci, așa cum le și numesc mulți clienți, care mai mult strică estetica magazinului care și altfel are lipsă de aer. Aceste zorzoane au necesitat cheltuieli destul de mari, lungind nepermis de mult timpul necesar lucrărilor de renovare, în mod normal neîndispensabile. Cred că cei în drept ar trebui să mediteze la cele de mai sus, mai ales că urmează să intre în renovare, în trimestrul IV a.c., și magazinul Alimentara, tot din Piața Amzei, și tot pentru trei luni. În care perioadă volumul vînzărilor ce se vor pierde, după aprecierea responsabilului de aici, Rădina Dragu, un bun gospodar, însumează circa 13 milioane lei. Dacă magazinul va fi închis numai după ce vor fi aduse pe șantier toate materialele necesare, agregatele etc., dacă se va renunța la înzorzonarea inutilă a interiorului, efectuarea lucrărilor de renovare vor putea fi reduse la jumătate, iar volumul vînzărilor ce nu se vor realiza în această perioadă nu va depăși 5—6 milioane lei. **(Vasile Filip**, București). . .

Primim din partea profesorului **doctor docent Dan Gavriliu**, șeful Clinicii de chirurgie de la Spitalul „Carol Davila" din București :

„Tovarășe redactor șef,

În spiritul adevărului, care caracterizează revista ce conduceți, vă rog să publicați următoarea precizare. În cursul mesei rotunde, publicată de „Flacăra" în nr. 38/1215 din 21 septembrie, unul din participanți, doctorul Sandu Stoichiță, susține că am primit, în urmă cu un an și jumătate, un panendoscop, căruia nu i-am dat nici o întrebuințare. Afirmația e gratuită, ca să nu zic altfel, din mai multe motive. Aparatul respectiv a sosit la clinică în 12 ianuarie a.c., conform unei chitanțe pe care o țin la dispoziția celor interesați. El a venit, din păcate, fără pompa de aspirație-insuflare, ceea ce a creat și creează greutăți în folosirea aparatului. Am făcut demersurile necesare pentru primirea pompei, dar pînă în prezent ea nu ne-a fost pusă la dispoziție. Pînă la sfîrșitul lunii aprilie, un cadru al clinicii noastre a urmat un stagiu de calificare la secția de endoscopie de la Spitalul „Fundeni". La „Carol Davila" se efectuează în mod frecvent endoscopii de către dr. Marieta Ciobanu, medic O.R.L. Am apelat, e adevărat, la opiniile altor endoscopiști, dar am făcut-o, de fiecare dată, în scopuri de consult și colaborare. Îmi permit să anexez în copie scrisoarea expediată doctorului Sandu Stoichiță. Cu mulțumiri și stimă".

În municipiul Dej, cartierul Ocna-Dej, există un monument ridicat pentru cinstirea eroilor români care și-au dat viața în primul război mondial pentru întregirea neamului românesc. Acest monument a fost păstrat și cinstit cum se cuvine de generațiile care au trăit și muncit pe aceste meleaguri, aducînd un pios omagiu de recunoștință eroilor căzuți, prin buna întreținere și depunere de buchete, jerbe și coroane de flori, sădind în sufletele cetățenilor și mai ales ale tineretului dragostea și recunoștința lor. Din păcate, în momentul de față aspectul acestui monument este deplorabil, în locul florilor și-au găsit locul buruienile, iar de jur-împrejur sînt numai băltoace cu apă și noroi. Fiind născut în acest centru minier pe care-l revăd periodic cu bucuria și nostalgia copilăriei petrecute aici, m-am simțit adînc lovit în suflet fată de această stare de lucruri și orice justificare s-ar aduce, consider că nimeni — muncitor, intelectual, cetățean sau deputat — nu poate să se împace cu situația existentă, trebuind să se ia grabnice măsuri pentru readucerea lui la locul și cinstea cuvenite. **(Gavril Mic**, Cluj-Napoca)

Din partea Consiliului popular al județului Harghita :

„Referitor la scrisoarea numitei **Aurelia Popescu** din București, prin care sesizează că organele locale nu asigură condiții de locuit pentru fiica sa, **Cristina Vintilă**, vă comunicăm : cele relatate în scrisoare au fost examinate de Comitetul Executiv și s-a stabilit că organele locale s-au preocupat de rezolvarea problemei de locuit a profesoarei C.V., însă în primele zile cînd s-a prezentat în orașul Borsec nu a fost posibilă asigurarea unei locuințe. În mod provizoriu (10 zile) pentru dînsa a fost amenajată o cameră de oaspeți într-o sală de clasă, iar de la 10 septembrie a.c. locuiește în calitate de subchiriașă la Tanko Dominic, într-un apartament cu încălzire centrală. În luna octombrie a.c. va fi dat în folosință un nou bloc cu încălzire centrală și Biroul executiv al Consiliului popular al orașului Borsec va repartiza un apartament pentru tovarășa Cristina Vintilă".

Pe strada V.I. Lenin din Tg. Neamț, la nr. 16 există o casă modestă, veche, pe al cărei perete din față este așezată o placă comemorativă. Această placă a fost pusă în anul 1918 din inițiativa lui Nicolae Iorga pentru a cinsti amintirea celei

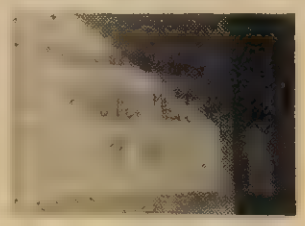

care a fost Veronica Micle. În mai multe rînduri oamenii iubitori de cultură, au ridicat în presă problema reparării acestei case deoarece este amenințată cu prăbușirea : acoperișul e putred, spart în mai multe locuri, pereții prezintă fisuri amenințătoare : nimeni însă nu a reacționat în vreun fel. Vă trimt două imagini edificatoare, poate ultimele ale acestei case, dacă cei în drept nu vor lua măcar acum, în ceasul al doisprezecelea, măsurile ce se cuvin pentru salvarea ei. **(Constantin Ticu**, Blaj — Alba)

În preajma noilor și frumoaselor blocuri de locuit din Capitală sau de aiurea, se mai pot vedea — e drept, mereu mai rar — urme neplăcute ale nepăsării pentru păstrarea curățeniei, a igienei dintre blocuri. Acest instantaneu — nedorit — a fost realizat lîngă blocul A.2 din strada Izvorul Crișului nr. 3, sectorul 5, din Berceni Sud V, București, unde deși există locuri modern amenajate pentru depozitarea resturilor menajere, unii cetățeni, certați cu igiena elementară, aruncă gunoaiele la întîmplare, în loc să le depună în cutiile special confecționate, producînd astfel surse de infecții și poluînd atmosfera. La toate acestea își dau „concursul" și întreprinderile de salubritate care întîrzie să ridice aceste resturi. **(Nicolae Tokacek)**

Poșta redacției

■ **Dumitra Ion** — Buzău. În conformitate cu legislația în vigoare, soția are drept la pensie de urmașă după moartea soțului : a) dacă are vîrsta de 55 de ani și a avut cel puțin 10 ani de căsătorie ; b) indiferent de vîrstă și de durata căsătoriei pe timpul cît este invalidă de gradul I sau II ; c) dacă nu are vîrsta de 55 de ani va primi pensie după decesul soțului pînă la încadrarea în muncă, dar nu mai mult de 6 luni de zile. Dumneavoastră vi s-a stabilit pensia deoarece nu îndepliniți condiția de vîrstă.

■ **Marin Ioniță** — Iași. Întrucît în anul 1975 ați mai beneficiat de credit de la C.E.C. pentru construirea unei locuințe proprietate personală, puteți contracta un apartament corespunzător cerințelor actuale ale familiei dv. cu condiția ca la contractare să achitați integral valoarea apartamentului.

■ **Ștefan Lepădatu** — com. Ovidiu (Constanța). Din fondul de locuințe ce îl are unitatea pe acest an, vi se va repartiza și dumneavoastră un apartament.

■ **Damian Ienovan** — Timișoara. Vă sfătuim să vă adresați direct Ministerului Sănătății.

■ **Dumitru Bela** — com. Cosmești (Teleorman). Reveniți cu o scrisoare mai clară.

■ **Judith Răduleseu** — București. Colocatara dumneavoastră a fost sancționată contravențional pentru nerespectarea regulilor de conviețuire. În situația că nu își va schimba comportarea, se va cere la I.C.R.A.L. evacuarea sa prin instanțele de judecată.

MARGA NEDELEA ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Un profesor trebuie să dea totul elevilor săi; alături de care își petrece trei sferturi din viață, adică, cu alte cuvinte, să se împlinească pe sine

DE VORBĂ CU PROFESORUL DE MATEMATICĂ LIVIU IONESCU, DE LA LICEUL „MIRCEA CEL BĂTRÎN" DIN CONSTANȚA.

Moment de destindere, pe malul Mării Negre, departe de grija examenelor pe al căror orizont stă nota 10, la matematică, un stări sigur în viață.

Rubricile de informații ale unor ziare au publicat, săptămîna trecută, o știre lapidară, prin care cititorii aflau că, la Constanța, cei 34 de elevi ai profesorului de matematică Liviu Ionescu terminaseră liceul cu nota 10, notă pe care aveau s-o obțină și la examenul de bacalaureat și că, mai departe, 33 dintre aceiași elevi intraseră la diferite institute superioare de învățămînt, obținînd note mari la aceeași disciplină. Faptul ne-a stîrnit interesul și iată-mă la Liceul „Mircea cel Bătrîn", din Constanța, față în față cu profesorul și diriginticle clasei de matematicieni, profesorul Liviu Ionescu. Este un om evident tînăr, 34 de ani, cum avea să precizeze, cu alură sportivă, adică înalt, ars de soare, un adevărat atlet, în înțelesul clasic, o imagine cu totul îndepărtată de o posibilă închipuire, aceea a unui dascăl prăfuit de trecerea timpului, cu predilecție vădită pentru spațiile închise ale bibliotecilor încărcate de tomuri cu formule misterioase. Un profesor modern, cel puțin ca înfățișare, aspect care ridică, din start, întrebarea privind metodele prin care dezleagă mințile și sufletele copiilor făcîndu-i să iubească și să înțeleagă știința cifrelor exacte, a calculelor și căilor de rezolvare a necunoscutelor tipice acestei materii de bază. Explicațiile aveau să se înșiruie de-a lungul unei discuții de ore întregi, din care voi alege, sper cît mai judicios, pe cele mai semnificative.

— Așadar, tovarășe profesor, vă aflați la capătul unui drum presărat cu mari satisfacții și la începutul altuia, cu un final încă necunoscut. Vă rog să vă recomandați.

— Sînt moldovean, am studiat la licee de mare tradiție, ca fostul Liceu Național, din Iași, azi Liceul „Mihail Sadoveanu", și la „Roman Vodă", din Roman, beneficiind de învățătura unor dascăli reputați, cei puțin pentru Moldova, cum sînt profesorii Ion Andreescu, Valeriu Amălinei și Alexandru Cojocaru. Am absolvit, în 1966, cursurile Facultății de matematică-mecanică de la Iași, predau de la vîrsta de 22 de ani, debutînd la Liceul militar „Ștefan cel Mare" din Cîmpulung Moldovenesc și, de 10 ani, aici, la Constanța, unde am ajuns, prin concurs, să ocup o catedră de matematică.

— Ați dori să faceți o legătură între profesorii care v-au învățat matematica și actuala dumneavoastră situație ?

— Sînt obligat moralmente tuturor celor numiți pînă acum și nu mai puțin profesional, deoarece aptitudinile lor, în ceea ce privește predarea matematicii, au constituit și constituie încă pentru mine un permanent exemplu. Învățînd după 1944, am prins multe dintre modificările survenite în învățămîntul nostru, am asistat și participat, într-un fel, la construirea unei școli noi care nu l-a exclus însă pe profesorii vechi. Deci, beneficiul a fost dublu: modernizare și tradiție.

— Un răspuns mai concret : ce anume ați învățat de la profesorii dumneavoastră să faceți cînd veți ajunge în locul lor ?

— Să acord o șansă egală tuturor elevilor și să nu lucrez numai cu cei dotați de natură, pentru că eu cred că matematica poate fi învățată de orice copil apt pentru a urma cursurile unei școli, privită în ansamblul programului ei. În ceea ce mă privește, am întîmpinat, ca elev, multe greutăți pentru a reuși să pătrund tainele matematicii. I-am desconsiderat, ca să nu spun că i-am urît, pe acei colegi care știau să rezolve problemele dar își țineau în secret cunoștințele, neajutîndu-i pe cei mai slabi decît ei. Orice elev mai răsărit trebuie să pronunțe un „nu" hotărît egoismului, devenind un sprijin al profesorului. Acesta, la rîndul său, nu trebuie să se prezinte în fața clasei ca un fabricant de probleme și nici de soluții stiute dinainte. M-a preocupat să-i fac pe elevi să rîdice ei înșiși probleme, în lanț, dacă se poate, deschizînd, astfel, un orizont mult mai larg colaborării noastre și, simultan, spre căile de rezolvare a oricăror probleme.

— Ați valorificat, în acest sens, orele de pedagogie, din timpul studiilor dumneavoastră ?

— Vai, aceste ore au fost atît de puține! În total 15 ! Absolut insuficiente. Pot spune că acele lecții au constituit pentru mine doar un debil contact cu viitoarea mea profesie. Spun asta nu pentru a-mi spori eventualele merite, ci le spun într-un spirit critic, față de actuala situație, în ceea ce privește pregătirea pedagogică a studenților. Sigur, pedagogia se poate deprinde „din mers", prin însăși practica profesiei, dar cu mult mai greu și numai în condițiile în care omul de la catedră își iubește cu pasiune meseria. Un pedagog bun trebuie să aibă experiență, este foarte adevărat, și ea se capătă, în timp, ori tocmai din această cauză sînt de părere că scurtarea acestui interval necesar se poate face prin mai multe ore afectate predării, încă din timpul studenției. Practic „simțul pedagogic" este calea prin care profesorul coboară la nivelul de înțelegere al tuturor categoriilor de copii cu care lucrează, mijlocul prin care obține stimularea capacității lor de gîndire. În ultimii ani, matematica predată în licee a ajuns la un astfel de nivel încît, nu mă tem s-o spun, dacă ar fi fost să fiu acum elev, în mod sigur n-aș fi devenit profesor de matematică !

— Și totuși rezultatele, cel puțin cele din acest an, par să vă contrazică...

— Stați puțin să lămurim niște lucruri... O oră de predare are 50 de minute, timp în care mă străduiesc să realizez un conținut de 100 de minute cel puțin, adică să pot discuta cu elevii atîta matematică cît ar putea fi cuprinsă într-un interval dublu.

— Apreciați, prin urmare, că orele din program sînt insuficiente ?

— N-am spus asta ! Liceul „Mircea cel Bătrîn", liceu de matematică-mecanică, este, de multă vreme, încă mai înainte de venirea mea aici, reputat pentru valoarea corpului său profesoral și pentru succesele elevilor săi. Ani la rînd, aceștia din urmă s-au numărat printre finaliștii pe țară ai multor concursuri naționale și internaționale, printre „olimpicii cifrelor". Colegii mei, pe care țin neapărat să-i numesc pentru a fi cunoscuți și altora decît cetățenilor orașului, au contribuit la faima liceului și la intrarea în viață a multor tineri și tinere, tocmai prin pasiunea și priceperea cu care și-au făcut datoria. Ei sînt : Dumitru Tîrcea, Constantin Caragea, Sava Stan. Cu mine sîntem patru și lacolaltă alcătuim, dacă mă pot exprima astfel, un „mediu" propice studiului matematicii. Revenind la întrebare, menționez însă că pentru a obține rezultate superioare, la nivelul cerințelor zilei, dar mai ales ale viitorului, se impune un volum și mai mare de muncă, se cere inițiativa profesorului. În ceea ce mă privește, am plecat de la ideea că generalizarea treptei I de liceu a condus la o scădere în continuu și în calitate a predării matematicii, deoarece majoritatea elevilor, părinților și chiar unii profesori considerau că această generalizare se poate obține cu minim de efort. Dar, hai să fiu mai direct: se credea că elevul trebuie „trecut" chiar dacă nu știa carte. Se stabilise o înțelegere mutuală, pe care am apreciat-o drept lipsită de etică, pentru a nu spune decît atît... Mentalitatea că „profesorul este obligat să mă treacă" nu avea nimic cu intenția și obiectivele „generalizării". De aceea, la începutul aflării mele în liceul din Constanța, nu m-am temut să las corigenți și chiar repetenți, și nu puțini, la matematică, elevi pe care i-am recuperat în anul următor, considerînd mai important pentru ei și pentru societate, soliditatea cunoștințelor căpătate în școală decît acel procentaj de absolvenți cu care, prin unele locuri, anumiți directori se mîndresc. Colectivul de profesori de matematică de la „Mircea cel Bătrîn" a fost preocupat de găsirea unei soluții și a găsit-o: organizarea de cercuri de profil în fiecare an de învățămînt, adică practic, încă patru ore de matematică. La clasele a 11-a și a 12-a participă cei mai talentați, pînă la vîrsta respectivă autoselecția spunîndu-și cuvîntul. Pentru noi, problemele se pun la clasa a IX-a, adică la cercul de inițiere în matematică, formă care nu exista și pe care noi am realizat-o. Scopul propus a fost antrenarea cît mai largă a elevilor anului I, deoarece resimțeam necesitatea de a acorda o șansă egală tuturor școlarilor, deoarece știam că absolvenții primilor 8 ani se prezentau cu o pregătire neomogenă, din motivele deja arătate. A trebuit să procedăm cu mult tact, pentru că acest contact al tinerilor cu matematica putea fi, și a și fost, în unele cazuri, șocant, ceea ce demonstrează pregnant justețea aprecierilor noastre în privința formalismului cu care fusese tratată „generalizarea" în unele școli. Liceul apărea, dintr-o dată, o scară de exigență amplificată. Dar aceasta era un secret numai pentru cine nu voia să știe că, urmîndu-și cursul firesc, școala trebuia să treacă și la o altă „generalizare", aceea a învățămîntului de 12 ani. „Ruptura" aceasta, în ordinea continuității, se impunea a fi evitată.

— Atenția acordată de dumneavoastră și de colegi matematicii nu împiedecează asupra pregătirii la alte discipline ? Nu uit că ați fost și diriginte la seria excepțională, din acest an.

— Cine învață bine la matematică se descurcă mai ușor și la celelalte discipline. Cataloagele o pot demonstra, pentru că, în fapt, noi formăm un model de gîndire logică, pe calea cifrelor, care devine o cale de înțelegere a altor materii. Îmi amintesc ce spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu : „În viitorul cincinal, învățămîntul va trebui să asigure formarea profesională a unui număr de două milioane de persoane, din care 250 000 tehnicieni, maiștri, ingineri și alte cadre de specialitate". Cine a zăbovit mai atent asupra acestor cuvinte a înțeles rolul care revine școlii românești și, implicit, profesorilor ei. V-ați referit la faptul că elevii mei au reușit la examenele unor institute de învățămînt superior, dar vă întreb : oare maiștrii și tehnicienii de azi și mai cu seamă cei de mîine, care au de manipulat instalații dintre cele mai moderne, mașini cu programare matematică, pentru a da un singur exemplu, nu trebuie să aibă o pregătire egală cu a viitorilor ingineri ? Dar muncitorii ? Putem accepta, cu conștiința împăcată, o alt fel de pregătire decît una unitară, pornind de la ideea meschină că unii elevi vor ajunge ingineri iar ceilalți „numai" muncitori ? Deprinzîndu-i pe elevi să înțeleagă problemele de matematică, să caute și să urmărească adevărul matematic, le cultivăm o viziune mai clară, mai precisă, asupra altor fenomene social-economice ale contemporaneității, îi obișnuim să-și conducă singuri procesul de autoinstruire, de autoexigență și de autodepășire.

— Ce credeți despre meditații, despre pregătirea specială a unui concurs ?

— Am luptat să nu-i las pe elevi să apeleze la meditații. M-am angajat încă de la început, în fața comitetului de părinți, să-i pregătesc pe copii astfel ca toți să poată concura cu succes la un examen superior. Știu totuși că unii elevi mergeau regulat, la o săptămînă ori două, la București, pentru lucrări de control, la alți profesori, devenind niște navetiști, de sfîrșit de săptămînă. Pînă în cele din urmă mi-au acordat un credit total.

— Vă rog să evocați perioada bacalaureatului și a examenelor la facultate, din acest an.

— O fac cu plăcere și emoție. Președintele comisiei, la liceul nostru, a fost un profesor universitar de la Institutul politehnic din București, desigur mirat de uniformitatea catalogului clasei la rubrica matematică. „Chiar toți sînt de 10" — s-o fi gîndit distinsul profesor. „Nici unul de 9,50, măcar ?" După corectarea și notarea lucrărilor s-a ajuns la o singură notă : cea maximă. De ce ? Pentru că elevii au respectat întocmai cele stabilite dinainte. Metoda noastră este aceea de a prezenta operațiile pe verticală și nu pe orizontală, cum se face de obicei. În plus, toate operațiunile și judecățile trebuie, obligatoriu, explicate. Astfel poți aprecia procesul de gîndire urmat de concurent. Așa se pune în valoare pregătirea acestuia. Știu că mulți m-au sfidat, la început, pentru ceea ce ei credeau a fi gratuitate, încăpățînare, rigiditate etc., ca de pildă „pretenția" mea în ceea ce privește prezentarea unei lucrări, în care pînă și semnul egal, sau altele, să fie așezate la o anumită înălțime, mereu aceeași, o „pretenție" care nu se justifică estetic, ci se înscrie într-o disciplină, într-un mod de organizare mergînd pînă la amănunt, într-o explicitare desăvîrșită a unui produs al gîndirii, care se înfățișează astfel, oricui, drept o oglindă clară a cunoștințelor elevului. În timpul examenului, dincolo de zidurile claselor, am început să rezolv eu însumi problemele și am constatat că, la geometrie se strecurase o greșeală. M-am agitat, am cerut să intru și să atrag atenția copiilor. Am întîlnit pe doi dintre ei, care ieșiseră deja. Îngrijorat, i-am întrebat de ce n-au epuizat, așa cum le-am cerut, întregul timp de gîndire ce li se acorda, iar ei mi-au răspuns că problema de geometrie era greșită, că ei au specificat în scris, pe teze, acest „amănunt", au operat schimbările necesare și au rezolvat, cu bine. În perioada examenelor la facultăți, aveam lecții aici, pînă la orele 11,00, după care luam avionul și mă repezeam la București, unde aveam întîlnire cu elevii, în Piața Universității, pentru a discuta problemele și a vedea cum le-au rezolvat. Am făcut cinci drumuri, adică 10, dacă adăugăm și revenirile la Constanța. Cei din provincie mi-au scris. Iată o telegramă: „Am venit, am văzut, am învins" semnată de frații gemeni Cătălina și Cătălin Luță, Gemai Memoicea și Dragoș Ionescu.

— Cine nu a intrat la facultate și de ce?

— O elevă care s-a prezentat la medicină. La politehnică nu ar fi eșuat.

— Clasa aceasta a fost selecționată ?

— A fost o clasă obișnuită. Elevi eminenți există și în alte clase, la colegii mei. Și în anii trecuți, între 85—90% dintre foștii mei elevi au reușit la examenele institutelor de învățămînt superior. Îmi amintesc că unii părinți au vrut să-și retragă copiii de la clasa mea, la început. Unul dintre aceștia a rămas totuși, iar la facultate, cu nota 3 la fizică a intrat totuși, deoarece la matematică a obținut un 9 și un 10. Ceea ce nu m-a scutit de reprosurile tatălui... care ar fi dorit doi de 10 !

— Ca faceți pentru dumneavoastră ca profesor ?

— Consider că de la debut și pînă la vîrsta de 50 de ani, statutul personal al profesorului este într-o permanentă modificare. De aceea, m-am prezentat, exact la termene, la toate cursurile de perfecționare, la toate examenele de grad și intenționez să-mi fac și doctoratul. Lucrez pentru mine 3—4 ore zilnic, ca și cum n-aș fi predat niciodată. Schimb problemele de la an la an.

— Ce este pereu în matematică ?

— Vai, iertați-mă, este un punct de vedere eronat. În matematică apar zilnic, atîtea noutăți ! Nu uitați : matematica operează cu infinitul ! Este ca un munte pe care cînd îl urci, simți tentația de a ajunge tot mai sus, cucerind un pisc după altul.

— Credeți ceea ce se mai spune și anume că fetele sînt mai puțin dotate pentru matematică ?

— Din clasa mea de 34 de elevi, 22 sînt fete. Trageți concluziile... În trecuta promoție, Angela Gherasim a fost finalistă și premiată la Întrecerile pe țară. Acum este profesoară de matematică. Alt exemplu. În acest an, însă, un băiat, George Maloreanu, a avut dreptul acordat de lege, de a-și alege facultatea fără examene, ca urmare a succeselor lui la Olimpiade. Și-a ales : fizica tehnică, adică ceva ultramodern și important pentru societatea de mîine.

— Creierul omenesc este un organ cu înclinații... matematice ?

— Este apt pentru matematică, pentru intuiție, avînd o extraordinară capacitate în fața lucrurilor abstracte și posibilitatea de a le materializa.

— Mobilul intim al muncii dumneavoastră este ambiția ?

— N-aș numi mobilul ambiție, ci mai curînd dorința de a demonstra în fața unei neîncrederi tipice oricărui început, că un profesor trebuie să dea totul elevilor săi alături de care își petrece trei sferturi din viață, adică, cu alte vorbe, să se împlinească pe sine.

EMANUEL VALERIU

Autoreparația celulară

Doctorul vîlcean Octavian Udriște propune, pe baza cercetărilor sale care constituie priorități mondiale, un nou front de atac împotriva bolii canceroase

— Stimate tovarășe doctor Octavian Udriște, cu vreo două luni în urmă v-am adresat niște întrebări, prilejuite de apariția, în Editura științifică și enciclopedică, a cărții dv. „Gena ancestrală și originea cancerului". V-am reprodus răspunsurile în numărul din 3 august a.c. al „Flăcării". În aceste răspunsuri — care sintetizau teoria dv. asupra genezei cancerului, prioritară pe plan mondial — ați pomenit, la un moment dat, despre un „al doilea front" al luptei anticanceroase. Un front ce s-ar putea deschide, din cîte am înțeles, pe baza ineditei dv. teorii asupra cancerului și, evident, a cercetărilor și rezultatelor pe care le-ați obținut. Mai mulți cititori ne-au scris, cerîndu-ne amănunte. Ce înseamnă acest „al doilea front"?, ne întreabă ei. El îl exclude oare pe celălalt, pe cel cunoscut, adică pe cel al terapiei imune, al citostaticelor, al iradierii?

— Nu îl exclude, ci îl împlinește.

— După cîte știm, acel — convențional numit — „prim front" se caracterizează prin destrucția celulelor canceroase și prin exereza chirurgicală. Frontul propus de dv. distruge și el ceva?

— Frontul pe care-l propun nu are un scop destructiv. Scopul lui e de a repara sistemul respirator al celulei, cum și patrimoniul ei genetic.

— Mai concret, ce vrea să însemne asta?

— Ca să înțelegeți, permiteți-mi să reamintesc niște elemente ce stau la baza teoriei expuse în cartea mea. Celulele aerobe (celulele care respiră) dispun de două mecanisme de extragere a energiei din alimente: un mecanism ancestral, așa-numita glicoliză anaerobă (mecanism cu potențial electronegativ) și respirația (mecanism cu potențial electropozitiv). Pentru realizarea structurilor și funcțiilor celulare specializate nu e suficientă energia furnizată de glicoliză. De aici, importanța covîrșitoare a mecanismului respirației celulare. Toți factorii cancerigeni, așa cum aminteam și în mai vechiul nostru interviu, sînt factori de stress, care posedă o remarcabilă capacitate de agresiune antiinformațională, adică de distrugere de substanță genetică și de proteine specifice. Transformarea canceroasă a celulei implică regenerări reparatorii. Dar, sub acțiunea factorilor cancerigeni, procesul regenerării nu decurge în mod obișnuit, adică nu se realizează complet, nu se finalizează, creîndu-se astfel posibilitatea unei activități dezlănțuite a grupului de gene ancestrale și bineînțeles a genei cancerului, genă pe care, după cum demonstrez în cartea mea, viața o poartă în sine încă de la origine. Potrivit dovezilor, o leziune, în oricare țesut sau organ s-ar produce, reprezintă, la început, o masă electronegativă, adică exact mediul reducător și hipoxic propice proliferării celulare anaerobe (celula anaerobă fiind celula care nu respiră oxigen molecular). Așa se explică de ce întotdeauna celulele implicate în regenerare, sub incitația mediului electronegativ al leziunii, se „dediferențiază", își pierd caracterele specifice, restringîndu-și expresia genică în limitele programului ancestral, apărînd ca blastocite, adică celule embrionare nediferențiate. Nu este vorba, cum greșit s-ar putea crede, de o regresie ontogenetică, de o derulare inversă a timpului biologic, ci, pur și simplu, de un refugiu genetic, necesar celulei pentru a supraviețui. În aceste condiții, celulele aflate în regenerare funcționează pe baza mecanismului glicolizei anaerobe, despre care am vorbit mai înainte, și a autoreglării primitive. Spre deosebire de regenerarea reparatorie obișnuită, în care celulele despre care vorbim se „rediferențiază" (pe baza mecanismului de respirație ce asigură energia necesară reexprimării genelor specifice pentru tipul celular respectiv), regenerarea reparatorie, sub acțiunea agentului cancerigen, este frînată. Blocarea are loc în așazisa „perioadă critică", perioada care începe imediat după diviziunea celulară anaerobă și în care celulele trec în stadiul diferențierii. De fapt, în aceasta constă cheia cancerizării. Lucrul acesta l-am comunicat oficial, în premieră mondială, în 1962. În „perioada critică" amintită, celulele prezintă o mare sensibilitate față de acțiunile factorilor de stress (chimici, fizici, biologici, psihici). Acești factori de agresiune celulară dereglează lanțul respirator prin care celula vie își obține maximum de energie provenită din alimente.

— Spuneați, la începutul discuției noastre, că unul din scopurile celui de-al doilea „front" anticanceros propus de dv. este repararea sistemului sau lanțului respirator al celulei maligne. Chiar poate fi reparat?

— Da.

— Pe ce vă întemeiați această convingere?

— Pe date experimentale concrete care atestă că lanțul respirator, în celula canceroasă, este deficitar nu numai în privința enzimelor de respirație din catena electropozitivă (a citocromilor), dar și în zona de potențiale redox (de oxidoreducere), cuprinsă între minus 0,04 V și plus 0,04 V. Acesta este intervalul în care se face trecerea de la sistemele electronegative la cele electropozitive.

— Puteți realiza această trecere? Vreau să zic, chiar puteți repara această punte de transfer de electroni?

— Da. Și sper cu prioritate mondială.

— E numai o speranță?

— În condiții propice de lucru această speranță ar putea deveni o certitudine.

— Ce anume condiții v-ar trebui?

— Laborator adecvat scopului nostru și un colectiv competent de lucru.

— Ați cerut cuiva aceste condiții?

— Le-am propus în cartea mea, spre atenția forurilor în drept. Le aștept cu nădejdea că mi se vor acorda cît mai repede, fiind vorba de o problemă de cel mai acut interes.

— Pe lîngă repararea lanțului respirator, în țelurile „frontului" dv. intră, spuneați, și repararea patrimoniului genetic. Asta cum o realizați?

— În urmă cu peste 14 ani am încercat, pentru prima dată pe plan mondial, terapia cancerului uman cu ADN uman din țesut sănătos, prin care urmăream un transfer de program genetic normal într-o celulă cu deficit în substanța genetică. A fost un început. La ora actuală, această metodă poate fi integrată într-o nouă știință, cu imense perspective, care este ingineria genetică. Pe baza progreselor tehnice realizate în acest domeniu atît de fascinant ca și pe baza gîndirii mele actuale, consider că pe lîngă mecanismele de autoreparație a ADN-ului celular (prin care celula își repară singură leziunile în substanța genetică dacă acestea se află doar într-un singur lanț din dubla elice a ADN-ului), s-ar putea interveni cu eficiență prin folosirea ADN-ului propriu, extras din celule sănătoase ale bolnavului de cancer. Din cîte știu, acest lucru încă nu s-a încercat.

— Dv. îl puteți încerca?

— Da. Cu toată convingerea.

— În ce condiții?

— În cele pe care vi le-am spus, cînd discutam despre repararea lanțului respirator celular.

— Cu aceste două metode, componente ale „frontului" anticanceros propus de dv., s-ar putea vindeca și cancerul aflat în stadii evoluate?

— Prin depistarea unui cancer în stadii incipiente, chiar și cu mijloacele actuale, se pot obține rezultate de-a dreptul excepționale. Pentru vindecarea unui cancer surprins în stadii avansate, cu tumori voluminoase, cu metastaze multiple, sînt necesare, pe lîngă intervenția celui de-al „doilea front" propus de mine, și exereza chirurgicală, cum și alte metode de eliminare a masei tumorale. Vă amintesc, în același timp, că, în stadii avansate, abordarea tumorilor cu diferite substanțe citostatice întîmpină, nu de puține ori, greutăți, prin imposibilitatea ca substanța respectivă să ia contact cu toate celulele canceroase. Aceasta, din cauza deficienței de irigație sanguină a unor zone intratumorale. Revenind la întrebarea dv., răspunsul meu este optimist. Spun aceasta, deoarece metodele propuse de mine sînt capabile să abordeze celulele canceroase răspîndite în întregul organism. Asta, întrucît extirparea masei tumorale nu exclude diseminarea celulelor canceroase în organism, pe căile sanguină și limfatică. Așadar, metodele mele vin să suplinească unele deficiențe existente în tratamentul complex actual al cancerului.

— După cîte înțelegem, vă împărțiți răspunderile cu chirurgii, nerespingînd exereza operatorie. Asta, pe de o parte. Pe de altă parte, parcă ați zis ceva nu tocmai bun despre citostatice. Dar s-o luăm pe rînd. Așadar, vă împărțiți răspunderile cu chirurgii?

— Da. Dealtfel, se știe, în prezent, că terapia imună (adică de respingere a tumorii) nu poate încă să distrugă tumorile voluminoase, cît privește terapia prin iradiere, se pot obține rezultate foarte bune cu condiția ca să fie distruse celulele de origine ale tumorii. Și, bineînțeles, în faza preinvazivă a cancerului în întregul organism.

— Dar citostaticele? Despre ele ce spuneți?

— Ele, cum cred că știți, prezintă un serios inconvenient, acela de a produce efecte secundare asupra celulelor sănătoase. Acest inconvenient ar putea fi de asemenea combătut prin aplicarea metodelor „frontului" anticanceros propus de mine în acest caz, celulele sănătoase ar fi foarte bine protejate.

— Revenind la împărțirea răspunderilor: putem deci nota că nu refuzați conlucrarea cu mijloacele actuale de terapie anticanceroasă?

— Bineînțeles că nu refuz. Dealtfel, mergînd mai departe, vă rog să notați că și inconvenientele terapiei prin iradiere ar putea fi contracarate eficient prin protejarea patrimoniului genetic și a lanțului respirator în celulele sănătoase ale organismului cancerizat. Aș mai aminti, la acest punct al discuției noastre, că, la patru ani după comunicarea oficială a metodei mele de terapie a cancerului uman cu ADN, doi cercetători francezi au aplicat cu rezultate foarte bune ADN înalt polimerizat, asociat cu iradiere sau cu chimioterapie anticanceroasă.

— Înțelegem, din tot ce ne-ați spus, că leacul cancerului s-ar afla chiar în noi.

— Organismul uman dispune de un puternic sistem de imunosupraveghere anticanceroasă, prin care poate depista și lichida celulele maligne, precum și zecile de mii de celule cu diferite defecte genetice care, foarte frecvent, apar în organism. Este adevărat că celulele canceroase ca și embrionii umani elaborează substanțe prin care se sustrag din fața acțiunii de respingere a anticorpilor și macrofagilor. Totuși, organismul uman dispune de mari posibilități pentru protejarea patrimoniului genetic și a sistemului de respirație celulară. Apariția cancerului este posibilă numai după înfrîngerea barierelor naturale (anticorpi, macrofage etc.). Ținînd seama de faptul că, în aceleași condiții cancerigene nu toate organismele devin victimele acestui flagel, reiese clar că baterilile biologice, biochimice și biofizice ale organismului uman sînt totuși în cele mai multe cazuri eficace în prevenirea cancerului. Metodele mele se înscriu, după cum cred că ați remarcat, în însuși datul viu al vieții. Ele preconizează utilizarea unor substanțe biologice naturale, deci perfect integrabile în celulele canceroase, cu scopul de a le complini deficiențele. Altfel spus, dintr-o celulă blocată în stadiul primitiv realizăm o celulă diferențiată, normală. Așadar, leacul cancerului nu trebuie căutat prea departe, el se află în noi.

I. OLTEANU

„Reg-Oil" sau triumful unei idei

Lungă și întortocheată este povestea instalației cunoscute sub numele „Reg-Oil". A fost brevetată în 1972, dar se cuvine să spunem că instalația, într-o formă simplă, acționată manual, a fost construită și folosită încă din anii 1948—1949, iar în anul 1969, la Navrom Constanța, a fost montată o variantă îmbunătățită, mecanizată, în stare de funcționare și la ora actuală. A urmat apoi momentul brevetării, pentru ca un an mai tîrziu, adică în 1973, la Bruxelles (Salonul mondial de invenții) și la Nancy (Salonul concurs internațional de invenții) să cucerească două medalii de aur. În același an, la solicitarea unui grup școlar din domeniul materialelor de construcții, autorul invenției, inginerul Adalbert Stoica, confecționează în atelierele școlii, în baza unui contract ferm, 20 de instalații care, repartizate beneficiarilor, dau rezultate excelente. În anul 1974 fabricarea este preluată de Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău, care o expune la Salonul TIB-'74 și produce 33 de instalații. Între timp „Reg-Oil" este brevetat în numeroase țări cu o recunoscută tradiție industrială: Anglia, R.F.G., Italia, Franța, Elveția, Belgia, Japonia etc.

Cam aceasta ar fi, pînă la ora actuală, povestea unei instalații distinse cu două medalii de aur, instalație față de care unii specialiști și-au afirmat, chiar și în scris, neîncrederea. Ultimul argument care infirmă asemenea afirmații, contrazise din capul locului, de cele două medalii de aur, de brevetarea în numeroase țări a invenției inginerului Adalbert Stoica, precum și de buna funcționare a instalațiilor produse pînă la ora actuală, ar reprezenta-o, zicem noi, expunerea unui prototip la actualul TIB-78. Autorul prototipului expus, Întreprinderea de utilaj chimic din Borzești, a transcriem din nota de prezentare a agregatului de regenerare tip „Reg-Oil": Agregatul tip „Reg-Oil" este destinat regenerării uleiurilor minerale neadditive și aditive utilizate la întreținerea mașinilor și utilajelor din industria constructoare de mașini, transporturi rutiere și navale. etc., asigurînd un preț de cost deosebit de avantajos și recuperarea în proporție de 80 la sută a uleiurilor uzate, acestea redobîndindu-și calitățile inițiale. Instalația prezentată asigură regenerarea a 600 litri ulei uzat în 8 ore de regim de lucru semiautomatizat. În programul de fabricație pentru viitorii ani sînt prevăzute agregate de acest tip, fixe sau mobile, cu capacități între 60—1200 litri / 8 ore, în regim de funcționare, de la manual la semiautomatizat. Întreprinderea asigură informații complete privind utilizarea acestui agregat, punerea în funcțiune, școlarizarea personalului de exploatare și livrarea pieselor de schimb.

S-au desprins, credem, suficient de clar, din această simplă descriere a agregatului, eficiența și randamentul unei invenții pe care inginerul Adalbert Stoica, de aproape 30 de ani, se tot străduiește să o valorifice.

Să mai notăm că, în unele cazuri, uleiul regenerat cu pămînt decolorant este chiar mai bun decît cel inițial, dar mai ales să subliniem că o astfel de instalație reduce cheltuielile de cost în oricare întreprindere industrială, plus faptul că exploatarea sa este extrem de simplă, personalul se poate califica la locul de muncă.

Revenind la prototipul expus la TIB-78, să mai notăm, potrivit declarațiilor inginerului șef al Întreprinderii de utilaj chimic din Borzești, Dan Petre, că ideea expunerii și-apoi a fabricării acestui produs a fost îmbrățișată cu mult entuziasm chiar de către directorul întreprinderii, inginerul Constantin Uzum, că prototipul a fost executat într-un timp record de către inginerul Emil Lemnaru, maistrul Constantin Botezatu și muncitorul specialist, șef de echipă, Vasile Popa. După spusele aceluiași interlocutor, agregatul va suporta în continuare, într-un timp de cel mult două luni, substanțiale modificări în ceea ce privește automatizarea funcționării sale, conform celor mai noi și mai pretențioase cerințe în domeniul automatizării, respectîndu-se, bineînțeles, principiul de funcționare propus de inventator. Se așteaptă în acest sens colaborarea și aportul inginerului Ion Chiotîrcă, automatistul întreprinderii, precum și experiența inginerului Traian Costin, de la Combinatul petrochimic din Borzești, specialist în rafinarea țițeiului și deci implicit, a uleiurilor.

Aceștia sînt, cu alte cuvinte, oamenii care, iată, într-o adevărată luptă cu inerția s-au încumetat să ducă la împlinire o valoroasă idee, care este instalația numită „Reg-Oil".

VICTOR NIȚA

O descoperire deosebită

Săpăturile efectuate de cercetătorii Muzeului județean Sîntu Gheorghe în acest an au vizat cercetarea neoliticului în Transilvania și în Moldova, în special cultura Cucuteni-Ariușd. Continuînd activitatea începută pe șantierul Ariușd, unde anul trecut a fost descoperit locul cuptoarelor de ars oale, specialiștii au avut surpriza să identifice, după cum ne-a declarat renumitul arheolog Szekey Zoltan, directorul muzeului, un complex de 11 cuptoare, din care nouă de formă rotundă, cu diametrul de un metru.

Descoperirea pentru prima oară a unor astfel de cuptoare are o valoare deosebită atît prin ansamblul în sine (un complex de cuptoare de acest fel nefiind semnalat în altă parte), cît și prin bogăția vaselor scoase la iveală — au fost recoltate vase întregi —, prin posibilitățile oferite de a studia cunoștințele tehnice necesare confecționării și arderii unei ceramici de factură superioară, prin posibilitățile de investigare a purtătorilor acestei culturi neolitice în țara noastră. De fapt, dacă anul trecut au fost cercetate sistemele de apărare, anul acesta cercetarea s-a axat mai mult tocmai pe cercetarea problemelor tehnicii arderii ceramicii, pe implicațiile care le-au avut aceste tehnici asupra formării conștiinței omului din neolitic și a evoluției sale.

Săpăturile efectuate în colaborare cu Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași pe șantierul de la Mainaș-Băi au oferit alte surprize. Este vorba de descoperirea unor resturi de locuințe datînd din aceeași epocă, de fapt un complex cu două nivele de locuire, un bogat material ceramic, obiecte de uz casnic ș.a. De menționat că o parte din aceste descoperiri (trei cuptoare au fost demontate și urmează a fi reconstituite în cadrul secției de arheologie) vor fi puse la îndemîna cercetătorilor și a publicului.

Totodată, se continuă săpăturile la o așezare din epoca bronzului, la una din La Tène-ul dacic și la un cimitir din feudalismul timpuriu, rezultatele de pînă acum anunțînd și aici noi descoperiri de o valoare deosebită pentru cunoașterea istoriei poporului nostru.

CORNEL GALBEN

Ultimul interviu al savantului Ștefan Odobleja

Cititorii se vor întreba, desigur: de ce un interviu postum? Răspunsul poate părea ciudat, deși el este cît se poate de real și de justificat: starea în care l-am găsit pe savantul român din Drobeta-Turnu Severin era atît de neobișnuită, încît redarea unei convorbiri axate exclusiv pe probleme științifice, fără relatarea condițiilor mai mult decît precare în care acest om de excepție își trăia ultimele săptămîni de viață, ar fi fost o împletate cel puțin profesională... Inevitabilul însă s-a produs, doctorul Odobleja lăsînd în urma sa urmașe regrete și mișcînd numeroase conștiințe, chiar și dintre acelea care, atîta vreme cît trăise, nu se simțiseră încărcate de responsabilitate în fața geniului său.

Ne facem o parte a datoriei noastre reproducînd scurta convorbire purtată cu medicul mehedințean, savantul Ștefan Odobleja.

Întrebat despre vîrstă, savantul răspunde într-un fel ciudat, anticipîndu-și apropiatul sfîrșit, pe care-l presimțea: „În octombrie, dacă trăiam, aș fi împlinit 76 de ani". Răspuns tragic, apropiat de realitate, moartea sa producîndu-se în luna septembrie.

— Cum puteți vorbi cu atîta degajare despre propria dumneavoastră existență?

— Nu sînt un emotiv. Calculez totul la rece. Pe front era să mor de mai multe ori. Deci viața de care m-am bucurat de atunci a fost un supliment gratuit. N-am de ce să mă plîng...

— Cum priviți editarea operei dumneavoastră capitale „Psihologia consonantistă" în limba română?

— Mai întîi o precizare: preocupările mele în această materie au fost luate în evidență de către specialiștii români și străini, cu multe rezerve. Era, acum îmi dau seama perfect, prea devreme pentru ei. În plus, numele meu nu inspira destulă încredere... Întreaga atenție a lumii științifice, mă refer la domeniul pe care l-am cercetat, se axa în special asupra altui fenomen, cunoscut sub numele de „Feedback" care se bazează pe ceea ce se numește „circularitate". Prioritatea mondială i-a fost recunoscută, pînă la urmă, în cibernetică, lui Norbert Wiener. În mod unanim, adică și de către compatrioții mei. (Între timp, la Congresul de la Amsterdam, ținut în ajunul decesului doctorului Ștefan Odobleja, lumea științifică a corectat acest punct de vedere recunoscîndu-i medicului român o parte din imensele sale merite, n.n.)

— Chiar toată sufiarea științifică a fost nereceptivă în ceea ce vă privește?

— În cea mai mare parte. Profesorul dr. inginer Mihai Drăgănescu a preluat comunicarea mea, dar n-aș mai vrea să-l deranjați. Au făcut-o poate prea mulți și mă tem de un abuz. La 24 aprilie 1975, Academia Republicii Socialiste România, mi-a consacrat o ședință specială, unde m-am explicat. Eram ca un om căruia i se cere să se apere. Deși trecuseră anii, am rămas cu impresia că cei care mă ascultaseră își formaseră impresia că eram prea îndrăsnet. Atunci mi-am dat încă o dată seama, cu putere, că există o rezistență. Poate nu în ceea ce mă privește personal. Poate pentru că nouă se impune foarte greu, mai ales cînd el capătă un caracter revendicativ, după ce în conștiința oamenilor pătrunsese ideea prioritățil marelui savant american Norbert Wiener. Presa m-a susținut, din cînd în cînd.

— De unde, în acest caz, atîta rezistență?

— De unde nu mă așteptam. Un fost coleg de liceu și de facultate, azi academician, a cerut să nu se scrie despre mine. În privința atitudinii adoptate, față de mine, am observat mai multe lucruri. De pildă, nu numai reținere, ci chiar ostilitate. Referința îl privește pe un profesor care a încercat să-și mascheze reaua voință în diplomație, afirmînd că cibernetica nu provine din psihologie. Premisele, susțineau opozanții, nu au nimic cu concluziile. Opinia mea a fost că ședința de la Academie s-a făcut nu pentru o lămurire a cercurilor științifice, ci pentru închiderea „cazului" Odobleja. Tot atunci, am remarcat că se ridicau tot felul de supoziții, ca cea a dr. Danielopolu, privind, în special mecanismul circular, în fapt discu-

tîndu-se problema mea, însă pe ocolite... Mi s-a recunoscut „generalizarea" în materie. Curios mi s-a părut că această, numită de dinșii „generalizare", se produsese cu 10 ani înaintea descoperirii atribuite lui Wiener! Ce ziceți? Interesant ori curios? Cînd veți merge acasă, vă rog să deschideți lucrarea mea la pagina 1211 și veți întîlni acolo toate atributele cibernetici. Nu lipsește nici unul din cele 40—50. Dar hai să trecem peste această concurență, deși este incorectă. Cred că nu oamenii sînt de vină, ci lipsa lor de a putea înțelege ideile exprimate de mine. Eu mă bucur sincer că profesorul la care m-am referit vorbește și scrie mult despre cibernetică, fiind un promotor în materie de popularizare a acestei științe, dar privitor la obiecțiile sale, socot că ar fi fost interesant să știe că nici Wiener nu a devenit ceea ce se zice că a devenit, adică „părintele" ciberneticii ca matematician, nici ca profesor între ingineri, ci după ce, poate din întîmplare, s-a rătăcit într-un cerc de doctori care țineau o ședință la Boston într-un... restaurant! Hai să-i cităm și pe Socrate și pe Platon, ca lista să fie aproape completă. Dr. Rosenblood, neuro-fiziolog, a colaborat cu medicina, într-un mod, dacă vreți improvizat, psiholog era, în totul un element excepțional, care la 17 ani își dăduse doctoratul, un copil precoce care a înțeles filosofia de la o vîrstă foarte fragedă. O să vă întrebați pentru ce pledez? O să reiasă îndată. Știți care sînt primele cuvinte cu care începe cibernetica lui Wiener? Să vi le spun: ele se referă la colaborarea și studiul întreprinse cu Rosenblood. Cibernetica este o operă de colaborare între cei doi. Cît despre cartea aflată acum în tipar la Craiova, ea va fi o legătură între psihologie și cibernetică, pe înțelesul mai larg. Am vrut să scriu o psihologie foarte simplă, cu observații personale, dar m-a reținut teama că pentru psihiatri originalitatea este un semn de nebunie... Cît despre „Psihologia consonantistă", scrisă pe cînd eram medic militar la Regimentul 17 infanterie din Lugoj, eram conștient că aduc unele lucruri noi, poate nu absolute, dar noi, în orice caz. Ele au putut fi cunoscute și de alții chiar din timpul tipăririi care, deși executată în țară, a aparținut, ca editare, unei firme franceze. Încă în 1938, după 1 august, lucrarea mea circula la Paris fiind oferită unor edituri. Îmi amintesc cu nostalgie și umor...; întîrziat, că lucrarea fusese proiectată să aibă un singur volum, dar, la 1 mai 1939, fusesem avansat — după 11 ani! — căpitan și apoi mutat disciplinar la o garnizoană foarte izolată suspectat de a fi comunist deoarece aveam convingeri materialiste. Astfel am cîștigat un timp prețios pentru studiu și pentru amplificarea lucrării. Cartea apărea, la acea vreme cînd Petrache Lupu făcea „minuni" la Maglavit, ca ultra-materialistă și pica rău în acea atmosferă mistică susținută și oficial. Vă dați seama că, ginditor fiind, nu mă puteam apăra de... materialism. Volumul 2 al „Psihologiei consonantiste" l-am trimis tiparului prin poștă. Cam asta a fost istoria.

— Actuala lucrare, în curs de apariție, a avut o istorie la fel de agitată?

— Știu eu ce să zic? Am predat-o acum 4 ani edituri, după ce tatonasem toate argumentele adversarilor mei, elaborînd un studiu comparativ între psihologia consonantistă și cibernetica așa cum este ea cunoscută din 1948. Acum, editura mă ajută din toată inima. A aflat, probabil, că nu mai am mult de trăit. Subliniez însă că în noua lucrare mă rezum la un studiu comparativ și că nu-mi revendic paternitatea ciberneticii. S-o facă alții, dacă vor crede de cuviință. Dealtfel, cibernetica a căpătat multe definiții. E concepută în diverse moduri. Am încercat să le expun pe toate, am demonstrat, cred convingător, că nu sînt contradictorii, ci complementare. Fiecare dintre coautori a văzut o altă fațetă a aceleiași probleme. Fațete reale și care se impuneau a fi înglobate într-o definiție cît mai cuprinzătoare, care să le unifice într-un tot unitar. Observ însă că tocmai acest aspect, al generalizării tuturor cunoștințelor și exprimărilor cunoscute, converg spre psihologia mea.

— De unde atîta putere de muncă, o astfel de capacitate de documentare?

— Am fost un șoarece de bibliotecă. Nici nu vă imaginați unde se pot găsi informații! Chiar și într-o umilă bibliotecă dintr-un sat îndepărtat, prin casele oamenilor și chiar printre cărțile uitate în rafturile unui regiment de infanterie... Să nu vă surprindă, dar mai am încă șapte lucrări nepublicate. Am umblat, în tinerețe, prin clinici mari românești. Am urmat cursuri cu profesorul Bagdasar, l-am audiat pe Noica. Am avut înclinație spre neurologie dar am ajuns medic internist. Să nu uit: un om care a contribuit la popularizarea ciberneticii și care nu m-a uitat a fost dr. Victor Săhleanu.

— De cînd sînteți bolnav și de ce vă aflați aici și nu pe un pat de spital, iertați-mi indiscreția...

— M-am îmbolnăvit tocmai cînd mă făcusem sănătos, adică după ce scăpasem de reumatism la un genunchi. Probabil că mi s-a mutat acum la ficat. Vă dați seama că glumesc, nu? Am fost internat la Spitalul militar central din București, dar nu m-am acomodat cu tratamentul care mi se aplicase și m-am întors aici. Cei din jurul meu, inclusiv băieții mei, sînt ocupați cu ale lor. Eu am nevoie de liniște, ca să gîndesc și să scriu.

Aici s-a oprit convorbirea cu dr. Ștefan Odobleja, după mai puțin de 20 de minute, deși acest om era capabil să povestească zile întregi. Dar, în camera sa, cu o „scenografie" pe care nici cel mai îndrăzneț pictor n-ar fi putut-o imagina (un „pat" foarte înalt, de fapt o cutie de lemn, suspendată pe patru pari nedați la rindea, cu o scăriță tot din scînduri, cu două trepte, pe care bolnavul putea coborî, cu o masă acoperită cu tot ce vrei și nu vrei, manuscrise, cu un fir de sîrmă, venind de afară și la capătul căruia atîrna un bec de 40 wați, apăruse, pe lîngă poeții Ioan Șerban și Valeriu Ârmeanu — cel dintîi gazetar care a scris, acum cîțiva ani în „Tribuna" din Cluj-Napoca, despre dr. Șt. Odobleja, cu care veniserm aici — vechiul ziarist mehedințean Ion Stroe-Oancea, prieten apropiat al medicului Odobleja, aducîndu-i, într-un șervețel de hîrtie, o pereche de crenvurști, poate cel mai contraindicat aliment în starea de comă hepatică în care se afla, evident, marele savant.

— Ce să-i faci? se întreba Ion Stroe-Oancea. M-a rugat să-i aduc crenvurști, că i s-a făcut poftă. Nu puteam să-i refuz.

Amănunt care spune multe despre atenția ce i se acordă, pe plan local, acestui om de excepție care a fost și va rămîne medicul român Ștefan Odobleja.

EMANUEL VALERIU

NOTA REDACȚIEI

Nu este mai puțin adevărat că nici reporterul nostru Emanuel Valeriu nu era trimis de redacție la marele savant pentru a asista cum i se aduc doi crenvurști. Reporterul trebuia să știe că rolul gazetarului comunist e altul. În orice caz nu acela de a culege răspunsuri pentru un interviu postum, în orice caz nu acela de a asista neputincios și complice la mizeria în care prea tîrziu vine să spună cititorilor că se zbătea o minte de geniu. Și dacă revista Flacăra are dreptul să se mîndrească, și-și va păstra acest drept, că se află la originea descoperirii și susținerii unor oameni valoroși din această țară nu e nici un titlu de mîndrie pentru noi, ci din contră, un titlu de imensă tristețe, că un reporter al nostru aflat în vecinătatea unei stări rele de lucruri, nu a sesizat și nu a luptat din toate puterile pentru ca acea stare să înceteze. Nu sîntem vînători de erori ale altora, și trebuie să încercăm mereu a îndrepta răul cînd mai este cu putință, a-l demasca și a lupta pentru eradicarea lui fără milă atunci cînd el păgubește valori ale tuturor. De aceea la fraza ultimă a reporterului „care spune multe despre atenția ce i se acordă pe plan local acestui om de excepție care a fost și va rămîne medicul român Ștefan Odobleja" mai avem de adăugat și că o atenție concretă, reală și pătrunsă de un adevărat spirit umanist și revoluționar s-ar fi cuvenit să acorde reporterul informîndu-și atunci redacția și cititorii și luptînd atunci pentru ca viața marelui Odobleja să fie cît mai lungă și trecerea cît mai demnă.

ADRIAN PĂUNESCU

Reuniune parodontologică la Focșani

Nu demult, sala mică a Casei de cultură din Focșani a găzduit, în condiții de excelentă organizare, o interesantă manifestare științifică, în cadrul căreia s-a procedat la o primă și responsabilă analiză a activității desfășurate, la București și în teritoriu, de medicii stomatologi reciclați în parodontologie după metoda și concepția operatorie originală a doctorului Grigore Osipov Sinești. Altfel spus, foști cursanți ai unei specializări de scurtă durată efectuată pe lîngă Centrul de parodontologie „Bucur" din Capitală, reprezentanții celor 14 unități de profil existente în țară, la București, Brașov, Bacău, Rîmnicu Vîlcea, Craiova, Baia Mare, Brăila, Focșani, Miercurea Ciuc, Oradea, Arad, Piatra Neamț, Urziceni, și Timișoara, s-au reîntîlnit la Focșani spre a dezbate chestiuni legate de prezentul și viitorul meseriei lor. Se cade să spunem că alegerea orașului vrîncean ca loc al reuniunii n-a fost întîmplătoare, la Focșani muncind, în incinta unui punct parodontologic sprijinit de organele locale și dotat cu întreaga aparatură necesară, tînărul medic Dan Alexandru Taban, unul din cei mai talentați și mai perseverenți emuli ai doctorului Osipov Sinești.

Manifestarea nu s-a bucurat numai de prezența parodontologilor specializați la „Bucur", ci la ea au luat parte numeroși stomatologi din județul Vrancea și din împrejurimi, la cererea cărora Grigore Osipov Sinești a reluat, prin intermediul unui film și al cîtorva planșe, principiile de bază ale metodei sale operatorii, explicînd amănunțit în ce constau noutatea ei și succesele sale terapeutice. În continuare, au fost ascultate mai multe comunicări științifice, cele mai interesante aparținînd doctorilor bucureșteni Ion Chirman („Chirurgia parodontologică") și Mihaela Ghioldus („Metodologie practică parodontologică în unitățile stomatologice"). S-au înscris la cuvînt, împărtășind din experiența lor, stomatologii Elena Ionescu (Craiova), Lucian Berariu (Brașov), Maria Stan (Urziceni), Nicolae Sabău (Miercurea Ciuc), Nicolae Cotinghe (Baia Mare), Ion Bucur (Bacău), alții, subliniind cu toții atenția deosebită acordată activității parodontologice de forurile medicale din orașele și județele respective, ajutorul primit, dar amintind și de unele rezerve manifestate ici-colo față de impunerea noii metode terapeutice, rezerve cel mai adesea spulberate prin obținerea de rezultate concrete, superioare, în tratarea bolnavilor de parodontopatii.

Întrunirea a fost salutată de doctorul Enache Tudorache, directorul Direcției sanitare a județului Vrancea, de conferențiarul doctor Angela Haimovici, șefa Clinicii de terapie buco-dentară a Facultății de stomatologie din Iași, de profesorul doctor docent Memet Gafar, șeful Catedrei de odontologie și parodontologie a Facultății de stomatologie din I.M.F. București. Ultimul dintre aceștia, o autoritate în stomatologia noastră, ne-a declarat că a fost plăcut surprins de cadrul sobru și pertinent al manifestării, în timpul căreia s-a evaluat o concepție recunoscută de-acum pe plan național și internațional, concepție pe care dînsul, sprijinitor mai vechi al generalizării ei, a inclus-o în cursul universitar pentru anul V și pe care, în măsura în care a avut la dispoziție materialele specifice (biostimulatorii „Os minerale", apa de gură „Ossidenta"), a folosit-o practic în clinică. Socotind că nu toate îmbolnăvirile parodontului pot și trebuie tratate prin „operația Osipov", profesorul Memet Gafar a insistat asupra noutății acesteia, remarcînd totodată că unul din meritele ei, precizat în cursul reuniunii de la Focșani, consta în recunoașterea deschisă și obiectivă a limitelor, nu toate cazurile de parodontopatie putînd fi rezolvate cu ajutorul metodei operatorii în discuție. Ajunși în acest punct, e de datoria noastră să insistăm asupra faptului că, în ciuda progreselor înregistrate în ultimul timp, există încă unele poticneli în extinderea unei metode a cărei eficiență terapeutică a fost concludent demonstrată, mai întîi de către inițiatorul ei, apoi de către elevii acestuia.

Totodată, se cere de urgență rezolvarea problemei apei de gură „Ossidenta", a cărei producere industrială este apreciată de inventator ca nefiind în concordanță cu formula chimică originală, precum și a biostimulatorilor „Os minerale", a căror fabricație trenează de atîta vreme.

În sfîrșit, pentru a pune punct relatării noastre, să amintim că, la cîteva zile după întîlnirea din capitala Vrancei, Grigore Osipov Sinești a plecat în Grecia, ca invitat al Academiei elene de medicină, pentru a expune noua orientare în parodontologie, acțiunea de la Atena urmînd altora asemănătoare, susținute la Roma, Paris, Madrid, Berlinul occidental și Viena.

EMIL NEGOIȚA

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Gurusläul se vestește ochiului de departe, din chiar hotarul Zalăului, de la vreo 14—15 kilometri de capitala Sălajului. Îl vestește un monument, un superb edificiu de piatră, înalt de 26 de metri, unul din cele mai frumoase ale artei noastre monumentale, unul din cele prin care arta noastră monumentală împlinește, într-adevăr, măsurile mari.

E așezat pe o culme de deal, Dealul Măcesilor, mai numit și „Dealul lui Mihai Viteazul". Pe acest deal, la 3 august 1601, a fost statul-major al Viteazului în marea bătălie a Gurusläului. Acea mare, patetică bătălie a Gurusläului, de două ori mare, de două ori patetică pentru noi. Cea prin Mihai pribeagul, reintors de la curtea imperială cu obrazul aspru, cu barba încărunțită, după grelele osteneli ale marilor lui războaie și ale marilor lui dureri și amărăciuni, și-a rotit iarăși privirea-i de vultur peste Țara Ardealului, peste pohta ce o pohtise în numele neamului său întreg, în numele adevărului și dreptății istorice a acestui neam, minându-și trupele, aliate cu cele ale lui Basta, asupra lui Báthory, ca să-l zdrobească. Și zdrobindu-l. Dar și cea prin care, învingând, își chemase moartea, venită la mai puțin de trei săptămâni, prin ascunsa sabie a trădării, sub cerul Turdei. Deci o victorie ce a purtat în sine sămânța morții, deci o dramă a neamului care, cu evidența unei glose tragice, murmurată de buzele unui întreg popor, cu insolența crudă și implacabilă a unui destin din care nu ne-am putut sustrage, încercându-te, de fapt, nu o filă de cronică, ci însăși cronica, însăși istoria noastră, repetată pe o întindere de aproape două milenii. Așa, mereu, am luptat, așa, mereu, am învins, așa, mereu, ni s-a smuls izbinda, așa, mereu și mereu, am primit lovitura întoarsă a sorții sau a trădării, așa, mereu și mereu, a trebuit s-o luăm de la capăt, să adunăm pietrele risipite ale vetrelor noastre, să reașezăm temelii, să restaurăm monumentul vieții și dăinuirii noastre. Așa, deci, peste toate încercările istorici, ne-am ridicat mereu, rămânind aici, unde e locul nostru.

Pe acest Deal al lui Mihai, care domină un sat de vreo opt sute și ceva de suflete, a mai fost, cândva, un monument. Au fost, de fapt, două. O modestă troiță de stejar, ridicată de țăranii români și maghiari al locului, l-a omagiat pe Viteaz, i-a omagiat fapta și visul, mai înainte chiar ca fapta și visul să se zădească într-o eternitate prin marea Unire de la 1 decembrie 1918. După Unire, în 1926, sub auspiciile „Astrei", s-a ridicat, pe aceeași culme, un obelisc de granit, „spre preamărirea eroului (cum se gravase, sub dichirea lui Iorga, pe placa memorială de marmură), care, ucis mișelește la Turda, de tovarășul său de arme, nu a putut folosi roadele biruinței dobândite aici, acum 325 de ani, pentru a doua sa stăpânire a Ardealului". În noiembrie 1940, la puțin timp după Dictatul de la Viena, regimul horthyst poruncește asasinarea, pentru a doua oară, a voievodului ctitor de neam și țară, a voievodului care, purtând parcă în vinele vițejiei sale sângele vechilor tarabostes, ne dăruise, cu sabia, strălucitoarea Dacie, având în inima ei transilvană capitala lui Decebal. Obeliscul e aruncat în aer cu dinamită. Pietrele istoricei, din nou, sînt risipite, dar, printr-o întîmplare care pare mai mult decît atît, care ordonă lucrurile totuși semnificativ, distrugerea fundației obeliscului (după cum raportează comandamentul militar horthyst din Zalău) „n-a reușit în totalitate", sub pământul pirjolit de flăcările dinamitei mai rămînînd ceva. Mai rămînînd acele sacre, indeturnabile și imprescriptibile rădăcini ce, subteran, adică în miezul pămîntului românesc, plămădesc istorie, născăresc istorie.

Istoria e pămînt, țărînă din care țîșnesc, ca niște zvelte sulițe aurite, sunînd metalic sub vîntul dimineților de octombrie, tulpinele de porumb ale ogoarelor Gurusläului, istoria sînt oamenii, sînt acești țărani români și maghiari pe care-i vedem risipiți pe dealuri, pe văi, prinși în muncile toamnei, ale culesului, acești oameni ce poartă pe chipuri, pe straie, în gesturi, o nobleță ce pare a depăși truda cu lutul, ridicîndu-se la prestigiul unui ritual. Istoria sînt ei, acești oameni, urmași ai românilor din oastea Viteazului, urmași ai secuilor credincioși lui Mihai, pecetluind, peste veacuri, prin însuși gestul simplu, curat al muncii lor înfrățite, prin vechile lor înfrățite, acea inextricabilă ființă a noastră, afirmată, într-o primă ipostază de sinteză, de voievodul ce, biruind, și-a plătit biruința cu sîngele, murind pentru ea de două ori. Cei mai de preț monument î-l zideac ei, î-l consacră ei, acești oameni, acești țărani, prin munca lor și prin viața lor.

Urcăm spre noul monument al victoriei de la Gurusläu, inaugurat acum doi ani, la 21 octombrie 1976, în prezența președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care, în fața celor 25 000 de participanți la sărbătorirea evenimentului, inscria, în cartea de aur a faptelor sale închinate patriei și poporului, și această cinstire a marelui voievod, ca a tuturor umbrelor noastre sfinte, a tuturor marilor noștri bărbați, cititori de vesnicie istorică, în suita cărora el, cîrmaciul de azi al destinelor noastre, se așază prin tot ceea ce simte, prin tot ceea ce năzuiește, prin tot ceea ce face pentru noi.

Monumentul are o elevație unică, e ca o lamă de piatră țîșnind spre cer, simbol al credinței incoruptibile a Viteazului în cauza sa, exprimată cu o rigoare arhitectonică de esență clasică. E, de fapt, nu o lamă, sînt trei. Sînt trei coloane, trei tări înalte, la fel de înalte, la fel de mîndre, îmbrățișîndu-se strîns, sculptîndu-se în azur ca una, unindu-și stemele, acvila valahă, bourul moldovean, leii Ardealului. Vrînd parcă să rețină zborul coloanelor către cer, un piedestal din travertin și beton armat, zvelt și sever ca un altar, împodobit cu scene sculptate în relief, desfășoară pe toate laturile, spre toate punctele cardinale, povestea Viteazului, al cărui cap, dominînd pe panoul răsăritean, e efigia unui spirit, e o geometrie de linii ascuțite și reci, în care viu e doar duhul. Opera sculptorului Victor Gaga, fiu al Sălajului, a furat nemuririi eroului cei puțin cîteva semne. Deocamdată, capul Viteazului continuă să-și trăiască viața, spiritualizată, ca și capetele mucenicilor de pe frescele Voronețului, care, rostogolite lîngă trupuri, capătă aură legendară. Alături, credincioșii eroului, banul Mihalcea, frații Buzești, iar pe celelalte panouri ostenii, în grupuri de cîte trei, ca în „Minița", țărani valahi, transilvani, moldoveni, descinși din trei orizonturi de țară ca să împlinească, prin luptă și jertfă, o țară. Țărani cu veșminte și tipologii dacice, figuri dîrze, ascetice, concentrate în sine, străluminate parcă de paloarea unui sublim ideal, surprinse cu mijloace ce țin de arta medievală, de arta vechilor noastre fresce. Grupuri de cîte trei, fiecare purtînd întipărită pe chip o vedem răspiți pe dealuri, pe văi, prinși în muncile toamnei, ale culesului, acești oameni ce poartă pe chipuri, pe straie, în gesturi, o nobleță ce pare a depăși truda cu lutul, ridicîndu-se la prestigiul unui ritual. Istoria sînt ei, acești oameni, urmași ai românilor din oastea Viteazului, urmași ai secuilor credincioși lui Mihai, pecetluind, peste veacuri, prin însuși gestul simplu, curat al muncii lor înfrățite, prin vechile lor înfrățite, acea inextricabilă ființă a noastră, afirmată, într-o primă ipostază de sinteză, de voievodul ce, biruind, și-a plătit biruința cu sîngele, murind pentru ea de două ori. Cei mai de preț monument î-l zideac ei, î-l consacră ei, acești oameni, acești țărani, prin munca lor și prin viața lor.

Urcăm spre noul monument al victoriei de la Gurusläu, inaugurat acum doi ani, la 21 octombrie 1976, în prezența președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care, în fața celor 25 000 de participanți la sărbătorirea evenimentului, inscria, în cartea de aur a faptelor sale închinate patriei și poporului, și această cinstire a marelui voievod, ca a tuturor umbrelor noastre sfinte, a tuturor marilor noștri bărbați, cititori de vesnicie istorică, în suita cărora el, cîrmaciul de azi al destinelor noastre, se așază prin tot ceea ce simte, prin tot ceea ce năzuiește, prin tot ceea ce face pentru noi.

Monumentul are o elevație unică, e ca o lamă de piatră țîșnind spre cer, simbol al credinței incoruptibile a Viteazului în cauza sa, exprimată cu o rigoare arhitectonică de esență clasică. E, de fapt, nu o lamă, sînt trei. Sînt trei coloane, trei tări înalte, la fel de înalte, la fel de mîndre, îmbrățișîndu-se strîns, sculptîndu-se în azur ca una, unindu-și stemele, acvila valahă, bourul moldovean, leii Ardealului. Vrînd parcă să rețină zborul coloanelor către cer, un piedestal din travertin și beton armat, zvelt și sever ca un altar, împodobit cu scene sculptate în relief, desfășoară pe toate laturile, spre toate punctele cardinale, povestea Viteazului, al cărui cap, dominînd pe panoul răsăritean, e efigia unui spirit, e o geometrie de linii ascuțite și reci, în care viu e doar duhul. Opera sculptorului Victor Gaga, fiu al Sălajului, a furat nemuririi eroului cei puțin cîteva semne. Deocamdată, capul Viteazului continuă să-și trăiască viața, spiritualizată, ca și capetele mucenicilor de pe frescele Voronețului, care, rostogolite lîngă trupuri, capătă aură legendară. Alături, credincioșii eroului, banul Mihalcea, frații Buzești, iar pe celelalte panouri ostenii, în grupuri de cîte trei, ca în „Minița", țărani valahi, transilvani, moldoveni, descinși din trei orizonturi de țară ca să împlinească, prin luptă și jertfă, o țară. Țărani cu veșminte și tipologii dacice, figuri dîrze, ascetice, concentrate în sine, străluminate parcă de paloarea unui sublim ideal, surprinse cu mijloace ce țin de arta medievală, de arta vechilor noastre fresce. Grupuri de cîte trei, fiecare purtînd întipărită pe chip o vedem răspiți pe dealuri, pe văi, prinși în muncile toamnei, ale culesului, acești oameni ce poartă pe chipuri, pe straie, în gesturi, o nobleță ce pare a depăși truda cu lutul, ridicîndu-se la prestigiul unui ritual. Istoria sînt ei, acești oameni, urmași ai românilor din oastea Viteazului, urmași ai secuilor credincioși lui Mihai, pecetluind, peste veacuri, prin însuși gestul simplu, curat al muncii lor înfrățite, prin vechile lor înfrățite, acea inextricabilă ființă a noastră, afirmată, într-o primă ipostază de sinteză, de voievodul ce, biruind, și-a plătit biruința cu sîngele, murind pentru ea de două ori. Cei mai de preț monument î-l zideac ei, î-l consacră ei, acești oameni, acești țărani, prin munca lor și prin viața lor.

ALBASTRU DE GURUSLĂU

Urcăm spre noul monument al victoriei de la Gurusläu, inaugurat acum doi ani, la 21 octombrie 1976, în prezența președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care, în fața celor 25 000 de participanți la sărbătorirea evenimentului, inscria, în cartea de aur a faptelor sale închinate patriei și poporului, și această cinstire a marelui voievod, ca a tuturor umbrelor noastre sfinte, a tuturor marilor noștri bărbați, cititori de vesnicie istorică, în suita cărora el, cîrmaciul de azi al destinelor noastre, se așază prin tot ceea ce simte, prin tot ceea ce năzuiește, prin tot ceea ce face pentru noi.

Monumentul are o elevație unică, e ca o lamă de piatră țîșnind spre cer, simbol al credinței incoruptibile a Viteazului în cauza sa, exprimată cu o rigoare arhitectonică de esență clasică. E, de fapt, nu o lamă, sînt trei. Sînt trei coloane, trei tări înalte, la fel de înalte, la fel de mîndre, îmbrățișîndu-se strîns, sculptîndu-se în azur ca una, unindu-și stemele, acvila valahă, bourul moldovean, leii Ardealului. Vrînd parcă să rețină zborul coloanelor către cer, un piedestal din travertin și beton armat, zvelt și sever ca un altar, împodobit cu scene sculptate în relief, desfășoară pe toate laturile, spre toate punctele cardinale, povestea Viteazului, al cărui cap, dominînd pe panoul răsăritean, e efigia unui spirit, e o geometrie de linii ascuțite și reci, în care viu e doar duhul. Opera sculptorului Victor Gaga, fiu al Sălajului, a furat nemuririi eroului cei puțin cîteva semne. Deocamdată, capul Viteazului continuă să-și trăiască viața, spiritualizată, ca și capetele mucenicilor de pe frescele Voronețului, care, rostogolite lîngă trupuri, capătă aură legendară. Alături, credincioșii eroului, banul Mihalcea, frații Buzești, iar pe celelalte panouri

în albastru, un albastru suav, luminos, un albastru care aici, în țara viilor și livezilor, este tonalitatea dominantă a tabloului, e parcă un albastru de zeamă chimică, improspătă de frunza de viță, e parcă, mai curînd, un albastru metaforic, luat, să zice, de peste munții din răsărit, din zugrăveală de Voronet, și țesut pe cer și pe dealuri. Case cu scumpe adaosuri de uz urban, cu largi verande, primind lumina prin geamuri paarl, pe sub streșini surizătoare, înfiorîte cu dalta. Casele unui neam deschis, senin la chip și la cuget, ale unui neam primitor și cald, cu oameni care trăiesc și muncesc ca frații, întemeindu-se într-un viitor.

Privit de aici, de jos, din sat, din unghiul grădinilor năpădite de liliace brînduse albastre de toamnă, din unghiul caselor-podoabe de artă, ele înscle ca niște flori albastre, monumentul se profilează pe cer, se confundă cu cerul. Din cer, din acest cer construit de om, răsar, în aureolă albastră, chipurile Viteazului și ale vitejilor lui. Parcă o străveche aspirație spre înfinit a mutat acolo, sus, lumea, stilizînd-o și înnobilînd-o prin artă. Schimbînd unghiul, luînd unghiul contemporan, de sus în jos, găsești inflorit în construcții întregul pămînt al acestor locuri.

Primul om cu care vrea trebui să vorbim, în casa sa mare, gospodărească, din inima satului, este învățătorul pensionar Gheorghe Gîlgău. E un om bătrîn, gre vreo 74 de ani, era prunc fragil în 1918, cînd s-a făcut Unirea. E, între oamenii Gurusläului, un personaj aproape legendar. Un om cu o viață bogată, nespus de bogată, și, în același timp, nespus de lipsede, de cristalină, exemplară pînă la absență oricărei penumbre. O viață de dîrză și iluminată asceză, de dîrz și iluminat apostolat, o viață consacrată, deopotrivă, rîvnei cărturărești în folosul mulțimilor și luptei nepregetate pentru păstrarea și apărarea acestei vetre, a ființei ei, a rădăcinilor ei, sub sufletrea oricăror vînturi, sub apăsarea oricăror potrivnicii. O viață care s-a consumat, din tinerețe, aici, numai aici, cu excepția unor ani în care ideile omului, lupta lui și ardența ei l-au silit să ia drumul refugiului, al pribegiei. Acest om, care a crescut cinci copii, cinci băieți (și i-a crescut, s-ar părea, destul de bine, toți cinci fiind astăzi absolvenți de facultăți), a crescut zeci și zeci de generații ale Gurusläului în cultul Viteazului, al ființei neamului, al unității, al libertății, al împlinirii ei. Pînă în 1940, cînd vechiul obelisc a fost distrus de horthyști, toate serbările de Ziua Eroilor, prăznuită la începutul verilor, erau organizate de el, învățătorul și directorul școlii satului, aici, pe dealul voievodului, unde se adunau sute și mii de oameni. Cutremurau, povestesc bătrînii, aceste ceremonii, cîne-le-a trăit nu le mai poate uita. Discursurile învățătorului erau vibrante apeluri la demnitate și mîndrie istorică, înpezind cugete, cristalizînd în național simțăminte înnegurate sub tremurul clipei.

Mulți dintre tinerii ce, mai tîrziu, aveau să se bată pe cîmpurile de luptă pentru eliberarea Ardealului, deveninu ei înșiși eroi, au învățat prima și cea mai adevărată lecție de istorie în aceste ceremonii, prezidate de spiritul Viteazului și ale celorlalți viteji din trecutul neamului. Pentru școlari, ca și pentru părinții lor, tot ceea ce alcătuia viața de toate zilele, adică pîinea, fructele, pămîntul, cărțile, soarele, casa, cîmpia, satul, căpătîu, după astfel de clipe, alt rost, alt gust, țesean din funcțiunile lor comune, urcau undeva, sus, foarte sus, asumîndu-și sensul continuității și al eternității. Puteai fi sigur, după astfel de clipe, povestesc bătrînii, că generațiile tinere se vor purta la fel ca înaintașii, pentru ca pîinea, fructele, pămîntul, soarele, vatra și ființa și dăinuirea să rămînă intacte în păstrarea urmașilor. Dar nu numai de Ziua Eroilor, ci și în mai, de Ziua Independenței, ca și în celelalte zile de sărbătoare, Gheorghe Gîlgău, directorul școlii satului, organiza, la poalele obeliscului, serbări și pelerinaje la care veneau oamenii Gurusläului și oameni din tot Sălajul. „Poate că numai iarna (scrim într-un document) la monumentul Viteazului, de la Gurusläu, nu erau flori". Odată cu venirea hoțhyștilor, învățătorul-luptător a fost nevoit să ia calea refugiului. S-a întors cu armatele eliberatoare, martor și participant cu ființa-i întîi la întoarcerea Transilvaniei în vatra sa. A fost, în Gurusläu, cel dintîi comunist, cel dintîi membru al Partidului Comunist Român. A luptat, ca membru al partidului, pentru refacerea monumentului, simbol al vitejiei și al ființei neamului, a luptat pentru cooperativizarea satului, pentru o nouă economie, pentru o nouă cultură, pentru o nouă civilizație pentru o nouă conștiință. Datoria față de ai săi a socotit-o o datorie de inimă, de onoare, ce nu se poate cîntări în onoruri sau în arginți, pe care dintotdeauna le-a refuzat. Acum, e bătrîn și bolnav. Acum, în casa sa curată ca o seră, între rafturile de cărți ce i-au impodobit ceasurile singurătăților, ține, cînd îl vorbești, ochii strînși, ascunzînd parcă o prea scumpă comoară, comoara unei vieți exemplare, model și pildă pentru dascălii de azi. E bătrîn și bolnav, dar nu e singur. Îi calcă pragul, cu veneratie, foștii elevi, cei ce-au primit de la el, ca s-o țină aprinsă și s-o treacă urmașilor, nu numai flacăra științei, ci și pe cea a conștiinței.

Al doilea om pe care îl vom întîlni e mai tînăr, are 49 de ani, nu-i cărturar, e un simplu țăran, membru al C.A.P.-ului Herceleanu-Gurusläu. Îl cheamă Alexandru Anton, conduce în C.A.P. un atelaj cu cai. Cai sînt voinici, îngrijiți, cu pielea lucioasă și înfățișarea rebelă, mîndră, are, zice, cu ei, rezultate bune. Într-un C.A.P. vestit în Sălaj pentru rezultate bune. Cu ei, cu Alexandru Anton, n-am vorbit despre monumentul contras în azur, cu el am vorbit despre pămînt, despre recolte, despre oameni și despre cai. E nevoie, zice, de cei, pe aceste ripoase și șuvoite dealuri, pe care tractoarele nu totdeauna pot să aburcă. Mai cu seamă cînd ploaă, cînd argila se face ca un aluat, cînd îți trebuie catalige sau cai ca s-o străbați. Da, anul ăsta a plouat mereu, a dat din cer ca dintr-un puț, și munciile, care și-așa sînt grele pe aceste pămînturi grele, au fost și mai grele. Satul întreg, zi și noapte, a stat cu răsuflarea și cu conștiința trează, într-o continuă mobilizare. Într-o continuă luptă. Vorbim despre copiii lui, are doi, amîndoi la oraș, la Zalău, un băiat muncitor în „Armătura", o fată centralistă la Petroșani. Cînd a suflat trîmbița rece a ploilor, cei doi, ca toți fiii satului, s-au întors în sat, luîndu-și concedii pe care le-au petrecut nu petrecînd, ci luptînd cu puhoaiele, bătîndu-se pentru recoltă. Adică făcînd să iasă din noul la iveală, cu uscatul deasupra apelor, adevărul acestui sat, acel adevăr care zice că ei, oamenii locului, n-au cedat niciodată. Ei niciodată n-au întors spatele apelor, focului, nenorocirii, istoriei. Ei mereu au adunat pietrele risipite de ape, de foc, de istorie, ridicîndu-le într-un ciclu mereu întrerupt, dar ridicindu-le. Va trebui, așa cum povestea acestei vetre, ca a tuturor vetrelor noastre, ne învită, ne somează chiar, să revizuim acele capitole de istorie scrisă tributare legendei sau speculației, punîndu-le de acord cu istoria vie, reală, cu istoria de sub ochii noștri, cu istoria acestor sate, care ne explică înapoi. De vreme ce Aiutus e Olt, Crisus Criș, Pyretos Prut, Danubius Dunăre, înseamnă că noi am fixat pămîntului acest apă, acești munți, aceste cîmpii, pe toate ara pe care am locuit-o și pe care am înzestrat-o așa cum se vede azi, înseamnă că ne-am bătut lîngă ele, că nu ne-am retras cu veacurile în munți, nici în păduri, că am ținut piept tuturor puhoaielor, așa cum oamenii Gurusläului au făcut-o și-acum, și au făcut-o și-acum fiindcă au făcut-o dintotdeauna. Nu, cu Alexandru Anton n-am stat de vorbă despre Viteaz, despre luptele lui, am stat de vorbă despre sat, despre luptele lui de azi. Dar apropierea Dealului lui Mihai, cu lama de piatră înfiptă-n cer ca un palos, exercita, mi se părea, o putere magnetică, vădită pe fața omului, în ochii lui în care vibra o mîndrie aparte, știută, dușă nemăturisită.

Nu mai știm cine a fost, în ordine, cel de-al treilea interlocutor al nostru. În mod cert n-a fost președintele C.A.P.-ului, Gheorghe Crețu, um care, în fruntea obștii cooperatiste, de la întemeierea ei, și-a legat numele de toate marile ei victorii, fiind distins, pentru această legătură a sa cu noua civilizație și cu noua prosperitate a satului, pe care adeș le-a influențat, cu Ordinul Muncii clasa a III-a. N-am putut discuta cu el, era plecat în concediu. Poate că cel de-al treilea interlocutor a fost Mihai Veresa, inginerul șef al C.A.P.-ului, poate că a fost Samson Creștin, primarul comunei, activist de partid de vreo trei decenii, poate că a fost Ioan Pop, vicepreședintele consiliului popular, sau Iulius Balint, și el vrednic conducător de atelaj, asemenea lui Alexandru Anton, sau Agneta Hory, sau Laurențiu Ruțaș. Oameni ai Gurusläului, români sau maghiari, oameni ce poartă, pe brațele lor înfrățite, noua istorie a acestor locuri, ducînd-o, cu neobosească și pasiune, spre viitor.

La Gurusläu, în acest octombrie, lumina cerului este dulce și rodnică, e ca un arc de triumf peste bătălii împlinite.

ILIE PURCARU ■

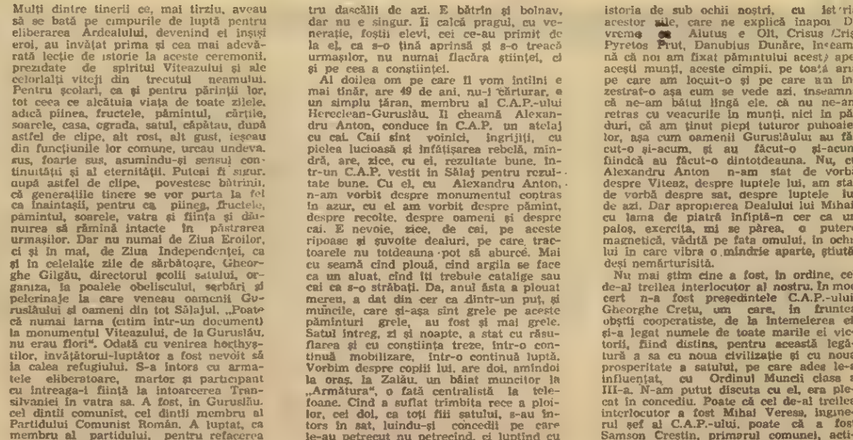

TIMIȘ — UN MÎNDRU COLȚ DE ȚARĂ

(Urmare din pagina 1)

— Să ne oprim puțin la anul 1968.

— Așadar, la anul reorganizării administrativ-teritoriale a țării, care a creat cadrul adecvat înfăptuirii obiectivelor economice, politice, sociale și spirituale stabilite de partid pentru dezvoltarea accelerată și complexă a României. Avînd înscrise pe harta sa municipiile Timișoara și Lugoj, orașele Jimbolia, Sînnicolaul Mare, Buziaș și Deta, precum și 76 de comune, în județul Timiș se îmbină armonios industria cu agricultura, activitatea cultural-științifică și bogăția folclorică și etnografică, tradiția cu contemporaneitatea. În activitatea consacrată dezvoltării multilaterale, ne-am bucurat din plin de sprijinul deosebit de prețios al conducerii de partid și de stat, personal, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care, cu prilejul numeroaselor vizite de lucru în județul nostru, a analizat și a dat indicații și orientări de o însemnătate esențială. Între altele, acest sprijin s-a concretizat în alocarea unor fonduri de investiții mereu sporite, care au însumat 8,1 miliarde lei în anii 1966 — 1970 și 16 miliarde — deci dublu ! — în cincinalul următor, față de 9,2 miliarde lei în întreaga perioadă 1950 — 1965. Pentru cincinalul actual, ascensiunea se amplifică : 27,7 miliarde lei !

— Într-adevăr, și cifrele grăiesc despre acest salt impresionant. În ce s-au concretizat investițiile amintite ?

— Numai în cincinalul trecut au fost date în funcțiune circa 80 de obiective și capacități de producție mai importante, între care unități industriale de prim rang, cum sînt : Întreprinderea de aparate electrice de măsurat, Electrotimiș, Fabrica de tramvaie, Întreprinderea de prefabricate din beton — Timișoara, Întreprinderea de utilaje și piese de schimb pentru industria ușoară, o altă de materiale ceramice — la Lugoj, Întreprinderi industriale de diferite profiluri la Sînnicolaul Mare, Jimbolia, Chizătău, noi secții în toate unitățile existente. Și acum e necesar să reținem aspectul concret al investițiilor : încă în 1975, producția industrială a județului a atins 20,7 miliarde lei, în 15 zile ale acestuia an realizîndu-se întreaga producție din 1938. În acest an vom ajunge la 32 miliarde, iar în 1980, la sfîrșitul cincinalului revoluției tehnico-științifice — la 40 miliarde ! Firesc, ideea sporurilor se întregește prin crearea de noi locuri de muncă — 62 000 în industrie și construcții în perioada 1965—1975 —, prin creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, numai în cincinalul trecut fiind date în folosință 22 000 apartamente și peste 14 000 locuri în cămine.

În anul viitor vor intra în funcțiune 3 linii noi de producere a panourilor mari prefabricate, care vor permite intensificarea ritmului de execuție a locuințelor ; astfel încît în actualul cincinal vom dubla numărul de apartamente construite în întreaga perioadă 1944 — 1975.

— Ce este, de asemenea, demn de subliniat în acest context ?

— Ca principală coordonată, a crescut ponderea ramurilor și subramurilor de vîrf, de înalt nivel tehnic, de mare competitivitate, care valorifică superior resursele de materii prime și munca socială, cum sînt electrotehnica, electronica, mecanica fină, chimia. Dealtfel, unitățile constructoare de mașini și chimice dețin acum 54 la sută din totalul producției industriale, de o deosebită importanță în acest sens fiind vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în unități economice de profil. S-a hotărît astfel ca Întreprinderea mecanică din Timișoara să devină un mare combinat industrial, inclusiv cu sector cald, iar întreprinderea „Solventul" — un combinat petrochimic, unde curînd va și intra în funcțiune prima instalație. Trebuie să completez că o dezvoltare fără precedent au cunoscut și celelalte întreprinderi, de industrie ușoară și alimentară — acum zece ani cu ponderea cea mai mare —, în total 50 la număr. Este de înțeles că în această perioadă, în miezul cincinalului revoluției tehnico-științifice, eforturile și capacitatea creatoare ale tuturor colectivelor de oameni ai muncii, transformînd cantitatea într-o calitate nouă, superioară — așa cum indica tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 și, apoi, la Plenara din martie a.c., cît și la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. — se îndreaptă spre îndeplinirea și depășirea indicatorilor de bază ai noului mecanism economico-financiar, producția netă și producția fizică, adevărate măsuri ale eficienței economice, ale rostului concret al fiecărei unități. Putem raporta conducerii de partid și de stat un succes de seamă al oamenilor muncii timișeni : la jumătatea cincinalului a fost realizată, peste prevederi, o producție în valoare de 4,3 miliarde lei, garanție fermă că vom depăși prevederile programului suplimentar de 5,7 miliarde pe întreaga perioadă 1976 — 1980.

— Deoarece, declarat, convorbirea noastră are o tentă monografică, v-aș propune, tovarășe prim-secretar, să ne vorbiți și despre dezvoltarea agriculturii județului.

— Merită să o facem, fiindcă Timișul deține o pondere însemnată în agricultura țării, prin suprafața arabilă de 560 000 de hectare, prin producțiile de grîu, porumb, sfeclă, soia, floarea-soarelui. Plus mari suprafețe de vii, livezi, pășuni. Datorită înțeleptei politici a partidului, printr-un șir de măsuri privitoare la dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii — unde este de reținut, ca sugestivă, cifra de 1,5 miliarde lei investită numai în 1978 —, producțiile au crescut an de an, astfel încît, încă în 1974, pentru întîia oară pe aceste meleaguri, s-a obținut peste un milion tone cereale. Răsplata activității oamenilor muncii din agricultura de stat și cooperatistă a județului nostru este impresionantă : 156 de ordine și medalii, din care 24 de titluri de „Erou al Muncii Socialiste" — conferite unităților fruntașe de către conducerea de partid și de stat.

— Știu că o adevărată performeră a acestor izbînzi productive este I.A.S. Variaș.

— E vorba, în acest caz, de producții record : 6 500 kg la grîu, aproape 10 000 la porumb, fără irigații. Fiindcă mi-ați propus o referire la Variaș, adaug că toate unitățile agricole din această localitate, cinci la număr, sînt declarate „Erou al Muncii Socialiste". Însăși comuna deține Ordinul Muncii clasa I pentru locul I pe țară în anul 1977 în întrecerea pentru buna gospodărire și înfrumusețare. Dacă totuși la Variaș solul este fertil, cernoziom, trebuie să arăt că în județ există o mare varietate de grade de fertilitate, o bună parte din arabil fiind alcătuită din lăcovișți, soluri aluviale, acide și sărăturate, care diminuează considerabil media producțiilor noastre. Se poate desprinde din aceasta că mai avem încă multe de făcut pentru sporirea producțiilor, prin însoțirea solurilor, prin generalizarea experienței înaintate, prin aplicarea și aprofundarea cuceririlor agrotehnicii, prin crearea și cultivarea unor hibrizi și soiuri de productivitate sporită. A dovedit că resursele umane și științifice sînt nebănuite C.A.P. Dinias, care, conlucrînd cu Institutul agronomic, a înființat zgîrcenia sărăturilor, ajungînd acum unitate fruntașă, „Erou al Muncii Socialiste".

— V-aș ruga, tovarășe Mihai Telescu, să vă referiți și la coordonatele noului an de învățămînt.

— Se află pe băncile școlilor, în amfiteatre, în ateliere și laboratoare 105 000 elevi și 20 000 studenți. În întreg județul și-au deschis porțile 421 unități școlare de diverse grade și profiluri, dintre care 24 licee de specialitate, cu o bază materială corespunzătoare exigențelor actuale ale pregătirii forței de muncă. În deplină concordanță cu politica partidului nostru de rezolvare a problemei naționale, în județul Timiș funcționează 145 de școli și secții cu limbile de predare germană, maghiară, sîrbă. Cît privește învățămîntul superior — aflat și el în comandamentele actuale de trecere la un salt calitativ în întreaga viață social-economică și cultural-educativă a țării —, la Institutul politehnic, la Universitate, la Institutul de medicină și la Institutul de agronomie sînt asigurate condiții propice desfășurării unui complex proces instructiv-educativ și formativ, care să se situeze la înălțimea indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea noului an școlar și universitar în scopul integrării și mai organice a învățămîntului cu cercetarea și producția, al politehnizării învățămîntului, pentru pregătirea, în acest mod, a viitoarelor generații de specialiști ai economiei naționale. Numai în acest cincinal sînt preconizate noi spații destinate învățămîntului superior, în suprafață totală de 35 750 mp, iar la învățămîntul general și liceal zestrea se întregește cu 400 săli de clasă, cu alte dotări. În ultima perioadă, studenților li s-au pus la dispoziție noile complexe ale Institutului agronomic, adevărat model de integrare completă a învățămîntului agricol superior cu producția și cercetarea din sectoarele vegetal, zootehnic, legumicol, pomicol, ca și nouă și moderna Facultate de electrotehnică, secțiile de prototipuri și microproducție cu profil mecanic și electric, unde se mănîncește efectiv, cu plan concret, stațiile pilot ale Facultății de inginerie chimică, poligonul de îmbunătățiri funciare. Pentru acest nou an de muncă și studiu, alături de cele 29 cămine existente, cu aproape 12 000 de locuri, s-au dat în folosință trei noi cămine, cu 2 125 de locuri.

— De la învățămînt, o trecere firească s-ar putea face și spre alte domenii ale vieții spirituale din județul Timiș. Așadar, care-i sînt ipostazele ?

— Festivalul național „Cîntarea României" — o altă valoroasă inițiativă a secretarului general al partidului — a determinat și pe aceste locuri o puternică efervescență a vieții culturale-educative și artistice. Întrucît și această afirmație se susține printr-un bilanț cifric concludent, iată-l dimensiunile : 2 700 formații, 67 000 artiști amatori, români, germani, maghiari, sîrbi și de alte naționalități, 80 de premii și mențiuni la faza finală a primei ediții a festivalului. Apoi : șapte instituții de artă profesionistă — Opera Română, Filarmonica, Teatrul Național, Teatrul german de stat, Teatrul maghiar de stat, Timișoara fiind singurul oraș din Europa cu teatre în trei limbi, ansamblul artistic „Banatul", cu o secție de folclor sîrbesc, și teatrul de păpuși, toate fiind creații ale anilor noștri. Se adaugă Muzeul Banatului, Muzeul din Lugoj, numeroase expoziții muzeale locale, Asociația scriitorilor, cu cenacluri în patru limbi, filiale ale celorlalte uniuni de creație artistică, sute de case de cultură și cămine culturale, cinematografe, biblioteci. La Timișoara apar cotidianele „Drapelul roșu", „Neue Banater Zeitung", „Szabad Szo", revistele „Orizont", „Banatske Novine", „Knijevni Jivot", funcționează Studioul teritorial de radio și televiziune, cu emisiuni în română, germană, sîrbă, precum și editura „Facla". Aveți, astfel, o imagine sugestivă a bogatei și diversificatei vieți cultural-artistice și educative din județul Timiș.

Nu pot încheia fără să exprim convingerea fermă că succesele dobîndite de comuniști, de oamenii muncii timișeni — români, germani, maghiari, sîrbi și de alte naționalități — în toate domeniile de activitate, prin hărnicie, pricepere și devotament, folosind din plin condițiile și posibilitățile ne care le avem, vor fi amplificate și în viitor prin noi și rodnice împliniri pe calea bunăstării și propășirii multilaterale a județului, a patriei noastre, tot suprem al obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională ale partidului.

Să apărăm copilăria Evelinei!

Badea Margareta, profesoară de geografie la Școala generală din comuna Tufești, ne-a chemat la Brăila. Faptul că am ajuns să mă adresez revistei Flacăra, zice, se datorește unui dificil impas în care mă aflu și din care nu mai pot ieși pe căi obișnuite. Înainte de a începe orice discuție, profesoara, o fată încă tînără și inaltă, răstoarnă pe masă un teanc de hîrtii : citații, sentințe și hotărîri judecătorești, scrisori, unele de cîte 18 pagini, de la socrul ei, mandate de aducere, bilete de trimitere la..., iar citații, notificări, somații, procese verbale, memorii etc.

— De unde credeți că a pornit conflictul ?

— Totul, de la religie.

— Adică ?

— L-am cunoscut pe fostul meu soț în stație la Tibănești ; eu veneam să-mi iau postul în primire, el pleca la Brăila, acasă. E și azi medic în comună. Atunci era vineri, în luna august 1971. După un an de prietenie, ne-am căsătorit. În anul acela nu mi-a spus că aparține cultului adventist. Mi-a zis că o să-mi facă o surpriză în seara de revelion.

— Și v-a făcut-o ?

— M-a invitat la părinții lui, în Brăila, strada Roșiori 220, și de acolo m-a dus direct la casa de rugăciuni. Nu a fost o slujbă deosebită : nu s-au ținut predici plicticoase, am auzit niște citate din biblie, a cîntat corul. Am mers apoi acasă și mi-au spus că sînt oameni foarte cumsecade. Nici nu-i credeam altfel. Libertatea tuturor cultelor e înscrisă în Constituție, și-apoi mi-am zis că viitorul meu soț, doctorul Viorel Ionescu, este un intelectual și n-o să țină prea mult cont de aceste niște precepte religioase, trecuse ca și mine printr-o facultate, unde amîndoi am avut ocazia să înțelegem unele fenomene de geneză a lumii și să ne însușim, studiind materialismul dialectic și istoric, o altă concepție despre lume și viață ; chiar m-a asigurat că n-o să ne certăm de la așa ceva !

— Totuși, am în față o adeverință din care rezultă că, citez, ați „figurat în registrul de membri al acestei comunități de la data de 30 iulie 1972 pînă la 14 ianuarie 1976, cînd, la cerere, ați fost ștearsă din registrul de membri".

— Știți, relațiile dintre mine și doctorul Ionescu erau din ce în ce mai intime, totul conducea către căsătorie. Mi-a făcut cîteva cadouri de ziua mea, o rochie, un pardesiu, colegii toți știau că ne căsătorim. Dar mai înainte de perfectarea formelor pentru căsătorie, de a mă îmbrăca mireasă, mi-au cerut să mă înscriu la casa de rugăciuni. Am înțeles că mi se condiționează căsătoria, dar n-am mai avut curajul să dau înapoi : mi-a fost rușine, mi-a fost frică, țineam la el, bănuiam că o să mă iubească și el și că nu va fi robit de niște precepte religioase.

— Ce vi se impunea să faceți ?

— Să nu mai lucrez simbăta și să merg la rugăciune, să nu consum carne de porc, pentru că e spurcat, peștele să-l consum numai dacă are solzi, să port părul strîns și acoperit cu batic, să nu port bijuterii, să fiu totdeauna îmbrăcată sobru, să nu port inel pentru că e lucrul diavolului și să aștept „Că va să vie Domnul și ne vom regăsi cu toții în împărăția lui !" Eu rîdeam. Oricît de ciudat vi s-ar părea, soțul meu, doctorul Ionescu, se supăra fiindcă nu puteam lua asemenea lucruri în serios. „Cum, tu ești atît de păcătoasă ?" îmi zicea. Sigur nu-mi iert ușurința cu care am privit situația. Ulterior mi-am dat seama că ignoranța asta era dublată de o mare demagogie : socrul, Ștefan Ionescu, lua penicilină și streptomicină de la unii bolnavi, cărora le dădea miere, bani, vin, iar fostul meu soț le vindea la Tibănești cu supraprețț ; tot socrul făcea tablouri după fotografii, le vindea cu 180—200 lei fără autorizație, sustrăgea curent electric, cîte și mai cîte.

— Și ați divorțat.

— Au încercat să-mi atragă și părinții în acest cult : socrul a lăsat la părinții mei mai multe cărți religioase pe care să le citească, dar mama, foarte categorică, i-a dat cărțile înapoi. Pe urmă, fetița noastră, Evelina, împlinise doi ani, am vrut să o duc la cămin și să-mi reiau activitatea la catedră. Soțul și socrii s-au opus. Am vrut să duc fetița la mama. „Nu, pentru că sînt spurcați", mi-au zis; „cum ai să mergi simbăta la școală ?" M-am revoltat și eu. Terminasem doar o facultate, doream să profesez. Acceptasem religia soțului meu pentru a avea înțelegere, liniște în casă, dar nu puteam să mă supun orbește unei ignoranțe nejustificate. Atunci mi-au spus cu toții că pot pleca. Mi-am luat fetița și am plecat. Acum nu mai doresc decît liniște, să o cresc pe Evelina liberă în gîndire, ferită de orice influență religioasă, să creadă doar în faptele sale, în forța sa și în cinste. Dar nu pot, nu mă lasă, mi-au intentat pînă acum 6 procese. V-am chemat să mă ajutați !

Ca s-o ajutăm pe Evelina mai ales, și pe mama ei, am căutat pe orice cale să ne convingem pe cît posibil de adevăr : am stat de vorbă cu tatăl Evelinei, doctorul Viorel Ionescu, cu o parte dintre colegele lui, la Dispensarul din comuna Tufești, cu colegele profesoarei Margareta Badea, cu vecinii acestela, cu secretarul comitetului comunal de partid. Despre profesoara Margareta Badea am auzit numai lucruri bune, aprecieri de toată lauda. Care e părerea doctorului Ionescu ?

— Ca să mă poată lua de bărbat, a aderat la cultul în care eram, zice doctorul ; și apoi de la credința noastră se pot lua niște lucruri bune : să nu fumezi, să nu bei.

— Dar aceste sfaturi trebuie să le recomandați dv., ca medic, mai întîi; ele sînt combătute prin toate mijloacele. Dar de ce nu lucrați simbăta ?

— Lucrez în schimb duminica.

— De ce nu lucrați, vă întreb, simbăta ?

— Din cauză că pînă acum am fost în religia asta.

— Și nu mai sînteți ?

— Mi-am mai revizuit unele convingeri. A fost și dînsa, nu mai este nici ea. Sînt supărat însă că m-a reclamat că n-am făcut armata. A trebuit s-o fac la 35 de ani. M-a reclamat și la ilicit. Noi avem 50 de stupi, tata lucrează tablouri, avem bani, soția avea de toate la noi. N-o duceam în fiecare simbătă la casa de rugăciuni, am mai dus-o și la București, dar ea vrota să fie distrată.

— Am înțeles că vă iubiți fetița ; cum o să vă ocupați de creșterea și educația ei, ca părinte, ca medic, ca intelectual ?

— Destul de îngrădit.

Între cei doi soți, dar mai ales între cele două familii, există acum o ură neîmpăcată : se reclamă reciproc, își fac șicane, se tîrăsc în fața instanțelor de judecată. Cea care suferă cel mai mult, care va suferi și în viitor, este și va fi Evelina. Instanța de judecată a hotărît, în recurs, ca Evelina să fie văzută de tatăl ei în fiecare duminică între orele 9—12, iar în a patra duminică să fie scoasă la plimbare. Mama Evelinei se plînge că fetița este dusă, împotriva hotăririi instanței, acasă la bunicii adventiști, unde este îmbrăcată mireasă (am văzut și noi), e învățată să închidă ochii și să se roage, fapte care i-ar periclita dezvoltarea ei morală, o împiedică pe mamă în educația pe care i-o insuflă Evelinei. Tatăl se plînge că nu-și poate vedea fiica, este împiedicat de familia fostei sale soții.

Iată ce spun vecinii Evelinei, de pe strada Theodor Aman : **Constantin Streteanu** : „Mama Evelinei e o fată cuminte, cumsecade. Pe fetiță o poartă și o educă frumos, e doar profesoară. Eu zic că nu trebuia să se asocieze cu o astfel de familie optuză, cu atîția îngeraș în cap. Tatăl fostului ei soț, adventistul, a mers pe la toți vecinii să o discute pe Margareta. Eu l-am expediat repede, nu mi-a făcut o impresie bună. Regret că din astfel de motive s-a despărțit o familie". **Aneta Iancu** : „Sînt secretara comitetului de partid al cartierului „Comorofca". Margareta n-a mai putut să suporte indoctrinarea religioasă exercitată asupra ei și a fetiței mai ales de către părinții fostului ei soț. O vecină, care i-a făcut Evelinei o injecție cînd era bolnavă, a fost amenințată de Ștefan Ionescu, tatăl doctorului, pentru că, zicea el, dacă pățea copilul ceva ? I-a chemat pe bieții oameni în vreo șase procese. Noi vrem să învățăm oamenii să creadă în cinstea lor și în munca lor. Evelina trebuie să crească liberă în gîndire, să se bucure de viitorul ei frumos".

Am stat de vorbă cu părinții doctorului Ionescu. Nu sînt niște oameni prea răi, dar sînt foarte indoctrinați. S-au amestecat într-atît în familia tinerilor căsătoriți, încît au reușit să o destrame. Acum o vor cu orice preț pe Evelina, o vor acasă la ei, pentru că acești oameni, ajunși la vîrsta senectuții, cred despre dînșii că sînt cei mai buni, cei mai cinstiți, corecți. În realitate faptele ne spun că nu e tocmai așa, chiar dacă Ștefan Ionescu, tatăl doctorului, ne așază mormane de hîrtii pe masă să ne dovedească pretinsa lui corectitudine. Omul se agită, hîrtiile îi tremură în mînă și din scena aceasta penibilă răzbate chipul unei amare meschinării. „Priviți zice Ștefan Ionescu, casa noastră e încărcată de jucării pentru Evelina, dar să vină să se joace aici la noi ; acolo, la maică-sa, nu i le dăm". Privesc jucăriile cu praful pe ele și îmi par pustii și mă gîndesc, mă întreb în numele cărui Dumnezeu o privează pe Evelina de aceste mici bucurii ? Într-o scrisoare de 18 pagini pe care o am în față și pe care Ștefan Ionescu o expediază mamei lui Evelina, acesta vrea să o răscumpere pe Evelina pe prețul de... 410 lei. Iată cum : „...cred că din cauza lui Evelina nu poți să te distrezi, scrie el ; dacă vrei, las-o pe Evelina la noi, să nu cunoască lipsa de tată, și ai să ai cei mai mult de cîștigat : banii din pensia alimentară și din alocație îți rămîn ție, eu îi fac fetiței tot ce are nevoie, ai timp să te distrezi, și totul va fi bine". Într-adevăr, trebuie să le dăm dreptate oamenilor de pe strada Th. Aman, colegilor mamei lui Evelina, cînd aceștia cu toții spun că „oamenii aceștia au impresia că pot cumpăra cu banii lor orice !"

— Da, noi avem bani, se destăinuie Ștefan Ionescu, am 50 de stupi, am 800 kilograme de miere de albine, fiul meu e medic, cîștigă bine, fiica la fel, așa că Evelina ar avea la noi de toate.

Un singur lucru nu ar avea, tovarășe Ștefan Ionescu, un lucru pe care nu l-a avut nici mama ei, dar care este esențial : libertatea de gîndire și de manifestare conform propriilor noastre convingeri despre lumea în care trăim și despre viața pe care o trăim.

În finalul acestei anchete am cerut cîteva păreri cadrelor didactice de la Școala generală nr. 1 din Tibănești. Le redăm mai jos : **Sabina Dobrotă**, profesoară: „De trei ani are colega noastră necazuri cu fostul ei soț. Ei vor să atragă copilul în secta aceasta religioasă. Cît copilul a stat la ei, n-a învățat o poezie, ci numai rugăciuni. Venea cu mama ei la școală și în loc să spună poezii, spunea rugăciuni cu ochii închiși. Ca pedagog, mama ei nu a mai putut să accepte o astfel de situație, cum nici unul dintre noi nu ar fi acceptat. Evelina trebuie să fie lăsată în pace, să se bucure de copilăria ei".

Emilia Gheorghe, medic coordonator : „Profesional nu am ce să-i reproșez doctorului Ionescu, dar din punct de vedere al comportamentului său față de familie și copil cred că a greșit. Eu am avut discuții cu dînsul pentru faptul că nu venea simbăta la lucru. Noi dacă sîntem chemați duminica venim, dar ei nici nu aude. Se ia mult după tatăl său, care din punct de vedere religios e un fanatic".

Marioara Mocanu, învățătoare: „Mama Evelinei îi oferă o educație aleasă. Despre doctorul Ionescu nu prea aud vorbe bune. Nu știu în ce măsură ține el la fetiță, dacă o dorește „îngeraș cu aripi, ca să urce în cer". Mi se pare cu totul absurd".

Dumitru Cană, profesor, președintele comitetului sindicatului din comună : „Am făcut unele controale duminica : uneori doctorul Ionescu venea la dispensar, alteori nu venea. Nereguli am constatat multe în activitatea sa, dar mai grav este că nu s-au luat măsuri, nici de Direcția sanitară și nici de fostul primar al comunei. La ședințe, la adunări generale nu a participat niciodată. Cum se împacă, mă întreb și ne întrebăm noi, religia aceasta a doctorului Ionescu, sau oricare altă religie de care te ții cu atîta fanatism, cu misiunea lui de medic uman, de sfătuitor al oamenilor. Și mie mi se pare absurd!"

Gheorghe Crăciun, secretarul comitetului comunal de partid, primarul comunei: „Profesoara Margareta Badea este un cadru didactic foarte bun. Faptul că nu s-au împăcat se datorește neînțelegerilor lor religioase și aceasta ne dovedește nouă că trebuie să întărim și să dezvoltăm educația ateistă în rîndul oamenilor, chiar și al intelectualilor, indiferent de ce nuanță este acea religie. Oamenii, dar mai ales copiii trebuie să fie educați în spiritul concepțiilor noastre comuniste, noi, despre lume și viață. În adunările noastre de partid, în școală mai ales, trebuie să se pună un accent mai mare pe educația politico-ideologică a copiilor, a părinților lor".

Cînd am plecat de la Brăila, Evelina a venit fuga după mine, pînă la poartă, a sărit în brațele mamei sale și m-a rugat cu lacrimi în ochi, cu niște lacrimi mari de copil, să n-o las s-o ia oamenii răi. Evelina nu i-a numit, dar am înțeles că în mintea ei oamenii răi erau totuna cu ignoranța, cu bigotismul religios care e în stare să toarne plumb în fragedele arii ale visurilor unui copil. I-am spus să se joace, să fie veselă, pentru că, în lumea ei, în lumea noastră nu este îngăduit să traumatizeze viața unui copil și avem certitudinea că opinia publică, ne gîndim înainte de toate la oamenii în mijlocul cărora trăiește Evelina, vor sări prompt în sprijinul ei. Al unui copil pe care mentalitatea înapoiată a unor maturi vor să-i priveze de copilărie.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

CULTURA DE SÎMBĂTĂ SEARA

Simbăta trecută am efectuat un raid prin mai multe cămine culturale din județele Prahova și Buzău. Am întîlnit cu acest prilej atît semnele unei activități culturale susținute cu pasiune cît și altele care denotă delăsare și dezinteres. Un caz crudat ni s-a dezvăluit în timpul popasului în comuna Valea Călugărească. Andrei Enescu, directorul căminului cultural de aici, ni s-a părut un om cu o mare dragoste de muncă. El a amenajat rupîndu-și uneori și din timpul său liber o seră, a realizat pentru cămin o centrală termică, a confecționat mese și scaune, a procurat mese de tenis, șahuri și alte articole de sport. Aparatul de sudură i-a devenit un aliat de nădejde. Ca dealtfel și rîndeaua sau pensula de vopsit. Se descurcă mai greu în probleme de mecanică. Simbătă l-am întîlnit tocmai cînd, împreună cu mecanicul Nicolae Toma, terminase de vopsit o ușă. Pe scurt, Andrei Enescu este un gospodar ca mulți alții din această comună care, dealtfel, a luat Ordinul Muncii pentru gospodărire și realizarea indicatorilor economici. Dacă din acest punct de vedere lui Andrei Enescu nu i se poate reproșa nimic, ba, mai mult, i se pot aduce cuvinte de laudă, nu același lucru îl putem spune despre activitatea sa culturală. Planul său de muncă pe anul 1978 este extrem de interesant și, bătut la mașină la două rînduri, cuprinde zece pagini. Dar din toate acțiunile cuprinse acolo directorul căminului recunoaște că n-a realizat mare lucru și nici în continuare nu sînt speranțe că se vor înfăptui. E drept, așa cum spuneam mai înainte, Andrei Enescu n-a stat degeaba. Dar fascinat de sumedenia de dotări pe care visează să le înfăptuiască la cămin a pierdut treptat din vedere că trebuie să fie în primul rînd un factor important în viața culturală a comunei. El este aidoma unei gazde ospitaliere care pregătește tot soiul de bunătăți, face curat în casă dar uită să-și invite musafirii. A aștepta pînă cînd clădirea căminului va fi gata să primească pe oamenii comunei (în prezent în, același local funcționează și un magazin și oficiul P.T.T.R.) înseamnă a uita care îi este obligația primordială ca director de cămin. Activitatea culturală, parte integrantă a vieții noastre sociale, nu trebuie nicidecum să sufere din pricina faptului că pentru o perioadă nu sînt cele mai propice condiții pentru desfășurarea ei. I-am da directorului Enescu ca exemplu pe cel din comuna Măgura. Nici acestia nu au încă terminată clădirea căminului cultural. Dar asta n-a constituit o piedică pentru cei din Măgura. Dacă ei ar fi stat să aștepte pînă cînd se va inaugura la anul noul cămin cultural (cu o sală de 400 de locuri la parter și 200 la balcon) n-ar mai fi avut acum nici un cor de 30 de femei, nici o formație de teatru (pentru actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României" se pregătește un spectacol cu piesa lui Süto Andras **Vintuleț în paradis**) și nici trei brigăzi artistice. Desigur, cine nu dorește să aibă la dispoziție clădiri somptuoase, cu tot felul de amenajări, în care omul să se simtă ca într-o casă primitoare. Dar pînă atunci repetițiile se pot desfășura și în alte săli, ca dealtfel și conferințele sau mesele rotunde.

Pe traseul nostru de simbătă seara am oprit și la căminul cultural din Ulmeni. Un difuzor instalat deasupra ușii de intrare răspîndea cu hărnicie un vacarm care te îndemna să crezi că acolo se petrec lucruri importante. Dar în sala unde rula filmul **Al șaptelea continent** nu erau decît cîțiva copii vădit dezinteresați de ceea ce se petrece pe ecran. Pe directorul Constantin Dincă, l-am găsit acasă. De cîteva luni îndeplinește această funcție pe lîngă cea de director coordonator al școlii. Ne spune, și noi îi dăm dreptate, că literalmente nu are timpul necesar să se ocupe așa cum trebuie de ambele activități. Cei în drept trebuie să mediteze la acest lucru și să ia măsurile cuvenite. Continuîndu-ne drumul am întîlnit în satul Potoceni din comuna Mărăcineni căminul cultural cufundat în beznă. Doar un anunț ne-a reținut atenția : „Tovarășii care au cărți împrumutate din anii 1974, 1975, 1976, 1977 sînt rugați să le restituie în cel mai scurt timp". Un alt anunț aducea la cunoștință că duminică, la orele 16 va rula filmul **Zoro** (!). În rest, nici un program de activitate afișat, nimic care să invite la o manifestare artistică. La Mătești, în dreptul căminului cultural am întîlnit doi tineri — Dan Nicolae, electrician, și Gheorghe Burlacu, frezor. Așteptau cu încredere ca la ora 20—20,30 să înceapă seara de dans organizată aici. Pînă atunci însă, în așteptarea formației **Termal**, căminul stătea cufundat în beznă. La Săpoca, alți doi tineri, Vasile Nuțică și Marcel Popa, în fața unui cămin cultural înghițit de întuneric, ne spun că nici măcar seri de dans nu se mai desfășoară în satul lor și tinerii sînt nevoiți să dea o fugă pînă la Buzău pentru o seară plăcută.

Periplul nostru s-a încheiat în satul Zărnești-Slănic din comuna Cernătești. L-am găsit pe directorul căminului, Gheorghe Stoian, pregătind împreună cu echipa de dansuri programul pe care îl vor prezenta în faza intercomunală din cadrul ediției a doua a Festivalului național „Cîntarea României". În sala de proiecție rula filmul **Judecătorul Fayard zis șerifu**l în fața a vreo 80 de oameni. Înainte de film doctorița Maria Bota făcuse o expunere pe o temă medicală. Dacă directorul ar fi tratat activitatea ca pe ceva formal repetiția n-ar fi avut loc deoarece muzicanții nu veniseră. Dar în loc să-i trimită pe tineri acasă, acesta a preferat să scoată un picup și plăci și repetiția a decurs în condițiile corespunzătoare.

Nu dorim să tragem concluzii moralizatoare în urma raidului pe care l-am întreprins. Un lucru însă am vrea să-l desprindem cu claritate : ca și în alte domenii, activitatea culturală din cuprinsul satelor noastre are șorți să se desfășoare cu cele mai bune rezultate în funcție de oamenii care se ocupă de ea. Astăzi, în condițiile în care întreaga suflare românească este chemată să dea tot ce are mai bun pentru mersul nostru înainte, într-o perioadă în care prin organizarea Festivalului național „Cîntarea României" sînt descoperite talente de mare valoare pe tot cuprinsul țării iar emblemele civilizației socialiste mărturisesc despre făurirea unei vieți noi, cu noi exigențe atît din punct de vedere material cît și spiritual, a trata cu superficialitate, dezinteresul sau formalism activitatea culturală la sate poate aduce grave prejudicii. Ne-am amintit cu prilejul acestui raid de dirijorul corului din Finteuș, un exemplu de om devotat culturii, un animator în adevăratul înțeles al cuvîntului. Nici el nu avea condiții mai bune pentru desfășurarea activității sale decît cei din căminele vizitate. Dar cu cîtă însuflețire s-a ocupat de repertoriul corului, de depistarea unor tineri cu calități vocale deosebite. Nimic nu l-a obligat pe acest om să străbată de mai multe ori pe săptămînă distanța dintre Baia Mare și Finteuș numai pentru ca diapazonul său să dea tonul pentru începerea repetițiilor în ziua și la ora stabilite. Indiferent dacă afară era cald sau ningea. Exemplul său ne atrage încă o dată atenția că și în cultură, pentru a transforma un loc unde nu se întîmplă nimic într-un efervescent focar de spiritualitate înseamnă să ai vocație, înseamnă să ai dragoste de cultură.

GEORGE MAREȘ ■

NICHITA STĂNESCU

Fotografie de VASILE BLENDEA

Operele imperfecte

Menuet

Brusc, pasărea nu a mai vrut să fie
pasăre,
dar n-a avut noroc de moarte,
n-a avut noroc
Brusc, aerul,
el n-a mai vrut să fie aer,
dar n-a avut noroc de moarte,
n-a avut noroc
Brusc, stelele
nu au mai vrut să fie stele,
dar n-au avut noroc de moarte,
n-au avut noroc
Brusc, coerența, ea,
a vrut să fie o incoerență,
dar n-a avut noroc de păsări,
n-a avut noroc !

Nu, nu, vă zic!

Boii, cu ochii lor de bou,
văd un alt firesc al naturii
Lupii, cu ochii lor de lup,
văd un alt firesc al naturii
Iepurii, cu ochii lor de iepure,
văd un alt firesc al naturii
Delfinii, cu ochii lor de delfin,
văd un alt firesc al naturii
Mustele, cu ochii lor de muscă,
văd un alt firesc al naturii.
Omul, cu ochii lui de om,
vedere trădătoare are,
spînzurîndu-se din dezesperare,
de crengile ce dau umbră, —
stejarul cu ființa lui de lemn,
plopul cu ființa lui de lemn,
iarba cu ființa ei zemoasă...
...și de fapt,
ce căutăm noi în aceste întrupări?
De ce dăm ocol soarelui de foc ?
Nu, vă zic, nu, nu,
lumina nu este o bucurie !

Frigurosul de frig

E frig astă seară, afară,
cele două jumătăți ale creierului
mi le-am înghesuit în ochi
ca să stea la căldură
sub țeasta polară
Păsările nimănuia,
vulturii, ciorile și cucuvelele,
corbii, pițigoii
și sub umbra sprîncenelor,
nenorocitele de vrăbii,
stăteau toate înghesuite
în capul meu, acum
Creierul meu stă înghesuit în
ochii mei, —
nu-mi atingeți genele, vă zic,
nu mi le atingeți !
Stafiile simunului stau pe ele
ca pe niște crenge, —
numai tu care mă înțelegi,
mă înțelege.
De aceea, te rog eu pe tine,
nici măcar nu mă atinge
cu o privire
Pielea mea toată e.o meninge, —
o revelație, tu umilire !

Ascultînd un greiere

Un orizont de adolescenți
care au murit în toate războaiele
se luminează și devin rumeniți
ca niște piini
Miroase a carne friptă, mamă,
și a coajă rumenită miroase, mamă!
Pleacă din fustele mele,
blestematule,
îmi zise bătrîna,
ține-te de la mîncare și de la apă,
altfel, blestematule,
o să ajungi tu însuți
să ții altora
de foame
și de sete.

Mama mea și soldatul ei

Nu, nu, nu
strigă în dureri mama mea,
născîndu-mă
nu, nu, nu
strigă ea născîndu-mă ; —
viața nu e pentru ucidere
viața nu e pentru ucidere
Soldatul nădușit zise :
— Ce sînge, cît de mult de sînge
și ce miros și ce strigăt
dă femeia cînd naște
și fără de nevoința glonțului, —
acestea, zise soldatul nădușit,
azvîrlind cu pistolul său
după un fluture.
Nu, nu, nu
urla mama mea în dureri,
născîndu-mă
viața nu e născută pentru a fi
ucisă,
nu, nu, nu
striga mama mea, născîndu-mă
Fluturele zbura în zig-zag
revolverul soldatului era cotrobăit
de furnici
pe mare și pe deasupra mării
soldatul dezbrăcat
răsărea odată cu luna.

Ciocîrlia

Au început să-mi lustruiască
coșciugul,
ciripitul și ham-hamul.
Mă vor îngropa într-un nor
care va ploua cu morți
Mai pune măcar o dată, mamă,
mîna pe ceafa mea
chiar dacă ți se udă de sînge
Fiul tău e Făt-Nefrumos
dar, mamă, crede-mă e mortul care
plouă
iar nu care plînge
M-a bușit îngerul în spinare, mamă,
nu sub forma plăcerii
ci în chipul tăcerii
M-am uitat, mamă
d-aia mor, d-aia am murit.

Învățarea de a număra

Stăteau bărboși și năduși
barbarii hitiți.
Învățînd să numere, zmulgeau
din hoit,
degete, picioare, brațe, ochi.
O, tu, delabradare,
ce plină e de sînge
ideea de a avea idee !
Stăteau înăduși și părogi
frumoșii de hitiți, frumoși, —
zmulgeau din hoit cîte un deget,
cîte un picior
opt, zicea unul,
patru, zicea altul.
Învățau să numere.

Starea confesiunii

Orice om înainte de a împușca
ride timid.
Ce animal tînăr a putut să fie
și cît de suavă, maică-mea,
pînă cînd taică-meu a îmbrățișat-o
cu brațe păroase și de otravă.
Cînd ea urla, eu mă nășteam,
urletul ei îmi este coroană,
tot ce e vis, tot ce nu este,
tot ce există,
tot ce nu îmi este de-o seamă.
Ce plăcere e ca să ucizi
pe cei mai buni, pe cei mai dragi,
pe Seleucizi !
Ce minune este ca să-minți,
ce minune este ca să minți,
părînd că n-ai dinți,
că nu ai strungăreață,
că nu ai părinți !
Ce poftă de sînge verde
de iarbă, îmi este,
m-auzi, tu, calule,
m-auzi, tu, calule ? !
Sunt negru de pămînt,
haide, tu, și caică-mă cu
potcoavele tale !
În Iran, morții sunt morți.
Mă voi spăla cu un cuvînt
economie de apă fac.

Cheile

Lanțul cu chei mi-a căzut din stele
în creier,
mi-au zornăit mințile de durere și
de sunet.
Trupul meu tot deveni o cheie
de fier,
doamne, pentru o ușă uriașă
la al cărui lacăt nu am cum să
ajung,
decît numai dacă mă ridici în brațe.
Haide, cît ești de mare, tu,
haide, cît ești tu de indiferent,
răsucește-mă și rupe-mă
și deschide odată ușa aia !
Haide, deschide-o odată !

Deșert

Se dedică lui Viorel Padina

Stăteam cu laba obosită
pe rana unui iepure,
îmi mirosea a înserare a vieții
Ca într-o oglindă în soare mă
uitam
și coama lungă mă ședea peste
nisipuri.
De foame alergarea mea îmi este,
acuma doar a sînge-mi fluturâ pe
steaguri.
Țin laba mea de leu
pe-un iepure rănit.

De tine-eu mă rog
ca să visezi și pentru mine.

Pușca

Pușca este compusă din trei părți :
partea de sus
partea de mijloc
și partea de jos.

Partea de sus este compusă din :
partea de sus a părții de sus și
partea de mijloc a părții de sus și
partea de jos a părții de sus.

Partea de mijloc este compusă din :
partea de sus a părții de mijloc și
partea de mijloc a părții de
mijloc și
partea de jos a părții de mijloc.

Partea de jos este compusă din :
partea de sus a părții de jos și
partea de mijloc a părții de jos și
partea de jos a părții de jos —

Foc !

Pasiunea lui Ion Scurei, mișcarea crengilor și mișcarea rădăcinilor

Se numește Ion Scurei. Are 40 de ani și este de profesie proiectant mecanic. A copilărit la poalele Rarăului și s-a despărțit greu de el. Locuiește, în prezent, în Vatra Dornei, într-un apartament confortabil. Are o meserie care nu poate fi practicată decît într-un oraș departe de natură, o meserie care necesită multă precizie și migală. Dar acest om, împreună cu întreaga lui familie, în fiecare zi după orele de program, în fiecare duminică, în fiecare concediu, este prezent în mijlocul naturii. Răpește naturii mișcarea. Mișcarea crengilor, mișcarea rădăcinilor, acea mișcare care rămîne imortalizată în timp. O ghicește, o modelează cu răbdare și meșteșug, învățat de la bunicul său care era sculptor în piatră. Închis într-o cameră a apartamentului din oraș dă la iveală — din acele rădăcini și crengi — oameni și animale în mișcare, păsări în zbor. Toată familia strînge rădăcini și crengi și sculptează după desenele și proiectele lui Ion Scurei. Soția lui, Maria, asistentă la sanatoriul balnear din Vatra Dornei, și-a decorat astfel cabinetul care a dobîndit înfățișarea unei veritabile expoziții. Fiul, după ce își termină lecțiile, și în recreațiile de la școală, sculptează.

Această familie de sculptori a avut cîteva expoziții la Suceava unde mulți vizitatori au apreciat lucrările și chiar și-au scris părerile într-o carte de impresii.

L-am întrebat într-una din zilele trecute pe Ion Scurei de ce sculptează, ce caută în crengile și rădăcinile întortocheate ale pomilor.

— Forme și mișcare. Atîta tot. Cred că este o formă a artei ce ne-o oferă natura. Fiecare sculptură, unicat prin felul ei, îmi aduce aminte de cîte un colț de munte pe unde am colindat. Am impresia că mi-am adus muntele acasă.

— Nu ați încercat să vă mutați dumneavoastră la munte ?

— Ba da. De acolo sînt și îl simt lipsa exact ca un cioban care și-a pierdut oile. Recent mi-am făcut, undeva în pădure, o cabană. Acolo voi depozita tot ceea ce culeg. Acolo o să încep să și sculptez. Voi aduce în oraș doar sculptura. Nu-mi doresc decît să descopăr ceea ce natura ne oferă cu multă dărnicie și să pregătesc o expoziție în cadrul ediției a II-a a Festivalului național „Cîntarea României".

P. SORIN

„Caminante"

Jurnal mexican (31)

Capul de olmec

Vedem, în sfîrșit, fie și la lumina lanternei, celebrele capete de olmeci în original. Capete colosale cioplite în bazalt (cu unelte de piatră, căci fierul nu era cunoscut) și găsite în pădurile din La Venta. Unele au aproape trei metri în înălțime și cîntăresc, ni se spune, zeci de tone. Cum au fost transportate în junglă, cînd cea mai apropiată carieră de bazalt se află la 130 de kilometri de locul unde au fost descoperite? Enigma n-a fost încă dezlegată. Dar în această noapte care s-a prăbușit peste eucalipți mi se pare o greșeală să tacem din asemenea enigme în primul rînd o problemă tehnică. Întrebîndu-ne excesiv despre piramide „cum au fost construite", vom uita, treptat, să ne mai întrebăm „de ce". Unii se vor mira. „Cum de ce? Doar se știe de ce". De fapt, important nu e nici „să știm", cît să ne repetăm asta mereu. Nu e nici o noutate, firește, în ideea că oamenii n-au acceptat niciodată pe deplin resemnați gîndul morții. Esențial e să tragem de aici o concluzie morală care să nu semene a predică plicticoasă. Atunci vom înțelege că piramida nu e o victorie a ingeniozității, ci a neconsolării. Omul a vrut să creadă că forța sa nu se oprește la limita morții și a vrut să și-o dovedească. Trebuia deci să ridice un monument neobișnuit pentru asta. Și sînt convins că și aceste capete gigantice de bazalt s-au născut din aceeași nevoie, căreia, în lipsă de o formulă mai potrivită, filosofia i-a zis foame de absolut. Ele au pleoape grele, ochi implacabili și reci, nas turtit, cu nările umflate, buze groase și disprețuitoare. Un dispreț primitiv și o cruzime liniștită. Energie virilă neinduplecată. Privirea hotărîtă, brutală chiar și disprețuind orice amenințare, supraveghează și în același timp sfidează jungla. În realitate, sfidează, poate, moartea. Personaje străini, lăsate de o populație misterioasă, a cărei origine e și azi o chestiune controversată... Și din nou agasanta poveste cu extratereștri pe care n-o mai suport. De ce oare e atît de dificil să acceptăm că noi înșine, oamenii care mor, am făcut toate aceste lucruri nemuritoare? Lui Carol Quintul i s-a dus un femur de mamut drept probă că piramidele de la Teotihuacan au fost construite de către uriași. Iar acest gest încă mai era motivat. Altfel, spaniolii, învingători ai imperiului aztec, ar fi trebuit să se recunoască învinși de niște ruine a căror grandoare întrecea tot ce văzuseră pînă atunci și pe care, mai ales, nu și le puteau explica. Și cum împotriva enigmelor nu se poate trage cu pușca, rămînea doar soluția de a căuta un femur de mamut. Dar oare, cei care îi invocă pe extratereștri, de cîte ori lipsește o explicație sigură, nu ne tratează fără nici o justificare ca pe Carol Quintul?

Înțeleg, chiar dacă nu pînă la capăt, de ce o dată pe an toate brutăriile și patiseriile din Mexic oferă clienților prăjituri în formă de cap de mort mujate în zahăr, cu ochii verzi, roșii sau de altă culoare. Sînt locuri unde în aceeași noapte morților li se aduc florile pe care le preferau în viață sau, cu ajutorul tranzistoarelor și casetofoanelor, li se cîntă ultimele melodii la modă. Și cred că înțeleg de ce aceste capete de olmeci au o expresie dură. Ele îmi aduc aminte de ceea ce îi spunea odată Picasso lui Malraux cu privire la rostul măștilor primitive, născute nu dintr-o pasiune pentru înfricoșător, ci din iluzia că exorcizau primejdiile. Găsite într-o regiune transformată de ploile tropicale în mlaștină, unde vor fi fost abandonate cu mai mult de două milenii în urmă, aceste blocuri colosale de bazalt ne amintesc totodată că și în junglă, ca și în deșert, arta a simțit nevoia să învingă singurătatea printr-un chip omenesc.

Avioanele noastre supersonice zboară peste ruinele piramidelor și peste taina acestor sfinși olmeci, ca un surîs ironic. Neantul insuși pare să se fi obișnuit cu viteze supersonice *) și se uită uneori cu compasiune la fantoma lui Socrate care se învîrte în continuare numai prin agora desculț. Sînt mai mult de două mii de ani de cînd grecii au strigat sub cerul Mediteranei că omul este măsura tuturor lucrurilor; dar, din păcate, „măsura tuturor lucrurilor" înseamnă mai mult decît au vrut ei să înțeleagă prin aceste cuvinte; înseamnă și a tuturor greșelilor și zădărniciilor. Probabil, nu ajunge să jubilăm orgolioși că omul este visul cel mai înalt al naturii. Tocmai pentru a vorbi despre el ca despre unica speranță, trebuie să știm ce anume a pus-o mereu în pericol. Dacă omul a scris cărți, tot el a incendiat biblioteca de la Alexandria. Dacă a ridicat Parthenonul, tot el a descoperit că din marmura arsă se poate obține var. Dacă a ridicat piramidele din Mexic, tot el le-a umplut de sînge. Dacă a pus piciorul pe lună, tot el suportă ca atîția copii să moară de foame. Moartea lui Rudolph Valentino a provocat un val de sinucideri, în timp ce tragedii îngrozitoare care au lovit uneori popoare întregi au întrat repede în indiferența generală. Și totuși, acest om, măsură a tuturor lucrurilor, rămîne singura speranță a acestei lumi. Istoria este plină de dire de sînge, dar și de dire de lumină. N-avem altă șansă decît să credem că direle de lumină vor rămîne singure în istorie de-acum înainte. Oricine a încercat să disprețuiască ceea ce e omenesc, în numele greșelilor omului, n-a făcut altceva decît să se afunde în cea mai neagră disperare. Deasupra ruinelor și mormintelor, trebuie să credem în florile pe care ziua le leagănă ca pe niște drapele ale speranței... Și să ne oprim în oricare dintre muzeele unde se află bătrînii lui Rembrandt. Să scrutăm umbra care îi aureolează ca un nimb de mister. Vom descoperi că aceștia înțeleg nu mai cu revoltă de cuvinte. Le ajunge liniștea ca să spună totul. E ceea ce se întîmplă și în Mexic cu statuile sau cu ruinele vechilor piramide. Această țară știe să recompenseze chiar cînd frustrează.

OCTAVIAN PALER

*) Cînd neantul devine globetrotter și vrea să-și „declare" impresiile are îndeobște două soluții: să plagieze în taină ghidurile turistice sau să se comporte ca personajul pe care l-am auzit cîndva în Capela Medici, la Florența, perorînd foarte sigur de sine că „lui personal" nu-i place „Noaptea" lui Michelangelo. Numai că el arăta cu degetul spre peretele-opus, spre „Aurora". I Vrînd să-i arăt greșeala, am primit un răspuns stupefiant: „Eu nu-mi schimb părerile". Și Luther zicea „nu pot altfel", dar din alte motive.

CRONICA SPECTACOLELOR

Generoasa sobrietate

Palmira Arnaiz și **Victor Ivanovici** au făcut bine că au tradus (de asemenea, bine) în limba noastră **Generoasa fundație**, piesă a dramaturgului spaniol contemporan **Antonio Buero Vallejo**. Au făcut bine pentru că piesa are idei-mesaje clare, viguroase, revoluționare și de contemporan interes la scara lumii; și mai are și un chip dramaturgic de aleasă ținută artistică.

Generoasa fundație este istoria, cumplit dramatică, a unei minți zidite într-o celulă de închisoare, a unui eu claustrat nu de bunăvoie, ci silit, a unui eu care, deci, trebuie să se apere. Și chiar se apără, însă ciudat. Psihologic posibil, psihologic verosimil, însă ciudat. Or, în general, ciudățeniile sînt potențial spectaculoase, sînt simbure de teatru. Încît Antonio Buero Vallejo a știut foarte bine ce face cînd a descris războiul de apărare al lui Tomas. Eul său înlăuntrul, reprimînd gîndurile dureroase; eul său refuzînd să perceapă o realitate odioasă; eul său declanșînd fantezia programată să producă o ferice realitate imaginară (generoasa fundație) în locul celei adevărate, care frustrează și ucide (închisoarea); eul său atît de umilit, înspăimîntat, învins, încît acceptă să se identifice cu instituția care-l reprimă, care-l înăbușă: iată ipostaze ale fugii lui Tomas de realitate. Eul său vrea să se salveze dar se scufundă în acea slăbiciune morală care se cheamă mizerie psihologică. Noroc însă că Tomas nu e singur. În aceeași celulă mai sînt închiși și Tulio și Asel și Lino, ba chiar și Max. Toți aceștia, fiecare în felul lui, fiecare cu temperamentul, caracterul, mintea și argumentele lui, îl readuc pe Tomas la realitate. Este o trezire dură, însă demnă. Cam asta-i partea întîi a piesei și ar putea foarte bine să se oprească totul aici. Autorul însă ține să-și rostească adevărul pînă la capăt: realitatea închisorilor politice nu numai că nu trebuie ignorată și înfrumusețată, ci trebuie spartă, învinsă, desființată — lupta începînd cu închisorile cu ziduri din piatra obosellii și-a renunțării, și-a lașității, și-a amăgirii, închisori insinuate în inserii minților și conștiințele oamenilor. Iar drumul spre libertate e o continuă eliberare de mereu alte și alte rînduri de ziduri. Cu această idee piesa ajunge la nivelul său filosofic și devine direct interesantă, practic interesantă pentru orice locuitor al pămîntului și al secolului. Mesajele lui Antonio Buero Vallejo trebuie ascultate și gîndite cu respect, pentru că sînt rostite nu numai de un om inteligent și talentat, ci și de un om care are autoritatea celui închis și condamnat la moarte pentru lupta sa împotriva fascismului spaniol franchist, a celui care s-a întors dintr-un iad al oamenilor, al civilizației umane a secolului 20, și are puterea conștiinței de a lupta, iar și iar, împotriva zidurilor văzute sau nevăzute ale închisorilor lumii oamenilor.

Mi-am îngăduit să cam povestesc piesa pentru că și așa, într-o oarecare cunoștință de cauză fiind, spectatorul va fi cucerit de spectacolul de la **Teatrul Național din București**. Un spectacol precis, exact; un spectacol modern, în sensul bun și cu miez al cuvîntului; un spectacol care — intelectualicește și artisticește — te cîștigă și te obligă la meditație, chiar dacă-l vezi pentru a doua oară. Toate astea-s firești pentru că autorii lui sînt regizorul **Horea Popescu**: care a învins pînă și dificultatea aceea (poate chiar un cusur al piesei) de structură și de tonalitate a trecerii de la imaginar la real, de la teatru metaforic la teatru direct (sechele ale bătăliei mai sînt vizibile pe la hotar, adică pe la sfîrșitul părții întîi, începutul părții a doua); scenograful **Paul Bortnovschi**: care a făcut una din realitate și amăgire, din concret și abstract, din ce-i în afara omului și ce-i înăuntru lui; actorii **Ovidiu Iuliu Moldovan, Mircea Albulescu, Maria Moraru, Gheorghe Cozorici** și **Costel Constantin**: care au realizat performanța de a-și păstra și manifesta, fiecare, zdravăna sa personalitate, contribuind, totodată, la personalitatea — omogenă! — a colectivului lor. Regia, scenografia, jocul actorilor, într-un cuvînt spectacolul are atîta finisare, echilibru, luciditate, sobrietate încît, ca spectator, nu te poți entuziasma. (Asta poate părea critică dar, față de fondul piesei, e laudă.)

Duceți-vă la Național, ca să vedeți ce se întîmplă pe-o scenă cînd toți sînt buni! La ieșire veți avea dobîndit ceva care nu se găsește oriunde și oricînd: un termen de comparație **pretențios**. Iar termenii de felul ăsta sînt folositori calității spectatorului, precum și, firește, teatrului, care își poate redobîndi — pe termen lung — spectatorii, numai formîndu-i și cizelîndu-i. În secolul luciditățli, patima, inclusiv cea pentru teatru, are nevoie de știință, ba chiar de erudiție; nu ne mai înfierbîntăm decît în cunoștință de cauză: e un cîștig și o belea.

NELU IONESCU

CRONICA FILMULUI

„Gustul și culoarea fericirii"

În sfîrșit, un film despre o întreprindere, despre un șantier, despre conflictele inerente unui astfel de univers uman — un film despre care se poate discuta cu satisfacție.

Nu știu în ce măsură acest film va avea ceea ce ne-am obișnuit a numi „succes la public": pe de o parte sîntem saturați de producții spectaculoase, de filme **de acțiune**; pe de altă parte, prea puține filme românești s-au aplecat, cel puțin ca intenție, deasupra acestui univers captivant care este viața muncitorilor. Iar cele care au făcut-o totuși, de ce n-am recunoaște-o, au pornit de la o schemă în genere identică: vine un tînăr cu idei noi, se lovește de lenea și comoda obtuzitate a unor vîrstnici (în cele mai dese cazuri aceștia fiind personaje imprecise, iar în orice caz din conducere, deci cu drept de decizie), în sfîrșit, ideile novatoare izbîndesc, vechiul retrăgîndu-se într-un sot de tîrzie, dar mai ales echitabilă remușcare profesională, și, iată, „nouI" învinge. În afara spectatorilor — care sînt disperați — toată lumea e mulțumită... Sfîrșit.

Ceea ce cred însă a fi important la acest film — care, paradoxal, pleacă de la o exact astfel de **schemă** — este sinceritatea, acuratețea realizării, seriozitatea reținută, calmă, cu foarte rare izbucniri de comic sau tandrețe, aș spune asprimea cu care această „schemă" e desființată pas cu pas, sistematic, în favoarea aducerii pe ecran a **veridicului**, chiar dacă acesta incomodează uneori. Un film fără menajamente, așadar, fără soluții „imploacabile"; un film cu largă deschidere către mintea și sufletul nostru, al spectatorului.

„Gustul și culoarea fericirii" pornește de la un scenariu semnat de **Gheorghe Manole** (din cîte cunosc, eroul reprezentat **pe ecran** de **Mitică Popescu** fiind **în viață**) și e realizat de către **Felicia Cernăianu**, regizoare formată la școala documentarului românesc. Aflat la primul său rol principal într-un film artistic de lung metraj, Mitică Popescu are deci avantajul de a „lucra" pe un text, și cu un regizor, apți a-i da un suport solid, consistent în a-și demonstra talentul. Stîngeniț poate uneori de cîteva replici scăpate de sub controlul autorilor, și mai stîngenit poate de un anumit manierism care în teatru poate fi trecut cu vederea, dar în film poate deveni catastrofal, Mitică Popescu reprezintă aici — în ceea ce privește un rol de întindere — o achiziție cinematografică **remarcabilă**, personajul interpretat de el rămînîndu-ne

apropiat și drag, și franc, sincer atît în a face treabă, cît și în a fi el însuși, om cu păcate, firește, dar OM mai ales, profund și curajos ambalat în transformările cotidiene ale societății noastre. Alături de el și în contrast cu eroul pe care-l reprezintă, **Dorel Vișan**, în rolul directorului (un actor absolut fantastic, folosit pînă acum doar în roluri secundare sau de semifigurație — un om de care ecranul nostru are nevoie!).

De menționat, încă, imaginea semnată de **Ion Marinescu**, muzica lui **Radu Zamfirescu** și schițele de personaje create „cu participarea actorilor" **Draga Olteanu-Matei** și **Ilarion Ciobanu** (formulă preluată din neorealismul italian, folosită cam des la noi în ultima vreme, aici însă avîndu-și o deplină justificare: pentru că este vorba, într-adevăr, de participare, și nu de simplă prezență pe afiș, pentru a aduce spectatorii în sală). Interesantă, de asemenea, evoluția tînărului actor **Gheorghe Visu**, aici, la fel, într-un rol episodic. Și la fel — deși regretabil de scurtă — prezența lui **Petre Gheorghiu**.

Pentru Felicia Cernăianu, sînt convins, **„Gustul și culoarea fericirii"** a însemnat o piatră de încercare; a învins-o, sau a trecut-o, sau cum vreți să-i spuneți. Pentru filmul românesc de actualitate, această peliculă discretă, dar abordînd o problematică gravă, cea a responsabilității — fie ea colectivă sau individuală — reprezintă o reușită. O nouă optică în a privi șantierul, construcția, **munca în sine** — un nou mod de a crea eroi din rîndul muncitorilor, inginerilor de mulți anonimi ai zilelor noastre care trudesc, se bucură și uneori chiar suferă, prinși în cadrul acestei minunate și pașnice bătălii.

HORIA PATRAȘCU

CRONICA RADIO

Divertis-club

Dintre toate emisiunile de divertisment cu care radiodifuziunea ne răsfață mai mult în zilele de week-end, cea intitulată, „pe profil", „Divertis-Club", și difuzată duminică de duminică, cînd la orele 14,30, cînd la 15, cînd la 17 sau la oricare altă oră a după-amiezei (gîndim că n-ar fi rău să i se hotărască spațiu la o oră anume, contîndu-se astfel pe reflexele noastre condiționate de televizoriști călîți în seriale și telecinemateci), ni se pare a fi una dintre cele mai interesante și mai atractive. Pentru că este realizată cu talent și cu nerv, cu o evidentă plăcere și remarcabilă știință a dozării secvențelor sonore, evitîndu-se astfel monotonia și, evident, plictiseala. În ultima duminică, realizatorul ei, Liviu Tudor Samuilă, după ce în săptămînile anterioare ne-a învățat „ce să facem, cînd n-avem ce face" (cunoc destui indivizi care se plîng de plictiseală, cînd noi, celîlalți, ne plîngem că nu ne mai ajunge timpul), cum să ne construim „un mic atelier practic" cînd vom deveni automobiliști amatori, sau ne-a prezentat cîte un „hobby"-st la el acasă, purtîndu-ne cînd la Oradea, cînd la Bușteni, cînd la Cîmpulung Muscel ș.a.m.d., în ultima duminică, cum spuneam, ne-a informat ce mai fac ilustrul pictor naiv Vasile Frunzete și familia sa, mama și tatăl, artiști cojocari din Rășinarii lui Guga, ne-a demonstrat „pe viu" că, mai nou, Cornel Fugaru s-a profilat pe festivaluri internaționale, cîștigînd recent la Poznan un premiu trei cu o melodie și un text propriu (ne-am interesat, dar n-am aflat dacă textul a fost tradus), și l-a obligat pe Valeriu Chiose să ne convingă, într-o „pledoarie pentru șah", că meciul dintre Karpov și Korcinoi se va termina înainte de revelion. Să nu uităm, de asemenea, continuarea pasionantei anchete privind calificarea unor librari care i-a furnizat reporterului răspunsuri ca: **„Aforismele lui Ion Nunweiller** s-au terminat. Iar **Teatru** de Zambaccian nu ne-a venit încă", chestiune care ne face să credem că respectiva vînzătoare a fost transferată disciplinar la librărie de la vreun raion de tricotaje sau de mezeluri. Deci, o emisiune agreabilă, o oră ascultată cu interes și folos. Dar cîte ceva tot avem să-i reprosăm. De pildă, și aici este vorba mai degrabă de o sugestie, interviul cu directoarea Casei de cultură a sectorului 1 putea să depășească aspectul informativ-bilanțier care, în general, n-are darul să ne țină numai ochi și mai ales urechi. Ne gîndim că din bogata activitate a sus-numitei case de cultură se putea prezenta un fragment reușit al unui spectacol, un artist amator, un scheci al brigăzii artistice, deci chestiuni mai puțin generale și în ton cu ritmul viu al întregii emisiuni.

RĂZVAN BÂRBULESCU

Cîntec de patrie, dragoste și pace

Săptămîna trecută, în miez de toamnă blîndă, la București, s-a petrecut, aplaudat entuziast de mulțimi de spectatori, un adevărat eveniment al artei muzicale: faza finală a concursului de creație de cîntece ostășești **Te apăr și te cînt, patria mea**, concurs ajuns la a patra sa ediție și înscris, subînțeles, în actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României".

Concret, aceasta a însemnat o suită de concerte alcătuite din multe, foarte multe cîntece — firești, inedite — semnate de numeroși poeți și compozitori, fiecare cu muza lui și cu forțele muzei lui, însă toți animați de aceeași nevoie — această nevoie continuă a sufletului nostru — de a rosti, mereu în alte și alte chipuri artistice, adevărul dragostei de patrie.

Concertele au fost susținute de formații de valoare (Corul Școlii militare de muzică, Corul Regimentului de gardă, Corul ostășesc „Albatrosul", Corul de fete al Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu", Corul de copii al Radioteleviziunii române, Orchestra de muzică ușoară a Radioteleviziunii române) și de soliști de valoare (Gheorghe Crăsnaru, Doina Spătaru, membrele grupului vocal „5 T" și mulți, mulți alții).

Sigur, fiind vorba de o întrecere, s-au acordat premii — poate cam mult prea multe premii — dar aceasta a fost treaba specialiștilor, profesioniștilor. Ca simplu ascultător, îmi îngădui să spun că puternic emoționantă, puternic propagandistă este, a fost și este, vocea acestei mari formații care se numește Ansamblul artistic „Doina" al armatei, ansamblu alcătuit dintr-o orchestră mixtă (însuși concertmaistrul este o fată) și un cor exclusiv bărbătesc, ansamblu dirijat de general-maior Dinu Stelian, Artist al Poporului, și un adevărat ctitor al muzicii militare contemporane.

În cîntecul militarilor noștri există două constante: puterea și dragostea de țară și de pace. De aceea, cîntecul lor ne dă liniștea și bucuria să muncim, să construim, să creăm, să întindem mîini prietenești popoarelor lumii. Într-un cuvînt, să fim noi, cu crezul nostru comunist.

I. NICOLAE

„Toporașul de aur" la Maieru

Dintr-o știre strecurată recent în presă, am fost informați că nu demult la Zakopane, în cadrul celui de al XI-lea Festival internațional de folclor al regiunilor de munte, ansamblul folcloric „Cununa", al căminului cultural și al societății culturale „Liviu Rebreanu" din Maieru a cucerit trofeul suprem „Toporașul de aur". Recent, într-una din deplasările făcute în țară, ne-am oprit preț de cîteva ceasuri în comuna Maieru din județul Bistrița Năsăud. La Muzeul sătesc din comună l-am întîlnit pe dascălul **Sever Ursa**, conducătorul grupului, aplecat deasupra ultimelor documente care au îmbogățit în ultima perioadă muzeul din localitate.

— De la început vreau să vă precizez că nu sîntem așa cum s-a scris în ziare „un ansamblu folcloric". Sîntem și vom rămîne un grup folcloric format din țărani și intelectuali ai satului, avînd toți o pasiune comună, aceea de a cînta, de a păstra folclorul din părțile noastre nealterat, de a transmite generațiilor forma cea mai curată a muzicii cunoscute de noi. Revenind la cunună, vă pot spune că transpunerea scenică îmi aparține și am montat-o acum vreo zece ani. Dar acest succes de la Zakopane este un merit colectiv fiind sprijinit de instructorii **Corneliu Botoș** și **Constantin Berendea** precum și de directorul căminului cultural **Ioan Toader**. De asemenea, merită subliniate contribuția și forma deosebită a solistelor **Valeria Peter Predescu** și **Viorica Lazăr** — precum și a instrumentiștilor **Larion Todică, Ion Avram** și **Ion Sabadiș**.

— După această introducere v-aș ruga să ne spuneți ce este de fapt cununa — mă refer la spectacolul în sine, la obiceiul pe care l-ați transpus în scenă?

— Cununa este un obicei care simbolizează terminarea secerișului. Se aleg cele mai frumoase spice de grîu și se împletește o cunună purtată de cea mai tînără fată care va deveni viitoarea logodnică a feciorului gospodarului care angajează secerătoarele. Este, dacă vreți să îl numim așa, un curat prolog de logodnă. Melodia care însoțește împletirea cununii și cea care însoțește alaiul de fete și feciori spre casa gospodarului este de o sublimă frumusețe, aducînd aminte de legănarea spicelor în bătaia vîntului, amintind de osteneala și truda țăranului român într-o zi de seceriș. Ajunși la casa gospodarului, acesta îi întîmpină cu pîine făcută din făina proaspătă — cu muzicanți și ovații. Urmează luarea cununii, de pe capul tinerei, ceea ce declanșează de fapt începutul petrecerii. Spectacolul pe scenă durează 27 de minute, dar în realitate acest obicei a rezistat timpului de peste 2000 de ani. Această variantă pe care o cîntăm noi este cea arhaică, reprezentînd o bogăție a județului. Este un mesaj al muncii și al rodniciei pămîntului. Se aseamănă cu plugușoarele și colindele mioritice. Spectacolul prezentat de artiștii amatori din comună a fost apreciat de juriul festivalului ca fiind la cel mai înalt nivel de autenticitate atrăgînd atenția publicului asupra unui folclor curat și nepoluat.

— Numai atît? Pare totuși destul de simplu.

— Vă înșelați. Au fost peste 18 formații dintre cele mai cunoscute ansambluri folclorice din 12 țări europene. Polonia, de exemplu, a pregătit festivalul ca pe un „punct forte" al festivităților închinate aniversării a 400 de ani de existență a orașului Zakopane. Apoi, exigența juriului, depășind prin aceasta toate edițiile precedente, a făcut ca lupta pentru ocuparea locului fruntaș să fie foarte dificilă. S-a adăugat și puritatea și frumusețea costumelor noastre, de o veritabilă autenticitate — confecționate de însiși artiștii prezenți pe scenă. Acest lucru contează foarte mult. De aceea căutăm să conservăm prin muzeu tot ce este și reprezintă o valoare etno-folclorică de excepție din localitatea noastră. Toate acestea au format un tot unitar obținînd în final prețiosul premiu. Aș preciza că și tarafu! din grupul folcloric a obținut premiul întîi. Revenind la muzeul sătesc din comună, deoarece în jurul lui gravitează toate acțiunile noastre, începînd cu activitatea societății culturale „Liviu Rebreanu" cît și a cenaclului literar, v-aș spune că lectiile celor mai tineri locuitori ai comunei se țin aici. Deviza noastră este următoarea: „Nu este nici unuia îngăduit să rămînă corigent la istoria locurilor de baștină". Toate acestea au menirea de a educa și de a învăța tînăra generație. Acestea au format un tot unitar care a dus la afirmarea, pe plan internațional a folclorului nostru. Presa din Polonia scria: „Cununa românească ne-a adus mesajul milenar al simplității unei datini curate și răscolitoare".

— Există o legătură între cunună și tinjaua maramureșeană?

— Cred că da. Și noi ne-am pus această întrebare de multe ori. Ne desparte de Maramureș doar un munte. Sînt convins că acest obicei al nostru, care este cununa, este continuarea obiceiului maramureșean tinjaua. Este desigur o continuitate și în realitate. După arat, după cel care înfige primul plugul în brazdă — să fie cîntat și cel care este cel mai harnic la strînsul recoltei — în cazul nostru la secerat.

— La ce vă gîndiți în viitor?

— Să aducem pe scenă și alte obiceiuri cunoscute prin partea locului, putînd astfel să ne prezentăm cu multe noutăți la noua competiție națională ce o reprezintă Festivalul național „Cîntarea României".

SORIN POSTOLACHE

PUNCTE DE VEDERE

Mulțimi de folkiști

Nu voi face un istoric al apariției muzicii folk, nici nu voi vorbi despre ce a reprezentat sau reprezintă, despre succesele evidente sau dacă denumirea exprimă cu exactitate semnificația cuvîntului. Despre toate astea se poate afla citind articolele, cronicile și interviurile apărute în **Flacăra** și chiar în alte reviste. Care este starea actuală a muzicii folk, aceasta e chestiunea!

Nu e greu de observat că fenomenul cunoaște o răspîndire extraordinară și nu e comună sau oraș, unde să nu existe cel puțin un cîntăreț folk, invidiat de ceilalți pentru deținerea — de multe ori ilegală — de acorduri sau știința ciupirii cu un deget sau două a strunelor miraculoasei chitare.

Conferințele pe teme științifice nu mai sînt „urmate de dans" ca altădată, întrunirile tovărășești, festivități sau spectacole de orice fel au acum la coadă „momentul folk". Pînă și discotecile, aceste teribile descoperiri ale anilor noștri, care ar părea imbatabile pe vastul teren al divertismentului, mai cheamă în ajutor minunatul moment.

Și cu adevărat, ce e mai minunat decît să știi că în timp ce scrii toate astea, într-o casă, undeva, un băiat a învățat un nou acord la chitară (sol major, să zicem), care adăugat la cel pe care-l știa (do major, să zicem) îi vor permite să compună imediat două-trei cîntece la fel de bune ca **Rănitul dintre linii** sau **Mătrăguna**, care vor face ocolul țării, vor fi pe buzele tuturor etc.

Băiatul nu a citit pe Freud — care spune că „omul se rușinează de fanteziile sale și le ascunde față de alții. Îi îngrijește ca pe propriile sale intimități și de regulă mai lesne și-ar mărturisi greșelile decît și-ar împărtăși fanteziile" — în consecință chiar în seara asta va alerga la casa de cultură sau căminul cultural unde sub atenta și competenta îndrumare a ultimei denumiri în nomenclatorul profesiilor și anume „instructor de folk", va cîzela cu migală noile compoziții. „Chiar și un drum de o mie de mile începe cu un pas" spune un cunoscut proverb. Iată așadar pasul, ba chiar pașii de început au fost făcuți, iar pînă a cînta la televiziune — nu-i așa? —, nu trebuie să străbați chiar o mie de mile.

Promovînd diferiți cetățeni cu chitara, pasămite pentru a arăta înțelegere față de arta tînără sau simțind că cerința publicului e în creștere, se face adesea un mare deserviciu, pervertind gustul publicului cu o muzică siropoasă sau fals mobilizatoare în care versurile frumoase sînt maltratate în linii melodice și armonii care denotă un cras diletantism din care nu se va putea ieși niciodată *). Florian Pittiș încheia simbolic un articol · publicat recent în această revistă prin apariția lui Mircea Vintilă la televizor. Eu aș spune că mi-e dor să-l mai văd pe Mircea Vintilă pentru că deși a avut o soartă mai bună, apariția lui în ultima vreme e tot mai rară. Dar ceilalți reprezentanți de frunte ai genului? Doru Stănculescu, de exemplu, apare o dată la doi ani și atunci în împrejurări excepționale. În schimb, Mihaela Bustuchină cîntă cred de cîte ori vrea ea. Dotată cu o voce bună, cu o vagă cunoaștere a instrumentului dar cu o totală lipsă de capacitate în crearea cîntecelor, Mihaela a cîștigat toate concursurile interne la care a participat, instalîndu-se cu autoritate în topul preferințelor redactorilor de la emisiunile de tineret ale televiziunii și ale emisiunii radiofonice „Student Club". Nu i se poate reproșa decît că nu spune nimic în muzică, că nu există nici un fîrîcel de frumusețe în melodie, totul înecîndu-se într-o banalitate greu de suportat.

În aceeași situație se mai găsesc încă mulți, foarte mulți alții, toți avînd următoarele caracteristici comune: a) majoritatea nu cîntă fals; b) au voci plăcute, chiar excelente; c) cunosc mai puțin sau foarte puțin instrument; d) folosesc texte bune: e) sînt incapabili de a scrie cîntece. Se vede cu claritate că din cinci puncte cel puțin trei le sînt favorabile. Din păcate, în muzica folk e nevoie cu prioritate de celelalte două. Muzicianul folk e creator, interpret și uneori textier în același timp. Spune Benedetto Croce: „Fiindcă arta pune probleme (potrivite fanteziei sau estetice) și le soluționează, nu reproduce niciodată ceva existent, ci produce mereu ceva nou, alcătuiește o nouă situație spirituală și de aceea nu este imitație ci creație".

Iată deci „noul val": Valeriu Penișoară (folcloric cu accente de psihologie animală; veți versul: „ascultam și eu și calul"), Laurențiu Mărgineanu (mîndru, frumos și călare și pe jos), Mircea Bodolan (duios; cîntă de frig și mamă), Maria Nagy (tragic-exclamativă; — voce adecvată), Benedict Popescu (naiv-infantil; „Moș Vasile cu-n coioc de șapte kile + desene de copii"), Mihaela Popescu (avînt și energie), Violeta Ciomîrțat (nici avînt, nici energie, nici voce, nici melodie), Arpad Domokoș (devotament; față de Cosma Răcoare), Alexandru Moranciu și Adrian Duțu (modestie în creație; exerciții sportive intense în vederea trecerii rampei) și încă mulți alții. Am lăsat la urmă pe Adrian Antonescu, care, alături de Mihaela Bustuchină, e omul zilei; turnee, emisiuni etc.

Toți cei pe care i-am amintit mai sus au început să cînte după ce i-au auzit pe Mircea Florian, Doru Stănculescu, Marcela Saftiuc sau Mircea Vintilă. Dar una auzim și alta cîntăm. Nu e vorba aici de imitație, ci de o stachetă a valorii. Dacă fenomenul de depreciere a muzicii folk continuă, cum ar trebui să cînte peste o vreme cei tineri de tot care astăzi îi ascultă pe cei din „noul val"?

Nu e suficient să cînți corect sau să alegi un text bun, ci forma muzicală trebuie să se ridice la nivelul textului, sau să-l întrecă, pentru că, totuși, ceea ce facem noi este mai întîi „muzică" și apoi „folk".

Continuînd o enumerare a mulțimilor de folkiști ajung la grupul de mijloc, grup care a realizat lucruri bune, chiar foarte bune, dar acestea coexistă cu nereușitele, cu cîntecele insipide. Ei sînt mai buni instrumentiști, mai buni interpreți și au destule emisiuni de televiziune la activ. Nicu Alifantis (cu cel puțin trei cîntece excepționale dar și cu zece banale, dacă nu mai rău), Zoia Alecu (o voce care acoperă de multe ori melodiile), Anda Călugăreanu (o bună artistă fără cîntece, cu excepția „Bocetului"), Grupul Opinia (prizonierii unui cîntec), Grupul Cetatea (idem cu Opinia, dar cu multe posibilități), Adriana Ausch (prezență agreabilă, compoziție la minima rezistență), Ion Zubașcu (poet valoros, iar în creația muzicală nemaipomenit mediator între marșuri și colinde).

Grupul compozitorilor și interpreților valoroși cu creații unitare dovedite de timp și de public cuprinde pe Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Mircea Florian, Marcela Saftiuc, Evandro Rossetti, Valeriu Sterian, Nicu Vladimir, Sorin Minghiat.

Sus de tot sînt Dan Andrei Aldea, Radu Gheorghe și Victor Socaciu. Trei spirite diferite, afirmați în diferite timpuri, dar comună le este nu numai înzestrarea artistică, ci și seriozitatea, meditația și munca, care la ei ca la nimeni altii este. Un mare compozitor, Richard Wagner, scriind cuiva despre compoziția lui Tristan și Isolde spunea aproximativ acestea: „Am compus Tristan sub imperiul unei mari pasiuni și după mai multe luni de meditație teoretică".

Muzica tînără trebuie să fie una în care autorii interpreți trebuie să aibă pasiuni, să gîndească, să vorbească prin cuvinte și să cînte prin cîntece.

Cîntărețul folk este cel care are o atitudine în lume și față de lume, cel care are ceva de spus și spune frumos, ceea ce face el trebuie să fie credibil. Dacă textul aparține unui poet, iar cîntecul e stupid, cu ce s-ar justifica un cîntăreț folk? Cu interpretarea? Dar bine, nu asta înseamnă muzica aceasta. Se poate cînta în excursii, la petreceri, acasă etc. Și atunci de ce să luăm tinerii din cadrul lor normal de viață, să-i închidem în imagini filmate, să-i înregistrăm, într-un cuvînt, să-i deosebim de ceilalți, cînd ei nu sînt cu nimic deosebiți? Plăcerea contemplativă pe care o produc unele fenomene ale naturii și ale vieții apare în toți oamenii deopotrivă, dar numai unii ar putea spune ceva adevărat și frumos despre asta.

Muzica folk și-a cîștigat, poate cu greu, un statut propriu, dar acum cînd îl are, ar fi trist să se înece în propria ei suficiență.

ADRIAN IVANIȚCHI

*) Un neinvidiat loc de frunte, îl ocupă în promovarea muzicii folk, așa cum NU trebuie făcută, emisiunile televiziunii CLUB T și ORA TINERETULUI. (Vezi emisiunea din 30 septembrie a CLUBULUI T.).

Nota redacției: Acestea sînt punctele de vedere, după cum specificam, ale tovarășului Adrian Ivanițchi. Cu multe dintre ele nu putem fi de acord. Cele cu care sîntem de acord — referitoare mai ales la tinerii valoroși — nu fac altceva decît să reproducă opinii deja formate ale cenaclului și revistei noastre. Oricum însă, cu acest articol de „ef și aoleu" discuția despre muzica tînără e ca și stîrnită. Unde îi va plasa ea pe cei criticați de Ivanițchi? Dar pe cei lăudați? Dar pe Ivanițchi însuși? Cine știe? Așteptăm.

CRONICA LITERARĂ

Vasile Rebreanu: Un caz de iubire la Hollywood

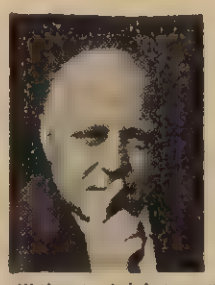

Un caz de iubire la Hollywood este o carte frumoasă despre existența într-un spațiu excesiv de tehnicizat în care însă numai în aparență omul pare guvernat de obiecte. Volumul acesta scris de Vasile Rebreanu în urma unei vizite întreprinse în S.U.A. oferă imaginea unui bazar strălucitor și gălăgios. Autorul alternează cu abilitate, pentru a captiva pe cititori, realitatea cu ficțiunea. Ca urmare, în scrierea lui întîlnim note redactate în stilul reportajelor senzaționale, date statistice și istorice, comentarii în legătură cu personaje ilustre ale istoriei S.U.A., referiri la președintele Kennedy despre care unele ziare lansaseră zvonul că ar mai fi în viață, știri despre Triunghiul morții din Caraibe, descrieri de peisaje halucinante cum este cel al Marelui Canyon sau prezentări ale celebrului oraș Las Vegas împînzit de reclame noaptea, imagini ale forfotei mulțimii pe străzi și în magazine dar și povești de dragoste mai mult sau mai puțin reale precum și pagini de teatru. Toate genurile literare sînt convocate pentru a realiza o frescă a Americii de azi. Dar amalgamul de procedee stilistice nu înseamnă o căutare cu orice preț a originalității. Din îmbinarea relatării seci, gazetărești cu ficțiunea rezultă un tablou mai vast, complex, al locuitorilor din Lumea Nouă, surprinzîndu-li-se nu numai comportamentul dar și mișcarea sufletească. Romancierul trece pe aceste meleaguri nu ca un vizitator ocazional ci își culege în permanență impresii pentru elaborarea unei cărți. Literatura devine pentru el adevărata călăuză în tumultul de babilon în care se află. Fiecare om întîlnit se metamorfează pentru el instantaneu într-un posibil erou al unei povestiri. Orice întîmplare trăită sau ascultată se transformă imediat într-o pagină a unui volum. Narațiunea lui Vasile Rebreanu se citește fără a mai dori să lași vreun moment cartea din mînă deoarece oferă senzația de viață autentică și nu de trucaj pompos. Cartea sa este scrisă într-o libertate deplină față de canoanele consacrate ale jurnalelor de călătorie în care se notează pedant, pe zile și pe ore, ce i s-a petrecut autorului. Orice personaj apărut se simte ca pe scenă și caută să atragă atenția asupra sa și scriitorul nu-i împiedică să se exprime sau să acționeze. Dar toată suita de tablouri dintre care unele sugerează scene de coșmar nu se succede totuși la întîmplare. Vasile Rebreanu nu apare niciodată în postura unui oaspete pătrunș într-un teritoriu ale cărui coordonate nu le mai poate stabili și se lasă purtat de virtejul evenimentelor fără a mai putea să le stăpînească. **Un caz de iubire la Hollywood** descoperă că în hățișul de fapte care reprezintă civilizația de azi a Americii natura umană continuă să-și păstreze însușirile fundamentale. În această carte oamenii nu sînt prezentați ca niște roboți care se mișcă într-un mod ce se poate anticipa prin tot soiul de automate așa cum acreditează unele false imagini ale europenilor despre această parte a planetei. Într-un univers computerizat Vasile Rebreanu sesizează că semenii noștri de aici se comportă la fel ca oricare alți oameni : iubesc și suferă, se bucură și visează, sînt înfrînți și cunosc triumfuri fără ca sentimentele lor să fie înăbușite de dezvoltarea grandioasă a civilizației. El afirmă că o lume perfectă a tehnocraților nu este posibilă deoarece ea este amenințată de factorul imprevizibil reprezentat de om, care nu poate fi subordonat unor reguli neconforme cu sine însuși și nu poate fi înstrăinat definitiv de natură. De cele mai multe ori autorul se simte în largul său pe oriunde trece, ascultă cu infinită răbdare pe preopinenți, ironizează cu delicatețe conversațiile mondene sau curiozitățile oferite din belșug de viața americană, însă nu rămîne uluit de ceea ce vede și nu apare nici complexat, nu cade în extaz la orice pas de parcă ar vedea o minune în fiecare clipă, păstrează o atitudine detașată de cele contemplate dar fără a ajunge în cealaltă extremă, aceea a respingerii în totalitate a celor înconjurătoare. Din cînd în cînd însă dorul de țară îi provoacă scrierea unor pasaje extraordinare ca acesta : „Poate de aceea mi-e dor de pasul discret al ursilor care vin tiptil, ca niște elevi, în livezile bistrițene, în haite de cincisprezece — douăzeci, o clasă de urși, greoi și stîngaci sub lumina lunii și, sfioși, ca într-un ceremonial ursesc, se apropie de merii cu ramuri grele de fructe ca de aur în lumina lunii. Și apoi se urcă la copac, ca noi, cînd eram copii, un urs pe spinarea și umărul altui urs, și, nu ca noi, care prindeam o singură creangă, ei, ursii, prind trei, patru crengi deodată și cu labele le duc, măr cu măr, la botul lor ursesc, sub lumina tîlhărească și ursească a lunii și, lăcomoși ș. copii, înghit merele podgoriților bistrițene, merele de aur, aromate și zemoase, și le curg bale pline de aroma lunii..." Vasile Rebreanu se apără de violența unora din imaginile din ținutul vizitat rememorînd scene feerice de acasă.

Cele mai frumoase pagini sînt cele cuprinse în povestirile **Un caz de iubire la Hollywood** (care dă și titlul volumului) și **Love story**, povești de dragoste tulburătoare prin firescul cu care sînt scrise, cu o dezinvoltură de remarcabil prozator, justificînd moto-ul cărții, un citat din opera lui F. Scott Fitzgeraid : „Trage-ți scaunul lîngă buza prăpastiei ca să-ți spun o poveste..." Mai puțin izbutite, prea didactice sînt cele cîteva „scenete" în stil „of of Broadway" **(Luna de pe cer, Oracolul, Unsprezece japonezi, În Hyde Park, Diagnostic, Doi și al treilea)** din care ultima, de pildă, este vizibil inferioară modelului său. piesa lui Alexandru Vampilov. Frumoasă este și **Rugăciune pentru păsări și avioane**, un adevărat poem în proză.

Scrisă cu umor și sensibilitate, cu sarcasm și tandrețe, noua carte a lui Vasile Rebreanu reprezintă o pledoarie pentru păstrarea valorilor umaniste.

GEORGE ARION ■

Poezia printre oameni

S-au scris, în aceste săptămîni, în întîmpinarea Colocviului național de poezie care va avea loc la Iași, numeroase articole despre „starea poeziei" de azi. S-a analizat cu finețe, încă o dată, ce deosebește universul poetic al unui poet de cei ai confraților săi. Desigur, nu s-au uitat să se rostească și cuvintele potrivite în legătură cu diferențierile existente între lirica autorilor mai tineri și a celor în vîrstă. S-au căutat explicații și s-au oferit lămuriri cu lux de amănunte în ceea ce privește modificările de viziune artistică de la o generație la alta. Unii au salutat aceste transformări, în timp ce alții le-au interpretat alt fel, așa cum e și normal, socotindu-le o epuizare a forțelor lirismului. S-au întocmit și liste cu cei mai reprezentativi exponenți ai poeziei noastre contemporane : George Alboiu, Ioan Alexandru, Alexandru Andrițoiu, Cezar Baltag, Mihai Beniuc, Ana Blandiana, Geo Bogza, Emil Brumaru, Constanța Buzea, Ion Caraion, Nina Cassian, Leonid Dimov, Mircea Dinescu, Ștefan Aug. Doinaș, Ion Gheorghe, Grigore Hagiu, Ion Horea, Carolina Ilica, Gheorghe Istrate, Cezar Ivănescu, Mircea Ivănescu, Eugen Jebeleanu, Dan Laurențiu, Ileana Mălăncioiu, Ion Mîrcea, Florin Mugur, Gellu Naum, Alexandru Philippide, Gheorghe Pituț, Adrian Popescu, Dumitru Popescu, Aurel Rău, Doina Sălăjan, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Petre Stoica, Virgil Teodorescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Ursachi, Tiberiu Utan, Dan Verona, Romulus Vulpescu ș.a. Dar s-a vorbit mai puțin despre un fapt deosebit de important care s-a petrecut cu poezia noastră ; aceea că ea a devenit o prezență familiară nouă, care nu ne mai surprinde prin apariții neașteptate și la intervale mari de timp. Poezia a încetat în zilele noastre să mai fie apanajul unui cerc de inițiați care o savurează cu delicii și fac schimb de impresii neînțelești de marele public. Ea nu mai seamănă în nici un chip cu o persoană condescendentă care binevoiește citeodată să coboare printre muritorii uluiți și apoi să dispară lăsînd întreaga asistență în extaz, dornică s-o revadă. Poezia noastră de azi se află în permanență printre noi, încît nu trebuie făcute eforturi ca să-i descoperi prezența. Pentru a citi un volum de poezie nu te mai pregătești ca pentru un eveniment extraordinar, de care să-ți amintești apoi cu voluptate vreme îndelungată. A deschide o carte cu poeme înseamnă azi un gest cît se poate de obișnuit. Niciodată în această țară nu a existat un asemenea număr mare de cititori de poezie. Este fără precedent la noi și poate și pe alte meridiane ca un volum de poeme al unui autor contemporan să atingă tirajul de 151 130 de exemplare din care să nu mai găsești nici unul în librării. Alături de revistele care publică uneori chiar cu prea multă generozitate poezie tocmai pentru a oferi fiecăruia șansa lui, radioul și televiziunea fac cunoscute numeroase producții lirice. Însuși poetul a încetat să mai fie o ființă care trăiește departe de ochii marelui public, protejată de liniștea bibliotecii, catadicsind numai să-și facă apariția din cînd în cînd cu cîte un poem într-o revistă. Poetul de azi face gazetărie, vorbește la radio și apare la televizor, dă interviuri și la interviuri, își rostește răspicat crezul său în legătură cu problemele ce ne frămîntă pe toți, ia atitudine împotriva relelor societății și încurajează ceea ce este pozitiv, se preocupă de ceea ce se petrece pe întregul Pămînt, se indignează de fărădelegile săvîrșite de om și îi cîntă triumfurile de stăpîn al planetei. Turnurile de fildeș au devenit o legendă în condițiile în care poetul, astăzi, este recunoscut pe stradă deoarece a fost văzut la televizor sau la o întîlnire cu cititorii, și poate fi abordat de oricine fără teamă că nu va fi ascultat sau că vorbele sale vor fi primite disprețuitor, el fiind, ca oricare altul, un om al cetății și nu un privilegiat care are dreptul să comunice cu semenii săi numai atunci cînd crede el de cuviință. La conturarea unui nou stat al poeziei românești de azi a contribuit și diversificarea în această perioadă a manifestărilor artistice, printre care s-a numărat și Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu. Într-o perioadă de cinci ani în fața a sute de mii de spectatori care au umplut stadioane, teatre, case de cultură au fost rostite și cîntate zeci dintre cele mai frumoase poezii ale unor autori de azi și de mai înainte, de la noi sau de pe alte meleaguri. Cine a asistat la întîmplările literar-artistice ale acestui cenaclu nu poate uita desigur cum asistența ascultă cu răsuflarea tăiată sau recita și cînta odată cu cei de pe scenă **Mistrețul cu colți de argint** de Ștefan Aug. Doinaș, **Inscripție pe o piatră de hotar** de Geo Dumitrescu, **Elanii** de Dumitru Popescu, **O călărire în zori** de Nichita Stănescu, **Minunea** de Marin Sorescu, **Doină** de Ana Blandiana, **Tot mai des visez pămîntul cu nefericirile lui** de Ion Gheorghe, **Patria** de Ioan Alexandru, **Globurile mele** de Nikolaus Berwanger, **Baladă veselă pentru tristețea plecării la oaste** de Mircea Dinescu, **Și totuși, Arta** de Eugen Jebeleanu, etc. Cîți tineri n-au venit pentru prima oară în contact cu marea artă la aceste șezători ale cenaclului, cîți n-au fost tulburați și n-au căutat apoi în librării volumele poeților din creația cărora s-a citit, cîți n-au devenit apoi statornici iubitori ai poeziei cu acest prilej.

Fenomenul acesta de pătrundere a poeziei în cele mai largi mase nu înseamnă nicidecum un rabat de calitate, o renunțare la canoanele estetice. Mai ales din anul 1965 partidul a invitat stăruitor pe poeți să se exprime pe ei înșiși exprimînd realitatea înconjurătoare, potrivit sensibilității lor și apărînd poezia de tot ce este fals, conformist, șablonard. Ilustrativist, neconvingător, pentru a făuri opere care să vorbească despre timpul nostru, despre ce înseamnă omul în România acestor ani, opere care să se adauge la tezaurul literaturii universale. Cadrul politic realizat pentru afirmarea unor creații de valoare și a unei receptări nemaiîntîlnite la noi din partea publicului constituie explicația cea mai potrivită pentru popularitatea de care se bucură azi printre cititori poezia românească astfel încît ea a devenit o cauză comună a autorilor și a cititorilor. În repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a subliniat legătura dintre creatori și public, ca de pildă cu ocazia Expunerii la ședința activului central de partid și de stat din luna august a acestui an : „Se emit sau se reiau păreri potrivit cărora oamenii de literatură și artă ar fi niște „aleși", cărora le-ar reveni monopolul înțelegerii a ceea ce este bun și rău în lume, monopolul esteticii, al gustului. Se afirmă că aceștia sînt cei care trebuie să modeleze gustul public, iar masele largi, societatea trebuie să-și însușească în mod pasiv și absolut gusturile, opiniile și creațiile lor. În aceste poziții se exprimă cu putere tendința proprie ideologiei celei mai reacționare, a negării rolului maselor în viața socială, în făurirea istoriei, urmărindu-se, totodată, dezarmarea și demobilizarea forțelor revoluționare, ruperea culturii și artei de aceste forțe, punerea creației spirituale în slujba intereselor claselor exploatatoare".

În climatul de libertate creat în România de azi poezia românească are toate șansele să ofere opere capabile să dăinuiască peste veacuri vorbind despre trecerea noastră prin lume. Colocviul național de poezie de la Iași va constitui cu siguranță un cadru deosebit de fertil de dezbatere a celor mai arzătoare probleme ale liricii noastre care să contribuie la înflorirea fără precedent a literaturii din România.

A. GEORGE ■

INSEMNĂRI DE LECTURA

Înainte de proverbe

Pe Al. Cerna-Rădulescu îl știe o întreagă obște gazetărească și de scriitori ca pe unul al ei, care și-a trăit viața în tumultul cotidian al evenimentelor, în realitatea imediată, el fiind din zorii tinereții sale angrenat în cel mai strict mecanism al treburilor redacționale ca reporter, redactor, comentator, secretar de redacție, conducător secund ori prim al attor reviste și ziare. O profesie deci, prin excelență, citadină, practicată cu ardoare și atenție lucidă la actualitatea socială, culturală, literară, artistică. Dar, iată că Al. Cerna-Rădulescu ne înfățișează un alt chip — sau un alt mod de a fi — prin recenta lui carte de poezii : **Înainte de proverbe** (Editura „Cartea Românească", 1978) În locul omului febril, știut din atmosfera tensionată a redacțiilor, abil și prompt minuitor al unei penițe fine, dar nu lipsită de incisivitate polemică, aspirînd prin toți porii evenimentele „ultimei ore", apare un altul nu numai stăpînit de nostalgia satului de baștină, ci și identificat inextricabil cu spiritualitatea țărănimii de pe meleagurile natale. Deși ancorat ferm în viața orașului, poetul dovedește că, pe plan afectiv, nu și-a uitat niciodată sorgintea, rădăcinile. Spune el : „Sînt robul de pe urmă al morților din coastă. / Le-am ascultat cuvîntul și nu m-am răzlețit..." Sentimentul acestei apartenențe e organic, nu simulat de circumstanță. În anul 1937, la vîrsta de șaptesprezece ani, poetul semna o carte de versuri, puternic marcate de influența lui Octavian Goga și a lui Șt. O. Iosif, intitulată orgolios **Sunt țăran**. Nu trebuie însă să se creadă că Al. Cerna-Rădulescu e vreun anacronic inadaptabil sau că este stăpînit de mentalități retrograde. Conținutul sufletesc al poetului e al unui modern. Prisma prin care se reflectă — exprimîndu-se — acest conținut ține de cîteva coordonate spirituale profund românești. Lirica lui Al. Cerna-Rădulescu e pecetluită de spiritualitatea noastră specifică. Așa că poezia sa e și un elogiu al spiritualității românești, dar o și exprimă. Un exemplu. Se știe că sentimentul românilor în fața morții nu e unul de spaimă, de disperare. Și nici de resemnare fatalistă. Noi privim moartea ca o firească trecere de prag, care prilejuiește o dreaptă cumpănire a îndatoririi împlinite. Românii, dacă vreți, nu-i părăsit de simțul lui gospodăresc, prin ultimele dorințe exprimate, nici în clipa celei din urmă treceri. Antologic ne e comunicată această atitudine — ale cărei izvoare trebuie căutate numai în zestrea lăsată de protopărinți — prin poezia **De bărbat și nevastă** : „Să dejugăm în zori, să batem Șerușl / În gard viu să-ncingem ograda aleasă ; / Pe sub prinzul mare să ne durăm casă / Cu streașină largă, ferestre și uși. / / Eu să pun duzi negri, tu să torci mătase, / Pometuri să punem, răzoare și vii ; / Amiaza să umple curtea de copii, / Celarul — de pîine și poame gustoase. / / Și tîrziu, la seară, cînd vine sorocul / Să-nceapă copiii joaca lor dintîi, / Tu să-njugi plăvanii, eu încet să-i mîi : / Să plecăm în taină. / Să nu stricăm jocul !"

Uneori, poeziile din **Înainte de proverbe** par să amintească de ritmurile și tonalitatea unor Arghezi, Pillat, Voiculescu. Influența acestor pisuri ale liricii noastre este, în cazul acesta, numai experiență asimilată și confruntare îndrăzneață, vădindu-se cu preponderență în grija pentru cuvînt. Versul lui Cerna-Rădulescu e cu migală șlefuit, vocabula e astfel folosită pentru a-și dezvălui cît mai mult tainica ei forță poetică.

Cartea de poezie **Înainte de proverbe** conturează mai apăsat profilul unui autentic om de litere, semnatar al unei îndelungate și diverse activități publicistice, traducător al **Florilor răului** de Charles Baudelaire și autor al volumului de substanțiale eseuri, **Arbori din țara promisă** (Editura „Cartea Românească", 1972).

TRAIAN STOICA ■

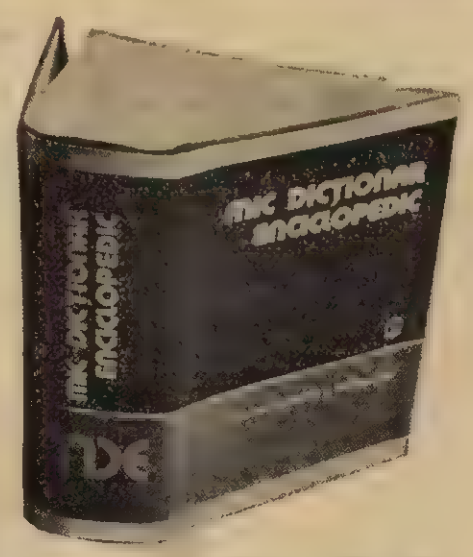

Așa cum am mai anunțat, la Editura științifică și enciclopedică a apărut a doua ediție a Micului dicționar enciclopedic, lucrare lexicografică de prestigiu, o încununare a eforturilor unui vast colectiv de specialiști. În numărul viitor al revistei noastre vom găzdui o dezbatere în legătură cu acest eveniment editorial, la care vor participa cunoscuți oameni de cultură.

Iată ce întîmplări naște controlul la întîmplare!

Aducînd la cunoștința cititorilor noștri cazuri de încălcări ale legii de către indivizi care au abdicat de la principiile etice ale societății noastre, etică dură pe cinste și demnitate și potrivit căreia nimănui nu-i este permis să trăiască decît din munca sa, din veniturile ce reflectă aportul și capacitatea sa într-un domeniu sau altul, ne facem ecoul dezaprobării, a condamnării severe exprimate de colectivitate față de acești inși care sfidează munca cinstită și care, dintr-o patologică sete de înavuțire, calcă în picioare cele mai elementare norme morale ale obștii. În unele din aceste situații, justiția și-a spus cuvîntul, în altele, cercetările sînt în curs de desfășurare. În rîndurile ce urmează, înfățișîndu-vă alte două cazuri, soluționate de organele de miliție ale municipiului Iași, ne propunem să insistăm îndeosebi asupra responsabilităților ce revin factorilor obligați, prin natura îndatoririlor lor de serviciu, să preîntîmpine aceste încălcări ale legii.

Primul caz

În ziua de 5 aprilie 1978, la poarta nr. 1 a Întreprinderii de morărit panificație și paste făinoase din Iași oprește camionul cu numărul 21—Is—5290 pentru obișnuitele formalități. Se înregistrează avizul de expediție care menționează că în mașină se află o cantitate de 37 800 de ouă expediate de U.J.C.C. Iași. Gestionarul Gheorghe Mihăilă așteaptă cu vădită plictiseală ca portarul să-și termine treaba. Dar portarul nu se grăbește. Înregistrează avizul după care se duce să confrunte cantitățile. Numără ce numără, o ia de la început și apoi, plin de uimire, îl caută din priviri pe Mihăilă. Omul dispăruse. Un martor întîmplător îi spune că omul tocmai ieșise pe poartă și o luase la fugă. Sînt chemate organele C.F.I. ale întreprinderii și, imediat după aceea, miliția. Seara, organele de miliție controlează biroul gestionarului Gh. Mihăilă și găsesc avizul cu cantitatea de 27 000 de ouă. Se cercetează în continuare avizele de expediție privind cantitățile de ouă trimise de U.J.C.C. către I.M.P.P.F. în perioada 1977—1978 și se constată că de regulă, pentru același transport se întocmeau cîte două avize. Unul pentru o cantitate mai mare, care se înregistra la beneficiar, și altul, pentru cantitatea reală, care era anulat.

Controlul efectuat în seara zilei de 5 aprilie avea să constituie începutul unor ample cercetări privind o escrocherie cu ouă de peste 800 000 de lei și în care aveau să fie implicate mai multe persoane de la două întreprinderi din Iași (cele menționate) și de la una din Suceava (Agrocoop).

Pe scurt, cum s-a ajuns la această delapidare.

În anul 1973, centrala de resort îl transferă pe maistrul în panificație Ioan Ana de la „Spicul" București la Întreprinderea de morărit, panificație și paste făinoase din Iași (I.M.P.P.F.), transfer menit să contribuie la mai bunul mers al întreprinderii moldovene. Bine așezat pe malurile Bahluiului, specialistul în panificație, uns proaspăt șef de secție, are din capul locului cîteva idei. Una mai bună ca alta. Ne oprim la cea mai importantă și care are legătură directă cu cazul nostru. I.A. purcede la un riguros control al consumurilor de ouă în procesele tehnologice ale diferitelor produse. Observînd că ouăle n-au aceeași greutate și profitînd de faptul că normativele se referă la numărul de ouă, menționînd însă niște limite de gramaje acceptabile din punct de vedere al calității, I.A. face un experiment și, satisfăcut de rezultate, aplică ideea pe scară largă. Adică, merge pe limita minimă a gramajului, iar surplusul de ouă intră la capitolul „economii personale". I. A. își dezvoltă rețeaua antrenînd în această activitate frauduloasă vreo 17 indivizi. Pentru început, desfacerea ouălor se face printr-un furnizor, Agrocoop Suceava, cu care I.M.P.P.F. avea contracte pentru cantități mici. La un moment dat s-a ajuns în situația în care Agrocoop Suceava era realmente depășit de „plusurile" de la I.M.P.P.F., I. A. a găsit un alt furnizor. Avizele duble circulă, ouăle de asemenea și nimeni nu se sesizează că la I.M.P.P.F., ca un făcut, se string ouăle din două județe, cel puțin scriptic. În luna aprilie 1975 este atras în această escrocherie și Ilie Damian, directorul Agrocoop Suceava, care, în continuare, pentru fiecare act fictiv, primește între 1 000 și 3 000 de lei. Dansul avizelor nu te lasă nici să clipești. Ce făceau cu atîtea ouă, ouă reale, nu fictive, cei de la U.J.C.C.? Simplu. Speculînd fisurile unui control superficial, hoții desfac nestingheriți plusurile de ouă, prosperînd în văzul tuturor. Tot în luna aprilie, dar în 1977, Aurel Gogu este dat afară de la Agrocoop pentru vînzări direct din depozit, fapt sesizat de miliție și nu de organele de control ale întreprinderii. Era un moment în care, făcute temeinic, controalele ar fi putut opri totuși activitatea întregii bande. Era, de fapt, un alt moment. Dar Gogu pleacă, îi ia locul Gh. Amariei, gestionar la magazinul nr. 1 al Agrocoop, și afacerea continuă, cei 17 furînd nederanjați de absolut nimeni. Acestea sînt, totuși, pe scurt, faptele. Organele de miliție și-au făcut datoria, justiția și-a spus cuvîntul. Cum s-a ajuns însă pînă aici? Cum s-a furat timp de patru ani de zile? Să fie, oare, vinovați doar cei care acum se află după gratii? Se nasc firesc niște întrebări pe care, de fapt, le și punem.

1) Cum se făceau verificările registrelor de poartă de la I.M.P.P.F., Agrocoop și U.J.C.C.? (O simplă comparație între recepțiile de la magazia I.M.P.P.F., de pildă, și registrele sale de poartă ar fi relevat că respectivele cantități nu corespundeau deloc. Chestiune de control elementar).

2) Cum puteau să coexiste atîta timp avizele duble în actele gestionarului Gh. Mihăilă? În mod normal, organele C.F.I. ale U.J.C.C. puteau să se întrebe de ce sînt sistematic anulate avizele de care aminteam.

3) Nu putem pricepe cîtuși de puțin cum nici un control efectuat la Agrocoop de către organele de control ale întreprinderii n-au relevat timp de atîția ani (să nu uităm că și după expirarea contractului cu I.M.P.P.F. se fura prin magazinul de desfacere) existența și mai ales manipularea atîtor acte fictive, chiar dacă directorul Ilie Damian acoperea în bună măsură faptele lui Gogu Aurel! Ce controlau de fapt organele C.F.I.? Mai mult, în momentul în care lui Gogu Aurel i s-a desfăcut contractul de muncă pentru matrapazlîcurile sesizate de miliție se impunea neapărat un control amănunțit.

4) Așa cum menționam, I.M.P.P.F. a ajuns să contracteze ouă de la Combinatul intercooperatist Iași, în ciuda faptului că existau contracte cu U.J.C.C. și cu Agrocoop și totuși nimeni nu sesiza acest fapt. Cine trebuia să aprobe aceste contractări și pe ce temei se încheiau ele?

Al doilea caz

Oameni de bine, oameni cinstiți au sesizat că la descărcarea vagoanelor cu sticle de apă minerală la Vatra Dornei (este vorba de sticle goale), pentru Fabrica de ape minerale din localitate, se găsesc numeroase navete goale sau, pur și simplu, vagoane goale, deși avizele de expediție menționau că vagoanele sînt pline. Este adevărat, sesizările au venit ceva mai tîrziu, în bună parte datorită faptului că la fabrica de care pomenim, mai exact la depozitul condus de Dumitru Avram, se practica un sistem de represalii împotriva celor care sesizau neregulile și abaterile privind deficiențele depozitului. Sesizarea care a declanșat ancheta a fost făcută în mai 19.8 și se referea la faptul că doi șefi de depozit ai Centralei de valorificare a ambalajelor București, unitatea Iași, este vorba de Ioan Vieru și Ionel Penciuc, dispun de mari sume de bani, ducînd un trai peste posibilitățile permise de veniturile lor legale. Prima probă. Se constată o confirmare fictivă de 12 000 de ambalaje făcută de Ionel Penciuc pentru restaurantul din Tg. Frumos. Cercetările se adîncesc. Se ajunge la Ioan Vieru în magazinul căruia se găsesc îngropați 500 000 de lei. Rînd pe rînd apar în fața organelor de anchetă opt șefi de centre de achiziție, primitori recepționeri, achizitori, revizori. Se constată că valoarea afacerilor cu depozitul din Vatra Dornei se ridică la 200 000 de lei. În final, totul se ridică la un milion delapidare. Un milion obținut prin confirmări fictive de sticle pentru centrele de achiziții, perisabilități inexistente, dar trecute ca atare, și acoperirea perisabilităților de pe hîrtie prin confirmări fictive făcute la întreprinderea de sticlă „Victoria" din Tîrgoviște.

Ca și în cazul precedent s-a furat ca la drumul mare. Oamenii cinstiți au sesizat. Miliția și-a făcut datoria, dar cum de a fost posibil să se ajungă aici? Desigur tot prin lipsa unui control eficient, a neglijenței, a lipsei de răspundere din partea conducerilor întreprinderilor menționate. (Iată că pentru a doua oară, într-un scurt interval de timp, revista noastră atrage atenția asupra neregulilor existente la Fabrica de ape minerale de la Vatra Dornei). Revizorul Eugen Donciu primea mită ca să nu consemneze plusurile de inventar. Revizorul Constantin Ailenei primea, de asemenea, mită, conducerile întreprinderilor unităților au luat nici o măsură, dovedindu-se cu totul „imune" la sesizările oamenilor muncii.

Iată deci două cazuri din care rezultă că vinovați în bună măsură de aceste delapidări, pe lîngă cei ajunși în fața justiției, sînt și cei care, impasibili, și-au nesocotit îndatoririle de serviciu, favorizînd prin neglijență, lipsă de responsabilitate și prin incompetența lor, ca avutul obștesc să fie păgubit cu aproape două milioane de lei.

RĂZVAN BĂRBULESCU

DINCOLO DE VREME AU RĂMAS PRIETENIA ȘI FRUMUSEȚEA LOR MORALĂ

Predeal-Cioplea. Toamnă pașnică, arămie și un apus de soare pe măsură. Recuzită de octombrie în operetă. Mica și cocheta sală de la subsolul cabanei, dichisită ca pentru revelion, este dominată de un afiș viu care te pune pe gînduri: „10+1". Rumoare, clinchete de pahare, toasturi. Oaspeții, toată suflarea unei promoții de absolvenți care se respectă: „Secția agrară — 1967 — Academia de științe economice". Jumătate din misterul genericului „10+1" se lămurește. Cealaltă jumătate, mai tîrziu. Disc-jockey-ul, exersat peste vară, manevrează cu multă aplicație stația, astfel că după „M-am născut lîngă Carpați" cîntată de Ion Dolănescu, urmează firesc Mircea Vintilă: „Un-te duci tu mielule?...". Pe la mese umblă fotografii colorate cu copii mici și drăgălași. „Ai mei au mai crescut, poza e de acum un an", „Și ai mei, sînt de o cuminție, n-au spart nimic în ultimii cinci ani!" „Dar cîți ani au?", „Patru". Stația cîștigă brusc în decibeli și începe dansul. Încet, încet, după încălzire, se ajunge la vigoarea din timpul studenției, ușor temperată de crețiile normale în greutate. Rochii lungi, decolteuri decente de economiste cu simțul echilibrului, chestie esențială pentru un bilanț satisfăcător. Beatels și Elvis Presley stîrnesc nostalgii de cămin'st speriat să nu depășească ora de închidere a porții. Au trecut anii. Aurelian Andreescu și Boney M. ne aduc în epocă. Ritmul susținut cuprinde întreg subsolul „Cioplei". Cine nu se descurcă cu Boney M. o dă cu hărnicie pe bătută. La urma urmei, importantă e mișcarea. Pentru respirație artificială, vals! Dansează cadrele didactice.

Fără examene totul pare mai simplu. Dincolo de examene, o promoție. Una dintre cele mai bune promoții ale prestigioasei instituții de învățămînt superior din țară. Ca orice întîlnire de acest gen și cea de față înfruntă timpul. „M-am realizat" este formula cea mai vehiculată, argumentele („am o familie frumoasă", „copiii sînt sănătoși și învață bine". „lucrarea mea de doctorat se pare că a mișcat ceva în domeniul respectiv") dovedind că timpul nu trece oricum. Unsprezece ani de împliniri, de satisfacții, de bucurii, dar și de necazuri, pentru că așa este viața. Cum este viața de proaspăt absolvent? Cum să fie? Încep examenele! Ce înseamnă o asemenea întîlnire? O dovadă că prietenia sinceră și dragostea pentru cei cu care ai stat nopți la rînd în sesiune sînt două sentimente pe care anii de facultate te-au așezat temeinic la început de drum. Drumurile noastre? Nu sînt bilanțuri meschine, eu am făcut mai mult decît el sau decît ea, ci fericirea că noi toți am înfăptuit ceva, ceva care se vede și cu ochiul liber, ceva care rămîne, nu pentru a umple timpul cu pose, ci cu fapte.

— Cum vă numiți?
— Constantin Negruț.
— Unde lucrați?
— Sînt lector universitar la Institutul agronomic din Timișoara, la catedra de calcul economic și economie agrară.
— Din institut ați venit direct la catedră?
— Nu, ci la Institutul de cercetări de industrie agrară. Am stat trei ani, dar mă simțeam ca peștele pe uscat, deși eram în specialitate. Îmi lipsea practica, legătura directă cu producția. Și am plecat la Lovrin...
— Ca orice bănățean, v-ați tras către casă.
— Exact. Aici, laboratoarele de economie agrară își desfășurau activitatea în toate județele din vestul țării. Am cunoscut activitatea cooperativelor agricole de producție. Mai mult, laboratorul nostru a contribuit la perfecționarea acordurilor globale din cooperativele agricole, conform indicațiilor date de secretarul general al partidului în 1970.
— Și o realizare mai recentă pe plan profesional?
— Potrivit directivelor Congresului al XI-lea al partidului, trebuia terminată pînă în 1976 zonarea producției agricole. Lucrarea era coordonată de Institutul de economie agrară. În cadrul ei am elaborat studiul de sinteză pentru județul Hunedoara.
— Ce relevă studiul?
— Că se poate și e necesar să existe o repartizare mai optimă pe terenul respectiv, pe zone. Întreaga lucrare este prima de acest gen, optimizarea repartiției producției agricole pe teritoriu fiind rezolvată pe calculator electronic.
— Există o formulă nu prea fericită, dar care se întrebuințează curent: v-ați realizat în acești 11 ani?
— Îmi iubesc foarte mult munca, am o familie închegată, am doi copii, sîntem sănătoși cu toții, casă, mașină...
— Sînteți, cum s-ar spune, un fel de familie ideală, aveți de toate, mesteria vă dă numai bucurii...
— Cred că toate au venit normal. Cînd muncești... Firește, fiecare are și necazuri, dar nimănui nu-i place să vorbească de ele, pentru că, de fapt, rămîn numai celelalte, lucrurile bune. Mi se pare o chestiune de sănătate.

— Tovarășă Maria Poenaru, pentru o șefă de promoție dansați foarte bine.
— Vă așteptați să am o fire închisă, să stau într-un colț și să mă uit superior la ceilalți? Nu, n-am fost o tocilară, nici măcar n-am urmărit nota în principal. Pur și simplu mi-a plăcut facultatea pe care mi-am ales-o și întotdeauna mi-a plăcut să-mi fac datoria. Și mai este ceva. Viața de colectivitate, sînt și o fire deschisă, nu mă lăsa să stau toată ziua numai între cursuri.
— Ca șefă de promoție, ce statut aveați în fața colegilor?
— Unul normal.
— Și acum, după atîția ani?
— Nu vedeți? Nu mă răsfață nimeni. Ne bucurăm cu toții că ne-am revăzut sănătoși și, de ce n-aș spune-o, împliniți.
— Insist. Spuneți-mi, șefui de promoție, după repartiție, are un ascendent asupra celorlalți?
— Firește, repartizările se fac în ordinea mediilor. Greul începe pe urmă. De pildă, postul pe care l-am primit, aș zice că l-am cîștigat printr-o adevărată bătălie.
— Nu înțeleg.
— Cei de la Institutul de economie socialistă al Consiliului suprem al dezvoltării economice și sociale, unde am fost repartizată, își doreau din tot sufletul un bărbat. În condițiile acestea n-aveam altă șansă decît să lupt să le demonstrez că o femeie poate lucra la fel de bine. După cum vedeți, nici vorbă de ascendent.
— Și ce ați reușit?
— Am avut mari satisfacții profesionale. Printre altele, peste 25 de lucrări și articole publicate.
— Alegeți-o pe cea mai importantă.
— Cea mai importantă este o carte: „Agricultura cooperatistă și creșterea economică", semnată Bucur Maria.
— Vorbeați mai devreme de împliniri. V-ați realizat pe toate planurile?
— Pe altele, mai puțin. Munca de cercetare răpește foarte mult timp și, în ciuda unor eșecuri pe care le-am avut pe un anumit plan, nu cred că munca mea este incompatibilă cu o împlinire și în viața personală. V-am spus, sînt o luptătoare.

Octavian Funaru, economist la Întreprinderea de utilaj chimic din București, este unul dintre organizatorii frumoasei întîlniri a foștilor studenți de la A.S.E.

— Cum v-a venit ideea, mai exact, cînd, și de unde genericul care apare și pe invitații, „10+1"?
— Ideea s-a născut la cafea, într-o curte, sub o viță de vie, la Timișoara. Erau trei: Negruț, Ene Emanuela, Dumitru și Lucia Negruț. Lor le-a venit ideea. Era în vară, au sosit la București, m-au sunat și am făcut împreună catalogul. Anul trecut se împlineau zece ani de la terminare. Desigur, din cauza încercării prin care trecea toată țara, n-am putut-o realiza. Chiar ne gîndisem, la un moment dat, să renunțăm și s-o facem peste 15 ani. Dar, v-am explicat cum a fost pînă la urmă. Însă „plus unu" vine de la faptul că această secție agrară se întîlnește pentru prima dată separat, nu împreună cu celelalte secții.
— Următoarea va fi probabil „10+2"?
— Exact.
— Cum se poate realiza, de fapt, un economist? Profesional, firește.
— Un economist este aproape totul în organizarea unei întreprinderi. Uitați, să vorbim despre indicatorul producția netă, indicatorul principal care arată dacă o întreprindere este eficientă. Ei bine, economistul este barometrul care arată în fiecare moment care este situația întreprinderii, ce trebuie făcut pentru obținerea acestei eficiențe, unde să se acționeze la ce nivele, sectoare etc.
— Pentru că a venit vorba. La I.M.U.C. cum stau lucrările în privința producției nete?
— Noi facem utilaje unicat pentru diferite industrii. Eu sînt șeful serviciului aprovizionare, lucru cunoscut, serviciu cheie în orice întreprindere. Aprovizionarea este atît de complexă, încît apar mereu lucruri noi. Deci a trebuit să îmbin cunoștințele de economist cu cele tehnice, adică să pun din nou mîna pe carte...
— Vorbeam de indicatorul producție netă...
— Pînă acum l-am depășit.
— Bevin, cum au fost anii aceștia pentru dumneavoastră?
— O luptă. Toată viața este așa.
— Cam vag și puțin prețios.
— V-au mai spus-o și alții. Fiecare mai are și necazuri. Uneori, dureri pe care nu le poți uita ușor. Dar una peste alta ceea ce am reușit mă bucură. Soția este tot economistă la aceeași întreprindere, avem o fetiță de patru ani, sîntem sănătoși, casă, mașină...
— Apropo, cum v-ați găsit colegii după mai bine de un deceniu?
— Cum le stă bine unor oameni așezați. Mai rotunzi, mai fără păr, dar la fel de optimiști și plini de viață.

Sînt cîțiva din absolvenții secției agrare, promoția 1967. Cîțiva dintre cei care, cu 11 ani în urmă, așteptau plini de emoție să intre la „stat" și apoi la repartiție. Tineri care atunci intrau cu emoție chiar în viață. Responsabilități noi, rosturi noi. Elanului i s-a adăugat înțelepciunea, pregătirii i s-au adăugat responsabilități mai înalte, dar la temelia lor se află același mod cinstit și curajos de a privi viața. Au rămas prietenia și dragostea de la începutul drumului lor. Au rămas, cum spunea în toastul său un eminent profesor, delicatețea lor sufletească, frumusețea lor morală.

RĂZVAN B.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Cosmonauți și contrabasiști

Cu excepția citorva curiozități, viața pe pămînt este foarte plăcută dar credeți că în cosmos este mai bine ? E chiar și mai plăcut, nu sună telefoanele, nu e sens unic, nu ai de dat prioritate, nu latră cîinii, nu se dau premii, nu te caută iubita, nu auzi oftatul mamei, nu te gîndești la reumatism, nu ai de pus gogonele, dar tot are loc o micșorare a volumului cardiac. Debitul sanguin scade acolo la două treimi din ceea ce e debit sanguin pe Terra și efortul inimii e astfel cu mult mai mic. Nu e deloc surprinzător — scriu oamenii de știință — că mușchiul cardiac se atrofiază puțin, nu mult, exact cît trebuie și cît e de așteptat. Nu e deloc surprinzător și de ce ar fi ? E în logica lucrurilor și a mușchiului cardiac — e chiar foarte bine să nu fii deloc mirat că mușchiul cardiac se atrofiază în zborurile cosmice. Un om avertizat valorează cît doi. E minunat să fii la curent cu logica mușchiului cardiac. De asemenea — am citit în „Pravda" articolul unui cosmonaut care a fost pe acolo și știe ce spune, ador cosmonauții fiindcă ei nu vorbesc niciodată din birou — de asemenea, în unele cazuri, o viață prea lungă în cosmos „atrage un fel de scădere a umorului" : ceea ce iar e foarte bine după logica oamenilor foarte serioși care susțin că maturizarea omului ține de renunțarea tot mai hotărîtă la umor, rîs, veselie, și alte categorii ale comicului care ar împiedica ființa să privească viața în toată profunzimea ei, pînă în adîncul unde nu e nimic de rîs. E de discutat, dar de cînd a discuta e ceva rău? Omul, oricum, se întoarce de acolo puțintel cam sumbru, cu singele atras mai abitir spre picioare și creierul nu tocmai perfect irigat. Nu e nimic — există aparatură științifică și mai ales exerciții fizice superbe care-i redau și puterea, și sănătatea, și pofta de glumă. E chiar mai bine așa. Altfel gusti din viață, altfel execuți o fandare, altfel îți simți creierul după ce ai stat întepenit mult și bine și ai plutit în stare de imponderabilitate. Abia așa — întors din cosmos unde-i atît de plăcut — vezi ce bine e pe Terra.

În această direcție, aș cita cu plăcere ce spune un celebru contrabasist de jazz, Henri Texier : „Sînt un artist al jazz-ului. Cine a cîntat, cine a iubit această muzică, nu se mai poate dezlega de ea. Unii dintre noi încearcă să-i schimbe numele, dar la ce bun ? Jazz-ul e mai presus de toate un fel de a exista... În ce privește contrabasul, îl string tot timpul cu o pasiune fără de care nu ai ce aștepta de la acest obiect îngrozitor pe care, mai întîi, îți nenorocești degetele pînă la singe, și care, oricît ai fi de puternic, îți chinuie mîna în așa hal încît, după cîteva ore de studiu, abia mai poți apuca o biată halbă de bere".

Poate că duc prea departe logica mușchiului cardiac, dar după opinia mea, viața noastră pe Terra este atît de plăcută, și mulțumită chinului foarte simpatic prin care trec cosmonauții și contrabasiștii, două dintre categoriile umanității fără de care nu s-ar putea dovedi adevărul tangoului că durere sau noroc, nimic nu ține viața în loc. Nu văd ce-ar fi surprinzător dacă am spune că și grațiile lor, lumea a obținut în ultimele decenii acele rezultate pe care le-am putea caracteriza cu cuvintele unui ministru luxemburghez, mulțumit că țara sa nu cunoaște criza economică a vecinilor : „Am obținut rezultate cataștrofal de bune". Nu spun că nu există și curiozități — cum ar fi dispoziția celui ce administrează provincia sud-africană Transvaal care îngăduie de la 1 sept. 1978 ca la crematoriul municipal să fie incinerați morții tuturor raselor! — dar alci, ca și în alte probleme pendinte, are dreptate un tînăr și extraordinar umorist român, cu nimic mai prejos decît ministrul luxemburghez : „Morții cu morții, viii cu viii, învingătorii se întîlnesc în finală".

RADU COSAȘU ■

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR CU TOATE ȚĂRILE, INDIFERENT DE ORÎNDUIRE SOCIALĂ — COMPONENTĂ A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI SOCIALISTE

În spiritul principiilor coexistenței pașnice, România socialistă desfășoară o politică externă activă, se pronunță și acționează pentru relații pe multiple planuri cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială și politică, participînd astfel la crearea condițiilor internaționale care să conducă la consolidarea păcii și securității la nivel planetar.

În fundamentarea politicii noastre externe, Partidul Comunist Român pornește de la analiza profund științifică, pe baza materialismului dialectic și istoric, a lumii contemporane și a tendințelor ce se manifestă pe plan internațional. La elaborarea și înfăptuirea acestei politici, consacrate apărării suveranității și independenței naționale și afirmării României în viața internațională, un rol determinant revine secretarului general al partidului nostru, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Spiritul umanist și revoluționar, claritatea și realismul viziunii sale asupra lumii contemporane conferă artizanului politicii noastre externe atributele unui om politic de talie mondială, evoluția evenimentelor internaționale confirmînd pe deplin justețea aprecierilor formulate în numeroase ocazii.

După cum este bine cunoscut, acționînd pentru extinderea multilaterală a relațiilor cu toate statele lumii, România așază la baza politicii sale internaționale principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele sale, de a-și organiza viața potrivit voinței și aspirațiilor sale. Sînt principii în care își găsește reflectarea deplină preocuparea constantă a României pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte ; viziunea românească despre necesitatea și posibilitatea realizării acestui imperativ major al epocii contemporane este pătrunsă de conștiința unei înalte responsabilități față de destinele omenirii. De aceea, în abordarea acestui imperativ, țara noastră pornește de la premisa că problemele cardinale ale epocii noastre — pacea și securitatea, dezarmarea și, în primul rînd, dezarmarea nucleară, instaurarea unei noi ordini internaționale — interesează în măsură egală toate statele, iar soluționarea lor reclamă în mod imperios participarea responsabilă a tuturor țărilor, indiferent de mărime, potențial economic sau militar, apartenență sau neapartenență la alianțe.

Ca țară socialistă, România așază în centrul politicii sale externe dezvoltarea relațiilor cu toate statele socialiste, întărirea colaborării și solidarității în lupta pentru socialism, securitate și pace. O mărturie elocventă în acest sens o reprezintă intensificarea schimburilor de delegații de partid și de stat, economice, științifice și culturale, pe linia organizațiilor de masă și obștești, la toate nivelurile, inclusiv la nivelul conducerilor de partid și de stat.

În același timp, țara noastră își lărgește legăturile cu tinerele state ce au pășit pe calea dezvoltării independente, de sine stătătoare, conlucrarea multilaterală cu aceste state constituind o expresie a solidarității militante a României socialiste — ea însăși țară în curs de dezvoltare — cu lupta acestor popoare pentru progres social-economic.

În spiritul hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al partidului nostru, România socialistă și-a extins raporturile cu țările capitaliste dezvoltate, pornind de la interesele poporului nostru de a întreține relații bune cu toate țările, de la necesitatea instaurării unui climat de pace și înțelegere între toate națiunile lumii. La baza raporturilor sale internaționale cu aceste state, România așază principiile dreptului internațional, care au dobîndit o recunoaștere tot mai largă și se afirmă ca singurele în măsură să conducă la realizarea unui climat de strînsă conlucrare și încredere între toți membrii comunității internaționale.

Concepînd coexistența pașnică într-un mod activ, România acționează pentru extinderea pe multiple planuri a relațiilor sale cu statele capitaliste dezvoltate, un rol determinant avînd în acest sens vizitele efectuate de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în diferite țări din Europa occidentală, America de Nord și Asia. Întîlnirile și convorbirile purtate cu numeroși șefi de stat și guvern, Relațiile cu aceste țări și-au găsit o nouă expresie în Declarațiile solemne comune semnate cu prilejul vizitelor la nivelul cel mai înalt. Declarația comună a președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter, Declarațiile solemne încheiate cu numeroase țări ca, de exemplu, Anglia, Belgia (primul document de acest gen încheiat de țara noastră cu o altă țară), R.F. Germania, Italia, Japonia ș.a. au conferit noi valențe raporturilor României cu țările respective, asigurîndu-le o perspectivă de lungă durată. Prin valoarea și semnificația lor, aceste documente reprezintă contribuții importante la consolidarea noului curs al relațiilor internaționale. Ele nu se rezumă numai la enunțarea principiilor care trebuie să guverneze relațiile dintre țările semnatare, ci proclamă voința comună a părților de a le aplica, atît în raporturile bilaterale, cît și în raporturile cu terții. Statuînd principiile dreptului internațional, aceste instrumente juridice oferă un larg cadru pentru dezvoltarea cooperării nu numai în plan politic, ci și în domeniile economic, tehnic, științific și cultural. În domeniul economic, schimburile economice cu țările capitaliste dezvoltate au înregistrat o evoluție ascendentă, ponderea acestor țări în comerțul nostru exterior cifrîndu-se în prezent la peste 30 la sută. Un loc de seamă ocupă formele moderne de cooperare — societăți mixte de producție și desfacere, construirea de obiective industriale pe terțe piețe. Evoluția acestor schimburi ar putea cunoaște noi dezvoltări dacă în calea lor nu ar exista unele restricții și bariere artificiale ce împiedică intensificarea și diversificarea raporturilor economice. Eliminarea obstacolelor din calea schimburilor comerciale, adoptarea unor reglementări de durată care să le dea stabilitate și perspectivă, s-ar înscrie ca măsuri menite să contribuie la edificarea unei noi ordini economice internaționale.

Schimburile de valori culturale au cunoscut și ele o permanentă dezvoltare și intensificare, în epoca contemporană cooperarea culturală devenind o componentă importantă a dialogului internațional, de natură să contribuie, prin modalități specifice, la edificarea unui climat de înțelegere și largă conlucrare internațională. Cuprinzînd o largă sferă a creației spirituale, cooperarea culturală s-a dovedit a fi un factor de apropiere între popoare.

Iată motive pentru care țara noastră dezvoltă relații culturale cu țările capitaliste, ceea ce permite o mai bună cunoaștere și apreciere a valorilor culturale create de popoarele respective. Valori ale multimilenarei noastre civilizații sînt din ce în ce mai cunoscute și apreciate în aceste țări, iar cele mai reprezentative creații ale literaturii noastre clasice și contemporane au fost făcute cunoscute în ultimii ani peste hotare. Deosebit de remarcabil este faptul că în rîndul acestor valori un loc aparte ocupă volumele dedicate vieții, activității și gîndirii președintelui Nicolae Ceaușescu, volume apărute în ultimii ani în numeroase țări ale lumii. O enumerare exhaustivă ar ilustra aria geografică foarte răspîndită a apariților editoriale consacrate eminentului om politic și gînditor care este președintele României. Numai în Italia, de exemplu, au apărut deja opt volume din scrierile tovarășului Nicolae Ceaușescu, ceea ce ilustrează interesul pentru opera și activitatea președintelui nostru.

Prin mesajul său umanist, cultura trebuie să slujească nobilele idealuri ale păcii și înțelegerii internaționale, înfloririi personalității umane. Dezvoltarea relațiilor țării noastre cu țările capitaliste își găsește rațiunea, așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în magistrala expunere rostită cu prilejul ședinței activului de partid și de stat din 3 august a.c., în faptul că **„pe glob, vor continua să existe încă multă vreme grupuri de țări cu orînduiri sociale diferite — socialiste, capitaliste, țări în curs de dezvoltare, care au în cea mai mare parte o economie mixtă, iar unele din ele se pronunță ferm pentru calea socialistă — și că între toate acestea trebuie să se dezvolte relații de colaborare, o conlucrare activă pentru soluționarea problemelor mondiale pe cale pașnică, în slujba progresului general, a păcii și securității tuturor popoarelor".**

ANGHELUȚĂ CONSTANTIN ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● La al șaselea semnal dăm „pornografia" exactă

Niște părinți, soții Ray și Toanne din Anglia, s-au gîndit la copiii lor și ai altora. Ei au inventat un dispozitiv cu ajutorul cărula se pot controla emisiunile de televiziune pe care copiii le pot viziona. Dispozitivul, arată revista engleză „Computer Weekly", prevăzut cu un ceas, programează televizorul pentru orele în care pe micul ecran se dau emisiuni ce pot fi văzute și de cei mici. Desigur, invenția este binevenită dar ora mai bine dacă nu existau emisiuni care să pună în pericol gîndirea și sufletele copiilor. Sînt mulți părinți îngrijorați și ei reacționează la ceea ce din păcate întreprind atîția cinici puși să obțină

● Avere prin orice mijloc

Interesele fabricanților de filme pornografice... Impozitul asupra filmelor pornografice și celelalte măsuri adoptate de autoritățile franceze pentru reducerea amplorii difuzării filmelor pornografice au fost primite ca o violare a acordurilor „libertății circulației mărfurilor". De fapt, impozitul e o formă de compromis, el însuși, între presiunea pestilențială a pornografiei și sufletele prea „caritabile" ale iubitorilor tuturor „libertăților". Singurul impozit ce s-ar cuveni ar fi un „NU !" mare de tipar pornografiei în expansiune.

● Afacerea cu dinți

Printre cei care se sustrag fiscului japonez sînt și mulți stomatologi, mărturisește presa. Președintele celui mai mare institut de stomatologie a ascuns fiscului cinci miliarde de yeni(mai mult de 25 milioane de dolari). Averea aceasta imensă provine nu numai din salariul său deloc neglijabil, ci și (înainte de toate) din contribuțiile studenților admiși în această școală. În ultimii cinci ani aceste contribuții s-au ridicat la 160 milioane de yeni. Este totuși greu de crezut că prea mulți tineri japonezi și-ar permite să frecventeze o astfel de școală. Salarii substanțiale pentru o minoritate de profesori iar pentru alții

● Teama zilei de mîine

Sute de școli din Statele Unite și din Europa occidentală nu și-au deschis porțile, în acest an școlar. Motivul ? Cadrele didactice au declarat grevă în semn de protest față de refuzul de a li se satisface revendicările. Salariile mici, amenințarea permanentă de a rămîne pe drumuri au fost factorii ce i-au determinat pe profesori să nu se afle la catedră la acest început de an nou școlar. Numai în New Orleans, 90 000 de elevi au fost împiedicați să-și reia activitatea. În locurile unde școlile au început cu întîrziere nu va fi lipsită de explicație întîrzierea cu care va sosi viitorul.

● Licităm O.Z.N.

Firma engleză de whisky-Cutty Sark, a declarat că va oferi aproape un milion de lire sterline celui care va descoperi un O.Z.N. și va dovedi (cu martori ?) că obiectul în cauză a fost trimis pe Pămînt de la marginea sistemului solar. Acum cîțiva ani aceeași firmă propunea un preț identic persoanei care va găsi monstrul din Loch Ness. Pînă acum n-a apărut nici un cîștigător, dar whisky-ul Cutty Sark și-a făcut o bună publicitate. N-au apărut descoperitorii de O.Z.N.-uri, în schimb s-au ivit

● 6 000 Presley falși

După moartea lui Elvis Presley, America a văzut răsărind, ca ciupercile după ploaie, o grămadă de imitatori. Îmbrăcîndu-se și machiindu-se „à la Elvis", interpretînd cîntece din repertoriul său, ei încearcă să se îmbogățească folosind gloria celui dispărut. O singură restricție : într-un concert nu le este îngăduit să cînte mai mult de trei cîntece de-ale lui Elvis Presley. Mare restricție, mare !

I. GRECU ■

În Iran, la cinci mii de kilometri departe de țară

Arși de soare și de dor

Șoseaua începuse parcă să fiarbă în ritmuri lente, acel miraj cînd datorită căldurii aerul vibrează condensînd imaginea orizontului mijlociu. Românul de la volan se lupta cu căldura, cele peste 60 de grade ale toridei zile îi frigeau pur și simplu tot corpul, se lupta cu amețeala produsă de mișcările necontrolabile ale imaginii din față, se lupta cu propriile gînduri. „Țineam pe cap o cîrpă înmuiată la fiecare cinci-șase minute în apa rece din termos. Degeaba. Mai avusesem de-a face cu zile extrem de călduroase dar aceasta le depășea pe toate. Îmi aminteam de ziua cînd am venit în Iran cu multe luni în urmă și cînd coborînd din avion pe o pistă de tranzit din Kuweit am simțit că cineva mi-a dat brînci într-un cuptor supraîncins. Pur și simplu nu mai respiram. Atunci, primul gest de apărare a fost să mă îndrept înapoi spre scara avionului. Ce-mi trebuie mie așa ceva ? Pe șosea am spus în fel, e ultimul drum pe care-l fac cu mașina, la noapte mă îmbarc și plec în țară. Cînd m-am întors la șantier, aducînd cimentul sosit pe mare, toți tovarășii de muncă, români și iranieri, mi-au strîns mîna. M-a cuprins o altfel de căldură. De atunci gîndul de a te pleca în fața greutăților nu mi-a mai dat tîrcoale. Doar dorul de țară mă făcea să gîndesc din cînd în cînd la plecare. Am lucrat însă continuu 14 luni de zile, adică atît cît a fost nevoie pe șantier. Acum mi-am reluat munca aici în țară".

Petru Gogu, șofer la un șantier al trustului „Electromontaj", a ajuns în Iran ca urmare a deschiderii în jurul localității Ahwaz a șantierelor de execuție a unor linii electrice de înaltă tensiune, unde au fost invitați să lucreze specialiști români. „Electromontaj" și „I.C.E. Romenergo", ultima fiind întreprinderea prin care se asigură contactele cu beneficiarii străini, au deplasat în Iran muncitori de înaltă calificare, maiștri și ingineri din șantierele trustului amintit, oameni cu stare vechi în opera de electrificare a țării, adevărați profesioniști ai magistralelor. A făcut de toate, a reparat chiar și autocamioane, organizîndu-și prioritatea într-un fel de „service" la care apelau adesea și colegii de profesie iranieni. „Și în timpul liber ?" l-am întrebat. „Am locuit în condiții bune, aveam chiar și aer condiționat în dormitoare, altfel n-ar fi fost chip să te odihnești. Seara ședeam mai mult în casă, citeam și în special ascultam radioul. După orele 22 puteam prinde postul București doi. Ne gîndeam acasă și scriam scrisori. Cînd au fost cîteva sărbători am făcut niște excursii și prietenii noștri iranieni ne-au condus să vizităm vestigii ale unor civilizații trecute. Aici este trecutul nostru spunea cîte unul dintre ei. Pe șantier se află viitorul".

Petru Gogu a lucrat alături de montori pentru L.E.A. (liniile electrice aeriene) adică alături de zburători (porecla căpătată în țară — oamenii trustului montaseră pe diferite magistrale stîlpi de peste o sută de metri înălțime — primise un nou gir acolo în străinătate unde condițiile de muncă au fost deosebit de dificile : căldură excesivă, trasee stîncoase unde numai explozibilul putea face față, zone cu ape freatice unde salinitatea coroda cele mai viguroase motopompe). A lucrat alături de excavatoriști, macaragii, motopompiști, tractoriști, oameni care la rîndu-le au folosit cu pricepere și îndrăzneală numai mașini și utilaje românești. Ioan Filip și Mihai Caba de la grupul clujean de șantiere ale trustului au lucrat cele mai multe fundații, maistrul mecanic Ștefan Dimitriu a asigurat funcționarea utilajelor grele, Ion Barb, șofer și macaragiu, Alexandru Aprofirei, montor, Gheorghe Ionescu, inginer, de fapt chiar inginer șef de șantier, sînt doar cîteva dintre numele românești rostite la 5 000 de kilometri depărtare de patrie. Gheorghe Ivan a lucrat într-o zonă unde apa freatică devenise un dușman permanent muncii. Ca într-o veche și, iată acum, cunoscută legendă românească hăt-departe în lume, datorită marilor infiltrări, fundațiile realizate ziua se acopereau noaptea de apă. Totul era reluat de la capăt. În zorile ai acestui an în apropiere de Golf în zonele inundate au fost și porțiuni ale șantierelor românești. Inginerul Mihai Moisa și-a pus priceperea de energetician în lupta pentru combaterea stihiilor naturii.

Maistrului cîmpinean Dumitru Dumitru i-a fost dat să lucreze mai mult de unul singur. Avea firește echipe de lucrători iranieni dar era singurul român care se afla în acea zonă de munte, aproape pustie, la Mis, unde trebuiau executate fundații și montați stîlpi de înaltă tensiune. „Era un loc, cel puțin pentru mine, obișnuit cu vegetația pîlcurilor noastre, cu florile, cu iarba, cu umbra copacilor, era vă zic, un loc aproape dezolant — uscat și pustiu. Drumuri spre locurile pe unde urma să treacă magistrala de energie electrică nu existau ; doar niște simple poteci printre pietrele albe arse de soare. Am cărat totul, pînă și acele mari tronsoane care formează stîlpii metalici, în condiții neobișnuite servindu-ne de măgari. Am cărat pînă și ghiață. Și nu doar pentru a avea noi o apă bună de băut, ci în primul rînd pentru a răci apa cu care pregăteam betonul. La temperatura mediului ambiant, în mod obișnuit vreo 50 de grade, apa era prea caldă pentru a realiza în amestec un beton de calitate. Iar apa aceasta pe care o răceam, o supuneam mai întîi la diferite analize. Vreau să spun că nu luam din orice izvor fiindcă solul conține adesea multe săruri și, cum știți, chiar petrol. Făceam totul deci pentru a obține o lucrare de cea mai înaltă calitate, era în joc nu numai cinstea față de partenerul străin, era vorba de prestigiul specialiștilor români. În ce mă privește am avut unele dificultăți în conducerea și organizarea muncii, dat fiind necunoașterea limbii iraniene. Mă pregătisem eu pentru limba engleză, dar oamenii cu care lucram nu vorbeau decît limba maternă. Pînă la urmă ne-am înțeles și pot spune că ne-am înțeles bine fiindcă există un limbaj universal, cel al muncii. Cînd oamenii muncesc cu dragoste își pot comunica din priviri sau simple gesturi ceea ce îi interesează. Cert este că după un timp iranienii mă socoteau un prieten și nu un specialist îngîmfat care se plimbă cu mîinile în buzunare și doar dă ordine. Ei au un ritual al ceaiului pe care îl beau pentru a atenua efectele căldurii. Cînd se așezau să soarbă din cești lichidul aromat mă invitau și-mi ofereau mie prima cupă. Un semn de reală prețuire. Și totuși uneori mă simțeam singur. De la Mis am trecut la Beban, tot într-o zonă de munte. Am fost mai mulți români, mai discutam despre țară, ne interesam ce fac tovarășii noștri de pe celelalte șantiere. Veștile erau bune. Deodată o veste proastă și nu de undeva de la vreun șantier ci chiar din țară. Cutremurul. În trei zile însă trustul nostru de la București a adus prin telex vești pentru fiecare om în parte.

În ultima parte a prezenței mele în Iran am lucrat pe un șantier mai mare unde munceau numeroși specialiști români. M-am împrietenit cu oameni cu care făceam parte din același trust, dar pe care nu-i știam decît din auzite. Adică oameni care aveau deja o bună faimă în țară și care firește au căutat să și-o ridice în folosul cuvintelor România și românesc. În ce mă privește m-am străduit să fiu unul dintre ei".

*

De curînd am primit la redacție o scrisoare al cărei expeditor este așa după cum reiese din document o directie care, în cadrul Ministerului Energiei Electrice, se ocupă de cooperarea economică internațională. Citîm cîteva rînduri : **„În cadrul activității de export, M.E.E. prin unitățile sale „Electromontaj" și „I.C.E. Romenergo" execută în Iran linii electrice de înaltă tensiune (66, 135 și 230 Kv).**

Datorită calității lucrărilor executate de specialiștii români, întreprinderile noastre au cîștigat un prestigiu, ceea ce a facilitat cîștigarea în anul 1978 a unor licitații pentru lucrări noi. De menționat este faptul că în cadrul licitațiilor întreprinderile din Republica Socialistă România au concurat cu firme de renume mondial.

Ceea ce mai înseamnă că prestigiul și-l face omul cu mîna lui.

VICTOR CONSTANTINESCU

MONDO UMANO ?

Lirismul unui caid

Lucrări de specialitate spun că acest cuvînt — caid — se găsește, în 1308, în istoria normanzilor și provine de la arabul qâid care însemna un funcționar ce cumula atribuțiile de judecător, administrator și șef al „poliției". Dar în secolul nostru, în sens popular, el desemnează șeful unei bande de răufăcători (gangsteri). Cu timpul i s-a asociat un altul — gang — de proveniență engleză care însemna inițial echipă și a ajuns să desemneze o bandă organizată de răufăcători conduși, evident, de un caid. Dar să nu intrăm în prea multe detalii și considerații de acest gen.

La Marsilia : în 1972, trei ; în 1973, patru ; în 1977 — trei ; în 1978 — șapte, unul rănit și unul după gratii. La Juan-les-Pins : în 1977 — unul. La Antibes : în 1975 — doi ; în 1975 — unul rănit. La Villeneuve — Loubet : în 1977 — unul. La Cagnes-sur-Mer : în 1977 — unul ; în 1978 — unul. La Saint-Laurent-du-Var : în 1978 — doi. La Nisa : în 1976 — trei ; în 1977 — doi ; în 1978 — trei. Sînt victimele războiului bandelor de pe Coasta de Azur. Da, acea coastă despre care în pliante sau reclame se spune că e pămîntul reveriei și libertății, al aerului dulce și liniștii totale, al distracției supreme (!) și al celor mai elegante servicii. Dar, cum scrie și recunoaște — chiar presa franceză — pe acest pămînt sînt și tot mai multe victime ale celor ce mînuie pistoalele și automatele ca în Chicago, în anii treizeci. De unde și apropierea dintre teroarea ce domnea atunci în „orașul abatoarelor" și cea de acum de pe „pămîntul reveriei". Mașini „Mercedes", arme de ultimul tip, muniție asiîdarea, crime în lanț, aparîții și dispariții de „vedete" ale genului, metode ultrasofisticate, consilieri juridici vestiți, „nași" și „fini", „fini" înlăturînd fără milă ultra-blindații, ultra-puternicii și ultra — etc., „nași". Totul fără milă, fără pauze, fără ezitare. Filme sau povestiri tip „série noire" ? Nici una, nici alta. Adevăr.

Cînd vara trecută iarăși s-au reglementat diferende mai vechi sau mai noi din nou a apărut pe firmament un alt caid. Unuia dintre ei i s-a zis „Domnul X" și este dintre cei ce și-au făurit „cariera à l'américaine". Totuși are un cazier „relativ ușor" („Le Point") iar în urma unei afaceri recente și-a oferit chiar luxul de a se prezenta judecătorului de instrucție care, desigur, l-a achitat. Visul său (tot după revista citată) ? Să întrecă (în ce ?) pe fostul „rege" al Marsiliei, Antoine Guérini, „nasul" necontestat al orașului, lovit mortal de doi motocicliști anonimi (cum altfel ? — n.n.) în iunie 1967. Cunoscînd lecția, intuind desfășurarea evenimentelor și a situației, săptămînalul „Le Point" adăuga, în acest sens : „Dacă Dumnezeu, dușmanii săi și chiar prietenii îi acordă viață, Domnul X poate să-și atingă scopul". O fi așa, o fi altfel, cert este că „M.X." din Nisa și-a început bătăliile crîncene încă de acum opt ani, cînd s-a asociat cu un caid marsilian și cînd le-a ieșit în cale un concurent belgian de origine, al cărui locotenenți au fost lichidați prompt, iar el a căzut în cursa poliției. După care domnul acela „X" a descins la Marsilia înconjurat de consilieri juridici și hotărît să cucerească prin luptă toată Coasta. Dar nu de episoade tari duce lipsă această istorioară. Se mai spune că, într-o bună zi, la tribunal, la încheierea depoziției surprinzător de sincere și complete, un caid s-ar fi adresat unei „spectatoare" cu figură de Arlechino. Cu o voce care semăna teribil cu a lui Gerard Philippe, ar fi spus : „Acum aș vrea să merg în casa ca o cochilie de melc, să ascult plăci cu acele cîntece gitane, să te privesc dansînd și să mă gîndesc la cîmpuri cu maci, păduri de mesteceni și la sălciile de pe malul riului unde am învățat să sparg amintirile în pumni așa cum păpădiile izbesc aerul tare al dimineții în ziua solstițiului de vară"... Atunci unul din gardieni a început să rîdă. A fostul ultimul gest. Nu intuise că liricul caid deși învățase bine lecția pentru a încerca să înduioșeze juriul și auditoriul l-a lovit scurt dar decisiv. Apocrifă sau nu, povestea își are o morală nici lirică și nici retorică.

DUMITRU CONSTANTIN

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Vijiind prin viață

Ce legătură ar putea exista între o trotinetă și angoasa unei generații ? ! Consiliul național suedez pentru problemele tineretului a studiat chestiunea și a tras, la timp, un zdravăn semnal de alarmă. Pentru a preciza termenii situației, vom nota că, nu este vorba de o trotinetă propriu-zisă, ci de una fără ghidon, mai exact de o placă cu roți mici pe care tinerii (și nu numai ei), amatori de senzații tari, se urcă spre a aluneca la vale.

Jucăria cu pricina se numește skate-board și, în sine, nu pare să prezinte, la prima vedere, ceea ce s-ar putea numi „cursa unei generații". Sociologii, care au întocmit studiul foarte doct în legătură cu gravele implicații ale skate-board-ului în perspectiva anului 2000, nu au abordat pericolul fizic al întrebuințării jucăriei — deși se știe că cele mai multe vînătăi în perioada postbelică de aici se trag — ci pericolul social. S-a subliniat, negru pe alb, că tineretul care își dă drumul la vale pe planșa cu roți capătă o psihologie aparte, nu mai este tentat de „viața asociativă" și, pînă în cele din urmă, devine o marfă ușor de manipulat pentru cei ce susțin mitul singurătății și al trăirii periculoase.

Skate-board-ul reprezintă, în esență, o amenințare la adresa culturii. Vijiind pe roți, tinerii ajung să vijîie și prin viață. Ei încep să aibă gusturi comune și se constituie în microcolectivități ale căror legi sînt dreptul celui mai tare, precum și al celui capabil să alunece cel mai repede pe aceeași distanță de vale. Studiul amintit relevă, în procente și argumente, că vînătăile și oasele rupte în euforia trotinetei fără ghidon se glorifică, devenind reperele ...tulburătoare ale unui stil de viață. Adepții jucăriei preferă o anumită îmbrăcăminte, multicoloră și jerpelită, sînt mari consumatori de muzică „skate", care, de fapt, nu e muzică, ci o sumă generoasă de bufnituri, gemete și chiote, în sfîrșit, nu intră decît în cinematografe unde rulează filme, evident, „skate", în care personajul pozitiv, un „skate", își trăiește viața în stil „skate", adică avînd valea ca țintă primordială.

Creionînd un asemenea tablou în stare să ne umple ochii de lacrimi sincere și amare, sociologii autori ai studiului ajung la o concluzie la fel de tulburătoare : „Din nefericire, colectivitatea nu posedă nici un mijloc susceptibil de a combate acest fenomen cu implicații dintre cele mai alarmante întrucît, el (fenomenul) a ajuns să fie dominat de o putere comercială deosebită".

Așadar, vreo sută de mii de amatori de „skate" din Suedia și alte multe sute de mii tot de amatori din Europa occidentală și Statele Unite nu mai pot fi salvați, din moment ce obsesia jucăriei este întreținută de fabrici specializate, de întreprinderi de confecții, de case de discuri și filme, de cărțulii și altele asemenea.

Studiul la care m-am referit reprezintă, nu am nici o îndoială, o mostră cît se poate de elocventă de amabilitate pasivă în abordarea unui viciu de sistem. Personal, eu nu am nimic împotriva trotinetelor, cu sau fără ghidon, dar mă apucă un rîs trist cînd citesc rapoarte subtile, care pun o problemă la început și o lasă așa pînă la sfîrșit.

Nu planșa pe roți în sine constituie pericolul, ci mijlocul de a o transforma în reversul ei. Pînă la urmă se demonstrează, și în acest caz, că mijloacele scuză scopul. Tineretul alcoolizat sau tineretul înfundat în violență, sau tineretul transformat în piață de droguri nu este altceva decît debușeul unui anumit sol de comerț. Or, se vede, totul se poate discuta pînă în pragul acestui comerț, care nu iartă și nici nu poate fi pus la stîlpul infamiei decît în vorbe și în procente...

RADU BUDEANU

REGULAMENTUL DE TRANSFERĂRI ȘI DIVERSITATEA VIEȚII

E bine de spus din capul locului că, luînd în dezbatere noul regulament de transferări din fotbalul nostru, sîntem de părere că el a venit să umple un gol, resimțit de mai multă vreme. Judicios întocmit și, spre deosebire de acte asemănătoare, aplicat de forul federal cu consecvență și fermitate, regulamentul de transferări a reprezentat și reprezintă un apăsat pas înainte pe drumul consolidării organizatorice a fotbalului românesc, o măsură necesară și lăudabilă, menită să determine cluburile să acorde o atenție sporită creșterii de cadre în pepiniere proprii, să limiteze exodul de jucători și, nu ca ultim argument, să pună un semn de egalitate între grupări, indiferent de numele și tradiția acestora în scopul evident al ridicării calitative a fotbalului nostru.

Din aceste puncte de vedere, ca și din altele, nimic de zis. Numai că, oricît s-a voit el de atotcuprinzător, regulamentul n-a izbutit — și poate nici nu e posibil — să acopere toate sferele fotbalului nostru, să asigure, cel puțin prin interpretare, soluții pentru marea diversitate de cazuri pe care le poate oferi viața. Astfel statuînd corect și amplu situația studenților-fotbaliști, el nu conține nici o prevedere referitoare la soarta celor care, reușind la facultate, n-au cum să mai joace fotbal din simplul motiv că în județele lor de baștină nu există institute de învățămînt superior! Din lipsa unui fundament reglementar, federația n-a putut soluționa — cum ar fi fost cazul — cererile de transfer ale mai multor fotbaliști deveniți studenți, cele mai juste provenind de la citiva dintre proaspeții studenți ai unor facultăți gălățene, rămași prin forța împrejurărilor în afara fotbalului deși, după cum se cunoaște, în orașul de la Dunăre funcționează cîteva profile de învățămînt superior (chimie alimentară, construcții de nave) unice în țară! În altă ordine de idei, regulamentul a trecut cu vederea situația jucătorilor de excepție, talente cu perspective dintre cele mai frumoase, din județele care nu posedă echipe în divizia A. Nepermițîndu-le acestora să se transfere dincolo de hotarul județului, regulamentul le-a stagnat procesul de afirmare, îndrăznim să afirmăm la fel de important pentru jucătorul în cauză ca și pentru viitorul fotbalului nostru. Exemplul cel mai convingător poartă numele Stănescu. Fundaș stînga la Delta Tulcea, în divizia B, Stănescu a fost remarcat, în vară, la verificarea de la Constanța și, ca urmare a valorii sale, asupra căreia au căzut de acord toți specialiștii consultați, inclus în lotul olimpic. Numai că, după o primă convocare, el a fost uitat, în ciuda bunei impresii pe care a lăsat-o, cîțiva antrenori susținînd că el ar putea spera, datorită calităților sale, la un loc în lotul reprezentativ! Explicația absenței lui Stănescu nu e deloc sofisticată: jucătorul respectiv nu se află la vedere, regulamentul de transferări nepermițîndu-i să joace la o formație din prima divizie.

Regulamentul în discuție ar trebui să mai includă, după opinia noastră, un capitol care să se numească al situațiilor speciale. Una dintre acestea, extrasă dintr-un memoriu adresat redacției, ar fi cea a jucătorului Constantin Dirman, în prezent la Dorna Vatra Dornei, fără drept de joc. La numai 23 de ani, lăcătuș de profesie, muncind în cadrul minelor de la Iacobeni, Dirman s-a mutat la Vatra Dornei, după ce a figurat, un an, în lotul Petrolului Ploiești, spre a fi alături de cei 2 copii ai cumnatei, recent decedată. Deci nici dorința de căpătuială și nici voința proprie n-au decis în stabilirea noului domiciliu, ci o întîmplare tragică, în fața căreia familia Dirman s-a comportat omenește, așa cum s-ar fi comportat, probabil, fiecare dintre noi.

Încheind aici, sugerăm forului federal, a cărui activitate se află angajată pe un drum al muncii responsabile și al competenței, să reanalizeze cazurile înfățișate mai sus și să caute o soluție adecvată, în spiritul prevederilor regulamentare a căror aplicare corectă presupune nu doar fermitate, respingerea oricăror influențe și amestecuri neprincipiale ci și atentă cercetare a particularităților fiecărei situații. Nu ne îndoim că forul diriguitor al fotbalului nostru, a cărui fermitate ținem s-o apreciem încă o dată, va manifesta receptivitate și față de aceste cîteva sugestii pe care le-am formulat în numele iubitorilor fotbalului.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Mari campioni care au fost:

IOSIF SÎRBU

S-a născut la 21 septembrie 1925, în satul Sibot de lîngă Alba Iulia. S-a apropiat de tir pe nesimțite, familiarizîndu-se devreme cu poligonul de la A.N.E.F., „Republicii" de azi, la care tatăl său a lucrat, prin anii '35, ca îngrijitor. Cele dintîi succese le-a repurtat în 1942, cîștigînd cel mai important concurs al țintașilor bucureșteni, după care, în 1947, la Belgrad, a obținut titlul de campion balcanic la 40 de focuri culcat, prima mare victorie dintr-o carieră ce se va dovedi, prin muncă și tenacitate, strălucitoare.

În 1952, la cea de a 15-a ediție a Jocurilor Olimpice, la Helsinki, izbutind un fenomenal 400 din 400 posibile, Iosif Sîrbu a devenit primul campion olimpic din istoria sportului românesc, primind la puțină vreme după aceea, drept răsplată a talentului și seriozității sale, medalia de maestru emerit al sportului, fiind, și din acest punct de vedere, deschizător de drumuri. La cîteva luni după Helsinki, ochiul său drept, „ochiul de tragere", s-a îmbolnăvit. Vederea lui s-a tulburat și — așa cum i se va întîmpla, peste ani, unui alt mare campion al poligonului nostru, doctorului Bogdan Marinescu, despre care scriem alături — specialiștii l-au socotit pierdut pentru marea performanță. Dar Iosif Sîrbu s-a arătat mai puternic decît infirmitatea sa și, folosind un sistem original de deplasare a vizării prin intermediul unei tije, a obligat ochiul stîng să preia funcțiile celui compromis, reîntorcîndu-se printre favoriții tirului mondial. La Olimpiada de la Melbourne, în 1956, s-a clasat pe locul 5, cu 598 de puncte din 600, 4 ani mai tîrziu, la Roma, terminînd al zecelea, după ce reușise, între timp, să-și îmbunătățească de nenumărate ori recordurile personale și să dobîndească zeci de titluri de campion al țării. Cînd, din cauza vîrstei și a uzurii nervoase, mulți l-au inclus în rîndul trăgătorilor cu conturile încheiate, în 1962, la mondialele de la Cairo, Sîrbu a găsit resurse pentru un surprinzător și meritat loc 4, ocupat într-un concurs în care numărul participanților s-a apropiat de 100!.

La Jocurile Olimpice de la Tokio, în 1964, n-a mai apucat să ajungă. Selecționat în echipa reprezentativă pentru Olimpiadă, cu cîteva zile înaintea plecării, cel care, cu puțin timp mai devreme, scrisese că „tirul înseamnă, înainte de toate, un uriaș consum nervos, o bătălie a nervilor care uzează mai mult decît incertitudinea", anunțînd parcă gestul ce avea să aducă deznodămîntul fatal.

Moartea lui a rămas, fără îndoială, mult în urma vieții sale, adesea pilduitoare, dar sportul românesc nu l-a uitat pe Iosif Sîrbu, cinstind cum se cuvine amintirea celuia care a fost primul său campion olimpic și primul său maestru emerit.

ANDREI GEORGESCU

Time-out

● Campionatul republican de fotbal al juniorilor abundă în jocuri proaste și în acte de indisciplină! De pildă, Politehnica Iași are 7 jucători cu cartonașe galbene și 2 suspendați, Argeșul, 4 cu cartonașe și 2 suspendați, U.T.A., 4 și 2, Tîrgoviște, 4 și 2 și așa mai departe. Prompță, federația a dictat sancțiuni administrative împotriva antrenorilor grupărilor respective. Să vedem ce-o ieși. ● Alexandru Turei, Daniel Radu și Sandu Tirilă au devenit, la Atena, campioni balcanici de box. Acest prim reviriment ne face să credem că ringul nostru are suficiente resurse de a ieși din impas. ● La Pitești a fost organizat, nu demult, un cros original. Alergătorii au fost împărțiți în două grupe după numărul... de țigări consumate zilnic. A cîștigat, mai încăpea vreo îndoială, un nefumător, Marian Constantin, în vîrstă de 52 de ani. Aviz amatorilor. ● După ce a suspendat-o, pe bună dreptate, pe Angelica Tita, Comisia municipală de baschet i-a ridicat suspendarea, fără nici o argumentație. Cine suspendă Comisia?! ● Se pare că între rezultatul-surpriză înregistrat de echipa de fotbal Progresul Vulcan București, 2—3 cu I.C.S.I.M. (!!) în Cupa României, și comportarea necorespunzătoare a antrenorului Viorel Popescu, îmfatuat și pus pe hartă cu spectatorii, există o strînsă legătură. ● Divizia feminină de volei a debutat sub semnul aminărilor, dictate de federație cu mult prea multă ușurință. După ce campioana țării, Dinamo, a primit permisiunea de a devansa prima etapă, urmînd să plece la un turneu în Polonia, meciul C.S.U. Galați — Universitatea Craiova, din etapa a II-a, a fost aminat, formația gălățeană avînd de susținut cîteva partide în Cehoslovacia. După ce că stăm la volei cum stăm, lăsăm echipele să se plimbe în plin campionat! După care, firește, ne întrebăm de ce nu merge voleiul românesc. Uite de-aia. ● Noua sală de sport a Liceului de filologie-istorie din Sfîntu Gheorghe, avînd o capacitate de 300 de locuri, va fi destinată, în principal, baschetului. ● Pentru a ajunge pînă la Berlin, lui Claudiu Daniel Deak din Arad, pasionat al cicloturismului, nu i-a fost necesară decît o bicicletă. ● Masorul echipei Steaua, Gheorghe Tufaru, e de părere că „dintre toți jucătorii noștri, cel mai conștiincios în privința recuperării după efort e Vigu". Îi credem pe cuvînt.

● După cum aflăm din ziarul „Dimbovița", deși Bradul Moroieni a pierdut, pe teren propriu, meciul cu Frigero Găești, scor 1—3, întîlnirea a fost dinamică, desfășurată în limitele sportivității. ● Selecționata de popice a U.C.E.C.O.M. a avut o comportare frumoasă în cadrul turneului din R.D.G.

Conducător de joc, Gațu

Purtînd titlul de mai sus, zilele trecute a ieșit de sub teascurile Editurii Militare o nouă carte cu tematică sportivă care, sîntem siguri, va trezi interesul unei categorii largi de cititori. Semnată de harnicul și talentatul publicist Marius Popescu, autor, între altele, al

biografiilor fotbaliștilor Constantin și Oblemenco, volumul înfățișează cu minuțiozitate și vervă, cariera excepțională a unuia din cei mai dotați handbaliști ai lumii, de numele căruia se leagă multe din succesele handbalului românesc. Vă recomandăm cu căldură „Conducător de joc, Gațu".

● Doctorul Bogdan Marinescu, 33 de ani, medic specialist și asistent universitar la Spitalul clinic „Giulești", a devenit campion național la talere aruncate din turn. Trăgînd cu un singur ochi, celălalt fiind stins de un mai vechi accident de vînătoare, Bogdan Marinescu și-a demonstrat din nou talentul de excepție, ajungînd la titlul de campion pe nesimțite, fără scoateri din producție și fără pregătiri „nominalizate", antrenîndu-se printre pîcături, între o operație și alta. Surprinzător, numele campionului nu apare, de ani de zile, pe lista componenților lotului reprezentativ!? Ce părere are federația de specialitate? ● Există voci care susțin că victoria rugbiștilor noștri în fața echipei Gloucester, cea mai bună garnitură engleză din ultima vreme, reprezintă un rezultat de referință pentru istoria rugbiului românesc. Felicitări. ● De cîteva săptămîni, delegarea arbitrilor de fotbal se efectuează cu ajutorul unui calculator. Multe cluburi se plîng de serviciile mașinăriei care calculează corect, dar nu ține seama de interese! Părerea noastră e că ne aflăm pe un drum drept. ● Meciul de cupă Metalul Sighișoara — Nitramonia Făgăraș s-a încheiat, după prelungiri, la egalitate, 1—1. Normal ar fi fost ca arbitrul să dicteze executarea loviturilor de la 11 metri, dar Tudor Andrei, necunoscînd regulamentul, a declarat învingătoare formația oaspete!! Ce-ar fi ca meciul să se rejoace, iar arbitrul să suporte cheltuielile de deplasare ale grupării din Făgăraș? ● Inegalabila Maria Alexandru a dominat Balcaniada de tenis de masă, cucerind 3 titluri. ● Sîntem informați că Energia București, antrenor profesor Ovidiu Munteanu, intenționează să ceară permisiunea întemeierii primei clase cu profil de box. Credem că forul federal are obligația să sprijine o asemenea inițiativă. ● Prin amabilitatea prim-vicepreședintelui F.R.F., Nicolae Irimie, am intrat în posesia listei cu arbitrii de fotbal suspendați. Iată alcătuirea ei, în paranteză fiind trecute etapele de „meditație": C. Ghiță (2), I. Igna (2), Gh. Ispas (2), P. Doiciu (6), C. Szilaghi (2), St. Costea (4), Fl. Pitiș (2), T. Podaru (4), C. Braun (2), Vl. Trifu (6), I. Miș (1), St. Moldovan (6), V. Grigorescu (4), A. Avramescu (6), Gh. Arhire (2), D. Dop (4) ● După aproape 20 de ani de hochei, maestrul sportului Vasile Boldescu (A.S.E. — Sportul studențesc), jucător din prima promoție a patinoarului „23 August", s-a retras din activitatea competițională, înmînînd — după cum se poate vedea în fotografia lui Aurel Neagu — tricoul care l-a consacrat, la Dinamo și în echipa națională, urmașului său. Retragerea s-a produs după ce Boldescu, pe care îl așteaptă o carieră de antrenor, a contribuit decisiv la calificarea fostei sale formații între primele 6 echipe ai hocheiului nostru. ● Steaua a cîștigat campionatul de atletism pe echipe, competiție în cadrul căreia soții Eva și Carol Raduly au stabilit noi recorduri la suliță. ● Reprezentativei masculine de șah a României i-a lipsit un singur punct pentru a cîștiga Balcaniada. Ce mare e uneori un punct! ● La polo, Dinamo — Rapid 12—7 și e aproape sigur că vom avea o nouă campioană.

La 39 de ani, Maria Alexandru continuă să figureze printre primele „palete" ale lumii. Ultima dovadă? Cucerirea celor 3 titluri de campioană balcanică, dobîndite recent la Niș, în Iugoslavia.

Un cercetător solitar concepe și realizează vreme de 46 de ani un calendar universal de 13 luni

Ne-a vizitat la redacție învățătorul Stan Mateescu, autorul unei lucrări monumentale intitulate : „Calendarul universal de 13 luni în care toate lunile anului sînt egale, au același număr de zile lucrătoare și același număr de zile pentru repaos".

Nu sîntem, evident, în măsură să apreciem valoarea și utilitatea unui asemenea proiect cuprinzător, de o atît de mare îndrăzneală și originalitate și cu atît de ample și neașteptate implicații în bugetul de timp al omenirii. O vor face, sperăm, specialiștii, care — așa cum vom vedea — au mai avut prilejul de a estima, sub raport teoretic, necesitatea unui calendar astfel conceput. Rîndurile de față își propun în schimb de a aduce în atenția opiniei publice exemplul unei vieți emoționante, dăruite în întregime muncii și studiului modest și solitar, dar care, pe parcursul vieții sale s-a bucurat de sprijinul, aprecierea și prietenia afectuoasă a unor numeroși bărbați de seamă, între care nu puțini savanți, scriitori de prestigiu și oameni politici.

De o virstă cu veacul, învățătorul Stan Mateescu a văzut lumina zilei într-o comună din județul Olt. Născut dintr-o familie de agricultori, pălmaș, viitorul astronom autodidact a urmat școala primară în localitatea sa de baștină unde — ne mărturisește — la numai vîrsta de zece ani, i-a venit și ideea năstrușnică de a găsi o nouă măsură a timpului, prin compartimentarea lui după o formulă calendaristică. „Am observat atunci, cercetînd mereu calendarele din casă, că lunile anului nu au același număr de zile. Această primă constatare m-a condus la ideea de a scoate trei zile din lunile cu 31 de zile și două din lunile cu 30 de zile. Am întocmit astfel un calendar cu 13 luni în care toate lunile au 28 de zile. O dată la trei ani, după un asemenea calcul, rămînea o zi în plus, neîncadrată în nici o lună, iar în anii bisextili, apăreau două zile albe, ce puteau fi considerate ajunul anului nou. În noul calendar toate lunile începeau în aceeași zi și se terminau în aceeași zi și toate aveau exact patru săptămîni".

Proiectul, astfel întocmit, a fost trimis unui expert în materie scriitorului Victor Anestin, la vremea respectivă membru al asociației mondiale de astronomie și director al publicației științifice „Orion". Dar scrisoarea a rămas fără răspuns. Îndurerat și dezamăgit, tînărul Stan Mateescu a luat drumul Bucureștiului, pentru a-și prezenta inovația unui for științific. Ajuns în Capitală, și-a schimbat însă planul și s-a hotărît să-și petreacă diminețile pe cîmpia Cotrocenilor, acolo unde marele om de știință român, inginerul Aurel Vlaicu își construia și își experimenta fabuloasele mașini de zburat. Aici izbutește să cucerească atenția și simpatia marelui pionier al aviației mondiale, în compania căruia are prilejul — atît de rar în vremea respectivă! — de a survola Capitala, de a privi pămîntul așa cum nu-l văzuseră pînă atunci decît Aurel Vlaicu și foarte puțini alții. Apoi, într-o zi — povestește în continuare, Stan Mateescu — celebrul aeronaut a ținut să-și prezinte discipolul unui apropiat cerc de prieteni și admiratori. Emoționat la culme, tînărul plugar din Belciugi s-a pomenit deodată în mijlocul unor persoane simandicoase la prima vedere, dar care l-au înconjurat apoi cu prietenie și căldură, și în care a recunoscut de îndată pe cîțiva dintre cei mai celebri bărbați ai timpului : Octavian Goga, Brătescu Voinești, Constantin Silișteanu, Vasile Militaru, Victor Ion Popa, Liviu Rebreanu, Pavel și Nichita Macedonschi, Victor Anestin. Acesta din urmă s-a dovedit extrem de interesat în cunoașterea proiectului conceput de tînărul Stan Mateescu și ulterior, îmbrățișînd ideea, s-a străduit să o facă cunoscută și altor personalități ale vremii.

Printre primii adepți ai calendarului de 13 luni se numără profesorul universitar Nicolae Coculescu și profesorul Nicolae Iorga. La sfatul acestora, Stan Mateescu trimite lucrarea unor prestigioși astronomi ai timpului, fui Camille Flammarion, Galleano Giuseppe și Percival Lowell. Aceștia îi răspund că ideea este interesantă și că urmează să fie prezentată în cadrul unor viitoare congrese internaționale de astronomie.

În anul 1923 profesorul Nicolae Iorga și diplomatul Nicolae Titulescu propun înaintarea lucrării la Liga Națiunilor de la Geneva și, totodată, trimiterea ei la observatoarele astronomice din Paris, Londra, Viena, Berlin, Roma și Statele Unite. „Calendarul de 13 luni — a ținut să aprecieze Nicolae Iorga, — așa cum este calculat de autorul său, întrunește toate condițiile cerute de știință, de astronomie, de cerințele economice financiare. După o bună cunoaștere prin publicitate, meritä să fie pus în aplicare într-un viitor cît mai apropiat, în folosul popoarelor lumii.

În 1924, la intîi octombrie, Biserica ortodoxă din România înlocuiește Calendarul Iulian cu Calendarul Gregorian. La puțin timp după acest eveniment, Nicolae Titulescu ține să facă următoarea precizare : „Țara mea, România, a introdus Calendarul Gregorian, în mod oficial, dar el nu poate să fie folosit mult timp, decît temporar. El este departe de a fi perfect. Noi, diplomații, din toate țările lumii, în strînsă unire cu savanții astronomi de renume mondial, trebuie să susținem cu tărie punerea în aplicare a calendarului de treisprezece luni cît mai curînd posibil".

Dar ideea nu este adoptată chiar atît de repede și problema calendarului rămîne în continuare obiectul unor discuții generatoare de controverse. În anul 1937 astronomul Constantin Pîrvulescu își informează cititorii, în cadrul tratatului său de cosmografie, că în curînd Liga Națiunilor va adopta calendarul perpetuu de 13 luni. Aceeași veste este comunicată autorului de către poetul Octavian Goga întors de la Geneva.

Dar urmează războiul, iar după terminarea lui proiectul noului calendar dispare din atenția specialiștilor cu toate că într-un comunicat al Consiliului Economic al O.N.U. se pomenește de introducerea în 1978 a unui Calendar Universal perpetuu de 13 luni. Este vorba de proiectul înaintat cu decenii în urmă Ligii Națiunilor de către Nicolae Titulescu ? Greu de spus.

Aceasta ar fi pe scurt istoria lucrării învățătorului Stan Mateescu, concepută în 1913 și definitivată în 1956.

Științifică sau utopică, lucrarea există și așa cum o dovedesc exemplele de mai sus, ea a suscitat vreme îndelungată interesul și adeziunea unor oameni de seamă, care au văzut în acest calendar o nouă și modernă măsură în dinamica timpului, în compartimentarea lui după criterii mai utile.

Este greu de spus dacă ideea compatriotului nostru va avea vreodată șorți de izbîndă. Deocamdată este bine să știm că ea aparține unui român, iar aceasta este pensionarul Stan Mateescu.

LIVIU TIMBUȘ ■

Poate o întîlniți

Fostă condamnată de mai multe ori pentru înșelăciune în dauna cetățenilor (acum încă liberă) !

Fostă posesoare a sute de covoare imaginare, carpete, butelii de aragaz, haine de blană, mașini, avioane, farfurii zburătoare... Pe toate le-a vîndut la prețuri extrem de piperate, demonstrînd cît de costisitoare sînt visele a zeci, sute de chilipirgii (dacă i-am aduna pe toți la un loc, nu ar încăpea în piața de la Halele Obor). Pe nimeni nu a refuzat niciodată ! Chiar dacă nu i s-au solicitat serviciile, și le-a oferit generos oricînd, a mirosit că interlocutorul are bani (și abia așteaptă să rămînă fără ei).

Se numește **MARIA GIUREA**, s-a născut la 22 octombrie 1936 în Iași. În acte, domiciliază tot în Iași, str. Silvestru nr. 33 ; în realitate, voiajează neobosit din județ în județ, dintr-o localitate în alta, din hotel în hotel, de la o casă particulară la alta... Pretutindeni inițiată, contracost, mirajul bunăstării imediate, oferă și luna de pe cer, de vînzare — centimetru cu centimetru —, brînește cu iluzii pe credulii și încasează copios banii strînși cu trudă. Zîmbește tulburător, vorbește convingător, o doare sufletul pentru orice necaz personal, știe să compătimească, să stîrnească entuziasmul și speranțele celor dispuși să-și deschidă punga. Pentru toți are de toate (ca un Moș Gerilă), pretinde că posedă o mulțime de cunoștințe care semnează -și ștampilează imediat (adevărul este că-i cunoaște pe mulți milițieni, procurori și judecători, dar din cu totul alte împrejurări — a se vedea cazierul).

În casele unde este cazată lasă pustiu... zîmbăreață și vorbăreață, operează combinat : dacă victima nu-i întinde pachetul cu bani, întinde ea mîna-i gingașă, obișnuită să deretice bani și obiectele de valoare. În mai multe cazuri s-a folosit de acte de identitate furate, prezentîndu-se sub nume de soiul Elena Doroftei și Maria Zaharia.

De la ispășirea ultimei condamnări, grație generozității și credulității amatorilor de chilipiruri (o victimă din București i-a

SEMNALMENTE: Înălțimea: 1,60—1,65 m : astenică ; față slabă ; ochii albăstri ; nas ascuțit ; ca urmare a unui recent accident de circulație, prezintă o cicatrice de 2—3 cm pe obrazul sting (sînt vizibile urmele lăsate de copci) și schiopătează cu piciorul drept.

oferit... 150 000 lei !), a operat fără răgaz, promițînd cele mai diverse (și ciudate) obiecte și servicii (coafezei M. E. din Tîrgu-Mureș i-a luat bani și bunuri în valoare de 13 000 lei, dîndu-i asigurări că-i va facilita legătura cu un medic pentru a-i corecta... linia nasului !).

Cetățenii care nu au reclamat-o, încă, nu au motive să aștepte onorarea promisiunilor : MARIA GIUREA nu posedă nimic din ce le-a creat falsa impresie.

Cetățenii care o cunosc, ori sînt în legături de **afaceri** cu ea, la ora apariției revistei, sînt rugați să lase tranzacțiile baltă, să-și aștepte banii la loc în buzunare. Pasărea călătoare trebuie luată de o aripă... Nu vă lăsați influențați de nevinovăția pe care o va arbora (indiscutabil, va fi surprinsă de **insolența** dumneavoastră) ; nu luați în considerație amenințările cu represalii din partea cuiva (este un truc, au pățit-o și alții, nu-și pune nimeni pielea la saramură pentru ea) : nu vă amăgiți cu rugămințile sau angajamentele ei de moment (teatru ieftin, dar bine jucat). **MARIA GIUREA** (nume real), Elena Doroftei sau Maria Zaharia (după actele furate), indiferent cum vi se prezintă, rețineți — este una și aceeași escroacă : **MARIA GIUREA**. Ea trebuie să dea socoteală pentru zecile, sutele de infracțiuni, trebuie oprită de a mai comite și alte fapte de natură infracțională.

Locul ei este în altă parte, o așteaptă — gata emis de organele de procuratură — un mandat de arestare... Trebuie să fie onorat !

ION TIPSIE ■

Rudi Schmückle

Caricaturistul sibian Rudi Schmückle s-a născut în anul 1940, la Sibiu. După terminarea institutului de arte plastice se întoarce în orașul său natal, predînd desenul tinerei generații de la liceul industrial textil din Cisnădie.

Debutează în anul 1960 la Neuer Weg, iar de atunci colaborează la diferite publicații românești, maghiare și germane. Pe lîngă caricaturi, mai face grafică de carte și afiș.

Din anul 1970 expune la toate saloanele județene, la saloanele republicane, la expoziții colective din străinătate (Bonn, Heilbronu, Istanbul și Gabrovo).

În orașul său natal pînă în prezent organizează trei expoziții personale.

În anul 1975, la salonul umoristic din Tîrgu Mureș obține premiul revistei „Flacăra".

L-am întîlnit nu demult în Sibiu, la o oră trecută cu mult peste miezul nopții aplecat peste planșeta sa de lucru.

Mi-a mărturisit că lucrează la o nouă expoziție personală de caricaturi care o va avea probabil în București. Mi-a arătat o mulțime de desene — multe dintre ele urmînd să fie expuse în expoziții internaționale.

La plecare l-am întrebat :

— Rudi, participi cu perseverență la toate manifestările de acest gen din țară. Spune-mi, te mai consideri un caricaturist tînăr ?

— Nu. Aștept de cîțiva ani să mă bucur de avantajele aparente pe care le-ar avea un caricaturist consacrat și „bătrîn", avantaje care nu le are un caricaturist tînăr. Acestea întîrzie să vină — și în continuare mă bucur de înțelegerea și respectul tinerilor caricaturiști. Sînt invitat la toate expozițiile de tineret. Eu personal nu o consider o retrogradare ci un compliment. Aștept și doresc în viitor ca și Sibiul să organizeze o manifestare națională de caricaturi. Cred că lucrul acesta se va întîmpla la începutul anului viitor.

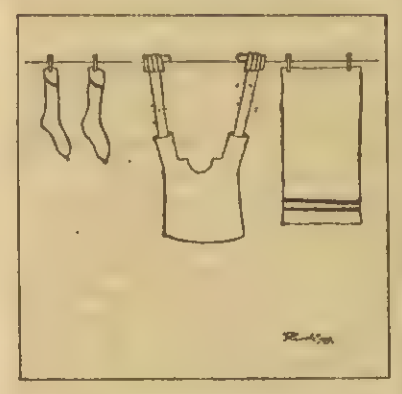

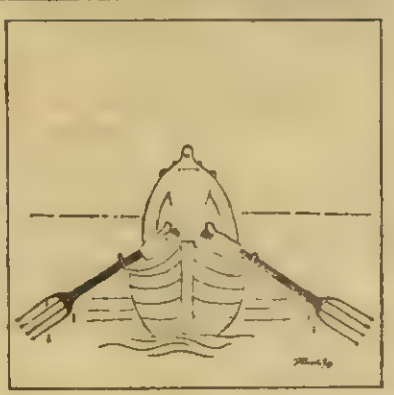

„Marea contribuție a calculatorului este de a pune ordine în imensul ocean informațional din lumea de azi"

Dr. ing. Vasile Baltac, născut în 1940 la Ploiești. E director științific al Institutului de cercetări pentru tehnică de calcul. A absolvit Facultatea de electrotehnică din Timișoara (1962). Doctor în calculatoare din anul 1972. A efectuat studii de specializare la Universitatea din Cambridge, sub conducerea prof. M. V. Wilkes, membru al Societății Regale de Științe din Marea Britanie.

— Lucrați, deci, de 18 ani în lumea calculatoarelor electronice. Care e cea mai importantă realizare din anul al 18-lea ?

— Cred că finalizarea, omologarea și începutul afirmării internaționale a primului minicalculator de concepție românească. E vorba de Independent I-100, care a trecut cu deplin succes omologarea. Nu demult a fost prezentat și la Varșovia, unde s-a bucurat de aprecieri deosebite din partea specialiștilor din mai multe țări ale lumii. Anul acesta va fi prezentat și la Expoziția ȘTIINȚA 1978 de la Moscova.

— Ați amintit despre „omologări". În ce constau ?

— Imaginați-vă un calculator introdus pur și simplu într-un cuptor la temperaturi apropiate de 40 de grade, sau așezat pe o masă vibrantă „zdruncinat" bine, iar apoi pus în funcțiune și solicitat la cele mai grele încercări. Omologarea e deci o verificare a parametrilor, un sever examen de calitate, efectuată prin probe complexe, specifice, de o comisie din care nu fac parte nici proiectanții și nici realizatorii. Omologarea internă s-a făcut cu o severitate superioară chiar omologării internaționale...

— Independent I-100 nu e un calculator obișnuit, ci un minicalculator. Termenul e, se pare, inexact înțeles de lumea din afara calculatorului. Ce sînt MINICALCULATOARELE ? Dar MICROCALCULATOARELE ?

— O întrebare extrem de dificilă. Definițiile sînt contradictorii. S-a spus cîndva că **mini** și **microcalculatoarele** au puteri de calcul reduse. Practica a infirmat această afirmație. Puterile lor de calcul sînt din ce în ce mai mari, „acoperind" ceea ce numeam pînă în prezent calculatoare de capacitate medie. Aș putea eventual hazarda o definiție, spunînd că **minicalculatoarele** sînt calculatoarele care costă puțin. Realizarea lor a pornit de la necesități practice de a elabora unelte cît mai simple de prelucrare a datelor și care să funcționeze în condiții cît mai puțin restrictive, să aibă un volum redus și, evident, costuri acceptabile. **Microcalculatoarele** ...s-ar putea defini ceva mai exact. Ele se bazează de regulă pe un microprocesor, adică pe un circuit integrat pe scară largă, care are încorporat în el toate funcțiunile unui calculator electronic. În jurul acestui circuit se „țes" alte circuite pentru realizarea memoriei, altele pentru realizarea operațiilor de intrare-ieșire sau pentru interfețele cu echipamentele periferice. Dar și această „definiție" tinde să devină perimată...

— De ce ?

— Pentru că, pur și simplu, există deja microcalculatoare realizate cu o singură pastilă de siliciu ! Adică, într-o astfel de pastilă se realizează toate funcțiunile electronice sau cele ce se pot „electroniza" ! Oricît ar fi de mic un calculator, el trebuie să aibă și dispozitive periferice, prin care să se asigure legătura cu omul. Și dimensiunile lor, evident, nu pot fi miniaturizate la infinit, trebuind să fie într-un anumit raport cu dimensiunile fizice ale omului...

— „Miniaturizarea" va continua ? Pînă cînd ?

— Am avut ocazia ca împreună cu prof. Mihai Drăgănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, să fac o vizită la Texas Instruments, în S.U.A., și să adresez această întrebare chiar lui Jack Kilby, inventatorul circuitelor integrate. Tehnic, nu există nici o limită. Limitarea va fi impusă însă de necesitățile de prelucrare de date... cu calculatoare miniaturizate...

— Deci, în informatică, revoluția continuă...

— Da. Revoluția continuă. Și nu oricum ! E o deplină confirmare a faptului că automatizarea realizată cu calculatorul e esența revoluției științifice și tehnice contemporane. Electronica a devenit deci unul din factorii de primă importanță ai dezvoltării societății. Evoluția tehnicii de calcul, ca și a altor domenii, cunoaște etape de dezvoltare în care panta de creștere este continuă, și etape de salt brusc, în care apar noutăți de ordin calitativ. Astfel de salturi au fost reprezentate de apariția tranzistorului, în anul 1947, a circuitului integrat, în 195 a conceptului de familie de calculatoare, în 1964, și a microprocesorului, în 1970...

— Cercetarea românească în domeniul calculatoarelor unde se află „astăzi" ?

— Calculatorul Felix C-512 și, mai recent, minicalculatoarele Independent I-100, realizat de Institutul pentru tehnică de calcul, și Coral 4011, realizare deosebită a Catedrei de dispozitive și circuite electronice a Politehnicii din București, aflat în faza de omologare, cît și celelalte realizări de prestigiu pot constitui cel mai bun răspuns practic...

— Și pentru „mîine", care sînt orientările ?

— În primul rînd, continuarea cercetării proprii și preluarea rapidă și eficientă a salturilor tehnologice. Dar tot la fel de importantă este și concentrarea pe anumite domenii în care să se obțină rezultate care să poată constitui elemente ale unei participări românești la diviziunea internațională a muncii de cercetare-dezvoltare. Achiziționarea de licențe este nu numai în general o formă de transfer perimată, dar în tehnica de calcul este și periculoasă din cauza ritmului de înnoire foarte rapid, uneori egal cu ritmul de asimilare a licențelor ! Și să nu uităm că mai există încă un foarte mare impediment : politica de control a transferurilor de produse și tehnologii practicată de unele țări occidentale, care frînează considerabil cooperarea.

— ...Și cooperarea internă ?

— Am avut, spre exemplu, rezultate foarte bune în cooperarea cu întreprinderea de calculatoare electronice, la realizarea unor produse. Mă gîndesc în primul rînd la calculatoarele de concepție românească Felix C-12 și C-512, la familia mașinilor de facturat și contabilizat. Dar tot atît de deschis trebuie să spun că necooperarea sau cooperarea greoaie a frînat cercetarea și introducerea în fabricație a altor echipamente, printre care **sistemul electronic de culegere și prelucrare primară a datelor**, spre a da un singur exemplu.

— Motivul ?

— Constat cu tristețe că uneori viața ne pune pe părți diferite ale baricadei. E o problemă de fond, rezultată, din păcate, și din reglementările actuale ale cercetării, care tind să separe institutele de întreprinderi, primele fiind considerate în relațiile contractuale ca **executante**, iar ultimele, **beneficiare**. Realitatea este însă alta. Pentru realizarea unui produs e nevoie de integrare. De integrare organică. Separarea e artificială și generează încă destule fenomene negative din partea unor cadre tehnice din întreprinderi...

— În ce sens ?

— În mod normal, cadrele tehnice din întreprinderi trebuie să aibă un rol foarte important în executarea unor faze de cercetare și introducere în fabricație. Mi se pare normal ca reglementarea contractuală să precizeze atît obligațiile institutelor cît și pe cele ale întreprinderilor pentru asigurarea progresului tehnic rapid. O nouă reglementare a cercetării ar trebui, ca pe lîngă legarea directă a activității cercetătorilor de obiectivul introducerii în fabricație a rezultatelor muncii lor, să includă în sfera cercetării și cadrele tehnice din întreprinderi care concură la realizarea produselor sau tehnologiilor și care trebuie să aibă aceeași răspundere pentru soarta produsului ca și cercetătorii din institute, în toate etapele, nu numai în fazele de introducere în fabricație. „Beneficiarul" acestei activități comune este unul singur : societatea !

— Și despre baza materială ?

— În numeroase cazuri, în mod paradoxal, întreprinderile posedă o bază materială necesară cercetării mai bună decît institutele, sau chiar exclusivă, cum este cazul circuitelor imprimate pentru tehnica de calcul. O structură organizatorică, în care cercetarea și producția să fie concentrate într-un singur organism unitar, ar avea influențe directe asupra reducerii ciclului cercetare-inginerie tehnologică-producție-desfacere. Mă gîndesc că avem un reușit exemplu chiar în cadrul institutului nostru : integrarea activității de cercetare și producție de memorii electronice pentru calculatoare în cadrul Filialei Timișoara a Institutului de cercetări pentru tehnica de calcul. Sînt necesități obiective, de care, în acest ritm dinamic de evoluție, reglementarea cercetării trebuie să țină cont. Altfel, devine o frînă...

— De cînd sînteți implicat în această luptă pe care industria românească o duce pentru a-și realiza pe plan intern tehnica de calcul ?

— Din anul 1961 cînd eram student în anul IV al facultății. Din 1962 lucrez direct în domeniul calculatoarelor. În primii ani, nu era vorba de o industrie, ci de o „producție" de laborator, efectuată la București, Timișoara și Cluj-Napoca de o mînă de oameni. A fost o primă etapă, dealtfel deosebit de fertilă, în introducerea informaticii în țara noastră. Am avut șansa de la 21 de ani să particip la realizarea calculatoarelor MECIPT 1 și 2. Din 1967 am fost implicat direct în activitatea de realizare a unei industrii de calculatoare. Lucrez la Institutul de cercetări pentru tehnică de calcul încă de la înființare.

— Unde sînt începuturile acestui drum ?

— În mod sigur sînt legate de neuitații ani petrecuți la Liceul „I. L. Caragiale" din Ploiești. Profesorii de matematică de acolo au fost oameni extraordinari. M-au făcut s-o iubesc și mi-au apropiat-o ca pe cel mai bun prieten. E greu să uiți dascăli cum a fost regretatul profesor Negrea. Nu scăpam nici o problemă din Gazeta matematică, nici un concurs, dar mai ales nici o olimpiadă. Era o atmosferă de muncă și seriozitate în liceu, rar întîlnită. De atunci, din acei ani, datează și „zborul" spre Informatică, datorat în mare măsură și academicianului Grigore Moisil, care se-ntîlnea des cu noi, ajutîndu-ne să scrutăm și să căutăm mai bine drumurile devenirii noastre profesionale și sociale...

— Ce păstrați mai drag în suflet din acest drum al tehnicii românești de calcul ?

— Concentrarea mare de forțe și de entuziasm pentru a se realiza echipamente din ce în ce mai complexe. Începînd cu anul 1974, evenimentele acestea au fost din ce în ce mai dese : calculatoarele Felix C-32, apoi Felix C-512, noua familie de mașini de facturat și contabilizat, realizate integral prin concepție proprie, superioare mașinilor ce se realizau după licențe. Sînt bucuros că avem de acum o puternică bază materială și umană ; că nu numai la I.T.C., dar și la I.C.I., la Institutul politehnic București și în alte unități s-au născut echipamente de calcul și programe, ce n-au necesitat licențe. Și bucuria e cu atît mai mare cu cît trăim într-o lume în care trebuie să luptăm foarte mult pentru a ne afirma.

— ...Și supărările ?

— Sînt constient că nu există numai drumuri foarte line. Trebuie să lupți și uneori nu numai să faci calculatoare, dar și ca ele să fie folosite bine ! Adesea însă, drumul e inutil prelungit de contacte cu oameni care nu sînt legați direct de acțiunea respectivă. Sînt prea multe avizări, prea multe ștampile, care, altfel spus, se cheamă manifestări de **birocrație**. Stadiul actual cere structuri dinamice, decizii operative. Astfel de decizii se pot lua în prezent, dar uneori cu prea mare consum de energie, care adesea limitează ritmul de dezvoltare. Sînt convins că noile forme de autoconducere și autogestiune ce se introduc în economia națională vor frîna astfel de manifestări întărînd răspunderea și lărgind autonomia.

— Cum anticipați, în perspectivă, această dezvoltare ?

— Calculatoarele devin din ce în ce mai compacte, cu extrem de multe funcțiuni și posibilități. Pentru aceasta, e nevoie de tot mai multe programe, adică partea calculatorului ce reprezintă **inteligența** înmagazinată. Ea conferă de fapt utilitatea calculatoarelor. Evident, faptul acesta stimulează puternic cercetarea și producerea de calculatoare în țară...

— ...Să investim deci mai multă inteligență !

— Inteligența românească, valorificată și materializată sub formă de programe pentru calculator, reprezintă o posibilitate largă de afirmare a inteligenței românești. Și pînă acum noi am reușit să ne afirmăm pe plan internațional. O serie de programe au fost achiziționate în Franța, cum a fost, de pildă, compilatorul pentru limbajul FORTRAN, realizat de filiala noastră din Cluj-Napoca. De asemenea, odată cu calculatoarele pe care le-am exportat, programele noastre s-au afirmat pe plan internațional. Bine apreciate sînt de pe acum și sistemele de operare și programare realizate pentru minicalculatoarele românești...

— Pe tema mini și microcalculatoare s-a realizat de curînd la Cluj-Napoca o foarte interesantă manifestare științifică cu caracter practic, aplicativ...

— Da. A fost o excelentă manifestare organizată de Institutul de cercetări pentru tehnică de calcul, Institutul central pentru conducere și informatică și Laboratorul de informatică Cluj-Napoca. Cercetători, proiectanți, constructori și beneficiari s-au reunit să-și cunoască reciproc dolcanțele și problemele, cu scopul de a realiza echipamente de care economia noastră, în deplină dezvoltare, are stringentă nevoie. Dialogul a fost deosebit de fertil. Și avem convingerea că roadele lui vor fi din plin simțite începînd cu anul 1979, cînd aceste echipamente vor intra masiv în dotarea economiei naționale.

— Se discută tot mai mult în lume nu în primul rînd de „vînzarea" echipamentelor, ci a programelor.

— Programele pot fi exportate cu sau fără calculator. Cel mai eficient e să le vinzi împreună cu calculatorul. În toate țările industrializate, elaborarea de programe a devenit o activitate foarte costisitoare. Dacă în ultimii 20 de ani costul echipamentelor de calcul a scăzut în medie de 100 de ori, cel al elaborării de programe a scăzut doar de 3 ori. Cu toate eforturile de a dezvolta o ingineric a sistemelor de programare, în sensul elaborării eficiente, cu mare productivitate, s-a reușit destul de puțin...

— Ce opinii aveți referitor la programatorii din țara noastră ?

— Avem avantajul unor programatori extraordinar de buni. Am avut adesea prilejul să constat asta. Sîntem eficienți. În intervale de timp competitiv, putem elabora programe de bună calitate care pot reprezenta un export cu un curs de revenire foarte bun. În S.U.A. se cheltuiește peste 2% din venitul național pentru programarea calculatoarelor. Și aceste cheltuieli sînt în continuă creștere. Există însă un mare pericol de paralelism în industria programării. Chiar dacă nu se poate pune în nici un fel problema unui elaborator unic de programe de aplicații în economie, a devenit necesară elaborarea unor metode de planificare, omologare, întreținere și perfecționare a programelor. Trebuie să dezvoltăm pachete de programe de bună calitate și să găsim forme adecvate de accelerare a utilizării lor...

— Azi programele aplicative sînt oferite „gratis" unităților interesate să le preia...

— Măsura aceasta, într-o anumită etapă, a fost bună, dar de acum o consider depășită și în loc să contribuie la dezvoltarea informaticii, o frînează. Oricum, schimbul gratuit de programe practicat în prezent nu este în concordanță cu principiile dezvoltării autoconducerii și autogestiunii întreprinderilor și creșterii răspunderii față de eficiența economică a activității lor. Un pachet de programe bun trebuie să aducă beneficii unității elaboratoare, în raport cu numărul unităților ce-l utilizează în economie și să stimuleze activitatea de perfecționare a celor deja implementate...

— Cum apreciați perspectiva de folosire a calculatoarelor ?

— Este extrem de greu de prognozat în care domeniu nu va intra calculatorul. Vor fi automatizate practic toate prelucrările de informații, calculatorul devenind în mod real o extensie a creierului uman, o memorie externă de foarte mare capacitate. Eu cred că marea contribuție a calculatorului va fi aceea de a face ordine în imensul ocean informațional creat și amplificat prin activitatea social-economică a omului.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Țimbuș, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

19 OCTOMBRIE 1978

Legea noii şcoli

Recent, a fost supus dezbaterii publice, potrivit practicii democratice a consultării şi participării maselor largi de oameni ai muncii la elaborarea, perfecţionarea şi aplicarea legilor ţării, proiectul Legii învăţământului, proiect elaborat pe baza Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1977 şi a indicaţiilor secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului pe temelii noi, revoluţionare, în consens cu dezvoltarea tuturor domeniilor de activitate din ţara noastră, cu cele mai noi cuceriri ale ştiinţei din întreaga lume.

Act normativ cu profunde semnificaţii politice, sociale şi culturale, proiectul vizează pregătirea multilaterală a cadrelor necesare tuturor domeniilor de activitate în strînsă legătură cu cerinţele producţiei de bunuri materiale şi spirituale, cu formarea şi educarea omului nou, cu perfecţionarea neîncetată a pregătirii profesionale, ştiinţifice şi tehnice a oamenilor muncii, cu afirmarea capacităţilor creatoare ale membrilor societăţii, toate acestea constituind obiective fundamentale ale învăţămîntului prevăzute în Programul partidului.

Fapt deosebit de important, relevat de proiect, este legiferarea pentru prima dată în istoria învăţămîntului nostru a principiului politehnizării, a strînsei îmbinări dintre învăţămînt, cercetare şi producţie, factori esenţiali pentru construcţia societăţii, pentru progresul şi civilizaţia omenirii. Sînt relevate, de asemenea, şi principiile asigurării unei temeinice pregătiri a tineretului în ştiinţele de bază, ale însuşirii concepţiei revoluţionare despre lume, în acest context fiind garantat dreptul la învăţătură al tuturor cetăţenilor fără deosebire de naţionalitate, învăţămîntul desfăşurîndu-se în limba română, iar pentru naţionalităţile conlocuitoare, potrivit Constituţiei, în limbile acestora. Elaborat în spiritul tradiţiilor valoroase, progresiste ale învăţămîntului românesc, precum şi în spiritul umanismului socialist al politicii partidului şi statului nostru, proiectul aşază noua noastră şcoală în contextul actualei şi viitoarei dezvoltări economice şi sociale a ţării. Sînt incluse, astfel, o serie de prevederi referitoare la însuşirea temeinică a cunoştinţelor de matematică, fizică, biologie şi chimie, ştiinţe fundamentale a căror dezvoltare necesită cadre specializate — muncitori, tehnicieni, ingineri — care să permită o activitate eficientă în unităţile productive şi în cercetare. Vizînd, totodată, formarea unui om nou, cu trăsături morale deosebite, întemeiate pe înaltele principii comuniste — cinste, dragoste faţă de patrie şi partid, faţă de istoria ţării, de trecutul glorios de luptă al poporului, respectul faţă de celelalte popoare, solidaritate cu tineretul de pretutindeni, cu toate forţele democratice din întreaga lume, — proiectul Legii învăţămîntului relevă îndatoririle de onoare pe care şcoala trebuie să le împlinească, în vederea asigurării educaţiei socialiste a tinerelor generaţii, astfel încît acestea să răspundă cu pasiune, dăruire şi competenţă înaltelor comandamente ale dezvoltării societăţii, să devină constructori conştienţi ai socialismului şi comunismului, militînd activ pentru înfăptuirea Programului partidului de făurire a noii societăţi.

Noul proiect de lege se înscrie astfel, nu doar ca un act menit să perfecţioneze activitatea unui domeniu de mare însemnătate, ci şi ca o semnificativă expresie a grijii partidului şi statului pentru om, pentru afirmarea plenară a personalităţii sale, a consecventei preocupări pentru viitorul patriei şi al naţiunii noastre socialiste.

Aceste este bărbatul care va rămîne în istoria noastră ca autor al primei uniri a românilor — MIHAI VITEAZUL

Actualitatea

■ Întreprinderea „Automatica" din Bucureşti a livrat sîrmele acestea, cu un avans considerabil faţă de termenele contractuale, două instalaţii complexe de automatizare, destinate unui nou obiectiv aflat în construcţie pe platforma de la Săvineşti.

■ Pentru merite deosebite în activitatea ştiinţifică, didactică şi obştească, a fost conferit Ordinul „23 August" clasa I academicianului Iorgu Iordan, cu prilejul împlinirii vîrstei de 90 de ani, şi profesorului doctor Tudor I. Ionescu cu prilejul împlinirii vîrstei de 80 de ani. Alăturăm căldurosul nostru omagiu.

■ Vin ploile şi la magazinul „Duroflex" din Ploieşti a fost descoperită importanţa sandalei. Bate iarna la uşă, iar magazinul cu pricina este doldora de sandale şi pantofi perforaţi, dar mai ales de sandale. De ghete, cizme sau bocanci, nici urmă. Sîntem asiguraţi că vor veni la vară.

■ Duminică, în piaţa „1 Mai" din Capitală pietrele şi palele au fost ridicate la rangul de „cartofi calitatea I". Din 1 000 kilograme, aproape 200 de kilograme alîrnau palele, pietrele şi cartofii depreciaţi. Unde erau recepţionerii ?

■ Pensionarul Vasile Buţiu din Tg. Mureş păstrează într-o vitrină, la loc de cinste costumul popular cu care a participat la Adunarea de la Alba Iulia în 1918.

■ În noul cartier al Sucevei, „George Enescu", unde trăiesc peste 15 000 de suflete, nu există deocamdată nici o unitate prestatoare de servicii. Termenul de predare al primei şcoli : 30 iunie 1979. Oare edilii oraşului nu l-ar putea în vreun fel apropia ?

■ Nu demult, Consiliul popular al comunei Vima Mică a solicitat Judecătoriei Baia Mare înregistrarea naşterii cetăţencei Ana Roman, născută în martie 1967. (În 1936, acesteia i se eliberase un certificat de naştere dar pe numele surei sale). Cum s-o fi descurcat biata femeie atîţia ani, cînd, de fapt, nici nu se născuse ?

■ Doi dintre cîştigătorii premiilor oferite de a VII-a ediţie a „Expoziţiei de animale de la Cîmpulung Moldovenesc" : crescătorul Radu Cosinschi, din comuna Broaza, pentru creşterea şi exploatarea vacilor de lapte, şi crescătorul Ioan Prindei, comuna Moldoviţa, pentru creşterea tineretului taurin, femel pentru reproducţie.

Pe marginea unei poveşti

V-aţi întrebat, în ceasuri de vis şi de lectură,
Ce s-a-ntîmplat cu cei cinci căpcăuni,
Pociţi la faţă dar prieteni buni
Pe Harap Alb scăpîndu-l din grea
încurcătură,
Prieteni la nevoie, aşa cum rar găseşti
În viaţă, mai adesea în poveşti ?
Gerilă cel cu buze ca nişte pline perne,
Din care-atunci cînd suflă, se aşterne
O promoroacă groasă dintr-odată,
În coasa cea de-aramă-nfierbîntată ;
Şi Păsărilă, care striga grozav : „Tăceţi,
Că eu de voi îndată scap
Cînd ies de-aici cu-acoperişu-n cap
Şi cu picioarele trec prin pereţi",
Şi care, cu Ochilă împreună,
A prins şireata fată ascunsă după lună ;
Şi ceilalţi, fiecare cu feleşagul lui,
Şi care toţi plecară, hălăduind haihui.

Citind povestea lor (a cîta oară ?)
Mă mir şi-acuma ca şi-odinioară
Că Harap Alb la nuntă nu dădu sfoară-n ţară
Chemîndu-i şi pe dînşii la ospăţ.
A fost acolo lume după lume,
Cum spune povestariul şugubăţ,
Poftit şi el, cel meşter în basme şi în glume,
De voie bună plin, dar fără bani...
Şi numai ei, ciracii năzdrăvani,
Lipseau, — dar n-au pierit, şi-au să trăiască
Cît vor mai fi poeţi să-i pomenească,
Cît va trăi şi limba românească.

ALEXANDRU PHILIPPIDE ■

Carpaţi 2000

Moş Tănase Amariei, dă-mi voie să-ţi strîng mîna!

● În lumea atît de avidă de recorduri în care trăim, moş Tănase Amariei deţine şi el un record. De altitudine. Gospodăria sa este cea mai înaltă din Bazinul Dornelor şi probabil din întreaga ţară. La cei 84 de ani ai săi el nu şi-a părăsit decît de trei ori gospodăria : în primul război mondial, în al doilea război mondial şi cu prilejul unei recente excursii la Putna şi Sucevita : „O zi am dat roată şi m-am întors". Vă puteţi da seama cît de grăbit era moşul, cît de ataşat era de gospodăria sa, unde a muncit, cam şapte decenii, şapte zile pe săptămînă, 52 de săptămîni pe an, şi de care totuşi nu se hotăra să rămînă despărţit mai mult de 24 de ore. Este şi acesta un record, nu unic printre ţăranii noştri.

— Sub Vîrful Şarului, unde ne găsim acum — spune el — mi-am făcut casă după ce m-am strămutat cu vitele din Dorna Arini, unde m-am născut. Cînd am venit eu, cu o văcuţă şi trei oi, nu erau aici decît pămîntul şi cu mine. Acum ţin 18 vaci şi tauri, 2 cai şi 30 de oi. Dacă nu am fi fost noi — eu, baba şi fiica — ar fi năpădit pădurea. Muncim şi vara şi iarna, că n-avem pe cine lăsa în loc. Nu punem servitori, nu punem nimic, noi muncim. Trebuie să munceşti ca să trăieşti.

— Eşti bătrîn, moş Tănase, cum dovedeşti cu treaba ?

— Mă ajută fiica, Rodica. De fapt, e nepoată de soră, am adoptat-o cînd ne-a murit fiul. Am adus-o ca să ne ţină de urît şi de 19 ani ne tot ţine de urît şi trudeşte alături de noi. A terminat treapta întîi de liceu, a fost la fierărie la mecanizare, dar s-a întors la noi. Îi sînt dragi vacile, oile, caii. Călăreşte de cînd a învăţat să meargă. Murgu-i nici nu ştie a merge la trap. Numai galop. Cînd Rodica goneşte prin Boierescu, trece ca o nălucă. Au şi filmat-o în Călîman. Ziceau că e campioană.

— Deci şi mulţumită ei vă descurcaţi.

— Valorificăm tot la stat. Ne plăteşte bine. Anul trecut am dat 11 000 l de lapte, 2 tauri de 900 kile, fin, oi. Am păstrat contractele pînă hăt în urmă. Preţul e bun, nu ăsta e baiul, dar fără mecanizare nu mai dovedim, mai tot cîştigul se duce

(Continuare în pagina 13)

LIONEL NIŢESCU ■

DIN SUMAR :

■ La I.M.G.B. s-a întîmplat ceva cu oamenii : gîndesc mai economic ! (pag. 5)
■ Recolta — pînă la ultimul bob în hambare ! (pag. 6)
■ Locuinţele — o sarcină prioritară (pag. 7)
■ Apţi, inapţi, perimaţi... (pag. 8)
■ Opinii despre „O bibliotecă într-o carte" (pag. 18)
■ Un furt de cinci milioane sau ce înseamnă controlul „după dictare" (pag. 19)

Promovare consecventă a colaborării și bunei înțelegeri între popoare

Remarcabilul dinamism al politicii externe românești, care acționează în mod constant pentru statornicirea unei atmosfere de conlucrare, bună înțelegere și pace între toate statele lumii — o politică reprezentată strălucit în neobosita activitate a secretarului general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu — și-a aflat și în această săptămînă confirmarea prin dialogul internațional prilejuit de primirea unor delegații, reprezentanți sau personalități străine aflate în vizită în țara noastră.

Preocuparea constantă a partidului și statului nostru pentru extinderea și adîncirea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu toate țările socialiste este reflectată de numeroasele contacte, întîlniri de delegații, schimburi reciproce de vederi în diverse domenii la toate nivelurile. Acestei evoluții i se circumscrie și primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a **delegației Partidului Comunist al Uniunii Sovietice**, condusă de Andrei Gromiko, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe, delegație aflată în vizită în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R. Cu prilejul primirii a avut loc un schimb de calde saluturi prietenești între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev.

Întrevederea dintre secretarul general al partidului nostru și delegația P.C.U.S. a oferit un cadru bun pentru exprimarea satisfacției privind dezvoltarea relațiilor dintre cele două partide și țări, în spiritul înțelegerilor realizate cu prilejul întîlnirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev. În acest context a fost relevată dorința comună de a se adînci și în viitor conlucrarea, solidaritatea și prietenia frățească dintre partidele, țările și popoarele noastre, în folosul cauzei socialismului și comunismului, al păcii, securității și colaborării internaționale.

Au fost abordate, de asemenea, unele probleme actuale ale vieții politice mondiale, ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

După întrevedere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reținut la dejun pe membrii delegației Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. În timpul dejunului, desfășurat într-o atmosferă prietenească, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Andrei Gromiko au rostit toasturi.

Evoluția fructuoasă a relațiilor de strînsă prietenie și conlucrare rodnică statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, între țara noastră și Republica Populară Chineză a fost evocată în cursul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a tovarășului Ciou Zigien, **ministrul industriei construcțiilor de mașini nr. 1 din R. P. Chineză**, care a întreprins, în fruntea unei delegații, o vizită de lucru în țara noastră. Ministrul chinez a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cald salut și cele mai cordiale urări din partea tovarășului Hua Kuo-fen, iar tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită tovarășului Hua Kuo-fen un salut călduros, împreună cu cele mai bune urări.

Convorbirea care a avut loc, subliniind evoluția fructuoasă a colaborării dintre România și R. P. Chineză în domeniul economic, inclusiv în ramura construcțiilor de mașini, a evidențiat dorința comună de a se identifica noi domenii și forme de cooperare, de a se valorifica cît mai deplin și mai eficient posibilitățile pe care le oferă în acest sens potențialul economic, tehnologic și de cercetare al celor două țări. A fost manifestată convingerea că raporturile de strînsă prietenie și conlucrare dintre partidele și țările noastre se vor intensifica și diversifica, pe baza importantelor hotărîri stabilite de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen, în interesul ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

Imagine de la primirea delegației Partidului Comunist al Uniunii Sovietice

O convorbire desfășurată într-o atmosferă cordială, tovărășească a avut loc între președintele Nicolae Ceaușescu și György Biczó, **ambasadorul Republicii Populare Ungare la București**, în vizită de rămas bun, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră.

Bunele relații româno-finlandeze, dorința de a aprofunda și diversifica fructuoasa colaborare dintre cele două țări, pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural au fost relevate cu prilejul primirii de către președintele Nicolae Ceaușescu a **delegației parlamentare finlandeze**, condusă de Ahti Pekkala, președintele Parlamentului, vicepreședinte al Partidului de Centru.

Întrevederea a evidențiat, totodată, contribuția pe care schimburile de păreri și contactele între parlamentele celor două țări o pot aduce la adîncirea prieteniei româno-finlandeze, la extinderea conlucrării bilaterale, la mai buna cunoaștere și apropiere dintre popoarele noastre, la promovarea idealurilor de pace și colaborare între națiuni.

Abordarea unor probleme ale situației internaționale actuale a relevat necesitatea intensificării eforturilor guvernelor, parlamentelor, ale forțelor progresiste pentru rezolvarea marilor probleme care confruntă omenirea. A fost evidențiată importanța statornicirii pe continentul european a unui sistem real de securitate și cooperare prin transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki. S-a evidențiat, de asemenea, necesitatea înfăptuirii unor măsuri concrete de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară, de a se acționa pentru soluționarea pe calea tratativelor a stărilor de încordare și conflict din diferite zone ale lumii. De ambele părți s-a manifestat interesul ca România și Finlanda, parlamentele celor două țări să conlucreze tot mai strîns pe plan extern, pentru a-și aduce o contribuție sporită la înfăptuirea aspirațiilor de libertate, pace și progres ale popoarelor.

Importanța contactelor dintre parlamentari pentru amplificarea legăturilor dintre state a fost subliniată și cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a lui Tan Sri Datuk Haji Omar Yoke Lin Ong, **președintele Senatului Malayeziei**. În timpul întrevederii a fost manifestată satisfacția față de rezultatele obținute în dezvoltarea pe diferite planuri a relațiilor dintre România și Malayezia. În legătură cu dorința de a adînci și extinde aceste raporturi — în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte ramuri — a fost exprimat interesul comun pentru valorificarea mai deplină a posibilităților existente, spre binele ambelor popoare, al cooperării și înțelegerii între națiuni.

Schimbul de păreri cu privire la unele aspecte actuale ale vieții politice internaționale a subliniat că pe un imperativ deosebit al zilelor noastre abordarea constructivă a problemelor majore ce se cer astăzi soluționate în lume. Convorbirea a evidențiat, în acest sens, dorința României și Malayeziei, a parlamentelor din cele două țări, de a contribui activ la promovarea unor relații internaționale noi, bazate pe respectarea independenței și suveranității naționale a tuturor statelor, a dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice mondiale, pentru instaurarea unui climat de încredere, pace, securitate și cooperare care să ducă la edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, în conformitate cu năzuințele de progres și prosperitate ale popoarelor.

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a lui David Steel, **liderul Partidului Liberal din Marea Britanie**, a oferit prilejul reliefării stadiului pozitiv pe care îl înregistrează dezvoltarea raporturilor bilaterale, evidențiindu-se importanța vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru promovarea și extinderea acestor relații. În dezvoltarea raporturilor româno-britanice — a fost subliniat în cadrul întrevederii — un rol important pot avea organizațiile politice din cele două țări, contactele și vizitele reciproce la diverse niveluri.

Examinarea unor probleme legate de viața internațională a evidențiat necesitatea intensificării eforturilor tuturor statelor, ale forțelor politice, ale opiniei publice, pentru impulsionarea procesului de destindere, înțelegere și colaborare între națiuni, pentru crearea unui climat de pace, securitate și cooperare în Europa și în întreaga lume.

Probleme ale raporturilor bilaterale și ale actualității internaționale au fost abordate și cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a lui Biju Patnaik, **ministrul oțelului și minelor al Indiei**. În evidențierea evoluției pozitive a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și India a fost subliniată însemnătatea deosebită a înțelegerilor și hotărîrilor convenite cu prilejul contactelor la nivel înalt româno-indiene. Exprimîndu-se dorința de a se acționa în continuare pentru intensificarea și dezvoltarea colaborării între cele două state pe multiple planuri, în avantajul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și cooperării internaționale, în cursul întrevederii s-a apreciat că vizita ministrului indian a permis identificarea și stabilirea unor acțiuni concrete de colaborare pe termen lung, în domeniile metalurgiei, construcțiilor de mașini și al industriei miniere.

Trecerea în revistă a unor aspecte legate de evoluția vieții internaționale a evidențiat interesul României și al Indiei de a-și aduce o contribuție sporită la soluționarea problemelor care confruntă omenirea, la lupta pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice mondiale, pentru realizarea năzuințelor de pace, libertate și progres ale popoarelor.

În același interval, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe **ambasadorul Israelului la București, Aba Gefen**, la cererea acestuia.

Ambasadorul a înmînat președintelui Nicolae Ceaușescu un mesaj personal din partea primului ministru al Israelului, Menahem Begin.

Toate aceste acțiuni reflectînd preocuparea consecventă a partidului și a statului nostru de a dezvolta relații de prietenie și colaborare cu toate țările lumii, de a conlucra activ, alături de toate forțele progresiste ale lumii contemporane, la promovarea unui spirit nou în relațiile dintre state, la promovarea unui spirit nou pe arena mondială, evidențiază efortul consecvent al președintelui țării, secretarul general al partidului, de a contribui cu toată capacitatea și energia la progresul țării noastre, la progresul întregii omeniri.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În spiritul unei practici de lucru bine statornicite ca expresie a capacității organizatorice și a rolului conducător al partidului nostru, aceea de a examina cu atenție și a hotărî rezolvarea unor importante probleme ale vieții economico-sociale a țării, **ședința din această săptămînă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost consacrată dezbaterii Raportului privind îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială pe primele nouă luni** ale acestui an, modului în care oamenii muncii înfăptuiesc Programul partidului de ridicare a țării pe noi trepte de civilizație și progres. A reieșit, cu acest prilej, că în dezvoltarea industriei, a agriculturii, a celorlalte ramuri ale economiei noastre naționale au fost înregistrate în perioada amintită succese remarcabile, dovezi emoționante despre hărnicia constructorilor socialismului, ale celor ce, cu gîndul și fapta, iluminate de idealul comunist al propășirii țării, edifică în România de azi o viață nouă. Constatîndu-se însă că în perioada analizată, în unele sectoare ale activității economice, au fost semnalate și unele neajunsuri și rămîneri în urmă, Comitetul Politic Executiv a cerut organelor județene de partid, conducerilor unităților economice, ministerelor, celorlalte organe centrale să ia toate măsurile ce se impun și să acționeze cu toată fermitatea pentru înlăturarea acestor lipsuri și deficiențe, în vederea îndeplinirii integrale a prevederilor planului național unic de dezvoltare economico-socială pe acest an. În industrie, s-a arătat, un accent deosebit se pune pe asigurarea condițiilor pentru îndeplinirea planului producției nete și fizice, prin realizarea prevederilor la fiecare sortiment și depășirea în continuare a producției la utilajele de bază care au asigurată desfacerea la intern și la export sau care contribuie la înlocuirea unor importuri. O mai mare atenție, se arată în continuare în comunicatul dat publicității, va trebui să se acorde gospodăririi raționale a metalului, îndeplinirii ritmice a planului la acest important produs. Totodată, factorilor de resort li s-au indicat să ia măsuri energice pentru îmbunătățirea calității producției și ridicarea nivelului tehnic al produselor prin întărirea controlului de calitate pe toate fazele fluxului de fabricație. S-a relevat, de asemenea, necesitatea îmbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale a unităților economice, reducerii consumurilor specifice de materii prime și materiale, creșterii continue a eficienței întregii activități economice. Referitor la investiții, o altă importantă problemă examinată în cursul acestei ședințe, Comitetul Politic Executiv a indicat să se acționeze pentru concentrarea potențialului de execuție în vederea grăbirii executării lucrărilor pentru punerea în funcțiune a capacităților restante și scadente. A fost luată în discuție, apoi, asigurarea condițiilor pentru organizarea fabricației și realizarea ritmică a producției destinate exportului. Comitetul Politic Executiv a apreciat că există toate condițiile pentru îndeplinirea și depășirea planului pe anul în curs, exprimînd convingerea că organele de partid și de stat, întregul nostru popor, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, vor acționa cu înalt spirit de răspundere și abnegație pentru realizarea integrală și în condiții de eficiență sporită a sarcinilor și angajamentelor asumate pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite în programul suplimentar, pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

În cadrul aceleiași ședințe, Comitetul Politic Executiv a examinat proiectele Legii privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor unităților economice de stat, Legii învățămîntului și Legii metrologiei, menite să contribuie la perfecționarea cadrului juridic în care urmează să se desfășoare activitatea în aceste importante domenii ale vieții economice și sociale. Astfel, primul proiect de lege prevede obligația unităților economice socialiste de a-și desfășura activitatea în așa fel încît să-și acopere cheltuielile din venituri și să obțină beneficii din care să-și asigure resursele necesare propriei dezvoltări, contribuind, totodată, la constituirea fondurilor centralizate ale statului. Prin prevederile sale, proiectul Legii învățămîntului, elaborat pe baza Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1977 și a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, așezarea sa pe baze noi, revoluționare, reglementează în mod unitar problemele referitoare la structura, organizarea și conținutul învățămîntului de toate gradele în strînsă legătură cu realitățile actuale și de perspectivă ale dezvoltării economice și sociale a țării. Al treilea proiect de lege dezbătut, acela al Legii metrologiei, reglementează activitatea de metrologie la toate nivelurile economiei naționale și stabilește unitățile de măsuri legale și sistemul de etalonare în Republica Socialistă România, condițiile de fabricare și import a mijloacelor de măsurare, obligativitatea menținerii preciziei necesare în efectuarea măsurilor prin verificări metrologice ale mijloacelor de măsurare.

În continuare, în cursul ședinței Comitetului Politic Executiv, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o în țara noastră, între 4 și 6 octombrie, președintele Republicii Populare Bangladesh, Ziaur Rahman. Comitetul Politic Executiv și-a exprimat deplina satisfacție față de rezultatele pozitive ale convorbirilor la nivel înalt dintre România și Bangladesh, care și-au găsit expresie în semnarea unor importante documente ce afirmă voința comună a celor două țări de a extinde și diversifica cooperarea economică, tehnico-științifică și culturală, de a conlucra tot mai strîns, atît pe plan bilateral cît și pe arena internațională, pentru soluționarea problemelor complexe ale lumii de astăzi, în interesul tuturor popoarelor, al independenței și suveranității lor, al cauzei păcii și colaborării.

Nou și fructuos dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu vizînd problemele stimulării progresului tehnic în construcții

În continuarea analizelor privind probleme de însemnătate deosebită pentru traducerea în viață a hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres și Conferinței Naționale ale partidului, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a analizat vineri, 13 octombrie, în cadrul unui cuprinzător dialog de lucru, pe platforma industrială Militari din Capitală, propunerile specialiștilor referitoare la realizarea unor noi soluții constructive, materiale de construcții și elemente prefabricate rezistente și ușoare, care să conducă la economii de materiale și îndeosebi de metal, la reducerea costului lucrărilor, la ridicarea gradului de funcționalitate și confort al construcțiilor.

Prilej pentru oamenii muncii de pe platforma industrială Militari de a-și manifesta sentimentele de adîncă dragoste și prețuire pe care întregul nostru popor le nutrește față de secretarul general al partidului, recentul dialog de lucru a evidențiat rezultatele cercetărilor întreprinse de proiectanți, constructori, cercetători, vizînd noi soluții, mai economice, cu un înalt grad de industrializare, pentru reducerea consumurilor, realizarea unor construcții mai ușoare, diversificarea elementelor și materialelor de construcții, înlocuirea metalului cu cimentul, unde acest lucru este posibil, și cu alte materiale în construirea obiectivelor destinate industriei, agriculturii, transporturilor, edificiilor social-culturale și locuințelor.

Concretizînd în fapt indicațiile și recomandările cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului la consfătuirea de lucru din septembrie cu cadrele din proiectare în construcțiile industriale, din cercetarea științifică și proiectarea tehnologică, și la Plenara din noiembrie 1976 a C.C. al P.C.R., precum și concluziile formulate cu prilejul unor analize similare în Capitală și alte zone ale țării în cadrul unor vizite de lucru, noile soluții prezentate secretarului general, purtînd girul testelor făcute de specialiști, cuprind un cerc larg de preocupări printre care o serie de tipuri noi de grinzi, pereți și planșee cu grosimi mai mici dar cu rezistență sporită, pereți executați din beton precomprimat, fîșii ceramice de dimensiuni mari, beton celular autoclavizat și alte materiale eficiente care asigură creșterea productivității muncii și reducerea costului construcțiilor.

În bătălia pe care oamenii muncii din acest important sector de activitate o duc pentru trecerea la o nouă calitate au reținut de asemenea atenția noile modele de elemente prefabricate pentru acoperirea halelor, care asigură un grad sporit de iluminare naturală, soluții optimizate de construcții industriale, agrozootehnice, obiective social-culturale, locuințe.

În spiritul devenit tradițional al vizitelor de lucru pe care le întreprinde, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat, în ansamblu și pentru fiecare realizare în parte, eforturile depuse de proiectanți, arhitecți și ceilalți specialiști în obținerea unor elemente de construcție și metode constructive mai simple, mai eficiente, mai puțin costisitoare, a recomandat lucrătorilor din această sferă de activitate extinderea soluțiilor celor mai optime la obiectivele aflate în construcție, a indicat posibilități noi care pot ușura și mai mult construcțiile și reduce consumurile de materiale și a cerut continuarea cercetărilor și studiilor de specialitate în scopul satisfacerii într-o măsură mai mare a nevoilor economiei naționale, reducerii importurilor și, pentru unele produse, chiar eliminarea aducerii lor din afara țării.

Ca și cu prilejul altor vizite și dialoguri de lucru, o atenție deosebită s-a acordat condițiilor de viață ale oamenilor muncii, soluțiilor și materialelor realizate pentru construcția de locuințe care au în vedere o concepție nouă privind sporirea gradului de confort și îmbunătățirea aspectului interior și exterior. O impresie deosebită au făcut panourile prefabricate pentru două camere, elemente spațiale complet finisate, prevăzute cu geamuri, cu instalațiile necesare, pereți despărțitori mobili, instalații și articole sanitare din materiale plastice, toate reflectînd preocuparea cercetătorilor, proiectanților, constructorilor pentru materializarea indicațiilor privind ridicarea gradului de industrializare a realizării blocurilor de locuințe, folosirea unor materiale noi, a unor finisaje superioare, cu aspect plăcut și ușor de întreținut, în stil arhitectonic specific și original, precum și mărirea gradului de confort.

Fructuosul dialog de lucru de pe platforma industrială Militari a oferit totodată specialiștilor din diferite ramuri ale economiei naționale prezentarea unor serii de soluții îmbunătățite în proiectarea și construcția unor instalații industriale în domeniul metalurgiei, industriei construcțiilor de mașini, al chimiei, al industriilor minieră, petrolieră, energetică, transporturi, industrie ușoară și din alte domenii de activitate.

Factorii de răspundere din domeniul construcțiilor au raportat secretarului general al partidului că pînă în prezent au fost găsite soluții și mijloace prin a căror aplicare în anul 1979 se poate obține o reducere pe întreaga economie a cheltuielilor de investiții cu 10 miliarde lei și o economie de materiale de aproape 300 000 tone.

Noua întîlnire de lucru a secretarului general al partidului cu proiectanții, constructorii, cercetătorii, cadre de conducere din ministere economice privind modernizarea materialelor, perfecționarea tehnologiilor și creșterea eficienței în activitatea de construcții, sector de o deosebită importanță pentru progresul țării, vădește preocuparea constantă a partidului în ce privește dezvoltarea continuă și într-un ritm înalt a economiei românești și, pe această cale, ridicarea neîncetată a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii și pune în evidență marile resurse ale gîndirii novatoare a specialiștilor din acest domeniu, hotărîrea unanimă de a nu precupeți nimic, strîns uniți în jurul partidului, în vederea realizării exemplare a sarcinilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

ION CRISTIAN ■

„Zimbrul" sucevean cucerește piața mondială

„Stimați domni,

Fabrica Zimbrul din Suceava ne livrează o bluză cu guler V art. 36489, articol de care noi sintem foarte mulțumiți.

Mostrele primite de la fabrică sînt foarte interesante pentru piața suedeză și noi am apreciat foarte mult munca depusă de fabrică de a executa pentru piața noastră mostre potrivite ca model și culoare.

Dăm o înaltă apreciere serviciului arătat de fabrică și în ceea ce privește calitatea mărfurilor care este foarte bună ; sperăm și credem într-o cooperare interesantă și pe viitor.

Cu sincere salutări,
Folve Alfredson, director"

Am transcris o filă dintr-un dosar, dintr-unul din acele dosare bibliorafi, în care serviciul comercial al oricărei întreprinderi păstrează evidența relațiilor de afaceri. Este o adresă purtînd antetul firmei suedeze HEFA AB, pe care, trebuie s-o mărturisesc, am reprodus-o doar întîmplător deoarece respectivul dosar al întreprinderii sucevene numără multe alte file cu conținut asemănător. Firme de mare prestigiu, între care Carel — Franța, Sphinx — S.U.A., Fiorrucci — Italia și altele, au ținut să-și exprime buna apreciere pentru produsele textiliștelor din Suceava, unele, precum Twin Togs, făcînd-o prin insistențe deosebite la forurile de comerț exterior pentru plasarea unor comenzi neapărat la „Zimbrul", de unde respectiva firmă a mai cumpărat produse.

Nu mai departe decît în ziua cînd mă documentam pentru acest articol, o solicitată discuție cu tovarășii din conducerea unității s-a putut realiza abia după mai multe ore de așteptare, întrucît directorul întreprinderii și principalii săi colaboratori se aflau în tratative cu un grup de oameni de afaceri englezi. Erau reprezentanți ai marilor magazine londoneze, care, avînd în vedere succesul de care s-au bucurat produsele livrate de suceveni, doreau neapărat o suplimentare a comenzilor, pentru anul acesta chiar și pentru anul viitor. Și, în sfîrșit, încă un amănunt, pe care-l știu și copiii suceveni: la ultima olimpiadă, cea de la Montreal, sportivii țării-gazdă purtau echipament produs aici, la „Zimbrul".

Dar cîte altele n-ar putea vorbi despre prestigiul la care a ajuns această tînără unitate a industriei noastre textile, tînără din toate punctele de vedere, spunem, fiindcă ea este produsul marelui program de investiții din ultimul deceniu, media de vîrstă a colectivului său, evident preponderent feminin și dobîndind o calificare industrială în același răstimp, fiind doar de 24 de ani.

Și a ajuns nu lesne și nu dintr-o dată, ci printr-o aprigă bătălie a colectivului cu sine însuși, cu exigențele tot mai mari cu care se confruntă firesc oricine vrea să iasă în lume, realizînd însă într-un timp record ceea ce alții au obținut însumînd stăruința chiar a mai multor generații.

Directorul întreprinderii, inginerul Traian Dominte, e cel mai în măsură să definească exact traiectoria acestor împliniri : „Deși la sfîrșitul acestui an, ne spune dînsul, întreprinderea „Zimbrul" va împlini un deceniu de existență, prestigiul produselor, al tricotajelor noastre, se leagă în mod decisiv de actualul cincinal al revoluției tehnico-științifice. Cu trei ani în urmă, comenzile nu ne dădeau ghes și nici de unele refuzuri n-am dus lipsă. Ne-am pus, atunci, în modul cel mai drastic problema cîștigării încrederii și ideea aceasta, însușită, a devenit motiv de frămîntare pentru întregul colectiv, ne-a umplut o bună perioadă nu numai zilele, ci chiar și nopțile. Soluția nu era decît una, aceea sublimată apăsat în toate documentele de partid, în programul actualului cincinal : calitatea.

— O soluție care impunea, la rîndul ei, căutarea altor multor soluții, bănuiesc.

— Evident. Iată de ce ne-am concentrat înainte de toate asupra modernizării întreprinderii și perfecționării tehnologiilor. Prin efortul tehnicienilor și al muncitorilor — fiindcă nici un specialist nu poate cunoaște, cred eu, mașina mai bine decît cel care lucrează, zi de zi, cîte 8 ore, cu ea — am realizat un șir întreg de ameliorări tehnice. Enumăr la întîmplare : modernizarea mașinilor de tricotat în idcea controlului automat al drumului pe care îl parcurge firul în organele de lucru ale mașinii, schimbarea sistemului furnizor-opritor concomitent cu înălțarea rastelului mașinii, adică un sistem electric de control în lanț. Deosebirea, deci, față de situația anterioară și față de alte unități cu dotare similară — introducerea unui dublu și triplu control. La finisaj am trecut la executarea concomitentă a albirii și prealbirii, lucru știut în literatura de specialitate dar prea puțin folosit în practică. Efect : reducerea unei manipulări, deci, productivitate crescută, economii de materiale, de chimicale și, nu în cele din urmă, calitate superioară.

Tot în finisaj, în cadrul autoutilării, s-a realizat o invenție — brevetată în țară și peste hotare — privind imprimarea produselor ; față de vechiul procedeu, aceasta înseamnă o creștere de patru ori a productivității și o substanțială reducere a deșeurilor. La confecții, ca să menționez și acest important sector, s-au creat dispozitive de urmărire automată a cusăturii, de montare automată a fermoarului și multe altele. Cu alte cuvinte, o îmbunătățire radicală a climatului tehnologic care, simultan cu perfecționarea climatului uman, a determinat în unitate un adevărat salt calitativ.

— Tovarășe Dominte, n-aș vrea să trecem prea ușor peste factorul om.

— A fost și este, în fond, cel decisiv și acțiunea în această privință n-a fost cu nimic mai prejos. Ne-au preocupat închegarea și întărirea unității colectivului, adică fiecare să simtă cert că întreprinderea e și a lui, dezvoltarea responsabilității tuturor față de soarta cantitativă și calitativă a producției. Faptul că o tînără de la noi s-a situat pe locul I pe țară la concursul unor măiestre vorbește despre grija pentru pregătirea profesională. La nivelul conducerii s-a instaurat temeinic principiul de a asculta cu atenție orice inițiativă, de a încuraja oamenii să gîndească și aceasta a contribuit la o adevărată emulație de idei tehnice și organizatorice. Rețineți una ce va fi finalizată chiar zilele acestea : e vorba de valorificarea unor deșeuri, prin realizarea unor carpete, covoare gen artizanat, acțiune în care vor fi cuprinse circa 25-30 de tinere, prin rotație, realizîndu-se astfel un fel de reciclare profesională.

— Cum se văd toate acestea în cifre, în bilanțul unității ?

— Extrem de clar și concis. La producția netă — indicatorul semnificativ al calității — avem pînă la această dată, și în condițiile săptămînii de lucru reduse, o depășire de peste 4 milioane lei, 500 000 bucăți tricotaje peste plan. Sarcinile la export realizate cu o depășire de peste 2,5 milioane lei pe devize libere. A treia ca dimensiune în cadrul centralei, unitatea noastră se situează, din cîte am aflat, pe locul prim în îndeplinirea sarcinilor. Satisfacția aceasta ne îndeamnă să perseverăm. Produsele „Zimbrului" nostru sînt solicitate de firme din peste 15 țări, din America, din Europa și Asia. Apoi despre calitate vă poate spune ceva și faptul că pentru anul viitor avem de pe acum contractată toată producția. Atît la intern cît și la export.

— O întrebare finală, tovarășe Dominte. Ce deosebire faceți dumneavoastră aici la „Zimbrul" din punctul de vedere al calității între cele două relații ?

— Esențială, nici una. Contextura tricotului și calitatea sa sînt aceleași pentru export ca și pentru beneficiarii interni. Deosebiri sînt doar la culori și modele, acolo unde partenerii au pretenții specifice. În ambalare și marcare, fiindcă altfel noi dorim ca, în spiritul politicii partidului, oamenii muncii din țara noastră să se îmbrace tot mai bine și tot mai frumos și ca atare de la normele calității nu pot exista derogări. „Zimbrul" sucevean ține la prestigiul său pe care și-l dorește tot mai ridicat".

Piața mondială nici nu se cucerește altfel.

A. NICOLAE ■

Îndrăzneala

În urmă cu aproape două decenii am cunoscut un tînăr inginer la catedra de Măsuri electrice. Înalt, suplu, mai mult solitar în drumurile sale lungi prin marele oraș, traversînd mai cu seamă zone verzi și liniștite, în care ne întîlneam adeseori, el avea pentru mine, de fiecare dată, mari rezerve de comunicabilitate. Între noi se țesea, deși mi se părea un taciturn mai degrabă, punți de lumină, de la suflet la suflet, zone de corespondență spirituală, în scurtele dialoguri ce le înghebam în acele pauze ce ni le ofeream între două drumuri. Deși întîlnirile noastre au fost rarisime, așa cum se întîmplă de obicei într-un mare oraș, și, cred, întîmplătoare, de fiecare dată duceam, cu mine, după o scurtă convorbire cu dînsul, speranța de-a sta odată mai îndelung alături spre a ne cunoaște. Și iată că această speranță s-a împlinit. Dar cînd ? Abia după... douăzeci de ani de la prima noastră cunoștință din amfiteatrul Institutului politehnic.

Astfel îl aflu, într-o dimineață cu ploaie piezișă și rece, de la începutul acestui septembrie răcoros, pe profesorul universitar și inginerul Eugen Pop, unul dintre constituenții și promotorii catedrei de *Electronică, automatică și măsuri electrice*, a Institutului politehnic „Traian Vuia". Afară toarnă și pe geamurile imensei clădiri noi a facultății de pe Bulevardul Mihai Viteazul se preling, uleioși și grăbiți, stropii lichizi într-un zvon continuu și monoton. În fața mea, un bărbat în fel de șuplu, peste care anii au căzut însă cu greutatea lor.

*

În 1946, tînărul elev clujean, eminent matematician, ce colabora încă de pe atunci la revista timișoreană de matematică, condusă de profesorul Alaci, vine la Timișoara, ca student al Institutului politehnic. Pe vremea aceea, de la Cluj la Timișoara, cu trenul, se făceau două zile și două nopți, în vagoane de marfă. A fost o odisee deci venirea tînărului elev spre școala politehnică ce îl atrăgea magnetic. În unicul cămin nu încăpeau nici jumătate din noii studenți sosiți. Și mai cu seamă cei din anii mici. Astfel au înghebat ei un „nou cămin" la Casa învățătorilor, de pe strada Remus. Paturi de fier au împrumutat de la armată; pale, de la Institutul agronomic, iar saltelele și le-au adus fiecare de-acasă. În acest fel a început noul cămin. În 1946, iar cantina s-a deschis dînd fiecăruia dintre bursieri doar jumătate de cartelă, să profite un număr dublu de studenți la masă. Ani dificili. Ani eroici. Ani de risipă a energiei tinere, pentru ca visele să se împlinească. În 1950 tînărul student e numit preparator. În 1951 este încorporat. Activează pe granită. Lucrează la educarea soldaților, învățîndu-i aritmetică. În 1953 revine la institut. Postul său e ocupat și el o reia de la început : laborant, preparator, asistent, lector... Ani dificili. Ani eroici. Ani de îndrăzneală creatoare, iluminați de marile figuri ale Școlii politehnice timișorene, de înaltele abstracțiuni teoretice ale profesorului Plautius Andronescu, de pregătirea elevată a celui mai ilustru inginer-profesor al școlii timișorene, mai tîrziu academicianul Micloși, de claritatea expunerii teoretice, cu tente inginerești, a profesorului, mai tîrziu, academicianul Nădășan, și de elevata teorie a unei logici științifice de fier a profesorului Remus Rădulet, mai tîrziu academician. Ani plini, mustind de căutări febrile, de idei întreprinzătoare, îndrăznețe, în care tînărul inginer și cadru didactic se forma intelectualiceste și științificește la flacăra intensă a unor asemenea ilustre figuri de savanți și dascăli timișoreni și români.

*

Poate că niciunde ca în electronică, azi, ritmul de dezvoltare, de evoluție, de creștere nu e mai înalt, mai rapid, mai șuplu, depășind cu mult media altor domenii. Automatizarea, baza industriei moderne mondiale și românești, beneficiază de electronică. Productivitatea înseamnă electronică. Calitatea produselor, de asemenea, electronică, ca și securitatea, pornind tot de la electronică. Ea domină, ea conduce, ea e printre virfurile ilustre, ea e un Everest al tehnicii, conducînd vizibil la evoluția și dezvoltarea atitor și atitor noi ramuri industriale comune.

*

Toate aceste adevăruri le gîndește, le știe, le promovează și inginerul și profesorul Eugen Pop, la impunătoarea catedră de Electronică a Institutului politehnic „Traian Vuia", catedră de mare pondere între celelalte, ale școlii politehnice timișorene.

Am atins, în dialogul nostru, o multitudine de probleme, am navigat pe apele neliniștite ale cercetării, ale necesității ei imperioase, am dedus aprigа îndrăzneală creatoare, azi, în știință, în cercetare, însă, în mod special, am înțeles aportul catedrei, al dînsului personal, la descoperirea unor idei științifice valoroase, în dialogul produs între aceste idei noi și impunerea lor în practica vieții industriale.

Nu mai e un secret pentru nimeni, notează profesorul, că ideile științifice, azi, nu răsar pe un teren vid. Ele provin din confruntări, din luptă, din viață, din muncă, din studiu. Într-un cuvînt, din nemulțumirea creatoare. Ideile se nasc combătînd alte idei. Rezolvările noi vin răsturnînd rezolvările vechi. Importantă e deci acțiunea. Pe plan ideatic, prin acumulare de noi cunoștințe. Pe plan concret, profesional, prin trăirea zilnică, pasionată, în focul activității. De aici, necesitatea ca, încă foarte de tînăr, să crezi și să acționezi pentru a dobîndi aceste virtuți. Mai cu seamă că istoria științei arată că ideile geniale au venit foarte devreme. Ideile fundamentale s-au profilat încă din tinerețe, pentru ca maturitatea doar să le diversifice, să le dea noi dimensiuni. Niciunde, ca în știință, un tînăr om nu trebuie să uite să-și dubleze pasiunea cercetării de simțul critic. Litera scrisă are o greutate colosală, conchide profesorul, dar și ea poate fi pusă sub semnul îndoielii și acest scepticism creator este firesc necesar pentru a izbîndi, pentru ca pasiunea să fie însoțită de luciditatea aspră și pentru ca orgoliul să fie tărmurit de îndelungi semne de întrebare...

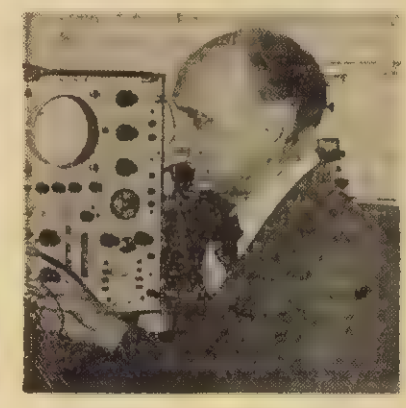

*

Cît de rar auzim, acum, ploaia răpăitoare de-afară, între aceste gînduri schimbate, ca scurte sclipiri de floretă. Cît de intim sîntem legați acum de aceste gînduri, de aceste corespondențe ale spiritului. Cît de mult știu acum ceea ce-l străbate și ceea ce-l animă pe acest blînd om, ardelean de baștină, venit spre lumina cărții în aceste părți de țară, spre a lumina azi el pe alții mai tineri din jurul său.

Catedra la care profesorul Eugen Pop muncește de mai bine de un sfert de veac îmi apare, acum, ca un enorm laborator generos și avintat, mustind de idei pe care le-a pretins viața însăși și pe care oamenii de știință de-alci le-au adus, din neantul imens al gîndirii, sub raza actualității. Dominată de o afluentă de cercetători, fiind cea mai tînără, ca structură, catedră a institutului, deși strămoașa ei se profila la vechea școală politehnică încă din 1923, catedra de *Electronică, automatică și măsuri electrice* este azi îndrumată spre cîteva direcții de cercetare, izbînzile ei teroretice și practice fiind, de fapt, izbînzile unui colectiv închegat și demn, la fixarea și maturizarea căruia profesorul Eugen Pop a depus un efort esențial.

Astfel, colectivul de *Electronică industrială*, o direcție a catedrei, condus de Tiberiu Mureșan, a rezolvat probleme legate de comanda automată, folosită la Întreprinderea timișoreană Electrotimiș. Atelierul facultății a produs aparataj în serie pentru Electrotimiș, cercetat, proiectat, executat de catedră, de cadre didactice și studenți.

Colectivul de *Electronică medicală*, lucrînd cu Institutul de medicină din București și Timișoara, după îndelungi cercetări, a brevetat un aparat unic, o instalație de prelucrare a imaginilor radiologice, prin care imaginea e preluată și retransmisă în alb-negru sau color, scoțînd în evidență detaliile semnificative ale bolii. La această reușită au concurat, la idee și execuție, și medicul Grigore Nubert și inginerul electronist Mircea Fildan, creația lor originală fiind elogiată unanim la un recent simpozion științific timișorean.

Direcția de *Aparatură electronică de măsurare*, condusă de însuși profesorul Eugen Pop, a cercetat și a creat o aparatură de măsurare a microseismelor unor cariere de piatră, de minereuri, cerută de Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei. Instalația depistează interiorul taluzurilor, întîmpinînd suravare unor straturi, studiind unele structuri metalice, pentru a sesiza, din timp, dislocarea materialului, eventualele lor rupere. Mai există colaborări cu A E M.-ul timișorean. Pe baza studiilor catedrei, au fost omologate, la *Întreprinderea de aparate de măsură*, contoare, *megohmmetre* s.a., studenții secției electronică fiind legați, prin teme, de profilul fabricii, ei ținînd sesiuni, acolo în fabrică, de comunicare a acestor teme, apoi, după repartizare, unii dintre ei închegînd în cadrul A E M -ului grupe de cercetare, nucleul viitorilor creatori ai întreprinderii. Catedra a mai realizat aparate pentru măsurarea unor parametri la cuptoarele electrice cu arc, de la Hunedoara, studiind optimizarea funcționării lor, ca și automatizările mijloacelor de transport, o direcție condusă de profesorul Nicolae Budișanu.

*

— Voi lăsa oare eu ceva în urmă ?, întreabă, între două clipe de tăcere, blîndul meu interlocutor. Nu știu, răspunde tot el, neliniștit. Pînă nu demult eram chiar extrem de pesimist în fața unei asemenea întrebări, deși uneori mă mai încuraja bunul meu coleg de breaslă și catedră, profesorul Cimponieriu, „responsabil cu optimismul", cum îl denumim noi. Nu știu, totuși dacă voi lăsa ceva în urmă, în ceea ce privește persoana mea, ca om și cercetător. Dar, de o vreme, încep să înțeleg că totuși ceva va rămîne în urma mea. Ceva care se insinuează în generația tînără, ceva ce-mi dă tîrcoale. Ceva ce se numește entuziasmul și încurajarea mea, turnate, nu știu cum, prin ani, în ființa lor cugetătoare. Asta cred, de o vreme, că va rămîne din ființa mea, întrînd în ființa lor. Nu cine știe ce idei mari. Nu cine știe ce descoperiri. Ci dragostea mea pentru știință, pentru ideile în mers. Îndrăzneala mea pentru nou. Astfel am fost stimulat eu însumi de niște mari oameni. Astfel încerc la rîndul meu să îi stimulez eu pe ei, cei de azi. Ca să ne poată depăși. Ca să ducă înainte spiritul acestei școli. Ca să nu am sentimentul, niciodată, pînă în ultima clipă a vieții mele, că în urma mea ar rămîne vidul...

ION ARIEȘANU ■

La I.M.G.B. s-a întîmplat ceva cu oamenii: gîndesc mai economic!

— Trei vagoane de laminate pe lună, pentru întreținerea utilajelor, a halelor și depozitelor era mult. Era chiar foarte mult! Acum se consumă numai un vagon. Mai merge!

— Nevoile n-au rămas aceleași?

— Ba sînt la fel de mari. S-a petrecut în schimb ceva cu oamenii: gîndesc mai economic.

Și economistul Victor Ghilaș, contabil șef al Întreprinderii de mașini grele-București, se oferă să mă însoțească prin uzină, pentru a-mi demonstra „pe viu" roadele acestei gîndiri „mai economice". Ține la această treabă cu atît mai mult cu cît, începînd din trimestrul al treilea al anului 1978, colectivul întreprinderii a început să realizeze, să depășească chiar, indicatorul planificat al producției nete, oglindă fidelă a propriilor eforturi. Să vedem însă cum se poate renunța la două vagoane de laminate într-o singură lună: „Dacă pînă acum un muncitor trebuia să confecționeze o flanșă, ne mărturisește Victor Ghilaș, alerga la magazie, de unde scotea, pe bază de bon, o bucată de tablă. Am constatat însă că piesa aceasta, altele de dimensiuni mai reduse, pot fi confecționate din deșeurile rezultate la debitarea tablei, la atelierul de debitare, deșeuri care pînă nu demult erau încărcate și transportate direct la retopire".

Sau iată un alt exemplu: nu de puține ori s-a constatat faptul că o parte din consumurile de materiale și manoperă, prevăzute de compartimentul „Lansare", erau mai mari decît cele tehnologice, reale. La ora actuală, un „nucleu de control preventiv", instituit aici de către conducerea întreprinderii, nu mai permite să se prevadă nici un gram de material, nici o oră de manoperă în plus față de cît prevede tehnologia. Același control preventiv a fost instituit la nivelul tuturor secțiilor de fabricație și are obligația de a certifica necesitatea și oportunitatea oricăror consumuri, a oricăror cheltuieli materiale sau de regie, asigurîndu-se astfel încadrarea tuturor cheltuielilor în limitele planificate. Pentru reducerea consumului de laminate, de pildă, s-a mai luat o măsură: serviciile de proiectare și tehnologice ale întreprinderii au întocmit un nomenclator cu diferite tipuri de piese care acum sînt executate numai din deșeuri de laminate și numai în anumite secții ale uzinei: se economisește astfel metal, manoperă, se reduce prețul de cost al produselor respective. Totodată, aceste măsuri conduc la întărirea disciplinei tehnologice, la stimularea oamenilor pentru însușirea cît mai temeinică a meseriei lor, la instaurarea unei noi atitudini față de muncă. Gîndirea aceasta nouă față de ceea ce produc oamenii, atitudinea nouă față de muncă constau în primul rînd în faptul că ei, oamenii muncii, nu-și propun să realizeze producții **cu orice preț**, ci numai cu prețul de cost planificat. După nouă luni de la aplicarea acestor măsuri, rezultatul a fost neașteptat aici la Întreprinderea de mașini grele-București: dacă în primul trimestru al anului cheltuielile de regie fuseseră depășite cu 8,7 milioane lei, fapt deloc lăudabil, în cel de-al treilea trimestru depășirile au fost recuperate și s-au obținut economii în valoare de 3,6 milioane lei.

Ne aflăm în secția turbine-mecanică grea. Șeful secției este inginerul Petre Corbu, 48 ani, născut în Lunca Corbului (Argeș). În secție sînt instalate mașini dintre cele mai moderne din țară, unele dintre ele unicate, utilaje „vitale" pentru economie, așa le definește interlocutorul nostru. Atunci utilizarea lor la parametrii proiectați trebuie să fie maximă, pentru că staționarea unei astfel de mașini înseamnă, am citit pe niște lozinci mobilizatoare, zeci de mii de lei pierderi.

— Am atins un indice de folosire de 92 la sută, la altele de sută la sută pe anumite perioade. Știm și noi că de utilizarea intensivă a mașinilor-unelte depinde în bună parte creșterea producției fizice.

— Dar acesta e un procent aproape ideal.

— Îl realizăm și prin faptul că unele piese au un timp îndelungat de fabricație, le instalăm pe mașină și lucrăm la ele chiar și trei luni de zile. O astfel de mașină lucrează zi și noapte, iar oamenii trebuie să o supravegheze zi și noapte.

Fiind atît de importante, mașinile sînt și aglomerate. Și atunci, oamenii de la turbine au încercat degrevarea lor de unele operațiuni care ar putea să se execute, prin soluții tehnologice noi, la alte utilaje. Iată un exemplu: la mașina de găurit adînc, unică în țară, printre puținele din Europa, s-au executat preîncălzitoarele de înaltă presiune pentru sala de mașini a turbinei de 330 MW. Într-o oră de funcționare, mașina asta consumă energie plus amortisment în valoare de 4 700 lei! Putem să executăm aceste piese pe o mașină cu un consum mai mic?, s-au întrebat muncitorii și specialiștii de aici.

— Și am găsit o soluție tehnologică nouă, zice inginerul Petre Corbu, încît aceste piese le executăm acum pe un strung paralel cu cheltuieli de regie de numai 670 lei în loc de 4 700 lei pe oră. Avantajul este, cred, evident.

Din discuțiile cu o parte dintre muncitorii mai de frunte din secția turbine, cum sînt strungarii Emil Grosu, Gheorghe Bancu, Ion Mărgineanu, Matei Simion, Petre Dumitrache, Ilie Grigore și alții, am înțeles că exemplul acesta nu este unicul:

— Tot prin gîndirea noastră proprie, spun ei, am conceput și realizat un dispozitiv de strunjire, pe care îl montăm acum pe mașinile de alezat și frezat, strunjim cu el carcasele de turbine la interior și reușim astfel să degrevăm o mașină de strunjit carcase, unică în țară, pe care o putem folosi mai economic, mai rațional.

Elementul acesta nou, „gîndirea noastră proprie", ce-i drept mai rar folosit pînă nu demult în practică și cu atît mai puțin în limbajul muncitorilor, devine pe zi ce trece o sursă inepuizabilă de soluții tehnologice noi, economice, simplificatoare, se constituie tot mai mult într-o experiență bogată, înaintată, experiența devine știință, iar știința devine astfel forță de producție. Este o dovadă că, pe zi ce trece, oamenii muncii nu mai depind de gîndirea tehnică a altora, ci de propria lor gîndire. Acest proces de maturizare a gîndirii tehnice muncitorești apare, de fapt și de drept, firesc dacă ne gîndim la toate căile și mijloacele de calificare și ridicare a calificării oamenilor, la specializarea și perfecționarea lor profesională.

Maistrul Marian Popa, care în 1965 a venit de la Oțelu Roșu la Întreprinderea de mașini grele-București și care acum lucrează la cuptorul electric de 10 tone unde se prepară oțeluri înalt aliate, se laudă pe bună dreptate cu faptul că „la șarja asta, pe care o preparăm acum, am făcut o economie de 180 kilograme de molibden și 100 kilograme de nichel".

— Cum? se impune întrebarea.

— Înainte, pe aici era un pic de haos în evidența mărcilor de oțeluri aliate și înalt aliate; nu trebuie să ne supere adevărul. Vrînd-nevrînd, dar mai mult nevrînd, la elaborarea acestor mărci de oțeluri aliate, rezultă și niște deșeuri tehnologice...

— Nu se pot evita? îi iau vorba din gură.

— Cel puțin deocamdată, nu. Și aceste deșeuri, bucăți de oțeluri speciale de o tonă și de două chiar, rămîneau nemarcate, se amestecau cu oțelurile slab aliate sau nealiate și mergeau grămadă la retopit.

Pînă cînd oamenii au pus piciorul în prag: au înlocuit haosul cu evidența, au marcat adică toate aceste deșeuri cu un conținut bogat de nichel, crom, molibden, wolfram, vanadiu, aliaje costisitoare, deficitare pe glob, și acum, cînd pregătesc șarjele, folosesc aceste deșeuri care deja au în compoziție aliajele respective. Prin acest proces de recirculare riguroasă a oțelurilor aliate, în 9 luni, aveam să aflu de la directorul întreprinderii, inginerul Emanuel Babici, au fost recuperate astfel 120 de tone de feroaliaje.

Și astfel de rezultate care probează noua concepție a oamenilor față de muncă, dar mai ales față de actul rentabilizării activității lor productive, sînt multe la I.M.G.B. Multe au rămas însă și direcțiile în care mai trebuie acționat. Revin la secția turbine, la discuția pe care am avut-o cu strungarii de aici:

— La sectoarele calde, credem noi, la turnătorie, forjă, se mai poate face ceva, se mai pot reduce adaosurile de prelucrare, încă mari la ora actuală. Am sesizat acest aspect în adunarea generală a oamenilor muncii, tovarășul șef de secție al nostru a supus-o discuției în ședințele Consiliului Oamenilor Muncii, s-au redus cît de cît, dar piesele, mai ales carcasele turbinei de 330 MW, celelalte turbine, vin încă și acum cu adaosuri mari de turnare. La piesele de construcție sudată, de asemenea, cerem să se respecte cotele desenului tehnic, să nu se încarce prea mult cu sudură, pentru că ni se creează mari greutăți în procesul de prelucrare.

Șeful secției turnătorie, inginerul Mihai Gheorghiu, ne spune că piesele care au încă adaosuri de turnare sînt piesele mari, pretențioase din punct de vedere calitativ, al parametrilor dimensionali. Ne mai spune că practicarea controlului nedistructiv îi obligă pe muncitorii de la turnătorie să prevadă niște adaosuri suplimentare, mai ales în zonele în care ar putea să apară unele defecte.

— Sigur, zice inginerul Mihai Gheorghiu, nu invocăm aceste motive pentru a ne pune la adăpost. Acțiunea de reducere a adaosurilor mari de turnare se desfășoară și la noi: am aplicat-o de pildă la inelele de rulare de la morile de ciment, piesă care pînă nu demult cîntărea 125 tone, iar acum, după reducere, cîntărește 118 tone. Rolele de sprijin, pentru cuptorul de 3 000 tone ciment pe zi, cîntăreau 35 de tone iar acum au ajuns la 27 de tone. De la colegii noștri, tehnologi, veți putea afla și alte inițiative: chiar și la produsele de turbine s-au obținut unele reduceri.

Desigur, e greu la turnătorie, e greu să te apropii foarte mult de parametrii normali ai unei piese, mai ales atunci cînd rebutarea ei ar costa milioane. Dar ne gîndim totuși că posibilități de reducere a consumului de metal aici mai sînt, că trebuie mai mult curaj și poate, zicem noi, trebuie să se renunțe la acele adaosuri care asigură nu atît o calitate piesei respective, ci asigură o anume comoditate omului care se află față în față cu acest proces. Este adevărat, nu rebutezi o piesă cînd lași pe ea cîteva tone de metal în plus, dar poți să eviți rebutarea și dacă aceste tone dispar: cu mai multă preocupare, interes, cu mai multă ardere umană.

— Tovarășe director Emanuel Babici, cum veți acționa în viitor pentru sporirea acestui important indice, al producției nete, de care ne-am tot ocupat pînă acum?

— Prin respectarea întocmai a indicațiilor prețioase date de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la adunarea oamenilor muncii din întreprinderea noastră. Adică prin punerea în funcțiune a noilor capacități de producție, fără întîrziere, prin creșterea productivității muncii, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, asimilarea de noi produse cu parametri tehnici ridicați, competitive pe piața internă și externă. Și o problemă esențială pentru noi este creșterea oamenilor, calificarea și ridicarea calificării lor, pentru a putea exploata la capacitățile lor, ridicate, toate mașinile pe care le avem în dotare. Aici mai avem multe de făcut. Dar cum ați mai constatat și dumneavoastră, începutul e bun. Vrem să-l transformăm într-un mod de lucru obișnuit.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Reîntîlnire la Măceșul de Sus

Dimineață însorită de octombrie bogat în rod, într-unul din satele cu care nici nu începe și nici nu se termină cîmpia. Un sat așezat în marginea Cîmpiei Dunării oltene între Jiu și Desnățui. Duminică, 8 octombrie, pe la orele 10 ale dimineții, am fost martorii celei de-a doua întîlniri a fiilor satului Măceșul de Sus, o întîlnire între „consătenii noștri care sînt azi în comună și toți cei care s-au născut pe pămîntul ei", așa cum scrie bătrînul învățător Mihai Gavrilă în a sa monografie. Devenită de acum tradițională, sărbătoarea fiilor satului i-a reunit pe toți măceșenii care, după expresia doctorului Vasile Gavrilă, mai simt încă mirosul pămîntului natal. Au mers fiecare pe meleagurile de care îi leagă atîtea amintiri, au mers pe la casele părintești, și-au amintit de copilăria și adolescența lor, apoi s-au strîns ca pentru un bilanț al înfăptuirilor ultimilor cinci ani care s-au scurs de la prima lor întîlnire. Fiecare măceșean dorește ca satul lui, gospodăria lui să fie cît mai frumoase, cît mai atrăgătoare, după cum afirma Nicolae Ionașcu, primarul comunei, în cuvîntul rostit la întîlnire. Cele mai multe edificii au ținută urbană. S-au construit în această perioadă peste 100 de case noi, zestrea comunei s-a îmbogățit cu un dispensar modern și un supermagazin. S-a terminat construcția unei grădinițe de copii și a creșei cu o capacitate de 160 de locuri, ceea ce permite cuprinderea în învățămîntul preșcolar a celor mai mici fii ai satului, dînd posibilitatea mamelor să meargă fără griji la muncile cîmpului. Oameni harnici, măceșenii au prestat anul acesta 3 110 000 ore de muncă patriotică. Au asfaltat drumul Măceșul de Sus-Goicea, lung de 7 kilometri. Au mai făcut un ochi de apă, amenajare piscicolă, cum au auzit că i se spune mai nou, pe o suprafață de exact 8 hectare. Din acest an au oficiu P.T.T.R. cu centrală telefonică proprie, în peste 150 de case au fost instalate posturi telefonice. Este gata și urmează a fi dat în funcțiune sistemul de alimentare cu apă potabilă al comunei. Castelul de apă are o capacitate de 300 metri cubi, o rețea de alimentare lungă de peste 8 kilometri, urmînd a fi extinsă în continuare. Tot în acest an, marele sistem de irigații Nedeia-Măceșu și-a conturat ultimele și viguroasele ramificații și nu e departe clipa cînd apele sorbite din Dunăre vor uda lanurile de porumb și floarea-soarelui.

Dar acestea sînt numai cîteva din realizările mai importante ale ultimilor ani. Destoinicul și inimosul primar Nicolae Ionașcu a vorbit despre ce au făcut, lucruri bune și frumoase, după cum se vede, despre ce fac, dar și despre ce vor face. Vor construi o baie comunală, vor definitiva canalizarea cu apă potabilă a comunei. În anii care vor veni, măceșenii, muncind mai mult și mai bine, vor trăi și vor gusta mai din plin roadele muncii lor, altfel spus vor beneficia de un nivel de viață superior, pe măsura hărniciei de care dau dovadă. În actualele clădiri ale Șantierului național al tineretului, amplasate la marginea satului, la Mitiță al lui Uncă, va funcționa o întreprindere de îmbunătățiri funciare, în care vor lucra 150 de oameni din Măceș și, de ce nu, s-ar putea înființa chiar un liceu cu profil de îmbunătățiri funciare.

Măceșenii mai au în plan să folosească și terenul nearabil, plin de măceși acum, de unde vine probabil și numele satului, vechi de pe vremea lui Mircea cel Bătrîn, și vor să amenajeze acest teren nearabil „de la nea Sicu Diaconeasa" într-un parc cu o suprafață de 10 hectare, cu spații de agrement, cu o fîntînă arteziană și o piscină modernă. În acest parc și-ar putea găsi locul și o propunere mai veche a colonelului în rezervă Constantin Stănculescu, fiu al satului, aceea de a ridica un monument închinat memoriei străbunilor căzuți în războiul de la 1877.

Fii ai satului, oameni de nădejde ai țării, oaspeți de o zi ai Măceșului de Sus, au fost peste 200 de muncitori, 65 de maiștri și tehnicieni, 56 de ingineri, 18 medici, 135 de învățători și profesori. Alaiului de oaspeți veniți să cînte și să joace în bătătura natală i s-au alăturat, pentru omagierea satului, cunoscutul „menestrel la curțile dorului" Tudor Gheorghe, cîntăreața Ileana Greculescu și virtuosul Ion Lăceanu. Un distins fiu al satului, profesor doctor Dănilă Cîncă, șeful clinicii O.R.L. a spitalului Colțea, membru al comitetului de organizare a celor două întîlniri ale fiilor satului, întîlniri care au reunit generații, ne declara cu uimire și emoție: „Cele mai noi realizări ale consătenilor sînt realizări cu adevărat spectaculoase și cu ele, noi, cei plecați, ne mîndrim. Toți fiii satului, continua dînsul, ne vom apleca la chemările lor cu dragoste și cu dorința de a-i ajuta". Răspund astfel la chemările cîmpiei, ale oamenilor din sat, oameni care le arată cu aceste plăcute prilejuri ale reîntîlnirilor în țara copilăriei, cum măceșenii își schimbă destinul, odată cu țara.

ION PREDOȘANU

Recolta — pînă la ultimul bob în hambare!

Un „grafic de afluire" uitat şi doi ţărani care ar avea multe să-şi povestească

Drumul pe care porumbul acestui an intră în Baza de recepţie Oltenita nu-i deloc, ca să zicem aşa, glorios, ci cotit şi pe jumătate impracticabil. După ce autocamioanele au trecut, temătoare, peste o cale ferată şi au luat-o spre stînga, opresc în faţa unei căsuţe unde se află laboratorul, obţin de aici, în schimbul cîtorva ştiuleţi reţinuţi pentru analiză, un tichet, trec apoi peste o groapă care s-a transformat într-un fel de viroagă ce ameninţă să taie, perpendicular, şoseaua, şi intră în sfîrşit în bază. Norii de praf stîrniţi de roţile groase ale maşinilor se risipesc încet şi se depun, bineînţeles, şi pe grămezile de porumb, ca o ultimă amintire a pămîntului pe care ele au crescut. Încep apoi obişnuitele operaţii de cîntărire, predare- primire. Dar aceste operaţii, ne spune şeful bazei, Alexandru Păun, se fac mai ales către prînz şi după-amiaza, fiind limpede şi pentru dumnealui şi, sperăm, pentru oricine, că dacă maşinile încărcate cu porumb nu prea se arată decît la orele mai tîrzii ale zilei, asta înseamnă, cu siguranţă, că zilele de muncă, pe cîmp, nu încep chiar de dimineaţă ci, s-ar zice, mai către „prînzul mic". În consecinţă, ni se spune, aglomeraţia care se creează la anumite ore, cînd pe lîngă zeci de maşini tot atîţia şoferi umblă de colo-colo şi fumează, aşteptînd să le vină rîndul pentru a preda porumbul, nu trebuie să mire pe nimeni.

Există la Baza de recepţie din Oltenita, am văzut, un „grafic de afluire", care a fost întocmit tocmai pentru a reglementa această problemă. Înainte de începerea campaniei de recoltare, preşedinţii C.A.P.-urilor au fost convocaţi de către Alexandru Păun şi, timp de trei ore, în cadrul unei şedinţe, au luat cuvîntul şi-a arătat

Mîndru că la Chirnogi culesul porumbului se desfăşoară în plin : Gheorghe I. Pietruşel, 73 ani.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

fiecare cît porumb şi la ce ore îl poate trimite bazei de recepţie, în aşa fel încît, în timpul culesului, şi aici, la Oltenita, şi pe cîmp, să nu se piardă nici măcar o singură oră bună de lucru. În urma acestor dezbateri, a punerii de acord a tuturor opiniilor, a rezultat, cum arătam, un grafic de afluire, întocmit în mai multe exemplare. Un asemenea exemplar, aparţinînd chiar bazei de recepţie, este de-a dreptul impresionant. El are o ramă de lemn alb, frumos şlefuit, la care, ni se zice, tîmplarul bazei, Nicolae Nenciu, a lucrat cu multă sîrguinţă; rama cu pricina închide un carton alb, măricel, pe care rubricile au fost trasate cu grijă iar numele C.A.P.-urilor şi cantităţile de porumb pe care acestea trebuie să le aducă între anumite ore sînt caligrafiate, de asemeni, cu vădită înclinaţie şi plăcere. Graficul a fost, firesc, întocmit pentru a fi respectat. Să vedem cum.

De pildă, C.A.P.-ul din Radovanu trebuia să trimită între orele şapte şi opt 15 tone iar între nouă şi zece alte 10. La 9,45 abia reuşise să aducă însă o maşină de 5 tone, deci a cincea parte din cît trebuia să trimită. Celălalt C.A.P., „Octombrie Roşu", din aceeaşi comună, trebuia să aducă la Oltenita aceleaşi cantităţi şi la aceleaşi ore. Ce-i drept a adus, dar nu 25 de tone ci 23, şi nu la orele prevăzute ci exact în ora, de la opt la nouă, cînd la baza de recepţie trebuiau să sosească transporturi de la alte C.A.P.-uri. Bineînţeles că, la urma urmei, tot este bine că au trimis, aproape în întregime, cantităţile prevăzute, spre deosebire de felul cum au procedat, în acea zi, alte C.A.P.-uri, de exemplu „8 Martie" Ulmeni şi Curcani. Primul trebuia să trimită între şase şi şapte, 10 tone, iar între nouă şi zece, alte 20 de tone. N-adusese pînă la acea oră, 10, cînd discutam cu şeful bazei, nici un transport. C.A.P.-ul Curcani, la fel, trebuia să aducă pînă la ora zece 30 de tone şi n-adusese nimic. Şeful bazei, Alexandru Păun, priveşte galeş „graficul de afluire", îi mîngîie rama netedă şi lucioasă, de lemn alb, oftează din rărunchi şi uneori, zice, simte că-l cuprinde ameţeala. Totul era atît de bine organizat, campania putea să se desfăşoare ca la carte, şi uite că unii îşi călcară cuvîntul iar graficul se dovedi o simplă formalitate. Nu pentru toţi, e adevărat. De exemplu, ne spune Alexandru Păun, C.A.P.-ul Căscioarele a trimis pînă în ziua cînd am fost la Oltenita 63 la sută din cît trebuie să predea bazei de recepţie, „8 Martie" Chirnogi, 40 la sută iar C.A.P.-ul Stupinele din acecaşi comună, Chirnogi, 30 la sută. În acelaşi timp însă, notăm, C.A.P.-ul Mitreni n-a trimis decît 10 la sută din cantitatea de porumb pe care trebuia s-o predea.

Este ora 10 şi 15 minute. Pe poartă intră, ţinînd strîns hăţurile celor doi cai negri şi frumoşi, Ion Tihan, de la Ulmeni, de la C.A.P.-ul care trebuie să trimită bazei de recepţie, în fiecare zi, 75 de tone de porumb. Cel puţin aşa arată „graficul de afluire". Dar şeful bazei de recepţie e pe-aproape şi el ştie mai bine decît oricine, şi ne spune şi nouă, sincer, că nu întotdeauna sînt trimise la Oltenita chiar 75 de tone. Ion Tihan, om aproape ajuns la vîrsta pensionării, ar fi gata să ne ofere şi o explicaţie, şi chiar ne vorbeşte, puţin, despre unii cosăteni ai săi care pregetă să lase pe cîmp să culeagă porumbul, şi mai cu seamă despre unele consătence care tocmai în timpul campaniei se-ntîmplă cum se-ntîmplă că sînt „bolnave".

Cînd „graficul de afluire" e o simplă formalitate, şoferii au timp să-şi povestească viaţile pînă vine rîndul maşinilor ler să descarce în baza de recepţie.

În după-amiaza aceleiaşi zile, aveam să cunoaştem un alt ţăran. Pe drumul de la Oltenita la Giurgiu, la cîţiva kilometri buni de la ieşirea din comuna Chirnogi, în colţul unui lan de porumb, aşezat pe un snop de coceni şi rezemat de un stîlp de telegraf, şedea de la ora 6 a acelei zile şi avea să mai rămînă acolo pînă avea să vină întunericul nopţii, Gheorghe I. Pietruşel. Pe genunchi îşi trăsese o haină, să-i mai apere reumatismele, şi peste ea ţinea cîteva scînduri legate între ele cu două şipci. Pe tăblia aceea a „biroului" său, Gheorghe Pietruşel — neapărat cu I la mijloc, ne roagă — îşi ţinea actele de „cancelarie". La 73 de ani cîţi are şi pensionar fiind de mai multă vreme i s-a încredinţat totuşi, în timpul campaniei de recoltare, această misiune, de a sta într-un punct pe unde trec obligatoriu toate căruţele şi maşinile încărcate cu porumb, cărora el le întocmeşte la birou său fără sertare, telefoane, jaluzele, covoare sau secretare, „dispoziţiile de livrare". În spatele lui, în lungul lanurilor de porumb, înaintează cooperatorii din Chirnogi, cocîrlind, unii cu coşuri, alţii cu roabe, spre maşinile care aşteaptă. Cînd se umple un coş, cocîrlaşul îl goleşte în maşină şi se întoarce în lan. Cînd se umple roaba, cocîrlaşul o goleşte în maşină şi se întoarce în lan. Cînd se umple maşina, şoferul o porneşte spre Oltenita şi, în locul ei, vine alta. Şi tot aşa, de la ora 6 dimineaţa pînă la ora 6 seara, cînd se lasă întunericul şi cocîrlaşii nu mai văd ce culeg.

Gheorghe I. Pietruşel, om cu o bogată experienţă de viaţă, ştie, ca şi Ion Tihan, mai bine decît oricine, cît porumb a dat fiecare lan, cît a dat fiecare cocîrlaş, cît a dat fiecare maşină, cîte maşini au trecut pe la el, cîte mai sînt de trecut, cîţi cocîrlaşi mai sînt în lan şi cîţi au plecat acasă, cîţi au rămas şi cîţi au plecat. Ştie, de asemeni, cîţi oameni sînt în Chirnogi şi cîţi au ieşit la cules porumb, cîţi au ieşit şi cîţi n-au ieşit, cîţi au ieşit mai mult şi cîţi mai puţin, cîţi au ieşit de la început şi cîţi au ieşit mai tîrziu, cîţi au ieşit în prima zi şi cîţi în a doua, cîţi au ieşit în a treia şi cîţi în a patra, cîţi au ieşit în a cincea şi cîţi în a şasea, cîţi au ieşit în a şaptea şi cîţi în a opta, cîţi au ieşit în a noua şi cîţi în a zecea, cîţi au ieşit în a unsprezecea şi cîţi în a douăsprezecea, cîţi au ieşit în a treisprezecea şi cîţi în a paisprezecea, cîţi au ieşit în a cincisprezecea şi cîţi în a şaisprezecea, cîţi au ieşit în a şaptesprezecea şi cîţi în a optsprezecea, cîţi au ieşit în a nouăsprezecea şi cîţi în a douăzecea, cîţi au ieşit în a douăzeci şi una şi cîţi în a douăzeci şi două, cîţi au ieşit în a douăzeci şi trei şi cîţi în a douăzeci şi patra, cîţi au ieşit în a douăzeci şi cincea şi cîţi în a douăzeci şi şasea, cîţi au ieşit în a douăzeci şi şaptea şi cîţi în a douăzeci şi opta, cîţi au ieşit în a douăzeci şi noua şi cîţi în a treizecea, cîţi au ieşit în a treizeci şi una şi cîţi în a treizeci şi două, cîţi au ieşit în a treizeci şi trei şi cîţi în a treizeci şi patra, cîţi au ieşit în a treizeci şi cincea şi cîţi în a treizeci şi şasea, cîţi au ieşit în a treizeci şi şaptea şi cîţi în a treizeci şi opta, cîţi au ieşit în a treizeci şi noua şi cîţi în a patruzecea, cîţi au ieşit în a patruzeci şi una şi cîţi în a patruzeci şi două, cîţi au ieşit în a patruzeci şi trei şi cîţi în a patruzeci şi patra, cîţi au ieşit în a patruzeci şi cincea şi cîţi în a patruzeci şi şasea, cîţi au ieşit în a patruzeci şi şaptea şi cîţi în a patruzeci şi opta, cîţi au ieşit în a patruzeci şi noua şi cîţi în a cincizecea, cîţi au ieşit în a cincizeci şi una şi cîţi în a cincizeci şi două, cîţi au ieşit în a cincizeci şi trei şi cîţi în a cincizeci şi patra, cîţi au ieşit în a cincizeci şi cincea şi cîţi în a cincizeci şi şasea, cîţi au ieşit în a cincizeci şi şaptea şi cîţi în a cincizeci şi opta, cîţi au ieşit în a cincizeci şi noua şi cîţi în a şaizecea, cîţi au ieşit în a şaizeci şi una şi cîţi în a şaizeci şi două, cîţi au ieşit în a şaizeci şi trei şi cîţi în a şaizeci şi patra, cîţi au ieşit în a şaizeci şi cincea şi cîţi în a şaizeci şi şasea, cîţi au ieşit în a şaizeci şi şaptea şi cîţi în a şaizeci şi opta, cîţi au ieşit în a şaizeci şi noua şi cîţi în a şaptezecea, cîţi au ieşit în a şaptezeci şi una şi cîţi în a şaptezeci şi două, cîţi au ieşit în a şaptezeci şi trei şi cîţi în a şaptezeci şi patra, cîţi au ieşit în a şaptezeci şi cincea şi cîţi în a şaptezeci şi şasea, cîţi au ieşit în a şaptezeci şi şaptea şi cîţi în a şaptezeci şi opta, cîţi au ieşit în a şaptezeci şi noua şi cîţi în a optzecea, cîţi au ieşit în a optzeci şi una şi cîţi în a optzeci şi două, cîţi au ieşit în a optzeci şi trei şi cîţi în a optzeci şi patra, cîţi au ieşit în a optzeci şi cincea şi cîţi în a optzeci şi şasea, cîţi au ieşit în a optzeci şi şaptea şi cîţi în a optzeci şi opta, cîţi au ieşit în a optzeci şi noua şi cîţi în a nouăzecea, cîţi au ieşit în a nouăzeci şi una şi cîţi în a nouăzeci şi două, cîţi au ieşit în a nouăzeci şi trei şi cîţi în a nouăzeci şi patra, cîţi au ieşit în a nouăzeci şi cincea şi cîţi în a nouăzeci şi şasea, cîţi au ieşit în a nouăzeci şi şaptea şi cîţi în a nouăzeci şi opta, cîţi au ieşit în a nouăzeci şi noua şi cîţi în a sutea.

Îl cunosc aici şi pe Gheorghe Sorica — tehnician principal la Inspectoratul de protecţia plantelor, şeful fermei din Brăduţ. Îmi spune că aici, la această plantaţie, se lucrează în acord global, adică cei 80 de oameni au prestat încă din iarnă această plantaţie prestînd toate lucrările, începînd cu îngrăşarea solului, curăţatul pomilor, stropitul, săpatul pînă la cules. Acest lucru a mărit responsabilitatea fiecărui C.A.P.-ist asupra lucrărilor prestate...

Tot la culesul merelor, ajutînd efectiv la transport şi la sortare, le-am întîlnit pe preşedinta C.A.P.-Bujoreni, inginera Mura Tănăsache, şi pe Ana Păun, primarul comunei Bujoreni.

— Această săptămînă este declarată „săptămîna agriculturii", îmi spune Ana Păun. Deci astăzi am venit cu toţii la culesul merelor. Nu se ştie cît mai ţine timpul frumos şi dorim ca în cel mai scurt timp, poate pînă la sfîrşitul săptămînii, să terminăm recoltatul. În paralel cu această acţiune terminăm de cules şi porumbul rămas. Desigur, m-aţi întrebat de, ce, primar fiind, sînt aici. Sînt ţărancă şi cîteva ore zilnic muncesc efectiv în agricultură. Numai astfel poţi să cunoşti nevoile oamenilor — muncind cot la cot cu ei.

DUMITRU ELIADE

Bucureştenilor nu le mai plac merele?

Dacă nu imposibil, cu foarte multă greutate poţi să găseşti pe cineva din conducerea I.L.F.-ului din judeţul Vîlcea — la sediul din oraş — în aceste zile frumoase ale lunii. De la centru în prima oră a dimineţii ni s-a spus că directorul este plecat la Horezu, iar directorul adjunct este plecat la plantaţia de meri Bradu din comuna Bujoreni.

Am ales punctul cel mai apropiat şi astfel am plecat spre comuna Bujoreni, comună situată la cîţiva kilometri de Rîmnicu-Vîlcea pe drumul spre Călimăneşti.

La punctul de lucru primii oameni pe care îi zărese cocoţaţi în vîrful unui pom au fost Ion Ungureanu şi Ana Vlăsceanu. Le-am admirat mult timp dexteritatea culesului, în ciuda vîrstei înaintate. Aveam să aflu că Ion are 52 de ani şi Ana 50 de ani.

— De ce trebuie să culegeţi cu mîna fiecare fruct? Nu e mai bine să scuturaţi pomul?

— Ei ! Păi atunci nu am făcut nimic. Se bat şi nu mai ţin. Unul din secretele mărului este acela de a fi cules cu mîna, rotit puţin să nu se rupă rodul anului viitor — îmi strigă din vîrful pomului Ion Ungureanu.

Cineva ni l-a arătat pe director. M-am apropiat şi drept răspuns la salut, acesta m-a întrebat :

— Sînteţi de la Bucureşti?

— Da !

— Acum se vine, tovarăşe delegat ? Cum ne-a fost vorba ? Şi vă mai plîngeţi că nu sînt mere pe piaţă. Să ştiţi, merele dumneavoastră au plecat la Cluj-Napoca şi Braşov. V-am aşteptat atîta timp...

L-am lăsat pe directorul adjunct Niculae Simion să-şi termine toată introducerea spusă pe nerăsuflate. Nu ştiu ce s-ar fi întîmplat dacă l-aş fi întrerupt.

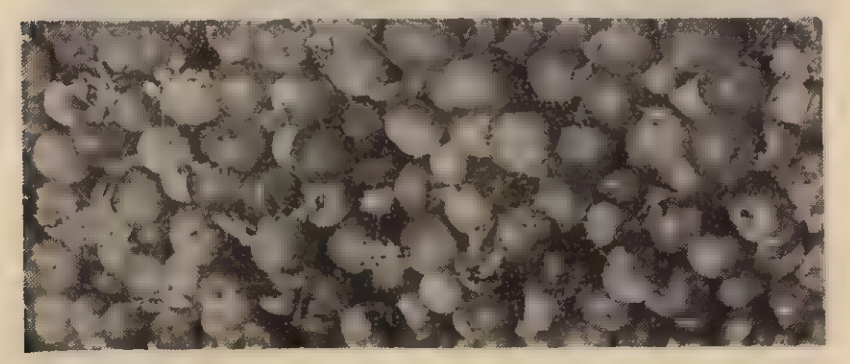

Merele de Vîlcea îşi aşteaptă beneficiarii.

M-am legitimat şi directorul rizînd mi-a spus :

— Ei da. Mă miram eu ca un delegat care vine să contracteze urcă pînă aici. Ei nu vin prin plantaţii. Nu-i înţeleg deloc, fac mofturi, strîmbă din nas iar piaţa poate suferă, fructele irosindu-se pe ici, pe colo.

Aşa am păţit şi anul acesta. La începutul campaniei, ţinînd cont că nu s-au făcut prea multe mere, s-a decis ca livrarea lor la beneficiar să se facă direct din plantaţie. Se cîştiga astfel timp. S-a întocmit balanţa şi întocmirea fondului de marfă. Astfel, şi le ştiu pe dinafară, la I.L.F.-Ialomiţa să livrăm 350 de tone, la I.L.F.-Ilfov 450 tone, la Agrocoop-Municipiul Bucureşti 500 tone şi la magazine I.A.S. Bucureşti, 700 tone. Dintre toţi doar cei de la Ialomiţa s-au prezentat şi au ridicat pînă acum jumătate din cantitate. Cei de la Agrocoop Bucureşti au ridicat în prima etapă a campaniei 23 de tone iar I.A.S. Bucureşti 18 tone. Nu am putut să-i aşteptăm pînă vor binevoi să vină. Am livrat cantităţi însemnate la alţi beneficiari care n-au fost incluşi în balanţa iniţială.

Astfel am livrat la I.L.F. Cluj — 130 de tone pentru fabrica de sucuri din Dej, la I.L.F.-Vîlcea pentru fabrica de conserve din Rîureni şi la încă mulţi alţi beneficiari. Acum cîteva zile a venit cu o remorcă unul Furnigă de la un magazin Agrocoop din Bucureşti. Ne-a rugat să-i dăm marfă spunîndu-ne că dacă aşteaptă delegaţii s-ar putea să-l prindă noul an. Aşa că l-am dat marfă. Dar asta mu-i o treabă negustorească să vinzi în felul acesta. Dar ce putem face ?

Inginerul Niculae Simion, directorul adjunct al I.L.F.-Vîlcea

Locuințele — o sarcină prioritară

Buturuga mică a constructorilor din Giurgiu — finisajele!

1 500. Aproape 500. Aproximativ 900. Cuvintele de aproximație dinaintea acestor cifre sînt necesare, din păcate, deși în mod normal ar fi trebuit să notăm doar cifrele, exacte, sigure, ferme. Cifrele acestea, ca să lămurim lucrurile, reprezintă apartamente care s-au construit ori sînt în curs de-a se construi la Giurgiu. Planul pe 1978 era de 1 500 de apartamente. Pînă acum, în octombrie, au fost predate aproape 500. Numărul total al apartamentelor terminate în acest an va fi, după cum se estimează, aproximativ 900. De ce?

Acestei întrebări, Gheorghe Raportaru răspundea simplu: „avem greutăți...“ Cum totuși se simțea nevoia unei explicații mai serioase și amănunțite a faptului, interlocutorul nostru adăuga: „lipsesc panouri mari...“ Discuția se petrecea chiar pe un nou șantier deschis la Giurgiu, în centrul orașului, acolo unde pînă în primăvara acestuia an se întindeau niște căsuțe dărăpănate iar în primăvara anului viitor se vor ridica mai multe blocuri cu cîte zece etaje. În acest loc — vezi imaginea 1 — lucrul a început, așadar, astă-primăvară. Cum a continuat însă de-a lungul verii acestui an se poate observa ușor din fotografia alăturată. La blocurile al căror nume constă deocamdată tot din niște cifre, 8 și 9, s-au turnat parțial fundațiile. La blocurile 6 și 7 însă nu s-a lucrat nici măcar atît și, după cum se vede din imaginea a 2-a, muncitorul necalificat Nicolae Mola încearcă și nu prea reușește să transporte cu roaba, pe locul viitoarelor fundații, balastul necesar. E clar că într-o jumătate de an s-a lucrat aici prea puțin și că nici nu era nevoie, ca să se lucreze mai cu spor, de „panouri mari“.

Imaginea a 3-a înfățișează viitorul bloc „Eva“, unul dintre cele mai mari din Giurgiu și aflat tot în centrul orașului. De fapt despre el se poate vorbi la prezent, fiindcă deja există, după cum se vede destul de limpede în fotografia alăturată, atît doar că nu a fost încă dat în folosință. Primul termen era sfîrșitul anului trecut. Acum, „speră“ interlocutorul nostru, Gheorghe Raportaru, blocul va fi predat locatarilor la sfîrșitul anului în care ne aflăm. „Cei puțin o scară“, adaugă șeful de lot, lăsînd astfel o ușă deschisă pentru o posibilă nouă amînare a termenului. Situația, o spunem fără nici un ocoliș, ni se pare ridicolă. Blocul acesta e aproape terminat. Ce-i mai lipsește, după cum ne-am dat singuri seama, ar fi operațiile de finisare. O echipă de muncitori harnici și pricepuți, cu gîndul la muncă și nu cu ochii la trecătorii

de pe stradă, ar putea să încheie, desigur, într-un răstimp nu prea îndelungat, viața de șantier cam aventuroasă a acestui bloc numit „Eva“. În așa fel încît în cele 120 de apartamente ale sale, 120 de familii să-și găsească liniștea și confortul unui cămin. Adăugăm că în cartierul Oinacu am văzut alte cîteva blocuri aflate cam în același stadiu de execuție, deci aproape terminate, dar, spre regretul nostru și, bănuim, mai ales al locuitorilor orașului, nici acolo constructorii nu păreau să se grăbească.

Sigur, e o vreme cînd constructorii se preocupă de ceea ce în limbajul lor se cheamă asigurarea frontului de lucru pentru iarnă, pentru lunile în care lucrul afară e o treabă mult mai dificilă. Poate că acesta e motivul pentru care finisarea unor blocuri este cam aminată. Gîndind însă prin prisma intereselor beneficiarilor socotim că o concentrare spre aceste blocuri aflate în stadiul final e nu numai posibilă ci și de dorit, lucrările minime care mai sînt de făcut și la realizarea cărora — apelînd la experiențe din alte localități — pot fi antrenați și viitorii locatari, putîndu-se face într-un răstimp scurt și oferind astfel oamenilor muncii bucuria mutării în noile locuințe și constructorilor satisfacția unui lucru dus cu temei la capăt!

D. CONSTANTINESCU ■
Fotografii de
A. MIHAILOPOL ■

La Midia-Năvodari, înțelepciunea și curajul unui gînd sînt piatra de temelie a celei mai mari cetăți a chimiei românești

Midia-Năvodari. Un capăt de țară. Dincolo, marea. Exotismul unui ținut văduvea rodnicia Dobrogei. Și iată că după sute și sute de ani, țărmul acesta trudit de istorie și spălat de valuri prinde rosturi noi și trainice. Înțelepciunea și curajul unui gînd au fost piatra de temelie a celei mai mari cetăți a chimiei românești, puterea de muncă și istețimea dintotdeauna a oamenilor acestei vetre umplînd de viață pustietatea vecină cu nesfîrșitul. „Vezi care este poziția șantierului: lîngă mare. Ei bine, am smuls din mare o suprafață de 100 de hectare de teren prin hidrorambleiere. O muncă fantastică. Șapte milioane de metri cubi de nisip. Apoi consolidări cu coloane de balast. Am fundat rezervoare direct pe nisip. Astfel de lucruri s-au mai făcut doar în puține locuri din lume“.

Detaliile acestea menite să înfățișeze amploarea unei idei, forța unor oameni și nivelul tehnic al unei industrii mi le oferea unul dintre constructorii imenselor platforme industriale, Radu Suman, directorul general al Trustului de construcții chimice Constanța. Era vară, una din primele zile ale lui iunie. Era praf, camioane de mare tonaj nu mai pridideau din zori și pînă seara, se montau conducte, se turnau betoane. L-am întrebat pe bărbatul acesta zdravăn, călit pe tot soiul de șantiere din țară, chiar și pe cele navale, ce este dincolo de beton, dincolo de coloanele de balast, dincolo de impresionantele ritmuri de lucru. „Ce să fie? Enorm de multă muncă și o mare bucurie profesională. Un pămînt gol, sterp, a prins viață. Chestie care nu se mai măsoară în tone. Gîndește-te ce șansă extraordinară am avut eu, moldovean, dar nu prea liniștit, să fac șantiere navale sau, acum, un combinat petrochimic. Am avut bucuria în acești ani să vorbesc cu președintele țării de al cărui nume se leagă devenirea și a Moldovei și a Dobrogei, ca, dealtfel, a întregii țări. M-au impresionat logica și rațiunea secretarului general al partidului, receptivitatea sa la tot ceea ce este nou, curajul său, curaj pe care îl vrea al tuturora. Platforma industrială pe care ne aflăm acum este în bună parte rodul

acestor calități. Vorbeam de ritmuri. Pînă la sfîrșitul anului combinatul trebuie să intre în probe“.

Una dintre cele mai mari investiții din țară a devenit o cauză a tuturor. O sumedenie de industrii colaborează la ridicarea colosului. Au venit oameni de pretutindeni, din Ardeal, din Moldova, din Oltenia. Nu pentru că nu găseau ce să facă acolo, ci pentru că aici e nevoie de ei. Unii au venit de la cîmp, s-au calificat, alții, de pe alte șantiere, și-au dăruit experiența și iată că veritabila cetate a chimiei se apropie de debut. La primul obiectiv al combinatului — rafinăria — urmează ca pînă la sfîrșitul anului să fie introdus țițeiul pentru realizarea celor dintîi probe. Ritmul de lucru s-a accelerat. Vizita de lucru, din luna august, a secretarului general al partidului a impulsionat activitatea constructorilor. Au fost stabilite măsuri noi, mai eficiente, atît în organizare cît și pe plan tehnic. Au fost concentrate toate forțele disponibile pe plan județean, îndeosebi forțe umane, muncitori cu înaltă calificare pentru grăbirea lucrărilor și la celelalte obiective economice de pe această platformă.

O rafinărie de țițeiul, un combinat petrochimic, o centrală electrică și un port maritim industrial. Ambițiile prind viață. Se conturează din ce în ce mai mult o nouă așezare. Asta înseamnă industrie puternică, utilaje moderne. Cu cincisprezece ani în urmă, faptele acestea presupuneau și meserii noi. Azi, doar calificare înaltă, specializare. Una dintre fotografiile noastre vă înfățișează prima promoție de specialiști petrochimiști care vor lucra la combinat. Vor scrie în curînd prima filă a cronicii platformei dobrogene cu constelația pionieratului. O parte din nucleul unui viitor detașament muncitoresc al străvechii așezări de pe malul mării.

Midia-Năvodari. Un capăt de țară. Pămînturile pustii au prins viață împlinind rodnicia Dobrogei. Pe fostul mal singuratic al Midiei vor intra în funcțiune peste un an primele dane ale portului pentru produse chimice și petroliere. Constanța, Mangalia, Agigea, Midia-Năvodari sînt cîteva dintre jaloanele unei superindustrii ridicate acolo unde, odată, doar vacanțele de vară dezmorțeau un țărm cel mult plin de istorie sau de nostalgiile trezite de catargul unei nave ce mîngîia orizontul.

RADU BARBU ■

Un bloc cu gard personal și două apartamente care devin unul singur!

Cîți dintre cei care stau la blocuri și încă în Capitală nu simt nevoia unui gard, a unei portițe, a unui copac în imediata apropiere, un copac ce face „priză" cu caloriferul, cu televizorul sau cu aspiratorul, cu modernul adică ? Dar ce să facem, stăm în cartiere de blocuri și cînd vrem portiță, cînd îi simțim nevoia, ne urcăm în tren și mergem la țară. Totuși, ce să facem, există și totuși, în plin centrul orașului-capitală, pe strada Pivnicerului nr. 4—6 există un bloculeț cu 20 de apartamente prevăzut cu un gard zdravăn și o curte lată de circa 10 metri. Gardul este de jur-împrejur și vă asigurăm că locatarii, ingineri, medici stomatologi, dactilografe ba chiar și un zidar între atîția intelectuali, o duc bine. Ei înfrumusețează curtea, fac gard viu și chiar au reușit să fie o asociație model pe linia curățeniei. Oamenii n-au făcut de capul lor această oază în plin centrul orașului, nu, au acte și ni le și arată căci ne-am mărturisit mirarea față de existența unui asemenea bloc-minune. Și iată motivele pentru care sîntem mirați:

1) La bloc nu e cu gard — acesta este principiul, pe acesta îl respectăm și îl apărăm ;

2) Existența curții acestui bloc, nu blocul ci curtea, suprimă de fapt accesul integral pe strada Paharnicului. După ce debutează viguros, drumul pe această stradă este strangulat de curtea despre care scriem. Locatarii scării A de pe strada învecinată, Radu Boiangiu nr. 8, blocul 38, sînt practic sacrificați căci mașinile le trec literalmente pe la nas. Dacă nu era gardul, ele, mașinile, ar fi trecut pe mijlocul străzii ceea ce reprezintă normalul. Privind lucrurile prin imediata perspectivă atunci vom spune că în față, pe Bulevardul 1 Mai se va construi un magazin de mobilă, cu depozit, și că marfa nu poate să ajungă decît trecînd pe strada Paharnicului. Mașinile vor trece pe la nasul locatarilor blocului 38 și pe la 10 metri distanță de blocul-minune.

3) Pe strada Ciucerului sînt circa 40 de familii cărora I.C.R.A.L.-Herăstrău le-a desființat sobele de mai bine de un an în scopul introducerii încălzirii centrale. Conducta nu poate fi trasă decît prin curtea blocului rustic și la început locatarii acestuia s-au opus. Grija și omenia deputatului Nicolae Dragoș, este vorba de poetul cu același nume, au rezolvat situația, căci se face acum, deși ritmul de lucru al I.C.R.A.L.-ului Herăstrău ar putea fi încă impulsionat.

4) Iată o parte dintr-o adresă : **„Consiliul popular al municipiului București. Sectorul de arhitectură și sistematizare. Sector control și autorizații. Către Asociația locatarilor blocului A 1, strada Pivnicerului nr. 4—6, inginer Chira Aurel. Numărul 18261 din 3 august 1976. Referitor la cererea dumneavoastră înregistrată la S.A.S. cu nr. 18261/1976, prin care solicitați avizul necesar executării unei împrejmuiri la imobilul proprietate personală, situat în strada Pivnicerului nr. 4—6 vă facem cunoscut : Din punct de vedere a sistematizării, S.A.S. nu are obiecțiuni pentru delimitarea proprietății spre stradă, cu un gard viu amplasat în continuarea celui existent al imobilului alăturat, realizînd o estetică unitară cu acesta..."**

Citeva precizări :

1) Din punctul de vedere al S.A.S. nu există nici o obiecție. Dar din punctul de vedere al locatarilor scării A din blocul 38 de pe strada Radu Boiangiu ? Dar din punct de vedere al celor 40 de familii de pe strada Ciucerului ?

2) Ar fi totuși bine ca S.A.S.-ul să emită autorizații după ce vede la fața locului despre ce este vorba ;

3) La data emiterii acestei autorizații construirea blocului 38 începuse, de magazinul de mobilă de pe 1 Mai se știa ;

4) S.A.S.-ul trebuie să respecte punctul de vedere al oamenilor în limitele legii, în limitele rezonabilului, în limitele pe care le acordă egalitatea născute din aceiași bani plătiți. Și locatarii blocului 38 au plătit apartamentele, este, de asemenea, bloc proprietate personală și nu trebuie dezavantajați.

Ideea gazetărească a acestei anchete este următoarea : întîlnești o derogare și se întîmplă citeodată ca verificînd-o la singe, cum se spune, s-o aperi. Adică să înțelegi ceea ce nu trebuie înțeles. Vrem să fim purtători de cuvînt, avem datoria de fapt, ai legii și nu ai derogărilor de la ea. S.A.S.-ul deci trebuie să-și explice poziția și nu este, de această dată de datoria noastră să înțelegem, să acordăm atenție, să nu ne pripim etc., etc.

Nu doar în ceea ce privește complicata poveste a blocului cu gard personal ci și multe aspecte care privesc disciplina în construcții. Fiindcă, iată și alte fapte. Pe șantierul 2 al Grupului de șantiere nr. 1 a cărui muncă și competență le-am subliniat și elogiat chiar noi înșine într-un reportaj anterior și încă în deplină cunoștință de cauză, se mai petrec lucruri ce ies din sfera muncii. Iată! Însoțim organe ale Circumscripției 2 miliție la a cărei solicitare am răspuns efectuînd ancheta de față și vizităm tronsonul 1 al blocului 44 A 1 în curs de predare la beneficiar, adică la I.C.V.L. Vizităm apartamente, spre a vedea dacă sînt executate conform proiectului. Știm și știți și dumneavoastră că unii doresc să-și pună parchet, gresie pe hol și la baie și mai știm că unii obțin aprobări iar alții nu. Ne însoțește un băiat care are cheile și pe băiat îl cheamă Costică. Costică ne conduce deci prin apartamente. În apartamentul cu numărul 13 nu a fost turnată șapa, nu s-a pus faianță la baie și bucătărie. Proiectul de execuție prevede covor de PVC, faianță la baie și bucătărie ' Într-o cameră a apartamentului găsim circa 6 metri cubi de scîndură categoria a II-a și tovarășii noștri de anchetă, lucrători de miliție, se arată surprinși de cantitatea de materiale. Găsim și parchet și sigur că tovarășii vor verifica de unde a fost cumpărat și cum. Este de datoria dinșilor și și-o vor îndeplini. Apartamentele 7 și 8 sînt deja unul singur și unul dintre proprietari ni-l arată cu multă bunăvoință. Arată somptuos cu cele 6 camere ale sale, cu bolte largi ș.a.m.d. Discuție cu inginerul Constantin Soare :

— Apartamentele 7 și 8 sînt executate conform proiectului ? Ne referim la faptul că ele sînt de fapt unul.

— Au fost executate conform proiectului.

— Așa cum arată sînt conform proiectului ?

— Nu.

— Cu ce s-au abătut de la proiect ?

— Au dispărut citeva ziduri.

— Cine poate să ne spună de ce și cum ?

— I.C.V.L.-ul. Noi nu avem nici o treabă.

I.C.V.L.-ul poate să ne răspundă căci au aprobat într-adevăr tovarășii de acolo cererea 1476 din 28.06.1978. Într-un dosar plin cu asemenea derogări, renunțări și așa mai departe, dosar al blocului 44 A 2, ce îl execută, de asemenea Grupul de șantiere nr. 1, șantierul 2, găsim și păstrăm la noi o notiță: „Tov. Mateescu. Vă rog din suflet să analizați cele reclamate, eventual o discuție cu I.P.B. și redactați dv. răspunsul. Cu mii de mulțumiri". O semnătură ce nu se poate descifra. Precizări :

1) Biletul este scris de un funcționar sau o funcționară de la șantier sau de la grup.

2) Pe un limbaj atît de elevat și sentimental se cere înțelegere pentru răscroirea apartamentului 13, scara A, etaj 3 al cărui viitor proprietar este un medic.

3) Tov. Mateescu este dirigintele șantierului, deci poate să facă asemenea prietenești servicii.

În ancheta noastră urmează episodul ce ar putea fi intitulat „Care Costică ?" Ne spune inginerul Constantin Soare : „Pe băiatul cu cheile, pe cel care v-a condus în apartamente, l-am dat afară. La noi nimeni nu are voie să fotografieze. nimeni nu are voie să intre fără să știm noi, dar absolut nimeni. De-aia l-am pus acolo și nu pentru altceva".

Ne gîndim la cel puțin trei lucruri : a) Inginerul Soare nu este patron să dea afară un om al muncii în cîteva ore ; b) Costică a însoțit tovarăși de la miliție și un ziarist ; și cît privește fotografiatul nu înțelegem ce lucruri ar fi dorit dînsul să nu fie văzute.

— Tovarășe inginer, dumneavoastră de miliție vă temeți ?

— Nouă ne-au dispărut foarte multe chiuvete.

Noi consemnăm răspunsul ca atare și cei în drept au motive și să se considere jigniți și să procedeze corect și legal.

Revenind la derogări — al căror temei nu ne-am propus să-l investigăm, facem precizare că însăși conducerea Consiliului popular al sectorului 1 s-a sesizat de atît de multe derogări, aprobări suplimentare, lipsă de disciplină pe șantierul acésta și începînd cu 5 octombrie, prin ordin scris, a hotărît să nu se mai admită nici o derogare de la proiect. Foarte bine căci, de ce să n-o spunem, proiectul este, în cazul respectivului ansamblu, frumos și execuția apartamentelor, în mare, demnă de toată stima. Am semnalat aceste cîteva lucruri în dorința de a preveni fapte ce pot deveni grave, fapte ce pornesc uneori sau chiar adeseori de la o derogare. De la o portiță care devine, rar, dar devine, chiar portiță.

EUGEN SECELEANU

Blocul cu gard personal

Apți, inapți, perimați...

Discuția despre calificarea profesională, reactualizată în ultimele zile prin intervenția deosebit de oportună a secretarului general al partidului, cu prilejul recentei întîlniri de lucru cu primii secretari ai comitetelor județene de partid, supune atenției noastre, a tuturor, obligația de a nu uita că sîntem, indiferent de pregătirea, de specialitatea pe care o avem, sau de postul pe care îl ocupăm, supuși fenomenului tot mai rapid al perimării cunoștințelor. Cazul, absolut real, al unui director care, cu cîțiva ani în urmă, cînd începuse programul de reciclare — dovedise la un test că nu mai putea răspunde satisfăcător nici măcar la cunoștințe elementare care se predau atunci în facultate nu mai miră, azi, pe nimeni.

Ce era de făcut cu un asemenea specialist care nu mai ținuse pasul cu progresul științei ? s-au întrebat tovarășii care conduceau cursurile respective. Avea rost reciclarea ? Dar ce să reciclezi ? Au făcut sesizarea necesară, iar organele competente au decis să fie scos din funcție și trimis să ia meseria de la capăt; din atelier. Fiindcă omul nu numai că nu mai era apt să fie conducător, nu numai că era perimat, din punct de vedere al cunoștințelor, devenise de-a dreptul incompetent în meseria sa.

Nu, cazul nu este un simplu exemplu... propagandistic. Situația fusese verificată cu multă vreme înainte în țări cu o bună dezvoltare tehnică, ceea ce a și făcut, dealtfel, ca în literatura de specialitate să apară termenii folosiți în titlul acestor însemnări, termeni care, fără a ne permite vreo contribuție personală la definirea lor, considerăm necesar a-i face mai mult cunoscuți și în rîndul specialiștilor noștri.

Americanul Th. N. Ferdinand spunea că „perimarea apare atunci cînd un specialist face uz de puncte de vedere, teorii, concepții sau tehnici care sînt mai puțin eficiente în rezolvarea problemelor decît altele aflate în mod curent la dispoziție în domeniul respectiv". Cauza perimării: lipsa de familiarizare cu aceste teorii, concepții etc. Efectele perimării : o eficiență mult mai scăzută (pînă la găsirea soluției necesare, perimatul pierde incomparabil mai mult timp și deseori, realizează lucru de mai slabă calitate).

Interesant este că se disting trei tipuri de perimare, prima dintre ele fiind **perimarea profesională.** Perimat profesional este cel a cărui competență profesională nu mai îmbrățișează cele mai avansate cunoștințe și tehnici pe care le cuprinde **disciplina** respectivă. Atenție, ni se spune : marea majoritate a reprezentanților diverselor domenii sînt într-o anumită măsură perimați profesional ! Ceea ce ne cere, desigur, o atenție continuă la noi înșine, un efort continuu de a ține legătura — deși pare paradoxal cu... profesia noastră aflată însă în plin dinamism. Al doilea tip de perimare : **perimarea de specialitate** (lipsa de cunoștințe noi în specialitatea în care lucrezi, ceea ce contribuie direct la perimarea ta profesională). Al treilea tip de perimare : **perimarea de post sau funcție** (deteriorări provocate de consumul mic de timp pentru înnoirea cunoștințelor în profesie și specialitate, în comparație cu timpul afectat treburilor administrative etc. — cazul celui ce se „auto-înglodează prin promovare" neștiind să îmbine munca de conducere cu munca și pregătirea în specialitate).

Aptul să lucreze, și să lucreze bine, **profesionistul** este cel care dă dovadă de un grad scăzut de perimare sub toate aspectele. **Inaptul,** incompetentul este, dimpotrivă, cel perimat la toate cele trei niveluri (cazul, credem, al directorului mai înainte citat). El face parte, spun cercetătorii fenomenului, dintre „lucrătorii perimați care nu mai pot fi cîtuși de puțin ajutați".

Ce contribuie la atingerea unor asemenea grade de perimare ? Bineînțeles, în primul rînd lipsa unui sistem organizat de reciclare periodică, **obligatorie.** Foarte interesantă este însă observația specialistului american citat potrivit căreia o cauză fundamentală a perimării o reprezintă **slăbiciunile personale ale indivizilor.** Cităm cîteva dintre ele, cu titlul aproape umoristic dar nu de trecut cu vederea. **Greii de cap** — chiar dacă la un moment dat au reușit să treacă printr-o școală sau o facultate — sînt candidați siguri la perimare. **Flegmaticii** (temperamentali), de asemenea, calea lor de „evoluție" ducînd spre superficialitate și neglijență. **Automulțumiții, inculții și dogmaticii** sînt, la rîndul lor, pasibili de mari grade de perimare la toate trei nivelurile.

Un grad foarte mare de perimare dovedesc, conform cercetărilor, specialiștii din domeniile care evoluează cel mai greu (domeniile așa zis stagnante). Dimpotrivă, perimarea este mai mică la profesioniștii unde știința aduce zilnic elemente noi și îndeosebi la cei care au parcurs continuu traseul cercetare-producție. Astfel, în cazul profesorilor universitari care lucrează la catedră, în laboratoarele de cercetări și au o permanentă legătură cu fabricile, gradul de perimare este cel mai mic. Ei sînt oamenii „cei mai vii" ai unor profesii, aflate în continuu progres.

...Unora, desigur, toate aceste explicații le sînt cunoscute. Altora li se par ușor de intuit. Și totuși, în paralel cu masa largă a specialiștilor apți să-și desfășoare în foarte bune condițiuni munca, întîlnim frecvent și categoria perimaților sau inapților. Nu mai auzim, oare, respirația grea a acelora care gîfîie să descopere o soluție (tehnică, organizatorică etc.) această soluție existînd ? Ineficienții „binevoitori", chiar foarte „harnici" și „muncitori" nu se întîlnesc și ei atît de des ? Nu știm că munca cea mai stagnantă (în aparență, într-o bună măsură), aceea a învățătorului, i-a pus în ultimii ani într-o mare încurcătură pe cei mai mulți, chiar și la predarea desenului, în viziunile noi, moderne, ca să nu mai vorbim de matematicile care pretind predarea teoriei mulțimilor de la clasa I ? Apoi, nu ne întîlnim — din păcate mult prea des — cu părerea (perimată) potrivit căreia perimarea are loc indeosebi în domeniile tehnice, cît timp ea se constată și în munca funcționarului cel mai simplu, a directorului de cămin cultural și chiar a activistului ?

Problematica perimării ne privește pe toți. Indiferent ce sîntem sau cine sîntem. Este rugina timpului așternută peste domeniul în care ne-am pregătit, peste specializarea spre care ne-am orientat, peste postul pe care-l ocupăm. Înlăturarea ei se face trecînd pragul bibliotecii, ținînd contactul permanent cu producția, cu munca, cu viața. Căci dacă pe toate diplomele scrie „absolvent", pe nici una nu se mai poate scrie „apt" pentru o viață întreagă...

EUGEN FLORESCU

„Sîntem sensibili la orice idee menită să facă munca noastră mai eficientă"

— Tovarășe inginer Dumitru Stoian, iată că, după aproximativ o jumătate de an, „Flacăra" bate din nou la ușa dumneavoastră, spre a vă întreba, în numele sutelor de mii de bucureșteni care beneficiază zilnic de serviciile transportului în comun, care mai e situația la I.T.B.? Să nu mă înțelegeți greșit. Fiind eu un obișnuit al tramvaielor și autobuzelor, nu mi-ar fi greu să găsesc singur un răspuns la întrebarea de mai sus, dar îndrăznesc să consider că dumneavoastră, ca director general al I.T.B., nu aveți numai dreptul de a fi criticat ci și pe acela de a fi ascultat, de a da explicații în mod public. Cu alte cuvinte, deși dețin un punct de vedere propriu, aș fi interesat să-l aflu pe-al dumneavoastră. Care mai e situația la I.T.B.? E mai bună, e mai rea?

— Susțineți că aveți un punct de vedere propriu despre circulația pe I.T.B. Care e acesta?

— Mă tem că s-au cam inversat rolurile! Pînă una, alta, eu pun întrebările! Dacă țineți neapărat, am să vă informez că, după opinia mea, mijloacele în comun nu circulă totdeauna așa cum ar trebui dar, repet, e o părere personală. Acestea fiind zise, v-aș ruga să revenim la subiect.

— La anumite capitole, stăm mai bine ca altădată. La altele, stăm mai rău.

— Vă propun să le luăm pe rînd.

— Prin grija permanentă a organelor de partid și de stat, în general, prin atenția deosebită a primăriei, în special, parcul nostru s-a îmbunătățit numeric și s-a modernizat. Planul de dotări noi pe anul în curs numără 215 autobuze, 50 de tramvaie, 80 de troleibuze, 167 de taximetre și 39 de microbuze maxi-taxi care, adăugate mijloacelor în circulație, asigură un supliment mediu de 150 de vehicule, în condițiile în care, firește, am fost nevoiți să procedăm la unele casări, retrăgînd de pe trasee mașinile cu durata de serviciu îndeplinită. Față de anii trecuți, ne prezentăm mai bine și în ceea ce privește situația pieselor de schimb, sector în care, de asemenea, am primit un sprijin substanțial din partea forurilor superioare. La unele repere, avem chiar stocuri supranormative dar, din păcate, o livrare neritmică și mai ales dezastruoasă, continuă să ne producă dificultăți financiare, imobilizînd sute de vehicule.

— Cite anume? Din ce cauze?

— Cam 800. Marea majoritate prezintă defecțiuni la motor, la cutia de viteză sau la transmisie. Pistoanele și pinioanele pentru cutia de viteze, primele așteptate din import, celelalte de la Brașov, ne dau cele mai mari bătăi de cap.

— Ați făcut cum ați făcut și, pînă la urmă, toți la necazuri ați ajuns! V-aș fi recunoscător dacă v-ați întoarce la chestiune.

— Mă rog. Capacitatea de întreținere a crescut în acest an cu peste 20 la sută, ca urmare a măsurilor luate de Comitetul municipal de partid, de Comitetul executiv al Consiliului popular, dar și ca urmare a solicitudinii cu care Centrala de construcții-montaj a răspuns, mult mai bine ca altădată, solicitărilor noastre. La capitolul realizări, aș mai include scăderea numărului de neplătitori din mijloacele transportului în comun cu aproape 26 la sută, deși extinderea autotaxării a dus la creșterea numărului de controlori și, implicit, la sporirea vigilenței. După calculele noastre, pînă la sfîrșitul anului vom dispune de un corp de aproximativ 1 500 de controlori.

— Un moment. Tovarășe director general, aș dori să ne explicați ce cîștigă întreprinderea renunțînd la taxatori și înmulțind în paralel, numărul de controlori. Cîștigă ceva?

— Desigur. Pe de o parte, forța de muncă disponibilă capătă, tot în arta întreprinderii, o utilizare mai eficientă, pe de alta, raportul dintre fostii taxatori și actualii controlori e de 3 la 1.

— Clar. Care e situația abonamentelor?

— Din ce în ce mai bună. Avem, pe octombrie, peste 284 000 de abonamente, ceea ce vrea să însemne că aproximativ 30 la sută din totalul călătorilor pe I.T.B. posedă abonamente. În 1975, ca să vă faceți o idee exactă, numărul abonamentelor nu reprezenta nici 4 la sută. Asta vine în sprijinul afirmației că, astăzi, nu toți cei care, urcînd în autobuz sau tramvai, nu scot bilete sînt călători frauduloși, cum s-ar părea. Pur și simplu, și au abonamente.

— Să discutăm niței despre tichete. Adesea, cetățeanul vrea să folosească un vehicul cu autotaxare, dar se trezește că n-are de unde să-și procure tichete! Ce-i de făcut?

— Cunosc situația. Dealtfel, nu de mult, ziarul „România liberă" ne-a criticat cu asprime pentru o lipsă care nu ține de I.T.B.!

— Cum adică nu ține de I.T.B.?!

— Cum auziți. Dacă încasatorii mijloacelor de transport rămîn, îndeobște, spre sfîrșitul orelor de program, fără tichete, neputînd satisface cererile călătorilor, atunci e vorba despre nerespectarea disciplinei interne, pe care conducerea întreprinderii o sancționează, la sesizare sau la control, cu asprime. Dacă însă tichetele lipsesc din, să zicem, tutungerii sau din librării, nu mai e vina noastră. I.T.B.-ul a făcut ce i-a stat în putință spre a asigura un stoc centralizat necesar pentru o perioadă de timp mai îndelungată, desfacerea lui către populație fiind încredințată diverselor unități comerciale. Eventualele reclamații trebuie înaintate pe adresa Direcției comerciale.

— Dar reclamațiile privind nefuncționarea compostoarelor cui trebuie adresate?!

— Nouă. Știm, nu toate compostoarele funcționează cum s-ar cuveni, dar cei care le strică sînt, îmi pare rău că spun ce spun, călătorii. Firește, o anume categorie a lor. Am găsit compostoare blocate de fel de fel de obiecte, înțepenite cu piepteni, cu blacheuri, cu monede și așa mai departe. Cînd s-a trecut la noul sistem, am montat compostoarele cu gura în sus. Apoi, siliți de împrejurări, le-am așezat invers, pentru a împiedica blocarea lor. Un ziar s-a grăbit să acuze această „inovație", cum s-a zis, deși cred că i-ar fi era mai ușor gazetarului respectiv să întrebe ce ne-a determinat să modificăm poziția compostoarelor!

— Să trecem cu discuția la altceva. După obiceiul democrației noastre socialiste, introducerea noilor tarife pe I.T.B. s-a dezbătut în mod public, cu participarea marii mase de cetățeni. Din cîte știm, cu aceeași ocazie, s-au făcut o sumedenie de propuneri concrete vizînd îmbunătățirea transportului în comun. A ținut cont conducerea I.T.B. de ele? Dacă da, în ce mod?

— Aș dori să fac o scurtă introducere. A intrat, de cîțiva ani, în stilul nostru de muncă strîngerea legăturilor cu întreprinderile, cu oamenii muncii, cu locuitorii Capitalei. Avem relații directe și fructuoase, de-acum tradiționale, cu cîteva unități industriale mari, cum ar fi I.P.R.S.—Băneasa, I.M.G.B., „Republica" și altele. În vară, factori de conducere din I.T.B. au luat parte la o masă rotundă, organizată sub auspiciile gazetei „Munca", alături de președinții comitetelor sindicale de la mai multe întreprinderi bucureștene, întîlnire care a însemnat un real cîștig pentru noi. În plus, lunar, au loc comandamente care dezbat probleme legate de îmbunătățirea activității transportului în comun, cu participarea reprezentanților celor 6 sectoare teritoriale și ale marilor platforme industriale. Ce vreau să spun cu toate astea? Că ne aflăm astăzi mai aproape ca oricînd de publicul călător și că, în măsura în care propunerile cetățenilor sînt realiste și aplicabile, sîntem sensibili la orice idee menită să facă munca noastră mai eficientă. Am să dau cîteva exemple concrete. Pe baza sugestiilor oamenilor muncii, tramvaiele 22 și 24, troleibuzele 82, 87, 88 și 90, precum și autobuzele 78 și 101 și-au reluat traseele de bază, fracționate sau scurtate după seismul din martie 1977. S-au prelungit liniile 64, pînă la Chibrit, 67, pînă în strada Dimitrie Pompei, 31 R, pînă în cartierul Dămăroaia. Pentru buna servire a lucrătorilor de la I.T.T.A., unitate situată la fostul capăt al liniei 31R, intenționăm să ducem pînă acolo, la orele de începere a schimburilor, unele ture din linia 31. Traseele lui 33 și 78 s-au modificat, în ideea mărtrii artei de servire a populației. Analizînd cererile oamenilor muncii și corelîndu-le cu posibilitățile noastre, am dispus efectuarea de curse suplimentare pentru satisfacerea cerințelor la ieșirea din schimburi, îndeobște noaptea, la I.C.T.B., la „Neferal", la I.C.M.E., la „23 August", la I.M.G.B., în zona Pipera, în cartierul Militari etc. Am înființat curse speciale pentru „7 Noiembrie", pentru Stația de tratare a apei de la Roșu, pentru Întreprinderea de produse lactate „Colentina". Recent, am inaugurat 7 trasee de maxi-taxi, unind zona centrală a orașului cu marile cartiere, curse pe cît de solicitate, pe atît de rentabile. Venind în întîmpinarea propunerilor călătorilor, am prelungit, nu demult, linia spre Drumul Taberei pînă la Valea Oltului și am înființat, chiar săptămîna trecută, traseul 127, care leagă platforma industrială Berceni cu cartierele Balta Albă și Titan. Cursele directe, pe bază de abonament, au ajuns astăzi la 80, dar numărul lor e în continuă creștere și sperăm, cu ajutorul promis de I.T.T.A., să le înmulțim pînă la 150, cifră care ar satisface, după calculele noastre, toate cerințele.

— Sigur că toate acestea sînt, tovarășe director general, realizări, pași înainte, pentru care întreprinderea pe care o conduceți merită vorbe bune, cuvinte de laudă. Ce se întîmplă însă cu tramvaiul nostru cel de toate zilele care, nu cred că vă spun vreo noutate, merge uneori ca melcul, de ni se lungesc urechile așteptîndu-l prin stații?! Ziceți că starea parcului s-a îmbunătățit și că situația pieselor de schimb e tot mai bună. Atunci?

— Din acest punct de vedere, rămînem în bună măsură datori față de călători. Partea noastră de vină este una, am mai discutat și altădată pe această temă, dar mai e ceva. Pe linia tramvaiului despre care vorbiți, de fapt, ca pe toate celelalte linii, în paralel cu mijloacele noastre circulă zeci și sute de alte autovehicule. Camioane, trailere, autobasculante, turisme și așa mai departe. E suficient ca unul dintre ele să rămînă în pană, blocînd circulația, iar lumea, în necunoștință de cauză, se și grăbește să arunce vina pe I.T.B.! Acesta e doar un exemplu. Dar sînt o sumedenie în care se confundă problemele generale ale metropolei, reale, legate de explozia industrializării și a urbanisticii, analizate cu simț de răspundere de forurile competente după un plan de rezolvare urmărit cu consecvență, cu problemele transportului în comun. În condițiile în care am înregistrat unele progrese în ceea ce privește stabilizarea cadrelor, ne confruntăm cu o fluctuație a personalului încă mare, de unde o serie întreagă de acte de indisciplină, de abateri care atentează la ritmicitatea circulației. Ne arătăm și ne vom arăta în continuare intransigenți față de orice încălcare a disciplinei, indiferent de funcția celui care a comis greșeala. Astfel, cu puțin timp în urmă, printre altele și pentru nerespectarea graficelor de ieșire a mașinilor pe traseu a fost schimbat șeful autobazei din Șoseaua Alexandriei.

— Vă întrerup pentru o clipă. Ați adus vorba despre ieșirea autovehiculelor pe traseu. Cîte mijloace de transport are, acum, I.T.B.-ul în circulație?

— Dimineața, la ora de vîrf, au fost 1 500 de autobuze, 670 de tramvaie și 460 de troleibuze, maximum de parc disponibil. Mai mult nu putem scoate și, din sondajele noastre, cred că nici n-ar fi nevoie, vîrful de dimineață fiind, în general, rezolvat corespunzător. Ne concentrăm eforturile spre a satisface vîrful de prînz, între orele 13—17, către care vom distribui toate suplimentările de care sîntem capabili.

— Nu mi-ați răspuns exact la întrebare. Acum, cînd ceasul arată 11,15, cîte mijloace de transport în comun circulă?

— Mai puține decît în primele ore ale dimineții.

— De ce?

— Pentru că, sculat de la 2 noaptea, șoferul are nevoie de o refacere a forțelor, spre a se reîntoarce proaspăt la volan în orele de după prînz, cînd cerințele circulației cresc extraordinar. Apoi, sau în primul rînd, pentru că la ora asta cererea de transport e la jumătatea vîrfului de dimineață. E bine de spus că, deși am fost în ultima vreme serios sprijiniți de organele de partid și de stat pe linia satisfacerii nevoilor sociale ale lucrătorilor noștri, iată, de pildă, anul acesta itebiștii au primit un număr mult mai mare de locuințe decît în trecut, continuăm să ne confruntăm cu un deficit de personal. Numărul oamenilor care au plecat din I.T.B. s-a înjumătățit, prin comparație cu aceeași perioadă a anului trecut, dar deficitul a crescut în ceea ce-i privește pe conducătorii de autovehicule, lucru firesc dacă ținem seama că a crescut și parcul. Ne lipsesc, în prezent, cam 800 de șoferi și vatmani.

— Tovarășe director general, să luăm o linie, 31 R, să zicem. Cum vi se pare că merg lucrurile pe ea? Merg bine, merg prost?

— Nu cred că e cel mai bun exemplu căci, prin prelungirea recentă, 31R a ajuns să aibă 20 de kilometri, fiind un traseu greu de stăpînit. Pe linia respectivă circulă la ore de vîrf 62 de mașini. Ca să satisfacem integral nevoile traficului, ar trebui să sporim acest număr pînă la 100 dar, în condițiile în care 31 R traversează zona centrală a orașului, foarte greu de străbătut datorită aglomerației, stopurilor, blocărilor, nu toate provocate de I.T.B., nu putem face acest lucru, căci ar însemna să circulăm bară în bară! De fapt, ca atitudine generală, nu ne propunem să mai înființăm trasee noi și nici să le extindem pe cele actuale, ci numai să le consolidăm și să le îmbunătățim. Vom căuta soluții spre a perfecționa ritmicitatea pe traseele existente. Vom depune toate eforturile pentru o mai bună întreținere și o folosire mai rațională a capacităților existente. Ne vom strădui ca, pe baza personalului existent, să limităm abaterile disciplinare, cu toate că și cu disciplina asta eu consider că e o întreagă poveste.

— Anume?

— Departe de mine ideea de a contesta că mai avem foarte multe de făcut din punct de vedere al disciplinei. Dar, prin comparație cu unități care au cam același personal ca al nostru, noi nu stăm rău. Numai că, așa cum am spus-o și cu alte ocazii, I.T.B.-ul își desfășoară activitatea sub ochii oamenilor, orice act de indisciplină devenind, prin firea lucrurilor, public. Altii, nu arunc pîatra în curtea nimănui. Își spală rufele murdare în familie. Noi, pentru că așta e specificul muncii în transporturi, le spălăm cu martori. Făcînd o asemenea afirmație, vreau să spun că nu totdeauna sîntem criticați pe drept.

— Chiar așa, tovarășe inginer Stelan?!

— Chiar așa. Iată, un vatman care țipă la un călător este, repede, luat în primire de cetățeni și, de regulă, ajunge în ziar sau la televiziune. În schimb, un călător care injură un vatman că nu oprește într-o stație desființată, am asistat la un asemenea caz pe bulevardul Șuțeu, în dreptul I.A.S.B.-ului, coboară liniștit din tramvai și-și vede de ale sale. E drept să fie așa?

— Iar puneți întrebări?!

— N-am făcut altceva decît să vindec cu voce tare.

— Ultima chestiune. V-ați plîns și altădată, vă plîngeți și acum, de zona centrală a Capitalei care generează, susțineți dumneavoastră, o sumedenie de greutăți transportului în comun. E așa sau numai mi s-a părut?

— Multe din neajunsurile noastre pleacă de acolo. În zona Universității, de pildă, la orele de trafic intens, noi deplasăm, după programări stricte, peste 500 de vehicule pe oră și sens, amestecate printre alte 10 mii de mașini, de stat sau particulare. Cu alte cuvinte, în zona centrală se circulă anevoios, cu o viteză medie sub 10 kilometri pe oră, se va circula și mai anevoios întrucît, ca urmare firească a creșterii nivelului de trai, vor intra în București, anual, cam 30 000 de autovehicule proprietate personală. La Universitate e încă bine. Pe Splai, dimineața, viteza de circulație pe I.T.B. nu depășește 6 kilometri pe oră. Am să mă opresc la Splaiul Independenței. Acolo, o serie de greutăți provin din faptul că nu toate întreprinderile au înțeles să respecte indicația decalării programului, încălcînd o hotărîre a primăriei. Astfel, în loc să înceapă în 3 serii, cum s-a stabilit, la 6.30, 6,45 și 7,00 „Semănătoarea" începe la 6,30 și 7.00! M.C. Ind. începe la 7,30 în loc de 8,00. Mai sînt și alte exemple, din alte zone ale Capitalei: A.S.E., 8,00 în loc de 7,45, I.S.P.I.F., 6,45 în loc de 7.30 și 7,45, I.C.E. Uzinexportimport și M.C.I.M. Centrala de echipament special, 7,30 în loc de 8,30, I.C.R.T.I., 7,30 în loc de 8.45, ICEMENERG, 8,45 în loc de 7,45 și 8,15 etc., etc. E bine de spus că la început, toate aceste unități au respectat întocmai orarul decalării dar, cu timpul, l-au schimbat, cu de la sine putere! Fiind vorba de multe întreprinderi, plasate în zone diverse ale orașului, e lesne de dedus că nouă ne e foarte greu, dacă nu imposibil, să urmărim toate schimbările și să facem demersurile necesare revenirii la programul stabilit de municipalitate.

— Ce să înțeleagă bucureșteanul din toate cele ce mi-ați spus privitor la întreprinderea pe care o conduceți?

— Vom întări disciplina și vom acorda o atenție tot mai mare reparației și întreținerii mijloacelor de transport și ca atare, sînt motive să asigurăm beneficiarii că vor circula mai bine, mai fluent și mai repede. Deși, firește, minuni nu vom putea face.

OVIDIU IOANIȚOAIA

O imagine care relevă că disciplina pornește de la cap de linie!

Salvînd vechi zidiri, inginerul Dinu Moraru descoperă soluții și pentru noile construcții

Dr. ing. Dinu Moraru, autor a numeroase lucrări și invenții apreciate și aplicate în întreaga lume, care aduc un sprijin deosebit în lupta pentru conservarea unor monumente amenințate cu deteriorarea iremediabilă, este supranumit și doctorul zidurilor bătrîne. Și renumele i se trage mai ales de la metoda Moraru de salvare a frescelor, aplicată în țară la biserica domnească de la Tîrgoviște, ale cărei ziduri suferiseră vitregiile vremii și ale cutremurului din 1940 și de la salvarea picturilor murale din biserica de la Cinciș. Aceasta, considerată pînă atunci ctitorie corvinească datorită, doar, tradiției orale, urma să fie acoperită de apele lacului de acumulare de la Teliuc. Descoperirea sa și a inginerului Ion Istudor, nu numai că a salvat frescele cu pricina, dar a și confirmat tradiția orală stabilind cu exactitate că biserica de Cinciș era o ctitorie a Corvineștilor. Dar nu ne propunem să vorbim numai despre conservarea și recuperarea frescelor, deși în acest domeniu a mai dat încă din 1968 un procedeu și dispozitiv pentru înlăturarea depunerilor saline de pe suprafețele pictate, așa cum s-a întîmplat la mînăstirile Arnota și Cozia, acoperite pe alocuri cu un strat de depuneri de săruri, procedeu preluat și folosit și la Ostia Antica, urmare a cererii Institutului central de restaurări din Roma, procedeu de care se interesează, mai de curînd, și primăria Veneției.

Autor al unui impresionant număr de lucrări științifice, peste 190 de titluri, din care 50 de brevete de invenții în țară și peste hotare, continuă migăloasele cercetări privind combaterea umezelii în construcții, în zidurile groase și vechi ale monumentelor istorice. Fenomenul complex al migrației electroosmotice a fluidelor polare în medii poroase cu structură capilară, cu punerea în evidență a d·presiunii anodice și suprapresiunii catodice, cu toate implicațiile lor termodinamice, a fost denumit de savantul Henri Coandă drept „efectul Moraru". Pe baza acestui efect s-a realizat un grup de invenții brevetate în țară și străinătate privind combaterea umidității în construcții prin electrodrenare, precum și desalinizarea bunurilor culturale din materiale cu structură poroasă.

Despre una dintre cele mai importante și recente lucrări realizate pe baza grupului de invenții privind combaterea umidității prin electrodrenare, ne-a vorbit chiar autorul invențiilor, astăzi șeful laboratorului pentru combaterea umidității și consolidări în construcții din cadrul Institutului de cercetări pentru construcții și economia construcțiilor — INCERC — din București. Este vorba de asanarea bibliotecii Muzeului Bruckenthal din Sibiu printr-o formulă mult simplificată, industrializată am putea spune, și ea constă în aplicarea unui material electroconductor difuziv de vapori, ceea ce permite uscarea unei clădiri deja finisate prin aplicarea unei tencuieli de același caracteristici cu clădirea. La realizarea acestei perfecționări a colaborat tînărul fizician Mircea Borza, rezultatele putîndu-se vedea în următoarele două-trei luni. Dinu Moraru s-a mirat mult de un articol publicat de revista noastră în numărul 25 din 22 iunie 1978 și intitulat „Un fenomen numit condens și un altul ce se cheamă birocrație". Se afirma acolo, pe bună dreptate, că există încă multe apartamente, multe blocuri care sînt supuse deteriorării timpurii din cauza fenomenului numit condens. În articol chiar inginerul șef al grupului de șantiere construcții montaj nr. 7, Paul Tănase, se exprima astfel : „pînă acum știam toți să rezolvăm condensul, dar acum, se zice, a apărut o metodă modernă, o soluție nouă pe care și noi am dori să o cunoaștem". Deși nu știe cine îl oprește să cunoască aceste metode noi, dr. ing. Dinu Moraru ne spune că invențiile colectivului său privind combaterea condensului și hidrofobizarea pereților cu material avînd proprietăți hidrofobe difuzive și biocide sînt brevetate. Știm cu toții că noul nu poate să aștepte, mai ales atunci cînd el este util. Noile procedee de combatere a condensului și de hidrofobizare înseamnă în același timp și noi procedee de finisare a fațadelor clădirilor, prin vopsitorii hidrofobe. În momentul de față EGCL Giurgiu, str. Dobrogeanu Gherea nr. 2 pentru cei interesați, este de pe acum inundată de comenzi și se organizează cu o mică fabricuță pentru producerea acestor materiale în vederea utilizării lor pe scară industrială în țară. Caz fericit pentru o invenție. De materialele respective s-a interesat și ICMJ Arad, care este și ea în posesia rețetelor și se așteaptă ca materialele hidrofobe și anticondens să poată fi în curînd puse la dispoziția constructorilor. Materialele despre care vorbim sînt texturate și au particule poroase hidrofobizate, cu lianți de natură anorganică și organică, acești lianți menținînd distanța dintre particule, bine studiată. În acest fel, printre particule pot trece aerosolii de apă și nu poate trece apa licnidă, cum este de exemplu ploaia de izbire. Pentru colectivul de cercetători condus de Dinu Moraru aceasta constituie o premieră românească și mondială în același timp, a anului 1978, materializată în produsele brevetate și cunoscute sub numele de Modilit-1, Modilit-2, Modilit-3. Primul material va fi folosit împotriva condensului în apartamente. Tocmai de aceea Dinu Moraru ne declară : „Ne-a mirat spusa inginerului Paul Tănase. Cum să nu existe soluții pentru combaterea condensului, cînd metodele noastre au fost aplicate pînă în prezent în 20 de județe ale țării, inclusiv în București. Chiar ICRAL Giulești execută lucrări de asanare prin electrodrenare și tencuieli difuzive și anticondens pentru Casa de mode din str. Gabriel Péri nr. 2 prin contract de asistență tehnică cu INCERC-ul. Modilit-2, și Modilit-3, produse lavabile și deci ușor de întreținut, sînt ideale pentru estetica construcțiilor metalice, sînt finisaje difuzive de vapori, colorate la dorință și rezistente la intemperii pentru o perioadă de 15 ani, față de 3—5 ani cît țin actualele zugrăveli pe bază de Vinarom. Plăcute, durabile, anticondens nu se fărîmițează, nu se cojesc, nu se desprind, nu se exfoliază și nu se decolorează. Au costuri mici. Finisajele Modilit sînt produse ideale pentru zugrăvirea și termoizolarea fațadelor sau fețelor interioare ale pereților atît la construcțiile civile cît și la cele industriale (se folosesc deja la fabrica de materiale fotosensibile din Tg. Mureș), în mediile cu mari degajări de vapori.

Neobositul inventator, dr. ing. Dinu Moraru, medaliat la Bruxelles, Brno și Viena, împreună cu colectivul său încearcă, analizează diferite materiale și combinații, experimentează. Cîteva din viitoarele lor direcții de cercetare ar fi : metode științifice de conservare a bunurilor culturale ; hidraulica filtrării în medii poroase cu structură capilară; combaterea coroziunii materialelor în medii umede agresive: combaterea biodeteriorării materialelor de construcții; combaterea umidității în construcție sub diferitele ei forme; migrație capilară dinspre exterior, condens, apa de lovire, migrația vaporilor.

Din cele arătate se observă că o parte a acestei activități s-ar putea caracteriza prin denumirea de „igiena construcțiilor", despre care Dinu Moraru susține că trebuie întreținute ca un organism viu. Fără a exagera cîtuși de puțin, putem spune și noi că doctorul zidurilor bătrîne este și doctor de ziduri tinere.

ION PEȘTIȘANU ■

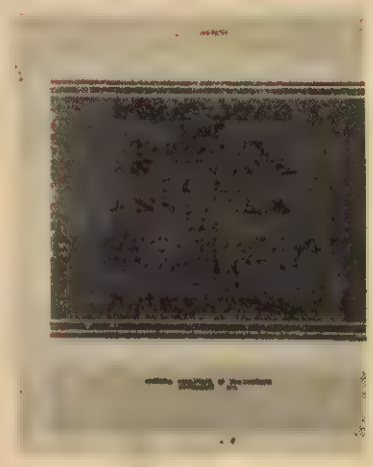

Cartea „Probleme de terapie intensivă și de anestezie în neurochirurgie, neurologie și psihiatrie", alcătuită de un colectiv sub redacția prof. dr. C. Arseni este o premieră în țară și străinătate deoarece este scrisă într-o formă completă, abordînd toate problemele.

Este necesară pentru toți medicii de orice profil pentru că oricine înțelege come, de diferite etiologii, pe care trebuie să le cunoască și să ia o atitudine terapeutică.

Farmacia naturii — un dosar deschis

Cercetătorii clujeni au trimis industriei noi rețete

Să notăm pentru început un amănunt revelator : prognoza farmaceutică mondială consideră că, pînă la sfîrșitul anului 1990, peste 60 la sută din medicamente vor avea la bază un extract din plante medicinale. Ne aflăm, cu alte cuvinte, într-o epocă de asalt a fitoterapiei. Semnificativă în acest sens este și o știre de ultimă oră prin care sîntem informați că un colectiv de specialiști de la Facultatea de farmacie din Cluj-Napoca a încheiat cu succese remarcabile cîteva îndelungate cercetări privind valorificarea unor importante plante medicinale.

Avîndu-i ca interlocutori pe cîțiva dintre membrii colectivului mai sus-amintit, mai notăm faptul că noutatea în sine o reprezintă nu doar virtuțile terapeutice ale plantelor medicinale în discuție, ci faptul că întreprinderea de medicamente „Terapia" din Cluj-Napoca, prin secția sa de la Vișeu, a trecut la elaborarea primelor șarje de medicamente ce vor fi supuse unor minuțioase testări în diferite clinici din țară, după care, potrivit rezultatelor, vor fi puse la dispoziția marelui public.

„Se știa, de exemplu — ne spune conferențiarul Pavel Petcu, grație unui amplu interviu oferit revistei „Flacăra", acum aproape un an, de către profesorul emerit Teodor Goina, unul din marii animatori ai fitoterapiei din țara noastră — că extractul de crețișoară s-a dovedit extrem de eficient în combaterea diferitelor stări hemoragice, în trombocitopemii, și mai ales în prevenirea avortului iminent la gravidele care nu pot duce sarcina pînă la termen. După 16 avorturi spontane, ca să dau doar un singur exemplu, o femeie, apelînd la virtuțile extractului de crețișoară preparat de profesorul Goina, a născut acum 6 ani un băiețel de toată frumusețea și absolut sănătos din toate punctele de vedere. Vreau să spun că, deși cunoscut de multă vreme, extractul de crețișoară, comentat în revista „Flacăra" a suscitat un asemenea interes că am fost pur și simplu asaltați de sute și sute de scrisori din toată țara. Și iată, forurile competente s-au hotărît să-i acorde atenția cuvenită. Această atenție se materializează prin elaborarea șarjei 0 care se vrea a fi primul pas al extractului de crețișoară spre marele public".

În ceea ce ne privește, ne mai rămîne să transcriem numele autorilor acestui viitor medicament — prof. T. Goina, conf. P. Petcu, prof. Radu Avram și dr. Ecaterina Andronescu, șef de lucrări.

Un alt produs, cu o soartă aproximativ asemănătoare, în sensul că au trecut aproape 20 de ani de cînd se aplică, experimental, este „Aftolizolul". Autorii, prof. T. Goina și conf. P. Petcu, l-au experimentat cu rezultate excelente în cadrul Policlinicii 1 și al Policlinicii C.F.R. din Cluj-Napoca, în combaterea stomatitelor aftoase la adulți și copii. În comparație cu medicamentația clasică, ale cărei neajunsuri erau două, dar suficiente (tratamentul era mult prea lung, iar boala în sine era doar ameliorată, adică, după o anume perioadă de timp, reapărea), „Aftolizolul", într-un timp relativ scurt, cinci zile, vindecă total această boală cu zeci și zeci de nesjunsuri și implicații care transformă gura adulților și a copiilor în adevărate răni. Din ce se prepară medicamentul numit „Aftolizol" ? Dintr-un extract din mai multe specii de trandafir în amestec cu miere naturală și purificată.

Să amintim încă două viitoare medicamente datorate plantei numită ferigă. Este vorba despre Filicina pură pentru uz uman, compusă din totalitatea principiilor active, derivații butiro-floro-glucinici extrași și izolați din extractum filicis, fără substanțele de balast, rezine sau materii colorate, care duc la instabilitatea produsului. Este un medicament antihelmintic și combate cu multă eficiență tenia, dovedindu-se, totodată, și un excelent remediu împotriva viermilor intestinali. Tot filicină, dar pentru uz veterinar, utilizat în parazitozele din zootehnie, mai ales în fermele avicole. Autorii acestor medicamente — prof. Radu Avram, conf. P. Petcu și prof. T. Goina, cărora, pentru filicina veterinară li s-au adăugat prof. Al. Niculescu și asistentul Constantin Milia, de la Facultatea de medicină veterinară din București.

Planta numită drăcilă, sau lemn galben, sau, mai științific, Berberis vulgaris ne oferă un produs care, ca și cele consemnate pînă acum, urmează a fi testat în diferite clinici din țară. Numele viitorului medicament — Biloton forte. Aria de acțiune — afecțiunile hepato-biliare însoțite de infecții, dischineziile biliare, colecistitele. În colecistectomii, dovedindu-se în același timp un puternic hepatoprotector și, totodată, un valoros hipocolesteromiant, adică, mai clar spus, un nou stimulent în reducerea colesterolului. Autorii acestui medicament cu o arie atît de largă — prof. T. Goina, conf. P. Petcu și dr. Michaela Pitea, șef de lucrări.

Ce se întîmplă cu Claviceps purpurea ?

Iată o întrebare care sîntem convinși cititorul nostru nu și-a pus-o Nu și-o va pune nici dacă va afla că nu e vorba de nimic altceva decît despre planta medicinală numită popular cornul secarei. Chiar și după această informație nu credem că se va frămînta în legătură cu soarta acestei plante. Un amănunt, poate lipsit de importanță, ar fi acela că un om i-a dedicat acestei plante exact 20 de ani din viața sa. Omul respectiv se numește Ovidiu Bojor și este doctor farmacist, expert O.N.U.D.I. în probleme de fitoterapie, o mai veche cunoștință a revistei noastre. Oare un om i se consacră unei plante doar așa, fără nici o noimă, fie ea chiar și plantă medicinală ? Bineînțeles că nu. Claviceps purpurea este la ora actuală o plantă medicinală mai aparte. Să transcriem, pe scurt, faptul că din această plantă se obțin astăzi peste 20 de medicamente cu o largă arie terapeutică. La noi în țară, pe baza unor tehnologii originale, românești, se fabrică doar 2 medicamente din această gamă, restul se importă. Puteau fi realizate celelalte medicamente la noi în țară ? Da, cercetarea, în acest sens, este încheiată, există capacitate tehnică, adică instalații și utilaje disponibile la întreprinderea de antibiotice din Iași, dar lipsește, deocamdată, tehnologia, tehnologie care se cere a fi pusă la punct de către cercetătorii Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București. Să amintim, în legătură cu acest aspect, și amănuntul deloc lipsit de importanță că anul trecut l-au fost solicitate Trustului Plafar exact 190 de tone de Claviceps purpurea, dar au fost preluate doar 20 de tone necesare fabricării celor două medicamente amintite, adică pentru Bergofen și Cofedol, extrase din ergometrină și ergotamină. Chiar și numai din cele expuse pînă aici, cititorul ar putea înțelege că ne aflăm în fața unei plante medicinale de excepție, dar și în fața unei situații care-și reclamă de urgență rezolvarea, mai ales că cercetătorii Institutului pentru controlul medicamentului și cercetării chimico-farmaceutice dispun la ora actuală de tulpini selecționate pentru alcaloizii din complexul ergotoxinic (mai exact spus alcaloizi de tipul ergocroninic, ergocristinic și ergocriptinic) care în urma dehidrogenării stau la baza fabricării unei largi game de medicamente din care amintim Rederginul, Rederganul și Dihidrotoxina. Chiar în timpul documentării noastre am aflat că la O.S.I.M. a fost de curînd depus un dosar care face obiectul unei invenții în legătură cu Claviceps purpurea. Este vorba de o metodă românească de separare a alcaloizilor prin cromatografie în strat subțire, cercetare care a durat exact un an și jumătate.

Dincolo de întrebarea din titlul acestui reportaj, după cum dincolo și de cîteva din aspectele legate de această întrebare, se desprinde suficient de clar concluzia că deși dispunem de specialiști recunoscuți pe plan mondial, deși dispunem de materie primă suficientă, deși am putea fabrica la noi în țară gama extrem de solicitată a medicamentelor furnizate de alcaloizii celebrei Calviceps purpurea, importăm în continuare acele medicamente. Unde și de ce se scurtcircuitează relația cercetare-producție ? Aceasta este, cu adevărat, întrebarea. Se scurtcircuitează tocmai datorită lipsei de legătură directă între cercetători, tehnologi și întreprinderile de medicamente. Există, cu alte cuvinte, o dispersare a specialiștilor noștri într-ale fitoterapiei. Singura soluție ar fi cea a înființării unui Institut național pentru plante medicinale, idee care a mai fost prezentată în paginile revistei noastre, idee la care, iată, îi invităm pe specialiști să-și exprime părerea.

VICTOR NIȚĂ ■

La TIB '78, o marcă de prestigiu: gîndirea originală

„Mă fascinau hărțile, cu ape, cu șesuri, cu munți, îmi închipuiam țara, culorile ei pure ; pe drumurile șerpuitoare vedeam trenuri, nu știam ce duc cu ele dar le vedeam, iar orașele constelații cu oameni, cu oameni care coceau pîinea care o puneam pe masa dimineața și seriau cărțile pe care le citeam seară. Copilăria pune în toate aceste imagini candoare și emoție. Ochiul maturului vede însă altfel, firesc abstractizează, iar în ce mă privește fiindcă am fost deprins să concep totdeauna exacte, să definesc proporțiile să stabilesc reguli. Și totuși uitîndu-mă la această hartă economică vie, la această vitrină mai bine zis, nu pot să nu visez din nou, să-mi umplu inima de aceeași bucurie care nu trebuie explicată. Avem o țară puternică și frumoasă iar oamenii ei dau la iveală, prin ceea ce fac, profesionalitate și ambiție". Sînt gîndurile unui tînăr inginer, Eugen Zainea, secretarul comitetului de partid de la F.E.P.E.R., o întreprindere pentru echipamente periferice, pe care l-am întîlnit la T.I.B.'78 printre exponatele industriei constructoare de mașini, el însuși împreună cu colegi de-ai săi fiind printre autorii exponatelor. L-am întrebat ce apreciază mai mult din gama mașinilor-unelte, fiindcă l-am întîlnit în preajma lor, și mi-a arătat strungurile cu comandă numerică sau secvențială „fiindcă ele se aliniază la nivelul cel mai de sus atins de exponatele similare prezentate la tîrg. Firește se pot da exemple asemănătoare și în alte subramuri industriale".

● Strungul care „a învățat" să se comande singur

Pentru arta strungarului este elocvent modul în care el poate realiza în metal un profil, adică să minuiască manetele de avans al cuțitului încît acesta să muște din piesa brută pe o linie curbă, perfectă. Greu, uneori chiar imposibil cînd piesa cerută avea un profil mai complicat. S-au născut astfel șabloanele cu ajutorul cărora este dirijată mișcarea de avans a cuțitului. O metodă productivă atunci cînd este vorba de produs piese în serii mari ; cînd acestea, piesele, se schimbă des, deci trebuie realizate și schimbate tot attea șabloane, metoda a pierdut din eficiență. „Strungurile acestea cu comandă numerică de conturare — spune inginerul electromecanic, Adrian Tomescu, de la Întreprinderea de strunguri din Arad — datorită instalației electronice cu care sînt dotate, instalația este și ea românească, produsă la I.P.A.-București, pot cu ajutorul unei benzi perforate să execute automat orice fel de profil cu interpolare liniară și circulară, chiar și o sferă dacă vreți. Benzile realizate de către tehnolog, folosind, evident, o mașină de calcul, sînt la îndemîna strungarului care trebuie doar să le schimbe atunci cînd este cazul — operație care se aseamănă cu schimbarea rolelor unui magnetofon — și să apese cîteva butoane. Totul este modern și mai ales eficient. Strungul aflat aici lîngă noi, SP 630 NCC, a fost proiectat de specialiștii Institutului de cercetări și proiectări pentru mașini-unelte și agregate și realizat de colectivul nostru. Este primul de acest gen și chiar dacă noi sîntem vechi specialiști în strunguri, printre cei mai vechi din țară, acest produs ne-a impus o optică deosebită la execuție. Vreau să spun că ne-a cerut chiar cunoștințe noi, tehnologii noi. Colegii mei, ca inginerul Ioan Ogreanu, care a coordonat lucrările, maistrul Ioan Mărcuț, porecliț cu simpatie omul care întreabă de ce nu s-a făcut, lăcătușul — este limpede ce fac lăcătușii : montează — ca Soltesz Iosif, Teodor Balnș, Francisc Bratulov, sau electricieni ca Ioan Conta, Gheorghe Faur, Ioan Toduță, Iosif Rivis care s-au ocupat de partea destul de complexă a automatizării, oameni ca ei zic, nu au precupețit nimic din timpul lor și-au pus pe umeri tot felul de griji pentru a putea da viață acestei minunate mașini, pentru prezența ei aici".

Calculatorul pe post de dispecer

SICAP — U 78 nu este altceva decît o instalație de urmărire, control, prelucrare automată a parametrilor utilajelor. Are un microcalculator, FELIX MC 8, românesc, un display, DAF 1001, românesc, înregistrator grafic cu 12 canale, românesc, traductori pentru producție, eventuale alcatorii, supraveghere, românești, blocuri de cuplare și de semnalizare, românești și o memorie externă pe casete magnetice care este de import dar care va fi asimilată curînd în țară. Doar ceva peste 3 la sută reprezintă deci importul la această valoroasă instalație electronică, fapt de mare eficiență economică dacă ne gîndim că prezența ei stopează importul instalațiilor similare al căror cost variază în sume ce se ridică la milioane de lei. Că este brevetată și chiar medaliată în țară și în străinătate — a obținut și lauri la Festivalul național „Cîntarea României" — ne îndeamnă să cugetăm despre drumul inteligenței tehnice românești, despre posibilitățile ei de multiaplicare eficientă. Despre „ce știe să facă" această instalație l-am întrebat chiar pe unul dintre principalii ei proiectanți, pe inginerul Cornelius Barbu, specializat în automatică, din cadrul Institutului de proiectări tehnologice pentru industria ușoară. Omul tînăr din fața mea mi-a zîmbit ușor : „Să încercăm împreună o imagine care să fie la îndemîna oricărei categorii de cititori. Să ne închipuim o hală în care lucrează cîteva sute de războaie de țesut. Cînd unul dintre ele rămîne fără material, în cel mai bun caz lucrătoarea merge la magazie și solicită ce-i trebuie. Trece însă un timp îndelungat, mașina staționează, timpi morți. SICAP-ul are instalate lîngă fiecare mașină trei traductoare. Cînd s-a ivit cazul de mai sus, mai bine zis cînd lucrătoarea constată că se va termina materia primă, acționează conform codului ei recunoscut în memoria calculatorului și anunță cu o apăsare de buton „lipsă materie primă". Instalația X „știe" unde se întîmplă aceasta și de ce anume materie primă este vorba. În consecință anunță, pe o imprimantă, să zicem, magazia unde și ce trebuie făcut. Ținînd seama de viteza de lucru a calculatorului toate acestea se petrec practic aproape instantaneu. Magazionerul trebuie în cîteva minute să aprovizioneze mașina și să anunțe folosind codul propriu că operația a fost îndeplinită. În acest caz totul este în ordine, n-au apărut timpi morți. Dacă magazionerul însă n-a anunțat reaprovizionarea, instalația îi „notează" o penalizare. La fel se întîmplă cu lucrătoarea cînd a lăsat singură mașina în gol". „Nu înseamnă oare, acum că lucrătoarea va privi cu o anumită suspiciune instalația aceasta ?" „Nicidecum ! Instalația o va ajuta să n aibă goluri de producție, îi va semnaliza atunci cînd este sub normă îndemnînd-o implicit la o concentrare a efortului îi va norma toată producția eliminînd astfel subiectivismul vreunui maistru sau pontator, va instiința automat echipa de intervenție mecanică atunci cînd va fi cazul și așa mai departe. Altfel spus o va ajuta să primească o retribuție calculată exact după forța și priceperea ei profesională, scutind-o în același timp de o serie întreagă de activități complementare".

SICAP-ul nu este folosită doar în industria ușoară (cea aflată la T.I.B. reprezenta obiectul de investiție al unei viitoare fabrici de covoare) ea are un caracter universal ; poate fi instalată în uzinajul metalurgic pentru strunguri și freze, în sectoarele de montaj în industria chimică, în culegerea de date în medii toxice, în industria minieră, în petrol și ca să nu lungim lista chiar și în dirijarea macaralelor portuare. Așa au conceput-o pro-

iectanții ei, de la Institutul amintit, subproiectanții, studenți de la catedra de calculatoare electronice sub conducerea profesorului doctor inginer Adrian Petrescu de la Politehnica bucureșteană — un student, Dan Năpar, și-a realizat deja proiectul de diplomă prin lucrarea de interfață la microcalculatorul instalației ... au realizat-o specialiști de la F.E.P.E.R. inginerul Zainea de care am amintit și mai ales colegii săi inginerii Gheorghe Petrescu și Dan Gorodcov, maistrul George Rob, lăcătușul Ion Denițoiu care s-au alăturat proiectanților ce și-au mutat planșetele din institut direct în hala de asamblare a întreprinderii, realizînd împreună un salt peste etapele, de ce să nu le spunem pe nume, mai birocratice, ce încă există între cercetare și producție. De la planșetă la bancul de montaj doar cîțiva metri, de la primele tatonări de execuție pînă la produsul expus la tîrg, cîteva luni. Un record care glăsuiește despre capacitatea creatoare și potențialul industrial.

Uriașul pe patru roți

De la înălțimea de aproape patru metrii, adică din cabina colosului mobil, autobasculanta de 50 de tone, privim împreună panorama tîrgului. Unul dintre părinții colosului, inginerul Alexandru Maziliu, șef de atelier cercetări și proiectări autovehicule grele, din cadrul I.C.P.A.T., omul care așa după cum sugerează funcția a semnat actul de naștere al multor autobasculante mai grele, sau chiar foarte grele (la Brașov au fost create astfel de vehicule în premieră europeană), acest om, deci, vorbește molcom, fără patimă deși tot ceea ce spune reprezintă un domeniu pasionant. În țara noastră, bogată în minereuri și cărbune, în substanțe brute necesare diverselor industrii, există mine de suprafață, adică locuri unde muntele conține zăcămîntul și prin retezarea vîrfului său se ajunge la strat. Eliminarea sterilului cere un transport pe distanțe scurte. Adică din vîrf se ia pămîntul și se pune cît mai aproape, un kilometru, doi, atît cît să nu stînjenească viitoarea cavitate ce va forma exploatarea. Pe distanțe așa scurte, cu drumuri șerpuitoare de munte, autobasculantele mici, cele normale întîlnite în toate șantierele, s-ar înșira cu mărgelele pe ață, stingherindu-se între ele. Cînd se va trece la exploatarea zăcămîntului ele nu vor mai coborî pline, ci goale, dar dificultatea va rămîne. Soluția utilizării autovehiculelor mari în a căror benă să încapă zeci de tone se impunea deci de multă vreme; în parte problema a fost rezolvată prin import, în parte fiindcă acești coloși nu se găsesc chiar oriunde și în plus au un preț destul de mare. Atent ca întotdeauna la nevoile dezvoltării economice, însuși secretarul general al partidului a cerut fabricarea cu mijloace proprii a autovehiculelor grele. S-au făcut cîțiva pași, unii mai timizi, alții mai fermi, și iată acum în premieră la T.I.B. autobasculanta DAC 90—61, ceea ce înseamnă că are 40 de tone greutate proprie și transportă 50 și este acționată de un motor cu 610 cai putere. Cît de mare arată ? Deși nu aceasta este prea important, putem spune că pneurile sale au fiecare diametrul de 2,40 metri și cîntăresc — tot fiecare — două tone. Important este că ea reduce prețul de transport de 3,9 lei pe tonă-kilometru la numai 2,7 lei. Iar pentru uzina constructoare realizează la aceasi valoare vîndută un consum de 3 ori mai mic de metal în raport cu consumul necesar producerii basculantelor clasice, în cazul acesta, mici. Pentru șantierul care exploatează aceste mașini grele avantajele amintite și în plus unul de ordin social ; una este să amenajezi confort pentru cazarea a o sută de șoferi și alta este să o faci doar pentru șaptezeci.

S-au realizat toate aceste deziderate ? „Firește, ne spune interlocutorul. Inginerul Alexandru Flueras alături de care am fost responsabil de proiect, inginerul Dorin Ionescu, inginerul Mihai Zamfirescu, Adrian Novac și Mihai Pădure și ei tot ingineri, au adus fiecare, conform specialităților pe care le au, tot ce poate fi mai nou și competitiv în materie. La Întreprinderea de autocamioane — Brașov, unde a fost construită autobasculanta, ne-au ajutat oameni cu mare experiență, șeful secției prototipuri, Ion Tudor, inginer, maiștri de la montaj Traian Cursaru și Traian Mediaanu".

● Invenții în slujba sănătății

„Ani de zile în fața microscopului m-am întrebat dacă există posibilitatea de a opri un stimul nervos, mă preocupa teama pacientului atunci cînd el era în cabinet, gata pregătit pentru o intervenție, mă preocupau suferințele unui bolnav cu nevralgii de trigemen esențiale, în aceste nevralgii se apăra organismul doar prin secționarea pe cruci a unor structuri nervoase, mă preocupau paraliziile faciale, distrofiile dobîndite sau congenitale — pe care medic nu-l interesează în specialitatea sa cauzalitatea cauzală a maladiei? Am căutat și am găsit o metodă pur fizioterapică, concretizată într-un procedeu și aparat, o invenție ce are brevetul 61946; de fapt a fost vorba chiar de teza mea de doctorat. Realizarea unor performanțe superioare în tratament și profilaxie a solicitat utilizarea concomitentă a unui medicament, un biostimulator opoterapic. Am descoperit medicamentul, se numește Efdinogen, are și el un brevet. Ambele aplicate de mai multă vreme sînt acum destul de bine cunoscute. De ce mă aflu acum la tîrgul internațional București? La unul din standurile sale este expusă și invenția mea, aparatul, de fapt sînt mai multe, o să le vedeți, sînt produse într-o mare întreprindere, cel realizat inițial de mine și un talentat electronist din Cîmpina, Ion Misiricof avea, să-i zicem, un caracter destul de artizanal. Sînt mai multe aparate cu mai multe întrebuințări, invenția a fost extinsă cum, o să vă spună chiar cei care le-au realizat, în ce mă privește mă bucur că văd rodul creației mele puse în slujba omului".

Cuvintele doctorului Dinu Florea se aud aproape în șoaptă, sîntem într-un birou ai reprezentanței „ROMCONSULT"-ului, se lucrează chiar lîngă noi, să nu deranjăm, poate că interlocutorul este și puțin obosit, a avut deja multe convorbiri cu romîni, cu străini care se interesează de aparate, medicament și metodă. Îl mulțumesc pentru cele declarate și nu-l mai solicit fiindcă chiar acum, aici, în incinta expoziției, lîngă standul cu aparate medicale îl așteaptă cîțiva oameni pe ale căror fețe citești suferința — au văzut aparatele și s-au oprit să-l cunoască pe inventator. Nu-l un cadru adecvat pentru consultații dar sînt convins că doctorul va sta de vorbă cu ei, îi va îndruma cînd și unde să vină.

Primul aparat din cadrul standului, o cutie nu prea mare, înzestrată cu butoane și instrumente, cu numele de STOMA DIMI are un domeniu foarte larg de utilizare: diagnosticare ultrarapidă, electrodetecție, vitadetecție, topodiagnostic, anestezie-analgezie cu sau fără substanțe, profilaxie pentru carii, tratamente rapide în gangrene, paradontite, nevralgii de trigemen esențiale, paralizii, atrofii și distrofii, afecțiuni inflamatorii, granuloame și încă multe altele. Alături, aparatele din aceeași familie DIMI cu denumirile NEURO și ANTALGIC (denumirile sugerează și domeniile de întrebuințare) primul pentru tratamentul durerilor nevralgice de tot felul, al paraliziilor, al insomniilor și al stărilor depresive, iar celălalt pentru profilaxia și tratamentul durerilor provocate de diverse cauze. Mai există de asemenea și un dozator pentru transfuzii. Inginerul electronist Călin Dumitrescu de la F.E.P.E.R. (o întreprindere de echipamente periferice) îmi explică acest caz fericit cînd omul de cercetare științifică a găsit în tehnolog un sprijin perfect, drumul de la invenție la aplicarea ei într-o sferă largă scurtîndu-se în mod evident. „Ne-au capacitat pe toți ideile doctorului Dinu și dorința sa de a alina suferința. Am demarat imediat proiectarea, de partea mecanică s-a ocupat inginerul Cristian Crăciunoiu, și aparatul doctorului a fost realizat după un concept tehnologic original urmărindu-se o bună reproductibilitate și îmbunătățirea parametrilor funcționali. Componentele electronice moderne folosite au permis atingerea acestor deziderate. Succesele obținute în urma testării aparatului ne-au stimulat și împreună cu eminentul nostru prieten, doctorul Dinu, am creat două noi aparate care au lărgit gama aplicării metodei de diagnostic și tratament inventate. Am realizat și un dozator pe care intenționăm să-l prezentăm Ministerului Sănătății. În ceea ce privește răspîndirea și folosirea aparatelor de tip DIMI se pare că se vor bucura de o soartă bună".

„Se pare" este cam puțin spus. Iată ce declară inginerul Virgil Duraban, șeful biroului de licențe și know-down de la „ROMCONSULT" : „Firește, aparatele vor fi produse în serii mari pentru a acoperi nevoile din clinicile și spitalele noastre... Medicii vor fi instruiți în centre speciale să folosească metoda doctorului Dinu. Vom da însă acest aparat și medicilor sau firmelor din străinătate. Deja în cadrul TIB-ului am primit solicitări în acest sens. Odată cu aparatul vom vinde însă și metoda; inteligența românească va fi bine cotată, adică așa cum se și cuvine".

*

Sînt doar cîteva obiecte dintre zecile de mii din marea vitrină a țării. Expuse pentru puțin timp ca obiecte ale muncii, la ora apariției acestor rînduri și-au preluat rolul pe care omul din România i l-a încredințat spre binele omului. Tînăra și puternica noastră industrie constructoare de mașini evoluînd în spiritul înțeleptei politici a partidului nostru, cheamă după sine, spre evoluție, celelalte ramuri din economie, ceea ce înseamnă, desigur, pași hotărîți pe drumul bunei stări generale.

VICTOR CONSTANTINESCU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Vechile „țări", sub noua stemă a țării

Un oraș-cunună,
într-o țară-cunună,
o cetate a muncii, o uzină a
inteligenței românești:

BRAȘOV

La miazăzi sînt Bucegii, proiectîndu-și reflexul aerian al pădurilor, ca o noapte prematură, peste Țara Chioaidelor. La răsărit este Țara Vrancea, la apus este Țara Oltului. La miazănoapte, cît vezi cu ochii, este Țara Ardealului, despletită, la rîndu-i, în alte „țări". Între ele, de fapt între vechile noastre „țări" — acele „Românii locale", cum le numea Nicolae Iorga, acele cuiburi arhaice ale străvechimii și dăinuirii noastre, acele nuclee ale coagulării noastre ce-au dat, în timp, coloana vertebrală a neamului — Țara Bârsei posedă certificatele de vechime cele mai tefere. E atestată în documente ca „țară" sau „terra" („Terra Bordza"), deci ca ținut cu forme timpurii de organizare politică a românilor, încă din 1211. Și e tulburător să constiți că cea mai bătrînă din „țările" ce alcătuiesc țara cea mare se află în chiar inima ei, a marii țări.

Poposim, de fiecare dată, aici, în cetatea Brașovului — capitala și inima „țării-inimă" a românilor — cu emoția redescoperirii unui început, unei virtuale așezări de șcaun, a unui nucleu de viață ce înseamnă o permanență a istoriei, a muncii și a creației, un punct incandescent de referință pentru o țară întreagă, pentru un popor întreg. Căutînd locul în care să-ți înfigi compasul, pentru a da un fermo și rotund ocol zărilor țării, descoperi această „țară" a Bârsei și, în inima ei, Brașovul, această poartă istorică a celor trei provincii ale românilor. E o țară-cunună și un oraș-temelie, o virtuală așezare de șcaun, o cetate-cheie a României și a românilor, o ediție princeps de istorie și de spirit, o carte fundamentală a devenirii noastre.

Brașovul, astăzi, este unul din cele mai mari, mai puternice, mai bogate și mai frumoase orașe ale românilor, iar Țara Bârsei unul din cele mai înflorite pămînturi ale acestei țări. Un oraș-istorie și o țară-istorie, implinite în evul contemporan cu o strălucire descebită, așezînd în mareea lor carte, lîngă inceputurile de rînd marcate prin vechi monumente, lîngă acele majuscule arhitectonice ce se află pe-aici cu sutele și care te tulbură prin noblețea lor, mai monumentale ale industriei, ale culturii, ale civilizației, covîrșitoare în peisaj, revelînd, la această poartă istorică a românilor, cu o pregnanță și o prestanță unice, dimensiunile sub care respiră, trăiește, devine timpul nostru socialist. După București, cea de-a doua cetate de șcaun a industriei românești e Brașovul, orașul care, din veac, ne dăruiește **brașovenilile**, de la podoabe de aur și de argint la tractoare, autocamioane, rulmenți, motoare și echipamente electrice, mașinile-unelte, mașini agricole, complexe liniî tehnologice de prelucrarea metalelor. Un fastuos evantai de produse, ducînd falima **brașovenilor** moderne nu numai în cele trei provincii ale românilor, dar și peste mări și țări. Privind stema de breaslă a aurarilor brașoveni (peste care astăzi se suprapune emblema celor mai noi, mai moderne profesii ale secolului), o poți socoti, fără greș, prin simbolul ei, mai nou-cocoșată, poate, decît toate celelalte steme ale orașelor noastre Stema aceasta e tăiată în formă de frunză, poate de inimă, o frunză, zicea cineva, din codrii Carpaților, sau mai curînd o inimă de meșter faur, și una și alta elemente notărîtoare în procesele vieții. În această inimă sau frunză de metal, pe una din fețe, e săpat în relief profilul unui om minuind un ciocan, un meșter ce forează pe nicovală aurul. Acest **homo faber** — emblemă a Brașovului — ciocănește metalul de multe secole, el ne-a dăruit, mereu și mereu, metalul de arme, metalul de podoabă, metalul uneltei, adesea metalul spiritului, se poate deci spune că ciocanul din stema de breaslă a brașovenilor n-a încetat, prin veac, nici o clipă să bată, el secondează istoria noastră cu un fertil tic-tac, ascuns în inima de piatră a Carpaților, de unde reverberează peste întreaga țară. Iar omul aplecat pe nicovală, din această stemă, lucrează, astăzi, cu sporită pasiune, cu spor rit spor, cu noi iscusințe, cu noi instrumente, lucrează ascultînd comandamentele veacului, ale epocii, ale constiinței sale de faur de țară nouă, lucrează ascultînd și doina, lîngă ctitoria românească din Schei, ascultîndu-i, în același timp, pe Bach, la Biserica Neagră, logodind cele două unde sonore, ridicîndu-le la altitudinea perfecțiunii, făcîndu-le să pluteacă peste toate pămînturile românești.

Brașovul este orașul- reședință al unui ținut românesc care, în ultimii 33 de ani, și-a sporit producția industrială de 80 de ori. (Cîte din cetățile de meșteri-faur ai lumii se pot mîndri cu o asemenea performanță ?) Produsele industriei brașovene (și nu cîteva, ci peste 200 !) se exportă astăzi, în aproape 100 de țări, de pe toate cele cinci continente. Numai tractoarele, realizate în 28 de tipuri agricole și industriale, în 300 de variante constructive, împovărate de panglicile medaliilor și distincțiilor cucerite la tîrguri și expoziții din toată lumea, au străbătut, în ultimele trei decenii, peste 80 dintre țările acestei lumi. Aproape un sfert (23 la sută) din produsele industriei brașovene îl reprezintă, la ora de față, cele noi și modernizate (numai în primul trimestru al anului s-au introdus în fabricație 289 de noi produse!), familii și tipuri de tractoare, de camioane, de motoare, de mașini-unelte, de coloranți, de mobilă etc. Inmagazinînd o știință bălală, o muncă mereu mai complexă, inmagazinînd tehnici noi și tehnologii de virf. Produse competitive pe piața lumii, asimilate de meșterii locului într-un ritm care, spun calculele specialiștilor, face posibilă, în numai trei-patru ani, reinnoirea și modernizarea întregii fabricații a întregului brașovene.

Brașovul e un oraș-emblemă a calității și dinamismului creșterii economice, împetuos afirmate în anii socialismului, cu deosebire în cei din urmă, întregul ținut, dealtfel, atestă, s-ar putea spune, o densitate a noului pe metru pătrat de o unică anvergură, de o impresionantă forță. Întreprinderile ce construiesc mașini, faima Brașovului, au spart carapacea secularului burg, dezvoltîndu-se, viguros și puternic, dincolo de fruntarilile lui, ridicîndu-și moderne sedii la Săcele, la Rîșnov, la Codlea, la Făgăraș, la Zărnești. Constructorii de mașini al științei sînt astăzi aproape 100 000. Alte zeci de mii sînt chimiști, sînt specialiști ai altor moderne industrii, răspîndiți, de asemenea, în tot ținutul. Țara Bârsei și întregul ținut al Brașovului, îmbrățișate din toate zările de o centură de fabrici, flancate de esplanade de blocuri (peste 32 000 de apartamente se construiesc doar în acest cincinal!), reprezintă, la ora de față, în România, județul cu cel mai înalt indice citadin, cu cea mai numeroasă populație urbană, cu cea mai muncitorească populație, alcătuită din români, maghiari, germani, și aflată, mai departe, în continuă și explozivă creștere. Agricultura bîrsană, la rîndu-i, devine, toi mai pregnant, o variantă a muncii industriale, ea stă sub semnul tehnicii, al tehnologiilor noi, al programelor intensivelor dezvoltări, pe ogoarele ei lucrează peste 2 500 de tractoare, peste 400 de combine autopropulsate, suprafețele ei irigate au ajuns anul trecut la peste 9 000 hectare (în 1965 : sub 3 000), producția ei medie de cereale boabe a fost, în anii '76-'77, cu 38,6 mii de tone mai mare decît în intreg cincinalul 1971—1975, cea de cartofi cu 68,5 mii de tone, cea de sfeclă de zahăr cu 23,1 mii de tone, complexele industriale zootehnice sînt printre cele mai mari și mai productive ale țării.

Culegi, din toate, un sentiment: cel de certitudine, de plinătate, de mîndrie, de civilizație constituită, complexă, atent ființată, atent ritmată, un sentiment de elevație în fața operei faurului, a demersului său creator, celebru din veac, ridicat azi la o inedită dimensiune. Culegi, din tabloul de azi al Brașovului, din munca lui și din viața lui, din patima nobilă a ideii transpuse în nobile fapte ale creației, sentimentul că aici, la Brașov, în Țara Bârsei, la această poartă istorică a celor trei provincii ale românilor, te afli, cu adevărat, într-un oraș de temelie, într-un oraș-cunună, într-un oraș-cheie pentru noi, într-un oraș-inimă al românilor, această inimă-frunză în care se inscrie inima țării.

Orașul, cu monumentalele lui edificii noi sau vechi, cu străzile regulate pe care joacul luminilor și al umbrelor lui octombrie se organizează nu liber, ci cu metodă, ca pe un vast cadran solar, aceiași de secole și pînă azi, trăiește, în aceste zile, ca toate orașele românești, o sporită frenezie a muncii, grăbită de apropierea sfîrșitului anului, a momentului de sinteză și de bilanț, care închee, ca pretutindeni, un ciclu bogat al creației, deschizînd un altul. Se încheie, în viața Brașovului, încă un an constructiv, unul din cei mai rodnici, atestat astfel și prin cifrele-dezvoltări (dezvoltării județului, în acest an, i-au fost alocate fonduri ce depășesc 5,9 miliarde lei!), și prin fapta cotidiană a mucii (28 de unități din industrie, construcții, proiectări, comerț raportau, încă de la 23 August, îndeplinirea integrală a angajamentului anual în întrecere, alte 38 de întreprinderi raportau depășirea sarcinilor de plan la producția netă). Dar orașul se îndreaptă spre decembrie, spre sfîrșitul de an, spre anotimpul sintezelor, aducînd la zi, împunînd admirației noastre, edată cu lui burg, dezvoltîndu-se, viguros și puternic, dincolo de fruntarilile lui, ridicîndu-și moderne sedii la Săcele, la Rîșnov, la Codlea, la Făgăraș, la Zărnești. Constructorii de mașini al științei sînt astăzi aproape 100 000. Alte zeci de mii sînt chimiști, sînt specialiști ai altor moderne industrii, răspîndiți, de asemenea, în tot ținutul. Țara Bârsei și întregul ținut al Brașovului, îmbrățișate din toate zările de o centură de fabrici, flancate de esplanade de blocuri (peste 32 000 de apartamente se construiesc doar în acest cincinal!), reprezintă, la ora de față, în România, județul cu cel mai înalt indice citadin, cu cea mai numeroasă populație urbană, cu cea mai muncitorească populație, alcătuită din români, maghiari, germani, și aflată, mai departe, în continuă și explozivă creștere. Agricultura bîrsană, la rîndu-i, devine, toi mai pregnant, o variantă a muncii industriale, ea stă sub semnul tehnicii, al tehnologiilor noi, al programelor intensivelor dezvoltări, pe ogoarele ei lucrează peste 2 500 de tractoare, peste 400 de combine autopropulsate, suprafețele ei irigate au ajuns anul trecut la peste 9 000 hectare (în 1965 : sub 3 000), producția ei medie de cereale boabe a fost, în anii '76-'77, cu 38,6 mii de tone mai mare decît în intreg cincinalul 1971—1975, cea de cartofi cu 68,5 mii de tone, cea de sfeclă de zahăr cu 23,1 mii de tone, complexele industriale zootehnice sînt printre cele mai mari și mai productive ale țării.

Culegi, din toate, un sentiment: cel de certitudine, de plinătate, de mîndrie, de civilizație constituită, complexă, atent ființată, atent ritmată, un sentiment de elevație în fața operei faurului, a demersului său creator, celebru din veac, ridicat azi la o inedită dimensiune. Culegi, din tabloul de azi al Brașovului, din munca lui și din viața lui, din patima nobilă a ideii transpuse în nobile fapte ale creației, sentimentul că aici, la Brașov, în Țara Bârsei, la această poartă istorică a celor trei provincii ale românilor, te afli, cu adevărat, într-un oraș de temelie, într-un oraș-cunună, într-un oraș-cheie pentru noi, într-un oraș-inimă al românilor, această inimă-frunză în care se inscrie inima țării.

Orașul, cu monumentalele lui edificii noi sau vechi, cu străzile regulate pe care joacul luminilor și al umbrelor lui octombrie se organizează nu liber, ci cu metodă, ca pe un vast cadran solar, aceiași de secole și pînă azi, trăiește, în aceste zile, ca toate orașele românești, o sporită frenezie a muncii, grăbită de apropierea sfîrșitului anului, a momentului de sinteză și de bilanț, care încheie

Și noi am fost în clasa I

Ce să le facem ? Sînt copiii noștri. După ce s-au născut suferind (la naștere un copil suferă mai mult decît mama), după ce au apucat să zică cuvintele vechi și esențiale ale lumii, după ce ne-au făcut fericiți și am descoperit și noi că „da, are personalitate", după ce puternicele discuții în legătură cu cine seamănă au luat sfîrșit pașnic „are ceva din amîndoi", ei bine, după toate acestea, la 6 ani El sau Ea trebuie să meargă la școală.

Este toamnă. O toamnă coborîtă din abecedar — cu frunze deja pe jos, cu un timp uluitor, cu blocuri ce se ridică, cu oameni muncitori care numără destoinic bobocii. Școala e pe colț și deși este doar 7 dimineața, mulți dintre copii au venit sau vin. Este vorba despre Școala generală numărul 17 care ne-a fost recomandată din toate punctele de vedere și mai ales dintr-aceea numit „calitatea corpului didactic". Constanța Bescu este aici directoare de 13 ani. O femeie blîndă, amabilă. Ne spune că în viață ține cel mai mult la adevăr, or adevărul, zicem noi, este că a sunat de intrarea la ore și o rugăm să mergem și să discutăm în pauze.

— Să știți, tovarășe redactor, că profesiunea de elev este cea mai grea, ne spune urcînd delicat scările.

— Este, este, afirmăm și în mînă carnetul de reporter se face parcă mai mic.

— Copii, spune această directoare, avem un oaspete. Voi vreți să aveți un oaspete?

— Da, strigă toți.

Învățătoarea Elena Frincu, se vede de la o poștă în dînsa un om energic, oficiul poștal 2 căci școala este așezată pe strada Alexandru Petőfy, își intră în atribuții.

— Copii, voi ați mai văzut-o pe tovarășa directoare ?

— Nu, strigă toți.

Moment de cumpănă. Ca de obicei însă în această viață situația este salvată. Viitorul premiant al clasei, probabil, afirmă mîndru și curat că da, au văzut-o la serbare. Altul își aduce aminte și el că a văzut-o atunci cînd s-a înscris la școală însoțit de bunici și o și spune tare.

— Nu vorbi neîntrebat, nu este frumos. Li se cere să-și pună batistele pe bănci și fatal unul și-a uitat-o acasă.

— Ce facem, zice învățătoarea Elena Frincu, îl trimitem la grădiniță să-și șteargă nasul ?

Copiii rîd.

— Și acum, copii, să cîntăm, și chiar cîntă : „Luați seama bine / În picioare drepți..".

Învățătoarea cîntă frumos, ca un dascăl adevărat. Cîntecul acesta sună romantic, adică melodia este frumoasă.

— Voiculescu, era să mă-nghiți. Și știi ca cine ai fi pățit ?

— Ca lupul, zic copiii și se referă desigur la lupul acela inventat de Ion Creangă și strecurat în minunata poveste „Capra cu trei iezi". Chiar asistăm la povestirea cu ajutorul clasei a celebrei povești și vedem în manual că în urmă se „concluzionează" just că lupul își schimbă părul dar năravul ba. Poate că acești tineri copii, ce curaj au să fie atît de mici !, ar mai trebui învățați că pînă și lupii își mai schimbă năravurile, dar asta-i situația. O vor învăța în cadrul familiei sau dacă nu atunci cînd vor fi mari, vor fi oameni ai muncii, vor lucra în colectiv și li se va cere, printre altele, o desăvîrșită colegialitate. Firește, ni s-a atras atenția de colegi binevoitori că, stai nene, copiii merg întîi la creșe, la grădinițe și de ce n-ar începe de atunci colegialitatea ? După opinia noastră dacă vrei să ai o primă și puternică imagine despre om, trebuie să-l întrebi unde a făcut școala și armata. Sînt două instituții puternice în formarea omului.

— Ce poveste am mai învățat noi ?

Băiatul din fața noastră împlinește chiar astăzi, 7 octombrie, 7 ani și ridică absolut tot timpul mîna. S-ar putea să ajungă un om mare, plin de principii curate.

Elena Frincu îl ține de umeri pe elevul Dulgheru și acesta spune : „A fost odată o fetiță pe care o chema Ioana. Într-o zi, vine ea de la școală și zice : Mamă, dă-mi să mănînc. Dar mama nu i-a dat și ca a mîncat singură. Apoi pe seară mama i-a spus : E un lucru fermecat. Se numește : „Te rog".

Corect, ce să zici ?

Copiii ascultă acuma pe colega lor Ioana — există deci și o Ioană adevărată — cîntînd cu mult talent. „Cînd se naște un copil în zare / Rîd în soare munții și marea". Adevărat, sigur, dar o poezie parcă are niște legi, dragi autori de manuale ! Ioana cîntă ceva cu măicuța, notăm: „Ce frumoasă e măicuța noastră", și lîngă noi, în banca inventariată sub numărul 7 738, Constanța Bescu, deși directoare, plînge ușurel. În semn de stimă universală o urmăm. În clasă se decide ca Ioana să fie acompaniată la tobă de către Costel.

— Tovarășă directoare, școala arată extraordinar de curată, mai mult, are și internat, învățătoarea Elena Frincu este, după opinia noastră, un cadru didactic foarte bun — deci lucruri bune, notabile. Dar de se oare în tîrg, ca să zicem așa, auzi părinți sau nepărinți că școala a ajuns foarte grea ?

— Tovarășe dragă, aceste lucruri nu sînt valabile la clasa întîi. Aici au timp destul de joacă, nemaivorbind de faptul că se joacă și în timpul orelor. La clasele mari și eu gîndesc și am spus-o de multe ori că elevului i se pretinde prea mult.

— Vrem să vă întrebăm acuma care sînt principiile ce guvernează activitatea unui copil de clasa I ?

— Simplu — facem instrucție și educație.

— Ce învață ei pentru început ? Ce-i învățați adică ?

— Să respecte locul din bancă și timpul său de lucru.

— Chiar așa ?

— În alte țări copilul poate să plece din bancă. Sînt alte principii.

— Iertați-mi naivitatea, dar dumneavoastră cum credeți că este mai bine ?

— Ca persoană particulară vă pot spune că eu, Constanța Bescu, zic că noi sîntem, într-un fel, prea rigizi. Și știți de ce procedăm așa și nu altfel ? Haideți să vă spun : așa îi este mai ușor cadrului didactic.

Pauza a luat sfîrșit.

Copiii au acum matematică. Firește, habar n-au ce înseamnă acest monstru.

— Ce-am învățat noi data trecută ?

— Să scriem liniuțe.

Pînă aici e bine.

— Și mai ce ?

— De corpuri geometrice.

Notăm cumva speriați că data trecută au învățat despre cub, prismă și sferă.

— Ce face sfera ?

— Se rostogolește.

— Dar cubul ?

— Nu se rostogolește (cu puțină bunăvoință se rostogolește și cubul n.n.).

— Și acum : cine se rostogolește ?

— Mingea.

Așa da. Într-un tîrziu după ce aflăm cam totul despre segmentul de dreaptă, sîntem informați că se predă după manualul experimental al profesorului Heresc. La 6 ani copiii fac teoria mulțimilor. Nu e nimic dramatic în asta căci unii și înțeleg dar n-o fi oare prea mult ? Deja copiii au obosit și învățătoarea îi pune să cînte : „Ne jucăm, ne jucăm / Cu degetul mic ne jucăm". Apoi vine rîndul celorlalte degete : „Cînd mijlociul a obosit, inelarul a și sosit", de pildă.

— Acum dacă sînteți cuminți am să vă dau ceva.

S-a făcut liniște deplină. Învățătoarea scoate niște plicuri și cel din fața noastră, cel care a împlinit astăzi 7 ani, zice necăjit : „Înăuntru sînt figuri geometrice". Și sînt. Pauză. Spre cabinetul dînsei, directoarea ne spune : „Știți cu evoluați sînt ? Într-o zi m-am dus la ceailaltă clasă, am acolo o învățătoare excepțională. Doina Bragaru, trebuie să mergem și pe la ea, și întreb : cît fac 2 și cu 2 ? Se uitau uluiți la mine. De ce ? „Și cu" face parte din școala veche. La modă este „plus".

— Spuneați că vă temeți de uniformizare. Ne temem sigur de așa ceva mai toți. Vă propun să găsim împreună niște argumente. Firește, împotriva acesteia.

— Aș îndrăzni să sugerez ca regulamentul nostru școlar să fie mai flexibil, să permită, de pildă, unui copil înzestrat să dea două clase într-un an. Îl chemăm la școală de la 6 ani, deci avem încredere în ei, în aptitudinile sale. Acum 100 de ani se putea, există cazuri celebre și mai puțin celebre. Alecsandri poftim. Acum cînd știm că sînt informați, cultivați etc., etc. nu se poate. Cînd avem copii premiați la olimpiade n-am putea stimula oare și unele excepții?

— Mai aveți și alte argumente ?

— Sînt de luat în considerație și unele paralelisme, care afectează timpul de învățătură al elevului și îngustează și inițiativa școlii. Cercurile, de pildă, se planifică de sector. Faceți cerc de foto, de canto etc., etc. Dar dacă elevii mai au alte înclinații, aptitudini pentru alte domenii ?

Ni se propune să nu mergem la clasă la Doina Bragaru, căci are o stare de oarecare neliniște. Nu mergem, deși lecția pe care o predă „Chipul îndrăgit al mamei" ne atrage.

Mergem la ora de cîntec a unei clase a II-a deoarece chiar vrem să vedem consecințele asupra copiilor ale unui an de școală. Învățătoarea Lucia Chendreanu este fiică de învățători și are o degajare extraordinară plus umor. Ușor de tot copiii își aduc aminte că data trecută au învățat despre „Legenda privighetorii".

— Și ?

— În față merg greierul, grîul. După el mierla căci și ea era îmbrăcată foarte frumos.

— La urmă ?

— Privighetoarea.

— Cum s-au aranjat ei, Cătălino ?

— După confecții.

S.a.m.d. Pe tablă stă scris de la ora cealaltă o aserțiune înspăimîntător de justă: „Olle trăiesc în turme". Lucia Chendreanu citește foarte frumos, oricînd ar putea fi chemată la televiziune la emisiunile pentru copii. Citește lecția „Ciocănitoarea și veverița". Însă în timp ce copiii ascultă oarecum cu gura căscată, unul dintre ei aruncă cu abecedarul pe jos și stă în bancă complet dezinteresat, necuviincios. Lucia Chendreanu se face că nu-l vede și ne mirăm. Directoarea îmi spune că acest copil provine dintr-o familie cu probleme. Are, din acest motiv, tulburări de comportament. Luăm cartea de citire pentru clasa a II-a și citim cîteva explicații. Iată : Alun = copac cu fructe foarte gustoase ; Prevăzătoare = care ia din timp toate măsurile pentru a înlătura ce crede că s-ar putea întîmpla : O N T. = Oficiul național de turism. Fără multe comentarii, credem că ele pot figura oricînd la rubrica „Panseurile lui Gigă". Iată dealtfel și o ghicitoare : „Cine tot caută pe jos / Și n-a pierdut nimic / Geme toată ziua / Și nu e bolnav ?" Vă lăsăm pe dumneavoastră să spuneți cine ! Copiii povestesc lecția cu veverița și ciocănitoarea și o fac curat și frumos. „Marius, zice învățătoarea cu cîteva minute înainte de a suna, tu ai putea să povestești ?" Cel cu tulburări de comportament zice : „Pentru că venea iarna, veverița și-a adunat alune într-o scorbură. Ciocănitoarea le-a găsit, a mîncat un sfert, veverița și-a dat seama și a schimbat locul. De atunci ciocănitoarea caută locul și ciocănește în copaci". Uluitor, ce inteligent și concentrat. Copilul are deci o traumă dar este inteligent, sobru și la cei 7 ani ai săi nemaipomeniți nimic nu l împiedică să-și trăiască copilăria. Să fie excepțional, să se poarte remarcabil !

— Tovarășe directoare, înțelegem că astăzi, 7 octombrie, am văzut o școală foarte bună, copii frumoși, cuminți și inteligenți, învățătoare competente...

— Nu mai puțin, ni se spune, și directoarea Constanța Bescu ridică receptorul. Auzim spunînd „da tovarășul profesor" și punînd mîna pe pîlnie ne spune „e sotul Doinei Bragaru, conferențiar doctor la Politehnică. Înregistrăm faptul cu deferență dar brusc directoarea începe să plîngă și mai apucă să zică „Doinița este învoită pînă miercuri".

La Medinș, mama învățătoarei Doina Bragaru nu mai apucase să-și vadă fiica. Ea, în clipele acelea, preda tocmai lecția „Chipul îndrăgit al mamei".

Lecție tulburătoare la 6 ani și la orice vîrstă.

EUGEN SECELEANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Cum începe viața

E duminică, un soare de gheață, pe dealuri rîde cu dinți de argint bruma lui octombrie, culmile Căpățînii seamănă senine cu liliacul brîndușilor spuzite la poalele stejarilor, răsuflarea se face calcre albe, toamna s-a așezat gospodărește la ea acasă, la țară e viața acum, ascultați-mă pe mine, și cînd puteți reveniți-vă spre vatra care ne ține încă și bine.

Eu, care nu pot trăi fără Slătioara și fără țăranii care au mai rămas, cobor duminică dimineața „pe vale" și intru la primărie și primarul Rosianu cu tricolorul pe piept și cinci-șase țărani în picioare și de lîngă secretar, de sub umărul unui flăcău ca un actor de film american cu țărani (pentru că, observați cum ne omorîm noi la filmele americane cu țărani-văcari, în toată puterea cuvîntului și snobismul ne părăsește brusc și nu mai putem de extaz cînd se leagă calul în grajd și cînd se cară fînul cu furca — la americani, în film !) în sfîrșit, zic, de sub umărul bătrînului acela frumos se aude slobozit cu toată gura și fără nici o sfiiciune un glas ca un clopoțel de aur :

— Dn !

Și cînd mă uit bine, o fată frumoasă, dar frumoasă, oltcanca de sub dealurile Drăgășanilor, cu părul negru și sprîncenele negre și ochii negri și obrazul spumă de lapte și viața ca o flăcără pe buzele ei... și încep să-i descos.

Fericitul e mecanic diesel la Turceni, însă e din Rugetul, din Vîlcea. Ține fata de mînă îmbujorat, cu coada ochiului fură grijuliu trebăluiala harnică a mamei care scotocește într-un coș împletit și pune pe umerii primarului și ai secretarului cîte un prosop înflorat, cum e obiceiul.

Fata e singură după cîte îmi dau seama, nu e nimeni cu ea, scrie apăsat și curajos numele nou, Godinel Lucia, cu cîteva minute în urmă o mai chema Cătană. E țesătoare la Complexul Avîntul din Drăgășani, are 18 ani și... s-a lăsat furată de Godinel Mihai la care se uită încît cred că o să-l înece în apa ochilor. Pe urmă soacra mică pune pe masă un taler cu struguri bruniați. Mirii stau smeriți și se țin de mînă. Primarul se uită la ei bucuros însă eu îi atrag atenția că avem și noi fete.

— De, de, zice el dintr-o dată îngîndurat.

— Și părinților cînd le spui că te-ai măritat ? o întreb eu pe atît de fericita mireasă.

— Mai ți, zice ea, zîmbind strengărește, mai ți cînd mă duc pe-acasă.

— Va să zică azi ei mănîncă liniștiți, constat eu. Și ea rîde și lasă ochii în pămînt umbriți de sprîncenele negre și de genele ca o perie deasă.

— Ce-o să zică ?, întreb eu iar.

— Ce să zică ? Cine a plecat e bun plecat, răspunde ea și se uită la mine ca să mă asigure că ce spune e din toată inima ei.

Și atît. Soarele toamnei pune bețealî pe umerii mireși, strugurii sînt de cristal în talerul smălțuit, pămîntul răsuflă de sănătate, mă uit la miri și-mi dau seama cum începe viața. Trece o vreme și se împacă și părinții fetei „cu situația", viața merge înainte, e mai ales a mirilor. Cum te descurci în fața fericirii lor ? ! Ei au dreptate, cea mai mare dreptate. Au și părinții fetei dreptate, cea mai mare dreptate. Fiindcă puteau fi și ei de față. Meritau și ei bucuria soarelui acestei duminici de octombrie. Însă, vedeți dumneavoastră cum e viața ? ! Din puterea ei și din înțelepciunea ei niciodată n-o să izbutim să ne săturăm învățînd.

DINU SĂRARU ■

MIRCEA ȘTEFANESCU : Nicolae Iorga

Mă numesc **Constantin Moraru** și locuiesc în Iași. Întrucît în întreaga Moldovă nu există încă o statuie care să cinstească amintirea fostului domn, și al Moldovei — așa cum există în București și Cluj-Napoca — apelez cu căldură la sprijinul revistei pentru ca, prin publicarea acestor rînduri, să sprijine o acțiune ce se impune : realizarea, și în municipiul nostru, a unui monument al lui Mihai Viteazul, ca faptă de veșnică recunoștință față de primul domnitor al tuturor românilor.

În satul Gemenea-Brătulești din comuna Voinești, județul Dîmbovița — pe șoseaua principală — se găsește cea mai veche casă în care, spun bătrînii (inv. P. Mateescu), a poposit, arestat fiind, Tudor Vladimirescu, în mai 1821, în drum spre Tîrgoviște, unde a fost ucis. Personal am pictat această casă veche de peste 200 ani și am donat tabloul Muzeului județean Dîmbovița din Tîrgoviște, pentru care am primit confirmarea 606 din 9.09.1977. Odată cu donația făcută am propus ca această casă veche (anexez o fotografie a ei executată în 1975) să nu fie lăsată pradă distrugerii, să se

ia măsuri pentru protejarea ei și, în măsura posibilităților, să se înființeze aici un muzeu al satului, fiind o zonă bogată în costume naționale, unelte de lucru țărănești etc. Cum pînă în prezent nu s-a luat nici o măsură de protejare și de refacere a ei, vă rog să publicați în revistă rîndurile de mai sus pentru a fi auzite de cei în drept. **(Victorian I. Stăncescu**, Cîmpulung Muscel)

Vin la dumneavoastră cu rugămintea de a mă lămuri asupra unei situații care îmi creează mari necazuri. De aproximativ 2 ani de zile sufăr de o invaliditate motorie. Aceasta îmi dă dreptul să-mi achiziționez contra cost un autoturism „Trabant Hycomat". În acest scop la data de 15 august 1977 m-am adresat Ministerului Muncii, de la care am primit, la data de 22.02.1978, cu actul nr. 200 080/1978, următorul răspuns : „La scrisoarea dv. vă facem cunoscut că figurați în evidență pentru achiziționarea unui autoturism „Trabant Hycomat" din cota care se va împărți în cursul anului 1978". La data de 25 august a.c., m-am adresat din nou, de data aceasta U.G.S.R., aceasta îmi răspunde că scrisoarea a fost trimisă Ministerului Muncii, de la care primesc un al doilea răspuns datat 8.09.78 cu actul R/210535/411, pe care vi-l reproduc, de asemenea, textual : „La scrisoarea dv. vă facem cunoscut că figurați în evidență pentru achiziționarea contra cost a unui autoturism „Trabant Hycomat". Veți putea intra în posesia acestuia, în raport cu cota de autoturisme care se va importa și cu respectarea datei de înregistrarea cererii. NU FIGURAȚI în cota anului 1978. Trimiteți adeverință că sînteți încadrat în muncă". Ce să mai cred ?! Dacă am ajuns să mă adresez dumneavoastră, nu am făcut-o pentru a vă mai crea o problemă, ci pur și simplu pentru a se găsi o soluție în rezolvarea cazului meu, pentru tratarea cu seriozitate și competență de către cei în drept a acestei probleme, fiind cunoscut, așa cum am mai arătat, că ea este vitală pentru mine. **(Dumitru Petru**, bloc K 8, ap. 82, Micro 21, Galați).

Din partea O.J.C.V.L.-Bacău :

„În legătură cu rezolvarea scrisorii adresate de **Dan Teodorescu**, locatar al blocului nr. 10 apartamente din strada Karl Marx 22 din Bacău, care solicită restituirea sumelor reprezentînd contravaloarea antenei colective Radio TV, nemontate la acest bloc — scrisoare apărută în revista FLACĂRA nr. 38/1978 — vă facem cunoscut că s-a făcut calculul drepturilor cuvenite, urmînd ca sumele să fie virate în contul ratelor la apartamente".

Mă numesc **Petre Cuturela**, încadrat la MEFMC — Centrala de exploatarea lemnului București, posesor al contractului de construire nr. 1101/9 din 12 mai 1976 pentru un apartament cu 3 camere, confort I, în blocul B. 2 Pantelimon, nr. 359, scara A, etajul III, apartamentul 9, sectorul 3. Darea în folosință a acestui apartament urma să aibă loc la 30 decembrie 1976. Deși termenul acesta nu a fost respectat, mi s-au reținut începînd din luna ianuarie 1977 rate scadente ca și cum aș fi intrat în posesia locuinței. În urma intervențiilor mele la ICVL, s-a mai încheiat un act adițional, prin care am acceptat decalarea termenului pînă la 30 noiembrie 1977. Nici acest termen nu a fost respectat, imobilul fiind în fază de proiect, locuința mea nemaiavînd termen de predare. În conformitate cu HCM 880/1973 am solicitat ICVL penalități pentru nepredarea locuinței în termen care în momentul de față se ridică la suma de 17 990 70 lei. Dacă ICVL procedează în acest mod de a nu și onora contractul, sînt pus în stranie situație de a amortiza valoarea locuinței numai din penalizări !

Din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale — oficiul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă — județul Buzău :

„Referitor la rezolvarea scrisorii locuitorului **Gheorghe Mocanu**, domiciliat în comuna C.A. Rosetti, adresată revistei FLACĂRA, prin care solicită sprijin să fie trecut din gradul III în gradul II de invaliditate, din cercetările efectuate au rezultat următoarele : tovarășul Gh. M. a fost chemat și examinat de Comisia județeană de expertiză medicală, aceasta apreciind că afecțiunea de care suferă bolnavul se încadrează în gradul II de invaliditate, conform deciziei medicale nr. 1413/78".

Vă rugăm să binevoiți a face publice mulțumirile noastre, ale membrilor grupului de pionieri de la Școala generală nr. 3 din comuna Boroaia-Suceava, membri ai expediției pionierești „EGRETA", mulțumiri pe care le aducem organelor de miliție ale orașului Sulina pentru operativitatea cu care au acționat în depistarea cîtorva infractori minori ce ne-au sustras din corturi două aparate de fotografiat și o lanternă în cursul lunii august a.c. Aceste obiecte au fost recuperate de miliție la scurt timp după plecarea noastră, fiindu-ne trimise acasă cînd nimeni nu se mai aștepta, spre marea noastră bucurie. Vă mulțumim. **(În numele membrilor expediției „EGRETA" semnează pioniera Lidia Muscă și prof. Vasile Apetrei)**

În luna mai 1975 am cumpărat din comerț un cazan pentru încălzire centrală tip „CONFORT 20", de care sînt foarte mulțumit, motivul pentru care vă scriu fiind însă altul : după aproape un an de funcționare inelele din arzător s-au deformat și s-au rupt din cauza temperaturii la care au fost supuse. Trec peste faptul că inelele acestea nu ar trebui să se ardă atît de repede, firesc ar fi însă să se găsească în magazinele de specialitate ; din nefericire, ele lipsesc cu desăvîrșire și nu se întrezăresc nici speranțe pentru viitor, întrucît Uzina UNIO din Satu-Mare, cea care le-a fabricat, a sistat producerea lor. Nu este oare anormal să fim obligați a abandona aceste cazane care ne-au costat 8 000 lei, datorită lipsei unor piese al căror preț este de numai 20 lei bucata ? **(Ilie Cremeneanu**, aleea Vlădeasa 2, Beiuș, județul Bihor)

Simbătă, 30 septembrie. Pe unele străzi cuprinse între șoseaua Giurgiului și bulevardul Brâncoveanu din sectorul 5 al Capitalei, la ore tîrzii, cînd trebuiau să se afle la autobazele lor, am surprins în obiectiv autovehicule proprietate socialistă staționînd între blocurile de locuit. Autocisterna **32-B-5196**, cu inscripția „inflamabil", se afla parcată pe strada Straja, în dreptul blocului 39 ; pe partea carosabilă de pe strada Rești, în vecinătatea blocului 38, pe linia troleibuzului 95, tot o autocisternă cu „inflamabil", avînd nr. **31-B-6390**. Pentru exemplificare vă trimit acest instantaneu : un imens autocamion „Transcom", parcat în dreptul blocului A.8, purtînd nr. **22-B-524. (Nicolae Tokacek**, București)

Din partea U.G.S.R. — C.M.S. Buzău :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Mircea Balea**, muncitor la întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău, prin care sesizează unele abateri de comportament ale maistrului Titus Munteanu, vă comunicăm : din analiza făcută împreună cu conducerea întreprinderii s-a desprins că la data de 12 iulie 1978 maistrul T.M. a avut o comportare necorespunzătoare față de tovarășul M.B., adresîndu-i cuvinte jignitoare și obligîndu-l în același timp să părăsească locul de muncă. Discutînd această situație și cu o parte dintre muncitorii menționați în scrisoare, a rezultat că maistrul T.M. avea această comportare neprincipială și față de alți muncitori pe care îi brusca la cea mai mică greșeală, trimițîndu-i acasă sau schimbîndu-le locul de muncă... Pentru că tovarășul T.M. a făcut o serie de greutăți acestei unități și mai ales pentru modul necorespunzător de comportare cu muncitorii, conducerea l-a înlocuit din funcția de maistru".

Subsemnații **Cezar Firescu** și **Florica Firescu**, domiciliați în Craiova, profesori la Școala generală Seaca de Pădure, vă aducem la cunoștință că în revista FLACĂRA nr. 36/1978, în cadrul rubricii „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", ni se răspundea că cele ce vă relatasem într-o scrisoare anterioară privind unele abateri ale directorului Nicolae Cîmpoieru și soției sale, au fost verificate de forul competent local, care a constatat că acestea corespund în cea mai mare parte cu realitatea și că „pentru abaterile săvîrșite, Inspectoratul școlar, împreună cu organele de partid și de stat, au luat măsuri de schimbarea din funcția de director a profesorului Nicolae Cîmpoieru". Cu toate acestea, pînă astăzi, 23 septembrie a.c., profesorul N.C. continuă să îndeplinească funcția de director, iar soția sa a fost din nou numită ca profesoară suplinitoare, după decizia inspectoratului școlar, ore de istorie-geografie — deși în realitate dînsa funcționează pe catedra fantomă de limba franceză, care niciodată nu este dată la inspectoratul școlar de către tovarășul director ca **liberă** motiv pentru care de ani de zile nu apare în Buletinul cu catedrele vacante, fiind astfel rezervată în mod ilegal. Reamintim că nici pînă astăzi inspectoratul școlar nu ne-a rezolvat plîngerile înregistrate astfel : nr. 6971/octombrie 1977 ; 173/13 ianuarie 1978 ; 1427/6 aprilie 1978 și 2891/15 iunie 1978, plîngeri în care sesizam situația intolerabilă ce se crease în școala unde funcționam. Sper că prin publicarea acestor rînduri să se facă lumină și în acest caz.

Este cunoscut tuturor că orice terapie este puternic influențată de factorul psihic, de mediul înconjurător. Pacientă fiind la Secția recuperare a Spitalului Pucioasa, am avut ocazia să constat pe propria-mi piele, ca să zic așa, acest adevăr. Mi se pare deosebit de valoroasă inițiativa colectivului de aici, aceea de a cuprinde pacienți în activități utile — de autodotare — confecționarea de perdele, draperii, împodobirea estetică a saloanelor, cabinetelor de consultații, sălilor de mese etc. Recuperarea funcțională începe prin încrederea pe care și-o recapătă bolnavii văzînd că pot fi folositori. Cîtă satisfacție au trăit alături de colectivul medico-sanitar al secției, pacientele Margareta Pescaru, Maria Hăbeanu, Virginia Gropescu, Gabriela Dumitrescu, Olimpia Călugăreanu ș.a., cînd prin mobilizare, în cinstea zilei de 23 August, au împodobit încă două saloane cu draperii cusute în alese motive populare. Sînt convinsă că astfel de inițiative merită a fi întîlnite cît mai des. **(Prof. Elisabeta Popescu-Dobrin**, pacienta secției recuperare, str. Grădinari 19, Buzău)

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să li se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Scrisori comentate

Cîți copii sînt în Greoni ?

Acțiunea începe în luna martie a.c., printr-un memoriu semnat de 53 de părinți din satul Greoni, comuna Grădinari, care rugau Inspectoratul școlar al județului Caraș-Severin „a dispune înființarea celui de-al doilea post de educatoare în satul nostru, post care trebuia să ia ființă încă în toamna anului 1977". Postul era necesar satului Greoni pentru ca 30 de mame și bunici să devină astfel disponibile pentru muncile agricole.

La cererea inspectoratului, sătenii au înaintat și un tabel cu toți copiii de vîrstă preșcolară. „Tabelul a fost respins, întrucît după situația statistică dată de educatoare și de directorul școlii în satul Greoni există... numai 28 de preșcolari. Drept care ni s-a cerut tabel nominal cu data nașterii fiecărui copil și vizat de primăria comunei care atestă că sînt 53 de copii preșcolari și toți vii." Pentru verificare (?!?), s-a anunțat vizita unui inspector județean la fața locului, în 30 martie. Iar în 3 aprilie, la noi insistențe telefonice ale greonenilor, de la inspectorat li s-a răspuns „că va veni mîine și inspectoarea preșcolară. Dar n-a venit nici pînă azi. Dealtfel, de 8 ani încheiați n-a mai dat pe la noi, deși sîntem pe șoseaua județeană."

Împinși de nevoie, oamenii au sesizat Ministerul Educației și Învățămîntului. Au continuat să aștepte plini de nerăbdătoare speranțe ca pe șoseaua județeană să apară un inspector, să le numere pruncii și să rezolve în sfîrșit această treabă în fond atît de simplă. Apoi au apelat la ajutorul redacției noastre, iar Flacăra le-a publicat scrisoarea.

A trecut însă și vara, a venit toamna, iar pe șoseaua județeană, toț nimic. Dezamăgiți, părinții din Greoni ne-au scris din nou, prin tovarășul Ion Stan (numărul casei : 365). „În Flacăra nr. 28 din 13 iulie a.c. apărea însemnarea despre necazurile noastre. Atunci așteptam... doar de 5 luni răspuns în cererile noastre. Ne-am bucurat că cel puțin la apariția rîndurilor din revistă vom primi vreun răspuns, însă..." Însă, toț nimic. Acum, cred că tovarășii inspectori școlari și preșcolari din Caraș-Severin pot răsufla ușurați : prin terminarea campaniei agricole 1978, problema grădiniței din Greoni își pierde caracterul de urgență. Ce te faci însă cu fatalitatea care face ca la anul să vină o nouă campanie ș.a.m.d. ? La Greoni, 30 de mame și bunici continuă să aștepte, cu ochii duși în lungul șoselei județene.

MIRCEA FODOREANU

Poșta redacției

■ **ELENA STANCA** — București. Sarcinile de producție au impus mutarea dumneavoastră temporar la un alt loc de muncă, dar tot în cadrul aceleiași secții. De la 1 octombrie a.c., după cum am fost informați, ați revenit la vechiul loc de muncă.

■ **MIHAI SASU** — Tg. Frumos (Iași). Conducerea fabricii de încălțăminte Tg. Frumos a dispus încadrarea fiicei dumneavoastră în meseria pentru care a fost școlarizată.

■ **JENI FRUSZA** — București. Cele semnalate de dumneavoastră s-au verificat de către Procuratura județului Dîmbovița și s-a dispus reluarea urmăririi penale. După completarea cercetărilor se va da soluția corespunzătoare.

■ **EMIL RUSU** — comuna Mircea Vodă (Brăila). Începînd cu 1 ianuarie a.c. pensiile membrilor cooperatori se stabilesc și în raport de sectorul în care și-au desfășurat activitatea și funcția îndeplinită. Dumneavoastră avînd pensia stabilită din septembrie 1977, nu mai puteți beneficia de prevederile de mai sus.

■ **GHEORGHE CONSTANTIN** — București. Constructorul și-a luat obligația să remedieze deficiențele apartamentului dumneavoastră în cursul acestei luni.

■ **LEONID OBERTINIUC** — Brașov. Conform Decretului nr. 68/976, cererea dumneavoastră a fost înaintată forurilor în drept în vederea obținerii acordului de stabilire a domiciliului.

■ **CLEMANSA BÂRCOCI** — București. S-au luat măsuri ca pînă cel mai tîrziu 1 ianuarie 1979 să vă ocupați apartamentul contractat.

■ **CONSTANTIN GURIȚOIU** — comuna Cernișoara (Vîlcea). Vi s-a expediat carnetul de muncă de către Șantierul Lotru-Ciunget.

■ **LIVIA MOLNAR** — Făgăraș. Scrisoarea dumneavoastră a fost trimisă spre rezolvare forului competent, respectiv Procuraturii Generale, de unde așteptăm răspuns.

■ **I. STOIAN** și **GH. EGNER** — Iași. Ordinul M.I.U. nr. 1 491 prevede ca în instituțiile unde este gestiune colectivă să participe la garanție cu o retribuție pe o lună toți acei care lucrează în gestiunea respectivă.

■ **IOANA POPA** — București. Mama dumneavoastră nu îndeplinește cerințele legale (vîrstă și starea sănătății) pentru a i se aproba schimbarea domiciliului de la Brăila la București.

■ **MARIA MICĂ** — Oltenița. Am fost informați că vi s-au oferit mai multe locuri de muncă, dar le-ați refuzat.

MARGA NEDELEA

„Caminante"

Jurnal mexican (32)

Fluturii

— Îți amintești, Tatle, acele statui de luptători tolteci ciopliți în bazalt ? Ai observat ce aveau pe frunte și pe piept ?

— Da, señor, știu. Un fluture. E unul din semnele lui Quetzalcóatl.

— Din șarpele cu pene a rămas numai aripa.

— Numai viața, señor. Fluturele este spiritul morților întors între cei vii. Iar regele-poet Netzahualcoyotl, al cărui nume însemna coyot flămînd scria că fluturii bat din aripi ca palmele unei femei ce face **tortillas**. Pe frunte, ei îl călăuzesc pe luptători, iar pe piept le apără inima.

— Dar ce poate aripa unui fluture împotriva săgeților și a morții ? Împotriva atîtor lucruri care amenință omul, Tatle ?

— Fluturii, señor, ne arată drumul...

— Te înșeli, Tatle, fluturii aceștia nu pot nimic.

— Nu cred, señor, nu cred. Copil fiind, am învățat de la Quetzalcóatl că dacă un fluture nu ne poate salva sîntem pierduți fără scăpare. Acest scut gingaș și tremurător, pe care și un păianjen îl sfîșie, e singurul care mă poate apăra. Dacă n-aș mai crede în el aș fi definitiv pierdut.

Și, într-un fel, Tatle are, poate, dreptate. Arta toltecilor, s-a spus, nu e grandioasă decît atunci cînd se exprimă cu brutalitate. Dar cum să uităm, și în artă, că brutalitatea n-are nimic grandios ? Cel puțin, acești fluturi ne ajută să nu ne mai crispăm în fața statuilor. Elie Faure care în „Istoria artei" vorbește în paginile consacrate artei vechi mexicane numai despre „masacrele rituale", „zei înspăimîntători", „temple scăldate în sînge omenesc ce putrezea pe pămîntul fierbinte", „idoli înăluiți în aburoasă de abator", întrebîndu-se „prin ce aberație arta, care are menirea de a-i uni pe oameni, a celebrat în mod atît de exclusiv aici uciderea și moartea" nu va fi văzut, probabil, acești fluturi sculptați ale căror aripi de piatră palpită parcă deasupra tuturor cicatricilor ce dor statuile în nopțile cînd amintirile devin prea insistente.

— Nu mai vreau să știu de sînge, Tatle. Prefer să nu mă mai gîndesc decît la soarele care va scălda dimineață statuile.

— Mi-e frică pentru tine, señor.

— De ce, Tatle ?

— Dacă nu mai suporți adevărul...

— Îl suport, Tatle. Dar, îți dau dreptate, și fluturii aceștia sînt adevărați...

Printre crengile arborilor tropicali apare o lună palidă. Mă surprind temindu-mă de șerpi, dar gazdele ne liniștesc. N-am văzut nicăieri un asemenea muzeu și n-am vizitat astfel, pe întuneric, un muzeu. În vreme ce înaintăm prin pădure, mă aștept la fiecare oprire să văd pe statui un fluture de piatră, orbit și paralizat de lumina lanternei. Da, arta și-a demonstrat încă o dată resursele găsind într-o mitologie teribilă și sîngeroasă ideea de a apăra cu o șoaptă viața de moarte. Nimic nu m-a emoționat în muzeele din Mexic ca acești fluturi proliferați pe statui, dormind pe frunțile și pe piepturile statuilor ; acești fluturi care, de cîte ori apar, îmblînzesc măștile ce i-au îngrozit pe spanioli... Ce șansă are aripa unui fluture împotriva lucrurilor care pot jigni omul ? Dar în noaptea aceasta sînt gata să-l cred pe Tatle. Numai un artist de o mare sensibilitate putea gîndi că aripa fragilă a unui fluture e mai eficace decît orice alt scut. Și mă întreb dacă grecii au dat zeiței înțelepciunii armele cele mai potrivite. Oare, avînd pe piept și pe frunte, un fluture de marmură, n-ar fi ea mai frumoasă și mai înțeleaptă ? Ar însemna, oricum, că a știut să unească gîndul și inima. Ceea ce e, poate, esențial pentru o zeiță care vrea să simbolizeze înțelepciunea. Mîine dimineață mă voi întoarce, probabil, la admirația pentru felul cum Atena ține în echilibru lancea și scutul, dar acum am senzația că sîntem rătăciți în junglă purtînd fluturi obosiți pe frunte și pe piept.

Oare statuile aduse aici fuseseră îngropate intenționat în pămînt, în locurile unde au fost găsite, la cinci metri adîncime ? Sau timpul le-a acoperit ? Cineva dintre gazde răspunde fără ezitare : timpul. Dar eu sînt convins că lucrurile s-au petrecut altfel și că, în amurgul civilizației lor, unele populații și-au acoperit monumentele cu pămînt pentru a le ocroti. Semințe fabuloase din care urma să răsară ce ?

Și am din nou nostalgia fluturilor așezați pe fruntea și pe pieptul luptătorilor tolteci, în vreme ce privesc blocurile de bazalt la lumina sumară a lanternei. Noaptea a supus definitiv întreg muzeul. Între eucalipți ne întîmpină numai răsuflarea junglei. Simt cum mă inundă fluturi albaștri, nocturni, amețiți de parfumul și de enigmele tropicelor. Ei mă fac, cel puțin în această clipă, invulnerabil. Iar jaguarul de piatră întors spre cerul fără zei a căpătat, poate, între timp trăsăturile mele și adulmecă fluturi în aerul cald...

▪

Muzeul „clasic" din Villahermosa, neașteptat de bogat, vine cumva prea tîrziu sau prea devreme. Sînt încă plin de noaptea din parcul-muzeu și nu mă pot desprinde din ea pentru a mă uita detașat la exponatele de aici, care, dealtfel, ar cere să le consacrăm cel puțin o zi întreagă. Parcurgem în grabă sălile și, din această pricină, cu un sentiment de intoxicație estetică. Niciodată nu mi-a plăcut să văd un muzeu bîcluit de gîndul că am la dispoziție pentru asta o singură jumătate de oră sau o oră și ceea ce nu voi vedea în acest răstimp voi fi pierdut pentru totdeauna. Și totuși de atîtea ori a trebuit să mă consolez cu asemenea daruri primite în pripă, smulse întîmplării, cu teama că-mi vor fi luate înapoi. N-au fost dese prilejurile fericite cînd am putut vagabonda prin sălile unui muzeu fără să mă gîndesc la timp, avînd un sandviș prin buzunar pentru a scăpa și de tirania orei de masă, dar nu vreau să-i mîniu pe zei, trebuie să fiu recunoscător și pentru ceea ce destinul mi-a oferit...

OCTAVIAN PALER ■

Marele secret al corului din Finteușul Mare

— Vă numiți...?

— Valentin Băițan.

— Sînteți profesor de istorie și directorul bibliotecii județene Maramureș...

— Exact. Sînt directorul unei biblioteci de peste 170 000 de volume. E o muncă frumoasă, pe care o fac de mulți ani cu multă plăcere...

— Dar nu văd legătura cu muzica. Sînteți de cîțiva ani dirijorul corului din Finteușul Mare.

— Da. Cea mai mare pasiune a mea, de fapt singura, este dirijatul. Un vis din copilărie, l-aș putea spune, era acela de a dirija o formație. Copil fiind, priveam și ascultam, cu nostalgie, muzica acelor fanfare militare care îmi delecta sărbătorile copilăriei mele. Acest vis de a dirija o formație m-a urmărit toată viața și după ce am dirijat și alte coruri țărănești din județ, de cîțiva ani sînt dirijorul corului din Finteușul Mare. Este un cor de bărbați cu o activitate de peste 50 de ani. Dealtfel, înaintașii mei, dirijorii Nistor Dragoș, țăran, învățător de aici, armoniza cîntecele populare pentru formațiile corale. Au urmat apoi Gheorghe Pop și Roman Sadoveanu, ultimul păstrînd flacăra dragostei pentru cîntec timp de peste 20 de ani. Finteușul Mare este un sat din Țara Chioarului cu peste 200 de case frumoase, gospodărite de oameni harnici și destoinici, care îndrăgesc cîntecul la fel de mult ca și munca. I-am îndrăgit deoarece sufletul lor seamănă cu sufletul meu, formînd un tot unitar. Aș preciza că unul din secretele pentru menținerea interesului față de arta corală este schimbul de spectacole cu formații similare din țară sau de peste hotare. Primul cor italian de amatori ce a vizitat România a concertat la Finteușul Mare. Recent am susținut, ca invitați, două concerte în Ungaria, unul din concertele susținute de noi acolo a fost transmis în direct de televiziunea maghiară.

— Ce ne mai puteți spune de acești minunați bărbați, de acești grăniceri ai țării, care nu se pot despărți de munca și cîntecul lor ?

— Finteușanii sînt buni mesageri ai artei corale românești. Prețuiesc cîntecul și mai ales valoarea interpretativă a lui. Se dăruiesc pentru cîntec, se dăruiesc în cîntec, participînd cu pasiune la redarea mesajului său. În prezent s-a ajuns la un nivel artistic de interpretare, printr-o alternanță de nuanțe logic puse și gîndite care adăugate la varietatea repertoriului dau un colorit muzicii corale. Corul și muzica pentru ei sînt singurele forme de manifestare spirituală constituind sensul și esența vieții. Suportă cu răbdare repetițiile lungi și istovitoare seara tîrziu după munca cîmpului sau după orele din uzină — fiind conștienți că astfel, printr-o muncă neobosită, pot pune o piatră la temelia culturii maramureșene. Dealtfel, corul se află într-o zonă prolifică formațiilor corale. Și întrînd puțin în matematică vă pot spune că pe suprafața unui pătrat cu latura de douăzeci și cinci de kilometri activează 16 formații corale. Concurența și selecția sînt foarte mari. Dealtfel aceasta este Țara Chioarului, leagănul muzicii corale maramureșene. La ora actuală se poate spune că finteușanii reprezintă cu adevărat cea mai veche vatră de cîntece corale din nord-vestul țării. Am îndrăgit acești oameni pentru sinceritatea lor, pentru onestitatea și cinstea cuvîntului dat și bineînțeles pentru interesul pe care și-l dau în promovarea și păstrarea nealterată a cîntecului coral. Nu este de neglijat faptul că pentru însușirea repertoriului așa de variat și bine interpretat, solicită un efort deosebit mai ales în condițiile în care ei sînt legați în mod direct de producție, lucrînd în industrie ca muncitori calificați în condiții de navetism, în condițiile lucrului între schimburi, sau alții lucrînd, aici în sat, la munca cîmpului. Ei bine, corelarea acestor condiții cu dragostea lor pentru cîntec o consider cel mai frumos sacrificiu pe care îl pot aduce acești oameni în promovarea artei corale, fiind de fapt mesagerii transmiterii generațiilor viitoare a acestui tezaur muzical românesc. Acest lucru, pe care îl știu bine toți membrii corului, îi îndeamnă la sacrificii de multe ori nu ușoare.

— Numai bărbații cîntă în Finteuș ?

— Nu. În Finteuș cîntă toată lumea. Există un cor de copii, al școlii, care reprezintă o adevărată pepinieră. Acum femeile din sat care cîntă și ele doresc să formeze un cor.

— Legat concret de activitatea dumneavoastră ce ne puteți spune ?

— Consider munca mea obștească și benevolă ca un aport personal adus culturii și educării oamenilor muncii din satele maramureșene. Cinci din cele șapte seri ale săptămînii le petrec în mediul rural al județului susținînd pe lîngă repetiții și conferințe educative. Sînt încredințat că aceasta e menirea intelectualului în această epocă a noastră.

— Care este totuși marele secret al corului din Finteuș ?

— Sinceritatea față de cîntec. Cîntecul oricît și oriunde este cîntat — nu trebuie să fie mințit. Este scos din sufletul și inima fiecărui corist. Cei 66 de membri ai corului formează un tot unitar, formează un declanșator care trebuie doar să-l atingi ca să se aprindă lumina.

— Ce vă doriți în viitor dumneavoastră și corul din Finteușul Mare ?

— Aș cita aici, la întrebarea aceasta, ultima idee din cîntecul „Ardealul" :

„Credință prin fapte-ți jurăm România
În veci să trăiești pe pămînt".

SORIN POSTOLACHE ■

Dirijorul corului, Valentin Băițan

Corul din Finteușul Mare — pe scena Casei de cultură din Baia Mare

CRONICA SPECTACOLELOR

Arlechin 1

De data aceasta, cronica este a unui spectacol pe hîrtie : acela al unei publicații de teatru pe care orice iubitor autentic al teatrului nu poate decît s-o aplaude. Se cheamă *Arlechin* și este un caiet editat de *secretariatul literar al Teatrului Național „Vasile Alecsandri" din Iași.*

Publicația își propune ce și-au propus și ce ne propun cei doi redactori ai săi : *Mircea Filip* și *Val Condurache*. Adică să ne ofere (conspectez din „Cuvîntul înainte") o informație bogată de teatru, texte inedite însoțite de material critic, prezentarea operelor dramaturgilor contemporani, restituirea în serial a unor opere remarcabile. Toate acestea avînd rostul, de profundă calitate, de a ne da, pe de o parte — firește, în timp și, firește, prin selecție și ierarhizare — o imagine cît mai fidelă a dramaturgiei române contemporane ; iar, pe de altă parte, să inițieze publicul nu numai în problematica abstractă a mișcării teatrale a secolului XX, ci și în descifrarea actului teatral modern".

Programul acesta înseamnă, pentru concretul imediat al primului număr al publicației, un grupaj de articole și un set de trei piese într-un act, care spun aproape totul despre Teodor Mazilu și teatrul său comic ; un grupaj de articole care fac un bun portret al omului și al gînditii Gordon Craig ; începutul reeditării, în serial, a fragmentelor privind teatrul din „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent" de George Călinescu ; începutul editării, tot în serial, a manuscrisului inedit al eseului „O'Neil și renașterea tragediei" de Petru Comarnescu ; precum și articolului de abstractă teorie „Limbajul dramatic, limbaj specific ; de la text la reprezentație" (pe care mi-ar p'ace să-l aud citit, cu glas tare, de un actor de comedie, care are talentul în vine și gata !). Mai trebuie menționat că este anunțat, începînd chiar din numărul următor, un „Dicționar al dramaturgiei universale" și că este făcută public promisiunea de spațiu tipografic pentru toți care au ceva de spus despre arta teatrului. Însă ceva înțelept !

Chiar de la primul număr „Arlechin" se distinge prin cîteva merite precise. Merite de conținut : nivelul său intelectual (îl simți ca pe un caiet al științei artei teatrului, ca pe o filială teatrală a revistei „Secolul 20", dar cu accent pe secolul 20 românesc) ; și programul său categoric, metodic, de lungă respirație propagandistică, ba chiar pedagogică (se simte nu numai spiritul general-cultural ieșean, ci și cel special-universitar ieșean). Merite de formă : machetă sobră, elegantă, modernă. Merite morale : relansează „Biblioteca Teatrului Național" ieșean (deocamdată, singurul teatru care redescoperă, refolosește acest mijloc esențial de influență culturală a teatrului) ; acordă încredere semnăturilor tinere ; nu slujește publicitatea teatrului ieșean, ci cauza teatrului : dovedește că la Teatrul Național „Vasile Alecsandri", secretariatul literar nu-i populat de funcționari culturali, ci de profesioniști-animatori, de oameni cu știință și crez. Merite incomode : există, spre deosebire de alte teatre unde nu exsită ; pune în dificultate — mai ales prin program, sobrietate și „Bibliotecă" însuși excelentul „Caiet" al Teatrului Național din București.

NELU IONESCU ■

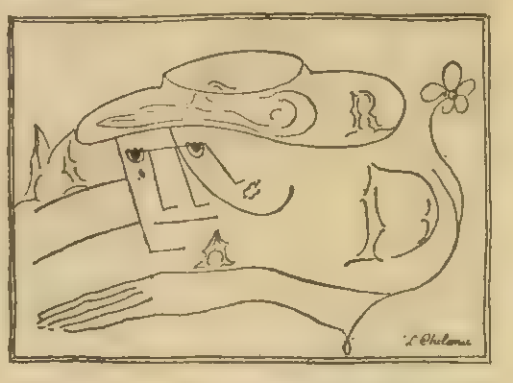

Desen de LUCIAN CHELARIU ■

Un poet de azi:

Gheorghe Azap

Un nume ce trebuie reținut în poezia tînără de azi este acela al lui Gheorghe Azap, autor pînă acum a trei volume de versuri (**Maria**, 1975 ; **Bocceluța cu plăpînde**, 1977 ; **Roxana, Roxana, Roxana**, 1978). Din pricini pe care nu le cunosc, el a debutat, ca Leonid Dimov și Emil Brumaru, mult mai tîrziu (la 36 de ani !) decît colegii săi de generație, intrați (unii dintre ei) în manualele școlare, contestați, invidiați, imitați de cei ce vin după ei în literatură. Gheorghe Azap este un lup singuratic rătăcit între **promoții** și **grupuri** literare, poezia — dacă citesc bine versurile sale — este pentru el un mod de existență. Și, pentru ca existența să devină suportabilă, poezia recurge la ironie. Gheorghe Azap este, prin urmare, un **ironist**, mai trist și mai profund decît alții. Scrie cu precădere despre iubire, și unele note de sentimentalitate teatrală trimit la Minulescu și, în genere, la poeții erotici bufoni și jălalnici. Primul volum (**Maria**) — cu subtitlu : „O caterincă zbuciumată" se bizuie pe un imagism delirant, posibil în poezie prin ironia inteligentă : „ursoaica irosirii", „ciucurii iubirii", „vecernia ninsorii", „ibrișinul ierbii", „horbotul nepăsării", „căpușa insomniei", „caverna eșecului meu crud", „buldogii vinovăției", „giubeaua codrilor de toamnă" etc. Acest poet sentimental, cu bune lecturi din suprarealiști, ascunde însă un fond tragic, unele versuri amintesc de Bacovia și dau senzația teroarei de timp : „Ce mohorîtă lună ; de parcă n-ar fi luna / Cernit îmbroboditā-n zăbranice de corbi ; / Și tu-mi lipsești iubito ; la fel ca-totdeauna ; / Și tu pustietate, hidranții mi-i absorbi. // Imperceptibil, timpul, tumoarea și-o prelinge, / Pe ulița tristeții, în care stau silhui ; / Se scurge zina verii, rotundă ca o minge ; / Parapitecul toamnei se cațără-n gutui".

Bocceluța cu plăpînde, al doilea volum, este cel mai bun : stratul ironiei se subțiază, un viu sentiment al refuzului, al limitei trece prin versurile bine articulate, „pilite" cu răbdare, cu o voită, bătrînească plăcere. De aici aerul voluntar anacronic al poeziei, tăietura demodată a versului în ciuda metaforei în continuare brutal concretă : „cobra timpului", „grilajul spaimei", „ciorba disperării", „arcanul insomniei", „fiara neîmplinirii" (care „mîriie în spate"), „cotoii resemnării" etc. Metafora nu distruge însă muzicalitatea și sinceritatea poeziei. Versurile reprezintă, în fond, jurnalul unui insomniac care percepe cu simțurile mărite bătăile unui timp astenic, uneori delirant, alteori încetinit, agonizant. O parafrază după Bacovia (**Ninge**), cu multe imagini aiuritoare, șmecherești, nu poate ascunde senzația insuportabilă de singurătate în mijlocul unei naturi putrezite : „Ninge urît ; ninge maro ; ninge scalen. / Din nou calic, sînt și silhui, și iar mi-e rău. / Beau și fumez, pînă devin, eterogen, / Ca un poet, fără de trup, de la Bacău. / / Ninge posac, și diletant, ninge murdar. / Satu-i pustiu, somnul s-a dus, focul s-a stins. / Oile pling ; crugu-i obscur ; lupii apar ; / Iarna de-acum, face hibrizi, cu dinadins. // Ninge căznit ; ninge jegos ; fulgi jerpeliți. / Nu mai cunosc — nu mai produc — nici un chiolhan. / Dreptu-i al tău, dragoste-n veci, să mă eviți : Pînă la briu, pînă la git, pînă-n tavan. / / Ninge mahmur ; ninge-n zig-zag ; ninge străin ; Timplele dor ; ochii-i destup ; inima-i grea. / Încă puțin ! Încă puțin ! Încă puțin : / Sper să rezist, pînă-ncoițești, IARBĂ A MEA !".

După o cunoscută definiție, ironiștii sînt, în poezie, niște sentimentali mascați. Gheorghe Azap nu-și poartă masca pînă la capătul poemului. Hazul trece repede spre durere și comentariul livresc spre comunicarea directă, sinceră pînă la dezolare. Cum spune chiar el în strofele liminare într-un poem programatic : „În fond sînt trist, fiindcă fac haz prin antitеză. / Mi se dilată-n suflet o ciutură cu jale ; / Așa că-n sihăstria nocivă și obeză / Îmi pun sub ochii veștezi minciuni fenomenale. / / Cu propria-mi știință, iluzia mă-nșeală, / Eu însumi că particip la mascarada care / Ursita devastată mi-o face tot mai goală, /Stîrpindu-mi sub ciubote nisipuri mișcătoare".

Frumusețea acestor versuri vine nu numai din inteligența disimulării dar și din desfacerea ei de convențiile literare, sub ochii cititorului, într-o confesiune tulburătoare. Dincolo de gratiile umorului, bănuim neliniștile unui spirit poetic conștient pînă la suferință de condiția lui de existență.

Gheorghe Azap este, repet, un nume ce trebuie reținut în poezia tînără de azi.

EUGEN SIMION

Singele, eternul ghid!

Singele-i cald și pur !, (doar singeroșii
Nu au hemoglobină-n plasmo lor),
Și-i berechet ca spiriduși roșii
Din via revărsată spre ulcior.

E veșnic tînăr !, precum bun la toate ;
Independent și nicidecît rasist,
Și poartă-ntrinsul stele acurate,
Prin inocența cărora exist !

E visător și temerar și mare !
E cînd Niobe plînsă cînd Simun !
E ceea ce suspină cînd mă doare !
E sărbătoarea graiului străbun !!!

E floarea mea crucificată-n toamnă !
Ori un mesaj din ce în ce mai blînd !
Deci inima cînd suferă : înseamnă
Că sînt lovit în singe-n primul rînd !!!

„Si vis pacem, para bellum!"

Atîta grîu răsare în Banat :
Că de ar fi să-mi declarați război
Eu aș putea cu pîine să vă bat,
Oricîți flămînzi ar cîrdăși cu voi !

Franzelele le-aș pune-n chip de tun :
Cu miezul cald să vă lovească-n plin :
Ca să produc efectul cel mai bun
Și împăcări eterne să obțin.

Încorporînd covrig lîngă covrig :
Nici pui de fricā nu mi-ar fi deloc
Cînd ca un vodă aș porni să strig,
Din brutării înmiresmate : FOOOC !

Deci dacă vreți să-mi faceți de harom
La rîndul meu aș trece la atac
Numai cu gloanțe dulci, fiindcă am
În fiecare spic un cozonac.

GHEORGHE AZAP

Născut în Tîcvani pe apa Cărașului din județul cu același nume, într-un colț de țară care a dat figuri de seamă culturii și artei românești — de n-ar fi să-l pomenim decît pe Romul Ladea, marele său consătean — Gheorghe Azap și-a cîștigat cu dificultate un loc în poezia noastră contemporană. Nu știu de cînd a început să scrie și cîte sute sau mii de versuri va fi aruncat în neant pînă să se decidă să publice la o vîrstă care pentru alții este a definitivei consacrări. Cert e că debutul său (**Maria**, Facla, 1975) a fost unul matur, propunînd nu numai un nume nou dar și un anume tip de poezie. În genere critica l-a receptat ca atare, însă nu fără ezitări și perplexități.

A șocat mai întîi caracterul eterogen pînă la disparitate al materiei verbale, apoi truculența nebună a gesticulației și a frazei poetice. Numeroase cuvinte au părut pur și simplu scornite de imaginația lexicală înfierbîntată a poetului și de nevoia căderii pe o rimă anumită. Adevărul este că nu puține sînt dialectismele, în Banat existînd, cum se știe, ca-n orice provincie meridională ce se respectă, o tradiție a poeziei dialectale. Deși mizează pe savoarea dialectismelor și, uneori, „epicizează" cu rezultate comice, Azap nu se înscrie în această tradiție. În ciuda unor indicii sigure de apartenență, poezia lui e lipsită de ceea ce se cheamă specific local.

Dealtfel, dialectismele nu sînt numai de proveniență bănățeană ; lor li se adaugă neologisme de ultimă oră și din cele mai neașteptate domenii, arhaisme, termeni de argou și, bineînțeles, inventii proprii. Citatii livrești sînt făcute să alterneze în acest tip de poezie cu secvențe colocviale, termeni tradiționali poetici cu alții neauziți pînă acum în poezie, expresia „elevată" cu cea „umilă". Derutantă, însă eficientă din punct de vedere artistic, este mai ales alternanța registrelor în cuprinsul aceleiași sintagme poetice.

Desigur că primele efecte ale acestei disparități sînt comice. Gesticulația voit grandilocventă și, în genere, ridicarea cu bună știință a tonului cu cîteva note lasă să se presupună o intenție ironică. La fel, parcurgerea „la rece" a locurilor comune ale visătoriei de origine romantică. Automatismul rimei și al ritmului întreține, parcă, la rîndul lor, impresia de parodie.

Totuși, proiectul profund al autorului pare să fie altul. El se joacă în poezie, dar în același timp, se joacă pe sine, se desparte de trăirea sa — însă nu pentru a i se sustrage, ci pentru a și-o asuma mai deplin : „Parcă-aș fi la filmul disperării mele, / Urmărindu-mi pașii istoviți de dor ; / Ascultînd cum țipă gongurile grele / Din finalu-n care trebuie să mor".

Pentru ca disperarea să poată fi spusă în poezie, este clamată și bagatelizată. Ostentația vine aici dintr-o pudoare învinsă. Gh. Azap e un poet al singurătății erotice care își intensifică suferința prin autopersiflare. Hohotul de rîs nu îndepărtează rictusul tragic : „Zadarnic își înalță speranțele hîrzobul / Sub căile lactee ce-și nasc în spații șalul. / Căci nu mai vine-o fată, cu nurii tăi ca drobul, / Să-mi odihnească moleom în poală encefalul"

În mod paradoxal, într-o astfel de poezie nu ironia subminează lirismul ci, invers, lirismul subminează ironia, învăluindu-ne pînă la urmă în căldura lui evocatoare : „Eheu ! și cocostîrcul aceleași catalige / Le va urca, desigur, pe-o muchie de horn, / Și luna încerca-va din nou să mă oblige / Credințele nocturne spre ea să mi le-ntorn."

De ce nu-și asumă poetul trăirile pînă la capăt, de ce alege derizoriul în locul sublimului ? Este la mijloc, desigur, conștiința modernă, dar și, probabil, o inhibiție pur poetică. Autorul preferă să „se comporte în dodii" pentru a nu rata sublimul pe care, totuși, îl vizează și îl așteaptă : „Ninge mahmur ; ninge-n zig-zag ; ninge străin ; / Timplele dor ; ochii-i destup ; inima-i grea. / Încă puțin ! Încă puțin ! Încă puțin : / Sper să rezist, pînă-ncoițești, IARBĂ A MEA ! "

Starea poetică și sentimentală dominantă în volumele lui Gheorghe Azap pare să fie acel „risu-plînsu" admirabil definit de Nichita Stănescu. Gheorghe Azap este un autor care merită să fie însoțit în peregrinările sufletului său „rural și prodig", înfometat de cultură și de poezie.

MIRCEA MARTIN

CRONICA LITERARĂ

Nicolae Baltag:

Polemos

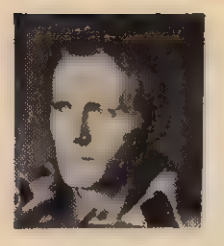

Debutul editorial postum al lui Nicolae Baltag vine să confirme un talent critic ajuns la puterea deplinei exprimări de sine. Îi lipsea pînă acum o operă pe măsură. **Polemos** ne restituie ceea ce este mai rezistent în scrisul său de peste un deceniu. Criticul n-a avut nici măcar șansa de a-și supraveghea el însuși tipărirea volumului. A împlinit această nobilă misiune un prieten devotat, poetul Gheorghe Istrate. A rezultat o carte substanțială și nu mai puțin fermecătoare prin expresivitatea limbajului critic. Mai putem vorbi de un simplu debut ? **Polemos** ne obligă mai degrabă la evaluări complete. Unii au descoperit în paginile acestei cărți (abia acum !) un **critic**, alții l-au regăsit pe Nicolae Baltag așa cum îl știau dinainte. Ne număram printre ultimii. Timpul n-a stîmpat deloc semnele unei vocații de aleasă distincție. Omul, de un tact desăvîrșit, n-a forțat niciodată treptele afirmării. Avem sentimentul că abia acum își ocupă locul ce i se cuvine în panorama criticii contemporane. Un lucru e neîndoios : criticul **există** și avem convingerea că va rămîne. Oglinda în care-l privim acum îi va păstra nealterat pentru posteritate chipul tînăr, ca o efigie a integrității morale în critică.

Firește, nu ne mulțumim doar cu o lectură de consolare. Multe din articolele (studiile) din volum reprezintă contribuții notabile în domeniul criticii de idei sau de text. Ar fi nedemn să le ignorăm. Nicolae Baltag e un critic de gust, subtil și exact în aprecieri. Scrisul său elegant și cursiv conferă strălucire ideilor ; le face accesibile. Îi repugnă mai ales abstracția, teoretizarea în gol. De aceea critica își are un aer aplicat, serios — este întotdeauna la obiect și mai puțin sau aproape deloc digresivă. De admirat și tentativa, extrem de tenace la un tînăr, de a-și forma o viziune proprie asupra literaturii contemporane, chiar și o scară de valori. Ceea ce nu e tocmai simplu cînd te ocupi și de creația debutanților. Față de aceștia a practicat o critică larg comprehensivă, de susținere. Nicolae Baltag așază ca suport exigența estetice moralitatea. Este motivul pentru care avem încredere în ce a scris.

Se vede numaidecît din textele reproduse că Nicolae Baltag își mai căuta încă modelele, dar nu neapărat printre critici. Îl atrăgeau mai mult poeții. Dealtfel, ideile și intuițiile sale se constituie, evident, într-o poetică — nu într-o teorie. Își făcuse un cult din lirica și concepția despre poezie a lui Ion Barbu. Nici nu se putea o „metodă" mai sigură de inițiere în problemele limită ale discursului literar. Pe cît posibil se opune totuși tentației hermetice : critică în spirit barbian pur nu se poate face. Nicolae Baltag are comun cu poetul (și cu poeții) eleganța rostirii. Criticul ni se pare chiar mai spontan cînd gîndește metaforic și de obicei gîndește metaforic. Receptează literatura cu o anume candoare, pe care alții au pierdut-o sau n-au avut-o niciodată. Opera este primită cu un sentiment de nedisimulată bucurie, iar formularea critică ridică impresia brută la starea de grație, superioară a Verbului. Nu abuzează de concepte, ale criticii curente sau ale creației, deși nici unul nu-i era străin. Le invocă întotdeauna cu prudență, ca pe ceva ce nu-i aparține. Comentariul păstrează o anume suplețe, mai ales în extensiune ; e dezinvolt pînă la imprevizibil și acoperă un teritoriu vast de probleme. La rîndul ei, cronica evită stridențele de gust și apreciere. O astfel de critică seduce prin cordialitate, avertizînd în același timp printr-o crispare mai mult de subtext a tonului. În problemele delicate se pronunță cu delicatețe. În schimb, îl deranjează impostura și îndeosebi atacul nedrept, neloial. Atunci devine tăios, direct pînă la respingere — ca în ultimul capitol din **Polemos** (studiul care dă și titlul întregului volum).

Finețea de spirit a criticului reiese aproape din tot ce a scris, dar mai cu seamă din articolele de sinteză. Am reținut **Glose la poezia contemporană**. În numai cîteva pagini e schițat un tablou complet, deși concentrat, al liricii contemporane : tendințe, generații, stiluri. Într-un spațiu așa de restrîns, lipsesc firește profilurile de poeți. Articolul trebuie prețuit pentru delimitările sale exacte și subtile. Criticul e sigur pe sine, are ceva de spus și se exprimă cu decizie și originalitate într-un domeniu nu atît de risc, cî mai mult de rutină. În alte articole se ocupă efectiv de opere și autori. Și de astă dată se ferește să pună etichete. Despre Zaharia Stancu, Nichita Stănescu și Ioan Alexandru scrie de mai multe ori. De fiecare dată însă îi vede altfel, atent la ce anume aduce nou ultima lor carte. Se înțelege că noutatea comentariului e provocată în primul rînd de opera însăși. Criticul, la rîndul său, probează mobilitate a gustului, prospețime, fantezie interpretativă.

Studiile mai întinse din volum (**Polemos, Concepția despre poezie a lui Ion Barbu** și **Scriitori români — călători pe meridianele lumii**) cresc organic din intuiții sigure, decantate apoi cu răbdare, în timp, pînă la expresia cea mai concisă și mai cizelată. Demonstrația este perfectă, fără fisură. Criticul pune însă și în rigoare farmec, informația (uneori exhaustivă) nu întunecă ideile. Dincolo de valoarea interpretării, textul se poate citi pur și simplu ca literatură.

Pagini consistente ne-a mai lăsat Nicolae Baltag despre Camil Petrescu (ultimele scrieri), George Călinescu (autorul dramatic), Al. Piru și Miron Radu Paraschivescu. Celorlalți poeți, mai toți din generația de mijloc, le face cronică de volum. Considerațiile, fatal izolate și fragmentare, tind să se închege în medalion critic, oarecum după modelul figurinei lovinesciene. Cronica literară n-ar fi decît o treaptă spre portretul sintetic.

În contrast evident cu titlul, **Polemos** e o carte echilibrată, armonioasă — așa cum ni s-a dezvăluit întotdeauna și personalitatea criticului. Teoretic cel puțin Nicolae Baltag aspira la critica totală. Aborda cu plăcere orice domeniu al literaturii. A fost o întîmplare că s-a ocupat uneori mai mult de poezie, alteori mai mult de proză. Aparent își construiește cu voluptate un obiect fără asperități. Oscila între o critică a cărților (oarecum efemeră) și o critică a ideilor durabile, cu aplicație mai ales la literatura română. O totală deschidere a criticii spre obiectul ei duce la o similară deschidere spre viață. Problemele criticii sale sînt de fapt înseși problemele vieții. Pentru Nicolae Baltag critica a fost „o formă de viață".

CORNEL MORARU

Opinii despre

O bibliotecă într-o carte

A apărut, în sfîrșit, mult așteptatul **Mic dicționar enciclopedic**, ediția a II-a, revăzută și adăugită, în Editura științifică și enciclopedică, București, 1978 (în-4°, mare, 16 + 1851 pagini). Au trecut șase ani de la ivirea ediției, primită cu unanimă satisfacție și în cîteva zile dispărută de pe piață. Noua ediție, tipărită în același format, pe trei coloane, are în plus 120 de pagini, însumînd un număr simțitor mai mare de articole, de ilustrații, de hărți și de planșe alb-negru și în culori. Astfel, în interval, s-au declarat independente un număr de treisprezece state și anume : Africa Centrală, Bahama, Insulele Capul Verde, Insulele Comore, Djibouti (fostul teritoriu Afar și Isa), Grenada, Guineea-Bissau, Kampuchia, Madagascar, Papua-Noua Guinee, Sahara spaniolă, Insulele São Tomé și Príncipe, și Seychelles. Despre fiecare, dicționarul ne dă cîte o substanțială notă, cu toate datele necesare pentru informarea cît mai exactă, cu respectiva hartă. Drapelele acestor țări noi se adăugă celorlalte 143, ilustrate pe planșe în culori. Alte noi planșe, tot în culori, prezintă stemele țării, județelor și municipiilor, într-o splendidă reproducere grafică.

Desigur, țara noastră ocupă locul principal în partea a doua, istorico-geografică, a numelor proprii. Se acordă un loc de seamă specificului fiecărei comune. În exemplul de mai jos se va vedea importanța tezaurelor arheologice ale țărilor românești, testimoniu al vechimii locuitorilor și vestigiilor lor artistice :

„Sălcuța, com. în jud. Dolj ; 4, 1 mii loc. (1976). Aici s-au identificat, în cadrul unei așezări, urme specifice ale unei culturi din neoliticul mijlociu (milen. 4 — începutul milen. 3 î.e.n.), răspîndită în Oltenia și E Munteniei. Inventar arheologic, bogat în unelte de os și piatră, graminee carbonizate și figurine din lut ars și os, reprezentînd o divinitate feminină, legată de cultul fertilității".

Ca filolog, mă bucur că unele articole dau, pe lîngă informația strict obiectivă, și eventualele denumiri populare. Astfel, la articolul **Steaua polară**, reținem aceste nume : **„Stîlpul, Candela Cerului"**. Planetei **Venus**, poporul i-a mai spus **Steaua Ciobanului** sau a **Păstorului**. Este aceeași, una și aceeași, iar nu două, deși poporul o mai numește **Luceafărul de Seară** și **Luceafărul de dimineață sau de zi** (sau, în „limba veche și-nțeleaptă", **de ziuă**). La articolul respectiv, **Venus**, ni se comunică datele explorării recente, începută la 27 aug. 1962 și continuată în anii următori, cu coborîrea stației automate pe planetă, ba chiar cu lansarea unor sateliți artificiali, care transmit fotografiile ei la sol. În acest fel, ne putem face o idee mai exactă de enormul progres efectuat, printre alte domenii, și în acela al explorării spațiilor interplanetare.

Știința, literatura și arta noastră contemporană se bucură și ele de articole foarte numeroase. Mă simt foarte onorat de locul ce mi s-a acordat, odată individual, apoi la articolul **Lovinescu Eugen**, precum și în rîndurile despre **Sburătorul**, din conspectul general asupra literaturii contemporane. Este drept că am frecventat acel cenaclu, dar nu am citit niciodată nimic în cadrul lecturilor publice de duminică sau al celor private în cursul săptămînii ; de asemenea n-am publicat nimic în vreunul din cele trei cicluri ale **Sburătorului**. Păstrez regretatului maestru o amintire nestearsă, pentru calitățile sale excepționale de critic, de scriitor și de gazdă, dar mi-am rezervat totdeauna o distanță față de metodele sale critice și dreptul de a-i judeca lucrările, cu înălțările și denivelările lor succesive.

S-a acordat un spațiu adecvat eroilor căzuți în luptele pentru Independență și pentru Reîntregire. Am fi dorit să nu lipsească din Dicționar poetul Nenițescu, Ioan (*1854—1901), fost combatant, rănit la Grivița și autorul poeziilor din volumul **Pui de lei** (1891), din care două sau trei se recită și se cîntă și astăzi. De asemenea, la articolul **Săulescu, Mihai** (1888—1916), ne-ar fi plăcut să se menționeze că a căzut în luptele de la Predeal, unde un impresionant monument îi nemurește jertfa. Mai lipsesc, dintre eroii aceluiași război, eminescologul **Grămadă, Ion**, luptător voluntar, și poetul ofițer **Vulovici N.**, autorul acelor versuri premonitorii, din **Stihuri oțelite** :

„De-o fi să mor. Tu Doamne, dă-mi / O moarte ostășească : / Un glonte-n floarea din chipiu / În lupte mă izbească !" **(De-o fi să mor).**

Lipsește și **Mateevici, Alexei**, mort de tifos exantematic în 1917, după ce și-a făcut datoria pe front ; este autorul clasicei poezii, o capodoperă : **Limba noastră**, superioară corespunzătoarelor stihuri ale lui G. Sion („Mult e dulce și frumoasă...").

La partea istorică, cu referire la **Purice, aprodul**, este adevărat că l-a ajutat pe Ștefan cel Mare, în lupta de la Scheia, dar în alt fel decît ne-a relatat Neculce în **O samă de cuvinte**, și anume așa cum citim în cronica moldogermană, publicată de Olgierd Górka : identificîndu-l noaptea, ascuns printre cei căzuți în luptă și scoțîndu-l din acel perimetru.

O curioasă greșeală de cronologie s-a strecurat la articolul **Taler**, și anume la moneda de argint, emisă la anul... 1212 (sic), de Despod Vodă, care a domnit între anii 1562 și 1564.

Să nu căutăm însă și alte pete în soare, ci să ne bucurăm de recenta ediție, al cărei tiraj a fost în mod surprinzător redus la jumătate, (30 000 de exemplare)

față de acela al primei ediții. Sîntem convinși că și noua ediție, cînd va fi pusă în întregime pe piață, se va epuiza în timpul cel mai scurt. De aceea preconizăm — și credem că nu sîntem singurul, — ca acest **Mic dicționar** să apară, în felul lui **Petit Larousse**, în fiecare an, toamna, ca un indispensabil sol calendaristic de informație în toate ramurile științelor naturii și ale omului.

Poporul nostru spune : „toamna se numără bobocii". Fie ca, printre acești „boboci" îndrăgiți, să figureze în viitor, anual, și acest **Mic dicționar**, indispensabilă operă de încredere, la care și-au dat contribuția factorii cei mai competenți ai culturii noastre socialiste.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

■

Apariția (în Editura Enciclopedică) a Micului dicționar enciclopedic (prescurtat M.D.E.), în 1972, a fost un eveniment cultural de prima importanță. Tirajul, destul de mare, s-a epuizat în scurtă vreme, ceea ce a constituit o dovadă peremptorie că era nevoie de această lucrare. Editura (de astă dată Științifică și Enciclopedică) a început imediat pregătirea unei noi ediții, care a apărut luna trecută. E ușor de constatat că e mult îmbunătățită față de cea anterioară, așa cum era și de așteptat.

Un dicționar enciclopedic înlocuiește o colecție întreagă de manuale de diferite tipuri. Asupra acestora are avantajul că prezintă termenii în ordine alfabetică. Să zicem că cineva dintre noi ar fi interesat să afle ce e **neptuniul** și ar căuta într-un manual de chimie : nestiind însă de ce e vorba, ar trebui să frunzărească întreg manualul pentru ca, întîmplător, să dea peste pagina care i-ar aduce informațiile dorite. Nu mai vorbesc de cazul, ușor de imaginat, cînd consultantul nu știe nici din ce specialitate face parte termenul căutat. Dicționarul enciclopedic rezolvă pe dată problema, căci e suficient să cauți cuvîntul la locul lui alfabetic.

Există, ce e drept, dicționare etimologice străine, de diverse dimensiuni și în diferite limbi, pe care le putem consulta. Sînt și enciclopedii românești masive, în mai multe volume, și trebuie să recunoaștem că sînt utile. Dar nu pentru oricine, deoarece pe de o parte ocupă o mare parte din bibliotecă, pe de altă parte costă mult și în sfîrșit nu sînt prea ușor de consultat. Pentru publicul larg sînt mult mai acceptabile enciclopediile mici, într-un volum. Acestea se publică mai peste tot, de exemplu la noi se folosește de mult Micul Larousse ilustrat, în limba franceză. Dar de aici înainte vom prefera M.D.E.-ul, nu numai pentru că e în românește și deci e mai la îndemîna noastră, ci mai ales pentru că dă mai multă atenție realităților de la noi și celor străine care ne pot interesa în special pe noi.

Desigur, în prima formă, M.D.E.-ul prezenta unele scăpări, inerente începuturilor. Dar diferența cea mare între cele două etape nu vine de la corectarea acestor scăpări. Esențialul este că între timp s-au produs schimbări în lume și acestea se reflectă în noua ediție. Au apărut state noi, altele și-au schimbat regimul ; s-au făcut descoperiri în toate domeniile științifice, s-au afirmat noi personaje, în timp ce altele, fără îndoială mult mai puține, au pierdut din importanță și nu mai e cazul să figureze în enciclopedie.

E mai puțin izbitor că și limba se schimbă, chiar într-un timp relativ scurt. Ce e drept, cuvintele se învechesc destul de greu în așa fel încît să devină necesară ștergerea lor din liste (ca exemple de termeni suprimați citez, iarăși absolut la întîmplare, interjecțiile **oho** și **oi**). Modificările cele mai spectaculoase în vocabular sînt provocate de apariția cuvintelor noi, mai ales a termenilor de specialitate în diversele ramuri ale activității, care adesea ajung să fie folosiți și peste granițele profesionale. Ca exemplu de cuvînt introdus în ediția a doua, citez pe **villorologie**. Aceste feluri de schimbări și multe altele se oglindesc de minune în enciclopedie : ediția a doua are 120 de pagini mai mult decît întîia, ceea ce ne ajută să ne dăm seama de amploarea schimbărilor din societate.

N-ar fi bine să omit și alte elemente : se dă etimologia la toate cuvintele despre a căror origine avem informații ; apoi volumul conține un mare număr de ilustrații, care ajută mult la cunoașterea și înțelegerea faptelor.

În sfîrșit, mai notez că la cuvintele și mai ales la numele străine se dă adesea pronunțarea, lucru foarte util, căci ajută să se evite trei feluri de greșeli.

1. Unii pronunță numele străine ca și cum ar fi scrise cu ortografia românească, de exemplu **brük-se-les** în loc de **brüsel** (Bruxelles), sau **Nairobi** cu ultimul i scurt, ca în pluralul românesc **robi**.

2. Alții cred că cunosc pronunțarea străină și aplică alte reguli decît cele indicate, de exemplu știind că în engleză se pronunță de obicei ci, zic **Cicago** în loc de **Șicago** (scris **Chicago**).

3. A treia categorie, în sfîrșit, aplică regulile unei limbi la alta, de exemplu pronunță, ca și cum ar fi termeni germani, **aparthaid** în loc de **apartheid** (cuvînt olandez) sau **ștokholm** în loc de **stokhólm** (capitala Suediei). N-ar fi mare pagubă dacă în raporturile dintre români s-ar generaliza pronunțarea neoriginală, dar avem din ce în ce mai mult ocazia să comunicăm cu străini și riscăm să nu ne înțeleagă.

M.D.E., devenit ceva mai puțin mic, va putea fi mai cu folos utilizat de un public larg, în rîndurile cărula situez pe primul loc pe elevi.

AL. GRAUR ■

■

Apariția unui „Mic dicționar enciclopedic" stîrnește un interes deosebit și general în societatea noastră contemporană, în care cultura multilaterală devine din ce în ce mai răspîndită, cartea cu orice tematică epuizîndu-se vertiginos.

Matematica, în particular, este copios reprezentată prin termenii de largă circulație din diversele ei discipline ca și din aplicațiile acestora. Parcurgînd pagină cu pagină sectoarele consacrate literelor alfabetului, se poate întîrzia și o oră pe teritoriul unora dintre litere, descoperind numeroși termeni matematici de toate nivelurile. Așa, de exemplu, în cadrul literei o vom găsi încă prin primul cuvînt termenul a — simbolul pentru arie, apoi abac, iar în paginile următoare apar abatere, abscisă, absolut, abstract (cu întreaga familie de cuvinte), adiacent, aditiv cu familia, adunare, afin (dar fără semnificații matematice, afix, afortiori (cu semnificația logică), aleatoriu, alfabet (dar fără semnificații matematice), algebră, algoritm, alicot, altern, amplificare (cu familia), analogic, anulitate, apartenență fără semnificația matematică), aplicație, apotemă, aproximație (cu familia), arc, argument, arie, aritmetică, aritmetic, asemănare, asemenea, asimetrie, asimptotă, asociativ, asociativitate, astroidă, axă, axial, axiomă, axiomatică.

La acestea se adaugă termeni din discipline matematizate ca mecanica, fizica, astronomia etc. ; prin urmare pentru a afirma că matematica este reprezentată în dicționar corespunzător locului pe care îl ocupă în știință atît prin importanța sa gnoseologică, precum și prin aplicațiile sale în celelalte științe și în practică.

Desigur, nefiind un dicționar de specialitate, nu putem cere să găsim în el termeni specifici unor discipline de nivel foarte înalt, avînd o circulație circumscrisă la domeniul matematicii moderne ca anticomutativ, antizomorfism, epimorfism, endomorfism, seminormă etc. Totuși, orice utilizator de matematică și chiar orice **matematician** poate găsi numeroși terment uzuali și chiar mai puțin uzuali, ceea ce constituie, fără îndoială, un merit al dicționarului. Dealtfel, acest merit se extinde și la termenii din alte domenii ale științei, culturii și practicii, cum se poate verifica printr-o parcurgere informativă a magistralului volum.

În ceea ce privește termenii matematici, ceea ce poate cere orice cititor, avînd în vedere prezența activă a matematicii în cultura generală științifică a oricărui absolvent al învățămîntului obligatoriu de zece ani, este o prezentare a definițiilor termenilor uzuali la nivelul pe care aceștia îi au în manualele de matematică ale acestui învățămînt.

Această dorință poate fi extrapolată și la termenii învățămîntului treptei a doua a liceului și chiar al facultăților în care se predau cursuri de matematici generale, destul de numeroase. Or, din acest punct de vedere, spicuind ca cititor neavizat termenii cuprinși în spațiul literelor succesive ale alfabetului găsim unii termeni prezentați în formulări mai libere, uneori incorecte sau ambigue, care se cer revizuite și dacă se poate înlocui cu altele mai exigente.

De exemplu, termenul „absolut" conține și o semnificație matematică prin „valoare absolută", cu explicația „număr pozitiv atașat unui număr real, **egal** cu numărul dat". Credem că orice comentariu este inutil, fiindcă valoarea absolută a lui —3, ar fi +3, număr egal cu —3. Mai departe „algebra" apare ca „ramură a matematicii care studiază polinoamele ai căror coeficienți sînt numere întregi, raționale, reale, complexe". Este cam puțin, fiindcă algebra clasică și chiar foarte clasică are o arie de investigație mult mai largă, care cuprinde de exemplu și funcțiile raționale, cum vedem foarte adesea în Gazeta matematică, unde numeroși elevi rezolvă și chiar propun probleme privitoare la astfel de funcții. Termenul „analogic" care are, desigur, accepțiuni mult mai largi decît cele matematice, este modelat matematic astfel : „Spec, asemănare între două sisteme, caracterizată prin existența de relații (funcții matematice) de aceeași formă între elementele lor componente corespunzătoare". Prin urmare se presupune că sistemele în cauză admit modele matematice, ceea ce se urmărește cu multă asiduitate în studiul sistemelor care apar în toate ramurile științei și în practică. Dar în acest caz a identifica relațiile dintre elementele acestor sisteme cu „funcții matematice" înseamnă a limita mult cadrul acestor relații. Într-adevăr, între două sisteme ar putea exista o analogie caracterizată prin relația de ordin, de exemplu între șirul numerelor naturale 1, 2, 3... și șirul pătratelor acestora 1, 2^2, 3^2... fiindcă n m implică n^2 m^2 și relația de ordine nu este o „funcție matematică", cel puțin în sensul definiției noțiunii de funcție dată și în dicționar.

Termenul „argument" are ca accepțiune specială „unghiul dintre semiaxa reală și dreapta care unește originea cu afixul unui număr complex, măsurat în sens trigonometric direct". Aici, termenul „semiaxa reală" este ambiguu, fiindcă de fapt autorul vrea să spună „semiaxa reală pozitivă", mai ales că precizează și sensul de măsurare a unghiului. Dar, dacă cititorul dorește să știe ce este „afixul unui număr complex", găsește următoarea explicație „număr complex a cărei reprezentare geometrică este un punct dat din plan" și este în fața unei probleme fiindcă deduce că afixul unui număr complex este un număr complex a cărei reprezentare geometrică este un punct dat din plan.

Trecînd mai departe, cel care dorește să-și precizeze noțiunea geometrică de „centru", află că acesta este „un punct care posedă anumite proprietăți (importante) în raport cu o figură geometrică sau cu un corp (ex. centru de simetrie, centrul unui arc)". Apoi ca semnificație specială subordonată sensului principal găsește „punct de mijloc, **central** al unui spațiu, al unei suprafețe etc". Fără comentariu, în afară de o justificare a surprizelor confruntărilor și precizărilor suplimentare : existența mai multor autori ai termenilor, care nu s-au confruntat anticipat, credem noi. Și credem fiindcă putem da astfel de exemple încercînd să ne însușim definiția termenului fundamental „cerc". Vom găsi „figură geometrică plană formată din mulțimea tuturor punctelor egal depărtate de un punct fix".

În continuare se dă un alt termen cu aceeași semnificație și anume „circumferință", precum și o altă accepțiune „suprafața limitată de această figură". Despre care figură este vorba, se pare că despre circumferință, fiindcă despre cercul definit mai sus nu poate fi vorba întrucît i se dă un nou conținut. Dacă ne adresăm termenului circumferință ne dăm seama că într-adevăr acesta este sensul corect fiindcă prima accepțiune a acestui termen este „cerc (sens curent)". Dar cea de a doua accepțiune este foarte puțin matematică și chiar foarte puțin semnificativă „linie împrejmuitoare a unui corp rotund, a unui loc ; lungime a conturului unui corp". Fără comentariu, în afară de plăcerea ineditului familiar care însuflețește această formulare pitorească.

Aceste observații lipsite de orice pedanterie nu sînt nici măcar răutăcioase. Apreciem ca și numeroșii doritori de a cumpăra dicționarul, dintre care unii văzîndu-mă cu el în mînă pe Bulevardul Magheru, m-au oprit de mai multe ori întrebîndu-mă de unde l-am cumpărat pe parcursul Piața Romană — Piața Universității în căutarea unui loc de unde se pot cumpăra tichete de autobuz.

Însă termenii care ar merita să fie revăzuți sînt mai numeroși decît aceștia, de exemplu : curbă, împărțire, înălțime, diferențială, egalitate, combinare, continuă, număr complex, foliu, nouăzeci, corp geometric, componentă, rază, etc...

De exemplu, număr complex este un număr alcătuit prin însumarea unui număr real cu un număr imaginar, iar „componenta", fiecare dintre vectorii (sau modulele lor) în care se descompune un anumit vector dat și ale căror efecte însumate sînt echivalente cu efectul vectorului dat. Este adevărat că această definiție este integrată în fizică, dar totuși, cum se însumează modulele vectorilor care să descompună un vector dat ? Iar „raza" este distanța constantă de la un punct al unui cerc sau sfere de centru. Fără comentariu, dar cu mirarea că unghiurile la centru sînt formate cu raze, că raza este perpendiculară pe tangentă la un cerc în punctul de contact etc. Menționăm că foarte mulți termeni sînt prezentați corect și sugestiv, unii fiind dați prin definițiile lor matematice și încheiem această excursie matematică prin „Micul dicționar enciclopedic" ediția a II-a revăzută și adăugită cu aprecieri recunoscătoare pentru munca atît de dificilă depusă de redactori și coordonatori, semnalarea unor inadvertențe și lipsuri avînd un caracter constructiv în care se cuprinde multă simpatie, cunoscînd prin experiența personală marile dificultăți pe care le înfruntăm cînd voim să definim mai ales termenii fundamentali, de largă circulație.

NICOLAE TEODORESCU ■

Un furt de cinci milioane sau ce înseamnă controlul „după dictare"

Depozitul de vinuri și țuică din strada Abram Goldfaden nr. 1, condus de Radu Niculescu, era unul din depozitele de vin și țuică ale Bucureștiului cu deverul cel mai mare. E drept însă, nu-i întrecea pe cel aflat în Calea Griviței și gestionat de Gh. Ștefănescu. Inventarele cădeau cu o regularitate de ceasornic și procesele-verbale ale revizorilor de gestiune de la întreprinderea tutelară, I.C.L. Alimentara, sector 4, menționau de fiecare dată că magazinul este curat, bine întreținut, că gestionarul este un om harnic, priceput, politicos și că evidența primară este pe măsură, adică în bună regulă. De asemenea, situația dopurilor era foarte bună. Nu lipsea nici unul. Dar cîte lucruri frumoase nu cuprindeau procesele-verbale și, mă rog, toate celelalte hîrtii care urmau inventarelor și care, ordonat și convingător, atestau că depozitul amintit face cinste întreprinderii !

● 21 august, la pomul lăudat poți să te duci și cu sacul

La o săptămînă de la arestarea lui Gheorghe Ștefănescu, organele de miliție fac un control sever la magazinul din Abram Goldfaden nr. 1 și, totodată, o percheziție la domiciliul lui Radu Niculescu. Din cercetările efectuate în cazul Ștefănescu reieșea limpede că unchiul acestuia dinspre mamă, Niculescu, fura la fel de sănătos și tot de cîțiva ani buni. Percheziția magazinului nu relevă nimic, iar acasă nu sînt găsiți decît 20 000 de lei, aranjați cu grijă într-o carte (nu știm exact ce carte) și ea, la rîndul ei, așezată cu grijă pentru o eventuală percheziție.

22 august dimineața. După o noapte mai grea, chinuit de conștiința sa, se spune, încărcată, Niculescu mărturisește că ar avea niște aur, bijuterii, la viitorul cuscru, mai exact la viitorul socru al lui Gheorghe Niculescu, Ștefan Simionescu.

După-amiază, la Ștefan Simionescu, sudor la întreprinderea „23 August", este găsită cantitatea de 1,5 kilograme de bijuterii de aur din care S.S. încercase să mai ciupească ceva fără știrea ginerelui. Așa, ca între neamuri.

24 august. Seara. În strada Emil Racoviță, la numărul 18, doi pensionari oarecum respectabili, Sultana și Teodor Minda, își fac cu îndirjire pasiențe și își ghicesc în cafea. Nu le folosește la nimic. La a treia cafea le bate la ușă miliția. La prietenii de o viață ai lui Niculescu este găsită suma de 1 244 800 de lei (tot în bibliotecă, firește, mediu intelectual) și o jumătate de kilogram de bijuterii. Sultana Minda declară : „Aveam mari obligații față de familia Niculescu întrucît m-au ajutat în tinerețe foarte mult, eu fiind orfană".

Duminică, 27 august, după alte șase zile de matură chibzuință, precum și în fața probelor și datelor prezentate de miliție, Radu Niculescu declară : „I-am dat spre păstrare prietenului meu, Fănică Mihalache (fost inspector județcătoresc la Tribunalul Capitalei, n.n.) suma de 1 100 000 lei, 2 kilograme de aur în bijuterii.

În după-amiaza aceleiași zile, în boxa de la subsolul imobilului lui Fănică Mihalache este găsit pachetul cu bani și valorile menționate mai sus. Fostul inspector judecătoresc afirmă : „Niculescu mi-a cerut cheia de la boxa apartamentului unde a despus valorile". (Inexact. În urma cercetărilor a reieșit limpede că banii și bijuteriile i-au fost date de Niculescu lui Mihalache, cu care era prieten de foarte multă vreme, chiar în apartamentul ultimului. Dealtfel, la o a doua percheziție, la F.M. au mai fost găsite cîteva cecuri în valoare totală de 300 000 de lei date spre păstrare sigură tot de către R.N.).

Una peste alta, ca să fim mai scurți, Radu Niculescu agonisise aproape trei milioane de lei, patru kilograme și jumătate de aur în bijuterii, 2 apartamente (în al doilea, contractat cu bani gheață, urma să se mute în curînd), două autoturisme (unul trecut pe numele fiului său), în lei, totul cifrindu-se cam la cinci milioane și ceva. Sume și valori strînse pe seama întreprinderii, a oamenilor, prin cupajări de băuturi, inversări de prețuri, fabricare ilegală de băuturi cu alcool luat de la Ștefănescu care, la rîndul său, îl procura prin indivizi de aceeași teapă de la „Policolor" și „Biofarm".

● „Eu nu-mi furam căciula, aveam o evidență strictă"

La evidențe, Radu Niculescu se pricepea foarte bine deoarece în 1940 absolvise Academia comercială, secția juridico-economică. (În această afacere a vinului, cum o numesc organele de cercetare, R. N. nu este singurul licențiat între șefii de depozite. Și Gangureanu, șeful depozitului de vinuri de pe strada Răzoare, a absolvit cu cîțiva ani în urmă A.S.E.-ul, obținînd la examenul de stat nota 10, dar el se descurca mai greu cu scrisul, abia putînd să se iscălească.) Revenim la R.N. Tatăl său, cîrciumar în cartierul Cringași. Singele apă nu se face mai ales cînd lucrezi cu vinul. Îl întrebăm pe locotenent-colonelul Constantin Lupu, șeful grupei care-l anchetează pe Niculescu, cum îl poate caracteriza în cîteva cuvinte. „Este exemplul tipic al individului pe care îl transformă banul pînă la dezumanizare. Pierduse simțul măsurii, nu mai avea noțiunea banului. Nici nu mai știa exact cît a furat. Stringea în neștire. Cînd i-am întrebat cum a putut să ajungă pînă aici mi-a răspuns că a fost în situația unui șofer cuprins de beția vitezei. Vedea că îi merge treaba și vroia să stringă cît mai mult".

Lăcomia, setea de a strînge cît mai mult au mers pînă acolo încît, cu cîteva luni înainte de a fi arestat, R.N. a făcut o cerere către conducerea întreprinderii spre a i se aproba să mai lucreze încă 13 luni pentru a obține o pensie mai mare cu patru sute de lei. Culmea aviditații și a meschinăriei !

Intră în biroul miliției. I se scot cătușele. Înalt, cu umerii căzuți. 66 de ani. Își frămîntă mîinile, stă cu capul aplecat. Ne privește pe furiș. La întrebări răspunde cu lux de amănunte, uneori jenat cînd ne exprimăm neîncrederea, apoi realizează repede că poza de om jignit nu-i aduce nici o compasiune. Regretă că n-a ieșit la pensie cînd trebuia, poate scăpa. Sau, poate, trebuia să se oprească cînd i-a spus-o soția. E singurul regret ? Se corectează. Mai este și rușinea. Ce vor spune oamenii, vecinii, prietenii care nu știau nimic ? Vă redăm discuția.

— Dumneata aveai acasă cinci milioane și totuși ai făcut cerere să mai rămîi în serviciu pentru a primi o pensie mai mare.

— Nu știți cum e omul ? Oricare ar fi în locul meu ar face la fel. Așa e omul !

— Chiar crezi că așa sînt oamenii ?

— E vorba de cel care fură. Mereu vrea mai mult. Aici, în arest, am învățat că libertatea este cel mai de preț lucru. Că fiecare poate să trăiască bine cu cît are. Că se poate trăi și cinstit.

— E adevărat. Dealtfel se și muncește și se și trăiește cinstit. Dar după atîtea teancuri de bancnote și cu kilograme de bijuterii în față e greu să mai vezi adevărul. Nu-ți era frică că vei fi prins ?

— Dacă nu cădea Ștefănescu, nu cred că puteam fi prins.

— De ce ?

— Așa cum se făceau controalele de revizorii de gestiune n-aveau cum să mă prindă. Noi știam, după atîta vechime în meserie, că în mod sigur la trei luni și jumătate, patru luni trebuie să vină inventarul. De obicei venea un singur om și acesta mergea pe ce-i spuneam eu deoarece numai eu știam cantitatea exactă și calitatea vinului din vas. Eu aveam o evidență strictă, nu-mi furam căciula.

— Ce trebuia, de fapt, să facă controlul ?

— Multe. De pildă, eu aș fi cerut avizul cu care venise, să spunem vinul de 12 lei, aș fi văzut tăria vinului. La inventar nimeni nu controla așa. Eu spuneam că e vin de 12 și revizorul nota. Erau două însă mai chițibușare care îmi numărau și dopurile, de ajunsesem să-mi fie frică de dopurile astea, dar tăria n-o puteau verifica pentru că n-aveau nici centigrade pentru țuică, nici saleroane pentru vin. Le-aveam eu pe ale mele, însă ei nu știau treaba asta.

— Cît te costau pe dumneata ospețele pantagruelice cu Ștefănescu ?

— Lăsați-mă cu Ștefănescu. N-aveam nici o legătură cu el din 1961, cînd ne-am certat. Adică, pe linia relațiilor de familie. Doar în afaceri. La petreceri n-am fost decît o singură dată, la botezul fetiței lui Cristea...

—... care este nepoata dumitale, Cristea, gestionar la depozitul din strada „13 Septembrie", arestat și el, fiind însurat cu fata dumitale. Cine mai era la botez ?

— Foarte multă lume, prieteni, rude...

— Dintre cei implicați în această afacere cu vinul...

— Mihalache, Bălătică...

— Și afacerile cu Ștefănescu ? Cum era nepotul dumitale ?

— În afaceri, descurcăreț și cinstit, dar cinic, chiar dur și, mai ales, egoist. Dar vă rog nu mă mai întrebați de Ștefănescu și de Cristea. E dureros să-mi răscoliți intimitățile. Eu n-am vrut să-i dau fata lui Cristea. Zău, e dureros. Mă întreb ce mai rămîne ?

— Ce mai rămîne ?

— Rușinea. Ultimii ani trăiți așa. Rușinea familiei. Nu m-aș mai duce acasă. Cum să mă uit la nevastă-mea, la copii ? ! (Își frămîntă mîinile, plînge cu sughițuri, strigă repetînd rușine, rușine.) Nevastă-mea e bolnavă, cum să mai dau ochii cu ea. Dă-i dracului de bani. N-am nevoie de ei. Dacă ar apuca-o și copiii mei, băiatul meu, pe drumul acesta, i-aș denunța. (Desigur, băiatul, pentru că una dintre fete este căsătorită cu Cristea, n.n.).

■

Stupefiant, dar adevărat. Apar cuvintele rușine, cinste. Firește, acum totul are alte dimensiuni. Așa învață și Niculescu și cei de teapa lui că nu toți oamenii sînt ca ei. Că în jurul lor se muncea cinstit, se trăia cinstit și că, odată, toți cei care fură, vor plăti, mai devreme sau mai tîrziu.

● Mai devreme sau mai tîrziu. De ce nu mai devreme ?

Ne aflăm la I.C.L. Alimentara, sector 4, întreprindere de care depindea depozitul de vinuri și țuică din str. Abram Goldfaden nr. 1. Conducerea este nouă, după cum afirmă și directorul comercial, tovarășul Culiță. Stăm de vorbă cu cîțiva revizori de gestiune care, de-a lungul anilor, l-au verificat, cu rezultatele știute, pe Radu Niculescu.

— Tovarășă Maria Oprolu, cum făceați dumneavoastră inventarele la depozitul lui Niculescu ?

— După operațiunile preliminare de control, îl verificam cantitatea. Mă urcam pe o scară să văd dacă butoiul este plin. Dacă nu, îi spuneam să-l umple. Apoi răsturnam butoaiele în vase de zece litri. Cantitățile erau întotdeauna corecte.

— Dar calitatea vinului ?

— Noi n-avem nici centigrade și nici alcoolmetre deși cerem de ani de zile. Ni se spune că sînt scumpe. Așa că luam probe-mator pe care le aduceam la serviciul de revizie pentru orice eventualitate.

— Nu înțeleg. Probele nu se dădeau la laborator ?

— Nu. Vă spun că le țineam și dacă se ivea ceva suspect și aveam vreo reclamație, comparam probele.

— Bine, dar în primul rînd, prin natura controlului, dumneavoastră trebuia să vedeți dacă este ceva suspect. În fond, probele cu pricina erau luate pentru laborator. De unde știați că probele conțineau băutură nefalsificată ?

— ? !

Ioan Tone, de asemenea revizor de gestiune; ne spune că dinsul l-a verificat ultima oară pe Niculescu acum șapte ani.

— Se fura și atunci.

— Atunci erau stocuri mai mici. Aveam vase puține, închiriate de la I.C.R.A. cu capacitatea înscrisă pe ele. La ora actuală, cînd l-au prins, vreau să spun, nu știu dacă el mai avea vase luate în custodie.

— De ce ?

— Pentru că verificarea mijloacelor fixe se face odată pe an. Acum șapte ani era un om gospodar, cotat ca un om cinstit. Calitativ nu-i puteam controla băuturile pentru că ne lipseau instrumentele de control : centigrade, saleroane...

— Cotat drept un om cinstit și gospodar era și în acest an. Este, dealtfel, ceea ce relevă cu conștiinciozitate procesele dumneavoastră de control, conștiinciozitate din care Niculescu tot a putut să stoarcă vreo cîteva milioane.

— Să știți că fără instrumente nu se poate face mare lucru.

— Dumneavoastră, tovarășă Elena Popescu, cum făceați inventarele ?

— Inventariam toate cantitățile, butoalele erau aranjate frumos și aproape toate aveau semne care arătau nivelul lichidului din butoi.

— Nu trebuiau să aibă toate aceste semne ?

— Ba da, dar...

— Și calitativ cum făceați verificarea?

— Păi, îmi spunea el, ăsta e de 9 ici, ăsta de 12. Ce, eu puteam să-mi dau seama dacă gustam ? !

— Tocmai aici fura. Și probe-martor duceați la laborator ?

— Luam, dar nu le duceam decît dacă ieșea ceva în neregulă.

— Cum să lasă dacă nu sesiza controlul ?

— ? !

■

Ați remarcat din aceste dialoguri, desigur, că în cadrul corpului de revizori de gestiune de la I.C.L. Alimentara, sector 4, există o stare de uluială, de uimire. Lipsesc însă cu desăvîrșire instrumentele de control amintite. Nu vrem să insinuăm nimic, dar numai conștiinciozitate nu se poate numi faptul că gestionarul îi dicta, iar el, revizorul, își nota harnic, gratulîndu-i la sfîrșit cu aprecieri de tipul amintit. În acest context îi dăm iar cuvîntul locotenent-colonelului Constantin Lupu : **„Niculescu știa foarte bine cînd îi venea inventarul. După atîta experiență observase că aceste controale n-aveau nimic imprevizibil. Își pregătea stocurile pentru a nu fi găsit cu plusuri la cantități și sortimente, astfel încît inventarul devenise o activitate de înregistrare scriptică. El dicta și revizorii scriau. Apoi mai era un element care în atîția ani trebuia să dea de bănuit : volumul vînzărilor. La ei era mereu lume multă. În mod normal, depunerile zilnice trebuiau să fie mai mari. Era o chestiune care trebuia să bată la ochi. În zilele cele mai proaste, Niculescu scotea, partea lui, 1 000 de lei, în cele foarte bune, 5 000—6 000 de lei. Cu mici excepții însă depunerile erau cam aceleași".**

Cu un asemenea control superficial, totul se mai limpezește. Dar nu este numai atît. Nu numai controlul. Radu Niculescu trăia, în ciuda faptului că se arăta retras în relațiile cu vecinii, trăia între oameni cinstiți. Cum poate fi socotit și vecinul său de bloc, pensionarul Mihail Bălăianu. Și totuși, M. Bălăianu i-a păstrat bijuterii și o sumă mare de bani (peste o sută de mii) fără să se întrebe de unde îi avea, „înghițind" motivul pueril „nu știe nevasta nimic de ei și nu vreau să afle". Nu s-a întrebat o clipă de unde îi are, n-a gîndit un moment că ar putea fi ceva necurat cu acei bani. Sau Ștefan Simionescu, sudor la „23 August" om învățat cu munca cinstită, aspră, care lucrează într-un colectiv puternic, într-o atmosferă sănătoasă, cum a putut S.S. să accepte, fără să-și pună nici o întrebare privind proveniența sa, acea cantitate de bijuterii. Cine putea cumpăra aurul cu kilogramul ? A acceptat. Mai mult, la rîndul său, a încercat să-și facă parte. „dacă tot e atîta, nu se cunoaște, și 200 de grame nu-s de colo". Și Radu Niculescu stringea. Delapida, falsifica băuturi, primea și bacșișuri, primea și restul de 25 de bani de la apa minerală pe care o vindea. Nu ierta nimic în goana sa demențială de a acumula cît mai mult.

Cercetările continuă iar judecata va fi aspră pe măsura faptelor. Dar dincolo de litera legii rămîne imensa responsabilitate a fiecărui om cinstit, responsabilitate de la care, iată, au fost unii care au abdicat fie din indiferență, fie din incompetență și superficialitate ca în cazul organelor de control obligate să vegheze tocmai la respectarea legii.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Pagină realizată cu sprijinul Inspectoratului General al Miliției

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Brel

El a fost prietenul meu și doar cei care-și iubesc prietenii mai mult decît rudele, doar aceia i-au fost prieteni. Alergam prin tot Bucureștiul să-l ascult și să cînt cu el, în ani grei cînd n-aveam leteale în pungă, numai două bilete de cinema, pentru mine și ea. O așteptam cu el. Văzînd cum ea nu vine, recitam Eminescu și cîntam cu el exact melodia lui cînd Madeleine nu-i venea „Madeleine c'est mon Amerique à moi", de ce nu vii, de ce nu vii ? Ne-am împrietenit pentru că ne așteptam la fel iubitele : cu dragoste din ce în ce mai exasperată, cu o răbdare din ce în ce mai inutilă. Nici un prieten de-al meu — și printre ei erau și sînt poeți mai adînci decît el, inteligențe mai cultivate, filosofi mult mai substanțiali — nu mi-a dat mai limpede adevărul că însoțitorii cei mai intimi ai unei iubiri sînt exasperarea și zadarnicul, chiar zadarnicul exasperării. Mă certam cu ea, exact ca el : ea însăși, iubita mea, era ca iubita lui, printr-un straniu fenomen de metamorfozare. Urîtele noastre, în stradă, urîndu-ne, blestemîndu-ne, jurînd că nu mai avem ce ne spune, că nu mai merg nicăieri, erau consonante cu cîntecul lui în care-i țipa că nu merge cu ea la Paris, nici un pas mai departe, că el nu suportă Parisul cu flonflonurile lui, ca după aceea să meargă cu ea la Paris, așa cum și eu, după urlet, mergeam cu ea la Milano (cinema-ul de pe Călărași) și de-acolo, îmbrățișați, pînă în Tokio (strada).

Împăcările erau la fel. Izbucnirile crizei — tot așa, din nimic, din enorm, din crizantemă în crizantemă, ca în cîteva ore, să-i tip în telefon strigătul lui : „J'arrive !" și să iau un troleibuz rece în care murmuram : „o luptă-i viața, deci te luptă"... Brel mergea și cu Cosbuc. Omul se potrivea — în democrația culturii mele sufletești — cu toți directorii mei de conștiință, de la Bozga la Camil, de la Camus la Babel. În fața lui Malraux și Vianu nu m-am jenat niciodată să le spun că știu pe dinafară cîntecele lui Brel și Estetica cea mai incoruptibilă nu s-a tulburat și m-a îngăduit, intuind că există fraternități de stradă, generozități ale aceleiași Europe fără de care orice munte magic devine inaccesibil. Există prietenii cît o Estetică, există cîntece mici care spun cît Simfonia a IX-a, există două vorbe oarecare, dar exacte, ce-ți pot da, într-un legato, o revoluție : „Să vezi că frica-i inutilă și s-o lași țicăloșilor, să vezi că totu-i fragil și să cînți din nou"... Niciodată nu i-am pus pe Brel lîngă Victor Hugo — dar într-o noapte am înțeles o pagină din Hegel, ascultînd „Bătrînii" tînărului, „cei care trăiesc secunda unui hohot de plîns, uitat într-o oră". Am trăit mai multe zile pe acest pămînt cu nevoia de Brel decît cu aceea de Hegel, — nu mi-este rușine să-mi mărturisesc această infirmitate pe care, dacă o voi plăti crunt cîndva, mă bizui totuși, deocamdată, pentru a înțelege arta fără acea solemnitate care ni-o înstrăinează într-un șir de valori reci, înghețate, în țăria stelelor. Trăiesc mai bine știind că finalul la Simfonia Haffner ca și „Hora în căruță" mă fac să hohotesc o secundă — incapabil, în fericirea mea, să le diferențiez vitalitatea.

Brel a avut un anumit fel de a plînge — acela al furiei crescînde, care rupe melodia, cristalizînd într-un cuvînt spus tot mai răspicat și mai rar, al zbaterii care disprețuiește lacrima pentru un sarcasm al împăcării cu o soartă la fel de păcătoasă în conformismele ei ca Gaston și Gaspard, verii Madeleinei, ce-i interziceau să se întîlnească cu mine, cel fără de letcale și naiv. El a complicat și a democratizat mai mult decît toți melodioșii din turul său. El a dat șlagăre fără melodii facile — șlagăre ale angoasei și ale bucuriei de a trăi nelinistea „de la Londra la Berlin". Habar n-a avut dacă muzica sa e ușoară sau grea. Nimeni nu și-a așteptat iubita cu asemenea volupie a durerii, nimeni nu s-a certat cu ea, nimeni nu a cîntat ca el sacra neînțelegere și pustiul satului de fericire. L-am iubit. A fost prietenul meu. Am mers cu el pînă la multe capete de noapte și am înghețat de cîteva ori, împreună, într-un troleibuz, pe lîngă lacuri și ecluze, pe locuri unde „copilul nu e decît un poet care se încăpățînează".

Brel este un lied al secolului meu care, barbar, a ucis orice superficialitate.

RADU COSAȘU ■

Cooperarea culturală

Cooperarea între membrii comunității internaționale s-a impus în decursul istoriei ca o necesitate vitală pentru progresul omenirii, epoca contemporană conferindu-i noi valențe și sensuri. Cuprinzînd o largă sferă a creației materiale și spirituale a societății, cooperarea internațională, sub multiplele ei forme, a jucat un important rol în procesul de apropiere între popoare, favorizînd o mai bună cunoaștere și apreciere reciprocă. Imensul tezaur spiritual creat de omenire în decursul multimilenarei sale existențe a permis, depășindu-se uneori obstacole ce păreau insurmontabile, realizarea unui fructuos dialog bi și multilateral. De la schimburile sporadice ale lumii antice la formele actuale organizate, cooperarea internațională nu a încetat să se intensifice și să se diversifice. Dintotdeauna, dialogul internațional a reclamat, ca o necesitate stringentă, condiții propice desfășurării în bune condițiuni a acestuia.

Într-o epocă a interdependențelor, cooperarea culturală a devenit o componentă importantă a dialogului internațional, fiind de natură să contribuie, prin forme specifice, la edificarea unui climat de înțelegere și rodnică conlucrare între toate statele lumii, indiferent de sistemul social sau economic.

Referindu-se la rolul și semnificația cooperării culturale internaționale, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia : **„creația culturală a omenirii, știința, arta, cultura nu pot progresa decît într-un climat de pace, înțelegere și colaborare între popoare. În zilele noastre, cultura este atît o premisă, cît și o consecință a păcii".**

Iată de ce azi, mai mult decît în trecut, cooperarea culturală, prin impactul pe care îl exercită asupra procesului de destindere internațională, capătă o importanță tot mai mare în dialogul bi și multilateral.

În acțiunea de stimulare și promovare a cooperării culturale internaționale un rol important revine Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.). Considerată ca succesoare a Institutului internațional de cooperare intelectuală, care și-a desfășurat activitatea în perioada interbelică, sub auspiciile Ligii Națiunilor, U.N.E.S.C.O. își are originea în acțiunile inițiate încă în timpul celui de-al doilea război mondial în vederea creării unei organizații internaționale cu caracter educativ, cultural și științific. Avîndu-și sorgintea în plină desfășurare a ultimei conflagrații mondiale, organizația își propune „să contribuie la menținerea păcii și securității, întărind prin educație, știință și cultură colaborarea între națiuni, în scopul de a se asigura respectul universal al dreptății, legii, drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți oamenii, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie".

Acționînd în acele componente ale spiritului uman care sînt educația, știința și cultura, U.N.E.S.C.O. a statuat principiile care trebuie să guverneze cooperarea culturală. Adoptarea „Declarației de principii privind cooperarea culturală internațională" se înscrie ca un moment important în acțiunea normativă de fundamentare a normelor pe care statele trebuie să le observe în raporturile lor internaționale în acest domeniu.

Emanație a spiritului de echitate și justiție care călăuzește întreaga activitate a organizației, Declarația, recunoscînd diversitatea culturilor, care toate fac parte din patrimoniul comun al omenirii, proclamă că „fiecare cultură are o demnitate și o valoare ce trebuie să fie respectate de comunitatea internațională".

Profund atașată cauzei cooperării internaționale între toate statele lumii și ferm convinsă de rolul pe care educația, știința și cultura îl pot avea în crearea unui climat de pace și securitate, singurul climat în care se pot înfăptui idealurile de progres ale omenirii, România socialistă desfășoară o rodnică activitate internațională, în cadrul organizațiilor mondiale cu vocație culturală.

Ca țară europeană, România a înscris ca o constantă majoră promovarea cooperării culturale europene. Rolul activ al României a fost concretizat în numeroase inițiative și acțiuni care au conferit noi dimensiuni schimburilor culturale intereuropene.

Începînd cu anul 1967 au fost organizate, pentru prima dată, reuniuni guvernamentale la nivelul Europei. Seria acestor întîlniri europene a fost inaugurată de Conferința miniștrilor învățămîntului din țările europene, care s-au reunit la Viena, în anul 1967, apoi în anul 1973 la București. Miniștrii științei din țările europene s-au reunit în anii 1970 și 1978, iar miniștrii culturii în anul 1972, printre promotorii organizării acestor acțiuni situîndu-se în mod constant și România.

Cooperarea culturală a ocupat un loc de seamă pe agenda Conferinței de la Helsinki, iar Actul final, reflectînd preocuparea de a se promova pe multiple planuri legături în această sferă a creației umane, subliniază faptul că statele participante sînt dornice să contribuie la întărirea păcii și înțelegerii între popoare. Totodată și-au afirmat hotărîrea de a coopera între ele, în scopul de a se crea condiții favorabile pentru intensificarea și diversificarea relațiilor culturale. S-a apreciat, de asemenea, că stringerea legăturilor culturale dintre state contribuie la îmbogățirea reciprocă a culturilor, prin respectarea originalității fiecăreia și întărirea conștiinței unor valori comune.

Prin dimensiune și impact, cooperării europene îi revine un rol important în dialogul internațional. Acesta este unul din motivele pentru care tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că **„interesele omenirii cer ca Europa să-și pună forțele nu în slujba unei politici de război, ci a progresului, să valorifice uriașul ei potențial pentru dezvoltarea științei, a producției de bunuri materiale, a culturii, pentru a contribui la progresul tuturor statelor și continentelor, la ridicarea standardului lor de viață".**

Ca țară situată în regiunea balcanică, România s-a pronunțat și a acționat pentru intensificarea cooperării culturale pe plan balcanic, considerînd că aceasta constituie o componentă a cooperării europene. Situînd pe un nou plan, calitativ superior, îndelungatele relații existente între țările din această zonă geografică, cooperarea balcanică îmbracă azi noi forme. În acest cadru se situează crearea, în anul 1963, a Asociației internaționale de studii sud-est europene (A.I.S.S.E.E.), care are ca scop „promovarea studiilor balcanice și, în general, ale sud-estului european în domeniile științei umanistice".

Desfășurînd o bogată activitate pe plan balcanic, România a inițiat convocarea și a găzduit în anul 1964 prima reuniune a Comisiilor naționale pentru U.N.E.S.C.O. din țările balcanice, ai căror reprezentanți s-au întîlnit, periodic, convenind acțiuni ce vor fi organizate de-a lungul anilor (expoziții, gale de filme, traduceri din literatura țărilor respective etc.). Acțiunile ce au fost organizate la nivel balcanic au confirmat posibilitățile existente, dorința comună de a se găsi căi și mijloace pentru extinderea unor legături tradiționale ce s-au stabilit între țările respective, legate prin multiple aspirații și năzuințe comune. Numeroase similitudini, proximitatea geografică sînt tot atîtea elemente ce contribuie la stimularea unui dialog fructuos între țările balcanice.

Paralel cu o bogată activitate desfășurată în cadrul unor organisme cu vocație culturală sau la diferite reuniuni internaționale, România și-a extins neîncetat legăturile culturale cu numeroase țări ale lumii, pornind de la convingerea că schimbul reciproc de autentice valori culturale contribuie la opera de cunoaștere și apropiere între popoare.

Atenția deosebită acordată extinderii și îmbunătățirii continue a relațiilor și schimburilor internaționale în domeniile culturii, educației, științei și informațiilor este concretizată de **Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea legăturilor de prietenie, a colaborării și schimburilor cu alte țări în domeniul culturii, educației, științei și informațiilor** din primăvara acestui an.

În acest proces de cunoaștere reciprocă, valori ale culturii românești au intrat deja în conștiința omenirii, ca mesager al unui popor cu o civilizație multimilenară.

Prezența culturii românești pe diferite meridiane ale globului este atestată de numeroase traduceri publicate în străinătate, din literatura beletristică și științifică.

Se cuvine a fi reliefat faptul că un loc central ocupă lucrările dedicate vieții, activității și personalității președintelui Republicii Socialiste România. Astfel în ultimii 8 ani au apărut circa 80 asemenea volume, în țări situate pe diferite meridiane ale lumii și în edituri de recunoscut prestigiu, constituindu-se într-o adevărată Bibliotecă Nicolae Ceaușescu.

În același timp, opere reprezentative ale culturii universale au văzut lumina tiparului în țara noastră, plasînd-o, conform statisticilor U.N.E.S.C.O., pe locul 21 în lume în ceea ce privește numărul traducerilor. Existența unor documente de colaborare culturală cu aproape 100 de țări creează premise favorabile lărgirii ariei de cunoaștere a culturii românești în tot mai multe țări ale lumii.

Consecventă principiilor ce stau la baza politicii sale externe, România socialistă s-a pronunțat pentru promovarea unei cooperări bazate pe respectarea principiilor unanim recunoscute ale dreptului internațional, pentru progresul social, economic și cultural al tuturor membrilor comunității internaționale.

CONSTANTIN ANGHELUȚA ■

Helsinki — orașul alb al Nordului

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Agramați și analfabeți

Revista americană „Time" prezintă rezultatele unor teste luate elevilor primului an din colegiile statului New Jersey. Concluziile? O treime din elevii testați sînt aproape analfabeți. Se pare însă că și unii senatori ar trebui testați. Senatorul Francis Herbert, profesor de engleză, arată că proiectul de lege, ce impune absolvenților școlii generale cunoștințe de nivelul clasei a IX-a în vederea obținerii unei diplome, era plin de greșeli. Obținerea unei diplome este obligatorie, dar posesorul ei (care, firește, nu întotdeauna este un semianalfabet) de cele mai multe ori nu are posibilitatea să-și materializeze cunoștințele dobîndite. Tinerii se pot întreba atunci „la ce bun?" Ei nu întotdeauna își pun o verbală întrebare și rămîn pasivi. Există și o

● Agresiune a disperării

Tînărul Christian Hotte (Belgia), după terminarea studiilor, caută luni întregi un loc de muncă. Adus la disperare de eșecurile repetate, suferă o depresiune nervoasă și comite o faptă ce-i va fi fatală. Își procură o pușcă și de pe balconul propriei case începe să tragă asupra trecătorilor, rănindu-i pe trei dintre ei. Pentru a-l opri, un polițist trage asupra lui și-l împușcă mortal. Sigur, tînărul a comis un atentat grav la securitatea oamenilor, atacînd cu arma nevinovați, lăsîndu-se pradă nervilor și hazardului. Sigur, ceea ce a făcut absolventul Hotte nu e o cale, dar e — în orice caz — un simptom.

● Victime ale înălțimilor

Drumul spre înălțimi este presărat cu victime. Un raport oficial, apărut la Paris, arată că doar în anul 1977 un număr de 127 persoane și-au pierdut viața încercînd să escaladeze diferite vîrfuri ale Alpilor francezi sau vîrful Mont Blanc. La 127 de victime se adaugă și 312 răniți. Victime ale curajului, victime ale dorinței de performanțe, dar nu

● Victime ale tutunului

A murit cîntărețul belgian Jacques Brel, de cancer, așa își începe un recent interviu ministrul francez al poștelor și telecomunicațiilor. Domnia-sa vorbește despre Jacques Brel și despre sine, operat de curînd de cancer pulmonar. Ministrul francez preferă să dezvăluie această taină despre sine, din dorința de-a apăra sănătatea tuturor, mai ales a tinerilor. Căci și moartea lui Brel și operația care i-a fost făcută ministrului dovedesc, concret și irevocabil, teribila amenințare pe care fumatul o reprezintă pentru viața omului. Un interviu, o pledoarie pentru viață.

I. GRECU ■

Din presa străină : „Le Nouvel Observateur"

Dosarele negre ale scientologiei

Un surîs strălucitor, o privire blîndă, o gropiță în barbă și cel mai frumos exemplar al cinematografului american după Marilyn Monroe, John Travolta, intră în scenă. De data aceasta scena n-o mai reprezintă un luxos decor hollywoodian, ci o simplă sală de interogatorii a poliției americane. El nu vorbește aici nici despre „Febra de simbătă seara", nici de „Unsoare" — filme a căror vedetă a fost și care bat recordurile de încasări, ci de... religie. Și o face fără morga obișnuită, în ciuda aparențelor înșelătoare, pentru că biserica scientologică, căreia îi aparține, constituie, în prezent, obiectul unei anchete a poliției americane, care a găsit în localurile sectei obiecte și documente foarte puțin religioase.

Totul a început într-o noapte, cînd un paznic s-a întrebat cine pot fi cei doi oameni bine îmbrăcați ce veneau în fiecare seară la Palatul justiției din Washington, după închiderea serviciului, și fotocopiau zeci de documente și dosare. La cerere, ei au prezentat toate actele necesare ce le permiteau o asemenea operațiune, după care... au luat-o la fugă, pentru că legitimațiile respective s-au dovedit a fi false. Cîtva timp mai tîrziu, la F.B.I. a telefonat un anume Michael Meisner, care a declarat că este unul dintre cei doi, că este membru al bisericii scientologice și că este gata să depună mărturie împotriva sectei, dacă i se asigură protecția. „De mai multe luni sînt reținut prizonier de șefii bisericii scientologice, a spus el. Mi-au pus cătușe, m-au torturat, dar am reușit să evadez". Și Meisner vorbește apoi despre manevrele de intimidare, de hărțuire, de spionaj, de racolare a noi adepți pe care le practică liderii sectei. După perchezițiile efectuate în localurile acesteia : arme de foc, muniții, diverse instrumente de spargere, aparate de înregistrat convorbiri telefonice și peste 23 000 de documente. Inventarul materialului confiscat cuprinde 575 de pagini. Printre materialele găsite figurează instrucțiuni privind întocmirea unor acte false, punerea în circulație a banilor falsificați ; s-au descoperit, de asemenea, dosare intitulate „Operațiunea decapitare" sau „Operațiunea Tapage", fișe asupra activității unor judecători federali, a unor înalte personalități ale vieții americane, documente furate de la C.I.A., Interpol, de la Comisia pentru energie atomică, de la mai multe ministere.

Biserica scientologică a fost întemeiată de un anume Ron Hubbard, acuzat, cu ani în urmă, pentru practicare ilegală a medicinei. Creîndu-și propria lui „religie", Hubbard a dobîndit cel puțin două avantaje : în primul rînd el nu mai poate fi învinuit că practică medicina, chiar dacă îi concurează pe psihiatri ; în al doilea rînd, bisericile nu plătesc impozite în S.U.A. Ultimul element este semnificativ, mai ales raportat la cifra de afaceri a bisericii scientologice, care depășește 140 milioane dolari anual, sumă din care „patronul" își rezervă 10 la sută.

Secta este implantată și în afara S.U.A., mai ales în Canada, Marea Britanie, în Australia și Franța (unde a reapărut sub un alt nume deoarece, din februarie 1978, a fost interzisă). Printre membrii săi pot fi găsiți tineri toxicomani, oameni fără nici o ocupație, în general persoane aflate la marginea societății, în total peste 5 milioane, dintre care 3 milioane în S.U.A. Ei sînt manevrați de conducătorii sectei și puși să facă diverse operațiuni despre care vorbesc grăitor documentele confiscate de poliția americană.

Cînd liderii scientologi sînt întrebați ce părere au despre procesele intentate în prezent împotriva lor, ei vorbesc despre o „veritabilă acțiune paranoică a psihiatrilor declanșată împotriva sectei". Chestionat, la rîndul său, în legătură cu aceasta, un psihiatru american, ce cunoaște bine dosarele respective, s-a mulțumit să spună surîzînd : „Ar trebui să vedeți cine este mai paranoic".

Dar, oare, totul se reduce numai la paranoism ?

MONDO UMANO ?

Un pod de vînzare

Dacă nu ne înșală memoria, s-a trecut prea mult timp de cînd un anume cetățean de dincolo de ocean a găsit cu cale să cumpere un pod celebru londonez, să-l transfere și să-l refacă întocmai pe meleagurile sale scumpe, la propriu și la figurat. Gestul nu era nou. Respectivul copia întocmai pe unii semeni de-ai săi ale căror averi aveau foarte multe zerouri în coadă și care odată ce s-au ajuns își permiteau sau impuneau luxul de a beneficia de reședințe în locuri diferite și unde, prin tot soiul de „transplantări" ad-hoc, să trăiască în suc propriu. E adevărat, treptat s-a creat un asemenea hobby. Pe urmă, dincolo de rațiuni sentimentale, ce au trecut pe planul secund, unora li s-a părut deosebit faptul să aibă pe alături nu numai tunica lui X, monoclul lui Y sau sabia lui Z, ci și o bucată de pămînt de la Waterloo ori din altă parte, un colț de istorie trăită sau unde se călca pe istorie. Pe de altă parte, în multe situații, colecționarilor le-au surîs din plin condițiile care, pentru alții, au fost de-a dreptul dramatice și i-au constrîns la asemenea tranzacții insolite.

Este și cazul podului istoric din Remagen, faimosul pod ce a primit numele lui Ludendorff. Paradoxal sau nu, chiar după construirea sa podul acesta a fost plasat sub semnul zeului Marte.

...Ridicat în timpul primului război mondial, el a fost folosit pentru transportul întăririlor necesare trupelor Kaiserului... Dar podul a avut „rezervat" un rol decisiv în ultima conflagrație mondială, el încheindu-și „cariera" la 13 martie 1945 cînd s-a prăbușit în apele Rinului sub greutatea considerabilă a diviziilor blindate și a coloanelor de întăriri americane și aliate.

Dealtfel, trecerea Rinului pe podul din Remagen a constituit obiectul unei superproducții cinematografice și tot episodului respectiv i s-au consacrat două masive studii istorice care n-au elucidat încă misterul acestui pod. Pe scurt, nimeni n-a putut explica modul în care această adevărată operă de artă a căzut intactă în mîinile forțelor armate americane, cînd era minată din belșug și păzită de cîteva sute de oameni și de un grup de 36 de geniști. Potrivit planurilor naziste podul trebuia să sară în aer la 7 martie 1945. Explozia putea fi produsă electric iar în caz de pană era prevăzută o declanșare manuală. În ziua respectivă, la ora fixată, s-a făcut contactul dar n-a avut loc nici o explozie. S-a recurs la sistemul de ajutor, podul a tresăltat datorită exploziei care a fost prea slabă pentru a-și atinge scopul. Astfel, de el s-au folosit trupele aliate, coloane de tancuri, artilerie, aprovizionare, muniții etc. Iar străpungerea efectuată în regiunea Bonn a scurtat războiul. Totuși, șase zile mai tîrziu, podul, supraîncărcat și zguduit de explozia din 7 martie, s-a prăbușit în Rin...

De atunci au trecut 33 de ani. Între timp localitatea respectivă avea serioase dificultăți financiare (cum se întîmplase și altor case mai mari, ca New Yorkul) oficialitățile au avut ideea vînzării — bucată cu bucată, cărămidă cu cărămidă — a podului. Prețul unei amintiri-cărămidă s-a stabilit la 40 mărci și s-a purces la publicitatea de rigoare. În prealabil, s-au cedat 700 de bucăți pentru a se stimula vînzarea care a demarat efectiv la 7 martie, cînd în Remagen trebuiau să vină foarte mulți turiști, în majoritatea lor americani. Azi, nu știm cu exactitate cîte cărămizi-amintiri s-au vîndut și nici dacă orașul a depășit dificultățile sale. Soluția este, desigur, insolită. Și atunci ne întrebăm de ce nu se vînd și niște kilograme sau tone din nisipul saheilan pentru a curma foametea din zonă cauzată de marea secetă ? Știm, asocierea e forțată, dar nu mai mult decît vînzarea unui pod, cît o fi el de istoric, sub forma unor cărămizi-amintiri. În fine, hazardat sau nu — dar ce mai poate fi hazardat cînd intervin asemenea incidențe și motive cu cauze profunde — s-ar putea să se vîndă cîndva și amintiri din turnul Londrei, Domul din Köln, Eiffel-ul Parisului, Canalul Grande al Veneției și Parthenonul Atenei ? Să fie trist dar adevărat așa ceva ? Preferăm, și e mai bine, soluția unui vis neplăcut. Măcar pentru consolare.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Un adevărat arbore-miracol

Există în lume, ca-n poveștile copilăriei, un arbore gigant, care la vîrsta de un an atinge înălțimea de 6 metri, a cărui productivitate anuală pe hectar este în jur de 25 tone de lemn, și care poate fi utilizat ca lemn de lucru, transformat în materie primă pentru hîrtie, sau în cărbune, iar prin ardere furnizează o cantitate de energie echivalentă cu 500 barili de petrol. Același arbore poate produce pe hectar 90 tone furaj verde, bogat în proteine și îngrășăminte conținînd azot, potasiu și fosfor. În același timp, arborele-miracol îngrașă solul, pe rădăcinile lui fiind prinse microorganisme ce fixează azotul atmosferic, transformîndu-l apoi în compuși ai săi, organici și anorganici.

Binecunoscut de azteci și de populația Maya încă înainte de cucerirea Mexicului de către spanioli, a dat numele său uneia dintre provincii, Oaxaca, și capitalei statului. În limba aztecă „uaxin" înseamnă „locul unde crește leucanea", dar cuvîntul a fost deformat de către misionarii spanioli în „oaxaca". Arborele a traversat Pacificul, s-a prins în pămîntul Filipinelor, și s-a răspîndit apoi în alte regiuni tropicale. A rămas însă aproape necunoscut, în ciuda extraordinarei sale capacități de a fi folosit, capacitate pe care știința de-abia acum o evaluează.

Acest arbore este deci leucanea (Leucanea leucocephala), una din speciile puțin cunoscute, prezentîndu-se în numeroase varietăți, de la arbuștii cu multe ramuri, și care nu depășesc 5 m, pînă la arborii de 20 m înălțime.

Leucanea are o rădăcină lungă, ce pătrunde în cele mai profunde straturi ale solului, absorbind apa și sărurile minerale la un nivel pe care celelalte plante cultivabile nu-l ating. Frunzele, verzi tot anul, se închid în partea cea mai călduroasă a zilei, reducînd pierderea umidității. Încă din primul an leucanea dă fructe. Una dintre caracteristicile sale importante o constituie rezistența la marile variații de temperatură, umiditate și salinitate a solului, la inundațiile periodice, la îngheț și secetă (ca de exemplu în Yucatan, unde perioadele de secetă sînt de 8 luni și jumătate).

Pe terenurile fertile și bine irigate, la circa 500 m altitudine, arborele dă cea mai mare producție, în special de furaje pentru animale. Foile sînt recoltate sau lăsate să atîrne pe crengi, flexibile și rezistente, pînă cînd se usucă și sînt consumate de animale... la locul de producție. Cantitatea de furaj recoltată pe hectar, într-un an, poate atinge 90 tone. Foile conțin însă un aminoacid — mimosina — care provoacă la porci, iepuri și alte rumegătoare, căderea părului. Dealtfel în Australia producătorii de lînă au profitat de acest lucru : după 10 zile de alimentare cu leucanea, lîna oilor poate fi „recoltată" cu mîna, fără a mai fi tunsă.

Cercetările au arătat că varietățile de leucanea arborescentă, care cresc foarte repede, pot produce lemn de dimensiuni suficiente pentru a fi folosit la mobilier, constituind, în același timp, și o sursă importantă de materie primă pentru fabricile de hîrtie (majoritatea țărilor tropicale importă această materie primă).

În Filipine leucanea a început să fie folosită drept combustibil pentru alimentarea generatoarelor electrice, uzinelor și instalațiilor de tratare a produselor agricole. Lemnul leucaneii posedă o capacitate calorifică excepțională și o densitate neobișnuită pentru un arbore cu creștere rapidă. Cum buștenii rămași cresc foarte repede, oferă în acest fel un combustibil puțin costisitor.

În agricultură, leucanea îmbogățește solul și favorizează creșterea plantelor învecinate. Azotul din frunze constituie un îngrășămînt natural restituit solului din jurul arborelui. Dacă se culeg aceste frunze și sînt împrăștiate în jurul altor plante cultivate, randamentul acestora crește ca și în cazul folosirii îngrășămintelor chimice. Rădăcinile profunde și viguroase ale leucaneii, prezente în straturile impermeabile ale solului, ameliorează pătrunderea umidității și împiedică împingerea pînzei freatice către suprafață. În același timp, prin intermediul frunzelor și lemnului ce se descompun, rădăcinile depun la suprafață elementele nutritive extrase din straturile cele mai adînci ale solului. Capabil să se dezvolte pe pantele aride și pe solurile mai puțin cultivabile, leucanea este arborele cel mai nimerit pentru reîmpăduriri, pentru pantele dezgolite de supraexploatare sau eroziuni. În America Centrală oamenii consumă mugurii și semințele, dar cu grijă, pentru că, în cantități mari, mimosina pe care o conțin duce la căderea părului.

În America și Asia, arborele se pretează la multiple utilizări, ale căror limite sînt fixate doar de imaginația limitată, totuși, a omului. Din el se extrag vopsele pentru lînă și bumbac : mugurii tineri și lemnul dau roșul ; pe măsură ce îmbătrînesc, colorează în brun. Se poate extrage din el, de asemenea, o substanță gumoasă, utilizată în cantități mici în alimentație și cosmetică. Semințele, strălucitoare, în culori roșu pal, sînt folosite pentru coliere. Unele părți ale plantei au întrebuințări medicale, mai ales împotriva durerilor gastrice. Cu frunzele sale verde smarald și florile sale parfumate, leucanea este și o plantă ornamentală, mai cu seamă pentru largile bulevarde și parcuri.

Astăzi, multe centre de cercetări agronomice din lume au întreprins studii asupra acestui arbore prolific din care s-au identificat mai mult de 100 de varietăți și din care s-au obținut noi hibrizi, lipsiți de mimosină, fără de care leucanea va deveni sursa principală de alimentație a animalelor în numeroase regiuni tropicale.

(După „SCIENCE ET VIE")

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Destine contra plată

Mica publicitate din mari le reviste mă atrage irezistibil din cauza enormei cantități de comedie pe unitatea de suprafață. Anunțurile cu apetit matrimonial sînt cele mai suculente. Găsesc, într-o revistă de limbă franceză, un mesaj voios și galic, dar punînd condiții vag riguroase sexului slab : „Dacă ai 20 pînă la 25 de ani și iubești la nebunie viața, soarele, florile, dragostea, risul și cățeii de rasă, dacă un bărbat matur cu ochi albaștri, fiică majoră, vilă mare și iaht de plăcere te interesează, scrie la caseta poștală nr. 71 790. Fotografia indispensabilă".

Este evident că autorul anunțului și-a calculat perfid oferta punînd bază mai mult pe unele condiții decît pe altele de unde și ordinea în care sînt enunțate calitățile, la fel de indispensabile ca și fotografia.

Alte anunțuri au un caracter paradoxal și, prin aceasta, devin de un cinism delicios : „Femeie de 38 de ani, singură, dar nu tristă, fire poetică ador generozitatea și duritatea unui bărbat care efectuează des deplasări".

O parcurgere atentă a micii publicități denotă că persoane tinere sau în vîrstă, cu mașini sau fără, cu venituri bune sau foarte bine rotunjite, culte sau inculte, sportive sau sedentare, se aruncă în vîrtejul aventurii matrimoniale cu încrederea oarbă că întrunind cutare condiții partenerul aduce după el, în pachete voluminoase, fericirea. Aceasta presupune o încredere robustă în sensul propriu al epitetelor comprimate în dreptunghiul publicitar. În general ele (indiferent de vîrstă) debordează de vitalitate, adoră copiii, interiorul cochet, au simțul economiei și poeziei. Sînt, adică, șarmante. Ei (tot indiferent de vîrstă) au economii solide, debordează de vitalitate, au simțul familiei, doresc copii și nu au hobby-uri costisitoare. Toate sînt bune și la locul lor. Viața separată este cît se poate de roz cu tendința de a deveni, în doi, și mai roz.

În subsolul paginii tipărite pentru a împleti atîtea destine fericite, un anunț discret face cunoscut amatorilor și amatoarelor că firma X, specializată în aranjamente matrimoniale, contra unui preț rezonabil, pune la dispoziția clientelei documentație și sfaturi. Este permisă și vizitarea sediului unde consilieri demni de toată încrederea, la un preț corespunzător, pot defini calitățile onoratei clientele comprimînd personalitatea oricui în cinci pînă la opt epitete extrem de atractive. Cine dorește un serviciu complet poate face apel la astrologul firmei care va descifra, în schimbul unui onorariu modic în raport cu muzica sferelor, potecile neclare ale viitorului clientului precum și viitorul, la fel de nebulos, al clientei. Lei și scorpionii, gemenii și taurii, balanțele și săgetătorii intră în contact pentru a facilita poziția optimă a preconizatului cuplu.

Firma nu se limitează, cum s-ar putea crede, la facilitarea corespondenței conținînd fotografiile și detaliile clarificatoare asupra contului bancar al dînsului și dînsei.

Pentru a duce afacerea la bun sfîrșit se organizează ședințe, plătite cu ora, pe parcursul cărora psihologii, meritînd o soartă mai bună, dar împovărați cum se vede de un altruism exagerat, încearcă să acomodeze contrariile ținînd prelegeri onoratei clientele care se aclimatizează mai greu.

Aceeași firmă acordă, fără abonament, sprijinul în detectivi particulari pentru cuplurile care ajung să se pîndească, din prea multă dragoste, și avocați pentru facilitarea formelor de divorț și a compunerii actelor de injurii convenționale fără de care desfacerea căsătoriei nu poate fi timbrată.

RADU BUDEANU ■

Dar federația, federația chiar n-are nici o vină?

Era normal ca, după lamentabila comportare de la mondiale, federația de specialitate să procedeze la o analiză amănuntită și responsabilă a cauzelor care au condus la cea mai slabă clasificare a voleiului nostru masculin din istoria participării sale la campionatele lumii. Ceea ce, cu promptitudine, F.R.V. a și făcut, invitînd în jurul aceleiași mese pe antrenorii și jucătorii reveniți din Italia, alături de alți tehnicieni din volei, la sfîrșitul discuției dînd publicității un comunicat, găzduit de ziarul „Sportul" de sîmbătă, 14 octombrie.

Comunicat zgîrcit în vorbe, care anunță sancțiuni și măsuri luate în scopul — citățm — „lichidării lipsurilor constatate în pregătirea lotului reprezentativ", severe dar, majoritatea lor, justificate. În această categorie am include, în consens cu federația, destituirea antrenorilor Drăgan și Schreiber, după cum scriam în urmă cu două săptămîni, între primii vinovați ai regresului tehnic, metodic și educativ înregistrat la mondiale, acordarea de avertismente componenților lotului, pentru lipsă de dăruire și de răspundere în meciurile de la Ancona și Veneția, în sfîrșit, parcurgînd în fugă alte cîteva măsuri de circumstanță, dizolvarea lotului masculin. Dar comunicatul, care nu face nici o referire la partea de vină a federației înseși, conține o pedeapsă fără precedent, după știința noastră, în perimetrul sportului românesc, anume retragerea titlului de maestru al sportului jucătorilor Tutovan, Pop, Oros și Dumănoiu ! Oricît drept la asprime i-am acorda F.R.V., nu ne putem exprima decît surprinderea față de o asemenea pedeapsă exagerată, fără deplină acoperire în fapte, pedeapsă care, într-o clipă de amărăciune, vine să facă abstracție nu doar de unele circumstanțe atenuante ce pot fi invocate măcar de ultimii sancționați, Oros și Dumănoiu alăturîndu-se pregătirilor pentru mondiale mult în urma colegilor lor, din cauze absolut obiective, ci și de valoarea unor servicii, mai noi sau mai vechi, aduse de cei în discuție voleiului românesc ! Altfel vorbind, forul federal a arătat o asprime neobișnuită, tăind în carne vie, numai că o analiză obiectivă s-ar fi impus înaintea mondialelor, întîrzierea acesteia pînă după spartul tîrgului dovedind, fără putință de tăgadă, că federația n-a știut sau n-a putut să pună piciorul în prag la timp, ea devenind astfel, oricît s-ar strădui în prezent să scoată castanele din foc cu mîna jucătorilor, unul din factorii favorizanți ai eșecului din Italia. Dealtfel, într-unul din numerele revistei „Viața studențească", Tutovan e cît se poate de elocvent în această privință. Cu două luni înainte de mondiale, arăta Tutovan, federația a consultat jucătorii dacă să schimbe antrenorii sau nu. Unii au zis nu, alții au zis da, numai că forul federal, presat de timp, n-a luat nici o decizie, acoperindu-se doar de plapuma unui vot de neîncredere menit să asigure, la o adică, o scuză demnă de luat în seamă. Procedînd așa, F.R.V. a comis o greșeală tactică de nelertat, cu grave consecințe în raporturile ulterioare dintre conducerea tehnică a echipei și componenții ei, raporturi subminate de suspiciuni și plata unor polițe.

Fără să ignorăm participarea la eșec a antrenorilor și jucătorilor, indiscutabil primii vinovați, nu ne putem lăsa indușl în eroare de comunicatul publicat în „Sportul" care, arătînd cu degetul în stînga și în dreapta, omite culpa, evidentă, de fond, a federației înseși, capabilă să vadă paiele din ochii altora, dar incapabilă să vadă bîrna din ochii săi. Altfel zis, unora le retragem, după o activitate merituoasă pînă mai ieri, titlul de maestru al sportului, iar noi, cei care am dirijat și supervizat pregătirile lotului, cei care aveam datoria să intuim exact dacă cei pe care îi includem în lot, în echipă, mai dispun de resursele necesare, de capacitatea, pe care vîrsta o marchează, de a răspunde exigențelor, încercăm să ne fofilăm și, îmbrăcați pentru moment în haina unei exigențe lipsite de temei, să scăpăm basma curată !

Am putea, desigur, intra în amănunte, arătînd că federația de specialitate a comis și comite multe alte greșeli, vezi favorizarea unor grupări, vezi acordarea de aminări, nejustificate unor echipe, vezi dezinteresul cu care a fost tratat, recent, turneul final al „Daciadei", desfășurat într-un întristător anonimat. Ceea ce interesează acum e în ce măsură C.N.E.F.S. va accepta stratagema F.R.V., autoarea unui minunat „slalom" făcut, cu o abilitate de-acum proverbială, printre vinovățiile lamentabilei comportări de la mondiale. Cunoscînd modul realist și lucid în care Biroul executiv al C.N.E.F.S. analizează rămînerile în urmă din domeniul sportului, căci în materie de volei despre asta este vorba, ci nu despre un accident întîmplător, nutrim convingerea că organismului respectiv nu-i va scăpa încercarea federației de a trage spuza pe propria-i turtă.

Chiar așa, federația, federația de volei n-are nici o vină ? ! Dacă da, cine răspunde pentru eșecul de la mondiale ?

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Time-out

● În primul meci din Cupa campionilor europeni la handbal masculin, la Sofia, Dinamo a întrecut pe T.S.K.A. cu 23—17. După joc, antrenorul bucureștean Oprea Vlase a declarat unui ziarist bulgar, între altele, că Dinamo are în vedere chiar cîștigarea trofeului. Atenție, tovarășe Vlase, scripta manent ! ● Concursul internațional de gimnastică din orașul egiptean Alexandria, dotat cu trofeul „6 Octombrie", a fost dominat de sportivii noștri ● La un control mai atent s-a constatat că echipa de fotbal Pescărușul Grădiștea, nou promovată și lider în campionatul județului Ilfov, folosea în mod obișnuit 8 jucători frauduloși, fără drept de joc. Ei au fost, firește, drastic sancționați, dar cum rămîne cu punctele acumulate pînă atunci de Grădiștea ? ! ● În sfîrșit, o veste bună : s-a reluat raliul motoretelor „Mobra" ● Analizînd situația actuală din tirul românesc, Toma Răbșan notează, pe bună dreptate, că cei mai mulți dintre performeri provin de la clubul Olimpia. ● Iată o scurtă declarație a fostului internațional Florea Voinea, pînă mai ieri antrenor în divizia C, la Progresul Pucioasa : „Am părăsit formația pentru că unele persoane din conducerea asociației se amestecau în alcătuirea echipei". Așa să fie ? ● Scriam în numărul trecut că meciul de cupă dintre Metalul Sighișoara și Nitramonia Făgăraș s-a terminat în coadă de pește, arbitrul, din necunoașterea regulamentului, fluierînd sfîrșitul întîlnirii după prelungiri, fără a mai permite executarea loviturilor de la 11 metri. Cu promptitudine, fedcrația a luat cazul în discuție. Calificarea s-a decis la sorți, Sighișoara primind dreptul de a continua competiția. Arbitrul sibian Tudor Andrei a fost suspendat pe o lună de zile ● Vă propunem un minut de matematică. Dacă noua campioană a lumii la șah, Maia Ciburdanidze, s-a născut în 1963 și a cîștigat în 1964 un turneu la Brașov, care a însemnat consacrarea sa internațională, nu e greu de dedus că ea știa să mute pioni și cai la respectabila vîrstă de 1 an ! ! Pentru informații suplimentare, a se adresa ziarului „Sportul" care, în numărul de miercuri, 11 octombrie, ne-a oferit șarada de mai sus ● Primul și, din păcate, ultimul junior promovat în acest sezon în divizia A la fotbal se numește Pavel și apără poarta Chimiei Rîmnicu Vîlcea. Cu o singură floare e greu de făcut fotbal de performanță ● Pentru că tot am ajuns cu vorba la juniori, dorim să amintim amatorilor de statistici că echipa noastră reprezentativă a susținut, în actuala ei alcătuire, 10 partide, cîștigînd 5, terminînd 4 la egalitate și pierzînd una singură. Un bilanț, ne permitem să apreciem, încurajator ● O întrebare pe adresa federației de box : pe ce considerente au fost selecționați în echipa națională, care ne-a reprezentat la Balcaniada de la Atena, Haralambie Sultan și Alexandru Giurgiu ? Penibila lor comportare din Grecia poate constitui, desigur, un răspuns, dar noi așteptăm unul oficial ● Simbătă, la prînz, Viorel Mateianu a telefonat la F.R.F., exprimîndu-și intenția de a-l suspenda pe Dragomirescu care, reîntors de la o convocare a lotului olimpic, a binevoit să lipsească de la antrenament ! I s-a recomandat antrenorului băimărean să mai reflecteze asupra dimensiunilor sancțiunii, o lună de suspendare. Liderul a început să aibă fumuri ? ● Halterofilul Virgil Dociu a izbutit, la Gettysburg, în S.U.A., o medalie de bronz la categoria ușoară, stilul smuls, în cadrul campionatelor mondiale ● Polmiine, urmează să se desfășoare la F.R.F. o consfătuire de analiză și instruire pe linie de arbitraj, după primele 8 etape de campionat. Vor lua parte arbitrii divizionari, observatorii și membrii Colegiului central al arbitrilor. Salutînd inițiativa federației, nu avem de adăugat decît că era și momentul unei asemenea analize ● Prezentîndu-se la C.N.E.F.S., spre a se documenta la sursă în vederea unui articol mai amplu despre acțiunile sportive organizate sub genericul „Daciadei", un redactor al revistei noastre a fost plimbat de la Ana la Caiafa, ajungînd în sfîrșit la tovarășul Tudor Vasile de la secția de propagandă care, în lipsă de material, s-a oferit să-i dea lecții de gazetărie ! Mulțumim frumos ● Campionatul de hochei continuă să se desfășoare într-un anonimat fără cusur. Prezenți la meciul Dinamo—Dunărea Galați, n-am avut nevoie decît de degetele de la cele două mîini spre a număra spectatorii ! ● Cu spontaneitatea-i caracteristică, dar și cu vervă și savoare, Ioan Chirilă e din nou prezent în librării cu cartea „Ar-gen-ti-na", evocare exactă și cuprinzătoare a campionatului mondial de fotbal ● O scrisoare amară ne-a expediat din Iași Dănuț Fron, una din speranțele halterelor noastre, laborant la secția mecano-energetică a Întreprinderii Nicolina. El denunță morala dubioasă a antrenorului Ovidiu Nemțeanu, care l-a îndemnat, între altele, să depună mărturii false în procesul său de divorț. Refuzînd, Dănuț Fron a devenit victima persecuțiilor și mașinațiunilor antrenorului său. Vom reveni.

Mari campioni care au fost:

Simion Ismailciuc

Primul din marii campioni ai deltei, Ismailciuc, s-a născut la Chilia Veche, la 13 iulie 1930. Rămas de timpuriu orfan de tată, Simion s-a urcat în barcă la o vîrstă la care alții se plimbă cu trotineta, dar la disciplina care l-a consacrat, la canoe, va ajunge mult mai tîrziu și oarecum întîmplător. Plecat de acasă în 1948, după ce va fi lucrat ca brigadier pe șantierul Bumbești-Livezeni și, după aceea, pe cel al noului dig de la Tulcea, Simion a fost trimis la București, spre a-și satisface stagiul militar. Văzîndu-l puternic și musculos, cineva l-a îndreptat către rugby, Ismailciuc devenind cu repeziciune, grație forței sale neobișnuite, dar și unei seriozități care se va dovedi, peste ani, fără cusur, taloner la Dinamo IX.

În 1953 a trecut la canotaj, iar rezultatele n-au întîrziat să apară. Un an mai tîrziu, devine campion republican la canoe simplu, 1 000 de metri, dar prima mare victorie mai trebuie așteptată. Făcînd pereche cu Dumitru Alexe, Ismailciuc cîștigă, în 1956, pe lacul Wendouree din îndepărtata Australie, 2 medalii olimpice de aur, în cursele de canoe dublu, 1 000 și, respectiv, 10 000 de metri. După izbînda de la mondialele de la Praga, din 1958, medalie de aur la 1 000, cuplul Ismailciuc—Alexe se desparte, ceea ce-l „obligă" pe Simion, rămas singur în canoe, să termine primul la simplu la Duisburg, în 1959, dobîndind primul său titlu individual la europene.

Avea 29 de ani și se părea că exemplara sa carieră se apropie de sfîrșit. Dar n-a fost să fie așa. La 24 august 1963, în Iugoslavia, la Jajce, „bătrînul lup de deltă" încheie victorios cursa de 1 000 canoe simplu, dovedindu-se din nou cel mai rapid alergător pe apă din lume, contribuind substanțial la marea izbîndă a canotajului nostru, întorcîndu-se de la mondiale cu 7 titluri. Victoria de Jajce a fost strigătul de lebădă al unui mare campion, unul dintre cei mai mari pe care l-a avut vreodată canotajul nostru care a dus lipsă de altele, dar de campioni niciodată, numele unui Patzaichin sau Diba, ca să alegem dintre cele mai recente, susținînd cu prisosință afirmația de mai sus.

Înainte de a încheia această scurtă evocare, iată cîteva cuvinte dintr-o mai veche mărturisire a lui Simion Ismailciuc, apărute în „Decatlonul de aur" al lui Ioan Chirilă, cu mulți ani în urmă : „Dacă stau și mă gîndesc mai bine, canotajul este atunci cînd, după ce ai dat totul, rupi din tine, ca să mai dai încă puțin". Cariera sa sportivă n-a reprezentat decît o transpunere în viață a acestei mîndre și ambițioase devize.

În prezent, ofițerul de miliție și antrenorul de canotaj, la Dinamo, Simion Ismailciuc muncește din răsputeri pentru depistarea și călirea tinerelor talente. Unul dintre acestea se cheamă Simion Ismailciuc, junior care anunță frumoase perspective, și nu este altul decît fiul campionului de la Melbourne, Duisburg și Jajce. Ștafeta se află în mîini bune.

ANDREI GEORGESCU ■

● Fotbal, divizia A ●

BUCUREȘTI : Sportul studențesc — Jiul Petroșani 1—1 (1—1). Puținii spectatori care se încumetă să urmărească meciurile Sportului vin în tribunele stadionului „Republicii" ca la o bibliotecă. Se așază în tăcere pe unde vor (e loc destul !) și încep să citească excelentele programe editate de club, care, cum spuneam, continuă să fie foarte bune chiar dacă nu sînt inserate și nimeni nu știe cîte se vînd și ce bani aduc, dacă aduc și cui aduc. Din program lumea află că Octavian Ionescu este foarte fericit cînd nu-l arbitrează Nicolae Rainea ! ● Toată istoria meciului s-a scris în primele cinci minute, dar tot de un arbitru ! În primul minut, Iorgulescu i-a luat mingea lui Petre Nicolae și a centrat spre O. Ionescu și Munteanu, amîndoi în același ofsaid nesemnalizat de Gh. Jucan și ultimul a înscris. Se părea că vom asista la o ploaie de goluri. Peste numai două minute, studenții au mai înscris un gol, anulat pe motiv că erau trei jucători în ofsaid, ceea ce, oricum, e prea mult. În minutul 5, Dumitrache îl faultează pe Munteanu, arbitrul lasă jocul să continue, considerînd că ar fi fost vorba doar de o ciocnire amicală între doi băieți de București și, urmare a acestei faze, Guran egalează, învingîndu-l pe Moraru cu un șut sec la firul ierbii ● Restul partidei ne-a dovedit că atît arbitrii, cît și jucătorii sînt în stare să întrecă chiar și măsura penibilului, atunci cînd se străduiesc ● Spectatorii și-au îndreptat din nou privirile spre programe... de unde au aflat ce-i cu porumbeii care zboară cîteodată la meciurile studenților. Cică un oarecare Sandu Costache stă pe banca antrenorilor și a jucătorilor de rezervă și este dotat cu o lădiță plină ochi cu porumbei (de aceea merge echipa bine !) și așteaptă golul. Dacă se întîmplă ca Sportul să înscrie, le dă drumul și cîtiva porumbei se rotesc deasupra stadionului, în semn de triumf. De multe ori îi cară degeaba și se întoarce cu ei acasă tot în lădiță. Îi sugerăm de acum celebrului nea Sandu să fie atent și cu adversarii și cu arbitrii care înscriu, pentru că mai sînt, din păcate, și din aceștia. Ar putea da drumul la porumbei albi pentru golurile studenților, la negri la golurile oaspeților și la ciori pentru golurile arbitrilor. Cam atît despre porumbei, că fotbal tot n-am văzut ● Și-au dat în petic Radu Șerban (Craiova) și clienții noștri mai vechi T. Balanovici (Iași) și Gh. Jucan (Mediaș), la linie. **(Ion Predoșanu)**

BAIA MARE : F.C. — Sport Club Bacău 3—1 (3—1). După un meci care s-a jucat, practic, pînă la pauză, în primele 45 de minute hotărîndu-se totul, de fapt, o victorie meritată, care așază pe Baia Mare și mai confortabil în fotoliu de lider ● Dintr-o apărare disperată, la care a fost supusă de atacurile furibunde ale gazdelor, Bacăul s-a trezit cu avantaj pe tabela de marcaj, Antohi speculînd o ieșire a lui Ariciu în gen Răducanu ! ● Din clipa aceea Baia Mare a declanșat o cursă de urmărire, susținută frenetic de public, reușind în 20 de minute, între minutele 24 și 44, să întoarcă rezultatul și să se detașeze în cîștigătoare. Au înscris, în ordine, Terheș (2) și Mureșan ● După meci, antrenorul Mateianu s-a declarat mulțumit numai de rezultat, subliniind că mai ales după pauză echipa sa a prestat un fotbal mai slab decît de obicei, simțindu-se o oarecare stare de infatuare la jucătorii întorși de la loturi ● În ceea ce privește repriza secundă, la Baia Mare nu s-a mai înscris nici un gol, dar tribunele au salutat cu urale... golul de la Iași ● Remarcați : Condruc, Koller, Mureșan și Terheș, respectiv Antohi, Lunca și, pe alocuri, Chitaru ● Corect arbitrajul lui N. Dinescu (Rm. Vîlcea), ajutat la linie de C. Ghiță (Brașov) și I. Igna (Arad). **(Gheorghe Amuza)**

● Fotbal, divizia B ●

BUCUREȘTI. Rapid-Metalul 0—0. ● Încă o dată, proverbul cu sacul și pomul lăudat s-a confirmat și chiar dacă cei peste 25 000 de spectatori prezenți în tribune nu veniseră cu... sacul, se așteptau la o partidă spectaculoasă, dinamică și fierbinte, vrolau să vadă goluri, cît mai multe goluri ● Dar cum cele două puncte contau prea mult în clasament, rapidiștii au jucat oricum, numai să nu piardă, iar metalurgiștii, după o repriză jucată cu fundașii pe linia de centru, s-au mulțumit să paseze la nesfîrșit, așteptînd, de-a dreptul mulțumiți, fluierul final ● Fiind repriza a doua de-o exasperantă monotonie, galeria rapidistă a încercat și a reușit să învioreze atmosfera, scandînd felurite îndemnuri și încurajări dintre care cea care ne-a reținut atenția a fost : „Ma-nu, Ma-nu, e mai bun ca Ră-du-ca-nu !" ● Nu știm cît adevăr conține deocamdată această exclamație, dar cu siguranță în partida de duminica trecută tînărul portar rapidist a scos cel puțin trei goluri gata-făcute, contribuind decisiv la „imobilitatea" tabelei de marcaj. E bine să reținem acest nume de portar : **Manu** (mai ales că rezerva lui se numește Ioniță) ● Nu putem încheia aceste rînduri, fără a sublinia încă o dată buna prestare din prima repriză a jucătorilor antrenați de Paul Popescu : la ora actuală, Metalul joacă, atît cît vrea, ca o veche și valoroasă divizionară A, are un unsprezece omogen, și, credem, prea puține echipe din serie îi pot rezista. Totul e să vrea ! ● A arbitrat bine o partidă fără probleme I. Chilibar, Pitești. **(Cornel Calană)**

Cronica șoselei

Conducerea preventivă și miopia de noapte

Sînt încă destui șoferi amatori care se angajează sistematic în manevre periculoase — îndeosebi în depășiri — fiind convinși că ori cel dublat, ori cel ce circulă din sens opus în cele din urmă va întreprinde manevrele necesare pentru a salva situația.

Bineînțeles că nu întotdeauna acești șoferi care circulă corect au posibilitatea, datorită configurației drumului, ori distanțelor mici, să mai facă ceva pentru a evita accidentul.

În alte cazuri, fiind total surprinși de manevra imprudentă — chiar șoferi experimentați care nu se pierd ușor — nu mai pot întreprinde nimic pentru a preveni comiterea evenimentului rutier.

Sînt și situații cînd cei care circulă corect, deși au condiții să evite accidentul (pot fi și acostamentele largi și solide, pot frîna și reduce viteza etc.) nu iau aceste măsuri datorită unei alte concepții greșite și fatale uneori chiar pentru ei rezumate în „Treaba lui, eu circul regulamentar, n-are decît să se descurce cum știe".

Ce-i drept, asemenea manevre de evitare, care cer totuși o doză de curaj, sînge rece și decizie rapidă, nu sînt întreprinse uneori de către șoferii care circulă regulamentar și datorită experienței lor reduse, emotivității etc. Nu în puține cazuri conducători auto nevinovați, puși în situații aparent fără ieșire ori chiar în realitate extrem de periculoase, fac ei înșiși manevre disperate, soldate cu accidentarea mașinilor ce le pilotează, vinovații reușind să se strecoare și să scape nevinovați.

În cazul care îl prezint cititorilor, 2 șoferi puși în dificultate de un al treilea s-au descurcat admirabil, evitînd prin pricoperea, curajul și calmul lor, un accident care s-ar fi putut solda cu consecințe deosebit de grave.

Deși Șoseaua București — Giurgiu era în acea simbătă extrem de aglomerată, se înnopta, iar drumul extrem de periculos datorită unei burnițe care prefăcuse praful într-o peliculă alunecoasă, pilotul Skodei, I.A. gonea prin comuna Călugăreni cu peste 100 km pe oră.

Ajuns la km 28, deși a observat la mică distanță pe sensul contrar luminile unei coloane de mașini, s-a aventurat totuși în depășirea autoturismului 1-IF-870 care rula cu viteză redusă adecvată condițiilor neprielnice de circulație.

Sesizînd pericolul deosebit al dublării neregulamentare în care s-a angajat pilotul Skodei, ceilalți doi parteneri au întreprins rapid manevrele impuse de situația dificilă creată. Șoferul I.M.S.-ului depășit a virat spre dreapta pentru a mări culoarul de trecere necesar Skodei, iar conducătorul autoturismului Dacia 1300, 11-B-8923, care circula din sens contrar în capul coloanei sus-amintite, a executat la rîndul lui o fandare spre dreapta, concomitent cu reducerea vitezei, urmărind și el facilitarea terminării manevrei în care se angajase imprudentul pilot.

Șanțurile adînci ale șoselei nu au permis celor doi degajarea completă a drumului, astfel că Skoda n-a reușit să treacă printre cele două autovehicule fără să le acroșeze. I.M.S.-ul a fost lovit în partea stîngă spate și expediat după ce a făcut o piruetă, într-un pom, iar Dacia 1300 a fost lovită cu partea din stînga a Skodei în aripa stîngă față. Și autoturismul Dacia 1300 a fost proiectat, la rîndul lui, în șanțul drumului.

Trei pasageri ai I.M.S.-ului întrați în coliziune cu pomul au suferit contuzii la membrele inferioare. Skoda s-a ales cu aripile sifonate și cu o semiaxă planetară deteriorată. Nimeni din pasageri nu a suferit leziuni.

Datorită responsabilității în conducere a celor doi șoferi, un accident care se putea solda, datorită ciocnirii frontale, cu moartea a cel puțin 4—5 persoane și rănirea gravă a altor 3—4, a fost practic evitat.

Cu prilejul cercetării acestui caz a rezultat că în afară de maniera agresivă de conducere, pilotul Skodei suferă și de așa-numita „miopie de noapte" care îl împiedica bineînțeles să aprecieze corect distanțele și să aibă o imagine clară a „obstacolelor" existente pe artera rutieră.

În plus, șoferul nostru pînă la comiterea accidentului parcursese neîntrerupt cîteva sute de kilometri, fiind foarte obosit.

Înregistrăm din păcate și destule cazuri cînd deznodămîntul unor asemenea acte de crasă irresponsabilitate este tragic. Numai în prima decadă a lunii octombrie, automobiliștii amatori au comis 9 accidente din pricina depășirilor neregulamentare soldate cu 12 morți și 6 răniți grav.

Viața unor oameni care după o săptămînă de muncă au plecat să se odihnească cîteva ore a fost curmată din pricina faptului că alți șoferi superficiali și lipsiți de simțul răspunderii în realizarea unei activități de importanță vitală, cum e conducerea auto, au ținut neapărat să ajungă cu cîteva minute mai devreme într-o anumită localitate (printre altele și cei vinovați nu mai ajung acolo unde doresc) ori pur și simplu nu au putut suporta ca alții să circule în fața teribilelor lor mașini.

Colonel VICTOR BEDA

În fotografie, una din mașinile „victime".

Sub paravanul falsei inocențe... complici ai infractorilor

Calm, răbdător, tacticos, ca orice profesionist cu experiență îndelungată, hotărît să înfrîngă ipocrizia prin propria ei inconsistență morală, maiorul Gheorghe Cojocaru, din formațiunea cercetări penale a Circumscripției nr. 5 din Capitală, insistă într-o manieră personală :

— Să recapitulăm deci : inițial ați refuzat categoric să discutați despre o asemenea problemă, acuzîndu-ne chiar de insinuări și abuzuri, amenințîndu-ne cu reclamații. Cînd ați consimțit să dați totuși prima declarație, ați susținut că nu l-ați văzut niciodată pe individ... În cea de-a doua afirmați că l-a adus marfă doar colegei dumneavoastră. În cea de-a treia, că v-a propus, dar ați refuzat... Acum, după confruntare, după inventar, ce aveți de spus ?

— Revin asupra declarațiilor anterioare și recunosc faptul că am primit, în mai multe rînduri, de la numitul Paul D. **cîteva mii lame de ras, cîteva sute timbre fiscale, sute de tichete I.T.B., curele de ceas, pixuri etc. la jumătate preț, pe care le-am vîndut în debitul unde sînt (era — n.a.) gestionară, însușind în felul acesta mai multe mii de lei...**

Cu precizarea că fragmentul reprodus face parte din cea de-a patra declarație a **Mariei Almășan**, la data respectivă — 5 august 1978 — încă gestionară la debitul de tutun și alte produse din Calea Moșilor nr. 125, **supunem atenției opiniei publice o problemă de importanță covîrșitoare pentru climatul nostru civic**, pentru prevenirea și combaterea faptelor antisociale, anume **atitudinea** față de infractori.

De bună seamă, teoretic, sau — mai pe șleau spus — „în vorbe" nimeni n-o să afirme că este de partea celui care fură, că îl ocrotește sau încurajează cumva. Nici vorbă de așa ceva. Ce se întîmplă însă în practică, uneori ?

Iată un exemplu edificator, pe de o parte, de atitudine civică responsabilă, demnă de toată aprecierea, pe de altă parte, de ținută, aproape incredibilă, a normelor de etică, a legilor țării.

În noaptea de 1/2 august a.c., trei subofițeri de la circumscripția amintită — plut. major Ion Scripcaru, plut. Vasile Bellvacă și serg. major Tudor Bălă — se aflau în serviciul de patrulare în zona Bd. Gheorghe Dimitrov — Șos. Mihai Bravu. La un moment dat, unul dintre ei, în timp ce se apropia de complexul comercial „Aurora", a auzit un zgomot suspect. Atenționîndu-i și pe ceilalți, el s-a apropiat cu atenția încordată de clădirea complexului. Observînd o valiză scoasă deja printr-o fereastră spartă, apoi silueta unui individ care fugea în direcție opusă, subofițerul a somat puternic, pornind apoi în urmărirea fugarului.

Auzind somația, trei cetățeni au alergat imediat în direcția respectivă, alăturîndu-se subofițerilor de miliție care îi căutau pe spărgător. Aceștia sînt : **Paul Sandu**, tehnician proiectant la Institutul de reparații material aeronautic ; **Miron Dumescu**, desenator tehnic la IPROLAM, și **Gheorghe Dumitru**, șofer pe autosanitară nr. 33-B-5929.

Cu toate că, inițial, reușise să dispară, sărind cîteva garduri, apoi ascunzîndu-se în subsolul unui bloc, subofițerii de miliție au reușit, cu ajutorul celor trei cetățeni, să-l prindă pe infractor.

Spiritul de vigilență al celor care asigură apărarea avutului obștesc și personal, conjugat cu atitudinea civică promptă a cetățenilor respectivi, a avut ca urmare prinderea în flagrant a unui infractor deosebit de periculos — **așa** cum avea să rezulte din cercetări.

Un succes comun, o colaborare fructuoasă, un exemplu grăitor de participare activă a oamenilor muncii la combaterea faptelor antisociale. Dealtfel, așa cum este firesc, cum este necesar să se întîmple în orice împrejurare similară...

Dar iată că, în timp ce se depun eforturi susținute pentru prevenirea și combaterea fermă a faptelor antisociale, pentru reeducarea prin muncă și pentru muncă a persoanelor care au comis încălcări ale normelor legale, există individ care, **chiar dacă nu participă direct la spargeri și furturi, la tîlhării sau înșelăciuni, comportarea lor nu este mai puțin condamnabilă.** Este vorba de acei oameni cu dublă existență, care numai aparent duc o viață demnă, corectă, care, sub masca unei false inocențe, sînt, în realitate, complici ai infractorilor, principalii sprijinitori ai acestora, din punct de vedere material și moral.

Pentru că ce-ar fi putut face Paul D. și Florea M. cu obiecte electronice, produse cosmetice, lame de ras, timbre fiscale, tichete I.T.B. în valoare de peste **220 000** lei, furate în ultimele 5 luni de zile de la magazine și tutungerii, dacă nu le-ar fi vîndut, în cea mai mare parte, **tot în magazine și tutungerii ?!**

Oricît ni s-ar părea de curios, de incredibil chiar, cei doi infractori și-au găsit cu destulă ușurință, spre surprinderea și indignarea oricărui om cinstit, complici printre vînzătorii din cîteva magazine și gestionarii de debite de tutun, elemente meschine, care cu toate că și-au dat seama de la prima ofertă de proveniența dubioasă a produselor respective, n-au ezitat să accepte afacerea, pe cît de murdară, pe atît de periculoasă, dacă avem în vedere atît pagubirea avutului obștesc, cît și încurajarea infractorilor.

„Subsemnata Steluța Preda... vînzătoare la Magazinul „Victoria" din anul 1976, declar următoarele :

„Încă din luna noiembrie 1977 a venit la raionul unde lucrez numitul F. N., care ne-a oferit lame de ras, truiuri și alte produse cosmetice la jumătate din prețul lor. Colega mea **Vasilica Soare** mi-a spus să le primesc, pentru că ne rămîne și nouă jumătate din preț. Ne-a adus în mai multe rînduri, apoi a început să vină și cu P.D., dîndu-le de fiecare dată, între 2 500—3 000 lei și chiar mai mult, după cantitatea primită. Uneori, după terminarea programului, mergeam împreună cu colega mea Vasilica Soare, cu șefa raionului, **Florentina Oprea**, și cu cei doi tineri la restaurantul „Rapsodia" unde ei făceau cinste".

„Ne-au oferit... am acceptat... De parcă tranzacția ar fi avut loc într-o dugheană obscură de altădată și nu într-un magazin de prestigiu din timpurile noastre, în care comercializarea produselor se face potrivit normelor legale, principiilor eticii socialiste, unde cinstea, corectitudinea trebuie să fie trăsăturile esențiale ale fiecărui vînzător. Cum s-au ocupat colectivele în care lucrează vînzătoarele amintite, factorii de răspundere din magazin, de cunoașterea și educarea acestora, de combaterea mentalităților retrograde ? Ce anume s-a întreprins în aceste colective pentru cultivarea calităților moral-profesionale proprii lucrătorului din comerțul socialist, pentru explicarea consecințelor abaterilor de la lege ? Sau aceste atribuții sînt socotite ca inutile ?

Aceleași întrebări trebuie adresate și factorilor de răspundere din întreprinderea comercială în subordinea căreia se află și debitele de tutun din str. Academiei și Calea Moșilor. Gestionarele de aici, **Ioana Nițu, Maria Almășan** și **Stefania Stroe**, nu numai că inițial au negat orice legătură cu infractorii amintiți, dar au și recurs la un arsenal întreg de amenințări, au pretins, cu un tupeu rar întîlnit, că se consideră ofensate, jignite, calomniate chiar, pentru ca, în cele din urmă, întregul eșafodaj, alcătuit din minciună și neștire, să eșueze lamentabil.

„Revin asupra declarațiilor anterioare și recunosc... am primit în mai multe rînduri lame de ras, timbre fiscale.... tichete I.T.B...."

Toate acestea furate de la alte debite de tutun, din gestiunea altor colege de-ale Ioanei Nițu, Mariei Almășan, Stefaniei Stroe, care, atunci cînd aflau de spargerile comise, de pagubele substanțiale pricinuite, nu ezitau să-și manifeste... indignarea față de răufăcători. Și aceasta, în timp ce ele realizau venituri de zeci de mii de lei din vînzarea mărfurilor furate ! Cît de hidoasă poate fi masca ipocriziei !

MIHAI GROZAVU

Un caz absurd

Afaceri cu gropi

Afacerile pe care cu nespusă emoție am hotărît să vi le destăinui au început (ca orice „afaceri") în semiobscuritatea din care se hrănesc marile lovituri. La masa dezbaterilor să afla Mircea Leuveanu, directorul AGROCOOP Tulcea, prin apropiere (lîngă sticla cu apă și paharul gol) îl susținea șeful de depozit, Tașu Camboianu.

„Tovarăși, curtea unității noastre posedă gropi din belșug. Trebuie mutate neapărat în altă parte ! Am intervenit pretutindeni, dar nu ne dă nimeni doi bani pe ele ! Este drept că nu le-am săpat noi, dar tot atît de adevărat este că putem să cădem în ele. (Nu a spus : „să dăm noi în ele !"). Propun, tovarăși, să lichidăm aceste gropi ! Este cineva împotrivă ? Se abține cineva ?"...

Nimeni ! Unanimitate zdrobitoare !

Pînă acum, totul a mers perfect. Mai departe... Afurisitele gropi și maidane nu au luat în seamă hotărîrea adunării și nu s-au mutat de bunăvoie din curtea întreprinderii. Le-au avertizat în scris, le-au satirizat curajos la gazeta de perete, le-au ...tat cu degetul trecătorilor de pe stradă... Ele — nimic ! Gropi insensibile, fără pic de înțelegere față de sentimentele înălțătoare și dragostea de frumos ale conducerii AGROCOOP Tulcea !

A urmat o nouă ședință ! Cu ordinea de zi la .. **obiect** ! (Trebuie să recunoaștem, taurul... adică gropile, trebuiau luate de... margini !) În consecință (orice răbdare își are limitele ei), respectivele gropi meritau mîna energică a unui **om de meserie.**

Ușor de zis, greu de angajat o asemenea persoană, care să bage spaima-n gropi ! Așadar, dispoziție generală, **de la vlădică pînă la opincă**, să fie căutat omul capabil să ducă ideea la capăt.

Personalul s-a echipat, care... à la Sherlock Holmes (în carouri — sacoul ... șapca cu nasture pe acoperiș... etc.), care în costume de baie... sau cu pantaloni scurți, ochelari fumurii... bicicliete, trotinete și mașini de curse... S-au lecturat, conspectat și seminarizat romanele polițiste din fondul documentar al bibliotecii municipale..., s-au vizionat toate filmele cu „suspense" (cinemateca a fost răscolită fără odihnă !)..., oamenii trebuiau să-și amintească și să combine creator experiența lui Mannix, Kojak și Colombo. Au găsit cîțiva hoți prăpădiți, dar tipii le-au dat cu tifla : aveau treburi mult mai importante decît gropile de la AGROCOOP...

Pînă la urmă au pus mîna pe Emil Ripă, șofer la I.J.C.M. Tulcea. „Vrei să fii hoț sau nu ?" Ripă a leșinat... I-au făcut frecții, i-au dat pe la nas cu săruri, l-au ascultat cu urechea... Încet, încet și-a revenit și l-au convins : Emil Ripă trebuia să hehideze gropile ! Cum ? Simplu, cu mașina (proprietatea I.J.C.M.) **să fure** materiale (de la I.J.C.M.) și să le transporte la AGROCOOP. „Și cu moaș... cum rămîne ?" Nu trebuia să-și facă probleme ! AGROCOOP Tulcea lucra cu mîinile **curate (așa credea conducerea întreprinderi !)**

L-au angajat fictiv (cu acte în regulă ! Ce, ne jucăm ?!) ca muncitor la depozitul de ambalaje. Și, pentru ca lucrătura să fie perfectă, l-au **botezat**, din Ripă Emil, în... Ripă Constantin (apropo de anecdota aceea, cînd B. și-a schimbat numele din B. Ion în B. Gheorghe !).

Afacerea (adică infracțiunea, mai precis infracțiunile de furt în dauna avutului obștesc, înșelăciune în dauna avutului obștesc, fals, uz de fals, abuz, instigare la furt, instigare la fals...) curgea strună ! Ripă Emil (angajat oficial la I.J.C.M. Tulcea) fura voinicește de la... I.J.C.M. Tulcea : sub numele de Ripă Constantin (poziția a VI-a în statu) de retribuție al AGROCOOP Tulcea), muncea de zor pentru pietruirea, pavarea și crearea de spații verzi, conform contractului... secret cu nuua mămică economică (încheiat prin reprezentanții săi !).

ION TIPSIE

P.S.

Din zvon public am aflat că această afacere de excepție (dată în vileag printr-o reclamație a unui grup de muncitori de la AGROCOOP Tulcea și datată 20 iunie 1978) s-a clasat penal, sus-numiții au fost declarați negustori cinstiți. Cu alte cuvinte, nici infracțiuni n-au comis, nici cazierul nu le miroase ! Mai-mai să-ți vină să pleci la Tulcea și să te angajezi la AGROCOOP...

Lăsînd gluma la o parte, factorii (cu adevărat) responsabili ar trebui să facă nitică lumină acolo unde întunericul unui caz absurd a atins conștiința. Nu de altceva, dar ar fi păcat să ne trezim într-o bună zi că la activul preacinstiților negustori s-au adunat și alte belele (este doar o previziune ateistă !). Dedesubturile trebuie lămurite ACUM, nu cînd nu va mai rezista șandramaua și ne vom întreba cu toții de ce nu am intervenit mai din timp!

„Aici, la Pietroiu, fiecare în parte este un erou"

Născut la 5 martie 1921 în comuna Armășești, județul Ilfov, de profesie maistru turnător, de 30 de ani (împliniți) directorul Întreprinderii agricole de stat Pietroiu, județul Ialomița, Erou al Muncii Socialiste, membru al Comitetului Central al P.C.R. A mai fost distins cu 18 ordine și medalii din care 4 militare pentru fapte de eroism în lupta împotriva trupelor hitleriste.

— Tovarășe Dumitru Dumitru, despre dumneata s-au scris foarte multe lucruri, la televizor ai fost prezentat de foarte multe ori încît te invidiază și artiștii de cinema.... Cine ești de te cunoaște întreaga țară, dar mai ales ce nu știu oamenii despre Nea Mitică ?

— Cred că începe interviul pe alt drum decît cel cu care m-au obișnuit ziariștii.

— Adică ?

— Să o luăm întîi cu I.A.S. Pietroiu, cu ce a fost și ce este.

— Perfect. Dar vrem și cîteva cuvinte despre Dumitru Dumitru înainte de a fi Nea Mitică.

— M-am născut într-o familie de țărani în cîmpia Bărăganului și am cunoscut viața truditorilor gliei de cînd eram mic.

La 7 ani mergeam cu tata la arat, mînam caii, pe urmă cînd m-am mai înălțat niței mi-a pus traista cu boabe de gît și puneam porumb sub brazdă. Cînd am terminat primara am fost dus la București la un boier unde am muncit 3 ani ca să strîng bani și să merg la școala de arte și meserii. Școala am făcut-o pe lîngă Uzina de apă București. Dimineața munceam, seara învățam. După 3 ani am ieșit turnător. Meserie grea. Condiții ? Ca acum 40 de ani. Pe urmă războiul, divizia Tudor Vladimirescu și lupta pentru eliberarea țării noastre, a Ungariei și Cehoslovaciei.

— Toți își aduc aminte de un episod din vremea armatei, dumneata ?

— În ziua de 9 mai 1945, spre seară, ne aflam cu unitatea la Banska-Bistra în Cehoslovacia. Eram telegrafist. Eu am anunțat trupelor române din Tatra capitularea Germaniei fasciste. A fost așa o bucurie cum nu mai cunoscusem pînă atunci. În clipa aceea am uitat chinurile prin care trecusem, chiar și pe cei care căzuseră cu o zi înainte. Era pace.

— Altceva ?

— Nu v-am spus, am apucat pacea și știam ce înseamnă războiul, nu-i de ajuns ?

— Intrarea în rîndul comuniștilor cum a fost ?

— Cu sufletul eram demult, dar comunist cu carnet doar din februarie 1946. Azi, cum ar veni, m-au lăsat la vatră, iar a doua zi m-am înscris în partid. Pe urmă toate s-au succedat cu repeziciune. Munceam în turnătoria Uzinei de apă de dimineață pînă seara. Seara, la ședințe și acțiunile întreprinse de partid. Am participat la multe și pot spune că nu a fost mare diferență între încrîncenarea frontului și lupta dusă împotriva reacțiunii. Puterea s-a cucerit cu jertfe și acest lucru ar trebui să-l avem mereu în noi și să-l sădim adînc în sufletul celor tineri. Mîncam un sfert de pîine pe zi, dar credința în partid nu mi s-a zdruncinat o clipă. Sarcinile încredințate erau bucuriile vieții. Am trecut prin multe....

— Și ați ajuns la Pietroiu. Cum ?

— În 1948, la cîteva zile după ce am făcut naționalizarea, am fost chemat la sector și mi s-a spus : „Dumitre, tu ești fecior de țăran. Poporul are nevoie de pîine. Mîine pleci la Pietroiu, în Bărăgan, pe lîngă balta Fetești, găsești tu. Ești director acolo.

— Și ?

— În loc să ajung ziarist, fiindcă între timp, seara, urmasem niște cursuri, am pornit spre Pietroiu să-mi îndeplinesc misiunea.

— Misiunea ?

— Da, fiindcă eu m-am considerat și mă consider ostaș și acum.

— La Pietroiu ce ați găsit ?

— Un conac părăsit, un tractor bun de dat la fiare vechi, două perechi de boi, o pereche de cai, o casă, două grajduri din nuiele, 350 ha teren arabil și 9 000 ha de bălți, stufărișuri, privaluri, 7 angajați permanenți și 3 sezonieri. Oamenii care lucrau fierbeau sfecla la cîrpe și o mîncau cu mămăliga pentru că altceva nu aveau. În toamna aceea am semănat primul meu grîu de director. Îi dădeam roată și ziua și noaptea. Atunci am înțeles că grîul crește și noaptea.

— Care au fost primele producții obținute ?

— 700 kg de grîu la ha, 1 000 kg porumb și 7 000 kg sfeclă de zahăr. Altceva nu cultivam.

— Așa a fost începutul. Despre trecerea celor 30 de ani ce ne poți spune ?

— Parcă a fost ieri. Fără oameni, fără ca ei să creadă în ceea ce fac nu se poate realiza nimic. Din primele zile am început munca nu numai pentru pîinea viitoare, dar și pentru formarea unui colectiv. Am luat la pas satele de la Malul Borcei, cunoscînd comuniștii din Pietroiu și Borcea, din Jegălia și Gîldău, din Icșeru și Unirea, din Dichiseni și Roșcți. Le luam pulsul nevoilor și năzuințelor lor.

— Se zice că, oamenii nu prea te credeau director, mai ales că la prînz mîncai la aceeași masă cu vizitiul.

— În fond la Pietroiu nici nu am venit ca director, ci ca unul de-ai lor. Cînd am reușit să iau de pe moșia lui Secceleanu de la Mărculești un generator aruncat la fier vechi, și după ce l-am cuplat pe un tractor și s-a aprins pentru prima dată un bec electric în Pietroiu și am văzut tot satul cum se uita la el ca la o minune, am știut că îmi voi îndeplini misiunea încredințată de partid. Cu oamenii aceia, în mii de ore de muncă voluntară, în timp ce le spuneam ce vrem, noi, comuniștii, am transformat un grajd în dormitor și am ridicat prima sală de mese. A urmat apoi construirea brutăriei, a unui club, a stației de amplificare, a bibliotecii. Eram acum 500 de oameni.

— 500 de oameni, 500 de caractere, cum ați reușit să vă apropiați de ei ?

— În primul rînd mi i-am făcut prieteni și din Panduru, cum mi se spunea, fiindcă am făcut parte din divizia T.V. am ajuns Nea Mitică. Aveam un nucleu de comuniști, de oameni pe care puteam conta la orice oră din zi și din noapte. Mulți din ei lucrează și acum în I.A.S. Cuvîntul nostru de ordine era : să nu promitem țăranilor decît ceea ce putem să le dăm. Nu știu dacă dormeam 3—4 ore pe noapte. Mecanici erau Biju, Ion D. Nicolae în buletin, pe urmă Ion Ivan, Gheorghe Ivan, Gheorghe Ropoteanu, Gogu Ceaunu, Vasile și Nicolae Grangea. Pe toți aceștia am reușit să-i fac să viseze cu ochii deschiși. I-am făcut să viseze lanuri de grîu și porumb, floarea-soarelui și orz crescînd pe luciurile de apă ce se întindeau de la malurile Borcei și pînă la cele ale Dunării. Așa a început construcția celui mai mare dig din istoria milenară a Dunării. Ca să scoatem de sub împărăția apelor cele 9 000 ha ale bălții am înălțat un dig lung de 42 km, 42 000 m, ce au însemnat săparea a milioane de metrii cubi de pămînt. Nu existau screpere și excavatoare, buldozere și tractoare cu lamă. De bază ers lopata. În baltă munceau numai la dig 3 500 de oameni și 2 000 de căruțe. Pămîntul a fost luat la cazma și lopată o dată, de două ori, de 7 și de 9 ori, și fiecare strat a fost tasat cu maiul. Se muncea din zori și pînă seara fără preget. Se clădea un zid în calea apelor, un zid pe care și alții încercaseră să-l facă, dar pe care Dunărea îi spulberase ca pe o coajă de nucă. În baltă păsteau oile pe niște ochiuri mai înalte ciobani cu nume luate din baladele cu haiduci. Într-o seară m-au oprit și mi-au zis : „neică, ce vreți voi să faceți, e muncă în zadar. Și nu se poate. Cu apa nu te poți pune. Oți fi voi oameni de faptă, dar apucați-vă de o treabă mai la îndemîna forței de o aveți, nu vă puneți cu Dumnezeu. E păcat de sufletul vostru". Vorbele ciobanului le-am spus oamenilor și le-am mai zis că n-or fi apa sau Dumnezeu mai rele decît războiul și prin cîte am trecut. Cînd a fost gata digul, ciobanul acela mi-a ținut calea și cu căciula în mînă a zis : „Orice mi-oi spune, taică, de acum eu te cred. Sînteți tari ca piatra din muntele bătrîn. Bravo vouă". I.A.S. Pietroiu ajunsese acum de la 350 ha, la 9 000 ha. Între Borcea și Dunăre luase naștere un Bărăgan, un Bărăgan, ce e drept mai mic, care trebuia să se transforme în lan care să producă pîine, lapte, zahăr, ulei și carne. Grijile și necazurile au început să crească. Ziua nu ne mai ajungea, săptămîna era scurtă și trebuia să muncești, nu jucărie, ca să ai ce culege. Creșteau lanurile, dar creșteau și oamenii. Oameni și iar oameni care înțelegeau că de ei depinde o bună parte din pîinea țării.

La început ne-am bucurat cînd ne-au sosit primele tractoare IAR dar pentru ele aveam nevoie de mecanizatori și flăcăii satelor se speriau de motoare și mai credeau în coarnele plugului de acasă. Despre erbicide, chimizare, îngrășăminte și irigare nici vorbă. La bază era sapa și de cînd începeau prașilele la porumb, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr și pînă terminam treieratul lanurilor de grîu și orz, în baltă munceau zilnic peste 4 000 de oameni. Fiecare pai de grîu îl luai la mînă de 5—6 ori. Secerai, făceai snopi, apoi clăi, cărai la batoză și abia apoi începeai să treieri și să cari boabele. Să mulțumești 4 000 de țărani e greu. Fiecare purta sărăcia cu el. Îi cunoșteam ca pe mine. Noaptea făceam o mie de socoteli. Ce promiteam era faptă. Nu le dam soarele și luna de pe cer, dar cuvîntul nu ni l-am călcat niciodată. Începusem să facem cele mai mari producții de grîu și porumb din țară, dar ridicam și cantine, dormitoare, băi cu apă caldă. Țin minte ca acum ce bucurie au avut sezonierii, vorba vine sezonieri, că intrau primăvara în baltă și ieșeau toamna tîrziu, cînd le-am dat pijamale, săpun, periuțe de dinți. Controlam zilnic cantinele și seara treceam prin toate dormitoarele să ne convingem că au trecut pe la bale. Îi obișnuiam cu bîncle și să știți că și cu el te înveți greu.

— În cei 30 de ani de cînd sînteți directorul Întreprinderii agricole de stat Pietroiu, ați făcut calculul cerealelor ieșite din „împărăția bălții" ?

— Da, peste un milion de tone de cereale și o sută de mii de tone de carne. Încărcate în vagoane ar da conturul întregii Românii. De la 500 de kg grîu la hectar în 1948 am ajuns acum la aproape 5 000. De la 1 000 kg de porumb la hectar la peste 8 000 de kg. La I.A.S. Pietroiu în 1961 pe o solă de 100 hectare am realizat 13 700 kg porumb la hectar. Nu-s povești. Cu dotația de acum și prin aplicarea tuturor tehnologiilor, ținînd cont că avem îngrășăminte naturale și chimice, substanțe pentru combaterea dăunătorilor, sisteme de irigații, un vagon jumătate de porumb la hectar se poate obține dacă alături de cele 70 000 plante, densitatea la hectar, pui și o părticică de suflet.

— Tovarășe Dumitru, iertați-mi întrebarea, nu v-ar fi plăcut să vă zic azi inginer ?

— Pricep, e adevărat, nu am eu diplomă, dar să știți că în tot ceea ce fac pun nu numai suflet, ci și cucerirea științei. De la Pietroiu să știți că au plecat pînă în prezent 40 de cadre de conducere. Gheorghe Bucureșteanu, care a fost primul inginer cu diplomă la noi, este astăzi director la I.A.S. Călărași, Ion Costin, director la I.A.S. Borcea, Constantin Drăgan, director la I.A.S. Vlădeni, Marin Ștefan, director la I.A.S. Stelnica, Melintie Tuduce la I.A.S. Ograda, ca să dau doar cîteva exemple. De la noi sînt specialiști în cadrul Ministerului Agriculturii sau conducători de trusturi județene I.A.S., alții sînt cercetători. Ion David, fost tractorist, este astăzi absolvent al Academiei de științe economice, I. Constantinescu, director tehnic la Uzinele de tractoare Brașov. Am să vă spun o poveste cu un inginer care a fost repartizat la noi și cînd a auzit că din gară de la Fetești și pînă la I.A.S. sînt vreo 15 km s-a dus la trust la Constanța, că atunci aparțineam de regiune, și a cerut să fie repartizat la o unitate bună, că el a absolvit cu media 10. A fost trimis la Pietroiu și am muncit multă vreme împreună. Se numește Eugen Pelin și este director tehnic la I.A.S. Grădiștea. Dar să știți că esențialul tot nu l-am atins.

— De ce ?

— Ne-am luat cu vorba și n-ați scris că I.A.S. Pietroiu a fost unul din cei mai mari susținători ai cooperativizării agriculturii din această zonă. Țăranii care lucrau la noi și vedeau ce se poate produce cînd pămîntul este muncit cum trebuie s-au înscris primii în cooperative. Îmi aduc aminte că într-un an, în plină perioadă optimă de însămînțare a porumbului, prin aprilie a căzut pastele. Mulți din ei n-au vrut să lasă să semene în acele zile de sărbătoare. Noi am semănat. Am făcut un porumb pădure, de se speriau toți la vremea culesului ce de știuleți aveа. Îmi pare rău că nu sînt inginer fiindcă multe din inițiativele ce s-au născut aici la Pietroiu nu au fost preluate imediat de specialiști. Anii însă au dovedit că tot ce am făcut noi a dat roade și pentru producțiile obținute unitatea a fost distinsă cu ordine și medalii și de 4 ori a fost fruntașă pe țară... Fiecare din cei 500 de oameni care lucrează la I.A.S. Pietroiu este un erou. Titlul pe care-l port eu îl împart în 500, cum s-ar zice. Toți au muncit pentru ei.

— Sînteți modest.

— Nu, așa este adevărul. Mecanizatorii undeva erau comparați cu strungarii în pămînt. Nu prea mi-a plăcut. Am citit apoi în Flacăra o comparație care mi-a mers la suflet. Li se spuneau mecanizătorilor minerii de la suprafață. Într-adevăr, munca lor este în fel de grea ca și a minerilor și ca și ei scot aurul pămîntului.

— Ce nu s-a scris despre dumneata ?

— Despre mine eu zic că prea mult. Dar despre omul care m-a ajutat să parcurg acest drum puțin. Nu prea a fost. E vorba de soție. Era învățătoare, cu școala normală, dar s-a făcut economistă, știa unde merge fiecare leu, a lăsat căldura clasei și a venit cu mine în baltă, cu campanile care se țin lanț dintr-un anotimp în altul. Ea a fost învățătoarea multora care au intrat în baltă fără să știe să scrie sau să citească. A alfabetizat sute de oameni.

— Cum s-ar spune, I.A.S. Pietroiu a fost școală și a devenit o adevărată universitate. Și fiindcă am ajuns la finalul interviului, vă întrebăm, care a fost cea mai mare bucurie a dv. ?

— Cine are parte de muncă, și muncește cu tragere de inimă, nu este ocolit nici de bucurii. Cea mai mare însă a fost în acest an. Am făcut parte din delegația muncitorilor de la I.A.S. Pietroiu care a prezentat omagiul său, asemenea întregului popor, secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia împlinirii a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară. Cînd m-a văzut mi-a spus : **„ce faci, Nea Mitică ?"**. Pe mine, Dumitru Dumitru, mă știe cel mai iubit fiu al națiunii noastre, omul despre care se vorbește în cele mai calde și frumoase cuvinte în lumea întreagă, care este prețuit de toți cei care vor să se bucure de munca lor în cinste și pace. Cuvintele sale mi-au dat nouă forțe și acum, cînd s-au împlinit 30 de ani de cînd a fost creată Întreprinderea agricolă de stat Pietroiu, și eu ca director, pot să spun că pentru unii înseamnă mult, pentru alții, o viață, dar pentru mine parcă a fost ieri.

MIHAI VIȘOIU

Ultima oră

ref 2 din fetesti oras nr 102/ ef 67 17 10 0900

fulger
catre revista flacara piatza scinteii nr 1 bucuresti
oamenii muncii din ias pietroiu raporteaza terminarea campaniei de recoltat porumb de pe suprafatza de 2300 ha obtzinind o productzie medie de 8400 kg la ha indeplinindu si astfel angajamentul asumat in intrecerea socialista
ias pietroiu dir d umitru dumitru presedinte comanescu gheorghe nr 3400 17 10 78
col fulger 18x 2300 8400 3400 17 10 /8 0915 0931 1005 +

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

ANUL XVIII — 25 OCTOMBRIE 1970

SĂPTĂMÎNAL PENTRU TINERETUL PATRIEI SOCIALISTE

DIN SUMAR :

- Nevoia de modele : Ei sînt doctori docenți în meseria lor (pag. 4–5)
- Oricum am privi lucrurile, bătutul în lemn nu este o soluție tocmai inginerească (pag. 6).
- Rezerva națională de precizie (pag. 11)
- 150 bărbați, campioni naționali ai orezului (pag. 12–13)
- Mai multă seriozitate, mai multă apă minerală (pag. 15)

25 octombrie — Ziua Armatei Republicii Socialiste România

Patria, ca o lumină de pretutindeni

Întunericul nopții, brăzdat de pînze subțiri de ceață, pare că începe să se răsfire încet. Luna, palidă, ca un voal alb, subțire și transparent ; a apus nu demult, dincolo, peste apa Jiului. Și deodată, în răcoarea dimineții răsună limpede, ca de aproape, sunetul goarnei. Prevenitor, parcă, la început, atît cît să-ți dea răgazul să te desprinzi din somn, devine apoi săltăreț și vesel, pare că se întoarce într-o clipă de îngăduință și duioșie la o notă mai lirică și melodică, asemeni îndemnului repetat al cuiva apropiat de a te hotărî să-ți începi ziua, și continuă într-un suiș și coborîș zglobiu, optimist și plin de bună dispoziție. S-a sunat deșteptarea și este limpede că în timpul de care am avut noi nevoie să spunem cuvintele de mai sus, la unitatea militară unde ne aflăm nu mai doarme, cu siguranță, nimeni. Ziua a început. Desigur, cu echiparea sumară, după care scările ca-

(Continuare în pagina 2)

DUMITRU ELIADE ■

Actualitatea

● **La prima dintre centralele electrice de pe Valea Bebeșului, Gîlceag, montorii conduși de maistrul Ion Lupeanu au lansat statorul-generator în blocul turbinei nr. 1. Piesa, grea de 120 de tone, este realizată în întregime cu echipament românesc.** ● **Un colectiv de specialiști de la Institutul de tehnologie izotopică și moleculară din Cluj-Napoca, care anii trecuți a realizat un tip original de spectrometru de masă pentru cercetări spațiale — primul aparat românesc montat pe un satelit artificial — a conceput și construit un tip nou de spectrometru de masă destinat cercetării variației atmosferei pînă la o înălțime de 1 500 metri.** ● **Duminică 29 octombrie, la Sighetu Marmației, în parcul Grădina morii va avea loc crosul „Frunze ruginii". Au dreptul să participe tinerii între 14 și 30 de ani, ceea ce explică, firește, titulatura concursului.** ● **Din surse județene aflăm că, într-una din zilele trecute, directorul întreprinderii comerciale de stat mixte Roman le-a spus subalternilor săi următoarele : „Mîine, toți șefii de unități sînt convocați la Piatra Neamț. Să nu prind unul cu Fordul, Opelul sau Fiatul. Toată lumea cu autobuzul !"** ● **Cercetătorii istorici din Tîrgoviște au inițiat recent o eroare care persista de multă vreme în studiile de specialitate : cetatea construită de Matei Basarab la 1645 avea patru porți și nu cinci, cum se credea.** ● **Asociația generală a vînătorilor și pescarilor sportivi anunță deschiderea unui curs în vederea obținerii atestării. Altfel povestești cum era să prinzi un crăpcean de cîteva zeci de kilograme cînd ai atestatul în buzunar.** ● **Județele Brăila, Tulcea, Botoșani și Suceava au anunțat încheierea semănatului culturilor de grîu și orz pe întreaga suprafață planificată.** ● **A intrat în producția de serie la Întreprinderea de vagoane din Arad vagonul de călători pentru metrou. Cîteva performanțe : suspensia, pe perne de aer, capacitatea 400 de persoane, iar viteza maximă de rulare 100 de km. pe oră.** ● **După un sezon de vară bogat, Sovata se pregătește pentru iarnă. Aici vor putea petrece revelionul peste 1 500 de turiști.** ● **Inventarul Bibliotecii județene din Tulcea a început în luna iunie și continuă cu succes. Să nu mai fi intrat demult revizorii în biblioteca pomenită ?** ● **Medicul Grigore Osipov-Sinești a fost invitat de Academia elenă pentru a ține cîteva conferințe privind concepția sa originală asupra parodontopatiei esențiale.** ...

Două imagini, motiv de fotoreportaj și, deopotrivă, metaforă : hărnicia dintotdeauna a toamnei, măria sa porumbul, și hărnicia dintotdeauna a spiritului românesc, măria sa portul popular.

Bine sau rău, e numai o chestiune de apreciere, e adevărat, însă darea la termen a investiției trebuie să fie fapt, nu părere

— Noi sîntem o picătură de constructori într-o mare de constructori de mașini !

— Lămuriți vă rog chestia cu picătura.

— Adică vreau să spun că Întreprinderea de construcții speciale și instalații montaj București este singura, în tot Ministerul Construcțiilor de Mașini care, cu vreo șapte mii de oameni, se ocupă de construirea și montarea utilajelor în noile întreprinderi, în noile hale, de dezvoltarea capacităților existente. Cam 80 la sută din activitate o desfășurăm în București, cu patru șantiere complexe.

În jurul nostru forfotesc oameni, se măsoară, se transportă piese grele, macaralele țipă răgușit să-și facă drum liber printre oameni, basculantele ridică nori de praf și pămîntul geme, îngenește ca o cămilă care poartă între cocoașe o piramidă milenară. Pe șantierul de la Întreprinderea de mașini unelte și agregate București sînt masați cîteva sute de constructori. O hală nouă, de-a dreptul uriașă, se înalță ca un munte metalic, crește parcă din pămînt, într-un loc care pînă nu de mult nu avea altă menire decît să depoziteze resturile menajere ale Capitalei. În hala aceasta, cît o întreprindere, va fi montată cea mai mare mașină din țara noastră.

— La ora actuală, ne spune șeful lotului de aici, tehnicianul Alexandru Mărcuț, sîntem pregătiți să turnăm 2 000 m c de betoane, stăm cu fundațiile armate, dar nu turnăm pentru că nu avem ciment.

În acest reportaj-anchetă sînt însoțit de tovarășul Gheorghe Bobeș, director adjunct la I.C.S.I.M., care răspunde, în cadrul conducerii întreprinderii, de compartimentul aprovizionare. Așa că nu-mi rămîne decît să-l întreb pe dînsul, de ce lipsește cimentul ? Îmi spune, printre altele, că (motiv auzit și în alte dăți, pe alte șantiere) cererea „ne aprobă cam trei sferturi din necesarul de vagoane, iar din aceste trei sferturi ne pune practic la dispoziție cam jumătate" ! Înțeleg deci că lipsesc vagoane, înțeleg că sînt multe cereri de ciment, dar mai înțeleg, din această convorbire, că Alexandru Mărcuț nu este mulțumit de nici unul din motive, mai mult sau mai puțin obiective, pentru că oamenii lui, vreo două sute, s-au angajat într-o treabă foarte serioasă, sînt ei într-un devans de 9 luni, dar acest devans ar putea să fie

(Continuare în pag. 4)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cum gospodărim materia cenușie

Unul dintre interlocutorii noștri de la Institutul politehnic Cluj-Napoca, profesor eminent, pe care l-am rugat să ne vorbească despre experiența sa privind integrarea învățămîntului superior ne-a spus :

— Mă frămîntă mult, în ultima vreme, o frază a lui Iorga. Marele cărturar și patriot spunea cam așa : fiecare națiune dispune de o cantitate bine determinată de materie cenușie, iar viitorul nației depinde de felul cum va ști să gospodărească această materie cenușie.

„La temelia școlii stă principiul politehnizării, îmbinarea strînsă a muncii, învățămîntului și cercetării — factori primordiali pentru construcția socialismului și comunismului în patria noastră, pentru progresul și civilizația omenirii" — se arată în preambulul proiectului Legii învățămîntului, supus recent dezbaterii publice. Cum se realizează în practică această îmbinare în unul din centrele universitare de frunte ale țării, Cluj-Napoca ? Iată ce ne-am propus să surprindem, fie și parțial — căci avînd în vedere diversitatea de profiluri, miile de studenți, zecile de facultăți vizate, ar fi iluzorie orice încercare de a da în cîteva pagini o privire de ansamblu. Totuși, pe cît ne-a

(Continuare în pag. 4)

LIONEL NITESCU ■

25 octombrie — Ziua Armatei Republicii Socialiste România

PATRIA, CA O LUMINĂ DE PRETUTINDENI

(Urmare din pagina 1)

zărmii dudue sub bocancii ostașilor ieșiți în înviorare, pe aleile largi, asfaltate, unde răsună comenzile de rigoare. Apoi oamenii dispar iarăși pe ușile clădirilor. Paturile sînt făcute parcă toate odată, cu păturile albastre la fel de bine întinse. După toaleta de dimineață urmează „adunarea pentru masă". Soldații bucătari Petre Luță, Ion Stănișor și Aurel Cocea, sculați cu noaptea-n cap, au pregătit pentru camarazii lor pilaf și ceai. Cu deplină satisfacție pentru îndeplinirea în bune condiții a acestui punct al programului zilnic, plutoanele și companiile revin pe locurile, bine stabilite, unde trebuie să prezinte raportul. Comandantul plutonului, înălțuț, subțirel, frumușel, așa cum îi stă bine unui locotenent, este întîmpinat de sergentul Nimaș, care îi prezintă raportul de dimineață.

— Bună dimineața !

— Să trăiți, tovarășe locotenent !

După 20 de minute, plutonul, pornit în pas de defilare și cu cîntec pe poarta unității, se află în aceeași formație înaintea comandantului său, locotenentul Stoe Petre, pe cîmpul de instrucție. Este încă devreme și pe iarba arsă de toamnă, acoperită de brumă, soarele fără putere al dimineții de octombrie a aruncat, mărunte, miliarde de diamante. Prima oră, ne spune locotenentul Stoe Petre, e rezervată antrenamentului pentru dezvoltarea forței fizice în aruncarea grenadelor de mînă, precum și pentru aruncarea lor cu cît mai multă precizie. Cel mai puternic din pluton se dovedește a fi sergentul Nimaș Ilie, dar caporalul Diaconu Nicolae este, la rîndul său, cel mai bun dintre toți în aruncarea grenadelor exact în cercul de trei metri în care ele trebuie să cadă. În pauza de zece minute care urmează acestei prime ore de antrenament, comandantul plutonului stă de vorbă cu soldatul Sandu Jenică, și dacă n-ar fi gradele de pe epoleți, care-i diferențiază, ai crede că sînt doi buni prieteni. „Prieteni putem fi, chiar dacă avem grade diferite, spune locotenentul Stoe Petre. Soldatul Sandu Jenică nu e prea vorbăreț. Dimpotrivă, e unul dintre cei mai tăcuți din pluton. Există, desigur, și o explicație, dincolo de firea omului. El are niște necazuri în familie. Mi-a cerut o permisie să meargă o zi acasă, în Ciuperceni-Dolj, de unde este, să lămurească o situație. L-am înțeles și i-am promis că-i voi da tot sprijinul". Ne aflăm, acum, în „poligonul de pregătire fizică și psihică" și sugerăm mamelor care au copii în armată să nu citească paragraful de mai jos ori, dimpotrivă, să-l citească atent și să fie mîndre de fiii lor.

O clipă rămîn descumpănit. Surpriza e totală. Din difuzoarele amplasate în preajma noastră bubuie dintr-o dată un vacarm asurzitor și, desigur, inconfundabil. E vuietul uriaș și teribil al războiului, pe care cei mai mulți dintre noi nu-l cunoaștem decît din benzile sonore ale filmelor. Locotenentul Stoe Petre îmi explică : plutonierul major Buliga Constantin a pornit magnetofoanele pe ale căror role sînt imprimate focuri de arme automate, explozii de grenade, bubuituri de tun, zgomote de motoare de tancuri și avioane. Exercițiul se desfășoară în grupe de cîte trei soldați. Fiecare soldat intră într-un loc individual de tragere, unde ochește o țintă. Aruncă apoi o grenadă de mînă asupra unei ținte-briu, aflată la cîteva zeci de metri. Iese din loc, sare peste un obstacol (un bustean) înalt de 90 de centimetri și sare peste un șanț cu apă, lat de un metru și jumătate. Își pune, din fugă, arma la spate și se urcă pe nouă pîloni inegali (niște butuci implantați în pămînt, cel mai înalt, din mijloc, fiind de 3 metri). Coboară de pe ei ca de pe o scară între treptele căreia piciorul, bineînțeles, poate aluneca oricînd, se prinde de o frînghie și-și dă drumul „în pendul" pe deasupra unei gropi adînci de un metru și jumătate, aterizînd pe o platformă, după care urcă, iarăși, la obstacolul de scări înclinate, peste un șanț plin cu apă. Pe urmă, după aceea, pe punțile suspendate pe cabluri, care balansează, desigur, la fiece mișcare. Sub acestea se află niște tranșee incendiate, din care se înalță un fum gros, roșu și galben. Puntea se mișcă, alunecoasă, de jos te cuprind valurile de fum și totuși trebuie să găsești, chiar și în aceste condiții, clipa prielnică și posibilitatea de a arunca asupra unui obiectiv o grenadă. La capătul punții, soldatul se prinde de un funicular cu care alunecă, pe un cablu, pe deasupra unui bazin plin cu apă. Aterizează pe o platformă de pămînt și apoi se cațără, pe o frînghie, în forța brațelor, la o înălțime de 12 metri, pe macheta unei case etajate, pregătindu-se ca la capătul acestui efort să înceapă lupta corp la corp. Coboară pe scări prin interior și, după cum îmi explică locotenentul Stoe Petre, după ce soldatul nimicește și inamicul de la parter, intră, desigur, după ce și-a pus, din mers, masca, într-o cameră cu gaze. Rămîne acolo cîteva minute. Trece, după aceea, printr-un labirint la suprafața solului, prin niște coridoare cu pereți de tablă,

și după aceea pe „bîrnele de echilibrare înclinate", și doar cu puțin mai late decît talpa piciorului. Urmează un sector de obstacole și dărîmături (pietre mari, buturugi), pe care-l străbate tot în fugă, aruncă grenada de mînă prin fereastra de la etaj a unei machete-casă, apoi intră într-un labirint, de data aceasta subteran, un fel de galerie prin întunericul căreia abia are loc să se strecoare. Abia ieșit de acolo trebuie să escaladeze o „stîncă" și, odată ajuns de partea cealaltă a ei, ocupă o poziție de tragere și execută foc asupra unor obiective...

Exercițiul s-a încheiat. Primul a ajuns soldatul Diaconu Nicolae. Al doilea, Albu Ion. La scurtă vreme a sosit și Goșnete Doru, cel mai înalt și solid dintre ei, întîrzierea se datorează unei ezitări pe care a avut-o pe parcurs. După ce a trecut de stîlpii inegali, parcă i-a fost teamă să se prindă de frînghia cu care să treacă „în pendul" peste obstacolul întîlnit. Sergentul Trușcă Nicolae, aflat acolo pentru a-și ajuta camarazii să nu se accidenteze cumva, odată ajuns în acel punct al traseului, l-a îmbărbătat și soldatul a prins curaj. Acum și el, ca și ceilalți doi alergători, e lac de sudoare dar fericit. Din urmă, peste toate obstacolele peste care ei abia au trecut, vin alte grupe de cîte trei. În cea care se apropie, minut cu minut, se află și soldatul Sandu Jenică, cel care cu puțin timp înainte ceruse sprijinul locotenentului său pentru rezolvarea unei importante probleme personale. Probabil că bucuria aceasta l-a întărît și l-a ajutat foarte mult fiindcă, se vede, înaintează în aceeași linie cu fruntașul Tomp Iohan și sergentul Peschir Dumitru, unii dintre cei mai de nădejde oameni ai plutonului.

Maiorul Dobrițoiu Ion, activist de partid, ne precizează : „Cînd subliniu, la ședința cu activul de bază de comandă și de partid, că **armata este armată**, tovarășul Nicolae Ceaușescu exprima, de fapt, dimensiunea marilor exigențe cu care noi, cadrele militare, trebuie să ne angajăm în efortul general pentru perfecționarea pregătirii de luptă și politice, pentru întărirea ordinii și disciplinei, pentru ridicarea capacității combative a unităților și subunităților. Așa ne-a cerut comandantul suprem și, iată, așa muncim !"

Soarele s-a înălțat către mijlocul zilei, aerul s-a limpezit și s-a încălzit. Pornim către comuna Breasta, unde ajungem cam peste o oră. În livezile I.A.S.-ului de aici lucrează 41 de soldați. De pe 9 octombrie, culeg mere. Mai întîi au muncit la ferma Raznic, iar aici, la ferma Predești, se află numai de două zile. E o liniște netulburată decît de foșnetul frunzelor dintre care mîinile soldaților rup, fruct cu fruct, grijulii, și le așază în saci pe care-i poartă cu ei pînă sus, în vîrful scărilor duble. O normă, ni se spune, este de 350 de kilograme, adică 15 lăzi. Unii reușesc să strîngă, zilnic, chiar și cîte 25 de lăzi. Ionel Mehedințu din Cotofeni-Dolj, de exemplu, sau Vasile Gheorghe din Brănești-Dîmbovița și Iacob Ion din Tîrgu Secuiesc. În două săptămîni, sînt convinși cu toții, nu va mai rămîne nici în această livadă vreun măr, iar ei se vor putea întoarce la unitate. Se pare că așa va și fi. Stanca Ungureanu, Gheorghița Roibu și Maria Niculescu, cîteva dintre muncitoarele I.A.S.-ului, avînd, primele două, case în Breasta, iar ultima în Predești, spun că soldații sînt 'cuminți și harnici, muncind, de fapt, de la răsăritul soarelui și pînă la căderea serii.

În după-amiaza și spre seara zilei în curtea unității unde ne-am înapoiat s-au desfășurat, probabil, mii și mii de activități, de importanță, firește, mai mare sau mai mică. Sergentul major Cotman Gelu și căpitanul Șmarand Leonard, de exemplu, au ajutat soldații unui pluton să învețe cîteva cîntece noi. La infirmerie, soldații Feher Arpad din Bicsad-Covasna și Cavaler Vasile din Bălilești-Argeș au terminat de citit toate broșurile disponibile și au început să se simtă atît de bine după gripa de care suferiseră, încît sperau ca de a doua zi chiar să se întoarcă la subunitățile lor. Desigur, caporalul Giurea Ilie Dan din Făurești-Vîlcea, care din februarie și pînă acum a bătut recordul la scrisori, primind peste 400, a compus și a expediat cîteva epistole. Colegul său Negrilă Gheorghe a putut să-și facă puțin răgaz pentru a mai citi ceva dintr-o carte din biologie, întrucît în vara anului viitor, ne mărturisește, după „liberare", vrea să dea examen la Facultatea de horticultură. Mai norocos decît alții. Rădoi Marin, în armată caporal iar în civilie strungar la I.R.A. Craiova, a fost chemat la poartă ca să-l primească pe vizitatorul său, maistrul Ilie Florian, cu care a lucrat la întreprindere și, speră, va mai lucra și după încheierea stagiului militar. „Cît am lucrat cu dînsul, numai o dată în cinci ani s-a întîmplat să bem un pahar cu vin, și acela a fost numai un pahar, nu o damigeană !". Acum, maistrul i-a adus „băiatului" un pui fript, o franzelă și o sută de lei. Apoi, Ilie Florian a aprins o țigară și i-a mai povestit noutăți de pe la întreprindere, redescoperind, ce-i drept, și el, cu ajutorul caporalului, cîteva adevăruri pe care de mult le uitase și anume că flacăra unui chibrit poate fi observată de la 1,5 km iar o țigară aprinsă de la o jumătate de kilometru. Caporalul, care face armata la cercetași, știe, bineînțeles, încă o mulțime de lucruri din acestea. Maistrul Florian l-a ascultat binevoitor, fiindcă el știe că e în firea omului să vorbească despre ceea ce face și gîndește zilnic. Iar cu ocazia aceasta și-a mai amintit și el cu nostalgie de vremea pe cînd era în armată. În ceea ce ne privește, între multele scene din viața unității și întîmplări pe care le observăm în aceste ceasuri cînd minutele se grăbeau către încheierea zilei, una ni s-a părut a fi mai deosebită și impresionantă decît oricare alta. Într-o sală de specialitate, acolo unde se predau, de obicei, teme bine alese pentru desăvîrșirea educației patriotice și ostășești a militarilor, într-o sală, așadar, din care cursanții plecaseră, am găsit, pe o bancă, deschis la pagina 9, un exemplar din 11 octombrie a.c. al publicației „Apărarea patriei". Un paragraf era subliniat rînd cu rînd. Precizăm, era vorba de relatările unui veteran din războiul antifascist. Transcriem: „Eram ofițer cu operațiile la Divizia 2 munte. La Belius, în septembrie, au fost lupte de mare intensitate. Crimele comise stîrneau, în rîndurile luptătorilor noștri, o și mai aprigă dorință de a-l înfringe pe cotropitor și a-l alunga de pe pămîntul patriei". Dintre zilele acelea eroice, ziua de 25 octombrie, cînd ultima palmă de pămînt românesc a fost eliberată de sub cotropirea fascistă, s-a ales a fi sărbătoare, trecînd prin anii, din datoria noastră de a ne cinsti eroii, drept Ziua armatei Republicii Socialiste România.

Dar cine să fi fost soldatul care subliniase acele rînduri ? Nu ne-a fost greu să aflăm că avusese cursuri acolo plutonul locotenentului Stoe Petre, băieții aceia pe care-i văzusem dimineața antrenîndu-se la „poligonul de pregătire fizică și psihică". Acum, probabil, soldatul acela al cărui nume chiar ne-am rezervat dreptul să nu-l descoperim, privește, împreună cu camarazii săi, Telejurnalul de seară. Apoi... sunetele line ale stingerii, pe care soldatul gornist Militaru Gheorghe o anunță pe toate aleile unității.

Afară s-a lăsat frigul și în noaptea de octombrie luna plină răsare albă, subțire, aproape transparentă, ca voalul de mireasă al tuturor logodnicelor celor ce se odihnesc, acum, cu uniformele și cu armele aproape. În liniștea pe care n-o mai tulbură decît pașii celor ce schimbă gărzile, ai militarilor de serviciu, în clădirea comandantului, de gardă la drapel stă, neclintit, caporalul Tănăsuică Ștefan din Laloș-Vîlcea. Înainte de a intra în serviciul de gardă, îi cunoscusem :

— Caporale, am o întrebare grea pentru dumneata. Eu nu te întreb ce este patria pentru noi toți. Eu te întreb ce simți chiar dumneata că este patria. Și, dacă poți, nu-mi da un răspuns pe care l-ai citit prin vreo revistă sau prin vreo carte.

— Patria... Este ca o lumină de pretutindeni...

Acum, cînd este de gardă la drapel și, după regulament, nu are voie să vorbească cu nimeni, răspunsul acesta parcă i se citește în ochi. Și parcă ar vrea să adauge :

— Patria este o lumină de pretutindeni... Și fără sfîrșit !

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Primirea delegației Partidului Socialist Italian

Pe agenda săptămînii care a trecut de la ultima apariție a revistei noastre, în cadrul dialogului internațional purtat de secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un moment important — semnificativ pentru amploarea și diversitatea relațiilor internaționale ale României — l-a constituit primirea, la 20 octombrie, a **delegației Partidului Socialist Italian condusă de Bettino Craxi, secretar general al partidului.**

Întrevederea care a avut loc cu acest prilej a oferit posibilitatea unei informări reciproce cu privire la activitatea și preocupările celor două partide. A avut loc, în același timp, un schimb de vederi referitor la dezvoltarea relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Italian, dintre România și Italia, precum și asupra unor probleme ale situației internaționale și ale mișcării muncitorești.

De ambele părți a fost manifestată satisfacția pentru bunele relații existente între P.C.R. și P.S.I. și a fost exprimată hotărîrea de a acționa pentru amplificarea raporturilor de colaborare dintre cele două partide, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei generale a democrației, independenței naționale și progresului, al înțelegerii și cooperării internaționale. În acest cadru a fost reafirmată dorința celor două partide de a contribui la dezvoltarea relațiilor tradiționale de prietenie și colaborare dintre România și Italia pe multiple planuri — politic, economic, tehnico-științific și cultural — de a întări conlucrarea dintre cele două țări în rezolvarea marilor probleme ale vieții internaționale.

Dialogul referitor la probleme ale actualității internaționale a evidențiat marile transformări care au avut loc în lume ca urmare a afirmării voinței popoarelor de a trăi libere, de a pune capăt vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, inegalităților sociale. A fost subliniată în acest context importanța hotăririi popoarelor de a fi deplin stăpîne pe destinele lor, de a-și hotărî în mod independent propria cale de dezvoltare. Ca un fenomen contrar, a fost subliniat în același timp, în lume se manifestă încă tendințe care se opun spiritului păcii și colaborării. Aceasta impune cu atît mai mult intensificarea luptei popoarelor, a tuturor forțelor muncitorești, democratice și progresiste pentru instaurarea în viața internațională a unor relații interstatale noi, bazate pe principiile egalității în drepturi și avantajului reciproc, al respectului independenței și suveranității naționale, al neamestecului în treburile interne și nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, pentru soluționarea în interesul popoarelor a marilor probleme care confruntă omenirea: dezarmarea și, în primul rînd, dezarmarea nucleară, unde se cere intensificarea acțiunilor pentru adoptarea de măsuri concrete, lichidarea subdezvoltării, edificarea unei noi ordini economice internaționale.

În centrul atenției s-au aflat, cum era și firesc, probleme ale continentului european. Edificarea în Europa a unui sistem trainic de securitate și cooperare — a relevat întrevederea — impune mobilizarea tuturor forțelor iubitoare de pace pentru transpunerea în viață a Actului final de la Helsinki. Într-un asemenea context a fost evidențiat faptul că o pace reală pe continentul european nu poate fi concepută fără realizarea de pași concreți în direcția dezangajării militare și reducerii armamentelor și forțelor armate în Europa, a depășirii divizării continentului în blocuri militare. A fost subliniat rolul important pe care îl are, pentru promovarea unui climat de destindere și înțelegere în Europa, întărirea colaborării și bunei vecinătăți în Balcani și în zona Mării Mediterane.

Întrevederea a reliefat, de asemenea, necesitatea adîncirii și extinderii conlucrării dintre partidele comuniste, socialiste, social-democrate, dintre forțele democratice și progresiste, indiferent de convingerile filosofice, ideologice sau religioase, în lupta pentru drepturile fundamentale ale oamenilor muncii, ale tuturor popoarelor, pentru înfăptuirea idealurilor de pace, progres și prosperitate ale întregii omeniri.

*

În același interval, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit, de asemenea, pe **Fernando Urdaneta, ambasadorul Republicii Columbia la București,** în vizită de rămas bun în legătură cu încheierea misiunii acestuia în țara noastră, **pe publicistul italian Massimo Olmi, comentator de politică externă, trimis special al televiziunii italiene,** căruia i-a acordat un interviu, și pe **Marcos Cytrynblum,** secretar general de redacție, **trimis special al ziarului argentinian „Clarin"**, publicație pentru care tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat cu acest prilej un interviu.

O înaltă îndatorire internațională față de cauza socialismului, progresului social, colaborării și păcii

Principiu director și element catalizator pentru toate domeniile de acțiune, unitatea dintre politica internă și cea externă a partidului și țării noastre constituie sinteza deplină a celor mai profunde aspirații ale poporului român care, edificînd o societatea nouă, pentru om, năzuiește în același timp la binele și liniștea umanității întregi. În condițiile unei lumi confruntate cu atîtea dificultăți, cu atîtea contradicții și cu atît de diverse interese — cum este lumea contemporană — unitatea dintre interesele naționale și interesele generale ale păcii și colaborării între popoare, ale libertății și armoniei pe plan mondial definește, de fapt, unitatea de esență între concepție și acțiune. Concepție și acțiune consonante în primul rînd în condițiile pe care le creează, le dezvoltă și le perfecționează socialismul. Cadrul concret-istoric pe care îl oferă socialismul — asigurarea egalității depline între toți membrii societății, tripla calitate de proprietar, producător și beneficiar ce revine acestora, marile răspunderi pe care le implică acest nou statut — răspunderi nu numai față de sine, ci și față de semeni — face ca îmbinarea național-internațional în dezvoltarea socială să semnifice mai mult decît o raportare simplistă la relația general-particular, devine o necesitate obiectivă, un factor esențial de acțiune.

Eficiența unei asemenea politici derivă din fundamentarea sa științifică, materialismul dialectic. Valabilitatea sa, valorile pe care le promovează fac parte din calitatea umană pe care în mod indiscutabil o conține o politică pusă în slujba propriului popor și a întregii umanități. România socialistă asigură deplina egalitate politică, economică și socială a cetățenilor săi, relații economice și sociale echitabile, preocupîndu-se neîncetat să creeze condiții optime pentru ca fiecare dintre cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, să aibă o existență sigură, demnă.

Ca și în domeniul vieții interne, partidul trasează linia politică directoare și în politica externă a statului, construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, succesul acestei opere fiind puternic influențat de condițiile internaționale, de starea de pace a lumii, de procesele obiective ce au loc în diversele regiuni ale planetei, de interdependențele dintre țări și popoare, de condiționarea reciprocă a acestora. Politica și activitatea internațională a Partidului Comunist Român pornesc, desigur, de la cerințele țării, coordonîndu-le cu interesele generale ale socialismului, cu cauza progresului și păcii în lume — pe care o promovează consecvent — și se bazează în permanență pe studierea și cunoașterea realităților vieții internaționale.

„Să demonstrăm, prin preocuparea noastră de zi cu zi — nu spune secretarul general al partidului — superioritatea orînduirii socialiste". Activitatea internațională a partidului și statului nostru se desfășoară deci în strînsă legătură cu activitatea internă de construcție socialistă. Ea reprezintă dovada cea mai directă a poziției juste, marxist-leniniste a partidului nostru comunist, argumentul felului în care poporul român își aduce contribuția la soluționarea problemelor legate de viața sa de fiecare zi, de edificarea viitorului spre care năzuiește, dar și ale problemelor de care se leagă viitorul planetei, al nostru, al tuturor oamenilor. **„Asigurarea păcii și securității constituie o cerință de prim ordin pentru desfășurarea cu succes a operei de dezvoltare economică și socială a patriei noastre, de edificare cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism a României. Iată de ce, odată cu intensificarea eforturilor pentru soluționarea constructivă a problemelor internaționale, trebuie să acționăm cu fermitate pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului partidului. Prin aceasta — spunea nu demult tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Ședința activului central de partid și de stat — ne îndeplinim nu numai datoria sacră față de poporul nostru, ci și o înaltă îndatorire internațională față de cauza socialismului, progresului social, colaborării și păcii în întreaga lume. Numai în măsura în care fiecare țară socialistă rezolvă bine problemele dezvoltării sale sporește forța socialismului, prestigiul și influența sa pe plan internațional!"**

Socialismul, prin însăși natura sa, presupune pace, cheamă și îndeamnă la pace. Afirmarea crescîndă a voinței poporului de a fi deplin stăpîn pe propria-i soartă, de a-și organiza viața așa cum o dorește, potrivit aspirațiilor celor mai profunde, potrivit condițiilor care de-a lungul veacurilor i-au conferit un profil etnic și etic inconfundabil, potrivit ideii de libertate atît de prețuită și atît de puternică la poporul român înseamnă, în același timp, afirmarea voinței de a se pune pentru totdeauna capăt politicii de dominație și de inechitate, pretutindeni pe planetă. Relații echitabile între oameni — principiu fundamental al vieții noastre — întemeiate pe înalte criterii etice și morale, dar și raporturi între state fundamentate pe principii de deplină egalitate și echitate. Promovarea cu o remarcabilă consecvență a normelor democratice în toate sectoarele vieții noastre interne, dar și acțiuni susținute cu aceeași remarcabilă consecvență pentru întronarea în viața internațională a unui climat de participare egală, cu drepturi egale, a tuturor țărilor, mari sau mici, la soluționarea marilor probleme cu care se confruntă omenirea. Nimic arbitrar, nimic de circumstanță în această contribuție cu un ecou tot mai puternic, cu un profil tot mai original la eforturile de ansamblu ale tuturor popoarelor lumii de a face din planetă un univers al armoniei și păcii. Principialitatea, realismul, caracterul profund științific sînt atributele ce se asociază, ca o marcă a garanției absolute, atunci cînd se vorbește de politica externă românească.

România socialistă a înscris în proiectele sale viitoare obiective de mari dimensiuni, care să ducă la dezvoltarea într-un ritm impresionant, într-un timp impresionant — pînă la sfîrșitul secolului — a societății noastre. În această evoluție ascendentă spre progres, spre împlinirea multilaterală a personalității umane sînt angajate, desigur, mari resurse, este antrenat întregul potențial uman al țării, dar fără încrederea că acesta și numai acesta este drumul pe care trebuie să-l parcurgem, că aceasta și numai aceasta este politica justă căreia trebuie să ne devotăm cu întreaga noastră ființă, să o slujim cu gîndul, cu fapta și cu inima, împlinirile ar fi modeste, imaginea devenirii noastre în fața ochilor lumii nesemnificativă. Din aceeași convingere se hrănește și încrederea nestrămutată că lumea poate fi mai bună, mai dreaptă, mai îmbelșugată pentru toți cei care trăim sub același soare, respirăm același aer, visăm la împlinirea aceluiași idealuri. Tocmai de aceea politica externă românească, asemeni politicii interne, nu este una de expectativă, ci una de acțiune, de mobilizare intensă. Pentru statornicirea între toate țările lumii a unor relații de deplină egalitate și respect reciproc, pentru o lume fără arme, fără amenințare atomică, pentru o lume în care deosebirea sărac-bogat să nu mai însemne decît amintire, pentru o lume în care toate națiunile să conlucreze pașnic și prosper spre binele și fericirea fiecăreia.

În nenumăratele opere ale celui care stă în fruntea partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, opere cu o autentică vibrație pe nenumărate coordonate geografice ale Terrei revine, ca un laitmotiv, sintagma „pentru o lume mai dreaptă și mai bună". Este sintagma care definește cel mai bine, în planul vieții interne și în cel al celei externe, unitatea de gînd și faptă a României socialiste, reflectată cotidian în toate compartimentele activității politice a partidului și statului nostru, căreia președintele nostru îi consacră întreaga putere a gîndului și a faptei sale și în care se recunoaște capacitatea generoasă a unui întreg popor, poporul român.

DOINA IOVĂNEL

De la complicat la simplu, de la greu la ușor, în munca docherilor

Experimentul Medgidia

Toată luna septembrie, o parte din docherii portului Constanța, aproximativ 20% din totalul muncitorilor care lucrează la ciment au participat la așa-numitul **Experiment Medgidia.** În ce constă el ?

Pînă în toamna aceasta, întreaga cantitate de ciment exportată de România se descărca și se paletiza în port. Prin noua metodă se elimină două din manipulările sacilor de ciment, se ușurează astfel foarte mult munca oamenilor, se asigură calitatea ambalajului și prezentarea mărfii este mult îmbunătățită. Altfel spus **randamentul muncii se dublează.**

După vechea metodă, pentru descărcarea unui vagon și încărcarea lui pe navă era necesar să lucreze o echipă de doisprezece oameni, o oră și jumătate. Acum, vagonul de ciment sosit în port — gata paletizat — cu aceeași formulă de lucru, este descărcat și încărcat pe navă în 45 de minute. Deci, exact jumătate din timpul necesar inițial.

Efectele metodei sînt astfel cît se poate de clare. Punctul de plecare și de fapt singura condiție este existența vagonului cu marfă gata paletizată. Simplu, nu-i așa ?

Sîntem în a doua jumătate a lunii octombrie. Metoda s-a experimentat, iar acum s-a definitivat pentru Combinatul de lianți și azbociment Medgidia. Începînd de la 1 octombrie, Medgidia trimite zilnic o navetă, ceea ce înseamnă o garnitură de 36 de vagoane fizice, aproximativ 1 900 tone de ciment, gata paletizat.

Cum arată un vagon obișnuit și cum arată cel paletizat am aflat la fața locului, în dană, de la docheri.

Constantin Chindea și Niculae Cardei, amîndoi din județul Neamț, n-au nici o lună de cînd au venit în port. Lucrează după sistemul vechi, adică descarcă vagoane de ciment în care sacii sînt așezați, ordonat, unii deasupra celorlalți.

— Cîți saci are un vagon ?

— Peste o mie și ceva de saci

— Și ce greutate are un sac ?

— Cît o oaie bună.

— Și într-un schimb, cam cîte oi de astea manevrați ?

— Cinci—șase vagoane în opt ore. Înseamnă că ridicăm zilnic fiecare cam 8 000 de saci. Doi stăm sus în vagon, luăm fiecare sac de urechi, și-l trecem celorlalți doi de jos, care-l așază pe postamentul acela de scînduri, de lîngă vagon. Sacii sînt stivuiți cîte 70 pe-un grătar, pe care-l numim paletă, apoi vine și-i la macaraua și-l urcă pe vapor.

— Pe vapor ați fost ?

— Încă nu; mergem gradat. Ni s-a spus că sîntem prea noi în port.

Deci descărcarea sacilor din vagon și așezarea lor pe suportul de lemn se cheamă paletizare.

În sistemul nou, vagoanele vin din fabrică gata paletizate, adică fiecare vagon cuprinde 18 palete (a cîte 70 de saci), așezate unele sub altele, astfel că doar doi muncitori descarcă cei 1 250 de saci ai unui vagon, chiar foarte ușor.

Vergică Mușat și Vasile Rătoi încarcă ciment pe vaporul „Stalo" după metoda „vagon paletizat".

— Sînteți doi dintre docherii, să zicem, privilegiați, deoarece nu mai cărați atîția saci...

— Atîția saci... Corect spus, n-am ce zice, dar tot atîția saci, manevrăm, cu deosebirea că o facem doar o singură dată — sus în magazia vaporului. Acolo trebuie așezați; spațiile sînt calculate la limită. Închipuiți-vă o burtă de balenă, care înghite vreo 700 de vagoane de ciment, aproape 900 000 de saci. Cimentul nici nu apucă să se răcească. Frige. Iar de la macara tot cu mîinile-l cărăm. După opt ore de muncă, zi de zi, și dacă ritmul e-ndrăcit, ajungem cu palmele fripte. V-am spus toate astea pentru că spuneați că sîntem dintre privilegiați. Și oricum, lucrăm prin rotație. Fiecare din noi ajungem și în

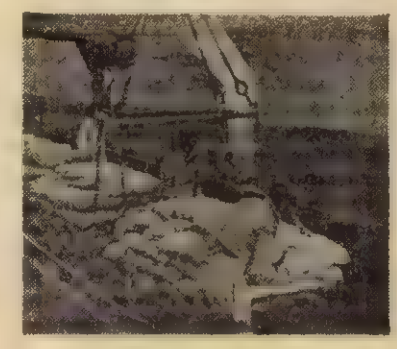

locurile unde se muncește greu. Cînd simțim că trebuie să ne mai odihnim, trecem, jos, la vagon.

— Are și părți bune meseria asta ?

— E interesantă viața în port; apoi obținem bani buni. Cîștigăm bine. De cînd s-a introdus acordul global am cîștigat ușor patru mii pe lună, fiecare din echipă. Pentru remunerația primită pentru orele prestate la ciment muncitorii primesc un spor de 8%, lunar. Și mai avem și alte avantaje. La întrarea în schimb beneficiem de o masă caldă gratuită, iar la jumătatea schimbului primim o jumătate de litru de lapte.

ELENA GHERA

— Ilinca Popa : **„Eu sînt mai anonimă".**

— Gheorghe Cătălui : **„Atunci m-am consacrat !"**

— Gheorghe R. Gheorghe : **„Cu mine n-a fost nevoie de multă muncă de lămurire".**

Nevoia de modele

Ei sînt doctori docenți în meseria lor

La Șantierul naval Oltenița numele directorului, Ion Cristea, este desigur bine cunoscut. Ba chiar și în afara șantierului, fiindcă omul acesta, despre care s-au scris multe articole de gazetă, rămînînd aici, în această funcție de conducere încredințată de partid, de treizeci de ani, din 1948, de la naționalizare, știe și are multe de povestit despre vremuri și oameni. Șantierul naval numără astăzi cam cinci mii de muncitori și toți, așadar, putem crede, cunosc acest nume. „Dar noi, spune Ion Cristea, avem și muncitori toți atît de cunoscuți ca niște directori... Cine sînt, nu vi-i spun. O să-i descoperiți singur. Vă asigur, n-o să fie greu".

Directorul avea dreptate. Am pornit, împreună, prin curtea șantierului și am oprit, cu aceeași întrebare, zece oameni : „Care sînt cei mai cunoscuți muncitori aici, între dumneavoastră ?" Mai des au fost pronunțate două nume : Cătălui Gheorghe și Gheorghe R. Gheorghe.

Cînd i-am povestit cum am ajuns la el, contrar unor anumite așteptări, ajustorul Gheorghe Cătălui n-a zîmbit. Omul nu e prea comunicativ. Are o privire dreaptă, netedă, dar blîndă și, am zice, parcă mereu așteptînd ceva. La 54 de ani ei spune că are, vechime în muncă, 40. De fel, e chiar din Oltenița. Meseria a început s-o învețe de la 15 ani. Nu meseria : meseriile. Sudor, mecanic, strungar. Mai mulți ani a lucrat într-o întreprindere a industriei locale. Acolo, zice azi, „cîrpea mori". Lucra desigur conștiincios, dar satisfacția acelei munci era, dacă se gîndește bine, destul de mică. Așa gîndea și atunci, dealtfel. Simțea nevoia de a face lucruri mai importante. De aceea, în urmă cu nouăsprezece ani și-a adus cartea de muncă la Șantierul naval. Aici tocmai se construiau motonavele de două mii de tone. A lucrat la toate. Doar una, își amintește, l-a scăpat. A fost atunci bolnav. Dar a venit apoi vremea ca șantierul naval să construiască renumitele vase de pasageri „Oltenița" și „Carpați". „Acestea, zice, au fost vasele care m-au consacrat. Era prin '60—'61. A lucrat atunci la ajustajul liniilor de axe. Eram ajustor și înainte, bineînțeles, dar, nu știu cum să spun,

Dublu dialog cu Vigh Alexandru și Ioan Boldiș despre

Niște lucruri importante în viața omului muncitor

Dacă am face un test printre posesorii de automobile „Dacia", puțini ar fi aceia care ar putea răspunde cu precizie unde se fac diferite piese componente, așazisele accesorii, care au rolul de a contribui la siguranța și la înfrumusețarea autovehiculelor. Poate că nu puțini dintre acestia au observat că pe oglinda retrovizoare scrie fabricat la I.A.M.T., pe parasolare e scris : fabricat la I.A.M.T., pe volanul de direcție sînt imprimate inițialele I.A.M.T. și că multe alte repere poartă inițialele I.A.M.T.

Dacă socotim bine, pe peste 75 de asemenea repere scrie același lucru. Oare cei care lucrează la I.A.M.T., sînt niște anonimi care nu merită să se știe mai mult despre ei ? Categoric nu. Iată motivul pentru care am făcut, nu demult, o vizită la întreprinderea de accesorii pentru mijloace de transport din Oradea și e drept să o spunem chiar de la început : o mare întreprindere !

Aici am stat de vorbă cu doi oameni, diferiți ca pregătire, dar apropiați în gîndire și conștiință profesională.

Ei se numesc Vigh Alexandru și Ioan Boldiș.

— Care credeți că este lucrul cel mai important în relația dumneavoastră cu întreprinderea ?

V. A. : Faptul că lucrez în același loc, adică la I.A.M.T., de 24 de ani, deci de o generație. Această continuitate în muncă a însemnat enorm pentru mine, deoarece am crescut odată cu întreprinderea. Acum două decenii era mică dar plină de ambiții. Sper că pe undeva să mai existe ceva fotografii sau poate un filmuleț, care trebuie să stea mărturie viitorului. La noi s-a muncit bine și iată că astăzi sîntem o unitate de mare importanță, chiar dacă unii nu știu ce-i I.A.M.T.

I. B. : Faptul că lucrez aici de 25 de ani e foarte important. Am venit tînăr absolvent de școală profesională și am luat parte, ca muncitor, la toate bucuriile și necazurile întreprinderii. Ce mi-am zis ? Dacă fabrica se dezvoltă, asta se întîmplă pentru că o cere partidul. Dar mie ce-mi cere ? Conștiinciozitate, seriozitate și nivel profesional. Deci : învăța întreprinderea, învățam și eu. A făcut ea liceul, l-am făcut și eu, a luat ea bacalaureatul, l-am luat și eu. Apoi ne-am despărțit : întreprinderea s-a dus la facultate, eu la școala de maiștri. Eu, după 25 de ani, sînt maistru la sculărie, întreprinderea și-a terminat facultatea. Acum dă doctoratul. Așa e și bine. Eu mîine, poimîine ies la pensie dar ea, întreprinderea, trebuie să meargă mai departe.

— Amîndoi lucrați în cadrul secției de sculărie. Ce înseamnă secția de sculărie ?

V. A. : Este inima întreprinderii. Fără noi, nimic nu se poate face.

I. B. : Noi facem totul, de la cele mai simple dispozitive pînă la matrițele de turnat sub presiune. Fără falsă modestie, dacă prin absurd o secție ar fi în imposibilitate de a da producție cîteva zile, fabrica ar merge. Greu, dar ar merge. Dacă secția de sculărie, pentru o perioadă similară, și-ar închide porțile, atunci întreaga fabrică ar simți această stagnare. Cei ce lucrează aici trebuie să dea dovadă de un înalt spirit de răspundere și de multă conștiinciozitate. Pentru noi, termenul de executare al unui produs este un lucru sfînt, dacă din punct de vedere al producției concrete acest cuvînt își găsește locul cel mai potrivit în frază.

— Ce calități i se cer unui lucrător de la sculărie ?

I. B. : Cunoașterea desenului tehnic, noțiuni de matematică, multă, foarte multă răbdare.

V. A. : Dragoste, pasiune pentru meserie. Dacă are aceste două calități, totul vine de la sine, pentru că totul se poate învăța.

— Așadar, lucrați împreună de o viață de om. Sînteți prieteni ?

V. A. : Sigur că au existat în această viață a noastră și mici neînțelegeri, dar au fost trecătoare și lipsite de substanță. Ceea ce este important, și acest lucru îl doresc subliniat, este faptul că mai ales de cînd Ioan Boldiș îmi este șef, avem relații de adevărată prietenie și înțelegere. Acest lucru vine din faptul că urcarea pe scară ierarhică nu i s-a urcat la cap și că a înțeles din prima zi că maistrul trebuie să fie în permanență cu fața la producție, că are obligația să facă totul pentru producție.

I. B. : Am lucrat peste 20 de ani nemijlocit în producție. După mine, maistrul nu este o funcție, ci o răspundere. Care trebuie onorată.

— Participați nemijlocit la executarea unor piese pentru „Dacia". Din punctul dumneavoastră de vedere, care din piesele executate aici la I.A.M.T., nu vă mulțumesc ?

I. B. : După mine, perna (mus-ul) de la volanul „Dacia" 1300 lux e făcută dintr-un material prea dur. Ar trebui folosit poliuretanul. Și dacă e să extindem aria problemei, atunci aflați că nu-mi plac gențile, care fulează, iar masca din față aș dori-o ceva mai rigidă.

V. A. : Mie nu-mi plac broaștele de la uși și sistemul de ridicarea geamurilor. Vreau să fac o precizare pentru a nu da loc la interpretări. Așa cum sînt proiectate acum, sînt mulțumitoare. Dacă ar fi după mine, pentru viitor eu le-aș urca din nou pe planșeta inginerilor, numai pentru calcul. Modelul vreau să-l desenez personal. Am idelie mele.

— Tovarășe Ioan Boldiș, colegul și prietenul dumneavoastră are numai cuvinte de laudă în ceea ce-i privește pe fostul său coleg de bancă și actualul său șef. Bănuiesc că munca de conducere de o aveți în cadrul secției o îndepliniți cu succes și datorită faptului că aproape două decenii ați lucrat efectiv, cunoscînd oameni dar și procesul de producție. Pe această temă vă rog, de data aceasta, să-mi spuneți cîte ceva despre munca dumneavoastră cu oamenii.

I. B. : Cu oamenii lucrez foarte bine. La noi în secție sînt foarte mulți maghiari. Colegul meu, Vigh Alexandru, este maghiar. De cînd sîntem împreună, și sînt ceva ani, niciodată nu am avut nimic de împărțit, decît grijile de a da lucruri de calitate și la timp. Dacă stau să mă gîndesc bine, pe Vigh Alexandru, Șoni cum îmi place să-i spun, am fost gelos toată viața pentru că era și este un excelent lucrător. Și acest lucru trebuie invidiat și imitat. Ca șef la sculărie am numai probleme de producție. Acum, de cînd se aplică acordul global, nimeni nu mai poate trage chiulul. Noi ținem săptămînal ședințe de analiză a producției, cu care prilej trecem în revistă tot ce socotim că nu este rezolvat. Atunci cînd este o treabă mai complicată și risc să nu fiu înțeles perfect, stau de vorbă și în maghiară, limbă pe care o stăpînesc foarte bine.

— Spuneți-mi, sînteți membru de partid ?

V. A. : Din 1958.

I. B. : Eu din 1965.

— Aveți copii ?

V. A. : Un băiat de 14 ani, elev la un liceu cu profil mecanic.

I. B. : Am un băiat de 17 ani, elev la un liceu cu profil mecanic.

— Vă rog să-mi permiteți o remarcă nu lipsită de importanță, și anume că viețile dumneavoastră au un curs asemănător. Am convingerea că niciodată nu v-ați gîndit la acest lucru, precum am convingerea că în această situație mai sînt mulți tovarăși de la I.A.M.T. Constatarea nu are nimic senzațional. Este o consecință firească a faptului de a fi om serios la locul de muncă, de a-ți iubi cu pasiune munca și de a fi statornic locului ales în tinerețe. Fapt banal dar de aleasă și profundă frumusețe. Din discuțiile pe care le-am purtat am reținut că acordați o deosebită atenție literaturii de specialitate. Deci aveți idei.

I. B. : Noi ne-am cîștigat o bună reputație profesională și pentru că am dovedit a nu fi niște simpli executanți. Iată un exemplu : am primit proiectul pentru confecționarea unei mașini de nituri. El purta toate datele și vizele necesare. Dar era greșit pe undeva. L-am studiat, l-am analizat și cînd am avut convingerea că ceva nu-i în regulă am mers la conducere și am cerut modificarea calculelor. Am cîștigat evident, dar cel mai mult a cîștigat prestigiul celor care trudesc la sculărie.

DAN BÎRLADEANU

parcă neluat în seamă". Încă de pe atunci, așadar, începea să fie unul dintre cei mai cunoscuți muncitori ai șantierului. Era ajutorul nr 1, omul care executase ireproșabil liniile de axe, acei stîlpi de oțel lungi de vreo cincisprezece metri, avînd la un capăt motorul și la celălalt elicea navei. Cine face o asemenea lucrare într-un șantier naval, se înțelege că devine un nume cunoscut. Desigur, prestigiul, notorietatea ajutorului Gheorghe Cătălui s-au consolidat odată cu trecerea anilor, cu executarea tot altor și altor linii de axe, la cele 72 de motonave de cinci mii de tone construite la Oltenița. Gheorghe Cătălui parcă începea să uite și el că fusese odată, mai la început, un ajutor „neluat în seamă". Devenit șef al unei brigăzi de zece oameni, dintre care unii s-au ridicat și, la rîndul lor, au devenit conducători ai altor brigăzi, precum Radu Florian sau Marin Ruguleț, locul lor fiind luat mereu de către alți tineri, ca Ion Oțetea, de 17 ani, Ion Ungureanu, de 18, ori Marian Coman, de 23, dornici să învețe meserie și să lucreze neapărat cu Ghiță Cătălui, acesta din urmă a priceput, la rîndul său, că însuși faptul de a fi cunoscut de către oamenii șantierului îi crea noi obligații. De mai mulți ani reprezintă în Consiliul oamenilor muncii cei peste 300 de colegi ai săi din atelierul mecanic.

Gheorghe R. Gheorghe, celălalt muncitor „cunoscut ca un director", e mai tînăr. Are 39 de ani și a început ca ucenic, din 26 iunie 1956, într-o echipă pe care, cu vremea, a ajuns s-o conducă el însuși după ce, desigur, i se stabilnicise o anumită faimă în mesia lui, lăcătușeria. A luptat, zice, în viață, pe toate fronturile, și asta i se pare important, pentru că alții, adaugă, cîștigă într-o direcție dar pierd în alta. Pentru că și-a dat seama de timpuriu că din muncă, din meserie, vin toate mulțumirile vieții, a încercat să fie lăcătuș și să fie respectat pentru că e un lăcătuș bun tot așa cum alții sînt respectați că sînt artiști, ingineri, medici sau profesori. Dacă sînt, și aceia, buni. A știut să-și găsească însă și răgazul necesar pentru a termina în urmă cu trei ani, la seral, liceul. Totodată, zice, are o casă frumoasă și o familie unită, cu o soție harnică și doi copii frumoși și buni la învățătură. Noi nu l-am întrebat care au fost „secretele" dar tot ce ne spunea Gheorghe R. Gheorghe a contribuit, desigur, ca numele său să fie printre cele mai cunoscute la Șantierul naval Oltenița. „Instalațiile electrice și de agrement de pe nave, izolațiile fonice, drenajele hidraulice le-am făcut întotdeauna fără să se încrunte la noi controlorii de calitate și poate de aceea, cum ziceți, mă cunosc oamenii. Pe urmă, chiar dacă subalterni ai mei, ca Ion Bobeică sau Vasile Bănățeanu, au ajuns, la rîndul lor, șefi de brigăzi și chiar dacă între noi există o întrecere, întotdeauna cînd au venit să mă întrebe ceva, să-l ajut, am făcut-o cu plăcere. Iar dacă am mers cu oamenii mei la o bere, ne-am plătit-o fiecare pe-a lui. Și uite, mai îmi vine în minte un exemplu: cel mai vîrstnic la mine în echipă e Savu Toma, are 43 de ani, dar eu întotdeauna i-am zis nea Tomiță, niciodată mă sau tu. Altfel, cum să vă spun, sînt un fel de om liniștit, sînt un muncitor supus, dacă mi se dă telefon la 12 noaptea să vin la șantier eu vin, de ce să nu vin, asta e, cu mine nu a fost niciodată nevoie de muncă de lămurire". Gheorghe R. Gheorghe este și el membru în C.O.M.-ul șantierului și, din toamna anului trecut, în Consiliul Național al Oamenilor Muncii.

— Ai auzit vreodată de Gheorghe Cătălui și Gheorghe R. Gheorghe?

Ilinca Popa, 22 ani, din comuna Matca, județul Galați, absolventă de școală profesională, de trei ani sudor electric la Șantierul naval Oltenița, elevă la seral, la Liceul de matematică-fizică, în anul IV:

— Am auzit de cînd am venit în șantier.

— Ce anume ai auzit?

— Păi, că sînt muncitori foarte buni. Toată lumea-i cunoaște

— Dar pe tine? Desigur, ești și mai tînără...

— Pe mine mă cunosc doar cei cu care lucrez eu, sudorii. Eu sînt mai anonimă...

— Și vrei să rămîi așa toată viața?

— Nu.

Poate că, într-adevăr, mai tîrziu numele Ilincăi Popa va fi și el cunoscut, la Șantierul naval Oltenița, „ca al unui director". Fiindcă sudorii vor avea aici, cu siguranță, întotdeauna de lucru.

D. CONSTANTINESCU
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Un trust de construcții trebuie să aibă personalitate. Să aibă personalitatea oamenilor săi

Interviu cu Ion Botofei, directorul Trustului de construcții Dolj

— În lumina sarcinilor prioritare subliniate în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., din ziua de 28 septembrie a.c., trustului condus de dv., ca tuturor organizațiilor de construcții, îi revin datorii de cea mai mare însemnătate. Cum le-ați reliefa, pe scurt?

— Așa cum le-a sintetizat, cu mareа-i clarviziune, secretarul general al partidului, așa cum, în spiritul indicațiilor sale, le-a formulat Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința din 11 octombrie: concentrarea maximă a eforturilor, a potențialului de execuție, pentru accelerarea lucrărilor destinate recuperării restanțelor, dării în folosință a construcțiilor planificate în acest an. Sarcinile sînt clare, bazate pe analiza judicioasă a posibilităților și resurselor, modul de abordare a lor, de organizare și de conducere a lucrărilor, de rezolvare deplină și promptă a tuturor problemelor cu care ne confruntăm, e, de asemenea, clar schițat. Există deci un cadru eficient al muncii noastre. Rămîne ca noi, constructorii, să umplem, ca să zic așa, acest cadru, printr-un efort deosebit.

— Este greu să fii constructor, azi?...

— Nu e ușor.

— Dv. cum ați devenit constructor?

— Pasiunea mea era matematica și, după absolvirea Liceului „Frații Buzești" din Craiova, m-am dus la Timișoara cu gîndul să dau examen la Facultatea de matematică. Erau 60 de candidați și 200 de locuri. „Dă-o-ncolo de treabă, mi-am zis, chiar să nu mă lupt cu nimeni? Să intru la facultate numai pe motivul că m-am prezentat?" Am căutat altă, pînă am găsit-o pe cea de construcții, la care oferta depășea cererea cu vreo 400 de aspiranți la titlul de inginer.

— Regretați?

— În nici un caz. După douăzeci de ani de muncă, cei mai mulți trăiți pe șantiere, pot spune că nu am greșit în alegere.

— Ce înseamnă a construi?

— Înseamnă a pune la temelia unei clădiri — indiferent că e o fabrică, un complex zootehnic, un bloc de locuințe, o sală de sporturi sau un viitor teatru — tot ce ai mai bun în tine. Betonul care se toarnă la fundații trebuie consolidat cu dragostea pentru ceea ce faci, dacă se poate spune așa.

— Se poate. Românii sînt buni constructori?

— Noi știm bine această meserie. Și asta o spun nu numai românii despre ei înșiși, sau numai eu, un român, despre compatrioți, ci și alții, de peste granițe. Mi-aduc aminte, cu ani în urmă, nu cu prea mulți, construiam fabrica de osii și boghiuri din Bals, un obiectiv la care am întîmpinat cele mai mari greutăți, dar la care țin enorm. Venise iarna și eram presați de montarea utilajelor, la care participau și specialiști din R.F.G. Între respectivele utilaje se afla o presă de 6 300 tone-forță, a cărei fundație trebuia săpată pînă la adîncimea de unsprezece metri. Pămîntul era însă înghețat. Colaboratorii străini păreau destul de sceptici în privința reușitei noastre. Am pus un excavator în lucru, dar s-a rupt cablul. Am adus un altul, de mai mare capacitate, dar rezultatul a fost același. Partenerii ne-au sugerat să renunțăm, fiindcă — ziceau — ei, într-o atare situație, așa ar proceda. Nu admiteam însă o astfel de variantă, deoarece, pe de o parte, trebuia să instalăm în cel mai scurt timp acea presă, iar, pe de alta, fiindcă țineam la munca și la mîndria noastră de constructori. Am încercat atunci cel mai puternic excavator din șantier. Și am reușit. Iar tehnicienilor din R.F.G. nu le-a mai rămas altceva decît să fie încîntați. Dincolo însă de toate, aș vrea să spun că acest sentiment de mîndrie, mîndria de a fi român, constructor român, a fost puternic insuflat fiecăruia dintre noi de omul aflat la cîrma țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin tot ce întreprinde, cu admirabilu-i curaj, noi, românii, am devenit nu numai constructori de case și fabrici, ci și constructori de pace, constructori de lume nouă, cum spunea cineva.

— Ați avut, mai recent, prilejul să vă aflați în apropierea președintelui țării?

— Întrebarea mi se pare formulată greșit. Fiindcă noi, constructorii, ne aflăm permanent alături de președintele nostru, cu gîndurile și faptele. Doar sfaturile sale, doar indicațiile sale le aplicăm zi de zi, încercînd să ne mărim aportul la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. Și la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., din luna trecută, secretarul general al partidului, după ce a făcut o analiză profund științifică a stării economiei noastre, a trasat, cu recunoscuta sa clarviziune, liniile directoare ale activității de viitor, pentru a căror materializare noi deja milităm cu toate forțele.

— Ce este un trust de construcții, tovarășe director?

— Este un fel de uzină fără gard care se întinde, în cazul nostru, pe raza unui întreg județ, cu al cărei oameni trebuie să realizăm în acest cincinal 30 000 de apartamente. Adică, de aproape trei ori mai multe decît în cincinalul precedent. Chiar tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei efectuate la Craiova, la scurt timp după cutremurul din martie anul trecut, cu aceeași statornică grijă pentru bunăstarea oamenilor muncii, a suplimentat substanțial planul de apartamente al Doljului.

— Iar dumneavoastră, constructorii, ce ați întreprins? Și ce întreprindeți?

— Am pus în mișcare toate forțele existente. Anul trecut am realizat 3 500 de apartamente, în condițiile în care a trebuit să executăm și un apreciabil volum de reparații la fondul locativ, la edificiile social-culturale avariate, pentru care manopera a însumat cam 20 milioane lei. În numai primele nouă luni din acest an am finalizat lucrările la 4 300 de apartamente. Avem condiții ca, în acest ultim trimestru, să mai predăm locatarilor încă 2 000 de apartamente. Vom realiza, așadar, un volum aproape dublu față de cel din 1977.

— E mult?

— E insuficient. Solicitările de locuințe în județul nostru și, în special, în municipiul Craiova, se mențin destul de ridicate. Iar noi avem obligația, obligația de comuniști, să le satisfacem. Trustul nostru dispune de capacitatea de a realiza mult mai mult. Comitetul județean de partid ne-a ajutat să constituim o puternică bază tehnică, să completăm o mare parte a deficitului de forță de muncă. Ne-am organizat, de asemenea, o secție proprie de panouri mari prefabricate, apți să realizeze o producție aproape egală cu cea din anul trecut a întreprinderii de profil din Craiova. Avem deci condiții prielnice desfășurării unei activități la cote superioare, condiții pentru realizarea celor 30 000 de apartamente planificate în cincinal.

— O uzină fără gard, cum ați definit dv. trustul de construcții, se conduce dificil?

— Cînd simți sprijinul unor oameni de nădejde, nu. Însă, oricum, fără faișă modestie, una e să conduci o întreprindere compusă din cîteva hale distincte, bine împrejmuite, și alta e să dirijezi activitatea unei unități care are peste 200 de puncte de lucru. Craiova, se știe, este împînzită de macarale-turn, de buldozere, excavatoare, de diverse alte utilaje. Craiova este, în sine, un mare șantier. În aceste condiții, devine complicată supravegherea tuturor lucrărilor și a celor ce le înfăptuiesc. Se mai spune încă despre constructori că, uneori, vin mai tîrziu la lucru, iar alteori pleacă mai devreme. Citeodată, chiar din timpul programului. Există asemenea abateri și pe șantierele noastre. Dar, am zis noi, problema nu poate fi soluționată prin repunerea în drepturi (cum se grăbiseră să propună unii) a paznicilor. Pe toți aceștia noi i-am desființat. Iar indicele de folosire a fondului de timp a crescut. Nu e un paradox. Toate măsurile politice, inițiate împreună cu comitetul de partid al trustului, au dat roadele scontate pe planul ridicării nivelului de conștiință al lucrătorilor. Asupra conștiinței va trebui să acționăm și în viitor. Totodată am apelat la diverse modalități de întărire a autorității, a prestigiului conducătorilor direcți ai locurilor de muncă. În special, șefilor de echipe și maiștrilor le revin sarcini deosebite. De ei, practic, depinde buna mers al activității, bineînțeles cînd toate celelalte condiții sînt asigurate.

— Și care ar fi aceste condiții?

— Aprovizionarea tehnico-materială, în primul rînd. Numeroasele dereglări ale mecanismului aprovizionării provoacă serioase perturbații pe șantiere. Procurăm destul de greu agregate de balastieră, din care zilnic consumăm 2 000 me, fiindcă Regionala de căi ferate-Craiova nu ne poate pune la dispoziție toate vagoanele necesare; unitățile producătoare de plase sudate nu pot satisface toate cerințele; lipsesc piese de bază din componența apartamentelor, motiv pentru care panourile mari nu pot fi puse în operă. Există deci o serie de necazuri care, sperăm, în cel mai scurt timp, vor fi soluționate, în spiritul recentelor indicații ale conducerii superioare de partid. În aceeași ordine de idei, noi sîntem hotărîți să ne punem în valoare întreaga capacitate pentru perfecționarea organizării proceselor de muncă pe cele șapte șantiere ce compun trustul. Fiindcă avem și noi neajunsurile noastre, și nu puține, de care nu putem face pe alții răspunzători.

— Vorbeați mai adineaori despre efectele cutremurului. V-ați ales cu ceva învățăminte de pe urma lor?

— Da. Mai întîi că indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la reducerea volumului construcțiilor — prin eliminarea componentelor nejustificate, de ornament inutil — și-au dovedit justețea în practică, întrucît clădirile de acest gen au rezistat foarte bine șocului cutremurului. Apoi, o a doua concluzie este aceea că avem arhitecți, proiectanți și constructori competenți. În Craiova au rămas „în picioare" toate clădirile înălțate în anii socialismului.

— De care dintre realizările dv., dintre obiectivele la a căror construcție ați contribuit, vă leagă cele mai frumoase amintiri?

— Combinatul de ciment Tg. Jiu, cel de industrializare a lemnului Drobeta-Tr. Severin, fabrica de zahăr și tăbăcăria minerală Corabia, Facultatea de electrotehnică din Craiova. Adăugați și lucrările de alimentare cu apă a unor localități precum Craiova, Drobeta-Tr. Severin, Corabia, Caracal — lucrări de o complexitate deosebită.

— Îl mulțumește ceva pe directorul trustului de construcții din Dolj?

— Faptul că în toate acțiunile sale, dedicate, bineînțeles, realizării sarcinilor de plan, a găsit înțelegere și sprijin la organele locale de partid și de stat. Fără această conlucrare, în județul nostru nu s-ar fi înfăptuit atîtea.

— Ce-și dorește Ion Botofei?

— Să predea, cu cei peste șapte mii de constructori ai trustului, 30 000 de apartamente la actualul cincinal. Acestea vor însemna locuințe pentru încă 100 000 de oameni ai muncii.

NICOLAE PETOLESCU

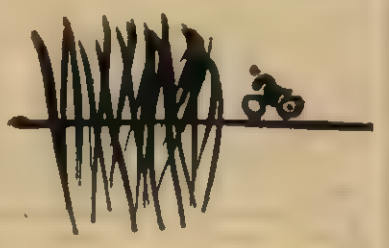

I. BOCA

Bine sau rău, e numai o chestiune de apreciere, e adevărat, însă darea la termen a investiției trebuie să fie fapt, nu părere

(Urmare din pagina 1)

și mai mare, dacă ar avea acum ciment. De aceeași părere este și maistrul Constantin Rențea care, trecînd peste acest necaz, ține să sublinieze spiritul de dăruire al oamenilor din brigăzile conduse de Dan Obilișteanu, de departe cea mai bună brigadă, de Gheorghe Tănase, Mihai Stoica. Acești oameni nu cunosc odihna în cele zece sau douăsprezece ore de muncă pe zi, iar dacă după aceste ore se întîmplă să sosească cimentul, de cele mai multe ori se întîmplă, mai stau alte ore să-l toarne în fundații. Iar fundațiile aici, la noua hală a I.M.U.A.B., vor atinge în final impresionanta cifră de 60 000 mc de beton !

Ne îndreptăm către un alt șantier al I.C.S.I.M.-ului, acela care lucrează pe platforma industrială a întreprinderii de mașini grele București, unde își construiește cîteva hale de producție și Întreprinderea „Vulcan". Dacă, numind lipsa de ciment, constructorii de pe șantierul halei I.M.U.A.B. sînt totuși într-un substanțial devans față de grafice, aici, pe șantierul halelor „Vulcan" lucrările sînt rămase mult în urmă. Constructorul trebuia să dea gata aceste lucrări la 30 septembrie 1978 — spune șeful șantierului, inginerul Ilie Dinică — dar ele vor fi terminate abia la 30 decembrie 1978. Cauzele, din cîte pot eu să reții, sînt mai multe : tovarășul director adjunct, Gheorghe Bobeș, ne mărturisește faptul că masînd forțe mai numeroase pe șantierul halei de la I.M.U.A.B., fapt impus de o anume necesitate, au fost nevoiți să micșoreze forțele pe alte șantiere, deci și pe acesta pe care ne aflăm acum. Șeful de șantier, inginerul Ilie Dinică, zice că s-au schimbat cam multe soluții la acoperișurile halelor, că n-au avut oameni, mai ales montori, dulgheri, betoniști, zidari, vopsitori.

— Tovarășe director, în timp ce pe marile șantiere de investiții dumneavoastră reclamați lipsa acută a forței de muncă, „pe de altă parte, se subliniază într-o scrisoare pe care o port în buzunar și de care dv. ați luat cunoștință, conducerea I.C.S.I.M.-ului a rămas în continuare subantreprenor al I.C.R.A.L.-ului Herăstrău, unde se ocupă de zugrăveli, de raschetat parchetul, de îndreptat cîte un perete, și de alte asemenea mărunțișuri. Ce amestec are o întreprindere atît de mare, cu sarcini atît de importante, în trebuirile I.C.R.A.L.-ului, se întreabă în continuare semnatarii scrisorii, cînd oamenii de la I.C.R.A.L., dacă și-ar face datoria și n-ar lucra doar cîte trei ore pe zi (în rest se ocupă de lucrările angajate pe cont propriu), ar putea face față tuturor lucrărilor ? Acest important domeniu de activitate, investițiile, care ne interesează pe toți, spun mai departe semnatarii scrisorii, a fost analizat de conducerea superioară de partid, au fost criticate neglijențele și rămînerile în urmă și s-a indicat ca aceste întreprinderi restanțiere să-și organizeze cît mai bine munca, să-și mobilizeze toți oamenii pentru lichidarea restanțelor. Cum folosește forța de muncă I.C.S.I.M.-ul ? se întreabă ei.

— Cum ? vă repetăm noi întrebarea.

— Este adevărat că întreprinderea noastră și-a realizat planul, pe zece luni, doar în procent de 90 la sută, dar nu din cauză că avem oameni detașați la I.C.R.A.L., ci din cauza că multe întreprinderi beneficiare, tot din ministerul nostru, nu ne-au predat la timp documentațiile, iar noi nu am putut să atacăm lucrările. Iată de pildă Stația de service „Dacia" trebuia să predea documentația la începutul anului, dar au predat-o abia acum La fel au procedat conducerile întreprinderilor „Timpuri noi" (cu o investiție de 8 milioane) și „Mecanică fină" — care are o investiție, a zis că o realizează cu noi, dar acum o realizează cu alta. Directorul întreprinderii a primit sarcina într-o ședință de C.O.M. să rezolve aceste situații. Nu se poate imputa faptul că nu ne realizăm 10 la sută din planul de investiții, pentru că lucrăm cu 20—30 de oameni și un inginer la I.C.R.A.L. Avem vreo 30—40 de clădiri pe care le reparăm în funcție de o anumită urgență.

— Lucrarea din strada Pictor Verona nr. 15, despre care revista noastră a scris, era reparată pentru un inginer al întreprinderii dv., care avea locuință, lucrare care nu constituia deci o urgență. La aceasta și la alte asemenea lucrări se referă, credem, semnatarii acestei scrisori.

— Faptul că ai făcut bine sau rău, e numai o chestie de apreciere.

Totuși, 30 de oameni înseamnă jumătate din forța de muncă a unui lot. Pe un șantier restanțier, la halele Vulcan, de pildă, acești oameni ar fi foarte necesari. Sigur, nimeni nu spune că nu trebuie ajutat și I.C.R.A.L.-ul mai ales în perioada de după seism, cînd știm cu toții că foarte multe întreprinderi au sărit în ajutorul acestor oameni, la refacerea urgentă a fondului locativ afectat. Știm, necazuri mai sînt și acum, dar atîta timp cît directorul I.C.R.A.L. Herăstrău ne mărturisea cu adîncă amărăciune că unii lucrători, certați cu disciplina, cu etica, lucrează doar trei ore pe zi, se știe mai mult de lucrări particulare, raportează milioane de lei producție fictivă, în acest caz nu se mai justifică nici un ajutor din afară, pentru că forțele proprii ale I.C.R.A.L. nu sînt folosite. Codul eticii și echității noastre socialiste nu admite ca unii constructori să muncească zi-lumină și peste zi-lumină pe șantiere, iar alții să tragă chiulul, să vină luneа la amiază la program și să plece, cum tot tovarășul director al I.C.R.A.L.-ului Herăstrău ne mărturisea, vineri la prînz, iar dacă se mai întîmplă și cîte o nuntă prin vecini, să plece de joi de la prînz ! Și în loc să întronăm disciplina, să-i chemăm la ordine pe acești chilipirgii, îi chemăm tot pe cei care au atîtea urgențe pe șantiere să le facă treburile. Ne miră cum conducerea I.C.S.I.M.-ului nu gîndește astfel, așa cum se miră și se întreabă și semnatarii acestei scrisori.

Revenim însă la nevoile șantierului în care ne aflăm acum și-l întrebăm pe șeful de șantier, inginerul Ilie Dinică, ce măsuri au fost luate pentru recuperarea restanțelor ?

— Pentru toată această platformă a fost dată o hotărîre a biroului executiv al Consiliului Oamenilor Muncii, prin care se stabilește o prioritate a lucrărilor ; materialele, utilajele, forța de muncă, toate sînt asigurate cu prioritate. În ultimele zece zile au fost aduși încă 100 de oameni, au fost întocmite grafice pentru toate lucrările, și dacă vor fi respectate, vom putea recupera restanțele.

În hala mecano-sudură au fost turnate fundațiile, dar nu au sosit încă utilajele, deși hala aceasta trebuia să intre în funcțiune de la 30 iunie.

— Cine trebuia să asigure utilajele ?

— „Vulcanul", ne răspunde șeful de șantier.

Dar dacă aici beneficiarul, Întreprinderea „Vulcan", nu a reușit să asigure nici acum utilajele, în hala mecano-montaj, deși au fost montate 120 de mașini aschietoare, același beneficiar nu a asigurat forța de muncă.

— Din 120 de strunguri montate — ne declară șeful atelierului prelucrări prin aschiere, inginerul Valeriu Ionescu, de la beneficiar — nu funcționează decît 40 de mașini și acelea într-un singur schimb. Eu am în atelier la ora actuală doar 26 de muncitori calificați și 30 în școală de calificare.

— Și cîți oameni ar fi trebuit să lucreze acum în atelier ?

— La 120 de strunguri, în trei schimburi, trebuie să lucreze 360 de oameni. Aceeași situație este și la hala de construcții metalice. Conducerea întreprinderii noastre trebuia, cred, să pregătească forța de muncă, să califice niște oameni. Aud că o să fie detașați cîțiva muncitori din alte secții, dar tot nu vor putea asigura întregul necesar de forță de muncă.

Așadar, constructorul întîrzie darea în funcțiune a investiției pe de o parte, pe de altă parte, beneficiarul nu asigură utilajele, iar acolo unde le are asigurate și montate deja, nu are cine să le exploateze. Se plătesc sume importante pentru amortismente, mașinile se uzează nu numai moral, ci și fizic, prin nefolosire, pentru iluminatul halei se consumă aceeași energie, chiar dacă funcționează numai 40 din 120 de mașini etc., etc. Cine răspunde de toate acestea ? Desigur, mai întîi și întîi răspund cei care au în sarcină să realizeze în termen și în bune condițiuni această investiție, cei care au obligația să o exploateze de îndată ce este pusă în funcțiune, la toată capacitatea. Dar toate aceste neajunsuri se petrec între întreprinderi ale Ministerului Construcțiilor de Mașini. De ce nu se iau măsuri pentru lichidarea grabnică a acestor stări de fapte ?

Iubirea de frumos

Solidaritate

Într-un spital din Cluj-Napoca am vizitat de curînd un bolnav pe nume Valentin Pentă.

Cu douăzeci de ani în urmă fiind student eminent în anul patru la medicină, a suferit o paralizie totală. Nu mai putea respira și nu-și putea mișca nici un mădular. În cîteva săptămîni urma să se stingă. Colegii săi medici au aflat o modalitate de a-l ajuta să respire așezindu-l întins pe un pat de fier care trebuia mișcat în sus și în jos continuu pentru ca astfel plămînii să poată respira. Au găsit repede și posibilitatea mecanizării printr-un motor electric a acestui pat unic în lume, care anul acesta împlinește douăzeci de ani de funcționare. Iar înfășat pînă la gît acest trup paralizat de douăzeci de ani continuă să existe, să gîndească, să îndure suferință, care însă nu-i deznădăjduiesc.

În acel spital, în acea vreme cînd tînărul student tocmai era paralizat, se afla o soră de caritate care a auzit vorbirea pe șoptite a medicilor ce-i sorteau curînd morții pe suferind, întrucît ar fi avut nevoie clipă de clipă de grija cuiva zi și noapte să-l privegheze pe acest pat mișcător ca un ciur de care era legat.

Și nobila soră de caritate pe nume Serafima, fată tînără și frumoasă, atinsă de milă și spirit de jertfă, a hotărît să-și sacrifice toate clipele îngrijirii acestui bot de carne însuflețit în suferință.

Iar ca să poată rămîne continuu la spital în preajma bolnavului, a luat hotărîrea eroică de a deveni soția acestui muribund al nimănui, și-a legat viața ei curată și sănătoasă, tinerețea și frumusețea ei de acest suflet de om care nu mai avea corp decît al durerii și de douăzeci de ani stă aici de privește soția fecioară în urzitul acestui pat mișcător de care este legat un erou.

Pentru că seninătatea și înțelepciunea, pacea și îndelunga lor răbdare, încrederea față de greu au făcut din acești oameni solidari în suferință fapturi demne de cea mai nobilă cinstire, omul e mai presus de cele mai cumplite suferințe, el poate fi ajutat să îndure cele mai apăsătoare și deznădăjduitoare chinuri dacă simte suflarea vie a cuiva în preajma lui. Este o adevărată vorbă : o bucurie împărtășită este de două ori mai mare și o durere de două ori mai mică.

Am ieșit pe poarta spitalului din Cluj-Napoca plin de nădejde și de bucurie.

IOAN ALEXANDRU ■

Oricum am privi lucrurile, bătutul în lemn nu este o soluție tocmai inginerească

Ghiță Victor, mecanic de cazane și instalator de gaze autorizat, este ofițerul de serviciu din noaptea aceasta pe întreaga întreprindere. Un fel de director cu un portofoliu aparte, răspunzînd, mai ales, după propriile declarații, de problemele de ordine, pază și bună funcționare. Foarte bine. Dar de asistența tehnică cine răspunde ? Întrebarea nu-l surprinde, și-a pus-o și dînsul, doar „face ofițer de serviciu de multă vreme și mai ales noaptea", cam o dată pe lună și niciodată n-a văzut pe cineva care să răspundă de această problemă. În schimbul doi da, se găsește totdeauna cineva, de regulă un inginer. Întreb de ce nu este măcar un om pentru schimbul trei. Poate că nu este nevoie ?!

Oare ?

Sigur, întreprinderea la care ne aflăm (cu profil de tricotaje și confecții — Adesgo) produce bunuri de serie, are deci un ciclu tehnologic pus la punct și repetarea lui nu trebuie să ridice probleme. Și probabil nici nu ridică, în general. La ora din noapte la care ne aflăm — este trecut de 24 — se aude zumzetul ritmic al mașinilor de tricotat, de urzit sau de finisat, ferestrele cîtorva etaje sînt luminate, la parter se dezambalează materia primă sosită cu autocamioanele ; chiar dinafară, cu destul de puțină imaginație, simți pulsația muncii. Să vizităm cîteva secții, ne invită ofițerul de serviciu, munca privită de aproape are altă înfățișare. Firește. Ne interesează dacă în aceste condiții de noapte, totdeauna cu un mic avans de dificultate față de cele din timpul zilei, schimbul III, adică colectivul de oameni, are aceeași eficiență productivă ca schimburile de zi, în situația cînd nu beneficiază — așa cum spuneam — de asistența tehnică. Ideea că asistența tehnică o pot da chiar șefii de ateliere, adică maiștrii responsabili cu producția pe schimb, nu este prea generoasă.

Și vom vedea de ce. Ne aflăm deci la secția circulară. Mașinile de tricotat ca niște pisici mecanice impletesc, supravegheate de oameni, firele albe strălucitoare de material sintetic. Maistrul Nicolae Buzilă e bucuros că n-are decît 5 oameni lipsă și crede că va izbuti să scoată planul, chiar așa, fiindcă cei prezenți muncesc cu spor. E adevărat, ei muncesc cu spor, dar o privire asupra punctelor de control, unde se cumulează toată producția, sugerează faptul că maistrul n-are toate motivele să fie foarte bucuros. Dealtfel, față de un plan de 1 030 de unități, în două din schimburile de noapte au fost realizate doar 800 și respectiv 942 de unități. Deci, de ce merge mai greu noaptea tovarășe maistru ? Tot dumneavoastră ați fost de serviciu. Am avut, zice, lipsă materie primă, pentru articolele 2 004 și 89. Cînd nu este materie primă, adică n-are nici magazia, care oricum stă închisă, ce mai putem să facem ? Să schimbați produsul cu unul pentru care aveți materie primă, sugerez eu. Nu se poate, n-am voie. Dar un inginer ar putea decide în această problemă ? Un inginer da, dar de unde să-l luăm noaptea ?

Revenim la moment și-l întreb pe maistru de ce staționează o mașină. Îmi explică faptul că defecțiunea ivită — un reductor de turație blocat — nu poate fi remediată decît dimineața, cînd vin mecanicii. Dar noaptea nu sînt mecanici de serviciu ? Nu ! Și dacă se defectează mai multe reductoare ? Aoleo, să bat în lemn !

Trecem într-o secție vecină unde se produce tricot pentru lenjerie și îmbrăcăminte. Cu surprindere constatăm — ofițerul de serviciu pare chiar mai mirat decît mine — că maistrul de schimb, tovarășul Petre Sovati nu are întocmită (în scris) prezența oamenilor din colectivul său. Păi, nu mi-o cere nimeni la ora asta, o dau dimineața, înainte de a pleca acasă. Lîngă mașina numărul zece ne oprim fiindcă și aceasta staționează: din urzeală sînt rupte mai multe fire. Cronometrăm operația de repunere în funcțiune: mai mult de un minut. La mașina numărul șapte se întîmplă același lucru. Discutăm despre opriri, sînt uneori pînă la 60 pe mașină-schimb, și aflăm că vinovații ar fi cei de la Săvinești, care trimit firele de urzeală. Într-un atelier alăturat însă aparținînd secției constatăm că o mare cantitate din urzeală se produce aici, tocmai cu defecțiile care produc întreruperi la tricotat. Deci ?7! Pe o mașină nouă se rulează încet un vălătuc de urzeală care are pe suprafața sa destule scame și noduri. Nu se poate altfel, zice maistrul, așa este procesul tehnologic. Nu-mi vine să cred și mă întreb dacă o mașină nouă cu comandă electronică n-ar trebui să se oprească singură atunci cînd firul urzit nu este corespunzător. Păi, se oprea, îmi spune la rîndu-i, fiindcă are celulă fotoelectrică dar celula a fost scoasă. Oprea mașina foarte des. Ca să lucreze, mașina așa cum este ea construită ar trebui să avem o instalație de purificare a firelor, și nu avem. Cum lucrăm acum este totuși normal.

Faptul că maistrul se contrazice este neplăcut. Grav este și faptul că acceptă o stare proastă de lucruri ca pe ceva normal. I se pare, de pildă, că firele rămase nefolosite pe copsurile din plastic — un fel de țevi conice — ce se trimit înapoi la Săvinești nu reprezintă o mare pierdere.

La secția de blănuri este maistru de schimb Ștefan Gremberg. Ajutorul de maistru, Toma Gheorghe, tocmai încearcă să repare o mașină în timp ce titularul și-a oferit un răgaz pentru a asculta împreună cu un coleg puțină muzică. Mă rog. Esențial este însă altceva. Pînă la ora la care sîntem în secție graficul producției arată îmbucurător; numai că două mașini care scot un anume sortiment, singurele de fapt, staționează. Maistrul ne explică senin că îi convine să dea ajutor cu oameni în liniile de fabricație unde se produce articolul 500, care este mai scump, deci crește cifra producției globale, și astfel a oprit cele două mașini care produc blană sintetică cu efect de blană de miel, care costă mai ieftin. Foarte adevărat, îi convine pentru un avantaj imediat — face planul fără probleme — dar nu cred că același lucru va spune beneficiarul care așteaptă nu mărfuri în general, ci sortimente.

În după-amiaza zilei de 17 noiembrie, inginera Georgeta Manea notă cu grijă în registrul de observații al ofițerului de serviciu cîteva idei și observații foarte asemănătoare celor de mai sus. Le notă cu toate că nu răspundea de asistența tehnică, dar trecînd prin secții n-a răbdat-o inima să rămînă nepăsătoare. „În atelierul de blănuri este necesar a se atrage atenția tricotorilor din toate schimburile să taie bucățile de tricot din fibre de melana la circa 25 de metri lungime. Bucățile mai mari nu încap comod în saci, aceștia se rup iar blana se șifonează, se murdărește, ceea ce poate duce la reclamații sau chiar refuzuri din partea beneficiarului". Am văzut asemenea blănuri virite în saci ce plesniseră și în consecință adunau tot praful podelei din secția maistrului Ștefan Gremberg. Dînsul spunea că n-are nici o vină.

În același registru o altă observație a inginerei Georgeta Manea : „În atelierul kett mașinile Comet 1 și 2 au benzile defecte. Este necesară verificarea lor". Sau : „În atelierul confecții ciorapi se simte lipsa stocului curent din cauza faptului că producția atelierului circulare nu este ritmică".

Și altele la fel. Fapte în îndemîna celor interesați, argumente pentru înscrierea problemei asistenței tehnice în schimbul III, în agenda de urgențe a conducerii întreprinderii. Fiindcă, orice s-ar zice, bătutul în lemn la necaz nu este o soluție inginerească.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

UNIREA FIREASCĂ CU PATRIA MUMĂ NE-A FOST CEL MAI DREPT IDEAL

„Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunați, prin reprezentanții lor îndreptățiți, la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie (1 decembrie) 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România..." (Din Rezoluția Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia).

Conștiința unității de interese

Făurirea statului național unitar român — victorie epocală a maselor populare din întreaga țară, la realizarea căreia clasa muncitoare a adus o prețioasă contribuție — a deschis perspectiva dezvoltării mai rapide a forțelor de producție ale țării și, totodată, a creat condiții favorabile pentru intensificarea activității forțelor sociale progresiste, a mișcării muncitorești revoluționare.

În România se aflau atunci la ordinea zilei probleme deosebit de stringente, care se cereau soluționate fără întîrziere, ca reforma agrară, lichidarea relațiilor de producție feudale la sate, refacerea economiei distruse de război și dezvoltarea unor ramuri noi ale economiei naționale, asigurarea unor condiții de viață mai bune pentru masele muncitoare. Proletariatul, care se dezvoltase numeric este, al cărui nivel politic crescuse ca urmare a experienței proprii de luptă și sub influența evenimentelor internaționale, avea de jucat un rol de cea mai mare importanță în dezvoltarea țării, în apărarea intereselor și drepturilor oamenilor muncii de la orașe și sate.

Crearea Partidului Comunist Român, continuatorul direct al mișcării revoluționare, socialiste, a ridicat pe o treaptă superioară activitatea detașamentului de avangardă, revoluționar, al clasei muncitoare, în noile condiții ale dezvoltării țării, pentru eliberare socială și națională, pentru unitatea de interese a poporului.

Nevoit să activeze timp de două decenii în ilegalitate, Partidul Comunist Român, folosind cele mai diverse forme de luptă, a fost în permanență organizatorul și conducătorul clasei muncitoare, al oamenilor muncii, a desfășurat o activitate multilaterală și susținută pentru unirea, în lupta împotriva coaliției burgheziei cu moșierimea, a tuturor forțelor muncitorești, democratice și patriotice, în primul rînd pentru întărirea unității de acțiune a clasei muncitoare în frontul unic al comuniștilor și socialiștilor, fundamentul social și politic pe stabilitatea căruia urma să se întemeieze și să se consolideze unitatea întregului popor, din noul stat unitar și independent. În toate momentele grele ale luptei revoluționare, și mai ales în perioada luptei împotriva fascismului și a războiului antisovietic, Partidul Comunist Român s-a aflat în fruntea bătăliilor de clasă, a organizat lupta pentru libertate socială și națională unind în înfăptuirea aspirației de independență și unitate pe toți revoluționarii români, maghiari, germani și de alte naționalități.

Marea victorie de la 23 August 1944 a marcat o cotitură istorică în dezvoltarea României. Lupta antifascistă, democratică, s-a transformat rapid într-o mișcare socială de mare amploare, fără precedent în analele țării noastre, care a deschis calea desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice, realizării unor profunde transformări revoluționare în viața socială, înfăptuirii idealurilor de libertate și dreptate socială ale popórului român și numai pe baza deplinei sale unități. În cadrul acestei vaste mișcări partidul a reunit principalele forțe ale națiunii, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, păturile mijlocii de la orașe și sate și chiar anumite cercuri ale burgheziei.

Victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, a deschis drumul eliberării pentru totdeauna a maselor populare de exploatare și asuprire, ai cuceririi depline a independenței naționale, a creat condițiile ca poporul, stăpîn pe destinele sale, să-și făurească, așa cum dorește, o viață liberă și fericită. Aspirațiile dintotdeauna ale poporului nostru nu numai că au fost îndeplinite, dar comuniștii, forțele revoluționare, poporul le-au ridicat pe o treaptă mai înaltă, atît în ce privește felul de muncă din societatea noastră, muncă liberă, despovărată pentru totdeauna de exploatare, modul de împărțire a veniturilor, bazat pe egalitate și echitate, cît și relațiile noi de conviețuire și întrajutorare tovărășească a cetățenilor societății socialiste. Prin înfăptuirea noii unități a maselor largi populare s-a creat o societate nouă, a dreptății și echității sociale, a muncii libere, în care totul este pus în slujba omului, a bunăstării, demnității și fericirii sale.

Lichidînd cauzele care generau animozitate, neîncredere și învrăjbire între oamenii muncii de diferite naționalități, combătînd și înlăturînd vechea politică a claselor exploatatoare, care urmărea ațițarea șovinismului și naționalismului, partidul și statul nostru au creat condițiile economice și sociale pentru manifestarea plenară în cîmpul vieții sociale a fiecărui cetățean, fără deosebire de naționalitate, pentru participarea tuturor, cu drepturi egale în întreaga viață publică, la conducerea societății. **„Putem spune astăzi, afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu, că una din marile victorii istorice ale orînduirii noastre socialiste este înfăptuirea, pe baza politicii naționale marxist-leniniste, a partidului nostru comunist, a deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, cimentarea unității și colaborării frățești între români, maghiari, germani, secui, sîrbi și alte naționalități în lupta pentru înflorirea României socialiste".**

Ca rezultat al politicii naționale marxist-leniniste a partidului, care a lichidat pentru totdeauna orice fel de discriminare și inegalitate, orice formă de asuprire națională, s-a dezvoltat conștiința unității depline de interese a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

În programul primului partid al clasei muncitoare din România se spunea că „numai prefacerea mijloacelor de producție, cum sînt pămîntul, fabricile, atelierele, minele etc. din proprietate privată a unei clase în proprietate socială a întregii societăți și prefacerea producției de mărfuri în producție socialistă condusă pentru societate și prin societate, numai această prefacere poate face ca producțiunea în mare și rodnicia din ce în ce mai mare a muncii să fie, în loc de izvor de sărăcie, de apăsare, de nesiguranță, de înjosire, un izvor de bunăstare și dezvoltare armonioasă în toate privințele".

Proletariatul român, sub conducerea partidului său de clasă, în alianță cu țărănimea și intelectualitatea, a lichidat pentru totdeauna exploatarea omului de către om, a asigurat generalizarea relațiilor socialiste de producție la orașe și sate, înălțînd victorios pe pămîntul României edificiul socialismului. S-au produs schimbări radicale în structura societății românești, au cunoscut un avînt impetuos forțele de producție, s-a dezvoltat și întărit baza materială a orînduirii noi, socialiste. A crescut continuu nivelul de bunăstare a oamenilor muncii, au înflorit învățămîntul, știința, arta, cultura, întreaga viață spirituală a poporului. Lichidînd înapoierea economică din trecut, România înfățișează tabloul unei țări în plin progres, cu o industrie puternică, în continuă dezvoltare, cu o agricultură într-un neîntrerupt proces de modernizare, cu o economie dinamică, prosperă, care asigură creșterea continuă a bunăstării oamenilor muncii.

Conform aprecierii secretarului general al partidului la Conferința Națională a partidului, România, începînd, din 1985 va înceta să mai fie o țară în curs de dezvoltare și va intra în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie. În întreaga țară se desfășoară bătălia pentru trecerea la o nouă calitate în toate compartimentele vieții sociale, economice, culturale, politice, în vederea accelerării procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest proces, de o vastitate fără precedent, partidul pornește de la faptul că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, progresul general al țării nu se pot realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, pe baza celei mai înaintate concepții despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric — acționînd pentru perfecționarea relațiilor de producție, a organizării și conducerii societății, pentru îmbunătățirea continuă a cadrului organizatoric în vederea participării tot mai largi a maselor de oameni ai muncii la rezolvarea treburilor obștești, la conducerea statului, pentru dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste conform cunoscutei teze marxiste după care socialismul nu poate fi decît rodul activității conștiente a poporului, stăpîn pe destinele sale, care își făurește propria istorie așa cum dorește.

NICOLAE CRISTACHE

Monumentul lui Mihai Viteazul de la Alba Iulia. Opera sculptorului Oscar Han.

La „Combustibilul" deviza e „cît mai multe succese, cît mai puține lipsuri!" Iar deviza începe să devină realitate

— Tovarășe Constantin Staicu dumneavoastră sînteți director al Întreprinderii „Combustibilul" a municipiului București, întreprindere de care locuitorii Capitalei își aduc aminte adesea, dar de care își aduc aminte mai ales acum, cînd oricît am vrea noi să ne amăgim iarna nu poate fi prea departe. Ca să nu lungim vorba, care este, tovarășe director, situația aprovizionării cu lemne și cărbuni la această oră ? Este ea, astăzi, 23 octombrie, mai bună decît în alți ani, este ea mai rea ?

— Avem toate motivele să afirmăm că, prin comparație, în această toamnă lucrurile au mers mai bine ca altădată, poate chiar mai bine ca oricînd.

— Sigur că am putea să vă credem pe cuvînt, dar socotim că n-ar strica să ne aduceți cîteva argumente concrete. Vă ascultăm.

— În ziua de 14 octombrie, ca urmare a sprijinului primit din partea primăriei și ca urmare a măsurilor pe care le-am luat, cu responsabilitate și promptitudine, am încheiat livrarea de combustibili solizi către toți solicitatorii programați pentru plată în perioada dintre 16 martie și 30 septembrie. După calculele noastre, s-au livrat 318 309 tone de combustibil, mai mult decît în alți ani deși, consecință firească a creșterii necontenite a nivelului de trai, implicit a numărului de blocuri prevăzute cu încălzire centrală, cifra generală a familiilor care au apelat la serviciile întreprinderii a scăzut. Din 9 octombrie, am trecut la expedierea cantităților suplimentare de lemne și cărbuni, un prim bilanț demonstrînd că cererea respectivă e și ea în creștere, raportînd la anii precedenți. Folosindu-mă de ocazie, aș dori să anunț publicul că organizarea noastră și rezervele de care dispunem ne permit să satisfacem orice solicitare din partea populației, livrarea comenzilor urmînd a se efectua fără nici un decalaj între data achitării și cea a livrării. Pentru transportul combustibililor la domiciliul cetățenilor, posedăm 35 de mijloace tipo și 140 de autocamioane, închiriate de la Transcom, pe bază de contract. În ceea ce privește Transcomul, nu avem motive speciale să ne plîngem, unitatea respectivă răspunzînd cu bunăvoință cererilor noastre.

— Pînă aici, toate bune și frumoase. Se impun, însă, ne dăm cu părerea, cîteva lămuriri. Ce e cu perioada dintre jumătatea lui martie și sfîrșitul lui septembrie? Cine a stabilit-o și, mai ales, de ce ?

— Între datele amintite, se desfășoară ceea ce noi numim aprovizionarea principală, adică încasarea și livrarea combustibililor în temeiul comenzilor programate. Ce avantaje aduce programarea ? Pe de-o parte, cetățeanul primește lemnele și cărbunii cînd îi convine pe de alta, întreprinderea noastră poate lucra în flux continuu, evitînd stocarea în depozite. Capitala are 22 de asemenea unități, a materiei prime și desigur, suprasolicitarea pînă la dereglarea ritmicității a mijloacelor de transport. În 1969, de pildă, s-a făcut un experiment, renunțîndu-se la sistemul programării, la propunerea unui număr restrîns de beneficiari. Experimentul s-a dovedit falimentar și, în interesul bucureștenilor, s-a renunțat la el, revenindu-se la programare.

— Cum adică s-a dovedit falimentar ? !

— S-a întîmplat exact ceea ce noi, în cunoștință de cauză, anticipasem. Lumea a luat cu asalt depozitele spre sfîrșitul toamnei, punîndu-ne în situația, neplăcută pentru noi, dar mai ales pentru cetățeni, de a nu putea încheia livrarea decît în ianuarie 1970 ! Anul acesta, revin, aceeași operație s-a terminat la 14 octombrie, 8 zile mai devreme decît în 1977, 17 zile în devans față de planificări.

— E clar. Din cele ce spuneți și din cele ce știm, în sezonul actual, s-a muncit la „Combustibilul" cu tragere de inimă și cu eficiență, activitate pentru care colectivul pe care-l conduceți merită laude. Dar, iată întrebarea următoare, s-a muncit tot timpul așa, tovarășe director, sau au mai fost semnalate și, cum să le zicem, unele accidente ? Ce părere aveți ?

— Înțeleg unde bateți !

— Sinceri să fim, nici nu ne-a fost teamă că n-ați înțelege ! Să auzim.

— Din păcate, au fost și cazuri cînd unii dintre lucrătorii noștri nu s-au achitat cum s-ar fi cuvenit de sarcini, întîrziind livrarea sau, ce să mă ascund după cuvinte, sustrăgînd din cantitățile de combustibili achitate de cetățeni. De fiecare dată, colectivul întreprinderii a analizat cu exigență abaterile comise, dictînd sancțiuni dintre cele mai aspre, mergînd pînă la trimiterea celor vinovați în fața justiției, spre a suferi rigorile legii. Din acest punct de vedere, conștientă de succese, dar conștientă și de lipsuri, conducerea „Combustibilului" a studiat, studiază și va studia cu responsabilitate și atenție reclamațiile venite din partea beneficiarilor. Ele sînt, e adevărat, din ce în ce mai puține, în scădere de la an la an și nu totdeauna întemeiate, dar ne dezvăluie uneori amănunte de real ajutor în munca noastră nu mereu la înălțime în ceea ce privește disciplina.

— Se poate mai concret, tovarășe Staicu ?

— Se poate. Astfel, manipulanții Marcel Pavel și Nicolae Miteață de la depozitul 23 împreună cu șoferul Victor Petcu de pe o mașină s-Transcomului, au sustras, în timpul transportului, o parte din combustibilii destinați lui Costache Tugui din Calea Văcărești 162 Firește, omul a reclamat, noi am analizat cazul și am ajuns la concluzia că are dreptate, trimițîndu-i în judecată pe vinovați. Ba mai mult, apreciind că șeful depozitului, Constantin Negoiță, a tergiversat rezolvarea întîmpinării clientului, am dispus înlocuirea lui din funcție. O abatere asemănătoare au comis lucrătorii depozitului 63, Marin Chiriță din strada Șocolești 30 primind cîteva sute de kilograme de lignit mai puțin decît achitase ! Pentru tratarea cu indiferență a cazului, șeful depozitului, Marius Costache, a fost aspru sancționat pe cale administrativă, iar descărcătorii în culpă au fost deferiți justiției. Cum spuneam, nu toate reclamațiile au o bază reală. Uneori, ele ascund dorința unor cetățeni de a fi serviți cu marfă pe alese, fără a exista vreo justificare în acest sens. Am să dau, din mai multe, un singur exemplu, cel al Elenei Dobrescu din strada Labirint 78 care, în loc să primească lemnele și cărbunii aduși acasă, a refuzat în repetate rînduri descărcarea, invocînd fel de fel de motive, toate fără acoperire. Din cauza atitudinii sale, livrarea combustibililor s-a efectuat abia la 9 octombrie, deși data primei programări era de 21 iunie ! Vă dați seama că, în tot acest interval, un autocamion a circulat de mai multe ori între depozit și locuința persoanei respective, creînd întreprinderii destule neajunsuri.

— Ne dăm seama. Dumneavoastră ați vorbit despre reclamațiile cetățenilor, zăbovind asupra unor cazuri, să le zicem, limită. În general, însă, tovarășe director, care a fost, în ultima vreme, lipsa cel mai des vizată de locuitorii Capitalei ?

— Mulți cumpărători s-au plîns, în anii trecuți, de faptul că aria de activitate a unor depozite e prea mare și că ei sînt obligați să parcurgă distanțe de kilometri de la domiciliu la sediul depozitului. Analizînd în C.O.M. acest punct de vedere, l-am găsit îndreptățit și, cu ajutorul municipalității, am înființat recent 9 casierii teritoriale, amplasate în centrul arondării depozitelor, pe Calea Floreasca, pe Călărași la Buzești, pe Viilor, pe Șoseaua Sălaj, în alte locuri. Aș vrea să adaug, spre a limpezi niște lucruri, că orice cumpărător care dorește să se convingă personal de corectitudinea cîntăririi combustibililor o poate face fără nici o dificultate, stabilind, în momentul achitării, data exactă a livrării. Numai că, spun fără bucurie cele ce urmează, nu toți cetățenii vin să se programeze și nu toți înțeleg să respecte datele hotărîte la depozit, de comun acord !

— S-ar putea să aveți dreptate. În altă ordine de idei, care sînt raporturile „Combustibilului" cu furnizorii de lemne și cărbuni ?

— În general, bune. Considerăm că aprovizionarea Capitalei cu combustibili lichizi a decurs, anul acesta, satisfăcător, cantitățile primite asigurînd, atît la lemne cît și la cărbuni, necesitățile de consum și de stocare.

— Asta, cum ziceți, în general. Dar în particular ?

— Avem și noi clienții noștri ! De pildă, I.F.E.T. Arad a ajuns la o restanță de lemne de foc dublă la jumătatea acestei luni față de cea semnalată la sfîrșitul lui iunie. I.M. Motru ne datorează, după grafic, aproape 50 de mii de tone de lignit, în timp ce la 30 iunie restanța întreprinderii respective era mai mică. Uneori, primim la timp cantitățile prevăzute în repartiții sau în contracte, dar e în suferință calitatea materiei prime. Nu totdeauna, mă refer tot la I.M. Motru, dar și la I.M. Cîmpulung Muscel, sînt respectate prevederile legale în ceea ce privește procentul admis de praf, sau de steril, în cazul cărbunilor, de unde returi și, desigur, bătăi de cap de ambele părți. Dar și, pe bună dreptate, justificate reclamații din partea consumatorilor. Iar oalele se sparg în capul nostru pentru că, nu-i așa, omul n-are de unde să știe că butucii care-i sosec la poartă provin de la I.F.E.T. Caransebeș. Deva sau Sibiu !

— Nu vă faceți nici o grijă, va știi ! Tovarășe director Constantin Staicu, discuția noastră e limitată în timp și în spațiu tipografic, așa că n-am mai avea nimic să vă mai întrebăm. Poate, însă, că mai aveți dumneavoastră ceva să ne spuneți. Ultimele 3 minute vă stau la dispoziție.

— Activitatea noastră rămîne, în primul rînd, una economico-comercială, dar noi n-am neglijat niciodată, străduindu-ne în acest sens, aspectul ei social, latura ei umanitară. De aceea noi ne găsim astăzi mai aproape ca oricînd de oameni, ale căror propuneri le dezbatem cu luciditate și discernămînt. Cetățeanul trebuie să știe că ușile noastre sînt mereu deschise în fața lui.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Sub semnul absurdului

Buldozere care acoperă cu pămînt materiale de construcții

În ultimul an, de multe ori, s-a scris în presă despre ajutorul constructorilor din toată țara dat constructorilor bucureșteni în predarea la timp și în condiții bune a unor obiective industriale, social-culturale și blocuri de locuințe.

Nu demult, mai precis în numărul 38 din 21 septembrie 1978, în revista noastră, la pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", a apărut o sesizare a tovarășului Simion Moroșeanu, domiciliat în București, strada Lotrioara nr. 13—15, blocul V 41, din sectorul 4. Citățm din scrisoarea respectivă : „Blocul nostru a fost dat în folosință în cursul lunii iunie a acestui an, executat fiind de lotul din Arad într-un mod cu totul necorespunzător. Tavanele sînt denivelate și pătate, ușile nu se închid, lipsesc balamalele la uși, broaștele sînt defecte, lipsesc pragurile de la uși, în încăperi este un curent teribil. Nu avem calorifere în baie, în loc să fie puse în băi, au fost instalate în niște boxe aflate între etaje. Dacă nu se iau măsuri urgente, nu știm ce vom face la iarnă în aceste condiții". În urma acestei sesizări Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe, social-culturale și administrație locativă din București expediază adresa cu nr. 48053 : 3552 ; 5213 ; 1758/S pe data de 11 septembrie 1978, tovarășului în cauză prin care se specifică că : „delegatul D.G.D.A.L. și I.J.C.M. Arad, împreună cu dv. au stabilit măsurile de remediere pe care constructorul le-a și executat în 48 de ore".

Deci, pînă acum au trecut multe ore, chiar săptămîni întregi. Ne-am deplasat într-una din zilele trecute pe șantierele I.C.M.I.-Arad. Era ora 14 — oră de vîrf în activitatea constructorilor de pe orice șantier.

La baraca tovarășului Dimitrie Moraru, maistru, șeful lotului și nicidecum inginer și șef de șantier, cum se scrie în adresa 765/5 din 30.05.1978 (expediată tot de aceeași direcție prin care se specifică că T.C.J.-Arad va executa remedierile de construcții și instalații pînă la recepția preliminară) îi găsească doar pe Valentin Ghell, normator. Acesta îmi întoarce grăbit spatele, spunîndu-mi : „După ce stăm aici în Capitală și facem construcții — ăștia ne și reclamă peste tot". Aveam să aflu mai apoi că normatorul stă, de fapt, cu familia prin Băneasa și nu în Arad.

Proptit în cot și savurînd discuția, sudorul Matei Satmari, gătit sărbătorește, îmi spune că sarcina lui s-a terminat aici. Pleacă acasă, dacă va găsi bilet de tren pentru diseară. Îl întreb cum s-a lucrat. „În general prost ! A fost o lipsă de organizare. Treaba mea ca sudor am făcut-o bine. Am semnat și răspund pentru aceasta".

Alt muncitor, buldozeristul Constantin Iordache zis Ploieșteanu, deoarece locuiește în Bușteni, lucrează la T.C.M.M.-București. „Le-am dat o mînă de ajutor celor de la Arad. M-au cazat aici și mi-au spus că dacă nu plătesc chirie să-i ajut cît pot la treabă. (Ciudată explicație !) Astfel, am salvat de la acoperirea cu pămînt sute de vagoane de fier-beton, de dale pentru drumuri, scînduri și alte materiale de construcție. Cei de la drumuri acoperă totul cu pămînt".

Apare într-un tîrziu și Dimitrie Moraru, șeful lotului.

— Ne-au făcut greutăți, zice. Cei de la Proiect-București, chiar și locatarii din imobil și celelalte întreprinderi cu care am colaborat. De exemplu, celor de la Construcții industriale agrozootehnice le-am dat două kilograme de coniac să ne lase schela două zile să terminăm și noi. Au luat coniacul iar peste noapte au plecat cu schelă cu tot.

Ciudată și explicația lui Dimitrie Moraru. Ciudată este și lipsa de organizare din acest șantier, unde se acoperă cu buldozerul materialele bune de construcții. Cît despre calitate și termenele de remediere a lucrărilor care se anunțau de mult gata — ce să mai vorbim ! Imaginile spun totul.

Fotoreportaj de SORIN POSTOLACHE

Tone întregi de armătură strînse de lama buldozerului.

La Cluj-Napoca, pe traseele integrării învățământului superior, o singură problemă, care le cuprinde pe toate celelalte:

CUM GOSPODĂRIM MATERIA CENUȘIE

(Urmare din pag. 1)

fost posibil, am încercat să desprindem concluzii cu un caracter mai general, plecînd însă de la bun început de la premisa că nu este cazul să forțăm uși deschise să repetăm lucruri indeobște cunoscute, pe fundalul unei realități fundamentale : prin înfăptuirea indicațiilor secretarului general al partidului, a directivelor programatice de partid, se realizează în țara noastră, așa cum se arată și în proiectul Legii învățămîntului, „perfecționarea și modernizarea permanentă a învățămîntului de toate gradele, dezvoltarea sa pe baze revoluționare, în strînsă legătură cu cerințele vieții economice și social-culturale ale României".

Integrarea este un bun cîștigat — au subliniat și interlocutorii noștri — e-a acumulat experiență, institutele de învățămînt superior din Cluj-Napoca și-au creat o bază materială proprie, s-au cristalizat diverse modalități pentru antrenarea studenților și cadrelor didactice în sfera integrării. Ceea ce se cere acum este nu să recapitulăm succesele, ci să discutăm mai mult despre problemele deschise. S-au exprimat și păreri privind necesitatea unui salt calitativ și în domeniul integrării, ținîndu-se seama de considerente evidente : păstrarea unui just echilibru, armonizarea celor trei fațete care formează un singur tot ; și necesitatea stringentă ca integrarea de azi să răspundă cerințelor României de mîine.

INDUSTRIE DE VÎRF, LĂCĂTUȘERIE DE RIND

— Tovarășe profesor Arpad Kélemen, sînteți decanul unela din cele mai strălucite facultăți din țară cu profil tehnic. Anul acesta, media de admitere „minimă" a fost zece. Despre fructuoasa activitate de cercetare stau mărturie, între altele, prestigioase lucrări ale dv. și ale colegilor, publicate și apreciate în țară, în S.U.A., Marea Britanie etc. Cît privește a treia fațetă a integrării, atelierele de producție ale facultății vor da în acest an o producție de peste zece milioane de lei, ceea ce reprezintă poate un record pe țară, dacă-l raportăm la numărul studenților. Oricum, se pare că produceți azi mai mult decît cheltuiește statul pentru educarea studenților dv.

— Și totuși sînt departe de a mă declara mulțumit. Eu ca profesor, constient de menirea sa, ca cetățean al acestei țări la a cărei ridicare trebuie să contribui din toate puterile, sînt dator să mă raportez la nivelul mondial și nu la cutare facultate din țară pe care facultatea noastră a întrecut-o sau nu, la un indice sau altul. După părerea specialiștilor, anii 1975—1982 vor aduce cel mai mare salt cunoscut în istoria tehnicii. Computerizarea afectează treptat toate sectoarele economiei, microcalculatoarele, microprocesoarele sînt pe cale de a înfăptui, sub ochii noștri, o adevărată revoluție. Dv știți că azi s-a ajuns, datorită calculatoarelor electronice și automatizării, ca cinci milioane de locuitori ai unui mare oraș să fie zilnic transportați cu metroul de... 2 000 de salariați ? Bineînțeles, posibilitățile și cerințele țării noastre sînt și rămîn circumscrise unui anumit context și nu trebuie să ducem prea departe comparații care ne-ar putea duce la concluzii greșite. Problema care se pune însă este aceasta : dacă în acești ani, 1975—1982, se decide, într-o mare măsură, și locul pe care-l vom ocupa noi, ca națiune, pe o perioadă mai lungă în viitor, într-o lume dominată de tehnologie, cum ne pregătim noi, și cum îi pregătim pe studenții noștri, pentru această confruntare ?

● **Învățămînt.**

— Se impune diminuarea ponderii cursurilor descriptivist-empirice, tehnologice, care în prezent, după aprecierea mea, ocupă, în mod inadmisibil, pînă la 50 la sută din volumul cursurilor din anii III, IV și V. Am văzut caiete de notițe ale unor studenți din anii superiori în care pe parcursul a zeci și sute de pagini nu apărea nici o formulă. Totul nu era decît descriere. Or, cu laturile descriptive studenții se pot familiariza, în cadrul integrării, în activitățile practice, productive. La curs trebuie pus un accent mai mare pe matematică și fizică de nivel ridicat, pe tehnici de calcul moderne.

● **Cercetare.**

— Baza oricărei cercetări tehnice, elementul de pornire, rampa de lansare este informația la zi. Subliniez : la zi. De ne place sau nu, tehnica progresează atît de rapid, încît chiar și rezultate de acum patru sau cinci ani pot fi azi perimate. Or, noi, Facultatea de electrotehnică, sîntem lipsiți uneori de informație științifică vitală. „Toate cadrele didactice trebuie să fie buni specialiști și buni educatori, avînd îndatorirea de a se preocupa permanent de pregătirea elevilor și studenților pe baza celor mai noi realizări din domeniul științei, tehnicii și culturii...", se arată în articolul 14 din proiectul Legii învățămîntului. Și la articolul 45 se vorbește despre „însușirea de către studenți a celor mai noi realizări din domeniul științei, tehnicii și tehnologiei...". Dar cea mai lesnicioasă cale, cea mai sigură — dacă nu singura — pentru a afla și a împărtăși și altora aceste noutăți o oferă publicațiile științifice. Nu avem pretenția să primim zeci de reviste și publicații, dar cel puțin să ni se trimită, de către un for central, rezumate traduse, selective cu informații.

De reținut că activitatea profesorilor și studenților Facultății de electrotehnică și a colegilor lor de la Politehnica din Cluj-Napoca este nemijlocit legată de producția materială, de sectoare-cheie, precum construcția de mașini, electronica și electrotehnica, mecanica și că de o bună informare pot depinde rezolvări tehnice originale, imediat aplicabile în producție, care ar aduce statului importante beneficii inclusiv lei-valută, din care s-ar acoperi înmiit cheltuielile necesare documentării..

● **Producție.**

— Din păcate încă prea mulți dintre studenții noștri — continuă decanul Facultății de electrotehnică — pilesc, fac lăcătușerie, care, de fapt, s-a interzis în învățămîntul superior. În loc să producem serii mici pentru industrii de vîrf, așa cum s-ar cuveni politehnicii, preluăm seriile „din coadă", livrăm noi industriei ceea ce ea refuză sau nu-i convine să producă. Bunăoară, tablourile electrice pe care le livrăm „Tehnofrig"-ului sînt bune pentru practica anului I, dar nicidecum pentru anii superiori.

ATELIERELE DE PRODUCȚIE : LOCOMOTIVĂ CU ABUR SAU DIESEL ELECTRICĂ ?

Situația atelierelor este complicată și pe plan juridic.

— Decretul nr. 14/1976 privind înființarea, organizarea și funcționarea unităților de producție, cercetare, proiectare și servicii pentru integrarea învățămîntului superior cu producția și cercetarea științifică — ne explică prorectorul, profesorul universitar Teodor Alb — a fost conceput doar ca un „decret experimental". Acum funcționăm oarecum în virtutea inerției, ceea ce creează mari dificultăți, de pildă în aprovizionarea atelierelor cu materie primă.

Am cerut păreri și cu privire la practica studenților în uzină.

Profesorul emerit inginer Alexandru Domșa, eminentul om de știință, promotor al metalurgiei pulberilor în țara noastră, rector timp de 20 de ani al politehnicii clujene și cu 45 de ani vechime în învățămîntul superior, adoptă un punct de vedere extrem. El crede că ar trebui renunțat total la practica în uzină, în forma actuală :

— Nu dă rezultate prea bune. Firește, nu obiectez împotriva principiului. Dimpotrivă. Dealtfel, el se înfăptuiește cu succes și în alte țări. Studentul este obligat să facă practică în uzină, altfel nu poate promova. Se angajează pe o perioadă de timp — o lună, o lună jumătate — într-o uzină pe profil, lucrează cot la cot cu muncitorii, acumulează experiență și, revenit la facultate, este examinat de o comisie de profesori, care stabilește gradul de asimilare a cunoștințelor și deprinderilor căpătate.

— Întreprinderile noastre sînt analizate de toți, și la toți indicii : cum își realizează planul valoric, sarcinile de export etc. etc., dar nimeni nu le întreabă cum participă, cum ajută efectiv la practica studenților — este de părere profesorul doctor docent Imre Szekely, responsabilul cu probleme profesionale în Comitetul de partid al politehnicii.

Părerile sale privind practica studențească sînt cu atît mai valoroase cu cît el însuși a intrat ca ucenic, acum patru decenii, pe poarta fabricii „Dermata", a devenit calfă, maistru, a urmat școli superioare avînd azi 30 de ani vechime în învățămîntul superior tehnic.

— Aceasta este constatarea mea — continuă el : marea majoritate a uzinelor clujene nu pot asigura practica în bune condiții. Cîțiva studenți participă efectiv, ceilalți doar se uită. Cel mai bun lucru ar fi să li se dea posibilitatea să se încadreze în uzină. Acum doi sau trei ani am fost martor la o experiență extrem de reușită la „Unio"-Satu Mare. Studenții noștri s-au încadrat într-un loc greu de muncă, la turnătorie, și au depășit planul la toți indicii.

— Cum apreciați integrarea în atelierele de producție ale politehnicii ?

— Ele sînt un lucru bun, dar trebuie să avem în vedere eficiența de perspectivă, nu numai pe cea imediată. Atelierele noastre reprezintă astăzi într-o anumită măsură un fel de continuare a atelierelor din școala medie. Or, nu aceasta este rostul lor. Toți se preocupă de coeficientul lei/student. Este foarte îmbucurător că în 1977 acesta este în continuă creștere, dar eu cred că a sosit momentul ca specialiștii să determine nivelul, proporția optimă spre care trebuie să tindem, ținînd seama de ansamblul cerințelor integrării și nu numai de o latură sau alta. Poate actualul nivel de producție al atelierelor este, din acest punct de vedere, prea ridicat. Sau prea coborît. Nu știu. Trebuie însă să optimizăm științific cifra, printr-o largă consultare a specialiștilor, nu să procedăm empiric. În ce mă privește, pe plan educativ, tehnic, eu apreciez că randamentul actual al atelierelor politehnicii se situează cam la nivelul unei locomotive cu abur.

UNEORI LA PRACTICĂ STUDENTUL AFLĂ ȘI CUM MIROASE CĂMAȘA OMULUI CARE TAIE LEMNE

Probleme intructiva mai ușor de rezolvat a pus și pune integrarea la Universitatea „Babeș-Bolyai".

— Merge din ce în ce mai bine — este de părere profesorul universitar doctor Grigore Drondoe, secretarul comitetului de partid al universității. S-au dat indicații mai clare, mai diferențiate pe profiluri de institute și chiar de facultăți. Acum desfășurăm practica în module. Perioadele le alegem noi, ceea ce permite mai multă elasticitate, o mai bună adaptare la nevoile reale. Am încercat și soluții noi, la Facultatea de studii economice și la Filologie s-au înființat birouri pentru terți, la care unitățile economice se pot adresa pentru expertiză contabilă analize economice, statistici etc. Antrenarea cadrelor didactice și studenților sociologi, economiști, matematicieni, istorici etc. în alcătuirea unor monografii ca „Țara Oașului", în lucrări ample despre recrutarea, pregătirea și folosirea forței de muncă, despre evoluția cererii de consum a populației și a necesarului de servicii în următorii zece ani în județul Cluj etc. are două consecințe majore : pe de o parte, studenții, ajutînd cadrele didactice și lucrînd alături de ele, învață concret cum se realizează o cercetare, pe de altă parte, vin în contact cu viața adevărată. Mulți studenți au crescut „în seră", sub aripa protectoare a căminului părintesc. În Oaș, ei află cum miroase cămașa omului care taie lemne și cum muncește, cum trăiește, cum gîndește.

Integrarea a pus probleme mai dificile la Facultatea de studii economice, la Drept și la unele facultăți cu profil de științe ale naturii.

— Citeodată nu avem nici scaune, fără să mai vorbim de birouri ; stăm pe sală — ne spun studenții Emil Culda și Ioan Mureșan, anul IV, Finanțe-Contabilitate. Chestia cu scaunul nu e legată de comoditate, are valoare de simbol. În întreprinderi, mulți dintre noi nu-și găsesc locul.

Se pare că nici viitorii jurîști, procurori și judecători nu se bucură de o atenție deosebită în practica pe care o fac în instituțiile în care, mîine, vor intra pe poarta principală : consilii populare, tribunale, procuraturi.

DETECTĂM UN ATOM LA UN MILION, DAR NU ȘI PROBLEMELE TEHNICE PRIORITARE

Pline de miez sînt observațiile lui Mircea Popescu, student în anul V la fizică, vicepreședinte al Consiliului Uniunii Asociației Studenților Comuniști pe universitate.

— Care este experiența dv. concretă în domeniul integrării, tovarășe Mircea Popescu ? Sînteți în anul V și puteți vorbi în cunoștință de cauză.

— Noi, cei de la fizică, avem un atelier și laborator de cercetare, prototipuri și microaparatură. În momentul de față, un colectiv de cadre didactice, ajutat de cîțiva studenți, este angrenat într-un contract pentru executarea de instrumentar criotehnic (tehnica temperaturilor foarte joase), colectiv condus de profesorul doctor docent Iuliu Pop. Este o cercetare într-un domeniu de mare noutate și care, între altele, poate contribui la reducerea importurilor. Din păcate, această reușită activitate de integrare este, întrucîtva, singulară. Eu socotesc că studentul fizician în anii terminali trebuie și poate să abordeze probleme principial noi (firește, sub îndrumarea cadrelor didactice). Ir timp ce viitorul inginer optimizează probleme deja rezolvate din punct de vedere principial.

— La ce lucrează studenții de la fizică ?

— Aparatură optică, truse optice, stabilizatoare de tensiune... Toate acestea sînt utile pentru anul I sau II. Practic, nu mai ai ce învăța după aceea.

— Dar la ce fel de activitate de integrare vă gîndiți ?

— Bunăoară, în agricultură nu există încă în uz curent un aparat de măsurat umiditatea boabelor. Vă dați lesne seama de importanța practică a unui asemenea aparat. S-ar putea proiecta, prin efect capacitiv sau inductiv. Iată, în adevăr, o treabă pentru un student fizician din anii mari și cu folos pentru economia noastră națională.

— Ce vă împiedică să realizați astfel de aparate ?

— Oricît ar părea de curios, noi nu avem un for care să ne spună : în județul Cluj sînt următoarele probleme tehnice, pe profilul vostru și care își așteaptă urgent rezolvarea : nr. 1, nr. 2, nr. 3 ș.a.m.d. Nu cunoaștem ce își propun întreprinderile să rezolve, nimeni nu ne informează. Și cîte nu am putea face ! Studenții fizicieni dispun de aparatură modernă, pe care au învățat s-o mînuiască, tehnici fine de rezonanță magnetică nucleară, rezonanță magnetică de spin, cromatografie de gaz, analiză prin activare cu neutroni etc. De exemplu, prin această ultimă tehnică se poate detecta prezența unui atom de impuritate la un milion de atomi. De regulă, întreprinderile nu posedă asemenea tehnici de investigare a materiei. Noi nu prea avem posibilitatea să le folosim — mă refer la studenți — pentru scopuri practice. Studenții din anii III, IV și V ar proiecta, cei din anii I și II ar executa în atelier — aceasta ar fi o integrare bună. E drept, studenții chimiști sînt mai favorizați, au industria „lor". Noi facem truse, și e păcat. Drept rezultat, o integrare sub nivelul posibilităților noastre. Aceasta face ca mulți studenți din anul terminal să se cantoneze în lucrări cu caracter teoretic, din care iese un bun articol de revistă și cam atît.

Observațiile viitorului fizician Mircea Popescu, care de pe acum privește cu o undă de nostalgie facultatea de care se desparte, sînt semnificative pentru ceea ce am putea denumi o sănătoasă nemulțumire, adică dorința de mai bine care-i animă deopotrivă pe profesori și pe studenți. S-a realizat și se realizează mult în institutele de învățămînt superior din Cluj-Napoca pe planul integrării (cu titlu de curiozitate menționăm că doar analiza îndeplinirii planului pe 1977 la acest capitol, la Institutul politehnic, cuprinde 45 de pagini la un rînd). Ceea ce doresc cu toții este însă ca, în acest cadru favorabil, să dea țării tot mai mult din ceea ce reprezintă, în fond, unica justificare a prezenței lor într-un institut de învățămînt superior : materia cenușie.

Argumente concrete pentru o nouă teorie generală a energiei

Între cele șapte pericole imanente ce amenință viitorul omenirii, (personificate în prezicerile viitorologilor cu cei șapte cavaleri ai apocalipsului), poluarea mediului ambiant și epuizarea izvoarelor de energie stîrnesc cele mai aprige discuții și controverse în lumea specialiștilor. Cu toate acestea, de foarte puține ori s-a vorbit, și asta numai în mod accidental, despre legătura nemijlocită dintre aceste două fenomene ale contemporaneității. După o opinie recentă, utilizarea incompletă a energiei înseamnă poluare sau, altminteri spus, distrucția mediului ambiant prin noxe de cele mai variate origini reprezintă, în ultimă instanță, efectul relației conflictuale dintre producția și cheltuiala energiei create în instalații industriale.

Această nouă teză, primită cu un deosebit interes la cea de-a IX-a Conferință internațională de energetică industrială, ținută la București la începutul lunii septembrie, aparține unui larg grup de cercetători brașoveni și bucureșteni, conduși de inginerul Alexandru Forje de la Institutul de studii și proiectări energetice din Capitală. Contribuții de esență la elaborarea ei au adus prof. univ. dr. Giuseppe Munteanu, conf. univ. dr. Ioan Iuța, conf. Florin Predan, conf. univ. Radu Iovănaș, toți de la Universitatea din Brașov, precum și cercetătorii ing. Dumitru Pascu, ing. Dragoș Stănculescu, ing. Manuela Elena Ghindea din București.

— Teza noastră — ne mărturisește șeful colectivului de cercetători, inginerul Alexandru Forje — a pornit, de la o situație de fapt, de la o constatare obținută cu mijloace empirice: în lume, la ora actuală, se produce de cinci ori mai multă energie decît reclamă strictul necesar. Din totalul energiei realizate, cu alte cuvinte, abia a șasea parte ajunge să fie cheltuită cu folos, iar aproximativ cinci șesimi se irosesc datorită ignoranței, lipsei de interes, lipsei de educație și disciplină, lăcomiei etc. Cu toate acestea, paradoxal, lupta pentru utilizarea rațională a energiei vizează numai această a cincea parte, în vreme ce celelalte cinci șesimi sînt ignorate aproape cu desăvîrșire. Un exemplu: dintr-o tonă de cărbune aruncată în cuptorul unei termocentrale se produce o anumită cantitate de energie, dar abia a cincea parte contribuie în mod direct la alimentarea și punerea în funcțiune a unor instalații industriale.

Fenomenul este posibil — susțin în continuare autorii acestei idei-manifest — din pricina lipsei de corelare dintre teoriile existente și legile de transformare a materiei, deci printr-o stare permanentă de discontinuitate între teorie și experiență. Creatorii de teorii concep structuri, extaziindu-se în fața eleganței formelor, în vreme ce experimentatorii sînt siliți să-și desfășoare activitatea handicapați de probabilitatea statistică și, implicit, de empirism. Mai mult decît atît: în cadrul unor procese tehnologice, cum sînt de pildă topirea, tratamentele termice, sau tăierea metalelor, specialistul rutinat respinge pur și simplu ajutorul pe care îl oferă ecuațiile și principiile de fizică fundamentală, cu toate că numai cu ajutorul lor el poate cu adevărat gîndi și acționa în tehnologie.

Nu e de mirare dacă — potrivit teoriei enunțate mai sus — transformarea energiei la tensiuni înalte se calculează astăzi după formule evasiempirice.

În esență grupul de cercetători conduși de inginerul Alexandru Forje propune o amplă acțiune pentru elaborarea unei noi teorii generale a energiei, a unei energii matematice, bazată pe ecuații și formule noi, capabile de a cuprinde în termeni matematici aspectele concrete și legile intime ale materiei. Vom prezenta în continuare cîteva din invențiile și inovațiile colectivului amintit, realizări ce se recomandă în primul rînd drept argumente indubitabile în sprijinul teoriei propuse.

Vom aminti în primul rînd procedeul de tratare cu ultrasunete a acumulatorilor, descoperit de conferențiarul dr. Ilie Gavrilă din Brașov, prin care, în mod practic se dublează viața unei baterii de autovehicul. Este vorba, așa cum am avut prilejul să o arătăm și cu altă ocazie, de o mărire a capacității de ionizare a electrolitului, deci de creșterea energiei de reacție a acestuia asupra plăcilor din acumulator. Descoperirea a fost publicată în revista engleză „Ultrasonics" sub titlul „The influence of ultrasound on the capacity of lead accumulators". Punerea ei în practică ar aduce, pe plan național, o economie de 10 000 tone plumb anual.

Măsurînd parametrii liniilor aeriene electrice de înaltă tensiune, conferențiarul universitar Florin Predan a ajuns la concluzia că rezistența în lungul conductorului nu este o constantă, ci variază cu tensiunea. La 400 KV, de pildă, rezistența conductorului ar trebui să fie de 2,1 ori mai mare decît rezistența luată în prezent în calcul de către proiectant. Descoperirea, realizată prin folosirea unor ecuații mai complexe decît cele ale lui Maxwell, oferă o explicație în legătură cu pierderile de energie din conductorii aerieni, fenomen care preocupă atît de intens pe specialiști.

În cadrul aceleiași teorii generale, colectivul condus de inginerul Alexandru Forje a propus recent o invenție privind un nou sistem de aprindere la motoarele cu explozie. Prin noul procedeu, — susțin inventatorii — arderea amestecului carburant este totală, consumul de benzină se reduce cu 15—20 la sută, iar gazele poluante dispar cu desăvîrșire prin combustia integrală a oxidului de carbon pe care îl conțin în proporție de 50% gazele de eșapament.

Un alt argument în sprijinul teoriei amintite îl constituie și invenția prof. universitar Constantin Iliescu: tăierea prin forfecare pură a metalelor fără utilizarea căldurii. Realizarea a fost prezentată pe larg într-un articol anterior apărut în revista noastră.

Toate acestea mai prezintă un alt argument capital: emisiile poluante nu sînt altceva decît risipă de energie, sau folosirea incompletă a potențialului energetic implicat într-un proces tehnologic.

Noutatea și marea originalitate ale noii teorii, prezentată la cea de-a IX-a Conferință internațională de energetică industrială, ne obligă deocamdată la aprecieri decente. Cuvîntul hotărîtor îl vor avea, evident, specialiștii. În ceea ce ne privește, ne exprimăm deocamdată bucuria și mîndria că ea reprezintă proprietatea intelectuală a unor cercetători români, care după ani de studii și experimente neobosite propun științei și practicii curente o nouă teorie generală a energiei.

LIVIU TIMBUȘ ■

Pentru producerea „Trofoparului" nu mai este nevoie decît de un liofilizator. Dar acesta se găsește chiar în curtea Biofarmului!

„În cursul evaluării eficacității unui nou medicament, pentru un farmacolog este foarte importantă urmărirea, prin relație de feed-back a cercetării experimentale și clinice. O astfel de cale a fost folosită în cursul experimentării clinice a unui nou produs — Factorul Hepatoprotector — F. H. — (denumirea comercială TROFOPAR) în perioada 1974—1977". Cu aceste cuvinte își începe prefața dr. M. Timar, creatoarea produsului numit, a cărui istorie este pe cît de interesantă, tot pe atît de lungă. Lucrînd în cadrul Institutului de cercetări farmaceutice, dr. M. Timar, după studii îndelungate, a pus la punct acest medicament, cu o largă folosință în maladiile hepatice și care, urmînd căile de experimentare enunțate încă din prefața volumului editat cu prilejul mesei rotunde din 4—5 octombrie 1977, desfășurată la Cluj-Napoca, cu o largă participare românească și străină. Avînd în față acest unic document, care nu este însă singurul, oricine își poate da seama de volumul uriaș de muncă cît și de încărcătura de responsabilitate pe care și le asumă un cercetător atunci cînd vrea să pună la îndemîna omului un mijloc de apărare a sănătății acestuia.

Dr. M. Timar nu mai este o femeie la prima tinerețe, dar se află la prima sa tentativă de acest gen, produsul intitulat „Trofopar" constituind, în ciuda singularității sale, o descoperire de mare valoare, ceea ce o îndreptățește pe autoare să afirme, și credem pe bună dreptate, că, uneori, efortul de o viață se poate concentra într-o singură realizare care să valorifice o întreagă existență de muncă.

Încă din 1974, „Trofoparul" a fost omologat, dar drumul său către oameni, către vitrinele farmaciilor continuă încă să se lase așteptat. Autoarea, ușor dezamăgită, nu a renunțat însă la speranță continuîndu-și cercetările de perfecționare a medicamentului, de ușurare a tehnologiei lui de fabricație. În fapt despre ce este vorba? Pentru producerea „Trofoparului" este necesar un aparat numit liofilizator, o instalație care există în țară și chiar la București într-o serie de întreprinderi, unele dintre acestea fără nici o legătură cu industria de medicamente, cum ar fi întreprinderea de pielărie „Flacăra roșie", dar și în dotarea altora, specializate în producerea medicamentelor, cum este „Biofarmul". Și-atunci inventatoarea, după ce a produs „Trofoparul" în condiții de laborator, a apelat la bunăvoința celor de la „Flacăra roșie" pentru acel liofilizator, vrînd să sporească pe cît posibil cantitatea ce se putea obține prin mijloacele de care dispunea institutul unde lucrează. Dar, la un moment dat, „Flacăra roșie", din necesitatea unor întrebuințări specifice pielăriei nu a mai putut pune liofilizatorul la dispoziția dr. M. Timar, urmînd ca preocuparea pentru soarta sa să fie preluată de „Biofarm". Întreprinderea numită se află în extindere iar pînă să vină rîndul liofilizatoarelor, aflate dealtfel în curtea acestei unități industriale, „Trofoparul" se produce tot în institut și tot în cantități total insuficiente.

Desigur, aceste circumstanțe pot avea explicații reale, obiective, însă nu-i mai puțin adevărat, cel puțin aceasta este părerea noastră, s-ar fi putut face mult mai mult pentru a se grăbi intrarea în producția de serie a medicamentului. Au existat promisiuni din partea conducerii tehnice a „Biofarmului" făcute chiar revistei noastre, dar ele nu au devenit realități, deși chiar unii dintre oamenii muncii din întreprinderea respectivă beneficiască de „Trofopar"!

Repet: de la omologare și pînă în prezent au trecut 4 ani încheiați, în care timp medicamentul a fost testat și paratestat în numeroase clinici ca și în cazuri izolate, deci alți ani în care concluziile se puteau impune de la sine. Oare „tactica" impunerii unui astfel de produs, ori a altuia, necesită chiar decenii la rînd? Sigur că se cere o rigurozitate maximă, atunci cînd este vorba despre trimiterea în comerț a unui produs farmaceutic, dar nu există și în această privință o limită? O limită bine calculată în fenomenul de înlănțuire a funcționalității verigilor ce constituie „lanțul" specific punerii în circulație în folosul oamenilor bolnavi a unui medicament nou?

MANOLE CARȚAN ■

Maistrul Mihai Ciocan — un izvor de idei

Pasiunea pentru tehnică a maistrului chimist **Mihai Ciocan** datează de peste două decenii. Nu-și mai amintește cu ce a început, dar multe din ideile sale au prins viață în mai toate întreprinderile prin care a fost nevoit să treacă în cei 19 ani de muncă. La C.I.L. Bacău a lăsat un sistem de dozare a apei amoniacale la obținerea emulsiei de parafină (pînă atunci dozarea se făcea cu găleata) și un sistem de descărcare a cisternelor de acid sulfuric. La Săvinești, la instalația de piroliză, a conceput un cuptor de ardere a negrului de fum. La Craiova, tot la o instalație de piroliză, un sistem de spălare a filtrelor. Apoi, un sistem de spălare a filtrelor de ulei Qwency la piroliza din Pitești, instalație în care lucrează de 10 ani, împliniți pe 11 octombrie.

De fapt, abia la Combinatul petrochimic Pitești a putut să-și pună în valoare întreaga sa capacitate de creație. Aici a găsit un colectiv care să-l înțeleagă și să-l ajute ori de cîte ori ideile îi clocoteau în minte. Și, vorba unui coleg, ideile sale țîșneau parcă dintr-un izvor, curgînd acolo unde setea era mai nepotolită. Mai exact, curgeau spre secția piroliză, pe care o cunoaște în cele mai mici amănunte, ca om de bază ce este, ca șef de formație cu o bună pregătire profesională, cu destulă prestanță în cadrul colectivului, după cum îmi mărturisea ing. Mihai Georgescu, șeful secției.

Deși intervențiile sale creatoare au fost numeroase în acești ani, să ne oprim doar la cele din ultima vreme, mai ales că ele au adus și aduc combinatului peste 3 milioane lei economii. Așadar, din fișele cu care s-a înscris la manifestările celei de a doua ediții a Festivalului muncii și creației „Cîntarea României", fișe prin intermediul cărora l-am și descoperit, dealtfel, reținem: „Utilizarea surplusului de etan rezultat în proces ca materie primă în cuptoarele de piroliză a amestecului C_2—C_3" (inovație prin care se reduce consumul specific, economii de un milion lei); „Asimilare filtre pentru separare apă din benzine" (se înlocuiesc filtrele din import, economii de 100 000 lei/an); „Modificare a sistemului de golire polimeri din coloana D 202" (se elimină poluarea apelor reziduale, economii de 300 000 lei/an); „Modificarea sistemului de armături și conducte la F 231" (se scurtează perioada de atingere a parametrilor nominali, 700 000 lei/an economii); „Modificarea la coloana de depentare" (se îmbunătățește calitatea fracției C_4, economii de un milion lei).

Toate aceste inovații au și fost aplicate în producție, cu rezultate dintre cele mai bune, după cum ați putut constata. Un motiv în plus de bucurie pentru maistrul Ciocan. Cu toate acestea el este nemulțumit și are motive serioase să fie. De ce? Pentru că i-au rămas alte soluții propuse care, deși extrem de utile și deși avansate în urmă cu doi ani, nu-și găsesc încă rezolvarea. Una dintre ele ar fi „Sistemul de reglare și recirculare în sistemul de compresie a gazului cracat la compresorul G 201".

O altă propunere, de asemeni avansată în urmă cu doi ani, este cea legată de „Reglarea presiunii pe sistemul de compresie în timpul pornirii". Prin realizarea ei s-ar înlocui operația manuală, iar sistemul ar intra într-o funcționare stabilă în doar 15—20 de minute, de trei ori mai scurtă decît perioada actuală. Și în acest caz, totul s-ar putea realiza cu eforturi proprii, cu materiale care se pot procura ușor, fără prea mari cheltuieli, în schimb cu economii la fel de importante ca și în exemplul precedent.

Meșterul se întreabă, fiindcă nimeni nu i-a dat vreun răspuns, unde s-au poticnit oare aceste idei valoroase? Știe că de nivelul secției, deci acolo unde au valoare soluțiile sale, au trecut primind referate favorabile. E nevoie deci de un răspuns cît mai urgent, pentru că ar fi păcat să se stopeze elanul creator al acestui muncitor care, la ora cînd citiți aceste rînduri, se ocupă de rezolvarea altor probleme ce vizează producția combinatului, cu nimic mai prejos decît cele semnalate: recuperarea a 70—80 tone de condens impurificat cu ulei, modificarea unei coloane de depentare ș.a.

Desigur, ar fi încă multe de spus despre maistrul chimist Mihai Ciocan, despre spiritul său inventiv. Ne oprim însă aici, nu înainte de a-l felicita pentru tot ce a realizat în această perioadă așteptînd redeschiderea unor dosare cu prea mult praf pe ele și, mai ales, aplicarea în practică a soluțiilor sale, care vor aduce combinatului alte milioane lei economii.

CORNEL GALBEN ■

Terasa Covurluiului — de trei ori mai bogată

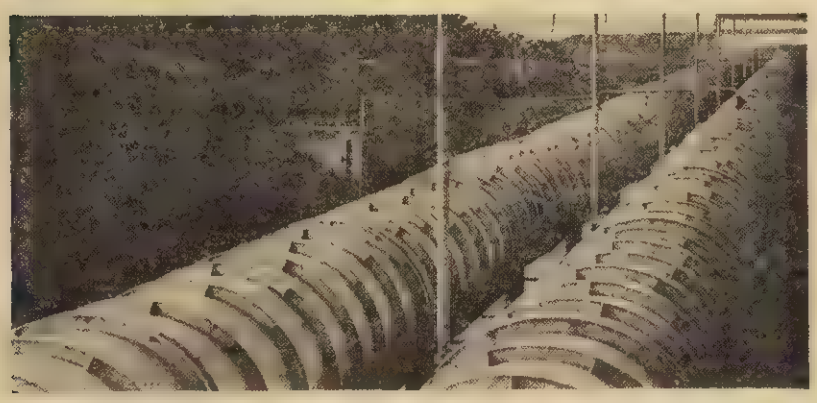

Un prim argument al rîndurilor de față ? Timp de cinci ani consecutiv, în întrecerea cu celelalte institute de proiectare la lucrările de investiții, I.S.P.I.F.-ul, mai pe larg Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, a cucerit Ordinul Muncii clasa I, a II-a și de trei ori clasa a III-a. Un al doilea argument ? În cadrul recentei expoziții a materialelor de construcții de pe platforma din Militari, onorată de vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, I.S.P.I.F.-ul a expus cîteva importante și apreciate soluții privind reducerea consumurilor de materiale la lucrările de irigații și îmbunătățiri funciare. Să notăm cîteva din aceste soluții : reducerea tubulaturii de azbociment, reducerea consumului de metal la impermeabilizarea canalelor, folosirea tubulaturii de materiale plastice în drenarea dealurilor supuse eroziunii, sau înlocuirea barajelor din beton și beton armat, în combaterea torenților, prin baraje de pămînt armat cu fibre sintetice. Un al treilea argument ? Faptul că în domeniul executării lucrărilor de îmbunătățiri funciare țara noastră se situează la ora actuală printre primele din lume. Iată și cîteva cifre ilustrative : în anul 1944 țara noastră dispunea de o suprafață irigată de 200 000 hectare, deși exagerăm destul de mult acordînd roților de grădină, instalații primitive, titulatura de instalații de irigat ; în 1965, țara noastră dispunea de o suprafață de peste 1 milion de hectare, pentru ca în numai alți 13 ani, adică pînă la ora actuală, alte două milioane de hectare de pămînt să cunoască puterea binefăcătoare a irigațiilor. Aceste cifre îi obligă pe marii specialiști ai lumii să vorbească despre o adevărată școală românească de lucrări funciare. Să amintim în acest sens că, datorită experienței și renumelui de care se bucură pe mapamond, specialiștii noștri au fost solicitați să construiască marele complex de îmbunătățiri funciare din Rakka (Siria) unde amenajează o suprafață de 27 000 de hectare.

Un al patrulea argument, dealtfel obiectul acestor rînduri, dincolo de datele de mai sus, oferite de inginerul Virgil Dobre, directorul Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, îl vom sintetiza în doar două cuvinte : Terasa Covurluiului.

— Sînteți, tovarășe inginer Mircea Dorobanțu, unul dintre acei oameni care, de peste 25 de ani, schimbați continuu înfățișarea pămîntului țării noastre. Nu-i vorba doar de o metaforă. Lacul Potelu a dispărut definitiv, ca și lacurile Suhaia sau Greaca din care au mai rămas doar cîteva ochiuri de apă, în rest, ogoare redate agriculturii. Să nu mai vorbim despre Insula Mare a Brăilei, sau despre Insula Borcei, pămînturi altădată acoperite de apă, astăzi ogoare care bat toate recordurile. Pot fi aduse în discuție și cele cîteva mari sisteme de irigații din Cîmpia Dunării. Nu spun că dumneavoastră personal ați lucrat în toate aceste locuri, ci în cîteva din ele, ba chiar și în Siria, la Rakka, unde ați executat proiectul și apoi ați condus, ca șef de șantier, lucrările respective. La ora actuală, împreună cu colegii dumneavoastră ați definitivat studiul tehnico-economic al proiectului numit Terasa Covurluiului. Ce ne puteți spune despre acest proiect ?

— Pentru început, o precizare : fac parte din colectivul care a definitivat studiul de ansamblu al proiectului Terasa Covurluiului, urmînd ca execuția să o asigure Trustul de construcții și îmbunătățiri funciare din Galați. Colectivul nostru este condus de inginerul Gheorghe Moraru. Din colectiv mai fac parte inginerii Ioan Beis și Gheorghe Mosneag. Ar mai fi de menționat că studiile pentru stabilirea soluției tehnice generale au început în urmă cu trei ani, adică în 1975, după cum și faptul că lucrarea propriu-zisă va demara în primăvara anului viitor și va fi încheiată în anul 1983. Vor fi redate agriculturii, cu o eficiență mult sporită, aproape 200 000 de hectare, adică întreaga suprafață a județului Galați.

— Care este soluția tehnică a acestui ansamblu de lucrări ?

— Din Dunăre, printr-un sistem de trepte, apa va urca la o înălțime de 200 de metri, pînă în centrul județului, adică pe o distanță de 70 de kilometri, după care, prin cădere radială, va fi dirijată pe suprafața mai sus-amintită. Soluția nu este chiar unică, eu însumi am mai văzut în Franța un astfel de sistem, dar pe o suprafață de doar cîteva zeci de hectare. De menționat că nu este vorba doar despre o simplă lucrare de irigare a județului Galați, ci de executarea unor ample lucrări în complex, adică vom executa concomitent cu irigarea și lucrări de conservare a solului, de desecări, de drenare a dealurilor și de combatere a eroziunii, fenomen specific acestor locuri. Vom schimba, cu alte cuvinte, nu numai înfățișarea pămînturilor, ci chiar viața oamenilor, o viață care va cunoaște bunăstarea recoltelor bogate, a păsunilor mănoase, a dealurilor îmbrăcate în livezi de pomi fructiferi.

— Se înțelege, din cele spuse pînă acum, că Dunărea va fi obligată să-și trimită o parte din ape spre interiorul județului, în inima acelui spațiu numit Terasa Covurluiului. S-ar mai înțelege că nu este vorba de o cantitate oarecare de apă, ci de una deosebit de mare.

— Da, din Dunăre va fi preluată o cantitate de 50—60 de metri cubi de apă pe secundă. Asta înseamnă că vom desprinde din Dunăre un adevărat rîu, un rîu de talia Siretului. Celor 50—60 de metri cubi li se adaugă un aport de apă din rețeaua internă, din riurile Suhurlui și Ger, pentru care vom amenaja baraje pe Valea Suhurluiului, Valea Lazului și Valea Costache Negri. Acest aport de apă, o soluție tehnică mai nouă, întrucît inițial se prevedea o preluare de apă din Dunăre de 80 de metri cubi pe secundă, va reduce substanțial investiția.

— Cifrele pe care ni le-ați comunicat vorbesc de la sine despre amploarea lucrărilor din Terasa Covurluiului. Care ar mai fi, în acest sens, datele problemei ?

— Amploarea lucrărilor ar mai putea fi redată și de următoarele cifre : în perioada de vîrf vor lucra pe acest șantier aproape 15 000 de oameni, 80 de excavatoare, 100 de screpere, 200 de basculante de mare tonaj și se vor turna 500 000 tone beton anual.

— Mărturisim că dialogul nostru se datorează și faptului că la recenta expoziție a materialelor de construcții de pe platforma din Militari ați expus o serie de soluții tehnice privind reducerea cheltuielilor materiale în lucrările de îmbunătățiri funciare. Vor fi ele aplicate în viitorul șantier de pe Terasa Covurluiului ?

— Bineînțeles, studiul nostru de ansamblu a prevăzut aceste posibilități și le-a tratat în amănunt. S-a plecat, ca să dau doar două exemple, de la o soluție care propunea instalarea unei puteri energetice de 294 MW și de un consum de oțel de 45 000 tone. S-a ajuns, în faza finală a studiului, la o soluție care consideră ca suficientă instalarea unei puteri energetice de numai 182 MW și un consum de numai 32 000 tone de oțel.

În ceea ce ne privește, să notăm, la capătul acestui dialog, că am trăit, fie și pentru o clipă doar, imaginea unor pămînturi ce-și vor tripla rodnicia. Aceste pămînturi, ca să încheiem, se nasc mai întîi și întîi pe planșetele specialiștilor și proiectanților de la Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, oameni care schimbă continuu înfățișarea pămîntului patriei.

N. VICTOR

Rezerva națională de precizie

Vizitînd recent Institutul național de metrologie din București, un distins oaspete străin, el însuși bun cunoscător al problemelor tehnice, a declarat :

— După părerea mea, nivelul științific, tehnologic și chiar cultural al unei țări este dictat de exact exprimat prin nivelul activității de metrologie.

Expresia pare, la prima vedere, surprinzătoare. Fără a mai pune la socoteală faptul că unii nici nu au o idee precisă despre noțiunea de metrologie. Cereți indicații cetățenilor din Berceni asupra adresei institutului din cartierul lor și veți constata confuzia pe care o fac între metrologie și meteorologie... Și totuși, știința și tehnica măsurării ocupă un loc central în viața modernă. Este cu atît mai natural deci ca în actualul cincinal al revoluției tehnico-științifice să i se acorde o atenție deosebită, iar noua lege a metrologiei, care va fi în curînd supusă discuției Marii Adunări Naționale, constituie o nouă dovadă în acest sens.

Știați că **peste 80 la sută din Premiile Nobel pentru fizică și chimie conțin sau sînt în mod nemijlocit legate de contribuții majore în domeniul măsurătorilor ?** Nevoia omului de a măsura, tot mai accentuată în secolul nostru, are o dublă sorginte. Pe de o parte, însăși cunoașterea științifică, dezlipită de orice contingență cu practica, reclamă măsurarea, descrierea cantitativă. Știința modernă este însuflețită de idealul lui Galilei : **„Să calculeze ceea ce se poate calcula, să măsoare ceea ce se poate măsura și să facă măsurabile cele ce încă nu sînt".** Pe de altă parte, actul măsurării reprezintă o componentă esențială a activității de producție. Dacă am presupune, prin absurd, că rețeaua de metrologie a unei țări ar înceta să funcționeze, unul din fundamentele societății industriale moderne s-ar nărui. După cum prea bine se știe, orice proces de fabricație însumează un ansamblu de operații de modificare a materialului, împletite cu operații de măsurare. Bunăoară, în matrițele complexe executate la sculăria uzinei de locomotive diesel se regăsește amprenta a mii de măsurări de lungime, iar în materialul din care se toarnă pistonul „Dacia-1300" este înscris rezultatul a nenumărate măsurări de compoziție, reziliență, duritate, elasticitate, plasticitate etc.

Firește, nu numai bunul mers al marii industrii depinde, în gradul cel mai înalt, de buna calitate a serviciilor de metrologie. Primul lucru pe care-l face tehnicianul de la „Radio Progresul" care vă repară, sau ar trebui să vă repare, televizorul este de a măsura : tensiuni, rezistențe etc., cu aparate special etalonate în acest scop. Pînă și soarta recoltei atîrnă cumva de metrologie. Un singur exemplu : fără dispozitive electronice destul de complexe de măsurat temperatura, umiditatea etc., din metru în metru, în interiorul masei de boabe depozitate în siloz, ele ar putea fi compromise. Chiar și în activități care nu au nimic comun cu producția, de pildă o intervenție chirurgicală, metrologia intervine adesea în mod hotărîtor : un manometru neverificat la timp sau neetalonat corect poate duce la moartea bolnavului pe masa de operație, chiar dacă, vorba aceea, operația a reușit. Iată deci cum aprecierea oarecum surprinzătoare a înaltului oaspete citată la începutul articolului capătă noi contururi și justificări.

CONTROLORII CONTROLORILOR

— De ce totuși o Lege a metrologiei ?

— I-am întrebat pe directorul adjunct științific al Institutului național de metrologie, doctorul inginer Ion Asavinei.

— Să ne întoarcem puțin în trecut. Este poate azi mai puțin cunoscut faptul că România s-a situat printre primele țări din lume care, acum o sută de ani și mai bine, a statuat obligativitatea sistemului metric. Pe drept cuvînt afirma atunci Alexandru Ioan Cuza în Proclamația sa către popor că asemenea reforme **„sînt menite a introduce în societatea noastră principiul societății moderne".**

— Iată deci o tradiție care obligă.

— Dar să revenim la prezent. Legi ale metrologiei au fost adoptate în principalele state dezvoltate ale lumii. Și la noi, în ultimii ani, au fost emise mai multe acte normative, dar se simțea nevoia unui cadru unitar. Odată cu dezvoltarea economică multilaterală și în ritm rapid a țării noastre, sarcinile metrologiei au crescut și s-au diversificat. Dispunem de o rețea de metrologie cuprinzătoare și destul de bine pusă la punct, în care lucrează circa 12 000 ingineri și tehnicieni de diverse categorii. Inspecția metrologică de stat din cadrul Inspecției generale de stat pentru controlul calității produselor a organizat în toate județele țării laboratoare de metrologie. Compartimente specializate acționează în toate întreprinderile industriale importante. Fără o asemenea rețea, progresul economic al țării ar fi de neconceput. Or, tocmai complexitatea și ponderea crescîndă a activităților de metrologie au făcut necesară apariția unei legi care să delimiteze, într-un ansamblu unitar, sarcinile și răspunderile, pe toate planurile, ale producătorilor și ale utilizatorilor de aparate de măsură și control. Subliniez : **și ale utilizatorilor.** Avem în țară mai multe milioane de asemenea aparate în funcțiune, a căror permanentă supraveghere și verificare implică o serioasă responsabilitate. Muncitorul sau gestionarul care provoacă din neglijență o pagubă de o mie de lei, să spunem, o plătește din buzunarul său. Dar cine spune la loc milioanele irosite din cauză că cineva a „uitat" să verifice, în termenul legal, buna funcționare a cutărui și cutărui aparat de măsură și control ? Aceasta poate deveni o chestiune vitală.

„MERGE ȘI AȘA" ? NU, DRAGI TOVARĂȘI, NU MERGE ȘI AȘA

Ion Asavinei și cercetătorul științific principal Dragoș Boiciuc ne dău o serie de exemple despre implicațiile economice ale nerespectării normelor de metrologie.

La Combinatul de oțeluri aliate Tîrgoviște, pentru a se asigura buna calitate a șarjei, se cere o precizie de 5—7 grade Celsius la o temperatură de 1 700 grade. Cea mai mică abatere poate duce, într-un foc, ca să zicem așa, la pierderea șarjei, deci a milioane de lei, inclusiv lei valută.

La unul din marile noastre combinate de prelucrare a lemnului, plăcile PFL luau foc, în mod inexplicabil, în camera de tratament termic. Pagube serioase, rezultate și din opririle repetate ale procesului de producție. S-a crezut la început că de vină era liantul folosit, s-au făcut sumedenii de analize de laborator. Nici un rezultat. Cauza a fost descoperită tot de metrologi : neverificarea la timp a unui termometru făcea ca materialul să fie încălzit la o temperatură superioară celei impuse de procesul tehnologic. Termometrul indica, pur și simplu, o cifră falsă.

Uneori cauzele care duc la rebut pot fi mult mai subtile. Dacă nu se măsoară cu grijă zgomotul rulmenților care ies de pe linia de fabricație, aceștia pot fi refuzați de beneficiar. Dacă nu se stabilește cu exactitate și în mod strict obiectiv — nu după ochi, ci prin fotometrie — nuanța coloristică a unei stofe sau a unei „tranșe" de costume, pentru ca nuanța respectivă să corespundă specificației din comandă, întreaga investiție de muncă și material se află sub semnul întrebării. Dacă nu se verifică scrupulos toți parametrii de funcționare ai unui cuptor, segmenții autoturismului dv., în loc să reziste la 100 000 km, vor ceda doar după 20 000 km etc., etc., exemplele putînd fi multiplicate la nesfîrșit.

— Trebuie combătută cu tărie ideea comodă a unor muncitori și tehnicieni care își permit să ignoreze anumite norme metrologice, aparent insignifiante, sub cuvînt că **„merge așa".**

Nu, tovarăși, **„nu merge și așa"**, ci doar așa cum dictează metrologia, interesele superioare ale țării. Iată deci un solid fundament pentru noua Lege a metrologiei.

ORA EXACTĂ : PESTE CINCI MII DE ANI VOM AVEA NECAZURI

În acest context larg intervine, în mod firesc, și în prim plan răspunderea cadrelor de specialitate, a creatorilor de etaloane, de aparate de măsură și control, a Institutului național de metrologie.

Există tehnicieni care își închipuie că este suficient să ai la locul de măsurare cel mai precis aparat existent în lume pentru ca să fie asigurată efectiv precizia de măsurare necesară. S-ar părea, de pildă, că un umidometru electrolitic superperfecționat oferă prin el însuși precizia necesară pentru controlul calității operațiilor de prelucrare a semiconductorilor. Or, cu cît este mai sensibil aparatul, cu atît mai importante devin controlul său metrologic, verificarea și etalonarea sa. Aceasta implică existența unui sistem de reproducere și transmitere a unităților de măsură, a unor etaloane și instalații de etalonare capabile să asigure atît nevoile actuale de precizie, cît și cele de perspectivă ale tuturor sectoarelor economiei naționale. Este nevoie, cu alte cuvinte, de **o rezervă națională de precizie.** Aceasta reprezintă sarcina de bază a Institutului național de metrologie.

...Am pășit cu tot respectul în „camera caldă" a institutului, în care se asigură fenomenala precizie de o miime de grad Celsius, necesară pentru etalonul național de tensiune.

Am contemplat, într-un subsol asemănător tezaurului unei bănci, Kilogramul cu majusculă, Kilogramul în persoană, prototipul național al României confecționat din platină iridiată și sancționat de prima Conferință națională de măsuri și greutăți din 1889. Prototipul nostru poartă numărul 2 și, fără îndoială, valorează cu mult mai mult decît echivalentul său în aur.

Cît privește etalonul național de timp și frecvență, un orologiu atomic cu cesiu, el indică timpul legal român cu o eroare de o secundă la cinci mii de ani. Pentru curioși menționăm că acest orologiu de un tip deosebit nu măsoară timpul astronomic — s-a constatat că uniformitatea mișcării de rotație a Pămîntului are... lipsuri — ci „secunda atomică", adică „durata a 9 192 631 770 perioade ale radiației corespunzătoare tranziției dintre cele două niveluri hiperfine ale stării fundamentale a atomului de cesiu 133". Definiție întrucîtva neobișnuită a secundei, avînd însă meritul de a mijloci precizii nevisate încă acum 20 sau 30 de ani. Eroarea de o secundă la cinci mii de ani, veți fi de acord, nu trebuie să ne alarmeze peste măsură. Deocamdată.

Pentru a se atinge asemenea performanțe de vîrf, institutul însuși s-a dezvoltat continuu în ultimii ani, ajungînd să fie azi cel mai bine dotat pe plan tehnic dintre toate institutele de cercetări din țară. Totodată, el are la activ cel mai mare număr de invenții raportate la numărul de aparate concepute aci : brevete originale românești sînt încorporate în 80 la sută din cele peste 200 tipuri tipodimensiuni de etaloane și aparate de precizie produse în ultimii ani, avînd menirea „să măsoare ceea ce se poate măsura și să facă măsurabile cele ce încă nu sînt".

L. NICULESCU

NAVLOMAR,

un nume de prestigiu, susținut cu fapte de prestigiu

Vizitatorul obișnuit al Constanței va remarca, desigur, apariția în peisajul urbanistic al orașului, a unei noi clădiri moderne, în chiar incinta portului, o construcție desfășurată pe un teren plat și înălțată vertical pe înălțimea a 11 etaje. Este sediul grupului de exploatare polivalentă a comerțului exterior al principalei porți maritime a țării, cunoscută sub o denumire mai scurtă, aceea de „Navlomar".

Recent, la sfîrșitul acestei veri, cei care muncesc sub acoperișul construcției, proiectate de arhitecta Lucia Vlădescu, de la Institutul Județean de proiectări Constanța, și realizate de către întreprinderea de construcții hidrotehnice, din același oraș, în numai 18 luni, au aniversat 10 ani de existență ai acestei întreprinderi de operații exterior și 30 de ani de la înființarea primei agenții de stat, cu acest profil. Directorul agenției, tovarășul Costin Mușat, este, cu toate că vrea s-o ascundă, încîntat de noul sediu pus la dispoziția lucrătorilor pe care-i conduce și care constituie, pentru foarte mulți parteneri din mai toate colțurile lumii, un prim contact cu țara noastră, o adevărată „reprezentare" a unei țări întregi, cu care, cei mai mulți, vin în contact numai prin intermediul mărfurilor pe care le poartă spre mari depărtări ori le aduc de cine știe unde. Simt aceasta, pentru că, cel puțin în ultimele luni, l-am văzut pe acest om, petrecîndu-și o bună parte din timpul său (de lucru sau liber) pe acest șantier, îmbrăcat în salopetă de muncitor și cască de protecție albastră, urmărind mersul lucrărilor, dînd unele indicații, sfătuindu-se cu maistrul constructor Cristof Martin cum să rezolve pavimentul unor holuri, aerisirea unor holuri, distribuirea spațiilor la magazinul de prezentare a mărfurilor pentru export etc., și-mi imaginez, în mod reflex, satisfacția lui, nu pentru simpla trecere a tuturor serviciilor agenției dintr-o clădire veche și improprie actualelor relații de comerț exterior ale țării, ci de a-i putea întîmpina pe oaspeții tradiționali ori ocazionali ai țării într-un sediu bine utilat, gîndit și realizat în ideea unei funcționalități perfecte, la numai cîțiva metri de cheiurile portului extins și renovat al Constanței. Ușor temător pentru ceea ce aparține, de numai cîteva luni, colectivului său de aproape 400 de oameni, angrenați într-o activitate nonstop, de zi și de noapte, în recepția navelor străine, în tratative diverse, interesînd într-un grad superior, dezvoltarea comerțului nostru exterior, preocupare de virf a statului nostru.

— Ce însemnă, de fapt, pentru dumneavoastră și colaboratorii dumneavoastră, acest nou sediu în care vă desfășurați munca ?

— Ați cunoscut și vechiul sediu în care am lucrat un deceniu... Atunci, hai să punem punctul pe „i" : noi posibilități de valorificare a actualului potențial economic al țării, o primă carte de vizită a României de azi, un loc de muncă dotat cu tot ceea ce relațiile externe implică în ideea unei ideale desfășurări a unei activități atît de diverse cum este cea de comerț exterior. Desigur, construcții noi există peste tot în țară. Multe sînt chiar mai frumoase, decît cea care ne adăpostește, dar aici, la noi, pe un spațiu deloc exagerat, se concentrează, de fapt, o idee despre o țară, despre țara noastră, al cărei fii sîntem, pe care o slujim cu o statornică afecțiune. Nu este vorba, în primul rînd, de comoditatea noastră ci, mai curînd, de condițiile muncii noastre și ale celor cu care colaborăm, ci despre calitatea acestei munci, pe care o întreprindem alături de partenerii din străinătate, de eficiența și rapiditatea, de calitatea serviciilor pe care le prestăm, de securitatea acestora. Îmi imaginez că știți, dar o spun totuși, că întreprinderea noastră, aparținînd de Centrala „Navlomar" cu sediul în București, are un profil unic pe țară. Niciunde, în alt loc, nu poate fi întîlnită o instituție similară, în care amestecul și diversificarea profesiilor să fie atît de complexă, atît de direct implicată în fenomenul comerțului exterior, unul dintre factorii prin care se realizează politica externă unanim apreciată în România și peste hotare a statului nostru.

— Ne-am obișnuit, tovarășe director, să vedem aparînd „peste noapte" construcții civile și industriale, astfel încît cea care vă aparține să mai constituie un fenomen. Tocmai de aceea vă cer o detaliere a utilităților cărora le răspunde.

— O construcție, chiar foarte reușită, cum consider că este a noastră, rămîne, pînă în cele din urmă o... construcție. Mai important însă mi se pare ce anume se petrece dincolo de zidurile sale, ce trece dincolo de ele, ce rămîne din toate acestea. Sigur, după cîțiva ani de experiență, în probleme de comerț exterior, colaborînd cu proiectantul, am ajuns la formula pe care o vedeți, ideală pentru a răspunde sarcinilor noastre. Volumul plat, cum îi denumesc specialiștii, include depozite pentru materiale grele, necesare navelor (cable, utilaje navale, diverse instalații pentru aprovizionarea cu apă, pentru căldură etc.), garaj pentru autoturismele de închiriat ; parterul este destinat vamei portuare, magazinului marinarilor, exponatelor industriei românești, din care partenerii își pot alege tot ceea ce dorește ; primul etaj adăpostește depozitul de alimente și alte materiale tehnice, cu vinzare, pus la dispoziția echipajelor care ancorează la Constanța, următorul, cu care începe construcția verticală, este la dispoziția departamentului de agenturare a navelor, cel de-al treilea este destinat oficiului comercial exterior, recent înființat, chiar săptămîna trecută, centralei telefonice, aparatelor „telex", registraturii și altor birouri ; la al 4-lea etaj funcționează conducerea întreprinderii, sînt instalate comandamentele oaspeților, înzestrate cu cabine telefonice interne și internaționale, cu legături directe cu toate continentele, sînt amenajate săli de tratative ; la al cincilea nivel funcționează departamentul aprovizionării navelor străine și românești, la VI serviciile financiar-contabile, dotate cu aparatură modernă, la VII alte servicii funcționale și un bufet, la VIII diverse unități de comerț exterior, Agenția pe export sau Romtrans, aparținînd Ministerului Comerțului Exterior și al Cooperării Internaționale, la IX și la X se află sediile închiriate de unele companii străine de navigație, recomandă în număr de 8 și cu care agenția noastră întreține relații directe, sedii care dispun de telex, telefoane directe și de alte dotări necesare ; ultimul etaj este denumit „etajul tehnic", aici funcționînd stația de bază pentru radiotelefonie, grație căreia sistem în permanență legătură cu toate vasele care vin la noi (aparatura necesară se închiriază prin intermediul „Navrom"-ului), el adăpostește și punctul de observație, prin radar, al întregii navigații din port și din radă, pe o distanță variind între 12 mile marine, aparținînd apelor teritoriale naționale, dar putînd ajunge și pînă la peste 20 de mile.

— Se știe, mai mult sau mai puțin, că „Navlomar"-ul este o întreprindere unică, în felul său, la nivelul economiei naționale. Cîteva precizări mi se par totuși necesare.

— Activitatea proprie întreprinderii noastre de comerț exterior este definită, mai ales, prin munca agenților de vapor, cei care preiau și duc pînă la capăt toate preocupările posibile și uneori imposibile ale comandanților de nave sosiți la Constanța. Dar aceasta nu reprezintă decît aspectul specific, căruia i se adaugă multe altele, ce pot fi întîlnite și în alte unități de comerț exterior sau interior, marcate totuși de un accent propriu. Față unele amănunte care se desprind din faptul că „Navlomar"-ul reprezintă interesele tuturor companiilor armatoare, autohtone și străine, care operează nave în portul Constanța, față de toate unitățile comerciale și tehnice din port și din afara lui. Cu alte cuvinte, trebuie să fim și gazde dar și... compatrioți, în sensul că un comandant de vas și echipajul lui văd în noi pe cei care-i reprezintă în relația lor cu instituțiile românești. Ei vin în România, dar trebuie să se simtă ca acasă, să aibă certitudinea că instituția noastră îi reprezintă, în condițiile optime, în realizarea scopului călătoriei lor. De aci decurg o serie de sarcini, ce ne revin, cu totul aparte față de toate celelalte întreprinderi obișnuite. Ce să vă spun ? Că de la cotectarea tuturor sumelor necesare cheltuielilor pe care le fac, pînă la probleme de sănătate a unuia sau mai multor marinari, de la curățatul rufelor, al cazarmamentului pînă la descărcarea mărfurilor ori aprovizionarea cu alimente și apă, pentru reîntoarcerea în țara lor, de la operațiunile financiare pînă la cele de reparații, mari sau mici, de la formalitățile impuse de schimbarea echipajelor-repatrieri, călătorii cu avionul sau trenul din România pînă cine știe unde, de la asigurarea respectării normelor dreptului maritim internațional pînă la spitalizarea celor bolnavi ori transportul celor care, din diferite cauze, au decedat, ne privesc în egală măsură. Trebuie să adaug operațiunile de „amarare" a mărfurilor, rezolvarea litigiilor ce pot apărea și apar în mod inevitabil : coliziuni între vase, eșuări, avarii, incendii etc., etc. — cad tot în sarcina noastră, pentru că portul înfățișează o lume, cu tot ce are acesta previzibil și imprevizibil. Realitatea că sintem profilați pe contactul direct, nemijlocit cu viața existentă pe un vas, un oraș pluttor pe apele lumii, ne obligă să prevedem și să rezolvăm cît mai mult din ceea ce se poate întîmpla pe un astfel de vas. Și, notați vă rog, anual intră în port, circa 80 de pavilioane diferite, din tot atîtea țări. Deci, pe lîngă limba engleză, în care sînt redactate toate documentele unui vas, trebuie să punem la dispoziția partenerilor oameni care să cunoască alte 3—4 limbi străine, pe cît posibil și pe cea a comandantului vasului respectiv. De aceea, oamenii noștri vorbesc pe lîngă engleză, care este obligatorie, franceză, italiană, greacă, turcă, chineză, japoneză, rusă și așa mai departe. Pe lîngă toate acestea, ori poate în primul rînd, nu uităm nici o clipă că prin noi se prezintă străinilor fața întregii țări. Ceea ce obligă în plus ! Calcularea timpilor de staționare, a celor de operare a navelor (descărcare, încărcare etc.) se fac tot de către personalul „Navrom"-ului. Aici se concretizează în fapt toate operațiunile ce decurg din contractele încheiate de centrala noastră din București, adică cele privind transportul în cont românesc ori străin al unei infinități de mărfuri.

— Fîndcă veni vorba, ce anume pleacă prin portul Constanța ?

— Mai înainte, încă o precizare : 80% din activitatea de comerț exterior a țării se derulează prin portul Constanța, atît la capitolul „import" cît și la „export". Structura mărfurilor s-a schimbat fundamental și nu greșesc deloc spunînd că aici, în port, se poate înregistra cel mai fidel pulsul întregii noastre economii. Departe de a mai transporta, ca în anii trecuți, materii prime, mărfuri alimentare, oferim produse finite sau semifabricate. Ceea ce spun, apare mai evident ca oricînd, în perioada ultimului deceniu. Deci în loc de lemn brut, mobilă, în loc de petrol, utilaj petrochimic, medicamente, substanțe chimice destinate agriculturii ori industriei farmaceutice, instalații industriale complexe, autoturisme, autocamioane, tractoare, pompe, motoare, electromotoare, instalații de foraj, vagoane, locomotive electrice, laminate, blumuri aparataj electrotehnic și electromecanic, etc., etc.

— Se impune o întrebare privind dinamica activităților înregistrate de „Navlomar" și alta purtînd asupra eficienței valutare.

— Mă voi referi la două aspecte : creșterea volumului activității de comerț exterior, precizînd că noi practicăm acel gen denumit „comerțul exterior invizibil" și la cursul comercial. La primul punct vă informez că s-au obținut, față de anul 1969, o creștere înmulțită de 5, în care nu sînt cuprinse taxele valutare care și ele dublează aceste încasări ; cursul comercial este, la noi, cel mai eficare la nivelul de ansamblu al activităților de comerț exterior. Dar, elementul decisiv al activității noastre rămîne omul, pregătit nu în școli speciale ci în contact direct cu munca. Principiul acestei munci este : văzînd-făcînd, pentru că oricît de bine ai fi pregătit, o navă îți poate ridica probleme absolut neobișnuite, care nu pot fi evitate, ci numai rezolvate. Cu simț de răspundere, cu diplomație, cu hotărîre, cu respectarea legilor țării și ale dreptului maritim internațional, cu lupta în considerație a circumstanțelor omenești care le-au produs. Aici veți întîlni, cel puțin 25 de meserii cunoscute și alte cîteva specifice. Sîntem, cu toate acestea, cam o mină de oameni, prezenți la datorie la orice oră din zi și din noapte, pentru a răspunde mesajelor sosite din cine știe ce colț al lumii ori al sufletului.

EMIL LEONARD ■

Fotografie de M. ȘERBĂNESCU ■

GEORGE ȚÂRNEA

Grapa stelată

Fără grapa stelată
griul n-ar încolți atît de metodic
la intervale egale
pe acest cîmp în aparență
nesfîrșit
dintr-o zare în alta presărat
cu eroi anonimi
prefăcuți peste noapte în tot felul
de amendamente chimice
care pot obliga viitoarele recolte
să fie mai mari

Fără grapa stelată
buruienile n-ar avea altă grijă
decît bălăcirea fastuoasă
în această viitoare mare de pîini
care pentru încă o vreme
nu e decît un mare cimitir
de semințe
spre toamnă însă
din cimitirul acesta
va răsări cea mai gustoasă iarbă
pentru prinzul și cina oilor
transhumante

Fără grapa stelată
munca țăranilor ar fi de două ori
mai înaltă
iar forma pîinilor
de două ori mai puțin rotundă

Grapa stelată
este o demonstrație de forță
a fierului
asupra inconștienței pămîntului
care nu știe să deosebească grîul
de neghină
oferind șanse egale în fața vieții
și buruienilor și ierbii cinstite

Grapa stelată
poate fi considerată de aceea
un serios avertisment la scară
artizanală
despre ce poate însemna
desfășurarea întregului arsenal
de fier
peste acele cîmpuri
unde s-ar cuibări din întîmplare
dinastia pîrului
Întrebați-l pe oricare țăran
ce-și mai aduce aminte
din experiența proprie
sau din poveștile părinților săi
cît de puțin spornic
era folosul grapelor din mărăcini
peste care niște țărani mai bătrîni
mai costelivi
și mai puțin cunoscători de carte
așterneau trupurile lor
spre a fi mai staturnic contactul
grapelor
cu brazdele sub care s-a îngropat
sămînță

De dimineața pînă seara
își minau astfel boii ori caii
pînă ce înroșeau tot ogorul
cu sîngele scurs prin rănile
superficiale
dar multiple
din pielea lor tăbăcită
de răbdări
de griji
și de sudoare

Întrebați un astfel de țăran
despre istoria visurilor sale
și veți putea descoperi ușor
ce important salt înainte pe drumul
progresului
reprezintă
grapa stelată.

150 BĂRBAȚI CAMPIONI NAȚIONALI AI OREZULUI

— Tovarășe inginer, mă aflu pentru prima dată într-un lan de orez și nu știu cu ce să încep :. lăsați-mă puțin să mă dezmeticesc.

— Începeți cu ce am început și eu în 1969, cînd am terminat Facultatea de agronomie din București : în cinci ani făcusem două ore de curs despre cultura orezului, eram numit șef de fermă și mă aflam, ca și dv. acum, pentru prima dată în fața unui lan de orez. Eram ca o gospodină care prepară prima maioneză. Cu deosebirea că dacă strici maioneza, mai cumperi trei sau patru ouă și o faci din nou. Un lan de orez rebutat din cauza necorespectării sau necunoașterii unei tehnologii nu-l mai poți reface.

— Constat totuși că nu v-ați apucat de dat la undită, Dunărea fiind foarte aproape, ci ați devenit, se vorbește, orezar de renume. Cum ?

— Și eu și oamenii cu care lucrez acum ne-am specializat în producție, studiind, muncind, învățînd uneori din greșeli: în anul unu al activității mele de orezar am obținut 2 000 de kilograme de orez la hectar și, se înțelege, am încheiat anul cu pierderi. De atunci, traiectoria producțiilor noastre seamănă cu o săgeată care urcă. Anul trecut am recoltat 4 500 kilograme de orez de pe un hectar și am realizat un beneficiu de 1,2 milioane lei; pe același pămînt, cu aceleași utilaje și cu aceiași oameni, dar mai pregătiți.

Stau înfipt în sau diguhul care apără lunca aceasta întinsă de apele fluviului și privesc lanurile de orez care sună metalic la adierea vîntului și peste care soarele, torid acum în Bărăgan, se revarsă cu și mai mare patimă. Orez, lanuri de orez cît vezi cu ochii, orez pînă în zare și dincolo de zare tot orez. Cîmpia aceasta a orezului urmează Dunărea pe o distanță de 30 de kilometri, de la Bertestii de Jos și pînă la Gropeni, și înumnează peste 5 000 de hectare ! Cultivarea orezului aici, în Lunca Dunării, înțeleste nu numai obținerea unor cantități mari de orez, importante pînă nu demult pe valută, ci și refacerea acestor suprafețe, pe care pînă în 1969 creșteau doar mărăcini și o iarbă pitică, de culoarea singelui, semn al degradării solului, al sărăturării, dar și al îngrijorării. Acum, un număr de 15 ferme, din cele 16, ale Întreprinderii agricole de stat Stăncuța (Brăila) cultivă orez. Oamenii, cum spuneam, n-au cunoscut de la început tehnologia cultivării orezului, dar au învățat „din mers" și acum aplică tehnologiile cele mai avansate din lume. De patru ani la rînd, colectivul fermei nr. 5 Dunărea se situează pe primul loc în clasamentul fruntașilor pe întreprindere cît și pe țară, de patru ani adică nu s-au clintit de pe podiumul acela de campioni naționali la cultura orezului. Au păstrat acest loc fruntaș printr-o pregătire continuă, prin muncă, uneori de-a dreptul eroică, dar mai ales, spuneau ei, mecanizatorii, prin pasiune. Cultivarea orezului nu a fost, dar a devenit pasiunea acestor oameni, iar oamenii au devenit depozitarii unei experiențe dintre cele mai bogate.

— Tovarășe inginer, vă rog să împărtășiți și altora din această experiență.

— Un vadaviu, de pildă, omul care se ocupă de irigarea orezului, a ajuns să cunoască acum tehnologia cultivării orezului ca și mine, înțelege importanța respectării ei ca și inginerul ; el știe cît fosfor sau potasiu trebuie să aplice la un hectar ca să obțină o producție mare, cunoaște bine regimul de irigare, știe să erbicideze, știe că pentru a obține o densitate bună pe toată suprafața parcelei trebule să nivelieze pămîntul ca în palmă. Noi semănăm orezul cu avionul, într-un strat de apă de 5 cm, și dacă stratul e mai mare orezul numai poate răsări din apă și ajungi să recoltezi mohor. Dar de ce n-ați luat o carte să citiți despre orez ?

— N-am de gînd să vă iau locul. Experiența v-o cer pentru că, bănuiesc, nu e un secret, tar în țară mai sînt orezari care abia așteaptă să vă doboare de pe podiumul ăla de campion național al orezului, de unde, speriați dv., n-o să vă mai clatine nimeni.

— Primim, să știți, orice provocare, orice competiție loială. Am înțeles de prima dată că nimeni nu ne-a dat pe mînă 5 000 de hectare de teren, semințe și mașini ca să cheltuim banii statului de pomană. Am înțeles asta chiar și atunci cînd nu știam să corelăm prea bine suprafața erbicidată cu viteza de inundare, cînd recoltam manual cu 7 000 de oameni și tot ne apuca decembrie. Acum, lucrarea de recoltat e mecanizată în procent de sută la sută.

Mă apropii de o combină „Gloria" care lese din lan cu buncărul încărcat cu orez. În hambarul metalic al combinei încap 1 400 kilograme, acum e plin ochi, cum zice combainicrul Ion Gorgovan, care caută cu privirea o mașină în care să descarce. Lucrează la această întreprindere de peste 20 de ani : „Intîi am fost îngrijitor de animale, zice, pentru că întreprinderea era profilată pe zootehnie. Pe urmă am fost vadaglu la orezărie. Am făcut cursuri de calificare la locul de muncă și am devenit tractorist. Iar am fost școlit și am ajuns mecanizator. La orezărie e frumos, dar e greu. Dacă ne vedeați astă-primăvară, cînd erbicidam cu găleții, pentru că aviatorul nostru nu mai reușea (era suprafață mare), dacă ne vedeați, zic, aveați ocazia să scrieți, cum vă place dumneavoastră gazetarilor să spuneți, un reportaj eroic".

Discuția mea cu Ion Gorgovan la însă o întorsătură ciudată : dintr-o cușcă metalică se aud niște bătăi repetate și cum nu știu despre ce este vorba (pentru că acum combina e oprită) întreb :

— Cine bate ?

— Un rățoi grivat, îmi răspunde Ion Gorgovan.

Mă uit mirat la interlocutorul meu, mi se pare că prea repede trece de la vorba serioasă la glumă, dar Ion Gorgovan ghicindu-mi nedumerirea, saltă capacul unei lăzi metalice pe care o are în spatele scaunului și scoate de acolo un rățoi sălbatic de toată frumusețea, puțin mărunțel și cu o rană vindecată la aripa dreaptă

— L-am prins, zice Gorgovan, în orez am văzut orezul mișcînd în fața combinei și nu știam ce-i. Am coborît cu o lopată în mînă și cînd mi-am dat seama despre ce este vorba nu m-am lăsat pînă nu l-am prins. Păi, zice, nu ar fi fost păcat de o așa frîptură ?

Cu hambarele pline, combinele vin la marginea drumului, combinierii acționează elevatoarele și orezul curge în camioane ca o ploaie de aur. Și se rînduiesc din nou în lan, greoaie, încălțate cu șenile, pentru că altfel n-ar putea să se miște în acest pămînt desfundat, și lanul se pleacă lunguit în fața cutitelor. În fața acestui gest implacabil, ca un ritual. Privind înălțimea lanului de orez, panicului încărcat de boabe grele, îți vin în minte însemnările lui Herodot despre grînarele geto-dacilor, despotrivă gospodari și viteji. Pămîntul nostru, același de 2050 de ani, și-a păstrat sau și-a recăpătat vigoarea, lanurile noastre de grîu, de orz, secară sau de orez sînt la fel de înalte, de bogate, cu singura deosebire că în acest timp comunist al țării, ele nu mai sînt călcate de galopul invadatorilor.

— Aici, crede Dumitru Negoiță, crede și fratele său mai mare, Manea Negoiță, a fost cîndva o mare. Știu, zice, de la bunicul meu, Ion Mîrea, el știa și mai din bătrîni, că noi arăm pe un fund de mare. La Polizești sau la Vadul Șeicilor, cum i se mai spune, veneau șeicii și își ancorau corăbiile și le încărcau cu grîu cumpărat de la străinoși. Și plecau cu ele la Stambul sau în lume. Or fi venit, cred eu, și grecii și romanii, cu toții atrași de grîul de aur al dacilor, crescut cît sulițele, pe pămîntul acestui Bărăgan fierbinte care, iată, nu dă numai grîu, ci și orez.

Revin la șeful fermei „Dunărea" și întreb :

— Unde se obțin cele mai mari producții de orez ?

— În țară, ați înțeles cred, se obțin aici, la Stăncuța : în lume, în Noua Zeelandă (cam 7 200 kilograme la hectar), în Spania, Japonia, Italia și, putem să zicem de acum, în România. Am fost un an de zile la specializare în America și pot să vă spun că nu e nici o deosebire între felul în care se lucrează acolo și aici. Dacă nu ar fi fost timpul nefavorabil din primăvară (care ne-a întîrziat semănatul cu zece zile), dacă n-ar fi fost frigul din lunile august și septembrie, am fi obținut o producție de peste 5 000 kilograme stas la hectar și am fi depășit producția pe care o obținea fermacul la care făcusem eu specializare. Dar și așa, tot vom obține 4 500 kilograme de orez stas la hectar, în ferma noastră.

— Tovarășe inginer, discutăm cam de la începutul documentării pentru acest reportaj și nu v-am întrebat un lucru esențial : de fapt cum vă numiți dumneavoastră ?

— Mihalache Ciocan. Am 33 de ani, sînt născut în Lehliu (Ialomița) și cred că n-am să mai plec din Stăncuța cel puțin din două motive : unu, că m am căsătorit cu fiica unui mecanizator chiar din ferma pe care o conduc, și cu care am doi copii, și doi, pentru că orezărie mai mare ca aici nu e nicăieri în țară. Meritul în obținerea acestor producții nu este însă al meu sau numai al meu, ci al celor 150 de mecanizatori ai întreprinderii, al celorlalți ingineri, șefi de ferme. Să nu scăpați acest amănunt din reportajul dumneavoastră !

Un alt aspect al muncii noastre, pe care ar trebui să-l rețineți este că nu facem nici un rabat la calitatea lucrărilor, indiferent de condițiile de climă: vedeți acest teren în care acum intri pînă la genunchi în noroi ? În condițiile acestea îl arăm : intrăm cu plugul în el, tragem plugul cu două și chiar trei tractoare și pregătim pămîntul. Arăm în schimburi. La noi s-a generalizat schimbul doi și rezultatele sînt altele, mai bune.

Traversez mai multe canale, însoțit un timp de economistul principal Ionel Dobre, apoi de directorul întreprinderii, inginerul Viorel Ionescu, și popesim la ferma nr. 1 Gura Giriulei, condusă de inginerul Marian Mărgărit. În ferma lui Mărgărit se află cel mai vrednic mecanizator, Dumitru Drăghici, care anul trecut a recoltat cantitatea cea mai mare de orez : 1 400 tone convenționale. A ocupat locul întîi pe întreprindere. A lucrat pe o combină veche, un „MATADOR", dar meritul mare nu a fost al mașinii, ci al combinerului : e disciplinat, afiu, plin de inițiativă, folosește timpul în mod eficient, și faptul că întreține bine mașina, mereu în stare de funcționare, se constituie tot într-un merit al său. Au rămas orfani de mici, el și fratele său, Costică, au lucrat un timp la boierul Pană, cel mai rău, zic ei, din toată Lunca Dunării, iar mai pe urmă au intrat la IAS, S-au calificat și astăzi au atins gradul cel mai înalt de specializare în cultura orezului.

— Pe pămînturile și prin bălțile astea a umblat Terente, zice, haiducul ăla care băgase groază în bogați, iar nouă ne umise copilăria. Tare am mai vrut să-l cunosc, dar nu l-am întîlnit. Cînd era ocolit de jandarmi, pătrundea în adîncul Bălții, alteori se scufunda și stătea ore în șir sub apă, ținînd o trestie în gură și trăgînd prin ea aer în plămîni. Strașnic om a mai fost. A pierit de gloanțe. Dacă-l întîlneam...

— Sper că nu te-ai fi haiducit ?

— Nu se știe ; prea am fost orășiți.

Deasupra lanului de orez, stoluri de pescăruși și de graurі acoperă cerul, dar decoamdată nu cad peste sole și nu produc deci nici o pagubă. Combinierii dau zor însă, lucrează zi-lumină, să strîngă cît mai repede recolta. Mașinile, încărcate cu orez, aleargă spre baza de recepție, altele se întorc goale lăsînd în urma lor nouri mari și groși de praf, sînt încărcate din nou și iar dispar : pămîntul se usucează de povara de aur a orezului, dar numai pentru scurt timp, pentru că din urmă se aprind focuri, se ard paiele (care deocamdată nu au o anume întrebuințare) și se ară din nou. Se lucrează în flux continuu ! Pămîntul pompează recolte. Pămîntul bun și inepuizabil !

— Spune, nea Zaflule, care e satisfacția dumitale în cîmpia asta ?

— Orezăria e o treabă unică ! Ne obligă să ne întrecem cu noi înșine. Al un an bun, lupți ca următorul său fie și mai bun Și trebuie să fie.

Dumitru Zaflu, Petrișor Mirescu, Valeriu Capbun, Gică Chivu, Radu Ghiniță sînt doar cîțiva dintre cei 150 de mecanizatori ai întreprinderii, dintre acei oameni vrednici și mîndnați care fac azi, ajutați de mașini, munca celor 14 000 de mîini ! Ei sînt doar o parte dintre acei 150 de campioni naționali ai orezului.

— Cîștigați bani buni la orezărie ? îi întreb.

— Cîștigăm bine, în medie cam 3 000 de lei pe lună, ca urmare a depășirii planului și a introducerii acordului global. Ne-am făcut mai toți case cu fier, cum se construiesc la noi, avem în case televizoare, aragaze și frigidere, unii dintre noi au motorete și le e gîndul la mașini. Copiii ai i-am dat la școli și, credem noi, putem să spunem că sîntem fericiți. Fericirea pentru noi, țăranii, înseamnă să avem unde și ce munci și să ne bucurăm de munca noastră.

Orez cît vezi cu ochii, pînă în zare și dincolo de zare tot orez !

N. GRIGORE-MARAȘANU ■

Mă numesc Viorica Pătrașcu, domiciliez în orașul Comarnic, județul Prahova, strada Școlii nr. 18 A, bloc 3, apartament 4. Iată de ce vă scriu : nu toate familiile din acest bloc au primit buteliі pentru aragaz, drept care există vreo 4—5 butelii improvizate, unele destul de mari. Nu am absolut nimic cu aceste familii, sînt în relații bune cu toți locatarii, dar locuim într-un bloc, orice se petrece aici te privește și pe tine, în calitate de colocatar. Acum cîteva zile, în localitatea noastră, într-o casă particulară s-a întîmplat să explodeze o astfel de butelie improvizată : au zburat acoperișul casei, ușile, ferestrele, cîțiva oameni au fost grav răniți. Vă imaginați ce s-ar întîmpla într-o situație similară **într-un bloc.** Sînt convinsă că organele în drept, care cunosc situația, ar trebui să ia cele mai urgente măsuri ; în astfel de situații, politețea și promisiunile nu rezolvă mare lucru !

De doi ani urmăresc săptămînal revista și am văzut că ne faceți cunoscute multe fapte, și bune și rele, spunînd lucrurilor pe nume. Vreau să vă vorbesc și eu, aici, despre primarul comunei Teremia Mare, despre „Vili al nostru", cum obișnuim să-i spunem, cetățean de origine germană dar care e un adevărat părinte al întregii comunități. Îl vezi încă din zori la primărie, apoi pe cîmp, printre oameni, punînd alături de ei mîna pe lopată sau pe vreo unealtă ; nu există om care să se ducă la el cu vreun necaz, pe care să nu-l primească și să-i rezolve problema cu înțelegere și căldură. Datorită lui, datorită muncii întregii comune, avem curent electric și apă potabilă în fiecare casă, atît în centru cît și în cele două sate aparținătoare. Recent, o altă inițiativă a acestui inimos și îndrăgit om vine să se alăture celorlalte realizări : aici, la noi, s-au descoperit ape termale calde de 35—38 grade, bune pentru potolirea durerilor reumatice și altele pe care eu nu le pot numi în limbajul de specialitate. Cum a auzit, și fără a mai sta pe gînduri, tovarășul nostru Vili, cu sprijinul organelor de partid și de stat, a început construcția de băi moderne, comandînd și punînd el însuși mîna, la descărcarea vagoanelor cu cărămidă, nisip, la organizarea șantierului, astfel că în momentul de față clădirea băilor a început să se înalțe. Vă rugăm ca prin publicarea acestor rînduri să îi arătați primarului nostru că ne mîndrim cu el, cu munca pe care o depune, cu grija pe care o are față de comună, că îi mulțumim și că sîntem, cu toții, alături de el. **(Nicolae Stan,** satul Teremia Mică, comuna Teremia Mare, județul Timiș)

Din partea Comitetului municipal București al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată dumneavoastră de către un **grup de cetățeni din cartierul Dămăroaia,** prin care solicită ca terenul atribuit spre cultivare familiei Dumitrescu să fie amenajat un teren de joacă pentru copii, vă comunicăm următoarele : Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 8 a hotărît ca terenul viran situat pe strada Pieței, colț cu strada Măicănești, să primească destinația avută anterior, și anume — teren de joacă pentru copii".

Mă numesc **Valeri Balan,** sînt absolvent al Facultății de științe economice din Iași și am fost repartizat în producție la Întreprinderea mecanică „Bucium" Iași, potrivit dispoziției guvernamentale de repartizare nr. 146788/1978. La data de 2 octombrie 1978 m-am prezentat la serviciul personal al I.M.B. pentru a-mi lua postul în primire. Spre dezamăgirea mea, nici astăzi 7 octombrie 1978 nu am fost încadrat în producție. Conducerea întreprinderii m-a obligat să semnez o declarație din care reiese că nu am pretenție la repartizare de spațiu locativ, declarație care condiționa încadrarea mea. Refuzînd să semnez această declarație, conducerea întreprinderii a refuzat și refuză în continuare să mă încadreze, deși am repartiție guvernamentală iar Legea 5/1973 cu privire la închirierea fondului locativ de stat arată că „au prioritate la locuință la poziția 4 de prioritate **absolvenții repartizați în producție,** cadrele de specialitate care lucrează în producția materială, proiectare, cercetare, învățămînt". Aceleași drepturi reies și din Decretul nr. 54/1975 privind repartizarea absolvenților în producție. M-am adresat organelor locale care m-au îndrumat din nou la întreprindere, unde însă tovarășul director a refuzat categoric să-mi semneze cererea de încadrare, fără ca eu să semnez declarația amintită. Eu sînt căsătorit, soția este studentă, nu pot semna o astfel de declarație, cu atît mai mult cu cît nici eu nici soția nu sîntem din Iași și nu avem unde locui. Sînt membru de partid, am fost secretar ASC pe facultate, am absolvit facultatea cu media 9,80 — oare toate astea nu-mi pot asigura locul de muncă cîștigat cu ani de eforturi, în cadrul dispozițiilor legale ?

Mă numesc Ionel Lucaci, sînt din satul Răchiteni, comuna Mircești, județul Iași și vă scriu în numele consătenilor și muncitorilor care fac navetă la Roman, în speranța că vom fi astfel ajutați în rezolvarea unei probleme care se repetă în fiecare an în pragul iernii, creîndu-ne mari greutăți. Satul Răchiteni este situat la marginea județului Iași. Învecinîndu-se la sud cu comuna Tămășeni din județul Neamț. Pe traseul Roman-Răchiteni circulă zilnic aproximativ 10 curse de autobuze care transportă muncitorii navetiști și alți cetățeni din satele Răchiteni și Izvoarele. Mai bine zis, aceste autobuze circulau, deoarece din cauza unei proaste întreținere a porțiunii de drum dintre satele Adjudeni (Neamț) și Răchiteni (Iași) aceasta s-a degradat complet, autogara Roman suspendînd — pe bună dreptate — circulația autobuzelor pe acest tronson. Ca urmare, cetățenii din Răchiteni și Izvoarele sînt nevoiți să parcurgă zilnic 5—6 kilometri pe jos, întîrzînd deseori de la serviciu ; în același timp abonamentele I.T.A. scoase de aceștia înseamnă bani aruncați în vînt. Credem că cele două consilii populare, Tămășeni (Neamț) și Mircești (Iași) au uitat de acest drum din moment ce nu au transportat aici piatră de ani de zile.

În comuna Podul Iloaiei, județul Iași, s-a construit un bloc de locuințe de 48 de apartamente. Lucrările de finisare ale acestui bloc s-au terminat spre sfîrșitul lunii iulie a.c., urmînd a se da în folosință. De atunci au trecut însă mai bine de două luni și blocul nu s-a dat în folosință, deși promisiunile edililor comunei au fost de mai multe ori avansate în acest sens. Cauza o constituie lipsa totală a instalațiilor din interior, neracordarea la rețeaua de apă potabilă care este dealtfel destul de aproape și lipsa canalizării de drenaj a apei menajere. Deși apartamentele blocului sînt prevăzute cu spații pentru bucătării, grup sanitar etc., acestea nu s-au montat, întrucît după spusele autorităților comunale, devizul lucrărilor de construcție nu prevedea instalarea chiuvetelor, căzilor de baie, aifoane etc., racordarea blocului la rețeaua de apă potabilă și cea de canalizare. Astfel stînd lucrurile, orice om de bună-credință este îndemnat să-și pună întrebarea dacă rațiunea celor în drept și răspunzători de construcția blocului este sau nu firească. Alături de acest bloc a început construcția unui al doilea, se pare că exact în același mod — or, cum se împacă această stare de lucruri cu faptul că la sfîrșitul acestui cincinal Podul Iloaiei va fi declarat oraș ?

Din partea Consiliului popular al sectorului 1 :

„Urmarea scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Ileana Giurgescu,** vă facem cunoscut : activitatea colectivului și șefului de unitate MIRCEA RĂDULESCU, de la unitatea de carne din strada Piața Amzei nr. 13, a fost discutată în biroul executiv al COM din cadrul I.C.L. Alimentara 1, cu care ocazie i s-a pus în vedere că repetarea unor abateri de la regulile generale de comerț va duce la schimbarea întregului colectiv. Comitetul executiv, prin organul de specialitate — Oficiul comercial — va controla mai îndeaproape respectarea dispozițiilor legale în vigoare privind activitatea comercială a acestei unități".

Vă aduc la cunoștință o stare de fapt intolerabilă care se petrece zilnic în gara Alexandria : la trenul 1368 de la Zimnicea spre Roșiorii de Vede sînt atașate doar 2 (două) vagoane tip motor, pentru aproximativ 175—200 de oameni. Cum sosește trenul, călătorii se năpustesc asupra intrărilor ; o parte dintre ei urcă prin ferestre. Compartimentele sînt umplute pînă la refuz, om lîngă om. Nemaifiind locuri, mulți se urcă pe tampoane, atîrnă pe scări ciorchine, viața acestor oameni, abia avînd un mic punct de sprijin, este permanent în pericol, ei acceptă totuși acest risc pentru a ajunge la timp la serviciu sau în sînul familiei. La intervențiile noastre, răspunsurile personalului C.F.R. sînt evazive, uneori chiar nepoliticoase. Credem că cei în drept ar trebui să ia cît mai repede măsurile ce se impun cu starea de circulație a acestui tren. **(Viorel Ciobanu,** Alexandria)

Mă numesc Costică Dimitriu, domiciliez în Galați și sînt în vîrstă de 58 ani. Din anul 1970 suflr de arteriită obliterantă la membrele inferioare și superioare pe fond ateroscleroticu, sindrom de ischemie periferică. Am urmat diverse tratamente, fără efect, trăind în permanență cu teama că nu voi mai putea merge pe picioare, asta în cazul cel mai fericit, cînd aș fi scăpat fără a mi se amputa vreunul din ele. După ce am citit articolul din FLACĂRA nr. 13/1978, am luat legătura pe cale de corespondență cu Centrul metodologic Boicil din Timișoara, obținînd internarea. După numai trei ședințe de tratament cu preparatul „Boicil Forte", picioarele mi-au redevenit calde, a dispărut culoarea albă, cadaverică pe care o căpătaseră, iar în privința mersului pe jos aș putea spune că „mi s-au dezlegat picioarele", nu-mi mai e greu să plec la drum, dimpotrivă, îmi face plăcere să fac plimbări pe jos. Cinste și mulțumire atît celui ce a creat miraculosul medicament, stabilindu-i modul de întrebuințare, cît și tuturor celora care depun mult suflet în aplicarea tratamentului.

În anul școlar 1977—1978, Ministerul Industriei Metalurgice a preluat Liceul teoretic din orașul Zimnicea, județul Teleorman, transformîndu-l în liceu industrial cu profil metalurgic. La vechiul liceu teoretic a fost o clasă care a terminat treapta I curs seral în anul școlar 1977—1978. Ca urmare a transformării liceului teoretic în liceu industrial pentru treapta a II-a, curs seral inițial nu s-a mai aprobat clasa. În urma insistențelor noastre atît la conducerea liceului cît și a Ministerului Industriei Metalurgice, la Direcția personal și învățămînt și orientare profesională s-a obținut aprobarea unei clase profil mecanic, în urma căreia s-au făcut înscrieri. La începerea noului an școlar nu am putut începe însă cursurile invocîndu-se motivul lipsei unor cadre de specialitate, motivare făcută de direcția sus-menționată. Avînd dorința de a continua studiile în treapta a II-a fie teoretic sau cu profil pentru ridicarea nivelului nostru de pregătire profesională cerem ca prin publicarea acestor rînduri să se găsească o rezolvare a situației în care **ne aflăm. (Scrisoarea este semnată de un grup de 10 elevi ai clasei respective)**

Din partea CPMB — Întreprinderea comercială locală „ALIMENTARA" — 4 : Urmare articolului **„Sssi ! Liniște, pazniciul doarme"**, apărut în FLACĂRA nr. 36/1978, în care se făceau referiri la stația de alarmare instalată la sediul întreprinderii noastre, vă informăm : Atît stația de alarmare cît și circuitele acesteia au fost reverificate și puse în stare de funcționare la întreaga capacitate ; personalul de pază al întreprinderii a fost reinstruit în vederea manipulării în bune condițiuni a stației de alarmare".

Din partea Ministerului Construcțiilor Industriale :

„Urmare a scrisorii publicate în FLACĂRA nr. 36/1978, prin care se semnalează tergiversarea de către Trustul de construcții chimice — Midia Năvodari, plata gratificațiilor pe 1977 unor muncitori, vă comunicăm că au fost luate măsurile corespunzătoare pentru corectarea omisiunilor făcute, întocmindu-se formele legale pentru plata drepturilor cuvenite. În acest sens, s-a făcut cunoscut în scris și tovarășului **Ionită Gheorghe,** care a semnat scrisoarea în numele celor opt tovarăși".

Din partea U.J.C.A.P. Neamț :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Ioan Pavel** din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, prin care arată comportarea necorespunzătoare a tovarășilor Mihai Munteanu și Gheorghe Gheață, lucrători la unitatea de alimentație publică „Hanul Agapia", vă facem cunoscut că cele sesizate s-au confirmat. Pentru abaterile săvîrșite, cei doi lucrători au fost sancționați conform Legii 32/1978 art. 5, cazul fiind prelucrat cu toți lucrătorii din unitate".

Sîntem un grup de locuitori ai satului Petrechei, comuna Dănculești, județul Gorj. Ne-am adresat atît Direcției de drumuri și poduri Gorj, cît și Consiliului popular, arătînd situația drumului ce desparte satul nostru de restul comunei și a unui pod aflat aici, care s-a rupt în primăvară datorită unor ploi torențiale. Pînă în prezent nu s-au luat nici un fel de măsuri, situația drumului și podului agravîndu-se mereu, mai ales acum, în plină toamnă. Acest drum și acest pod ne sînt necesare nu numai nouă, locuitorilor satului, dar și mai ales C.A.P. 1 Mai din comună, magaziile, pătulele și tot sectorul zootehnic aflîndu-se pe teritoriul satului nostru. Transportul recoltei de vară din acest an a fost periclitat de asemeni, în plus avem și un număr de peste 20 copii care frecventează școala și grădinița din comună, vă dați seama cum circulă micuții aceștia în astfel de condiții. (Scrisoarea este semnată de **Marin Dumitrescu, împreună cu un număr de 33 de cetățeni din satul Petrechei)**

Din partea CPMB — Direcția generală comercială — Întreprinderea de cofetării și răcoritoare nr. 2 :

„Urmarea articolului apărut în revista FLACĂRA din 21 septembrie 1978, vă informăm că au fost scoși din funcția de lucrători gestionari tovarășii **Iulian Angelescu, Ana Boeșa** și vînzătoarele **Margareta Roșu, Maria Supcinschi, Victoria Suditu, Elena Hangu** și **Ioana Brumaru** au fost trecute în alte munci nelegate de gestiune. Cu această ocazie informăm redacția revistei FLACĂRA că în cadrul întreprinderii noastre au avut loc adunări cu toți oamenii muncii în care s-a prelucrat cazul și s-a luat atitudine față de faptele reprobabile ale acestora. Articolul respectiv a contribuit la educarea în continuare a lucrătorilor noștri din comerț, fapt pentru care vă mulțumim".

Din partea Consiliului popular al sectorului 3 :

„Urmarea scrisorii adresate redacției de către **Aurica Zapirol,** din strada Abanosului nr. 2, bloc 1, apartament 93, prin care solicita sprijin în vederea atribuirii unei locuințe corespunzătoare **(A.Z. era suferindă, boala ei solicitînd condiții anume de locuit — N.R.),** vă facem cunoscut că situația locativă a soților Zapirol a fost rezolvată. S-a atribuit, prin F.E.A. — locul de muncă al lui Renaldo Zapirol — apartamentul 120, de 2 camere situat în strada Luntrei nr. 6, sectorul 2".

Din partea Comitetului de partid al Întreprinderii „BALANȚA"-Sibiu :

„Analizînd conținutul articolului critic privind păstrarea secretului de stat, a ordinei și disciplinei, apărut în coloanele revistei despre constatările a doi tovarăși redactori, ținem să vă informăm că acestea corespund întrutotul realității. Urmare acestei situații, conținutul articolului, precum și alte instrucțiuni și hotăriri care reglementează aceste probleme, au fost din nou prelucrate tuturor factorilor de răspundere din întreprindere, stabilindu-se măsuri imediate, din care amintim : încălcuirea personalului care nu și-a îndeplinit atribuțiile de serviciu ; prelucrarea regulamentului de ordine interioară ; stabilirea de atribuții concrete ale ofițerilor de serviciu ; efectuarea de controale sistematice în schimburile II și III, precum și duminica și în sărbătorile legale, de către membrii comitetului de partid, sindicat și U.T.C. ; urmărirea riguroasă a păstrării documentației tehnice, și altele. Fiind convinși de rolul și misiunea ce o avem în cadrul întreprinderii noastre de înfăptuire a tuturor problemelor politice, economice și social-culturale, vă asigurăm că nu vom precupeți nici un efort pentru a ne îmbunătăți în permanență activitatea noastră".

Sîntem un grup de locatari ai blocului 11 de pe strada Tuzla nr. 3, sector 2, București. Fotografia pe care v-o trimitem înfățișează, cred destul de edificator, aspectul pe care îl are acest bloc astăzi, la fel ca și în luna februarie a anului 1976, cînd s-a predat cu proces verbal spre folosința noastră de către ICVL. Fațada nu a fost terminată, prin terase se produc infiltrații, prin balcoanele

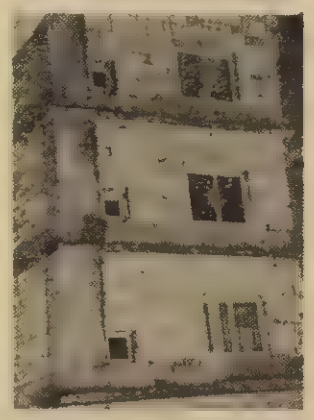

imobilului, nefiind terminate, apa pătrunde în apartamente, spălătoriile și uscătoriile nu sînt date în folosință. Finisarea interioară, de asemenea, nu corespunde prețurilor la care a fost contractată. Situația este intolerabilă, poate că prin publicarea acestor aspecte, Grupul 2 șantiere București va lua măsurile de cuviință. **(În numele grupului, semnează președintele asociației de locatari)**

Poșta redacției

■ **Elena Baltac** — com Ștefănești (Prahova). Am fost asigurați că pînă la sfîrșitul acestei luni veți primi locuință. De asemenea, vi s-a aprobat și un loc la creșă pentru copil.

■ **Dumitru Ioniță** — Buzău. În cazul dv., prestînd o activitate permanentă pe bază de contract de muncă, aveți dreptul să primiți numai retribuția corespunzătoare postului ocupat, iar plata pensiei se suspendă.

■ **Biță Coman** — București VI s-a comunicat de către întreprindere, să vă prezentați cu cartea de muncă pentru a se face rectificarea necesară.

■ **Anastasia Simion** — Gastanța. Consiliul oamenilor muncii de la I.C.R.A. Constanța v-a aprobat cererea pentru construirea unui apartament proprietate personală, pe care îl puteți contracta în cursul acestui trimestru.

■ **Sofia Nedelcu** — Focșani. Comitetul municipal Focșani al P.C.R. ne-a informat că vi s-au oferit mai multe apartamente, dar le-ați refuzat nejustificat.

■ **Asociația locatarilor** — str. Serg. Dorobanțu V. București. Lucrările de consolidare și reparații ale imobilului se vor executa în cursul acestui trimestru, termen de execuție 30 decembrie a.c.

■ **Nicolae Nuțica** — com Zăpodeni (Vaslui). Ni s-a comunicat că Întreprinderea textilă Vaslui v-a încadrat la secția bobinat.

■ **Anastasia Simion** — Galați. Dacă perioada cît ați muncit ca vînzător de lapte ați fost retribuită cu cote procentuale, aceasta constituie vechime în muncă, utilă la pensie numai dacă ați realizat retribuția minimă pe economie, corespunzătoare unei norme întregi.

MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

AL. ANDRIȚOIU

Cinegetică

Pămînt rămas pe seama toamnei.
Sună
curbate goarne cinegetic, lung
la ceas deschis din vechi ceaslov,
spre lună
sub pomul paradisiac și ciung.

Un vînt brumat spre mine mă
adună,
în mine mai neobosit s-ajung,
și-n înlăuntrul meu să îmi arunc
curbată, goarna, ca o semilună.

Și liniștile, ca într-o pictură
să se așeze-n înlăuntrul meu
la aurita toamnei cotitură.

Și liniștea să-apese tot mai greu
pe arcul meu de vînător ce bate
pînă departe, în antichitate.

Întrebare

Să fie oare-adevărat ? Se spune
că și rugina intră-n alchimia
acestor degete și-acestor strune
din care ne pîndește melodia.

Vin cîntăreții cu mărinimia
lor orfică, de la-nceput de lume,
urechea, ca pe-o scoică, să ne-o
sune
cu marea-ngemănîndu-și veșnicia.

Rugini autumnale fug pe strune
ca sub căluș de aur să răsune
un cîntec leneș, inimii complice.

O îndoială vagă se strecoară :
nu-ntoarce fața, s-ar putea să
moară
din re-nvierea ei, Euridice !

Mai multă seriozitate, mai multă apă minerală

După o oră de așteptare, timp în care fusesem supus unui test foarte sever, ospătarul, om trecut prin multe, își dădu seama de caracterul meu mîrșav, înțelese că pun ceva la cale : dacă îmi trece prin cap, datorită biografiei mele încărcate și nu prea limpezi, să-i fac o comandă și să-l răpesc de la sfînta suetă atît de necesară sănătății și unei vieți demne ?

De cînd am trecut pragul luxosului restaurant am avut un sentiment de vinovăție, cine știe cîte grozăvii am înfăptuit, fără ca măcar să-mi dau seama. Am crezut că voi trece neobservat, dar n-am avut noroc, ospătarul, om cu mare experiență și el cîndva, în tinerețe, client, m-a depistat pînă la urmă.

— Ce vrei dumneata, în fond ? Nu ești clientul nostru, nu te-am mai văzut pe aici...

Da, avea dreptate vulpea bătrînă cu părul cărunt, nu eram „clientul casei", au fost împrejurări de-așa natură. Acum, cînd m-a descoperit, ce rost avea să mă ascund ? O greșeală recunoscută e pe jumătate iertată și deci în speranța clemenței, i-am mărturisit adevărul.

— O friptură de vacă, atîta vreau.

Zîmbi încîntat, fericit că presupunerile i s-au adeverit, că nu s-a înșelat. Deci sînt o pușlama, din șila de dau buzna în restaurante și cer mîncare caldă, contra cost.

— Și de ce vrei dumneata tocmai friptură de vacă ?

— Fiindcă friptura de vacă îmi place foarte mult, e o tradiție în familia noastră, încercai eu să-l îmbînzesc pe măsura posibilităților.

— Și porcul ? Porcul ce cusur are, mă trezi el brusc la realitate.

Mă simțeam mîrșav ca un fabricant de droguri, un om fără nici un țel în viață, iar ospătarul se înălța vertiginos pe ruinele decăderii mele morale, încîntat că mă surprinsese în flagrant delict, mă arătă triumfător șefului de sală :

— Uite, tovarășe Georgescu, tipul ăsta cu ochelari vrea o friptură de vacă și atîta tot, la noi care avem remiză.

Șeful de sală, încotoșmănit în hlamida unei aristocratice neîncrederi, mă examină cu luare aminte și-mi puse întrebarea-cheie menită să facă lumină în această cumplită situație :

— Dar de băut ce vrei să bei ? Te rog să răspunzi prin da sau nu !

Deși conștient de riscurile pe care mi le asumam, am spus totuși ceea ce gîndeam, fie ce-o fi, în fond omul trăiește o singură dată :

— Apă minerală.

Șeful de sală, diabolicul tovarăș Georgescu, se cutremură de rîs și atît de vehement, încît aveam impresia că dacă mai continuă se poate destrăma și rostogoli simultan.

— Ești de-ăia de beau apă minerală...

Îi devenisem atît de suspect, încît luă un scaun și se așeză lîngă mine, să mă examineze cu luare aminte.

— De unde ești de fel ? Adică unde te-ai născut, precizează șeful de sală, convins că sînt foarte greu de cap și că numai din cauza prostiei nu mărturisesc tot ce am pe suflet.

— Din Bolintinul din Vale.

Și iar se prăvăli asupra mea cu o ironie ucigătoare :

— De ce din Bolintinul din Vale ?

Am tăcut înfricoșat, și pentru prima oară am avut sentimentul că el are dreptate. Chiar așa e, de ce m-am născut în Bolintinul din Vale ?

— Părinții, continuă el interogatoriul, convins că-mi face o concesie, că mă ajută să înțeleg ce se întîmplă cu mine.

Mi-era teamă să răspund, îmi dădeam seama că, oricum, n-am cum să-l mulțumesc. M-am refugiat în adevăr, ca un copil în fustele mamei :

— Mama casnică, tatăl învățător.

— Deci familie de oameni cuminți, serioși, deși noi, cei din comerț, nu apreciem cadrele didactice, fiindcă beau puțin. Da' tu, de ce nu bei, mă ?

— Nu-mi place.

— Lasă-te, tovarășe client, de chestii de-astea ! Aici ești într-un restaurant și trebuie să-ți deschizi sufletul. De ce nu bei, mă ? Adică eu beau și tu nu bei ? Ești bolnav de stomac, de gastrită, de ulcer ?

— Nu ! recunoscui eu cu modestie, reproșîndu-mi în adîncul sufletului că natura nu m-a înnobilat cu un ulcer duodenal.

— Atunci de ce nu bei ? Mie să-mi spui de ce nu bei...

— De-aia, am răspuns eu, hotărît să înfrunt vitrega naturii.

— De-aia ? Așa răspunde un client unui șef de sală ? Mă, eu nu sînt academician, sînt șef de sală, trebuie să mă respecți. Eu am dat filodormă ca să ajung aici... Că nu cu apa dumitale minerală ne îndeplinim noi planul. Că dacă toți clienții n-ar face decît să mănînce și să bea apă minerală, unde am ajunge ? Dacă vrei să fii fericit în viață ia și-o sticlă de vin, poate ai și tu familie, nu lua hotărîri pripite. Ascultă sfatul meu, bea o regală de Jidvei ; bea pînă cazi sub masă, noi n-o să ne supărăm...

M-am ridicat în picioare și din nevoia aproape biologică de respect față de mine însumi, am strigat :

— Eu vreau o friptură de vacă și-o sticlă de apă minerală !

— Adică îmi pui mie condiții ? Așa nu ne îndeplinim planul ! N-avem nevoie de clienți liniștiți și virtuoși, care nici măcar nu-și pun problema de-a sparge un geam. Mănînci, bagi în tine și nu bei nimic, te rezumi numai la tine. Ești un om lipsit de caracter.

Recunosc că șeful de sală reușise să mă răscolească poate că avea dreptate, poate că ar fi trebuit să înțeleg că a bea pînă a cădea sub masă e prima și cea mai sfîntă obligație pe care-o am față de contemporanii mei. Așteptam cu emoție verdictul. Șeful de sală se ridică în picioare și aruncă ospătarului o privire încărcată de o maximă tandrețe umană, și-apoi pronunță solemn și disprețuitor sentința. Înțelegînd gravitatea momentului mă ridicai și eu.

— Mănîncă o friptură de vacă, mănîncă-și-o apă minerală, dar e pentru ultima oară, să nu te mai văd pe-aici, că iese lată rău.

TEODOR MAZILU

Angela Tomaselli (Galați) — Flori.

Vă propunem acest nume :

Miron Rusu Barian

● Din teancul de manuscrise sosite pe adresa redacției alegem de această dată un ciclu de poezii semnate de Miron Rusu Barian din orașul Sf. Gheorghe. Indiferent dacă închină versuri patriei sau se întreabă în legătură cu viitorul planetei poemele lui se disting prin pudoarea confesiunii. Aceasta le conferă o putere de sugestie care tulbură la lectură, îți stîrnește întrebări și te constrînge să cauți răspunsuri.

Miron Rusu Barian — un om care are ceva de spus.

Însemnele — aievea

EROULUI CU NUMELE LIPSĂ

Iarbă mișcată pe lîngă-o movilă
fără de nume
Iarbă verzuie
Și galeș un tril
De galeșă pasăre
Rară
O cască
Aievea
Și-nsemnele-n piatră care se urcă
Parcă-n memorii —
(Inimă treazăă
Citește !
Citește !
Cît se mai vede cîtă
Ca-ntr-un muzeu cu multe vocile humii,
Ca-ntr-un muzeu...

HRONIC

Biografia se deapănă-n drumuri
Poveste...
Cu robii de-atîtăieri vorbește
Ca un papirus
Deschis
Jurămînt ! —
Plecat omintire pioasă prin fiii din fii
Venind pe pămînt.

Sînt Olturi și Jiuri — imagini : anume
De moși și strămoși

Tunet (dacă m-aș face)
Pietrele mele
Ar curge atîeasă lacrimă-n spațiu

...Ci crugul lui August înaltul
Deretică, spală...

LEGENDE-N PORȚI

Legende adormite-n porți
Se rotunjesc frumos, se rotunjesc
Din anotimp de primăveri.

Abia-nțelesele-ncrustări
Renasc cîntări
Cu meșteri grevi
Veniți cîndva
Pe cai călări.
Vuiește cumpăna fîntînii,
Vuiesc ulcioarele cu apă,
Vuiește iarba, oh, vorbește,
Vuiesc ștergarele și prispa...
Un crez străvechi sărută românița.

POEM LA UMBRA SOLDATULUI ȘVEJK

I

...Și se treziseră morții din primul
mare război —
Și se treziseră din cel de-al II-lea —
Astrele veacului XXI
Umpleau gamela
Unor temuți generali

Căpitanii dansau voluptoși
în taverne de-obuze
Soldații scriau pe margini de frunze
Formule ciudate :
— Pe malul tăcerilor noastre
aș vrea să mai vii !
— Dragă, mierla sfîntească-se !
— Închide tinda spre seară
Și vezi-mă iar !
...Ci steaua bătrînă
Scrîșnea :
Sting dreptuuuu-nainte !

II

Schizofrenia unui metal
Cum bubuie puii de lună pe-o vale
și-un deal
Leatul de fier se scutură-n
Leatul atomic
Doamne,
Încet
Și durut
Și ne-ntrevăzut
Călătoriile noastre-n proverbe
Macină drum...

III

Umbre supraelastice
(Umbre... cîte mai sînt ?)
Știu să viseze și știu să-și întoarcă
iluzia-n roz

Demonii cîntă din trîmbiți vopsite
Pe-altarele lumii —
Și-n spatele lor
Surîsul integru
Surîsul soldatului Svejk
Care se-ndeamnă pe trepte
De munte
oracular :
— Oameni, am fost cuțitul de bine !
— Oameni..., planeta !...

IV

Ca și cum supersonice fără decență
ne-ar smulge privirea
Miriapozii
Pe largi coridoare
De spațiu
Trog în nădejdile supte
Nemaivăzute
Cartușe :
O, Hiroshima ! — durere
Tu, Nagasaki ! — durere

Din soarele soare
Dialectica mumă,
Detună...

„Caminante"

Jurnal mexican (33)

Fascinația cerului

Și iarăși străzile din Villahermosa. Impresiile se ingrămădesc obositoare, pentru ca, în schimb imaginea unei străzi pedonale neverosimile, de poveste albă, cu melancolii din Cehov aduse sub un cer cald care nu rănește pescărușii, le dă numai o vagă imponderabilitate, să-mi electrocuteze sensibilitatea... sau, poate, această stradă închisă mașinilor, ferită de performanțele motocicliștilor cu sînge lute care încearcă rezistența țevilor de eșapament sau a șoferilor totdeauna gata să arate la volan că orgoliul de a fi un macho *) nu e o simplă legendă, mi-l reamintește dintr-odată pe Don Quijote. Probabil, ar trebui să-l recitesc pe Cervantes.

Și ar trebui s-o fac chiar în noaptea aceasta, dacă aș avea la mine cartea. N-o am, așa că, odată reintorși la hotel, nefiindu-mi somn mă hotărăsc pentru o baie în piscina amenajată în aer liber, care are o formă curioasă, semănînd cu o hieroglifă fluidă, tremurătoare, de un verde fosforescent. E tîrziu. Aproape miezul nopții. În aer plutește o febră subversivă, de veritabil sud tropical. Și parcă insomnia junglei se prelinge pînă aici... Mîine, în sfîrșit, o vom întîlni. Vom fi în mijlocul ei. Acum îl aud numai sunetul continuu, echivoc, ca un șișîit de șarpe. Ciudat cîntec de sirenă. Și totuși sunetul acesta insidios sfîrșește prin a atrage... Cum să pătrundă pînă în mijlocul unui oraș boloroseala junglei ? Dar nu e singura surpriză aici, în Mexic. Într-un sat care e aproape un cartier al capitalei mexicane, pe muntele Milpa Alta, se vorbește încă, așa cel puțin pretind cei care l-au vizitat, nahuatl, limba folosită de toltecі și azteci ; vechile poeme ale lui Nezahualcoyotl, prințul de Texcoco, se recită la cîțiva kilometri de zgîrie-norii d.n Ciudad de Mexico sau se cîntă din chirimia, un instrument cu sunete ascuțite pe care-l foloseau toltecii cu mult înainte ca genovezul Cristofor Columb să viseze drumul spre Indii ; mai sînt triburi care n-au renunțat să invoce, alături de sfinții din Panteonul creștin, luna ; iar cerul nu te lasă nici în orașe să uiți că puține civilizații au fost atît de interesate de astronomie, ca aceea din care ne privesc încă șerpii sculptați. Într-adevăr, cerul face parte în Mexic din cultură, nu din peisaj. Stelele și ruinele piramidelor murmură aceeași poveste...

Există orașe în care cerul e absent. Nu-l vezi aproape niciodată. Zgomotul străzii și nevroza reclamelor sînt prea tiranice. Te afunzi în ele ca în nisip și uiți că mai există și cerul. Numai tîrziu, cînd zgomotele se tîrîie pe străzi ca niște cîini vagabonzi eroși și nedormiți poți descoperi, cum am constatat într-o noapte la New York, un cer livid, fără mister, care atîrnă ca o remușcare deasupra străzilor pustii. În rest, nu există cer. Există ploi, există soare, există noapte și există zi, dar toate emană parcă din ziduri, sînt o prelungire a zidurilor, o fosforescență a agitației. În schimb, la Villahermosa stelele tropicale veghează și în picla din care acum adie un presentiment de ploaie. Sau chiar plouă ? Parcă a tremurat luciul apei, ca o piele de șopîrlă înfiorată de vînt. Insomnia nopții tropicale arde apa și dă vîntului acel sunet ciudat care părea să vină din junglă. Mă decid să înot, deși am impresia că mă voi lovi prin apă de stele.

Privind apoi cerul din apă, mă gîndesc că obsesia calendarului la azteci și mayași e firească, în fond, chiar dacă n-am cunoa?.e din ce credință au apărut ritualurile sacrificiilor. As.ronomia ne-a ajutat să parcelăm timpul, să transformăm neantul în secole, în ani, în zile, în clipe. Astfel, limitat, împărțit, clasificat, timpul putea fi înfruntat mai ușor. El devenea istorie și viață omenească. Oare detronîndu-l pe Cronos, care își devora fiii, grecii n-au făcut același lucru ? Nu vroiau să spună, de fapt, că nu eternitatea trebu.e să ne intereseze, ci istoria ? În fața eternității vom fi totdeauna dezarmați, ea ne va aduce aminte totdeauna că și moartea e eternă. În vreme ce anii, secolele, mileniile ne aparțin ; sînt măsuri rațională, comprehensibile, putem construi înăuntrul lor piramide și să credem în ele. Căci moartea n-a împiedicat omul să viseze durata, dimpotrivă, a ascuțit în el nevoia de a da vieții o justificare care să triumfe asupra morții. Grecii l-au detronat probabil pe Cronos și au limitat partea zeilor deoarece eternitatea era o promisiune prea vagă pentru a căuta înăuntrul ei speranța. Dealtfel, toți cei care au vrut să dea o formă exactă speranțelor noastre au făcut asta înăuntrul anilor, secolelor, istoriei. Și nu e interesant că, în ce-i privește pe azteci, ei au dat nume de zei zilelor și săptămînilor ? Piramida rivnea în continuare eternitatea, dar a căpătat trepte... Nu le-ar strica, poate, celor care văd în cultura prehispanică un fel de preocupare exotică, mai puțin damnă de interes oricum decît moda, de pildă, să privească o noapte cerul de pe ruinele unei piramide „barbare"...

Dar toate acestea sună a dizertație teoretică. În realitate, secolele și chiar anii înseamnă pentru mine la Villahermosa ceva tot atît de abstract ca și eternitatea. Rămînem aici doar o noapte. Și dacă mă las atras de speculații o fac, poate, numai pentru a evita să recunosc că nu știu ce să cred despre această noapte în care l-am amestecat pe Don Quijote în probleme de astronomie. Undeva Unamuno vorbește despre steaua sonoră și strălucitoare care îi va călăuzi pe cei ce vor căuta mormîntul Cavalerului. Dar unde este această stea acum ? Și cu ce mă poate ajuta ea într-o țară unde, iată, mă persecută ideea acelui secol aztec, cînd odată la 52 de ani, focurile erau stinse și toată lumea, cu ochii îndreptați spre cer, aștepta cu înfrigurare, cu teamă și speranță clipa cînd urma să treacă pe boltă steaua Yohualtecatl ? Pentru că eu însumi am această vîrstă ? Ascult din nou sunetul care pare să vină din junglă. E la fel de insistent ca mirosul de copal. Vîntul ? Vibrația stelelor ? Sau totul nu e decît o iluzie ? O fantomă sonoră cu care imaginația mea umple noaptea ? Mă culc extenuat de tensiunea acestui sunet enigmatic.

OCTAVIAN PALER ■

*) Cum să traduc acest cuvînt ? El înseamnă mai mult decît orgoliul de a te comporta ca un bărbat. E o categorie a psihologiei mexicane. Se dă exemplul unui șofer care, întrecîndu-se cu un tren, n-a cedat nici cînd asta a însemnat viața a șaizeci de pasageri.

CRONICA SPECTACOLELOR

Spectacolul de actor

Recitalul actoricesc — formă de spectacol — apare cu o frecvență crescîndă pe scenele teatrelor de dramă. Ba chiar, la unele, a și deschis stagiunea.

La **Teatrul Mic**, o actriță, **Leopoldina Bălănuță**, a ales — cu discernămînt și sensibilitate — un teanc de poezii bune, a rugat-o pe Anda Călugăreanu să-i țină, muzical, sonul, cererea i-a fost aprobată și împlinită cu prietenie, artă, profesionalism și discreție, și-așa a apărut, în favor de public, spectacolul **O parte dintr-o pasăre**. După recitalul, nu prea îndepărtat, cu „Meșterul Manole", mă temeam — mărturisesc — că acest excelent om de scenă care-i Bălănuță cade în greșeala avarității de rol absolut principal și de public. Dar arta omogenă și de calitate și-a spus cuvîntul și actrița a cucerit din nou publicul și presa de specialitate.

La **Teatrul de comedie**, un actor, **Ion Lucian** dovedește un „absolutarism mai absolut", pentru că, în spectacolul **Opus unu... singur!**, este actor unic, regizor și, în mare măsură (alături de Virgil Puicea), autor al textului. Colac peste-o gugubață pupăză, Ion Lucian, chiar din titlu și din prolog, aruncă o mănușă critică dramaturgilor contemporani spunînd răspicat și cu ton belicos à la Tănase, că le face dumnealui pe toate pentru că-i o inadmisibilă dar concretă penurie de comedii. Ceea ce-i un de plîns adevăr despre ris. Spectacolul nu-i formidabil, dar are personalitate. Firește, personalitatea actorului Ion Lucian. De la început pînă la sfîrșit, deci fără hiaturi de umor și tensiune, parcă, tu spectator, ești chemat acasă la Ion Lucian, la un spriț și la o șuetă tronică, spumoasă, bonomă, optimistă. Spectacolul, însă, nu-i tocmai de teatru de dramă, ci, mai degrabă, de estradă, de revistă, de magazin duminical TV ; iar umorul, de spontană prizăr și binevenită relaxare, rămîne, totuși, la nivelul anecdotei și-al banculuI la zi. Ion Lucian a spus în două ore cît spune Matty — tot cu poze — în România liberă, la „Una pe zi", într-un trimestru.

La **Teatrul „Ion Vasilescu"**, tot un actor, **Mihai Dobre** selecționează texte — poezii de Marin Sorescu și schițe dramatice de Dumitru Solomon —, le combină, le regizează și, împreună cu alți șapte actori, le interpretează. Rezultatul e —copiez de pe afiș — **„Sentimente**, spectacol de Mihai Dobre". Un spectacol cu momente **dramatice** foarte bune: micro-drama **Pe plajă**, interpretată de Cristina Deleanu și Mihai Dobre și micro-comedia **Insomnie**, interpretată de Alexandra Albulescu și Mihai Dobre ; însă, un spectacol, cu un liant **estradistic** (inclusiv poeziile lui Marin Sorescu, poezii care cam sună a „moda de anu trecut"), plăpînd și cu o punere în scenă modestă ; în totul un fel de serbare școlară a profesioniștilor.

În stagiunea trecută, la **Bacău**, pe scena celei de a V-a ediții a **Galei naționale a recitalurilor dramatice**, (precum și cu alte asemenea prilejuri : Săptămîna teatrului scurt de la Oradea etc.), s-au perindat felurite chipuri și, aș spune, sub-chipuri, ale spectacolului de actor : monologul, piesa scurtă, cocteilul de poezii, pantomima și alte variante și combinări ale lor. Am văzut atunci, pe scenă și în sală, înainte și după acordarea premiilor, actori flămînzi de reușită și actori nedumeriți de specificul, definiția, criteriile valorice ale spectacolului recitalului. De unul singur sau în competiție, spectacolul de actor mi-a mai spus cîteva adevăruri ale sale. Înainte de a le înșira, subliniez că sînt, firește, doar concluzii subiective. În care, însă, cred !

Există în omul-actor o născută-nevoie, o intrinsecă-nevoie de a se împlini nu cu bucățica, ci pe de-a-ntregul. Mai există încă, în actorul modern, miezul vocației și al dăruirii totale, acea dăruire care îi făcea pe actorii nomazi ai veacurilor să-și facă nu numai rolurile și spectacolele, ci chiar și piesele, replicile ; și, îi făcea, să-și care decorurile și talentul, să-și uite familiile și casele și chiar pe ei. Există, deci, izvoare de talent și generozitate pe care administratorii multor teatre nu le respectă și nu le folosesc reciproc rentabil, reciproc cu bucurie și succes. Iar, astfel, flacăra unor actori arde, dramatic arde, nu talent și nu artă și nu crez, ci, arde, neîmpliniri, umilințe, timp de viață irosit, și zbateri pentru a descoperi o altă soluție. Recitalul, prea adeseori, e o căutare de șansă ; un compromis ; o abdicare de la bucuria marelui și mult așteptatului rol dramatic ; o amăgire cu gloria ademenită fie prin rostirea de poezii, fie prin vulgara pășire peste rampă pentru a-l bate pe umăr pe spectator, peste sfînta rampă a teatrului adevărat, independent de șmecherii și cîrlige ; rampă care păstrează distanța valorii și demnității. N-am nimic cu recitalul (pe undeva, mai sus i-am adus și laude) ; n-are decît să existe (și chiar există) Numai să aibă moralitatea pe care nu i-o pot da decît două condiții : să nu-l amăgească pe actorul fără roluri de împlinire ; să nu șileaască teatrul de dramă adevărat la mezalianțe, fie cu poezioara, fie cu cîntecelul, fie cu glumița, fie cu neputința de teatru. Teatrul de dramă să rămînă teatru de dramă : numai așa, fără proptele din alte genuri, va trăi cît lumea.

Apropo de toate astea ! Piese s-au scris și se scriu cu duiumul ; dar roluri mari ? Oare ce-ar face dramaturgii, dacă actorii s-ar apuca să le facă lista rolurilor mari ? Adică nu de o sută de pagini, ci roluri care să spună ceva și care să placă actorilor și spectatorilor măcar cîtorva generații.

NELU IONESCU ■

Ileana Dăscălescu

Un pic de purpură (grafică)

Exercițiul critic întotdeauna pasionant este acela al **problemei** expoziției pe care tocmai o cunoști. „Problema" e indecoasă una complicată, chiar și în manifestările de rînd. Trebuie să înțelegi bine ce vrea artistul, ce importanță au lucrurile puse în operă de această voință, unde îndrăznește el mai mult și ce preț estetic au pînă la urmă toate. Primul gînd este de obicei și cel mai adevărat. În expoziția de grafică a Ilenei Dăscălescu primul gînd e prilejuit de prestația plină de patos a unui roșu purpuriu pus pe hîrtie în multe straturi fine, precum niște mătăsuri abia reale, mai mult lumină decît tușe de culoare, mai mult idee decît substanță, pigment. Din infinitul atent elaborat al acestor unde de mătase se alege floare, fluture, plantă — dar cu o stare fragilă și subacvatică. Tehnica celor douăzeci de planse prezentate la Căminul artei e, pînă într-un punct, mistecioasă și profesioniștii cel mai abili ai graficii în culori de apă se întrec în păreri și întrebări. Lucrînd ani de-a rîndul în atelierul de creație-modele al Întreprinderii de țesături Dacia, Ileana Dăscălescu a avut vreme să studieze profund chimia culorilor și să inventarieze un număr impresionant de efecte. Prin urmare, nu tehnica interesează, ci adecvarea ei la scop. Că numai o anume tehnică permite construcția unui univers atît de subtil reverberat, străbătut de muzici ușoare de flaut, iată o chestiune de al doilea plan. În primul plan stă simțirea ce naște o astfel de grafică, lirica pătimașă a timpului la șevalet, curiozitatea aceea creatoare, atițată de înfățișările pururi noi și parcă desiușit tăinuite ale motivului, enigmatice în secunda cea mai clară a naturii. Problema graficii Ilenei Dăscălescu este, se înțelege, una de reprezentare. Artista face, totuși, realism — deși montajul imaginii sugerează în cîteva rînduri interesul pentru o exprimare mai concisă, încă nu abstracțiune, dar tinzînd să fie rod al experienței sale în creația decorativă. Spre deosebire de plasticienii care pornind să spună o secvență din real cu filtrul propriei sensibilități nu pot uita, oricît de sincer ar dori-o, una sau alta din lecțiile metodei realiste, Ileana Dăscălescu nu începe lucrul pînă nu se simte singură pe-o cale, pînă nu se alege în ființa ei nuanța sufletească trebuitoare soluției întregului ciclu și imagini pe care tocmai o realizează. Fiind vorba de un ciclu într-o unică dispoziție spre suavități ardente, plansa nouă nu poate fi mult altfel decît cele care o preced și, totodată, îi îndreptățesc nașterea. Roșul „de rodie fixează sau, mai bine zis, orientează ferm interesul publicului, îl aduce grăbit la rezonanță cu problema expoziției, îl obligă să participe. Mai apoi, bagi de seamă bogăția de game cromatice a șerici și știi că sunetul particular al selecției e dat de ceea ce s-ar chema o orchestră mică de viole. Dealtfel, să observăm că titlul picselor din expoziție — Scînteind în aur, Un pic de purpură, Neelucidată natură, Duble graiuri, Lumina tîlel, Desiușit tace, Miezul văraticei nopți, Ceva senin, Dansul fluturilor — cu inocența lor prețioziiate deschid imaginația către o lume de sonorități în armonie.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica T.V.

Sfîrșit de săptămînă

Monotonia cu care simbătă de simbătă și duminică de duminică sînt reluate aceleași și aceleași emisiuni este chiar unul din farmecele programului de la sfîrșitul săptămînii. Unele emisiuni sînt totuși din cale afară de monotone și dau semne de vădită oboseală : „Povestea filmului muzical" ● Programarea transmisiunilor sportive pe micul ecran devine din ce în ce mai ciudată : meciurile oarecare de fotbal beneficiază simbăta de două reprize, duminica, derby-urile — de una singură. Ne-am resemnat în materie de handbal ? Nu înțelegem de ce meciul Dinamo — Steaua, care ar fi putut face o bună propagandă acestui sport, nu a fost programat nici măcar în reluare. Așteptăm, de asemenea, reportajul filmat al turneului echipei naționale de rugby în Marea Britanie ● Bănuim că ar fi util și deopotrivă plăcut ca Dem. Rădulescu, Amza Pellea, Jean Constantin și alți actori cu disponibilități umoristice să aibă rubrici în cadrul emisiunilor de divertisment. Distribuirea săptămînă de săptămînă a acelorași și acelorași actori în tot felul de schițe și schițișoare insipide devitalizează potențialul lor actoricesc, apetența noastră pentru umor și umorul însuși ● Bună, chiar foarte bună emisiunea de simbătă de la 19.50. „Unde e fum de țigară e și boală". Mulți s-au lăsat de fumat, puțini au reușit, dar nu-i timpul pierdut ● Rudy Jordache nu e iubit de copii. Ei, copiii, l-au iubit pe Tom și acum îl iubesc pe Wesley. De unde or fi știind ei că nu toți fiii de brutari ajung senatori și odată ajunși senatori (cînd se întîmplă) nu sînt chiar atît de singuri ? Oare copiii de azi l-or mai fi iubind pe Făt-Frumos ? ● Teleenciclopedia continuă să reziste tuturor schimbărilor. Nu e exclus să fie vorba de calitate, chiar dacă unii (invidioșii !) pun pe seama comodității programatorilor această neobișnuită telelongevitate. Reținem totuși că rar, foarte rar, unele secvențe n-au nimic de-a face cu enciclopedia, chiar tele ● O mare deosebire se instalează confortabil între felul cum se selecționează bucățile muzicale la televiziune și la radio. Propunem un schimb de experiență, cu condiția ca redactorii de la radio să nu preia prea multe de la colegii lor ● Ne-am obișnuit — și e păcat — cu ce ni se dă duminica dimineața la emisiunea „Gimnastica la domiciliu" ● O excelentă emisiune ar putea fi rubrica „Tot înainte", dacă toți copiii ar vorbi ca toți copiii ● Cititorii ne întreabă cîte episoade au mai rămas din „Linia maritimă Onedin"? Unii, fiindcă ar dori să fie cît mai multe. Alții — dimpotrivă ● Chiar și simbăta la ora 14, „România pitorească" este urmărită cu plăcere ● „Telerama Sport" este programată la concurență, duminică seara, cu excelenta emisiune „Antologii artistice". Sugerăm o rocadă : „Telerama sport" să fie programată duminică la emisiunea „Stadion" iar „Șah-mat... în 15 minute", tot duminică, dar pe programul doi, în locul „Teleramei sport" ● O altă întrebare a cititorilor noștri : de ce nu mai așteptăm cu nerăbdarea de altădată filmele de duminică seara ?

Cărți care trebuie citite

Ana Blandiana: „Cea mai frumoasă dintre lumile posibile"

In Cea mai frumoasă dintre lumile posibile, Ana Blandiana dorește să ofere o imagine amabilă despre planeta pe care trăim. Aceasta pare o imensă vitrină feeric luminată în care autoarea ar vrea să nu expună decît obiecte și făpturi capabile să configureze imagini încîntătoare. Așezînd între sine și imaginile hide ale vieții un ecran protector, Ana Blandiana transformă priveliștile din realitate într-un decor fastuos. Dar această recuzită este în permanență împinsă la o parte de o alta care exprimă cu adevărat ce se petrece în preajma noastră. Primejdia războiului, dezvoltarea uneori necontrolată a civilizației, sărăcia și disperarea multora dintre semenii noștri — iată cîteva din emblemele contemporane ce sparg învelișul de staniol în care autoarea rivnește să ambaleze lumea de azi. La aceasta se adaugă și alte evenimente ce țin de condiția umană : bătrînețea, dispariția etc., contemplate cu oroare. Călătoriile din carte sînt înfăptuite de niște zei frumoși și tineri care caută o lume paradisiacă și sînt uneori contrariați în aspirația lor. Dar paginile sale despre locurile din țară și din străinătate străbătute nu alcătuiesc un jurnal de călătorie obișnuit în care oricine poate recunoaște cu ușurință acele meleaguri, ci conturează un caleidoscop al stărilor sufletești provocate de descinderea pe meleagurile respective. Ea scrie cucerind pas cu pas teritoriul în care s-au depozitat suvenirurile despre orașele și satele cunoscute, despre tablourile din natură admirate. De fapt, volumul acesta transcrie o sumedenie de stări sufletești, de bucurie și de revoltă, de teamă și de perplexitate, de indignare sau de tandrețe, alcătuind radiografia unui suflet omenesc confruntat cu diverse realități, dezvăluindu-i bogăția care îi permite de a nu fi același chiar și atunci cînd ajunge printr-un hazard într-un același loc, descoperind de fiecare dată măcar o nuanță, adăugînd măcar o vorbă la cele expuse altădată. Dealtfel, cuvintele joacă în această carte roluri de prima mînă, fiecare se ivește și dispare după un protocol savant, astfel încît să stîrnească încintarea înainte de a părăsi scena, nici unul nu dă impresia că a fost convocat fără rost aici, alcătuind laolaltă o țesătură care îți atrage cu siguranță atenția, te invită să-i remarci eleganța. Cartea e o conjurație a cuvintelor frumoase cu efect sigur de emoționare. Dealtfel, scrisul Anei Blandiana aparține unui învingător care știe în aparență doar sărbătoarea triumfului și nu lasă vizibilă trudnicia cu care obține biruințele. Transcriind o istorie a sentimentelor autoarea a conceput un volum cu o atmosferă vaporoasă ce se spulberă rapid. După ce închizi cartea nu mai rămîi aproape cu nici o amintire. E ca o vizită pe un tărîm privilegiat de unde la întoarcere nu-ți mai rămîn decît crîmpeie de amintiri ca semn că ai fost acolo. **Cea mai frumoasă dintre lumile posibile** este un imn adus fericirii și nu se poate povesti așa cum ar fi jenant să povestești un poem. Ea este un omagiu adus cu mare talent frumuseții și armoniei universului nostru și un protest împotriva a tot ceea ce-l amenință.

GEORGE ARION

Adam Müller-Guttenbrunn: „Micul șvab"

Scriitorul care și-a intitulat astfel una din povestirile sale cele mai interesante, Adam Müller-Guttenbrunn (22 octombrie 1852 — 5 ianuarie 1923), a fost, alături de poetul Lenau, de aceeași obîrșie, cel mai de seamă reprezentant al comunității șvabe din Banat, în literatura germană. Copil nelegitim, a purtat numele mamei sale, Eva, „frumoasa fiică a rotarului Jakob Müller din Guttenbrunn", adăugînd numelui patronimic al ei, pe acela al locului de naștere. Luăm aceste date și cele ce vor mai urma, din recenta carte **„Micul șvab", în românește de Erwin Lessel și Valentina Dima, cuvînt introductiv și tabel cronologic de Nikolaus Berwanger,** apărută în Editura Facla, 1978, Timișoara. Povestirii titulare, precedată de introducerea **Cum a devenit scriitor un primar comunal,** îi urmează alta, **Un an petrecut pe meleagurile natale,** ambele cu numeroase ecouri autobiografice. Autorul, dramaturg și romancier apreciat de Laube și de marele Grillparzer, a întemeiat teatrul popular Raimund, din Viena, pe care l-a condus trei ani, apoi a luat direcția lui „Kaiser-Jubiläums Stadttheater", mai tîrziu Volksoper. Publicist de mare talent, a scris peste o mie de foiletoane, pe care vienezul dr. Nickolaus Britz, merituosul cercetător al vieții și operei lui Müller-Guttenbrunn, le-a denumit „Liebesbriefe an Wien und an die ferne Heimat" (Scrisori de dragoste către Viena și către patria îndepărtată). „Reintors pe meleagurile natale în 1907, după mulți ani, e revoltat de realitățile social-politice și scrie cartea „Götzendämmerung" („Amurgul zeilor"), în care la atitudine împotriva acestora, de pe o poziție umanistă, favorabilă minorității șvabe și populației române majoritare, ambele supuse unui regim de discriminare, sub imperiul bicefal, care lăsase grofilor să-și impună politica de aservire și desnaționalizare a naționalităților conlocuitoare.

Cea de a doua poveste, care închipuiește întoarcerea în mijlocul alor săi, a unui șvab, emigrat în America, inginerul Georg Trauttmann, și încercările lui infructuoase de a obține de la guvern rectificarea cursului Dunării și al Tisei, pentru preîntîmpinarea revărsărilor de ape, este totodată o caldă pledoarie pentru unirea dintre șvabi și români, împotriva administrației apăsătoare, spre a putea duce la bun sfîrșit justele lor revendicări. Într-adevăr, anulîndu-i-se încetățenirea dobîndită din ajun, același inginer, împiedicat astfel să fie ales în parlament de către circumscripția electorală, căreia-i cîștigase simpatia, trece voturile lui asupra candidatului frățesc, român, care obține, prin această firească alianță, biruința în alegeri.

Povestirea este simbolică, exprimînd crezul politic al scriitorului șvab, care nu-și putuse continua studiile gimnaziale, întrucît se introdusese de curînd obligativitatea învățămîntului în limba maghiară, pe care mulți dintre șvabi nu o cunoșteau. Aceste tribulații constituie întîia parte din „Micul șvab", în care totuși străbate un umor tonic, pînă în pragul povestirii dispariției tatălui său, cercetările întreprinse de către fiu și descoperirea asasinilor, după o serie de „palpitante" peripeții. Ambele bucăți dezvăluie un excepțional talent de povestitor și un umor de bună calitate. Am urmărit cu prilejul lecturii tălmăcirii, dintre cele mai fidele și acurate, și originalul, ca să-mi satisfac curiozitatea : scris-a oare autorul în dialectul șvab ? Se știe că acesta este destul de îndepărtat de matca limbii germane și cere cunoașterea lui, pentru gustarea specificului său. Răspunsul este negativ. Adam Müller-Guttenbrunn a scris în germana literară spre a fi universal înțeles. Totuși vorbirea populară, cu savuroase particularități, pătrunde atît în dialoguri, cît și în text.

Tîrziu recunoscut pentru marile lui merite literare, scriitorul primește cu un an înainte de moarte, din partea Universității vieneze, titlul de **doctor honoris causa** al Facultății de filosofie. Guvernul român îi acordă medalia Bene Merenti clasa I (echivalentă cu Meritul literar de acum).

Din rîndul acestui proletariat rural s-a ridicat cel mai strălucit prozator al șvabilor din Banat, prietenul poporului nostru Tălmăcirea recentă, sperăm, este începutul promițător al unui rînd de alte împărtășiri din opera lui Adam Müller-Guttenbrunn, în original, precum și în românește. Considerăm apariția **Micului șvab** ca un fericit preambul.

ȘERBAN CIOCULESCU

Alexandru Philippide: „Scrieri, III, IV"

În literatura română contemporană, Alexandru Philippide este, prin excelență, **scriitorul care rămîne el însuși,** indiferent de fluctuațiile pe care le cunoaște gustul public. Această măreție — dar și solitudine — de stîncă așezată în mijlocul valurilor caracterizează nu numai poezia, ci și eseistica sa, din care o mare parte a apărut recent în volumele trei și patru din **Scrieri** (Editura Minerva).

Reflectînd asupra literaturii, făcînd în legătură cu numeroasele ei probleme „considerații confortabile", Alexandru Philippide impune un ton moderat și comprehensiv, care pare să dea șanse egale și afirmării unei opinii contrare, dar care, de fapt, tocmai prin această largheță tiranizează discret conștiința cititorului. Autorul **Monologului lui Babilon** — iată, acum și acest titlu ni se înfățișează ca un autoportret — judecă tot ce se întîmplă în imediata sa contemporaneitate de la o distanță astrală. Avînd această perspectivă, el nu mai vede în „neliniștea" secolului douăzeci, așa cum sîntem adeseori înclinați s-o facem, ceva mai autentică stare de spirit, ci numai una din stările de spirit posibile. Este interesant de observat cu cîtă seninătate sînt comentate scrierile unor adevărați demoni ai anxietății, ca Dostoievski sau Kafka. Acesta din urmă, de exemplu, reprezintă pentru Alexandru Philippide — în 1937, cînd straniul scriitor încă nu devenise la noi o temă critică la ordinea zilei ! — cea mai familiară prezență. „Kafka evocă și descrie viața de toate zilele într-o lumină de vis rău" — la atît se reduce recunoașterea infernului kafkian.

Cu aceeași amabilitate răbdătoare, de psihanalist care ia act de mărturisirile cam „ciudate" ale pacientului său, sînt discutate și „strigătele" disperate ale altor scriitori. Impasibil în înregistrarea unor asemenea mesaje zguduitoare, Alexandru Philippide se dovedește impasibil și în analiza unor reforme stilistice spectaculoase.

Nefiind prizonierul unei anumite mode, Alexandru Philippide are libertatea de a se delecta cu oricare dintre frumusețile cucerite de-a lungul timpului de literatură. El este, din acest punct de vedere, un eclectic, disponibil pentru înțelegerea viziunilor artistice propuse de Homer și Poe, de Goethe și chiar Dekobra. Nici un moment nu scrie cu teama că ar putea fi suspectat de tradiționalism sau de snobism.

Spre deosebire de critici, scriitorii obișnuiesc, atunci cînd discută literatura, să impună puncte de vedere tranșante, o vehemență, adeseori fulminantă. Camil Petrescu, Ion Barbu, Eugen Ionescu nu au procedat altfel. Iată însă că de data aceasta un scriitor se dovedește mai critic decît criticii. El îmbrățișează, cu o afinitate egală, toate operele literare și toate tendințele cu o valoare verificată sau verificabilă de timp.

ALEX. ȘTEFANESCU

Iorgu Iordan: „Memorii II"

Nu o dată, printre rîndurile minunate și de o fervoare simplă a Memoriilor, Iorgu Iordan lasă cititorului impresia că ar fi mai preocupat de confruntarea trecutului cu prezentul, decît de însăși materia epică a mărturisirilor sale.

La Iorgu Iordan, emoția este egală cu adevărul. Înzestrat cu o memorie uriașă, părtaș și martor activ la nenumărate evenimente politice și culturale ale României ultimelor șase-șapte decenii, autorul, dăruit științei încă din fragedă tinerețe, se vădește a fi fost dintotdeauna un spirit de o rară sensibilitate, căruia nu-i scapă nici măcar amănuntele... Remarcabil mi se pare în acest sens faptul că, deși accentul, în **Memorii (2),** cade pe epoca formației științifico-universitare a autorului, acesta nu uită nici o clipă peisajul socio-politic în care își făurea ascetic personalitatea. Așa de plidă nenumăratele „premoniții" dezvăluite în gesturi mai mult sau mai puțin minore la unii confrați, sau într-o serie de evenimente disparate, pregătesc istoricește cititorul, spre ampla înțelegere a frămîntării și dramelor viitoare : epoca fascizării țării. Se reține astfel asasinarea prefectului Manciu în 1924, ingenios conexată în carte ca o primă treaptă a ceea ce avea să vină. În tot acest peisaj, populat de evenimente, ar fi fost firesc să domnească — și bineînțeles, în mare parte domnește — figura celui ce se confesează. Dar, curios lucru, deși atîția cititori știu bine meritele intelectuale și politice ale savantului, acesta, evocîndu-se pe sine, îmbracă, nu o dată, toga unei poetice modestii, lăsînd între paranteze unele activități personale, atribuite istoricește lui. Preferă, în schimb, să desfășoare sub ochii cititorului, pagini întregi de istorie recentă, să restabilească unele adevăruri uitate sau pervertite „cu trecerea timpului". Ceea ce marchează valoarea deosebită a celui de-al doilea volum de **Memorii** este astfel metamorfozarea permanent ingenioasă și în fond, de invidiat, **a amintirii personale în document de viață.** Cred că o asemenea viziune generoasă se datorează savantului care, însă, nu scapă niciodată prilejul de a fi **scriitor,** manevrînd cu o tainică și malițioasă plăcere, tehnici literare demne de pana unor mari practicieni ai genului. Astfel, unele pagini de călătorie — în Italia, Germania, Franța legate de studiile sale de aceste meleaguri — sînt fragmente antologice despre felul cum trebuie scris, atunci cînd „recălătorești" cu pana. Se știe că unii scriitori au obiceiul de a provoca o lectură soporifică descriind cu o minuție îngrozitoare cîte un tablou celebru din muzeele vizitate. Iorgu Iordan, departe de această înclinație, preferă peisajul uman, iar cînd intră în muzeu împreună cu cititorul, o face pentru a-l apăra pe Murillo, Velasquez sau El Greco. Mai mult decît în primul volum, în cel de-al doilea, galeria personajelor, mai, vastă, intră sub zodia unui veritabil muzeu imaginar, reînviat în tuse de o mare vibrație artistică. Cred că am spus exact acest lucru, dacă ne gîndim că în fața cititorului apar personaje de o reputație istorică sau culturală intrată în memoria națională ca N. Iorga, G. Călinescu, G. Ibrăileanu, Al. Philippide și atîția alții. Dacă odată se va scrie istoria învățămîntului universitar din România, contribuția lui Iorgu Iordan va fi așezată în frunte.

Iată, în istoria literaturii române de azi, cine o va scrie, Iorgu Iordan va figura ca unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai genului. Cît despre stil, impunător prin temperanța lui sublimă, e locul să spunem în încheiere, că asemenea cărți sînt mari prelegeri de pedagogie estetică : se poate scrie minunat de simplu, despre cele mai stufoase și complicate lucruri.

CONSTANTIN CRIȘAN

Dreptul la replică

Chirii Tricolici răspunde la articolul „«Adaptarea», — o modalitate de furt literar ?"

Tovarășe redactor-șef, în virtutea dreptului la replică, vă rog să publicați următoarele :

În revista „Flacăra" nr. 37 din 14 septembrie a.c. s-a publicat, sub semnătura A. George, un articol în care eram acuzat de „furt literar" și somat să răspund „cititorilor". Cititorii, desigur, au dreptul să fie lămuriți ; au chiar nevoie, aș zice, fiindcă articolul tov. A.G. stîrnește într-adevăr nelămuriri prin felul în care este conceput și argumentat.

1) Se afirmă în acel articol că sînt un autor „prolific". E oare „prolific" un autor de proză „în genul aventurilor și ficțiunilor de detecție". Însă nu doar „întîmplător" eronată este această caracterizare : tov. A.G. sugerează astfel cititorului că de aceea e „prolific" autorul **Rolls-Royce**-ului pentru că fură.

2) Cititorul onest va căuta desigur romanul polițist **Doamna din mașină** de Sebastien Japrisot, recent apărut la Editura Univers, pentru a vedea, el, în ce măsură cartea mea, **Rolls-Royce** e o „adaptare", cum afirmă tov. A.G. Dar cititorul onest va observa, desigur, că **Doamna din mașină** e un roman polițist de serie, avînd ca personaj central o tînără cam cinică, încîntată să-și bată joc de aproape tot ce o înconjoară, inclusiv de părinții săi, decedați de mult, și poate că cititorul își va pune o legiumă întrebare despre gustul literar al tov. A.G.

3) Dar mai ales buna-credință a tov. A.G. poate fi pusă la îndoială. Din lectura paralelă a celor două cărți reiese că : **Doamna din mașină** este un roman polițist tipic, în care o femeie urmînd să fie pe nedrept învinuită de crimă e „împinsă" de soțul adevăratei vinovate în „rolul" acesteia, în vreme ce, **Rolls-Royce,** este „un fals roman polițist", „o parabolă a înstrăinării", cu „întîmplări imaginare" și o „reprezentare simbolică" a dramei unei transfuge. „O scriere ce poate fi anexată literaturii fantastice" deoarece „cuprinde în esență descrierea unui coșmar", coșmarul protagonistei cărții care „trăiește, acut, drama înstrăinării de care, pînă la urmă, nu se poate elibera, eșuînd într-o tentativă de sinucidere. În aceasta constă sensul înalt al parabolei". Cu alte cuvinte, „un roman al alienării". Nu există în **Rolls-Royce** nici un cadavru, nici un automobil luxos, nici un asasin real sau prezumtiv, nici un personaj care să regizeze o pseudo-culpabilitate, nu există nici o enigmă polițistă care să fie dezlegată la urmă. Există însă o „halucinație" a eroinei, o criză de dedublare, o pulverizare a identității pe parcursul căreia personajul din **Rolls-Royce** se identifică — situație frecventă în asemenea cazuri — cu personajul unei cărți pe care tocmai o citește. Iată romanul Irinei Băicuș — eroina din **Rolls-Royce** — nu se suprapune cîtuși de puțin cu romanul Dany-ei Longo din **Doamna din mașină** : nici nu avea cum. Romanul ei se compune dintr-un plan al realului reconstituit, dintr-un plan al realului prezent și dintr-un plan al halucinației. Care se cristalizează în raport de întîmplările eroinei din romanul lui „Jeanpriso" (= Japrisot, cum just observă A.G.), acestea fiind însă umplute cu conținutul propriei sale vieți, fiecare element livresc devenind un simbol. Cu toate acestea A.G. nu se sfiește să scrie : „Și eroina lui Chirii Tricolici și cea a lui Sebastien Japrisot au cîte o rană la mînă care trebuie ascunsă". Și afirmă cele de mai sus în pofida faptului că încă de pe coperta **Rolls-Royce**-ului din fragmentul de dialog tipăriri chiar sub desenul unor mîini feminine rezultă cum nu se poate mai clar că eroina mea nu are nici o cicatrice (care în nici un caz nu este o rană!) la încheietura mîinii ! O atît de lungă suită de mistificări (să spunem lucrurilor pe nume !) — începînd cu „prolificitatea" mea și sfîrșind cu confuzia dintre personaj și autor — nu are decît un singur scop : discreditarea.

Scurta viață a copilului Ion

Cazul este relativ vechi — din anul 1976 — dar sesizați fiind acum, cerîndu-ni-se sprijinul, încercăm să facem exact acest lucru. În anul 1976, în casa familiei Ursu Dumitru se naște din flori, dar se naște totuși, fiul Rodicăi, cea mai tînără membră a familiei. Avem în față declarațiile citorva martori și ne convingem că odată cu apariția pe lume a bătatului, supărările au trecut, cu atît mai mult cu cît ei avea să suplinească, cum și cît putea, moartea năprasnică a fratelui Rodicăi, survenită în urmă cu niște ani, ca urmare a unui accident de muncă. Noul născut primește prenumele Ion, asemănător cu al aceluia care ar fi putut să-i fie unchi, și Dumitru, cum îl cheamă pe capul familiei. Are loc și un botez la care patru nași îl urează celui mic toate cele bune, convinși fiind că-n ani copilul va și înțelege urările și le va fi desigur recunoscător. Vom spune că acest copil din flori era deosebit de bine dezvoltat și bine îngrijit. La patru luni, de pildă, avea lungimea de aproape 90 de centimetri. Dar la cîteva zile după ce a împlinit această vîrstă, mai precis în noaptea de 17/18 februarie 1977 copilului i se face rău, cel ai casei sînt disperați și cu pruncul în brațe mama se duce la dispensar. Și iată ce s-a întîmplat acolo :

Tinca Filip, moașă în comuna Zănești : „Copilul era deja în comă și avea o cianoză generalizată. L-am chemat imediat pe doctorul nostru, Constantin Vochițoiu, care stătea în camera alăturată și acesta mi-a spus să-i fac de îndată o injecție cu două unități de Micoren. Acest Micoren este de natură să intensifice respirația căci copilul avea una deosebit de grea. Din păcate injecția nu l-a ajutat cu nimic și la circa 20 de minute a murit".

Doctor Vochițoiu Constantin : „Mărturisesc că în întreaga mea carieră de medic — în 1976 aveam zece ani vechime — nu am văzut un caz atît de grav. Înainte de a i se face Micoren, m-am uitat cu o spatulă în gît, dar nu am văzut nimic deosebit. Mi s-a părut un caz suspect totuși, și am cerut să se efectueze o autopsie la secția de medicină legală din Piatra Neamț. Acolo, în gîtul copilului, s-a descoperit o bucată de tifon. Ca să fiu sincer, m-am gîndit că acesta, tifonul, i s-a pus în casa soților Ursu și iată de ce : practic, Rodica și-a ascuns tot timpul sarcina și în al doilea rînd, în chiar ziua morții copilului, ea trebuia să se prezinte la serviciu, căci i se terminase concediul postnatal".

Discutăm cu moașa Filip Tinca.

— Fiind cadru de teren erați obligată să vizitați mama și copilul la domiciliu. Ați făcut acest lucru ?

— Da.

— Cum era îngrijit copilul ?

— Copilul era foarte bine îngrijit și bunica sa, mai ales, îl împodobea cu tot felul de panglici și nu-l scotea din „colonelul mamii". Ba țin minte că odată mama lui, crezînd că micuțul este bolnav, a venit cu el la tovarășul doctor, și șeful nostru, Constantin Vochițoiu, a și felicitat-o : „Bravo, Rodica, mai bine să vii degeaba decît mai tîrziu".

— De cîte ori ați apărut ca martora acuzării în acest proces ?

— De două ori.

— Ați dat declarații diferite ?

— Nu, am dat aceeași declarație.

— Spuneți-mi, vă rog, aici în dispensar s-a crezut sau s-a comentat că acel copil ar fi fost ucis de către cineva ?

— Nu.

Precizăm că moașa inspiră încredere, că vorbește trist și convingător și că la nivelul intuițiilor fiind, putem să avem deplină încredere în declarațiile sale.

După autopsie, la circa o lună, bunica băiatului este chemată să dea o declarație, este reținută, judecată, condamnată la 15 ani pentru omor calificat, și după doi ani și patru luni, este eliberată căci Comisia superioară de avizare de pe lîngă Institutul de medicină legală „Dr. Mina Minovici" infirmă valabilitatea singurelor probe materiale directe existente. Este vorba de faptul că la o percheziție efectuată de lucrătorii postului de miliție din comună s-a găsit o bucată de tifon la domiciliul soților Ursu și s-a apreciat că din acel sul a fost tăiată și bucata găsită în gîtul copilului. Dar iată că acest fapt nu se confirmă.

Prin reprezentanții ei (Stelian Birsu și Gheorghe Hurjui) Procuratura județului Neamț își menține și acum punctul de vedere potrivit căruia bunica copilului a comis infracțiunea de omor calificat. Trebuie să spunem cu tot regretul că de fapt ni s-a servit o întreagă poveste avînd un ușor aer detectivistic și unele elemente fie neverificate suficient, fie de-a dreptul neadevărate. Iată cîteva dintre ele :

1. Rodica Ursu urma să se căsătorească legal cu un băiat din Podoleni și avea tot interesul să scape de copil.

2. Situația înfloritoare a familiei Ursu s-a complicat la nașterea acestui copil. Adică o familie atît de respectabilă și de avută nu putea să fie fericită și nu putea să se împace cu nașterea unui copil din flori. Ni se povestește că atît bunicul cît și bunica s-au dat cu capul de gard și au bocit îndelung greșeala fiicei lor.

3. De ce bătrînul Ursu, văzînd starea gravă a copilului, nu l-a dus la dispensar cu căruța, lăsîndu-și fiica să facă aceeași treabă cu pasul ?

4. Reconstituirea faptelor prezintă următorul tablou : copilul mănîncă bine seara și-apoi adoarme lîngă mama lui. În noapte, bunica îl aude plîngînd nefiresc de tare și-l ia la ea în cameră pentru ca fiica să se odihnească. Peste un timp, țipetele copilului sînt auzite și de Dumitru Ursu care cere celor două femei fie să-l liniștească, fie să-l ducă la doctor. În jurul orei 6 faptul s-a și întîmplat. Din investigațiile efectuate de către noi împreună cu secretarul comitetului de partid al comunei, Constantin Olaru, rezultă că familia are o stare materială mijlocie și mai rezultă că supărată la început s-a obișnuit și a crescut copilul în cele mai bune condiții. Dealtfel, cei patru nași atestă cu totul și cu totul alte intenții decît cele criminale. În momentul de față, Procuratura județului Neamț susține în continuare că bunica a introdus în gîtul copilului tifonul, în timp ce familia Ursu susține că tifonul i-a fost introdus copilului în gît la dispensar, după ce acesta a decedat.

Din discuțiile avute cu părțile în cauză, rezultă foarte clar că nici familia nu avea interes să scape de copil, nici doctorul nu avea un interes să comită un asemenea fapt și mai rezultă că aceste piste trebuie abandonate. Trebuie să se stabilească cum anume a murit copilul, cum i-a ajuns tifonul în gură și, firește, cine este acela sau aceea care a săvîrșit o atît de oribilă faptă.

Trebuie să spunem de asemenea cu toată seriozitatea că acest caz fiind de competența unui criminalist nu este bine să se acorde credit unor versiuni și nici nu este cazul să se discute vinovățiile în absența unor probe materiale directe. Credem că nu numai în cărțile polițiste se formează cercetători bănuiți și nu numai acolo asasinul este căutat cu mijloace moderne de investigare.

După ce părăsim sediul procuraturii, avem o revelație care sună în felul următor : în noaptea aceea, pînă a ajunge la dispensar copilul a fost văzut și a trecut prin mîinile a trei persoane : mamă, bunic și bunică. De ce, ne întrebăm, s-a mers de la început fără ezitare pe prezumția că bunica este autoarea acestei fapte ? Chiar respectînd punctul de vedere al procuraturii rezultă că mama voia să scape de copil. Bunicul este un alcoolic înveterat, iar bunica, cum-necum, criminală. Ni s-a spus la procuratură că dacă de la „Mina Minovici" a venit un asemenea răspuns, adică o infirmare a tezei cu tifonul, înseamnă că nici ei nu mai știu ce să creadă. De ce a murit copilul ?, sîntem întrebați.

Deocamdată, să ne fie permis să întrebăm noi. Totodată, urăm Procuraturii județene Neamț mult succes în elucidarea corectă a acestui caz și ne exprimăm regretul că judecătoria din orașul Piatra Neamț condamnă un om la 15 ani închisoare cu ușurința cu care se acordă 5 zile permisie.

EUGEN SECELEANU

Ce sînt și cine sînt pedagogii ?

De curînd, în rubrica „Anunțuri" de la Mica publicitate, am citit un text prin care conducerea Liceului industrial „Timpuri noi" din București aducea la cunoștința celor interesați că se pot prezenta pentru a susține un [illegible] în vederea ocupării unui post de pedagog la această instituție de învățămînt. Cum, de obicei, ceea ce nu se găsește, se caută, mi-am propus să verific dacă acest punct de vedere este conform cu realitatea, mai ales că, la vremea școlarității mele, nu mi-aș fi putut imagina școala în care am învățat fără pedagogii cărora le port un deosebit respect.

Primul drum l-am făcut la Slobozia, orașul creat în ultimii ani și în care existența unor licee moderne, asaltate de elevi din toate satele și comunele din zona Ialomiței, dar și de mai departe, se înscrie în profilul urban al fostei comune de acum cîțiva ani, azi capitală de județ. Am avut de ales între Liceul de chimie și cel industrial. Am poposit la acesta din urmă, încă în zorii zilei. În clădirea, care adăpostește internatul, o făptură delicată trecea vioaie dintr-un dormitor în altul dînd deșteptarea și invitîndu-i pe elevi și eleve la toaleta de dimineață și la programul de înviorare. În curînd, toți aceștia se aflau în curtea spațioasă, iar tovarășa Olga Ichim inspecta ordinea din sala de mese, micul dejun și, apoi, dormitoarele. Prin urmare, mă aflam în fața unui pedagog !

— Cu cît timp înaintea elevilor trebuie să mă scol ? Cu mult mai mult decît vă puteți închipui, deoarece nu locuiesc în cămin, am doi copii, un soț și, prin urmare, obligații casnice. Aici muncesc de doi ani și sînt decisă să rămîn, cu toate că nu-mi este ușor. Dimineața, mai ales, între orele 6,00 și 8,00 sînt foarte multe de făcut. Gîndiți-vă că în internat locuiesc 320 de elevi, băieți și fete, iar eu sînt singură. Nu, nu doar un pedagog are liceul, ci trei, dar lucrăm în ture. Nici celorlalți nu le este prea ușor, o știu prea bine ! Într-adevăr, raporturile cu băieții s-au stabilit mai dificil. Li se pare ciudat chiar și acum, unora, ca ordinea să fie menținută de o pedagogă. De fapt, cînd m-am încadrat am știut că voi lucra pentru internatul de fete. Dar acum asta este situația. Dificultatea provine și din faptul că, în anul I, ne-au sosit 200 de copii !

Discuția continuă pe diverse teme de educație, de relații și intimități utile stabilite între pedagog și elevi, pînă cînd, la orele 7,00, apare directorul liceului, tovarășul profesor Gheorghe Timofte, cu care atac problema frontal :

— Ce sînt și cine sînt pedagogii ?

— Sînt bacalaureați, cei care sînt, că așa se prevede, dar sînt prea puțini și, cu toată bunăvoința lor, calificați la locul de muncă, deoarece această profesie nu mai există, cel puțin în scriptele ministerului nostru, dar supraviețuiește în fapt. Avem voie să încadrăm un pedagog pentru 100 de copii. În schemă apar trei, dar unul se află în concediu de naștere și va lipsi încă mult timp. Practic, beneficiem doar de doi. Pe tovarășa Ichim văd că ați cunoscut-o. Celălalt este Ion Salaoru, azi liber. Cred că profesia aceasta, către care tot mai puțini sînt cei care se îndreaptă, tocmai din lipsa unor reglementări necesare, rămîne cît se poate de utilă, și necesară, nu numai pentru probleme de ordine ci și pentru cele de învățămînt. În privința studiului individual, pedagogul trebuie să intervină, să sprijine, să îndrume. La capitolul educație, vai, sînt atîtea de făcut ! Cum să mănînci, cum să te îmbraci, cum să te comporți etc., etc. Dar cine s-o facă ? Și cînd ? Iar în timpul nopții, cînd se pot petrece atîtea evenimente, pedagogii sînt la ei acasă. E drept, avem paznici de noapte, dar pînă la ce punct ne putem baza pe ei ? Să mai spun și ceva despre educația sanitară, despre normele de igienă ? Hotărît lucru, pedagogii sînt prezențe absolut necesare în școlile noastre !

La Liceul de matematică-fizică din Urziceni director este tot un profesor de matematică, Mihai Pavunev. Internatul adăpostește 130 de fete și 70 de băieți, dar clădirea sa se află la circa 7 minute de mers pe jos, pe „scurtătură". Ca pedagogi, funcționează două tovarășe : Elena Popa, în vîrstă de 40 de ani, și Elena Pascal, 30 de ani. Încadrate de 5—6 ani, deci cu o vechime „notabilă", față de alte situații întîlnite și despre care vom vorbi.

— Recrutarea pedagogilor este, realmente, o problemă dificilă. Nu se găsesc amatori sau cei care se prezintă totuși nu corespund pretențiilor ce decurg din această specialitate. Nu cred că singur bacalaureatul conferă și restul de calități necesare, dintre care cea dintîi ar fi, după părerea mea, vocația. Nu mai spun că un pedagog se impune a avea o anumită prestanță în fața elevilor ca și a corpului profesoral. Nu oricine a absolvit un liceu poate depune o activitate de educație, transmițînd ceea ce, în primul rînd, el însuși trebuie să aibă. În situația noastră, pentru că pedagogii noștri sînt... pedagoge, trebuie să intervenim, în cazurile mai deosebite, pentru a le sprijini autoritatea mai ales cu băieții. Nu ne putem plînge, ambele tovarășe depun stăruințe, dar asta nu este suficient. Mai ales că, pe durata nopții, ele absentează. Practic, noaptea internatul este supravegheat unilateral, evident, de paznic.

Cînd de bine, de rău am găsit un „pedagog" dispus să locuiască în cămin, am aflat că miliția l-a surprins, la 2 noaptea, jucînd pocher în incinta internatului ! Nu cunosc dacă există un statut al pedagogului. Cred că nu există.

Am avut încadrat un pensionar, dar a trebuit să renunțăm și la el din motive legale, ținînd de statutul pensionarilor. Discutăm în mod frecvent problema pedagogilor în Consiliul profesoral, dar fără a o rezolva. Mă gîndesc dacă nu s-ar putea pune la punct o școlarizare, pe timp de 6 luni măcar, a celor care practică această profesiune de mare utilitate în educarea noilor generații, un fel de „postliceale", pentru cei care ar dori să devină pedagogi, astfel ca alegerea lor să nu se facă la întîmplare, doar pe baza normelor de retribuție. Asta ar influența și o stabilizare a pedagogilor care ar vedea meseria aleasă recunoscută.

La Liceul industrial „Timpuri noi" unde a început, de fapt, această anchetă situația nu este cu mult deosebită decît în celelalte licee vizitate. Dar, în plus, față de cele aflate la Slobozia și Urziceni, la București aflăm răspunsurile-cheie la ancheta întreprinsă. Și iată de ce.

Am în față chestionarul minimal la care conducerea liceului (prof. A. Călin, director, și I. Boerescu, adjunct) a cerut celor 20 de candidați (înscriși în urma citirii anunțului de la „Mica publicitate"), răspunsuri. Am și cererile lor de înscriere. O primă remarcă : nu toți cei 20 s-au prezentat în fața chestionarelor. Unul dintre ei a venit într-o avansată stare de ebrietate, fiind eliminat din start. Alții... Dar să le luăm pe rînd. Chestionarul cuprindea 7 întrebări, dintre care voi alege două : „care credeți că sînt sarcinile pedagogului școlar" și „cum considerați că trebuie aplicate autoconducerea și autogospodărirea în cămin și în cantină". Le-am ales, pentru că marea majoritate a candidaților n-a răspuns la ele. Cum să fi răspuns la altele de genul : „ce părere aveți despre contribuția pedagogului la educația estetică a elevilor", cînd unii nu puteau preciza unde au mai lucrat pînă acum, deși trecuseră de 23 de ani. (Doru Cămănceanu, din București)

Dar să fim drepți pînă la urmă și să citățm din răspunsuri, respectînd, bineînțeles, și ortografia, căci și ea poate constitui un răspuns... „Elevii trebuie orientați spre activități politico-ideologice care se FACE în incinta școlii". (D. C. 23 ani, absolvent și bacalaureat al unui liceu industrial) ; „...tentații care fac pe unii din ei S-O ia pe un drum greșit. În funcție de notele pe care le I-AU...". (M. M., tînăr cu diverse calificări din domeniul poștelor și telecomunicațiilor) : „În primul rînd pedagogul trebuie să fie un exemplu pentru ELEVII, fiind foarte cunoscut faptul că la această vîrstă se copiază și se formează omul de mîine" (același) ; „Trebuie să fie intransigent față de abaterile elevilor mai ales cînd ele se repetă, să vegheze la latura PSIHO-MORFOLOGICĂ a elevilor sau elevelor și eventual să stea de vorbă cu medicul școlii". (N. C., fost recepționer la un hotel pe litoral).

S-au prezentat tineri și vîrstnici cu profesii diferite : un translator care a activat în învățămînt, dar apoi a fost factor poștal, a muncit în cadrul Combinatului chimic Giurgiu, a deținut funcția de magaziner, de oficiant la D.T.A.T.C. București, toate pînă la cei 42 de ani al său). T. O., absolvent al Liceului „Gh. Lazăr", din București, care scrie „...pedagog" și „...vă rog AMI aproba". N. S. V., de 56 de ani, cu un stagiu de 30 de ani în învățămînt, dar punînd condiția de a lucra doar dumineți. M. M. student — aceeași clauză. S. C., profesor de educație fizică, 32 de ani, fost antrenor de box, care cîștigă microconcursul dar nu se prezintă să-și ia postul în primire !? B. M. Gh. de la I.C.A.B., clasat al doilea și care forfaitează și el la încadrare ! P. D., bacalaureat la Liceul „Matei Basarab", înscris și neprezentat la probă. La fel au procedat și S. D. Gh., P. C.

Reiese clar că pentru conducerea Liceului industrial „Timpuri noi", care beneficiază doar de serviciile unui pedagog — tot femeie — și după concursul amintit (ținut la 9 octombrie a.c.) și al unui pedagog, Traian Obretin, problema aceasta a constituit o preocupare stăruitoare.

— De ce, tovarășe profesor Ion Boerescu ?

— Pentru că necesitățile o cer și pentru că am avut multe încercări și insatisfacții în ultimii ani, pornind de la pedagogii veniți ca să se afle în treabă. Exemple ? Din păcate mai multe. Radu Pisică își termină studiile universitare la fără frecvență și ne părăsește. Justificat, fără îndoială, dar nu mai puțin neplăcut pentru noi. Ionel Jurca, om la 48—50 de ani, a stat... 45 de zile. Este plecat din ianuarie, dar nici pînă acum, în octombrie, n-a venit să-și ridice actele necesare, în primul rînd Cartea de muncă, pentru a se putea încadra în altă parte. Ce face ? Unde munceșe ? Nu știm nimic : pierdut fără urmă ! Marin Mălin, om cu mai multe și ciudate calificări, tînăr, 25 de ani, pleacă după nici un an de zile. Nici nu constituia pentru elevi un exemplu de comportament. Constantin Rugină a funcționat circa 8 luni de zile. Dan Chirițoiu s-a apropiat de doi ani, dar nu i-a împlinit. Un altul, Petrescu, reintră în învățămînt și lasă locul ocupat la noi timp de aproape 1 an liber. Mălin avea și odiosul obicei de a-i bate pe elevi. Ce vreau să spun ? Că cei care vin să ocupe un post de pedagog n-o fac decît pentru a-și rezolva o situație de moment, ori pur și simplu fără discernămînt, ca și cei care s-au înscris și n-au venit să răspundă chestionarului. Oameni insuficient de serioși, slab pregătiți, în căutarea unui adăpost și a unei mese, pe timp limitat, în funcție exclusivă de interesele lor pasagere. Cu astfel de oameni nu putem acoperi importantele sarcini de ordine, organizare, educație și altele, care ne revin. Îi suplinim, pe cît putem, cu activitatea altor profesori.

— Legislația în vigoare, intervine directorul liceului, tov. ing. A. Călin, este și depășită și insuficientă. Practic, ne ghidăm după Legea nr. 6/1969, așa-numitul Statut al personalului didactic, publicată în „Monitorul Oficial", în care există un paragraf referitor la funcționarea de pedagogi școlari, arătîndu-se că aceștia trebuie să îndeplinească niște condiții anume, admițîndu-se și unele excepții. Or, noi ne vedem siliți să apelăm numai la aceste excepții, adică să apelăm la absolvenți ai unor licee de cultură generală sau ai unei școli de specialitate postliceală sau ai unui liceu de specialitate (în învățămîntul profesional și tehnic). Adevărul este că atît pentru băieți, cît și pentru fete sînt necesari acești pedagogi, cu o pregătire specializată, capabili să dea soluții de viață și sprijin în procesul de instruire tinerilor aflați în internate, departe de familiile lor și chiar de noi, profesorii, cu care se întîlnesc doar în timpul orelor de curs ori al celor de dirigenție. Pe vremea mea, acolo unde am învățat, exista chiar un director al internatului, care locuia în incinta acestuia, fiind și profesor. Dublat, bineînțeles, de pedagogi. Autoconducerea, pe care și noi o aplicăm cu succes, nu poate totuși substitui toate aspectele ridicate de viața unui colectiv de oameni tineri și foarte tineri, aflați în internate.

Ce sînt și cine sînt pedagogii ? O întrebare deci care rămîne deschisă.

EMANUEL VALERIU

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Zvonurile

De ce să nu vorbim și despre zvonuri ca despre o realitate autentică a vieții ? ! O realitate autentică, de vreme ce zvonurile apar și circulă și se manifestă foarte activ uneori, chiar dacă nefericit și nedorit și mai ales ca o expresie a unui fel de subdezvoltare intelectuală. Pentru că zvonul și amplificarea lui și lanțul — acesta e cuvîntul — lanțul pe care îl implică el, lanțul transmiterii din ce în ce mai „îmbogățite" și mai zornăitoare — nu reprezintă, de fapt, decît o ipostază a unui primitivism spiritual, o rămășiță destul de vitală din păcate a unei mentalități nu neapărat reacționare, dar foarte vechi și pe care am avea datoria să o înlăturăm fiindcă aparținem unei societăți și unei epoci de civilizație superioară.

Mai sînt încă oameni care nu pot trăi fără iluzia zvonului, fără macerarea lui bolnăvicioasă, care se sufocă pur și simplu, fără iluzia informației pe care le-o dă, lor, zvonul, sînt și oameni foarte respectabili, de indiscutabilă valoare care cultivă plăcerea secretă, a zvonului și pe zvoniști și chiar mărunți zvoniști de casă care să le întrețină un apetit al nevoii de informație, după principiul, „minte-mă, dar minte-mă cu fantezie", sînt tîrgoveți care nu ies la cișmea dacă nu pot comunica — exact ca în povestea de demult cu un anume Ion care a ouat un ou de gîscă și acum îl clocește și nu se mai știe bine dacă oul a fost ouat de gîscă și el numai îl clocește sau de fapt el a ouat un coș de ouă și gîsca este aceea care le clocește și un ghem încîlcit și rău mirositor se destramă la vedere cu concursul voluntar și — firește — demn de o cauză mai bună al unei întregi pletore de zvoniști de la toate nivelurile și de toate gradele și atunci cum să nu exclami furibund — cum se poate așa ceva ! — cînd vine la tine un om cinstit, cu lacrimi în ochi și spune — „Tovarășe, de treizeci și cinci de ani muncesc cinstit pentru socialism și acum aud că stau ziua și noaptea pe un sac cu bani de un metru cub și nu-mi vine, pur și simplu, să mai ies în lume".

Pentru că circulă și un astfel de zvon cu un director de fabrică care ar fi strîns un metru cub de sute ! Nu, tovarăși, n-a strîns nimeni în România socialistă un metru cub de sute ! Sînt și la noi escroci pe mulți i-am descoperit și au fost, pe bună dreptate, dați pe mîna miliției și a justiției, și poate că mai sînt și alții încă nedescoperiți, dar noi sîntem o lume curată, nu o lume de hoți și de delapidatori chiar dacă, exact ca în orice pădure tînără, mai sînt și la noi putregaiuri pentru că soarele n-a răzbit dintr-o dată și peste tot. Nu Ștefănescu vinarul dă însă măsura societății noastre și nu ne putem permite să înflorim la nesfîrșit o poveste murdară care îi izolează pe așa-zișii ei eroi. Sîntem o lume cinstită și nu ne putem permite să bănuim pe nimeni și să punem în spatele nimănui — cum se spune — nimic din ce nu-i aparține.

E tristă și nedemnă această patimă a zvonurilor și, repet, îi arată pe cei care o slujesc ca pe niște nevertebrați și subdezvoltați. Nu ne putem transforma într-o piață de țațe care își povestesc ce au mai visat urît și grotesc în nopțile lor pustii.

Se ciocnesc cît se poate de banal două mașini și ele se pot ciocni chiar foarte spectaculos, pentru că, avem mașini multe, pentru că circulația, ca o expresie a nivelului de trai — paradoxal dar așa este — s-a îngreunat, se ciocnesc două mașini — și se vorbește de un cataclism. Cade o găleată cu var de la un etaj înalt al unui bloc în construcție, nu se poate să nu cadă o găleată cu var, poate să cadă și un om — cînd construim atît de mult și de rapid și tot nu sîntem mulțumiți cu cît de mult se construiește și cît de rapid-cade, zic, o găleată cu var și debarcarea americană în Europa, în ziua cea mai lungă din cel de-al doilea război mondial e un nimic pe lîngă vaietele scoase de zvoniști. Dă bruma, cum e și firesc, în octombrie, la sfîrșit, și se vorbește de un cataclism cosmic, meteoritul tungus e o jucărie !

Nu mi se pare, vă jur, nimic mai jalnic decît această patimă a zvonului atestînd subdezvoltarea intelectuală, morală, biologică chiar. Nu e mai puțin adevărat că și presa ar putea să-și spună mai des cuvîntul în astfel de cazuri și să spulbere zvonul.

Trece o locomotivă peste un catîr, la o răscruce de cale ferată și se umple un județ de povești cu o căruță, ba nu, cu un camion, ba nu, cu un personal, cu un accelerat care s-a izbit de un marfar și... Încheiem cu ce țineam să subliniez cu orice preț. Nu, dragi tovarăși, n-a strîns nici un director de fabrică un metru cub de sute.

Să fim serioși ! Mai avem 22 de ani și intrăm în anul 2000 ! Vreți să intrăm călare pe mătură ! ?

DINU SĂRARU ■

Ample restaurări la Palatul Ghica — Tei

În Colentina, la capătul bulevardului Lacul Tei, lîngă Facultatea de construcții, cu prilejul unor ample lucrări de restaurare a Palatului Ghica-Tei, fosta reședință a primului domn pămîntean, Grigore Ghica, înscăunat după răsturnarea regimului fanariot, au fost descoperite importante vestigii care pun în lumină grandoarea acestui impunător ansamblu arhitectonic.

Să notăm încă de la bun început că lucrările s-au desfășurat sub auspiciile Consiliului popular al municipiului București și au beneficiat de fondurile puse la dispoziție de Direcția generală comercială a Capitalei, cumulînd eforturile unite ale mai tuturor întreprinderilor din sectorul 2.

Amănunte mai exacte în acest sens ne-a oferit arhitecta Constanța Modoran : „Lucrările de restaurare ale acestui fastuos Palat Ghica, o adevărată bijuterie arhitectonică, au început acum cinci luni și au fost atribuite ca execuție Șantierului ICRAL Colentina-2, condus de inginerul Gheorghe Smărăndoiu. Proiectul de restaurare a fost întocmit de atelierul de proiectare al Consiliului popular al municipiului. Șeful atelierului și al proiectului, arhitect Ion Barabaș. Coautori la proiect, arhitect Eugen Roșca și subsemnata. A se nota, zic eu, și aportul pictorilor Sorin Iliveanu și Dan Broscăuțeanu care au refăcut cu minuție și fidelitate frescele de factură italiană cu care era împodobit interiorul palatului".

Dincolo de această introducere care vrea să ilustreze cît de cît amploarea lucrărilor de restaurare, să consemnăm și afirmațiile arheologului Radu Ciuceanu, din cadrul Direcției muzeului de istorie a municipiului București : „Au fost relevate, cu prilejul lucrărilor de restaurare, fundațiile primului edificiu ridicat de către boierii Văcărești cam pe la sfîrșitul veacului XVII. Trainice și de mari dimensiuni, zidurile indică proporțiile majore ale construcției care a intrat mai tîrziu în proprietatea Ghiculeștilor. Să menționăm, din punct de vedere istoric, că în acea clădire a avut loc memorabila întîlnire dintre Tudor Vladimirescu și Alexandru Ipsilanti, conducătorul Eteriei. În 1822, Grigore al IV-lea Ghica, viitorul domnitor, avea să construiască, peste pivnițele și fundațiile existente, actualul palat. Cercetările arheologice au precizat cronologia construcțiilor componente ale acestui ansamblu arhitectonic de mari proporții, unic pe teritoriul Bucureștiului. Într-una din camerele palatului restaurat au fost amenajate două spații, care evidențiază metamorfoza fundațiilor, urmînd ca aici, în camera numită muzeu, să fie expuse documentele și obiectele care vorbesc despre istoria acestui edificiu ce se întindea pe un patrulater cu laturile de 200 și respectiv 150 de metri, deci mult în afara spațiului actual, așa cum o dovedesc zidurile descoperite în împrejurimi".

Dar, dincolo de camera-muzeu, capabilă să cuprindă și să redea istoria Palatului domnesc, un excavator a descoperit, cu totul și cu totul întîmplător, lîngă zidul care desparte palatul de biserica alăturată, zid care inițial nu exista, urmele unui ingenios sistem de alimentare și evacuare a apelor, precum și baia domnească. Lucrările arheologice de dezvelire a acestui original sistem au fost conduse de arheologul Radu Ciuceanu, ajutat de studenții Facultății de istorie. „S-a lucrat, ne-a declarat profesorul Ciuceanu, în condițiile deosebite pe care le presupune un șantier de reconstrucție, printre excavatoare și fadroame, aplicînd o metodă mai puțin uzitată în arheologie, cea a contrapunctului de loc și timp. Nu am să intru în prea multe amănunte. La capătul unei munci încordate am relevat un vestigiu de mare importanță istorică și arhitectonică privind rezolvările tehnice originale și unice exprimate prin canalele care distribuiau aburii, apele și fumul pentru încălzit pavimente, conducte de apă, cuve etc. Numai că munca noastră, a arheologilor, nu se oprește la bariera restituirii și interpretării istorice. Ea merge mai departe, pînă la conservarea unui astfel de monument. Singura soluție de conservare a sistemului de alimentare și evacuare a apelor nu poate fi decît înlăturarea zidului care desparte curtea palatului de curtea bisericii, deoarece acest zid se suprapune și taie exact în două sistemul recent descoperit. Urmează, firește, acoperirea sistemului printr-o construcție din beton și sticlă pentru a putea fi vizitat ca oricare alt punct muzeistic. Ar fi păcat, mare păcat, ca sistemul, descoperit din întîmplare, să cadă pradă dinților necruțător ai vremii, adică ai intemperiilor care l-ar trece în uitare și pieire. Să nu uităm că trecutul, dacă îl irosești, nu ai de unde să-l mai cumperi".

În ceea ce ne privește, să sperăm că sugestia profesorului Ciuceanu va fi receptată ca atare.

VICTOR NIȚĂ ■

S. O. S. monumentele

Comuna Slimnic se află la 15 kilometri de Sibiu, pe șoseaua ce duce spre Mediaș — comună cu case așezate de-a lungul șoselei, case tipice transilvănene.

Acest peisaj este dominat de cetatea țărănească care, în ciuda timpului, rezistă aici, fără multă îngrijire, și în ciuda tuturor intemperiilor.

Primele documente despre fortăreață datează din 1285, apoi este menționată în cronica regelui Carol I de Avignon din 1342 — în timpul papei Clement al VIII-lea. Acest nume ciudat, poate pentru mulți trecători, este de origine slavă avînd semnificația de confluență a rîurilor din localitate. Cu timpul, datorită pericolului năvălirii tătare și otomane cetatea țărănească de la Slimnic s-a fortificat. Într-un document al anilor 1529 este specificată pentru prima dată existența în această localitate a cetății Slimnic, fortăreață ridicată cu ajutorul populației Slimnicului și cu ajutorul universității din Sibiu.

Formele arhitectonice sînt arhaice, în raport cu arhitectura gotică-transilvăneană. În anul 1529 cetatea este cucerită de Ștefan Bathory distrugîndu-se o mare parte a zidului exterior al incintei. Zidul dărîmat a fost reconstruit în 1788. În anul 1658 cetatea rezistă asediului lui Ali-Paşa.

Clădirea mai păstrează pereți perimentrali de est, sud și vest, cei de vest fiind dubli, formînd un fel de nartex.

Stîlpii din cărămidă se ridică peste blocuri mari din piatră, făcînd parte dintr-un nucleu, mai vechi, păstrat doar în partea inferioară.

Cei patru stîlpi dinspre vest sînt legați între ei și cu peretele vestic interior prin două rînduri de arce frînte, formînd un parter și o galerie. Legătura între stîlpi și peretele navei laterale din sud se făcea prin achivolte, multe din ele intersectînd nava centrală. Ferestrele în arc frînt arată existența unei construcții în stil gotic.

Zidăria este portantă, construită din piatră brută și se remarcă la nucleul cel mai vechi. Restul zidăriei este din cărămidă masivă. Stîlpii sînt legați prin arce ogivale largi din cărămidă, multe năruite la ora actuală.

Din fișele de evidență a monumentelor istorice din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, fișe întocmite în anul 1963, din care am extras aceste cîteva date, se specifică în continuare :

1) **Propuneri de studii :** Nivelul actual al terenului fiind mult mai ridicat decît cel de odinioară, ar necesita cercetări arheologice în vederea eventualelor descoperiri a incintei exterioare și împrejmuirea etapelor de reconstrucție.

2) **Propuneri de restaurare :** lucrări de conservare și consolidare generală.

3) **Starea actuală :** cetatea se găsește în stare de ruină. În anul 1959 au fost executate cîteva lucrări de reparații.

Și toate aceste propuneri și observații au rămas doar în fișe. Nu s-a luat nici o măsură. Cetatea țărănească din Slimnic așteaptă măcar una din ideile formulate atunci. Cetatea la ora actuală folosește la depozitarea slăninii. Într-un turn de acolo este răcoare — și sătenii își transportă pe perioada verii slănina pentru păstrare. Un castelan, așa își spune cel care păzește slănina, vinde din cînd în cînd trecătorilor vederi de pe malul însorit al Mării Negre.

Desigur, această investiție ar costa mult, ar necesita mult timp ca acest castel să-și recapete înfățișarea din fotografia, de la începutul secolului, pe care am văzut-o la un țăran din comuna Slimnic. Dar prin grija organelor locale, prin grija oamenilor ce trec zilnic pe lîngă castel, acest obiectiv istoric poate fi conservat în timp, astfel ca viața lui să fie cît mai lungă.

SORIN POSTOLACHE ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Viața internațională a durerii

Alfabetizați, citim în presa timpului nostru, la 26 septembrie 1978: „Actualitatea medicală. Afitudinea societății, și îndeosebi a profesioniștilor în problemele sănătății, față de „suferința altora" (de ce cu ghilimele?) trece printr-o transformare profundă și fără îndoială definitivă. Durerea, principalul semn de alarmă al maladiilor, veritabil indicator clinic al descrierilor închipuite sau lirice care compun o mare parte din literatura medicală clasică, a pierdut fără îndoială (din nou „fără îndoială") ceva din caracterul ei „sacru" (între ghilimele): valoarea ei de orientare, pentru diagnostic, s-a micșorat odată cu depistarea bolilor într-un stadiu precoce și prin numeroasele metode de diagnostic paraclinic. La aceste aspecte tehnice se adaugă o percepție schimbată a semnificației culturale a durerii (citim încă o dată: „semnificația culturală a durerii" și încă o dată: „semnificația culturală a durerii"...) care nu mai are virtutea mintuitoare a „marii încercări prin care trece tot omul" și a cărei îndurare dovedea un caracter de oțel, o forță a naturii. Azi se știe a liniști o durere și un bolnav nu mai e lăsat să sufere. Cunoașterea precisă a centrilor, a căilor și a legăturilor unei dureri permite înțelegerea mecanismului intim în declanșarea unui lanț de fenomene neurochimice complexe. Aceste progrese, dintre care cele mai recente datează doar de cîțiva ani, realizate prin descoperirea unor neuro-peptide „mediatoare" ale percepției dureroase din creier, nu au modificat deocamdată apropierea terapeutică de suferința fizică, încă dominată de farmacologia analgezică clasică. Ultimele Zile farmaceutice franceze, care s-au desfășurat la Paris, au avut ca temă centrală studiul diferitelor aspecte ale durerii. Cu toate că aspectele farmacologice ale problemei au fost îndelung tratate, un loc important a fost rezervat mijloacelor non-medicale de abordare a suferinței (non-medicalul în suferință, mă înțelegi...) atît tehnice — acupunctura, homeopatia — cît și psihologice, etice și spirituale, ilustrînd astfel caracterul modern al acestei probleme care nu poate fi rezolvată (rezolvată?) decît ținîndu-se seama de imperativele demnității, libertății și omeniei".

Cei ce continuau, în acele Zile farmaceutice, să citească ziarele, descopereau pe paginile actualității non-medicale, știri despre distrugerea părții estice a unui oraș minunat al lumii, prin bombardamente de o intensitate fără precedent, cu totul modernă, desigur, în războaiele locale dintre oameni. În dureri atroce — au murit vreo 800 de oameni, alți 3 000 au fost răniți (date provizorii) iar 35 000 de case, ale căror dureri nu s-au bucurat încă de discuții ample, deși ele aparțin omului ca nervii și ca mușchii săi, au fost distruse într-o înaltă și netăgăduită semnificație culturală. Ambele tabere s-au masacrat invocînd pentru rezolvarea problemelor dureroase imperativele demnității, libertății și omeniei, întocmai ca acea reuniune farmacologică. Războiul fiind continuarea politicii cu alte mijloace, politicul fiind continuare economicului, economicul nu devine și el continuarea unor dureri fundamentale ale dezvoltării umane? Atunci bombardamentele cu 3 000 de obuze pe oră sînt o nouă sau veche farmacologie în extirparea durerilor contemporane?

Ar trebui să se admită că dacă nu toți oamenii sîntem profesioniști în problemele de sănătate, toți, în schimb — mulțumită ideii nonmedicale dar la fel de adevărate ca o neuro-peptidă, după care: „la mine în singe, istoria contemporană plînge" — sîntem profesioniști ai durerii. Alfabetizați, toți ne pricepem în cultura durerii. Toți sîntem — prin centrii ei nervoși de pe creier — intelectuali ai suferinței. Toți sîntem parachimici, diagnosticieni și mai ales căliți. Și atunci devine evident că prima frază a „actualităților medicale" este, din punctul de vedere al actualităților internaționale afectate de atîtea hernii și ocluzii intestinale, la fel de adevărată ca ultima; nu e chiar fără îndoială că atitudinea societății față de suferința altora (fără ghilimele!) „ar trece printr-o transformare profundă și fără îndoială definitivă".

Definitivi sînt morții acelui oraș pe care, zile întregi, nici ambulanțele nu i-au putut stringe din case și de pe străzi.

RADU COSAȘU ■

Scrisoare de la New York

O zi din viața Națiunilor Unite

La 24 octombrie Organizația Națiunilor Unite a împlinit vîrsta de 33 de ani. Este o sărbătoare la care participă 150 de state membre. O sesiune ordinară a forului plenar al Națiunilor Unite — Adunarea Generală — are, potrivit tradiției, o „vîrstă" de 100 de zile. Cele 32 de sesiuni de pînă anul acesta au dus la adoptarea a 3 505 rezoluții, instructive prin uriașul număr de idei, propuneri, sugestii, probleme, fie ele modeste, sau îndrăznețe, realiste sau vizionare, pe care le cuprind. Nu vom stărui însă asupra valorii politice a activității de 33 de ani a celui mai larg for diplomatic al zilelor noastre. Acestei teme îi sînt consacrate biblioteci întregi, iar bibliografia sa sporește cu fiecare an. Vom alege însă din calendarul bogat al actualei sesiuni a Adunării Generale a Națiunilor Unite, a cărei ordine de zi finală cuprinde 132 de puncte, o zi, care, fără a fi prin nimic un „moment model", este edificatoare pentru înțelegerea funcționării efective a imensului mecanism pe care îl oferă statelor membre instituția mondială.

Așadar, o zi din viața Națiunilor Unite. Diminețile Adunării Generale încep oficial la orele 10. Plenara Adunării se deschide printr-o declarație a președintelui care anunță că dezbaterile generale vor fi întrerupte a doua zi pentru a se ține o ședință specială consacrată Anului internațional de luptă împotriva apartheidului, în cadrul căruia vor fi decernate premii pentru serviciile eminente aduse în combaterea acestui flagel. Deliberările din forul plenar continuă prin declarațiile făcute de ministrul finanțelor din Samoa, de șeful armatei și membrul Consiliului Militar Suprem din Ghana, de ministrul afacerilor externe al Israelului și de omologul său din Volta Superioară.

Samoa este unul din membrii „tineri" ai organizației. Acest stat a fost admis la O.N.U. în 1977. Iată două propoziții, reluate în verbatim, din discursul șefului delegației acestei țări: „Este paradoxal și uneori îngrijorător să constați că în timp ce mecanismul complex al organizației noastre, în care lumea își pune atîtea speranțe, strălucește în toată splendoarea sa și ascultăm discursuri frumoase, un număr prea mare de probleme rămîne fără soluții iar în unele cazuri avem chiar impresia că regresăm. Retorica nu poate să înlocuiască acțiunea, iar schimburile oratorice fără conținut nu pot avea vreun sens pentru statele ale căror probleme trebuie să fie rezolvate aici". Această abordare critică nu va fi singulară. Colegul ministrului din Samoa, șeful delegației ghaneze, care a succedat celui dintîi la tribună, declara la rîndul lui că „se constată o concentrare tot mai mare a puterii economice în mîinile țărilor dezvoltate, în timp ce foamea și mizeria amenință să devină endemice în țările în curs de dezvoltare. Apelul lansat de lumea în curs de dezvoltare pentru o participare pe picior de egalitate la activitatea economică mondială continuă să fie ignorat, datorită unei lipse evidente de voință politică din partea a numeroase țări dezvoltate".

Ministrul afacerilor externe al Israelului, care, în mod firesc, a trebuit să își consacre o parte importantă din discursul său problematicii complexe a soluționării conflictului din Orientul Apropiat, nu a lăsat să scape nici el atenției sale temele politice și economice de interes global. El arăta: „una din tendințele cele mai importante ale politicii mondiale de astăzi constă în năzuința plină de hotărîre a tinerelor state și a țărilor în curs de dezvoltare, care le stimulează să dorească să-și ocupe locul ce le revine în politica internațională și pe arena economică. Ca țară în curs de dezvoltare, Israelul se identifică viguros cu aspirațiile națiunilor din Africa, Asia și America Latină, care vor să transforme independența lor politică într-o asociere deplină și egală cu națiunile cele mai vechi ale lumii".

Ultimul orator al dimineții în plenara Adunării Generale a fost ministrul de externe al Volteі Superioare, care a ținut să sublinieze, între altele, gravitatea situației economice internaționale, în termeni de o evidentă forță: „...omenirea este împărțită în două tabere inegale — iată un adevăr cu care ne-am obișnuit de acum, pentru că ni se pare că disparitățile în materie de dezvoltare țin de însăși natura lucrurilor. Dar faptul că întreaga conștiință internațională asistă neputincioasă la lărgirea decalajelor dintre bogați și săraci ne deconcertează și ne revoltă. Nu este un secret pentru nimeni în această instanță că din patru miliarde de locuitori ai planetei noastre numai 800 de milioane — adică o cincime din populația mondială — trăiesc la adăpost de grijile materiale. Restul, adică peste 3 miliarde de oameni, viețuiesc încă în privațiuni, adică în sărăcie".

Reluîndu-și, la orele 15, după amiază, lucrările sale, Adunarea Generală a ascultat mai întîi declarația făcută de ministrul afacerilor externe al Ugandei, care a dorit să reamintească faptul că „țările în curs de dezvoltare nu pot accepta perpetuarea relațiilor de dependență care, de-a lungul unei lungi perioade de timp, au marcat relațiile economice internaționale. Cerem un sistem întemeiat pe egalitate, pe echitate, pe justiție, un sistem prin intermediul căruia toate țările să poată participa pe deplin la luarea hotărîrilor. Persistența decalajelor și inegalităților existente generează un pericol grav pentru pacea și securitatea internațională, fără de care toate eforturile în materie de dezvoltare ar fi sortite eșecului". La rîndul său, șeful delegației Fiji declara: „Populația insulelor din Pacific cuprinde doar cinci milioane de suflete și sîntem dispersați într-un spațiu oceanic imens. Cu toate că sîntem izolați și lipsiți de resurse, suferim și noi de zguduirile generate, de modificările nenorocoase din economia mondială. „...Sîntem izolați de principalele centre de populație; suferim de pe urma pieților interne limitate, din cauza penuriei de materii prime; sîntem greu tributari datorită importurilor și cheltuielilor ridicate de transport. Dar noi nu dorim să fim prea tributari pentru generozitatea altora... Este de datoria noastră a tuturor și mai ales de datoria țărilor dezvoltate să se dovedească curajul și voința politică necesară pentru soluționarea problemelor politice și economice care ne confruntă".

Luînd cuvîntul, în limba arabă, cel de al treilea orator al după amiezei, ministrul afacerilor externe al Tunisiei, stigmatiza absența unor realizări efective în domeniul dezarmării și conchidea: „Considerăm că pe lîngă faptul că duce la devierea unor resurse productive, cursa înarmărilor alimentează jocul conflictelor și al rivalităților fiind în mod ineluctabil însoțită de legături de dependență din ce în ce mai constrîngătoare față de principalii furnizori. Pentru țările lumii a treia această dinamică absurdă compromite în mod fundamental principiile nealinierii și duce în definitiv la o vulnerabilitate și mai mare" Problematica negocierilor de dezarmare va fi reflectată și în discursul ministrului de externe thailandez — al patrulea orator — care trăgea următoarea concluzie: „Este, prin urmare, indispensabil ca noi toți să urmărim aceste obiective (realizarea dezarmării și oprirea cursei înarmărilor, n.n.), cu simțul perspectivei și folosind mijloacele diplomatice, deoarece alternativa finală este fie curmarea cursei înarmărilor, fie sfîrșitul rasei umane". Referindu-se la aceleași aspecte, ministrul adjunct al afacerilor externe din Siria sublinia la rîndul său: „Credem că este indispensabil să ne exprimăm preocuparea și regretele datorită faptului că atît cursa înarmărilor, cît mai ales cursa înarmărilor nucleare continuă, constituind astfel o primejdie gravă pentru umanitate și viitorul său".

Este semnificativ faptul că un organ de sine stătător al Națiunilor Unite — Comisia dezarmării — și-a ținut în aceeași zi prima ședință și a procedat la alegerea biroului său. La ora cînd scriem aceste rînduri Comisia se află deja în miezul dezbaterilor sale. Tot în aceeași zi, Comisia juridică a început dezbaterea punctului privind aplicarea de către state a dispozițiilor Convenției de la Viena privind relațiile diplomatice, din 1961, iar în cadrul ședinței reprezentanții U.R.S.S. și ai Statelor Unite au rostit primele intervenții pe această temă. La rîndul ei, Comisia financiară a avut, în ziua luată ca termen de referință, o activitate bogată, oglindită de însăși natura subiectelor discutate: numiri în locurile devenite vacante în organele subsidiare ale Adunării Generale; probleme referitoare la personal; compoziția Secretariatului O.N.U.; aplicarea reformelor referitoare la politica de cadre; modificarea regulamentului personalului; activitatea Corpului comun de inspecție; angajarea femeilor în organismele Națiunilor Unite; bugetul — program pentru exercițiul bienal 1978—1979; folosirea experților și consultanților Organizației Națiunilor Unite. La ansamblul acestor probleme au fost rostite 14 intervenții, mai ample sau mai sumare, asupra conținutului cărora nu putem stărui, dat fiind caracterul lor predominant tehnic.

Un subiect de interes global discutat în ziua pe care o analizăm este cel privind politicile și programele relative la tineret, punct afectat Comisiei social-umanitare. Jurnalul ședinței consemnează 35 de intervenții, de dimensiuni variabile, număr cu atît mai impresionant, cu cît el trebuie raportat la ansamblul celor peste 80 de intervenții de fond rostite în legătură cu problematica tinerei generații în lumea contemporană. La ședința pe care o evocăm, Comisia social-umanitară avea sarcina de a încheia dezbaterea generală și de a adopta hotărîri în legătură cu trei proiecte de rezoluții privind tineretul, printre care a figurat un proiect propus de România și alte 47 de state reprezentînd toate regiunile geografice ale lumii. Primul vorbitor, Honduras, a declarat că sprijină proclamarea unui an internațional al tineretului, deoarece acesta va duce la „îmbunătățirea înțelegerii reciproce dintre tinerii de diferite culturi și va încuraja examinarea unor teme largi, cum sînt destinderea și dezarmarea". Reprezentantul Djibuti arăta că „fiecare națiune trebuie să acționeze pentru a ameliora starea tineretului, care trebuie să fie pregătit pentru o participare totală la activitățile societății umane". Spațiul nu ne îngăduie să stăruim asupra intervențiilor rostite de celelalte delegații. Vom nota însă că la sfîrșitul ședinței au fost adoptate prin consens toate cele trei rezoluții propuse: „Anul internațional al tineretului", „Îmbunătățirea canalelor de comunicare dintre O.N.U. și organizațiile de tineret", „Educația fizică și tineretul". La cel dintîi document România este principalul inițiator, iar la celelalte două este coautoare, alături de Olanda, Argentina, și numeroase alte state. La încheierea dezbaterilor privind problematica tineretului, reprezentantul român a declarat că: „Delegația română interpretează consensul realizat în adoptarea rezoluției privind proclamarea unui An internațional al tineretului — rezultat al unor consultări foarte largi — drept o ilustrare a spiritului constructiv care a guvernat lucrările comisiei și, în același timp, drept un sprijin de mare valoare politică și practică pentru examinarea viitoare a problematicii atît de actuale a tineretului în lumea contemporană".

La New York este ora 18,45. La București este ora 0,45 noaptea. La Națiunile Unite se încheie încă o zi din cele o sută care alcătuiesc calendarul de lucru al actualei sesiuni a Adunării Generale.

IOAN VOICU ■

New York, octombrie, 1978

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

Mai bine mai tîrziu

Pînă în anul 1904, Susan Anthony a fost una dintre militantele neobosite pentru obținerea de către femeile americane a dreptului de vot. Pentru activitatea ei, Camera Reprezentanților a S.U.A. a aprobat — în zilele noastre — baterea unei monede de un dolar ce-i va purta efigia. Susan Anthony este prima femeie reprezentată pe o bancnotă americană. Hotărîrea guvernului are un dublu aspect — răsplata unei activități dar și încurajarea participării femeii la viața publică. Astfel de preocupări sînt tot mai frecvente în lumea de azi. Guvernul japonez spune:

STOP discriminării împotriva femeii

Guvernul japonez a ajuns la concluzia că numărul femeilor participante la procesul de decizie este foarte mic. Potrivit unei anchete, doar 87 din cele 208 organisme guvernamentale au angajate femei. Se prevede ca pînă în anul 1982 numărul femeilor din totalul funcționarilor guvernamentali să crească cu 10 la sută. Se prevede doar sau se va acționa în sensul acesta? Probabil că acțiunea va putea rezolva această gravă inechitate, această anomalie care mai întîrzie pe planetă.

S. O. S. Viitorul

Discursul rostit de Mc-Namara, președintele Băncii internaționale pentru reconstrucție și dezvoltare, cu prilejul deschiderii reuniunii anuale a Fondului Monetar Internațional, conține date ce trebuie privite cu toată atenția și rezolvate de către țările industrializate occidentale: S.U.A., R.F.G., Japonia. În anul 2000, 600 milioane persoane vor trăi în sărăcie absolută, adică mortalitate infantilă ridicată, malnutriție, medie de viață mică. Este vorba doar de anul 2000? Dar nici acum aceste probleme nu sînt rezolvate, din moment ce se pare că uneori

E de preferat să te substitui propriului tău ciine

Larry Wagner, șomer din orașul Columbus (S.U.A.), a găsit provizoriu de lucru la o firmă particulară de transport. Ca să nu-și piardă alocația de șomaj, s-a prezentat patronului cu numele cîinelui său. Substituirea a fost descoperită și Larry a fost condamnat să plătească o substanțială amendă. Cine să se gudure, cine să se bucure de aceasta?

I. GRECU ■

Argumente în sprijinul dezvoltării

Statistici întocmite sub egida O.N.U. relevă că pe teritoriile țărilor în curs de dezvoltare se află peste 71 la sută din rezervele petroliere mondiale — care sînt estimate la mai mult de 666 miliarde barili — în jur de 35 de procente din cantitatea globală de gaze naturale, peste trei cincimi din resursele hidroenergetice de pe glob, mai mult de jumătate din zăcămintele de cupru ale lumii, 48 la sută din cele de bauxită și peste un sfert din cele de plumb, zinc și minereu de fier. Este evident că asemenea resurse constituie premisele necesare pentru existența unor ramuri industriale puternice, capabile să valorifice bogățiile naționale atît în scopul satisfacerii nevoilor interne ale popoarelor respective, cît și în ceea ce privește participarea largă a acestor state la circuitul mondial de schimburi comerciale și economice. Și totuși realitatea este alta, multe din țările în curs de dezvoltare fiind, în fapt, simpli furnizori de materii prime către țările industrializate, materii pe care sînt nevoite să le cumpere, ulterior, sub forma produselor finite, la prețuri mult mai mari decît cele cu care au fost vîndute. Cauza nu este alta decît lipsa, în multe din țările în curs de dezvoltare, a capacităților de prelucrare a materiilor prime, mai direct spus, a industriei, ceea ce face ca bogățiile de care dispun aceste state să fie exportate, în marea majoritate a cazurilor, în stare brută. Așa se face că, în timp, economia țărilor respective a devenit dependentă de producția materiilor prime. Tot datele statistice demonstrează că ponderea industriei extractive în statele în curs de dezvoltare reprezintă peste 22 la sută din totalul economiei, față de numai 4,28 procente în țările capitaliste dezvoltate și 7 la sută din totalul mondial. Comparativ cu ramurile prelucrătoare, industria extractivă în țările în curs de dezvoltare deține o pondere în produsele interne brute ce ajunge să fie de 22 de ori mai mare.

De-a lungul timpului, s-a produs o adevărată polarizare în sensul producției de minerale brute în țările în curs de dezvoltare și prelucrării acestor resurse în țările industrializate. Să amintim cîteva exemple, în acest sens. În statele în curs de dezvoltare se extrag 29 la sută din minereurile de fier, dar se produc numai 4 procente din producția mondială de fontă și 3,7 din cea de oțel. Mai mult de jumătate din cantitatea totală de bauxită este extrasă în statele în curs de dezvoltare dar nouă zecimi din aluminiul de pe glob este produs în țările industrializate. Șase mari companii transnaționale cu sediul în țările industrializate dețin, în prezent, 57 la sută din capacitățile de extragere a bauxitei, 70 la sută din aceea de rafinare a aluminei și trei cincimi din capacitățile de producere a aluminiului din statele nesocialiste.

Cifrele prezentate sînt, credem, edificatoare pentru a pune în lumină legătura ce există între dezvoltare și diviziunea internațională a muncii, între existența subdezvoltării în lume și defecțiunile existente în actuala diviziune a muncii în rîndul statelor lumii, care favorizează în mod evident țările industrializate. Nu puțini economiști din statele occidentale au încercat să acrediteze ideea că actuala diviziune internațională a muncii este o etapă necesară a creșterii economice în lume, că țările în curs de dezvoltare ar fi direct interesate în creșterea economică a statelor capitaliste industrializate, deoarece, afirmă ei, „fără dezvoltarea centrului nu ar fi posibilă nici dezvoltarea periferiei". Netemeinicia unor astfel de teze este dovedită însă de realități care arată că tocmai această modalitate de diviziune a muncii între state, în care primează priorități ce se stabilesc pornind de la necesitățile statelor dezvoltate, neglijîndu-se cerința dezvoltării echilibrate a economiilor țărilor în curs de dezvoltare, determină și menține starea de înapoiere economică a celei mai mari părți a lumii, accentuează inegalitățile și sporesc dependența acestor țări de marile puteri economice.

Într-un asemenea cadru, astăzi, cînd se impune mai mult ca oricînd edificarea unei noi ordini economice internaționale, necesitatea creării unei noi diviziuni internaționale a muncii, pe baze democratice care să prezinte avantaje pentru toate statele, în primul rînd pentru țările în curs de dezvoltare, devine, în concepția României, un obiectiv de bază al restructurării relațiilor existente între state. Subliniind acest imperativ, președintele Nicolae Ceaușescu arăta că „lichidarea subdezvoltării, a marilor decalaje economice și sociale dintre state, realizarea unei mai raționale diviziuni internaționale a muncii și asigurarea condițiilor necesare pentru progresul armonios al fiecărei țări sînt obiective majore ale zilelor noastre, care își cer soluționarea corespunzătoare în interesul tuturor națiunilor". Cerința ajungerii la o diviziune internațională a muncii mai rațională și mai echitabilă devine, astfel, una dintre laturile procesului dezvoltării fiecărei națiuni, cu implicații majore în modificările structurilor de producție, a distribuirii muncii între sferele activităților umane, ale repartiției și schimbului. În prezent, țările în curs de dezvoltare, unde trăiește peste 70 la sută din populația globului, participă numai cu 7 la sută la producția industrială mondială. Potrivit obiectivelor celui de-al doilea deceniu al dezvoltării, este necesar ca în aceste țări ritmul anual de creștere a produsului brut să fie de șapte procente pentru ca, la sfîrșitul secolului, ponderea lor în industria prelucrătoare mondială să fie de 25 la sută. Ceea ce echivalează cu investirea a 35—40 la sută din produsul național brut al statelor respective. Or, în actuala situație, investirea unor asemenea sume se dovedește imposibilă în unele țări în curs de dezvoltare, fapt datorat, pe de o parte, lipsei industriei, pe de alta, deteriorării continue a raporturilor de schimb, în defavoarea acestor țări. În acest context, comerțul exterior devine unul din factorii de bază ai dezvoltării economice, cu ajutorul căruia se pot obține devize pentru procurarea mijloacelor de producție, a alimentelor și bunurilor de consum. În momentul de față însă, țările în curs de dezvoltare sînt net dezavantajate, rămînînd tributare exportului de produse de bază pentru 75—80 la sută din încasările de devize, fiind nevoite, apoi, să importe produse rezultate din prelucrarea propriilor materii prime, la prețuri mult mai mari, ce cresc de la an la an. În 1970, de exemplu, o țară în curs de dezvoltare trebuia să exporte 3 tone cupru, 9 tone cauciuc natural sau 4 tone plumb pentru obținerea mijloacelor bănești necesare achiziționării unui strung. După 5 ani, în același scop, trebuia să exporte 8 tone cupru, 16 tone cauciuc, 27 tone plumb. La începutul acestui deceniu, numai țările din America Latină au plătit pentru importarea a 2,7 milioane tone oțel o sumă echivalentă cu prețul a 70 milioane tone minereu de fier. Estimările pentru 1980 arată că, dacă nu se vor produce schimbări importante în economia țărilor în curs de dezvoltare, acestea vor fi nevoite să-și sporească de 2,5 ori volumul exporturilor de zinc, de 2 ori pe cele de argint, fosfat, cupru, bauxită. Sînt cifre ce devin, ele însele, argumente în susținerea și concretizarea cerinței creării condițiilor pentru dezvoltarea tuturor statelor, în primul rînd a celor rămase în urmă din punct de vedere economic.

ION STOICA

Sînge alb, sînge roșu...

Consumăm alimente colorate, îndulcite, ba chiar produse artificial. Folosim dispozitive pentru menținerea și coordonarea funcțiilor inimii și organe interne artificiale. Utilizăm, cînd este cazul, podoabe capilare sintetice. Zîmbetul multora din marile vedete ale filmului este confecționat cu ajutorul unor superbe, dar false dantură. Faptul că, pe baza unor compuși artificiali, este posibilă realizarea unui lichid generator de viață, capabil să înlocuiască sîngele, nu mai este de natură să surprindă pe nimeni.

Și totuși... Sînge artificial, sînge fără personalitate, viață în compuși chimici ?

Cercetările începute acum 10 ani de dr. Millen Clark din Cincinnatti încep să dea roade. În slujba vieții. Care, nu o dată, a depins de un flacon de sînge. Medicul american și-a îndreptat atenția asupra unuia din funcțiile esențiale ale sîngelui — transportul de oxigen din plămîni în țesuturi și al bioxidului de carbon de la acestea în plămîni — și a încercat să găsească, în multitudinea înlocuitorilor de plasmă cunoscuți, unul capabil să joace acest rol. El a avut revelația unei memorabile descoperiri în urma experiențelor efectuate cu silicon fluid, substanță care are proprietatea fizică de a dizolva mari cantități de oxigen. Cufundînd un cobai în ulei de silicon dr. Clark a constatat cu stupoare că, după ce substanța a pătruns în plămînii animalului, acesta a început să respire regulat, fără nici o dificultate. Încurajat de reușita cercetărilor, medicul american a trecut la experimentarea cu perfluorodecalin, care dizolvă de trei ori mai mult oxigen decît siliconul uleios. Analiza reacției animalelor de laborator la acest produs, aflat cu precădere în componența rășinilor și materialelor plastice, a continuat, fără întrerupere, în ultimii 3 ani, în special în Japonia, Suedia și S.U.A.

Substanța descoperită, sîngele artificial, are aspectul unei emulsii de culoarea și consistența laptelui. Cercetările sînt efectuate în prezent pe mamifere evoluate, în special maimuțe, al căror sînge este înlocuit treptat, pînă la jumătate din cantitatea totală, cu lichidul obținut pe cale artificială. Este cît se poate de încurajator faptul că animalele nu dau semne de intoleranță. De aceea sînt atît de optimiști cercetătorii care speră că, în curînd, cînd se va începe testarea sîngelui artificial pe organismul uman, experiențele lor vor fi încununate de succes, marcînd o nouă victorie a științei medicale în domeniul conservării și restabilirii sănătății omului.

Oare sîngele artificial se va comporta altfel în contact cu plămînii sufocați de fumul de țigară ? Încă nu se știe. Ceea ce se știe este că sîngele nostru, cel roșu și natural, suferă cînd asupra lui se năpustesc compușii emanați de țigară sau alte produse ce au la bază mult hulita iarbă. Specialiștii Universității „Cornell" au identificat o proteină a tutunului. Ea fiind principalul vinovat în declanșarea bolilor de inimă caracteristice fumătorilor, mai ales a aterosclerozei. Ei afirmă că rutinul, aceasta este denumirea substanței, activează o componentă a sîngelui care, la rîndul ei, declanșează o serie de reacții ale enzimelor și provoacă o aglutinare a plachetelor sanguine, formînd cheaguri. Cercetătorii încă nu cunosc în amănunțime modul în care coagularea sîngelui afectează pereții arterelor sau mușchiul inimii, dar consideră că între aceste două procese este o strînsă legătură, urmarea fiind ceea ce este îndeobște cunoscut sub denumirea de ateroscleroză. În doze constante, ca acelea consumate de un fumător obișnuit, rutinul poate constitui deci un pericol pentru inimă și vasele sanguine prin declanșarea cheagurilor și poate agrava formarea continuă de complecși antigen-anticorp în plămîni.

Unii consacră ani din viață pentru descoperirea unui nou tip de sînge, alții, pentru a altera calitățile celui cu care s-au născut...

IOAN ROȘCA

Să nu ucizi o pasăre călătoare...

„Există legi, uciderea păsărilor continuă însă". Acesta este titlul sub care săptămînalul vest-german „BUNTE", într-un amplu reportaj, atrage atenția asupra unui fenomen ale cărui semnificații depășesc limitele unui fapt divers, și nu numai în viziunea ecologilor.

Subiectul ? A început sezonul de ucidere a păsărilor călătoare, consemnează sec „BUNTE". Anul trecut, numai în Italia, au fost ucise 300 de milioane de păsări călătoare. Motivul ? Păsările călătoare sînt foarte apreciate de gurmanzi. O plăcere, se spune de către cei care au în vedere numai acest aspect, destul de costisitoare. „Porția" este de cîte cinci păsărele la frigăruie. Din ficatul nefericitelor zburătoare, ni se mai spune, se prepară gustări dintre cele mai rafinate : pentru o singură porție, este necesar ficatul a 50 de păsări !

Susanna Agnelli, președintele filialei italiene a Organizației pentru protecția animalelor World Wildlife Fund (W.W.F.) incriminează această vînătoare, devenită de-acum tradițională : „Condamn uciderea nemiloasă a păsărilor călătoare în drumul lor spre meleagurile unde își petrec iarna. Păsările călătoare sînt un bun comun al țărilor europene și africane".

Peste două milioane de vînători aruncă în văzduh cam 48 k/tone de plumb pentru a frînge din zborul lor milenar spre meleaguri mai însorite cîrdurile plutitoare. Pentru milioane de păsări, aceasta înseamnă sfîrșitul. Dintre mierlele, sturzii

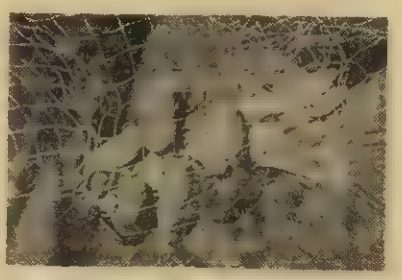

sau graurii al căror drum spre sud trece deasupra unor zone ale Europei occidentale, doar puține exemplare se vor reîntoarce la primăvară. Pentru că pe lîngă arme, „vînătorii" folosesc fel de fel de alte mijloace, în același scop, al distrugerii : plase, sub care se introduc păsări-momeală, cîrlige de pescuit cu pîine, capcane, un adevărat arsenal, care nu-și propune nici o limită.

Față de această stare de lucruri, guvernul italian a înăsprit legile cu privire la exterminarea păsărilor. Astfel, conform Legii nr. 968, în Italia vînătoarea de păsări este permisă numai de două ori pe săptămînă, cînd se pot vîna doar cîte două exemplare din fiecare specie. Astfel, ajung să fie vînate pînă la 60 de păsări călătoare pe zi, din specii diferite...

În „numai" 81 de orașe au loc tîrguri la care se oferă spre vînzare păsări-momeală. În Italia nu intră sub protecția oficială păsări al căror număr a scăzut vertiginos în ultimii zece ani, de exemplu sfrînciocul, cu 91 la sută, pieptănușul de grădină, cu 68 la sută, sturzul cîntător, cu 34 la sută. Pînă în prezent, 19 specii au fost deja exterminate.

Susanna Agnelli a inițiat deja o serie de măsuri de protejare a acestor păsări. Au fost „delimitate" zone întinse, pe direcțiile de zbor ale păsărilor călătoare, în care vînătoarea este interzisă. Această acțiune se bucură de sprijinul larg al populației. Peste 70 la sută dintre italieni sînt împotriva acestei „vînători" și există speranța că, în final, cei ce se împotrivesc uciderii irationale a nevinovatelor migratoare vor cîștiga. Altfel, s-ar putea ca într-o zi, nu foarte îndepărtată, natura să devină răzbunătoare, luînd pentru totdeauna de pe meleagurile neprimitoare, darurile sale vii. Precedente există, și nu puține.

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Fotoliile, păcatele și șarpele monetar

Lira sterlină în raport cu francul elvețian și marca vest-germană în raport cu yenul japonez se mișcă tot timpul creînd emoții sau chiar cosmaruri deținătorilor care s-au obișnuit să creadă în valorile sigure. Mai mult decît toate aceste monede la un loc, dolarul se mișcă cel mai zdravăn sau, mai degrabă, alunecă din jos în mai jos, tulburînd sistemele de referință și ideile, fie și aproximative, asupra prețurilor de luna trecută.

Sesizînd implicația psihologică a deteriorării vechiului slogan „arăți minunat, ca un dolar nou-nouț" o firmă nord-americană a răsturnat declinul în șansă făcînd afaceri de aur din lipsa de respect a onoratei clientele față de moneda cu un trecut atît de viguros. „Learning Exchange" din Evanston care a ajuns să numere, în scurtă vreme, nu mai puțin de 30 000 de clienți siguri, a readus pe piață vechea formulă a trocului care făcea vogă, pe drept cuvînt, în comuna primitivă.

Este perfect adevărat că avînd o idee clară asupra prezentului, sus-numita societate nu schimbă mamuți pe cuțite din piatră, ci înlesnește doar schimburile de obiecte între membrii cotizanți contra unui comision în... obiecte. Se schimbă mobilă stil pe tablouri, covoare pe porțelanuri, automobile pe aparatură casnică și chiar televizoare pe băuturi fine. Ordinatoarele firmei bizîie din greu, non-stop, calculînd valoarea a trei cauciucuri și a unui fotoliu florentin în relație cu o vază de flori și un casetofon. Consiliul de administrație, trăgînd concluzii asupra stării pieței, a trebuit să anunțe, cu onestitate, că cifra de afaceri, vai, în dolari, a ajuns la 12 miliarde anual. Se încearcă, într-o perspectivă apropiată, extinderea trocului prin introducerea de servicii : plombarea unei măsele contra o serie de timbre, repararea unui frigider contra unei părți a continutului ș.a.m.d.

Operațiunea, fiind, la prima și la următoarele vederi, extrem de complicată și solicitînd din partea firmei eforturi enorme de selectare și distribuire a opțiunilor, se preconizează mărirea comisionului pe fiecare tranzacție ceea ce s-ar putea să reprezinte, în cenți, ceva mai mult decît simpla devalorizare a dolarului. Clientela acceptă însă, abulică, politica trocului.

Cinicii s-au gîndit chiar, într-un asemenea iureș de deplasare a obiectelor, ce ar fi putut însemna, în Europa occidentală, șarpele monetar dacă și-ar fi schimbat pielea la timp devenind un șarpe de troc.

Neavînd idei preconcepute și depășind granițele pieței palpabile, managerii foarte imaginativi ai firmei se uită departe în sus și departe în jos, căutînd surse de troc atît în rai cît și în iad. Pînă și iertarea păcatelor, care la bisericile respectabile este acceptată, după o spovedanie confortabilă de 30 de minute, contra unei depuneri în contul parohiei de 25 de dolari, se va putea realiza, în condițiile existenței unei proporții convenabile de membri ai societății în parohia respectivă, tot în troc. Din moment ce păcatele, în mod tradițional, se șterg cu buretele în urma unei depuneri cash în dolari devalorizați, nimeni nu merită să devină susceptibil dacă greșeli mai mari sau mai mici dispar în neant în schimbul unor cupoane de benzină sau altele asemenea. În acest sector afacerile nu par să aibă un viitor promițător. Conform unui sondaj efectuat de Institutul Gallup, vechiul procent de 54 la sută al celor care cred în rai scade în timp ce cei 39 la sută care cred în iad devin sensibil mai numeroși. În schimb, pentru ca deruta să fie completă, numai o persoană din opt interogate presupune că se poate ajunge, pentru păcate grele (nu neapărat ale lor), în încăpătoarele cazane cu smoală în clocot. În consecință un păcat ca lumea nu merită să fie schimbat pe o faptă frumoasă...

RADU BUDEANU

„Nu știu dacă i-am cîștigat definitiv pe englezi, dar sînt sigur că i-am pus serios pe gînduri!"

— Tovarășe profesor Valeriu Irimescu, înainte de a trece la interviul propriu-zis, o mai veche promisiune făcută de dumneavoastră cititorilor revistei, vă rog să-mi permiteți să reamintesc rezultatele celor 7 partide susținute de rugbiștii noștri în timpul turneului din Marea Britanie. Deci, 20—7 cu Aberavon, 7—7 cu Swansea, 6—18 cu Bath, 30—28 cu Gloucester, 49—12 cu London Scottish, 58—13 cu Clifton și 3—16 cu Bristol, ceea ce vrea să însemne patru victorii, un meci egal și două înfrîngeri. E un bilanț bun socotim noi, punînd în balanță valoarea de excepție a adversarilor și duritatea turneului, cu mai multe întîlniri disputate după numai o zi de pauză. Care e părerea dumneavoastră ?

— Da, e un bilanț satisfăcător, care demonstrează faptul că rugbiul românesc e în progres, poate chiar pe cale să devină o autoritate mondială. Victoriile înregistrate corespund exact obiectivului stabilit de federație, asta probînd că, în general, noi am trecut Canalul Mînecii în deplină cunoștință de cauză și că, acolo, ne-am făcut datoria cum se cuvine, apărînd cu dîrzenie și demnitate tradiția și culorile sportului românesc.

— Am în față un ziar londonez care scrie, sub semnătura cunoscutului comentator Terry O'Connor, că rugbiul românesc „este gata să ocupe un loc mult mai important pe scena Europei". Cei care nu cunosc zgîrcenia la laude a confraților englezi, mai ales cînd e vorba de rugbi, un sport pe care ei îl consideră de casă, pot rămîne impasibili în fața unor asemenea aprecieri favorabile. E și cazul dumneavoastră ?

— Ca antrenor al echipei reprezentative, mi-e mai greu să spun că am făcut în Marea Britanie o figură foarte frumoasă dar așa s-au întîmplat lucrurile, iar presa din insulă n-a rămas, firește, indiferentă. E bine de amintit că, peste tot, am întîlnit garnituri de primă mărime, dispunînd de jucători de mare clasă, ca Allan Martin de la Aberavon, Richard și Will de la Swansea, Boyle și Buttler de la Gloucester, fiecare cu mai multe prezențe în celebra echipă a „Leilor britanici", de fapt, o selecționată a Marii Britanii, cu rugbiști englezi, galezi, scoțieni și așa mai departe. În meciul cu noi, Swansea n-a izbutit să cîștige după 5 ani de victorii pe teren propriu ! 49—12 cu campioana Londrei a însemnat nu numai un joc de înaltă ținută, spectaculos și eficace, lăudat, cum citați, de comentatorul lui „Daily Mail", ci și cea mai aspră înfrîngere din istoria echipei gazdă !

— Tovarășe Irimescu, care a fost, ca să zic așa, arma cu care rugbiștii noștri i-au surprins pe cei englezi ? La ce capitole au fost românii superiori ?

— Englezii au fost convinși că noi vom juca în stil francez, adică închizînd mereu și așteptînd greșeala adversarilor. Dimpotrivă, noi am atacat tot timpul și, mai ales, în primele minute ale meciurilor, de fiecare dată luînd conducerea și obligîndu-i pe ei să refacă. Cu London Scottish, de pildă, am înscris în primul minut, la Gloucester, ne-am detașat cu 18 puncte, 21—3, după numai un sfert de oră. Rugbiul nostru deschis și curat, lipsit de violență și de trageri de timp, a plăcut foarte mult spectatorilor, care ne-au însoțit, tot turneul, cu stadioane arhipline, dar a plăcut și specialiștilor britanici, exigenți și, de regulă, rezervați față de europenii de pe continent. S-a zis, ca să mai dau un exemplu, că întîlnirea dintre selecționata Bucureștiului și campioana Londrei a însemnat cel mai bun meci văzut la Richmond Athletic Ground, unul din „templele" rugbiului britanic, în ultimii 15 ani. Ca să argumentez că echipa noastră a jucat deschis, am să menționez că marea majoritate a punctelor înscrise de ea s-au realizat din eseuri. Pe toată durata turneului, noi am înscris 21 de încercări și am primit numai 10.

— Cu toate astea, am pierdut două confruntări, la Bath și la Bristol. Poate că ar fi normal să vorbim și despre ele ! Ce ziceți ?

— Firește. După calculele noastre, Bath urma să fie cea mai slabă echipă din program, drept pentru care, spre a odihni jucătorii solicitați serios la Aberavon și Swansea, am greșit trimițînd în teren restul lotului. E adevărat că meciul s-a decis într-o singură fază, din cauza lui Hariton am ratat o încercare la 3—3, după care englezii au înscris imediat, dar trebuie avută în vedere și greșeala de mai sus. În ceea ce privește confruntarea de la Bristol, meciul de adio pe care noi am dorit foarte mult să-l cîștigăm, a intervenit, firește, oboseala acumulată pînă atunci, la care s-au adăugat accidentările, nu grave, ale lui Stoica și Nica.

— Una peste alta, care a fost meciul cel mai greu ?

— Cred că cel cu Swansea, disputat în nocturnă și pe ploaie. El l-a solicitat pe rugbiștii români cît două meciuri contra Franței !

— Să discutăm și câteva despre componenții lotului nostru. Cum s-au comportat ei, luați în parte ? Din cîte știu, au făcut deplasarea 28 de rugbiști. Cine a jucat mai mult, cine mai puțin ? Cine mai bine, cine mai slab ? Dat fiind și caracterul de pregătire și selecție al turneului, puteți indica vreun jucător la care aveți de gînd să renunțați pentru întîlnirile care urmează, cele cu Polonia și Franța din campionatul european ?

— Dificil de spus dacă vom renunța la vreun jucător sau altul deși, desigur, unii au evoluat mai bine, alții mai neconvingător. Va trebui, mai întîi, să analizăm în Biroul federal prestația lor și, în general, datele turneului și abia după aceea să luăm o decizie în acest sens. Răspunzînd la cele ce m-ați întrebat, aș nota cu foarte bine jocul lui Stoica, după părerea mea cel mai bun jucător al turneului, lui Bucos, Paraschiv, Dinu, Ortelecan, Dumitru și Munteanu. Bine au evoluat Ianusuevici și Borș, ultimul mai ales în partea a doua. Ceilalți, cu excepția lui Murariu, Ionescu și Dărăban, sub așteptări, s-au descurcat la nivelul obișnuit al valorii lor. De la cei 3 înaintași menționați, am sperat cu toții mai mult, dar ei ne-au cam dezamăgit. De stat în teren, cel mai mult a stat Motrescu, singurul care a jucat toate cele 7 partide. Ionescu, Tudose și Suciu au apărut în numai cîte două meciuri, ultimii din cauza unor accidentări.

— Să trecem în tabăra adversă. Ce-au avut de învățat rugbiștii noștri de la adversarii întîlniți ?

— Apreciez că noi am fost mai abili în minuirea balonului și, în orice caz, mai serioși, mai disciplinați. Aici am să fac o scurtă paranteză. În paralel cu jocurile noastre, Anglia a organizat, oficial, un turneu al reprezentativei Argentinei, care n-a lăsat, prin comparație, o impresie la fel de bună datorită nervozității și violenței. Am urmărit meciul lor cu englezii, 13—13, el a fost presărat cu acte de violență și cu eliminări de pe teren, oaspeții dînd tonul. Ne-am întors din insulă fără ca vreunul din rugbiștii noștri să fi fost măcar avertizat, ca să nu mai vorbesc de eliminări ! Și din acest punct de vedere, gazdele noastre au avut numai cuvinte de laudă la adresa rugbiștilor români. Cît despre adversarii întîlniți, ei ne-au surprins, la început, printr-un joc mai organizat la margine și în aglomerări, obligîndu-ne să ne luăm măsuri speciale în acest sens, prevederi care ne-au prins din ce în ce mai bine, de la un joc la altul. Englezii rămîn redutabili la capitolul forță și viteză. Joacă toate fazele cu maximum de ineață și, în plus față de noi, duc acțiunile pînă la limită și, peste tot, pînă la fluierul final al arbitrilor. Studiindu-i, am tras unele învățăminte pentru viitor.

— Anume ?

— Va trebui să punem accent, la antrenamente, pe intensitate, mărind-o, în fața unor adversari mai activi, spre a realiza un contact specific superior. De asemenea, ne vom strădui să-i determinăm pe jucători să urmărească fiecare fază pînă la capăt, cum se zice, pînă în pînzele albe.

— Înaintea ultimei întrebări, v-aș rămîne dator dacă ne-ați povesti o întîmplare din Anglia nelegată de turneul propriu-zis. Au fost asemenea evenimente ?

— Am vizitat, la Bristol, uzinele de avioane BAC și Concorde. Totodată, am participat cu toții la două mici festivități intime, în cadrul cărora am sărbătorit zilele de naștere ale lui Nica și Munteanu. Primul a împlinit 34 de ani, celălalt, 26.

— Tovarășe Valeriu Irimescu, credeți că frumoasa comportare a rugbiului nostru în patria rugbiului poate însemna un pas înainte pe drumul pătrunderii noastre în Turneul celor 5 națiuni care ar urma să devină, nu-i așa, Turneul celor 6 ?

— Rămîne de văzut deși, după mine, am cucerit un important teren. Nu știu dacă i-am cîștigat definitiv pe englezi, cu jocul nostru curat și deschis, dar sînt sigur că i-am pus serios pe gînduri ! Turneul a însemnat o excelentă propagandă în favoarea sportului românesc, iar stadioanele pe care le-am umplut sîmbătă, la Aberavon, Glocester și Clifton, la concurență cu disciplinele tradiționale ale insulei, cu cricketul, de pildă, vin să confirme acest lucru. Dealtfel, primiți cu amabilitate la sediul federațiilor galeză și engleză de rugbi, în locurile acelea sacre pentru ei de la Cardiff și Thuickenham, unde nu se pătrunde cît ai bate din palme, am fost lăudați pentru rugbiul nostru, de-acum competitiv la orice nivel, și am primit, la Cardiff, invitația de a susține, în toamna următoare, un nou turneu.

— Vă mai amintiți titlul interviului dinaintea plecării ?

— Da. Aproximativ, el suna cam așa : mergem în Anglia să învățăm, dar și să învingem. După părerea mea, ambele scopuri au fost atinse.

— Și după a noastră. Nu ne mai rămîne decît să vă adresăm, în încheiere, felicitările de rigoare și succes mai departe.

Time-out

● Așa cum anticipam, Dinamo București a devenit, după o pauză de 3 ani, campioană a țării la polo. ● Comisia municipală de box a arbitrilor a sărbătorit recent, într-un cadru festiv, retragerea din activitate a 10 foști arbitri. Nicolae Voiculă, Ionel Niculescu, Romeo Romano, Mircea Cruțescu și alții și-au luat adio de la ring. Spre surprinderea generală, Colegiul central al arbitrilor a strălucit prin absență !

● Învingînd-o pe olandeza Betty Stove în finala de la Brighton, campioana noastră de tenis Virginia Ruzici nu numai că și-a adăugat o nouă izbîndă de prestigiu în palmares, dar a acumulat și punctele necesare admiterii în primul Masters din istoria tenisului feminin. ● La fotbal, în campionatul județului Bihor, I.A.M.T. Oradea — T.C.H. Remeți Bratca 7—0 la seniori și 15—0 la juniori ! La Remeți Bratca, viitorul fotbalului pare pe deplin asigurat. ● Deși dispune de un lot superior sezonului competițional trecut, echipa de baschet Farul din Constanța joacă mai prost decît în primăvară. De ce oare ? ● Plecat din București la 28 august, pensionarul Gheorghe Niculae, fost atlet la Steaua, a ajuns în Franța, la Le Havre, în tentativa sa de a înconjura pămîntul pe bicicletă. La 65 de ani, Gheorghe Niculae pare să aibă destule forțe spre a-și vedea împlinit visul, el fiind ajutat în acest sens de o bicicletă „Tohan". ● Federația de fotbal pare decisă să nu admită nici un fel de derogare de la respectarea regulamentului, fapt pe care-l salutăm. După ce, pentru acte grave de indisciplină, a suspendat terenul Victoriei Lehliu, divizia C, seria 5, pînă la sfîrșitul campionatului, F.R.F. a eliminat-o pe Textila Cisnădie, divizia C, seria 11, din competiție. După faptă, răsplata cuvenită. ● Fostul antrenor federal Cornel Simionescu pregătește în prezent pe Rova Roșiori de Vede, județul Teleorman. După cum ne-a mărturisit, speră s-o promoveze în B. ● Dinamo—Steaua 15—11, la handbal. Unde sînt zăpezile de altădată, Cornel Oțelea ? ● Din cîte ne-a fost dat să aflăm, federația de hochei a pus piciorul în prag, obligînd echipele divizionare să joace la ore accesibile marelui public, renunțînd la întîlnirile programate în timpul cafelei cu lapte ! Cu alte cuvinte, semnalele noastre critice au fost receptionate, lucru care ne bucură, fiind vorba aici, înainte de toate, de interesele hocheiului românesc. ● Iancovici, Vezeanu, Oiteanu, Scobal, Szalai și Zărnescu, componenții formației Dacia Pitești, s-au comportat admirabil în Turul Europei la automobilism, situîndu-se pe primul loc în ierarhia echipelor de uzină. Cu siguranță că mașinile cu care s-a cîștigat n-au trecut pe la unitatea service din Panteli-mon ! ● După ce a stat ani de zile pe banca de rezerve a Stelei, baschetbalistul Petre Grădișteanu și-a găsit locul pe care-l merita, devenind titular și cogeter al formației I.C.F.D. Simbătă și duminică, evoluînd împotriva foștilor săi coechipieri, Grădișteanu a înscris 60 de puncte ! Cum se zice nimeni nu e profet în țara lui. ● Ziarul „Dobrogea nouă" îi săpunește bine pe jucătorii fostei divizionare A F.C. Constanța, titlul articolului fiind grăitor : „Fotbaliștii noștri nu știu să

Sportivii nu pot fi făcuți răspunzători de greșelile federației!

Rîndurile care urmează ne-au fost inspirate de un fragment dintr-un recent articol tipărit în ziarul „Sportul". Procedînd la o trecere în revistă a rezultatelor campionatelor naționale de tir, desfășurate în acest an sub însemnul „Daciadei", Toma Răbșan scria, simbătă, 14 octombrie, că „la talere, unde au fost foarte puțini concurenți, se pune întrebarea dacă mai merită să se facă eforturile materiale din ultimul timp", lăsînd să se înțeleagă că F.R.T. n-ar trebui să mai sprijine respectiva disciplină, cu practicanți din ce în ce mai puțini și din ce în ce mai plafonați !

Departe de a fi noi dușmani ai criticii în sport, atunci cînd aceasta este corectă și justificată, ne exprimăm mirarea față de punerea la punct de mai sus căci, mai ales în domeniul skeetului, asupra căruia vom zăbovi, lucrurile nu stau deloc așa, ci dimpotrivă. S-o luăm pe puncte.

1. Număr de concurenți. La talere aruncate din turn, proba care interesează în primul rînd, în care tirul nostru are tradiție și rezultate competitive pe plan mondial, au participat 23 de concurenți, socotind seniorii și juniorii la un loc. Fără să fie îngrijorătoare, cifra e în ușoară scădere față de anii trecuți, dar cine să fie de vină de aceasta, federația sau trăgătorii înșiși ? Părerea noastră e că ultimii, de fapt cei care au mai rămas, pentru că din nou val al turnului doar Ionică și Toma par să anunțe o clasă deosebită, nu pot fi, sub nici o formă, acuzați, și, drept urmare, pedepsiți prin retragerea sprijinului acordat pînă acum.

2. Eforturile materiale din ultimul timp. După informațiile primite de la talerișt, poligonul Tunari, cu adevărat unul din cele mai frumoase din lume, ca așezare și mediu natural, e mai mult defect în ultima vreme, îngreunînd serios procesul de antrenament. Astfel, nefuncționînd deloc sau sporadic peste vară, el a permis accesul taleriștilor pe standuri abia cu 4 zile înaintea deschiderii campionatelor naționale ! În timpul concursului propriu-zis, pe care unii dintre competitori l-au pregătit pe alte poligoane, cam un sfert din talere s-au spart din chiar momentul lansării ! Din cîte cunoaștem, Toma Răbșan a asistat la întîlneri și e de mirare pentru noi că un specialist cu îndelungate stagii în tir n-a băgat de seamă că, îndeobște pe standul 3, campionatele s-au întrerupt de mai multe ori în fiecare zi, din cauza defecțiuni instalațiilor de lansare, și că una din serii s-a desfășurat de-a dreptul neregulamentar, trăgîndu-se fără timer, aparatul menit să stabilească intervalul dintre două talere fiind, de asemenea, în suferință ! Și-atunci, ne întrebăm, dacă poligonul de la Tunari, către care ar fi trebuit să fie îndreptată atenția federației, a fost mai mult defect decît în stare de funcționare, în ce direcție s-au concretizat „eforturile din ultimul timp ?". Căci, după cum vom vedea, nici la capitolul materialelor avute la dispoziție sportivii n-au stat prea bine, ca să nu zicem altfel. Dar fiecare lucru la timpul său.

3. Rezultatele. După părerea noastră, ele au fost bune, chiar foarte bune, raportîndu-le la condițiile impropii în care s-au pregătit trăgătorii, printre picături și printre defecțiuni. Trăgîndu-se 300 de talere, din dorința federației de a îngreuna concursul și de a-i verifica la maximum pe sportivi, a cîștigat Bogdan Marinescu cu 289, urmat de Nicolae Vlădoiu cu 288 și de Alexandru Sencovici cu 286, numai că recordurile au fost calculate după primele 200 de talere, după standardurile internaționale. Realizînd, cu cartuș autohton „Metaloglobus", 196 din 200, tehnicianul Nicolae Vlădoiu a izbutit cea mai bună performanță românească de pe noul regulament, record stabilit, cele 196 de talere ochite echivalînd cu medalia de argint a europenelor de la Suhl, din 1978, și cu cea de bronz a Olimpiadei de la Montreal, din 1976 !! Cît despre sprijinul pe care Nicolae Vlădoiu l-a primit și-l primește de la F.R.T., e suficient să spunem că el a atins cele 196 de talere din 200 folosind o pușcă veche, utilizată de Bogdan Marinescu în urmă cu vreo 15 ani ! !

Și-atunci ? De ce să batem monedă pe niște eforturi materiale inexistente, cînd problemele skeetului nostru sînt altele și cînd de impasul acestei discipline, dacă putem vorbi despre așa ceva, nu sînt vinovați, în nici un fel, sportivii, ci este vinovată însăși federația ? ! Critica e constructivă și poate ajuta atunci cînd are o bază reală, dar stîrnește nedumeriri și irită atunci cînd e făcută după ureche.

raCul

„Campionii" — cui?

Ai unui plagiat

Sub titlul „CAMPIONII", Editura Sport-Turism publică în anul 1976 un set conținînd cinci „cărți de colorat", cu subiecte axate pe diverse sporturi. Lucrul nu ar fi fost decît lăudabil, dacă o sesizare sosită la redacția revistei noastre nu ne-ar anunța că autorul acestui set, pe numele său **DUMITRU RISTEA**, nu se dovedește a fi decît un plagiator de rînd copiind pur și simplu — după cum puteți vedea din imaginile de mai jos — personaje, atitudini, pînă și linia desenului dintr-un volum pentru copii, editat cu mult înainte într-o editură străină. Pentru exemplificare am ales cîteva dintre aceste desene „prelucrate" cu o stăruință de ordinator (citește plagiator) de către **Dumitru Ristea**. Pentru o deplină edificare, păstrăm la redacție cele două exemplare ale cărților în cauză. Le publicăm, deasupra „prelucrarea" lui D.R., dedesubt originalele, care apar semitonat datorită tiparului color.

Pînă atunci însă îi rugăm pe cititorii noștri să facă următoarea socoteală simplă : dacă volumul editat de Sport-Turism a apărut într-un tiraj de 198 000 + 90 exemplare, fiecare costînd 5,50 lei, cît va fi fost oare „partea leului" încasată de **Dumitru Ristea**, și mai ales la cît se ridică prețul conștiinței acestui grafician de trei parale ? Toate acestea ținînd cont de faptul că munca de copist nu putea să-i ia mai mult de cîteva ceasuri. Așteptăm punctul de vedere al Edituri Sport-Turism și al secției sale financiare.

HORIA PĂTRAȘCU ■

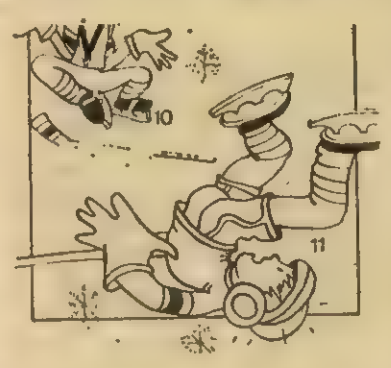

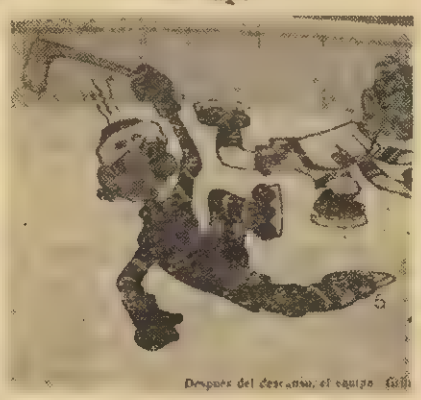

Detectivi ad-hoc

„...La urma urmei, ce poate să-ți strice, dacă ții seama de niște sfaturi, mai ales la o adică..." — cugeta Aurel Apetrei într-una din zile, pe cînd se afla în autogara din Suceava și se înghesuia printre ceilalți călători care urcau în autobuzul de Botoșani. Ba, dimpotrivă...". Taman își adusese aminte de o povață auzită undeva sau citită cine știe cînd. „În locuri aglomerate s-ar putea să mai apară și indivizi cu gînduri rele. Atenție deci la buzunare, la valiză. Paza bună trece..."

Și repetînd în sine cuvintele acelea cu tîlc și uitîndu-se cu luare-aminte în jur, dar fără să dea cuiva de bănuit că ar face-o chiar pe detectivul, numai ce observă ceva ciudat în comportarea unui individ care se prefăcea doar că urcă dar, în realitate, profita de neatenția și graba celorlalți și le pipăia buzunarele. Surprins și intrigat de scena la care asista, Aurel Apetrei era cît pe-aci să i-o spună tare și răspicat : „Nu ți-i, mă, rușine să cauți în buzunarele oamenilor ?!" dar și-a dat pe loc seama că o asemenea mustruluială ar fi avut, în acea împrejurare, efectul unei frecții „Diana" la un picior de lemn ! Sau, poate, cine știe ? S-ar fi și ofensat haimanaua... Așa că i-a „căzut fisa" repede, a făcut-o și el pe grăbitul, dar nu l-a scăpat pe individ cu privirea. Ba, cînd a găsit momentul potrivit, i-a atras, discret, atenția și lui Dumitru Aldea, să urmărească și el „demonstrația" de dexteritate.

Și iată că, numai după cîteva clipe de la înțelegerea tacită dintre Apetrei și Aldea, individul aflat în colimator reușise să subtilizeze un portmoneu. Încă în semn discret între cei doi detectivi ad-hoc și hoțul de buzunare este înhățat de mîinile vinjoase ale celor care fuseseră martori atenți la întreaga scenă. Zadarnic a încercat el să-și „apere pielea", lăsînd portmoneul să-i alunece din mînă. Fără să-l slăbească pe infractorul prins în flagrant, Apetrei și Aldea au procedat „ca la carte", oferindu-le tuturor celor de față o lecție de vigilență în locuri aglomerate.

— Să se controleze fiecare călător în buzunare și cel care constată că-i lipsește ceva, să ne spună !, s-a adresat unul dintre ei celor din jur.

— Mie îmi lipsește portmoneul cu acte și bani !, a spus precipitat Ion Luncașu.

— Cîți bani aveați în el ? a întrebat cel care ținea portmoneul.

— 630 lei, răspunde Luncașu.

— Da, este al dumitale, dar o să-l primești la miliție. Mergem cu toții să-l predăm pe infractor și să declarăm cum s-a întîmplat. Asemenea pramatii nu trebuie să scape cu una, cu două. Cine știe pe cîți o mai fi buzunărît !...

Zis și făcut. La miliție, martorii și păgubașul aveau să afle că **Neculai Apetrei** — simplă co'ncidență de nume cu cel care i-a întrerupt activitatea infracțională — era recidivist în materie, executînd mai multe condamnări pentru furturi din buzunare.

Nu mici le-au fost însă surpriza și satisfacția, totodată, aflînd, la încheierea cercetărilor, că Neculai Apetrei săvîrșise, după ultima liberare din închisoare, încă 7 furturi din buzunare, între care unul în dauna lui Ștefan Rimbu, căruia i-a furat 2 450 lei, în timp ce se urca într-un autobuz ; altul în dauna lui Virgil Grigoraș, căruia i-a furat 2 250 lei, în timp ce se afla în autobuzul de Siminicea ; altul în dauna lui Gheorghe Jalbă, în timp ce se afla în Suceava ș.a.m.d.

Și cine știe la cîți oameni le-ar mai fi ușurat Neculai Apetrei buzunarele, dacă Aurel Apetrei nu și-ar fi adus la timp aminte de niște sfaturi simple, dar, după cum se vede, deosebit de utile.

MIHAI GROZAVU ■

POSTOLACHE ■

Cîtă dreptate are Ileana Silai?

Mai vechiul nostru articol „Încotro merge atletismul ?", publicat în „Flacăra" din 14 septembrie, a stîrnit un neașteptat ecou în rîndul specialiștilor respectivei discipline. Ca urmare, am primit la redacție mai multe scrisori, unele mai interesante, altele mai puțin interesante, între care una deosebită, semnată de multipla campioană și recordmană Ileana Silai. Criticată în articolul cu pricina pentru neprezentarea la europenele de la Praga, Ileana Silai ne adresează, pe un ton civilizat și povățuitor, cîteva mustrări, acuzîndu-ne de deformarea realității, înfățișată cititorilor în detrimentul său și al antrenorului Silviu Dumitrescu. Dintr-o scrisoare mai amplă, vom reproduce în cele ce urmează fragmentele cele mai importante, cele mai la obiect, rezervîndu-ne dreptul de a le comenta.

1. „Este inexactă afirmația că nu m-aș fi înscris la europene ! Am fost înscrisă în competiție, am fost la Praga și, acolo, am făcut tot ceea ce a fost omenește posibil pentru a putea concura... Înainte de cursă, medicul Maria Conea a încercat să-mi suprime durerea cu infiltrații, dar găsindu-mă în imposibilitatea de a alerga, chiar și după infiltrații, medicul a anunțat, cu cîteva minute înainte de începerea probei, că nu pot participa. În afară de redactorul revistei, nimeni pînă acum n-a pus la îndoială buna mea credință și dorința de a-mi apăra un titlu cîștigat în acest an în sală, pe 1 500 de metri".

Să fim clari de la bun început : noi n-am pus sub semnul întrebării sentimentele Ilenei Silai, dorința atletei de a concura și, implicit, de a-și apăra titlul și prestigiul ! Noi am pus la îndoială — și, după cum se va vedea, vom pune în continuare — calitatea programului de pregătire urmat de Silai în sezonul dinaintea europenelor, program care, prin desele deplasări în străinătate, la concursuri mai mari sau mai mici, a agravat artrita campioanei, obligînd-o să forfaiteze de la cea mai importantă competiție a anului, de fapt, obiectivul numărul 1 al sezonului. Cît despre sosirea Ilenei Silai și a antrenorului său, Silviu Dumitrescu, la Praga, iată cîteva precizări, furnizate, vineri, de profesorul Gheorghe Zimbreșteanu, secretarul federației de specialitate : „Silai a fost adusă la Praga aproape cu forța, după foarte multe insistențe. De la locul desfășurării europenelor, s-a luat în mai multe rînduri legătura telefonică în țară, cerîndu-i-se antrenorului Dumitrescu să sosească la Praga împreună cu Silai, intervențiile fiind făcute de fosta noastră campioană olimpică, Lia Manoliu, vicepreședinte al C.N.E.F.S., conducătorul delegației române la campionate. În cele din urmă, Silviu Dumitrescu a cedat și Silai a sosit după începerea competiției, cu o zi înaintea serilor la 1 500. Poate că Ileana Silai a ținut să concureze, dar noi n-am putut să-i ghicim gîndurile ! Comportarea sa și, mai ales, a antrenorului său ne-au făcut să gîndim altfel." Fără comentarii.

2. „Nu de teama unei recidive la gleznă am fost „scutită" să plec la Salonic, la Balcaniadă. La insistențele antrenorului Puică de a i se face un loc în echipă soției sale, Maricica Puică, antrenorul meu a propus să nu mai fac deplasarea de 6 zile la Salonic ci, în locul acesteia, să alerg o cursă de verificare la București, ceea ce s-a și întîmplat... Apoi, conform planului de pregătire, am participat la un concurs la Zürich. În revistă s-a scris că n-am fost prezentă la o întrecere în Berlinul occidental pentru că intervenția fermă a federației m-a împiedicat să concurez ! Inexact. În programul concursului respectiv nici măcar nu a existat proba mea ! !... Tin să precizez că, în acest sezon, am efectuat numai 4 deplasări în străinătate, față de cele 12 publicate, eronat, în ziarul „Sportul" și că, în total, am participat doar la 9 concursuri, ceea ce înseamnă mai puțin decît îi e necesar unui atlet de înaltă sau de medie performanță". Scrisoarea se încheie cu cîteva referiri generale, cu propuneri menite să impulsioneze, după opinille Ilenei Silai, activitatea atletismului nostru, propuneri pe care le-am adus la cunoștința F.R.A.

S-o luăm metodic. Sîntem convinși că cititorii vor fi de acord cu noi că surprinde — ca să nu zicem altfel — formularea după care antrenorul Puică ar fi ținut morțiș s-o introducă pe soția sa în echipa pentru Balcaniadă în locul Ilenei Silai, dar că propunerea ca Silai să nu meargă la Salonic a venit chiar de la antrenorul ei !?! Cum Balcaniada se afla inclusă în planul de pregătire pentru europene, ar fi fost normal, dacă ne e permis să gîndim, ca Silviu Dumitrescu să insiste în favoarea prezenței elevei sale acolo, numai că specialistul respectiv a propus, el însuși, după cum se poate citi mai sus, schimbarea programului. Dacă durerile la gleznă au fost un motiv pentru ca Silai să nu ia startul la Balcaniadă unde, între altele fie spus, Maricica Puică s-a comportat onorabil, contribuind la succesul echipei României, ele au încetat să mai fie un motiv cîteva zile mai tîrziu, cînd Silai a făcut deplasarea la Zürich ! În ceea ce privește alergarea de verificare de la București, neprinsă în graficul inițial, ea ar fi putut, după opinia specialiștilor, la fel de bine să lipsească. În sfîrșit, cu tot respectul datorat talentului, perseverenței și seriozității Ilenei Silai, despre a cărei minunată carieră revista noastră a scris în mai multe rînduri, ne vedem nevoiți să-i atragem atenția că ziarul „Sportul" și-a informat cît se poate de corect cititorii în ceea ce privește numărul de concursuri în străinătate susținute în lunile dinaintea europenelor, toate în acest an. Să socotim băbește, rugînd-o pe campioană să fie atentă : Ungaria (2 concursuri), U.R.S.S., Italia (2), Belgia, Anglia, R.F.G., din nou Anglia, din nou R.F.G. și Elveția, la care trebuie adăugată șederea din Iugoslavia, din aprilie, în cadrul unei tabere de antrenament. Ceea ce era de demonstrat.

E evident, credem, că federația a avut dreptate atunci cînd a afirmat, prin intermediul profesorului Zimbreșteanu, că Silai și, mai ales, antrenorul au partea lor de vină în privința neprezentării de la Praga. Sigur că pot fi invocate unele circumstanțe atenuante, dar adevărul rămîne unul singur, oricît ar încerca marea noastră atletă să ne convingă de contrariu. Acestea fiind zise, îi urăm Ilenei Silai succes în continuare, nutrind speranța că, deși în pragul a 38 de ani, alergătoarea dispune de suficiente resurse spre a reveni în vîrful ierarhiei, spre a apăra un nume care și-a cucerit de mult dreptul la respectul și stima noastră, a tuturor.

Paginile de sport au fost redactate de
OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Să nu-i minţi pe oameni! Cînd le-ai promis ceva, să lupţi să te ţii de cuvînt!"

Îl cheamă Andrei Balint. Are 56 de ani, e președintele C.A.P.-ului din Săcele, județul Brașov. Președinte de la întemeierea C.A.P.-ului, din 1962. Plus alte demnități, funcții și sarcini, o întreagă povară de obligații și investiri, pe care le prenumără, la rugămintea noastră, îndoind cîte un deget, alarmat parcă (de fapt, alarmați sîntem noi) că degetele nu-i vor ajunge. E membru al Comitetului județean de partid, e membru al Biroului Comitetului de partid al orașului Săcele, e membru al Biroului Comitetului executiv al Consiliului popular orășenesc Săcele e vicepreședinte al U.J.C.A.P., e vicepreședinte al Consiliului județean al oamenilor muncii de naționalitate maghiară, e deputat. Asta, pe plan local. Pe plan central : membru al Consiliului suprem al dezvoltării economice și sociale, membru al Consiliului oamenilor muncii de naționalitate maghiară din Republica Socialistă România, membru al Consiliului Uniunii naționale a cooperativelor agricole de producție. Are Ordinul Muncii clasa I și clasa a III-a.

— Cum se simte un om cu atîtea pe cap ? Cum se descurcă ?

— Greu... Cînd se-adună prea multe, fug.

— Unde ?

— Pe cîmp.

— Dar și aici, pe cîmp, puteți fi găsit. Eu v-am găsit.

— Dumneavoastră aţi avut noroc. M-aţi găsit în tarlaua asta, de lîngă sediu. Altminteri, cum să mă găsiţi ? Avem aproape 8 000 de hectare de teren agricol. Avem, numai arabil, vreo 3 000. Avem stîni și pășuni pe toți munții.

— Ce faceți acum, aici, în tarlaua asta de lîngă sediu ?

— Nu vedeți ? Culegem cartofii. Adică, îi culeg ceilalți, cei pe care-i vedeți. Eu stau de vorbă cu dumneavoastră.

— Dacă n-aţi fi stat de vorbă cu mine, ce-aţi fi făcut ? Aţi fi cules și dv. cartofi ?

— Aș fi cules, că e mult de cules. Avem opt sute de hectare cu cartofi.

— Știu, sînteți „fabrica de cartofi" a județului, așa mi s-a spus. Sînteți cel mai mare ceapă cultivator de cartofi, cel mai mare producător de sămînță din Țara Bîrsei. Anul ăsta vă faceți planul ?

— Eu zic că-l depășim. În plan sînt 17 mii kg de cartofi la hectar, noi vom ajunge, cred, la 20 de mii.

— În alți ani, după cîte știu, aţi cules și mai mult.

— Au fost ani mai buni, vreau să zic fără atîtea ploi, cîte ne-au înecat anul ăsta. Și mai aveam și oameni, oameni mai mulți, nu ca acum.

— Aţi pierdut din forța de muncă ?

— Pierdem mereu. În 1964, cînd s-au unit trei ceapeuri, ca să-l facem p-ăsta, aveam 1 400 de brațe de muncă. Acum avem numai vreo 600, din care ponderea nu e la cîmp, ci în zootehnie. Și toate, numai de bătrîni. Ăi tineri se duc la Brașov, se fac muncitori acolo, alții se fac aici, la Săcele, la Uzinele „Electroprecizia". Noi sîntem în buza Brașovului, însămînțăm sub balcoanele blocurilor. Tov. Viorel Dobrescu, inginerul nostru șef, cînd iese din casă (stă în cartierul „Steagul Roșu"), caică de-a dreptul în tarlaua noastră de grîu. Îi miroase grîul și-n casă, nu scapă de grîul Săccelilor nici cînd doarme. Întrăm cu tractoarele și printre halele unde se construiesc autocamioane, că și acolo este tot pămînt de-al nostru. Lasă omul tractorul (am avut cazuri !) și se mută-n fabrică. De ce-ar sta băieții noștri la sapă, cînd se pot face metalurgiști ? Nu te poți pune de-a curmezișul șoselei, ca să-i oprești, nici n-ar fi drept, cum să te pui în contra viitorului lor ?

— Deci viitorul tinerilor din Săcele e industria ? Și cu agricultura ce facem, o desființăm ?

— S-o desființăm ? Aici, în Țara Bîrsei ? Păi, știți dv. ce fel de țară e asta? Păi, nu mai e alta în care să se facă atîția cartofi. Se face și grîul, și orzul, și sfecla, o sfeclă de-asta, de pe la noi, bărsană, cuprinde-n ea o căpățînă de zahăr cît un harbuz. Aici e și țara viților, a oilor, toți munții ăștia, pe care-i vedeți, erau albi de turme, era un om în Săcele (eu nu l-am apucat, l-au apucat bătrînii), unul Victor Șeitan, zis Muscalu, care, pentru turmele ce le-avea în grijă, hrănea o herghelie de vreo opt sute de cai. Atîția cai nici regii ăi vechi, cred eu, nu țineau. Vă dați seama ce rai al oilor au fost și pot fi munții ăștia ? Cine-și dă seama nu poate să nu se lupte, aici, pentru agricultură, pentru zootehnie.

— Și cum le facem ?

— Cum vă spuneam : cu bătrînii.

— Cît de bătrîni sînt bătrînii dv. ?

— Eu, între ei, sînt socotit la „tineri". Puteți nota, dacă vă interesează, că vîrsta medie a cooperatorilor din Săcele trece bine de 60 de ani. Ștefan Pari, vicepreședintele, are 68 de ani. Brigadierul Ioan Vaida are 74. Ștefan Benedek, care munceşte la cîmp, la furcă, în brigada a cincea, are 84 de ani. Peter Ianoș, tot om de cîmp, de furcă, are 72. Brigadierul Magdo Mihaĭ are 67. Puteți să mai notați, dacă vă interesează, că numai anul ăsta, de bătrînețe, mi-au murit vreo 60 de oameni. Cine să umple golul lăsat de ei ? V-am spus ce se-ntîmplă cu tinerii. Peste vreo zece-doișpe ani, dacă vom merge tot așa, tot scăzînd, n-o să mai putem încropi, cu cîți vom rămîne, poate că nici măcar consiliul de conducere al C.A.P.-ului. Asta, fără să mai punem la socoteală, lîngă pierderea forței de muncă, pierderile de randament. Altfel muncea Ștefan Benedek în 1962, altfel munceşte acum, la 84 de ani. Dacă tot ați notat ce v-am spus, nu uitați s-o notați și pe-asta.

— Am notat. Dar am mai notat, tot din spusele dv., că vă faceți planul, că-l depășiți. Deci cu oameni mai puțini, mai bătrîni, mai fără puteri, ridicați totuși niște cote ale muncii. Să vă întreb care-i secretul ?

— Desigur că-l știți. Lucrăm mecanizat. La cartofi, ca și la celelalte culturi, toate lucrările s-au făcut cu mașinile, chiar și la recoltat, adică la scosul cartofilor, am băgat mașini, M.S.C.-uri, am fi băgat și combine, dacă n-ar fi fost terenul umed. Sigur, mai lucrăm manual și la scos, tocmai fiindcă-i terenul umed. Lucrăm cu mîinile, că altfel nu se poate, la sortat, la pus în saci, la încărcat în camioane. Ne ajută mult muncitorii din fabrici, elevii școlilor. Dar baza muncilor noastre rămîne mecanizarea. Mecanizarea și întregul complex de măsuri agrotehnice : soluri selecționate, densitate înaltă, chimizare, erbicidare, asistență tehnică. O să ziceți că toate astea costă. Sigur, costă. Dar sîntem destul de bătrîni, ne-am luminat destul la minte, de cînd trăim și de cînd facem agricultură în ceapc, ca să știm că scumpul mai mult păgubește. Dacă nu investești, dacă nu-i dai pămîntului, nici el nu-ți dă, asta-i lege. Acum, să știți că eu nu sînt pentru cheltuieli doar așa, pentr firmă, eu sînt pentru cheltuielile care fac pui, care aduc cîștig.

— Ce vreți să spuneți prin „cheltuieli pentru firmă" ?

— Aveți răbdare, ajungem și-acolo. Ziceam că noi, ca mai bătrîni ce sîntem, mai slabi la puteri, dar poate mai luminați, am scos bani din chimir ca să facem de toate, mecanizare întîi și-ntîi, că aia-i baza cînd stai prost și cu oamenii, și cu forța lor. Am cheltuit bănet ca să instalăm un funicular, un teleferic, cu un cablu de 1 400 de metri, ca să vină laptele din munte, de la taberele de vaci, pînă jos, de unde-l ridicăm cu mașinile. Am pus în munte și telefon, dă veste mulgătorul, cînd face plinul, vine mașina, la laptele. Fără telefericul ăsta n-am fi putut ține vacile-n munte, avem 1 350 de vaci și juninci, dintr-un total de 2 436 bovine ; da, sigur, ne-a costat ceva toată povestea asta, cu' funicularul, dar am intrat repede pe cîștig, valorificînd iarba munților, care altfel s-ar fi pierdut, umplînd toate ugerele cu lapte, dar uite că aici, la uger, la țîța venitului, povestea se-ncurcă. Că noi făcusem de toate, adică tot ce chibzuisem noi că merită, dar uitasem tichia, știți, aia de mărgăritar, cu care să ne-ascundem plesuviua noastră de bătrîni. Adică ni s-a spus că noi sîntem o firmă și că, fiind firmă, nu putem să ne-aratăm în lume fără tichie.

— De fapt, ce fel de firmă sînteți dv. ?

— În primii trei ani ai cincinalului, per total cereale, am dat cît am dat în întregul cincinal trecut. Depășim toate planurile, și la cartofi, și la sfeclă, și la legume, și la orz, și la mac, numai la grîu am stat mai slab anul ăsta, am scos doar 3 098 kg la hectar, în plan erau 3 200, dar prea a curs multă ploaie din cer peste plan, peste munca noastră, în schimb la orz am scos 5 390 kg, cu aproape 2 000 kg peste plan. Sîntem fruntași și la zootehnie, la vaci, la oi (avem 18 000 de oi), avem, la oi, locul întîi pe județ la natalitate, la producții, la lapte. Ceapcul nostru are Ordinul Muncii clasa I. La noi vin delegații din toată țara, vin și delegații străine, dar bine, bre, ni s-a spus, de ce nu vă țineți rangul, firma, de ce, cînd intră omul în modernele voastre grajduri, îl găsește pe nea Ion sau pe Pișta-baci cu mîna pe țîța vacii, ca pe vremea lui Pazvante ? Ia să vă cumpărați aparate de mulș !

— Și v-aţi cumpărat ?

— Ne-am cumpărat.

— Asta-i tichia de care ziceaţi ?

— Da, și asta.

— Și aparatele astea de mulș nu-s bune ?

— Ba ele-s bune, dar nu pentru noi. Vacile noastre stau cîte cinci-șase luni în munte, acolo sînt mulse cu mîna, și, cînd vin jos, la grajd, ele s-au năravit așa, s-au deprins așa, că nu-s decît niște vaci, n-au minte, nu le pasă de firma noastră. Dacă nu simt mîna de om pe țîță, nu mai fac planul.

— Și țineți, deci, aparatele degeaba ?

— Nu, nu degeaba. Cînd vin delegații sau cînd vine televiziunea, le folosim.

— Bănuiesc că, din povestea asta cu tichia, vreți să scoateți și o morală.

— Chiar două. Una-i morala tichiei, asta-i clară, nu mai trebuie lămurită. Aia e că în agricultură nu-i chiar ca-n industrie. Ruimentul făcut la Brașov are aceeași tehnologie și la Birlad. Agricultura făcută în Țara Bîrsei pretinde alte reguli decît în Moldova. În funcție de sol, de climă, de obiceiuri...

— Agricultura noastră — în perspectiva dezvoltării întregii economii, a sarcinilor ce-i revin — trebuie să devină o variantă a muncii industriale

— Sigur că trebuie ! Chimizarea, erbicidarea, mecanizarea, tot ce-am făcut, tot ce mai trebuie să facem, adică organizarea și ridicarea întregii munci pe baze tehnice, după cele mai bune tehnologii, către perspectiva asta tinde. Pentru noi, ăștia, din Săcele, nici n-ar putea fi altă perspectivă, o dată ce oamenii, bătrînii noștri, se tot duc, se tot sting...

— ...Că n-o să mai aveți, spuneați, nici cîți să încropiți consiliul de conducere...

— Am zis eu asta ?

— Aţi zis.

— Păi dv. vă luați după tot ce zic eu ?

— Păi după ce să mă iau ?

— Mai luați-vă, tovarășe, și după fapte, nu după vorbe ! Că eu, să știți, sînt meșter la vorbe, sînt președinte vechi, dacă nici să vorbesc n-oi fi învățat !... Să știți dv. că în ceapc-ul nostru mai sînt și tineri, nu mulți, dar de sămînță tot mai sînt. Nu, nu la furcă, acolo tot bătrînul își rupe osul, că oasele lui și-așa se duc, dar o să-i găsiți în zootehnie, o să-i găsiți în sectoarele tehnice, la ateliere, avem acolo tineri calificați, mecanici cu școală. Noi arăm cu tractoarele printre halele uzinei de autocamioane, vă ziaci asta, dar să știți că și noi, aici, ne pricepem să facem un camion. Îl facem ca nou, cînd se strică, îl facem și din nou, dacă trebuie. Noi facem singuri întreaga întreținere, chiar și reparațiile capitale, la tot ce-i camion, tractor, mașină de orice fel din parcul nostru. Cineva, tot un ziarist, zicea că noi, ca să nu ne piece toți oamenii în industrie, am adus industria în ceapc. Chiar așa am făcut. Intră și asta în perspectiva de care vorbeam.

— Cu inginerii cum stați ? Aveți destui ?

— Avem, mulțumesc ! Ne descurcăm. Dacă ne-am descurca la fel și cu ciobanii !

— Spuneați că aveți tineri și la zootehnie.

— Avem, că trebuie să avem. Vara, pentru oile noastre, ne trebuie vreo 160 de ciobani iarna ne-ajung 70. Nu-s săceleni, îi importăm, îi luăm de pe unde-i găsim, îi momim cum putem. Noi, pentru cei din zootehnie, ca să-i atragem, ca să-i legăm de ceapc, am construit chiar și un bloc de locuințe. Și tot pentru ei, în primul rînd, ca și pentru cei din sectoarele tehnice, am deschis și două cantine, cu mese de trei ori pe zi. Atîta numai că, nefiind săceleni, ei stau ce stau în ograda noastră, apoi se duc. Stau cît să-și strîngă bani pentru case și, cînd își fac suma, adio, se-ntorc de pe unde sînt, ne lasă cu treaba-n drum.

— Iarăși mi se pare, cum mi s-a tot părut, de cînd vorbim, că exigența dv. bate peste un prag foarte înalt, poate mult prea înalt. Ziceți că-i greu cu ciobanii, că n-aveți una, alta, dar realizările dv. în zootehnie vă așază printre fruntașii județului.

— Dv. ziceți că asta-i o exigență a mea. Așa, ca o toană... Eu zic că-l mai mult. Eu zic că asta-i o datorie. Eu zic că trebuie să fim mereu așa, adică neîmpăcați, nemulțumiți de ce-am făcut. Că, dacă ne culcăm pe ce ne-am așternut pînă azi, așa rămînem, ne fură somnul, pierdem timpul dormind, mulțumiți de cît ne e plapuma, și timpul ăsta trece pe lîngă noi, și ei se duc, și noi nu știm, și pe urmă trezirea e amară. Adică vedem că plapuma asta s-a învechit, s-a ros, s-a scurtat, ne lasă descoperiți, ne lasă-n frig. Și nu mai ajungem la acea nouă calitate de care vorbea tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noua calitate nu se poate întemeia decît pe nemulțumirea față de vechea cantitate. Eu trebuie să am în cap, în toată clipa, niște nemulțumiri, adică toate nemulțumirile noastre, tot ce trebuie îmbunătățit, că altfel dormim pe noi. Și timpul trece.

— Dar oamenii din ceapc ? Ei sînt mulțumiți ?

— Eu cred că și ei gîndesc tot ca mine. Altfel, nu ne-am fi putut dezvolta. Noi am pornit, în 1964, de la o valoare a proprietății obștești de 14 milioane de lei, anul trecut am ajuns la 38 de milioane și jumătate, anul ăsta facem 40. Producția globală, în '64, a fost de 16 120 000 lei, în '77 a fost de 39 660 000. Dacă vă gîndeați, cînd m-ați întrebat, și la aspectul mulțumirii omului față de ce agonisește în ceapc, eu pot să vă mai spun niște cifre. În 1964, valoarea normei convenționale era de 33 de lei, din care bani în mînă 22 de lei. Anul trecut a fost de 48, din care bani în mînă 30. În '76 a fost de 55 de lei, din care 45 de lei în mînă.

— Cum se conduce un ceapc, tovarășe Balint ?

— Să nu-i minți pe oameni. Să le-arăți și necazurile, și greutățile, și nemulțumirile, dar, dacă le-ai promis ceva, să lupți să te ții de cuvînt. Să nu fie înșelați în ce așteaptă. Să nu fie mințiți.

— N-au fost mințiți niciodată ?

— Pînă acum, nu.

— Păi, ce să mai zic... S-o țineți tot așa !

— O s-o ținem. Trebuie !

ILIE PURCARU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbuș, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

1 NOIEMBRIE 1978

DIN SUMAR :

- Uriaș cuptor de pîine pentru industria țării, al șaselea furnal gălățean trebuie să fie gata la timp ! (pag. 5)
- Arta populară — încotro ? (pag. 15)
- Din „Imnele Moldovei" — versuri de Ioan Alexandru (pag 16)
- In legătură cu copiii, un indemn serios la maturitate. (pag. 18).

Primăvara agriculturii

In urmă cu doi ani, la Slatina, cu prilejul Zilei recoltei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trecînd în revistă realizările obținute în agricultura acelui an, arăta : „Toate acestea ne-ar da dreptul să spunem că avem nu o floare, ci, în fiecare județ, avem un buchet de flori, iar pe țară un snop, care ne dă posibilitatea să prevedem că vom avea o adevărată primăvară în agricultura noastră".

Trecerea la noul mecanism economic, obiectiv stabilit la Conferința Națională a partidului din anul trecut, realizarea saltului de la acumularea cantitativă la o nouă calitate au însemnat pentru clasa muncitoare, pentru toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, mobilizarea fără precedent a forței productive, novatoare, în toate sectoarele de activitate. Puternic stimulați de contribuția importantă a clasei muncitoare, a industriei socialiste la mecanizarea și chimizarea agriculturii, lucrătorii din sectorul agricol au impulsionat ritmul și au asigurat, în condiții climaterice nu dintre cele mai favorabile, creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei, la ridicarea bunăstării întregului popor.

„An de an, arăta secretarul general al partidului în cuvîntarea de la recenta sărbătorire a Zilei recoltei, noi unități agricole de stat și cooperatiste pășesc înainte, obținînd de pe ogoarele pe care le gospodăresc recolte tot mai însemnate, apropiind momentul în care întreaga agricultură va depăși producția de 4 000 kg de grîu la hectar și 5 000 kg de porumb la hectar — apropierea primăverii agriculturii de care am vorbit acum doi ani".

Dînd o formă metaforică prevederilor stabilite de Congresul al XI-lea în domeniul agriculturii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în magistrala sa expunere de duminică, a indicat totodată în termenii concreți căile prin care noua calitate să se afirme în toate sectoarele agriculturii. Trecerea la noua calitate în agricultură presupune acțiunea revoluționară mai întîi în știința agricolă, în conducerea agriculturii, în modul de a lucra al specialiștilor, al țăranului, în devenirea conștiinței tuturor oamenilor muncii din agricultură, încît ei să fie conștienți de forța de care dispun, conștienți că de ei depinde înfăptuirea „evoluției agriculturii românești.

Primăvară și revoluție ! Revoluție și conștiință ! Conștiință și știință ! Știință și producție ! În acest ciclu sînt indisolubil legați oamenii muncii din toate domeniile vieții economice și sociale, inclusiv din agricultură, și el se înfățișează în aceste zile atît prin cele 40 de miliarde de lei producție industrială peste plan — ceea ce demonstrează că obiectivele stabilite de Conferința Națională de a realiza în acest cincinal peste plan o producție de 100 miliarde lei sînt pe deplin realizabile — cît și în efortul comun, sub conducerea organizațiilor de partid, pentru perfecționarea organizării sociale, a mecanismului economic, pentru crearea cadrului de afirmare puternică a autoconducerii, a autogestiunii, pentru participarea activă a întregului popor la conducerea activității economico-sociale, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a patriei socialiste, pentru întărirea și mai puternică a unității în jurul partidului, asigurînd mersul tot mai ferm, cu pași tot mai viguroși, înainte, spre societatea de bunăstare și fericire, spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, aspirație și crez nestrămutat, spre societatea comunistă.

NICOLAE CRISTACHE ■

ION DUMAN · Recolta

„Omul potrivit la... timpul potrivit"

Despre ceasul biologic, imaginat și construit de psihologul Iancu Scutașu Comăneanu (aparat distins cu medalia de argint la Salonul internațional de invenții și inovații de la Geneva în 1976), revista noastră a publicat o amplă relatare la începutul anului 1977 Arătam cu acel prilej că *biocronul* reprezintă rodul unor îndelungate studii și cercetări experimentale în biologie, psihologie, medicină și sociologie. Investigațiile prin care profesorul Scutașu Comăneanu a ajuns la convingerea că, în funcție de dinamica timpului natal (anul, luna, ziua și ora de naștere ale individului), se pot defini structuri umane cronotipice și pot fi definite cele mai subtile funcții psihice și intelectuale. Potrivit acestei concepții se poate stabili o cronotipologie bio-psiho-sociologică, deci în funcție de datele de naștere, oamenii se împart în nocturni sau diurni, în primăvăratici, iernatici, toamnatici sau văratici, datele de naștere influențînd activ potențialul lor creator, momentele, zilele sau lunile critice sau favorabile ba chiar de la individ la individ și fizionomia, gestualitatea și biocurenții lui.

De fapt concepția nu este tocmai nouă. Păreri în legătură cu timpul interior al omului, considerat ca element al angrenajului cosmic, au mai fost exprimate și de către alți gînditori. „Sîntem construiți în același timp de mediul nostru și de noi înșine", aprecia H. Bergson.

(Continuare în pag. 10)

LIVIU TIMBUS ■

1918-1978

ALBA IULIA

„Istoria-ntreagă cu lupte și jertfe Trăiește-n Unirea de azi"

Poate că este una dintre ultimele zile frumoase ale acestei toamne. O lumină catifelată umblă pe Bulevardul Transilvaniei și îl desenează pe cerul senin blocurile albe, printre care se grăbesc oamenii orașului, deosebiți și după îmbrăcăminte dar și după acest mers mai zorit de ritdele lor de la țară, care rămîn întotdeauna ceva mai în urmă, făcînd să răsune caldarîmurile sub bocanci și neclintiți în mersul lor sigur și așezat. Mirosuri a mere, a blană de oaie și a ierburi brumate. Pe Aleea Brazilor, nu departe de noul hotel turistic aflat în construcție într-un bloc nou și el, la etajul doi, în pragul apartamentului 15 ne întîmpină bătrînul învățător, de 76 de ani, Ion Serdean, care are o mulțime de fluiere mari și mici. Dintr-unul ne cîntă o doină despre Iancu și în liniștea care se lasă în sufrageria apartamentului mă gîndesc că gazda nici n-a prea fost atentă cînd i-am spus cine sîntem. Putem fi oricine. E destul că sîntem aici, oaspeți în casa sa primitoare și am arătat că știm să ascultăm acest cîntec. Bătrînul învățător a fost și el la 1 decembrie 1918 în marea de oameni adunată pe cîmpul pe care s-a întîmplat ca mult mai tîrziu să se ridice chiar blocul unde-și are, azi, casa. Are, de atunci, dinainte și de după aceea, amintiri despre mulți oameni și fericite întîmplări. În timp ce tocmai ne vorbește despre unele și altele, apare și soția sa, Elisabeta, care scoate din plasele cu cumpărături o carte și o așază pe masă, sub ochii soțului său. Aceasta răsfoiește înfrigurat „Dicționarul de lingviști și filologi români", recent tipărit de Editura Albatros, și ochii i se umplu de-o mare și copilărească bucurie. Ne lămurim că la pagina 227 serie acolo și despre fiica sa, Elena Lidia, căsătorită Sfîrlea, «Lingvistă. Licențiată a Facultății de filologie a Universității din Cluj-Napoca. Doctor în filologie cu teza: „Pronunțarea românească literară. Preocupări în domeniul antroponimiei, limbii literare, lexicologiei, stilisticii, dialectologiei"». Înțelegem bucuria bătrînului. După ce apucase să facă vreo cîteva clase de școală, în 1914 s-a pornit războiul. Tatăl lui a fost luat pe front. Între cei opt frați, el era cel mai mare. A trebuit să-și ajute mama ca să-i crească pe ceilalți. Patru ani a fost cioban la oile satului. Că, pe urmă, a reușit să urmeze o școală de învățători, e altă poveste. În cei patru ani cît a păscut oile satului Dumbrava, de lîngă Alba Iulia, i-ar fi fost greu să creadă că nu va rămîne o viață întreagă țăranul Ion Serdean, fiul lui Martin din Limba, după cum se numea pe-atunci satul. Dar și mai greu i-ar fi fost să creadă că, altădată, un copil al său are să ajungă „doctor în filologie". Transcriem aici, și noi emoționați, una dintre micile poa-

(Continuare în pag. 12—13)

D. CONSTANTINESCU ■

Actualitatea

● MC-80, ultima realizare a Întreprinderii de calculatoare din București în materie de calculatoare liliput, efectuează 100 000 de operații pe secundă. ● O recentă mărturisire a actorului Mircea Diaconu : „...mă mir cum de s-a putut instala mentalitatea din pricina căreia actoria de film se face aproape clandestin... dîndu-i în același timp un aer de «pasiune pentru timpul liber», așa cum alții adună doape în oprobiul întregii familii." ● Nu demult, profesorul clujean Roman Vlaicu a condus o secțiune a celui de al 8-lea Congres mondial de cardiologie de la Tokio. ● În magazinele de mobilă, un nou tip de bibliotecă denumită blînd „Rafale". Se vinde fără autorizație portarmă. ● Timișoreanul Ștefan Borbely, de meserie zugrav precum și membru al Asociației crescătorilor de albine, a împlinit vîrsta de 100 de ani. Cam așa îți te duc viața cumpătată și lăptișorul de matcă. ● „Supco" pe sub mînă. Ca să poți obține un pachet de „Supco" la Deva ești obligat să cumperi și un pachet de țigări Kent, totul la prețul de 32 de lei. Ideea aparține lucrătorilor de la autoservirea restaurantului Sarmis. ● Marele premiu al Uniunii scriitorilor pe anul 1978 a fost decernat academicianului Geo Bogza. ● Din surse ceferiste aflăm că din cele 1156 de trenuri de călători sosite în prima decadă a lunii octombrie în București Nord, 735 au sosit cu întîrziere. Dintre acestea 135 au plecat normal din Ploiești dar în Capitală erau pe tabela neagră. ● Afară este toamnă, cad frunzele, salubritatea le adună conștiincios, dar 25 de grade, așa cum ne anunță tovarășul Topor într-unul din numeroasele sale eseuri meteo presărate prin diferite reviste, tot nu s-au făcut. Nici măcar în casă, lîngă calorifer. ● Apele Ghimbășelului și Bîrsei sînt în continuare poluate de Întreprinderea de scule și Întreprinderea chimică din Rîșnov ale căror stații de epurare funcționează anapoda. Duioasele atenționări ale Consiliului popular nu conving pe nimeni. ● Holul principal al Întreprinderii de piele și mănuși din Timișoara găzduiește expoziția de artă plastică a muncitorilor mănușari Ion Bălășoaie și Ludovic Tölcser care și-au lucrat exponatele în timpul liber. ● Un șofer din Brașov ne mărturisea că stopurile municipiului țin atît de mult încît într-o lună îi mănîncă economiile de benzină dintr-o săptămînă. Cine se încumetă să numere mașinile din Brașov și să calculeze risipa de benzină cauzată de stopurile-barieră ? ● Irina Nemțoiu și Daniela Florea, membre ale cercului de desen al Școlii generale nr. 3 din Bîrlad, sînt două dintre cîștigătoarele concursului internațional din India.

Sub semnul revoluționar al noii calități în agricultură

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost sărbătorită Ziua recoltei

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor tovarăși din conducerea partidului și statului, duminică a avut loc la Pitești sărbătorirea Zilei recoltei. Manifestare devenită tradițională a prețuirii pe care partidul și statul, întregul nostru popor o acordă muncii și oamenilor ce muncesc pămîntul țării înfăptuind în domeniul agriculturii programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, sărbătorirea Zilei recoltei a constituit pentru oamenii de pe ogoarele județului Argeș prilejul unei noi și puternice manifestări a sentimentelor de fierbinte dragoste și recunoștință pe care țărănimea, alături de întregul popor, le nutrește pentru partid, pentru secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Analizînd experiențele bune acumulate și stabilind pe baza lor măsuri concrete pentru realizarea unor recolte tot mai bogate, pentru valorificarea integrală a marilor rezerve de care dispune agricultura, pentru creșterea producției vegetale și animale, secretarul general al partidului a arătat că producția realizată în acest an, în condiții climaterice nu din cele mai favorabile, demonstrează încă o dată marile posibilități de care dispune agricultura care, dotată în mod corespunzător, beneficiind de cantitățile necesare de produse chimice, poate realiza prevederile stabilite de Congresul al XI-lea, asigurînd creșterea contribuției ei la dezvoltarea generală a patriei, la ridicarea bunăstării întregului nostru popor. Sub semnul acestei nestrămutate încrederi în viitor, în oamenii care-l făuresc, s-a desfășurat întreaga manifestare ce a avut loc cu prilejul Zilei recoltei din acest an.

Fotografiile publicate în ziarele de a doua zi înfățișează aspectul sărbătoresc al orașului, puternica însuflețire și satisfacția nețărmurită pe care oamenii muncii de pe meleagurile argeșene le-au obținut, de asemenea, producții superioare anilor anteriori la floarea-soarelui și în pentru ulei, realizîndu-se și depășindu-se angajamentul asumat. O atenție deosebită a fost acordată indicațiilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru dezvoltarea zootehniei — ramură ce deține în prezent 55 la sută din producția agricolă a județului. Prevederile pentru actualul cincinal în acest sector de activitate vor fi realizate încă din 1979.

Indicațiilor și observațiilor concrete formulate de secretarul general al partidului privind fertilizarea solului, pentru redarea în circuitul agricol a suprafețelor de teren supuse eroziunii solului, pentru readucerea în producția agricolă a unor suprafețe de teren neproductive, crearea de noi soiuri rezistente la condițiile climaterice specifice

Expoziția agricolă organizată cu ocazia Zilei recoltei pe un imens platou înfățișează rezultatele deosebite obținute în 1978 de lucrătorii din agricultura județului, rezultate care au determinat ținerea pentru a doua oară consecutiv a Zilei recoltei în județul Argeș și, în același timp, sintetic și expresiv, progresele întregii noastre agriculturi, ca și marile sale posibilități de dezvoltare. Sînt puse pregnant în evidență concepția nouă, profund științifică ce stă la baza organizării și dezvoltării acestei importante ramuri a economiei noastre naționale, activitatea complexă și variată pe care lucrătorii ogoarelor o desfășoară azi animați de dorința de a smulge pămîntului roade tot mai bogate, de a contribui prin toate forțele la intensificarea producției agricole, la creșterea bunăstării întregului popor.

Dînd glas vibrantei recunoștințe, respectului profund și admirației față de omul și revoluționarul care, în fruntea partidului și statului, muncește cu inegalabilă pasiune și dăruire comunistă, legîndu-și cu strălucire numele de tot ce s-a înfăptuit vreodată mai măreț și mai durabil pe pămîntul României, oamenii muncii din județul Argeș raportează tovarășului Nicolae Ceaușescu îndeplinirea indicațiilor date în toamna anului trecut. În acest an a fost obținută cea mai mare producție de cereale din istoria județului. Prevederile pe primii trei ani ai cincinalului pentru producția de cereale au fost depășite.

pentru dezvoltarea pomiculturii, viticulturii, legumiculturii, pentru diversificarea producției alimentare, cei de față răspund prin angajamente mobilizatoare pentru ca organizațiile de partid, comuniștii, toți lucrătorii ogoarelor să acționeze mai energic în vederea generalizării experienței înaintate în toate unitățile de producție, obținerii unor producții cît mai ridicate și asigurării creșterii permanente a bunăstării populației, a progresului și civilizației satelor argeșene. Conștienți că rezultatele obținute pînă în prezent se datoresc politicii științifice a partidului, grijii deosebite pe care secretarul general al partidului o acordă acestei ramuri de bază a economiei naționale, specialiștii, lucrătorii din agricultură, activiștii arată că, urmînd exemplul tovarășului Nicolae Ceaușescu, vor munci cu toată răspunderea, cu pasiune și dăruire revoluționară, cu devotament comunist pentru realizarea exemplară a sarcinilor ce revin județului în toate domeniile, pentru mai puternica dezvoltare economico-socială a Argeșului și creșterea contribuției sale la dezvoltarea și înflorirea patriei socialiste.

De la expoziție, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului parcurg pe jos, într-o ambianță însuflețită, de intensă bucurie, una din principalele artere ale Piteștiului, îndreptîndu-se spre piața centrală, locul de desfășurare a marii adunări populare.

Sînt momente de neuitat pentru locuitorii acestor fertile meleaguri. Mii, zeci de mii de oameni, tineri și vîrstnici, bărbați, femei și copii au ieșit în întîmpinarea oaspetelui drag. Atmosfera vibrează de entuziasm. Sînt scandate numele partidului, al României, al tovarășului Nicolae Ceaușescu. Uralele, aplauzele nu mai contenesc. Muncitori, ingineri, tehnicieni, intelectuali, țărani din județ și din împrejurimi scandează minute în șir „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul", dînd glas nețărmuritei lor încrederi în partid și secretarul său general, aderiunii nestrămutate în politica clarvăzătoare a partidului și statului nostru, de propășire continuă a patriei noastre socialiste, de ridicare a României pe noi trepte de progres și civilizație.

La tribuna din piață vin și vorbesc activiști de partid, ministrul agriculturii, președinți de cooperative agricole de producție, directori de I.A.S., țărani, ingineri, bărbați și femei. Cu toții, raportînd realizările unităților de producție din care fac parte, înfățișînd secretarului general efortul unit în jurul și sub conducerea organizațiilor de partid pentru sporirea producției agricole, pentru întărirea disciplinei și creșterea nivelului de conștiință revoluționară în vederea realizării sarcinii fundamentale trasate de Conferința Națională de a se trece și în acest domeniu la o nouă calitate, superioară, își exprimă totodată profunda recunoștință pentru înalta cinste pe care secretarul general al partidului a făcut-o prin participarea sa la sărbătorirea Zilei recoltei pe meleagurile argeșene, pentru cuvintele calde și îndrumările pe care le-a adresat, pentru indicațiile de inestimabilă valoare pe care le-a dat cu acest prilej, asigurînd conducerea partidului, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, că organizațiile de partid din unitățile lor, toți oamenii muncii din județ se vor mobiliza mai energic pentru a îndeplini neabătut sarcinile ce le revin în toate domeniile, pentru a răspunde prin muncă responsabilă grijii și atenției de care se bucură din partea partidului.

În atmosfera fierbinte care domnește în piață, în aclamațiile zecilor de mii de participanți la marea adunare populară, ia cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu

Cu clarviziunea binecunoscută, cu forța prospectivă proprie secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o expunere de inestimabilă valoare pentru prezentul și viitorul agriculturii noastre, prezintă principalele sarcini care stau în fața organizațiilor de partid, a comuniștilor, a tuturor lucrătorilor din agricultură. Cuvîntarea secretarului general al partidului, urmărită cu viu interes și deplină satisfacție de cei prezenți, transmisă în direct de posturile noastre de radio și televiziune, a fost în repetate rînduri subliniată de vii și îndelungi aplauze, cu puternice urale.

Cînd apar aceste rînduri, ideile fundamentale cuprinse în cuvîntare sînt cunoscute și însușite de întreaga țară.

„La această adunare populară, sintetizează însuși secretarul general, mi-am propus să vorbesc îndeosebi despre agricultură și știința agricolă. Este însă evident că revoluția tehnico-științifică presupune o îmbunătățire a activității în toate domeniile științei, părăsirea laboratoarelor și în industrie și pășirea în uzine. Aceasta este valabil pentru cei din construcția de mașini, pentru cei din chimie, din metalurgie. Numai în eprubete sau laboratoare nu vor face nimic"; cercetătorii trebuie să meargă în mijlocul muncitorilor, în uzine, și împreună cu ei să înfăptuiască revoluția tehnico-științifică în toate domeniile economiei. De asemenea, dacă am vorbit de necesitatea ridicării pregătirii profesionale, tehnice și a conștiinței oamenilor muncii din agricultură este evident că aceasta privește toate sectoarele, întregul nostru popor. De aceea este necesară perfecționarea activității în întregul nostru învățămînt, a muncii de formare a cadrelor în toate domeniile. În acest scop, dealtfel, noua lege a învățămîntului urmărește să așeze pe o bază mai trainică întreaga activitate de formare a cadrelor, de ridicare a nivelului profesional și a conștiinței politice și cetățenești a tineretului, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră. Înfăptuirea programului Congresului al XI-lea, înaintarea spre comunism presupun o profundă revoluție în ridicarea nivelului profesional, științific, tehnic, în dezvoltarea conștiinței cetățenești, revoluționare, a conștiinței întregului nostru popor, deoarece poporul însuși va asigura triumful comunismului în România, bunăstarea, independența și suveranitatea patriei".

În spiritul orientărilor și hotărîrilor Conferinței Naționale de anul trecut trecerea la o nouă calitate în agricultură are un conținut revoluționar. „Avem nevoie, arăta secretarul general al partidului, de semințe mai bune, de mai mare productivitate, rezistente la condițiile climei din țara noastră, din diferite zone; avem nevoie de rase de animale superioare, mai productive, care să asigure o producție mai mare de carne, lapte, lînă. Practica demonstrează că este pe deplin posibil să realizăm rapid rase superioare în țara noastră. Iată de ce este necesar ca miile de cercetători agricoli să iasă din birouri și laboratoare, să meargă în fermele agricole, în rîndul lucrătorilor agriculturii și împreună cu aceștia să contribuie la înfăptuirea revoluției în agricultura noastră".

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ideile ei directoare devin în aceste zile fapte. În întreaga țară, pe ogoare, se desfășoară cu forțe sporite bătălia sub semnul revoluționar al noii calități.

ION CRISTIAN

Agenda politică a săptămînii

Ca și în celelalte săptămîni ale lunii octombrie, ca și în celelalte luni ale anului, și cronica acestei săptămîni se dovedește a fi la fel de bogată în manifestări de o deosebită importanță pentru viața noastră politică internă și internațională. Este o săptămînă care, pe plan intern, cuprinde fapte și evenimente de mare valoare pentru îndeplinirea planului pe 1978, pentru dezvoltarea într-un ritm accelerat a economiei naționale potrivit hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale, iar pe plan extern include evenimente ce probează preocuparea continuă a partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru dezvoltarea relațiilor României cu toate statele lumii, pentru afirmarea politicii noastre de pace, pentru creșterea contribuției țării noastre la soluționarea justă, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor care frămîntă întreaga omenire.

Probleme calitative ale dezvoltării economice a țării, probleme cheie pentru realizarea sarcinilor de plan pe acest an, au fost dezbătute și la **Ședința Biroului Executiv al Consiliului Național al Oamenilor Muncii**, desfășurată sub președinția secretarului general al partidului. În cadrul ședinței a fost subliniat rolul important, de mare răspundere pe care îl au consiliile oamenilor muncii în mobilizarea tuturor celor ce muncesc la înfăptuirea sarcinilor ce revin fiecărei unități economice, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cerînd consiliilor oamenilor muncii **să se preocupe mai intens pentru folosirea integrală a materiilor și materialelor utilizate în procesul productiv și, îndeosebi, a metalului, pentru recuperarea materialelor secundare și a deșeurilor, selectarea acestora pentru refolosirea lor cît mai eficientă.**

Preocuparea pentru permanenta dezvoltare a democrației socialiste a fost relevată și în cadrul **Ședinței Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste**, desfășurate sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu. În spiritul indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului, Biroul Executiv a indicat, printre altele, ca toate comisiile județene, municipale, orășenești, ale sectoarelor municipiului București, ca toate echipele de control să acționeze cu mai multă fermitate atît în sfera activității economice cît și în cea a muncii educative pentru ridicarea nivelului general de conștiință, pentru dezvoltarea unei puternice opinii de masă împotriva neajunsurilor, a abaterilor de la normele eticii și echității socialiste.

În prima zi a lunii noiembrie, cotidienele au informat opinia publică, că, sub președinția secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **au avut loc Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și Ședința Consiliului de Stat.** În cadrul lucrărilor ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a fost examinat și aprobat programul cu privire la aprovizionarea populației pe ultimul trimestru al acestui an, precum și pe semestrul I al anului 1979. Elaborat pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, programul, care cuprinde măsurile ce trebuiesc luate pentru asigurarea unei bune aprovizionări a populației cu o gamă largă de produse alimentare de bază și de bunuri industriale de consum este alcătuit în strînsă concordanță cu cerințele de consum determinate de creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii. Totodată, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat Codul Vamal al Republicii Socialiste România, important act normativ al politicii vamale a țării noastre.

În cadrul ședinței ținute la 31 octombrie, Consiliul de Stat a dezbătut și aprobat Decretul privind prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete și Decretul privind unele măsuri pentru apărarea civilă. De asemenea, Consiliul de Stat a examinat și ratificat tratate și convenții încheiate de România pe plan internațional.

Pe planul vieții internaționale, cronica acestei săptămîni consemnează cîteva evenimente semnificative pentru politica noastră de pace și care evidențiază o dată în plus prezența activă a României socialiste la amplul dialog internațional destinat să ducă la soluționarea democratică a marilor probleme ale contemporaneității.

Astfel, miercuri 25 octombrie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe generalul brigadier Myint Maung, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste a Uniunii Birmane, care a făcut o vizită oficială în țara noastră. În cadrul convorbirii, desfășurate într-o atmosferă cordială și prietenească, au fost subliniate progresele obținute în dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două state, exprimîndu-se, totodată, dorința comună de a amplifica această colaborare pe multiple planuri.

Joi, 26 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe participanții la Reuniunea rectorilor academiilor și școlilor superioare de partid din țări socialiste, care s-a desfășurat la București în intre 24—26 octombrie. În cadrul întrevederii, desfășurate într-o atmosferă tovărășească, de caldă prietenie, oaspeții au adresat mulțumiri tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru primirea acordată, pentru buna organizare a reuniunii, care a permis un util și fructuos schimb de opinii. Tot joi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a primit delegația de activiști ai Partidului Comunist Chinez. Oaspeții au transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cordial salut de prietenie din partea tovarășului Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, împreună cu cele mai bune urări de noi succese poporului român. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru urările adresate și a rugat să se transmită tovarășului Hua Kuo-fen un salut călduros și cele mai bune urări. În cadrul întrevederii, desfășurate într-o atmosferă de caldă și tovărășească prietenie, au fost evocate cu deosebită satisfacție relațiile de strînsă prietenie și rodnică colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, subliniindu-se totodată importanța deosebită a vizitei de prietenie efectuate în R.P. Chineză de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu și a vizitei de prietenie făcută în țara noastră de tovarășul Hua Kuo-fen, a înțelegerilor și acordurilor stabilite cu aceste prilejuri, care au marcat o etapă nouă, superioară, în dezvoltarea pe multiple planuri a raporturilor dintre cele două țări.

Vineri, 27 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Mohamed Husni Mubarak, vicepreședintele al Republicii Arabe Egipt, trimis special al președintelui Anwar El Sadat. Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu, din partea președintelui Anwar El Sadat, un salut de prietenie frățească și cele mai bune urări, precum și înalta prețuire și cele mai calde mulțumiri din partea șefului statului egiptean pentru activitatea deosebită și sprijinul efectiv pe care președintele Republicii Socialiste România îl acordă înfăptuirii unei păci drepte și durabile în Orientul Mijlociu. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a rugat să se transmită președintelui Sadat salutul său de caldă prietenie și cele mai bune urări. De asemenea, președintele Republicii Socialiste România a dat o apreciere deosebită eforturilor R.A. Egipt, ale președintelui Sadat pentru a se ajunge la încheierea pe cale politică, prin tratative, a unei păci trainice și juste în Orientul Mijlociu.

Prin acord global, la IAS Dorohoi:

Mulgători cu retribuții mai mari decît a directorului!

● Gheorghe Jităreanu s-a născut la 5 aprilie 1932, în comuna Havirna din județul Botoșani. Părinții săi sînt țărani, acum pensionari. A absolvit, în 1958, Facultatea de agronomie din Iași. Lucrează în I.A.S. de 20 de ani, 5 ani fiind inginer șef și 15 director. De 10 ani este director la I.A.S. Dorohoi. Munca sa a fost distinsă cu șase medalii și cu Ordinul Muncii clasa a II-a. Este membru de partid.

— De ce, cînd am cerut un nume reprezentativ pentru județul Botoșani, firesc un nume de om al muncii, mai mulți tovarăși de la partid l-au rostit spontan pe al dumneavoastră ?

— Probabil pentru că la I.A.S. Dorohoi sînt rezultate bune.

— La toate domeniile ?

— În toate, altfel nu ajungeam noi să ocupăm, în întrecerea socialistă, locul întîi pe județ. În toate domeniile, dar, în special, în acela al sectorului vaci cu lapte. Am obținut producții peste cele planificate și la cartofi, și la furaje, și la fotoase, și la porumb, dar mai ales la lapte.

— Vă referiți la producțiile din acest an ?

— Și la ele, însă, de ani, producția peste plan la noi este o constantă. În ultimii șase ani, unitatea a fost apreciată cu două calificative de bine și cu patru de foarte bine. Depășim planul la toți indicatorii principali : producția marfă, veniturile totale, beneficiile planificate. Anul acesta, la 30 septembrie, producția marfă anuală planificată era depășită cu 1 200 000 lei. Iar în trimestrul IV vom realiza o producție suplimentară de peste 12 000 000 lei, adică peste 20 la sută procente dacă raportăm la producția marfă anuală. În ultimii trei ani am obținut producții de 4 203 litri în '76, de 4 510 litri în '77, de 4 800 litri în '78, de la un număr de 2 500 vaci cu lapte. Cît despre una din cele cinci ferme ale întreprinderii, ferma de ellită Șendriceni — ce să vă spun ? — obținem acolo cea mai bună producție de lapte europeană la un efectiv mediu de 500 de vaci, adică la o fermă mare. În '77, la ferma Șendriceni am obținut 6 230 litri lapte pe cap de vacă furajată ; iar în acest an, la ferma Progresul, se realizează o producție de 6 150 litri. Într-un cuvînt, la I.A.S. Dorohoi producția de lapte e rentabilă.

— Și cum ați ajuns la acest fericit nivel ?

— Deci vreți să faceți public secretul producțiilor mari de lapte ? Sînt de acord, cu bucurie. Ne plac animalele — asta-i tot ! Ne ocupăm deosebit de asigurarea bazei furajere, realizînd peste 10 000 unități nutritive la hectar, iar la unele culturi, cum este sfecla furajeră, realizînd producții de peste 150 tone la hectar. Facem investiții anuale de peste 15 000 000 lei pentru modernizare, astfel încît mica mecanizare, remorcile tehnologice, mulsul pe conductă, eliminarea pneumatică a gunoiului sînt realități concrete în toate fermele noastre.

— Dar dincolo de iubire există, bănui, și alți factori.

— Fără îndoială. Sistemul acordului global s-a dovedit eficient. Oamenii cîștigă la I.A.S. Dorohoi, în unele perioade, și peste 4 000 de lei. Luna trecută, zece oameni — trei șoferi, doi mulgători, niște tractoriști — au avut retribuții mai mari decît mine și m-am bucurat. Dacă retribuția medie într-o unitate nu-i bună, asta spune multe, spune totul. Dacă fondul de premiere, de la 1 la sută, nu se folosește e un semn rău pentru director ; dacă se face economie la acești bani, înseamnă că munca în unitate nu-i rentabilă.

— Să ajungem, totuși, și la munca dumneavoastră !

— Aproape zilnic sînt în unitate, începînd de la 5 dimineața și pînă seara la 7—7.30. Patru zile pe săptămînă la una din ferme ; celelalte trei la sediu, pentru problemele administrative. Zilnic vorbesc cu fiecare șef de fermă : operativ, cîte 5—10 minute și într-o perioadă a zilei cînd nu-l deranjez. N-am boala ședințelor. Țin la cinste, întotdeauna spun ce am de spus pe față. Sînt foarte drastic la greșeli, nimeni nu-i iertat. Dar și stimulez. Mă străduiesc să fiu înțelegător. „Ai nuntă, du-te la nuntă ; ai mort, du-te la mort" — le spun ; iar cînd se întorc, muncesc și recuperează fără să le mai spun. Mă simt responsabil de producția întreprinderii, dar și de cei 500 de oameni ai săi.

— Dar de oameni, să spunem, dintr-o C.A.P. vecină ?

— Sprijinim unitățile cooperatiste din zonă, efectuînd lucrări în care folosim cantități mari de îngrășăminte și erbicide. Permanent am ajutat una dintre cooperativele care merg mai slab. Ne este neapărat o sarcină trasată, dar, pentru mine, e nevoie sufletească : părinții mei sînt țărani.

— Ce credeți că înseamnă un inginer agronom pentru țărani ?

— Înseamnă, trebuie să însemne un intelectual complet care, nu doar opt

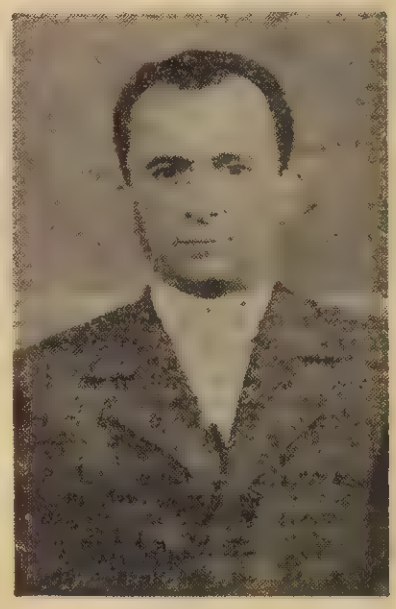

ore pe zi, ci tot timpul, să muncească în mijlocul țăranilor, a acestor țărani care, acum, sînt muncitori ; să muncească, adică să îndrume, să coordoneze, să dea exemplu de bun gospodar, să facă totul ca să ridice nivelul lor profesional, cultural, politic. Cred că e o meserie mai frumoasă ca oricare. Dacă m-aș întoarce cu 25 de ani în urmă, aș da examen tot la agronomie.

— În cei 20 de ani ai dv. de muncă în agricultură, ce vechi ați învins, ce nou ați ajutat să se afirme ?

— Am contribuit la înfrîngerea a două concepții. Prima era că e rușine să muncești în zootehnie. Acum 15 ani, cînd eram director la gostatul din Havirna, nu găseam oameni care să lucreze în zootehnie. Țăranii socoteau că văcarul e cel din urmă om din sat. Azi, „văcarii" realizează venituri de peste 2 500 de lei și au de toate, inclusiv prețuire ; iar sătenii, cînd află că sînt locuri libere în zootehnie, se reped să se angajeze. A doua concepție era aceea că nu se poate trece de bariera de 4 000 de litri de lapte, ca producție medie în zootehnie. Acum 12 ani, aici, la I.A.S. Dorohoi a fost inițiată „mișcarea 4 000". Despre rezultate, v-am vorbit mai înainte.

— V-am aflat reușitele și bucuriile. Nu-mi închipui că n-aveți și greutăți.

— Am avut și avem. Cînd am construit, în regie proprie, două ferme noi și cînd le-am modernizat pe celelalte, aprovizionarea am făcut-o cu sarsanaua, cu bucățica. Însă cînd populăm o fermă nouă, satisfacția e mai mare decît toate necazurile. Am avut și avem urîte necazuri în valorificarea producției. Pentru a ne primi niște drepturi care ne aparțin, trebuie să fim atenți cu toată lumea.

— Care lume ? Concretizați, vă rog !

— Diferiți angajați ai C.R.R.-ului, ai I.L.F.-ului, ai I.C.I.L.-ului. Nu întotdeauna ni se ridică, la timp, producția de lapte. În august, nu am putut valorifica 300 de tone de cartofi, care ne-au rămas pînă în septembrie, cînd s-au găsit beneficiari, dar cînd prețul era mai mic cu 10 bani la kilogram.

— Așa, bătîndu-se cu vremea rea și cu vechiul, unde vor duce agricultura, oamenii agriculturii ?

— Văd în viitorul apropiat o masivă mecanizare a agriculturii. În primul rînd la lucrările de recoltare. Știu că noi putem face industrializarea deplină a agriculturii. Acum 20 de ani, această unitate avea cîteva tractoare UTOS 2 iar azi are 110 tractoare, combine și toate celelalte utilaje necesare unei mecanizări totale la cereale și în, și a unei mecanizări de 90 la sută la culturile prășitoare. În cincinalul următor vom reuși să renunțăm în întregime la forța de muncă manuală ; iar, în zootehnie, un îngrijitor va putea să aibă cincizeci de vaci (azi, îngrijește 27—28) de la care să obțină, zilnic, 7 000 litri de lapte. Implicit, productivitatea muncii va crește substanțial.

— Ce gîndiți despre țăranul nostru de azi ?

— Azi, țăranul are casă, haine, bunăstare, iar copiilor săi, după zece clase, nu prea le arde de plug și de coasă. Trebuie să fim preocupați de mecanizare. Adică să-i punem la îndemînă noului țăran unelte pe măsura vremii și pe măsura lui.

— Îngăduiți-mi să susțin că, în acest sens, este semnificativă și evoluția familiei dv. Părinții — țărani, dumneavoastră — inginer agronom, soția — tehnician agronom, fiul — student fruntaș, intrat cu 10 la Agronomie. Ajungînd la concluzie acum ce mai faceți ?

— Apoi vin reparațiile de iarnă. Și transportul gunoiului. Și bilanțul. Și noul plan. Și însămînțările de primăvară. Și întreținerile, erbicidările. Și iar recoltatul cerealelor. Și-al inului. Și-al cartofilor. Și arăturile. Și iar s-o găta un an. Și iar om lua-o de la capăt.

NELU IONESCU ■

Și în agricultură important e cum îți faci meseria

Ion Josu. Născut în anul 1934 în comuna Topolovățul Mare, județul Timiș, în casa unei familii de țărani. Prima sa meserie, în afara celei de plugar, cum îi place să spună, a fost cea de șofer. A practicat-o pînă în anul 1958 cînd obștea cooperatorilor îl alege în fruntea lor în calitate de președinte. Timp de 10 ani a fost secretarul comitetului comunal al U.T.C. În prezent a promovat în anul V al Facultății de agronomie din Timișoara, secția fără frecvență. Este decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

— Tovarășe Josu, ați intrat în al 20-lea an de cînd sînteți președintele cooperativei de producție din Topolovățul Mare. Un interval suficient pentru a vă permite să vă formulați opinia, bazată pe experiență și rezultatele obținute privind drumul parcurs.

— În 1959 cînd am fost ales președinte obțineam în medie 1 500 kg de porumb la hectar și 1 200—1 500 kg de grîu. Ponderea economică a altor culturi era nesemnificativă. Cînepa, inul, sfecla, legumele etc. erau judecate de către cooperatori în spirit tradițional. Pîinea și mălaiul înainte de orice. La 2 256 de hectare de pămînt arabil aveam pe atunci peste 600 brațe de muncă active. În prezent, la aceeași suprafață sînt cîrca 80. În ultimii 5 ani, inclusiv 1978, obținem constant peste 5 000 kg de porumb boabe stas la hectar și peste 4 000 la grîu. De patru ani am introdus cultivarea soiei. În primul an am obținut 3 000 kg la hectar și de atunci oscilăm în jurul acestei medii. Drept recompensă pentru bunele rezultate realizate, în 1975, împreună cu alți specialiști din țară am efectuat o vizită de documentare în S.U.A. Menționez acest amănunt doar pentru a afirma cu deplină convingere că producțiile obținute de cooperatorii din Topolovățul Mare, județul Timiș, sînt la nivelul celor din S.U.A., aș zice chiar la un preț de cost inferior. Pentru recoltele de porumb din 1975 unitatea noastră a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, în 1976 cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste" și Medalia de aur „Secera și Ciocanul", iar în anul 1977 cu Ordinul „Meritul Agricol" clasa I. În acest an, poate cel mai neprielnic din toți cei 20 de cînd sînt președinte, apreciem o producție la porumb de 8 500—9 000 kg boabe stas după ce, în vară, la grîu și orz ne-am depășit planul stabilit. Practic, în acest an vom înregistra nerealizări doar la fructe și struguri, unde înghețul din luna mai a distrus totul.

— În ce categorie de fertilitate se încadrează terenul C.A.P. din Topolovățul Mare ?

— Din totalul suprafeței, doar 580 de hectare reprezintă aluviuni, un pămînt care, deși nu e cernoziom, se încadrează în categoria I de fertilitate. Restul, lăcoviște și podzol situate preponderent în pantă. Cu acest prilej aș dori să amintesc un lucru nu lipsit de interes. Mulți confundă județul Timiș cu nesfîrșitele cîmpii din vestul acestui colț de țară. Este o mare greșeală fiindcă începînd de la doar cîțiva kilometri de Timișoara, spre est și nord-est întreaga suprafață este dominată de nesfîrșite dealuri și păduri.

— Cu alte cuvinte, întrebarea, ce-i de făcut cu aceste pămînturi, se justifică ?

— În fiecare an ne batem să arăm fiecare colțișor de unde s-ar putea scoate o bucată de pîine. Anual se fac investiții uriașe pentru protejarea solului de eroziuni, pentru mecanizare, chimizare și irigații, dar, în condiții egale, rezultatele sînt total diferite. Aceasta înseamnă că nu muncim cum trebuie pămîntul, că important este nu doar să ari întreaga suprafață, important este să-ți faci cum trebuie meseria de agricultor. Dacă nu-l lucrezi cum trebuie, pămîntul te „lucrează" el pe tine. Înseamnă că l-ai păcălit și răzbunarea sa este cumplită. Nu numai că nu te răsplătește imediat cum te-ai așteptat, ci și prin consecințele mult mai grave pe care ți le pregătește în perspectivă. Și pămîntul obosește de la o vreme ! Rezumîndu-mă doar la vecinii mei pe care i-aș ruga să nu se supere de cele ce voi vreau să le spun, am să vă dau un exemplu doar de ceea ce înseamnă a lucra cum trebuie pămîntul, potrivit tehnologiilor moderne dar aplicate la condițiile concrete fiecărei unități. Astă-primăvară, din însărcinarea Comitetului județean de partid, am aplicat propria experiență la Cralovăț, un sat aparținător comunei noastre. Toate cele 200 ha de porumb se află în zonă colinară, metaforic vorbind, aș zice la 2 000 m altitudine față de cernoziom. Aplicînd tehnologiile practicate la Topolovăț — în paranteză fie spus, cunoscute de toți specialiștii, dar superficial urmărite —, în prezent, la ultima evaluare s-a stabilit obținerea unei producții medii de 5 000 kg boabe la hectar după ce pînă acum n-au trecut niciodată de 2 500 kg. Mai adaug că mecanizatorii lor sînt mai destoinici decît cei de la Topolovăț. N-au fost dedați însă cu disciplina.

— Vorbiți de tehnologii alese, dar de fapt în ce constau ?

— Arături de 27—32 cm adîncime, pentru ca planta să poată traversa cu bine perioada de secetă, specifică acestei zone. Semănat la timp, adică grîul pînă la 15 octombrie iar porumbul nu mai tîrziu de 30 aprilie. Pregătirea exemplară a patului germinativ, densitate optimă la hectar — 45—55 de mii plante la hectar — întreținere și fertilizare corespunzătoare. Pe de altă parte, datorită faptului că mergem exclusiv cu porumb hibrid din grupa 400, recunoscut ca foarte productiv, dar tardiv, pentru accelerarea procesului de coacere practicăm de mai mulți ani depănușarea și recoltatul exclusiv manual fiindcă, orice s-ar spune, mecanic se pierde deocamdată cel puțin 20 la sută.

— Este agricultura noastră la ora actuală dotată corespunzător cu mijloace tehnice ?

— Dacă ne dăm silința să ne aducem aminte că acum 30 de ani mai aram încă cu plugul de lemn, atunci este limpede că am făcut pași de uriaș în această privință. Dar întrebarea pusă vizează două chestiuni distincte : pe de o parte, folosirea la întreaga capacitate a utilajelor, pe de alta, ritmul dotării cu mașini din ce în ce mai perfecționate. Amîndouă aceste cerințe sînt necorespunzător satisfăcute. Dacă în primul caz vina aparține exclusiv factorilor locali, în cel de-al doilea, îmi face impresia, industria noastră constructoare de mașini agricole este insuficient de receptivă la cerințele timpului. Mi-aduc aminte că de fiecare dată cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la agricultură a cerut specialiștilor să accelereze procesul de asimilare și diversificare a mașinilor agricole cu performanțe la nivelul tehnicii mondiale. Pînă în momentul de față, acestor exigențe le răspund doar combinele „Gloria" și tractoarele ; restul continuînd să fie insuficiente sau necorespunzătoare. Să vă dau cîteva exemple : semănătoarele de mecanizare au primit în dotare mașini de împrăștiat îngrășăminte cu tuburi flexibile, în principiu bune, se zice, dar pe care nimeni nu le folosește fiindcă protecțiile au omis să ia în seamă că majoritatea îngrășămintelor se livrează la noi în vrac iar posibilitățile CAP de a amenaja magazii care să le scutească de umezeală sînt mici. În aceeași situație sînt escalatoarele pentru încărcatul baloților de paie și furaje. Ca să le folosești îți trebuie un tractor în plus. În multe unități din județul Timiș între presa de balotat și remorcă a fost introdus un plan înclinat izbutindu-se astfel cu același tractor să se și balotează și să se și transporte la margine de lan baloții. În concluzie zic că cei care concep mecanizarea au datoria de a analiza temeinic destinația utilajelor și eficiența lor.

— Ce s-a făcut pentru anul din agricultură ?

— Este o întrebare al cărei cel mai bun

Investițiile — la termen !

Uriaș cuptor de pîine pentru industria țării, al șaselea furnal gălățean trebuie să fie gata la timp!

Dacă oțelul, cum se spune adesea, este pîinea industriei, atunci poate că ar trebui să zicem că la Galați se construiesc două noi cuptoare pentru coacerea acestei „pîini", este vorba de Oțelăria nr. 3, avînd o capacitate anuală de 3 milioane tone oțel pe an, și de cel de-al 6-lea furnal, avînd o capacitate de 3 500 metri cubi și o producție de peste 7 000 de tone de fontă zilnic. Nu mult după anul 1980, la Galați urmează să se producă, așa cum limpede prevăd documentele de partid, peste 10 milioane tone de oțel în fiecare an. În momentul de față, cînd s-a scurs un deceniu de la prima șarjă de oțel gălățean, pe platforma siderurgică a orașului de pe Dunăre se fac șapte milioane de tone, cu alte cuvinte, aproape trei sferturi din producția țării ! Investiția care se realizează astăzi — etapă distinctă a dezvoltării Combinatului siderurgic gălățean — reprezintă în fapt un ultim efort pentru atingerea nivelului de 10 milioane tone oțel. După o regulă tehnologică foarte simplă, pentru a produce oțel este mai întîi nevoie de fontă. Astfel încît, odată cu [illegible] Oțelăriei numărul 3, la Galați se ridică și Furnalul nr 6, colosul despre care vom vorbi mai departe.

Sînt cîteva sute de oameni care muncesc [illegible] pe picioare a colosului, [illegible] în sfera de activitate a Întreprinderii de construcții și montaje pentru siderurgie. Marea lor majoritate nu sînt localnici, chiar dacă unii s-au căsătorit și s-au stabilit între timp la Galați, dar, totodată, fiindcă în general sînt oameni tineri, pot spune cu mîndrie că meserie au învățat la Galați, nu prin alte părți, la unicul combinat siderurgic pe care l-au văzut vreodată. Pe cîțiva dintre ei am avut ocazia să-i cunoaștem, dar în focul muncii fiind desigur cu toții, prea multe n-am putut afla. Doar numele și locul de unde provin. Astfel, dulgherul Grigore Preda, șef de echipă, este din Rîmnicu Sărat, Ion Firicel, fierar-betonist și tot șef de echipă, de undeva din Oltenia, Traian Sileș, lăcătuș-montator, din Călărași, Ilie Carabot, tot lăcătuș-montator, bănățean, șeful de echipă Ion Comșa și Ștefan Iorga, zidari-șamotori, din Ialomița, maistrul Lupu Petrache, din Suraia-Vrancea, maistrul Ion Irinoiu, șeful de lot din zona furnalului propriu-zis, secretar al comitetului de partid din Mehedinți, sudorul Vasile Dandeș este gălățean, fierarul-betonist Gheorghe Ipate și dulgherul Anton Mihalache sînt moldoveni, subinginerul Cornel Bradu, șef de lot la montaj, din Constanța, șeful de șantier Gheorghe Calotanu, inginer, e de undeva din Vrancea, dar părinții tot constructori fiind (tatăl său lucrează și acum pe platforma gălățeană), dînsul a trecut mai întîi pe la Roman, venind apoi la Galați, și așa mai departe... În ceea ce-l privește pe directorul Grupului de șantiere furnale refractare, inginerul Petre Cristescu, poate nu e lipsit de interes să-i privim o clipă trecutul. A intrat în construcții prin 1959, cînd s-au refăcut furnalele de la Călan. Ele erau sub 150 metri cubi capacitate, dar, prin refacere, au ajuns de 200. A lucrat apoi la Hunedoara, la prima oțelărie Siemens-Martin construită în anii noștri, apoi la primul furnal de mare capacitate (pentru acea vreme), de 1 000 metri cubi. Din 1965 se află la Galați, lucrînd la construcția primului laminor de tablă groasă, apoi la toate cele cinci furnale și, acum, la al șaselea. Spune : „La Galați s-au construit de la început furnale dintre cele mai mari cunoscute la noi în țară, de 1 700 metri cubi. Al cincilea furnal, pus în funcțiune chiar anul acesta, este de 2 300 metri cubi. Iar al șaselea, de 3 500 ! Știți ce înseamnă un furnal de 3 500 m³ ? Înseamnă un furnal de o capacitate cum nu mai există prea multe în lume, adică doar vreo cîteva, ce se pot număra pe degetele de la mîini. Să fie vreo șapte cu totul, vă rog să mă credeți că nu exagerez ! Desigur, față de anii în care am început meseria, pot să spun că nivelul tehnicii de construcție a crescut enorm. Avem astăzi mijloace tehnice dintre cele mai moderne, macarale de mare putere, care pot ridica de exemplu o greutate de 60 de tone pînă la 100 de metri înălțime, betoanele se toarnă numai cu pompe speciale, totul este mecanizat, foarte puțină muncă manuală, aducînd creșteri spectaculoase în productivitate. Și, de ce să n-o spunem, nici experiența oamenilor nu mai este aceeași, s-au făcut pași foarte mari pe linia ridicării lor profesionale".

Fotografii de PAVEL BOROȘ

Existînd deci asemenea posibilități, fără a mai vorbi despre capacitatea economiei românești de a ataca o investiție de asemenea dimensiuni, s-a trecut la construcția celui mai mare furnal din țară. Organizare de șantier în trimestrul IV 1976, primele lucrări — săpături, baterea piloților, fundații — 1977, lucrări de pilotaj și infrastructură în 1978, ca și începerea montajului de utilaje. Termenul de punere în funcțiune este sfîrșitul anului viitor. Va putea fi el respectat ? Întrebarea nu este chiar retorică, dat fiind că la ora vizitei noastre în combinatul gălățean investiția avea o restanță în grafic de cîteva luni. Cînd l-am întrebat pe directorul Petre Cristescu ce fel de greutăți mai întîmpină oamenii pe care îi conduce, dînsul nu s-a gîndit prea multă vreme. „Singurele necazuri, spunea, sînt cele cu furnizorii. Vreau să mă credeți că nu țin cu tot dinadinsul să dau vina pe alții, avem și noi partea noastră, dar de multe ori tot constructorul este cel pus să dea socoteală în locul altora. Așa că, dacă se poate, scrieți cu litere mari : EXISTĂ POSIBILITĂȚI DE REDRESARE, DAR CU CONDIȚIA CA TOȚI FURNIZORII SĂ-ȘI REZOLVE RESTANȚELE CEL MAI TÎRZIU ÎN LUNA NOIEMBRIE ! Vreau să mă explic. La noi, în general, indicatorii și termenii sînt, cum să vă spun, cu adevărat mobilizatori ! Din păcate, tot la noi, la constructori, se concentrează toate rămînerile în urmă — ale proiectanților, ale furnizorilor etc. Iar noi trebuie să le scoatem, pentru a preda construcția la timp, în termenul prevăzut. N-ar fi încă nimic dacă întîrzierile ar fi de ordinul a 5—10 la sută din timpul afectat construcției propriu-zise. Cu experiența noastră, le-am rezolva.

La un asemenea angajament, am socotit necesar să nominalizăm și cîțiva din furnizorii restanțieri.

— Așteptăm să ne vină încă din martie preîncălzitoarele de aer, de la „23 August" București, apoi cărămida refractară, tot pentru preîncălzitoare, de la Brașov, construcția metalică pentru furnalul propriu-zis, de la Tecuci, furnitura pentru epurarea brută a gazelor, de la I.M.G.B. și așa mai departe. Cu toate acestea, noi credem, ne-au spus constructorii, că există posibilități de redresare, de predare a investiției la timp, dar cu condiția ca toți furnizorii să-și onoreze contractele cît mai repede. În felul acesta, noi promitem să recuperăm toate restanțele !"

Ceea ce se construiește astăzi la Galați nu reprezintă desigur în nici un caz o investiție ușoară, o simplă lucrare de rutină, chiar pentru încercații constructori de siderurgie gălățeni. Ce va însemna această investiție, odată terminată, pentru economia țării, este lesne să ne închipuim. Tocmai de aceea, constructorilor gălățeni trebuie să li se acorde tot sprijinul, am spune chiar cu prioritate față de alte obiective acum în construcție. În mod obligatoriu, cel mai mare cuptor de pîine pentru industria românească trebuie să fie gata la timp, intrînd în funcțiune după grafic. Eforturile pentru realizarea acestui lucru trebuie și ele să fie pe măsura colosului industrial numit al 6-lea furnal gălățean...

DUMITRU GRAUR

---

răspuns îl aflî vizitînd gospodăriile oamenilor. La Topolovăț, și nu numai la noi, existența autoturismului, a caselor, în ultima vreme cu etaj, dotate cu tot confortul civilizației urbane, este o realitate de necontestat. Anul trecut valoarea normei convenționale a fost de 84,5 lei din care 75 lei în bani. Aplicăm acordul global fără să fim zgîrciți deși unii din afara unității au încercat să micșoreze procentul ce revine membrilor cooperatori. N-am fost și nu voi fi niciodată de acord să-l refuz omului dreptul pe care și-l cîștigă prin muncă cinstită. O țară este bogată și prosperă în măsura în care oamenii ei sînt bogați și prosperi. Este măsura cea mai exactă de evaluare directă a avuției naționale. Nu ne-am abătut niciodată de la aplicarea riguroasă a prevederilor care reglementează acordul global și statutul C.A.P. În campanii lucrează întregul sat, inclusiv navetiștii, nu aducem forță de muncă din afara județului. Numai astfel se explică de ce CAP din Topolovăț nu are datorii nerambursate la termen, numai așa se explică realizarea în regie proprie a unui complex pentru creșterea vacilor de prăsilă cu o capacitate de 2 000 de capete, numai astfel se explică de ce în zootehnie s-a ajuns ca un singur om să îngrijească 300 de vaci și 4 500 de berbecuți. Ceva totuși mă nemulțumește. Omul de bază din agricultură este și va deveni tot mai mult mecanizatorul. Am dat anul trecut 22 de vagoane ca retribuție suplimentară. Totuși, efectiv, în momentele de vîrf ale campaniilor mecanizatorul trebuie să muncească zi-lumină, de aceea trebuie să se bucure de o mai mare atenție. Din toate punctele de vedere fiindcă, fată, au început să ne plece și de la Topolovăț. Am mecanizatori care s-au angajat ca fochiști la stațiile de termoficare din Timișoara cu o retribuție mai mică, dar în condiții de maximă ieșeritate. Consider că actualul sistem de normare a muncii trebuie aplicat în mod cît mai corespunzător.

— Se spune despre Josu că lui i se îngădue orice, că el cultivă ce poftește pentru a-și asigura venituri certe. Este adevărat ?

— Incompetența știe întotdeauna să se justifice. Rezultatele obținute îmi îngăduie să-mi argumentez punctul de vedere. Aș putea să dau numeroase exemple cînd am acționat împotriva unor indicații preluate și transmise mecanic și întemeiate nu pe argumentul științei, ci pe cel al autorității unei funcții. Sînt comunist de mulți ani și știu că ceea ce ne cer hotărîrile de partid este să realizăm mai mult grîu, mai mult porumb, mai multă carne, mai multe legume și fructe. Atunci între o astfel de indicație și necesitatea de a realiza mai mult, în mod firesc, optez pentru cel de al doilea mod de a acționa. Din păcate, datorită unor înguste interpretări se ajunge la situații nedorite. Eu consider că sprijinul specialiștilor din afara C.A.P. nu este pe măsura sarcinilor cu care au fost investiți. Un exemplu doar : în cadrul consiliilor intercooperatiste a fost înființată și funcția de inginer-șef. De ce ? Numai pentru a dubla numărul situațiilor care ți se cer zilnic ? Apoi este o eroare să se creadă că Josu își poate permite să-și facă de cap în afara colectivului din care face parte și hotărîrilor căruia se supune în egală măsură. În sfîrșit, aș dori să le amintesc celor care cred că sînt favorizat, că noi livrăm la fondul centralizat de stat nu mai puțin de 34 de produse agrozootehnice. Geneza unor astfel de aprecieri este alta. De multe ori mi se întîmplă ca seara, după ce ne întîlnim cu toții la sediu pentru a discuta planul de muncă pentru a doua zi, să mai dau cîte un telefon pe la vreo unitate pentru diverse probleme. Rar mai găsesc pe cineva fiindcă pentru foarte mulți ziua de muncă s-a încheiat de mult. Cine își închipuie că sînt un privilegiat, greșește. Pentru necesarul de anul viitor mi-au fost repartizate doar 50 tone de îngrășăminte minerale. Am trimis achizitorul în întreaga țară și în prezent am în magazii 500 de tone. De ce ? Fiindcă eu îmi pot permite să cumpăr îngrășămintele nu cînd toți asaltează combinatele și bazele de aprovizionare, ci în orice lună a anului. Aceasta înseamnă autogestiune, adică a avea fondurile disponibile în orice moment. În ultimă instanță înseamnă muncă și, implicit, producții cît mai mari. Mă reîntorc la ceea ce am mai spus. Totul începe de la om, de la modul cum izbutești să-l cointeresezi.

— Mai spun unii că Josu este și îngîmfat.

— Dacă a-i spune cuiva de la obraz că este nepriceput și aceasta este considerată obrăznicie, atunci, da, și au dreptate. În mod firesc cu astfel de oameni nu mai am ce discuta și n-au decît să mă creadă îngîmfat. Nu-mi plac mai ales acei oameni care confundă funcția cu competența. Aroganței îi răspund cu aroganță. Am aici la noi specialiști care au afirmat că sînt insuportabil. De fapt, eu nu le ceream decît să se supună disciplinei pentru toată lumea valabilă. Cei care s-au convins că altfel nu se poate, îmi sînt prieteni și colegi. Nu cred că aceste atribute care mi se reproșează mă și caracterizează fiindcă, de ar fi așa, oamenii pe care mă bizui, demult mi-ar fi întors spatele. Ceea ce nu înseamnă că mă consider perfect, că nu mi se întîmplă să-mi ies din pepeni. Cert este că sînt adeptul unui adevăr îndelung verificat de viață. Respectul și stima reciprocă nu exclud recunoașterea cinstită a nevoii de demnitate. Nu sînt sociolog dar practica m-a obișnuit cu cîteva observații. În stilul de muncă statornicit între noi cei din unități și organele de îndrumare și control se strecoară uneori practica aprecierilor bizuite pe aparențe. Știi să răspunzi exact la întrebări, să-ți notezi conștiincios ceea ce se spune, ești disciplinat dar și anonim. Dacă realitatea te obligă să ieși din tipic, să spui și altfel decît își închipuie unii că s-ar cuveni, intri în categoria indisciplinaților. Un mod păgubitor de desfășurare a dialogului constructiv. Nu doresc să se înțeleagă că subapreciez importanța și rolul controlului, a respectării disciplinei și bunei-cuviințe.

— O întrebare clasică : aveți vreo pasiune ?

— În afară de agricultură, înțeleg. Nimic nu trece înaintea pasiunii care se plămădește cu fiecare anotimp în tainele de nepătruns ale pămîntului. Cînd omul izbutește să fie pătruns de ceea ce se întîmplă în bobul de grîu sau în firul de iarbă se cheamă că are pentru ce trăi.

ION DANCEA

În acțiune, echipele de control

● MEDGIDIA

Servicii prompte, în funcție de nevoile cetățenilor

Medgidia, oraș situat la 40 km de Constanța, reședința județului cu același nume. Dar cetățenii Medgidiei își pot rezolva problemele practice ale existenței de fiecare zi, uzînd de posibilitățile pe care le au în propriul lor oraș.

— Pentru mine, ca primar, îmi spune tovarășul Iftimie Ilisei, comisiile de control ale oamenilor muncii sînt ca aerul, apa și soarele pentru viață, deoarece prin intermediul lor aflu, de multe ori mai repede decît pe alte căi, care sînt dorințele concetățenilor mei, nemulțumirile lor și, fapt și mai important, soluțiile ce se impun. Prin ele am devenit eu însumi mai legat de realitățile orașului, mai clarvăzător asupra perspectivelor imediate ori mai îndepărtate. Astfel, dacă, pentru o primă etapă, am rezolvat problema vopsitului și curățatului hainelor și lenjeriei, am avut grijă să prevăd în planul de investiții înființarea unei curățătorii chimice, de tip „Nufărul", pentru etapa imediat următoare, tot astfel cum, după punerea în funcțiune a stației service, pentru autoturisme, va apărea și instalația de spălat, gresat, chiar în cursul acestui cincinal.

— Ceea ce cred că poate fi apreciat drept o inițiativă, afirma tovarășul Gheorghe Călin, președintele Comisiei orășenești de control al oamenilor muncii, sînt chestionarele pe care le întocmim și răspindim în rîndul populației prin comisiile noastre, prelucrînd apoi răspunsurile. La fel se procedează și la Constanța, contactul cu cetățenii fiind astfel asigurat în mod permanent. Zilele trecute, folosind observațiile comisiilor noastre și răspunsurile la chestionare, am ținut o consfătuire cu lucrătorii din comerț cerîndu-le să răspundă solicitărilor privind prezența în magazine a burlanelor, a combustibililor lichizi, a sobelor metalice, a îmbrăcămintei groase etc. De fapt, multe dintre aceste produse existau în depozite, altele au și început să fie aduse.

Însoțind echipa condusă de Ștefan Arcelenco, de la I.M.U.M., la restaurantul „Orizont", comisia constată lipsa cărnetelor de sănătate a unor lucrători, la restaurantul „Ostrov" instalațiile sanitare sînt defecte, iar la restaurantul „Vălenî" unele băuturi mai „fine" sînt ascunse ochiului public, fiind păstrate pentru „fidelii" vînzătorilor. Bineînțeles, toate aceste observații sînt cuprinse în procesele verbale care se încheie pe loc, cu propuneri pentru remedierea situației constatate. Cu toate acestea, și cu toate că la Constanța activitățile desfășurate de comisiile de control ale oamenilor muncii din Medgidia ne-au fost date ca exemplu pozitiv, sîntem de părere că numărul femeilor angrenate în astfel de activități este încă insuficient (doar 58 din 215, observație valabilă și pentru Slobozia), tot astfel cum controalele efectuate în unitățile de sănătate publică apar doar sporadic. O situație corespunzătoare am înregistrat la controlul desfășurat la cantinele I.M.U.M. și C.L.A., atît în privința calității mîncării cît și a curățeniei, fapt oglindit și de creșterea masivă a numărului celor care servesc masa de prînz (circa 2 000 la I.M.U.M., față de 100, acum numai 2—3 ani).

● SLOBOZIA

Pentru mici reparații, dus-întors la Lehliu

Din ce în ce mai mulți trecători prin Slobozia renunță la șoseaua ocolitoare, preferînd traseul intern, pentru a mai vedea cum se schimbă fața orașului de pe Ialomița. Zi de zi, „lamele" mecanice șterg urmele vechii așezări de lut și chirpici, lăsînd loc liber arhitecturii moderne, urbanismului epocii. Fosta așezare agrară din mijlocul Bărăganului se impune, din ce în ce mai mult, drept oraș al viitorului, fapt atestat, în mod direct, de vertiginoasa creștere a populației : 11 000 de cetățeni la înființarea județului și 35 000 azi. Un indice de natalitate cotat între 13 și 14 la mie justifică un optimism robust în privința acceptării orașului nou creat ca principal centru administrativ și economic al Ialomiței. De aici concluzia necesității unei rețele puternice și diversificate de servicii către populație. Contactul cu cîteva unități de acest fel poate fi luat prin intermediul unei comisii de control a oamenilor muncii, în oraș funcționînd 54 asemenea formațiuni, care includ 183 de cetățeni, dintre care 59 femei.

O comisie care s-a impus, prin seriozitatea celor care o compun, prin frecvența controalelor și energicele sale intervenții, este cea condusă de Iani Cruceanu, Costică Costică și Ștefan Virginia, toți de la U.J.C.C. Îi însoțim la autoservirea „Feroviarul", unde, cu o lună mai înainte (așa cum reieșea din procesul verbal întocmit cu acea ocazie), comisia semnalase anumite lipsuri și recomandase unele măsuri. Cei doi responsabili, Ion Ion și David Dobre, primesc comisia cu bunăvoință, aș spune chiar cu simpatie, în orice caz fără crispări sau false zîmbete. Cea mai mare parte a observațiilor făcute la ultimul control au dus la luarea acelor măsuri menite să rezolve neajunsurile, așa că nu mai este cazul să le amintesc, preferindu-le pe cele încă nelichidate. De pildă, lipsa spațiilor de depozitare și păstrare a mărfurilor, pentru care se fixase un termen, depășit la această oră, se face încă resimțită. Am să insist asupra acestui aspect întrucît el mai apare și în alte unități, fiind sesizat și de echipa condusă de maistrul N. Ambrozie, maistru principal la fabrica de ulei din oraș, cu prilejul deplasărilor la Alimentara „Feroviarul". Tovarășul Decu Orășeanu, vicepreședintele Consiliului popular orășenesc, este de acord că observațiile comisiilor oamenilor muncii sînt reale, dar dînsul acuză o insuficientă colaborare între organele puterii locale și instituțiile de comerț și cooperație, „Oricine vine la Slobozia constată uriașul efort al constructorilor, ne spune vicepreședintele. Practic, ridicăm un nou oraș. Ei bine, în privința spațiilor comerciale, care dispar pe măsură ce vechile clădiri insalubre cad spre a lăsa loc liber celor noi, sînt de părere că nici comerțul și nici uniunile cooperației, atît cea destinată consumului cît și cea a meșteșugarilor nu acordă atenția cuvenită creării altora la parterele blocurilor proiectate. Cînd ne întîlnim pentru a discuta avizarea unui microraion, de pildă, tovarășii respectivi nu se arată prea dispuși să ceară repartizarea de spații destinate multiplelor activități destinate serviciilor către populație. Așa se face că la Slobozia nu avem unde să ne reparăm pantofii ori îmbrăcămintea, o stație pentru spălatul autoturismelor, al căror număr a depășit cifra de 2 000 în oraș, ca să nu mai vorbesc despre alte cîteva mii în județ, cei interesați nu au unde învăța stenodactilografia, limbi străine, n-au unde-și repara mașinile de cusut și așa mai departe."

Știind de vorbă și cu cîțiva cetățeni ai Sloboziei, aflu că nici pentru unele reparații sau lucrări de întreținere a locuințelor n-au cui să se adreseze, pentru că, de fapt, la Slobozia nu există o întreprindere de prestări servicii !

—La nivelul județului nostru, explică tovarășul Decu Orășeanu, s-a hotărît, încă de cîteva luni, înființarea unei secții cu acest profil, în oraș, dar pînă acum nu pare să se fi întreprins nimic, de către cei obligați s-o facă, în acest sens. O întreprindere există la Lehliu, dar destul de departe pentru a fi utilă celor din Slobozia.

Este de mirare că la Lehliu, încă nedeclarat oraș, după știința noastră, funcționează o întreprindere denumită „Prodprest" și că Slobozia, capitala județului Ialomița, nu are una similară, ci trebuie să se mulțumească doar cu o secție a celei din Lehliu ! Reluînd ideea de început a articolului, privind sporul de populație înregistrat la Slobozia, mă întreb ce se întîmplă cu cei care, potrivit legilor firii, își termină trecerea lor prin viață, pentru că, în orașul de pe Ialomița, neexistînd nici o întreprindere de servicii către populație, nu există nici o secție de pompe funebre. Vicepreședintele consiliului popular orășenesc afirmă că situațiile de acest gen se rezolvă destul de greu, cu sprijinul altor întreprinderi din oraș, pentru transportul celor decedați și că această, să-i zicem, lacună deschide o portiță în fața unor profitori, care știu s-o folosească fără prea multe scrupule.

Poate că formațiile obștești, însărcinate cu controlul calității muncii în diverse sectoare, vor reuși să impulsioneze și crearea altor forme de servire a cetățenilor, măcar a celor existente și prin alte orașe, dacă nu chiar a unora cu totul noi.

GHEORGHE DECEMBRIU ■

● BRAȘOV

Informări optimiste, dar ce rămîne după control

Dintr-o informare privind activitatea echipelor de control al oamenilor muncii din municipiul Brașov aflăm că în primele opt luni ale anului au fost efectuate 4 939 de controale în unități cu diferite profiluri, în urma cărora au rezultat 987 de sesizări și propuneri. Cifrele demonstrează, pe de o parte, că echipele de control depun eforturi susținute pentru a-și face pe deplin datoria, și, pe de altă parte, că atît Consiliul municipal de control muncitoresc cît și Comitetul sindicatelor colaborează foarte strîns, preocupîndu-se îndeaproape de buna funcționare a acestei activități. Ne-am interesat însă care este efectul celor aproape o mie de sesizări și propuneri, altfel spus, care este eficiența acestor controale. Ni s-a răspuns că este o treabă foarte dificilă să urmărești acest lucru, dat fiind numărul foarte mare al unităților, dar, prin sondaje, se fac și reveniri. Că este un lucru dificil nu ne îndoim, dar tot atît de adevărat este și faptul că fără a urmări sistematic ce se întîmplă cu aceste sesizări și propuneri respectiva activitate de control devine formală, în ciuda sintezelor, rapoartelor și proceselor verbale care atestă statistic bunul ei mers. Este exact ceea ce relevă și raidul nostru întreprins în cîteva unități brașovene, raid în care am fost însoțiți de Gheorghe Csomoș, vicepreședinte al Consiliului municipal de control muncitoresc, și Viorica Bandi, care răspunde din partea U.G.S.R. de activitatea echipelor de control al oamenilor muncii.

*

În luna august o echipă de control muncitoresc notează în registrul de control al „Depozitului central de mobilă", unitatea 251, că lipsesc de mai multă vreme mese-televizor, dulapuri pentru haine etc., și că unitatea nu dispune de unele utilaje pentru manipularea mobilei. Ajunși la depozitul central, observăm, încă din curte, că diferite piese de mobilier sînt depozitate necorespunzător sub o copertină, claie peste grămadă, cu ambalajele rupte, în praf și umezeală (cu o zi înainte, ninsese). Victor Cojocaru, șeful de depozit, nu știa că în luna august fusese la depozit o echipă de control muncitoresc. Era plecat în concediu și la venire nu-i informase nimeni. Citește în prezența noastră și, apoi, ne răspunde calm : **„Spațiul de depozitare este necorespunzător, iar numărul de oameni, mic. Vom avea un spațiu nou și, probabil, vor veni de la Ploiești și utilajele promise".** Vom avea, vom primi, totul pe un ton liniștit, nici un cuvînt despre neglijența celor care manevrează mobilierul. Utilajele așteptate nu sînt niște mașini cine știe ce complicate, doar simple cărucioare care ar putea fi executate de orice cooperativă din Brașov.

*

Registrul de control al raionului confecții-femei de la magazinul universal din centrul municipiului menționează, în urma controlului obștesc pe luna septembrie, că lipsesc confecțiile de sezon. Și acum, la sfîrșitul lui octombrie, lipsesc. Gestionara Paraschiva Ghevrec ne mărturisește : **„Sînteм un magazin cu o desfacere foarte mare. Și totuși, de la 1 septembrie și pînă acum n-am primit decît 300 de paltoane. La numărul 42, nimic. Au fost sesizate toate organele, situația este cunoscută, dar, după cîte știu, industria nu ne-a onorat cererile".** Firește, aici nu este vina unității, controlul oamenilor muncii și-a făcut datoria, dar paltoane, fuste groase n-au venit. Poate că s-au împotmolit treburile pe undeva, și dacă lucrurile vor continua așa, brașovenii vor găsi paltoane la primăvară.

*

La Întreprinderea de unelte și scule, unitate cu peste două mii de oameni ai muncii, există un chioșc alimentar. La ultimul control, echipa obștească de control face limpede cîteva sesizări : **„de trei luni nu funcționează frigiderul, nu există un registru unic de control, responsabila n-are carnet cu examenele medicale periodice".** În ziua controlului nostru lucrurile se prezintă aproape la fel. Frigiderul tot nu funcționează **(„trebuie să dau un telefon, să vină să pună motorul"**, ni se destăinuie gestionara Lucia Simon), carnet de sănătate tot nu există **(„mă duc neapărat mîine"**, ne asigură aceeași responsabilă) și, în plus, găsim mîncare încăpere plină cu ambalaje. Peste observațiile controlului oamenilor muncii, într-un colț al paginii, se desfață rezoluția I.C.S.M.-Alimentara care propune măsuri pentru remedierea situației. Cui propune ?!

*

Ultima unitate vizitată este cea de metalo-chimice numărul 224 din cartierul Steagul roșu. Privim în procesul verbal al echipei de control obștesc întocmit în luna septembrie și, în principal, ne reține atenția faptul că aprovizionarea este defectuoasă. Îl întrebăm pe responsabilul unității, Vasile Nemeș, cum se prezintă lucrurile azi. **„La fel. Comenzile noastre făcute la depozitele I.C.R.M. sînt onorate cu mare greutate. Mai ales la produsele electrice. Aceasta în condițiile în care, vă rog să notați, cele solicitate EXISTĂ. Sau una cer și alta îmi dau. Dacă mergi în sala de mostre a I.C.R.M.-ului, găsești tot ce-ți dorește sufletul, dar cînd ceri, nu-ți dau. De pildă, mi-au dat cloeane pentru carne, se întrebuințează în gospodărie, cît să dau la un cartier întreg, pentru fiecare în parte, dar ce cerusem toporașe, care, chiar dacă seamănă, sînt cu totul altceva. Și așa mai departe, cu furculițe, oale de fiert lapte, în număr capabil să alimentez tot județul, lipsindu-mă însă de altele".**

*

Cu puține excepții, ancheta noastră relevă că eficacitatea controalelor efectuate de echipele de control muncitoresc este redusă datorită lipsei de insistență, a neurmăririi celor sesizate. Pentru că, iată, controale se fac, propuneri și sesizări există, dar unitățile vizate își văd mai departe de treabă, așteptînd cu încredere controlul următor. Cui folosește un asemenea sistem ineficient ? Însuși scopul acestor controale obștești este vădit de latura sa principală : schimbarea unor stări de lucruri, remedierea unor situații. Adică, exact menirea activității echipelor de control al oamenilor muncii.

RĂZVAN BARBULESCU ■

● BUCUREȘTI

Receptivitatea la sugestii se vede pe linia de autoservire

— Știți că într-un fel sînteți răspunzători de starea de sănătate a mii și mii de oameni ?

— Știm.

— Și ce faceți pentru aceasta, pentru a le apăra sănătatea ?

— Ne străduim să preparăm mîncăruri dintre cele mai bune, din alimente cît mai proaspete, în condiții de igienă deplină.

Nu, nu este lipsit de importanță faptul să discutăm despre calitatea mîncărurilor, a preparatelor pe care, în condițiile vieții moderne de azi, un număr tot mai mare de persoane le consumă ! Aici, de pildă, la linia de autoservire a restaurantului „Rapid", din Bulevardul 1848, servesc masa, aflăm de la șeful unității, Nicolae Stanciu, cît și de la bucătarul șef, Constanța Manolea, nu mai puțin de 4 500—5 000 de oameni pe zi. În ziua raidului nostru s-au preparat mîncăruri pentru 4 935 de persoane ! Au fost preparate 79 de sortimente, 14 bucătari, ajutați de 6 muncitori necalificați, lucrează zilnic, și în două schimburi, ca să facă față cerințelor cetățenilor. Se consumă zilnic 350 kilograme carne, 400 kilograme legume, 200 kilograme sosuri, salate, produse lactate, produse de patiserie etc. Produsele se desfac în două linii de autoservire, în flux continuu, iar activitatea acestor oameni se transformă într-o adevărată industrie ! Producția proprie care se desface zilnic aici se ridică la 50 000 lei.

— Înainte, ne spune șeful unității, Nicolae Stanciu, vindeam produse în valoare de 120 000 lei, pentru că era bere. De cîtva timp berea a fost scoasă și găsesc această măsură foarte bună, pentru că unii cetățeni confundau linia de autoservire cu restaurantul, consumau bere, se mai îmbătau, deranjau majoritatea clienților care veneau să servească la noi masa. Acum servim însă mai multă mîncare, mai multă producție proprie, unitatea este rentabilă, iar cîștigurile oamenilor muncii au crescut.

Împreună cu șeful de unitate, cu bucătarul șef, cîntărim cîteva porții care, constatăm, corespund gramajului. Mîncarea e de calitate, susține bucătarul șef, o femeie cu destulă experiență, fostă elevă a Școlii profesionale de bucătari „Nicolae Crețulescu", din promoția întîi, o femeie care, se vede, muncește mult, depune mult interes ca să fie, cel puțin în parte, mulțumiți cei 5 000 de meseni care îi gustă zilnic produsele.

Șeful unității se plînge că îi lipsesc multe lucrătoare, sînt în concediu medical, și lipsa personalului duce la apariția unor neajunsuri în activitate : nu se debarasează mesele, curățenia nu poate fi întreținută, aprovizionarea liniilor nu se face la fel, se produc aglomerări și de aici unele nemulțumiri în rîndul consumatorilor.

— Cîte lucrătoare vă lipsesc astăzi ? întreb.

— Zece fete *(zece)* sînt în concediu medical și 5 în concediu de odihnă.

Într-adevăr, zece bolnave într-o singură zi provoacă serioase perturbații. Oricît s-ar strădui ceilalți muncitori care vin la serviciu să facă și munca acelora care lipsesc motivat sau nu, tot va rămîne un gol serios în activitatea întreprinderii. Acest gol se reflectă poate și în cele 37 de sesizări și reclamații din condica de sugestii. Aspectul folosirii forței de muncă este subliniat și de Comisia de control muncitoresc, în aceeași zi, comisie formată din Clara Ardeleanu, Turlea Rafila și Alexandrina Tache, care, în baza delegației 619 din 1978, mai constată că „unitatea este bine aprovizionată cu preparate și materie primă, la linii sînt sortimente variate de preparate și gustări, se respectă sortimentul minimal, rețetele de fabricație, calitatea preparatelor". Păcat însă că lipsa unor muncitori de la program umbrește activitatea celorlalți.

În continuarea raidului nostru ne oprim la... „Calul Bălan", unitate de autoservire, situată într-un punct „cheie", adică în Piața Unirii. Este ora 9 și solicit un ceai, pentru că, ați înțeles, tocmai ceaiul nu-l văd. „Imediat va fi gata", ni se răspunde. În galantar mai există orez simplu, fără preț, și o ciorbă, tot fără preț.

— De ce nu sînt afișate prețurile ? o mai întreb pe tovarășa casieră.

— Imediat ! mi se răspunde din nou.

Înțeleg că la „Calul Bălan" totul se bazează pe „imediat". Nu înțeleg însă de ce galantarul este gol, pentru că din constatările făcute la fața locului rezultă că șeful bucătar, Floarea Constantinov, este în măsură să desfacă nu mai puțin de 30 de preparate.

al oamenilor muncii

Din cele tot 37 de sesizări și reclamații înscrise de unii consumatori în condica de la „Calul Bălan" rezultă că, după ce pleacă de la bucătărie, mîncărurile nu sînt păstrate prea bine. Spunem aceasta pentru că multe sesizări se referă la „mîncăruri înăcrite". Alți consumatori sesizează faptul că nu se dau cuțite la masă, pe motiv că „se fură". Este adevărat, în piață vine și se perindă tot felul de lume, cu tot felul de obiecte, dar nu putem diminua calitatea prestației din acest motiv. Cei doi șefi de unitate trebuie să supravegheze mai mult activitatea care se desfășoară în local, inclusiv a consumatorilor, să fie printre oameni tot timpul, nu numai cînd o fac pe casierii. Și aici se impune ca forța de muncă să fie integral și bine folosită, se impune întrajutorarea în muncă. Sînt aspecte pe care le sesizează și comisiile de control obștesc care au trecut pe aici, dar care rămîn încă un deziderat pentru multe din unitățile de alimentație publică și mai ales pentru liniile de autoservire.

Ne încheiem raidul la o unitate din cartierul Bercenі, la Autoservirea „Aluniș", unde la ora 7 și 30 de minute linia este goală. Nu pentru că mîncărurile nu ar fi gata, o parte din ele, ci pentru că în bună parte nu sînt expuse. Șeful de sală, Ștefan Caloianu, ne spune că nu se expun pentru că peste două ore „îngheață", linia neflind cu baie caldă, ci cu becuri, mîncarea se usucă la suprafață și toată ziua trebuie să-i „pui fată". Așa o fi, dar nici să lași linia numai cu cîteva frunze de salată în ea, nu se face. Ceea ce iese în evidență aici este lipsa de curățenie : două persoane, nici nu știu dacă sînt încadrate ale unității, circulă într-o vestimentație respingătoare printre mîncăruri. Pe acest motiv, adică tot lipsă de igienă, Ruxandra Postu și Florica Dima au fost sancționate : prima dată cu mustrare și avertisment, iar altă dată cu amendă de 500 lei, de către organele Sanepidului. Pe deasupra, și din cînd în cînd, aici se mai practică și vînzările cu suprapreț. Rezultă din registrul unic de control. Meniul de cruțare nu este gata, dar el există în acte și în curînd se va compune, ne asigură bucătarul șef, Victoria Balici, din rasol de vacă cu legume și supă deasă cu găluști. Alteori, pilaf ! Reținem, în principal, afirmația bucătarului șef : „De obicei avem și meniu de cruțare".

Cer condica, dar mi se aduce condica restaurantului, nu a autoservirii.

— De ce ?

— Noi nu mai avem condică ! îmi răspunde o lucrătoare de la linie. A cerut-o odată un client și a fugit cu ea. Am fugit după el, au fugit și ospătarii, dar el a fost mai iute și nu l-am putut prinde. Știe toată unitatea, știe și șeful (Alexandru Constantinescu). De atunci nu mai avem condică.

— Cînd s-a petrecut întîmplarea asta ? întreb.

— Acuma, în vara asta.

Chiar dacă o fi existînd prin Berceni un mîncător de condici, trebuie să remarcăm hazul acestei întîmplări, poate semnificația ei, dar mai ales trebuie să remarcăm lipsa oricărei considerații din partea conducerii unității „Aluniș" față de acest procedeu de evidențiere și consemnare, spre a fi luate în considerație, a sugestiilor oamenilor muncii, ale consumatorilor, dacă nici pînă acum nu au adus aici o nouă condică.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

● SUCEAVA

Ei la „Zimbrul" fac lucruri de calitate, sînt îndreptățiți să o pretindă și altora!

La noi își desfășoară activitatea zece echipe de control ai oamenilor muncii, îmi spune Ruxandra Popovici, secretara comitetului de partid de la fabrica de tricotaje „Zimbrul" din Suceava, echipe formate din 3 pînă la 5 muncitori, echipe ce-și desfășoară activitatea pe întreg teritoriul municipiului. Aceste echipe prin controalele lunare ce le efectuează prin diferite întreprinderi sesizează lipsurile, obligă conducerile să ia măsurile de rigoare sau să preia tot ceea ce este valoros și interesant din activitatea și realizările unor unități fruntașe la celelalte unități la care activitatea mai lasă de dorit. Virginia Poroch, președinta sindicatului de la Fabrica de tricotaje, a mobilizat simbătă echipa de control muncitoresc numărul 8 formată din tovarășele Paulina Boca și Mariana Cărcăle și echipa numărul 4 formată din muncitorii Deremia Alexandru, Constantin Drobotă și Viorel Popovici. Am răspuns deci invitației de a însoți cele două echipe de control muncitorese într-un raid la diferite puncte ale municipiului Suceava. La complexul comercial „Arini", complex situat în imediata apropiere a fabricii, controlul se desfășoară în felul următor: echipa numărul 4 formată din muncitori a efectuat controlul la restaurantul cu autoservire, iar echipa numărul 8 formată din muncitoare — la unitățile de coafură și frizerie. Deci la ora 9 ne aflăm la restaurantul cu autoservire din complexul „Arini", responsabilul Ion Verencea nu era încă prezent în unitate. La micul dejun în vitrină era doar o singură ceașcă cu ceai, bineînțeles fără lămîie. Bufetiera Paraschiva Mihai ne spune că acolo este foarte greu să mai facă ceaiuri căci s-au vîndut toate cele 10 porții pe care le-a pregătit de dimineață. Ne recomandă doar mîncare gătită rămasă de ieri: o ciorbă de roșii, una de perișoare și ceva fripturi cu garnitură de cartofi sleite, și cîteva porții de omletă. Asta-i cam tot ce se găsea în vitrină. Mai erau cîteva sticle de Sana de o zi în urmă, cele din ziua respectivă fiind pitite probabil pentru zilele următoare. Am solicitat totuși micul dejun. La insistențele noastre Viorica Elisei, ajutor de sală, se duce și pune un ibric cu apă pentru ceai. În așteptarea ceaiului am încercat să consumăm recomandata ciorbă de perișoare. Nu se putea mînca, era veche și alterată. Maria Cașvan de la bucătărie pe care am invitat-o să consume cu noi ciorba de perișoare ne spune speriată : „Nu pot consuma așa ceva. Țin regim și tocmai am luat niște pilule". Nici unul dintre lucrătorii restaurantului „Arini" nu a putut fi convins să mănînce împreună cu noi ciorba de perișoare. Doar consumatorul Vasile Utalca, factor poștal din perimetrul respectiv, care ne mărturisește că aproape zilnic mănîncă aici, gustă din ciorba de perișoare. Ne spune că așa ceva nu a mai mîncat în viața lui. Deci acesta era motivul de ce ne-a refuzat personalul de serviciu de la restaurantul „Arini" mult lăudata ciorbă de perișoare. În timp ce stăteam de vorbă apar în vitrină porții de unt cu gem și salată à la russe; porțiile de salam rămîn în continuare pitite în frigider. Echipa de control muncitoresc a cîntărit cîteva porții de salată à la russe. Toate erau sub greutatea indicată de rețetar. La bar, unde se găseau condicile de reclamații, un maldăr de pahare murdare rămase de ziua trecută urmau să fie spălate de-abia astăzi. Echipa de control a notat faptul că aceste condici ale unității trebuiau să stea la îndemîna oricărula, nu să fie date numai la anumite persoane care să scrie doar cuvinte de laudă.

La unitatea de rotiserie tot din incinta complexului se găsea doar cașcaval. Am solicitat o cafea filtru dar barmana de serviciu, Măriuța Buliga, ne-a răspuns că așa ceva nu ne poate servi. La unitățile de coafură și frizerie echipele au constatat că în general servirea cetățenilor de aci este promptă, că este ordine și curățenie. Totuși mai sînt cîteva lipsuri care au fost sesizate imediat. Astfel lipsește un specialist pentru pedichiură, existînd instalația și spațiul necesare acesteia. De asemenea s-ar mai putea în unitatea de coafură să se monteze un scaun astfel ca să se evite aglomerația. De asemenea condicile de reclamații și sugestii nu sînt afișate la locul lor și la îndemîna oricui, iar la unitatea de frizerie bonierele sînt completate cu creionul și nu se trece data la fiecare bon. Responsabilii unităților respective și-au notat aceste lucruri ca pe niște observații utile.

Am însoțit în continuare cele două echipe de control la complexul „Bucovina". Ne-am dat întîlnire după cîtva timp în biroul șefului de complex, Teofil Chelaru. Prezent aci era și directorul adjunct Constantin Lucaci din cadrul I.C.S. Mărfuri industriale din Suceava. Acesta ne spune că asemenea acțiuni întreprinse de echipele de control muncitoresc sînt deosebit de importante. Astfel și la complexul „Bucovina" își desfășoară activitatea asemenea echipe. Unul din marile secrete, îmi spune directorul, este ca echipele de control muncitoresc să observe nu numai lipsurile și greutățile din alte unități dar și să sesizeze lipsurile din unitățile în care ele lucrează. Astfel în ziua respectivă a fost sesizat că marfa de la Piatra Neamț adusă de acolo într-o zi, zăbovește de trei zile la I.C.R.T. Suceava. S-a deplasat personal aici și așteaptă din moment în moment să sosească containerele cu marfă. Este deosebit de bucuros și amator să observe rezultatele echipelor de control de la fabrica de tricotaje Suceava, prezente în complexul „Bucovina". Astfel, prin aceste controale și sesizări eficiente, s-au asigurat acum în această perioadă de inflexiune dintre cele două anotimpuri fonduri de marfă necesare într-un raport de 20% mai mare față de perioada anului trecut.

P. SORIN

Datorită observațiilor și propunerilor echipelor de control ale oamenilor muncii, pita minerilor este mai bună și mai multă

● VALEA JIULUI

Minerii înșiși își fac pîinea mai bună!

Spunea cineva că în Valea Jiului „trăiesc oameni dintre cei mai destoinici ai patriei, oameni încercați de lupta cu viața, oameni de care depinde binele tuturor, muncitorii subpămîntului, purtătorii cei mai curați ai luminii". Despre acești oameni mai știm că le este specific un anumit spirit muncitoresc, un spirit minieresc, caracterizat prin disciplină și sobrietate în tot ceea ce fac. Popa Ștefan, președintele comisiei de coordonare a echipelor de control al oamenilor muncii din municipiul Petroșani, ne mărturisea : „Eu sînt nou în munca asta și era normal să învăț mai întîi ce am de făcut. Am deschis legea privind organizarea și funcționarea controlului oamenilor muncii și am studiat-o cu atenție. Mai am multe de aflat și spor să mă pun la punct cu toate. În cele trei săptămîni de cînd sînt președinte, toate echipele au fost instruite bine și pot spune că oamenii își cunosc atribuțiile de control".

Joi, 26 octombrie, șase echipe de control al oamenilor muncii au efectuat un raid prin unitățile de alimentație din Petroșani. Acțiunea a fost deosebit de fructuoasă și pentru că oamenii muncii au fost însoțiți de activiști ai Consiliului popular municipal, de ofițeri de miliție și de procurori.

La „Alimentara", unitatea nr. 4 s-a constatat că sesizările de la controlul din 5 septembrie încă n-au fost rezolvate. Lipsesc mai multe produse și echipa de la I.M. Dilja nu este dispusă să treacă cu vederea aceste lipsuri. Rozalia Sohler, șefa de unitate promite că se va strădui să aducă în magazin tot ce se cere. Unitatea „Gostat" nr. 19 — mezeluri este aprovizionată din belșug și minerii M. Chirilă, V. Brebenel și M. Böythe, din echipa de control, o felicită pe vînzătoarea Floarea Bălosu. Unitatea de alimentație „Tic-Tac", în ciuda numelui, nu merge ca ceasul. Linia de autoservire era goală la orele 16,30 deși în bucătărie se găseau mai multe sortimente de mîncare. Tot aici la o porție de rinichi s-a găsit o lipsă la gramaj de 30 grame (motivul : „A fost expusă de dimineață și s-a uscat !?"). În același timp, în biroul Alexandrinei Logojanu, șefă de unitate, doi intruși serveau mîncare și băutură la discreție. Aveau în față o sticlă de vodcă, una de coniac și 8 sticle de vin negru, toate deschise.

Acestea ar fi cîteva dintre oile negre găsite la controale. Majoritatea unităților însă, și au fost multe, le-am găsit bine aprovizionate, avînd servire promptă și civilizată. Totuși suma amenzilor aplicate se ridică la 5 625 lei. La două dintre unitățile mai deocheate organele de miliție, conduse de maiorul Dragotă, au preluat cercetarea unor aspecte mai grave. La unitatea nr. 309, restaurantul „Dacia" nu erau afișate toate prețurile, se vîndeau țigări cu suprapreț, nu se da totdeauna rest, erau servite persoane în stare de ebrietate și cheia de la casa de bani se găsea la casieră. Motive suficiente pentru un inventar amănunțit, ca dealtfel și în cazul laboratorului de patiserie din Petrila unde nu se respecta rețetarul existent și prăjiturile gata pentru livrare prezentau lipsuri la gramaj.

★

Echipa de control a oamenilor muncii de la Întreprinderea minieră Vulcan, condusă de electricianul Nicolae Bojincă, „s-a încumetat" într-o după-amiază, pe la orele 16, să intre în bodega „Tîrnave", de fapt, un bufet ca oricare altul, din gara orașului cu același nume. Citesc cu toții, pe nerăsuflate, niște reclame nemaipomenite și anunțul : „NU servim persoane în stare de ebrietate". S-au mai văzut situații în care ospătarilor, fiindu-le mai ușor să dea cinstea pe rușine, au servit chiar și persoanele care, așa după cum le zice anunțul, erau în stare de ebrietate. Dar, aici, nu era cazul, pentru că, după cum aveau să se convingă pînă la urmă, singura persoană aflată în stare de ebrietate s-a dovedit a fi Irina Lukacs, șefa unității.

Doi dintre membrii echipei au comandat 200 de grame de țuică și apoi au cerut un pahar gradat. A venit țuica, a venit și paharul gradat, dar lipseau vreo 25 de grame din licoare. Motivul ? „S-a terminat sticla". Echipa s-a recomandat cu legitimația nr. 9, ea fiind însoțită de Dumitru Milea din partea Consiliului municipal al sindicatelor și care se ocupă cu coordonarea și îndrumarea echipelor de control ale oamenilor muncii din orașul Vulcan. Au vrut să scrie în registrul unic de control. Atît doar, au vrut, dar, văzînd cu cine are de-a face, șefa unității, duhnind a băutură, le-a smuls paharul din mînă, le-a aruncat țuica în față și a început să strige-n gura mare : „Ieșiți afară ! Asta-i localul meu".

Nu știm la apariția acestui raid cu ce se mai ocupă această impulsivă proprietăreasă de local

■

Orașul Lupeni are nu mai puțin de 69 de echipe de control ale oamenilor muncii, coordonate de Consiliul de control muncitoresc al cărui vicepreședinte este Florea Oliviu. Aflăm că aceste echipe au de controlat 173 de unități și de la începutul anului n-a scăpat nici una necontrolată, ba unele au fost controlate chiar de mai multe ori. Cele 578 de controale s-au soldat cu 834 propuneri, dintre care au fost rezolvate 626, în marea lor majoritate referitoare la aspectul magazinelor, la depozitarea mărfurilor, la înlocuirea și verificarea unor cîntare, la aprovizionarea cu mărfuri, și în Lupeni, se poate spune că aprovizionarea este foarte bună. Ce nu s-a rezolvat ? Au cerut ca în unitățile de legume-fructe să nu mai fie bărbați buni de muncă. Florea Oliviu este de părere că : „N-au ce căuta bărbații în munci pe care femeile le fac mai bine. În piață, de exemplu, sînt 6 bărbați și numai două femei la centrele de legume și fructe, or dacă s-ar ține seama de propunerea noastră, ar putea lucra mai multe nevăste de mineri. Unele propuneri sînt în curs de rezolvare, altele rămînînd încă dorințe, cum ar fi înființarea unor unități de tip „Gostat" și „Gospodina" în orașul Lupeni. „Avem o aprovizionare de invidiat, ne spune minerul Pavel Maxim. Avem carne suficientă, de bună calitate și în sortimente variate. Dar pîinea a fost o vreme sub așteptări. Controalele pe care le-am făcut la fabrica de pîine ne-au arătat unde-i hiba. Schimburile 2 și 3 vindeau pîine proaspătă și cumpărau băutură veche și bineînțelos că pîinea scoasă în absența șefului era arsă, crăpată sau acră de nu se putea mînca. Deplasîndu-ne simbătă seara la cuptoare, l-am găsit pe Constantin Dragomir, șeful secției, stabilind comenzile pentru a doua zi. Recunoaște că au avut unele necazuri, printre care cele mai mari cu stîrpirea unor năravuri. Traian Moldovan, Iacob Sămărtineanu și Gheorghe Kacso o prea trăgeau la măsea. Sancționați cu ultim avertisment și diminuarea retribuției cu 20% pe timp de trei luni, s-au dat pe brazdă.

În săptămînile din urmă, în Valea Jiului, echipele de control ale oamenilor muncii au desfășurat o activitate rodnică. Minerii, oameni ai efortului, se dovedesc la suprafață în timpul acțiunilor de control muncitoresc, adevărați oameni ai dreptății. Ei știu că dacă acolo în subteran își fac cu prisosință datoria, este drept ca și la suprafață în unitățile de alimentație publică să existe răspundere angajată, așa cum cer normele de comerț și obligațiile fiecărula. Așa cum ne spunea minerul Pavel Maxim „avem de toate, sîntem bine aprovizionați, nu ne rămîne decît să muncim cu spor și să cerem și lucrătorilor din comerț respectarea întocmai a îndatoririlor profesionale și etice".

IOAN PREDOȘANU

După absolvire urmează admiterea în producție, marele examen al vieții

„Cea mai frumoasă dintre lumile posibile", cartea Anei Blandiana, este primul lucru care frapează pe masa tinerei inginer stagiar Mihaela Simionescu, absolventă a Facultății de chimie și inginerie tehnologică, în biroul ei de la secția fibre I a Combinatului de fibre sintetice Iași. Proaspăt căsătorită, lucrînd împreună cu soțul ei, tot stagiar, în unul din cele mai mari combinate chimice din țară și avînd, în plus, mulțumirea de a activa chiar în domeniul de specializare din facultate — macromolecule — iată motive temeinice pentru a privi lumea cu ochii Anei Blandiana. Fără a mai pune la socoteală un alt motiv esențial : vîrsta la care totul, sau aproape, ți se pare frumos.

— Tovarășă Simionescu, ați acumulat suficientă experiență după primul an de stagiatură și după primul șoc, perfect natural, pe care-l dă intrarea în producție, la capătul unui șir lung de ani de studiu. Producția este, de fapt, marele examen care urmează după absolvire, un examen fundamental, fiindcă semnifică întîlnirea cu viața cea adevărată. V-a înarmat facultatea cum se cuvine pentru această întîlnire ?

— Știți care a fost marea surpriză, din care nu mi-am revenit pe deplin nici acum, multe, multe luni după ce am păși pe porțile uzinei, nu ca vizitatoare, ci cu ecuson în regulă ? Constatarea că **inginerul în producție nu conduce numai mașini, ci în primul rînd oameni.** Am venit doldora de teorie, de formule, și vă puteți închipui cum arată ele în specialitatea mea : macromolecule ! Mi-am dat însă repede seama că atît eu cît și colegii de stagiatură am fost excelent pregătiți pentru a deveni... teoreticieni. În fabrică m-am lovit de tehnologii, chiar și de probleme de automatizare, pe care le știam tot la modul teoretic : m-am confruntat, pe alt plan, cu cerința de a conduce, înțelege și dinamiza oamenii dați, cumva, în grija mea. Nu a fost și nu este ușor. Adevărul este că facultatea nu te prea înarmează pentru aceasta. Se spune : „Să conduci oamenii este o chestiune de bun-simț, timpul rezolvă totul, învești". Adevărat. Dar nu e totdeauna util și necesar să redescoperi America pe cont propriu.

Observațiile Mihaelei Simionescu sînt departe de a fi singulare. Sub o formă sau alta, le-am auzit repetate atît de stagiari cît și de șefii lor ierarhici, în toate cele trei mari unități industriale ieșene vizitate : Combinatul de fibre sintetice, gigantul moldav care nu mai are nevoie de prezentare, întreprinderea „Tehnoton", stea de primă mărime în constelația electronicii românești, producătoare a peste 40 tipuri de aparate de radio și de echipament electronic complex, în fine, „Victoria", cea mai mare țesătorie din țară în ramura mătase, în și cînepă.

O primă și foarte îmbucurătoare constatare : buna apreciere dată de cei în drept pregătirii teoretice și seriozității în comportament a stagiarilor. Șeful secției fibre I, Vasile Lupu, și șeful de atelier Aurelian Amălinei, șeful secției policondensare I, Ion Corduneanu, de la Combinatul de fibre sintetice, ca și Paul Gavrilescu, șeful Atelierului de proiectare bunuri de consum, Eugen Kloetzer, șeful Atelierului de proiectare tehnologie de la „Tehnoton", precum și Dumitru Aelenei, șef de schimb finisaj la „Victoria" — toți ingineri cu experiență în producție și importante răspunderi profesionale — au vorbit cu căldură despre stagiarii „lor", le-au lăudat cunoștințele teoretice, bunăvoința, seriozitatea. Aceasta confirmă atît soliditatea învățămîntului politehnic ieșean, de unde provin marea majoritate a stagiarilor, cît și calități personale ale tinerei generații de ingineri.

Confruntarea cu practica nu este însă lipsită de asperități.

● „Dacă e practicant, mi-e frică de el, mi-e frică de mașini, mi-e frică de plan"

Iată mai întîi păreri ale unor stagiari de la Combinatul de fibre sintetice.

Iuliana Romilă, de la C.T.C., și Mihaela Simionescu, de care am mai pomenit :

— Acum constatăm că în facultate totul a fost prea teoretic, nu am văzut aparatele **pe dinăuntru.**

Eduard Moisii, secția policondensare I :

— Ca să fii stăpîn pe tine și să te arăți ca atare în fața oamenilor trebuie să visezi instalațiile, dacă mă pot astfel exprima. Or, în facultate am învățat, bunăoară, despre pompe, am aflat că rotorul se mișcă și că statorul stă și multe alte amănunte tehnice, dar nu am văzut nici o singură pompă sectionată. Iar de pompe mai simple sau mai complicate mă lovesc aci la tot pasul. În facultate lipsesc chiar și „miniaturi" ale principalelor utilaje cu care te întîlnești în producție : pompe, coloane de distilare, centrifuge. La examen, de pildă, mi-a căzut subiectul „centrifuga". Am vorbit bine, am reprodus pe tablă și poza din carte, dar eu nu văzusem niciodată cum arată o centrifugă Repet, e vorba de utilaje de bază. Ar trebui deci ca pentru fiecare capitol din cursul atît de important pentru noi „Utilaje" să existe în facultate o mai bună bază materială, în scop de ilustrare. Să facem și să desfacem, nu numai să calculăm pe hîrtie, cum se întîmpla la lucrări practice, înălțimea coloanei de lichid ridicate de o pompă sau alta — pentru a mă limita doar la acest exemplu.

— Aveați însă posibilitatea să vă familiarizați cu aceste utilaje în practica productivă.

— Ea nu prea este la obiect — răspunde Vasile Gheorghe, inginer în anul III de stagiatură la policondensare I. Studenții vin, se uită și se întorc cam tot așa cum au venit. Eu personal, în ciuda bunăvoinței, nu m-am ales cu mare lucru.

Acest punct de vedere este împărtășit și de ingineri mai vîrstnici, între alții Vasile Lupu și Aurelian Amălinei :

— Stagiarii pe care i-am primit în ultimii ani în secția fibre I nu au avut pregătirea practică necesară. Este poate și vina noastră, îi avem, ca să zic așa, pe conștiință, de pe timpul cînd veneau în practică în calitate de studenți. Să ne înțelegeți însă și pe noi. Avem plan de producție, de care depind, după cum bine se știe, înseși retribuțiile oamenilor. Nu putem risca să oprim o linie sau să încetinim procesul de producție pentru practica studenților. Încă un aspect : multe utilaje sînt străine, au costat bani grei, au fost plătite cu sudoarea poporului. Defectarea lor ar fi catastrofală. Nu putem risca nici la acest capitol, dîndu-le, chiar sub supraveghere, pe mîna studentului. În fine, ni-e teamă de accidente. Tînărul nu are experiență. Poate se uită lung după o fată care trece pe lîngă el și, într-o clipă de neatenție, rămîne infirm pe viață, chiar dacă i s-a făcut instructajul de protecția muncii.

— Atunci cum procedați, tovarășe inginer Lupu ?

— Cum v-am spus, dacă e practicant mi-e frică de el, mi-e frică de mașini, mi-e frică de plan. De aceea, nu mă supăr deloc dacă îi văd citind un roman. Citeodată îi întreb chiar eu : „Măi băieți, nu aveți cumva restanțe la vreun examen ? Puneți mîna și citiți, nu vă supărați nimeni !" Iată de ce cînd primesc studenți în practică și aflu că vor sta în secție doar o săptămînă sînt fericit. Cînd e vorba de trei săptămîni mă posomorăsc.

— Totuși, veți admite că nu este normal ca în timpul practicii ei să citească romane sau să învețe pentru restanțe. Ce ați propune ?

— Ar trebui ca familiarizarea cu utilajele de bază să înceapă, pe scară mai largă, chiar în facultate. De exemplu, să existe în laboratoare modele la scară redusă de septete (mașini de etirat cu șapte valțuri), extrudere (nu neapărat de 2 m lungime ci doar de 0.50 m lungime și nu cu un diametru de 120 mm ci doar de 60 mm) etc. Astfel, studenții practicanți ar studia cu folos în secție mai curînd regimul utilajelor și instalațiilor, parametrii condițiile de lucru.

În plus, sugerează interlocutorii noștri, ar fi bine ca studenții în practică să poată fi încadrați ca muncitori obișnuiți, ceea ce mai tîrziu ar contribui la acomodarea rapidă, în perioada de stagiatură, ca ingineri.

— În anul I de practică studențească i-am trece în 3—4 locuri de muncă, în anul II la fel, în anul III i-am folosi ca ajutori de maistru sau șefi de echipă, în anul IV ca un fel de conducători de schimb. Lucrînd în trei schimburi, ei ar cunoaște mecanismele intime ale producției, ar învăța să cunoască mai bine, lucrînd pe lîngă maiștri, și problemele umane ale unui asemenea colectiv. Aceasta le va prinde bine chiar dacă după absolvire vor fi repartizați în alte unități. Pe scurt, viitorul inginer lucrînd ca student **încadrat**, alături de muncitorii mai bătrîni, ar acumula nu numai experiență de producție, dar și de viață și nu s-ar mai simți debusolat după repartizare. Deocamdată ei sînt tobă de teorie.

● Unde se dovedește că mîna cu cinci degete este mai de nădejde decît comanda-program

Merită atenție și sugestiile inginerilor Paul Gavrilescu și Eugen Kloetzer de la „Tehnoton", șefii unor ateliere-cheie, unde în ultima vreme pînă la 50% din cadrele tehnice superioare au fost stagiari. Într-o oarecare măsură, soarta însăși a acestei întreprinderi de frunte a Moldovei, despre care se spune că a adus la Iași 36 noi meserii, depinde de modul în care stagiarii se racordează la cerințele producției. Cerințe tot mai mari : uzina s-a făcut cunoscută nu numai prin cele două milioane de aparate de radio mono și stereo fabricate pînă în prezent, ci și printr-o producție tot mai diversificată, de înalt nivel tehnic — de la echipamente de radiocomunicații maritime de mare distanță la camere TV cu circuit închis pentru filmări subacvatice și pentru urmărirea proceselor tehnologice. (Știați că o cameră TV „Tehnoton" poate funcționa și în cuptoare încălzite la 1 000 de grade Celsius ?)

Iată observațiile acestor doi ingineri care în ultimii ani s-au ocupat direct sau indirect de introducerea a peste 50 stagiari în tainele meseriei.

— O primă constatare : după ieșirea din facultate ei **nu sînt suficient racordați la nivelul tehnic al întreprinderii.** Motivul nu constă numai în lipsa de experiență sau în faptul normal că facultatea nu poate pregăti în egală măsură pentru absolut toate profilurile și subprofilurile de producție. Există, după părerea noastră, și o ratiune mai adîncă : nivelul tehnic al întreprinderilor depășește adesea cu mult nivelul dotării materiale a învățămîntului tehnic superior. Deși ne referim îndeosebi la politehnica ieșeană, pe care o cunoaștem mai bine, credem că observațiile noastre pot avea o bătaie mai lungă. Precizăm că nu ne referim numai la electronică ; la „Tehnoton" lucrează ingineri și de alte specialități ; tehnologia construcțiilor de mașini, electrotehnică etc.

— Așadar, susțineți că dotarea politehnicilor nu-i pregătește suficient pe absolvenți pentru confruntarea cu practica. Exemple ?

— Absolvenții sînt obișnuiți, cînd vin la noi, cu aparate de măsură și control, AMC, vechi sau chiar foarte vechi. Aparatura mai modernă din facultate este uneori atît de redusă, încît e folosită exclusiv pentru cercetare. Or, în fabrică, noi măsurăm zeci de parametri, facem reglaje pînă în gama de 150 MHz, dar stagiarii, de regulă, nu știu să lucreze cu AMC-urile noastre. Bineînțeles, în cele din urmă tot învață, însă trece prea mult timp. Stagiarii știu foarte multă teorie, îi vedem plini de bunăvoință, dar aceasta nu este totdeauna suficient. Apoi, apare și un alt aspect, mai subtil. Slaba dotare a politehnicii îl obligă uneori pe profesor să predea la nivelul bazei materiale de care dispune, să orienteze, fie și inconștient, cursul mai mult spre părțile teoretice.

— Mai puteți da exemple ?

— Iată unul din domeniul tehnologiei construcțiilor de mașini, care are în întreprinderea noastră o pondere însemnată. Avem mașini de prelucrat cu comandă program. Ei bine, nici unul din stagiarii noștri nu a știut să alcătuiască un program și să utilizeze aceste mașini cum se cuvine.

— Și ce faceți cu aceste strunguri ultramoderne în această situație ?

— Le folosim cu comandă manuală...

● Hîrtiile nu sînt totdeauna un rău necesar

O altă lipsă sesizată de interlocutorii noștri vizează **pregătirea primită în facultate de către stagiarii de azi în domeniul esențial al ingineriei tehnologice.**

— Pentru a se încadra rapid în activitatea întreprinderii ar fi fost necesar ca ei să fi învățat la cursurile de tehnologie sau de organizare a producției, eventual și în decursul practicii, cum se alcătuiesc documentații constructive și tehnologice, strict necesare pentru fabricarea produsului respectiv. Nu este obligatoriu ca stagiarul să știe de la bun început și în amănunțime structura zecilor de tipuri de documente care premerg nașterea unui produs, dar măcar să le cunoască în linii mari. Nu sînt simple hîrtii, cum își închipuie unii, ele presupun cunoașterea profundă a organizării economiei naționale, a relațiilor economice dintre întreprinderi și dintre sectoarele unei aceleiași unități. Legat de aceasta, dar în altă ordine de idei, subliniem un fapt deosebit de important, care determină rapiditatea cu care stagiarul se încadrează în producție : el trebuie să fie deprins cu un anumit mod de gîndire inginerească (aceasta se va amplifica pe parcurs, desigur, odată cu acumularea de experiență). El trebuie să vizualizeze modul de realizare concretă a reperului respectiv, să gîndească tehnologic și economic, chiar dacă, repetăm, nu la nivelul pe care îl dă doar o experiență mai îndelungată. Însă tocmai această formație îl deosebește pe inginer de teoretician : cel dintîi se preocupă să afle, în primul rînd, dacă și în ce măsură reperul este, iertați-ne licența lingvistică „făcibil". Or, noi constatăm că destul de puțini stagiari primesc o astfel de bază în politehnică. Acolo se face încă apel prea mult la memorie.

— Ați vorbit de modul de gîndire inginerească. Stagiarii sînt totuși foarte tineri, poate acesta este motivul.

— Bineînțeles că este un motiv de luat în considerare. Dar nu este unicul. Cum am spus, se solicită încă prea mult memoria și nu capacitatea de a decide, cîntărindu-se situațiile tehnice concrete. S-a ajuns astfel la un paradox : uneori un absolvent cu nota 8 din facultate se adaptează mai repede în uzină nevoilor producției decît cei cu nota 10, care au impresia că nu sînt folosiți la valoarea lor. Dar ingineria își are legile ei, de la care nu poți face rabat. Și această carență în educația primită în facultate face ca și la noi, întreprindere de o înaltă tehnicitate, să se manifeste o anumită tendință a stagiarilor de a se întoarce în învățămînt după expirarea legiuitei perioade de trei ani. Aceasta nu din considerente materiale, în producție retribuția fiind mai mare, ci ca urmare a neadaptării la cerințele producției. În mod ciudat, devenim o rampă de lansare spre... politehnică. Vreo zece tineri ingineri s-au dus acolo în ultimii doi ani, mulți din ei absolvenți cu nota 10. Ei își spun, bunăoară cînd întocmesc documentațiile la care ne-am referit mai înainte : „Ce, oare eu sînt arhivar ? Mai bine în politehnică !", ignorînd că, de fapt, pregătirea tehnică și tehnologică reprezintă motorul producției.

În chip de verificare a acestor opinii îi întrebăm pe inginerul electronist Gabriel Rusu, stagiar în anul III, ce gîndesc colegii lui despre pregătirea documentației tehnologice.

— Este un **rău** necesar.

● „Noi îi înțelegem pe stagiari, dar pe noi cine ne înțelege ?"

Iată și două propuneri concrete formulate de interlocutorii noștri.

● În vederea realizării unei mai bune legături între învățămîntul superior și întreprindere, cadrele didactice din facultate să poată utiliza în mod curent, eventual pe bază de contract, baza materială a laboratoarelor întreprinderii. „Pînă acum s-a vorbit de cadre didactice asociate, de ingineri din producție care lucrează parțial și în învățămînt. De ce nu și invers ? Cadre didactice să lucreze, în același context legal, în întreprindere. Poate, temporar, chiar ca șefi de laborator. Ar cunoaște mai bine pulsul, înzestrarea tehnică a unei uzine ca a noastră." Există un început bun la „Tehnoton", chiar dacă nu exact pe această linie. Specialiștii de la politehnica ieșeană realizează un important program de cercetare cu întreprinderea, pentru punerea la punct, prima oară la noi în țară, a tehnologiei de fabricație a microfoanelor cu electret.

● Apare util de experimentat, mai întîi pe o scară restrînsă, practica compactă de cîteva luni a studenților de la politehnică. Deci întreaga practică a celor cinci ani ar fi comasată la finele anului III, înaintea cursurilor de specialitate. Poate o asemenea practică i-ar obliga pe profesori să-și lege mai mult cursurile de producție, întrucît ar fi nevoiți să răspundă multitudinii de întrebări la obiect ale studenților, reveniți la cursuri și seminarii după o practică productivă mai reală decît aceea care se realizează în prezent.

— Astfel — conchid inginerii Gavrilescu și Kloetzer — încadrarea rapidă în producție va fi mai anevoioasă. Căci să fim bine înțeleși : racordarea stagiarilor la producție tot se realizează în cele din urmă și încă în condiții bune, dar mai încet decît ar fi necesar. Noi îi înțelegem pe stagiari, dar pe noi cine ne înțelege ? Sarcinile cresc în fiecare zi.

* * *

Chiar dacă unele remarci ale interlocutorilor noștri vor șoca sau vor provoca o contraargumentare, în măsura în care ele izvorăsc din practică și oglindesc o bogată experiență de producție, merită atenție, fie și ca bază de rodnice discuții.

Cît privește „descoperirea" unor stagiari că inginerul, înainte de a conduce mașini trebuie să conducă oameni, aceasta merită o tratare separată, și o vom face cu un prilej viitor. Toți tinerii ne-au vorbit elogios de cursul facultativ — e drept, firav : o oră pe săptămînă, un semestru — de psihologie industrială, pe care l-au audiat în facultate. Ei se întreabă, și ne întrebăm și noi, dacă nu există încă o oarecare disproporție în facultate între accentul pus pe aspectele teoretice, tehnice ale viitoarei profesiuni și acelea psihosociologice, care, după cum am văzut, își relevă din plin importanța în practică. Oricum, salutăm faptul că începînd cu anul acesta psihosociologia a devenit obligatorie, materie de examen. Desigur, nici un curs din lume nu poate suplini bunul simț și experiența vieții. Dar psihosociologia — firește, nu numai ea — deschide tinerilor o nouă perspectivă asupra dimensiunii sociale a muncii inginerului și a celei mai frumoase dintre lumile posibile, în care ei vor trăi.

LIONEL NIȚESCU ■

Scrisori comentate

Ce să facă fetele?

„Cum unii frecventează zilnic barurile și cafenelele, așa mergem noi mereu, de mai multă vreme, la Oficiul forțelor de muncă și pe la diverse întreprinderi. Din păcate, mereu ni se trînțește în nas același răspuns: „Nu primim fete! Dacă ai fi fost băiat.. Fiindcă nu locurile de muncă lipsesc în orașul nostru, după cum nici nouă nu calificarea ne lipsește." Așa ne scrie Elena Boroiu, proaspătă absolventă a Liceului industrial nr. 2 din Tîrgoviște, cu specializarea „electrician centrale, stații și rețele", relatîndu-ne peripețiile ei și ale altor colege după absolvire. Inițial școala a repartizat-o la o întreprindere... petrolieră, apoi a schimbat-o, la o... fabrică de cauciuc din Prahova, unde însă i s-a dat, fără multă tîrguială, negație. Cerînd sprijinul Comitetului județean Dîmbovița al U.T.C., împreună cu alte fete aflate în aceeași situație au fost trimise la Oficiul forțelor de muncă; de aici, la Inspectoratul școlar județean ș.a.m.d.

În același sens ne-au mai scris și alte absolvente cărora astfel li se anulează, în pofida drepturilor conferite de lege, practic, calificarea dobîndită și atestată prin diplomă. Bunăoară, Mariana Cornelia Pojar și Mariana Tăbăcaru, absolvente ale Liceului industrial metalurgic din Hunedoara, ca și alte 20 colege ale lor, au fost refuzate clar și categoric de Combinatul siderurgic din localitate, chiar dacă specializarea le este înscrisă în diplomă cu impresionanta denumire „termotehnica proceselor siderurgice". La absolvire, direcția liceului „și tovarășul Popa de la C.S.H., care răspunde de încadrarea absolvenților, ne-au îndrumat la serviciul personal, spunînd că absolvenții anului cinci nu vor avea, de întîmpinat nici o dificultate." Sigur că da, locuri de muncă erau destule, băieții au și fost încadrați fără probleme, însă pe fete tovarășul șef de serviciu Bocănici le-a trimis la Oficiul forțelor de muncă, unde tovarășul Greceanu nu le-a înscris în evidență, explicîndu-le că, în calitatea pe care o au ele, e de datoria C.S.H. să le încadreze în producție.

Singurul lucru clar în toată această încîlceală e că există două curente de gîndire, al celor ce afirmă că nu se poate face energetică și siderurgie cu fete (ca să ne mărginim la cele 2 exemple de mai sus) și al celor convinși de contrariu. Nu încape îndoială că se vor găsi foruri competente în a tranșa disputa, stabilind lucrurile pe făgașul normal. Fiindcă avem de-a face, evident, cu manifestări abuzive ale unei vechi mentalități, manifestări care se cer sancționate drastic.

MIRCEA FODOREANU

Mă numesc **Petre Smolenic**, fac parte din personalul muncitor al aeroportului Tulcea și locuiesc în satul Malcoci, comuna Nufărul, județul Tulcea. Ceea ce m-a determinat să vă scriu este situația transportului de la Tulcea la Malcoci și retur. Nu sînt singurul în această situație, vă scriu în numele a peste 100 abonați din localitatea Malcoci, care, ca și mine, fac naveta pe această rută apelînd la serviciile I.T.A. și avînd mari greutăți și neplăceri la locul de muncă și în familie datorită circulației extrem de defectuoase a autobuzelor. De exemplu, pe data de 25 septembrie, pînă la ora 9 nici măcar un singur autobuz nu a oprit în Malcoci, fiind nevoiți să parcurgem distanța pe jos. Iar aceasta nu e un exemplu singular. În aceeași situație sînt și elevii care învață în Tulcea, în plus mai existînd un necaz, acela că pe abonament este trecută ora cursei cu care trebuie să mergi către și de la Tulcea, or, autobuzele circulînd așa precum v-am spus, nu putem lua nici măcar o cursă următoare, șoferii neprimindu-ne. Am apelat la organele în drept, care însă nu au dovedit nici urmă de solicitudine, răspunsul fiind de obicei „nu avem mașini" sau „mergeți și voi la C.A.P., să vă dea!" — răspunsuri care sînt departe de a ne ușura nouă, cît de cît, situația.

Am aflat cu indignare din articolul **„COCTEILUL IRESPONSABILITĂȚII CU APA DE ȘARUL DORNEI"**, publicat în revista FLACĂRA nr. 39/1978, despre procedeele regretabile folosite la îmbutelierea apei minerale de către lucrătorii respectivei unități. Este un lucru condamnabil de întreaga opinie publică, consumat chiar sub privirea celor datori să urmărească și să răspundă de desfășurarea, în bune condițiuni a procesului de producție. După cum reiese din articol, acest procedeu este folosit încă de multă vreme și poate că se aplică și la alte unități. Sute de mii de oameni consumă apă minerală, unii ca apă de masă, alții pentru tratarea anumitor afecțiuni și în loc ca starea lor să se ameliореze, constată înrăutățirea acestora. Trebuie luate măsuri corespunzătoare cu cei care se fac vinovați de săvîrșirea faptelor respective, fapte care umbresc prestigiul comerțului cu apele minerale de la noi din țară. Nu vrem să credem că pînă și apa se poate... dilua!
(Octavian Uță, Pitești)

Din partea Consiliului popular al comunei Cicănești, Argeș:

„Analizînd cu interes și atenție invitația adresată prin intermediul revistei FLACĂRA din 14 septembrie, de către profesorul **Gheorghe Ungureanu**, conducerii Direcției județene Argeș de transporturi și telecomunicații, constatăm că după mai bine de o lună de zile nimeni nu i-a dat curs, deși greutățile determinate de complexitatea și cantitatea muncii agentului poștal din comuna noastră — așa cum au fost prezentate în revistă — sînt absolut reale. Am putea preciza că greutățile nu sînt numai cele arătate în invitația publicată, ci mai sînt și altele, printre care dorim să menționăm ciudata legătură telefonică a comunei noastre, nu direct prin Albești — unde se află și oficiul poștal — ci ocolit prin Corbeni, fără nici un fel de justificare, dar cu consecințe dăunătoare evidente".
(Gelu N. Ghițu, vicepreședintele Consiliului popular al comunei Cicănești, Argeș)

Din partea Direcției județene P.Te. Galați:

„Urmare scrisorii apărute în FLACĂRA nr. 38 privitor la primirea incorectă a publicației de către abonatul **Florea V. Ioan** din Tecuci, vă comunicăm: s-a făcut sesizare la D.E.P. București, Biroul controlul calității muncii, de la care s-a primit răspuns că, pentru Tecuci, presa adusă cu VP—57 și VP—55 va fi preluată cu mai multă atenție, nemaiajungînd la Bîrlad presa pentru Tecuci. Mulțumim pentru ajutorul dat prin apariția materialului în revistă".

Mă numesc **Alexandru Roizatu**, din București, strada Ghirlandei nr. 9, blocul 43, scara C, etajul III, apartamentul 95, sectorul 7. Sînt pensionat din anul 1975, la limita minimă de vîrstă, pe motiv că sînt suferind, descurcîndu-mă greu cu mișcările pe care le aveam și petrecîndu-mi ultimii 10 ani în concedii, prin diferite stațiuni balneare. Diagnosticul îmi era același: reumatism general cronic, spondiloză cervicală și lombară, o circulație slabă a sîngelui, care mă ținuiau în dese rînduri la pat. Citind în revista FLACĂRA din 24 ianuarie 1978 articolul intitulat „FIECARE DINTRE NOI POATE AVEA ACASĂ UN SPITAL CLINIC ȘI PREVENTIV" în care se vorbea despre **metoda dr. Mihail Zavergiu-Teodoru**, vă mărturisesc că începînd din acea zi am început să-mi aplic acest tratament, la orele fixe indicate, alegînd dintre automasaje pe cele mai potrivite pentru fizicul și vîrsta mea, iar la numai cîteva luni, rezultatele s-au arătat: cu mine s-a întîmplat un miracol! Nu mai am, ca înainte, acele frecvente dureri de cap și ceafă datorate spondilozei cervicale; mi-au încetat complet durerile reumatismale ce le aveam la umeri și mijloc; datorită mișcării sistematice a bulbului ochilor mă simt mult mai bine, vederea mi-a revenit cu mult față de cum vedeam înainte, aproape că nu mai am nevoie de ochelari la scris sau citit. Mi-am recăpătat vioiciunea, elanul de mai înainte, mă simt mai puternic, mi-a revenit buna dispoziție. În acești din urmă trei ani de cînd aplic această metodă nu mă mai doare nimic, nu mai e nevoie să merg prin sanatorii, să iau calmante și să urmez fel de fel de tratamente medicale. După toate cele relatate mai sus, vă mărturisesc că m-am gîndit că ar fi nedrept din partea mea să nu arăt, să nu fac cunoscute aceste rezultate, ținînd în același timp să mulțumesc revistei care l-a făcut cunoscut marelui public, cît și doctorului Zavergiu, pentru minunatul tratament pus la îndemîna atîtor oameni.

Sînt **Iulian D. Ciocîrlan**, domiciliez în Craiova, strada Calea București, bloc A5, scara 1, apartamentul 1, și revin asupra sesizării mele pe care am făcut-o în numele unui întreg grup de locatari de aici și pe care dumneavoastră ați publicat-o în nr. 26/1978 al revistei FLACĂRA. Spuneam acolo că de ani de zile avem un zgomot insuportabil și jenant în apartamente, datorită celor două pompe de apă rece ale centralei termice nr. 6-CT 6 — Calea București; cînd venim acasă, după orele de muncă, nu ne putem odihni, pur și simplu nu poți așeza capul pe pernă; cînd plecăm la serviciu dimineața sîntem amețiți de nesomn. Am făcut diverse sesizări la I.J.C.L. și E.G.O. Craiova. În loc ca zgomotul să se diminueze, ei s-a amplificat și mai mult. Pentru publicarea sesizării mele vă mulțumim, vă rugăm însă să ne sfătuiți unde să ne mai adresăm, pentru că am ajuns la disperare!

Din partea Consiliului popular al sectorului 5:

„În legătură cu scrisoarea trimisă revistei FLACĂRA de către **Sanda Ungureanu** din strada Muzeelului nr. 39, sectorul 5, prin care solicită sprijin în atribuirea unei locuințe ca urmare a faptului că imobilul de la adresa de mai sus a fost demolat conform Decretului 155/1977, conducerea Consiliului popular al sectorului 5 a atribuit sus-numitei o garsonieră confort I în strada Izvorul Rece nr. 3, blocul S-14 B, sectorul 5, în baza căreia și-a încheiat și contractul de închiriere".

Din partea I.P.V.J.L.F. „Bercenl":

„Ca urmare a articolului „CLIENTUL NOSTRU, VICTIMA NOASTRĂ", apărut în revista FLACĂRA nr. 38/1978, am analizat cele relatate și pentru deficiențele constatate, am dispus sancționarea vînzătorului BADEA ARSENE cu **avertisment**, fiind la prima abatere, iar pe șefa unității, MARIA LIXANDRU — și nu Diaconu Livia, cum eronat s-a trecut în articol — sancționarea cu **mustrare**. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat".

În București, pe strada 9 Mai nr. 57, sectorul 7, există o casă care în noaptea de 4 martie 1977 s-a transformat în ruine fără putință de a fi reclădită sau locuită. Găsindu-mă la Iași, unde am domiciliul, m-am deplasat la București pentru definitivarea celor necesare. Într-un timp foarte scurt organele în drept, printre care și A.D.A.S.-ul, au clarificat situația și, deoarece eu nu am ridicat nici o pretenție, dorind doar să scap de ea și să nu mai am bătaie de cap, s-a hotărît să mi se acorde o despăgubire. Fericită că totul s-a aranjat, primesc în luna iunie 1977 o rezoluție prin care mi se aduce la cunoștință valoarea despăgubirii, termenul de ridicare a ei, dar și precizarea că despăgubirea nu va fi ridicată pînă ce proprietarul nu înlătură molozul. Pentru asta însă este nevoie de „autorizație de demolare", și de aici a început toată tevatura... În aceste 14 luni de zile nu am reușit să obțin această autorizație de demolare, făcînd nenumărate drumuri Iași — București și retur, zadarnic, mi se fac numai promisiuni la Consiliul popular al sectorului 7, cererile mele se adună, nimeni nu mișcă un deget pentru înlăturarea acestei relicve a cutremurului, iată, a venit toamna, dacă situația rămîne neschimbată, în iunie anul viitor totul se va pierde, eu rămînînd cu... fluierăturile vînt, datorită unor stări de lucruri care țin evident de domeniul birocrației. **(Adriana Scutariu, Iași, strada Th. Văscănteanu, nr. 26, bloc 3 B, scara C, ap. 6, etajul 1)**

Din partea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor:

„Urmare scrisorii adresate redacției FLACĂRA de către **Ion Grozea** referitoare la dosirea și vînzarea cu supraprețe a publicațiilor „FLACĂRA" și „PROGRAMUL DE RADIO" de către vînzătorii de stradă din Piața Chibrit, vă facem cunoscut: din verificările efectuate de noi se constată că aspectul sesizat se confirmă. Vă informăm că pentru abaterile săvîrșite s-au luat măsuri corespunzătoare împotriva celor doi lucrători vinovați. Mulțumindu-vă pentru sprijinul acordat, vă aducem la cunoștință că s-au luat măsuri de urmărire în continuare a activității acestor vînzători".

● **Anunțăm cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

În anul 1976, în urma unor forări ce se efectuau pe malul Dunării, la Hîrșova s-a descoperit un nesecat izvor de apă termominerală. Grupul care se ocupa de aceste lucrări s-a pomenit împroșcat de un jet puternic de apă fierbinte la 45 grade, avînd un pronunțat miros de sulf; vestea s-a răspîndit cu iuțeala fulgerului în Hîrșova și în comunele din împrejurimi. În toamna anului trecut au început forările unui nou izvor, de astă dată în incinta îngrijită, dat în exploatare în vara acestui an. După cum arată fotografia pe care v-o trimit, bazinul — instalat în plin cîmp — prezintă un oarecare aspect de provizorat, deși s-au făcut vestiare, s-au amenajat în măsura posibilităților compartimentele bazinului alimentat de la trei guri de apă. Calitățile apei termale de aici însă — apropiate de cele de la Băile Herculane — pun într-o lumină nouă această zonă a Dobrogei prin perspectivele de prospecțiie ce se oferă și prin puterea de tămăduire a apei de aici. Din indicațiile terapeutice ale cercetătorilor, se poate trata o largă gamă de maladii: boli ale articulațiilor, arterite, poliarterite cronice, artroze, spondilite, spondiloze, artrite traumatice, afecțiuni ginecologice sau ale sistemului nervos periferic, cardiovascular etc. Conform comunicării dr. docent Szabo Arpad — cercetător principal gradul I la Institutul de tehnologie izotopică și moleculară din Cluj-Napoca, „din punct de vedere al radioactivității, apa sondei de la Hîrșova corespunde normelor sanitare în vigoare ca apă potabilă terapeutică; este asemănătoare cu cea din apele termale de la Băile Felix din Bihor". Într-un viitor nu prea îndepărtat, deci, Băile Hîrșova, firește, amenajate corespunzător, își vor deschide larg porțile tuturor celor dornici să vină aici să se tămădulască. **(Taisa Pușcașu, Hîrșova)**

Poșta redacției

■ **Ioan Cîmpeanu** — Oradea. Cererea dumneavoastră pentru locuință se află în atenția conducerii întreprinderii unde sînteți încadrat și figurați pe tabelul de priorități la poziția 1 pentru locuință din fond locativ de stat.

■ **Grigore Marin** — Alexandria. Pensia ca invalid de război poate fi acordată numai în cazul celor care au fost clasați ca invalizi de război pînă cel mai tîrziu 15 septembrie 1949 și care au fost încadrați într-un grad de invaliditate pentru rană de război, ceea ce nu este cazul dumneavoastră.

■ **Maria Dragomir** — com. Redea (Olt). Întrebați de poeziile dumneavoastră la redacția revistei unde le-ați trimis. Adresa a fost corect scrisă.

■ **Dumitru Turcu** — Galați. Atît timp cît dumneavoastră nu sînteți de acord cu restringerea spațiului sau mutarea provizorie în altă locuință (așa cum vi s-a propus) nu se pot efectua reparațiile necesare apartamentului.

■ **Toma Zaharia** — com. Agăș (Bacău). S-a stabilit de către cei în drept să fiți încadrat în producție la una din cooperativele de consum din comună cu program redus — respectiv 4 ore pe zi.

■ **Asociația civilă a proprietarilor bl.B.11, str. Chilia Veche** — București. Am fost informați că s-au remediat defecțiunile semnalate, iar liftul va fi pus în curînd în funcțiune.

■ **Florica Olteanu** — Tîrgoviște. Îl puteți scrie dr. Ion Mogoș la Institutul oncologic, str. Fiumon Sîrbu — București.

■ **Gabriela Popa** — Iași, **Ion Lepădatu** — Băicoi și **Maria Ambruș** — Sibiu. Scrieți-ne care vă sînt problemele, iar dacă timpul vă permite, puteți trece și pe la redacție.

MARGA NEDELEA

Un nou procedeu de diagnostic precoce în ateroscleroză

Va fi vorba în cele ce urmează, după cum lesne se poate deduce din titlu, despre un nou procedeu de diagnostic precoce în ateroscleroză, propus de un tînăr medic teleormănean, Lucian Paraschivescu Gidea, după mai mulți ani de observații și cercetări, interval în care a fost ajutat de o serie de colegi din cadrul Spitalului județean din Alexandria, de doctorii Mihnea Miron, Mihai Păcuraru și Petre Ionescu, de biologul Radu Gheorghe și de asistenta medicală Florica Cioabă. Înainte de a detalia cercetarea colectivului condus de Paraschivescu Gidea, se cade însă să procedăm la o scurtă punere în temă. E un fapt unanim acceptat acela că, la contracția inimii și la împingerea unei cantități de sînge în aortă, are loc o expansiune a peretelui vascular, expansiune care se propagă — sub numele de undă pulsatilă — de-a lungul vaselor periferice. Viteza de deplasare a acestei unde, asemuită cu unda ce traversează o vergea metalică ușor lovită, nu trebuie confundată cu viteza de deplasare a sîngelui, ea fiind de aproximativ 10 ori mai mare. Calculată prin aplicarea, în două puncte ale aortei, a unor dispozitive speciale, ea variază la omul sănătos între 4 și 9 metri pe secundă, fiind — tocmai datorită acestei variații largi — mai puțin folosită în fiziologie, cel mai adesea numai ca element ajutător în determinări hemodinamice.

Acordînd o atenție sporită vitezei de deplasare a undei pulsatile, strîns legată de elasticitatea arterelor, știut fiind faptul că un perete rigid conduce unda mult mai repede ca unul elastic, doctorul Paraschivescu Gidea, specialist în explorări funcționale după stagii și cursuri efectuate la București, sub îndrumarea unor exploratoriști de elită, ca V. Nicolau și B. Fotiade, a observat că timpii de deplasare ai undei pulsatile de la cord la artera pedioasă, pe de o parte, și de la cord la artera temporală, pe de alta, sînt aceiași la subiecți de vîrstă apropiată, indiferent de înălțimea lor și, implicit, de distanța parcursă, variind între 1,50 și 1,85 m! A semnalat astfel o relație anatomo-funcțională între inimă și arterele mari și mijlocii, inedită, calculînd totodată un indice, în funcție de vîrstă, a cărui modificare oferă indicații certe în diagnosticul precoce al aterosclerozei. Făcînd determinări pe sute de subiecți, grupați în funcție de înălțime și de vîrstă, medicul din Alexandria a constatat că, prin anularea factorului de distanță, timpul de deplasare capătă valoare de constantă, susținînd — prin reluarea unor teorii mai vechi, dar neglijate în fiziologie — că viteza undei pulsatile diferă în funcție de talie, readucînd în prim-plan raportul, multă vreme ignorat, dintre aceasta și grosimea mușchiului cardiac.

Care este importanța practică a observației? Fiecare decadă de vîrstă posedă indicele ei, indice care reflectă gradul de elasticitate al arterelor, orice modificare timpurie a acestuia atrăgînd atenția asupra posibilității apariției aterosclerozei sau a unor maladii, diabetul zaharat, de pildă, favorizînd instalarea precoce a acesteia. În plus față de metoda clasică de calculare a vitezei undei pulsatile, observația colectivului de specialiști teleormăneni se sustrage influenței derutante a sistemului nervos vegetativ, valabilă în cazul calculului pe un segment de arteră, noul procedeu permițînd depistări de tip „screening", fiind necomplicat și nesingerind, pretindu-se la interpretări imediate. Întocmindu-se un grafic al acestor constante fiziologice, după categorii de vîrstă, eventualele abateri ar permite depistarea precoce a imbolnăvirilor de ateroscleroză, justificînd totodată inițierea unor măsuri profilactice mai energice, ca o armă eficace împotriva unei maladii care continuă să pună multe probleme medicinei contemporane.

Noul procedeu, la care s-a ajuns după un volum de muncă dintre cele mai mari, depus în condițiile de excelentă utilare a unui spital județean modern, a fost prezentat, nu demult, în cadrul unei ședințe de comunicări științifice a Institutului de fiziologie normală și patologică. Deși neanunțată din timp, lucrarea colectivului, condus de harnicul și entuziastul doctor Lucian Paraschivescu Gidea, și-a găsit, prin bunăvoința profesorului P. Groza, un binemeritat loc în program, a suscitat abundente comentarii și s-a bucurat de un deosebit interes din partea celor prezenți. Astăzi, ne permitem să afirmăm, se pune problema generalizării lui, cu aceeași seriozitate și perseverență cu care, fără surle și fără trîmbițe, a fost fundamentat. Primul pas a fost făcut, sînt așteptați următorii.

EMIL NEGOIȚĂ

„Omul potrivit la... timpul potrivit"

(Urmare din pag. 1)

Profesorului Scutașu Comăneanu îi revine însă meritul de a fi considerat mediul stabil spațial și mediul mobil temporal, distincte de tipul genetic-ereditar și de cel metabolic-alimentar. După părerea sa, timpul, raportat la om (și deopotrivă la animale și plante), trebuie considerat nu numai ca o mișcare ireversibilă, ci și ca una reversibilă, prin repetarea ciclică a condițiilor temporale fizice (anotimpurile, fazele lunii, succesiunea zi-noapte). În funcție de acestea — susține în continuare interlocutorul nostru — organismele se dezvoltă în unire cu condițiile similare celor natale, perioadă în care ele fac dovada unei vitalități maxime și în luptă cu cele contrare, cînd potențialul intelectual și fizic înregistrează o curbă descendentă.

Teoria bioritmurilor personale a fost prezentată pe larg — așa cum aminteam — într-un număr anterior al revistei noastre, cînd interlocutorul nostru și-a exprimat și dorința ca biocronul să fie utilizat practic pentru cunoașterea și prevenirea acestor fluctuații ale energiei fizice și intelectuale, în diferite domenii ale vieții și activității interumane, și în mod special în terapeutică, în cadrul colectivelor uzinale, pentru prevenirea accidentelor de circulație și chiar în cadrul relațiilor premaritale.

De atunci și pînă în prezent — ne înștiințează profesorul I. Scutașu Comăneanu — biocronul s-a bucurat de o largă apreciere în mai multe cercuri de specialiști, dovedindu-și eficiența în testarea și evaluarea retrospectivă și anticipativă a potențialului fizic și intelectual în cadrul unor largi colectivități umane.

Înainte de a prezenta aceste rezultate concrete, reamintim cititorilor noștri că, potrivit teoriei cronologice a naturii organice, elaborată de prof. Comăneanu, fatalitatea datelor de naștere (anul, luna, ziua) influențează potențialul fizic și intelectual al individului, după cum urmează: perioada de maximă vitalitate cuprinde 90 de zile (45 înainte și 45 după ziua de naștere), iar perioada de minimă vitalitate tot 90 de zile. Timpul care le desparte este de 6 luni și este și el compartimentat în perioade ascendente (negative și pozitive) și descendente (pozitive și negative). Ziua, la rîndul ei, este împărțită în perioade de cîte 6 ore, fiecare recomandîndu-se, la fel, prin influențe pozitive sau negative asupra organismului uman în ansamblu. Un exemplu: un individ născut la 1 aprilie, să zicem la 6 dimineața, va beneficia de un tonus vital maxim între 16 februarie și 14 mai, iar în cuprinsul unei zile între orele 3 și 9.

Și acum experimentele:

La Uzinele „Republica", profesorul Scutașu Comăneanu împreună cu psihologul Victor Florea au studiat, cu ajutorul biocronului, accidentele de muncă pe o perioadă de 10 ani. Deși în acest caz au fost luate în considerație doar două treimi din datele de referință (ora de naștere n-a fost cunoscută la toată lumea) ipoteza s-a confirmat în proporție de 43 la sută: accidentele au survenit în perioada critică, deci în condiții contrare celor natale.

Împreună cu medicul Ion Bordea de la Spitalul din Ghimpați, au fost efectuate apoi cercetări de cronopatologie, rezultatele stabilind și aici o corelație între datele de naștere și stadiul critic al unor maladii. Un experiment asemănător a fost întreprins și în cadrul Direcției sanitare a municipiului Iași.

● Sau despre folosirea „biocronului" în explicarea și prevenirea accidentelor de circulație, pentru alegerea momentului terapeutic optim și chiar pentru perfectarea contractului matrimonial

Notăm de asemenea un interesant studiu de cronofarmacologie, realizat în cadrul cabinetului de apiterapie din București (dr. Ialomițeanu). Cu acest prilej, ne declară interlocutorul nostru, s-a constatat că persoanele născute primăvara și vara, deci în plină explozie solară (perioada favorabilă și dezvoltării plantelor melifere), obțin rezultate mai bune prin apiterapie decît cei născuți în anotimpurile reci.

Mai amintim de asemenea experimentele efectuate la Institutul pentru protecția muncii, la Combinatul de îngrășăminte chimice din Turnu Măgurele și la TAROM (unde au fost testați 80 de aviatori de cursă lungă).

Cercetările care au cuprins cele mai mari eșantioane de subiecți au fost realizate însă în rîndul conducătorilor auto. La școala de șoferi amatori (5 300 de cazuri) și mai nou la Întreprinderea de transporturi București. Aici investigațiile s-au desfășurat de către un colectiv de specialiști alcătuit din dr. Dragoș Nicolescu, psiholog Vasile Rusu, sociolog Radu Toca și asistenta medicală Steluța Stănescu. Rezultatele obținute au dovedit că din totalul conducătorilor auto care au săvîrșit accidente, 56% s-au aflat la momentul respectiv în perioada critică, 29,1% în perioade ascendent negativă sau descendent negativă, 13,2% în perioada descendent pozitivă sau ascendent pozitivă și abia 1,3% în perioada optimă a individului, deci în condiții similare datelor sale de naștere. Cercetările au condus de asemenea și la descoperirea unor surprinzătoare aspecte de cronotipologie: s-a constatat astfel că cei născuți primăvara conduc admirabil în linie dreaptă, cei născuți toamna excelează în „luarea curbelor", iernaticii execută magistral opriri la punct fix, iar vărăticii se recomandă pentru conducerea autovehiculului în circuit.

— Într-o zi, ne spune profesorul Comăneanu, am urmărit la televizor celebrul raliu de la Monte Carlo. Comentatorul competiției, Andrei Bacalu, a făcut la un moment dat această remarcă: „Niky Lauda accelerează fulgerător în linie dreaptă, dar mușcă din curbe". Cercetînd apoi datele de naștere ale celebrului pilot, am constatat, așa cum bănuiserăm, că multicampionul austriac este un primăvăratic".

Biocronul (titular de brevet, Ministerul Sănătății) va fi produs în serie de către Întreprinderea „Arta aplicată" din Capitală. O comandă fermă a venit din partea A.C.R.-ului care dorește să utilizeze cu ceas bioritmic aproximativ 1 000 de autoturisme.

În sfîrșit, o problemă de viitor: în zilele de 24—25 noiembrie anul acesta, biocronul va fi prezent în cadrul Simpozionului „Pentru instituționalizarea consultului premarital, marital și familial", organizat la Alba Iulia de către Ministerul Sănătății. Ceasul biologic își va demonstra aici virtuțile în problema dificilă a contractului matrimonial, indicînd potrivirile sau nepotrivirile de caracter ale prezumtivilor convivi în funcție de datele de naștere ale acestora. „Evident, ne asigură inventatorul lui, nu vom propune scheme și soluții inatacabile, dar vom fi mulțumiți dacă biocronul va putea să-și aducă modesta lui contribuție în soluționarea delicatei probleme a opțiunii matrimoniale".

Agricultura se face nu numai pe terenuri „ca în palmă"

● Dialog cu profesor doctor docent DRAGOȘ TOMA, directorul Institutului de cercetări pentru mecanizarea agriculturii din București.

— Ce înseamnă „ora actuală" pentru dumneavoastră, cercetătorii în slujba mecanizării agriculturii?

— Înseamnă multe. Printre altele, elaborarea, proiectarea, realizarea unor unelte pentru mecanizarea lucrărilor agricole pe terenuri în pantă.

— Trebuie dedus de aici că, din acest punct de vedere, există ceva rămîneri în urmă?

— Nu, nu așa se pune problema. Construcția de mașini agricole pentru lucru pe terenuri în pantă nu este o noutate pentru institutul nostru. Este îndeobște cunoscut că asemenea mașini, cu bune rezultate în producție, s-au creat și pînă acum. S-ar putea vorbi totuși de o anume rămînere în urmă sau, mai precis, se poate vorbi de un unghi nou de vedere în această problemă. Nouă ar fi aparițiа în preocupările noastre a ideii de a realiza asemenea mașini ținînd seama de necesitățile stringente, pe plan național, ale prevenirii și combaterii eroziunilor pe terenuri în pantă. Agricultură nu se face doar pe terenuri netede. Se poate spune că în actualitatea noastră imediată s-a născut o prioritate: **dotarea agriculturii cu un sistem de mașini antierozionale.** Cînd spun „sistem" mă refer la faptul că este nevoie nu numai de mașini pentru tractat, de tractoare cu parametri și performanțe specifice, ci și de mașini de lucru propriu-zis: semănători, plivitori, mașini de recoltat etc. Prin urmare nu de orice mașini pentru lucru în pantă este nevoie ci numai de acele mașini care, executînd lucrări de bună calitate, să contribuie în același timp și la opera vastă de îmbunătățiri funciare.

— Problema nu poate fi rezolvată prin operații de adaptare a mașinilor existente?

— Pretențiile pantelor sînt mari, iar uneltele de mecanizare folosite la lucrările pe șesuri nu pot satisface aceste pretenții. Nu numai de adaptări e vorba ci de a gîndi mașini noi, puse în situații noi. Gîndiți-vă numai — ca să nu mergem mai departe — la problemele care se pun în legătură cu „stabilitatea" în pante de pînă la 50%. Este vorba, pe de o parte, de stabilitatea mașinii și care presupune — în primul rînd — viața și integritatea mecanizatorului, pe de altă parte stabilitatea procesului de lucru în sine, a culturilor în ultimă instanță. Dar, după cum v-am spus, și fără a intra în alte detalii, acesta este doar un aspect, poate cel esențial, dar nu singurul, al imposibilității de a reduce problema noastră doar la una de adaptare a mașinilor de șes pentru nevoile agriculturii pe terenuri accidentate.

— E clar! Spuneți-mi, vă rog, în acest caz, ce s-a întreprins, ce se va mai întreprinde în Institutul dumneavoastră pentru ca tema să poată fi considerată acoperită?

— Ei, pînă la „acoperire" mai e... Dar de pe acum putem vorbi despre unele realizări. Despre tractorul SM 800, bunăoară, sau despre combina de pantă C-12 P. Acestea — și altele — se constituie în realități ale procesului de mecanizare a lucrărilor agricole pe terenuri în pantă, cu certe calități antierozionale.

— Să ne oprim — dacă nu aveți nimic împotrivă — la pomenitul tractor SM 800...

— ...pe care, personal, îl consider o unealtă bună, în măsură să rezolve problemele ce i se pun, ținînd seama de cerințele unor culturi antierozionale. Este un tractor pe șenile, echipat cu un motor de 80 de cai-putere. Caracteristicile lui, izbitoare de la prima vedere, sînt ecartamentul substanțial mărit și centrul de greutate coborît, ceea ce îi conferă posibilități largi de lucru pe pante pînă la 27° sau 50%. Nou și esențial în sistemul lui de lucru — revenind mereu la problemele eroziunii — este că execută lucrările pe direcția curbelor de nivel, adică nici la deal, nici la vale cum se lucra pînă acum și cum se ajunge ușor la degradarea solului. SM 800 asigură și condiții îmbunătățite de lucru pentru mecanizatori — reducerea șocurilor și vibrațiilor cu consecințele lor neplăcute — reducerea eforturilor la manevrarea manetei și a altor comenzi, atenuarea zgomotelor din cabină, iar prin echiparea tractorului cu un sistem de rulare pe suspensie elastică și cu servo-comenzi hidraulice, s-a obținut o substanțială sporire a fiabilității mașinii. SM 800, în agregat cu mașini corespunzătoare, va putea executa pe curbele de nivel o gamă largă de lucrări, atît pe terenuri arabile, cît și pe pășuni și fînețe. Omologat în anul acesta, tractorul SM 800 este acum în stadiul de pregătire pentru fabricația de serie la „Tractorul" Brașov și va intra în curînd în producție.

— O întrebare inevitabilă atunci cînd se discută de un produs nou: este SM 800 eficient?

— Da, este eficient, cu condiția ca analiza eficienței să nu fie una superficială. Ce vreau să spun? Firește, trebuie să ținem seama de criteriile, să le spunem „clasice", în aprecierea eficienței: preț de cost, economii de metal și combustibil și așa mai departe. Dar eficiența economică a tractorului SM 800 este situată undeva la un nivel superior, vizînd nemijlocit cerințe majore ale agriculturii socialiste. Eficiența economică a noii unelte înseamnă, de fapt și de drept, o contribuție reală și valoroasă la conservarea solului, la creșterea capacității lui de producție, la creșterea producției la hectar, în ultimă instanță.

— Și o ultimă întrebare: ce va urma după SM 800?

— **Nu după**, ci concomitent. Activitatea noastră pentru completarea și perfecționarea mașinilor de tipul celor de care am discutat este una neîntreruptă. Putem vorbi de pe acum și de alte cîteva realizări demne de a fi consemnate. Am pomenit, în treacăt, de combina pentru recoltare pe terenuri în pantă C-12 P, creată și ea în sistemul antierozional. Încă din acest an combina lucrează la recoltatul culturilor pe direcția curbelor de nivel, pe pante de pînă la 20° sau 36%. A dat bune rezultate nu numai la recoltatul păioaselor ci și la porumb. De asemenea, pentru lucrările de regenerare a pajiștilor avem în vedere, pentru prima oară, mașini combinate care execută, la o singură trecere, atît pregătirea patului germinativ cît și însămînțarea ierburilor. Pentru curățirea pajiștilor de mușuroaie și mărăcini a fost omologată o mașină specială capabilă să lucreze pe pante pînă la 27° sau 50%. În ce privește recoltatul furajelor pe terenuri în pantă s-a realizat o cositoare-greblă autopropulsată și un motocar, utilizabile pe pante de același tip. Firește, nu ne vom opri aici, fiindcă — așa cum am mai spus — acoperirea temei noastre nu este în nici un caz o problemă doar a prezentului.

E. DASCALU

Analiza nodală, o premieră mondială datorată unui român

● Dr. doc. ing. Paul Dimo oferă după ani de studii, o cheie miraculoasă industriei energiei electrice, dar poate și medicinei...

Primul contact cu inginerul Paul Dimo s-a produs pe o cale mai puțin obișnuită : aceea a unor publicații românești și străine, care-i pomeneau numele citindu-i lucrările și în special una de dată mai recentă, denumită de autor : „Analiza nodală".

Astfel, în „I.E.E.E. Transactions on systems, man and cybernetics" găsim o prezentare succintă a „analizei nodale", din care reproducem un scurt paragraf : „...În concluzie, acest volum este cert necesar să se găsească în toate bibliotecile universităților inginerești și în documentarea personală a celor preocupați de analiza și exploatarea modernă a sistemelor energetice, atît din domeniul învățămîntului cît și din cel al practicii inginerești".

Referindu-se la unele dificultăți care mai subzistă în dialogul om-mașină, J. M. Pardigon (Franța) scrie : „...De aceea am fost fericiți că ni s-a dat ocazia să ușurăm publicarea în Franța a „Analizei nodale a rețelelor de energie", lucrare în care Paul Dimo, utilizînd analiza nodală ce-i poartă numele și conceptele ei figurative, propune metode de vizualizare al căror scop este acela de a reduce tocmai aceste dificultăți".

În „Réalités scientifiques et techniques françaises" citim : „În analiza nodală Dimo se utilizează două concepte figurative noi : schema R.E.I. și imaginea nodală, ajungîndu-se, astfel, la o nouă soluție în dialogul om-mașină, în avantajul omului, care poate asocia, pe acest model simplu, raționamentul direct și chiar intuiția, pentru orice problemă a unei rețele moderne".

În revista din R.D. Germană „Electrie 26", prof. dr. W. F. Furkert afirmă că : „...rezultă concluzia că „Analiza nodală" a atins maturitatea necesară aplicării ei". Un alt profesor, austriac de data aceasta, L. Bauer, scrie în „ÖZE 25" : „Specialiștii găsesc în „Analiza nodală", odată cu noul, metode simple și intuitive, atît pentru studii cît și pentru un număr mare de probleme fundamentale, care sînt foarte utile în instalațiile electro-energetice, din cadrul rețelelor buclate într-un sistem interconectat".

În volumul „Uzlovoi Analis Electriceskie Sistem", prof. V. A. Venikov, laureat al Premiului Lenin, afirmă : „Astfel, se poate considera că metoda „Analizei nodale" va avea o largă utilizare și, fără îndoială, procedeele diferite ale acestei metode conduc la elaborarea posibilităților noi de analiză a sistemelor electrice complexe. Cunoașterea acestei cercetări originale, de către toți specialiștii care au legătură cu rețelele și sistemele electrice ca și cu dirijarea dezvoltării și funcționării lor, este în mod cert, foarte importantă".

În concluziile Conferinței P.I.C.A. Toronto (Canada) se fac ample referiri la lucrarea compatriotului nostru. Extragem un pasaj : „Metoda R.E.I.-Dimo este simplă și eficace și puternic utilizabilă într-un larg domeniu de aplicații. Valoarea ei a fost fermă stabilită în practică de B.P.A. (Centrul de calcul federal — n.n.) ca și în Europa. Ideea de bază poate fi adaptată pentru a acoperi multe situații diferite, din care numai o parte s-a încercat sau sugerat aici. (...) Teoria R.E.I. are două proprietăți unice, care o disting de teoriile convenționale asupra echivalenților : 1. aproximează strîns relațiile de putere intrare-ieșire ale rețelei originale și 2. păstrează parțial identitatea și aproximează fidel efectul nodurilor eliminate. Din cauza acestor proprietăți, este posibil să se efectueze reduceri mult mai extinse cu metoda R.E.I., fără a degrada exactitatea rezultatelor. În general, permite o mult mai favorabilă organizare în legătură cu factorii de exactitate, încrederea în rezultate și alte avantaje". Raportul din care am extras este semnat de șeful Centrului de calcul Bonneville Power Administration, W. Tinney, și el autor al unei metode aplicate, pînă la apariția „Analizei nodale", în sistemul energetic al S.U.A., astfel încît aprecierile savantului american capătă, pe lîngă valoarea științifică, și pe cea morală a omului care are puterea de caracter de a recunoaște că propria sa gîndire a fost depășită de altcineva.

Cine este acest „altcineva" ?

O spun cu plăcere ; este un compatriot, un descendent al unei vechi familii de ingineri mehedinteni, bunicul său, Dimitrie Dimo, construind, acum exact 100 de ani, drumuri și șosele prin țară dar și dincolo de Dunăre, în Bulgaria, după cum se atestă în actele pe care le-am văzut și citit, un om depășind și el granița respectabilă a șapte decenii de viață în modul cel mai frumos cu putință, adică în plină vigoare fizică și de gîndire (fotografia pe care o publicăm este de dată destul de recentă și nu una de „arhivă"), un om modest, căruia i se pare curios că un nespecialist se interesează totuși de lucrările sale.

— Ce înseamnă analiza nodală și metoda R.E.I. ?

— Voi porni de la un fapt concret, un fapt de viață reprezentat de o cădere de tensiune, cum a fost cea, devenită celebră, de acum 10 ani, de la New York, situație în care pagubele materiale au fost considerabile, dar nu singurele. Au murit oameni, mulți au fost răniți. De ce încep cu asta ? Pentru că vreau să se înțeleagă că o neregulă într-un sistem energetic nu se rezumă la o problemă tehnică sau economică, ci are implicații cu mult mai mari, de unde se impune concluzia că este necesar ca astfel de evenimente să fie excluse. Sarcina aceasta implică un volum uriaș de informații, chiar și acum, în epoca marilor calculatoare, un mare volum de muncă, toate traducîndu-se în echivalentul timp. Trebuie adăugat că, pentru studierea unor sisteme ori măcar a unor componente ale acestora, ele trebuie scoase din funcțiune. Remediul stării de fapt ar fi deci posibilitatea efectuării studiilor de contingență chiar în timpul funcționării sistemelor. Dar în cazul citat, sînt de luat în considerație 3 561 de noduri, atîtea cîte compun sistemul energetic respectiv. Dar, practic, este imposibil să ai la dispoziție toate informațiile necesare de la un număr atît de mare de noduri. Prin metoda imaginată și pusă la punct de mine, americanii au calculat o rețea „Dimo-echivalentă", adică au redus cele peste 3 500 de noduri la numai 10 ! (Am exclus din acest calcul cele 17 noduri interne și pe cele 45 de frontieră, cum le denumesc americanii, dar scăderea rămîne spectaculoasă.) Datorită noii metode se realizează un „model" matematic, dacă vreți, grație căruia se pot simula modificările, sau avariile, ce pot surveni într-o rețea și astfel se pot lua, din timp măsurile de prevedere pentru preîntîmpinarea unor catastrofe. Acum pot să vă răspund ce este analiza nodală : o metodă nouă care dă posibilitatea transformării sistemului electroenergetic studiat într-o schemă echivalentă în care se păstrează o parte doar a nodurilor sistemului inițial, prin care fiecare din acestea este legat direct cu celelalte. Desigur, încercarea de definire nu vă spune prea mult, dar dacă mai zăbovim puțin și ne imaginăm marile sisteme de azi, din lume și din România (și care se dezvoltă continuu), putem întrevedea că se va ajunge, cel puțin, la un sistem continental, să zicem european, la unul planetar și — sînt convins de aceasta — chiar la unul interplanetar, situații în care analiza nodală își va dovedi, din nou, marea eficacitate.

— Ce este esențial în noua metodă R.E.I.-Dimo ?

— Faptul că am utilizat simultan trei modele : pe cel imitativ (construind o rețea care imită sistemul la scară redusă), pe cel analogic care stabilește relații între geometrii și fenomenele studiate, permițîndu-ți să raționezi, și pe cel simbolic, adică matematic, adresat în special calculatorului care nu știe altceva decît matematică. Concluzionînd, pot spune că folosirea celor trei metode, pe care nimeni nu s-a gîndit să le solicite împreună, îmi dă posibilitatea să construiesc, chiar și fizic, la mici dimensiuni orice sistem, să reduc pînă la o schemă extrem de simplă, grafică, un sistem cît de mare ar fi acesta, pentru a-mi ușura înțelegerea tehnică, metodă la care n-am vrut să renunț chiar dacă tentația calculatorului este foarte mare, recurgînd la el de-abia în ultima fază, atunci cînd am vrut să realizez un calcul matricial prin care devenеam mai puternic, mai penetrant, mai sigur pe ceea ce întreprinsesem pînă atunci. De aceea îmi pare uneori rău că am o vîrstă înaintată tocmai acum cînd capacitatea mea de înțelegere a avansat foarte mult...

— Nu credeți că „analiza nodală", care nu mai mi se pare doar o metodă tipică pentru sistemele electroenergetice, ci mai curînd o filosofie a timpului, ar putea da rezultate și în alte domenii de activitate, de cercetare, mai ales, cum ar fi medicina ?

— Vorbiți despre filosofie... Poate că aveți dreptate. Preocupat de tehnică, stăpînit cu pasiune de problemele electroenergetice am apelat totuși, pe vremuri, la o astfel de lucrare : „Teoria sistemelor ierarhice", înțelegînd că și sistemele electroenergetice nu sînt decît așa ceva. Sigur, mi-am pus și problema generalizării sistemului R.E.I. Sînt chiar sigur că se pretează foarte bine și în rețelele de gaze naturale. Dr. Liliana Deciu, medic pediatru, a folosit-o în lucrarea sa de doctorat, înfățișînd sistemul nervos al copilului printr-un sistem R.E.I. În multe alte domenii, R.E.I.-ul se aplică fără a fi identificat. Un exemplu ultrabanal : la sfîrșit de săptămînă un cetățean își pune problema de a ieși undeva, la mare sau la munte, și socotește ce timp are, ce mijloace materiale, consultă buletinul meteo etc., etc., pentru a lua cea mai avantajoasă decizie... Este, în mic, metoda R.E.I., deci o problemă de organizare optimă.

— Care este eficacitatea R.E.I.-ului ?

— Este una de natură practică. Ea pornește de la înțelegerea mai ușoară și mai exactă a elementelor care compun problema. Ea permite obținerea de informații suficiente, și un foarte mic grad de aproximație. Și în proiectare R.E.I.-ul aduce servicii în studiul structurii rețelei.

— Care este soarta R.E.I.-ului în România ?

— Bună și cu perspective de a deveni foarte bună. Deja, în cadrul institutului specializat, s-au întreprins acțiuni practice. Desigur, pe măsura creșterii puterii calculatoarelor de care dispunem vom fi mai eficace. De aceea sînt de părere ca specialiștii să facă un efort în vederea stabilirii de programe, destinate mașinilor electronice de calcul. Văd că încercați să plasați o întrebare privind mobilul intim al nașterii metodei mele. Vă răspund fără înconjur : nu a fost o clipă de sclipire, ci ani de muncă perseverentă. O lungă muncă, cu insomnii, incertitudini, dezamăgiri, dar cu un final fructuos. Am avut de așteptat, pentru că drumul ales de mine n-a semănat deloc cu drumurile bătute de alții.

EMANUEL VALERIU ■

Betonul și fibra de sticlă

„Dacă unul dintre prietenii mei ar fi inginer chimist, specialist în fabricarea sticlei, i-aș fi propus acum patru ani să studieze și să definitiveze cît mai urgent posibil o tehnologie proprie privind fibra de sticlă de tip roving, rezistentă la atacul soluțiilor alcaline. Și-ar fi adus astfel o importantă contribuție la realizarea integrală, în țară, a unor elemente de mare eficiență economică în domeniul construcțiilor". Mai exact spus, completăm noi mărturisirea inginerului Mircea Halmagiu, ar fi întregit una din realizările de prestigiu ale unui colectiv de ingineri constructori care au pus la punct, după o concepție proprie, o tehnologie românească de fabricare a betonului armat cu fibră de sticlă, mai pe scurt BAFS.

S-ar putea crede că problema în sine este o simplă bagatelă. La, acolo, niște fibră de sticlă pentru armarea betonului ! Ei bine, iată doar două argumente cu care contrazicem o astfel de părere : în 1973, în Canada, la Ottawa, se desfășurau lucrările primului simpozion internațional privind asocierea betonului cu fibre din cele mai diverse materiale, apte să înlocuiască armarea cu oțel și, în același timp, să reducă din greutatea construcțiilor. În 1975, la Londra, un nou simpozion internațional, RILEM, își propune o trecere în revistă a principalelor cercetări și succese dobîndite în acest domeniu.

În pas cu respectivele căutări, de anvergură mondială, specialiștii români din cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru materiale de construcții, mai precis spus un colectiv al Secției de cercetări pentru prefabricate, au încheiat, la capătul unui amplu studiu început încă din anul 1974, o tehnologie proprie de execuție a BAFS-urilor.

Dar, pînă să intrăm în amănunte, se cuvine să notăm, încă de la bun început, numele cîtorva dintre specialiștii care au finalizat această cercetare de prestigiu a gîndirii tehnice românești : inginerii Mircea Halmagiu, șeful Secției de cercetare pentru prefabricate și conducătorul colectivului de BAFS, Dorina Petrache, Mihai Grosu și inginerul chimist Dan Constantinescu.

„Atenția deosebită ce se acordă la ora actuală acestui nou material de construcție, avea să ne declare inginerul Mircea Halmagiu, fie că se folosesc fibrele de sticlă, sau cele de carbon, ori fibrele din mase plastice, sau chiar și fibrele de oțel, se datorează în primul rînd faptului că aplicarea sa duce automat la o importantă economie de oțel. Armarea betonului cu fibră de sticlă duce, totodată, la realizarea unor elemente suple, rezistente la șoc, de diverse forme, toate aceste calități concretizîndu-se într-o reducere a consumului de ciment și într-o substanțială reducere a greutății construcțiilor. Un alt amănunt, nu lipsit de importanță, ar fi acela că în condițiile unui larg interes privind economia de energie, pentru fabricarea unui kilogram de fibră de sticlă se consumă o cantitate de combustibil de cinci ori mai scăzută decît pentru producerea aceleiași cantități de oțel."

În ceea ce privește tehnologia de punere în operă a betonului armat cu fibră de sticlă, specialiștii Secției de cercetare pentru prefabricate au pus la punct o instalație complexă compusă dintr-un malaxor de mare turație pentru prepararea mortarului de ciment, o pompă de mortar, care transportă amestecul de mortar foarte fluid, realizat în malaxor, spre tipar, unde este impins cu ajutorul unei pilnii prevăzute cu mai multe duze, o instalație pentru tăiat, dozat și împroșcat fibra de sticlă tip roving în masa mortarului și o instalație specială de tratare în vid a suprafețelor de beton armat cu fibră de sticlă. Dincolo de aceste amănunte tehnice, să insistăm puțin asupra ultimei instalații, notînd că prin tratarea cu vid a mortarului fluid amestecat cu fibra de sticlă se realizează o presare a suprafeței turnate și în același timp se extrage surplusul de apă. Toată această operație durează doar 60 de secunde, timp în care mortarul, dintr-un amestec fluid, se transformă într-un material vîscos, plastic, apt pentru a fi modelat după necesități.

Utilizînd această tehnologie, în strînsă legătură cu datele oferite de cercetarea de laborator, programul BAFS s-a concretizat în prima lui etapă prin confecționarea a 12 elemente, fie ca prototipuri, fie ca produse de serie executate în microproducția stației-pilot. Să amintim dintre aceste produse, elementele prefabricate pentru ventilația băilor și a bucătăriilor la apartamentele blocurilor cu patru niveluri și să notăm că la un singur apartament se poate realiza o reducere a oțelului cu aproape 12 kilograme, o reducere a consumului de ciment de 40 de kilograme, precum și o reducere a greutății construcției cu 500 de kilograme. Un alt produs este masca sanitară pentru conductele de baie prin confecționarea căreia, apelînd la BAFS, se realizează la fiecare element o economie de oțel de aproape 5 kilograme, ciment — 6 kilograme, iar greutatea se reduce cu 90 de kilograme. La fel de eficiente se arată a fi și elementele de rezistență pentru acoperirea halelor industriale. Este vorba despre fișiile de acoperiș pentru halele cu o deschidere de trei, șase și nouă metri. Fișiile au o formă tubulară cu o grosime a pereților cuprinsă între numai 1—1,2 centimetri, iar la interiorul fișiei este prevăzută o termoizolație din polistiren. Aceste elemente de acoperiș, dincolo de consumul redus de ciment și de înlăturarea totală a oțelului din armătură, sînt surprinzător de ușoare, cîntărind de trei ori mai puțin decît un element similar din beton armat cu oțel. Dar și mai spectaculos este produsul numit cabină de baie, produs care înlocuiește total cabina clasică. Prin folosința acestui element complex se realizează la un singur apartament o economie de 54 kilograme oțel, 200 kilograme ciment, iar greutatea se reduce cu peste 2 000 de kilograme. Lista acestor descrieri ar putea continua, dar exemplele de pînă acum sînt, credem noi, grăitoare. Ne aflăm cu adevărat în fața unui material care va cuceri, fără doar și poate, un cîmp foarte larg în construcții, fără să înlocuiască definitiv betonul armat cu oțel.

Așadar, concepția, tehnologia și utilajele fabricării BAFS-urilor sînt rodul gîndirii tehnice a specialiștilor de la Secția de cercetare pentru prefabricate, iar elementele realizate pînă la ora actuală, cîteva dintre ele în premieră mondială, au fost expuse în cadrul expoziției materialelor de construcții de pe platforma din Militari, unde s-au bucurat de unanime apreciere. Singura problemă aflată încă în discuție este cea a fibrei de sticlă, o fibră specială, cu un înalt conținut de zirconiu, rezistentă la alcalii, fibră care, deocamdată, se aduce din import. În legătură cu această unică problemă să notăm, drept încheiere, spusele inginerului Mircea Halmagiu : „Colegii noștri, cercetătorii de la Institutul de cercetări și proiectări tehnologii sticlă și ceramică fină, ne-au încredințat că într-un viitor foarte apropiat vom avea o fibră de sticlă de producție românească, rezistentă la alcalii".

În ceea ce ne privește îi împărtășim speranțele și vom saluta la timpul potrivit fibra de sticlă românească.

VICTOR NIȚĂ ■

ALBA IULIA

Mai sus de zidurile bătrînei cetăți, albe, blocurile noului cartier din Alba Iulia : Platoul Romanilor

(Urmare din pag. 1)

te, dar cseințiale bucurii ale oamenilor în această și care' la Alba Iulia s-a mai mult să fie frumoasă, poate una dintre ultimele zile frumoase ale acestei toamne. Ajunge să ieși afară și să privești în jur ca să afli și bucuriile cele mari ale orașului.

De sus, de pe terasele cele albe ale Platoului Romanilor, unde, în ultimii ani, s-a înălțat un mare complex de locuințe însumînd aproximativ 6 000 de apartamente, cum privești către zidurile vechii cetăți a Bălgradului, către turla celor douăzeci de mii de lobagi, în dreapta, nu departe de Dealul Furcilor, se află „Portelanul", întreprindere cu faimă în țară și chiar dincolo de granițele ei, iar în latura stîngă platforma industrială Nord-Bărăbanț. Așa cum apare, cu industriile sale la margini, ca în virful unor aripi întinse, de o parte și de alta a liniei ce trece din orașul vechi, prin Cetate, către Platoul Romanilor, Alba Iulia pare un vultur ce sute pieptiș dintre dealurile înconjurătoare.

Pînă într-o vreme, pînă cu vreo cincisprezece-douăzeci de ani în urmă, se vedea aici, lîngă lunca Mureșului, un tîrg ardelenesc de 19 000 de locuitori și Orașul Unirii părea să se asemuie unei comune de cîmpie, mai de frunte. Localnicii spun că abia de prin 1965 încoace și mai precis de prin 1968, cînd orașul a redevenit municipiu și capitală de județ, înfățișarea lui a început să se schimbe.

Întreprinderea „Refractara" era dată în funcțiune în 1965. În 1971, întreprinderea de utilaj și piese de schimb, și toi în același an „Portelanul". De atunci au mai apărut fabricile de lapte și pîine din 1975 întreprinderea mecanică având o turnătorie ultramodernă, așezată mai în afară, către marginea orașului și producătoare, în țară, de unele mai mari piese din fontă pentru industria construcțiilor de mașini. La Alba Iulia funcționează, astăzi, 15 unități industriale, din care 11 ale industriei republicane, una de subordonare locală și 3 ale cooperației meșteșugărești. Noile obiective economice prevăzute a fi date în funcțiune pînă la sfîrșitul acestui cincinal sînt Întreprinderea de unelte și scule, extinderea Întreprinderii de produse refractare, dublarea capacității de producție la „Portelanul" și Fabrica de covoare plușate. Dealtfel, la sfîrșitul acestui cincinal valoarea producției globale industriale a municipiului va trece peste 10 miliarde lei, ceea ce este, fără îndoială o cifră semnificativă privind ascensiunea Albei Iulii, industrializarea, transformarea sa într-un puternic centru muncitoresc. În urmă cu 12 ani, numărul celor care lucrau în industrie era de 5 800. Astăzi Alba Iulia are peste 20 000 de muncitori.

Inginerul Nicu Ion, șeful turnătoriei de la Întreprinderea mecanică, este de fel din Pleșcuți. La Alba Iulia a venit ca absolvent al Facultății de metalurgie din București. „Cînd am venit eu, spune tînărul inginer, la 1 august 1972, nu era aici decît tovarășul director Aurel Mitrofan. Am stat o oră cu dînsul și ne-am înțeles șefuț de la personal iar acela, la rîndul lui, să mă angajeze pe mine. Peste două zile, îmi aduc aminte, intra buldozerul pe locul unde se află azi turnătoria. Investiția aceasta a crescut deci sub ochii noștri și paralel a trebuit, bineînțeles, să ne ocupăm și de calificarea oamenilor. Împreună cu tovarășul director și cu șeful personalului, Filip Cristescu, am luat la rînd satele Apusenilor, unde prezentam, pe la căminele culturale, și un film color despre munca într-o turnătorie cum se făcea la noi. O să mă întrebați de ce ne-am dus tocmai în Apuseni și nu mai aproape, prin satele de cîmpie. Ei bine, fiindcă oamenii aceștia au deprinderea de a lucra cu lemnul, de a-l ciopli, de a-l meșteri în fel și chip. Noi avem, de exemplu, la atelierul de modelărie al turnătoriei, 180 de meșteri. Există, printre oamenii aceștia, unii foarte pricepuți în meseria lor, așa cum sînt, de exemplu, Ion Danciu, Ianeu Marian, Ioan Sfîț au maistrul Vasile Sopau. Oamenii sînt tineri, sînt foarte tineri, așa cum este această fată de la turnătorie, Aurelia Crai, de 19 ani, a cărei vîrstă e fără îndoială deopotrivă cu a celor din jur. Fata este din comuna Poiaga, aproape de Baia de Arieș. Să tot fie vreo 70 de kilometri pînă acolo. Merge acasă la cîteva săptămîni însoțită de frații săi Alexandru, de 18 ani, și Aurel, de 17, care sînt elevi la liceul Întreprinderii mecanice, urmînd ca după absolvire să devină, desigur, muncitori în această întreprindere cu soră lor. În cartierul Platoul Romanilor întreprinderea are un cămin de nefamiliști de 300 de locuri și tot acolo va mai fi construit unul, cam de aceeași capacitate, iar în apropiere de fabrică, inspre intrarea în oraș, un nou cartier, Ampoi, este pe cale de-a lua ființă, urmînd ca în el să se mute în anii '79—'80 aproape 1 500 de familii.

Odată cu ridicarea noilor apartamente, moderne și confortabile, construite pentru muncitorii noilor unități industriale ale orașului, o atenție deosebită s-a acordat modernizării rețelei comerciale, turistice și de servicii a municipiului. În cursul cincinalului actual, bunăoară, peste 40 de milioane de lei au fost cheltuite numai pentru extinderea spațiilor comerciale. Apoi, în altă ordine de idei, localnicii n-au uitat că la începutul deceniului trecut la Alba Iulia doar șoseaua națională era asfaltată, în prezent numărul străzilor pavate ori asfaltate ridicîndu-se la aproape o sută, ori că învățămîntul, să zicem, număra în urmă cu zece ani un singur liceu iar azi numără opt. Alba Iulia are astăzi două case de cultură — una dintre ele s-a ridicat tot în ultimii ani — nouă cămine culturale în localitățile suburbane, două cinematografe, un complex muzeistic, mai multe biblioteci municipale, de școală și de întreprindere, cluburi pentru tineret. Cenaclul literar-artistic al Casei de cultură a municipiului, de exemplu, poartă numele „Daco-Romania". Am avut prilejul să aud, la o ședință a sa, citind versuri, pe Mircea Stîncel, Vasile Remete, Eva Groza, Iosif Fara, Vasile Lăncrănjan, Paul Grulan, Angela Tîrziu, Ioan Martial. Muncitori la diferite întreprinderi din oraș, ei sînt și poeți. Poeți publicați, subliniia cineva, ca lucrurile să fie limpezi. De multe ori, despre aceiași oameni poți auzi vorbe frumoase fără să e vorba de munca lor, fie că se dovedesc buni organizatori ai unor spectacole de muzică și poezie. Întreprinderea „Portelanul", bunăoară. Fruntașă, în ultimul an, în întrecerea socialistă, ea a reușit în același timp să obțină locul al treilea în cadrul primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României", prin colectivul de recital de muzică patriotică și revoluționară.

Vorbea, odată, Horga, despre „adîncurile inepuizabile ale sufletelor omenești care nu dau tot ce pot da decît în cremenea izbirii eroice și miraculoase". Alba Iulia, Oraș al Unirii, poartă cu vulturi a istoriei Românilor, trăiește un asemenea timp eroic și miraculos.

*

„Eu am plecat spre Alba chiar în dimineața acelei zile memorabile. Ajuns pe locul unde se află actualul Bulevard 6 Martie, în direcția cîmpului din jurul cetății m-am trezit într-o mare de oameni care cîntau cunoscutele cîntece patriotice „Deșteaptă-te Române", „Pe-al nostru steag e scris unire". În timp ce umbiam prin mulțime, mă pomenesc strîns de umăr. Era bunicul meu dinspre mamă, din comuna Chețani, care mi-a spus că venise cu tot poporul lui din sat. M-a rugat, ca pe unul care cunoștea cetatea de cînd fusesem elev la liceul Matiath, să merg pînă la localul Casinei Militare în sala căreia avea loc adunarea delegaților, să caut acolo pe fecioru lui cel mare, unchiul meu Nicolae Dănilă, despre care a aflat că este delegat să reprezinte la adunare Carcul Beiuș din Bihor și să-i comunic că este și el, tatăl lui, aici, și ține neapărat să-l întîlnească fiindcă nu-l mai văzuse de mult. Am izbutit să ajung pînă în fața intrării la sala în care se ținea adunarea delegaților. Ne-am retras pe platforma de sub balconul clădirii în care se găsește azi Muzeul de istorie și am așteptat, cred, cam o oră. Nu m-am mișcat de acolo, dar nici dacă as fi vrut n-aș fi putut datorită mulțimii care se îmbulzea. Era om în om pe toată strada dintre Sala Unirii și Muzeu și pe drumurile ce duceau spre porțile cetății. Cum în timp ce veniserm de la gară și cît am mai stat pe cîmpul dinafara cetății căzuse înpoiță, frigul mă cuprinsese de tot. În timp ce așteptam acolo, s-a deschis brusc o fereastră și cineva dinăuntru a strigat : „S-a hotărît în unanimitate unirea cu Țara". Atunci ca un uragan au izbucnit urale. Ne-am îmbrățișat cu toții, cunoscuți ori necunoscuți, iar pe mine m-au năpădit lacrimile unei bucurii nestinse pînă atunci. Strigătul acela de triumf pornit năvalnic din fața Sălii Unirii a pătruns în multimea afiătoare pe cîmpurile din jurul cetății, repetîndu-se necontenit, pînă cînd la tribunele ridicate au sosit echipele trimise de către adunarea delegaților spre a da citire proclamației de unire..."

Cuvintele avocatului Cornel Crișan, născut cu un an înainte de venirea acestui secol în casa învățătorilor Cornel și Laura Crișan din Telciu, se opresc aici. Privirile nepoatelor sale, Anca-Mona, de 11 ani, și Ruxandra-Claudia, de 9 ani, parcă vor să spună că la Alba Iulia istoria se învață din cuvinte tot atît de bine, de frumos și de adevărat precum se învață din pămînt sau din piatră, la Apoulon, străvechea cetate dacică, la Apullum, granită și punte între daci și romani, în cetatea în care, mai incoace, Mihai Voievod Viteazul pătrunse cu gîndul unirii celor trei țări românești și unde se află litera Noului Testament de la Bălgrad, ori s-au tras cărțile cele de căpătîi ale Școlii Ardelene ori, tot pe aici, pe unde istoria, cu învățămintele ei cele mari, a trăit din zilele oamenilor și din gîndurile lor și din năzuințele lor, cele — cum stă în firea oamenilor — înfrepte spre bine și liniște, spre bună înțelegere și încredere a unora în alții.

E o zi frumoasă, poate una dintre ultimele zile frumoase ale acestei toamne. În Sala Unirii se desfășoară ceremonialul primirii în rîndurile organizației de pionieri a elevilor clasei a doua de la Școala generală din comuna Gîlău-Cluj. Se află aici, din întîmplare, și mama unuia dintre copii, Irina Szőke, care ne spune : „Eu, împreună cu soțul meu, Martin, lucrăm pe șantierele noilor hidrocentrale de pe Valea Sebeșului. Eu sînt topograf, soțul meu e șofer. Amîndoi sîntem din Gîlău. Fecioru nostru, Imre, a rămas la bunici, la părinții mei, la Gîlău, deși, la urma urmei, ar fi avut unde învăța carte în oricare dintre coloniile constructorilor de pe Sebeș, în Dobra, la Tău. Noi însă după cum știți, mai mult cu munca, așa că ne-am zis că e mai bine totuși așa și ședem acasă la bătrîni, că ei au mai mult timp să-l îndrume și să-l supraveghieze. Pe anul întîi de școală a luat premiul întîi la clasa lui, clasa I C de limbă maghiară. Sîntem foarte mulțumiți. Acum, că știți că par puțin emoționată, da, chiar așa este, vă spun și eu, cînd l-am văzut ce mîndru este și cum stă, și el emoționat, cînd a primit cravata roșie cu tricolor a pionierilor, parcă am simțit că mi se umezesc ochi. O să am ce să-i povestesc soțului meu diseară cînd o să mă întorc pe șantier fiindcă el a rămas acolo, numai eu m-am învoit pentru ziua aceasta și o să mai rămîn și după-amiaza cu copiii și cu tovarășii învățători Victor Tecan, Stana Dragoș și Ștefania Bense, care este chiar învățătoarea lui Imre, fiindcă el au de gînd să viziteze orașul și abia după aceea să se întoarcă acasă". Iată, așadar, încă una dintre bucuriile poate mici dar esențiale ale oamenilor, și chiar dacă oamenii aceștia nici nu știu de fel și nici nu locuiesc la Alba Iulia, pentru ei, iată, orașul Unirii Ardealului cu România înseamnă totodată orașul unirii tuturor oamenilor de pe întinsul pămîntului românesc, temelie și simbol ale vieții și ai muncii înfrățite a românilor, maghiarilor și germanilor, a tuturor celor ce știu din familie în familie și din tată în fiu că trecutul a însemnat o lungă și dramatică luptă pentru un timp care să facă dreptate. Alba Iulia, oraș bimilenar, care-și datorează înfățișarea de azi puterii, voinței țării așa cum s-au împlinit ele în hotărîrile Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale Partidului Comunist Român, este un oraș cărula i s-a făcut, astfel, dreptate.

În urmă hotărîrii, la 1 decembrie 1918, a unirii Transilvaniei cu Țara Românească, ziarul bucureștean „Epoca" scria : „O zi vorbea cu glasul vecilor și un loc cu glasul unei țări". În aceiași timp ziarul radicalilor maghiari „Budapesti Hirlap" scria că problema maghiarilor din România „poate fi rezolvată numai prin apropierea dintre democrația română și cea maghiară. Numai cei ce cu tot sufletul își insuflă democrația de la Alba Iulia, oamenii muncii, cei ce muncesc cu brațele și cu mintea, pot realiza, în ansamblul democrației, România mare consolidată". Ziarul de limbă germană „Siebenbürgisch Deutsches Tagespost" scria : „Hotărîrile de la Alba Iulia sînt garantate de răspunderea morală a poporului român, ele sînt noua noastră „cristoave de aur a libertățiior". Magna carta noastră pe care noi ne-am clădit aderarea noastră și ne validăm drepturile noastre. Noi avem încredere în poporul român care din șirarea de sclavie națională și-a ajuns cel mai înalt scop național..."

Iată de ce Alba Iulia reprezintă astăzi nu numai un oraș, ca înfățișare, nou, ci și simbolul unor făgăduințe împlinite, împlinite deplin și irevocabil prin lupta partidului comunist, prin eforturi unite ai tuturor fiilor țării în înfăptuirea politicii sale de edificare a noii orînduiri, socialiste.

La Alba Iulia, pe pămînt străvechi, istoria veche însuflețește istoria nouă. Fotografii de ELENA GHERA ■

Șimleu Silvaniei

Șimleu Silvaniei este un orășel din județul Sălaj, un orășel înconjurat de văi și livezi, un orășel unde industrializarea a început să prindă rădăcini, să devină datoră nouă a locuitorilor urbei, sta celor care mai trăiesc încă în satele învecinate, un orășel care se mîndrește cu faptul că Simion Bărnuțiu a început să deprindă lumina științei de carte într-una din școlile sale, un orășel cu numai 15 000 de locuitori dar cu peste 5 000 de elevi, un orășel modest, nu pentru că nu are cu ce se lăuda, ci pentru că nu-i place să se laude.

O stradă lungă, denumită mereu altfel între două coșituri, traversează orașul de la est la vest, venind dinspre Zalău, orașul de reședință a județului. La intrare în Șimleu, o fabrică. La ieșire, altă fabrică. Două momente ale industrializării care continuă, dîndu-i orașului vitalitatea de care avea nevoie.

Întreprinderea de industrializare a lactelui, singura întreprindere republicană din Sălaj la data constituirii județului", după cum am aflat de la tovarășul Florian Vîlceanu, directorul unității, este cea mai veche întreprindere din Șimleu. Pusă în funcțiune în 1951, De atunci a cunoscut o continuă metamorfoză. Realizările primilor ani se obțin astăzi într-un număr prea mic de zile ca să mai poată fi luate în seamă pentru vreo comparație. „Noi ne comparăm numai cu ceea ce am realizat cu un an în urmă", ne spune secretarul comitetului de partid, tovarășul Ioan Pulan. „Astfel, față de aceiași perioadă a anului trecut, în 1977 am realizat o producție globală industrială mai mare cu peste 25 milioane. În exclusiv prin mecanismul creșterii productivității muncii, indicator care a sporit cu peste 24 la sută".

Aflăm că în ultimii ani întreprinderea din Șimleu s-a mărit cu două noi fabrici, construite la Zalău și la Jibou, sălășeni fiind renumiți crescători de vite, producînd lapte, în continuă creștere, cerință nouă unități pentru industrializarea acestei valoroase materii prime. În centrul atenției comitetului de partid, a consiliului oamenilor muncii a stat asigurarea cu cadre calificate a noilor unități. Ca urmare, am școlarizat la fabrica din Șimleu personalul necesar, pe locuri de muncă și specialități. Un susținut sprijin în reușita acestei acțiuni am primit din partea comuniștilor Ioan Almășan, Alexandru Jozsa, Simo Adalbert, Ioan Pașca, Teodor Nicorici, Dumitru Martin, Veronica Tarău, care zi de zi s-au ocupat de calificarea celor ce urmau să preia sarcinile viitoarelor fabrici. În acești timp, comuniștii cu experiență, oameni învățați cum se trece peste greutăți, au contribuit efectiv la punerea în funcțiune a acestor noi unități, la atingerea și depășirea înainte de termen a parametrilor proiectați. Între aceștia sînt de amintit Cadar Vasile, maistru, Vința Nicolae, Suciu Elena, Podar Maria. Cam în aceeași perioadă, unii sălășeni care munceau în alte fabrici similare, din alte județe, precum soții Victoria și Lazăr Rusu, s-au reîntors pe meleagurile natale să ne dea o mînă de ajutor, își amintește secretarul de partid.

alizarea acestei acțiuni, pentru reușita ei am depus un volum mare de muncă. Astfel, peste 60 de comuniști, în zilele de sărbători și în zilele lor libere, în repetate rînduri, au străbătut satele județului, au discutat cu oamenii, i-au convins. În final, din cele 289 de localități, cîte numără Sălajul, în 283 avem astăzi centre de colectare. Dacă în 1976, pe nouă luni, de la gospodăriile populației am achiziționat 83 000 hectolitri lapte, în acest an, aceeași cantitate a sporit la 104 000 hectolitri. Între comuniștii care au depus o activitate susținută în acest scop se numără membrii comitetului de partid și ai birourilor organizațiilor de bază, membrii comitetului sindical Nimeni nu s-a dat înapoi fiindcă toți am crezut în reușita acestei propuneri.

În partea de est a orașului, la poalele acelui masiv înmiinzit cu vii și livezi, la poalele Măgurii, se înalță o altă poartă a industrializării Șimleului, tînăra fabrică de materiale izolatoare, intrată în funcțiune cu numai trei luni în urmă. Atîtea luni trebuiră nu prea mergeau bine. O vreme acest lucru a fost pus pe seama greutăților inerente începutului. Apoi în loc să se înlăture neajunsurile, se căutau justificări. Pînă într-o zi cînd comitetul orășenesc de partid a inițiat o serioasă analiză la fața locului. Fabrica trebuia să-și îndeplinească sarcinile de plan. Faptul se petrecea în iulie a.c. cînd, spre exemplu, secția de vată minerală producea într-o lună doar 600 de tone. Utilajele erau, oameni erau, materie primă, de asemenea. „Ce facem ?" a fost întrebarea pusă de comitetul orășenesc de partid. Discuțiile au fost rodnice. „În septembrie vom depăși parametrii proiectați", ne-au angajat comuniștii, după ce fiecare neajuns a fost discutat. Și în frunte cu inginerul Petru Gligață, șeful secției, comuniștii Erdely Vasile, Aurel Fodor, Szucs Ioan, Grațian Gligață, Balog Ștefan, Borco Iosif, Aurel Stejereaua, Alexandru Luda, mobilizîndu-i și pe ceilalți oameni ai muncii, au reușit să pună la punct instalațiile secției, centrifugele și cubiloriile, aducîndu-le modificările necesare pentru funcționarea normală și continuă. Au stat și cîte 24 de ore, cînd a fost nevoie, cînd cîte un anănunt nu putea fi descoperit, ne spune tovarășul Dumitru Buțu, secretarul de partid. Nimeni n-a stînut ce-i odihna. Cuvîntul dat trebuia respectat. Și-n luna septembrie, producția de vată minerală a atins cifra de 1160 de tone, depășindu-se capacitatea proiectată. „N-a fost ușor. Am luptat cu indisciplina. Am analizat activitatea fiecărui loc de muncă, a fiecărui om, am asigurat asistență tehnică pe cele trei schimburi. tinerii muncitori au fost dați în seama muncitorilor mai virstnici, cu mai multă experiență, care să-i învețe și meserie, dar și disciplină. am introdus acordul global în întreaga secție" se laudă pe bună dreptate inginer Ioan Prunca, directorul fabricii. Exemplul secției de vată minerală a fost concludent. Un prim prag fusese depășit. Și crease un model demn de urmat. Forța mobilizatoare a comuniștilor începuse să dea roade, începuse să polarizeze ambițiile celorlalte secții. Astfel, secția de bitumare, din fibre de sticlă, a trecut prin metamorfoza redresării, îndeplinind planul la toate sortimentele. Și alici, comuniștii Ioan Ghira, Petru Dinu, Nicolae Hîrja, Cornel Corcodel, Dumitru Ardeleanu au reglat și completat cu aparatai de comandă și reglaj agregatul de bituminizare, pentru a-i spori randamentul peste valoarea dată de proiectanți. Și au reușit. Urmează să treacă prin această importantă fază, de la tinerețe la maturitate, secția de împletituri de fibră de sticlă. Și atunci, fabrica, întreaga fabrică, se va putea mîndri cu realizarile pe care le va obține. Deocamdată se realizează planul și se recuperează restanțele. Colectivul acestei tinere unități economice din Șimleu Silvaniei, tînăr și el, inimos, dornic să se afirme, este hotărît să nu precupețească nici un efort pentru ca prin faptele sale să mulțumească partidului pentru grija ce ti poartă. Mai ales că într-un viitor apropiat capacitatea fabricii se va dubla.

Oameni și fapte din Șimleu' Silvaniei, dintr-un orășel care se îndreaptă cu pași repezi spre o mai deplină industrializare, spre urbanizare, în adevăratul înțeles al cuvîntului, care în acest cincinal se va mai îmbogăți cu încă vreo cîteva noi unități economice, care ține la prestigiul său de oraș al hîrniciei și pasiunii.

R. BRADEANU ■

O poartă a istoriei

Ajuns la una din porțile prin care se pătrunde, dinspre nord, în Munții Apuseni, în Țara Moților, undeva pe șoseaua ce leagă marile centre urbane Cluj-Napoca și Oradea, orașul Huedin nu-i spune aproape nimic unuia care-l străbate în goana mașinii, care eventual se oprește în centrul așezării să bea o cafea. Dacă însă îți faci timp și zăbovești o zi, două în Huedin, dacă intri în vorbă cu oameni lui, dacă asculți istorii despre întîmplările petrecute în multele veacuri care s-au scurs de la întemeierea lui, despre întîmplările de ieri și de azi, orășelul acesta transilvan, orășel de alcătuit din vreo cîteva secole aici trăiesc laolaltă români și maghiari, vîlcaz, pentru că s-a străduit și a izbutit să treacă neapărat prin istorii, înțelept, pentru că nu s-a lăsat de urmele străbunilor, pentru că a participat „cu trup și suflet" la toate întîmplările petrecute pe pămîntul românesc al Transilvaniei, orășelul acesta te obligă să-l revezi, să-l cunoști tot mai bine, să-l reamnești ca pe unul din multii privilegiați ai treceri noastre cu folos prin vreme care au răsădit o piatră la temelia înălțării noastre între națiunile lumii.

Spune legenda că numele dintîi i l-au dat moții, care în drumețiile lor nesfîrșite se odihneau pe unul din dealurile care îl înconjoară. Și de la „hodină", la Huedin-n-a fost decît un pas. Și astăzi încă locuitorii satelor din apropiere zic : „mergem la Hodin". Un sat devenit astăzi cartier al orașului se numește Cetatea Veche și mai bătrînii așezării își amintesc urmele zidurilor ce înconjurau cîndva cetatea. Nu departe de Huedin, pe Valea Almașului, a căzut Gelu, apărîndu-și „sărăcia și nevoile și neamul", răpus de înțadatorul înclinat de frumusețile pămîntului, locuit de valahi. O sută șaptezeci de ostași de-ai lui Mihai Viteazul, uciși și ei mișcelește, dorm și astăzi sub o lespede comună lîngă biserica reformată din Huedin. Horia și mai tîrziu Avram Iancu au fost și ei oaspeți romînilor din acest orășel. Multe s-au petrecut în acest colț de țară, în multele veacuri care s-au scurs de la nașterea lui ca așezare. Pentru că Huedinul, asemenea tuturor așezărilor din rotundul românesc, a existat cu mult înainte de documentele care-l pomenesc. Și-n acest sens, graiul pietrelor este cea mai dreptă mărturie. Și-n jurul Huedinului, și la rădăcinile sale există multe asemenea pietre învățate să vorbească.

Ioan Pop este primarul de azi al Huedinului. De peste douăzeci de ani, Ioan Pop trudește laolaltă cu obștea, să înlocuiască datinile învechite, sărace, cu datini noi, socialiste. În acest an l-am mai căutat de vreo cîteva ori, dar nu l-am putut întîlni. Ba se afla pe cîmp, printre scorărători, ba pe șantierul de investiții, ba pe nu știu care ținută, chemat, de cetățeni, să rezolve problemele la fata locului. Fără nici o exagerare, viața lui s-a contopit cu viața orașului. „Este prea aspru", vorbesc pe la colțuri unii. „Om drept și chibzuit", zic alții, toți pe la colțuri, vrînd să le dovedească celor circotași că vorbesc fără să-și cunoască pe primari. Dar pentru că faptele dovedesc felul în care omul sfințește locul, să le dăm cuvîntul. Desigur, este vorba de faptele obștii, de faptele celor aproape zece mii de locuitori ai Huedinului din care face parte și octogenarul Ioan Pop, ales primar, de faptele obștii care a cunoscut în ultimele decenii, sub conducerea înțeleaptă a partidului, nenumărate împliniri, care a trudit să înalțe orașul laolaltă cu țara. Pentru că fără ajutorul obștii, chiar dacă și-ar propune să doarmă la consiliul popular, primarul tot n-ar putea face nimic. Și nici obștea n-ar izbuti să realizeze mare lucru dacă n-ar prețui și împlini cuvîntul patriotului. Pentru că toate marile noastre izbînzi se află, fără putere de tăgadă, sub zodia socialismului, sub zodia mai ales a fertilității ultimilor ani.

Huedinul n-a avut și nu are încă o fabrică în adevăratul înțeles al cuvîntului. Urmare firească a politicii partidului comuniștilor privind dezvoltarea fiecărui județ, a fiecărei localități din România. În Huedin a început să se înalțe o fabrică unde se vor produce piese pentru războaiele de țesut, fabrică ce va asigura, într-o primă etapă, un număr de aproape o mie de noi locuri de muncă pentru oamenii orășelului străjuit de munțele Vlădeasa.

„Secția noastră de mobilă este totuși o fabrică", intervine inginerul Iuliean Mircea, și după ce aflăm amănunte, ni dăm dreptate. Producția de mobilă realizată aici este apreciată în Suedia, Franța, R.F. Germania, Belgia, Ungaria și în alte țări ale lumii. Fabrica aparține întreprinderii „Unirea" din Cluj-Napoca și la propunerea oamenilor muncii isi va reprofila atelierul mecanic producînd, în curînd, feroneriile necesare mobilierului. Teofil Crucin, Ioan Tamaș, Alexandru Bartha, Gheorghe Matei, Francise Korkos, Petru Dan, Costică Pop, Negrea Lucrețiu și Ilona Ecaterina sînt doar cîțiva dintre oamenii ei de bază, cîțiva dintre fruntașii acestei unități. Dacă adăugăm și faptul că vreo cîțiva meseriași de cîtă al secției de mobilă au fost „împrumutați" prin transfer viitorului fabrici și toate la calificarea muncitorilor „care vin", este vorba de cîțiva mecanici, realizăm și ceea ce se numește întrajutorarea muncitorească, la care primul a subscris Szilagy Ioan, maistru, inovator, om prețuit și de preț pentru „mobila" din Huedin.

Ca niciînd pînă acum, pe unele străzi ale acestui orășel, unde în aparență nu se întîmplă nimic, au început să fie săpate șanțuri, au devenit inaccesibile. „Oamenii au propus în neamînrate rînduri să se canalizeze orașul, să se introducă apă potabilă... și s-au angajat să pună mîna să ajute la realizarea acestui obiectiv de mare importanță, vital aș spuno pentru ridicarea gradului de civilizație al urbei noastre", ne spune Victor Alexandru, secretar adjunct cu probleme organizatorice. Primăria n-a rămas imposibilă față de aceste propuneri, față de insistențele obștii, obținînd însemnate fonduri de investiții din partea statului, mobilizînd, cu ajutorul deputaților, un mare număr de cetățeni care au prestat mii de ore de muncă patriotică pentru ca orașul să aibă apă potabilă, pentru ca Huedinul să fie canalizat. Și pentru că existau posibilități ca apa să fie de izvor, a fost construit în munți, lîngă satul Bologa, la vreo 16 kilometri de Huedin, o stație de captare. Pînă în prezent rețeaua de apă potabilă măsoară opt kilometri și se lucrează cu spor la canalizare.

Ciudat, acest orășel care din nu știu ce modestie nu și-a înălțat nolie blocuri la vedere, ci le-a ascuns după alte clădiri mai vechi ; poate că s-au ferit din calea drumului mare ; poate că nu și-au propus încă o modernizare arhitectonică în detrimentul celei vechi, oarecum tradiționale. Oricum însă blocurile existente îl se vor mai adăuga în acest cincinal încă aproape 150 de apartamente și 80 de garsoniere. Și pentru că în general se stă bine cu investițiile, deja au fost atacate două blocuri din planul de mulți viitor, urmînd ca, după cum ne spunea primarul, să fie atacate încă în acest an toate blocurile prevăzute a se construi în 1979, la aceste lucrări participînd și viitorii locatari. Efectele industrializării au și început să se vadă, să se concretizeze. Astfel, și liceul din Huedin s-a reprofilat, devenind industrial, pentru că viitoarea industrie constructoare de mașini are nevoie de oameni calificați, de tineri bine pregătiți profesional.

Dar cîte nu se pot scrie despre munca și viața oamenilor din Huedin, despre preocupările lor, despre modul cum participă la realizarea planului de contractări de animale, plan depășit pe acest an, la diversificarea serviciilor către populație a cooperativei meșteșugărești „Munca", la cucerirea a cît mai multe trofee în cadrul celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României", unde s-au înscris peste 300 de artiști amatori. Pentru că în Huedin se desfășoară și o susținută activitate culturală, în oraș existînd 1 800 de elevi, cu clase de predare în limba română și-n limba maghiară, există o bibliotecă cu peste 40 000 volume, există un interes față de îmbogățirea cunoștințelor, dovadă cele 5 400 de abonamente la diferite publicații și multe altele.

Huedinul, cînstindu-i pe cei care au fost, trăiește astăzi întîmplări de nouă epopee.

RADU SELEJAN ■

„Caminante"

Jurnal mexican (34)

Jungla

1.

Ce cărți trebuie să luăm cu noi într-o călătorie? se întreba, cu patru decenii în urmă, Graham Greene într-o noapte la Villahermosa. El simțea nevoia unei povești sentimentale, pe care în condiții normale n-ar fi suportat-o, după cum singur mărturisește, însă atunci era tocmai ceea ce îi lipsea ca să-și umple cu ceva timpul... Ciudat. După jumătatea de zi și noaptea petrecute aici mi se pare neverosimil tot ce spune scriitorul englez (preocupat, deoltfel, toată vremea de adevărata țintă a aventurii sale semiclandestine). El vorbește parcă de o altă Villahermosa, nu de orașul în care am fost eu. Răsfoiesc nedumerit paginile, caut printre amănuntele notate în fugă ceva recognoscibil și am sentimentul că urmăresc o poveste nu numai din alt timp, ci și de aiurea... orașul paludic, asediat de mlaștini, cu un singur hotel și un singur restaurant, cu nopți viscoase, bîntuite de țînțari, cu dumineci interminobile și inutile, cu case avînd drugi de fier la ferestre dincolo de care se vedeau femei bătrîne în balansoare din epoca victoriană, în mijlocul bibelourilor și fotografiilor de familie, mirosul de fructe putrezite urcînd din apa fluviului, păsările cu pene prăfoase, șoimii îngrămădiți pe acoperișuri, cimitirul pe porticul căruia scria cu litere negre „Liniște", trotuarele înnegrite noaptea de gîndaci, care acopereau și scările hotelului, se îzbeau de lampă, de ziduri și cădeau, pentru ca în locul lor să vină alții, cei morți fiind devorați de furnici, un dentist pripășit aici în circumstanțe încurcate, plîngîndu-se de căldură și de muște, căruia englezul trebuia să-i explice mereu că vroia să ajungă la Salto și apoi la Palenque și de la care a aflat că există muște a căror înțepătură te lasă orb... toate acestea mă contrariază. Fluviul ? Mlaștinile ? N-am reținut decît căldura, apăsătoare într-adevăr, o senzație de ziduri obosite de lumină, un aer de oraș mediteranean unde trotuarele ard la amiază și noaptea e neagră ca un steag de pirați... Care e adevărata Villahermosa? Privesc din autobuz străzile, în vreme ce Enrique la benzină și sîntem gata de plecare... Orașul unde Graham Greene își cumpăra haimac, **sarape** (poncho-ul mexican) și leacuri contra mușcăturilor de șarpe (în vederea expediției sale în interiorul provinciei Tabasco, pentru care venise) și unde ca să evite apa din fluviu trebuia în mod obligatoriu să consume „bere Moctezuma" sau ape gazoase îndulcite, nu mai există probabil, iar cel în care am locuit noi douăzeci de ore trebuie să fie o combinație între grija ospitalieră a gazdelor și impenitentul romantic din mine... Dar orașele sînt așa cum le-am simțit și, dincolo de adevărul lor, există, poate, un adevăr al nostru de care am avut nevoie în ele. Nu pot să mă despart fără o stringere de inimă de un oraș în care, sosind pentru a dormi o noapte, constat a doua zi, cu surpriză, că, plecînd, am amintiri...

Cer piclos, dimineață posomorîtă, palmieri colorați de un vînt cenușiu. Lăsăm în urmă ultimele case din Villahermosa, îndreptîndu-ne spre Palenque; celebrul „oraș" pustiu situat în inima junglei, cu ruinele sale părăsite la care visează toți cei pasionați de civilizația maya.

Graham Greene nu făcea parte dintre acești pasionați. Palenque era pentru el mai mult un alibi. Iar dificultățile drumului de atunci, văzute acum dintr-un autobuz care străbate aceeași distanță pe o șosea în cîteva ore, par de domeniul fanteziei... mai întîi un zbor cu avionul peste păduri și mlaștini; apoi o noapte într-un tîrg situat parcă în afara lumii; și de aici o zi întreagă, călare pe măgar, străbătînd singurătatea unui drum atroce într-o direcție aproximativă și sub un soare necruțător; ajungînd epuizați de sete, și ei și ghidul, noaptea tîrziu, la niște colibe acoperite cu foi de palmier; din fericire se găseau într-unul din puținele locuri din Mexic unde puteau bea apă în deplină siguranță ; izvoarele țîșneau peste tot ; a doua zi dimineața, îndreptîndu-se spre ruinele de la Palenque, trebuiau să-și taie uneori drum prin junglă... Dar ce însemnau chiar și aceste dificultăți față de ce însemnase drumul lui Stephens?... un american cu patima antichităților care, cu un secol înainte, străbătuse jungla, afundîndu-se cu un desenator, Catherwood, și cu însoțitorii indieni într-o vegetație luxuriantă, cu parfumuri agresive, care le epuizau simțurile. (Țin minte și acum detalii din lectura aventurii sale, dintr-o vreme cînd mai bovarizam încă iluzia de a mă transforma în arheolog amator !)... pădurea virgină, abisală și perfidă, țipetele maimuțelor și papagalilor, călăuzele tăind cu cuțitul lianele, exploratorii istoviți, crezînd din ce în ce mai puțin în șansa lor, cînd, deodată, sub plantele care barau drumul au descoperit o stelă impunătoare, acoperită de hieroglife ciudate... apoi altele, ruine aproape devorate de pădure, unele prinse, înlănțuite de rădăcinile și de ramurile arborilor tropicali ca o pradă... Întîmplarea bizară cu indigenul care s-a apropiat în zilele următoare de ei declarînd că era „proprietarul" junglei unde fuseseră descoperite monumentele... și, în sfîrșit, piramida înăbușită de mărăcinișuri sumbre și de arbori ceiba... pietre enigmatice despre care lumea nu știa nimic, nici despre ele, nici despre civilizația care le lăsase în urma ei (toate acestea se petreceau prin 1840 parcă) . ruinele unui oraș părăsit în desișul junglei ca epava unei corăbii misterioase în fundul mării... de unde venise? de ce naufragiase?... desenatorul plin de noroi, cu mănuși în mîini și cu capul îmbrobodit ca să se apere de țînțari, făcînd schițe, chinuindu-se să reproducă fizionomia unui idol ironic... Nu-mi amintesc exact dacă era vorba chiar de ruinele de la Palenque, dar, oricum, peste tot în acest ținut exploratorii au trebuit să-și facă drum cu securea în mînă prin liane, pierzîndu-și speranța și reluînd mereu asaltul de la capăt... Oare ce cărți trebuie să luăm cu noi într-o călătorie ? Trebuia să fi luat cumva relatarea lui Stephens ? Pe aceleași locuri, autobuzul nostru urcă acum pe o șosea aridă de asfalt. Și chiar dacă din nou căldura a devenit de neîndurat, mă jenez să mă mai plîng de acest dezagrement.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Spectacole ciudate

De-a lungul a șapte zile, toate de lucru și nici una de odihnă, între 18 și 24 octombrie, la Botoșani s-a petrecut, iar, un timp de teatru și pentru teatru, un timp dintr-aceia organizați — cu o admirabilă tenacitate și continuitate de către A.T.M. (a se înțelege Dina Cocea și Valentin Silvestru) împreună cu puterile locale iubitoare de teatru dintr-un județ sau altul — și dedicați conștientizării profunde și responsabile a mișcării teatrale, calificării ei superioare, creșterii eficienței ei culturale, ba chiar și răspîndirii bucuriilor teatrului, cîștigării de noi spectatori și rafinării celor cîștigați. Este vorba, bineînțeles, de Festivalul-concurs **Toamna teatrală la Botoșani**, aflat la a III-a sa ediție, și desfășurat în acest 1978 care însemnă împlinirea a **140 de ani de teatru la Botoșani**, festival care de data aceasta, prin spectacole și dezbateri, și-a propus „repunerea în circulație a unor lucrări valoroase pe nedrept ignorate din dramaturgia românească cu dorința mărturisită de a restitui publicului astfel de piese". La acest apel, de evident rost cultural și patriotic, au răspuns teatrele din Iași, Birlad, Craiova, Pitești, Tg. Mureș — secția maghiară și, firește, teatrul-gazdă „Mihai Eminescu" din Botoșani.

Prin finalitatea pe care au socotit că trebuie să o aibă acest festival-concurs ; prin munca masivă de organizare — ireprușabilă ! — a lui ; prin aportul în spectacole (trei din cele opt ale festivalului) ; și prin sufletul pe care l-au dăruit cauzei festivalului și oaspeților festivalului, gazdele din Botoșani au obligat la o deosebită prețuire. De aceea, cu greu și cu neplăcere, adaug și niște păreri rele despre două spectacole care, cred, au deservit cauza festivalului, cu toate că au vrut tocmai s-o servească.

Homer travestit, parodie de **Eugen Lovinescu**, a suferit montarea regizorului **Geo Saizescu** care, mai intîi, ajutat de **Flavia Buref**, a tăiat din textul piesei, ba chiar și-a permis să adauge umor propriu, în proză și rimat, lucrării marelui critic și istoric literar. Apoi a apelat și la compozitorul Laurențiu Profeta, și la coregrafa Doina Mihăescu, și-a transformat piesa **de teatru** a autorului într-un spectacol de revistă sau poate, mai exact, într-un muzical, încărcat de cîrligușe și naivități estradistico-cinematografic. E adevărat, ce se petrece pe scenă place publicului, însă unui anumit public care, la rîndul său, are o scuză : foamea sa de orice spectacol comic, foame de pe urma rarității comediei bune. Geo Saizescu n-a crezut în piesa lui Eugen Lovinescu, altfel nu-i punea atîtea proptele din alte genuri de spectacol, nu-i schimba natura dramatică. S-a purtat ca un bun meșteșugar modern care a tratat o piesă nejucată, ca pe-o relevă dramaturgică ce nu mai poate fi salvată decît dacă-i pusă în condiții de sunet, lumină și dans. Rezultatul a fost o restituire, după care nu tînjea, a lui Geo Saizescu și o nerestituire, ba chiar o deservire, a lui Eugen Lovinescu în ipostaza de dramaturg.

Bogdan Dragoș, Mira, Decebal, Mureșanu, fragmentele dramatice ale lui **Mihai Eminescu**, au fost reunite și adaptate, sub titlul **Visul meu de fier**, de către regizorul **Ion Olteanu**. De data aceasta, nu mai poate fi vorba de ireverență față de autor, ci de prea multă reverență. Spectacolul s-a voit a fi solemn și e bolnav de nemișcare, de un fel de, să-i spun, statuar-ism ; replicile sună a cantată și dramatismul s-a mutat de pe scenă la balcon, unde profesorul **Gheorghe Cojocaru** dirijează și dă puteri artistice excelentului cor al Liceului pedagogic.

Fără îndoială, buna intenție a restituirii nu poate fi pusă la îndoială. Nu în toate cazurile s-a găsit formula de spectacol cea mai potrivită, dar spectacolele sînt în orice caz ciudate. Iar la urma urmei, e mai de prețuit și mai folositor mersului înainte un festival în care se iscă și controverse. Fapt ce mă îndeamnă să spun că la Botoșani, cu grijă pentru trecut, pentru valorile lui, s-a făcut un important pas în viitor.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Înainte de tăcere

Filmul lui Alexa Visarion — intrat pe ecrane — reprezintă, dacă nu o certitudine, cel puțin un moment al cinematografiei noastre. Pentru că ÎNAINTE DE TĂCERE este, dacă nu neapărat un subiect de discuții ilustrate color de către unele publicații de specialitate, cel puțin un film robust și sincer, conceput cinematografic, un film aspru și în același timp delicat ; termeni ce sînt necesari, credem, oricărei pelicule care se referă la un univers uman care pleacă de la Caragiale. Pentru că ÎNAINTE DE TĂCERE este o adaptare după nuvela „În vreme de război" — o proză mai puțin cunoscută a marelui dramaturg.

Filmînd după Caragiale, nu te poți juca ; este prea mare numele acestui om de geniu, pentru a umbla — indiferent cum — la jumătăți de măsură. Alexa Visarion a ales calea cea mai dreaptă, solicitînd spectatorul pînă la epuizare : un decor uscat, aș zice ascet, simplificat la maximum ; un univers închis, cîțiva oameni, cîteva personaje care se pot reține ; o lume stranie, aducînd a mitologie clasică ; un barbar conflict între dragoste și moarte, între avuție și mizerie crîncenă, între vis și realitate, între adevăr și minciună. Totul, surprinzător de firesc, tratat — cinematografie, repet ! — cu mijloace cuceritor de simple.

Drama înavuțirii, alături de drama geloziei, alături de drama mizeriei, toate acestea alături fiind de drama, poate cea mai cumplită, a neînțelegerii, toate, la un loc, fac din filmul lui Visarion un act artistic de referință. Pentru că ÎNAINTE DE TĂCERE reprezintă — dincolo de anumite scăderi inerente unui om care vrea să facă totul din prima oară — un film extrem de serios. Pelicula însumează numeroase secvențe care, sînt convins, vor intra în antologia filmului românesc, datorate regizorului ca și echipei de excepție pe care și-a ales-o : Liviu Rozorea, Mircea Diaconu, Florin Zamfirescu, Ion Caramitru, Valeria Seciu, actori ; Nicu Stan, operator ; Vittorio Holtier și Sava Cuzmin, decoruri ; Octavian Dîrbov și Georgeta Cara, costumația.

HORIA PĂTRAȘCU ■

EXPOZIȚII

Wanda Mihuleac: Peisaje premeditate

Wanda Mihuleac este unul din cei mai bravi, mai mult dăruiți desenatori cu înclinare la real din cîți avem. Dacă am aduce în expoziția de acum, de la ORIZONT (fotografii pe pînză și culori acrilice, planșe ofset color, colaje, obiecte) cîteva din desenele sale mai vechi — desene impersonal frumoase, cu o factură senină, omagiind parcă minuția catarctică a liniei neoclasice, a celei academice — am pricepe mai lesne lupta cu sinele a cîtorva artiști tineri, artiști de direcție acuzat realistă (hiperrealistă, fotorealistă), a acelor tineri extrem de înzestrați și, într-un fel, saturați cu toată știința graficii de reprezentare care din pricina acestei saturații caută grăbiți o soluție de natură a concilia între belșugul unui meșteșug foarte sigur însușit și — născînd chiar el — suspiciunea față de tot lucrul prea bine făcut.

Care e soluția ? Cum se lese oare de aici, din umbra deasă a neîncrederii în suma de convenții cu care operează încă imaginea plastică ?

Wanda Mihuleac oferă o cale. După ce a binemeritat de atenția publicului și a criticii, după ce a colecționat o seamă de prestigioase premii pentru gravură, afiș politic, xilografie, film și grafică prin mijloace tradiționale, ea schimbă în aparență totul — temă, procedee tehnice, felul de adresare către public — schimbare care pînă la urmă nu-i decît rodul neliniștii ce-o amintean, a grijii de a nu fi peste măsură de îndatorat tradiției. Selecția de la ORIZONT cuprinde fotografii de mari dimensiuni pe suport de pînză (suportul picturii, adică). Peste fotografie, Wanda Mihuleac vine cu un tip de comentariu (plastic, desigur), în culori acrilice, apte să sugereze un efort în plus în planul doi și unul mai puțin în cel al reprezentării. Adesea rea simetrie imaginea față de o verticală și efectul acestor „oglindiri" e remarcabil. Să observăm că **oglindirea oglindirii** a fost în toate epocile un exercițiu pasionant și că deși n-a dat operă de referință, el a îmbogățit spiritul cu o anume subtilitate dialectică. Analizînd cîndva o xilografie a minunatului și atît de puțin știutului M.C. Escher, am înțeles cît poate să tulbure — estetic vorbind — plinul dual al unei imagini, aglomerarea de opoziții simple, starea de echilibru a unor mulțimi de contrarii, a unei infinități de contrarii. Premeditarea peisajului la Wanda Mihuleac (una din planșe se cheamă tocmai așa „Peisaje premeditate") constă între altele și în stabilirea dualităților esențiale. Un bot de deal cotropit de flori albe începe în austeritatea unui cub. Se numește „Peisaj autobiografic". În „Translații în spațiu", un paralelipiped decupînd cu pregnanță un prim-plan de peisaj marin se implintă într-un deal cuminte, așezat exact în centrul de interes al imaginii. Dealul, care ar trebui să fie faptul, realitatea, e aburos și e numai o părere, iar felia de mare, care ar urma să fie **ideea**, are o frenetică materialitate. Din întîlnirea a două ambiguități rezultă o certitudine; ca în algebră, „minus înmulțit cu minus dă plus". Și, mai departe : un adevăr mai mult decît evident subliniat prin imagine sau cuvînt, reluat cu mare gravitate, începe să nu mai fie atît de evident, să ne miște sufletește într-un chip ciudat. Pe un peisaj oarecare, Wanda Mihuleac scrie cu litere mari : „Timpul a luat aici forma spațiului". Un adevăr bine statuat în conștiința noastră care, denunțat, se încarcă de-o emoție nouă.

Un ciclu de „Proiecte ecologice", căruia îi aparține și planșa citată mai sus, se referă bineînțeles la ecologia sensibilității. Și eu, ca și dumneavoastră, dealtfel, pare să spună artistul, am ajuns — din pricini diferite, dar asta nu are nici o importanță — să nu mai simțim natura, prea ocupați să consumăm imagini-conserve ale naturii. Să încercăm atunci împreună o cale nebătută, să reînvățăm să privim dealul, marea, copacul, iarba cu ajutorul desenelor imaginînd deal, mare, copac, iarbă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

Arta populară — încotro?

Ce spun specialiștii

● Într-unul din numerele trecute ale revistei, într-o notă redacțională însoțitoare a unor texte despre o regretabilă întîmplare petrecută în cîmpul creației populare („Un fapt condamnabil : colecția Vieșoreanu s-a pierdut !", „Flacăra" nr. 38.1978), făgăduiam inaugurarea unei mai largi discuții asupra acestei creații și a drumului sau destinului ei contemporan. Un destin care, astăzi, în generosul cadru stimulator al Festivalului național „Cîntarea României", poate fi mai bogat, mai limpede, fructificînd mai deplin virtuțile geniului național, încă atît de viabile, încă în stare să producă valori de cea mai înaltă cotă. E ceea ce ne propunem să discutăm în paginile de față, dînd cuvîntul, într-o primă confruntare de opinii, unor specialiști, unor observatori ai fenomenului, urmînd ca, într-un număr viitor al revistei, să oferim coloanele noastre meșterilor, creatorilor populari.

Invitații noștri, astăzi : dr. Cornel Irimie, directorul Muzeului „Brukenthal" din Sibiu, și scriitorul Paul Anghel.

Arta populară moare numai atunci cînd e lăsată să moară

— Este limpede, stimate tovarășe Paul Anghel — chiar și dv., în repetate rînduri, ați spus-o, în cărțile și în articolele dv. — că arta populară, astăzi, este altceva decît ceea ce a fost...

— Este limpede [illegible] populară, mai exact spus, [illegible] este umbra celei de odinioară [illegible]

— E normal să se întîmple așa ?

— Chiar dacă nu ne place, este absolut normal. Pentru ca lucrurile să nu [illegible] meze, să încercăm să le privim sociologic. Condițiile sociale care făceau posibile atît folclorul cît și artele etnografice au dispărut, în România, odată cu satul etnografic. Se spune că folclorul este o artă a iliteraților. Formula pare drastică, dar s-o înțelegem. Ea acoperă realitatea unui sat care își satisface singur, fără carte, fără literă, nevoia de creație fiitivă. E normal ca, să zicem, creația epică populară să dispară, din clipa în care poliția din casa țăranului apar naraținea tipărită — Creangă, Sadoveanu etc. — sau televizorul. E normal ca îmbrăcămintea confecționată industrial să înlocuiască — mai ieftin, mai prompt, mai funcțional — costumul popular, care devine fie piesă de muzeu, fie raritate, atunci cînd e produs în casa țăranului. Se mai întîmplă încă un fenomen curios, de astă dată de ordin economic. Îmbrăcămintea și obiectele de uz curent, care satisfăceau [illegible] nevoile imensei majorități a populației țării, și care erau pe atunci cele mai ieftine, au devenit, între timp, extrem de scumpe. Pare ciudat, dar elementele materiale ale artei țărănești — cînepa, inul, lemnul, pielea, coloranții naturali etc. — se procură greu, nu mai sînt la îndemîna familiei producătoare, care este silită să recurgă la înlocuitori. Iată o primă sursă a kitsch-ului. În clipa în care pînza țesută în casă este înlocuită cu pînza industrială cu fibră de nailon, în clipa în care arniciul este înlocuit cu firul de plastic, iar fluturii metalici sînt tot de plastic, produsul devine hidos, chiar dacă motivul sau crotul se salvează. Acuzăm creatorul de lipsă de gust și etichetăm produsul cum se cuvine : un kitsch. Are creatorul vreo vină ? Canoanele estetice care îi comandau gestul de artă sînt date în lături, și asta prin simpla dispariție a suportului material.

— Privind așa lucrurile, s-ar zice că ar trebui să reconsiderăm însăși funcția acestor canoane estetice.

— Elementele materiale, în creația populară, sînt atît de importante încît, iată, ele au un rol hotărîtor în chiar fixarea gramaticii artei populare. Dacă n-ai ce-ți trebuie și recurgi la înlocuitori, iată că, în chip paradoxal, rezultă o artă agramată — și asta, unde ? Asta, într-un domeniu în care rigoarea canoanelor e decisivă.

— Numai de-aici provine kitsch-ul ?

— Mai intervine un element agravant, care ține de un factor pozitiv — culturalizarea — avînd însă aici o funcție negativă. Mijloacele mass-media, televiziunea în primul rînd, dar și publicațiile, dar și expozițiile, au făcut o fantastică propagandă artei populare, i-au răspîndit pretutindeni motivele, au lărgit orizontul cultural al creatorului popular, pînă într-acolo încît l-au făcut pe acesta să împrumute, prea ușor, motive sau teme care odinioară nu-i erau la-ndemînă, motive sau teme care păstrau, în puritatea lor originară, tradițiile unei anume zone etnografice sau tradițiile unui anume meșteșug. Vei observa astfel, stupefiat, cum un olar oltean transpune în lut motive maramureșene, sau cum un maramureșean lucrează cu motivele de la Hurez. Vei observa, stupefiat, cum se transpun în lut forme specifice sticlei sau portelanului, cum se transpun în piele motive specifice crestăturilor în lemn — sau invers. Ce rezultă ? Din nou, kitsch-ul.

— Care-i soluția ?

— Trebuie să fim, înainte de toate, conștienți că arta țărănească a intrat într-un alt ciclu de viață. Și tocmai de aceea, sîntem obligați să-i reconsiderăm, și teoretic, și practic, condițiile de producere. Ea nu mai e spontană, n-are cum să mai fie spontană, ea trebuie, în consecință, studiată și dirijată ca oricare artă. În condițiile de azi, ea nu pretinde mai puțină grijă sau mai mici investiții decît, să spunem, arta monumentală sau arta designului industrial. Aceasta înseamnă că, așa cum pentru artele zise majore am creat un învățămînt artistic, ar trebui să facem același lucru și pentru artele populare.

— Există școli populare de artă, cu clase speciale, avînd ca profesori meșteri ai artelor etnografice.

— Da, o asemenea școală a urmat și Brâncuși, la Craiova. Nu știu dacă programele didactice ale acestor școli sau clase diferă de programele vechilor școli de arte și meserii, dar e cert că tehnicile artei populare trebuie studiate și reînvățate cu seriozitatea cu care se învață pictura, sculptura, muzica. Problema ar trebui să preocupe la modul acut învățămîntul nostru artistic, tocmai pentru a scoate întreaga chestiune din regimul spontaneității și al improvizației. În al doilea rînd, vine chestiunea producției. Presupunînd că avem meșteri bine școliți, ce facem cu ei? Le trebuie războaie de țesut, cuptoare de copt lutul, ateliere de cioplit, împletit etc., le trebuie materiale și scule, le trebuie, peste toate, un debușeu sigur. În aceste condiții, ce devin ei, care este statutul lor social ? Ei devin niște profesioniști, ei devin deci niște artizani calificați, care nu-și mai pot împărți timpul între munca la cîmp și, să zicem, roata olarului, ci trebuie să producă tot timpul oale sau alte obiecte pe care consumul le cere.

— Propuneți, înțeleg, un anume statut — cu tot ce derivă din el, pe planul practicii — al creatorului popular.

— Statutul de care trebuie să se bucure acești creatori nu înseamnă o inovație. Nu este oare o astfel de practică în prelungirea unei tradiții ? Ce erau cojocarul satului, olarul satului, fierarul satului, decît niște profesioniști ? Specializarea meșteșugurilor este o cucerire veche de cîteva zeci de mii de ani, ea datează încă din neolitic. Să nu ne imaginăm că autorii ceramicii de Cucuteni nu erau specializați, că toți membrii comunității lucrau de-a valma ceramică. Nu, chiar în acea vreme îndepărtată existau mari artiști (probă piesele din muzee !), care se consacrau efectiv și exclusiv îndeletnicirii lor. Tradiția aceasta s-a perpetuat. În România de odinioară existau nu numai meșteri specializați, dar și sate specializate — de olari, pietrari, iconari etc.

— Și totuși — practic — cum rezolvăm problema ?

— Ca să nu ni se pară că descoperim oul lui Columb, trebuie să spun că aceeași problemă a fost rezolvată, exact în spiritul de care discutam, de cîteva dintre marile culturi ale lumii. Mă refer la cultura chineză, unde, practic, „artă populară", în înțelesul nostru, nu există, dar există, în schimb, tradiția unui artizanat profesionist cu o vechime de multe mii de ani. Portelanul, sculptura în filde, jad sau agat, împletiturile în pai de orez sau fir de bambus, colajele cu hîrtie colorată, colajele în scoici sau pene etc. reprezintă capodopere, reprezintă mostre de artă canonică desăvîrșită, pentru că au ieșit de mult din regimul creației spontane și al improvizației ca sistem de producție, trecînd în regimul artelor culte, cultivate nu numai prin tradiție, ci și printr-un aspru sistem de învățămînt. Dacă, astăzi, China este o mare producătoare de „chinezării", este numai datorită faptului că această producție se reazimă pe suportul unui savant sistem de învățămînt, care are, desigur, specificul său, aproape inimitabil. Nu altfel se procedează în India sau în Iran. Altfel se procedează, adică în nici un fel, în țările Americii Latine, o altă urnașă bază a geniului etnografic, dar unde creația a rămas încă în sfera ei genuină, spontană. Criza de la noi se va produce, probabil, și acolo. Dar iată că, așa cum vă spuneam, culturile asiatice, cele mai vechi din lume, ne propun o dezlegare, o soluție, un model. Putem medita asupra acestui model, fără să-i copiem, căutînd propriile noastre soluții. Arta populară moare numai atunci cînd e lăsată să moară. Dar de vreme ce problema ne preocupă, cred că nu e departe clipa cînd se vor găsi rezolvările pe care le dorim.

Pentru o promovare mai curajoasă în rîndul valorilor mari, de interes național

— Ce ne puteți spune, stimate tovarășe Cornel Irimie, despre destinul contemporan al artei noastre populare ? Există un asemenea destin ? Credeți în el ?

— Da, acest destin există. Și cred în el.

— Pe ce vă întemeiați această credință ?

— Pe cîteva revelante realități, convergente, de fapt, într-una singură. Este vorba, în primul rînd, de însuși faptul că această artă **există**, cu întreaga ei bogăție, cu întreaga ei specificitate istorică, nealterată, este vorba de faptul că ea, în plus, este încă vie, încă naște valori. Ne aparține, cu alte cuvinte, nu numai subsolul, memoria arheologică a faptului, dar, spre deosebire de alte neamuri, inclusiv de vecini ai noștri, ne aparține și populația vie de pe sol, nu numai consumatoare, dar și creatoare de fapt de artă. Este vorba, în al doilea rînd, de o politică de recunoaștere — purtînd girul cel mai înalt — a locului, rolului și însemnătății acestei arte pentru cultura noastră, pentru problema majoră, fundamentală a acestei culturi, care e cea a specificului, a definirii. Grație acestei politici, o întreagă rețea, un întreg sistem național de muzee și alte instituții specializate, dotate cu mijloace moderne și cu cadre de înaltă calificare, explorează, depistează, salvează, inventariază, conservă și, nu în ultimul rînd, influențează creația populară, drumul sau destinul ei contemporan. Și este vorba, în sfîrșit, ca efect al acestei politici, de un amplu proces de conștientizare, de sensibilizare a maselor largi asupra însemnătății creației populare, atît sub raport estetic, cît și ca document al prezentei, vechimii și dăinuirii noastre în spațiul Carpaților și al Dunării, ca document, deopotrivă, al unității noastre, deci ca instrument de legitimare, de autodefinire. Acest proces, profund stimulat de Festivalul național „Cîntarea României", e poate cea mai importantă cucerire pentru ceea ce ați numit „destinul contemporan al artei noastre populare". Social și istoric, ne aflăm, deci, într-un moment din cele mai favorabile pentru influențarea în bine a acestui destin.

— În ce ar consta această influențare ?

— Înainte de a influența, ne trebuie o concepție unitară, cuprinzătoare, inclusiv o definiție clară a fenomenului, care azi ne lipsește. Ce înțelegem, azi, prin „artă populară" ? Noțiunea, în ultimele decenii, a suferit transformări, cîmpul ei s-a îmbogățit, e mai amplu, e mai divers, ceea ce cîndva socoteam „genuri de artă" (cum e ceramica sau veșmîntul popular) intră azi, printr-un consens unanim al cercetătorilor, la capitolul „fenomene de cultură", domenii cîndva ignorate ale creației (cum e pictura populară, pictura pe sticlă, în primul rînd), își revendică un loc între genuri, și încă unul de primă mînă, interesul cercetătorului, limitat cîndva la calitățile morfologice, artistice, de decorativism ale acestei arte, sondează azi, în chip deosebit, spre filosofia ei, Constiința că lucrăm cu un material de o excepțională bogăție, de o excepțională valoare gnoseologică și artistică, nu este totuși suficientă atîta vreme cît nu e dublată de instrumentele adecvate, de o integrare a tehnicilor de lucru într-o concepție unitară și elevată asupra creației populare, pornind tocmai de la definirea ei.

— V-am ruga să exemplificați. În ce măsură lipsa pe care o acuzați — cea a definirii artei populare — ține în loc desfășurarea vie a fenomenului ca atare, destinul lui ? Credeți că Maria Spiridon din Avrig — ca să luăm un exemplu din zona dv., a Sibiului — va face ii mai frumoase și broderii mai măiestre dacă va fi în posesia unei astfel de definiții ?

— Maria Spiridon, ca și alți mari artiști populari, conduce, la ora de față, o clasă de artă populară, ea predă unor ucenici de talent școala tradițională a țesăturilor, cusăturilor, broderiilor românești, cu rezultate dintre cele mai notabile. Dar ele, rezultatele, ar putea fi și mai înalte. Lecțiile predate de maeștrii artei populare au un caracter aplicativ, adică ucenicul învață, la sursă, taina elaborării unor piese, dar nu și tainele unor legi, acele legi ce guvernează estetica artei noastre. Ne lipsește (tocmai fiindcă ne lipsește definiția de care vorbeam !) un tratat de estetică a artei noastre populare. Generațiile tinere ce pătrund în cîmpul acestei arte, generații inteligente, școlite, receptive la nou, la știință, apte să le asimilcze, ar cîștiga enorm prin accesul la teorie, la legile subtile, intime ale creației. Sigur, un astfel de tratat nu se poate alcătui cît ai bate din palme. El trebuie precedat de niște trepte, de niște opere de sinteză pregătitoare, decisive pentru elaborarea lui și importante, în același timp, prin ele însele.

— De pildă ?

— Ne lipsesc monografiile pe zone etnografice. Avem, pe cuprinsul țării, nu mai puțin de 80 de astfel de importante zone. Cîte din ele au făcut obiectul unor studii exhaustive, care să le încercuie în toată complexitatea lor ? Ne lipsesc monografiile solide asupra principalelor centre, cu puternică iradiere în jur. Avem, spun statisticile etnografice, vreo 400 de astfel de centre, centre încă viabile, centre de artă în care memoria produsului exemplar nu s-a pierdut. Trebuie împlinită seria monografiilor pe genuri și specii artistice, cu inventare și hărți ale motivelor, care să cuprindă întreg teritoriul național. O să mă întrebați, ca și adineaori, dacă o astfel de operă, care intră direct în beneficiul științei, are vreo importanță pentru creația vie, pentru destinul ei. Are, e limpede ! Ne plîngem de invazia kitsch-ului, dar ce modele de artă adevărată, însoțite de explicațiile necesare, de luminarea pe dinăuntru a fenomenului, oferim creatorilor populari, celor tineri în primul rînd ? Cred că nu e de-ajuns ca o comisie de specialiști a UCECOM-ului să spună „asta da, asta nu", adică să aprobe sau să refuze niște creații artizanale. Cred că ne aflăm, cum spuncam, social și istoric, într-un moment din cele mai favorabile, într-un moment de maturitate a artei, inclusiv a artistului popular, care legitimează examinarea acestei arte din fereastra unei concepții, a unei viziuni generalizatoare, la care să aibă acces nu numai omul de știință, ci și meșterul, pregătit pentru asta prin întreaga-i cultură artistică, moștenită sau învățată.

— Ceea ce spuneți e pasionant. Și, evident, foarte just. Ce alte propuneri ați mai avea de făcut ? Știm că dv., aici, la „Brukenthal", aveți o întreagă experiență a dialogului, a conlucrării, mai bine-zis, cu meșterii populari din zonă, al căror demers artistic îl urmăriți și-l îndrumați îndeaproape. Ce revelări v-a oferit această experiență ?

— Ne-a oferit, ca pe, o condiție de primă însemnătate în stimularea creației populare, necesitatea organizării unor expoziții-concursuri, de regulă cu vînzare, expoziții-concursuri care, pe lîngă faptul că atrag atenția publicului asupra creatorilor de talent și a creațiilor lor, sensibilizîndu-i la valorile autentice, fac, în plus, în beneficiul direct al artei, o operă dintre cele mai rodnice. Ele pot suplini, la ora de față, un element cîndva fundamental în evoluția creației populare, un element pe care epoca noastră, prin forța lucrurilor, l-a scos din cursul tradițional. Este vorba de competiția între meșteri, singura producătoare de talente și de valori. Această competiție, cîndva „naturală", spontană, poate fi continuată, cu mari șanse, și în forme organizate, prin tîrguri sau expoziții-concursuri, prin confruntări între meșteri și prin confruntări ale meșterilor cu publicul. Deci prin confruntări cu factorul cererii populare, factor care, deși mai restrîns ca odinioară, este, cum vă spuneam, de o calitate nouă, putînd deci compensa, într-un fel, cantitatea trecutului, putînd deci funcționa mai departe — în condiții propice — ca cenzor artistic și ca arbitru de valori.

— Se face destul, astăzi, la noi, pentru talent, pentru afirmarea și dezvoltarea lui, în cîmpul creației populare ?

— S-a făcut și se face enorm. Și, desigur, încă se mai poate face. Vă spuneam că avem, decretate ca atare în urma unor temeinice studii, cîteva sute de centre de artă viabile, cu sute de meșteri. Cred că eforturile trebuie concentrate, înainte de toate, aici, la izvoarele devenirii creației populare, la sursa și încă vie, încă capabilă de surprize și incitări. Aici trebuie investit, și nu numai pe plan moral. Avem, și din păcate nu puține, cămine culturale fără nici o activitate, sau cu activități anemice, nerezistente la concurența mass-mediei, a televizorului, a radioului, se cheltuiesc în gol eforturi și fonduri care, îndreptate unde s-ar cuveni, adică la leagănul viu, real, al talentului, ar rodi bogat. S-au detașat, pe de altă parte, din rîndurile artiștilor populari, personalități de excepție, o întreagă elită, autoare de opere de cea mai înaltă clasă. Ce facem cu ele ?

— Cu personalitățile sau cu operele ?

— Și cu unele, și cu altele.

— Ce propuneți ?

— Pentru opere, o promovare mai curajoasă în rîndul valorilor mari, de interes național. Cred că sub protecția Legii patrimoniului ar putea intra, într-o măsură mai mare, pe lîngă valorile clasice ale artei noastre populare, și acele creații contemporane ce definesc la modul cel mai înalt, prin ținuta lor, harul acestui popor, originalitatea unui spirit ales. Dealtfel dv., în „Flacăra", vorbind despre expoziția Vieșoreanu, ați pledat pentru această idee.

— Și pentru personalități, ce propuneți ?

— Încoronarea operelor va duce, implicit, și la încoronarea autorilor. Sînt prea mulți — și prea buni — ca să-i lăsăm în umbră. Cîndva, condiția lor era condiția artei lor : cea a anonimatului. Noul statut acordat, astăzi, creației populare, artei geniului național se va răsfrînge — trebuie să se răsfrîngă — și asupra lor.

Anchetă realizată de
ILIE PURCARU

Ion Alexandru:

Din „IMNELE MOLDOVEI“

Voroneț

Vin vietățile pe rînd în paradis
De pe pămînt din aer și din ape
Să le insemne omul cu-n cuvînt
În care pot în liniște încape

Un fel de aeroră-n jurul lor
De bucurie și de libertate
Le ocrotește drumul spre izvor
Cînd ies și intră din singurătate

Mielul cuprins în leagănul cuvînt
Cu leul paște iarba împreună
Căci nu-i putință de-a se desbina
Cele ce sînt de cele ce-o să vină

Omul nu are trebuința lor
De sinea sa străin împărătește
Mina-i întinsă nu pentru-a lua
Ci-arată numai cît îi prisosește

E numai zi în toate fără strai
Lumina tine ler de nemurire
Căci umbră încă nu e pe pămînt
Și nu-i putință de vreo pătimire

Sînt numai față toate într-un loc
Îmbălsămat de milă și mirare
Trăiesc de-a dreptul fără a-mirabe
Și ce primesc e dar din ascultare

Și astfel vremea n-are cum intra
În roua munților să se adape
Zidirea se desfață într-o stea
Ca lebăda în norul de pe ape

Făt Frumos

Cînd pruncul e de-a binelea-mplinit
Venită-i vremea să se arate-n lume
Din pîntecele peșterii întunecat
Lumina-i unge sufletul pe nume

Și roua-l scaldă-n zorile de zi
Și-l ia pe brațe maica-ntîia oară
Și-n leagănul de tei înfășurat
În cîntece-l adoarme către seară

Și anii vin cu darul lor pe rînd
Și creaturile cu toate renăscute
Și nu-l slăbesc pe prunc din mîna lor
Pînă ce-n suflet fost-au săvîrșite

Și crește pruncul și devine fiu
Și i se dă lumina-n stăpînire
Și într-o zi pe buciume-l vestesc
C-au răsărit nuntașii după mire

Și-i cufundat în apele adînci
Și-i uns din nou cu mirurile sfinte
Și-n straI de purpură învești mîntat
Pătrunde-n ascultare la părinte

Cît e de treaz și-ndatorat de-acum
Și stăpînit de marea sa lucrare
Și lumea-i spune-n țară Făt Frumos
Născut din lacrimă de îndurare

Iubire

Iubirea nu-i decît această
Curată împăcare pe pămînt
Un om se dă cu grija la o parte
Să poată trece trandafirul sfînt

Iubirea nu-i decît mireasma
Rămasă după crinul ce-a trecut
Din care-ți faci cămașă pe măsură
Să poți trăi pe lume nevăzut

Minerul

Lucrează omul de la început
Pe urma logosului din făptură
Nu-și află stare-nțelepciunea lui
Pînă-i rănită-n sînge cu aură

Din două părți tunelul e scobit
Sub muntele închăpzit în stîncă
Unii cu pumnii singeră pe roți
Alții cu duhu-n cremene mănîncă

În cearcănul sudorii hărțuiți
Pe dinaterâ supți de vijelie
Unii pătrund sub boltă în genunchi
Alții pe brînci de sine se subție

Comoara-i una și-nțelesul ei
E mai presus în munți de fiecine
Și trebuie convoi în frații mei
Să scutur lanțul singelui din mine

Să mă deșert de tot ce-am moștenit
Despătimitul orb să mai rămînă
Ca să zăresc comorile dintîi
Cum se prelac columbe la țărînă

Trandafirul

Iar trandafirul vine mai tîrziu
Cînd s-a umblat la aer și la ape
Și singele ce roză mestecat
E dat la ciocîrlii să se adape

După ce mirosmele dinții
Au muncit pămîntul pe coline
Și fragilul verde s-a țepit
Se deschide rana ce mă ține

Spînzurat pe lemne și fînîni
În grădini și ziduri de cetate
Ochiul său de lacrimi fără somn
Picură din cer singurătate

Tot balbrozind pe căpătîni
Buzele de purpură se-ngroașe
Și-ntr-o zi semințele gălbui
Își arată coasta prin cămașe

Și cînd n-are cerul nici un nor
Îi oțirnă steiele-n privire
Și se-ndeasă spinii-n jurul lor
A tăgadă și-a mărturisire

Sucevița

Peretele-n afară înspre miazăzi
E zugrăvit cu oameni de acasă
Sunt moldovenii ce s-au nevoit
Să dobîndească fața cuviosă

Cu cuticoane feciorelnice pe cap
Despovărați de orice pătimire
Numai înfățișare și suris
De-atît amar trăit de fericire

Poți să vorbești cu ei oricînd
N-au nici pridvor nici lacăte la poartă
Intri de-a dreptul ca la un izvor
Fără ulcior și cumpănă deșartă

Ce vor să-și spună nu-i un înțeles
Ci mai degrabă o întîmpinare
O bucurie care te-a cuprins
Și n-o mai poți alege de suflare

Zamolxis

Ai fost un om orcu în neamul meu
Cînd ai murit strămoșii te-așezară
Într-un sicriu înlăcrimat de bronz
Și te-au împins în ceruri de pe țară

Să aibă ei acolo între zei
Un pămîntean pe care să îl știe
De cînd umbla cu turmele de oi
Din stîncă-n stîncă după vijelie

Numai pe ziua cerului senin
Puteau jura într-o făgăduință
Dar cînd în fulger norul spînzura
Orbeau călări pe munți de neputință

Și cînd pierdut-au orice înțeles
Fără vreo umbră de nădăjduire
Pe cel mai bun copil și mai frumos
Îl stîșiau pe sulițî din zidire

Aceasta-i măreția ce-o cunosc
Geții viteji trăind după dreptate
Plecau la moarte ca la un ospăț
Cum te-ai culca în haldă pe-nserate

Credeau că țărna n-are nici un sens
Că duhu-i totu-n aste mădulare
Și erau gata peșteie oricînd
S-o părăsească-ntru înseninare

De aceea ne-a rămas pe urma lor
Atît amar de plîns și neputință
Căci n-au luat în ceruri nici un strop
Din cîtă era-n lume suferință

S-au dus numai cu boii dintre noi
Și ne-au lăsat cu plugurile-n stîncă
Și-a trebuit cu prunci să mă-njug
Și-mă-ngenunche trăsnetele încă

Muzica tînără

Alianța dintre poezie și muzică

Un foarte interesant articol intitulat **Poezia cîntată** publică Dana Dumitriu în revista **Convorbiri literare** nr. 10 (106) din oct. 1978. Apreciata scriitoare formulează numeroase idei incitante despre legătura tot mai evidentă azi dintre poezie și muzică și se întreabă în ce măsură această relație servește cauza lirismului românesc. Autoarea conchide că „Nici muzica folk, nici poemele celebrative, enunțiative, care au inundat, ca să zic așa, „piața“, nu aduc cîștigul (ascultătorul ?) în miezul a ceea ce este Poezia“, după ce în prealabil sublimase totuși că „Nu vreau să par o reîngrădă și mă grăbesc să afirm că muzica folk sau pop este în sine stimabilă, numai că a luat în ultima vreme aspecte neplăcute — un diletantism agresiv bîntuie cu precădere. Ceea ce pare evident în felul în care a prins în rîndurile tinerilor este că apropie poezia de sufletele lor, le-o face accesibilă într-un mod delectabil“.

Ceea ce, credem noi, nu este cel mai mare păcat de pe lume ! Dimpotrivă, nu poate fi decît un fenomen îmbucurător. În ofensiva pe care lirismul românesc contemporan o pornă de cîțiva ani pentru cucerirea publicului, pentru cîștigarea sau recîștigarea încrederii lui, muzica a contribuit cu mijloacele specifice, ca un ambasador plin de solicitudine, dornic să apropie două tabere, care, nu numai că nu se dușmăneau; ci pur și simplu se ignorau. Niciodată în țara noastră poezia nu s-a bucurat de un prestigiu mai mare ca acum. Iar muzica nu a dorit nicidecum să-i știrbească acest prestigiu, n-a făcut niciodată deserviciul poeziei și nu ajutat la propagarea ei. Aceste două arte prietene își dau mîna în acești ani fără a demonstra vreo incompatibilitate între ele decît atunci cînd cel care apelează la serviciile lor nu are înzestrarea necesară. Este greu de crezut că nu există decît o singură cale de a realiza o comuniune adevărată cu poezia — lectura. Și nu oricum, ci o lectură atentă, metodică, aidoma aceleia întreprinse de un critic literar. Dar această manieră de a ajunge la esența poeziei nu este decît una dintre multele posibile și în orice caz nu cea mai la îndemîna marelui public. Poezia trebuie studiată, analizată cu creionul în primul rînd de oamenii de specialitate care ne atrag atenția în ce constă frumusețea ei, cum să deosebim o producție bună de una fără valoare, mai pe scurt, în vederea educării noastre estetice, a pregătirii noastre pentru a fi apți să recunoaștem în orice moment un autentic mesaj artistic și să vibrăm în contact cu el. Conspectată, poezia nu face decît să-și piardă farmecul, dezvăluindu-și mecanismele interioare care numai asamblate pot să provoace emoția estetică. Dar poezia nu trebuie receptată numai într-o stare de crispare, de atenție împărțită în patru pentru a nu-i scăpa nici un înțeles, alungînd orice intermediar dintre text și cel care îl parcurge. Ar însemna să ne ridicăm și împotriva recitării poeziilor. Actorul care recită, prin particularitățile vocii lui, prin talentul său interpretativ propune o anumită lectură care îi aparține în exclusivitate și atunci cînd îl ascultăm în mod evident nu sîntem atenți numai la cuvintele rostite ci și la modul în care sînt ele spuse. Textul unei piese nu se dezvăluie cel mai bine atunci cînd îl citim în liniștea camerei de lucru. Înseamnă oare asta că reprezentațiile cu aceste piese ar dăuna deoarece jocul actorilor ne-ar împărți atenția la mai multe aspecte ? Poezia poate exista și sub formă de spectacol. Nu vedem de ce o mare poezie nu ar fi compatibilă cu o însoțire muzicală. Dealtfel, nu credem că este vreo poezie pentru care să nu se poată compune o muzică adecvată. Persistă doar prejudecata noastră că ar fi un sacrilegiu să prezinți publicului o capodoperă lirică într-o altă manieră decît aceea în care sîntem obișnuiți să intrăm în contact cu ea. Are dreptate Dana Dumitriu cînd, vorbind despre cenacluri ale elevilor, constată că unele dintre acestea sînt tributare unor modele, nerecunoscînd, binențeles, să se ridice la valoarea acestora. A copia mecanic acest model este o dovadă de lene spirituală, de închinare la niște idoli care îți conferă putere doar prin negarea lor.

Revenind, vom spune că, da, poezia se citește în singurătate, în liniștea unei camere înțesate de cărți. Dar ar fi umilitor pentru ea să se ascundă în case, ca și cum a răsfoi paginile unui volum de versuri ar fi ceva rușinos, desuet într-un sfîrșit de veac atît de obsedat de tehnică. Există, într-adevăr, o poezie care parcă se adresează fiecărula dintre noi în parte, ca și cum poetul ar fi scris-o special pentru noi, cunoscîndu-ne bine frămîntările lăuntrice. Însă și această părere poate că e de fapt o prejudecată, un mod de gîndire tradițională din moment ce o poezie ca **Verde crud** de G. Bacovia cîntată de Violeta Ciomîrtan ține cu răsuflarea tăiată o mulțime de mii de tineri clocotind de energie. Există însă și o altă poezie care parcă n-ar admite alt mod de receptare a ei decît vastitatea stadioanelor și a sălilor de spectacole grandioase, unde să fie cîntată și recitată de mulțimi uriașe, tălăzuite de cadența ei triumfală. Și dacă unele fațete ale lirismului nu le poți descifra decît în solitudine, la fel de exactă este și afirmația că alte aspecte ale lui nu se observă decît atunci cînd versurile sînt rostite în prezența unei colectivități în zilele noastre poezia încetează tot mai mult să fie apanajul unui individ sau al unei elite și își caută numeroase căi de pătrundere în public. Și una dintre aceste căi o constituie tocmai alianța dintre muzică și poezie. Descurajarea impusturii care periclitează această alianță — așa cum o face articolul Danei Dumitriu la ale cărui rînduri ne-am permis să adăugăm unele amendamente — nu poate fi decît binevenită.

GEORGE ARION

Cărţi care trebuie citite

Nikolaus Berwanger: Din patru inimi

Recentul volum de poezii al lui Nikolaus Berwanger, **Din patru inimi** (traducere de Anton Palfi), apărut la Editura „Eminescu" este mai mult decît revelator pentru disponibilităţile artistice ale unui poet înzestrat, aplecat spre sufletul şi sensibilitatea contemporană, hotărît să-şi împlinească un destin civic. Şi dacă poetul ne îngăduie să folosim sugestia ce ne-o oferă titlul volumului noi vedem în cele „patru inimi", dincolo de intensitatea timbrului vital, cele patru direcţii tematice pe care le ilustrează, cel puţin prin acest volum, şi pe care le vom enumera : direcţia chtonică, presupunînd, prin urmare, cîntarea locurilor natale, strînsa legătură dintre poet şi mediul obîrşiei rurale, lauda roadelor pămîntului şi a oamenilor lui ; direcţia naturistă, strîns legată de prima, dar introducînd elementul contemplaţiei gratuite a naturii, farmecul resimţit de poet în faţa farmecelor şi miracolelor ei ; direcţia melancolică, ce provine uneori dintr-un fel de sentiment de dezrădăcinare, alteori din sentimentul scurgerii timpului ireversibil, în fine direcţia sau tema moralizatoare ce exemplifică aspiraţia civică la care ne refeream la început. Şi întrucît cele patru ipostaze ale poeziei lui Nikolaus Berwanger epuizează, în fapt, universul său artistic, nimic nu ne împiedică să le asimilăm cu cele „patru inimi".

Prima dintre ele, numită de noi chtonică (de la grecescul Khton : pămînt), ilustrată de poeţi ca Francis Jammes, Esenin, iar la noi de Ion Pillat, Zaharia Stancu, iar astăzi de Ioan Alexandru, o întîlnim în cîteva frumoase poeme despre locurile şi oamenii Banatului în care dragostea poetului atinge acordurile freneziei în versuri vibrante încărcate de metafore sărbătoreşti : „iubesc / din patru inimi / cîmpia mea bănăţeană / şi fiecare brazdă îşi spune povestea / cu oameni drepţi la cuget şi la cuvînt / o iubesc cu inima primăverii / şi soarele îi şterge / ultimul vis cu fulgi de zăpadă din gene / o iubesc / cu inima verii / şi ea unduieşte ca o mare netărmurită / de boabe de aur / un foşnet de roade se-nginã / ca prin păduri fermecate".

Ipostaza dominantă a volumului este, indiscutabil, cea etică, peste trei sferturi din poem conţine o idee morală şi spre exemplificarea bogăţiei şi varietăţii repertoriului ne oprim asupra cîtorva, la întîmplare : **Îmi pun sufletul pe masă** pledează pentru sufletul curat, nepervertit de experienţe nocive ; **Lumea priveşte** ironizează indiferenţa laşă, comodă ; **Un cort mic şi durabil** exprimă opţiunea pentru adevărul real, efectiv, restrîns poate dar nesupradimensionat cu cataragele minciunii ; **Curaj** e o poezie a temerităţii permanente neviciată de toanele oportunismului ; **O moarte ozrecare** e o expresie sarcastică despre umilinţa pregătită de destin celor ce au umilit şi au lovit în om ; **O trainică cetate** respinge docilitatea conformistă („nu pot suporta deloc poziţia de drept"), şi exemplificările ar putea continua. Cîteva, două-trei, par cam didacticiste, fals testament, pentru părinţii tineri. În două dintre poezii se vede fascinaţia lui Marin Sorescu : **Reţetă** şi **Sinceritate**. Dar piesele rezistente ale volumului sînt inspirate şi personale. Berwanger foloseşte registrul artistic variat şi adecvat, din care nu lipseşte tonul tandru, pasionat din poemele descriptive sau confesive şi nici verbul decis, ironic sau tăios din cele civice, mişcat adesea de un patos de largă rezonanţă.

Nikolaus Berwanger este nu numai un talent, ci şi o conştiinţă, ceea ce garantează asupra locului său important în poezia noastră actuală.

POMPILIU MARCEA ■

Ileana Vrancea: Între Aristarc şi bietul Ioanide

Învăţăcelul : — Citit-aţi, magistre, noua carte a Ilenei Vrancea, **Între Aristarc şi bietul Ioanide**, recent apărută în Editura „Cartea Românească" ?

Eudoxiu : — Desigur, din ziua cînd am primit-o de la autoare. Ţi-o recomand : e o îndrăzneaţă încercare de a-l demitiza pe cel ce a fost numit, ca marile personalităţi renascentiste, „divinul" Călinescu.

Învăţăcelul : — Şi cum a procedat autoarea ?

Eudoxiu : — Întîi a vrut să probeze că supremaţia literară a lui Călinescu nu datează dinainte de-al doilea război mondial, cum afirmă idolatrii săi, că în acel moment, mai precis „între 1937 şi 1943, în perioada de mare tensiune polemică şi de crucială însemnătate pentru orientarea criticii literare". Lovinescu a jucat, „pentru critica vremii şi pentru critica lui G. Călinescu (...), nu numai rolul unui ilustru înaintaş, ci totodată rolul activ al unui mare contemporan".

Învăţăcelul : — Nu mi se pare că aceasta l-ar micşora cu nimic pe Călinescu. Unde vedeţi încercarea demitizării ?

Eudoxiu : — Ai dreptate, dar numai în aparenţă, pentru că sînt mulţi cei care cred că, prin biografia lui Eminescu, desigur o capodoperă, urmată de cele cinci volume despre opera aceluiaşi, Lovinescu a trecut pe planul al doilea al criticii literare.

Învăţăcelul : — Şi care-i punctul dumneavoastră de vedere în ceea ce priveşte raporturile dintre cei doi mari contemporani?

Eudoxiu: — Mergînd mai departe decît Ileana Vrancea, aş aminti despre Călinescu că a debutat, ca poet, în cercul **Sburătorului** şi că primele studii pe care i le-a consacrat mărturisesc pînă la evidenţă enormul prestigiu exercitat asupra lui de personalitatea covîrşitoare a lui Lovinescu. Ulterior, desigur, s-a scuturat de orice influenţă şi a efectuat un unghi de 180°. În **Istoria literaturii** s-a situat mai aproape de poziţia **Vieţii Româneşti**, dovadă locul pe care-l acordă specificului naţional şi membrilor şcolii ieşene, în frunte cu Ibrăileanu, al cărui succesor s-a dorit.

Învăţăcelul : — Asta-i tot ?

Eudoxiu : — Nu ! Ileana Vrancea mai face o strălucită demonstraţie, cu totul inedită, şi anume că pentru perioada cea veche a literaturii noastre, pe de o parte N. Iorga a fost primul care a introdus criteriul estetic în aprecierea operelor, iar pe de alta, că tot el i-a dat lui G. Călinescu modelul unor strălucite portrete, cu nimic mai prejos celor unanim admirate în noua monumentală **Istorie a literaturii**. Zic noua, pentru că, cel puţin pentru acea perioadă, lucrările respective ale lui N. Iorga sînt, într-adevăr, vrednice de acest epitet. Aşadar, la demitizarea de care vorbeam, aş adăuga şi o încercare pe care o şcotcesc reuşită, de demonopolizare a monumentalităţii, cu deosebirea că la G. Călinescu, ponderea cade pe literatura modernă şi contemporană, iar la Iorga, pe cea veche.

Învăţăcelul : — Vedeţi în această punere la punct un obiect de scandal pentru zelatorii lui G. Călinescu ?

Eudoxiu : — Cred că da, afară de cazul unei tactici noi : aceea a conjuraţiei tăcerii. Sînt clar ?

Învăţăcelul: — Foarte clar. Cum însă Ileana Vrancea a servit ca **punching-ball** cu ocazia studiilor ei despre Lovinescu, nu credeţi că cei antrenaţi la acest exerciţiu de pugilism literar nu se vor abţine nici de data aceasta ?

Eudoxiu : — Nu vreau să anticipez, nesimţindu-mi vocaţia nici de profet, nici de meteorolog. Prevăd însă o furtună nouă, în atmosfera literară existentă, de joasă presiune.

Învăţăcelul : — Alte obiecte de scandal mi-aţi mai putea releva în noua carte a bătăioasei Ileana Vrancea ?

Eudoxiu : — Cred că da. Pentru perioada 1948—1965, Ileana Vrancea observă cu justeţe despre Călinescu, că n-a contribuit cu nimic la restabilirea unei juste scări de valori literare din trecut, ba chiar că s-a încadrat unui surprinzător conformism, în contradicţie cu spiritul său de independenţă şi cu atitudinile lui din trecut.

Învăţăcelul : — Putea face altfel ?

Eudoxiu : — Desigur că da ! Cu prestigiul de care se bucura în acei ani, glasul lui Călinescu ar fi fost luat în seamă. A lăsat însă, de pildă, lui Liviu Rusu, abia de curînd reintrat în arenă, să determine schimbarea de atitudine, în favoarea lui Titu Maiorescu care, între noi fie zis, iese cam şifonat şi în monumentala **Istorie**. În fond, Călinescu făcea gol în jurul lui, nu numai în contemporaneitate, ci şi pentru epoca lui Eminescu, neacordîndu-i Cezarului — e vorba de mentorul literar al Junimii — ceea ce i se cuvenea.

Învăţăcelul : — Care e concluzia Ilenei Vrancea ?

Eudoxiu : — Aş zice că e un principiu general valabil, pe care-l aplică lui Călinescu, şi anume că, oricît de importantă ar fi o figură literară, — şi ea nu-i contestă autorului monumentalei **Istorii** însemnătatea, — nu se poate sustrage unor influenţe sau, în propriii termeni, nu poate transforma „în neant mediul ei genetic". Iar factorii principali ai acestui fond genetic, după ea, au fost exemplele strălucite ale lui N. Iorga şi E. Lovinescu. Personalitatea globală a lui G. Călinescu nu a fost însă pusă în discuţie de Ileana Vrancea, ba ea chiar militează pentru retipărirea monumentalei **Istorii**.

Învăţăcelul : — Ca şi dumneavoastră, magistre.

Eudoxiu : — Cu o deosebire. Sînt pentru retipărirea ei, cu modificările aduse de autor. Nu se poate trece peste voinţa ultimă a lui. La o reeditare critică, în cadrul **Operelor**, îngrijitorul ediţiei are datoria, în aparatul de note şi variante, să releve diferenţele dintre cele două texte. În prealabil însă, aşteptăm cu toţii, cu nerăbdare, ediţia a II-a, revăzută de autor, a operei sale principale.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Lucian Raicu: Practica scrisului şi experienţa lecturii

Prin **operă** şi prin **atitudine** Lucian Raicu se numără printre spiritele cele mai înalte ale momentului literar de azi. Trei cărţi fundamentale (despre Rebreanu, Gogol şi Nicolae Labiş), o **prezenţă** critică de aproape două decenii şi jumătate, neîntreruptă nici chiar în perioadele de suspendare, voită sau nevoită, a exprimării publice, evidenta stabilitate a orientării literare, a opiniilor şi a modului de a participa la mişcarea literară constituie ceea ce am putea numi „baza materială" a străluciteior şi profundelor **Reflecţii asupra practicii scrisului** ce formează primul capitol al noii sale cărţi. La prima vedere, acest capitol este independent, fără legătură directă cu cele care îi urmează, compuse din articole, cronici şi eseuri despre scriitori şi cărţi ce aparţin actualităţii ; dar numai „la prima vedere". I-a fost dat acestui critic, recunoscut pentru aversiunea faţă de aparenţă şi iluzoriu, să fie citit şi înţeles, nu o singură dată, tocmai la nivelul aparenţelor ; şi să i se reproşeze, pe tonuri diferit modulate, în funcţie de împrejurări şi interese, că în activitatea sa curentă ar pune mai puţină participare decît în marile eseuri despre scriitori ce nu mai ţin, fizic, de contemporaneitate. La fel s-a întîmplat şi cu aceste **Reflecţii...**, opuse, artificial şi superficial, celorlalte secţiuni ale volumului. Deosebirea nu este însă decît de material : atitudinea, spiritul şi intensitatea efortului critic sînt aceleaşi. Critica lui Lucian Raicu porneşte dintr-o pasiune („singura calitate de care sînt sigur" — declară într-un interviu) a înţelegerii ; a înţelegerii profunde, esenţiale, în pofida tuturor aparenţelor, a prejudecăţilor, a ideilor comode, a reprezentărilor prefabricate, la îndemînă. Imaginea cea mai răspîndită despre actul critic este aceea a punerii în balanţă, a îndoielii permanente, a suspiciunii programatice faţă de textul literar ; şi astfel se şi procedează de cele mai multe ori. În critica lui Lucian Raicu îndoiala nu este absentă ; dar nu reprezintă un moment izolat, o „etapă" a procesului critic, este o constantă a examenului analitic şi interpretativ. Fiind implicit, nu subtextual ci organic încorporat în textul critic, polemismul său nu este, poate, spectaculos ; dar este, întotdeauna, substanţial. Este reconfortant să descoperi cum acelaşi critic poate fi, în circumstanţe diferite, el însuşi ; cum între atitudinile cele mai deosebite ca formă există o unitate adîncă, de nimic stînjenită. Între tînărul foiletonist din deceniul VI care lua apărarea romanului **Groapa**, expunîndu-se conştient riscului de a nu-şi mai putea apoi exprima opiniile cîtiva ani buni, şi eseistul care, printr-o analiză strălucită, demonstra că Liviu Rebreanu nu este, cum se spusese de atîtea ori înainte şi cum avea să se mai spună, totuşi un scriitor dotat cu o forţă rudimentară, ci **un mare artist**, înzestrat cu o neobişnuit de vie conştiinţă a faptului literar, între cronicarul care s-a aplecat, cu un avînt sufletesc şi spiritual mărturisit de intensitatea comentariilor, asupra celor mai bune pagini ale scriitorilor de astăzi şi **reflecţiile** din această nouă carte nu există, sub aspectul participării morale şi intelectuale, nici o diferenţă. O mare pasiune a criticii **ca înţelegere** determină o adversitate absolută faţă de variatele ipostaze ale obtuzităţii. Mărginirea, îngustimea de spirit, superficialitatea, fie aceasta dezinvoltă, vioaie, „deşteaptă", fie solemnă şi găunoasă reprezintă în **reflecţiile** lui Lucian Raicu un permanent factor de raportare polemică ; critica este un act de înţelegere deschisă spre infinit, niciodată „liniştită" ori „mulţumită" de rezultatele la care s-a ajuns. „A face critică literară — notează Lucian Raicu — nu înseamnă a institui formule", înseamnă „exact contrariul, a le detrona ; a înstitui în locul lor domnia complexităţii şi a explicaţiilor **infinite**". Eseurile, cronicile, articolele sînt astfel de „explicaţii" şi nu întîmplător criticul şi-a pus cartea sub semnul acestui moto luat din poezia lui Blaga : „Sapă, frate, sapă, sapă / pînă cînd vei da de apă /.../ Zodii sînt şi jos subt ţară, / fă-le numai să răsară / sapă numai, sapă, sapă / pînă dai de stele-n apă". **Practica scrisului şi experienţa lecturii** este una dintre acele cărţi de critică în care, prin tensiunea ideilor, se anulează distincţia dintre creaţie şi critică.

MIRCEA IORGULESCU ■

Majtényi Erik: Clopot de bord în strada Lunii

Cunoscînd lirica meditativ-elegiacă a poetului maghiar Majtényi Erik — tălmăcită în multe din piesele ei esenţiale în limba română — ne puteam aştepta ca o anume înclinaţie a sa spre confesiune să-şi schimbe registrul, să se manifeste şi într-o proză a mărturisirilor, a rememorărilor. Şi totuşi, cartea sa **Clopot de bord în strada Lunii** (apărută în traducerea lui Mihai Nadin în „Biblioteca Kriterion"), nu este lipsită de surprize. Ea revelează un povestitor de autentică artă, un **văzător** avînd un mod particular al viziunii, şi firească un poet a cărui voce descătuşată din rigorile versului găseşte inflexiuni noi în cadenţele naraţiunii.

Întoarcerea în urmă a privirii nu este fără riscuri. Majtényi le cunoaşte prea bine şi le evită cu grijă. Povestirea sa nu cade în cursa şabloanelor sentimentale, deşi rememorarea este o retrăire oarecum şi o participare din nou la evenimentele tulburătoare. A regăsi timpul pierdut înseamnă a întreprinde o explorare în care nu poţi păstra distanţa sănătoasă, obiectivitatea exploratorului, căci tu însuţi eşti cel explorat. Drumul întoarcerii spre copilărie, cum spune Majtényi, e de multe ori impracticabil. „În galeriile-i subterane dau adesea de surpături ce nu-mi permit trecerea, şi multe porţiuni se refuză definitiv explorării". Povestitorul se foloseşte chiar de aceste obstacole ale înaintării sale, de deficienţele memoriei, de ciudatele obsesii ale imaginaţiei ce încearcă să refacă o lume scufundată în trecut. Drumul său, ca într-un labirint, nu diferă de acela al romancierului şi, în fond, **Clopot de bord în strada Lunii** este mai curînd un roman al amintirilor transfigurate decît memoriile mai mult ori mai puţin fidele ale unui memorialist.

Nici o solemnitate convenţională în această retrospecţie. Dimpotrivă, o simplitate firească, o concreteţe savuroasă a detaliilor. Pornind de la imaginea unui vechi dulap şi a unui mănunchi impunător şi greu de chei, din care mina copilului de altădată, a bărbatului adult de acuma alege cu precizia unei memorii a simţurilor cheia potrivită, se vor succeda asemenea imagini ale trecutului redobîndit. Obiectele evocate se arată, şi locurile, chipurile, gesturile, întîmplările, trimit unele spre altele. Evenimentele nu se succed ca înşirate pe un fir unic al timpului, ci prin corespondenţe şi asociaţii ale retrăirii oarecum în bloc se iscă între ele. Străzile copilăriei duc spre continente exotice ale fanteziei, dar din desfătările ori din spaimele închipuirii infantile cît de repede ajungem la ororile prea reale ale războiului, ale lagărului de la Târgu Jiu, ale penitenciarului din Craiova ! Copilăria este un paradis pierdut curînd şi dramele istoriei îi iau locul.

Dar nu întîlnim în acest roman al amintirilor doar evoluţia unui personaj privilegiat, ci o întreagă — mică şi mare — lume, o galerie de figuri, de caractere pitoreşti. Naratorul are simţurile toate deschise şi datele senzoriale joacă un rol important în naraţiunea sa. O întreagă faună umană mişună în povestire, o epocă apare luminată în unele din încheieturile ei. În Timişoara copilăriei ca şi mai tîrziu, scriitorul întîlneşte în calea lui o seamă de oameni ale căror destine îl încrucişează pe al său, ale căror portrete le schiţează în fugă ori pe îndelete, cu o mînă întotdeauna sensibilă, cu o caldă înţelegere umană. O înţelegere păstrată şi rafinată în timp a unui artist ce-şi extrage substanţa artei sale din trăirile cele mai directe, mai imediate, din toate acele lucruri, şi locuri, şi fiinţe cărora le dedică în această carte a sa pagini de o densitate poematică.

NICOLAE BALOTĂ ■

Ţara, aici...

Revenind dintr-o documentare ce m-a pus în contact cu ciţiva cetăţeni care se lăsaseră amăgiţi de ceea ce s-ar putea numi „iluzia occidentului", cetăţeni care s-au reintors la casele lor, priveam de la fereastra trenului spaţiile largi ale Bărăganului asa cum arată ele în aceste mirifice zile de toamnă. Un belsug de lumină, o bucurie de soare se revarsă peste ogoarele pe care a răsărit deja, ca întinsul dulce al unui covor verde şi mătăsos grîul de toamnă, peste porumbistile aspru fosnitoare prin care mai grăbeau culegătorii. Un alb pur, cu vagi aburiri sidefii plutea peste satele şi oraşele proaspăt zugrăvite, peste plutele care, aduse în prim plan, alergau o dată cu vagoanele, luîndu-se la întrecere cu înălţimile depărtate ale construcţiilor industriale. Trenuri urlau în viteză pe şinele paralele, întretăierile lor bubuiau ca niste explozii, copiii ieseau de la şcoli cu ghiozdanele doldora de cărţi, prin gări se auzeau chemări, poate si cîte o vorbă mai aspră, din cînd în cînd privirea mai întîlnea si ceva neobişnuit, dar toate la un loc alcătuiau acel ceva care e numai al tău, pe care nu-l vei mai putea întîlni niciunde în altă parte, care e parte din tine însuţi şi care se numeşte simplu şi firesc — ţară.

Ţara ta...

Imaginea acelor băieţi, care-mi povestiseră că ajunseseră acasă nebărbieriţi, sleiţi fizic, dar cu sufletele încălzite, chipurile lor protectate peste imaginea spaţiilor româneşti ce se roteau dincolo de ferestrele trenului, imi reînviau în minte una dintre cele mai teribile scene în care este judecată înstrăinarea, scenă existentă în romanul „Bietul Ioanide", de George Călinescu. Dind cu ochii de un „jurnal" în care nereuşitul său fiu, Tudorel, încerca să-şi justifice „filosofic" îndepărtarea de ţara care trecea prin adînci zguduiri, urmărindu-i bolboroselile de infatuat ce descindea din paranoica gîndire legionară, Ioanide rosteşte supremul calificativ al disprelului : „Nenorocitul !"

Ce spunea, de fapt, acel Tudorel ? „Patria e pentru mine o realitate ce trebuie construită si dacă n-o pot realiza aici, încerc oriunde...". Desigur, nu ideea necesităţii unei patrii îl deranja pe Ioanide (ceea ce corespunde perfect gîndirii lui George Călinescu), ci credinţa stupidă că se poate renunţa la ţara ta ca la un simplu petic oarecare de pămînt, pe care l-ai putea schimba rapid şi irevocabil cu un altul oarecare. Nu trăim „pe un pămînt la întîmplare", scrisese mult mai înainte Delavrancea. Iorga îl stigmatizase şi el pe trădători asemuindu-i cu cei ce şi-ar schimba mama cu o alta pe motiv că ar fi mai frumoasă. Iată de ce eroul călinescian are, în spiritul celor mai înalte virtuţi patriotice româneşti, superba demnitate de a considera că patria preexistă în el tuturor faptelor, mai plăcute, ale vieţii şi că în virtutea acestui adevăr ea nu poate fi părăsită sau trădată, dacă eşti om. Invitat el însuşi să fugă din ţară, Ioanide lasă să se vadă clar refuzul fie şi de a admite, cel puţin, ideea. Aducindu-i-se argumentul că ar putea-o face sub motivul că nu era suficient de preţuită valoarea sa în ţară, el trăieşte un moment de jignire : chiar dacă ar fi aşa, fuga nu rezolvă nimic, el este conştient că ceea ce se va face cu adevărat pentru progresul României nu se va putea întîmpla decît aici. Muncind şi luptind aici. Făcind proiecte şi înălţind schelele construcţiei aici, făcind efortul de a pricepe că întîi trebuie să te îngrijeşti de viaţa publică pentru a putea să te îngrijeşti cu adevărat de patria ta şi de poporul pentru care construieşti.

...Aceasta este luminoasa amplitudine a gîndirii patriotice, specifică lui George Călinescu. Ce doreau tinerii reintorşi cu care discutasem ? Spre fericirea lor, din ei lipseşte putregaiul de gîndire al fiului lui Ioanide. Ei se lăsaseră pur şi simplu ademeniţi de o meschină propagandă a aventurii pe false căi de aur şi în legătură cu care sînt astăzi pe deplin edificaţi. Drept este, totodată, de spus că n-au ajuns nici la înălţimea gîndirii călinesciene. Ei simt doar, acum, după un întristător vagabondaj prin Europa de vest, că acasă este mult mai bine. Un simţămînt firesc şi salutar, care-i va duce la o integrare sigură în colectivităţile din care fac parte. Întrucît însă doi dintre ei sînt şi elevi la liceul seral, mă gîndeam că cineva s-ar putea apleca mai atent spre procesul formării lor ca oameni şi-i va ajuta să înţeleagă şi logic repulsia cu care Ioanide arhitectul făcea să explodeze cuvintul „Nenorocitul!", la adresa fiului său.

Ţara ? Aici ! Ea nu poate fi transplantată în altă parte, iar la binele ei de azi nici unul dintre laşi, nici unul dintre clevetitori n-a pus nici măcar o singură cărămidă. Iată ce trebuie să înţeleagă în toată profunzimea tinerii reintorşi la casa lor, ceea ce înseamnă, de fapt, ţara lor.

EUGEN FLORESCU ■

În legătură cu copiii, un îndemn serios la maturitate

Beiuşul este un oraş cu 11 000 de locuitori. Face parte din judeţul Bihor. Recent, liceul din localitate a împlinit 150 de ani şi a avut loc o frumoasă aniversare. În Beiuş viaţa omului este la mare preţ. Iată ! În mai anul acesta, în apropiere de statiunea Stina de Vale are loc un grav accident de circulaţie şi mor 19 bărbaţi. Muncitori din oraş şi ţărani din satele învecinate. Doliul coboară peste oraş, dar oamenii, oamenii din Beiuş, simt, gîndesc şi ajută pe cei rămaşi în urma mortilor. În primul rînd, copiii. Astfel, minorelor Tamas Ani şi Tamas Edith li se pune pe carnete de C.E.C. suma de 17 000 lei. Ani împlineşte chiar astăzi 10 ani, iar cealaltă va împlini în curînd 3. Tatăl lor, Tamas Mihai, a fost un om apreciat la locul de muncă şi întreprinderea hotărăşte, în ciuda faptului că şi în localitate sînt cereri de spaţiu, ca apartamentul de 3 camere primit de defunct să rămînă fetelor şi tutorelui legal. Tutore legal, căci şi mama fetelor decedase în urmă cu 8 luni. Care tutore ?

În ziua de 23 octombrie redacţia primeşte şi inregistrează, cu numărul 5533, o scrisoare de la Szakasz Maria, domiciliată în Sibiu, strada Porumbaculul nr. 24. Din scrisoare : „...**cerindu-vă să întreprindeţi o anchetă în legătură cu cei doi copii ai sorei mele rămaşi orfani fără ambii părinţi... A rămas în viaţă un frate a decedatului, Tamas Vasile, domiciliat în comuna Remetea, judeţul Bihor, care a urmărit, pe urma copiilor, să intre în oraşul Beiuş, unde decedatul, tatăl fetiţelor, Tamas Mihai, a avut un apariament cu trei camere... Eu şi soţul meu am inceput chiar a doua zi după decesul său să căutăm copiii în vederea luării la noi în calitate de tutori — Tamas Vasile are şi el doi copii minori şi după lege nu are dreptul de tutore... Am apelat la primarul din com. Remetea, la primarul din oraşul Beiuş şi la Consiliul popular al judeţului Bihor. Am primit înştiinţarea că s-a dispus ridicarea dreptului de tutore a lui Tamas Vasile, urmînd să fim numiţi noi. Ulterior am primit adresa nr. 2433/din 17 octombrie 1978 prin care ni se comunică faptul că ambele orfane se găsesc la Casa copilului din Oradea din 17 octombrie 1978. Casa copilului din Oradea ne precizează că nu ştie nimic de existenţa celor două orfane. Am aflat că fetiţele ar fi tot la Tamas Vasile. M-am adresat organelor competente din judeţul Bihor, nimeni nu ştie însă nimic : pentru ce au ajuns copiii la Casa copilului şi la care casă a copilului ? Mi s-a spus că se află undeva în ţară la o casă de copii. Vă rog respectuos să fiu sprijinită în aflarea adevărului şi a locului unde sînt in prezent cele două fetiţe...**"

Discutăm cu tovarăşii Mihai Achim, şeful secţiei control administraţia locală de stat, secretariat, a Comitetului executiv al Consiliului popular al judeţului Bihor, şi Melentie Suciu, şef sector administraţia locală şi autoritatea tutelară. Cine are dreptul să fie tutore legal al minorelor Tamas Ani şi Tamas Edith Maria, întrebăm. Ni se spune : „Cînd i-a murit soţia, Tamas Mihai s-a întors pe plaiurile natale şi s-a încadrat la Beiuş, la Întreprinderea „Înfrăţirea". Apoi, cum ştiţi, a murit şi el şi s-a pus problema ocrotirii minorelor. Atît Szakasz Maria cît şi Tamas Vasile au cerut să fie numiţi tutori, dar să ştiţi că ambii se gîndesc la pensia de urmaş a fetelor, 1 027 lei..."

— Cu toate acestea, în 31 august de aici s-a emis o adresă prin care erau anunţaţi soţii Szakasz că ei vor fi numiţi tutori legali.

— Adresa a făcut-o adjunctul meu, tovarăşul Deme, şi a greşit anticipînd cine va fi tutore.

— Care este situaţia minorelor în prezent ?

— Mai întîi, Beiuşul a numit tutore pe Tamas Vasile, dar văzîndu-se că nu are condiţii corespunzătoare, numirea i s-a retras. La indicaţia preşedintelui Comitetului executiv al Consiliului popular al judeţului Bihor, comisia judeţeană pentru ocrotirea minorilor a hotărît să nu fie daţi nici la unul, nici la celălalt, ci să fie instituţionaţi la Casa copilului. Hotărîrea este definitivă şi poate fi atacată doar în justiţie şi numai în termen de 5 zile.

— Nu poate exista o colaborare între judeţe pe această linie ? Vă întreb, deoarece Sibiul propune instituirea tutelei la soţii Szakasz.

— Ba da, poate, dar tovarăşii ne-au trimis un referat complet neserios. Ne spun că Szakasz nu s-au avut bine cu copiii proprii, că aceştia nu au ocupaţie, deşi au 29 şi 23 de ani, ne mai spun că ea, Maria Szakasz, este bolnavă grav de nervi şi în concluzie cer totuşi instituirea tutelei. Priviţi !

Studiem două adeverinţe eliberate de Spitalul de neuropsihiatrie Sibiu privind-o pe Szakasz Maria. În prima se precizează că pacienta are nevroză obsesivă fonică şi se spune că „afecţiunea de mai sus nu contraindică situaţia de tutore", iar în a doua, cu acelaşi diagnostic, se scrie că S.M. „este pensionară temporară. Poate şi este în interesul sănătăţii bolnavei, recuperarea prin îngrijirea copiilor fiind perfect medical".

Secretarul Consiliului popular al comunei Remetea apare întîmplător în biroul unde discutam. Se numeşte Iencu Graţian şi este în această funcţie de 7 ani.

— Cum erau îngrijite la Remetea minorele de către familia Tamas Vasile ?

— Bine, foarte bine.

— Chiar ?

— Una stătea la mama lui Tamas şi cealaltă la Oradea, era plecată la ceva rude.

— Adică ?

— Asta era situaţia cînd a venit în control tovarăşul Deme.

— Legea nu spune că minorii trebuie să locuiască împreună cu tutorele ?

— Ba da.

— Cum este cunoscută familia Tamas Vasile în comună ?

— Oameni harnici, cinstiţi, fără antecedente penale.

— De ce au cerut tutela ? Ne gîndim la faptul că au, la rîndu-le, doi copii, tot minori.

— Din umanitarism.

— Sperăm că un lucru este clar: cine ar fi vrut să le înfieze ar fi avut cîştig de cauză. Tamas Vasile de ce nu a făcut-o?

— Prin înfiere se pierd niste bani.

Consiliul popular al oraşului Beiuş. Discutăm cu secretarul Florian Dacin. „Noi am propus pe Tamas Vasile drept tutore, din următoarele considerente : referatul Consiliului popular al municipiului Sibiu privind pe Maria Szakasz; am vizitat minorele de două ori la Remetea şi am văzut că sînt bine îngrijite; secretarul Consiliului popular al municipiului Sibiu mi-a spus, telefonic, că asupra sa s-au exercitat presiuni locale ca să pună concluzia aşa. Noi n-am fost de acord cu soluţia lui Deme (tutela pentru Szakasz, n.n.), dar ne-am conformat ordinului de la judeţul nostru"...

— Asta nu înseamnă presiune?

— Ba da.

— Soluţia de acum — trimiterea fetelor la Casa copilului din Oradea — cum vi se pare?

— Nu sîntem de acord cu ea.

— Cine ocupă apartamentul din Beiuş şi pe ce bază legală?

— Stă în el mama lui Tamas Vasile, un om excepţional, împreună cu fetiţele.

— Tamas Vasile de ce n-a cerut înfierea?

— Pierdea pensia. El depune lunar la C.E.C. pe numele minorelor 500—600 lei din pensie.

Pe strada 23 August, blocul V 1, ap. 16 din Beiuş stau bătrîna Tamas, 65 de ani, şi fetiţele, de 10 şi 3 ani. Apartamentul este mobilat frumos şi este curat. Cea mare îşi face lecţiile, cea mică se joacă. Cea mare ne spune că ea aici vrea să stea şi că la Sibiu nu vrea. Nu insistăm. Sigur că, dacă stau aici, vor aici. Dincolo n-au stat. Foarte seriosul primar al localităţii, Gavril Butuc, ne spune — splendidă solidaritate la Beiuş! — că, zilnic, colegii de muncă ai tatălui fetiţelor le vizitează, unul aduce mere, altul lapte, fata cea mare este la carte excepţională. Într-adevăr, şi cînd eram în apartament a apărut un tip cu niste mere. De ce, ne spune primarul, să fie date la Casa copilului, să sufere un alt şoc după moartea părinţilor ?

1) Dacă este un caz special — şi este — de ce o comisie mixtă n-a mers să facă o anchetă comună?

2) De ce Tamas, om cu doi copii, vrea să tuteleze alţi doi? Şi dacă asta vrea, de ce s-a revenit asupra deciziei prin care a fost numit tutore?

3) De ce minorele stau la Beiuş şi nu la Remetea, împreună cu tutorii şi ceilalţi doi copii?

Tamas Vasile are 43 de ani şi este gaterist la Secţia de industrializare a lemnului Ioneşti. Zice : „Fetele stau aici şi nu la Remetea, căci aici au locuit împreună cu fratele meu şi tatăl lor. Le-am cerut, căci mă doare inima de ele. Cine dintre noi nu îşi iubeşte fratele? Nu le înfiez pentru că pierd pensia. Eu, ce-i al fetelor, depun la C.E.C. Mincarea le-o asigur eu din comună, din gospodăria mea, ele plătesc doar regia apartamentului. Restul, la C.E.C.".

Tamas Vasile ne spune una dintre acele întîmplări cutremurătoare ale vieţii: în maşina aceea care s-a răsturnat la Stina de Vale trebuia să fie chiar el şi nu fratele Mihai. Însă Mihai a vrut să facă treabă în locul lui şi, uite, a murit. Înţelegeţi dumneavoastră?, sîntem întrebaţi. Înţelegem, cum să nu, şi deplasarea la Sibiu nu mai apare ca fiind necesară. Îl sfătuim chiar să se adreseze legii, dar — acesta-i adevărul — dorim să vedem şi C.E.C.-urile.

Tamas Vasile apare cu 6 carnete de C.E.C. — trei pentru Ani, trei pentru Edith Maria, sumele depuse de tatăl lor şi banii strînşi în favoarea lor de către locuitorii oraşului Beiuş şi ai satelor apropiate.

— Şi ale fetelor, din pensie?

— Aici. Ni se arată un plic în care — zice Tamas Vasile — sînt 8 500 lei.

— Aştia sînt.

— Spuneai că sînt pe C.E.C.

— N-aţi înţeles bine.

Îl auziserăm în total 5 oameni.

A doua zi la Sibiu. Discutăm cu tovarăşul Cornel Drăgan, secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular municipal.

— Aţi propus ca tutori să fie soţii Szakasz din localitate. Pe ce considerente?

— Eu n-am propus nimic. Nimeni nu se poate substitui comisiei pentru ocrotirea minorilor. Ea, comisia, a discutat de două ori cazul şi a decis aşa.

— Aţi trimis la Bihor date nu prea favorabile despre Szakasz Maria, dar, în concluzie, opinaţi că poate fi tutore. Cum?

— Noi am scris, atunci, în iunie, întregul adevăr despre ea şi despre soţul ei — un om extrem de cumsecade. Aspectele negative despre Szakasz Maria se referă, cum scrie şi în adresa noastră, la prima ei căsătorie, dar ea s-a remăritat de aproape 10 ani şi are o situaţie bună, corectă.

— Se spune că asupra dumneavoastră s-au exercitat presiuni. Adevărat?

— Nu presiuni, ci insistenţe.

— Cine?

— Szakasz Maria. Vrea neapărat copiii surorii ei.

— Sînteţi căsătorit, tovarăşe major Szakasz Ştefan, cu Maria din 1970. Cum decurge căsnicia ?

— Perfect.

— În ce relaţii erau surorile?

— Bune.

— Adică?

— Vizite reciproce, telefoane, împrumuturi cu bani — ca-ntre surori.

— Ce propuneţi în situaţia dată?

— Ce am propus de la început. Să înfiem ambele fetiţe. Nu avem nici un fel de pretenţii materiale. Chiar vă rog să discutaţi şi cu soţia mea.

— Spuneţi tovarăşă Maria Szakasz că iubiţi fetiţele, că nu urmăriţi interese materiale. De ce nu aţi cerut înfierea ?

— Citiţi.

Dintr-un memoriu înaintat Consiliului popular al judeţului Bihor la 8 august a.c. : „...Cerem să ne verificaţi personal sau prin delegat, aici, în casă la noi în Sibiu, str. Porumbaculul nr. 24, să dispuneţi anularea deciziei biroului executiv al oraşului Beiuş şi să ne numiţi tutore ai celor două minore ca ulterior să le putem înfia...".

— Înţelegem şi reţinem. Dumneavoastră aţi putea creşte copiii?

— Tovarăşe reporter, despre copii este vorba la mine. De aceea m-am îmbolnăvit. Fata cea mare, cea de aici, din faţa dumneavoastră, am crezut-o mult timp pierdută. copilul meu cu soţul Ştefan a murit imediat după naştere. Era băiat şi avea 3 kilograme.

În acest hăţiş de anchete, scrisori şi declaraţii contradictorii se desprind cu o evidenţă de netăgăduit 3 (trei) comportamente diferite şi tot atîtea feluri de a gîndi. Frumoasă şi stimulatoare de reflecţii este atitudinea omenoasă a foştilor colegi, a tuturor celor pentru care moartea unui om înseamnă un eveniment tragic şi generator de răspundere morală. Raportat la această manifestare a oamenilor de bine, modul cum au procedat organele investite de lege pentru a soluţiona asemenea cazuri, apare, în ciuda unor eforturi, ca superficial şi funcţionăresc, întîrziind acţiunea de rezolvare promptă, fermă şi în interesul cel adevărat al legii unor copii orfani, viitoare mame, viitori cetăţeni. Cele două familii care-şi dispută dreptul de tutore se deosebesc mai puţin prin interesul pe care-l ascund demersurile lor insistente şi diferite ca formă de exprimare. Forma de exprimare ca şi mijloacele de demonstraţie, mai mult sau mai puţin convingătoare, vădesc, după părerea noastră, numai diferenţa de pregătire şi educaţie şi mai puţin deosebiri în ceea ce priveşte mobilul. Şi tocmai aici, considerăm, trebuie căutată cheia problemei, problemă care are un singur termen, limpede şi incontestabil: Care este interesul copiilor? Interesul copiilor este ca ei să fie crescuţi şi educaţi de rudele căre dispun de un complex de condiţii în care intră posibilităţile materiale ale tutorelui, educaţia, gradul de cultură, disponibilităţile afective, capacitatea de înţelegere, mediul social, cît mai adecvate marii răspunderi de a creşte două fetiţe fără părinţi. Interesele colaterale ca şi discuţiile în legătură cu aceste interese sînt de natură să încurce, să mistifice datele problemei. Fiind în drept, în urma anchetei efectuate, de a ne spune părerea, considerăm că aceste condiţii sînt întrunite de familia Szakasz Ştefan şi în nici un caz soluţia aleasă în prezent, trimiterea la Casa de copii — oricite cuvinte de laudă putem spune despre activitatea acestor instituţii — nu ni se pare cea mai indicată în împrejurările pe care le-am cunoscut.

EUGEN SECELEANU ■

„De ce să vină alții? Sîntem noi aici și putem deprinde răspunderea!"

Asist, cam de jumătate de ceas, la o discuție aprinsă :

— Mie să-mi spuneți, întreabă în cele din urmă directorul general al centralei, dacă stăpîniți procesul tehnologic ; dacă nu, aduc alți specialiști. Fabrica trebuie să atingă urgent parametrii proiectați ! Trebuie să vă insuflați cît mai repede experiența de la Roman și să scoatem și aici 11 și chiar 12 kilograme de zahăr dintr-o sută de kilograme de sfeclă.

Întrebarea directorului general cade tăios, e categorică. Nimeni nu-și poate permite ca materia primă a zahărului, munții de sfeclă care au pornit să se reverse din Bărăgan, către această nouă fabrică din județul Ialomița, să nu fie exploatată eficient, adică la maximum. Pentru cîteva secunde, oamenii lasă capetele în pămînt. Nu știu dacă se consultă cu ei înșiși sau dacă gestul lor de acum înseamnă un reproș discret la adresa celui care le pune competența la îndoială.

— Eu cer un lucru, zice un inginer tînăr, să ni se aducă garnituri cu inserție metalică de la Rîmnicu Sărat. Să vină și Ganea cu cîțiva oameni buni de la combinat și să pună mîna, să ne ajute, nu să arate cu degetul !

Ați înțeles, poate, ne aflăm la noua fabrică de zahăr din orașul Țăndărei. De la punerea ei în funcțiune, de anul trecut, se mai întîmpină unele greutăți : parte din ele sînt legate de utilaje, fie că nu funcționează la capacitate, fie că nu sînt stăpînite prea bine de unii muncitori. La ora actuală fabrica este oprită. Oamenii, călări peste instalații, tale, sudează, fac curățenie generală, se reordonează fluxul, se potențează mașinile, pentru a lucra la capacitatea proiectată și pentru a exploata cît mai eficient materia primă.

— La pornirea fabricii, mărturisește inginerul Gheorghe Haneș, abia reușeam să obținem 4 kilograme de zahăr la suta de kilograme de sfeclă ! Nu puteam continua așa : am verificat din nou instalațiile, am chemat constructorul, furnizorii de utilaje la fața locului și, împreună cu ei, am început să căutăm deficiențele. Am ajuns apoi la 5,5 kilograme zahăr, la 6 kilograme și în ultima decadă a lunii, la 9 kilograme de zahăr la suta de kilograme de sfeclă.

Dar chiar și la 9 la sută, pragul e încă sub posibilități, înțeleg, și lupta care se duce acum aici, în acest loc pe care nu se întîmpla nimic pînă nu demult, are ca scop atingerea unui procent de 11 și chiar 12 la sută. Pentru aceasta, se cere mai întîi o funcționare continuă a utilajelor. „Zahărul, zice inginerul Haneș, dacă nu este împins de la spate, evident la figurat vorbind, se transformă în glucoză și fructoză, produse care nu se mai pot combina, și ajunge în melasă. Și înseamnă că în loc să obții 12 kilograme la sută, obții 3 sau 4 și aceasta nu mai e industrie, ci doar simulacru de industrie". Se introduce deci experiența înaintată, obținută la Fabrica de zahăr din Roman, unde, prin punerea tehnologiei la punct, printr-o calificare și specializare a oamenilor s-a ajuns să se extragă, dintr-o sută de kilograme de sfeclă, 12 și chiar 14 kilograme de zahăr, din 15 kilograme de zahăr biologic cît există într-o sută de kilograme de sfeclă.

— Mai rămîne însă un fapt și poate cel mai important, ne spune inginerul șef Enache Fluieraru : instruirea forței de muncă, adică a oamenilor. Pe aceștia nu-i poți modifica într-o ședință, nu-i poți modela decît în timp, uneori destul de anevoios.

La Țăndărei nu a fost industrie pînă acum. Un prieten gazetar de aici îmi spunea că o singură dată pe an oamenii acestei localități reușeau să se adune, să iasă din ritmul lor obișnuit de viață : într-o zi de tîrg sau de hram. În rest își duceau viața lor, cu fapte bune și rele, nu lucrînd într-un colectiv, într-o fabrică, nu asumîndu-și responsabilități. Acest nucleu de industrie i-a adus în realitate oarecum, le conturează viitorul : din vechi plugari, păstori, pescari, devin muncitori. Așa cum au făcut-o și alții, la rîndul lor, trec dintr-o clasă în alta, sînt nevoiți să se adapteze la noile condiții de muncă din fabrică, iar aceasta cere mai întîi de toate disciplină. Unii au fost trimiși în țară, pe la alte fabrici de zahăr, și s-au calificat. Ei formează acum nucleul de bază al fabricii, și dintre ei îl întîlnesc pe Vasile Arsene, brigadier coordonator. Arsene a fost operator chimist la început, a fost repartizat la stația de epurare, apoi a fost trimis la difuzie, a învățat difuzia, a învățat și tot sectorul brut și acum a ajuns pe post de maistru :

— De care dintre colegi ești mulțumit ? îl întreb.

— Colegii din brigada mea sînt buni, chiar și David Toma e bun, dar de cîteva ori a lipsit nemotivat și ne-a creat mari greutăți. El lucrează pe un utilaj conducător al fabricii, este singurul operator acolo, pentru că nu avem oameni, alteori a venit la lucru cam obosit, puțin băut, și a dereglat instalația. Îmi pare rău de Toma, cînd e odihnit și cu capul limpede, este un băiat foarte bun, bun la toate cum se zice, dovadă că a fost de trei ori lăudat în ziarul nostru județean.

— Ai stat de vorbă cu Toma, așa de la om la om ?

— Am stat, a stat și inginerul Radu Marian, secretarul organizației noastre de partid din fabrică, o dată s-a scuzat că a avut o nuntă în familie, altă dată ne-a spus că a făcut de gardă în comună. Așa o fi, dar vedeți dv., aici, la noi, e un proces continuu, fiecare utilaj depinde de celălalt, munca fiecăruia dintre noi depinde de a celuilalt, această stare de lucruri impune disciplină, o disciplină liber consimțită, severă chiar, de vreme ce te numești muncitor și faci parte dintr-un colectiv, de vreme ce, ați înțeles cred, ne aflăm într-o continuă competiție cu noi înșine, să ne perfecționăm, să atingem nu numai capacitatea proiectată a fabricii, dar și procentul de 12 la sută zahăr.

Stau de vorbă cu Toma și constat că e un tînăr simpatic, are 26 de ani, regretă, zice el, s-a întîmplat așa, dar n-o să se mai întîmple, și ca dovadă ne spune că de trei săptămîni, iată, stă singur la difuzie, acolo unde bate inima fabricii, fără să fie schimbat de nimeni, pentru că nu există încă un om calificat care să-l poată înlocui. Toma lucrează zi-lumină, e un om priceput și n-a luat liber, adică recuperări, de la începutul campaniei. În condițiile acestea e greu, pentru unii este foarte greu chiar, dar starea de disciplină trebuie să fie din cele mai bune, pentru a se asigura funcționalitatea continuă a utilajelor, a fabricii, pentru a scoate repede și în totalitate zahărul din munții de sfeclă-de-zahăr care au început să crească acum în tot Bărăganul. Făcîndu-și bine datoria, acești oameni care abia au început să facă industrie, valorifică în mod eficient și munca altora, a miilor de cooperatori care au trudit sub ploaie și arșiță să producă materia lor primă, sfecla-de-zahăr. Acest lucru unii îl înțeleg, dar alții îl înțeleg mai greu. Fapte care probează nivelul ridicat de conștiință al multor tineri muncitori de aici sînt destule. Iată unul, consemnat în fuga condeiului : „Duminică dimineața s-a oprit pompa de apă de la termocentrală, ne spune inginerul Radu Marian. Faptul acesta punea în pericol continuitatea procesului tehnologic. Au sărit Vasile Pușcaș, Gheorghe Uzea, maistru electrician, Adel Cojocaru, alții au venit de acasă, am pus cu toții mîna pe chei și am evitat pericolul". Într-o noapte s-a spart un vizor de pe circuitul de condens de evaporație. Din nou amenința pericolul de oprire a fabricii. Dar oamenii, „cei de bază", cum îi se spune celor mai buni, Alexandru Dumitrache, Alexandru Petrache și Stan Tuțuianu, operatori, au schimbat în numai jumătate de oră vizorul și au redus timpul acestei reparații la jumătate. Un colectiv se formează greu, mai ales atunci cînd în jurul lui nu sînt modele. Acești oameni se lovesc de greutăți pe care nu le-au mai întîlnit pînă atunci, dar vor cu orice preț să le depășească, să dovedească superioritatea conștiinței lor.

Stau de vorbă cu maistrul Gheorghe Becheanu, un om tînăr, înalt, hotărît, aflu, să-și formeze o echipă de oameni de nădejde, în care să aibă încredere fabrica, zice.

— Și cum vrei să-i formezi ? îl întreb eu.

— Prin puterea exemplului personal, îmi răspunde Becheanu : cînd oamenii mei mă vor vedea pe mine că lipsesc nemotivat de la program, că vin beat sau trag chiulul la treabă, atunci să facă și ei la fel. Dar atîta timp cît sînt în fruntea acțiunilor, și îmi pare rău că trebuie să spun eu asta, atunci nu le permit nici lor acest lucru.

— Înseamnă că ești mulțumit de oamenii tăi ?

— Mulțumit sînt de doi : Gheorghe Poteraș, centrifugar, și Gheorghe Ion, fierbător. De ceilalți opt nu sînt încă mulțumit. Mai au scăpări : lipsesc nemotivat unii, vin des la învoiri sau mai trag chiulul. Îi trag însă pe punga lor, că așa cum lucrează, așa vor fi și retribuiți.

— Cum ai înțeles dumneata să-i ajuți pe acești oameni ?

— E a treia campanie pe care o petrecem împreună aici. Am stat, stau de vorbă cu ei și acum, de la om la om, că doar nici unul dintre noi nu ne-am născut învățați, dar unii întîrzie să se trezească la realitate. Marin Iofcea și Ion Panait, de pildă, au fost cîteva ceasuri la fabrică și au plecat la meci ! I-am trecut în condică nemotivați.

Ștefan Fătu, lăcătuș la presare, a venit la fabrică obosit, a avut o discuție cu soția, de care s-a despărțit, zice, și în loc să ceară să fie înlocuit cu un alt coleg, și-a improvizat un pat și, firește, a dormit pînă cînd transportorul cu greble pentru borhot s-a defectat. Stau de vorbă cu el :

— De ce ești așa speriat ?

— Păi, cred că ați auzit și dv. de ce-am fost în stare !

— N-am auzit, zic eu.

— Pe 16, noaptea...

Și Fătu îmi povestește cu rușine și cu destulă amărăciune în glas toată întîmplarea. E adevărat, omul regretă, se angajează în fața tuturor că nu se va mai întîmpla, dar asemenea cazuri se pot evita printr-un control mai riguros, printr-o îndrumare mai atentă, chiar mai competentă a inginerilor de aici, a comuniștilor, a tuturor oamenilor buni.

— Cum vedeți ieșirea din această situație ? îl întreb pe inginerul șef.

— Acum avem un colectiv de muncă cu care stăpînim mult mai bine decît înainte fabrica. Anul acesta o să ajungem la 10 la sută, poate chiar la 11 la sută randament la sfecla-de-zahăr, dar aceasta nu va fi suficient. Într-adevăr, trebuie să întărîm continuu disciplina în muncă și disciplina tehnologică, să ridicăm calificarea profesională a oamenilor, conștiința lor profesională și politică, pentru că orice întreprindere devine în condițiile actuale o școală de formare a oamenilor, mai ales cînd această vin pentru prima dată în viața lor într-o uzină.

— Cum o să ajungeți la toate acestea?

— Printr-o mobilizare generală a tuturor forțelor de care dispunem, prin completarea forțelor, mai ales a numărului necesar de muncitori, prin ridicare permanentă a nivelului nostru de pregătire profesională.

De la secretarul comitetului orășenesc de partid Țăndărei aflam că o serie de măsuri au și fost luate :

— Eu intru în schimb cu muncitorii, zice, pe bază de grafic, vicepreședintele, — la fel, șeful biroului de miliție, ca membru în biroul orășenesc, la fel și treaba a început să meargă, o să meargă sîntem convinși și mai bine. Într-un schimb am stat, de pildă, la cuptorul de var.

— Și ce ați constatat ?

— Oamenii încă nu sînt bine conduși de șefii de formații. Am făcut prezența și lipsea un singur om, era învoit. Se impune deci o dirijare mai bună a oamenilor, un control riguros, mai mare supraveghere și ajutor competent.

— Dv., ca primar, vă pricepeți la toate astea ?

— Sînt lăcătuș mecanic de meserie...

Alături de acești oameni se află acum și activiști ai Comitetului județean de partid. Tovarășul Gheorghe Glodeanu, secretar al comitetului județean de partid Ialomița, venit aici nu pentru o oră sau două, ci pentru zile și nopți, venit să îndrume activitatea politică, să sprijine efectiv oamenii, să le asculte și necazurile și bucuriile, îmi spunea că acest tînăr colectiv este în stare să preia experiența colectivului fabricii de zahăr din Roman, să o ducă mai departe și să o dezvolte chiar, este capabil să se modeleze pe sine, în așa fel încît să devină un colectiv puternic, de referință în peisajul industrial al județului. Măsurile concrete pe care mi le enumera, transpunerea lor în practică, vor asigura această reușită.

N. GRIGORE

Un complice al infracțiunii :

Îngăduința

Iată un fapt : la magazinul mixt din cadrul cooperativei Bucecea, județul Botoșani — gestionară Silvia Mănăstirean — cercetări recente au dat la iveală un prejudiciu însemnat — 70 000 lei.

După cum era firesc, trebuia stabilită și natura faptelor care au determinat o asemenea lipsă în gestiune : delapidare ?, neglijență ?, furt ?

Cunoașterea adevărului cu privire la faptele infracționale este o îndatorire fundamentală nu doar a organelor de urmărire penală ci a tuturor factorilor care contribuie la stabilirea realității pentru că numai pe o asemenea bază se pot desprinde concluzii clare cu privire la vinovăția autorului faptei, sînt evitate erorile judiciare, se întreprind măsurile necesare pentru prevenirea unor situații similare...

Cel puțin în egală măsură cu organele de urmărire penală, era interesată în stabilirea adevărului cu privire la natura și întinderea lipsei din gestiunea respectivă și conducerea cooperativei de consum Bucecea — **președinte Ion Spătaru și contabil șef Ilie Tofan.**

Care a fost însă poziția celor două cadre de conducere din cooperativa de consum Bucecea față de abaterile gestionarei Silvia Mănăstirean de la magazinul mixt ? În loc să apere interesele legale ale unității pe care o reprezentau, în loc să manifeste exigență față de cei care sfidează legile țării și aduc prejudicii avutului obștesc, ei au făcut tot ce le-a stat în putință pentru... absolvirea de răspundere a gestionarei. Astfel, în timp ce o comisie instituită, în vederea cunoașterii situației reale a întregii gestiuni, efectua inventarierea magazinului mixt, președintele și contabilul-șef au făcut uz de pozițiile lor în conducerea cooperativei pentru a impune introducerea ilegală a sumei de 51 100 lei în contul lipsei constatate de organele de miliție. De asemenea, au sfătuit-o pe gestionară să întocmească „monetare" pentru zilele în care nu făcuse depuneri de bani în casierie, zile în care fusese, dealtfel, în concedii medicale, fără să prevadă că și acest lucru va fi verificat. Cum s-ar spune totul era cusut cu ață prea albă, fiindcă în respectivele zile magazinul fusese închis. Și încă un lucru n-a putut trece neobservat :

„Meteahna aceasta de a favoriza elementele incorecte o avea președintele Ion Spătaru și pe vremea cînd ocupa aceeași funcție la cooperativa de consum din Dărăbani — ne relatează **maiorul Constantin Cristea**, din serviciul economic. Și pe atunci a încercat să-l apere pe fostul gestionar Ilie Bompa care a delapidat 260 000 lei, la despăgubirea avutului obștesc fiind obligat să contribuie și el, ca președinte, caz din care, după cum se vede, n-a tras învățămintele necesare".

Așa se explică faptul că în cadrul cooperativei din Bucecea au mai fost constatate și alte nereguli în gestiuni, fără ca președintele și contabilul-șef să manifeste vreo preocupare pentru tragerea la răspundere a celor vinovați, ceea ce înseamnă, de fapt, încurajarea acestora în săvîrșirea de ilegalități...".

Și acestea nu sînt singurele mostre de atitudine contrară intereselor obștești manifestată tocmai de cei investiți cu **drepturi și obligații legale** să prevină și să combată primii incorectitudinea ce apare în comportarea unor gestionari...

Pe la sfîrșitul anului trecut conducerea cooperativei de consum din Manoleasa constată la magazinul sătesc gestionat de Ortansa Cireș un minus de 5 000 lei. Nu ia nici o măsură, ci doar o sfătuiește să depună banii. În luna martie 1978, aceeași gestionară este găsită cu un minus de 6 000 lei. Și de această dată aceeași atitudine favorizatoare din partea conducerii cooperativei. Urmarea ? În iunie, cînd magazinul respectiv este controlat de organele C.F.I. de la județ se constată o lipsă în gestiune de 34 000 lei.

Mai este nevoie și de alte exemple. Nu credem. Sînt suficiente pentru a releva un adevăr prea adesea ignorat : îngăduința, așa-zisa înțelegere omenească față de cel care își permite să stîrbească în vreun fel sau altul avutul obștesc, avutul nostru al tuturor, și cu atît mai mult a celor investiți păgubitoare și condamnabile. Neoprit la timp, nesancționat atunci cînd și-a strecurat un deget în buzunarul obștii, atentatorul la averea comună capătă îndrăzneală, procedează potrivit proverbului : apucă cu mîna toată. Ca atare, vigilența noastră, a tuturor, și cu atît mai mult a celor investiți anume cu răspunderi, nu trebuie să fie minată în nici un fel de astfel de atitudini îngăduitoare. Îngăduința e, în bună măsură, complice.

MIHAI GROZAVU

Criminalul și-a primit pedeapsa

În legătură cu crima comisă în București în ziua de 6 iulie 1977, a cărei victimă a fost tînăra Anca B. din Sibiu, sîntem în măsură să comunicăm că autorul abominabilei fapte, care a indignat la timpul respectiv opinia publică, a fost descoperit și judecat de Tribunalul municipiului București.

Organele Procuraturii și ale Miliției, cu sprijinul permanent al populației, au efectuat o amplă și deosebit de minuțioasă anchetă timp de un an de zile, în urma căreia s-a putut stabili că infracțiunea de omor a fost săvîrșită de șoferul Gheorghe Samoilescu, zis Cristi, zis Samo, zis Soni, în vîrstă de 28 de ani.

Pentru faptele sale deosebit de grave, Tribunalul municipiului București a condamnat acest criminal odios pentru săvîrșirea infracțiunii de omor prevăzută de articolul 174—176 — litera „a" cod penal, viol — prevăzut de articolul 197 alineatul 1 cod penal, tîlhărie, prevăzut de articolul 211 cod penal, și profanare de morminte — prevăzut de articolul 319 cod penal cu aplicarea articolului 33 litera „a" cod penal, la 25 de ani închisoare.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Viața între Verdi și Rossini

„O nouă nebunie" — anunță cu litere mari, pe afișul său din 20 octombrie 1978, un serios săptămînal francez de politică și cultură. Chiar așa — o nouă nebunie, sau mai corect : nouă nebunie — „la nouvelle folie". Care poate fi aceea ? Ce nebunie mai poate fi nouă la 20 octombrie 1978 ? Ni se spune clar : Opera.

Iată argumentația în termenii cei mai exaltanți, de parcă am avea de cunoscut inventatorul roții, al focului, al locomotivei și penicilinei : „Astăzi noile personalități artistice nu se mai găsesc în cinema. Ele se numesc Kiri Te Kanawa, Jon Wikers, Placido Domingo, Grace Bumbrey... Le puteți auzi pe cele mai prestigioase scene ale lumii. Mîine, numele și operele pe care le interpretează vor fi pe toate buzele. Într-un dosar special Le Nouvel Observateur vă dezvăluie tot ceea ce nu veți avea dreptul să ignorați asupra acestui fenomen care a rupt zăgazurile în Franța și în Europa : Simon Boccanegra de Verdi, despre care vorbește toată lumea... Povestea flăcării lui Don Juan de Mozart, în regia lui Losey.

Nu am competența să discut ceea ce reprezintă opera pe plan istoric sau sociologic dar nici nu pot ignora ceea ce a însemnat ea pe planul vieții mele. De cînd am văzut pentru prima oară „Hänsel și Grettel", la 7 ani, într-o sală în care muzica și omul cîntau deodată, omul jucînd ca la teatru dar muzica venind de undeva, ca la cinema, m-am simțit în altă lume decît aceea din care veneam. Doar Stan și Bran mai îmi dăduseră o asemenea impresie de rupere de pămînt, de școală, de clasa mea întîi, de bucătăria mamei și de aleea Popa Nan în care jucam fotbal. Dar Stan și Bran nu cîntau — și aici, la operă, muzica îmi schimba punctele cardinale și de vedere. În același an de operă — cum aș spune în primul an de filologie, cu Vianu — am auzit „Bărbierul din Sevilla" și de atunci a început pentru mine Divina Comedie. Niciodată nu am citit Dante, cu trecerea sa prin Iad, Purgatoriu și ce-o mai fi, fără a auzi „Bărbierul din Sevilla". Evenimente fundamentale ale vieții le-am mixat cu aria lui Figaro, am ieșit la tablă auzind duduitul uverturii, acea accelerare a corzilor mi-a dat totdeauna sentimentul că așa și numai așa începe nebunia frumoasă a omului cînd vrea să se înalțe din încălțări la stele ; prima mea declarație de amor s-a încheiat, în sinea mea, despărțindu-mă de ea, cu aria lui Don Basilio, „bună seara, bună seara și mai vin eu". Pe urmă a venit Verdi, cu „Trubadurul" și „Traviata", știute pe dinafară, arie cu arie, „doi băieți avea bătrînul conte", „lacrimi-lacrimi", aria spadei, „din ai Florenței cer curat cine mi te-a înstrăinat" — această imperechere de melodii, ca și aici, era unul din cele mai adînci potpuriuri ale sufletului meu purpuriu și nu mă feream a le monta la matineul și seara existențel, fiindcă minunăția operei era și este impudoarea sentimentului dus pînă la nechibzuință, nerușinarea față de lacrima căzută, prea fericită de muzică. Rupînd cîteva zăgazuri — vei recunoaște fără jenă că la operă, nicăieri altundeva, am fost totdeauna lipsit de spirit critic, acolo am găsit perfect logic — în nebunia mea — să stau mic și incrementi respectuos în fața melodramei. Nu voi renunța la stagiunea mea lirică — începînd cu uvertura la „Bărbierul" și sfîrșind cu „Cerească Aida" — ce-mi caracterizează răsăritul soarelui și apariția lunii sub creion. Îl plîng pe cei care nu cunosc aceste stagiuni lirice ale zilei, cînd într-un fel cu totul tainic — acesta fiind și misterul omului — devine cît se poate de firesc să auzi „amorul e un copil pribeag" plecînd să-ți dai pantofii la pingelit, să plătești apa și să cumperi o pîine pe uvertura la „Liliacul".

Culturile care descoperă opera ca o nouă nebunie mi se par anacronice.

RADU COSAȘU ■

Marginalii la o fotografie

Dezarmarea, cauză comună a umanității

Imaginea porumbelului decupată în siluleta unui supersonic de luptă a fost lansată de o artistă din Anglia în preajma recentei sesiuni speciale a O.N.U. consacrată dezarmării. La sediul O.N.U., în aceleași zile, într-o expoziție a afișului polonez, se putea citi, prin suprapunere, o versiune de maximă actualitate a celebrei replici hamletiene : „To be war / or not to be" — „A fi război / sau a nu fi". Foaierul delegaților la lucrările Adunării Generale este dominat de tapiseria „Cîntare omului" a artistului român Ion Nicodim, care reproduce versurile arghieziene „Tu, omule și frate, să-ți fii stăpînul tău", iar în perspectiva deschisă spre parcul de lîngă East River se profilează creația sculptorului sovietic Vucetici intitulată „Să transformăm săbiile în pluguri".

În cauza dezarmării, comună umanității, sînt implicați și slujitorii artei. În acest efort ei se regăsesc alături de oamenii politici și diplomații prinși în laborioase activități de a imagina, negocia, convenii și pune în aplicare scenarii realiste ale păcii, alături de oameni de știință ce produc calcule, statistici, studii sau argumente peremptorii în favoarea stăvilirii cursei înarmărilor, alături de ziariștii investiți cu misiunea de a informa și forma publicul larg în domeniul marilor probleme ale păcii și războiului și de cutezătorii militanți ai organizațiilor de masă de pretutindeni care se dedică operei de conștientizare, activizare și mobilizare a cercurilor celor mai largi pentru a determina guvernele să treacă de la vorbă la faptă în domeniul dezarmării.

Sesiunea specială a O.N.U., consacrată dezarmării, s-a încheiat cu rezultatele cunoscute, semnificative mai ales în cîmpul ameliorării și democratizării mecanismelor de deliberare și negociere în materie. Cu o săptămînă în urmă a fost celebrată, sub auspiciile Națiunilor Unite, **o Săptămînă mondială a dezarmării.** Zilele trecute, Bucureștiul a găzduit o reuniune internațională consacrată rolului maselor, al opiniei publice în edificarea securității și dezvoltarea cooperării în Europa, ale cărei lucrări s-au constituit într-o nouă pledoarie pentru încetarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare în această zonă a lumii care deține regretabila prioritate mondială în ce privește concentrarea de trupe și de armamente. Multiforme și numeroase, eforturile de dezarmare se regăsesc în orice sector al vieții internaționale de astăzi. Este adevărat, ele nu s-au soldat pînă acum cu rezultate reale, substanțiale, cu măsuri de dezarmare efectivă, ci mai ales cu măsuri de limitare sau control al înarmărilor. Calea spre dezarmare nu este nici scurtă, nici ușor de străbătut, dar omenirea poate și trebuie să o parcurgă.

Cu conștiința clară că aceasta este singura alternativă rezonabilă aflată în fața omenirii, România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu militează, cu dăruire și realism, în conformitate cu propriile interese fundamentale și în același timp preocupată față de soarta păcii și securității generale, pentru edificarea unei lumi a păcii și înțelegerii între națiuni, o lume din care să fie înlăturat spectrul războiului nimicitor, cu întregul său cortegiu de consecințe nefaste pe plan politic, economic și social. La New York, în zilele sesiunii speciale, **laureatul Premiului Nobel pentru pace, Philip Noel-Baker,** ardent militant pentru cauza dezarmării, ne exprima într-o discuție convingerea sa că rațiunea umană va pune capăt, pînă nu este prea tîrziu, cursului absurd spre înarmare și catastrofă, **„Iar cînd această zi va veni, și sînt convins că ea va veni** — concluda distinsul nostru interlocutor — **România va putea fi mîndră că și-a îndeplinit un mare rol, cu bună-credință și succes".**

CORNELIU VLAD ■

Scrisoare din New York

„Rapsodia Română" la Națiunile Unite

Rîndurile ce urmează nu au pretenția unei cronici și nici ambiția unui reportaj. Ele își revendică o singură calitate: autenticitatea. Într-adevăr, însemnările pe care le citiți reprezintă notițe luate la 24 octombrie, la New York, în sala de ședințe a Adunării Generale a Națiunilor Unite, între orele 20—24. De ce 24 octombrie și pentru care motive vorbim de o „seară"? Deoarece Națiunile Unite își sărbătoresc 33 de ani de existență. Încă o aniversare în calendarul vieții organizației mondiale care, prin ea însăși, nu are inedit. Elementul nou îl influențează un alt eveniment: concertul festiv dedicat împlinirii a 33 de ani de activitate a Națiunilor Unite va aduce, pe scena Adunării Generale, România. Cum anume, o vom vedea în cele ce urmează.

Concertul închinat Zilei Națiunilor Unite are loc, în mod tradițional, în fiecare an la aceeași dată: 24 octombrie. Anunțarea lui se face oficial și larg prin circulare ale secretarului general al Națiunilor Unite, iar în ziua prevăzută pentru desfășurare prin toate mijloacele de informare publică (jurnal, afișe, difuzarea anticipată a programului etc.).

Orele 19,30. Sala Adunării Generale este arhiplină; publicul este format din diplomați cu rang înalt de la misiunile permanente acreditate pe lîngă O.N.U., precum și din delegați de același nivel din cele 150 de state care alcătuiesc în prezent Organizația Națiunilor Unite. Se mai adaugă o numeroasă asistență new yorkeză, compusă din înalte oficialități și din melomani de toate vîrstele și toate rasele. Sala se dovedește a fi pe departe neîncăpătoare, în ciuda lărgirii efectuate în ultimii ani. Sîntem deci martorii unui succes de public anticipativ, dar sigur. Șeful protocolului Națiunilor Unite obține cu greu locuri unor ambasadori nepunctuali, care nu s-au înfățișat în sală cu... o oră înainte de deschiderea concertului. Sute de persoane vor urmări programul în picioare, sub lumina puternică a reflectoarelor televiziunii. Concertul se transmite simultan în direct și sere cea mai largă audiență internațională din lume: reprezentanți din 150 de țări, la care se mai adaugă toți abonații la emisiunile televiziunii Organizației Națiunilor Unite.

Să „uităm", însă, o clipă publicul și să vedem cine sînt adevărații „protagoniști" ai serii. Scena Adunării Generale a instituției mondiale ne oferă un prim răspuns: pe ea este deja instalată Orchestra Simfonică Americană. Ea a fost creată de Leopold Stokowski în 1962 și a fost reorganizată peste 10 ani, după plecarea lui Stokowski la Londra. Această orchestră new yorkeză este singura organizație profesională autonomă de asemenea natură din Statele Unite, aflată în prezent sub conducerea artistică a lui Sergiu Comissiona. Colectivul orchestrei a efectuat numeroase turnee, iar originalitatea programelor sale i-au adus distincții bine meritate. Prezentarea oficială a primului dirijor al orchestrei ne este făcută în următorii termeni: „Sergiu Comissiona este un muzicant născut în România și care s-a produs în numeroase țări. Din anul 1969 este directorul muzical al orchestrei simfonice din Baltimore. El a organizat Festivalul de la Chautauqua, precum și Festivalul de muzică de la Universitatea Temple".

Dar iată că sîntem la orele 20,00 și dirijorul Sergiu Comissiona apare la pupitru. Ceremonie redusă la minimum : o simplă plecăciune a orchestrei și a dirijorului în fața publicului. Concertul se deschide cu „Ucenicul vrăjitor" de Paul Dukas. Acest scherzo simfonic, inspirat dintr-o baladă de Goethe, este cunoscut în întreaga lume.

Interpretarea acestui scherzo simfonic de Orchestra Simfonică Americană este, tehnic vorbind, de cea mai înaltă ținută, dar parcă îi lipsește un avînt ezoteric, care în Europa este perceptibil chiar la orchestre de mai mic prestigiu. Dirijarea este, în schimb, caracteristică marilor festivaluri din orașele muzicii europene: autoritară pînă la dominație, dar rafinată și încărcată de fantezie. Voi lăsa specialiștilor de la principalele cotidiene new yorkeze grija de a analiza calitatea melosului. Mie, ca simplu spectator, prima piesă a concertului mi-a comunicat fidel narațiunea. Aplauzele de la sfîrșit nu sînt furtunoase — diplomații sînt, prin definiție, reținuți în sentimente —, dar par convingătoare și convinse.

După acest debut, își face intrarea în scenă Elena Obraztova de la Bolșoi Teatr din Moscova, aducîndu-ne cu ea gloria lui Cenikovski, reprezentat prin aria „Adio pădure" (am fi tentați să traducem chiar „Adio codru") din opera „Fecioara din Orléans". Interpreta, tînără, sobră, transmite nostalgic mesajul Ioannei D'Arc. Răsplătită de aplauze, ne mai dăruiește aria „Regina Spaniei" tot de Ceaikovski, cîntată grav, meditativ, chiar cu tristețe inefabilă.

Viena muzicală călătorește pînă pe scena O.N.U. prin Simfonia nr. 8 în B minor (neterminată) D 759 de Franz Schubert. Prima parte — Allegro moderato — curge tainic și cuceritor. Cea de a doua — Andante con moto — întărește impresia de maturitate ce se degajă din această simfonie-sinteză în care Schubert ni se înfățișează în plenitudinea capacității sale artistice.

Urmează o scurtă pauză, la sfîrșitul căreia ia cuvîntul Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U. În alocuțiunea sa, el declară, în substanță, că acest concert este ascultat nu numai de către cei prezenți în sala Adunării Generale, ci de milioane de oameni de pe întregul glob care sînt alături de noi prin televiziune și radio. „Nădăjduiesc că ei vor împărtăși cu noi sentimentul de solidaritate umană căruia îi dă expresie acest concert".

Programul continuă apoi cu trei arii italiene, interpretate de Elena Obraztova: „Il Trovatore: Condotta ell'era in ceppi" de Verdi; „Don Carlo: O don fatale" tot de Verdi; „Cavaleria Rusticana: Voi lo sapete, o mamma" de Mascagni. Interpretarea acestor arii aduce un element nou: o trăire mai accentuată a rolurilor decît în prima parte a concertului și o reliefare mai emoțională a subtilităților textelor cîntate.

La orele 21.45 concertul își deschide capitolul său de seducție finală: „Rapsodia Română nr. 1 în A major, Op. 11 de George Enescu („Enesco" în program). Întreaga asistență dispune de următoarele prețizări biografice: „George Enescu s-a născut în România în 1881; a avut o lungă și eminentă carieră de compozitor, de dirijor și de violonist virtuos. Celebra și în permanență populara „Rapsodie Română" a fost executată pentru prima dată cu prilejul unui concert Casals dat la Paris în februarie 1908. Această compoziție, în care se discerne influența dominantă a stilului lui Franz Liszt, este construită pe ritmurile dansurilor românești și denotă un temperament cînd bucolic, cînd impetuos". Las în seama specialiștilor români din țară analiza critică a afirmației, contestate oral de numeroși spectatori, privind influența dominantă a stilului lui Franz Liszt și mă reîntorc la concertul de la O.N.U. Sala pare vrăjită. Dirijorul este într-un perpetuu start de zbor. Orchestra și-a însușit minunat identitatea Rapsodiei și, trăind-o cu adevărat, o recomunică integral și dulce. Părțile de adîncime ale Rapsodiei sînt interpretate cu maximă concentrare. Secvențele preponderent folclorice destind magic și orchestră și public. „Destinderea" nu este doar o vocabulă politică... Tumultul și coloritul romantic al Rapsodiei electrizează parcă, incredibil de puternic, percepția unei săli în care sînt prezente laolaltă 150 de state membre. Un diplomat nu se poate abține și aplaudă neprotocolar înainte de sfîrșitul execuției magistrale a Rapsodiei. Finalul se consumă într-un torent de aplauze și strigăte de admirație pe toate tonurile. Interpretarea a fost strălucită. Orchestra și-a binemeritat laurii. George Enescu și-a reconfirmat universalitatea genialul său și pe scena Națiunilor Unite, în fața reprezentanților din 150 de țări. Dirijorul orchestrei ne-a dăruit un concert de zile mari. Organizația mondială avea „drept" la o asemenea zi: își sărbătorea ziua de naștere pentru a 33-a oară.

...Din calendarul O.N.U. se mai rupe o filă. La cronica recunoașterii valorilor românești se mai adaugă o pagină: încrustată de buchetul de flori nepieritoare ale universalității.

IOAN VOICU ■

Reportaj pe glob

În Leningradul marii industrii

Într-una din halele marii uzine leningrădene „Metaliceskii zavod", aproape rătăcită prin uriașenia unor piese și ansamble energetice de zeci și sute de tone, o turbină ușurică de abia 370 kW, prima produsă aici în anii eroici de după Marea Revoluție din Octombrie, mai exact în anul 1924. Turbina aceasta a fost dusă la căruța cu cai pînă la termocentrala unde urma să-și facă datoria și, împlinind-o cu prisosință, a revenit în uzina de-acum faimoasă să fie pildă generațiilor la lucrul de bine al părinților, al acelor oameni care au pus în fapt planul GOELRO de electrificare a țării. „Metaliceskii zavod" este nu numai o mare întreprindere a Leningradului — oraș vestit pentru muzeele și monumentele sale, dar la multe privințe celebru și pentru industriile sale energetice, navale, de aparatură diversă — ci și o foarte importantă realizare în întreaga ramură a energiei. În imediata vecinătate a turbinei de care aminteam — și care, e drept s-o spunem, e arătată cu deschisă mîndrie și străinilor și tinerilor abia intrați în meserie — se găsește o vitrină. În vitrină, printr-un ingenios sistem de planuri și lumini, e prezentată, în secțiune, sala turbinelor la cea mai recentă investiție energetică, colosul de la Saiano Șușenskoe. Aici, la hidrocentrala aflată nu prea departe de Krasnoiarsk — aproape și departe fiind, cum se știe, noțiuni cît se poate de relative considerînd vastitatea teritoriului U.R.S.S. — urmează să intre în funcțiune, în luna decembrie, primul agregat din seria de șase care vor da în final, în perioadele de vîrf, o putere de 740 000 kW. S-ar părea că istoria acestui mare complex uzinal, care e „Metaliceskii zavod" — înălțat, unde oare dacă nu chiar pe malul Nevei — trebuie scrisă pornind de la momentul 1924 și încununînd lucrul deceniilor cu veritabila operă inginerească Saiano Șușenskoe. Ar fi un fel de a scrie istoria, dar nu cel mai potrivit, fiindcă Leningradul produce mai bine de 80% din tot echipamentul energetic sovietic, înțelegînd aici turbinele cu aburi, cu gaze, turbinele hidrocentralelor și ale centralelor atomice și, mai cu seamă, fiindcă cele șaizeci de procente înseamnă imens atît pentru producția de energie electrică propriu-zisă, cît și pentru viața oamenilor. Vladimir Mihailovici Biriucov, inginer și secretar al comitetului de partid al platformei, spune că în general felul de viață al leningrădeanului ar fi altfel dacă „Metaliceskii zavod" n-ar fi avut destinul unei investiții de interes național. Metalul se lucrează aici de multă vreme, din anul 1857. La începutul secolului se fabricau turbine cu aburi după licențe germane și franceze. În 1924 s-a construit, cum spuneam, prima turbină pe proiect sovietic. Și e bine să spunem construit, deoarece o veritabilă construcție însemna și noua meserie a lucrătorilor uzinei, o meserie de la care țara aștepta nu mult, ci foarte mult. Astăzi, pe platformă, unul din trei oameni e inginer. „Metaliceskii zavod" are cel mai mare corp ingineresc — socotit la cei peste 20 000 de angajați ai săi — din toată Uniunea Sovietică și, foarte probabil, unul din cele mai înalte ritmuri de ridicare a calificării oamenilor din lume. Cum se poate lesne bănui, uzina este ea însăși loc de învățămînt multispecializat, dar asigurînd și o înaltă calificare în ramura echipamentelor energetice. Pe lîngă aceasta, și-a creat un institut propriu, cu studenți venind din toată Uniunea, două școli tehnice și felurite alte forme de învățămînt profesional și ideologic. În timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, strămutată în Ural, uzina dădea prima turbină de 100 000 kW și deschidea era gigantilor energetici. Azi se produc agregate de 1,2 milioane kW, adică niște obiecte monumentale cu o lungime de 30 m, numărate tot la bucată, așa cum numărăm, de exemplu, piesele ieșite dintr-un strung, dar incluzînd inteligența tehnică și devotamentul unor mari armate de specialiști. Inginerul Biriucov zice: „Probabil că ne vom opri aici, deoarece cu turbinele de 1,2 milioane kW am rezolvat o seamă de probleme ale planului energetic, tendința, la noi și în lume, fiind de a mări puterea unui agregat. E ceea ce am reușit la Saiano Șușenskoe, unde agregate proiectate pentru o putere totală de 650 000 kW au fost revizuite chiar în timp ce intraseră în faza de fabricație, astfel că le-am adăugat un spor de putere de 90 000 kW. Noi producem și turbine cu gaz de 100 000 kW — la care asigurăm o creștere de putere pînă la 250 000 kW — însă faptul cu care ne mîndrim îndeosebi privește, oricît ar părea de ciudat, un obiect de mare serie și anume hidroturbina de 200 000 kW. Se cunosc firme în lume care produc astfel de tipuri de turbine, dar nicăieri nu s-a ajuns la o producție de 226 bucăți cum s-a ajuns la noi. Un tip foarte solicitat în țară și la export care ne-a obligat la un fel de specializare, încă neîntîlnit în industria marilor agregate și, deodată cu aceasta, ne-a dat satisfacția unei remarcabile productivități. Este, deallfel, și tipul de turbină mult solicitată în colaborarea noastră cu industriile energetice din țările socialiste".

Sigur, cititorul de pretutindeni are în suflet o imagine a Leningradului în care abia de au loc industriile. Leningradul e arhitectură, Leningradul este Ermitajul, Leningradul e Revoluția din Octombrie și Crucișătorul „Aurora". Industria echipamentelor energetice însă e o realitate atît de impunătoare, construcția giganților de la Bratsk, Krasnoiarsk, precum și a altor altor monumente ale planului GOELRO e atît de puternic îndatorată muncitorilor leningrădeni încît în conștiința omului sovietic „Metaliceskii zavod" e mai mult decît o uzină. E patria constructorilor de turbine.

O. TUDOR

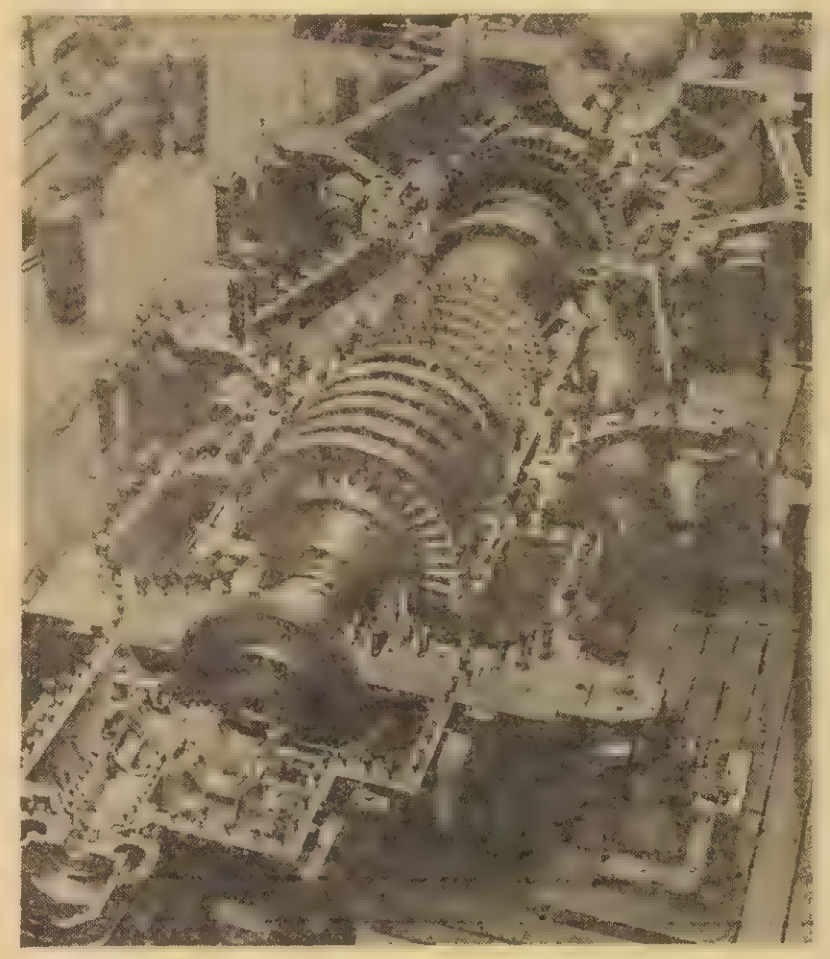

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Insula pelicanilor

La 21 martie 1963, pe mohorîta insulă învăluită de apele golfului San Francisco, o instituție care de 29 de ani băgase în sperieți pe cei mai fioroși gangsteri își da obștescul sfîrșit. Cea mai temută pușcărie federală, „Alcatraz", pe unde se perindaseră 1 500 de stele din topul crimei nord-americane, își încheia destinația administrativă lăsîndu-și celulele și curțile interioare înfiorate doar de zborul pelicanilor și de fișiitul impertinent al strigoilor.

Alcatraz, despre care Frank Weatherman, criminal de o ferocitate remarcabilă, afirmase — într-un moment de sinceritate scuzabilă — că este „infernul infernului" găzduise de-a lungul anilor figuri celebre precum Al Capone, George Kelly (supranumit „omul mitralieră") și mulți alții foarte asemănători între dînșii datorită lungului șir de victime care le-au pavat drumul prin viață, drum trasat din greu, cu cuțitul și pistolul automat.

Din cei 1 500 de „pensionari", în 29 de ani de existență a pușcăriei, 39 au încercat să evadeze, 26 au fost capturați, 7 împușcați cînd se aruncau în apele zgribulitoare ale golfului iar 4 s-au înecat pur și simplu. Doar 2 dintre evadați, frații John și Clarence Anglin, au fost dați dispăruți deși toți cîinii polițiști și detectivii din San Francisco au cotrobăit ani de zile prin toate ungherele urbei în speranța că vor obține un premiu foarte piperat.

Despre acești dispăruți ieșiți din comunul vieții și al Alcatrazului este vorba în scenariul „Paramountului" care a intrat în lucru în stilul percutant și eficace al Hollywoodului. Fosta pușcărie devenită muzeu și îngrijită de direcția parcurilor s-a înviorat sub forfota figuranților îmbrăcați în dungi și a altor figuranți îmbrăcați în uniforme. De la 26 octombrie 1973, cînd sumbra clădire și-a deschis larg porțile pentru a fi vizitată de public, ghișeele de bilete pentru șalupele care fac drumul între port și insulă nu au fost asaltate ca acum în această grozavă perioadă cînd Alcatrazul pare mai Alcatraz ca oricînd.

Biletele se rețin cu o săptămînă înainte și afaceri simple în care supraprețul nu mai are nici o legătură cu prețul dau în pîrg. Ca un corolar, bancnote de odinioară vărsați, după executarea pedepsei, în brațele condescendente ale publicului se reîntorc, de bunăvoie și nesiliți de nimeni, pe insula fostelor lor coșmaruri pentru a cîștiga un ban cinstit. Nostalgia foștilor pușcăriași nu egalează decît pe aceea a turiștilor amatori de suveniruri tari. Clienții Alcatrazului, dintre aceia care au făcut vîlvă cîndva reținîndu-și cîte o ditamai suprafață pe primele pagini ale cotidianelor, au revenit la costumele vărgate și se lasă fotografiați, contra o plată reconfortantă, în mijlocul unor grupuri blajine.

Oricine se va putea mîndri, dacă e culant, că îl cunoaște pe Bob — jungherul sau pe John — strangulatorul scoțînd fotografiile care îi imortalizează pe drăgălașii gangsteri, rînjind sardonic și ținîndu-i, cuminți, la braț, pe oamenii obișnuiți veniți să cumpere amintirile altora din infernul infernului...

RADU BUDEANU

MONDO UMANO ?

Iluzoria omnipotență

Autorul nu e un necunoscut, cum nu este nouă nici maniera în care recurge pentru a-și scrie cărțile. Sigur, nu vom intra pe „teritorii" străine, dar romanul „Alfatride" al lui Vassilis Vassilikos, apărut la Atena, apoi tradus și bine primit și în Franța, aduce sub ochi o istorie trecută trăită și denunțată printr-un pamflet politic și nuanțată viguros printr-un autentic suspens „polițist". Totul pornește de la un fapt divers: în noaptea de 3 spre 4 mai a anului 1970, soția lui Alfatride (Alfa-Atride), unul dintre cei doi împărați maritimi ai vremii (celălalt, rivalul său, se numea Omega, fiul îi dispăruse într-un accident aviatic și decedase între timp) a fost găsită moartă în vila ei de pe insula Hydropoula, din largul capitalei grecești. Sinucidere cu barbiturice, cum pretinde insistent soțul ei, sau omucidere, cum sugerează cu evidență numeroasele leviturî vizibile pe corp?

Formula care îl atrage pe Vassilikos are precedente ce i-au adus faimă. Să reamintim că tot el a scris „Z", carte publicată și de editura pariziană „Gallimard", în 1967, și care nu era altceva decît o anchetă asupra unei realități abia transparente (după care s-a făcut și filmul de autentic succes cu același titlu) iar dincolo de aceasta, o analiză politică a realităților de atunci din țara se aflată sub dictatura colonelilor. A urmat „Monarhul", o altă anchetă, dar imaginară, asupra unui complot bine țesut în jurul unui tînăr rege aflat în exil, carte care a fost tradusă, și ea, în limba franceză în anul 1975 și publicată de editura J.C. Lattès... ...În ce-l privește, Alfatride va face totul pentru a dovedi că este vorba de o sinucidere și va reuși. Îl crede chiar și naratorul, nepot al medicului legist desemnat de junta colonelilor și admirator al armatorului. Dar, după cîțiva ani, fiul lui Alfatride — Dede — îi fură pur și simplu ispita și atunci tînărul student în medicină găsește salvarea în... terorism. Mai întîi, cu sprijinul unui grup de prieteni îl răpește pe Alfatride jr., îl ascunde pe muntele Parnas (îl și apoi pe coasta sudică italiană. În așteptarea sumei de răscumpărare a ostaticului, studentul-narator refăce ancheta asupra morții mamei lui Dede. Investigațiile de specialitate sînt alternate cu mărturiile numeroșilor membri ai personalului care-i servea pe Alfatrizi (cei ce sînt „pentru domnul" și cei ce sînt „pentru doamna", mafioți imposibili sau oameni simpli, naivi) pagini din jurnalul intim al armatorului și la frații Goncourt sau Amiel?, se întreba, malițioasă presa franceză) răspund celor ale soției sale, în care se adaugă povestirile colorate ale prietenilor sau iubiților de circumstanță. Gusturi ce dezgustă, constată cineva și arată de ce: o tînără baroană, cu o morală de-a dreptul dubioasă, și un „artist", de un cinism proverbial, întreține sau creează „universul" celor doi soți de pe hîrtie. Dar Dede? El devine treptat un apărător al răpitorilor, un fel de Paty de sex opus, care supune unei aspre radiografii casta omnipotentă din țara sa și din care face parte tatăl său: cea a armatorilor. A celor ce, după cum s-a dovedit, au plătit sume exorbitante pentru susținerea dictaturii colonelilor și care, de pildă, au crau în stare — sau mai curînd, au voiau — să satisfacă minore exigențe financiare ei indeosebi umanitare ale milior de funcționari ai imperiilor lor financiare. Firește, terorismul nu este nici pe departe remediul autentic și soluția adecvată, însă faptul că se ajunge la el constituie, spune scriitorul, una din consecințele nefaste ale unei anume realități și ale unui anume climat politic, în care legăturile periculoase domină totul: afaceri și viață intimă, politică și „cultură". Dar poate cel mai bine a înțeles toate acestea, ca și altele, autorul copertii: a recurs la reprezentarea grafică tradițională a dolarului — S — în care s-ul are la sus un cap de șarpe cu limba scoasă iar barele conțin, tot sus, un medalion din care privește un răzvrătit.

DUMITRU CONSTANTIN

Bilanț fructuos pentru gimnastica românească

Nadia Comăneci, medalie de aur la bîrnă

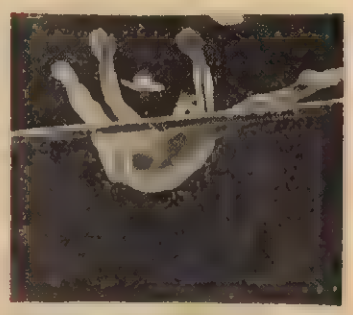

Emilia Eberle, medalie de bronz la paralele

● Participînd, recent, la campionatele lumii de la Strasbourg, gimnastica noastră s-a compoțat remarcabil, trecîndu-și în cont 7 medalii. Inegalabila Nadia Comăneci, devenită pentru cîteva zile marea favorită a publicului francez și sursa de inspirație a ziariștilor de pretutindeni, și-a dovedit din nou înalta clasă, obținînd o medalie de aur la bîrnă și una de argint la sărituri, contribuind decisiv la clasarea formației noastre pe locul secund în concursul pe echipe. În condițiile unor arbitraje nu o dată potrivnice ei, discreditate și îndelung contestate de spectatori, Nadia s-a impus prin talent și stăpînire de sine, demonstrînd virtuțile unei stele de primă mărime, de la care se așteaptă, în perspectiva Olimpiadei din 1980, noi și noi succese. Cu mult har a evoluat și micuța Emilia Eberle care, la prima sa participare la o competiție de asemenea anvergură, a cucerit medalii de bronz la sol, paralele și bîrnă. Ultima medalie a delegației noastre, bronz, în întrecerea de la inele, a fost realizată de Dan Grecu. Adresînd felicitările de rigoare celor care ne-au reprezentat cu cinste la mondialele de la Strasbourg, se cade să subliniem, în finalul acestor cîteva rînduri, contribuția adusă la obținerea unui bilanț fructuos de antrenorii emeriți Maria și Bela Karoly, mereu neobosiți, mereu căutători de nou.

„Cred că mai e nevoie de mine pentru că eu, la 31 de ani, iubesc fotbalul ca la 15"

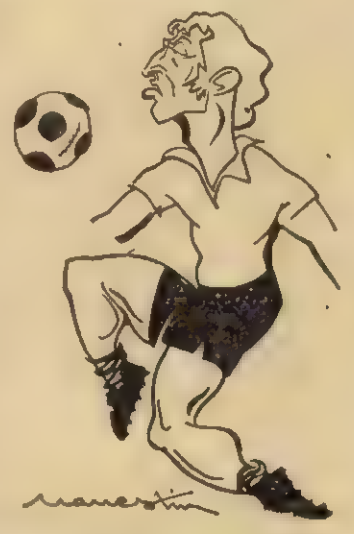

Duminică seara. Holul hotelului „Parc" din București, în care fotbaliștii argeșeni își vor petrece noaptea dinaintea plecării spre Valencia, e animat și plin de amatori de autografe. După meciul cu Iugoslavia, Dobrin e din nou subiectul zilei și, deși nu s-ar zice că nu-i face plăcere, se descurcă greu. A fixat ora 20 pentru discuție, dar drumul de la recepție pînă la noi, așezați la o măsuță mai retrasă, de la etaj, durează mai mult decît și-ar fi închipuit. Semnează în stînga, semnează în dreapta, urcă scările în fugă și zice : gata, avem jumătate de ceas pînă la film, dă-i bătaie !

Poartă un impecabil costum gri, asortat cu o cravată roșcovană, cu nod mare. Îi dau bătaie.

— Vorbește-mi, te rog, despre partida de la Valencia. Ce șanse crezi că are Argeșul ?

Mă privește într-un fel ciudat. Ca unii care, cu ani în urmă, am mai avut de împărțit cîte ceva, ne suspectam reciproc. Ai grijă ce mă întrebi, avertizează, căci eu am grijă ce să răspund. Despre Valencia, adaugă, nici o vorbă ! Dacă vrei, scrie că ne vom bate din răsputeri și că ne vom apăra șansa, atîta cîtă e, pînă în ultimul minut. Atît, plus că nu ne e teamă de Valencia și asta cred eu că e bine.

— Vorbește-mi atunci despre meciul cu Iugoslavia. Cum ai ajuns la lot, cum crezi că ai jucat și toate celelalte.

— De acord. Vineri dimineață, m-a sunat Ștefan Covaci la Pitești. Eram la club. Mi-a vorbit frumos și m-a întrebat dacă nu vreau să vin la lot, că e nevoie de mine. Am zis da și, seara, m-am înființat.

— De ce ai zis da ? Altădată, n-ai zis așa !

Rîde. Altădată, îl aud, era altădată. Acum am făcut 31 de ani, i-am împlinit la 26 august, socot că am altă minte și alte răspunderi. Ce mi se potrivea în urmă cu cîțiva ani, nu mi se mai potrivește azi. Mulțumit de răspuns ?

— Da. Continuă.

— Cum am jucat, s-a văzut. Antrenorul Covaci mi-a recomandat, pentru prima repriză, să stau virf și să mă mișc în lateral, pe linia de 16, ca să le fac loc mijlocașilor să intre. Numai că ei n-au prea intrat. Dar n-am mai nu mi-a fost mare lucru decît o pasă către Doru Nicolae, care, îți amintești, a tras în bară. După pauză, ne-am încins și am dat, cu toții, drumul la joc. Am uitat și de picior și am alergat cît am putut. Cu timpul, adversarii au cedat, noi am înscris 3 goluri și puteam să mai înscriem 3.

— O clipă. Ce picior ?

— Dreptul. Cred că am o întindere, sus. Cu Valencia, m-a durut rău de tot și am vrut să ies la repriză, dar mi-am zis că nu e cazul.

— De ce nu era cazul ?

Face un gest cu mîna, parc-ar zice „ei, asta-i acum" ! Apoi tace. Tac și eu. Se scurg cîteva clipe bune.

— Dac-aș fi ieșit, ar fi însemnat că vreau să fug de greu. La 31 de ani, dacă fugi de greu, fugi de fotbal.

Îl întreb dacă se socotește bătrîn.

— Haida de, ce vorbă ! E drept că am 19 ani de cînd sînt legitimat, din 1959, dar nu mă simt bătrîn. Voi juca atîta timp cît va fi nevoie de mine și atîta timp cît voi simți că publicul, care a fost mereu de partea mea, va ține cu mine.

— După aceea ?

— Fiind absolvent de educație fizică, cu carnet de antrenor, mă voi face antrenor. Nu cred că la copii. După mine, lucrul cu copiii e frumos, dar comod.

— Apropo de copii. Am auzit că fiul tău, Dănuț, are talent, la cei 11 ani pe care i-a împlinit. Te gîndești să-l faci fotbalist ?

— Știu eu ? Va alege singur. L-am mutat, anul acesta, la o școală cu profil de fotbal, unii zic că se descurcă bine, dar eu n-am prea apucat să-i văd, fiind prins cu ale mele. În iarnă, am să mă ocup mai mult de Dănuț, și-atunci am să pot să-ți dau un răspuns precis. În orice caz, are note bune și asta ne bucură.

Îi propun să trecem la altceva. Aduc vorba despre jucătorii din echipa Argeșului. Îi place mult Radu II. Știu, îi făcea Radu II, mă întreabă, pe cînd încă nu intrase în fotbal ? Ridic din umeri și Dobrin continuă.

— Și el, și fratele său, Radu III, care e în lotul nostru, locuiau într-o comună, nu departe de Pitești. Pe vremea aceea, joia, apărea revista „Fotbal", care publica niște cupoane pentru alegerea celui mai bun fotbalist român. Ei bine, frații Radu veneau la Pitești în zori și cumpărau, fiecare, cîte 15—20 de reviste, decupau cupoanele și scriau pe ele semnînd în toate felurile, Nicolae Dobrin !

— De-aia îl prețuiești pe Radu II !

— Nici vorbă. Îl prețuiesc pentru că nu păcălește fotbalul și pentru că nu trage pe dreapta. Asta în general pentru că, acum, că abia s-a însurat, trece și el printr-o pasă mai proastă. Dar între el și mulți dintre fotbaliștii noștri tineri e o mare diferență, în favoarea lui.

S-a încălzit. Firește, urmează întrebarea „ce diferență" ? Scoate un pachet de țigări, dar își reprimă gestul. Reia.

— Eu zic că, azi, se pătrunde în elita fotbalului nostru prea ușor ! Unii ajung prea repede în lot și în ziar, neștiind lucruri elementare. Uite, Țălnar de la Dinamo, ca să dau un exemplu. L-a luat Dinamo, deși același lucru l-a încercat și Argeșul, făcînd pentru el un meci anume la Alba Iulia. Dinamo a fost mai descurcăreț, dar nu asta e problema. Țălnar, alții ca el, nu cunosc elemente de bază. Pasa, de pildă. Joci în teren cu Biro, atacantul de la Tîrgu Mureș, se uită la tine avînd mingea la ... și, cînd să ți-o paseze, te trezești că mingea ajunge la adversar ! Eu nu susțin, să nu mă înțelegi greșit, că n-au talent, dar consider că ar trebui să muncească mai mult și mai conștiincios.

— Mai dă-mi un exemplu.

— Portarul nostru, Cristian. După ce a ajuns să apere în echipa reprezentativă, ca urmare firească a valorii lui, la club, mai mult vorbea decît se pregătea. Comoditatea lui și-a spus cuvîntul și Cristian a devenit, din titular al naționalei, rezervă a lui Speriatu ! Tinerilor, iată că vorbesc de parcă aș fi și ajuns antrenor, nu prea le place să transpire sau poate nu le place fotbalul, în general. Cum se termină antrenamentul, cum o zbughesc. Eu și azi, cînd am făcut 31 de ani, mai rămîn un ceas pe teren, măcar pentru un tenis cu piciorul. Ei, nimic, dușul și la revedere ! La 31 de ani, eu iubesc fotbalul ca la 15 și asta, îmi dau cu părerea, poate fi o explicație a faptului că mai e nevoie de mine. Oi mai fi călcat eu pe alături, nu zic că nu, dar fotbalul nu l-am trădat niciodată.

Se uită discret, la ceas. Pregătesc întrebarea următoare, dar Dobrin a devenit greu de oprit.

— După mine, în prezent, Romilă e cel mai complet jucător român. Are de toate. La fel, Dumitru, care oricînd poate reveni, cu condiția să dea jos vreo cîteva kilograme. Îmi place și Rică, dar parcă aș zice că cel mai mare portar al nostru din ultima vreme rămîne Coman. Am jucat cu el, așa că nu vorbesc degeaba.

Timpul pentru care ne-am înțeles s-a scurs. Cîțiva amatori de autografe ne dau tîrcoale. Nu știu de unde, dar îmi vine o idee și n-o scap. Gicule, îl întreb, cum a fost la Guadalajara ? Susțin că șederea din Mexic constituie cea mai neplăcută amintire din cariera sa. Zice : dacă m-aș fi rugat de Angelo Niculescu, probabil că aș fi jucat, numai că eu am gîndit lucrurile altfel. Mă și anunțase că voi intra cu Brazilia, după pauză, dar n-am fost de acord. Am spus ori un meci întreg, ori nimic și m-am ales cu nimic. O fi fost și vina mea, dar nu mi-a plăcut niciodată să fiu rezervă.

— Ce părere ai, ce șanse avem, pentru noiembrie, la Valencia ?

— Meciul va începe de la 0—0 și nu cred că Santillana are 3 picioare !

Îi mulțumesc și-i urez succes. Drumul lui Dobrin pînă la lift durează la fel de mult ca la venire.

Time-out

● Echipa feminină a României a cîștigat cu dreptul la Olimpiada de șah. ● Vineri spre seară, pe ploaie, pe unul din terenurile de la Ghencea, alerga de zor tînărul Ion Gheorghe, recent, transferat la Steaua de la Făgăraș. Felicitîndu-l pentru sîrguință, îi urăm să procedeze la fel și după ce va deveni, dacă va deveni, titular. ● La hochei Dinamo—Steaua 6—1 și 1—5 !! Din al doilea meci spicuim atitudinea necivilizată a cîtorva spectatori care, în ciuda apelurilor repetate ale crainicului, au continuat să fumeze și să arunce mucurile pe gheață, precum și gestul incalificabil al dinamovistului Tureanu, care a izbit cu crosa pe unul dintre spectatori. Sigur că respectivul era în culpă, găsindu-se aplecat peste mantinelă, dar de acolo și pînă la lovirea lui brutală e un drum lung. Așteptăm intervenția energică a federației. ● Antrenorul secund al reprezentativei de fotbal, Gheorghe Constantin, s-a declarat nemulțumit de notele acordate de cronicarii ziarului de specialitate după meciul cu Iugoslavia. După opinia sa, ele au fost nepermis de mici. Înclinăm să-i dăm dreptate. ● Ne-a vizitat antrenorul de haltere Ovidiu Nemțeanu de la Nicolina Iași, pe care unul dintre elevii săi, Dănuț Fron, l-a criticat zdravăn în această pagină. Ascultîndu-l ne-am convins că, dacă a greșit cu ceva, Nemțeanu a greșit tolerînd la nesfîrșit abaterile disciplinare ale tînărului și capriciosului campion de juniori. Dacă l-a căutat în coarne, s-a ales cu ce-a meritat. ● Un titlu memorabil, demn de coperta unei cărți, ne-a pus la dispoziție, simbătă, ziarul „Sportul". Îl reproducem. „Ca un pahar de apă pe care-l bei cînd ești însetat", adăugînd că, după opinia noastră, era vorba de apă potabilă, cea de ploaie neputîndu-se bea ! ● Duminică, un meci derbi din campionatul de fotbal al județului Ilfov s-a disputat, în comuna 30 Decembrie, în condițiile în care — cităm din „Steagul roșu" — unii dintre spectatori „alergau cu bastoane după jucătorii adverși" !! Poate ne spune Comisia de disciplină dacă i-au prins sau nu. ● Luni dimineață, inginerul Nicolae Vasilescu, director al Direcției județene de drumuri și poduri și președinte de onoare al clubului Gloria Buzău, ne-a declarat la telefon: „noi aveam în plan victorie la Iași, dar n-aveam în plan golul gazdelor!" E bună, tovarășe Vasilescu. Apropo de Gloria Buzău. După ce a surclasat echipa campioană și după ce a învins, la Timișoara, pe una din reprezentantele noastre în cupele europene, Gloria a continuat să rămînă pentru colegii de la „Sportul" „buturuga mică"!! Chiar așa, pînă cînd, stimați colegi? ● Dinamovistul Nicolae Savu e noul campion al țării la ciclocros. ● Cîștigînd înainte de limită în fața lui Dumitru Căpățînă, greul Ion Cernat a adus primul titlu pentru Steaua la categoria respectivă, întrerupînd o dominație dinamovistă de mulți ani. ● Petrolul a învins duminică pe Autobuzul cu 1—0 avîndu-l pe bancă pe antrenorul secund Gheorghe Dumitrescu. La ora meciului, Valentin Stănescu, aflat, după spusele sale, în concediu, asista, la București, la partida Progresul — Poiana Cîmpina. Să fie vorba de concediu sau de alteeva? ● După confruntări interesante, Steaua și Dinamo și-au împărțit victoriile în campionatul de baschet. Gurile rele susțin că „rocada" făcută de dinamoviști pentru meciul de duminică. Niculescu în locul lui Fluturaș, a atîrnat mult în pierderea celui de al doilea joc ● Pentru atitudine, zice-se, ireverențioasă la adresa arbitrilor meciului Honved — Politehnica, de la Budapesta, antrenorul Angelo Niculescu a fost suspendat de U.E.F.A. pentru două etape. ● Jucînd foarte bine în repriza secundă, handbalistele de la Hidrotehnica din Constanța au dobîndit Cupa de toamnă. ● Sugerăm federației de box suspendarea drastică a arbitrului Florian Piroiu care, oficiind în finala dintre Chioveanu și Girgavu, la mijlocie mică, a făcut toate eforturile spre a-l ajuta pe Girgavu, arătînd că are vagi noțiuni de regulament! ● Meciul dintre Răsăritul Caracal și Progresul Pucioasa, divizia C, seria a VI-a, s-a întrerupt în minutul 55, cînd oaspeții au deschis scorul. Motivul? Unul din jucătorii grupării gazdă l-a făcut k.o. pe arbitrul Nicolae Georgescu! Propunem scoaterea lui definitivă din fotbal și, eventual, trimiterea lui la box. ● Reintors acasă, după mai mulți ani de activitate fructuoasă depusă la Brăila, profesorul Felix Heitz, în prezent antrenor coordonator al catedrei de natație de la C.S.S. Sibiu, e de părere că „Sibiul va redeveni un centru al natației românești". Așteptăm faptele. ● Un foarte documentat articol despre starea schiului în Valea Jiului scrie Nicolae Stanciu în ziarul „Drumul socialismului". Îl rugăm pe responsabilii schiului nostru să-l caute și să-l citească. ● Deși nou promovată, Silvania Simleu Silvaniei cîștigă tot mai mult teren și tot mai mulți simpatizanți în campionatul masculin de volei. ● Echipa de ciclism a clubului Olimpia București a primit, recent, 12 biciclete de curse, cu care

Ion Cernea și compania speră să înregistreze performanțe superioare. Tînărul antrenor Vasile Sălăjan (în imagine) are, desigur, toate motivele să fie optimist.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA ■

racul

Citeva cuvinte despre Ştefan Boroş

Caricaturistul s-a născut în 1942 la Tîrgu Mureş. Este de profesie tehnician arhitect în oraşul său natal. Este cu alte cuvinte cel mai „bătrîn" caricaturist din Tîrgu Mureş. Debutează în caricatură la ziarul tîrgumureşean „Steaua roşie" în anul 1970, iar de atunci şi pînă în prezent la rubrica pe care o semnează, i-au apărut cu regularitate peste 250 de caricaturi. Temele alese de Tety (pseudonimul cu care iscăleşte), sînt ancorate în realitate, tuşul şi peniţa cu care lucrează parcă sînt muiate în acid. În anul 1972 a fost premiantul revistei „Urzica", în 1977 obţine premiul ziarului „Scînteia tineretului" şi în urma saloanului de caricaturi de la Suceava obţine premiul II pe ţară. Publică cu perseverenţă în presă iar multe lucrări i-au fost reproduse în revistele „Eulenspiegel" din R. D. Germană şi „Bondarul" din Bulgaria. L-am întîlnit recent la Tîrgu Mureş. Mi-a spus că pregăteşte o expoziţie personală şi că are gata o carte de caricatură. I-am dorit succes în speranţa de a ne întîlni din nou cu Ştefan Boroş atît în expoziţii cît şi în librării.

SORIN POSTOLACHE ■

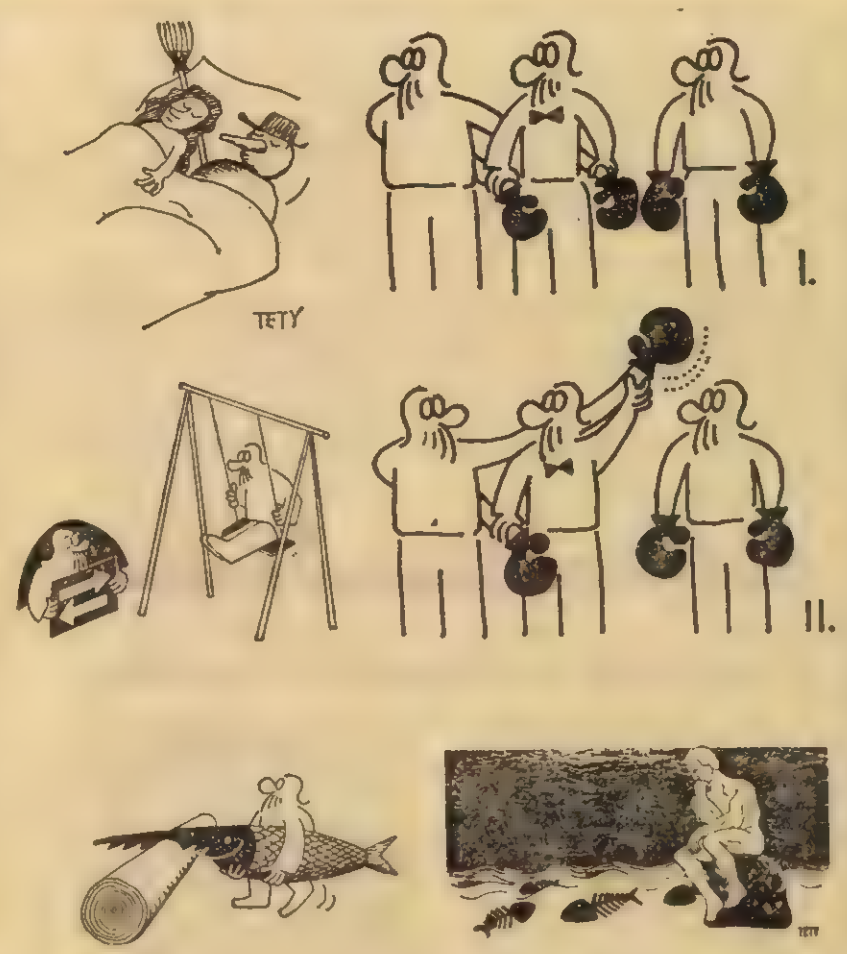

Un calup pentru un suris

Cineva, mărturisesc cu mîna pe inimă, s-a purtat foarte inteligător cu mine, căci eram pe de-o parte racil, pe de-altă parte nefericit. Mi-a oferit şi aspirine şi vitamina „C" şi statuat de-o desăvîrşită înţelepciune. Amicul care m-a vizitat după aceea a fost foarte încîntat de tandreţea colocatarului şi m-a întrebat răspicat ca o sabie :

— El a fost foarte drăguţ cu tine. Dă-i un calup de Kent !

Mărturisesc, spre ruşinea mea, că sugestia amicului m-a întristat. nu mă gîndeam că un gest de tandreţe umană trebuie neapărat plătit în bani gheaţă, sau în calupuri de Kent. Ce diavoleşti au devenit aceste blestemate de calupuri ! Ele ar avea menirea să stabilească punţi sufleteşti între oameni, să demonstreze că de aceea am fost mîngîiaţi cu foarte amănte, trebuie şi noi să reacţionăm ca atare ; dacă am primit un suris, neapărat trebuie să dăm un calup, dacă sîntem întrebaţi cum o mai ducem cu sănătatea, neapărat trebuie să dam un calup. Cineva vine în vizită la mine şi eu, conform datinei, îi ofer un pahar de vin şi-i ascult zbuciumata viaţă interioară. Omul avea nepăcerl atît la serviciu, cît şi în viaţa personală. Şefii îl persecutau, soţia legitimă îşi găsea fericirea cu totul şi cu totul în afara domiciliului conjugal. L-am ascultat cu atenţie şi i-am dat modestele sfaturi rezonabile care-mi treceau atunci prin minte. Profund impresionat de înţelegerea mea, mi-a spus că dacă am nevoie eu cumva de o furgonetă, sau un bilet de avion, aranjează el. În afara legii primitive, serviciu contra-serviciu, nici nu înţelegea nulitatea, chiar în valul de paloare şi de trădare în care se afla. A treia zi, a venit un vecin care m-a întrebat foarte politicos : „Ce mai faci ?" şi eu i-am spus că da, fac bine. Am mărturisit această întîmplare ieşită din comun unui prieten şi el a exclamat :

— Te-a întrebat ce mai faci ? Şi nu i-ai dat un calup de Kent ?

TEODOR MAZILU ■

Un caz absurd

O poveste cu un cal năzdrăvan, sau o comisie care crede orice!

Dintr-o curiozitate, legal motivată, oamenii de nădejde din municipiul Arad şi-au propus să se intereseze mai îndeaproape despre viaţa concetăţeanului lor Petre Susz. Erau mai multe amănunte care îndemnau la aceasta şi s-a văzut că bine au procedat. Numitul merita atenţia colectivităţii căci dacă, potrivit legilor omeniei noastre, solidaritatea trebuie să se vadă şi la rău şi la bine, de ce să nu se manifeste ea şi în cazul cînd un seamăn e în primejdie de a plesni de prea mult bine. Adică tocmai situaţia numitului Petre Susz, a cărui bunăstare, proveniţă, nimeni nu ştie de unde, începuse să devină sfidătoare. Omul avea trei autoturisme — două „Dacia 1 300" şi un „Volkswagen" 1 600 (a mai posedat şi un „Mercedes 220 S", cu numărul de înmatriculare 7-B-2 546, dar l-a vîndut lui Sutac Teodor din Lugoj), o vilă uriaşă dotată şi echipată ultramodern (inclusiv instalaţie interfon), cu aparatură electronică (la nivelul tehnicii mondiale), covoare şi mobilier de expoziţie şi alte mărunţişuri scumpe (adică sute de bibeiouri şi statuiete, fiecare valorînd mii de lei). Vila din str. Hălmăgeanu, nr. 83 nu conţinea nici un obiect comun (pînă şi clanţele nu aveau legături de rudenie cu cele din magazine !), preşurile din faţa uşii erau... perne din ţesătură de covor persan... Orice muzeu ar fi pălit pe lîngă ceea ce prezenta acea vilă cu garaj („ultimul răcnet"), alei betonate, parc etc. Şi, cînd adăugăm aici etc., etc., ne referim la existenţa şi a altor bunuri ce nu aveau legătură cu necesarul unei locuinţe. Pentru că, în afara dotării propriu-zise, respectiva vilă avea şi un depozit personal în care indiscreţii vizitatori au descoperit mărfuri de sute de mii de lei (radiocasetofoane, aparate de radio pentru autoturisme, baloturi cu ciorapi, baticuri, catifea, perdele, blue jeans, grămezi de ceasuri de toate tipurile, piese pentru autoturisme, motoare electrice, piei tăbăcite, cosmetice...). Şi cîte alte lucruri nu se mai aflau aici, strînse alandala ca-ntr-o vizuină de hîrciog ; mormane de argintărie, o jumătate de kilogram de bijuterii din aur, un sac plin cu bani (630 515 lei). Chiar şi un carnet cu datornicii săi, din care unii împrumutaţi cu zeci şi sute de mii lei... Un set de 20 feţe de masă poartă inscripţia I.C.S.A.P., ceea ce se poate citi liber : Întreprinderea comercială de stat pentru alimentaţie publică Segarcea şi nimeni nu-şi putea explica cum au ajuns într-o casă particulară obiectele de inventar ale unei unităţi socialiste ! De mirat cum să te miri cînd în aceeaşi casă s-a găsit un document din care rezultă că P. S. a vîndut pînă şi o... maşină frigorifică unui C.A.P.

Dar nepoftiţii oaspeţi ai lui P. S. nu au rămas doar la vilă. L-au vizitat şi în cea de-a doua locuinţă din str. Clujului nr. 56, ce pretinde că este a tatălui său), unde au aflat amenajată o întreagă expoziţie de litografii în valoare de aproape un sfert de milion de lei.

În faţa unei atari bolnăvicioase agoniseli, al cărei inventar nu l-am putut transcrie decît parţial, oamenii n-au rămas indiferenţi Şi mai aflînd ei că seamănul lor peste care căzuse această pacoste nu avusese în cei 29 de ani-aşi săi nici un loc de muncă, nici o ocupaţie care să-l aşeze, în rînd cu ceilalţi, cu cetăţenii cinstiţi, şi nici nu dăduse peste el vreo întîmplare fericită — mă gîndesc la vreo moştenire — care să motiveze cinstit o atare agoniscală, au procedat aşa cum se cuvine : aşa cum pretinde legea : au înaintat dosarul comisiei pentru verificarea proveniienţei bunurilor dobîndite ilicit.

Aşadar, dosarul parazitului îmbogăţit se afla la amintita comisie şi s-a trecut la rezolvarea legală a cazului. I s-a dat cuvîntul împricinatului, dator să explice proveniienţa bunurilor. A făcut-o cu o impresionantă candoare, aşa cum era şi de aşteptat : „Stimată comisie, e adevărat că eu nu muncesc, că nu sînt angajat nicăieri, dar cîştig cinstit. Eu am un cal mai grozav decît al lui Harap Alb ! Armăsarul meu este curtat de toate iepele din Arad, la grajdul său vine şi... provincia !" (Cerem scuze pentru limbajul mărturisirii). Deci, acel cal a devenit o mină de aur ; „Am şi eu pretenţiile mele : nu am admis nici o idilă caballină fără 500 lei !". Pretenţiosul proxenet stătea prost cu gramatica dar la matematică se arăta tare. Începînd să calculeze în faţa comisiei : „Deci, 2 000 iepe îşi dau întîlnire cu armăsarul meu. Gata milionul ! Şi aşa mai departe !"

Desigur, vă aşteptaţi ca respectiva comisie să se fi topit de ris, ori să cheme salvarea pentru a-i expedia pe bîsnitar la clinica de neuropsihiatrie. Ei, bine, vă înşelaţi ! Nu, Petre Susz a fost ascultat cu ploşă atenţie şi — în final — felicitat călduros : „Bravo, să-ţi trăiască calul !" I-au dat certificat de bună purtare şi declarat persoană onorabilă. În afara oricărei bănuieli de necinste. Şi astfel parazitul milionar continuă să-şi sfideze pe mai departe semenii cu existenţa sa întemeiată pe afaceri.

Oamenii cinstiţi nu puteau îngăduit însă aceasta. Au sesizat organele de partid şi, ca urmare, s-a dispus preluarea dosarului de la glumeaţa comisie. Bîsnitarul a fost sancţionat ca atare. Mai mult chiar, însăşi membrii respectivei comisii invitaţi la faţa locului pentru a cunoaşte realitatea asupra cazului pe care îl rezolvaseră din birou, au primit o adevărată lecţie.

În ce priveşte povestea cu străşnicul cal, căreia îi dăduseră crezare, s-a constatat că nemaipomenitul armăsar nu era decît o mîrţoagă de iapă !

Prea credeţi în poveşti, stimaţi membri ai comisiei pentru verificarea proveniienţei averilor ilicite din Arad !

ION TIPSIE ■

Cronica şoselei

Inamici de sezon: tulburelul şi ceaţa

Prima ploaie care a căzut aproape în toate judeţele ţării, simbătă, 21 octombrie, a reprezentat un examen pe care covîrşitoarea majoritate a automobiliştilor profesionişti şi amatori l-au trecut cu bine. Au existat însă din păcate şi destule „corigenţe". Numărul accidentelor din această zi a depăşit mult media. S-au înregistrat 31 evenimente rutiere soldate cu 15 morţi şi 28 de răniţi. Majoritatea accidentelor s-au datorat ignorării pericolului şoselelor alunecoase, reducerii considerabile a vizibilităţii pe timp de ploaie, neadaptării vitezei condiţiilor vitrege de trafic.

Mulţi şoferi care circulă corect, reducînd cu cel puţin 20—30 la sută viteza, în asemenea condiţii, rămîn pur şi simplu stupefiaţi cînd văd trecînd pe lîngă ei cu 80—100 km pe oră autoturisme conduse de regulă de temerari în vîrstă de 20—30 de ani, care trimit celor depăşiţi cîte un jet puternic de apă direct în parbriz. Nu puţini dintre eroii acestui gen de dublări sînt găsiţi puţin mai departe propuţi în cîte un pom.

I. R. — inginer — se grăbea să ajungă la serviciu, fiind în întîrziere. Deşi poseda permis de conducere de mai mulţi ani, avea la „activ" doar cîteva mii de kilometri parcurşi. Din cînd în cînd pilota maşina tatălui său. La intrare în localitatea Topoloveni asfaltul şoselei alternează cu o porţiune de drum acoperită cu piatră cubică. Intenţionînd să reducă viteza autoturismului, văzînd prea mare în raport cu patinoarul pe care urma să intre (nu exagerez cînd compar asemenea pavaj acoperit de mizgă cu gheaţa), şoferul a apăsat violent pe pedala de frînă, expediind autovehiculul într-o plută. Două femei, care pentru a se adăposti de ploaie se găseau lîngă pom, au fost ucise pe loc. Neexperimentatul pilot s-a ales cu multiple fracturi.

Tulburelul a început să facă ravagii printre cei care n-au înţeles nici pînă acum că alcoolul, plus conducerea auto, reprezintă un cocteil periculos. G.P. s-a certat cu nevasta şi pentru a se „calma" s-a urcat pe motoretă şi demarînd puternic a plecat din Oradea spre Episcopia Bihorului. „Aburii" alcoolului băut în cantitate apreciabilă în după-amiaza zilei, pe fondul stării de nervozitate în care se afla „pilotul pe două roţi" şi-a spus „cuvîntul". Fără să fie stînjenit de nimeni, conducătorul motoretei a părăsit sensul de mers nimerind într-un pom de unde a fost proiectat pe asfaltul şoselei. În drum spre spital a decedat.

De notat că motoristul avea permisul suspendat pentru... conducerea autovehiculului sub influenţa alcoolului.

Trei copii au rămas fără tată.

T.S., în vîrstă de 28 de ani, conducea autoduba TV nr. 21—IL—4341 aparţinînd Întreprinderii de prelucrare şi industrializare a legumelor şi fructelor Feteşti. A plecat în cursă „încurajat" de două porţii zdravene — una de ţuică şi alta de tulburel. Foarte generos, în starea euforică în care se afla, a umplut maşina cu „autostopişti". Spre deosebire de G.P. care a intrat într-un pom „eroul" nostru a nimerit într-un stîlp de beton. Doi dintre ocupanţi, ejectaţi din autodubă, cu fracturi multiple, se află acum la spital.

La Rădăuţi, după ce s-a „magnetizat" puternic, şoferului N.B. i-a venit ideea unei escapade nocturne în compania celor doi amici de şpriţ. Cum ştia că intrarea şi mai ales ieşirea din incinta autobazei nu-i o problemă — chiar dacă te afli la volanul unei autobasculante — şoferul şi-a urcat amicii în autovehiculul ce-l avea în primire — reţinut la garaj în vederea remedierii defecţiunilor sistemului de frînare — şi a plecat frumuşel sub ochii paznicului, la plimbare.

E uşor de imaginat ce reprezintă pentru circulaţie un şofer beat, pălăvrăgind cu pasageri, la volanul unei maşini fără frîne. N-au parcus decît cîţiva kilometri şi maşina a intrat în plin în doi bicicliştl care circulau regulamentar, rămînd-i grav.

La fel de periculoasă, ca aburii din capul unor şoferi, e ceaţa care tot mai des o întîlnim în aceste luni pe drumuri.

A te angaja în depăşire prin „laptele" care pluteşte în atmosferă e adevărată sinucidere. Se mai găsesc totuşi şoferi care desconsiderînd total primejdia unor astfel de manevre, se aventurează în depăşiri deşi nu văd decît la distanţa de 10—20 metri în faţa lor. Aşa a făcut pilotul autocamionului nr. 21—BH—714 aparţinînd Întreprinderii de industrializare a cărnii Oradea. Ajungînd pe raza comunei Zimandul Nou Arad, s-a angajat în depăşirea unui tractor, în pofida vizibilităţii extrem de reduse (30 m) şi a drumului acoperit de mizgă.

N-a mai putut evita coliziunea în plin cu autovehiculul care circula din sens contrar. Ambele maşini au luat foc. Pilotul vinovat şi însoţitorul său au pierit în flăcări.

- Este adevărat, circulaţia în aceste luni prezintă un grad sporit de dificultate, pilotarea maşinilor cere pricepere şi îndeosebi răspundere.

Accidentele pot însă şi fie evitate, soluţia fiind aceeaşi ca şi în celelalte perioade ale anului : respectarea regulilor de circulaţie şi conducerea preventivă.

Colonel VICTOR BEDA ■

„Am incercat in cele mai diferite modalităţi să restitui societăţii o parte din ce a investit in mine"

Acad. Ştefan-Marius Milcu, n. 1903, la Craiova. Om de ştiinţă emerit. Erou al Muncii Socialiste. Laureat al Premiului de Stat. Membru al Academiei Republicii Socialiste România. Membru al Academiei de Ştiinţe din R. P. Polonă, al Academiei germane din Halle (R.D.G.), al Academiei Bulgare, al Academiei Tiberina din Roma al Societăţii regale de medicină din Londra, al Societăţii internaţionale de endocrinologie, al Societăţii de biologie din Paris ş.a.

— Ce vă mai spun azi anii 1946—1948 ?

— Era o perioadă de mari frămîntări sociale, de inceput a unor adînci transformări, de revoluţionare a concepţiilor despre existenţa umană şi despre îndatoririle faţă de comunitatea naţională. Se poate cu egală îndreptăţire aminti ce a însemnat această perioadă în efortul complex de înlăturare a urmărilor războiului care a lăsat răni adînci în viaţa personală, în economie, în starea de sănătate şi de cultură. Totul trebuia îndreptat fără întîrziere şi trebuiau deschise porţile democraţiei socialiste...

— V-aţi referit la situaţia sanitară critică din această perioadă. Ştiu că aţi fost angajat cu toată fiinţa în această luptă pentru sănătate. Vă propun o călătorie în lumea amintirilor. Puteţi cita o problemă de sănătate la rezolvarea căreia aţi participat ?

— Desigur. A fost guşa endemică, care afecta aproximativ un milion de oameni, bineînţeles sub variate forme de severitate. În deceniile precedente această boală de masă a fost studiată de C. I. Parhon şi D. Danielopolu, cu încercări de a iniţia combaterea ei, dar n-au reuşit să convingă autorităţile sanitare şi administrative burgheze. Abia acum, în noua orînduire, această problemă de sănătate avea să-şi găsească soluţionarea. Am primit fără rezerve această responsabilitate.

— Prin dimensiunile şi implicaţiile ei cred că a fost o acţiune fără precedent. Cum aţi procedat ?

— În primul rînd am elaborat baza teoretică a întregii acţiuni, folosind în acest scop experienţa internaţională şi rezultatele cercetărilor făcute în ţara noastră şi datele endocrinologiei moderne. În al doilea rînd am investigat Valea Jiului, ca zonă caracteristică, cu implicaţii sociale, pentru a cunoaşte particularităţile endemiei în ţara noastră. Bineînţeles, am format în Institutul de endocrinologie primii endocrinologi, specialişti în combaterea acestei distrofii, care au activat apoi în primele centre de endocrinologie, constituite în zonele cele mai intens afectate.

— Şi rezultatele ?

— Rezultatele au fost spectaculare, datorită pe de o parte acţiunii de combatere, iar pe de altă parte ameliorării condiţiilor de viaţă. După primii 5 ani de combatere, endemia a început să scadă treptat, ca după 20 de ani să obţinem dispariţia formelor grave şi reducerea la o frecvenţă de 10—15 la sută a formelor de guşă simplă. Acţiunea complexă de combatere s-a desfăşurat în strînsă legătură cu o cercetare epidemiologică, clinică şi experimentală a endemiei. Rezultatele acestor cercetări complexe au fost sintetizate în 2 monografii apărute în 1950 şi în numeroase articole. Modelul românesc de combatere a endemiei a fost preluat de unele ţări socialiste. Personal am fost onorat pentru rezultatele obţinute cu Premiul de Stat, în 1964.

— În prezent la ce lucraţi ?

— Mă preocupă în primul rînd sistemele de reglare a funcţiilor endocrine. Modelul lor este cibernetic, cu toate implicaţiile schemei de structură. Pe lîngă contribuţiile aduse la variantele diferitelor sisteme endocrine proprii fiecărei glande, am elaborat conceptul de **„endocrinom"** şi **„de însoţire"** în reglarea neuroendocrină. Toi în acest context continuăm cercetarea bioritmurilor normonale. Se ştie că normonii au un ritm de zi şi de noapte (circadian), şeptenar şi sezonier. Cunoaşterea ritmurilor hormonale, pe lîngă interesul teoretic, are consecinţe în orarul lor de administrare, în cel profesional şi în adaptarea omului la mediul de viaţă. Împreună cu chimista Graziela Nicolau am studiat bioritmul cortizolului — unul din principalii hormoni corticosuprarenali — şi iodul hormonal, la un contingent de vîrstnici între 70—100 ani. Am pus în evidenţă modificările bioritmului acestor hormoni în raport cu vîrsta şi gradul de îmbătrînire. Am reuşit să demonstrăm cu prioritate că şi bioritmurile hormonale „îmbătrînesc".

— Rezultatele acestor cercetări au aplicaţii practice ?

— Desigur. Şi de o mare însemnătate. În primul rînd ne arată că hormonii, ca medicament, trebuie administraţi ţinînd seama şi de bioritmul lor. Cortizonul de exemplu nu trebuie administrat seara, ci numai dimineaţa pînă la amiază, altfel se tulbură somnul. Invers pentru hormonul de creştere, care fiziologic creşte noaptea. Cunoaşterea bioritmurilor ne ajută, de asemenea, să diagnosticăm unele tulburări funcţionale, determinate de intoxicaţii şi de eşecurile adaptărilor profesionale ş.a.

— Am aflat că vă preocupă în mod deosebit şi relaţia dintre sistemul endocrin şi cancer

— Am continuat şi în acest domeniu o preocupare tradiţională a şcolii româneşti de endocrinologie. Nu pot uita că printre primele studii publicate de regretatul meu maestru, prof. C. I. Parhon, a fost o sinteză a cunoştinţelor epocii în această problemă (1936). Dintre rezultatele mai deosebite obţinute în cercetările noastre voi aminti realizarea, împreună cu elevul meu, dr. H. Zimel, dispărut printr-un tragic accident, a unei combinaţii dintre un hormon estrogen şi o substanţă anticancerosă. A fost denumit **Stilbostat.** Este brevetat şi recunoscut ca medicament activ în cancerul de prostată şi în cancerul mamar, ce apare la cel puţin 5 ani de la menopauză.

— Puteţi cita şi alte direcţii de cercetare şi realizări ?

— Desigur, dacă consideraţi că ar putea interesa cititorii acestui interviu. Voi cita astfel printre rezultatele obţinute în studiul tiroidei ca glandă endocrină, izolarea, împreună cu chimista Isabela Putop, a unui hormon steroid şi a unui peptid. L-am denumit **Timosterină,** pe primul, şi **Timopeptid,** pe cel de-al doilea. Are o acţiune stimulantă a imunităţii şi inhibitorie a unor forme de cancer experimental. Substanţele sînt brevetate şi în plin şantier de investigare. Interesul stîrnit de această descoperire este demonstrat şi de prezentarea lor într-o monografie consacrată hormonilor timici, apărută în S.U.A.

— Din ce aţi realizat pînă azi, ce păstraţi mai aproape de suflet ?

— E foarte greu de răspuns. Ar trebui să aleg între realizările mele pe plan ştiinţific, organizatoric şi social. Poate cea mai interesantă a fost activitatea de profesor. Am intrat foarte de timpuriu în învăţămîntul universitar şi mai mult de patru decenii am fost nedespărţit de catedră, influenţînd evoluţia profesională a numeroşi tineri, poate şi viaţa lor personală. Ar fi de reţinut ce am făcut într-o jumătate de secol pentru apărarea sănătăţii oamenilor. Am considerat sănătatea ca cel mai de preţ bun al omului, condiţie a fericirii şi a existenţei. Am încercat în cele mai diferite modalităţi să restitui societăţii o parte din ce a investit în mine, ajutîndu-mă să mă formez ca medic, ca om de ştiinţă şi ca profesor.

— Ce înseamnă activitate creatoare în ştiinţă ?

— Ştiinţa poate fi asimilată şi atunci devii un erudit : un mare profesor sau un mare cunoscător — un om de bibliotecă, cum s-ar putea spune. Activitatea creatoare în ştiinţă are alte dimensiuni. Intervin înzestrarea şi imaginaţia, înrudite cu cele artistice. Am cunoscut savanţi posesori ai unei mari erudiţii şi oameni de ştiinţă mai puţin eruditi, dar creatori, capabili să descopere omul şi abili experimentatori.

— Cine a intuit intîi în dv. pe viitorul savant ?

— Cînd eram în anul II de medicină am avut şansa să fiu remarcat de profesorul Francisc Rainer şi chemat să lucrez la catedra de anatomie ca preparator. În evoluţia mea ulterioară am trecut la catedra de endocrinologie, nou înfiinţată şi condusă de un mare profesor şi om de ştiinţă creator, C. I. Parhon. El a fost maestrul meu în endocrinologie şi în desăvîrşirea mea ca experimentator şi în însuşirea responsabilităţii sociale a omului de ştiinţă.

— Endocrinologia a devenit apoi unica pasiune...

— Da. Am lucrat 4 decenii şi lucrez şi azi la cercetarea fenomenelor din acest domeniu al biologiei şi medicinei, sub cele mai diferite înfăţişări, de la endocrinologia clinică, pînă la endocrinologia experimentală. Am reuşit să obţin rezultate onorabile, să scriu multe monografii, tratate şi articole, prin care am căutat să prezint sinteza investigaţiilor.

— Cum apreciaţi cercetarea fundamentală ?

— Obligatorie şi necesară. Cercetarea fundamentală e rezerva ştiinţei viitorului. Nici o descoperire ştiinţifică nu este inutilă. Sînt perioade social-istorice cînd ştiinţa trebuie să servească în primul rînd anumite obiective ale dezvoltării economiei şi industriei. În ceea ce mă priveşte, am căutat să realizez un echilibru între cercetarea fundamentală şi cea aplicată.

— Ce aşteptaţi în acest sens de la informatică şi cibernetică, domenii ale ştiinţei de care sînteţi foarte ataşat ?

— Nu e departată vremea cînd se folosea termenul de **constelaţie endocrină** sau mai simplu de **glande endocrine.** Astăzi termenul de **sistem endocrin** este mai corespunzător realităţii. În cercetările şi meditaţiile mele am investigat sistemele endocrine şi particularităţile lor. A trebuit să mă informez în cibernetică şi să constat că sistemul endocrin funcţionează după modelul cibernetic. Am adîncit acest fenomen şi am arătat că fiecare subsistem din sistemul endocrin are un model cibernetic caracteristic. Am descoperit şi cîteva fenomene de tip cibernetic în funcţionarea glandelor endocrine, cum au fost **endocrinom-ul** şi fenomenul de **escori (de însoţire)** în fiziologia capătului central de reglare a sistemului endocrin. Pentru adîncirea acestor fenomene este necesară o colaborare cu specialiştii din informatică şi matematică...

— Diecule de lumea ştiinţei mai vă rămîne timp şi pentru alte preocupări ?

— Aş dori în primul rînd să combat o imagine foarte greşită despre oamenii de ştiinţă, ca fiinţe schematice şi uscate, cu o viaţă frustrată. În ce mă priveşte, în perioadele posibile, am practicat diferite sporturi : înotul, schiul, alpinismul şi altele. Am petrecut timpul liber pe munte, fără bufete şi alte degradări ale drumeţiei. N-am neglijat nici literatura. Comparativ, astăzi nu mai am timpul disponibil din prima mea perioadă. Veţi găsi totuşi pe masa mea de lucru un volum de eseuri sau de poezii. Fenomen explicabil. Poezia mă ajută să-mi întreţin limbajul şi mai ales imaginaţia de care omul de ştiinţă are atîta nevoie ! Să adăugăm încandescenţa poeziei ce conferă existenţei o tensiune interioară. Un om de ştiinţă trebuie să vibreze în faţa fenomenelor. În timp ce artistul ne cedă emoţional înfăţişările lumii, fără a se întreba cum sînt realizate, omul de ştiinţă îşi pune întrebări şi caută răspunsuri...

— Şi în afara poeziei ?

— Citesc estetică cu caracter filosofic, mai ales din domeniul filosofiei, culturii şi ştiinţei...

— Faptul că sînteţi preşedinte al Comitetului de istorie şi filosofie a ştiinţelor din cadrul Academiei Republicii Socialiste România, este de fapt o recunoaştere a orizontului pe care-l aveţi în cultură şi ştiinţă...

— Eu nu m-am izolat într-un domeniu restrîns, impus de specializare...

— Ştiu că v-a preocupat şi vă pasionează şi muzica...

— Vă confirm afirmaţia. Posed o discotecă de muzică simfonică, din care nu lipsesc, pe cît îmi este, accesibil, nici noutăţile ! Mă veţi găsi, de asemenea, în fiecare săptămînă la concertele simfonice ale Filarmonicii, la care sînt abonat de mulţi ani. Iubesc muzica de decenii. M-a tentat şi vioara, dar mi-am dat seama că nu sînt înzestrat pentru a mă realiza în muzică...

— Vă propun o scurtă reîntoarcere în timp, pe meleagurile Craiovei, aceea în ţara copilăriei...

— Amintiri. Am fost de curînd la Craiova. Ce să vă spun, din tot ce s-ar putea povesti ? Am copilărit în cartierul de nord al Craiovei, undeva foarte aproape de Şcoala de arte şi meserii...

— ...unde a fost elev şi Brâncuşi !

— Am ştiut-o mai tîrziu, cînd Brâncuşi devenise... Brâncuşi. Treceam în fiecare zi prin faţa şcolii. Azi totul s-a schimbat.

— V-aţi reîntîlnit cu colegii de odinioară ?

— Desigur. Întîlnirile acestea îmi aduc mari bucurii. Am avut adesea surpriza să-mi reîntîlnesc chiar şi colegi din clasele primare. Unii au venit pe-un ceafă un sfat, alţii un ajutor. Vă asigur că întotdeauna au fost primiţi ca şi cînd n-ar fi trecut anii, ca şi cum lucrurile fiecăruia în societate nu sînt atît de diferite ! Cu colegii de liceu mă văd mult mai des. Veţi fi poate surprins să aflaţi că seria mea de liceu se întîlneşte în fiecare an, în sfîrşitul lunii iunie, în ultima duminică...

— Vă găsiţi timp şi pentru asta ?

— De ce nu ? V-am mai spus. Există o parte de trăire a existenţei proprii, care trebuie respectată. Altfel, ne goneşte conţinut. Rămînem nişte „profesionişti", şi atît ! Şi a petrece cîteva ore într-o seară cu foştii colegi de liceu mi se pare firesc. În ultimul deceniu aceste întîlniri au devenit însă mai melancolice : cu permanente lipsuri la apel...

— Sînteţi în imaginea noastră ca un frumos şi demn model de profundă angajare şi implicare în viaţa social-politică a patriei...

— Din aceste puncte de vedere am avut o evoluţie ce ar putea prezenta interes prin semnificaţia ei umană. Într-o primă perioadă a formării mele, etapa Rainer, am fost convins, sub influenţa acestui mare învăţat umanist, că ştiinţa şi cultura sînt singurele valori spirituale care merită atenţia noastră.

L-am cunoscut apoi pe C. I. Parhon, care mi-a dezvăluit o altă viziune despre ştiinţa adînc legată de viaţa socială, despre omul de ştiinţă conştient că trăieşte într-o societate care îi asigură condiţiile de existenţă şi de muncă, căreia îi este dator la rîndul lui. Această concepţie şi atitudine nu-s surprinzătoare pentru că C. I. Parhon era ataşat laicilor generoase ale socialismului, încă din liceu, în legătură cu membrii mişcării socialiste. În Spitalul Socola de la Iaşi şi apoi în Spitalul central din Bucureşti, între cele două războaie mondiale, şi-au găsit adăpost deseori, în momente critice, militanţi socialişti. Datorită acestui complex de factori, concepţia mea despre ştiinţă în relaţie cu societatea s-a schimbat profund.

— În ce sens ?

— Mi-am dat seama că omul de ştiinţă nu poate rămîne străin de viaţa socială şi de ideile progresiste ale timpului său. Au survenit apoi evenimentele care au precedat şi au urmat lui 23 August 1944, care au transformat profund conştiinţa intelectualilor din ţara noastră şi i-au făcut să vadă mai clar ce se întîmplă în jurul lor şi să perceapă evoluţia în viitor a statului român...

S-a produs în acea perioadă şi adeziunea mea la socialism, de care luasem cunoştinţă încă din ultimele clase de liceu prin Capitalul, Manifestul Partidului Comunist, Originea familiei şi alte diferite lucrări asemănătoare. Dar totul a rămas atunci la nivel intelectual, fără transferul ideilor în acţiune.

— Timp de aproape 20 de ani aţi fost deputat în Marea Adunare Naţională...

— A fost o consecinţă firească a noii mele concepţii şi adeziuni sociale. Am avut şi alte responsabilităţi în conducerea Academiei Republicii Socialiste România şi a învăţămîntului medical universitar, în care am căutat să răspund cu toate posibilităţile mele încrederii ce mi s-a acordat. Am căutat să-mi îndeplinesc îndatoririle către ţară şi partid fiind convins că ştiinţa nu poate fi un „exerciţiu individual", ci o formă superioară a conştiinţei sociale, rezultată dintr-o acumulare milenară a efortului de descoperire a adevărului ; că trebuie să servească vieţii oamenilor, culturii şi dezvoltării sociale, ridicării pe noi trepte de civilizaţie.

CONSTANTIN MUSTAŢĂ ■

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (Margo Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83 ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Tudor Octavian — 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef : ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

ANUL XXVII-NR. 45 (1222) - 9 NOIEMBRIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Din sumar :

- La „Vulcan" șocul viitorului a venit mai devreme, adică la timp (pag. 4).
- S.O.S. — apele minerale ! (pag. 8).
- Cercetătorii din sectoarele calde ale industriei despre sectoarele calde ale cercetării (pag. 10).
- „Mă conduc după un principiu încă nescris în Codul Muncii" (pag. 24).

OBȚINEREA PRIMELOR RADIOGRAFII ÎN CULORI

O remarcabilă realizare a grupului de biofizicieni condus de Florin Dumitrescu

Electrocardiografia își are propria ei casă. Iată deci un eveniment pe care merită să-l consemnăm în introducerea relatării noastre. Și așa cu atît mai mult cu cît, ani la rînd, prezentînd în cuprinsul revistei noastre geneza acestei noi discipline de bioinginerie, gîndită și realizată pentru prima oară în țara noastră — am fost tentați să amintim de fiecare dată de „micul laborator al doctorului Florin Dumitrescu".

Electronografia, reamintim cititorilor noștri, s-a născut în condiții mai mult decît modeste. Ea s-a întrupat din munca, pasiunea și ostenda unui foarte restrîns corp de biofizicieni, într-o mică încăpere a Institutului pentru protecția muncii a Ministerului Industriei Chimice, alcătuită unde cu mult entuziasm dar cu mijloace artizanale, doctorul Florin Dumitrescu, împreună cu doi-trei colaboratori și amici de idei, a izbutit, în 1975, să construiască primul electronograf. Aparatul concretiza la data respectivă un nou procedeu, pentru investigarea - fenomenelor biofizice, inaugurînd seria fabuloaselor incursiuni în vastul univers energetic al ființelor

(Continuare în pagina 11)

LIVIU TIMBUS ■

Flăcăi și fete din Maramureș — Fotografie de GH. VINȚILĂ ■

Actualitatea

● Vase, amfore, secure, obiecte de podoabă precum și un tipar din piatră pentru turnat podoabe — urme ale unor așezări geto-dacice din secolul al XIII-lea î.e.n. — au fost descoperite recent la Drăgănești — Vaslui. ● Apicultorii din Hurezu au raportat cu mîndrie depășirea producției de miere pe anul în curs. S-a pomenit și de o oarecare contribuție a albinelor. ● La sfîrșitul săptămînii trecute, 900 de tone de sfeclă zăceau în gară la Budești (Ilfov). Se pare că Budeștiul ar fi prima gară din lume, care ar încerca să fabrice zahăr. ● Loție de oțet. Ioan Moiș din Satu Mare a intrat cu motoreta într-o căruță cu doi boi. Animalele s-au speriat și s-au lovit de o altă „Mobră" care venea din sens opus. Milița n-a mai găsit la locul accidentului decît boii. I. M. o intimează peste cîmp. ● În cadrul O.S.I.M. a fost organizată colecția națională de descrieri de invenții românești și străine care însumează peste 6 300 000 documente de brevet din toate ramurile tehnicii. Poate așa vor afla unii că roata a fost inventată și că mai au șanse doar cu un „perpetuum mobile". ● Nicu și Paraschiva Nestian din Vutcani (Vaslui) au împlinit zilele trecute 60 de ani de căsnicie. Cu puțină bunăvoință, prind și sute. ● Cei 25 000 de participanți din județul Suceava la etapa de masă a creației științifice și tehnice din cadrul Festivalului național „Cîntarea României", ediția a doua, au soluționat 2 200 de obiective care vizau, în mare parte, creșterea productivității muncii, reducerea importurilor și îmbunătățirea calității produselor ● Prin mesageria C.F.R. Arad, cetățeanul Vica Delamarian din localitate nr. 1, a fost inaugurat Centrul de hemodializă, cu șase aparate pentru hemodializă cronică (rinichi artificiali). ● Aflăm în ultimul moment că un leac eficace contra durerilor de șale este fripturа de gușă. Alte amănunte n-avem. ● Modernul edificiu al Căminului pensionarilor, de curînd dat în folosință la Bacău, se află pe strada Ghioceilor. ● La Iași s-a deschis Tîrgul olarilor. Ceramică populară din comunele Tansa, Voinești și Deleni. Poate o vizitează și cei care avizează întrarea kitsch-ului, vara, pe litoral. ● Pe Platforma petrochimică de la Borzești a fost pusă în funcțiune instalația pentru separarea izobutenei din fracțiile petrochimice. Construită după o concepție românească, instalația realizează, printre altele, o valorificare superioară a gazelor de chimizare. ● Conducerea restaurantului „Capșa" ne informează că lucrătorii unității au îndeplinit sarcinile de plan pe 1978 cu 56 de zile mai devreme. ● Ferma nr. 10 din Mangalia condusă de inginerul V. Licărete a livrat suplimentar 30,5 t carne de pui, promițînd depășiri mult mai însemnate pînă la sfîrșitul anului.

Permanențe : Carpații 2000

Citiți în pagina 22:

● SĂ NU-L UITĂM PE „NEMURITORUL" ILIE NĂSTASE!

Sibiu, ora noii calități

Convorbire cu tovarășul VASILE BÎRBULEȚ, prim-secretar al Comitetului județean Sibiu al P.C.R., președintele Consiliului popular județean

— Tovarășe prim-secretar, îngăduiți-mi să renunț la obișnuitele formule introductive și să intrăm direct în subiect : ce înseamnă acest cincinal, cincinalul revoluției tehnico-științifice, pentru județul Sibiu.

— Exact ceea ce înseamnă pentru toate județele patriei, pentru întreaga țară : o dezvoltare în ritm susținut, o dezvoltare multilaterală, o dezvoltare armonioasă, pregnant exprimată nu doar în ceea ce privește puterea economică, ci și în nivelul de civilizație material și spiritual, în bunăstarea oamenilor. Se înfăptuiesc neabătut și pe aceste străvechi și îndrăgite meleaguri din inima țării, cu rezultate din cele mai concludente, politica partidului nostru, hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale de înflorire continuă a orașelor și satelor patriei, de creștere tot mai accentuată a nivelului de trai al oamenilor muncii.

— Să detaliem aceasta expresie : puterea economică. Să ne spuneți, prin urmare, ce produce, cît produce și cum produce Sibiul ?

— Precizînd că în economia sibiană sînt prezente astăzi aproape toate ramurile economiei naționale și adăugînd că județul are un profil industrial pronunțat și o agricultură ce cunoaște profunde înnoiri, am avea, iată, un răspuns semnificativ la prima parte a întrebării. Deși Sibiul a fost și în trecut o zonă nu tocmai lipsită de industrie, trebuie precizat că profilul de azi județul și-l datorează, ca întreaga țară, înfăptuirii politicii partidului de industrializare socialistă, de dezvoltare economico-socială în ritm înalt. Întrebarea dumneavoastră nu solicită rememorări, dar pentru a înțelege bine Sibiul de azi, unele comparații sînt necesare. Iată, valoarea producției industriale realizată anul trecut în județ este de aproape 29 de ori mai mare decît cea din anul 1950 și de trei ori mai mare decît cea realizată în 1969, primul an după noua împărțire administrativ-teritorială. Acum, în 1978, în mai puțin de două săptămîni producem cît în întreg anul 1950.

— Banal poate, prin utilizare frecventă, atributul spectaculos e totuși singur în stare să definească exact acest salt.

— Care nu este doar de ordin cantitativ. Aceste creșteri implică în esența lor adînci prefaceri de structură, de ponderi în direcția valorificării superioare a resurselor materiale și umane. Să notăm numai un exemplu : dacă în 1950 industria sibiană însemna, în proporție de 80 la sută, textile, alimentară, confecții și pielărie-încălțăminte, astăzi, deși nici ramurile menționate n-au stat pe loc, ci au sporit de 13—15 ori, producția industrială a județului înseamnă 52 la sută construcție de mașini, adică industrie intens purtătoare de progres tehnic. Apoi, prefacerile calitative sînt descifrabile chiar în interiorul acestei ramuri, în care se evidențiază un accent tot mai pronunțat pe domeniile de vîrf, cum sînt mecanica fină, electronica, fabricația instalațiilor de mare tehnicitate și complexitate necesare chimiei, metalurgiei, energeticii etc. Astfel, cunoscuta întreprindere „Independența" produce astăzi utilaj chimic, metalurgic de mare complexitate, „Automecanica"-Mediaș realizează mașini frigorifice speciale, „Balanța"-Sibiu produce în prezent elemente hidropneumatice, Întreprinderea mecanică „Sibiu" și-a înscris în nomenclatorul producției sale mașini-unelte de mare tehnicitate.

Potrivit ultimelor statistici încheiate la nivel național, în cele 61 de întreprinderi importante ale Sibiului, se realizează 3,5 la sută din producția industrială a țării, județul nostru ocupînd din acest punct de vedere locul al 7-lea. Concretizată la cîteva ramuri sau produse, această contribuție sibiană se exprimă în cifre dintre cele mai elocvente : peste 14 la sută din producția națională de autobasculante, aproape 28 la sută din producția de geamuri trase, peste 19 la sută din producția de fire lînă și tip lînă, mai mult de un sfert din producția de tricotaje din mătase și tip mătase. Sigur, ne stau la îndemînă multe alte argumente pentru a ilustra faptul că în economia țării, indus-

(Continuare în pagina 6)

NICOLAE JELEDNIC ■

Avrig, un sat-muzeu dar mai ales o așezare vie, cu porțile deschise spre viitor

La anul, în 1979, oamenii din Avrigul Sibiului — și, cu ei, o întreagă Țară a Oltului, o întreagă Transilvanie, o întreagă țară — vor celebra 200 de ani de la nașterea lui Gheorghe Lazăr. Camera memorială „Gh. Lazăr" din muzeul Avrigului și casa natală a dascălului (refăcută pe locul și în desenul celei străvechi) se pregătesc, de pe acum, să-și primească oaspeții, îmbinătorul aliat de neoaspeți, în frunte cu fiii satului risipiți prin lume.

Avrigul, de două sute de ani, trăiește sub umbra acestui nume. Acoperindu-l cu statura lui, acoperindu-l vreme de două veacuri, de la amurgul lui Horia (Gh. Lazăr avea cinci ani cînd conducătorul răscoalei iobagilor era tras pe roată la Alba Iulia) și pînă la zenitul acestor zile, de strălucită afirmare a românilor în istorie, de teafără împlinire a idealu-

(Continuare în pagina 12)

ILIE PURCARU ■

UNEORI, MAȘINILE AU DESTIN DE MONUMENT

Întîlnesc pe stradă un tînăr inginer, cunoscut pe un teren de tenis, cu ani în urmă, pe cînd nu era decît un elev de liceu și, dintr-o vorbă într-alta, ajunge să-mi rezume drumul său, care se oprise, ori de-abia începea, într-o mare întreprindere bucureșteană, cea de utilaj chimic purtînd numele glorios al Griviței roșii. Banca școlii, amfiteatrul facultății, ba chiar și orele de destindere de pe terenul de tenis rămăseseră undeva în urmă. Tînărul inginer se numește Dan Rădulescu, are ochi mici și poate de aceea foarte vioi, un nas ascuțit, vădind noblețe, un glas profund baritonal, care subliniază într-un mod aparte fiecare cuvînt. Face parte cîndva dintr-un colectiv care realizase o presă de proporții mai puțin obișnuite, o mașină de ambutizat fundurile recipienților destinați industriei. Fusese prima sa participare la o acțiune importantă și poate, din această cauză, fiecare amănunt căpăta proporții. Dar poate nu era chiar așa și, într-adevăr, noua presă reprezenta mai mult decît o sarcină oarecare prinsă într-un paragraf oarecare al unui plan de rutină. Îndoiala m-a determinat să merg la Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie", să văd cu ochii mei mașina de ambutizat, să-i cunosc pe

(Continuare în pagina 5)

EMANUEL VALERIU ■

Planul național unic de dezvoltare economico-socială și bugetul de stat pe anul 1979

Mobilizatoare obiective pe calea progresului, bunăstării și înfloririi patriei

Imagine din timpul lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale

În contextul de largă emulație a bătăliei pentru o nouă calitate, superioară, în toate compartimentele producției materiale, vineri, 3 noiembrie, Marea Adunare Națională a dezbătut și a dat putere de lege Planului național unic de dezvoltare economico-socială și Bugetului de stat pe 1979.

Avînd ca ax cardinal realizările obținute în primii trei ani ai cincinalului și întocmit în concordanță cu orientările aprobate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională, întreaga concepție a planului pe anul viitor, fundamentată prin dezbaterile, analizele și propunerile din unitățile economico-sociale de bază, emanația voinței și creației colective a maselor, poartă din plin pecetea de gîndire novatoare, dinamică, profund constructivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la accentuarea laturilor calitative ale întregii activități economice și crearea tuturor condițiilor pentru aplicarea generalizată, încă de la începutul anului viitor, a noului mecanism economico-financiar, a principiilor autoconducerii și autogestiunii. Aceste două documente investite de înaltul for legislativ al țării cu putere de lege, primite cu mare interes și satisfacție de către toți oamenii muncii, urmăresc într-o viziune unitară accelerarea creșterii economice, ridicarea în continuare a potențialului tehnico-material al României socialiste, sporirea neîntreruptă a bunăstării tuturor oamenilor muncii, expresie însuflețitoare a clarviziunii științifice, a justeței și realismului politicii partidului, politică în care industrializarea, dezvoltarea forțelor de producție se înscriu ca jaloane vitale ale procesului de înflorire multilaterală a patriei, în perspectiva trecerii României din rîndul țărilor în curs de dezvoltare, în rîndul celor cu dezvoltare medie.

Este, astfel, relevant că ritmul prevăzut de creștere a valorii producției industriale nete de 11,5 la sută și sporul de 8,8 la sută al venitului național, care mențin țara noastră printre statele cu economia cea mai dinamică din lume, sînt dublate de măsuri de dezvoltare echilibrată a economiei naționale, de intensificarea acțiunii factorilor calitativi ai activității economice, de aprofundarea procesului de modernizare a structurilor, de amplificarea considerabilă a aportului progresului științific și tehnic la înfăptuirea tuturor obiectivelor și de creștere a eficienței.

Se prevăd creșteri mari la producția fizică în toate ramurile și la toate produsele. Fiecare cifră, fiecare prevedere cuprinse în aceste documente își au, într-o strînsă interdependență, importanța nemijlocită. Lucrul este foarte însemnat, pentru că va asigura într-o mai bună măsură satisfacerea necesarului de utilaje pentru noile investiții, pentru industrie și agricultură în general, pentru aprovizionarea populației cu bunuri de consum, ca și pentru necesitățile exportului țării. Se accentuează procesul de modernizare a structurilor economice prin dezvoltarea prioritară a domeniilor purtătoare ale tehnicii de vîrf, prin promovarea largă a progresului tehnic, prin urmărirea acelor indicatori care definesc în esență progresul economic și social începînd cu măsurile de valorificare superioară a resurselor umane și materiale și terminînd cu preocuparea pentru buna gospodărire a fiecărui loc de muncă și asigurarea unui venit superior tuturor celor care își îndeplinesc corespunzător obligațiile de muncă. Producția unor utilaje tehnologice de mașini-unelte grele de performanță, mecanică fină, echipamente hidropneumatice, mijloace de automatizare și echipamente de electronică industrială va înregistra ritmuri între 20—25 la sută. Se va asigura promovarea plenară a progresului tehnic în industria minieră, petrolieră, metalurgică, chimică, constructoare de mașini, ca și în celelalte ramuri industriale, vizîndu-se valorificarea superioară a materiilor prime, realizarea unor produse de calitate superioară, ridicarea generală a eficienței economice. Productivitatea muncii în industria republicană va crește cu 10,2 la sută, contribuind cu peste 85 la sută la obținerea sporului de producție prevăzut, și să nu uităm productivitatea muncii va fi calculată pe baza valorii producției nete, ceea ce îi conferă o corespondență superioară cu realitatea. Aceasta fiindcă oamenii muncii din întreprinderi au evidențiat și continuă să caute cu o curată și frumoasă abnegație noi rezerve de creștere a productivității, iar pe de altă parte pentru că plenul prevede accentuarea aportului progresului științific.

Concomitent, va crește eficiența fondurilor fixe din dotare, se va accentua reducerea costurilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale. Deopotrivă, agricultura va cunoaște ample creșteri cantitative și calitative, în condițiile unui an agricol normal producția de cereale urmînd să ajungă la 24,7 milioane tone. Același dinamism îl vor cunoaște toate domeniile vieții economico-sociale. O contribuție hotărîtoare la asigurarea acestei impetuoase dezvoltări o vor aduce și anul viitor obiectivele de investiții, pentru care s-au alocat 233 miliarde lei — aproape jumătate din cît s-a investit în întreg cincinalul anterior.

Prin dezvoltarea producției întreprinderilor existente și realizarea punerii în funcțiune a noilor obiective, alte județe ale țării vor atinge, în cursul anului viitor, un nivel de producție industrială de 10 miliarde de lei sporind astfel la 31 numărul județelor care au trecut această stacheță a progresului și contribuind, astfel, la transpunerea în viață a politicii partidului de repartizare armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării și de creare a condițiilor pentru ca toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, să se poată bucura de binefacerile socialismului.

În conformitate cu telul fundamental al socialismului și cum este firesc în condițiile dezvoltării în asemenea ritmuri și proporții a economiei, afirmarea tot mai deplină a laturilor calitative, a revoluției tehnico-științifice vor determina ridicarea în continuare a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Venitul național va crește cu 8,8 la sută, retribuția reală va spori cu 6,7 la sută, prin extinderea pe întregul an a etapei I de majorare a retribuției și începerea celei de a doua etape, în condițiile menținerii indicelui prețurilor și tarifelor în limitele prevăzute în cincinal. Vor crește, de asemenea, veniturile reale ale țărănimii, se va aplica cea de-a doua etapă de majorare a pensiilor și alocațiilor pentru copii. Din numeroasele alte prevederi ale tabloului general al creșterii bunăstării, menționăm darea în folosință a 236 000 apartamente și 12 000 garsoniere — cu 76 000 mai mult decît prevederile din cincinal. Așa cum se prevede în Buget, totalul cheltuielilor social-culturale pe 1979 se ridică la peste 67 miliarde lei.

Introducerea valorii producției nete ca indicator de bază în economie, perfecționarea întregului sistem de indicatori economici concentrează eforturile colectivelor din toate unitățile nu numai asupra dimensiunilor cantitative ale activității economice, ci și a celor calitative — creșterea eficienței economice fiind o problemă cardinală a dezvoltării economici în anul viitor. Se asigură astfel în toate ramurile și unitățile o preocupare mai stăruitoare și energică în vederea realizării producției fizice în structura sortimentală necesară economiei, utilizării mai bune a capacităților de producție, reducerii mai substanțiale a consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibil, creșterii mai accelerate a productivității muncii, înnoirii și modernizării susținute a producției. În acest sens, noul Buget, cu caracteristici noi față de bugetele anterioare, reflectă introducerea valorii producției nete, afirmînd pregnant principiul conform căruia orice activitate economică trebuie să creeze valori noi față de bugetele anterioare, reflectă introducerea valorii producției nete, afirmînd pregnant principiul conform căruia orice activitate economică trebuie să creeze valori noi, să sporească avuția națională, evidențiază rolul sporit al beneficiului ca pîrghie stimulatoare de bază a activității economice, ca sursă principală pentru dezvoltarea economiei naționale și creșterea continuă a bunăstării.

Sînt relevante, de asemenea, alte aspecte ca: îmbunătățirea sistemului de finanțare a investițiilor, posibilități mai bune pentru unitățile economice de a-și asigura resursele financiare pentru mijloacele circulante de care au nevoie, introducerea bugetului de venituri și cheltuieli în toate unitățile socialiste, ca o modalitate importantă de analiză, control și conducere a activității economico-financiare.

Avem, după cum se știe, o bună bază de pornire. În cei trei ani care au trecut din actualul cincinal, arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost realizată în industrie o producție suplimentară de peste 40 miliarde lei. În acest cadru, se poate afirma cu deplin temei că planul pe 1979 creează toate premisele pentru ca obiectivele Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale, ale Programului partidului să se înfăptuiască cu cele mai bune rezultate. Condițiile obiective sînt pregătite. Îndeplinirea planului depinde de noi toți, de fiecare în parte.

ION CRISTIAN ■

NOI PERSPECTIVE PENTRU DEZVOLTAREA PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNO-AUSTRIECE

Într-o ambianță sărbătorească, ieri a început la București vizita de stat pe care, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele federal al Republicii Austria, dr. Rudolf Kirchschläger, împreună cu doamna Herma Kirchschläger, o efectuează în țara noastră. Transmisia directă de către posturile noastre de radio și televiziune a ceremoniei sosirii înalților soli ai poporului austriac pe pămîntul românesc, manifestările calde ce au însoțit acest moment ne oferă temeiul să apreciem că noul dialog la nivel înalt ce a început ieri în Capitala țării noastre va marca un moment deosebit în cronica relațiilor dintre cele două state.

Relațiile de prietenie și colaborare româno-austriece au cunoscut, mai cu seamă în ultimii ani, o dezvoltare puternică în toate domeniile. Întemeiate pe stimă și respect reciproc, exemplu de colaborare rodnică între țări cu orînduiri social-politice diferite, aceste relații au căpătat noi și ample dimensiuni în urma contactelor directe la cel mai înalt nivel, în imprimarea cursului pozitiv, ascendent de o importanță hotărîtoare dovedindu-se a fi dialogurile purtate de președintele Nicolae Ceaușescu la București și la Viena cu conducătorii Austriei, documentele semnate cu aceste prilejuri.

Dorința comună de a întări și dezvolta pe noi trepte conlucrarea rodnică dintre România și Austria, dintre poporul român și poporul austriac se va concretiza, fără îndoială și de această dată fructuos, existînd premise favorabile pentru o asemenea evoluție, în interesul celor două țări, al cauzei păcii și progresului în lume.

Desfășurarea noului dialog la nivel înalt româno-austriac, semnificația acestuia în cronica relațiilor dintre cele două țări și popoare vor fi înfățișate în numărul viitor al revistei noastre.

Evenimente de o importanță deosebită în calendarul politic al acestei perioade, în viața întregii țări

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu și-au desfășurat lucrările
- **Plenara Comitetului Central al P.C.R.**
- **Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste.**

În această penultimă lună a unui an care constituie pentru viața social-economică a patriei un an hotărîtor în realizarea cu succes a prevederilor cincinalului revoluției tehnico-științifice, în această etapă de fundamentale transformări calitative în toate domeniile de activitate aie societății noastre, cele două forumuri desfășurate în săptămîna care a trecut primesc o deosebită semnificație. Astfel, Plenara Comitetului Central al P.C.R. — care a avut loc în ziua de 1 noiembrie — a înscris la ordinea de zi următoarele puncte : Proiectul Legii învățămîntului ; Proiectul Legii privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor ; Programul cu privire la aprovizionarea populației pe trimestrul IV 1978 și semestrul I 1979 ; cu privire la abaterile săvîrșite în municipiul Piatra Neamț în legătură cu construcția de locuințe proprietate personală.

Proiectul Legii învățămîntului, prefigurînd cadrul instruirii și educării tineretului, al formării și perfecționării cadrelor, al ridicării nivelului de cultură și civilizație al întregului popor reflectă grija și atenția deosebite pe care partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu le acordă acestui domeniu vital al societății noastre — învățămîntul — așezării sale pe baze noi, revoluționare, prin contactul nemijlocit cu producția și cercetarea științifică.

Relevînd aceste idei, plenara a subliniat, de asemenea, caracterul adînc democratic al școlii românești — fapt elocvent demonstrat în prevederile proiectului — care asigură accesul egal al tuturor fiilor țării, fără deosebire de naționalitate, în școli de toate gradele, garantînd realizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani.

În deplin consens cu hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R. privind creșterea eficienței economice, așezarea întregii noastre economii sub semnul unei noi calități, Proiectul Legii privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor constituie expresia concretă a măsurilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. El statuează obligația fiecărei unități socialiste de a asigura activității sale o maximă eficiență, astfel încît să-și acopere integral cheltuielile din venituri proprii, să obțină din beneficii dezvoltarea întreprinderii, contribuind în același timp la constituirea fondului centralizat al statului. Proiectul cuprinde și aplicarea acestor principii în cooperativele agricole de producție, cooperația meșteșugărească și de consum și în sectorul micilor meseriași individuali.

Prevederile acestui proiect aprobat în unanimitate de plenară, definitivat și înaintat spre adoptare M.A.N., urmează a fi aplicate de la 1 ianuarie 1979. Plenara C.C. al P.C.R. și-a exprimat convingerea că transpunerea acestor măsuri în activitatea economică va asigura un cadru stimulativ, va duce la creșterea răspunderii și cointeresării oamenilor muncii, la sporirea venitului național, la ridicarea bunăstării întregului popor.

Expresie a posibilităților obiective, reale ale economiei noastre naționale, asigurînd o creștere rațională a consumului, Programul cu privire la aprovizionarea populației pe trimestrul IV 1978 și semestrul I 1979, aprobat în unanimitate de plenară, prevede creșteri între 5 și 11 la sută la produse de bază — pîine, carne și produse din carne, ulei, zahăr, lapte, pește, cartofi, fructe etc. și, de asemenea, importante sporuri la principalele mărfuri industriale.

Ultimul punct de pe ordinea de zi a plenarei l-a constituit dezbaterea exigentă, partinică, în spiritul eticii și echității socialiste a gravelor abateri comise în municipiul Piatra Neamț în construcția de locuințe proprietate personală. Adoptînd măsuri severe împotriva autorilor acestor abuzuri, plenara a hotărît totodată dezbaterea raportului Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale, măsurile luate și concluziile plenarei, în toate organele și organizațiile de partid, pentru a se determina un puternic curent de opinie împotriva tendințelor de căpătuială, pentru a stimula aplicarea neabătută în viață a principiilor codului comuniștilor.

Folosirea rațională a mijloacelor materiale ale economiei — o îndatorire de conștiință pentru fiecare om al muncii !

În cuvîntul rostit la încheierea lucrărilor plenarei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat o serie de sarcini concrete pentru înfăptuirea exemplară a planului pe ultimele două luni, precum și a celui pe anul viitor. În rîndul acestora s-a detașat cu o deosebită pregnanță sarcina reducerii substanțiale a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, printr-o gospodărire rațională, prin creșterea indicilor de folosire a materiilor prime, prin recuperarea **pînă la ultimul gram** a materialelor rămase după prelucrarea industrială. Este un imperativ ce presupune un ridicat nivel de răspundere, de conștiință muncitorească, eliminarea oricăror căi de risipă, depistarea tuturor soluțiilor de economisire, de repunere în circuit a unor materii prime și materiale de valoare rămase după prelucrare, acestea fiind dealtfel incluse în viitor în planul de aprovizionare al întreprinderilor. Secretarul general al partidului a indicat să se treacă la o sortimentare riguroasă a mașinilor și utilajelor clasate, la folosirea judicioasă a pieselor și subansamblelor în stare de funcționare, la sortarea riguroasă a metalului trimis la retopire. Acestor resurse trebuie să li se adauge, printr-o acțiune concertată, deșeurile de metal, de hîrtie, de îmbrăcăminte și încălțăminte, de sticlărie, colectate de la populație, ele conținînd substanțe utile, prețioase, unele aduse prin import în diverse sectoare ale economiei.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vorbind la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste

În aceeași ordine de idei se înscrie și reducerea consumului de energie, o problemă de bază atît pentru prezentul cît și pentru viitorul economiei noastre. Subliniind că aceasta este o tendință chiar în țări puternic dezvoltate industrial, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut mobilizarea tuturor organismelor economice, ministerelor, întreprinderilor, organelor de partid și de stat, pentru perfecționarea și modernizarea continuă a tehnologiilor în vederea asigurării unui consum de energie cît mai redus.

Sînt toate acestea sarcini urgente, imediate, care vizează dezvoltarea simțului de răspundere al fiecărui om al muncii pentru utilizarea cu maximum de randament a tuturor mijloacelor de producție. Numai printr-o exigență sporită în întreținerea și funcționarea utilajelor și mașinilor, luîndu-se toate măsurile pentru evitarea deficiențelor și avariilor, prin întărirea disciplinei și controlului tehnic se pot asigura o creștere continuă a eficienței, realizarea beneficiilor planificate.

Cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 1 noiembrie a conturat, pe acești parametri, un puternic apel la spirit gospodăresc, la răspundere sporită față de avuția societății, față de munca fiecărula dintre noi, fiind toate acestea garanții ale îndeplinirii istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea, a Programului partidului de dezvoltare economico-socială a patriei.

Problemele calității, afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile — preocupări ale întregii societăți.

În ziua de 3 noiembrie, au avut loc lucrările Plenarei Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, cu următoarea ordine de zi : Proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1979 ; Raportul cu privire la activitatea desfășurată de consiliile Frontului Unității Socialiste ; Raportul cu privire la activitatea desfășurată de consiliile Frontului Unității Socialiste și organizațiile de masă și obștești componente pentru intensificarea și creșterea eficienței controlului oamenilor muncii ; Aniversarea a 60 de ani de la făurirea statului național unitar român ; Unele măsuri organizatorice.

Analizînd orientările proiectului de plan, plenara a relevat faptul că prevederile sale oferă condiții pentru realizarea ritmurilor stabilite în planul cincinal, precum și în programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a țării pînă în anul 1980. Proiectul, elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, este orientat spre punerea în valoare, la un nivel superior, a întregului potențial al economiei noastre naționale, prin folosirea intensivă a tuturor capacităților de producție, creșterea productivității, gospodărirea rațională a materiilor prime, materialelor, energiei și combustibilului.

În cuvîntarea rostită la plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o înaltă apreciere activității organismelor Frontului Unității Socialiste, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în obținerea unor succese relevabile pe drumul înfăptuirii Programului elaborat de Congresul al XI-lea la P.C.R.

Apreciind că rezultatele economice bune ale primilor trei ani ai cincinalului creează premisele îndeplinirii programului suplimentar adoptat la Conferința Națională privind obținerea unei producții peste plan de cel puțin 100 miliarde lei, secretarul general al partidului a subliniat că toate aceste succese s-au concretizat în creșterea bunăstării poporului, în aplicarea neabătută a prevederilor programului de creștere mai accentuată a nivelului de trai. Astfel, anul viitor se va trece la a doua etapă de majorare a retribuției tuturor categoriilor de oameni ai muncii, care se va încheia, așa cum este prevăzut, în 1980. Cu atît mai mult însă, în condițiile trecerii din anul 1979 la aplicarea generalizată a noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii și autogestiunii în toate sectoarele economiei naționale, se impune mobilizarea tuturor resurselor de energie și conștiință ale cetățenilor patriei, perfecționarea continuă a activității consiliilor și comisiilor F.U.S. pentru ca, prin eforturile unite ale întregului popor, fiecare cifră din planul adoptat pentru 1979 să devină garanție a îndeplinirii cincinalului revoluției tehnico-științifice. Relevînd importanța acestei etape pe care o vom inaugura în anul economic 1979, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta : **„Trebuie înțeles bine că noul mecanism economic presupune sporirea spiritului de răspundere al tuturor organismelor de conducere, al tuturor colectivelor de oameni ai muncii, al fiecărui muncitor sau inginer, al fiecărui cetățean la locul său de muncă. Avem toate condițiile pentru ca anul viitor, odată cu trecerea generală la noul mecanism economic, să obținem o îmbunătățire simțitoare a activității în toate domeniile."**

Aniversarea a 60 de ani de la formarea statului național unitar român. O sărbătoare a unității întregului popor în jurul partidului, un legămînt pentru prezentul și viitorul patriei.

Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste adresată întregului popor în legătură cu apropiata aniversare a 60 de ani de la formarea statului național unitar român, moment epocal din istoria poporului nostru, adoptată în unanimitate de Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, subliniază legitatea istorică a acestui act, rezultat al luptei maselor largi populare pentru progres, pentru afirmarea cu drepturi egale în rîndul popoarelor lumii.

Atît în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, cît și în cuprinsul Chemării se subliniază faptul că actul unirii în sine n-a putut rezolva toate problemele sociale și naționale, n-a răspuns aspirațiilor de libertate socială ale maselor muncitoare. Pentru clasele dominante, unirea a constituit un prilej de întărire a privilegiilor, de intensificare a exploatării maselor, fără deosebire de naționalitate. În egală măsură însă ea a dat un nou și puternic imbold forțelor progresiste, mișcării muncitorești revoluționare. Ea a deschis calea unității de acțiune a muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, a tuturor fiilor țării care doreau ca România să se dezvolte demnă și liberă, fără nici un fel de exploatare socială și națională. Împlinirea acestor idealuri de luptă neobosită în fruntea căreia a stat, încă de la crearea sa, partidul comuniștilor, a fost posibilă numai după cucerirea puterii de clasa muncitoare, după victoria revoluției populare, care a pus temelia noii orînduiri, inaugurînd epoca unor profunde transformări în societatea românească. În cuvîntarea rostită la plenară, secretarul general al partidului spune : **„Aniversăm acest eveniment cu hotărîrea fermă de a face totul ca principiile pentru care partidul nostru, forțele progresiste și revoluționare au luptat întotdeauna să fie realizate pe deplin, ca întregul nostru popor, toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, să se bucure din plin de cuceririle civilizației, de cuceririle socialismului, să fie participanți cu drepturi depline, egale la toi ceea ce se înfăptuiește, să beneficieze de rezultatele muncii lor, să poată participa activ la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii societăți... Sărbătorim acest eveniment cu hotărîrea fermă de a întări colaborarea și prietenia cu toți vecinii noștri, cu toate țările socialiste, cu toate țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, considerînd că trebuie să facem totul pentru cauza păcii, pentru o colaborare internațională bazată pe egalitate, pe respectul independenței și suveranității naționale a fiecărui popor, neamestecul în treburile interne, pentru dreptul fiecărei națiuni de a-și hotărî calea dezvoltării liber, așa cum dorește."**

Stă în aceste cuvinte sensul fundamental al vibrantei Chemări, al îndemnului adresat națiunii întregi de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a face din această sărbătoare a istoriei noastre de luptă și de jertfă temelia angajării conștiente a tuturor fiilor țării, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, în edificarea prezentului și viitorului socialist, în înaintarea neabătută a patriei pe drumul civilizației și progresului, pe drumul comunismului.

DOINA FRUNTELATA

LA „VULCAN" ȘOCUL VIITORULUI A VENIT MAI DEVREME. ADICĂ LA TIMP

CÎTEVA SOCOTELI SIMPLE

Întreprinderea bucureșteană „Vulcan", una dintre uzinele cu o istorie încărcată sănătos de fapte și cu mari succese în industria noastră contemporană, este un mare consumator de metal. Un colos care înghite anual multe zeci de mii tone de metal transformate, pe îndelete, în limitele planului și angajamentelor, în importante utilaje pentru industria chimică, termocentrale etc., piese în majoritate unicate. În atare condiții, un indice de utilizare a metalului de 67,7 la sută are darul să încarce aceste cifre reci cu semnificații care lipsesc din planificările cele mai exacte, faptul trădînd o atitudine : grijă deosebită, înaltă răspundere față de materia primă, față de plinea industriei. La sfîrșitul cincinalului actual, indicele amintit va crește pînă la un procentaj de 89—89,2 la sută. Desigur, a economisi, în acest caz, nu înseamnă neapărat a pune deoparte, a strînge, ci a produce mai mult cu ceea ce ai. Este o chestiune care ține în egală măsură de optică, dar și de progresul tehnic, de inteligența tehnică a celor care „hrănesc" marile investiții ale țării, cu utilajele pomenite. Combinatul petrochimic de la Midia Năvodari și termocentralele Turcenilor fiind doar cîteva exemple. Acest lucru presupune reproiectări, proiectări făcute cu mai multă știință și chibzuință, găsirea unor noi soluții de organizare, mai economice, mai eficiente și, iată, și acea economie de om gospodar care adună totul cu gîndul nu atît la prezent, cît la viitor. Astfel, cei de la Vulcan, încumetîndu-se să rezolve cîteva socoteli simple, și-au propus să economisească în acest an 1 008 tone de metal, treabă care le va aduce multe satisfacții, dat fiind că din cantitatea de mai sus se pot realiza 12 cazane de 30 tone abur pe oră sau 50 de unități de pompaj de 12 tone. Și socotelile au fost făcute chiar în tirg, ca să se evite surprizele potrivit proverbului.

VIITORUL A ÎNCEPUT, DE FAPT, IERI

Nu știu dacă inginerul șef cu concepția Romeo Vîrgolici a citit cartea care a dat atîta bătaie de cap lumii. Însă omul știe limpede că nu se mai poate lucra ca acum douăzeci de ani. „Și ca să fim sinceri, se confesează dînsul, nu se mai poate lucra nici ca ieri. Firește, exagerez. Azi, simbolic, de pildă lucrăm ca și vineri. Vreau să subliniez însă, că a nu profita de descoperirile științei, de tot ceea ce este nou în tehnologia mondială, a nu profita de experiența ta, de ceea ce ai acumulat în atîta vreme este ca și cum ai rămîne la roata strămoșului. Profesionalism și responsabilitate. Pot fi lozinci. Chiar sînt, dar sînt bazate pe adevăruri. La fel se întîmplă și cu economiile noastre de metal. Acestea merg mînă în mînă cu marile performanțe. Reproiectarea unui utilaj înseamnă și economie de metal și performanțe mai bune. Voi reveni asupra acestui lucru. Să mai spun însă că vorbind de răspundere, mă gîndesc și la economia de energie, electrică și combustibili, și la economia de fluide specifice procesului de producție sau la cea a materiilor necesare sectorului cald. În primele 9 luni ale anului am economisit 756 tone de metal ceea ce ne poate ferici pentru că putem ajunge la o economie de 1 100 de tone la sfîrșitul lui 1978. La prețul mediu al produselor noastre economiile de care vorbesc ne permit realizarea unei producții suplimentare de aproximativ 25 de milioane lei. Continuînd dialectic, beneficiile oamenilor muncii de la „Vulcan" vor crește pe măsură. Dar această luptă contra risipei trebuie conjugată la nivelul întregii noastre economii. Și mă refer la proiectanți pentru că de-aici pleacă totul. Am să dau un exemplu. Laminorul de la Roman încă produce țevi cu variații la grosimea peretelui mai mari decît cele prevăzute în stasuri. Ar fi bine să se desfășoare mai repede acțiunea privind oțelurile laminate și speciale într-o gamă variată. De pildă, Romcor-ul, un oțel cu rezistență mare la coroziune, a înlocuit tabla zincată și tabla de aluminiu, fiind, totodată, și un material mai ieftin. Vă repet, sînt cîteva exemple care ne dovedesc că acesta e drumul".

Desigur, acesta e drumul. Una peste alta, ca să-și argumenteze spusele, inginerul șef ne oferă, ca rezultate ale unor reproiectări „deștepte", cîteva invenții aparținînd specialiștilor de la „Vulcan" care se pare că au avut la bază, pe lîngă necesitățile uzinei, și principiul „cînd își pune românul mintea la contribuție..."

Ion Crețu, inginer la atelierul de proiectare, are două invenții. Una realizată în 1974, iar ultima în 1978. Despre cea din urmă, care se intitulează, oarecum pe înțelesul tuturor, „Unitate de pompare cu geometria în față" (vezi fotografia), autorul ei ne spune următoarele : „Urmăresc această problemă a economisirii metalului de foarte multă vreme. Firesc, dacă ne gîndim la cantitatea pe care o consumă anual uzina. Pentru utilajul amintit există de foarte multă vreme o schemă cinematică cunoscută în străinătate. O aveau și sovieticii și americanii, o mai aveau și alții, dar tuturora le lipseau soluțiile constructive. Ei, soluțiile astea mi-au luat cam un an de zile, pentru că, din nefericire, ideile nu-ți prea vin chiar în fiecare zi, deși îți mănîncă multe nopți. Însă problema aceasta cu nopțile inventatorilor s-a rezolvat de mult. A rezolvat-o presa, ziarele. Toate scriu că nopțile inventatorilor sînt un coșmar. Se poate, dar eu, sper să nu mi-o luați în nume de rău, am rezolvat mai multe lucruri ziua. Pe scurt și concret, am înlocuit contragreutățile metalice de la unitățile de pompare cu contragreutăți din beton ușor armat. Economia de metal, între 12 și 15 la sută, pe 1978, ea fiind de 600 tone de metal. Extinzînd-o la jumătate din producția de unități de pompare, numai la jumătate deci, se pot economisi peste 3 000 de tone de metal".

A doua invenție despre care vrem să vorbim aparține metalurgului șef al uzinei, Vasile Constantin, și dînsul autor tot a două invenții, ultima privind una din piesele de bază ale termocentralelor, utilizată în circuitele de înaltă presiune și avînd forma literei T. Vasile Constantin face parte din familia acelor specialiști neastîmpărați care fug de rutină, care fac orice, în principal gîndesc, ca o zi să nu semene cu alta, iar din titlul lor de specialist să adauge neapărat și ceva concret. Importantă pentru suflet este prima invenție, următoarele vin de la sine. Te obișnuiești așa, inovațiile nici nu le mai socotești. „umblă unii după mine și acum ca să întocmesc dosarul tehnic pentru o inovație care se aplică deja la Midia-Năvodari". „Invenția care vă interesează se numește Piesă fasonată sub formă de T. O cumpărăm din străinătate și ne costa al dracului de mult. Cam cît 120 de viței grași. Socoteala este exactă, deși n-am prea crescut viței în viața mea. Pentru că depindea și de mine, am zis odată, gata, nu mai cumpărăm de la alții. În primul rînd am luptat să conving proiectantul că se poate. De obicei, proiectantul este mai liniștit cînd la totul din străinătate. N-are obligații, n-are necazuri, firma respectivă garantează bunul mers al utilajului, al piesei. Eu trebuia să-l conving să împărțim răspunderea împreună. Am asimilat o primă piesă. Era greoaie, cu pierderi și cu un ciclu de fabricație lung de puneam uzina pe butuci. Plecam de la un semifabricat de 7 tone ca să aruncăm, prin prelucrare, trei sferturi din cantitatea de metal. Nu mermea. Ce cîștigam prin renunțarea la valută, pierdeam la metal. După mai multe luni mi-a venit ideea. Am lucrat piesa din 2 bucăți. Cîteva operații, ambutizare la cald, mă rog, pentru nespecialiști nu înseamnă nimic. Rezultatele erau și, desigur, sînt cele așteptate. Semifabricatul are 1 210 kilograme (și nu șapte tone), iar produsul finit, 980 de kilograme. Piesa a fost solicitată și în străinătate. Cam de aceleași firme care ne-o vindeau pînă mai ieri".

Deci, la „Vulcan" se poartă performanța ridicată în condițiile unor responsabilități sporite, a unei mai bune gospodăriri a materiilor prime. Acțiunea nu ține doar de cumpătare, ci și de nivelul tehnic al specialiștilor. „A economisi metal, cum spunea cineva, este o chestiune de etică. Economisești ca să realizezi tu mai multe produse, ca să nu mai lei de la altul. Deci, nu risipești și în felul acesta cîștigă toți". Eticul se împletește cu politicul, cu înaltul profesionalism. Problema se rezolvă la nivelul mentalității și al cunoașterii. Sînt lucruri care țin și de o nouă calitate a oamenilor.

În timp ce unii strîng cu răspundere, alții împrăștie cu „generozitate"

În partea dreaptă a întreprinderii de mașini-unelte și agregate-București, acolo unde se afla odată o fabrică de ciment și unde, pînă mai ieri, se aruncau gunoaiele din Capitală, se realizează azi una dintre importantele investiții ale întreprinderii amintite.

Intrăm pe șantier și-l străbatem în lung și-n lat, iar colegul meu Ion Predoșanu face cîteva poze. Nimeni nu ne bagă în seamă. Cu puțină aplicație putem să și luăm cîte ceva, dar nu ne interesează. De jur împrejur, grămezi de fier mai vechi sau mai nou sub diferite forme, fier beton, armături metalice, șine de tramvai etc. În cîteva gropi găsim și foarte multe tuburi din beton pentru canalizare, nou-nouțe. Într-un tîrziu, îl descoperim, chiar în hala proaspăt ridicată, pe inginerul Alexandru Mărcuț, șef de lot la ICSIM. Aici, ne spune dînsul, a fost un fel de groapă de gunoi a Bucureștiului. Întreprinderile dimprejur aruncau nenumărate resturi metalice și din beton. Acum, noi, cei de la ICSIM, pe lîngă munca de construcție, strîngem și aceste deșeuri. Pînă azi, am trimis la topit, cu camioanele noastre, peste 40 de tone de fier vechi. Grămezile pe care le vedeți urmează să ia același drum în scurtă vreme. În ceea ce privește închiderea zonei de șantier pentru a nu mai pătrunde oricine, eu am făcut în urmă cu două săptămîni o sesizare către beneficiar și după cîte știu la ora actuală se elaborează o documentație". Un lucru bun : ICSIM-ul se îngrijește ca tonele de fier vechi să ajungă, fie și după ani de zile, la topit. Cît despre asigurarea zonei șantierului, ni se pare că studiul cu pricina întîrzie cam mult. Despre tuburile de canalizare inginerul Alexandru Mărcuț nu știe nimic. „Nu sînt ale noastre. Zona nefiind închisă, probabil că le-au aruncat cei de la Întreprinderea de construcții edilitare și drumuri, care au lucrat prin părțile acestea".

Deci, unii fac tot posibilul ca fierul vechi să ajungă la topitorii și să reintre în circuit, iar alții risipesc valori materiale cu nonșalanța cu care ar azvîrli două-trei cuie ruginite. Sperăm ca în cel mai scurt timp proprietarii tuburilor din beton să dea semne de viață și eventual vinovații să plătească și tuburile sparte din neglijență.

PAGINĂ REALIZATĂ DE RĂZVAN BĂRBULESCU ■

De la faptul simplu la faptul senzațional

Uneori, mașinile au destin de monument

(Urmare din pagina 1)

cei care au creat-o. Mă așteptam să-i văd mai ales chiar în jurul acesteia, să-i văd mângîind-o, admirînd-o, bucurîndu-se de travaliul ei. Dar oamenii, cei cîțiva mai aleși care contribuiseră la nașterea ei, erau împărțiți prin cîteva secții și ateliere, după ce o vreme munciseră umăr lîngă umăr și minte lîngă minte, uniți de o unică preocupare : aceea de a construi, mai întîi pe hîrtie și apoi în fapt, una dintre cele mai interesante unelte industriale românești. Am reușit să-i am în față doar pe cîțiva : pe inginerul Alexandru Ciuhurezu, om la 42 de ani, tăcut pînă la sfîrșitune, venit la „Grivița roșie" direct de pe băncile facultății adică din 1959, șeful colectivului de proiectare, pe lăcătușul mecanic Viorel Barb, de 39 de ani, adus special de la Brașov în vederea montării noii prese, și stabilit aici; tăcut și el ori mai curînd măsurat la vorbă ca toți ardelenii, singurul dintre cei care creaseră mașina de ambutizat rămas alături de ea, pentru a-i asigura întreținerea, pe inginerul Iulian Zimcenco, firav la trup, dar viol în gest și gînd, cu ochi albaștri împrospătîndu-i figura juvenilă mărcată de o mustață pleoștită și stufoasă menită, desigur, să maturizeze acest chip căruia nu i se pot acorda 42 de ani, cîți are de fapt, pe maistrul Dumitru Farcaș, clujean prin naștere, bucureștean prin adoptiune, cași 15 din cei 37 de ani ai săi au fost trăiți pe malul Dîmboviței, șef al atelierului de sculărie-autoutilare și, bineînțeles, pe inginerul Dan Rădulescu, cel mai tînăr dintre membrii colectivului care realizase presa, devenit inginer de-abia în anul 1975.

Discuția a trenat doar în faza ei protocolară, în care oamenii s-au recomandat, încălzindu-se treptat, pînă la temperatura, cred, a metalului pe care noua presă îl modelează după necesități. Ulterior mi s-a părut cît de multe întîmplări și fapte aveau încă să-și comunice acești oameni, acum după terminarea cu succes a muncii lor comune, întîmplări și fapte petrecute împreună, cele pe lîngă care ei trecuseră atunci prinși în vîrtejul muncii de concepție și de construcție, fără să le acorde vreo atenție. Maistrul Dumitru Farcaș a zis chiar că el n-a știut nici măcar ca proiectanții realizaseră o machetă a presei, la scara 1/100 și că acum nu se mai miră cum toată încîlcitura aceea de conducte (fiind vorba de cîțiva kilometri de sîrmă, nu doar de un cot, două) se potrivea întocmai locului destinat. Aveau să se mai nască și controverse dintre cele mai nefericite : în ce zi s-a pornit mașina, de ce nu a mers din prima clipă, cît au durat diferitele etape. Dar cea mai aprinsă discuție s-a iscat atunci cînd am întrebat din cîte piese se compune presa ?

Șaisprezece mii" a răspuns Dumitru Farcaș. „18 000" a adăugat Dan Rădulescu, argumentînd că cifra rostită de . „noa Mitică include doar piesele mecanice", 20 000 a majorat inginerul Zimcenco, socotind și instalațiile electrice, tancurile etc. Cert este că numeri nu le-a numărat, amănuntul fiind periferic în comparație cu preocuparea de a realiza utilajul agregat care are totuși, dimensiuni concrete asupra cărora toți cad de acord : greutate totală 700 de tone, în afara celor 13 tone ale lichidului de ungere ; fundația include 500 mc de betoane, înălțimea — de la sol socotită — este de 12 m, iar sub fundație alți 7 m, un total de 19 m, lățimea 6 m, iar distanța de acțiune, dală și de mozaic de montaj, 16 m. Un colos care funcționează cu „suplețe și constituie" cum precizează Viorel Barb, permițînd mașinii îngăduindu-i erori de numai 2 ultimi în mm ! Ajunși în lumea cifrelor trebuie spus că, poate paradoxal pentru neofit, dar absolut logic pentru specialiști, presa de ambutizat a stat de cîteva ori sub semnul incertitudinilor... milimetrice. După cutremur, mașina — aflată la acea dată într-una din halele de la I.M.G.B., unde s-a efectuat premontarea — s-a înclinat cu 5 mm ! Ei și ? am scăpat imprudent întrebarea stîrnind o furtună de proteste și explicații tehnice care, mai presus de aspectul teoretic și practic care-i animau pe realizatori, vădeau un atașament afectiv de o intensitate și puritate cu totul emoționante. Era doar vorba despre munca fiecărula dintre acești oameni, de zilele lor de muncă, adeseori prelungite pînă noaptea tîrziu, de îndoielile și incertitudinile fiecărula dintre ei, de teama sinceră că vor putea eșua în tentativa de a produce o mașină pe care se angajaseră s-o facă și asta în mod public, atît în fața conducerii partidului cît și a tovarășilor lor de muncă de prin alte secții și ateliere. „Aici nu putea fi vorba despre „rebut" afirmă inginerul Alexandru Ciuhurezu. Pentru el, ca șef de colectiv de proiectare, sarcina fusese unică și-l găsise oarecum nepregătit, pentru că, în mod obișnuit, avea de rezolvat probleme curente ale întreprinderii, sarcini cu care se mai întîlnise, acțiuni care începeau într-un punct cunoscut sau se terminau într-altul care-i era familiar. Dar o astfel de presă nu mai exista în țara noastră. Una mai mare funcționa la „Steagul roșu"-Brașov, compusă de fapt din 3 prese, fiind adusă din import, altele mai mici existau la Ploiești și București. Lucrarea ce i se încredințase (proiectant principal ing. Ion Nedelescu, ing. Vasilescu și Ciuhurezu) reprezenta o noutate pentru toți, ca și pentru uzină. Zece-douăsprezece oameni, din proiectare, au pus la punct 6-7 variante, din care cu două s-a mers la conducerea întreprinderii, alegîndu-se cea mai bună, adică aceea care să dea posibilitatea obținerii și unor performanțe superioare celor stabilite inițial (de la 1 350 tone pînă la 1 600). Proiectarea s-a executat în paralel cu construcția, pentru că a existat dorința reducerii, pe cît posibil, a intervalului de punere în funcțiune. „Sub un an și jumătate, spune ing. Dan Rădulescu, nu se poate face așa ceva. De fapt, în străinătate durata obișnuită este între 4 ani și jumătate și 5". Hotărîtoare pare să fi fost găsirea soluțiilor constructive, așa cum se întîmplă, de obicei, în orice întreprindere tehnică, numai că, în acest caz anume, dar poate și în altele, la fel, decisiv a fost un eveniment de viață, excentric perimetrului pur inginerese : una dintre vizitele de lucru, întreprinse de secretarul general al partidului, la „Grivița roșie". Cu acest prilej, cîțiva dintre oamenii uzinei, știind cunoștință despre sarcinile importante care reveneau colectivului de aici, odată cu reprofilarea producției, a zis : „Ehei, dacă am avea o presă de ambutizat". La care, își continuă relatarea tovarășul Ilie Bologan, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a răspuns : „Făceți-o !" Acesta a fost simburele aruncat în brazdă. Curînd, după aceea, s-a format colectivul și au demarat studiile, documentarea, citirea cărților de specialitate, a revistelor, vizite prin marile uzine românești, consfătuiri între specialiști și calcule, apoi primele linii pe hîrtie, cercetarea unor posibile variante, colaborarea cu I.M.G.B., cu Reșița, cu „1 Mai" Ploiești. În total doi ani și jumătate consacrați proiectării. Cînd vreau să aflu cine anume a „construit" fiecare răspunde că a participat direct, adică cu șurubelnița în mînă, cu planurile în față, cu munca fizică și intelectuală contopite într-un singur efort de creație. Ajungem și la evocarea zilei inaugurale, adică a acelei zile în care activiști de partid de la municipiu, conducerea unor ministere, oameni din uzină, s-au aflat în fața uriașei prese așteptînd manevrarea butoanelor. Cei cîțiva care lucraseră efectiv știau că nu mai pot apărea surprize. Ei făcuseră cu multe zile înainte probele de rigoare. Atunci se produseseră însă evenimentele de care se temuseră toți, fără excepție (asta se recunoaște acum, pentru că atunci se temeau să și-o mărturisească fie și numai în intimitate). Ulciul nu curgea, circuitele de automatizări nu urneau subansamblele și așa mai departe. Călărind, pur și simplu, uriașul inert, Zimcenco, Rădulescu, Farcaș, Barb și ceilalți probau, verificau, corectau. Maistrul Farcaș se gîndea la cei care-l sîcîiseră cînd primise sarcina să facă parte din colectiv : „Nea Mitică, ai luat o leapșă mare", ziceau oamenii, pentru că atelierul de sculărie-autoutilare avea puține lucruri practice de înfăptuit, dar „nea Mitică" știa că aici era vorba să se facă cu mult mai mult decît se obișnuia într-un atelier specializat. „Ne-am gîndit la acei oameni care să nu zică eu sînt lăcătuș, nu mă bag la mecanică" o.i invers. Toți au fost și muncitori și ingineri.

Cine a realizat solicitărilor, s-a pierdut pe parcurs „Din cei 6-7 cîți eram la început, își amintește Dumitru Farcaș, am rămas cu Barb și Stelian Rotaru".

Presa este, cu adevărat impresionantă, prin gabaritul său impunător, marcat de puternice linii galbene și negre, incrementă parcă în prezoane robuste, protejată de straturi de vaselină mată, în contrast cu luciul pistoanelor înalte și suple, încoronată de instalația hidraulică montată în partea superioară, chiar sub acoperișul halei („acolo e sufletul mașinii" șoptește inginerul Iulian Zimcenco). Colosul metalic este înconjurat de fundurile de recipienți destinați industriei chimice, cu diametre peste doi metri, cu grosimi de peste 10-12 cm. Apoi, fără o vorbă, ca pe clapele unei orgi, perechile de mîini se amestecă, fiecare dintre cei cinci oameni declanșînd cîte una din operațiile pe care noua presă a învățat de la ei să le îndeplinească. Nici un zgomot, nici o trepidație. Zecile de tone de metal, urcă și coboară tăcute, pistoanele împing platforma de la sol, ramele se apropie de „panson" într-o alunecare stăpînită, tabla groasă ieșită din cuptor se modelează în chip de semisferă, în fund de recipient. În total, nu se așteaptă decît 10-15 minute cu operațiile de încălzire, transport, cu totul.

Cum era înainte ?

Mult mai complicat : se folosea sudura, dar asta încă nu spune nimic. Treceau nu orele, ci zilele și săptămînile, căci așa prevedeau protocolul tehnologic. Se foloseau segmenți, care erau sudați, o armată de oameni cu o înaltă calificare trudeau lîngă tabla inertă, apoi se efectua controlul prin raze Röntgen și se trecea la remedieri. Consumul de tablă era foarte mare, straifurile care cădeau... cădeau. Se sudau între ele tablele de 30 mm, ținea cam 2-3 zile asamblatul, alți 6 sudori în 3 schimburi, alte 6 zile, controlul la raze, cel puțin o zi, efort fizic major. „Peste toate însă, adaugă Ilie Bologan, a crescut formidabil indicele de productivitate. Practic, cred că presa se amortizează într-un an. Nu mai spun cîtă valută se cheltuia cu importul acestor fonduri de cazane. Determinant a fost spiritul de echipă care a domnit în perioada realizării presei. La 5 mai, anul acesta, secretarul general al partidului a văzut-o funcționînd. Zimbea, cu o mulțumire neascunsă, cu o bucurie deplină. O machetă, la scară, și care funcționează, i-a fost dăruită de către colectivul întreprinderii, în amintirea acelei zile în care spusese, pe tonul cel mai natural cu putință : „Făceți-o !"

Fotografii de A. MIHAILOPOL

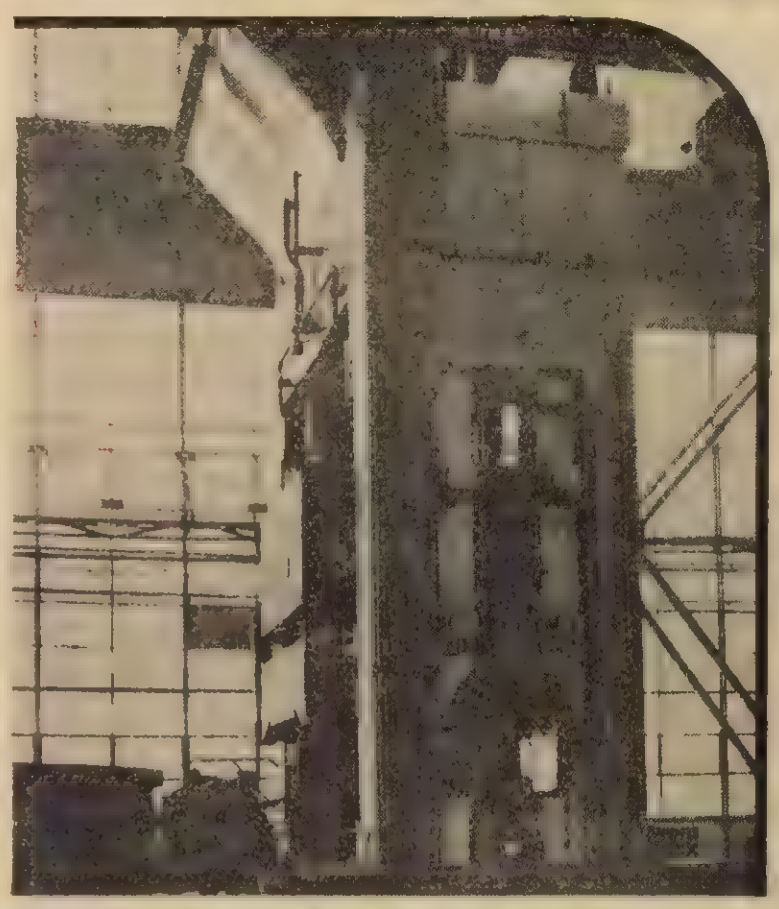

De la stînga la dreapta : maistrul Dumitru Farcaș, inginerul Iulian Zimcenco, inginerul Alexandru Ciuhurezu, inginerul Dan Rădulescu și Viorel Barb

Sibiu, ora noii calități

(Urmare din pagina 1)

tria sibiană, aflată cum spuneam, într-un amplu și susținut proces de modernizare, proces semnificînd modificări de structură, diversificare, apariția de noi ramuri, subramuri și centre industriale, de noi produse și sortimente etc. deține o pondere semnificativă din toate punctele de vedere. Ceea ce subliniază deopotrivă marile răspunderi ce revin oamenilor muncii din județul nostru. Revenind la întrebarea inițială, la ce înseamnă acest cincinal pentru sibieni, vă rog rețineți că, față de 1960, de pildă, producția industrială a județului va fi în 1980 de cel puțin 8,4 ori mai mare.

— Cantitativ...

— Da, dar exprimînd astfel și o nouă calitate. Fiindcă această creștere este și va fi rezultatul abnegației, patriotismului și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii din județul nostru în înfăptuirea importantelor sarcini trasate de Conferința Națională a partidului, de plenarele C.C. al P.C.R., a indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privitoare la redimensionarea calitativă a întregii activități. Este și va fi această creștere rezultatul în principal al preocupărilor de sporire a productivității muncii, de reducere a costurilor de producție, de utilizare optimă a suprafețelor și capacităților de producție, de valorificare superioară a combustibilului și energiei, a materiilor prime și materialelor, de promovare largă a cuceririlor științei și tehnicii, de ridicare, într-un cuvînt, a eficienței întregii activități economice. În acest an, al treilea al cincinalului, producția industrială a județului va depăși 30 miliarde lei. Față de anul trecut, înregistrăm un spor de circa 2,7 miliarde, acesta fiind obținut în principal pe seama productivității muncii. Succesele obținute de o serie de ramuri importante precum construcțiile de mașini, metalurgia, chimia, textilele și pielăria, depășirea sarcinilor la producția fizică la o serie de produse între care aș menționa în primul rînd autobasculantele diesel, au creat posibilitatea realizării în avans a angajamentului asumat de județul nostru pentru întregul cincinal. Pînă în prezent oamenii muncii sibieni, români, germani, maghiari și de alte naționalități, au realizat circa 3,5 din cele 5,6 miliarde de lei producție suplimentară, ceea ce denotă că sînt hotărîți să nu precupețească nimic pentru a-și onora cuvîntul dat țării, partidului.

— Tovarășe prim-secretar, știu că bilanțul acestor realizări ar merita pentru a fi prezentate, un spațiu mare. Și, apoi, ar trebui nominalizate colectivele și experiențele valoroase cărora se datorează. Cu îngăduința dumneavoastră oprim aici bilanțul, rugindu-vă să ne vorbiți despre promovarea progresului tehnic. E un subiect, din cîte am aflat, din cele mai frecvente în preocupările la nivelul comitetului județean ca și la nivelul întreprinderilor.

— Într-adevăr. Nici n-ar putea fi însă altfel, în condițiile etapei pe care o parcurgem. Afirmarea revoluției tehnico-științifice, ridicarea calității tuturor produselor, pretinde propulsarea intensă a progresului tehnic, a creativității, a gîndirii novatoare în toate unitățile, la toate locurile de muncă. Toate măsurile și acțiunile comitetului nostru județean de partid pornesc de la ideea că pentru aceasta e necesară mobilizarea capacității tehnico-științifice creatoare a tuturor oamenilor muncii, de toate vîrstele, profesiunile și calificările. Am obținut în acest sens un șir de succese notabile, cele mai importante în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", o competiție care în prima ediție a numărat în județul Sibiu mai mult de 15.000 participanți, 2 490 lucrări originale care s-au concretizat în planul producției printr-un spor de 30 milioane lei, prin economii de 60 milioane lei la costurile de producție și prin înlocuirea unor importuri în valoare de 135 milioane lei valută. Bilanțul participării maselor la actul de creație tehnică a mai cuprins realizarea unui mare număr de produse noi, cu performanțe înalte, care au ridicat la finele primului semestru al acestui an la peste 33 procente ponderea produselor noi în industrie, cîteva tehnologii de vîrf, premiere chiar pe plan național și, ca o încununare a acestor succese, 11 premii la expoziția națională din cadrul „Săptămînii științei și tehnicii românești". Acordînd o permanentă atenție creșterii eficienței economice pe calea promovării noului și progresului tehnic, generalizării acestei acțiuni pînă la atingerea unor proporții de masă, Comitetul județean de partid a definit ca obiectiv major în activitatea fiecărei colectivități industriale, sporirea participării oamenilor muncii la introducerea tehnologiilor noi, la elaborarea unor soluții optime de perfecționare și ridicare a parametrilor calitativi ai produselor, acționîndu-se cu hotărîre împotriva oricăror tendințe de rutină și atitudini conservatoare față de nou, oriunde și oricînd s-ar manifesta etc. De asemenea, ținînd seama de numărul mare de cadre tehnice, de pregătirea și experiența lor, de forța de exprimare tehnică dovedită în atîtea rînduri, ne preocupă întărirea și amplificarea răspunderii colective în îndeplinirea unor sarcini comune ale cercetării științifice, ingineriei tehnologice și producției în ceea ce privește introducerea progresului tehnic. Avem o experiență bună în domeniul colaborării pe plan județean între instituțe de proiectări și întreprinderi cu profile diferite la realizarea cu forțe proprii a unor utilaje tehnologice noi, cu parametri tehnico-funcționali competitivi.

— Cînd spunem progres tehnic, spunem de obicei și spirit gospodăresc.

— Ambele emană din aceeași calitate a omului muncii, de producător și beneficiar al avuției naționale. Din acest punct de vedere, în contextul actualei etape de dezvoltare, al noilor cerințe pe care conducerea partidului nostru le-a așezat la temelia dezvoltării economico-sociale și în județul nostru se are în vedere ca planurile fiecărei unități să includă măsuri menite să determine desfășurarea activității în condiții optime, astfel încît cu mijloacele materiale și financiare de care dispun să se obțină o eficiență superioară, o valoare cît mai ridicată la mia de lei fonduri fixe. Acestea sînt cerințe legate nemijlocit de promovarea principiului autogestiunii economico-financiare, pe care organizațiile de partid, consiliile oamenilor muncii trebuie să-l înțeleagă în cele mai intime articulații și să-l însușească temeinic.

Problema reducerii costurilor de fabricație am adus-o în toate colectivele de muncă din industrie la rangul de prioritate absolută, preocupîndu-ne ca ea să fie abordată într-o viziune nouă, de pe poziții de absolută intransigență față de orice aspect de risipă sau gîndire antieconomică. Acțiunile declanșate în întreprinderi au avut astfel un numitor comun: produs cu produs, tehnologie cu tehnologie, fază cu fază — totul redimensionat judicios, prin promovarea unor soluții și metode științifice, prin participarea activă a tuturor în spiritul unui profund adevăr subliniat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, acela că „Cheltuind mai puțin, vom putea face să crească producția netă, vom contribui la creșterea venitului național, la realizarea de mijloace suplimentare, atît pentru dezvoltarea generală a economiei, cît și pentru creșterea mai rapidă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor".

Acționînd astfel oamenii muncii din industria sibiană au obținut în cursul anului trecut beneficii suplimentare de peste 141 milioane lei, o reducere a cheltuielilor totale de producție planificate cu 115 milioane lei, precum și importante economii de metal și laminate, la combustibil și energie electrică, reușind pe această cale o importantă depășire a planului la producția netă. Continuînd experiența dobîndită, anul acesta a adăugat în acest sens realizări și mai importante. Iată două exemple de dată recentă : la marea întreprindere „Independența", prin analiza mai multor produse din categoria celor „neeconomicoase" s-au găsit posibilități de economisire a încă 160 tone metal. În alte două unități, întreprinderea de piese auto și „Mecanica", sub îndrumarea organizațiilor de partid, s-a declanșat o puternică ofensivă a tehnologiilor moderne, pe baza unor soluții tehnice originale. Urmare : reducerea cu peste 35 milioane lei valută a importurilor, în primul caz, și scurtarea de 4 ori a fabricației unor piese importante care dobîndesc și performanțe funcționale superioare, în cazul celei de a doua unități.

— Stimate tovarășe prim-secretar, din dezbaterile unei recente plenare a Comitetului județean de partid desfășurată luna trecută, unde s-a vorbit, evident, detaliat și despre aceste succese, am înțeles totuși că oamenii muncii de pe meleagurile sibiene nu sînt stăpîniți de sentimentul automulțumirii.

— Nu e în firea comuniștilor aceasta și apoi, raportîndu-ne permanent la exigențele care ne stau în față, la ceea ce mai avem de făcut, nici n-am avea motive să ne lăsăm cuprinși de o asemenea tentație. Analiza întreprinsă în plenara amintită, cea în care am luat în dezbatere realizarea sarcinilor planului economic, în profil teritorial pe anul 1978 și pregătirea planului pe anii 1979—1980, ca și analizele precedente sau cele care i-au urmat, ne-au dat putința, în spiritul mobilizatoarelor îndemnuri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna septembrie a.c., să punem în evidență noi și importante rezerve de îmbunătățire a activității, a noi disponibilități de sporire a producției, a calității și eficienței acesteia. Ele privesc mai toate compartimentele activității economice și punerea lor în valoare este o datorie căreia îi consacrăm toată atenția. De o inestimabilă însemnătate sînt pentru activitatea noastră, pentru eforturile susținute ce trebuie să le depunem în continuare în perspectiva sarcinilor sporite ale planului pe 1979, îndemnurile și indicațiile prețioase formulate de secretarul general al partidului nostru la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. și la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste.

— Din agenda de lucru a Comitetului județean de partid, a Consiliului popular județean am înțeles că o problemă care vă preocupă în mod deosebit este cea care privește construcțiile. Am înțeles bine ?

— Da. Investițiile în general și construcțiile de locuințe în special. Este binecunoscută insistența cu care secretarul general al partidului subliniază necesitatea realizării integrale la termen și în cele mai bune condițiuni a vastului program de investiții, a locuințelor planificate și preocuparea noastră decurge din înțelegerea importanței pe care o are îndeplinirea acestei sarcini pentru dezvoltarea țării, pentru asigurarea unor condiții de trai tot mai elevate oamenilor muncii. Expresie a grijii față de om, și în județul nostru se prevede construirea în acest cincinal a peste 18 000 de noi apartamente. Numai în acest an trebuie să realizăm 4 574 noi locuințe. Întîmpinăm, în această privință, unele dificultăți, pricinuite în special de insuficienta industrializare a activității, dar și unele minusuri din activitatea unităților de construcții. Hotărîți să nu acceptăm nici un fel de justificare, acționăm pe ambele fronturi, extindem adică, printr-un program larg și ferm aplicat, industrializarea lucrărilor și, în același timp, acționăm pentru mai buna organizare a muncii pe șantiere, pentru întărirea răspunderii și disciplinei constructorilor, pentru utilizarea cu maximă grijă a resurselor materiale și umane. Sîntem hotărîți și avem convingerea că vom reuși ceea ce în alți ani județul nostru n-a prea izbutit: anume ca toate apartamentele planificate să fie predate oamenilor muncii.

— Vorbind despre noua calitate, nu putem uita că și aceasta începe cu oamenii.

— Firește, avem permanent în atenție această indicație a secretarului general al partidului de a asigura o calitate nouă a oamenilor, a acelora care produc mașinile și utilajele, fără de care nu poate fi realizat marele salt pe care trebuie să-l facă industria, economia noastră în ansamblu. Ridicarea nivelului politic, profesional și tehnic, a gradului de calificare al tuturor cadrelor de muncitori, de tehnicieni și ingineri, al întregării personalului muncitor și al cadrelor de conducere este un obiectiv situat în prim-planul preocupărilor noastre. Avem, ca pentru toate domeniile importante, un program de acțiune detaliat, potrivit căruia, în acest cincinal, vom califica peste 44 000 de cadre și vom perfecționa pregătirea, mă refer la forme organizate, a altor 130 000. Aceasta înseamnă că pînă la finele cincinalului peste trei sferturi din populația ocupată va trece printr-o formă de calificare sau ridicare a calificării. Dată fiind perspectiva necesară în privința aceasta, programul nostru de asigurare a forței de muncă, de pregătire a cadrelor, conținînd obiective și măsuri concrete, strîns corelate de necesitățile economico-sociale, are bătaia pînă în 1985 și într-un răstimp apropiat i-o vom prelungi pînă în 1990. M-am referit, evident, la perfecționarea cunoștințelor tehnice și profesionale, dar în dobîndirea unei noi calități de către oameni, de către toți cei chemați să înfăptuiască marile sarcini ale trecerii la o nouă calitate, un rol deosebit îl are însă activitatea politico-educativă desfășurată de organizațiile de partid, de organizațiile de masă și obștești, ale Frontului Unității Socialiste, munca politică de masă, al cărei conținut și eficiență ne preocupă în mod permanent.

— Știm că întrebările noastre v-au obligat la o imagine parțială a ceea ce înseamnă județul Sibiu în acest cincinal. S-ar fi cuvenit să vorbim, firește, și despre agricultură, despre vatra de cultură de veche tradiție și de puternică dezvoltare, astăzi, care este Sibiul, despre luminoasele pagini de istorie națională scrise aici și cărora prezentul le dă o deosebită strălucire, în fine, despre înflorirea satelor și orașelor, despre frumusețile naturii generos oferite oamenilor, despre viața de zi cu zi a locuitorilor județului și multe altele. V-am ruga ca în finalul acestei convorbiri să încercați dumneavoastră a suplini această lacună printr-o definire cît mai concisă a ceea ce înseamnă astăzi județul Sibiu.

— Un exemplu din cele mai semnificative între multe altele pe care le oferă România socialistă în ceea ce privește hărnicia și capacitatea creatoare ale oamenilor muncii români, germani, maghiari și de alte naționalități, uniți în dragostea fierbinte pentru patria comună, în atașamentul nestrămutat față de politica Partidului Comunist Român, un minunat colț de țară în care roadele acestei politici se afirmă plenar în edificarea unei civilizații materiale și spirituale superioare, în însăși bunăstarea oamenilor.

Flota românească va dispune, în 1980, conform prevederilor Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R., de aproape 200 de nave cu un tonaj de circa 3 milioane de tone. Cele mai mari vase se construiesc în docurile uscate construite de muncitorii și tehnicienii I.C.H. În fotografie : Docurile din portul Constanța.

Fotografie de M. ȘERBĂNESCU

I.C.H. — 25!

Zilele trecute, cel mai mare port al țării, Constanța, trăia un eveniment sărbătoresc de care nu putea fi străin nici un cetățean al său: Întreprinderea de construcții hidrotehnice împlinea 25 de ani de activitate. Afirmația noastră nu este deloc gratuită și nici măcar complezentă, pentru că, în 1953, la Constanța, nu se putea vorbi despre o industrie foarte dezvoltată, cum este cazul acum, și — în același timp — pentru că volumul construcțiilor era încă departe de a se fi profilat. Or, ținînd seama de aceste realități, dar mai ales de o alta, și anume aceea că Întreprinderea de construcții hidrotehnice a dăruit, prin munca acestui colectiv, drumuri noi, terasamente de căi ferate, construcții civile, dar mai cu seamă digurile, cheiurile, platformele și docurile portului comercial (pentru a aminti doar o mică parte, și doar în mod global, a realizărilor puse sub semnul celor trei inițiale), adăugindu-le și podul peste Dunăre, de la Vadul Oii, vom dovedi de ce aniversarea celor 25 de ani de existență a I.C.H.-ului a constituit pentru întregul oraș un moment sărbătoresc, cu ecouri ample în însăși istoria din ultimele decenii a așezării de la țărmul mării. Practic, întreaga Dobroge a resimțit existența unei astfel de întreprinderi în sarcina căreia au stat obiective îndepărtate de orașul Constanța, lucrări la Dunăre sau la Tulcea, la Mangalia sau Cernavoda. Tînăra economie dobrogeană s-a sprijinit cu nădejde pe capacitatea productivă a I.C.H. înființată în ideea, preconizată de P.C.R., unei cît mai judicioase repartizări, în teritoriul național, a unităților industriale. O simplă comparație va fi, credem, suficientă pentru a arăta ritmul de dezvoltare a I.C.H.-ului : în primii săi 20 de ani de activitate volumul activităților de construcții-montaj atinsese cifra de 3,5 miliarde lei, pentru ca, numai în 1978 ea să reprezinte peste un miliard de lei, iar în 1979 să depășească un miliard și jumătate. Aniversarea unui sfert de veac de activitate a I.C.H.-ului coincide cu un larg front de lucru, care se repercutează nu numai asupra Dobrogei dar și asupra economiei noastre naționale dacă se are în vedere că întreprinderea constănțeană este angrenată în construcția porturilor Midia, Mangalia, Constanța-Sud — Agigea, în cea a ecluzei Agigea a Canalului Dunăre — Marea Neagră, cu porturile de așteptare respective ca și accesul la mare, lucrări care se înscriu în prevederile și hotărîrile celui de al XI-lea Congres al P.C.R., ori rezultă din indicațiile date, cu prilejul vizitelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, pe șantierele județului și Dobrogei.

I.C.H.-ul s-a făcut cunoscut, în ultimii ani, și peste hotare, executînd lucrările de specialitate din portul pescăresc de la Tripoli ca și Portul Nador din Maroc.

MANOLE CĂRȚAN

De la Oficiul asigurări sociale și pensii de stat al județului Olt: În legătură cu publicarea în revista Flacăra nr. 36 (7 sept. 1978) a articolului „Țăranul, calul și albinele", vă facem cunoscut următoarele. După terminarea școlii de tractoriști, numitul Mihalache Stancu nu a lucrat în calitate de tractorist decît 3 luni și 15 zile. E posibil ca să nu fi putut exercita această meserie deoarece, conform actelor medicale, avea pierdută acuitatea vizuală a ochiului sting încă din anul 1951, tot în urma unui traumatism, ceea ce contraindica o calificare în meseria de tractorist și exercitarea acesteia. La 16.X.1967 se reîncadrează la I.A.S. Redea, ca motorist, iar din 1.IV. 1969, prin reorganizare, este încadrat în aceeași funcție la I.A.S. Studina pînă la 1.VII.1977, cînd este încadrat pompagiu, funcție din care se pensionează la 1.XI. 1977. Cauza invalidității i-a fost înscrisă „boală obișnuită" deoarece la dosar se află procesul verbal încheiat de I.A.S. la 29.VI. 1977, în care se menționa: „Cu accidentul nu se înregistrează I.A.S. Studina întrucît accidentul nu este accident de muncă". În urma apariției articolului menționat în revista Flacăra, s-a luat legătura cu Inspectoratul de stat teritorial pentru protecția muncii și, în urma cercetărilor efectuate de către inspectorul șef ing. Popescu Dumitru, procesul verbal din 12.IX.1978 stabilește că accidentul suferit de către Mihalache Stancu este accident de muncă, schimbîndu-se în mod corespunzător și decizia de pensionare. Schimbarea nu a fost de natură să ducă la modificarea cuantumului pensiei, deoarece legislația în vigoare nu prevede cuantumuri diferite la invalidități produse prin boală obișnuită sau accident de muncă".

Știam că pe malul lacului de acumulare de pe Lotru au fost ridicate construcții turistice cu o arhitectură splendidă. Din păcate însă, făcînd o excursie prin părțile acelea, am văzut aceste clădiri noi într-o stare jalnică. Geamuri sparte, calorifere desfăcute, uși cu lacăt, iar clădirea cea mai mare este abandonată încă din faza de construcție, nefinisată. Pentru edificarea dv. am sacrificat cîteva poze color (N.R. — reușite, păcat că tehnica tiparului nu ne îngăduie să le reproducem în alb-negru), ca să vedeți aceste ruine nou-născute care, în loc de venituri, produc numai pagubă, degradîndu-se din ce în ce, în părăsirea în care se află. (Ing. **Boris Vasiliu**, str. Mărășești, bl. 4, sc. B, et. 4, ap. 15, Pitești)

În 12 septembrie a.c., la ora 19.30—20.00, am cumpărat cu 170 lei o pălărie de la magazinul Romarta de pe Calea Victoriei. Vînzătorul, înainte de a mi-o împacheta, a luat pălăria în mîna stîngă și dreapta a virit-o sub tejghea, unde probabil ține un borcan cu apă, a stropit panglica și apoi a periat-o. Acasă, despachetînd pălăria, văd pe bor, de jur împrejur, o pată albă. După 2 zile ginerele meu s-a dus cu pălăria la Romarta și acolo vînzătorul respectiv și responsabilul magazinului au refuzat să o schimbe și au explicat că așa se procedează cu pălăriile de import (?!?), care la vînzare se stropesc cu o soluție chimică. Pata, cică, ar dispărea după trei săptămîni. Însă de atunci au trecut mai mult de trei săptămîni și pata nu pare dispusă să dispară. (**Ilie Mazilu**, Făgăraș, str. Republicii nr. 26)

Din partea Procuraturii județului Tulcea:
În legătură cu materialul intitulat „Afaceri cu gropi" din 19 octombrie 1978. Pentru pavarea curții sediului AGROCOOP Tulcea, directorul Leoveanu Mircea a convenit cu Ripă Emil, șofer la Întreprinderea județeană de construcții-montaj, să care piatră concasată și pămînt. Șeful de depozit Camboianu Tasu l-a pontat fictiv pe tatăl șoferului la reparat ambalaje, în care scop s-a diminuat numărul de lăzi reparate de muncitori. Prejudiciul cauzat a fost de 2 037 lei la AGROCOOP și de 1 149 lei la I.J.C.M. Ambele sume au fost recuperate. Avînd în vedere scopul urmărit, valoarea pagubei și situația personală a făptuitorilor, s-a dispus scoaterea lor de sub urmărire penală și amendarea fiecăruia cu cîte 1 000 lei. În plus, Leoveanu Mircea a fost înlocuit din funcția de director al AGROCOOP Tulcea.

Pînă acum, Școala generală nr. 32 din Ploiești a funcționat cu toate clasele învățămîntului elementar (I—IV). Începînd cu acest an școlar, elevii clasei I au fost dați în schimbul elevilor clasei a V-a de la liceul pedagogic, printr-o înțelegere intervenită între cei doi directori. Eu am un copil în clasa I care trece zilnic pe lîngă Școala generală nr. 32, mai parcurgînd în plus încă 1 km, pe străzi cu circulație intensă și prin intersecții aglomerate. De aceea aș întreba forurile în drept ale celor două școli care este rostul acestui schimb de elevi și ce au de gînd pentru viitorii ani școlari? (**Traian Crîmu**, Ploiești, str. Jianu 5, bl. B, sc. 5, et. 4, ap. 93)

Din partea Comitetului județean Ilfov al P.C.R.:
Din cercetările întreprinse ca urmare a sesizării adresate revistei Flacăra de către tovarășul Necula Dumitru, lucrător la Secția exploatare forestieră Giurgiu, rezultă că decizia de sancționare încalcă Legea nr. 1/1970, în sensul că a fost emisă fără cercetarea prealabilă a faptei, fără a fi ascultat cel în cauză cu argumente în apărare. Nu există probe de vinovăție. Organul care a emis decizia de sancționare nu era competent. Întrucît sancțiunea disciplinară aplicată tovarășului Necula Dumitru este nelegală și netemeinică, s-a indicat Centralei de exploatarea lemnului București anularea ei.
(**N.R.** Din răspuns au fost omise — desigur că dintr-o eroare — **sancțiunile, legale și temeinice** de astă dată, aplicate celor vinovați de această încălcare a unei legi, conform **probelor** de vinovăție mai mult decît evidente de care poate lua lesne cunoștință **organul competent.**)

Din partea Fabricii de ape minerale Vatra Dornei:
„Urmare articolului intitulat COCTEILUL IRESPONSABILITĂȚII CU APĂ DE ȘARU DORNEI, publicat în revista FLACĂRA nr. 39/1978, vă comunicăm că împreună cu organele locale și județene de partid și de stat s-au stabilit următoarele măsuri: 1 — Lui **Rusu Ioan**, conducătorul formației de la Șaru Dornei, i s-a desfăcut contractul de muncă. 2 — **Lostun Elisabeta**, șefă de echipă, a fost mutată disciplinar în funcția de încărcător-descărcător ambalaje și produse finite. 3 — **Melinte Elena**, din controlor de calitate, a fost transferată în echipa de încărcări-descărcări ambalaje și produse finite. 4 — **Laborantele Lăcătuș Maria** și **Cojocaru Valentina** au fost sancționate cu diminuarea retribuției tarifare cu 10% pe trei luni de zile. 5 — **Țicșa Maria**, CTC-istă pe fabrică, a fost sancționată cu diminuarea retribuției tarifare pe o lună cu 10%. 6 — **Florea Traian**, șef de secție, a fost schimbat din funcție. 7 — **Mîndrescu Doina**, subinginer chimist, a fost numită în funcția de șefă la formația Șaru Dornei. 8 — Directorul fabricii de ape minerale a fost sancționat cu suma de 1 500 lei și diminuarea retribuției tarifare pe două luni cu 10%. 9 — **Popescu Mircea**, inginer șef, a fost sancționat cu diminuarea retribuției pe timp de o lună cu 10%. Articolul a fost prelucrat cu tot personalul fabricii. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat și vă informăm că au fost luate toate măsurile de asigurare și respectare a tuturor normelor igienico-sanitare în producția bunurilor alimentare".

Mă numesc **Alexandru Chivoiu** și domiciliez în București, strada Săndulești nr. 1, blocul Z 11, etaj 5, apartamentul 35, sectorul 7. În ziua de 10 ianuarie 1977 am contractat un apartament proprietate personală cu 3 camere în cartierul 1 Mai, strada Radu Boiangiu, blocul 42 A, scara B, etajul 8, apartamentul 60, care trebuia să fie predat în cursul acestui an, în luna mai, conform contractului încheiat cu ICVL; menționez că am achitat avansul necesar. Necazul meu, acum, este acela că eu plătesc și chiria la prima adresă menționată, lucru firesc, dar în același timp mi se oprește și rata pentru noul apartament, deși acesta nu este gata și nici nu va fi foarte curînd. Am fost la ICVL arătînd situația și mi s-a spus că dînșii nu pot să-mi decaleze rata la viitorul apartament decît numai cu două luni, atît le permite legea. Dar tot legea specifică în contractul pe care l-am încheiat că ratele încep a fi oprite atunci cînd mă voi muta în noua locuință.

Mă numesc **Ioan Nevrinceanu** și locuiesc în Calafat, strada V. I. Lenin nr. 14. Am lucrat la Hunedoara la furnale, de unde am ieșit la pensie în 1970, primind pensia în mod normal timp de 8 ani. În iunie a.c. m-am mutat în Calafat, unde pînă în prezent nu am mai primit pensia, deși la plecarea din Hunedoara am depus cererea respectivă menționînd noua adresă. Între timp am primit o carte poștală de la Oficiul de pensii Craiova, prin care eram anunțat că nu primesc pensia pînă nu depun la dosar un act — act care lipsea!? M-am dus la Craiova, la Hunedoara, la Periam — deși nu eu eram vinovat de pierderea actului — am cheltuit o grămadă de bani cu drumurile, nicăieri, nici măcar la Periam — Timișoara, unde scosesem inițial actul cu pricina, situația mea nu s-a putut rezolva. Sînt un om bătrîn, de patru luni nu am mai primit nici un ban, nu mă pot descurca în hățișurile birocrației. Ce vină am eu că respectivii lucrători de la Oficiul de pensii Hunedoara au pierdut actul? Oare la oficiile de pensii pe la care am colindat nu s-a găsit nimeni care să facă ordine? Cum rămîn pasivi cei care văd că o pensie nu se onorează timp de patru luni de zile, deși omul trăiește. Vă rog pe dumneavoastră, aminiți-le acest lucru: că trăiesc, că aștept pensia ca pe un drept obținut într-o viață de muncă!

Din partea Consiliului popular al sectorului 3:
„Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Gheorghe Răducanu** cu domiciliul în Șoseaua Pantelimon nr. 34 situnt în zonă de demolare pentru front de construcții, solicitînd a i se repartiza locuință în sectorul 3, vă comunicăm următoarele: cu ocazia evacuărilor pentru front de construcții, numitului i s-a atribuit o locuință în strada Căminului nr. 21, blocul D 4, scara 2, apartamentul 43 — locuință confort I pentru el și soție".

Mă numesc **Maria Cocîrlă**, locuiesc în Iași, strada Vasile Lupu nr. 114, bloc A 3, apartamentul 3, și sînt absolventă a Liceului „Victoria" din Iași cu profilul industrie ușoară. După absolvire am primit dispoziția de repartizare la Întreprinderea de tricotaje „Moldova" din Iași dar nici la ora actuală nu am reușit să mă încadrez, conducerea spunîndu-mi de fiecare dată să mai aștept, că nu sînt locuri. La întrebarea mea, cît să mai aștept și ce să fac în acest timp, mi s-a răspuns că nu se știe cît și „să-mi folosesc timpul liber ajutînd-o pe mama la treburi în casă". Am fost și la „Tehnica confecției" din Iași, am depus cerere de încadrare. După completarea fișei de încadrare, cu toate analizele făcute, mi s-a spus, la fel, să mai aștept, că nu sînt locuri. Același rezultat l-am avut și la Întreprinderea de confecții din Iași. Am 20 de ani, am o mamă bolnavă care munceste să mă întrețină, sînt complet dezorientată: pentru ce am făcut liceul de profil, dacă nu pot găsi de lucru în acest sector?

Mă numesc **Gheorghe Ciurea** și locuiesc în București, strada Dr. Felix nr. 11, sectorul 3. Vecin cu imobilul în care locuiesc se află o unitate a cooperativei „CARTONAJUL", cu sediul central în strada Țepeș Vodă nr. 60. Prin forma construcției, zidul din spatele casei mele este lipit de zidul acestei unități. Cu ani în urmă, cînd a luat ființă, această unitate lucra normal, neprezentînd pentru noi, vecinii, nici un necaz. Cu timpul însă s-a dezvoltat și — fără a se ține seama de condițiile improprii de construcție — s-au adus tot felul de mașini mai ales prese-ghilotine care s-au instalat direct pe ciment, producînd un zgomot de nesuportat, precum și vibrații asemănătoare unui cutremur. De la ora 6 dimineața și pînă la 22, noi și vecinii nu avem o clipă de liniște, pereții locuințelor crapă permanent. În plus, această unitate a improvizat și o sobă mare în care se ard diverse deșeuri, și care provoacă un fum și o funingine care ne-au pătruns în casă, ca să nu mai spunem că nu ne putem usca o rufă în curte. Ne-am adresat cooperativei atît verbal cît și telefonic, tovarășul președinte ne-a promis că se vor lua măsurile ce se impun, dar nu am rămas decît cu promisiunea. Noi nu cerem nimic altceva decît respectarea prevederilor legale în vigoare privind poluarea mediului înconjurător.

Acum mai bine de un an, într-o emisiune „Panoramic" a televiziunii, Întreprinderea SADU a fost criticată pentru calitatea foarte slabă a rezistențelor pentru frigiderele pe care le produce. Nu știu ce măsuri a luat conducerea întreprinderii în fața criticilor aduse, dar în ultimul an calitatea acestor rezistențe nu numai că nu s-a îmbunătățit ci, dimpotrivă, a scăzut considerabil. Astfel, eu unul, numai în ultimele 5 luni a trebuit să înlocuiesc rezistența de la frigider de 6 (șase!) ori, la fel au pățit-o și unii membri ai familiei mele, cît și mai mulți cunoscuți. Interesîndu-mă la magazinul de vînzare a produselor electrice mi s-a confirmat că reclamațiile în legătură cu slaba calitate a rezistențelor de toate tipurile s-au înmulțit, unii cetățeni fiind nevoiți să schimbe chiar de două ori siguranța într-o singură săptămînă. Oare la această întreprindere nu se cunoaște Legea nr. 7/1977 cu privire la calitatea produselor și serviciilor? (**Iuliu Tămaș**, Zalău)

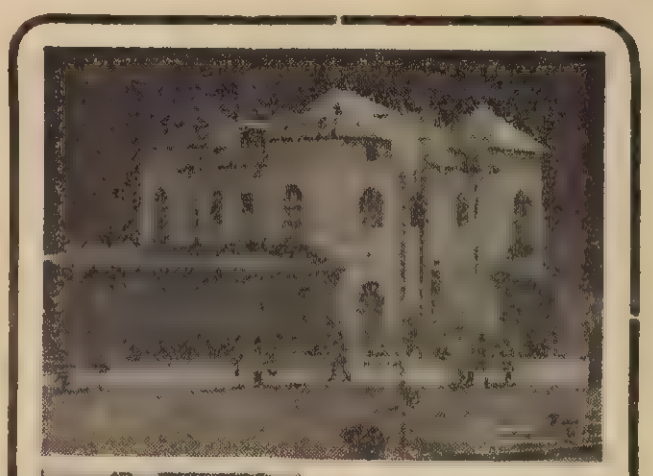

Pe bună dreptate, stațiunea Slănic a fost denumită „Perla Moldovei", atît pentru frumusețea așezării în sine, cît și pentru efectele tratamentelor balneo-climaterice de aici. Cu atît mai mult, cîteva aspecte negative sar în ochi, pătînd, ca să zicem așa „firma" stațiunii. Vă trimit alăturat două fotografii în acest sens. Prima reprezintă vila Izvorul Rece, aflată în imediata apropiere a hotelului turistic „Perla". Pînă acum 5-6 ani aceasta a fost ceea ce trebuia să fie. Apoi a fost transformată în magazie de mărfuri, iar aspectul actual este dezolant. Toate solicitările, propunerile pentru ca această construcție să-și recapete destinația inițială, îi cam lasă „rece" pe cei în drept să se ocupe de ea.
Cea de a doua fotografie reprezintă starea în care se află drumul în pantă către Complexul UGSR de la izvoare, lucrare care a început în septembrie 1977! Se naște întrebarea firească: cînd va fi oare gata acest drum, menit a ușura accesul bolnavilor, dacă se continuă în acest ritm de melc? (**Nicolae Tokacek**)

Din partea Ministerului Industriei Metalurgice:
„Referitor la scrisoarea celor 10 elevi din Zimnicea — privind continuarea studiilor în treapta a II-a de liceu — publicată în FLACĂRA din 26 octombrie a.c., vă informăm: Liceul industrial din Zimnicea s-a înființat în anul 1977, iar întreprinderea pe lîngă care funcționează nu a intrat încă în funcțiune. Semnatarii scrisorii s-au adresat ministerului pentru înființarea unei clase de anul III — seral — însă aceasta nu se poate deocamdată întrucît: a.) Clasa nu poate funcționa cu mai puțin de 30 de elevi, care lucrează în producție în aceeași meserie sau în meserii înrudite. b.) Toți inginerii existenți în Zimnicea au fost încadrați să predea discipline de specialitate la clasele de profil — la zi — încît dacă s-ar forma o clasă și la seral nu ar avea cine să predea. c.) În anul școlar 1979/1980 s-a prevăzut o clasă de mecanici utilaje în anul III — seral — tocmai pentru a crea posibilitatea acestor tineri să-și continue pregătirea".

Din partea U.J.C.A.P. Gorj:
„Referitor la scrisoarea cititorului **Ion Tudoroiu** din comuna Crușețu, județul Dolj, adresată revistei FLACĂRA, scrisoare în care sesiza că nu a primit toate drepturile ce i se cuveneau pentru anul 1977 pentru munca sa și a soției sale, ciobani la oile CAP, vă comunicăm: din cercetările făcute la fața locului am constatat că sesizarea se confirmă. În timpul cercetărilor conducerea CAP a achitat toate drepturile la grîu și porumb ce i se cuveneau. În prezent, I.T. împreună cu soția sînt încadrați ciobani la aceeași cooperativă".

Poșta redacției

■ **Veronica Alexandru** — Bacău. S-au luat măsurile ce se impuneau de către Întreprinderea autocamioane Brașov de a se pune poprire pe retribuția fostului soț. Suma datorată vă va fi expediată în data de 13.XI. 1978.

■ **Natalia Diacu** — Bîrlad. În Consiliul oamenilor muncii al întreprinderii unde sînteți încadrată, s-a hotărît să primiți un apartament pînă la sfîrșitul acestui an.

■ **Rodica Davidoni** — Cîmpina. Veți fi trecută la serviciu în regim de tură fixă începînd cu această lună.

■ **Iordan Crăcea** — București. Sînteți inclus pe tabelul de locuințe din fondul locativ de stat la poziția 1.

■ **Viorel Soare** — comuna Măicănești (Vrancea). Ca urmare a vacantării unui post de tehnician dentar în orașul Odobești, s-a rezolvat și situația soției dv.

■ **Vera Bedina** — București. Cererea dv. pentru încredințarea minorului va fi discutată de către comisia pentru ocrotirea minorilor.

■ **Constantin Joescu** — Iași. Aveți o vechime în muncă de numai 8 ani și 10 luni. Or, conform legislației în vigoare privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială vă sînt necesari cel puțin 10 ani de vechime în muncă.

■ **Marin Barbu** — București. ICRAL-Berceni ne-a informat că lucrarea va fi executată în luna în curs.

■ **Baria Blaga** — Sibiu. **Gheorghe Dini** — Curtea de Argeș, **Constantin Avrămescu** — Drobeta Turnu-Severin. Nu este neapărat necesar să vă deplasați la redacție. Scrieți-ne!

MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Țăranii noștri sînt harnici chiar și cînd vin să se odihnească la Amara

Dau să ies din sala cu mese și un bătrîn cu fața innobilată de o barbă bogată, lungă, mă trage de mînecă:

— Ce faceți ?, îl întreb.

— O fac pe omul sărac în țară bogată.

— Cum vine asta ?, întreb eu din nou.

— Vine așa, zice bătrînul : cînd am fost noi săraci, orfani, aram cu șase cai, aram pînă seara și mîncam o dată în zi. Cine se îngrijea să ne trimită la băile de nămol? Deși oase bolnave aveam și atunci; eheheel Acum, tată-mă aici, la Amara.

— Și, cum te simți?

— Bine. Bine de tot. Oi merge acasă, la ceapeu și oi zice așa : tovarășe președinte și tovarășe inginer șef, eu am fost la Amara, veniți să vă spun: să mergeți toți la Amara!

— Păi, de ce să vină toți? Să vină numai dacă au nevoie.

— Nu, să vină să vadă cum sînt îngrijiți țăranii aici: să vadă cum se lucrează. Ascultă la mine, feciorule !, bătrînul vorbește: am mai fost în stațiuni, dar nu-i ca aici. Aici e bine, conducerea și cei ce lucră aici sînt vrednici, omenoși, plini de vorbă bună.

Ne trezim deodată înconjurați de zeci de femei și bărbați, membri cooperatori, veniți din toate colțurile țării să-și refacă sau să-și întrețină sănătatea aici, la Amara. De trei ani de zile s-a dat în folosință un complex balnear, dotat cu cîteva sute de paturi, cu 4 cabinete medicale, o modernă bază de tratament, o cantină cu 400 locuri pe serie, cu farmacie de unde membrii cooperatori primesc medicamente în mod gratuit, cu bazine de înot etc. Complexul balnear a fost construit din fonduri alocate de cooperativele agricole de producție din țară și se pot trata aici cam 11 000 (unsprezece mii) de țărani într-un an. Cifra are o semnificație deosebită se constituie într-o tulburătoare replică dată peste timp unui destin amar și abuz îndurat de străbunii acestor țărani, vine parcă să răzbune jertfele anului incendiar 1907. Complexul nu este singurul din țară și nici cel mai mare poate, dar pentru că este plasat în inima de soare a Bărăganului, unde muncesc cei mai mulți țărani ai țării, are, ca și complexul cooperatorilor de la Lacul Sărat (Brăila), o strălucire aparte, o justificare aparte întîlnim aici cooperatori din toate satele țării, români, maghiari, germani, de alte naționalități, oameni care, așa cum muncesc în frăție, se bucură în frăție de binefacerile climei, ale nămolului, ale întregii asistențe medicale de aici. Bătrînul Andea Gheorghe, 73 ani, cu care am dialogat la începutul acestui reportaj, lăuda în mod deosebit modul de organizare a întregii activități desfășurate de personalul complexului, modul de aprovizionare cu alimente, buna gospodărire a terenului din jur și mai presus de toate calitatea întregii prestații, din care ne subliniază în mod deosebit calitatea hranei: îndestulătoare și bine preparată, bine servită. Un grup de ardeleence, zece femei din Căpușul Mic, printre care Maria Ambruș, Caterina Bot, Elisabeta Iasoi, Saveta Sas, Elisabeta Ratz, Ecaterina Wintze, ne roagă să le luăm în seamă aceleași mulțumiri. Un alt grup de cooperatoare din Făgăraș, printre care Viorica Dimboi, Maria Vrancea, Elena Pop și altele cîteva cooperatoare din județul Vrancea, ne vorbesc despre efectele tratamentelor, din nou despre cantitatea și calitatea mîncărurilor servite, despre condițiile deosebite în care sînt cazate; ale confortului din camere.

— Cum reușiți să mulțumiți atîta lume ?, îl întreb pe Ion Buleu, șeful cantinei din cadrul complexului.

— Eu am mai spus, poți face un meniu care să depășească suma alocată și lumea să nu fie mulțumită și, poți face și invers, să cheltuiești mai puțin și să fie toți mulțumiți. Secretul constă, după mine, în întocmirea meniului, în respectarea gramajelor, în sondarea gusturilor celor veniți la tratament. Eu știu totdeauna din ce zone ale țării vin oamenii, preparăm mîncăruri după gusturile lor și nu după ce ne trece nouă prin cap : astăzi am gătit, de pildă, ciorbă moldovenească pentru moldoveni, ardelenească, pentru cei din Ardeal, și am și ciorbă de pește, așa cum le place oamenilor din Bărăgan. Gătim zilnic două-trei feluri de mîncare, la alegere, oamenii noștri sînt disciplinați, nu sînt obraznici, dacă un om de la masă mai solicită mîncare, i se oferă și, astfel, reușim să mulțumim pe fiecare.

Șeful de cantină, Ion Buleu, i se mai spune aflăm, și „Mînă de aur". Pentru că este gospodar se aprovizionează cu tot felul de alimente ghiceste, cum se spune, inima consumatorilor lui. Și oamenii i-au dat pe merit acest al doilea nume. Bucătarului șef Petre Drăgan îi mai zice lumea, lumea care se perindă pe la Amara, și Nea Petrică Elegantu. Mulțumirile oamenilor aflați acum la tratament ale acelora care au trecut pe aici sînt consemnate în bună parte în condicile celor trei ani de funcționare a complexului. Am răsfoit aceste jurnale de bord în care își înscriu opiniile, sesizările, mulțumirile mai ales cei 11 000 de țărani ciți trec într-un an de zile pe aici. Scrierea nu este savantă, literele nu dovedesc prea multă îndeminare, dar vorbele sînt înțelepte, pline de sinceritate, de dreaptă apreciere și dreaptă judecată. „Am rămas foarte plăcut impresionat de comportarea, personalului, de masă, de tratament. Doresc să mai revin. Mulțumesc Partidului !" Scrie și Alexa Comandău, dintr-o comună din județul Suceava : „Mulțumesc conducerii complexului, pentru buna organizare în care își desfășoară activitatea, pentru buna aprovizionare, pentru mîncărurile gustoase și îndestulătoare. Propun să se facă schimburi de experiență cu alte complexe similare. Au ce învăța dacă vor veni la Amara". Țăranul nostru nu se simte mulțumit să o ducă numai el bine, el dorește să fie peste tot bine, să-i fie bine țării, și în acest sens își exprimă și de data această opinia.

Însoțit de directorul complexului, Floridor Mihale, 48 ani, de loc din Slobozia, fiu de țăran și dînsul, fost 11 ani primar în Amara, vizităm împrejurimile complexului. Ceea ce îmi reține în mod deosebit atenția este felul în care e folosit puținul pămînt din jur : printre puieți de salcie și plop, plantați aici de muncitorii complexului, prin grija Inspectoratului silvic județean, directorul fiu de grădinar, a semănat tot felul de zarzavaturi și legume necesare cantinei : pătrunjel, mărar, leuștean, țelină, gulii, castraveți, roșii, varză roșie, din care 2 000 kg a vîndut pe piață, prisosindu-le, pînă și panseluțe. De pe 100 mp de teren au recoltat 500 kg de mărar ! Lucrătoarele de la cantină vin cu coșulețul, rup verdețurile din grădina cantinei, proaspete, și le toarnă în cazan. Cum să nu fie bună mîncarea ? Cum să nu fie oamenii mulțumiți ?

— Știți cît costă numai verdețurile într-un an de zile la o cantină care se respectă?, mă întreabă pe mine directorul.

— De unde să știu ?!

— 20 000 lei ! Să știți de la mine. Pe noi ne costă anual 100 lei semințele. Terenul pe care îl vedeți, vreun hectar și jumătate, e plantat cu arbuști și printre arbuști semănăm zarzavaturi și legume. Era un teren acoperit de pietroaie. L-am curățat cu lucrătoarele noastre, i-am îngrijit așa cum am învățat de la tata și iată ce poate da.

Faptul probează hărnicia țăranului nostru. Printre atîția țărani harnici care vin să se caute de sănătate la Amara, țăranul din conducerea complexului nu putea să fie mai prejos. Trebuia să le dovedească ce poate. A dovedit, poate dovedi oricînd, oricui. Beciurile complexului gem de butoaie încărcate cu murături, castraveți, varză, de grinzi atîrnă legături de mărar, pătrunjel, în pămînt sînt morcovi și cartofi, în hambare fasole. Gospodărie nu glumă. Așa ca în inima Bărăganului.

— Tovarășe director Floridor Mihale, care este eficiența economică a acestei activități ?

— Ieri a avut loc ședința de lucru a Consiliului oamenilor muncii din Unitatea de tratament balneoclimaterică a membrilor C.A.P. Amara ; am analizat tocmai acest capitol, eficiența economică, și iată ce a rezultat : pe trei trimestre, am depășit planul la venituri nete, producție netă, adică, cu 350 000 lei. Am redus cheltuielile cu 270 000 lei, în condițiile în care toate prestațiile au fost asigurate în bune condițiuni. Am redus, de asemenea, pînă la 91 la sută, cheltuielile de regie, adică toate cheltuielile de apă, energie electrică, canal, încălzire. Toate aceste măsuri de realizare a veniturilor și reducere a cheltuielilor pe elemente ne-au permis să obținem economii totale în valoare de 600 000 lei peste plan.

Această etică a muncii însușită de lucrătorii Unității de tratament balneoclimaterice a membrilor C.A.P. Amara, probată prin hărnicia lor, prin cinstea și corectitudinea lor față de obligațiile de muncă, de disciplina muncii, are deci în afară de semnificația ei morală și o semnificație economică : aceea pe care am demonstrat-o mai sus.

La plecare, directorul Floridor Mihale ne-a mărturisit și o nemulțumire : sînt, zicea dînsul, unele județe care nu valorifică aceste condiții de la noi. Li se repartizează bilete de tratament, dar cei care gospodăresc aceste bilete, nu le repatizează pe ceapeuri, nu ajung la oameni, iar oamenii nu beneficiază de ele. Am reținut dintr-o statistică a conducerii că asemenea aspecte se mai întîlnesc în județele Arad, Dolj, Vaslui, Suceava (care din 29 de bilete într-o serie a valorificat unul singur), Sibiu (care din 18 bilete în două serii nu a valorificat nici unul) și altele. Biletele, aflăm, au fost repartizate de la începutul anului la direcțiile de muncă și ocrotiri sociale județene. Chiar așa, ce fac oare aceste direcții cu biletele ?

N. GRIGORE MĂRĂSANU

S.O.S. — apele minerale!

Iată, pentru început, principalul motiv pentru care am participat acum cîteva zile, mai exact spus între 1 și 3 noiembrie, la Călimănești la lucrările celui de-al IV-lea Simpozion pentru protecția și exploatarea rațională a zăcămintelor de ape minerale din țara noastră. Să notăm, deci, faptul că revista noastră a publicat, după cum se știe, o sumedenie de anchete și reportaje privind această uriașă bogăție naturală, apa minerală, de o diversitate și o valoare terapeutică unice în Europa, dacă nu chiar în întreaga lume. Fără intenția de a întocmi neapărat un bilanț al intervențiilor și aspectelor analizate, am adus la cunoștință opiniei publice faptul că la Borsec, de exemplu, din debitul real de apă minerală, destinată îmbutelierii, doar jumătate ajungea în sticle, restul pierzîndu-se pur și simplu pe apa simbetei, adică a rîului din apropiere. De ce ? Pentru că nu s-a răspuns atunci, în urmă cu aproape patru ani, lipseau capacitățile de îmbuteliere. Dar, pentru că apa de Borsec, în comparație cu alte ape minerale, este de departe, cea mai solicitată de publicul consumator, am sugerat ideea de a i se acorda apei de Borsec o anume prioritate în ceea ce privește construirea unor noi capacități de îmbuteliere, iar celelalte ape minerale de o calitate ceva mai scăzută, să mai aștepte o bucată de vreme. O astfel de hotărîre și măsură nu puteau fi luate decît de un for unic de conducere, ori, în acel timp, un astfel de for lipsea. La ora actuală acest for există și el se numește Centrala berii, amidonului și spirtului. Au mai fost semnalate în revistă, unele situații deosebit de alarmante în legătură cu zăcăminte din județul Covasna, unde aparuseră, cam peste noapte, o mulțime de beneficiari, fiecare cu forajul său, fiecare cu sonda sa, ceea ce marca negativ presiunea zăcămîntului. Recent, pe un spațiu larg și cu amănunte din cele mai exacte, revista noastră a criticat gravele abateri tehnologice petrecute la Șarul Dornei.

Am participat deci la lucrările simpozionului mai sus-amintit, din dorința de a consemna dialogul dintre specialiștii cei mai de seamă ai geologiei și hidrogeologiei din țara noastră, pe de o parte, și cei trei mari beneficiari, sau, mai exact spus, gospodari ai apei minerale, acestia fiind Ministerul Sănătății, Ministerul Turismului și Centrala berii, amidonului și spirtului în sarcina căreia cade întreaga activitate de îmbuteliere. El bine, spre stupefacția noastră și a tuturor celor prezenți la dezbateri, oameni care de-o viață întreagă, cu o competență și o pasiune demne de toată admirația, se ocupă de soarta apelor minerale din țara noastră unul dintre beneficiari *Centrala berii amidonului și spirtului a ținut să nu participe*

Acestea fiind zise ne facem o datorie să-i anunțăm pe tovarășii de la Centrala berii amidonului și spirtului că, de exemplu doctorul Livir Blaga și colectivul său din cadrul Institutului de tehnologie izotopică și moleculară din Cluj-Napoca au prezentat un referat intitulat „Metodă izotopică de evaluare a zăcămintelor de ape subterane mineralizate". Referatul i-ar fi putut interesa în mod deosebit pe eventualii reprezentanți ai C.B.A.S.-ului. De ce ? Pentru că, printr-o metodă modernă, se poate stabili cu exactitate evoluția unui zăcămînt supus exploatării. Adică, în baza unor măsurători, nu chiar simple, evident, dar necesare, se poate stabili, în cazul unui zăcămînt, de apă minerală meteorică, viteza lui de înnoire. A cunoaște un astfel de amănunt înseamnă, credem noi, a ști cum și cît să exploatezi o sursă. Și ar mai fi putut afla, din referatul susținut de doctor inginer Mihail Vernescu, că a fost recent pus la punct un interesant și eficient sistem de transportare a apei minerale fapt care va rezolva într-un viitor nu prea îndepărtat una din marile probleme ale acestei bogății, întrucît, prin noul sistem, apa poate fi îmbuteliată la oricare altă distanță de sursă, nu neapărat acolo în imediata vecinătate a sondei. Și ar mai fi putut afla, ca să mai dăm un ultim exemplu, că nu era nevoie să montezi două motocompresoare la Covasna, pentru extragerea bioxidului de carbon, ci doar unul, acesta fiind suficient în rapori cu cantitatea de bioxid de carbon, de care dispune zăcămîntul. Iar cantitatea ar fi putut fi evaluată cu ajutorul unui dispozitiv, brevetat de O.S.I.M., conceput de un grup de specialiști condus de ingineru' Iulian Barbu, un dispozitiv numit debitmetru pentru măsurarea debitelor de CO_2 din bifaza apă/CO_2.

Constrînși de spațiu cam atît, deocamdată deși am fi putut continua cu numeroase alte exemple așa cum vom și face dar referindu-ne strict la tematica și lucrările propriu-zise ale simpozionului pentru protecția și exploatarea rațională a zăcămintelor de ape minerale din țara noastră. L-am abordat în acest sens pe geologul Artemiu Pricăjan, din cadrul Inspecției de stat geologice și miniere. Altfel spus, i-am adresat geologului Artemiu Pricăjan cîteva întrebări : ce amenință acum existența zăcămintelor de ape minerale din țara noastră ? Care din ele sînt amenințate ? Cine le amenință ? Ce este de făcut pentru înlăturarea pericolului ? Iată ce ne-a răspuns : „Se cuvine, în doar cîteva cuvinte, să evaluăm situația apelor minerale din România. În ultimii 25 de ani ele au trecut de la Ministerul Sănătății la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, apoi în raza de activitate a Consiliilor populare județene, iar mai recent au trecut sub controlul Centralei berii, amidonului și spirtului. Se subînțelege că, într-o astfel de situație, apelor minerale nu le-a mers, ca să zic așa, prea bine. Au fost consemnate de-a lungul timpului și încă mai putem consemna numeroase degradări de zăcăminte, exploatări neraționale. Însemnate pierderi de substanțe minerale utile. Dar ar fi nedrept să nu notăm totodată că au fost întreprinse și cîteva măsuri de curmare a acestor neorînduieli. Un important succes l-ar reprezenta faptul că la unele zăcăminte s-au statornicit cadre tehnice corespunzătoare care execută exploatarea, dar, în același timp urmăresc și evidențiază evoluția parametrilor hidrogeologici. La un număr de peste 80 de zăcăminte au fost stabilite perimetre de protecție hidrogeologică. S-a impus restricționarea amplasării de noi foraje sau lucrări de investiții la zăcămintele afectate, iar vechile foraje deteriorate au fost recimentate. Trebuie să o spunem deschis, se impun încă unele măsuri severe, consecvente, fără nici un fel de rabat, mai ales că la ora actuală dispunem de un cadru legislativ adecvat pentru protecția și exploatarea rațională a oricărui zăcămînt. Chiar aici, la Călimănești, construindu-se barajul de la Turnu, a fost distrusă sonda Alutela, iar zăcămîntul a fost în general afectat. Deși am atras atenția constructorilor, nimeni nu a vrut să ne asculte. În fața evidențelor constructorii au chemat specialiștii pentru executarea lucrărilor de protecție, dar, executate acum și nu atunci, lucrările de protecție sînt mult mai costisitoare. Să mai notăm cîteva situații care vor fi toi atîtea răspunsuri la întrebările puse. Da, cîteva importante zăcăminte de ape minerale din România sînt în pericol. Le amenință tendința unităților de exploatare de a solicita executarea unui mare volum de lucrări geologice prin foraje, fără să existe totodată preocupări serioase pentru exploatarea și întreținerea corespunzătoare a fondului de sonde. O sondă neîntreținută este, după cum se știe, o rană în zăcămînt, întrucît duce la scăderea presiunii în zăcămînt. Dacă situația a fost oarecum remediată la Singeorz-Băi, Buziaș, Tușnad-sat și Biborțeni, iar la Covasna este în curs de realizare, nu același lucru se poate spune despre Zizin și Lipova, unde presiunile și concentrația de CO_2 nu s-au refăcut. O altă categorie de probleme ar fi cea legată de lansarea unor lucrări de investiție, de exploatare a zăcămîntului, fără cercetarea și cunoașterea amănunțită a acestuia, fără deci executarea unor lucrări de protecție. La Vața, județul Hunedoara, avizul geologic a fost solicitat după începerea lucrărilor de investiție. Astfel de lucrări au fost efectuate, împotriva legii, la Sovata, iar la Slănic Moldova avizul a fost acordat cu condiția executării unor lucrări de impermeabilizare a zăcămîntului, lucrări care nici pînă acum nu au început... Dealtfel, situația nu este chiar atît de necunoscută. Lucrările de investiție și exploatare au început fără cunoașterea exactă a zăcămintelor la Balta Albă, Zizin, Dorna Condreni, Săgata Montcoru, Bala, Brădet. În altă ordine de idei, la zăcămintele exploatate de mai mulți beneficiari, cum sînt cele din Covasna, Felix, Herculane, Borsec, degradările constatate sînt datorate absenței unei coordonări, unitare și, exploatării. Fiecare beneficiar ia cît vrea, de unde vrea, cum vrea, așa cum fiecare beneficiar solicită executări de foraje de la mult prea multe întreprinderi și instituții, acestea, ca să fiu cît mai explicit fiind următoarele : I.F.L.G.S., I.M.F.B.R.M., I.S.L.G.S., I.S.P.I.F., I.G.P.S.M.S. și I.G.G. Sînt, după cum se vede, prea multe unitățile care execută foraje, iar forajul, cum spuneam, neîntreținut corespunzător, duce la declinul zăcămîntului. În cea ce ne privește, noi, cercetătorii, oameni care de-o viață ne preocupăm de soarta apelor minerale din România, sîntem convinși că lucrările recentului simpozion vor fi comunicate forurilor în drept, că se vor lua toate măsurile, în strictă concordanță cu prevederile legale privind protecția și exploatarea rațională a zăcămintelor.

VICTOR NIȚĂ

Bine aprovizionată pentru iarnă cu legume și fructe, piața Bacăului trebuie urgent aprovizionată și cu niște gestionari corecți

De prin centrul orașului, dacă ajungi într-un părculeț unde, din stradă în stradă, te mină bunăvoința cetățenilor mai informați cu privire la sediile instituțiilor de prin zonă, îți tai cărare în diagonală, ajungi în inima unui pălănjeniș de linii ferate peste care treci cu băgare de seamă, printre marfare și locomotive, cobori, cu presimțirea și din instinctul că te afli pe drumul cel bun, rambleul căii ferate, dai într-o șosea asfaltată pe care apuci la stînga și mergi pe ea pînă la prima uliță ce se deschide pe dreapta, în lungul căreia, iarăși după o porțiune bună de mers, din nou pe stînga, găsești Întreprinderea județeană de legume și fructe. E și normal că localnicii n-au nici un motiv să parcurgă această curbă cu obstacole, lor le e mai aproape și mai drept drumul pe care ajung la piață, dar optimismul gospodinelor băcăuane, după cum probabil înțelege fiecare dintre aceste gospodine, pornește tocmai de la veștile de ultimă oră pe care le aflăm la mai sus-zisa întreprindere, în ale cărei depozite stau de pe-acum legume și fructe cît să ajungă Bacăului pînă în primăvara și chiar vara anului viitor. Directorul întreprinderii, inginerul Silviu Strasser, începe prin a ne spune că anul agricol care abia s-a încheiat a fost un an „împotriva legumelor", dar cantitățile depozitate pentru desfacerea pînă la sfîrșitul acestui an și rezervele destinate primului semestru al anului următor sînt indestulătoare, ba chiar mai mari, la anumite mărfuri, decît în anii considerați a fi fost buni. Afirmația, lesne controlabilă dealtfel, se verifică numaidecît, și nu numai prin cifrele rînduite în hîrtii în ordine contabilicească și în rubricile cuvenite, ci în primul rînd prin cantitățile imense de legume și de fructe strînse, în containere, în celulele frigorifice. Cum totuși de aprovizionarea orașului răspunde nu numai I.L.F.-ul, ci și I.A.S.-urile prin magazinele lor „Gostat" și C.A.P.-urile prin „Agrocoop"-uri, firesc a fost să trecem și pe la Direcția comercială a județului, care centralizează cifrele exprimînd toate resursele și posibilitățile de aprovizionare. Aici, cu adevărat, am rămas încredințați că lucrurile sînt foarte limpezi, că se știe exact, acum, la începutul lui noiembrie, pe ce fel de fructe ori legume și pe ce anume cantități se poate conta în lunile următoare. Directorul Pavel Darie, de exemplu, ne spune că băcăuanii n-au a se aștepta în perioada imediat următoare la o abundență, în piața orașului lor, de pastă de bulion, de roșii în bulion, de gogoșari și castraveți murați, ori conserve de fructe. Anul agricol potrivnic a lăsat, cum se vede, urme. Dar, aflăm în continuare de la subordonatul său, economistul Mircea Sulea, că la legumele și la fructele „cele mai importante" situația este de-a dreptul îmbucurătoare, cantitățile intrate în depozite fiind mai mari decît cele stabilite prin plan. De pildă, se prevăzuse că Bacăului îi sînt necesare 13 400 tone de cartofi, iar în depozite există deja 14 000 de tone. Ceapă, de asemeni, se găsește mai multă, cu 500 de tone, decît se stabilise. Situația, ni se spune, se prezintă satisfăcător și în ceea ce privește „rădăcinoasele", adică morcovii, pătrunjelul, guliile, ridichiile, păstîrnacul etc., varză se găsește și se va găsi chiar mult peste cele 6 000 de tone cît prevăzuseră comercianții că ar fi nevoie iar mere, în această toamnă cînd mulți spun că producția de fructe a fost mai slabă, Bacăul, care sperase să aibă vreo 3 350 de tone, a reușit să strîngă și să depoziteze, din livezi proprii, 4 200 de tone.

Cum se vede, legume și fructe există la Bacău din belșug, iar gospodinele n-au a se teme că în lunile de iarnă piața va fi săracă. Totuși, cum se explică fenomenul că abundența aceasta de mărfuri — reală în depozite — nu prea se manifestă în piețe? De pildă, spun cumpărătorii, în toamna aceasta nici n-au prea văzut struguri. Pe de altă parte, directorul I.L.F.-ului arată, cu actele pe masă, că planul de desfacere la struguri era pe trimestrul în curs de 1 500 de tone iar în magazinele orașului s-au vîndut 2 100. Deci cantități mai mari decît se prevăzuseră, inițial, și care ar fi suficiente. Enigma se destramă repede, explicația fiind una singură, și anume că unii gestionari au vîndut mari cantități de struguri unor cumpărători care-i luau, de fapt, pentru a face vin. Nuham Elias, care ne spune, în treacăt, că el este cunoscut de toți sub numele de Ilie, fiind șeful unității I.L.F. nr. 10 din piața Bacăului, a vîndut, de exemplu, 100 de kilograme unui anumit Vasile Ungureanu, localnic din Bacău. La rîndul lui, Mihai Paladi, șeful unității I.L.F. nr. 6, tot din piață, a vîndut lui Gheorghe Papuc din comuna Letea Veche nu mai puțin de 600 de kilograme. Înțelege oricine că atît unii cumpărători cît și gestionarii — și nu sînt, cei de mai sus, singurii — au încălcat cu aceste tranzacții ale lor prevederile unei legi. În afară de aceasta, mai înțelegem că mult mai frumos și echitabil ar fi fost ca din strugurii cu pricina să fi gustat tot cetățeanul, și în primul rînd copiii orașului, decît ca ei să se fi oprit în butoiul vreunui însetat și prea dornic de vin cetățean Papuc Gheorghe. Desigur, este păcat de munca autorităților județului, ale tuturor celor ce s-au străduit să aprovizioneze magazinele, cînd rezultatul acestei munci s-a dovedit la Bacău acela că în timp ce unii și-au umplut poloboacele, alții n-au reușit să mănînce o boabă de strugure!

Din păcate, ceea ce s-a întîmplat în urmă cu cîtăva vreme cu strugurii se întîmplă chiar acum, în zilele acestea, în piața Bacăului, cu merele. Nu că nu s-ar găsi mere, ci pentru că aceiași oameni, gestionarii, le vînd în așa fel încît impresia pe care o lasă cumpărătorilor este a unei slabe aprovizionări. Merele sînt și mai bune și mai rele. Responsabilii comerțului le împart în „extra", categoria 1 și a 2-a, fiecare cu prețul ei: 4,60; 3,75; 2,75. Numai că regulile acestea comerciale apar otova în piața centrală a Bacăului, unde merele mari și mici, bune sau stricate, sînt ținute în aceeași grămadă și vîndute, bineînțeles, cum e foarte simplu de bănuit, cu prețul cel mai mare. Exemple: magazinul „Gostat" nr. 3, al cărui șef e Ion Gavrilă, sau magazinele I.L.F. nr. 22 și 27, gestionate de Emil Manole, cel care, în virtutea deprinderii sale de-a fi descurcăreț prin lumea asta mare și complicată, ne-a obligat să ne ferim cu mișcări destul de energice servieta pentru, vezi bine, a nu ne-o încărca cu merele cu care urma să ne „cumpere" tăcerea. Revenind la problema pe care o discutam trebuie să mai arătăm că, deși unitățile de stat erau bine aprovizionate — numai Emil Manole avea, de exemplu, spre vînzare, 5 000 de kilograme de mere — din cauza aspectului învălmășit al mărfii nesortate, cumpărătorii rămîn cu impresia unei slabe aprovizionări și preferă, bineînțeles, să dea un leu sau doi în plus numai ca să cumpere fructe mari și sănătoase de la piața producătorilor. De multe ori, așadar, ei se îndreaptă către producători, către țăranii veniți în piețe din comunele județului, care — am avea și exemple dintr-acestea — prind „momentele" favorabile și uită de mercuriale, vînzînd la rîndul lor cu prețuri destul de piperate. Mai mult: indolența gestionarilor care vînd „în vrac" și se dedau și micilor escrocherii de-a pretinde prețuri pe care calitatea mărfii n-o justifică, a creat în piața Bacăului și o categorie de speculanți ce se aleg chiar dintre orășeni, așa cum e cazul lui Macare Sfetea Vasile, din localitate, care cumpăra de la producători diferite fructe și le vindea apoi gospodinelor la preț dublu. Așa cum, dacă ne amintim bine de cele învățate la școală, pasărea Ibys se hrănește cu resturile alimentare rămase în maxilarele puternice ale crocodililor sau aligatorilor, există, într-adevăr, și oameni din aceștia care, speculînd în dreapta și-n stînga, încearcă să trăiască „ciugulind" dintre dinții pieței Bacăului, ca să zicem așa, deși aceasta nu e nici crocodil, nici aligator, ci o piață bine aprovizionată, cu aproape toate cele ce-i fac trebuință cetățeanului. Deși, din păcate, cum arătam, prima impresie poate să fie alta. De aceea, subliniem, piața aceasta rămîne să fie aprovizionată și cu gestionari corecți.

DUMITRU ELIADE

La Alexandria, piața e bună, cu scuze și explicații la „resortul varză"

Vineri, 3 noiembrie, ora 7 și 10 dimineață, piața Alexandriei, capitala județului Teleorman, vinde la intrare și la discreție flori, boia și mături. Intrînd mai adînc și dînd de cîteva ori ocol pieței, de fapt un patrulater pe laturile căruia vînd magazinele I.L.F.-ului și în centrul căruia, sub cozoroace unduite sau direct pe beton, vînd producătorii, constatăm că aprovizionarea e, în general bună, constatare cu care administratorul Emil Neda se declară de acord. Dînsul, care încearcă să suplinească lipsa de experiență — „sînt pe funcție de la 23 octombrie, mai înainte am lucrat la drumuri" — prin bunăvoință și vigilență, arătîndu-se, atît cît ne-am putut noi lămuri într-o jumătate de zi, harnic și întreprinzător, ne confirmă că se găsesc de toate, mai puțin struguri, fasole și varză, lipsuri constatate și de primarul orașului, Ion Răducu, prezent în piață cu un ceas înaintea noastră. Asta vrea să însemne că, mai mult la producători și mai puțin în boxele I.L.F.-ului, sînt mărfuri din abundență, proaspete și sănătoase, ceapă, arpagic, cartofi, ouă, ardei, kapia, gogoșari, țelină chiar, deși Emil Neda e de părere că „țelina e un lucru foarte păcătos, după o zi-două s-a și acrit", varză roșie, morcovi și mere, mere puține și bune de cumpărat mai ales de la particulari, veniți, marea majoritate, din județul Argeș, mă rog, toată gama de produse necesare, la acest ceas al anului, bucătăriei.

Numai varza lipsește, spre nedumerirea lui Emil Neda și, firește, spre nedumerirea alexăndrenilor care știu, ei înaintea altora, că Teleormanul e unul din cele mai redutabile bazine ale țării în ceea ce privește cultivarea verzei. O explicație și o rezolvare caută, prin intermediul telefonului din biroul administratorului, și Ion Nedelea care, după ce se recomandă, „sînt din partea Oficiului de prețuri și tarife al Consiliului popular județean", ne vorbește despre necazurile sale din această dimineață, „nu sînt respectate maximalele la mere și pere", așteptînd să intre în legătură cu conducerea I.J.L.F.-ului. Va afla, auzind la celălalt cap al firului vocea directorului adjunct al întreprinderii respective, Florian Florescu, ceea ce, oficial, vom afla și noi peste un ceas. Anume că „varză e din belșug în depozite, dar n-au venit șoferii de la I.R.T.A. ca să pornească mașinile încărcate din zori!" Într-adevăr, în curtea I.J.L.F.-ului, în jurul orei 8,30, autocamionul 21 TR 2735 aștepta plin ochi cu varză îndeplinirea formelor de plecare spre piață, forme care, am priceput, s-au complicat atît de tare încît un ceas mai tîrziu mașina se afla în același loc! După spusele șefului de depozit Lucan Călin, alte două camioane se găseau într-o situație similară în dimineața respectivă, ca o dovadă convingătoare că șoferii de la I.R.T.A. sînt obișnuiți fie cu sculatul tîrziu, fie cu abaterile de la disciplină. Considerăm că cineva trebuie să le umble de urgență la ceasurile deșteptătoare sau la retribuții, întrucît locuitorii mîndrului oraș care este și va deveni Alexandria ar prefera să pună în butoaie, pentru iarnă, nu explicații și circumstanțe atenuante, ci chiar varză!

Introducîndu-ne în piață, gestionarul Ion Angearu vîndea ardeii kapia cîte 2,20 și, respectiv, 2,90 kilogramul, gutuile cu 3, roșiile cu 3,55 chit că ele erau mai degrabă verzi, varza roșie cu 1,50, rugîndu-i pe cumpărători să nu facă mofturi, adică să închidă ochii la niște gigilici, vîndute sub formă de varză roșie, nu mai mari decît ceasul de la mîna gestionarului! Alături, la Agrocoop, Ioana Lungu nu prea are cu ce se lăuda la vedere, datorită faptului că ouăle n-au fost scoase la vînzare și că fasolea — sosită de cu seară, vreo 3 000 de kilograme — „e mai mult neghină", ambele produse fiind oferite direct din magazie, desigur, în funcție de prețul legal, 4,90 lei în această dimineață, și de ochii eventualilor cumpărători. La un moment dat, în dreapta intrării, gestionarul Constantin Crăciunescu de la I.J.L.F. își aduce aminte că are cîteva sute de kilograme de varză, lumea se înghesuie și înghesuie varza în saci de plastic, dar gestionarul n-are prea mult timp la dispoziție. Zice „am vîndut ieri de 1 800 de lei, am mai vîndut și acum, dar programul meu e altul și trebuie să fiu la ora 8 în comuna Nanov, să desfac varză direct pentru cooperatori, că așa a hotărît conducerea", după care, cum se zice, închide mustăria și-și vedea de drum.

Și pentru că tot vorbim despre gestionarii de la I.J.L.F., să subliniem că, vineri dimineață, pe dreapta pieței, socotind dinspre intrare, se afla la datorie unul singur din patru!! Identificați de administrator după cum urmează, „Feleagă e liber, Crăciuneasca e invoită, iar nea Marin e în concediu de odihnă", gestionarii din acea parte a pieței erau reprezentați la lucru numai de „tovarășa Irina" care, firește, făcea și dînsa ce putea. Pe latura de vizavi, o singură lipsă, „Dreșcu aflat în concediu de boală".

În aceste condiții, greul pieței din Alexandria îl duc, lesne de dedus, producătorii individuali, cei mai mulți corecți, cu prețuri așezate la bună vedere și, în plus, respectate. Excepție face Alexandru Rădulescu care a adus, de la Cernetu, varză și țelină, pe care înțelege să le desfacă la prețuri depășind mercurialul, spre indignarea lui Emil Neda și, pînă la urmă, spre dezavantajul propriului buzunar. De fel din aceeași comună, Petre Zlătescu pare dispus, la vederea carnetului cu amenzi, să facă unele concesii, fiind de acord că „pentru cine la pentru putină, varza asta cît casa merge și cu un leu", deși, între noi fie vorba, nici varza nu e cît casa și nici prețul chiar un leu! În rest, însă, producătorii sînt în regulă, iar Mița Cercel din Țigănești, pe care o asistă fiul său, elev în clasa a VIII-a, „cu cursuri după-amiază", cum ne atrage atenția, e gata să mai scadă din preț, fasolea fiind, din lipsă de concurență, foarte căutată, numai să plece mai repede, că pierde rața.

La sediul I.J.L.F., în lipsa directorului, bolnav, și a inginerului șef plecat la o ședință, discutăm cu directorul adjunct Florian Florescu și cu contabilul șef Alexandru Rădulescu. Ambii ne garantează că „problema verzei e ca și rezolvată", C.A.P.-Smîrdioasa urmînd să mai livreze încă 50 de tone, după cum sînt deja rezolvate multe alte probleme care aici, la I.J.L.F., înseamnă ceapă, cartofi, morcovi și așa mai departe, din care întreprinderea a însilozat cantități suficiente. Greutățile provin de la fasole uscată, „n-am luat decît 12 tone din 70, ea nefiind condiționată", de la struguri, „s-au terminat, am cerut repartiție pentru 12 mii de tone, dar n-am primit decît 7", în sfîrșit, de la mere, „la care s-a asigurat stocul pînă la 31 decembrie, dar nu și consumul". Astea ar fi, după opinia celor doi, greutățile obiective, cele subiective ținînd de necazurile datorate colaborării defectuoase cu unii furnizori, cu I.J.L.F.-Bacău, de pildă, care nu onorează integral repartițiile de fructe, cu o serie de cooperative din județ, ca cele din Izvoarele sau Călinești, care trimit marfă nesortată, întîrziind aparițiа acesteia în magazine.

Firește că de toate aceste dificultăți trebuie ținut cont. Dar una e să afirmi că „la legume, ne închidem pe plan cît de curînd" și alta e să-i lași pe gestionari să umble brambura și să nu găsești soluții ca varza din depozit, cel puțin 20 de tone, după calculele economistului Alexandru Rădulescu, să ajungă acolo unde-i este locul, adică pe tarabele din piață! Rezumînd, se cade să spunem că, la Alexandria, piața e, în general, bună. Superioară, prin inevitabile comparații, față de ceea ce se întîmplă prin alte părți, prin alte orașe. Dar, cu ceva mai multă organizare și ceva mai multă străduințe, ea ar putea fi și mai bună, așa cum oamenii muncii din capitala Teleormanului, urbe ce înflorește văzînd cu ochii, o merită cu prisosință.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Cercetători din sectoarele calde ale industriei despre sectoarele calde ale cercetării

Interlocutorii noștri reprezintă cam un secol de cercetare științifică, un secol de căutări și de împliniri. Cei patru specialiști ale căror păreri le redăm mai jos lucrează fiecare de peste 20—25 de ani în cercetare și proiectare, ancorați în nevoile practicii, ale producției. Îi obligă, ca să spunem așa, meseria, sectoarele calde ale construcției de mașini. În prezent, ei ocupă funcții de răspundere într-un stat major al acestui sector : Institutul de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde, care, cu cei aproape o mie de ingineri ai săi, a devenit unul din marile institute de cercetare din țară. Împreună cu filialele din Brașov, Iași, Sibiu, Cluj-Napoca, Craiova, Reșița, Timișoara, el a contribuit la dezvoltarea economică a acestor orașe și a altor așezări care abia în ultima vreme s-au înscris pe orbita industrializării.

Inginerul **Moise Tudose**, directorul institutului, conferențiarul universitar doctor inginer **Traian Dumitrescu**, consilier coordonator, doctorul inginer **Mircea Pridvornic** și inginerul **Dinu Ionescu**, șefi de colective, vorbesc cu justificată mîndrie despre activitățile complexe ale institutului, despre cîmpul larg de afirmare și creație deschis cercetătorilor de avîntul industriei socialiste, despre excelenta bază materială existentă azi în munca de cercetare și, mai presus de toate, despre satisfacția resimțită ca specialiști, ca români de a putea astfel contribui la ridicarea țării. Își văd materializate idei și proiecte care doar acum cîțiva ani ar fi părut himerice. Tehnologii de vîrf, utilaje ultramoderne concepute în institut sînt prezente azi la întreprinderea de construcții de mașini-Reșița, Întreprinderea de mașini grele-București, „23 August", „Progresul"-Brăila, Întreprinderea de autoturisme-Pitești, „Steagul Roșu"-Brașov „Independența"-Sibiu sau iau calea gigantice-lor combinate de utilaj greu din Iași, Cluj-Napoca, Craiova, Timișoara. Scopul discuției ce urmează nu este însă de a intra în detalii **tehnice** ale realizărilor institutului. Nu se va stărui asupra proceselor tehnologice, ci asupra procesului de creație tehnică și asupra celei mai prețioase investiții : investiția în inteligența umană. Cum este ea folosită pentru înfăptuirea sarcinilor prioritare trasate de secretarul general al partidului în cincinalul revoluției tehnico-științifice ; scurtarea ciclului cercetare-proiectare-aplicare în producție, o nouă calitate și în activitatea de cercetare științifică ? Interlocutorii noștri se referă, desigur, la domeniul lor, de care — nu există nici o exagerare în această afirmație — și-au legat întreaga viață, dar, după cum se va vedea, problemele abordate prezintă un interes mult mai larg.

„NE AFLĂM ÎN AVANGARDA PROGRESULUI TEHNIC SAU REZOLVĂM PROBLEME REZOLVATE ?"

M. Tudose : Ne aflăm azi la un moment de cotitură. Noi, cercetătorii, proiectanții, institutul am reușit să asigurăm **cantitativ** nevoile construcției de mașini, ale întregii economii naționale în ceea ce privește producția sectoarelor calde, dar se simte nevoia unui **salt calitativ**. Mă refer nu numai la ceea ce realizăm în momentul de față, ci la o concepție și la orientări cu bătaie mai lungă. Acționăm într-un domeniu de vitală importanță — sectoare calde — cu directe implicații asupra consumului de metal, energie, combustibil, care sînt și vor fi afectate într-o măsură crescîndă în anii ce vin și de calitatea muncii noastre. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din 1 noiembrie 1978, arăta că lupta pentru reducerea consumului de combustibil și energie nu este o campanie de moment, conjuncturală, ci o problemă de orientare a însăși structurii economiei naționale, a dezvoltării noastre economice în viitor, de care depinde ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului. Secretarul general al partidului, ne cerea să desfășurăm o vastă activitate de perfecționare și modernizare a tehnologiilor, în vederea asigurării unui consum cît mai redus de energie în toate ramurile industriale. De aceea se pune o primă și fundamentală întrebare : **ce cercetăm ?** Deschidem realmente o fereastră spre viitor, ne aflăm în avangarda progresului tehnic sau rezolvăm probleme rezolvate, făcînd muncă de rutină ? Părerea mea este că în sectoarele calde — vorbesc la propriu, dar poate că și la figurat... — gîndim prea mult la necesitățile de moment, nu stimulăm suficient gîndirea de linie, cercetare de perspectivă. Dar ce va fi cu acel „mîine" care bate la ușă, îl lăsăm pe seama licențelor ? În momentul de față, cam 75% din activitățile noastre sînt canalizate spre relații directe cu întreprinderile. Orientare perfect justă, căreia nimeni nu-i contestă virtuțile. Se naște însă întrebarea dacă în condițiile de azi este justă pentru un institut central această proporție care ieri a fost pe deplin îndreptățită. Implicațiile sînt enorme. Ne pierdem în activități de rutină, în elaborarea de tehnologii de reper, care în fond reprezintă o treabă a uzinelor, și nu ne rămîne destul timp și posibilități să abordăm pe scară mai largă teme majore pentru economia națională.

T. Dumitrescu : În adevăr, prin accentul uneori exagerat pus pe contracte se impinge spre institut și sumedenie de probleme de importanță secundară, în timp ce cele principale riscă să ne scape.

M. Tudose : Să luăm de pildă elaborarea și turnarea în vid a pieselor de precizie din aliaje de nichel. Este o preocupare de vîrf pe plan mondial. Dar dacă mă duc eu la orice întreprindere, îmi va răspunde : **„Azi** nu mă interesează !" Atunci cum pot s-o contractez ? Accept, nu ne izbim de ea anul acesta și poate nici la anul, dar nu încape nici o îndoială că foarte curînd va deveni extrem de actuală, va „arde", toate forurile tehnice superioare sînt de acord cu aceasta. Alții, peste hotare, lucrează la această problemă și ne vom trezi poate în situația de a cumpăra cu bani grei soluții de-a gata. Ni se spune: „Căutați o întreprindere care să aplice noua tehnologie !" Întreprinderile sînt însă absorbite, cum e și normal, de sarcinile imediate, ele cer să le elaborăm tehnologii de reper. Și așa se pierde pe drum sau se tergiversează cercetarea unor teme majore, cu aplicabilitate certă în sectoare-cheie ale industriei.

T. Dumitrescu : Spuneam că se împing spre institute centrale și sumedenie de probleme de importanță secundară. Explicațiile sînt complexe. Inexistența în uzine, chiar în cele mari, a unor nuclee de cercetare proprii, pentru nevoile curente și de perspectivă imediată duce la situații nedorite. Pe de o parte, trebuie rezolvate central teme relativ minore, ceea ce antrenează dispersarea forțelor de cercetare. Pe de altă parte, cînd noi mergem în uzină nu prea avem, dacă mă pot astfel exprima, cu cine discuta, în actuala formă de organizare a întreprinderilor. Inginerii sînt preocupați, aproape exclusiv, de urmărirea producției curente, iar cercetătorii sînt nevoiți să meargă de la o secție la alta, de la om la om, pentru a culege informații, insuficient filtrate. Nu e nimeni în uzină care să ne spună : pînă aci am lucrat noi, acestea sînt problemele, de aci încolo le preluați dv. Aceasta face ca să pierdem un timp enorm pînă descîlcim nodul. Iar apoi, cînd în fine am pus la punct noua tehnologie, nu e cine s-o preia în cele mai bune condițiuni, fiindcă nu există atribuțiuni precise în acest sens. La Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, de exemplu, am experimentat noi tehnologii de fabricație a osiilor la forjă. La experiment nu au asistat decît cîțiva muncitori și maiștri ; cîte un inginer își mai rupea cînd și cînd, din timpul de producție pentru ca să vadă ce facem, din curiozitate. Nu din vina lor, ci din cauza lipsei unor servicii specializate în uzină. După aprecierea mea, înființarea unor nuclee uzinale de cercetare ar scurta cu luni de zile ciclul de la cercetare la aplicare.

„DOAR REDESCOPERIREA VECHIULUI NU COMPORTĂ RISC"

D. Ionescu : Aș vrea să aduc în discuție o problemă de bază a cercetării științifice. A mai fost dezbătută la noi, între altele în „Era socialistă". Mă refer la noțiunea de risc, ca parte integrantă din însuși actul cercetării. Orice descoperire, orice căutări în tehnică și în știință implică posibilitatea unui eșec. Este de-fapt un truism. Altfel nu ar mai fi vorba de ceva nou, întrucît doar redescoperirea vechiului nu comportă risc.

M. Pridvornic : O precizare. Pe fișa de valorificare a unei cercetări figurează rubrica „șanse de succes". Să presupunem că scriu acolo : „70%". Atunci nimeni nu mi-ar accepta contractarea, nimeni nu mă iartă de termene, dacă argumentez că a intervenit în cercetare un element neprevăzut. Nu fiindcă nu ne-ar înțelege forurile ierarhice superioare, ci fiindcă la noi riscul în cercetare nu se acceptă decît cu titlu de excepție.

D. Ionescu : Asumarea riscului în acest domeniu este o practică cvasiunanim acceptată pe plan mondial. Președintele uneia din cele mai mari companii de cercetări industriale din lume aprecia că „dintr-o sută de încercări de laborator rezultă în medie 33 succese tehnice, din care numai trei reprezintă succese comerciale". Și sînt convins că acel om era foarte grijuliu de eficiența economică. Desigur, ar fi cu totul injust să aplicăm un asemenea procentaj la condițiile noastre specifice. Intervine și necesitatea de a face față unor nevoi urgente, industria noastră — cu sectoarele ei calde... — se dezvoltă atît de rapid ! Pledez doar pentru o acceptare mai largă a riscului, în limite rezonabile. **Altfel, pierdem neriscînd.** Cu ani în urmă am avut ideea de a înlocui cu o soluție apoasă de călire uleiul de tratament termic uzinal. Noua metodă putea deci interesa sute de uzine în care se aplică tratamente termice. Ea economisea combustibil, înlătura pericolul de incendiu (în ulei se introduceau piese încălzite la 800—900 grade !), elimina fumul și îmbunătățea condițiile de muncă, reducea manopera, diminua prețul de cost. Că așa stau lucrurile a dovedit-o viața : actualmente metoda se aplică și dă tocmai aceste rezultate. Dar la vremea cînd am conceput-o eu era o idee nouă chiar și pe plan mondial, cercetarea implicînd un anumit coeficient de risc. Pînă să găsesc un beneficiar au trecut anii și între timp s-au pierdut milioane de lei. În cele din urmă am găsit beneficiar în persoana unui director înimos — la Întreprinderea de strunguri-Arad.

M. Pridvornic : Presupunînd însă că o cercetare sau alta nu reușește pe deplin, eu nu capăt de la beneficiar scrisoarea care să ateste valorificarea în producție și sînt penalizat. Iată de ce spuneam că acceptarea coeficientului de risc în fișă și în alte acte este mai mult formală.

D. Ionescu : În consecință, de multe, prea multe ori **facem ceea ce tehnicienii** mărirea producției curente, iar cercetătorii **denumesc „extindere", nu cercetare propriu-zisă, aplicăm procedee și tehnologii deja cunoscute** la specificul unei anumite uzine sau la tipuri de piese și scule noi. Gradul de risc ca procedee valabile pentru 20 de repere să dea greș la al 21-lea reper este practic nul și toată lumea — sau aproape — este mulțumită. Un institut de cercetări trebuie însă să fie fruntaș pe ramură. Și apoi, avem și noi mîndria noastră de cercetători, vrem să dăm țării lucruri realmente noi. Am dovedit că sîntem în stare.

> Mai avem numeroase produse învechite. Desigur, se pot da cifre cu privire la numărul de produse introduse anual în fabricație. Avem însă multe produse puse în fabricație de zece ani, și chiar de mai mult timp, care sînt depășite din punct de vedere tehnic. În mod hotărît trebuie să trecem la înnoirea producției, la perfecționarea ei rapidă... Aceasta este una din problemele esențiale ale economiei noastre în etapa actuală... În acest scop, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, institutele de cercetări trebuie să intre mult mai mult decît pînă acum în atribuțiile ce le sînt încredințate.
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**
>
> Din cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. de la 28 septembrie 1978

M. Pridvornic : Să vă dau și eu un exemplu printre multe altele. Eu și doctorul inginer Doru Ștefănescu, șeful colectivului Fontă, am avut ideea de a forja fonta. Ea este casantă, dar am conturat procedee care să eludeze această dificultate. Despre actualitatea temei vorbește și faptul că recent a luat ființă o secție întreagă pentru studiul deformării fontei în cadrul Asociației Internaționale a Turnătorilor, din care face parte și țara noastră. Este o linie majoră de preocupări, care deschide perspectiva de a înlocui, în unele cazuri, oțelul scump cu fonta mai ieftină. Gîndiți-vă la arbori-cotiți din fontă ! Dar tema nu am introdus-o în planul meu de cercetare deoarece implică un risc. Am luat-o ca temă de suflet. Între picături, în timpul liber. Nu e o soluție.

M. Tudose : Poate, în adevăr, a venit momentul unei reevaluări a riscului în cercetarea științifică, avînd în vedere necesitatea saltului calitativ de care vorbeam mai înainte. Totul adaptat nevoilor și posibilităților noastre.

„DEMONSTRĂM CĂ MERGE, IAR DUPĂ CE PLECĂM SE STRICĂ"

T. Dumitrescu : Pentru realizarea tehnologiilor de vîrf despre care am vorbit atît este necesar un element la fel de indispensabil ca apa și aerul pentru o plantă : documentarea științifică la zi. Trebuie să existe pe plan național, cred, un sistem unitar de documentare. Nici nu mă refer la asemenea procedee moderne, care însă aiurea tind să intre în uzul curent, ca trecerea pe calculator, dar eu personal — și nu numai eu — constat un regres la nivelul documentării elementare. Sînt însă convins că se poate soluționa. Nu ignorînd ceea ce fac alții putem să-i ajungem din urmă.

M. Tudose : Să trecem la un alt aspect. Finalizarea cercetării. Cercetările noastre se aplică în producție într-o măsură însemnată. Totuși, este de relevat o ciudățenie : răspunderea pentru transpunerea lor în practică revine în întregime cercetătorilor. Întreprinderile nu sînt întrebate, nu răspund dacă **nu** aplică o cercetare finalizată de **noi** și pe care ele însele au finanțat-o. Aceasta face ca uneori **noul** să-și facă greu loc. Se întîmplă și așa : proiectăm tehnologia, mergem în uzină, demonstrăm că merge, iar după ce plecăm, se strică, nu mai dă rezultate, deoarece, simplificat vorbind, nu mai are cine să se ocupe de ea. Din nou apare necesitatea să se organizeze și la nivel de uzină mici nuclee de cercetare și concepție tehnologică proprie, care, între altele, să preia în bune condiții și cercetarea transmisă lor.

„CERCETĂRII PROPRIU-ZISE ÎI DEDIC CAM 30% DIN TIMP"

M. Tudose : În sfîrșit, să zăbovim puțin asupra unei chestiuni de mare importanță practică, întrebîndu-ne în ce măsură cercetătorul își cheltuiește timpul pentru munca de bază, pentru care este plătit și pe care o iubește, fără a se irosi în activități lăturalnice, în formalistică și în deplasări inutile.

D. Ionescu : Se pierde timp inutil pentru procurarea de aparatură, utilaje și materiale din cele mai simple, produse în țară. Odată, mi s-a ivit nevoia unui milivoltmetru, aparat relativ simplu și puțin costisitor, produs de Întreprinderea de echipamente de automatizare. Ei bine, am fost programat să-l obțin abia după un an, cînd mi-ar fi fost inutil, deoarece cercetarea trebuia să se încheie cu mult înainte. M-am descurcat apelînd la un fost coleg de liceu. Alteori avem nevoie pentru experiențe de cîteva sute de kilograme de oțel românesc, de sare pentru topituri, de sodă etc., și sîntem programați să le căpătăm după multe luni, dacă nu avem norocul ca materialul respectiv să se afle în depozit exact în acel moment. Recurgem atunci la prieteni sau la prietenii prietenilor dintr-o uzină sau alta. Aceste dificultăți izvorăsc nu din reaua voință a cuiva sau din birocrație, ci din cauză că, de regulă, cerințele de aprovizionare ale institutului de cercetări sînt puse pe același plan cu acelea ale uzinelor și intră în același mecanism de programare. Ar trebui să se țină seama de specificul muncii noastre, să ni se acorde prioritate, mai ales cînd e nevoie de cantități infime de materiale și de aparatură de provenință autohtonă. De multe ori ți se spune că ar fi fost mai ușor dacă cereai cinci tone din cutare material decît 200 kg.

M. Pridvornic : Eu am făcut o statistică destul de precisă asupra ereșterii explozive a formalisticii. În 1970 o temă de cercetare avea 3 puncte, în 1973, 5 puncte, în 1974, 7 puncte, în 1975, 13 puncte, și în 1978, 14 puncte. La „start" e nevoie de comandă, temă, deviz, fișă de fundamentare, fișă de eficiență, condiții de valorificare, convenție de valorificare, minute, la care se adaugă ulterior un vraf de corespondență diversă, redactarea căzînd, de regulă, în sarcina cercetătorului. Toate aceste hîrtii și formalități, în principiu necesare, ar putea fi însă considerabil simplificate, comasate : dealtfel, unele sînt repetitive, cer aceleași informații. Este strict necesară o simplificare, fiindcă **ritmul anual de creștere a volumului de hîrtii în cercetare tinde să crească în proporție geometrică** și nu aritmetică, se înmulțește, nu se adună. Am calculat că dacă în 1973 un studiu de cercetare se întindea pe 100 pagini, la care se anexa un dosar cu circa 20 hîrtii (antenormări, postnormări etc.), azi o lucrare echivalentă cuprinde 20 pagini (studiul propriu-zis) și 150 pagini diverse acte și corespondență. Este un raport „întors". Cercetătorul cheltuiește mult timp cu redactarea, iar eșaloanele superioare pierd de asemenea timp citind, vizînd, parafînd.

D. Ionescu : Eu constat că doar 50% din timpul meu de lucru este afectat cercetării. În acest procentaj fiind inclusă și munca de documentare. Așadar, cercetării propriu-zise îi dedic cam 30% din timp. Într-o situație oarecum similară se află și colegii mei. Regretăm această risipă de energie, fiindcă ne iubim meseria și nu avem alt țel, altă satisfacție decît **de a da cît mai mult din noi înșine.**

„SUB OCHII NOȘTRI GÎNDIREA TEHNICĂ NOVATOARE PRINDE VIAȚĂ"

M. Tudose : Acesta a fost dealtfel și sensul întregii noastre discuții. Cercetarea științifică dispune azi, mulțumită politicii partidului, de o solidă bază materială, precum și de cadrele care s-o utilizeze — și acesta este factorul esențial. Dacă am insistat mai mult asupra unor probleme deschise, aceasta nu se datorește faptului că nu am fi muncit și pînă acum cu folos și că nu am fi obținut rezultate îmbucurătoare pentru orice cercetător. V-am fi putut cita zeci, sute de asemenea realizări majore. Avem fericirea ca să vedem cum sub ochii noștri gîndirea noastră tehnică, novatoare prinde viață, se materializează într-o industrie modernă care schimbă fața țării. Am adus însă în discuție cîteva probleme deschise ale cercetării, așa cum le vedem noi, din unica dorință ca, în spiritul indicațiilor secretarului general al partidului, să putem progresa și mai repede în acest sector vital al construcției socialiste care este cercetarea științifică, trecîndu-se la o nouă calitate și valorificînd plenar bunul cel mai prețios de care poate dispune o țară : materia cenușie.

LIONEL NIȚESCU ■

Mutat în casă nouă, grupul de biofizicieni condus de doctorul Florin Dumitrescu, anunță

OBȚINEREA PRIMELOR RADIOGRAFII ÎN CULORI

(Urmare din pagina 1)

vii. Ulterior au luat naștere electronografia la nivel celular, spectrografia în electroluminiscență, electronografia prin efect pondero-motor, prin blocarea emisiei secundare de lumină, prin efect electrostatic, electronografia cu cristale lichide etc.

Au urmat de asemenea succesele răsunătoare pe care electronografia doctorului Florin Dumitrescu le-a obținut la congresele și întrunirile de specialitate de la New York, Montreal, Berlinul occidental, San Remo, București, Tokio, Pekin și Șanhai, în Grenada (Antile) și la Palma de Majorca.

În sfîrșit, în vara acestui an a avut loc și evenimentul mult așteptat. Desprinzîndu-se din cadrul institutului care l-a ocrotit activitatea vreme de trei ani, și beneficiind de sprijinul activ al Ministerului Industriei Chimice și al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, grupul de biofizicieni condus de doctorul Florin Dumitrescu a pus bazele unui nou institut de cercetări, institut intitulat cu modestie : „Laboratorul de electronografie și bioinginerie aplicată".

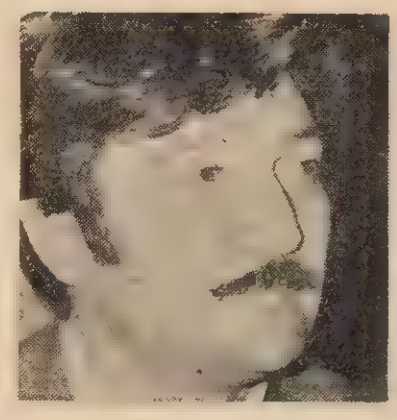

Mutată în casă nouă, electronografia beneficiază în prezent de încăperi spațioase, dotate cu toate instalațiile aferente unor laboratoare destinate în principal unor cercetări electronografice și electrografice, în domeniul luminoforilor și cristalelor lichide și al tehnicii nucleare. Laboratorul mai cuprinde ateliere de proiectare și microproducție. Cercetările vor fi efectuate de un colectiv pluridisciplinar format din fizicieni, electroniști, biologi, chimiști, medici și farmaciști. (N-ar fi deloc lipsit de interes să prezentăm într-un viitor număr al revistei noastre și geneza acestei mari familii alcătuite și sudată în exclusivitate prin forța pasiunii și a comuniunii de idei, prin colaborare și interese profesionale reciproce.)

Mai notăm apoi faptul — și asta la dorința expresă a doctorului Dumitrescu — că Laboratorul de electronografie și bioinginerie aplicată s-a născut și va rămîne o instituție deschisă oricăror idei novatoare, că el este accesibil oricărui inventator ce dorește să-și perfecteze o idee, că, potrivit acestei idei-manifest, pe care șeful instituției o lansează prin intermediul revistei noastre, porțile tinerei instituții sînt larg deschise tuturor celor care doresc să prezinte o ipoteză de lucru în domeniul bioingineriei, că au deci toate șansele și mijloacele materiale pentru a face dovada creației lor originale.

Între realizările de ultimă oră, datorate cercului de biofizicieni condus de doctorul Florin Dumitrescu, se numără — așa cum o anunță și titlul reportajului nostru — și radiografia în culori. Este vorba de o descoperire cu totul și cu totul remarcabilă, unică se pare pe plan mondial — dar pe care o vom prezenta pe scurt, dat fiind caracterul ei de noutate absolută. Anumite amănunte de ordin tehnic și științific — ce nu pot fi comunicate deocamdată — ne obligă de asemenea să ne mărginim doar la o descriere sumară.

Primele radiografii în culori au apărut ca urmare a unor cercetări de convertografie, domeniu prin care se realizează între altele transferul energetic al unei radiații electromagnetice dintr-o zonă spectrală în alta, prin păstrarea caracteristicilor imprimate de cazul investigat. Prin aceste procedee se pot obține deci transformarea efectelor datorate unei amplitudini electromagnetice de joasă frecvență în imagini luminoase. Pentru obținerea de imagini colorate direct pe pelicula fotosensibilă, s-a utilizat un sistem de conversie policromatică a razelor X, izbutindu-se să se obțină convertirea lor în cele trei culori fundamentale ale spectrului solar (roșu, galben și albastru) și, deopotrivă, amestecarea lor diferit în funcție de absorbția lor în țesuturile vii ale corpului supus investigației.

Fotografiile realizate aduc în fața ochiului omenesc imagini cu totul noi privind structura intimă a țesuturilor vii. Închipuiți-vă de pildă fotografia unei mîini omenești, o mînă normală ca oricare alta, dar prin epiteliul căreia se vede cu limpezime întregul schelet osos. Fotografiile ne amintesc, dacă vreți, acele imagini macabre, cu caracter metaforic sau simbolic — sugerînd comuniunea dintre viață și moarte, sau prezentînd scene de groază din filme cu monștri și vampiri. Le-am mai putea asemăna și cu așa-zisele fotografii publicate în literatura spiritiștilor, înfățișînd emisari din lumea morților eterici și fantomatici, cu figurile cuprinse în halouri luminiscente și scheletul îmbrăcat în învelișuri translucide.

Specialiștii vor avea desigur și alte păreri... Radiografiile în culori — spre deosebire de cele în alb și negru — se pot realiza la lumina zilei, oferă informații mult mai bogate, iar tehnica lor reduce sensibil dozele de iradiere.

Realizarea — care se recomandă prin noutatea ei absolută pe plan mondial — aparține în principal doctorului Florin Dumitrescu și colaboratorilor săi : Ion Mămuluș (fizician), Horia Pîrvu (fizician), Marian Bala (inginer), Aurica Constantin (biolog), Alexandra Negoescu (medic), Gabriela Marinescu (chimist), Vlad Teodorescu (inginer), Marian Bibiș (laborant).

Un tezaur prea puțin cunoscut:

Muzeul tehnic „Prof. ing. Dimitrie Leonida"

Trei sînt motivele care ne-au determinat să ne îndreptăm spre sălile Muzeului tehnic „Prof. ing. Dimitrie Leonida" din București, situat, ca să-l localizăm, în Parcul Libertății, chiar lîngă intrare, în dreapta superbei fîntîni arteziene care domină și împrospătează panorama mai sus amintitului parc.

În primul rînd, ca să enumerăm motivele, Muzeul tehnic bucureștean este unul dintre cele mai vechi din lume. A fost înființat, din inițiativa entuziastului profesor inginer Dimitrie Leonida, la începutul acestui secol, mai exact în anul 1911, într-una din sălile Școlii de electricieni, lîngă Piața Amzei. A se reține acest amănunt, adică tutelarea muzeului, încă de la bun început, de către energeticieni.

Un al doilea motiv ar fi acela că Muzeul tehnic din București este unul dintre cele mai bogate din lume, situîndu-se, ca tezaur, pe locul trei sau patru, multe dintre piesele sale stîrnind admirația și chiar invidia celor mai scrupuloși colecționari de obiecte tehnice. În anii 1929 și 1937, la expozițiile tehnice de la Barcelona și Paris exponatele bucureștene din domeniul electricității au fost distinse cu Marele Premiu. Și pentru că tot sîntem la acest capitol, al pieselor de mare valoare tehnică și muzeistică, să notăm că ne-am bucurat să zărim în stare de funcționare moara țărănească cu făcaie, străbuna celebrei turbine Pelton, precum și primul tip de telefon folosit în România, sau una din realizările de vîrf ale tehnicii aviatice românești, domeniu de mîndrie națională, motorul de avion IAR-K-14. Am admirat prezența pe un perete, sub o imensă frescă, a primei stații naționale de radio, precum și două insolite automobile : atomobilul cu numărul 1, în stare de funcționare, folosit de celebrul doctor Carol Davila, sau automobilul aerodinamic al inginerului Persu. Să amintim doar cîteva piese din cele peste 5 000 de exponate, din care o treime sînt în stare de funcționare. Spre exemplu, un dinam Edison, ajuns cine știe cum prin Europa, un obiect pe care și l-ar dori prezent în colecții pînă și muzeele tehnice americane, de unde se subînțelege că dinamul Edison are statutul unei piese unicat.

Un al treilea motiv ar fi acela că, recent, muzeul și-a redeschis porțile, eveniment pe care directorul instituției, inginerul Nicolae Diaconescu, a ținut să-l aprecieze astfel : „După o activitate neîntreruptă de zeci de ani, chiar de la înființare, muzeul nostru s-a reorganizat înfățișîndu-se vizitatorului într-o nouă idee muzeistică. Mai exact spus, în același spațiu, din păcate același spațiu, destul de restrîns, am dispus expunerea pieselor în baza unei concepții unitare privind profilul lor. Au fost amenajate 24 de sectoare distincte ca profil, astfel încît vizitatorul să poată urmări, cu ajutorul obiectelor comentate de ghid, evoluția unei ramuri, fie că ne referim, de exemplu, la mecanică, fie la electricitate, descărcări în gaze, fizică atomică, minerit, aviație sau telecomunicații.

— Am remarcat prezența numeroaselor exponate din domeniul aviației și am primit din partea ghizilor explicații amănunțite, dar într-un anume sector, cel rezervat activității celebrului român Henri Coandă, nu ne-am putut bucura, ca să zic așa, de acest ajutor. De ce ?

— Într-adevăr, sectorul respectiv este una dintre mîndriile muzeului nostru și, totodată, este o achiziție mai recentă. Obiectele și documentația ne-au fost cedate de către Academia Republicii Socialiste România. Atunci, la timpul cuvenit, am primit din partea Academiei o supraveghetoare și un ghid calificat. Acum un an, ghidul a ieșit la pensie, iar noi, fără acordul Academiei, nu putem încadra un nou ghid. Am tot cerut sprijin și înțelegere, dar actele se mișcă foarte greu, acolo, la Academie. Sperăm că totuși, pînă la urmă, vom fi înțeleși și sprijiniți exact așa cum trebuie.

O altă ciudățenie a Muzeului tehnic „Prof. ing. Dimitrie Leonida" — o adevărată instituție de cultură și educație, chiar dacă este vorba despre o cultură și educație tehnică — ar fi aceea că muzeul, de la înființarea sa, este tutelat de către Ministerul Energiei Electrice, fapt care ni se pare întrucîtva cam nelalocul său. Sigur că da, Ministerul Energiei Electrice își poate menține titulatura onorifică, deși anual alocă importante sume pentru mărirea fondului de obiecte sau pentru întreținerea clădirii, dar mult mai normal ar fi ca muzeul, ca oricare alt muzeu, să intre în atenția și sub controlul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, în strînsă colaborare cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. O astfel de tutelare ar reprezenta însăși ideea existenței acestui muzeu care ilustrează atît geniul tehnic al poporului nostru, cît și receptivitatea noastră tehnică de-a lungul timpului. În sprijinul acestei sugestii vine și faptul că noua reorganizare și-a propus și chiar a realizat o galerie a invențiilor românești, mai noi sau mai vechi, galerie care, deocamdată, în afara unor prototipuri, dispune mai mult de documente, adică de simple copii ale unor brevete de inventator. Cu alte cuvinte locul fotocopiilor se cere a fi luat de prototipurile cele mai reprezentative ale gîndirii tehnice românești din ultima vreme, cu atît mai mult cu cît avem suficiente argumente pentru ilustrarea acestui incontestabil adevăr. Pentru că, în definitiv, visul unui inventator poate fi și acela de a-și vedea opera nu doar în producția de serie, ci și într-un muzeu adecvat, iar Muzeul tehnic este un astfel de loc.

N. VICTOR

Argumente noi pentru Gerovital H-3

— Știm, tovarășe doctor Gabriela Stoia Ciubotaru, că de cîțiva ani buni, gerovitalul, creație de faimă mondială a academicienei Ana Aslan, participă din ce în ce mai activ la efortul — pe plan medical mai general — de combatere a bolilor reumatismale. Și mai știm că sînteți autoarea unei metode originale în folosirea gerovitalului în tratamentul antireumatismal. Am dori să ne spuneți ceva despre această noutate medicală.

— Înainte de a da un răspuns direct la întrebarea dumneavoastră vreau să fac o precizare absolut necesară în legătură cu ceea ce consider eu a fi numi „autor". Este drept că ideea noii metode, ca și inițiativa introducerii ei în practica medicală îmi aparțin. Dar întreg programul de experimentare și perfecționare este rodul unei munci colective, a mea și a distinșilor mei colegi, doctorii Traian Oancea, Constantin Vescan și Liviu Munteanu. Este de asemenea clar pentru mine că fără sprijinul fundamental al conducerilor Institutului de gerontologie și geriatrie și Centrului de reumatologie metoda noastră nu și-ar fi putut găsi aplicarea în practică. Și acum, ce reprezintă metoda la care ne referim. Ea constă în aceea că a reunit două elemente mai puțin noi: Gerovital H-3 ca factor biotrofic — larg folosit la noi și în multe alte țări — și electro-sono-foreza, sau ultrasunetele, ca mijloc terapeutic în tratarea bolilor reumatismale.

— A oricăror boli reumatismale ?

— Da. Metoda se aplică deopotrivă în tratarea reumatismelor inflamatorii sau degenerative, în artroze, spondiloze, artrite...

— Puteți să ne spuneți ce anume v-a condus la ideea îmbinării celor două elemente într-unul singur?

— Așa cum s-a mai spus, utilizarea gerovitalului în tratamentele antireumatismale nu mai este o noutate. Introducerea lui în organism se face însă prin injecții sau infiltrații, o metodă dureroasă și care — deci — nu se poate aplica în orice caz clinic. Pe de altă parte am pornit de la practica, de asemenea binecunoscută, a metodei defunctului profesor dr. Ioan Stoia de tratare a reumatismului cu hidrocortizon introdus în organism prin mijlocirea electro-sono-forezei. Metoda aceasta, foarte valoroasă, are dezavantajul însă de a prezenta o seamă de contraindicații. Așa s-a născut ideea îmbinării gerovitalului cu ultrasunetele.

— Eliminînd în felul acesta și dezagreabilele seringă și ac...

— ...ceea ce, în sine, nu e puțin lucru. Deși, nici esențialul.

— Și ce ar fi esențialul?

— Esențialul mi se pare a fi ceea ce s-a obținut în urma aplicării tratamentului nostru pe un număr foarte mare de bolnavi. Esențial ni se pare în prezent că numai în unitățile Institutului de gerontologie și geriatrie, terapia de care vorbim se aplică la aproximativ două mii de cazuri anual, cu rezultate cu totul încurajatoare. De asemenea, esențial este faptul că tratamentul este ușor suportat — chiar și de oameni în vîrstă și cu afecțiuni cardiovasculare — și că practic nu există contraindicații. De la primele experimentări ale metodei, prin 1972, și pînă acum nu s-a înregistrat nici un accident provocat de acest tratament. Ar mai fi de precizat că metoda noastră prezintă și avantajele unui tratament rapid, de luat în considerare nu numai în scurtarea perioadelor de spitalizare ci și pentru tratamentele ambulatorii în policlinici. Dar despre rezultatele bune vorbesc cel mai elocvent aprecierile conținute în nenumărate scrisori de mulțumire primite de la pacienți din țară și de peste hotare, foști beneficiari ai tratamentului nostru.

— În afară de aceste aprecieri — argumente, firește, de certă valoare — există și confirmările unor foruri științifice de specialitate ?

— Se înțelege. M-aș referi în acest context la comunicarea făcută la Uniunea societăților de științe medicale, secția reumatologie, sau la comunicările făcute la simpozioanele de gerontologie și geriatrie de la Iași și București.

— După cîte am înțeles, metoda nu implică instalații speciale și deci nu este legată de cheltuieli suplimentare de dotare.

— Foarte exact. Mai mult încă, nu este legată nici de pregătirea specială a cadrelor medicale chemate să aplice metoda. Orice cabinet de fizioterapie, dotat cu un aparat de ultrasunete — și puține sînt acele cabinete lipsite de asemenea aparate — poate aplica metoda noastră.

— Există deci toate condițiile pentru extinderea ei.

— Un răspuns concret la această întrebare : nu peste mult timp ambulatoriul de geriatrie din strada Spătarului își va deschide un cabinet de fizioterapie, dotat cu ultra-sono-foreză, în măsură să răspundă cererilor din ce în ce mai numeroase de tratament geriatric al reumatismelor.

E. DASCĂLU

(Urmare din pagina 1)

rilor progresului național și social, pe care le-a slujit cu atîta ardoare, cu atîta patimă a ideii, cu atîta lucidă și nobilă dăruire, fiul țăranului din Avrig, marele cărturar și luminător al neamului, ctitorul școlii românești superioare din Muntenia, marele patriot, prieten și mentor al lui Tudor Vladimirescu, a insemnat, pentru satul din Țara Oltului, de la poalele Făgărașului, ceea ce pentru Răsinari inseamnă Goga, ceea ce pentru Ipotești inseamnă Luceafărul. Nume-embleme, nume-simboluri, acoperind cu umbra lor totul, privilegiata locurilor și viața lor, coplesindu-le, covîrșindu-le, anulindu-le, retezindu-le orice altă veleitate de afirmare, confundindu-le cu eternitatea lor, transformată în monument. Monumentul lui Gheorghe Lazăr, sculptat în marmură de C. Medrea, stă, de decenii, în inima satului, pe un înalt postament de piatră, ca unic ctitor de duh și slavă, ca voievod al spiritului, ca grămătic al timpului, ca autocrat peste iocuri și peste veacuri.

Avrigul, pînă mai ieri, nici nu prea avea, de fapt, ce să arate altceva. Era doar un sat, un sat ca atîtea altele, un sat, ce e drept, foarte vechi (destul de vechi și destul de vestit și de insemnat pentru ca, la 1346, să fie pomenit ca și bitru într-un litigiu dintre Cisnădie și Șelimbăr), un sat, ce e drept, definindu-și un loc al său pe harta spirituală a Transilvaniei și a Țării Oltului, concentrînd filoane ale creației populare de o rară bogăție, patentind tehnici artistice de un mare rafinament, pure prin arhicristalizarea lor (sînt celebre în toată zona, în toată țara, din timpurile cele mai vechi, costumele avrigene, cojoacele, gîndite, țesăturile, cusăturile), un sat temeinic, robust, închegat, cu o lume tenace, cu o țărănime setoasă de afirmare, muncitoare, harnică, talentată, dar un sat, adică un cadru de viață restrins, rușinos printr-o milenară condiție, din care geniul lui Gheorghe Eustație Lazăr a izbucnit sideral, ca un gigantic meteor.

Avrigul, pînă mai ieri, avea și totuși nu prea avea ce să arate, el neființă decît un sat, un sat ca oricare altul, trăind fiu umbra unui mare nume, acoperindu-se cu el, legitimîndu-se doar cu el.

Avrigul, de mai ieri, adică de cîțiva ani, se dezvăluie nu ca o așezare-muzeu, cum a fost vreme de aproape două veacuri, ci ca o așezare vie, în plină expandare, în plină expansiune a noului, în plină modernizare pe toate planurile, conform cu exigențele epocii noastre, conform cu proiectele de renaștere ale tuturor așezărilor țării noastre. Avrigul, în acest cincinal, va deveni oraș, va deveni un puternic centru industrial-agrar (culoarea dominantă a tabloului fiind industria, muncitorimea reprezentînd, de pe acum, 92 la sută din populația ocupată), dar, spuneam asta, încă n-am spus destul. Între cele 106—120 de așezări rurale ale țării care vor deveni, în acest cincinal, orașe, reciădindu-și privelișteа, reciădindu-și viața, Avrigul are, de pe acum, pentru viitorea-i construcție, o certitudine a rezistenței temeiilor de o unică forță, o descătușare a orizonturilor muncii, ale creației, de o unică anvergură. Puține așezări rurale și-au încorporat, în răstimp de ani (chiar de sezoane !), atîta date de fundament ale civilizației citadine.

Avrigul, la ceasul de față, este unul din marile centre industriale ale județului. Pilonii industriei sînt întreprinderea mecanică Mîrșa (amplasată pe teritoriul satului cu același nume, unul din cele patru care alcătuiesc comuna) și întreprinderea de sticlărie din satul de reședință. Două mari întreprinderi, „mari" în sensul cel mai deplin, și I. M. Mîrșa, uzină de grad republican, și „Sticla", fiind printre cele mai redutabile ale branșelor. Într-un Avrig racordat la culmea industrială a veacului, la noutatea extremă, la impunătoare cetăți ale noului, ridicate peste o vale sau un adînc al timpului în care timpul vibrează cu murmur de mare pînă departe, în infinitatea istoriei (cetățile noului primind replica altora, a cetăților dacice și romane ce impînzesc ținutul), fantasticul și modernul, mitologia locală și tehnica cea mai nouă se string într-un unic și fastuos recipient, deopotrivă impresionant și plin de culoare, de pitoresc. La „Sticla", cea mai veche industrie a Avrigului, moștenitoare a unei „glăjării" întemeiate în 1625, cu meșteri sticlari aduși din Murano, cuptoarele ce topese sticiul revarsă, zilnic, prin țevile „sticlarilor-suflători" (care-s cîteva sute), izvoare sau șuvoaie de cristal ce, adunate, ar umple un mare lac. (Vestitul lac alpin al Avrigului, ochi de cristal sclipind între piscuri, la cota 2011, se retranscrie, parcă, aici, în hala fabricii, uriașă ca și un crater.) Fabrica, pe lîngă sticlăria fină de menaj, produce, de cîțiva ani, și cristal, cristal colorat, prețuit din Anglia pînă-n S.U.A., din Olanda și R.F. Germania pînă-n Canada, Iran sau Irak. Sintem, aici, în plin teritoriu al noului, al modernului (instalațiile fabricii sînt de ultimă oră), dar ne găsim, în același timp, în plină tradiție, fructificînd tehnici artistice patentate de generații, aducînd astfel, foarte aproape de noi, un spirit viu și peren al veacurilor, ridicat, în contact cu tehnica nouă, la o altfel de strălucire. Sintem deci, aici, în plină artă, cristalizată în timp, arta sticlarilor-suflători, a șlefuitorilor, a gravorilor, a pictorilor, artă de filigran, de minuție, impunînd în prim plan talentul, personalitatea meșterului, în timp ce dincolo, la I. M. Mîrșa, producătoare de remorci și bascule de toate tipurile, pînă la coloși de 100 de tone, sîntem pe teritoriul măsurilor mari, înglobînd într-un singur produs munca a sute și sute de oameni, al căror aport personal, aparent, se șterge, în ceea ce creația e dictată de asprele legi colective. Pe „Sticla", patru frați Tămășel (Ion, Gheorghe, Vasile, Ilie), toți sticlari-suflători, au deprins meșteșugul de la Tămășel-tatăl, acesta de la tatăl lui, tot așa și Dumitru Sopa (posesor al unei întregi colecții de brevete pentru inovații și inovații), cel mai nou fiind pentru o mașină de sticluit automată, al cărei patent s-a răspîndit în toate fabricile de profil din țară), tot așa și frații Girodi (Emil, maistru, Alfred, maistru, Erich, subinginer), oameni care „simt", ni se spune, sticla, simțire care, așteptînd întîlnirea cu tehnica epocii de acum, n-a așteptat, n-a stat degeaba, ci, trecută din mîini în mîini, din generații în generații, s-a îmbogățit, s-a înnobilat, s-a luminat, s-a descătușat, ajungînd azi la o hipersimțire, la un talent de cea mai înaltă cotă. Dincolo, la I. M. Mîrșa, muncitori specialiști ca Marin Birză, Simion Astman, Vasile Oprișcan, Gheorghe David sau Iacob Chiaida, închaiv frații Vlaicu (Augustin, muncitor, Mircea, maistru, Viorel, tehnician, fii lui Augustin-bătrînul, maistru în secția de remorci basculante) au o descendință muncitorească de cel mult o generație, majoritatea fiind feți țărani. Efortul lor de a-și adopta meșteșugul e, s-ar părea, mai intens decît al sticlarilor, date fiind și absența tradiției și inalta tehnicitate a muncii într-o întreprindere care, chiar fiind a „măsurilor mari", nu exclude precizia și finețea, produsele ei (din care, ca și la „Sticla", multe pleacă peste hotare), cerînd adesea operă de orfevrărie. Și aici, ca și dincolo, lîngă cuptoarele de topit siliciul, în suburbia celei mai moderne tehnici se așază o prețioasă încărcătură de talent creator, de cea mai pură extracție populară. Dacă folcloriștii, etnografii, sociologii, specialiștii în mitologie sau dialectologie ocupă încă, prin acești munți, toate potecile ce duc spre descîntarea sensurilor, motivelor și izvoadelor unor comori artistice ce fac din Avrig o veritabilă capitală a creației populare, oamenii de la I. M. Mîrșa, majoritatea tineri, unii localnici (vreo 2500!), alții veniți din alte zări, ocupă, la ceasul de față, toate băncile cursurilor serale și de calificare ce duc spre descifrarea legilor matematicii, ale fizicii, ale tehnicii. Căci și acesta, ca și drumul creației populare, este un drum spre infinit, care se cucerește numai cu rîvnă, cu aspru zel, cu aspre tatuări de inițiere. Grupul școlar al Întreprinderii metalurgice are un liceu de profil, o școală profesională, o școală de proiectanți, o școală tehnică de maiștri, un liceu seral, frecventate de sute de oameni.

Lîngă Întreprinderea metalurgică și Întreprinderea de sticlărie, noua economie a Avrigului înglobează un mare complex pentru selecția și testarea porcinelor (care livrează, anual, ca material de prăsilă, cîte 13 000—14 000 porci), un ecol silvic, o stațiune de mașini agricole (care, partid, n-am izbutit, din acest motiv, să schimb prea multe cuvinte) de rezolvarea acestor multe, grele, complexe probleme, solutionabile însă în viitor, prin dezvoltarea progresivă a satului către oraș.

Avrigul, la ceasul de față, e, practic, sub ocupația unor oameni din toată țara, atrași aici de noile lui întreprinderi. Fenomenul, comun altor așezări devenite incinte industriale, are, aici, o culoare aparte, înmănunchind, sub incidența acestei zile, două porniri, două sensuri polare, într-o imagine unică, rotundă ca și o țară. E pentru prima oară, astăzi, cînd în Avrig „vin oameni". Cîndva, doar pleceau. Cîndva, Gheorghe Eustație Lazăr, fiu de țăran, pleca, peste munți, în „țară", purtînd de unul singur un steag, ca să înfățișează, prin opera lui, o sinteză, o viziune de cuget a neamului, de înțelepciune a lui, dăruită de el cu pana, așa cum Vi-

teazul o încercase cu sabia. Conștiința unității de neam și țară e, pe aici, străveche. Avrigul a găzduit și ostile lui Mihai, în marșul lor triumfal către Șelimbăr, iar la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, între cei cinci reprezentanți ai „Cercului Cisnădie" (județul, în epocă, fiind împărțit în cercuri electorale) trei erau din Avrig. Legătura cu „țara" se făcuse, prin veac, mereu, o legătură perpetuă și complexă, economică, politică, culturală, deminată de factorul unității etnice. Gestul lui Gheorghe Lazăr pu-i singular, el e înconjurat de foarte multe, el vine din veac și se continuă în veac, trecerile transilvănenilor, inclusiv ale avrigenilor, peste munți, prin „Vama Cucului", pe urmele sau alături de urmele altor exoduri, mai vechi sau mai noi, atestînd ținutul din cununa Carpaților, după cum scrie C. C. Giurescu, ca pe un „adevărat rezervor etnic", cu intense și permanente iradieri, spre Muntenia și spre Moldova. În epoca reclădirii socialiste a vetrei sale, Avrigul, asemeni tuturor așezărilor românești, dezvăluie, pentru prima oară, cu plenitudine, semnul înalt al unității, frumusețea și forța ei. În Avrig trăiesc și muncesc laolaltă români, germani, maghiari. În Avrig, pentru prima oară, „vin oameni", refăcînd în sens invers drumul bejeniilor de odinioară, de fapt drumurile care se întretaie aici, oriunde plecă și de oriunde curg, țes, pe sub poalele Făgărașului, această mîndră cetate a țării, un singur drum, țes un unic, vital circuit, cu bătaie fierbinte de flux sanguin, brăzdînd un unic, unsat organism. Locuitorii, vechi sau noi, muncitori sau țărani, români, germani sau maghiari, s-au constituit într-o familie, într-o mare familie de tip urban, care are, de pe acum, tradițiile ei, în care s-au înșuș însușiri, particularități, culori, accente, turnate toate într-o calitate umană nouă.

Primarul Avrigului, tovarășul Jugăraan, e muncitor, a fost maistru mecanic la I.M. Mîrșa. Tovarășul Savu, secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid a lucrat tot la Mîrșa, ca muncitor specialist, a fost coleg la seral cu Ioan Jugăraan, și, dacă Jugăraan e localnic iar Savu e printre cei veniți „de dincolo", de peste munți, profesiile sînt, ale vieții și ale devenirii lui, le sînt, amîndurora, la fel de apropiate, așa cum la fel de apropiate le sînt, de fapt, tuturor, avrigeni sau neavrigeni, membri ai aceleiași obști, neștirbită, azi, în sinteza ei.

E foarte frumos acest Avrig, cu halele sale industriale monumentale, cu modernele sale ansambluri arhitectonice, cu casele în stil transilvan, care-și continuă canonic drumul lor, lîngă edificiul de tip urban, păstrînd intactă puritatea desenului, dar amplificînd niște funcțiuni, mutînd accentul pe confortul interiorului. Intrăm astfel de casă, pe strada Avram Iancu, tăiește, știută de toți iubitorii frumosului românesc, o furnale cu mîini de aur, Maria Spiridon, care, cu mîinile ei de aur, trage din vechi firicei de cromiu, impletindu-i în cusături de o fantezie și o noblețe care uimesc, păstrînd și ele puritatea unui canon care vine din timp, din adîncuri de timp. Într-o altă casă, de fapt un palat, cîndva reședință de vară a baronului Brukenthal, un somptuos edificiu în stil baroc, copiat după cel de la Schönbrunn, de lîngă Viena, este astăzi un mare și modern așezămînt de sănătate, destinat, așe spune, recuperării fortei de muncă.

Satul lui Gheorghe Lazăr — omul care, prin opera și prin lupta lui, s-a așezat pe culmea cea de sus a epocii — se deschide, astfel, cu toată privelișteа, cu toți oamenii lui, spre orizonturi care se leagă, din nou, cu înălțimile supreme ale epocii, înfipte în zenitul viitorului.

AVRIG, UN SAT-MUZEU, DAR MAI ALES O AȘEZARE VIE, CU PORȚILE DESCHISE SPRE VIITOR

1 DECEMBRIE 1918

„...și-au închinat viața împlinirii nobilelor aspirații de libertate și unitate..." (Din Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste)

Literatura, ca expresia cea mai durabilă a limbii, reprezintă pentru orice popor unul dintre principalele elemente de unitate, care acționează cu o mare forță de coeziune asupra întregului său. Ne-am întărît încă o dată în această convingere, parcurgînd recent sălile Muzeului literaturii române din București ale cărui exponate probează atît de viu, de concludent, faptul că ideea unirii e însăși forța de propulsie a dezvoltării noastre în acest domeniu, încît efectiv parcă te afli în fața unei demonstrații deliberate, a unei solide dizertații.

Muzeul își începe firesc expunerea cu mărturiile scrise, cu marile momente literare, cu toate că, dată fiind tema comentariului de față, noi nu putem să nu ne amintim în treacăt una din ideile subînțelese de Eminescu la timpul său, în chiar ziarul „Timpul" : aliaturi, cu limba exista, ca element de unitate, literatura populară a cărei răspîndire uniformă nu e de tăgăduit. Același balade ce s-au culeș în munții Moldovei sau ai Ardealului s-au aflat în variante în Dobrogea, încît se crede că piesele nemerite de literatura populară aveau tendința de a se răspîndi la toți românii". Dacă avem în vedere chiar și numai tragica „Mioriță", acest cintec de leagăn și de nuntă al poporului nostru, și încă ar exista temeiuri atînci să ne încredințăm de adevărul eminescian, pus dealtfel în evidență de numeroase și variate cercetări.

Adevărate serii care se succed, ca într-o bătălie valuri după valuri de ostași, marii cronicari și cărturari au pregătit terenul pentru recolta de aur a Unirii începînd cu destelenirea vetrei strămoșești și afirmarea originii comune. Dacă un Nicolaus Olahus, ilustrul umanist, român originar din Transilvania, ajuns primat al Ungariei, o face într-o savantă lucrare scrisă în latinește, cronicarii moldoveni și muntenii vor găsi ferfelite și memorabile expresii pentru a pune în lumină geneza, unitatea și continuitatea poporului nostru. Măcar că „de la Rîm ne tragem", spune Grigore Ureche, iar succesorul său, învățatul cronicar Miron Costin, vine și explică denumirea de români pornind de la limbajul uzual : „Că, măcar că ne răspundem acum moldoveni, iar nu întrebăm : „Știi moldoveneaște ? ce știi românește ?"... Ca și Miron Costin care credea că „numele cel drept de moșie laste român", stolnicul muntean Constantin Cantacuzino, știind și el „că toți aceștia dintr-o fîntînă a izvorît și cură", vede originea comună în însăși patria comună, teagănul în care s-a format poporul român, afirmația întemeindu-și-o în bună parte și pe izvoarele străine : „Vedc-să dară că toți scriitorii țărilor și istoricii dzevotînd sa : „Literatura are trebuință de unire, iar nu de dezbinare... În sfîrșit, țălul nostru este... realizația dorinții ca românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți".

„Dacia literară" prefigura angajarea directă a scriitorilor în realizarea unității de conștiință a tuturor românilor ca una din premisele unității politice pe care aveau s-o pună la ordinea zilei cărturarii pașoptiști. Unul din punctele de onoare ale organismului de presă al Revoluției de la 1848 din Țara Românească, „Poporul suveran", era „unirea provinciilor române și tot ce va putea duce România la fericire și la mărire". Cu cărturarii patrioți și revoluționari de la 1848, ideea de unire, veacuri de-a rîndul întreținută ca o flacără vie și propagată prin cele mai diverse mijloace ale literelor și artelor, cucerește mase, ca să folosim o expresie modernă, marxistă, și devine o forță de acțiune.

Odată cu epoca pașoptistă imperativul unității naționale devenise „sentiment popular" potrivit expresiei celui mai înflăcărat purtător de steag al acestui ideal — Nicolae Bălcescu. Scrierile cronicarilor, ale altor apărători ai ființei naționale, înainte de toate ale reprezentanților Școlii ardelene căpătaseră în aceste condiții o nouă viabilitate. „Cine nu cunoaște — scria Bălcescu — numele glorioase ale lui Iorgovici, Cichindeal, Clain, Lazăr, Petru Maior, cari prin școli, prin cultivarea limbii și a istoriei puseră stîlpii de temelie ai naționalității române și propagară ideia unității sale ?" Dar cine nu cunoaște, reluăm noi și pacafrazăm întrebarea, numele nu mai puțin glorioase ale lui Bălcescu, Kogălniceanu, Alecsandri, Barițiu, Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Alecu Russo, Eftimie Murgu, Al. Papiu Ilarian și atîția alții ?

Aspect de la Marea Adunare Națională din 1 decembrie 1918

Muzeul literaturii române vine cu cîteva documente și mărturii dintre cele mai grăitoare în acest sens : numere din cunoscuta publicație „Magazin istoric pentru Dacia" apărută sub redacția învățatului ardelean A. Treboniu Laurian și a tînărului istoric muntean Nicolae Bălcescu ; un exemplar din programul în 48 de puncte al revoluționarilor moldoveni întîiuiat semnificativ „Dorințele partidei naționale", redactat de M. Kogălniceanu, cărturarul care, ca și Bălcescu, era preocupat de izvoarele istoriei românilor ; Principalele titluri se cunosc, ele formulînd în esență aceeași idee, a inceputului și continuității românilor în Dacia. Cum atît de fericit spune Lucian Blaga, caracterizînd inestimabilele contribuții ale lui Micu, Șincai, Maior, Budai Deleanu, „cărțile erau pentru ei cărămizi pentru zidirea lumii" pentru că „ei se simțeau chemați să pună umărul la zidirea unei lumi în grai românesc".

Tot sub semnul afirmării comunionii pe toate planurile stau și apariția primelor gramatici menite să contribuie la unificarea normelor de folosire ale limbii și primele manifestări poetice, fie că e vorba de Psaltirea în versuri a lui Dosoftei, considerat, de un comentator contemporan, drept poet național, fie de prima noastră epopee, „Țiganiada" lui Budai Deleanu, fie de testamentul liricii românești pin care Ienăchiță Văcărescu lăsa, în fapt, moștenire, nu numai urmașilor săi Văcărești, „Creșterea limbii românești și-a patriei cinstire". Presa din toate cele trei țări, în plină afirmare în prima jumătate a secolului trecut, își dezvăluie opțiunea programatică pentru unitatea națională, pentru continuarea, cu arma scrisului, a luptei declanșate de înaintașii prin înscrisurile publicațiilor : „Chrestomația română", „Albina românească", „Curierul românesc". Conștiința continuității istorice în granițele patriei de origine, așa cum o susținuseră primii cronicari și mai apoi reprezentanții Școlii ardelene, este și ea prezentă prin acea vizionară deschizătoare de drumuri noi pentru manifestarea unitară a literaturii române „Dacia literară", întemeiată în 1840 de unul dintre părinții României moderne, M. Kogălniceanu. Avind drept scop unirea tuturor energiilor creatoare din domeniul literelor, „Dacia literară" își propunea să fie „un tablou general al literaturii românești, în carele ca-ntr-o oglindă se vor vede scriitorii moldoveni, muntenii, ardelenii, bănățenii, fiecțe-care cu osîrdie sale, cu limba sa, cu chipul său". Un asemenea deziderat izvora dintr-o concepție superioară cu privire la rosturile literaturii pentru însăși dezvoltarea sa : „Literatura are trebuință de unire, iar nu de dezbinare... În sfîrșit, țălul nostru este... realizația dorinții ca românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți".

„Dacia literară" prefigura angajarea directă a scriitorilor în realizarea unității de conștiință a tuturor românilor ca una din premisele unității politice pe care aveau s-o pună la ordinea zilei cărturarii pașoptiști. Unul din punctele de onoare ale organismului de presă al Revoluției de la 1848 din Țara Românească, „Poporul suveran", era „unirea provinciilor române și tot ce va putea duce România la fericire și la mărire". Cu cărturarii patrioți și revoluționari de la 1848, ideea de unire, veacuri de-a rîndul întreținută ca o flacără vie și propagată prin cele mai diverse mijloace ale literelor și artelor, cucerește mase, ca să folosim o expresie modernă, marxistă, și devine o forță de acțiune.

Odată cu epoca pașoptistă imperativul unității naționale devenise „sentiment popular" potrivit expresiei celui mai înflăcărat purtător de steag al acestui ideal — Nicolae Bălcescu. Scrierile cronicarilor, ale altor apărători ai ființei naționale, înainte de toate ale reprezentanților Școlii ardelene căpătaseră în aceste condiții o nouă viabilitate. „Cine nu cunoaște — scria Bălcescu — numele glorioase ale lui Iorgovici, Cichindeal, Clain, Lazăr, Petru Maior, cari prin școli, prin cultivarea limbii și a istoriei puseră stîlpii de temelie ai naționalității române și propagară ideia unității sale ?" Dar cine nu cunoaște, reluăm noi și pacafrazăm întrebarea, numele nu mai puțin glorioase ale lui Bălcescu, Kogălniceanu, Alecsandri, Barițiu, Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Alecu Russo, Eftimie Murgu, Al. Papiu Ilarian și atîția alții ?

Muzeul literaturii române vine cu cîteva documente și mărturii dintre cele mai grăitoare în acest sens : numere din cunoscuta publicație „Magazin istoric pentru Dacia" apărută sub redacția învățatului ardelean A. Treboniu Laurian și a tînărului istoric muntean Nicolae Bălcescu ; un exemplar din programul în 48 de puncte al revoluționarilor moldoveni întîiuiat semnificativ „Dorințele partidei naționale", redactat de M. Kogălniceanu, cărturarul care, ca și Bălcescu, era preocupat de izvoarele istoriei românilor ; „Gazeta de Transilvania" a lui Barițiu, continuind reportajul Adunării Naționale de la Blaj din mai 1848, unde zecile de mii de ardeleni strigaseră într-un glas : „Noi vrem să ne unim cu Țara". Sînt expuse în muzeu pagini din „Românii supt Mihai-Voievod Viteazul", cartea de căpătenie la care Bălcescu nu pregeta să scrie și pe patul morții pentru a „arăta acele lupte urieșe pentru libertatea și unitatea naționale", „cu care românii, sub povața celui mai vestit și mai mare din voievozii lor, încheiară veacul al XVI-lea".

Secțiunea din muzeu consacrată multilateralei opere și activități a rapsodului Unirii și Independenței, Vasile Alecsandri, se constituie ca o adevărată fereastră spre viitorime a epocii pașoptiste. Ca o prefață a întregii prezentări, facsimilul poeziei-manifest „Deșteptarea României", supraintitulată „Către Românî", conținînd asemenea patetice chemări : „Hai copii de-același singe ! hai cu toții într-o unire / Libertate-acum sau moarte să căutăm, să dobîndim. / Pas, români ! Lumea ne vede... pentru-a patriei iubire, / Pentru-a mamei deosebire / Viața noastră să jertfim !"

Elanurile vizionare din asemenea poeme în fruntea cărora amintim „Răsunetul" lui Andrei Mureșanu, cu acel mobilizator „Deșteaptă-te române" sau răscoliteoarea „Cîntare a României", a cărei primă apariție ne e prezentată în muzeu, cunoscut fundamentări pe diferite planuri în scrisul lui Al. Odobescu, B. P. Hasdeu, în prodigioasa lucrare de propășire a literelor române realizată de „Junimea" și revista să „Convorbiri literare". „Etymologicum magnum Romaniae", dicționarul limbii istorice și poporane a românilor, cum l-a subintitulat B. P. Hasdeu, e conceput ca o veritabilă enciclopedie a vieții românești pe întreg întinsul străvechii Dacii.

Bază trainică pentru statul național român unitar. Unirea de la 1859 e o prezență vie în povestirile lui Creangă. În care apare figura luminoasă a lui Al. Ioan Cuza, domnitorul a cărui vizită la școala din Ploiești, unde Caragiale îl avea dascăl pe ardeleanul Bazil Drăgoescu, a fost evocată într-o pagină de o emoție unică în opera marelui dramaturg și prozator. Ardealul, care pentru Bălcescu era o adevărată piatră unghiulară a unității naționale, solicită pe multiple căi interesul lui Eminescu, al unui Eminescu care îl avusese dascăl pe Aron Pumnul, revoluționarul „pașoptist de la Blaj primit atît de bine, ca și alți tovarăși ai săi de luptă, în Moldova și Bucovina, Eminescu, școlarul care se aplecase peste „Hronicul" lui Șincai, Eminescu, membru al societății studențești „România jună" de la Viena, care, alături de Slavici, se numărase printre animatorii marii serbări de la Putna din august 1871, adevărat legămînt al generației tinere, în fața gloriosaei memorii a lui Ștefan cel Mare. Este extraordinară, înfățișată în documente și mărturii vibrante, convergența de aspirații și strădanii a tuturor marilor scriitori ai epocii, acea „unire în ceasul al zecilea" cîntată de Andrei Birseanu pe înaripatul imn al „României june" compus de Ciprian Porumbescu. Adolescentul Eminescu, debutant în „Familia" lui Iosif Vulcan, de la Oradea, merge la Blaj să salute această mică Romă, în care a răsărit „soarele românismului" în timp ce prietenul și colaboratorul său și al lui Caragiale de la „Timpul", ajuns directorul „Tribunei" din Sibiu, Ioan Slavici, avea să înscrie pe frontispiciul gazetei cuvinte-deviză „Soarele, pentru toți românii, la Bucureștî răsare".

Sfîrșitul secolului trecut ca și începutul celui actual, perioadă în care, mai ales după cucerirea independenței de stat, făurirea statului național român unitar era o problemă la ordinea zilei pentru întreaga națiune română, îi găsesc pe scriitorii noștri cei mai buni angajați într-o vastă operă de promovare a progresului cultural. Imaginî ale unor intruniri redacționale, seziători literare, pagini ale unor publicații ni-l înfățișează alături pe Cosbuc și Vlahuță, pe Emil Gîrleanu, Octavian Goga, Vasile Pârvan, Mihail Sadoveanu și Șt. O. Iosif. Un loc important ocupă în secțiunea consacrată acestei perioade publicațiile programatice angajate în bătălia pentru unirea cu Țara a Transilvaniei, indeosebi „Luceafărul" lui Octavian Goga, din al cărui prolog inaugural aflăm : „Același ne sunt bătăile minții, același frămîntările minții, același ogor ne așteaptă, ca azi-mîine, umăr la umăr. să tragem mai departe brazda strămoșească". Ce adevărate pagini de epopee ale acestor ani de luptă sînt prezente în același context cele patru cărți fundamentale ale aceluiași „cîntăreț al pămînturi noastre" : „Poezii", „Ne cheamă pămîntul", „Din umbra zidurilor", „Cîntece fără țară" precum și facsimilul uneia din capodoperele poeziei românești, energica poemă „Oltul". Expresie grăitoare și emoționantă a convicțiunii seculare, a luptelor și strădaniilor comune pentru o viață mai bună și mai demnă, eliberată de orice vicisitudine de ordin național și social, o seamă de cărturari aparținînd naționalităților conlocuitoare au contribuit prin scrierile lor la mai deplina cunoaștere și înțelegere, la statornicirea frăției dintre poporul român și maghiarii, sașii, svabii, sîrbii și alte naționalități în împrejurări istorice cunoscute s-au așezat pe aceste pămînturi pe care împreună lucrîndu-le, împreună să ne bucurăm de dulceața rodelor, poetul cuvintelor memorabile ale lui Avram Iancu. Nu puține sînt astfel tipăriturile maghiare și germane în care regăsim mărturiile și documentele neîntovîitei lupte a poporului român pentru afirmarea ființei sale naționale, a spiritualității sale. Un Georgely Szegedy, după cum atestă și documentele din Muzeul literaturii române, include în a sa Carte de cîntece și traduceri de cîntece românești, pentru ca mai tîrziu conaționalul său, Acs Károly, să închine „heze „Flori alese" de pe cîmpiile poeziei populare românești". Frații Arthur și Albert Schott vor alcătui și tipări și ei în limba germană o „Culegere de basme valahe din Banat". Ca să nu mai vorbim de vîia prețuire pentru poporul român exprimată în cronicile săsești, în scrierile unor umaniști ca Honterus sau marele vizionar de la 1848 Stefan Ludwig Roth, cel a plătit cu viața cu care a se situa pe poziții înaintate în lupta pentru libertatea națională și socială.

Sînt arătăți binecunoscute scrierile și luările de poziții ale unor scriitori maghiari, care organizează în epoca premergătoare Unirii din 1918 cît și din perioada de după formarea statului național român unitar. Să-i amintim pe cîțiva pe alții pe Kádar Imre (traducător al „Mioriței") sau pe Alexics György cu studiul său din 1905 intitulat Romanok („Românii"), pe poetul Adolf Mendrey care colaborează la Brașov în 1907 revista „Die Karpathen" sau pe marele romancier șvab Adam Müller-Guttenbrun în opera căruia se reflectă momente și figuri luminoase din lupta poporului român pentru dezrobire națională. Semnificative pentru această contribuție reciprocă a scriitorilor la mai buna cunoaștere sînt și cîteva cărți scrisori, expuse în muzeu : una a lui Octavian Goga, privind comemorarea la Satu Mare a marelui său prieten Adv Endre, și alta a Societății literare ardelene maghiare pe care o adresa Ministerului Cultelor și Artelor de la București, cu propunerea ca în consens cu inițiativele sale similare din perioada anterioară Unirii să salubrizeze două scrii de volume: „Poeți și scriitori români în limba maghiară", „Poeți și scriitori maghiari în limba română". Revista bilingvă „Aurora" care apărea la Oradea își motiva astfel inițiativele sale : „Două națiii cari locuiesc de atîtea veacuri împreună ar fi păcat să nu se cunoască"...

Precum se vede, cărturari animați de un profund umanism, de spiritul luminos al convingerii și dreptății istorice au contribuit la cimentarea tot mai trainică a conștiinței de frățietate a meleagurilor noastre, cum scria odată Adv Endre. Într-o poezie, consfințindu totodată frumoasele tradiții pe care cultura română de astăzi, cu posibilitățile nelimitate ce le oferă pentru afirmarea spirituală a naționalităților conlocuitoare, le continuă cu strălucire sub zodia socialismului.

NICULAE STOIAN ■

„Caminante"

Jurnal mexican (35)

Jungla

2.

Şoseaua, urcînd în serpentină, goală sub amiaza tropicală, ne-a adus pînă în junglă. Autobuzul a rămas la umbră să ne aştepte cîtă vreme vom umbla printre ruinele de la Palenque...

Dar ceea ce mă atrage mai întîi este jungla. Mai ales că pînă la acest drum n-am văzut decît în filme un asemenea paroxism vegetal, un asemenea incendiu verde şi enigmatic. Jungla nu era pentru mine, pînă azi, decît o idee, pe care fantezia şi morala au invocat-o în egală măsură, fără să mă gîndesc vreodată că voi ajunge să-i simt, aţîntit din umbră asupra mea, ochiul hipnotic, insinuant, seducător şi crud care mă face acum să cred că jungla este totuşi altceva decît o pădure în delir. Şi, deşi n-am nici un motiv să mă tem, încerc o senzaţie de pericol ; un pericol nelămurit, pe care soarele îl atenuează, îl ţine la respect dincolo de limitele poienii în care om pătruns şi chiar îl corupe să participe la frumuseţea sălbatecă a acestui loc... Caut să transfer totul pe un plan de joc al speculaţiilor. În mitologia maya, zeii au creat întîi vegetaţia. Apoi animalele, păsările, şerpii. Şi tuturor acestor creaturi li s-a cerut să păzească plantele. Cînd jungla a recucerit ruinele, ea n-a făcut deci decît să respecte o ierarhie stabilită de zei ! Nu ştiu la ce m-ar ajuta, totuşi, aceste explicaţii dacă ar trebui să înnoptez printre liane. Iar emoţia mea e reală. Orice s-ar spune, jungla e o aberaţie fascinantă. Nu ajunge, probabil, s-o repudiezi în numele logicii sau al moralei unde un om normal va fi totdeauna împotriva ei. Mă tem oare ? Îmi aduc aminte cum am dormit de mai multe ori, cîndva, singur în munţi, cum mă trezeam noaptea cu mistreţii grohăind undeva pe aproape. Dacă am cunoscut frica, nu de pădure şi de animalele sălbatece m-am temut în viaţă. Şi, propriu-zis, nu „teamă" e cuvîntul cel mai potrivit aici.

Deşi nu vreau să-l evit. Întotdeauna am crezut că pentru a-şi combate frica omul a trebuit să înceapă prin a o mărturisi. Şi oare nu fiindu-ne frică de junglă, descoperim ceea ce ne desparte de ea ? Desigur, cunoscurisul superior cu care unii pronunţă acest cuvînt uitînd că ei s-au temut chiar mai mult decît alţii dacă n-au avut cel puţin curajul s-o recunoască. Dar nu vreau să-i imit. Mărturisesc deschis că mă tem de junglă, în morală mai ales. Şi că mi se pare asta firesc. Necesar chiar. Căci uneori frica nu e decît o formă de a iubi lucrurile normale şi de a ţine atît de mult ca ele să rămînă normale încît ne temem pentru ele. Cum să vorbim indiferenţi despre ce ameninţă şi contrazice ceea ce iubim ? Cum să nu mă tem de junglă, dacă refuz absurdul pe care ea îl exemplifică ? Se spune că unele triburi din Mexic cred că frica este o boală care poate fi leacită de tămăduitori ai fricii. Dar nu frica normală, ci indiferenţa constituie un simptom patologic. Obişnuiţi să considerăm frica un sentiment ruşinos, n-am mai avut uneori vreme să observăm că ea ne-a învăţat multe lucruri, în timp ce indiferenţa nu vrea decît să ne lase cu mîinile goale. Dealtfel, cine nu se teme de nimic, nu e mai puţin slab decît cel care se teme de toate, zicea Schiller. Şi oare n-are dreptate ? Să nu mă tem de pustiu, de şerpi, de prostia agresivă, de propriile mele greşeli, de împăcarea cu ele, de justificări, de sceptricism, de dezabuzaţi ? Cine nu se teme de nimic, nu iubeşte nimic, nu se teme pentru nimic. În clipa cînd a avut destul curaj ca să caute un sens destinului său, omul a ştiut că are nevoie de o ordine morală. Curajul în faţa junglei nu este numai acela care o străbate. Poate mai important este curajul care nu o acceptă ca principiu, ca triumf al dezordinei. Curaj înseamnă să construieşti o piramidă aici. Sau cel puţin s-o admiri pe cea construită şi să-i urci treptele ştiind de ce se află în acest luminiş din junglă. Curaj înseamnă să nu treci nepăsător pe lîngă aceste ruine văzînd în ele un simplu fundal pentru fotografii de excursie, un fragment de trecut care n-are legătură cu noi, cu jungla, cu lianele care se încîlcesc uneori în noi ameninţînd mica piramidă pe care am ridicat-o sau visăm s-o ridicăm... Dacă războiul Troiei s-ar fi desfăşurat aici, grecii ar fi făcut, probabil, un cal troian de forma unei piramide pe care l-ar fi împins în junglă...

Dar, mai degrabă, în ceea ce simt e vorba de o uşoară beţie a primejdiei. Vegetaţia desfrînată pe care o bănuiesc dincolo de poiana însorită unde se află ruinele colcăie de posibilităţi. Ea o împresurat piramida şi aşteaptă. Ca şerpii boa care îşi înghit prada şi pe urmă dorm aşteptînd s-o digere. Mă gîndesc la desenul lui Saint-Exupéry din „Micul Prinţ". Înăuntrul şarpelui boa nu mai e un elefant, ci o piramidă... Şi, mai mult decît piramida şi decît templele, jungla pare să fie adevărata enigmă aici la Palenque. Zeul acestor locuri de la poalele munţilor Tumbalá. Zeu somnolent şi implacabil. N-a rămas în picioare decît ceea ce a lăsat el. Ceea ce n-a devorat el.

Cerul e senin şi strălucitor, dar cineva spune că la Palenque sînt cele mai mari precipitaţii din Mexic. E un fel de pol al ploilor aici. Căldura şi ploile au aţîţat vegetaţia să crească agresiv... Şi deşi am venit să vedem ruinele, poate cele mai celebre ruine ale civilizaţiei maya, privirea îmi fuge mereu spre marginea poienii de unde răzbat parfumuri grele, arse în amiaza orbitoare, ţipetele unor păsări necunoscute şi un ţîrîit insistent care ciuruie liniştea. Palmieri corozo, cedri, liane prin care alunecă şopîrle... pădurea tropicală devine aici prolixă, capătă un fel de exaltare confuză şi e mai incitantă decît credeam. În umbra ei, pericolele încep să seducă imaginaţia după ce au înfricoşat-o. La fel ca şi florile carnivore care atrag insectele prin strălucire şi parfum pentru ca apoi să le ucidă. Sau ca animalele cu ochi primejdioşi. Moleşită de lumina amiezii, jungla mîriie parcă prin somn. Ea visează, poate, că templele şi piramida s-au măcinat, nu mai există, nu se mai încăpăţînează să i se opună, deasupra ruinelor cresc orhidee sălbatice şi un miros pătrunzător de piatră putrezită se ridică pînă la cer,.. Undeva trebuie să existe şi Minotaurul în acest labirint ce se leagănă uşor în lumină, cum fac cobrele ca să-şi paralizeze victimele.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

CRONICA SPECTACOLELOR

Şi cu mintea

Vina tragică, meditaţia Ilenei Mălăncioiu despre lumea, unită peste timpuri, a personajelor tragicilor greci, ale lui Shakespeare, ale lui Dostoievski, ale lui Kafka şi nu numai ale lor, este — şi prin formă, şi prin conţinut — un adevărat spectacol. Prin formă, pentru că autoarea îşi începe, şi îşi tot reîncepe, demonstraţiile pornind — onest şi simpatic — de la prejudecăţi proprii („Multă vreme am crezut că..."), prejudecăţi care le au şi alţi mulţi dintre oamenii teatrului, prejudecăţi pe care, apoi, le demolează cu un potop erudit de argumente, ajungînd, firesc, la noi judecăţi, la post-judecăţi, care, cu vremea, vor ajunge tot pre-judecăţi, dar care, deocamdată, au meritul de a fi mai profunde şi, implicit, revelatoare. Prin conţinut, pentru că alniază la rampa conştiinţei cititorului un număr de mari personaje — Oedip, Antigona, Hamlet, Mîşkin, Nikolai Stavroghin, Joseph K. şi alţii de similare dimensiuni — pe care, apoi, îi obligă să se confrunte — dramatic — pînă cînd ajung cu toţii la noi adevăruri despre ei şi la noi adevăruri despre vina tragică, acest numitor comun de care a fost captivată, şi pusă să munceească, autoarea. Personajele cărţii îi captivează şi pe cititor, pentru că, toate, suferă de aceeaşi boală incurabilă care, paradoxal, le-a asigurat nemurirea : tragismul. E adevărat, în carte sînt reluate foarte multe idei şi informaţii ştiute şi rostite, însă autoarea le foloseşte doar ca argumente pentru demonstrarea unor păreri proprii. Apar destule cărţi de analiză, însă puţine şi de sinteză. Încît, şi pentru acest motiv spectacolul de 295 de pagini al Ilenei Mălăncioiu trebuie aplaudat. Pentru că spectacolul de teatru al exigenţelor contemporane nu se face doar cu talent de la mama, ci şi cu ideologie rafinată de la bibliotecă.

Comitetul judeţean pentru cultură şi educaţie socialistă Caraş-Severin, A.T.M.-ul şi **Teatrul din Reşiţa** au organizat trei zile de spectacole şi dezbateri, care au avut rostul, esenţial pentru acest teatru dar nu numai pentru el, de a cîntări în ce măsură este realizată şi cum se poate influenţa simbioza viaţă artistică-viaţă industrială în cetate. Au luat cuvîntul, bineînţeles, nu numai meseriaşii teatrului, ci şi cei ai industriei. Se pare că, în viitor, repertoriile stagiunilor vor avea şi lucide temeiuri sociologice.

Valentin Gheorghiu ne-a invitat la sărbătoarea împlinirii a jumătate de veac de viaţă şi a patru decenii de muncă, gîndire, artă şi creaţie. Am ţinut să scriu evenimentul în această cronică a spectacolelor dramatice, pentru că Valentin Gheorghiu interpretînd Concertul nr. 5 pentru pian şi orchestră de Ludwig van Beethoven înseamnă o încleştare dramatică, bărbătească, tulburătoare, care ne istoveşte, ne stoarce de puteri, însă care ne bucură şi ne face să ne simţim urîaşi, buni, drepţi şi înţelepţi.

Din săptămîna trecută cam astea-s întîmplările de teatru şi spectacol care merită consemnate. Toate, dacă vreţi să observaţi, au însemnat artă făcută şi cu multă gîndire. Cerebralitatea pretinde sacrificii, chiar dramatice, şi ne poate duce la o uscăciune tragică, dar, pînă una alta, aşa încă vreo cîteva secole, ne dă bucuria unei izbînzi exclusiv omeneşti.

I. NICOLAE ■

Lucia Dem. Bălăcescu — un chip al tinereţii

S-a scris puţin şi destul de superficial despre opera din ultimii ani a octogenarei, şi-i nedrept, e o greşeală, fiindcă Lucia Dem. Bălăcescu rămîne unul dintre frumoşii bătrîni ai artei noastre, unul dintre acei puţini care nu se mulţumesc să ducă doar linia, uşoară de-acum, a unor tinereţi năzdrăvane, ei ţintind cu patimă la desăvîrşire, la cunoaştere de sine, la operă nouă. Pictura şi grafica prodigioasei femei au o limpede unitate pe mai bine de şase decenii de măiestrie, aducînd deopotrivă o seamă de intuiţii superioare cu fiecare lucrare ; şi asta într-o direcţie unde părea să se fi spus totul. Cheia paradoxalei unităţi a producţiei sale plastice o găsim, se înţelege, în umanul conceptiei. S-a vorbit adeseori de umorul lumii reprezentate sau, mai bine-zis, prezentate pe pînze şi cartoanele Luciei Dem. Bălăcescu, dar s-a omis că ironia vine de la înţelept către bunul om de rînd şi că, prin urmare, nu-i niciodată acră şi plină de dinadins. Comedille operei acestei doamne fără pereche, care trece cu filosofie peste toate grijile vîrstei şi ale sorţii, au voioşia petrecerilor populare de armindeni. Chiar şi în planşele fără personaje, în aer pluteşte un soi de suavă împăcare a contrariilor, cerul e curat şi dedat la muzică, verdele ierburilor e proaspăt şi pur ca al gîzelor care se hrănesc din clorofilă, roşul, cînd nu e amestecat, e pară şi catifea, galbenul, miere de tei în lumina ceaă albă a dimineţii. Atîta drag de curăţenie şi esenţă ne vorbeşte de un om deasupra tuturor prejudecăţilor, dispus să citească numai petrecerile vieţii. Că un şir de veselii fără nici o umbră sfîrşeşte întotdeauna cu o anume mizantropie, e o chestiune ce nu se discută. Bilciul cel veşnic al existenţei nu e întreg dacă nu stă pe-o lingoare de nelecuit. Chiar şi peisajele cele mai nevinovat realiste, pictate la Hîrşova, Mihoieşti ori Muscel, au un abur de poveste şi de nuntă în Balcani. La tot ce se întîmplă în cadrele Luciei Dem. Bălăcescu nu-ţi poţi închipui decît sunet de mandolină şi flaute — vicleanul şi mingiiosul oftat al flautului. În expoziţia ce-a deschis-o, în urmă cu patrucinci săptămîni, la Sala Eforiei, am văzut, alături de lucrări recente, piese de prin anii '20. A trecut de atunci amar de vreme, nimic n-a rămas neschimbat, şi iată că desenul Luciei Dem. Bălăcescu nu suferă prefaceri, că imaginile pornesc tot dintr-un sentiment unic. În arta românească aproape că nu există un al doilea om care să fi avut atîta constanţă — fapt ce dovedeşte că debutul s-a petrecut din preaplinul unei concepţii, că nici o îndoială n-a apucat să fie de-ajuns de puternică încît să-l pună pe artist la cazna şi neliniştea altui drum. Matură la tinereţe, Lucia Dem. Bălăcescu se arată tînără la cea mai înaltă maturitate.

Tot ce ne înconjoară ne vorbeşte de grabă şi schimbare. Expoziţiile artiştilor abia ieşiţi din facultăţile de artă se întrec, cel mai adesea, să sublinieze coeficientul de schimbare. Şi în lumea aceasta, ce se tot întreabă, ce n-apucă să formuleze un răspuns sub presiunea mulţimii de noi iscoditori, un pictor din generaţia căreia ne-am obişnuit să-i spunem „interbelică", cu simţămîntul că citîm un lucru al unei istorii îndepărtate, ne dă o lecţie de continuitate, de estetică limpede exprimată în operă, de adevăr interior. Două războaie mondiale şi o seamă de alte interesante nenorociri inventate de omenire n-au reuşit s-o înduplece pe Lucia Dem. Bălăcescu la un gînd mai sumbru. Viaţa merită să fie povestită astfel, spune pictura ei. Cine nu se repede cu păreri, înainte de a-i îngădui spiritului să se aşeze şi să nască gîndiri, va avea norocul să fie contemporan cu un artist important al artei noastre clasice.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ioan Alexandru Boanchiş : Juriloveа (Din expoziţia deschisă la Galeria „A" a revistelor „Viaţa studenţească" şi „Amfiteatru")

CRONICA TV

Despre femei, între noi, bărbaţii

Va sosi şi vremea în care bunele noastre mame şi soţii, eliberate de servituţile vieţii domestice, vor părăsi odată pentru totdeauna milenara îndeletnicire de nevastă-bucătar. Nu e mai puţin adevărat însă că o asemenea remodelare socială nu se poate înfăptui de la o zi la alta, iar acolo unde activitatea reţelei comerciale şchioapătă de ambele picioare, cum este cea din municipiul Iaşi, bietele noastre consoarte, eliberate doar teoretic de silnicia şi obligaţiile matrimoniului ancestral, sînt nevoite să-şi simplifice, complicîndu-şi viaţa. Faptul a fost semnalat în mai multe rînduri de presa scrisă şi vorbită ei, în termeni drastici, chiar cu prilejul unor emisiuni de televiziune.

Tema a fost reluată de curînd în cadrul unui reportaj difuzat miercuri, 25 octombrie, în cadrul rubricii „Noi, femeile". Nu mică ne-a fost tocmai de aceea surpriza constatînd că televiziunea ne prezintă, pe locul unei anchete severe şi responsabile, o relatare impersonală, descriptivistă şi muiată în apă de tradafiri. Descumpănită de întrebările monocrome ale reporterului, onorata clientelă a răspuns prin complimente bilbîite şi critici edulcorate. De profitat au avut în schimb purtătorii muştii pe căciulă, care, invitaţi în faţa aparatului de luat vederi, au fost lăsaţi să-şi dezvăluie şi să-şi înveşnicească în termeni protocolari activitatea, prezentînd scuze decente şi promisiuni elegante. Binişor, cu unele lipsuri remediabile, funcţionează, după opinia acestora, „Telemarkul" (corespondentul local al Casei de comenzi UNIC). Expresul („Nufărul" ieşean) sau unităţile tip „Gospodina". Or, situaţia este cu totul alta. Deocamdată însă, graţie televiziunii, mai-marii dregători ai acestor servicii au promovat cu bine un examen pe care de drept ar fi trebuit să-l piardă de la primele întrebări.

O săptămînă mai tîrziu, dar tot în cadrul rubricii amintite, nouă persoane, între care şi doi bărbaţi, toate de la Combinatul de fibre şi fire sintetice din Piatra Neamţ, au fost invitate să discute şi să definească, între altele, portretul soţului ideal. Cum trebuie să fie şi să se comporte tovarăşul nostru de viaţă — a insistat autoarea emisiunii — pentru ca noi, femeile, să putem promova în viaţa profesională şi socială. Iată-ne deci în faţa unei întrebări care poate face obiectul unei dezbateri publice, dar numai dacă aceasta capătă accentele grave ale analizei judicioase şi obiective. Altminteri — cum din păcate s-a şi întîmplat — ea poate împrumuta uşor aspecte ilare. Răspunzînd unor întrebări improvizate şi deloc inspirate, participanţii la discuţie au ajuns, pînă la urmă, să definească soţul ideal drept omul care împarte cu soţia sa treburile gospodăreşti. Au fost citate în acest sens chiar meritele socio-culinare ale unor bărbaţi model care fac piaţa. Dar robia treburilor domestice ale soţiei nu va putea fi abolită, se înţelege, numai pe seama bugetului de timp al soţului.

Joi, 26 octombrie, în cadrul rubricii „Un fapt văzut de aproape" am fost invitaţi să-l credem pe cuvînt pe cel care ne anunţă de ani de zile că vor satura piaţa cu siropuri şi sucuri obţinute din legume şi fructe. Profitînd de îngăduinţa reporterilor, intervievaţii şi-au demonstrat din nou locvacitatea pe zeci de metri de bandă magnetică, înecîndu-ne literalmente în fluvii de sucuri de sfeclă, în jeleuri Vomicel, în băuturi răcoritoare cu arome de migdal şi mentă, în cocteiluri apetisante şi, evident, în vorbe meşteşugite cu tîlc. Bine ar fi să fie aşa, să avem în galantare şi pe masa noastră băuturile anunţate, dar, pînă una alta, cu atîtea licori promise ni s-a uscat gîtul de sete. Unde au murit proiectele ferme ale anilor trecuţi ? Unde ne sînt sucurile şi băuturile răcoritoare din fructe de pădure, din legume şi poame, din esente şi concentrate naturale anunţate şi reanunţate în fiecare toamnă şi primăvară ? Greu de răspuns la această întrebare din moment ce ea a lipsit cu desăvîrşire din cadrul reportajului amintit.

LIVIU MAIOR ■

CRONICA LITERARĂ

Nicolae Manolescu: „Teme 3"

Ultima carte a lui Nicolae Manolescu stringe articole destinate de la începutul publicisticii. Ideile nu si-au pierdut însă prospeţimea şi nici nu credem că si-o vor pierde prea curînd. Se pare că «temele» împacă cel mai bine preocupările imediate ale cronicarului literar cu nevoia de reflecţie generală, extinzînd în acelaşi timp aria lecturilor. Exercitiul critic atinge de astă dată o concizie desăvîrşită, cum rar se întîmplă în eseu. Faptul ultimeşte, deoarece ne aflăm într-un domeniu lipsit de orice constrîngere, unde uşor se poate divaga. Criticul a citit temeinic, nu mai încape îndoială, cîteva literaturi europene. Recitește acum literatura noastră mai veche. Despre toate acestea scrie dintr-un unghi — aş zice — retrospectiv, destul de vag analitic (e firesc), amintind mai mult de un mod al prozei decît de o manieră de interpretare. Intenţia e aşadar de a reseri literatura, nu de a codifica discursul critic. În dispută cu inerţiile criticii tradiţionale **(Originea unui fetiş)**, criticul spulberă multe din falsele probleme ale acesteia. Îl preocupă un singur lucru : literatura ca literatură. La rîndul lor „temele" constituie subiectul nu obiectul meditaţiei critice. Dispare atunci distanţa dintre critică şi lectură? Mai bine să preluăm întocmai formularea autorului: „lecturi infidele", adică lecturi mediate de ideea critică. Să mai reţinem că în timp ce unii sînt preocupaţi excesiv de metodă, Nicolae Manolescu inventează subiecte de nuvelă. E cu totul altceva. O astfel de critică ni se pare modernă: nu se mulţumeşte să fie doar un text secund.

Aparent în **Teme 3** autorul scrie despre niste cărţi şi pînă la un punct aşa şi este. Numai că nu le comentează în structura lor, adică static. Aceasta ar duce mai degrabă la o restrîngere de sens. Dacă e să ne luăm după cuvintele lui Paul Valéry, alese ca moto, criticul pare încercat tot mai mult de demonul analogiei abstracte. Orizontul criticii se lărgeşte şi el : ideea critică se mişcă pe un plan mai vast, antrenînd — în detalii esenţiale — scriitori, opere, curente. Pe de altă parte, comentariul provoacă evident o ruptură în universul livresc. Îndeosebi în momentele în care, căutînd textul şi numai textul, criticul rămîne de fapt singur cu sine însuşi. Unele pagini par notaţii desprinse dintr-un jurnal intim deloc imaginar **(Reflecţii disparate)**. Ideile au de-acum o biografie, care se împleteşte strîns cu cea a criticului. Acesta nici nu mai simte măcar nevoia să se abstragă din reprezentările pe care singur le-a creat. Saltul e de la cunoaşterea oglindă la cunoaşterea de sine.

Spre deosebire de Marcel Proust, Nicolae Manolescu, ar putea spune că pe zi ce trece preţuieşte tot mai mult inteligenţa. Cartea sa e un spectacol de idei şi asociaţii percutante. Criticul ne face să vedem altfel, mai simplu şi mai limpede, lucruri pe care le ştiam mai complicate (dacă nu cumva mai incilcite), parcă neschimbate dintotdeauna. Eroarea constă uneori în obişnuinţă. Roland Barthes spunea cîndva că dacă ştiinţa studiază sensul, critica în schimb produce sensuri, înseamnă că de fapt limbajul critic se autoexprimă. La Nicolae Manolescu metoda eseistică permite o totalizare rapidă, uneori prin sugestie şi paradox, a semnificaţiilor contextuale — chiar în condiţiile unei analize fragmentare, pe idei şi probleme. Analogia are o funcţie disociativă : ea nu unifică, ci delimitează. A citi pe Emily Dickinson prin intermediul lui Emil Botta e un procedeu de limbaj critic, nu exegeză comparatistă. Ne încîntă ca un paradox izbutit. Dar la Nicolae Manolescu eseul atinge o funcţionalitate remarcabilă ; îmbină reverla cu studiul aplicat pozitiv. Nefiind vorba de un text unic, ci de mai multe — **Teme 3** are o alcătuire fragmentară. În totalitate însă, volumul e rezultatul unei gîndiri de sinteză. Eseul însuşi e un gen de rafinament şi sinteză.

Vorbeam de orizontul criticii lui Nicolae Manolescu. Ni se pare mult mai larg acum. Ne surprinde în continuare calitatea lecturii, departe de orice tentaţie, erudită. Critica sa e superior cultă fără ostentaţia culturii. Accentul cade în ultimul timp pe reevaluarea prozei paşoptiştilor. Comentariile clasice absolutizau concepţia scriitorului şi eventual genul în care acesta scria. Nicolae Manolescu percepe literatura mai veche în ingenuitatea ei. Scriitorii de atunci au creat mai degrabă instinctiv, cel mult după modele. Este de preferat chiar să recitim memorialistica şi corespondenţa din acea vreme. Surprizele nu vor lipsi. În absenţa intenţiei artistice vom descoperi uneori texte — în litera lor — fermecătoare. El însuşi eseist remarcabil, criticul are antene bune pentru un eseist aproape ignorat: Costache Negruzzi. În ce priveşte raportarea, inevitabilă, a scriitorilor noştri la cei străini, respinge comparatismul mecanic, speculaţia greoaie asupra surselor (cînd comentează studiile lui I.M. Raşcu). Trimiterile pe care le face sînt, cum spuneam, disociative — paralelisme în ordinea pură a creaţiei şi a gustului Un exemplu îl descoperim în **Idile** — unde pune faţă în faţă nuvela lui Slavici **Gura satului** şi **Tumultul valorilor**, povestirea japonezului Iukio Mishima.

Faţă de critica teoretică, Nicolae Manolescu are unele rezerve. Propriu-zis n-o respinge, îi denunţă numai excesele Orice teoretizare, împinsă la limită sfîrşeşte în paradox — afirmă autorul. Deci adevărurile ultime nu pot fi definite. Şi în critică mai de preţ e spontaneitatea, adică alegerea nu definiţia. La drept vorbind însă, critica fără idei generale e oarbă. Un spirit limpede ca Nicolae Manolescu nu duce lipsă de ele Cînd îşi intitulează un eseu . **Paradoxurile romanului**, nu se contrazice. Din speculaţia cea mai generală, trage de obicei concluzii aplicate. Transcriem finalul : „Romanul conştiinţei (care e la Al. Ivasiuc şi un roman politic), romanul construit pe o metafizică şi semănînd a parabolă a condiţiei umane **(Lumea în două zile, Bunavestire)** în lumina căreia individul apare existenţial fracturat şi inexplicabil — iată formule noi cu adevărat şi despre care vom mai avea prilejul să vorbim".

Tema 3 rămîne o carte exemplară în critica noastră actuală.

CORNEL MORARU ■

Vasile Nicolescu: „Întîlnire în oglindă"

Poeziile lui Vasile Nicolescu din volumul **Întîlnire în oglindă** sînt cîntece moderne cu pustiuri de tristeţi discrete în ele, care vin din cumpăna vîrstei, şi cu muguri dragostei de viaţă în gură, sînt poeme cu viziuni ale sentimentelor grave, fundamentale, pe care le întîlnim la poeţii înclinaţi spre meditaţie, ori în peisajul sufletesc al răscolitoarelor doine. Deci, se situează la tărmurii universului liric, în poezia cea mai simplă, mai directă şi mai spontană, care izvorăşte din viaţă ca un izvor din pîntenul unui munte, ori în poezia cultivată, rafinată, distilată în retortele gîndirii celei mai abstracte. Semnificativ lucru, căci cine urmăreşte evoluţia poeziei lui Vasile Nicolescu va constata că ea se desfăşoară pe aceste coordonate, care numai în aparenţă se află la extremele universului liric, sau dacă se află atunci li se aplică dictonul că extremele se ating. Noul volum al poetului ne aduce versuri din amiaza vieţii, versuri dense în care s-a concentrat o enormă energie spirituală, în stare să lumineze tăinuite colţuri de suflet, dar şi să ardă, să pîrjolească, să călească la temperaturile adevărurilor necruţătoare: „Vine o vreme cînd nu ştii ce te doare mai mult : / faptul că eşti o margine de rîu, o margine de floare / şi nu ştii ce se întîmplă în inima lucrurilor / sau dimpotrivă că inima ta / e inima rîului, e inima florii". **(Vine o vreme)**.

Poezia cum mărturiseşte poetul într-un distih aforistic, din ciclul **Tablouri dintr-o expoziţie**, este „amprenta sufletului uşor voalat". Poezia lui nu este — cum ar zice Carlos Bousoño — „pur şi simplu emoţie, ci percepere de emoţii, evocare senină de impresii şi senzaţii..." nu este o simplă „contemplare a ceea ce se simte". Experimentînd necontenit, meditînd grav asupra vieţii, niciodată emperic, întotdeauna în prezenţa unor fine instrumente ale gîndirii filosofice, aşezat pe o invizibilă cumpănă a fenomenelor şi lucrurilor în continuă mişcare şi devenire, poetul cultivă, cu o anume solemnitate clasică, liniştea înţeleaptă, echilibrul, nu odată dramatic, al poeziei în care se frămîntă şi se zbuciumă tăinuite geneze şi lumi : „Şlefuite de rîsul morţilor, de puhoaiele zilelor, / pietrele se însufleţesc şi ascultă / smintitele arpegii ale păsărilor întorcîndu-se în tapiseria pădurii, / geamătul trandafirului prelins în mări de insomnii, / bubuitul mugurilor care se deschid şi înşeală lînţoliul brumei, / pasul de păianjen al timpului între două bandaje. / zborul ciocîrliilor urzind al nouălea cer". **(Pietre de toamnă)**.

Poet înnăscut, de o acută sensibilitate, Vasile Nicolescu este totodată un fin meşteşugar al versului şi al metaforei. În toate metaforele lui, atît de inedite şi de plastice — nemijlocit înrudite cu artele plastice care, alături de muzică, par a-l obseda în chip deosebit — luminează gîndul lucid ce se aprinde însă numai pe jeraticul simţirii. E în această poezie o luciditate care doare, care chinuie şi frămîntă fiinţa pentru a o modela şi a o împlini. În poezia lui — aşa cum spunea odată Lucian Blaga, stabilind raportul dintre filosofic şi poetic — „Orice colţ sufletesc din noi are atîta rezonanţă pentru tot ce se petrece în noi, încît de multe ori mi se pare că fiecare idee (...) are o inimă care bate pentru ceva şi fiecare simţămînt un cap care cugetă". De multă vreme, aş zice în toate volumele sale, începînd cu cel de debut din 1946, intitulat „Liturghii negre" şi continuînd cu suita lirică „Enescu" din 1958, „Parabola focului" din 1967, „Clopotul nins" din 1970, „Secţiunea de aur" din 1973, „Poeme" din 1974 şi „Lumea diafană" din 1977, Vasile Nicolescu s-a afirmat ca un poet delicat, cultivat, de o impunătoare ţinută intelectuală. Un spirit de o luciditate robustă, aflat în faţa oglinzii timpului care curge ireversibil şi imposibil, e fulgerat de neliniştl adînc omeneşti, de pasiuni — în sensul strict etimologic al termenului — de aşteptări tulburătoare, de certitudini care se anunţă ca nişte fatalităţi. În faţa lor poetul vrea să se joace cu realitatea, transfigurînd-o, parcă, în legendă şi poveste.

Vasile Nicolescu este cel mai adesea un poet al culturii, ca realitate spirituală a existenţei, aşa cum alţii sînt poeţi ai civilizaţiei şi ai realităţii nemijlocite. Aceasta nu vrea să spună că poezia lui n-are relaţii cu realitatea imediată. Dimpotrivă. Numai că aceste relaţii au ca intermediar actul de cultură. De aceea, faptele de artă şi de cultură înundă de pretutindeni universul poeziei sale. Lumea cîntată de el pare a fi fost odată transfigurată prin cultură, de aceea, în procesul reflectării, poetul ne trimite mereu la tablouri celebre, la litografii **în sepia**, la simfonii topite într-o „muzică de culoarea sulfului", la termeni tehnici din domeniul artelor (d-a capo, cinci măsuri ale tocatei, arpegii), la instrumente muzicale (fagoţi, flauţi, ţitere, piane), la opere renumite precum **Eseurile** lui Montaigne, **Utopia** lui Thomas Morus, **Divanul** lui Cantemir etc., etc.

Din cele cinci secţiuni ale recentei cărţi de poezie a lui Vasile Nicolescu, intitulate plastic şi sugestiv : **Scisme, Quasi una fantasia, Patria lăuntrică, Pasăre** şi **Interpretări** — aş zice că aceste interpretări din mari poeţi ai lumii contemporane sînt realizate la nivelul originalului — merită să fie evidenţiate, în mod deosebit, pentru noutatea viziunii şi nivelul realizării artistice, ciclul ce poartă titlul **Patria lăuntrică**. Poeziile din această secţiune a volumului **Patriei, într-o dimineaţă de august, Cap de dac, Patria lăuntrică, Chivot de Argeş, Blînd meteor, Dimineaţă de iunie, Herb)** nu numai că asigură acestei frumoase cărţi de versuri o mare varietate tematică dar impun şi o ipostază nouă a liricii patriotice contemporane. Vasile Nicolescu demonstrează convingător, prin realizări artistice remarcabile, marile virtualităţi intrinsece ale poeziei patriotice, care nu e obligată de nici un canon arbitrar să opereze numai cu discursul retoric, cu evocarea patetică, ea putînd fi, în egală măsură, evocare discretă, mărturisire intimă, meditaţie filosofică, notaţie plastică sugestivă, odă sau elegie.

După cum lesne se poate observa chiar numai din citatele extrase pentru ilustrarea unor idei, Vasile Nicolescu ne oferă în noul său volum de versuri **Întîlnire în oglindă**, într-o mare varietate stilistică, o poezie autentică, de adîncă substanţă umană, care evoluează pe cele mai grave corzi ale sufletului omenesc, o poezie care împlineşte fericit portretul unuia dintre poeţii contemporani, înzestrat cu generoase posibilităţi de înnoire a mesajului liric de plăcute şi utile surprize pentru cititor. Un poet care scrie nu versuri, ci Poezie.

ION DODU BĂLAN ■

RUBRICA MEA

Catalogul manuscriselor româneşti

Editura ştiinţifică şi enciclopedică ne-a dat recent lucrarea lui Gabriel Ştrempel, **Catalogul manuscriselor româneşti** din Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, numerele 1—1 600. Cele mai numeroase datează din secolul al XVIII-lea şi următorul. Multe din ei sînt miscelanee, iar descrierea lor dă toate titlurile, de la filele respective, precum şi provenienţa lor. Poeţii sînt reprezentaţi masiv, în ordinea alfabetică, cu opere autografe sau în copii. Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Gheorghe Asachi, Ioan Barac, Alexandru Beldiman, D. Bolintineanu, Cezar Bolliac, Costache Caragiali, I. Catina, Vasile Cârlova, Costache Conachi, G. Creţeanu, Nicolae Dimachi, Alexandru Donici, I. Eliade Rădulescu, B. P. Haşdeu, Matei Millo, B. P. Momuleanu, Andrei Mureşanu, Costache şi Iacob Negruzzi, N. Nicoleanu, Anton Pann, I. Prahea, C. A. Rosetti, Al. Sihleanu, G. Sion, C. Stamati, Văcăreştii (Alecu, Iancu, Ienăchiţă, Nicolae), Ziiot Românul. Cronicarii sînt bogat reprezentaţi, în numeroase copii. În manuscrisul 137, **Poezii** de Costache Conachi, autorul a revăzut şi corectat copia, iar cîteva poezii sînt autografe. Ion Ghica a dăruit Academiei manuscrisul operei lui N. Bălcescu, **Românii supt Mihai-Voievod Viteazul**, precum şi altele **(Reforma soţială la Români, Manualul bunului român**, etc.).

Manuscrisul 1489, de la sfîrşitul secolului trecut, este un album cu autografe ale membrilor **Junimii** : V. Alecsandri, T. Maiorescu, P. P. Carp, T. Rosetti, V. Pogor, Iacob Negruzzi, N. Mandrea, N. Skeleti, N. Gane, P. Paicu, Leon Negruzzi, I. Caragiani, N. Quintescu, Samson Bodnărescu, Scipione Bădescu, Theodor Şerbănescu, Ion Pop Florantin, Miron Pompiliu, Th. Buiuciiu, A. D. Xenopol, M. Eminescu, V. Tasu, G. Panu, A. Lambrior, A. Naum, V. Conta, I. Slavici, V. Burlă, I. Creangă, T. Nica, A. Beldiman, N. Beldiceanu, Şt. Virgolici, T. Burada, A. Chibici-Rîvneanu, Al. Philippide, A. C. Cuza, I. A. Bassarabescu.

Din poeziile lui V. Alecsandri, **Doine şi poezii**, manuscris autograf, a fost dăruit lui Costache Negri în 1851.

Cel mai vechi manuscris autograf este acela din anii 1667—1669, **Note şi însemnări din vremea studiilor în Italia**, în limbile română şi greacă, de stolnicul Constantin Cantacuzino ; a fost dăruit Academiei de

Geo Bogza—Marele Premiu al Uniunii scriitorilor

N. ANESTIN ■

mitropolitul Moldovei Iosif Naniescu, dimpreună cu alte preţioase autografe.

De la Iordache, fratele mai vîrstnic al lui Dinicu Golescu, Biblioteca Academiei păstrează **Pilde, povăţuiri şi cuvinte adevărate şi poveşti. Condica limbii româneşti, Băgări de seamă asupra canoanelor gramaticeşti, Dicţionar româno-grec şi grecu-român**, opere filologice şi lingvistice de cea mai mare importanţă.

Unele manuscrise aşteaptă să fie studiate şi identificaţi autorii, ca nr. 567 **Petrecere în mica Tartarie**, lucrare atribuită, cu semn de întrebare, spătarului Nicolae Milescu. De acelaşi, în nr. 494, a rămas de la sfîrşitul secolului al XVII-lea, **Carte cu multe întrebări foarte de folos pentru multe trebi ale credinţei noastre**, adică un catehism, datat 5 ghenarie 1661.

Biblioteca Academiei posedă şi numeroase traduceri din scriitorii occidentali ai secolilor trecuţi, cum ar fi celebrul cancelar suedez Oxenstierna, ale cărui cugetări, într-un vechi manuscris, făceau parte şi din colecţia lui M. Eminescu şi l-au inspirat în **Glossa**.

Numeroase cronografe atestă interesul cărturarilor noştri din secolele XVII şi XVIII pentru istoria universală.

Manuscrisele sînt interesante şi prin adnotaţiile vechilor posesori, care însemnau uneori evenimente de familie, alteori de natură meteorologică (eclipse, cutremure, furtuni etc.).

Astfel, în ms. 1155, se poate citi :

„La anul 1802 s-au cutremurat pămîntul, la 14 octomvrie, la un ceas 45 di minute după amiazăzi, foarte tari, zilile împăratului Franţii (Franz, n.n.) al doile nemţăsc şi în domniia lui Moruz celui tînăr (Alexandru, n.n.), atîta de tari, cît toati ogeagurile şi din părţii curţilor au picat, la Eşi. Dară si din trulle (sic !) bisericilor au picat la o samă, cum şi din curtea domnească s-au răsăpit o bucată. Iară la Suceava au crăpat trula la biserica armînească, care au fost năditâ". Manuscrisul a făcut parte din colecţia M. Gaster, recuperată prin stăruinţele lui N. Titulescu. Asemenea însemnări ţineau locul presei, înainte de înfiinţarea ei, în ţările noastre.

Lucrarea lui Gabriel Ştrempel e o remarcabilă operă de referinţă.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Nina Cassian

Munci ale poeziei

I

Dacă vrei neapărat
să scrii în lumină,
scormonește un tunel
în cele șapte vieți ale tale,
pînă-ai să vezi la capăt
ceva ca un ochi de aur.
Nici nu mai e nevoie să ieși.

II

În fața mea, crește un zid.
În urma mea, cresc șapte țări.
Deci, merg totuși.

III

Mărește cvarta
și comprimă octava
– fă-ți complice intervalele
în actul de ajungere la tine însuți,
în mersul treptat spre sîmbure,
spre punctul de frăgezime...
Sau renunță.

IV

Și dacă e dezamăgită carnea
(de fapt, strivită, ruptă în bucăți)
rămîne duhul, alcoolul verde
al fructului de mult.
Citește-mi cartea
și-mbată-te de-aroma cărnii mele.

V

Acum se întunecă.
Acum cade frigul.
Nu e nici o pagubă.
Strînge lîna oii
pe trupul tău șubred
și aprinde focul.
Învelește oaia,
oala fără lînă,
cu trupul tău șubred
și-ntețește focul
cu mîinile tale
pînă se fac scrum.
Nu e nici o pagubă.
Și va fi căldură
și lumină-acum.

INVITATUL NOSTRU : PROF. DR. PAUL PETRESCU, ȘEF DE SECȚIE LA INSTITUTUL DE ETNOLOGIE ȘI DIALECTOLOGIE

Arta populară — încotro ?

O nouă intervenție la ancheta deschisă în numărul trecut al revistei noastre de Ilie Purcaru

— Tovarășe Paul Petrescu, discuția la care v-am invitat, consacrată artei populare astăzi, deci creației populare vii, destinului ei contemporan, e, credeți, o discuție necesară ?

— Extrem de necesară, întrucît creația populară, la ceasul de față, traversează un moment deosebit.

— Deosebit sau dificil ?

— N-avem timp să intrăm în detalii, dar, în mare vorbind, se poate spune că asistăm la transgresia de la o artă populară „clasică", cu forme și decor decantate de experiența estetică a generațiilor, la un fel de „baroc" al acestei arte, ce-și anexează un decor mai bogat și culori altădată necunoscute. Există niște primejdii, iscate tocmai de procesul de tranziție despre care vorbeam.

— Care e principala primejdie ?

— E cunoscută, s-a bătut multă monedă pe tema asta : kitsch-ul. Cred că cu gîndul la această primejdie ați inițiat și dezbaterea la care m-ați invitat.

— Da, și cu gîndul la această primejdie...

— ...Ca și cu gîndul — am dreptate ? — la fenomenul opus, cel a retragerii, în contrasens cu invazia kitsch-ului, a artei adevărate, cel al pierderii unor valori ce ne-au definit, ce trebuie să ne definească.

— V-am ruga să fiți mai explicit. Ce forme îmbracă, practic, primejdiile la care v-ați referit, cui, cînd și cum anume le-ați semnalat, ce s-a făcut, ce nu s-a făcut ? Dv. personal, tovarășe profesor, ce-ați întreprins în acest sens ?

— Fac parte dintr-o comisie de specialiști (înglobînd reprezentanți ai Institutului de etnologie și dialectologie, ai Muzeului satului și de artă populară, ai Uniunii artiștilor plastici, ai Direcției de artă populară din cadrul UCECOM, ai altor foruri), care, de cîțiva ani, primăverile, în ajunul deschiderii sezonului estival, se deplasează pe litoral, unde se string ca să-și desfacă produsele creatori populari din toată țara. Scopul acestei deplasări e să închidem robinetele kitsch-ului.

— Și le închideți ?

— Le închidem.

— Și ele chiar se închid, adică rămîn închise ?

— Să vedeți cum se întîmplă. Prima noastră deplasare a avut loc acum vreo trei ani. La Constanța, în Palatul Sporturilor, au fost convocați atunci toți cei veniți cu „creații", erau, cred, vreo cinci-șase sute de meșteri producători, cu zeci de mii de obiecte etalate pe băncile spectatorilor. Am trecut pe la toți, i-am cercetat pe toți, am confirmat autenticul și valoarea, acolo unde erau, am respins kitsch-ul, am întreprins, cu alte cuvinte, o întreagă operă de selecție (adică noi, cei puțin, așa credeam !), am făcut liste și fotografii ale obiectelor care, în vederile noastre, se puteau așeza, cu legitime drepturi de artă, în această vitrină a țării care e litoralul. Erau cu noi și reprezentanți ai forurilor locale, ai specialiștilor din Constanța, eram, mă rog, o foarte impozantă comisie, ne-am făcut treaba cît am putut mai bine, pentru ca... Pentru ca, în zilele următoare, tot ceea ce noi respinsesem, toate produsele kitsch să invadeze plajele litoralului. Misterul ? Nu e nici un mister. Ceea ce făcusem noi fusese o operație pur platonică, fără drepturi de intervenție practică, fără, mai simplu spus, un temei legal. Acest temei nu-l aveam noi, cei ce făceam (sau ne închipuiam că facem) o selecție. Îl aveau ceilalți, cei „selectați", adică meșterii, ori pseudomeșterii, posesorii, toți, de așa-numite „autorizații" sau certificate de producători, eliberate de organele comerciale ale locurilor de baștină. Certificate în virtutea cărora, cu sau fără avizul nostru, ei, în mod practic, își pot desface toate produsele. Adică pot vinde orice, oricînd, oriunde. O nedumerire pe care, mai mult instinctiv, o resimțisem pe parcursul „selecției" noastre, acum căpăta înțeles. Observasem, în timpul dialogurilor noastre ades aprinse, cu autorii de pseudoartă, că respectivii, după primele clipe de ceartă, de „tîrguială" cu noi („tîrguială" care, în treacăt fie spus, ne punea uneori în încurcătură, ei întrebîndu-ne, de pildă, de ce le refuzăm „podoabele" de scoici lipite sau mandarinele de ceară, odată ce obiecte identice umpleau magazinele de artizanat ale litoralului), totuși cedau, cedau chiar foarte repede, mulțumîndu-se dacă le „omologam", din toată marfa, doar două-trei obiecte. Iarăși nu-i nici un mister, „omologarea" noastră, chiar limitată, le asigura (după cîte aveam să aflăm) dreptul de a avea o tonetă. Drept care, corelat cu celălalt, cel al certificatului de producător, redeschidea, automat și „legal", robinetul kitsch-ului. Povestea s-a repetat. La fel s-a întîmplat acum doi ani, acum un an, anul ăsta. Memoriile noastre, ale comisiei, depuse pe masa Comitetului de cultură și educație socialistă, au rămas fără nici un efect. Și nici nu puteau să aibă vreunul, căci problema, precum vedeți, ne depășește. La mijloc e un viciu de legislație, care face ca „filtrul" nostru să fie superfluu. Odată ce nu noi, ci comerțul și fiscul acordă dreptul de a se desface „creația", criteriul estetic rămîne, fatal, alături, neluat în seamă. Nu mai vorbesc de alte aspecte ale problemei, cum ar fi vehicularea pe piață, în cantități adesea surprinzătoare, de către întreprinzătorul particular, a unor materii prime cum e arama, aflată strict sub controlul statului. Prin ce canale ajunge ea în mîna acestuia? Înainte de studiul nostru, al etnografilor, ar fi necesar, cred, un studiu socio-economic al pieței de „creație populară", fiindcă am (și nu numai eu !) senzația, întărită de o mulțime de fapte, că, într-o seamă de cazuri, s-a pus la punct o întreagă rețea, foarte subtilă, un întreg sistem subteran de „cooperare", ca să-i zic așa, între industria locală, cooperație și producătorul particular, cu efecte nocive nu numai pe planul artei. Toată lumea a observat, de pildă, că, în stațiunile litoralului, ca și în alte stațiuni și pe alte piețe, ceramica de Corund apare în cantități care copleșesc. Ea e produsul acestui mecanism de „cooperare" care face ca, între oamenii locului, ades între membrii unei singure familii (din care unul e lucrător în industria de ceramică, altul în cooperativa artizanală, ceilalți producători particulari), să circule materialele, smalțurile, glazurile, în direcția, evident, a ultimilor. Aceasta însă, cum vă spuneam, este treaba economiștilor. Treaba noastră, a etnografilor, e să vedem cum se prezintă această „artă".

— Și cum se prezintă ?

— Prost. Depărtîndu-se de autentic, copiind modele străine, nespecifice locului, preferind cantitatea în dauna calității și oferind, în plus, tocmai prin cantitate, prin covîrșitoarea ei cantitate revărsată pe litoral, pe toate piețele, impresia că ceramica românească ar fi ceramica de Corund. Pe lîngă cît Corund inundă astăzi piața, Oboga sau Hurezul nu se mai văd.

— Poate că nu e vina Corundului. Poate că-i vina Obogăi sau a Hurezului.

— Trebuie văzut de ce, la Corund, există vreo cinci sute, dacă nu și mai mulți creatori sau pseudocreatori „autorizați", și de ce la Oboga sau la Hurez, ca și în alte centre, numărul lor e limitat. Trebuie văzut cum sînt sprijiniți, pe plan local, și unii, și alții.

— Pot să vă dau un exemplu. Olarul Victor Vicșoreanu din Hurezu, laureat al Premiului I pentru ceramică (unicul Premiu I pentru ceramică !) la prima ediție a „Cîntării României", unul din marii meșteri ai acestei țări, nu posedă certificat de producător. Îl cere de mult, s-a luptat pentru el, forurile locale, pînă la urmă, au zis : „bine, și-l dăm", dar l-au fixat un impozit atît de mare, atît de disproporționat față de cît poate produce meșterul (el producînd puțin, fiind un exigent al creației sale și fiind, pe deasupra, și bolnav), încît, pînă la urmă, omul a renunțat. Impozitul care i se fixase era de două ori mai mare decît al unui olar din Corund.

— Avem încă, în țară, mari meșteri, avem olari, cojocari, sculptori în lemn, țesători, dar acești mari, inegalabili artiști, ultimii descendenți ai unor veritabile dinastii, astăzi în stingere, au nevoie de sprijin. Nu de unul platonic, adică nu numai de prețuire (aceasta, astăzi, nu le lipsește, le-o acordăm pe toate gamele exclamațiilor, mai ales cu prilejuri festive), ci de unul concret, material. Meșterul Laza din Budureasa, unul dintre puținii meșteri-artiști de mobilă rustică, își macină timp, forțe, nervi și imaginație nu lucrînd, ci umblînd după aprobări pentru lemn de fag.

— Și le obține ?

— Nu le obține. La fel pățește, căutînd bumbac pentru ii, Gheorghița Măleanu, vestita artistă din Bîrbătești. La Oboga, problema problemelor, pentru olari, este nu arta lor, creația lor, ci lemnul pentru ars în cuptoare (care se găsește greu), ba chiar și lutul (acest lut nefertil, netrebuincios nimănui, pe care de veacuri îl scot dintr-o râpă, dar pe care, acum, trebuie să-l plătească C.A.P.-ului, să-l ia de la acesta „cu aprobare"), mai este și lupta cu primăria, care, cînd comuna nu-și îndeplinește planul economic, cășunează, ca represalii, pe niște bătrîni olari, ridicîndu-le autorizațiile. Fapt autentic, petrecut în primăvara asta ! Nu-i de mirare, în aceste condiții, că urmașii acestor meșteri, copiii lor, resping moștenirea talentului, îndreptîndu-se către alte profesii. Am căutat, pe parcursul anilor, tot felul de explicații la pierderile ce afectează creația populară, am recultat, mereu și mereu, probele diferitelor stadii de degradare, de kitsch, într-o vreme am aruncat vina pe UCECOM, dar UCECOM-ul, la ceasul de față, poate fi dat, după părerea mea, ca exemplu, în cadrul lui funcționează o exigentă Direcție a creației populare, care l-a izgonit pe neaveniți. E drept că izgoniții, adică falșii creatori, s-au refugiat sub obîrșia unor firme mai generoase, cum ar fi CENTROCOOP-ul, UNCAP-ul, astăzi campioanele kitsch-ului, dar o să-i scoatem, sperăm, și de acolo. Acum dăm vina pe un viciu de legislație, cel pe care l-am comentat adineaori. Lucrurile, pînă la urmă, se vor reglementa, sînt sigur, și aici. Dar toate aceste măsuri nu-s decît simple paleative, în condiția în care meșterilor, adevăraților meșteri, li se retează niște elanuri. Vorbeați de Vicșoreanu. Cazul lui este simptomatic. El este un artist de excepție, țesît din tradiție, lucrînd, desigur, în duhul ei, dar cu mijloace ce țin de o sensibilitate, de o structură artistică originală. Și el, ca și alții, ar fi trebuit să beneficieze, și încă de mult, de un anume statut, la care talentul lor le dă dreptul. Ar fi trebuit să fie primiți în Uniunea artiștilor plastici, asigurîndu-li-se astfel niște condiții — nu numai morale — pentru arta lor, pentru căutările ei. (Trebuie să amintesc totuși că U.A.P.-ul a luat, foarte recent, frumoasa inițiativă de a rezerva una din încăperile Galeriilor de artă de la Hanul cu Tei pentru prezentarea permanentă a meșterilor populari de renume din întreaga țară.) Orice discuție despre creația populară vie în România, despre destinul ei, despre viitorul ei, nu poate porni decît de aici, de la condiția creatorului.

MUZICA TÎNĂRĂ

Ecou la articolul lui Adrian Ivanițchi: Mulțimi de folkiști

Iată că ceea ce părea imposibil, reușește s-o facă Adrian Ivanițchi*) în articolul său din revista Flacăra : să-și ierarhizeze confrații, luînd de criteriu calitățile și defectele acestora.

Avem, astfel, un caz mai rar, cînd chiar din interiorul unei grupări de creatori se ridică un critic.

Neavînd o revistă de specialitate în care muzica tinerilor — pop, folk, progresiv, jazz — să poată fi prezentată, analizată, a rămas ca acest lucru să fie făcut prin revistele și publicațiile care au încercat să se apropie de muzica tînără, cum ar fi *Flacăra*, *Săptămîna* etc. Și au reușit.

Dar dacă pentru o analiză de specialitate critica calificată e binevenită, sînt și lucruri pe care le poți vedea fără a fi critic profesionist. Astfel vedem cu toții că nu toți interpreții se ridică la înălțimea mesajului acestei muzici, ba mai mult, majoritatea contribuie la crearea unei subproducții muzicale.

După atîtea eforturi ale cenaclului *Flacăra*, ale altor cenacluri din țară, prin intermediul festivalurilor de muzică și poezie etc., ne-au fost prezentați un mare număr de cîntăreți folk. A fost o vreme cînd presa a criticat nereceptivitatea radioteleviziunii la muzica din ce în ce mai îndrăgită de tineri. Dar de aici pînă la promovarea și difuzarea pe undele radioului și televiziunii a atîtor voci șterse, a atîtor melodii stereotipe și acompaniamente rudimentare e o cale lungă. De la nereceptivitate la chitare dezacordate pasul înainte este numai aparent.

Oare cîntăreții noștri folk (cu puține excepții) nu au în repertoriu decît cîntece monotone și tînguitoare ?

Oare există vreun alt gen muzical unde melodiile aceluiași autor să se copieze una pe alta cu atîta înverșunare ?

Nu ! Un creator nu poate exista ca artist autopastișîndu-se așa cum o fac mulți dintre cîntăreții noștri.

Dacă avem un Vali Sterian, Dan Andrei Aldea, Mircea Baniciu, Doru Stănculescu și alți cîțiva interpreți buni ce pot fi numărați pe degetele de la o singură mînă, e necesar ca alături de ei să existe și o masă de cîntăreți care se produc numai și numai pentru că în program există și un „moment folk" ?

Selecția trebuie făcută mai sever chiar dacă vom rămîne cu cîțiva interpreți. Este o pierdere ? Nu !

O altă întrebare pe care mi-o pun este : cum e posibil ca teme majore de creație ca patria, poporul, istoria noastră să ajungă la inimile noastre alterate de o voce și de un acompaniament rudimentar ?

Atunci cînd la radio și televiziune fiecare apariție folk va fi un autentic act artistic, piramida cîntăreților folk se va subția prin plecarea pseudocîntăreților. Poate ne vor rămîne artiștii adevărați. Stelele nu apar peste noapte. Avem răbdare.

NICOLAE GRUȘOVEANU
subinginer Brașov

*) Articolul lui Adrian Ivanițchi e binevenit. Numai că dacă va avea țăria să asculte cîteva din înregistrările de la televiziune (vezi emisiunea din 8 octombrie), la șirul cîntăreților fără voce va trebui să-și adauge propriul nume. Căci vai, unde este vocea ?

Deși președintele filialei bucureștene a Asociației filateliștilor își dă demisia, legea trebuie totuși aplicată

În Capitală, pe strada 13 Decembrie, la numărul 19, nu departe de intersecția cu Calea Victoriei, într-un local mai degrabă impropriu, funcționează de cîțiva ani filiala din București a Asociației filatelistilor din România, cea mai mare filială din țară, numărînd, după calculele președintelui ei, Lucian Belcea, aproximativ 22 de mii de membri. Nu demult, consecință normală a unei serii întregi de sesizări primite din partea membrilor filialei, Direcția de poștă a municipiului București a efectuat o amănunțită verificare gestionar-contabilă, constatînd o sumedenie de încălcări și eludări ale legilor în vigoare, un șir întreg de nereguli și dezordini financiare. Fără a intra în detalii, iată un rezumat al Procesului verbal încheiat la 27 ianuarie 1978, act semnat deopotrivă de organele de control cît și de doi dintre membrii conducerii filialei, președintele Lucian Belcea și secretarul Ion Filip. S-a constatat că :

1. Obiectele de inventar și mijloacele fixe nu au fost date în primire unui gestionar și nici inventariate, neexistînd nici un fel de evidență contabilă din care să rezulte valoarea bunurilor materiale deținute ;

2. Valorile primite în custodie de la alte filiale, de la Botoșani, Iași, Focșani etc., nu au fost înscrise în nici o evidență, sumele rezultate din vînzarea lor, de ordinul miilor de lei, nefiind incluse în registrul de casă ;

3. În lunile ianuarie, februarie 1977, vicepreședintele filialei, Titus Predescu, a scos din magazie, contra unor bonuri de mînă, mărci și cărți poștale ilustrate în valoare totală de peste 8 mii lei, pe care le-a păstrat la domiciliu, în fostul bloc de deasupra cofetăriei „Scala", năruit la 4 martie, nepunîndu-le, firește, nici restitui și nici justifica, încălcînd prevederile H.C.M. 1885/1970 ;

4. În tot decursul anului 1977, cu aprobarea președintelui Lucian Belcea, s-a plătit, lunar, suma de 450 de lei unui contabil, Nicolae Stoicescu, fost coleg de serviciu cu președintele la Tribunalul municipiului București. Întrucît evidențele contabile, pentru care Nicolae Stoicescu a fost retribuit în mod regulat, au fost găsite în dezordine, procesul verbal din care spicuim consideră că „plata sumei de 5 400 de lei, pe perioada menționată, nu are nici un temei legal" ;

5. În perioada 1 I — 31 XII 1977, impozitul calculat și reținut, în valoare totală de 3 688 de lei, nu a fost depus la bugetul statului, încălcîndu-se prevederile H.C.M. 545/1970 ;

6. Avansul de 3 000 lei acordat, la 9 IX 1977, casierului Cercului de schimb al sectorului 5, Alfred Vrany, pentru procurarea de mobilier, n-a fost restituit pînă la data controlului și nici n-au fost prezentate documente din care să reiasă ce destinație a primit suma respectivă, constatare valabilă și pentru alți 760 de lei, dați unui cetățean din Arad în vederea confecționării unor ștampile și machete ;

7. Chitanța 548, emisă de Rompresfilatelia, a fost decontată în două rînduri ! Prima dată, cei 1 710 lei au fost înscriși în registrul de casă reprezentînd procurarea de materiale filatelice, a doua oară, la lichidarea biletelor vîndute la serbarea pomului de iarnă de la sfîrșitul anului 1976 ;

8. Gestionarii din cadrul filialei n-au depus garanțiile legale în conformitate cu legile în vigoare, ci pe libretele C.E.C. nominale, aflate asupra titularilor, nerespectîndu-se prevederile Legii 22/1969 ;

9. Suma de 22 995 lei, obținută în urma unei tombole avînd drept scop participarea filialei la Contul omeniei, tombolă a cărei tragere a avut loc la 27 XI 1977, n-a fost depusă nici în Contul omeniei și nici măcar în contul C.E.C. al filialei, ci pe un libret C.E.C. individual, 60-1-151692, aparținînd pensionarului Titus Predescu, vicepreședinte al filialei!!!;

10. În incinta asociației au fost păstrate sume mari de bani, mergînd pînă la 100 000 de lei la data de 22 XI 1977, în ciuda faptului că filiala nu dispunea de o casă de bani capabilă să asigure securitatea numerarului ;

11. Premieri abuzive, deconturi ilegale și așa mai departe, marea majoritate efectuate cu aprobarea, oficială sau tacită, a președintelui Lucian Belcea.

Spre surprinderea marii mase de filateliști, oameni cinstiți și stringători pasionați de mărci poștale, Asociația filateliștilor din Romania n-a luat nici o măsură împotriva celor vinovați. Deși avertizată de scrisorile și sugestiile membrilor filialei, pe bună dreptate indignați de neregulile și abuzurile petrecute pe strada 13 Decembrie, la numărul 19, neregulii din care noi n-am redat decît o mică parte, trecînd cu vederea altele („servire masivă de cafele și consum permanent de băuturi alcoolice", „vînzarea-cumpărarea la preț de speculă a unor emisiuni" asociația n-a găsit fermitatea necesară și nici cele mai nimerite căi spre a pune punct unor practici nelegale menite nu să impulsioneze activitatea filatelică din București, ci să ofere unora posibilități de manevrare pe sub mînă a unor sume de bani, ca să nu zicem mai mult.

Și, firește, necurmate la timp, ilegalitățile de la filiala din București a Asociației filateliștilor din Republica Socialistă România au continuat, după cum ne-a fost dat să ne convingem, personal, zilele trecute. Am pătruns neștingheriți în localul filialei și ne-am oprit la standul din stînga intrării, cumpărînd, contra 15 lei, „Îndrumătorul filatelistului", editat de filială, sub redacția lui Lucian Belcea și Iosif Micu, încheiat din contribuția a 12 colaboratori, între care cei 2 de mai sus și, firește, Mihai Pan Belcea, fiul președintelui ! Cu siguranță că n-am fi pomenit în cuprinsul acestui articol despre ultima noastră achiziție, de pe urma căreia, nu încape nici o îndoială, „autorii" și-au primit drept de onorariu, dacă n-am fi constatat, cu stupoare, că „Îndrumătorul" nu are trecut nici un fel de preț, cel de 15 lei, achitat de noi, fiind stabilit după voia (sau nevoia) editorilor săi ! Ba mai mult, discutînd după aceea cu mai marele filatelistilor din București, am aflat că respectiva tipăritură „se difuzează gratuit sau, în cazuri foarte rare, se vinde tinerilor amatori de timbre(!!), categorie în care, fără voia noastră, am fost incluși. Ba încă mai mult, interesîndu-ne la Asociația filateliștilor, ni s-a comunicat că respectivul „Îndrumător" a văzut lumina tiparului fără acordul — obligatoriu conform statutului — al asociației, publicarea lui ținînd, alături de alte măsuri similare, de bunul plac al filialei din București, care îl desface la un preț de ea stabilit, în flagrantă contradicție cu legile comerciale ale țării.

Pus în fața unui fapt împlinit, adică în fața unui exemplar din „Îndrumătorul filatelistului" cumpărat cu 15 lei, Lucian Belcea s-a făcut că nu prea înțelege cum devine cazul, încălcare evidentă a legii și a statutului filateliștilor, încercînd să ne impresioneze cu relațiile sale, cu aluzii la o anumită protecție asigurată de însuși redactorul șef al revistei „Flacăra", diversiune pe care publicarea acestor rînduri o lămurește definitiv. Ajunși în acest punct și trecînd, în fugă, peste alte cîteva afirmații gratuite sau fals acuzatoare ale interlocutorului, de genul „nu-mi aduc aminte să fi fost, la filială, vreun control financiar" sau „orice verificare ar fi neavenită, căci persoanele din conducerea asociației n-au autoritatea să ne controleze, ele fiind lipsite de competență", e nevoie să facem o scurtă paranteză, spre a încerca să explicăm, după puterile și observațiile noastre, cum de a fost posibil ca Lucian Belcea să fie lăsat să-și facă mendrele atîta vreme

Ei bine, așa ceva a fost cu putință, ca o excepție de la regulile ce guvernează întreaga noastră viață socială, pentru că sus-numitul s-a bucurat de avantajele funcției de judecător la Tribunalul municipiului București, în virtutea căreia și-a permis să acționeze, tocmai el, om al legii, alături de legi și normative în vigoare ! Nu e de competența noastră să pătrundem mai adînc în detaliile activității sale de magistrat, între altele fie spus, anchetat recent și scos de sub urmărire penală în procesul ilicitului Marin Simion, nici în viața sa personală, cețoasă și împărțită între casa din București și vila din stațiunea Cheia, treburile acestea fiind de datoria altor organe care, din cîte am înțeles de la Stere Canacheu, șeful Serviciului personal-învățămînt din Ministerul Justiției, s-au sesizat spre a trece la măsurile care se impun. Dar e de competența noastră credem să atragem atenția Asociației filateliștilor din Republica Socialistă România că la filiala din București se petrec fapte antisociale, periculoase. Sugerăm asociației, ca și forului tutelar, Direcției de poștă a municipiului București, să ia de urgență deciziile necesare, nelăsîndu-se induse în eroare de demisia la cerere a lui Lucian Belcea, din motive de sănătate, demisie la care respectivul a recurs în ultima clipă, ca un colac de salvare, speriat probabil de consecințele investigațiilor noastre.

Că Lucian Belcea a demisionat, în chiar ziua redactării acestui articol, este foarte bine, dar nu este suficient. Mulțe de filateliști pasionați și integri din această țară așteaptă fără îndoială mai mult decît o demisie conjuncturală. Ei au dreptul la un răspuns ferm și răspicat din partea asociației, referitor la mai vechile și mai noile abuzuri și neregulii petrecute, prin acțiunea sau sub oblăduirea lui Lucian Belcea, pe strada 13 Decembrie, la numărul 19, nu departe de intersecția cu Calea Victoriei.

ANDREI GEORGESCU ■

Fiind toamnă cu struguri

Unde sînt strugurii C.A.P.-ului din Otopeni?

Acest reportaj l-am început în mașina 49, mașină ce leagă Bucureștiul de comuna Otopeni, situată, cum știe toată lumea, lîngă aeroportul internațional.

În acea seară m-am întîlnit cu Ioan Iancu — profesor la școala din Otopeni, președintele de sindicat pe comună, membru în comitetul de partid din C.A.P. Otopeni. Era trist și abătut. L-am întrebat ce-l necăjește.

— Multe. Vedeți, în industrie sau în alte ramuri ale economiei, dacă cineva strică o piesă, dacă își bate joc de munca celorlalți muncitori din colectivitate, este imediat depistat și pedepsit. În agricultură este altceva. Cînd cineva, prin indicații proaste, prin ignorarea celor mai elementare noțiuni ale tehnologiei agricole, duce la deteriorarea unor plantații sau livezi, toți dau vina pe natură. Ba că anul a fost prost, ba că nu a plouat la timp, ba că a plouat cînd nu trebuia ori a fost vînt, și alte multe motive de acest gen. Știu și o vorbă populară de pe vremea bunicilor în acest sens: „Natura dă, natura ia". Dar concret să vă spun despre ce este vorba. La C.A.P.-Otopeni, cu cinci ani în urmă, s-au plantat 20 de hectare cu vie altoită. Anul trecut s-au făcut neașteptat de mulți struguri. Nu știu exact, dar cîteva vagoane tot s-au făcut. În primăvară via s-a tăiat greșit. Nici nu s-a stropit la timp. Drept rezultat al acestor lucruri — anul acesta nu s-au făcut struguri. Toată lumea dă vina pe vremea proastă — uitînd că în viile vecine s-au făcut struguri. Acum vor urma procesele verbale și se așteaptă să se primească despăgubiri de la A.D.A.S. Un alt aspect al neglijenței și al risipei este următorul : am condus munca elevilor din această vară la livada C.A.P.-ului. S-au strîns astfel peste 15 000 de kilograme de prune, care nu au putut fi valorificate pe piață, urmînd din această cantitate să se facă țuică. De luni de zile acest borhot zace la ușa cazanului de țuică. Pe lîngă toate acestea unul din cele două cazane este defect, cazan ce nu va mai putea fi reparat anul acesta.

A doua zi dimineață ne-am deplasat la sediul C.A.P.-ului din Otopeni. La secția din Otopenii de Jos îl găsese pe Traian Dobre, vicepreședinte la C.A.P., așteptînd sosirea unor mașini încărcate cu porumb. Vreo 7—8 femei stăteau la șuetă în curtea gospodăriei. Aveam să aflăm că aceste femei în loc să fie prezente la munca cîmpului, stau într-o magazie și prăfuiesc orzul pentru masa verde — operație care se putea face și în timpul nopții sau mecanizat, așa cum, după spusele vicepreședintelui, se execută la secția din Odăi.

Legat de producția strugurilor din acest an, Traian Dobre îmi spune că astă toamnă a înghețat mugurele. Apoi a fost și vînt în luna mai, care a rupt o parte din lăstari. Dar și alți factori au determinat să nu se facă struguri anul acesta. „Ca un țăran cu experiență vă pot spune că via nu se ridică odată cu treptat, în cîțiva ani. Eu a fost tăiată prost și acest lucru a determinat ca o vie tînără să nu facă struguri...".

Inginera Pia Pivaș, vicepreședinta C.A.P.-ului, ne spune, legat de producția de vie, că anul acesta, spre deosebire de anul trecut, nu s-au făcut struguri deoarece în septembrie a fost un ger care a distrus mugurele floral. Întrebată de ce nu a chemat o comisie să constate această pagubă, inginera ne răspunde că nu credea că acest lucru va distruge mugurele în așa proporție. Apoi, în primăvară, pe 2 și 3 mai a fost vînt care a rupt lăstarii (n.n. de ce oare lăstarii nu erau legați la timp pe spalieri ?). S-a organizat o comisie care a venit la fața locului și a constatat pagubele. Legat de tăiat, inginera ne spune că s-a căutat să se modernizeze via înălțîndu-se. Apoi, ulterior au depistat că via are cancer și că în plantație sînt cam 30% goluri. O întrebăm cît era planificat să producă în acest an de pe cele 20 hectare această vie tînără : 136 tone. Cît s-a recoltat ? Circa 4 tone. Acum se așteaptă despăgubirea salvatoare de la ADAS.

Să vedem ce spun și ceilalți interlocutori.

Inginera Constanța Oană de la Institutul de protecția plantelor ne spune : „Am făcut parte din comisia care a venit la C.A.P.-Otopeni în luna mai. Erau într-adevăr pagube, dar pînă la recolta de 4 tone este incredibil ce s-a întîmplat acolo. Pagubele au fost parțiale. Atunci am evaluat cam 5% goluri și am promis în toamnă că vom ajuta la înlocuirea viei".

Inginera Paula Albulescu scrie în foile ADAS-ului : „Furtuna din 2—3 mai a calamitat parțial o parte din suprafețele cultivate, diminuînd producția". Data procesului verbal era de 15 mai (n.n. aproape 2 săptămîni pînă să se constate pagubele).

Președintele C.A.P.-ului—Otopeni, Constantin Vasile, ne spune că au fost calamități și că producția a fost compromisă. Nu cunoaște exact cît a fost producția reală de pe cele 20 de hectare. Parcă vreo 5 tone. La toate întrebările noastre aceleași răspunsuri evazive. Ioan Lincă, primarul comunei, ne spune că via ar avea o boală. Dar ar fi auzit că nu ar fi fost stropită nici la timp. Unii, ne spune primarul, susțin că via ar fi fost tăiată greșit. Cei de la C.A.P. spun că via ar fi fost afectată de frigul din septembrie din anul trecut și de vîntul din 3 mai. În orice caz este trist. Anul trecut am umplut piața cu struguri iar anul acesta nu am făcut mai nimic.

Desigur, acestea sînt cîteva din părerile oamenilor din comuna Otopeni legate de producția de struguri. Este de necrezut cum peste tot, în această zonă, au fost recolte bune de struguri — și numai la via C.A.P.-ului din Otopeni a fost o producție de circa 200 de kilograme de struguri la hectar. Desigur, este un record. O vie tînără să producă doar atît? O anchetă la fața locului, împreună cu specialiști, împreună cu oamenii muncii din comună, ar descoperi cauzele acestui mister. Cine sînt adevărații vinovați și cît sînt de vinovați? Neglijența sau furtul au făcut să dispară strugurii C.A.P.-ului din Otopeni ?

SORIN POSTOLACHE ■

Butoaiele cu 15 000 de kilograme de borhot zăcînd în ploaie și vînt în speranța că cineva va deschide lacătul cazanului de țuică de la C.A.P.-Otopeni

Matematica, fără profesor?

Dan Nica, profesor de matematică, răspunde DA!

Profesorul ing. Dan Nica, de la Liceul industrial nr 4 din Constanța, a conceput încă de acum 5 ani lecții de matematică cu caracter programat, scrise în limbajul copiilor, deoarece manualele existente erau scrise, după opinia sa, într-o limbă străină lor. Totul a pornit de la convingerea că la matematică, mai mult ca la alte discipline, elevul de clasa a V-a, de exemplu, nu vorbește același grai cu profesorul universitar autor de manuale. Nu rămînea decît o soluție: să învețe profesorul limba elevului și să-i predea în această limbă. Lecțiile concepute și redactate astfel au fost verificate pe elevii de la Școala generală nr. 9, unde predă profesoara Maria Nica. Textul inițial, de aproape *10 000 de pagini (!)*, verificat și remaniat succesiv, s-a constituit într-o înlănțuire logică a cunoștințelor, altfel spus în secvențe care se succed firesc și fiecare informație se sprijină clar pe alta anterioară.

Rodul cercetărilor efectuate a fost publicat sub forma unui manual auxiliar de „Algebră cu caracter programat pentru gimnaziu", care prezintă într-o formă unitară, coerentă, elemente de algebră pentru întreg ciclul gimnazial. Apariția cărții în Editura didactică și pedagogică, ne-a prilejuit un dialog cu Dan Nica, unul dintre părinții învățămîntului matematic programat de la noi, căruia i-am cerut să ne prezinte manualul, vîndut, ca pîinea caldă, în ziua intrării în librării.

— Eram preocupați de îmbunătățirea formelor de predare încă dinainte de începerea acestor cercetări. Dar, elementul nou care ne-a determinat să încercăm schimbarea radicală a concepțiilor de organizare a procesului învățării matematicii în gimnaziu a fost faptul că acum toți absolvenții școlii generale trebuie să urmeze cursurile primei trepte de liceu. De asemenea și mulți oameni ai muncii, de toate vîrstele, care au absolvit școala generală cu ani în urmă simt nevoia să-și completeze studiile liceale prin cursuri serale sau fără frecvență. Cu toții trebuie ridicați la nivelul de unde pot urma în bune condițiuni cursurile primei trepte de liceu. Matematica de liceu trebuie să recunoaștem, nu este ușoară. Am căutat să modernizăm conținutul algebrei de gimnaziu fundamentînd toate noțiunile pe baza elementelor de teoria mulțimilor.

— Ce aduce nou cartea dumneavoastră?

— Construind edificiul matematicii pe baza elementelor de teoria mulțimilor nu mai este nevoie de reconsiderarea în liceu a noțiunilor învățate în gimnaziu. Se ușurează astfel înțelegerea elementelor de algebră modernă ce au căpătat — justificat — o pondere din ce în ce mai mare în manualele de liceu. Am clarificat, la puterea de înțelegere a unui elev de gimnaziu, noțiuni de o importanță deosebită precum: produs cartezian, relații, funcții, aplicații, păstrînd totodată rigozitatea științifică necesară. Acoperim și unele lacune ale programei. De exemplu, am introdus lecții cuprinzînd noțiuni de logică matematică începînd chiar din clasa a V-a. La propunerea noastră și urmare a faptului că am publicat pentru prima dată într-o carte adresată elevilor din ciclul gimnazial elemente de logică matematică, au fost introduse noțiuni de logică matematică și în noua programă și în noul manual de clasa a V-a.

— Bănuiesc, în urma studierii întregii cărți, că respectarea riguozității exprimării, într-o carte care permite o muncă independentă din partea fiecărui elev și autocontrolul rezultatelor obținute la un moment dat, v-au creat probleme în ce privește forma de transmitere a cunoștințelor.

— Cunoaștem și noi, dealtfel ca toată lumea, deficiențele manualelor existente dintre care cea mai importantă, considerăm noi, este aceea că pot fi studiate cu folos indeosebi în prezența profesorului, conținînd prezentări în general corecte din punct de vedere logic, dar neinteligibile în contextul unei construcții matematice destinate copiilor.

— Cu alte cuvinte nu prea pot fi utilizate de copii pentru a învăța după ele pentru că adeseori nu înțeleg ceea ce citesc.

— Chiar așa. Mi se pare că se urmărește în primul rînd acoperirea unei programe, ținîndu-se prea puțin seama de afectivitatea și dezvoltarea personală a elevului, se mecanizează învățarea matematicii printr-un teleghidaj de ordine și interdicții. Or, mecanizarea rezolvării exercițiilor, abstractizarea, schematizările, introducerea noțiunilor fără o semnificație, vidarea lor de sens semantic prin pierderea succesivă de conținut, înlocuirea înțelegerii operațiunilor logice prin automatismul manipulărilor dezumanizează matematica, o fac să-i copleșească pe mulți elevi, în special pe elevii cu afectivitate delicată sau cu capacitate logică scăzută, care renunță s-o mai înțeleagă. Pentru a realiza forme noi de transmitere a cunoștințelor am pornit de la premisa — rezultat al observațiilor și experimentărilor efectuate în decursul anilor — că toți sau aproape toți copiii pot fi aduși la același grad de împlinire în matematică, chiar în condițiile în care cantitatea de instrucțiuni necesare pentru a aduce un elev la un anumit nivel diferă de la un elev la altul.

— Cum se realizează lecțiile în aceste condiții?

— Punem accent în primul rînd pe munca independentă a elevilor, aplicînd procedee de învățare prin descoperire, realizînd lecții de instruire programată care au format un manual — prima carte de instruire matematică programată publicată la noi. Lecțiile de instruire programată, un manual programat, nu se pregătesc ca un manual clasic, dacă ne referim la un manual bun! Profesorul, care la vremea lui a fost și el elev, uită drumul pe care l-a făcut pentru a atinge înțelegerea unei structuri. Ca urmare, el nu mai știe căile prin care copilul poate să ajungă la înțelegerea acestei noțiuni, el însuși nemaistiind demersul care l-a condus la aceasta. Autorul de manuale clasice se străduiește să-și amintească propriile reacții în momentul însușirii anumitor noțiuni. Adesea reușește, dar în cele mai numeroase cazuri el le reinterpretează în momentul în care scrie și compune în funcție de noile sale interpretări. Manualul nostru programat dă prioritate reacțiilor elevului și caracteristicilor sale de comportament. La pregătirea unor lecții de instruire programată profesorul devine pentru un timp elevul elevului său, altfel spus, elevul reacțiilor elevului.

Cartea a fost redactată folosind tehnica programării liniare. Fiecare temă a lucrării a fost împărțită în secvențe numerotate. Fiecare secvență dă o informație, o definiție sau o regulă, formulează o întrebare la care trebuie să se dea un răspuns sau un exercițiu ce trebuie rezolvat. Întrebările apar și sub forma unor propoziții avînd cuvinte lipsă, înlocuite prin puncte. Elevul, citind secvențele, trebuie să completeze spațiile marcate cu puncte prin cuvintele care lipsesc. Elevii răspund la întrebări sau rezolvă exerciții, scriind de asemenea răspunsurile în locul punctelor, pe un caiet. Cunoștințele sînt minuțios dozate și înțelegerea lor este sistematic controlată, elevul fiind permanent confruntat cu propriile întrebări. Învățarea prin descoperire nu mai necesită prezența profesorului și explicațiile lui. Fiecare elev își poate impune un ritm individual de studiu. În felul acesta profesorul își poate îndeplini mai bine rolul de ghid, de animator al lecției de matematică.

— Secvențele înțeleg că se succed în lanț. Fiecare nouă informație se sprijină pe alta anterioară. Ce se întîmplă dacă unui elev nu-i place o noțiune?

— Dacă, să zicem, un elev superficial sare peste ceea ce nu-i place sau înțelege mai greu, nu poate merge mai departe și sfîrșește prin a se împotmoli. Un elev poate parcurge cartea numai dacă și-a însușit temeinic toate secvențele anterioare.

În concluzie, manualul se vrea și reușește să fie un educator al gîndirii elevilor. Îi învață să anticipeze mersul unor evenimente din viață și precum în problemele din carte, îi obișnuiește să țină seama de toți factorii, să-i analizeze, să-i compare și în cele din urmă să la cea mai bună decizie.

Un alt merit al manualului programat este acela că nu se adresează unui elev mediu — concept abstract — inexistent, ci chiar elevilor aflați într-o sală de clasă de la cel mai slab la elevul foarte bun.

ION PREDOȘANU

Abuzul e abuz, chiar dacă omul care-l săvîrșește are multe și felurite merite în munca lui

Angajament

Subsemnata Drăgan Stela, om al muncii la Întreprinderea de morărit, panificație și produse făinoase-Telcorman, secția (atelierul) Biscuiți-Alexandria în postul de muncitor calificat, recunosc că în perioada 1 feb. — 16 feb. 1978, am săvîrșit abateri de la disciplina muncii și regulamentul de ordine interioară, în sensul că în ziua de 9 februarie am lipsit pentru că am fost bolnavă.

Mă angajez să lichidez asemenea lipsuri, să respect întocmai prevederile regulamentului de ordine interioară, să apăr avutul obștesc și să-mi îndeplinesc cu conștiinciozitate sarcinile proprii de muncă și cele de producție, cu respectarea indicilor de calitate stabiliți.

În cazul că nu voi respecta cele arătate mai sus, consimt ca la prima abatere de orice fel să mi se desfacă contractul de muncă disciplinar fără nici-o pretenție, urmînd a suporta toate consecințele ce decurg din aceasta.

De asemenea, mă oblig ca în cazul cînd am fost școlarizat, să restitui cheltuielile făcute de întreprindere pentru calificarea mea în conformitate cu prevederile legale ca urmare a nerespectării obligațiunilor asumate prin actul adițional la contractul de muncă.

Actul pe care l-am reprodus mai sus, purtînd pe lîngă semnătura celui incriminat, muncitoarea Drăgan Stela, și două ștampile, în colțul din stînga, sus : „dat în fața noastră", iar în cel din dreapta, tot sus : „Văzut", deasupra semnăturilor președintelui sindicatului și, respectiv, a directorului întreprinderii, deci actul acesta tip, completat de mînă cu doar cîteva rînduri suplimentare(cele subliniate), reprezintă după părerea noastră în primul rînd un mare abuz, dacă nu chiar o flagrantă încălcare a legilor în vigoare! Dealtfel, dacă vom răsfoi mîndrul „Regulament de ordine interioară" al întreprinderii citate, vom afla cu ușurință, așa cum articolul 15 stipulează, că sancționarea încălcării cu vinovăție a obligațiilor de muncă se petrece, după caz (dealtfel și după... Codul muncii !), în felul următor : a) mustrare ; b) avertisment ; c) retragerea uneia sau mai multor gradații, ori diminuarea retribuției cu 5—10 la sută pe aceeași perioadă ; d) retrogradarea în funcție sau în categorie pe durată de la 1 la 3 luni ; și abia e) desfacerea disciplinară a contractului de muncă. Or, abuzul despre care vorbim (el se va înfățișa sub mai multe fațete, vom vedea mai departe) se întrevede în primul rînd prin formula „consimt ca la prima abatere de orice fel (subl. ns.) să mi se desfacă contractul de muncă disciplinar și fără nici-o pretenție" ! Să revenim însă la cazul concret.

În ziua de 20 februarie a.c., fiind viscol puternic, trenul cu numărul 1301, având sosirea în Alexandria la ora 6.20, întîrzie nu mai puțin de 70 de minute. Împreună cu el, mai mulți lucrători ai Întreprinderii de morărit, panificație și produse făinoase, care ajung la fabrică în jurul orei 7.20. Surprinse fiind în curtea Întreprinderii de directorul Ștefan Pleșa, opt muncitoare sînt trimise înapoi la vestiar și apoi la serviciul personal, unde un funcționar le dictează o nouă declarație, având același conținut dar semnături diferite, prin care femeile aflate „în culpă" sînt obligate să recunoască nerespectarea angajamentului-tip, care l-am reprodus mai sus. Întîrzie în aceeași zi și din aceleași motive pînă și inspectorul principal Dumitru Ungureanu, de la serviciul personal, dar lui nu-i la nimeni nici o declarație... În schimb, pentru două dintre muncitoarele întîrziate, este vorba de Drăgan Stela și de Niță Maria, domiciliate în comuna Peretu, directorul la hotărîrea desfacerii disciplinare a contractul ui de muncă, conform prevederilor art. 130, litera i, din Codul muncii. Ambele împricinate sînt muncitoare tinere, au făcut timp de un an calificare la locul de muncă în meseria de brutar, iar din octombrie 1976 lucrează în atelierul de biscuiți al fabricii din Alexandria. Ca urmare, în afara pierderii locului de muncă, ele urmează să plătească și contravaloarea școlarizării, așa cum prevede desigur legea. Cum însă legea are menirea să și apere, nu numai să sancționeze, Drăgan și Niță se adresează judecătoriei, denunțînd desfacerea contractului de muncă drept abuzivă și netemeinică. Între altele, la dosarul cauzei se atașează și o dovadă prin care se adeverește — fără posibilitate de tăgadă — că trenul 1301 a întîrziat într-adevăr în ziua de 20 februarie timp de 70 de minute. Luînd în considerare acest al doilea abuz, Judecătoria Alexandria hotărăște la 20 aprilie reintegrarea celor două muncitoare pe postul avut anterior desfacerii contractului și plata retribuției pentru perioada cînd n-au muncit. Dar lucrurile sînt departe de a fi încheiate aici. Întreprinderea se adresează tribunalului județean, cerînd recurs. La 20 iunie Tribunalul județean Teleorman pronunță o decizie definitivă, prin care, respingînd recursul întreprinderii, decide aceeași reintegrare în muncă, inclusiv plata drepturilor pe lunile nemuncite. La 1 noiembrie decizia amintită nu depășise însă stadiul de hîrtie, nefiind deci luată în seamă de conducerea întreprinderii în speță. Este, desigur, al treilea abuz comis împotriva celor două muncitoare-navetiste din comuna Peretu...

Așa stînd lucrurile, am luat și noi drumul Alexandriei, pentru a vedea la fața locului despre ce este vorba. Pentru oamenii legii nu există nici un fel de dubii, așa cum dealtfel se întrevede din hotărîrile pe care le-au pronunțat. În plus, părerea lui Gheorghe Cocioabă, președintele tribunalului județean, era formulată astfel : „Desfacerea disciplinară a contractului de muncă, sancțiunea cea mai gravă ce se poate acorda unui om al muncii, nu se ia decît în cazuri dintre cele mai deosebite de încălcare a disciplinei în muncă, atunci cînd s-au epuizat toate celelalte forme de sancționare. Desigur, ea nu trebuia hotărîtă în cazul celor două muncitoare de la întreprinderea de panificație, ele neavînd desigur nici o vină pentru întîrzierea de la lucru. Apoi, pentru că decizia noastră, a tribunalului, nu este luată în considerație — ăsta este un alt abuz, pentru care nu mai există nici o justificare. Dar directorul Pleșa nu se află la primul incident de acest gen, lucru semnalat și în ziarul local !"

Un lucru trebuie însă precizat. Hotărînd o desfacere abuzivă a contractului de muncă, ba, mai mult, neluînd în considerație o decizie definitivă de reintegrare în muncă, directorul întreprinderii este pasibil de plata integrală a drepturilor bănești de care au fost lezate cele două muncitoare. Deci, nu întreprinderea — ci directorul personal, din buzunarul propriu, va fi probabil obligat să restituie sumele de bani datorate, și care sume, trecînd mai bine de opt luni de la desfacerea contractelor de muncă, încep să se rotunjească simțitor ! Am stat desigur de vorbă și cu inginerul Ștefan Pleșa, directorul întreprinderii de panificație. Dînsul ne-a prezentat mai întîi o listă cuprinzînd mai multe abateri ale celor două muncitoare, anterior desfacerii contractelor de muncă. Drăgan avusese încă cinci absențe, iar Niță trei, motive pentru care fuseseră sancționate cu rețineri din retribuție, 5 și 10 la sută pentru Drăgan, 20 la sută(?) pentru Niță... În general, ni se spune, cele două muncitoare nu sînt dintre cele mai bune, dintre cele mai conștiincioase. Și-au făcut cu greu norma de lucru, atunci cînd și-au făcut-o. Nu prea le plăcea în fabrică și, argument suprem, erau navetiste ! Cum așa, tovarășe director, întrebăm, și ce dacă erau navetiste? „Ne-au derutat, ne spune tovarășul Pleșa, cînd le-am angajat aveau mutație la Alexandria, dar apoi au rămas la Peretu. Noi nu angajăm navetiști ! Avem destulă forță de muncă în Alexandria, în special feminină, nu avem nevoie de navetiști. Dacă făceau naveta, o făceau pe riscul lor..."

Pentru a pune lucrurile în adevărata lor lumină, e totuși necesar să amintim că directorul Pleșa se confruntă cu o serie de greutăți cu totul obiective. Forța de muncă pe care o are la dispoziție nu este întotdeauna la nivelul celei mai înalte conștiințe muncitorești, într-o zonă în care pînă mai ieri munca pe cîmp era singura îndeletnicire a locuitorilor. Odată cu industrializarea, oamenii au început să vină la fabrici, dar conștiința muncii nu se transformă cu una cu două, mulți vin la lucru mai mult ca să se afle în treabă, sau pur și simplu lipsește pentru că trebuie să lege via, să sape ardeii sau să culeagă roadele toamnei. Iar pîinea, zicea Ștefan Pleșa, este un fel de foc continuu, la care nu este permis să lipsești. Poate că de alte lucruri s-ar mai lipsi oamenii — dar de pîine, nu ! În ziua de 20 februarie, unul dintre maiștri tocmai se plîngea că dintr-o formație de 40 de oameni nu rămăseseră la lucru decît vreo zece. Cînd Drăgan și Niță au intrat pe poartă, directorul a văzut așa, cam negru înaintea ochilor, și a dat imediat dispoziție să li se desfacă contractul de muncă. Nu s-a gîndit, probabil, la consecințele posibile ale acestui act — iar mai apoi, luat de valul evenimentelor, nu i-a rămas decît să-și mențină poziția cu orice preț, sau mai exact să încerce să și-o mențină, avînd impresia că o recunoaștere a greșelii ar însemna totodată crearea unui precedent, a unui exemplu de indisciplină nepedepsit cum trebuie. Astăzi, am aflat, a reușit să convingă organele locale că un recurs extraordinar s-ar impune pentru cazul în speță (! ?), deși cazul incriminat are desigur prea puține șanse să primească un asemenea gir de încredere în fața procurorului general...

Cu alte cuvinte, deși greutăți pe care le are directorul Pleșa sînt reale (ca și o serie de merite ale sale, pe care nu avem de gînd să le contestăm în nici un fel), măsurile disciplinare pe care el le-a hotărît și încă le hotărăște sînt uneori abuzive, sînt uneori, cum bine spune o vorbă românească, cam sărite peste cal. Nu vom insista fiindcă, deși exemplele sînt mai multe, cele prezentate aici sînt suficiente. În dorința de a întrona o disciplină de o fermitate de fier, Ștefan Pleșa a făcut o săritură cam lungă de la lege, un triplu abuz, cu adevărat o săritură peste cal. O asemenea greșeală se plătește totuși din buzunarul propriu.

DUMITRU GRAUR

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cu toate că testamentul lui Gheorghe Piticaru uită tocmai familia, ea există și are toate drepturile unei familii

Casa bătrînească, str. Lungă 133

Casa este o construcție tip parter, executată în anul 1848, cu fundație de piatră și beton, cu zidurile de cărămidă, cu planșeul din pod de lemn, șarpantă din lemn și învelitoare de țiglă... (din Planul de expertiză).

Ligia Marinescu, șefa serviciului contabilitate

După moartea concubinului, Suzana Bulanca s-a schimbat. S-a schimbat foarte mult. Cine o cunoaște dinainte, azi n-ar mai recunoaște-o. E și bolnavă și odată i-am spus : „Tu, Suzana, ai apartamentul tău frumos în Dealul Cetății, dincolo, n-ai locuit niciodată, în casa bătrînească, n-ai nici un drept acolo, moral, nu te leagă nimic, n-ai contribuit cu nimic la casă, nu te înțelegi cu rudele fostului concubin, ești bolnavă, tristă, în locul tău, eu aș renunța la un bun care nu mi-a aparținut niciodată".

Soluția Tribunalului Suprem

Conform testamentului defunctului, concubina are drept de proprietate asupra unei părți din casa bătrînească, îi este refuzat acest drept unei nepoate — și ea moștenitoare testamentară, dar cu o parte mai mică. Concubina are implicit drept de folosință într-o casă de peste o sută de ani locuită de una și aceeași familie și unde ea n-a locuit niciodată.

Procesele

Au fost trei procese : la două, judecătorii au deliberat după dosar și au dat sentința în favoarea concubinei. (Judecătoria Brașov și Tribunalul Suprem care lasă definitivă hotărîrea Judecătoriei Brașov.) La unul singur, judecătorii dau sentința în cunoștință de cauză, se deplasează la fața locului, și sentința este schimbată în favoarea celor ce locuiesc în casa bătrînească. (Tribunalul județean Brașov a cărui decizie este casată de Tribunalul Suprem.)

Corina Crișan, nepoată

La început, am crezut anularea testamentului. Prin relația ei de concubinaj cu unchiul, femeia aceea a învrăjbit relațiile din familie. Unchiul s-a sinucis și am presupus că nu de trai bun. O găseam vinovată. În fața judecătorului însă ne-am schimbat hotărîrea. Indiferent cum trăiseră împreună, bunurile rămase fuseseră totuși agonisite în comun : o mașină Dacia 1300, mobilă, bibelouri etc. Asupra casei bătrînești, de care n-o lega nimic și unde nu locuise niciodată, n-avea nici un drept moral și am crezut că această evidență va fi ușor observată de judecători, mai ales că, deși convinse că voința unchiului meu fusese influențată, mătușa, verișoara mea și eu eram de acord să-i plătim despăgubire în bani pentru drepturile ei testamentare. De aceea, noi nu ne-am gîndit și avocatul nostru nu ne-a sfătuit să contestăm în scris planul de expertiză conform căruia apartamentul mătușii mele era partajabil în două.

Judecătoarea de la Judecătoria locală

Am acționat în spiritul îndrumărilor scrise ale Tribunalului Suprem. Am ținut seama de Autorizația de partaj eliberată de Consiliul municipal. Din moment ce apartamentul în litigiu era partajabil în două, era normal ca pe unul să-l atribuim surorii defunctului și fiicei ei, iar pe al doilea, conform prevederii testamentare, concubinei. Am exclus o nepoată de la acest drept întrucît partea ei era cea mai mică și mai ușor de despăgubit. Am respectat legea. În al treilea rînd, trebuie să precizez că noi am decis asupra drepturilor de proprietate, nicidecum asupra drepturilor de folosință, ceea ce este foarte important, deși, chiar așa stînd lucrurile, am dat soluția cu inima strînsă. Știam ce înseamnă să dai drept de proprietate unui străin într-o casă în care el nu este agreat. Și încă un amănunt : sora defunctului și fiica, ca și nepoata, cu drepturi testamentare, n-au contestat planul de expertiză.

Prima listă de erori

Autorizația de partaj a Consiliului municipal prevede că întreg imobilul este partajabil în natură, fără să specifice numărul de apartamente. Imobilul are, pe lîngă apartamentul de care vorbim, încă unul pe care, pentru o înțelegere mai ușoară, l-am omis, fără să denaturăm pentru atît adevărul. Planul anexat la autorizație de asemenea nu soluționează numărul de apartamente în care poate fi împărțit imobilul.

Specificînd că mama va locui împreună cu fiica, sentința acționează concret și explicit asupra modalității de folosință.

Testamentul arată că o jumătate din drepturile semnatarului lui asupra casei părintești revine concubinei, iar cealaltă jumătate revine nepoatelor. Hotărînd ca o nepoată să locuiască cu mama ei, iar celelalte să i se plătească despăgubiri bănești, sentința rupe indiviziunea testamentară dintre nepoate fără acordul lor și creează aparența că partea concubinei este mai mare, cînd în realitate era egală cu a celor două nepoate aflate în unitate testamentară.

Considerațiile Procuraturii Generale

În fața cererii concubinei pentru recurs extraordinar împotriva deciziei Tribunalului județean care a modificat hotărîrea Judecătoriei locale în favoarea mamei și a nepoatelor, Procuratura Generală s-a orientat după :

1. Planul de expertiză care prevede posibilitatea partajării apartamentului în două apartamente.

2. Un alt plan de expertiză mai vechi, din timpul unui divorț, care de asemenea atestă posibilitatea „partajării" casei în două apartamente.

3. Hotărîrea Judecătoriei locale care stipulează același lucru.

4. Comunicarea Consiliului popular municipal conform căreia în apartament au fost făcute modificări de structură : două uși interioare deschise și o ușă exterioară blocată.

5. Practica unor proprietari de a aduce modificări apartamentului în litigiu în vederea creării aparenței că este vorba de unul singur.

Față în față cu aceste evidențe înscrise în documente oficiale, Procuratura Generală ia în considerație cererea concubinei și declară recurs extraordinar. Atît de limpede și de ușoară pare soluția încît Tribunalul Suprem, în ciuda practicii de a trimite dosarele, în majoritatea cazurilor, spre rejudecare, dă el însuși soluția în sensul că lasă definitivă hotărîrea Judecătoriei locale.

Cauza șirului de erori

1. În realitate, în apartamentul cu pricina nu s-a deschis decît o singură ușă interioară.

2. Această ușă n-a fost deschisă, ci închisă, într-o singură perioadă, din motive personale.

3. Cînd expertul a întocmit planul ușa era de fapt deschisă. Conform documentelor pe care le deținem menționăm două amănunte : planul casei cu data 1945 prevede existența acestei uși. Prima dată cînd această ușă nu apare într-un plan datează din timpul cînd a fost făcută instalația de gaze, plan după care este posibil să se fi inspirat expertul fără să observe că în conformitate cu schema respectivă în cameră ar fi trebuit să se intre pe fereastră.

La fața locului

Cu încuviințarea secretarului Consiliului popular municipal se creează o echipă ad-hoc alcătuită din trei bărbați destoinici și competenți : Ervin Barat, de la serviciul de sistematizare și arhitectură, Eugen Arsu, consilier juridic, Gheorghe Gulea, șeful Circumscripției financiare a municipiului. Casa este examinată din exterior mai întîi ; apoi cercetată în interior. Concluzie unanimă : din punct de vedere arhitectonic : un singur apartament. După logica construcției : un singur apartament. După firescul conviețuirii : un singur apartament. După toate regulile construcției de case, ușa trebuie să fi existat dintotdeauna.

Expertul Mihai Imbrea

Îmi mențin punctul de vedere. N-am făcut decît să fotografiez la fața locului configurația apartamentului. Ușa n-a existat. Nu mă poate contrazice nimeni și nimeni nu poate demonstra contrariul, să spună că n-am văzut ceea ce am văzut.

— Ușa respectivă asigura accesul la bunicul bolnav. Copiii își amintesc de ea.

— Eu n-am văzut-o !

— Ca un spațiu locativ să fie considerat de lege apartament, determinant este planul de construcție inițial. Ați văzut planul inițial de construcție ?

— Am fost la fața locului. Și am văzut două apartamente.

— Singur recunoașteți, în observațiile la plan, că al doilea apartament nu dispune de dependințele corespunzătoare. N-are încălzire, n-are apă...

— Pot fi amenajate.

— Nu contrazicem legea, prevederea că determinant este planul inițial de construcție ?

— Am văzut eu apartamente și mai rele ca ăsta.

— Legea se referă la ele ?

— Mai există și o practică...

— Care poate contrazice legea ?

— Repet : sînt două apartamente.

— După decizia Tribunalului județean ați făcut o completare care contrazice ce spuneți acum.

— Era altceva : ceva formal. Îmi mențin punctul de vedere inițial. La urma urmelor, judecătorii aveau dreptul să nu facă uz de planul meu. Putea fi considerat orientativ.

Suzana Bularca, concubina

— Șefa dumneavoastră v-a întrebat de ce nu renunțați, pentru liniștea dumneavoastră, la toate aceste procese ? De ce țineți neapărat să obțineți un bun care nu vă aparține ?

— Îmi apăr drepturile legale.

— Formulez altfel întrebarea : De ce vă înverșunați să vă apărați în acest fel drepturile legale? La fel de legal ar fi fost să acceptați despăgubirea calculată de Tribunalul județean, ca să nu intrați într-o casă în care n-ați intrat niciodată.

— Sînt bine sfătuită.

— De avocat ?

— Nu de avocat. De EL.

— Îmi pare rău că tocmai eu trebuie să vă aduc la cunoștință că EL a murit acum doi ani.

— EL m-a învățat cum să procedez. Cum să-mi apăr drepturile. Cum să duc la îndeplinire fiecare punct din testament. Nu fac decît să împlinesc dorința lui.

— Testamentul a fost scris în ziua în care s-a sinucis. Cum puteați vorbi despre el ?

— Am vorbit. Mă iubea foarte mult. Îmi spunea totul. Familia lui mă urăște și el m-a învățat cum să fac.

— De ce nu v-ați căsătorit ? Era mai simplu să intrați în drepturile dumneavoastră !

— Cînd voia el, nu voiam eu și invers. Noi am fost căsătoriți în sufletele noastre. Noi n-am ținut ca alții la hîrtii. Duminică de duminică mă duc la cimitir. Acasă citesc pe pereți gîndurile lui, mă înconjor de el, numai de el.

— Păstrînd tot respectul pentru durerea dumneavoastră, vă întreb : Ați dat examenul pentru permisul de conducere ? De la serviciu mi s-a spus că v-ați înscris de mai multe ori în acest scop.

— Nu. Cînd m-am prezentat se schimbase legea. Trebuie să urmez o școală. Și-o s-o urmez ! Nu mă văd „ei" renunțînd la dreptul meu. Eu l-am îngrijit și el mi-a stricat viața. Ce să vă spun eu dumneavoastră cîte discuții aveam despre bani ?...

Judecătorul Ioan Căpraru

Avem multe procese de partaj. Am unul care durează de doi ani. E greu de imaginat degradarea umană cînd se ajunge să se lupte pentru un WC sau o pivniță. În cazul dumneavoastră, este limpede că femeia aceea, care are totuși o locuință confortabilă în Dealul Cetății, nu dorește decît să negocieze un bun, pentru care n-a depus nici o muncă, un bun mai scump decît despăgubirea legală...

Vicepreședintele Tribunalului județean Mihai Bredureanu

— Din experiența dumneavoastră, tovarășe vicepreședinte, vă rog să-mi spuneți unde s-ar ajunge dacă Suzana Bularca s-ar muta în casa bătrînească a familiei concubinului ?

— S-ar exacerba o stare de conflict. Procese, denunțuri, certuri, scandaluri, intrigi, șicane, pe scurt, o viață sufocantă. Care a și început.

Un procuror circumspect

După părerea mea, în soluționarea acestui caz s-ar fi putut pleca de la două premise : relația de concubinaj a moștenitoarei, relație în afara legii, în urma căreia ea intră în posesia unui bun aparținînd de mai bine de o sută de ani unei singure familii, bun pentru care n-a depus nici un efort, un bun intim, de care este străină. Și doi : nu știu dacă chiar testamentar cineva are dreptul să vicieze drepturile legale ale celorlalți moștenitori, cînd e vorba de casa părintească. Este o problemă de etica legii. Din concluziile anchetei dumneavoastră reiese că nedreptatea aceasta ar fi putut fi ușor evitată de către instanță dacă ar fi procedat așa cum a procedat Tribunalul județean care, pentru o mai bună cunoaștere, s-a deplasat la fața locului.

A doua listă de erori și ultima

1. Ar însemna să-l suspectăm pe defunct de mălițiozitate sau de umor înaintea unui act tragic dacă am interpreta prevederea testamentară ca o dorință a lui de a face să locuiască împreună persoane care se urăsc. Nu prin dreptul de folosință interpretăm noi această prevedere, ci prin beneficiul bănesc lăsat concubinei.

2. Judecătoarea a apreciat bine cînd a disociat dreptul de proprietate de dreptul de folosință. Dar tocmai această disociere i-ar fi permis să acorde concubinei despăgubirea în bani, în loc de dreptul în natură. S-ar fi respectat astfel atît prevederea testamentară cît și etica legii, de care vorbea procurorul, repunînd în drepturile firești moștenitorii legali ai casei părintești.

3. A fost resuscitată o stare de conflict stinsă prin moartea bărbatului.

4. Avocatul reclamanților trebuia să cunoască forța probatorie a unui plan de expertiză și să-l conteste, dacă nu era în interesul clienților săi.

5. S-a trecut cu ușurință peste practica experților de a propune mai multe variante, nicidecum una singură cum s-a întîmplat în cazul de față, cu atît mai mult cu cît judecătoarea însăși afirmă că a dat soluția cu strîngere de inimă. Încă o variantă ar fi valorat mai mult decît o strîngere de inimă.

6. Oricît de obiectivi am încerca să fim, totul se reduce pînă la urmă la drepturile pe care le are o concubină de a forța intrarea într-o familie străină. Relația de concubinaj are totuși riscurile ei...

NICOLAE CRISTACHE ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Denigrarea

Trebuie să vorbim și despre **denigrare**, cinstit și deschis. Și ea ca și **zvonul** se practică, din nefericire, în zilele noastre și nu numai ca o rămășiță a unei vechi mentalități. Există și denigrarea, ca să zic așa, de tip nou, „înfloritâ" ca un mucegai în lumea noastră sănătoasă și sîntem datori să facem și aici destulă lumină. Ipostaza e din cele mai agresive și ascunde o lașitate enormă și un viciu moral incredibil de păgubitor. Denigratorul are adesea mănușile apretate puternic, mîinile foarte curate, obrazul parfumat, buzele unse cu miere cînd se află de față cu victima, scăldate în venin atunci cînd încep să-și facă murdara lor „datorie". Denigratorul poate să trăiască nu rareori mult și bine de pe urma odioasei lui îndeletniciri, el poate să apară și patriot și devotat și sufocat de neliniște ca lucrurile să meargă bine, și săritor la lozinci și cu palmele înroșite de aplauze la ședințe și cu obrajii umflați de strigat brava cu o voce pe care prea rar i-o distingem ca falsă. Denigratorul e, de obicei, un incapabil și un neisprăvit, chiar dacă apucă prin jocul întîmplării sau al neatenției un post bunicel, dacă nu unul chiar foarte bun și cu trecere și atunci veninul lui e cum ziceam, incredibil de păgubitor.

Denigratorul se vede mai rar la muncă, se arată mai zgîrcit la idei, fruntea lui se încrețește mai lenes la un gînd folositor cu adevărat. Ce funcționează la el excelent este fierea care varsă necontenit venin. Denigratorul are foarte mult timp liber ca să observe de unde bate vîntul și în ce parte ar trebui să trimită el veninul lui ca să poată să se mai înalțe cu o treaptă pe munca altuia, ca să poată să-și lungească simbria și să nu i se bage de seamă neputința.

Tu muncești de dimineață și pînă seară, îți vezi, cum s-ar spune, de treaba ta, cu grijă și cu răspundere și cu sfîntă rușine ca să lași în urmă-ți ceva pe măsura priceperii și puterilor tale, n-ai timp de povești, n-ai timp de palavre, cît poți și cum poți, dar cinstit îți asumi răspunderea, treci pe numele tău tot ce-ți aparține. Denigratorul trece de la ureche la ureche, din birou în birou, din cabinet în cabinet, și ca un păianjen veninos, țese mizeria ! „Munceste dar nu cine știe ce, e prezent dar nu se prea vede, a mîncat la prînz în loc să muncească, nu mi-am dat seama dacă e cumva capabil, mi se pare că nu prea e, să mai vedem, să mai vedeți, eu așa cred, să ne mai consultăm, parcă ar avea și o șoacră cocoșată, mi se pare că tace fiindcă nu-i convine lui să i se afle părerea, am auzit că nu dă pe-acasă, și apoi, cu obrajii umflați de devotament și de patimă revoluționară, Tovarășe, nu prea e-n regulă", — și mai face și din dește ca și cum le-ar scutura de ceva nedorit. Ei, într-o astfel de împrejurare să-l iei pe denigrator de mînă și să-l confrunți iute cu adevărul și cu victima lui și să-l pui pe el să arate cum ar fi bine și cum s-ar drege și să te convingă el de ce e în stare la muncă, de dimineața și pînă seara și nu pe la urechile noastre și prin birouri și prin cabinete, parfumat și boit și inecîndu-se de atîta „devotament".

Să-l iei frumușel de umeri și să zici: Stimate, ca să zic așa, tovarășe, la pune mîna dumneata pe treabă și să vedem cum faci dumneata isprava mai bine decît victima dumitale, fiindcă mi se pare că te-ai cocoțat iute pe un scaun prea înalt și n-ai învățat încă să mergi bine pe jos și ai și început să te odihnești. Și să vedem ce rămîne din el. Pentru că, să fiți foarte atenți, denigratorul este de obicei incapabil și leneș și neisprăvit și se menține numai cu țesătura mizeriei lui ca un borangic de venin care nu ne-ar lăsa să-l vedem fața. Însă, repet, e incredibil de păgubitor într-o societate cinstită și sănătoasă cu oameni care își văd de treabă cuminte și cu modestie și cu sfîntă rușine pentru numele lor în lume.

DINU SĂRARU ■

Pagină realizată cu sprijinul Procuraturii Generale și al Ministerului Justiției

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Cei doi din Filipine

Nu am nici o bază științifică solidă, nu am nici competență — am doar cîteva partide pierdute patetic la Lucian Raicu, în dimineți cu burta goală, în care șahul era un prilej de-a tace atent, cum îi răspundea Sadoveanu lui Ibrăileanu cînd acesta îl întreba ce mai face, cunosc varianta Sadoveanu, dar joc prost deschiderile, mijlocul de partidă e cum e-avînd în vedere că nu ajung într-un final favorabil, îmi place însă să mă uit la cei ce joacă, pe ploi și zloată mă duceam la Aulă sau la Gaze, după-amiezile, să urmăresc Naționalul, nu era mai nimeni în sală, somitățile analizatoare și marii redactori veneau mai tîrziu, spre seară, cînd se intra în criză de timp, dar noi, nucleul de bază, veneam din vreme să nu pierdem deschiderea lui Victor la doctoru, și acolo înțepeneam, cu o nuga în ciocolată ca hrană, pînă la întrerupere cînd ne căzneam să găsim pe chipul lui Ghițescu mutarea din plic, o, ora întreruptelor, ora mutărilor în plic, ora scăpării din criza de timp, cine nu le cunoaște, este mai sărac cu o oră a vieții— ca atare exact în numele acestei imense plăceri de-a mă uita, nu de a juca, viu și scriu că eu, unul, nu aș fi putut sta în Filipine, trei luni de zile, să mă bat pentru titlul de campion mondial la șah. În numele acestei incapacități personale, mă uit cu admirație la acești doi oameni care, în ochii mei, nu mai sînt oameni ci fenomene pe care le voi sintetiza imediat. Indiferent la marile greșeli care au abundat în acest meci, de o parte și de alta, sensibil însă la aspectul parapsihologic din care a derivat un parapon extraordinar — susțin că cei doi oameni au ridicat pe culmi dacă nu arta șahului, atunci puterea de abstragere fără de care nu există artă și pe care eu, unul, nu o cunosc și de aceea nu voi ajunge vreodată nici Thomas Mann dar nici campion mondial de prins muște.

Ca să nu mă pun în fason, că n-am de ce, voi spune că în timpul meciului pentru titlul mondial în șah, au avut loc lupte pe diferite străzi ale lumii, căderi enorme la bursele lumii, o creștere a prețului aurului, o mare scădere a producției de bumbac pe anumite plaiuri specializate, a fost ales un papă, același a murit, și a fost ales un altul, punîndu-se la grea încercare bugetul Vaticanului, au căzut avioane experimentale, au avut loc mari inundații pe locuri unde nu curseseră — cu ani în urmă — decît fluvii mari de singe, au bătut taifunuri, s-au proferat vorbe grele, s-au scris poeme, au ars cinematografe, s-au desfăcut căsnicii, s-au logodit prințese cu fotografi, miliardare cu funcționari, țărance cu trapeziști trecuți prin sat, s-a căzut de pe „zidul morții", s-au ridicat voci inteligente în apărarea zebrelor și leilor, ca să nu mai spun de impresionanta moarte a lui Charles Boyer, care m-a prins chiar în casa mamei mele. Trei luni de zile — nu o zi sau două — cei doi adversari s-au dovedit imuni la bolboroseala planetară, prinși exhautiv cu ale lor. Puterea lor de detașare ține de cosmonautică. Urmărind zi de zi rezultatele meciului lor — inclusiv buletinele medicale, actele supreme care mărturiseau că cele două genii posedau singe, nervi și migrene — eu îi plasam pe o treaptă a unei rachete mai puternice decît orice rachetă cosmică. Iar de acolo — pentru ca admirația mea să fie întreagă și pe măsura complexității fenomenului.— unde-i coboram ? Îi coboram în cea mai dragă imagine a cinematecii personale, a primului film văzut în viață și de care nu mă voi despărți, ca măsură a multor fenomene — Stan stînd într-o tranșee, la ani și ani după încheierea războiului, mîncînd din conservele militare, nepărăsindu-și postul încredințat de comandantul de mult răpus. Fiecare mutare înregistrată, fiecare secundă scursă acolo — o auzeam însoțită de pocnetul unei conserve cu care Stan însuși măsura trecerea vremii printre războaie apuse și răsăriturl de furtună. Cei doi din Filipine mi s-au părut doi cosmonauți într-un film sublim cu Stan și Bran, într-o fantastică și izbutită încercare de a se rupe de timp și cotidian Criza de timp în care intra mereu unul dintre ei devenea astfel un paradox demn de marii filosofi Iar strigătul unui secundant de-al său, la telefon, soției care-l întreba, de la New York, pe la 1-1, cînd vine acasă, „vii de Anul nou ?" și răspunsul lui : „Care An nou ?" — e cel mai pătrunzător strigăt al eternităților derulate.

RADU COSAȘU

Armonii la Salzburg

Era începutul unei calme după-amiezi de vară și ne aflam în plină incursiune în trecutul și prezentul Salzburgului.

Părăsisem piața Markart, străjuită de monumente arhitectonice șcumpe, inimii oricărui austriac — Biserica Sf. Treime, operă a unuia din marii maeștri ai barocului, Fischer von Erlach Landestheatrul, casa fizicianului de renume mondial Christian Doppler, una din casele în care a locuit Mozart — și traversasem unul din podurile de peste Salzach, prin care se ajunge în inima orașului vechi. Cum în fața fostei locuințe a copilului-minune discuția ajunsese în mod inevitabil la Mozart, însoțitorul nostru a dispărut în prima cofetărie și s-a reintors după cîteva clipe cu o cutie multicoloră din care ne-a servit cu un fel de „Joffre", purtînd fiecare în parte, se-nțelege, chipul binecunoscut al lui Wolfgang Amadeus. Am zis „se-nțelege" pentru că mă așteptam realmente ca de pe suprafața bombată a acelor produse să-mi zîmbească figura tinără sub perucă albă a celui mai vestit fiu al Salzburgului. I-am zîmbit și eu cu sentimentele amestecate pe care le provoacă asemenea situații — bucuros, pe de o parte că, în orașul său natal, cel ce devenise compozitor la vîrsta grădiniței nu a fost nicidecum uitat și, întristat, pe de alta, să constat că de kitsch nu scapi nicăieri. Din fericire avea să fie singura notă discordantă ce avea să deranjeze sunetele tandre ale „Micii serenade" mozartiene, ce-mi însoțeau pașii pe străduțele din centrul vechi al orașului, rămas așa cum era pe vremea lui Mozart deoatece, potrivit unei vechi hotărîri a autorităților municipale, modificări la clădirile din această zonă se pot aduce numai în interior, fațadele fiind tabu. Tabuizarea merge atît de departe, încît în centru, de pildă în Piața Reședinței, nu au acces nici un fel de vehicule în afara trăsurilor cu cai. Nimic mai firesc, dealtfel, decît această tabuizare într-un oraș care păstrează încă, în zona sa veche, trama stradală din secolele XII-XIII, ba chiar o serie din edificiile acelor vremuri. Această înțeleaptă interdicție a făcut ca centrul istoric al Salzburgului să rămînă atît de autentic și intact, dar să oferc, în același timp, condițiile de locuit și viață ale secolului nostru Nicăieri poate acest contrast insolit dintre aspectul exterior medieval al clădirilor și dotarea modernă a interioarelor nu izbește și incintă atît de mult ochiul călătorului ca pe acea lungă și îngustă „Getreidegasse" (Ulița negustorilor de cereale), cu micile ei prăvălii de odinioară, modernizate și amenajate cît mai șic, dar păstrîndu-și vechile denumiri și embleme, și unde se află o casă căutată de toți melomanii în trecere pe la Salzburg : casa în care s-a născut Mozart, făcută cunoscută trecătorului prin exact această mențiune, plasată vizibil exact sub ferestrele locuinței de la etajul trei, în care compozitorul a văzut lumina zilei ; și printr-o liră sculptată deasupra acestora. Compromisul între trecut și prezent, între tradiție și modern este atît de fericit, încît nu numai că nu deranjează privirea, ci se potențează reciproc. Industria, cladirile noi de locuințe, au fost ridicate în afara orașului vechi, așa încît mutarea întregului să nu sufere, iar edificiile epocilor trecute și-au păstrat aspectul inițial, fiind dotate treptat cu confortul secolului XX. Edificiile din perioada goticului, Renașterii și barocului nu numai că nu mai riscă să fie abandonate de locuitorii lor, dărîmate sau lăsate pustii ci, dimpotrivă, își sporesc valoarea și atractivitatea, farmecului aspectului lor exterior adăugîndu-i-se binefacerile urbanismului modern.

Poate că sentimentul tonic pe care-l trezește această simbioză reușită, senzația de durabilitate a rezultatelor efortului a zeci de generații este unul din secretele faptului că Salzburgul a devenit o cetadelă a muzicii în adevăratul sens al cuvîntului. Dealtfel, în peisajul arhitectonic al Salzburgului ar fi fost aproape de neconceput să nu se nască, în cele din urmă, un Mozart, căci putine orase pot oferi o ilustrare atît de elocventă a înrudirii dintre muzică și arhitectură. Cele două arte „abstracte" refuză infuzia hazardului și haosului, sînt guvernate de criteriul exactitudinii, al numărului exact, de armonie, ordine și rigoare. Or, tocmai această rigoare caracterizează peisajul arhitectonic salzburghez. Timp de secole reședință a arhiepiscopilor catolici de la nord de Alpi, care erau în același timp principi de Salzburg — deci atît conducători religioși cît și politici — Salzburgul a devenit, datorită zecilor de bazilici și palate construite de-a lungul timpului de aceștia, o mică „Romă a Nordului", iar rigoarea adesea dogmatică a bisericii catolice din acele vremuri nu putea să rămînă fără influență asupra arhitecturii — ea însăși o artă riguroasă. Din această dublă rigoare au apărut piețele, de o geometrie a liniilor și unghiurilor drepte, din centrul vechi al Salzburgului, incinte vaste, închise, legate între ele ca niște vase comunicante. Piața Veche, Piața Reședinței, Piața Catedralei, Piața Capitelului etc. Transformate în zonă pietonală, izolate de agitația obișnuită a orașului cu 130 000 de locuitori și străjuite de mari edificii baroce adăpostind în general instituții culturale, școlare, administrative și religioase, vechile piețe îmbie la meditație și muzică, multe din ele fiind folosite adesea ca scene în aer liber pentru concerte sau spectacole de teatru. Muzica este aici la ea acasă — și asta nu numai în perioada renumitelor Festivaluri muzicale de primăvară (Wagner) și toamnă (Mozart). În turnul aripii noi a Palatului Rezidențial, un carillon cu 35 de clopoței de porțelan de diverse mărimi intonează de trei ori pe zi, spre deliciul turiștilor străini, cîntece folclorice. Piața Catedralei s-a transformat în scenă pentru reprezentațiile cu piesa „Jedermann" a lui Hugo von Hofmannsthal, la catedrală, care dispune de o orgă cu 2 000 de tuburi, au loc numeroase concerte de orgă. Palatul baroc Mirabell oferă ambianta optimă pentru muzica de cameră. Ca să nu mai vorbim de concertele din cele două săli mari ale Casei Festivalurilor, Salzburgul este și rămîne orașul lui Mozart, orașul muzicii.

BAZIL ȘTEFAN

Pește sărat pentru Sahel ?

Peștele sărat constituie o excelentă sursă de proteine. Constatarea, făcută în anul una mie nouă sute șaptezeci și opt ERA NOASTRĂ, la mii de ani de cînd acest aliment este consumat cu binecunoscutele rezultate nutritive de populațiile globului, este departe de a fi originală. Fraza cu pricina debordează de originalitate în finalul ei — deci, proteine pentru... țările în curs de dezvoltare !?

Pieter Karringa, de la Institutul olandez de cercetări piscicole din Ijmunden, fost președinte al grupului de lucru privind poluarea mărilor de pe lîngă UNESCO, sugerează acestor țări inițierea unor programe de creștere a sticlelor și somonilor în condiții semiindustriale, produse căutate și bine plătite de amatorii de gastronomie sofisticată ai Occidentului. Banii sunători aduși din vînzarea acestor specii ar trebui apoi folosiți pentru cumpărarea unei cantități înzecite de pește sărat, întru satisfacerea deplină a nevoilor de proteine ale populațiilor considerate ca făcînd parte din așazisa „lume a treia".

Mobilul acestei generoase propuneri ne scapă: preocuparea pentru metabolismul celor ce n-au nici după ce bea apă — ei da, după pește sărat e cu totul alta situația — sau grija pentru aprovizionarea, și așa, a abundentelor piețe agroalimentare ale țărilor dezvoltate? Specialistul în domeniul piscicolturii nu face precizări în acest sens, dar, fiind de bună credință, înclinăm să credem că dorința sa cea mai arzătoare este echilibrarea „consumului" alimentar al populațiilor țărilor în curs de dezvoltare. Pentru unele metabolisme grațioase și debile — stridii și languste, pentru alții, avînd o construcție mai robustă a organelor digestive, pește sărat! Din păcate, această „grijă" pentru asigurarea unui consum rațional (mai onest ar fi să-i zicem „regim" rațional), nu ia în considerare faptul că, grație lui, 455 milioane de oameni — cifrele le citam după directorul F.A.O., Edouard Saouma — suferă de subnutriție.

De ce oare specialistul olandez nu „oferă" celor aproape 500 de milioane de subalimentați ai mapamondului, măcar prisosul de vitamine al societății de consum? Care, așa cum afirmă medicul Philip White, tinde să devină abuz, aducînd un întreg cortegiu de neplăceri pentru sănătatea oamenilor. Tot acesta susține că în magazine se vînd preparate polivitaminice cu concentrații de 8—16 și chiar 32 000 de ori mai mare decît dozele zilnice necesare, organismul fiind dacă nu sensibil cel alimentar este răspunzător de un deces din două, prin cunoscutele boli coronariene sau de digestie.

Bineînțeles, asta se întîmplă în țările dezvoltate. Cele în curs de dezvoltare sînt în stadiul trecerii la cura de pește sărat. Care este departe de a provoca bolt mortale Cel mult sete. Dar nu numai de apă...

IOAN ROȘCA

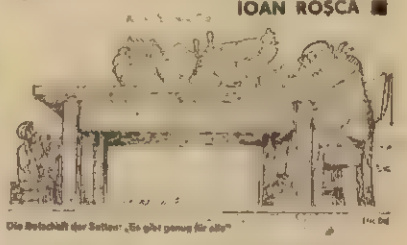

O imagine cît se poate de grăitoare, publicată de gazeta vest-germană Die Zeit, **asupra marilor decalaje ce există în prezent în lume, și nu numai în domeniul alimentației**

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Claxoane cu apă minerală

Despre Michel Lottito am mai scris, e drept, pe scurt. Nu știam mare lucru atunci pentru că nici agențiile de știri care transmit știri, nu bazaconii, nu se lansaseră în documentări detaliate despre acest tînăr de 28 de ani în stare să stupefieze pe medicii cei mai sceptici, dacă nu chiar abulici. Voi relata acum (ca de obicei) adevărul și numai adevărul și vă rog insistent să mă credeți că toate datele sînt curată realitate

Michel Lottito a intrat sub formă de fenomen în „Guiness Book", volum care adună celebritățile de tot felul reprezentînd fauna umană în tot ce are ea mai imprevizibil Lottito a mîncat cu poftă și cu martori, pînă acum, televizoare, biciclete, lame de ras, bețe de schiuri și, ca meniul să fie cît mai variat elice de avion. Neavînd idei fixe, domnia-sa nu își rezumă apetitul numai la îngurgitarea de oțeluri superioare sau normale. A fost văzut mestecînd, cu același delicios apetit, și bibelouri, pahare, sticle goale și farfurii

Carlera sa internațională a început după ce a exersat 36 de meserii în care nu a reușit să depășească pragul unui diletantism avînd puterea evidenței. Prima lovitură a dat-o, cu un an în urmă, cînd a mestecat în fața presei pariziene o bicicletă din care nu a lăsat decît pedalele. Apoi a mîncat cîteva roți, roșiți tot cu public. Lăcomia lui Lottito s-a dovedit și aici selectivă; tubul catodic a rămas în farfurie, fiind considerat cancerigen.

Sîrmele, piulițele, ghidoanele sau barele grele de metal nu reprezintă nici o problemă pentru dinții, esofagul sau stomacul lui Lottito. În schimb, o banană flască și mititică îi ridică probleme grele. De curînd, a încercat să guste una, într-un acces de curiozitate care s-a dovedit nefericit, din moment ce, conform declarației sale televizate (la Montreal), „a trebuit să se dea de-a dura pe podele din cauza durerilor îngrozitoare de burtă și de piept și, chiar, de picioare !"

Medicii care îl însoțesc în turneele sale internaționale îl sfătuiesc, totuși, împotriva propriilor lor interese, să-și diversifice regimul „alimentar" Se presupune, fără intenții de exagerare, că, în stilul în care a pornit-o, Lottito riscă să nu mai poată mînca decît exclusiv ce a reprezentat o cîudățenie pînă acum. În consecință, o bicicletă la micul dejun și cîteva televizoare la prînz ar putea deveni singura sa dietă pentru supraviețuire. Din fericire, Lottito nu bea alcool. Se pare că vinurile sau aperitivele nu se combină în modul cel mai fericit cu elicele de avion. Înghite, în schimb, la fiecare masă, zeci sticle cu apă minerală și una cu ulei de frînă, ceea ce pare logic.

Consumînd atîta metal, bizarul personaj a căpătat idei ciudate și, în mai toate declarațiile de presă, trădează un optimism suspect. Dinsul subliniază că „în lume ar exista mai puțină foamete dacă oamenii s-ar obișnui să mănînce obiecte care, la prima vedere, nu sînt comestibile".

Cîțiva comentatori perfizi au tras concluzia că fiind invitat, la Torino, să mănînce un Fiat-500, Lottito face vîlvă publicitară pentru a favoriza mărirea cifrei de producție. Se scontează, din moment ce totul este posibil, că mașinile în loc să umble se vor mînca fără pîine, pentru că pîinea îngrașă. Va începe, atunci, concurența între un „Lincoln" sec și un „Jaguar" cu sos meunier și capere. Evident, numai o elită de mîncători se vor putea exersa în lista aceasta de bucate, care va continua să nu atragă pe cei 800 de milioane de subnutriți din cauza prețului și a gustului lor... nerafinat. Ei s-ar îngrășa și cu pîine goală dacă aceasta ar exista în cantități elementare. Dar, nimeni nu face reclamă cuiva care are îndrăzneala să nu mănînce nimic, neavînd de unde, de cine știe cînd...

RADU BUDEANU

Amazonia, un vast teritoriu pentru cooperare

O navă cosmică a luat, nu demult, de deasupra Americii de Sud o imagine tulburătoare. Ea reprezintă un uriaș zăpac albastru, care țișnește din apele Atlanticului și ale cărui ramuri acoperă inima continentului. Este Amazonul, fluviul cu numai 400 de km mai mic decît Nilul și de zece ori mai mare decît Mississippi și pe ale cărui maluri s-a născut povestea frumoaselor războinice ce luau pe cont propriu alungarea invadatorului.

Amazonul și afluenții săi. Imense întinderi de ape ce se răsfiră printre codri ce mai refuză încă, pe alocuri, pasul omului și care acoperă circa 7 milioane de kmp. Cam de două ori suprafața Indiei sau cea continentală a Statelor Unite. Cîmpia din bazinul fluviului — care ocupă mai bine de jumătate din suprafața Braziliei și 60 la sută din cea a Perului — constituie un imens rezervor de bogății, pentru a cărui stăpînire științei i se oferă un spațiu de cercetare încă greu de evaluat. În cadrul unei fericite colaborări regionale, în țările din zonă au loc în prezent reuniuni la nivel național menite să ducă la elaborarea unor programe guvernamentale pentru valorificarea zonelor amazoniene din fiecare țară în parte, iar global, prin acorduri de cooperare, a întregii regiuni denumite Amazonia. Această intensă activitate de cercetare a fost stimulată de semnarea, în capitala braziliană și din inițiativa acestei țări, a **Pactului Amazonic**, ce reunește, de asemenea, Bolivia, Columbia, Ecuadorul, Guyana, Peru, Surinam și Venezuela.

Organizația economică amintită — rod al unor prelungite runde de convorbiri bi și multilaterale — își propune obiective ambițioase, a căror realizare va conduce nu numai la valorificarea, în folosul celor opt țări semnatare, a bogatelor resurse ale Amazoniei, dar și la stergerea de pe suprafața Terrei a unei mari necunoscute. Pactul Amazonic urmărește, între altele : valorificarea superioară a resurselor naturale din acest bazin ; realizarea interconexiunii rutiere, fluviale și de comunicații telefonice și radio a țărilor membre ; stabilirea unei strînse cooperări în zonă în domeniul sănătății educației și învățămîntului ; aplicarea unor programe speciale privind apărarea mediului ambiant. Documentul prevede dreptul fiecărui stat membru de a decide în mod suveran asupra modalităților în care va coopera în cadrul organizației, urmărind în mod prioritar valorificarea resurselor Amazoniei în interesul economiei naționale.

Această regiune, ce ocupă patru cincimi din suprafața Americii de Sud, dispune de importante zăcăminte minerale, în special fier, bauxită, magneziu, petrol, cărbune, staniu, uraniu. Aici, unde prodigioasa imaginație a indienilor a inventat celebrul Eldorado pentru a scăpa de insistențele brutale ale cuceritorului Francesco Orellana, există, de asemenea, și aur. Rezervele de lemn sînt evaluate la peste 500 de miliarde de dolari. Importante sînt și resursele energetice ale zonei, sute de afluenți ai Amazonului străbătînd selva nesfîrșită. Debitul de apă dintr-o zi la vărsarea fluviului este egal cu volumul de apă consumat de un oraș ca New Yorkul în aceeași perioadă de timp. Jungla amazoniană adăpostește peste 5 000 de specii de copaci, unele neclasificate, iar flora ei este de o diversitate unică. Aici viețuiesc zeci de mii de specii de păsări, animale și insecte. Amazonul ar putea lega, la extremitățile sale, respectiv platoul La Raya din Anzii peruani și Oceanul Atlantic, Parisul de New York. Aproape jumătate din lungimea sa este navigabilă. Din fișa caracterologică a Amazoniei nu lipsesc și o serie de curiozități. Ajunge să amintim în acest sens faptul că în apele fluviului viețuiește peștele piranha, recunoscut pentru voracitatea sa, că acest imens continent, necunoscut încă în totalitate, a dat la iveală chiar triburi de oameni despre care nu se știa nimic, că, nu demult, aici a fost descoperit un... fluviu lung de aproximativ 500 de km... Importantă este însă decizia țărilor aflate în spațiul amazonian de a coopera, în avantajul fiecăreia dintre ele, în vederea activării și utilizării resurselor oferite de regiune. Cu atît mai mult cu cît în unele din multele idei sau proiecte anterioare de dezvoltare și utilizare a acestei zone de mare atracție se ascundeau dorințe de internaționalizare și de scoatere a sa din sfera de interese și de nevoi a țărilor de care aparține din punct de vedere geografic. Țări cărora Amazonia le extinde acum frontierele economice. Uneori s-au făcut și greșeli. Masacrarea verdelui și distrugerea faunei pe o suprafață întinsă în Brazilia au condus la apariția unor insule deșertice acoperite de nisip, lipsite de viață și care prezentau în plus pericolul inundațiilor. Era urmarea directă a unui insuficient control al capitalului străin și autohton.

Semnarea recentului Pact Amazonic vine să încununeze o bună perioadă de căutări temeinice pentru cunoașterea geografiei fizice și economice a Amazoniei, pentru trezirea ei la viață. S-a lucrat cu mijloace dintre cele mai moderne, cu avioane dotate cu aparate electronice speciale de detectare a bogățiilor solului și mai ales ale subsolului. Mulți dintre pionierii junglei au murit în accidente tehnice sau au dispărut fără a lăsa nici o urmă. Nu a lipsit nici rezistența la nou a locuitorilor junglei. Și istoria acestor locuri va trebui, vrînd-nevrînd, să consemneze războaiele purtate de triburile crain-acarore cu cele ce au acceptat cu prea multă ușurință să se mute în rezervația Xingu.

Dar civilizația a învins. Și în anul 1970, „copiii pădurii" aveau să tresară la auzul exploziilor ce construiau „Transamazonianul", șosea cu valoare simbolică ce străbate astăzi cîteva mii de kilometri de junglă braziliană. În 1975, indienii aveau să privească cu uimire cum din pămîntul pe care credeau că-l cunosc bine țîșnea petrolul. Ca urmare a unor importante programe braziliene de dezvoltare economică a acestei zone — „Radam"-ul, „Polamazonia", cel al Institutului național pentru colonizare și reforme agrare (I.N.C.R.A.) — a eforturilor în același scop făcute de alte state, în Amazonia au apărut uzine și fabrici, baraje și centrale hidroelectrice, exploatări miniere, forestiere, așezări urbane.

Încep astfel să se împlinească gîndurile acelor oameni de știință ce vedeau Amazonia viitorului ca o originală sinteză între tot ceea ce reprezintă frumusețea inefabilă a naturii și cel mai modern stil de viață. Iar proiectul acelui tînăr arhitect brazilian care respingea orice schimbare a decorului natural al acestei zone a rămas numai ca un vis frumos.

Pentru că Amazonia, au gîndit pe bună dreptate factorii de decizie din țările aflate în această zonă, poate și trebuie valorificată în folosul omului, al civilizației. Cu chibzuință însă. Iar prevederile recentului Pact Amazonic, programele guvernamentale ce privesc viitorul zonei dau certitudinea că acest actual „continent" al cooperării va rămîne în continuare și o importantă sursă de oxigen a lumii.

O lăudabilă inițiativă latino-americană a făcut astfel ca viitorul Amazoniei să nu mai constituie o problemă de imaginație.

DUMITRU AVRAM

Radiologia reportericească, sociologică a mitului „fericirii în emigrație"

Editura Politică și-a îmbogățit palmaresul lucrărilor originale editate în acest an cu o carte de real interes — „În căutarea paradisului" — semnată de scriitorul și publicistul N. Popescu Bogdănești, care, trăind pentru un timp, în calitate de corespondent de presă, în Europa occidentală, s-a întîlnit cu unul dintre fenomenele cele mai acute ale lumii capitaliste contemporane — migrația dezmoșteniților sorții spre locuri ce dau iluzia scăpării din contuziile provocate de mizeria și sărăcia specifice țărilor rămase în urmă.

Dotat cu un spirit de calmă și stăruitoare aplecare asupra domeniilor pe care le abordează, autorul lucrării a ales, credem, cele mai bune căi pentru intenția de a face radiografia așa-zisei „fericiri în emigrație", punerea în paralel a faptelor de viață, cunoscute personal (multe dintre ele zguduitoare drame umane), cu datele sociologice, generalizatoare, și concluziile științifice aparținînd unor specialiști ai problemei. În acest fericit — să-i zicem „colaj socio-reportericesc" — realizat cu pricepere, rezidă, dealtfel, și meritul principal, valoarea de fond a cărții, care și-a propus de la bun început să fie o imagine a adevărului nud despre „paradisul" sclavajului modern.

Ce imagine rezultă din această dublă oglindire ?

„I-am întîlnit, scrie N. Popescu Bogdănești, pe „sclavii moderni" în felurite ipostaze — la Paris, la Marsilia, în zonele industriale ale Belgiei, la Londra, la Rotterdam, la Amsterdam, la Copenhaga, la München, la Luxemburg, în Elveția. Am încercat să le înțeleg psihologia, să descifrez mobilul despărțirii de propria țară și al plecării într-o lume străină". Situația lor este a unor „ademeniți" ce se trezesc zvîrliți fără menajamente în oscilațiile unei piețe a exploatării acerbe.

Foarte interesante sînt datele pe care autorul le dă asupra meandrelor mișcării emigraționiste. Europa transformîndu-se după sfîrșitul celui de-al doilea război mondial din principala sursă eliberatoare de forță de muncă (circa 50 milioane de europeni au emigrat între 1800 și 1935 în teritoriile de peste mări) în principala forță de absorbție a mîinii de lucru (circa 14 milioane de „străini" lucrează acum în Europa de Vest !). „Un fenomen nou, încă necunoscut ca amploare în istorie, notează N. Popescu Bogdănești — migrația în interiorul continentului european — lua naștere pe fondul realităților de după cel de-al doilea război mondial. „Pionierii" acestui exod sînt italienii. După italieni aveau să urmeze spaniolii, portughezii, iugoslavii, grecii, turcii, irlandezii, nordafricanii, negrii, antilezii, indienii, pakistanezii..." Occidentul, vidat de forța de muncă bărbătească, după carnagiul provocat de război, beneficiind de ofensiva „industrializării" pe fondul invaziei capitalului american, absoarbe ca un burete oameni și speranțe. Și tot ca un burete, care ascunde totul în interiorul său, fața occidentală pare să rămînă aceeași, adeseori foarte curată, în timp ce la prima apăsare mustrea contradicțiilor lese în evidență : jucînd un rol atît de important încît aproape nu mai poate fi concepută existența economiei vest-europene fără ei, absorbiți duc o viață de „robi ai lumii moderne". „Totul este pentru ei — ne demonstrează foarte convingător autorul — o „problemă" : părăsirea familiilor ; dificultatea limbii celei noi ; adaptarea la noi medii ambiante ; găsirea unei locuințe convenabile în primul rînd ca preț ; brutalitățile poliției ; lipsa de drepturi politice ; indiferența și, adeseori, disprețul localnicilor ; dar mai ales, problema însăși a locului de muncă și, legat de aceasta, statutul de „marginali" ce li se oferă ca oameni".

Degetul pe rană : Franța, de pildă, nu poate trăi fără aportul mîinii de lucru străine ; același lucru și în R.F.G., în Belgia etc., în Anglia ponderea străinilor este atît de mare încît 17 la sută dintre copiii care se nasc anual la Londra sînt... asiatici ! În același timp însă lucrătorii cei mai prost plătiți sînt tot străinii. Fenomenul este foarte exact denumit de autor, cartea dispunînd așa cum arătam, de o temeinică documentare pe viu și la sursele științifice. „Emigrația stil secolul XX", „Recrutare cu... în Evul Mediu", „Der Gartarbeiter", sau străinul în Germania occidentală", „Mașina de adulmecat pălmași", „Femei ale imigranților". De două ori dezmoștenite ale soartei" — iată titlurile unor capitole ale cărții, care ajută cunoașterea situației și îndeamnă la o adîncă meditație asupra acestei uriașe drame umane.

Demnă de interes ni s-a părut, de asemenea, ideea autorului de a realiza, în finalul investigației sale, un colocviu cu cîteva personalități de renume din Franța, Italia, Belgia, R.F.G., autorități în materie, precum Raymond Aron, F.L. Daniel Maurice Foley, Juliette Minces, M. Graudi, M. Bencheich, Collete Braeckman, dr. Günter Schiller și alții.

Volumul „În căutarea paradisului" devine, astfel unul dintre cele mai cuprinzătoare documente asupra fenomenului emigrației realizat de un publicist român.

EUGEN FLORESCU

Performanțe pe Himalaya

Cu puțin timp în urmă, Everestul, cel mai înalt vîrf din lume situat la 8 848 de metri, a fost escaladat succesiv de două grupuri de alpiniști : unul format din alpiniști din R. F. Germania, celălalt din francezi, condus de Pierre Mazeaud, în vîrstă de 49 de ani, doctor în drept. Ambele grupuri au reușit performanța ca, în cursul aceleiași zile, să se și întoarcă la baza de plecare, situată la înălțimea de 7 985 metri.

În luna mai a acestui an, cînd s-a sărbătorit aniversarea a 25 de ani de la cucerirea Everestului, au fost anunțate două premiere în Himalaya. Doi alpiniști — un elvețian și un vest-german — au atins unul din piscurile cele mai înalte ale masivului — Makalu, de 8 481 metri. Cei doi, ca dealtfel orice altă expediție, au fost însoțiți de un șerpaș, locuitor al acestei zone alpine, cunoscător al potecilor spre crestele Himalayei. Altă expediție, formată din 16 japonezi, a ajuns pe vîrful principal al muntelui Dhaulagiri, de 8 167 metri.

Prima expediție pe Himalaya a fost organizată în 1883, ea fiind condusă de englezul W. Graham pe vîrful Kabru, de 7 300 metri. Semnalul dat, alte piscuri semețe au fost apoi cucerite, unul după altul : vîrful Pionner Peak (6 858 m) în anul 1892, Trisul (7 210 m) în 1907, vîrful Lenin (7 127 m) în 1928, Long-Song Peak (7 442 m) în 1930, Ninyag Gangkar (7 590 m) în 1932, Nanda Devi (7 816 m) în 1936. După aceea, a început o acerbă competiție pentru cucerirea „giganților", cele 15 vîrfuri de peste 8 000 de metri. Timp de 16 ani cei mai buni alpiniști din lume au încercat în zadar să atingă vreunul din aceste piscuri înalte. Pînă în iunie 1950, cînd o echipă de francezi a ajuns la 8 078 de metri — vîrful Annapurna. Trei ani mai tîrziu, la 29 mai 1953, performanța mult visată : doi oameni, britanicul Edmund Hillary și șerpașul Tenzing Norgay cuceresc Everestul, sau Chomo Lungma, supranumit „acoperișul lumii". Ceea ce nu înseamnă că în anii următori au lipsit performanțele. Drapelele cuceritorilor au fluturat apoi pe Nanga Parbat, la 8 125 metri, pe Cho-Oyu, la 8 320 metri, pe Kanchejunga, la 8 579 metri, pe Lohtse, la 8 631 metri. Aventura pe Himalaya, mereu reîncepută, continuă. Cîțiva „uriași" așteaptă să fie învinși : Ganesh Himal, Gauri Shawkar, Foot Naga etc.

R. A.

MONDO UMANO ?

Felurite performanțe

Există, o știm bine, multe știri care, odată citite, descreștesc frunțile, creează subit o reconfortantă stare și o evidentă bună dispoziție. Dar mai există, cum iarăși o știm, și alte multe știri după a căror lectură ne încruntăm brusc, dispar alte gînduri și preocupări, lăsînd loc unei ciudate stări de buimăceală. Sigur, n-o să tacem un curs sui-generis al comportamentului și reacției noastre la citirea unor știri, însă ce veți zice, stimate lector, aflînd cele scrise, recent, de un cotidian occidental ? După ce preciza că „în ultimele două decenii cercetarea și proiectarea în domeniul războiului chimic au luat proporții, în S.U.A. fiind stocate cele mai mari cantități de arme chimice, acest ziar scria negru pe alb că (doar !) cîteva picături sînt suficiente pentru distrugerea populației unui orășel. Sînt **performanțele** celei mai recente generații de substanțe chimice-toxice-neurotoxice denumite și «agenți» neurotoxici, tot atît de sigure pentru distrugerea în masă ca și bombele atomice".

Ce putem spune despre atare performanțe ? Sînt ele necesare ? Vor fi trecute ele vreodată în așa-numita Carte a recordurilor ? Sau, altfel zis, cine va mai amuca să le includă ?

O altă performanță este comunicată, de astă dată, de „Flight" : „Construirea rachetei «MX» va dura cinci ani și va costa aproximativ 7 000 miliarde dolari (!) O forță de circa 200—250 rachete ar putea costa în timpul duratei de funcționare cu 25 miliarde dolari mai mult". Știrea nu precizează cine va suporta aceste sume incredibile și, mai ales, prin ce mijloace vor fi ele obținute. În aparență, s-ar putea spune că e vorba de o problemă locală dar e suficient să ne gîndim la faptul că asemenea măsuri determină contramăsuri, că, în fapt, competitorii urmăresc o echilibrare a terorii cu toate imensele riscuri ce planează asupra lumii.

Dar tot ca o performanță este prezentat și noul submarin nuclear francez lansator de rachete care va fi construit în 1979 : va avea, scrie „France Presse", o capacitate de rezistență sporită la contramăsuri ; va avea o capacitate de tragere mai rapidă, mai discretă de la o adîncime mai mare ; sistemul de torpile va fi îmbunătățit ; cel de navigație îi va oferi o precizie sporită și o mai mare autonomie datorită unor aparate de ochire și de cădere perfecționate, calculatoare cu performanțe mărite, o nouă centrală pe bază de inerție și o discreție acustică ameliorată. Cum nu se spune cît costă un astfel de „Inflexibil" ci doar că transformarea altor submarine pentru a avea aceeași performanță necesită aproape 200 miliarde dolari — sau un miliard de franci — ne întrebăm, în schimb, ce alteeva umanitar s-ar putea face cu acest miliard de franci ? Soluții sînt multe și performanța constă, evident, în a reuși un tur de forță pentru acceptarea și aplicarea lor.

Cum se vede, în cazul unor asemenea performanțe, comentariile nu lipsesc. Și e firesc. Dar ce să spunem, zîmbind că, luna trecută, am aflat cu totală stupoare, trei tineri americani erau autorii unei noi performanțe care, nici mai mult, nici mai puțin, consta în furtul unui submarin nuclear american, scoaterea lui din port și apoi transportarea în larg. Performanța fanteziei și acțiunii nu se oprea aici, ei voiau să-i ofere unor mari îndrăgostiți (!?!) de asemenea amintiri ! Dacă știrea ar fi fost difuzată la 1 aprilie am fi bănuit că e vorba de o farsă în genul celei care, anul trecut, i-a făcut să creadă pe un scriitor cunoscut că există o piramidă subacvatică în zona Triunghiului Bermudelor ce seamănă leit cu cele egiptene. Dar, cum F.B.I. a anunțat cu lux de amănunte că submarinul vizat se numește USS Trepang și are baza la New London, totul poate fi crezut. Era un plan amplu, concret, cu măsuri precise, cu variante — o performanță a îndrăznelii, cum recunoștea un specialist. Nu credem că e cazul să ne întrebăm ce se întîmpla dacă planul reușea, ci mai curînd ce aventură stranie și cu implicații greu definibile ar fi provocat intenția respectivilor de a provoca serii de explozii, de a crea confuzie și de a bloca deplasarea altor nave. Poate o performanță a supremei stupidități.

DUMITRU CONSTANTIN

Să nu-l uităm pe „nemuritorul" Ilie Năstase!

Deși trecut, nu-i așa, de cea dintîi tinerețe sportivă, Ilie Năstase continuă să fie în atenția amatorilor și comentatorilor de tenis de pretutindeni, și unii și alții fiind în continuare captivați de talentul și perseverența campionului român. Recent, în editura londoneză Aidan Ellis, cunoscutul specialist britanic Richard Evans a tipărit o monografie dedicată asului bucureștean. Cartea numără aproape 260 de pagini și are drept titlu un singur cuvînt, „Nastase", nume de jucător și capitol în istoria tenisului. Scrisă după o minuțioasă documentare, monografia prezintă secvențe mai noi din cariera jucătorului, înregistrate cu obiectivitate, dar și cu o doză detectabilă de simpatie, ea încheindu-se cu palmaresul lui Ilie Năstase, semnificativ pentru valoarea de excepție a campionului nostru. Astfel, la data redactării volumului, aproape sigur în primăvara acestui an, Năstase deține grăitoare scoruri favorabile la mulți dintre marii animatori ai courtului, 16—7 cu Connors, 16—8 cu Kodes, 9—2 cu Laver, 16—7 cu Orantes și așa mai departe, singurul „meci pierdut" fiind, la timpul respectiv, cel cu Rosewall, 3—6.

O altă confirmare, dacă mai era nevoie de așa ceva, a clasei a celuia care a fost desemnat în mai multe rînduri, drept cel mai bun sportiv al României, ne-a sosit, nu demult, de la Paris. Intitulîndu-și cartea „Cei mai buni din tenis. De la Rosewall la Borg", Michel Sutter îi clasifică pe cei mai buni jucători din istoria tenisului în 3 categorii, „nemuritorii", „vedetele" și „campionii", făcînd 50 de biografii sumare. Alături de Laver, Hoad, Gonzalez, Borg, Connors, Rosewall, Trabert, Kramer și Newcombe, Năstase e inclus în primul grup, al „nemuritorilor", în vreme ce, de pildă, Drobny, Villas sau Santana apar între „vedete", iar Okker, Orantes sau Panatta își află locul printre „campioni".

La această oră, la care Ilie Năstase evoluează tocmai în îndepărtata Japonie, ducînd mai departe faima numelui său și faima sportului românesc, vă invităm odată în plus, stimați cititori, să nu-l uitați și să-i însoțiți numai cu gînduri bune și urări de succes.

Time out

● Marele maestru român Florin Gheorghiu se numără printre protagoniștii Olimpiadei de șah de la Buenos Aires. Jucînd la prima masă, adică înfruntînd cei mai redutabili adversari, Gheorghiu a înregistrat, pînă la ora alcătuirii acestor rînduri, un procentaj foarte bun, nepierzînd nici o partidă, remizînd, între alții, cu fostul campion mondial Boris Spaski. Ce păcat că ceea ce adună cu migală Gheorghiu, irosesc cu generozitate Șubă și Ghindă ! ● Strict autentic, din ultimul număr al ziarului județean „Steagul roșu" : „ ...la Plumbuita, un huligan, în văzul tuturor, a alergat după arbitrul Gherman Gherasim, amenințîndu-l cu cuțitul. Mai iute de picior, arbitrul s-a ales doar cu o aspră palmă peste față și cu spaima produsă"!! Firește, echipa locală a fost exclusă din campionat, dar ce s-o fi întîmplat cu huliganul ? ● 40 de persoane participă la un curs de masori, inițiat de Centrul de perfecționare al C.N.E.F.S. în colaborare cu I.E.F.S. Cu asta, sportul nostru a rezolvat o problemă. Mai rămîn alte cîteva ● Singura antrenoare de rugby din lume se numește Mariana Lucescu. Ea locuiește la București și antrenează echipele Școlii sportive 2, cu care a cîștigat, în repetate rînduri, titlul de campion național de juniori ● Din cîte sîntem informați, mai mulți dintre foștii antrenori ai asociației de fotbal C.S. Botoșani, Guță Tănase, Mircea Nedelcu, Valentin Dută și, probabil, alții, nu și-au primit cărțile de muncă ! Se zice că n-ar fi străin de toată această poveste contabilul șef Viorel Lungu ● Surprinde ora la care se dispută unele din partidele primei noastre divizii de rugby. Astfel, miercurea trecută, Grivița și Știința Petroșani au început, pe „Parcul copilului", la ora 10,30!! Au cîștigat oaspeții, făcînd astfel un frumos cadou conducătorului lor, Aurel Suciu, care împlinea, în ziua respectivă, 43 de ani ● Echipa feminină de handbal a României s-a clasat pe locul secund în recentul turneu de la Düsseldorf ● Un succes pentru canotajul nostru. Participînd, pe lacul Karapiro din Noua Zeelandă, la campionatele mondiale, echipajul de 4+1 rame, Elena Oprea, Florica Szilagy, Florica Dospinescu, Georgeta Mașca și Aneta Matei, a obținut medaliile de oronz ● Devenind, la 28 de ani și la prima apariție în divizia A, golgeter al campionatului de fotbal, buzoianul Constantin Stan demonstrează, odată în plus, că valoarea unui jucător n-are, pînă după 30 de ani, nici o legătură cu anul nașterii din buletinul de identitate ! ● La Craiova, luptătorii de la greco-romane de la Aluminiu Slatina au reușit, în ultima etapă, 66 de puncte din 70 posibile. Slătinenii au ocupat de 7 ori primul loc ● La hochei pe gheață, întrecută de Podhale Nowy Targ cu 3—1, la București, Steaua pare să fi pierdut definitiv orice șansă de a merge mai departe în Cupa campionilor ● Echipa de fotbal Rulmentul Alexandria, 16 puncte în seria a II-a a diviziei B, este antrenată de Petre Gavrilă, cel care, cu ani în urmă, și-a legat numele de promovarea Voinței București, formație despre care astăzi nimeni nu mai știe mare lucru ! Confirmînd la Alexandria, Gavrilă se anunță drept unul dintre cei mai serioși și pricepuți antrenori tineri din fotbalul nostru ● Cam multe aminări în campionatul masculin de baschet ● Criticînd — pe bună dreptate, după opinia noastră — hotărîrea federației de volei de a transforma, începînd din viitorul sezon competițional, divizia B în campionat de tineret, cu vîrsta maximă limitată la 24 de ani, un corespondent al revistei noastre ne atrage atenția cîte valuri au trecut, în vremea din urmă, peste divizia secundă, supusă mereu altor restricții ! În 1973, bunăoară, s-a hotărît să fie admiși maximum 3 jucători peste 27 de ani ; în 1974, s-a adăugat amendamentul unui jucător peste 25 de ani !! ; în 1976 s-a stabilit obligația fiecărei echipe de a avea minimum 2 voleibaliști sub 20 de ani ; în 1978, numărul acestora a fost mărit la 3, el urmînd să crească, în lumina ultimei decizii, pînă la 6. Nu credeți, întreabă scrisoarea în final, că federația lasă impresia că a pierdut ceva și nu mai găsește ? Știm noi ce să mai zicem ! ● Cîștigînd internaționalele Italiei, la Roma Maria Alexandru a probat că rămîne una din cele mai bune jucătoare de tenis de masă din lume ● Participanții la cursul de perfecționare a antrenorilor de fotbal inaugurat recent de F.R.F., au asistat, simbătă, la meciul Rapid — Gaz metan Mediaș, pe stadionul „Republicii", partidă în care, îndeobște după pauză, liderul a jucat foarte slab. Apropo de asta, dorim să-i informăm pe această cale pe colegii de la „Sportul" că participanții la curs nu vor primi, la încheierea lui, diplome de antrenori ! Între altele, pentru simplul motiv că le au ● Steaua și Dinamo se distanțează în campionatul de hochei. Asta da surpriză ! ● Fostul antrenor federal Octavian Popescu activează în prezent în cadrul C.N.E.F.S. București, conducînd un centru de selecție pentru copii și juniori ● Dacă e să-i dăm crezare lui Dumitru Gheju din Caransebeș, str. Potocului 29, C.J.E.F.S. Caraș-Severin n-a luat în considerare contestația — legală și argumentată — introdusă de C.P.L. în meciul cu C.F.R., întîlnire în care ultima grupare a folosit un jucător dublu legitimat ! Asemenea atitudine ne surprinde, dat fiind faptul că, după cum se știe, Ilie Pătrulică nu mai lucrează în cadrul organismului respectiv ● Campion național la categoria muscă, în 1976, boxerul Teofil Ghinea n-a mai apărut în ring cam de multișor. Se zice că el a fost suspendat de club, dar Steaua n-a comunicat nimic oficial ●

După victoriile Nadiei de la Strasbourg, tatăl campioanei continuă să primească felicitări, la telefon sau în scris. După cum se poate vedea în imaginea alăturată, deasupra măsuței telefonului se află, se putea altfel, un portret al minunatei noastre gimnaste ● Scos de la Progresul, spre a face loc lui Viorel Popescu, cu care echipa a ajuns unde a ajuns, Dumitru Baboie antrenează în prezent pe T.M.B., fruntașa seriei a V-a a diviziei C ● Peste 1 500 de tineri și tinere au luat parte duminică la deschiderea festivă a ediției de iarnă a „Dacladei", desfășurată pe stadionul din Tîrgoviște.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Atletismul nostru, bogat în individualități, bogat în talente, e deficitar la capitolul mentalitate"

— Tovarășe profesor Nicolae Mărășescu, poate că ar fi normal, provocîndu-vă la această discuție, să începp prin a vă întreba ceva despre eleva și soția dumneavoastră. Natalia Mărășescu, multiplă campioană de fond, atletă de clasă mondială. Numai că am să procedez altfel, rugîndu-vă să le spuneți cititorilor cine sînteți, de unde veniți și unde vă duceți. Poftim?

— Am s-o iau de mai tîrziu, din clipa cînd consider eu că aș putea spune ceva de interes mai larg. Am făcut, pe timpul liceului și al facultății, triplu-salt, probă care mi-a adus o oarecare consacrare în atletism și titlul de maestru al sportului. Apoi, după o perioadă în care am funcționat, aproape 5 ani, ca documentarist în C.N.E.F.S., devenind membru în Asociația internațională a statisticienilor de atletism și autor al cîtorva cărți de specialitate, am fost numit antrenor federal. La F.R.A., am rămas 12 ani, muncind, îmi place să cred, sîrguincios, dar avînd rezultate cînd mai bune, cînd mai rele. Din octombrie 1977 lucrez în cadrul Clubului sportiv municipal din Craiova. Echipa Doljului a promovat, în această toamnă, în prima divizie de atletism a țării. Cam asta ar fi

— Care ar fi, rezumînd, motivele pentru care ați plecat de la federație?

— Să zicem că principalul motiv a fost acela de a demonstra, mie însumi și altora, că pot lucra și în afara organismului federal, cu rezultate la fel de bune.

— De ce „să zicem" ?!

— Pentru că au mai existat și alte motive, asupra cărora e mai bine să nu discutăm. De acord?

— Am altă soluție ? N-am, așa că să ne oprim, măcar pentru un minut, la Craiova. Care e atmosfera acolo, ce șanse are atletismul craiovean să se impună pe plan național?

— Spunînd că am găsit la Craiova un cadru minunat pentru atletism, nu-mi fac decît datoria. Organele locale de partid și de stat au sprijinit și sprijină pe toate căile dezvoltarea atletismului, disciplină care prinde în Dolj rădăcini din ce în ce mai solide. Dealtfel, spre a răspunde prin fapte acestui sprijin, substanțial și permanent, întregul nostru colectiv, sîntem cu toții 18 antrenori, s-a străduit să scoată atletismul local din anonimat. Muncind cu rîvnă, cred că am reușit chiar mai mult decît atît. Nepunînd la socoteală recordurile și titlurile Nataliei, în 1978, atletismul doljean a bătut, la juniori și seniori, 12 recorduri naționale și a dobîndit, la respectivele categorii de vîrstă, 20 de titluri de campioni. E ceva, nu-i așa?

— Este. Vă rog să continuați.

— Ne-ar trebui o sală, dar am convingerea că, nu peste multă vreme, o vom avea. La Craiova, lucrează în atletism, cu tragere de inimă și pasiune, o serie de antrenori tineri, Fane Cioacă, Ștefan Popescu, Mihai Nistor, alții, care și-au canalizat eforturile spre depistarea și creșterea precoce a talentelor, devenite azi nume respectate pe plan național și chiar mai departe. Craiova are, la juniori, cîțiva campioni balcanici, născuți și învățați să alerge sau să sară în orașul natal. Venind aici, unde m-am acomodat de minune, cred că am luat o decizie cu adevărat nimerită. Pentru mine și pentru Natalia deopotrivă.

— Am făcut ce-am făcut și tot la Natalia am ajuns! Dacă tot sîntem aici, m-ar interesa să știu ce părere are antrenorul Nataliei despre anul competițional 1978 . al elevei sale. A fost unul bun, a fost unul de tatonare, a fost unul rău?

— Aș zice mulțumitor, deși putea fi mai bun. În '78, Natalia a obținut un titlu mondial, la cros, cu echipa, un loc secund în aceeași competiție, la individual, 3 medalii de argint la europene, între care unul în sală. Tot în sală, a bătut recordul lumii pe 1500, cu 4:05. În aer liber, deține a treia performanță din toate timpurile. A mai stabilit 6 recorduri naționale și a devenit dublă campioană a „Daciadei". La 7 octombrie, romînca Natalia Mărășescu, deținătoarea în continuare a recordului mondial oficial, validat de I.A.A.F., pe o milă, 4:23,08, a primit la Catania, în Sicilia, Trofeul „Sole Mare" și titlul de cea mai bună alergătoare a anului din Europa, de fapt, ținînd cont că la fond America stă mai slab, de cea mai bună alergătoare din lume în 1978. La masculin, onoarea respectivă a revenit italianului Ortiz, campion european pe 5 000 și vicecampion pe 10 000. Cum ziceam, un bilanț mulțumitor.

A venit frigul, dar Natalia se antrenează de zor. Spre a deveni campioană olimpică la Moscova, „visul de aur al familiei Mărășescu", ea știe că are de acoperit, anual, cel puțin 5000 de kilometri ! În atletismul de azi și, mai cu seamă, în cel de mîine, nimeni nu mai poate conta numai pe talent. E nevoie de muncă, de muncă și iar de muncă.

— Nu cumva sînteți, sau vreți să păreți, prea exigent?!

— Nu vreau să par. Sînt. Mă număr printre adepții muncii fără răgaz și fără menajamente, ai atletismului total, dacă se poate spune așa. Din acest punct de vedere, atletismul nostru, bogat în individualități, bogat în talente, e deficitar la capitolul mentalitate. Nu se muncește suficient și, în general, se începe tîrziu. În alte țări, copiii vin pe stadion de la 8 ani ; la noi, ei se apucă de atletism pe la 12, cel mai devreme. Apoi, încercăm să recuperăm handicapul, dar mulți dintre atleții noștri fie că se plafonează, fie că se sperie de greutăți. În altă ordine de idei, pentru că tot m-ați provocat, planuri avem, dar nu le aplicăm cu consecvență. Selecția, în general bună, nu e finalizată, tocmai pentru că elevii și juniorii nu sînt puși la muncă. În două vorbe, cred că atletismului nostru îi lipsește o mai bună organizare a activității. Se vorbește mult și se face puțin, de-ata sîntem antrenați, cu cîteva excepții, pe o curbă descendentă.

— Ce propuneți?

— Muncă, muncă și iar muncă ! Dealtfel, din primăvară, Natalia se antrenează după o metodă nouă, cu 4 antrenamente pe zi, cu mărirea volumului de lucru pînă la limita maximă, mergînd pînă la acoperirea a peste 5 000 de kilometri pe an, dincolo de tot ceea ce au admis vreodată specialiștii fondului, iar rezultatele n-au întîrziat. În cazul ei, ca și în acela al Fiței Lovin. Cîndva scoasă din lot și trecută pe linie moartă, taxată de unii drept sfîrșită pentru atletismul de performanță, Fița a făcut progrese deosebite, ajungînd între primele 10 alergătoare din lume. Ceea ce am încercat și, în bună măsură, am reușit cu ele, voi încerca din această iarnă cu Dan Betini, căruia îi prevăd un viitor strălucit. Terminînd, recent, Institutul de învățămînt superior din Oradea, Dan a fost repartizat ca profesor la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova.

Cu puțină vreme în urmă, ne-am apucat de treabă și, judecînd după calitățile sale remarcabile, sînt sigur că va ajunge, cît de curînd, în elita mondială a alergătorilor de 3 000 de metri obstacole.

— Îi dorim și noi același lucru. Altceva. Ce fac acum elevii dumitale, tovarășe profesor? Se odihnesc?

— Nici vorbă ! Se antrenează. Natalia și ceilalți au avut o pauză activă de 3 săptămîni, petrecută la Eforie Nord, pentru recuperare și recreare. Dar pauza s-a încheiat și ei au trecut la muncă. 1979 va fi, cu siguranță, un an competițional foarte dificil, pe care avem obligația să-l pregătim cu maximum de atenție.

— Anume?

— Natalia, de pildă, va lua startul în cel puțin 5 concursuri de anvergură, în care va trebui să-și păstreze pozițiile cucerite pînă acum și chiar să le depășească. În februarie, la Viena, va alerga la europenele de sală. În martie, va participa la mondialele de cros de la Dublin. Vor urma concursul preolimpic de la Moscova, în iunie, Cupa Europei de la Torino, în iulie, mondialele universitare de la Mexico, în septembrie, alte întreceri. Dorim să nu facem nici o greșeală în '79, an preolimpic, în decursul căruia vom pune la punct strategia după care, la Jocurile Olimpice de la Moscova, vom ataca titlul pe 1 500, visul de aur al familiei Mărășescu. Pentru a ajunge acolo, Natalia nu mai are mult, dar mai are ceva. Urmărim îmbunătățirea finișului, capitol la care Natalia a stat mai prost, negăsind totdeauna resurse spre a răspunde atacurilor adversarelor, pierzînd pe ultimii metri curse pe care le-a condus autoritar și pe care se părea că le va cîștiga. Pe acești ultimi metri, vom petrece toată iarna care ne stă în față și, dacă va fi nevoie, și pe cea viitoare.

— Calculînd, ajung la concluzia că, la Moscova, Natalia Mărășescu va avea 26 de ani. Va mai putea ea, oare, să ne ofere un titlu olimpic?

— De ce nu ? Vă înșelați dacă credeți că va fi prea bătrînă ! Probele de fond aduc, de regulă, deplina consacrare după vîrsta Nataliei de la Olimpiadă, spre 30 de ani. Uneori, vezi cazul Ilenei Silai, și mai tîrziu. Dar majoritatea fondiștilor cu renume, o Braghina, o Hoffmeister, un Clarke, un Kut, un Keino, mai știu eu cine, au atins cota maximă a performanței în partea a doua a carierei. Țineți minte de la mine, fondul e o alergare de maturitate.

— Vă promit să țin minte! O ultimă întrebare. Care credeți, tovarășe Nicolae Mărășescu, că e cel mai bun lucru din atletismul nostru de azi? Dar cel mai rău?

— Avem talente deosebite, dar trebuie îmbunătățit climatul. Sîntem, din păcate, prea comozi. Nu muncim suficient.

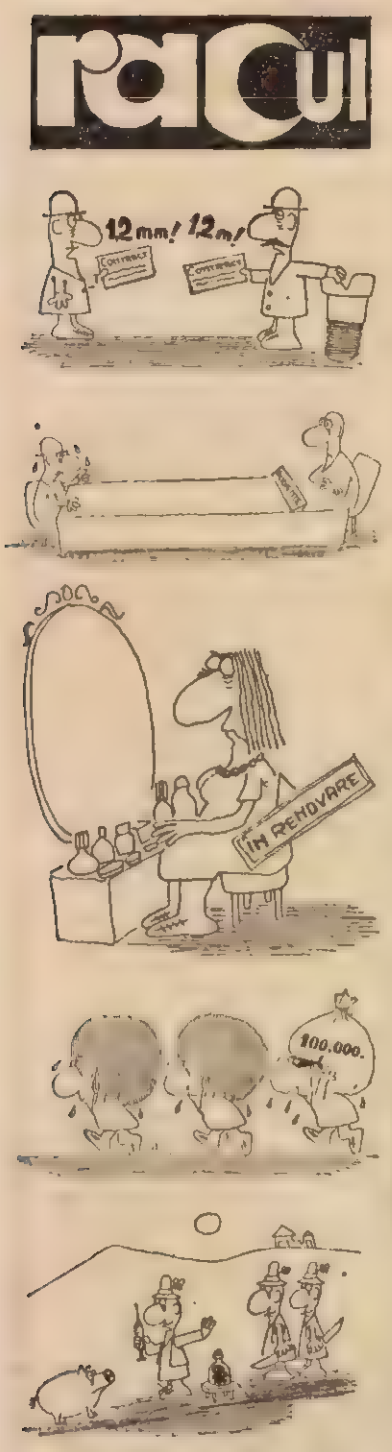

MIHAI MATEI

A fura cu sudoarea frunţii

Am cunoscut, nu cu ani în urmă, ci cu cîteva zile în urmă un individ ciudat, infofolit, rotofei, care bea şampanie din comerţul socialist şi ţuică de Văleni din surse proprii. Vă daţi seama că după un asemenea amestec rotofeiul s-a foarte bine dispus, s-a făcut roşu la faţă de-atîta incredere în progres şi a început să se laude, împroşcînd în dreapta şi în stînga tot felul de aprecieri măgulitoare la adresa caracterului său, pivniţei, familiei, situaţiei financiare. De atîta bunăstare se îngrăşa văzînd cu ochii. Îşi flutura incontinuu portofelul ca un strateg victorios drapelul, înfruntînd cu măreţie gloanţele sutişoarelor :

— Eu cînd nu cîştig o mie de lei pe zi, îmi dau palme...

Ia te uită la el, mititelul, cojocelul, portofelul. Avea deci şi scrupule morale, fiindcă altfel nu-i cădeau bine ţuica de Văleni şi şoriciul de porc. Un vînt de autoexigenţă îl lumina chipul care altfel s-ar fi contopit organic cu şoriciul pe care-l devora metodic.

— Cînd nu cîştig o mie de lei pe zi, îmi dau palme, uite aşa, jap-jap, mă calc în picioare, ţip la mine.

— Dar cum cîştigi dumneata o mie de lei pe zi, întreb eu cu vicleană modestie, dar şi cu legitimă curiozitate.

— Eu fur cu sudoarea frunţii.

Ia te uită la el, mititelul, cojocelul, portofelul. Mai are şi conştiinţa spiritului de sacrificiu ! El nu fură oricum, el fură cu sudoarea frunţii. Din ce în ce mai tulburat de amestecul dintre şampanie şi ţuica de Văleni, devine şi foarte uman.

— Nu fur pentru mine. Eu nu-s de-ăla egoist, care fură pentru el. Dacă aş fi numai eu, m-aş rezuma la mai puţin. Eu sînt un om serios, eu fur pentru familie Tot ce fur, eu aduc în casă, ci să se simtă bine, copilaşii să trăiască mai bine decît mine, să cînte la pian. Fur pentru ăia mici, nici nu ştii ce drăguţi sînt, ce inteligenţi sînt.

Nu zic că n-or fi drăguţi ăia mici, nu zic că n-or cînta la pian, dar ce s-ar întîmpla dacă toţi părinţii ar fura pentru ăia mici ?

Necunoscutul care fusese şi el martorul acestei insalubre spovedanii, se arătă foarte mişcat, foarte tulburat de cele auzite. Derbedeul îi inspirase o profundă simpatie :

— Îi e greu şi lui, încercă el într-un fel să alunge duhoarea ţuicii de Văleni şi a mărturisirilor stil de exacte. Nici lui nu-i e uşor, cît trebuie să se zbată, trăieşte cu frica-n sîn. Şi-apoi şi furtul e o muncă. Cere capacitate, efort şi uneori chiar şi cultură. Eu personal îl respect.

Necunoscutul, aşa-numitul om de treabă, îl invidia cu o anume generozitate, el nu fura, el avea retribuţie, n-avea harul ăsta, dar obiectiv îl admira şi-i părea rău că nu poate să-i urmeze destinul.

Nu ştiu de ce, dar aveam convingerea că mila acestui om de treabă, lucra mînă-n mînă cu hoţia geambaşului orgolios, că la urma urmei, făcea parte din aceeaşi lume. Şi ca să fiu sincer, mila aceasta bicisnică mi se părea mai rea decît hoţia geambaşului. Şi, ca să fiu şi mai sincer cu mine, ca să nu mă las ademenit de paradoxuri, mărturisesc că-n ultimă analiză se contopeau, deveneau cam acelaşi fel de hoţie.

TEODOR MAZILU

La adăpostul unor autorizaţii

ZAMFIR GLIGORE, din Bucureşti, strada Fruntaş Poenaru Vasile, face parte din acea categorie de indivizi, pentru care munca şi cinstea sînt noţiuni cu totul necunoscute. În schimb îl caracterizează abilitatea şi îndrăzneala (a se citi viclenia) în iniţierea şi desfăşurarea unor afaceri tenebroase de mari proporţii, deosebit de rentabile pentru buzunarele proprii.

O fi cumva Zamfir Gligore vreun hărăzit al soartei căruia să-i fie dat a cîştiga într-o lună cît nu realizează alţii în ani de zile ? A moştenit ei oare vreo comoară în Honolulu, încît să-şi permită a trăi ca un nabab ? Dacă nu poate fi vorba de nici una dintre aceste ipoteze, iluzorii de altfel, atunci cum este posibil, cum îi este admis acestui semianalfabet care îşi rezumă semnătura la litera „Z" — iniţiala prenumelui — să realizeze venituri incredibile ?

În urma unor sesizări care indicau că Zamfir Gligore nu respectă prevederile legale referitoare la exercitarea meseriei prevăzute în autorizaţia de **„preluerare metal comun"** — autorizaţie în baza căreia avea dreptul ca timp de 4 ore pe zi să confecţioneze inele, cercei, agrafe şi alte mărunţişuri, care se vînd prin bijuterii, în alte 4 ore fiind angajat ca **lustragiu** la Cooperativa „Deservirea" (unde n-a prestat nici o activitate dealtfel), în luna ianuarie i s-a făcut un control la domiciliu şi la alte adrese unde stabilisem anterior că ar avea depozitată „marfă" obţinută pe căi ilegale.

I s-au găsit atunci, la domiciliul său, la locuinţele celor două fiice şi într-o magazie închiriată de la Eugenia Tîrnoveanu, pe strada Fr. Poenaru Vasile nr. 62, produse care depăşeau cantităţile admise în autorizaţie, în valoare de... peste **800 000 lei.**

Tot cu acest prilej s-au mai găsit la domiciliul său valută deţinută ilegal (4 156 dolari, 60 mărci R.F.G., 20 000 lire italiene, 550 zloţi polonezi) şi 750 grame argint industrial provenit din sustrageri.

Atît produsele respective cît şi valuta şi argintul industrial au fost ridicate în vederea confiscării, potrivit prevederilor legale.

Era de aşteptat ca în urma unei asemenea măsuri — care, după opinia noastră de atunci, îi secătuia posibilităţile materiale — cel în cauză să renunţe la afaceri şi să practice eventual lustragerie, aşa cum solicitase iniţial Cooperativei „Deservirea".

Pînă să i se verifice întreaga activitate ilegală, inclusiv relaţiile cu diverşi producători clandestini şi alte elemente infractoare prin intermediul cărora procura materie primă, aflăm că Z.G. îşi continuă afacerile, încălcînd, ca şi pînă atunci, prevederile legale (sub paravanul autorizaţiei amintite, desfăşura în realitate o intensă activitate de speculă).

O nouă percheziţie domiciliară efectuată în luna mai se soldează cu ridicarea în vederea confiscării a unor produse în valoare de încă **300 000 lei**, pentru ca în luna iulie să i se efectueze a treia percheziţie domiciliară, cu care ocazie s-au ridicat pentru confiscare produse în valoare de **600 000 lei** şi suma de **150 000 lei** — provenită, bineînţeles, tot din afaceri ilegale, iar infractorul a fost reţinut pentru cercetări.

Comentariile ar fi de prisos dacă totul s-ar fi încheiat aici. Nu mai puţin revelator pentru pericolul social pe care îl prezintă asemenea indivizi fără scrupule este şi cazul altui confrate de breaslă şi complice în afacerile celui menţionat şi anume **Victor Ionescu,** tot din Bucureşti, str. Dr. Nazarcea, tot posesor al unei miraculoase autorizaţii — dacă avem în vedere opulenţa ce poate fi realizată în adăpostul unei asemenea bucăţi de hîrtie cu trei rînduri, o semnătură indescifrabilă şi o ştampilă.

Numai că, spre deosebire de Z.G. care a obţinut autorizaţia în Capitală, celălalt bucureştean posedă o asemenea patalama eliberată de... Consiliul popular al oraşului Tîrgu Frumos (? !).

Formal, totul este în regulă, celor de la Tîrgu Frumos nu li se poate reproşa nimic, pentru că VICTOR IONESCU a avut într-adevăr, la vremea respectivă o viză de flotant în oraşul respectiv şi tot acolo închiriase, în schimbul sumei de 600 lei lunar, o cameră, unde chipurile îşi avea atelierul pentru exercitarea meseriei prevăzute în autorizaţie.

În realitate însă, beneficiarul documentului la care ne referim, eliberat la Tg. Frumos, trăia bine-mersi efectiv în Bucureşti, unde prospera văzînd cu ochii — spre uimirea şi indignarea tuturor celor care îl cunosc şi nu pot concepe cum de i s-a dat unui asemenea individ posibilitatea să realizeze venituri atît de mari încît să-şi permită luxul de a închiria în Bucureşti, pe str. Alcea Seculor, o garsonieră cu 600 lei (aici şi-a adus fără forme legale şi o concubină din provincie), plus camera de la Tîrgu Frumos, unde, continua să plătească, de asemenea, 600 lei lunar, doar aşa de „ochii lumii", ca să-şi poată menţine autorizaţia făcătoare de minuni ?

Aproape 2 000 lei pe lună doar chiriile. Dar întreţinerea concubinei care nu lucrănicăieri ? Dar „Mercedesul" cumpărat cu 180 000 lei ? Dar cele 350 grame aur găsite la percheziţie ? Dar marfa în valoare de 350 000 lei găsită fără forme legale ? Ca să nu mai vorbim de chefuri costisitoare, de multe alte cheltuieli fabuloase pe care numai un individ care cîştigă bani mulţi fără muncă şi le poate permite.

Ne întrebăm uneori de unde are x..., ce învîrteşte y..., cum este posibil ca z...

Şi iată că unul ca ZAMFIR GLIGORE, un lustragiu fictiv, un bişniţar cu patalama numită „autorizaţie", un semianalfabet ajunge milionar, sfidează munca, cinstea, legile şi morala într-o societate în care etica şi echitatea sînt la ordinea zilei, însufleţesc mase de oameni.

MIHAI GROZAVU

CRONICA ŞOSELEI

Merită un bibelou un asemenea preţ?

A împopoţona maşina cu fel de fel de perdeluţe, zorzoane, mlini mişcătoare, schelete miniaturale, fructe şi zarzavaturi din plastic, a lipi pe geamurile maşinii diverse abtibilduri, înseamnă fără îndoială o dovadă de prost gust. Dealtfel, tot mai mulţi automobilişti renunţă la astfel de artificii în favoarea centurilor de siguranţă, a oglinzilor retrovizoare laterale, a farurilor bine reglate şi a celor de ceaţă.

Dar nu aspectele de ordin estetic sînt cele mai importante, ci considerente de siguranţă a traficului. Zorzoanele, zarzavaturile şi fructele miniaturale împietează asupra vizibilităţii, distrag atenţia celor de la volan şi celor care rulează în spatele împopoţonatului şi sînt curioşi să distingă ce „noutăţi" mai atîrnă pe maşini. Un bibelou atîrnat de oglinda retrovizoare care îţi pendulează pe parbriz sute de kilometri, te oboseşte fără să-ţi dai seama.

Mai sînt şi alte implicaţii. Zilele trecute, Lazăr Buzdugan, muncitor la Combinatul chimic-Craiova a plecat cu autoturismul Dacia 1300 proprietate personală de acasă — cartierul Brazda lui Novac — către locul de muncă.

L. B. era cunoscut ca un şofer serios. Nu obişnuia să consume alcool, circula cu viteze rezonabile şi manifesta politeţe faţă de ceilalţi participanţi la trafic chiar dacă aceştia se aflau la ghidonul unor motociclete, motorete sau biciclete.

Cînd lucra în schimbul de noapte toate locurile autoturismului erau ocupate de colegi de muncă. Şoferului nostru îi făcea plăcere să transporte tovarăşii săi la lucru. În plus, avea cu cine să schimbe cîteva vorbe de acasă pînă la combinat.

L. B. nu-şi împopoţona maşina, la un singur bibelou însă ţinea, un felinar miniatural, agăţat de oglinda retrovizoare. Era un fel de mascotă cu care conducătorul auto se mîndrea şi de care nu voia să se despartă.

În seara cu pricina o frînare bruscă a expediat micul felinar pe podeaua autoturismului, iar L. B. a încercat să recupereze bibeloul. Prima tentativă nu a reuşit însă. A repetat mişcarea aplecîndu-se spre podea, trăgînd inconştient şi volanul spre dreapta.

Pentru a pierde controlul maşinii nu e nevoie de prea multe secunde. În cîteva clipe maşina practic necondusă de pilotul ei a ajuns în bordura din dreapta a trotuarului. Şoferul s-a speriat şi a virat brusc la stînga. Nu a mai reuşit să stăpînească însă maşina. Autoturismul necontrolat a intrat într-un pom ornamental şi apoi pe rînd a acroşat încă trei arbori de pe aceeaşi parte. Pilotul a primit lovitura în plin, decedînd pe loc. Ceilalţi pasageri s-au ales cu leziuni uşoare.

Maşina nu rula cu viteză mai mare de 50 km pe oră.

Pilot cuminte, avea maşina bine pusă la punct, rula cu viteză ponderată, toate condiţiile pledau pentru o deplasare în siguranţă. Şi totuşi un om serios, prudent, un pilot nu foarte experimentat, dar nici un şofer lipsit de calităţi şi-a pierdut viaţa. Pentru ce ? Pentru că nu a ţinut seama de o cerinţă elementară : la volan nu e altceva mai important decît urmărirea drumului, concentrarea atenţiei numai şi numai asupra circulaţiei.

Un autoturism Dacia 1300 se deplasa de la Braşov spre Odorheiu Secuiesc. La volan, o tînără femeie, pasagera pe locul din faţă dreapta tot o reprezentantă a sexului frumos. Maşina bine pusă la punct, înzestrată în plus cu un modern casetofon. Timpul frumos, asfaltul uscat, într-un cuvînt condiţii optime de călătorie.

Şoferiţa melomană, nemulţumită de calitatea muzicii îşi concentrase la un moment dat atenţia mai mult spre casetofonul montat într-un loc nu prea accesibil pentru pilot.

Văzînd-o trebăluind prea insistent la casetofon, pasagera a sfătuit-o — deşi profană în conducerea auto — să fie atentă la drum, că nu se va întîmpla nici o nenorocire dacă nu vor asculta muzică.

Şoferiţa n-a dat curs recomandării continuînd să se ocupe de casetofon. Nici pasagera n-a mai insistat. Şi-a scos banii destinaţi pentru cumpărături şi a început să-i numere. S-a ajuns astfel la o situaţie critică, cînd nici şoferiţa şi nici pasagera, fiecare ocupate cu treburile lor, nu mai urmăreau drumul. Pe nesimţite maşina a început să devieze spre stînga. În cîteva secunde necontrolată a intrat în plin în parapetul unui podeţ. Tînăra şoferiţă a decedat pe loc.

Să nu credeţi că asemenea cazuri sînt singulare. În fiecare zi, doi pînă la cinci piloţi îşi pierd viaţa în asemenea circumstanţe. Oameni tineri, cu viitorul în faţă, specialişti cu experienţă îndelungată îşi pierd viaţa în mod stupid pentru simplul motiv că nu înţeleg, repet, că pilotarea maşinii este incompatibilă cu neatenţia chiar şi pentru cîteva secunde.

Colonel VICTOR BEDA

Mă conduc după un principiu încă nescris în Codul Muncii

Corneliu C. Zolyneak. **Născut la 19 iunie 1928, în Pașcani. În 1953 absolvă Facultatea de biologie a Universității „Al.I. Cuza" din Iași. În 1965 obține titlul de doctor în genetică, specialitatea radiogenetică la Universitatea ERNST-MORITZ-ARNDT din Greifswald, R.D. Germană. În 1975, doctor docent în biologie. A publicat 74 lucrări științifice. Profesor din 1970 ; conducător de doctoranzi, specialitatea genetică ; din 1969, decan al Facultății de biologie-geografie-geologie din Iași ; director al Centrului de cercetări biologice din Iași. Conduce și îndrumă secția de specializare în domeniul biologiei medicale, al geneticii umane, pregătind cadre pentru sectorul medical. Membru de partid din 1957. Membru al Comitetului județean P.C.R. Iași. Decorat cu cinci medalii și Ordinul Muncii clasa a III-a.**

— Să începem cu esențialul. Concret, în ce măsură — la Facultatea de biologie-geografie-geologie și la Centrul de cercetări biologice din Iași — s-a realizat integrarea învățământului cu cercetarea și producția ?

— Prima etapă a constituit-o latura organizatorică și anume integrarea organică, într-un singur tot, a celor 190 de cadre de cercetare, tehnicieni și muncitori aparținînd C.C.B. Iași în, colective unice, pe specialități și profiluri ale cercetării și învățămîntului, alături de cele 89 cadre didactice și de cercetare din cadrul facultății, de cei 44 studenți din anii terminali (numai o parte dintre aceștia) și de cei 7 biologi ce aparțin grupei de specializare în domeniul biologiei medicale. La baza acestor reuniri de forțe stau : laboratoarele unice pe profiluri și specialități ; o tematică de cercetare unică, în totalitatea ei contractată cu terți, tematică ce se ridică la valoarea de peste 10 milioane lei ; aparatură, materiale și chimicale folosite în comun ; un număr de laboratoare cu folosință multidisciplinară (gaz-cromatografie, citogenetică, fermentație, radio-biologie, combatere biologică) ; posibilități evidente de aprofundare a cercetărilor, de urmărire — în sectoarele productive — a eficienței cercetărilor pe care le efectuăm, a felului cum rezultatele obținute se aplică în practică și cu ce randament ; stringerea legăturilor cu producția, cu potențialul uman valoros existent aici, potențial ce se caracterizează prin experiență profesională, tenacitate și disciplină. În ultimă instanță, dacă se poate spune astfel integrarea a contribuit la creșterea prestigiului celor două instituții, la creșterea solicitărilor privind contractarea unor noi teme de cercetare sau amplificarea celor existente de către beneficiari, la creșterea eficienței învățămîntului, a procesului de educație a studenților, la pregătirea viitorilor absolvenți pentru producție, pentru viață.

— Ar fi binevenite cîteva precizări privitoare la secția de genetică. Aici, cum operează integrarea ?

— Colectivul de genetică pe care îl conduc este format din cinci cadre didactice, treisprezece din domeniul cercetării, șapte biologi din cadrul grupei de specializare, nouă studenți din anii III și IV și opt studenți ce activează în cadrul celor două cercuri științifice studențești (Cercul de genetică umană și Cercul de citogenetică vegetală) ; un total de 42 de cadre. Activitatea de cercetare a întregului colectiv este focalizată asupra unui număr de 4 teme cuprinse în trei contracte (pentru anul 1978) ; trei teme în planul departamental și o temă în planul de stat. Valoarea acestor contracte se ridică la suma de 790 000 lei. Contractul încheiat cu Academia de Științe Medicale stipulează cercetarea a două teme și anume : „Hemoglobinopatiile ereditare umane" și „Malformațiile congenitale la om". Cercetările menționate au drept scop să rezolvă problema principalelor hemoglobinopatii și malformații congenitale la populațiile umane de pe teritoriul Moldovei, frecvența acestora, cauzele care le determină ; toate acestea în scopul îmbunătățirii stării de sănătate a populației cît și în enunțarea — de către specialiștii din rețeaua sanitară — a unor măsuri profilactice și de tratament. Contractul încheiat cu M.E.I. are ca temă „Studiul genetic al producătorilor de vitamină B-12". Contractul încheiat cu Fabrica de antibiotice Iași, pe o durată lungă, abordează două teme, respectiv două direcții de cercetare și anume : ridicarea potențialului de biosinteză a producătorilor de vitamină B-12, precum și a microorganismelor producătoare de tetracicline. Scopul acestor cercetări constă în — fapt cuprins și în contract — **creșterea productivității industriale cu 25—35 la sută.** Pentru anul 1979 valoarea contractelor se ridică la suma de 2 000 000 lei. Creșterea valorică a contractelor se justifică prin dezvoltarea cercetărilor la temele deja enunțate, cît și prin contractarea de noi teme. Rezolvarea temelor la cote calitativ superioare ne-a obligat la organizarea unor laboratoare cu profiluri bine conturate : laboratorul de citogenetică umană, laboratorul de genetică medicală, laboratoarele de genetica microorganismelor, laboratorul de enzimologie, laboratorul de biochimie medicală ; spațiile profilate — cu aparatură corespunzătoare — pe specialități tehnologice, cum ar fi : camera de extracții și gaz-cromatografie, camera de flamfotometrie și spectrofotometrie cu absorbție atomică, camera pentru linii electroforetice, camera pentru colorimetrie și spectrofotometrie în UV, camera pentru ultracentrifugare, spațiile pentru termostatare, agitare și sterilizare.

— Pe vremea studenției dv., și-a mea, cursurile litografiate erau lucruri rare. Ca să nu mai vorbim de cele tipărite. Care-i acum situația în acest capitol ?

— La facultatea noastră a devenit lege ca fiecare cadru didactic de predare să aibă cursul litografiat sau tipărit în bibliotecă. Activitatea de laborator, la fiecare disciplină, se desfășoară pe baza Caietelor de lucrări practice litografiate. Părerea mea este că avînd cursul în bibliotecă îți poți moderniza continuu, de la an la an, predarea în așa fel ca fiecare generație de studenți să fie „mîndră" că tot ce au audiat el le aparține și astfel, în contextul politicii privind acoperirea cu cursuri proprii a fiecărei discipline din planul de învățămînt, am ajuns la convingerea că existența unor dirtionare la disciplinele cu pondere în pregătirea studenților noștri este deosebit de eficientă. Cunoașterea, spre exemplu, a terminologiei genetice, pe lîngă că instruiește pe student în specialitatea respectivă, îi facilitează înțelegerea deplină a unor tratate, lucrări de specialitate sau chiar a acelor lucrări, de strictă specialitate, scrise în limbi străine pe care studenții nu le prea stăpînesc. Ca să-mi verific valabilitatea celor gîndite, am scris pentru **studenții mei — primii beneficiari ai profesiei mele** și cel mai sensibil barometru al eficienței și calității învățămîntului — în colaborare și pe picior de egalitate sub aspectul contribuției cu dr. Ion I. Bâra și dr. Gogu I. Gheorghiță, un **Dicționar de genetică** în care prelucrăm și aplicăm, pe parcursul celor 540 pagini, termeni genetici, parte din ei ilustrați și printr-o iconografie adecvată.

— Am întîlnit absolvenți contrariați la repartizarea lor în cîmpul muncii. Ce se întîmplă cu absolvenții grupei de specializare în domeniul biologiei medicale ? Îmi închipui că, mulțumită ultraspecializării, sînt oameni cu o șansă de realizare profesională în plus.

— Deși îi specializăm în probleme de biologie medicală, de genetică umană, hematologie, histologie și histochimie, serologie, explorări endocrine și funcționale etc., la terminarea specializării sînt repartizați în învățămînt ; dar nici măcar în cel medical sau cu profil de biologie. Avem și continuăm a construi spitale județene și orășenești moderne, clinici pe diverse profiluri, dar mă întreb : cine face în cadrul acestor unități spitalicești citogenetică umană, teste genetice în sprijinul medicinei legale, cine concură la acordarea „sfatului genetic" ? În cîte spitale sau clinici avem — deși nu se concepe ca în prezent să nu existe — laboratoare de citogenetică umană ? Absolvenții grupei de specializare din acest an, instruiți și pregătiți, teoretic și practic, la nivelul clinicilor și spitalelor în probleme de citogenetică umană, hematologie, histologie și histochimie etc. — absolvenți care au scris un Caiet de lucrări practice de biologie medicală, în trei volume, singurul de acest gen din țară, care au lucrat efectiv la realizarea contractelor încheiate cu Academia de Științe Medicale, care au comunicat și publicat lucrări științifice în acest domeniu, care au fost premiați în țară și în străinătate pentru această activitate — sînt încadrați ca profesori (Gușa Doina, Liceul industrial Electro-Timiș, Timișoara ; Truță Elena, Liceul Platforma Măgurele, București ; Grama Violeta, Liceul Agroindustrial Teaca, Bistrița-Năsăud s.a.), deși în rețeaua sanitară sînt locuri și e nevoie de ei. Mă întreb este eficient, echitabil, răspunde această repartiție dictonului „Omul potrivit la locul potrivit" ? Cred că nu !

În altă ordine de idei — dar tot o problemă de cadre — e nevoie de mai mult curaj la încadrarea tinerilor cu o pregătire temeinică, dornici de a se dedica științei și de a se afirma. Consider că pentru un biolog recomandat de către Consiliul profesoral pentru învățămînt și cercetarea științifică cel mai adecvat loc de producție este învățămîntul superior, sau ca biolog, cadru auxiliar, într-un institut de cercetare. La aceasta s-ar mai adăuga, după părerea mea, pentru activitatea de cercetare, absolvenții de la agronomie, zootehnie și medicină veterinară care fac practică productivă efectivă în ferme model, absolvenții unor facultăți din cadrul institutelor politehnice, care au ateliere de producție bine utilate și organizate și cu producție pe bază de plan, absolvenții unor facultăți de farmacie, care au în dotare stații-pilot de producere a medicamentelor etc. Un absolvent de biologie de la facultatea noastră, facultate integrată în mod organic cu Centrul de cercetări biologice, încadrat în învățămînt pentru a-și efectua staglatura de trei ani, este recuperabil mai greu pentru cercetare sau, în anumite situații, acest lucru devine aproape imposibil. Afirm cu toată răspunderea că, în momentul de față, **cel mai îngrijorătoare problemă pe linia cadrelor este îmbătrînirea acestora, lipsa unei succesiuni de generații pe vîrste.** Ceea ce trebuie să dea mult de gîndit și să declanșeze măsuri eficiente este faptul că golul existent între ultimii încadrat în învățămînt, la facultatea noastră, secția biologie, se mărește continuu.

— Ați făcut o specializare în străinătate și conduceți o secție de specializare, unică, în felul ei, în țară. Care vi-s părerile despre specializări, în general ?

— Sînt de părere că specializările în străinătate trebuie efectuate numai de către specialiștii care au reușit să acumuleze tot ce s-a făcut în țară în domeniul respectiv, iar așa-zisele documentări, de 14—30 zile, numai de către conducătorii autentici ai unor direcții de învățămînt și cercetare, conducători de colective, cadre cu autoritate profesional-științifică recunoscută. În această problemă nu se justifică rotirea sau principiul „de dorit să meargă toți". Înainte de a trimite în străinătate să epuizăm tot ce este autohton în specialitatea sau domeniul de activitate al fiecăruia. Să fiu bine înțeles : **specializare sau documentare în străinătate,** în urma acestui impact între specialiști, **invezi dar arăți și ce știi** și este bine, consider eu, pentru prestigiul învățămîntului și cercetării noastre științifice. În anumite situații, ca fiu mai înțelepți. Cînd merg în străinătate — ca de fapt și în țară, în astfel de situații **— prefer confruntarea științifică colegială** dar **dură**, fără menajamente, **decît un schimb de amabilități** sau complimentări **reciproce**. Întotdeauna vreau să știu, prin comparație, unde mă aflu și aceasta o prefer în fața unor colective de specialiști. Una este să întreții relații de schimb de publicații și alta este ca, informat fiind, să te confrunți în mod direct. Confruntări deschise, fructuoase și utile am avut în țară, în cadrul laboratorului, unde am fost vizitați de un număr de personalități în domeniul geneticii, după cum și în străinătate, în institute și centre de cercetări genetice de mare prestigiu. Fiecare dintre noi, întors în țară, am dezbătut, în mijlocul colectivului, în primul rînd, ceea ce am considerat drept minus al activității noastre deoarece părerea noastră este că tocmai analiza acestor aspecte, măsurile luate, justifică eficiența specializărilor, a documentărilor.

— O întrebare a adevărului esențial : Care-i importanța concretă a cercetărilor care se fac în Centru și în Facultate? Mai precis : în ce măsură sînt ele folositoare oamenilor, populației, contemporanilor ?

— Să vă dau un exemplu ! Iată ce rost și ce urmări are munca noastră dedicată temei „Studiul hemoglobinopatiilor ereditare umane". Studiul s-a efectuat pe un număr de 8 000 subiecți tineri, populație școlară între 14—20 ani. Urmează ca pînă la finele anului 1979 studiul menționat să fie extins la un număr de 15 000 subiecți. Numărul mare de subiecți studiați permite stabilirea frecvenței, în populație, a acestor maladii. Subiecții afectați de aceste maladii fac forme de boală de o gravitate foarte variată, mergînd pînă la letalitate. Cazurile afectate au redusă capacitatea de muncă sau total anulată în unele cazuri ; și nu beneficiază, nefiind cunoscută științific, de un tratament corespunzător, pînă în prezent. Cercetările noastre urmăresc depistarea cazurilor, stabilirea frecvenței în populație, semnalarea cazurilor organelor de decizie sanitară, depistarea purtătorilor de boală și stabilirea de măsuri de genetică medicală în scopul prevenirii îmbolnăvirilor, posibilitatea acordării „sfatului genetic", luarea de măsuri de ordin social, îndrumarea acestor bolnavi către activități mai ușoare (condiții de bună oxigenare, regim alimentar adecvat), supravegherea medicală continuă pentru prevenirea sau tratarea eventualelor crize de anemie hemolitică.

— Cam pe la anu', împliniți un sfert de veac de muncă de cercetător, de pedagog, de om politic, de conducător și administrator. Ce idei v-au condus munca ?

— Detest lenea și urăsc viciosugul unora de a se sustrage, într-un fel sau altul, de la muncă. Mă conduc după principiul, încă nescris în Codul muncii, că un cadru didactic sau de cercetare trebuie să lucreze zilnic minimum 8 ore pentru a justifica că este om al muncii și 12—14 ore pentru a onora calitatea de cadru didactic sau de cercetare. Sînt de acord ca oamenii să se și odihnească, dar detest pregătirile prea timpurii pentru odihnă și în mod deosebit pentru zilele de odihnă. Nu-mi plac oamenii „perfecți". Îmi face deosebită plăcere discuția în contradictoriu folosind drept argumente adevărurile sau experiența vieții. Nu am pretenția că tot ce afirm sînt lucruri obiective sau adevăruri de necontestat ci, dimpotrivă, îmi place să-mi fie luate și interpretate gîndurile și afirmațiile ca fiind subiective, să mi se recunoască doar dreptul de patent asupra lor. Iert la jumătate sau total greșeala imediat recunoscută și o amplific pe măsură ce timpul se scurge de la comitere și pînă la recunoașterea sau depistarea ei. Ador disciplina, ordinea, curățenia, frumosul și sinceritatea. Nu-mi plac oamenii ursuzi, posaci, încrezuți sau cei care își schimbă prietenii, mersul, atitudinea și felul de a privi odată cu avansarea, după cum nici pe acei care, nemaiavînd anumite funcții, devin umili, servili sau prea prietenoși. Văd în păstrarea bunurilor personale și a celor de la locul de muncă o datorie firească, organică. Mă revoltă tot ce se uzează, tot ce se strică înainte de termen — dacă se poate spune că există un termen — din neglijență, incompetență sau lipsă de interes. Nu trebuie să predăm studenților noștri tot ce știm deoarece în programa lor de învățămînt nu figurează numai disciplina noastră. Să nu uităm că în situații de acest fel bibliografia recomandată nu-și justifică oportunitatea. În discuțiile cu studenții noștri, indiferent de sfaturile pe care le dăm, de exemplele de care uzăm, să nu uităm că între noi și ei se interpune un număr de ani și că biologul își spune cuvîntul în toate situațiile și împrejurările.

NELU IONESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (I. Iambus I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori ale cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariatul de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 92, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din și din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26. București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

16 NOIEMBRIE 1978

INAUGURĂRI

● Pe platforma industrială Vaslui-Rediu a început să producă Întreprinderea de aparate de măsură și control. ● Cargoul Sascut a fost lansat la apă. Ultima realizare a harnicilor navaliști brăileni face parte din producția marfă a primului trimestru 1979. ● La Gurghiu (Mureș) și la Piatra Neamț au fost date în exploatare ferme pentru creșterea animalelor de blană. De blană prețioasă. Capacitatea : 4 000 nurci-mamă. ● Gospodarii din Simonești (Harghita) au primit spre folosință dispensarul la construirea căruia au contribuit și ei în mare parte. Oamenii s-au gîndit la toate și au ridicat și două locuințe pentru cadrele medicale.

Forța realității

Inginerul Iosif Roșiu din Timișoara a gîndit, încă de multă vreme, posibilitatea unui motor fără vilbrochen. A gîndit și a visat. Dar ce realități nu se nasc din vise ? A gîndit și a sperat. Și a îndrăznit să propună forurilor de specialitate să se verifice — în realitate — o parte din temeinicia visurilor sale. Din păcate, mai multe institute politehnice (am impresia că „mai multe" e doar o formulă de amortizare a șocului realității, realitate care ar impune cuvîntul „toate") au respins — prin reprezentanții lor — ideea inginerului Roșiu. Nu se poate, i-au zis, un motor fără vilbrochen, așa cum îl visați dv., nu va merge. Nu și nu și nu ! Utopie (altcumva, în termeni mai populari), da, dă, utopie. Dar e frumos că vă preocupați de asta, totuși, e frumos, de ce să nu fie frumos ?!

Astfel a fost primită ideea. Cu o condescendență savantă : că adică „băiatul", inginerul, truditorul nu a comis nici o fărădelege, a fost harnic dar ce să facă dinții cu ideea lui ?

Inginerul Roșiu are un dosar cu 3 000 de pagini, între care stau la loc de cinste și birtiile institutelor politehnice care i-au răspuns că niciodată, deci NICIODATA (inclusiv în anul 1978, să zicem) un asemenea motor nu va merge nici o secundă, nici un minuțel.

Și, iată, prin trudă de zi și noapte, beneficiind de înțelegerea unei întreprinderi generoase din Timișoara, în atmosfera de emulație spirituală a unei organizații de partid județene și municipale, cum e Timișul, inginerul Roșiu strînge piesă cu piesă, om lîngă om, și pune (conform visului său) ceva să meargă : o mașinărie, o treabă măruntă, nu ?, cu consecințe incalculabile pentru istoria motorului pe lume. Și ce au constatat oamenii ? Că motorul lui Roșiu, deși n-avea vilbrochen, mergea. Ceea ce Roșiu ruga autoritățile de resort, încă din 1968—1969, să-l ajute să demonstreze, ceea ce comisii și chiar paracomisii refuzaseră aprioric, mergea, funcționa. Utopia consuma benzină, făcea zgomot puțin și mergea. Nu exploda și nu se supunea verdictului sceptic ilor. Mergea.

...În urmă cu jumătate de an, mă aflam în cabinetul primului secretar al municipiului de partid Timișoara, Radu Bălan, venise vorba despre nou. Și acest destoinic și curajos om mi-a vorbit despre marea realizare a lui Roșiu și despre greutățile nemeritate pe care le întîmpină. „Flacăra" a acționat atunci imediat. Un foc de paie s-a aprins și s-a stins treptat. Răspunsuri vagi și, uneori, absurde au venit de la unii din cei care erau datori cu rezolvări. Nu se mai putea spune că motorul nu va putea merge niciodată. Asta pentru că, între timp, motorul funcționa. Răspunsul cel mai semnificativ a fost că motorul (experimental, făcut din ciurucuri la îndemîna unui om, fără posibilități materiale, motorul de „mină") n-are performanțele motoarelor existente. Asta e culmea ! Omul face motorul ca să arate că există și poate exista, poate funcționa și i se reproșează că n-a creat el, singur, în bucătărie probabil, motorul de rachetă. Un asemenea dialog e aberant. Și dacă ar fi doar dialog... Motorul fără vilbrochen e respins.

(Continuare în pag. 11)

ADRIAN PAUNESCU ■

1918 *Șase decenii de la marea Unire* 1978

AVRAM IANCU. Monumentul din orașul Tîrgu Mureș

O necesitate istorică, o înfăptuire istorică

Aniversăm pentru a 60-a oară desăvîrșirea unității statului național român, realizată prin hotărîrile istorice ale Marii Adunări Naționale întrunită la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918.

Dezideratul era tot atît de vechi ca și însăși formarea limbii și a poporului român, înfăptuirea lui marcînd un îndelungat și profund proces istoric. Bazele sale au fost determinate de unitatea limbii și a teritoriului, axa acestuia fiind formată de Munții Carpați. Din cea mai îndepărtată vechime și pînă astăzi același popor a trăit și de o parte și de alta a Carpaților, vorbind aceeași limbă, avînd aceeași civilizație populară, aceeași structură economică și aceeași viață culturală.

Toate acestea au fost un dar al Carpaților, al apelor sale — Someșul, Crișurile, Mureșul, Jiul, Oltul, Argeșul, Bistrița, Siretul — cari, curgînd înspre toate cele patru puncte cardinale, au dat pămîntului românesc una din cele mai solide unități orografice din lume, comparabilă cu un adevărat sistem solar.

Oriunde s-ar fi aflat capitalele stăpînirii acestui pămînt, în Munții Orăștiei, ca pe vremea lui Burebista sau Decebal, la Tîrgoviște sau la Suceava, unde au strălucit coroanele și buzduganele lui Mircea cel Bătrîn și ale lui Ștefan cel Mare, la Alba Iulia în zilele lui Iancu de Hunedoara și ale lui Mihai Viteazul, ele și-au exercitat atracția și autoritatea asupra întregului teritoriu din stînga și din dreapta Munților, pînă la Marea cea Mare.

Pe o desăvîrșită unitate geologică și geografică s-a constituit astfel o unitate culturală, economică și politică comună, Tran-

(Continuare în pag. 13)

VASILE NETEA ■

Uniți pe veci

Veniți, lumina cîntă pe strune de iubire
Să se-mplinească visul străbunilor eroi :
Uniți să fim de-a pururi în cuget și-n simțire
Noi, fiii libertății și-ai vremurilor noi.

Noi sîntem veghetorii de Patrie străbună
Destin de fericire e-al nostru nalt destin —
Purtăm în noi Carpații și Dunărea bătrînă
Prin zbuciumate veacuri din care demni venim.

Ce limpede ni-i zarea și viața ce frumoasă,
Ce dreaptă ni-i mîndria pentru acest pămînt
Și ce solemn răsună-n a sufletului casă
Cu Patria străbună eternul legămînt !

Veniți, cu toți, la Alba, cu inimi înfocate,
Reîntregirii noastre imn nou să-i înălțăm.
Uniți pe veci, azi Țării, în sfîntă libertate,
Sub tricolore flamuri credință să-i jurăm !

DUMITRU STANCIULESCU ■

Popoarele și politica internațională

În politica sa externă, partidul nostru pornește de la un adevăr fundamental : problemele majore ale contemporaneității nu mai pot fi rezolvate astăzi doar prin actele unor personalități, doar prin bunăvoința unor guverne. Asigurarea unui curs nou în viața internațională nu mai este de conceput decît în condițiile participării active a maselor populare, a tuturor popoarelor la viața politică a lumii. Această apreciere nu constituie, de fapt, decît aplicarea în sfera raporturilor dintre națiuni a concepției filozofice potrivit căreia masele constituie motorul progresului istoric.

Cu mai bine de un secol în urmă, Marx spunea : „Clasele muncitoare au datoria să pătrundă secretele politicii internaționale, să supravegheze activitatea diplomatică a guvernelor lor și, la nevoie, să acționeze, ...să facă în așa fel încît legile simple ale moralei și echității care trebuie să reglementeze relațiile dintre persoanele particulare să devină legi supreme în relațiile dintre națiuni". Dar pentru noi este important nu numai ce spuneau întemeietorii socialismului științific. La fel de importante sînt, cred, învățămintele propriului nostru trecut.

Convingerea privind rolul hotărîtor al maselor în făurirea unei noi ordini în lume se bazează pe capacitatea istorică dovedită a poporului român de a percepe în profunzime cursul evenimentelor din afara granițelor sale, de a se orienta către soluții pașnice, drepte și echitabile.

Unul popor care a rezistat pe aceste meleaguri mai mult de două milenii, unui popor care a trăit secole și secole în strînsoarea a trei mari imperii și a supraviețuit, cu demnitate, unul popor care a știut să-și dobîndească independența, să-și clădească răbdător, cărămidă cu cărămidă, unitatea națională, unui popor care nu a ocupat niciodată teritorii care înainte să fi aparținut altora, unul popor care condus de partidul său comunist edifică azi socialismul multilateral dezvoltat, unui astfel de popor trebuie să-i recunoști capacitatea și meritul de a ști să facă politică externă.

Pentru cetățeanul român independența, suveranitatea, egalitatea, neamestecul în treburile altora nu sînt doar principii de drept internațional, ci expresii ale modului firesc și unic de a exista printre celelalte popoare, fie ele mari sau mici.

Forța, puțină cîtă a avut, poporul nostru nu a folosit-o pentru a încerca să stăpînească pe alții, ci pentru a-și apăra ființa și unitatea națională pentru a-și construi destinul în liniște și muncă.

Pe acest fundament de înțelepciune a clădit partidul comunist eșafodajul coerent, logic și principial al politicii externe românești.

Ne-am obișnuit și ni se pare firesc ca în neîntreruptul său dialog cu masele, tovarășul Nicolae Ceaușescu să abordeze de fiecare dată și problemele internaționale, să prezinte realitatea lumii așa cum este și nu numai așa cum ne-ar place uneori să fie, să înfățișeze soluțiile și căile de urmat la care s-a gîndit conducerea partidului nostru și să le supună atenției și aprobării oamenilor.

Acest mod deschis de a face diplomație oferă fiecărui cetățean nu numai posibilitatea de a ști ce se petrece în lume, ci și criterii stabile pentru a judeca evenimentele, pentru a desluși căile de rezolvare a problemelor internaționale oricît de complicate ar fi ele.

Poporul român poate deci să participe la elaborarea și înfăptuirea politicii externe a țării în deplină cunoștință de cauză.

Aceasta și explică de ce glasul său, al partidului nostru, al reprezentantului său cel mai autorizat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se aude cu atîta putere pe arena internațională și constituie o sursă de încredere și optimism în triumful luptei popoarelor pentru lichidarea politicii imperialiste de dominație, pentru rezolvarea democratică a problemelor stringente ale omenirii, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru pacea în lume.

MIRCEA ANGELESCU ■

Un nou și important moment în evoluția relațiilor româno — austriece

Evoluția pozitivă a relațiilor de prietenie existente între poporul român și austriac, sensul mereu ascendent al raporturilor de colaborare între România și Austria, tot mai puternice în ultimii ani, au cunoscut în cursul săptămînii trecute o nouă confirmare. Vizita în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, a președintelui federal al Republicii Austria, dr. Rudolf Kirchschläger, și a doamnei Herma Kirchschläger, înscrie o pagină nouă, de o deosebită semnificație în cronica politică a celor două țări.

Prezența în țara noastră a oaspeților austrieci a fost însoțită pretutindeni, atît în București cît și în județul Brașov, de manifestări de caldă ospitalitate și prietenie, fiind acestea expresia grăitoare a sentimentelor de stimă și amiciție pe care poporul român le nutrește față de poporul austriac. Solii poporului austriac au putut cunoaște aspecte diverse ale vieții social-economice din țara noastră. Un excelent prilej în acest sens l-a constituit vizitarea unuia dintre cele mai mari și mai noi cartiere de locuințe din București — Drumul Taberei, un adevărat oraș-satelit al Capitalei, cu peste 160 000 de locuitori — și a Întreprinderii de calculatoare electronice de pe platforma industrială Pipera, componentă principală a puternicului centru al industriei electronice românești. Vizitînd județul Brașov, distinșilor soli ai poporului austriac li s-a oferit prilejul de a admira frumusețile naturale aflate pe minunata vale a Prahovei, apoi, întreprinderea specializată în producția de autocamioane din Brașov, unele obiective social-culturale și monumente istorice și de artă din acest oraș. Semnificative pentru impresia deosebită pe care acest moment a transmis-o oaspeților sînt cuvintele notate de președintele Austriei în cartea de onoare a întreprinderii de autocamioane brașovene : „Uzina este un exemplu de planificare clarvăzătoare, de realizare tehnică impresionantă și de înaltă specialitate. Transmit sincere felicitări pentru toate acestea și m-as bucura dacă s-ar realiza o colaborare amplă cu întreprinderi austriece".

Dar punctul de interes maxim în desfășurarea vizitei președintelui federal al Austriei în țara noastră l-a constituit, fără îndoială, dialogul la nivel înalt purtat cu președintele Nicolae Ceaușescu. Convorbirile oficiale româno-austriece au evidențiat, în primul rînd, dorința comună de a extinde conlucrarea multilaterală, în interesul ambelor țări, al cauzei securității europene, destinderii și păcii în lume. Într-o atmosferă de cordialitate, de înțelegere deplină și de stimă reciprocă, cei doi șefi de stat au examinat, într-o primă etapă, stadiul relațiilor bilaterale dintre cele două țări. Pornind de la constatarea unei evoluții ascendente, pe multiple planuri, a raporturilor dintre România și Austria, președintele Ceaușescu și președintele Kirchschläger au afirmat hotărîrea celor două țări de a continua dezvoltarea și aprofundarea acestor raporturi. Pentru aceasta, a fost subliniat în cursul dialogului la nivel înalt româno—austriac pentru făurirea unei atmosfere de încredere între popoare, o importanță fundamentală o are statornicirea între state a unor relații bazate pe respectul independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța. Afirmarea și întronarea unor asemenea principii în viața internațională sînt cu atît mai actuale, sînt cu atît mai necesare cu cît — realitate subliniată deopotrivă de cei doi șefi de stat în toasturile rostite la dineul oficial din 8 noiembrie — în lume au loc tendințe de reîmpărțire a zonelor de influență, de reeditare a politicii de forță.

Cu atît mai mult deci dezvoltarea unor relații prietenești și intensificarea cooperării dintre două state cu sisteme social-politice diferite — cazul României și Austriei — reprezintă o contribuție deosebit de prețioasă la cauza păcii și înțelegerii în lume. În acest sens a fost reliefată contribuția constructivă a schimbului de vederi la diverse niveluri, a contactelor între delegații, între organizații și instituții, între oameni de știință și cultură și chiar între cetățeni, pentru o mai bună cunoaștere, pentru prietenie și conlucrare.

Cursul ascendent al relațiilor de prietenie și colaborare între România și Turcia

La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a primului ministru al guvernului român, Manea Mănescu, ne-a vizitat țara, la începutul acestei săptămîni, primul ministru al Republicii Turcia, Bülent Ecevit, împreună cu soția, Rahșan Ecevit. În cursul dimineții de luni, 13 noiembrie, premierul turc a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Primul ministru al Republicii Turcia a exprimat cu acest prilej deosebita sa satisfacție de a se reîntîlni cu șeful statului român și a înmînat acestuia un mesaj din partea președintelui Fahri Korutürk, transmițînd cele mai sincere urări de fericire personală, de progres și bunăstare pentru poporul român prieten. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a rugat să fie transmise din partea sa și a tovarășei Elena Ceaușescu cele mai bune urări de fericire președintelui Fahri Korutürk și doamnei Korutürk, împreună cu urări de bunăstare și fericire poporului turc prieten.

Acest moment, al întrevederii între șeful statului român și premierul turc, a oferit un bun cadru pentru examinarea unor noi căi și mijloace de conlucrare reciproc avantajoase, între cele două țări, avînd în vedere evoluția ascendentă a raporturilor tradiționale de prietenie, colaborare pe multiple planuri și bună vecinătate dintre România și Turcia. În ridicarea pe o treaptă superioară a colaborării și cooperării politice, economice, culturale și tehnico-științifice dintre cele două țări și popoare este bine cunoscută deosebita contribuție a dialogului la nivel înalt româno-turc, a cărui semnificație a fost subliniată și în cursul dialogului dintre președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru al Turciei.

Progresele remarcabile înregistrate de popoarele român și turc în dezvoltarea lor națională, economică și socială influențează într-un mod pozitiv extinderea și diversificarea raporturilor dintre țările noastre. **Comunicatul comun** dat publicității la încheierea convorbirilor oficiale, relevînd importanța pe care o are Declarația solemnă comună semnată la București, la 29 august 1975 pentru spiritul în care au evoluat ulterior și se dezvoltă în continuare relațiile româno-turce, menționează în mod special înțelegerea dintre cele două țări asupra cooperării economice, tehnice și culturale și a Protocolului privind cooperarea economică, comercială și tehnică. Evidențiind măsurile concrete ce au fost adoptate cu diverse ocazii pentru materializarea înțelegerilor de principiu, Comunicatul comun consemnează în acest sens acordul celor două părți asupra, necesității unor noi forme de cooperare inclusiv cooperarea pe terțe piețe. Este semnificativă în acest sens și voința celor două țări de a dezvolta echilibrat schimburile lor comerciale, astfel încît, în 1979, volumul acestora să se dubleze, comparativ cu anul 1977.

Pe o asemenea bază trainică, existînd premise reale în domeniul dezvoltării pe noi trepte a relațiilor dintre țările noastre a fost reafirmată dorința de amplificare și adîncire a acestora, evoluție în folosul celor două țări, cît și al cauzei păcii și colaborării în Balcani, în Europa și în lumea întreagă.

Dealtfel, în condițiile în care cerința edificării în Europa a unui sistem real de securitate și cooperare impune lărgirea continuă a contactelor bilaterale și multilaterale, dezvoltarea neîngrădită a legăturilor reciproc avantajoase dintre toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, devine un factor decisiv pentru consolidarea păcii. Din această perspectivă, abordarea în discuțiile bilaterale alături de probleme ale relațiilor directe, concrete, ce fac obiectul legăturilor dintre două țări, și a problemelor vieții politice internaționale reprezintă o constantă a dialogului internațional. România și Turcia doresc să-și extindă și să-și diversifice colaborarea, dar, în același timp, doresc să acționeze activ în vederea realizării integrale a prevederilor Actului final de la Helsinki, pentru instaurarea unui climat de încredere și cooperare. Într-un asemenea climat, pacea, securitatea și dezvoltarea liberă a fiecărui popor, potrivit intereselor și aspirațiilor sale, ar depăși stadiul deziderateloi, devenind un cadru fructuos, real pentru viața și activitatea popoarelor ce trăiesc în această parte a lumii și nu numai pentru acestea. De aici atenția de excepție cu care este privită reuniunea de la Madrid, acțiunile ce trebuie întreprinse la aceasta, în 1980 pentru a dinamiza procesul de destindere pe continentul european.

Țări balcanice, România și Turcia acordă o mare importanță colaborării dintre statele aflate în această parte a Europei, întăririi încrederii și relațiilor de prietenie și bună vecinătate dintre acestea, preocupare prezentă și în cadrul dialogului româno-turc la care ne referim. În legătură cu aceasta, în timpul întrevederii dintre președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Bülent Ecevit a fost exprimată convingerea că situația din Cipru va fi soluționată pe cale politică, asigurîndu-se independența și integritatea teritorială a acestui stat, crearea condițiilor necesare unei conviețuiri pașnice a celor două comunități.

În aceeași atmosferă cordială, prietenească, ce a caracterizat întrevederea, au fost examinate și alte aspecte de importanță fundamentală ale actualității politice internaționale : creșterea necontenită a cursei înarmărilor și necesitatea dezarmării, legătura indisolubilă dintre pace și dezvoltare, situațiile conflictuale din lume, care trebuie reglementate pașnic, pe calea tratativelor, dreptul poporului namibian la independență și

Consemnînd într-o amplă sinteză rezultatele fructuosului dialog la nivel înalt prilejuit de vizita în țara noastră a șefului statului austriac, **Comunicatul comun româno—austriac** evidențiază, în domeniul relațiilor bilaterale, obiectivul de dublare a volumului schimburilor comerciale în 1980, în raport cu nivelul din 1975, precum și necesitatea lărgirii relațiilor economice bilaterale și a cooperării între firmele și organizațiile celor două țări, mai ales pe terțe piețe. O atenție deosebită se acordă și promovării schimburilor în domeniul culturii, artei, științei și învățămîntului, diversificării și intensificării acestora pentru o mai bună cunoaștere reciprocă a valorilor materiale și spirituale create de cele două popoare în decursul istoriei lor. Dintre rezultatele concrete cu care s-a încheiat vizita trebuie menționate schimbul instrumentelor de ratificare a Acordului de evitare a dublei impuneri și semnarea Convenției privind echivalarea diplomelor de bacalaureat, ca și acordurile de cooperare convenite între întreprinderi românești de comerț exterior și firme austriece, mai ales a celor din domeniul producției de motoare pentru autocamioane și tractoare.

În domeniul vieții internaționale — actualitatea lumii preocupînd pe cei doi șefi de stat la fel de mult ca și dezvoltarea relațiilor bilaterale — dialogul la nivel înalt româno-austriac s-a caracterizat printr-o abordare responsabilă, profundă a tuturor marilor probleme cu care este confruntată lumea contemporană, printr-o armonie de poziții față de aceste mari probleme. Remarcabilă este în acest sens hotărîrea comună a celor doi președinți de a acționa astfel încît să se asigure tuturor țărilor posibilitatea de a contribui la reglementarea aspectelor majore cu care este confruntată umanitatea. Este vorba de o serie de aspecte legate de raporturile dintre statele lumii, de imperativul soluționării tuturor diferendelor existente între țări prin mijloace pașnice, fără amestec din afară ; este vorba de eliminarea folosirii forței sau amenințării cu forța din viața internațională ; este vorba de o contribuție sporită a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare la viața lumii.

Țări europene, țări dunărene, România și Austria sînt preocupate de înfăptuirea securității și colaborării pe continent, proces cu atît mai necesar, cu atît mai vital necesar cu cît, aici, în Europa, evidențiază Comunicatul comun, sînt concentrate în momentul de față cele mai puternice forțe militare din lume. Din perspectiva angajamentelor asumate prin Actul final de la Helsinki, avînd în vedere rezultatele întîlnirii de la Belgrad, președinții Nicolae Ceaușescu și Rudolf Kirchschläger au acordat o atenție deosebită pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid din 1980, pentru ca rezultatele acesteia să răspundă așteptărilor popoarelor, prin adoptarea unor măsuri care să dinamizeze cursul pozitiv afirmat la Helsinki. Față de asemenea preocupare constantă, evoluția stărilor conflictuale în diferite zone ale lumii, recurgerea la forță, în unele situații reprezintă un pericol pentru pacea întregii lumi, cu atît mai mult, în condițiile în care interdependențele dintre statele lumii sînt recunoscute ca o realitate de netăgăduit a zilelor noastre. Alternativa unică, de natură să asigure o reglementare durabilă a acestor situații, o reprezintă, calea tratativelor între părțile direct interesate. În acest context a fost evocată situația din Orientul Mijlociu, față de care cei doi președinți au afirmat poziția cunoscută, constantă privind reglementarea situației din zonă.

Un spațiu larg pe agenda convorbirilor oficiale l-au reținut, de asemenea, problematica noii ordini economice internaționale, dezarmarea și creșterea rolului O.N.U. în viața internațională, direcții de acțiune consecventă, constructivă ale politicii externe românești, exigențe de prim ordin pentru asigurarea unui climat pașnic pe planetă, pentru asigurarea progresului tuturor țărilor.

Față de semnificațiile noului dialog la nivel înalt româno-austriac, pentru contribuția pe care acesta a adus-o la extinderea și aprofundarea bunelor raporturi dintre țările și popoarele noastre, pentru instaurarea unui climat de încredere, destindere și colaborare pe continentul european și în întreaga lume, relevabile sînt declarațiile celor doi președinți. **„Dorim ca schimburile economice, tehnico-științifice, culturale, relațiile dintre popoarele noastre să capete o extindere continuă. În același timp, dorim să conlucrăm tot mai strîns în realizarea unor relații de colaborare între statele continentului european în vederea înfăptuirii documentelor semnate la Helsinki, pentru dezarmare, pentru o nouă ordine economică internațională, pentru o politică de destindere și de pace"**, sublinia președintele Nicolae Ceaușescu în alocuțiunea rostită după semnarea Comunicatului comun. Cu același prilej, președintele Rudolf Kirchschläger a spus : **„Încă din prima oră a întîlnirii noastre a existat o concordanță deplină, în sensul că activitatea noastră trebuie să fie îndreptată spre îndeplinirea tuturor prevederilor Actului final de la Helsinki. Aceasta este o cale pe care trebuie să o urmăm în permanență în raporturile dintre țările și dintre popoarele noastre"**.

Dorința reciprocă de a extinde continuu această colaborare și-a găsit dealtfel o expresie dintre cele mai elocvente în dorința de continuare a dialogului la nivel înalt româno-austriac, o confirmare deplină a deosebitei contribuții pe care „momentul București" din această toamnă l-a reprezentat pentru dezvoltarea viitoare a României și Austriei, țări europene, țări legate de curgerea Dunării și țări însuflețite de voința comună de a conlucra mai mult în numele acelor idealuri nobile care sînt pacea și progresul popoarelor.

DOINA FRUNTELATĂ

---

suveranitate națională și necesitatea eliminării discriminării rasiale și a politicii de apartheid, rolul tot mai mare care trebuie să revină Națiunilor Unite în soluționarea problemelor care confruntă omenirea.

„Un nou moment important în dezvoltarea colaborării dintre țările și popoarele noastre". Astfel a caracterizat președintele Nicolae Ceaușescu recenta vizită oficială în țara noastră a primului ministru al Turciei. Aprecierile desprinse din toasturile rostite la dejunul oferit de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în onoarea primului ministru Bülent Ecevit și a doamnei Rahșan Ecevit completează, în expresive sinteze, această afirmație. Sublinia președintele Nicolae Ceaușescu : **„În colaborarea dintre țările noastre am realizat multe lucruri bune. Discuțiile pe care le-am avut astăzi au evidențiat noi posibilități de a dezvolta aceste relații. Avem, într-adevăr, posibilități de a realiza o cooperare reciproc avantajoasă, atît pe plan bilateral, cît și pe terțe piețe. De asemenea, avem posibilități pentru a extinde colaborarea tehnico-științifică și culturală, pentru a intensifica contactele la toate nivelurile, inclusiv să extindem vizitele între cetățenii țărilor noastre"**. Iar premierul Ecevit arăta : **„Consider că pe lîngă faptul că există foarte mari posibilități de a realiza proiectele de colaborare pe care le-am convenit pînă acum, sînt, de asemenea, mari posibilități pentru a iniția noi acțiuni de cooperare și în alte domenii. Nutresc convingerea că, indiferent de apartenența țărilor noastre la un sistem sau altul, putem și trebuie să ne aducem contribuția la realizarea procesului de destindere, la cauza securității pe continentul nostru"**.

Perspectivele care se deschid relațiilor româno-turce în lumina unor asemenea declarații sînt dintre cele mai rodnice.

D. IOVANEL

Ialomițenii au primit lauda cu mîndrie și recunoștință, dar și cu ambiția de a da țării și mai mult porumb

„În fața condițiilor nefavorabile ale naturii trebuie să avem mai multă ambiție și curaj!"

Rulăm către Smirna! Nu prin deșerturi orientale cum s-ar crede după exotismul cuvîntului, ci la noi acasă, prin inima Bărăganului ialomițean. E sat frumos Smirna, cu colorit aparte, cu case în majoritate acoperite cu tablă, de pe care soarele alunecă, razele lui sînt reflectate în toate părțile, și ai impresia că răsare din acoperișuri. Nu e o metaforă, ci o iluzie optică. De grinzi, de cuie bătute adînc în pălimari spînzură șiruri de foi de tutun. Așteaptă, aflu, un timp mai umed, să fie balotate, duse la fabrică, prelucrate și vai, fumate! Vin la Smirna pentru că, în condițiile unui an foarte aspru, secetos, ialomițenii, departe de a se declara mulțumiți au reușit să obțină producții frumoase de porumb. Nu toți, e adevărat, dar unii dintre ei merită să devină eroii acestui reportaj, merită să le cunoaștem experiența. -Terenurile pe care muncesc oamenii din Smirna nu sînt irigate, iar din iunie pînă în septembrie nu a plouat!

— În plus, am „beneficiat" de o grindină, adaugă cu ironie la adresa naturii, inginerul Vasile Berbecel, 36 de ani, președintele cooperativei agricole de producție.

Și pentru ca ironia să fie și mai justificată, președintele mă îndeamnă să notez: 4 200 kilograme grîu la hectar, 5 kilograme de lînă de la fiecare dintre cele 2 000 de oi, 4 400 litri de lapte de la fiecare vacă, iar acum termină recoltatul porumbului cu o producție de 7 650 kilograme porumb boabe la hectar. Cea mai mare producție din județ! Rețineți, pe terenuri neirigate. Îi invit pe inginerul Berbecel la un dialog:

— Esențial e că noi cînd începem semănatul nu ne gîndim la ploaie sau la secetă, ci aplicăm o tehnologie adecvată, pentru a obține producții cît mai mari în fiecare an.

— Un exemplu, din care să reiasă că oamenii din Smirna au învins condițiile nefavorabile ale naturii!

— O înfruntă de cînd sînt aici.

— Nu, nu așa!

— De ce nu așa? Patru luni n-a plouat la Smirna, n-a căzut din cer nici o picătură de apă, dar n-am rămas la mila naturii. Cei care au irigații, învinge seceta prin irigații, noi, care nu avem irigații, avem în schimb mașini, îngrășăminte și erbicide, tehnologii moderne, soiuri rezistente la secetă, avem specialiști. Trebuie să avem ambiție și curaj, să ne schimbăm atitudinea față de pămînt, în sensul de a-l cunoaște și de a-i folosi rentabil, să facem agricultură cu un efort mai mare de gîndire.

— Dovediți.

— Cîștigăm anual 3 milioane lei, numai datorită amplasării judicioase a culturilor pe terenurile cele mai corespunzătoare. Lucru care nu cere nici un fel de cheltuială, decît gîndire, orientare, concepție. Am evitat cultivarea porumbului după porumb și am realizat la fiecare hectar un spor de 1 000 kilograme. Plantele tehnice, sfecla-de-zahăr și cartoful, care cer o investiție de peste 10 000 lei la hectar, le cultivăm numai după cereale și după ce am încorporat în sol 30—40 tone îngrășăminte la hectar. Astfel, odihnim pămîntul, îi dăm posibilitatea să se refacă, îi sporim fertilitatea.

— Pămîntul oboselte?

— Uneori, din dorința de a obține cît mai mult, unii dintre noi împrăștie îngrășămintele cu tona, fără să pregătească solul să primească și să asimileze aceste îngrășăminte, să le poată transforma în producții mari. Greșim! Stricăm pămîntul, îl poluăm, iar refacerea, știți, e foarte îndelungată. Și, ca să nu mă întrebați dv. și să fiu nevoit să vă răspund, trebuie să recunosc deschis că și noi am greșit uneori. Acum nu ne mai este permis.

— Mi se pare un act abuziv față de pămînt.

— Ați remarcat bine, dar, zic eu, mai ales atunci cînd nu l-ai pregătit să poată și ai pretenții exagerate față de el. Uneori trebuie să-i refacem pămîntului structura, degradată mai ales prin zecile de lucrări repetate an de an, în condiții mai mult sau mai puțin corespunzătoare. E vorba de tasări, sărăturări, bălțiri. Lucrăm cu multe mașini și solul se tasează, devine impermeabil la apă, rădăcinile pătrund greu în pămînt. Pe suprafețele de teren, pe care am efectuat afinarea, am obținut rezultate excepționale: sporuri de producții între 1 500 și 2 000 kilograme porumb boabe la hectar. Vă dați seama că, la un sol tasat, ca asfaltul, îngrășămintele, soiurile cele mai bune, chiar irigațiile nu au mari influențe.

— Cum îngrășați dv. pămîntul?

— Fără risipă. Pe suprafețe de sute de hectare am obținut producții mari, aplicînd îngrășămintele în doze de 60—70 kilograme azot la hectar, aplicate concomitent cu semănatul în benzi. Am hrănit, astfel, numai planta, nu și buruienile dintre rînduri. Am redus cu 200 lei cheltuielile la fiecare hectar. La scara economiei naționale contează, nu?

— Ce soiuri folosiți?

— Cele mai adecvate s-au dovedit a fi aristatele românești „Iulia" și „Ceres" la cultura grîului, hibrizii simpli (HS) 400 și 230 la cultura porumbului și „Sorem" 80 la cultura florii-soarelui.

Pretențiile în agricultură, și mai ales aici, la Smirna, sînt mari. Sînt mari față de oameni în special. Președintele Vasile Berbecel, născut și crescut în Smirna, cu părinți, unchi și frați în cooperativă, nu le cere oamenilor să facă ce vrea președintele sau inginerul șef, ci să facă numai ce trebuie și cum trebuie. Și oamenii, știindu-l capabil, devotat părinților, unchilor și fraților, adică satului întreg, îl ascultă, îi aplică sfaturile. În același timp, conducerea cooperativei ține la educarea oamenilor, la ridicarea conștiinței oamenilor, a nivelului lor de viață. Am văzut în sat, pe lîngă ce are fiecare om în casă, animale multe, pomi fructiferi mulți, la al cincilea sătean unul are mașină, aud, copiii sînt lăsați la creșă sau la grădiniță, după vîrste, fără să-i coste pe părinți vreun ban. Știindu-și copiii îngrijiți, spălați și educați, alta e și dragostea oamenilor pentru muncă. Mai aflam aici, la Smirna, un fapt semnificativ: acum trei ani, cîțiva cooperatori au ajuns, cu ocazia unei excursii, la Sibiu. Cazați la un hotel de lux, oamenii s-au simțit jenați de atîta confort. S-a întîmplat, cum des se mai întîmplă azi, ca și cu mama care, venită la oraș, nu se îndură să calce covorul din apartamentul fiului sau fiicei sale. Înălțătoare modestie a românului! Sublim bun-simț al mamelor și taților noștri țărani! Astăzi, relația țăranului cu lumea se schimbă. Cooperatorii din Smirna au fost la Sibiu, dar au ajuns și în Ungaria, Bulgaria, U.R.S.S., iar la iarnă vor ajunge în Iugoslavia. „Să vadă și ei lumea, spunea Vasile Berbecel; să vadă că se muncește peste tot și să înțeleagă că trebuie să muncim din ce în ce mai bine". Și ei, țăranii din Smirna, au ajuns să fie distinși de două ori cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, de patru ori cu Ordinul Muncii clasa I, de trei ori cu Ordinul Meritul Agricol clasa I și dețin încă Drapelul de unitate fruntașă pe țară în întrecerea socialistă pe anul 1977. Sînt tot atîtea dovezi ale hărniciei lor, tot atîtea îndemnuri de a munci și mai bine.

De undeva, dintr-o sală, răzbat cîteva voci de bărbați și femei.

— Ce se aude? îl întreb pe Vasile Berbecel.

— Cîntă corul...

Cooperatorii din Smirna se pregătesc serios, aflu, pentru a participa la faza intercooperative, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

S-a înserat de-a binelea și corul acela de țărani, femei și bărbați, adunați parcă din toate cîlnurile Bărăganului, domină înserarea, se amplifică peste întinderea Cîmpiei Române, și nu știu dacă, în imaginația mea de acum, coboară din cer sau suie spre noi din adîncurile pămîntului!

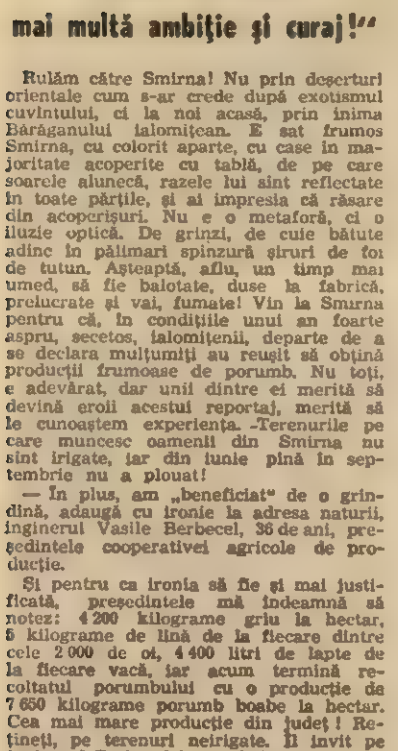

Un lot experimental și morala din toamnă

Am mai fost la Borcea. Am mai scris despre faptele cooperatorilor de aici. Într-o competiție sportivă ești tentat să vorbești mai întîi despre acela care cîștigă cursa. De ce în competiția porumbului am face altfel? La cultura porumbului, pe terenuri neirigate, cooperatorii din Smirna dețin locul I pe județ. Pe terenuri irigate, pe locul I se situează cooperatorii din Borcea 2. În 1974, cînd oamenii acestia ieșeau din anonimat, obținînd 8 028 kilograme porumb boabe la hectar, rezultatul a fost privit de unii cu neîncredere: „o întîmplare!" Să reținem, pînă atunci nu se recolta mai mult de 5 000—6 000 kilograme de pe un hectar!

— Noi însă eram conștienți că această producție anunța doar un început, mărturisește Constantin Nedelcu, președinte; în anul următor, obțineam 10 542 kilograme porumb boabe la hectar!

De atunci, noi, reporterii, am cam încetat să batem drumul Borcei. Cooperativa agricolă de producție Borcea 2 a devenit unitate etalon, colectiv de muncă de referință în toată Cîmpia Bărăganului. Dar țăranii de pe malul Borcei, mi-ar fi plăcut mai mult să spun „cei de pe malul Dunării...", n-au rămas cu urechea la ce se spune despre ei, ci urechea lor a rămas aplecată la felul în care sună lanul de grîu sau de porumb. Cum sună puțin metalic, gata desfundă cerul lor artificial și saturată pămîntul de ploaie, îi dă să bea, pentru a da la rîndul său recolte, producții cît mai mari. Anul acesta, din nou scara producțiilor a fost modificată, împinsă la 11 000 kilograme porumb boabe la hectar! Irigațiile! se vor grăbi unii să zică. Sigur că apa asigurată plantelor la vreme, cînd are nevoie și de cît are nevoie, înseamnă mult. Dar nu înseamnă totul. Printr-un fel de ambiție, suplinită de o puternică bază agrotehnică, de specialiști, cooperatori din Borcea 2 au pornit parcă să demonstreze cît poate da acest pămînt al Bărăganului. Nu s-au mulțumit niciodată cu cît au obținut și nu s-au mulțumit pentru că știau că se poate mai mult. Anul acesta, pe un lot experimental de 20 hectare, au realizat o producție medie de 20 000 kilograme porumb la hectar! E oare un fapt de senzație? Pentru noi, da; pentru țăranii din Borcea, nu. Ei știu că atît pămîntul, dar mai ales oamenii care lucrează pămîntul și răspund de felul în care îl gospodăresc, ei, oamenii, pot și trebuie să poată mult mai mult. Ei învață. Am întîlnit foarte mulți cooperatori care și-au terminat studiile primare și acum sînt înscriși la licee agricole sau economice. Președintele învață și el, șefii de echipă la fel. Gheorghe Catrinescu, Tudor Costache și soția, Costea Mitache, Gheorghe Tudorache, Nicolae Voicu și mulți alții sînt acum specialiști la motopompe. La început știau să mute doar aripile de ploaie, muncă grea, anevoioasă. Acum, dacă se defectează o motopompă, o repară ca cel mai bun mecanic. Odată, tot cu ocazia unui raid, am văzut un motopompist cu barba albă de săpun privind într-o oglindă ciobită, spînzurată de o gură de apă: se bărbierea. Am înțeles că omul acela stătea de multe zile în cîmp. Dar am mai înțeles că sistemele de irigații ca să fie bine folosite, eficient folosite, cer oamenilor eforturi mari, cer conștiință mai ales și disciplină mai ales. Bărbații și femeile care lucrează la motopompe au cunoscut rolul conștiinței în munca aceasta atît de nobilă, de a aduce apă la rădăcina plantelor, de a da lanului să bea, de a-l vedea săltîndu-se, mustind de seve. Lucrînd minate de o astfel de conștiință, cele opt femei din echipa condusă de Maria Chioseaua au obținut, pe suprafața pe care au primit-o în acord global, 12 400 kilograme porumb boabe la hectar! Ce pot să zică ele despre experiența lor?

— Noi curățăm fiecare palmă de pămînt de resturile vegetale, pentru a le da posibilitatea mecanizatorilor să execute și ei lucrări de calitate. O atenție deosebită o acordăm lucrărilor de întreținere și mai ales, plantele avînd apă la dispoziție, păstrăm densitatea culturilor. Odată cu prașila mecanică, administrăm și îngrășămintele faziale pe bază de azot. Se irigă zi și noapte, iar oamenilor li se instalează vagoane de dormit în cîmp și li se duce hrană caldă.

Agricultura devine tot mai mult industrie. Campaniile dispar. Din ianuarie pînă în ianuarie, cooperatorii care sînt harnici și au înțeles noile cerințe pe care le reclamă agricultura modernă, lucrează. Din ianuarie pînă în ianuarie, cîmpul e pus și el la muncă!

— Tovarășe președinte Constantin Nedelcu, ce ați reținut din experiența lotului experimental?

— Am reținut că întreaga noastră suprafață, de 600 hectare, trebuie să devină un lot experimental, să producă la fel ca acest lot. În anul viitor, suprafața lotului experimental va ajunge la 100 hectare, iar în 3 sau 4 ani lotul experimental se va compune din întreaga suprafață, așa cum vă spuneam. Tot pentru anul viitor ne-am propus să realizăm o producție de 12 000 kilograme boabe la hectar pe întreaga suprafață. Cred în oamenii noștri și cred că vom reuși să obținem această producție.

Un lot experimental de 600 hectare! O producție de 20 000 kilograme porumb la hectar! Dar un Bărăgan experimental care să ne ofere o astfel de producție? E visul spre care trebuie să năzuim și pentru care trebuie să luptăm ca să devină realitate!

Mame și soții acasă, specialiste în cîmp (O bătălie în care sînt sacrificate 500 perechi de cizme de cauciuc!)

Se zice că la început au poposit aici trei oieri: Bărdești, Mațearse, iar cel de-al treilea și cel mai avut se numea Traian. Traian se numește și satul către care ne îndreptăm acum. Nu mergem să redescoperim o nouă Mioriță, dar îmi dau seama că noi, românii, avem o mare nevoie de mit. Mitul ne furnizează o temelie pentru spirit, ne dă siguranță că sîntem acolo de mult. Cooperatorii din Traian sînt și ei distinși cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, iar anul acesta, în aceleași condiții de mare secetă, au obținut 6 500 kilograme porumb boabe la hectar pe terenuri neirigate. Rezultatul nu-i mulțumește, pentru că în anul 1975 obținuseră 7 143 kilograme!

— Ce ați făcut în toate aceste trei luni de secetă? îl întreb pe Constantin Burghel, 53 ani, președintele cooperativei.

— În loc de două prașile, am efectuat trei și patru, ca să păstrăm apa în sol;

îngrășămintele chimice le-am împrăștiat cu mîna, din găleată sau din traistă, numai pe lîngă rîndurile de porumb. Și n-am renunțat nicicum la densitate. Chiar aveam discuții cu unii dintre cooperatorii noștri, oameni în etate, îngrijorați de soarta pămîntului și a recoltei. Nea Ion Buzea, Vasile Corbu, Nicolae Munteanu spuneau să rărim porumbul că se usucă. De la județ primeam indicații să nu rărim. N-am rărit pentru că lanul des, știm și noi, ține umbră la rădăcină și mai păstrează cît de cît umiditatea. Am păstrat 45 000—48 000 de fire la hectar. În aceste condiții, cooperatoarele din echipa condusă de Maria St. Dinu au obținut peste 7 000 kilograme de porumb boabe la hectar.

Am stat de vorbă cu cîteva dintre aceste femei harnice, care în aceeași zi trebuie să fie și mame, și soții, gospodine acasă, și sînt și cele mai harnice, altele specialiste deja în cîmp. Nu mai poți vorbi de Bărăgan acum, fără să nu te gîndești și să vorbești despre hărnicia acestor mame, gospodine, muncitoare în cîmp. În echipa Mariei St. Dinu, aflu, domnește cea mai desăvîrșită disciplină, cele 28 de cooperatoare sînt prezente la fiecare acțiune și de fiecare dată termină primele lucrările, acordîndu-le o mare calitate. La C.A.P. Traian, din 800 de membri cooperatori, 600 sînt femei. Toate celelalte sînt convinse că echipa Mariei St. Dinu este cea mai bună.

— Maria este împotriva leneșilor și a răilor. Acasă e la fel de gospodină, soțul o apreciază la fel, ne mărturisea președintele.

Iar ca Maria St. Dinu sînt și altele: Maria B. Isac, Dina Mateescu, Ioana Drăghici, Maria Drăghici. „Ca să vorbim pe cinstite, mărturisește Nicolae Miu, primarul comunei Grivița, cooperatoarele noastre sînt parcă mai conștiincioase, disciplinate, dovedesc mai multă sinceritate în toate". Nu este numai convingerea primarului, ci și a altora. Unele dintre ele muncesc și în cooperativă și cresc și cîte șase, opt, zece și chiar doisprezece copii! Mocăniță D. Marghioala, de pildă, a născut și crescut 12 (doisprezece) copii, lucrează și acum în cooperativă, iar o parte dintre copii lucrează alături de dînsa. Ce pildă mai înălțătoare de hărnicie, de cinste și de eroism să le-o arătăm tinerelor mame din acest sat, tinerilor în general? Care lecție despre viață, dar mai ales despre muncă poate fi mai bogată în semnificații decît aceasta? Elena Burada a crescut și dînsa șase copii, dar nu s-a depărtat o zi de muncile cooperativei, decît în zilele de concediu de maternitate. Stăm de vorbă cu Constanda Cîpu, 47 ani, mamă a șase fete, soacră la patru gineri și bunică la șapte nepoți:

— La cît vă sculați dimineața? întreb.

— Dacă vă spun rideți de mine.

— Nu rid.

— La trei.

— Și ce faceți?

— Fac multe, dar n-am timp să le fac pe toate: gătesc, dau mîncare la animalele pe care le avem și noi în curte, deretic, mătur curtea, o! cîte nu sînt!

— Și după atîtea treburi, cum vi se pare munca la cîmp?

— Dacă ești învățat cu munca, nu ți se pare grea. Greu e pentru leneși.

— Mai aveți leneși în cooperativă?

— Ei, ba nu! Ce credeți că l-a înghițit pămîntul pe leneș? Ce să facă pămîntu' cu ei? Dar o să vază ei pe Boala, cînd n-o să aibă ce mai pune în tigaie.

— Cum se numesc leneșii dumneavoastră?

— Bre, vi-i pot spune și eu, nu mă tem de leneși, dar mai otorizat e tovarășu' președinte.

Președintele ne spune că din echipa lui Nelu al lui Stancu Găzdaru, două cooperatoare s-au sustras de la muncă. Se numesc Ana Morar și Maria I. Mirică. Nu sînt bolnave, nu au greutăți, dar, reținem vorba președintelui: „nu sînt gospodine". Munca lor o fac acum celelalte femei. Printre ele, printre cele demne de laudă, se află și Stela Grigore. Are 37 de ani, și în curînd va fi mamă a 9 (nouă) copii. Cu toate că și-a terminat lucrările, am întîlnit-o la cooperativă, să mă ajute. Aceste mame țin Bărăganul pe rod!

Aflăm de la Marin Voicu, învățător, acum secretar adjunct cu probleme de propagandă în comuna Grivița, comună care dă cel mai mult porumb de pe terenuri neirigate, că oamenii din Traian au un adevărat cult pentru pămînt. Iată cu ce istorie îmi demonstra afirmația: „În 1970, în urma inundațiilor, au fost depreciate 1 500 hectare. Jumătate din sat a fost inundat, casele s-au dărîmat, iar oamenii și-au ridicat alte case, pe un loc mai ferit de ape. În alte condiții, și dacă nu și-ar fi iubit atît pămîntul, oamenii puteau că ar fi plecat aiurea. Ei, cei din Traian, nu au plecat nicăieri. Au început să sape canale de desecare, să protejeze pămîntul, să astupe fîntînile, gropile, să care îngrășăminte și mai ales gunoi de grajd, să înlăture molozurile. A fost o încrîncenare eroică. Oameni, foarte multe femei, lucrau în apă și noroi pînă sus de genunchi. S-au rupt 500 de perechi de cizme de cauciuc!"

Asta a fost. Ce este acum? Cîmpie mănoasă, Bărăgan fertil. Unde a bătut valul, unde s-a surpat casa, se obțin acum, în condiții de secetă, reținem, 6 500 kilograme porumb boabe la hectar, fără ca oamenii să fie mulțumiți. Pentru că, s-a dovedit, se poate mai mult. Ce semnificație are oare morala celor 500 de perechi de cizme de cauciuc? Poate în momentul acela satul Traian s-a născut din nou. Dar, vrednici în marea lor majoritate, cooperatorii din Traian nu țin prea mult la propriile fapte. Avînd nevoie de mit, ei păstrează mitul: se spune că la început au poposit aici trei oieri...

N. GRIGORE MARAȘANU

Maistrul Marin Popa, față în față cu el însuși și cu 30 de ani de muncă ai săi în aceeași întreprindere

• MARIN POPA, născut acum 45 de ani la Potlogi, județul Dîmbovița, șef de secție la Întreprinderea Optică Română din București, de profesie strungar, din 1961 absolvent al școlii de maiștri, membru al P.C.R. din anul 1955, muncește, de 30 de ani, la I.O.R.

— Ar trebui, poate, s-o iau mai de departe, spunînd că mă trag dintr-o familie de țărani cu patru copii și că a trebuit să-mi găsesc, de foarte tînăr, un drum al meu în viață. Acesta a început la I.O.R. și continuă tot aici. Ce vreau să spun? Că am urmat cursurile școlii profesionale a acestei întreprinderi începînd din 1948, de cînd am și devenit, într-un fel, bucureștean. Îmi doream o meserie și eram influențat în alegerea ei de un unchi care era strungar. În școală, profesorii au vrut să mă îndrume spre optică, dar mie îmi plăcea zgomotul motoarelor și fugeam mereu spre ele.

— Iertați-mă, ați precizat anul 1948, or, după cum bine știm, a fost tocmai perioada unor mari restructurări sociale în țara noastră, atît în ceea ce privește economia, cît și învățămîntul. Poate veți face și unele referiri la epocă.

— Cînd, în 1951, am terminat școala profesională eram, alături de colegii mei de atunci, membru al primei promoții de ucenici produse după stabilizare și reforma învățămîntului. Desigur, nu a fost un simplu fapt lipsit de consecințe, pentru că simțeam că o lume veche se destramă și alta nouă se edifică, înregistram încă manifestări ale unei mentalități proprii foștilor patroni, despre care doar auzisem, și care, pe pielea noastră, a elevilor, se traducea în folosirea bătăii, ca element de „educație". Nu vă jenați să întrebați! Da, am fost și eu bătut. Greșisem, este adevărat, dar poate că o observație ar fi avut același efect asupra mea, ori chiar unui mai puternic, dar această posibilitate nu intra în calcul, la acea vreme. Am învățat, cu acel prilej, că metodele prin care vreau să modelez un tînăr trebuie alese în funcție de sensibilitatea, de caracterul, puterea de înțelegere și așa mai departe, ale respectivului om.

— Acum m-ar interesa să-mi explicați legătura dintre profesia dumneavoastră de bază, strungăria, și industria optică.

— Maistru specialist, în momentul de față, maistru în prelucrări prin așchiere. În secție fac tot ceea ce am învățat în școală. Toate prelucrările optice au o foarte mare asemănare cu cele mecanice, ba ce zic?, sînt identice, deosebirea este doar cea de material, în locul metalului — sticla. Se fac rectificări, strunjiri, frezări etc. Și sculele diferă, la sticlă fiind diamantate, și operațiile avînd loc la rece și nu la cald.

— Drumul dumneavoastră în profesie a purtat o pecete anume?

— Pe lîngă pasiunea din tinerețe, devenită dragoste statornică de-a lungul anilor, munca mea a stat sub semnul trecerii prin toate sectoarele productive ale întreprinderii: muncitor la turnări sub presiune, la sudură, la freze, muncitor la strung, maistru principal la un atelier unde se făceau strunguri, apoi la acoperiri de suprafață. Pînă și la vopsitorie am lucrat!

— Acest drum nu a fost, mai curînd, unul al hazardului?

— Nu cred... Chiar nu cred deloc. Realitatea este că totul a ținut de necesitățile de cadre resimțite de uzină într-o perioadă sau alta.

— Atunci cum se explică prezența unui muncitor în fruntea unei secții, a celei mai puternice din întreprindere?

— În același fel. Acum 6 ani, secția obiective foto trecea printr-o perioadă grea, reflectată de nerealizarea planului de producție. Întîi am fost maistru principal, și după doi ani mi s-a dat sarcina de a conduce secția. Dar mai există și un alt șef de secție, inginerul Radu Joița. Eu lucrez în schimb cu el. Vă precizez că secția s-a dezvoltat cam de patru ori în ultimii 4 ani. Am fost numit odată cu inginerul Joița.

— Cum arată colaborarea dumneavoastră? Cum ați caracteriza-o? Ce calități și lacune îi găsiți? Ați înțeles întrebarea?

— Amîndoi știm că nu avem nimic de împărțit, nici chiar răspunderea. Răspundem solidar pentru tot ce se petrece la obiective foto. Experiența mea, practica mea se îmbină cu noutatea tehnică a unui om cu studii superioare, mai tînăr, deci mai informat. Asta nu înseamnă că nu avem deosebiri de păreri, dar nici o problemă controversată nu lese din biroul de secție neelucidată, adică numai atunci cînd am căzut de acord cum trebuie s-o rezolvăm. Cei doi piloni ai colaborării noastre sînt: sinceritatea și încrederea. Am stabilit ca, atunci cînd nu vom ajunge la același numitor comun, să apelăm la arbitrajul altcuiva. Dar, pînă acum, n-a fost cazul.

— Privind înapoi, la cei 30 de ani de muncă în același loc, descoperiți vreun regret, vreo tentativă de „evadare", vreo explicație a acestei longevități, care să poată, eventual, constitui un motiv de meditație pentru cei care peregrinează dintr-o întreprindere în alta?

— În cazul meu, faptul că am început la I.O.R., că aici am început meseria, ba chiar și școala, și că mi-am făcut din uzină o a doua familie, constituie explicația. Maiștrii mi-au fost părinți, colegii, frați și surori. Nu este nimic idilic în ceea ce spun, ci pur și adevăr. Pînă la urmă, tot aici mi-am întemeiat propria mea familie. M-am căsătorit cu o tovarășă de muncă. Dar mai există și o altă motivare, de care mi-am dat seama pe parcursul anilor și care nu mai ține de afectivitate. Înalta tehnicitate a producției realizate la I.O.R. a constituit pentru mine ca muncitor o reală mîndrie. Profesional vorbind, nu cred că m-aș fi putut realiza altundeva mai bine ca la I.O.R. Știi dumneata ce înseamnă să spui cuiva că lucrezi la I.O.R.? Simți că te privește cu respect.

— Reiese că întreprinderea I.O.R. își formează singură cadrele, dacă și alții gîndesc la fel...

— Acesta este adevărul! În special se observă acest fenomen la categoria maiștrilor, pentru că tineri vin și vor veni mereu. De exemplu, din cei 21 de maiștri, cîți numără secția obiective foto, 18 provin din foștii muncitori ai aceleiași secții, cu o pregătire corespunzătoare. Este extraordinar? Este banal? Oricum ai privi lucrurile, este cel puțin profitabil, pentru că acești oameni cunosc specificul producției, mentalitatea celorlalți, climatul de muncă.

— Cum se transmite, practic, experiența de la un om la altul?

— În modul cel mai direct cu putință. Mă refer, în primul rînd, la maiștri, pentru că ei lucrează nemijlocit cu oamenii. Un maistru trebuie să-i arate muncitorului cum se face o treabă începînd de la desenul piesei, făcîndu-l să-l înțeleagă. După care maistrul pune mîna și execută. Data viitoare, ori chiar în aceeași zi, trece la rînd muncitorul. Ce i-ai cerut trebuie să fie musai la fel cu ce ai făcut tu. Și în muncă și în comportament.

— V-ați pus întrebarea dacă nu cumva, o dată ajuns șef de secție, v-ați plafonat?

— M-am gîndit la primejdia asta, dar specificul producției noastre ne vine în ajutor, nu durează prea mulți ani la rînd sub aceeași formă. Cam la doi ani, poate și mai repede, ea se modifică, apar noi îmbunătățiri constructive, alte utilaje, procedee. Pentru asta trebuie să te menții la curent cu tot ce este modern. Avem o bună bibliotecă tehnică la care apelez cu regularitate. Din păcate, nu citesc decît românește, dar schițele și desenele tehnice le înțeleg pe orice limbă.

— Spuneați că ați fost în prima promoție de ucenici lesită în regimul actual. Ce mai știți despre foștii colegi?

— Foarte multe. Chiar săptămîna trecută am participat la întîlnirea promoției noastre. Au venit și unii profesori și doctorul școlii. A fost foarte emoționant, cu toate că nu toți au participat. Din cei 76 de absolvenți 14 mai sînt și acum tot la I.O.R. Tudor Grigore, unul dintre foștii ucenici, este inginer și deține funcția de mecanic șef al întreprinderii noastre. Constantin Țițirigă, tot inginer și tot mecanic șef, la Întreprinderea de produse zaharoase București, alții au devenit șefi de secție prin întreprinderi bucureștene ori de prin alte orașe. Peste 50 la sută dintre cei 76 care au absolvit școala profesională de la I.O.R. sînt maiștri și maiștri principali.

— Vă gîndiți, uneori, că într-o zi un nou inginer va prelua funcția dumneavoastră prezentă? Cu ce sentimente?

— Mi se pare foarte firesc să fie așa. Oricum s-ar petrece lucrurile ceea ce știu foarte sigur este că tot la I.O.R. voi rămîne.

GHEORGHE DECEMBRIU

Inițiativă gospodărească la Șimleu Silvaniei

Cu vreo doi ani în urmă, dînd viață indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind folosirea judicioasă a fiecărei palme de pămînt, Consiliul popular din Șimleu Silvaniei a organizat o vastă acțiune privind transformarea curților — pămînt nefolosit pînă atunci — în grădini de legume și flori. Astfel, pe baza unui plan de măsuri judicios întocmit, cu sprijinul unor gospodari de care orășelul de la poalele Măgurii nu duce lipsă, cetățenii care aveau curți lăsate în voia sorții au fost îndemnați să le preschimbe în grădini.

„N-a fost prea ușor acest lucru, omul fiind obișnuit să se știe înconjurat de o curte cît mai mare. Dar, pe baza unor rezultate obținute în alte curți, le-am demonstrat că adevărul se află de partea noastră, că ei și numai ei își fac în ciștig dacă-și asigură din propriul teren necesarul de legume", ne spune Ioan Pop, primarul orașului.

Și astăzi, după doi ani, cînd vecinul a luat exemplul vecinului nevrînd să se lase mai prejos, un mare număr de șimleeni au reușit să-și asigure legumele necesare, iar alții, cultivînd flori, au contribuit la înfrumusețarea orașului. Dar cum eficiența unei acțiuni trebuie dovedită cu fapta și nu numai cu vorba, în acest an, consiliul popular al orașului a organizat o consfătuire cu o mare parte a locuitorilor, unde s-a discutat despre această acțiune, despre rodnicia ei. Consfătuirea, necesitatea ei a fost cerută și de locul cinci ocupat pe țară în întrecerea pentru bună gospodărire și înfrumusețare. La această adunare populară au luat cuvîntul un mare număr de participanți care au subliniat necesitatea și eficiența cultivării cu legume a curților, buna gospodărire a străzilor și spațiilor verzi de care dispune acest orășel. Și pentru că toți au cerut ca această fructuoasă acțiune să fie și mai rodnică, edilii orașului au întocmit ad-hoc un plan de măsuri stabilind sarcini concrete pentru unele unități din oraș. Astfel, Centrul de legume și fructe cît și alte unități economice din oraș vor asigura necesarul de folii de polietilenă pentru solarii și paturi calde, precum și necesarul de semințe de legume și zarzavaturi, sulfat de cupru și alte substanțe necesare pentru combaterea dăunătorilor și bolilor de legume, pomi și viță-de-vie. Cooperativa meșteșugărească „Unirea" și I.G.C.L., prin secția de prestări servicii, au primit sarcina să întocmească niște proiecte de solarii de diferite mărimi, care să fie puse la dispoziția cetățenilor la prețuri convenabile, pentru mărirea suprafeței solarilor și sporirea producției de legume și zarzavaturi.

De menționat faptul că la această consfătuire au participat și un mare număr de cadre didactice care s-au obligat să fie exemple atît pentru cei-lalți locuitori ai orașului, cît și pentru elevii pe care îi instruiesc, astfel ca toți locuitorii, cu mic, cu mare, să contribuie la deplina reușită a acestei valoroase acțiuni.

RADU SELEJAN

Opinia unui alegător

O poveste frumoasă

Tovarășe, îmi spune secretarul de redacție, mai laudă și dumneata pe cineva, mai uită-te la lume și cu ochi buni, mai spune o poveste frumoasă, mai dă un exemplu bun de urmat, adică să mai alegem și partea bună din viață... Așa e, zic eu, am să scriu o poveste frumoasă, chiar mă pregăteam să o scriu, însă mă tot gîndeam cum s-o scriu ca să nu par demagog. Știți cum se întîmplă : cînd e să arăți cu degetul pe cineva, toți se uită și mai nimeni nu te contrazice, cînd însă vrei să spui : „iubiții mei tovarăși, s-a găsit un om cinstit și vreau să vă fac portretul lui", dintr-o dată ești tu cel privit cu atenție : „nu cumva confratele nostru s-a cuminții și vrea să ne cîștige cu povești frumoase... ?!"

Ei bine, vreau să vă spun astăzi o poveste frumoasă și cum a fost ea, din nefericire, înțeleasă de către unii, ceea ce dovedește că mai sînt încă multe de făcut pînă să înțelegem cum să privim lumea și viața... Undeva în provincie, n-are importanță în care provincie din țara noastră românească, a venit să muncească un lucrător nou, firește un lucrător important, vreau să spun un om de frunte și de răspundere și de seamă, cum se mai zice. Și omul era învățat să se scoale de dimineață și să plece la lucru pe jos, mai ales că orașul în care începuse să lucreze era unul mic și de ici pînă ici, vorba lui, cum să te plimbi cu mașina, n-apuci să dai colțul și începe județul. Va să zică el se scula de dimineață, se ducea pe jos la serviciu, își făcea piața singur, își cumpăra pîinea singur, la rînd cu toți și cu toată lumea, cînd vedea ce era de văzut și nu mergea bine, nu mai pleca de la locul cu pricina pînă nu se îndrepta ce era de îndreptat, la timp și de față cu toată lumea, ajungea la vite înaintea inginerului, la strînsul porumbului înaintea primarului, sigur, nu era prea plăcut, nu te bucurai cine știe ce să-l vezi pe el înaintea ta ba pe șantier, ba la slujbă, ba la abator, în sfîrșit, omul harnic din firea lui și hotărît să lase pe urma lui o urmă omenească îi pusese pe toți, cum zicea cineva cu umor, în situația de a munci. Și, cum bine știți, mai sînt printre noi și tovarăși pentru care orice activitate e frumoasă dacă nu degenerează în muncă.

Ei bine, omul nostru, într-o bună zi, cînd i-a venit și nevasta, s-a mutat în două camere într-un cartier care abia se da în folosință într-un bloc nou în care se mutau la rînd cu el sau mai exact el la rînd cu ei, oamenii cumsecade și muncitori și simpli și care țin urbea pe umerii lor. Și în mijlocul urbei a rămas goală o vilă frumoasă care îl aștepta și în care dacă el se mutase, cum era și firesc, pentru că îi era parcă rezervată, mulți ar fi răsuflat liniștiți.

Așa însă .... Așa însă omul nostru se scoală de dimineață, coboară pe scară cu tovarășii lui de toată ziua și de toată munca își dă bună ziua cu ei, vede odată cu ei ce e și ce nu e, calcă frumos cu piciorul pînă la slujbă...

„Domnule — îmi spune cineva — nu tovarășe, domnule, — ce zici de chestia asta ?

— Ce să zic, dau eu să răspund, foarte bine, foarte frumos, foarte normal.

— Crezi ? mă întreabă ei iar. Nu cumva e o demagogie ?!

— Nu, zic eu, cu credință. Nu ! Așa trebuie.

Apoi rămîn singur și mă gîndesc: cu mentalitatea asta cumplită cum luptăm ?

Este oare posibil ca faptul moral și demn și de cinste să pară unora demagogie ? !

DINU SARARU ■

După 18 ani :

Redescoperirea familiei

De optsprezece ani, pe tînărul Dumitru Tocană din comuna Vetrișoaia, județul Vaslui, îl chinuia un dor adînc, dor nemărturisit. De fiecare dată cînd îl năpădeau amintirile copilăriei, de atîtea ori îl frămînta un gînd : „Unde o fi Costel ? Fratele meu geamăn... Dar surioara ? Dar fratele mai mare și mama care ne-a născut ? Or mai fi existînd oare pe undeva ?..."

Înțelesese și atunci, la zece anișori, și înțelegea tot mai mult, cu trecerea timpului, că așa le fusese lor soarta, să rămînă de mici fără tată, să plece care încotro, cum le fusese dat, pe la oameni cu suflet bun, care nu aveau copii și îi ceruseră pe ei, mamei lor, văduvă și sărmană, să-i înfieze. Mama le explicase, cum putuse, că o să fie mai bine pentru ei așa... Că se mai întîmplă pe lume și astfel de necazuri, dar viața merge înainte...

Și fusese, într-adevăr, mai bine, în multe privințe. Noii lui părinți se dovediseră a fi oameni cumsecade, buni gospodari, îi îngrijeau și-l iubeau ca părinții adevărați...

Totuși, dorul de „ai săi", mai ales de Costel, fratele geamăn, de care nu se despărțise nici o clipă pînă la 10 ani, de sora lor mai mare cu cîțiva ani, care fusese și ea înfiată, dar nu știa unde, de celălalt frate care rămăsese cu mama... îl mistuia ca para focului.

Pe măsură ce anii treceau, Dumitru simțea tot mai mult dorința de a-și revedea frații și mama, de a afla ce s-a întîmplat cu ei între timp, pe unde trăiesc... Ajunsese la părerea că nici părinții lui adoptivi n-ar fi avut nimic împotrivă să încerce a găsi un răspuns la gîndul care îl frămînta de atîta vreme...

Și, într-o zi din vara anului acesta, Dumitru Tocană a trimis o scrisoare — așa cum mai văzuse el prin ziare și reviste — la Miliția orașului Huși. După cîteva săptămîni, a primit o invitație din partea plutonierului major Neculai Cojocaru, șeful formațiunii de evidență a populației.

— Îmi pare rău — a mărturisit subofițerul de la bun început, spre dezamăgirea tînărului din Vetrișoaia — dar în tot județul Vaslui nu există o altă familie cu numele de Tocană, care să fi avut 4 copii, din care să fie înfiați 3, cu 18 ani în urmă. Nu cumva este o neînțelegere ? Poate că înainte de înfiere ai avut alt nume de familie...

— Da, într-adevăr, a recunoscut el. Am uitat să precizez că numele nostru de familie era Pirtu...

Subofițerul a mai notat cîteva date într-o agendă și l-a asigurat pe Dumitru că va face tot ce-i stă în putință să-i găsească frații și mama care le-a dat viață.

De curînd, șeful Miliției județului Vaslui a primit o scrisoare : „Vreau să vă transmit, pe această cale, mii de mulțumiri, — scrie Dumitru Tocană — mai ales tovarășului plutonier major Neculai Cojocaru, pentru ajutorul pe care mi l-a dat de a-mi revedea, după 18 ani, fratele geamăn, care fusese înfiat de o familie din Pașcani, județul Iași, ca și pe sora mea din Iași, pe celălalt frate, care locuiește în Vaslui și pe mama care ne-a născut și pe care o iubim ca și pe mamele care ne-au crescut de mici. Nu vă închipuiți cît de mare a fost emoția cînd ne-am adunat cu toții la sora noastră din Iași. A fost o bucurie nespusă, că, în sfîrșit, o familie se reîntîlnește după 18 ani și acest eveniment deosebit din viața noastră îl datorăm organelor de miliție".

MIHAI GROZAVU ■

Cînd pîinea se face în zigzag, răspunsul despre felul cum se face pîinea este de zahăr ars

La doi pași de centrul Gheorghienilor, oraș nu mare, dar îngrijit și frumos și pe cale de a deveni puternic fiindcă în ultima vreme statul nostru a cheltuit aici, ca pretutindeni în țară, mulți bani, fiind ridicate la marginea lui mai multe întreprinderi, de fapt o veritabilă platformă industrială, la doi pași, așadar, de patrulaterul clădirilor baroce din centrul urbei, pe șoseaua spre Praid, pe mîna dreaptă, localnicii au constatat cu cîteva săptămîni în urmă că responsabilii secției orășenești a întreprinderii de morărit și panificație s-au gîndit să le facă o surpriză, desigur plăcută, amenajînd în incinta magazinului de prezentare al întreprinderii amintite o instalație cu ajutorul căreia, în fața cumpărătorilor, se fac așa-numiții chiurtoș-colaci. Intri în magazin, dai bună ziua și ceri numita „specialitate", cu gîndul că, după ce plătești cinstit, poți să pleci pe-aci încolo și să desprinzi liniștit, una cîte una, fișiile aceleea de cocă de cozonac coaptă, bine lăcuită cu zahăr ars. De fapt, ceea ce în mod firesc ar trebui să se desfășoare așa, se petrece altfel în realitate, fiindcă intri, dai bună ziua, ți se răspunde, desigur, și afli după aceea neîntîrziat că trebuie să aștepți. Firește că înțelegi acest lucru, din moment ce oamenii, pricep, fac aici „specialitatea" la comandă, așa că, neavînd pînă una-alta cu ce să-ți ocupi timpul privești pe geam, în strada pe care trec mașini înspre și dinspre Praid, și totodată îți arunci și ochii la felul cum Ambruș Maria întinde pe niște bucăți de lemn firele de cocă pe care le ia cu mîinile din vasele pline pe care le aduce din cînd în cînd, pe o ușă lăturalnică, Maioran Iren. Ne lămurim, cu ajutorul maistrului Eugeniu Botrin, că aceasta din urmă aduce materia primă dintr-un laborator apropiat, laborator să-i zicem și noi, cu toate că, după ce o vedem acolo pe Nagy Ana frămîntind cu mîinile pînă la coate aluatul de făină, apă, sare, zahăr, unt și lapte praf, cuvîntul ni se pare niței cam pretențios. Cu ajutorul aceluiași maistru, Eugeniu Botrin, ajungem să aruncăm o privire și prin interioarele secției a doua de morărit și panificație a orașului, unde responsabil este Árpad Madarasz, ce ne primește binevoitor și politicos, încercînd totodată să ne îndepărteze cît mai grabnic de o masă instalată la intrarea în secția sa, iar curiozitatea noastră, de a ni se confirma că pe masa cu pricina, în pahare, se află chiar ceea ce pare că este, adică vin, primește din partea responsabilului secției un suris cald, tăcut și atoateînvăluitor, căruia, ca să exprimăm realitatea în întregime, îi se adaugă, după o clipă de ezitare, surîsurile asemănătoare ale laborantei Csato Maria și magazinerei Erdös Elisabeta. Cum spuneam, sîntem invitați, de fapt, cu gesturi largi și primitoare mai către interiorul secției de panificație, unde ni se dau nume de oameni harnici și destoinici în meserie, precum cocătoarea Libiczai Veronica, modelatoarea Mate Maria, ajutătorul-frămîntător Balint Bernard. Responsabilul secției ține să-i trecem și pe cantaragiul Szabo Francisc, ceea ce, iată, și facem, dar adăugăm totodată că pentru a-i cunoaște pe cei de mai sus a trebuit să ne strecurăm cu chiu, cu vai printre tot felul de utilaje, printre cuve-malaxoare, de exemplu, așezate ici și colo, cam anapoda, încît impresia, reieșită și din comparația cu alte fabrici de pîine pe care le-am mai văzut, a rămas aceea că la Gheorghieni, se cuvine s-o spunem fără ocolis, tehnologia panificației este una cu totul deosebită. Dacă i-am spune „tehnologie în zigzag", credem că am caracteriza-o cît se poate de corect. Se înțelege însă că situația descrisă înseamnă, înainte de orice, lipsă de disciplină și de bună rînduială a muncii, de bună organizare, și că mai multă atenție, din partea factorilor de resort, pentru punerea la punct a acestei stări de lucruri, s-ar cuveni cu atît mai mult cu cît și la Gheorghieni, oraș pentru a cărui înflorire, cum spuneam, s-au cheltuit în ultima vreme mulți bani, o parte dintre acestia fiind destinați pentru ridicarea unor clădiri corespunzătoare chiar pentru secția de panificație și dotarea cu utilaje dintre cele mai bune. De la cuptoarele tunel și pînă la aparent mai neînsemnatele dar importante, și ele, tăvi pentru cozonaci și checuri, care, chiar și acestea din urmă în treacăt fie zis, ședeau alandala, aruncate unele peste altele și, mai îngrijorător, într-o stare de curățenie ce lăsa cu totul de dorit. Dealtfel, chiar în timp ce ne strecuram, în zigzag firește, către ieșirea din secția de panificație de care vorbim, ajutorul de magaziner, Pavel Adorian, din proprie inițiativă pornise să dea cu mătura, vînjos, de la dreapta la stînga, răsucind în sus valuri de praf, din intenția desigur frumoasă de a mai limpezi locul. Din păcate, însă, și cu rezultatul evident că trîmbele de pulbere ridicate de pe jos se depozitau, conform legii implacabile a gravitației, în mod egal în jurul lui, inclusiv pe cuvele în care se afla aluat pentru pîine. Asupra acestui din urmă aspect firește că laboranta Csato Maria ar fi trebuit să aibă un cuvînt de spus dar, din cîte am observat, dînsa tocmai fusese ocupată pînă atunci cu evacuarea paharelor de care aminteam.

Se înțelege că despre acestea am discutat și cu responsabilul secției Gheorghieni de morărit și panificație, Ferenczi Ștefan, om cu destulă experiență în meserie ca să sesizeze repede că observațiile de mai sus erau întemeiate și că nimeni dintre subalternii săi nu are dreptul să dea o interpretare lipsită de igienă a faptului că, deși grîul crește din pămînt, el rămîne, nu-i așa?, o cereală curată și comestibilă, nefiind nevoie ca aluatul să cuprindă, printre alte componente, și pulberea de pe pardoseala fabricii. Într-un cuvînt, Ferenczi Ștefan ne dădea dreptate. Numai că, încercînd noi să vorbim drept și deschis și despre cauzele care duc la o asemenea stare de lucruri, șeful panificatorilor din Gheorghieni ne răspundea, cam neașteptat, că motivul, după opinia sa, ar fi lipsa de la lucru a cîtorva dintre cei mai buni muncitori, participanți în acea zi și în altă localitate, la un concurs pentru desemnarea celor mai buni brutari.

Chiar acesta să fi fost motivul?

Noi zicem că luîndu-și puțin răgaz pentru a medita în biroul său aflat la etajul clădirii la al cărui parter se fac chiurtoș-colaci, ori, dimpotrivă, pornind într-o bună zi prin interioarele fabricii de pîine a Gheorghienilor și luîndu-și cu sine și mai mult spirit de observație, poate că ar găsi alt răspuns, mai potrivit, unul care să aibă nu numai zahăr ars pe deasupra ci să aibă și, înlăuntru, aluatul copt.

Și, desigur, ar afla ceea ce am aflat noi, și anume că la Gheorghieni, chiurtoș-colacii se vînd mai ales pe ușa din dos. Preferențial, adică !

E. DUMITRU ■

Actualitatea

● Specialiști ai Institutului de meteorologie și hidrologie din București au conceput și realizat un modern limniavertizor automat care asigură un control continuu al nivelului apelor riurilor, intrînd în funcțiune cînd se depășesc cotele de atenție ● „Autoservice"-ul cooperativei „Progresul" din Rîmnicu Vîlcea are de cîțiva ani regim de muzeu. Printre „exponate" : un Moskvici cu număr de Bihor, care zace aici de patru ani și din care s-au scos numeroase piese, un alt Moskvici și un Renault-Gordini, ambele din București, dar cu aceeași vechime, și un al treilea Moskvici, fără stăpîn, părăsit tot de ani buni. Reamintim că centrul este de reparat și nu de îngropat ● Din revista „Viața studențească" aflăm că prima acțiune a noii președinte a Comitetului căminului 17 din Timișoara a fost o ședință de trei ore din care demnă de semnalat a fost o singură replică : „Studentele din anul I să-și țină gura pînă vor crește mari" ● Metalurgiștii din Zlatna au dat peste plan 1 155 tone de cupru, 150 tone de acid sulfuric și 100 tone de sulfat feros. Hărnicia moților dă roade și la suprafață nu numai în adîncuri ● În urmă cu zece ani, în Tîrgoviște exista un singur microraion și o singură stație pentru taximetre. Azi sînt șapte microraioane, în privința stațiilor de taximetre nu s-a schimbat nimic ● Zilele acestea se află într-o mare întrecere brutarii din Covasna și cei din Harghita, fapt din care cîștigă, firește, locuitorii celor două județe. Era interesant dacă participau și brutarii din Tg. Mureș, unde o recentă anchetă a ziarului local a relevat faptul că în unele fabrici de pîine din municipiu nu este respectată tehnologia de fabricare a pîinii. ● În rezervația naturală Fîntînița de la Murfatlar dă țîrcoale primăvara. Lîngă șofranul de toamnă, care crește numai aici, încearcă să înflorească a doua oară cîțiva arbuști de corn ● Predealul a găzduit în acest an 20 000 de turiști din peste 30 de țări ale lumii iar zilele trecute a sosit la odihnă și cel de-al 200 000-lea om al muncii din țară, pe acest an ● Un cetățean din satul Grohotel își dichisește de cîțiva ani o claie de fîn chiar lîngă drum. Apoi, se așază în spatele ei și pîndește animalele care mai smulg cîte un smoc în treacăt. Cum prinde o oaie, cum se repede la proprietarul ei și de acolo, la judecată. Timpul trece, claia rămîne și se pare că lîngă ea va crește una nouă formată din citații. Nu-i poate da nimeni de lucru ? ● În zona de est a Sighetului Marmației a fost pusă temelia unui nou cartier numit Bogdan Vodă care va avea în final 7 370 apartamente, 2 școli, 2 grădinițe, 2 creșe și cam tot ce-i trebuie omului ca să trăiască civilizat

La Brașov, grija pentru om înseamnă și că oamenii mănîncă bine și ieftin

La Brașov, la începutul acestui an existau 14 cantine de întreprindere dotate corespunzător, cu utilaje moderne, și 75 de microcantine. Numărul celor din urmă a sporit pînă acum cu 15, ca urmare a propunerilor venite din partea muncitorilor, a receptivității cu care aceste propuneri au fost primite. În total, în ziua de 11 noiembrie a.c., au mîncat în cantinele fabricilor brașovene 25 148 de oameni. Cît populația unui orășel !

Ion Văduva, secretar al Consiliului municipal al sindicatelor : „La Întreprinderea de tractoare, de exemplu, unde avem o cantină și, în secțiile de producție, 14 microcantine, au abonamente la cantină 5 000 de oameni. Adică un sfert din numărul muncitorilor întreprinderii".

„Masa, mîncarea, desigur că pentru om este o problemă, într-un mare oraș. O considerați aici, la Brașov, rezolvată?"

„Da".

Desigur, o problemă rezolvată în mare, întrucît toate lucrurile fiind perfectibile, și la Brașov ar mai rămîne cîte ceva de făcut. De exemplu, la „Hidromecanica", de doi ani constructorul se străduiește să termine clădirea cantinei și încă n-a reușit. Iar cei vreo 3 000 de muncitori ai întreprinderii, desigur, așteaptă și între timp mănîncă „pe la alții". Tot este bine că au aceștia, alții...

Întreprinderile mari, cu mii de oameni tineri, ca urmare a preocupărilor de a crea acestora condiții cît mai bune de viață, au deschis microcantine și la căminele de nefamiliști. Întreprinderea de tractoare, Întreprinderea de autocamioane, „Rulmentul". Chiar și seara, nefamiliștii mănîncă mîncare gătită. Este și mai ieftin și este și mai sănătos. Iar pentru o întreprindere, sănătatea oamenilor ei este lucrul cel mai de preț.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

Vă rugăm frumos, tovarășe Curelaru, să respectați legea!

● Anchetă realizată cu sprijinul Procuraturii județene Suceava ●

În legătură cu drepturile personalului muncitor, Codul Muncii, la articolul 19 litera C, prevede : „Să i se asigure stabilitatea în muncă, contractul de muncă neputînd să înceteze sau să fie modificat decît în cazurile prevăzute de lege". După cum se poate citi, legea este clară și ar trebui să fie așa chiar și pentru tovarășul Iordache Curelaru, președintele cooperativei de consum din comuna Forăști, județul Suceava. Același tovarăș trebuie să știe că în calitatea sa de conducător de unitate este dator să respecte legea și instrucțiunile legale, și în calitate de comunist să se subordoneze hotărîrilor organelor superioare, să se conformeze întru totul normelor eticii și echității socialiste. Este vorba desigur de un respect în fapte și nu numai în vorbe. Dar iată faptele : în luna iunie a anului trecut gestionara birtului Oniceni (sat aparținător al comunei Forăști), Georgeta Birsan, este chemată la sediu și somată să predea magazinul pentru a-l prelua pe acela de metalochimice din Anteceni, sat de asemenea aparținînd de comuna Forăști. Femeia refuză, mai bine-zis cere explicații, nu le primește și pentru ca treaba să meargă bine i se inventează cîteva capete de acuzare și i se desface disciplinar contractul de muncă. Cauzele unei asemenea măsuri apar ca fiind străniî, căci totuși Georgeta Birsan se duce să preia gestiunea din Anteceni timp de șase zile în șir, dar aceasta nu i se predă. În mai puțin de o lună i se desface contractul de muncă și de la cooperativa de metalo-chimice din Anteceni. Se adresează Tribunalului județean Suceava care, în februarie 1978, decide că măsura desfacerii contractului de muncă este ilegală și hotărăște reintegrarea ei la fostul loc de muncă. Măsura se pune în aplicare dar surprizele, ca să le spunem așa, se țin lanț. În locul acesteia, la birtul din Oniceni, fusese numit între timp Stan Florea, care lucrase la cinematograful din localitate și care, pentru a-și rotunji veniturile, se ocupa și de centrul de sifoane. În momentul în care G. B. se prezintă la cuvenitul ei loc de muncă, Stan Florea contestă și el în instanță măsura luată (căci și lui i s-a desfăcut contractul de muncă) și firește cîștigă. Pentru a-i împăca, tovarășii din conducerea cooperativei hotărăsc ca la birtul Oniceni, un modest local de categoria a II-a, să se lucreze în două schimburi — Birsan și Stan — dar aceștia nu se simpatizează deloc unul pe altul și refuză. Soluția este următoarea : Birsan Georgeta să lucreze la birourile cooperativei în calitate de calculatoare, iar Stan Florea să rămînă la birtul Oniceni. Ce a însemnat luarea acestor măsuri ?

1. Birtul Oniceni a stat închis zeci de zile, faptă din care s-a avut doar de pierdut.

2. Magazinul de metalo-chimice din Anteceni a stat și el închis, faptă pentru care nimeni n-a avut de cîștigat.

3. Se aduce un prejudiciu moral atît Georgetei Birsan cît și lui Stan Florea, gratulați cu trei desfaceri de contracte de muncă.

4. Se pun pe drumuri șapte sau opt comisii de la diferite foruri din județ, care iau decizii de îndreptare a situației, dar deciziile acestora sînt ignorate.

5. Din iunie 1977 pînă în prezent atît Birsan Georgeta cît și Stan Florea sînt văduviți de retribuții și ambii cer pe bună dreptate recuperarea acestor sume de la cei vinovați.

Discutăm cu procurorul șef al județului Suceava, Vasile Pavlici, cu procurorul inspector Cornel Ciornei, cu primarul Nicolae Scutaru, cu adjunctul său Costică Samson, cu Birsan Georgeta și Stan Florea, cu Petru Sava, șef birou organizarea muncii retribuție și personal al U.J.C.C. Suceava, cu Mircea Voloacă, consilier juridic la U.J.C.C. Suceava, cu Iordache Curelaru, președintele cooperativei de consum și cam atît.

Cei direct răspunzători de aceste măsuri, care se vor dovedi nefirești, abuzive și chiar ridicole, Iordache Curelaru și contabilul șef Vasile Murariu, se justifică în felul următor : „Totul a pornit de la Gheorghe Zburlea, fost gestionar la magazinul de metalo-chimice din Oniceni. El vindea mărfuri cu suprapreț, obișnuia să bea și nu avea o evidență clară a gestiunii și de aceea organele de miliție au recomandat sconterea sa din muncă. În locul lui, ne-am gîndit s-o punem pe tovarășa Georgeta, o femeie capabilă, serioasă și cu școală. Ne-am gîndit, dragă tovarășe, s-o promovăm în muncă. Lăsăm la o parte faptul că era și mai aproape de casă". Întrebînd, aflăm că tovarășa Georgeta nu-și dorea o asemenea promovare, nu a fost consultată și nu există nici un fel de motiv ca să se treacă la o atît de generoasă măsură. Cît despre desfacerea contractului de muncă a aceleiași tovarășe, ni se spune că s-a greșit și că acum i se prezintă chiar și scuze. În realitate, aflăm că toată această tevatură — căci altfel nu putem să o numim — se datorește faptului că Vasile Murariu a vrut să-și transfere la bufetul din Oniceni o soră care lucra la moara din localitate. Complicațiile pornesc de aici. Președintele Iordache Curelaru s-a dovedit solidar cu contabilul șef și urmările se văd.

Sistematic vorbind, această cercetare a noastră trebuie să răspundă la următoarele întrebări :

1. De ce a fost mutată Birsan Georgeta de la birtul Oniceni ?

2. Cine a fost mutat în locul ei, din ce motive, ce pregătire are ?

3. A fost aplicată în practică hotărîrea Tribunalului județean Suceava ?

4. Cum sînt cunoscuți în comună cei în cauză ?

5. Care este situația în prezent ?

La prima întrebare răspunsul a fost dat. La a doua întrebare : Stan Florea are pregătire opt clase, nu a mai lucrat în asemenea funcții și deci numirea sa ca gestionar al birtului nu are o acoperire legală.

La a treia întrebare : hotărîrea instanței nu a fost adusă la îndeplinire.

La punctul 4 răspundem în felul următor : Birsan Georgeta se bucură de cele mai bune aprecieri în cei 15 ani de muncă și se mai bucură și de drepturile date de absolvirea cu succes a școlii de vînzători-gestionari cu durata de doi ani. Contabilul șef Murariu Vasile, ca urmare a ilegalității desfacerii contractului de muncă al Georgetei Birsan, a fost sancționat de către conducerea U.J.C.C. Suceava cu mutarea disciplinară în altă comună, iar președintele Iordache Curelaru a fost sancționat cu „avertisment".

La ultima întrebare precizăm că Birsan Georgeta lucrează la birourile cooperativei Forăști, dar fără contract de muncă. La data efectuării anchetei noastre, 6 noiembrie 1978, contractul de muncă nu fusese încheiat. Se mai ridică întrebarea dacă părțile în cauză, Birsan și Stan, au fost plătite pe perioada cînd din motive independente de voința lor nu au putut să lucreze. Birsan a fost plătită, circa 7 000 de lei, și plata s-a efectuat din fondurile cooperativei. Stan încă nu a fost plătit, dar urmează, căci cooperativa dispune în continuare de fonduri.

Șirul abuzurilor, al măsurilor generate de șefia prost înțeleasă poate fi continuat, dar ne oprim aici.

Dincolo de aspectul legal al chestiunii trebuie să ne gîndim serios la aspectul ei moral. Un conducător al unei instituții, cazul lui Iordache Curelaru, acceptă și chiar coordonează scoaterea din muncă a unui om pentru simplul fapt că un prieten al său vrea să-și numească acolo o rudă apropiată. Chemat să respecte o hotărîre a instanței judecătorești, el refuză să o facă. Chemat de către Comitetul județean de partid și de U.J.C.C. Suceava să repare greșelile făcute, el refuză. Considerentele pe care refuză sînt cunoscute, sînt acelea pe care îndeobște le numim abuz de putere, credința că nu se va afla, că cei în cauză se vor resemna. Reprezentanții a trei foruri, Comitetul județean Suceava al P.C.R., Procuratura județeană și U.J.C.C. Suceava se ostenesc să rezolve cazul, procedează corect și legal dar tovarășul Curelaru nu se subordonează nimănui. Oricît ar părea, adevărul este chiar acesta. Credem că în acest caz, singular prin puterea și stabilitatea abuzului, nu trebuie umblat cu jumătăți de măsură, ci cu măsura întreagă. Reintegrarea Georgetei Birsan la birtul din Oniceni, a lui Stan Florea la fostul loc de muncă și tragerea la răspundere, pe toate căile, a lui Iordache Curelaru.

Dragostea față de rude e, și ea, desigur, o forță motrice a vieții, dar respectul față de lege trebuie să fie mai puternic.

EUGEN SECELEANU

Să închidem robinetele risipei!

IMPORTANT. Din gospodării, metalul vechi trebuie să ajungă la centrele de colectare

Sîntem primiți cu bunăvoință de către familia Constantin Căileanu din București, Intrarea Ogradei nr. 5, sectorul 5. Nu, nu mai avem fier vechi, ni se spune. Mulțumim de informație și intrăm la Șchiopu Ana, domiciliată pe aceeași stradă dar la numărul 29. Să consemnăm spusele dinsei după ce vom consemna că în curte are circa 1 000 de kilograme de fier vechi : „Eu sînt deputată de stradă de cîțiva ani. În primăvară am fost anunțați că trebuie să avem adunat și depozitat frumos fierul vechi căci va veni o comisie să-l ridice. Comisia n-a venit, dacă mă pot exprima așa. Eu am auzit, nu știu dacă este adevărat, că au fost trei tovarăși în recunoaștere și văzînd că s-a adunat mult s-au supărat și au plecat. Ce credeți dumneavoastră, o comisie se poate purta chiar așa ?“

Trecem pe o stradă alăturată, Cimpeneşti. În curtea de la numărul 10 sînt vreo 12 magazii de scîndură în care se află tot atîtea mașini. Sînt adică garaje și proprietarul întreprinzător culege venituri serioase. Se vede prin șipcile gardului și fier vechi dar deși oamenii sînt înăuntru și batem în poartă, domnește o tăcere desăvîrșită. Un vecin, Nicolae Gheorghe, de la numărul 26, ne spune că aici, nici cel de la administrația financiară nu intră. Așa da, totul este clar. Proprietarul casei de la numărul 25, Mănătuică Sofia, are 300-400 kilograme de fier vechi, l-ar da imediat pe gratis dar să vină cineva să-l ridice. Situații similare la casele cu numerele 30, 29. Lucrurile se repetă pe străzile Toporași și Stoian Militaru din același sector.

În perimetrul cuprins între aceste străzi există dealtfel cîteva locuri virane unde, îndemnați de nu se mai știe cine, cetățenii au depus fierul vechi pentru a fi ridicat și valorificat. Dar el stă și acum acolo.

Concluzii ? Fier vechi există cum este și normal în aproape fiecare gospodărie, există și bunăvoință de a-l preda statului dar cineva trebuie să se ocupe de chestiune. Acum, în aceste zile, cînd se pune un accent major pe economisirea metalului, cînd calculele dovedesc că o tonă de metal vechi costă pe piața mondială circa 140 de dolari (ca să ne limităm la un singur aspect), organizațiile Frontului Unității Socialiste — fie-ne permis să sugerăm așa ceva — trebuie să se gîndească și, desigur, să acționeze asupra marilor cantități de metal ce se găsesc în gospodăriile cetățenilor. Organizațiile la care ne referim — mai ales prin U.T.C.-iștii din componență — trebuie să ia la rînd stradă cu stradă și să solicite sprijinul întreprinderii competente pentru ca nici o tonă de metal să nu stea degeaba în gospodării atîta timp cît economia națională are nevoie de el !

EUGEN SAVU ■
Foto : VASILE MINECAN ■

Pe drumul metalului către oțelării, prea multe halte

Centrala de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice și refractare dispune la ora actuală de un număr de 140 de puncte de colectare repartizate în toată țara. Zilnic oțelăriile primesc, fie direct din depozitele centralei fie prin sistemul său (veți vedea diferența), o cantitate de 8 000 de tone deșeuri metalice. Spuneam prin sistemul său deoarece mai puțin de jumătate din cantitatea amintită este trimisă direct de întreprinderi, centrala asigurînd un fel de dispecerat, controlînd bunul mers al întregii cantități de metal vechi către Hunedoara, Reșița Galați, Tîrgoviște etc. Așa stînd lucrurile, ne-am propus un dialog cu directorul centralei amintite, inginer Mihai Boțesteanu, privind drumul deșeurilor metalice de la întreprinderi la cuptoarele oțelăriilor.

— Deci, tovarășe director, deșeurile ajung la centrele de colectare și de aici pleacă spre topit. Cum trebuie să ajungă deșeurile în depozitele de colectare ?

— Desigur, sortate, mărunțite și presate. Adică pregătite pentru topit.

— Și cum ajung în realitate ?

— De-a valma. Să ne înțelegem bine. Există întreprinderi ca I.M. Timișoara cele din Brașov, Tractorul, Steagul roșu sau Întreprinderea „Rulmentul“ din Birlad care au o gospodărie foarte bine pusă la punct. Au locuri de depozitare unde deșeurile sînt aranjate pe sortimente cu mare grijă, au, de asemenea, instalații de transportare a spanului la depozite. Privesc deci cu toată răspunderea această activitate. În privința sortării, noi nu putem face față cu oamenii pe care îi avem. Și aici mai intervine o problemă. Contează foarte mult cine face sortarea. În majoritatea întreprinderilor, acțiunea este lăsată la mîna oamenilor de la transporturi sau a celor care fac curățenie. Vă dați seama cît se pricep aceștia să deosebească metalele.

— Dați-mi cîteva exemple de întreprinderi care vă fac greutăți în acest sens.

— În București, „23 August“, Întreprinderea de mașini grele și I.R.E.M.O.A.S. apoi I.C.M. Reșița, Combinatul chimic Valea Călugărească. Sînt doar cîteva.

— Dacă nu mă înșel, unele dintre ele sînt chiar consumatoare de metal vechi pe care îl topesc în cuptoarele proprii ?

— Într-adevăr, „23 August“ I.M.G.B. și I.C.M. Reșița folosesc deșeurile. Dar lucrurile se întîmplă cam așa. Ele le trimit la noi nesortate și le primesc sortate. De aici cheltuieli de transport și la întreprinderi și la noi, operațiuni de manipulare, blocări de parcuri auto. În afară de aceasta mai există un aspect. Centrala plătește tona de deșeuri nesortate cu 700 de lei, le sortează și încasează cu mult mai mult, între 11 000 și 40 000 de lei tona, în funcție de metal.

— În privința depozitării, cele 140 de centre de colectare sînt suficiente ?

— Nu. Avem investiții importante în diferite orașe din țară, depozite noi sau extinderi. Dar există județe unde n-avem centre deloc pentru că nu sîntem sprijiniți de organele locale. De pildă, în Tulcea, în Argeș. La Craiova avem lucrări începute de doi ani și trustul județean de construcții nu se prea grăbește nici azi.

— Cine pierde din toate aceste neajunsuri ?

— Firește, economia națională. Noi nu putem trimite atîta metal vechi, cît am vrea, cît cer oțelăriile. Sortarea noastră nu este cea perfectă. Cuptoarele înghit orice, dar pierderile sînt mari. Rezultă limpede că acțiunea colectării deșeurilor de metal trebuie privită cu responsabilitate de toți consumatorii de metal din țară, organizată rațional, pe sortimente, și nu global.

MIRCEA RAICIU ■

O pierdere care nu se măsoară doar în bani:

Doi zimbri răpuși de neglijență

Înalt, falnic, cu coama lui uriașă și cu capul drept, țintit în sus, ca și cum ar vrea să vadă ceva la mare distanță, ceva știut și auzit numai de el, așa cum a rămas, neclintit, lîngă un fag uriaș, în liniștea care parcă suie din adîncul pămîntului și se întinde din depărtările muntelui, pare, în aerul rece, turnat din bronz. Desprins dintr-o stemă. Ai impresia că, de-ar porni să facă un pas, în jurul lui s-ar clătina pămîntul. E zimbrul Rarău.

— Dar ceilalți ? întrebăm.

— Ceilalți nu mai sînt, ni se răspunde. Au murit...

Ne aflăm la Rezervația de zimbri Poiana Brașov, la poalele muntelui Postăvarul, și vorbim cu îngrijitoarea Letiția Coman, o femeie cu mîini înăsprite de muncă, de fel de prin părțile Aradului și stabilită aici cu familia de vreo doi ani. Soțul, Simion Coman, este electrician la hotelul „Ciucaș“ din Poiană, iar fiul, care se numește tot Simion, este profesor la un liceu în Brașov. „Apăi noi, dragă tovarășe, sîntem țărani și ne plac animalele“, zice Letiția Coman, și din această afirmație trebuie să înțelegem că rezervația are, de fapt, trei îngrijitori, fiindcă e firesc ca soțul să-și ajute soția iar fiul să-i ajute pe amîndoi.

Letiția Coman ne spune că pînă acum doi ani nu cunoștea zimbrii decît din cărțile de istorie. Nici nu gîndea vreodată că va ajunge să le dea să mănînce și nici că i se va frînge inima văzîndu-i cum mor sub ochii ei.

Mai întîi, pe 8 august în acest an, a murit zimbrul numit Rita. Apoi, la vreo lună și ceva în urmă, zimbrul Rodna, despre care îngrijitoarea Letiția Coman a auzit de la unii vizitatori că era, probabil, cel mai frumos zimbru din țara românească.

— De ce au murit ?

— I-am văzut cum se îmbolnăvesc. Au bolit o vreme și apoi au murit. Eu ce pot să vă spun ? Eu sînt doar îngrijitoare. Ce-au zis, cei veniți în control, să fac, am făcut. Dar hrana, vedeți și dumneavoastră, nu era prea bună.

Vedem, bineînțeles, citind procesele verbale încheiate de tot felul de specialiști care-au trecut în control pe la rezervația de zimbri. Pe 2 iunie a.c., inginerul E. Elekeș scria : „Rita este mai bine dar însă tot nu și-a revenit“. Asupra erorii gramaticale, firește, nu ne mai oprim din moment ce, cu siguranță, s-au săvîrșit și lucruri mai flagrante care au condus în cele din urmă la încheierea unui alt proces verbal în care se consemnează, printre altele, că Ion Clinciu, răspunzător de aprovizionarea cu furaje a rezervației, asista în acea zi, 8 august, la autopsia zimbrului Rita, constatîndu-se drept cauză a morții o boală de inimă. Începînd cu acea dată, așadar, rămășeșeră în rezervație doar doi zimbri. Să vedem ce s-a întîmplat mai departe.

Citim în procesul verbal încheiat pe 14 august de către medicul veterinar Cornea Cosma : „Cît privește alimentația zimbrilor, după părerea noastră lasă foarte mult de dorit întrucît fînul este de proastă calitate, plouat, iar porumbul doar 50 la sută este bun, restul fiind mucegăit. Ambele furaje pot provoca intoxicații“. Ce s-a întreprins în urma acestei constatări îngrijorătoare ? S-au adus, cumva, furaje mai bune ? Nu, după cum citim în alt proces verbal, încheiat pe 31 august, de către inginerul Ion Soric din partea Ocolului silvic Brașov și același tehnician Ion Clinciu, șeful districtului Poiana Brașov : „...se dovedește că încercarea de a se administra la zimbri lăturI și trifoliene în cantități mici, consumabile cu plăcere, ne dă încredere de a continua în acest fel“.

— Așadar, tovarășă Coman, înțeleg că zimbrilor li s-au dat lături ?

— Așa s-a zis, ca să folosim totuși, sub forma aceasta, furajele care nu prea erau de calitate.

— Erau stricate, am înțeles.

— Da.

— Și chiar mîncau, zimbrii, lături ?

— O, nu. Prima oară cînd am fost pusă să le dau așa ceva, au luat de cîteva ori în gură, eu zic că dintr-un fel de curiozitate, dar pe urmă nici nu s-au mai apropiat.

Și totuși, cum vedem, cineva, care chiar semna respectivul proces verbal, credea că poate „continua în acest fel“. Urmarea o vedem tot într-un asemenea act, datat 3 septembrie, în care se arată că Rodna s-a îmbolnăvit. Se adaugă firește aceleași cauze binecunoscute : fînul este mucegăit iar porumbul este — de data aceasta mai mult de jumătate — stricat. Se conchide, just, că „în situația actuală viața zimbrului Rodna este periclitată“. Desigur, ne întrebăm : se vor fi luat, măcar acum, măsurile de cuviință ? Înțelegem ce s-a întreprins tot dintr-un proces verbal din 26 septembrie, în care se scrie că zimbrului i s-au administrat vitamina AD3E, calciu farmaceutic, zeamă de orez, cloramfenicol. Scurt timp după aceea, Rodna moare. În rezervația din Poiana Brașov a mai rămas deci un singur supraviețuitor. Cel puțin el, ne-am fi putut închipui, a avut parte de o soartă mai bună. Adică nu de procese verbale în care să se scrie că porumbul e stricat, ci de porumb bun. Din păcate, felul lenevos și irresponsabil de-a munci al celor răspunzători de aprovizionarea cu furaje a rezervației a avut ca efect tot întocmirea unor hîrtii. Cum ar fi procesul verbal din 20 octombrie, semnat și de tehnicianul Ion Clinciu : „Porumbul fiind alterat se va urgenta reîmprospătarea lui. Chiar în rații mici, se va da zimbrului, ca să aibă hrană în permanență“. Așadar, chiar în cazul cel mai fericit, zimbrul rămas va mînca mai bine — porumb sănătos — dar mai puțin decît trebuie...

— Cum se simte Rarău ?

— Rarău se simte bine. Pînă cînd, nu știu... zice îngrijitoarea Letiția Coman și, iertată să-i fie superstiția, bate în lemn.

Înțeleg că Rarău mai mănîncă uneori și orz, cumpărat pe banii îngrijitoarei, dar faptul acesta n-o îndreptățește nici pe dînsa, cum se vede, la prea mult optimism. Dimpotrivă, am adăuga, fiind evident că la rezervația din Poiana Brașov se consumă actul ultim al unei tragedii, la care nu putem fi simpli spectatori și cu atît mai puțin se cere să fie astfel cei răspunzători de această rezervație de zimbri în care nu mai există decît un singur zimbru și unde impasibil își poate permite să fie doar Rică, un urs foc de simpatic, cu o blană de pluș, cu un cap cît o baniță și cu ochii ca două măsline. El, cel puțin, are existența asigurată. O pîine pe zi și o lădiță sau două de marmeladă pe săptămînă.

Dar Rarău ?

D. CONSTANTINESCU ■

Primim de la Consiliul Central al U.G.S.R.: Relativ la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către un grup de muncitori de la Întreprinderea Vulcan, în urma analizei făcute la fața locului — împreună cu Oficiul juridic, Comitetul sindicatului și Serviciul organizarea producției — privind reclamațiile tovarășilor Ene Chiriac, Udrea Vasile, Văduva Cornel, Bușiinc Marcel, s-a aprobat trecerea celor în cauză la categoria II nivel bază, conform Decretului 208/1977. De asemenea, vor primi și diferența de bani corespunzător categoriei II.

În urma desființării abonamentelor C.F.R. la clasa I, la cursele muncitorești pe linia Arad — Chișineu-Criș vagoanele de clasa I circulă acum goale (în cele călătoresc doar conductorii și... prietenii lor), iar în schimb vagoanele de clasa a II-a, al căror număr nu a fost mărit, sînt adesea foarte aglomerate. Cum această situație stim că a fost semnalată și pe alte linii, credem că Departamentul C.F. din M.T.Tc. ar trebui fie să reintroducă abonamentele de clasa I, fie să înlocuiască la asemenea curse vagoanele de clasa I, devenite practic inutile, cu vagoane de clasa a II-a. (Prof. **Călin Istrate**, Arad, zona Spitalului de copii bl. H ap. 33).

„Nene, de ce nu merge și liftul nostru?" — întrebă mereu, de vreo 7—8 luni, copiii locatarilor blocului 112 A, sc. B din str. Visarion Șachelarie 4, sector 3. Sîntem mutați în acest bloc nou din primăvară, dar nici pînă azi I.M.R.A. nu a fost în stare să pună în funcțiune ascensorul, ba chiar am fost avertizați că s-ar putea să mai dureze, chiar și un an, din cauza unor defecte de fabricație. **(Mihai Circotă)**

De la Exploatarea transport autobuze I.T.B.: Referitor la scrisoarea tov. conducătoare auto Ștefănescu Aurica, despre faptul că, din cauza stării tehnice necorespunzătoare a autobuzului 2 691, nu și-a putut realiza minimul de 204 ore, în urma verificărilor s-a constatat că plîngerea este întemeiată și i s-a dat tovarășei un alt autobuz, în stare bună, avînd astfel posibilitatea realizării retribuției de încadrare, precum și a unor venituri suplimentare prin ore peste program. În mod similar s-a procedat și pentru rezolvarea situației semnalate de ceilalți semnatari ai scrisorii. Facem cunoscut că preocuparea conducerii I.T.B. este ca tovarășele să aibă în primire vehicule dintre cele mai bune în ce privește starea tehnică.

De la Ministerul Educației și Învățămîntului: Aspectele semnalate revistei de profesoara Popescu Adriana (Școala generală Armeniș, județul Caraș Severin) corespund în parte realității. În urma cercetărilor efectuate, s-au luat măsurile corespunzătoare. Învățătoarea Hațegan Marieta a fost trecută de la 9 octombrie pe un post adecvat calificării, la clasele I—IV, și sancționată cu „mustrare", urmînd ca sumele încasate de ea în mod ilegal să fie recuperate. Directorul Școlii generale din Armeniș, Hațegan Ion, a fost sancționat cu retrogerea pe trei luni a unei gradații. Inspectoratul școlar al județului Caraș Severin va urmări în continuare felul în care se desfășoară activitatea la școala din Armeniș și va lua măsurile ce se impun pentru îmbunătățirea muncii la această unitate.

Mulțumindu-vă din inimă pentru înțelegerea și sprijinul acordat, țin să vă semnalez și unele urmări ale sesizării mele. Tov. director al Complexului legume-fructe din Balș, Traicu Demetrie, a fost retrogradat pe două luni (aceasta, din spusele dînsului). Ca urmare, a convocat o ședință în curtea complexului pentru a pune în discuție articolul apărut în Flacăra (nr. 40). Am fost invitată la această ședință spre a mă judeca pentru că am avut îndrăzneala să mă adresez unui organ de presă. Din discuții a reieșit că tov. director «este „curat ca o lacrimă", dar cei care au luat cuvîntul au vorbit fără simțul răspunderii, fiindu-le parcă frică de ceva. **(Matcița Dobrușeau)**

N.R. Reamintim cu prilejul acestei conducerii I.L.F. Olt că ne rămîne încă datoare cu un răspuns scrios.

Vă trimit două imagini din Ciocănești, zona Dornelor. Prima fotografie prezintă un exemplu de arhitectură țărănească inspirată din comorile artei populare bucovinene. A doua îl înfățișează pe bădița Mihai Lăcătuș, sunînd din corn pe Rarău. **(Ferdinand Michilovici, Cimpulung Moldovenesc, str. Nicolae Iorga 1)**

Apelez la sprijinul revistei Flacăra într-o problemă ce preocupă pe toți locuitorii cartierului Berceni V. În fața scării 3 a blocului 66 din str. Straja 13 e plasat un singur container pentru gunoiul menajer provenit de la 5 blocuri, schimbat o dată la o săptămînă și chiar mai mult. Bineînțeles că între timp el se umple cu vîrf și dă pe dinafară, iar lumea continuă să arunce gunoi în jurul containerului. La schimb, containerul nou se umple cu ceea ce se găsește pe jos în jur, iar treaba continuă tot așa. De cîte ori am telefonat la primăria sectorului, mi s-a spus ba că nu-s containere, ba că nu-s șoferi; ba nu există mașinile disponibile, ba există, dar sînt defecte. Să fie o problemă chiar imposibil de rezolvat? **(Camelia Bogdan, bl. 66, sc. 3, ap. 45, București)**

La sfîrșitul lui august am cumpărat de la I.C.S. mixtă Vașcău o cameră combinată „Someșul" de 8 821 lei. Cum toată garnitura de mobilă avea lipsă geamuri și oglinzi, mi s-a făcut pe contract mențiunea „aticla urmează". Și de atunci tot „urmează", dar nu mai sosește. Oare cît voi mai avea de stat cu mobila descompletată?!? **(Ioan Florea, Orașul Dr. Petru Groza, str. Bujorilor 4, ap. 7, județul Bihor)**

Din partea Consiliului popular al județului Constanța: Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de către Ionescu Constantin, om al muncii din cadrul Trustului de construcții locale Constanța, vă facem cunoscut că în urma cercetărilor efectuate s-a constatat că aspectele relatate de petiționar corespund în mare parte realității. Astfel, trecerea petiționarului din funcția de șef birou personal învățămînt, ce o deținea la statia de utilaj transport, în funcția de economist principal la un grup de șantiere, decizie care a avut la bază numai referatul directorului stației, constituie o sancțiune de retrogradare definitivă în funcție. Această măsură nu se încadrează în prevederile art. 100 din Codul Muncii în sensul că abaterile prezentate în referatul directorului nu justifică sancțiunea disciplinară dată. Din analiza făcută în C.O.M. a reieșit că în activitatea lui C. I. s-au manifestat într-adevăr unele deficiențe. Consiliul oamenilor muncii a considerat că acestea nu constituie motive pentru retrogradarea din funcție a tov. Ionescu Constantin și ținînd seama de cauzele prezentate de reclamant care au dus la lipsurile arătate precum și de activitatea depusă de acesta în realizarea sarcinilor de producție, în special pe linia organizării, a hotărît anularea Deciziei nr. 121/1978 și trecerea sa pe funcția de șef de birou organizarea producției și a muncii la un grup de șantiere, ca măsură organizatorică, întrucît postul respectiv, cu o importanță deosebită în activitatea trustului, este vacant de foarte mult timp. În aceeași ședință s-au verificat și aspectele relatate de petiționar cu privire la modificarea retroactivă a unei decizii de către directorul stației de utilaj transport și acordarea unor drepturi fără respectarea actelor normative și a hotărîri corectarea acestor deficiențe. Pentru nerespectarea legislației în vigoare, la emiterea deciziei de retrogradare a reclamantului, șeful biroului personal, învățămînt, retribuire din cadrul trustului a fost sancționat cu „mustrare".

Mă numesc **Bulgăre Niculina** și sînt din Tîrgoviște, str. Mierlei, bloc 51, sc. A, ap. 3, microraionul VI și vă scriu următoarele: pe strada Mierlei, lîngă blocul 51 există o cantină a I.C.M.D. Simbăta și duminica însă, cantina căpătă o altă destinație și anume ea este folosită pentru nunți. Din această cauză toți locatarii scării A a blocului 51, care avem apartamente spre cantină nu ne putem bucura de liniștea mult așteptată după o săptămînă de muncă. De curînd a fost o nuntă care s-a terminat cu manifestări huliganice și nici un locatar n-a putut închide ochii. Scandalul s-a produs la orele două noaptea. De doi ani ne chinuim așa, de cînd s-a dat în folosință această scară a blocului 51. Solicităm rezolvarea acestei probleme și sancționarea celor ce se fac vinovați de tulburarea ordinii în acest mare cartier al municipiului Tîrgoviște.

Din partea Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Brăila: Analizînd cele sesizate de tov. Merca Gheorghe încadrat la Întreprinderea județeană cinematografică Brăila, în scrisoarea adresată revistei „Flacăra" au reieșit următoarele: Cererea tov. Merca este îndreptățită întrucît acesta nu dispune de un spațiu corespunzător de locuit față de numărul persoanelor ce compun familia sa. Ca urmare, s-a intervenit la Comitetul executiv al Consiliului popular municipal pentru soluționarea urgentă a solicitării acestela. În urma intervențiilor i s-a repartizat începînd cu data de 13 octombrie a.c. un spațiu de locuit constînd din una cameră de 6,5x5=32,5 m², una cameră de 4,5x3,5=15,75 m², una cameră de 2,3x5=11,5m². Întrucît în spațiul repartizat trebuia realizată curățenia generală și compartimentarea camerei de 6,5x5 m, s-a făcut apel la conducerea întreprinderii și la colectivul de muncă pentru a i se acorda ajutor cu materiale și forță de muncă, apel la care acestia au răspuns cu multă solicitudine. Față de acestea, tov. Merca Gheorghe și-a manifestat mulțumirea pentru spațiul repartizat și a început să-și facă curățenie și să-și transporte mobila la noua locuință. Dar ca urmare a unei discuții familiare, tov. Merca Gheorghe și-a manifestat refuzul de a se mai muta în acest spațiu, cerînd în plus și o cameră alăturată care aparține unei bătrîne și care să fie evacuată din acest spațiu. În speranța reconsiderării refuzului de către tov. Merca Gheorghe s-a intervenit la spațiul locativ al Consiliului popular municipal pentru a nu se grăbi emiterea repartiției acestui spațiu unei alte familii. Facem precizarea că întreaga cotă de două apartamente repartizate personalului muncitor din sistemul culturii în anul 1978 au fost repartizate Întreprinderii cinematografice fiind acordate unor tovarăși cu situații mai grele".

Locatarii blocului din str. Diaconu Coresi nr. 125 din Timișoara împreună cu locatarii din str. Stejarului nr. 8 sesizăm următoarele: o parte minoritară a comitetului de cetățeni din cartierul nostru (și care nu sînt vizați direct în chestiunea la care ne referim) au hotărît amplasarea total necorespunzătoare a pubelei pentru gunoi neținînd seama că în proiect avea alt loc și neținînd seama că prin această reamplasare afectează grav sănătatea publică, în special sănătatea copiilor care se joacă în acest loc. Menționăm că în vederea reamplasării pubelei a fost închis un chioșc cu dulciuri și răcoritoare (unde pe lîngă numeroși copii din cartier cumpărau în recreații și elevii celor două școli din apropiere) deși în zonă nu există decît o singură băcănie care funcționează cu un orar necorespunzător. Această măsură a fost luată fără acordul locatarilor din zonă, fără acordul întregului comitet cetățenesc și nici măcar cu acordul comitetelor de bloc vizate. Propunem ca platforma de gunoi să fie plasată în locul prevăzut în proiect și avînd în vedere nevoile de aprovizionare cu legume și fructe ale locatarilor, să se amenajeze în locul chioșcului cu răcoritoare o unitate aprozar. (Scrisoarea este semnată de **Lazăr Blagoev** și încă alți 47 cititori ai revistei)

În revista Flacăra nr. 38 a apărut, la pagina 18, reprodusă în chenar, o partitură purtînd titlul „SALUTAȚI OASTEA ROMÂNĂ", marș triumfal, sub partitură fiind reproduse versurile marșului. Probabil din cine știe ce motive, partitura a văzut lumina tiparului FĂRĂ numele autorului, adică al compozitorului, fapt care a stîrnit nedumeriri. Îmi permit în acest sens să vin cu următoarea informație: la Muzeul de istorie al Liceului „Roman-Vodă" din municipiul Roman se află așezată la loc de mare cinste, printre exponatele cele mai importante, partitura originală intitulată „SALUTAȚI OASTEA ROMÂNĂ", marș triumfal, al cărui compozitor este **GRIGORE BUICĂ**. Menționez că Grigore Buică — decedat, cu aproximație, între 1923 și 1925 — a fost titularul catedrei de muzică vocală de la liceul respectiv și în acea perioadă a compus marșul de mai sus, pe care l-a și pus în repetiția corului pe 4 voci — din acel cor făcînd și eu parte ca sopran. Aceste rînduri se doresc a fi un modest omagiu, eminentului profesor care a fost Grigore Buică. **(Victor Mocanu, pensionar, publicist, membru al cenaclului literar „Cezar Petrescu" al Casei de cultură din Roman)**

Din partea Consiliului popular al județului Satu Mare:
„Privind examinarea posibilităților de soluționare a scrisorii adresate revistei Flacăra, de către **Irina Gegő**, din Petroșani, în legătură cu situația locativă a fiicei sale MARGARETA GEGŐ, profesoară de limba și literatura română la Școala generală din Santău. Se confirmă că M. G. a locuit cu chirie la niște particulari, împreună cu o colegă de serviciu. A intervenit la Consiliul popular comunal în sensul de a i se atribui o locuință. Față de cele de mai sus s-au luat următoarele măsuri: camera din spate a clădirii unde locuiește tovarășa Margareta Gegő, imediat, a fost eliberată, chiar în timpul verificărilor pe teren, rămînînd la dispoziția acesteia cele două camere. Biroul executiv al comunei, în prima ședință de birou executiv, a eliberat decizie pentru ocuparea legală a acestui spațiu".

Mă numesc **Ștefan Ignat**, domiciliat în Galați strada Melodiei 14, bloc C. 11, ap. 8. Au trecut mai bine de două luni de cînd, deși avînd aprobarea primarului comunei Scorțoasa, județul Buzău, pentru a folosi una clasă de școală a Școlii Plopeasa în ziua de 15.08 a.c., — aprobare pe care v-o anexez în copie — pentru întîlnirea fiilor satului (întîlnire care a devenit o tradiție anuală în satul respectiv, printre obiectivele acestora numărîndu-se și înființarea unui muzeu sătesc), spre surpriza tuturor, tovarășul director a refuzat să ne dea această sală, împiedicînd astfel ținerea în bune condițiuni a întîlnirii. Menționez că, în același timp, tovarășul director al școlii a fost de acord să dea școala pentru bal, în seara zilei de 19.08, dînd astfel prilej de dezordine și producere de murdărie, de consumare de băuturi alcoolice etc. Întrucît atitudinea acestui tovarăș — care a trecut peste hotărîrea unui organ superior! — ni se pare inexplicabilă, vă rog să publicați aceste rînduri în sensul de a solicita organele în drept să analizeze atitudinea acestui cadru didactic.

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **FLACĂRA" nu la în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Ion Sinca — Cîmpina.** Prin decizia nr. 276/1978, Consiliul popular al orașului Cîmpina v-a atribuit un teren în suprafață de 100 m² în vederea construirii unei locuințe.

■ **Marin Constantin — Iași.** La calcularea pensiei se ține seama de gradele didactice numai dacă acestea sînt reflectate în retribuțiile tarifare de încadrare pe baza căreia s-a calculat pensia.

■ **I. Ștefan s.a. — Constanța.** I.G.C.L.-Constanța va analiza posibilitatea introducerii în planul de investiții pe anii 1979 sau 1980 a lucrărilor de racordare la rețeaua de termoficare a imobilului dumneavoastră.

■ **Maria Manolache — com. Movilița (Vrancea).** Am fost informați că ați fost încadrată la I.A.S. Panciu.

■ **Ștefan Tofolu — Urziceni.** Pot beneficia de pensie pentru pierderea capacității de muncă cauzată de boală sau accident în afara muncii, membrii cooperatori care au fost încadrați în gr. I sau II de invaliditate și au o vechime în muncă în C.A.P. de cel puțin 10 ani.

■ **Maria Lupu — Tr. Măgurele.** Este prevăzut ca în anul 1979 să se extindă cablul telefonic și în cartierul Odaia, creîndu-se astfel posibilitatea de soluționare și a cererii dv. În acest sens, trebuie să depuneți actele solicitate de Direcția județeană de poștă și telecomunicații.

■ **Elena Seceanu — comuna I. L. Caragiale (Dîmbovița).** Scrieți-ne despre necazul dv.

■ **Mircea Rebegea — București.** Sînteți la poziția 1 pe tabelul de locuințe al întreprinderii pentru apartament cu trei camere.

MARGA NEDELEA

La Bacău, o premieră mondială absolută

Transplantul glandei lacrimale

La 30 septembrie a.c., specialiștii prezenți la Consfătuirea interjudețeană de oftalmologie de la Miercurea Ciuc luau cunoștință de o operație care a uluit întreaga asistență. Mulți dintre cei prezenți credeau chiar, citind programul, că este vorba de o greșeală de tipar sau una de titlu. De ce? Pentru că „Transplantul glandei lacrimale — o nouă operație oftalmologică" era un titlu de comunicare greu chiar și de imaginat, nicidecum unul care să aibă în spate o acoperire în fapte. Că nu a fost o greșeală au dovedit-o oftalmologii băcăuani, cum tot ei au dovedit că dețin inițiativa pe plan mondial în această privință. Și, cum veți vedea, e o inițiativă absolută, deoarece nimeni pînă acum nu s-a gîndit nici măcar să lanseze ideea unui astfel de transplant, tocmai pentru că nimeni nu vedea rezolvarea tehnică a acestuia.

Uscarea ochiului, așa cum ne-a declarat **dr. Alexandru Radian**, medic primar gradul I, șeful secției de oftalmologie a Spitalului județean Bacău, este o boală care, atunci cînd are la bază conjunctivita granuloasă, atinge încă zeci de milioane de oameni din țările slab dezvoltate din Asia, Africa și America Latină, producînd orbirea a sute de mii în fiecare an. Ea mai poate apărea și datorită absenței congenitale a glandei lacrimale (malformație la naștere) sau în urma unor anumite forme ale bolii reumatice (în special la femei). Din fericire trahoma, cum mai este cunoscută boala în prima formă amintită, a dispărut în anii socialismului datorită unei educații sanitare eficiente, dar mai ales datorită creșterii standardului de viață al populației țării noastre. Bolnavi de ochi mai apar însă, știut fiind că ochiul dacă nu este umezit cu lacrimi, corneea se opacifică, se produce albeața, pleoapele nu mai pot să alunece cum trebuie, mișcarea lor devenind supărătoare.

Întrebarea care se naște este dacă există metode de tratament și cît de eficiente sînt acestea. Cu riscul de a plictisi specialiștii, considerăm ca necesar să le amintim, mai ales că nu sînt multe și că acestea vin în sprijinul demonstrării superiorității transplantului. Așadar, cînd uscarea nu e prea accentuată, se prescriu lacrimi artificiale, adică o soluție care imită lacrimile, dar care face bolnavul dependent de sticluța cu picături. Cînd uscarea este foarte accentuată, nu ajută la nimic nici lacrimile artificiale, chiar dacă ele sînt provocate într-un interval mai mic de 2—3 ore. În cazurile disperate se întreprinde operația secreția salivară, printr-o operație a lui Filipov, fiind deviat canalul unei glande salivare, pe sub obraz, pînă la conjunctivă. Nici în acest caz rezultatele nu au fost cele așteptate, deoarece saliva produce o scurgere prea mare de lichid pe obraz, mai ales în timpul meselor cînd, în mod reflex, se scurge mai multă salivă.

Singura soluție ideală rămînea deci transplantarea glandei lacrimale. Transplantul era însă, cum spuneam, de neimaginat, glanda avînd niște canale, care duc lacrima spre conjunctivă, atît de fine, încît nu pot fi izolate nici chiar cu microscopul operator. Așa se explică de ce nu a fost emisă nici măcar ideea transplantului, cu atît mai mult ideea realizării tehnicii de transplantare. Și cu toate acestea, ea a fost găsită. S-a pornit de la o tehnică de extirpare totală a glandei, folosită la începutul deceniului șase al acestui secol, prin care se scoteau glandele și canalele lacrimale, în cazul anumitor îmbolnăviri, în special de natură canceroasă. Tehnica s-a modificat mult, devenind o tehnică absolut nouă, diferența de la extirpare la transplantare fiind destul de accentuată.

S-a plecat, cu alte cuvinte, de la un punct de vedere și, gîndind, s-a ajuns la niște soluții. Existînd ideea, s-au făcut tot felul de presupuneri, s-au scos în evidență cîteva situații care puteau duce la eșec. Bunăoară, nici chiar locul unde se varsă canalele la suprafața ochiului nu poate fi reperat decît printr-un artificiu, acest loc fiind absolut necesar în cazul transplantului, spre deosebire de extirpare unde nu conta. Asta cu atît mai mult, cu cît tehnica nu se poate aplica la animale deoarece glanda se regenerează.

Judecarea înainte de aplicarea soluției a arătat însă că ea este viabilă și că ochii nu aveau altă șansă prin metodele clasice sau, dacă vreți, nu aveau nici ce pierde și nici ce spera. Din păcate, nu s-a putut face potrivirea dintre donator și primitor, neexistînd la noi un laborator special care să determine această potrivire (structura proteică a țesuturilor), lucru ce a avut unele consecințe nefavorabile asupra reușitei depline a tehnicii. Cu toate acestea, la cele **trei cazuri** operate pînă în prezent, **glandele transplantate de la cadavre au funcționat, au produs lacrimi care au umezit ochiul timp de cîteva săptămîni.** S-a produs apoi fenomenul de respingere, atît din cauza nepotrivirii, cît și din cauză că medicina încă nu stăpînește fenomenul de respingere a unei grefe de către organismul primitor, fie că e vorba de inimă, pancreas, pulmon sau, în cazul nostru, de glanda lacrimală.

Funcționarea celor trei glande lacrimale arată însă că **tehnica este corectă, că ideea este valabilă** și că o glandă transplantată de la cadavru la om poate produce lacrimi. Dacă acești minunați căutători ai noului, care sînt **dr. Alexandru Radian, dr. Ana Lucia Radian** și asistentul **Liviu Alupei**, descoperitorii metodei și ai tehnicii operatorii, ar fi avut la dispoziție un laborator de antigene H.L.A., poate ochii celor trei operați ar fi lăcrimat mult mai multă vreme. Să nu uităm însă că renumitul chirurg Christian Barnard a avut la dispoziție un astfel de laborator și cu toate acestea inima primului său pacient a rezistat fenomenului de respingere cam tot atît cît au rezistat glandele lacrimale transplantate de medicii băcăuani. Avem, așadar, în față o realizare de o excepțională însemnătate, care va revoluționa medicina oftalmologică, împiedicînd astfel orbirea multor oameni.

Așa cum mi-a spus autorul principal al valoroasei și uluitoarei descoperiri, greutățile tehnice nu sînt insurmontabile, încercări se vor face în continuare, mai ales că pacienții nu au avut de suferit de pe urma intervenției și că, în curînd, medicina va deține și secretul fenomenului de respingere a grefelor. **A demonstra că se poate este deja un mare succes,** pentru care colectivul de oftalmologi băcăuani merită toate felicitările. În plus, faptul că **oftalmologia românească are asigurată prioritatea mondială în acest domeniu ar** trebui să impulsioneze activitatea forurilor în drept care, în cel mai scurt timp, să acorde tot sprijinul perfecționării și protejării tehnicii elaborate de colectivul băcăuan, dotării cu aparatura necesară.

Se impune, în primul rînd, crearea unui laborator de antigene H.L.A. și constituirea unei bănci de organe, indispensabile unui astfel de tip de chirurgie. Ar fi apoi o dorință expresă a dr. Alexandru Radian, aceea ca presa de mare tiraj să contribuie mai mult la educația sanitară a oamenilor, în sensul creării unei opinii de masă în favoarea obținerii unor prevălări de organe, care să fie apoi transplantate. În Franța, de pildă, zeci de mii de oameni poartă asupra lor adeverințe prin care, în caz de accident mortal, își dau acordul prevălării oricărui organ. Or, la noi, noua lege sanitară pune condiția ca înainte de orice prevalare de organe să se obțină acordul familiei.

CORNEL GALBEN ■

Un tînăr fizician solicită experimentarea unei noi metode originale de depistare a cancerului

Cu exact doi ani în urmă, un cercetător solitar, fizicianul Ion Dinu de la Stațiunea meteorologică Fundata (județul Brașov), s-a adresat redacției noastre, solicitînd sprijinul pentru demonstrarea publică a unei noi teorii și metode privind etiologia și tratamentul cancerului. Structurată pe criterii strict matematice și probată prin repetate experimente de laborator, această nouă ipoteză de lucru prezintă (și prezenta și la data respectivă) o surprinzătoare asemănare cu metoda și concepția terapeutică elaborată de un alt cercetător, foarte cunoscut și apreciat astăzi, inginerul chimist Nicolae Ionescu-Dîmbovița.

Facem de la bun început această precizare tocmai pentru a sublinia meritele și drepturile legitime ale fizicianului Dinu care, urmînd o cale proprie, a ajuns la concluzii foarte apropiate de cele ale reputatului om de știință bucureștean. Nu este nici prima, nici ultima întîmplare de acest fel. Terenul compartimentat al investigațiilor moderne precum și vasta rețea de informare au deschis nu o dată drumuri paralele în activitatea unor oameni de știință aflați în țări sau localități diferite. Trebuie apoi să consemnăm faptul că, pînă la ora actuală, cei doi cercetători nu se cunosc decît din auzite (și asta abia în ultima vreme) că, deci, n-au avut niciodată ocazia de a se cunoaște personal. O vor face, sperăm, în curînd și spre folosul unor confruntări laborioase și al unor investigații comune.

În 1976, așadar, răspunzînd cererii formulate de meteorologul din Fundata, redacția noastră a solicitat în acest scop concursul și avizul de specialitate al Ministerului Sănătății. Am fost și atunci ca întotdeauna de părere că orice cercetare, chiar datorată unui neprofesionist, trebuie să se bucure de atenția forurilor de specialitate, că nimeni nu are dreptul să sugrume în față o idee originală, că numai testarea ei prin mijlocirea probelor de laborator îi pot stabili veridicitatea sau netemeinicia. Spre regretul nostru persoane din conducerea ministerului respectiv au întîmpinat atunci lucrările fizicianului Ion Dinu cu o opoziție categorică (la fel, dealtminteri, ca și pe cele ale chimistului Ionescu-Dîmbovița), etichetîndu-le drept „empirice și fanteziste".

Din fericire Ion Dinu nu s-e dat bătut chiar atît de ușor. Spirit întreprinzător și tenace, subjugat de robia dulce a cercetărilor de laborator — tînărul fizician e înțeles mai devreme decît alții că invențiile și descoperirile originale reclamă nu numai un efort considerabil pentru defrișarea necunoscutului, ci adeseori, deopotrivă, curaj și fermitate în lupta cu inerția și concepțiile conservatoare, cu toți cei care din ignoranță sau rea-voință

n-au decît o misiune pe lumea aceasta: aceea de a bara calea ideilor generoase. Bucurîndu-se de sprijinul unor colegi de breaslă, lucrînd în laboratoare rudimentare, beneficiind de ajutorul temporar al unor instituții medicale și mai cu seamă consacrîndu-și toate zilele libere și concediile legale muncii de cercetare.

Vom prezenta pe scurt, în rîndurile care urmează, ipoteza de lucru propusă de fizicianul din Fundata, străduindu-ne, pe cît este posibil, să o desprindem din limbajul ezoteric al specialistului.

Ion Dinu și-a început cercetările medicale în clipa în care și-a pus și următoarea întrebare: în ce măsură influențează ionii mari pozitivi starea de sănătate a organismului? Rolul acestor particule electrizate, existente în atmosfera înconjurătoare, este astăzi în bună măsură cunoscut. Spre deosebire de ionii negativi, cu o acțiune salutară asupra organismului, prezența ionilor mari pozitivi reprezintă adeseori cauza unor îndelungate stări de oboseală și depresiuni psihice. A fost stabilită și legătura între mediul ambiant și ionii pozitivi sau negativi, atmosfera încărcată de particule nocive facilitînd geneza primilor, aerul curat și ozonat favorizînd prezența celorlalți. După teoria și experimentele fizicianului Dinu, natura a mai conferit ionilor mari pozitivi și misiunea de a deveni, în anumite condiții, excelente vehicule pentru transportul agenților patogeni. În calitatea lor de colectori al unor microorganisme și suspensii cu caracter agresiv, ionii mari pozitivi — susține în continuare interlocutorul nostru — reprezintă cei mai direcți cărăuși ai bacilului Koch. În acest fel s-ar putea explica de ce tuberculoza cunoaște o arie mai mare de răspîndire în centrele urbane poluate sau în regiunile de cîmpie cu atmosfera viciată de praf și este aproape inexistentă la munte, aici unde natura și-a păstrat zestrea ei ancestrală de verdeață, oxigen și ioni negativi.

Aceste prime rezultate, obținute prin interpretarea termodinamică a materialului faptic, l-au determinat pe fizicianul Ion Dinu să abordeze, slujindu-se de același model matematic (dificil de expus pentru a fi pe înțelesul publicului larg și chiar al unor specialiști în materie), cauzele care determină sau facilitează apariția maladiilor neoplazice. În acest scop, începînd cu anul 1973, Ion Dinu a studiat sistematic mai multe lucrări de biologie moleculară datorate savantului George Palade, precum și numeroase tratate universitare de fiziopatologie și boli ale metabolismului.

— În procesul metabolic, susține interlocutorul nostru, o celulă somatică ajunge prin diviziune la două celule identice din punct de vedere cromozomial cu celula mamă. În limbaj termodinamic aceasta înseamnă că după parcurgerea unui drum (ciclul mitotic) starea ei finală este identică cu cea inițială. În cazul celulelor tumorale, prin diviziune apar două celule diferite de celula mamă, sau ceea ce înseamnă că în cadrul procesului mitotic a apărut un intermediar care a transformat procesul ciclic ireversibil într-un proces neciclic ireversibil, caracterizat printr-o creștere a entropiei. Acest intermediar este reprezentat de substanța toxico-oncogenă și pe care eu am izbutit s-o identific printr-o reacție serologică. În felul acesta pot să demonstrez fizic și matematic că, prin aplicarea principiilor termodinamicii, la nivelul organitelor celulare, neoplasmul este un dezechilibru al metabolismului cu implicarea inhibării unor enzime. Demonstrez fizic și matematic că prin aplicarea principiilor termodinamicii la nivelul organitelor celulare, este un dezechilibru al metabolismului cu implicarea inhibării unor enzime. Demonstrez, de asemenea, unicitatea substanței toxicogene și a faptului că ea acționează în lanțul fosforilării oxidative. În final celula devine un sistem termodinamic deosebit care nu se mai conformează structurilor adaptive, deci intră în conflict cu starea normală a celulelor descrisă de savantul Ilia Prigogine, laureat al Premiului Nobel.

— Ce este substanța cancerigenă?

— Un compus pe care organismul îl fabrică în anumite condiții.

— Care sînt deci cauzele prealabile care provoacă apariția cancerului?

— La declanșarea cancerului concură foarte mulți factori: poluarea, stressul, și în mod deosebit regimul alimentar. Din păcate mulți dintre noi introduc în organism substanțe în exces față de puterea de metabolizare. Au fost create noi și variate produse alimentare, dar nu întotdeauna pe măsura celor naturale, care devin în cele din urmă un mobil în inhibarea și declanșarea unor procese enzimatice care fac ca neoplasmul să iasă învingător în competiția cu alte boli.

— Din cele spuse de dumneavoastră rezultă că apariția tumorilor maligne este anticipată de o situație difuză care poate sta la baza altor maladii.

— Acest moment poate fi identificat printr-o reacție nespecifică neoplasmului. Situația este comună și altor boli dar pe acest teren poate apărea ulterior cancerul. Acest lucru poate fi urmărit în timp dacă individul rămîne sub observație medicală și este supus din trei în trei luni unor teste biochimice.

— Este vorba despre analiza serologică despre care ne-ați vorbit?

— Exact. Prin metoda mea pot fi depistate primele semne ale cancerului.

— În declanșarea maladiei pot interveni și factori de ordin genetic?

— Cancerul poate fi transmis pe cale ereditară, dar boala nu apare decît numai în condițiile în care individul în cauză urmează același regim de viață cu al tatălui sau al mamei sale. Aceasta e părerea mea.

— Metoda dumneavoastră de diagnostic a fost urmată și de o metodă de tratament?

— Descoperirea unicității substanței toxico-oncogene mi-a creat și toate condițiile pentru elaborarea unei metode de tratament. Testarea ei nu se poate face însă în laboratoare improvizate, ci numai în clinici sau în instituții specializate. Fosta conducere a Ministerului Sănătății nu ne-a acordat nici un sprijin. Opoziție categorică am întîmpinat și la Institutul de oncologie din București. Pretutindeni mi s-a cerut să predau documentația pe care o dețin, sau să-mi efectuez experiențele lipsit de protecția legii. Am refuzat. De mai multă încredere și ocrotire m-am bucurat la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. În clipa de față există un contract încheiat între C.N.Ș.T. și Institutul de meteorologie și hidrologie de care aparțin, prin care sînt autorizat să-mi definitivez metoda de diagnostic. Dar contractul nu specifică unitățile în care pot să desfășor experiența. Lucrez pe unde apuc.

— Metoda a fost brevetată în cadrul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci?

— Lucrarea a fost înaintată la O.S.I.M., dar în luna iunie anul acesta am avut surpriza neplăcută să constat că o parte din documentație a lipsit din dosar vreme de două luni și douăzeci de zile.

— Ce-ar fi necesar ca să vă duceți ideile la împlinire?

— Nimic altceva, decît încredere și condițiile unui laborator corespunzător.

Nu credem că este atît de greu ca cercetătorul Ion Dinu să se bucure de girul și ocrotirea unui for de specialitate. Și, dată fiind grija pe care statul nostru o are pentru promovarea creației științifice originale, este într-u totul posibil ca tînărul fizician să dispună pentru o vreme de un laborator medical unde ipoteza sa de lucru să fie verificată într-un timp record. Fiecare idee nouă reprezintă o speranță, o virtuală posibilitate de luptă împotriva cancerului, acest teribil flagel al omenirii.

LIVIU TIMBUS ■

N.R. Aflăm cu bucurie în ultimul moment că tînărul fizician Ion Dinu a fost invitat la Ministerul Sănătății, care, pe linia preocupărilor din ultima vreme de a verifica ideile ce pot contribui la îmbogățirea patrimoniului științific, a hotărît ca ipoteza sa de lucru să facă obiectul unor investigații sistematice în cadrul Academiei de Științe Medicale. Sperăm că, de data aceasta, Ion Dinu va beneficia de sprijinul necesar pentru finalizarea practică a metodei sale experimentale privind depistarea precoce a cancerului.

Motorul fără vilbrochen se mișcă!

● Nu însă în aceeași măsură și interesul celor datori să valorifice invenția inginerului timișorean Iosif Roșiu ●

Ce fel de motor ?

Unul care contrazice tradiția, unul care se lipsește de „inima" oricărui alt motor, adică de arborele cotit sau vilbrochen, cum i se mai spune, eliminîndu-l ca pe un apendice inutil, deși toată lumea, chiar și cea avizată, s-a obișnuit ca atunci cînd pronunță „motor" să subînțeleagă și arborele cotit, acea piesă miraculoasă, la vremea ei, prin care energia termică se transformă în energie rotativă, mișcînd ceea ce este de mișcat : autovehicul, avion, elicopter, barcă și așa mai departe.

O întreprindere oarecare ?

Nicidecum, deoarece un arbore cotit înseamnă oțel aliat, înseamnă prelucrări savante, înseamnă energie — de tot felul — înglobată, înseamnă greutate în plus, înseamnă... rămînere pe loc, conservatorism, acceptare a ideii că peste nivelul o dată atins nu se mai poate trece. Și toate acestea pentru că motorul, așa cum îl știm, datează de aproape 100 de ani. O sută de ani care înseamnă cu mult mai mult decît un secol, apreciat exclusiv ca timp ; care înseamnă, de fapt, dacă omul nu și-ar pune problema găsirii și altor soluții, stagnare.

Vocabularul tehnic ne-a obișnuit cu o expresie repede asimilată, deși și ea ar putea să pară, unora, împrumutată din alt domeniu : **îmbătrînirea sau uzajul moral.** Multe minuni ale secolelor, deceniilor ori chiar ale anilor mai tineri au căzut pradă acestei **„uzuri morale"**, adăugată celei fizice, mai de mult cunoscută, în afara „eroului" nostru cu vilbrochen. N-aș dori să zugrăvesc un tablou prea sumbru, să provoc întristarea ori abandonul intelectual al cuiva, scrîind ceea ce scriu acum, dar doresc, într-adevăr, să încerc a-i pune pe gînduri, și să-i hotărăsc pentru acțiune, pe toți cei care au obligația să nu fie automulțumiți, pe toți cei care au posibilitatea să dea o mînă de ajutor, în planul cercetării ori în cel al proiectării, pentru ca strădania inginerului timișorean **Iosif Roșiu,** despre care revista noastră a mai scris, să nu se piardă în acel conglomerat de idei prețioase despre care recunoaștem peste mult timp (de obicei atunci cînd este prea tîrziu) că au reprezentat o valoare reală, o valoare care să le confere dreptul la viață. Mobilul este cît se poate de simplu : am fost la Timișoara și am văzut funcționînd acest motor fără vilbrochen (și fără sprijinitori), am văzut adică cel dintîi motor care transformă energia termică în energie rotativă și m-am bucurat că este realizat de un compatriot. Dar asta ar putea să pară o pură satisfacție personală, vestejită și de lipsa mea de calificare în ale tehnicii, așa încît vă rog să-mi îngăduiți să vă spun că m-am și întristat. Tocmai pentru faptul că eram unul dintre puținii care văzuseră funcționînd un astfel de motor. Întregul oraș de pe malurile Begăi știe că undeva, pe una din străzile sale, există acest unic motor, chiar fără să fie pe deplin conștient de ceea ce ar putea să însemne trecerea lui de pe bancul improvizat, pe care este fixat, pe șasiul oricărui mijloc de transport, fără să bănuiască proporțiile surprizei mondiale pe care ar trezi-o producția în România, în serie, a unui astfel de motor ! O știu și oamenii simpli, și inginerii, și cadrele superioare ale Politehnicii, și cei patru ingineri care lucrează tot la Timișoara, în cadrul filialei Institutului național pentru motoare termice, o știu și specialiștii de la C.N.S.T., la fel ca și cei de la O.S.I.M.

O știu, într-adevăr, toți cei pe care i-am amintit ?

În foarte mică măsură, pentru că, pînă în prezent, foarte puțini s-au deplasat la Timișoara spre a vedea motorul funcționînd. O știu totuși din actele ce le-au fost prezentate, dar o știu fără a fi convinși de valențele cu adevărat înnoitoare pe care le susține inventatorul. Dar, nu numai că nu cred în ele, ori nu le întrevăd ; ei s-au și pronunțat împotriva noului tip de motor, declarîndu-l inferior celui clasic (cu vilbrochen), după o motivație asupra căreia voi reveni.

Deocamdată, să vă descriu cum arată acest discutat și respins motor, imaginat și realizat de inginerul **Iosif Roșiu.** Va fi un drum cu surprize...

Prima (uriașă) : el nu se află nici într-unul din atelierele Institutului politehnic, nici într-o întreprindere cu un profil industrial înrudit cu tehnica motoarelor, nici la sediul filialei I.N.M.T. ci la... „Spumotim", unitate industrială binecunoscută pentru produsele sale care se realizează pe căile chimiei, fiind destinate, în mare majoritate, industriei bunurilor de larg consum.

— Cum se explică această situație, tovarășe director Nicolae Marcu ?

— L-am cunoscut pe inginerul Roșiu cu ani în urmă, locuind în aceeași casă, prilej cu care am aflat și despre cercetările sale. Deci, o coincidență. Era prin 1968. Am văzut diapozitivele planurilor sale, filme și tot materialul documentar, legat de motorul fără vilbrochen. Eu sînt tot inginer, dar chimist. Cu toate acestea, în activitatea mea profesională vin în contact și cu specialiști din alte domenii. Pot spune chiar că mă consider un tehnician îndeajuns de informat, fără a fi un specialist, capabil să apreciez o argumentare teoretică și una practică. În acei ani, inginerul Roșiu se găsea în faza cristalizărilor teoretice, adică a găsirii avantajelor motorului său, față de altele. Am fost, în cei cîțiva ani, martorul muncii sale, martorul bătăliei hîrtiilor. Ca tînăr, era firesc să fiu și entuziast, dar temperat de importanța problemelor pe care le ridicau căutările tovarășului Roșiu. La 28 de ani am devenit director de întreprindere. Legătura pe care o fac între acest eveniment de viață personală și motorul fără vilbrochen, propus de inginerul Roșiu, mi se pare foarte directă : mie mi s-a acordat încredere în ciuda unei vîrste și a unei experiențe crude : de aceea sînt surprins că unui om cu statele de serviciu ale inginerului Iosif Roșiu nu s-a găsit încă nimeni, pînă acum, care să-l sprijine.

— Ceea ce avem acum în față nu reprezintă un prototip ?

— Nici pe departe. Uitați-vă la el, la piesele care-l compun, cele care se văd, la șuruburi, la „suportul" pe care este montat. Se recunoaște, foarte ușor, o jantă de la o autodubă, dezafectată, un delco de la un „Molotov" vechi, carburatorul de la o motocicletă „Mobra", un electromotor care nici măcar de autoturism nu este, și așa mai departe. Ce vreau să subliniez ? Că inginerul Roșiu și-a confecționat „din sărăcie" acest prim motor, care reprezintă, în realitate, cea de-a cincea variantă reușită de el de cînd studiază tema pe care și-a ales-o singur.

Aici se impune o precizare : din cercetarea dosarului ce mi-a stat la dispoziție am aflat că în urmă cu cîțiva ani, mai precis în 1971, în urma unei dispoziții a tovarășului Ioan Avram, ministrul construcțiilor de mașini, i s-a acordat inginerului Roșiu suma de lei 250 000, pentru punerea în practică a invenției sale. Dar aceste sume n-au ajuns să fie folosite în scopul care le fusese destinat, din cauze birocratice, nici pînă în prezent !

De ce fără vilbrochen ?

La 6 septembrie a.c., O.S.I.M, adresează Consiliului popular al orașului Timișoara, pentru inginerul Iosif Roșiu, o comunicare referitoare la cererea acestuia privind acordarea brevetului de invenție pentru un „Motor termic în 2 timpi cu cilindri rotativi și alimentare cu compresor".

Din conținutul de 2 pagini dactilografiate nu voi reține decît o afirmație, pe care am mai întîlnit-o și în alte documente, privind același subiect și care aparține Institutului național de motoare termice și care, cred, nu constituie nici un secret, așa cum pare să constituie, în ansamblul său, scrisoarea O.S.I.M. Prin avizul I.N.M.T. datat 11 august a.c. se menționează că, din punct de vedere cinematic, principiul (aplicat de ing. I. Roșiu, n.n.) este corect, adică motorul poate funcționa, însă — la analiza tehnică — el prezintă numai dezavantaje față de motorul clasic (ele sînt enumerate însumînd 7 puncte).

Forța realității

(Urmare din pagina 1)

Dar motorul merge. Forța realității e mai mare decît orice părere despre realitate. În plină epocă de luptă cu risipa, în plin cincinal al revoluției tehnico-științifice, un motor fără vilbrochen, la care aspiră altitea industrii ale lumii, așteaptă zadarnic omologarea iar autorul, în vîrstă de 68 de ani, e pur și simplu consternat. Iată avantajele motorului Roșiu :

1) e mai ușor cu 15—30% decît motoarele existente (N-ar fi, chiar și acest criteriu suficient ?)

2) consumă cu 10—15% mai puțin decît motoarele existente (oare asta nu ne-ar interesa ?)

3) prețul de cost e cu 25—30% mai scăzut

4) lipsesc anumite sisteme (răcire etc.)

5) numărul de repere e mai mic cu 15—20%

6) are un mers liniștit, de mașină de cusut, aș zice

7) efect giroscopic

8) poate fi realizat în toate gamele

9) poate fi realizat și în varianta Diesel

10) nu cere (atenție !) schimbarea actualelor tehnologii ci doar schimbarea montajului lor

11) gabarit redus.

La dezavantaje, vorba cuiva, unul singur : „E prea nou !"

Am fost și am văzut motorul. El există. Fără dubii, fără iluzii optice. Un vis al tuturor făcătorilor de motoare din lume are întruchipare (deocamdată imperfectă, deocamdată cu puterile mici ale unui om neajutat decît de colegi și de organizația de partid a Timișului), dar are întruchipare, are viață aici lîngă noi.

Cît să mai așteptăm pentru a fi noi autorii grabnici ai tuturor viselor, pe care sîntem capabili să le visăm și să le concretizăm ?

Cînd Partidul nostru pune atîta preț, astăzi, pe dezvoltarea gîndirii originale și, în același timp, pe realitate, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu cere tuturor gînditorilor să meargă la viață, pentru a-și verifica ideile, ce să mai așteptăm ?

Motorul fără vilbrochen EXISTĂ. Îi trebuie doar semafor deschis pentru a asigura o prioritate mondială de mare eficiență României.

Și dacă ați știi, ce alte multe idei mai are inginerul Roșiu ! Dar unde e locul care să centralizeze și să testeze imediat ideile noi ? Prea lungi sînt căile birocrației. Prea lungi și prea costisitoare. Poate într-un vehicul echipat cu motor fără vilbrochen le vom putea străbate cu mai mare grabă, cu mai puține pierderi.

Tovarășul Iosif Roșiu a făcut, pînă acum, ceea ce i-a stat în putință. Și-a procurat, pentru variantele anterioare, unele piese (pistoane, biele, etc. minuscule) apelînd la diverși cunoscuți care au avut bunăvoința să i le ofere. În 1971 construise un alt așa-numit prototip, la dimensiuni reduse. Îl am la mine pe birou, continuă inginerul Nicolae Marcu, mergînd și aducînd motorașul, prevăzut și cu o manivelă. Inventatorul are în buzunar (afirmația se confirmă și pe masă apare și acel exemplar care poate fi ținut în palma unei mîini, n.n.) o altă variantă a începuturilor. Nu a ascuns nimănui că s-au rupt bielele, că s-au sfărîmat cîteva piese, la pornire. Dar de atunci au trecut cîțiva ani și, iată, actualul motor funcționează de la 14 ianuarie 1978, orele 13,07, dată pe care am memorat-o toți. Acum sînt de părere că adevărul susținerilor sale este, pe deplin, demonstrat. La fel cum sînt încredințat că cea de-a 6-a variantă ar apărea cu mult îmbunătățită. Dar mijloacele sale ca și posibilitățile noastre de a-l sprijini s-au epuizat, din păcate. El cunoaște unele neajunsuri ale așa-numitului prototip și le-ar putea elimina, chiar sprijinit și de alți specialiști, pentru că, ceea ce-l interesează nu este succesul personal, ci acela al motorului românesc fără vilbrochen. Încerc să privesc și să apreciez eforturile sale și de pe poziția unui conducător de unitate productivă, care nu poate rămîne indiferent atunci cînd i se aduce la cunoștință o noutate oarecare și mai cu seamă cînd aceasta are mari perspective, poate chiar revoluționare în tehnică. Prudența nu trebuie să facă loc scepticismului în astfel de situații, iar cuantumul de risc se cere a fi corect echilibrat cu șansele de reușită. Cei care l-au văzut sau l-au cunoscut **doar din acte,** adică tovarășii Traian Comănescu, de la C.N.S.T., Marieta Udroiu, de la I.N.M.T., și Maria Nefir, de la O.S.I.M., și-au manifestat neîncrederea totală în motorul termic rotativ. Părerea mea este că s-au grăbit și că n-au vrut să-și complice existența.

Apreciind, prin logică, că un principiu (tehnic căci nu despre filozofie vorbim) este corect nu înțelegem de ce la analiza tehnică el apare dezavantajos. Din aceeași documentare, ca și din alta suplimentară, constat, de asemenea, că de 30 de ani, cel puțin, se caută realizarea unui motor fără vilbrochen, pe diferite căi. Deci fără vilbrochen, așa cum l-a gîndit și realizat și Iosif Roșiu. De ce tocmai de acest vilbrochen se leagă cele mai multe căutări, dacă cele cîteva decenii nu au fost suficiente pentru a-l dezarma pe oamenii de știință ? Și, în definitiv, de ce — dacă motorul clasic, cu vilbrochen, continuă să dețină sufragiile, nu se pune capăt cercetărilor ? La întrebare l-am rugat **pe conf. dr. ing. Radu Gaiginschi,** de la Institutul politehnic din Iași, să ne formuleze o explicație competentă.

— Sînt patru considerente importante care justifică aceste căutări. Mai înainte de a le expune, precizez că expresia „fără vilbrochen" s-a generalizat în vocabularul curent, deși nu este prea corectă, întrucît un ax al motorului trebuie să existe, dar nu atît de complicat și greoi. Cînd pistonul schimbă sensul de mișcare, apar forțe de inerție mari care cresc cu pătratul turației și limitează deci creșterea sau puterea acestuia ; micșorează randamentul mecanic al motorului din cauza frecărilor între pistoane și cilindri, care sînt amplificate de oblicitatea bielei ; limitează gabaritul în înălțime al motorului ; reprezintă un mecanism în plus, cu consecințele economice care decurg. De aceea, motorul actual, deși foarte folosit, nu întruchipează idealul și poate că un altul, rotativ, cum e cel imaginat de inventatorul din Timișoara, va putea rezolva cu bine neajunsurile celui clasic.

O mînă spală pe alta, dar un brevet nu face aceeași operație

Tot prin actele răsfoite găsesc și un Brevet de invenție, datat 5 iunie 1967, a-vînd numărul 49 501 eliberat pe numele Iosif Roșiu, brevet apărat de lege pînă la **5 iunie 1982, deci în plină vigoare !** Prin urmare, aceeași instituție, care în 1967 a găsit brevetabilă invenția inginerului timișorean, refuză peste 11 ani un brevet pentru o lucrare evident îmbunătățită. Nevrînd să accept că prevederea protecției legale prevăzută pînă în 1982 este o simplă formalitate scriptică, întreb cum de este posibil așa ceva ? Mai cu seamă cînd autorul vine cu o variantă superioară ? În revista „Știință și tehnică", din 4 aprilie 1968, citesc un articol intitulat : „Un motor rotativ cu calități spectaculoase", din care reține precizarea că era similar unui produs intitulat Wankel, după numele inventatorului său. Dintr-o statistică, și ea mai veche, adică din 1970, desprind cîteva informații interesante : peste 23 de firme consacrate în producerea de motoare utilizează modelul Wankel. În Japonia s-au executat 490 de prototipuri în vederea găsirii celei mai bune soluții. În S.U.A. peste 2 000 ! Sute de mii de autoturisme sînt echipate, încă la aceadată, cu astfel de motoare. WV-ul, N.S.U. (tipul „RO"), Ford, Rolce Royce, ca și unele uzine producătoare de motociclete montează asemenea motoare, de tip Wankel, în ciuda marilor investiții necesitate de modificările de tehnologie impuse de noul tip. Din argumentările inginerului Iosif Roșiu rezultă că motorul său nu implică alte tehnologii în afara celor clasice. Cea mai mare surpriză este afirmația sa că el a creat o variantă pe diesel, ceea ce Wankel nu a reușit ! Poate că în prezența unui grup de specialiști afirmațiile inventatorului din Timișoara nu ar rezista. Dar, pentru a se ajunge la o asemenea concluzie, nu ar fi obligatoriu ca aceștia să se deplaseze la Timișoara sau să-l invite pe Roșiu la București pentru a purta împreună o discuție edificatoare ? Cînd se va întîmpla „minunea", dacă „minune" poate fi considerată o acțiune elementară și necesară ? Ca și în alte cazuri, Iosif Roșiu nu mai este un om la prima tinerețe. El are, cum am mai spus, 67 de ani, vîrstă care ridică, uneori, unele obstacole în calea activităților mai susținute, obositoare, stresante, cum este ducerea la bun sfîrșit a unei invenții căreia autorul i-a închinat, deja, mulți ani, așa încît indicativul urgenței se impune de la sine, pe lîngă cel al interesului industriei și, poate, al întregii noastre economii care ar putea deveni beneficiara unei descoperiri pe ale cărei urme sînt, de ani și ani de zile, angrenați numeroși cercetători din lume. La 22 februarie a.c. s-a încheiat o minută, privind modalitatea introducerii pe făgașul dorit al invenției. Dar punctul 3 al acestui act nu a fost dus la îndeplinire în conformitate cu legea, deoarece avizul nu s-a dat în condițiile art. 25 (Legea 62/1974) în 30 de zile, ci în 120...

Nelămuririle sînt suficient de numeroase, chiar și în privința caracterului „strict secret" al răspunsului expediat de O.S.I.M.

Nu pledez pentru atitudine de gură-cască, dar nu înțeleg de ce cînd se respinge o lucrare, găsită inacceptabilă din toate punctele de vedere, cu excepția principiului care a fost apreciat drept „corect", deci cînd se decide să nu se admită o invenție, pentru ce faptul însă reprezintă un „secret" ? Mă rog, chestie de interpretare...

Pe de altă parte, prevederile scriptice, administrative, chiar bune și frumoase, devin inoperante și trebuie ocolite, astfel ca lucrurile să-și găsească totuși un făgaș firesc. Așa s-a întîmplat cu prilejul reunirii reprezentanților C.N.S.T., O.S.I.M., I.N.M.T. și ai Politehnicii din Timișoara, cînd s-a constatat și s-a hotărît să se găsească „un titular de brevet din localitate" (Timișoara, n.n.), pentru ca autorul să poată acorda ușor asistența tehnică necesară, construind un prototip în condiții de tehnicitate adecvată, de preferință întreprinderea „Electrotimiș" Timișoara. Dar documentația cerută în această minută nu se referă numai la modificările aduse la prototip (față de punerea din 1968—1969), astfel încît ceea ce s-a trimis I.N.M.T.-ului, de către O.S.I.M., reprezintă un material incomplet și, oricum, neînsoțit de observațiile autorului, ceea ce explică, într-un fel, sentința institutului specializat în motoare termice.

Deocamdată, sugestia redacției este aceea a unei reexaminări cît mai urgente și în spirit revoluționar, profund responsabil a propunerii inginerului Iosif Roșiu, cu angrenarea tuturor factorilor de specialitate din Timișoara, București, Iași, Pitești (de aici ni s-a făcut și o promisiune) și din alte orașe, dacă va fi nevoie, în care există fie nuclee de cercetare-proiectare, fie întreprinderi dispuse să realizeze un astfel de motor. Resuscitarea interesului față de invenția primului motor rotativ fără vilbrochen în România apare ca o obligație de conștiință, din partea tuturor specialiștilor, încadrați sau nu sub o formă oarecare în institute de cercetare, întreprinderi producătoare de motoare, în învățămîntul superior politehnic date fiind perspectivele, cu adevărat neobișnuite, pe care punerea la punct, sub aspect teoretic și mai tîrziu (dar nu foarte tîrziu !), producerea lui în serie, ar reprezenta-o pentru economia națională, pentru prestigiul științei și tehnicii românești.

EMANUEL VALERIU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

1918

„Istoria-ntreagă cu lupte și jertfe, Trăiește-n Unirea de azi“

1978

VALEA JIULUI

OAMENI ÎN INIMA NOILOR PEISAJE, PEISAJE NOI ÎN INIMILE OAMENILOR

Regăsești Valea Jiului, mai târziu de toamnă, rece și umedă, așteptînd fulgii ce se vor naște incredibil de cast din cerul vînăt sau din pămîntul inert. Pînă atunci, culoarea tabloului e cenușiu-murdară, mai apăsătă și mai apăsătoare ca-n alte părți. În fiecare atom al văzduhului s-a însinuat un reflex de nor vînăt, ce, suprapus peste cel de zgură, face aerul greu, face privelițtea sufocantă. Se pare, însă, că oamenii cu care ne încrucișăm pe străzi sînt mai puțin sensibili ca noi la persecuțiile unui anotimp, ale unui aer, cu care, oricum, sînt obișnuiți de cînd se știu. Se pare că oamenii Văii Jiului trăiesc prea mult în tumultul clipei, care-i atît de fierbinte, refracție a pămîntului convulsionat și clocotitor din dedesubturi, pe care calcă, pentru a mai înregistra teluricul anotimpului, negrul lui și răceala lui.

În ce ne privește, înregistrăm, la sediul Comitetului de partid al municipiului Petroșani, niște cifre, sfîrșitul de an — acest moment de sinteză și de bilanț — înfățișîndu-ni-se, prin ele, sub o lumină care încercule un altfel de peisaj și, implicit, o altfel de stare de spirit decît aceea pe care-o încearcă vizitatorul, înțepat în obraji și în suflet de țepi de nori și de țepi de zgură.

Anul acesta, puterea industrială a Văii Jiului, reflectată în producția ei industrială, trece de 3 miliarde lei, este deci, spun statisticile, de 2,1 ori mai înaltă ca în 1960. Producția de cărbune depășește de mai bine de 2 ori nivelul anului 1960, de aproape 4 ori pe cel al anului 1950. Ritmul de creștere a puterii industriale, înscris cerințelor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională din decembrie anul trecut, înseamnă, între altele, sporirile producției, un amplu și complex program de investiții, cel mai bogat din întreaga istorie a ținutului, depășind 7 miliarde lei, depășind tot ce s-a construit în două cincinale anterioare (1966—1970 și 1971—1975) puse cap la cap. Se mai observă, mai mult ca oricînd, în acest cincinal, se observă, mai mult ca oricînd, în acest an, frecvența cu care, în imaginea Văii Jiului, intervin motivele noului și, printre ele, înfățișările dedicate omului, muncii lui, vieții lui. Cronica lor, deocamdată, e fragmentară, aparent discontinuă, ea e încă în lucru, colo s-a înălțat un modern spital, arhitectură luminoasă, solară, edificiu-emblemă a noului, echipat cu cea mai modernă tehnică, dincolo, halele noilor uzine electrice a Paroșeniilor, sub pete de tuș înghețate pe frontispiciul zidurilor, se lucrează intens la modernizarea unor turbine de 50 de megawați, pentru termoficarea ținutului, pentru nesfîrșirea poluării aerului. Se detașează, ca un capitol fundamental al acestei cronici, eforturile, făcute cu mari investiții, pentru lărgirea mecanizării, pentru sporirea gradului de dotare cu tehnică a muncii în subteran. Se detașează, ca un alt important capitol, dedus din același context istoric, substanțialele creșteri de retribuții (de care minerii au beneficiat printre primii în țară), mesele gratuite acordate la întrarea în mină, construcțiile de locuințe (1 228 de apartamente, în acest an), ritmindu-și liniile într-o inedită armonie edilitară, dezvoltarea bazei materiale a comerțului și prestărilor de servicii, a sănătății, învățămîntului, culturii, sportului. Orașele Văii Jiului se înduiesc, toi mai vădit, pe machetele noului, cu centuri succesive de blocuri și spații verzi, flancînd sau flancate de cîte un monument. Monumentul poate fi o nouă casă de cultură, un nou cinematograf, un nou spital, poate fi noua Fabrică de confecții din Petroșani, inaugurată nu demult, lîngă care prevederile cincinalului înscriu alte industrii, aprobate suplimentar (o întreprindere de produse electrotehnice, la Petroșani, o Fabrică de mobilă, la Petrila, o Fabrică de confecții, la Vulcan, o Instalație pentru fire celulozice tip mătase și o țesătorie de mătase, la Lupeni), care vor oferi nu mai puțin de 6 000 de noi locuri de muncă pentru soțiile și fiicele minerilor. Sînt cîteva dintre datele care, transcrise în piatră, adică lăsînd piatra să se constituie singură în cadrul arhitectonic al zilei de azi a Văii Jiului, înseamnă mai mult decît un cadru. Înseamnă o temelie, temelia noii civilizații a capitalei cărbunelui, temelie cu atît mai elocventă, cu cît ea este ceea ce este, adică o temelie de cifre, de ziduri, de certitudini, adică ceva ce nu cunoaște nici flexibilitatea cuvîntului (nu lesne acreditabil aici, în teritoriul faptei concrete, al muncii aspre), nici fluctuațiile sau capriciile anotimpului, ale conjuncturilor. După vizitele în Valea Jiului ale secretarului general al partidului, din inițiativa și sub conducerea căruia a fost conceput și transpus neîntîrziat în practică un amplu program de dezvoltare economică și socială a ținutului, se pot măsura, în peisaj și în viața oamenilor, niște împliniri de o unică anvergură, de o unică forță.

Datele și cifrele de mai sus se constituie într-un impresionant document al deveniri ținutului într-o perioadă istorică scurtă, dar ele, aceste date și cifre, încă nu ne spun totul. În măsura în care rămîne, în care se încorporează istoriei, un document e neperisabil, în primă și ultimă instanță, ca document uman, ca documentul unor existențe, ca document al zilelor și nopților unor oameni.

În nopțile Văii Jiului (existența acestei

Blocuri noi, la Vulcan

văi a cărbunelui fiind, cum se știe, mai mult o noapte, noaptea clocotitoare, dramatică a întîmpinărilor de sub pămînt, acea noapte fierbinte, acel întuneric fertil, ca și întunericul amniotic din care se naște viața), e în plină desfășurare, la ora de față, un proces care, asemeni unei chimii subtile, precipitează parcă aerul, îl face mai pur, mai luminos, precipitează mișcările oamenilor, le face mai vii, mai febrile, mai degajate în același timp, mai dezinvolte, mai limpezi, mai cumpănite. E un proces ce te catapultează, parcă, dintr-o dată, mai presus decît dedesubtul, transportînd subit, printr-un schimb fulgerător de planuri, cerul sub tine, sub pămînt. Siruri întregi de abataje iți par, la ora de față, ca niște mari turboreactoare în plin montaj, strălucind de lumini, care acum-acum vor decola, hurunind, către stratosferă. În tot mai multe din minele Văii Jiului au pătruns, în ultimul timp, mari și moderne utilaje, veritabili colosi, vaste complexe ale mecanizării, care fac munca mai spornică, deci eficiană mai mare, care fac efortul mai limpede, mai ușor, deci împlinirile omului mai înalte, mai vădite pe toate planurile.

Cînd, nu demult, s-a despărțit de mină, retrăgîndu-se la viața de pensionar, adică într-o zidurile înconjurate de arbori bătrîni ale unei case de pe strada Evgheni Ceaanu, din centrul Lupenilor, Gheorghe Dascălu, vechi miner-artificier, le-a vorbit tinerilor ortaci, în seara sărbătorească pe care acestia i-au dedicat-o, despre o vreme pe care el, Gheorghe Dascălu, a trăit-o, și încă din plin, dest o astfel de vreme pare a fine de cea a strămoșilor. Despre vremea cînd trudea în abataje înguste, în care intra ca sub pat, urmărind cărbunele în tiriș pe burtă, smulgînd bulzării cu cocanul și aruncîndu-i de lîngă el cu palma. Despre o vreme cînd accidentele se întîmplau în toată clipa, cînd, prins în falca muntelui, ca o nucă, omul pîrîia nu mai mult de o clipă, rămînîndu-i uneori afară bocancii, alteori nimic. Falca muntelui nu se putea descleșta. Cînd să bată găuri cu ciocanul, cînd să pui dinamita, ce rost avea să mai omori, să mai strivești încă o dată mortul, sfîrticîndu-l și cu ajutorul exploziei? În asemenea condiții de lucru, marfa, cărbunele adică, revenea cu atît mai ieftin cu cît costa mai puțin. Cît costa un om? Cît costă el, acum? Tot ceea ce, în anii din urmă, s-a petrecut în subteranele Văii Jiului, de la măsurile de protecție și securitate a muncii la eforturile mecanizării, de la neon la aer conditionat, de la galerii-bulevarde la abatajebolți de palate (comparația îi aparține lui Gheorghe Dascălu), spune destul. Peste toate, crede bătrînul miner, se impune, ca pisc al noii civilizații a muncii, mecanizarea, adică transformarea minerului, din etalon național al trudei, în etalon al inteligenței tehnice, comandînd la pupitrul nouluj.

La Întreprinderea minieră Dîlja, Sectorul II, prima parte a anului n-a fost, ni se spune, prea însorită, producția a înregistrat niște „minusuri“, revirimentul s-a produs abia în august, adică în pragul noros al toamnei, cînd, de la 371 de tone extrase la începutul lunii, s-a ajuns la peste 500, consemnîndu-se în același timp, de 18 ani, ceva peste medie e Viorel, fratele șefului de brigadă, ceva sub medie este șeful, Ionel, care are doar 23 de ani și care, pînă acum vreo cinci, încă nu știa ce e mina, lucra la suprafață, la atelierul mecanic. Dar ei, acești tineri, posesori nu numai de cunoștințe, dar și beneficiari ai tehnicii, ai unor condiții tehnice pe care generația lui Gheorghe Dascălu nu le-a visat, sînt, la ceasul de față, autori ai unor succese, taxate ades drept recorduri, ce le dau (crede Ionel) prezumția, dacă nu siguranța, autorizată de fapt de toți cei din jur, că, dacă s-ar mai „coace“ putin, ar putea chema la întrecere toate brigăzile din Valea Jiului.

Cine coboară, astăzi, în subteranele capitalei cărbunelui românesc, cuprinse de febra, care se simte atît de intens aici, a tîrziului toamnei, adică a apropierii bilanțului de sfîrșit de an, se întîlnește cu nu putini autori de victorii, tineri sau virstnici, români, maghiari sau germani, oameni care, răspunzînd prețuirii și grijii emanînd de la forurile supreme ale acestei țări, răspund, în același timp, nevoii lor intime de victorii, de escaladare a tuturor treptelor împlinirilor. Nevoie care înseamnă mai mult decît ambiția unui steag de fruntaș (ambiție, desigur, foarte vie, foarte disputată, avînd aici o lungă și pasionantă tradiție). nevoie ce se confundă, de fapt, ca rezultat al unei conștiințe, a unei înțelegeri superioare, cu nevoile țării, ale prestigiului și vîrfului ei. Fie filele de calendar ale toamnei se înscriu, astfel, victorii după victorii, incolonate viguros, incolonînd mereu alte și alte oameni. La Uricani, în prag de noiembrie, brigada lui Traian Pop, alcătuită din 25 de mineri, și-a încheiat planul anual, dînd, în plus, 6 680 de tone de cărbune peste sarcinile primilor trei ani ai cincinalului. La Petrila, brigada lui Francisc Kovacs și-a îndeplinit planul pe '78 încă din zilele începutului de octombrie. Tot aici, o brigadă, precum aceea condusă de Eugen Voicu (și ea „absolventă“ cu două luni mai devreme a examenului planului anual) a extras, de la-nceputul cincinalului, peste prevederi, 45 000 tone de cărbune. La Paroșeni, de la debutul cincinalului, cărbunele peste plan extras de brigada lui Francisc Fazakas atinge 75 000 tone. Tot aici, în palmaresul brigăzii lui Alexandru Lasio, din sectorul de investiții, intră, în primele 35 de luni ale cincinalului, 33 de luni de depășiri ale planului, nici o absență nemotivată, nici un metru liniar rebutat, 388 mi peste sarcini, 48 240 mc excavați suplimentar. E o întrecere de o calitate nouă, în care, pe lîngă efortul mușchilor, un cuvînt decisiv îl spun tehnica și capacitatea tehnică, și nu în ultimul rînd, o sporire a exigenței în materie de cunoastere, care face intoleranță orice lacună de informație privind noutățile mineritului. O sporire a exigenței pe face, cu alte cuvinte, ca minerul, acest om cu ascuțișul a tot felul de probleme ale muncii, deloc ușoare, înfipt în epidermă, în muschi, în os, în materia cenușie, să fie receptiv și deschis la nou, la învățătură, la emancipare profesională. Programul de mecanizare a mineritului, elaborat, din indicația secretarului general al partidului, ca o directie strategică unitară, prevede, ca o componentă esențială, pe lîngă introducerea noii tehnici, o adecvată stăpînire a acesteia. O vastă acțiune de policalificare, „cuprinzînd toate minele Văii Jiului, cuprinzîndu-i pe toți muncitorii direct productivi din abataje cu complexe mecanizate, vădită, ași, în primplan, ca figură centrală a locului, așa cum indica tovarășul Nicolae Ceausescu, „nu numai un miner specialist, ci și un miner tehnician“, un profesionist de o calitate sau o plămădă nouă, capabil să apese, competent și eficient, pe toate ciapele unui mesteșug complex, în continuă modernizare.

În Valea Jiului, capitala cărbunelui, se schimbă, mai mult ca oricînd, peisajul, se schimbă, mai mult ca oricînd, și oamenii. Oameni noi, în inima unui nou peisaj. Peisaje noi, în inima unor oameni noi...

I. OLTEANU ■

Români, maghiari, germani, în armonia cu valoare de simbol a unei livezi din Mureș

Mai sus de Reghin, cale de încă vreo cincisprezece kilometri spre nord, printre dealurile domoale care se văluresc și se tin lanț către Bistrița, se află Batoș, comună mureseană întinsă și bogată, cu case sănătoase și mari, despre a cărei faimă s-a auzit pînă departe în țară și chiar dincolo de marginile ei. Vasile Belei, inginerul șef al I.A.S.-ului, nu are nici o îndoială că Batoșul a devenit atît de cunoscut, de un număr bun de ani încoace, datorită livezilor sale ce se întind pe mai bine de o mie de hectare. Această întindere, mai adaugă interlocutorul nostru, înseamnă că un necaz cum a fost norul de grindină de anul trecut poate să afecteze doar partial recoltele și oricît ar fi anul de potrivnic rămîn încă sute de mii de pomi încărcați de roade. Dealtfel, mai afirmă inginerul șef al I.A.S.-ului, Batoșul se mîndrește tocmai cu o anumită continuitate a producției.

— Știu că în județul Mureș vă numărați printre primii. Totuși, mai adineauri, cînd vorbeați despre norul acela de grindină, păreați de-a dreptul talburat. Cum se împacă riscul de-a pierde într-un minut munca de-un an cu continuitatea de care aminteați ?

— Atunci am pierdut doar o parte, nu totul. Dar nici n-aș vrea să rămîneți cu impresia că doar întîndrepa livezii este ceea ce ne dă nouă siguranță în fiecare an. Vedeți, pînă la urmă toti oamenii...

Sigur că oamenii. Printre ei, ei înșiși, inginerul șef, de la care aflăm că, de fapt, ultimii trei ani n-au fost dintre cei mai prielnici și totuși producțiile la Batoș n-au scăzut sub 20 000 kilograme de fructe la hectar. În 1976, a fost înghet. Anul trecut, grindină. Anul acesta tot vreme frigurosă și umedă iar în vremea polenizării, ploi nesfîrșite. Rău dacă cerul e înnorat și ploios, și rău încă e soarele. Soarele după înghet, spune inginerul șef, e o adevărată calamitate. Zilele cînd putea să se întîmple acest necaz la Batoș — și nu s-a întîmplat — erau prin aprilie. Pomii abia înfloriseră. Pe dealurile din preajmă și pe cele dinspre satele apartinătoare, Ulia, Dedrat, Goreni, se întîlpezise pămîntul de gingășia infinită a florilor dalbe de măr. Sufletele parcă se înfrăgezisără, oamenii trăiau un basm și copilăria acelor Batoșuri aduna frumusețí cît pentru o viață. Cînd s-a lăsat înghețul, poezia albă a milliardelor de flori a rămas aceeași. Dar oamenii n-au mai trăit într-un basm fără griji. Pentru el a început o muncă despre care două cuvinte sînt, probabil, mai potrivite : urîașă și migăloasă. Uriașă pentru că trebuiau salvate o mie de hectare. Migăloasă pentru că pe fiecare dintre aceste hectare, din zeci de locuri, trebuiau să pornească trîmbele de fum care să acopere pomii într-o pîclă protectoare. Flîndcă vremea era senină, iar soarele, la prima oră a dimineții, putea să prefacă florile înghețate într-o pulbere albă și mărunță. Cum s-a văzut, însă, florile aceleea au ajuns să rodească, peste vară, și să fie acum, toamna, merele frumoase care fac faima Batoșului. Și nu numai în privința „producției la hectar“. Inginerul Tiberiu Sbîrcea, directorul I.A.S.-ului, ne explică :

— E desigur important să realizăm o producție stabilă, constantă, să realizăm planurile și chiar să le depășim. Dar tot atît de important este ca merele de la Batoș să fie, calitativ, bune. La urma urmei, pe oameni nu-i interesează dacă la noi a fost înghet, a plouat sau a fost furtună în timpul polenizării. Asta, ca să zic așa, e treaba noastră. De aceea sîntem aici, cu merele pe care le avem, tocmai pentru a le da oamenilor fructe, nu explicații. Este vorba, dacă vreți, despre producția netă a întreprinderii noastre. Firește că, în zilele acestea de după culeș, avem o mare satisfacție că am trecut anul cu bine și că, de exemplu, prietenul nostru Virgil Săvișcă, șeful serviciului aprovizionare-desfacere, nu-și mai vede capul de treburi, că trebuie să organizeze transporturile și expedițiile. Pînă acum, numai la export, am dat peste 300 de tone de mere.

La ferma Ulia, ajunge să aruncăm o privire pe munții de mere strînși în depozite pentru a înțelege că munca de sortare a fructelor este, aici, aproape o formalitate.

— Or, poate, încercăm noi, merele mai mici nici n-au mai fost culese ?

— Ba le-am cules chiar pe toate, ne asigură inginerul Tiberiu Sbîrcea, și din felul cum rosteste cuvintele, liniștit și mîndru, simți că munca și grijile lui de peste an încearcă să-și aibă astfel o răsplată și-o mulțumire. Le-am cules, e adevărat, adaugă el, cu copiii. Cu elevii de la Liceul pedagogic și Liceul de chimie din Tîrgu Mureș și cu cei de la Școala generală din sat. Știți, dealtfel recoltatul este singura muncă unde oamenii nostri nu pot face fată. Avem, cu totul, 350 de muncitori-mecanizatori. Asta înseamnă, vă închipuiți, că fiecare cunoaste mai multe meserii, printre care, obligatoriu, horticultura. Și toți sînt localnici. N-avem nici măcar un singur navetist. Nu fac excepție, bineînțeles, nici cadrele de conducere. I.A.S.-ul are aprinderile pentru toți specialiștii celor cinci ferme.

La sediul fermei Ulia, acolo unde Far Frusina, gestionara cantinei, a avut grijă pînă de curînd ca o mamă bună de copiii veniți pentru a ajuta la recoltat, se află acum numai muncitorii I.A.S.-ului. E ora prînzului și ei au început să coboare, în grupuri, de pe dealurile din jur. Își lasă, la intrare, căciulile, hainele groase, își șterg de pămînt, pe-ndelete, cizmele și intră în sala de mese. Li s-a pregătit ciorbă de perișoare și friptură de porc cu cartofi prăjiți. Masa costă 7 lei. Cineva mai cere puțină pîine, altcineva vrea să schimbe o furculiță ori roagă să i se mai aducă o cană cu apă. Se vorbește în română, în maghiară, în germană. De multe ori, la mijlocul frazei, se schimbă și limba în care omul vorbește. Poate că așa-i vine lui mai bine la îndemînă. Dar ceilalți din jur, toți, îl înțeleg. Notăm că ei se numesc : Iacob Furdui, Croner Gheorghe, Szoke Alexandru, Lostun Vasile, Hajú Gheorghe, Zeteș Ioan. Mai încolo, alt grup : Petru Ardeleanu, Fustoș Carol, Szekey Francisc, Grameld Ioan, Erös Ștefan. Doar cîtiva dintre cei 360 de care ne vorbea directorul Tiberiu Sbîrcea. Zilele acestea, ni se spune, ei lucrează la plantarea a încă o sută de hectare de pomi.

Doar mai tîrziu aflăm, urcînd cu ei pe dealurile din preajma fermei Ulia, că pe cele o sută de hectare vor face totodată 32 de kilometri de drenaje la 80 de centimetri. Încă un lucru pe care, iată, uitaseră să-l spună, sau nu socotiseră de cuviință să vorbească despre ei, crezîndu-l lipsit de importanță pentru cei venți pe-aici o zi. Tot astfel, înțelegem, în spatele producției bune și de calitate din acest an, și din alții, stă buna stăpînire a științei horticulturii, lipsa de preget, munca de dimineața pînă seara, în ciuda faptului că 90 la sută dintre lucrările I.A.S.-ului sînt mecanizate. Și mai spunea primarul Zaharia Harșan :

— Românii spun *măr*. Maghiarii spun *almo*. Germanii spun *appel*. Dar munca e una, și munca-i unește pe toți, în fapt. Păi dumneavoastră știți cum țin oamenii ăștia în palmă o mie de hectare de livadă ? Cum ține comunicarul. Am citit și eu, ca fiecare, cărți de istorie și știu multe despre marele act al istoriei acestei țări pe care i-a semnat, la 1 decembrie 1918, voința mulțimilor dornice de libertate. Iar noi, aici, știm cum tînjeau marii Unirii și gîndurile noastre vin, cum vine fructul după floare, din gîndul Unirii. Uneori trec prin sat și vorbesc cu oamenii, și le văd copiii, și le văd casele și zic așa, în sinea mea : mă Zaharie, uite, comuna asta în care ești tu primar seamănă chiar cu țara, că oamenii trăiesc și muncesc laolaltă în bună și neîntinată frăție și le e gîndul frumos și limpede. Și trec prin sat și zic : uite, chiar asta e Unirea, ceea ce vezi și auzi tu acum, aici la Batoș.

DUMITRU ELIADE ■

O necesitate istorică, o înfăptuire istorică

(Urmare din pagina 1)

silvania, Moldova și Țara Românească fiind mădularele aceluiași organism, părți organice ale aceleiași constelații. Fără a fi proclamată ca atare, ele constituiau totuși o adevărată confederație care le apăra pe toate trei. În momentele cele mai grele ale existenței lor și ale luptelor purtate cu atîția invadatori, Tîrgoviștea și Sucleava s-au sprijinit pe Alba Iulia, iar aceasta pe capitalele transcarpatine, numai unitatea putindu-le asigura tuturora sorti de izbîndă și de independență.

Tîrgoviștele de la Tîrgoviște, de la Rm. Vîlcea sau de la Buzău, de la București sau de la Iași, au lucrat tot timpul și pentru românii din Transilvania, iar tîrgurile transilvănene de la Brașov, Sibiu, Alba Iulia, Blaj și-au îndreptat întotdeauna tipăriturile și inspre Țara Românească și Moldova.

Cînd imprejurările externe, așa de vitrege timp de veacuri, au putut fi înfrînte, așa cum s-a întîmplat în epoca lui Mihai Viteazul, cele trei principate românești s-au unit în mod firesc sub un singur sceptru, reînvind vechea Dacie a lui Burebista și a lui Decebal.

Deși această unire nu a putut dura, ea a rămas totuși nebiruită în toate conștiințele românești.

La 1848 ea a fost afirmată atît de către moldoveni și munteni cît și de către transilvăneni, cari, pe Cîmpia Libertății de la Blaj, au strigat din mii de piepturi : **Noi vrem să ne unim cu Țara.**

Cu toate că marile imperii vecine s-au opus din răsputeri unirii românilor, totuși la 1859, luptînd împotriva tuturor dificultăților și intrigilor diplomatice, Moldova și Țara Românească, bazîndu-se pe marea înflăcărare și energie a maselor populare, s-au putut uni într-un singur stat. Indoita alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, prin care s-a înfăptuit mult dorita unire, a fost o izbînză a maselor populare, în fruntea cărora s-a batîn retragere toți potrivnicii Unirii.

Prin elanul și sacrificiul acelorași mase s-a cucerit apoi în 1877 independența națională, în luptele de la Plevna participîndu-i totodată, ațîte de voluntari din toate provinciile românești.

În Transilvania acțiunile de eliberare și unitate s-au bazat de asemenea pe insurgețiera și jertfa maselor populare, ele fiind cele care au dat amplitudine și importanța cunoscută adunării de pe Cîmpia Libertății și apoi luptelor din Munții Apuseni conduse de Avram Iancu.

Momentul înfăptuirii l-a adus anul 1918 cînd, odată cu prăbușirea imperiului austro-ungarezi, locuitorii și stăpînii de drept ai Transilvaniei și-au · luat soarta în propriile lor mîini și au convocat Adunarea de la Alba Iulia, veches capitală a lui Mihai Viteazul, care avea să decreteze deplina și definitiva unitate națională românească. Au fost atunci de față mii de țărani, muncitori și intelectuali din toate părțile Ardealului, Banatului, Crișanei, Sătmarului, Maramureșului, cari, proclamînd unirea, au înfăptuit o epocă de dezideratul al părinților și strămoșilor lor de la 1848 : **Noi vrem să ne unim cu Țara.**

Adunarea de la Alba Iulia din 1918, prin masivitatea ei populară și prin importanța hotărîrilor ei, face parte integrantă din rîndul marilor adunări istorice populare de la Blaj, de la Islaz, de pe Cîmpul Filaretului, de la Lugoj din 1848, prin care cele mai înaintate forțe ale poporului român s-au ridicat împotriva cătușelor și servituților feudale, și totodată împotriva oprimării naționale seculare, masele fiind mereu pe creasta valului.

Vorbind despre actul de la Alba Iulia la recenta plenară a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste — care a lansat o vibrantă chemare pentru aniversarea celor 60 de ani de la marea Unire — tovarășul Nicolae Ceausescu a declarat următoarele : „Acest eveniment epocal din istoria poporului nostru a deschis noi perspective atît dezvoltării forțelor de producție, științei și culturii, cît și afirmării poporului nostru, a aspirațiilor sale de progres, a voinței sale de pace, a hotărîrii de a-și făuri o viață demnă, liberă, de a trăi în prietenie și a colabora cu vecinii săi, cu toate popoarele lumii...“ „Fără îndoială — a adăugat tovarășul Nicolae Ceausescu — că actul Unirii n-a putut rezolva toate problemele sociale și naționale, n-a împlinit toate aspirațiile maselor largi care luptau pentru noi condiții de viață, pentru relații egale între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate“.

Acestea, prin lupta continuă a maselor populare sub conducerea P.C.R., aveau să se înfăptuiască în anii orînduirii socialiste, care a creat în mod revoluționar alte tipare de viață, de muncă și de cultură pentru toți fiii patriei. Avem privilegiul de a fi nu numai martorii, ci făptuitorii înșiși ai României moderne, în înălțimea aspirațiilor seculare ale poporului nostru. Sub conducerea comunistilor, toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, sînt angrenați în uriașul efort de înfăptuire a politicii partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate

Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste răspunde sentimentelor tuturor fiilor României socialiste, îndemnîndu-ne „să facem totul pentru a realiza saltul de la acumulările cantitative la o calitate nouă, să valorificăm superior toate rezervele naționale, să aplicăm pe o scară cît mai largă cuceririle științei înaintate făcînd din actualul cincinal, cincinalul afirmării plenare a revoluției tehnico-științifice“.

1 Decembrie 1978 este astfel nu numai un bilanț istoric al realizărilor ultimilor 60 de ani, ci totodată un angajament impetuos al tuturor fiilor țării pentru noi eforturi, pentru noi victorii.

Gîndind la Unire

Gîndind la Unire, imaginea care-mi stăruie-n față, cu întreaga ei bogăție de semnificații, este aceea a drumului pe care cei ce avea să devină marele Eminescu îl făcea din nordul Moldovei peste Carpați, pînă-n centrul Transilvaniei, la Blaj, unde avea să aducă închinarea inimii sale ideii de comuniune — prin origini, prin limbă, datini și aspirații — a românilor de pretutindeni.

Numeroase sînt, desigur, imaginile pe care istoria ni le oferă ca argument al dragostei celor ce s-au născut în acest spațiu, pentru țara lor ; nici una însă dintre formulele mai vechi ale acestui devotament n-are parcă în noi o rezonanță atît de adîncă precum patetica rostire a lui Eminescu, foarte tînăr, pe vîrful colinei de lîngă Blaj, „Te salut din inimă, Romă mică !“, strigăse el într-o stare de nestăvilită emoție, la întîlnirea cu locurile care vibrau de amintirea unor mari mișcări revoluționare.

De ce-mi vin primele în minte aceste imagini, acum cînd gîndul ne stăruie la sărbătoarea Unirii ?

Flîndcă Eminescu nu era, atunci cînd ajungea la Blaj, decît un copil ce venea dintr-o obișnuită casă de cămînar moldovean, un simplu elev ce lesea din banca unei școli, la catedra căreia se stinsese trudind un mare dar foarte modest profesor. El, Eminescu, nu era omul cu funcții, nici bogătașul interesat, ambii posibili de acuzația unor intenții politice sau economice prin unirea Transilvaniei cu România ; el era imaginea însăși — mai pură ca oricare — a ceea ce se visa în fiece casă, fie ea din Moldova, Muntenia, Banat sau Ardeal : adunarea fraților laolaltă, într-o patrie independentă și suverană.

Gîndind la aceste imagini, gîndim deci la acel adevăr, absorbtrat prin însăși ființa și gîndirea lui Eminescu cel care înțelesese de foarte timpuriu că Unirea tuturor provinciilor românești nu era semnul unei ambiții trecătoare, indiferent de unde și cui i-ar fi aparținut impulsul, ci nevoia adîncă a unui neam, care ero unul, și care dorea, în mod firesc, să viețuiască nedespărțit.

În acest curent lăuntric, ce stăpînea o țară, deși neconstituită încă în forma ei rotundă, de azi, să explicăție profundă a viteazei lui Mihai, cel încoronat la Alba, a alegerii ca domn a lui Cuza, a hotărîrii — de acum șaizeci de ani — a transilvănenilor „de a fi una cu țara mumă...“

Gîndind la Unire, gîndim deci la această imensă forță pe care veacurile n-au putut-o stăvili și care a devenit astăzi mai puternică decît oricînd, fiind incununată, sub sceptrul domniei însăși a poporului, prin împlinirea a tot ceea ce altădată rămînea măreț doar în visarea la vremuri mai bune.

Gîndind la Unire, gîndim firesc la ceea ce au fost cu adevărat moșii și strămoșii noștri, coboriți din daci și din romani.

Gîndind la Unire, gîndim la libertatea care e libertate ; la unitatea care e unitate ; la egalitatea — egalitate ; la drepturile — drepturi ; la binele — bine ; la casa — casă ; la patria — patrie.

Gîndind la Unire, gîndim deci la aceste mari adevăruri, care nasc din fiintna trecutului, dar care și-au găsit vadul cel drept în anii prezentului socialist și care rămîn aceleași — cum ar fi spus generațiile înaintașe — pentru toată vitorimea...

EUGEN FLORESCU ■

Ce fac bacalaureaţii care n-au devenit studenţi?

Mai mulţi factori şi o acţiune comună: fiecărui tînăr un loc de muncă potrivit pregătirii şi aptitudinilor

În acest an, la Facultatea de electrotehnică din Cluj-Napoca s-a intrat numai şi numai cu nota 10. Aceeaşi situaţie, cu doar cîteva zecimi, dacă nu chiar sutimi, sub nota maximă, şi la alte facultăţi. Cu alte cuvinte, pentru dobîndirea mult rîvnitului titlu de „boboc", s-a dat o luptă acerbă. Au cîştigat, bineînţeles, cei mai buni. Adică, dintr-un total de peste 80 000 de absolvenţi de liceu din toată ţara, doar 25 000 se pot numi studenţi ai anului întîi. În această cifră se includ şi candidaţii care s-au prezentat pentru a doua sau a treia oară la concurs, de unde tragem concluzia că din absolvenţii acestui an au intrat pe porţile facultăţilor mai puţin de o treime. La timpul potrivit, cîştigătorilor, pe care îi aşteaptă o muncă intensă, mai grea decît însăşi reuşita, le-au fost adresate felicitările cuvenite. Dar oare au fost uitaţi cei care s-au întors din bătălie cu zîmbetul amar al înfrîngerii ? Şi oare este vorba cu adevărat de o înfrîngere ? Se subînţelege că nu, pentru că niciodată victoria nu se cîştigă printr-o singură bătălie. Cu condiţia ca bătălia aceea să nu fie, firește, ultima. Or, absolvenţii tuturor liceelor din acest an, de anul trecut, sau de acum doi ani, mai au de purtat încă multe, foarte multe bătălii, nu numai în legătură cu reuşita lor la facultate... Bătălia cea mare şi permanentă, indiferent de situaţie, este confruntarea cu ei înşişi, acordul pe care îl stabilesc între dorinţa şi necesitatea de a fi utili societăţii.

Acestea sînt doar cîteva din gîndurile — dacă nu e prea pretenţios spus — pe care le-am schimbat, la Braşov, cu Nicolae Feticu, prim-secretar al Comitetului municipal al U.T.C. Am mai notat, din partea interlocutorului nostru, că în acest an numărul total al absolvenţilor liceelor din judeţul Braşov se ridică la 4 620, dintre care, încă din prima sesiune, 1 008 au reuşit să intre în învăţămîntul superior, iar 2 280 au fost încadraţi, în baza contractelor prelungite, pe 3 ani, în diferite întreprinderi, alţi 883 de absolvenţi fiind cuprinşi, în afara contractului, în funcţii şi posturi dintre cele mai diverse. Adăugînd acestor cifre şi pe tinerii chemaţi să-şi satisfacă serviciul militar, reiese că în judeţul Braşov, la ora actuală, numărul absolvenţilor încă neîncadraţi în cîmpul muncii este extrem de mic, aproape inexistent. De ce facem o astfel de afirmaţie ? Pentru că un nou dialog, de astă dată cu Gheorghe Novac, şeful Oficiului forţelor de muncă, avea să evidenţieze următorul aspect : în liceele judeţului şi mai ales ale municipiului Braşov, oraş cu largi posibilităţi de instruire, au învăţat peste 200 de copii veniţi din alte judeţe ale ţării ; unii, aşa cum e şi firesc, au reuşit la facultate, dar alţii, neavînd această bucurie, ca să-i zicem aşa, s-au reîntors pe la casele părinţilor lor. Dacă, reîntorşi în satele, comunele sau oraşele din care au plecat, s-au integrat în activitatea productivă, sau nu, asta, deocamdată, nu se mai ştie cu exactitate. „Singurul lucru pe care îl pot afirma cu certitudine, avea să continue Gheorghe Novac, este faptul că foştii elevi din judeţul sau municipiul Braşov s-au integrat în totalitate. În ceea ce ne priveşte, adică Inspectoratul şcolar, în colaborare cu noi, Oficiul forţelor de muncă, ne-am preocupat să le asigurăm locul de muncă solicitat".

„Cum s-a realizat această colaborare care, după cît se vede, a dat rezultate dintre cele mai bune ?"

„Foarte simplu şi la această stare de fapte a concurat şi situaţia oarecum mai specială a municipiului nostru care solicită în continuare un mare volum de forţă de muncă în absolut toate domeniile. În ceea ce ne priveşte am urmărit şi am dat o mînă de ajutor la aplicarea strictă a dispoziţiei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, dispoziţie care prevedea constituirea, încă de dinaintea terminării cursurilor, a unei comisii din care să facă parte conducerea şcolii, diriginţii claselor a XII-a şi reprezentanţii întreprinderilor în care elevii au efectuat activitatea tehnico-productivă. Această comisie a alcătuit un fel de prognoză a viitoarelor locuri de muncă ce urmau a fi puse la dispoziţia acelor elevi care nu vor reuşi la facultate. Aşa se face că elevul ştia de dinainte cam unde urma să se încadreze în caz de nereuşită. La timpul potrivit, comisia a acţionat ca atare, iar acolo unde s-au ivit greutăţi, cum a fost cazul cu absolventele liceului economic şi de drept administrativ, am intervenit noi, cu cunoaşterea exactă a balanţei şi a necesităţilor, astfel încît şi aceste eleve s-au încadrat în posturi asemănătoare cu profesia lor".

O exemplificare concretă a tuturor celor spuse pînă acum am avut-o la Liceul „Unirea" din Braşov, liceu de cultură generală, unde, din totalul celor 174 de absolvenţi, 65 au luat drumul învăţămîntului superior, restul, fără nici o excepţie, s-au încadrat în majoritatea întreprinderilor braşovene.

Acestea fiind zise, considerăm că am prezentat unul din cazurile fericite ale colaborării tuturor factorilor care trebuiau să asigure, conform legii, tuturor elevilor, cîte un loc de muncă.

VICTOR NIŢĂ ■

„Visul meu e filozofia dar mă simt foarte bine aici la Strungul"

— Cum te numeşti şi ce vîrstă ai ?

— Daniela Creţu. Am împlinit de curînd 20 de ani.

— Unde ai terminat liceul ?

— Chiar în Arad. Liceul teoretic „Miron Constantinescu". Şi pentru că bănuiesc că tot mă veţi întreba, am să vă mai spun că anul trecut, imediat după absolvire, am dat examen la facultatea de filozofie şi n-am reuşit.

— De ce la filozofie ?

— Este domeniul care îmi place şi cred că mi se potriveşte.

— Nu înţeleg.

— E greu să vă explic în cîteva cuvinte şi mai ales luată, aşa, pe nepregătite. M-am pregătit de foarte multă vreme, am citit mult. De ce filozofie ? Sînt un om curios, vreau să ştiu cît mai multe lucruri despre oameni, despre lumea asta. Fiecare caută ceva, încearcă să se sprijine pe ceva. Filozofia te înarmează cu un adevăr, cu acel ceva care te face să pricepi cum vine lumea asta.

— Şi cum vine lumea asta ?

— Cred că este într-o mare încurcătură.

— Cum aşa, lumea este în încurcătură ?

— Aceasta este părerea mea. Sînt multe de rezolvat, de schimbat. Ca să rezolvi problemele cu care se confruntă omenirea trebuie să munceşti şi să fii pregătit cu toate adevărurile ei. Fiecare are datoria, zic eu, să se gîndească la aceste probleme, şi, de ce nu, să se gîndească la soluţiile cele mai bune pentru a le rezolva. Aş vrea să-mi clădesc viaţa, tot rostul, aşa cum cred de cuviinţă.

— Şi cum crezi de cuviinţă ?

— Prin muncă. Visul meu este să ajung la filozofie, dar îmi place şi aici la „Strungul". Lucrez la laborator. Analize de uleiuri, unsori, lichide de răcire. M-au ajutat foarte mult colegele mele şi în scurtă vreme am reuşit să lucrez, cred eu, la fel de bine.

— Spune-mi, ai cumva senzaţia că, neintrînd la facultate şi venind la „Strungul", ai pierdut cumva un an ?

— Bineînţeles că vroiam să intru la facultate, dar anul acesta nu este deloc pierdut. Aici, la uzină am cîştigat enorm.

— Ce anume ?

— Uzina te maturizează. La 18 ani vedeam lumea altfel. După ce termini liceul te simţi puţin aerian. Tot soiul de vise, e loc şi pentru cai verzi, părinţii sînt foarte aproape, cunoşti viaţa, viaţa aşa cum este ea cu bucurii şi necazuri, cu greutăţi şi împliniri, mai mult din auzite. Poate aţi trecut prin asta...

— Aşa cum spuneai, ea fiecare...

— Ei bine, există nişte răspunderi. Concrete. De pildă, eu fac nişte analize de laborator şi sînt obligată să le semnez. Aici, afirm eu, este în primul rînd. vorba de constiinţă. Dacă analiza este proastă, făcută în doi peri, neglijent, va suferi un utilaj, vor suferi colegii mei din producţie. Vin necazurile, pierderile de timp pentru a se depista greşeala. Pentru că oamenii au încredere în mine, în acel buletin făcut de mîna mea.

— Ai un aer fericit cînd vorbeşti de toate lucrurile acestea...

— Deocamdată cred că fericirea este o chestiune de echilibru. Şi nu ştiu dacă sînt grozav de echilibrată, dar îmi caut acest echilibru. Ce credeţi că vroiam să fac în prima lună după ce venisem la „Strungul", adică atunci, cînd aveam impresia că-mi ies toate pe dos, cînd aveam şi complexe ?

— Nu ştiu. Cineva, tot un absolvent de liceu care nu luase examenul de admitere la o facultate şi care venise să muncească într-o întreprindere, îmi mărturisea că se speriase şi încercase să fugă, să lase totul baltă.

— Ei, tocmai asta este. Nu mi-a trecut nici o clipă prin cap să fug. Mi-a fost greu, mă luptam cu ideile acelea puerile de care aminteam, mi-era şi teamă. Toţi aveau experienţă şi eu nu mă pricepeam la nimic. Ambiţia m-a ţinut pe loc. Ambiţia de a-mi demonstra mie că pot să fac treabă. Şi mai era ceva. Întreprinderea „Strungul" este una dintre cele mai mari din ţară, cu nişte reuşite tehnice cunoscute în toată lumea. Îmi era pur şi simplu ruşine să mă gîndesc că n-aş putea face faţă aici. În liceu aveam impresia că le ştiu pe toate, iar la uzină am aflat că sînt prea multe de învăţat. Vă repet, m-au ajutat foarte mult fetele de la laborator. Fără ele, doar cu ambiţia...

— Ce-au spus părinţii dumitale cînd n-ai intrat la facultate ?

— Am muncit mult pentru admitere. Nimeni n-avea dreptul să-mi reproşeze ceva, iar părinţii, care îmi sînt adevăraţi prieteni, au ştiut primii acest lucru.

— Acum mai ai vreme să te pregăteşti pentru admitere ?

— Cînd vrei ceva, îţi găseşti timp. V-am spus că sînt ambiţioasă. E drept, renunţ la unele distracţii, dar asta e situaţia.

— Dacă nu vei intra nici de data asta la facultate ?

— Rămîn la laborator. Pentru că îmi place munca din uzină, pentru că îmi iubesc colegele. Ba, m-am acomodat atît de mult cu uzina, încît mă bate gîndul să dau la fără frecvenţă. Este destul de greu de exprimat pe nepusă masă ce am cîştigat în acest an de muncă. Este un bun al meu şi nu vreau să renunţ la el. Şi tot ceea ce v-am spus pînă acum nu mi se pare deloc că ar fi incompatibil cu facultatea pe care vreau s-o urmez.

RAZVAN BARBULESCU ■

„Dar ceva mai uşor n-aveţi?"

Îl caut pe profesorul Gheorghe Timofte, directorul Liceului industrial de construcţii din Slobozia (Ialomiţa). La acest liceu au absolvit anul acesta 160 de tineri. Dintre aceştia, 20 au reuşit la facultate şi peste cinci ani se vor întoarce să continuie dezvoltarea judeţului, să construiască. Ce fac însă ceilalţi ?

— Din cunoştinţele noastre, din discuţiile pe care le-am avut cu diriginţii şi părinţii, rezultă că toţi absolvenţii, în afară de Florică Dinu, sînt încadraţi. Dinu, pînă cînd a plecat militar, nu se încadrase. Peste 80 la sută dintre absolvenţii noştri au fost repartizaţi la Întreprinderea de construcţii-montaj Slobozia, întreprindere patronatoare, pentru care îi şi pregătim. Deci, nu avem nici un elev care să nu se fi încadrat, în afară de Dinu, care, după ce se va întoarce din armată, se va încadra probabil şi el. Necazul este însă altul. Mulţi dintre absolvenţi, mai ales fetele nu rămîn pe şantier, nu stau.

— De ce credeţi că nu stau fetele pe şantier ?

— După mine, în construcţii încă nu s-a creat un climat propice de muncă şi pentru fete. Trebuie să existe mai multă disciplină, să se desfăşoare o mai susţinută muncă de educaţie a tinerilor la locul de muncă.

Sîntem de acord cu observaţiile directorului Gheorghe Timofte, dar să vedem care este situaţia pe teren, adică la întreprinderea patronatoare ? De la Ion Marin, şeful biroului personal învăţămînt şi retribuire, aflăm că dintre cei 80 de absolvenţi ciţi au fost repartizaţi aici, marea majoritate a băieţilor s-au prezentat la locul de muncă, dar acum, e un lucru firesc, au plecat militari. Sînt însă destui care ori că nu s-au prezentat la post, ori că şi-au găsit alte locuri de muncă pe la alte unităţi, cum sînt Întreprinderea judeţeană de gospodărire comunală, la oficiile judeţene de proiectări şi de îmbunătăţiri funciare, alţii au mers la fabrica de ulei şi chiar la brînzeturi.

— Păi, ce să facă ei, constructorii, la brînzeturi ?, îl întreb cam nedumerit pe şeful serviciului personal.

— Ei, ştiu, poate pe la tehnic. Pentru că, trebuie să vă mărturisim, foarte mulţi dintre absolvenţi, mai ales acei care au absolvit cu cinci ani, ţin morţiş să fie încadraţi la „tesa", adică să fie funcţionari ori tehnicieni. Or, nu putem să-i facem pe toţi funcţionari şi nici tehnicieni, noi avem nevoie în primul rînd de muncitori. Cred că e o chestiune de mentalitate, în bună parte întreţinută şi de unii dintre părinţi care nici nu vor să audă că fiii sau fiicele lor, după ce au învăţat cinci ani la un liceu, să devină constructori de structuri, instalatori sau mecanici de utilaje.

Într-adevăr, o mentalitate greşită faţă de munca directă productivă se mai constată şi nu numai aici, în judeţul Ialomiţa, judeţ care oferă destule locuri de muncă tinerilor. Ea, această mentalitate, trebuie însă combătută şi de cele mai multe ori nu numai la tineri ci chiar la părinţi. Iată, asistăm la o convorbire telefonică între directorul liceului de matematică-fizică, profesorul Dumitru Costică, şi mama absolventei Arpăşanu, Verona Arpăşanu, Bulevardul chimiei, bloc C 3: absolventa a fost îndrumată, i s-a oferit loc de muncă, la fabrica de filatură din Slobozia, dar nu s-a dus, cum nu s-au dus nici alte colege ale ei. Unde lucrează acum ? Din convorbirea telefonică aflăm că după un timp s-a încadrat la contabilitate la Agrocoop.

— De ce nu s-a încadrat la filatură? o întrebăm pe mama absolventei Arpăşanu.

— E slăbuţă, nu putea să lucreze în trei schimburi, o să încerce la anul din noi la facultate. La filatură e greu.

— Dar pentru dv., care lucraţi tot la filatură, nu e greu ?

— Eu sînt obişnuită.

Desigur, fiecare părinte îşi doreşte ca din copilul său să iasă un bun inginer, un medic bun sau profesor. În condiţiile în care tînărul face dovada acestor calităţi, cînd reuşeşte la una din facultăţile preferate, desigur, depinde numai de el ca să atingă, să-şi îndeplinească acest ideal. Dar pentru a reuşi la o facultate, astăzi, în condiţii sporite de exigenţă, impuse de dezvoltarea societăţii noastre, un tînăr trebuie să muncească mult, poate mai mult şi mai greu decît chiar la o filatură.

La liceul de matematică-fizică, din 62 de elevi de la două clase, au reuşit la facultate 40. E un procent foarte bun, dovadă că elevii au învăţat, şi-au dat seama de cerinţele învăţămîntului modern. Nu acelaşi lucru îl putem spune despre clasa de filologie, de la acelaşi liceu, unde din 37 de eleve absolvente, la facultate au reuşit doar două. Ce fac celelalte 35 de absolvente ?

— Cum întreaga clasă a făcut practica de producţie la filatură, tocmai pentru a-şi însuşi şi o meserie, ne spune directorul Dumitru Costică, am stat de vorbă cu toate absolventele de aici şi le-am oferit locuri de muncă la filatură, ca, în conformitate cu legile în vigoare, să mai urmeze 6 sau 18 luni cursuri de calificare şi să se califice în meseria de filatoare. Dar, după cum aţi constatat şi dv. au refuzat să lucreze la filatură. Multe s-au încadrat pe unde au găsit, educatoare, suplinitoare, funcţionare, altele au plecat acasă, la ţară unde nu ştiu ce fac.

— Dv., conducerile liceelor, ce acţiuni aţi întreprins, pentru lămurirea părinţilor, a absolvenţilor de a se încadra în producţie, acolo unde au efectuat practica în producţie, adică la întreprinderile patronatoare pentru care se pregătesc ?

— N-au fost deloc puţine acţiunile întreprinse de noi : am efectuat vizite la întreprinderi, întîlniri cu specialiştii, discuţii cu părinţii, avem comisii de orientare şcolară şi, profesională, dar după cum aţi constatat şi dv. unii părinţi îi împiedică pe elevi să se încadreze într-o muncă direct productivă, acolo unde ei fac practică în producţie, unde îi repartizăm noi în cazul în care nu reuşesc la facultate. Noi am stat şi stăm de vorbă cu părinţii care au copii mai slabi la învăţătură, le arătăm care le sînt şansele, ca ei să cunoască posibilităţile de a reuşi la o facultate, ale copiilor lor, să nu-i facă să piardă timpul, încercînd an de an la facultate şi nereuşind, cînd cel mai bine este să lase copilul să se califice într-o meserie şi frumoasă şi rentabilă. După cum ştiţi, judeţul Ialomiţa oferă tinerilor foarte multe locuri de muncă, în multe meserii frumoase, dar unii părinţi se mai împotrivesc, spunînd, greşit spunînd „că dacă m-am chinuit eu, să nu se mai chinuiască şi copilul meu".

Într-adevăr, aceasta este o mentalitate învechită, de care unii dintre părinţi, unii dintre tinerii care îşi mai caută încă un rost în viaţă şi nu şi l-au găsit pînă acum trebuie să se desprindă. Munca, în condiţiile noastre de azi, nu numai că este o îndatorire de cinste, dar şi singura sursă de existenţă, cinstită. De ce atunci să nu le dezvăluim tinerilor, chiar atunci cînd este vorba de copiii noştri, adevăratul miracol al muncii direct productive din societatea noastră de azi ?

N. GRIGORE MARAŞANU ■

Poeți țărani

O inițiativă de toată lauda au avut Comitetul județean de cultură și educație socialistă și Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă ale județului Arad organizînd „A II-a întîlnire a scriitorilor țărani din România" în cadrul celei de-a II-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României". Timp de două zile (11 și 12 noiembrie) peste 30 de scriitori țărani din 14 județe au participat la o manifestare care, la cotele sale maxime, a însemnat o strălucită demonstrație a bogatelor resurse creatoare de care dispune poporul nostru. Iar dacă această manifestare nu a înregistrat numai momente excepționale a fost din pricină că nu întotdeauna s-a realizat o selecție riguroasă, fără îngăduințe, a textelor prezentate. Da, e bine că poeziile, prozele citite nu au fost „prelucrate" ci au fost lăsate așa cum le-au conceput autorii respectivi. Dar asta nu înseamnă că nu trebuia realizată în prealabil o triere. Acest fenomen cultural nu trebuie tratat cu un zîmbet condescendent ci, în analiza și afirmarea lui trebuie operat cu criterii ferme, pentru a stabili valori și a promova într-adevăr lucrările de calitate. Nu credem, apoi, că numai scriitorii țărani prezenți la această întîlnire au fost în drept să apară în fața publicului, numărul lor fiind de fapt mult mai mare și pe cuprinsul întregii țări, trebuind să fie descoperiți și făcuți cunoscuți tuturor. De asemenea, o mai bună popularizare a acțiunilor din aceste două zile ar fi atras cu siguranță un public mai numeros. Dar, în general, trebuie să spunem că organizatorii și-au îndeplinit cu multă responsabilitate misiunea și au contribuit la crearea unui cadru propice desfășurării acestei întîlniri.

În prima zi, la Teatrul de stat din Arad, după cuvîntul tovarășului Liviu Berzovan, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă („trebuie subliniat un lucru deosebit ce aparține timpului nostru socialist, anume acela că anonimii de altădată în arta cuvîntului își au astăzi identitate precisă și un spațiu al lor, că în versurile lor răsună bucuria unui întreg popor de a se ști liber și stăpîn pe destinul său"), a urmat un recital susținut de poeți țărani. Au citit, printre alții : Emilia Iercoșan (Iercoșeni), Cornelia Bulzan (Julița), Gheorghe Pocșoară (Zimbru), Elena Vedă (Sicula), Ana Munteon (Sebiș), Elena Roșca (Sebiș), Elisabeta Mustafa (Lipova), Elena Slăv (Brusturi), Iosif Teodor Ștefănescu (Vărădia de Mureș), Ioan Lasca (Siria), Petru Abrudan (Răpsig), Mihai Kovacs (Arad), Ioan V. Bîrcă (Dudo-Epureni), Mihai Constantin (Bălan), Vasile Dincu (Salva) ș.a.

Textele lor s-au caracterizat printr-o mare diversitate tematică și stilistică. În seara aceleiași zile, tot la Teatrul de stat a fost prezentat un montaj literar-muzical pe versurile Emiliei Iercoșan : „Sînt fiica acestui pămînt, / Eu țara și neamul mi-l cînt", pus în scenă de o formație a Casei orășenești de cultură Sebiș (instructor Maria Vanci). Formația de teatru a căminului cultural a prezentat un spectacol de teatru poetic : Cetățuia Vărădiei de Cornelia Bulzan. Scenarizare și regie artistică : Teodor Uiuiu.

În ziua următoare, în cadrul unui „itinerar arădean", oaspeții la cea de-a doua întîlnire a scriitorilor țărani au poposit la Monumentul eroilor de la Păuliș și au vizitat Muzeul de la Radna al eroilor de la Păuliș, locuri de o mare semnificație istorică și vibrație patriotică.

În comuna Bîrzava, locul de naștere al poetei țărănci Ana Munteon, a avut loc un simpozion la care s-au prezentat referate, comunicări, după care au urmat dezbateri ce au clarificat o serie de probleme legate de statutul și creația scriitorilor țărani. Au fost programate următoarele referate și comunicări : Stanca Ciobanu, cercetător la I.C.E.D. București : Scriitorii țărani în peisajul spiritual sătesc contemporan ; Ioan Meițoiu, cercetător la I.C.E.D. : Filoane folclorice în creația scriitorilor țărani ; Petru Oaida, județul Caraș-Severin : Despre geneza fenomenului scriitorilor și publiciștilor țărani din Banat ; Dan Lăzărescu, județul Arad : Literatura țărănească între amatorism și consacrare ; Teodor Uiuiu, județul Arad : De inimă — reportaj la o poetă ! ; Ion Moanță : Creațiile scriitorilor țărani în cadrul emisiunii „Miorița".

În finalul acestei scurte prezentări ne exprimăm un regret : nici un scriitor profesionist nu a fost prezent la această întîlnire. Este păcat, deoarece, așa cum am mai spus și înainte, creațiile scriitorilor țărani nu sînt simple improvizații ci au deseori însemnele marii arte.

G. A. ■

Conducătorul

Din veac în veac, natura se îndură
Să crească-n codrii falnici cîte-un pom
Adînc înfipt în Neam și în Natură
Pe care Țara îl numește OM.

Ni-i favorit destinu-ntotdeauna
Ca să avem un geniu printre noi
În orice timp să biruie furtuna
Ori să-și ridice îndrăzneți eroi.

Din sînul nostru se-nălță Stejarul
Atît de veghetor și neclintit
Ca muntele, luminător ca farul
Ori printre zori, luceafăr la zenit.

Vlăstar din viță-viță strămoșească
El a venit pe-al Mioriței plai
Trăgîndu-și seva, dulce, românească,
Din Tudor, Mircea, Ștefan și Mihai.

Iar la răspîntii de-mpliniri mărețe
Spre minunatul nostru viitor
Noi îi dorim o nouă tinerețe
Mulți ani acestui brav conducător !

MIRON ABRUDAN ■

Pădurea

De-am fi avut castele
cetăți de piatră cu porțile de-aramă
alții ne-ar fi alungat din ele
și poate pribegi
am fi ajuns la marginea pămîntului.
Dar bătrînii
s-au ascuns în codri.
Pădurea, neînvinsă Troie verde,
cîntată în doine,
nimbată de stele,
le-a fost și leagăn
și lance
și sicriu.

Numele

Pe coaja unui fag sunător
am scris odată cu mina tremurîndă
Dincu Vasile. A. 1951.
Am desenat în dreapta
un profil de fată,
pe-atunci elevă la școala din sat.

Copacul crescînd
a îndepărtat cu încetul
chipul fetei de numele meu.

VASILE DINCU ■

Un vers neterminat

Va fi cîndva o zi în care mor
Căci moartea ne e dată tuturor
Dar nu vreau plîns cu vorbe-n irma mea
Cu plînsul, morții, nu-i poți învia.

Prea multe rugăciuni sînt de prisos
Căci nu mă simt atît de păcătos
Un popă doar îmi va cînta pe nas
Și-n locul meu va spune bun rămas

La toți ai mei ce-ar fi de față atunci
La iarba și la florile din lunci,
La codrii și la apele acele
Ce le-am cîntat în versurile mele

Și dascălul îmi va cînta tropare
Și versuri potrivite la-ngropare
Din cartea veche și de vreme roasă
Privind colacii proaspeți de pe masă.

Cei trei feciori mă vor urma la groapă
Cu-o lacrimă uscată în pleoapă
Și două fete și-o soție tristă
Cu lacrimile strînse în batistă

Un ban în palmă după obicei
Mi-or pune careva dintre ai mei
Dar eu le spun să-mi pună patru lei
Unde-ai sosi să-mi iau un rem cu ei

Doi gineri gravi cu hainele cernite
Vor trece în zigzag printre morminte
Vor discuta-ntre ei încetișor
„Acei care se nasc, trăiesc și mor".

De vor veni și cele trei nurori
Se vor uita prin cimitir la flori
Și vor călca ușor pe locul cui —
(De ele încă nu știu ce să spui)

Atunci cînd va veni sfinția sa
Să toarne vinul peste fața mea
Opriți-l voi, eu nu pot să-l opresc
Dacă nu vine-acuma cînd trăiesc.

Să nu-l lăsați să verse nici un strop
Mai bine să îi puneți sticlei dop
S-o puneți lîngă mine în sicriu
Le cramă nu știu cînd mai pot să viu.

Pe malul gropii-aș vrea un profesor
Cu fața gravă, dar zîmbind ușor
Să îmi citească după cum am zis
Cîte ceva din cele ce le-am scris.

Apoi cînd el gata-va de citit
Cornetul meu c-un vers neisprăvit
Să-l puneți lîngă mine c-un creion
Dar n-am să pot dormi atîta somn
Și-am să mai scriu acolo de-oi putea
Poate atunci începe viața mea.
Căci viața celui ce-a gîndit și scris
Lăsîndu-și gîndurile pe hîrtie
Începe după cum am auzit
Abia în ziua cînd s-a isprăvit.

GHIȚĂ BACIU ■

Gustul patriei

Gustul patriei
Îl poți afla
Atunci cînd frămînți
Țărîna în palme,
Și privești lanul
Plutind ca oceanul,

Gustul patriei
Îl poți afla
Atunci cînd asculți
Doinele și buciumele
Care te cheamă necontenit
Către trecut,

Gustul patriei
Îl poți afla
Atunci cînd în jur
Miroase a aluat
Și simți căldura
Cuptorului încins.

Gustul patriei
Îl poți afla atunci cînd vezi
Că soarele se scaldă
În ochii zglobii
De veseli copii.

Gustul patriei
Se poate găsi
Cînd bătrînii i-asculți
Cum cîntă și spun,
În graiul străbun,
Tot ce au trăit.

MIHAI CONSTANTIN ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

Cîntec României

Am și eu în lume,
Doar o bucurie
Că trăiesc în tine,
Scumpă Românie !

Am și eu în lume,
Am și eu o falâ,
Că aveam o mîndră
Și bogată țară.

Nu poți ști, măicuță,
Vai, cît te iubesc !
Inima mea ție,
Eu ți-o dăruiesc.

Greu ți-a fost măicuță,
Mult ai suferit,
Pentru acest pămînt,
Să-l vezi fericit !

Visul tău frumos
Dulce și curat
S-a împlinit acuma
Cu adevărat.

Ca și nime-n lume,
N-are să mai fie,
Gingașă, frumoasă
Scumpă Românie !

EMILIA IERCOȘAN ■

Ie românească

Ca pe-o icoană scumpă strămoșii te păstrară
Cămașă îndrăgită de neamul meu întreg,
Că porți pe tine rîuri din gînduri, din izvoare
De bucurii și-n cînteс, te cos și te aleg.

Și mă îmbrac cu tine cămașă strămoșească
C-un roșu brîu de aur mă-ncing peste mijloc
Și semăn boabe-n brazdă din poală să rodească
Să înflorească neamul în cîntece și joc.

Tu porți noroc cămașă celui ce te-ndrăgește
Tu-mbraci cu tine țara și plaiul meu străbun
Încununat cu stele de roduri strălucește
Mai mult ca altădată în vremea de acum.

Tu ești de cînd cu neamul frumoasă și curată
Și-n sînul tău cămașă păstrezi pentru nepoți,
Șiraguri de mărgele și flori din țara toată
Și bucurii din rîuri de bogății ce porți.

Prin tine se cunoaște un neam și nici nu piere
În datina străbună tu ești un dulce grai,
Pe-altița ta sînt ronțuri de fagure de miere
Și ai și semn pe tine, din lupta ce-o purtai.

Și eu trăiesc prin tine cămașă românească
Din bucuria vieții mereu m-am adăpat
Dar va veni și timpul cînd glia strămoșească
Va îngropa într-însa un pom ce s-a uscat.

Atunci, să zbori cămașă la tinere vlăstare
Ce-au răsărit din pomul bătrîn ce s-a uscat.
Să zbori mereu cu neamul în frunte către soare
Mereu să fii frumoasă așa cum te-am păstrat.

GHEORGHIȚA MALEANU ■

„Caminante"

Jurnal mexican (36)

Jungla

3.

Cortés a trecut la cîțiva kilometri de aici, însă nici el, nici indienii care îl însoțeau n-au știut nimic de existența construcțiilor misterioase printre care înaintăm sub un soare torid ce ne silește să ne facem coifuri de hîrtie... Dar jungla nu e, probabil, numai cadrul natural, majestuos și violent al acestor ruine cenușii. Ea este și un reper care ne poate ajuta la înțelegerea lor. La fel cum, în Valea Nilului, deșertul ne ajută să înțelegem piramidele egiptene... Oare cum ne-ar apărea piramida lui Keops între zgîrie-norii din New York? Experiența făcută cu sfincșii placizi, risipiți prin parcurile Europei spune singură. Nimeni n-a frisonat vreodată în fața vreunui asemenea animal de seră. Ca să știi ce este, de fapt, un sfinx trebuie să asculți cîntecul orb al deșertului, să te temi stringînd în pumn nisipul fierbinte. După cum, ca să înțelegem ruinele de la Palenque trebuia probabil să simțim aproape jungla, cu umbrele ei oculte ce par să adulmece lumina prin care mergem. Nu poți pătrunde aici ca la Luvru. Aceste pietre au valoare prin sensul lor, iar sensul lor îl aflăm mai întîi nu de la ele, ci ascultînd sunetul de șarpe al junglei. Ea înalță capul în soare, pe jumătate amețită de lumină și au știi dacă în clipa următoare va adormi la loc sau se va repezi fulgerător să-și înhațe prada. Primejdia e cu atît mai fascinantă cu cît e o zi splendidă, cu un cer fără nici un nor, iar lumina triumfă și asupra ruinelor și asupra junglei.

Triumfă asupra lor și în același timp le absolvă de orice vinovăție. Altarele de sacrificii sînt goale, iar din junglă nu sare nimic asupra noastră. Zeii moșați au suflat parcă și peste mine un abur, cum au făcut cu primii oameni ca să nu mai vadă decît ceea ce se afla aproape de ei.

Și totuși știu că nimic de aici nu trebuie idealizat. Nici jungla, nici ruinele... Mă nedumerește ușurința cu care unii acceptă optica lui Cortés asupra aztecilor și mayașilor: „A, niște barbari!" De ce erau barbari? Pentru că nu învățaseră să omoare cu arme de foc? Pentru că au aflat abia ce la spanioli ce este un rug? Dar nici nu-mi pot spune că oamenii lui Cortés au nimerit într-un paradis unde n-ar fi avea nici o vină și unde toată lumea nu făcea decît să studieze din lanurile de porumb stelele, să recite poemele lui Nezahualcoyotl și să ridice piramide presărate cu flori. Dacă mexicanii de azi iubesc tradițiile, respectă trecutul și au nevoie de ei, ei nu iubesc, desigur, orice tradiție și nu respectă orice trecut. Mîndri pe bună dreptate de ceea ce a construit și a știut civilizația prehispanică, ei se crispează, sînt convins, ca și noi cînd aud cum preoții azteci jupuiau uneori cu propriile lor mîini pielea celor sacrificați sau cum femeile, socotite a fi nedemne pentru sacrificii, erau sugrumate. Și chiar fac, fără îndoială, o distincție între tlaxcalteci care l-au ajutat pe Cortés să cucerească Tenochtitlanul și neîngenunchiatul Cuauhtemoc, ultima căpetenie a aztecilor al cărui nume, printr-o stranie coincidență, înseamnă „vulturul care cade". Așa cum și pe noi românii ne interesează diferența dintre Petru Aron și Ștefan cel Mare, dintre Ieremia Movilă și Mihai Viteazul... Și a vorbi oare despre eroarea care a umplut piramidele de sînge înseamnă a jigni sensibilitatea unui mexican? Ar fi ciudat să gîndim astfel. A pomeni crimele conchistei înseamnă oare a-i jigni pe spanioli? A aminti de Nero înseamnă a-i jigni pe italieni? Dacă ar fi așa, n-ar trebui ca englezii să se simtă jigniți de „Macbeth"-ul lui Shakespeare? Iar grecii de descrierea morții lui Socrate din „Dialogurile" lui Platon? Nu există popoare crude, dar există cruzimi. Și nu putem face greșeala de a confunda aceste lucruri; de a întoarce spatele piramidei din pricina sacrificiilor; sau să nu-l mai citim pe Hölderlin din pricina celor întîmplate în cel de-al doilea război mondial. Trecutul este plin de alternative unde trebuie să alegem. Și alegînd să ne definim. Tradiția înseamnă în Mexic altceva decît superlativele superficiale care fac din civilizația prehispanică, în totalitatea ei, un fel de Arcadie dispărută. Nu întîmplător în această țară plină de mituri, nu există nici o îndoială în privința mitului fundamental. În melancolia lui Quetzalcóatl, singurul zeu care s-a opus cruzimii, nopalul înflorește ca o flacără purificată. Evocînd-o, Mexicul aduce trecutul în prezent și-l transformă în valoare morală. Așa cum prin muralism a adus pictura în stradă.

Toate acestea au, fără îndoială, rostul lor. Căci lumea are nevoie de piramide și azi și n-are nevoie de cruzime; are nevoie să știe ce anume a înălțat omul și ce anume l-ar putea înjosi. Altfel n-am avea ce răspunde celor care ne spun că nebunia lianelor e treaba naturii și n-are sens s-o judecăm cu ochii unui grădinar englez. Ce ispită totuși să le dăm ascultare! Mai ales că în această sălbatecă revărsare de parfumuri și de cruzime, viața erupe și gîlgîie, abolind toate limitele. Dar tocmai aici intervine o primă dificultate. A accepta jungla ca un lucru firesc înseamnă a renunța la orice judecată de valoare. Cei care n-au nici o obiecție în fața ei sînt fie prea fericiți, fie prea superficiali. În ambele cazuri, din motive diferite desigur, mărturia lor ridică alte probleme. Pe urmă ne aducem aminte că, din păcate, jungla nu e un fenomen exclusiv botanic, iar prin lianele care nu sînt vegetale nu e chiar atît de simplu să te descurci. Dar unele lucruri învățate aici ne pot fi de folos. Ca și ideea că un labirint nu capătă sens decît prin refuz. Din acest punct de vedere, grecii care n-au știut ce este o junglă, au știut în schimb foarte bine ce înseamnă repulsia față de dezordine. Dovadă Ulise și Parthenonul.

Acum șarpele se poate legăna în voie în amiaza care face pietrele să dogorească. Mi-l pot închipui pe Ulise legat de treptele unei piramide și ascultînd cîntecul de sirenă al pădurii tropicale. Și mă pot întoarce în sfîrșit spre ruinele pentru care am venit. Chiar dacă jungla ne va da mai departe tîrcoale, sigilînd cu umbra ei anxioasă acest cerc luminos în care jaguarii sculptați au amuțit.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Din nou, cu picioarele pe pămînt

Fire de poet e o lucrare dramatică scrisă cu mîna măiestrie, încît urît lucru din partea vieții că l-a părăsit pe **O'Neill Eugene**, părinte al dramaturgiei naționale americane și mare dramaturg al universului oamenilor, înainte de a-și vedea reprezentată această piesă. E de bănuit că viața a fost ofuscată de competența și harul cu care dramaturgul crea vieți, și a reacționat meschin-vindicativ. Istoria lui Cornelius Melody, personajul principal al piesei, este unul din posibilele chipuri intens dramatice, ale speranței unui om banal că ar fi, în pofida tuturor oglinzilor realității sociale, un om deosebit. Cornelius Melody își apără visul, plătind, cumplit de scump, de neprețuit, în monede ale sărăciei, ale umilinței, ale ridicolului, ale sacrificiului femeii iubite și fiicei mai puțin iubite. Cornelius Melody își lăbărțează, fără demnitate și cu disperare, clipa sa de culme, pe-o cît mai mare halcă de viață. Se tîrăște pe pămînt, închipuindu-și că zboară. Se crede cavaler dar e infanterist pedestru. Drama lui e drama tuturor celor cărora părinții le-au scăpat în aluatul de început și cîteva fire de fire de poet. A celor pe care, mai devreme sau mai tîrziu, sau prea tîrziu, viața îi readuce cu picioarele pe pămînt.

Fără îndoială, piesa trebuie văzută. Ea poate fi întîlnită pe scena Teatrului „Ion Vasilescu", care are meritul de a o fi înscris în repertoriul său. Spectacolul beneficiază de regia cevа mai puțin decît ireprosabilă, a **Olimpiei Arghir**; precum și de un decor, parcă din lemn cariat, gata-gata să se schimbe în pulbere și deznădejde, decor semnat de **Elena Pătrășcanu-Veakis**. Pînă aici, cronica a fost ușor de scris, de-acum începe greul. Pentru că este greu să spui că acest spectacol este foarte bun, dar nu în general, ci pentru acest teatru. Pentru că este de asemenea greu să spui că actorii s-au purtat serios profesionist și cu dăruire, dar că n-au reușit să facă **să nu se vadă convenția**. Zvîcniri convingătoare au fost pe ici, pe colo, dar relația oameni de pe scenă-oameni din sală se realizează frumos și bine și continuu, numai la nivelul intelectului, iar la acela al afectelor, care te tulbură și te poartă și te duc, doar sporadic. Aceasta este impresia de ansamblu, pentru că, dacă-l luăm pe fiecare actor în parte, e cam greu să-i găsești cusururi. Ba chiar, **Domnița Mărculescu** (mască dramatică neexagerată, realistă și de aceea modernă și, dintre toți, cea mai convingătoare), **Maria Chira** (concretizare grăitoare și stranie a unei lucidități ascuns ironice) și **Boris Olinescu** (de un pitoresc bine ținut în hățuri) aparțin unui alt spectacol, care ar fi fost și de atmosferă și cu putere de captivare și afectivă. Iar interpretarea lui **Cornel Gîrbea**, cel care duce greul, poate fi socotită o reușită, dacă, făcînd rabat la complexitatea și la sensibilitatea personajului, îl acceptăm, e o variantă posibilă logic, ca pe-o fire de poet care însă animă trupul și mintea unui bărbat care, la urma urmei, n-a fost în viața lui decît hangiu și militar în secolul trecut.

Îmi îngădui să cred că adevărul acestor, să le spunem, neîmplinite reușite, se găsește în faptul că actorii Teatrului „Ion Vasilescu", neconfruntîndu-se decît rar cu mari lucrări dramaturgice, pierd din profesionalism, talent și din încrederea pe care scena le pretinde. Și, apucînd logica din capătul celălalt, îmi îngădui să mai cred că, tot dumnealor, sînt în stare de mari surprize artistice, sînt în stare să creeze autentice evenimente teatrale bucureștene, dacă își vor încerca — fără întreruperi și fără compromisuri estradistice (care, știu, fac planul de casă, dar, de-o pildă, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, își face planul și de parale, și de artă) — fierul plugului artei dumnealor, în cele mai aspre pămînturi dramaturgice. Na, și metafora asta a mea sună a reușită neîmplinită!

NELU IONESCU ■

P.S. La Teatrul de Comedie și-a reluat activitatea (eficientă) cenaclul (bineînțeles) de comedie; sînt invitați să participe toți iubitorii de haz de necaz. La Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra", spectacolul cu „Undeva o lumină" de Doru Moțoc a ajuns la reprezentația sa centenară; iar spectacolul cu „Leonce și Lena", de Georg Büchner a ajuns la a 250-a reprezentație.

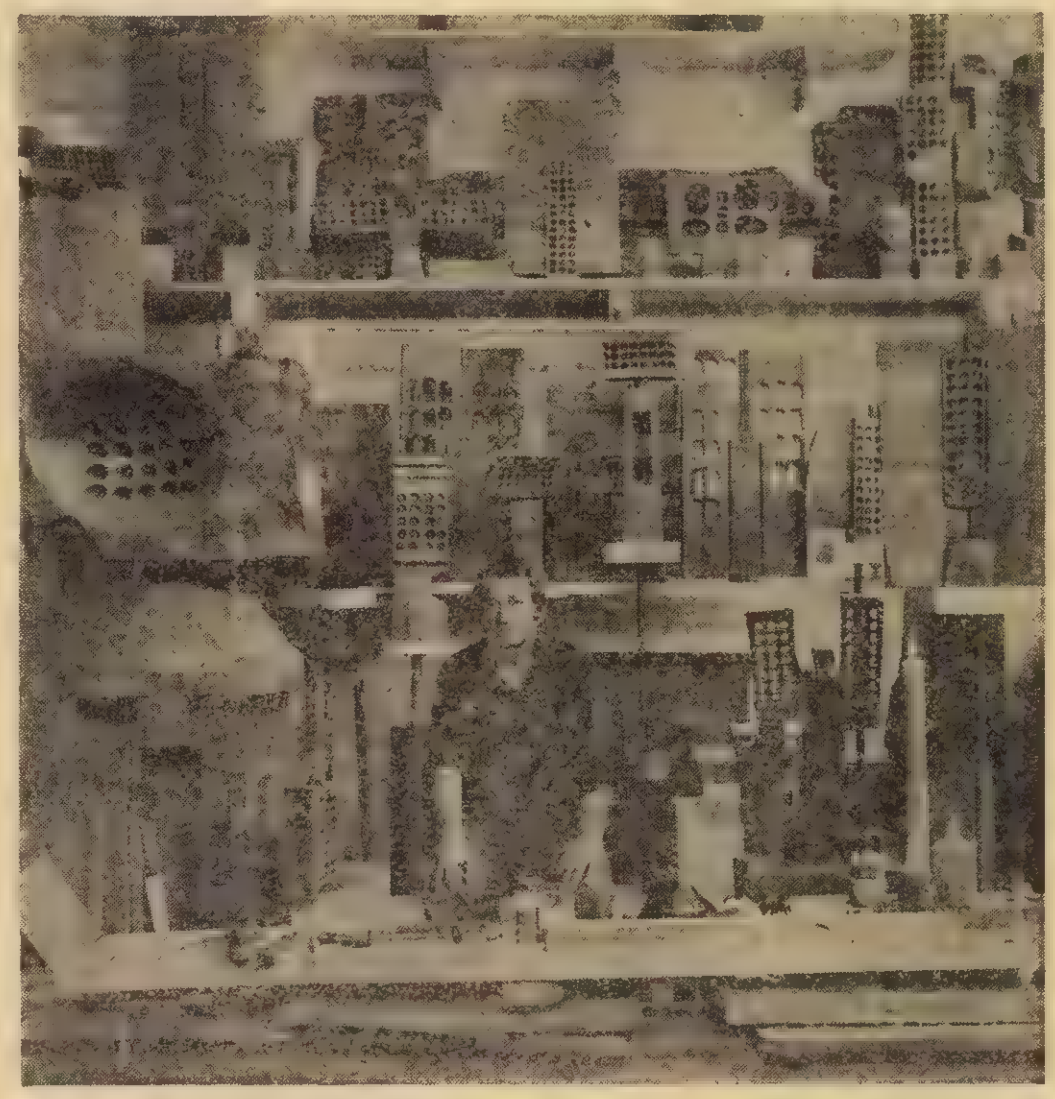

„Eu vorbesc despre lumea existentă"

OVIDIU MAITEC: „Sînt dificil mai ales pentru esteți. Ei vin și mă întreabă cu un ton atoateștiutor: ce-s astea? Și-mi reproșează că maltratez lemnul. N-am probleme cu ei mai mulți. Cu muncitorul pentru că mă surprinde în lumea muncii care-i este proprie. Ce poate fi mai interesant pentru el decît un atelier cu scule în care se nasc din lemn tot felul de obiecte? Mă înțeleg bine și cu copilul. El descoperă la mine propria sa lume guvernată de fantezie, de joacă, de surpriză și încîntare. Iar studentul de la politehnică întîlnește în lucrările mele logică, raționalitate, disciplină a gîndirii. Eu vorbesc fără îndoială despre lumea existentă. Nici nu s-ar putea altfel. Dar n-am vrut și nici n-o să vreau vreodată să-i redau exact în lucrările mele înfățișările pe care ea deja le are. Puteam de exemplu ca pe acest cavaler să-l confecționez cu armură, coif și lance, întocmai cum a fost el în realitate. Însă ce aș fi spus eu semenilor mei astfel? În viziunea mea cavalerul nu are nici una din podoabele exterioare după care să-l recunoști. Am preferat să-i scrutez sufletul decît să-i lucrez cu migală învelișul lipsit, de fapt, de o semnificație majoră. I-am atribuit astfel un sens mai general. Dealtfel, mă enervează arta stafidită, încremenită în tot soiul de canoane cu iz de mucegai, mîncinoasă deoarece este ilustrativistă, leneșă, lipsită de năzuința de a revela esența omului de azi, complăcîndu-se să rămînă la suprafața lucrurilor, neîndrăznind să meargă mai departe din frică sau din comoditate. La baza „lumii mele" stau următoarele elemente: balamaua (articulația) — care semnifică legătura, cumpăna (balanța) — indiciu al unui echilibru și perforările prin care urmăresc să creez o cadență în material, să-i dezvălui structura și să-l eliberez de o parte din povară, să introduc în el lumină".

Rubrica mea

Lerui-Ler

Învățăm mereu, la orice vîrstă și niciodată nu e prea tîrziu. Nu trebuie să ne fie rușine cînd descoperim că ignorăm un lucru sau o noțiune. Dicționarele ne stau la dispoziție, ca să ne lămurească. Frumoasă este etimologia acestui verb : **a se lămuri** (Slavici îi prefera **a se dumiri**). Cuvîntul vine de la substantivul **lamură**, iar acesta înseamnă partea cea mai curată a făinii și, prin extensiune, a oricărui lucru. Asupra multor noțiuni de folcloristică, în care nu excelez, m-a lămurit recenta carte a eminentului folclorist Gheorghe Vrabie : **Retorica folclorului (Poezia)**, apărută în colecția „Universitas", la Editura Minerva, 1978. N-aș îndrăzni să spun că voi oferi cititorilor acestei rubrici lamura cărții autorului, care ne dezvăluie totalitatea procedeelor artistice din literatura orală a poporului. O recomand însă călduros tuturor iubitorilor de folclor și sînt încredințat că, în ciuda unor rebarbative nume de figuri poetice, derivate din greaca veche, de pildă **anafora** (a nu se confunda cu **anafura !**), **anadiploza, anastrofa, antapodoza, antonaclaza, apocopa, apodoza, asindet** (ca să mă limitez numai la prima literă a alfabetului), nici un cititor nu va putea spune că n-a aflat lucruri noi și neașteptat de interesante într-un domeniu pe cît de vast, pe atît de necunoscut.

Studiile noastre folcloristice datează de abia un secol, dar obiectul lor are uneori rădăcinile în trecutul cel mai îndepărtat, iar cunoașterea lui interesează deopotrivă pe antropolog, pe filozoful culturii, pe lingvist, pe muzicolog și mai în genere pe iubitorul de frumos. Fiecare dintre aceștia va găsi în substanțiala și erudita carte a lui Gheorghe Vrabie, răspuns la ceea ce-l interesează îndeosebi.

Curiozitatea noastră etimologică nu e totdeauna satisfăcută la cercetarea lexicoanelor. În **Mic dicționar enciclopedic**, ediția II, recent apărută, la cuvîntul **ler**, cu care încep unele colinde, ne spune doar atît : „interj. Cuvînt care servește ca refren în colinde". Gheorghe Vrabie ne oferă istoricul interpretărilor succesive, cu privire la originea misterioasei vocabule, adeseori reduplicată : **lerui** sau **lerui-ler**.

Dimitrie Cantemir, cel dintîi pe care l-a ispitit problema, credea că „frecventul **hai leru-i Doamne**" ar deriva de la „numele împăratului roman Aurelian".

De la el a luat Petru Maior, cel mai învățat dintre vechii istorici transilvăneni, aceeași etimologie, relativ la același personaj istoric : „...nici astăzi nu e zăuitat la români în cîntecele lor, ce se zic colinde, îl numesc Ler și Oiler — un Domn".

Uitatul Gh. Săulescu, foarte prețuit ca lingvist în Moldova, în prima jumătate a secolului trecut, a afirmat, spune Gheorghe Vrabie, că în varianta „Velerim și Veler-Doamne" ar fi vorba de alt împărat roman, Valeriu.

Dacă aceste etimologii eronate țin de ideea latinității noastre, altele ar avea o derivație mitologică. Nicolaie Costin, savantul fiu al lui Miron, apropia pe **Ler** de slavul **Lei** și pretindea că ar fi vorba de Cupidon, zeul amorului. Pe aceeași linie, Aron Densușianu „precizează că zeul nu este altul decît Jupiter Liber", iar Hasdeu „îl identifică în Lar-Dominus din mitologia română".

Mai aproape de zilele noastre, Dimitrie Dan, „privind problema în cadrul ei firesc, al unui fenomen de limbă (...) derivă cuvîntul din „halleluiah Domine) halelui Domine) alerui Doamne".

În zilele noastre, ne mai spune Gheorghe Vrabie, întîlnim și alte derivații : **„Holerunda lerui Doamne ; Hai lerunda, domn bun. Hai lerui dai, lerui-mi doamne, lerui da ler-mi doamne"**.

„În colindele pentru fată", aflăm în continuare, „se întîlnesc dese formulări ca : **fecioriță d-ocheșită, daibă fecioriță ; cunună de vinețele : lină melină, lerui-melină ; fică, lerui, fică ; Ler, Ano, leo fată leo, fată leo, daibă leo** ș.a.".

Colindele pentru fecior glăsuiesc : **„Junelu, tinerelu ; junii buni ; Ler junelui bun** (tinerel) ; **Mirel, tinerel"**. Iar pentru alte persoane : **„O jupîne, jude ; Vătaf mare ; Ler, da ler, nevastă** ș.a.".

Nu-i așa că imaginația colectivă este mai bogată decît cea individuală ? Și că poezia populară nu e mai puțin interesantă decît cea pretinsă „cultă" ?

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Cronica literară

Ioan Alexandru: Iubirea de Patrie

De la debut încoace Ioan Alexandru a făcut mereu dovada dublelor sale calități de poet și comentator inspirat al verbului poetic. A publicat pînă acum o mulțime de eseuri și profesiuni de credință. Așa s-a născut jurnalul de poet, ajuns în ultimii ani — paralel cu „Imnele" — la o formulă de echilibru. Poetul i-a zis în cele din urmă **Iubirea de Patrie** după ce în timp îi mai numise și altfel. În totalitate jurnalul reflectă drumul sinuos al cunoașterii de sine. Abia în final (un final nu mai puțin patetic) poetul s-a statornicit undeva, și-a găsit rostul înalt. Iubirea de Patrie este ea însăși o profesiune de credință. Ultima și cea mai fecundă. Ni se dă de înțeles că toate căutările de odinioară n-au altă finalitate decît revărsarea sinelui propriu în ceva mult mai lăuntric și mult mai vast. Mai lăuntrică este iubirea, mai vast e universul de reprezentări și năzuințe în atingere cu absolutul. Firește, volumul e o selecție și cuprinde numai jumătate din articolele scrise pînă în prezent. Alegerea favorizează, normal, textele ultime, în ton cu tema fundamentală a cărții. Criteriul ar fi „calitatea cuvîntului față de Adevărul Patriei pe care dorește să o slujească după cît îi stă în putință". Înțelegem că e vorba de un jurnal de idei, așadar de un jurnal parțial. Nu știm în ce măsură confesiunile acestea publice îi dezvăluie întru totul pe poet. Ele exprimă deopotrivă o constrîngere și o descătușare. Un jurnal are de obicei o cheie, poate și fiindcă e marcat de însingurarea artistului și implicit de misterul biografiei sale. Oricum, biografia ideilor e mai monotonă decît cea a oamenilor. Textele din volum reprezintă mai degrabă oglinda creației decît a persoanei poetului. Dar aceasta își și propune să fie. Evident, ele înseamnă depășirea egocentrismului, sublimarea intimității meschine și a iubirii în Eros — cum afirmă undeva autorul. Într-un fel, ne surprinde acest îndemn la uitarea de sine. În fapt, e numai o pierdere aparentă. Fiindcă, pe de altă parte, poetul se adună în sine — în tăcere și singurătate. Unele însemnări conțin și această idee ; altfel, n-ar fi posibil acel act de explozie care scoate la lumină poemul. Dar nu însemnări spontane, sub impulsul „clipei", întîlnim în jurnalul lui Ioan Alexandru, ci discursuri. Atent elaborată, confesiunea se transformă inevitabil în reflecție generală. Dacă ne amintim bine, și Paul Claudel prefera uneori „discursul" în comentariile sale de sinteză. Nu vedem neapărat o înrudire de spirit între cei doi poeți, deși ea ar putea să existe. Important e că la Ioan Alexandru conștiința despre poezie atinge aproape rotunjimea expresiei a **Imnelor**. Ni se pare chiar că unele texte din volum nu-s altceva decît echivalentul lor programatic. Am regăsit aici o parte cel puțin din simbolica atît de rafinată a poemelor. După unii ar fi de acuzat aici și unele exces. N-o vom face, pentru că poetul e întotdeauna grav, serios. Poezia este pentru el chestiune de viață, nu opțiune intelectuală. E, la urma urmei, dreptul lui de a fi. În plus, Ioan Alexandru se numără printre puținii care, în lirica patriotică, nu pledează pentru îngustarea tematică. **Imnele Transilvaniei** aduceau cu ele un topos și un mythos autohton, ce-i drept, dar adunau parcă în subtextul lor toate extremele, într-o viziune organică, totală asupra condiției umane și cosmice. Ni se părea atunci că Ioan Alexandru nu e poetul care poate fi receptat cu un singur simț. Cu atît mai mult textele din **Iubirea de Patrie** pot fi reduse la o singură idee sau la un corpus limitat de precepte. Aparent, poetul se contrazice la tot pasul, de fapt se comletează de fiecare dată. Armonia spre care tinde e făcută din contraste. Cîntarea lină a imnului se hrănește din asperitățile unei materii în necontenită prefacere. Nu din cunoașterea de sine vin adevărurile sale ultime. La drept vorbind, poetul mai mult contemplă decît dezbate. Cuvîntul său emană din forța unei gîndiri aproape impersonale. Vrea să dea o replică artei înstrăinate și apatride, care exaltă omul agonic. La fel ca Lucian Blaga, poetul vede sensul ființei umane în creație și în pura revelare a adevărului. Iar creație înseamnă bucurie, ființare între spirit și lumină. Starea fundamentală (nu numai a poemelor) e cea de vizionarism, firește, difuz, nu conceptual. Rostul înalt al poeziei e să descrețească frunțile, să redea omului capacitatea de a se bucura.

În viziunea lui Ioan Alexandru, Patria nu e doar un topos anume, ci o spiritualitate. În ea se revarsă cel artistului cu toate năzuințele sale de dezmărginire și sete de absolut. Dar nu orice fel de absolut. Poetul vorbește explicit de participarea la destin și deci de înfrîngerea izolării, a suferinței Unului. Nu-l mulțumește nici Dialogul : patria elină este incompletă. De aceea exaltă el „Patria Triadă" — ca semn emblematic al totalității. Tonul parenetic din astfel de situații ni se pare adecvat. Așa împacă poetul aproapele cu departele, intimitatea cu exterioritatea, omul social cu persoana, ființa morală cu ființa biologică. Scrie la un moment dat : „Poezia este expresia fericirii omului în comunitate". Poezia pare astfel o îndeletnicire sărbătorească. Ea ridică umanul pe culmea cea mai de sus a existenței. Fireste, cugetările extatice ale poetului nu prea pot fi desprinse din contextul lor. Ne izbește însă cîte o formulare ca aceasta : „să degustăm apropierea de Patrie". E ceva aici din bucuria comunicării consubstanțiale dintre poet și lume.

Există și un revers mai teoretic al jurnalului. Cu rigoare tehnicistă poetul se ocupă uneori de versificație sau discută mai liber procedee ale poetizării: simbolul, metafora, parabola, personificarea, paralelismul. Constiința poetică este și ea parte integrantă a „iubirii de Patrie". Iată-l descrîind în altă parte starea poetică : „Starea autentică poetică este una universală, a ființei omenești în cosmos ajunsă într-un luminiș din care se vede limpede, se sesizează totul la un mod convingător liric intuitiv, nu discursiv rațional. Starea poetului în cosmos, în această cumpănă sărbătorească, este o stare adoratorie, o stare de răpire, de pierdere de sine după acel ceva dorit nelimitat". Aceasta e de fapt starea de imn. Bucuria, de care vorbeam înainte, ne apare și mai clar acum drept echivalentul moral al luminii, adică o luminare lăuntrică.

Am lăsat la urmă călătoriile poetului. Propriu-zis acestea nu-l scot din starea primordială de contemplație. Deducem că poezia e și ea călătorie, inițiere spirituală. Vocația de călător a poetului îl ademenește spre noi zări de cunoaștere, care vor să fie tot atîtea împliniri în destinul general. Nu ne rămîne decît să-l urmărim și de aici înainte în aspirația sa necontenită spre Patrie, spre absolut.

CORNEL MORARU ■

Însemnări de lectură

Jurnal de atelier

Jurnal de atelier este o „istorie ieroglifică" modernă care, ca și aceasta din urmă, poate fi citită cu interes deosebit fără a cunoaște cu exactitate identitatea personajelor și la ce evenimente se fac referiri. În finalul volumului (cele mai multe din paginile sale au apărut mai întîi în revista **Flacăra**) autorul face următoarea precizare : „Cu toate măsurile de precauție luate, deși am alterat numeroase date cronologice și multe inițiale patronimice, apariția **Jurnalului de atelier** a avut darul să arunce în alarmă unele conștiințe.

Pentru liniștea lor, fac următoarea precizare: **„Jurnalul de atelier** este o lucrare de ficțiune.

În consecință, orice asemănare cu persoane, decedate sau în viață, este o pură și nedorită întîmplare".

Dar cititā cu o eventuală „scară a numerelor și cuvintelor ieroglificești tîlcuitoare" cartea ar stîrni, poate, senzație, însă nu și-ar dezvălui adevărata valoare. Aceasta nu constă în nici un caz în consemnarea, mai mult sau mai puțin întîmplătoare și exactă, a tot felul de fapte menite să stîrnească zarvă printre amatorii de cancanuri. **Jurnalul de atelier** este o operă artistică de sine stătătoare și nu un dosar de întîmplări relatate cu patimă sau obiectiv. De fapt, odată cu trecerea vremii lectura volumului se va face independent de realitatea care l-a generat. De-abia atunci se va observa că e vorba de o lucrare remarcabilă, un roman scris sub forma unui jurnal, pornit de la un jurnal obișnuit (din 1 300 de pagini sînt reținute doar 200, care sînt ordonate și probabil și rescrise în vederea unei idei ordonatoare). Ca urmare, ceea ce a fost poate real este metamorfozat, este transfigurat pentru a căpăta o coerență și a pătrunde în spațiul literaturii. Romanul acesta descrie cu dramatism frămîntările unei conștiințe artistice din secolul XX pe fundalul vast al epocii. Autorul, un dramaturg, se analizează cu voluptate și îi analizează și pe ceilalți cu o plăcere nedisimulată, subiectivist, nedreptățind uneori pe unii, nefiind destul de aspru cu sine cîteodată, dar făcînd permanent eforturi să se înțeleagă și să-i priceapă și pe cei din jurul său. Scrîind istoria elaborării unora dintre piesele sale el descoperă, aidoma eroului lui Bulgakov din **Roman teatral**, cu ce se confruntă un creator, cum trece el de la umilință la orgoliu, de la eșec la biruință, de la teamă la bucurie, într-un proces dialectic neîntrerupt, ceea ce conferă paginilor din **Jurnal de atelier** tensiune. Aurel Baranga, ca dealtfel în întreaga sa literatură, protestează împotriva a tot ceea ce rîvnește să constrîngă viața să se abată de la făgașurile ei normale, avînd o încredere deplină în puterea omului de a triumfa în ciuda vicisitudinilor vremelnice și socotindu-i legitimă aspirația spre fericire. Setea aceasta de împăcare străbate dealtfel întreaga carte și constituie adevărata ei cheie. După ce pe parcursul a zeci de pagini autorul își dezvăluie zbuciumul, el obține, în final, ca pe o recompensă, dreptul de a așterne astfel de rînduri, pline de liniște : „Înaintea Paștilor, mama aducea, din piață, o chivuță cu o bidinea cu coada lungă care ne spoia odaia în care trăiam, înghesuiți, cinci suflete. Cîteva zile cămărița de chirpici mirosea a proaspăt, a var, a dușumele frecate. Și mi se părea inundată de o sfîntă lumină".

Jurnal de atelier este o nouă carte excepțională a marelui dramaturg care e Aurel Baranga.

GEORGE ARION ■

Legende, mituri, copilărie

Alexandru Mitru e un prodigios al literaturii pentru copii. Ca toți scriitorii dedicați acestei lumi, el e un răsfățat și un nedreptățit deopotrivă. Autor al cîtorva zeci de cărți și piese de teatru pentru copii, răsfățat (adică știut la literă) de cîteva generații cu pantaloni scurți, el împreună cu personajele lui, de la zeii Olimpului la Neghiniță-piticul, fac, fatal, efemerul destin al fluturilor, care, inexistenți estetic în crisalidă sau în ou, capătă substanță și strălucire numai într-un sezon, în primăvara scurtă a copilăriei, după care, artisticește, mor. Cărțile lui, rămase pe raftul de jos al vîrstei, în odaia copilăriei, lîngă pușca de lemn cu cocoșul rupt și păpușa fără un ochi, se umplu, cu cît trec anii, de praf. Îți este greu să redeschizi o carte care, atunci cînd ai fost copil, te-a încîntat, fie și numai din spaima ca să nu te dezamăgească. Puțini știu că acest scriitor, unul din cei mai prolifici ai acestei literaturi, a ștampilat cu numele său nu doar niște cărți, ci genul însuși, primind, prin ani, multiple onoruri (Premiul Uniunii scriitorilor, Premiul Academiei, ultimul decernat de trei ori, pentru trei cărți !), fiind salutat de personalități ilustre (Alain Guillermou l-a prefațat cu entuziasm „În țara legendelor"), fiind laureat al Diplomei de onoare a Premiului internațional de literatură pentru copii și tineret, fiind tradus în numeroase limbi. Ultima sa carte, **Craiova în legende și povestiri**, apărută doar de cîteva săptămîni, într-un tiraj de aproape 30 000 de exemplare, s-a difuzat cu iuțeala unui **best seller**. O carte scurtă, n-are nici 200 de pagini, prea scurtă pentru greutatea materiei pe care-o include (legende și povestiri despre antica Pelendavă, despre cetatea Nedeii, cea scufundată în apele lacului Craioviței, despre voievozii de la Jiu, despre Rovinele lui Mircea cel Bătrîn, despre Neagoe Basarab, despre, în timpuri mai nouă, Tudor Vladimirescu, Ioan Maiorescu, Craiova lui Al. Macedonski ș.a.), dăruind copiilor și adolescenților prilejul de a întoarce, spre ziua de azi, niște file străvechi, niște file care scînteie prin haruri rare, deopotrivă ale materiei epice și ale artei povestitorului. Arta lui Al. Mitru este aceea a scriitorului conștient că se adresează unei anume lumi, cea a copilăriei, dar nu a copilăriei în general, ci a copilăriei de azi, alta decît pe vremea romanelor lui Moș Nae, cu o vocație a maturizării, a înțelegerii depline (inclusiv a cărților de povești) ce se organizează precoce, vizibil, în structura celor mai joase vîrste, expulzîndu-le mai repede din cercul vrăjit al naivităților și candorilor. Trebuie deci intuite acuitatea acestui cititor, inteligența lui, cunoștințele lui, disponibilitățile lui asociative, momentele lui de neîncredere, suspiciunea față de capcane, dar și buna-i credință față de fantezie, deliciul de a se lansa, pînă la urmă, în fabulos, deci de a accepta „poveștile", dacă ele îi oferă viziuni credibile. E crezut ceea ce naște din sînge, nu din barză, sînt crezute faptele motivate printr-o realitate, nu prin sloganuri. Eroii lui Al. Mitru sînt oameni vii, deci credibili. Ei sînt viteji, neînfricați, eroici, ei ard în numele unor mari idei, ei sînt pătimași ai marilor fapte închinate țării și neamului, dar ei, ca toți oamenii, au și șovăieli, și slăbiciuni, ei se hrănesc nu numai cu idealuri, ci și cu supă, ei răspund nevoii de viață, de pregnanță senzorială, atît de acută la vîrsta copilului, ei țin, cînd trebuie să țină, și tirade, dar au, cînd trebuie să aibă, și umor. Dozarea fericită de eroic, de patimă a ideii și faptei, de lirism, de fantastic, de umor, într-unul și același personaj, e relevabilă. Peste toate, eroii lui Al. Mitru, de la cîntărețul dac care-l înfruntă pe Hadrian la Neagoe Basarab, „domnitorul filosof", de la Mircea la Tudor Vladimirescu, impun primatul unei însușiri umane de care, ne dă de înțeles autorul, viitorul a trebuit să țină cont. Este inteligența, avuția cea mai de preț a acestor oameni, mai de preț decît sîngele, lucrînd, prin veac, ca expresie diamantină a mulțimilor, fierăstruind munții de împotrivire ai mamuților geografiei, coalizînd forțele libertății, imobilizînd viclenia celor tari, denunțîndu-le infirmitatea istorică. O însușire ce s-a verificat, ne spune autorul, ce strălucește, ce va străluci mereu. O însușire ce definește specificul de apărare și de ofensivă al unui popor mic, apt să intre în concertul civilizației prin acest har — cel al inteligenței — de care civilizația și armonia lumii au întotdeauna nevoie. Noua carte de legende și povestiri a lui Al. Mitru face pregnante și sensibile aceste adevăruri, această mîndrie istorică, întru folosul celor mai tineri lectori. Și, poate, nu numai al lor.

ILIE PURCARU ■

Spiritul muncitoresc în acţiune sau

Petre Şerbănescu

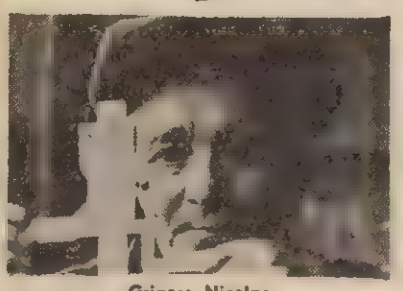

Grigore Nicolae

Emil Popescu

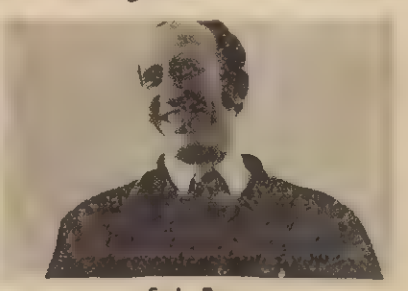

Sorin Buzea

După cum se ştie, activităţile de concepţie sînt centralizate în institute de profil, dar secţii de proiectare există şi la nivelul întreprinderilor, aşa cum o cere, dealtfel, buna organizare a oricărui proces productiv. Un astfel de institut proiectează şi realizează o maşină, mai concret, o combină destinată recoltărilor pe terenuri în pantă, obiectiv foarte important pentru agricultura oricărei ţări (în România, de pildă, 20%, poate chiar ceva mai mult, din suprafaţa afectată agriculturii se desfăşoară pe planuri înclinate), dar maşina, intrată în producţia de serie, nu repetă performanţele reuşite la omologare. Apare un moment critic, o răscruce, unde-şi dau întîlnire foarte multe necunoscute. Cine le rezolvă ?

De aici a început discuţia cu inginerul Petre Şerbănescu, şeful secţiei proiectare a Întreprinderii „Semănătoarea", la care m-a adus tocmai o astfel de situaţie-limită.

— Vorbim despre institut sau despre uzină ? Întreb, pentru că noi sîntem legaţi trup şi suflet de uzină, cu toate că facem proiectare. Bun, să discutăm deci despre „Semănătoarea". Am preluat de la I.C.P.M.A. Otopeni combina denumită C.P. 12, o maşină destinată terenurilor în pantă, şi după livrarea unor prime transe ne-am aflat în faţa unor dificultăţi apărute în exploatare. Prima observaţie, mai mult ori mai puţin legată de C.P. 12, a fost aceea că, deşi nouă, combina era... veche.

— Cum vine asta ?

— Uite cum : pe plan mondial, preocuparea pentru realizarea unor asemenea combine este, relativ, de dată foarte recentă. Aş plasa-o în jurul anului 1970, deci o viaţă mult mai scurtă decît cea a tranzistoarelor şi a altor piese electronice care ne par totuşi foarte noi. La noi, combina a fost terminată în 1975-1976, deci într-un timp satisfăcător, dar unele din soluţiile alese mergeau pe „vechi", adică pe cele dintîi observaţii şi concluzii în materie. De aici, cred eu, insuficienţele apărute în exploatare şi anume: carenţe privind fiabilitatea, siguranţa în funcţionare, continuitatea acesteia. Interesul pentru noul agregat nu se circumscrie doar în aria agriculturii naţionale ci şi dincolo de ea, pentru că un asemenea utilaj interesează şi exportul. Prin urmare, erau necesare îmbunătăţiri sau poate chiar mai mult decît atît. Timpul de care dispuneam era foarte scurt. Presant, chiar.

— Credeţi că a fost vorba despre cunoscuta dificultate care apare, uneori, îndată după trecerea de la o fază de laborator, să zicem, la producţia de serie?

— Mai curînd, în acest caz, neplăcerile s-au ivit ca o consecinţă a fazei de asimilare a unor elemente care intră în compoziţia maşinii, deoarece la ea au colaborat mai multe centrale şi întreprinderi. De exemplu, echipamentul hidraulic ne-a creat dificultăţi. Întreprinderea de hidraulică Galaţi a furnizat cilindrii de caroserie, „Balanţa" Sibiu alte componente. Pot da mai multe exemple. Nu asta este cel mai important. Vreau să accentuez, doar, că o combină de acest tip este ceva foarte complex. Uite, electronica este şi ea inclusă, deşi unora le poate apărea ca o curiozitate. Fiind vorba despre o maşină destinată terenurilor în pantă, pînă la o înclinaţie de 22 de grade, ea trebuie, musai, să acţioneze în plan orizontal, întocmai ca LEM-urile care aselenizează. Deci, problemele de fabricaţie sînt cu mult diferite şi mai delicate decît cele ale unei combine de recoltat pe şes. Au trebuit să treacă doi ani pentru a putea fi asimilate unele componente. Şi aş vrea să spun că, în această direcţie, am fost serios sprijiniţi de către I.C.P.T.C.M. care ne-a asigurat pentru combină, în faza pilot, unele componente încă neasimilate atunci în ţară.

— Să vorbim totuşi mai mult despre dumneavoastră, cei de la „Semănătoarea". Cum s-a prezentat C.P. 12 în momentul „consultaţiei" necesitate de neajunsurile observate în exploatare ?

— Era un organism prea puţin robust. Avea mîini, dar nu prea îndemînatice, avea picioare, dar nu prea puternice, avea inimă, dar prea slabă. Am căutat să-i aplicăm tratamentul adecvat.

— Un moment ! Era vina celor de la institut ?

— Nu pot afirma cu conştiinţa împăcată aşa ceva. Fără existenţa primei variante, construite şi gîndite la Otopeni, nu ar fi existat nici varianta actuală. Care a fost avantajul nostru ? Acela că am consultat tot ceea ce s-a întreprins, în acest domeniu, pe plan mondial, dar nu ne-am limitat la „faza de oraş" ori de „judeţ", ca să mă exprim în termeni de competiţie, ci ne-am informat la cel mai înalt nivel posibil : la realizările celei mai avansate tehnici din lume, azi.

— Aşadar aţi procedat la o examinare.

— Am început „disecţia" şi, pe măsura obţinerii informaţiilor precise, am stabilit modelarea organismului la cerinţele cărora trebuia să le facă faţă. După cunoaşterea completă a realizărilor aitora, am trecut la constituirea colectivului care urma să lucreze : inginerii Ion Trifu, Emil Popescu, Horst Zamfirescu, Dorin Alexe, pentru partea de hidraulică, muncitorul care a însoţit primul lot de combine în Italia, transmiţîndu-ne observaţiile sale foarte judicioase.

— Îmi permit să adaug şi numele inginerului Petre Şerbănescu...

— A, da, firească... am răspuns de această problemă...

Societatea noastră nu tolerează infracţiunea, cu atît mai mult cu cît autorul ei e cadru cu muncă de răspundere

Învăţăminte cu valabilitate mai largă din viaţa unui director pătat

Ne-a vorbit circa cincisprezece-douăzeci de minute degajat, exprimîndu-se cu destulă uşurinţă şi destul de coerent. Ne-a vorbit de acolo, din fotoliul unde căpitanul Popescu .de la cercetări penale l-a pofţit să stea, despre faptele sale, despre modul cum înşelase încrederea societăţii, a celor din jurul său, trecînd drept un om cinstit, respectabil, un om căruia, în orice împrejurare, în şedinţe, la birou, pe stradă i se spunea „tovarăşe director". Apoi, deodată, a început să plîngă. „De ce plîngi ?" l-a întrebat anchetatorul. „Nu mai pot, a răspuns el printre lacrimi şi sughiţuri, mi-e frică...".

Stupoare ! Fostului „director" îi e frică. Nu i-a fost frică atunci cînd a comis abuzuri, cînd a luat mită, cînd a fost părtaş la delapidare, la fel şi fel de mişmaşuri. Îi e frică acum, cînd trebuie să răspundă pentru toate cîte a făcut, din scaunul lui înalt, cu putere de decizie, de „tovarăş director".

De fapt, raportîndu-ne la... cifra de afaceri, Dumitru Mitran nu este un „peşte mare", de talia lui Ştefănescu. Peste 200 000 lei nu se compară cu 16 milioane. El nu s-a ocupat cu diluări, inversări, distilări. Nu s-a ocupat, pentru că n-avea cum. El nu era gestionar de vinuri. El era director. Director al unui I.A.P.L. Dar tocmai de aceea, pentru că era director, deci cadru cu funcţie de conducere, activitatea sa antisocială este la fel de dăunătoare. Pentru că nici un Ştefănescu, Niculescu, Cristea ş.a. n-ar putea să-şi desfăşoare manevrele infracţionale dacă n-ar exista, ici-colo, şi cîte un Dumitru Mitran în funcţii de conducere, la umbra căruia respectivii să urzească în tihnă. Sigur, nu degeaba, nu dezinteresat ; totuşi rezonabil, pentru că vorba aceea, corb la corb...

Pînă la un punct, biografia lui Mitran Dumitru este una destul de obişnuită. Născut la Popînzăleşti — Dolj, în 1928, venit în Bucureşti imediat după război, băiat de prăvălie pe la diferite firme, apoi ospătar, barman etc. În 1954 începe marea cotitură. Cu calificarea de barman, plus 7 clase elementare, Mitran este numit şef de unitate la „Trustul Grivita", iar 6 ani mai tîrziu, respectiv în 1960, director la I.A.P.L. „Vulcan", funcţie în care e confirmat şi cu prilejul reorganizării administrative a Capitalei, din 1968, ca director al aceluiaşi I.A.P.L. „Vulcan" — mult mărit acum, prin preluarea tuturor unităţilor de alimentaţie publică din sectorul 8. Mitran Dumitru, fostul băiat de prăvălie, ajunsese mare. E adevărat, între timp, personajul se mai schimbase cîte puţin, devenise mai rafinat, începuse să aibă „stil", ba îşi completase şi studiile, fiind acum un director de I.A.P.L. cu liceul terminat...

Prima ciocnire mai serioasă cu... valurile vieţii de director o are în 1972. Iată cum o povesteşte chiar el : „În după-amiaza aceea, după adunarea de partid, fiind ziua mea onomastică, sfîntul Dumitru (! ! !), m-am dus cu băieţii (adică şefii de restaurante din subordinea sa — n.n.) la „Prepeleac", ca să ne distrăm şi noi puţin. Întrucît ne-am întins cam tare, a doua zi am fost reclamat şi după aceea schimbat din funcţia de director".

Aşadar, în 1972, directorul Mitran Dumitru, cadru de conducere, chemat, printre altele, să facă educaţia atîtor oameni, pleacă de la o adunare de partid şi se duce cu „băieţii" să-l serbeze pe „sfîntul Mitică". Puţin numai, în limbajul lor adică toată noaptea, închizînd porţile localului respectiv, ca să nu fie deranjaţi tovarăşii de cine ştie ce musafiri nepoftiţi. Sesizate de „chefuleţul" de la „Prepeleac", organele de miliţie şi presa au luat atitudine, situaţie în care Direcţia comercială, neavînd încotro, a trebuit să-l retrogradeze pe Mitran. Dar nu prea tare, ca nu cumva acesta să se supere. Aşa se face că, destituit din funcţia de director datorită atitudinii nepricipiale şi abuzive în relaţiile cu personalul din subordine, a slabei conştiinţe politice şi profesionale, Mitran Dumitru este numit nici mai mult, nici mai puţin decît... şef de unitate la restaurantul cu autoservire „Central", iar după doar cîteva luni director adjunct la I.A.P.L. „Central". Aceasta s-a întîmplat în mai 1973. Anul următor, în septembrie, ciclul retrogradării se încheie. Mitran Dumitru primeşte din nou investitura de director plin, la I.A.P.L. „Central". Care a fost mecanismul acestei repromovări, pe ce baze a fost ea făcută, e greu de ştiut. Cert este că Mitran, revenit director în toamna lui '74, şi simţindu-se stăpîn pe situaţie, s-a gîndit să profite cît mai mult de pe urma acestei funcţii, întrucît experienţa anterioară îi învăţase că proverbul cu uliorul care nu merge de multe ori la apă este cît se poate de adevărat. Astfel şi-a început activitatea infracţională acest individ, care, vreme de mai bine de patru ani, a condus după bunul plac zecile de unităţi din subordine, fiind „tată bun" pentru cei ce ştiau să-şi „preţuiască" directorul, şi „mamă vitregă" cu toţi cei care se lăsau greu cu... atenţiile. Patru ani, în umbra acestui director corupt, s-au comis infracţiuni, s-a delapidat, au fost înşelaţi consumatorii, a fost înşelat statul, s-au săvîrşit numeroase abuzuri. Pentru toate acestea, şefii de unităţi necinstiţi plăteau, iar „tovarăşul director" nu făcea nazuri, închidea ochii, nu vedea nimic, îi făcea şi pe alţii să nu vadă, şi lua banii fără remuşcări.

La scurt timp după ce a venit director la I.A.P.L. „Central", Mitran şi-a creat, în mod oficial, un depozit de vinuri, care să deservească toate unităţile din sector. Pe cine credeţi că a numit şef la acest depozit ? Pe Cristea Ştefan, fost tehnician la „Viticola" Coteşti, absolvent al Facultăţii de drept. Cine era Cristea ? Nimeni altul decît ginerele lui Niculescu Radu — şeful depozitului de vinuri de la Căuzaşi, Niculescu care nu era altul decît... unchiul lui Ştefănescu Gheorghe. Şigur, inspiraţia asta nu i-a venit lui Mitran peste noapte. Cristea i-a fost recomandat de Ştefănescu însuşi.

— În ce relaţii erai cu Ştefănescu ?

Întrebarea anchetatorului face ca pe fruntea lui Mitran să apară o dungă adîncă, iar ochii să i se întunece brusc. Izbucneşte :

— Să nu-mi vorbiţi de canalia de Ştefănescu. Eu n-aveam treabă cu el. Nu eram de talia lui. El învîrtea afaceri pe picior mare. Eu... Ştefănescu a venit singur peste mine. Îşi permitea orice. Dacă nu era el poate n-aş fi ajuns aici.

Într-un fel are dreptate. Dacă n-ar fi apărut cazul Ştefănescu, cine ştie cînd ar fi aflat şefii lui Mitran că acesta este un individ care nici în vis n-ar fi avut dreptul să se gîndească la o funcţie de conducere. În virtejul produs însă de căderea lui Ştefănescu au fost prinşi mulţi infractori, între care şi el. Doar în chestiunea asta s-ar putea să aibă dreptate (şi de fapt mă gîndesc doar la timpul de demascare). În rest este un ipocrit. Pentru că era prieten cu Ştefănescu încă de pe vremea cînd mai lucrau amîndoi înapoia tejghelei, nimeni altul nu o ajutase pe nevasta acestuia, în timpul cînd Ştefănescu îşi făcuse stagiul prin puşcărie, ţinînd-o în funcţia de... şef de depozit de vinuri. Şi apoi, cine l-a împiedicat pe Mitran să-i dea afară pe Ştefănescu cînd acesta a venit să i-l propună pe Cristea pentru postul de şef de depozit, oferindu-i pentru acest mic serviciu suma de 10 000 lei ! El însă nu numai că nu l-a dat afară, dar a luat banii fără fasoane, căutînd colaborarea lui Ştefănescu şi în alte rînduri, colaborare din care întotdeauna s-a ales cu cîte ceva.

În perioada 1974—1978, Cristea Ştefan şi-a desfăşurat activitatea infracţională nestingherit, cu ştirea şi sub ocrotirea lui Mitran, aducînd fără forme legale mari cantităţi de vin de la Coteşti şi desfăcîndu-le, tot fără forme legale, la restaurantele I.A.P.L.-ului „Central", banii rezultaţi din vînzări intrînd în buzunarul său şi al complicilor săi. Şi tot în aceşti patru ani Mitran a pretins şi primit de la Cristea, în schimbul tăcerii sale, mită în bani şi diferite bunuri în valoare totală de peste 55 000 lei.

Mită a mai primit, din nou de la Ştefănescu, şi pentru a o încadra pe concubina acestuia în subordinea sa : 3 000 de lei.

Mită a primit şi de la Drăgan Aurel, responsabilul restaurantului „Apolodor", 20 000 lei, ca şi de la Apostol Dumitrache, responsabil la „Gambrinus", 9 000 lei.

Mită a luat de la încă mulţi alţi subordonaţi ai săi, responsabili de restaurante, începînd cu 1 000 lei lunar, pentru a fi ţinuţi în posturi, şi sfîrşind cu 40 000 cînd gluma se mai îngroşa.

În anul 1978, Mitran şi Apostol — responsabilul de la „Gambrinus" intră în legătură cu Chivu, şeful cramei „Ostrov" din judeţul Constanţa, care le oferă un vagon şi jumătate de vin fără forme legale. Cristea, avînd „plinul" făcut în acea perioadă, nu se arată amator şi atunci cei doi se adresează, cui altcuiva ?, lui Ştefănescu. Tranzacţia este încheiată contra sumei de 80 000 lei, din care Mitran primeşte 7 000 lei.

Patru ani de zile, Mitran Dumitru a condus în stil propriu I.A.P.L.-ul „Central", comportîndu-se ca pe propria sa feudă, pretinzînd şi primind bani pentru a-i acoperi pe infractori, pentru a-i menţine în posturi, pentru a-i ocroti şi a le favoriza activitatea.

Patru ani de zile I.A.P.L. „Central" s-a aflat la îndemîna organelor specializate de control, cu atribuţii în acest sens, ale Direcţiei comerciale în subordinea căreia subzistă. I.A.P.L. „Central" nu a căzut din cer, nu trăieşte de sine stătător. Ce au făcut revizorii care aveau obligaţia legală să verifice această întreprindere ? Nimeni n-a observat ce se petrece în această întreprindere, nimeni n-a sesizat că Mitran este un individ dubios, pus pe căpătuială, imoral, că în unităţile subordonate acestuia se comit ilegalităţi, se săvîrşesc infracţiuni. Dacă s-au lăsat pur şi simplu îmbrobodiţi de acesta înseamnă că sînt incapabili şi n-au ce căuta într-un asemenea organism. Dacă n-au vrut să vadă, atunci lucrurile sînt mult mai grave, plasîndu-se la rîndul lor în afara cadrului legii noastre socialiste. Oricum, forul superior al I.A.P.L. „Central", răspunzător de numirea şi menţinerea în funcţia de director a lui Mitran Dumitru, este obligat să analizeze cu multă răspundere acest caz, să stabilească răspunderile celor vinovaţi şi să ia măsuri energice pentru evitarea apariţiei altor cazuri asemănătoare. Şi mai este obligat să vegheze la respectarea fermă a principiilor stabilite de partidul nostru pentru promovarea cadrelor în funcţii de conducere. Şi să vegheze cu fermitate şi vigilenţă la respectarea şi aplicarea strictă a legilor ţării. Pentru că nimeni nu-i dă dreptul să procedeze altfel !

VALERIU RÎMNICEANU
ION CHILOM

povestea simplă a unei combine de aur

Ion Trifu

Dorin Alexe

Gică Vasile

Rodica Tăbănescu

Fotografii de A. MIHAILOPOL

— Ce elemente de noutate conține cea de a doua variantă a lui C.P. 12 ?

— Mai intîi adăugați instituțiile din țară cu care am colaborat în această perioadă : Institutul de cercetări și mecanizare a agriculturii, din cadrul ministerului de resort, institutul nostru de la Otopeni, autorul proiectului și al primei variante. Noutățile : o masă de tăiere și un elevator cu sistem de alimentare substanțial îmbunătățit și care au permis eliminarea pierderilor și spargerii boabelor ca și înfundarea mașinii ; sisteme de tracțiune îmbunătățite, cu noi reductoare, cutii de viteze, ambreiaje, rigidizarea integrală a șasiului, astfel ca noua combină să corespundă solicitărilor mecanice, evident mai mari în pantă decît în șes ; cea mai importantă îmbunătățire a constat în introducerea unui tip de pendul nou, a unor cilindri de o concepție modificată, astfel încît combina să-și păstreze orizontalitatea necesară, respectînd o sensibilitate la plus sau minus două grade, și „neînregistrînd" ori „copiind", cum spunem noi în termeni tehnici, trecerea peste orice piatră, cît de mică. Desigur, acum cînd totul a fost rezolvat, pare foarte simplu. Și chiar eu am început să cred că nu a fost prea complicat...

— Simulați ori sînteți atît de modest încît evitați să amintiți clipele, orele, ori poate mai mult decît atît, de îndoială, neliniște, oboseală ? Atunci, pentru a ocoli o posibilă suspiciune de, iertați-mă, înfatuare, explicați cum de nu ați greșit deloc ?

— Cine a spus că n-am greșit ? Ba am făcut-o, dar nu într-o măsură dăunătoare, care să compromită întreaga acțiune. Ne-am înșelat, mai bine-zis, în privința unor elemente componente pe care le-am pus de acord pînă în cele din urmă, dar n-am comis greșeala de a ezita în întreprinderea în care ne angajasem de bunăvoie și din... nevoia agriculturii din zonele de pantă. Am realizat, după consultările despre care am vorbit, un model, la scara 1/1, cu sprijinul eroic, fără nici o exagerare, al unor muncitori de la prototipuri, secția a 4-a sculărie, care n-au precupețit nimic pentru construirea modelului, într-un timp de-a dreptul comprimat. Vreau să remarc, în primul rînd, brigada condusă de muncitorul Văduva. Frămîntări au existat, dar peste toate a planat o încredere puternică, pe care a împărtășit-o și directorul tehnic al întreprinderii, tovarășul Vasile Patica, care ne-a sprijinit în mod eficient. Aveam senzația unui trăgător de tir, foarte bine pregătit, care este sigur nu numai că va trimite toate cartușele în centrul țintei dar chiar la „muscă". „Modelul" a lucrat vreme de 300 de ore, necesitînd cîteva corecturi : o sudură la cilindrul hidraulic, „reglarea" sensibilității prea exagerate, despre care am amintit, mi se pare, modificarea lungimii tijei „pendulei".

— Unde poate fi văzută noua combină ?

— În întreprindere, în unități agricole românești, în Italia, în Cehoslovacia. În Italia a fost concurată de 9 tipuri realizate în alte țări, dar a obținut „votul de încredere" al italienilor, care și-au manifestat preferințele pentru combina românească, lansînd noi comenzi. La tîrgurile internaționale de la Zagreb și Brno, C.P. 12 a obținut medalia de aur.

— Timpul scurt, „comprimat" cum l-ați numit singur, v-a blocat sau nu în îndeplinirea altor sarcini, să le spunem curente ?

— Iată o întrebare pe care v-aș fi sugerat-o, dacă nu s-ar fi produs. Mai întîi o completare, ținînd de eficiența în exploatare a noii variante a lui C.P. 12: s-au redus cheltuielile de producție cu peste 10 000 lei, per exemplar. „Investiția de inteligență", folosesc un termen consacrat, a fost răsplătită de cel puțin 10 ori.

— Poate fi, cu adevărat, echivalată o astfel de investiție ?

— Economicește, cu greu, dar poate... Celelalte activități, „la zi", nu au fost stopate. În aceeași perioadă am pus la punct alte două mașini noi, prezentate la Tîrgul Internațional de la București: C 12 M și C 14, care reprezintă tipuri substanțial îmbunătățite, față de cele anterioare. Ele au și fost contractate pentru export. Un singur parametru : cea dintîi permite un spor de productivitate calculat la 15%, iar cea de a doua, de 20%, comparativ cu tipurile anterioare.

— De ce n-ați returnat combina inițiatului, pentru remedieri ?

— Legal am fi avut acoperire. Dar timpul nu așteaptă. Practic, s-ar fi găsit soluțiile, sînt convins, dar totul s-ar fi putut prelungi cu circa un an de zile.

— Cine este „părintele" lui C.P. 12 ?

— Fără discuție institutul de la Otopeni ! Gîndiți-vă că, de cînd a fost descoperită, roata tot rotundă a rămas... Proiectul acolo a fost inițiat și realizat.

— Perspectiva ?

— Una imediată, întinsă pe o durată de 2—3 ani, pentru care avem condițiile organizatorice corespunzătoare, timp în care C.P. 12 va reprezenta 45% din programul productiv al uzinei.

— Concluzia acțiunii C.P. 12 ?

— Nu se poate realiza un produs de superclasă, fără să parcurgi toate etapele acestui „calvar". Fără varianta unu, nu ajungeam la actualul tip. Pățania este, uneori, cel mai bun dascăl.

EMIL LEONARD

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Un fenomen care nu este pe cale de dispariție: parazitii erorilor formale

1. În cazul Gheorghe Botea au intervenit oameni de bunăcredință din Ministerul Agriculturii, Ministerul Muncii, Ministerul Sănătății, Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Uniunea Generală a Sindicatelor din România, din presă, Consiliul popular județean, Procuratura județeană, miliție, judecătoria locală, Tribunalul județean, Tribunalul Suprem, primarul orașului, însuși primul secretar al județului Bacău, mulți alți oameni investiți să vegheze la legalitatea țării.

2. Cazul Gheorghe Botea n-a existat în realitate. El a fost creat, consolidat și înălțat pe cîteva erori care au generat alte erori. AEITO Răcăciuni l-a încadrat încălcînd toate legile care acționează în asemenea împrejurări, inclusiv pe aceea care pretinde existența în schemă a postului respectiv. Avea nevoie de oameni, a ales la întîmplare și cînd nevoia n-a mai fost presantă și întîmplarea numită Gheorghe Botea eșuase i s-a desfăcut acestuia contractul de muncă încălcîndu-se și legile care acționează în împrejurările desfacerii unui contract de muncă.

Instanțele de judecată, aflăm acum, au judecat „în fond", au ținut cu alte cuvinte seama de faptul că actul de muncă era nul de la început, că Botea era în culpă profesională și atribuie dreptatea întreprinderii care lucrase superficial, incompetent și mai ales nelegal. Caracterul părtinitor al hotărîrii reieșea nu atît din atitudinea față de Botea, care ar fi putut fi ușor și în termenii legii trimis la rosturile sale, cît din favorizarea evidentă a unității care greșise. Activitatea întreprinderii nu se reducea, cum se pretindea în motivarea desfacerii contractului de muncă. Gheorghe Botea, afirmau memoriile, este dornic să depună o muncă utilă. Și în birourile instituțiilor amintite se duce un război al hîrtiilor.

Patru ani durează procesele și, firește, legalitatea este repusă în drepturile ei. Trecuseră totuși patru ani, și pentru cele trei luni lucrate, întreprinderea, la o primă analiză, urma să-i plătească lui Gheorghe Botea mai multe zeci de mii lei și să-l reîncadreze pe postul care nu existase.

3. Cine este Gheorghe Botea ? Un parazit, răspund cei care trebuiau să plătească. În 45 de ani de viață a lucrat 4 ani, 11 luni și opt zile. De la Fabrica de șuruburi i s-a desfăcut contractul de muncă pe baza unui dosar de 600 de file. A vagabondat și a trăit pe cheltuiala unei concubine cu zece ani mai în vîrstă. Cît timp a durat procesul nu s-a încadrat, iar hîrtiile pe care le are și care atestă că ar fi încercat să se încadreze sînt obținute tot prin superficialitatea unor funcționari. Cum să i se plătească unui parazit o sumă fabuloasă cînd „în fondul lucrurilor" întreprinderea are dreptate. Numai fiindcă doi-trei oameni nu s-au priceput să întocmească forme legale ?

4. În acest moment al desfășurării ei, situația era într-adevăr paradoxală. Față de despăgubirile la care era supusă, greșeala de formă pe care întreprinderea o comisese părea acum și mai nesemnată și parazitul apărea și mai favorizat din perspectiva banilor nemuncîți de care urma să beneficieze.

În ce ne privește, ne-am exprimat punctul de vedere în legătură cu acest caz în numărul din 9 iunie. Atunci, ca și acum, sîntem încredințați că adevărul este unic și indivizibil, egal pentru toți, indiferent de trecutul părților. Conținutul și forma lui sînt părți constitutive ale unei unități idestructibile. Despărțind forma de conținut, apărînd „fondul lucrurilor" în afara formelor legale favorizăm arbitrariul. Spiritul legii este chiar litera legii, scriam.

5. Răsplătit numai cît se cuvine pentru drepturile sale aranjate, Gheorghe Botea strigă că este persecutat nu în limbajul său de semianalfabet, ci curgător, în memorii pe care, credem noi, ar trebui să le semneze, împreună cu el, și cel care-l sfătuiește să împingă la paroxism drepturile sale formale. Asupra acestei chestiuni vom mai reveni. Deci Gheorghe Botea are acte din care rezultă că a fost nedreptățit. Și atacă. Iarăși memorii peste memorii. Din situația lui de nedreptățit de ocazie ar dori să trăiască o viață întreagă. Brusc, el, parazitul, a prins drag de calitatea de om al muncii. „Sînt om al muncii, țipă, și nimeni n-are dreptul să se atingă de drepturile fundamentale ale unui om al muncii".

6. — Ce ați făcut în toți anii în care n-ați muncit ?

— Protestez ! E o calomnie ! Am dreptul să nu răspund la întrebări provocatoare. Nu vă interesează. V-au trimis să mă criticați. V-au cumpărat. Ați scris în favoarea mea și vreți să mă criticați acum...

— Am scris în favoarea legii. Trebuie să știu cu ce bani veniți săptămînal la București. Oamenii din cartier spun că sînteți elegant și arogant. Procesul s-a terminat, adevărul care-i urmează n-are legătură cu procesul.

— Plec ! O să dați socoteală ! Nu mai muncesc. Nu mă mai duc la muncă. Dumnevoastră o să fiți pedepsiți, nu eu! Mă obligați să nu mai muncesc. Întrebările astea nu privesc procesul. Eu nu vreau să vorbesc decît despre proces. Sînt persecutat, fiindcă am dezvăluit adevărul. M-am sacrificat pentru adevăr. Ce-am făcut eu n-a mai făcut nimeni în țara asta. Mă lupt cu un județ întreg. Sigur că toți sînt împotriva mea.

7. Gheorghe Botea rămîne nestrămutat în credința sa că desfacerea contractului de muncă s-a datorat denunțării unui furt. Denunțul este autentic. Fapta de asemenea. Directorul care furase a fost condamnat. „Ceea ce am făcut eu, spune Gheorghe Botea, este ceva nemaiîntîlnit în țară. Pentru dreptate și adevăr mi-am sacrificat fericirea. Cu mine nu se joacă nimeni". În realitate, Gheorghe Botea aparține acelei lumi întunecate unde denunțul este o modalitate de a obține avantaje personale. Dealtfel, denunțul ca și fapta comisă sînt ulterioare desfacerii contractului de muncă. Datele fiind apropiate aparența este ușor luată drept realitate. Și Botea merge mai departe, după ce a pus o țară în picioare. La reintegrarea sa, cere : concediu pe ultimii patru ani, cît umblase să aleagă și acceptă. De la caz la caz, Botea zice : „N-aș vrea să vă încurc, gradul de automatizare este prea ridicat pentru calificarea mea. Vă rog să notați pe verso". Și oameni milosi scriu. Adeverințele trec la dosar. Mai dificil e cînd i se propun posturi cum ar fi acela de la șantierul unde s-a calificat. Botea se tîngue : „Nu mai fac față. Între timp m-am specializat în altfel de lucrări". Lucrările în care s-a specializat sînt greu detectabile, el nu știe absolut nimic. Adeverința lui de calificare are un caracter ciudat. Nu conține numărul procesului verbal și la arhivă procesul verbal a dispărut sau n-a existat niciodată.

Între timp, Botea adună alte probe : Scrie întreprinderii unde n-a mai vrut să se încadreze : „Vă rog insistent, pentru a treia oară, să executați sentința judecătorească". Copia trece la dosar. Se adresează cu un memoriu Tribunalului prin care roagă să fie numit un executor judecătoresc pentru împlinirea hotărîrii judecătorești. Copia trece la dosar. Cu dosarul astfel ticluit reîncepe travaliul „Sînt victima" unui întreg județ. Nimeni nu vrea să mă încadreze. Și chipul lui indignat și trupul lui rotund nu mai înalt decît o casă de bani Wertheim apare iarăși în cabinetele unde este cunoscut ca un cal breaz. Nici o ușă nu este închisă pentru o victimă și pentru un om care-și caută dreptatea și în sufletul lui Gheorghe Botea se cuibărește opetența pentru o altă calitate după aceea de om al muncii și victimă : calitatea de petiționar.

8. În această calitate, Botea nu mai suportă mici funcționari, șefuleți, oameni anonimi, subordonații. Botea preferă cabinetele ministeriale, ale redactorilor șefi, ale direcțiilor generale. Ca să se trateze la genunchiul lovit cine știe cum se adresează Ministrului Sănătății: „În județul meu unde sînt persecutat pentru curajul de care dau dovadă și victimă a justiției nu mă pot trata". Cu bonurile de audiență contrasemnate pe verso, Botea se simte în județul unde este persecutat ca un prinț. Cu vecinii nu stă de vorbă, pleacă dimineața elegant și bine dispus, cu mapa la subțiori și vine seara. Unde merge, nimeni nu știe. Botea merge în audiență. Firește, nu la oricine : la procurorul șef, la directori, chiar la primul secretar. Ce vrea Botea ? Dreptate ! Așa cum a spus și tovarășul... „Ce faci, mă întreabă pe stradă, eu ți-am spus să vorbești cu directorul și dumneata vorbești cu șefi de echipă, cu simpli ingineri ? Ce-ți închipui ? Eu sînt om al muncii, să nu crezi că nu vei fi chemat împreună cu redactorul șef la tovarășul... Uite numărul de telefon, dumnealui mi l-a dat. Să-mi spui imediat ce-ai vorbit acolo. Eu nu las lucrurile așa... Eu sînt om al muncii și așa voi spune acolo unde voi telefona", zice Botea sufocîndu-se, neștiind că în el încolțește o nouă dragoste : a patra.

9. Această nouă iubire se numește șantaj. Acasă, șantajul este arogant : ce am eu în casă n-o să aveți voi în veci

(Continuare în pag. 23)

NICOLAE CRISTACHE

Ochii și urechile lumii

Amurg de noiembrie

În dimineața unei zile de noiembrie frumos am citit declarațiile unui om de 80 de ani, Louis Darquier de Pellepoix — fostul comisar pentru problemele evreiești în guvernul lui Pierre Laval, din mai 1942 pînă în martie 1944. El a condus arestarea, urmată de deportarea în lagăre hitleriste, a 75 000 de bărbați, femei și copii. El a fost condamnat la moarte de Înalta Curte de Justiție a Franței, în decembrie 1947. Fugit în Spania, el locuiește și azi acolo, avînd grija să nu pună piciorul în Franța. În revista **l'Express** din 4 noiembrie 1978 el declară că cei 75 000 de oameni arestați din ordinele sale de Eichmann al Franței, sînt „propagandă". Cele 6 000 000 de evrei dispăruți în timpul războiului sînt „pur și simplu o invenție". Ce-a fost la Auschwitz — „am să vă spun eu, exact, ce-a fost la Auschwitz. S-a gazat, e adevărat, s-a gazat. Au fost gazați păduchii pentru a dezinfecta hainele". Fotografiile maldărelor de cadavre — care au devenit o imagine pentru secolul nostru ca norul de la Hiroșima — „au fost trucate" și „nu era meseria mea să știu ce deveneauăia după"...

În meseria noastră de a fi oameni — meserie dintre cele mai grele — există cîteva clipe fundamentale, dificil de descris, niciodată previzibile, în care simți că totul e primejduit pînă la pierderea acestei meserii. Aceste clipe nu-s atît de dese pe cît o cred ușuraticii pesimiști. Dar nici atît de rare pe cît o vor profunzii indiferenți. E necesară o pîndă. Cel nevigilent, cel care crede că niciodată nu va veni o clipă dilematică, e pierdut și în afara discuției. După cum cei care în această pîndă nu-s înarmați decît cu o sacră ironie, au doar cîteva șanse în plus de a supraviețui. Există o limită tragică a ironiei, altfel atît de binecuvîntată. Există clipe cînd multe idei inteligente se dovedesc insuficiente pentru a înțelege pericolul care planează asupra organismului moral. Organismul moral — nu altfel decît acela văzut cu ochiul liber — are ochii, fruntea și instinctul său de conservare. Secrețiile sale. În acele clipe de maximă primejdie el secretează sucurile sale de apărare, de salvare a întregii ființe, de salvgardare a meseriilor ei. Înaintea oricărei idei poate apărea atunci ca o reacție instinctivă, o senzație morală de scîrbă. O greață care, înghețindu-te, te salvează. La panica de a te vedea degradat și amenințat că te poți pierde ca meseriaș al omului, la rușinea pe care o încerci — căci mai ales rușinea îți dă dimensiunea primejdiei, așa cum era, în dimineața aceea, rușinea de a avea ochi și ochelari pentru a citi — te cuprinde un flor fundamental și superb de dezgust care devine, deodată, intransigent ca o demnitate, mîndru ca rațiunea de a fi. Sînt clipe cînd mîndria de a fi om se măsoară după secreția de greață a organismului moral. Dacă n-o ai, numai atunci ești pierdut în rușinea dimineții. Și numai dacă ai simțit această vomă, poți renaște și recăpăta ideile cu care să-ți faci mai departe meseria aceasta de chin lung, fragil inseninat.

În dimineața aceea de noiembrie 1978, o greață enormă antihitleristă a înghețat în mine și m-a reînviat ca frigul, în tehnicile moderne, de revivificare a omului. Și m-am vrut — într-un strigăt fără de inteligență, care nu putea despărți ura, la care prea rar ajung, de solidaritățile prea repede emise, într-un coșmar de groază și iubire pentru fiecare tresărire a materiei — m-am vrut, o clipă, o noapte, un amurg, păduche chinuitor la subsuoara acelui criminal.

RADU COSAȘU ■

Cine finanțează apartheidul?

După un turneu efectuat în Europa occidentală, ministrul sud-african al poștelor și telecomunicațiilor a anunțat că autoritățile de la Pretoria au decis să adopte, concomitent, sistemul francez și, respectiv, vest-german pentru asigurarea unei rețele telefonice complet electronice. Tot el a făcut cunoscut că a primit garanții, în țările respective, în sensul prevenirii pericolului generat de un eventual embargo economic instituit la scară internațională, împotriva regimului din Africa de Sud. „Putem avea încredere în aceste garanții, deoarece ele vin din partea unor vechi prieteni ai Africii de Sud" a declarat ministrul sud-african, adăugînd că țara sa „este considerată un client prioritar" de către societățile ce vor furniza echipamentul amintit.

La prima vedere declarațiile făcute la Pretoria nu ar atrage atenția. Dar, în contextul în care, în numeroase rînduri, la O.N.U. s-au adoptat rezoluții care cer instituirea de sancțiuni economice împotriva regimului sud-african, pentru a sili guvernanții de la Pretoria, inclusiv pe această cale, să renunțe la politica de apartheid, în condițiile în care, chiar în aceste zile, la Națiunile Unite se discută — pentru a cîta oară? — necesitatea unui embargo economic total față de R.S.A. declarația ministrului sud-african nu face altceva decît să pună și mai mult în evidență faptul că, uneori, între vorbe și fapte este o cale lungă... Pentru că, dincolo de aspectele tehnice ale problemei, furnizarea de echipament electronic, din partea unor firme franceze și vest-germane, către Republica Sud-Africană, dovedește că există state pentru care această țară este un partener economic puternic. Dovada? Chiar cifrele furnizate de regimul de la Pretoria sau de statistici naționale ale statelor implicate. Să amintim și noi cîteva din acestea. Un raport publicat nu demult la Washington releva că, practic, companiile americane nu au întreprins nimic pentru a se opune politicii de apartheid practicate la Pretoria. Dimpotrivă. În jur de 2 600 de companii americane sînt implicate în investițiile străine în R.S.A., contribuind la satisfacerea cerințelor, inclusiv militare, ale autorităților sud-africane. Datele oficiale puse în circulație de regimul din R.S.A. arată, la rîndul lor, că, în ultimul an, s-au achiziționat echipament militar, arme și petrol din țările occidentale, în valoare de peste două miliarde dolari. Se apreciază că volumul investițiilor statelor occidentale în Africa de Sud este de peste 20 miliarde dolari. Din această sumă, producția sectorului particular beneficiază de cel puțin 80 la sută.

Dovezi vin și din alte capitale. Exportul în R.S.A. al firmelor vest-germane, de exemplu, a crescut, numai în primele șase luni ale acestui an, cu 21 la sută, față de aceeași perioadă a anului trecut. Exporturile de semifabricate au totalizat 158 milioane mărci, în timp ce livrările de produse finite au atins 1,3 miliarde mărci. Concomitent, exporturile R.S.A. în R.F.G. au crescut cu circa 7 la sută. Pe ansamblu, investițiile de capital vest-german în economia sud-africană se ridică la 12 miliarde mărci. În Marea Britanie, două mari companii petroliere au recunoscut că au livrat, și continuă să livreze, petrol către R.S.A. și Rhodesia. O anchetă oficială relevă aceste realități, ca și faptul că se furnizează arme regimului de la Pretoria. În Franța, după statistici reluate de „Le Monde", sînt implicate în comerțul cu R.S.A., 83 de firme, inclusiv cu profil militar. Același ziar face cunoscut că Franța deține al cincilea loc în ierarhia partenerilor comerciali occidentali ai Republicii Sud-Africane (după S.U.A., Marea Britanie, R.F.G., Japonia), acoperind 4,5 la sută din schimburile externe ale Africii de Sud. La rîndul său, „New York Times" scrie, sub titlul „Cine finanțează apartheidul?" că investițiile directe de capital american în economia R.S.A. au crescut de 16 ori în ultimii 30 de ani. Pe ansamblu, volumul capitalului străin plasat în economia R.S.A. a crescut de 5 ori în ultimii 15 ani. Acest spor, conchide ziarul, ascunde, în fapt, interesele companiilor străine de a investi într-o țară în care mîna de lucru, în marea majoritate furnizată de populația de culoare, este foarte ieftină, ratele profitului fiind, în unele ramuri, ca cea minieră, de pildă, de peste 30 procente.

Exemplele pot continua. Pentru că, din păcate, mărturii care atestă că regimul rasist de la Pretoria este susținut economic de companiile occidentale — în pofida acțiunilor contrare cerute pe plan internațional — există în număr suficient. Și, în acest timp, autoritățile sud-africane continuă să promoveze apartheidul ca o politică de stat, continuă să oprime circa 20 milioane de oameni de culoare. Viața a arătat însă că, împotriva unei asemenea politici trebuie să se acționeze energic de către toate statele, pentru eliminarea din viața internațională a practicii apartheidului, pentru a asigura populației de culoare din R.S.A. condiții de dezvoltare liberă și demnă, potrivit propriilor aspirații.

ION STOICA ■

IUGOSLAVIA, țară vecină și prietenă, imagini care o reprezintă deopotrivă : Dubrovnik, „perlă a Adriaticii", în care fiecare stradă, fiecare clădire respiră aburul istoriei, și Zenica, centru al siderurgiei iugoslave, racordat la pulsul rapid al dezvoltării prezente

Știința pe mapamond

Energia galaxiilor — o posibilă „sursă de combustibil" a viitorului

Un interes deosebit a trezit descoperirea cu cîțiva ani în urmă în galaxia Cyganus XI, situată la un milion de ani lumină de galaxia noastră, a unui corp cu proprietăți noi, sursă a unei extraordinare activități radio. Această „voce" de o putere nemaiîntîlnită, care nu a putut fi explicată cu ajutorul unui mecanism existent în fizica clasică, a declanșat cercetări îndelungate în domeniul astrofizicii care au durat mai bine de zece ani.

S-au lansat astfel două ipoteze complet diferite. Prima, susținută de îndelungate observații, explică această formidabilă „emisiune radio" prin existența quasarului. Quasarul — o formațiune galactică, alcătuită din milioane sau miliarde de stele — nu apare totuși privit prin telescop decît ca o singură stea a cărei structură extensivă a brațelor nu se poate distinge. Și totuși distanța enormă de Pămînt nu poate explica această imagine, știut fiind faptul că fotografiile altor galaxii eliptice sau spiralate, de asemenea foarte îndepărtate prezintă chiar nucleul lor difuz. Generator al unei formidabile energii luminoase și radio electrice provenite dintr-o permanentă explozie a stelelor sale componente, quasarul se deosebește prin aceasta de o galaxie obișnuită.

A doua ipoteză, aceea a găurilor negre, pornește pentru moment de la un concept pur teoretic, relativitatea generală einsteiniană care asociază masa unui corp cerese cu deformarea spațiu-timp.

De exemplu, Soarele deformează spațiul care-l înconjoară asemeni unei bile de plumb care curbează o membrană de cauciuc întinsă orizontal. Cu cît masa centrală se înalță mai sus, cu atît deformarea este mai mare și curbura mai accentuată. Este de presupus că pentru a scăpa acestei depresiuni, veritabil tunel uriaș, un corp trebuie să aibă o viteză infinită. Se știe însă că materia nu poate depăși viteza luminii. Lumina însăși cu viteza ei de 300 000 km/s rămîne la un moment dat prizoniera acestei pîlnii imense.

Dacă masa centrală este luminoasă — o super-stea — propria ei radiație luminoasă va fi înghițită, devenind invizibilă, învîrtindu-se la infinit în jurul ei și atrăgînd în mod irezistibil tot ceea ce o înconjoară. Ia naștere astfel o gaură neagră, a cărei lumină este invizibilă. Implozia (explozie spre interior), urmare a unei catastrofe nucleare, poate duce la comprimarea unei stele de două-trei ori mai mare decît Soarele, într-un volum de cîțiva metri cubi prin absorbirea masei sale de către propriul ei centru. Existența acestor găuri negre în numeroase galaxii, chiar în galaxia noastră, este dovedită de formațiuni ciudate neexplicate pînă acum. M 87 (M pentru Messier, astronom care a clasificat galaxiile la sfîrșitul secolului trecut), care este cea mai spectaculoasă dintre ele, prezintă o masă sferică cu margini difuze și două protuberanțe misterioase de un bleu accentuat.

Prima, conținînd un punct legat direct de partea centrală, este de formă elipsoidală. A doua, mai mică, în prelungirea celei dintîi, depinde de aceasta printr-o materie luminoasă difuză.

Astronomii au numit „lampă de sudat" aceste forme insolite datorită celor două jeturi succesive proiectate din centrul galaxiei. Pentru explicarea fenomenului, în urma unor recente observații, s-a lansat următoarea ipoteză. În primul rînd, galaxia este centrul unei activități radioelectrice de o putere formidabilă care o depășește de 1 929 ori pe aceea a unei galaxii normale. Existența acestui punct simptomatic extraordinar de luminos, echivalent a 100 milioane de sori, a fost confirmată de astronomia optică. Masa enormă a celor 5 miliarde de sori se învîrtește în jurul centrului de atracție cu o viteză uriașă. Excedentul de viteză provine din echilibrul care trebuie să existe între cantitatea formidabilă de materie și forța de șoc care o atrage către acest centru misterios, veritabilă gaură neagră. În sfîrșit, prezența protuberanțelor a fost explicată prin intermediul „efectului catapultat". Este de presupus că acestea conțin un șirag de găuri negre. Cînd trei găuri negre se găsesc una lîngă alta, două dintre ele alcătuiesc un sistem binar, stabil, cea de-a treia fiind expulzată, dînd astfel imaginea „lămpii de sudat".

Prin descoperirea unei alte formațiuni misterioase NGC 6 251, ipoteza a fost confirmată. În acest caz, gaura neagră căreia i se datorește fenomenul este mai mică decît aceea din galaxia M 87 dar ea prezintă totuși o masă echivalentă a 100 milioane de sori. Radiotelescoapele au analizat o formațiune lineară care conține un filament radioemisiv perfect rectiliniu care se descompune în două zone : prima, la 750 000 ani-lumină de extindere (galaxia noastră cu cele 100 milioane de stele nu are „decît" un diametru de 100 000 ani-lumină), a doua zonă, pe același ax, la 10 ani-lumină. La capăt se găsește probabil o gaură neagră. Gaura neagră, prin definiție, nu emite nici o rază și totuși lumina percepută este datorată enormei mase de stele și particule de praf care sînt antrenate în jurul ei. În momentul inițial al formării ei gaura neagră numită „spinar" sau „magnetoid" prezintă aspectul unei raze care atrage materia înconjurătoare prinzind consistență după un ax preferențial. Discul de materie, posesorul unui cîmp magnetic foarte intens, generator al unei activități radioelectrice extrem de polarizate ar putea fi cauza jeturilor rectilinii observate ale căror existență și proprietăți fizice sînt pe cale de a fi descoperite.

Radiațiile emise par a veni direct din relația materie-energie prevăzută de legea relativității. Gravitația atinge o asemenea intensitate în apropierea unei găuri negre încît energia formidabilă astfel degajată se transformă în materie care într-o ultimă fază revine la starea de energie sub formă de radiații. S-a calculat că în momentul combinării a două găuri negre 29% din masa lor este convertită în energie.

Într-un colț îndepărtat al galaxiei s-ar putea întreține o gaură neagră artificială care ar înghiți micro găuri negre, de asemenea, artificiale, formațiuni generatoare de energie sub formă de raze. Iată deci, prevăd cercetătorii, principala sursă de „combustibil" a generațiilor unui viitor foarte îndepărtat, energie de milioane de ori mai intensă decît energia termonucleară a stelelor.

AUREL PERVA ■

Un teatru aproape unic

O „cutie magică" suspendată în ceea ce a fost odată cea mai mare încăpere din lume este probabil singurul teatru modern din lume care se apropie de forma originală a lui Globe Theatre din Southwark, în sudul Londrei, unde se jucau piesele lui William Shakespeare pe scena rotundă a teatrului elisabetan. Noul teatru — despre care informează recent publicaţia „Panoramic Britanic" — a fost creat în centrul vechii Burse regale din oraşul Manchester, în vestul Angliei.

Tranzacţiile financiare au încetat acolo la 31 decembrie 1968, dar clădirea cu coloane tipic victoriene, robuste şi fastuoase, înalte de 18 metri, sub acoperişul clasic cu trei cupole, a rămas goală şi părăsită pînă cînd un grup de actori şi actriţe şi-au dat seama cu cîţiva ani mai tîrziu, de potenţialul ei ca lăcaş al unui concept nou de ansamblu teatral.

De ce să dărîmi aceste ziduri şi coloane cu acustica lor fantastică ? De ce să laşi echipele de demolare să distrugă cupolele ? De ce să nu foloseşti, în schimb, cei 23 800 de metri cubi pentru un mare complex unde lumea s-ar putea plimba în jurul unui teatru circular construit la etajul bursei şi bucurîndu-se de o întreagă gamă de activităţi artistice şi de relaxare răspîndite pe suprafaţa din jurul lui ?

Aşa s-a şi întîmplat. Teatrul, cu şapte faţade, este suspendat în mijlocul încăperii, o cutie strălucitoare din oţel şi sticlă, pe care un scriitor a descris-o ca „o încrucişare între lampa unui far şi un modul interplanetar". Pe fundalul somptuos victorian, contrastul de stiluri arhitecturale este impresionant. Întreaga atmosferă este totuşi intimă şi plăcută, în acest teatru, care a fost proiectat de Richard Negri şi care a fost inaugurat în 1976. Avînd 700 de locuri, lăcaşul arată — potrivit părerii lui Robert Scott, primul său administrator general — ca „un compromis între un circ şi o arenă de coridă". Scena este montată direct pe pardoseală, iar publicul este aşezat pe trei niveluri cu fotolii suspendate de o serie de structuri de oţel, care se ramifică din coloanele victoriene. Cel mai îndepărtat spectator este la numai zece metri de scenă, iar cel mai apropiat, chiar deasupra ei. Regizorii pot folosi scena complet rotundă pentru efecte scenice şi acustice neobişnuite.

S-a constatat că Bursa regală avea un factor de reflecţie a sunetului de opt secunde. Acesta a fost coborît cînd s-a construit teatrul, cu un acoperiş avînd deschizături ce pot fi deschise sau închise pentru o reglare acustică. S-au creat, astfel, o mulţime de posibilităţi pentru efecte auditive deosebite cum ar fi paşi, împuşcături, muzică sau strigăte. „Ambii noştri arhitecţi sînt practic necunoscuţi" spunea Scott în timpul construirii teatrului. „David Levitt şi Malcolm Brown din Londra au construit conform cerinţelor noastre mai mult ca nişte artişti decît ca arhitecţi care proiectează o clădire în mod clasic şi o numesc apoi teatru".

A fost păstrat un singur lucru din istoria Bursei, care fusese inaugurată în 1729 : unele inscripţii pe perete. Acestea sînt cifrele ultimei zile de tranzacţii cu cotele din Paris, Liverpool, Alexandria şi New York, cursul de schimb al zilei respective şi apoi cuvîntul „Închis" suprapus peste toate acestea. Această mărturie a istoriei va rămîne pentru totdeauna.

Fondatorii teatrului, Robert Scott şi Compania de teatru 69, au fost îndrăzneţi şi imaginativi. În timp ce teatrul era încă o simplă schiţă în cretă pe parchet, Scott a spus : „Dacă această clădire urmează să supravieţuiască, trebuie să folosim la maximum spaţiul pe care îl avem la dispoziţie şi există posibilităţi infinite. Cred că trebuie să fie o clădire care să fie folosită şapte zile pe săptămînă, un loc unde lumea va merge să vizioneze spectacole de teatru, să asculte concerte, să mănînce o mîncare bună, să stea la o cafea, să se plimbe, să privească expoziţii şi să se uite la lucruri cum ar fi campionate de şah".

Această viziune a devenit realitate, deşi Robert Scott a părăsit între timp teatrul pentru alte proiecte.

Mondo amano ?

Jumătate la New York, jumătate la Paris

Despre acest subiect s-a vorbit cu deosebire la începutul actualului deceniu însă era o consecinţă directă a epocii coloniale, a perioadei în care luau drumul lung al metropolei nu numai mari valori materiale ci şi inestimabile opere de artă. De fapt, prin procese deseori greu de explicat s-a putut ajunge la situaţii în care o parte dintr-o operă de artă se află într-un muzeu iar restul în alt lăcaş similar situat îndeobşte la mii de kilometri depărtare de primul. Astfel, un recent număr al săptămînalului „Jeune Afrique" reîntregeşte doar pe hîrtie imaginea unei statui neo-sumeriene al cărei cap se găseşte la „Metropolitan Museum" din New York în timp ce corpul poate fi admirat la Paris, în celebrul Luvru. Ca şi cum situaţia însăşi n-ar constitui un paradox, trebuie precizat că fiecare muzeu revendică ceea ce găzduieşte celălalt ! După cum se poate lesne observa n-am scris că revendică ceea ce îi aparţine pentru că nefiind acesta adevărul chiar şi în legătură cu multe situaţii, nu mai puţin semnificative, numeroase state, îndeosebi din lumea a treia, au cerut tot mai insistent să li se înapoieze valorile culturale care le-au aparţinut de jure şi de facto. Sau, cum sună apelul directorului general al UNESCO, Amadou Mahtar M'Bow, citat de aceeaşi revistă : „restituirea unor opere de artă deţinute de unele ţări occidentale dezvoltate ar permite popoarelor cărora le-au aparţinut să-şi regăsească o parte din memoria şi identitatea lor".

Demersul respectiv a făcut obiectul unor numeroase colocvii şi conferinţe internaţionale. S-a spus adesea că a fost vorba de o dezbatere fructuoasă şi pasionantă în care s-a jonglat cu argumente şi interpretări juridice, culturale(!) sociologice(!!) şi chiar psihologice(!!!). Este dovedit că unii „custozi" au apelat şi la deformări crase şi, nici mai mult, nici mai puţin au pretins că, în ultimă instanţă, este vorba de opere ce le-au realizat ...statele lor. Trist dar adevărat şi asa au stat lucrurile ! Totuşi, la un colocviu ce a avut loc între 30 septembrie şi 7 octombrie la Palermo şi Taormina, un delegat a provocat uimire în rîndurile participanţilor declarînd că exact 11 000 de piese ecuadoriene, de o valoare deosebită se află în mîinile unui colecţionar italian şi că, în plus, guvernul ţării sale a întreprins numeroase demersuri pentru restituirea lor. Însă ele au rămas fără rezultate. Lista revendicărilor prezentate e bogată şi cuprinde valori recunoscute, apreciate pretutindeni şi, în consecinţă, şi mai necesare muzeelor din statele de baştină. S-au invocat, în acest sens, şi unele precedente : acordul belgiano-zairez privind restituirea de către prima ţară a unor reprezentative opere de artă zaireză, procedură urmată de Australia care a făcut ca Papua Noua-Guinee să-şi deschidă un muzeu reprimind obiecte de artă din colecţii aflate la Sydney sau Melbourne, înţelegerea dintre Olanda şi Indonezia privind retrocedarea unor piese de mare valoare culturală pentru această ţară, acordurile de acelaşi gen ale Franţei cu Laos şi, respectiv, Algeria, şi, în fine, preluarea de către Etiopia de la Italia a faimoasei stele din Axum, mărturie incomparabilă a splendorii artei copte.

Din păcate, lista se opreşte aici şi se poate conchide pe drept că e prea puţin faţă de cît li s-a luat acestor ţări şi altora chiar şi în domeniul cultural, în care, invadatorii au pretins, nu de puţine ori, că, de fapt, ei au „adus", ceea ce este cu totul fals !

DUMITRU CONSTANTIN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

Institutul francez de studii şi statistici în domeniul medical apreciază că statistica dată publicităţii de ministerul francez de interne conţine o doză apreciabilă de aproximaţie în minus. Odată polemica deschisă, de o parte şi de alta a şirurilor de cifre s-au acumulat argumente, majoritatea teribile prin lipsa lor de echivoc. Desigur, adevărul rămîne unul singur şi, deocamdată, el s-ar putea constitui din media furnizată de cele două părţi : 28 la sută.

Acest procent nu reprezintă altceva decît creşterea, într-un singur an, a sinuciderilor. Din 117 000 de tentative, 9 000 se încheie cu deplin succes. Tinerii s-au instalat în avangarda fenomenului, procentul acelora care încearcă şi reuşesc să-şi pună capăt zilelor înregistrînd o majorare decisă : de la 8,2 la 13,3 la sută.

Psihologii, medicii şi sociologii sînt de acord că principala cauză a unei atare situaţii este solitudinea. Vechi opinii reintră în circuitul public şi un morman de eseuri readuc în discuţie tema angoasei în marile aglomerări urbane. Eşuarea în viaţă nefiind un fenomen tipic francez (din moment ce alte statistici americane, vest-germane, britanice sau nipone dezvăluie o situaţie pe cît de alarmantă pe cît de asemănătoare), eseurile care bat monedă pe însingurare se bucură de un larg succes internaţional. Ideea dominantă rămîne aceea că în marile oraşe omul se simte mai singur decît în fundul pădurii, unde comuniunea cu natura ar reprezenta o oarecare supapă de siguranţă. Neputînd să intre în comuniune cu colectivitatea, individul se simte strivit de un mod de viaţă care îl refuză şi îl aruncă implacabil la periferie. De aici şi pînă la actul de refuzare de către individ a colectivităţii (şi a lui însuşi) nu mai e decît un pas care, cum se vede, este realizat cu o eficacitate tot mai evidentă.

Altruismul - contracronometru

Rezultă dintr-o asemenea teorie abracadabrantă că sinuciderea se confundă cu un fel de răzbunare colosală : omul ajuns la subsolul existenţei, la limita singurătăţii sfidează aglomerarea oamenilor care numai aparent ar forma o colectivitate, părăsind-o brusc, dar după o maturâ chibzuinţă.

Autorii care îşi fac un deliciu intelectual din a descrie fericirea fatală a sinucigaşilor şi apatia criticabilă a celor care nu s-au hotărît să adopte decizia de maximă „cutezanţă" nu reprezintă o majoritate, dar numărul lor rămîne apreciabil. Este adevărat că cei mai mulţi se iau cu mîinile de cap studiind statisticile amintite, dar şi dinşii preferă să se exerseze în ameliorarea efectelor şi nu a cauzelor. Dominic terenuri de joacă şi gazde cu salariu care creează o ambianţă şăgalnică. Gîndurile negre sînt pulverizate ca la carte, metodic, de trei ori pe săptămînă, în numele unei terapeutici care ar trebui să îndrepte în pas voios clientela spre optimismul cel mai deşănţat. Această armată a salvării rămîne însă vulnerabilă datorită unui detaliu major : ea este cumsecade selectiv pentru că amintitele cluburi acordă acces contra unei sume frumuşele. Or, statisticile demonstrează, necruţător, că din lungul şir al acelora care au ajuns la capătul puterilor cei mai mulţi se află definitiv ancoraţi la periferia societăţii, îngroşînd rîndul şomerilor completi (şi nu parţiali, ceea ce este cu totul altceva în raport cu fericirea...).

Pentru cei mai săraci şi mai disperaţi, operaţiunea caritabilă a „salvării" se rezumă, după merit, la „telefonul prieteniei" care are ca indicativ, deloc surprinzător, trei litere, cu totul semnificative : S.O.S. Potenţialii sinucigaşi sînt invitaţi, cu o tulburătoare cordialitate, să sune la acest telefon unde glasuri înveluitoare, blînde, frumos timbrate oferă sfaturi răbdătoare, tot felul de sfaturi care, vai, nu pot dura mai mult de cinci minute, căci firma nu îşi permite să acorde mai mult pentru abordarea unui caz...

RADU BUDEANU ■

Marile necazuri ale micului ecran

În 1958, un milion de francezi aveau televizoare ; în cei zece ani care au urmat, cutia cu imagini a pătruns, practic, în fiecare casă. În Franţa, şi nu numai acolo. Semnificativ, „în paginile unei reviste americane, semnatarul unui articol mărturisea că n-a mai putut nici să răspundă la telefon în momentul în care un personaj din serialul preferat s-a îmbolnăvit grav.

Televiziunea, produsul-minune al tehnicii ultimei jumătăţi de secol, care i-a oferit omului posibilitatea de a fi martor şi participant înflorat la primul său pas pe Lună. Televiziunea, „cutia magică" prin intermediul căreia milioane, zeci de milioane de oameni asistă simultan la mari evenimente politice, culturale sau sportive, înscriind astfel o contribuţie de preţ la eforturile pentru o lume mai bună, o lume a păcii, colaborării şi prieteniei. Televiziunea, cea care supune atenţiei opiniei publice marile drame ale planetei. Şi care îi ajută, în acelaşi timp, pe oameni să-şi cunoască mai bine propriile valori materiale şi spirituale, tradiţiile lor. Evident, nu această mare concurentă a cinematografiei e pusă acum sub semnul întrebării. Este vorba de televiziunea urîţi şi a violenţei, a pornografiei şi groazei, căreia i se cere, pe bună dreptate, să revină la „faptele" ei bune.

Semnele puternice ale declinului televiziunii apar cu trei ani în urmă, mai întîi în S.U.A. Firma Nielsen, ale cărei oracole determină reţelele publicitare ale principalelor staţii, aduc veşti rele pe Madison Avenue şi Broadcast Row. Responsabilii celor trei cunoscute reţele de televiziune, A.B.C., N.B.C. şi C.B.C., află cu îngrijorare că 6 la sută din clienţii lor i-au părăsit. Lumea intră în alertă. Se pun în mişcare sume mari de dolari în scopuri publicitare, toate mijloacele — inclusiv presiunile psihologice — care ar putea să conducă la recuperarea celor pierduţi, la revitalizarea interesului celorlalţi. Se vorbeşte despre „telespectatori grei" şi „telespectatori uşori". Aveţi grijă, spun producătorii, cu mai puţin de 5 ore pe zi în faţa micului ecran Nielsen nu vă va identifica, pierzîndu-vă, astfel, şansa de a figura printre „greii" din S.U.A. Este momentul cînd pe firmamentul afacerii TV apare o nouă stea : „geniul programelor" Fred Silverman. Pornografia şi violenţa programate la ore de vîrf — iată marea descoperire a directorului N.B.C. Dar, cum era şi de aşteptat, a fost numai o victorie à la Pirus, pentru că numărul „greilor" televiziunii n-a continuat deloc să crească. Dimpotrivă. La fel s-a întîmplat şi în Franţa — care se gîndise pentru un moment la o „soluţie Silverman". Milionul de persoane pierdute anul trecut de către cele trei principale canale de televiziune, TF 1, Antenne 2 şi FR 3 n-a putut fi deloc mişcat din loc în sensul dorit de producători. Repudiate la început, cifrele comunicate de C.E.O. — echivalentul francez al lui Nielsen — s-au dovedit perfect reale, provocînd, ca şi peste Ocean, căutarea de soluţii, multe dureri de cap. „Televiziunea — încearcă să explice un specialist de la Institutul francez al audiovizualului — are, ca toate întreprinderile umane, cicluri de viaţă : momentul de inovare, să spunem pînă în 1953 ; creşterea puternică, al cărei punct culminant se situează către 1971 ; maturitatea, care, după 1975, seamănă foarte mult cu saturaţia". Cam scurtă viaţă pentru o „întreprindere umană" primită, ca orice semn puternic al progresului, cu atîta entuziasm ! Neputinţa în faţa numărului din ce în ce mai mare al celor ce ignoră total butonul televizorului capătă uneori accente dramatice. Jerry Mander, fostul preşedinte al celei mai mari agenţii publicitare din America, propune, nici mai mult, nici mai puţin, renunţarea la cutia cu imagini.

Ceea ce provoacă indignarea sociologilor şi a cercetătorilor, a publicului larg nu numai în ţările amintite, dar în general în Occident, este tocmai obstinaţia cu care micul ecran cultivă, în scopuri bine determinate, violenţa, pornografia, groaza.

O ştire recentă vorbeşte despre faptul că televiziunea poate recăpăta totuşi încrederea publicului, cu condiţia să răspundă frămîntărilor, intereselor şi preferinţelor acestuia. Cea mai bună producţie, vizionată la un festival internaţional, organizat pentru prima dată anul acesta la Londra de către Academia britanică de film şi televiziune, a fost creaţia studiourilor americane „Incendiul din casa de alături". Este vorba, spun comentatorii, de un reportaj desăvîrşit, răscolitor, care zugrăveşte decăderea morală a cartierului newyorkez South Bronx, un amestec de acţiune şi reflecţie, care conţine în final avertismentul că, dacă nu se produce o schimbare, incendiul nu se va opri la gardul vecinului...

DUMITRU AVRAM ■

O decizie curioasă

Nu demult, ziarul de specialitate a acordat un intins spațiu tipografic publicării calendarului competițional al anului sportiv 1979. Parcurgîndu-l, am rămas surprinși de absența întrecerilor de atletism în sală și trebuie să recunoaștem că, în primul moment, am fost tentați să punem respectiva omisiune pe seama unei erori de tipar. Numai că surprinderea noastră n-a durat prea mult. Ea și-a găsit repede explicația, unul dintre secretarii C.N.E.F.S., profesorul Emil Ghibu, lămurindu-ne, într-un articol din același număr al „Sportului", că sezonul atletic de sală a fost eliminat din calendarul competițional pe 1979 cu bunăștiință, avîndu-se în vedere că el n-a adus „nici un aport creșterii performanțelor"! Așadar, exceptînd unele întreceri cu caracter local, nu vom mai avea în 1979 nici campionate naționale „indoor" de seniori și juniori mari, nici concursuri republicane de juniori mici, nici „Cupa de cristal", competiție devenită tradițională, nici, ca o consecință firească, reprezentanți la europenele de sală.

Curioasă decizie, menită, din cîte înțelegem, să pună impasul actual al atletismului nostru, fenomen fără dubii, pe seama sezonului de sală! Pe cît de curioasă, pe atît de firav susținută de argumente, de vreme ce două dintre performerele atletismului românesc din 1978, ca să ne oprim numai la anul în curs, Natalia Mărășescu și Ileana Silai, au reușit rezultate de răsunet în sală, prima dintre ele deținînd, cu 4:05, chiar recordul lumii pe 1 500 de metri! Atunci, de unde pînă unde acel „nici un aport creșterii performanțelor"? ! După părerea noastră, recenta decizie, asupra căreia sperăm să se revină, va adînci și mai mult decalajul dintre atletismul nostru și cel continental, din cel puțin două motive. Pe de o parte, anul nostru competițional se va scurta considerabil, pe de alta, se va pierde și mai mult contactul cu elita atletismului mondial, în toate țările cu prestigiu în disciplina respectivă existînd, nu de ieri, de azi, campionate naționale „indoor" de seniori și juniori. Drept urmare, putem găzdui aici o listă întreagă de atleți și atlete care, impunîndu-se în sală, au realizat un excelent sezon competițional 1978 în aer liber, nume ca Beyer (R.D.G.), Simeoni (Italia), Iascenko (U.R.S.S.), Fibingerova (Cehoslovacia), Oelsner (R.D.G.), Mennea (Italia), Petrova (Bulgaria) sau Bruns (R.D.G.) fiind convingătoare în acest sens. Ba mai mult, spre a proba atenția deosebită de care se bucură la ora actuală, peste tot în lume „indoorul", se cade să subliniem că în 1976 s-a organizat, pentru prima dată, o întîlnire Europa—S.U.A. de atletism în sală!

Și ar mai fi ceva. Seniorii ca seniorii, să admitem că ei, mai ales virfurile, se vor descurca, onorînd invitațiile ce vor sosi din străinătate, din partea unor federații. Dar cu juniorii, cu juniorii ce se va întîmpla, știut și recunoscut de specialiști fiind faptul că, îndeobște în ceea ce-i privește, întrecerea oficială reprezintă principalul factor stimulativ și, în mare măsură, motorul progresului? Dacă F.R.A. crede că atleții juniori vor asuda în ianuarie, februarie și martie spre a lua startul la naționalele de vară, e treaba ei, dar tehnicienii din atletismul nostru par să fie de altă părere! Recent, în cadrul Consfătuirii anuale a specialiștilor din atletism, desfășurată la Snagov, mai toți participanții s-au declarat de acord că decizia adoptată — fără consultarea lor — ar putea să devină o nouă frînă în calea dezvoltării atletismului românesc. Sigur, „indoorul" nu trebuie transformat în scop în sine, cum s-a mai întîmplat pe ici, pe colo, asta e clar, dar una e să-l privești așa și alta să procedezi la desființarea lui, măsură pe care n-ar fi exclus s-o regretăm într-o bună zi, încercînd să reparăm ce va mai rămîne de reparat. Gîndind așa, punem în mod deschis problema excluderii sălii din calendarul atletic pe 1979, invitîndu-i pe specialiști la cuvînt, convinși fiind, după o veche vorbă românească, că e mai periculos să persiști într-o greșeală decît s-o comiți.

„La Palm Springs va fi foarte greu, dar Virginia poate intra în primele 3"

Cîteva clipe de destindere după un antrenament obositor. Virginia Ruzici și Ștefan Georgescu au primit o vizită pe cît de surprinzătoare, pe atît de plăcută : Ion Țiriac!

— Tovarășe profesor Ștefan Georgescu, iată că antrenorul echipei noastre pentru Cupa Davis a devenit, de cîteva săptămîni, antrenorul Virginiei Ruzici, aflată, după cum bine se știe, înaintea participării la Masters, competiția celor mai bune 8 jucătoare de tenis din lume. Notînd că prezența Virginiei la Palm Springs, în California, reprezintă, după opinii unanime, cel mai prestigios rezultat din istoria tenisului nostru feminin, v-am ruga să ne spuneți cum s-a întîmplat de ați ajuns să vă ocupați de pregătirile ei?

— Am mai lucrat cu Ruzici cîteva săptămîni, înainte ca ea să obțină remarcabila victorie de la Roland Garros, izbindă care a pus pe gînduri lumea tenisului și care a impus, dacă pot spune așa, numele campioanei noastre între celebritățile courtului. Apoi, înaintea turneelor de la Brighton și Stuttgart, foarte importante pentru punctajul necesar pătrunderii în Masters, Virginia a venit la mine și, așa cum îi e felul, mi-a spus, simplu, că simte că aș putea s-o ajut în încercarea ei de a urca cît mai sus în ierarhia tenisului mondial. Cunoscînd-o, cu multele ei calități și puținele ei defecte, am acceptat, am cerut aprobarea federației și, primind-o, ne-am apucat de treabă. Se știe, la Brighton, unde a cîștigat, și la Stuttgart, unde putea cîștiga, fiind întrecută de Betty Stove după ce avusese 6 mingi de meci, Virginia a jucat bine, adunînd 100 de puncte care, adăugate celor 370 din prima jumătate a anului, i-au permis să se califice pentru Marele Premiu din California.

— Ce înseamnă „cu multele ei calități și puținele ei defecte"?

— După mine, Ruzici are, la această oră, cea mai bună dreaptă din tenisul feminin mondial. De asemenea, primul ei serviciu, cînd intră, e aproape irezistibil, fiind o armă de temut pentru orice adversară. Zicînd defecte, am exagerat. Mai degrabă e vorba despre unele lipsuri care, prin antrenamente și muncă, pot fi îndepărtate. Ne străduim în acest sens, lucrînd în continuare la perfecționarea reverului, la care a realizat, în ultimul timp, progrese considerabile, la îmbunătățirea passing-shoot-ului și a returului de rever, și ele din ce în ce mai exacte. Ne antrenăm, în medie, 4 ceasuri pe zi. Virginia se pregătește cu seriozitate, fiind dispusă la efort și hotărîtă să facă, în California, o figură dintre cele mai frumoase.

— Cît de frumoasă?

— Sigur, la Palm Springs, unde se vor reuni cele mai bune 8 jucătoare din lume, va fi foarte greu, dar Virginia poate intra în primele 3.

— Chiar așa?

— De ce nu? ! Celelalte 7 din Masters vor fi Evert, Navratilova, Wade, Reid, Stove, probabil Goolagong, Turnbull sau Marsikova, dacă nu amîndouă, în cazul în care Goolagong, care n-a confirmat încă participarea, dat fiind faptul că n-a prea jucat în toamna aceasta, va absenta. Exceptîndu-le pe Evert și Navratilova, Virginia are victorii la toate viitoarele adversare, pe care, firește, sperăm să le întreacă și la Palm Springs. Altfel vorbind, are șanse în toate meciurile, chiar în cele cu Evert și Navratilova, gheața, nu-i așa, tot trebuie spartă odată și odată, ceea ce mă face să cred, repet, că poate pătrunde în partea de sus a clasamentului. Din păcate, Mastersul se va juca pe ciment, o suprafață care o dezavantajează pe Ruzici, mingea sărind diferit față de zgură sau plastic, terenurile ei preferate. Deși am căutat să găsim un spațiu cu ciment, n-am găsit la București unul potrivit, suficient de nivelat, așa că am fost nevoiți să ne antrenăm în sală și pe plastic, pe mateflex, deși, cum spuneam, Mastersul se va disputa pe ciment și în aer liber. Asta nu mă împiedică, păstrînd luciditatea necesară, să susțin că Ruzici va avea un cuvînt greu de spus la Palm Springs.

— Așa să fie, tovarășe profesor! Urîndu-i campioanei noastre mult succes dincolo de Ocean, nu putem încheia acest scurt dialog fără a vă întreba cîteva cuvinte despre echipa de Cupa Davis, al cărei antrenor sînteți. Ce e nou cu Davisul, tovarășe Ștefan Georgescu?

— Pe 25 noiembrie vom relua pregătirile, obiectivul imediat următor fiind meciul cu Belgia, programat în deplasare, la 20 martie 1979. Dacă vom învinge Belgia, lucru simplu în condițiile în care va reintra Năstase, a cărui suspendare dictată de federația internațională a expirat, vom întîlni, la București, R.F.G. și, în cazul unei noi victorii, de asemenea previzibilă, tot la București, Suedia, cu Borg în formație. Dar despre toate astea e, poate, prematur să vorbim.

— Bine. Fiecare lucru la timpul său. Acestea fiind zise, nu ne rămîne decît să vă zicem, dumneavoastră și Virginiei Ruzici, drum bun și succes, aducîndu-vă aminte că, pe cînd veți fi la Palm Springs, lumea tenisului nostru va aștepta, cu înfrigurare, vești cît mai bune din Masters!

— Puteți conta pe noi.

Time-out

● O veste îmbucurătoare din handbal. Echipa noastră masculină a cîștigat, fără înfringere, turneul internațional de la Debrețin. Să fie într-un ceas bun ● După numai două săptămîni de calificare, Mircea Tone, Petre Ganea și alți cîțiva foști și actuali pugiliști fruntași au primit carnete de antrenori. Cu antrenorii, iată, nu stăm rău, avem destui și, se zice, temeinic pregătiți. De-am sta la fel și cu boxerii! ● Luni la prînz a părăsit maternitatea „Giulești" fosta campioană olimpică Viorica Viscopoleanu, împreună cu fetița sa, în vîrstă de o săptămînă. Așteptăm să crească și, desigur, să sară la lungime. ● Victoria Autobuzului asupra Rapidului, motiv de mare tristețe pentru cartierul Giulești, a însemnat și revanșa lui Vasile Copil asupra lui Ion Motroc, antrenorul învingătoarei fiind, pînă nu demult, „secund" la Rapid! Abătut din cale-afară, Motroc ne-a declarat că echipa sa e încă în formare și că ghinionul a urmărit-o din plin în meciul cu Autobuzul. Cu toate astea, a completat, am convingerea că vom promova. ● 4 000 de spectatori la un cuplaj de hochei la Miercurea Ciuc! Cînd te gîndești că, la București, aceeași competiție abia dacă adună, exceptînd derbiul Steaua—Dinamo, rudele apropiate ale hocheiștilor. ● Ziarul „Sportul" de luni încearcă să ne convingă că divizionara C Mureșul Luduș a constituit un redutabil partener de întrecere pentru lotul de tineret. Scorul partidei de verificare, 7—0 pentru selecționabili, ne scutește de orice comentarii! Atunci, de ce atît zgomot pentru nimic? ● După opinia confratelui Telemac Siriopol din Galați, Adrian Florea de la F.C.M. din localitate, tînăr autoritar în seria I, a diviziei B, e un jucător serios și talentat. Scriem asta ca să se audă pînă la București, unde se întocmesc feluritele loturi! ● Participînd la un puternic turneu în Brazilia, reprezentativa de baschet masculin a țării noastre a făcut o figură dintre cele mai frumoase, ocupînd în final un merituos loc secund, devansînd, între altele, echipele Uruguayului și S.U.A. ● Noul antrenor federal de box, conferențiarul universitar Eustațiu Mărgărit, a fost, în două rînduri, campion național, în 1948, la categoria cocoș, în 1955, la semiușoară. Salutînd venirea unui tehnician competent și harnic la F.R.B., nu ne putem reprima o nedumerire. De ce campionii Cuțov și Chioreanu nu fac parte din lotul reprezentativ? Dacă avem alții mai buni, de ce n-au cîștigat aceia centurile de campioni? ● Sub semnul „Daciadei", s-a desfășurat, la București, ediția a VII-a a Crosului tipografilor. La senioare a ieșit învingătoare orădeanca Agnes Nagy; la seniori a cîștigat Stelian Datcu din București. Au participat reprezentanți din 27 de județe, iar organizarea a fost excelentă. ● Clujeanul Radu Negulescu, fost multiplu campion la tenis de masă, se află în aceste zile în Capitală, unde își susține examenul de medic primar în ginecologie. ● Partida de fotbal Sticla-Tarom din campionatul municipal s-a terminat cu scorul de 3—2. Numai că aviatorii au înaintat o contestație, acuzîndu-l pe Nicolae Moise din echipa adversă de dublă legitimare, fapt dovedit cu o hîrtie eliberată de C.J.E.F.S. Ilfov, Adresa numărul 622 din 13 octombrie, în care se specifica, negru pe alb, că jucătorul respectiv a evoluat în același timp la Sticla și la Avîntul Cartojani. Apărîndu-se, sticlarii au prezentat și ei o hîrtie eliberată tot de C.J.E.F.S. Ilfov, adresa numărul 782 din 30 august, în care se specifica, negru pe alb, că Nicolae Moise nu figurează ca legitimat în județ, fiind bun de joc pentru Sticla!! Lăsînd deoparte soarta meciului în sine, s-a dictat rejucarea lui, se impune, credem, o întrebare. La C.J.E.F.S. Ilfov, chiar nu știe stînga ce face dreapta?! ● Devenind un nume cunoscut, înotătoarea Carmen Bunaciu își face bagajele pentru California, recordmana noastră fiind invitată în S.U.A. la un concurs cu participarea elitei mondiale. ● În divizia de baschet a școlarilor, Liceul 2 București — Clubul sportiv școlar Pitești 214—32!! Am trăit s-o vedem și pe-asta. ● Ni se anunță schimbarea antrenorilor la Mureșul Deva: Dumitru Borcău, fost la Aurul Brad și Ceahlăul Piatra Neamț, în locul lui Alexandru Meszaros. ● Vă recomandăm o foarte reușită emisiune radiofonică pe teme sportive, anume magazinul difuzat în fiecare luni seara. ● Cîndva fruntașă, secția de modelism a asociației sportive „Grivița roșie" din București se găsește în pragul desființării. Nu-i întinde nimeni o mînă de ajutor? ● Învingînd 19—18 cu Polonia, handbaliștii noștri juniori par angajați pe un drum drept, de vreme ce, după cum ne comunică un coleg de la ziarul de specialitate, „ei au reușit să aplice în teren aproape perfect indicațiile celor doi antrenori, Valentin Samungi și Gh. Zamfir". Ce ți-e și cu perfecțiunea asta!

● Grav accidentat în meciul cu Politehnica Timișoara, dinamovistul Alexandru Sătmăreanu se află în continuare sub control medical. Cu piciorul drept în ghips, Sătmăreanu II i-a declarat, nu fără mîhnire, fotoreporterului nostru Vasile Minecan că îi pare cu atît mai rău pentru accident cu cît se găsea în cea mai bună formă. E aproape sigur că el nu-și va relua locul în echipă pînă la primăvară.

● După 11 săptămîni de mers pe bicicletă, timp în care a ajuns pînă la Atlantic, pensionarul bucureștean Gheorghe Niculae, fost maratonist la clubul Steaua, s-a întors acasă. Să-i zicem bun venit și să-l felicităm pentru curajul și neoboseala sa. ● Cu Florin Gheorghiu neînvins la masa I, 9 puncte din 14 posibile, reprezentativa masculină de șah a României s-a comportat remarcabil la Olimpiada de la Buenos Aires, intrînd între primele 6 echipe ale lumii. Din păcate, fetele nu s-au ridicat la înălțimea așteptărilor, ocupînd un modest loc 9.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOAIA

Un fenomen care nu este pe cale de dispariție: paraziții erorilor formale

(Urmare din pag. 19)

vecilor. Voi nici nu gîndiți să intrați la oamenii cu care vorbesc eu în fiecare zi. Îndrăzniți numai să mai bateți cuie în perete și vin imediat cu tovarășul major... La tovarășul maior sau în altă parte, Botea schimbă tactica : Tovarășe Cutare, din tot județul numai dumneavoastră m-ați ajutat, fiindcă sînteți inteligent, ce să vă spun eu cît de inteligent sînteți, știe toată lumea, ați avut curajul să luați apărarea unui om batjocorit și nedreptățit împotriva unui județ întreg, sînteți un om, un OM, și o să am grijă cînd voi fi la tovarășul Cutărescu să-i spun cine sînteți dumneavoastră și cum vă zbateți ca și mine să curățim țara de pungași și hoți...

Botea plînge și rîde cu o ușurință plină de sinceritate. De la umilință la grandoare trecerea e mai ușoară decît beau unii apă. Și mai din milă, mai din silă, șantagistul obține ce dorește.

10. Într-o societate în care oamenii aspiră să devină și să rămînă generoși și drepți, reaua-credință are la dispoziție o armă de temut : plîngerea că este persecutată. Un mecanism întreg se pune în mișcare și nu se mai oprește pînă nu-și epuizează menirea : aflarea adevărului. Cît timp acest mecanism funcționează, Gheorghe Botea n-are de ce se teme și Gheorghe Botea posedă pînă la perfecțiune știința de a pune și mai ales de a ține în mișcare acest mecanism.

11. Judecătorul Samoilă Lungu, președintele Secției civile a Tribunalului județean, are dreptate. Ca să beneficieze de acest imens aparat în slujba binelui și a dreptății, Gheorghe Botea e sfătuit de un specialist în mistificarea adevărului și în crearea aparenței legalității. Memoriile care-i deschid ușile cabinetelor sînt impecabil întocmite. N-au nimic din bolboroseala celui ce le prezintă. Dacă la început, Gheorghe Botea a fost ajutat să folosească în interesul său aparențele și formele deja constituite, acum cel ce-l sfătuiește creează el însuși aparențe pentru ca lipsa de apetență pentru muncă a clientului său să apară legală. În primul rînd Botea e sfătuit să nu renunțe la proces și să lege perioada de după proces, cînd nu s-a încadrat nicăieri, de contestarea soluției date, ceea ce asigură o perpetuă mișcare a aparatului amintit.

12. Din nefericire, în mistificarea realității Botea e ajutat nu numai de sfătuitorul lui plătit. Din opt sau zece întreprinderi unde a fost trimis ca să se încadreze, într-un județ cu forță de muncă excedentară, una singură a procedat conform prevederilor legii și l-a supus probelor. Celelalte au contrasemnat adeverințele întinse de Botea după vrerea lui.

13. Augustin Ungureanu, președintele Tribunalului județean, cu înțelepciune și sinceritate, afirmă că incriminarea care s-a creat se datorează în bună parte lipsei de fermitate, îngăduinței cu care Gheorghe Botea a fost tratat. Principiul socialismului „Nici pîine fără muncă, nici muncă fără pîine" este concretizat în legi clare și consecvente. Dreptul la muncă este asigurat. Cine nu muncește, nu mănîncă. Cine iese din această prevedere este un parazit și legea stipulează cum să se procedeze în astfel de cazuri. Lumea contemporană suferă nu fiindcă e obligată să muncească, ci din lipsa muncii. Mofturile lui Botea ies din sfera oamenilor noastre și pătrund dincolo, în aceea a slăbiciunilor.

14. La cea mai neînsemnată piedică care îi apare în cale, Botea amenință, șantajează : Nu mă mai duc la muncă. Să vedem cine răspunde ? Mă omor ! Fac moarte de om !

Recent, pe baza Legii 25, Botea a fost încadrat de către un conducător de unitate de mare omenie : Mihai Onțanu. Fără intervențiile celor ce doresc să vadă în sfîrșit stins acest caz, Botea n-ar fi ajuns niciodată aici. Dar și așa, Botea este convins că este un drept al său și din actul de bunăvoință al responsabilului de unitate, Botea ar dori să facă un pact bilateral. El a fost persecutat, el a luptat pentru adevăr, împotriva hoților, nu răspunde în fața oricui.

Nu foarte mulți oameni cu dreptatea atît de subțire au beneficiat de audiența de care s-a bucurat Botea. I s-a făcut dreptate cu rigoare nu fiindcă este un erou ci fiindcă într-o anumită împrejurare a avut mai multă dreptate decît alții. Această împrejurare depășită, Botea rămîne Botea cel cu cinci ani în cîmpul muncii într-o viață de 45 de ani și de aici rezultă toate drepturile sale, de aici și din ceea ce va face de acum înainte.

N. Crevedia (1902 — 1978)

Iar după șapte ani

Iar după șapte ani, cînd din acela
Ce-am fost n-or mai rămîne decît brațul
De lemne tari, lucind ca niște oase —
Din ele faceți, cruce, o grămadă
Stropiți-le cu gaz, cu vin, cu lacrimi
Și foc le dați cu jar din pieptul vostru
Chemați pe cei sărmani să le-ncălzească
Copiii-n juru-mi, veseli, să danseze
Eu, mulțumit că iarăși mai sînt iarbă
Că-n ochii voștri iar am mai jucat,
C-am mai putut o clipă să mai dogor,
Că mă mai infioară, tînăr, vîntul
Adînc, mi-oi fremăta albastra jale
Iar după ce înalt cerescul soare
Îmi va chema la sînul lui văpaia
Cenușa ce-a rămas, s-o-ntoarcă plugul.

1941

Poetul N. Crevedia — în mijlocul naturii — la seceriș în vara anului '55

Epigrame de N. Crevedia

Domnul...

Domnul gătit ca o femeie
Nu moare el pentr-o idee.
Dar nici ideile de fel
Nu prea sînt moarte după el.

Unui perfid

Cel mai atent, mai dulce om,
Te curăță, îți toarnă apă.
Și tot ca pe un pom,
Te sapă !

Unei Doamne

Vrednică, evlavioasă;
E-o femee-ntre femei.
Și cu mult e mai frumoasă
Decît franțuzeasca ei !

Unei parvenite

Soața fostului vechil,
Cu glas aspru de bărbat.
Și-a luat mobilă stil
Și-acum cică s-a stilat !

Iubitei

Aș vrea să-ți fiu ăl vieții menestrel
Pe cer luceafăr mare, veșnic viu.
Eu cîine credincios aș vrea să-ți fiu.
Dar nu cățel !

Poetul de pe vremuri

N-am o casă, n-am ogradă,
Însă după moartea mea,
Voi avea o-ntreagă stradă
(Doar cu numele pe ea !)

Unei Doamne

— care insistă să mă vadă

Vino, Doamnă, cu ce vrei,
C-un buchet, c-un retevei,
Chiar cu părul poți să vii —
Să nu vii cu poezii !

Cu fruntea-n sus, cu fruntea-n jos

Am observat o metodă inedită, senzațională, a dracului de eficace, de-a nu munci, de-a trage chiulul și cu fruntea-n sus și cu fruntea-n jos, foarte rentabil și totodată și măreț ca într-o tragedie antică. Metoda e foarte simplă : omul cu pricina suferă cu disperare, suferă pînă peste poate, lasă totdeauna impresia că deznădejdea i-a ajuns la os. Suferă, bineînțeles și la domiciliu, în preajma unei tragice cafeluțe cu zahărul separat și a unei pocăite sticle de vodcă, că doar om este, dar mai ales la serviciu suferă în timpul programului, respectîndu-și simultan și zbuciumul sufletesc și vechimea în cîmpul muncii. Poate fi oprit uraganul suferinței ? Nu, nu poate fi oprit. Suferă, se jeluiește, se mărturisește, se jelbuiește, se petiționește, adulmecă deznădejdea ca un cîine de vînătoare prada. Orice problemă îl ajută să-i curgă lacrimile șiroale. Suferă în amor, că suferința în amor trezește întotdeauna simpatie, suferă că Melania, icoana de pînă mai ieri, alaltăieri, n-are caracter, suferă că n-a cîștigat la loto, suferă că a pierdut la curse, suferă că un vechi prieten, băiat simplu de la țară altădată, nu l-a condus pînă acasă cu mașina !

Pentru un încadrat, avantajul suferinței e că naște nevoia de comunicare. Se pregătesc cafeluțe, coniac, o mică gustare și toți colegii de serviciu sînt invitați la bairamul dezastrelor interioare. Decît să rezolve problemele urgente de serviciu, preferă să-și pună sufletul pe masă. Cum a crezut el în Melania, cîte speranțe și-a pus în Melania și cum infidela și brutala Melania l-a dezamăgit și tot ducîndu-și de colo pînă colo traista dezamăgirilor, timpul trece și tragica retribuție merge.

De cîte ori apare o problemă urgentă care trebuie rezolvată, o respinge cu autoritatea sacră a dezamăgirii :

— Melania mi-a spus că nu mă mai iubește. Azi nu pot să lucrez nimic.

În altă zi, îl dezamăgește Valeria și iarăși cu sufletul lui sensibil e incapabil să facă ceva.

L-am întrebat într-o frumoasă dimineață pe acest om brăzdat permanent de suferințe și absențe nemotivate — mi-am dat seama de absurditatea întrebării mele, mi-am dat seama că-i jignesc paloarea tragică, dar am riscat totuși :

— Tu nu lucrezi în timpul producției ?

Răstignit între două drame, care de care mai sentimentală, mi-a răspuns foarte demn :

— În timpul producției ? În timpul producției ? Ce, sînt nebun ? Nu știi că m-a părăsit Melania ?

În acea clipă am urît-o pe necunoscuta Melania și i-am spus :

— Te rog în genunchi iubește-l, că altfel își pierde vechimea în cîmpul muncii.

Melania mi-a ascultat ruga și s-a îndrăgostit din nou de colegul nostru de serviciu. Dar el tot trist era, căci în comparație cu Valeria, Melania i se părea mai puțin sensibilă.

Și iarăși spovedanii și iarăși cafeluțe și uite așa șontic-șontic suferă, geme și nu face nimic.

TEODOR MAZILU ■

RADU BERCEA ■

ELEKES GYULA ■

Cronica șoselei

Noaptea și autovehicule agabaritice

Pe șoselele țării circulă din ce în ce mai multe autovehicule și utilaje agabaritice de cele mai diverse tipuri. Marile platforme industriale, uzinele gigantice în construcție polarizează numeroase utilaje-colos ce nu pot fi transportate astfel decît pe șosele.

Pentru securitatea participanților la trafic aceste transporturi trebuie să se efectueze cu respectarea unor reguli speciale — autovehiculele agabaritice să fie însoțite de autoturisme care le „deschid drumul", semnalizînd prezența lor pe șosea, convoaiele respective să se deplaseze numai în timpul zilei și în mod obligatoriu pe traseele stabilite etc.

Și agricultura dispune de un număr însemnat de utilaje agabaritice, cel mai frecvent întîlnite fiind combinele de diferite tipuri.

Avînd o lățime totală de peste 4 m, ele depășesc, în cazul drumurilor obișnuite, axul șoselei, trecerea pe lîngă ele și depășirea lor trebuind să se facă cu multă precauție.

Autocombina condusă de Aurel Pîrțan, aparținînd Secției S.M.A. Sînleani, județul Arad, ar fi ajuns înainte de a se înserа la sediul unității, dacă conducătorul ei nu manifesta neglijență. După ce a terminat lucrul la C.A.P. Vladimirescu, cel în cauză a plecat spre S.M.A. dar abia pe drum după ce combina s-a încăpățînat să mai meargă a constatat că de fapt pentru aceasta îi lipsește cel mai elementar lucru și anume motorina.

S-au scurs minute prețioase, s-au irosit carburanți cu deplasarea unui tractor pentru a aduce autocombinei carburanții necesari. Unde nu-i cap vai de... combustibil !

Tractorul cu care s-a adus motorina s-a așezat în frunte, după el combina și micul convoi s-a pus în mișcare, iluminat regulamentar. Ce-i drept, partea proeminentă a combinei nu se observa, dar piloții celorlalte autovehicule, obișnuiți cu capcanele drumului, o evitau cu grijă.

În dreptul km 5, pe drumul județean 709 pe care se angajase convoiul, din sensul opus autocombinei se apropie autoturismul nr. 1-AR-1680 pilotat de Simion Bulc.

La imprudența conducătorului de combină care se deplasa neregulamentar, în condiții de întuneric, fără a avea semnalizat gabaritul în lățime al utilajului, s-a adăugat grava imprudență a șoferului, care în loc să urmărească drumul era absorbit de conversația cu partenera din dreapta sa, iar radioul ce emitea muzică cu intensitate maximă, distrăgea și mai mult atenția pilotului.

Fără să se sesizeze, șoferul nostru rula în imediata apropiere a axului șoselei. Superficialitatea în conducerea mașinii l-a costat viața, autoturismul intrînd în plin în partea laterală a combinei.

Conducerea Secției S.M.A. Sînleani (unitate unde destui mecanizatori fac exact ce le taie capul) dă vina pe acarul Păun — în cazul nostru, mecanizatorul A.P care a încălcat normele cu caracter intern — ce interzic circulația acestor mijloace pe timp de noapte pe drumurile publice intens circulate, plecînd fără aprobare spre sediul unității.

Regretele și autocriticile sînt desigur tardive.

Măcar dacă din acest tragic caz ar învăța ceva : 1) Ceilalți șefi de unități unde continuă să se încalce exact aceleași norme ca în cazul prezentat mai sus : 2) Șoferii profesioniști și amatori care îndeosebi noaptea nu-și concentrează atenția asupra drumului și conducerii mașinii.

Stimați conducători auto ! Nu uitați că noaptea dispuneți de o „cantitate" de lumină (deși aveți faruri bune) de 3 000 de ori mai mică decît în timpul zilei !

Colonel VICTOR BEDA ■

În propagandă, un permanent spirit revoluționar

● ION CETAȚEANU s-a născut la 5 aprilie 1935, în comuna Işalnița de lîngă Craiova. Urmează Liceul comercial „Gh. Chițu" din Craiova. Studii superioare la Academia de Științe Economice din București. Din 1957 îndeplinește diverse funcții în Craiova. Din 1968 este secretar al Comitetului județean de partid Dolj. Conferențiar doctor în științe economice la Universitatea din Craiova.

— Cum poate începe destinul unui activist de partid ?

— Destinul unui om rezultă din niște nevoi ale societății noastre. Anul 1968, anul ultimei reorganizări administrativ-teritoriale, a însemnat pentru mine un moment crucial. Printre oamenii născuți parcă iarăși atunci m-am numărat și eu. Deceniul care a trecut îl socotesc cel mai fertil pentru mine pentru că în această perioadă am învățat enorm de mult.

— Ce ați învățat îndeosebi ?

— Să judec ca un om politic. Și continuu să învăț.

— Ce înseamnă asta ?

— În primul rînd a cunoaște politica partidului tău. În al doilea rînd să gîndești la instrumentele pentru aplicarea acestei politici și să fugi cît poți de a fi subiectiv. Pentru a nu deforma niște principii pe care trebuie să le aperi permanent.

— Și mai înseamnă, cred eu, a nu uita nici o clipă de unde vii.

— Așa este. Vroiam s-o spun în continuare. Dar mi-aș permite să mai completez răspunsul la prima întrebare. Intrat în rîndul activiștilor de partid, am avut privilegiul de a participa la cele mai semnificative evenimente din viața partidului. Să nu uităm că în acest deceniu am participat cu toții la evenimente ca Plenara din 3—5 noiembrie 1971, Congresul al XI-lea al partidului, Congresul educației politice și al culturii socialiste, momente pe care le-aș plasa în galeria marilor momente ale istoriei naționii.

— De ce ?

— Pentru intervenția magistrală a marelui nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, după părerea mea — de fapt, cred că e vorba de a tuturora — a dat o nouă strălucire filosofiei noii societăți, conferindu-i ceea ce-i trebuia în cazul țării noastre — caracterul creator.

— Ce înțelegeți prin acest caracter creator ?

— Caracterul creator este înțeles diferit în funcție de treapta pe care lucrezi. În cazul muncii mele — după opinia mea — trebuie să excelăm în latura de organizare a muncii de educație. Noi sîntem organizatori ai muncii de educație. Ceea ce nu exclude și nu limitează și aplicarea creatoare a principiilor care ți se dau. De asemenea, trebuie să ții neapărat seamă de specificul zonei tale de acțiune. Prima chestiune care trebuie avută în vedere este **structura** populației județului nostru și necesitatea de a organiza acțiuni educative în funcție de această structură. În acest sens am încercat să evităm lucrurile prefabricate de la nivelul județului și valabile pentru toate mediile sociale.

— Aceasta ar fi însemnat o desprindere de realitate.

— Cu siguranță. Nu putem acționa creator fără cunoașterea perfectă a realităților. Fără implimentarea în colectivele de oameni ai muncii, în verigile de bază ale societății. Este un pericol : uneori, organele județene, organe de directivă, fac instruiri, lansează acțiuni, controlează dar participă mai puțin la executarea propriu-zisă a acestor directive. Ca urmare, riști să ajungi la un moment dat să dai directive în necunoștință de adevărurile vieții.

— Cum se evită acest lucru la dumneavoastră ?

— În evitarea acestui aspect Comitetul județean de partid Dolj are o experiență relativ cunoscută și în afara județului. Este vorba de un proces larg de integrare a cadrelor de bază în activitatea politico-educativă concretă din unitățile și localitățile noastre. Această acțiune s-a materializat în patru programe de integrare : primul vizează grupul de lectori ai Comitetului județean de partid, al doilea — cadrele de științe sociale din învățămîntul de stat, al treilea — cadrele din presă și radio și în sfîrșit, al patrulea, cadrele din domeniul culturii și artei.

— Ați fost vreodată pus într-o situație dificilă ?

— Nu numai o dată. Și aceasta se poate întîmpla în condițiile în care nu-ți lei măsuri de precauție, în sensul negativ al cuvîntului.

— Adică ?

— Stai să vezi. Există două categorii de oameni : Unii care fug de răspundere și nu se complică. Nu se confruntă nici cu oameni și nici cu probleme. Alții socotesc că, dimpotrivă, normal e să stai la dispoziția oamenilor. În condițiile în care procedezi așa poți fi și surprins de o întîmplare, de o idee... Și printre acestia sînt unii care socotesc că sînt totdeauna pregătiți și atunci cînd se prezintă în diverse locuri, colective, vorbesc din aduceri aminte. Un lucru primejdios pentru activitatea noastră, a activiștilor de partid. A te respecta pe tine însuți și oamenii la care te duci înseamnă a lăsa un loc cuvenit pentru pregătirea personală în general și a fiecărei acțiuni în special. Această chestiune a pregătirii fiecăruia dintre noi merită multă atenție. Sînt adeptul ideii de a face cît mai multe eforturi pentru pregătirea personală. Am organizat multe acțiuni — dar la fiecare am participat cu emoție, emoție ce pleacă din respectul pentru auditoriu, pentru omul cu care te confrunți. Fiecare acțiune cuprinde ceva neprevăzut, care să te descumpănească pentru moment, și nu trebuie să-ți fie rușine s-o recunoști în fața oamenilor care, nu-i așa, sînt tovarășii tăi și nu niște dușmani. Dealtfel, a fi într-un impas și a spune aceasta nu e un semn de slăbiciune, ci te arată în fața oamenilor mai uman, mai aproape de ei, astfel că în mod sigur te vor ajuta să depășești momentul de criză.

— Are ceva specific județul Dolj ? Care să-l diferențieze de alte județe ale țării ? Care să-și pună amprenta într-un mod propriu asupra vieții oamenilor de aici ?

— Județul Dolj era o zonă eminamente agricolă, cu oameni necăjiți din care însă s-au format constructorii de azi ai socialismului, hotăriți să facă totul pentru a-și modifica radical propriul lor destin. Și au și reușit în cea mai mare măsură acest lucru. Cred că este edificator să arătăm că întreaga producție a anului 1938 a județului Dolj se realizează azi în două zile și un sfert.

— Să ne referim la o perioadă mai apropiată.

— Bine. Spre exemplu, un muncitor al anului 1977 realizează productivitatea a 6,2 muncitori din 1950. În sfîrșit, rămînind în plan economic, județului nostru îi sînt proprii ramuri de vîrf ale industriei, cum sînt industria construcțiilor de mașini și chimia care, doar ele, dau aproape 50% din producția industrială a județului. Am mai putea spune că județul nostru are o clasă muncitoare cu mare experiență de muncă și viață, harnică și capabilă. Țăranii oropsiți de odinioară sînt azi în stare să facă față cu mare succes efectelor și implicațiilor revoluției tehnico-științifice și să aplice cu ușurință omului competent ceea ce cere el în prezent. Aceștia sînt parametrii unui spectaculos salt în viața județului, rodul muncii pline de abnegație a oamenilor, sînt exemple grăitoare ale unei politici înțelepte de armonioasă dezvoltare a fiecărei zone a patriei noastre.

— Este foarte frumos ceea ce-mi spuneți. Dar să nu fim idilici... Pînă a ajunge aici județul Dolj, ca întreaga țară dealtfel, a străbătut un proces complex și nescutit de dramatism.

— Sigur să aceștia nu sînt decît parametrii, neînsoțiți de o istorie a lor. Pentru că dacă ar trebui să vedem retrospectiv cum s-a ajuns aici am vedea că aceste salturi calitative sînt efectul unor acumulări cantitative pas cu pas. Fiecare pas mai greu decît celălalt. Și cred că greutatea cea mai mare s-a plasat în procesul pregătirii oamenilor. Pentru că țăranul de care vorbeam nu a ajuns peste noapte specialist la Electroputere.

— De ce-a fost nevoie pentru asta ?

— În primul rînd de o reorganizare a învățămîntului pentru ca el să corespundă nevoilor dezvoltării noastre. Am făcut și concesii, integrînd în procesul producției oameni mai puțin pregătiți poate dar care, avînd niște convingeri și niște țeluri, s-au pregătit din mers. Apoi, o chestiune care ține de natura umană, de modul de viață care a trebuit să fie modificat. Un lucru deosebit de complicat. Nu e ușor să treci de la tramvaiul de la Poiana Mare, sau oricare cooperator din județ sîntem egali, plecînd de la premisa că sîntem egali în fața sarcinilor.

— V-a criticat vreodată un muncitor ?

— Da. Am fost criticat nu de un muncitor, ci de mai mulți. Se întîmplă curent acest lucru. Și critica pe care am primit-o am primit-o și pentru mine, și pentru organul pe care îl reprezint. Noi participăm curent la adunările generale ale oamenilor muncii, în care oamenii îți pun întrebări, te mai și critică. Și aceasta pleacă tot de la climatul instaurat la noi în țară. Trăim o perioadă în care omul vorbește mai ușor și fără teamă tocmai datorită adîncirii democrației în patria noastră. De aceea a fi criticat face parte din modul nostru de viață. Și dacă vrei să fii cinstit cu tine însuți, trebuie să înveți să primești critica și nu numai să te faci că o primești. Și, mai ales, să înțelegi că observațiile critice, de oriunde ar veni ele, constituie o formă de a te aduce cu picioarele pe pămînt.

— Haideți să vorbim puțin și despre viața spirituală a județului Dolj.

— În condițiile unui județ cu bogată viață economico-socială este firesc să constatăm și o bogată activitate spirituală. Avem un Teatru Național, o universitate tînără, e drept, dar la care anul acesta învață peste zece mii de studenți. Filarmonica, opereta, cîteva instituții de presă diversifică peisajul spiritual al acestei zone. Festivalul național „Cîntarea României" este o excelentă formulă de angajare a întregului potențial spiritual-cultural al țării. Dacă m-aș referi la județul Dolj constatăm o creștere substanțială a numărului de formații și a numărului de participanți. Care la noi se ridică la 2 700 de formații și 62 000 participanți. Mulțimea de acte de cultură, de educație politică care se realizează permanent de către și pentru colectivele de oameni ai muncii este completată cu acțiuni mari, de anvergură, unele devenite tradiționale. Festivalul „Maria Tănase", Festivalurile de primăvară de la Băilești și Calafat, festivalul coral prin care facem o sinteză a activității celor 413 coruri și grupuri vocale din județ, iată deja închegată viziunea unei ample mișcări corale. De asemenea, putem vorbi de o mișcare expozițională. În ultimii doi ani noi fiind organizatorii a 529 de expoziții diverse.

— Este foarte bine însă, din nou, pentru a fi corecți, pentru a oferi o imagine exactă, trebuie să vorbim și de ceea ce nu se face.

— Cinstit vorbind, sînt multe lucruri pe care nu le facem deloc sau mai puțin bine. Cred că nu reușim să rezolvăm bine nevoile educative ale navetiștilor, spre exemplu, sau ale satelor aparținătoare de comune, sau cele ale cartierelor noi din orașe. Cred că viața din cele 26 cămine de nefamiliști este insuficient în atenția noastră. Să nu uităm că în aceste cămine trăiesc peste 6 750 de tineri. Pe un plan mai mare avem lacune însă în ce privește permanența și intensitatea manifestărilor educative, racordarea lor direct în viața și preocupările oamenilor.

Iată lucruri la care se mai pot adăuga destule altele care ne scapă și n-ar trebui să fie așa.

— Cu activitatea de la catedră cum vă împăcați ?

— În contextul activității mele îmi place să dau atenție și unui domeniu care ține de aspirațiile mele. Îmi place să ajut oamenii care vor să se afirme. Este o datorie a noastră de a stimula oamenii să se manifeste și nu de a-i îngrădi. Activistului de partid trebuie să-i fie străin sentimentul de gelozie, dacă mi-e permis să folosesc acest termen, față de ceea ce fac cei din jur. Repet, noi trebuie să încurajăm și nu să blocăm pe cei dornici să se afirme. Numai așa rămînem noi înșine în miezul vieții.

— Activitatea fiecăruia dintre noi poate avea aspecte pozitive sau, dimpotrivă, negative, asupra semenilor noștri, ba chiar și asupra noastră. V-ați gîndit vreodată la acest lucru ?

— În lunetul acesta al vieții, pornind de la ideea că omul care muncește poate și greși cred că este necesar ca fiecare dintre noi să-și întrebe neîncetat propria conștiință dacă nu are nimic să-și reproșeze. Pentru noi, comuniștii, pentru toți oamenii acestei țări, trebuie să fie o datorie de onoare respectarea normelor eticii și echității socialiste. Cred că un lucru firesc ar fi ca să înțelegem că aceste norme ne fac egali pe toți, indiferent de poziția socială pe care o avem.

— Mai ales atunci cînd te ocupi de activitatea de propagandă.

— Activitatea de propagandist trebuie să fie îmbunătățită permanent, potrivit indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, care cu diferite prilejuri ne atrage atenția că munca educativă trebuie să intre în preocuparea tuturor activiștilor de partid, a comuniștilor, corectînd astfel o anumită concepție potrivit căreia de activitatea de propagandă, de educație trebuie să se ocupe doar cei care lucrează în acest domeniu. În actualitate este și faptul că în ansamblul preocupărilor noastre trebuie să adăugăm un plus de interes pentru cercetarea realităților, a fenomenelor noastre sociale pentru îmbunătățirea conducerii politice a întregii vieți economico-sociale. În acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta cu prilejul Consfătuirii de lucru cu activul și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei : **„Trebuie să înțelegem că activiștii de partid și de stat, cadrele de conducere de la toate nivelurile au un rol important în întreaga activitate. Ei pot să-și îndeplinească misiunea în măsura în care au o temeinică pregătire politică și ideologică, care să le permită să înțelegerea mutațiilor, a marilor transformări revoluționare ce se petrec în societate și, în același timp, trebuie să fie în stare să elaboreze soluții și să organizeze activitatea conștientă a maselor în concordanță cu aceste transformări din întreaga viață economico-socială, din întreaga activitate internațională".** Ne trebuie un permanent spirit revoluționar în propagandă.

— Cum se vede din Dolj momentul istoric pe care îl străbate întreaga țară ?

— România se prezintă azi ca o țară socialistă care cred că reușește pe deplin să fie mesagerul socialismului în lume, făcînd o binemeritată propagandă acestei societăți noi. Acum, la 60 de ani de la unirea tuturor românilor într-un singur stat național, această unire capătă noi semnificații. Din unitatea de astăzi a poporului în jurul conducătorului său rezultă o Românie de mare autoritate, de mare prestigiu internațional, preocupată de propria sa dezvoltare, care știe că luptînd pentru pace luptă pentru propriul său destin și care face acest lucru cu toată forța și capacitatea sa.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Țimbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82. 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

ANUL 19 — 30 NOIEMBRIE 1978

Din cuprins:

— Sînt situații cînd „a avea probleme" semnifică „a voi un lucru mai bun" (pag. 8)

— Ce e nou în situația N. Ionescu-Dîmbovița (pag. 11).

— Vînătoarea (pag. 14).

— Cine se face, totuși, mare șef gogoșar ? (pag. 15).

În activitatea de educare, de formare a oamenilor, nu se admit șabloane

Interviu cu tovarășul ANDREI CERVENCOVICI, prim-secretar al Comitetului județean Arad al P.C.R.

— O constantă a politicii partidului nostru, o dominantă a societății românești de azi o reprezintă grija față de om. Cum se manifestă ea în județul Arad ?

— Întrebarea este cuprinzătoare. Poate, ca să-i răspund, e nevoie de un indicator pe măsura complexității ce o implică. Și cred că indicele cel mai complex, capabil să reflecte grija față de om în județul nostru este ritmul însuși de dezvoltare al acestui colț de țară. Cînd vorbim de ritmul de dezvoltare al județului, vorbim, de fapt, tocmai de proporțiile în care se manifestă grija societății noastre pentru omul României de azi. Și avem argumente destule cînd afirmăm că, din întreaga istorie a județului, cel mai ridicat ritm de dezvoltare îl întîlnim în perioada ultimului deceniu. În acest interval de timp, fondul de investiții depășește de peste 2,2 ori volumul din perioada celor 17 ani anteriori și va fi de 3,7 ori mai mare pînă la sfîrșitul cincinalului. Aceste date vă spun ceva ?

— Da, însă poate mergem mai în detaliu.

— Mergem și mai în detaliu : din 1965 încoace, numărul personalului muncitor a crescut, ca urmare a creării de noi locuri de muncă, cu aproape 50 000 ; din 1970, volumul prestărilor de servicii a sporit într-un ritm mediu anual de 8,7 la sută ; cheltuielile social-culturale pe o familie vor fi în 1980 de circa 10 000 lei, față de 7 400 lei în 1975 ; în județ, în învățămîntul de toate gradele sînt cuprinși peste 100 000 elevi și studenți, care sînt instruiți și educați de aproape 5 000 cadre didactice ; la fiecare 700 locuitori avem cîte un medic ; între 1950 și 1977 în județ au fost ridicate blocuri ce însumează aproape 21 000 apartamente, în prezent putînd spune că aproape jumătate din populația județului locuiește în case noi. În Arad a apărut o sală polivalentă, a fost construit un mare magazin universal, sînt în construcție un spital cuplat cu o policlinică și o casă de cultură. Toate acestea în consens cu politica partidului nostru, cu indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a arătat în repetate rînduri că „Scopul întregii activități economico-sociale, țelul suprem al politicii partidului nostru, esența misiunii sale istorice de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii orînduiri este ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor". Dealtfel, anul trecut, cu ocazia vizitei sale în județul Arad, secretarul general al partidului a dat indicații ferme cu privire la introducerea progresului tehnic, a modernizării producției, în scopul ușurării muncii oamenilor. De asemenea, ne-am preocupat permanent ca și celelalte localități ale județului să se bucure de o dezvoltare armonioasă. La Chișineu-Criș a fost dată în folosință o secție a întreprinderii de strunguri ; la Lipova, o secție a întreprinderii de vagoane, o secție de strunguri și o secție de încălțăminte ; la Ineu — o secție de tricotaje și o secție a Combinatului de prelucrare a lemnului ; la Sebiș — o secție a întreprinderii de strunguri ; la Nădlac — o fabrică de brînzeturi...

— Din nou un lucru bine știut : bunăstarea nu înseamnă automat și fericirea. Disperarea și tulburările din societățile așa-numite de consum sînt elocvente în această privință. Și totuși, în orînduirea noastră de azi, deoarece producția nu este un scop în sine, ci este subordonată intereselor omului, există toate premisele ca omul să-și trăiască destinul în conformitate cu năzuințele sale. Ce se face tocmai în această privință, a împlinirii omului, în județul în care sînteți prim-secretar ?

— De acord cu dumneavoastră că bunăstarea nu este echivalentul fericirii. Dar poate îmi spuneți ce este fericirea ?

— Sincer să fiu, aș fi pus în încurcătură.

— Cineva spunea — din nu știu cîte zeci de definiții, sau chiar mai multe — că fericirea ar putea fi asimilată sentimentului de bine. Aș reține de aici dimensiunea morală a noțiunii și nu imediat binele din bunăstare. Și, cred, tocmai acest bine morat înțeles în sens foarte larg,

(Continuare în pag. 12)

GEORGE ARION ■

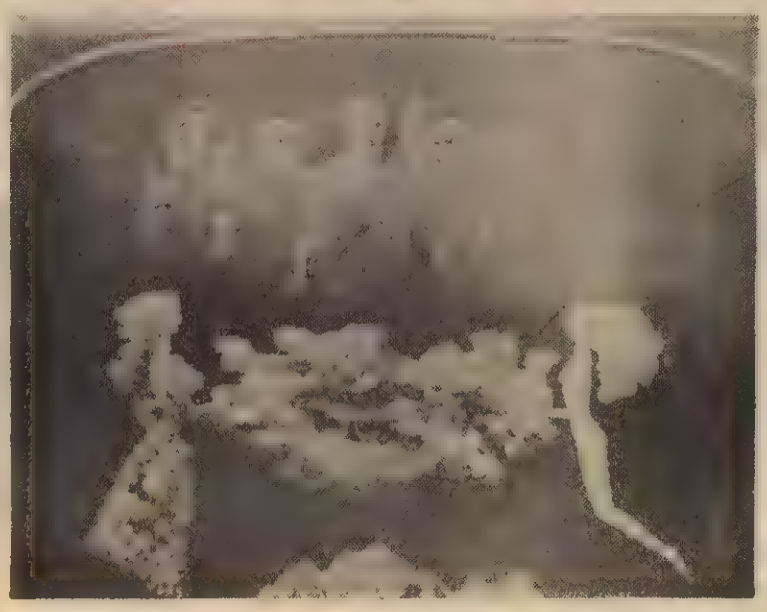

SABIN BĂLAȘA : Unirea (frescă)

Baladă pentru întîi decembrie

Țărm de ziuă nesfîrșită,
zi de soare răvășită,
zi de clopote ce leagă
inimile-ntr-una,-ntreagă,
și-ai făcut să bată-ntruna
toate inimile-ntr-una.

Clopot-voievod de Putnă,
soare bubuind în urnă,
Ștefane din vămi de ceață
tu să vii de dimineață
cu-un chivot de cer și-o spadă
scînteind ca în baladă ;
Mircea, voievod de grindeni
tu să vii de pretutindeni
cu un ram de cînt în mînă
lîngă armia română ;
tu, Mihai din cortul Turzii
vino, cînd se-nalță sturzii
și spre Alba-n zbor te-ndreaptă
peste-a clopotelor treaptă
și tu Doja ars pe frunte
vino ca un pisc de munte ;
Horia pe-a vremii roată
să te-ntorci numai o dată
oasele să-ți șuere
cring uriaș de fluiere
Și tu Iancule, prea bune,
fluera ta fă să sune,
din gorun mi te desprinde
și cu foșnet ne cuprinde
vino mai către amiază
cînd lumina-i toată-o rază ;
vol erol strigînd sub iarbă
cu vecia prinsă-n barbă,
voi cohortelor de umbre
risipite-n hăuri sumbre,
voi din veacuri de bejenii
mai pietroși ca Apusenii,
arși pe ruguri, sfîrtecați,
osîndiți, voi răsculați,
voi viteji fără de număr,
în vîrtej umăr la umăr
să veniți tot spre amiază
cînd lumina-i toată-o rază,
cînd totu-i cutremurare
și începe hora mare
din hotare în hotare
cînd v-așteaptă, strînsă, țara
ca pămîntul, primăvara,
cînd v-așteaptă strînși în roi
milioane de eroi,
comuniști stăpîni pe soartă
și pe-a fericirii poartă
pentru strămoșească vrere,
pentru-a patriei putere,
pentru jertfele curate,
pentru marea unitate
pentr-o zi nemărginită,
zi de soare răvășită,
și de clopote ce leagă
inimile-ntr-una-ntreagă,
și-a făcut să bată-ntruna
toate inimile-ntr-una.

VASILE NICOLESCU ■

Doctori în științe, într-un sat de cîmpie

În marginea Dunării, în marginea comunei Călărași, lîngă gura Jiului, într-o incintă cu uriașe sere, laboratoare și blocuri de locuințe, trăiesc și muncesc 26 de cercetători științifici, majoritatea tineri. Unii dintre ei sînt doctori în științe (și-au luat doctoratele de cînd muncesc și trăiesc aici), alții s-au înscris la doctorantură, alții se pregătesc să se înscrie. Incinta cu sere, laboratoare, ateliere și blocuri e Stațiunea centrală de cercetări pentru ameliorarea nisipurilor, din cadrul Academiei de științe agricole și silvice. E unica stațiune de acest fel din România. Încă niște detalii, care-i subliniază unicitatea : după Fundulea este cea mai mare stațiune din cadrul Academiei, stăpînind o moșie de 3 120 ha, împărțită în 10 ferme (de fapt, o moșie mult mai întinsă, dacă socotim și C.A.P.-urile din zonă, pe care le patronează tehnic), și e, în cadrul Academiei, singura cu „profil complex", cultivînd de toate, cercetînd și făcînd de toate, de la grîu și porumb la viță-de-vie (800 ha, cu nu mai puțin de 1 000 de soiuri de viță), de la cartofi și tomate la piersici (120 soiuri, 2 300 de pomi, dar se va ajunge la 6 000), de la lucernă la pepeni, de la fîn la tutun, de la floarea-soarelui la bumbac, de

(Continuare în pag. 6)

ILIE PURCARU ■

Legea privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor

Capacitatea de inovare tehnică, sursă de creștere a eficienței economice

Stimularea spiritului de creativitate al cadrelor — muncitori, tehnicieni, ingineri — iată o permanență în agenda de lucru a organizațiilor de partid din întreprinderile de „Aparate electrice de măsurat" și „Electrobanat" din Timișoara, cărora le consacrăm însemnările de față.

Caracteristic pentru aceste întreprinderi ale industriei electrotehnice — prima cu obiect de mecanică fină și a doua unică producătoare de profil în cîteva sectoare ale economiei naționale — este că ele înregistrează **ritmuri înalte de creștere** însoțite de un proces permanent și mereu accentuat de diversificare și perfecționare a producției și folosesc utilaje de foarte înaltă tehnicitate

Bazate pe o producție judicios organizată și îmbinînd activitatea de concepție-cercetare cu activitatea de producție, întreprinderile amintite înregistrează o dinamică ascendentă a volumului și a valorii producției, a gamei ei sortimentale, dar mai ales a calității

(Continuare în pag. 5)

CONSTANTIN IUREA ■

Actualitatea

● **Record de producție la Galați. Laminoriștii de la Combinatul siderurgic au obținut într-o singură zi 10 323 tone bandă laminată.** ● **În cadrul manifestărilor consacrate Marii Uniri, Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România a organizat un ciclu de expuneri și dezbateri sub genericul „Unirea — ideal de veacuri al poporului român ; unitate, continuitate, permanență".** ● **40 de copii de pe strada Romul din Craiova se plîng că locurile de joacă le-au fost invadate de autoturisme. E drept că autoturismele sînt ale părinților, dar cei care au construit cartierul trebuiau să se gîndească la toate.** ● **Bucătarul Alexandru Cîmpean de la restaurantul „Călătorul" din Tg. Mureș a călătorit recent la Alba Iulia de unde s-a întors cu premiul „Cel mai bun bucătar".** ● **Becurile din centrul comunei Ardusat sînt aprinse și ziua, în vreme ce satul Arieșu de Cîmp n-are lumină pe străzi nici noaptea. În felul acesta pierd și sătenii, și întreprinderea de rețele electrice din Ulmeni care n-a răspuns la reclamațiile făcute încă din iunie.** ● **Două evenimente fericite în familia cooperatorului Vasile Cupșa din județul Maramureș. În timp ce ultimul născut, al 15-lea, pe nume Ciprian, a împlinit trei luni, două fete s-au căsătorit.** ● **În sectoarele zootehnice ale C.A.P. Frumușani și Șoldanu (Ilfov) dezordinea se pare că nu impresionează pe nimeni. La indiferența conducerii, vacile răspund cum se pricep. Astfel că producția de lapte se măsoară cu paharul.** ● **La Constanța, în fața complexului comercial „Cireșica", printre morcovi, pește și flori găsești brelocuri și reproduceri de sezon. Kitsch-ul e prezent și iarna pe litoral. Chiar nu-l poate opri nimeni ?** ● **Zilele trecute, la Craiova, un concert de excepție : Wagner și Mozart în interpretarea Filarmonicii „Oltenia" sub bagheta englezului Jan Cervenka.** ● **Asociația de locatari nr. 39 din cartierul Tudor Vladimirescu (Tg. Mureș) a plătit pentru o gazetă de perete peste 5 000 de lei. Asta n-ar fi încă nimic, dar harnicii gospodari au amenajat, în urmă cu doi ani, un club-discoteca care azi nu folosește la nimic. Și amenajările au costat cam 100 000 de lei.** ● **Responsabilii cu frumusețea de la „Miraj", care au primit anul acesta „Ordinul Muncii" cl. a III-a, au îndeplinit prevederile planului pe primii trei ai cincinalului, realizînd totodată peste 100 de produse noi.**

O nouă și prețioasă contribuție la întărirea în continuare

La Palatul Alb de pe Dedinje, din Belgrad, s-au desfășurat — într-o atmosferă de prietenie și cordialitate, de stimă reciprocă și deplină înțelegere — convorbirile româno-iugoslave

Promovînd cu o remarcabilă consecvență dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate statele lumii, văzînd în această orientare calea sigură și unică de edificare pe planetă a unei lumi a păcii și progresului general, România socialistă, Partidul Comunist Român acordă o deosebită atenție relațiilor cu statele socialiste. O atenție firească, decurgînd din unitatea de aspirații ce animă popoarele din aceste țări, munca lor dăruită construirii societății socialiste, preocupările în această direcție pe linie de partid și de stat. Unei asemenea direcții prioritare de acțiune i se circumscrie și recentul dialog la nivel înalt româno-iugoslav, desfășurat săptămîna trecută la Belgrad.

Semnificativ pentru aprecierea stadiului în care se află relațiile de conlucrare multilaterală rodnică dintre țările noastre este faptul că vizita de prietenie în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia pe care conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat-o între 16 și 17 noiembrie 1978 a prilejuit cea de-a 18-a întîlnire cu președintele Iosip Broz Tito, acest amănunt de ordin cronologic fiind deosebit de relevant pentru caracterul devenit tradițional al dialogului la nivel înalt româno-iugoslav, pentru importanța pe care președinții celor două țări o acordă întîlnirilor dintre ei. Acest amănunt relevă, în același timp, cursul ascendent al colaborării dintre România și Iugoslavia, evidențiază dorința și voința reciproce de a acționa pentru aceasta.

Cronica politică a relațiilor româno-iugoslave va reține, fără îndoială, și de această dată în paginile ei, atmosfera de prietenie și cordialitate, de stimă reciprocă și deplină înțelegere în care s-au desfășurat întîlnirea și convorbirile dintre Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, conducătorii celor două partide și state. La acest capitol vor fi consemnate, desigur, și manifestările de dragoste și stimă, entuziastele dovezi de înaltă prețuire, bucurie și satisfacție față de semnificația acestui moment, față de rezultatele acestei vizite de prietenie cu care numeroși locuitori ai Capitalei au însoțit pe secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atît la începerea cît și la încheierea înaltei solii, un semn al aprobării și unității depline în care întregul nostru popor urmează politica partidului. Va fi reținută, de asemenea, primirea sărbătorească făcută la Belgrad tovarășului Nicolae Ceaușescu, sublinierea ziarelor iugoslave că, deși vremea a fost rece, zeci de mii de cetățeni ai capitalei iugoslave au ieșit în întîmpinarea înaltului oaspete român.

Eveniment major al acestor zile atît pentru poporul nostru, cît și pentru popoarele iugoslaviei vecine și prietene, vizita la Belgrad a conducătorului partidului și statului nostru se constituie — prin întreaga ei desfășurare, prin rezultatele ei fructuoase, consemnate în înțelegerile și hotărîrile convenite — într-o nouă și prețioasă contribuție la adîncirea prieteniei și colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, dintre țările noastre, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și colaborării în lume. Pentru contribuția excepțională la dezvoltarea multilaterală a prieteniei româno-iugoslave și a celei mai strînse colaborări de bună vecinătate, precum și pentru aportul său la colaborarea internațională bazată pe egalitate în drepturi, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînat la 16 noiembrie, în cadrul unei solemnități desfășurate la Palatul Alb, **Ordinul „Erou al Muncii Socialiste"**, conferit de tovarășul Iosip Broz Tito cu prilejul împlinirii vîrstei de 60 de ani și a peste 45 de ani de activitate revoluționară, remarcabil moment al desfășurării vizitei.

Aflate în prim-planul atenției, convorbirile româno-iugoslave la cel mai înalt nivel — „convorbiri cuprinzătoare" după cum le caracterizează **Comunicatul comun** adoptat de cele două părți la încheierea dialogului dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito — s-au referit la relațiile și colaborarea dintre cele două țări prietene, socialiste și vecine, dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, precum și la situația internațională și la probleme actuale ale mișcării comuniste și muncitorești. Cei doi președinți s-au informat reciproc asupra direcțiilor principale ale dezvoltării interne din cele două țări, asupra activității P.C.R. și U.C.I.

În planul relațiilor bilaterale, conducătorii celor două partide și state au reafirmat cu satisfacție actualitatea și importanța principiilor și telurilor cuprinse în Declarația comună semnată în septembrie 1976, la Belgrad, și în Comunicatul privind convorbirile de la Drobeta-Turnu Severin din decembrie 1977, pentru dezvoltarea relațiilor româno-iugoslave în spiritul solidarității și stimei reciproce, al respectului mutual al căilor proprii de construire a socialismului în cele două țări și al particularităților pozițiilor lor internaționale. Baza acestei evoluții — baza trainică și de neînlocuit a principiilor egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Existența și respectarea unui cadru principial atît de ferm favorizează dezvoltarea fructuoasă a relațiilor dintre partidele și statele noastre în multiple direcții, favorizează prietenia și conlucrarea dintre popoarele României și Iugoslaviei, experiența pozitivă de pînă acum în această direcție oferind un temei solid pentru a fi sublimate importanța și necesitatea continuării schimbului deschis și substanțial de păreri dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia cu privire la căile și experiența construcției socialiste, mișcarea comunistă, muncitorească și progresistă, precum și asupra tuturor problemelor importante ale luptei pentru socialism, pentru pace și progres în lume.

O deosebită atenție au acordat, în cadrul convorbirilor lor, președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito modului în care se îndeplinesc înțelegerile privind dezvoltarea schimburilor comerciale și cooperării economice dintre România și Iugoslavia. O înaltă apreciere a primit activitatea constructorilor români și iugoslavi, conlucrarea acestora în cadrul Sistemului hidroenergetic și de navigație

Adeziune unanimă a întregului nostru popor la politica partidului și statului, aleasă prețuire pentru neistovita dăruire a tovarășului Nicolae Ceaușescu consacrată edificării socialismului, afirmării demne în lume a României

Ecoul amplu și autentic născut pe întreg cuprinsul patriei de remarcabilele rezultate ale noului dialog româno-iugoslav la cel mai înalt nivel concentrează în fapt, în cuvinte simple și emoționante, adeziunea de conștiință și voință de unitate a unui întreg popor, poporul român. Adeziune deplină la politica internă și externă a partidului și statului. Unitate deplină a comuniștilor, a oamenilor muncii din România socialistă în jurul partidului, al secretarului său general, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucit inițiator și înfăptuitor al acestei politici. Și dacă este adevărat că o politică își demonstrează în primul rînd succesul prin forța sa de mobilizare în jurul ideilor pe care le pune în acțiune, pe care le slujește, atunci politica Partidului Comunist Român confirmă într-un mod impresionant acest postulat.

Telegramele numeroase care au sosit și continuă încă, la ora cînd scriem aceste rînduri, să sosească pe adresa C.C. al P.C.R., a tovarășului Nicolae Ceaușescu glăsuiesc despre unanima și profunda satisfacție, despre deplina aprobare pentru modul în care a fost îndeplinită această nouă solie de prietenie și colaborare. Comitete județene de partid, instituții centrale, colective de oameni ai muncii din unități industriale și agricole, cetățeni de toate naționalitățile se fac exponenții acestor sentimente la scara întregii țări.

Deplina aprobare pentru rezultatele acestui moment de însemnătate politică excepțională în cronica relațiilor româno-iugoslave a fost exprimată și în ședința Consiliului de Miniștri din 21 noiembrie, în telegrama adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de guvernul țării.

Noul și remarcabilul moment al tradiționalului dialog româno-iugoslav la nivel înalt a intrunit într-o totul și aprobarea Comitetului Politic Executiv, în cadrul ședinței care a avut loc luni, 20 noiembrie, sub președinția secretarului general al partidului. Manifestîndu-și satisfacția deplină față de desfășurarea și rezultatele rodnice ale vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în țara vecină și prietenă, Comitetul Politic Executiv consideră că decorarea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu înaltul ordin iugoslav „Erou al Muncii Socialiste" înseamnă o strălucită și semnificativă expresie a considerației profunde și a prețuirii manifestate de poporul iugoslaviei față de secretarul general al partidului nostru și președintele României.

Cea de-a 18-a întîlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, moment ce marchează o contribuție de cea mai mare importanță la dezvoltarea relațiilor de strînsă colaborare și bună vecinătate dintre cele două partide și state, în interesul popoarelor noastre, al cauzei generale a socialismului, progresului și păcii, a reliefat hotărîrea ambelor părți de a amplifica și aprofunda colaborarea dintre țările, partidele și popoarele noastre. Comitetul Politic Executiv subliniază în acest sens faptul că au fost convenite noi și importante înțelegeri, care vor impulsiona și mai mult dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor româno-iugoslave în spiritul solidarității și stimei reciproce, pe baza principiilor egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.

Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere hotărîrii comune de a se întări conlucrarea dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia — factor esențial al prieteniei și colaborării celor două țări — schimbul deschis și larg de păreri între acestea cu privire la căile și experiența construcției socialiste contribuind la dezvoltarea mișcării comuniste și muncitorești, progresiste și democratice, precum și la rezolvarea marilor probleme ale vieții internaționale, ale luptei pentru destindere, pace și progres în lume. În cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv a fost evidențiat înaltul grad de identitate a punctelor de vedere ale celor două țări asupra problemelor discutate, reafirmîndu-se voința statelor și partidelor noastre de a contribui la afirmarea unei politici noi, de destindere și colaborare egală între națiuni, de respect al dreptului popoarelor de a se dezvolta liber, fără nici un amestec din afară.

Comitetul Politic Executiv, aprobînd în unanimitate înțelegerile și concluziile la care s-a ajuns cu prilejul noului dialog la nivel înalt româno-iugoslav, a stabilit măsuri pentru înfăptuirea lor în viață, pentru dezvoltarea și mai intensă, pe multiple planuri, a prieteniei, solidarității și colaborării româno-iugoslave.

În cadrul aceleiași ședințe tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat, de asemenea, informări cu privire la vizita de stat efectuată în țara noastră, între 8 și 11 noiembrie, de președintele federal al Republicii Austria, dr. Rudolf Kirchschläger, și cu privire la rezultatele vizitei efectuate în țara noastră, între 12 și 14 noiembrie, de către primul ministru al Republicii Turcia, Bülent Ecevit.

Față de rezultatele fructuoase ale convorbirilor la nivel înalt româno-austriece consemnate în Comunicatul comun semnat de cei doi președinți, Comitetul Politic Executiv și-a exprimat întreaga aprobare, subliniind că acest moment a ridicat pe o treaptă superioară raporturile de prietenie și colaborare multilaterală româno-austriece, spre binele și în interesele ambelor țări și popoare, a înscris o contribuție importantă la cauza destinderii internaționale, a făuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

Apreciind vizita în România a premierului turc Bülent Ecevit ca pe un moment marcant în extinderea colaborării prietenești între România și Turcia, Comitetul Politic Executiv a arătat că intensificarea relațiilor dintre două popoare care trăiesc în același spațiu geografic constituie o contribuție importantă la afirmarea raporturilor de bună vecinătate și colaborare în Balcani, exprimă interesele și aspirațiile profunde ale popoarelor din această regiune, important factor pentru edificarea securității, colaborării și păcii în Europa și în lume.

În cadrul ședinței din 20 noiembrie, Comitetul Politic Executiv a discutat și soluționat o serie de probleme privind îndeplinirea planului de stat și dezvoltarea economico-socială a țării, precum și probleme ale activității curente pe plan intern și internațional desfășurată de partidul și statul nostru.

Problemele supuse atenției Comitetului Politic Executiv în ședința desfășurată la începutul acestei săptămîni definesc o constantă a activității partidului nostru — profundul democratism al activității de partid în țara noastră — reflectă un ritm racordat la ritmul întregii noastre vieți economice, sociale și politice, dinamismul unui prezent care-și proiectează și așază cu responsabilitate pentru viitor pietre de hotar pentru o lume mai bună, mai fericită, mai îmbelșugată.

a relațiilor de prietenie și colaborare româno-iugoslave

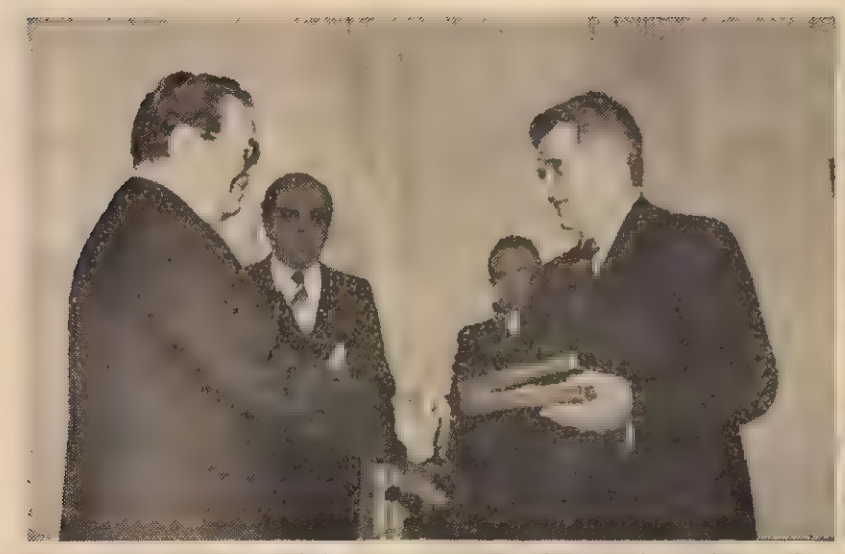

Semn al unei deosebite aprecieri : tovarășului Nicolae Ceaușescu îi este înmînat de către tovarășul Iosip Broz Tito înaltul Ordin „Erou al Muncii Socialiste"

Imagine din timpul vizitei la Centrul de conferințe „Sava" din Belgrad, unde conducătorul partidului și statului nostru a fost întîmpinat cu manifestări călduroase de prietenie

Porțile de Fier II, inaugurat cu prilejul precedentei întîlniri dintre cei doi șefi de stat, în decembrie 1977. În scopul rezolvării mai operative a sarcinilor curente ale colaborării economice și în vederea amplificării relațiilor economice și tehnico-științifice multilaterale — în domeniile construcțiilor de mașini, metalurgiei, industriei electronice și electrotehnice, petrochimiei, în ramurile extractive de materii prime, în industria alimentară, agricultură etc. — a fost relevată necesitatea unei mai strînse colaborări între organizațiile economice din cele două țări, dintre organele de resort. Dialogul la nivel înalt româno-iugoslav a evidențiat, de asemenea, interesul reciproc și posibilitățile reale de dezvoltare în continuare a colaborării economice prin adoptarea unor măsuri de cooperare în producție pe termen lung, prin investiții comune majore, prin colaborarea pe terțe piețe. Referindu-se la evoluția relațiilor bilaterale, tovarășul Nicolae Ceaușescu remarca în toastul rostit la dejunul oferit în onoarea sa de tovarășul Iosip Broz Tito : **„De la ultima noastră întîlnire, colaborarea româno-iugoslavă a cunoscut un curs mereu ascendent, atît pe plan politic, economic, cît și în alte domenii. Se desfășoară cu succes activitatea comună de construcție a noii hidrocentrale de pe Dunăre, au crescut schimburile economice, s-a extins cooperarea în producție. Avem toate temeiurile să afirmăm că relațiile româno-iugoslave constituie un exemplu de conlucrare rodnică între două state socialiste vecine, pe baza deplinei egalități, stimei, respectului reciproc și încrederii tovărășești".** În același sens se pronunța, în toastul rostit cu același prilej, și președintele Tito : **„Cele două țări socialiste vecine ale noastre au într-adevăr cele mai bune relații de prietenie, colaborarea noastră urmînd o linie mereu ascendentă. Roadele colaborării noastre sînt vizibile și larg apreciate — să luăm ca exemplu doar asemenea giganți cum sînt Porțile de Fier I și Porțile de Fier II — și noi ne putem mîndri cu acestea. Ele constituie o dovadă evidentă a rezultatelor pozitive pentru binele nostru al tuturor, dar și al comunității pe plan mai larg, ce pot fi obținute în zona noastră balcanică atunci cînd relațiile sînt întemeiate pe o bază principială, pe egalitatea în drepturi, pe deplina stimă reciprocă și, totodată, pe încredere și prietenie".**

Un înalt grad de identitate a punctelor de vedere exprimate se face remarcat și în cadrul schimbului de vederi între președinții Ceaușescu și Tito pe teme ale vieții politice actuale în lume. Cei doi președinți au evidențiat principalele tendințe și procese ale vieții internaționale, în evoluția lor nu totdeauna în consens cu aspirațiile popoarelor, cu dorința de pace și progres a acestora. Într-o lume în care se afirmă cu tot mai puternică tărie, cu o tot mai impresionantă fermitate lupta pentru pace, destindere, pentru dezvoltarea colaborării egale în drepturi, există, în același timp, tendințe negative care provoacă o serioasă îngrijorare. Între acestea, Comunicatul comun înscrie ascuțirea contradicțiilor în viața internațională și dificultățile serioase în procesul destinderii, intensificarea tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență, de amestec din afară, îndeosebi pe teritoriul Africii, cursa înarmărilor și apariția unor noi tipuri de arme de distrugere în masă, manifestarea sub diferite forme a politicii de forță, stările de încordare și apariția de noi conflicte între state. Față de toate aceste numeroase pericole și amenințări la adresa păcii și securității este cu atît mai relevantă poziția celor doi președinți, conținutul mobilizator, activ al acesteia : popoarele, toate forțele iubitoare de pace, progresiste și democratice trebuie să-și intensifice continuu eforturile în lupta pentru pace, destindere și securitate, să inițieze noi acțiuni pentru rezolvarea justă a problemelor internaționale. Dintr-o asemenea perspectivă responsabilă, pentru o asemenea perspectivă au fost examinate problema situației din Europa și a securității pe continent — relevîndu-se necesitatea unei temeinice pregătiri a reuniunii de la Madrid din 1980, relațiile din Balcani — odată cu exprimarea hotăririi României și Iugoslaviei de a acționa și în continuare pentru extinderea colaborării bi și multilaterale cu toate țările din această zonă, dezarmarea — unde trebuie întreprinse fără întîrziere măsuri concrete de oprire a cursei înarmărilor, mișcarea țărilor nealiniate — a căror contribuție la lupta pentru pace și democratizarea relațiilor internaționale a crescut, imperativul lichidării fenomenului subdezvoltării și al instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Au fost examinate, de asemenea, situația din Orientul Mijlociu, problema cipriotă, situația din sudul Africii, au fost condamnate încercările regimului rasist din Republica Sud-Africană de a împiedica realizarea unei reale independențe a poporului namibian sub conducerea S.W.A.P.O., a fost exprimat sprijinul față de eforturile R.P.D. Coreene pentru reunificarea pașnică, independentă și democratică a țării, fără amestec străin. O deosebită importanță a fost acordată creșterii continue a rolului O.N.U., perfecționării și democratizării activității organizației internaționale.

Constatînd cu satisfacție că o serie de partide comuniste și muncitorești își întăresc pozițiile, acționează pentru găsirea de soluții și căi adecvate dezvoltării sociale, își elaborează propriile opțiuni programatice, în concordanță cu condițiile concrete din țările lor, cu cerințele luptei revoluționare contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar al Partidului Comunist Român, și tovarășul Iosip Broz Tito, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, au reafirmat că principiile independenței și egalității în drepturi, răspunderii fiecărui partid și mișcări în fața propriei clase muncitoare și a propriului popor, neamestecului în treburile interne reprezintă singura bază trainică pentru relațiile dintre toate partidele comuniste și muncitorești, dintre partidele socialiste și social-democratice, dintre mișcările de eliberare națională și toate partidele și mișcările progresiste și democratice. Conducătorii celor două partide au subliniat în acest cadru necesitatea dezvoltării permanente a unui dialog principial, a schimbului de păreri, într-un spirit constructiv, fără blamări și atacuri între partide și mișcări progresiste.

Cu o agendă atît de complexă, cu aprecieri atît de pertinente și pline de responsabilitate în toate domeniile de discuție abordate, cu un asemenea rodnic bilanț, actuala vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.S.F. Iugoslavia, întîlnirea și convorbirile avute cu președintele Iosip Broz Tito, convorbirile de lucru ale celorlalți membri ai delegației române se constituie într-o nouă contribuție la întărirea în continuare a relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două partide și țări, în interesul reciproc al poporului român și popoarelor iugoslaviei, al păcii și colaborării internaționale. Dorința reciprocă a conducătorilor de partid și de stat din cele două țări de a continua dialogul la nivel înalt exprimă cel mai direct, validează în modul cel mai simplu eficiența unor contacte ce și-au dovedit de fiecare dată caracterul exemplar, fertilitatea.

DOINA FRUNTELATĂ

PLECAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

LA CONSFĂTUIREA DE LA MOSCOVA A COMITETULUI POLITIC CONSULTATIV

AL STATELOR PARTICIPANTE LA TRATATUL DE LA VARȘOVIA

Marți, la amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a plecat la Moscova pentru a lua parte la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu este însoțit de tovarășii Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, Vasile Mușat, secretar al C.C. al P.C.R.

La plecare, pe aeroportul Otopeni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost salutat de tovarășa Elena Ceaușescu, de tovarășii Iosif Banc, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Virgil Trofin, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Ion Coman, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Ludovic Fazekas, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Ion Ursu, Richard Winter, Vasile Marin, precum și de membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații de masă și obștești, generali.

Au fost de față, V.I. Drozdenko, ambasadorul U.R.S.S. la București, și membri ai ambasadei.

SOSIREA LA MOSCOVA

În după-amiaza zilei de 21 noiembrie a sosit la Moscova tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, pentru a participa la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este însoțit de tovarășii Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, Vasile Mușat, secretar al C.C. al P.C.R.

La aeroportul Vnukovo, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășii care îl însoțesc au fost întîmpinați de A.A. Gromiko, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., B.N. Ponomariov, membru supleant al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.C.U.S., V.A. Kirillin, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., G.A. Kiseliov, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.U.S.

Au fost prezenți Gheorghe Badrus, ambasadorul Republicii Socialiste România în Uniunea Sovietică, și membri ai ambasadei române.

UNEORI, RISIPA MARE SE MANIFESTĂ CU DISCREȚIE

Documentarea pe care am întreprins-o la I.U.C.-Ploiești mi-a dezvăluit cîteva aspecte ale unei risipe... discrete, fapt cu atît mai interesant cu cît întreprinderea de utilaj chimic din orașul prahovean este una dintre acele unități industriale serios preocupate de economie la materii prime și materiale. În această ordine de idei, I.U.C., prin specialiștii săi, a aplicat unele măsuri izvorîte din aprecierea judicioasă a tuturor posibilităților de economisire a metalului, ajungînd să-și îndeplinească și — uneori — să-și depășească indicatorii de plan în ceea ce privește coeficientul de utilizare a materiei prime, dintre care amintesc executarea de S.D.V.-uri sau diverse părți componente ale unor utilaje din straifurile de tablă rămase fără întrebuințare după croirea pieselor cărora le erau destinate inițial, reproiectarea dispozitivelor odată folosite în scopul întrebuințării lor pentru executarea altor comenzi (în loc să fie dezafectate ori casate, aceste dispozitive sînt păstrate într-un depozit special amenajat), organizarea unui grup permanent de proiectare în scopul centralizării debitării de materiale, ceea ce înseamnă că, mai înainte de a porni spre secții, tablele din care se confecționează utilajele destinate industriei chimice au suportat o „exploatare" maximală, adică s-au „croit" pînă la limita posibilă piesele, straifurile rămase fiind foarte mici, s-a inlocuit, în numeroase cazuri, forjarea cu matrițarea, ținîndu-se seama și de posibilitățile tehnologiei adoptate de I.U.C., ceea ce conduce la economii multiple — material și timp de execuție, la creșterea productivității muncii — prin reproiectarea fundurilor unor recipienți destinați rafinăriilor, acestea se execută din 7 segmenți, în loc de 11 și așa mai departe.

Trecînd prin secțiile întreprinderii, însoțit de inginerul Gheorghe Leoveanu, șeful atelierului de proiectare tehnologii la rece, văd aplicîndu-se curent toate metodele despre care am amintit, dar discuția începe să urmărească aflarea căilor nevăzute ale pierderilor materiale. Fiind vorba despre un proiectant, era firesc să începem cu acest sector, adică chiar cu începutul oricărei acțiuni tehnice. De consemnat că atelierul de proiectare al întreprinderii are un rol — cel puțin teoretic — destul de minor chiar în ce privește proiectarea. Practic, proiectele se execută în institutele specializate de unde sînt îndrumate, spre execuție, la I.U.C.-Ploiești. Dar — și aici începe să se manifeste rolul proiectării proprii a uzinei — se constată de foarte multe ori că cei care au gîndit o instalație n-au ținut seama de unele criterii obiective, cum ar fi criteriul materialelor de care dispune întreprinderea.

— Să fim bine înțeleși : marile combinate siderurgice, Galați, Tîrgoviște și celelalte, și-au tipizat producția de laminate, executînd, prin urmare, doar anumite tipuri și dimensiuni pe care le livrează. Cum specificul industriei chimice și, în consecință, cel al uzinei noastre este acela al unicatelor, proiectanții se simt atrași cu un interes aparte de realizarea unor lucrări cît mai diferențiate, atît ca soluție tehnică dar și ca material folosit, ignorînd însă posibilitățile noastre de aprovizionare. Ce se întîmplă ? Între prerogativele noastre nu intră și proiectarea de instalații, componente etc., deși o putem face, supunînd soluțiile adoptate aprobării institutelor specializate, care prin derogare își dau sau nu avizul. Deci, munca inițială rămîne descoperită și i se adaugă surplusul nostru de muncă. Iată o pierdere... discretă dar importantă ținînd seama că timpul unor specialiști din proiectare (I.P.T.C.-București, I.I.T.U.R.-Ploiești) este bine remunerat. Spiritul nostru de prevedere nu mai joacă, în aceste situații, nici un rol, pentru că — deși cunoaștem de ce anume materiale dispunem, nu putem influența proiectarea ci, doar, să o modificăm în raport cu existența materiei prime.

— Cum rezolvați asemenea situații ?

— Prin croieli, proiectate aici, găsim alte piese sau repere care se pot executa din laminatele aflate în depozit. „Cupoanele" care rămîn se restituie magaziei, urmînd să apelăm la ele cu prilejul ivirii altor comenzi, posibile sau nu. Din această cauză, sub cerul liber, pentru că nu dispunem în incinta întreprinderii de spații care s-ar putea construi spre a adăposti un adevărat depozit, zac, uneori și ani de zile, diverse materiale, supuse, evident, degradării. Uneori, „cuponul" necesar se află tocmai la fundul stivei și pentru a-l scoate trec cîteva zile, care complică mult munca oamenilor de la macarale, a celor care manipulează „cupoanele", așa că de multe ori îți piere pofta de a mai recurge la un rest. Și asta îmi apare tot ca o risipă. Dar rămîn și materiale care, nici peste 10 ani, nu vor reintra în fluxul productiv. Ele sînt definitiv pierdute. A existat o Hotărîre a Consiliului de Miniștri privind standardizarea unor utilaje destinate industriei chimice, dar aplicarea ei s-a început cam în dorul lelii și a și fost abandonată pînă în cele din urmă. În plus, încă un aspect : am avut o situație în care proiectantul a introdus în lucrarea sa un profil U 24, din R 52/2 B, care nu se fabrică încă în țară la noi, fără să-și mai bată capul pentru o soluție posibilă cu ceea ce avem. Aici risipa apare la valută. Soluția putea fi găsită încă din faza de proiectare. Ca să nu mai spun că și formalitățile pentru obținerea derogării, a avizelor, fișelor de modificare au constituit un alt canal de scurgere a timpului util.

Într-o altă hală mi se arată așa-numitele „flanșe cu gît", care provin de la Întreprinderea de utilaj chimic din Rîmnicu Vîlcea, de la Progresul Brăila sau I.M.G.B. Unele lămuriri primesc pentru cele sosite de la Rîmnicu Vîlcea, dar ele sînt valabile și pentru celelalte întreprinderi. Laminorul de la Vîlcea are posibilitatea să efectueze două operații asupra flanșelor : una în „inel", cealaltă „la profil". Tovarășii de acolo o folosesc doar pe prima, ceea ce înseamnă că flanșa ajunge la Ploiești cu o încărcătură suplimentară de material, necesitînd la I.U.C. alte prelucrări, care înseamnă : pierderi mari la metalul care cade la prelucrări, la energie electrică, uzura mașinilor, strangularea fluxului la strungurile carusel care au de îndepărtat adaosurile tehnologice de pe flanșe și cheltuieli mai mari la transport. Flanșele livrate de Progresul-Brăila ne obligă la pierderi de material între 60—70 la sută — cînd toate aceste neajunsuri ar putea fi evitate încă de la executarea primelor operații, făcute la timpul și locul potrivit, adică la întreprinderile furnizoare. Probabil, unitățile amintite raportează planul la tonaj și nu la alți indicatori și le convine să procedeze astfel, dar în ceea ce ei raportează se află cuprins și metalul pe care I.U.C. îl trimite la retopit, deși din cantitățile risipite s-ar putea executa piese finite cîntărind tone întregi ! Anomalia apare evidentă : produse cu care o întreprindere se mîndrește și-și îndeplinește obligațiile planificate devin... pierderi ! S-au făcut intervenții numeroase pentru obținerea unui echilibru, pentru rezolvarea logică a stării actuale de fapt, dar fără rezultate, pînă în prezent. Poate de aici înainte... Interesant mi se pare și faptul că unitățile intrate în raporturi de acest fel aparțin aceleiași centrale industriale ori aceluiași minister. O materie importantă și scumpă este cumpărată de I.U.C.-Ploiești cu 11 lei kg și revîndută de uzina ploieșteană sub formă de șpan cu 0,50 lei kg !

— Un necaz și o sursă de risipă apar și în altă situație : sîntem primiți la contractări, cu furnizorii noștri, cînd avem un minimum de 30 de tone, reprezentînd greutatea pieselor necesare, deși nouă ne-ar fi suficiente 3 tone, să zicem, își continuă explicațiile inginerul Gheorghe Leoveanu. Situația se explică prin profilul producției noastre, bazată pe unicate, pe componente nerepetabile. Dar dacă proiectanții ar ține seama de această situație, ar putea, foarte ușor, cred eu, să creeze tipuri de piese în care dimensiunile materialului folosit să fie aceleași. Noi căutăm parteneri care să aibă aceleași trebuințe de table, să zicem, pentru a îngroșa nota de comandă și a respecta programul de lucru al marilor combinate, iar, alteori, cerem mai mult decît ne este necesar urmînd ca, ulterior, să plasăm surplusul pe unde putem ori să-l păstrăm cine știe pînă cînd.

MANOLE CARȚAN ■

Poveste adevărată despre maistrul cel bun și secția cea rea

— Un sociolog privind la fenomenul de risipă ? De ce nu. Îl interesează chiar foarte mult, pe plan profesional, nu numai cetățenesc. Este o problemă de care m-am lovit și asupra căreia am avut deseori prilejul să reflectez. I-am dat și un nume : comportamentul de risipă.

Interlocutorul nostru, lectorul universitar doctor Cătălin Zamfir, de la Facultatea de istorie-filozofie din București, s-a specializat în sociologia industrială de cînd a ieșit de pe băncile universității, adică din 1962. A scris mai multe lucrări, unele cu caracter de pionierat în țara noastră, din care citîm : „Metoda normativă în psihosociologia organizării", „Psihosociologia organizării și conducerii", „Strategii ale dezvoltării sociale".

— Nu vă voi face o teorie doctă despre risipă, voi începe cu un fapt de observație. După cum poate știți, în ultimii ani am efectuat cercetări sociologice în mari întreprinderi industriale : „Danubiana", Întreprinderea de medicamente, „Policolor", „Biofarm" din București, Combinatul de mase plastice și cauciuc — Pitești, Combinatul chimic — Turnu Măgurele, exploatări petrolifere din zona Ploiești, Combinatul chimic — Făgăraș, Întreprinderea de mașini electrice — București. În una din ele s-a întîmplat următoarea istorie, pe care aș intitula-o „Povestea adevărată despre maistrul cel bun și secția cea rea". Funcționa într-o secție un maistru inimos, care-și lua totdeauna angajamente mobilizatoare, pe care le și îndeplinea. Se preocupa să economisească pînă la ultimul gram de materie primă. Pe scurt, era bine cotat și o merita din plin, deoarece în toate punea inimă. Din păcate, secția pe care o conducea era „rea". Oamenii, explica el, strică destul de des utilajul, irosesc materialele — unele din import — lucrează neatent și gîlcevile se țin lanț, iar ședințele convocate ad-hoc nu dădeau nici un rezultat. Atunci, direcția a apelat la mine, rugîndu-mă să dau o mînă de ajutor, fiindcă nu mai știau ce să facă. Firește, secția „rea" nu o puteau înlocui cu alta „bună", știa erau oamenii, alții, nu se găseau. Ba chiar maistrul era compătimit, fiind considerat un ghinionist fără pereche : în ce secție a mai nimerit, săracul...

Cătălin Zamfir a urmărit îndeaproape munca secției, a stat de vorbă cu oamenii, cu maistrul și după un timp de studiu, de reflecție, s-a dus la direcție, unde a avut loc următorul dialog :

— Ați rezolvat problema, ați găsit soluția ?

— Da. Schimbați maistrul !

— Cum ? !

— Dv. priviți faptele răsturnat. În realitate, maistrul e rău și secția bună. Mai precis, este o secție obișnuită, oamenii muncesc normal. Nu la ei e buba, risipa de care vă plîngeți nu se datorește lor, ci proastei organizări.

Cu cîteva luni înainte de cercetarea lui Cătălin Zamfir, oamenii, după ce dezbătuseră posibilitățile reale ale secției, și-au luat angajamentul să depășească planul cu 10 la sută. Maistrul a spus : „Nu 10 la sută, ci 15 la sută !" Muncitorii l-au susținut, crezînd că a depistat resurse interne neștiute de ei sau că a găsit soluții tehnologice noi. Dar maistrul nu studiase nimic, nu avea nici o rezolvare tehnică originală, se lăsase ghidat exclusiv de dorința, întru totul lăudabilă, de a face mai bine, fără însă a inventaria și indica mijloacele. Oamenii au început să lucrezе cu un sentiment de frustrare, atmosfera în secție s-a înrăutățit. Încercînd totuși să onoreze angajamentul au fost nevoiți să dea produse de slabă calitate și, implicit, au devenit mai proști gospodari. Risipa creștea și ca urmare a faptului că produsele de calitate inferioară erau sistematic refuzate de beneficiar. Ele se îngrămădeau inutile, în curtea fabricii.

— Parcă le văd și acum, degradîndu-se sub ploaie și sub ninsoare — continuă interlocutorul nostru. Vina maistrului nu consta, firește, în dorința de a spori neîncetat producția secției. Este o dorință perfect legitimă, mai mult, o îndatorire în societatea noastră. Entuziasmul lui era real, dar era entuziasmul unui rău organizator. Rezultatul : risipa bunurilor materiale și apariția legendei maistrului bun și a secției rele. În fapt, lipsa de organizare constituie una din cauzele cele mai profunde ale risipei.

— Și cu maistrul acela ce s-a întîmplat?

— Nimic. A fost făcut să înțeleagă realitățile și a rămas la locul lui. Dealtfel, opțiunea fundamentală a sociologiei nu constă în schimbarea omului, ci a comportamentului. La aceasta mă gîndisem și eu cînd am spus : „Schimbați maistrul !" Și să nu uit : după ce s-au pus lucrurile la punct și s-a asigurat o mai bună aprovizionare, cuplată cu alte măsuri organizatorice, secția realmente a depășit planul cu 15 la sută.

LIONEL NIȚESCU ■

O întrebare pentru trei întreprinderi:

Cum obțineți beneficiile ?

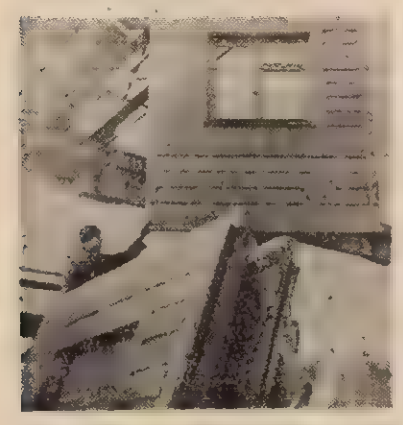

Cum obțineți beneficiile ? Ne-au răspuns inginerul șef Ioan Spînache, de la Unitatea de prefabricate „Progresul" din cadrul Centralei materialelor de construcții : **Pe ultimele 10 luni am obținut 9 milioane lei, în plus, la producția globală, și 4 milioane lei, în plus, la producția marfă. Beneficiul realizat pe primele 9 luni ale acestui an este mai mare cu 1 300 000 față de cel planificat. Am obținut aceste rezultate, pentru că ne-am încadrat în baremurile planificate ; pentru că am folosit ciment superior BIM 400 — cu rezistențele inițiale mari — care determină economii de 5—10 la sută, față de cimenturile obișnuite ; pentru că am folosit, la oțel-beton, metoda sudării cap la cap (bineînțeles, pentru piese secundare, cum sînt plăcile pentru drumurile forestiere). Pentru viitor ne-am întocmit un plan de măsuri, care, credem, ne va asigura, față de '78, economii în plus de 250 MWh ; de 843 tone combustibil convențional ; de 1300 tone ciment. Aceste economii le vom obține prin trecerea la tratamentul termic al semifabricatelor în tunele cu aer cald pulsator ; și prin eliminarea uscării agregatelor, parțial, la sorturile mari, în producția de tuburi. Noutatea noastră, pe care ne bucurăm că o fotografiați și o faceți publică, este aceasta : sîntem singura unitate din țară care livrează panouri mari cu amprente și finisaje, pentru case.**

Cum obțineți beneficiile ? Ne-au răspuns tehnicianul Iacob Sebastian, inginerul Vili Liveanu, șeful de atelier Alexandru Sabău, mecanicul Nicolae Nicolai, de la Fabrica de confecții și tricotaje București, secția 8 tricotaje : **Am conceput o mașină automată universală care realizează tricoturi cu mai multe legături structurale. În viitor, invenția noastră — care, ca soluție tehnică, reprezintă o noutate pe plan mondial — va intra în dotarea tuturor întreprinderilor de felul întreprinderii noastre. Aceasta va asigura o importantă economie de valută, pentru că tricoturi similare se obțin pe mașini cu selectoare Jaquard, produse doar de firmele străine. Pe o singură mașină — de acest nou gen — se poate obține o producție suplimentară anuală de 1 milion lei. Invenția noastră s-a materializat într-o construcție suplă, care oferă, în exploatare, o deservire ușoară. Acum, pe această mașină se execută tricot indesirabil de tip Köpper, care are următoarele avantaje și calități : tricotul nu se deșiră ; tricotul are un aspect nou, gen fagure, care asigură aerisirea trupului (a fost folosit pentru echipamentul sportivilor care ne reprezintă țara) ; și are stabilitate dimensională. Calități care fac să fie foarte solicitat, atît pe piața internă, cît și pe cea externă.**

Cum obțineți beneficiile ? Ne-au răspuns reprezentanții întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie" din București : **Am folosit trei căi principale. Prima constă în gospodărirea judicioasă a metalului. Înainte de toate, să fie limpede că utilajul chimic e confecționat în totalitate din metale, cu o pondere foarte mare a laminatelor plane. În acest an a luat ființă la noi o grupă, care chiar așa se cheamă : de gospodărire judicioasă a materialelor. Ea este alcătuită din specialiști, tehnologi, care, în proiectarea unor tehnologii noi, urmăresc și întocmirea planurilor de croire complexă a fiecărei foi de tablă, utilizarea integrală a suprafeței ei. Prin acest sistem crește coeficientul de utilizare a laminatelor ; sînt eliminate deșeurile nerecuperabile ; este înlăturată posibilitatea debitării, a croirii întîmplătoare, care implică pierderi. Așa am obținut o reducere medie a consumului de tablă cu circa 5—10 procente, asta însemnînd 80 tone material economisit într-un an. A doua cale o datorăm unei inovații aplicate la secția 1 turnătorie. Ea constă în preîncălzirea cubilou ui cu aer cald, recuperat din procesul tehnologic. Am economisit, astfel, 10 tone de cocs metalurgic. Iar a treia cale constă în aplicarea procedeului de placare, prin sudură simultană cu doi electrozi-bandă, procedeu folosit la construcția oricărui tip de reactor pentru industria chimică, în vederea protecției anticorosive. Astfel, placarea este de o calitate superioară ; consumul de metal este redus ; productivitatea muncii a crescut cu 12 la sută ; iar importul de tablă placată a fost eliminat, determinînd, firește, o importantă economie valutară.**

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

Gospodărirea rațională a energiei

Datoria poruncește fără a sili

La ordinea zilei, o problemă vitală a economiei naționale : gospodărirea rațională a combustibilului și energiei în toate domeniile și compartimentele vieții și activității noastre zilnice.

Statisticile și recomandările specialiștilor, precum și exemplele concrete, flagrante, de risipă și intemperanță în această privință ne obligă pe toți, acasă și la locul de producție, să procedăm de urgență la revizuirea pe baze rationale a consumului de carburanți, de lumină și căldură, de utilizare judicioasă a întregului capital energetic.

Rationalizarea energiei este, după cum bine se știe, o problemă de ordin mondial. La ora actuală, toate statele lumii, chiar și cele mai bogate, întreprind măsuri energice pentru limitarea consumului energetic, pentru descoperirea și adoptarea unor noi mijloace și procedee pentru realizarea ei. Producția de energie a înregistrat și în țara noastră creșteri sensibile. În 1977, de pildă, s-au produs aproape 60 miliarde kilowați-ore, deci de 42 de ori mai mult decît în 1960. Cu toate acestea, ritmul accelerat de dezvoltare a economiei naționale, al industriei, transporturilor, construcțiilor, agriculturii, creșterea apreciabilă a nivelului material al poporului nostru, la orașe și în mediul rural, obligă balanța energetică a țării să fie în general foarte strînsă. Tocmai de aceea rationalizarea consumului de energie devine un imperativ al fiecărui ceas, o problemă de maximă importanță pentru marea gospodărie a patriei, de conștiință și atitudine civică. Pentru marea colectivitate a patriei, responsabilitatea socială de tip socialist reprezintă acea trăsătură de esență care-i face pe om să-și aprecieze actele de comportare, raportîndu-le la datoriile și exigențele obștii, la obligațiile sale concrete în acest sens.

Din păcate, așa cum o dovedesc nenumăratele exemple, nu sînt deloc puțini cei care privesc cu indiferență acest efort general — destinat, în ultimă instanță, binelui comun — care din indolență, lăcomie și egoism risipesc cu bună știință această prețioasă și indispensabilă bogăție a țării. Bilanțul consumului total de energie de la începutul anului și pînă în prezent dovedește că în industrie s-au cheltuit cu 56 de milioane de kilowați-ore peste consumul planificat.

Exagerate se dovedesc și consumurile de energie electrică în domeniul iluminatului și consumului casnic, prin folosirea abuzivă a surselor de lumină, a reșourilor, radiatoarelor, boilerelor, aerotermelor, sobelor electrice sau a unor receptori improvizați. Într-o asemenea situație nu e de mirare că în perioada 1 octombrie — 16 noiembrie, anul acesta, a fost depășit consumul programat cu 73 milioane kilowați-ore, sau exact cît furnizează vreme de trei luni centrala electrică de la Bicaz.

Pentru zăgăzuirea acestor cascade ale risipei specialiștii recomandă măsuri și procedee concrete. Mai mult decît atît : ei demonstrează că reducerea consumului general de energie și carburanți nu împietează cu nimic buna desfășurare a activității productive, asigurînd, deopotrivă, în căminele noastre confortul termic necesar. Dar pentru aceasta se impune de urgență diminuarea cheltuielilor irationale de energie în toate întreprinderile industriale, în construcții, în transporturi, în unitățile agricole, în cadrul serviciilor publice, în comerț. Mai mult decît oricînd, comisiile energetice din aceste sectoare au datoria să acționeze în mod drastic împotriva risipei, pentru eliminarea funcționării în gol a utilajelor și instalațiilor, pentru extinderea iluminatului local la utilaje, pentru recuperarea resurselor secundare, pentru folosirea eficientă a fiecărui kilowatt.

Energofagii de cele mai variate calibre se găsesc din păcate cu nemiluita și în vastul sector al consumatorilor particulari, unde prin indolență și lipsă de spirit gospodăresc un singur abonat poate ajunge chiar la consumuri de 10 000 — 20 000 kWh pe an. Cauza este, în general, aceeași : utilizarea energiei electrice pentru încălzirea locuințelor, fără ca în această situație să se procedeze la întărirea izolației termice și la instituirea unui orar de funcționare în funcție de necesitățile reale. Și apoi să nu uităm un lucru: aparatele electrice de încălzire a încăperilor, ne referim la cele care se găsesc în comerț (radiatoare, calorifere, sobe Terel, aeroterme) sînt destinate unei încălziri auxiliare, sau ceea ce înseamnă că încălzirea de bază trebuie să fie realizată prin sisteme neelectrice. Conform indicațiilor în vigoare, durata de funcționare anuală a aparatelor de încălzire este de cel mult 400 de ore, la care corespunde un consum maxim anual de 800 kWh la apartamentele cu 1—2 camere locuibile și, respectiv, 1200 kWh la cele cu 3 sau mai multe camere.

Dacă fiecare cetățean ar înlocui unul din becurile de 60 W cu unul de 40 W, la nivelul consumatorilor din Capitală (circa 800 000 abonați), s-ar economisi anual peste 20 milioane kWh, echivalentul a circa 6 milioane litri de petrol, suficienți la alimentarea cu energie timp de un an a 20 000 familii. Dacă într-un bloc cu 10 etaje iluminatul părților comune se face cu becuri de 40 W, fără automat de scară, într-un an, prin funcționarea celor zece becuri se consumă 1 800 kWh. Dacă fiecare din cele 10 becuri de 40 W va fi înlocuit cu unul de 25 W și va fi pus în funcțiune corespunzător automatul de scară, consumul se va reduce la circa 330 de kWh/an. Se realizează astfel o economie de 1 270 kWh/an, energie care poate fi utilizată la fabricarea a circa 2 500 perechi de încălțăminte. Dacă într-o încăpere în care se folosește iluminatul timp de cinci ore/zi s-ar înlocui un bec de 60 W cu un tub fluorescent de 20 W, se realizează în cinci zile o economie de 1 kWh. Cu cei 73 kWh economisiți în acest mod într-un an se pot efectua următoarele: se pot călca timp de 146 ore peste 400 kg de rufe ; poate funcționa un frigider cu compresor timp de trei luni; poate funcționa un aspirator de praf timp de trei ani.

Apelul adresat tuturor consumatorilor de energie din țară pentru folosirea chibzuită a fiecărui strop de energie a redus, evident, în multe compartimente ale vieții productive cotele exagerate de consum. Pot fi date în acest sens exemplele de devotiune și simț gospodăresc ale unor numeroase întreprinderi din județele Satu Mare, Neamț, Ilfov, Vrancea, Caraș-Severin, municipiul București. Dar tot atît de evidente sînt și exemplele de risipă, de folosire abuzivă, nerațională a surselor energetice. Mari risipitoare s-au dovedit a fi colectivele combinatelor de celuloză și hîrtie din Letea-Bacău, Călărași și Brăila, combinatele chimice de la Slobozia, Craiova, Tg. Mureș, Borzești, Întreprinderea de aluminiu din Slatina, Combinatul metalurgic din Cîmpia Turzii și altele.

Iată deci o situație care ne obligă la instituirea unor măsuri sever-raționale în consumul de energie, la intoleranță față de cei care, din ignoranță sau cu bună știință, irosesc această avuție inestimabilă. Evident, reglementarea pe baze raționale va închide multe robinete ale risipei, dar multe dintre acestea sînt practic greu de depistat, ele aparțin chiar modului individual în care ne concepem și ne organizăm viața domestică și profesională. Economisirea energiei devine tocmai de aceea o datorie de ordin moral și cetățenesc. Iar datoria poruncește fără a sili.

ILARIE MURGU

Capacitatea de inovare tehnică, sursă de creștere a eficienței economice

(Urmare din pagina 1)

produselor, ceea ce asigură satisfacerea nevoilor interne ale țării și crearea unor posibilități mereu sporite pentru export. Numai în primii 3 ani ai actualului plan cincinal producția a crescut la Întreprinderea „Electrobanat" cu 72 la sută, iar la „I.A.E.M." de aproape 40 la sută.

Asimilarea noului mecanism economic fiind în plină materializare, în activitatea organizațiilor de partid și consiliilor oamenilor muncii se distinge munca politico-educativă de instruire a oamenilor, de înțelegere de către aceștia a conținutului producției nete, a modalităților de folosire și de măsurare corectă a eficienței muncii sociale, a ridicării gradului de organizare superioară a muncii, a disciplinei și abnegației muncitorești, a implicațiilor ce le are acest indicator de bază al planului asupra eficienței fondurilor fixe și valorificării superioare a materiilor prime și materialelor. Este de observat că în organizațiile de bază și cu întreg personalul muncitor s-au dezbătut larg direcțiile de creștere a producției nete și fizice, reducerea cheltuielilor materiale, atragerea tuturor oamenilor muncii la autogestiune și autoconducere. Consemnînd aceste acțiuni, subliniem faptul că la I.A.E.M., spre exemplu, urmărirea indicatorilor economici și în special valoarea producției nete și producției fizice are la bază un sistem operativ introdus din luna iulie a.c., care cuprinde pe de o parte fundamentarea planului producției nete și pe de altă parte urmărirea realizării zilnice a acestuia. Se reține de asemeni faptul că fundamentarea sarcinilor lunare se face pe baza planului producției fizice și a valorii producției nete determinate pe unitatea de produs. Aceasta se calculează prin scăderea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs din valoarea produsului în cauză. După stabilirea valorii producției nete reieșite din calcul, se face analiza datelor și a factorilor de influență, derivați din posibilitățile interne de stimulare a realizării planului, astfel încît prin măsurile luate să se asigure realizarea indicatorilor de plan. Trebuie subliniat că urmărirea operativă a realizării zilnice a planului se face prin calculul zilnic al valorii producției nete din producția marfă, scăzîndu-se din valoarea acesteia cheltuielile materiale. Pentru aceasta există o diagramă de circulație a documentelor cu responsabilități și termene orare, astfel încît raportarea să poată avea loc la termenul stabilit. Informațiile obținute circulă de la compartimentul care stabilește informațiile finale spre conducătorul unității și organele de conducere colectivă.

Spre deosebire de raportarea pe baza dărilor de seamă, raportarea operativă substituie baza de calcul a producției nete, respectiv producția globală, cu valoarea producției marfă, rezultatele obținute fiind aceleași.

Identitatea rezultatelor la această întreprindere se datorește, printre altele, și condițiilor tehnico-organizatorice, în rîndul cărora consemnăm :

● În primul rînd, unitatea are o producție de serie mare, fabricația este organizată în flux continuu, ciclul de fabricație este sub 30 de zile și se lucrează după metoda cu semifabricate pentru producția proprie în care se raportează numai variația stocurilor de semifabricate.

● În al doilea rînd, valoarea producției globale pentru netă este sensibil egală cu valoarea producției marfă, și ca urmare variațiile stocurilor sînt minime, iar variația stocurilor este dirijată în funcție de necesitățile realizării planului, în cursul lunilor din trimestru ; suma variațiilor pe trimestru trebuie să fie zero.

După confruntarea datelor celor două surse (zilnic și raportarea contabilă lunară) rezultatele sînt sensibil egale.

Experiența dovedește că acest sistem permite consiliului oamenilor muncii să constate unele perturbații de dimensiuni diferite în cursul executării planului și să prevină unele imperfecțiuni în ceea ce privește realizarea ritmicității producției, a realizării consumurilor, a locurilor înguste în producție, productivitatea muncii și alte aspecte.

Pornind de la structura fizică a planului de producție, la Întreprinderea „Electrobanat" se fundamentează volumul de marfă în expresie valorică a producției nete pentru fiecare secție de producție. Acest volum rezultă din separarea, pe fiecare produs în parte, a cheltuielilor materiale și cu munca vie. În acest sens se întocmește un nomenclator cu producția netă pe fiecare produs și se difuzează secțiilor de fabricație, ceea ce permite ca biroul organizației de bază și șeful secției să cunoască, în fiecare zi, pe baza notelor de predare, valoarea producției nete comparativ cu planul defalcat.

Dinamica activității pe cele 10 luni din acest an pune în lumină date care arată că aceste colective de muncă și-au onorat sarcinile de plan la toți indicatorii, preliminînd rezultate de prestigiu pe trim. IV și pe întregul an 1978. Experiența dovedește, totodată, că producția netă — acest indicator principal în activitatea economico-financiară — se află în relație directă cu capacitatea de inovare tehnică și cu procesul de introducere a științei în planificarea și conducerea producției.

La „Electrobanat", în primele trei trimestre și preliminat pe întregul an, notăm că indicatorii de eficiență se prezintă astfel :

Indicatorul	Cumulat 9 luni		Preliminat an	
	plan	realizat	plan	realizat
Producția globală la 1 000 lei fonduri fixe	2 231	2 304	3 047	3 124
Beneficii la 1000 lei fonduri fixe	548	578	755	792
Venit net la 1000 lei fonduri producție	405	430	562	594
Rentabilitate în procente	25,96	26,8	34,45	35,7

Planul de producție netă a fost depășit în această perioadă cu 8 670 mii lei, creîndu-se astfel condiții ca pînă la sfîrșitul anului să se realizeze o depășire de peste 12 mil. lei.

Insistînd asupra acestor aspecte de sinteză a activității economice arătăm că a devenit posibilă accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante cu 6 zile, ceea ce echivalează la finele trimestrului III a.c. cu o eliberare de fonduri în sumă de 13,8 mil. lei.

Semnificativ este și faptul că atît producția globală pentru netă cît și producția netă au crescut, iar cheltuielile totale și materiale s-au redus simțitor. Numai la „Electrobanat" economia peste plan la 1 000 lei producție marfă se ridică la peste 6 mil. lei. În acest context o importanță deosebită au diversificarea produselor, îmbunătățirea performanțelor calitative, reducerea ciclurilor de producție, intensificarea livrării produselor la beneficiari și întărirea disciplinei de plan. Pentru a completa imaginea capacității sporite a colectivelor de muncă din aceste unități trebuie subliniată în primul rînd preocuparea intensă a organizațiilor de partid și consiliilor oamenilor muncii ce vizează traducerea în viață a hotărîrilor partidului, a îndemnurilor secretarului general al P.C.R. pentru promovarea noului în producție, stimularea căutării unor soluții de înalt randament productiv, ridicarea nivelului tehnic-profesional al muncitorilor și al cadrelor și orientarea lor spre rezolvarea cu forțe unite a problemelor vitale ale producției.

Gîndirea tehnică a specialiștilor din aceste unități este orientată în al doilea rînd spre o creație modernă în domeniul tehnicii celei mai avansate care să marcheze salturi calitative. Vom ilustra aceste aprecieri prin cîteva exemple de la I.A.E.M.

În vederea creșterii capacității de producție, la contoarele electrice trifazate, care sînt foarte solicitate, s-a îmbunătățit tehnologia de etalonare, confecționînd prin autoutilare o stație de etalonare a contoarelor cu afișarea numerică a erorilor relative. Stația va fi dotată cu un calculator electronic de erori. Prin punerea în funcțiune a acestei stații capacitatea de producție și productivitatea muncii se vor dubla. În acest fel se reduce importul de utilaje pe relația Vest 1, în valoare de 5 milioane lei valută.

Preocupîndu-se de creșterea producției nete organizațiile de partid, specialiștii și întreg colectivul de muncă din aceste întreprinderi se ocupă, așa după cum am mai arătat, de scurtarea intervalului de timp dintre elaborarea soluțiilor și valorificarea lor industrială, intensificarea activității pentru asimilarea de noi tehnologii, modernizarea nomenclatorului de produse și schimbarea rapidă a structurii acestora prin reproiectare și asigurarea materialelor în tipodimensiuni adecvate noului produs.

Noul mecanism financiar contribuie din plin la reducerea costurilor de producție și creșterea pe această bază a beneficiilor. În acest sens s-au inițiat măsuri de reducerea normelor de consum folosite cu pondere la producția de bază, pe primele trei trimestre din acest an la întreprinderea „Electrobanat".

În rîndul factorilor de influență asupra sporirii eficienței economice se înscrie și perfecționarea preocupărilor din aceste întreprinderi pentru valorificarea posibilităților tehnice în ce privește autoutilarea, supunînd toate stadiile producției inovației tehnologice. Planul destinat autoutilării în aceste întreprinderi a fost realizat în proporție de 100 la sută, abordînd teme ce privesc asimilarea de noi tehnologii, piese de schimb, utilaje și unele agregate. Introducerea indicatorului producția netă orientează colectivele de muncă spre creșterea mai susținută a indicilor de folosire a mașinilor.

La „Electrobanat" indicatorul de productivitate s-a realizat în această perioadă în proporție de 101,9 la sută, cu o economie de peste 500 persoane, iar la I.A.E.M., pe seama organizării superioare a locurilor de muncă și a fluxurilor de fabricație, economia de personal pe anul 1978 va fi de 307 persoane.

Experiența dovedește că aplicarea amplului program de asimilare a noului mecanism financiar în această industrie de vîrf depinde de capacitatea de inovare tehnică, de abordarea științifică a aspectelor calitative din întreprinderi, de valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor etc. și a muncii calificate. Făcînd aceste aprecieri pozitive nu vrem să se înțeleagă că aici nu mai sînt și unele neîmpliniri și imperfecțiuni. Organele și organizațiile de partid trebuie să pătrundă mai adînc în intimitatea fenomenelor cercetării, să determine o sporire continuă a investiției de gîndire, de inteligență în activitatea tehnico-economică și de conducere, așa încît aceste laturi să devină acte de conștiință.

Doctori în științe, într-un sat de cîmpie

(Urmare din pag. 1)

la secară la soia. O întreagă grădină botanică, gigantică, policromă, diversă, aliniind pe sfoara acestei latitudini aride de sud oltean, într-un continuu și fastuos răsărit al roadelor, plante de sud, de nord, de cîmpie, de deal, de munte, vărsate aici ca într-o poală. E, ni se spune, o grădină „de import", nu găsită, ci adusă aici, transplantată aici, la „polul căldurii", al secetei, în inima deșertului de nisip, cel mai mare din țară, supranumit și „Sahara oltenească", vast triunghi cu vîrful împins departe, spre nord, spre Craiova, și cu latura meridională pe Dunăre, cît ține Dunărea oltenească, între Severin și gura Oltului. Pentru plantarea acestei grădini, adică pentru fertilizarea nisipurilor, a fost nevoie de știință, a fost nevoie de oameni de știință, a fost nevoie, desigur, chiar și de doctori în științe.

Cine sînt ei ? E. mai întîi, directorul stațiunii, director din 1965, adică de la înființarea acesteia : profesorul universitar, membru corespondent al Academiei de științe agricole, inginerul și doctorul în științe Petre Baniță, cu o catedră universitară la Craiova (unde se duce doar cînd ține cursuri), cu casa tot acolo, dar cu viața aici, în împărăția nisipurilor, a acestui nisip care, zice, are, desigur, un gust cam sec, dar, ce să-i faci, cineva spunea (și profesorul-inginerul-doctor subscrie aserțiunii) că gustul cunoașterii absolute, cea mai înaltă pe scara escaladării științei, e un gust sec. Ideile sau sistemele de idei au, evident, un gust sec, abstract, chiar dacă eficiența lor practică (în cazul de față, o fastuoasă grădină de vegetale) e plină de sevă, de must, de forță reavănă, vie. Mai simplu spus, profesorul, încă de prin 1959, cînd a venit aici (...nu, precizează, n-a fost un „pionier", asta se petrecea cam la vreo patru ani după ce cadrele didactice ale Agronomiei craiovene inauguraseră „asaltul nisipurilor", prin înființarea stațiunii experimentale de la Timburești, aproape de hotarul nordic al „Saharei oltene"), a decis, sub dictarea primelor rezultate, că dunele mișcătoare, spulberate de vînt, pot deveni, fixate și modelate de om, niște surse de viață, mai mult, niște veritabile „soluri ale viitorului", propice practicării unei agriculturi intensive, de factură industrială. O călătorie de studii în California, în niște oaze de silicuri fertilizate, l-a dus la convingerea că nisipul oltean e „mai cuminte", „mai puțin rebel", cu potențe germinative mai mari, și, călărind pe această convingere oltenească-savantă, a pornit la treabă, în 1965, cu o suită de 4 cercetători. L-au urmat, în timp, alții și alții, renunțînd la Craiova, renunțînd la catedre, la biblioteci, spre stupoarea multora, care s-au grăbit să-i eticheteze drept niște „idilici" sau, mă rog, niște „naivi"... Idilici, bucolici sau naivi, de fapt niște pasionați ai creației, niște temerari ai ei, niște deschiși măsurilor externe ale cunoașterii, niște deschiși gustului noutății, acești cercetători veniți din amfiteatre și biblioteci s-au așezat cu piciorul pe sol, uneori chiar cu talpa goală pe nisipul arid și, fără să renunțe la studiu, la cărți (cărțile le-au adus cu ei), au intrat în secretele virginale ale pămîntului, ale unui pămînt pe care, pînă la ei, nu rodea mai nimic, ale unor soluri care, iată, se dovedesc a fi chiar „ale viitorului". Fiecare cercetător s-a consacrat unui domeniu, unei culturi, unei plante, fiecare a luat în răspundere o tehnologie, adică elaborarea unei „rețete" pentru fertilizarea nisipurilor (și, pînă azi, au fost puse la punct nu mai puțin de 18 tehnologii, pentru principalele plante), toți s-au mutat aici cu casele, cu familiile, întreprinzînd ample investigații, ample studii de zi și noapte (studiile și experiența lor fiind folosite, acum cîțiva ani, la crearea sistemului de irigații Sadova-Corabia, unul din cele mai mari ale țării), toți și-au format colective de lucru, alcătuite din ingineri agronomi și alți specialiști ai zonei, care lărgesc teritoriul stațiunii, confundîndu-l practic, cu cel al C.A.P.-urilor și I.A.S.-urilor. Anul acesta, în ciuda condițiilor climaterice grele, grîul a dat 5 010 kg la hectar (asta, în perimetrele destinate producției, în cele de cercetare dînd pînă la 7 000), porumbul a dat 8 000 kg/ha (în sectoarele cercetării : între 12 și 14 mii), anul trecut grîul-producție a însemnat 6 234 kg/ha, fiind, ni se spune, cea mai mare recoltă înregistrată în unitățile Academiei, strugurii „de producție" au ajuns la 11 300 kg/ha, cei „de cercetare" la 32 000. C.A.P.-ul din Călărași, asistat tehnic de stațiune, a fost fruntaș pe țară, a dat 16 300 kg roșioară, a luat Ordinul „Meritul Agricol" clasa I. Pentru prima oară, pe aceste pămînturi se fac și grîu, și porumb (apropo de porumb, să mai notăm că densitatea plantelor la hectar ajunge la incredibila cifră de 100 000 !), se fac și cartofi timpurii, și roșii, se fac și struguri, și piersice, toate în cantități abundente, se face și fin, plantă cu gust de munte și de izvoare reci, aducînd muntele și izvorul în deșertul torid al Dunării, se face și lucernă, drept pentru care, pentru prima oară, au apărut, pe-aici, animalele, rase selecționate, înalt productive, care, la rîndu-le, fertilizează nisipul, redîndu-i naturii ce i s-a luat, sub o altă formă.

Și, între timp, acești oameni, acești tineri cercetători, și-au luat doctorate, s-au înscris la doctorantură, se pregătesc pentru ea... Cînd, cum ?

Cîteva nume de doctori, deveniți doctori sub egida stațiunii : Mihai Nicolescu (în prezent, director la Stațiunea științifică Șimnic), cu o teză de doctorat privind succesiunea culturilor pe nisipuri, Tudor Alexandru, specialist în biologia pomicolă, preocupat de aclimatizarea piersicului, Ion Negrescu, și el un fervent al piersicului, Emil Vădoianu, cu investigații în materie de viticultură, Stancu Voicu, cu cercetări privind cultura cartofului pe nisipuri. Cu lucrări avansate, pregătindu-se să-și susțină tezele : Dinel Ștefănescu (tehnologia viței-de-vie), Dumitru Dascălu (tehnologia floriî-soarelui), Costea Dumitru (tehnologia fasolei). Înscriși la doctorantură : Toma Vasile, Viorica Măcărău, Ștefan Măcărău, Gheorghe Dumitru, Chiriachița Constantinescu, Viorel Țiru, Oprea Clorilia ș.a.

Iată deci că se poate ! Iată deci că „viața la țară" nu e incompatibilă cu demersul științific, implicit cu încoronarea lui prin înalte titluri, totul, desigur, depinzînd de niște condiții (și trebuie spus că aceste condiții, de la laboratoare moderne la fondul documentar bogat și proaspăt, sînt aici la ele acasă) și depinzînd, nu în ultimul rînd, de om.

La 80 de kilometri de Craiova, într-un sat de cîmpie, niște cercetători — doctori în științe, prezenți sau viitori — fertilizează, spre binele țării, niște pămînturi și, tot spre binele țării, se perfecționează ei înșiși, oferindu-i — și oferindu-și — mereu mai mult.

Lui Mircea Gherasim i s-a dus vestea de bine în șapte sate

„Pe doctorul Mircea Gherasim îl găsiți sigur într-unul din cele șapte sate : ori la Axintele la dispensar, ori la Bărbătescu, la Brătia sau Panduri, la Frumușica, la Pandurii de Sus sau chiar la Horia". Am plecat la drum cu această informație sumară, cam ambiguă dată fiind răspîndirea (să-l cauți în șapte sate înșirate pe vreo 15 km de-a lungul Ialomiței nu-i tocmai ușor), primită de la Direcția sanitară a județului Ilfov, care are în subtext mai mult adevăr decît o mie de fraze meșteșugite spuse într-o sută de ședințe. Că nu e puțin lucru să știi, fie și numai atît, despre doctorul de care vorbesc de bine satele și nu numai cele șapte.

L-am găsit în sala de așteptare a dispensarului rînduind pacienții pentru consultație : întîi femeile cu copii, apoi bătrînii, apoi ceilalți...

— E ușor, e greu să fii „doctorul casei" în șapte sate ?

— Ca să fiu sincer, nu-i tocmai ușor. Sau, mai bine-zis, nu era. Dacă trăiești între oamenii din sat douăzeci de ani, de la o vreme începe să nu mai fie greu.

Cu ani în urmă, comuna Axintele era „văzută" (cerem scuze pentru paradox, dar lucrurile așa stau) din auzite de unii absolvenți repartizați aici ca un fel de capătul lumii unde oricine venea, firește, cînd nu găsea o navetă comodă.

Doctorul Gherasim e însă din alt aluat. A fost greu și nu numai la început. Și nu numai pentru doctorul Gherasim. Au fost greutăți comune generației pe care fiecare le-a biruit după cum a știut să se călească, să se biruie pe sine. Treptat, îndrumat de organizația comunală de partid, tînărul absolvent a început să intre pe făgaș, a devenit, cum se spune în cele șapte sate, „doctorul casei", medicul mai multor generații, același pentru toate casele. Și faptele adunate în două decenii confirmă această calitate : acum 18 ani, Floarea Pavel năștea o fetiță, Nicoleta. Le-a îngrijit și pe mamă, și pe fiică. Tînăra, care acum e și ea mamă, a născut, toi cu doctorul Gherasim, iar copilul, Dănuț, e în grija dispensarului. Trei generații, același medic. Cu 14 ani în urmă străbătea zilnic 12 km pe viscol și ploaie până la ferma I.A.S. Frumușica s-o vadă pe Elena Gheorghiu, care născuse un copil prematur. Într-o noapte, pe la ora două, soferul Polivacă, negăsind alt mijloc de transport, s-a urcat la volanul autobuzului și a venit (sperăm că I.T.A. l-a felicitat pentru fapta lui chiar dacă n-a avut foaie de parcurs) să anunțe că „moș Bichi a căzut bolnav și i-a pierit glasul". Era un caz grav de hemoragie cerebrală și numai datorită intervenției rapide omul a fost salvat.

— Deci, în sat, programul medicului e permanent : 24 de ore din 24...

— Da. În meseria noastră, provizoratul e o adevărată calamitate. Nu putem controla starea de sănătate fără prezența zi de zi, ceas de ceas în circă. Explicația rezidă dintr-o ecuație simplă : continuitate înseamnă cunoaștere : cunoaștere-eficiență : eficiență-viață. Să vă mai spun că la noi și omul de serviciu e leat cu mine ? Mai greu e cu medicii. Cine vine să lucreze la dispensar cu gîndul plecării, sau e mereu cu ochii pe tren, nu face treabă la țară. Mai sînt destui iubitori ai promenadei pe asfalt — umblă și o vorbă pe navetă că vin unii luni cu trenul de marți și pleacă sîmbăta cu cel de vineri — care ba se plîng că apa e sălcie, ba că vîntul bate.

— Ați simțit lipsa condițiilor pe care le oferă orașul ?

— Parțial da. Pentru că nu le-am cunoscut decît în treacăt. Cît privește spectacolele, meciurile de fotbal, micile petreceri cu colegii de facultate, da. Dar citeam și apoi aveam în față o lume, începeam să învăț o meserie.

— Înțeleg că acomodarea nu s-a făcut lin...

— De ce să nu recunosc ? Primul contact cu circa m-a blocat. Am avut o „cădere" de toată frumusețea. Pur și simplu, după o săptămînă am fugit la București.

— Părinții v-au aplaudat gestul ?

— Ți-ai ales singur meseria — mi-au spus. Așa că, a doua zi eram din nou la Axintele. Și de atunci am făcut aici, și în șase 100 000 de consultații.

Luată în sine, cifra „o sută de mii" nu depășește limita unei informații statistice. Semnificația trebuie căutată însă în altă parte. Fiecare pacient e „un caz" care trebuie analizat și rezolvat cu alte mijloace. Deci, condiția obligatorie pentru un „medic al casei", în deplinătatea înțelesului pe care l-au dat anii nostri acestei sintagme, este cunoașterea fiecărui sat, a fiecărei ulițe, a fiecărei familii și om în parte. Și aceasta se face numai în timp. Cele două decenii, se vede treaba, nu i-au ajuns doctorului. Adună și acum cu migală de albină noi și noi date despre locuitorii celor șapte sate — veritabile instrumente de practică medicală.

Veți spune, probabil, că nu-i nimic extraordinar la Axintele. Și așa este. E numai simțul datoriei cu care medicul acționează pornind de la un precept sănătos: să nu strigi „hei-rup" de la margine îndemnîndu-i la lucru pe alții, ci să te integrezi cu totul în viața satului, să te implici fără nici o rezervă în marele efort de formare a unei înalte conștiințe civice și pe planul educației sanitare. Sînt concludente, în acest sens, cîteva secvențe dintr-o zi de consultații ca oricare alta, care atestă înțelegerea menirii de pedagog al satului.

Multe ar mai fi de spus. Dar nu pot încheia aceste rînduri fără cîteva cuvinte despre preocupările științifice, despre cercetările întreprinse de doctorul Gherasim. Ultima temă în studiu : „Urmărirea gravidelor cu risc obstetrical pe zece ani". De menționat că lucrarea se bazează pe observații proprii, efectuate timp de un deceniu, pe un grup mare de paciente din cele șapte sate. Materialul strîns e rînduit în fișe, grafice și cartoteci pe diferite grupe și categorii. Nu e vorba aici de simple înregistrări de rutină, ci de un sistem de lucru meticulos (doctorului Gherasim îi place să se autointituleze „un caz patologic" în materie de evidență) deprins în anii facultății. Ne-am despărțit cu gîndul la această din urmă ipostază care vorbește de rosturile unui medic de țară, cu o ultimă întrebare :

— Ce vă doriți mai mult și mai mult ?

— Mă bate gîndul să scriu o carte...

O parte din ea e scrisă. În conștiința oamenilor din cele șapte sate.

LUCIAN CIUBOTARU ■

Carpați 2 000

Nu-i ușoară viața la stînă

Acum cîteva zile am urcat pînă la Vîrful Șarului. Am lăsat în urmă Vatra Dornei și comuna Dorna Arini și, preț de cîțiva kilometri și cîteva ceasuri, am ajuns la stîna lui moș Tănase Amariei. Era ceață. Nori groși de zăpadă dominau decorul. Aveam impresia că mă aflu izolat pe o insulă, în acest peisaj de iarnă, straniu, plin de mister. La stînă am întîlnit-o pe Rodica, o fată de 19 ani, o amazoană montană. Viața Rodicăi se împletește și este un tot unitar cu însăși viața muntelui de acolo. Ne-a ieșit în cale, călare, urindu-ne bun sosit și spunîndu-ne că eram primii oameni care au urcat pînă aici de cîteva zile.

— Ce făceai acum ?

— Am făcut curat în grajd. Am încărcat gunoiul în vanie și l-au dus la vale unde l-au descărcat. La primăvară, acolo ne vom amenaja o grădină cu zarzavat.

Am muls vacile, am îngrijit caii și tocmai acum am răsturnat mămăliga.

Am stat în acea zi pînă s-a lăsat întunericul la stîna familiei Amaricl. Am aflat că moș Tănase, la cei 80 de ani trecuți, a plecat de cîteva zile jos înspre Dorna Arini cu oile. Va rămîne acolo, la stîna din vale, pînă la primăvară. Rodica, împreună cu mama ei Paraschiva Tănase, în vîrstă de 65 an', au rămas în vîrf de munte să aibă grijă de vaci, de cai și de toată gospodăria. Din cînd în cînd Rodica se duce să-i gătească lui moș Tănase. Îmi spune că sîmbătă a mers acolo, iar apoi a coborît pînă în sat la niște rude. Cîțiva tineri de vîrsta ei au invitat-o la film. A cam întîrziat. Coborîse întunericul. Și-a adus aminte că i-a rămas mama singură. A lăsat filmul și „a fugit acasă" cam 14 kilometri. Acolo Paraschiva Amariei era îngrijorată. Trei urși dădeau tîrcoale stînei.

— Așa-i viața pe aici. E aspră ca și vremea. Cînd le povestesc copiilor din sat, care se string în jurul meu și al calului cînd mă duc pe acolo, cred că le spun povești. Nu pot să spun că nu mi-a fost frică, dar după ce am reușit să gonesc urșii mă simțeam ca un dirijor de care ascultă tot ținutul. O singură greșeală putea să ne fie fatală. Sînt obișnuită cu această viață și cu asemenea greutăți. Dacă n-ar fi le-aș simți lipsa.

Mulți îmi vorbesc ca unui bărbat, mulți mă sfătuiesc să las muntele și să vin în sat. Înțeleg că acesta este rostul meu să stau aici în vîrful muntelui să duc mai departe ce au început părinții mei. Viitorul Carpaților 2000 pleacă de aici și nu din sat spre vîrful muntelui. Seara, cînd citesc o carte, toată ziua cînd muncesc mă gîndesc la personajele cărților citite. Îmi doresc, și voi avea aici, în timp, o bibliotecă. Cred că este una din cele mai frumoase lucruri pe care le pot lăsa și eu în continuare copiilor mei.

Seara, cînd am ajuns în Vatra Dornei, aveam impresia că am ascultat și am văzut un personaj dintr-un basm pe care ni-l spunea bunica iarna la gura sobei.

Fotoreportaj de SORIN POSTOLACHE ■

Scrisoarea săptămînii

O scrisoare așa cum ne-a fost scrisă, de către o femeie simplă din Vîlcea

Mă numesc Ruși D. Ana din com. Vaideeni, jud. Vîlcea : vă rog prin cele prezentate veniți-ne în ajutor. salvați-ne munca, salvați-ne vitele. S-au pripășit prin jurul comunei noastre niște urși care ne aduc enorme pagube : au făcut stricăciuni la multă lume și m-au afectat și pe mine greu de acum sînt greu bolnavă. Am un loc unde pun porumb mai departe de casă : cînd m-am dus să culeg fasolea prin sfîrșitul lui septembrie l-am găsit distrus de urs de prea puțin am mai putut alege : am stat jos și am plîns pînă nu am mai putut : căci sunt văduvă de 8 ani și paharu văduviei pare tot mai amar, mă lupt cît pot să fac față la nevoi să avem ce ne trebuie în casă ca copiii mei să aibă plăcere de a veni la căminu părintesc : căci am două fete, cea mare e căsătorită, are serviciu aici în sat dar soțul ei îl are departe. Din această pricină s-a bolnăvit și ea și e internată în spital la Tîrgu Jiu. Cea mică e la o școală la București pentru foto. Am cîteva oițe pe care vara le dau la munte iar toamna cînd vin și iarna le țin pe lîngă casă. În dimineața de 8 noiembrie acum recent m-am sculat de dimineață la ora 5 că așa mă scol de obicei, le-am pregătit mîncare atît lor cît și la vacă, le toc varză cu dovleci, frunză de sfeclă, pun sare și le dau căci mălai nu pot avea, le-am dat drumul din șopru în grădină și am plecat cu vaca s-o duc la pășuni mai departe. Cînd am venit înapoi pe la ora 7 ursu îmi luase oaia cea mai bună și a mîncat-o tot în grădină la mine. Au sărit vecinii dar a mîncat-o în fugă, nu am mai ales nimic. Am alergat repede la Sfatu Popular și tov. primar mi-a spus așa : știm că strică și a stricat pe la mulți dar nu avem ce face, e lege de sus și nu o putem noi schimba. Multe aș avea de zis onorată conducere dacă lucrurile stau așa, uni trebuie să pierim că nu avem putere să ne apărăm împotriva unor fiară sălbatice la noi acasă ? Cum să rezolv această problemă ? Nu poate avea schimbare această lege ? Iată mi-a făcut pagubă de o mie de lei la recoltă, oaia nu aș fi dat-o iară pe o mie de lei. Sînt născută la munte lîngă oi și mi-au fost dragi și nu mă pot lipsi de ele cît mă va purta picioarele. Mi-a spus la sfat că mi-o plătește ADASU, dar ce este această plată în comparație cu cît produce ea, oaia ? Iată nu zic că urșii să fie distruși, dar să fie izgoniți sus la munte, acolo unde au fost totdeauna, nu unde sunt oameni amăriți în jurul comunelor să-și bată joc de munca noastră căci au făcut multe rele. Vă rog dacă se poate să vă deplasați aici la com. noastră Vaideeni și să vă convingeți că cele ce vă scriu sunt adevărate și să vedeți unde mi-a mîncat porumbu și oaia. Înainte de a muri soțul meu mi-a spus așa : să ai grijă de fete, să nu le sustragi de la școală și cînd ai probleme de nu le poți rezolva să mergi la puterea locală sau la cei de la sfat... dar acum ce să fac ?

Avînd încredere că dumneavoastră mă veți ajuta vă mulțumesc anticipat.

Cu respect Ruși D. Ana
Luptăm pentru pace

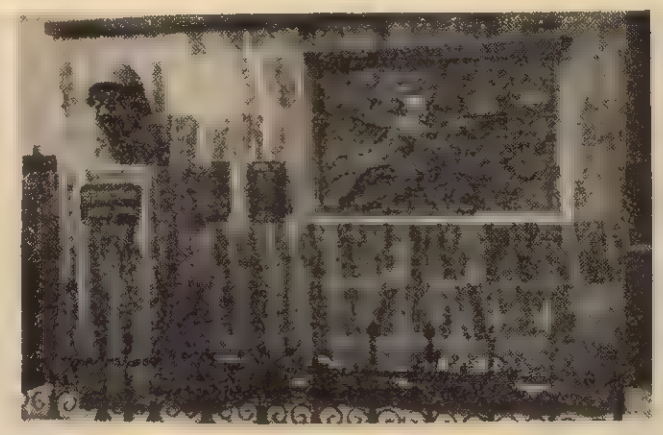

În anul 1972 am inițiat construirea unui monument în satul Fîntînele, comuna Sălișteș, județul Sibiu, în memoria eroilor satului care și-au jertfit viața în cele două războaie mondiale pentru desăvîrșirea unității de stat a României, ca și în amintirea celor 75 eroi olteni, conduși de sublocotenentul Vasile Godeanu, fost învățător într-unul din satele județului Vîlcea. Monumentul s-a ridicat în anul 1976, prin contribuția locuitorilor satului Fîntînele și a Consiliului popular al comunei Sălișteș, prin muncă voluntară, cu aprobarea conducerii superioare de partid. În această acțiune patriotică am primit sprijinul neprecupețit al M.A.N., al Muzeului militar central, al Studioului de arte plastice al armatei, ajutorul Comitetului județean Sibiu al P.C.R. și sprijinul garnizoanei militare din Sibiu. Monumentul, terminat în 15.10.1976, arată așa cum îl vedeți în fotografia pe care v-o trimit ; din motive care ne scapă însă, inaugurarea sa oficială a fost amînată de cîteva ori. Fiind în ajunul aniversării a 60 de ani de la marea sărbătoare a formării statului național unitar român, consider necesar și oportun să se recunoască truda și perseverența locuitorilor satului Fîntînele, prin inaugurarea oficială a acestui monument recunoscut deja de către Comisia monumentelor și despre care s-a scris și în revista „Magazin istoric".

(Dr. Stroia Stanciu, București)

Revin la dumneavoastră cu o problemă : aceea a spațiilor de joacă pentru copii. În urmă cu cîteva luni vă propuseserm o anchetă — **unde se joacă copiii noștri ?** Problema, cred, rămîne de actualitate, eu locuiesc pe strada Rîul Șoimului nr. 2, blocul 46, scara 5, apartamentul 65, sectorul 5 ; ceea ce am observat însă în jurul blocurilor noastre, am mai remarcat și în alte zone ale Capitalei. Copiii sînt în continuare alungați de pe spațiile verzi dintre blocuri — în cazul meu, blocurile 45 și 46 — de către unii locatari cu pretenții de „stăpîni". În schimb, pe aceste spații se fac în continuare experimente de grădinărie și s-au instalat sirme pentru întins rufele, deși blocurile au uscătorii. Copiii se joacă în continuare lîngă melcii și containerele cu resturi menajere, situație pe care nu o găsesc normală. **(Șerban Speteanu)**

Noi, colectivul de muncitori, conducători auto din cadrul Autobazei nr. 2 I.T.T.A. București, prin prezenta vă sesizăm următoarele :

Pînă la data de 01.01.1978, dat fiind specificul muncii în sectorul de turism, numărul de ore efectuate peste programul de 10 ore zilnic era compensat cu programele reduse din perioada de extrasezon (toamnă și iarnă) cînd din motive cu totul deosebite nu existau programe turistice, respectiv eram pontați cu 8 ore zilnic.

În rezumat, sutele de ore prestate peste cele 10 ore zilnic în perioada de vîrf a sezonului turistic acopereau în mod suficient media lunară de ore ce ne dădea dreptul de a primi în fiecare lună sporul de 25% pentru program de 10 ore zilnic.

Așa cum am arătat în preambulul prezentei sesizări, din inițiativa — se pare a biroului personal — începînd cu data de 01.01.1978 atribuirea sporului de 25%, respectiv sporul pentru program de 10 ore, s-a acordat și continuă să se acorde în raport de pontajul lunar, neglijîndu-se compensația ce se făcea pînă la data de 01.01.1978.

Față de situația creată, fie din nepriceperea celui care a inițiat un asemenea sistem, fapt care a dus la încălcarea categorică a prevederilor Codului Muncii a contractului colectiv, ne punem întrebarea :

— Cum se procedează cu sutele de ore efectuate în programele anuale peste orele legale de muncă (regim de lucru de **10 ore zilnic) ?**

— Pot fi plătite ca ore suplimentare și în ce condiții ?

— Pot fi atribuite prin cumulare drept zile de recuperare ?

Sau să se folosească în continuare sistemul aplicat în anii anteriori, cînd eforturile deosebite ale tuturor conducătorilor auto erau compensate cu sistemul de atribuire lună de lună a sporului de 25%, raportat la venitul tarifar lunar.

Aplicîndu-se ultimul criteriu și așa un mare număr de ore lucrate zilnic peste cele 10 ore de program rămîn neacoperite din punct de vedere bănesc, astfel că apreciem echitabil aplicarea acestui criteriu.

Mai avem de sesizat și un alt aspect și anume :

— De circa 2 luni de zile ni se oprește lunar niște sume, variind între 150 și 180 lei, sume ce reprezintă, după cum afirmă organul financiar al întreprinderii, cota de C.A.S. ce revine sumelor încasate în ultimul an, drept spor de muncă nenormată (regim de 10 ore).

— Apoi dacă pentru sumele încasate drept spor de muncă nenormată trebuie să plătim și cotă C.A.S., oare acest venit lunar nu trebuie înscris în cartea de muncă ?

Întrebăm acest lucru, deoarece la o serie de instituții centrale deciziile de încadrare ale conducătorilor auto au fost redactate astfel :

„Se încadrează ca șofer pe autoturism tov. ..... cu o retribuție lunară de lei ..... corespunzătoare categ. I, treapta a III-a, majorat cu 25% spor pentru program de 10 ore".

În întreprinderea noastră ultimele decizii de încadrare se referă numai la sistemul de retribuire tarifar, fără a se referi cu nimic și la includerea sporului de muncă nenormată.

Considerăm absolut legal includerea în cartea de muncă și a sporului lunar de 25%, fapt care va fi în avantajul tuturor conducătorilor auto ce se vor pensiona și cărora procentul de pensionare li se va aplica la venitul total realizat într-o anumită perioadă de 5 ani de activitate și nu numai la venitul tarifar lunar, așa cum se procedează în prezent.

Semnatarii prezentei sesizări sînt convinși că primind prin intermediul dv. sprijinul organelor competente, vor putea lua cunoștință de rezolvarea cît mai urgentă a celor cuprinse în prezenta, fapt care ne obligă să vă mulțumim anticipat.

Sîntem un grup de locatari ai noului bloc de garsoniere din strada 13 Decembrie nr. 121 — Brașov. Acest bloc, cu toate că a fost dat în folosință în luna ianuarie a.c., arată și astăzi, 30.10.1978, ca la început, adică neterminat. Nu există un drum de acces la bloc, intrarea este improvizată, la parterul blocului stau și acum în paragină două încăperi ce ar putea fi folosite ca unități de deservire publică. Liftul nu a funcționat niciodată, cu toate că blocul are nouă niveluri, iar cel mai important lucru, de primă urgență, ar fi acela că nu beneficiem de apă caldă și încălzire decît între orele 19 și 21, ceea ce este, evident, insuficient mai ales pentru familiile cu copii mici. **(Scrisoarea este semnată de către Dan Zaharia, responsabilul blocului, împreună cu patru locatari)**

Dar partea Comitetului municipal Galați al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către **Genoveva Merlușcă**, inginer mecanic la I.M.N.G., prin care solicita locuință, vă comunicăm: din cercetările făcute s-a constatat că cele semnalate în scrisoare sînt juste. Este adevărat că Întreprinderea mecanică navală, unde lucrează G.M., nu a primit încă nici un apartament din cota pe acest an și din acest motiv nu s-a putut satisface cererea respectivă. Colectivul de conducere al întreprinderii a luat în discuție cazul de mai sus și a dispus repartizarea unui apartament rămas liber prin plecarea din întreprindere a unui om al muncii".

Din partea Procuraturii județului Vaslui :

„Urmare scrisorii adresate revistei **Flacăra** de către **Ion Marin** din Bîrlad, în cuprinsul căreia se arată unele abuzuri și ilegalități săvîrșite de către **Purice Ioan**, șeful restaurantului „Poenița" din municipiu, vă comunicăm următoarele : cercetările efectuate de către organele de urmărire penală împreună cu cadre din corpul C.F.I. de la Consiliul popular județean Vaslui și de la Oficiul de prețuri și tarife ai județului Vaslui au stabilit temeinicia unor aspecte din cele înserate în scrisoare. Astfel, în cursul nopții de 28/29 octombrie a.c., organele sus-menționate au constatat că Purice Ioan nu a respectat dispozițiile Decretului nr. 51/1975 cu privire la ora de închidere a unității încît la orele 1 localul — unde avea loc o nuntă — era încă deschis. În baza procesului verbal seria A nr. 1460626 din 29 octombrie 1978, Purice Ioan a fost sancționat cu amendă contravențională de 20 000 lei. Primirea de foloase necuvenite de către personalul unității constituie un aspect pentru care se vor efectua cercetări de către organele de cercetare ale miliției, urmînd ca răspunsul să vă fie comunicat odată cu definitivarea lor.

Din partea Consiliului popular al municipiului București :

„În urma sesizării semnate de **Ivan Velicu** și alți 26 de semnatari de la Autobaza 2 Bujoreni, aflată în subordinea I.U.T. București, vă comunicăm următoarele : problema ridicată în scrisoare a fost soluționată favorabil de Ministerul Muncii cu avizul 215388 pe care îl anexăm în copie, după care I.U.T. a trecut la corectarea încadrării tarifare și acordarea diferențelor de retribuție, dispoziție transmisă în secții cu nr. 17004.2 10 1978".

Mulțumim pe această cale doctorului Apostol Turbatu, vicepreședinte al Asociației filateliștilor, care ne-a adus la cunoștință unele neregului din activitatea filialei din București a Asociației, informații care ne-au permis redactarea unui articol, apărut nu demult în revista noastră, după publicarea căruia organele competente au luat, cu promptitudine, măsurile ce se impuneau.

Mă numesc **Ion Sandu**, domiciliez în comuna Domnești de Sus, județul Ilfov, și vă rog a veni în ajutorul a circa 500 pensionari în etate între 55 și 80 de ani, în următoarea problemă : eu sînt încasator al cotizațiilor și împrumuturilor acordate de Casa de ajutor reciproc a pensionarilor pe comuna Domnești, Ilfov, comună în cadrul căreia sînt cuprinse satele Ciutaci, Țegheș, Sîrbi, Calțuna, Catichia. Pentru plata cotizațiilor și împrumuturilor aceste persoane veneau cu autobuzul I.T.A. nr. 58 pînă la stația „cantonul de construcții Domnești", situat la numai 20 de metri de locul de încasare. Din motive de organizare a traseului, I.T.A. a dispus desființarea stației de mai sus, în urma acestei hotăriri cea mai apropiată stație rămînînd una situată la peste 800 metri de locul de încasare. În numele acestor pensionari, fac apel la conducerea I.T.A. să reînființeze stația cu pricina, mai ales acum cînd, în pragul iernii, deplasarea acestor oameni virstnici se face atît de greu.

punzătoare a publicului călător, tovarășa S. Cîmpulungeanu a fost sancționată disciplinar. Cît privește diferența de clasă pentru distanța București-Constanța, aceasta i se va restitui tovarășului Hristu Merca odată cu tratarea dosarului de revizuire. Biletele au fost reținute de noi și se anexează la dosarul sus-menționat".

Mă numesc **Vasile I. Manole**, domiciliez în satul Goleștl, comuna Ștefănești, județul Argeș. În urma seismului casa mea a suferit avarii. M-am adresat cooperativei „Constructorul" din Pitești și am cerut printr-o cerere repararea locuinței. Cooperativa a trimis două tehniciene la fața locului, s-a întocmit un deviz în valoare de 37 000 lei, valoare pe care am acceptat să o plătesc, încheind cu cooperativa un contract și achitînd un avans de 13 000 lei. Acestea s-au petrecut în octombrie anul trecut. De atunci, cooperativa „Constructorul" nu mi-a executat nici 30% din lucrarea prevăzută în contract. Menționez că o serie de materiale de construcție sînt lăsate în aer liber, suportînd toate capriciile vremii, iar de la această cooperativă, de la un timp, nu mai vine nimeni. Vă rog să publicați aceste rînduri, poate că astfel conducerea cooperativei pitești va înțelege să-și onoreze obligațiile pe care și le-a luat.

Din partea Întreprinderii comerciale de stat mixtă VULCAN :

„Urmare articolului apărut în revista FLACĂRA nr. 44 a.c. intitulat „ÎN ACȚIUNE, ECHIPELE DE CONTROL ALE OAMENILOR MUNCII", vă informăm : cazul tovarășei **Irina Lukacs** de la bodega „Tîrnave" din Vulcan a fost discutat în biroul C.O.M. al întreprinderii noastre și numita a fost penalizată cu 10% din retribuție pe timp de trei luni. De asemeni, cazul respectiv și măsurile luate au fost prelucrate în ședința Comitetului șefilor de unități".

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**

● **FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

Olimpia Malmare — Craiova. Prin decizia nr. 54789/78 vi s-a acordat o pensie de invaliditate și o pensie suplimentară.

Teodor Popovici — București. Sînteți pe tabelul de locuințe al pensionarilor la poziția 8.

Petru Dumitriu — Pașcani. Ni s-a comunicat că ați fost încadrat la Fabrica de zahăr Pașcani, în funcția de operator industria zahărului.

Elisabeta Tirtopan — București. Am fost informați că fiica dumneavoastră este în atenția cadrelor medicale ale întreprinderii și i s-au creat condiții de muncă corespunzătoare stării sănătății sale.

Ioan Benche — Șimleu Silvaniei. Tînărul despre care ne-ați scris a fost chemat la comisia de expertiză medicală pentru internare și stabilirea evoluției bolii. Dacă i se va menține același grad de invaliditate va fi sprijinit pentru a lucra program redus și într-o muncă care să nu-i agraveze starea sănătății.

Beatrice Pavalaso — Bîrlad. Ați fost încadrată la Întreprinderea de aparate de măsură și control Vaslui.

Elisabeta Grigore — București. Sînteți inclusă pe tabelul de locuințe din fond locativ de stat al Centralei industriei tricotajelor la poziția 1, apartament cu 3 camere.

Murărașu Dumitra — I.A.S. Însurăței (Brăila). **Aurelia Lorincz** — Tîrgu-Mureș. Vă așteptăm la redacție.

MARGA NEDELEA

Raid prin cîteva magazine, la orele de vîrf ale comerțului

CÎT NE COSTĂ UN CHIULANGIU?

Este simbătă seara, ora 19 și 30 de minute, oră de vîrf în comerț. Cîțiva cumpărători încearcă ușa Cofetăriei Buzești, dar din interior, un bărbat fără halat de vînzător și cam nebărbierit le face semn să nu mai insiste degeaba. Pînă la închidere, se poate constata după programul de funcționare afișat la vedere, ar mai fi o oră și jumătate. De aceea, unii dintre cumpărători continuă să încerce ușa, intrigați de comportarea abuzivă a vînzătoarei, sînt însă ignorați, iar celor mai insistenți li se răspunde răstit: „E închis, dom'le, nu vezi?" Cine nu vede? Vede oricine, problema e însă de ce? Ne dovedim identitatea și, cu permisiunea omului de la intrare, îi solicităm vînzătoarei, Georgeta Dumitrache, o explicație:

— Am închis, motivează dînsa cam supărată de deranj, să am timp pentru întocmirea monetarului. Sînt singură în magazin, iar casieria întreprinderii noastre funcționează numai pînă la ora 21.

— Observ că, totuși nu sînteți singură.

— Dînsul este străin de magazin, dînsul este o relație care mă însoțește pînă la casierie.

— Și aveți încredere într-un „străin de magazin"?

— Dar v-am spus că dînsul este o relație, adică o cunoștință, iar cumpărătorilor n-am ce să le fac, pentru că sînt singură la vînzare, muncitorul este în concediu medical, iar șefa lipsește.

Într-adevăr, șefa unității, Ileana Dorobanțu, lipsește, deși într-o oră de vîrf, ca simbătă seara, putea și trebuia să fie prezentă în magazin, să organizeze activitatea de desfacere, să primească banii de la vînzătoare și să-i depună la casierie. Dar, deocamdată, aveam să aflăm la conducerea întreprinderii, numai de organizare și de disciplină nu poate fi vorba la cofetăria de la Buzești. Vînzătoarele nu sînt la prima lor abatere, șefa unității a mai fost nu demult sancționată cu diminuarea retribuției, am văzut un teanc de sesizări și reclamații la adresa colectivului de aici și probabil se vor lua și alte măsuri.

O situație similară întîlnim la Unitatea de cofetărie din strada Smîrdan nr. 18, șef unitate Elena Indianu. Și aici, vînzătoarea Maria Bețu ar trebui să vîndă pînă la ora 20, dar la ora 18 și 20 de minute cheia a și fost răsucită în ușă și vînzătoarea se ocupă de curățenie. Peste cartonul, pe care e scris programul unității, a îndoit o hîrtie pe care scrie: „Sînt la bufet!" Cum nu este încă la bufet, îi facem semn prin geam, să ne deschidă. Intuiește că e ceva la mijloc și deschide. Ni se invocă același motiv: „Sînt singură, zice, și mă grăbesc să plec la bufetul „Comediei", adică la teatru, pentru că trebuie să vînd și acolo".

— Cîte vînzătoare sînteți?

— Două, cu șefa trei.

— Și șefa cînd lucrează?

— Șefa lucrează în tură de dimineață.

Bine ar fi ca șefa unității, Elena Indianu, să lucreze în aceste ore de vîrf, cînd cumpărătorii iau cu asalt magazinul, fapt care ar trebui să le bucure, pentru că astfel și-ar putea realiza planul de încasări, ar asigura o bună servire cumpărătorilor, ar spori rentabilizarea Întreprinderi de cofetărie și răcoritoare nr. 2, din strada Armenească, întreprindere de care aparține și de unde primește retribuția. Dar, ca șefă, Elena Indianu se respectă. Lucrează dimineața, magazinul se închide cu o oră și 40 de minute mai devreme și, în timp ce cumpărătorii bat la ușa închisă a magazinului, prăjiturile și alte produse zaharoase se învechesc în galantare. Afirmația noastră este susținută de sesizările oamenilor muncii consemnate în condica de sugestii, sesizări și reclamații, pe care o răsfoim acum. Așa cum sesizează, de pildă, inginerul D. Gropper, din strada Enăchiță Văcărescu nr. 4. În plus, mărfurile nu sînt expuse spre vînzare, se țin în depozit sau sub teighea.

Dealtfel, multe rezultă din condici, din registrul unic de control. Deși dispun de personal suficient în scripte, în unele unități de cofetărie și răcoritoare, în unele magazine de desfacere ale Cooperativei „Sporul", ca aceea din strada Șelari nr. 7 de pildă, șef unitate Anastasi Stelatos, nu are cine vinde. Magazinele se închid, se agață de programe tot felul de hîrtiuțe, adevărate probe ale indisciplinei și ale risipei de timp, se abuzează de învoiri, de concedii medicale, iar cumpărătorii sînt nevoiți să pună mîna streașină la ochi și să privească mărfurile din magazin. Pe strada Smîrdan, sub o firmă care ne anunță că „Închiriem veselă nunți, botezuri și diferite ocazii", stă scris: „Sînt la centrală!" Chiar așa, pînă seara la centrală? „Sîntem cu marfă, pe Lipscani, la vînzare", așa stă scris pe ușa magazinului de confecții, tricotaje, galanterie și încălțăminte, de pe strada Smîrdan, șef unitate Leca Gheorghe. „Sîntem la tonetă" scrie peste programul unității din Șelari nr. 7, deși șeful de unitate se află în magazin. Nu susținem că toți cei plecați „cu marfă la vînzare pe Lipscani" nu s-ar afla chiar acolo, la tonete. Dar ce rost mai au în această situație magazinele? Devin niște depozite. Anastasi Stelatos, șeful magazinului nr. 59 din Șelari, om cu multă vechime în comerț, om care depune interes, ni se pare nouă, pentru desfacerea mărfurilor, a fost pe Lipscani, la tonetă, a făcut o vînzare foarte bună, dar pentru că al doilea vînzător, Maria Cubiac, s-a supărat și l-a lăsat singur de mai multe zile, a lăsat magazinul închis. S-a întors în magazin la ora 18 și 20 de minute, programul este pînă la ora 20, cumpărătorii încearcă și aici ușa, dar ușa rămîne închisă.

— Cum ar fi normal? îl întreb.

— Normal ar fi să funcționeze și magazinul și toneta, pentru că la tonetă facem vînzare multă, dar gestionara de la tonetă mi-a trîntit cheile pe masă, s-a supărat și a zis că se duce să-și ia un concediu medical.

Ușurința cu care unii lucrători din comerț modifică programul de vînzare după bunul lor plac, după propriile lor interese, este nu numai de natură a-i nemulțumi pe cumpărători, punîndu-i pe drumuri, creîndu-le neplăceri și neajunsuri, umbrind activitatea atîtor lucrători disciplinați și cinstiți, dar este și foarte păguboasă pentru colectivele în care acestia activează, pentru întreprinderile care de multe ori îi plătesc pe o muncă în realitate neprestată. Cu acordul conducerii Întreprinderii de prestații și ambalaje din strada M. Eminescu nr. 57, aparținînd de Ministerul Industriei Ușoare, ne permitem să facem un calcul: această întreprindere are pe strada 30 Decembrie nr. 12—14, un magazin de marochinărie de toată frumusețea, aprovizionat cu mărfuri elegante, de calitate, mult solicitate de cumpărători. Cum se străduiește vînzătoarea Lucreția Dumitru, 23 ani, să valorifice munca muncitorilor care confecționează aceste mărfuri în ateliere? Un inspector al Inspectoratului comercial de stat al Capitalei îmi spunea că din 6 zile lucrătoare, Lucreția Dumitru dacă lucrează 4 (patru) zile. În rest, numai ea știe pe unde umblă. Am crezut că inspectorul exagerează și am vrut să ne convingem. Am venit la magazin pe data de 15 noiembrie după-amiază și magazinul era închis. Am revenit joi, 16 noiembrie, de dimineață și magazinul era iar închis. Singura deosebire dintre o zi și alta consta în faptul că gestionara își lăsase poșeta pe teighea și dispăruse din nou. Am stat o oră în fața magazinului, dar tot n-a apărut. Am căutat să aflăm opinia colegilor de la magazinul de încălțăminte, de alături, al aceleiași întreprinderi:

— Vine lumea și ne întreabă pe noi de ce lipsește atît de mult. Ne e și nouă rușine, pentru că nu știm ce să le răspundem. Am stat de vorbă cu dînsa, dar e o fire arogantă, nu ține cont de ce îi spun colegele. Dînsa face parte din colectivul nostru și, sincere să fim, nu ne convine nici nouă faptul că realizează doar 4 000 sau 5 000 lei vînzare într-o zi, în timp ce alte colege, de la magazinele asemănătoare, tot de marochinărie, realizează între 10 000 și 15 000 lei vînzare pe zi. Știm, a fost amendată de lucrătorii Inspectoratului comercial de stat, a fost chemată și sancționată și de către conducerea întreprinderii noastre, dar în loc să învețe ceva din toate astea, continuă să lipsească de la program, să ne tragă în jos realizările. (Maria Ponici și Valerica Sîrbu).

Și acum să revenim la calculul pe care doream să-i facem la început și să vedem de cît este păgubit colectivul întreprinderii, cît ne costă pe noi toți un astfel de chiulangiu. Diferența între cît realizează Lucreția Dumitru și cît realizează celelalte colege ale sale într-o zi, este de circa 10 000 lei. Într-o săptămînă paguba se ridică la 60 000 lei, într-o lună., la 240 000 lei. Să reținem numai jumătate din valoarea acestui calcul și să vedem, să vadă conducerea întreprinderii de prestații și ambalaje cît o costă într-un an un astfel de... „vînzător". Orice s-ar spune, este prea mult. Și atunci, cine tolerează astfel de pierde-vară în comerțul nostru? Într-o convorbire avută cu șeful serviciului plan, Ion Filigean, de la Întreprinderea de prestații și ambalaje, din strada M. Eminescu, aveam să aflăm că, într-adevăr, vînzătoarea Lucreția Dumitru a fost sancționată, cu decizia nr. 70 din mai 1978, pentru abateri de la disciplina muncii, cu reducerea retribuției. Se afirma că, dacă nu se ține de treabă, colectivul întreprinderii, reprezentat prin conducere, o să renunțe la serviciile Lucreției Dumitru. Care servicii?

Așadar, diferența dintre programul afișat pe ușa magazinului și cel real trebuie să fie luată în seamă mult mai serios de conducerile unor întreprinderi.

Cum se vede, un chiulangiu ne costă mult.

Cu aceste gînduri, am revenit la conducerea Întreprinderii de cofetărie și răcoritoare nr. 1, din strada Locotenent Dumitru Lemnea. Din discuțiile avute cu tovarășii Ion Simion, contabil șef, și Gheorghe Ciochir, director adjunct, am reținut că și aici, ca și în alte unități, au fost întreprinse unele acțiuni de educare a lucrătorilor din comerț, dar aceste acțiuni trebuie amplificate și diversificate, trebuie conduse și controlate cu mai multă responsabilitate, astfel ca, vorbind și luptînd despre eficiența fiecărei activități, să-i asigurăm și munci de educare, de ridicare a conștiinței lucrătorilor din unitățile comerciale, eficiența cuvenită.

N. GRIGORE MARAȘANU

SÎNT SITUAȚII CÎND „A AVEA PROBLEME" SEMNIFICĂ „A VOI UN LUCRU MAI BUN"

— Tovarășe Izgăreanu, de două zile de cînd umblu prin stațiunea Buziaș ai cărui director sînteți am aflat lucruri bune și rele. Fără discuții, investigațiile mele nu sînt exhaustive. Pentru a cunoaște totul despre un mecanism, cum este cel al stațiunii balneoclimaterice Buziaș, îți trebuie foarte multă vreme. Dar, cum interviul de față nu-și propune o analiză a problemelor, ci doar o enunțare a lor, v-aș ruga să-mi mărturisiți, pentru început, care sector al mecanismului numit Buziaș este întepenit, creîndu-vă implicit probleme?

— Întrebarea mi se pare cel puțin stranie. De ce, mă rog, nu puneți dumneavoastră mai direct întrebarea? De cînd așteptați „Flacăra" să-mi solicite un interviu, nu de dragul de a-l acorda, ci din convingerea că problemele juste ridicate în coloanele revistei își vor găsi o grabnică rezolvare. Așa că vă rog respectați regulile locului și să-mi puneți prima întrebare.

— Fie. S-o luăm cu începutul. Foarte mulți dintre lucrătorii care sînt cuprinși în administrația Buziașului se mîndresc cu faptul că în acest an ați primit o distincție din partea Ministerului Turismului și a Uniunii generale a sindicatelor pe ramuri, distincție care vă situează pe primul loc pe anul 1977 pe ramura turism. Doresc cîteva amănunte.

— Acum 10 ani, cînd am venit la conducerea stațiunii nu știam mai nimic despre ce înseamnă o instituție ca aceasta, care se ocupă exclusiv de sănătatea oamenilor. În primele luni nu am întreprins nimic, în afara treburilor de rutină. Am aplecat urechea spre toate nevoile celor veniți la tratament, din dorința de a trage după un anumit timp niște concluzii. Și am descoperit că oamenii nu sînt atît de cusurgii, că ei doresc un dram, numai un dram, de atenție și putină dăruire profesională. Ce înseamnă aceste lucruri? Nimic deosebit. Am chemat colectivul la o seamă de discuții pentru a-l determina să înțeleagă care sînt obiectivele pe care mi le-am propus invitîndu-i pe toți, dar absolut pe toți, spre o muncă la baza căreia să stea dragostea și înțelegerea profesională. Cred că am reușit, devreme ce am obținut distincția de care vorbeați mai înainte. Vreau să mai adaug faptul că nu este pentru prima oară cînd sîntem răsplătiți pentru eforturile noastre: în 1972 am primit diploma de întreprindere evidențiată pe ramura de turism, în anul 1976 am primit din nou aceeași distincție, iar pentru anul 1977 am primit cea mai

înaltă distincție pe ministerul nostru.

— Stațiunea Buziaș nu este prea mare ca întindere. Dintr-o singură privire o poți cuprinde cu ochii. Știți care este impresia celui venit de puțină vreme aici?

— Nu.

— Că este o stațiune de oameni bătrîni, care se mișcă greu, a căror vestimentație seamănă uimitor; se vorbește molcom, iar seara restaurantele sînt cam goale, sau ocupate de localnici. Așa este?

— Nu. Imaginea dumneavoastră este falsă. Sincer să vă spun preferam să aveți dreptate. Așa cum bine știți, aici vin cei bolnavi de afecțiuni cardiace. Dar, spre regretul nostru, afecțiunile acestea au început să se instaleze și la tineri. Este un paradox: în timp ce media de virstă a crescut, bolile de inimă au început să dea tircoale tinerilor. Boala secolului nu ne-a ocolit nici pe noi, în ciuda faptului că medicii își fac datoria. Cred că la această stare de fapt contribuie atît fumatul, cît și viața agitată pe care o trăim. Dacă ar fi după mine, aș închide fabricile de țigarete, care aduc numai necazuri.

— Remarca pe care o faceți este tristă, dar împotriva evidențelor nu avem ce face și ca atare trebuie să le consemnăm. Rămîn la părerea mea că majoritatea celor veniți la Buziaș o formează bătrînii, motiv pentru care doresc să vă întreb dacă ați fost în gară pentru a urmări cum se urcă bolnavii în tren?

— Cunosc situația dar din păcate nu putem face nimic: de problemele căilor ferate se ocupă alte organe.

— Aceste „alte organe" se află aici, la Timișoara sau la București. Cum este oare posibil ca un suferind de inimă, atunci cînd se pregătește să plece acasă să facă adevărate piruete pentru a se urca pe prima treaptă a vagonului? Așa cum bine știm trenul stă un timp limitat.

— Împotriva acestui fapt lupt de ani și ani de zile, dar fără folos. Pentru a completa remarca dumneavoastră mai notați că „pulmanul" are scara la 80 cm înălțime. Iar la Buziaș nu există peron. Acum cîțiva ani am obținut să fiu chemat la comisiile periodice de schimbarea trenurilor, cînd abordam două probleme: ceream ca pe la noi să treacă mai multe trenuri, deci mai multe legături și să ni se facă un peron. Din păcate n-am obținut nimic, în schimb la ședințe nu am mai fost chemat. Dar nu regret.

— Vă propun să mai zăbovim cîteva clipe la spinoasa problemă a transporturilor, dar de data aceasta să vorbim de cele în comun, care mi se par la fel de delicitare.

— Din păcate, nici această problemă nu a fost rezolvată. La ora actuală sînt doar 4 autobuze, dar în general circulă 2. Chiar dacă ar fi 4 în funcțiune, tot ar fi foarte puține, deoarece aceste mașini trebuie să servească stațiunea, orașul, satele Silagiu și Bucova.

— Care este numărul de turiști, în medie, pe serie?

— 2 000.

— Ei bine, tovarășe director, cum este posibil ca 2 000 de bolnavi, pentru că despre ei este vorba, să beneficieze numai de 4 autobuze? (Să nu trecem peste amănuntul, nu lipsit de importanță, că dintre aceștea două stau.)

— Vă rog să mă credeți că problema transporturilor este cea mai grea pentru mine, dar din păcate nu depinde de noi. Sîntem la dispoziția altor organe recalcitrante la... mărunțișuri. Extinzînd problema, dar rămînînd în sfera ei, trebuie să știți că lucrurile nu stau prea bine nici în ce privește legăturile noastre cu Timișoara și Lugojul. Noi ne aflăm cam la jumătatea drumului dintre aceste două orașe. Bolnavilor le-ar prinde bine una sau două preumblări pe serie la Timișoara sau Lugoj. Din păcate, cine se încumetă o dată nu mai recidivează.

— Of! Ce ne facem cu transporturile, tovarășe Izgăreanu?

— Oamenii care lucrează acolo trebuie să înțeleagă mai bine munca lor și să vedeți cum totul se poate rezolva. Dacă m-aș enerva puțin, aș construi cu forțe proprii peronul mult visat. Dar să vezi numai dandanaua: în clipa cînd peronul ar apărea, cercetările nu ar mai conteni. Cine l-a făcut, cu ce aprobare, s-ar vorbi de imixtiune în treburile Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, s-ar cere sancțiuni și, dacă vreți să mergem cu speculația pînă la capăt, atunci fiți siguri că ar fi imediat sfărîmat, dar altul conform stasului în vigoare nu s-ar face. Și uite așa, mai în glumă, mai în serios, vremea trece, iar micile probleme care sînt relativ ușor de rezolvat se amînă sine die.

— În pofida faptului că transporturile se prezintă așa cum am discutat, stațiunea se extinde. Pretutindeni se sapă, se ridică noi edificii. Toate aceste construcții înseamnă, în ultimă instanță, mai mulți turiști. Cum veți rezolva aceste probleme?

— Să fim serioși, problema transporturilor nu este nerezolvabilă. Noi nu putem sta pe loc, trebuie să construim, să ne modernizăm. Nu uitați că în ciuda creșterii numărului vizitatorilor, numărul căzilor a rămas același. Numai noi știm cum facem față solicitanților, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să privim în perspectivă și să ne pregătim să întîmpinăm viitorul imediat.

— Deci, ce ne oferă viitorul imediat?

— Mai multe construcții care vor însuma cel puțin 3 000 de locuri în plus de cazare. Construcțiile vor fi durate din marmură și sticlă, iar ca stil vor împrumuta ceva din linia arhitectonică a acestor locuri. Viitoarele construcții vor fi funcționale. Pacienții vor putea merge la tratament ori la cantină direct, nemaifiind obligați să străbată curtea. Camerele vor fi orientate spre sud, ceea ce înseamnă soare și multă lumină și vor dispune de cîte o terasă pentru plajă, iar ca zonă de respirație pădurea, deci natura. Aici este cazul să menționăm că natura a fost darnică cu Buziașul: la munte sînt 1 800 ioni negativi pe cm³ de aer, iar la Buziaș avem 1 041 ioni negativi pe cm³ de aer. Asta înseamnă enorm.

— Bănuiesc că și sălile de tratament vor arăta altfel.

— Nici nu încape îndoială. Băile vor fi din inox, cu pereți dubli, astfel că apa nu va mai fi balbotată. Vechile căzi dispar, vom avea căzi în formă de fotoliu, iar băieșițele, celebrele băieșițe, vor apăsa pe butoane de la tabloul de comandă.

— Mergînd mai departe, doresc să remarc faptul că nu prea aveți turiști străini. Sau poate mă înșel?

— Este adevărat. Cei de la centru socot că nu avem condiții.

— Dumneavoastră ce părere aveți, au dreptate?

— Eu am altă părere, dar din păcate nu pot hotărî în această privință.

(Continuare în pagina 23)

DAN BIRLADEANU

OPINII

Teorie și personalitate

N-am crezut niciodată că ideea subiectivității istorici literare profesată de G. Călinescu, Croce ș.a. poate fi o metodă de aplicație universală. O credem și mai puțin azi, după lectura unor cărți ca **Între Aristarc și Bietul Ioanide** de Ileana Vrancea care ne probează imprecia că un principiu de subiectivitate, folosit de temperamente și ethosuri diferite, poate crea din același material, istorii literare diferite, diferite uneori ca ordinea de haos, ca lumina de întuneric. Interpretarea creează istoria, spune G. Călinescu, reluînd o idee comună în filozofia vremii. La fel gîndește și Ileana Vrancea într-o carte despre Călinescu însuși, deși avansează formal în față cuvinte mari ca „adevăr", „obiectivitate" etc. De pildă, urmărind cu spirit de cercetător exersat și harnic altfel, cîteva probleme oneste ca relațiile dintre Călinescu și Iorga, Călinescu și Lovinescu, le acordă o altă semnificație decît cea care derivă natural din evoluția faptelor. Observațiile referitoare la influența lui Iorga asupra gîndirii călinesciene sînt constatări de bun-simț, nu prea inedite (fiind anticipate în cîteva studii de Dan Zamfirescu și M. Ungheanu), cu unele contribuții personale totuși, dar autoarea nu se mulțumește cu rezultatele firești, forțează citatele, trece sub tăcere o imensă bibliografie din care se inspiră G. Călinescu, comentată pe larg în **Istoria ca știință inefabilă și sinteză epică** și ne face să conchidem că autorul **Istoriei...** din 1941 ar fi îndatorat pînă la furt „tacit" lui N. Iorga. Cu asemenea procedee putem demonstra orice și alăturînd aceleași citate unor formulări din alt autor, să zicem Croce, îi vom scoate pe Călinescu tributar în totul filozofului italian. 1. „Oricine nu este decît un simplu culegător de fapte disparate nu poate aduna la un loc cea mai mică povestire de fapte omenești dacă nu posedă un anumit criteriu al său de judecată, o convingere proprie în raport cu faptele". 2. „...odată cu judecata estetică a unei poezii, ne este dată și istoria ei, sau... această judecată este însăși istoria poeziei". 3. „Istoria artistică și literară este... o operă de artă istorică". 4. E de ironizat „concepția potrivit căreia ar exista istorie fără valori și valori fără istorie". A fost o selecție din Croce, iată-l acum pe Călinescu : 1. „Faptele, ca să devină fenomen istoric, au nevoie să fie văzute într-o scurtură, să capete de la noi un sens...". 2. „Istoria este interpretarea însăși, punctul de vedere, nu grupul de fapte". 3. „Istoria literară ca și critica este o vocație cum sînt poezia, romanul...". 4. „O istorie literară fără scară de valori este un nonsens". Tragem concluzia că G. Călinescu îl plagiază pe Croce și cine o crede pe Ileana Vrancea e obligat să ne creadă și pe noi. Dar astfel se poate ajunge departe. Ileana Vrancea afirmă că G. Călinescu e anticipat de Lovinescu „în modalitatea de a concepe profesionalizarea criticii ca gen artistic, implicînd intuiție și talent". Dar la 1900 Ștefan Petică cerea criticului să fie el însuși artist, „caldă și palpitantă e arta, caldă și palpitantă trebuie să fie critica". Fac abstracție de lecturile impresioniste ale lui Călinescu și-l declar epigon al lui Șt. Petică. Dacă vreau însă, îl scot discipol al lui Gherea care vorbea, la rîndul său, de o critică artistică. Am interes, de ce să nu-l fac un epigon prăfuit al lui Herder care și el, în secolul al XVIII-lea, pretindea criticului talent poetic. Observînd asemenea exerciții logice te întrebi care e în fond mobilul lucrării ? „Unui studiu consacrat posterității lui E. Lovinescu — scrie Ileana Vrancea — Al. Piru îi pretinde pe bună dreptate să se fi ocupat" de opoziția lui G.Călinescu față de opera lovinesciană. Cartea, deși Ileana Vrancea nu ne-o spune, modestie, este chiar cartea sa anterioară (**Confruntări în critica deceniilor IV—VII, 1975**) și la observația — „repet, îndreptățită" — ne dă acum, ca răspuns, o întreagă carte ironică despre Călinescu. Dar clătinînd statuia zeului, Ileana Vrancea — scopul e mereu subconștient — vrea să se răzbune de fapt pe incomozii călinescieni : Al. Piru, A. Marino, E. Barbu, M. Ungheanu, Ov. S. Crohmălniceanu, V. Răpeanu, G. Gibescu, C. Soreseu ș.a. Nu pe toți, unii au scăpat și nu întîmplător, de hărțuielile autoarei ; exemplu, N. Manolescu care debutează și se remarcă timp de un deceniu sub steag călinescian dar care, precauția prinde bine, nu s-a atins de precedenta lucrare a cercetătoarei. În schimb M. Ungheanu care te-ai aștepta să fie luat ca aliat cu studiul **N. Iorga sau filiațiile ultate** e citat ca autor de „piedoarii viciate...", oare nu pentru că o acuzase de a fi substituit „raționalismului lovinescian propria-i confuzie ?" Călinescu însuși, care și-a permis să se opună curentului lovinescian, devine un critic, deși „genial", invidios, intrigant, nepăsător la interesele literaturii române, în fine, singurul vinovat de toată politica literară postbelică. Iată ce efecte are fraza lui Călinescu „istoria e interpretarea însăși", cînd e asumată și împinsă să servească altfel de spirite decît al său. Dar dacă în domeniul literar oricine e liber să afirme orice, chiar inconceptibilități, în planul unei istorii reale, încă nedeslușite, un banal simț de echitate se opune subiectivității „creatoare" de imagini fanteziste. Altfel unde s-ar ajunge ? N-o fi cazul aici, dar în asemenea condiții putem asista la priveliști încă mai spectaculoase căci obscuritatea e propice intrării în scenă a unor psihologii stranii, de tipul simpaticului personaj gogolian Cicikov, care profită de un confuz paragraf juridic și devine un înfloritor comerciant de suflete moarte.

MARIAN VASILE

RUBRICA MEA

Geo Bogza — laureat

Marele premiu al Uniunii scriitorilor pe anul 1978 a fost decernat unui mare poet : lui Geo Bogza. Plecat de la experiențele moderniste cele mai îndrăznețe, tînărul scriitor a străbătut țara ca reporter și a dat drept de cetățenie literară reportajului, cu paginile de intensă poezie din **Țări de piatră, de foc și de pămînt** (București, 1939). Numai un autentic poet putea scrie paginile revelatoare **O femeie mănîncă un măr**, spre a face dintr-un mărunt act cotidian al unei soții de moț, un ritual de adînci semnificații. Nimeni înaintea lui Geo Bogza n-a izbutit să descopere în cel mai umil gest sau fapt divers, sensul ascuns al unei existențe, individuală sau colectivă. Multe din constatările reporterului tînăr sînt de fapt ale unui sociolog în nuce, care descoperă cauzele fenomenelor și le divulgă printr-o formulă divinatorie. Astfel, sărăcia de altădată a moților, legați de vatra lor, era văzută „într-un anume sens o problemă irezolvabilă, prin dragostea profundă a acestor oameni pentru munții sterpi, stîncoși și nefertili". Mai în genere, oamenii, priviți în mediul lor natural, cărula i se integrează organic, trăiesc bucuria sau tristețea orizontului lor, al acelui **genius loci**, care-i modelează. Reportajul a fost pentru Geo Bogza nu numai prilejul norocos de a se afirma cu autoritate, dar și o anchetă asupra omului, a condiției lui în lume și, totodată, marea revelație a iubirii de oameni, izvorîtă tocmai din descoperirea unor nebănuite infernuri. Omenia, calitate fundamentală a neamului nostru, și-a găsit în opera lui Geo Bogza expresia cea mai înaltă și mai patetică. În **Cartea Oltului** — statuia unui rîu — (ediție nouă, 1976), subtitlul traduce fericit caracterul imnic al operei, închinată unei întrupări eroice, de Făt-Frumos al apelor naționale, ale cărui străbateri prin stîncile și treptele Carpaților, de la izvoare și pînă la coborîrea lui, printre deșuri, către ses, împrumută caracterul unor biruințe cosmice, de o grandioasă forță. Ca și o făptură omenească.

„Cuprins de bucurii adînci și de imense îngînduri, Oltul oglindește, cu același fior, și luminile celui mai îndepărtat trecut, și pe acelea ce pregătesc inimaginabile lumi viitoare".

Avem, în această cuprinzătoare frază, cheia unei opere, unică în literatura noastră, în care eroul ei este și acela al neamului nostru întreg, un simbol de neînfrîntă putere, de biruință asupra stihiilor și mai în genere a tuturor adversităților.

Străbaterea acelui inedit „Index alfabetic de chipurile lumii pe care a străbătut-o Oltul" ne pune în contact nemijlocit, cum spune însuși autorul, cu un „poem final", născut din capetele de paragraf succesive tot atîtea „uverturi" ale cîte unei simfonii de ramuri și culori.

Recent apărută culegere de poezii **Orion**, la Editura Minerva, strînge laolaltă o selecție din activitatea lirică a poetului, în interval de o jumătate de veac, cu subtitlurile: **Urmuz, Poem petrolifer, Cîntec de revoltă, de dragoste și moarte, Ioana Maria, Noaptea tragică, Eu și palmierul, Walt Whitman** și **4 Statui în lună.**

Marele poem închinat poetului Walt Whitman are caracterul unui manifest, sintetizînd imaginea pe care Geo Bogza și-a făcut-o asupra caracterului exemplar al scriitorului, admirat pentru că

„Un om adevărat și viu a fost acest mare fiu al Americii (stăpînit de o nestinsă simpatie față de orice chip al naturii), purtat de o adîncă dragoste spre oameni".

Aceste versuri albe îl definesc deopotrivă pe poetul român, cărula i se potrivesc de minune și alte rînduri definitorii, ca acestea:

„Nimic n-a privit cu ușurință acest om și nimic din tot ceea ce cîntase n-a luat în deșert, de la primele lui poeme a cîntat dragostea de oameni, ca pe o dăruire a întregii ființe".

Într-un univers deseori ostil, individul, confruntat cu propriul lui destin, pe care prea uneori și-l poate stăpîni, este chemat înainte de toate să-și potențeze la maximum calitatea de om.

Cît de greu este să fii om, om în toată puterea cuvîntului, este o temă pe care a dezvoltat-o Geo Bogza înaintea colegilor noștri de la Academia Republicii Socialiste România, într-o ședință de înaltă tensiune spirituală — o temă și o preocupare constantă, aș spune testul etic primordial.

Prin punerea acestei probleme, de care depinde viitorul omenirii, mersul ei către o eră de aur sau către o catastrofă cosmică, marele poet care este Geo Bogza a surprins punctul nodal pe placa sensibilității contemporane.

Martor al unui moment istoric crucial, Geo Bogza reintegrează rolul de totdeauna al lui **poeta vates**, menit să avertizeze asupra primejdiilor instante și să recheme omenirea la rosturile ei fundamentale. Este poetul prin excelență al sublimului etic.

ȘERBAN CIOCULESCU

ARHIVE

Prima descriere a Banatului

Odată cu înființarea primei tipografii în Timișoara în anul 1771 de către tipograful Matthäus Heimeri erau create premisele tehnice pentru apariția aici a presei autohtone. În luna martie, Heimeri s-a și adresat administrației ținutului pentru acordarea dreptului de a scoate la Timișoara o gazetă săptămînală. Președintele de atunci al administrației locale, care și la înființarea tipografiei a manifestat bunăvoință față de răspîndirea literaturii, nu a pus prolectului lui Heimeri nici o piedică și la 18 aprilie 1771 a apărut primul ziar din Banat. Heimeri și-a denumit gazeta „Temeswarer Nachrichten" (Vești din Timișoara), ea avînd o apariție săptămînală. Cele 13 exemplare ale acestei gazete descoperite în Arhiva Curții Imperiale din Viena, ale căror fotocopii le-am primit recent cu ajutorul unor prieteni ai Românici, dovedesc cu claritate că Heimeri era un om chibzuit, care știa foarte bine ceea ce anume urmărește cu ziarul său. Cele 13 exemplare găsite la Viena de dr. Josek Wlst au fost probabil remise Camerei Imperiale spre examinare de către administrația locală și au rămas uitate într-un dosar.

„Temeswarer Nachrichten" a apărut într-un format de jumătate de coală (editorială) în 4 pagini, la care bilunar se atașa un supliment ca „Anexă la Vești din Timișoara". Suplimentul avea 2—4 pagini, astfel gazeta apărea temporar într-un volum total de 8 pagini.

În suplimentul care se atașa ziarului în fiecare a doua săptămînă, Heimeri aborda probleme instructive de importanță locală. Așa, de exemplu, în mai multe continuări, tratează felul cum se îngrijește mai sporuic viermele de mătase, la timpul respectiv o problemă vitală. Într-un alt supliment s-a tipărit, tot în cîteva continuări, un tratat istoric despre „trecutul Banatului și situația sa actuală . Dacă ținem cont că descrierea Banatului, după alungarea turcilor de către armatele imperiale conduse de prințul Eugen de Savoia, apare în 1773, în „Giornale d'Italia" sub semnătura lui Francesco Griselini, studiul din „Temeswarer Nachrichten" este prima relatare a situației economice, demografice și sociale a Banatului. Studiul a fost publicat fără a se menționa numele autorului, dar trebuie să fi fost un om cu vaste cunoștințe istorice, căci nivelul lucrării și datele folosite ne par irepro-șabile din punct de vedere istoric.

În anexa din nr. 3 al gazetei aflăm de pildă că Banatul seamănă ca figură cu un pătrat iar riurile Mureș, Tisa și Dunărea împreună cu munții înalți înspre marea Valahie și Ardealul o înconjoară și formează granițele. În continuare este descrisă importanța riurilor Timiș și Bega, a canalului Bega și se vorbește despre navigația de pe canal și că vapoarele ajung din Bega în Tisa, apoi în Dunăre și mai departe. Fertilitatea pămîntului bănățean îl duce pe autorul rămas din păcate anonim la următoarea descriere entuziastă : „Fertilitatea acestei țări este atît de mare încît pămîntul, fără a fi fertilizat, dă totul din belșug, cele de care are nevoie omul pentru a-și trăi traiul".

Referindu-se la istoria Banatului aflăm că „Banatul timișorean este o parte a fostului regat Dacia, pe care împăratul Traian a transformat-o într-o provincie romană după ce l-a învins pe regele dacilor, Decebal". Semnificativ ni se pare și descrierea populației Banatului din acea vreme în numărul 4 al gazetei din ziua de 9 mai 1771 : „Populația se compune din germani, valahi, sîrbi, greci, și unii unguri. Ei locuiesc amestecați în localități dar de multe ori aceste localități sînt despărțite... Valahii formează cea mai mare parte din populație. Ei se numesc în limba lor rumani, ce înseamnă romani, și ei sînt de fapt urmașii coloniei romane înființate de împăratul Traian. Limba lor are cea mai mare comunitate cu latina ; ca și îmbrăcămintea lor, obiceiurile lor și mîncărurile lor, care au multă asemănare cu cele romane. Statura lor este zveltă, înaltă, puternică și frumoasă, iar preocuparea lor este creșterea animalelor și, dar mai puțin, cultivarea pămîntului".

Dacă analizăm mai amănunțit conținutul gazetei „Vești din Timișoara" și îl corelăm cu situația păturilor de atunci ale populației timișorene, vom constata că în el se oglindește strădania editorului de a scrie ziarul nu numai pentru un anumit cerc de cititori, ci „spre plăcerea tuturor păturilor populației".

NIKOLAUS BERWANGER

S-A ÎNFIINȚAT

Asociația scriitorilor din Sibiu

În acest an, Sibiul a sărbătorit împlinirea a patru veacuri și jumătate de la prima tipărătură de slovă românească. În acest an, laolaltă cu întreaga țară, Sibiul va sărbători împlinirea a 60 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România. În acest an, la 13 noiembrie, județul Sibiu a raportat îndeplinirea planului pe primii trei ani ai actualului cincinal, realizînd o producție suplimentară de aproape 4 miliarde de lei. Acesta este contextul în care, la Sibiu, în ziua de marți, 14 noiembrie a luat ființă Asociația scriitorilor, a șaptea din România, reînnodindu-se astfel și în ce privește creația literară, o tradiție recunoscută și binecunoscută, o tradiție care se adaugă fericit altor tradiții puse sub noua zodie socialistă, sub zodia măreței împliniri, rezultat al politicii Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Deși ne aflăm într-un tîrziu de toamnă, la Sibiu a fost zi de adevărată primăvară. Înființarea Asociației scriitorilor sibieni fiind primită de locuitorii acestor meleaguri cu multă bucurie, știindu-se mari iubitori de literatură, convinși că se vor regăsi în operele scriitorilor din urbea de pe malurile Sibiului, urbe care, de-a lungul vremurilor, prin marii bărbați ai neamului care și-au căutat și au găsit adăpost între zidurile ei, a izvodit îndemnuri și idei, a luptat pentru păstrarea ființei noastre naționale, pentru independență și Unire, pentru mai binele zilelor de azi.

Aula „Avram Iancu" de la Institutul de învățămînt superior din Sibiu a fost arhiplină de mult iubitori de literatură în seara aceea de 13 noiembrie cînd scriitorii sibieni au consemnat, prin semnăturile lor, înființarea unei noi obști spirituale în România, hotărîți să dovedească pe mai departe, cu scrierile lor, deplina aderiune față de politica partidului, să contribuie la formarea omului nou, la mărețele împliniri socialiste.

Au fost de față Vasile Bărbuleț, prim-secretar al Comitetului județean de partid, George Macovescu, președintele Uniunii scriitorilor, D. R. Popescu, secretarul Asociației scriitorilor din Cluj-Napoca, Mircea Radu Iacoban, secretarul Asociației scriitorilor din Iași, Anghel Dumbrăveanu, secretarul Asociației scriitorilor din Timișoara, Dan Tărchilă, secretarul Asociației scriitorilor din Brașov, martori la această înțîmplare culturală de înaltă semnificație pentru Sibiu.

A doua zi, asociația a acordat și primul său premiu literar, poetului Petre Anghel, pentru volumul de poezii „Ființa noastră cea de toate zilele", carte apărută în 1977 la Editura Albatros.

R. BRADEANU

Ce e nou în situația N. Ionescu Dimbovița

E vremea faptelor propriu-zise

Readucem în discuție un caz cunoscut cititorilor, controversat chiar, cu atît mai controversat cu cît el se manifestă într-un domeniu cu atîtea necunoscute încă, acela al depistării precoce a bolii canceroase și a terapiei ei. Descoperirile cercetătorului român N. Ionescu-Dimbovița — din nou despre el este vorba — au stîrnit de la început un mare interes, dar în același timp au stîrnit, este drept, și unele opinii contrarii. Și, pînă la urmă, poate să pară firesc ca o metodă, care vine să revoluționeze un domeniu sau altul al științei, să se lovească de rezistența vechiului, a lucrului care trebuie înlocuit. Multă vreme, deci, nici metodele lui Ionescu Dimbovița n-au fost primite pe covoare de pluș în știință. Datorită excepționalei receptivități la tot ce e nou și valoros în toate domeniile vieții sociale, datorită grijii deosebite pe care conducerea superioară de partid și de stat o vădește pentru promovarea ideilor revoluționare în știința românească, s-a creat posibilitatea ca în ultimele luni să se demonstreze public calitățile serodiagnosticului N. Ionescu Dimbovița. La 14 aprilie 1978, după o serie de teste făcute în mai multe spitale din Capitală, N. Ionescu Dimbovița a susținut un adevărat examen public, un nou test de verificare a metodei sale de diagnostic. Se știe, în urma rezultatelor favorabile obținute, comisia de specialiști a recomandat Ministerului Sănătății să asigure cercetătorului condiții materiale pentru continuarea și perfectarea metodei de diagnostic și, concomitent, să se testeze și metoda de tratament propusă de același autor. În acest scop, cercetătorului N. Ionescu Dimbovița i-a fost repartizat un imobil compus din două corpuri de clădiri, în strada Horațiu din București.

— După cum poate știți, ne spune N. Ionescu Dimbovița, pe care l-am găsit tot pe strada Cîmpul Pipera, nr. 23, în căsuța lui modestă din afara Bucureștiului, imobilul din Horațiu încă nu este dotat cu cele necesare nici acum, deși a fost eliberat de aproape un an de zile. Uite, să zicem că mîine, eu vreau să încep lucrul acolo. Crezi dumneata că pot începe ? Nu pot. S-a văruit, s-au vopsit podelele, dar credeți că asta e totul ? Trebuie să se instaleze cîteva căzi, să se tragă gaze pentru încălzit, trebuie rezolvate încă multe alte lucruri. Amenajarea acestui imobil se tărăgănează de foarte multă vreme. Am ajuns în plină iarnă, plante medicinale nu am, tincturi nu am, cum să începem treaba acum ? Apoi, ca eu să pot aplica în practică metoda mea de diagnostic și de tratament am nevoie de titlul de medic. Altfel nu-mi dă voie actuala lege a sănătății. Nu vedeți cum mă atacă unii oncologi ?

Pînă și la masa rotundă pe care ați publicat-o în revistă, unii participanți au susținut că metodă de diagnostic, așa cum am eu, au și dinșii, au și americanii. De ce atunci nu se aplică aceste metode ?

— La masa rotundă pe care a publicat-o „Flacăra" nu v-a „atacat" nimeni, cum spuneți dv. Unii dintre participanți v-au solicitat să brevetați metodele, să le experimentați în continuare în practică, pentru ca bolnavii să beneficieze de ele cît mai repede. Și, chiar dacă un specialist sau altul are o altă părere despre metodele dumneavoastră, revista „Flacăra" are datoria să le aducă la cunoștința opiniei publice. Din cuvîntul unor participanți la masa rotundă, rezultă că și alți specialiști lucrează la unele metode de diagnostic. Ce e rău în asta ? Cred că lupta, chiar concurența, trebuie acceptată în mod deschis.

— Sînt de acord cu dumneavoastră, dar, uite, la Ministerul Sănătății s-a format o comisie care să verifice în continuare metodele mele de serodiagnostic și de tratament. Din comisie fac parte mulți dintre aceia care mă fac farsor, nebun, mă fac în tot felul, îmi contestă realizările. Cum o să cred în obiectivitatea unor astfel de oameni ? Unii dintre aceștia declară că lucrează și dinșii la astfel de metode, pe care abia așteaptă să le impună. Cum o să zică atunci că seroreacția lui Ionescu este cea bună ? Să facă ei, eu nu mai fac nimic. Dar să știți că e o mare greșeală față de popor.

— O greșeală la fel de mare o comiteți și dv., cînd spuneți că „nu mai fac nimic, să facă ei". Trebuie să facem toți tot ce putem, ca o astfel de metodă să triumfe, mai ales cînd ea se dovedește valoroasă.

— În cazul meu, nu s-a făcut totul. Am cerut să se anunțe că în România a luat ființă un centru de serodiagnostic, nu s-a anunțat. Am cerut mult timp aprobare, să pot lucra, nu mi s-a dat.

— În momentul de față, bolnavii vin la dv. cu aprobări obținute de la Ministerul Sănătății, pentru a fi testați și tratați, iar dv., din cîte afirmă acești bolnavi, îi refuzați. De ce ?

— Ați văzut cum sună aceste aprobări ? Sînt foarte evazive. Ministerul doar trimite bolnavul, la mine, nu își dă și avizul. Cum o să-i tratez pe baza unor astfel de aprobări, cînd Legea spune limpede că asistența medicală se acordă numai de către medic ? Fără diploma de medic, pe care o solicit datorită meritelor pe care consider că le am, datorită descoperirilor mele, nu mă apuc de testare și nici de tratament. Să fim înțeleși. Nu vreau să fiu amenințat de cutare sau cutare că, uite, n-am dreptul să tratez, că sînt numai inginer, nu și medic. O aprobare a ministerului nu poate înlocui o lege.

— Și, atunci, ce considerați că e de făcut ?

— Adică n-ați înțeles pînă acum ? Nu înțelegeți că fără diploma de medic nu mai fac nimic ?

Ca să limpezim cît de cît situația în care se află la ora actuală N. Ionescu-Dimbovița, ne-am adresat conducerii Ministerului Sănătății cu cîteva întrebări. Trebuie să recunoaștem de la început că noua conducere a ministerului a manifestat și manifestă un interes deosebit față de ideile noi, valoroase, se preocupă de promovarea lor în practica și știința medicală. De la conducerea ministerului am aflat că situația multor cercetători, a multor medici specialiști care au propuneri demne de a fi luate în seamă, metode de tratament verificate și testate în practică, a fost soluționată.

— Rețineți, ne spunea tovarășul ministru Eugen Proca, că situația cercetătorului Pavel Kozak este la ora actuală rezolvată favorabil : i s-a pus la dispoziție spațiul pe care l-a deținut și mai înainte la Spitalul Fundeni ; i s-a acordat gradul de cercetător principal, cu retribuția respectivă pe timpul cît durează cercetarea, are acordul ministerului de a trata și vindeca bolnavi. I s-a repartizat, de asemenea, colectivul de cercetare pe care l-a solicitat, are dreptul de a-și alege singur bolnavii, comisia instituită verificînd starea bolnavilor doar la începerea tratamentului și la ieșirea din tratament.

— De cînd mai depinde începerea activității în cazul Pavel Kozak ?

— Mai depinde doar de el. Noi i-am oferit toate condițiile. La ora actuală Kozak are o clinică cum mulți dermatologi își doresc. Acum, singurul lucru pe care noi îl pretindem de la colectivul condus de cercetătorul Pavel Kozak este să vindece bolnavii.

— Care este situația în cazul lui Ionescu-Dimbovița ?

— Înainte de a trece la cazul Dimbovița, aș dori să mai informez opinia publică interesată că am rezolvat, tot favorabil, situația doctorului Osipov Sinești, căruia i s-a oferit spațiul din Policlinica Griviței, pentru a-și pune în aplicare metoda sa de tratament. Am rezolvat situația doctorului Iubu, care este acum șef de secție la un spital din Cluj-Napoca, o secție cu 30 de paturi. Am prelungit cu încă șase luni detașarea doctorului Mihai Leontopol la Spitalul de fonoaudiologie Panduri și sîntem pe cale de a rezolva și situațiile altor medici. Conducerea ministerului nostru este hotărîtă să promoveze orice idee nouă, cu singura condiție ca ea să se dovedească a fi valoroasă, să probeze că poate fi de folos sănătății oamenilor. Singurul caz care mai stagnează la ora actuală este al cercetătorului N. Ionescu Dimbovița. Noi am dotat noul spațiu pus la dispoziția cercetătorului cu seringi, cu o parte din aparatură, cu eprubete și stative, am mobilat cît s-a putut, am detașat acolo o asistentă și o infirmieră. Este adevărat, amenajarea adecvată a acestui nou spațiu s-a tărăgănat, dar nu din vina noastră. Săptămîna aceasta se va instala, deocamdată, o cadă de baie, se vor instala două calorifere electrice și un boiler pentru încălzit apa. La ora actuală sînt create condițiile care permit începerea activității de diagnostic și într-un viitor apropiat și a activității de tratament. Numai că, la ora actuală, cercetătorului N. Ionescu-Dimbovița, căruia i-a fost acordat gradul de cercetător principal I, cu o retribuție corespunzătoare pe timpul cît durează cercetarea, nu și-a început activitatea, solicitînd diploma de medic. Noi îi putem oferi titlul de doctor, dar mai înainte trebuie să vină și să vindece oameni. Personal, am fost la dînsul, ne-am cunoscut, l-am invitat la noi, dar deocamdată nu a răspuns invitației noastre. Este adevărat, legea spune că practica medicală este permisă numai medicilor, dar ministerul a eliberat cîte o aprobare pentru fiecare bolnav care a cerut să fie tratat sau testat de dînsul. De azi încolo modificăm, iată, și contingentul aprobărilor. Iar dacă dorește, acceptăm să lucreze chiar cu un singur medic, pe care îl propune dînsul în loc să

Extragerea gazului metan din dejecții animaliere, o idee cu rezultate fabuloase

Dar aceasta e numai începutul. Specialiștii preconizează dotarea tuturor gospodăriilor țărănești cu microinstalații pentru obținerea biogazului. Rezultat final : înlocuirea parțială a metanului imbuteliat industrial

Ideea nu e nouă. În India și China, dar și în alte țări ale Extremului Orient, metoda se practică de mai multă vreme. Procedeul de obținere a biogazului din dejecții porcine reprezintă, însă, o noutate. El a fost gîndit și experimentat pentru întîia oară într-un institut bucureștean și se recomandă drept o prioritate românească. Din păcate, de la primele studii de laborator efectuate pe o instalație redusă și pînă la crearea stației pilot în comuna Periș a trecut nepermis de multă vreme. Așa cum din păcate se mai întîmplă, din vina unora și altora, invenția s-a poticnit, încurcată, în hățișurile birocrației. Dar, în sfîrșit, totul e bine cînd se sfîrșește cu bine sau vorba omului pățit : mai bine mai tîrziu, decît niciodată. La ora actuală se execută ultimele pregătiri pentru intrarea în funcțiune a stației pilot construite la Periș-Ilfov în cadrul Stațiunii centrale de cercetare pentru creșterea porcinelor. În curînd deci aici, specialiștii vor produce nu numai carne de porc, ci și cantități însemnate de gaze combustibile.

Iată despre ce e vorba :

Răspunzînd unei propuneri lansate de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, specialiștii Institutului de cercetare pentru industrie și chimie alimentară au demonstrat prin studii de laborator și prin experimente pe o mică stație pilot că dejecțiile recoltate într-o singură zi de la un porc de mărime mijlocie pot furniza prin fermentare 150 de litri de gaz metan. Ulterior, la definitivarea proiectului, au mai participat cercetători din partea Universității din Galați, ai Institutului pentru nutriția animalelor și ai Institutului de studii și proiectări în construcții al M.A.I.A. Beneficiar : Stațiunea centrală de cercetări pentru creșterea porcinelor din comuna Periș. Executant : Trustul de construcții și montaj al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Cercetarea la scara complexelor zootehnice de mare capacitate constituie, așa cum aminteam, o noutate mondială, deoarece pentru prima dată se preconizează obținerea gazului metan nu din nămoluri orășenești, din deșeuri alimentare sau din obișnuitul gunoi de grajd — ci din dejecțiile de porcine, element poluant și, practic, inutilizabil. Procedeul de recuperare a biogazului este relativ simplu. Nămolurile, decantate (separate de apă), ajung într-un concentrator unde sînt supuse unui proces de fermentare anaerobă, proces natural stimulat și accelerat prin mijlocirea unui inocul (masă îmbogățită cu bacterii metanogene).Prin descompunerea dejecțiilor are loc eliberarea gazului combustibil care este colectat într-un gazometru și apoi introdus în rețea pentru alimentarea termocentralei sau a unor gospodării apropiate.

Stația de la Periș construită pentru aproximativ 5 000 de porci, va fi capabilă să furnizeze zilnic 400 metri cubi de gaze naturale ceea ce reprezintă circa 70 tone de păcură pe an. Cu o asemenea sursă de energie, stațiunea își acoperă practic toate nevoile de combustibil necesare, devenind, totodată, și un furnizor de căldură pentru unitățile agricole învecinate.

Extinderea metodei la toate creșcătoriile de porci din țară (unde își duc zilele numărate spre folosul gastronomiei naționale milioane de grăsuni) ar determina o economie anuală de combustibil clasic de multe zeci de mii de tone. Ceea ce, evident, nu este deloc puțin.

După o serie de întîrzieri în finanțarea lucrării de către ministerul de resort, executantul a promis, conform contractului, terminarea și intrarea în probe tehnologice a stației pilot la 31 octombrie 1978. Sîntem spre sfîrșitul lui noiembrie și lucrările de montaj se desfășoară în continuare cu încetinitorul, iar o parte din furnizori n-au livrat nici pînă astăzi utilajele contractate (record de întîrziere : I.U.C. Făgăraș, care s-a angajat să furnizeze reactoarele pentru stația de inocul).

Datorită acestei situații de fapt, stațiunea din Periș a pierdut într-o lună de zile 15 000 de metri cubi de gaze naturale. Ceea ce, din nou, nu e deloc puțin.

Cum poate avea fiecare unitate agricolă propria sa sursă de gaze naturale

— De fapt este vorba de un adevărat program național — a ținut să ne asigure tovarășul prof. dr. doc. Iosif Tripșa, vicepreședinte al C.N.S.T. Îl vom face cunoscut prin bunăvoința și solicitudinea „Flacării", iar ulterior vom apela și la alte mijloace de comunicare în masă.

Programul — ne-a informat în continuare interlocutorul nostru — urmărește dotarea tuturor unităților agricole cu microinstalații pentru obținerea biogazului. Au fost elaborate în acest sens proiecte tip însoțite de toate indicațiile necesare pentru realizarea lor practică. Executarea unor asemenea construcții este extrem de simplă. Este vorba de construcția unui fermentator (un bazin betonat cu două găuri de alimentare și o fosă pentru evacuarea materialului epuizat) și un colector de gaze. Materie primă : îngrășămînt de grajd, dejecții porcine, resturi menajere, frunze uscate, materii fecaloide. După fermentarea lor spontană (circa 30 de zile) bazinul se reîncarcă zilnic, oferind o sursă constantă de gaze combustibile. Mai notăm și faptul că materia epuizată constituie un excelent îngrășămînt natural. Deci, totul se transformă, dar nimic nu se pierde... Totul este ca virtualii beneficiari să înțelcagă la vreme importanța economică a procedeului.

O primă instalație de acest fel este pe cale de a fi executată la C.A.P. Albești în județul Prahova. Gospodarii de aici vor folosi pentru recoltarea gazului metan dejecțiile animaliere ale fermelor de cabaline, porcine, ovine și bovine. Pentru început, un fermentator de 25 de metri cubi capabil de a furniza 10—12 metri cubi de gaz pe zi.

Programul inițiat de C.N.S.T. prevede chiar dotarea în perspectivă a gospodăriilor individuale cu asemenea instalații de capacitate redusă. Ele ar putea înlocui perfect, în mediul rural, mult așteptatele butelii de aragaz. Evident, manevrarea materiei prime necesită ceva travaliu și un „atenuator" al simțului olfactiv. Dar economiile de combustibil și bani sînt notabile.

LIVIU TIMBUS ■

— Alo, dați-mi-l pe Socrate la telefon!

Folosirea calculatorului electronic în regim de teletransmisie

„Calculatorul electronic, propriu-zis, este doar o cutie neagră. Fără echipamentele periferice nu poate fi învățat să facă ceea ce dorim, nu poate să converseze cu omul. (Asta fiindcă mă întrebați despre importanța produselor noastre.) Și în funcție de numărul și complexitatea acestor echipamente aferente unui calculator randamentul folosirii sale este optim sau mai puțin optim. Ați văzut probabil un calculator lucrînd? Să zicem că scrie pe imprimantă stocurile comparative ale unei magazii de materii prime. Operație continuă. Dacă în același timp primește un alt semnal, o altă comandă de la un terț solicitant, printr-un echipament periferic, firește, calculatorul o pune în lucru și dacă are în memoria sa ceea ce i se cere, dă și răspunsul. Fără a opri însă prima operație. Aceasta reprezintă de fapt marea calitate a unui calculator: purtarea unui dialog în timp real cu numeroși solicitatori. Și unii dintre solicitatori se pot afla la distanță apreciabilă de calculator, ceea ce înseamnă foarte mult din punct de vedere al eficienței economice. Este vorba mai exact de aplicația pe calculator a regimului de teletransmisie de date. Nu este un lucru nou în țara noastră, în sensul nemaiauzit, nemaivăzut, s-au făcut aplicații dar ele au avut caracter de studiu, de cercetare. Acum însă sistemul va fi aplicat la scară industrială".

Sînt cuvintele unui om tînăr, inginerul

mai lucreze cu o comisie. Numai să începă activitatea. Deocamdată, așa cum am spus, aceea de testare și în viitorul apropiat și de tratament.

O rezolvare, deci în interesul bolnavilor, al cercetătorului, dar și în interesul științei medicale românești care poate să ofere țării și lumii întregi o metodă deosebit de valoroasă în lupta împotriva acestei necruțătoare boli.

În numele acestor nobile idei, sperăm să fie rezolvat pe deplin și cazul N. Ionescu Dimbovița. La rezolvarea lui, o rezolvare care se impune cu toată urgența, trebuie să participe în egală măsură toate compartimentele ministerului de resort, trebuie să participăm toți, dar trebuie să participe, mai ales acum, autorul însuși. Prin munca sa deosebit de grea, prin strădania sa de peste 20 de ani, prin dăruire totală acestei nobile idei, de a veni în ajutorul oamenilor. Cînd a avut de întîmpinat atîtea greutăți, uneori atît de nedrepte greutăți, Nicolae Ionescu Dimbovița a făcut dovada unor alese sentimente de patriotism. În numele acestui patriotism, în numele servirii pînă la capăt a științei medicale românești, datoria sa este de a începe, deocamdată cu posibilitățile pe care le are, aplicarea practică a metodei sale de diagnostic și în viitorul cel mai apropiat, a metodei de tratament. Noua conducere a Ministerului Sănătății ete gata să-i ofere întreg ajutorul de care are nevoie.

NICOLAE GRIGORE ■

NOTA REDACȚIEI :

Vorbim, acum, despre **datoria lui N. Ionescu Dimbovița** cu aceeași pasiune cu care revista noastră a vorbit pentru prima oară și a continuat să militeze în favoarea drepturilor lui N. Ionescu Dimbovița. Considerăm că acțiunea din ultima vreme pentru valorificarea a tot ce este nou și valoros în gîndirea originală românească este exemplară, este dovada unui minunat spirit de umanism. Lucruri care au stagnat ani și chiar decenii se desăvîrșează acum. Este datoria și a lui N. Ionescu Dimbovița și a lui Pavel Kozac (despre care am aflat cu surprindere că **amînă el acum** ceea ce ni se plîngea pe bună dreptate că amînă și întîrzia vechea conducere a Ministerului Sănătății) și a lui Mihai Leontopol și a doctorului Iubu și a tuturor celorlalți să răspundă cu maximum de responsabilitate și promptitudine acestei încrederi, așteptării oamenilor și solicitudinii pe care autoritățile competente o dovedesc cu prisosință. Cînd am pledat pentru unul sau pentru altul dintre acești oameni, noi am pledat firește și pentru ei dar mai ales pentru dreptul concetățenilor lor de a beneficia de produsele gîndirii lor. Ne exprimăm speranța că se vor găsi căile pentru ca nimic să nu întîrzie finalizarea în spiritul adevărului și omeniei a acestor idei generoase.

Francisc Hemmert, un nume despre care vom mai auzi

Invențiile și descoperirile electronistului Francisc Hemmert anticipează o lume fabuloasă. Este vorba, între altele, de introducerea în practica zilnică a unor noi surse de energie termică și luminoasă (mult mai economice și cu randament mărit), precum și realizarea unor motoare cu ardere internă pe bază de combustibili gazoși și lichizi cu putere mărită și lipsiți aproape total de emisiuni poluante. Despre două din acestea vom vorbi în rîndurile care urmează. Le vom prezenta și pe celelalte de îndată ce importanța și eficiența lor va fi pe deplin testată.

Sau ceea ce sperăm se va întîmpla într-un viitor apropiat, deoarece și șansele de reușită ale inventatorului sînt în ultima vreme sensibil mărite. De curînd el a fost chemat să-și perfecteze realizările și să-și continue experimentele în cadrul Laboratorului de electronografie și bioinginerie aplicată condus de doctorul Florin Dumitrescu. Reamintim cititorilor noștri că, foarte de curînd, prin mijlocirea revistei noastre, acest tînăr și prestigios colectiv de cercetători a anunțat că va coopta cu promptitudine orice idee generoasă, că laboratorul are porțile deschise tuturor celor ce vor să prezinte sau să experimenteze idei originale din domeniul vast al bioinginerieî.

Ca pregătire și vechime profesională, Francisc Hemmert este electronist, dar aria preocupărilor sale cuprinde și o foarte constantă și activă pasiune pentru construcția motoarelor cu ardere internă. În 1975 și-a permis chiar un nevinovat divertisment, acela de a pune în mișcare un autoturism „Volga" cu ajutorul unei butelii de aragaz. Mașina a dezvoltat o viteză de 120 km la oră și s-a dovedit total nepoluantă. Alimentat de la o butelie obișnuită, autovehiculul a parcurs o distanță de 300 kilometri, costul carburantului fiind pentru această distanță de numai 19 lei în loc de 100 lei, echivalentul bănesc al celor 22 de litri de benzină necesari pentru același drum. Mai notăm faptul că un comutator, instalat la bord, permitea cuplarea motorului și la rezervorul de benzină. Din păcate însă cantitățile de butanol sau propanol de care dispunem sînt mult prea reduse pentru a alimenta, în asemenea condiții, parcul de autovehicule existent. Invenția își va demonstra, poate, importanța în clipa în care chimia va obține lichefierea gazului de sondă.

Deosebit de util și, după cîte știm, unic pe plan mondial s-a dovedit în schimb atenuatorul de gaze, datorat aceluiași inventator și introdus recent la șase autovehicule cu motoare diesel.

După cum se știe, actualele motoare cu

ardere internă folosesc doar în proporție de 25—30 la sută carburantul introdus în camera de explozie (benzină sau motorină). Ceea ce rămîne — rezultat al unei arderi incomplete — este evacuat sub formă de emisiuni poluante. Se mai știe de asemenea că o combustie incompletă este cu atît mai mare, cu cît respectivul motor este mai uzat. După 200 000 de kilometri, un autovehicul cu motor diesel devine practic un vulcan de noxe, situație care obligă scoaterea lui din circulație.

Pornind de la această situație de fapt, Francisc Hemmert a imaginat și construit un filtru de gaze pe pernă de lichid, denumit atenuator universal, capabil de a reține între 50—89 la sută din gazele emanate. El a fost instalat pe șase autovehicule ale I.T.B., dotate cu motoare diesel. Dar dispozitivul a dovedit nu numai virtuți antipoluante. Reținînd în perna de lichid căldura jetului de gaze (care ajung la o temperatură de 250—350 de grade), el s-a dovedit și un excelent furnizor de căldură pentru spațiul călător al mașinii. El face practic inutilă toba de eșapament, deoarece reducerea sensibilă a emisiunii de gaze a anihilat aproape cu totul și poluarea sonoră. În asemenea condiții un autovehicul I.T.B. cu motor diesel poate parcurge, fără a intra în conflict cu legea, 300 000 de kilometri. Cu alte cuvinte, cu două autobuze dotate cu atenuatoare „Hemmert", îl obținem gratuit pe cel de al treilea.

Invenția a obținut premiul II din partea Consiliului național pentru protecția mediului înconjurător în cadrul primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României". Introducerea dispozitivului pe toate autovehiculele I.T.B. ar aduce întreprinderii o economie anuală de circa 75 milioane lei.

O deosebită senzație a produs în cadrul Laboratorului de electronografie și bioinginerie aplicată substanța postluminiscentă inventată de același Francisc Hemmert („veniți să vedeți o descoperire senzațională !", a ținut să ne anunțe telefonic doctorul Florin Dumitrescu).

Cititorii noștri își amintesc desigur foliile reflectorizante care îmbracă unele indicatoare rutiere. Ele sînt alcătuite din suporturi de aluminiu și microbile de sticlă ce strălucesc în timpul nopții de îndată ce se găsesc sub incidența unui fascicul luminos (în cazul de față farurile de autovehicule). Facultatea lor reflectorizantă încetează însă în clipa în care dispare și sursa de lumină.

Ei, bine, pigmentul inventat de electronistul Francisc Hemmert este **postluminiscent**, deci, panoul, indicatorul sau orice alt obiect îmbrăcat cu o asemenea substanță rămîne luminos ore în șir chiar și după stingerea sau dispariția sursei de la care a împrumutat energie luminoasă. Farurile unui automobil care trece pe șosea sînt suficiente pentru a „aprinde" timp îndelungat suprafața unui indicator placat cu un strat de praf fotoluminiscent. Într-o încăpere, luminată cu patru becuri de 100 wați, un singur bec poate asigura aceeași luminozitate dacă pereții încăperii sînt îmbrăcați într-un strat de praf fotoluminiscent.

Costul unui kilogram de pigment este de 286 lei față de 3 000 lei cît este evaluat kilogramul unei substanțe asemănătoare (dar cu performanțe mult reduse) fabricat în străinătate.

Nu este greu de bănuit cîte domenii ale vieții cotidiene pot beneficia de pe urma acestei invenții. Am amintit indicatoarele rutiere. Praful și foliile postluminiscente pot deopotrivă îmbrăca perfect indicatoarele de pericol sau pot fi utilizate pentru marcarea unor locuri de muncă. Pe aeroporturi ele ar fi capabile — ne-a asigurat inventatorul — să înlocuiască în bună măsură proiectoarele pistelor de aterizare. Ele pot fi folosite de asemenea ca material decorativ în arhitectură și comerț (ambalaje, reclame, vitrine) sau la iluminarea unor săli, culoare etc.

Invenția pare într-adevăr de factură deosebită, dar avînd în vedere noutatea ei o anunțăm deocamdată cu rezerva și decența cuvenite. Sîntem siguri însă că despre electronistul Francisc Hemmert vom mai auzi și vom mai avea ocazia să scriem în paginile revistei noastre.

LIVIU MAIOR ■

proiectant Iosif Nicolae, la fel de tînăr ca și colegii săi, alți proiectanți, tehnicieni și muncitori — întreprinderea de echipamente periferice fiind ea însăși la un număr mic de ani de existență : în toamna lui '75 a avut primul plan de producție. Tinerețea înseamnă întotdeauna dinamism și îndrăzneală, iar aceste calități chiar se și cer unui colectiv care beneficiază în activitatea sa de o excepțională dotare tehnică. Două exemple de la antipozi profesionali : un digitizor pentru proiectare de circuite imprimate, adică un calculator electronic specializat cu numeroase periferice care trasează, verifică și scoate la iveală clișeele foto după care sînt obținute plăcile în care sînt implantate componentele electronice — instalația fiind minuită de acei tineri proiectanți, băieți și fete. Apoi o mașină din secția de prelucrări mecanice unde se realizează tot ceea ce reprezintă neelectronicul, adică mai precis o presă revolver cu comandă numerică, care, mișcîndu-se, sufiă, pufăie, șuieră (are dispozitive pneumatice) și poate să execute 36 de operații fără să schimbe nimic din înfățișarea sa — băiatul care o are în grijă o mîngîie apăsînd doar pe niște butoane.

„Ne preocupă — mărturisește inginerul Eugen Zainea, șeful atelierului de proiectare produse noi și prototipuri — folosind toată această dotare valoroasă să punem în fabricație produse de înaltă tehnicitate, vreau să spun la nivel competitiv, pentru a putea stopa importurile de similare. Firește, folosim proiecte ale unor institute de specialitate dar realizăm și proiecte proprii. Și obținem succes atunci cînd gîndirea inginerească are ca obiect o stare de lucruri concretă din industrie, din economie în general, adică vizează ceva precis și de viitor". Cîteva exemple relevate în halele întreprinderii subliniază în mod pozitiv aceste idei. În secția unde lucrează electroniștii Savu Tudora, Georgescu Marian, Simion Natalia, inginerii Vasile Ghimpețeanu, Paul Antonescu — lista numelor remarcabile este destul de mare — se produce un epurator electronic.Este vorba de o instalație, dealtfel viu admirată la T.I.B. '78, care detectează și înlătură prin tăiere porțiuni defecte pe firele din mașinile textile : noduri, subțieri, îngroșări, dublări etc. După un model experimentat — omologat — întreprinderea va realiza o casă electronică de marcat, destinată comerțului. O instalație electronică, care așa după cum au înzestrat-o părinții ei — proiectanții de la I.T.C., conduși de inginerul Traian Ciobanu — ține contabilitatea exactă a vînzărilor pe cantități și sortimente, deci poate semnala mai bine decît oricare merceolog care este cursul pieței, ce trebuie să aducă magazia la rafturi, facturează bineînțeles și așa mai departe. Inginerul Tudor Paul mi-a prezentat modelul experimental al unei unități de memorie pe minicasetă magnetică — acea casetă care se folosește și la clasicul casetofon. Produsul, premieră națională, dealtfel și celelalte au această „marcă", va permite stocarea de date într-un volum foarte mic. Ai, să zicem, o problemă cu gestiunea întreprinderii tale, ai pus datele pe această casetă, ai băgat-o în buzunar și te duci la „consultație" la un mare calculator care beneficiază de programe specifice.

Și, în sfîrșit, cel mai recent exemplu de acest gen: la T.I.B. '78 au fost expuse mașini-unelte cu comandă numerică, am și vorbit de ele în paginile acestei reviste. Ingineri de la întreprinderea, admirînd produsul colegilor electromecanici, și-au pus următoarea problemă : pentru banda perforată care comandă strungul sau freza tehnologul trebuie să apeleze la un centru de calcul. Noi producem și DAF-ul, și perforatorul de bandă, și lectorul de bandă. Să le cuplăm și să oferim un dispozitiv unitar ce va servi direct tehnologului din uzină să-și programeze cu ușurință mașinile moderne de înaltă productivitate. Ceea ce au și început să facă. Prima concluzie : limbajele folosite sînt compatibile și s-a trecut la proiectarea interfeței.

Teletransmisia de date pentru calculator, despre care vorbeam la începutul acestor rînduri, reprezintă poate cea mai valoroasă aplicare a echipamentelor electronice pe care le produce întreprinderea. În luna aprilie a acestui an, sub îndrumarea Comitetului de partid al sectorului 2, Întreprinderea de echipamente periferice de pe platforma Pipera, în colaborare cu Centrul teritorial de calcul din Timișoara și cu I.T.C. din Cluj-Napoca, a organizat un simpozion la care s-a pus accentul, în dezbateri și exemplificări practice, pe teletransmisia de date. Specialiști din Timișoara au oferit participanților posibilitatea să afle instantaneu de la calculatorul aflat la cîteva sute de kilometri distanță un calcul de indemnizație de concediu, pe nume reale, iar cei din Cluj-Napoca exemple de folosirea programului de calcul denumit Socrate. Totul printr-un simplu fir telefonic, folosite fiind bineînțeles perifericele aduse de întreprindere. S-a văzut atunci limpede — au participat reprezentanții a 76 centre de calcul și mari unități economice — că folosirea unui echipament periferic cuplat în mod adecvat la o linie telefonică face posibil accesul la orice calculator, înlesnind astfel pătrunderea tehnicii de cea mai înaltă ținută chiar și fără ca aceasta să fie fizic prezentă. Printre primii care au solicitat întreprinderii de pe platforma Pipera echipament pentru teletransmisie de date se află Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Și chiar am întîlnit pe teren, adică într-una din secțiile fabricii, pe inginerul Nicolae Jalbă de la Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie și organizare a teritoriului, adică unul dintre beneficiarii viitoarelor echipamente, interesîndu-se de stadiul producției. DAF-urile (displayurile) sînt gata. Lipsesc deocamdată MODEM-urile (este vorba de un modulator și demodulator care face compatibil semnalul electric de calculator cu cel care circulă curent pe o linie telefonică). DAF-urile le face întreprinderea de care vorbim, însă MODEM-urile sînt realizate de o unitate din altă centrală industrială, mai exact F.E.A. Este bine ca întreprinderile să se ajute între ele dar în cazul de față poate că nu era cazul : Întreprinderea de echipamente periferice putea să realizeze și aparatul denumit MODEM, ba chiar a și realizat un proiect original de cuplare la linia telefonică, așa-zisul cuplor acustic — jei receptorul, formezi numărul centrului de calcul și cînd primești răspunsul așezi receptorul într-o cutie care „ascultă" și transmite mai departe. Dintr-o inițiativă, sau mai bine zis dintr-o lipsă de inițiativă, cuplorul acustic a rămas deocamdată doar o frumoasă cutie vopsită în galben, iar ceea ce se cheamă MODEM (adică celălalt tip de cuplor nu prea există : la data vizitei noastre, din 36 de bucăți primite de la F.E.A. funcționau doar 5).

Am notat toate acestea sperînd că problema să fie rezolvată într-un fel și cît mai curînd. Aceasta în folosul specialiștilor care vor folosi în economia națională, cît mai intens, valoroasa tehnică de calcul. Altfel spus, nu poate fi departe ziua cînd pe firul telefonic dintre Titu și Cluj-Napoca se vor auzi cuvintele : „Alo, aici baza de colectare, dați-mi-l pe Socrate la telefon !"

VICTOR CONSTANTINESCU ■

1918 „Istoria-ntreagă cu lupte și jertfe Trăiește-n Unirea de azi" 1978

Arad — un oraș sub steaua unității

DACĂ VREI SĂ NE ȘTII PE NOI, ÎNTREABĂ MUREȘUL

Fotografia de Marcel Gancia

Oraș de cimpie, de cimpie mănoasă, cu pămînt darnic în rod, pe măsura vredniciei truditorilor lui, oamenii acestor locuri. Mureșul ce coboară din inima țării și pe care acestia și-au durat de aproape un mileniu vatra nu este numai un reper în spațiu, ci și un martor în vreme. O ființă care a vegheat zidirea orașului și întreaga istorie a sa, minglind sufletele oamenilor. Incercindu-le citeodată puterea și caracterul. Arădenii și-au ridicat orașul cu mîinile și răbdare, cu inteligență și înțelepciune la potrivnicia vremurilor, avînd conștiința și mindria înălțării unui colț din țara cărela au aparținut dintotdeauna, deși adevărul acesta le-a cerut uneori și luptă înverșunată și sacrificii grele. Se fac acum 2 000 de ani de cînd locurea dacică a-a împlinit în zidurile de piatră ale cetății Ziridava ; se fac acum 950 de ani de cînd luptele pentru libertate ale românilor, conduși de voievodul Ahtum, impotriva lui Ștefan cel Sfînt, constituie nu numai un document pentru atestarea orașului, dar și sfinte dovezi ale aprigei dorințe de apărare a pămintului strămoșesc. Au trecut secolele umplind cu fapte cronica locului, fapte ce aparțin nu doar Aradului, ci țării. Unirea de la Alba Iulia, Marea Unire de la 1 decembrie 1918, a fost întruchipa-

rea unui vis al ființei ; la Păulis luptele elevilor școlii de la Radna și ale populației din satele înconjurătoare au fost expresia vie a năzuințelor acestei ființi de a trăi independentă. Sînt două momente ale acelei istorii. Și istoria zbuciumată a Aradului, a oamenilor săi, a fost și este istoria zbuciumată a țării. Iată un adevăr pe care vremurile l-au confirmat și întărit, pe care timpul nou al Românlei îșl intemeiază devenirea. Devenirea Aradului este la fel de complexă ca și cea a Sanțului Mare", identificată cu Ziridava antică. Acropola, partea întărită a așezării, cu toate edificiile sale, dovedește că această așezare a fost centrul unei uniuni de triburi de pe Valea Mureșului. In privința datării ei, dovezile ne permit să considerăm că nivelul dacic este anterior secolului I e.n. Mărturii sînt multe. Foarte important este însă faptul că există încă din cele mai vechi timpuri, din epoca pietrei, urme care atestă că zona a fost locuită de oameni cu și-au statornicit vetre durabile. Că mai tirziu, odată cu constituirea unor comunități etnice compacte, Aradul intră în aria de cultură și civilizație tracică. Sînt dovezi de continuitate a populației de care vorbeam, semne ale procesului de etnogeneză a poporului român și aici fac o paranteză ca să arăt că o mare parte a actualului județ intră în componența Daciei romane, partea de la nord de Mureș rămînînd un teritoriu liber. Mai tirziu se înregistrează venirea unor populații care au început procesul de convietuire cu poporul român. Este vorba de maghiari, sîrbi etc. Luptele voievodului Ahtum cu armata invadatoare trimisă de Ștefan cel Sfînt, la 1026, ne permit să tragem concluzia că atunci Aradul exista ca așezare românească.

— Din cele amintite reiese o idee dominantă este cea a continuității noastre în aceste locuri. Dar nu singura. Mă gindesc la celelalte momente mari ale istoriei Aradului.

— Municipiul Arad intră în istorie sub faldurile luptei pentru independență. Există momentele Mihai Viteazul, domnitorul avînd la Șoimoș și Ineu importante puncte de sprijin, cel al Revoluției de la 1848, Aradul fiind un centru puternic al revoluției, apoi Războiul de cucerire a independenței de la 1877, unde, de asemenea, Aradul a avut o participare efectivă. Unirea de la 1 Decembrie, ea a-a pregătit ideologic alcl, de aici alegindu-se și locul Adunării Naționale la care au participat 1 228 de deputați din toată țara : Alba Iulia. Alături de marii gînditori și cărturari ai neamului din

Alba Iulia

Unde prisosește suferința prisosește și bucuria. Unde am suferit cel mai mult acolo am avut parte și de cele mai adînci bucurii.

Pe Dealul Furcilor la Alba Iulia într-o iarnă grozavă, lemnarii țărani Horia și Cloșca în văzul lumii de țărani aduși cu forța de pe satele transilvane ; acum aproape două sute de ani țăranul lemnar Nicolae Urșu zis Horia al cărui glas o cîntat frumos cîntările noastre de taină și țăranul Ioan Oarga zis Cloșca pentru că știa vorbi din inimă și se adunau oamenii la fâclia vorbei lui ca puii în jurul păsării-mamă acești țărani din munți apuseni într-o iarnă grozavă au fost zdrobiți cu roata, măduvor cu măduvor, spintecați de vii aici la Alba Iulia pentru că se ridicaseră în numele neamului lor daco-roman la cuvînt pentru o brumă de pline dreaptă pe masa pruncilor uscați de vîrtul lăbăgiei, aici la Alba Iulia într-o iarnă grozavă cu aproape două sute de ani în urmă, sumanele rupte de sărăcie ale miilor de țărani strînși să-și vadă fiii și părinții spintecați de soarta cu colți de fier a unei istorii nedrepte, minecile sumanelor au scuturat în zăpadă lacrimi de singe din capetele descoperite ale miilor de țărani.

Aici la Alba Iulia unde am suferit cel mai mult într-o iarnă grozavă cu aproape două sute de ani în urmă, unde am plins cu lacrimi de singe, tot aici pe același deal al Furcilor, aici la Alba Iulia acum șaizeci de ani tot noi, țăranii Transilvaniei veniți acum cu aceleași căciuli și sumane de pe toate satele peste o sută de mii, fii și nepoții și strănepoții, urmașii lui Horia și Cloșca, mulți ca nisipul mării și stelele cerului, pe același deal al suferinței acum șaizeci de ani avut-am parte de cel de al doilea mare plins pe lacrima bucuriei. Pe același deal al Furcilor într-o iarnă mai blîndă același neam de țărani, o sută de mii într-un glos am sărbătorit în azur columbele tricolorului înaripind cerul Carpaților.

IOAN ALEXANDRU ■

tul municipiului, al locuitorilor săi, de tradițiile de luptă pentru libertate, de intensa viață spirituală din această parte a țării. Care sînt cele mai vechi urme arheologice care atestă prezența dacilor în această zonă ?

— Dacii au locuit pe tot cuprinsul județului din cele mai vechi timpuri. Urmele lor le găsim atît pe Valea Mureșului — Vărădia, Cladova, Arad, Pecica — cît și pe Valea Crișului Alb — Chișineu Criș, Berindia etc. Cea mai importantă așezare dacică este cea de la „Șanțul Mare", identificată cu Ziridava antică. Acropola, partea întărită a așezării, cu toate edificiile sale, dovedește că această așezare a fost centrul unei uniuni de triburi de pe Valea Mureșului. In privința datării ei, dovezile ne permit să considerăm că nivelul dacic este anterior secolului I e.n. Mărturii sînt multe. Foarte important este însă faptul că există încă din cele mai vechi timpuri, din epoca pietrei, urme care atestă că zona a fost locuită de oameni cu și-au statornicit vetre durabile. Că mai tirziu, odată cu constituirea unor comunități etnice compacte, Aradul intră în aria de cultură și civilizație tracică. Sînt dovezi de continuitate a populației de care vorbeam, semne ale procesului de etnogeneză a poporului român și aici fac o paranteză ca să arăt că o mare parte a actualului județ intră în componența Daciei romane, partea de la nord de Mureș rămînînd un teritoriu liber. Mai tirziu se înregistrează venirea unor populații care au început procesul de convietuire cu poporul român. Este vorba de maghiari, sîrbi etc. Luptele voievodului Ahtum cu armata invadatoare trimisă de Ștefan cel Sfînt, la 1026, ne permit să tragem concluzia că atunci Aradul exista ca așezare românească.

— Din cele amintite reiese o idee dominantă este cea a continuității noastre în aceste locuri. Dar nu singura. Mă gindesc la celelalte momente mari ale istoriei Aradului.

— Municipiul Arad intră în istorie sub faldurile luptei pentru independență. Există momentele Mihai Viteazul, domnitorul avînd la Șoimoș și Ineu importante puncte de sprijin, cel al Revoluției de la 1848, Aradul fiind un centru puternic al revoluției, apoi Războiul de cucerire a independenței de la 1877, unde, de asemenea, Aradul a avut o participare efectivă. Unirea de la 1 Decembrie, ea a-a pregătit ideologic alcl, de aici alegindu-se și locul Adunării Naționale la care au participat 1 228 de deputați din toată țara : Alba Iulia. Alături de marii gînditori și cărturari ai neamului din Moldova și Muntenia, cei din Transilvania, mai exact cei din Arad, au desfășurat o prodigioasă activitate. Dar Unirea de la 1 Decembrie a constituit o mare victorie a poporului român, o încununare a luptei întregii națiuni pentru împlinirea aspirațiilor sale.

■

Ioan Sîrbu s-a născut la Bara lîngă Lugoj, în 1931, pe timpul foametei din Moldova. „Părinții au plecat de groaza foametei și au ajuns în Banat. Poate întîmplarea m-a ținut apoi prin locurile acestea. Dar acum sînt arădean. Am învățat meserie, sînt lăcătuș, stau în cartierul Podgoria și sînt legat și cu sufletul de orașul de pe Mureș. Pînă în 1968 Aradul avea puține blocuri noi. Propriu-zis orașul modern, ca un adevărat municipiu, atunci s-a născut. Ultimul cartier construit, o bijuterie, este Aurel Vlaicu. Acum se ridică Micălaca. In locul unor case mici, e drept curate, că așa e bănățeanul, dar mici, fără canalizare. Cînd am venit la „Strungul" știam meserie de la Reșița. O meserie bună și frumoasă. Aici, la „Strungul" erau conturate acțiile de bază. Fabrica a crescut odată cu orașul.

„A crescut Mureșul atunci și-a dat pe din afară, ni se destăinuie filatoarea Ecaterina Adler de la Intreprinderea textilă. Am sărit cu toții și am pus umărul și români și maghiari și germani, cum au făcut întotdeauna la greu și la bucurie arădenii. Veniserâ militari, erau tineri din toate părțile țării, le-am dat ceaiuri calde și haine groase. Cînd eram mică, m-am născut în cartierul Gai acum 39 de ani, părinții noștri munceau împreună, trăiau în același fel de case și iată că azi, oamenii din Gai fac același lucru, unii s-au mutat la blocuri, alții se vor muta, a trecut timpul, au ridicat orașul împreună.

+

— Meserie grea turnătoria, tovarășe Bocior ?

— Grea pentru că trebuie să pui osul la bătaie.

— De unde sînteți ?

— Din comuna Cărand, dar acum stau în Arad și am casă în Micălaca.

— Ați umblat mult prin țară ?

— Da. Am cîștigat o mașină la C.E.C., la carnete de cinci mii și am tot colindat.

— Și cum vă place Aradul ?

— Îl iubeam și înainte. Aici am învățat meserie, aici m-am însurat, aici muncesc. Frumos. Mi se pare foarte frumos. I-am învățat și istoria. Cetatea Ziridavei spune multe. Acum îl vedeți și dumneavoastră. Blocuri elegante, industrie puternică, magazine pline și cu marfă și cu lume. Acceeași lume care ieșise cu mic, cu mare cînd dăduseră apele Mureșului, ca să apere orașul.

+

Liceul Ioan Slavici. Liceu vechi, cu tradiție, de pe băncile căruia au plecat oameni de aleasă cultură ai țării. Elevi — fiii și fiicele celor ce construiesc vagoane, strunguri, al acelora care fac țesăturl cunoscute în multe țări ale lumii, al acelora care veghează la sănătatea oamenilor, muncitori și intelectuali, oameni care scriu istoria nouă a municipiului. Ce știți despre istoria orașului, ce vă spune ea, ce v-au spus părinții, ce este Aradul astăzi ?

„Orașul a participat la toate evenimentele mari ale țării. Este un fapt care vorbește de la sine de locuitorii Aradului. Nu îmi închipui cum ar fi arătat orașul fără luptele înaintașilor pentru libertate și unitate, așa cum nu-mi închipui cum ar fi arătat țara fără străzile celor care au visat la Unirea și eliberarea ei". „La Păulis, cîteva sute de eroi au murit luptînd pentru țară. Unii erau de vîrsta mea". „Aradul are farmecul oraștelor în care tradiția se împletește cu noul. Frumoasele construcții de pe bulevard se îmbină armonios cu siluetele elegante ale blocurilor din noile cartiere". „Eu sînt de naționalitate maghiară și ceea ce mă impresionează foarte mult este solidaritatea oamenilor. Istoria acestor locuri a confirmat, deși eu nu cred că mai era nevoie, că indiferent de naționalitate, mai presus decît orice, idealurile înalte, omenia îi leagă pe oameni. De cînd am început să vorbesc, părinții m-au învățat că trăiesc în România, în orașul de pe Mureș". „Eu m-am născut în Moldova, la Succava. Istoria apropie cele două orașe. Este un lucru pe care l-am învățat de mic, de acasă". „Ce îmi place la Arad ? Totul. Oamenii minunați, străzile liniștite ca și cele pline de viață, amestec de nou și vechi care dau un farmec de neuitat orașului nostru. Faptul că este orașul meu natal nu contribuie decît în mică măsură la convingerea că este unul dintre cele mai frumoase din România. Cineva spunea într-un vers dacă vrei să ne știi pe noi, întreabă Mureșul".

RAZVAN BĂRBULESCU ■

Tîrgoviște: Vocația actualității, vocația unității

Sui cele o sută douăzeci și două de trepte ale Turnului Chindiei a cărui umbră albă pare că se răsfrînge în apa albastră a cerului și în lumina soarelui acestei zile frumoase, de toamnă lungă, și gîndul se abate să deserece porțile timpilor trecuți îndărătul cărora se află noi atelee și se deschid și ele ca să se vadă locul unde fost-au casele domnilor Țării Românești, gloria stemei și stindardelor ei. „De la Mircea pînă la Vladimirescu nu este un singur nume ilustru care să nu fie scris cu singe pe pămintul Tirgoviștei. Acolo este leagănul luptelor și al sacrificiilor patriotice", scria, cu dreptate, Ion Ghica despre istoria plină de potrivnicii a țării și-a acestui loc ales să-i fie capitală, cu vedere către Cimpia Română și deschidere către drumurile și cărările ce duceau spre tainițele munților, loc nepărăsit, de fapt, niciodată de voievozi decît mai incoace, după vremea Brincoveanului, cînd țara intră sub ocirmuire fanariotă și Tirgoviștea, orașul care sub domnia lui Matei Basarab era, cu cei șaizeci de mii de locuitori ai săi, se spune, cel mai populat dintre toate ținuturile locuite de români, începe să-și piardă din vechiul de-al nouăsprezecelea secol să aibă doar cîteva mii de oameni, mai exact vreo trei mii, cît un sat mai mare.

— Anul trecut, la ultimul recensămînt, spune primarul municipiului, Ion Frățilă, Tirgoviște avea 61 500 de locuitori. Asadar, cît pe vremea gloriei de altădată. Dar trebuie să vă mai spun că, mult mai apropae de noi, în 1968, anul reîmpărțirii administrativ-teritoriale, cînd Tirgoviștea redevenea capitala județului Dîmbovița, orașul avea vreo 30 000 de oameni. Cum vedeți, în cîțiva ani și-a dublat populația. Mai adaug că, de anul trecut și pînă acum, orașul a crescut cu încă zece mii de oameni. Vă întrebați, desigur, care este explicația acestor creșteri spectaculoase. Ea este aceeași ca pretutindeni unde țara, sub zodia socialistă, înflorește. In cincinalul 1966—1970, investițiile repartizate Tirgoviștei erau sub un miliard. In cincinalul următor ele ajungeau la opt iar în actualul cincinal la unsprezece miliarde, asigurînd orașului ritmuri de creștere superioare celor realizate pe țară. La 22 iulie 1969, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a hotărît amplasarea noilor obiective economice de pe tînăra platformă industrială a Tirgoviștei. In februarie 1970 începeau lucrările de construcție la întreprinderea de strunguri SARO, în aprilie la întreprinderea de becuri ROMLUX, iar în august, același an, la Combinatul de oțeluri speciale.

Trei ani mai tirziu, la 14 decembrie 1973, în prezența secretarului general al partidului, avea loc inaugurarea combinatului de oțeluri speciale. Tirgoviște se număra, astfel, printre vetrele siderurgiei românești. Orașul pornea să se ridice la înălțimea numelui său de odinioară, iar prima șarjă de oțel avea în cel mai deplin temei al cuvîntului o valoare simbolică. Pe de o parte pentru că ea era, alci, semnul unor mari începuturi, pe de altă parte pentru că aceasta se petrecea în prezența președintelui României. După cum se știe, un moment remarcabil în istoria Tirgoviștei l-a constituit perioada activității revoluționare, neobosite și curajoase, a tovarășului Nicolae Ceaușescu pe cînd, secretar al regionalei Valea Prahovei a U.T.C., a fost arestat la Ulmi. In apropierea orașului, la începutul anului 1936, și a făcut parte din grupul celor 18 comuniști din județul Dîmbovița judecați de Consiliul de Război al Corpului V Armată din Brașov, fiind condamnat la 2 ani și 6 luni închisoare la Doftana. Avea atunci 18 ani și era descris în Ordonanța de trimitere în judecată ca „membru activ, agitator și propagandist, comunist și antifascist". Dealtfel, la 12 iulie 1969, în cuvintarea rostită la marea adunare populară din municipiul Tirgoviște, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „Cunosc municipiul și județul Dîmbovița din anul 1935. Mă leagă multe amintiri de aceste locuri, de activitatea desfășurată alci în condițiile ilegalității pentru apărarea intereselor oamenilor muncii. Nu departe de alci am fost arestat de Siguranță. Păstrez o amintire plăcută despre oamenii minunați pe care i-am întîlnit pe aceste meleaguri. Și atunci, în anii ilegalității am simțit în rindul muncitorilor, țăranilor, oamenilor muncii același sprijin, aceeași hotărîre de a urma politica comuniștilor, de a face totul pentru triumful socialismului în țara noastră. Și iată tovarăși că ceea ce acum 34 de ani era un vis și ca să spun așa un vis frumos, dar care încă nu se întrevedea cînd va fi, a devenit astăzi o realitate".

Tirgoviște este astăzi, cu adevărat, una dintre realitățile socialismului din România. Acest oraș care în urmă cu zece ani mai era încă o urbe munteană, zisă și „de pensionari", cu o expresie care a făcut carieră, și-a redescoperit, iată, vocația actualității, puterea de-a fi în mijlocul evenimentelor și părtașă la istoria nouă în vremea căreia Tirgoviștea s-a desprins din „ruinurile" ei. Dar, așa cum nimerit spunea oțelarul Anatolie Ciobanu, dimbovițenii n-au așteptat acasă, cu brațele incrucișate, ca țara să prindă puteri și să reverse asupra Tirgoviștei binefacerea progresului și a civilizației, ci au pornit ei înșiși acolo unde socialismul întemeia primele sale ctitorii, muncind cu sîrguință și devotament și gîndind că astfel, numai astfel, ajută la propășirea țării și în cele din urmă, cum s-a și văzut după aceea, la ridicarea orașului din care plecaseră. Ca Anatolie Ciobanu, maistru oțelar la Oțelăria electrică nr. 2. Intors pe meleagurile de baștină abia de un an, au gîndit mii și mii de dimbovițeni...

— Știu cînd v-ați întors acasă. Dar cînd ați plecat ?

— In 1951: Aveam 14 ani. Cum, necum, vroiserm să ajung oțelar și visul acesta mi l-am împlinit tocmai la Reșița. Acolo, mai tirziu, m-am și căsătorit, cu o fată dintr-o familie germană. Rosemarie. Avem trei copii. Adrian, Daniel, Semona. Am venit cu toții aici și ne-am stabilit la Tirgoviște, unde ni s-a dat un apartament încăpător în microraionul IX, cel mai dotat cartier, după părerea mea, cu toate cele de trebuință unei vieți civilizate.

Ceva mai tirziu, Ion Beker, de fel regățean și stabilit în Tirgoviște tot în urmă cu un an, ne spunea că — de asemenea, după părerea lui — cel mai dotat cartier este micro VI, unde i s-a repartizat, imediat cum a venit, un apartament cu două camere pentru el, soția sa, Maria, și fiica lor, Cristina, din această neobișnuire de opinii rămînînd de înțeles, desigur, că la Tirgoviște, odată cu dezvoltarea industrială a orașului, grija pentru condițiile de viață ale oamenilor n-a fost deloc uitată.

— Dumneavoastră cum ați ajuns la Tirgoviște ?

— In concediu, anul trecut, cînd mă întorceam de la mare cu familia, m-am oprit și la Tirgoviște, să-i fac o vizită prietenului meu Dumitru Ceaușu, care lucrase cu mine la Reșita. I-am fost, acolo, maistru. Cu el, a doua zi, am vizitat și combinatul de oțeluri speciale. despre care auzisem atîtea lucruri. Numai că vizită a fost la început, pe urmă n-a mai fost așa, fiindcă oamenii se străduiau să repare o mașină de forjat radial și n-am putut să stau nici eu și să mă uit. Doar, la el, așa că am pus mîna și i-am ajutat și pe cît m-am priceput. Dar parcă atunci am simțit că e nevoie mai mult de mine alci decît la Reșița și de aceea mi-am și cerut transferul la Tirgoviște.

Mii de dimbovițeni plecați cu ani în urmă să-și facă un rost și să învețe o meserie prin alte colțuri de țară s-au întors, așadar, alături de părinții și frații lor. In același timp, alte mii de oameni, născuți prin alte locuri, au venit alci ca să pună umărul la ridicarea unui oraș. Localnicii le puteți și unora și altora, deopotrivă, recunoștință, fiindcă în jurul acestor specialiști, în jurul acestor oameni veniți cu meserii bine învățate, altii, la rindul lor, învață și deprind să minuiască tehnica cea nouă și modernă a întreprinderilor tirgoviștene. Și fiindcă locuri de muncă se creează alci neincetat...

DUMITRU ELIADE ■

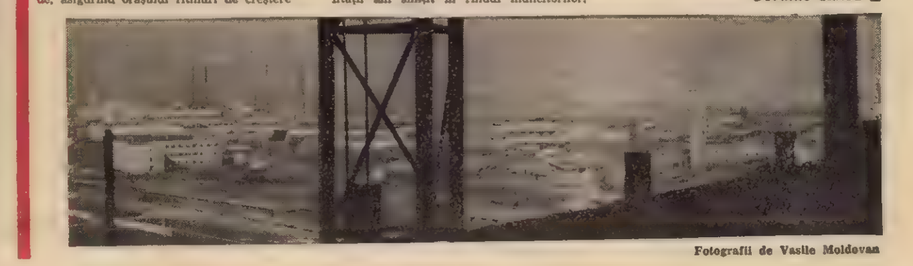

Fotografii de Vasile Moldovan

ÎN ACTIVITATEA DE EDUCARE, DE FORMARE A OAMENILOR, NU SE ADMIT ȘABLOANE

(Urmare din pag. 1)

chiar și ca estetic, ca tel al sănătății vieții, ca omenie, îi avem noi alci, în societatea noastră și nu-l are o așa-zisă „societate de consum". Fiindcă ceea ce numim calitatea vieții se realizează nu numai prin valori fizice ci, în aceeași măsură, prin valori spirituale. O astfel de calitate a vieții, spre împlinirea omului, încercăm, și cred că reușim, zi de zi, să facem în județul nostru. Bunăstarea reiese din datele pe care vi le-am spus răspunzind la prima întrebare. Despre celelalte dimensiuni ale împlinirii ființei cred că vă puteți da seama cel mai bine, trecînd printre oameni, dimineața, seara, observînd trecătorii, intrînd în vorbă cu oameni, plimbîndu-vă printre ei pe malul Mureșului, la teatru, la muzeu, la casa de cultură, la locul lor de muncă, peste tot unde oamenii își fac feriterea și vorbesc de ea.

— Cunoașterea îndeaproape a oamenilor constituie un indemn pentru rezolvarea problemelor lor ?

— Transformarea omului este o muncă de mare răspundere și trebuie multă răbdare și delicatețe. O mașină o reglezi în cîteva clipe atunci cînd nu merge bine, dar un om, ca să-i crești, să-i modelezi trebuie timp și migală. Și mai trebuie să ții seama că fiecare om este o individualitate și că în activitatea de educare, de formare a oamenilor nu se admit șabloanele. Conteză, ca să-i mobilizezi, pînă și tonul cu care le vorbești. De la o localitate la alta, de la o casă la alta, de la om la om trebuie să găsești cele mai potrivite metode. Deci, la întrebarea dumneavoastră răspunde cel mai bine practica de zi cu zi. Dare nu se spune și în teoria deciziei sau într-un tratat despre lucrul bine făcut că pentru a lua hotărîri viabile trebuie să cunoști cît se poate de bine toate aspectele implicate ? Iar omul nu este un aspect, el este întregul, totul. Deci trebuie cunoscut cît mai bine. Nu-mi amintesc să nu fi avut răgaz pentru a asculta cererea unui om. De aceea sintem aici, să le rezolvăm problemele. Și oare nu le poți rezolva mai bine cunoscîndu-i ?

— Desigur. Insă cum faceți dumneavoastră ca oamenii să nu vă rămînă niște necunoscuți ?

— Nimic deosebit. Mă duc printre ei, îi ascult, îi întreb, vin ei la mine...

— Cît de bine știți să ajuns să cunoașteți oamenii din județ ?

— Să vă spun unde stă cutare sau cutare care a venit la mine pentru o problemă sau alta, sau să descriu cum ce gospodari avem la întreprinderea de strunguri sau de vagoane, sau cît de pricepui este primarul din nu știu ce comună ? In primul rînd că sînt și eu din județul Arad. Aceasta m-a ajutat să cunosc mai bine și oamenii și obiceiurile lor, capacitatea lor. Sînt exigent ca aceste capacități să fie cît mai bine valorificate. Oamenii din județul nostru sînt foarte buni, aplică politica partidului nostru cu responsabilitate, simțind-o în orice moment ca pe propria lor politică.

— Cît mai deschis, vă rog, despre unele probleme legate de oameni care încă nu au reușit să fie rezolvate alci.

— Probleme nerezolvate avem și noi, firește. Vedeți, sîntem un județ care se dezvoltă în ritmuri ridicate. Desigur, în județul nostru există încă înainte de 23 August o tradiție industrială. Ceea ce însă s-a făcut de atunci a dat o și mai mare, o incomparabilă putere economică județului. Facem în așa fel încît formarea tinerei generații să se realizeze, tocmai în conformitate cu aceste noi realități pe care le întîlnim la orice pas. Datorită acestor ritmuri ridicate de care vă vorbeam, datorită spectacolului nostru sălt înaintat, al cuiaue au venit și mai vin atîția oameni care se califică într-o meserie sau alta. N-am reușit și nu reușim nici acum, așa cum am dori, să facem față cererilor de locuințe. De aceea căutăm tot felul de soluții pentru a impulsiona acest sector de activitate. Mai există mărfuri pe care nu le asigurăm la timp. Nu am rezolvat pe deplin nici problema transporturilor. Mai avem de rezolvat și unele probleme care în aparență n-ar fi atît de importante, ca de pildă formarea, educarea lucrătorilor din comerț, dar care de fapt semnifică tot un semn al grijii față de cetățean, față de semenul nostru.

— Amintiți mai înainte de șablonarea ce se poți ivi în munca dedicată oamenilor. Care credeți că ar fi unele din acestea ?

— Fuga de răspundere, sau „vino mîine". Nu-mi plac oamenii care uită sau se fac că uită pentru ce se află într-o anumită muncă. Și, din păcate, se mai întîlnesc. Dacă n-ar fi, n-ar ajunge nici la noi atîtea cazuri de rezolvat. Fiindcă de multe ori aceste situații pot fi rezolvate foarte bine la alte niveluri, nu neapărat de către conducerea județului. Dar există cîte un tovarăș cărula parcă îi este „teamă" să la o hotărîre acolo unde este pus s-o facă. Și atunci... pune oamenii pe drumuri. Asta este timp pierdut, timp pierdut. In acest sens mai avem încă de muncit cu oamenii. In rezolvarea acestor probleme trebuie căldură, nu trebuie să ne ascundem în spatele unor instrucțiuni, ci să vedem în permanență oamenii.

— O condiție a implinirii oamenilor o reprezintă și adinrea democrației, o preocupare permanentă a societății noastre de azi.

— Da. Se insistă tot mai mult asupra autoconducerii, autogestiunii, autofinanțării. In conformitate cu indicațiile partidului, ale secretarului general al partidului. Să luăm, de pildă, Consiliile oamenilor muncii. Cei care fac parte din consilii nu trebuie să trateze acest lucru ca pe ceva formal, de a participa la niște ședințe. A face parte dintr-un asemenea consiliu înseamnă a avea în permanență o atitudine față de problemele abordate. Eați acolo nu numai cu părerea ta, ci și a colectivului pe care îl reprezinți. Nu este suficient să înțelegi niște soluții dar trebuie ca tu însuți să cauți aceste soluții, să le propui, să le susții, să te confruntă și să te bați pentru ideile tale dacă le apreciești juste, să recunoști atunci cînd ți se prezintă altele mai bune. Trăim în acest climat minunat în care orice om al țării poate găsi ascultare și chiar i se cere să-și facă auzit glasul. De aceea, a nu rămîne în expectativă, a nu renunța la acest drept de a contribui potrivit puterii pe care o ai la edificarea noii societăți românești constituie o datorie de zi cu zi a fiecăruia dintre noi.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

Vînătoarea

— ISTORIE, TAINE, ADEVĂRURI, PROBLEME ŞI DIRECŢII

● Altamira, Lascaux, Font de Gaume, Lorthet, Tassili, locuri de intîlnire a vînătorilor în paleolitic ● Xenofon, primul scriitor cinegetic ● Alexandru cel Mare, Octavian August, Carol cel Mare, Frederic al II-lea — vînători celebri ● Francisc I, „tatăl vînătorilor" ● Dragoş Vodă, zimbrul, steme, poeţi şi heralzi ● Expoziţia internaţională de vînătoare, o sărbătoare cinegetică europeană ● Ursul carpatin şi „prerogativele" sale ● Trofee cinegetice — recorduri mondiale şi „Grand Prix"-uri ● Un muzeu cinegetic la Bucureşti ● Poezia unor statistici şi planuri cinegetice ● Sadoveanu, Topîrceanu şi alţi confraţi... nevînători

Se ştie că, la începuturile sale, omul după îndelunga stare de culegător, a devenit vînător, stadiu de viaţă şi civilizaţie superior, întrucît îi solicita în mod crescut inteligenţa şi puterea de luptă, plasîndu-l, ca fiinţă superioară, deasupra naturii înconjurătoare. Că lucrurile stau astfel ne-o demonstrează cu prisosinţă picturile rupestre de la *Altamira, Lascaux, Font de Gaume, Lorthet, Tassili etc.*, înfăţişînd, cu surprinzător talent, animale şi scene de vînătoare din paleoliticul superior şi neolitic. Acelaşi lucru îl realizează cu profundă forţă de sugestie străvechile monumente din Egipt, Asiria, India, Japonia, împodobite cu elemente de sculptură purtînd chipurile unor animale cu care omul se înfruntă sau le adoră. Splendidele desene de pe vasele greceşti sau etrusce, templele închinate divinităţilor care proteguiau vînatul şi pe vînători (*Artemis, Diana*), ca şi vestita artă neagră zoomorfă — măşti, totemuri, sînt, de asemenea, edificatoare privind importanţa pe care vînătoarea a avut-o în viaţa omului de-a lungul timpurilor, contribuţia sa la civilizaţia şi cultura umanităţii, cum, încă Xenofon (430—350 înaintea erei noastre) sublinia în a sa *Cinegetica*, prima scriere dedicată acestei pasionante îndeletniciri, practicată de către om cu îndrăzneală şi bărbăţie. Mai trebuie arătat că, la vechii greci ştiinţa vînătorii făcea parte din planul de educaţie a tineretului şi că, mai tîrziu, în evul mediu, un luptător adevărat nu putea aspira la un titlu nobiliar fără a dovedi, alături de alte virtuţi, că este şi un foarte bun vînător. *Alexandru cel Mare, Octavian August, Carol cel Mare* au rămas ilustri şi ca unii din cei mai vestiţi vînători ai tuturor timpurilor; celebrul *Frederic al II-lea de Hochenstauffen* a scris chiar un tratat de vînătoare legat de domesticirea şi folosirea şoimilor, iar *Francisc I*, pentru pasiunea-i vînătorească şi grija pentru profesia cinegetică, a fost numit şi *tatăl vînătorilor*. Literatura persană, arabă şi indiană fac din eroii de epocă *Rustem* şi *Rama* mari vînători, dar totodată şi duioşi ocrotitori ai animalelor răniţe; mai mult decît atît : vînători de aleasă stirpe şi-au legat destinul cinegetic de vestite acte politice : nu a fost oare *Wilhelm Tell* — îndrăzneţul arcaş — eroul luptei pentru independenţă dusă de elveţieni cu şapte veacuri în urmă împotriva habsburgilor, iar haiduci de felul lui *Robin Hood* nu şi-au înnobilat armele împotriva nobililor feudali ? Istoria poporului nostru încă de la începuturile sale este înfăptuită de viteiii daci şi geţi care, sub steagul cu *capul de lup*, erau şi neîntrecuţi vînători, suliţa, ghioaga, lancea şi mai ales arcul cu săgeţile fiindu-le arme în lupta cu duşmanii dar şi în cea cu sălbăticiunile codrilor şi păsările văzduhului. Luminosul *Dragoş Vodă*, legendarul descălecător al Moldovei, a descoperit aceste minunate plaiuri venind din Maramureş, hăituind şi doborînd zimbrul al cărui mîndru cap a întrat, apoi, în stema Musatinilor şi a tuturor urmaşilor lui *Ştefan cel Mare*. Să mai amintim, de asemenea, că în stema de pe steagurile lui *Neagu Vodă, Mircea cel Bătrîn, Vlad Ţepeş, Mihai Viteazul*, şi-ale tuturor Basarabilor, stătea — ca simbol al mîndriei, neînfrîngerii şi puterii totale — vulturul Carpaţilor, ori că *Matei Corvin de Hunedoara* şi-a luat numele — după legendă — de la corbul doborît, cu mare artă, din zbor, spre a-i lua inelul furat ! Sau că eroii basmelor şi legendelor noastre — *Făt-Frumos, Greu Sînger, Iancu Jianu* şi alţii — sînt în acelaşi timp iscusiţi minuitori ai arcului ori ai flintei ! Fără-îndoială, această bărbătească şi neînfricată ocupaţie, vînătoarea, a fost în trecutul istoriei noastre nu doar un apanaj al domnitorilor, boierilor şi căpitanilor de oaste, ci, în aceeaşi măsură, a constituit o îndeletnicire permanentă a mosilor şi părinţilor noştri care, osteni fiind — călăreţi sau pedeştri — nu o dată i-au alungat pe cotropitori, izbindu-i cu aceleaşi arme cu care vînau în pădurile şi cîmpiile ţării.

Aceste cîteva gînduri mi-au fost ortilejuite de recenta Expoziţie internaţională de vînătoare — prima de acest fel în România — organizată în cadrul ediţiei a V-a a Tîrgului Internaţional Bucureşti 1978, cu prilejul celei de-a XXX-a aniversări a Asociaţiei generale a vînătorilor şi pescarilor sportivi din ţara noastră. Manifestare de amploare, la reuşita căreia şi-au dat concursul *Consiliul internaţional al vînătorii şi conservării vînatului* (C.I.C.), precum şi uniunile vînătoreşti, unii expozanţi individuali, de asemenea firme de echipament specific, din Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Franţa, R.F Germania, Iugoslavia, Polonia, Ungaria şi, bineînţeles, România — expoziţia a fost coordonată de *Departamentul Silviculturii* din M.E.F.M.C. şi *Asociaţia generală a vînătorilor şi pescarilor sportivi* (A.G.V.P.S.) care au dovedit alese merite organizatorice. Expoziţia s-a impus atît prin spectacolul general — desfăşurat pe 3 500 mp — mult agreat de marele public vizitator, precum şi — mai ales — pe vînători prin exemplare de trofee reprezentative de vînat, dintre care multe de excepţie declarate recorduri mondiale. La această adevărată sărbătoare cinegetică europeană, îndrăgostitul de frumuseţile faunistice a putut admira, alături de exponatele celorlalte ţări, bogăţia şi diversitatea vînatului din România, multitudinea trofeelor din fiecare specie reprezentată şi mai ales pe cele premiate pentru punctajul superior obţinut. O reamintire a lor mi se pare obligatorie în acest articol despre şi pentru vînătoare. Juriul internaţional — preşedinte de onoare *François Edmond Blanc*, administrator general al C.I.C. a premiat 3 127 trofee, cu : 18 plachete „Grand Prix", 1 812 medalii de aur, 930 medalii de argint, 385 medalii de bronz. Dintre acestea, ţării noastre i-au fost decernate : 6 plachete „Grand Prix", 1 071 medalii de aur, 657 medalii de argint, 291 medalii de bronz. Aceste cifre vorbesc ele însile : este mai mult decît un bilanţ, este o victorie a mişcării cinegetice româneşti, a frumuseţii şi vigorii vînatului din pădurile patriei noastre, a nobilelor însemne ale acestui sport care impune prin înaltă artă, prin cunoaşterea naturii şi a tainelor acesteia.

Reamintind că la această expoziţie cinegetică internaţională ţara noastră a obţinut plachete pentru locul I al speciei la trofeele de : urs-blană, urs-craniu, lup-craniu, rîs-blană, rîs-craniu şi capră neagră, nu facem decît să constatăm că aceste rezultate îmbucurătoare constituie urmarea firească a unei mereu mai bune gospodăriri a fondului cinegetic naţional, a atenţiei acordate creşterii efectivelor speciilor de vînat şi a exemplarelor de vîrf, a protejării şi selectării acestora. *Partidul şi statul nostru*, sublinia secretarul general al partidului, *au acordat şi acordă o deosebită atenţie şi sprijin activităţii de vînătoare şi pescuit, îndeletniciri milenare ale locuitorilor acestor meleaguri, pentru ca aceasta să asigure, pe lîngă valorificarea eficientă a patrimoniului cinegetic şi piscicol naţional, şi cadrul adecvat practicării acestor sporturi de către toţi mai mulţi oameni ai muncii.* Este o realitate pe care trebuie să o îmbogăţim continuu, un îndemn pe care să-l transformăm mereu în faptă patriotică spre folosul general, spre lauda tuturor celor care iubesc aceste îndeletniciri deosebite. Pentru a face cunoscute specialiştilor şi publicului larg varietatea şi bogăţia deosebită a vînatului şi trofeelor româneşti, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a recomandat, pentru viitor, factorilor de răspundere să organizeze un muzeu care să cuprindă exemplare din întreaga faună cinegetică a ţării. Va fi un mijloc în plus pentru popularizarea bogăţiilor şi frumuseţilor ţării.

În cuvîntul introductiv la catalogul Expoziţiei internaţionale de vînătoare am avut bucuria să aflăm, printre alcle, cîteva cifre statistice, elocvente pentru starea actuală a economiei cinegetice româneşti. Se precizează : *„România dispune în prezent de aproape 40 000 cerbi comuni (carpatini), cca. 300 000 căpriori, 7 300 capre negre, 46 000 mistreţi, peste 5 000 urşi, 1 300 000 iepuri, peste jumătate milion de fazani etc.* Şi apoi : *în ultimii 30 de ani efectivele la principalele specii de vînat au înregistrat creşteri importante : la cerb comun de 14 ori, la cerb lopătar de 12 ori, la căprior de 15 ori, la capră neagră de aproape 6 ori, la mistreţ de 11 ori, la urs de peste 5 ori; de asemenea la speciile fără trofee s-au obţinut creşteri apreciabile de efective.* Desigur, toate aceste cifre au darul de a ne bucura, şi, totodată de a ne face să vedem, dincolo de ele, străduania şi priceperea profesională ale celor chemaţi să se ocupe de vînătoare şi problemele acesteia, pentru păstrarea şi îmbogăţirea naturii ţării noastre cu aceste bogăţii faunistice. Se dă curs, astfel, *Legii nr. 26* — 1976, privitoare la economia vînatului şi vînătorii, prin care se formulează — aşezate pe baze moderne, ştiinţifice — regulile de bază ale ocrotirii faunei cinegetice, acordîndu-se atenţia cuvenită echilibrului biologic în natură. În lumina acestei legi, factorii de răspundere din Departamentul Silviculturii şi Asociaţia generală a vînătorilor şi pescarilor sportivi şi-au propus să crească, în continuare, calitativ şi cantitativ, efectivele de vînat; în acest scop se vor intensifica populările cu urs, cerb, muflon, căprior, capră neagră, iepuri şi fazani în zonele în care aceste specii sînt mai slab reprezentate ori sînt necesare împrospătări; de asemenea se va reintroduce în fauna cinegetică marmota şi capra de stîncă. Se va avea în vedere o mai largă cuprindere în amenajarea şi cultivarea unor terenuri de hrană pentru vînat, depăşind 40 000 ha din fondul forestier şi se va continua instalarea de hrănitori, sărării, observatoare şi alte instalaţii vînătoreşti. Interesante şi de o reală importanţă : organizarea unor unităţi *silvo-cinegetice* speciale, amenajate şi dotate în mod corespunzător, în care scopul principal al gospodăririi îl va constitui vînatul, scop corelat, firesc, cu interesele pădurii; aici se va realiza un efectiv potenţial mai ridicat, asigurîndu-se, astfel, o calitate superioară a biotopilor respectivi, de unde apoi, posibilitatea recoltării unui număr mai mare de exemplare cu trofee de excepţie. Aşadar, şi în economia vînatului, ca în toate sectoarele vieţii economice, o organizare ştiinţifică în acord cu legile naturale de dezvoltare a fiecărei specii în parte, care, ocrotite şi stimulate, să ducă la obţinerea unor calităţi mereu superioare ale vînatului românesc.

Ţară cu un relief deosebit de armonios repartizat — munţii, dealurile şi cîmpiile ocupînd fiecare cam cîte o treime din teritoriu, iar pădurile 27 la sută din suprafaţa totală — România dispune de un complex de condiţii naturale care-i crează un divers şi înalt potenţial cinegetic. Ca o uriaşă cunună de piatră, Carpaţii ocupă centrul pămîntului românesc, vuind sub întinsele păduri de conifere şi foioase, după care dealuri şi coline domoale acoperite de codri şi livezi coboară topindu-se uşor în cîmpiile stăpînite de aurul holdelor. Toate acestea — ca şi fericita existenţă în sudul ţării a fluviului Dunărea, purtătoarea tuturor apelor româneşti, care îşi pierde fiinţa în valurile Mării Negre după ce a dat naştere *deltei* — rai al animalelor şi păsărilor lumii — au făcut şi fac posibile existenţa şi dezvoltarea unei faune vînătoreşti diverse şi bogate, meritînd pe drept dragostea noastră şi admiraţia străinilor iubitori de alese frumuseţi. Aici : *capra neagră* — statuie de vrajă pe ameţitoarele piscuri unde doar vulturul mai cutează, *neînfricatul urs* — ca un sihastru în taina montană a pădurilor, *cerbul atletic* — Făt-Frumosul codrului românesc, *mistreţul* — ca un duh spăimos, *căprioara* cu chip de năluci, *iepurele* — fiinţă de fugă şi, ca o teamă permanentă pentru cele mai sus numite : *lupul, risul, pisica sălbatică, vulpea, jderul, nevăstuica* ; un rai de păsări în arbori şi deasupra, iar din adîncuri viaţa suind spre veşnică împlinire !

Nobila şi cavalereasca încleştare dîntre om şi vînat, bărbăţia şi isteţimea vînătorului, dar mai ales vinjoşenia sălbăticiunilor, dragostea de libertate a acestora preţuind mai mult decît simţul lor de conservare, toate acestea au înflăcărat imaginaţia poeţilor şi heralzilor, nemurindu-le în scrieri şi chipuri simbolice. De la Eminescu — cu-al său „împărat slăvit e codrul, neamuri mii îi cresc sub poale" — la Odobescu, autorul „falsului tratat de vînătoare" („Pseudokineghetikos"), de la Sadoveanu la Hogaş şi Topîrceanu şi mai apoi la contemporanii noştri Labiş, Ivasiuc şi alţi confraţi... nevînători, această nobilă îndeletnicire s-a bucurat şi se bucură de atenţia creatorilor de frumos care descoperă mereu în domeniul protejat de zeiţa Diana izvoare de aleasă inspiraţie. Şi aceasta, deoarece vînătoarea n-a fost numai un splendid exerciţiu de îndemînare şi curaj, ci, mai mult, ea a perpetuat de-a lungul vremurilor legătura sacră dintre om şi natură, vînătorul fiind întotdeauna apărătorul acesteia şi, implicit în zilele noastre, veghetor la păstrarea echilibrului ecologic atît de necesar plenitudinii vieţii.

Astăzi vînătoarea, în ţara noastră, este la îndemîna tuturor celor doritori să o practice respectînd normele din Legea privind vînătoarea şi economia vînatului. Recreativ-sportivă, vînătoarea se organizează pentru reconfortare, pentru cunoaşterea frumuseţilor ţării, pentru dezvoltarea turismului, pentru a contribui şi pe această cale la educarea oamenilor muncii în spiritul respectării, păstrării şi creşterii aleselor bogăţii faunistice ale pămîntului românesc. Dăruindu-ne taina frumosului şi a necunoscutului, hrănindu-ne permanent misterul dragostei faţă de meleagul strămoşesc, puterea cu care, asemenea „rîului, ramului", sîntem şi rămînem de neînvins aici, vînătoarea ne dezvăluie, uimindu-ne, izvorul fără de moarte al veşnicei poezii.

Pagină realizată de RADU CÂRNECI

Poem în toamnă

...Şi iarna vine, cerul cade trist,
Către senin ferestrele-s închise
Ci, eu, rămas în toamnă, mai exist
Cu întrebări şi doruri indecise :

M-aş vrea un vînător în codrii mari,
C-o armă, doar, cu gloanţe de lumină,
Să stau la sfat cu cerbi şi cu stejari,
În grote-adînci să stau cu urşi la cină,

Spre capra neagră, sus, pe-un colţ de-azur
Să urc, să urc, tăcerea s-o desferic
Şi, chip la chip, pe cerul nopţii pur
Să fim o constelaţie, himeric,

M-aş vrea departe de-aşezări, să-alerg
Cu reni la poli pe-a vîntului năvală
Şi să-noptez, veghind pe-un iceberg,
Cu chipu-n aurora boreală,

Ori undeva, în marile prerii
— precum latinii vechii Ausonii
să m-adincesc în ample reverii —
nestingherit să-mi păstoresc bizonii,

Sau, şi mai mult : la tropicul de gînd
Hălăduind prin asprele savane,
Să-l fac duios pe leu : un rege blînd,
Hrănindu-se cu proaspete banane !

O, animale, voi, sălbăticiuni :
Felinelor şi voi rumegătoare,
Voi, păsări de tăceri şi de minuni
Nălucilor de aer şi de soare,

Un imn spre voi, mereu ocrotitor,
Voi, care firii îi sunteţi măsura,
Voi : taină, puritate şi fior,
Superbelor, care nu ştiţi ce-i ura !

Aşadar, iubite somnolent...

Mi s-a întîmplat de foarte multe ori că, stînd de vorbă cu anumiţi oameni, să-i cunosc şi pe reprezentanţii unei serii de adevăraţi nefericiţi. Cauza lipsei lor de bucurie — căci bucuria stă la baza acelei stări atît de incert definite, dar pe care toţi o numim fericire — se află, aproape în toate cazurile, în relaţia cu munca lor.

„N-au fost bine orientaţi", mă gîndisem, iniţial, reflectînd la situaţiile unor tineri ; pe urmă însă mi-am dat seama că greşeam : nu le lipseau anumite aptitudini pentru îndeletnicirile cu care se ocupau, şi-apoi, ei înşişi nu ştiau ce-ar fi putut face mai bine (în afară, desigur, de unele aspiraţii exaltate, deci neserioase).

— Nu ţi-ai ales tu profesia ? l-am întrebat pe unul dintre aceştia.

— Ba da.

— Atunci de ce n-o iubeşti, de ce n-o faci cu plăcere ?

În loc de răspuns, şi-a ţuguiat buzele, semn că el însuşi nu ştie.

Alteori, răspunsul era format ; deşi la fel de neclar :

— Aş vrea ceva... altceva, mai nu ştiu cum...

Categoria cea mai interesantă, prin gravitatea situaţiei, din această serie de nefericiţi, este a acelora aflaţi în... opoziţie „en garde" cu munca lor. Aparent, starea lor este una de fericire ; „fericiţi" pentru că nu-şi iubesc, deschis, întreprinderea ; că au putut trage chiulul un ceas ; că au trecut pe lîngă ei şeful de secţie sau directorul fără să-i observe cum tăiau frunză la cîini. În realitate — studiindu-i ca pe nişte pacienţi — tocmai sufletele lor sînt cele mai contorsionate şi dacă îi provoci cît de cît, spuza aceea de bucurie — dacă nu sînt total inconştienţi — se risipeşte ca un fum sau îi îneacă aşa cum ar face-o o cenuşă grea, care îţi intră în esofag. După zece minute de discuţie sînt total iritaţi, gata să explodeze. Mărturisesc tot.

— Sînt profund nefericit. Alţii... (oh, alţii păşesc destinşi prin viaţă, fac ceva, asta vrea să spună cel cu care stau de vorbă). Cum scap de această nenorocită situaţie ?

— Simplu : străduindu-te să-ţi iubeşti munca, să iubeşti **ceea ce faci.**

— Se poate iubi orice muncă ?

— În primul rînd, ceea ce faci e munca ta, nu „orice" muncă. Iar dacă vrei metoda, atunci iat-o : trebuie să te „răstorni" pe tine însuţi, din poziţia în care eşti acum, să te învîrteşti cu 180 de grade şi să-ţi zici ţie însuţi : aceasta e munca mea ; fereşte-te de mînia mea, dacă te vei atinge de ceea ce fac !

— Glume...

— Deloc. Glumă e chiulul pe care vrei să-l tragi muncii tale, fiindcă, în fapt, cel de care-ţi baţi joc eşti tu însuţi. Sarcina — de plan să-i zicem — se realizează pînă la urmă, o ştii prea bine, dar cel penetrat de lîngoarea unei asemenea vieţi ţîşnite eşti tu.

— Na, vrei să-mi sugerezi că eu sînt, de fapt, interesatul în chestia cu „planul"...

— Mai mult decît oricine ! Şi, încă, nu numai pentru că de aici „ne vine binele la toţi", cum se spunea adesea şi pe bună dreptate, ci direct, personal. Uită-te la tine : bolnavul, suferindul, nefericitul eşti tu, în timp ce lumea merge înainte. Meriţi asta ? Meriţi să fii pleavă ?

— Ce să fac ?

— Să-ţi cumperi un ceas deşteptător. Să ţîşneşti dimineaţa mai devreme din pat. Să treci pe poarta întreprinderii cu pas mai nervos. Să-ţi zici de zece ori pe zi : am treabă !

— N-am prea multă...

— Fă aşa şi vei avea de nu-ţi vei vedea capul. Mai departe : cînd îl întîlneşti pe director, zi-i, cu voce tare : „bună ziua", chiar dacă ştii că, zărindu-te, te va apostrofa pentru cine ştie ce boacăne anterioare. Cînd se ţine vreo şedinţă, nu te mai aşeza după stîlp sau după maşină, caută un loc lîngă masa prezidiului. Iar atunci cînd se anunţă ordinea de zi, chiar dacă după aceea te vor lua „la mişto" tovarăşii tăi „de chiulangeală", străduieşte-te să cauţi şi tu un răspuns la problemele care se pun şi înscrie-te la cuvînt. Ridică-te în picioare în faţa lumii. Caută să vezi ce poate propriu-ţi cap.

— În fond ce vrei cu reţeta asta, rostită pe un ton aproape caricatural ?

— Să te conving că nu poţi fi fericit cît timp în profesie adopţi poziţia de mlaştină.

Cuvîntul a durut. Asta şi voiam.

— Adică cum „de mlaştină" ? a tresărit, deodată, cu oarecare tulburare, bălatul cu care dialogam.

— Adică de om care se trage la margine ; de om care se pierde pe undeva, pe la urmă ; care dispare din vederea chiar şi a lui însuşi ; căruia îi lipseşte orice fel de iniţiativă ; individ flasc, cu nervi de iască.

— Nu eşti prea dur ?

— Medicamentele bune, se zice, sînt amare...

— Vrei cumva să-mi dai şi o bibliografie la „lecţie" ?

— Încerci degeaba un gest de falsă salvare. Cît despre bibliografie, ţi-aş da, într-adevăr. Te-aş trimite, de pildă, la două articole scrise de George Călinescu, pe la începutul epocii celei noi, socialiste. Două replici acide la „binevoitoarele" expresii „Nu te canoni" şi „Hai să omorîm timpul". „Eu, amice, zicea acolo Călinescu, răspunzînd unui individ care-i căina pentru că... se cunoaşte, mi-am pus în cap să fac tot ce e în măsura mea în meseria căreia m-am dedicat şi nu găsesc mulţumire mai mare decît aceasta". „Eu, domnule, mărturisea Călinescu, mă canonesc", „mă supun unei norme", „aşa trebuie să fac şi aşa se cade să facem toţi". Fiindcă, adăuga el — repet, era pe la începutul anului 1947 — îţi dai seama cîte avem noi de făcut ? Avem de dărîmat oraşe mizerabile şi de construit altele ca lumea, vrednice de ţara şi de epoca noastră, avem, mai ales, de clădit sate, fiindcă ştii în ce hal trăiesc ţăranii, ne trebuiesc şcoli, spitale teatre, biblioteci, muzee, fabrici, tractoare, pluguri, medicamente, statui, tablouri, cărţi, e nevoie să ne răspîndim printre săteni şi lucrători să-i învăţăm să scrie şi să citească, cum să se îmbrace, cum să-şi apere sănătatea, cum să mănînce, cum să-şi crească copiii, cum să-şi lucreze pămîntul, cum să-şi folosească timpul slobod ; avem apoi trebuinţă noi înşine să răsfoim cărţile şi să colindăm ţările mai înainte ca să putem la rîndul nostru să educăm pe alţii". „Avem — încheia Călinescu — avem, iubite somnolent, atîtea de făcut pentru ţara noastră, încît mai nimerit ar fi fost dacă ai fi zis : să înviem timpul, să turnăm în el un combustibil, pentru ca flacăra să ţîşnească cu sporită putere".

— Multe s-au schimbat de atunci...

— Multe, desigur. Marea majoritate am înţeles că fericirea din această parte vine. Dar terenul lui „mai avem încă timp"... nu s-a îngustat, ci s-a lărgit. E loc pentru bătăliile şi fericirea tuturor.

Aşadar, iubite somnolent, fă flacăra să ţîşnească mai întîi în tine.

Pe urmă mai vedem...

EUGEN FLORESCU ■

În dezbatere — proiectul noii legi a învăţămîntului

Cadru juridic perfectibil pentru o strategie educativă superioară

Este îndeobşte cunoscut că legităţile specifice ale proceselor de instruire şi formare a omului, în acţiunea cărora variabila timp are o pondere deosebită, necesită o largă perspectivă, pe termen lung, în orientarea şi desfăşurarea politicii educaţionale. De regulă, între două legi ale învăţămîntului, diferite ca structură şi sens normativ, se scurge un interval temporal echivalent cu durata formării şi finalizării complete a unei generaţii, adică 20—25 de ani. În ultimul deceniu s-au petrecut însă în învăţămîntul nostru, în genere în întregul sistem educativ, mutaţii profunde — de structură, organizare, conţinut şi metodă — care au făcut necesară revederea legii din 1968 şi elaborarea unei legi noi, al cărei proiect este supus acum dezbaterii publice. Interesul larg, deosebit, cu care mascle de oameni ai muncii au întîmpinat acest proiect demonstrează nu numai un înalt nivel de conştiinţă cetăţenească şi politică, ci şi înţelegerea faptului că reglementarea juridică fundamentală a problemelor şcolii şi educaţiei vizează una dintre determinările de bază ale condiţiei umane şi calităţii vieţii în societatea noastră socialistă.

Proiectul de lege **evaluează critic şi consfinţeşte juridic achiziţiile de fond ale şcolii noastre din ultimii zece ani.** Este vorba, în esenţă, de orientarea spre integrarea învăţămîntului cu cercetarea ştiinţifică şi activitatea productivă, spre politehnizare şi spre formare în profiluri largi, care deschid calea policalificării. Este vorba, apoi, de ridicarea calitativă a conţinutului învăţămîntului la nivelul exigenţelor revoluţiei tehnico-ştiinţifice şi al cerinţelor practice pe care le implică exercitarea competenţelor profesionale în cele mai variate domenii de activitate. Este ridicată la rang de principiu juridic activ ideea modernizării metodelor şi tehnologiilor didactice. Toate acestea au construit spaţiul de mişcare socială a învăţămîntului ca materializare a Programului partidului nostru în sfera mecanismelor de formare a omului nou, în concordanţă cu nevoile de cadre ale economiei, ştiinţei şi culturii naţionale.

Proiectul de lege cuprinde, în acelaşi timp, în structurile sale normative, ideea **perspectivei pe termen lung a învăţămîntului şi educaţiei din ţara noastră.** Analizîndu-i litera şi spiritul, din acest punct de vedere, este necesar să vedem ce efecte posibile şi probabile ar decurge din aplicarea sa, implicit sub o formă ameliorată ca rezultat al dezbaterii publice şi prelucrării la nivelul deciziei politice superioare a propunerilor, observaţiilor şi sugestiilor cetăţenilor.

În sfîrşit, proiectul de lege vădeşte preocuparea de a prelucra, în termeni specific juridici, **experienţa pozitivă acumulată în practica educativă internaţională,** astfel încît învăţămîntul românesc să se aşeze, prin structurile şi funcţiunile sale, la nivelul cerinţelor contemporane, al unei lumi care îşi însuşeşte nevoia de pace ca nevoie fundamentală şi cerinţa pregătirii noilor generaţii într-un spirit umanist activ ca cerinţă definitorie.

În spaţiul rezervat acestui eseu doresc să mă ocup de unele aspecte pe care le circumscrie cea de a doua dimensiune a proiectului de lege — aceea a perspectivei. Este lesne de observat că proiectul, cuprinzînd articole cu pronunţat sens normativ şi predicativ, construieşte, în fond, ideea unui sistem de acţiune pentru **realizarea calităţii noi a şcolii şi educaţiei în sens larg,** prin folosirea optimă a resurselor materiale şi umane de care dispunem. Este cuprinsă, apoi, ideea **efectelor unitare,** astfel încît aplicarea legii să asigure reglementarea tuturor problemelor de fond ce pot să apară, într-un mod care să elimine disfuncţionalităţile ce ar decurge din aplicarea unor prevederi cărora li s-ar da sensuri normative neconvergente. Relev, de asemenea, că în construcţia de ansamblu a proiectului de lege, **problematica omului deţine poziţii de centralitate,** aspectele strict instituţionale fiind concepute în serviciul acestela. Aceste virtuţi prospective ale proiectului mă îndeamnă şi la observaţii şi propuneri.

Avînd în vedere corelaţia de fond dintre principiul integrării şi necesitatea noii calităţi a învăţămîntului, este oportună **definirea în termeni juridici a conceptului de integrare,** precum şi a celor asociate sau subsumate acestuia, cum ar fi politehnizare, practică productivă, profil larg, policalificare, modernizare şi altele (Capitolul I). Experienţa de pînă acum în domeniul integrării, inclusiv cea acumulată ca urmare a aplicării Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, şi a unor acte normative din ultimii ani, oferă un bogat material faptic pentru o generalizare juridică explicită în proiectul de lege, generalizare care ar avea darul de **a oferi cadrul legal unitar** pentru aplicarea în viaţă a concepţiei partidului nostru despre legarea strînsă a şcolii de problemele vieţii, despre necesitatea formării multilaterale a noilor generaţii, cu un înalt orizont ştiinţific şi umanist, cu un profil moral-politic superior.

De asemenea, unitatea administrativ-pedagogică a învăţămîntului nostru presupune cuprinderea şcolilor profesionale şi de maiştri în sistemul de învăţămînt, precum şi operarea distincţiei, implicată de-altfel prin aplicarea Legii nr. 2/1971, între sistemul şcolar şi cel post-şcolar al pregătirii profesionale, în ideea constituirii în ţara noastră a unui **sistem instituţional unitar al educaţiei permanente,** experienţă care ne aşază printre ţările cele mai înaintate din acest punct de vedere (vezi Capitolele II şi III).

Exprimînd caracterul deschis al învăţămîntului românesc şi fundamentele democratice ale funcţionării tuturor instanţelor educative, proiectul de lege este încă perfectibil sub aspectul prevederii (art. 3) al obligativităţii însuşirii limbii române ca limbă oficială de stat de către toţi elevii şi studenţii (în condiţiile asigurării şi învăţămîntului în limbile naţionalităţilor conlocuitoare), tratării într-un cadru unitar atît a obligaţiilor cît şi a drepturilor personalului didactic (capitolul VIII), definirii sancţiunilor premiale şi punitive care decurg din aplicarea legii pentru toţi cei implicaţi (capitolul XII), accentuării laturii deontologice, de etică profesională, a activităţii tuturor celor care lucrează în învăţămînt (art. 118), gradării mai clare a sferelor de competenţe pe care le au organele de conducere colectivă a unităţilor de învăţămînt la diferite niveluri ale sistemului (capitolul XI).

Desigur, la nivelul legii nu pot fi cuprinse decît problemele de fond ale dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului, legea însăşi urmînd să fie aplicată prin acte normative adiacente şi adecvate cerinţelor unei etape sau alteia. Propunerile de mai sus vizează, după părerea mea, aspecte de fond şi le avansez ca atare. După cum, sub aspectul modalităţilor efective de aplicare a legii ce trebuie aşezate sub perspectiva unei strategii juridice perfect unitare, consider că pot fi aduse unele ameliorări proiectului, ţinînd seama de efectele corelative datorate aplicării Legii nr. 2 din 1971 privitoare la perfecţionarea pregătirii profesionale a personalului din unităţile socialiste, precum şi de sensurile normative concrete ce vor fi cuprinse în prevederile noului Statut al cadrelor didactice, instrument juridic ce urmează a fi perfectat în concordanţă cu Legea învăţămîntului.

În sfîrşit, ţinînd seama de faptul că efectele de viitor ce se vor resimţi în dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului nostru trebuie să-şi găsească izvorul şi în cercetarea fundamentală şi aplicativă din diverse domenii, cu prioritate din sfera ştiinţelor educaţiei, legea însăşi resimte nevoia unor prevederi mai largi în acest sens (eventual în capitolul VII), astfel încît să se materializeze ideea de principiu a corelativităţii dintre juridic şi ştiinţific, caracteristică tendinţelor generale de dezvoltare a societăţii noastre.

Prin perspectivele pe care le deschide şi prin efectele sale probabile, Legea învăţămîntului — îmbunătăţită ca urmare a dezbaterii publice — va asigura un cadru juridic global şi unitar pentru aşezarea întregii educaţii pe noi cote calitative şi amplificarea funcţiilor sale de propulsiune socială. Valenţele legii nu trebuie însă exagerate. În temeiul cadrului general pe care îl oferă, esenţială rămîne munca efectivă şi responsabilă a tuturor slujitorilor şcolii, angajarea lor activă, zi de zi, în dezvoltarea şi perfecţionarea tuturor compartimentelor procesului complex al formării omului nou.

Conf. univ. dr. ACULIN CAZACU ■

VICTOR GAGA — Monumentul de la Guruslău (detaliu)

„Caminante"

Jurnal mexican (37)

Palenque

1.

Ghidul are același ten măsliniu ca Enrique. E mai gros, poartă ochelari fumurii și o pălărie de pai cu boruri mari ca să-l apere de soare. S-a obișnuit, se pare, cu turiști naivi cărora le spune povești. Cunosc această specie de călători ingenui care cred orice li se spune și ascultă cu religiozitate explicațiile ghizilor fără să bănuiască vreo clipă că pot fi trași pe sfoară sau că li se debitează banalități... unul, la Florența, dădea din cap profund interesat cînd i se explica faptul fundamental că „Gînditorul" se cheamă așa deoarece „înfățișează un personaj care stă pe gînduri"... (În special americanii sînt de neînlocuit în această privință ; deși se găsesc exemple și pe alte meridiane...) Ghidul nostru își continuă netulburat monologul cînd ne spune că „preoții maya știau că pămîntul e rotund" și alte asemenea bizarerii științifice care l-ar sidera pe specialiști. Dar nu simt nevoia să-l contrazic. E soare și pe ruine șopîrlele dorm ca într-o idilă orheologică unde toate păcatele sînt iertate. Îmi reprim un zîmbet și ascult mai departe. În fond, poate că omul se plictisește să repete aceleași vorbe în fiecare zi... „Palenque este cel mai misterios șantier arheologic din Mexic, indispensabil pentru cine vrea să studieze civilizația maya. Aici..." Și nu e în firea unui mexican să renunțe cu totul la imaginația sa. Explicația este pentru el o ceremonie. Ghidul simte nevoia să-și joace rolul, să creeze ; și cum ar putea face asta dacă ar fi prea scrupulos, prea pedant, repetînd cifrele și datele aride din pliante fără să adauge nimic de la el ? Cînd treapta pe care se oprește, arătîndu-ne piramida, e o scenă atît de îmbietoare, iar lumina hrănește legendele !... În mod vizibil, ghizilor mexicani le place mai mult să povestească mituri, să facă aluzii, să inventeze, dovedind o imaginație prodigioasă care îi lasă în umbră pe cei mai imaginativi europeni. Și nu numai ei. Am citit undeva că există locuri în Mexic unde, dacă sfinții înțeleg să nu-și dezmintă credincioșii și se arată dispuși să facă miracole, sînt îmbrăcați cu zecepatrusprezece costume suprapuse și împodobiți somptuos ; în vreme ce, dacă se dovedesc neputincioși și recalcitranți, surzi la toate rugăminile care li se adresează sînt azvîrliți goi într-un colț al bisericii. Nu, n-avem motive să-l suspectăm pe ghidul nostru de altceva decît de impulsul nestăpînit de a colabora și el la misterul acestor ruine.

Sau, poate că autorul opusculului ce se vinde la intrare are dreptate cînd, înainte de a înșira tot ceremonialul obișnuit de cifre despre istoricul și proporțiile ruinelor, afirmă : Palenque e un loc unde trebuie să fii singur. (Deși singurătatea este uneori, paradoxal, lucrul cel mai greu de obținut într-un secol care ți-o impune numai cînd n-ai nevoie de ea...) Aud muzică, aparatele de fotografiat țăcăne și ghidul ne repetă (poate n-am auzit sau n-am înțeles !) că mayașii cunoșteau forma rotundă a pămîntului. De fapt, dacă mă gîndesc bine, n-ar trebui să mă mir. Există o tradiție a fanteziilor la Palenque. Dintre puținii care au văzut aceste ruine înainte de Stephens, unii au crezut că ele au aparținut unui oraș egiptean (!). Iar în 1831 a venit aici un explorator ciudat, în vîrstă de 60 de ani, nobil decăzut, contele de Waldeck, care a locuit mai bine de doi ani într-un templu ce poartă și azi numele de „Templul Contelui", după care a publicat o carte unde a dat frîu liber întregii sale imaginații...

Cu excepția cărărilor, incinta e plină de iarbă. Pe un dîmb, lîngă un templu, un om taie (cu ajutorul acelei lănci ciudate care se cheamă **machete**) lianele ce se tîrăsc insidioase spre zidurile de piatră. Un simbol ? Poate. Dar, în definitiv, ce este Palenque ? Capitala unei legende ? Capitala unei iluzii ? Capitala unei greșeli ? Ce taină ascunde acest oraș mort, scos de arheologi la soare, unde am sosit parcă mult după ce au murit și stafiile celor ce l-au populat odinioară ? La Pompei, erupția Vezuviului explică totul. Dar aici ? Orașul a fost părăsit și lăsat să moară devorat de junglă. De ce ? Nici măcar numele adevărat nu i se cunoaște. Palenque este, de fapt, numele unui sat vecin, Santo Domingo del Palenque.

Duelul dintre piatră și junglă a început, se pare, alci cam în vremea cînd la noi dacii își cultivau liniștiți pămîntul uimindu-l pe Herodot. Mai întîi piatra a triumfat. A fost epoca de construcție a acestor piramide și a templelor din vîrful lor. Un mileniu după aceea, din motive necunoscute, s-a întîmplat ceea ce s-a întîmplat și la Teotihuacon. Orașul a fost părăsit. Într-o zi, pe aceste trepte n-a mai urcat nimeni. Într-o zi, ele au rămas la discreția pustiului, a singurătății, a vîntului, a ploilor și lianelor. În timpul cînd în Europa domnea Evul mediu, la Palenque a reînceput domnia junglei. Arborii tropicali și-au înfipt rădăcinile în piatre, lianele și florile au strîns ruinele într-o îmbrățișare ucigașă și păsările junglei au început să cînte în liniștea care înăbușea și asfixia lent piatra, înainte de a o devora. Ceea ce s-a întîmplat la Roma datorită barbariei, s-a întîmplat la Palenque datorită junglei. Fiara vegetală a tropicelor a pus stăpînire pe vestigii, iar ploile, soarele, șopîrlele și parfumurile putrede au acționat în favoarea uitării.

Ruinele nu ne pot fi de folos decît dîndu-ne lecții. Și ce lecție mai înaltă aș putea pretinde acestor pietre calde decît aceea pe care chiar prezența lor aici, în inima junglei, o murmură ? Nimeni nu mai urcă treptele piramidei pentru a invoca, în Templul Inscripțiilor, ploaia, pentru a implora cerul și zeii. Dar aceste 69 de trepte duc totuși spre un adevăr. Lumea e plină de monumentele ridicate de cei care au crezut în ceva. Nicăieri nu există ceo mai derizorie mărturie lăsată de cei care n-au avut decît îndoieli, care n-au știut decît să spună „nu". Peste această timpul a trecut necruțător. Negațiile, profetiile zădărniciei, toate au încurajat șerpii și lianele. O civilizație a murit aici ca un om. Și ea n-a lăsat în urma ei decît ceeo ce a clădit pentru a-și dovedi ideile. Dealtfel, piramidele și omul care taie lianele spun același lucru. Că timpul nu poate fi biruit decît de cei care știu să zică „da". Restul e tăcere, vorba lui Shakespeare.

OCTAVIAN PALER

■ **VITRINA ARTELOR**

ARTA ȘI ORAȘUL

VASILE DRĂGUȚ :

...lucrările de artă plastică, judicios integrate în arhitectură pot să devină repere determinante ale specificului.

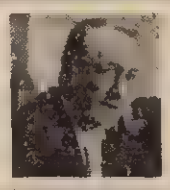

TRAIAN STĂNESCU :

Programul decorării Capitalei cu lucrări de artă monumentală are, în afară de preocupările curente, unele sarcini majore.

CONSTANTIN LUCACI :

Noi nu putem să ne amînăm creația. Generația mea își folosește acum maximumul creator.

ION BIȚAN :

Și nu în ultimul rînd ar trebui să fie atent luate în seamă realizările noastre de pînă acum și ofertele noastre de acum înainte.

COSTEL BADEA :

La Medgidia s-au pus bazele unei relații de colaborare de tip nou între industrie și artistul decorator.

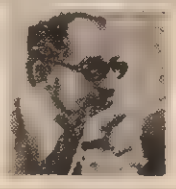

ION SĂLIȘTEANU :

Pe planul marii construcții urbane trebuie să asigurăm neapărat concomitența funcției, formei și confortului spiritual.

LA ACEASTĂ MASĂ ROTUNDĂ PARTICIPĂ :

prof. dr. VASILE DRĂGUȚ, rectorul Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu", secretar al secției de critică a Uniunii artiștilor plastici, arh. TRAIAN STĂNESCU, arhitect șef-adjunct al municipiului București, CONSTANTIN LUCACI, sculptor, președintele Fondului plastic, conf. ION BIȚAN, pictor, șeful secției Design a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu", lector COSTEL BADEA, sculptor ceramist, secretar al secției de arte decorative a Uniunii artiștilor plastici, lector ION SĂLIȘTEANU, pictor

Tudor Octavian : Vă propun să discutăm în cadrul acestei mese rotunde problemele actuale ale integrării creatorilor din domeniul artelor plastice în construcția noului oraș românesc, în opera de modernizare a marilor centre urbane.

Vasile Drăguț : Răspund, cu îngăduința dumneavoastră, acestei invitații citind o indicație a tovarășului Nicolae Ceaușescu de mare importanță pentru munca noastră. Referindu-se într-una din vizitele de lucru la personalitatea orașului, secretarul general al partidului critica faptul că, într-o perioadă nu prea îndepărtată a procesului de modernizare a orașelor de pe tot cuprinsul țării, un anume regim de lucru, nu foarte exigent, a dus la uniformizare, astfel că multe cartiere și chiar orașe au ajuns să semene între ele. Tovarășul Nicolae Ceaușescu indica arhitecților să se preocupe de specific, să aibă în vedere personalitatea fiecărei localități, a fiecărei zone nou construite. Asupra problemei merită să stăruim. Fără îndoială că arhitectura și soluțiile urbanistice sînt hotărîtoare la constituirea personalității unui oraș, dar lucrările de artă plastică, judicios integrate în această arhitectură pot să devină repere determinante ale specificului. Cel care se duce astăzi la Constanța în plin sezon turistic nu-și poate permite să piardă marele spectacol pe care-l oferă fîntîna cinetică a sculptorului Constantin Lucaci. Este o realizare de interes național, de interes european chiar, o operă artistică excepțională. Printr-o asemenea lucrare nu cîștigă numai Constanta, ci întreg peisaiul artistic al țării. În dezbaterile Congresului internațional I.C.O.M.O.S. din 1975 de la Rothenburg, s-a insistat mult asupra faptului că în procesul de restituire a personalității vechilor orașe, a centrelor istorice urbane sau rurale, o deosebită atenție trebuie acordată operei de artă plastică, nu atît ca operă în sine, cît ca element de compoziție în ansamblul urbanistic. Ajungînd aici, insist asupra necesității ca între artistul plastic și arhitect să existe o colaborare mai strînsă tocmai pe aceste probleme. Un exemplu de colaborare l-a dat cîndva Monumentul Aviatorilor. La amplasarea lui s-au avut în vedere toți factorii chemați să conlucreze îndeobște la amplasarea lucrărilor de artă monumentală. Cînd acești factori nu sînt luați în seamă, multe opere de valoare nu-și împlinesc rolul pe care l-ar merita. Mă gîndesc la Pescărușul sculptoriței Gabriela Adoc așezat la intrarea în Parcul Herăstrău. Lucrarea e vădit dezavantajată, iar locul respectiv nu cîștigă cine știe ce cu așezarea ei acolo. Colaborarea arhitect-artist plastic implică raporturi dinamice. Dinamismul raporturilor asigură o eficiență sporită a lucrului amîndurora.

Tudor Octavian : Adevărul e că arareori planurile urbanistice — și mă refer la acelea ale unor cartiere întregi sau ale unor zone — indică posibilitatea amplasării lucrărilor de artă monumentală. De obicei, artistul plastic implantează opera cum socoate el că e mai bine. Se poate și așa, dar randamentul estetic, dacă ne putem exprima astfel, al unui ansamblu de opere, gîndit din capul locului ca ansamblu, e considerabil altul. Marea faleză a Galațiului a fost proiectată avîndu-se în vedere și amplasarea unui număr de sculpturi ori grupuri de sculpturi monumentale. Municipalitatea orașului a procedat cu un remarcabil simț al perspectivei. Acum, prin taberele de sculptură în oțel, care mobilează cu opere de mari dimensiuni faleza, Galațiul dă un exceptional exemplu de felul cum trebuie integrată munca artistului plastic în opera de constituire a personalității urbei.

Vasile Drăguț : Chiar dacă arhitectul urbanist nu se gîndește neapărat la locurile unde ar urma să fie amplasată opera de artă, care să nuanțeze personalitatea unui ansamblu, ulterior, prin implantarea judicioasă a operei ambientul urban cîștigă. Studenții institutului nostru au avut în ultimii ani cîteva contribuții care, dacă nu sînt cele mai înalte în ce privește calitatea pe obiect, în totalitate sînt demne de a fi luate în seamă. În practicile de vară ei au reușit o foarte frumoasă mobilare cu lucrări de artă monumentală a orașelor Slobozia și Călărași. Avem solicitări acum din partea orașelor Zimnicea și Alexandria. La Medgidia, de asemenea, au lucrat studenții de la ceramică

Tudor Octavian : E interesant că vă îndreptați atenția spre orașe mici. De fapt, foste tîrguri, acum în plin proces de orășenizare.

Traian Stănescu : Părerea mea e că nu întîmplător merg acești studenți în orașele care își formează personalitatea. Documentele de partid arată că în anii ce vin peste 300 de localități mici devin orașe. Ele realizează, adică, o anume treaptă a confortului modern și cu aceasta o sumă de necesități spirituale specifice mediului urban. În noua calitate a celor 300 aglomerări de tip urban trebuie considerată și calitatea ambientului. În construcția centrului civic, îndeosebi, colaborarea arhitectilor cu artiștii plastici poate și trebuie să evidențieze caracterul, particularul localității. Uniunea artiștilor plastici ar avea, după opinia mea, toate motivele ca să-și îndrepte atenția către orașele în devenire, să caute contacte și contracte cu primăriile acestora.

Tudor Octavian : Dumneavoastră, tovarășe Traian Stănescu, sînteți arhitect șef-adjunct al municipiului București. Vă propun să discutăm despre situația Bucureștiului, despre rosturile artistului plastic în realizarea compoziției urbane. Putem oare să vorbim cu sentimentul datoriei împlinite despre noua calitate a esteticului urban bucureștean ?

Traian Stănescu : Am credința că, realizate, multe din intențiile noastre, pe care am să le enumăr — succint, totuși — vor avea darul să confere, într-o măsură convingătoare, o ambianță proprie orașului, o ambianță care să-i îngăduie cetățeanului să se simtă bine în oraș. În ce-i privește pe arhitecți, dat fiind că multe din preocupările lor merg mînă în mînă cu ale absolvenților secțiilor de design din institutele de arte plastice, ei includ în studiu și așa-numitul mobilier urban, decorativ și funcțional totodată. Programul decorării Capitalei cu lucrări de artă monumentală are, în afară de preocupările curente, unele sarcini majore. Mă gîndesc la amplasarea acelor monumente a căror realizare decurge din hotăriri de partid și de stat. Sînt monumente cu programe complexe, care au solicitat studii de așezare în variante lucrate în colaborare nemijlocită cu artiștii plastici. Grupuri statuare închinate Unirii, Eroilor ceferiști, Independenței sau evocării unor mari personalități ale neamului românesc. Apreciem însă că, în general, lucrările de artă plastică monumentală, situate acum mai toate în zona centrală, trebuie amplificate ca prezență. Noile ansambluri de locuințe vor trebui practic ca abia de acum înainte să fie cercetate în perspectiva împlinirii ambientale cu opera artistului plastic.

Nu pot să nu observ o regretabilă rămînere în urmă în anumite sectoare ale esteticului urban față de dezvoltarea generală a Capitalei. Nesoluționarea acestora nu se datorește lipsei de posibilități materiale, ci unei insuficiente preocupări. Grav este faptul că în domeniul amenajărilor de vitrine, a firmelor și reclamelor luminoase sau nu, în grafica publicitară, cu unele excepții, nu avem nimic nou, modern, capabil să-i dea cetățeanului sentimentul că e locuitorul unui oraș nou, modern. În calitatea ce o am constat că se fac în domeniile amintite o seamă de propuneri care nu numai că nu corespund scopului urmărit, dar stimulează efectiv prostul gust, vădind o regretabilă necunoastere a meseriei. Socot că alci trebuie solicitați cu prioritate designeri profesioniști.

Vasile Drăguț : Iată ce vă propun: încredințați institutului nostru una din străzile centrale ale Capitalei, pentru elaborarea unor studii de remodelare ambientală, în acord cu exigențele contemporane. Să demonstrăm acel maximum de expresivitate artistică, ambientală, comercială pe care-l poate realiza artistul plastic. Mă angajez aici să includ în cadrul lucrărilor de diplomă, dacă municipiul este de acord, un asemenea studiu, cu variante. Să testăm desigur și opinia publică. Experimentul odată aplicat ar stimula și alte centre urbane.

Ion Bițan : La Constanța, în linia excelentelor relații care s-au stabilit și consolidat de-a lungul anilor între Comitetul județean al P.C.R. și Uniunea artiștilor plastici, respectiv Institutul „Nicolae Grigorescu" un experiment de acest fel a avut loc. Secția de design a propus un studiu de asanare a uneia din străzile principale.

Tudor Octavian : E foarte propriu spus asanare. Vorbind atît de destinul operei monumentale, aproape că uităm că impresia și, într-un fel, înțelesul unui oraș le capeti străbătînd strada. Străinul vine într-un oraș cu ghidul muzeelor și monumentelor lui în mînă, dar îl părăsește, cu simpatie sau fără, după cum i-a vorbit strada, după cum i s-a înfățișat ea.

Ion Bițan : Cînd am zis asanare, la aceasta ne-am gîndit, la întregul sistem al străzii, la mobilierul curent (felinare, coșuri de hîrtii, tonete), pînă la vitrine, la reclamele care se schimbă, la cele permanente. S-a avut în vedere și restaurarea clădirilor mai vechi, în fine, totul : ferestrele, ușile, clanțele.

Tudor Octavian : Se vorbește a doua oară de Constanța și cu cele mai frumoase cuvinte. Cu multă căldură, aș zice. De ce ?

Vasile Drăguț : Interesul organelor județene de partid

și de stat pentru promovarea artelor plastice a fost susținut prin cuvînt și prin faptă. Cert este că aici am găsit întotdeauna sprijin pentru o seamă de proiecte semnificative și că-l găsim în continuare. Sprijinul l-am primit la nivelul cel mai înalt. Astfel s-a restaurat monumentul de la Adamclisi, astfel s-a făcut și muzeul de la Adamclisi. Cu sprijinul organelor județene de partid, institutul nostru a realizat la Adamclisi un uriaș mozaic monumental, iar la Constanța s-a putut lucra la restaurarea celebrului mozaic din piața Ovidiu. Perspectivele colaborării sînt în continuare foarte generoase în diferite domenii : sculptură, pictură murală, textile, ceramică, design. La Focșani, însă, a fost demolată casa maiorului Șonțu chiar anul trecut, în vreme ce toți sărbătoream centenarul independenței. Tot acolo a fost demolată casa natală a lui Duiliu Zamfirescu. Și, ca și cum nu era de-ajuns, și cel mai vechi monument istoric al orașului. De ce ? Din lipsă de interes, din comoditate.

Constantin Lucaci : Sînt îndreptățit să subliniez și eu foarte apăsat înțelegerea, sprijinul, simpatia care însoțesc în județul Constanța munca artistului plastic pusă în slujba înfrumusețării orașelor județului, a litoralului, colaborarea cu arhitecții de aici.

Costel Badea : Problema taberei de sculptură ceramică de la Medgidia poate fi discutată cu folos în mai multe planuri. În primul rînd merită a fi discutată integrarea artistului plastic. Revenind aici anual timp de o lună, el cunoaște bine geografia și istoria locului, cunoaște oamenii și nevoile lor reale de frumos, se simte solidar cu aceste nevoi și vrea să le dea o satisfacție în felul cel mai înalt, cel mai generos. Apoi, s-a format un grup de prieteni și o școală a ceramicii sculpturale, adică o comuniune de idei, de țeluri. Sculpturile amplasate în oraș alcătuiesc un veritabil muzeu în aer liber, un focar de cultură. Se naște un nou tip de solicitare socială, mai bine preparat pentru artele noi. Nu pot să spun că totul e perfect, că în fiecare moment, atît artiștii cît și oamenii orașului cu care ei colaborează sînt fericiți și fără nici o altă grijă decît aceea de a se face fericiți unii pe alții. Dar, atît noi, creatorii, cît și ei, beneficiarii creației, ne modelăm în bine, învățăm să ne înțelegem mai exact interesele momentane și cele viitoare, ne stimăm în mai mare măsură. Și lucrul cel mai de seamă e că Medgidia dă un precedent prețios, că și alte orașe se simt îndemnate să cheme artiști plastici și să le dea de lucru. Pentru un artist e vital să se exprime și să aibă un public.

Practic, cu anul 1971, anul primei ediții a taberei de ceramică de la Medgidia, s-au pus bazele unei relații de colaborare de tip nou între industrie și artistul decorator. Din perfecționarea acestei relații, orașul a avut numai de cîștigat. O ediție a realizat jardiniere, alta fîntîni și așa mai departe, astfel că acum putem spune că Medgidia a devenit spațiul receptor al ceramicii de ținută decorativ monumentală. Institutul de arte plastice a realizat cu studenții o serie de mozaicuri, de ceramică glazurată — toate lucrări de diplomă valoroase și cu o destinație bine studiată. Medgidia a ajuns chiar și pentru turiștii străini un punct de interes aparte. Unic se pare și în Europa. Forurile locale au manifestat un interes sporit și au răspuns inițiativelor majore ale Uniunii artiștilor plastici. A opta ediție — de fapt o serie de ediții noi — devenită Simpozionul de ceramică de la Sibiu, dar beneficiind de munca pasionată a aceloraș zece artiști, are toate șansele să creeze un nou punct de interes, solicitînd, se înțelege, toată experiența acumulată la Medgidia, o anume știință a integrării intereselor artei noastre la suma de interese ale orașului modern.

Ion Sălișteanu : Nu s-a discutat aici, și e păcat, despre nevoia de frumos urban a poporului nostru. Integrarea aceasta de care vorbim se face pe un fond, pe o specificitate. Pînă la urmă, nici nu e vorba de a face rost de un perete — dacă ești pictor monumentalist — ca să realizezi o frescă, sau de un spațiu — dacă ești sculptor — unde să amplasezi o lucrare. Chestiunea se pune la un nivel ceva mai înalt, iar acești pereți de pictat, în măsura în care e bine să-i decorăm, și aceste locuri — amplasament pentru monumente sculpturale — trebuie să ne revină cu necesitate dintr-un plan general al dezvoltării urbane. Eu sînt informat că aș face parte din comisia de elaborare a schiței de sistematizare a Capitalei. Am aflat asta întîmplător, nu am fost solicitat să iau parte la lucrările în vederea elaborării schiței, așa că nu știu sigur dacă realmente urma să particip și a cui vină e că artiștii plastici nu au un cuvînt autorizat la elaborarea înfățișării viitoare a orașului. Dacă e nevoie de un inginer pentru problemele de alimentare cu apă — și asta e valabil pentru toate comisiile care discută planurile de sistematizare a teritoriului urban — atunci e nevoie și de artistul plastic.

Constantin Lucaci : Am ascultat tot ce s-a zis pînă aici și mărturisesc că simt nevoia să discut și altceva decît relația artist plastic-arhitect și despre integrarea artistului plastic în construcția urbană. Cred că asta s-a discutat în mai multe rînduri și se va discuta încă pasionat. Eu cred că merită să vorbim și despre altceva. Sau, în principal despre altceva. Cum să facem adică să determinăm această colaborare și această integrare. Aici e cheia problemei. Trebuie să punem problema așa, dacă discutăm relația pictor-sculptor-arhitect : între necesități și disponibilități există încă un decalaj. Tovarășul rector al Institutului de arte plastice ne-a reamintit îndemnul secretarului general al partidului de a avea grijă de personalitatea orașelor pe care le construim. Orașul exprimă gradul de civilizație, aspirațiile cetățenilor, sensibilitatea lor la istorie. Acestea sînt necesități și nu niște necesități oarecare. Dar de multe ori disponibilitățile nu sînt folosite judicios. S-a citat exemplul orașului Constanța. Ei, bine, la Constanța există de douăzeci de ani un anume interes pentru promovarea artelor plastice, interes care a crescut firesc odată cu necesitățile spirituale, promovate și ele de creșterea generală a nivelului de trai. Operele sînt valori în continuă devenire. Sculpturile acelea de la Mamaia, pe care acum le comentăm cu rezerve întemeiate, e drept, erau totuși sculpturi și nu vase de acelea scobite, știți dumneavoastră care, vasele acelea oribile care au umplut grădinile Bucureștiului. În județul Constanța nu s-au început niciodată tratativele cu artiștii, cu Uniunea artiștilor plastici cu îndemnul de a face economii. La ce să facem economii la calitate ? Iată că artiștii plastici aproape că de la o vreme nu mai au deloc comenzi de afișe și panouri publicitare, dar o mulțime de cooperative de deservire fac afișe și panouri cu neprofesioniști și le fac prost și foarte prost. Să ne uităm mai bine la afișele și reclamele orașelor noastre și o să vedeți cîtă dreptate am. Eu sînt sculptor, dar de ani de zile activez și în administrația obștii de artiști plastici. Știu că pe plan local trebuile pot fi bine echilibrate, dacă există înțelegere și respect pentru munca artistului. Nici nu-i nevoie să invocăm fondurile centrale ale statului, fiindcă așa cum se poate la Constanța și în alte cîteva județe, trebuie să se poată în toată țara. De ce, mă rog, economiile să nu privească aceste cooperative tip „Decorativa" unde abia de-și găsește angajament și cîte un artist plastic — și cu ce eforturi penibile adesea — și să privească Fondul plastic ? Și nu e vorba numai de afișe. Să procedăm și la constituirea personalității orașelor României moderne pe care o construim cu același realism, cu același simț al perspectivei pe care-l închinăm industriei. Dacă pentru industrie ne adresăm cu toată încrederea specialiștilor ei, să o facem și pentru orașe. A-i invita pe artiști decoratori, pe sculptori, pe graficieni, pe pictori la discuțiile ce privesc dezvoltarea unor localități, a discuta investițiile consultîndu-i, a chibzui fondurile destinate înfrumusețării și întreținerii laolaltă cu arhitecții și artiștii plastici, nu-i o chestiune de bunăvoință. Aceasta trebuie să fie o obligativitate pentru administrația orașelor și a județelor.

Ion Sălișteanu : Tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbea nu de orice fel de personalitate, ci numai de aceea la care concură toți factorii în cei mai înalți parametri de valoare. În intervenția plastică, latura calitativă are cea mai mare însemnătate. Lucaci are dreptate cînd subliniază destinul operelor plastice de a fi valori în continuă devenire. Dar trebuie început cu opere care să aibă sămînță de valoare, nu cu orice fel de producție plastică. Eu mă simt dator să mă adresez artiștilor plastici cu îndemnul colegial de a se implica prin toată ființa lor în marea operă de construcție urbană, de a se raporta la problematica cea mai grea, cea mai complexă, singura care interesează și viitorul orașului. Dacă artiștii plastici vor solicita autorităților respective nu orice fel de intervenție, ci una de mare angajament social, sînt convins că altfel vor fi tratate și solicitările lor. Una e să te referi la o singură poartă a Brăilei, de exemplu — și vorbesc de Brăila fiindcă știu că aici s-a încercat ceva — la concurență cu un meșteșugar de la „Decorativa" locală, care vrea să pună acolo nu știu ce trăznaie, și alta e să tratezi problemele intrării din toate direcțiile într-un oraș cu specific foarte acuzat, cum e Brăila. Ideea că e mai economic să facem un semn, un simbol acolo, ca să nu se zică de noi că n-am făcut nimic, e un mod cam anticultural de a privi problemele unui oraș. Diletantismul, cînd lucrează pentru un oraș întreg, devine un fapt de-a dreptul periculos. Fiindcă porțile unui oraș nu sînt numai un lucru al orașului respectiv, ci chiar al țării. Pe porțile acelea nu intră numai cetățenii orașului. Țara e aceea care vine pe aici și e primul lucru pe care-l află țara despre acesta. Și încă ceva : s-au făcut în multe locuri dislocări nejustificate de clădiri și monumente. De dragul de a face un

„Realizăm acum un vast program de construcții sociale — locuințe, case de cultură, alte așezăminte social-culturale. Orașele și satele noastre se transformă rapid, căpătînd o înfățișare nouă, modernă. Am dori ca dumneavoastră, artiștii plastici din toate domeniile și specialitățile, să luați parte mai activă la această intensă activitate. Dorim ca unele din edificiile pe care le vom realiza în anii următori, într-o concepție arhitecturală originală, să înglobeze și lucrări de pictură și sculptură, fresce, alte opere monumentale, care să le îmbogățească artistic, punînd astfel în valoare și capacitatea creatoare, imaginația, spiritul novator al artiștilor noștri".

NICOLAE CEAUȘESCU

Din Cuvîntarea rostită la deschiderea lucrărilor Conferinței pe țară a Uniunii artiștilor plastici

Traian Stănescu : Aș fi vrut să vorbim și de lucruri în aparență mai mărunte — amenajarea vitrinelor, a locurilor de afișaj, a mobilierului urban mic — dar pentru că discuția a tins către probleme de ansamblu voi face acum o seamă de propuneri, cîteva păreri, mai bine zis asupra direcțiilor de lucru, apreciate personal, deci, unde Uniunea artiștilor plastici ar putea să dea un sprijin substanțial. Pe lîngă chestiunea esențială a participării artiștilor plastici la marile lucrări urbanistice, la organizarea noilor centre, la sistematizarea marilor artere, pentru definitivarea unui punct de vedere estetic-plastic încă de la elaboratul primar, mă gîndesc la studierea pe scară mai largă a esteticii străzii. Apoi, reanalizarea problemei firmelor comerciale, studiul de ansamblu al vitrinelor orașului — veritabile ferestre ale străzii —, revederea decorației interioare a unor instituții administrative, reexaminarea condițiilor afișajului public. Este, de asemenea, imperios necesară studierea arhitecturii chioșcurilor și tonetelor — majoritatea celor actuale înfățișîndu-se necorespunzător. Pentru ca tuturor lucrărilor să li se asigure un control estetic, consider că planul cu propunerile și necesitățile actuale ale diferitilor beneficiari — și mă refer îndeosebi la Capitală — trebuie să fie înaintate atît ministerelor de resort cît și Consiliului popular al municipiului București și Uniunii artiștilor plastici, care prin alcătuirea unor tematici și a unor colective de lucru specializate pot asigura realizarea unui concept estetic superior și-i pot onora cu operă. Concomitent, este necesară stabilirea unor tarife de către Uniunea Artiștilor Plastici, tarife care să dea posibilitatea beneficiarilor să înțeleagă natura lucrărilor la care răspund îndeobște artiștii plastici și condițiile financiare de realizare. Trebuie instituită urgent o legislație foarte severă împotriva bunului plac în estetica orașului.

Ion Bițan : Și nu în ultimul rînd ar trebui să fie atent

centru nou, unii edili rad complet centrul vechi. Apoi își fac autocritica. Exemplul Focșaniului e cel mai recent. Pe planul marii construcții urbane trebuie să asigurăm neapărat concomitența funcției, formei și confortului spiritual. Odată cu raportarea numărului de apartamente construite, municipalitățile trebuie să raporteze și confortul spiritual al ansamblului, calitatea lui, perspectiva lui. La Conferința pe țară a artiștilor plastici tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbea foarte, foarte limpede despre felul de rentabilitate pe care partidul și țara o cer investiției în cultură. În opera plastică nu se investește în fel ca în industrie și, prin urmare, nu se așteaptă nici același fel de rezultate, care să amortizeze în doi-trei ani investiția. Unii tovarăși cu care lucrăm chiar direct, așa nu pricep, cînd vorbesc de economii.

Constantin Lucaci : Mie, ca om ce răspund direct de problemele Fondului plastic, atunci cînd mi se vorbește de economie la investiția culturală, îmi vine un gînd amar. Noi, chiar cei aici de față, facem parte dintr-o generație care am crescut în spiritul conceptiei de libertate promovată de socialism și îndeosebi al acelui spirit manifestat de ultimul deceniu, un deceniu care a descătușat pur și simplu toate marile ambiții ale poporului român. Noi nu putem să ne aminăm creatia. Generația mea își trăiește acum maximumul creator. Dacă din cauza unei idei de economie, greșit aplicate, nu i se oferă și cîmp de manifestare, s-a terminat cu această generație. Eu am putut să realizez unele lucrări importante, cu care să mă raportez la fondul spiritual al poporului meu, fiindcă am găsit sprijinul consecvent al conducătorilor de partid și de stat din județul Constanța. Cred că e județul de la care trebuie să ia, în această privință, exemplu toți, astfel ca artiștii de valoare să se poată exprima la maturitatea lor creatoare.

Vasile Drăguț : Aș vrea să amintesc, în sprijinul ideii tovarășului Lucaci, că O.N.U. și UNESCO recomandă țărilor în curs de dezvoltare să acorde o atenție suplimentară calității estetice a produselor lor, pentru că în cazul unei calități estetice a prezentării, produsul își sporește valoarea, fără ca prin aceasta să i se adauge manoperă și material. Deci, economia țării profită de pe urma unei investiții minime, țara e ajutată să se afirme pe plan comercial și nu numai comercial. Să nu uităm că noi sîntem angajați într-un efort exemplar de promovare a turismului internațional. Deci, cînd e vorba de arhitectură și arte plastice, criteriile economice trebuie să funcționeze, dar să funcționeze ținînd cont de marile avantaje pe care le aduc un ambient urban bogat, atrăgător.

luate în seamă realizările noastre de pînă acum și ofertele noastre de acum înainte. Bucureștiul, de exemplu, a început să fie semănat cu niște carcase de plastic pentru telefoanele publice, urîte, strident colorate, carcase pe care Constanța — iarăși Constanța — le-a refuzat. Carcasele astea, împrăștiate prin zona centrală ar putea strica tot frumosul Bucureștiului tradițional. Nu așa se modernizează strada. O experiență aproape neluată în seamă e stația de autobuz proiectată și realizată în cartierul Militari după designul lui Decebal Scriba. Nu costă deloc mai scump decît aceste stații roș-galbene care apar peste tot. Dealtfel, urîtul costă întotdeauna mai scump decît frumosul.

Costel Badea : S-a vorbit bine despre colaborarea cu o seamă de orașe, deși corect era să spunem și cu o seamă de industrii. Tabăra de sculptură în oțel de la Galați a putut să mobilieze cu lucrări faleza Dunării numai pentru că Uniunea artiștilor plastici a găsit la Șantierul naval oameni de mare bunăvoință. Este interesant că găsim exemple de colaborare exemplară a unor industrii cu artiștii plastici mai mult în provincie decît în Capitală. Dealtfel, cred că nu s-a subliniat îndeajuns relația artă-industrie. Relația aceasta nu trebuie realizată la întîmplare, numai prin amabilitate. Dacă la nivel județean sînt chemați oameni cu funcție de răspundere din industriile care pot oferi materiale și, în general, sprijin artiștilor plastici, acești oameni, odată puși în temă și știind că e vorba chiar de orașul în care și ei își trăiesc viața și-și realizează opera tehnică, devin excelenți colaboratori. Discutată astfel, problema fondurilor află de multe ori o rezolvare mulțumitoare. Discuțiile acestea se încheie prin perfectarea unor înțelegeri și contracte. Ideal sau mai bine zis nu ideal, ci normal ar fi ca experiența bună a lucrărilor de la Constanța, Medgidia, Galați să provoace automat comanda socială, să nu se risipească o știință și o practică a colaborării atît de prețioase. Cînd tovarășul secretar general al partidului, în cuvîntul său la Conferința Națională a artiștilor plastici vorbea de colaborarea tuturor factorilor ce au datoria de a construi personalitatea orașului românesc modern, aceasta era o sarcină, o indicație de lucru. Noi, cel puțin, așa socotim lucrurile și în spiritul recomandărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu acționăm atunci cînd ne oferim calitatea de artiști plastici unei municipalități. Nu cerem, adică, de lucru, ci ne impunem dreptul și datoria de cetățeni cu o responsabilitate clară în domeniul frumosului urban.

Masă rotundă realizată de TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografii de AUREL MIHAILOPOL ■

„În hepatită, principalul răspunzător e bolnavul însuși"

— Tovarășe conferențiar Lucian Buligescu, sînteți, nu după părerea noastră, ci după părerea lumii medicale, unul dintre hepatologii de renume ai medicinei românești actuale. Susțin această afirmație peste 200 de lucrări științifice, 5 cărți de specialitate, între care monografia „Hepatitele cronice", publicată în 1976, alegerea ca membru al societăților franceze și belgiene de gastroenterologie, al Asociației franceze de hepatologie, al Asociației europene de medicină internă și așa mai departe. În toate acestea calități și, firește, în calitate de conferențiar doctor docent în cadrul Clinicii medicale de la Spitalul Fundeni din București, v-am ruga să ne vorbiți despre hepatite.

— Ce anume vă interesează ?

— Să zicem care e cauza cea mai frecventă a îmbolnăvirilor cronice în maladia respectivă ?

— Fără îndoială, hepatita epidemică sau hepatita acută virotică, boală infecțioasă în etiologia căreia apar 3 virusuri. Virusul A, numit așa în mod convențional, e responsabil de forme mai blinde care, tratate la timp, se vindecă în proporție de 98 la sută fără urmări. Virusul B, pentru descrierea antigenelor căruia americanul Blumberg a primit, anul trecut, Premiul Nobel, conduce la îmbolnăviri mai severe, organismul uman nefiind totdeauna capabil să-l inactiveze. Mulți dintre foștii bolnavi rămîn purtători de virus B, putînd să-l transmită mai departe infectarea masivă cu acest virus amenințînd direct asupra potențialului biologic al populației respective. În sfîrșit, un al treilea virus, nici A, nici B, identificat mai recent, virus care se transmite îndeobște prin transfuzii, fiind și el incriminat în cronicizarea bolii. Școlii românești de virusologie, de sub conducerea regretatului academician Ștefan S. Nicolau, îi revine meritul de a fi enunțat, cu mult timp înainte, existența pluralității virusurilor hepatice.

— Din cele ce ne spuneți, s-ar părea că virusul B este, ca să zicem așa, cel mai de temut. Ne înșelăm ?

— Nu. Peste 10 la sută, după statistici ferme, din îmbolnăvirile cu virus B evoluează spre cronicizare an de an, ajungînd pînă la forme foarte grave de ciroză. Sigur, date fiind condițiile deosebite de care se bucură un bolnav de ficat în România socialistă, cu spitalizare și medicamentație gratuite, ca urmare firească a atenției pe care partidul și statul nostru le acordă ocrotirii sănătății oamenilor muncii, durata de viață a îmbolnăvirilor cronice a crescut considerabil în ultima vreme, dar cu asta n-am rezolvat totul. Răstimpul respectiv, limitat pînă în urmă cu cîteva decenii la numai 3 ani, a ajuns astăzi la 10, dacă nu la mai mult, dar lupta hepatologilor se dă nu doar spre vindecarea bolnavului, ci și spre dispariția virusului B. Pentru detectarea lui, posibilă prin metode imunologice, ne zbatem din răsputeri, realizînd, în general, progrese notabile, dar mai avînd destule de făcut, căci morbiditatea prin boli hepatice continuă să se mențină, peste tot în lume, la cote ridicate. Problema aceasta ține, între altele, de activitatea unei Comisii de hepatologie, între membrii căreia mă număr, alături de personalități de frunte ale medicinei noastre interne, ca profesorii Marin Voiculescu, Dumitru Dumitrașcu, Toma Nicolaescu și alții, comisie care, din păcate, nu are o eficiență pe măsura capacității și profesionalismului componenților săi.

— Din ce cauză ?

— Ea funcționează, de cînd funcționează, în cadrul Academiei de Științe Medicale, deținînd, prin această subordonare, șanse mici de reușită. Normal ar fi, după opinia mea, ca ea să fie pusă sub egida Ministerului Sănătății, spre a deveni mai activă, mai eficientă. În acest sens am făcut mai multe propuneri fostei conduceri a ministerului, dar eu am spus cu am auzit ! E de așteptat ca noua conducere, care se arată, de la bun început, mai activă și mai disponibilă la părerile specialiștilor cu practică îndelungată într-un domeniu sau altul al medicinei, să intervină energic, luînd măsurile care se impun. Hepatita rămîne, în pofida pașilor înainte înregistrați, o problemă majoră de sănătate publică. Măsurile de profilaxie sînt încă sporadice și nesusținute. Datorită fisurilor, mai există cazuri, de pildă, în care purtători de virus B, foști bolnavi de hepatită și prezumtivi transmițători de boală, lucrează ca ospătari sau ca educatoare, în grădinițe, riscul de contagiune fiind, desigur, mult mai mare.

— Virusul B ar fi prima cauză a cronicizării în hepatită. Mai sînt și alte cauze, tovarășe conferențiar Buligescu ?

— Alcoolul și, în al treilea rînd, medicamentele hepatotoxice. Despre rolul nefast al alcoolului, de orice fel, în provocarea și cronicizarea maladiilor ficatului s-a vorbit mult și, spre regretul nostru, al hepatologilor, nu cu suficient ecou. În această privință nu încape nici un dubiu. Dacă ficatul atins de hepatită nu s-a refăcut complet, lucru pe deplin posibil mai ales în îmbolnăvirile cu virus A, am înfățișat proporția mai devreme, alcoolul devine un dușman de moarte, la propriu și la figurat. În ceea ce privește medicamentele cu toxicitate hepatică, e explicabil să existe și astfel de medicamente, lista lor atinge cifra de 2 000, întrucît toate sînt metabolizate la nivelul ficatului. Din cele 2 000, cîteva sînt mai periculoase și folosirea lor abuzivă conduce, uneori, la hepatite. Mă gîndesc, în primul rînd, la Fenisan, recomandat drept laxativ, la hipotensorul Dopegyt, la analgezicul Paracetamol, luat în gripă, la tuberculostaticul Izoniazidă, ba chiar la unele antibiotice, la Estolatul de eritromicină sau la Tetraciclina administrată în doze foarte mari. Să fiu bine înțeles. Nu-i vorba despre utilizarea medicamentelor respective sub prescripție medicală, ci la folosirea lor abuzivă, în cantități mari.

— Care e condiția unui bolnav de hepatită în clipa în care, după o săptămînă sau două, părăsește spitalul ? E el pe deplin vindecat ?

— De regulă, după forme severe, nu. E doar ameliorat, vindecarea urmînd să se producă într-o perioadă de una pînă la șase luni, în funcție de gravitatea bolii și de regimul de viață urmat. Sînt necesare controale periodice, cu minuțioase explorări de laborator, rămînerea sub observație medicală putînd să se întindă, pentru înlăturarea oricărui risc, pînă la 2 ani. Numai după aceea, după ce hepatologul va fi constatat refacerea completă a ficatului, fostul bolnav de hepatită va putea să renunțe la regimul de cruțare, de protecție a ficatului, regim care exclude alcoolul, alimentația grețoasă, cu exces de condimente, eforturile fizice deosebite. Pentru că revista „Flacăra" se adresează unei categorii largi de cititori, am să insist asupra faptului că de respectarea sau nerespectarea acestui regim de viață depinde, uneori într-o măsură decisivă, recuperarea totală a bolnavului sau agravarea stării lui, cu posibilități de cronicizare. Altfel zis, deșpinzînd de pricoperea medicului, hepatita e, înainte de toate, o boală în care principalul răspunzător e bolnavul însuși. Și aș mai dori să subliniez un aspect. Mulți cred că hepatita înseamnă icter și, neingălbenindu-se, tratează maladia cu ușurință, aproape nebăgînd-o în seamă ! E o optică greșită, plină de consecințe periculoase pentru organism.

— Parcă ați urmări să ne înspăimîntați !

— Departe de mine un asemenea gînd. E bine însă de știut că nu-i de glumit cu hepatita.

— Nici nu avem o astfel de intenție. În altă ordine de idei, tovarășe Lucian Buligescu, am aflat că ați participat, în anii recenți, la schimburi de experiență în străinătate, mai exact și în ordine, la Paris, Londra și Toulouse, lucrînd sub îndrumarea unor hepatologi celebri, ca profesorii Jacques Caroli, Charles Debray și Sheila Sherlock. În ce fel v-au ajutat cele învățate acolo ? La ce v-au folosit ?

— Pe baza unor cercetări asidue, întreprinse împreună cu Steluța Cărnaru și Rodica Lenkei, am adus unele contribuții, recunoscute de specialiști, în descrierea formelor anatomo-clinice de hepatită cronică și, în mod special, în diferențierea formelor active de cele inactive. Se poate zice că deținem prioritate în descrierea formei de vindecare, sub tratament, a hepatitei cronice agresive, de tip B, așa-numita hepatită sclerogenă, formă pe care americanul Popper o reia 3 ani după noi, numind-o hepatită septală. Perfecționările urmate în străinătate m-au ajutat să-mi însușesc tehnica de cateterizare a papilei și a colangiografiei duodenoscopice retrograde, de mare importanță în diagnosticul icterelor, în diferențierea lor. Pentru a o aplica la noi, spre a stabili, de pildă, care ictere pot și trebuie operate fără pierdere de timp, aș avea nevoie de un duodenoscop cu viziune laterală pe care, în ciuda repetatelor intervenții, nu l-am primit. Dar asta e de-acum altă poveste.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cine se face totuși mare șef gogoșar?

Anchetă realizată cu sprijinul Inspecției comerciale de stat a Capitalei

În lupta dintre pisici și merdenele cu brînză nu s-a inventat nimic nou : cînd pisica vrea, mănîncă produsul de patiserie astfel numit : cînd nu, nu. Dar, de fapt, merdenelele nu au brînză. Să nu anticipăm însă prea mult.

În orașul București sînt circa 120 de gogoșării și nu facem parte dintre aceia care să deplîngă acest lucru. Ar fi desigur cazul să existe și un număr la fel de mare cu chioșcuri unde să se vîndă sandvișuri, dar nu-s. Ar fi cazul să se vîndă noile produse răcoritoare pe care lumea nu le-a văzut încă. Deocamdată te simți extrem de stînjenit într-un local atunci cînd nu bei bere, vin, coniac sau altceva asemănător. Cînd ți se aduce o sticlă de apă minerală de un litru ca să-ți torni civilizat un pahar și ca să plătești toată sticla, ospătarii își dau cu cotul și te cred fie inspector, fie om fără bani.

Gogoșăriile acestea — ce realitate impresionantă, de la 6 dimineața pînă la 8 seara ! — ce hram poartă ? Fără mari eforturi, în orice caz fără eforturi speciale, lumea observă că într-un loc gogoașa e bună, în altul, nu, mai observă că șeful vine cu mașina mică și mai află că retribuția sa nu este foarte mare. De la o înghițitură de gogoașă la alta, cetățenii pun întrebări, așteaptă răspuns. Chiar, ce se întîmplă ?

De la Inspecția comercială de stat a Capitalei, reprezentată de energicul inspector principal Mihai Mihăilescu, aflăm că se cunosc nu puține aspecte negative, penale chiar, din această pașnică activitate de prăjire a aluatului. Că spre această blîndă muncă s-au îndreptat și doctori în drept și oameni cu două clase, și foști șoferi, și soții, și veri de la țară. Este o meserie căutată. Circa o treime dintre gogoșăriile din București sînt sub directa obîlduire a Fabricii de oțet. Pentru a nu ne lansa în spirite de prost-gust, pentru a nu fi subtili cînd nu este cazul, rugăm pe tovarășul Mihai Mihăilescu ca, în ancheta ce o vom întreprinde în cîteva dintre gogoșării, să-l invite și pe tovarășul director al Fabricii de oțet din București. Tovarășul director promite că va veni îndată, ne promite și nouă, și iată că astăzi, simbătă 18 noiembrie, îl așteptăm la locul fixat două ore și jumătate, dar nu vine. Încadrarea morală a unei asemenea fapte o cunoaștem, dar asta nu ne încălzește prea mult. Chiar deloc. Putem să fim înțelegători și să-l înțelegem : durează ceva pînă anunți 42 de responsabili de gogoșării că, uite, fraților, dați și voi o mătură și luați și alte măsuri operative că vin în control cei de la Inspecția comercială și cei de la Flacăra. Trebuie deci să înțelegem corect lucrurile.

Mîine este duminică, 19 noiembrie, și vom merge în control — așa convenim și așa facem. Riscăm un al nu știm cîtulea telefon la secretariat, la Fabrica de oțet :

— Nu vă supărați, tovarășul director nu a dat vreun semn de viață, căci n-a ajuns la locul de întîlnire ?

— Extraordinar ! Și a plecat imediat ! Duminică, 19 noiembrie, ora 10, Unitatea 21, aparținînd de Ipralcoop, care Ipralcoop tutelează și fabrica de oțet, care fabrică de oțet are grijă de gogoșării, este închisă. Orarul de funcționare, adresa șefului de unitate nu sînt afișate nicăieri. Prin geam se observă o stare de mare dezordine. Aceeași stare de lucruri și la unitatea de lîngă autogara de pe Șoseaua Alexandriei. Nu ne-am mai permis luxul de a consulta vreo somitate medicală în legătură cu avantajele ce le are omul mîncînd la fiecare oră a zilei o cocă prăjită în untdelemn. Trecînd peste sfaturile medicului, ne întrebăm de ce tocmai duminica sînt închise. Adică atunci cînd vinzarea este cu siguranță mai mare. Avem totuși oarecare noroc căci unitatea 14 de pe Calea Ferentari 181 este deschisă. În primul rînd aici este murdar. În al doilea rînd, nu există nici o evidență, deși evidența este obligatorie. În al treilea rînd, în prima linie, la vînzare adică, este prezentă soția șefului (Cocea Magdalena) deși din-a este cu serviciul la „Plafar". A venit să ajute căci fratele abia prididește. În al patrulea rînd, gogoșile nu au pic de ou în compoziție. Toate acestea sînt încălcări serioase ale regulamentelor de funcționare, încălcări ce pot duce la însușire de bani nemuncițî cu tot ceea ce înseamnă asta.

La unitatea 113, Calea Ferentari 113, Mateiciuc Ioan, șeful, este ajutat de o cumnată și de ginere. Care ginere văzîndu-ne intrînd, dispare cu o sacoșă în care văzusem niște făină. Starea de dezordine este agravată de o pisică, a cărei hrană de bază sînt merdenelele. Șeful este rugat să prezinte caietul unde lucrătorii sînt obligați ca la intrarea în serviciu să treacă sumele de bani ce le au asupra lor. Citim : „Mateiciuc Ioan — 500 lei". Dar Mateiciuc are asupra sa 1 140 lei. Așa ca de la om la om, Mateiciuc ne spune că are o fată care a absolvit în 1976 un liceu industrial, că este căsătorită (da, tinerelul ce a dispărut cu făina) și că bunii copii au deja un Volkswagen. Actele nu sînt în regulă, iar curățenia cu atît mai puțin. Dacă alți au fost controale ? Da. Ce au constatat ? Ce constatăm și noi acum. Ce s-a întîmplat de fapt ? Șeful a plătit cu usurință amenda și și-a văzut de treabă.

Simțim nevoia să facem o paranteză. Credem că nu întotdeauna lucrurilor li se spune pe nume. Este adevărat că despre lucrătorii din comerț se mai rostesc judecăți în bloc, dar ei ce fac pentru a le evita ? Cum justifică Mateiciuc plusul de 640 de lei în circa 5 ore de vîndut gogoși, merdenele, băscuțe cu brînză și altele ?

Unitatea 35 este situată pe Prelungirea Ferentari nr. 159. Găsim la vînzare, deasemenea singură în tot centrul, o tînără. Ne spune că șef este unchiul dinspre și el este acasă, căci astăzi este duminică. Mă cheamă — ne spune — Gherghinescu Victoria, am 23 de ani și am absolvit în anul 1976 Liceul industrial de chimie 2 din București.

— Sînteți încadrată aici ?

— Nu, dar sînt trecută pe contract.

— Ce retribuție aveți ?

— Nu știu, unchiu' îmi dă lunar 750 lei.

— Unde sînt foaia de fabricație zilnică și actul de transfer de la laborator la vînzare ?

— Unchiul are toate actele. Să-l chem la telefon ?

Coboară calm dintr-un Renault Gordini unchiul, Gherghinescu Ilie. Are 52 de ani și 7 clase. Unchiul face o grețoșală și astfel aflăm că fata de la vînzare nu se numește Gherghinescu, ci Viorica Țintea. Faptă unui funcționar care în interesul său, fiind în exercițiul funcțiunii, pretinde că are alt nume în fața unor organe de control se numește substituire de persoană și este prevăzută și pedepsită de legea penală. Practic, Gherghinescu Ilie se poartă ca un patron. E duminică, stă acasă, și de lucrat lucrează angajata personală. Fata s-a dat drept Gherghinescu, căci pe statul de plată este trecută soția lui Gherghinescu — și ea acasă în sfînta duminică.

Ce mai descoperim aici ?

a) cele aproximativ 300 de merdenele cu brînză și cele 200 de băscuțe cu brînză n-au deloc brînză.

b) pentru 19 noiembrie nu era întocmit nici un act. Erau, în schimb, pentru ziua de 20. Se poate deci presupune că pe 19 Gherghinescu a valorificat plusurile din cursul săptămînii.

c) șeful este în posesia unei ștampile pe care scrie „Director C.T.C.", ștampilă pe care n-are calitatea s-o dețină și s-o aplice.

Cu excepția primei unități 14 tutelată de Întreprinderea cofetăru-răcoritoare 2, celelalte aparțin de Ipralcoop — Fabrica de oțet. Cum sînt tutelate am văzut. Promitînd că vom reveni, încheiem ancheta noastră cu unele extrase din „Informarea făcută cu privire la activitatea unităților de alimentație publică aparținînd de Ipralcoop pe luntile august și septembrie 1978, informare concepută de către inspectorii din grupa de alimentație publică din Inspecția comercială de stat a Capitalei". Iată :

„...În unele cazuri, un singur lucrător gestionar are în subordine cîte 4 chioșcuri, avînd posturi de patroni iar gestiunea materialelor este globală pentru toate unitățile, situație în care nu se poate face o verificare operativă prin sondaj. De exemplu, lucrătorul gestionar Simion Constantin gestionează trei laboratoare și o unitate de desfacere. Schema de încadrare prevede 4 lucrători, dar în realitate lucrează 8. Lucrătorul gestionar Simion Constantin are domiciliul stabil în orașul Ploiești... Față de numeroasele abateri constatate cît și față de faptul că I.C.R. 1 și I.C.R. 2 au rețea similară și gîndindu-ne la buna organizare a activității propunem preluarea unităților I.P.A. Ipralcoop de către sistema locală...".

EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de VASILE MINECAN ■

Priviți noul produs de patiserie pe numele său pisică.

Se poate, credem, și mai curat.

O noapte „de serviciu" la 055

Pe nesimțite, noaptea la în stăpînire orașul, sticloasă și rece. E ora telenciclopediei, dar aici, la 055, unde funcționează permanent dispeceratul Serviciului de intervenții al Miliției Capitalei, e ora muncii obișnuite și a vigilenței, puse în slujba păstrării ordinii publice. Maiorul Gheorghe Cernea, șef de schimb, e de părere că am nimerit peste o seară lipsită de evenimente deosebite, vorbe susținute și de cele 13 telefoane din încăpere care, declanșînd automat dispozitive de înregistrare a convorbirilor, sună rar și nu totdeauna la obiect. La fiecare apel, dispecerii tureci, maiorii Pavel Cristof și Victor Constantinescu, ridică receptorul, răspunzînd cu amabilitate și printr-un singur cuvînt, „miliția", dar nu de puține ori de la celălalt capăt al firului rezbat întrebări fără căpătîi, cerînd adrese de restaurante sau informații despre plecările trenurilor! Alteori, solicitanții tac, pușl pe glume fără noimă, blocînd abuziv și absurd o linie telefonică de care oricare dintre noi poate aven nevoie în situații care necesită intervenția urgentă și energică a organelor de ordine.

Dar, firește, marea majoritate a chemărilor sînt reale. Pornind de la cîteva din ele, am hotărît să scriem rîndurile care urmează, inspirate din întîmplări consumate într-una din nopțile trecute ale Bucureștiului.

Ora 20,00. De pe Bulevardul Lacul Tei, un cetățean semnalează că șoferul taximetrului 9-B-6809 a fost victima unui atac. La dispecerat, se întocmește în cîteva secunde o fișă, care se transmite maiorului Gheorghe Cocioc. Se ia imediat legătura prin radio cu un echipaj auto al circumscripției 3 de miliție, în aria căreia s-a petrecut incidentul, declanșîndu-se o acțiune de depistare imediată a vinovaților. Între timp, faptele se confirmă și aflăm că taximetristul respectiv, Mihai Constantin, 29 de ani, a fost bruscat și lovit cu cuțitul de 3 tineri, ca urmare a refuzului său de a-i transporta fără aprobare în afara Capitalei, mai exact în comuna Fundulea. El se găsește internat la Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie, fiind în afară de orice pericol. Pe Bulevardul Ghica Tei, miliția, ajutată de cetățeni, caută, folosind indicile martorilor oculari și servicille ciinelui Esin. Nu trece nici jumătate de oră și sîntem informați că 2 dintre infractori au fost prinși, pe cînd încercau să se îndepărteze de locul atacului. Ei se numesc Gheorghe Vasile și Ion Iordan, domiciliați în comuna Fundulea, primul fără ocupație, celălalt muncitor necalificat la Întreprinderea de cinescoape, ambii cu mințile luate de băutură și cu antecedente penale. Al treilea vinovat, Florea Iorga, același domiciliu, muncitor la Uzina de material rulant, izbutește să dispară, dar nu pentru multă vreme. E reținut și trimis, împreună cu cellalți, acolo unde îi e locul, în arestul preventiv al miliției, cei 3 urmînd să fie judecați de lege după gravitatea faptelor lor antisociale. Raportînd îndeplinirea misiunii, maiorul Gheorghe Cocioc revine la sediu, în așteptarea unei noi însărcinări. Îl imită locotenent colonelul Mihai Tignenu și locotenentul Stelian Anghel de la circumscripția 3. La televizor, serialul „Om bogat, om sărac" e în plină desfășurare.

Ora 21,30. Scandal mare pe strada Alba 14, sectorul 5, pe raza circumscripției 10 de miliție. Ne deplasăm la fața locului, dar „părțile" se află la miliție, în biroul șefului circumscripției, colonelul Mircea Petre. După o săptămînă de muncă, ofițerul ar fi avut toate motivele să stea neapărat acasă, iată-l, însă, aici, ascultînd răbdător și omenos necazurile celor implicați în conflict. Pe de-o parte, Marta Petrea și concubinul ei, Pavel Ernest Lazăr, pe de alta, Scarlat Bucată, vecini cuprinși de o dușmănie veche și statornică, trecută fără succes prin mai multe comisii de împăciuire și săli de tribunal. S-au judecat pentru o porțiune de curte, s-au judecat pentru cîteva cărămizi, s-au mai judecat și din alte motive, la fel de puerile și neimportante, dar nici unul n-a vrut să cedeze, acuzîndu-se reciproc. Astăzi, Marta Petrea, 56 de ani, gestionară la unitatea 11 a Cooperativei „Marochineri", pretinde că Scarlat Bucată, 73 de ani, fost profesor de biologie, „zice el, dar cine-l crede, ne amenință cu un unchi ministru și e viclean ca un șarpe", a pîndit-o în poartă și a izbit-o în nas! Acuzatul, „ăștia sînt scandalagii cunoscuți și îmi mănîncă viața", susține că lucrurile s-au petrecut exact invers, agresoarea fiind vecina sa! Ne întoarcem pe strada Alba, dar cellalți locatari ai imobilului, Dan și Virgil Băjenaru, n-au auzit și n-au văzut nimic, vorbindu-ne doar, vag, despre „războiul dintre două pietre rele"! Scarlat Bucată are, într-adevăr, cîteva geamuri sparte, dar Pavel Ernest Lazăr ne atrage atenția că „Marta și-a cam pierdut memoria, iar profesorul, sau ce-o fi, și-a spart singur ferestrele, ca să ne bage pe noi în bucluc". Tristă situație, triști oameni, indiferent care din ei are, în seara aceasta, dreptate. Punînd mîlița pe drumuri inutile și tulburînd ordinea publică, ei sînt drastic sancționați cu amendă, cel mai nimerit mijloc de a-i face să priceapă că Bucureștiul nu-i, cum se zice, tîrgul lui Cremene și că mîlița mai are și alte treburi de rezolvat, cu adevărat importante și utile pentru buna desfășurare a vieții orașului, decît să arbitreze, la ceasuri tîrzii, între vecini puși pe harță și împăciuiți în dușmănii fără sens și chiar fără obiect. La dispecerat, se schimbă tura, intrînd de serviciu maiorul Alexandru Grigore, șef de schimb, precum și dispecerii Octavian Popescu și Constantin Dudulală, primul maior, al doilea locotenent. Programul la televiziune s-a încheiat. Colonelul Mircea Petre ar fi vrut să audă măcar ultimele știri, dar nu i-a fost dat să ajungă la timp. Dintotdeauna, noaptea e`zi de lucru pentru miliție.

Ora 23,00. Prin radio, se transmite un mesaj către o patrulă auto aparținînd de circumscripția 6. E vorba de un furt. Cetățenii l-au imobilizat pe Gheorghe Cezar Braga, 27 de ani, domiciliat în strada Mozaicului 3, care, ieșind pe mai multe cărări de la restaurantul „Diham", recent inaugurat în cartierul Pantelimon, a acostat-o pe Maria Kiss, 40 de ani (!!), smulgîndu-i geanta! Intervenția miliției e oportună și, în cîteva minute, orașul își reia, în locul respectiv, pulsul normal. Nu departe de locul cu pricina — aflăm dintr-o altă sesizare — Achim Mihăilescu face tapaj în blocul 46. Locuiește în apartamentul 23, la etajul V, vecinii îl cunosc de om așezat, iar cei 3 copii îi știu de tată cu scaun la cap, dar acum, după ce a băut cîteva pahare mai mult, nu se mai înțelege nimeni cu el! Conform Decretului 153, articolul 2, litera g, lăcătușul mecanic Achim Mihăilescu, din Șoseaua Pantelimon 260, e amendat 300 de lei pentru tulburarea liniștii și ordinii publice. Are 35 de ani și, cum spuneam, 3 copii. Cum îi va privi, oare, în ochi, a doua zi, la trezire?

Ora 24,00. Bucureștiul începe să doarmă. E somnul firesc și meritat după o săptămînă de muncă plină de realizări și pași înainte. La 055, telefoanele sună din ce în ce mai rar. Dar, iată că mai sună! Un echipaj al circumscripției 7 primește sarcina să verifice o sesizare primită din zona Universității, sesizare legată de un furt. Ajunse imediat la fața locului, echipajul de miliție constată că 2 recidiviști, Constantin Vlădescu, 25 de ani, domiciliat în strada Anton Pann 27, și Elena Ionescu, 43, strada Institutul medico-legal 43, i-au subtilizat lui Mircea Văcaru din Tismana, județul Gorj, suma de 700 de lei. Deși legea își va spune cuvîntul și în privința lor, socotim de cuviință să notăm aici și locurile de muncă ale celor doi, Întreprinderea „Miraj" și, respectiv Cooperativa „Chimica", menționînd că în cadrul ultimei unități E.I. tocmai executa o condamnare pentru furt! Ce părere au colegii de serviciu ai infractoarei despre această ultimă ispravă a ei? Ce-au întreprins, îi întrebăm în numele maiorului Alexandru Grigore, care gîndea în acest sens cu voce tare, pentru a o împiedica să cadă din nou în păcat?

Ora 1,30. Două apeluri vin în același timp. Un echipaj al circumscripției 4 ajunge în cîteva minute pe strada Pincota, spre a-l reține pe Marian Lazăr, 39 de ani, strada Sinaia 1, autorul unui atac huliganic asupra tinerei Safta Manole, originară din comuna Petrăchioaia. În timp ce victima e transportată la spital, agresorul e condus, cu ajutorul cetățenilor, la miliție, unde va dormi după cum și-a așternut. Răspunzînd celei de a doua solicitări, o sesizare venită din partea cîtorva trecători, plutonierul Mihai Turcu și sergentul major Ștefan Bratu se îndreaptă neîntîrziat către zona Obor-ului Producători și, în același timp, proprietari ai tuturor bunurilor materiale din societatea noastră, cetățenii au informat la 055 că o „umbră" ar fi sărit de mai multe ori gardul dintre Întreprinderea „Aversa" și cea de mase plastice, întorcîndu-se, de fiecare dată, cu un sac pe umăr. După o pîndă de jumătate de ceas, cei doi subofițeri îl surprind pe Virgil Postelnicu, strungar la „Aversa", în flagrant delict, descoperindu-i, mai apoi alte cîteva obiecte de material plastic, furate din curtea vecină, în dulap. E ora la care Capitala, exceptînd unitățile cu foc continuu, în care se muncește cu sîrg pentru zestrea orașului și a națiunii, doarme adînc. La dispecerat, chemările s-au împuținat. Locotenentul Dudulală dă drumul unui tranzistor, într-o încăpere de la etajul III al Miliției Capitalei, 3 oameni veghează la somnul cîtorva sute de mii. În noapte, alții, răspîndiți în diverse colțuri ale orașului, așteaptă numai un semn spre a porni în misiune.

Ora 4,00. Din nou cu ajutorul cetățenilor, e prinsă o „bufniță". Emilian Cimpoacă, din strada dr. Petru Groza 55, e așteptat de organele de miliție pe una din laturile magazinului de confecții din Șoseaua Cringași 16. După ce a scos una din ferestre, E.C., și el cu antecedente penale, a pătruns în interiorul unității, însușindu-și obiecte de îmbrăcăminte ce vor fi evaluate la 7 520 lei.

Ora 6,00. Ziua de duminică sosește pe nesimțite, învăluită în ceață. Se face un calcul sumar al fișelor completate la dispecerat în ultimele 12 ore. S-au adunat peste 300, dar nu toate, firește, au avut drept punct de plecare o sesizare telefonică. Toate însă, absolut toate, au fost minuțios verificate, cu profesionalism și seriozitate, virtuți de care mîlița noastră se însoțește permanent. Se pregătește schimbarea unei noi ture.

EMIL NEGOIȚĂ
MIHAI GROZAVU

Viața în pierdere

În dreapta e un dosar. În stînga e un om. În dosarul din dreapta este vorba chiar despre omul din stînga. Acesta știe foarte bine despre cine este vorba în dosarul cu pricina, fiindcă nu-l scapă deloc din ochi. Ochi triști pe o figură împietrită. Omul se numește Gheorghe Negru. În camera de la circa 4 de miliție în care a fost adus din arest, este cald și parcă e frig. Este lumină și parcă e întuneric, în prezența omului de-alături, a cărui viață, de 34 de ani, încerc să o cuprind, pe cît pot, cu ochii minții, și-mi dau seama că ea nu e nici pe departe un drum drept, sub soare și printre oameni, ci un coridor întunecat și rece, prin care bîjbîie un orb.

Anchetatorul, locotenent-colonelul Gheorghe Brad, îmi spune că omul al cărui dosar, cuprinzînd numai ultimele lui isprăvi, se odihnește în dreapta, a stat pînă acum în penitenciar 14 ani și șase luni.

— Ce-ai făcut cu viața dumitale?

Gheorghe Negru ridică din umeri și zice ceva intranscriptibil. Viața lui, s-o pui în palmă ca pe un puf de păpădie și s-o sufli încetișor văzînd-o cum se pierde și se risipește și nu rămîne din ea nici măcar umbra.

A debutat cu o condamnare pentru huliganism și a continuat cu furturi din avut personal, repetate sistematic și sub diferite forme. Nu mai relatăm cînd și în ce împrejurări le-a înfăptuit, fiindcă ar fi cuimea să mai scrie cineva și biografia acestui hoț de buzunare și spărgător de mașini și case. Amintim doar că în existența aceasta pe care am putea-o numi scundă, abia tîrîndu-se sub un plafon înăbușitor de nori negri și repezi, în primăvara anului trecut păruse a se face putină lumină, cînd, amnistiat de mai vechile lui greșeli, Gheorghe Negru fusese ajutat să-și găsească un loc de muncă la Întreprinderea de prestări servicii București. A lucrat acolo, o vreme, ca muncitor necalificat și toți s-au purtat cu el, recunoaste, cum nu se poate mai frumos. Dar în ianuarie anul acesta este surprins pe cînd încerca să fure ceva din portbagajul unei mașini. Pentru fapta aceasta, este iertat. Drept mulțumire, risipitorul propriei vieți sparge prin martie o casă și fură de-acolo ce poate. În noaptea de zece august este iarăși surprins în timp ce dădea iama prin bagajele unei mașini. De ce? Era omul acesta lipsit de mijloacele existenței? Singur dear spune că prin munca pe care o avea obținea, la amintita întreprindere, cam 2 500 de lei pe lună. Firește însă că pentru chefurile aproape zilnice de la „Cina" și „Turn" cu diverși orieteni, acești bani nu puteau să ajungă. Și atunci începea iarăși să fure, fără să înțeleagă, în sfîrșit, că prin aceasta nu făcea decît să-și fure ani buni din viață.

Totuși, recunoaște Gheorghe Negru, prieteni adevărați n-are. Nici familie, cu adevărat, nu are, în treacăt fie zis că el a fost la o vreme proxenetul actualei lui soții. Părinții, zice el, i-au murit. I-a rămas doar o soră cu care nu vorbește fiindcă ea nici nu vrea să mai audă de el. Sora lui este maistru la o întreprindere, este căsătorită cu un maistru constructor și are doi copii mari și buni la carte, cu alte cuvinte ea are o viață în rîndul lumii. Așa se face că Gheorghe Negru, după cum singur se exprimă, se simte singur cuc, iar din singurătatea aceasta, ne dăm seama, el nu are nimic interesant să ne transmită din moment ce habar nu are, cum arătam, de prietenie, de dragoste, de învățătură, de muncă, de încredere, de tot ceea ce face viața frumoasă.

Alții, la vîrsta lui, au întemeiat case și familii, și-au acoperit numele de stima celor din jur, știu să muncească și știu să se bucure de viață. Gheorghe Negru n-are de ce să se bucure. De aceea, după cum singur zice, el nici nu-și mai amintește de cînd n-a mai rîs cu poftă și din inimă. Și de aceea, poate, el se simte aici așa cum ne-am simți noi pe o planetă necunoscută. Cu adevărat, cînd îl vezi, cînd îl auzi, pare din altă lume. L-am întrebat de știe cumva dacă la Lotru se mai lucrează la vreo hidrocentrală. Or, am zis noi să-i dăm și răspunsul, acolo s-au încheiat lucrările? El ne-a răspuns că habar n-are de „chestiile" astea.

Totuși, se înțelege, dintr-o „chestie" ca asta vine lumina în care, în multe și nesfîrșite nopți, Gheorghe Negru a trebuit să-și scrie declarațiile, iar anchetatorii să-i stea prin preajmă. La urma urmei, el nu și-a irosit numai propria viață ci și, într-o anumită măsură, pe-a celor din preajmă. Pentru el s-au întocmit maldăre de hîrtii, de dosare. S-a consumat hîrtie, energie electrică, s-au consumat poate mii de kilograme de benzină, cu mașinile miliției, care au trebuit să meargă colo și colo, prin toate cotloanele prin care trecuse Gheorghe Negru, pentru a stabili vinovăția acestuia. Din 1963 încoace, de cînd i se întocmea primul dosar, sute și sute de oameni au fost chemați la miliție ori au apărut ca martori în procese. Dacă s-ar putea calcula exact ce valori materiale s-au pierdut numai prin faptul că atîția martori s-au învoit de la serviciu și n-au mai lucrat în zilele respective, poate că cifra ar fi și mai mare decît reușea Gheorghe Negru să sustragă din buzunarul vreunui om prins în îmbulzeala unui tramvai. El a furat, în felul acesta, de la noi toți. Astfel viața lui, viață în pierdere, viață pe care și-a irosit-o, este o pagubă nu numai pentru omul care singur spune că este „singur cuc".

D. CONSTANTINESCU

Și toate acestea, pentru că tovarășul director n-a citit atent, niște instrucțiuni

Cîteva cadre didactice de la Liceul industrial nr. 4 din Drobeta-Tr. Severin au scris redacției cerînd sprijin în soluționarea unor necazuri cu care se confruntă acest colectiv. Zilele trecute am stat de vorbă cu mai mulți profesori, în amintita școală drobeteană. Discuțiile purtate au pus în evidență lucruri ce merită interes. Din capul locului trebuie să precizăm că unele neînțelegeri între inginerul Gheorghe Pîrvulescu, directorul, și cîțiva colegi ai săi se datorau necunoașterii unor amănunte cărora li se mai și dădea o importanță nemeritat de mare. În prezența inspectorului general adjunct Iancu Bunoiu — și mai ales datorită lămuririlor pe care le-a dat pe loc celor interesați — neînțelegerile au dispărut și am participat și noi la bucuria celor care descopereau că n-au motive decît să se stimeze reciproc și să muncească alături în cea mai desăvîrșită atmosferă de camaraderie. Sigur că nu trebuia să se ajungă aici pentru lămurirea unor lucruri în fond mărunte, dar e bine că oamenii au făcut cel puțin acum această descoperire.

Altceva însă se cuvine să punem mai ales în discuție și anume lipsa de grijă și chiar de responsabilitate cu care unii tovarăși s-au achitat formal de obligațiile ce le reveneau la repartizarea în producție a unor absolvenți. Este vorba de absolvenții clasei a XIII-a de drumuri și poduri, promoția 1978. Cei 29 de tineri care au absolvit această clasă știau că vor munci în cadrul Direcției județene de drumuri și poduri, unde vor fi încadrați ca muncitori calificați categoria a II-a. Dirigintele lor, profesorul Justinian Sterie, îi asigurase că așa se va întîmpla, știind că așa este legal. Dar școala a primit o adresă semnată de primul vicepreședinte al Consiliului popular județean în baza căreia toți cei 29 de absolvenți au fost repartizați ca **practicanți** la I.J.C.M. De ce ca practicanți? Pentru că directorul liceului, inginerul Gh. Pîrvulescu, pur și simplu nu citise pînă la capăt normele metodologice elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului și Ministerul Muncii. Inginerul Pîrvulescu invoca și zilele acestea inexistența unui cadru legal pentru încadrarea în producție a absolvenților clasei a XIII-a altfel decît practicanți. Pentru lămurirea deplină a lucrurilor, citățm din normele amintite: „Absolvenții învățămîntului de zi ai liceelor care au avut durata de 5 ani, precum și absolvenții liceelor pregătiți în meseriile prevăzute în anexa 3, care promovează examenul de bacalaureat primesc și certificatul de calificare fără obligația efectuării stagiului de practicant și sînt repartizați și încadrați în producție la categoria a II-a nivel de bază..." Acum, directorul liceului se consideră dator — așa cum dealtfel au hotărît și șefii săi — să îndrepte lucrurile, adică să dea absolvenților repartiții corecte. Și este într-adevăr necesar s-o facă deoarece s-au și produs mai multe încurcături. Mai întîi că la I.J.C.M. nu lucrează în prezent decît 6 din cei 29 de absolvenți. Iar acestia au fost încadrați **ca muncitori practicanți** (?!?) categoria I. Alți 3 au obținut negație pe repartiție și s-au dus la Direcția de drumuri și poduri unde au fost încadrați corect: muncitori calificați categoria a II-a. Dar de cellalți 20 nimeni nu s-a mai interesat și au plecat să-și caute de lucru care pe unde a putut. Cît despre faptul că au fost trimiși la I.J.C.M. și nu la Direcția de drumuri și poduri tovarășul prim-vicepreședinte Ion Albuleț nu-a precizat că s-a hotărît așa deoarece conducerea amintitei direcții a spus că n-are locuri și nu-i primește. „Am făcut însă din această clasă o echipă de drumari la I.J.C.M. — ne-a spus interlocutorul — și cred că e un lucru bun. Ei muncesc acolo și echipa lucrează bine". Regretăm, dar realitatea ne obligă să consemnăm că lucrurile stau în fond cu totul altfel, așa cum s-a văzut mai sus. Mai mult chiar, la Direcția de drumuri și poduri, șefui serviciului personal, Nicolae Nica, ne-a arătat o adresă prin care, la 21 iunie a.c., se cerea conducerii Liceului industrial nr. 4 ca dintre absolvenții clasei de drumuri și poduri să repartizeze și direcției de drumuri. „Puteam primi cel puțin 15 muncitori", ne-a declarat Nicolae Nica. Dar școala le-a răspuns prin altă adresă că **absolvenții respectivi au fost repartizați de Consiliul popular județean în subordinea căruia funcționează liceul la I.J.C.M.** O situație din care nu știm dacă s-a avut cineva de cîștigat, dar este sigur că au avut de pierdut atît tinerii muncitori, cît și I.J.C.M.-ul care l-a cerut, dar l-a încadrat necorespunzător pe cei ce s-au prezentat.

DORIN GHERGHINESCU

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Despre brînză și amicaluri

Ce i-a făcut echipa Bayern din orașul München echipei Ajax din orașul Amsterdam intimidează frumoasele fabule scrise de domnul Jean de la Fontaine, pe vremuri, cînd fotbalul nu era practicat la curtea Regelui-Soare. Acelea erau alte vremuri, iar morala se scria pe atunci cu iepurași, lei și șoricei. Azi, tîlcul e pe goluri și pe mărci. Echipa olandeză Ajax a fost o bună bucată de timp una din gloriile Europei. Faima ei a fost indestructibil legată — povestesc asta pentru cei cîțiva, că și ei sînt oameni, care știu mai mult fabulele lui La Fontaine decît romanele zilnice din „Sportul" și „L'Équipe" — de jucătorul Cruyff precum și, e drept s-o scriem, de antrenorul român Ștefan Covaci, sub ordinele căruia atît Cruyff cît și ceilalți jucători au acceptat să dribleze, să șuteze și să se antreneze, antrenamente celebre prin efortul la care întreaga echipă era supusă, antrenamente la fel de grele ca meciurile propriuzise, antrenamente în care jucătorul era adus între agonie și extaz, jucătorul olandez, se înțelege... Ani de zile, rivalii cei mai aprigi ai echipei Ajax au fost cei de la Bayern-München, așa cum pe planul echipelor naționale intîietatea s-a discutat, în Europa, între Olanda și R. F. Germania. Această rivalitate a născut — cu vremea — un lung și greu contencios, cum se zice în justiție. În 1972, în sferturile de finală ale Cupei Campionilor Europei, Ajax a învins Bayern cu 4—0, ceea ce nu mai era fabulă, ci furie curată pentru regi ai fotbalului ca Beckenbauer, Mayer și Müller. Cîțiva ani mai tîrziu, Bayern o invită pe Ajax să joace pe stadionul olimpic din München un meci amical, un meci de luna august, destins și de plăcere, — Ajax găsește cu cale să-i dea amfitrionului cinci (5) goluri, sau „boabe", cum se mai zice, foarte inspirat, pe alte plaiuri. Nu trebuie ascuns că Mayer și Müller au spumegat din nou de furie. Vine acum vremea retragerii din fotbal a gloriosului Cruyff, supranumit și „Pele cel alb". Ajax nu mai e ce-a fost — se pare că nici viitorul, prin lume, nu mai e ce-a fost... — dar ce le dă prin minte rigurosilor oameni de afaceri care conduc echipa ? Să facă pentru Cruyff un meci de gală, invitîndu-l pe rivalii de ieri, care nici ei nu mai sînt ce-au fost. Din două nostalgii nu poate să nu iasă un spectacol de zîmbet, lacrimă și lumină. Care nostalgii și care zîmbet ? După o primă repriză, lejeră și valsantă, în care Gerd Müller, münchenezul, dă un singur gol care nu anunță nimic grav, în a doua repriză, Bayern ia meciul în cel mai serios chip și marchează încă șapte (7) goluri olandezilor euforici, veseli, cu șampania în ei. 8—0 ! Scor de regiune, ăsta scor, asta răzbunare ! Nimeni nu i-a dat echipei lui Cruyff opt goluri — și acum marii fotbaliști ai lui Bayern se pot făli, din bombeu pînă la pieptul bine bombat, că și-au spălat înfrîngerile într-un mod eclatant, dacă nu în sînge, atunci în șampanie.

Ideea imediată a specialiștilor a fost aceea că nu mai există azi, în fotbal, meciuri amicale. E just. Nu mai există. Există morala lui „frate-frate, dar brînza — mai ales cea olandeză ! — pe mărci !" Da, dar asta-i valabil doar între brînzari — exclama Iorga, ori de cîte ori auzea vorba asta foarte spirituală. Să acceptăm că sînt tot mai mulți brînzari în fotbalul lumii și tot mai puțini prieteni ? Dar, de nu mai există amiciție ci doar brînzari — care cred că e o mare brînză să te răzbuni cu 8—0 într-un meci pe șampanie — poate că ar mai fi trebuit să rămînă, pentru a nu dispera cu totul, o manieră în exprimarea acestui adevăr. Chiar și dispariția „amicalurilor", se poate spune cu o anume eleganță, cu o anume ironie, cu o anume inteligență, chiar cu o anumită tăcere, deși cea mai subtilă răzbunare cred că rămîne aceea de a nu te răzbuna cînd se zice că e cazul. Fabulistul inventa acea răzbunare a berzei care invita vulpea la masă și-i dădea să bea dintr-o sticlă cu gît lung. Era o idee cît de cît subțire. Acum vulpea vine la masă și calcă-n strachini, zicînd că s-a revanșat și a închis inteligent contenciosul. „Fleoșc !", a luat locul oricărei subtilități. Grosolănia e noul chip al inteligenței și, ca atare, orice glumă cere răzbunare. La atîta degradare a moravurilor, moralistul se simte ușor derutat. Dar el știe legea de fier a oricărui meci : jucătorul bun răzbește.

RADU COSAȘU ■

Industrie și dezvoltare

Lichidarea marilor decalaje economice, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace, evidențierea consecințelor negative și periculoase pe care le implică perpetuarea acestor fenomene anacronice pentru evoluția vieții internaționale au devenit de mai multă vreme elemente centrale ale politicii noastre externe.

Preocuparea partidului nostru pentru lichidarea subdezvoltării izvorăște din lupta pe care o duce poporul român de cîteva decenii pentru a ieși el însuși dintr-o stare de pronunțată înapoiere economică. Modul în care noi vedem rezolvarea acestei grave probleme a epocii contemporane se întemeiază deci pe o experiență care ne permite să apreciem valoarea de neînlocuit a efortului propriu dar și utilitatea colaborării internaționale, necesitatea ridicării tuturor ramurilor dar mai ales opțiunea prioritară pentru industrializare ca pivot și unic mijloc al unei dezvoltări economice sănătoase și armonioase.

Pe aceste temeiuri și în virtutea dreptului pe care ni-l conferă eforturile neobosite pentru democratizarea vieții internaționale, conducerea partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat deschis în mai multe rînduri starea cu totul nesatisfăcătoare a măsurilor întreprinse pentru modificarea actualului sistem economic mondial.

Principala cauză a acestei situații este dorința statelor capitaliste de a-și menține dominația și, în consecință, de a-și impune punctele de vedere în negocierile privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Această politică se concretizează în folosirea de către țările capitaliste a unui complex de factori și mecanisme care să le permită să-și păstreze vechile privilegii, să lasă din criză pe seama țărilor în curs de dezvoltare, să păstreze cu mici retușuri ordinea actuală.

Mai recent au apărut unele teorii, evident de inspirație occidentală, care vin să conteste utilitatea și finalitatea efortului depus de țările rămase în urmă pentru o dezvoltare cît de cît echilibrată și firească avînd ca principal obiectiv industrializarea.

Una din aceste teorii spune că pentru țările respective important și realist este nu să se industrializeze ci să se concentreze, avînd și asistența țărilor dezvoltate, către satisfacerea așa-ziselor „nevoi fundamentale", de hrană, îmbrăcăminte și locuit ale sutelor de milioane de oameni care trăiesc în sărăcie. Cu alte cuvinte, țările subdezvoltate să se ocupe de acum înainte cu precădere de agricultură și de acele sectoare industriale puțin pretențioase care asigură bunuri necesare folosinței oamenilor.

Ideea pare logică și autorii au mizat pe popularitatea ei, numai că experiența nu cunoaște cazuri în care agricultura, singură sau în asociere cu mici meșteșuguri, să asigure în mod durabil un minimum de bunăstare, fără a mai vorbi de ridicarea nivelului de trai la cel atins în părțile dezvoltate ale lumii.

Scopul urmărit prin astfel de teorii este, evident, de a rezerva definitiv, sau în orice caz pentru o lungă perioadă istorică, țărilor rămase în prezent în urmă un loc secundar în diviziunea internațională a muncii, astfel încît roadele străduinței a miliarde de oameni să revină în tot mai mare măsură țărilor capitaliste dezvoltate și tot mai puțin țărilor în curs de dezvoltare.

Pentru noi, care nici măcar unui județ nu-i mai rezervăm o soartă „eminamente agricolă", este cu totul inacceptabilă perspectiva ca zeci de popoare, mase uriașe de oameni să muncească doar pentru a subzista, să fie oprite de la binefacerile civilizației, ale progreselor uriașe științifice și tehnice.

În dezbaterea internațională asupra priorităților în procesul dezvoltării, România, cu experiența și rezultatele sale pe deplin convingătoare, aduce o contribuție substanțială afirmînd concepția potrivit căreia fiecare țară poate și trebuie să ocupe în diviziunea mondială a muncii un loc pe măsura eforturilor poporului respectiv și nu un loc prestabilit de cei ce dețin astăzi, din motive istorice binecunoscute, supremația economică în lume.

Dificultățile țărilor dezvoltate nu mai pot fi soluționate pe seama rămînerii în urmă a zeci de state deoarece mai devreme sau mai tîrziu accentuarea decalajelor devine o frînă în calea creșterii schimburilor internaționale în care sînt interesate în primul rînd țările cu ponderea cea mai mare în producerea bunurilor materiale. În condițiile unei puternice industrializări și dezvoltări generale, România a devenit astăzi un partener mult mai interesant în comerțul internațional decît în urmă cu patru decenii cînd era cunoscută drept exportator de materii prime și cereale.

Cu toate piedicile, marea negociere a unei noi ordini economice în lume se află în plină desfășurare. În această problemă urmează să aibă loc peste mai puțin de doi ani o nouă sesiune a Adunării Generale O.N.U.

Cu experiența atîtor tratative anevoioase, președintele Nicolae Ceaușescu a chemat încă din vară la o pregătire minuțioasă a sesiunii, la concertarea țărilor în curs de dezvoltare în vederea elaborării unui program în care să fie înscrise cu claritate principiile, prioritățile și mijloacele pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unor relații de tip nou, bazate pe egalitate și echitate.

MIRCEA ANGELESCU ■

Securitatea europeană — stadiul actual și perspectivele procesului

Dacă ar fi să comparăm pacea și securitatea europeană cu un mare edificiu, ceea ce este foarte la îndemînă, am putea spune că proiectul și deschiderea „șantierului" datează încă din primii ani postbelici : înțelegerile dintre statele participante la marea coaliție antihitleristă reflectau preocuparea pentru crearea unor realități noi, care să facă imposibilă izbucnirea unei a treia conflagrații mondiale de pe continentul european. După scurt timp însă, în care nu se reușise decît așezarea pietrelor unghiulare și ridicarea primilor metri de fundații, lucrările la acest edificiu au fost întrerupte, deoarece se constataseră numeroase „vicii" de construcție și de proiectare. Constructorii și proiectanții se războiau cu înverșunare, aruncîndu-și în public învinuiri grave. Și toate acestea pe seama beneficiarului — ansamblul comunității internaționale. Era vremea războiului rece.

Parabola ar putea fi continuată, dar nu este necesar. Sub presiunea voinței popoarelor, îngrijorate de deteriorarea gravă și continuă a atmosferei politice, statele europene au trebuit să abandoneze la un moment dat disputa sterilă, să intre într-un dialog mai lucid și să încerce să găsească o bază general-acceptabilă de soluționare a numeroaselor probleme de pe continent. Acestea au fost momentul și sarcina Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Semnificația istorică a Actului final al conferinței constă tocmai în reinstaurarea unui climat fertil pentru reluarea, pornind de la o concepție superioară, la baza căreia au fost așezate principiile universal-valabile ale dreptului internațional contemporan, a eforturilor de edificare a păcii, securității și cooperării europene. Interesul major comun al popoarelor celor 35 de state semnatare ale Actului final dobîndea astfel cîștig de cauză asupra diferențelor de opinii ce persistă în mod firesc într-o problemă sau alta.

Transpunerea în viață a prevederilor acestui important document nu a corespuns însă întru totul așteptărilor popoarelor. Dificultăți de diverse feluri și origini, complicațiile intervenite în viața internațională, recrudescența în ultimii ani a practicilor politicii de forță, dictat și amestec în viața popoarelor, au exercitat o influență negativă și asupra atmosferei din Europa, făcînd ca reuniunea de la Belgrad să se încheie cu rezultate nesatisfăcătoare. Din fericire, deși, în comparație cu Helsinki, momentul Belgrad a însemnat mai degrabă un regres decît un progres, cadrul oferit de Actul final nu a fost nici infirmat, nici afectat. Așa încît decepția provocată de documentul concluziv inconsistent semnat la Belgrad nu trebuie să degenereze în pesimism și pasivitate, ci dimpotrivă, să conducă la o mobilizare și mai puternică a eforturilor menite să dea un nou impuls edificării păcii și securității în Europa și în lume. **După cum a subliniat în repetate rînduri România, imperativul momentului actual în acest domeniu îl constituie acțiunea unită a popoarelor, care trebuie să determine guvernele să adopte măsurile necesare pentru a asigura continuitatea, certitudinea și consistența faptică a procesului securității și cooperării europene. Popoarele, care în întreaga evoluție a semenilor umane și îndeosebi în aceste ultime decenii au demonstrat fără putință de tăgadă că sînt adevăraților făuritori ai istoriei, pot și trebuie să-și spună și de această dată cuvîntul lor decisiv.** Aceasta a și fost, dealtfel, concluzia generală a reuniunii internaționale desfășurate între **30 octombrie și 1 noiembrie la București**, sub egida Comitetului Național pentru Apărarea Păcii din România și a Consiliului Mondial al Păcii, privind **„Rolul maselor populare, al mișcărilor pentru pace în edificarea securității și dezvoltarea colaborării în Europa"**, care a evidențiat din nou adevărul incontestabil că vremurile în care soluționarea problemelor arzătoare ale omenirii era căutată în cercuri restrînse și în cadrul tratativelor de culise au apus, însemnătatea fundamentală ce revine în prezent unității și solidarității tuturor forțelor iubitoare de pace, indiferent de concepțiile lor politice, ideologice sau religioase.

Este, desigur, îmbucurător că a fost învinsă decepția produsă de documentul de la Belgrad, contactele dintre reprezentanții statelor participante la C.S.C.E. fiind reluate atît pe plan bilateral, cît și multilateral. În cursul verii s-a încheiat cu rezultate pozitive reuniunea de experți de la Bonn, însărcinată să pregătească un „Forum științific european". O reuniune similară se desfășoară în prezent la Montreux, obiectivul ei fiind elaborarea unei metode de reglementare pașnică a diferendelor dintre statele semnatare ale Actului final, iar la începutul anului viitor reprezentanții celor 35 de țări se vor întîlni din nou în capitala Maltei pentru a dezbate problemele colaborării economice, științifice și culturale în zona mediteraneană. La fel de limpede este însă faptul că, în acest ritm și la acest nivel, perspectivele soluționării aspectelor esențiale ale securității europene rămîn incerte. Nucleul dur al păcii și securității în Europa îl constituie indiscutabil problematica dezangajării militare și dezarmării. Căci potențialul distructiv al armamentelor depozitate pe acest continent depășește de 100 000 de ori pe cel al bombei ce a făcut 280 000 de victime la Hiroșima. Dacă înmulțim aceste cifre, observăm că numai arsenalul nuclear din Europa poate nimici de cinci ori întreaga populație a globului — un argument suficient pentru a ilustra prioritatea absolută ce trebuie acordată aspectelor militare, fără de care nu poate fi vorba de edificarea unei păci și securități reale, nicăieri în lume. **În concepția României o importanță deosebită ar avea, în acest context, obținerea unor rezultate concrete, fie și simbolice la negocierile de la Viena privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală, care, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea din 3 august a.c., „ar demonstra că există posibilitatea să se ajungă la înțelegere, ar întări încrederea și ar deschide calea pentru abordarea mai serioasă a dezangajării militare în Europa".** Scoaterea problemelor militare din cadrul restrîns actual și readucerea lor în dezbaterea forurilor generale instituite de conferința general-europeană ar exercita, de asemenea, o influență pozitivă asupra procesului securității și cooperării în Europa.

Prioritatea ce trebuie acordată problemelor militare nu exclude, firește, preocuparea pentru dezvoltarea cooperării în toate domeniile prevăzute în documentul unitar semnat la Helsinki. Dimpotrivă, abordarea și soluționarea treptată a aspectelor militare nu ar face decît să impulsioneze și mai mult cooperarea rodnică pe multiple planuri între țările semnatare ale Actului final. Experiența ultimilor ani atestă că ritmul desfășurării procesului edificării securității și cooperării europene nu poate fi lăsat la voia întîmplării. Perioada rămasă pînă la reuniunea de la Madrid din 1980 nu trebuie să însemne o pauză, ci se cere folosită la maximum, deoarece numai o pregătire temeinică a reuniunii poate asigura progrese reale pe calea păcii și securității în Europa, corespunzător așteptărilor popoarelor.

V. ȘTEFAN ■

Program meteorologic O. N. U.

Peste 145 de țări vor participa, sub egida Organizației Națiunilor Unite, începînd cu 1 decembrie, la un amplu program de cercetări meteorologice menit să furnizeze date în legătură cu deplasarea maselor de aer, cu umiditatea și variația temperaturii în diferite regiuni ale globului. În acest scop vor fi folosite observatoare terestre cît și aparataje lansate în spațiul aerian, la bordul unor sateliți, al avioanelor sau baloanelor. Studiile vor fi efectuate timp de un an, estimîndu-se că prelucrarea datelor obținute va necesita cinci ani, rezultatele urmînd să fie folosite pentru mărirea gradului de precizie în capacitatea de a pronostica evoluțiile climatice.

Potrivit specialiștilor, prin desfășurarea acestui amplu program meteorologic se va aduce o completare în rîndul mijloacelor și statisticilor ce trebuie să stea la dispoziția specialiștilor pentru ca previziunile să fie cît mai aproape de realitate, fapt de importanță mare în activitatea umană, inclusiv în concretizarea programelor de dezvoltare naționale. Pe de altă parte, se consideră că se vor putea întruni acele indicii care vor putea permite evaluarea evoluției climatice pe Terra, pe o perioadă de mai multe decenii, factor care este considerat a avea o însemnătate deosebită în rîndul acelor elemente ce trebuie luate în considerare în evoluția economică pe glob. Pentru că este cunoscut faptul că o schimbare a climei în diferite zone ale globului poate determina, de pildă, apariția unor zone aride sau semiaride, cum este cazul Sahelului, unde prelungirea secetei, ani la rînd, a pus serios în discuție capacitatea asigurării hranei populației din regiune. Cu atît mai mult se impune această cerință cu cît, așa cum s-au exprimat specialiștii, uneori activitățile umane, dezvoltarea unor ramuri industriale îndeosebi, sporesc gradul de poluare atmosferică. Acesta, se știe, poate să influențeze în mare măsură evoluția vremii, adăugîndu-se acelor surse ce măresc dificultățile în prevederea timpului probabil.

Culoarea unică a violenței

Ceea ce se întîmplă dincolo de universul apropiat fiecăruia dintre noi ne interesează de cele mai multe ori prin noutatea, cantitatea de informație și, nu în cele din urmă, prin insolitul său. Dar cînd niște întîmplări zilnice trec mult peste granițele faptului divers, traumatizîndu-ne, este greu de presupus că cineva poate rămîne doar un simplu receptor pasiv, că nu este încercat de o stare de conștiință, că nu trăiește față de sine însuși o problemă de atitudine. Este vorba mai cu seamă de faptele de violență, de acțiunile teroriste, ce revin cu o frecvență îngrijorătoare în ultima vreme în paginile a numeroase publicații, pe telexurile marilor agenții de presă.

Pentru că este vorba în primul rînd de o realitate adesea cutremurătoare, cele mai expresive pentru aceasta sînt ele, faptele. Aflăm astfel dintr-un document al P.C. Italian dat publicității la Roma cu puțin timp în urmă că, în Italia, de la 1 ianuarie 1978 au fost comise 1 983 acte violente, au fost avariate nouă secții de poliție, 24 sedii ale unor partide politice, 20 magazine, 9 fabrici etc. Numai în luna octombrie, ca urmare a unor astfel de acțiuni, trei persoane au fost ucise, iar alte 26 rănite, din totalul acțiunilor teroriste jumătate fiind comise în capitala țării. Un atentat la fiecare 4 ore și un asasinat la fiecare 11 zile, acesta este tristul record al violenței în Italia! Pe aceeași temă, revista americană **„Reader's Digest"** — referindu-se cu precădere la creșterea criminalității în rîndurile tineretului din S.U.A. — arată că, dacă în urmă cu 15 ani, numărul actelor antisociale comise de tineri sub 17 ani era sub 20 la sută din totalul infracțiunilor, în anul 1975 acesta a ajuns la 45 la sută. Care ar fi totalul pentru 1977? Statisticile comunică sec: în 1977, în Statele Unite au fost comise 19 120 de omuciderі, cifră mai mare cu două procente față de totalul anului precedent!

Prea multe arme, prea multe crime. Cifrele arată că în țările occidentale acel criminal care dorește să folosească o armă de foc are de unde să o procure, fără multe dificultăți

În Spania, unde săptămîna trecută a avut loc cea mai mare demonstrație din istoria țării împotriva terorismului, de la începutul anului pînă la mijlocul lui octombrie, 56 de persoane, dintre care 26 polițiști, și-au pierdut viața în urma unor acte teroriste.

Imaginea pe care o țes în mintea noastră asemenea date este însă departe de a fi completă, pentru că, de pildă, recent, ministrul de interne vest-german, Gerhard Baum, vorbind despre îngrijorarea guvernului R.F.G. față de intensificarea activităților neofasciste din țară, preciza că numărul activităților neofasciste — între care atacuri asupra unor bănci și magazine, acte de violență, desenarea unor simboluri naziste pe clădiri, răspîndirea de materiale de propagandă nazistă — s-a dublat din 1976 pînă în 1977. Baum aprecia cu aceeași ocazie că în R.F.G. există în prezent 83 de organizații și grupări neofasciste, care totalizează peste 17 000 de membri.

Cifre asemănătoare se referă și la alte țări occidentale. Cifre alarmante, reflexe ale unor fenomene deloc trecătoare, simptomatice pentru climatul social și politic care le-a generat.

Vorbind în august, anul acesta, la Ședința activului central de partid și de stat despre dezvoltarea terorismului în diferite țări, despre modul cum înțelege partidul nostru această realitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: **„Desigur, apariția și amplificarea terorismului sînt un rezultat și o expresie a crizei și decadenței societății capitaliste, a incapacității statului burghez de a soluționa problemele complexe sociale și naționale care confruntă această orînduire... Trebuie să spunem clar că teoria revoluționară despre democrație socială și libertățile omului este incompatibilă cu libertatea pentru fascism, pentru terorism, pentru elementele reacționare declasate, care pun în pericol viața oamenilor, dezvoltarea progresistă a societății".**

Că apariția în lumea capitalistă a tot felul de concepții nihiliste, anarhice — unele de extremă stîngă, altele de dreapta — nu are, după cum sublimează partidul nostru, nimic comun cu efortul de soluționare a problemelor arzătoare ale maselor, de transformare democratică a societății o dovedesc luările de atitudine tot mai frecvente, în însuși interiorul societăților care le-au generat, împotriva unor astfel de fenomene, încercările tot mai responsabile de a cerceta cauzele și, uneori, de a propune și soluții pentru limitarea și eliminarea acestora din viața societăților. Un sociolog italian, profesorul Ferraroti, făcea recent următoarea declarație: „De 4 ani mă ocup de problema violenței. Toată lumea mă sfătuiește să tac din gură, dar faptele sînt fapte, și nu le poți ocoli, tineretul nostru este un tineret fără speranță. 70 la sută din șomeri sînt posesorii unei diplome. Din cei 675 000 de solicitanți înregistrați în luna ianuarie, statul nu a putut oferi slujbe decît unui număr de 1 250. La aceasta trebuie să adăugăm pornografia și valul de violență propagate prin televiziune și alte mijloace de răspîndire în masă a informațiilor".

„Se constată că violența urcă — remarcă la rîndul său revista franceză „Le Point" — dar, lucru straniu, nu se întreabă de unde vine. Se spune atît că violența se dezlănțuie, dar nu se întreabă prea mult asupra naturii legăturilor care o țin înlănțuită". În **„Le Monde"**, un număr din acest an, citim: „Trebuie să atragem atenția asupra acestei plăgi purulente, asupra acestei putreziciuni, fie numai pentru simplul motiv de a pune în gardă pe cei care, eventual, ar fi ispitiți să recurgă pentru scopurile lor egoiste la serviciile acestora". Iar **„Der Spiegel"** concluzionează: „Nu-i de mirare că pretutindeni în lumea noastră se împușcă, se comit acte de brutalitate și se înjunghie tot mai frecvent și tot mai feroce". Cotidianul **„Daily Mail"**, referindu-se la numărul mare de crime ce s-au produs în luna septembrie în Anglia, deplînge climatul de insensibilitate al societății engleze față de acest grav fenomen infracțional. „Crimele, scrie ziarul britanic, devin simple statistici, simple puncte nesemnificative pe un grafic care continuă să urce în spirală spre situații de anarhie pe care nu le-am visat nici în cele mai îngrozitoare coșmare. Climatul libertin a generat un val puternic de huligani și brutalizați care consideră libertatea drept slăbiciune, compasiunea drept lașitate... Respectul pentru autoritate este considerat o trăsătură negativă, dar înlăturarea acestui respect a produs o societate periculoasă, nesigură, intimidată... Am privit libertatea drept zenitul civilizației secolului al XX-lea. Ea a fost înjosită și răstălmăcită de cei care cred că libertatea înseamnă libertate de a-i înșela pe credduli eliberare de preocupări și răspunderi sociale, libertatea de a tiraniza și teroriza pe cei care ar avea temeritatea să împiedice drumul lor individualist".

Un NU! hotărît spus de muncitorii italieni terorismului și violenței

Violență deci în societate. O violență care nu este deloc străină de violența din paginile revistelor și cărților, de violența ce inundă marele și micul ecran. Un fenomen care atestă imposibilitatea dovedită a so tății de consum de a asigura o viață cotidiană calmă și pașnică, pentru că într-o lume în care inegalitatea și inechitatea sînt ridicate la rang de principiu, protestul este de multe ori convertit în violență și agresivitate.

DOINA IOVANEL ■

MONDO UMANO ?

Timpul crizantemelor

și imperiul caleidoscopic

Timpul crizantemelor a trecut pe locul secund. Topul este nemilos, preferințele și atențiile își schimbă repede destinațiile și nimeni nu se mai gîndește cum să „înșele" crizantemele pentru a le avea în camerele de zi sau chiar dormitoare, nu doar ca glorii ale toamnei — cum le spusese, inspirat, cu cinci veacuri înaintea erei noastre, Confucius și cum fuseseră ele importate din Japonia, în secolul al XVII-lea — ci în fiecare anotimp, alături de vîsc sau ghiocei, dalii sau gladiole, orhidee sau violete. Acum, în Franța, privirile și atenția s-au concentrat asupra Imperiului Empain, unul dintre cele mai importante din întreaga Europă occidentală. De fapt, lucrul acesta se mai întîmplase și la începutul anului, însă din cu totul alte motive. Mai exact, după 23 ianuarie, cînd baronul Edouard Jean Empain, 41 de ani, a fost răpit din fața vilei sale pariziene. Dar, spre deosebire de colegul său într-ale titlurilor și bogăției — baronul Bracht — după 63 de zile petrecute ca ostatic și, îndeosebi, după o operațiune de s-a desfășurat în cel mai autentic stil polițist, necesitînd multă imaginație și îndrăzneală, Empain a fost salvat viu și nevătămat din ghearele unor gangsteri al căror cazier era suficient de încărcat. Epuizat fizic și psihic, el și-a reluat activitatea cedînd prezidința grupului său lui René Engen, care asigurase interimatul și în perioada „afacerii". Apoi, Empain a dispărut! De data aceasta a făcut-o deliberat, încercînd să-și refacă moralul și fortele zdruncinate serios nu numai din cauza amintitei răpiri, ci și ca urmare a situației în care i se afla grupul. Într-adevăr, în afara lui, puțini știau încă înainte de răpire că, în acest grup, criza cuprinsese sectoare de bază: siderurgie, construcții navale, mecanice.

Apoi, cum pe măsura scurgerii timpului ea nu se atenuase deloc, ca și la alte case la fel de mari, precum imperiul Bonssac, crahul fusese recunoscut oficial, gîndurile negre s-au înmulțit, teama a sporit, zvonurile și comentariile au devenit tot mai insistente. Aveau și de ce, pentru că iată din ce se compune acest grup a cărui cifră totală de afaceri a fost (în 1977) de 26,5 miliarde franci, în timp ce salariații atingeau numărul de 134 000. Metalurgie și siderurgie — 5,8 miliarde (21,9 la sută), constructii navale și mecanice — 5,8 miliarde (21,9 la sută), geniu civil și lucrări publice — 4,6 miliarde (17,4 la sută), construcții electrice — 3,9 miliarde (14,7 la sută), inginerie — 3,1 miliarde (11,7 la sută), bănci — 1,9 miliarde (7,2 la sută) și diverse — 1,4 miliarde (5,2 la sută).

Într-un fel, în cele 63 de zile cît a stat captiv Empain, interimarii mascaseră fisurile din grupul său și, evident, împiedicaseră extinderea comentariilor pe marginea importanței lor. Ceea ce nu s-a mai întîmplat după eliberare, cu toate că el a încercat să le acopere și apoi să le înlăture prin orice mijloace: pe seama unora din cei 134 000 de salariați, pe seama statului sau prin încheierea unor contracte salvatoare. Cu toate acestea, au sporit știrile și comentariile despre criza grupului Empain, iar presa franceză vorbește că, la ora actuală, dificultățile se manifestă în mod acut într-o serie de sectoare cheie. În al doilea rînd, importanța lor este deliberat amplificată de cîțiva concurenți între care Compania generală de electricitate, patronată de Ambroise Roux, este cel mai important rival. Pe urmă, după interimatul lui Engen, perioadă în care s-a întremat peste ocean, Empain a trecut iarăși la cîrmă: „sînt acționarul preponderent al grupului. Nu e posibil să se conducă fără mine. Deci se va conduce cu mine". Soluția a fost — și ea — găsită repede: acum nu doresc decît un lucru — liniștea". Rămîne de văzut cum va reface pierderile serioase înregistrate — 150 milioane franci deficit a consemnat filiala Creusot-Loire. Prin închiderea unora, cu toate implicațiile ce decurg dintr-o atare formulă? Concurența e și mai acerbă, pe ansamblu situația nu e deloc roză și astfel, cu tot caracterul său caleidoscopic, grupul acesta important s-ar putea destrăma. Zvonuri, susține cu jumătate de glas patronul, dar, între timp, concediază un mare număr de salariați. Și totuși, timpul crizantemelor a trecut pe locul secund, iar Empain știe foarte bine asta.

DUMITRU CONSTANTIN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Micul Gatsby...

Vă amintiți „Marele Gatsby"? Era unul din puținele filme rămase mari după o carte mare. Milionarii din pagini trecuseră, cu metabolism cu tot, pe peliculă și, timp de 105 minute, viețile lor năzdrăvane se puteau vedea cu ochii liberi. Scurgîndu-se prin coridoarele kilometrice ale castelelor nou-nouțe, migrenoși și verzi după ce ciugulieră zglobii la ospățuri pantagruelice, bălăcindu-se drăgălaș în piscine de smarald umplute la refuz cu „Cordon Rouge", alergînd după fluturi de comandă sau vijiind în automobilele lor ca niște dormitoare nichelate, punîndu-și în acord culoarea pantofilor cu nuanța amurgului de Newport, acești milionari nevinovați, cu consoartele lor închiriate sau cumpărate, trăiau în film ca și în carte, iar în carte chiar mai discret decît în viață.

Dar, vai, s-au dus frumoasele zile din Newport, s-au dus gătelile cele luxuriante și grădinile unde jungla se auzea crescînd în ritmul parcurilor franțuzești, s-au dus mușuroaiele de bijuterii de o frigurosă incandescență, s-au dus, ce mai, capriciile pe cît de halucinante pe atît de costisitoare.

Așadar, milionarii sînt la pămînt. Zornăindu-și lungul șir de zerouri pe unde intră și de unde ies, milionarii de azi sînt niște veleitari pricăjiți pe lîngă milionarii din perioada cînd milionul era milion sau, mai degrabă, dolarul dolar. Fiica marelui Cornelius Vanderbilt care, fiind avar, se lăsa servit zilnic doar de 40 de servitori în cocheta sa reședință cu 70 de încăperi, nu mai folosește azi decît o vilă cu opt camere... Să fie clar: un milion de dolari din anul de grație 1978 valorează cît 130 000 în moneda numită în 1900, ce coincidență!, tot dolar. Clincănind mai sec bucată cu bucată este firesc ca și sumele luate global să sune mai uscățel. Strîngîndu-se ca florile la soare, milioanele se ofilesc și se demitizează sub șuierul ucigător al inflației, care nu iartă nici majoritatea modestă, nici minoritatea celestă a bogaților lumii de azi. Statisticile rămîn de o cutremurătoare elocvență și aici: în 1948 își duceau traiul, cu milioanele în buzunar, 12 500 de cetățeni americani cu acte în regulă. Azi, domniile lor au ajuns, ce înghesuială, la 250 000. Ținînd cont de crudul adevăr că banul rămas ban și încuiat se duce știind, 4 la sută din milionari mai au curajul teribil să-și țină teancurile de bancnote în seifurile băncilor, 48 la sută preferă să-i investească în acțiuni industriale pe care le vînd, dacă se poate, cînd trebuie pentru a-și cumpăra altele și așa mai departe. Asudînd din greu, tot măturîndu-și averile de colo-colo, căci cu cît banul circulă mai repede, cu atît lasă pui, fie și devalorizați, în urmă, milionarii de-abia mai au timp să se bucure de viață. „Săraci milionari"... — nota, cu o lacrimă ironică, agenția France Presse: „cum să te mentii bogat printre capcanele fiscului, viitorile inflații, nesiguranța investițiilor"?...

Așa e. Nimeni nu spune că e ușor. Oricum, ce delicioase emoții pe lîngă mohoritele certitudini ale celorlalți, care nu riscă nimic pentru că nu au cu ce cîștiga ceva. S-ar părea însă că secretul lui Polichinelle a devenit bun public. Zeci de firme cu experți contabili având darul vorbirii sînt gata să transforme orice american normal într-un milionar cu spume aurite. Esențialul este ca amatorii să aibă idei vandabile, cît mai multe idei vandabile pe unitatea de timp. În presă, la radio și televiziune, în „fluturași" publicitari se bagă, cu o voioasă tenacitate, în capul clientelei gîndul fix că orice năzdrăvănie care se poate arunca pe piață reprezintă și cheia pentru paradis. Un paradis devalorizat, dar de... Iată și exemplele cele mai frecvent evocate: Roacky Aoki a început prin a vinde înghețată în Harlem și a ajuns milionar, datorită ideii de a monta un „lanț" de restaurante japoneze unde pești se taie cu săbii de samurai în fața clienților zdrobiți de apetit. Nu se specifică fondul de ruinent inițial, dar asta e treaba lui Aoki și nu a firmelor de produs milionari. Joseph Sugarman a făcut avere vînzînd calculatoare prin corespondență; Ben Curshy s-a cocoțat, în numai trei ani, pe un maldăr de milioane rezultate din vînzarea de delicatesuri pentru cîini, și așa mult mai departe...

Cum concurența este sufletul comerțului, firmele care se iau la trîntă pentru a „facilita" (contra cost, evident) lansarea, în neantul cererii și al ofertei, de milionari, sînt flancate abrupt de firmele care preiau clientul și îl transformă în opusul său. Există, adică, stabilimente specializate în „mascarea" milionarilor. Întrucît bogății stîrnesc invidii ba, mai rău, gînduri criminale, întrucît poleiții lumii pot fi răpiți și revînduți adesea la sume care depășesc altruismul familiilor victimelor, firmele cu pricina amenajează locuințe opulente cu patină pauperă, combină parcuri remarcabile cu garduri scorojite, jigărese caroseriile limuzinelor de serie mică, în sfîrșit, oferă onoratei clientele copii după bijuteriile de familie (care dorm departe în subsolurile băncilor) sau sugestii de îmbrăcăminte, decență și sărăcuță, dar tot de serie mică...

Groaznica apăsare a bogăției se mai usurează astfel, pe ici pe colo, viața de milionar devine mai ușoară, mai tentantă pentru milionarii în devenire și mai inaccesibilă pentru rest. Pentru restul lumii căreia nu îi cade brusc și dolofan lozul cel mare, jucăria aceea grozavă și impalpabilă în stare să schimbe, hau-hau, dolarul în milion și pe urmă, vom vedea, milionul în miliard...

RADU BUDEANU ■

Urmărind ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a arbitrajelor în fotbal, intenție cu care, firește, ne declarăm întru totul de acord, federația de specialitate a elaborat și trimis spre analiză, forurilor sportive județene, un Proiect vizînd îmbunătățirea actualului regulament de organizare și funcționare a activității respective. În general, bine gîndit și judicios închegat, Proiectul conține, în contextul unor decizii realiste și temeinic argumentate, o prevedere curioasă, a cărei punere în aplicare, prevăzută chiar din sezonul fotbalistic viitor, n-ar avea darul, socotim, să contribuie cu nimic la perfecționarea arbitrajelor, ci dimpotrivă. Este vorba despre intenția F.R.F. de a cobori vîrsta maximă a arbitrilor, limitată în prezent la 50 de ani, după normele internaționale stabilite de F.I.F.A., la 48 pentru divizia A, la 47 pentru divizia B, la 45 pentru divizia C.

Exprimîndu-ne, din capul locului, dezacordul cu o asemenea propunere, să încercăm să ne explicăm. Din cei 36 de cavaleri ai fluierului ce oficiază, la ora actuală, în prima divizie a țării, 10 ar urma să-și înceteze activitatea din toamna anului 1979, pe considerentul limitei de vîrstă. Una, procentul retragerilor forțate, aproape 30 la sută, ni se pare exagerat ; alta, el este, fără îndoială, nedrept cu niște oameni care, promovați după alte regulamente, au fost nevoiți să aștepte ani și ani pentru a pătrunde, prin valoare și corectitudine, în elita arbitrilor. În al treilea rînd, prin aplicarea noilor prevederi, ar urma să-și agațe fluierul în cui, o serie de arbitri reputați, între care Nicolae Petriceanu, Constantin Dinulescu și Constantin Bărbulescu sînt purtători ai ecusonului F.I.F.A., iar Francisc Coloși, ca și ultimii 2 din enumerarea de mai sus, se află pe lista înaintată de F.R.F. forului fotbalistic mondial ! Acestora li s-ar adăuga Gheorghe Retezan, Ion Chilibar, Vasile Topan, Alexandru Ghigea, Mihai Moraru și Carol Silagy, arbitri cunoscuți și respectați pentru calitatea serviciilor lor, apreciați de public și bine notați de cronicari. Ajunși aici, se cade să spunem că, socotită după ziarul „Sportul", media notelor primite de cei 10 în campionatul actual, 7,61, este superioară celeia a arbitrajelor diviziei A, 7,46, și, în orice caz, mai bună decît cea a arbitrajelor prestate de cavaleri ai fluierului mai tineri, născuți după 1933, medie oscilînd în jur de 7,10 ! Atunci, ne întrebăm și întrebăm, cum este respectat mult lăudatul criteriu al valorii ? !

Atrăgînd atenția federației că, prin eventuala aplicare a noii prevederi, în 1980 ar trebui să-și ia la revedere de la arbitraj o serie de alți reputați conducători de joc, ca Marcel Buzea, Remus Cioflteu, Sever Drăgulici, Constantin Ghiță, Tudor Andrei ș.a. îi cerem pe această cale să revină asupra unei decizii nedrepte luată, bănuim, în numele unei exigențe fără suficientă acoperire. Sigur, F.R.F. a luat în ultima vreme o serie de măsuri menite să îmbunătățească activitatea în domeniul arbitrajului, cursul deschis foștilor fotbaliști de performanță fiind un prim argument în acest sens, dar e greu de crezut că, în condițiile actuale, cînd nouă val e abia în proces de călire și confirmare, fotbalul nostru își poate permite să se dispenseze de o întreagă pleiadă de arbitri cu valoare recunoscută în țară și peste hotare.

ȘAH : Comportări contradictorii

Victor Ciocîltea

Așa s-ar putea sintetiza, fără a mai lungi vorba, prezența echipelor noastre la recent încheiata Olimpiadă de șah, desfășurată la Buenos Aires, oraș intrat definitiv în istoria eșichierului prin marile competiții găzduite de-a lungul timpului, între care memorabilele meciuri Alehin — Capablanca și Fischer — Petrosian, din 1927 și, respectiv 1971.

1. LOCUL 5—6 LA MASCULIN reprezintă cea mai bună performanță din istoria participării românești la Olimpiadă, în ciuda faptului că băieții nu au jucat, ca la edițiile precedente, sistem turneu, ci sistem elvețian, programarea întîlnirilor efectuîndu-se prin introducerea în calculator a coeficienților Elo, aceștia reprezentînd un punctaj prin care se determină pe baza rezultatelor anterioare, forța aproximativă a unui șahist și, prin cumulare, a unei echipe. După ierarhia stabilită de Elo, România se afla, înaintea începerii competiției, pe locul 13 în lume, ea alinîndu-se la start un singur mare maestru de reputație internațională (Florin Gheorghiu), un mare maestru ce urma să fie validat de Congresul F.I.D.E. (Mihai Șubă), ceea ce s-a și întîmplat, precum și 3 maeștri (Victor Ciocîltea, Teodor Ghițescu și Mihai Ghindă), din care primul avea să primească titlul de mare maestru în chiar timpul reuniunii respective, ca un semn de deosebită prețuire la adresa unei îndelungi și fructuoase cariere. Într-o companie cu adevărat selectă, care a adunat, cu excepția campionului mondial Anatoli Karpov și a fostului campion mondial Robert Fischer, elita șahului din întreaga lume, echipa noastră a făcut o figură dintre cele mai frumoase, înscriindu-și în palmares un remarcabil loc 5—6, ex-aequo, superior celor mai bune clasări anterioare, mergînd pînă la locul 8, ocupat de 4 ori, la Olimpiadele de la Havana, Skopije, Lugano și Nisa. Lăsîndu-i deoparte pe Mihai Ghindă care, fiind bolnav, n-a izbutit decît un procentaj de 33,3 la sută, pierzînd 3 partide, cîștigînd una și realizînd două remize, vinovat mai ales de ratarea unui final favorabil în meciul cu sovieticul Romanișin, ceilalți șahiști români s-au arătat la înălțime, reușind procentaje bune. La masa 1, Gheorghiu, 67,8 la sută ; la masa 2, Ciocîltea, 50 la sută ; la masa 3, Ghițescu, 54,5 la sută ; la masa 4, unde a fost pus să joace din motive tactice, Șubă, 69,2 la sută. Chiar dacă, riscînd mult, Șubă a înregistrat cel mai bun punctaj, el trecîndu-și în drept și cel mai mare număr de victorii din echipa noastră, 6, să ne fie permis să apreciem că Florin Gheorghiu s-a comportat cu adevărat remarcabil, el jucînd toate cele 14 partide fără a cunoaște înfrîngerea ! Cu 5 victorii, între care la marii maeștri Radulov și Dzindzihașvili, și 9 remize, campionul român și-a demonstrat din nou clasa deosebită, el obținînd un procentaj excelent pentru masa 1, la care toate echipele și-au trimis liderii, pentru maghiari jucînd Portisch, pentru sovietici Spaski, pentru americani Kavalek, pentru suedezi Anderson și așa mai departe.

Bine pregătiți din punct de vedere teoretic, capitol la care trebuie să menționăm aportul deosebit al antrenorilor Octav Troianescu și Constantin Botez, primul în calitate de conducător tehnic al echipei pe durata competiției, celălalt autor al unei documentații pe cît de exacte, pe atît de abundente, șahiștii noștri au probat și o rezistență de concurs impresionantă. Ajunși, după 4 runde și prin jocul rezultatelor, pe locul 35, după un nefericit și inexplicabil 1,5—2,5 cu Indonezia, ei și-au recăpătat stăpînirea de sine și au găsit resurse pentru un final în forță, în ultimele 3 întîlniri, cu redutabilele garnituri ale Islandei, Spaniei și Angliei, cucerind 7,5 puncte și cedînd numai 4,5 ! Felicitîndu-i pentru poziția ocupată în clasamentul Olimpiadei, ca urmare a muncii și seriozității de care au dat dovadă tot timpul întrecerii, le dorim șahiștilor noștri să confirme recentul succes. Firește, locul 5 onorează, dar și obligă în același timp.

2. LOCUL 10 LA FEMININ reprezintă cea mai slabă performanță din istoria participării românești la Olimpiadă, cu atît mai surprinzătoare cu cît, pe baza palmaresului, de 4 ori locul 2 din cele 7 prezențe la întrecerea șahistă supremă, echipa României era considerată de specialiști între puținele valori certe ale întrecerii ! Dar n-a fost așa. Româncele au dezamăgit încă din turneul preliminar, cînd au realizat un stupefiant meci egal în compania necunoscutei formații a Australiei — pe care au întrecut-o apoi cu 3—0 în grupa finală B — jucînd nesigur și lăsînd jumătăți prețioase de punct unor adversare, Columbia sau Japonia, fără tradiție și pretenții. Au fost suficiente cîteva greșeli, mai mari sau mai mici, atît Polihroniade cît și Mureșan au fost aproape de cîștig în partida decisivă cu Spania, dar au ratat cu ușurință finaluri net avantajoase, pentru ca echipa noastră să se vadă trimisă în a doua grupă valorică ! Acolo, șahistele românce au evoluat ceva mai bine, acumulînd 15 puncte, dar ele au pierdut confruntarea cu S.U.A., 1—2, și au terminat la egalitate cu Suedia, trebuind să se mulțumească, la sfîrșit, cu un loc 10, modest și departe de posibilitățile reale ale componentelor echipei. Procentajele fetelor au fost mai bune decît ale băieților, 70 la sută pentru Elisabeta Polihroniade, 77 pentru Gertrude Baumstark, 73 pentru Margareta Mureșan și 66 pentru rezerva Dana Nuțu, dar ele n-au avut prea mare importanță, căci competiția feminină n-a fost la fel de echilibrată ca cea masculină, echipele de primă mărime, în frunte cu garnitura U.R.S.S. formată numai din mari maeștre (Ciburdanidze, Gaprindașvili, Alexandria și Ahmilovskaia), surclasîndu-și adversarele. Desigur, încercînd să explice acest usturător eșec, Polihroniade și compania pot invoca unele circumstanțe atenuante, între care, pe bună dreptate, lipsa antrenorului, maestrul Mircea Pavlov rămînînd în București împreună cu sutele sale de partide fișate anume pentru Olimpiadă (! !), ca și lipsa unor analizatori, dar dincolo de orice scuze, mai mult sau mai puțin argumentate, rămîne adevărul că, în condițiile răspîndirii și întăririi șahului feminin în întreaga lume, fetele noastre au cam pierdut ritmul, rămînînd de căruță.

Federația de specialitate are datoria, în lumina învățămintelor trase de la Buenos Aires, să procedeze la o reevaluare amănunțită a posibilităților echipei feminine, a pregătirii și perspectivelor ei.

REZULTATE INDIVIDUALE

	Porto Rico	Canada	U.R.S.S.	Indonezia	R.P. Chineză	Tunisia	Israel	Bulgaria	Franța	Argentina B	Iugoslavia	Islanda	Spania	Anglia	Total	Procentaj
Gheorghiu	1	½	½	½	1	1	1	1	½	½	½	½	½	½	9½	67,8%
Ciocîltea	1	—	0	½	1	1	½	½	0	½	0	½	0	—	6	50%
Ghițescu	1	0	—	0	—	1	0	½	½	1	½	1	½	—	6	54,5%
Șubă	1	0	½	—	½	1	½	½	1	1	½	½	1	—	9	69,2%
Ghindă	—	1	0	½	0	—	—	0	—	—	—	—	½	—	2	33,3%

	Grupa preliminară							Grupa B							
	Uruguay	Australia	Columbia	Porto Rico	Japonia	Bulgaria	Spania	India	Australia	S.U.A.	Suedia	Argentina	Olanda	Franța	Total	Procentaj
Polihroniade	1	1	1	1	0	½	½	—	1	0	—	—	—	1	7	70%
Baumstark	1	—	½	1	1	½	1	1	1	1	½	1	½	0	10	77%
Mureșan	1	½	1	1	1	½	½	½	—	0	1	1	½	1	9½	73%
Nuțu	—	0	—	—	—	—	—	1	1	—	0	1	1	—	4	66%

Time-out

● La Școala generală din comuna Icpurești, județul Ilfov, în lipsa unei săli de sport, orele de educație fizică se desfășoară printre băncile elevilor ! Măcar de i-ar veni cuiva ideea să deschidă geamurile ! ● Dinamo a învins, în două rînduri, pe Steaua, la hochei. Dar al doilea meci, mai ales, a fost urît, presărat cu acte de indisciplină, comise atît pe gheață, cît și în tribune. Asupra acestor aspecte, vom reveni. ● Totalizînd 56,65 puncte, gimnastul român Sorin Cepoi a terminat învingător într-un concurs ținut, recent, la Pekin. Au asistat peste 18 000 de spectatori. ● Sugerăm amatorilor de rugbi să citească documentatul și interesantul articol „Încă o federație bolnavă ?", publicat în ultimul număr al hebdomadarului „Luceafărul". Apropo. Oare „forța de convingere" a antrenorului emerit Viorel Moraru, responsabil al grupării R.C. Grivița roșie a contat mai mult în fața comisiei de disciplină a F.R.R. decît actul huliganic al jucătorului Scarlat, care l-a izbit pe petroșeneanul Stoica Enciu, căzut la pămînt ? ! Judecînd după maniera îngăduitoare cu care a fost tratat Scarlat, suspendat pe două etape, cu ridicarea suspendării pentru participare la jocurile echipei naționale (! !), răspunsul e unul singur, drept pentru care, vrînd-nevrînd, ajungem la întrebarea din „Luceafărul" ! Merita, oare, ca pentru un 30—9 cu Polonia, altfel lăudabil, să sacrificăm un principiu ? Noi credem că nu. ● După Radu Urziceanu, vezi „Sportul" de vineri, „echipa României a realizat miercuri seara una din cele mai bune evoluții ale sale împotriva fotbaliștilor iberici" ! ! Am pus cele două semne de exclamare la sfîrșitul citatului pentru că, după opinia noastră, aceeași cu a iubitorilor fotbalului care au asistat la meci prin intermediul televiziunii, echipa română a jucat slab. Gazdele au avut o prestație departe de valoarea și pretențiile lor, noi am fi putut — și ar fi trebuit — să obținem măcar un .scor egal, dar dacă nu l-am reușit, de ce să ne mai dăm pe după cireș ? Cui și la ce ajută mistificarea adevărului ?

● Publicată mai întîi într-un serial în „Flacăra", cartea „Moartea boxerului" a apărut în librării, în colecția Sfinx a Editurii Militare. Volumul, aparținînd cunoscutului publicist Eugen Teodoru, reprezintă o culegere de scurte povestiri așternute pe hîrtie cu talent și meșteșug. Îl recomandăm cititorilor cu căldură. ● Benone Olar a obținut o prețioasă medalie de bronz la campionatele europene de judo pentru juniori. ● O nouă boacănă făcută la nivelul C.J.E.F.S.-ului Ilfov. După ce, analizînd corect și responsabil incidentele petrecute la Obedeni, forul respectiv a dictat scoaterea din campionatul județean a echipei din comuna amintită, C.J.E.F.S. Ilfov s-a răzgîndit, scoțîndu-l vinovat pe arbitrul Constantin Voicu pentru „lipsă de fermitate" ! Formației din Obedeni i s-au dat două meciuri pierdute cu 3—0 și i s-a suspendat terenul pe 6 etape. Prima întrebare : după ce regulament au fost dictate aceste sancțiuni, căci, după cîte știm, cel de fotbal nu cunoaște asemenea ciudate pedepse ? A doua întrebare : pe ce temei a fost sancționat Constantin Voicu, oprit de la arbitraj pentru 4 săptămîni ? Așteptăm. ● Marin Parapancea, Marian Grigoraș și Constantin Chiru au devenit, la Salonic, campioni balcanici la haltere. ● Un corespondent local ne încunoștințează că, la Ploiești, Rapidului i-au fost anulate, în ultima etapă de B, două goluri valabile și că arbitrul Gheorghe Ionescu din Brașov i-a persecutat tot timpul pe giuleșteni ! În schimb observatorul federal i-a acordat arbitrului o notă bună ! Care o fi adevărul ? ● Schimbare de foști internaționali la conducerea tehnică a echipei de fotbal Danubiana din campionatul municipal. A plecat Eugen Stoicescu, a venit Florică Voinea. ● Joi, înaintea partidei de handbal România — R.F.G., spectatorii din Palatul sporturilor și culturii au asistat la emoționanta festivitate de retragere din activitatea competițională a așilor Cristian Gațu, Ghiță Licu și Roland Gunesch. Scandînd, minute în șir, „Ga-ța", „Ga-ța", iubitorii handbalului și-au exprimat din nou dragostea și simpatia față de unul din cei mai strălucitori jucători din istoria acestui sport. După înfrîngerea de la București, 12—14, handbaliștii români și-au luat revanșa la Craiova : 22—17. ● Legat de meciul respectiv. La masa presei, a stat cine a vrut și cine n-a vrut. Ziariștii, cu excepția celor de la „Sportul", au primit locuri la cucurigu, în partea de sus a sectorului U, de unde au privit jocul ca din satelit ! Nu e prima oară cînd se întîmplă așa ceva, dar sperăm să fie ultima. ● Propusă pentru un turneu studențesc în Cehoslovacia, la care s-a renunțat în ultima clipă, formația de volei masculin Universitatea Craiova a trebuit să joace 3 partide în 8 zile, fiind mai mult pe drum ! Nu e de mirare că în aceste condiții sportivii craioveni au pierdut toate cele 3 întîlniri. Ce părere are federația despre un astfel de program competițional ?! ● Vizîndu-l pe antrenorul Motroc, care a scăpat cu fuga, năbădăioșii suporteri rapidiști s-au răzbunat pe arbitrul Nicolae Petriceanu, cu nimic vinovat de înfrîngerea giuleștenilor în fața Metalului, în Cupa României ! Vai de o echipă fără suporteri, dar mai vai de o echipă cu asemenea suporteri ! ● Ioan Cuzman de la Electrica a ieșit primul în etapa de noapte a unui concurs de orientare turistică organizat, nu demult, la Timișoara. ● Sîntem obligați să facem o legătură între excelenta evoluție a „șepcilor roșii" în actualul sezon și sosirea, ca „secund", a profesorului Teodor Pop la cîrma Universității de pe malurile Someșului. ● Cupa campionilor europeni la popice, feminin, va rămîne în România ! Cucerită, anul trecut, de Voința Tîrgu Mureș, ea a revenit, zilele trecute, echipei Laromet București. Felicitări.

De ce nu joacă Dumitru ?

De mai multe etape, 4 după socoteala noastră,, internaționalul Ion Dumitru n-a mai apărut în formația Stelei. Pe această temă circulă, îndeobște în rîndul suporterilor, fel de fel de vorbe, cele mai „documentate" afirmînd că, pentru a juca, Dumitru a ridicat anumite pretenții, pretenții pe care clubul n-a înțeles să le onoreze. Dorind să lămurim lucrurile, l-am rugat pe cel în cauză să ne explice motivele absenței sale, rugăminte căreia Ion Dumitru i-a dat imediat curs. „În meciul cu Sportul, pe Ghencea, m-am accidentat, făcînd o serioasă întindere musculară. Am reluat antrenamentele în ziua de 10 noiembrie, sperînd să joc în partida cu Bacăul. M-am pregătit cu sîrguință și cred că aș fi putut să-mi reiau locul în formație, numai că, în preziua meciului, mi s-a comunicat, spre surprinderea și mîhnirea mea, că nu sînt suficient de antrenat și că nu voi juca ! Totodată, am fost informat că nu voi face deplasarea nici la Hunedoara."

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA ■

racul

Incompetența răsplătită

L-am găsit pe un director galben de furie : își blestema — și se pare pe bună dreptate — unul din numeroșii și mai puțin valoroșii subalterni.

— Îmi încurcă toată treaba...

— Și ce-ai de gînd să faci ?

— Nu pot să-l desfac contractul de muncă.

— Atunci...

— N-am ce face. Îl avansez.

Așa am aflat că uluitoarea, strălucita, rapida, incredibila carieră a lui Vasile X. Vasilescu se datorește tocmai incompetenței. Datorită incompetenței sale sistematice a atras atenția, dacă își făcea bine meseria nu bătea la ochi, nu-l observa nimeni... Cine să-și piardă timpul cu un om care-și vede de treabă ! Anonimatul îl înghite, zăpezile uitării îl acoperă. A-ți face treaba se confundă uneori cu lipsa de originalitate; și ce dacă își vede de treabă, nu e plătit pentru asta ?

Tocmai datorită energiei cu care încurca munca lui și a întregii întreprinderi, Vasile X. Vasilescu a reușit să trezească la început uimire și, pe urmă, admirație.

— Măi, Vasile X. Vasilescu ăsta e un mare bou !

Dar cuvîntul „bou" era dezgolit de orice ironie; căpătase un respect aproape religios, descălecat parcă din mitologia popoarelor care ridică boii și vacile la rangul de zei.

Cînd se spunea despre Vasile X. Vasilescu că „e un bou", se observau și admirație și invidie, deci era „cineva", un tip, un fenomen, ca și cum cuvîntul „bou" ar fi fost pseudonimul noțiunii de geniu.

Mulți își scoteau cu evlavie pălăria în fața vastei, tropicalei, luxuriantei sale incompetențe, îi aduceau cele mai fierbinți omagii — sub formă de Kent și salam de Sibiu.

— Ce bou e Vasile X. Vasilescu ăsta ! Formidabil !

Și mai avea un avantaj imens Vasile X. Vasilescu și încă un avantaj de ordin etic. Era bou fără să fie porc — natura sa echilibrată refuza orice ambiguități. Nu era lacom, nu-și exploata prostia cum fac alții, nu mințea, nu fura, pur și simplu își tîra ca un bou sfînt prin culoarele instituției ochii blînzi de oaie departe văzătoare. Din cauza prostiei apocaliptice Vasile X. Vasilescu devenise o ființă mitologică în care conviețuiau numeroase animale — memoria elefantului și candoarea oii și blîndețea crepusculară a boului. Prostia lui era examinată de conducerea instituției cu respectul care se acorda în alte timpuri „bolilor divine" de care erau loviți numai geometrii și filozofii de geniu.

— Ăsta e un incapabil fenomenal !

— Eu n-am văzut un idiot așa de mare !

Aveai impresia că, victimă a atîtor daruri supranaturale, Vasile X. Vasilescu e pe cale să la Premiul Nobel. Se vorbea despre incompetența lui cu respectul cuvenit unui navigator care explorează tenuri necunoscute.

— Dragi tovarăși, ăsta e un fenomen. Nu știe să facă absolut nimic, dar nimic...

— Nimic ? întreba cu respect un inspector venit în schimb de experiență să studieze „fenomenul".

— Absolut nimic...

— Ei, atunci e cineva.

— E un tip — admiteau cu toții, emoționați, zgribuliți, înfricoșați de personalitatea boului sfînt.

Incompetența lui atît de cuprinzătoare stîrnea și admirație, și duioșie. Cînd fusese trimis în străinătate în interes de serviciu, și-a cumpărat din valută plăcinte cu brînză și a stat în hotel trei zile devorîndu-le. Această inconștiență a stîrnit o admirație pe care nici cea mai mare cucerire științifică n-ar fi reușit s-o stîrnească.

— Auzi, domnule. Să te duci atît de departe și să-ți cumperi plăcinte din valută ? E formidabil. E un tip.

— Și-a cumpărat plăcinte din valută ? se arăta altul și mai entuziasmat. Formidabil ! Păi, ăsta are geniu, domnilor.

TEODOR MAZILU ■

SEGAL ■

PIM ■

BOROȘ ■

MIHAI MATEI ■

SALONUL UMORULUI

București — noiembrie 1978

În sfîrșit, după multe căutări, ezitări, propuneri și altele de acest fel, s-a organizat și chiar s-a deschis, la Galeriile de artă ale municipiului București, Salonul umorului. Prin anunțurile date în presă, prin invitațiile trimise personal sau date din mînă în mînă, acest salon se anunța, cu tematica propusă și datorită faptului că se cereau lucrări inedite, o expoziție de excepție. Numărul mare de lucrări primite — peste 400 de la 90 de artiști ai genului, din care au rămas în urma selecției doar 100 — dovedind o participare susținută.

Din păcate, ineditele nu sînt nici pe departe ce ar trebui să fie, adică inedite. În ansamblu, expoziția pare dedicată temei „scaunelor și pilelor", subiecte de mult tocite în caricatură. Să exemplificăm : Dumitru Negrea expune un scaun cu mîini, scaunul îmbrățișînd pe însăunat. Gh. Chiriac abordează o idee mai veche, aceea a scaunului cu centură de siguranță, iar Constantin Ciosu expune și el la rîndul său tot un scaun cu mîini. Juriul a lăsat, cum se vede, să se strecoare prin sita și așa destul de rară a selecției lucrări aproape identice și pe aceeași temă. Selecția păcătuiește și printr-o serie de curioase amabilități : Alex. Clenciu, de exemplu, expune un portret-șarjă al caricaturistului Nell Cobar. Cobar mai apare și într-o lucrare semnată de Cik Damadian. Unde e umorul ? Și fiind la capitolul Nell Cobar, ne întrebăm dacă reputatul caricaturist n-a descoperit cam tîrziu ideea cu labirintul în mijlocul căruia se află amplasat biroul directorului, sau pe aceea cu ciocănitoarea care ciugulește piciorul unui scaun. Molipsit de lipsa de inspirație a confraților, V. Timoc abordează tema gestionarului care toarnă apă în vin într-un butoi din care vedem înflorind multe sute de lei. Personajul lui A. Paven rupe florile într-un parc unde se scrie clar „Nu rupeți florile". În fine, personajul lui Eugen Taru își ia angajamentul în felul în care maestrul a mai făcut-o de cîteva ori. Obiectele umoristice sînt reluarea unor caricaturi cunoscute și publicate în decursul anilor. Obiectul, de pildă, care reprezintă o mînă pe care se află cusut un buzunar pentru bani, a fost expus și la salonul trecut. În felul ei expoziția este foarte egală. Nu există lucrări care să se detașeze prin idee sau desen. Ar fi bine de știut cîți tineri caricaturiști au făcut parte din juriul care a selectat lucrările. Dacă marea afluență de public arată dragostea acestuia față de caricatură, atunci să nu mințim publicul. În salonul de caricatură sînt și lucruri bune, lucrări pe care le vom reproduce în revista noastră, cu observația că lucrările bune sînt totuși prea puține.

RACUL ■

Două vieți pentru un început de meci

Mobilurile excesului de viteză și îndeosebi ale nereglării vitezei autovehiculului în raport cu condițiile concrete de trafic (gradul de aglomerare al drumului, starea arterei rutiere, a timpului etc.) sînt extrem de diverse.

Iată numai cîteva din răspunsurile primite de lucrătorii formațiunilor de circulație din județele Ilfov, Brașov, Prahova, Dolj și Iași (unde s-au organizat teste speciale pentru aprofundarea cauzei nr. 1 a accidentelor rutiere) la întrebările : „Care e motivul pentru care circulați cu viteză peste limita legală admisă ?" și „Ce vă determină să rulați cu viteză neadecvată condițiilor de trafic ?"

— Mă grăbesc să nu întîrzii la serviciu. (circa 30% din răspunsuri)

— Trebuie să ajung înainte de a se înnopta acasă. Nu-mi place să circul pe întuneric. (20% din răspunsuri)

— Trebuie să trec să-mi iau soția de la întreprindere. (18% din răspunsuri)

— Să vă spun sincer, vreau să ajung să văd meciul (filmul, piesa etc.) la televizor. (15% din răspunsuri)

Am ales răspunsurile care dețin ponderea în motivarea excesului de viteză. Nu are rost să le înșir pe celelalte. Cert e că motive se găsesc întotdeauna !

În cazul care îl prezint, DEZIDERIU VARGA, din Cehul Silvaniei, cunoscut ca mare amator al sportului cu balonul rotund, se grăbea să nu piardă începutul unei interesante partide de fotbal care se transmitea la televizor.

Trebuia însă să aducă din Jibou la Cehul Silvaniei o rudă. A plecat din Cehul Silvaniei spre localitatea respectivă și la ora 14.30 mașina se punea deja în mișcare pe drumul spre casă. Meciul se transmitea la ora 15.00, așa că orice minut era prețios. Drumul uscat, timpul răcoros facilitau deplasarea Daciei 1100 care deși destul de veche, era bine pusă la punct.

La km 68 + 400, D. V. a ajuns din urmă o căruță. Cum din sens contrar se distingea la mică distanță silueta unui autocamion, pilotul a redus viteza, apropiindu-se de vehiculul cu tracțiune animală. Săteanul care conducea căruța, atent și prudent în același timp, a făcut semn cu mîna pilotului Daciei 1100 să nu depășească. Culmea ! D. V. a dat de înțeles căruțașului că a perceput semnul făcut. Dovadă că s-a angajat cuminte în spatele căruței.

Apreciind probabil că are timp să depășească vehiculul cu tracțiune animală care se deplasa în mod firesc cu viteză redusă, D. V. a țîșnit din spatele acestuia pentru a-l dubla. Apreciere total eronată, pentru că în timp ce încerca să revină pe partea dreaptă, autoturismul nu a mai putut evita coliziunea cu autocamionul. Impactul s-a produs în zona usii din stînga față a Daciei 1100 și partea din stînga a autovehiculului greu.

Forța deosebită a loviturii a împins autocamionul în șanțul drumului. Autoturismul a fost literalmente decapotat. Pilotul și însoțitoarea sa au murit pe loc.

Ce se poate imputa șoferului autocamionului ? Nimic ! Pentru că deplasarea cu viteză redusă a autoturismului în spatele căruței era mai mult decît convingătoare în legătură cu intenția pilotului autovehiculului ușor.

Ieșirea bruscă din spatele căruței a autoturismului la mică distanță în fața autocamionului a făcut oractic imposibilă orice manevră de evitare a coliziunii din partea șoferului de pe DAC.

D. V. nu era cotat printre șoferii prudenți. Atenționat și chiar sancționat de mai multe ori pentru conducere neatentă, periculoasă, el se situa dimpotrivă printre piloții „problemă" din oraș.

Și totuși D. V. era cadru didactic, obligat să facă educație rutieră copiilor.

Pentru cîteva minute ale unui început de meci, care dacă le-ai pierdut ți le pot povesti nevasta, copiii, prietenii, colegii, merită să riști viața ta și a altora ?

Colonel VICTOR BEDA ■

Sînt situații cînd „a avea probleme" semnifică „a voi un lucru mai bun"

(Urmare din pagina 8)

— Care-i părerea directorului stațiunii balneoclimatice Buziaș ?

— Socot că putem să primim turiști de peste hotare, chiar dacă pe undeva baremul pentru străini nu este îndeplinit. Susțin acest punct de vedere bazîndu-mă pe faptul că avem ape și climă miraculoase și un personal gata oricînd să-și arate competența și înalta sa profesionalitate. Pe parcurs vor veni și celelalte. Apoi, să nu uităm că noile construcții vor spori gradul de confort și că este mai bine să avem un început în această privință decît să fim puși dintr-o dată în fața unui fapt împlinit, care în cazul nostru poartă numele de turiști străini.

— Ce înseamnă Buziașul în viața și activitatea dumneavoastră ?

— Locul unde m-am născut, am copilărit și unde îmi desfășor întreaga mea activitate zilnică. În afară de marți, cînd merg la Călacea.

— Ce-i ala Călacea ?

— Chiar nu știi ?

— Chiar.

— Este o stațiune la 70 km de aici pe care o administrăm noi.

— Tovarășe director Izgăreanu, nu am pretenția că sînt la curent cu toate stațiunile din țară, dar zău dacă am auzit de Călacea. Ce se întîmplă acolo ?

— Acolo se întîmplă băi termale. Este o stațiune în toată puterea cuvîntului, cu medici, vile, cabane, personal calificat și cu ape termale. Aici vin oameni în cîrje și pleacă pe picioarele lor. Dumneavoastră nu ați auzit de Călacea, dar acolo vin bolnavi și de peste hotare. Ce mai, concurează Felixul. Noi avem contracte cu sindicatele și UNCAP-ul care trimit cu regularitate bolnavi din rîndul țăranilor cooperatori.

— Din ce în ce mai interesant. Vă rog să mai insistați asupra acestei stațiuni care continuu să susțin că își desfășoară oarecum clandestin activitatea. Dumneavoastră nu aveți nici o vină ?

— Sigur că această stațiune trebuia de mult popularizată mai eficient. Dar ea nu duce lipsă de pacienți. La anul va fi gata un hotel de 200 locuri al UNCAP-ului, iar pentru cincinalul următor se va mai ridica unul de 200 de locuri. Deci, stațiunea își croiește un drum lent, dar sigur. Poate nu peste mulți ani, despre această anonimă stațiune se va vorbi în termeni elogioși, cum se vorbește de Băile Felix.

— Cum este și normal, la Buziaș vin oameni din toată țara alcătuind în mod firesc o populație pe cît de eterogenă pe atît de interesantă. La Buziaș, ca în oricare loc de odihnă, ochiul noului venit este mai proaspăt, deci mai puțin alterat, motiv pentru care cu socot că aveți obligația să cercetați cu multă atenție observațiile lor.

— Acest lucru noi l-am sesizat de multă vreme și am luat chiar și măsuri. Toate reclamațiile ori propunerile sînt citite în COM din 15 în 15 zile. Parcul zoologic, lacul pentru pescuit ori minicarul care urmează să-l punem în funcțiune au apărut ca o consecință a legăturii noastre cu cei veniți la odihnă. Tot ei ne-au sesizat un fapt pe care deocamdată nu-l putem rezolva. Am început să fim poluați, și lucrul acesta este cu atît mai grav cu cît el ne-a fost reclamat de bolnavi.

— Despre ce este vorba, concret ?

— Puținică răbdare. La noi bolnavii vin ani în șir. Mulți dintre ei chiar dacă se fac bine, continuă să vină. Deci, cunosc bine locul, oamenii, aerul. Prima reclamație am primit-o împotriva unor tineri. Problemă care, cu ani în urmă, nu exista. Acest tineret aparține unor noi colective de muncă. Tinerii sînt mai puțin educați, deci mai zgomotoși ; sînt prezenți în circiumi, berării, dar mai ales sînt foarte motocicliști. Ora cînd ei ies din schimb coincide cu ora de odihnă a bolnavilor.

Mai există o poluare de care știu, pînă la apariția acestor rînduri, numai cei de aci, din Buziaș. Este vorba de extinderea centralei termice care poluează cu fum și hidrocarburi zona de apă minerală. Am sesizat forurile județene, dar măsuri nu au fost încă luate.

— Care a fost cea mai mare satisfacție care ați încercat-o anul acesta ? Pe linie profesională.

— Să facem o mică precizare. Sînt atît de preocupat de munca pe care o desfășor în această mică localitate, dar atît de însemnată pentru mine, încît de multă vreme locul meu de muncă face parte din viața mea. Deci atunci cînd afirm că o mare bucurie din anul acesta este legată de o reușită profesională nu e vorba de un act demagogic, ci de o bucurie a mea, a familiei, a tuturor celor care muncim aici pentru dezvoltarea minunatei stațiuni. Este vorba de faptul că pe anul 1978 am primit suma de 1,6 milioane lei pentru întocmirea unei hărți. Acum lucrează aci 30 de specialiști care au un singur scop : întocmirea unei documentări care în final să prezinte o hartă cu adîncimea exactă a apelor, a calității lor precum și a rezervelor estimative. Vă dați seama ce va însemna pentru viitorii ani o asemenea hartă ? Sînt foarte bucuros și mîndru în același timp, ca un elev de școală primară înaintea orei de geografie.

— Aveți un fiu, care, după cum sînt informat, nu urmează calea tatălui, în sensul păstrării unei tradiții profesionale în familie. Fac această remarcă ca o consecință a faptului că acum fiii nu-și prea mai urmează părinții în indeletnicirii, lucru caracteristic anilor trecuți. Deci, de ce tovarășe director nu ați călăuzit pașii fiului pe calea meseriei și preocupărilor dumneavoastră ?

— Meseria noastră cere înainte de toate o mare calitate, aceea de a fi mare iubitor de oameni. Această este temelia meseriei. Restul înseamnă rutină, învățătură. Am apreciat că fiul meu nu este un mare pasionat față de semeni și că deci este mai bine să facă o altă meserie. De ingineri talentați țara nu are nevoie ?

— Parcă da.

EMILIA IERCOȘAN,

țărancă poetă:

„Scriu, reînviind în poezie viața ce se țese din istorie și din înnoirile veacului"

— Printre scriitorii țărani din România, numele dv. este binecunoscut, v-ați remarcat în mod deosebit în ultimii ani printr-o prodigioasă activitate literară, ați apărut pînă în prezent în volumele „10 poeți țărani", „5 poeți țărani din județul Arad" și „Scriitori țărani — Emilia Iercoșan", volume îngrijite de cercetătorii Ioan Meițoiu din București și respectiv Teodor Uțiu din Arad. Unde și cînd v-ați născut : de cînd datează dragostea dv. pentru poezie ?

— M-am născut în anul 1919, în casa în care locuiesc și astăzi, în satul Iercoseni, comuna Șiliindia, județul Arad. Primii ani ai copilăriei i-am petrecut în satul natal. Tatăl meu era invalid de război, o duceam destul de greu deoarece el nu putea să lucreze așa cum lucrau ceilalți consăteni. Dragostea mea pentru cîntec și poezie e tot atît de veche ca și mine. Astăzi nu pot să spun altceva decît că așa m-am născut, cu această dragoste care nu mă lasă nici la 60 de ani. Îmi era așa de drag să învăț poezii și aveam tinere de minte. Îmi amintesc că fratii mei mergeau deja la școală, iar cînd se întorceau acasă aveau la lectie de învățat poezii. Eu stăteam în preaima lor foarte atentă, iar cei din casă se trezeau că învățam înaintea lor poezia respectivă. Mai tîrziu, cînd am început să pricep mai bine ce e viața, mă tot gîndeam ce fel de oameni sînt aceia care compun poezii, cum aș putea să fac și eu ca ei !

— Cînd s-au născut primele încercări poetice ?

— Cred că înainte de a merge la școală. Erau versuri simple. La noi era obiceiul să facem cîlăci. Mai cu seamă toamna. În fiecare seară se strîngeau în casa noastră numeroși vecini, bărbații la sfărîmat de cucuruz, iar femeile la furcă. Unul știa una, altul alta, ba un cîntec, ba o poveste... Eu le-am ținut minte pe toate, apoi cînd am mai crescut și am mers la școală am început să le adun pe hîrtie. Am adunat peste 150 de doine și cîntece.

— Cînd s-a întîmplat acest lucru ?

— Prin clasa a II-a și a III-a, primară.

— În familie, mai era cineva cu dragoste de poezie ?

— Era tata, care a fost cîntăreț. Am notat toate cîntecele pe care le știa tata și pe cele pe care le-am învățat de la vecini. De asemenea, îmi plăcea să notez pe hîrtie colindele din sat, pe care le-am păstrat pînă astăzi. Cred că am notate vreo 60 de colinde laice. Toate sînt foarte frumoase.

— Cît timp ați umblat la școală ?

— Deși am fost prima în clasă, nu am reușit să termin decît șapte clase, în comuna vecină, „de peste deal". Buteni. Învățătorii veneau mereu la tatăl meu și-l rugau să mă dea mai departe la școlile din oraș. Dar nu s-a putut, eram nevoiași, din anul 1933 a trebuit să rămîn acasă. Eu am rămas cu dorul că m-aș fi dus și aș fi învățat dacă aș fi avut posibilitatea.

— După ce ați întrerupt școala, cu ce v-ați ocupat ?

— Am lucrat la pămînt. Apoi m-am căsătorit, am avut copii, un băiat și o fată. După 23 de ani de căsnicie bărbatul a murit, rămînînd astfel văduvă cu doi copii. Pe soțul meu l-am regretat și îl regret toată viața. Am știut că din clipa în care a murit nu-l voi mai putea înlocui cu altul. Între timp, copiii s-au căsătorit și au plecat din sat, iar eu am rămas singură cu munca la cooperativa agricolă de producție : în ultimii ani la grădina din jurul casei. În singurătate, m-am adunat și m-am gîndit ce să fac ? Gîndurile mă năpădeau mai ales iarna, cînd serile și nopțile sînt nemaipomenit de lungi. Într-o zi m-am apropiat de caietele mele vechi, în care am scris, de-a lungul timpului, povestile pe care le cunoșteam. Erau acolo multe întîmplări din sat, poezii, cîntece, balade cu „lotri" și haiduci. Am început să le copiez din nou, filă cu filă, cuvînt cu cuvînt. După ce am terminat de copiat, am început să le refac, să le recompun. Prima dată le-am arătat unui folclorist din partea locului. Prin intermediul lui o baladă — e vorba de „Balada lui Cercel" — a apărut în revista clujeană „Tribuna".

— În ce an s-a întîmplat aceasta ?

— A fost în anul 1971. După această dată am fost căutată de redactori de la Studiouri de radio din Timișoara, precum și de diferiți oameni interesați de creația populară. Toți m-au încurajat, iar eu am început să scriu și mai mult.

— Despre ce era vorba în „Balada lui Cercel" ?

— Despre Cercel, care a fost cel mai mare „lotru", adică vătaful sau voievodul „lotrilor" din aceste părți. E foarte frumoasă balada lui.

— Prin „lotru" ce se înțelege la Iercoșeni ?

— Cuvîntul înseamnă haiduc. Dar în vremurile de demult au fost și lotri în adevăratul sens al cuvîntului. Cercel a fost șeful lor, așa cum este și eroul din „Balada lui Lică Sămădău".

— Ce alte balade ați mai scris ?

— Am scris foarte multe balade și legende. Aș putea să vă spun „Balada Arădului", „Balada Mureșului", „Balada Dunării" sau alte creații cum sînt „Legenda Muntelui Găina", „Legenda lacului de la Bocsig", „Legenda Iercoșenilor", „Legenda sînzienelor" și încă multe altele. Tot din tradițiile noastre istorice m-am inspirat și într-o serie de alte creații, printre care și în piesa de teatru intitulată „Trădarea lui Horea", pe care am terminat-o nu demult.

— Știm că ați mai scris și alte piese de teatru...

— Da, am scris mai multe piese de teatru, un succes frumos a cunoscut piesa „Dracul din podrum", care s-a jucat și pe scena căminului cultural de către artiștii amatori. Este o piesă care combate superstițiile.

— Cum s-a născut piesa „Dracul din podrum" ?

— Pornește de la o întîmplare reală. De fapt chiar cu mine s-a întîmplat. Seara, cînd am venit de la cositul trifoiului, tata m-a mînat în podrum ca să aduc ceva răchie pentru oameni. M-am dus cu sticla în mînă și am găsit ușa de la podrum deschisă. Cum au trecut caprele pe acolo, fiind cald, țapul a intrat în podrum unde era umbră. În întuneric, în momentul în care am coborît scările, am zărit doi ochi sclipind. În clipa aceea am căzut, iar în căzere am strigat așa de tare, încît, auzind, a alergat spre mine mama cu o vecină care se afla la noi, amîndouă au crezut că în căzere mi-am rupt piciorul. Neputînd să le dau nici un răspuns, decît să le arăt prin semne spre arătarea din colț, acestea s-au speriat, chemîndu-l la rîndul lor pe tata. Nici tata nu s-a putut dumiri, a spus că nu a mai văzut așa ceva de cînd există. Au chemat vecinii, iar unul mai curajos a pornit spre locul cu pricina. Și, cînd colo, în loc de drac, a dat peste un țap ! Aceasta a fost întîmplarea de la care m-am inspirat cînd am scris piesa „Dracul din podrum".

— Urmărindu-vă creația, am avut prilejul să citesc foarte multe poezii patriotice nu numai în volumele pe care le-ați publicat, ci și în diferite ziare și reviste, ca de exemplu : „Scînteia", „România liberă", „Flacăra roșie" din Arad, „Agricultura socialistă", „Albina", „Femeia", „Flacăra" și altele. Ați putea să îmi spuneți ce înseamnă pentru dv. cuvîntul patrie și cum se materializează imaginea plaiurilor natale în creația dv.?

— Am să vă citesc dintr-un caiet ce am scris într-o noapte despre ceea ce înseamnă pentru mine acest cuvînt : „Dacă cineva te întreabă / Unde-e patria ta / Tu să-i spui că acolo unde / Te-a legănat maică-ta". Cuvîntul patrie, pentru mine înseamnă cel mai scump, cel mai dulce și mai sfînt din această lume. Am învățat de la părinți, de la bunica și de la școală. De dragul ei scriu, de dragul ei trăiesc. Căci ea este mama noastră dragă a tuturor, care ne dă viață, care dă lumină, bucuria și libertatea. Iar noi, fiii ei dragi, trebuie să o iubim, să o cinstim și la nevoie să o apărăm. Iubesc țara și locul drag unde m-am născut, satul acesta așezat între dealuri și păduri, oricît ar fi altele mai mari și mai frumoase, pentru mine, acesta este cel mai frumos, pentru că mă leagă sufletul de el. Aici este leagănul scump al copilăriei, aici sînt mormintele părinților și strămoșilor mei. E oare pe lume legătură mai sfîntă cu patria ca mormîntul părinților ? Aici, acasă, în acest cuib de doruri sînt mii și mii de amintiri, sînt atîtea urme de haiduci, și nu este deal, potecă, poiană, vîlcea să nu fie legendară, nu este copac, pom, floare să nu-și albă povestea sa. Cea mai bună mărturie este potecuța care ducea la birtul lui Lică Sămădău de la Moara cu noroc, căreia și astăzi i-a rămas numele de calea birtului. Pe dînsa coborau haiducii în miez de noapte încărcați cu prăzi de pe la castelele grofilor, pe ea a coborît de multe ori Avram Iancu, Crăiul Munților, la casa străbunilor mei, cu care avea o strînsă prietenie. Pe dînsa, cu mai bine de patru veacuri în urmă a umblat marele căpitan de haiduci Iorgovan, străbunul satului, care de nenumărate ori purtase lupte cu dușmanii alungîndu-i și nimicindu-i. Acum, cu toate că mulți au plecat de aici, această mînă de oameni care mai sînt, prin munca lor cinstită dovedesc că sînt urmașii frumosului Iorgovan. Am două doruri, care sper că se vor împlini. Primul, este drumul. Am dori un autobuz, care să coboare pînă în sat. Al doilea, o coloană pe locul unde odată era birtul de la Moara cu noroc a marelui scriitor Ioan Slavici. Aceasta ar însemna o amintire veșnică și de neuitat. Aici, fermecată de frumusețea marilor amintiri, îmi petrec a doua viață, singură, în liniștea dulce a serilor. Cînt țara, plaiurile ei, munții și apele și tot ce crește și trăiește în sînul ei. Toate florile pămîntului le iubesc, dar cea mai scumpă și mai dragă din lume îmi este floarea poeziei, cu ea în suflet m-am născut, am cultivat-o și acum face flori, care gingaș înfloresc în culorile sfinte ale sufletului meu, trei culori. Fermecată de mireasma acestor flori, trăiesc și nu visez altceva decît s-o văd înflorind tot mai dulce și mai frumos spre mîngîierea sufletului, care cu atîta dor și patimă îi stăpînește. „Cît în lume oi mai trăi / Veșnic roaba ei voi fi / Și prin versul ei duios, / Voi cînta lin și frumos / Patria, conducătorul / Partidul și Tricolorul".

— Am ascultat cu răsuflarea tăiată această emoționantă însemnare despre locul cel mai scump și drag din sufletul dv. Cum vă apreciază consătenii, sînteți respectată în satul dv. ?

— Da, sînt apreciată și mă bucură că succesele mele sînt considerate și ale lor, iar succesele consătenilor mei sînt deopotrivă și ale mele.

— V-am văzut de nenumărate ori la televizor. Ați urmărit aceste emisiuni în care ați recitat foarte frumos poezii despre patrie și partid ?

— Cîteva emisiuni culturale în care apar recitînd versuri am reușit să le văd ; îmi place nespus de mult să-mi recit singură poeziile pe care le scriu. Dacă vreți, vă pot recita și dv. o poezie.

— Îmi face multă plăcere.

— Este o poezie pe care am scris-o cu cîteva zile în urmă și pe care am dedicat-o președintelui țării noastre. Se intitulează : „Odă conducătorului nostru iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu" — „Portișor din umbra serii / Zboară tu în largul zării / Zboară, lin zboară ușor / Pîn' la lună, pînă-n nor / Apoi coboară ușor / La al nostru conducător / Spune-i că pe unde trece / Sufletul nostru-l petrece / Pe unde călătorește / Dorul nostru-l însoțește / Spune-i că orice cuvînt / Rostit din sufletu-i blînd / Din al inimii buchet / Este pasnic, este drept / E izvor de apă lină / Dintr-o veselă grădină / Iar tu prea frumoasă stea / Ce luminezi calea sa / Suflă la geamul aurit. / Tu veghezi pe-al țării fiu / Vraja dulcelui tău vis / Fir de aur i-a întins / Pe dînsul merge cu dor / Fiul țării călător / Pacea lumii îi zîmbește / Pe drum cînd călătorește / El îi spune cu glas blînd / Sunt născut pe-acest pămînt / Să te apăr scumpă floare / Cu viers de privighetoare / Să te văd în slăvi plutind / Lumea-ntreagă stăpînind / Tu cu dulcea ta lumină / Lumii întregi să-i fii regină / Să domnești peste popoare / Ura, vrajba-n veci să moară / Ca să fie în viitor / Fericit orice popor / Și să guste în viață / Toți din sfînta ta dulceață / Pacea zice lăcrămînd / De la inimă oftînd / Mulțumesc cu bucurie / Fiu al mîndrei Românii / De-ar fi toți ca tine-n lume / Ar fi numai zile bune / Pămîntul ar fi grădină / Într-o singură lumină / Tinerețe fără bătrînețe / A răsărit mîi de fețe / Și-acum să cîntăm cu dor / Trăiască conducătorul / Ceaușescu și poporul / Partidul și tricolorul / Sărutăm al țării nume / Cel mai scump din astă lume."

— Poezia patriotică pe care o scrieți cu înaltă simțire și mult talent v-a adus unul din premiile întîi ale Festivalului național „Cîntarea României". Pentru ce poezie ați devenit laureată al primului festival al muncii și creației libere ?

— Am primit diploma de laureată cu premiul întîi pentru poemul „Glasul patriei pentru Eroul necunoscut de la Plevna" — „Drag erou necunoscut / Din veacul care-a trecut / Spune ce moarte-ai avut / De spadă ori de cuțit / Ori de gloanțe ciuruit / Ori de tunuri despicat / Ori de țarină îngropat / Spune cine te-a jelit / În ceasul cînd ai murit / Cine fața ți-a spălat / Cine gura ți-a udat / Cine ochii ți i-a-nchis / Și lumină ți-a aprins / Cine mi te-a îmbrăcat / Cine doina ți-a cîntat / Cine groapa ți-a săpat / Și cine te-a îngropat / Cine-a stat la capul tău / Ca să-i spui cît îi de greu / Cine ți-a stat la picioare / Să te-ntrebe ce te doare / Cine clopotele-a tras / Ca semnal de bun rămas / Spune dragă flui meu / Unde e mormîntul tău / Maică scumpă România, / Eu cu dor ți-oi spune tie / La război cînd am plecat / Pe altarul tău curat / Jurămîntul mi l-am dat / Și glia ți-am sărutat / Jurai cu inima la piept / Să-ți fiu credincios și drept / Știe soarele prea sfînt / Că m-am ținut de cuvînt / Știe iarba și pămîntul / Că n-am călcat jurămîntul / Ci-am luptat cu arma-n mînă / Pentru țara mea română / Și cu mîna pe drapel / Am murit privind la ei / Cine ochii mi-a închis / Stelele cînd s-au aprins / Cine gura mi-a udat / Roua cînd a picurat / Cine fața mi-a spălat / Ploile cînd au picat / Cine doina mi-a cîntat / Codrii cînd s-au legănat / Cine doliu a cernit / Serile cînd au venit / Și cine că m-a jelit / Luna cînd a răsărit / Cine groapa mi-a săpat / Dușmanul cu un granad / Cine a stat la capul meu / Puștile de pe transeu / Cine mi-a stat la picioare / Păsările cîntătoare / Cine-o fi tras clopote / Dușmanul cu tunurile / La Grivița sub transeu / Acolo-i mormîntul meu".

— Ascultînd asemenea poezii, e firesc să mă gîndesc și să vă întreb, cînd și cum se nasc aceste creații poetice ?

— Scriu seara și noaptea, în căsuța în care m-am născut și care se află pe șoseaua ce iese la drumul mare, cum se spune la noi. Înaintea casei se află o pădure. Iar prin apropiere, în fundul grădinii, e un cring, unde se află o potecuță ce duce spre birtul lui Lică. Acolo a slujit bunica, Maria Birău, despre care se spune că ar fi fost birtășiță la „Moara cu noroc" a lui Ioan Slavici. Cînd mă apuc să scriu, versurile vin singure, totul e numai să am ideea despre un anumit lucru. Doar atît îmi trebuie.

— Dacă eu v-aș ruga acum să îmi faceți o poezie despre un anumit lucru, mi-ați putea face ?

— Dacă îmi spuneți acel lucru, vă pot face, Altfel, dacă numai îmi cereți să scriu o poezie, fără să-mi spuneți despre ce, nu pot.

— Ne aflăm într-o zi de toamnă. Cu ce se ocupă în aceste zile poeta țărancă Emilia Iercoșan ?

— Ziua nu am vreme să scriu nici un rînd, deoarece sînt ocupată cu lucrul.

— Ce lucrați ?

— Și anul acesta am avut alîtea prune în grădină, încît nu mai prididesc cu strînsul lor. Înainte am lucrat 14 ani la cooperativa agricolă de producție din localitate, iar acum sînt pensionară C.A.P., dar grădina tot eu trebuie să o lucrez, chiar dacă sînt pensionară. Seara, după ce am cinat, încep să scriu, reînviind, în poezie, viața ce se țese din istorie și din înnoirile veacului.

EMIL ȘIMĂNDAN ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Țimbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 93 ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

Trăiască ROMÂNIA!

Sărbătorim 60 de ani de la crearea statului național român unitar în spiritul fierbinte al unității naționale, într-o Românie liberă, independentă și suverană, într-o țară a muncii și dreptății, mamă bună a tuturor fiilor ei, indiferent de naționalitate, într-o Românie străbătută de puternicul patos al construcției socialiste, într-o Românie care-și urmează neabătut partidul său comunist, într-o Românie unită ca o caldă familie în jurul tovarășului Nicolae Ceaușescu, patriot revoluționar și internaționalist consecvent, în a cărui identitate strălucesc, la cel mai înalt preț, ca niște carate durabile, lupta pentru binele țării și strădania pentru pacea lumii

1918-1978

„Noi chemăm toate statele să ne întrecem nu în cursa înarmărilor, nu în sporirea cheltuielilor militare — care vor diminua nivelul de viață al popoarelor — ci în lupta pentru dezvoltarea producției materiale și spirituale, pentru pace, pentru a asigura accesul popoarelor la cuceririle uriașe ale civilizației, pentru a realiza adevăratul umanism, în care omul trebuie să fie mai presus de toate, pentru libertatea, independența și bunăstarea națiunilor."

NICOLAE CEAUȘESCU

Fermă aprobare, vibrantă adeziune

Activitatea delegației care a participat la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, delegație condusă de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost aprobată de ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 24 noiembrie în unanimitate. Comunicatul dat publicității apreciază că delegația Partidului Comunist Român s-a încadrat în totalitate mandatului încredințat, orientărilor generale ale politicii interne și externe a României. În aceste zile, în telegramele sosite pe adresa Comitetului Central, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării, întregul popor, români, maghiari, germani și de alte naționalități, într-o impresionantă unitate de voință și acțiune, dau o înaltă apreciere ținutei politice demne, exemplu de slujire devotată și competentă a intereselor supreme ale poporului român, ale cauzei generale a socialismului, păcii și progresului, cu care președintele țării a expus și susținut poziția României la Consfătuirea de la Moscova.

Această unanimă și hotărîtă aprobare a fost din plin evidențiată în cadrul întîlnirilor avute sîmbătă și luni de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu reprezentanții clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, tineretului, cu reprezentanți ai armatei și ai Ministerului de Interne, întîlniri care au prilejuit o fierbinte manifestare a sentimentelor de nețărmurită dragoste, de înaltă prețuire, pe care întreaga noastră națiune le nutrește pentru conducătorul partidului și statului, pentru activitatea sa neobosită consacrată înfloririi patriei, bunăstării și fericirii poporului, triumfului cauzei socialismului și păcii, au pus în evidență, încă o dată, principiul fundamental ce călăuzește partidul nostru — acela conform căruia toate angajamentele, tratativele sau obligațiile pe care țara le asumă pe plan intern sau internațional sînt supuse dezbaterii și aprobării organelor reprezentative ale întregului popor, poporul fiind pînă la urmă singurul în drept să-și spună cuvîntul și să aprecieze dacă ele sînt bune sau nu, dacă corespund intereselor construcției socialismului și cauzei independenței țării.

Semnînd Declarația în numele României socialiste, secretarul general al partidului,

(Continuare în pagina 2)

NICOLAE CRISTACHE ■

Uniți pentru totdeauna

La noi, la români, istoria nu e literă moartă, depozit rece de date, praf așternut peste arhive, filă festivă ce se scutură din calendar, ci izvor sacru de viață și ființă al națiunii, apă vie regeneratoare a ființei și a conștiinței noastre, ale fiecăruia, în acest ceas, azi ca și ieri. Ca și geții, care sorbeau din Istros înainte de luptă, împărtășindu-se, sorbim, la rîndu-ne, din fluviul de fapte ale trecutului, ne închinăm la chipurile înaintașilor, pentru a ne ridica mai tari, mai teferi, mai nestrămutați în hotărîrea noastră de a urma lucrarea generațiilor, „lucrarea secolelor", pe care o moștenim. Sînt zeci și zeci de generații care dau sevă acestui indemn, iar dintre toate, în acest an de rememorare, este mai vie ca oricînd, în mintea și inima noastră, lucrarea generației anului 1918.

(Continuare în pagina 6)

ILIE PURCARU ■

Adevărata strălucire

Aniversarea înfăptuirii unității naționale reprezintă fără îndoială un moment deosebit în viața fiecărui popor. O asemenea sărbătoare are însă cu adevărat strălucire în măsura în care coincide cu o perioadă de progres și înflorire a societății, de afirmare a țării respective în concertul națiunilor lumii.

Într-o astfel de ipostază fericită se află astăzi România socialistă care își aniversează șase decenii de deplină unitate statală cu satisfacția de a fi recuperat deja o parte substanțială a distanței care o separa de țările dezvoltate economic și totodată cu perspectiva certă de a reuși într-un viitor apropiat, la jumătatea deceniului viitor, să atingă nivelul de țară cu dezvoltare medie.

(Continuare în pagina 21)

MIRCEA ANGELESCU ■

1 Decembrie 1918

Stătuse Timpul. Se simțea dator
Față de-un neam cu un destin de piatră ;
Clipa zvicni. Se preschimbă-n cocor
Și,-nscrisă-n cer, redesenă o vatră.

O vatră-n cer, o vatră pe pămînt

Destinul nostru crește între ele ;
De-am număra strămoșii în morminț,
Ar fi atîți cît numărul de stele !
Acolo, jos, pămîntul țării mele
Fu cîndva viu în daci și în romani;
Sub noi — părinți, deasupra noastră — stele,
O sfîntă simetrie de două mii de ani !

VASILE VERSAVIA ■

Ne-am regăsit

acum 60 de ani ţvabii s-au declarat în unanimitate pentru unirea Banatului cu România

Ne-am unit cu dreptatea
ne-am unit cu egalitatea
ne-am unit cu poporul
care de secole căuta libertatea

ne-am regăsit gîndirea noastră
ne-am regăsit voloarea noastră

ne-am unit cu o credință
ne-am unit cu generozitatea
ne-am unit cu un popor
care ne-a garantat a noastră ființă

ne-am regăsit limbă noastră
ne-am regăsit datinile noastre

ne-am unit cu frăția
ne-am unit cu omenia
ne-am unit cu un suflet larg
ne-am unit cu patria noastră a tuturor
România

NIKOLAUS BERWANGER ■

Frăție

Cînd peste lume
se revarsă mesajul zorilor,
iar în oglinda ochilor
se pregătește de zbor
alb porumbel în drum spre tine,

dă-l mai departe,
precum se dau din mînă-n mînă
izvoarele prealimpezi ale patriei,
cînd se deschid în noi
petalele uriașe ale frăției
și sub bolta pieptului nostru
bate în ritmuri egale
dragostea de țară,
dă-o mai departe !

MURGU PÁL ■

În românește de CSEKE GÁBOR ■

flacăra

Patru ani de la Congresul al XI-lea al P.C.R.

Durabile înfăptuiri

Au trecut patru ani de cînd, la București, au avut loc lucrările Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român. Astăzi, din prezentul fierbinte al faptei, hărniciei și cutezanței sale, poporul trăiește satisfacția împlinirii istoricelor hotărîri adoptate atunci de forumul comuniștilor. Pe măsura hotărîrilor și chemării Congresului al XI-lea de a da viață Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, acești ani au fost ani de muncă încordată și rodnică, în care s-a lucrat cu spor în toate sectoarele construcției socialiste. Ca urmare a unui program de investiții fără precedent în istoria noastră, sute și sute de întreprinderi moderne, de înaltă tehnicitate, au intrat în funcțiune în această perioadă, puterea industrială devenind astfel considerabil mai mare decît acum patru ani și, totodată, fiind mai rațional distribuită pe întreg teritoriul țării. Agricultura s-a angajat, la rîndul ei, pe drumul modernizării, al dezvoltării intensive. Preocuparea, mai stăruitoare decît oricînd, de atingere a unor niveluri superioare de productivitate, de economisire și valorificare superioară a resurselor naturale, de promovare a tehnologiilor moderne, de sporire rapidă a eficienței întregii activități economice își găsește deplină justificare prin faptul că societatea noastră în ansamblu și fiecare membru al ei sînt profund interesați ca eforturile îndreptate spre dezvoltare să rodească din plin, ca sporirea avuției naționale să se bazeze, înainte de toate și într-o proporție din ce în ce mai mare, pe factorii intensivi, hotărîtori pentru accelerarea progresului multilateral al patriei, depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare, egalizarea nivelului de dezvoltare al țării noastre cu cel al țărilor avansate din punct de vedere economic.

Succesele obținute în aceste direcții au permis să se majoreze simțitor o seamă de prevederi esențiale ale actualului plan cincinal, prin adoptarea unui program suplimentar de dezvoltare a economiei, în cadrul lucrărilor Conferinței Naționale a partidului, în decembrie anul trecut. După cum este cunoscut, încă de pe acum producția suplimentară obținută însumează peste 40 miliarde de lei — din cele 100 miliarde prevăzute — fapt ce dovedind că este întru totul posibilă realizarea în întregime atît a prevederilor cincinalului, cît și ale programului suplimentar. Dealtfel, corelația potrivit căreia este în interesul fiecărui cetățean ca puterea economică a țării să sporească rapid, neîncetat, de aceasta depinzînd creșterea bunăstării generale, a fost evidențiată cît se poate de limpede de anii de după Congresul al XI-lea. Adoptarea Programului de creștere suplimentară a producției a făcut posibilă, de exemplu, și inițierea unui Program de creștere mai accentuată a nivelului de trai, pe baza căruia, după cum se știe, se asigură majorarea cu 32 la sută a retribuției reale a oamenilor muncii, simțitor mai mult decît se stabilise la Congresul al XI-lea.

Atenția deosebită pe care Congresul al XI-lea a acordat-o creșterii rolului științei în producția materială, în întreaga viață socială, și-a găsit în anii următori o tot mai largă materializare, prin asimilarea celor mai noi cuceriri ale progresului tehnic contemporan, prin preocuparea pentru legarea tot mai strînsă a cercetării și învățămîntului cu producția. Totodată, criteriile științei au fost tot mai stăruitor aplicate în organizarea, planificarea și conducerea activității economico-sociale, deosebit de importantă și de semnificativă în acest sens fiind introducerea noului mecanism economico-financiar.

Trebuie subliniat că eforturile de perfecționare a vieții economico-sociale s-au îmbinat, pe parcursul acestor ani, cu procesul de adîncire a democrației socialiste, cu multiplele măsuri al căror rezultat a fost crearea unui cadru organizatoric unic în felul său, capabil să asigure participarea activă, nemijlocită, a clasei muncitoare, a întregului popor la soluționarea tuturor problemelor activității economico-sociale. În strînsă legătură cu acest proces care deschide perspective noi evoluției întregului mecanism democratic în direcția trecerii treptate spre fazele superioare ale organizării comuniste a vieții sociale, deosebit de rodnici s-au arătat a fi acești ultimi patru ani, și pe planul formării omului nou, ale cărui trăsături, după cum este știut, au fost magistral definite în Codul etic adoptat de Congresul al XI-lea. Politica ideologică și de educație socialistă promovată de către partidul nostru, de dezvoltare a conștiinței socialiste a maselor, de generalizare la scara întregii societăți a trăsăturilor moralei comuniste, își găsește întruchipărea într-una din realitățile cele mai impresionante ale României de azi, în omul cu o concepție înaintată despre muncă și viață, cu un larg orizont cultural, cu înalte calități morale, cu un adînc simț al responsabilității față de destinele patriei și ale umanității.

Este știut, de asemenea, că perioada care a trecut de la Congresul al XI-lea a adus o deplină confirmare aprecierilor și concluziilor sale asupra evoluției și perspectivelor proceselor fundamentale ale vieții internaționale, asupra capacității forțelor progresiste și democratice din lume de a impune apărarea păcii. Pornind de la considerentul că rolul unui stat în viața internațională depinde de aportul său la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte, țara noastră a acționat, pe parcursul acestor ani, pentru cauza păcii și înțelegerii între popoare, pentru libertatea și progresul națiunilor, pentru statuarea unei noi ordini economice și politice internaționale, în deplin acord cu voința îndreptățită a tuturor statelor de a se dezvolta în deplină independență, de a se afirma nestingherit în marea competiție a civilizației universale. Prin multiplele inițiative, propuneri și acțiuni pe plan internațional, în care și-au găsit reflectarea întocmai orientările programatice ale Congresului al XI-lea, România a adus o contribuție reală și substanțială la întărirea securității în Europa și în lume, la stimularea cursului de destindere în relațiile internaționale, la edificarea unor relații interstatale bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi și respectului reciproc. În acești ani s-a văzut, astfel, aportul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a României socialiste, puse în slujba intereselor fundamentale ale poporului român, a cauzei socialismului, păcii și cooperării în lume.

Acum, la patru ani de cînd, la București, aveau loc lucrările Congresului al XI-lea, eveniment ce va rămîne înscris în istoria partidului și poporului nostru, se arată tot mai puternic rolul său covîrșitor în dinamizarea energiilor și forțelor creatoare ale întregii națiuni, în accelerarea progresului economic și social al țării, în creșterea — prin demersurile sale de politică externă — a prestigiului României în lume. Unitatea de nezdruncinat a națiunii în jurul partidului, abnegația cu care clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — urmează Partidul Comunist Român, conducătorul încercat pe calea progresului și civilizației, constituie garanția că hotărîrile Congresului al XI-lea vor fi îndeplinite exemplar, că viața în țara noastră va urma neabătut Programul de înfăptuire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

D. CONSTANTINESCU ■

Fermă aprobare, vibrantă adeziune

(Urmare din pagina 1)

delegația României, cu pornit de la ideea că ea corespunde pe deplin intereselor vitale ale poporului nostru, ca și ale celorlalte țări care au semnat-o. Declarația semnată la Moscova, se arată în Comunicatul Comitetului Politic Executiv, scopurile pe care și le propune răspund intereselor poporului nostru, ale statelor participante la Consfătuire și ale tuturor statelor lumii, ale tuturor popoarelor pentru că ea pune pe primul plan lupta pentru pace, pentru dezarmare, pentru soluționarea problemelor complexe ale lumii de astăzi pe calea tratativelor, pe baza principiilor respectului independenței și suveranității naționale, ale neamestecului în treburile interne, ale dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, pe destinele proprii, de a-și făuri viața în mod liber.

Realizarea dezarmării și înfăptuirea păcii nu sînt probleme rezolvate. Este necesară în acest scop întărirea solidarității și conlucrării dintre toate forțele și popoarele care se pronunță pentru pace. Prevederile Declarației sînt de natură să stimuleze lupta popoarelor în interesul propășirii economice și nu în scopul perfecționării mijloacelor de distrugere. România este preocupată în gradul cel mai înalt de concretizarea acestor obiective înscrise în documentul Consfătuirii. Consecventă acestor principii, țara noastră consideră deosebit de importante acele propuneri ce privesc dezangajarea militară în Europa și în lume, cu precădere cele ce se referă la corința retragerii trupelor străine de pe teritoriile altor state, lichidarea bazelor militare străine, diminuarea rolului blocurilor militare și crearea condițiilor de dizolvare concomitentă a Tratatului de la Varșovia și a N.A.T.O., lichidarea politicii de bloc, eliminarea forței din viața politică mondială, asumarea de către toate statele a obligației de a renunța la folosirea forței și la amenințarea cu forța, în toate formele ei de manifestare, tratativele, calea politică, urmînd să constituie singurul mod de abordare a chestiunilor litigioase.

Acționînd hotărît în direcția dezarmării și destinderii, partidul nostru nu ignoră existența în viața internațională a tendințelor de perpetuare a politicii de forță și dominație, de nesocotire a atributelor fundamentale ale unor țări și popoare și se preocupă consecvent, cu grijă patriotică și înalt simț de răspundere, pentru întărirea capacității de apărare a țării. Așa cum a subliniat în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, analiza evenimentelor internaționale îndreptățește încrederea că există condiții și posibilități pentru împiedicarea agravării situației internaționale, că lupta pentru pace a cuprins mase largi și a luat o asemenea amploare încît nu se poate afirma că ne aflăm în fața unui război iminent. Printr-o acțiune solidară a țărilor socialiste, a tuturor forțelor revoluționare progresiste, în viața internațională poate fi instaurată o politică nouă, o nouă ordine economică internațională, de colaborare echitabilă și reciproc avantajoasă, de egalitate în drepturi a tuturor națiunilor. O importanță deosebită o are în acest context punctul din Declarație referitor la necesitatea ca relațiile dintre țările socialiste să se afirme ca un tip nou de relații internaționale, superior, menit să exercite o puternică influență asupra tuturor popoarelor, asupra cursului destinderii, oferind lumii modelul de raporturi bazate pe principiile independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, solidarității și intrajutorării tovărășești.

România se pronunță și acționează consecvent pentru lărgirea și intensificarea relațiilor cu toate statele lumii fără deosebire de orînduirea socială și așază în centrul acestor relații dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, inclusiv în domeniul militar. Fidelă obligațiilor asumate ca membră a Tratatului de la Varșovia, țara noastră este hotărîtă să-și respecte rigures îndatoririle în cazul unei agresiuni imperialiste în Europa împotriva unei țări socialiste. Fundamentul acestei colaborări pornește și în acest domeniu de la principiile generale admise în raporturile dintre țările socialiste, ținînd seama că fiecare armată națională este subordonată exclusiv intereselor supreme de conducere din țara respectivă, partidului și guvernului respectiv și răspunde numai în fața propriului popor.

De aprobarea întregului nostru popor se bucură de asemenea modul în care delegația română a abordat în discuții unele probleme militare ale Tratatului de la Varșovia ; România, consecventă poziției sale principiale, nu se poate declara de acord cu adoptarea unor măsuri ce nu au fost convenite între toate statele membre, așa cum prevede însuși Tratatul. Așa cum a subliniat secretarul general al partidului, armata română nu se va afla niciodată sub altă comandă decît a partidului și guvernului țării, va fi întotdeauna numai la ordinele poporului român. „Dacă vreunul din aliații noștri din Europa, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, va fi victima vreunei agresiuni imperialiste, vom acționa cu toată hotărîrea în conformitate cu angajamentele luate în Tratat, cît și în tratatele de cooperare și asistență mutuală pe care le avem. Vom face aceasta și dacă va exista Tratatul de la Varșovia, și dacă nu va mai exista". „Desigur, sublinia în continuare secretarul general, e necesar uneori să iei arma în mînă și să-ți faci datoria, chiar cu prețul vieții. Dar nu acesta trebuie să fie țelul nostru ! Nu acesta este țelul politicii noastre, al partidului, al construcției socialismului ! Țelul nostru este să împiedicăm un nou război, să asigurăm pacea popoarelor, posibilitatea de a-și construi viața în mod liber, așa cum doresc, de a conviețui în bună colaborare toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială !. În direcția aceasta trebuie să ne concentrăm toate eforturile ! Citeodată, e mai greu să lupți pentru pace, decît să iei arma în mînă !".

Militînd pentru adîncirea procesului de destindere și în același timp preocupîndu-se în continuare de întărirea capacității de apărare și de luptă a armatei, de conlucrarea cu armatele prietene, România pornește de la premisa că măsurile de menținere a capacității de apărare trebuie să aibă un caracter rațional, astfel încît să nu împovărească poporul — țara — să nu aibă repercusiuni asupra îndeplinirii programelor de dezvoltare a societății, să nu împiedece asupra ridicării continue a nivelului de trai al maselor populare, țelul suprem al edificării noii societăți. Această poziție este determinată de actuala situație internațională, de convingerea că nu sînt necesare cheltuieli militare suplimentare, că cea mai bună cale de întărire a capacității de apărare este dezvoltarea economică, ridicarea nivelului de trai — pentru că aceasta va constitui garanția sigură a luptei împotriva oricărei agresiuni, clasa muncitoare și întregul popor știind că au de apărat o viață liberă și demnă, că au de apărat socialismul și comunismul. România este ferm hotărîtă să nu treacă la mărirea cheltuielilor militare peste bugetul aprobat de Marea Adunare Națională. În acest spirit, delegația română s-a pronunțat cu toată fermitatea ca țările participante la Tratatul de la Varșovia să nu urmeze calea adoptată de țările N.A.T.O. ci, dimpotrivă, să adopte calea acțiunii hotărîte pentru reducerea înarmărilor, a cheltuielilor militare, să spună un NU hotărît cursei înarmărilor și să facă totul pentru a opri această cursă care reprezintă un grav pericol nu numai pentru dezvoltarea economică, dar însăși pentru viața tuturor popoarelor.

Ca un singur om, țara întreagă își exprimă în aceste zile ferma aprobare și vibranta adeziune la politica internă și externă a partidului și statului, elaborată și înfăptuită sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Întregul popor își manifestă hotărîrea nestrămutată de a-și înzeci eforturile pentru întărirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a socialismului, pentru îndeplinirea cu succes a planului cincinal, a programului elaborat de Congresul al XI-lea de dezvoltare și mai rapidă a patriei noastre, de ridicare a bunăstării maselor, aceasta constituind esența societății care se edifică în România, asigurînd ca tot ce se realizează să servească poporului, fericirii, bunăstării și independenței sale.

GÎND ȘI VOINȚĂ UNANIMĂ ÎN SLUJIREA NEABĂTUTĂ A POLITICII INTERNE ȘI EXTERNE A PARTIDULUI

„Fiind clasă conducătoare a societății, este normal ca întreaga clasă muncitoare să cunoască toate măsurile și tot ce urmează a se înfăptui, să-și spună cuvîntul și să hotărască cum trebuie să acționăm".

Întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu reprezentanți ai clasei muncitoare

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit, sîmbătă, 25 noiembrie, la sediul C.C. al P.C.R., cu numeroase delegații de oameni ai muncii, reprezentînd mari colective de muncă din întreprinderi din Capitală și din județe ale țării, care au exprimat rugămintea să fie primite de secretarul general al partidului pentru a fi informate mai pe larg asupra desfășurării Consfătuirii de la Moscova a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, precum și în legătură cu activitatea și poziția delegației României la această consfătuire.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu vibrantă căldură și însuflețire de participanții la această întîlnire — muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri — români, maghiari, germani și de alte naționalități, care au ovaționat îndelung pentru partid și secretarul său general. S-a scandat, cu însuflețire, minute în șir „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu — Pace !".

În această fierbinte manifestare a delegațiilor clasei muncitoare și-au găsit expresie sentimentele de nețărmurită dragoste, de înaltă prețuire, pe care întreaga noastră națiune le nutrește față de conducătorul partidului și statului nostru, pentru activitatea sa neobosită consacrată înfloririi patriei, bunăstării și fericirii poporului, triumfului cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

Cuvîntarea secretarului general al partidului a fost urmărită cu deosebită atenție, cu deplină aprobare și intensă satisfacție, ea fiind subliniată, în repetate rînduri, cu vii și îndelungi aplauze.

Participanții — și prin ei întreaga noastră clasă muncitoare — și-au reafirmat astfel încrederea în gloriosul Partid Comunist Român, simțămintele de nețărmurită dragoste, stimă și recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-au exprimat totala aderiune și înalta apreciere față de activitatea pe care a desfășurat-o la Consfătuirea de la Moscova.

Pătrunsă de înalta răspundere ce-i revine, clasa noastră muncitoare și-a reînnoit hotărîrea de a acționa, cu toată energia, împreună cu întregul popor, pentru înfăptuirea politicii interne de construire a socialismului și a politicii externe a partidului și statului nostru, de luptă fermă pentru cauza destinderii, dezarmării, securității și păcii, pentru întărirea colaborării cu toate țările socialiste, cu toate statele, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

„Am afirmat hotărîrea fermă a poporului nostru de a milita pentru dezarmare și pentru o pace trainică în lume".

Întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu reprezentanți ai țărănimii, intelectualității și tineretului

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit, sîmbătă, la sediul Comitetului Central al partidului, cu delegații ale oamenilor de știință, artă și cultură, din cadrul învățămîntului, ale tineretului, ale Consiliului Național al Agriculturii.

Cei prezenți la întîlnire au întîmpinat cu deosebită căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimîndu-și, și cu acest prilej, prin puternice și îndelungi aplauze, adeziunea totală la politica internă și externă a partidului și statului nostru, hotărîrea nestrămutată de a-și aduce din plin contribuția la transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea, înalta stimă, considerație și dragoste față de secretarul general al partidului.

Făcîndu-se mesagerii gîndurilor și sentimentelor largilor categorii de oameni ai muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — pe care le-au reprezentat la noua întîlnire cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, participanții și-au reafirmat voința de a se uni și mai strîns în jurul partidului, al secretarului său general, de a înfăptui neabătut Programul Partidului Comunist Român, de a contribui cu abnegație și dăruire la înflorirea continuă a patriei, la creșterea prestigiului internațional al României socialiste, la realizarea idealurilor de pace și progres ale omenirii.

„Am ferma convingere că fiecare armată națională va fi tot mai puternică — numai în măsura în care va fi conștientă de misiunea și rolul său și va ști că servește în primul rînd interesele națiunii sale, cuceririle ei revoluționare, împotriva agresiunii imperialiste".

Întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu reprezentanți ai armatei noastre și ai Ministerului de Interne

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor noastre armate, s-a întîlnit, în cursul zilei de luni, la sediul C.C. al P.C.R., cu reprezentanți ai armatei noastre și ai Ministerului de Interne.

La intrarea în sală, comandantul suprem al forțelor noastre armate a fost întîmpinat cu vibrant entuziasm, cu aplauze și urale îndelungate. Participanții au scandat, minute în șir, „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu — Pace !", „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria !".

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost urmărită cu profund interes și subliniată în repetate rînduri cu îndelungi aplauze și ovații. Participanții, și prin ei toți ostașii țării și lucrătorii Ministerului de Interne, și-au manifestat totala aprobare și sprijinul unanim față de poziția delegației române, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, care răspunde în cel mai înalt grad intereselor supreme ale națiunii noastre socialiste, cauzei independenței și suveranității naționale, destinderii, colaborării și păcii în întreaga lume.

Și acum, ca întotdeauna, armata noastră și lucrătorii Ministerului de Interne și-au reînnoit cu putere angajamentul de a ridica necontenit nivelul de pregătire de luptă și politică a unităților și marilor unități, de a se afla întotdeauna sub comanda partidului și guvernului țării, de a fi mereu la ordinele poporului român, de a-și face cu credință datoria sacră față de patrie, de a apăra cu fermitate și cu vigilență cuceririle revoluționare ale națiunii noastre, munca sa pașnică și realizările obținute în construcția socialistă, libertatea și independența Republicii Socialiste România.

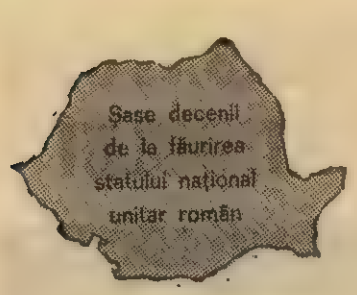

Pe platformele industriei socialiste, oamenii, indiferent de naționalitate, vorbesc o limbă unică: a muncii, a calității, a eficienței

Marea familie de pe strada Tuberozelor

Pe strada Tuberozelor din Oradea, la numărul 26, stă una din cele mai mari familii muncitorești din Bihor. Peste 4 000 de lucrători, români, maghiari și de alte naționalități, laolaltă cu munca lor diurnă, cu neîncetatele căutări pentru perfecționarea produselor, se numesc simplu „Înfrățirea". După nivelul producției, întreprinderea ocupă locul al treilea între unitățile constructoare de mașini-unelte din țară. De la constituirea ei, în 1949, sub această denumire, a dat mai bine de 80 000 de mașini din care o mare parte pe piața externă. În acest an, la „Înfrățirea" se produc 5 338 mașini-unelte în 31 de tipodimensiuni.

Desigur, toate succesele colectivului se datoresc printre altele — așa cum ne spunea zilele acestea maistrul principal Constantin Pitaru, din atelierul de mecanică grea — străduinței permanente a muncitorilor și inginerilor pentru îmbunătățirea parametrilor de funcționare, a calității produselor ce poartă emblema întreprinderii. „Mai sînt, bineînțeles, de luat în seamă — spunea interlocutorul — și disciplina tehnologică, precum și disciplina muncitorească în sensul ei mai larg și, aș zice, chiar mai important. Este într-adevăr un limbaj al muncii prin care comunicăm perfect și în clipele de mare concentrare, ca și în cele de răgaz. Și noi, care știm ce preț are înțelegerea asta, cînd ea e adevăr de muncă și fapt de viață, nu putem să uităm că toate marile rezultate pe care le-a raportat colectivul nostru pînă azi vin și din acest lucru neînregistrat în nici o fișă de materiale, neprins în nici un desfășurător al cifrelor de plan".

Cele spuse de maistrul Pitaru le gîndesc toți oamenii muncii cu care am discutat — și, cu siguranță, nu numai aceștia — indiferent de forma în care își exprimă gîndul. Dacă un lucru cere efort deosebit, întreaga formație de muncă răspunde ca un singur om. Dacă un muncitor trece printr-o întîmplare grea, colegii săi îi vin cu tact și prompt în ajutor. I-a ars unuia agonisealа unei vieți întregi : pînă să fie despăgubit de ADAS, colegii îl și ajutaseră cu o sumă substanțială să-și refacă gospodăria. Un mare necaz l-a lovit pe Petru Mateiaș din secția montaj. Cei din atelierul de mecanică grea, alături de muncitorii secției sale, și nu numai aceștia, au strîns imediat peste 23 000 de lei să-l ajute. Dar prietenii și colegii de muncă nu sînt săritori numai la necazuri. „E unul dintre cele mai obișnuite lucruri — ne spunea, de asemenea, Constantin Pitaru — ca acela care-și face o casă să fie ajutat pînă și-o termină de colegii de muncă. Mai este oare nevoie să spun că îl ajută fără nici o plată sau că, la fel ca și în întreprindere, munca îi alătură prieteni pe oameni, fără să țină seama de ce naționalitate sînt ?"

În acest uriaș grup de prieteni, care este colectivul muncitoresc de la „Înfrățirea", toți împart deopotrivă și zilele de lucru dar și duminicile vieții. Încordările muncii, ca și bucuriile, îi găsesc totdeauna alături. Colegii îi sărbătoresc pe tinerii căre-și întemeiază familii, dar și pe cei care, după o viață de muncă, se retrag în liniștea anilor de pensie. Așa au fost înconjurați în ultima vreme cu tandrețe și cu multă căldură, după mai bine de 30 de ani de trudă, admirabilii meseriași : Teodor Porumb, Magyari Emeric, Constantin Moroșanu sau Hajnal Gheorghe.

„Și pentru că sîntem în fond prieteni, nimeni nu se supără dacă în ședințe este criticat — că nu face cît poate să facă. Fiindcă în privința asta nu sîntem deloc îngăduitori, ne-a spus rectificatorul Mascas Ștefan. Calitatea producției ne interesează pe toți și depinde de toți, români, maghiari, indiferent ce-am fi. E drept că la aceasta contribuie și receptivitatea C.O.M. la propunerile muncitorilor. De curînd am propus și s-a aprobat ca la fiecare comandă să se precizeze exact rebuturile ca să se poată interveni imediat ce este cazul pentru remedierea deficiențelor. Sînt convins că în felul acesta vom avea de cîștigat, așa cum am fost convins altădată cînd am propus ca o comisie de la întreținere să verifice pierderea de ulei la mașini și să găsească soluții de diminuarea acesteia. A pierderii, adică. A doua zi comisia s-a și constituit, iar azi acea pierdere este deja foarte mult redusă".

Unul din lucrurile pe care ține foarte mult muncitorii de la „Înfrățirea" să-l observi, dacă treci pe la ei, este că întreprinderea are un fel de corp didactic de meșteri. Un obicei vechi folosit și în alte părți face ca tinerii să se formeze pe lîngă cei mai bătrîni în meserie. Aici este un fel de titlu, invidiat și mai ales respectat, calitatea recunoscută a unui maistru sau a unui muncitor de a forma noi meseriași. În întreprindere sînt numeroși acești dascăli ai meseriilor, oameni care au muncit din greu o viață întreagă și care își respectă această calitate neoficială mai abitir decît mulți titulari de catedre adevărate.

Am stat de vorbă cu unul dintre acești dascăli de la „Înfrățirea". Se numește Gheorghe Fechete și este lăcătuș în secția montaj. Lucrează aici de 26 de ani și este printre cei mai buni meseriași, unul din cei care astăzi nici nu mai pot socoti exact cîți au învățat meserie de la el. „Apoi, nu-i numeri, dar te răsplătește fiecare cu toate bucuriile lui. De cîte ori aud de succesele unuia dintre cei pe care i-am ajutat și eu să se formeze ca meșteri și ca oameni, îmi zic că e bine ce-am făcut și, cu cît îs mai mari succesele lor, mi-s mai dragi și mă bucur și eu. La noi la montaj s-au ridicat mulți oameni de ispravă. Datorită calităților lor nu puțini au fost chiar promovați în diferite munci de răspundere. Mie îmi ajunge dacă vă spun că și tovarășul Gheorghe Groza a deprins meserie tot la noi. Acolo a învățat să fie un bun lăcătuș, iar dacă astăzi este președintele C.O.M. să știți că este nu numai un bun organizator, dar și un comunist de mare omenie. Creșterea tinerilor meseriași e o treabă esențială pentru întreprindere. E ca un fel de școală și mai e și altceva, poate că noi înțelegem mai bine, mai corect, mai adînc vreau să zic, cuvîntul **rebut**, decît unii profesori din școlile cele adevărate. Vedeți, poți rebuta o piesă ; o mașină complicată, alcătuită din subansambluri și o mulțime de piese, n-ai voie și nici nu poți s-o rebutezi în întregime. Omul e o mașinărie infinit de complicată. Cine-ți dă voie să rebutezi un meseriaș ? Un om ? ! Așa ceva e nepermis. Și noi nu ne-am îngăduit asta niciodată". O astfel de concepție pe care o exprimă muncitori ca Gheorghe Fechete, sau Varga Gavril, sau Teodor Copăceanu, sau Szerző Coloman sau mulți alții la „Înfrățirea" se află la temelia calității întregului colectiv și a calității producției.

Pe strada Tuberozelor, din Oradea, la numărul 26, stă o familie de oameni minunați.

DORIN GHERGHINESCU ■

„Sîntem o mînă de oameni, muncim de multă vreme împreună și eu spun că ne înțelegem ca frații"

Acum cîteva zile, cînd intram pe poarta Combinatului chimic „Azomureș", știam, printre altele, că unitatea respectivă, un adevărat portdrapel al industriei municipiului Tîrgu Mureș, asigură 18 procente din totalul îngrășămintelor chimice folosite în agricultura noastră. Cu alte cuvinte, deși de pretutindeni ne înconjurau retortele și eprubetele unui uriaș laborator, încît am avut senzația că ne aflăm într-o uzină desprinsă din paginile unui roman științifico-fantastic, ne-am gîndit totuși că toată această imensă și teribilă îngemănare a științei și tehnicii se face în numele măricii sale, bobul de grîu. Și mai exact spus, dincolo de siluetele zvelte ale instalațiilor, dincolo de sutele de țevi, contorsionate în cele mai felurite chipuri, și dincolo de o liniște oarecum mai ciudată, întreruptă din cînd în cînd de sunete stridente, greu de descifrat ca semnificație, ne-am gîndit că, iată, oamenii combinatului „Azomureș", deși stăpîni și minuitori ai unor procese tehnologice dintre cele mai complicate, nu sînt decît niște slujitori ai ogoarelor, muncitori ai pîinii.

Întru totul de acord cu gîndurile și impresiile de mai sus, Ion Însurățelu, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, avea să ne declare că, după părerea sa, despre chimiștii combinatului s-a tot scris, motiv pentru care, a adăugat dînsul, n-ar fi lipsit de interes să luăm, așa, la întîmplare, și o formație de electricieni oameni care asigură funcționarea întregii aparaturi electrice a instalațiilor și utilajelor. Și pentru a vă convinge că vom lua la întîmplare o astfel de formație, iată, peste cîteva clipe va sosi aici, la sediul comitetului, maistrul principal Samoilă Bagothay. Din punctul dumneavoastră de vedere, al presei, vine cu totul și cu totul întîmplător, dar, din punctul nostru de vedere, vine pentru rezolvarea anumitor treburi, întrucît maistrul Bagothay este și membru în biroul comitetului de partid și totodată este și președintele consiliului de control muncitoresc. De ce vă invit să scrieți despre formația sa de electricieni ? Pentru că formația respectivă asigură exploatarea, întreținerea și reparația instalațiilor electrice de la toate cele patru fabrici de amoniac. Și treaba asta, care este munca și datoria lor dintîi, o fac bine, chiar foarte bine, fie că unii vorbesc limba română, fie că alții vorbesc limba maghiară. Adevăratul limbaj al formației maistrului Samoilă Bagothay, ca dealtfel limbajul întregului nostru combinat, este cel al muncii, al productivității, al eficienței economice".

Scuzîndu-se încă de la bun început că nu are prea mult timp la dispoziție, întrucît, vorba lui, „munca mă așteaptă și nu ține seama de interviuri", maistrul Samoilă Bagothay avea să atace, ca să zicem așa, din primul minut, fără nici un fel de altă introducere : „Despre mine nu sînt prea multe lucruri de spus. Lucrez aici, în combinat, de peste 15 ani, cînd am venit în Tîrgu Mureș direct de pe băncile școlii tehnice din Baia Mare. Atît despre mine. Sîntem o mînă de oameni, 26 la număr, repartizați pe cinci echipe conduse de Victor Bartha, Iosif Pop, Ilie Panga, Andrei Turcu și Ioan Cîndea. Muncim de multă vreme împreună și eu spun că ne înțelegem ca frații. Datoria noastră, principală, este de a face tot ce se poate pentru o bună funcționare a instalațiilor electrice din dotarea fabricilor de amoniac. A fost greu încă de la început, deoarece nivelul tehnic al instalațiilor era ridicat chiar de-atunci, de la începutul începuturilor. Și ar fi trebuit să ne fie și mai greu acum, cînd au apărut atîtea modificări. Numai că între timp ne-am mai dotat și noi, profesional, adică am ținut pasul cu tot ce era nou în meseria noastră. Așa se face că ar fi trebuit să ne fie greu, mai greu ca la început, dar, iată, nu ne este chiar așa de greu. Poate că m-am exprimat eu mai încîlcit, că nu sînt meșter la vorbit, motiv pentru care am să vă dau un exemplu : o tonă de amoniac de la fabrica numărul 4 este de trei ori mai ieftină decît aceeași tonă de amoniac produsă la fabrica numărul 1. Sau, ca să nu las vorba neterminată, la fabrica numărul 4 lucrează doar 7 oameni, iar la numărul 1 lucrează 70. Din acest destul de grăitor exemplu se desprinde, cred eu, cît de diferită și chiar dificilă este munca noastră, a electricienilor la cele două fabrici de amoniac. Și totuși, chiar și în astfel de condiții, trebuie neapărat să facem o treabă bună, cu o înaltă conștiință profesională, deoarece, ca să mai dau un exemplu, dacă unul dintre noi face o intervenție de mîntuială la un încălzitor electric din stația de sinteză, acel încălzitor trebuie demontat, verificat și remontat, iar toată această operație durează cel puțin 4 sau 5 zile, timp în care producția stă".

Așa cum afirma secretarul comitetului de partid, tovarășul Însurățelu, despre oamenii maistrului Samoilă Bagothay nu se pot rosti decît cuvinte de laudă. Sînt oameni care își fac din plin datoria, fapt care, să subliniem, este el însuși de o excepțională valoare, valoarea constantă și sigură a muncii, a stării normale a muncii, a încrederii că instalațiile și utilajele au o bună și neîntreruptă funcționare. Și totuși, oricît de bine ar fi pus la punct un proces tehnologic, oricîte măsuri de precauție ai lua, apar, inevitabil, situații de tot felul, cum a fost cea de-acum două săptămîni, cînd la instalația de conversie a gazului metan, într-unul din încălzitoare s-a format, dat fiind procesul chimic specific, o bucată de cocs, întîmplare destul de frecventă, ca să zicem așa, la instalația respectivă. Această bucată de cocs, născută aproape din nimic, exact cînd se încheiase reparația capitală a încălzitorului, a făcut un scurtcircuit. Urma, deci, din nou demontarea încălzitorului, eliminarea urmărilor scurtcircuitului și o sumedenie de alte operații. Timpul normal de lucru, 5 zile. Dar s-a muncit fără preget, 19 ore în total, și totul s-a încheiat cu bine.

Și exemplele ar putea continua, depășind cadrul oarecum restrîns al formației maistrului Samoilă Bagothay, depășind chiar și cadrul Combinatului chimic „Azomureș". Adevăratul limbaj, care-i unește pe oameni în efortul lor pentru o viață mai bună, este limbajul muncii, al umărului pus în comun, acolo unde este mai greu, pentru o stare normală a muncii, o stare normală a vieții.

VICTOR NIȚĂ ■

O asemenea navă cum este „Unirea" nu poate fi decît rodul efortului unit al întregii țări

Constanța. Zi splendidă cu un soare generos care bucură un oraș ce își vede cu sirg de-ale lui. Marea este calmă, siluetele navelor ce așteaptă să intre în port punctează fin orizontul. Mai aproape, șantierul naval dominat de uriașul petrolier „Unirea" mai înalt chiar și decît clădirile Navrom-ului. „Independența", prima navă-amiral a flotei românești, a plecat în cea de-a șasea cursă. Așa cum spuneam și cu altă ocazie, formula navă-amiral este depășită. La ordinea zilei este flota-amiral. Argumente : al treilea petrolier de 150 000 tdw se află în faza de montare a bloc-secțiilor, iar pentru al patrulea se debitează tabla. Cu exact 60 de ani în urmă, șantierul care construiește giganții de azi număra cîteva barăci în care aproape două sute de muncitori cîrpeau plini de zel mici nave pescărești. Ritmul dezvoltării navalisticii constănțene ține de ritmul dezvoltării unei țări, de înaltele ritmuri de dezvoltare a României.

Puntea principală a petrolierului „Unirea" este plină de schele, tubulaturi și cabluri. Spinarea „pahidermului" seamănă cu un șantier de construcții. Nava se află în faza de armare. Ce înseamnă foarte exact armare ? Ne răspunde unul dintre dispecerii coordonatori, inginerul Vasile Nicoară, om obișnuit cu presa, pentru că a lucrat și pe „Independența" și cînd lucrezi pe asemenea nave, trebuie să te descurci în egală măsură și cu zăcuștii. „Ce înseamnă armare ? Montarea agregatelor pe poziții, predarea montajelor, predarea la C.T.C. și apoi beneficiarului." Vasile Nicoară este dobrogean din tată în fiu, dar după studii bănățean de ocazie și terminat facultatea de mașini tehnice la Timișoara. Copil al nisipului, al mării albastre, obișnuit să tipe pescărușii la jumătatea zilei, cînd e munca în toi, Vasile Nicoară a ales să vină pe șantier. Aici unde au luat naștere și unde lucrează acum și frații săi. Au venit pe șantier și bănățeni, colegi de facultate, oameni care se spun că nu pleacă de lîngă casă nici să-i pui. Cum să nu vin tocmai eu ? Am lucrat întîi pe „Tomis", apoi pe „Independența"." Cum a fost pe „Independența" ? „Grea. Instalații noi, ultramoderne. O adevărată școală. Și pentru noi, și pentru echipaj. Așa am ajuns însă să construim petroliere : învățînd din mers".

Inginerul Cezar Uzea, tot dispecer coordonator, este de fel bănățean, dar facultatea a terminat-o la Galați. „Mi-am ținut tot timpul aproape de apă și d-apoi cum vedeți, bucuriile n-au întîrziat." Care bucurii ? „Mai multe. Lucrez pe „Unirea" considerată de toți o navă simbol. O navă care semnifică, alături de „Independența" și de celelalte petroliere ce se vor lansa la apă, reușita românilor de a avea o flotă pe măsura dezvoltării întregii țări.

Ne strecurăm printre schele și țevi, intrăm într-un labirint de coridoare după care coborîm în pîntecele navei. Sala mașinilor, pe trei niveluri. Imagine de film științifico-fantastic. Jules Verne rămîne undeva în copilărie. În postul central de comandă numeroasele cabluri încep să capete un rost. Se instalează tablourile de distribuție și pupitrele de comandă ale motorului principal. În acest imperiu al cablului, peste 125 de kilometri puse cap la cap, se sudează cu pasiune contracronometru. Cel mai tînăr sudor cel puțin după înfățișare, pare a fi Mihai Dositu.

— **Cîți ani ai ?**

— 17.

— **Împliniți ?**

— Cu buletinul în mînă, la 20 octombrie.

— **De unde ești ?**

— Din Fălticeni — Suceava.

— **Și cum ai ajuns aici ?**

— L-am citit pe Crăngă cît l-am citit și pe urmă m-a luat sora-mea, care este vopsitoriță pe șantier, și mi-a zis gata, la muncă. Și așa, din opt frați și surori cîți eram acasă am plecat șapte, o soră a rămas la Fălticeni.

— **Unde sînt ceilalți ?**

— Mai am un frate pe la Galați, o soră și un frate la Alba Iulia și cu ei v-am mai spus s-au făcut opt.

— **Îți place munca aici ?**

— Bineînțeles. Îmi plac și Constanța, și marea, și vapoarele și i-am promis mamei că pe 24 ianuarie, la anul, vin cu vaporul acasă, că s-o face 120 de ani de la Unire. Pînă atunci, mă așteaptă [illegible] cu echipa, fiu lon Păsăroiu. Vă mai spun de foarte curînd pentru că mi-a plăcut mereu istoria și, iată, [illegible] lucrez la unul din cele mai mari vase românești „Unirea".

Coborîm vreo douăzeci de trepte. Trecem pe sub cîteva furtunuri, ocolim două instalații și ajungem în pragul compartimentului separatoare-combustibil. Peste tot, tablă groasă, pereți din tablă, poden din tablă, totul din tablă. Consum enorm de metal. Metal folosit cu chibzuință la debitare. S-a ajuns la un indice de 90.4. Se va ajunge în 1979 la 91 la sută. Aflu cifrele în timp ce încerc să mă descurc cu o bucată sănătoasă de metal, (o nimica toată față de cea de [illegible]), cu care am [illegible]. Cu ea [illegible] se numește Ion Sorin și este maistru de tubulaturi [illegible].

— **Se face griu mult la Făcăeni ?** aruncă el, ca nuca în perete.

— Se face.

— **De unde știți?** continuu îndrjit.

— Cum dracu' să nu se facă, e inima Bărăganului, doar. E drept că pe acasă mă duc mai rar, e treabă pe vapor, dar griul ne doare pe toți. S-ar zice că acum sînt constănțean, că stau cu sora-mea la bloc, cu chirie, că e șefă de unitate la un magazin de pe Tomis, dar se mai întoarce gîndul și către Făcăeni.

— **Care e munca dumneavoastră ?**

— Tubulator. Numai în compartimentul ăsta am pus vreo 2 000 de metri de tub.

— **Și în toată cariera de tubulator ?**

— Păi cine face socoteli din astea ? Am lucrat la toate navele de 55 000.

— **Cîți sînteți în echipă ?**

— 12. Dar din Ialomița, numai doi. Însă, cum se spune, sîntem un colectiv închegat.

— **Cît cîștigați pe lună ?**

— La categoria mea, a cincea, peste trei mii. Mai trimit acasă la părinți și-mi string și bani să mă însor la anul.

Facem drumul invers. Urcăm iar scările, trecem iar prin coridoarele întortocheate. Lipsește tangajul ca să mă simt bine. Între timp, pe punte nu s-a schimbat nimic. „Astea sînt instalațiile de aer care merg de la pupă la prova, și ajung și la comandă". Informația o am de la Tudor Marin, lăcătuș mecanic la docuri, care face parte și din echipa de teatru a șantierului.

- Chiar azi avem spectacol, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" cu piesa **Comoara** scrisă de Niculă Tănase și Nițică Stoenescu.

— **Ce rol aveți ?**

— Ofițer de miliție.

— **E polițistă ?**

- Nu prea. La un combinat, un tehnician s-a distanțat de mase și e bănuit și de furt, iar eu îl iau la întrebări.

— **Cum se termină piesa ?**

- Foarte frumos. Toată formația, pe trei rînduri, coboară în sală cîntînd și aruncînd flori publicului.

— **Și cu hoțul cum rămîne ?**

— Se întîmplă un eveniment în combinat și el face un act de eroism. Și se mai constată, adică ca colegii, că nu e hoț, că tehnicianul nu furase și, în plus, într-o oră jumătate, se și transformă din punct de vedere etic.

— **Vă place piesa ?**

— O trăiesc pe viu.

— **Ați fost vreodată ofițer de miliție ?**

— Nu, dar viața de acolo seamănă cu cea de la noi. Oameni simpli, cinstiți, muncitori, cîte unul o mai ia razna, dar îl apucă ceilalți de guler.

Pe punte, tot soare, mai cald chiar, și Tudor Cicu ține morțiș să-mi prezinte echipa lui de confecționeri-schele. Se dă la o parte o trapă și de sub punte apar la lumină, cu chipurile murdare, cu niște fesuri de lînă îndesate cu pricepere pînă peste ochi, cu părul mare peste salopete, Adrian Roncea de 22 de ani, Constantin Sprincenatu de 27, și Ion Cioc de 22. **A.R. :** „Eu am lucrat la autocamioane, la Brașov. Oraș mare, frumos, dar am văzut la televizor că se construiesc nave gigant și mi-am spus că nu trebuie să-mi scape. Așa sînt eu, îmi plac lucrurile mari. Acum fac schelele pentru instalația hidraulică". **C.S. :** „Am fost mecanic agricol la I.A.S. Ostrov. Am plecat de acolo în '73. Eram obișnuit cu vapoarele pentru că de la Ostrov la Călărași mergeam chiar cu vaporul. Pe atunci cea mai mare navă construită la Constanța era „Tomis", de 55 000 tdw, și iată unde am ajuns azi. Secretarul general al partidului a fost de multe ori în mijlocul nostru, așa cum a fost la Brașov, la Ploiești, așa cum lucrează în toată țara și îndemnurile sale, indicațiile sale au prins viață. Pentru că a avut încredere în noi. N-am avut noi tradiție în prea multe, dar vocație, talent am dovedit că avem. Și să dovedești toate astea pe una din marile nave ale țării, care se cheamă și „Unirea", mie unuia îmi pare că spune foarte multe despre muncitorii unei țări." **I.C. :** „Sprincenatu are dreptate. Pe șantier sînt peste șase mii de oameni și numai pe „Unirea" sînt aproape șapte sute. Aceasta presupune calificare, specializare înaltă, pe petroliere și pe toate navele moderne n-ai de ales, trebuie să înveți, înseamnă cămine și cantine, înseamnă oameni veniți din toată țara, cu mintea și știința lor dobîndită acolo. Cam așa pot fi privite lucrurile la noi".

Bănățenii se trag ei către casă doar dacă nu visează vapoare. Dacă le visează, ori privesc pe Bega, ca bucureștenii pe Herăstrău, ori își iau inima în dinți, traversează țara, și vin la Constanța. Ultima variantă a ales-o și inginerul Adalbert Orban, născut și școlit la Timișoara. Acum traversează țara invers și cu autoturism personal ca să-și vadă din cînd în cînd părinții.' Adică în concediu.

— **Ce v-a învățat primul petrolier, „Independența" ?**

— Foarte multe. Motiv pentru care ritmul de lucru pe „Unirea" este mai ridicat în condițiile unei calități deosebite. Chestiune care ține de specializare, de profesionalism. Așa se scrie tradiția.

*

Așa se scrie tradiția ; petrolierul „Unirea" este un simbol; autocamioanele de la Brașov nu erau posibile fără întreaga dezvoltare a țării ; navele construite aici reprezintă peste 25 la sută din capacitatea flotei noastre comerciale ; dezvoltarea șantierului naval Constanța este rezultatul incredibil pe care ne-a arătat-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Iată cîteva dintre adevărurile dezvăluite de oamenii muncii de pe șantierul constănțean. Mai exact, de pe șantierul petrolierului de 150 000 tdw „Unirea". O viață, o lume. O țară pe o navă. Pentru că această navă n-ar fi existat fără această țară. Pentru că ritmurile înalte de construcție a navelor n-ar fi fost posibile fără ritmurile înalte de construcție a țării. Pentru că tot ceea ce are mai bun și mai modern o industrie se încorporează și în acest ultramodern petrolier, a doua navă-amiral a flotei românești.

MIRCEA RAICIU

Pe orice șantier din țară întîlnești și utilaje de la Unio — Satu Mare

În acea dimineață la Uzina UNIO din Satu Mare, îl găsim pe maistrul Alexandru Coroiu, secretarul Comitetului de partid și președintele Consiliului oamenilor muncii, discutînd cu cîțiva muncitori despre sarcinile de plan ale secției în săptămîna care începea. Îl întreb ce s-a mai întîmplat la UNIO-Satu Mare de la ultimul reportaj scris de acolo. După ce se gîndește cîteva clipe, după ce repetă întrebarea de cîteva ori ca să-și aducă aminte de toate datele, ne răspunde :

— Păi, aș începe cu producția industrială pe primii trei ani ai cincinalului. Această producție s-a terminat la 9 octombrie 1978. Pînă la sfîrșitul anului se va livra suplimentar o producție de 515 milioane lei. Producția marfă pe primii trei ani ai cincinalului s-a încheiat la 15 iulie și se va da pînă la sfîrșitul anului, suplimentar, o producție marfă în valoare de 970 milioane lei.

Cel care ne însoțește prin fabrică este Ioan Tarța — secretarul Comitetului U.T.C. Aflăm că Uzina UNIO din Satu Mare, conform actelor juridice, a luat ființă în anul 1912 și erau cîteva ateliere de mobilă.

În anul 1948 funcționa aici o cooperativă de reparat vagoane, numărul muncitorilor fiind doar de 450.

În ultimii ani și mai ales în ultimul cincinal, în cincinalul revoluției tehnico-științifice, producția industrială a anului 1948 se realizează, aici, la Uzinele UNIO din Satu Mare, numai în 4 ore iar în anul 1980 producția anului respectiv va fi realizată numai în 3 ore. Urmare firească fiind noile capacități ce vor intra în producție anul acesta. Coeficientul de spor al producției în anul 1978 este de 620 de ori mai mare decît în 1948, iar numărul muncitorilor ce lucrează aici a crescut față de perioada anilor '48 de 18,5 ori. Ce înseamnă cincinalul revoluției tehnico-științifice la Uzinele UNIO din Satu Mare ? Înseamnă o mare ponderе din utilajul minier necesar țării constînd din : mașini de încărcat minereu — produs de mare tehnicitate și productivitate — un tip de mașină cu comandă de la distanță, mașini de extracție a cărbunelui și minereurilor, mori cu bile pînă la mărimea de 6 000 de mm în diametru, transportor cu racleți de mare capacitate, locomotive de mină de înaltă tehnicitate și în final sisteme de mașini pentru extracția cărbunelui compuse din magistrale de transport.

Ioan Tarța ne spune în continuare că ponderea tineretului în această uzină este de 65% — numărul uteciștilor fiind de 2 700. Acești tineri, odată cu îndeplinirea sarcinilor de producție, își completează pregătirea profesională sub diferite forme de învățămînt cum ar fi liceele industriale, secțiile de subingineri și maiștri care își desfășoară activitatea pe lîngă uzină. Ca rezultat al acestui fapt producția și produsele fabricate aici sînt perfecționate an de an, lună de lună, zi de zi. „Orice șantier din țară, indiferent de ponderea sa economică, este dotat și cu utilaje fabricate la UNIO îmi spune secretarul comitetului de partid, Alexandru Coroiu. Începînd cu șantierele tineretului de la Rovinari, bazinele carbonifere din Oltenia, canalul Dunăre-Marea Neagră și ultima investiție a noastră, aceea de a dota întreprinderea INOX din Tîrgoviște cu utilaje metalurgice ce le fabricăm aici de o complexitate tehnică deosebită, fiind o premieră absolută în țară, sînt numai cîteva din obiectivele economice în care marca uzinelor UNIO este prezentă. În viitor se vor dezvolta și extinde noi întreprinderi afiliate la UNIO cum ar fi : Fabrica de instalații și utilaje tehnologice și miniere de la Carei și Negrești Oaș.

Alexandru Olah, șef de echipă de la secția 9, prezent la discuția noastră, ne spune că de la ultimul reportaj care s-a scris despre el și tot în revista „Flacăra" au trecut 20 de ani. Atunci reporterul l-a întîlnit pe stradă plimbîndu-se de mînă cu fiul său. Astăzi lucrează împreună cu el, fiul fiind și elev în anul V la liceul industrial. Alexandru Olah are 52 de ani și este unul din cei mai vechi muncitori din uzină. În anul 1945 a venit aici și și-a început meseria cu un ciocan și o daltă aduse de acasă. Astăzi, îmi spune șeful de echipă, nici cu mîncarea nu mai vin de acasă.

La secția a 8-a, mecano-energetică, îl găsim pe Gheorghe Negrea, șef de echipă. Are 28 de ani și de trei ani conduce unul din colectivele cheie ale fabricii. Aflăm astfel că cei 24 de muncitori ai echipei deservesc 28 de mașini. De ce ? Pentru că muncitorul Leș Adalbert, muncitor de înaltă calificare, lucrează simultan pe trei mașini : la mașina de danturat roți dințate, mașina de mortezat roți dințate și cea de rectificat. Leș Adalbert este cel mai „bătrîn" muncitor din echipă. Are 36 de ani, a terminat școala de maiștri — dar ne spune că nu se desparte de mașini. De ce ? Fiindcă sînt unele, cele de care răspunde, dintre cele mai importante ale uzinelor UNIO și vrea să aibă totdeauna siguranța că merg ca ceasul.

Am stat o zi în mijlocul oamenilor de aici, români, maghiari, germani și de alte naționalități — formînd o mare familie, aceea a muncitorilor de la UNIO-Satu Mare. Oameni care prin munca lor sărbătoresc actul Unirii Transilvaniei cu Țara — prin muncă, făcînd ca produsele fabricate, aici, în nordul țării, să le reprezinte faima pe șantierele și uzinele din toată țara.

SORIN POSTOLACHE

1 Decembrie 1918 — un moment crucial

Aniversarea a șase decenii de la făurirea statului național român unitar, moment epocal în istoria poporului nostru, ne prilejuiește reamintirea, de la înălțimea epocii socialismului victorios, a drumului istoric ascendent al poporului român pentru realizarea acestui deziderat legic suprem.

Lupta pentru unitate și independență națională a constituit coordonata fundamentală și permanentă a istoriei României, idealul și năzuința secular a celor mai înaintate forțe ale societății românești, a maselor largi populare, a însuflețit mintea, inima și pana celor mai proeminente personalități ale poporului român.

Dezvoltarea societății, progresul economic și cultural al țării, atins la începutul secolului XX, impunea în mod imperios continuarea, pe un plan superior, a actelor energice ale națiunii române de la 1859 și 1877. Această necesitate obiectivă se ridica nu numai în fața poporului român, dar și în fața altor popoare din centrul și sud-estul Europei, aflate sub dominația străină.

Prin făurirea statului național unitar, burghezia, aflată în plină ascensiune, urmărea să-și asigure o piață națională unică, să dezvolte mai rapid forțele de producție și să extindă relațiile capitaliste, să-și consolideze din punct de vedere economic și politic pozițiile sale de clasă dominantă.

Mișcarea muncitorească, adînc implîntată în solul și realitățile țării, a militat de la începuturile ei pentru înfăptuirea năzuințelor întregului popor de eliberare și unitate națională, legînd, totodată, de aceasta crearea condițiilor favorabile dezvoltării luptei pentru o viață mai bună a celor ce muncesc. Edificatoare în această privință este revista socialistă „Dacia viitoare" care, apreciind importanța actului din 1859, scria, în numărul său din 16 februarie 1883 : „Această unire e incompletă. Peste Carpați, trei milioane de români, [...] care vorbesc aceeași limbă și au aceleași sentimente ca noi... Ei bine !..., vom spune dar verde și lămurit cugetarea noastră : Voim Dacia așa cum ea fu, fiindcă istoria și dreptul, tradițiunea și plebiscitul, trecutul și prezentul ne dau dreptul a aspira la o Dacie Română.

Acest pămînt udat cu sîngele și sudoarea strămoșilor noștri, înmulțit cu țărîna lor de douăzeci de ori secolară, e al nostru. Voim dar ca injusta, neomeneasca și nedemna de secolul în care trăim, dominare a unei națiuni asupra alteia să înceteze, ca Românii să fie toți liberi și să formeze un stat, iar nu să geamă sub niște dominațiuni străine și vitrege".

Reluînd ideea „Daciei viitoare", gazeta „Emanciparea" scria, în numărul său 2 din același an, în articolul „România irredentă" : „Voim Dacia, dar nu Dacia cămătarului... Trebuie să scriem pe steagurile care vor trece munții : Libertate și frăție, și curcanul (infanteristul — n.a.) întors acasă de la luptă să știe că se întoarce pe moșia lui. Trebuie ca acest pămînt îngrășat cu sînge țărănesc, al țăranului să fie".

Izbucnirea primului război mondial în vara anului 1914 a constituit o crîncenă și sîngeroasă înfruntare între marile puteri imperialiste. Războiul a precipitat cursul evenimentelor, a zguduit puternic rînduielile vechi, ascuțind la maximum contradicțiile sociale și naționale, determinînd un puternic val al luptei popoarelor pentru eliberare socială și națională. Războiul a ridicat și în fața poporului român probleme de mare însemnătate pentru însăși soarta națiunii. După cum se știe, în momentul declanșării războiului un mare număr de români trăiau încă în afara frontierelor statului, teritorii românești se aflau încă sub stăpînire străină. Lupta pentru unitate națională angrena toate clasele sociale și forțele politice, atît din vechea Românie cît și din provinciile subjugate.

România a participat la acest război fără ca țelurile ei să coincidă cu cele ale marilor puteri imperialiste. Poporul român nu a intrat în război cu intenții de cotropire și de anexiuni, ci din dorința realizării aspirațiilor sale proiunde, de veacuri, spre unire.

Dorința fierbinte a populației din Transilvania de a se uni cu frații lor de peste munți într-un singur stat național unitar și independent explică bucuria și entuziasmul cu care ea a primit, în august 1916, trupele române, ieșindu-le înainte, potrivit tradiționalului obicei al ospeției, cu pîine și sare, întocmai cum, cu trei secole în urmă, locuitorii acelorași ținuturi primiseră oștirea lui Mihai Viteazul. „Stăm încă uluiți, nu găsim cuvinte să dăm glas bucuriei înnăbușite de suferințele seculare... Bine ați venit !" — scria în acele zile „Gazeta Transilvaniei". Salutînd, la rîndul său, populația Transilvaniei și explicînd misiunea armatei române, comandantul Armatei 2 române, generalul Alexandru Averescu, spunea : „Armata română, pășind pe pămîntul sfînt, pe care răsună de veacuri graiul neamului nostru obijduit, nu a venit cu gînd de dușmănie împotriva oamenilor de orice lege și orice neam, rămași pe la vetrele lor, ci dimpotrivă, însuflețită de cele mai frățești sentimente pentru tot norodul păsnic".

Intrată în luptă, alături de Antantă, pentru eliberarea teritoriilor românești anexate la Austro-Ungaria, războiul crease împrejurări favorabile pentru realizarea integrală a aspirațiilor de unitate ale poporului român, ca rezultat al puternicelor zguduiri sociale ce s-au produs în ambele tabere beligerante. Triumful revoluțiilor ruse, din februarie și octombrie 1917, a dat popoarelor de la periferiile vestice ale Rusiei posibilitatea să-și aleagă singure calea de urmat. Temeiul acestor acțiuni avea la bază principiile lui V. I. Lenin, care, în broșura publicată în septembrie 1917 sub titlul „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră", arăta : „În problema națională, partidul proletar trebuie să susțină în primul rînd proclamarea și înfăptuirea imediată a libertății depline de despărțire de Rusia pentru toate națiunile și popoarele asuprite de țarism, înglobate cu forța sau ținute cu forța în granițele statului, adică anexate. Dacă nu sînt însoțite de înfăptuirea reală a libertății de despărțire, toate afirmațiile, declarațiile și manifestele cu privire la renunțarea la anexiuni se reduce la o înșelare burgheză a poporului sau la niște pioase deziderate mic burgheze". (**Opere complete**, vol. 31, p. 169).

Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a constituit un stimulent pentru popoarele din Europa și Asia, care luptau pentru realizarea aspirațiilor lor de libertate națională și progres social. Sub loviturile marilor mișcări revoluționare de eliberare națională și pentru transformări sociale burghezo-democratice sau socialiste ale polonezilor, cehilor, slovacilor, sîrbilor, slovenilor, ungurilor, Imperiul austro-ungar s-a prăbușit ; pe ruinele lui s-au format mai multe state independente.

În provinciile românești din Austro-Ungaria au sporit speranțele și lupta forțelor patriotice pentru eliberarea națională, în ca-

Uniți pentru totdeauna

(Urmare din pagina 1)

De ce-i prăznuim cu atîta fervoare pe cei care, cu șase decenii în urmă, la Alba Iulia, capitala Viteazului, au proclamat unirea Transilvaniei cu țaramamă ? Pentru că, proclamînd acest act, ei proclamau, în auzul întregii lumi, renașterea României, deplina și definitiva unitate a neamului, ideal străvechi, tot atît de străvechi ca și neamul, ca și limba pe care-o vorbim, ca și apartenența noastră la gintă, vis milenar, pus temelie tuturor visurilor acestui neam. Fericită conjuncție a unor străvechi și năvalnice aspirații populare, purtate în lungul secolelor, cu o programă de luptă cristalizată într-un prielnic moment istoric, ziua de 1 Decembrie 1918, act cardinal al existenței noastre, a însemnat, astfel, un act definitoriu al conștiinței noastre de sine, desenîndu-ne locul și rostul pe harta geografică și spirituală a lumii. Profețit de înveățați, încercat cu spada de voievozi, năzuit cu toată ființa de suflarea românească din toate zările, acest act — similar ca greutate și consecințe cu întemeierea Daciei romane — a dat replică peste secole întemeierii prime, desăvîrșind unitatea statului național român, legitimîndu-ne ca națiune. Se reîntemeia, astfel, fapta Viteazului, se revărsau în uralele acelei zile, reverberînd din inima Transilvaniei, prea plină și mai sonoră ca bronzul, urale venind din străfund de veac, uralele celor care, la Blaj, pe arzătoarea Cîmpie a Libertății, strigaseră „Vrem să ne unim cu Țara !", se împleteau, coalizînd forțele tectonice ale maselor, idealurile generației pașoptiste, făuritoarea primei uniri, cea care, prin glasul Bălcescului, proclamase vibrant în auzul lumii : „Vrem să fim o nație, una puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci voim fericirea noastră și avem o misie a împlini în omenire".

Avem o misie a împlini ! Această misie strălucit purtată de generația Revoluției, generația Unirii, generația Independenței, generația idealului național împlinit, a ajuns vie pînă la noi. Continuăm a o împlini, azi, cu sporită fervoare, cu o și mai aprinsă dăruire, cu o și mai nestrămutată credință în viitorul de aur al țării, întemeiat pe marile fapte ale prezentului, chiar dacă țelurile par diferite, diferită fiind și epoca în care le slujim.

Dar toți cei ce știu a citi cu bună-credință în faptele noastre de azi, în marile fapte ale construcției României noi, în actul nostru edil, ca și în actul nostru politic, în actul nostru de cultură și de spiritualitate, înțeleg bine că tot ceea ce întreprindem e o slujire. Slujim libertății și independenței, slujim unității noastre, slujim patriei pe care o dorim „puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră", slujim „pentru binele nostru și al celorlalte nații", iar această slujire a idealurilor națiunii și societății noastre, ca și a idealurilor de pace, concordie și progres, e, pentru noi, suprema misie, nu numai proclamată, ci devenită fapt.

Sub aceste nobile semnificații se desfășoară, în aceste zile, celebrarea marelui act de la 1 Decembrie 1918. El e prăznuit într-o țară și într-o epocă în care idealurile generației Unirii au devenit o realitate, exprimînd consonanța istorică a socialismului cu aspirațiile seculare ale poporului, emancipînd și afirmînd principiul unității, al solidarității și frăției tuturor fiilor acestui pămînt, indiferent de naționalitate, ca lege supremă a muncii, a existenței, a civilizației și a devenirii noastre.

Act epocal al istoriei românești, act care, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „a deschis noi perspective atît dezvoltării forțelor de producție, științei și culturii, cît și afirmării poporului nostru, a aspirațiilor sale de progres, a voinței sale de pace, a hotărîrii de a-și făuri o viață demnă, liberă, de a trăi în prietenie și colaborare cu vecinii săi, cu toate popoarele lumii". Unirea din 1918 n-a putut, desigur, să limpezească, să dea soluții zbuciumului, contradicțiilor, frămîntărilor unei societăți în care nevoile, interesele, idealurile maselor largi se loveau, brutal, de barierele sociale și naționale ale unei orînduiri ostile poporului, în care țara își destrăma înțelesul — și chiar ființa — în realități și structuri osebite, opuse, ireconciliabile. „Fără îndoială — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că actul Unirii n-a putut rezolva toate problemele sociale și naționale, n-a împlinit toate așteptările maselor largi care luptau pentru noi condiții de viață, pentru relații egale între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate". Nici o orînduire, din cele vechi, n-a fost în stare să asigure, ca factor de permanență, unitatea de interes, simțire, ideal a membrilor săi. Acest țel și l-a propus socialismul. Acest țel a revenit, ca misiune istorică, muncitorimii, în frunte cu Partidul Comunist Român, care, prin actul insurecțional din August 1944, prin revoluția democratică și, mai ales, prin revoluția și prin construcția socialistă, prin anii de maximă amplitudine ai succeselor noastre pe toate planurile marcați de Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, au transformat radical peisajul țării, înfățișarea ei, fizionomia societății noastre, a unui popor care, astăzi, a devenit o singură ființă cu creația și cu munca sa. Într-o țară cu o economie prosperă, în care producția noii industrii este de 40 de ori mai mare decît acum patru decenii, în care pămîntul rodește infinit mai bogat, mai harnic, în care învățămîntul, cultura, știința cunosc o perpetuă ascensiune, în care democrația e o realitate în continuă perfecționare și adîncire, în care, pentru întîia oară, s-a rezolvat, pe deplin, problema națională, înlăturîndu-se orice discriminare pe criterii etnice, într-o țară în care au prins rădăcini puternice, înflorind mereu, condițiile afirmării plenare, majore, a tuturor fiilor, unitatea moral-politică a poporului, sudura deplină a colectivității noastre umane au devenit nu numai un factor de permanență, dar și un motor al dezvoltării civilizației și progresului, cu iradiere egală pentru toți membrii societății. Un întreg popor, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, își exprimă, astăzi, prin fapte pilduitoare, adeziunea fierbinte la o politică închinată țării, prezentului ei, viitorului ei, fericirii omului, împlinirii personalității lui în marea familie a națiunii noastre socialiste.

Sărbătorim șase decenii de la făurirea statului național unitar strîns uniți, ca și o familie la aceeași masă. O masă pe care s-au așternut, pentru toți, aceleași roade, zămislite prin munca noastră unitară, „prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații". Ce poate fi mai impresionant, mai tulburător, mai tonifiant, decît o astfel de sărbătoare ? Ce poate fi mai uman, mai cald, mai adevărat, mai curat, decît strîngerea, la aceeași masă, a unei unice, indestructibile familii ? Această masă au desenat-o Carpații. A desenat-o, simbolic, cadranul solar de la Sarmizegetusa. Au desenat-o, cu inimile, generații de luptători, în numele idealului sacru al unității noastre. Un ideal care, azi, pentru prima oară, s-a împlinit în major, prin ziua și prin fapta contemporană, amplu deschise spre viitor.

Chemarea pentru aniversarea celor 60 de ani de la marea Unire, lansată de Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste, s-a constituit, astfel, pentru toți fiii acestui pămînt, români, maghiari, germani, de alte naționalități, ca un vibrant și însuflețitor apel, limpede înțeles, profund asumat. Apelul de a da patriei — patriei noastre unice — toate eforturile, toată energia, toată dăruirea, astfel ca patria, mereu mai puternică, să poată răspunde nădejdilor care, din veac, scînteiază pe chipul ei, spre gloria și spre fericirea pe care acest eroic popor le merită.

în destinele poporului român

drul căreia un rol important au avut prizonierii români transilvăneni din Rusia. În **Proclamația** acestora, adoptată la Darnița, lîngă Kiev, la 16/29 aprilie 1917, se exprimă, în puține cuvinte, năzuința spre unire a românilor de pe tot întinsul vechii Dacii. După adunarea de la Darnița, zeci de mii de voluntari români din Transilvania s-au îndreptat spre România, pentru a se înrola în armata română și a lupta pentru idealul național.

Marile manifestații și demonstrații organizate în tot cursul anului 1918, participarea întregului popor la cauza unirii, acțiunile inițiate de asociațiile și societățile culturale, în fruntea lor aflîndu-se intelectuali și oameni politici ca Nicolae Iorga, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, M. Sadoveanu, dr. I. Cantacuzino, Nicolae Titulescu, Traian Vuia, Octavian Goga, Vasile Lucaciu, ca și membri ai Consiliului Național român de la Paris, în frunte cu Take Ionescu ș.a., exprimau actul de voință al întregii națiuni române, a cărei atitudine a contribuit în mod decisiv la grăbirea procesului de lichidare a unui regim despotic și agresiv, la sfărîmarea cătușelor asupririi naționale în tot Imperiul austro-ungar.

Către sfîrșitul anului 1918 lupta pentru formarea statului național român unitar intră în etapa decisivă. Destrămarea monarhiei austro-ungare a accelerat lupta pentru unirea Bucovinei și Transilvaniei cu România. Atît mișcarea revoluționar-democratică cît și mișcarea pentru unitate națională au acționat în același sens.

La 18/31 octombrie 1918 s-a constituit la Arad Consiliul Național Român Central, „ca unicul for care reprezenta voința poporului român", format din șase social-democrați : Tiron Albani, Ion Fluieraș, Enea Grapini, Iosif Jumanca, Iosif Renoiu, Basiliu Surdu și șase reprezentanți ai P.N.R. : Vasile Goldiș, Aurel Lazăr, Teodor Mihali, Ștefan Ciceo-Pop, Al. Vaida Voievod și Aurel Vlad.

Pe întreg teritoriul Transilvaniei s-au format consilii naționale și gărzi naționale, regionale și locale, care activau sub conducerea Consiliului Național Român Central.

Evenimentele din Transilvania au influențat și au grăbit, la rîndul lor, desfășurarea celor din Bucovina. La 15/28 noiembrie Congresul reprezentanților populației din Bucovina, prin hotărîre unanimă, a decis unirea necondiționată a Bucovinei cu România. Astfel, Țara de Sus, denumită de habsburgi Bucovina, care păstrează osemintele lui Ștefan cel Mare și ale altor voievozi, locuită dintotdeauna de români și alături de care, în timpul stăpînirii străine, s-au așezat și alte naționalități, cum sînt ucrainenii, polonezi, germani, evrei, își ocupa acum, după 144 de ani de dominație străină, locul cuvenit în fruntariile istorice ale patriei mume.

În acest timp, românii din Transilvania pregăteau măreața adunare de la Alba Iulia. În manifestul lansat la 7/20 noiembrie 1918 și publicat în ziarul „Românul" din 8/21 noiembrie, se arăta că : „mersul irezistibil al civilizațiunii omenești a scos și neamul nostru românesc din întunericul robiei la lumina conștiinței de sine... Vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți".

Alba Iulia — locul de convocare al Adunării — era pe deplin indicat pentru desfășurarea Marelui Sfat Național : era un vechi centru al Daciei, centrul celei dintîi uniri politice a românilor sub Mihai Viteazul, locul martiriului lui Horia, Cloșca și Crișan, locul întemnițării lui Avram Iancu ; era orașul cu numeroase și adînci semnificații în istoria poporului român.

Adunările pentru alegerea deputaților în Marele Sfat, la care au participat țărani, muncitori, meseriași, intelectuali, virstnici și tineri, au afirmat solidaritatea tuturor românilor în jurul celei mai mari probleme din istoria poporului, voința lor nestrămutată de unire. „N-avem nevoie să ne-o spunem unul altuia — scria în acele zile Ilie Cristea, în ziarul „Glasul Ardealului" din 17/30 noiembrie 1918 — e destul să ne privim în ochi pentru ca să ne convingem că ceasul a sosit. Cuvîntul, păstrat pînă acum în cutele cele mai adînci ale sufletului, se va rosti unanim, măreț și nestrămutat. Unirea noastră va fi indiscutabilă".

La 1 decembrie 1918 (18 noiembrie stil vechi) s-au strîns la Alba Iulia, pe Cîmpul lui Horea, peste 100 000 de oameni, veniți să consfințească actul legic, obiectiv și progresist, de încheiere a procesului de formare a statului național unitar român. La adunare erau prezenți 1 228 de delegați, aleși prin vot de cercurile electorale sau de organizațiile politice și de instituțiile românești din Transilvania, printre care oameni politici și fruntași ai mișcării naționale. Au fost prezenți 150 de delegați ai social-democrației române, reprezentînd aproape 70 000 de muncitori organizați, atît români cît și maghiari, germani și de alte naționalități. Adunarea de la 1 decembrie 1918 a adoptat istorica „Declarație de la Alba Iulia", prin care proclama solemn unirea Transilvaniei și Banatului cu România pentru toate veacurile.

Astfel, prin actul istoric din 1918 s-a încheiat procesul multisecular de făurire a statului național român unitar. Voința atît de clar exprimată a poporului român, jertfele grele date pe cîmpul de luptă au impus marilor puteri ale Antantei să recunoască, în tratatele de pace încheiate la Paris, în 1919 și 1920, actul împlinit de mase al făuririi unității naționale.

Merită subliniat faptul că pentru unire s-au pronunțat și numeroși reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare. Astfel, în manifestul din 3 noiembrie 1918, semnat de cei mai de seamă reprezentanți ai vieții culturale și obștești ungare, printre care Ady Endre, Bartok Béla, Bölöny Györgi, Kodály Zoltan, Varga Jenö se spune : „Față de națiunile surori nu avem nici o pretenție. Și noi ne considerăm o națiune reînnoită, o forță acum eliberată, ca și acei frați care se ridică fericiți la o viață proaspătă pe ruinele monarhiei. Ne trezim ușurați la conștiința faptului că nu mai sîntem forțați să fim stîlpii asupririi. Să trăim unul lîngă altul în pace ca națiuni libere cu alte națiuni libere". La rîndul său, prefectul maghiar al județului Arad, doctor Varjassy Lajos, afirma : „Eu găsesc cît se poate de natural ca un popor plin de demnitate să nu mai vrea să tolereze robia — cum nici noi (ungurii — n.n.) nu am tolerat-o față de Austria".

Conținutul identic al programelor mișcărilor revoluționare burghezo-democratice de eliberare națională a românilor, caracterul și componența forțelor sociale participante la această luptă au ilustrat și au dovedit unitatea de aspirații, comunitatea idealului național. Făurirea statului național român unitar nu a aparținut unei singure clase sociale, unei pături sociale sau unui partid politic, ci ea a constituit scopul și acțiunea întregii națiuni române. De aceea, coordonata fundamentală a politicii externe românești, promovată după 1918 de toate guvernele și partidele politice, nu putea să fie alta decît aceea de a impune spre confirmare și recunoaștere pe plan internațional energicele hotărîri pe care masele populare le adoptaseră prin lupta lor necurmată.

Așadar **Marea unire din 1918** n-a fost rezultatul unor evenimente întîmplătoare, de conjunctură, nici al înțelegerilor din spatele ușilor capitonate ale diplomației europene sau un dar al unor mari puteri la masa tratativelor — cum eronat și tendențios afirmă unii istorici și politologi din străinătate. Istoricii și politologii serioși, care își respectă profesia, știu că ea a fost actul energic de voință al întregii națiuni române. Cît privește „darul" marilor puteri, dacă este să vorbim de vreun **dar**, n-am putea recunoaște decît pe acela al suferințelor și jignirilor, al sărăciei pricinuite poporului român prin jafurile de proporții practicate de marile puteri, care n-au lăsat să le scape conjuncturile favorabile politicii lor expansioniste în vatra etnică a românilor.

Realizarea unității statului după mai bine de 18 secole de luptă — cea mai mare înfăptuire națională a poporului român — a avut consecințe din cele mai profunde în viața societății românești ; ea a realizat cadrul național și social-economic care a permis creșterea mai rapidă a forțelor de producție, precum și a forțelor progresiste ale societății, în frunte cu mișcarea muncitorească revoluționară, dezvoltarea luptei lor pentru progresul multilateral al României. Salutînd unirea, mișcarea revoluționară a subliniat legalitatea ei, arătînd că „Provinciile românești [...], locuite în marea lor majoritate de o populație românească apăsată de secole de dominație străină, împiedicate astfel în dezvoltarea lor economică, politică și culturală, aceste provincii s-au emancipat de sub aceste dominațiuni, devenind libere". Partidul Socialist și Comisia generală provizorie a sindicatelor au adresat prin ziarul „Socialismul" din 17 februarie — 2 martie 1919, un apel tuturor forțelor proletare și socialiste din teritoriile reunite „pentru unificarea lor, formînd un singur bloc socialist, un singur partid proletar care să ducă înainte lupta clasei muncitoare din noua Românie..." Avînd la bază concepția materialismului dialectic și istoric, partidul socialist adoptă principii organizatorice și politice mai ferme și se unifică pe plan național, la marele congres din luna mai 1921. Pentru a marca atît continuitatea cît și saltul calitativ pe care îl făcea, primul partid politic unificat la scara țării întregite și-a luat denumirea de **Partidul Socialist — Comunist din România.**

În primii ani după unire au fost adoptate însemnate reforme cu caracter burghezo-democratic, cum a fost votul universal, egal, direct și secret, reforma agrară, care a expropriat peste 6 milioane de hectare, reforma administrativă ș.a. În 1923 a fost adoptată o nouă Constituție care proclama caracterul unitar al statului român independent și suveran, egalitatea tuturor cetățenilor în fața legilor, fără deosebire de naționalitate.

În deceniile care au urmat a avut loc o accentuată dezvoltare a industriei, a bazei tehnico-materiale a societății, a activității politice, culturale și artistice. S-a dezvoltat în mod deosebit mișcarea muncitorească revoluționară, forțele progresiste s-au afirmat tot mai viguros pe arena vieții politice a țării. Unirea a deschis calea unității dintre muncitori, țărani, intelectuali ; dintre toți fiii patriei, fără deosebire de naționalitate, care doreau ca România să se dezvolte în cadrul statului unitar, pe o cale democratică, ca problemele sociale să fie rezolvate în folosul maselor populare.

Actul unirii nu a împlinit însă toate așteptările maselor largi populare care luptau pentru noi condiții de viață. „Așteptările maselor muncitoare — spunea recent secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — n-au putut fi realizate, ca dealtfel și în alte țări, datorită faptului că cercurile conducătoare, clasele dominante, care în anumite împrejurări au jucat un rol istoric în dezvoltarea socială, au avut limitele lor și în nici un caz nu concepeau ca puterea să fie predată poporului". La aceasta trebuie avut în vedere și faptul că o mare parte din avuția poporului se afla în mîinile monopolurilor străine, ceea ce știrbea într-un anumit grad independența națională.

A revenit orînduirii socialiste misiunea istorică de a soluționa problemele fundamentale ale societății românești în interesul întregului popor. Ea a lichidat înapoierea economică moștenită de la orînduirea burgheză, făurind o industrie națională puternică și modernă, ca bază trainică a progresului multilateral al țării, a bunăstării maselor, a consolidării independenței și suveranității naționale. Înfăptuirea principiilor democrației socialiste în întreaga organizare socială asigură participarea poporului la conducerea economiei, a treburilor de stat și obștești, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării.

Trăgînd învățăminte din lupta sa îndelungată și grea pentru unitate națională și independență de stat, poporul român acționează consecvent pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea socială, militează cu fermitate pentru securitate și colaborare în Europa, pentru dezarmare și, în primul rînd, dezarmarea nucleară, pentru lichidarea subdezvoltării și realizarea unei noi ordini economice internaționale, pentru afirmarea principiilor noi de relații între state, pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

Întreaga politică internă și externă a țării noastre poartă amprenta puternicei personalități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, al cărui rol determinant, esențial, în elaborarea obiectivelor dezvoltării noastre economico-sociale asigură organizarea și conducerea științifică a întregii activități de aplicare în viață a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Aniversînd gloriosul eveniment al făuririi statului național român unitar, evocăm cu îndreptățită mîndrie — cum afirma, de asemenea, secretarul general al partidului — „istoria eroică, de secole a poporului român, în decursul căreia a ars mereu vie flacăra luptei pentru unitate, libertate și neatîrnare, pentru scuturarea jugului exploatării și asupririi, pentru afirmarea deplină și neîngrădită a geniului său creator, pentru asigurarea progresului și civilizației patriei noastre".

Istoria umanității demonstrează că, în toate orînduirile, imperiile se desfac sub loviturile popoarelor care vor să trăiască libere și independente și știu să-și impună voința.

În ceea ce ne privește pe noi, românii, care am cunoscut în decursul istoriei noastre consecințele nefaste ale dominației străine și prețul greu al dobîndirii unității și libertății, am rămas credincioși pămîntului nostru străvechi, străvechilor idealuri ale unirii și libertății. O dovedește aceasta munca vastă a partidului și statului nostru, a întregului popor.

GH. ZAHARIA

Răsunetele Unirii

Mare-i lumea, d-apoi țara ! —
Ardelenii zic din evi cărunți,
De pe cînd duceau povara
Dorului de frați de peste munți

Toți fiind, precum i-e slova,
Pe la Maramureș, cosîngeni,
Descindeau cînd la Moldova,
Cînd la Dunăre, printre munteni.

Ba-nălțau o ctitorie,
Ba cu dușmanii băteau război...
Pe comuna lor moșie
Cînd ploua, cădeau aceleași ploi.

Ca-n grădina lor pîrleazul,
Tot treceau așa peste Carpați
Și-ntr-o zi Mihai Viteazul
Sub un steag i-a fost unit ca frați.

Iar de la Viteaz cetire,
Legămînt al primei întregiri,
A rămas pe veci Unire
Scris pe steag, în cuget și-n simțiri.

De aceea-n primăvara
Vajnicului pașoptist curaj
„Vrem să ne unim cu Țara !"
Proclamară într-un glas la Blaj.

Țara mînă dînd cu mînă,
Horă mare-ntinse-ntr-un ghenar
De avu răsunet pînă
La Arad, Oradea sau Sătmar.

Și-au pornit ca la-nvîrtită
Ardelenii-n iureș nesupus
Iară pohta cea pohtită
Tot la Alba Iulia l-a dus.

Astfel, unde Voievodul
A purtat coroana mîndrei țări
Un popor culese rodul
Celei mai străvechi însămînțări.

Dar mai trebui o dată
Într-un August însurect, pe veci,
Cum a fost, reîntrupată
Țara sfîrtecată-n 'Patruzeci.

Nesecata apă vie
Ce din veac ființa ne-a ținut
Datu-ne-a de-atunci tărie
De stindard nebiruit, de scut.

Una sîntem azi-stăpînii,
De-orice neam am fi, părtași frățești,
Unul pentru toți românii
Soarele răsare-n București.

Flacără veghind comoara
Se înalță-n stemă printre brazi,
„Mare-i lumea, d-apoi țara !"
Liber, zicem fiecare azi.

NICULAE STOIAN

A ne face datoria față de patrie

Fiecare kilowat gospodărit cu răspundere

— Ca gospodar șef în materie de distribuire a energiei electrice în întregul județ, secția Brăila are, firește, sarcina de a fi prima unitate care să se înscrie cu rezultate proprii convingătoare în actuala campanie de economisire a prețioasei energii. Este aceasta o teză justă, tovarășe inginer ?

Inginer Cristian Rădulescu, șeful secției sus-numite : Justă desigur, și, după cum o să vedeți, foarte actuală. Prin natura funcțiilor pe care le îndeplinește secția, avem un ceea ce se cheamă consum tehnologic propriu. Un consum normat. Propunîndu-ne să-l reducem am trecut la aplicarea unei serii de măsuri tehnice și organizatorice.

— Iertați-mă fiindcă vă întrerup. Aceste măsuri au, probabil, o eficiență tradusă în kilowați-ore economisiți și deci cu atît mai mult chiar și un nespecialist își poate pune întrebarea următoare : de ce abia acum au fost ele aplicate ? Măsurarea energiei consumate pe linii și posturi de transformare era lucrul cel mai elementar care trebuia făcut chiar de la începutul instalării rețelelor.

Inginer Cristian Rădulescu : Dumneavoastră aveți dreptate, în parte, să ridicați o asemenea problemă. În anii trecuți au fost luate măsuri asemănătoare dar de mai mici proporții. Acum la îndemnul organelor de partid capacitatea resurselor creatoare este mai puternică, cu alte cuvinte, trebuie să o recunoaștem, am primit și noi sarcinile și stimulentul necesare. În ceea ce privește controlul propriu-zis era organizat și în anii din urmă dar recent folosim programe de calcul, respectiv calculatorul electronic, pentru a trage concluzii fundamentate științific în materie de consum real, pierderi etc.

— Din cele ce spuneți rezultă că graficul reducerii consumurilor proprii are o ținută pozitivă. Este exact ?

Inginer Cristian Rădulescu : În 1970 consumul nostru tehnologic normat era de 14,27 la sută. Anul acesta avem un consum sub 10 la sută. La cei 7,26 la sută consum planificat pe 10 luni noi am realizat o reducere, prin metodele amintite, care însumează circa 11 megawați-oră.

— Normal ar fi acum să-mi vorbiți despre economiile realizate de către consumatorii la care secția distribuie energie electrică. Aveți cuvîntul !

Inginer Cristian Rădulescu : Ar fi normal dar, din păcate, realitatea este cam neplăcută. Pe zece luni în județul nostru s-au obținut unele economii de energie electrică. Întreprinderea „Laminorul" peste o mie de megawați-oră, Întreprinderea de utilaj greu „Progresul" peste cinci sute de megawați-oră, Șantierul naval la fel. Și mai pot da și alte exemple. Pe total însă consumul planificat pe județ a fost depășit cu mai bine de 75 000 de megawați-oră. Este o depășire mare și ea se datorește în principal unui mare consumator care se află chiar la marginea orașului nostru și anume Combinatul de hîrtie și fibre artificiale.

— Și cum motivează combinatul depășirea ?

Inginer Cristian Rădulescu : În nici un fel față de noi. După cum știți noi sîntem o secție a Întreprinderii de distribuire a energiei electrice din Galați. Combinatul fiind un mare consumator este sub directa observare și îndrumare a întreprinderii, adică a Galațiului.

(Se cuvine aici o paranteză. Ne-am exprimat mirarea față de această situație mai ales atunci cînd, solicitînd ca un tehnician al secției să ne însoțească la combinat, am primit răspunsul precum că secția din Brăila n-are dreptul să controleze această unitate industrială ...tot din Brăila. Ni se pare un formalism foarte păgubitor. La urma urmei, deși secție, unitatea din Brăila gestionează energia electrică a unui județ întreg și are o armată de tehnicieni cu dotare corespunzătoare ce poate interveni operativ în timpul zilei și al nopții, permanent acolo unde se înregistrează depășiri cu-

Un paradox : becuri în Brăila cu întrerupător la Galați !

tromotoare răspîndite pe fluxurile tehnologice. După cum n-am fi putut stabili dacă toate consumurile normate au la bază criterii științifice. Sugerăm că poate și este necesar să fie o treabă a centralei industriale de care aparține combinatul cît și a distribuitorului de energie. Ceea ce putem nota direct este faptul că în condițiile în care tehnicienii combinatului găsesc unele soluții de economisire a energiei sînt locuri parcă exceptate de la regula bunei gospodăriri. În atelierul central de mecanică am găsit strunguri care mergeau în gol avînd totodată și lămpile personale aprinse. Aprinse într-o zi cu soare care pătrundea din belșug prin ferestrele mari. La PAL, la finisări, liniile tehnologice par a fi încărcate insuficient ceea ce aduce desigur o pagubă de energie. Dar să revenim la dialogul nostru.)

— Înainte de a veni la dumneavoastră am făcut o călătorie în județ. Majoritatea suprafețelor agricole sînt irigate. Aici, la pomparea apei, se consumă energie electrică. Se consumă dar se poate și economisi. Cum stau lucrurile de fapt după părerea dumneavoastră ?

Inginer Cristian Rădulescu : Nu știm încă dacă ei, consumatorii, au economisit ceva energie. Vă pot spune însă despre ce am aflat noi în această privință. În săptămîna de la 13 la 18 noiembrie tehnicienii noștri, deplasîndu-se în teren, au deconectat 52 de transformatoare electrice folosite în sistemul de irigații. Aceasta va aduce desigur economii importante. Iar acțiunea continuă.

— Ceea ce spuneți, pe lîngă aspectul pozitiv, ridică și o problemă deosebit de importantă în gospodărirea energiei electrice. Dacă dumneavoastră ați deconectat abia acum transformatoarele înseamnă că de la data cînd n-au mai fost folosite pompele de irigare — cine mai udă acum pămîntul ! — pînă astăzi, sau pînă mîine cînd veți ajunge să deconectați toată rețeaua, ele, transformatoarele consumă în gol. După cum tot în gol vor fi consumat pe timpul verii cînd oricum irigarea pămîntului nu se face 24 de ore din 24. În unele zile mai și plouă sau pur și simplu pămîntul n-are nevoie de apă.

Inginer Cristian Rădulescu : Aici nu vă putem da nici un răspuns. Noi trimitem energie către o instalație care nu ne aparține. Nu putem opri de aici energia fiindcă din linie se aprovizionează și alți beneficiari.

(În acest caz se cuvine să mai deschidem o paranteză și sperăm ca aceste rînduri să fie citite de cei în drept, de protectanții fostelor și viitoarelor sisteme de irigații. Modul de alimentare cu energie electrică prin transformatoare mici montate pe stîlpi și conectate permanent este după cum se vede păgubitor. Trebuie găsit sistemul ca fiecare transformator să fie conectat în rețea doar atunci cînd mecanizatorul acționează pompa de irigare.)

— Și o ultimă întrebare : consumatorul din sectorul particular, omul la casa lui înțelege că economisirea energiei electrice reprezintă un comandament de primă urgență unde ideea al meu se traduce cu al nostru ?

Inginer Cristian Rădulescu : Mă bucur că vă pot da un răspuns în mare măsură pozitiv. În săptămîna amintită am controlat 1 384 de consumatori casnici, noi așa îi numim, unde am găsit doar 63 de deficiențe. Și nici o amendă. Adică nimeni n-a încălcat cu bună știință normativele de consum. Amenzi am aplicat în sectorul comerț și instituții.

VICTOR CONSTANTINESCU

Un raid bucureștean la miezul nopții

În prea multe locuri n-a fost nevoie de bliț !

S-au făcut o mulțime de calcule în ultima vreme, care de care mai convingătoare. Spre exemplu, e bine de știut că un singur bec de 60 de wați consumă într-un an cît cinci sau șase aparate casnice (televizor, frigider, radio, mașină de spălat etc.) în trei luni. Sau, cînd într-un bloc de zece etaje iluminatul părților comune se face cu becuri de 40 de wați, fără automat de scară, într-un an, prin funcționarea celor 10 becuri se consumă 1 600 kWh. Dacă fiecare din cele 10 becuri de 40 W ar fi înlocuit cu unul de 25 W și va fi pus în funcțiune corespunzător automatul de scară, consumul s-ar reduce la circa 330 kWh pe an. S-ar realiza astfel o economie de 1 270 kWh/an, energie care poate fi utilizată la fabricarea a circa 2 500 perechi de încălțăminte...

S-au făcut și s-au publicat în presă o mulțime de astfel de calcule, extrem de convingătoare, de edificatoare. Noi ne-am hotărît să vedem cu ochii noștri ce se face practic în această direcție, cum se reflectă spiritul gospodăresc al cetățenilor, al oamenilor muncii, în fața acestui imperativ al zilelor noastre, care este economisirea energiei electrice. Simbătă noaptea, timp de trei ore, am străbătut deci o parte a Bucureștiului, pînă după miezul nopții, căutînd atenți sursele de lumină cele mai incendiare, festinul dezmățat al lucșilor, risipa orbitoare, chiar într-o noapte cețoasă. Pentru că trebuia să începem de undeva, am început din capătul de sud al orașului, mai exact dinspre cartierul Pantelimon. Intrăm la Întreprinderea de prefabricate „Granitul". S-a construit aici de curînd o hală nouă, dar deocamdată lipsește gardul împrejmuitor, așa că de intrat intrăm pur și simplu, fără să ne întrebe nimeni de nimic, admirăm luminile din curtea întreprinderii, un fel de depozit în aer liber luminat ca ziua, apoi intrăm în hala cea nouă, unde un utilaj de proporții impresionante se află în probe tehnologice. Ofițerul de serviciu este plecat undeva la gară, pentru niște vagoane de ciment, dar ne însoțește acum însuși portarul întreprinderii, care încearcă să ne dea explicațiile de rigoare. Nu, după părerea dînsului nu sînt prea multe becuri, chiar dacă hala e pe jumătate goală, și-apoi nici n-ar fi prea multe de făcut, fiindcă așa a prevăzut proiectantul și dacă s-ar apăsa pe comutator s-ar stinge toate becurile odată! Observăm că sînt și rînduri care nu ard, dar mai observăm și vreo două camere încuiate, pe sub ușa cărora se strecoară însă puternice raze de lumină. „Aici stau electricienii!", ni se spune, așa că, acum sîntem lămuriți bușteau. Dăm bună seara și plecăm mai departe.

Nu prea departe. Doar cîteva sute de metri mai încolo, la Punctul comercial „Cosmos", aflat la capătul tramvaiului 14, trei becuri puternice de neon invită trecătorii să admire sacii de cartofi și varza depozitată pe trotuar, fără nici un fel de pază — o virtuală „autoservire" pe gratis, dar cel puțin bine luminată! Cîțiva pași mai departe, avînd în spate cinematograful de cartier și în fața Șoseaua Pantelimon, un bloc aflat în construcție își luminează cu dăruire încă de pe acum scările, probabil în ideea că viitorii săi locatari nu vor achiziționa un automat de scară. Nu e nici țipenie de om prin preajmă, doar trecători întîrziați, grăbiți spre casele lor, iar blocul acesta încă fără număr zace liniștit scăldat în lumina interioară la adăpostul cărei, poate, ar trebui să lucreze cineva...

Îndreptîndu-ne spre centrul orașului, admirăm și fotografiem două blocuri, de această dată locuite, luminate „à giorno" în părțile lor comune, ba să nu-ți vină să crezi, chiar pe balcoane, după cum vom vedea! Primul este cel cu numărul 260 de pe Șoseaua Pantelimon (blocul 46), avînd o scară fără întrerupător, desigur, dar și fără milă de kilowații risipiți în noapte, strălucind de la mare distanță. Al doilea, avînd numărul 126 de pe aceeași arteră (blocul 120), prezintă o foarte curioasă inovație arhitectonică: zeci de becuri, cîte balcoane există, luminînd exteriorul, fațada blocului cu alte cuvinte. O feerie, o mulțime de licurici inotind în noapte! Dar cît o fi costînd o asemenea fantezie ?!

Mai „la vale", Șoseaua Ianculul 33 (bloc 105 A), un bloc avînd la parter mai multe spații comerciale. La „Cafea-dulciuri" ard, e adevărat, doar trei tuburi de neon din opt, dar și asta e prea mult, lucru vizibil cu ochiul liber, pentru o cămătuță de mai mare calibru, pătrați, în vreme ce magazinul alăturat, „Alimentara", avînd un spațiu comercial de cel puțin zece ori mai mare, nu-și permite să ardă decît un singur bec, aproape de intrare. Disproporția este prea mare pentru a nu fi băgată în seamă: în vreme ce „Alimentara" este practic cufundată în întuneric, la „Cafea-dulciuri" colegul Minecan poate fotografia fără mari eforturi, ca în plină zi!

Ne apropiem de Piața Ianculul. Luminile sînt în general discrete, bine chibzuite, fără exces. Cea mai mare parte a unităților comerciale au luat deja măsuri de bună gospodărire a energiei electrice, iar o parte dintre blocurile din zonă (nu toate, din păcate) au instalat automate de scări. N-am întîlnit excese nici în iluminatul public, cu două excepții. Din Bulevardul Republicii, foarte aproape de Piața Iancului, se deschid spre stînga și spre dreapta două intrări, avînd fiecare cîte cel mult o sută de metri: Intrarea Sergent Panțiru Ion și Intrarea Plutonier Luicu Vasile. Pe una patru, pe alta cinci becuri puternice de neon, a cîte 500 W, risipesc o lumină care se lăfăie nestingherită de nimeni, nici măcar de puținii trecători care bat trotuarele scăldate în lucși, fiindcă de prea multă lumină nici umbră nu se mai poate face.

Ne întoarcem spre Piața Obor. Vrem să vedem de aproape cum arată marele magazin universal Bucur-Obor noaptea, dar va trebui să mărturisim că n-am putut admira prea bine mărfurile expuse și care, desigur, la ora 1 noaptea nici nu le-am fi putut cumpăra. Motivul este unul singur, dar foarte serios : cei de la Bucur-Obor, magazin avînd o suprafață comercială dintre cele mai mari în Europa, nu se joacă deloc cu consumul energiei electrice, ba chiar o gospodăresc cu chibzuință, cu spirit de răspundere. În piața propriu-zisă cîteva becuri extrem de puternice ne iau ochii, ochi care abia dacă apucă să mai citească firma atît de bine luminată : BUFET! Peste drum, o uriașă clădire se află și ea destul de bine luminată: este Secția a III-a, mecano-electrică, a Întreprinderii „Aversa" București. Cum tot cu o întreprindere am început, ne hotărîm să încheiem la fel. Intrăm deci. Pe cele opt etaje ale clădirii în speță lucrează cam zece, cincisprezece, hai să zicem douăzeci de muncitori... Majoritatea halelor, avînd spații mai mari decît o sală de gimnastică, poate chiar dublul ei, sînt luminate ca ziua! La etajul al patrulea, de exemplu, unul sau doi muncitori lucrează efectiv la această oră. Restul strungurilor și al celorlalte mașini stau, cei cîțiva oameni sînt „întîrziați" care încă mai lucrează, sau poate o fi schimbul al treilea, dar cam fîrav schimb. Asta e altă poveste însă, așa că ne oprim la risipa de lumini, sute de lucși și de kilowați pierduți în gol, nici cea mai neînsemnată atenție pentru gospodărirea energiei. La fel la grupurile sociale, unde vestiarele și sălile de dușuri zac goale într-o mare de lumini, vizibilă de la mare distanță. Sosește în cele din urmă ofițerul de serviciu al întreprinderii, care declară că-l cheamă Alexandru Clenciu, care susține că în restul întreprinderii lucrurile sînt mai la locul lor, de parcă în materie de gospodărire ar fi îngăduită vreo lege a compensației. Nu, risipa nu e îngăduită în nici un fel.

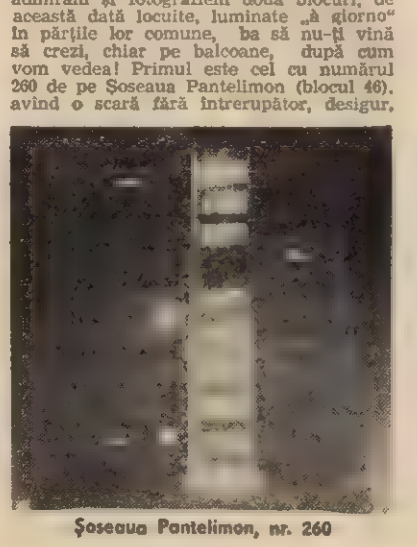

Șoseaua Pantelimon, nr. 260

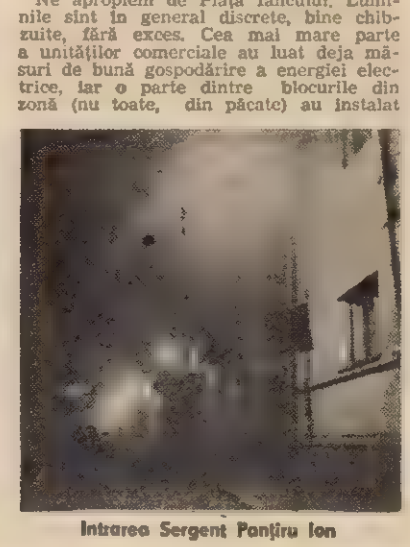

Intrarea Sergent Panțiru Ion

GRIGORE DUMITRESCU
Fotografii de VASILE MINECAN

înseamnă a-i spori neîncetat avuția!

Cui folosește electro LUXUL?

Aproape că ușa este deschisă în permanență. Peste pragul ei, în două șiruri, unul care intră și unul care iese, în magazinul „Electrolux" din Capitală, de pe Calea Victoriei, se perindă mii de oameni de dimineață pînă seara. De cum intră, dacă stai deoparte și observi, îi vezi pe fiecare că-și urcă ochii în plafon și astfel, cu pleoapele mijite, mai rămîne atent la linia orizontalității doar atît cît să nu dea peste ceilalți cumpărători. Sus, pe plafon, sînt zeci de feluri de lustre, ca tot omul să aibă de unde să-și aleagă ce-i pofte inima și ce-i poate buzunarul. Buzunarele oamenilor pot destul de mult, ne dăm seama, fiindcă în magazinul acesta se aduc zilnic aproape două camioane de marfă. În primul rînd de lustre. În privința poftelor inimii cumpărătorului însă lucrurile sînt ceva mai complicate. Dacă omul e cumpănit și știe bine ce vrea, neîndoielnic are de unde să-și aleagă o lustră frumoasă cu un abajur sau chiar cu două și cu trei brațe. Dar dacă tocmai îi vine în gînd de a transforma prilejul cumpărării obiectului respectiv într-un mijloc de a-și impresiona rudele de la țară, în fața lui — mai exact deasupra capului lui — se deschid, de asemeni, posibilități multiple. Uitînd că are de luminat o cameră obișnuită de apartament și că apartamentul lui, de asemeni obișnuit, n-are interioare de palat seniorial și nici nu-i prevăzut, din sufragerie pînă-n dormitor, cu bulevarde, omul plătește și pleacă mîndru cu caracatița aceea cu cîte opt sau eu zece brațe, croindu-și cu ea pîrtie printre trecători. În cel mai scurt timp opt sau zece becuri își vor revărsa lumina peste tavanul lui ca-ntr-un tăpșan însorit iar omul va fi un risipitor, chiar dacă nu-și dă seama și chiar dacă, ducîndu-și mîna la buzunarul unde-și ține banii, va spune că el plătește plăcerea de-a avea o lustră imensă, cu sumedenie de becuri. Din cerculetul pe care în grabă pare că și-l trasează astfel cu creta în jurul său, s-ar zice chiar că are dreptate. Dar cum asemenea cerculeție, de fapt, nu pot să deseneze în juru-le decît copiii cînd joacă șotron, este limpede că risipitorul tot risipitor rămîne, uitînd ca pămîntul cunoștințele ce-i vor fi fost transmise cîndva la orele de geografie economică din școală, și anume că, de exemplu, metalele rare, din moment ce sînt rare, sînt foarte scumpe, iar molibden nu s-a descoperit deocamdată la Ciulnița și nici wolfram la Botoroaga.

Întorcîndu-ne însă la magazinul „Electrolux", și la orice magazin de acest fel, de fapt, trebuie să recunoaștem că mentalitatea cumpărătorului imaginat mai sus este, la rîndul ei, generată chiar de către cei ce fabrică lustrele respective, atît de bogate în ramificații și diverse încrengături. Șeful unității, Tudor Nicolae, vrea să ne convingă de contrariu și folosește chiar aceste cuvinte: „S-a terminat treaba cu pălăria aceea mare și cu cele 10—12 globuri de pe lîngă ea. Acum lustrele sînt mai concentrate, ca să zic așa, și sînt și mai frumoase...". Am vrea să-i credem pe șef dar din păcate adevărul stă deasupra noastră, bine strîns de plafonul magazinului și vizibil sub formele cele mai diverse chiar ale risipei de care vorbeam, risipă de metal — cupru, oțel inoxidabil, aluminiu —, de materiale plastice, de cabluri, de becuri. De pildă, chiar în mijlocul „Electrolux"-ului se lăfăie o lustră impresionantă prin mărimea brațelor sale. Aflăm că este compusă pe la Cehu Silvaniei de către o cooperativă meșteșugărească. Costă, cu abajururi cu tot, 1 378 lei. E din lemn de paltin, ne explică șeful unității, și dacă nu ne spunea dumnealui niciodată n-aveam să ne dăm seama, judecînd după vopseaua vișinie, absolut nepotrivită, cu care a fost acoperit un asemenea lemn de preț. Mai alături, o altă lampă de iluminat cu șase brațe, cu abajururi roz-aurii la capătul unor tije metalice gălbui, așazisa lustră EM 646 produsă de „Electrometal" Timișoara, costă și ea, datorită desigur materialelor pe care le conține, 1 486 de lei. Privind-o dintr-o parte, șeful unității ne spune că „e scoasă din comerț" (?!?) deși, e mai clar decît lumina unui bec de 100 w, „Electrolux" face parte deocamdată tot din rețeaua comercială. Astfel stînd lucrurile, iar pe lista exemplelor mai avînd posibilitatea să adăugăm și lustre executate la „Victoria" Timișoara, I.I.S. Oradea sau „Electrometal" Cluj-Napoca (despre a cărei lampă de iluminat EM 639 șeful unității susținea că are 4 becuri, cînd oricine, fără a se înscrie cu dumnealui într-un concurs de numărătoare, vede 6), se cade să înțelegem că risipa care generează la rîndu-i o mentalitate a risipei se oprește, ca să-și plece umbra, și prin bătătura comerțului, iar ideea potrivit căreia lucrătorii din comerț n-au, în privința aceasta, nici o răspundere, nu poate fi susținută cu deplin temei pînă la capăt, din moment ce ei vînd chiar ceea ce tot singuri au contractat. Tudor Nicolae ne mărturisea de fapt că el însuși își alege marfa din depozitele I.C.R.M. De aceea, fără a fi de părere ca „Electrolux" să se numească „Electromodestia", credem că același nume nu trebuie să însemne totuși electrorisipă...

DUMITRU ELIADE

Pe șantierul investiției de la Doaga
întîrzierile nu se pot recupera cu explicații!

La Doaga, în județul Vrancea, funcționează, cu bune rezultate, o puternică întreprindere de materiale de construcții. Pentru diversificarea producției acesteia, s-a hotărît extinderea unității cu o secție de prefabricate pentru locuințe, cu o „fabrică de case", cum o numește inginerul Constantin Cîmpeanu, directorul I.C.M.-ului, despre a cărei necesitate, în condițiile creșterii fără precedent a numărului de apartamente puse la dispoziția oamenilor muncii din țara noastră, nu credem că e cazul să vorbim prea mult. Noua secție, cu o valoare totală a investiției apropiindu-se de 100 de milioane de lei, ar trebui dată în folosință în septembrie 1979, dar ne-a fost dat să constatăm, zilele trecute, că lucrările sînt în serioasă restanță și că ele înaintează în ritm de melc! Pentru a nu mai lungi vorba, să spunem că, după opinia beneficiarului, întîrzierea depășește 5 luni, finanțarea deschizîndu-se la 20 noiembrie în loc de 30 iunie, cum era prevăzut în graficul inițial, constructorul, reprezentat la fața locului de subinginerul Costică Zaharia, șef de lot în cadrul Șantierului 4 Tecuci, ținînd de Grupul de șantiere Galați, ținînd de Trustul de construcții industriale Brăila, fiind de părere că întîrzierea e chiar mai mare: „față de grafic sîntem rămași în urmă cu aproximativ 60 la sută.

Și beneficiarul și constructorul, mai puțin primul și mai mult al doilea, se grăbesc să dea vina pe proiectant, punîndu-ne la dispoziție, între alte argumente, un articol din ziarul județean „Milcovul", intitulat „Un șef de proiect care nu mai ajunge la Doaga", cu referire directă, chiar dacă nu nominală, la inginerul Constantin Dobrescu din Institutul de cercetări și proiectări pentru industria materialelor de construcții din București, șeful proiectului „fabricii de case", acuzat de predarea cu întîrziere a documentației și de desele modificări aduse proiectului inițial. Pînă la a da cuvîntul proiectantului, cu care vom discuta mai tîrziu, la revenirea în Capitală, să-l citățm pe Costică Zaharia: „proiectul n-a fost predat la timp; partea de rezistență n-a fost terminată nici pînă acum; la fundații, de pildă, am lucrat după 6 proiecte, pe care I.C.P.M.C.-ul le-a tot schimbat; dacă n-am primit documentația conform graficului, în schimb ni s-au transmis fel de fel de modificări și renunțări la soluțiile inițiale, modificări la stîlpi, la amplasarea unor instalații și așa mai departe". Beneficiarul, reprezentat în dialogul nostru de inginerul Constantin Cîmpeanu și de maistrul mecanic Teodor Mihalache, secretarul Comitetului de partid pe întreprindere, se arată dispus să împartă vina pentru întîrzierea realizării investiției între proiectant și constructor. Aflăm astfel că proiectantul, deși n-a încheiat documentația la timp, a înaintat unele categorii de lucrări, care sînt, de asemenea, rămase în urmă, pentru că Șantierul 4 Tecuci n-a dus la Doaga forță de muncă suficientă, fapt de care ne lămurim în locul în care, cu încetineală și prin eforturi sporadice, se înalță hala viitoarei „fabrici de case". Costică Zaharia ne spune că are pe șantier 80 de oameni, ar fi nevoie, dată fiind amploarea investiției, de cel puțin 200, dar nu numărăm decît vreo 20! Prefabricatele, produse chiar de I.C.M. Doaga, se află în poziție de montaj, dar constructorii lucrează abia la săpături! E creat un front de lucru larg, pe care s-ar putea intra cu mai multe macarale, dar la fața locului se află una singură! E clar că, avînd de realizat o investiție în imediata apropiere, 54 de milioane de lei alocați pentru construcția unei secții de tuburi iprerom, de asemenea, în serioasă întîrziere față de grafic, „ar trebui să fie dată în folosință în februarie, dar nu văd cum va fi terminată înainte de mai" (Costică Zaharia), Șantierul 4 Tecuci dirijează puțina forță de muncă prezentă la Doaga către lucrările secției de tuburi, după principiul — neexprimat, dar lesne de priceput — al grabei care încurcă treaba! Pus în fața evidenței, șeful de lot nu acceptă nici un argument, continuînd să dea din coate spre a trece toată răspunderea pe seama proiectantului. Aduce în discuție o serie de motive puerile, cum ar fi renunțarea la cîțiva meseriași, Ghiță Vartic, Eftimie Ciubotaru sau Melu Candoseală, trimiși acasă pentru „consum de băuturi alcoolice", ca și cînd astfel de probleme, de comportament, ar fi trebuit rezolvate de alții! Susține că „Grupul ne-ar trimite atîția oameni cîți am cere, dar deocamdată n-avem nevoie de ei", afirmație gratuită, de vreme ce, chiar în lipsa grinzilor de rulare de 6 și, respectiv, 12 metri, nelivrate la timp de I.M.C. Deva, constructorii ar putea foarte bine să lucreze la părțile exterioare, la așezarea unei mari părți din pardoseli, la montarea tablei cutate și așa mai departe, ceea ce, am constatat, nu se întîmplă! Cu alte cuvinte, Costică Zaharia caută cu orice preț paiul din ochii altora, al proiectantului, în primul rînd, dar nu vede bîrna din ochii proprii! El pare să aibă dreptate doar atunci cînd acuză lipsa, din ultimele zile, a betonului dar, simțindu-se vizat, directorul Cîmpeanu pune lucrurile la punct, după cum urmează: „noi i-am arătat constructorului o înțelegere mai mare decît ar fi meritat; i-am făcut cofraje, i-am pus la dispoziție stîlpi, dar nu mai putem consuma pentru el ciment de la plan! Ducînd lipsă de vagoane, nu numai că nu reușim să intrăm în posesia repartițiilor de ciment de la Bicaz, dar am ajuns să avem un stoc de prefabricate de 8 mii de tone! Constructorul susține că, neprimind proiectul la timp, n-a putut să-și întocmească necesarul de materiale, dar lucrurile nu stau așa; dacă el n-are tot ce-i trebuie, asta se datorește faptului că n-a fost prevăzător".

Să lăsăm, pentru o clipă, șantierul de la Doaga, spre a reda dialogul purtat, telefonic, cu inginerul Constantin Dobrescu, șeful proiectului „fabricii de case".

— Tovarășe inginer, constructorul vă acuză că ați întîrziat cu cîteva luni predarea proiectului noii secții de prefabricate pentru locuințe de la Doaga. Care e punctul dumneavoastră de vedere?

— Am revenit, zilele trecute, de la Focșani, așa că vă pot informa, în deplină cunoștință de cauză, că reproșurile care ni se aduc, cîteva din ele apărute, fără nici un temei, în ziarul local, nu sînt reale. Aș zice că nu sîntem în întîrziere cu lucrarea, ci în devans. La 30 iunie, dată de care constructorul se cramponează în orice discuție, le-am livrat documentație pentru lucrări în valoare de 18 milioane de lei, deși obligațiile noastre erau mai mici. În clipa de față, documentația furnizată acoperă 28 de milioane din întreaga investiție, dar constructorul, din lipsă de forță de muncă, n-a executat lucrări decît în valoare de 5 milioane! Pe șantierul de la Doaga, datorită unor deficiențe organizatorice, lucrează mai puțini oameni decît ar trebui.

— Credeți că, la actualul ritm de lucru, „fabrica de case" de la Doaga va fi dată la timp în funcțiune?

— Întîrzierile sînt foarte mari și ele se datoresc, în principal, constructorului.

Așadar, un adevărat lanț al slăbiciunilor! Fiecare se spală pe mîini, aruncînd vina pe celălalt, deși părerea noastră e că toți factorii, proiectant, constructor și beneficiar, sînt în culpă pentru stadiul mai mult decît nemulțumitor al investiției de la Doaga.

În sfîrșit, să revenim la Doaga. După vorbele, mai mult sau mai puțin autocritice ale gazdelor noastre, am înțeles că, dat fiind stadiul actual al lucrărilor, secția de prefabricate pentru locuințe, proiectată pentru aproximativ 2 000 de apartamente pe an, riscă să nu fie gata la timp. Firește, pe măsură ce termenul de dare în folosință se va apropia, constructorul va găsi, sperăm, resurse materiale și umane spre a accelera ritmul lucrărilor, diminuînd în consecință din întîrzierea actuală. Dar aici, în această de dorit și probabilă acțiune, mai intervine un factor, pe care ne propunem să-l discutăm în cele ce urmează, atrăgînd atenția forurilor responsabile, Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții în primul rînd, asupra unui alt pericol ce pîndește realizarea importantei — ca valoare bănească și, mai ales, socială — investiții de la Doaga. Este vorba despre dificultățile pe care întreprinderea respectivă le întîmpină în primirea unor mașini și agregate indispensabile punerii în funcțiune, la timp, a „fabricii de case". Subliniem acest aspect al problemei pentru că e posibil ca întîrzierile actuale să fie recuperate, fără ca acțiunea aceasta să însemne un cîștig real pentru I.M.C., care s-ar putea să ajungă în situația de a tergiversa inaugurarea secției din cauza lipsei unor utilaje vitale. Astfel, I.U.P.S. Suceava n-a trimis nici pînă în prezent la Doaga pompele hidropneumatice contractate și confirmate prin Adresa 2299/21 02 1978; I.A.A. Alexandria a anunțat că nu poate livra, din cauza acoperirii tuturor capacităților de plan, aeroterme înainte de trimestrul 4 al anului viitor; I.P.S.U.I.C. Satu Mare a binevoit, recent, să informeze că socotește nctemeinic contractul 763/1978, prin care se angaja să expedieze la Doaga o betonieră de 750 de litri pînă la data de 30 12 1978, informînd că nu-și poate respecta angajamentul inițial decît în trimestrul 2 al anului viitor; I.M.M.U.M. Baia Mare face cunoscut la Doaga, prin Adresa 7934/18 07 1978, că nu are nici o posibilitate de a furniza o stație de sortat agregate înainte de 1980 (!!), etc. etc. Ridicînd din umeri, inginerul Constantin Cîmpeanu subliniază, nu fără amărăciune, că „toate aceste utilaje, ca și altele necontractate, separatoare, reductoare, condiționează darea în folosință a secției de prefabricate pentru locuințe".

Înfățișînd fără menajamente modul defectuos în care se desfășoară lucrările pe șantierul de la Doaga, stare de excepție în contextul muncii serioase și responsabile din domeniul amplului și judicios întocmitului program de investiții, menit să dezvolte în ritm accelerat economia noastră națională și să conducă la o repartizare armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, invităm organismele competente, locale și centrale, să intervină cu hotărîre și energie spre a determina factorii direct răspunzători, în primul rînd pe constructor, să acorde „fabricii de case" de la Doaga o atenție sporită, ținînd cont de faptul că orice întîrziere a dării în folosință poate însemna aici cîteva sute de apartamente mai puțin pentru oamenii muncii.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Constructorul susține că are suficienți oameni pe șantierul „fabricii de case" de la Doaga, dar, după cum se poate vedea în imagine, aici nu lucrează, la ora 10,30, decît 4 muncitori, unul dintre ei, cel din planul apropiat, apărîndu-se de frig cu mîna dreaptă în buzunar! După grafic, acoperirea halei ar trebui încheiată într-o lună dar, apreciind stadiul actual al lucrării, numai mobilizarea foarte serioasă a forțelor ar putea să ajute la respectarea termenului. Constructorul însă nu se grăbește. El pare mai puțin interesat de treabă și mai mult de punerea întîrzierilor pe seama altora

Din nou despre motorul fără vibrochen

Specialiștii s-au deplasat la fața locului

— De ce un institut, și încă unul național, destinat motoarelor termice, tovarășe dr. inginer Valentin Cosoroabă ?

— De la început precizez că este vorba despre o noutate, în sensul că Institutul Național de Motoare Termice există doar de trei ani, ceea ce reprezintă foarte puțin pentru o astfel de instituție, dacă ar fi să mă refer doar la problemele de organizare necesitate. De 30 de ani noi importăm licențe străine, de cele mai multe ori tarate fie de diferențele existente între producători (firme) sau de greutățile ivite cu prilejul organizării fabricației. Pe de altă parte, faptul de a recurge la licențe de import coincidea cu serioase limitări în planul comerțului exterior, rezultate tocmai din absența unei concepții unitare. Or, în domeniul construcției de motoare este știut că nu se mai poate apela la mijloace modeste de cercetare, dată fiind extrema perfecționare a acestora, performanțele superioare atinse. La noi situația era următoarea : forțele de concepție se aflau dispersate pe teritoriul țării, cu toate consecințele negative care decurg de aici. Așa încît, în luna octombrie a anului 1975, baza de cercetare în această specialitate a fost concentrată în institutul nostru. Pentru a cuprinde mai fidel actualitatea I.N.M.T., adaug că tot ceea ce se mișcă în lumea aceasta, în materie de tehnică, înseamnă motor. Printre cele dintîi sarcini s-a numărat aceea a reunirii tuturor capacităților atît din industrie cît și din învățămîntul superior, acestea din urmă consacrîndu-și 30% din bugetul lor de timp temelor specifice I.N.M.T. Din noua formulă se ivesc noile patente, prin ea se asigură schimbul de patente, competențele și răspunderile în acest sector reunindu-se sub cele patru inițiale deja pronunțate și revenind colectivului nostru.

Pot să vă spun că înregistrăm sute de propuneri de înlocuiri și modificări, este adevărat, multe dintre ele fiind consecința unei insuficiente cunoașteri a stadiului actual pe plan mondial și național. Totuși, nu ne permitem de a respinge, fără o cercetare prealabilă, nici chiar cele mai năstrușnice idei care ne sînt aduse la cunoștință. Ar fi de adăugat încă ceva important : unii autori își dau seama de anumite dificultăți ale motoarelor studiate și-și imaginează că le pot remedia, dar scapă din vedere o realitate de fapt și anume aceea că, suprimînd o slăbiciune observată, se pot ivi altele mai greu de prevăzut, sau că ființa născută în mintea lor s-a mai produs, pe plan mondial, și se află chiar în studiu dacă nu în faza de experimentare. Este vorba despre întregul volum de informație pe care puțini particulari îl pot deține. În ceea ce mă privește stimez pe oricine se consacră unei idei și luptă pentru izbînda acesteia. Pînă în prezent, doar unul singur a reușit să producă o noutate : Wankel. În R.F.G. s-a înființat un institut special pentru studierea acestui gen de motoare, dar se pare că se va renunța, în ciuda eforturilor de pînă acum, la fabricarea tipului Wankel. Explicația ține de o imensă calitate a motorului devenit clasic : universalitatea sa. El poate echipa orice obiect care trebuie să se miște, de la micromodelele cunoscute pînă la motoarele navale. Celelalte formule nu au depășit, încă, stadiul de mecanisme, aria lor de aplicabilitate fiind restrînsă la anumite domenii. Le lipsește, cu alte cuvinte, universalitatea mecanismului bielă-manivelă. Fiind întru totul de acord cu necesitatea apariției și sprijinirii noului, sînt de părere că nici experiența acumulată nu trebuie subestimată. De aceea examinăm orice cerere ni se adresează și încercăm s-o aducem la o formă clară pentru tehnician, iar cînd nu reușim ne preocupă eliminarea unor opinii subiective care uneori ajung la stadiul de obsesie, bineînțeles, bazați pe o documentare fără echivoc. Gîndesc că suma eșecurilor reprezintă experiența unui institut ca al nostru, dar nu ne putem limita doar la atît pentru că aici este verba și despre eficiența muncii noastre. Din această cauză apelăm nu numai la soluții noi dar și la îmbunătățiri ale unor soluții deja cunoscute. Iată, în anul care a trecut, am înregistrat peste 480 de propuneri de invenții, dintre care un mic procentaj reprezentau unele reluări.

— Bănuiesc că nu vă puteți limita doar la ceea ce vă propun alții...

— Evident ! Lucrăm pe baza unui program bine stabilit și care ne cere să producem noi motoare pentru acoperirea unor domenii de utilizare care să intre în fabricație, dar nu oricum, ci etalonate peste cele existente. În prezent, lucrăm la generația de motoare a anilor '80, care vor trebui să prezinte avantaje tehnice și economice pentru a le putea nu numai folosi dar și vinde altora. În general, viața unui tip de motor se limitează între 5 și 15 ani.

— Care este primul motor de concepție românească ?

— La 23 August 1979, vom avea acest motor exclusiv românesc. El a fost deja prezentat președintelui țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu, la bancul de probe, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o aici la 24 iunie anul acesta. Este un motor de 360 cp., destinat autobasculantelor de 25 de tone, tractoarelor industriale cu încărcător frontal de 4.5 mc, tractoarelor buldozer grele, excavatoarelor de 5–7 mc (echipate cu 2 asemenea motoare), autoscreperelor cu cupă de 20–25 mc, autogredrelor grele etc. Acest motor ne lipsea pentru toți utilizatorii amintiți și era adus din import.

— Cît s-a muncit pentru obținerea lui pe căi proprii ?

— Cinci ani, deci cercetarea a fost începută chiar mai înainte de înființarea institutului nostru. Aproape 200 de oameni au colaborat la realizarea lui.

— Vreți să spuneți, cumva, că un motor nou nu se poate concepe decît în colectiv ?

— Într-un fel da, pentru că se impune colaborarea unui întreg șir de specialiști ca de pildă : termiști, gazodinamicieni, specialiști în lubrifianți, electricieni, automatiști, tehnologi, metalurgi, și cred că nu i-am numit pe toți. Deci, nimeni nu se poate încumeta să realizeze astăzi, de unul singur, un motor nou. El poate emite concepția generală. Motorul de 360 cp despre care am amintit este integral românesc, dar nu original, adică, el reprezintă un caz particular evoluat din altele, un motor care n-a pornit de la zero ci care a valorificat bogata experiență existentă. Nu-i brevetăm, dar dispunem de exclusivitatea fabricării lui. Am menținut principiul bielă-manivelă, binecunoscut.

— În mod inevitabil, a sosit momentul în care pot să vă întreb dacă motorul propus de inginerul timișorean Iosif Roșiu se înscrie într-o categorie sau alta din cele două expuse ?

— Eu cred că inginerul Roșiu nu susține nici el că a realizat singur un motor nou, în întregime nou. El a propus un principiu nou, original, dar care reprezintă abia un început de drum. Și a unui drum nu prea simplu de descifrat și urmat. Personal cunosc lucrarea sa din documentația tehnică pe care am văzut-o și citit-o, ceea ce este însă insuficient pentru a mă putea pronunța afirmativ ori negativ. Specialiștii institutului o vor putea face. Și trebuie să li se asigure acel climat de obiectivitate necesar oricărei cercetări științifice. Existența unui curent de opinie, indiferent în ce sens, este de natură să împiedice asupra obiectivității studiului, analizelor, pronunțării. Sînt însă de părere că, din moment ce obiectul cercetării este deja făcut, el trebuie neapărat încercat. Voi căuta să stau de vorbă direct cu inventatorul și să-i decid să accepte ca motorul său, așa cum este el astăzi, să fie dat spre cercetare, voi încerca să-i ciștig încrederea că se face tot ceea ce este trebuitor pentru ca stabilirea concluziilor să se bucure de obiectivitate. Am fost informat că inginerul Roșiu ezită să lase din mînă motorul său. Alarma sa, este, în mare măsură, justificată doar de cauze subiective, pentru că la noi cazul său se cunoaște de-abia din luna august și acum sîntem în noiembrie. Mă refer la varianta actuală, cea de a cincea. Dacă ne gîndim la soluția propusă în 1970, este cu totul altceva. Dar, după cum știu, la acea variantă a renunțat însuși autorul. Vedeți, nodul gordian al oricărui motor este dat de trei elemente : cinematic, dinamic și de randament. O noutate în materie poate trece cu bine exigențele primelor două condiții și să nu reziste la cea de a treia. Cu alte vorbe se realizează un mecanism, acesta se mișcă, toți se minunează, dar cînd se trece la stabilirea randamentelor constatările justifică total respingerea propunerii. Autorii ripostează : „l-am făcut, merge, deși este artizanal, de ce mă judecați acum la randamente ? Asta este treaba voastră !" Această atitudine mi se pare greșită, pentru că noi nu putem construi un motor numai pentru că este o noutate tehnică dacă el nu înseamnă, în exploatare un pas înainte față de precedentele motoare. O investiție de acest fel corespunde unor cheltuieli de multe milioane, pe care nimeni nu este dispus să le sacrifice dacă nu există măcar speranța unei reușite. Din această cauză înaintăm pas cu pas, cu o prudență tehnico-economică ce nu trebuie confundată cu delăsarea ori reaua-credință, ci cu o judicioasă activitate de investiții, cu atitudinea responsabilă. În cazul discutat, autorul motorului rotativ fără vibrochen a avansat unele performanțe în care noi și nimeni nu poate crede pînă nu va exista verificarea acestora. Pentru așa ceva sînt necesare aparate și instalații de care nu dispune nici un particular. Ne putem pronunța fără asemenea verificări Institutul nostru este dispus să muncească pentru tot ceea ce reprezintă interes tehnic. În această privință, vreau să vă spun că acea minută incriminată de tovarășul inginer Roșiu, încheiată în prezența colegei noastre ing. Marieta Udroiu, înseamnă, de fapt, actul de naștere al motorului propus de inventator. Înseamnă un sprijin deosebit de important pentru dînsul, deoarece pînă la acea dată, ratase toate termenele și posibilitățile legale ce-i stăteau la dispoziție pentru a se menține în actualitate. Institutul nostru, prin reprezentanții săi, a făcut tot posibilul pentru a nu sufoca inițiativa inginerului din Timișoara, readucînd în actualitate motorul său. Săptămîna viitoare voi merge acolo. După care mai stăm de vorbă.

Directorul general al I.N.M.T., tovarășul dr. ing. Valentin Cosoroabă, s-a ținut de cuvînt. A fost la Timișoara, de unde ne-a adus următoarele noutăți : l-a cunoscut pe inginerul Iosif Roșiu și pe inginerul Nicolae Marcu, directorul întreprinderii „Spumotim", a văzut motorul învîrtindu-se și a luat măsurile necesare pentru realizarea sa în condiții superioare, care să permită testările.

— În ce anume constă aceste acțiuni ?

— S-a stabilit programul definitiv și complet al acțiunii privind motorul rotativ fără vibrochen, inclus într-un act oficial și datat 24 noiembrie 1978. S-a stabilit colectivul compus din : conf. dr. ing. Radu Gaiginschi, de la Institutul politehnic din Iași, șef de lucrare, inginerii Marius Marica și Ioan Peia, de la filiala din Timișoara a I.N.M.T.-ului și, bineînțeles, autorul propunerii, inginerul Iosif Roșiu. Această formație s-a stabilit cu acordul deplin al inventatorului. Durata programului : luna martie 1979, termen foarte, foarte restrîns, ținînd seama de volumul mare al lucrărilor necesare ca și de faptul că din punct de vedere financiar ne aflăm la fine de an. Toate piesele vor fi executate la „Electrotimiș", al cărui director a participat la ședința noastră și și-a dat acordul. Toate desenele și piesele ce se vor executa vor purta viza autorului. Am găsit și formula finanțării, așa încît, în ceea ce ne privește, propunerea tovarășului Iosif Roșiu face parte din volumul de muncă al institutului nostru. Vă rog să mă credeți însă că n-am făcut nimic special, ci ceea ce facem de obicei, adică ne-am respectat normele firești de muncă.

EMANUEL VALERIU

Doctorul Constantin Țuculescu, un subtil artist al chirurgiei maxilo-faciale

Chirurgia plastică se numără și ea printre minunile artizanale ale veacului nostru. Corectînd capriciile naturii și glumele ereditații, artiștii medicinei izbutesc astăzi să lucreze pe țesuturile vii ale chipului omenesc ca într-un veritabil material plastic. La comanda clientului dispar nasurile de Tăndărică și gușile inestetice, buzele pot fi îngroșate sau subțiate, iar prin așa-numitele operații de liftinguri se estompează semnele senectuții, iar obrazul își recapătă (atît cît e posibil) prospețimea tinereții. Știm de asemenea că printr-o operație foarte complicată poate fi schimbată în întregime fizionomia originară. Nu ne-a fost dat să vedem asemenea performanțe, le-am întîlnit doar în romanele polițiste și filmele de groază.

Printre acești subtili și extrem de rari minuitori ai bisturiului se află și doctorul Constantin Țuculescu, medic specialist la Spitalul clinic de urgență din Capitală, și nu sînt deloc puțini cei care, solicitîndu-i serviciile, au părăsit sala de operație cu liniile obrazului îndulcite și armonizate. Chirurgia plastică, chemată să rezolve fanteziile gustului, reprezintă însă pentru doctorul Constantin Țuculescu un domeniu adiacent. Prin vocație, pregătire și specializare, eroul rîndurilor noastre a abordat un domeniu mult mai dramatic al chirurgiei reparatorii. Este vorba de traumatismele facile atît de frecvente într-o lume tributară tehnicii și traficului automobilistic. Am avut ocazia să urmărim prin mijlocirea epidiascopului imagini comparative, extrase dintr-o bogată cazuistică, spectacol macabru, greu de suportat de către un neprofesionist. Ni s-au prezentat o întreagă suită de victime ale accidentelor de muncă și de circulație, sau ale altor întîmplări nefericite, chipuri desfigurate, ciopîrțite, nasuri despicate, buze retezate, mandibule și obraji transformați în plăgi deschise, și am urmărit apoi, stupefiați, rezultatele obținute după investigațiile chirurgicale. De necrezut, dar cei în cauză au părăsit spitalul cu obrazul întreg, aidoma fizionomiei originare.

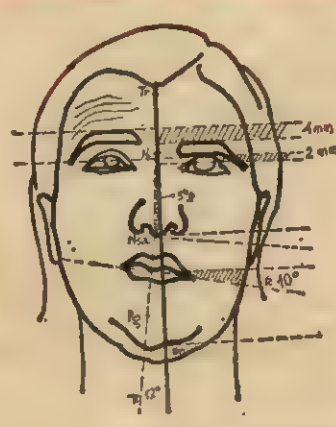

Înainte și după efectuarea unei operații de paralizie facială

Amintind aceste rezultate de excepție, e momentul și locul să vorbim și de o excepție între excepții. Este vorba de rezolvarea unor cazuri de paralizie facială, performanță chirurgicală unică se pare pe plan mondial, după cum o dovedesc revistele de specialitate și care i-a adus doctorului Țuculescu, anul acesta, o diplomă de inventator

Medicul Constantin Țuculescu este absolvent al Facultății de medicină din București. După un stagiu de medic de țară, obține prin concurs specializarea în domeniul chirurgiei maxilo-faciale. Domeniul îl pune în legătură cu problemele de chirurgie generală, plastică și maxilo-facială, și cu cele de neurologie, ORL, medicină generală. Preocupat îndeosebi de mișcările mandibulare și mușchiulare ale feței, încearcă să descifreze, încă din acea perioadă, cauzele și posibilele tratamente ale paraliziilor faciale. Maladia, după cum se știe, poate fi de natură virotică, traumatică sau reprezintă consecința extirpării unor tumori. Ea atacă în principal nervul facial, instalarea bolii caracterizîndu-se prin deformarea unei jumătăți a feței. Tonusul muscular dispare, un ochi rămîne în permanență deschis (chiar și în timpul somnului), comisura bucală se deplasează în jos, iar deosebirea dintre o parte și alta a obrazului devine frapantă.

Doctorul Constantin Țuculescu a constatat de asemenea că pentru corectarea acestei infirmități, chirurgia maxilo-facială execută în mod obișnuit plastii fixe. Fața capătă un aspect mai apropiat de cel normal, dar ochiul rămîne deschis în continuare, iar mișcările gurii sînt sensibil îngreunate. După 6—7 luni, de regulă, plastia cedează.

După îndelungate studii și cercetări doctorul Țuculescu imaginează și experimentează un procedeu terapeutic propriu. Este vorba de legarea comisurii bucale de apofiza coronoidă mandibulară cu ajutorul unui tendon extras dintr-un deget al piciorului.

Interesant de remarcat că o metodă asemănătoare, dar mult mai complicată și greoaie, a fost semnalată în Statele Unite în revista de specialitate „Plastic and reconstructive surgery", dar asta în martie 1975, deci după un an de la înregistrarea invenției românești la O.S.I.M.

Rezultatele obținute de medicul Țuculescu s-au dovedit spectaculoase. După intervenția chirurgicală, obrazul răpus de paralizie și-a recăpătat aspectul fizionomic normal și tonusul muscular firesc. Operația a relevat și un rezultat neconstat : pacientul a izbutit să închidă perfect și ochiul, ceea ce l-a determinat pe medic să presupună că, în fapt, nervul facial rămîne activ și în cursul maladiei, dar este împiedicat să acționeze din pricina tracțiunii mari a feței inerte.

Pentru exemplificare, vom descrie pe scurt cazul pacientei T.V. care s-a supus intervenției chirurgicale după o întreagă suită de operații nereușite, și după o suferință constantă de două decenii. La un an după operație, fosta bolnavă prezintă un aspect fizionomic normal : sprînceana căzută a revenit la poziția normală, pleoapele ochiului inert și-au căpătat mișcarea firească, piramida nasală deviată a căpătat axialitatea dorită, comisura bucală, căzută cu zece grade, nu mai prezintă în comparație cu partea sănătoasă decît o diferență de 3 grade, mentonul a revenit pe linia mediană, șanțul nasogenian și geniolabial au apărut. Cele două desene, reproduse alăturat, vă înfățișează rezolvarea cazului prezentat.

Rezultate asemănătoare au fost obținute și în alte cazuri. De remarcat de asemenea că operația nu comportă riscuri deosebite și faciesul operat și-a menținut aspectul dobîndit.

Mai puțin cunoscut marelui public, și lucrînd într-o unitate medicală ce-l solicită pentru rezolvarea unor cazuri de altă natură, doctorul Constantin Țuculescu a izbutit, prin forța pasiunii și osîrdia studiului experimental, să deschidă pentru întîia oară în lume o cale nouă în chirurgia reparatorie a paraliziilor faciale.

LIVIU MAIOR

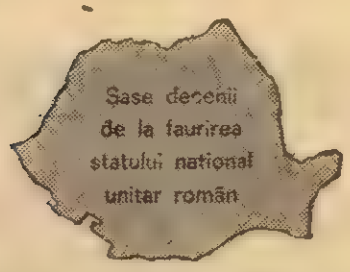

„Istoria-ntreagă, cu lupte și jertfe, trăiește-n Unirea de azi“

Ctitori și ctitorii în „Țara de Sus“

Țara de Sus — ținutul Sucevei — e o țară a unicatelor. Este, de fapt, un conglomerat de „țări“ — Țara Cîmpulungului Moldovenesc, Țara Dornelor etc. — cuprinzînd orașe, orașe-monumente, monumente, așezări legendare, legende fără așezări, sate, cătune, generații, munți, codri, cetăți de industrie, sanctuare de artă, miracole naturale, așezate ciorchine, unele peste altele, în îngrămădiri detritice, asemeni munților, ca într-o pulpă de fructe de diferite culori sau, mai exact, ca într-un mozaic ale cărui particule, de străluciri și structuri diferite, se încheagă, pînă la urmă, asemeni munților, într-o imagine pe cît de fastuoasă, pe atît de masivă, de rotundă, de inextricabilă în desenul și în esența ei. Munții ocupă cam două treimi din teritoriu, între ei curg obcinele (care nu-s niște dealuri, ci niște spectaculoase sisteme de culmi muntoase, unice în peisajul nostru), mai încolo curg cîmpulungurile (noțiune ce desființează, observa cineva, și ideea de vale, dar, raportată la munți, și pe cea de cîmp), tabloul e grandios, cu fruntarii pierdute în zări, în nețărmuriturí geografice, județul Sucevei fiind, ca mărime, al doilea din România, dar nu atît grandiosul distanțelor, cît densitatea de grandios pe metru pătrat, isprava și a naturii, și a miinilor omului, îi conferă profilul unic. Țara de Sus e o rezervație națională a grandiosului, a somptuosului, de fapt un ciorchine de rezervații, de monumente ale naturii, de monumente arheologice (decretate astfel în număr de 10), de monumente ale istoriei și arhitecturii (nu mai puține de 128 !), de monumente ale artelor plastice și decorative (52, pînă la ceasul de față), paleta lor înglobînd și culmile fantomatice ale Călimanilor, cel mai complex și mai vast masiv de sorginte vulcanică din România, și codri multiseculari, și finețe doar seculare, și frescele de la Voroneț, Probota, Moldovița, Humor, Sucevița sau Arbore, și obiectele prețioase, tapiseriile, miniaturile și manuscrisele de la Dragomirna sau Putna, și cetatea Sucevei, și mormîntul lui Ștefan cel Mare.

Peste toate Suceava este o rezervație a istoriei, o răscruce a ei, un ax cardinal al vechimii, al devenirii, al dăinuirii și străluciri ei, e un ținut-bastion al românilor, e un pămînt cu o memorie istorică fenomenală, de o unică forță, de o unică bogăție, păstrînd, ca în vitrina unui muzeu, toate marile urme care, prin timp, dau sens și culoare cronologiei, adică urcușului nostru neîntrerupt, pe trepte de aur sau pe trepte scăldate în sînge. Aceste trepte au rămas intacte aici, cu atît mai intacte, mai tari, mai tefere, cu cît au fost și sînt apăsate de vreme, de întîmplări, de tragedii, de istorie, de memorie. Ele încep din așezările dacilor (a căror civilizație, deshumată de arheologi, vădește majore, strălucitoare corespondențe cu cea întemeiată la Dunărea de Jos sau în Transilvania), ele urcă, prin timp, rînduite astfel încît urcușul se vede limpede, desenat statuar pe cerul vremii, spre vechile „țări“ ale Țării de Sus, acele „țări“ sau „terrae“, premergătoare constituirii celor dintîi formații statale, ținuturi autonome, cu forme pretimpurii de organizare politică, fortărețe de dăinuire, cristalizînd o civilizație, mărturisind un amplu proces de maturizare a ființei noastre. Pe aceleași dale de piatră veche, articulate strîns și articulate limpede, revelînd pasului continuitatea suirii, intrăm în cetatea Sucevei, cea construită de Petru Mușat, cea întărită de Alexandru cel Bun, cea aureolată de duhul, lucrarea și geniul lui Ștefan cel Mare, piscul cel mai strălucitor din diadema unei întregi istorii. Reședință domnească vreme de secole, bastion suprem al independenței, al rezistenței Moldovei în fața valurilor năvălitorilor, prelulînd pe umerii ei de piatră povara unui întreg destin al acestui neam, destinul grelelor bătălii pentru apărarea și salvgardarea ființei, această cetate a fost, în aceiași timp, o capitală a unității neamului, pe sub arcul ei triumfal intrînd în mai 1600, Mihai Viteazul, înfăptuind, pentru prima oară, unirea Moldovei cu Transilvania și Valahia.

Oraș al marilor bătălii pentru ființa neamului, pentru libertatea și unitatea ei, oraș în care pietrele, vechile pietre, par că sînt vii, par că vorbesc, par că gîndesc, ele reprezentînd promontoriile de cuget și cugetare ale unui peisaj grandios, deopotrivă natural și istoric, din care se deduce, se sugerează o țară veche, o amintire sau o Dacie (refăcută în rotunjimea ei chiar aici, prin spada Viteazului), cetatea Sucevei e, mai departe, vie, ea își continuă prin timp destinul, ea își continuă impetuos lucrarea, și-o împlinește, ea așază în rost alte și alte pietre, impunînd pasului, deci istoriei, continuitatea urcușului, spre o culme din care se deduce, o sugerează o altă „Țară de Sus“, o țară nouă.

Cum arată Suceava, astăzi ?

Fapt curios, observa un cronicar al ținutului, evenimentele apropiate par, uneori, mai încețoșate, mai tulburi decît cele de altădată. Contemporanul e un om cu vederea scurtă, noi, cei de astăzi, vom fi mai bine înțeleși de copiî și, mai exact, de strănepoți. Dar pentru asta (și întreaga istorie a Sucevei, atît de limpede rînduită sub ochii noștri, așezată sub apa timpului succesiv, ca în vitrina unui muzeu, ne-o probează) trebuie să lăsăm documente, cît mai multe, cît mai oneste, trebuie să lăsăm, altfel spus, nu atît ideile sau interpretarea noastră asupra faptelor, cît faptele înseși, consemnarea lor. Dosarul-prezentului nu se poate deschide astăzi. Nu există acea sfîntă nepărtinire prescrisă de istoric, fără de care nu i posibilă știința. Dar se poate face altceva : se pot aduna, încolonate sub date certe, sub cifre certe, sub imagini precise, pietrele viitorului mozaic, pe care cei de mîine îl vor contempla în deplină conștiință a semnificațiilor.

Suceava de astăzi, spuneam, își continuă impetuos lucrarea, ea e, cum se spune, un oraș-șantier, o cetate în care, adunați laolaltă, toți vechii constructori din evul Mușatinilor ar însemna doar un pîlc, un minuscul, insesizabil pîlc în gigantica oaste de oameni ai schelelor ce împînzesc, la ceasul de față, această cetate nouă și înnoită. De fapt, cetatea, în înțelesul de oraș, nu numai de întărătură defensivă, s-a construit abia în anii din urmă, se construiește, mai departe, abia acum. Orașul, sub lumina scăzută, tainică, de noiembrie, e ca un fel de amfiteatru, avînd în fund, pe un deal, drept scenă, pentru proiecții legendare, cetatea lui Ștefan, restaurată în ultimii ani, și statuia ecvestră a voievodului, care se vede din orice punct al orașului. Cuprinderea actuală a orașului e și ea în raport expresiv cu construcția veche, limitată în epoca ei de glorie la perimetrul cetății de piatră, dincolo de care se întinde un mare șat, cu porumbiști, cu livezi, cu case de lut și porți cioplite din bardă, după motive tradiționale. Plecînd de pe cheiurile de piatră ale Veneției, un Matheo de Murano, medicul lui Ștefan, nu se va fi mirat, trecînd prin satele moldovene, să afle, chiar și la Suceava, aceeași așezare de mare șat, înconjurînd cetatea. Înfățișarea, prin veac, s-a modificat, dar nu prin expansiunea cetății, lovită de năvăliri și războaie, surpată odată cu veacul lui Ștefan, ci prin asaltul lent, ca o revărsare băltoasă, al satului peste vechile lespezi, transformate în uliție de pămînt. O stăpînire străină vremelnică, cea austriacă, desăvîrșește risipa, construind, spune cronica, din chiar dalele cetății de scaun o închisoare pentru localnici și cîteva edificii de interes administrativ. (La cîteva sute de ani după uimirile doctorului Matheo, un alt călător e uimit să descopere în Moldova, și nu oriunde în Moldova, ci în Suceava voievodală, niște clădiri insolite, contrazicînd armonia veche a locului, aparținînd unui stil Maria Tereza de provincie, precum în Belgrad de la sfîrșitul veacului sau într-un oarecare orășel slovac !) Suceava, chiar și în timpurile mai noui, a rămas, astfel, ca un punct de periferie, acroșată Moldovei de sate, și dăinuind, în această atîrnare semirurală, pînă în anii socialismului.

Suceava, la ceasul de față, este unul din cele mai mari, mai moderne și mai frumoase orașe ale românilor. Orașul, la ceasul de față, este una din capitalele industriei românești, înălțînd, în partea-i de răsărit, în Lunca Sucevei, chiar sub cetatea de scaun, o mare platformă industrială, cu impunătoare uzine și fabrici, cu mii de oameni ai noii tehnici. O altă platformă industrială ocupă partea de miazănoapte și de apus, marcînd, și ea, o semnificativă coincidență de planuri, aici fiind cea de-a doua cetate ridicată de Petru Mușat I, ca un capăt al axului defensiv cu vîrful de foc în fortificația de pe deal. Platforma din valea Șcheii e a industriei ușoare, cealaltă, din Lunca Sucevei, e o platformă a „greilor“, a industriei grele și a altor industrii de anvergură și forță. Un mare combinat de celuloză, hîrtie și fibre artificiale (cel mai mare din industria națională a branșei, ocupînd, la hîrtie, locul I pe țară, la celuloză locul al II-lea), un combinat de prelucrare a lemnului (cu fabrici de mobilă, de placaj, de plăci fibrolemnoase, de plăci aglomerate din lemn, de furnire estetice, etc.), o întreprindere mecanică (inaugurînd, în Țara de Sus, industria construcțiilor de mașini, inaugurînd, totodată, niște recorduri, producția sporind de 11 ori în 10 ani), o mare întreprindere de utilaje și piese de schimb, o întreprindere de reparații auto etc. revelează doar cîteva din dimensiunile sub care respiră, trăiește, devine timpul de astăzi al orașului secular. Cîtăție noilor obiective (circa 190, apărute sau dezvoltate în ultimii 10 ani !), producția industrială a Țării de Sus a sporit, în acest deceniu, de aproape 3 ori, ea este azi de 17 ori mai mare ca în 1938, ea a atins, încă de-acum doi ani, din '76, nivelul celor 10 miliarde lei, stabilit de

Congresul al XI-lea pentru toate județele țării. Nu poți, apreciind viața orașelor și a ținuturilor din orice epocă, să nu pornești de la asemenea cifre, de la asemenea documente, lăsate pentru urmași, pentru istorie ! Un ținut care, într-un răstimp de ani, își triplează producția bunurilor materiale, e, evident, un ținut deosebit de prosper, vădind, deopotrivă, realismul unei politici, cea a industrializării socialiste, a echilibrului național al forțelor de producție, răspîndite armonic în întreg peisajul țării, vădind în același timp energia, abnegația, patosul cu care acești moldoveni de la nord, uniți sub ideile și idealurile partidului, devenite platforma de muncă și existență a întregului nostru popor, au redat locurilor lor respirația istorică și contemporană.

Cronicarul zilei de azi alniază timpi, cei doi timpi, timpii de glorie ai cetății, timpul de Renaștere al lui Ștefan, venind de sub bolțile care închegaseră, odată cu cel mai înfloritor stat, românesc al evului de mijloc, și cel dintîi stil de artă, lingă timpul de astăzi, fuzionînd prin nucleul de artă al capodoperei. Suceava contemporană este un univers de construcții noi, un univers de schele, împrejmuind cetatea cu etaje de oameni. Momentul este evocator, mai evocator decît mărturia cronicii, el îți dă, observa cineva, dimensiunea, prin suprapunere, a două epoci, el nu va mai putea fi decît cu greu reconstituit de vizitator atunci cînd, nu peste mult, se va plimba prin citadela modernă, avînd ca anexă un muzeu.

Ceea ce a lăsat, pe aici, trecutul, inclusiv cel eroic, al epocii lui Ștefan și Rareș, se vede, el constituie rezervația arheologică a Sucevei, restaurată prin operații costisitoare și integrată, abia acum, marii, modernei, adevăratei așezări citadine în plină edificare. Încă nu se știe precis — arheologii, desigur, o vor clarifica — în cîți ani, decenii sau veacuri s-a ridicat străvechea cetate, dar se știe cu siguranță, din datele cincinalului pe care-l străbatem, că, doar în răstimpul acestor ani, în Țara de Sus se vor preda locatarilor peste 16 000 de apartamente, din care cîteva mii în Suceava. Unul singur dintre noile cartiere ale orașului, cartierul George Enescu, va însuma, în final, 12 000 de apartamente. Investițiile actualului cincinal depășesc cu 2,4 miliarde lei tot ceea ce li s-a oferit orașului și ținutului în cele două cincinale anterioare. Alinierea timpilor, din metaforă, se transformă, tot mai pregnant, în dat al vieții. În această foame a construcției, a creației, a afirmării printr-o mare civilizație, se simte, plenar, un duh de Renaștere, iar prin el legătura cu celălalt cring de constructori, cel din capătul vremii.

Revenim la platformele noii industrii, la noile fabrici, uzine și combinate, celulele creatoare ale ființei de azi a cetății, ale devenirii și împlinirii ei. Sîntem, aici, pe niște mari estrade ale noului, al căror actori, asemeni zidarilor și mozaicarilor de pe schelele orașului, vin, împletind epocile, din evul de mijloc, al cetății lui Ștefan, al Voronețului și al Arborei, așezîndu-și prețioasa încărcătură de talente și haruri în suburbia cetății moderne, aducînd astfel, în ziua contemporană, un spirit viu, creator al veacurilor, ridicat la o altfel de strălucire. Cei mai mulți dintre ei sînt tineri, cei mai mulți au venit aici pogorînd de prin satele, obcinele și cîmpulungurile Țării de Sus (într-un singur deceniu, spun statisticile, ponderea populației ocupate în industrie și construcții a crescut de la 20,3 la 32 la sută), dar ei, acești tineri, făuresc, la ceasul de față, produse de cea mai înaltă tehnicitate, căutate în 50 de țări. S-au concentrat, pe aceste platforme, filoane ale muncii, ale creației, de o unică bogăție, s-au patentat și fructificat tehnici noi, oamenii au operat cu materiile, cu uneltele, cu ei înșiși, metamorfoze și transmutații șocante ades prin îndrăzneală și inedit, dar organice, în același timp, prin profunzime și coerență, ca și plăsmuirile străvechii arte sau creații populare. Numărul inovatorilor, al inventatorilor, al autorilor de performanțe tehnice, puse sub semnul noii calități a producției și a muncii, se îngroașă mereu. La prima ediție a „Cîntării României“, programele de creație științifică și tehnică s-au bucurat de participarea a peste 21 000 de muncitori, ingineri și tehnicieni, angrenați în rezolvarea a peste o mie de obiective tehnico-economice. La 3 noiembrie anul acesta, într-o telegramă adresată Comitetului Central al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, oamenii Țării de Sus, autori de nouă istorie, silind timpul să bată cu o și mai fierbinte vigoare, raportau îndeplinirea, cu 60 de zile mai devreme, a sarcinilor de plan pe primii trei ani ai cincinalului. Mobilizîndu-și capacitățile integrale, acele capacități validate de timp, renăscute major în anii din urmă, ei, acești oameni, prin viața lor și prin faptele lor, dezvăluie, ca factor de permanență și ca factor motor al succeselor, acea mare, fierbinte, impresionantă realitate, definitorie pentru epoca noastră, realitatea unității de interes, de simțire, de ideal, realitatea unei colectivități umane care a devenit o singură ființă cu munca sa și cu creația sa.

Bate, în Suceava acestor zile, pe platformele muncii, ale construcției, un vînt febril, de parcă oamenii s-ar grăbi, s-ar grăbi mai mult ca oricînd, vrînd parcă să se afle, în fiecare nouă dimineață, într-un alt punct al muncii, al existenței sau al istoriei. Și-au schimbat oare unghiul față de timp sau poate timpul și-a schimbat poziția față de ei? De la orașul de pînă mai ieri, cu aerul lui de lume așezată dincolo de istorie, trăind sau murind într-un timp vetust, perimat, bizar, și pînă la cetatea voievodala din deal, adormita sub pămînt în odăjdiile ei, se așternea, în viziunea unui scrutor moldovean, o distanță mai mare, cu mult mai mare decît de la primul cătun păstoresc de pe apa Moldovei la Roma lui August. Cum se putea scurta o astfel de distanță, ce forță putea să apropie și să confunde, în semnificații majore, cele două capete de istorie ?

Această forță e munca, munca liberă, pasionată și responsabilă, săvîrșită sub semnul noului, munca privită ca o chestiune de solidaritate, de unitate, de frăție a visului și a faptei, în care întreg și parte și una, confundate cu înaltul perete al timpului pe care oamenii noii Suceve îl zidesc mereu, depunîndu-și calciul eforturilor și făcîndu-l să crească tot mai semeț. Oamenii cu care am discutat aici, în aceste zile premergătoare aniversării a 60 de ani de la Unire, mi-au vorbit, toți, despre această solidaritate a urcușului, a gesturilor, a visurilor, a respirației, a eforturilor, care numai articulate, înmănunchiate, unificate, topite unul într-altul, ca undele unui rîu, pot duce la țîșnirea arteziană a energiilor, revărsată peste ținut, peste țară, peste viețile lor, ca o ploaie de roade. Prim-topitorul Gruia Mazarache de la I.U.P.S., membru al unui colectiv muncitoresc ce s-a mărit de peste 7 ori într-un deceniu, mărind producția de peste 15 ori, mi-a vorbit despre eforturile, încercările, căutările, antrenînd întreg acest colectiv, pentru modernizarea producției, pentru trecerea el la o calitate nouă. La capătul acestor eforturi, încă în curs, o întreprindere care a debutat, acum cîțiva ani, cu oțeluri obișnuite, de uz general, toarnă oțeluri înalt aliate și speciale, asimilînd peste 30 de tipuri de oțeluri și fonte cu caracteristici superioare. Pavel Senciuc, lăcătuș-mecanic la Combinatul de celuloză și hîrtie, mi-a relatat despre cele aproape 100 de propuneri, vizînd toate laturile producției și soldate cu suplimentarea angajamentelor de întrecere, prezentate de oamenii muncii din combinat la ultimele adunări pe ateliere și secții. Gheorghe Irimia, șeful atelierului II proiectare de la „MES“ („Mecanica“-Suceava), înfățișîndu-mi cîteva utilaje „în premieră“, de tehnicitate superioară, deși consumînd mai puțin metal, mi le-a recomandat ca fiind isprava unui întreg colectiv, aliniat fără ezitare la startul noului.

La Suceava se muncește intens, se construiește intens, ziua de azi a orașului și a Țării de Sus e ca o gigantică boltă în plină edificare, cu mii și zeci de mii de oameni cățărați pe schele, confundați cu peretele timpului, pe care-l înalță mereu și mereu. Contemplat de jos, acest perete este ca un vast basorelief, ca o uriașă tapiserie vie de trupuri, într-o mișcare, într-o creștere ca și a frescelor Sucevițel sau Voronețului, care-și poartă culorile, nuanțele, semitoanele tot mai sus. Cum îl vede, oare, cel dinăuntru, cel implicat în această splendoare arhitectonică ?

Monumente și monumente, ctitori și ctitori — vechi sau noi — tot un unic și fastuos brocart, cel al Sucevei acestor zile.

ILIE PURCARU ■

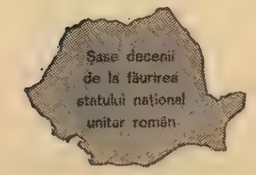

„Istoria-ntreagă, cu lupte și jertfe, trăiește-n Uni... rea de azi"

Soarele, pentru toți români, de la București răsare

Arhitectură modernă în Colentina

De unde și cu ce să încep un reportaj despre București? Poate de la rolul pe care l-a avut acest oraș în viața României? Un oaspete, al cărui nume sursa la care apelez eu acum nu-i mai reține, mărturisea următoarea impresie: „Bucureștiul este expresia vitalității unui popor. După ce vezi orașul îți dai seama că România are un duh nestăvilit care o împinge să și împlinească menirea". Detașat sentimentaliceste, neimplicat în lupta noastră eroică de a ne împlini într-adevăr menirea, călătorul care sosește în București și ore ochi pentru realitățile noastre poate deslușî cu destulă ușurință freamătul acelui nestăvilit duh de împlinire. Mistuit de incendii, amenințat de mari inundații, ravagiat de cutremure, cutreierat de foamete și ciumă în timpuri mai vechi, Bucureștiul, înțelegeți că ne referim la oamenii care l-au locuit și îl locuiesc, a știut și a putut să-și regăsească de fiecare dată capacitatea de a renaște din propriul său spirit, din forța sa. Izvorul acestei inepuizabile puteri regeneratoare vine, spuneam, din oamenii care îl locuiesc dintotdeauna. El, oameni, întreține bătaia de inimă a Cetății. El o împing în sus, spre cotele majore ale progresului și civilizației, spre deal-no libertate.

Am trecut zilele acestea, premergătoare aniversării a 60 de ani de la formarea statului național unitar român, pe la Muzeul de istorie a municipiului București, am mers pe șantiere și în întreprinderi, peste tot unde se poate auzi și măsura pulsul acestui mare oraș.

– Ce spune glasul istoriei despre vitalitatea, despre marea dorință de viață și de libertate a mașelor bucureștene?

– Dacă pentru perioada faudoșii cel ce stăruie asupra cunoașterii istoriei Bucureștiului este surprins de puterea de luptă și sacrificiu, de uimitoarea forță de reiacere a orașului, ne mărturisea Petre Dache, directorul muzeului, în perioada modernă, dar mai ales în zilele noastre, cercetătorul poate constata cu satisfacție vitalitatea sporită a maselor, manifestarea pierroră a spiritului lor creator, dragostea oamenilor pentru orașul în care muncesc și trăiesc, aderiunea conștientă a maselor la afirmarea idealurilor de libertate, independență, de păstrare întru totul a ființei noastre naționale.

– Care a fost rolul maselor bucureștene, al Bucureștiului, ca centru politic și administrativ, în realizarea Unirii de la 1 decembrie 1918, a formării statului național unitar român?

– Istoria a consemnat importanța acestui mare oraș în lupta pentru neatârnare și dreptate socială. Rolul său este confirmat de acțiunile eroice din vremea lui Vlad Țepeș, de marea ridicare la luptă sub Mihai Viteazul, de afirmarea maselor bucureștene în viața social-politică la mijlocul secolului al XVII-lea în timpul răscoalei semenilor și a dorobanților sau în frământările din 1753 și 1764, la care participase, după cum afirmă izvoarele, „întregul norod al Bucureștilor". Tradițiile luptei pentru neatîrnare, pentru drepturi și libertăți, pentru progres social au fost ridicate pe o treaptă superioară odată cu apariția pe scena istoriei a Partidului Comunist Român. Întreaga perioadă ce a urmat proclamării independenței de stat a României a confirmat în mod strălucit faptul că Bucureștiul a reprezentat centrul politic principal al luptei pentru emancipare socială și națională. Lupta românilor din teritoriile aflate atunci în afara țării libere a fost sprijinită și încurajată de bucureșteni, a găsit în Capitala României un înflăcărat îndemn la acțiune. Cu riscul că vă spun lucruri știute de o parte dintre cititorii revistei „Flacăra", doresc să rețineți că, prin solidaritatea exprimată în adunări populare, în Parlament chiar, prin ajutoarele materiale acordate, precum și prin propaganda făcută prin presă, prin alte mijloace de informare, Bucureștiul a căpătat un rol politic foarte activ, a devenit un adevărat stat major care polariza energiile și adresa mesaje fiilor națiunii din afara granițelor politice de atunci.

– Dealtfel, rolul de centru politic activ al Unirii era recunoscut de toți românii. Slavici scria în ziarul Tribuna, din Sibiu, că „Soarele, pentru toți românii, de la București răsare!", desemnînd astfel Bucureștiul ca principal centru activ al Unirii, locul de unde pleca principalul sprijin în realizarea idealului național.

– Nu numai Slavici mărturisea aceasta. „Concepția politică din Ardeal, scria printre altele Octavian Goga, vedea în București centrul de greutate al sorții întregului românism". Nestăvilită, lupta pentru formarea statului național unitar român a fost încununată de succes la 1 decembrie 1918, când Transilvania s-a unit pentru totdeauna cu România. Memorabila hotărâre de la Alba Iulia a făcut din ziua de 1 decembrie 1918, după cum aveau să se exprime oamenii vremii, „cea mai mare zi din istoria României".

– Istoria a demonstrat însă că multe din idealurile și dezideratele profund patriotice și umanitare înscrise în Declarația de la Alba Iulia, document solemn al Unirii, au fost aplicate doar parțial, iar altele au fost total neglijate. Cînd au fost înfăptuite pe deplin dezideratele Unirii?

– Exponent fidel al intereselor fundamentale ale poporului, Partidul Comunist Român l-a revenit rolul de a înfăptui, printre atîtea acte istorice fundamentale, și dezideratele Unirii într-un cadru istoric nou, al cărui început a fost marcat de mărețul moment de la 23 August 1944. Profundele transformări economice, politice și sociale, mutațiile petrecute în conștiința oamenilor după această dată sub conducerea Partidului Comunist Român, au pus bazele noii orînduiri socialiste. „Socialismul, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, este acela care a realizat idealurile de libertate socială și națională pentru care au luptat înaintașii cei mai luminați, a înfăptuit pentru prima oară unitatea socială politică a poporului român. Națiunea română socialistă, unită prin comunitatea țelurilor și intereselor tuturor păturilor populației, indiferent de naționalitate, înfrățită, se afirmă tot mai viguros asigurînd făuirea unei vieți libere și fericite pentru toți cei ce muncesc în patria noastră".

Brigada lui Bucur

În condițiile noi create, statul nostru național unitar român a dobîndit forța de nezdruncinat care îi asigură continua propășire. Țăria sa își trage seva din realizările anilor noștri. În anii aceștia, Bucureștiul nu a devenit numai cel mai mare și mai puternic centru politic al țării, ci și cel mai mare centru economic: oamenii muncii din București realizează astăzi 15,2 la sută din producția industrială a țării, producție care este, aflăm din statisticile timpului nostru, de patru ori mai mare decît producția obținută în 1965. Ceea ce se producea în întreg anul 1938, anul de vîrf al economiei capitaliste, se produce azi în Capitală în numai șase zile! Spectaculos suiș! Emoționantă probă a vitalității oamenilor care populează Bucureștiul, care propășesc Bucureștiul. Cine sînt ei, acești oameni? Ne oferm de data aceasta pe unul dintre șantierele de construcții de locuințe ale Capitalei, un șantier abia deschis aici, în triunghiul flancat de Șoseaua Olteniței și strada Berceni, un șantier al Întreprinderii de construcții și prefabricate beton București. Constructorii de aici, ca dealtfel toți constructorii Bucureștiului, sînt, firește, bucureșteni, dar ei sînt mai înainte de toate constructorii țării, oameni care vin îndemnați de sentimentul unei profunde solidarități umane, în numele unei mîndrii naționale fără precedent, să construiască în Capitală. Ei vin din cîmpia Bărăganului și a Mureșului, din Munții Vrancei și din Valea Oltului, vin de pe malul mării și de la poalele Carpaților. Ne oprim la brigada condusă de Dumitru Bucur, om la 47 de ani, de loc din comuna Bărcănești (Ilfov), acum bucureștean. Lucrează în construcții și în București din 1955, a absolvit liceul real și este șef de brigadă. Are 25 de oameni în subordine, adică răspunde de munca lor, de faptele lor și chiar de viața lor atîta timp cît se află pe șantier. Și pe șantier se află din zori pînă în noapte, atît cît ține ziua-lumină, unitate care măsoară nu numai timpul muncit de constructori, ci și timpul trăit de ei în această luptă de construcție a Bucureștiului. Cei mai buni oameni din brigada lui Bucur sînt, după spusele brigadierului Bucur, ciudată coincidență de nume cu a primului cetățean al Bucureștiului de odinioară, cei mai buni oameni sînt deci Ion Gurgu, Anton Mereacre, Dumitru Voicu, Gheorghe Sîlișteanu, Florea Iordache, Gheorghe Iordache și Ion Iordache, toți din comuna Silișteа Nouă, de unde vine, zic ei, și romancierul Marin Preda, toți veri, vrednici și constructori de nădejde. Noi ne întoarcem însă la brigadierul Bucur, puțin obsedat de această tulburătoare coincidență care, vă mărturisim, nu este deloc căutată, și-i scotocim puțin prin memorie:

– În București pe unde ați lucrat? îl întreb.

– Am început să lucrez pe șantierul Centrului mecanic Otopeni, apoi la Aeroportul Otopeni, Velodromul „Dinamo", la Studiourile de filme Buftea, la Țesătoria și filatura „Dacia", am venit în Complexul din Piața Romană, am lucrat la toate blocurile de acolo, am trecut la Fabrica de confecții, apoi la blocurile din fața Circului de stat și de pe toată strada Ștefan cel Mare, am construit cinematograful „Flamura", ansamblul de locuințe „Nițu Vasile", cartierele Berceni și 2, Bolta Albă, Drumul Taberei, ansamblul de locuințe din strada Aviator Sănătescu, alea cu 4 etaje sînt toate de mine făcute, am construit tot bulevardul Ion Șulea, Dristor, Mihai Bravu, în Șoseaua Alexandriei, în cartierul Militari, ce mai, am participat aproape în toată Capitala.

Acestea sînt bătăliile la care au participat oamenii din brigada lui Bucur. Bătălii cîștigate, probe ale eroismului nostru contemporan, mărturii ale vitalității poporului nostru, dornic de a construi în libertate și în pace, așa cum se manifestă și în aceste zile, în care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, intors de la Consfătuirea de la Moscova a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, s-a întîlnit cu numeroase delegații de oameni ai muncii pentru a fi informate mai detaliat asupra hotărîrilor acestei consfătuiri. Așadar, dacă rotim privirile putem constata că brigada lui Bucur de astăzi, luată evident și ca simbol, a clădit din nou Bucureștiul. Rezultatul muncii constructorilor bucureșteni se află în cele 400 000 de apartamente construite în Capitală între 1948 și 1978, în care s-au mutat peste un milion de oameni ai muncii, adică mai mult de jumătate din întreaga populație a Capitalei. Și dacă adăugăm la această cifră numeroasele edificii social-culturale, spațiile comerciale care însumează astăzi o suprafață utilă de circa 800 000 mp, construirea metroului al cărui prim tronson va fi dat în curînd în folosință, avem tabloul, sumar prezentat, al vastului proces de dezvoltare și înflorire a Capitalei noastre.

Un oraș al orașelor

Cineva îmi spunea că Bucureștiul este un oraș al orașelor. Credeți că nu aveo dreptate? Avea, și să ne convingem de aceasta „pe viu". Iată-ne la sediul Comitetului de partid al sectorului 5, sectorul care realizează 21 la sută din volumul producției industriale a Capitalei, în acest sector își au sediul 40 de unități economice de interes republican, din 9 ramuri industriale. Și să mai reținem doar o cifră: 37,2 la sută din volumul producției pe sector îl reprezintă industria construcțiilor de mașini.

– Care este însă caracteristica de bază a acestui sector? îl întreb pe tovarășul Marin Voinea, secretar cu probleme economice al Comitetului de partid pe sector.

– Sectorul 5 are un puternic caracter muncitoresc. Trăiesc aici 360 000 de oameni. Dintre aceștia, 108 000 sînt oameni ai muncii. Cei mai mulți muncitori lucrează la întreprinderea de mașini grele, mecanicul șef al acestei industrii cum mai este numită, la „Autobuzul", la „Danubiana". Pe teritoriul sectorului nostru funcționează 7 institute de cercetare și proiectare și 13 centrale industriale. Este unul dintre sectoarele în care s-o construit foarte mult. Se construiește și acum. Din întregul fond de locuințe înregistrat la ultimul recensămînt, peste 2/3 sînt construite după anul 1948, iar dintre acestea, 300 530 apartamente și 3 200 de locuri în cămine de nefamiliști au fost date în folosință în perioada 1971–1976. O cincime din întregul fond de locuințe dat în folosință în Capitală după Eliberare s-a construit în sectorul 5. Numai în cartierul Berceni s-au mutat în apartamente noi mai mult de jumătate din populația sectorului.

Iată de ce am venit în sectorul 5, în acest mare oraș al Bucureștiului, în acest mare centru muncitoresc. Am venit chemați însă și de vrednicia lor: oamenii muncii din industria sectorului 5 au realizat o producție industrială suplimentară de peste un miliard lei! Această producție vine să susțină marele angajament al oamenilor muncii din Capitală de a realiza pînă în 1980 o producție suplimentară în valoare de 25 miliarde lei! Aceasta este adevărata măsură a capacității de a renaște, de a se reconstrui pe Sine, a Bucureștiului de azi. Este ea cu ceva mai prejos ca aceea de odinioară? Aplicarea în viață a obiectivelor fundamentale înscrise în Programul partidului asigură ridicarea societății noastre pe noi trepte de progres și civilizație, asigură națiunii române un loc demn în marea familie a popoarelor libere, iar Bucureștiului, Capitală liberă a unei țări libere, îi asigură o nouă dimensiune. Da, România are un duh de nestăvilit care o împinge să-și desăvîrșească menirea, iar Bucureștiul, orașul de pe Dîmbovița, este expresia vitalității unui întreg popor!

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Institutul politehnic

Opinia unui alegător

Sectorul 7

Citesc deunăzi, cu și dumneavoastră, în ziare că sectorul 7 din Capitală și-a îndeplinit planul, că se prevăd chiar în acest sector importante depășiri pînă la sfîrșitul anului, un raport sobru, sucînt, cifre, și procente, și indicatori, și formula binecunoscută: „Oamenii muncii din sectorul 7 raportează!..."

De o bună bucată de vreme, viața, cum ne place să spunem, și de fapt expresia reprezintă un adevăr, cu subtextul că viața este cea mai puternică, de o bună bucată de vreme asadar, viața mi-a oferit șansa să cunosc acest sector îndeaproape, să-l cunosc „dinăuntru", viața m-a obligat, nobil, să mă identific nu o dată cu experiența specifică a acestui sector și nu o dată am așezat la mașina de scris ca să bat titlul însemnărilor de față, apoi am tot aminat sperînd într-un moment cînd voi cunoaște, ziceam eu, mai bine lucrurile.

Sectorul 7 din Capitală e, de fapt, o lume, aproape o jumătate de milion de oameni, dacă nu chiar o jumătate de milion. Dacă stăm bine să ne gîndim, la inceputul revoluției noastre Bucureștiul întreg avea abia un milion. O jumătate de milion de oameni, cu casele lor, cu viața lor, cu munca lor, cu piețele lor, cu magazinele lor, cu școlile lor, cu uzinele, și fabricile, și cinematografele, și casele de cultură, și policlinicile lor, și cresele lor, și fabricile de pîine, și croitorilie, și planul de muncă defalcat din cincinalul național și... vă dați dumneavoastră seama ce reprezintă, în ultimă instanță, realitatea actuală și soarta viitoare a acestor 500 de mii de oameni?!

Există și aici, ca peste tot, o problemă a timpului și a viitorului lui, a educației și a forței de muncă, a calificării și familiei, a cadrelor și a schimbului de mîine, în sfîrșit, o problemă a pensionarilor și una a construcțiilor de locuințe.

Acest Oraș cu O mare nu există, practic. Înainte. Bucureștiul se termina pe la Leul, cînd auzeam, acum treizeci de ani, că cineva stă în Militari, înțelegeam bine că omul n-a ajuns încă în București, la Farmacie în Militari, seara, treceau cirezile de vite, primăvara ardea gunoiul ca la mine la Slătioara, la stăvilar Dîmbovița era o provincială pitorească. Bucureștiul era departe, nu veneai în București atunci oricînd și pentru orice, pierdeai ziua de muncă...

N-am să trec, acum, în revistă „obiectivele acestui sector 7, pentru că nu cred să mai fie nimeni în România să nu știe că **Glorille**, superbele combine, se fac pe teritoriul acestui sector, după cum nimeni nu omite că pe același teritoriu se află uriașa uzină de confecții care a pornit de la un prim șantier național al tineretului la începutul revoluției noastre, nu pomenesc acum nici Politehnica nouă, nici marile uzine constructoare de mașini grele, nici pe cele de motoare de avioane, o zi înseamnă am făcut din proprie inițiativă un tur al acestui oraș în care trăiește o lume.

Ce vreau eu să spun este că aici am învățat, și ca scriitor, cum se face viața viață, cum se munceșteпe brînci la un comitet de partid de sector, cum nu mai ajung orele celor douăzeci și patru de ore cîte ne sînt date cu zi și cu noapte, cum nu mai ajung bieții activiști ascară decît cînd se întunecă, cum pot începe ședințele la șapte seara, și cum pot să înceapă altele, din nou, la șapte dimineața, cum se construiește un cvartal de blocuri și cum se urmărește graficul producției, și transportul cartofilor la timp la piață, și calitatea laptelui la fabrica de lapte și „cum stăm, tovarăși, cu aprovizionarea de iarnă", și cu audiențele, și cu „nu se poate, tovarăși, pînă nu mergem la fața locului", și cu căminul de nefamiliști, și cu cine își ia răspunderea pentru o aminare de termen, și cu frunza tutunului care dacă a plouat trebuie prea mare și la export nu e bună, și cu piesele de la noua instalație, și cu mina de lucru la blocuri, și cu... telefonul unei activiste care vorbea cu fiica ei și întreba: „ai mîncat, mamă?", și apoi mie, „nu știu dacă înțelegi, dar n-am apucat să vorbesc cu ea de patru zile decît prin telefon, cînd plec, dimineața, doarme, cînd mă întorc e noaptea tîrziu și doarme, unde rămăsesem?" zice ea, „așa, la nefamiliști e o problemă de educație, și ei mai au încă o mentalitate de oameni în trecere și pe urma lor potopul" și iar telefonul și primul secretar, cum e și firesc, „n-ați mai ajuns, mai tovarăși, pe teren?!"

Niciodată nu ne vom plăti noi, scriitorii, față de acești lucrători creați de revoluția socialistă care sînt activiștii de partid, cei care sînt chemați să-și asume răspunderea, și să spună da, și să spună nu și în numele nostru al tuturor, și întrebîndu-ne mereu și mereu, la dispoziția vieții poporului.

Și iată cînd vroiam să scriu despre acest sector 7 care înseamnă o lume întreagă (sînt și republici cu mai puțin de o jumătate de milion de locuitori), cînd vroiam să scriu despre activitatea de partid al unui sector, care și ei este unul din cei o jumătate de milion de cetățeni ai sectorului, **dar din cei care răspund**, în numele lor — o lecție nobilă, o lecție, unică, o lecție tulburătoare **o dă primul activist de partid al țării întregi** venind să întrebe poporul întreg cu privire la calea pe care trebuie să meargă un popor întreg la un moment dat. Și imi dau seama ce ar însemna toate planurile de viitor ale acestui sector 7 pe care îl cunosc bine, planuri de dezvoltare, și de trai bun, și de progres, dacă noi n-am fi ales, **acum, toți și într-o singură bătaie de inimă**, calea omenească a mai binelui, a bunăstării zilei de mîine, a faptei pașnice. Cum zicea un țăran de la mine din sat: „Decît cu pușca mai ușor cîștigi cu demincarea".

Mai pe vară, la o ședință a conducerii acestui sector, primarul lui se bucura, cu noi odată, gîndindu-se cum va arăta la anul un cartier pe care el îl și vedea, cu un pod suspendat peste calea ferată, cu o șosea dublă, cu parcul care... Un muncitor visa vîzul de mai bine al oamenilor muncii din sectorul 7 care, de curînd, au raportat cuminți îndeplinirea înainte de termen a planului lor.

Putem visa, tovarăși, așa vă fi, alegătorii au fost consultați, și-au dat adeziunea, vrem să cîștigăm cu demincarea și cu mai binele...

DINU SĂRARU ■

Spre noi, 1918

Ce vremuri ne aduseră spre azi
Potop de strigăte și de suspine,
De chiot lung, de plînset trist, de brazi,
Și bici sunat acolo-n Mărginime

Ce Albe lulii se întunecau
Sub zodii de cenușă și durere
Cînd lungi spînzurători mai legănau
Aleanul nostru de a fi o vrere.

Un început de iarnă s-a lăsat
Din firea firilor peste pămîntul
Din care-au răsărit, imaculat,
Speranța și puterea și cuvîntul!

Și-au curs spre noi, din singe și din zorl,
Din cei plecați cu demnitate-n brazdă
Ca noi să răsărim dintre ninsori
Istoriei să-i fim și steag și gazdă.

Eu știu acum cînd totul s-a fost spus
Iar țara ni-i rotundă și întreagă:
N-a fost lumină albă mai presus
Și oameni ce atunci să ne-nțeleagă!

CORNELIU STURZU ■

Iași, 1978

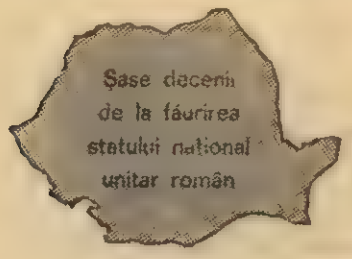

„Istoria-ntreagă, cu lupte și jertfe, trăiește-n Unirea de azi"

Milenară și tînără, inima Transilvaniei

În puține locuri se respectă atît de mult istoria și se caută mereu căi de a o cunoaște tot mai bine așa cum se întîmplă la Cluj-Napoca. Dacă ar fi să înșirăm numai cîteva din statuile orașului închinate unor evenimente importante ale trecutului sau unor ilustre personalități am înțelege omagiul pe care s-au simțit datori clujenii să-l aducă înaintașilor. Statuia lui Mihai Viteazul, a lui Baba Novac, monumentul lui Horia, Cloșca și Crișan, Școala Ardeleană, Lupoaica romană sau statuia lui Blaga constituie doar cîteva repere ale acestei iubiri față de o moștenire lăsată de alte generații. Dar ea nu devine niciodată o simplă prosternare în fața paginilor emoționante ale istoriei, ale relicvelor strînse cu pioșenie la Muzeul etnografic al Transilvaniei sau la Muzeul de istorie al Transilvaniei. În nici o clipă nu simți aici tradiția ca pe o povară copleșitoare, care interzice celor de azi să fie ei înșiși, aceștia rămînînd extaziați de opera celor dinaintea lor, nemaicutezînd să adauge nici o trăsătură la ea, nemaiîndrăznind să creadă în posibilitatea perfecționării sale. Dimpotrivă, oamenii prezentului clujean descoperă în istorie un permanent îndemn de a deveni la rîndul lor creatori de istorie, de a lupta în continuare, într-o perfectă unitate cu trecutul, pentru idealurile scumpe ale acestui oraș transilvan, ale României întregi : Libertatea, Revoluția, Independența, Unirea...

Iată cum sună una din numeroasele prezentări ale acestui oraș : „Situat în inima Transilvaniei, pe vatra unei străvechi așezări binecunoscute încă pe vremea dacilor și romanilor, Cluj-Napoca de astăzi este un centru economic și spiritual de prim rang al țării.

Din antichitatea îndepărtată și pînă azi, generații după generații, oamenii locului — daci mai întîi, daco-romani și români mai apoi, alături de care s-au așezat, după ani, maghiari și germani — au trăit și au muncit pentru a îmbogăți și a înfrumuseța locurile străbune, pentru a le da o nouă înfățișare. Municipiu și colonie în vechime, oraș liber în evul mediu, centru umanist și renascentist, cultural și politic în evul mediu tîrziu și în epoca modernă, Clujul socialist este azi un municipiu industrial și muncitoresc, cultural, artistic, științific. Mari unități economice, instituții politice și administrative, de învățămînt, știință și artă, noi cartiere — iată ce este caracteristic pentru municipiul zilelor noastre".

Inima Transilvaniei... Ca o inimă, într-adevăr, a fost Clujul de-a lungul epocilor, simțind în permanență convulsiile istoriei românilor, nerămînînd niciodată izolat de ele, într-o vinovată expectativă, afirmîndu-se pe multiple planuri cu ambiție și orgoliu, de multe ori plătind din greu pentru această îndrăzneală. Așa s-a petrecut, de pildă, în 1437 cînd locuitorii orașului i-au lăsat să pătrundă în oraș pe răsculații de la Bobîlna, fraternizînd cu lupta lor dreaptă. Drept pedeapsă, le-au fost retrase privilegiile, restituite însă în 1444 de Iancu de Hunedoara. Dar în 1514 au acordat din nou sprijin altei răzvrătiri, cea a lui Gheorghe Doja, și din nou au avut de îndurat sancțiuni economice și de altă natură. Încercînd să unească pentru prima oară țările române, Mihai Viteazul lasă ca dregător în Cluj pe unul din oamenii săi credincioși, pe Baba Novac, care însă va pieri în condiții groaznice lîngă Bastionul croitorilor în urma răscoalei nobililor maghiari. În 1784 orașul simpatizează cu răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan, sprijină apoi Supplex Libellus Valachorum prin care românii își cereau drepturile firești, respinse însă de Dieta Transilvaniei în 1791. „Națiunea română — se spunea în Supplex — este cu mult cea mai veche dintre toate națiunile Transilvaniei din vremea noastră, întrucît este lucru sigur și dovedit, pe temeiul mărturiilor istorice, a unei tradiții niciodată întrerupte, a asemănării limbii, datinilor și obiceiurilor, că ea își trage originea de la coloniile romane aduse la începutul secolului al doilea de către împăratul Traian". Anul revoluționar 1848 are puternic ecou și în acest oraș. Iar în 1894, aici, în sala Redutа, are loc procesul memorandiștilor. Dar de-abia în 1918, la 1 Decembrie, la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia se împlinește un vis de veacuri al românilor : Unirea.

Din această repede trecere în revistă se poate înțelege că participarea la făurirea istoriei a însemnat pentru clujeni întotdeauna o datorie de onoare. Flacăra revoluției n-a putut fi niciodată stinsă aici, și dacă uneori ea a luminat ferită de ochi iscoditori, cu atît mai puternică a fost vîlvătaia cînd a fost momentul potrivit.

La 60 de ani de la Unirea proclamată de voința poporului, orașul își trăiește viața cu o intensitate de om tînăr, care își întrebuințează întreaga forță deoarece știe că-și poate oricînd improspăta puterea. Un scurt periplu pe la cîteva dintre unitățile industriale cu faimă ale municipiului (al patrulea ca populație din țară) este edificator. Mai întîi trebuie vorbit de intrarea în funcțiune a primului obiectiv din cadrul impresionantului Combinat de utilaj greu care îi va conferi orașului o nouă fizionomie din punct de vedere industrial. În același timp, se lucrează la hala turnătoriei de fontă pentru ca acest viitor gigant să-și dezvăluie cît mai grabnic puterile. Mulți tineri, veniți din întreaga Transilvanie, se află acum aici și roboțesc cu acea febrilitate caracteristică participării la marile evenimente, cu convingerea că această participare nu va fi doar un episod trecător în viața lor ci le va marca pentru totdeauna destinul. O mîndrie a industriei constructoare de mașini o reprezintă „Napomar", unde se execută mașini de rectificat de mare precizie, cu parametri tehnici superiori, asimilate în acești ani ai cincinalului revoluției tehnico-științifice. „Carbochim", care produce material abraziv, a raportat pînă acum peste 30 milioane lei peste prevederile planului. Alături, la „Clujeana", e pe cale de dispariție noțiunea de deșeu prin folosirea aproape absolută a materiei prime. Vestita întreprindere este total integrată, dispunînd de fabrică de încălțăminte, tăbăcărie, sector de prelucrare a cauciucului și maselor plastice. Practic, producția se înnoiește aici an de an, în pas cu exigențele cumpărătorilor, existînd un foarte scurt interval între cercetare și aplicare. După cum ne spune tovarășul Gheorghe Iuga, producția de încălțăminte a fabricii din anul 1918 se realizează azi în mai puțin de două zile iar cea de piei în mai puțin de o lună. În special după 23 August și mai ales în acești ani, sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii din Cluj-Napoca, ca dealtfel oamenii de pe tot cuprinsul patriei, au izbutit să se înscrie în pas cu epoca, prin crearea unor noi valori spirituale și materiale, pentru împlinirea lor ca oameni ai acestui pămînt. La întreprinderea cu nume simbol — Unirea — care execută mașini pentru industria textilă s-a ajuns la fabricarea unor adevărați coloși, ca mașina de filat viscoză, de aproximativ 18 metri lungime. Aici lucrează, printre alții, într-o adevărată unire și frăție, unire și frăție pe care o dau doar munca și aspirațiile comune, Cornel Olbreteanu, Alexandru Kereky, Francisc Wild, Stecko Mikloș, Vasile Iacob, Victor Codre, Ioan Oprea, Paul Kuttl, muncitori care își perfecționează necontenit pregătirea pentru a nu rămîne în urma exigențelor revoluției tehnico-științifice, învățînd necontenit pentru ca să cunoască toate dimensiunile umane. O vizită la fabrica de porțelanuri „Iris" demonstrează delicatețea unei meserii și priceperea de a executa porțelanuri care să rivalizeze cu cele mai fine porțelanuri din lume. Maria G. Popa este de la 13 ani în această fabrică și are o vechime în muncă de decoratoare de 25 de ani. Destinul ei, așa cum singură spune, nu are nimic spectaculos. Soțul său lucrează tot la „Iris". băiatul este student la matematică, au o locuință dată de întreprindere. Meseria a deprins-o cu multă răbdare, după zece ani de-abia a putut să afirme că da, acum știe atîtea încît poate să învețe și pe alții, dar nu se simte niciodată totuși stînjenită cînd trebuie să mai afle un lucru nou, cerut de mersul înainte al tehnologiilor de fabricare. Dacă e uimită de dezvoltarea pe care a luat-o fabrica ? Nu, de ce, e foarte firesc să fie așa, nimic doar nu a venit aici din senin, ci prin muncă, multă muncă, dar despre muncă e foarte greu să vorbești, e mai bine să-ți vezi conștiincios de lucrul tău decît să te lauzi...

Cartierul Gheorgheni

Ceea ce este tulburător la un oraș de mărimea sa este faptul că la Cluj-Napoca oamenii n-au acceptat și nu acceptă nici în continuare o limitare a orizontului lor. Niciodată ca acum, în aceste zile din preajma sărbătorii de la 1 Decembrie, orașul nu s-a prezentat ca un atît de puternic centru industrial și, în același timp, și cultural. Un amănunt revelator : zilnic, în librăria Universității, cea mai mare librărie de aici, se perindă 15 000 de oameni care cumpără cărți în valoare de 25 000 lei. Este o dovadă a dorinței permanente a clujenilor de a se instrui, de a se informa și de a cunoaște bucuriile artei. O aceeași situație se poate constata și la muzeul de artă sau la filarmonică și la teatru. Da, în actualul cincinal producția globală a industriei clujene va crește cu aproximativ 74,2% în comparație cu 1975, iar industria constructoare de mașini va înregistra o creștere de 228,5%. Dar, în același timp, Cluj-Napoca rămîne al doilea centru universitar al țării, lumea studenților adăugînd încă o trăsătură la chipul orașului.

Cluj-Napoca își scrutează nu numai trecutul, trăiește nu numai în prezent ci caută să afle cu un ceas mai devreme vești din viitor. O vizită la laboratorul județean de informatică, condus de tovarășul Vasile Pateanu, este absolut convingătoare. Într-un univers de calculatoare și tot felul de aparate sofisticate care par de neînțeles pentru un neinițiat se desfășoară o activitate care transformă în rigoare pasul înainte al locuitorilor de azi ai vechii așezări. Ei învață în permanență să trăiască mai bine și conform realității în continuă transformare. La 60 de ani de la Unire, Cluj-Napoca se pregătește cu migală și pricepere pentru viitor, tocmai pentru a cinsti așa cum se cuvine istoria și prezentul de care este mîndru.

GEORGE ARION ■

La Facultatea de medicină

Un avanpost al sănătății publice:

Spitalul județean Maramureș

Investiția

Spitalul județean Maramureș a fost, la ora construcției sale, clădirea cea mai îndepărtată de centrul orașului Baia Mare. Dar orașul a crescut precum voinicul din poveste, de la numai 20 000 de locuitori în 1955 la peste 100 000 în momentul de față. Și astăzi spitalul este înconjurat de un mîndru cartier de blocuri. Este construit după un plan simplu : o „bază" în formă de patrulater, cu parter plus două etaje, care susține un „H" de alte nouă etaje, în fapt partea așa-zisă „hotelieră" a spitalului, care găzduiește cei 1 357 de bolnavi. Pînă la etajul al doilea, deci în cadrul patrulaterului ce formează „baza", se află partea fierbinte a spitalului : dispensarul policlinic, toate serviciile de investigații și de laborator, ambulatoriul deci, dar și sălile de operație, secția de reanimare și terapie intensivă, blocul de nașteri și așa mai departe. În vreme ce restul spitalului, „H"-ul de care am vorbit mai înainte, cuprinde doar camere cu două sau trei paturi, săli de mese și grupuri sanitare, camera de gardă a asistentelor — deci multă liniște pentru bolnavi, deloc deranjați de acel du-te-vino caracteristic etajelor inferioare. De reținut este faptul că întregul grup gospodăresc (bucătărie, spălătorie, ateliere etc.) este scos în afara clădirii principale, de care e legat printr-un tunel subteran. Spitalul posedă și o gospodărie anexă de unde o aprovizionare mai bună cu carne proaspătă și o economie considerabilă a cheltuielilor. În cadrul spitalului lucrează peste 80 de medici și aproximativ 500 de cadre medii, plus infirmiere, îngrijitoare și alți încadrați, adică un total de cam 1 400 de oameni ai muncii pentru un număr aproape egal de bolnavi, deci cam bolnavul și omul muncii, după cum se exprima asistenta-șefă, dar desigur că lucrul acesta se petrece exact după normativele în vigoare ale ministerului de resort. Dotarea spitalului este dintre cele mai bune în țară, de nivel competitiv cum ni s-a spus, adică opt săli de operație, plus trei săli de urgență operatorie, laboratoare clinice, de radiologie și biochimie, un laborator de medicină nucleară, o bază de balneofizioterapie bine pusă la punct, farmacie proprie și așa mai departe, adică absolut tot ce este nevoie pentru un spital modern, ce reușește să se gospodărească singur. Policlinica județeană, aflată în incinta spitalului, acordă prin cele 26 de cabinete ale sale un număr de 1 524 de consultații în medie pe zi și 1 000 de tratamente. Au loc în fiecare zi, tot în medie desigur, 2 667 de analize de laborator, 463 de radiografii și radioscopii, 742 de proceduri de balneofizioterapie, 163 de bolnavi trec pe la laboratorul de explorări funcționale și 19 pe la cel de medicină nucleară. Mai mult ne spune directorul Constantin Opriș, „Avem desigur și gînduri mai mari, cum ar fi înființarea unei policlinici „muncitorești", punerea la punct a unui sistem de „sanatorizare intersuturi", în cadrul căruia minerii să treacă prin mijloace complexe de recuperare fiziologică, în săli cu oxigenare, gimnastică respiratorie și așa mai departe, de cîte ori ies din mină". Revenind la cifrele statistice, e bine să arătăm că județul Maramureș este unul dintre cele mai **sănătoase** ale țării, adică

avînd o populație tînără și sănătoasă, motiv de mîndrie și pentru cadrele rețelei sanitare.

Cadrele medii

Sînt 80 de medici în spitalul județean, dar, iată, în jur de 500 cadre sanitare cu pregătire medie, lucru care arată limpede că viața într-un spital rămîne extrem de strîns legată de asistenta și sora medicală, de comportarea și felul în care știu să-și facă meseria. O hotărîre foarte înțeleaptă a conducerii spitalului a fost desigur aceea de a se ocupa cît mai mult cu putință de personalul mediu. Teza pe care directorul Opriș a susținut-o la București, în cadrul Centrului de perfecționare a cadrelor de conducere, s-a numit pur și simplu „Optimizarea procesului de vindecare a bolnavilor și a indicatorilor economici prin ameliorarea comportamentului etic într-o unitate spitalicească" ! Cu alte cuvinte, unde sînt asistente și infirmiere bune, disciplinate mai ales, bolnavii se vindecă mai repede ! La Baia Mare a fost creată în acest scop chiar și o funcție nouă, cea de asistentă-șefă de spital. Funcția este ocupată de asistenta principală Lucreția Titircă, o femeie extrem de energică și de stăpînă pe meseria sa, care nu tolerează nici cea mai mică abatere din partea cadrelor medicale aflate în subordinea sa. Se spune că într-o zi directorul spitalului a dat peste o asistentă îmbrăcată cam neglijent și i-a atras atenția. Speriată, asistenta ar fi spus : „Nu se va mai întîmpla, tovarășe director, dar vă rog să nu mă spuneți tovarășei Titircă !" Sînt, pe de altă parte, de reținut cîteva măsuri organizatorice foarte bune luate în spital, pentru îmbunătățirea comportamentului personalului mediu și creșterea competenței lui. Astfel, din dispoziția asistentei-șefe de spital, deseori se fac controale încrucișate între secții, adică asistentele de la oftalmologie, de exemplu, le controlează pe cele de la pediatrie, cele de la pediatrie pe cele de la interne și așa mai departe (cu atenție sporită pentru curățenia secției, distribuirea medicamentelor, îngrijirea bolnavilor, comportament general), acordîndu-se note. S-au făcut și o mulțime de fișe cu întrebări, de obicei cu caracter de urgență, la care asistentele trebuie să răspundă rapid, ca la un concurs „cine știe, cîștigă". De exemplu : Ce este mai important de făcut la declararea stării comatoase ? a) dăm primul ajutor ; b) să chemăm medicul de gardă ; c) să recoltăm material biologic în scop diagnostic ; d) să se execute electrocardiograma ; e) să instalăm o perfuzie... Desigur, numai un răspuns din acest test este cel bun. După „calificări", urmează un concurs final, de obicei în sala Casei de cultură a orașului, unde ultima dată au participat peste 800 de spectatori ! Un alt chestionar, de această dată răspîndit printre bolnavi, conține întrebări de felul următor : Cum apreciați comportarea personalului de serviciu, a infirmierelor, a surorilor medicale, a asistentelor (calm, răbdător, nervozitate, impacientă, rigiditate, indiferență, comunicativitate, politețe, atenție deosebită) — cum răspund la apel. Se fac o mulțime de lecții, pe grupuri de cîte 60 de persoane, cu asistentele și îngrijitoarele, directorul Opriș sau alți specialiști le vorbesc despre tot felul de lucruri, de viață și de muncă în egală măsură, străduindu-se să le convingă că un zîmbet face uneori mai mult decît un medicament, sau că în domeniul igienei nici o măsură nu este vreodată de prisos. Între alte consfătuiri și seminarii naționale pe care spitalul din Baia Mare le-a găzduit s-a aflat și cel cu igieniștii din toată țara, și trebuie să spunem că specialiștii cu pricina au avut numai cuvinte foarte bune pentru felul cum au găsit lucrurile în Maramureș. „Nu sîntem încă perfecți, desigur, era de părere Lucreția Titircă, căreia i se mai spune și „Samantha", pentru felul în care știe să apară, inopinant, în orice colț al spitalului ! Ne vin mereu cadre noi, avem încă probleme de rezolvat, dar totuși, fără falsă modestie, cred că am reușit să fim printre cele mai bune colective din țară la capitolul disciplina și comportamentul cadrelor medicale medii ! Lucru pe care îl considerăm de mare importanță pentru întregul proces al spitalizării".

Medicii

Am lăsat voit la urmă corpul medical de specialiști ai spitalului județean. El este un corp bine pus la punct, competent fără a fi cu adevărat de elită, dar totodată avînd calitatea de a încerca permanent să se adapteze la problemele medicale specifice zonei în care își desfășoară profesia. Desigur, pînă nu demult, puțini erau absolvenții Facultății de medicină care cereau să vină la Baia Mare. Nu același lucru se petrece astăzi, cînd în Maramureș există unul dintre cele mai bune spitale din țară. Între somitățile spitalului urmează să-i citîm pe Mircea Fărcășanu, șeful laboratorului de medicină nucleară (în cadrul căruia s-au făcut explorări prin scintigrafia pulmonară de perfuzie la un număr de peste 4 000 de muncitori), Günther Schmidt, oftalmolog de mare renume, Alexandru Fekete, urolog, Liviu Dragomir, neurolog, Alexandru Lupșa, orelist, Ștefan Werner, internist, Ioan Rus, ortoped, sau mai tînărul Nicolae Ionescu, specialist în chirurgie plastică și reparatorie, cel a cărui nobilă misiune este, între altele, de a repara mîinile oamenilor. Nu trebuie desigur să-l uităm pe medicul Constantin Opriș, 54 de ani, specialist pediatru, care îndeplinește de peste 25 de ani funcții de conducere, astăzi director al spitalului și director al Direcției sanitare a județului totodată. Lor, ca și altora, pe care nu i-am numit din păcate, li se va adăuga nu peste mult timp și cunoscutul doctor Ioan Pușcaș, care a convenit cu conducerea spitalului din Baia Mare pentru înființarea unei secții de boli gastroduodenale, în cadrul căreia să fie acordate tratamente după metoda originală a **medicului din Șimleul Silvaniei. În ceea ce-l** privește pe doctorul Eugen Duda, șeful secției ginecologie II, un specialist în combaterea sterilității și a infertilității, rezultatele sale sînt foarte vizibile cu ochiul liber, ele reprezentînd peste 1 300 de copii născuți de mame care, uneori, își pierduseră orice speranță de a aduce pe lume un urmaș. Doctorul Duda are un dosar plin cu fotografii, pe care le arată cu vădită mîndrie Sînt copiii „lui", mii de copii adusi pe lume în cei peste 20 de ani de cînd se ocupă de combaterea sterilității. Pe spatele fotografiilor se pot citi cîteodată rînduri emoționante și amuzante totodată, cum ar fi : „Mii de mulțumiri pentru că m-ați adus pe lume, Horia", „Fiți mîndru de nobila dv. meserie. În semn de recunoștință pentru existența mea ! Cătălin", sau pur și simplu „De la Bety, cu multă dragoste pentru... harță" ! În fapt, la spital am găsit o corespondență mult mai vastă, trimisă de vechii pacienți în semn de recunoștință pentru cei care le-au redat sănătatea. Mulțumește Elena Neagu, fiica unui muncitor din Galați, căreia doctorița Elvira Băgăluț și alți

medici oftalmologi i-au dat dreptul de a vedea după o operație care a durat cîteva ore și o așteptare de 19 ani, tînăra amintită fiind suferindă din naștere de o cataractă congenitală. Mulțumește Ecaterina Taragos, din R.P.U., care, venită la o rudă din Tăuți-Măghruș, a suferit un infarct miocardic și a fost salvată de doctorul Ștefan Achim și colaboratorii săi. Primesc deosebite mulțumiri medicii Al. Fekete, cunoscutul urolog, ca și Ioan Roman, cel care, fiind de gardă într-o noapte, n-a ezitat nici o clipă aflînd că o gravidă se află într-o stare foarte gravă și s-a culcat imediat pe masa de transfuzie, salvînd cu sîngele său de donator universal o viață de om. Sînt numai cîteva argumente suplimentare pentru a atesta încă o dată nobila meserie a medicilor spitalului județean din Baia Mare, înalta lor conștiință de medici-comuniști, față de care minerii, metalurgiștii sau ceilalți oameni ai muncii din municipiul Baia Mare sau din județul Maramureș au deseori gînduri de recunoștință și admirație. Cu alte cuvinte, iată, la Baia Mare societatea de azi a construit un spital minunat, de excepție chiar, iar oamenii care lucrează în el se străduiesc să fie la înălțimea a ceea ce li se cere, a nobilei lor profesii.

DUMITRU GRAUR

„Caminante"

Jurnal mexican (38)

Palenque

2.

De fapt, jungla nu s-a recunoscut nici acum învinsă. Ea renaşte mereu, într-o încăpăţînată revanşă împotriva acestor temple şi piramide care au îndrăznit să sfideze deopotrivă singurătatea şi timpul. Neinduplecată, tenace şi răbdătoare, stă la pîndă, somnolind la soare nu numai dincolo de ultimul templu, ci şi aici, lîngă noi, deoarece hrănită şi aţîţată de ploile calde, iarba poate deveni oricînd o forţă oarbă, tentaculară. În fiecare lună, ne lămureşte ghidul, trebuie curăţate ierburile care ameninţă să cotropească templele. Ca o sălbăticiune ce se tîrăşte imperceptibil spre ruine, aşteptînd momentul cînd va putea sări asupra tuturor lucrurilor logice de aici...

E cald, e zăduf, mi s-a făcut sete şi am o dorinţă irepresibilă să mă răcoresc în riul care curge dincolo de incinta arheologică. Otutum, îl spune numele ghidul. Cărarea mă duce pînă acolo. Mă spăl pe faţă, pe trupul gol pînă la briu şi-mi cufund obrazul în această apă rece care seamănă cu riurile de munte din copilăria mea. O piatră rituală de sacrificii dogoreşte în apropiere goală. Tresar. De ce ? Privesc cărarea ce urcă printre arborii tropicali de-a lungul acestui riu plin de umbre şi de mister... Jungla ? Sau prejudecăţile, greşelile, partea de junglă din mine ? Ce anume mă persecută în această amiază care seamănă cu o hieroglifă luminoasă ? Fireşte, e un har să crezi că în deşert, cu cît nu trece nimeni, cu atît Fata Morgana străluceşte mai des la orizont. E însă şi mai important, probabil, să constaţi, chiar în inima junglei, cîtă nevoie avem de lucruri normale... Îmi iau coiful de hîrtie care mă apără de insolaţie şi mă întorc la ceilalţi. Piatra de sacrificii rămîne în urmă. Doar această oră plină de soare, de recunoştinţă şi de regrete moare pe ea. Această amiază care putea arăta altfel, anostă, şi care, dimpotrivă, (prin ce taumaturgie ?) face pietrele să vorbească într-un limbaj uşor de înţeles, deşi cei obişnuiţi să măsoare totul foarte exact ar avea serioase rezerve în legătură cu el. Ameţit de soare, nu mai realizez prea bine că mă găsesc în cea mai vestită zonă arheologică din Mexic, şansă fericită şi rară, şi nu-mi pot permite luxul de a mă lăsa pradă reveriei ; cel mai înţelept lucru pe care ar trebui să-l fac (nu asta mi-ar sugera cineva care nu cunoaşte rolul soarelui la Palenque ?) ar fi să văd cu maximă scrupulozitate tot ce se poate vedea în cîteva ore, profitînd de conjuncţia norocoasă care m-a adus aici... pentru gînduri voi avea vreme destulă mai tîrziu, cînd această amiază tropicală mi se va părea un vis echivoc al memoriei mele... Continui să ignor însă favoarea întîmplării şi mai merg un timp într-o stare de vagă hipnoză luminoasă, atent la treptele calde ale piramidei şi la tăcerea junglei...

Am spus „piramidă". Am greşit. În realitate, toate templele de aici sînt construite pe cîte o piramidă. Mă uit în jur şi încerc să rezum... „Templul Craniului" (numit astfel după un relief în stuc reprezentîndu-l pe zeul morţii), „Templul jaguarului" (oficial „templul leului", nume rămas de la contele de Waldeck care nu se sinchisea de diferenţa dintre lei şi jaguari), „Templul Soarelui" (pe fiecare latură e sculptat un preot aducînd ofrande soarelui care e susţinut de două lănci încrucişate), „Templul Contelui", „Templul inscripţiilor", „Palatul"... Multe basoreliefuri... Pasărea sacră quetzal, un fir de porumb plantat într-un vas de jad (simbolul apei), o mască, semne astronomice, un personaj şaşiu (defect foarte apreciat de mayaşi care puneau amulete între ochii noilor născuţi ca să devină saşii), un disc al lunii, un şarpe, Chaac (zeul apei la mayaşi), hieroglife, Bolontiku (zeul nopţii), o ceremonie de pedepsire, un T. (simbolul zeului vîntului), vulturi păstrînd încă urme de albastru şi roşu (la apogeul său oraşul era colorat), zeul porumbului (venerat de toate triburile din vechiul Mexic pentru motive lesne de înţeles dacă ne gîndim că şi azi porumbul deţine un loc esenţial în hrana locuitorilor de aici)... Cea mai înaltă piramidă e cea deasupra căreia se ridică Templul Inscripţiilor. În 1949 arheologul mexican Alberto Ruz a descoperit aici, sub lespezile de la intrarea templului, o scară ce cobora înlăuntrul piramidei. I-a trebuit aproape un an ca s-o degajeze şi să ajungă la un tunel, urmînd drumul arătat de un şarpe sculptat în piatră. După trei ani de aşteptare încordată în care a avansat centimetru cu centimetru, Alberto Ruz a pătruns într-o criptă unde nu intrase nimeni de treisprezece secole. Acolo a găsit un imens sarcofag supravegheat în tăcere de zeii nopţii. Deschizîndu-l, a găsit un nou sarcofag, iar înlăuntrul acestuia, înmormîntat, un personaj enigmatic, înconjurat de podoabe şi ofrande, purtînd o mască de mozaic cu ochii de obsidian. Era o descoperire senzaţională, poate cea mai neaşteptată de la cunoaşterea piramidelor mexicane. Pînă la acea dată toată lumea era convinsă că, spre deosebire de piramidele faraonilor, cele din Mexic nu sînt necropole, fiind construite numai ca bază pentru temple. Şi deodată acel cavou somptuos... Nicăieri în altă parte arheologii n-au găsit în piramidele din Mexic vreun alt tezaur sau vreo altă necropolă, dar un semn de întrebare există acum... Dealtfel, jungla acţionează după aceleaşi legi ca nisipul. Sfinxul mutilat de nisip e înlocuit aici cu zei mutilaţi de liane... Dar oare e nevoie de un sarcofag pentru a vorbi de sensul piramidei în confruntarea cu timpul ? Indiferent de scopul pentru care a fost ridicată, ea ne întăreşte încrederea în mîinile omeneşti. Dincolo de asta numai ochii Sfinxului sau ochii de obsidian ştiu ce se află... Şi, oricum, aceste piramide ne spun, probabil, nouă altceva decît celor care le-au clădit. Dacă pe mayaşi îi ajutau să se apropie de cer, pe noi ne învaţă să ne apropiem de dragostea care face pămîntul să înflorească. Lunga lor agonie în junglă le-a condus, se pare, spre adevărata menire, determinîndu-ne să ne întrebăm: la ce servesc aceste altare de piatră dacă nu pentru religia frumuseţii lumii ? La urma urmei, lecţia junglei este aceeaşi cu lecţia labirintului. Cine n-are încredere în firul Ariadnei n-are nici o şansă să scape de dezordinea lor... Spun asta ca şi cum aş fi ştiut vreodată să folosesc cum trebuie acest fir. Dar nu-i nimic. Cel puţin am fost convins mereu că există şi nu l-am dispreţuit niciodată.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Cronica TV

Două reuşite ale genului

Joi seara pe micul ecran — o piesă de o nobilă şi cuceritoare simplitate : **Examene** de Alecu Popovici, în regia Olimpiei Arghir. Lipsită de replici savante, de ciocniri violente, de răsturnări spectaculoase de situaţii, desprinsă din imediata vecinătate a cotidianului faptic, lucrarea ne aduce prin mijlocirea artei scenice un strop de viaţă autentică, atît de aparent banală şi monocromă în desfăşurarea ei liniară.

Patru tineri bacalaureaţi îşi pun eterna întrebare : încotro ? Ajunşi în pragul opţiunilor profesionale cu pasiuni latente şi predispoziţii incerte, încurajaţi sau debusolaţi de indemnurile celor din jur, băieţii şi fetele lui Alecu Popovici promovează sau rămîn corigenţi la acest dificil examen de conştiinţă. Ţesătura dramatică este şi ea dintre cele mai cunoscute şi obişnuite. Mama îşi doreşte băiatul medic sau inginer, dar acesta preferă să lucreze într-o uzină. Tocilara ochelaristă, iubită de omonimul ei de sex opus, suspină în tăcere de dragul băiatului frumos, căruia însă îi fug ochii după colega sa mondenă şi velcitară, pornită, fără şanse, să devină actriţă. Savantul întransigent maschează sub morga profesorală sentimente alese şi deceptii sentimentale, inginerul şi tehnicianul sînt oameni dintr-o bucată, portarul pîntecos se dovedeşte pehlivan şi amoral şi aşa mai departe.

Autorul preferă, aşadar, personajele date, arhetipuri devenite clasice, dar o face cu o remarcabilă inteligenţă artistică evidentă, pas de pas, graţie minuţiei artizanale, subtilului sondaj psihologic, umorului discret şi mai cu seamă întregii suite de replici banale gîndite cu înţelepciune. Piesa beneficiază de un plus de prospeţime şi datorită filmărilor în decor natural, sau ceea ce ne îndeamnă să o asemănăm cu un foarte izbutit reportaj de actualitate. Dintre tineri interpreţi ne-au plăcut Geo Costiniu şi, în mod deosebit, Horaţiu Mălăele, care anticipează un actor cu virtuţi de excepţie. Buni, ca de obicei : Radu Beligan, Liliana Tomescu, Dem. Rădulescu, Amza Pellea. Decent, fără stridenţe, dar şi fără strălucire, jocul Gildei Marinescu, Vivianei Alivizache şi al Virginiei Dobrovici.

În drumurile sale europene, Aristide Buhoiu se recomandă în continuare un excelent reporter de televiziune. Popasurile filmate în Austria cuprind aceeaşi poezie discretă şi încărcătură emoţională, acelaşi gust al inedितului şi aceeaşi preferinţă acordată comentariului concis, la obiect. Sosit la Salzburg şi Viena pe urmele unei întregi armate de reporteri, care au scotocit tot ce era de scotocit şi au vorbit în toate limbile pămîntului despre locurile în care a trăit, a creat şi a pătimit W. A. Mozart, reporterul nostru izbuteşte cu toate acestea să ne prezinte însemnări de o remarcabilă prospeţime. Pe locul obişnuitului Baedeker filmat, al comentariului tributar plantelor turistice, o emisiune profund originală, bazată pe documente de ultimă oră şi adusă aproape de sufletul telespectatorului român prin ideile de legătură cu momente şi personalităţi ale vieţii noastre artistice şi culturale.

Nu vom greşi prea mult, sper, anticipînd viitoarele reuşite ale ciclului. Sîntem aproape siguri că viitorul popas vienez va face în continuare delicii amiezelor noastre duminicale.

LIVIU TIMBUS ■

Bucuriile creaţiei

„Cu bucurie vă încunoştinţăm că în ziua de 24 noiembrie 1978, orele 15, va avea loc solemnitatea decretării Teatrului din Tîrgu Mureş ca Teatru Naţional. Vă aşteptăm cu drag."

Minunată ştire pentru toţi iubitorii de teatru şi, mai ales şi într-un fel special, pentru cei carè scriu cronica vieţii teatrului. Să răsfoim, cît de cît, pagini din cronica Teatrului din Tîrgu Mureş, ca să înţelegem temeiurile sărbătorii sale de azi : ,

La 10 martie 1946 a avut loc spectacolul inaugural al uneia dintre cele dintîi instituţii de artă izvorită, concret, din politica culturală şi naţională a Partidului Comunist Român : Teatrul de stat din Tîrgu Mureş.

Urmează ani de muncă, de eforturi, de edificare, de afirmare, de reuşite. Într-un cuvînt, de artă care a fost preţuită moral şi respectată şi material : la 13 octombrie 1973 a fost inaugurată — de către însuşi preşedintele ţării — noua casă a teatrului. O casă care este o capodoperă de artă arhitecturală modernă, cu putere de prestigiu în timp, purtînd semnătura de clasă a arhitectului Constantin Săvescu ; o casă în care spectatorii sînt înconjuraţi de măreţie şi intimitate, de sobrietate şi tandreţe, de stil şi personalitate ; o casă în care toţi cei două sute de oameni ai muncii care alcătuiesc, acum, colectivul închegat şi puternic al teatrului — fie artişti-tîmplari, ori mecanici, ori pictori, ori perucheri, ori administratori de garderobă, ori croitori, ori ai mecanicii instalaţiilor, ori ai administraţiei, ori tapiţeri, ca Ioan Filip, Schneitchoffer Karoly, Lantos Judit, Végh Judit, Şerbán Gyula, Nagy Ferenc, Bardos Jolán, Demeter Sándor, Gheorghe Iulian, Lupu Ilie ; fie artişti ai scenei, ca această mare şi îndrăgită actriţă, Koszegi Margit, care, la 78 de ani ai dumneaei, nu-şi îngăduie nici o zi în care să nu intre în teatru ; fie români, fie maghiari — au, fiecare în parte şi toţi împreună, un optim-modern loc de muncă.

Şi iar ani de muncă, de creaţie, de împliniri. Acordarea celui mai înalt titlu — acela de Teatru Naţional —, la care aspiră orice colectiv de oameni de teatru autentici, s-a făcut, în primul rînd, pentru că munca dumnealor a meritat-o. E greu să reamintesc aici mulţimea de premii de stat şi titluri onorifice acordate unor membri ai colectivului teatrului din Tîrgu Mureş, cît şi a celor acordate unor membri ai colectivului teatrului ; dar mă simt obligat să amintesc măcar de momentul 1957, cînd foarte marii personalităţi actoriceşti care a fost Kovács György i s-a acordat titlul de Artist al poporului ; de momentul 1961, cînd, cu prilejul Decadei dramaturgiei originale contemporane, premiul I a fost acordat actorului, artist emerit, Lohinszky Loránd ; de momentul 1971, cînd, cu prilejul Festivalului naţional de teatru, arta teatrală tîrgumureşeană a obţinut, cu spectacolul „Înainte de potop", şi premiul de spectacol, acordat întregului colectiv al spectacolului, şi premiul I, acordat marelui regizor Harag György, şi premiul I, acordat scenografei Florica Mălureanu, şi premiul II, acordat actriţei Tanai Bella. Cum, de asemenea, trebuie recunoscute succesele continue ale teatrului în ultimii doi ani : în 1977, la faza finală a Festivalului naţional „Cîntarea României", premiul I, pentru spectacolul „Procesul Horia", realizat la secţia română a teatrului, şi premiul III, pentru spectacolul „Două ore de pace", realizat la secţia maghiară a teatrului ; în 1978, la Festivalul teatrului contemporan de la Braşov, premiul pentru spectacolul cu „Noaptea cabotinilor" de Romulus Guga — realizat la secţia română — şi premiul pentru spectacolul cu „Bocet vesel pentru un fir de praf rătăcitor" de Sütö András — realizat la secţia maghiară ; trei premii individuale la Toamna teatrală la Botoşani, pentru spectacolul cu „Domnişoara Nastasia" ; precum şi premiul pentru cel mai bun spectacol, obţinut cu piesa „Moartea lui Tarelkin", la Birlad, la Colocviul regizorilor din teatrele dramatice.

Dar la Teatrul din Tîrgu Mureş, la amîndouă secţiile, nu se găseşte doar muncă eficientă şi artă de calitate, ci şi o bună gîndire despre rostul colectivului, în prezent şi viitor : oamenii de-acolo se străduiesc să ne fie şi să-şi fie contemporani, la zi contemporani, se simt responsabili faţă de publicul lor. Faptele teatrului dovedesc că acesta este condus potrivit unei strategii — artistice şi politice — lucide, realiste, angajate, comunist militante. Şi mai dovedesc, faptele teatrului, că acolo munca se face şi cu mult, mult suflet. Mărturisea, cu emoţie şi luciditate, tovarăşul Dan Alexandrescu, regizor şi director al teatrului : „Am sentimentul încheierii unei etape din viaţa mea artistică. Un sentiment, fireşte, de satisfacţie, dar, mai mult, un sentiment de foarte mare răspundere. Mi-e inima plină de bucurie şi mintea plină de gînduri de viitor".

Fireşte, oamenii artei teatrale din Tîrgu Mureş şi-au trimis gîndurile lor şi sentimentele lor către conducerea partidului, către tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Gînduri şi sentimente de recunoştinţă : „Colectivul de oameni ai muncii de la Teatrul Naţional din Tîrgu Mureş vă adresează, din adîncul inimii, cele mai calde mulţumiri pentru înalta cinstire făcută muncii noastre, împreună cu sentimentele de adîncă recunoştinţă şi aleasă dragoste, pentru prodigioasa activitate ce o desfăşuraţi, spre binele şi fericirea României socialiste, a tuturor fiilor ei". Gînduri şi sentimente de angajare şi responsabilitate : „Vom face din munca noastră o torţă mereu arzînd pentru întărirea frăţiei tuturor fiilor acestui pămînt, fără deosebire de naţionalitate, oferind cu inima deschisă tuturor semenilor cît mai mult din ceea ce ei ne-au dat cu atîta generozitate. Alături de colegii din întreaga ţară, vom răspîndi necontenit cuvîntul şi învăţătura partidului, măreţia şi omenia, dreptatea şi demnitatea acestor minunaţi ani de eroism constructiv".

La Tîrgu Mureş există încă un exemplu de ce înseamnă muncă în pace, muncă pentru zidire, muncă pentru viaţă, muncă pentru viitor, muncă pentru fericire.

NELU IONESCU ■

Teatrul Naţional din Tîrgu Mureş

Rubrica mea

Imnele Transilvaniei

Titlul pe care Ioan Alexandru şi l-a ales pentru noul său volum nu corespunde exact conţinutului, care ne oferă poeme închinate nu numai marilor personalităţi de peste munţi (Gelu, Şincai, Horia, Iancu), ci şi muntenilor (Mircea cel Bătrîn, Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Nicolae Bălcescu) şi moldovenilor (Bogdan, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare, Eminescu).

În cartea lui, impunător volum în-8°, de 292 de pagini, care se deschide cu poezia **Patria**, încape toată ţara, cu eroii, cu priveliştile, cu vietăţile şi plantele ei, într-o impresionantă frescă. Şi iată că, poezia cu acest titlu ne dă şi cheia universului poetic al lui Ioan Alexandru : lumina, divulgată în acest armonios **lied**, pe care-l reproducem **în extenso** :

„La-nceput era lumina / Şi lumina era duh / Şi din duh s-a făcut apa / Care tremură în stuh // Iar din apă vine cerul / Şi din cer columbul sfînt / Cu o creangă drumărie / S-o împlinte în pămînt // Ca un pom slăvit să crească / Şi în umbra lină-a lui / Să văd fluturi pe scară / Cu dreapta la căpătîi. // Şi dormind să îmi apară / Zilele de la-nceput / Cum întîiul crin în floare / Din lumină s-a făcut". **(Frescă)**

În cosmogonia lui Ioan Alexandru, aşadar, toate stihiile şi apoi tot universul s-au ivit din acest element primordial, **lumina**, care scaldă, adeseori însoţită de epitetul **lină**, toată făptura, însufleţită şi neînsufleţită. Sintagma, **lumină lină**, de derivaţie liturgică, indicînd **Logosul** ioanic, cum ar spune învăţatul poet, are în opera lui un sens laic, omenesc, mărturisind optimismul funciar al poetului, chiar dacă unele din poemele sale sînt pătrunse de spaimă escatologică, amintind, de departe, izvorul primordial : expresionismul german. Cum însă unul dintre zeii lui Ioan Alexandru, alături de Pindar, este Hölderlin, ale cărui imne le-a frecventat tot atît de atent ca şi pe acelea ale aedului thessalian, ei ştie să-şi înăbuşe plînsul interior, al eului însingurat, ca să dea glas poetului cetăţii, sau, cum îi place să spună, poetului comunitar, al naţiei întregi.

Dacă am încerca a pătrunde mai adînc în miezul de foc al inspiraţiei poetului nostru imnic, poate l-am surprinde aspiraţia secretă de a reîncarna vocaţia profetică a lui Nicolae Bălcescu, chiar dacă ar fi să-i îmbrace

„Cămaşa messianică ţesută din
Firul roşu unic sînge scurs din casă-n
Casă şi din poartă-n poartă, din om în om..."
(Imnul lui Nicolae Bălcescu)

Pe urmele lui Coşbuc şi ale lui Goga, Ioan Alexandru ne dă, pe planul secund al cărţii sale, o nouă monografie a satului transilvan, al cărui modeşti eroi sînt din rîndurile anonimilor, ale celor neluaţi în seamă, cum ar fi **Oarba** :

„Lelea Marie-i oarbă din născare"
sau altă **Lele Marie**,
„La treizeci şi ceva de ani de văduvie"
care-şi aşteaptă sfîrşitul, ori Lelea Ana, pe care satul o prohodeşte, într-un impresionant ritual **(Litanie)**, sau **Ioanul Danii**, „văduvoi" nemîngîiat, căruia, din lipsa muierii lui,
„Cuptorul scoate toată ziua fum"
ori **Lelea Tudosia**, altă văduvă săracă, năucită de cînd omul ei a căzut în război.

Universul rustic n-ar fi întreg dacă i-ar lipsi vietăţile domestice : **Măgarul**,
„Profetul oilor împovărat"
sau **Oaia**
„...răstignită-n furci de idealuri
Cu ochii verzi, profetici rotitori"
ori **Şarpele**, de veghe, în vie
„La căpătîiul fiecărui bob",
şi **Paianjenii** de toamnă, care
„Fac corturi mari de aur în care vor intra
Zvonuri cereşti în veac în pribegie".

Li se adaugă vegetaţia tutelară, cu **Plopul**, care
„Îşi moaie-n lezer luminarea lină"
cu **Macul**, din al cărui potir
„Beau fluturii în lunile de foc"
cu **Teiul** care
„Aprinde-n mine candelele milei"
cu **Stejarul**, din cimitirul satului, cu clopotniţa spartă, cu **Trestia** cu trupul său
„de maică preacurată".
Satul e luminat de **Coline line**
„...peste care vin
Vulturi cereşti şi odihnesc în ţară".

În simbolica poetului, pasărea omniprezentă este însă **Pelicanul**, în a cărei legendă stăruie jertfa de sine, spintecarea pintecelui cu ciocul, ca să-şi hrănească puiul :

„Se tînguie-n cetăţi, se tînguie-n păduri / Se tînguie în fiecare casă / Un pelican pribeag din răsărit / Şi toţi l-aud şi nimănui nu-i pasă".

Pelicanul, pînă la urmă, îşi divulgă secretul :

„Pelican singur Patria tuturor".

Un alt rînd de poeme sînt închinate soţiei **(Ulvinei)** şi copiilor săi, iar cartea, părinţilor lui, dintr-un adînc sentiment de familie, care întregeşte profilul moral al Pindarului nostru, poet al cetăţii, al Patriei, al tradiţiilor din vechime imemorială, al ctitorilor şi mucenicilor naţionali şi sociali, al păcii şi al Cuvîntului. Puterea morală a omului, ca şi aceea a naţiei, e condiţionată de virtutea constanţei :

„În Patrie mă simt eu pe pămînt
Precum stejarul unui loc anume
Să fiu mişcat în taină de un vînt
Şi să mă cheme pe un singur nume".
(Statornicie)

Pe numele cel mic, de o răspîndire incalculabilă pe toată aria românismului : Ioan, înaintemergător pe suişul către creste al poeziei imnice.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Cronica literară

Ion Gheorghe : „Dacia Fëniks"

«DACIA FĒNIKS» este o ficţiune a poetului, ieşită din alăturarea unor expresii apropiate de sunet, probabil „Dacia Felix" şi „Pasărea Foniks". Peste cele două înţelesuri originare („Dacia Fericiţilor" şi „Dacia Învierii") se suprapune un altul : „Dacia — FĂRĂ FINE". Ultimul este cel care se vede în chiar transcripţia nominală. În **Noimele** poetul însufleţeşte literele. Ion Gheorghe continuă deci să exerseze pe o temă care părea de mult epuizată. Şi alţii au făcut ca pietrele dacilor să vorbească, dar mijloacele diferă sensibil. Suprarealismul folcloric (mitologic) atinge pe alocuri în poem insolitul pur. Fantezia are de învins de astă dată ceva mai inert decît materia cea mai dură : rudimentele de expresie şi sens, „deshumate" de poetul însuşi. Citindu-i textele, ne-am aştepta să ni se dezvăluie aici o lume. În locul ei descoperim numai rostire. E ca şi cum poetul n-ar găsi în limbă suficiente cuvinte pentru ce el vrea să înfăptuiască. Nu-i rămîne atunci decît să le creeze singur, vrînd parcă să extragă protoistoria noastră direct din haosul logosului. Întregul poem e pus sub semnul unei invocaţii cosmogonice. O reproducem pentru solemnitatea ei „HAOS, Haos ! / Opresc Lucrarea Ta. / Să-nceapă Opera Unicului !"

Volumul, subintitulat „poem didactic", este compus din trei vaste cicluri „iniţiatice". Are întinderea unui roman nu numai dificil de rezumat, dar şi de parcurs. Lăsăm deoparte repetiţiile obositoare şi încîlcite, care întunecă ideea. Poetul aspiră în fond la „veridicitatea de literă şi spirit" a textelor străvechi, arhaice. Là drept vorbind, sugerează mai pregnant veridicitatea de literă decît pe cea de spirit. Se verifică astfel din nou că acolo unde istoria tace, poezia nu poate spune nici ea prea mult.

Străin însă de la bun început de orice scepticism, poetul face de fapt nu operă de cunoaştere ci de iniţiere. **DACIA FĒNIKS** ar fi aşadar un tratat de iniţiere în misterele originii noastre. Reprezentările oscilează constant între istorie şi mitologie, între realitate şi irealitate. Nu sînt nici într-un tot inventate, nici într-un tot reproduse după un model anterior. În **Cultul Zburătoriului** (1974) invenţiile poetului erau oricum ceva mai limpezi. În poem totul devine dintr-o dată hermetic. Fireşte, construcţia în sine e grandioasă, nelipsită de un anume farmec abstract. Ar fi nedrept să rămînă fără nici un ecou. Mai ales că, avem impresia, lirica lui Ion Gheorghe traversează deocamdată o criză acută de limbaj. Tensiunea aici nu este între sacru şi profan, ci între viziune şi echivalentele acesteia în expresie. Textele n-au cursivitate epică, decît izolat, ca în fragmentul „Ion Bozai-Zalmoks s-a dus la Marele Guru din Muntele Găina", unde sugestia vizionară topeşte eventualele inadvertenţe de sens. În rest poetul preferă notaţia abruptă, inscripţională şi încantaţia imnică. O mitologie întemeiată exclusiv pe logosul literal (nu pe o ideologie) vrea să inventeze poetul. Se distanţează net de înaintaşii săi — mai metafizici. Propriu-zis, ei nu închipuie zeităţi ci cuvinte — mai exact combinaţii de semne, aparent fără nici o noimă. Scrie undeva : „Ritul suprem este citirea Legăturilor dintre Alfa şi Kapa ; dintre iniţial şi Ze —Ă". Pe această cale ajunge poetul la aşa-numitele expresii „Logo-Astrale". În clipa supremă însă iniţiatul trăieşte luminarea de sine : „Le mulţumim acestor toţi. Cerem iertare Înalţilor Lor Spirite de le-am stîrnit invocîndu-le. / Am simţit lîngă noi prezenţa Lor luminoasă / Altfel cum puteam eu ignorantul de mine, să-nţeleg şi să traduc Graiul Graiului"... Mecanismul profund al unei astfel de poezii constă în a însufleţi „Formele Nominale", concepute ca „similare pămîntului, apei, focului şi aerului şi etherului". Identitatea cuvînt-natură anticipă identitatea mitologie-istorie. O formulare ca aceasta impresionează : „Kosmosul, ca OM pe pămînt". Şi poate că nu întîmplător un poem de dimensiuni ciclopice, la propriu şi la figurat, se încheie cu preamărirea omului : „Un cuvînt se repeta ciclic în toate / Limbile Sacre şi-n toate semnele : UOM, HAMU, GAM, ANTROP".

Lucrurile se complică însă cu adevărat atunci cînd poetul încearcă să deducă totul din „Logosul Unic" sau din „Graiul Iniţial". E un exces. Teza însăşi limitează serios experienţa de limbaj (poetică) de care vorbeam. Despre originile unui popor nu se poate spune orice, nici măcar în poezie. Speculînd pura sonoritate a vocabulelor, poetul cercetează toate echivalenţele posibile. De astă dată e prea puţin. Aflăm că expresia „HILIF" ar fi „Numele hermetic al Alesului, Fiul-Soarelui". Tot ce se poate. Cînd însă deduce „Valul Troian" din zeul Mithra, situaţia se schimbă. La fel, cînd asociază Rusaliile (Roksaliile) cu „orîndele lui Horus". Iar dacă zeul suprem al «DACIEI FĒNIKS» este IO-ION BOZAI-ZALMOKS, şi acesta dedus cu multă trudă, la ce ar mai fi nevoie de un şi mai autohton „ION-SIMINOK, a cărui similitudine-i ION BOSIOK". Procedeul e pe undeva destul de factice. Nu contestăm faptul că între mitologii nu există graniţe absolute. Dar şi aici sincretismul total se dovedeşte în realitate un eclectism. Distanţa dintre mitologie şi istorie se adînceşte parcă şi mai mult. Poetul crede că „numind un lucru în toate graiurile se-nlătură orice confuzie" Confuzia totuşi persistă, fiindcă orice indentitate bazată numai pe similitudini (nu şi pe diferenţe) e cît se poate de fragilă. Chiar şi graiurile invocate de poet par uneori atît de insolite. De-abia apologul final aduce oarecare lumină. Se spune că inscripţiile descifrate (sau încifrate) în poem s-au revelat cîndva primului poet păstor şi preot al dacilor. Acesta a adus printre semenii săi legea, înălţînd un templu „Oii şi Mielului". Preţul a fost oala pierdută (aluzie şi la **Mioriţa**) şi somnul ca de moarte în ieslea de piatră a zeului. Iată ce crede el despre sine : „...Căci eu sînt al Lumii vlăstar, Făt-Logosfăt. /Al Fecioarei şi-al Zburătorului"... Urmarea e de asemenea pe idee, convinge şi poetic şi ca ipoteză mitologică : „Unii spun că trei sute de ani nici n-ar fi dormit ; / Pretindea cu privire la sine c-ar fi trăit în mai / Multe întruchipări de bărbaţi. / I s-a dat numele de Căluşu şi Curet : / Avea teoria şi exerciţiul că sufletul poate să iasă / Şi iarăşi să intre în trup, cînd doreşte, / A fost mult admirat ; ultima oară au vrut să-l / Dea sceptrul lui Boierebista". Ne amintim de îndemnul de iniţiere făcut încă de la început : „cercetează şi cîntă". Pînă şi într-un poem didactic biruie în cele din urmă tot cîntecul. Un fior liric de netăgăduit animă ultimele versuri din volum.

DACIA FĒNIKS rămîne un poem reprezentativ pentru lirica lui Ion Gheorghe. Se confirmă o dată în plus forţa neobişnuită de creaţie a poetului.

CORNEL MORARU ■

Unitatea naţională în literatura română

Scriitorul român a însoţit totdeauna marile evenimente ale istoriei noastre naţionale. Anul revoluţionar 1848, Unirea Principatelor din 1859, Războiul pentru independenţă din 1877, au fost imortalizate de către Alecsandri, Alexandrescu, Bolintineanu, Coşbuc, Duiliu Zamfirescu şi atîţia alţii. Era, de altfel, întru totul de aşteptat ca marele act al unirii din 1918, aşteptat de secole, plătit cu nenumărate jertfe, să constituie una din temele predilecte ale literaturii. Se cuvine, mai întîi, să evocăm faptul, semnificativ pentru patriotismul minuitorilor cuvîntului, că unii dintre ei şi-au dat tributul de sînge, căzînd eroic pe frontul de luptă ale marelui război. Vor fi totdeauna pomeniţi, în asemenea împrejurări, scriitorii ostaşi Ion Grămadă, un om învăţat, autor al primei monografii despre societatea **România Jună** din Viena, Nicolae Vulovici, autor al volumului **Ostăşeşti**, bine primit de critică, poetul Ştefănescu—Vultur, Mihail Săulescu şi Constantin Stoika, precum şi alţii. Pe front au luptat, de asemenea, Mihail Sadoveanu, Ionel Teodoreanu, Gib Mihăescu, Gheorghe Brăescu şi Perpessicius (ultimii doi şi-au lăsat în liniile de foc cîte un braţ), Camil Petrescu (rămas cu o infirmitate a auzului) şi atîţia alţii. Iar literatura ce oglindeşte evenimentele legate de înfăptuirea unităţii naţiunii române, cuprinde opere poetice, în proză şi teatru, al căror număr depăşeşte chiar posibilităţile simplei enumerări. O constatare ce ni se impune aproape automat la o primă aruncătură de ochi peste bibliografia temei este aceea că aproape toţi marii scriitori au contribuit, într-o măsură mai mare sau mai redusă, la zugrăvirea evenimentului şi urmărilor sale. M. Sadoveanu prin romanele **Strada Lăpuşneanu, Trenul fantomă** şi **Uvar**, prin excelentele naraţiuni din culegerile **Frunze-n furtună, Cocostîrcul albastru, Morminte** sau **Pagini sîngerate** ; Liviu Rebreanu prin nuvelele **Catastrofa, Itic Ştrul dezertor**, prin romanele **Calvarul** şi mai ales **Pădurea spînzuraţilor**; Ion Agîrbiceanu prin povestirile intitulate **Din război**, şi mai ales prin puternica nuvelă **Jandarmul**; Perpessicius prin volumul **Scut şi targă** ; Cezar Petrescu prin romanele **Întunecare, Ochii strigoiului** şi **Piecat fără adresă**; Camil Petrescu prin **Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război** şi poeziile din **Ciclul morţii**; Victor Papilian cu romanul **În credinţa celor şapte aţe şnice**; Hortensia Papadat—Bengescu prin romanul **Balaurul**; Alexandru Sahia prin nuvelele **Întoarcerea tatei din război** şi **În cîmpia de sînge a Mărăşeştilor.**

Prima observaţie pe care am dori s-o formulăm cu privire la universul literaturii unităţii naţionale, este zugrăvirea eroismului oamenilor simpli, sacrificiul firesc la care consimţeau, fără nici o emfază, fără vorbe inutile, cu încrederea deplină că săvîrşesc un act pentru care s-au luptat moşii şi strămoşii lor.

O problemă specială ridică literatura despre război a lui Liviu Rebreanu. Scriitorul, se ştie, provenea din Transilvania, de secole ataşată abuziv imperiului austro-ungar, în ciuda predominanţei numerice a populaţiei româneşti şi a vechimii ei milenare pe aceste meleaguri. Tematica nuvelei **Catastrofa** şi a romanului **Pădurea spînzuraţilor** este strîns legată de această împrejurare şi anume : românii transilvăneni care, administrativ, făceau parte din armata chezaro-crăiască, erau chemaţi să lupte împotriva fraţilor lor din România, care se găseau în tabăra adversă. Aceeaşi era situaţia cehilor sau rutenilor, şi ei reprezentaţi în roman cu mult relief, prin ofiţerii Svoboda, Klapka sau Cervenco. Contradicţiile naţionale îmbrăcau astfel aspecte de-a dreptul monstruoase, incompatibile cu demnitatea conştiinţei. Rebreanu însuşi avusese un frate, Emil,care murise spînzurat pe frontul de la Ghimeş, sub acuzaţia capitulării în faţa trupelor române şi, fără îndoială, că acest eveniment intim a fost semnalul de declanşare a conflictului cărţii. Eroul principal, Apostol Bologa, fusese, de mic, educat în spiritul **datoriei**, al respectului faţă de legile statului, condiţie a echilibrului său sufletesc. În conformitate cu convingerile şi credinţele sale, pe front, ca ofiţer, se comportă vitejeşte, e decorat şi, ca o recunoaştere totală a meritelor sale, face parte din tribunalul militar care osîndeşte la moarte pe locotenentul ceh Svoboda, din armata austro-ungară, prins în timp ce fugea la „inamic", adică la proprii săi fraţi. Totul i se pare firesc prin prisma simţului datoriei pe care o învăţase prin educaţia riguroasă primită în statul din care făcea parte. Treptat însă, dobîndeşte conştiinţa dramei prin situaţia de duplicitate pe care, fără voia sa, o trăia. Pădurile cu cehi spînzuraţi, drama lui Svoboda, încep să-l traumatizeze, fondurile adînci ale universului său interior, atîtia vreme refulate şi reprimate printr-o morală impusă, încep să se revolte. Astfel că, în momentul în care află că face parte din tribunalul ce trebuia să pedepsească pe ţăranii români din partea locului pe motivul fraternizării cu inamicul, adică cu trupele române, Bologa hotărăşte să dezerteze el însuşi dar, în drum spre fraţii români, e descoperit, prins şi condamnat la moarte prin spînzurare. Răscolitor prin profunzimea analizei psihologice, prin complexitatea trăirii de către protagonist a unor momente de o extremă tensiune, prin autenticitatea şi veridicitatea reacţiilor sufleteşti, romanul analizează, cum s-a observat, „un caz de conştiinţă trăit sub presiunea fatalităţii istorice". Destinul protagonistului cărţii reliefează, în acelaşi timp, cu o mare capacitate de persuasiune artistică, sentimentul de solidaritate, înţeles pînă la limita sacrificiului, al românilor transilvăneni, asupriţi de veacuri, cu conaţionalii lor din vechiul regat. Dintr-o asemenea solidaritate, care s-a manifestat ca o nostalgie seculară, devenită împlinire după primul război mondial, a rezultat acea sublimă adeziune sufletească a Transilvaniei la România. Reproducem un scurt fragment din **Hronicul şi cîntecul vîrstelor** al lui Lucian Blaga, edificator pentru starea de spirit a acelui istoric moment :

„Pentru marea, istorica adunare naţională de la Alba Iulia unde s-a hotărît alipirea Transilvaniei la patriamumă n-a fost nevoie de o deosebită pregătire a opiniei publice. Pregătirea se făcuse vreme de sute de ani... Pe vremea aceea nu erau microfoane, încît oratorii, cu glas prea mic pentru atîta lume treceau, pentru multiplicarea ecoului, de la o tribună la alta.

Evenimentul unităţii naţionale a continuat să preocupe, peste decenii, pe scriitorii români. Într-o excepţională **Baladă a unirii**, scrisă într-un stil şi cu metafore voit folclorice, Tudor Arghezi vorbeşte de cele „trei fecioare gemene" (desigur Muntenia, Moldova şi Transilvania) care şi-au aflat o fericită unire.

Poezii remarcabile datorăm, de asemenea, lui Ioan Alexandru, Vasile Nicolescu, Tiberiu Utan, Mihai Beniuc, Petre Ghelmez ş.a. Iar **Reporter în 1918** de Mihai Stoian este un indiciu că şi genul reportajului poate fi înnobilat prin pecetea marilor evenimente. Nu ne îndoim că cei 60 de ani de la 1 decembrie 1918 vor stimula iniţiative literare ale căror urmări ar putea îmbogăţi tezaurul nostru literar. Adevărata unitate a naţiunii noastre, realizată în socialism, îşi merită capodoperele.

Mergînd în întîmpinarea marelui deziderat al unităţii naţionale, scriitorii români, de la vechii cronicari pînă la cei de azi, au slujit şi slujesc, cu credinţă şi devotament, această măreaţă cauză. Iorga, un adevărat apostol al unirii, spunea pe drept că „în chestiunea unirii scriitorul român a îmbrăcat armura omului politic şi a oşteanului".

POMPILIU MARCEA ■

Reporteri ai Unirii

Istoria anului fierbinte 1918 în Transilvania, momentul măreț al Unirii cu România, trăite și privite de contemporani din trei puncte de vedere — iată ce ne propunem să redăm în rîndurile ce urmează.

Inginerul Enea Pamfilie Grapini, în calitate de membru al Comitetului Central Socialist Român, a făcut parte din Consiliul Național Român Central, care, în săptămînile premergătoare Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, a luat conducerea luptei de eliberare națională a românilor din Transilvania. Enea Grapini a participat la toate ședințele consiliului, la întreaga acțiune pregătitoare care a culminat prin proclamarea solemnă a unirii Transilvaniei cu România.

Ion Clopoțel, redactorul-șef al organului central al Partidului Național Român, „Românul", a fost și el direct antrenat, ca gazetar și tînăr colaborator al lui Vasile Goldiș, în vălmășagul evenimentelor, fiind, cu adevărat, un reporter al Unirii.

Gheorghe Suciu din Cojocna, autorul unui jurnal de zi poate unic în felul lui în istoriografia Unirii — după părerea directorului Arhivelor Statului Cluj, profesorul Alexandru Matei — oferă o mărturie caldă, colorată a vieții și simțămintelor populației dintr-un sat din inima Transilvaniei în momente de cumpănă a istoriei.

UNICUL JURNAL DE ZI CARE NE-A PARVENIT DIN ACELE VREMI

„Cu sufletul plin de amărăciune și năcaz am trecut în anul 1918 și cu mintea omenească nu puteam cuprinde că în anul acesta, pe lîngă multe năcazuri vom avea și bucurii mari, foarte mari.

Anul a început cu mizerie. Nu erau bucate și oamenii duceau lipsă. Administrația îmbâta lumea cu apă rece și era neputincioasă în fața lipsurilor reale. O pereche de boi mijlocii erau cu 20—22 mii coroane. La îmbrăcăminte numai cu greu ajungeai și foarte scump. Femeile s-au ajutat întorcîndu-se din nou la țesăturile de casă și din lînă, se făceau iară rochii, **șurțe, frisuri,** șumane etc. La școală copiii erau foarte slab îmbrăcați și prost nutriți, și din cauza aceasta și altele multe, spor nu prea s-a putut face. Așa a trecut primăvara și vara. Roada cîmpului a fost mijlocie. Toamna ne-a adus mîngîiere în sufletele chinuite...

În 1 noiembrie s-au prăbușit fronturile armatelor austro-ungare și germane. În Budapesta și apoi în alte orașe a erupt revoluția. Trenuri pline aduceau soldații înarmați de pe fronturi. Revoluția s-a întins ca fulgerul peste toate satele".

...Așa se deapănă însemnările pe anul 1918 ale lui Gheorghe Suciu din Cojocna, sat românesc din inima Transilvaniei, în apropiere de Cluj-Napoca. Ele reprezintă un important document uman și istoric.

Înainte însă de a cita mai pe larg din „Anul 1918", să răsfoim, împreună cu Alexandru Matei, directorul Arhivelor Statului Cluj, cîteva file din jurnalul anilor precedenți.

După ce, alături de alți locuitori ai comunei, i-a condus la gară pe cei încorporați, în vara lui 1914, Gheorghe Suciu nota : „M-am întors acasă cu sufletul zdrobit și cu gîndul la România, căci, vai !, tot românul în frunte la nevoi și la dureri".

În filele jurnalului transpare totuși un crescendo al speranței. Ba mai mult, își face loc **certitudinea** că nu este departe ziua cînd jugul dominației străine va fi înlăturat și românii se vor uni cu frații lor de dincolo de Carpați.

În 1915, referindu-se la baia de sînge de pe fronturi, Gheorghe Suciu scrie că nu pierde speranța în triumful dreptății.

Anul 1916 aduce noi speranțe. „În 15 august se întîmplă ceea ce cu toții o dorim și așteptam : România declară război... Locuitorii din Cojocna au trăit cu toții emoția ce ți-o dă însemnătatea momentului... Toți s-au înseninat, parcă o greutate li s-a ridicat de pe suflet. Începură a discuta și a face planuri. Erau mîndri..., începuseră să creadă că ziua eliberării era mai aproape decît oricînd".

Însemnările din 1917 poartă în sine atmosfera grea cauzată de reculul României, rămasă singură în fața forțelor inamice. Dar, deși „năcazul e mare, visul e zdrobit, nădejde avem la bunul dumnezeu și trăinicia neamului nostru".

Iată acum, tot într-o formă extrem de condensată, extrase din jurnalul privind sfîrșitul anului 1918. Evenimentele se desfășoară sub ochii noștri ca într-un film. Un film adevărat.

„În novembrie scriitorul acestor rînduri s-a aflat la Universitatea din Cluj pentru a depune examen la Facultatea de drept. Pe străzi se observa o nervozitate generală și atmosfera era foarte încărcată. Întîlnindu-mă cu preotul Demian din Someșfalău discutam evenimentele zilei. Deodată se atașează la noi medicul militar Pașca, feciorul preotului din Gența. Tocmai atunci se întorcea din prinsoare rusească prin Viena și Budapesta. Ne spuse cu o bucurie vădită că lucrurile pe front și în Budapesta toate-s de-a valma. Frînturile s-au prăbușit în Budapesta. Károlyi și soții prin revoluție au ajuns la putere. Tisza a fost împușcat și să mîrâ că aici e încă liniște... Ne sfătuim, ne însuflețim și hotărîm ca, cu posibilă grabă, să intrăm în legături cu Comitetul național care se află la Budapesta pentru a primi instrucțiuni. Pentru acest lucru se deleagă advocatul Barbu și subscrisul pentru a pleca la Budapesta, iar încă în ziua aceea, seara la 8 oare, (stabilim) să se convoace o adunare a românilor din Cluj, în spețial a ofițerilor și soldaților, pentru a se hotări ce e de făcut. Am și pornit pe stradă pentru propagandă. Opream fiecare ofițer și soldat care ni se **înpărea** că e român și îi spuneam despre adunare. Din două vorbe ne înțălegeam. Aveam același gînd, aceleași nădejdi și ne bătea sufletul la fel. Era puternic sentimentul național și solidaritatea era mare. Mulțumită acestui sentiment și acestei solidarități s-au putut înjgheba în 2—3 zile sfaturi și garde naționale, cari să mențină ordinea și, la tumpul său, să ajute așa de frumos la declararea suveranității naționale...

„Vremea trecea în așteptare încordată. În 17 decembrie la Cojocna s-au asigurat bunurile de la domeniul statului, unde s-a păstrat prin vigilența noastră avere de milioane. În sfîrșit, la 24 decembrie armata română, sub conducerea generalilor Neculcea și Gerescu, a intrat în Cluj, în mijlocul însuflețirii a mulor de români adunați la cel mai mare praznic național. Nu voi uita niciodată emoțiile sfinte, vorbirile, lacrămile și hora înțiosă în piața lui Matia din Cluj. Garda noastră făcea numai paza ordinei, ceea ce, spre lauda tuturor, a fost menținută pînă-n capăt. Nu s-au întîmplat jafuri ori alte lucruri slabe. Sentimentul național și al demnității predomina.

Am preluat rînd pe rînd oficiile publice : poșta, școala etc. Garda am redus-o la 40 de inși. Astfel s-a terminat anul 1918, într-un delir și însuflețire generală".

— Care este, în fond, valoarea acestor însemnări, din care noi nu am dat decît cîteva scurte extrase, toxarășe Alexandru Matei ?

— Consider că au o valoare cu totul ieșită din comun. E vorba de un document total inedit pînă în clipa de față. Dar mai este un aspect, care poate scăpa cititorului neavizat. Noi posedăm valoroase memorii ale participanților la actul istoric al unirii Transilvaniei cu România în 1918, dar, firește, ele au fost redactate **ulterior** evenimentelor evocate. Documentul la care ne referim are însă un caracter aparte, este, după știrea mea unicul jurnal de zi care ne-a parvenit din acele vremi. Eu cel puțin, care lucrez de 21 de ani în Arhivele Statului Cluj, răstimp în care, prin natura atribuțiilor mele, am citit un mare număr de documente privind întreaga Transilvanie și nu numai județul Cluj, n-am mai întîlnit un document asemănător.

Moșul Gheorghe Suciu a murit nu demult, în satul său, cu conștiința datoriei împlinite, lăsînd urmașilor descrierea acelui an de izbîndă, **„drept așa cum au fost lucrurile"**.

A murit, împăcat, într-o Românie în care — cum ar spune azi bătrînul, dacă ar trăi — toți locuitorii ei, indiferent de naționalitate, „au același gînd, aceleași nădejdi, le bate sufletul la fel", uniți de idealurile comune ale înfloririi patriei socialiste.

„NĂDEJDEA NU STĂ ÎN REGI, CI ÎN POPOR !"

— Tovarășe inginer Grapini, mai întîi o întrebare cu caracter personal. Sînteți născut într-un sat pur românesc din Rodna, în Șant, și vă trageți dintr-o familie de țărani. De unde numele italienesc ?

— În adevăr, sîntem români get-beget. Un străbunic, Ion a lui Darie Grapini, trăia în părțile Șantului încă de pe vremea lui Horia. Răspunsul la întrebarea dv. este foarte simplu : o străbunică a mea se numea Agripina, iar copiilor li s-a spus, cum e obiceiul la noi, „Ai Agripinei", după cum alții erau Apetrei, Aloanei ș.a.m.d. Dar „Ai Agripinei" era greu de pronunțat, și așa am ajuns Grapini.

— Unde vă aflați în acel an 1918 ?

— Grație unei burse a Administrației fondurilor grănicerești românești din Bistrița am putut urma Politehnica și am devenit inginer, profesie pe care, în paranteză fie zis, am exercitat-o timp de 54, de ani încheiați. Am activat în rîndurile Partidului Social Democrat din Ungaria, secția română. Izbucnise revoluția la Budapesta și, în aceste condiții favorabile, s-a constituit, la 31 octombrie 1918, Consiliul Național Român Central, compus din șase reprezentanți ai Partidului Național Român și șase socialiști, care a lansat în foaia socialistă „Adevărul" manifestul „REVOLUȚIA A ÎNVINS, S-A CONSTITUIT CONSILIUL NAȚIONAL ROMÂN". Consiliul și-a fixat reședința în Arad, în casa familiei Ștefan Ciceo-Pop din strada Fabian Gabor, cum se numea atunci. De aci au pornit toate acțiunile hotărîtoare care au culminat cu unirea Transilvaniei cu România. Nu voi intra în amănuntele dezbaterilor din Consiliul Național Român Central, în evocarea acelor zile și nopți de discuții în care se prefigura România de mîine. Toate acestea sînt de acum „istorie". Voi aminti însă, caleidoscopic, cîteva fapte poate mai puțin cunoscute dar cu miez, din acea perioadă.

„Mi se pare extrem de semnificativ — continuă Enea Grapini — că în octombrie 1918, la reeditarea foii „Adevărul socialist", care a jucat un rol de seamă în propagarea ideilor Unirii, au cotizat muncitori de toate naționalitățile, inclusiv maghiari. Muncitorilor le era străin șovinismul, iar în triumful ideilor de autodeterminare a popoarelor din fosta monarhie austro-ungară vedeau un pas înainte spre făurirea unei lumi mai drepte.

Noi socialiștii, conlucrînd strîns cu Partidul Național în vederea realizării unirii Transilvaniei cu România, aveam mereu înainte țelurile eliberării naționale și sociale. Mi-aduc aminte de discuțiile aprinse din noaptea de 30 noiembrie spre 1 decembrie 1918 cu delegații Partidului Național, la Alba Iulia, cînd noi am insistat ca în proiectul de Rezoluție care avea să fie prezentat a doua zi maselor să se specifice «unirea cu România» și nu cu «Regatul României», cum susțineau unii. «Tronurile se clatină pretutindeni — am spus eu. Unde e țarul Bulgariei ? Unde este Carol, ruda lui Franz Iosef ? Unde sînt Wilhelm al II-lea și toți acești regișori ai Bavariei, ai Saxoniei, ai Wurtembergului, pe care i-am întîlnit — de departe... — pe cînd lucram ca inginer de căi ferate la Ilva Mică ? Ei mergeau trufași spre front, în trenuri speciale, cu suită numeroasă, să comande intrarea în foc a sute de mii de soldați care nu știau pentru ce luptă. Unde sînt ei acum ? Măturați de istorie ! Nădejdea nu stă în regi, ci în popor !» Grație insistențelor noastre, articolul 1 al Rezoluției a fost astfel redactat : «Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918 decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dînșii cu România».

Vrerea, năzuințele noastre fuseseră pregnant exprimate de «Adevărul socialist» din 1 decembrie 1918 : «A sosit, așadar, plinirea vremii. Poporul român se bucură azi de libertatea națională. Dar nu e aceasta totul ceea ce se va săvîrși la Alba Iulia. Căci nu e vorba numai de dezrobirea națională, ci și de ridicarea asupritului popor român la o treaptă socială mai înaltă și omenească... Sîntem un neam de oameni săraci. Am fost totdeauna supuși și robii altora. Drepturi n-avem și moșiile noastre erau în mîinile altora. Voim ca în viitor toate acestea să se schimbe și să ne ridicăm și noi la înălțimea neamurilor într-adevăr culte și libere».

În momentul citirii solemnei Rezoluții, la 1 decembrie, ochii mi s-au umezit. Mă gîndeam la moșii și strămoșii mei care au visat unirea în acel colț pierdut din Rodna, mă gîndeam și la Ion a lui Darie Grapini care poate îl va fi cunoscut pe Horia, dar mai cu seamă mă gîndeam, însuflețit de nădejdi, la România de mîine.

Acea Românie socialistă pe care atunci abia o întrezăream ca într-un vis și pe care am avut fericirea în anii ce-au urmat insurecției naționale antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944, s-o văd înălțîndu-se aievea sub ochii mei prin rîvna tuturor fiilor ei, sub conducerea partidului comunist".

„SĂ NE STRÎNGEM RÎNDURILE, CA, UNIȚI, SĂ CREĂM O ATMOSFERĂ SENINĂ ȘI PLINĂ DE SOARE"

„Fusesem întemnițat la închisoarea din Caransebeș pentru activitatea mea în favoarea drepturilor populației române din Transilvania — ne spune Ion Clopoțel. Revoluția din Ungaria mi-a deschis și mie, ca și altor deținuți politici, porțile temniței.

Eliberat în toamna anului 1918 m-am întors la redacția ziarului «Românul» din Arad, unde fusesem angajat de Vasile Goldiș și unde îmi făcusem ucenicia în ale gazetăriei în anii 1911—1916.

La Arad am fost martorul discuțiilor dintre reprezentanții Partidului Național și ai socialiștilor. De subliniat că după suprimarea «Românul"-ui, în 1916; «Adevărul socialist» rămăsese singurul organ de presă românesc cu răspîndire mai largă care apăra interesele vitale ale românilor din Transilvania și milita pentru unire. În toamna anului 1918 socialiștii se arătau gata la orice sacrificiu și se numărau printre cei mai energici susținători ai convocării unei Adunări Naționale a românilor ardeleni. Inimoși și generoși, ei doreau o țară românească unită, model de democrație și de civilizație.

Discuțiile de la Arad au fost rodnice. Aci și-a început propriu-zis activitatea Consiliul Național Român Central, aci a reapărut «Românul», ca organ al consiliului, aci s-au pus bazele consiliilor locale și ale gărzilor naționale românești, aci s-a hotărît convocarea Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia. În timp ce socialiștii îmbrățișau ferm această idee, erau unii care ezitau, îi se părea o acțiune riscantă : armatele mareșalului Mackensen care se retrăgeau încet spre patrie, devastînd satele, constituau și ele o amenințare și, în general, tensiunea era mare. Dar convocarea adunării a fost luată și sub influența maselor, care își exprimau adeziunea față de Consiliu, organul suprem de conducere a luptei de eliberare națională a românilor din Transilvania. Îmi aduc aminte de coloanele de țărani care veneau la redacția noastră spunînd : «Vrem libertate !».

În dimineața zilei de 1 decembrie mă aflam în Casina de la Alba Iulia unde se desfășura istorica ședință a Marelui Sfat Național.

Toată suflarea românească, din cîmpiile Banatului pînă în Sighetu Maramureșului, era reprezentată la Alba Iulia. O sută de mii de țărani, fruntea satelor, veniseră în port de sărbătoare, cu flamura națională și cu muzică, în strigăte de bucurie. Porniseră cu trenuri speciale ori în vagoane atașate la trenurile din toate direcțiile, spre cetatea visului lor de aur. Cămașa albă ca zăpada de decembrie își ținea sărbătoarea cea mare. Transilvania nu cunoscuse pînă atunci o adunare mai impunătoare și mai reprezentativă a populației de pe tot întinsul ei.

În dimineața marii zile m-a impresionat, și ca gazetar, inspiratul gînd al unui intelectual din oras de a ne informa prin foaia volantă «Alba Iulia» despre mersul evenimentelor. Ca editor și redactor responsabil al foii volante figura Zaharia Munteanu, cel condamnat la spînzurătoare de curtea marțială din Cluj cu zece luni înainte. Dar curtea marțială nu mai exista, nu mai dăinuia nici imperiul asupritor pe care ea îl reprezenta, iar condamnatul de ieri vestea marea bucurie de azi. Cuvîntul de ordine al foii era : «Să ne strîngem rîndurile, ca, uniți, să creăm o atmosferă senină și plină de soare».

În sala Casinei militare erau întruniți membrii Sfatului Național și delegații consiliilor din toate regiunile. Pe fețele intelectualilor scăpați de curînd din temnițe și din lagărele de internare se vedeau urmele suferințelor îndurate, dar se citea și o nemărginită bucurie. Prin pasurile Carpaților trecuseră pribegii, granița căzuse, punctele vamale se topiseră ca prin farmec.

M-a cuprins un fior cînd Ștefan Ciceo-Pop, deschizînd dezbaterile, relata cum, aflîndu-se pe un cîmp de bătălie din Italia, a culeș acest blestem din gura românilor în straie ostășești trimiși să-și verse sîngele departe de ai lor pentru o cauză care nu era a lor : «Doamne, bate-i pe stăpînii noștri !» Și iată, stăpînii se prăbușiseră, transilvănenii își luau soarta în propriile lor mîini.

Răsuna puternic glasul lui Vasile Goldiș : «Există însă o lege ce îndrumă cu necesitate omenirea către civilizație prin dobîndirea libertății individuale și naționale. Națiunile trebuie să fie libere, pentru ca astfel între egale drepturi și condițiuni să poată încheia acea mare unire a popoarelor care va fi chemată să reprezinte o concepțiune superioară pe scara civilizației și să sporească astfel fericirea obștească pe pămînt».

Nu voi uita niciodată valurile mari ale mulțimii de pe Cîmpia Cetății și în alte puncte ale orașului, care abia noaptea au început a se retrage. Timp de două zile Alba Iulia chicotea de bucurie, iar trenurile împodobite cu steaguri duceau apoi spre vetre marea hotărîre a Unirii. O bătălie s-a încheiat victorioasă, dar altele se aflau în fața lor, a celor mulți, pentru o Românie democratică, ridicată pe noi trepte de civilizație. Abia în zilele noastre aveau să-și găsească deplina înfăptuire idealurile generoase ale celor care au luptat și au făurit cu mintea, cu brațele, cu inima lor Unirea din 1918".

LIONEL NIȚESCU

Poveste

Ani, ani, ani...

...colbul timpului, priviți, prieteni,
nu s-a așternut, precum e
obișnuința,
pe lespezile palatului
citorit acum șase decenii.
Priviți-ne, prieteni, palatul
străbucind în zodia-nfloririi
cu petale multicolore :
în formă de rîu incandescent de
oțel,
în formă de hidrocentrale,
în formă de cîmpii mănoase,
în formă de blocuri
și de hale,
în formă de zîmbet pe fețele
oamenilor
și așa mai departe, și așa mai
departe,

Ani, ani, ani...
Priviți, prieteni,
ce mîndru crește patria
din piepturile noastre, de pe
frunțile noastre,
din palmele noastre, din ochii
noștri ;
ce tandru mîngîie soarele patriei !

Ani, ani, ani...
Șaizeci la număr
sub zodia fericirii comune.

IVO MUNCIAN
Traducere de IVAN MUNTEAN

Instantanee — în alb, în negru, dar mai ales în alb — pe firul unei vieți

Intîmplarea a făcut ca, vizitînd căminul pentru nefamiliști al Întreprinderii de armături industriale din fontă și oțel Zalău, să deschid și ușa camerei locuite — alături de alți trei tineri — de Ionel G. și acolo, pe noptiera de lîngă patul acestuia, să observ... o fotografie de familie. O fotografie obișnuită — soț, soție, copil — din care gazda mea — soțul și tatăl din fotografie — doar cu cîțiva ani mai tînăr, zîmbea fericit și senin unui gînd numai de el știut...

Poate că privirile mele au stăruit prea mult asupra fotografiei, poate Ionel G. mi-a citit în priviri întrebarea nerostită — „Ce caută un familist în căminul de nefamiliști ?" — că, mai înainte de a discuta despre lucrurile pentru care venisem să-i „deranjez" pe căminiști — „Cum vă simțiți aici, în noua dv. casă?" — acesta a ținut să-mi explice :

„Soția și băiatul meu".

Numai că explicația s-a cerut la rîndul ei... explicată. Și așa, din explicație în explicație, gazdă și reporter s-au întors cu cîțiva ani în urmă. Puțin înainte de momentul în care fusese realizată fotografia. Descifrasem și zîmbetul imortalizat de obiectivul aparatului, și drumul parcurs de interlocutorul meu, aflasem de ce și el și fotografia cu pricina se aflau aici, în căminul de nefamiliști.

Transcriu din carnetul de notițe gîndurile lui Ionel G., așa cum ni le-a împărtășit. Cu sinceritatea și dramatismul lor, cu tonul lor uneori nostalgic, alteori amar și autoacuzator.

„Cînd am făcut fotografia pe care o vedeți, pot spune că eram un om fericit. Învățasem meseria dorită — subinginer turnător în fontă și oțel ; mă căsătorisem cu fata iubită ; aveam un copil (băiat !) ; aveam o locuință bună —, două camere la bloc — și o slujbă bună într-un oraș în plină dezvoltare — Zalău. Într-un anume fel, viața îmi devansase chiar și pretențiile și visurile cele mai optimiste la care cutezasem cîndva. Deși stagiar, datorită muncii depuse, colectivul de aici, de la „Armătura", unde fusesem repartizat imediat după absolvire, îmi încredințase conducerea unei secții. Un colectiv închegat cu oameni harnici și competenți, cu care era o plăcere să muncești și care mă stimau și de la care eu însumi aveam multe de învățat. Mai mult : printr-un concurs de împrejurări — decesul unei rude fără alți moștenitori — intrasem și în posesia unei sume care mi-a permis ca, mai înainte să cîștig primii bani din muncă proprie, să-mi procur chiar un autoturism proprietate personală — o „Dacie 1100".

Ce-mi mai puteam dori ? !"

Firește, întrebarea lui Ionel G. a fost mai mult retorică. Pentru că, pe atunci, la începuturi, interlocutorul meu își dorea multe. Deși de felul său din alt colț de țară — loc unde s-ar fi putut întoarce imediat după absolvire — el se cerusese aici, la Zalău, pentru că „dorea să cucerească lumea". Iar Zalăul, oraș cu un ritm de dezvoltare deosebit de pronunțat, cu mult peste media pe țară, îi oferea din plin această posibilitate. La **început**, am spus. Pentru că deși a avut tăria morală să-și propună un asemenea țel cutezător, dincolo de un anumit punct, Ionel G. nu a mai avut tăria morală absolut necesară nu numai pentru a „cuceri lumea" ci nici măcar pe aceea pentru a trăi în rînd cu lumea. Mai întîi, în viața lui și-a făcut loc automulțumirea. I s-a părut că, gata, este un om „realizat", căruia nu-i mai lipsește nimic — nici profesional, nici social. Că totul ar fi acum numai în funcție de cum știe să se „distreze". Așa că, treptat-treptat, munca, activitatea profesională și socială au trecut pe locul doi și distracțiile pe locul întîi.

„O vreme, soția nu mi-a zis mai nimic. Nici atunci cînd întîrziam simbăta sau duminica seara ceva mai mult la un spriț cu prietenii, nici atunci cînd am cărat-o pur și simplu după mine, pe la diferite petreceri, pînă a doua zi dimineața. Atunci cînd, nu odată, eu în loc să mă mai duc la serviciu mă duceam acasă și mă culcam. (Soția avînd și ea serviciu, copilul era la părinții mei, unde se află și azi — deși din alte motive, după cum veți vedea.) Cînd lucrurile au început să se repete însă, ea a fost prima care a încercat să mă aducă cu picioarele pe pămînt, să îmi arate că „așa nu se poate".

Dar cîți nu au încercat atunci să îl aducă cu picioarele pe pămînt pe Ionel G. Tovarășii de muncă, vecinii, prietenii. Ba, ajungîndu-le la urechi veste despre isprăvile fiului — soția refuzînd să-l mai însoțească la desele-i petreceri, Ionel G. era acum însoțit la escapadele sale bachice de mereu alte și alte femei — părinții și-au părăsit într-o zi căsuța lor liniștită de la țară și au făcut și ei o asemenea încercare. Zadarnic însă...

„Parcă eram o mașină căreia un demon al răului îi scoase frînele. Cu cît cădeam mai mult, cu atît cădeam mai repede. Și „rezultatele" nu au întîrziat să se facă simțite. Văzînd că nu au cu cine vorbi, părinții și-au luat mîna de pe mine, au refuzat pînă să-mi și vorbească sau să-mi scrie. La fel au procedat mai apoi prietenii și vecinii. Numai la locul de muncă oamenii se încăpățînau să facă imposibilul, să mă readucă la mine însumi, cel de altădată. E drept, nu mai eram de cîteva luni șef de secție, dar de renunțat la mine n-au renunțat..."

Pînă la urmă, Ionel G. i-a forțat pe toți cei din jur să „renunțe" la el. Mai întîi un accident de circulație, comis în stare de ebrietate, apoi un alt accident — moral. El, omul căsătorit, cu soție și copil, și-a „disputat" în plină stradă, împreună cu un alt „cavaler" al pumnului, dreptul la „dragostea" unei fete cu aproape de două ori mai mică. Și cum a ieșit „învingător" (producîndu-i celuilalt o infirmitate cu caracter permanent), a fost arestat, judecat și condamnat la 3 ani închisoare. Moment în care soția a cerut și ea desfacerea căsătoriei...

Un final inevitabil și previzibil. **Nici propria viață, nici normele morale nu pot fi sfidate de nimeni la infinit. Și totuși un final care, pentru oricare dintre cei care au greșit, poate reprezenta un nou început. Mai greu, într-adevăr, dar un început. Un început asemănător cu un examen, unul în fața întregii societăți dar și a propriei conștiințe, care trebuie neapărat luat. Un examen care începe cu clipa reîntoarcerii la locul de muncă...**

„Viața îmi servise o lecție aspră dar

Firește, oamenii au înțeles prin revenirea lui la fostul loc de muncă ceea ce trebuiau să înțeleagă : faptul că, deși tîrziu, el a învățat aspra lecție a vieții. Au înțeles și i-au arătat că înțeleg.

— Asta nu înseamnă însă că i-am creat un regim special și un locușor călduț în vederea îndreptării, ne-a spus inginerul Iulian Flore, membru în comisia de reeducare din întreprindere. Nicidecum. I-am arătat că știm să apreciem cum se cuvine și avîntul lui tineresc de la început, și greșeala săvîrșită, și — nu în ultimul rînd — dorința lui fierbinte de a se îndrepta. Iar primul lucru pe care i-am făcut a fost să-l trecem din atelierul în care lucrase cîndva — unde, printre atîția oameni nu putea fi supravegheat și implicit ajutat la nevoie — într-un alt loc de muncă, la proiectare.

Și roadele acestui ajutor nu au întîrziat să se arate : mai întîi în muncă, mai apoi în viața socială.

„Știți cum îmi dau seama dacă am mai făcut sau nu un pas pe noul meu drum printre oameni ? — ne-a întrebat Ionel G. Din faptul că, rînd pe rînd, oamenii se întorc, cum s-ar spune, cu fața spre mine. Altă dată mă deranja dacă cineva mă întreba ce fac și de ce fac așa și nu altfel : acum mă „supăr" dacă nu sînt întrebat. (Ba, mi-am făcut și un aforism : „Cînd nu te-ntreabă nimeni ce faci, nimeni nu ține la tine.") Și, știți, nu numai prietenii dar și părinții au reînceput să-mi vorbească..."

Ajuns aici, Ionel G. a luat poza de pe noptieră, a șters-o de praf, apoi a așezat-o la loc. Așa cum vrea să facă și cu propria-i viață : să o ia și să o așeze în matca ei firească, acolo de unde numai prin propriile lui greșeli a scos-o cîndva. Numai că viața nu este fotografie, iar faptele săvîrșite de el cîndva nu sînt simple fire de praf, care se pot îndepărta cu o cîrpă. Faptele se „șterg" tot cu fapte. Și interlocutorul meu a învățat asta. Așa se face că, vorbindu-ne despre „noul" Ionel G., Viorel Pop, șeful grupei de proiectare în care lucrează acum acesta, ne-a vorbit ca despre unul dintre oamenii de nădejde din întreprindere, în care se poate conta — din toate punctele de vedere. Un singur exemplu: recent, la inițiativa subinginerului Ionel G., tehnologia de prelucrare a unor repere a fost modificată în așa fel încît, față de vechea tehnologie, la fiecare dintre piese se cîștigă acum circa 10 minute om...

„Vă veți întreba de ce anume v-am mai spus toate acestea — ne-a zis, în încheiere, Ionel G. Eu zic că nu e greu de răspuns. Pe mine școala aspră a vieții m-a învățat ceea ce m-a învățat, faptul că nimeni nu poate să-și rîdă de adevărurile ei, să-și bată joc la nesfîrșit fie și de propriul său destin. Iar acum, de cîte ori văd cum unii tineri sau mai puțin tineri decît mine își bat joc — ca și mine cîndva — de propria lor viață, mă doare sufletul. Știu unde greșesc, știu și unde pot ajunge, știu și cît de greu este să faci drumul în sens invers. Poate dacă vor auzi povestea mea..."

Cuvinte care nu mai au nevoie de nici un comentariu și care au determinat, în ultimă instanță, așezarea întîmplărilor de mai sus în pagina de față. Cine are urechi de auzit...

TITUS ANDREI ■

Chilipirul lui Moș Horiceanu

„Ia ti uită, bre, ce pricopseală pe capu' lor !" — și-a zis Ion Horiceanu în sine, cu o oarecare satisfacție, pentru că „norocoșii" erau doi dintre fiii săi, dar și cu un dram de invidie că nu i se oferise și lui o asemenea ocazie rară...

Se nimerise să fie în vizită la fiica lui, Teodora, cînd aceasta tocmai aranja o tranzacție cu moștenitoarea unei averi fabuloase, Maria Grigoriu, o botoșăneancă de-a lor, despre care, pînă atunci nu știau ei mare lucru, dar cărcia îi pusese „Dumnezeu mîna în cap" — cum se spune, primind vestea că este unicul succesor al surorii sale din străinătate, plecată recent în „lumea celor drepți"...

— Nu vă puteți imagina cît mă doare sufletul că n-am fost la ea de multă vreme. Nu mă așteptam că o să se prăpădească atît de repede. Și ea, sărmana, mi-a lăsat mie tot ce-a agonisit.

Și-a strîns, dragii mei, a tot făcut averi, că a lucrat la o ambasadă. Apoi, tot ei i-a rămas averea lui răposatu-cumnatu-meu, singurul fiu la părinți. Și ce familie ! Ce casă ! Ce bijuterii, covoare, mobilă stil, tablouri, bibelouri, blănuri scumpe... Unele dintre ele am să le dau de pomană, pentru sufletul ei că a fost tare bună cu mine. Dacă nu-mi lăsa testament poate că nu le puteam moșteni.

Și povestea despre milostenia defunctei din străinătate era atît de înduioșătoare că cei de față au fost nevoiți să-și caute batistele, moment în care, îndurerata soră, dar fericita moștenitoare, a adus vorba despre motivul vizitei sale : avea nevoie de niște bani ca să plătească taxele succesorale și vamale.

— Am fost și la cumnatul dumneavoastră, domnul Rapciuc — a precizat femeia. Dînsul mi-a dat 8 500 lei, în contul unui autoturism nou-nouț pe care o să-l primesc. Eu n-am ce face cu el. Trebuia să-l vînd, nu ? Mai mult n-a avut că mi-ar fi dat și pentru bijuterii sau tablouri. M-a îndrumat către dumneavoastră. Știa că aveți ceva economii și ați fi amatori...

Și cu părere de rău că n-a avut mai mult, Teodora Dănilă i-a dat un împrumut, „dar în contul unor bijuterii și tablouri", suma de 7 000 lei.

„Cum de nu mi s-a adresat mie femeia aceasta ? !" — regreta în sinea lui Ion Horiceanu. La plecarea Mariei Grigoriu, i-a adresat însă rugămintea ca atunci cînd primește moștenirea, și va mai avea ceva de vînzare, să nu-l ocolească nici pe el. Femeia pricepuse, însă, că pe bătrîn îl tenta chilipirul și numai după cîteva zile i-a făcut și lui o vizită.

— Știți, mi s-a comunicat din străinătate că moștenirea este mult mai mare decît am crezut. Și, bineînțeles, și taxele sînt mai mari. Aș mai avea nevoie de bani...

Radiind ca un june, de emoție, moș Horiceanu a scos imediat din tainicele locuri unde-și ține economiile suma de 17 000 lei.

— Poftim, vă dau cu plăcere, dar vă pun o condiție : mă chemați pe mine primul cînd primiți moștenirea.

Autoturismul nu mă interesează, că la 70 de ani nu-l mai pot conduce, dar aș vrea să aleg niște bijuterii, niște tablouri... poate și altceva — am cu ce plăti — aș vrea să țineți seama de asta. Am fost prevăzător și-am pus un ban deoparte pentru bătrînețe...

Și Maria Grigoriu n-a uitat...

După alte cîteva zile l-a vizitat din nou pe Ion Horiceanu.

— Tot nu-mi ajung banii. Taxele sînt mult mai mari. Dar nu contează, că și moștenirea...

— Mă bucur că ați venit tot la mine. V-am spus doar că mai am bani puși deoparte. Și i-a mai dat 10 000...

„Împrumuturile" succesive — că au fost mai multe, ba chiar incredibil de multe — au început la 1 septembrie 1977... Și poate că ar fi continuat și astăzi dacă Ion Horiceanu ar mai fi avut ce să ofere.

De curînd s-a prezentat la miliția municipiului. A ținut să vorbească numai cu comandantul.

— Îmi este foarte greu să vă spun, dar pentru că vă cunosc mai de mult, față de dumneavoastră trebuie să-mi descarc sufletul. N-o să mă credeți, poate. Am rămas pe drumuri, tovarășe comandant...

— Cum așa ? ! — s-a mirat maiorul Gheorghe Gavrilet. Vă știu om gospodar. Aveți casa dumneavoastră...

— Am avut-o, dar n-o mai am... Am avut și economii, destul de bunicele, dar s-au dus toate... Am avut ghinion... Am dat cu împrumut mai întîi economiile. Apoi am împrumutat eu de la alții, ca să-i dau femeii aceleia pentru taxele de moștenire. Dar nu știu ce s-a întîmplat acolo, în străinătate, că moștenirea n-a mai ajuns, iar eu am fost nevoit să-mi vînd casa. N-ați vrea să interveniți dumneavoastră ?

— Firește, o să cercetăm cazul — l-a asigurat șeful miliției municipale, uluit de prostia pe care o făcuse bătrînul. Vă rog să faceți imediat o reclamație. Cine este femeia și unde locuiește ?

— Păi, nu la dînsa vroiam să intervină... Ce vină are ea dacă ăia de acolo...

— Cum, adică ? — întrebă maiorul stupefiat. Unde ar trebui să intervin ?

— Ziceam, acolo, în străinătate. Să trimită moștenirea că noi am dat banii de taxe. O sută optzeci și trei de mii sînt bani nu glumă. Ei de ce nu trimit moștenirea femeii ?

— Ați dat 183 000 ? !

— Cum să nu. Poftim! Am și chitanțe...

— Scuzați-mă, dar vă știam om serios. Cum ați putut să vă lăsați păcălit de escroacă într-un asemenea hal, încît să vă vîndeți casa ? Scrieți, vă rog, mai repede reclamația....

Ion Horiceanu, pensionar, de 70 de ani, fost proprietar pînă în 1978 pe str. Independenței nr. 116 din Botoșani, a scris pe mai multe coli de hîrtie întreaga tărășenie.

Dar cînd a înmînat ofițerului reclamația a ținut să adauge :

— Totuși, v-aș ruga să interveniți. Poate că moștenirea există...

A fost adusă Maria Grigoriu, care și-a recunoscut fapta fără vreo ezitare, a dat și explicații verosimile cu privire la modul în care s-au dus cei 183 000 lei pe apa sîmbetei, a înălțat din umeri cînd a venit vorba de recuperarea pagubei, pentru că ea, de profesie „fără" și cu un soț asiderea, s-a ținut numai de petreceri timp de un an de zile, iar în prezent este insolvabilă. Ce o fi, o fi. Recunoaște și o să suporte consecințele, dar bani nu mai are... I-a spus-o și în față celui păcălit, dar lui tot nu-i vine să creadă. Prea frumos povestise despre fabuloasa moștenire.

Ca să vezi, cît poate întuneca mințile unui om mirajul chilipirului !

MIHAI GROZAVU ■

Socialismul și pacea

Lumea în care trăim este o lume complexă, cu probleme urgente și cu probleme grave. Este aceasta o realitate de care luăm cunoștință cu toții, la care medităm cu toții, care ne implică deopotrivă pe toți. Cu atît mai mult deci opțiunile trebuie să fie clare, acțiunile consecvente, buna-credință totală. Acest spirit, această mișcare nu ne pot lăsa indiferenți, inerți, izolați. Spunea secretarul general al partidului nostru, **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, conducătorul de partid și de țară care nu pregetă nici o clipă în a zidi la starea de pace a lumii, la starea de sănătate a planetei: **„Într-adevăr, trăim o epocă în care au loc transformări istorice. S-ar putea spune că evenimentele internaționale care sînt în curs vor influența pentru o lungă perioadă viața omenirii. După o perioadă destul de lungă după cel de-al doilea război mondial asistăm acum la un curs nou în viața internațională, de destindere și colaborare. Cum vor evolua evenimentele însă, aceasta depinde de oamenii politici, de conducătorii statelor. Poate mai mult ca oricînd este necesar ca oamenii politici conducătorii statelor, cei cărora popoarele le-au încredințat rolul de a-i reprezenta pe plan mondial, să acționeze pentru a impune și a asigura întărirea acestui curs nou în viața internațională".**

Cuvinte rostite în 1973, adevărat program de conduită politică intransigentă, în consens deplin cu evoluția ulterioară a vieții internaționale, cu afirmarea categorică, tot mai puternică, a forțelor care se pronunță și acționează pentru pace, colaborare și progres în lume. În consens deplin cu țelurile fundamentale ale socialismului, care este o societate a construcției, a făuririi unor relații exemplare între oameni, din perspectiva eticii, a libertății, a demnității și a împlinirii prin muncă. **„Idealul nostru este formarea curmarea războaielor, pacea între popoare"**, sublinia Lenin, vorbind despre „problema păcii". Acesta este un ideal ce crește direct din idealul de libertate, coordonată esențială a noii orînduiri socialiste. **„Niciăieri și niciînd popoarele împilate nu și-au dobîndit „libertatea" purtînd război unul împotriva altuia. Războaiele între popoare nu fac decît să agraveze înrobirea lor. O adevărată libertate pentru țăranul slav din Balcani, ca și pentru țăranul turc, poate fi asigurată numai prin instaurarea unei depline libertăți în fiecare țară..."** atrăgea atenția Lenin în 1912.

Relația necesară dintre socialism și pace ține de natura însăși a orînduirii noi, a țelurilor pe care și le propune socialismul. Nu este întîmplător că unul dintre primele decrete pe care le-a făcut publice prima țară socialistă din lume, Uniunea Sovietică, a fost Decretul păcii. **„Lupta pentru pace a fost dealtfel o preocupare permanentă a mișcării revoluționare, socialiste, comuniste, care și-a făcut întotdeauna un titlu de onoare din a salva omenirea de grozăviile războiului și a asigura o pace trainică pentru toate națiunile lumii. Noi vrem să înfăptuim în viață, și în acest domeniu,** — spunea zilele trecute tovarășul Nicolae Ceaușescu, la întîlnirea cu reprezentanți ai armatei și ai Ministerului de Interne **— principiile supreme ale socialismului și comunismului, pacea și egalitatea între toate popoarele lumii!"**

Fiind o societate care se clădește pentru om, care se întemeiază pe principiul fundamental al dreptului egal între oameni, propunîndu-și mari opere constructive care să elibereze omul, să-l înalțe material și spiritual, socialismul nu poate fi edificat cu succes decît în condiții de pace. Acesta este cadrul unic și absolut care permite concentrarea eforturilor spre atingerea unor obiective de largă perspectivă, spre îndeplinirea unor vaste programe. Asigurarea păcii în lume este de aceea țel suprem al socialismului. Starea de pace înseamnă pentru fiecare popor posibilitatea de a-și construi viața în mod liber, independent și suveran, așa cum o dorește, posibilitatea de a conviețui în bună colaborare toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, mobilizarea resurselor materiale și umane pentru ridicarea calității vieții, a calității umane.

Din această perspectivă, care este și o perspectivă istorică, vocația pentru pace a socialismului nu are nevoie să fie demonstrată. Contraargumente sînt necesare însă pentru un alt proces al lumii contemporane, contrar păcii. Este vorba de preocuparea pentru sporirea potențialului distructiv existent pe planetă, de deturnarea unor serioase resurse materiale și a unor impresionante energii umane angajate în această cursă antilibertate, antiprogres, antiom. La acest punct eforturile se cer a fi în permanență neobosite, conștiințele se cer a fi bicîuite mereu cu fapte atestînd caracterul monstruos al competiției pentru înarmare, oamenii politici trebuie confruntați în fiecare clipă cu incomensurabila responsabilitate pe care și-o asumă față de propriile popoare, față de soarta altor popoare, atunci cînd se decid să acționeze într-o direcție sau alta. În direcția păcii sau în direcția războiului, sensuri clare, de la care poate începe totul sau la care se poate sfîrși totul pentru umanitate.

Există în prezent în lume — tristă și îngrijorătoare realitate — un arsenal de arme arhisuficient pentru a pulveriza planeta de mai multe ori. Povara pe care o reprezintă înarmările pentru toate popoarele lumii a fost înfățișată în numeroase rapoarte, este resimțită de toate țările. Se știe cu cîte zeci de tone de grîu sau cu cîte zeci de tone de porumb echivalează costul unui bombardier, se cunosc amănunte tehnice dintre cele mai terifiante cu privire la „perfecțiunea" capacităților de distrugere a unor arme din ce în ce mai sofisticate. Avem cunoștință chiar de cît de numeroși locuitori ai Terrei suferă, agonizează și se sting de foame, de boli, în ignoranță. Fiecare țară, fiecare popor resimte în dezvoltarea sa tributul absurd pe care trebuie să-l plătească acestui anacronism care este pregătirea pentru război. Perspectiva de ansamblu este profund îngrijorătoare, dar nu și demobilizatoare. Dimpotrivă, analiza cu [illegible] internaționale, a condițiilor obiective și subiective ce fac să se nască și să evolueze evenimente, arată că războiul nu este iminent în viața planetei, că forțele care se manifestă împotriva escaladării cursei înarmărilor, împotriva [illegible], sînt tot mai numeroase, tot mai puternice. Că [illegible] este legată de consolidarea păcii, a destinderii, a unei colaborări egale între toate [illegible] independente și suverane, țări libere să-și aleagă propria cale [illegible] cum o dorește.

Remarcabil este faptul că în primele rînduri ale forțelor progresiste care luptă pentru pace, destindere, încetarea cursei înarmărilor, pentru libertate și progres social, pentru colaborare internațională pașnică, pe baza egalității în drepturi, a respectului reciproc, al independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, se află statele socialiste, care acționează cu hotărîre pentru realizarea practică a [illegible] [illegible] [illegible]

sănătatea Pămîntului

„Oameni politici, bunii noştri fraţi,
Noi v-am cedat şi ranguri şi proporţii
Dar nu putem continua, stopaţi
Această competiţie a morţii.“

CURSA ÎNARMĂRILOR — UN GRAV PERICOL PENTRU VIAŢA UMANITĂŢII

Creşterea şi perfecţionarea arsenalelor — o logică absurdă care generează încordarea

● Înarmările mondiale au totalizat în 1977 fantastica sumă de 400 miliarde dolari. Mai mult de un miliard de dolari pe zi, 45 milioane de dolari pe oră, aproximativ 13 mii de dolari pe secundă !

● Anual în lume se utilizează în scopuri militare materii prime sau semimanufacturate valorînd, în medie, 250 miliarde dolari. Suma este echivalentă cu produsul naţional total al unui număr de 65 de ţări în curs de dezvoltare.

● Din 1945 au avut loc 300 lovituri de stat sau conflicte locale, soldate cu 10 milioane de morţi.

● În perioada 1962—1977 vînzările de arme au sporit de 60 de ori, cheltuindu-se de 60 de ori mai mulţi bani pentru instruirea unui soldat decît pentru educarea unui elev.

● Valoarea comerţului mondial cu arme s-a ridicat, în 1978, la peste 15 miliarde dolari.

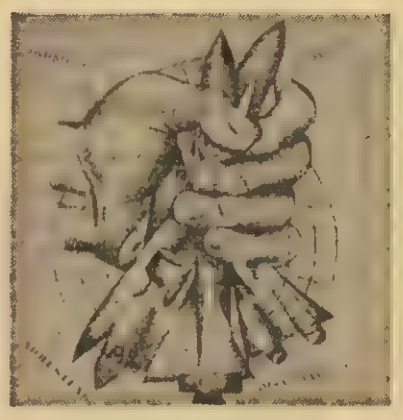

● Între 23 mai şi 28 iunie, anul acesta, a avut loc, pentru prima dată în istoria de trei decenii a Naţiunilor Unite, o sesiune specială dedicată în exclusivitate dezarmării. Reprezentanţi ai 137 de ţări, precum şi reprezentanţi ai unor prestigioase institute de cercetări asupra păcii şi dezarmării s-au pronunţat pentru eliminarea armelor din viaţa umanităţii.

● Imperativul dezarmării a figurat, de asemenea, pe agenda a numeroase reuniuni internaţionale din acest an — Plenara Consiliului Executiv al UNESCO, Conferinţa Internaţionalei Socialiste, Sesiunea Uniunii Interparlamentare de la Lisabona, Conferinţa internaţională a juriştilor, Forumul internaţional împotriva bombei cu neutroni etc. — a prilejuit numeroase manifestaţii şi demonstraţii.

În frontul unit al popoarelor, România militează activ, consecvent pentru pace şi cooperare

● Dezarmarea reclamă un ansamblu de măsuri care să deschidă calea spre înfăptuirea unor paşi concreţi spre realizarea acestui mare deziderat al popoarelor. Iată cîteva dintre propunerile de măsuri ale României socialiste în această direcţie :

● „Îngheţarea“ cheltuielilor militare la nivelul anului 1978 şi trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979 astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puţin 10—15 la sută faţă de anul 1978.

● „Îngheţarea“ efectivelor militare şi armamentelor statelor la nivelul anului 1978 şi trecerea la reducerea treptată a acestora, astfel încît, pînă în anul 1985 să se efectueze reduceri de 10—15 la sută faţă de nivelul actual, cu diminuări mai substanţiale în ţările cu efective militare mai mari.

● Asigurarea reducerii treptate a activităţii blocurilor militare ca măsură tranzitorie spre desfiinţarea lor concomitentă.

Adevărata strălucire

(Urmare din pagina 1)

În ciuda faptului că în perioada care a urmat marelui eveniment problemele esenţiale ale vieţii sociale nu au putut fi rezolvate, poporul nostru, folosind cadrul politic creat de unire, şi-a sporit în ritm mai accelerat forţele de producţie, şi-a manifestat mai plenar capacităţile creatoare, ceea ce a permis o puternică înflorire a ştiinţei şi culturii naţionale.

Înfăptuirea statului unitar nu a fost un act efemer, ci a constituit alături de revoluţia de la 1848, de Unirea Principatelor şi dobîndirea Independenţei, una din acele trepte esenţiale ale afirmării istorice a poporului român care i-au permis, sub conducerea primului partid cu adevărat naţional al ţării, partidul comunist, să facă, peste puţină vreme, pasul hotărîtor, revoluţionar spre o nouă formă, superioară, de organizare socială, spre manifestarea liberă şi independentă în raporturile cu celelalte popoare.

Într-o perioadă agitată, de mari transformări sociale şi naţionale în care noul se întîlneşte la tot pasul şi se confruntă cu puternice rămăşiţe şi recrudescenţe ale vechilor relaţii de exploatare şi dominaţie dintre oameni şi naţiuni, România prezintă imaginea unitară, dintre puţinele încă, ale unei dezvoltări dinamice, economice şi culturale şi totodată a unei conduite internaţionale exemplare, sursă de optimism şi încredere în posibilitatea înfăptuirii unei lumi mai drepte şi mai bune.

Măsura exactă a felului în care politica externă a unei ţări este judicios elaborată şi aplicată este dată de starea concretă a relaţiilor cu celelalte ţări ale lumii. Raporturile de strînsă prietenie şi cooperare multilaterală cu ţările socialiste vecine, cu toate statele socialiste, solidaritatea şi schimburile în continuă creştere cu ţările Africii, Asiei şi Americii Latine, colaborarea activă cu ţările capitaliste dezvoltate în spiritul coexistenţei paşnice, alcătuiesc tabloul înfloritor al relaţiilor externe ale României.

Acest avantaj atotcuprinzător, calitatea excelentă a raporturilor internaţionale actuale ale ţării noastre se exolică prin principiile clare, lipsite de echivocuri pe care ne întemeiem conlucrarea cu celelalte naţiuni, prin preocuparea de a nu ne limita la simple contacte politice ci de a lărgi şi diversifica necontenit în avantaj reciproc schimbul de valori materiale şi spirituale.

Adversar hotărît al tendinţelor de simplificare, de tratare izolată, conjuncturală a problemelor internaţionale, partidul nostru a semnalat prompt intensificarea tendinţelor de dominaţie imperialistă, de reimpărţire a zonelor de influenţă, reafirmîndu-şi totodată încrederea în capacitatea popoarelor, a forţelor progresiste, de a impune o politică nouă, de colaborare între state. În virtutea acestei viziuni, bazată pe evaluarea lucidă a raportului real de forţe, a tendinţelor ce se manifestă în lume, atît a celor pozitive cît şi a celor negative, apare logică concluzia că există toate condiţiile şi posibilităţile de împiedicare a agravării situaţiei internaţionale, de evitare a izbucnirii unui nou război, de continuare şi întărire a cursului destinderii şi păcii în Europa şi în întreaga lume.

Acest mod ştiinţific de a analiza viaţa internaţională ne-a făcut, în urmă cu cîţiva ani, mai reţinuţi decît alţii în aprecierea progreselor destinderii, încă fragilă şi abia la începuturile ei. Tot el ne determină azi să ne opunem oricărei escaladări a cheltuielilor pentru înarmare, considerînd-o nejustificată, costisitoare şi periculoasă.

Perspectiva unui viitor de pace în lume este legată, în concepţia noastră, de încetarea cursei înarmărilor şi trecerea la înfăptuirea efectivă a dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, de lichidarea subdezvoltării şi realizarea unei noi ordini economice mondiale.

Ceea ce face politica noastră externă, apreciată nu este situarea sa echidistantă faţă de protagoniştii unor evenimente, aşa cum ar fi poate unii tentaţi să considere ci dimpotrivă implicarea activă şi constructivă în viaţa internaţională, opţiunea pentru rezolvarea stărilor conflictuale exclusiv pe cale paşnică, prin negocieri directe între părţile interesate, insistenţa pentru participarea pe deplin egală a tuturor statelor, indiferent de mărime, la dezbaterea şi găsirea soluţiilor pentru probleme care preocupă omenirea.

Împrejurările au făcut ca în aceste zile politica generală a partidului şi rolul covîrşitor al tovarăşului Nicolae Ceauşescu în conceperea şi înfăptuirea ei să facă obiectul unei noi şi impresionante dovezi de adeziune şi preţuire, parcă tocmai pentru a întări afirmaţia că toate momentele de seamă din istoria ţării au fost şi sînt expresia voinţei populare.

Ochii şi urechile lumii

Un frăţior de-al nostru

La 50 de ani ţi-l împlineşte în acest noiembrie, e cazul să ne ridicăm în picioare în faţa lui Mickey Mouse şi să ne privim cu atenţie drept în ochi.

Mickey Mouse este o oglindă a fiecăruia dintre noi. Cu cei care nu vede aşa lucrurile, nu obişnuiesc să mă joc şi îl simt de departe. De mic copil ştiu cine-l iubeşte pe Mickey şi cine nu. Adult, nu mi-am pierdut acest simţ. Simt chiar printre adulţi cine-l consideră un important personaj neserios al vieţii sale, şi cine nu. Există grave strîmbături voioase în ochii omului copt cu care el vine din adîncul copilăriei sale şi pe care — oricîte i s-au întîmplat — el nu le-a pierdut pe drum. Eu pot vedea foarte bine cum a păstrat un om mare, în adîncul lui, joaca lui Mickey Mouse. Sau cum a alungat-o. Mai ales cum a alungat-o se vede foarte bine şi lesne, dintr-o vorbă, dintr-o glumă, dintr-un nu, dintr-un deget dus la frunte. Printre atîtea definiţii ale omului — toate inspirîndu-mi o sacră suspiciune prin caracterul lor prea general — cred că aceea a atitudinii faţă de Mickey Mouse (şi Popeye !) e dintre cele mai benefice, ea solicitînd una din cele mai grave corzi ale sufletului, puterea de a fi voios. Nu ştiu dacă omul se poate defini decisiv faţă de eternitate, dar faţă de Mickey Mouse — da. A-l îndrăgi la 50 de ani, al tăi şi al lui, e un semn de maturitate sănătoasă, o probă de caracter, o realizare temeinică a seriosului şi a neseriosului din fiecare.

Foarte multe întîmplări ne-au îndemnat, ba chiar silit, pe noi cei născuţi în '30, să renunţăm la frăţiorul nostru mai mare doar cu doi ani — ziua exactă de naştere a lui Mickey : 19 noiembrie 1928. Războaie mai mult sau mai puţin sîngeroase — dacă doar sîngele dă cursul unui război — ne-au şantajat nu o dată, cu dramele lor, să renunţăm la acest şoricel comic însoţitor al vieţii noastre, născut fără îndoială de un frumos munte al sensibilităţii umane. Există asemenea munţi, chiar dacă nu cei mai înalţi, dar deloc ridicoli, care nasc şoricei al căror haz e foarte important pentru viaţa în văi şi pe piscuri. Nu e întotdeauna cazul să ridem cu atîta mulţime de munţii care nasc şoricei...

A fost o serioasă problemă a sufletului nostru — aceea de a nu-l ceda, de a nu-l uita, de a nu-l huli, de a nu-l ucide. În zile barbare pentru om şi măsurile lui, de-a lungul acestei jumătăţi de secol. Ar trebui spus — pentru a nu se crede că problemele serioase ale lui Mickey Mouse sînt o figură de stil — că doctorul Goebbels, căpetenia ideilor hitleriste, a denunţat public în acest şoricel „cel mai mizerabil ideal din cîte au fost concepute“. Asta în timp ce Mussolini interzicea cetăţenilor italieni să rîdă la filmele fraţilor Marx. Există o singură replică patetică, aproape fantastică, pe măsura acestei uriaşe imbecilităţi la care a ajuns, cîndva, agresivitatea de spirit. Mă tem s-o pun pe hîrtie pentru ca inteligenţele deosebit de încruntate, deloc puţine, să nu leşine — cum se întîmplă cu adversarii lui Woody : într-un lagăr nazist, un om, înainte de a fi gazat, a sculptat în fier, un Mickey Mouse. A te gîndi înainte de moarte la o asemenea imagine a vieţii, poate fi inadmisibil pentru multe sensibilităţi. Pentru mine, nu. E aici găsită cea mai încordată zonă a fiinţei — aceea unde gravitatea ultimă nu mai găseşte în spaima şi nebunia ei alt sunet decît acela al primului scîncet de joacă.

Mickey Mouse e o politică foarte secretă a minţii şi a vieţii noastre.

RADU COSAŞU ■

Bine v-am găsit!

Dorind să spulber niște intrigi pe care „amicii" mei și ai redactorului șef al acestei reviste le-au lansat folosindu-se de mijloace mirșave, am socotit că reluarea acestei rubrici va dovedi tuturor că prietenia mea cu Adrian Păunescu nu poate fi zdruncinată de către niște indivizi fără scrupule.

Așadar, ce mai este nou în sportul românesc? Toată lumea este afectată de înfrîngerea de la Valencia, deși ea n-a fost o catastrofă și unii au încercat chiar s-o prezinte ca pe o biruință mascată de un scor nefavorabil, veche manevră a celor care ascund ca pisica adevărul. De luni de zile, aci și în alte locuri, scriu despre incapacitatea lui Ștefan Covaci de a înțelege problemele adevărate ale fotbalului nostru. Nu numai eu, dar și alții, l-au invitat să demisionoze de mult, dar postul e călduț și omul se face că n-aude. Eu nu vreau să spun că fotbaliștii noștri, în felul în care se pregătesc, ar putea scoate mai mult sub conducerea altui antrenor federal. Pe Ștefan Covaci îl critic în calitatea sa de vicepreședinte al federației de fotbal și nu ca antrenor, să ne înțelegem. La instalarea sa, am vrut să colaborez cu el și mi-am permis chiar să-i dau niște sfaturi. Sigur că ceea ce doream și eu și el nu s-a îndeplinit, dar dacă ar fi fost un om ferm ar fi plecat de atunci și nu s-ar fi expus la critic din atîția ani care au trecut. El a cerut să avem răbdare. Dar răbdarea are și ea o limită. Nu vreau să se creadă că doresc numai victorii, pentru că, iată, și alte țări care au avut pe vremuri un fotbal foarte bun, au la ora de față un fotbal foarte prost. Ceea ce-i ceream lui Covaci era să înceapă cu începutul. Politica cîrpelii, atît de dăunătoare, pe care au practicat-o și înaintașii săi, ne-a făcut să pierdem ani de zile fără nici un folos. Aici trebuie să se taie buricul copilului, cum se spune în popor. În fotbalul nostru totul este trucat la ora asta. Un număr de echipe dilatat, fără o bază materială reală, cluburi care nu funcționează normal, o instruire sumară, un chiul organizat, o rezistență la muncă a jucătorilor arbitraje părtinitoare și chiar o toleranță din partea federației a unor păcate mai vechi, durabile, iată realitatea! La începuturile noii conduceri a federației era vorba de pregătirea unor jucători-copii care s-ar bucura de un regim special. S-a făcut cîte ceva, dar ca totdeauna, ne oprim la jumătatea drumului. În ce mă privește, propusesem un lucru elementar și anume: înființarea în toate cartierele din marile orașe, pe lîngă blocuri, a unor terenuri care să fie puse la dispoziția copiilor, în orele lor libere. În domeniul rural se putea face același lucru. Numai că unii au socotit că în felul acesta s-ar risipi niște teren. Vedeți dumneavoastră, sănătatea contează mai puțin. Nu se ține seama că vom produce niște școlari gheboși, tobă de carte, clienți viitori ai psihiatrilor, la urma urmelor, un tineret rău dezvoltat! Dar asta nu este treaba mea. Încă mai am răbdare. Dacă privim la jalnicele echipe numite **Luceafărul**, încropite cu chiu, cu vai și aflate în coada clasamentelor, avem imaginea acestor hibrizi care nu vor da roade niciodată. Racolarea unor jucători de la echipe divizionare, trimiși să joace în categorii inferioare valorii lor mi se pare cea mai stranie idee. În urmă cu nu știu cîți ani, operația se făcuse invers. Jucători buni, din categorii inferioare, fuseseră puși să joace în prima divizie a țării și, într-adevăr, se născuse o echipă extraordinară, pe care setea de performanță a unor cluburi mari a distrus-o. De ce nu mai încercăm o dată, în același mod, întreb?

Cît despre faptul că o echipă de la Baia Mare, venită din divizia B, a devenit lider și a condus autoritar multe săptămîni în clasament, iată un lucru care ar trebui să ne dea de gîndit. Marile cluburi, **Steaua** și **Dinamo**, cu jucători excelenți, bine pregătiți, rodați, joacă cum joacă. Poate să ne mulțumească pe noi faptul acesta? Să stăm cu brațele încrucișate, să așteptăm performanțe venite din cer?

Despre răspunderea lui Covaci de aici încolo nu mai spun nimic, dar federația de specialitate ar putea să ia o decizie. Rezultatele de pînă acum obținute sub conducerea lui Ștefan Covaci sînt mai mult decît grăitoare. L-aș ruga să nu se supere pe mine pentru că îl găsesc un om agreabil, civilizat, dar asta n-are nici o importanță. Poate o persoană nouă va avea curajul să facă ceea ce el n-a putut.

Așteptăm.

EUGEN BARBU ■

Viorel Mateianu:

„Locul I ne-a făcut să ne pierdem capul!"

— Viorel Mateianu, aș vrea să știu cum se simte antrenorul unei echipe care, după ce a fost lider autoritar, s-a mai cîștigat de 4 etape și care, coiac peste pupăză, joacă miercuri o partidă grea, în deplasare? Cum se simte?

— Cred că răspunsul comportă o discuție mai lungă.

— Și eu cred la fel, dar timpul ne presează! Ai exact 10 minute ca să te explici.

— Locul I ne-a prins nepregătiți din punct de vedere psihic. De ce să nu fiu sincer, nu ne-am așteptat la el și, obținîndu-l, ne-a îmbătat și ne-a făcut să ne pierdem capul! Am uitat măsura și, peste tot unde am jucat - în ultimele etape, la Satu Mare și la Arad, ne-am năpustit peste adversar, după principiul totul sau nimic. Uitînd de prudență, nu ne-am ales cu nimic, întinzîndu-ne, ca să zic așa, mai mult decît ne era plapuma. Apoi, jucătorii noștri chemați la loturi, 4 în medie, 7 la un moment dat, și-au ieșit dintr-ale lor. N-aș putea afirma că s-au înfumurat, dar nu e ușor să ajungi, cazul lui Sepsi, de pildă, de la Baia Sprie la echipa națională într-un răstimp atît de scurt! Vina a fost mai mult a mea, că n-am știut să-i pregătesc pentru asta. În sfîrșit, adversarii ne-au tratat, de la meci la meci, cu tot mai multă atenție, de unde, la început, ne-am luaserăla preț de matineu. Iar noi am căzut în capcana unei încrederi exagerate în forțele proprii, crezînd că nu trebuie să ne temem de nimeni și că-i putem bate pe toți!

— Crezi că impasul a trecut?

— Sper. Înfrîngerile ne-au privat, e drept, de multe puncte, măcar pe cele de acasă contam în socotelile noastre, dar sînt tentat să cred că ne-au și ajutat.

— E frumos ce spui, dar e și adevărat?

— Sinceritatea m-a costat, uneori, mult, dar vreau să cred că nu m-am îndepărtat de ea! Ne-au ajutat. Am cîștigat experiență, ne-am maturizat. Deși la necaz, căci cum altceva aș putea numi meciurile pierdute acasă, nu ne-am lăsat pradă mîniei și nici n-am rostit vorbe grele. Pe Koller, de exemplu, l-am îmbrățișat și încurajat după ratarea penaltiului din ultimul minut al meciului cu Jiul, chit că plîngeam cu toții, în cabină, ca niște copii! Baia Mare a ajuns unde a ajuns prin coeziunea sufletească a echipei și prin atmosfera propice performanței pe care au creat-o organele locale și publicul. Am făcut și facem totul ca ea să rămînă intactă, în prietenia din sînul lotului mă refer, convins fiind că ea constituie arma noastră de bază. În alte părți, 4 înfrîngeri consecutive, nu amestec în nici un fel meciul de mîine, cu el și fără el situația e cam aceeași, ar fi adus, nu-i așa, demiteri și suspendări. N-am căutat țapi ispășitori pentru că, într-un fel sau altul, am greșit cu toții.

— Concret, cînd a greșit antrenorul?

— Cînd a crezut că echipa poate trece la o nouă schemă tactică fără s-o fi învățat perfect, pe cea anterioară.

— Cum a reacționat publicul după partida cu Timișoara?

— Normal, arătînd că și-a pierdut răbdarea. Sper că nu și-a pierdut și încrederea. Va trebui să învingem Steaua spre a reciștiga de partea noastră cea mai pasionată și mai obiectivă galerie din cîte mi-a fost dat să cunosc. Pentru asta, sînt conștient, e nevoie de fapte, nu de vorbe. N-au trecut cele 10 minute?

— Ba da. Îți mulțumesc. Pe ce loc crezi că va termina Baia Mare turul?

— Obiectivul nostru final e locul 3—6.

— Destul de pretențios pentru o nouă promovată!

— Vom mai vedea.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Time-out

● Desfășurat duminică, pe Șoseaua Ianculuiului din București, crosul „A 60-a aniversare a creării statului național unitar român" s-a bucurat de o largă participare. Așezată sub însemnul „Daciadei", competiția a însemnat o reușită, la realizarea căreia și-au adus din plin contribuția organizatorii. Consiliul pentru educație fizică și sport al sectorului 3. ● La Kladovo, în Iugoslavia, floretistele românce au devenit campioane balcanice, învingînd în mai puțin de un ceas formația Bulgariei. ● Luni dimineață, cu piciorul drept în ghips, Dudu Georgescu făcea o pană de cauciuc la Dacia 9 B 551. Acțiunea se petrece pe strada Vasile Conta. ● În ciuda bunelor rezultate înregistrate în ultima vreme de halterele noastre, vezi frumoasa comportare de la Balcaniadă, secretarul F.R.H., Ion Stoian, ne-a mărturisit intenția sa de a ieși, peste 5 luni, la pensie. Poate te răzgîndești, nea Stoiane! ● Apropo de Stoian. Fostul multiplu campion național de box, Mihai Stoian, lucrează în prezent, ca lector universitar, în cadrul Catedrei de educație fizică a Universității din București. El se ocupă îndeaproape de pregătirile unei echipe de tenis de masă!!? Să nu mai fie oare nici un loc sub soarele boxului nostru pentru marele stilist care a fost Mihai Stoian? Ce părere are federația de specialitate? ● Ne-a scris inginerul Vlad Șerban Movilă, antrenor voluntar de scrimă la Tractorul Brașov. Citățm: aflînd că din 1979 nu se vor mai organiza campionate naționale de copii și juniori mici decît la gimnastică, înot și patinaj, consider măsura de a se renunța la competițiile respective în numeroase discipline, între care și scrima, drept o greșeală gravă, cu consecințe nefaste asupra întregii noastre mișcări sportive; vă rog să publicați punctul meu de vedere, împărtășit și de alții, cu speranța că C.N.E.F.S. va reveni asupra hotărîrii sale". Ceea ce și facem. ● Conform obiceiului, transmisia radiofonică de fotbal din ultima duminică a diviziei A a fost efectuată de la Satu Mare, de Nicolae Soare. ● Dacă nu știați pînă acum, aflați astăzi că inginerul Viorel Moraru, fosta glorie a rugbiului românesc de acum un deceniu, este, în același timp, vicepreședinte al federației și antrenor de club!! Toată stima pentru Viorel Moraru, dar parcă e prea mult pentru o singură persoană! Și pentru că tot veni vorba, să amintim că grivițeanul Scarlat, tratat cu o nepermisă indulgență de Comisia de disciplină a F.R.R., indulgență față de care ne-am manifestat nedumerirea în urmă cu o săptămînă, și-a dat în petic în cursul recentei deplasări în Polonia, comitînd un nou act huliganic. Din cîte sîntem informați, Valeriu Irimescu, ca totdeauna intransigent, a decis eliminarea lui din lotul național, dar așteptăm reacția forului federal. ● La lupte greco-romane, Dinamo a cucerit cel de-al 28-lea titlu de campioană. Surprinde și bucură clasarea pe locul secund a grupării Aluminiu din Slatina. ● Năstase rămîne! Deși învins în finala de la Tokio, 2—6, 4—6, cu Jimmy Connors, Ilie Năstase continuă să se numere printre cei mai buni tenismani ai lumii.

Singura antrenoare din rugbiul românesc, probabil și din cel mondial, se numește Mariana Lucescu. Ea pregătește echipele Școlii sportive 2 din București, cu care a cîștigat, în repetate rînduri, titlul de campioană a țării la juniori. Fotoreporterul nostru Aurel Mihailopol a surprins-o, zilele trecute, pe stadionul Tineretului, în plin antrenament.

Numai un climat de muncă asiduă poate scoate națională de juniori din impasul în care se află!

După cum se știe, reprezentativa de juniori ne-a furnizat, miercurea trecută, o amară decepție, pierzînd categoric meciul de debut din preliminariile turneului U.E.F.A., înfrîngere care îi periclitează serios, dacă nu cumva îi anulează, orice șansă de calificare. Nici în alți ani, e adevărat, juniorii noștri n-au strălucit în competiția respectivă, adesea rămînînd în afara fazei finale a întrecerii, dar dezamăgirea recentă e cu atît mai greu de explicat și, firește, de suportat, cu cît activitatea din sectorul copiilor și juniorilor a fost pusă nu demult, prin intervenția energică a federației, pe baze noi, consolidate, bînd de așteptat, așa privind lucrurile, un reviriment și nicidecum un eșec de proporțiile celui de la Brașov, cel mai usturător eșec pe teren propriu din ultimul deceniu!

Dacă formația noastră a jucat cum a jucat, parcă mai prost ca oricînd, lipsită de viață și de orientare, practicînd un fotbal mărunt și fără orizont, de vină sînt, nu încape nici o discuție, ANTRENORII. Nu dorim să-i scoatem pe Robert Cosmoc și Mihai Ciornoavă țapi ispășitori, dar nici nu putem fi de acord cu explicațiile lor firave, cu scuzele pe care ei le invocă, legîndu-le mai ales de scurtul răstimp petrecut la cîrma echipei. Luînd taurul de coarne, să spunem că, după părerea noastră, cuplul de tehnicieni numit de F.R.F. la conducerea națională de juniori nu e omogen. Ba mai mult, cei 2 sînt antrenori comozi, nedispuși la eforturile, ca să nu zicem sacrificiile, implicate de munca la nivelul copiilor și juniorilor. Robert Cosmoc a fost desemnat, am înțeles la vremea respectivă, pentru calitățile sale, unanim recunoscute, de teoretician și strateg, virtuți care l-au așezat de mult în rîndul celor mai capabili, din aceste puncte de vedere, antrenori din fotbalul nostru. Ne-am fi așteptat ca, știindu-i bine calitățile și defectele lui Cosmoc, timp îndelungat antrenor federal și responsabil al echipei naționale, federația să-i pună alături, spre compensare, un tehnician tînăr și muncitor, dornic de afirmare. Dar F.R.F. l-a păstrat ca secund pe Mihai Ciornoavă care, după un scurt stagiu la formația de juniori a Sportului studențesc, a căutat — fără succes — să-și facă un nume la industria sîrmei Cîmpia Turzii și Aripile Bacău, fără ca prin activitatea depusă acolo să justifice în vreun fel numirea la garnitura fanion a fotbalului nostru junior! Așa s-a ajuns în situația ca echipa națională să beneficieze de serviciile a 2 antrenori fără experiență în domeniu, tehnicieni care n-au avut nici cînd și nici unde să învețe să se apropie de niște fotbaliști aflați, cei mai mulți dintre ei, la dificila răscruce dintre copilărie și adolescență. În loc să le fie, cum se zice, părinți componenților lotului, antrenorii n-au găsit suficiente resurse de tact și pedagogie, tratîndu-i cel mai adesea de sus și de la distanță! Rapt cel mai regretabil cu cît, prin [illegible] Cupului de fotbal de înaltă performanță „Luceafărul", fericită inițiativă a unei federații lucide și ambițioase, marea majoritate a jucătorilor echipei naționale și-au lăsat familiile și orașele de baștină, mutîndu-se la București.

Neîndoios că F.R.F. a făcut o sumedenie de lucruri bune pentru tinerii de la „Luceafărul", Găsind înțelegerea Ministerului Educației și Învățămîntului, a Liceului industrial „Electronaparataj", pe lîngă care funcționează clasele cu profil de fotbal, le-a asigurat condiții deosebite de cazare și hrană, condiții ce se vor îmbunătăți în curînd prin darea în folosință a unui nou cămin. I-a dotat, din punct de vedere material, cu toate cele necesare performanței, zestrea „Luceafărului", echipament, mingi etc., putînd fi invidiată de multe din grupările diviziei A. Dacă federația a rămas datoare la vreun capitol, și considerăm că a rămas, atunci acesta e cel al sufletului tinerilor chemați să joace fotbal în Capitală, numirea fără prea mult discernămînt a tandemului de antrenori fiind cea mai elocventă dovadă în acest sens și, ca să spunem lucrurilor pe nume, cea mai gravă greșeală ale cărei consecințe s-au văzut. Pentru că tot sîntem aici, subliniind progresele organizatorice de la „Luceafărul", rod al hărniciei și insistenței F.R.F., să notăm că, din multe puncte de vedere, clubul respectiv e abia la început de drum. Mai rămîn de rezolvat o serie de probleme administrative, cum ar fi încadrarea unui magaziner, care să dea și să primească echipamentul, „funcție" ocupată acum de antrenorul federal Constantin Ardeleanu (!!), după cum nu mai poate întîrzia, spre binele procesului instructiv, soluționarea punerii la dispoziția clubului a terenului II din Complexul „23 August", folosit în prezent, sporadic și ineficient, de atleți, mai exact de aruncători.

Revenind, analizînd datele eșecului de la Brașov, nu putem trece peste partea de vină a JUCĂTORILOR înșiși. Nu e vorba aici despre o pasă greșită sau despre o ratare, ci intră în discuție mentalitatea celor mai mulți dintre membrii lotului reprezentativ, anacronică și păguboasă, de care se fac mai puțin răspunzători ei, dată fiind vîrsta pe care o au, cît cluburile și asociațiile care i-au deprins, nu de ieri și nu de azi, SĂ CEARĂ MAI MULT DECÎT SĂ DEA, SĂ PRETINDĂ FĂRĂ A OFERI. Drept urmare, divizionarii A au evoluat la Brașov departe de pretențiile lor și departe de așteptările iubitorilor fotbalului, Pavel, Ivana, Geolgău și ceilalți apărînd adesea ca simpli figuranți. Ei au lăsat, ca și în alte ocazii, impresia că tratează convocarea la lotul național nu ca pe o cinste, ci ca pe o corvoadă, făcînd probabil calcule, în această privință fotbaliștii noștri arătîndu-se dotați pentru matematică încă din vremea junioratului, că un meci cîștigat la Vîlcea sau la Craiova poate aduce avantaje materiale mai substanțiale decît o victorie la națională de juniori! Gîndind la fel de alături de realitate, cei mai răsăriți jucători ai „Luceafărului", Nițu, Pop, Suciu sau Iovan, sînt, deloc întîmplător, și cei mai recalcitranți și mai plini de ifose, ei fiind ajutați în această atitudine și de faptul că, în condițiile în care cele două divizionare C sînt alcătuite la limita superioară de vîrstă, se simt pe poziții ferme, lipsite de concurența fotbaliștilor mai tineri, dar mai perseverenți și mai conștiincioși în pregătire. Considerăm că federația are datoria să intervină grabnic, spre a tăia răul de la rădăcină, întronînd la „Luceafărul" și, implicit, la națională de juniori un climat de muncă asiduă și responsabilă. După semnele pe care ni le-a dat pînă acum, stă în puterea ei s-o facă.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Mutațiile socio-economice apărute în viața Capitalei se regăsesc și în cartierul Cotroceni, unde s-au dezvoltat școli, instituții de învățămînt superior, clinici medicale, în cel mai modern și mai mare spital din țară, cu peste 1 000 de încadrați și studenți, institute de cercetări etc. Aceasta face ca, alături de populația acestei zone, alte mii de oameni ai muncii să-și desfășoare activitatea și viața în acest perimetru. Astfel, piața Operei a devenit unul din cele mai nodale și de perspectivă puncte ale Capitalei, rămas însă tributar altor cartiere, din punct de vedere al aprovizionării. În această situație, noi, locuitorii acestui cartier, considerăm că este absolut necesar să se acorde și în această zonă mai multă atenție cerințelor cumpărătorilor. (În numele unui grup de oameni ai muncii din cartierul Cotroceni. **A. Popovici**)

De la Inspectoratul silvic județean Prahova :

Referitor la sesizarea trimisă revistei „Flacăra" de către tovarășul **Mușat I. Constantin** din comuna Secăria, vă comunicăm că, prin grija inspectoratului nostru și a A.J.V.P.S. Prahova, s-au luat măsuri de împușcarea urșilor și mistreților ce s-au dovedit a fi năravași. Pentru a se realiza acțiuni eficiente de prevenire a pagubelor cauzate gospodăriilor țărănești de către animalele sălbatice, îi rugăm pe cetățeni să ia legătura cu organele noastre de teren în cel mai scurt timp, semnalînd numărul animalelor sălbatice, locul unde au produs pagube, astfel ca personalul nostru, care este instruit în această direcție, să contribuie la luarea unor măsuri de primă urgență pentru protejarea gospodăriilor în cauză.

În luna august am preluat de la I.C.V.L. apartamentul nr. 41 din blocul 13 A, Bd. Lacul Tei 109, sc. A, et. 10, dar nu pot locui în el deoarece instalația electrică este defectă. Nu am putut constata înainte defecțiunea pentru că I.D.E.B. nu încheie contract de furnizare a energiei electrice decît la prezentarea procesului-verbal de preluare. Lămpile, nu au curent, iar doze nu există, constructorul uitînd probabil să le monteze. De cîte ori am reclamat, conducerea șantierului mi-a răspuns că nu are oameni pentru aceasta, dar că îmi vor trimite un electrician după orele de program (?!?) ca să vadă ce se poate face. Deși nu locuiesc acolo, am stat în apartament în zilele și la orele indicate, însă nu a venit nimeni niciodată, măcar să constate defecțiunea. Deocamdată plătesc rate și cote de întreținere pentru o locuință în care nu se poate locui. (**Manuela Dumitrescu**, str. Viitorului 94, București)

De la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini :

Cu privire la sesizarea lui **Zafiu Lucian**, fost economist principal la I.S.C.E. Mașinexportimport, transferat la cerere în 30 august a.c. la I.S.C.E. Vinexport. Din verificările efectuate rezultă că numitul Zafiu Lucian este un element nedisciplinat, refuză îndeplinirea unor sarcini de serviciu, pleacă în mod repetat de la locul de muncă fără știrea șefilor săi ierarhici, are ieșiri necontrolate față de tovarășii de muncă pe care îi insultă, făcîndu-i incapabili și amenințîndu-i că-i va da afară prin relațiile lui. La 20 mai 1978 a fost reținut de miliție în stare de ebrietate, avînd asupra sa documente ce constituie „secret de serviciu". În timpul anchetei, Zafiu Lucian a adus injurii lucrătorilor de miliție. La I.S.C.E. Vinexport a continuat cu abaterile de la disciplină. Pentru toate cele de mai sus, Consiliul central de control muncitoresc al activității economice și sociale a hotărît transferarea numitului Zafiu Lucian de la I.S.C.E. Vinexport în alt loc de muncă în afara sistemului de comerț exterior. În ce-l privește pe Rafiu Gheorghe, fost șef birou personal învățămînt la I.S.C.E. Mașinexportimport, se confirmă sesizarea că numitul a primit de la unele persoane diferite obiecte la înapoierea acelora din străinătate, iar atunci cînd nu primea „atenții" le făcea greutăți. Conducerea ministerului a dispus schimbarea din funcție și încadrarea lui într-o unitate din afara sistemului de comerț exterior.

La 2 martie a.c. a fost publicată în „Flacăra" plîngerea mea în legătură cu zgomotoasele lucrări de lăcătușărie și cazangerie executate de cooperativa „Prestarea" în curtea vecină cu locuința mea. Din păcate nimeni nu s-a sinchisit de apariția acestui semnal critic și lucrurile au rămas neschimbate, sau dacă s-a schimbat ceva s-a schimbat în rău. Respectiva secție a cooperativei „Prestarea" execută mai departe lucrări chiar și mai zgomotoase, pînă seara tîrziu, la numai cîțiva metri de fereastra mea. De ani de zile nu ne putem odihni ca lumea. Soțul meu a decedat, iar toți cei 11 copii ai mei s-au mutat pe alte străzi sau în alte orașe, spre a scăpa de zgomotul insuportabil. (**Hrisița Vasile**, pensionară, Constanța, str. Cîbinului 8)

De la Consiliul popular al județului Arad :

Verificînd cele sesizate de tovarășul **Aurel Șerban**, s-au constatat următoarele. În iulie 1978, reprezentantul unor firme din R. F. Germania care au contracte cu Fabrica de confecții Arad a avut un accident de circulație. Autoturismul avariat a fost parcat în fața Fabricii de confecții, al cărei director, cu acordul organelor de miliție, a dispus ca mașina să fie adăpostită în curtea unității pînă cînd va fi dusă la reparat. În acest timp, persoane necunoscute au sustras faruri, ștergătoarele de parbriz și emblema cu marca Mercedes. Drept urmare, directorul Pelău Traian i-a convocat pe toți mecanicii, lăcătușii de întreținere și paznicii care au lucrat în schimbul 2 în perioada respectivă, explicîndu-le că, fiind vorba de automobilul unui reprezentant al firmelor străine cu care fabrica întreține relații comerciale, este în joc prestigiul întreprinderii, deci cu toții trebuie să contribuie la recuperarea pieselor dispărute. Cum după o săptămînă nici piesele nu au apărut și nici autorii furtului nu au fost descoperiți, s-au emis note de sancționare prin care s-a dispus penalizarea cu 30 la sută din retribuția lunară a mecanicilor, lăcătușilor de întreținere și paznicilor care au lucrat în schimbul 2 în perioada cînd au fost sustrase piesele în cauză. Cu ocazia verificărilor s-a stabilit că o asemenea penalizare este contrară legii, iar conducerea unității a revocat notele de sancționare și la 21 octombrie s-au restituit personalului muncitor penalizările reținute pe luna septembrie.

Eram muncitor necalificat la Întreprinderea „Energoreparații" din București și, în această calitate, am fost trimis la Sibiu să aduc niște piese. Pe drumul de întoarcere am avut un grav accident rutier, rămînînd infirm de un picior. Am fost pensionat cu data de 1 iulie 1978, ca urmare a acestei invalidități, iar dosarul meu a fost înregistrat sub nr. 4 938/24/V/78 la Oficiul de pensii al sectorului 6. Întrebînd unde și cînd îmi voi primi drepturile de pensionar, am fost trimis la Ministerul Muncii, de acolo la Ministerul Sănătății, apoi iar la oficiul de sector. Sînt purtat pe drumuri, însă pensia tot nu o primesc, deși au trecut cîteva luni bune. În plus, nu știu cum mi s-a calculat pensia, întrucît șeful transportului de la întreprindere m-a obligat să dau o declarație cum că nu a fost accident de muncă, ci un simplu accident de circulație. Vă rog ajutați-mă să-mi pot primi drepturile ce mi se cuvin, fiindcă nu mai am de unde să tot cer. (**Niculae Gavrilescu** din București, str. 13 Septembrie nr. 85)

De la U.J.C.M. Galați :

Referitor la scrisoarea Asociației de locatari, bloc M-2, micro 19 Galați, pe care ne-ați trimis-o spre cercetare și rezolvare, deplasîndu-se la fața locului, tehnicianul nostru a constatat că hidroizolația executată anul trecut de către cooperativa „Constructorul" Galați prezintă bule de aer, deci bituminarea a fost făcută necorespunzător. Ca urmare, cooperativa a efectuat remedierile necesare în condiții de bună calitate, urmînd ca probele de etanșeitate să fie făcute atunci cînd condițiile meteorologice vor permite acest lucru.

De la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor :

Reanalizîndu-se situația tovarășului Ichim P. Gheorghe, care a condus la nerespectarea ordinului de detașare la Întreprinderea de exploatare Constanța, conducerea Regionalei de Căi Ferate Galați, la data de 10.XI.1978, a revenit asupra măsurii luate pentru desfacerea contractului de muncă și a dispus reprimirea în serviciu.

Din partea Consiliului popular al județului Caraș-Severin, privind rezolvarea scrisorii tovarășului Ologu Pavel din orașul Anina, adresată revistei Flacăra:

În sesizare, petentul se declară nemulțumit că i-a fost evacuat dintr-o locuință pe care a ocupat-o în mod abuziv și că în prezent nu are unde locui împreună cu familia. Din cercetările făcute rezultă că evacuarea susnumitului s-a făcut cu respectarea prevederilor art. 23 din Legea nr. 5/1973, deoarece după expirarea contractului de închiriere a chiriașului principal, locuința a fost repartizată de către conducerea întreprinderii miniere Anina unei alte persoane. S-a analizat ulterior și situația familială a tov. Ologu Pavel și la propunerea întreprinderii miniere, Biroul executiv al Consiliului popular al orașului Anina i-a repartizat acestuia o locuință corespunzătoare în blocul nr. 12, apartamentul 21, din strada Lenin, oraș Anina.

Mă numesc **Moroianu Axente Vasile** și domiciliez în satul 8 Martie, comuna Jurilovca, județul Tulcea, și vă scriu următoarele : niște tovarăși care-și zic oameni de ordine au hotărît, foarte isteți, să ia o roată de căruță fiecărui proprietar de atelaje. Procedura lor, foarte simplă. Unde nu este nimeni acasă, sar peste gard sau sparg poarta. Cei ce circulă pe stradă cu căruța și sînt prinși li se ia pe loc cîte o roată, respectivii rămînînd cu căruța în drum. Motivul acestei măsuri : zice-se că s-ar fura din recolta cooperativei. Probabil că mai sînt cazuri cînd morala noastră socialistă este uitată și unii cetățeni confundă bunul personal cu bunul societății, dar de la aceste cazuri izolate și ferm condamnate de colectivitate pînă la acuzarea unei comune întregi este o cale de natură să ne indigneze pe toți. Prin măsura respectivă, eu consider că a fost pătată onoarea întregii comune, ce se bucură de cinstea și hărnicia oamenilor. Pînă la locul de muncă sînt vreo 4—5 sau chiar 6 km. Pe jos nu-i chiar atît de ușor să parcurgi această distanță, apoi să te apuci de muncă. Un caz concret : o femeie, cu doi copii minori, suferindă, trebuie să meargă pe jos 4 km pentru a culege 2 ha de porumb. E ceva aproape imposibil.

Din partea I.F.E.T. Arad :

„Referitor la interviul acordat de către directorul întreprinderii „Combustibilul" București, publicat în revista „Flacăra" privind livrările de lemn de foc către Capitală, vă comunicăm că s-au luat măsurile necesare ca în cursul lunii noiembrie să intrăm în grafic. În același timp vă informăm că beneficiarul a greșit livrările închizînd stația București-Triaj astfel : ianuarie 18 zile, februarie 13 zile, martie 10 zile, aprilie 13 zile, august 3 zile, perioadă în care se puteau livra conform planului pe C.F.R. circa 1 500 tone lemn foc. Acest fapt ne-a produs greutăți în producție și cheltuieli suplimentare de manipulare, fiind nevoiți să livrăm suplimentar la alți beneficiari pentru a nu ne bloca spațiile. Considerăm ca pe viitor cel puțin, „Combustibilul" București să ia o serie de măsuri pentru evitarea acestor sesizări".

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **FLACĂRA nu ia în considerație scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți!**

Cu prilejul Zilei energeticianului, colectivul celor 35 de oameni ai muncii de la Centrul de distribuție a energiei electrice Gura Humorului, în numele cărora semnează tovarășul **Liviu Macovei**, ne trimite un pliant cu fotografii înfățișînd aspecte din viața și activitatea acestui centru. Iată două dintre imaginile cuprinse în acest pliant.

Scrisori comentate

O cortină roz, pe care însă scrie „va urma"

Ne scrie I.C.L. Tutunul Bucureștii, ca să ne explice cît de desăvîrșită îi este inocența într-un caz penal descris de revista noastră la 24 octombrie. Reaminteșe pe scurt că era vorba de 3 debitante care cumpărau (la jumătate preț) mărfuri furate și le vindeau (firește că la preț întreg) cu fruntea sus în debitele arendate lor. Că cele 3 își considerau debitele arendate este vina lor și numai a lor, veți vedea îndată din scrisoarea admirabil ticluită care mi-a adus în minte, nu știu de ce, imaginea unui membru al barourilor de altădată, din cei ce rupeau inima galeriei.

Scrisoarea începe sobru : mărfurile frauduloase confiscate, tar paguba imputată fostelor gestionare cutare, cutare și cutare. Apoi economia de cuvinte și sobrietatea sînt lăsate la o-parte : În cadrul întreprinderii se desfășoară o activitate continuă de cultivare a calităților moral-profesionale, răspunderile ce revin fiecăruia, păstrarea avutului obștesc, gestionarele în cauză lucrează de ani în întreprindere și au fost „temeinic instruite" asupra legalității. Au fost temeinic instruite, scrie acolo, negru pe alb, nu-i nici o glumă. Toate trei au făcut cursuri de perfecționare la care „s-au prelucrat și dezbătut aprofundat" legi, reguli și acte normative din ramură. Atrag atenția asupra importantului adverb aprofundat, pus acolo ca să nu-și poată închipui cineva că prelucrările și dezbaterile se fac numai așa, ca să fie, să se găsească, să se bifeze în minunate planuri de acțiuni. Nu ! La I.C.L. Tutunul toate astea se fac în mod aprofundat, serios și eficient.

Și dă-i, și luptă, și demonstrează : S-a permanentizat metoda analizării și dezbaterii, exemple concrete, ședințe, disciplină, ordine, documente de gestiune, participarea delegaților conducerii I.C.L., „asigurînd prelucrarea și dezbaterea temeinică" (nu-i așa ?!). S-a atras „în modul cel mai exigent atenția gestionarilor", s-au analizat cauzele s-au stabilit măsuri concrete, ori de cîte ori a fost nevoie. Și încă, și încă, aproape 1 000 de cuvinte înșirate frumos în fraze cu foarte puține greșeli de ortografie.

Spre final, misiva stropită din belșug cu apă de roze ne asigură solemn că se va „continua cu aceeași exigență munca de instruire și de educare a personalului muncitor din cadrul întreprinderii". Simt că mi se ia o piatră de pe inimă : și pe viitor lucrurile vor merge la fel de bine.

La urmă de tot pricep că lunga scrisoare a fost elaborată de autorii ei pentru ca pe această cortină roz să apară cuvîntul — moale, bun și cald — „sfîrșit". Le sugerez că mai nimerit ar fi totuși „va urma" și că, pe lîngă prelucrări și altele de felul acesta, în comerț mai există și modestul procedeu al controlului, al exigenței nefestive. Merită să încerce și apoi să ne mai scrie.

MIRCEA FODOREANU

Poșta redacției

Sanda Crăciun — comuna Ciolănești (Teleorman). Începînd cu data de 1.01.1978, pensia pentru munca depusă și limită de virstă în C.A.P. se stabilește și în funcție de sectorul de activitate. Dumneavoastră nu vi se pot aplica aceste prevederi, deoarece ați fost pensionată la 1 iulie 1977.

Amalia Szep — Toplița (Harghita). Dosarul dv. de pensionare se află la Comisia centrală de pensii, de unde veți primi comunicarea soluționării.

Puiu Voica — Tg. Jiu. Am fost informați că vi s-a repartizat de către Consiliul popular municipal o garsonieră confort I pe str. Griviței din Tg Jiu.

Elena Zăgan — Iași. Ați fost încadrată la Întreprinderea de țigarete Iași.

Marin Enache — Slobozia. Sînteți obligat să vă respectați contractul încheiat cu întreprinderea care v-a școlarizat. În cazul că nu-l respectați, trebuie să plătiți cheltuielile de școlarizare.

Valeriu Marinescu — comuna Firdea (Timiș). Comisia județeană de pensii v-a aprobat înscrierea la pensie începînd cu 1.07.1977. În cursul acestei luni vi se vor achita drepturile ce vi se cuvin.

Maria Croitoru — Botoșani. Am fost anunțați că vi s-a repartizat din fondul locativ al Inspectoratului școlar județean un apartament cu două camere.

Vasile Verdeș — Baia Mare. **Elena Vieru** — comuna Racoviță (Vîlcea). **Nicolae Vulpeș** — Orșova. **Ștefan Popa** — Ploiești. **Magdalena Popescu** — Cluj-Napoca. Nu este neapărat necesar să vă deplasați la redacție, scrieți-ne în ce constă ajutorul pe care ni-l cereți.

MARGA NEDELEA

„Eu, ca muncitor, am convingerea că forța unei națiuni nu stă atît în armele pe care le are, cît în capacitatea ei de a munci și a-și dezvolta economia"

Este un bărbat mărunțel de stat, amabil, dar categoric: nu dă interviuri. Insist cu diverse argumente. Ultimul, faptul că l-am așteptat o oră, îl mișcă. Mă privește nedumerit. Încep să notez, îl întreb cum îl cheamă exact și aici vine surpriza. Îmi întinde o carte de vizită pe care este menționat simplu, pe lîngă cele obișnuite, „Marian Avram — din uzinele 23 August". Mărturisesc acum că am fost emoționat. Prejudecățile noastre nu-mi oferiseră decît cărți de vizită cu ing., dr. sau prof. Omul începea să se dezvăluie de la banala carte de vizită. Așadar...

— Sînteți născut în București, deci ați fi un copil al asfaltului, cum spunea cineva.

— Da de unde! În mahalaua Vitanului nu îndrăznea nimeni să viseze asfalt. Am plecat la Curtea de Argeș pe la 11 ani pentru că taxele de la liceul de acolo erau mult mai mici decît în București și în plus aveam și niște rude prin părțile acelea. V-am spus, de liceele din București nu mă puteam lipi, fiindcă mama, după ce s-a prăpădit tata, cînd eu n-aveam decît patru ani, nu era în stare să-mi plătească taxele cu salariul ei de muncitoare textilistă.

— Și apoi, proaspăt șef de promoție la un liceu teoretic, ați venit la „23 August". Cum vi s-a părut uzina pe atunci?

— Era în 1949, se despărțise de „Republica" și făcea locomotive cu aburi, vagoane, motoare și alte utilaje de tehnicitate redusă. Odată cu anii însă s-au schimbat foarte multe, și profilul fabricației și, mai ales, oamenii.

— Cum s-au schimbat oamenii?

— Unii mai ieșeau la pensie, alții plecau. Creșteau însă tinerii. Și în secția mecanică, unde eram eu, erau niște bărbați, niște muncitori foarte ridicați și profesional și politic. În stare să înțeleagă și să interpreteze corect legile care guvernează viața socială, capabili să priceapă foarte bine timpul. Erau constienți că sînt o forță. Aici a fost prima organizație ilegală a partidului din uzină. Cea care, într-o noapte, a ridicat steagul roșu pe fosta secție de cazangerie astfel încît să poată fi văzut chiar din biroul directorului.

— V-ați bucurat sau v-a încercat teama, o teamă firească, izvorîtă din lipsa de experiență, cînd ați venit printre acești oameni puternici?

— Un moment. Nu uitați că veniserm cu liceul și în anii aceia nu prea aveau mulți bacalaureatul. Mi s-a oferit un post într-un birou. L-am refuzat...

— De ce?

— Fac o paranteză la discuție. Sînt unii tineri, azi, care cred că avînd liceul trebuie să lucreze neapărat într-un birou. Cu tot respectul pe care-l port celor din birouri, nu înțeleg cum te-ai putea lipsi de satisfacția muncii pentru un loc pe scaun. Poate și pentru faptul că n-am lucrat niciodată într-un birou. În sfîrșit. Vroiam să lucrez acolo unde se făcea producția, să fiu muncitor. Știam foarte exact pentru ce veniserm la uzină.

— Ce anume știați foarte exact?

— Că eram un copil sărac, că pentru moment nu puteam studia mai departe din lipsa mijloacelor...

— Și biroul vă oferea o leafă...

— Dar nu și satisfacții. Nu numai acuma, ci întotdeauna, la sfîrșitul zilei de muncă mi-am făcut bilanțul. În fața mea, nu în fața altora. Satisfacția cea mare o constituia stiva de piese care îmi trecuseră prin mînă, piesele pe care le muncisem eu. Așa mă învățase mama.

— Ce anume?

— Că întotdeauna pot mai mult și mai bine. Să nu fiu mulțumit cu una, cu două. Cînd eram copil nu prea dam ascultare. Mai tîrziu mi-am adus aminte și sînt convins că și sora mea gîndește la fel. Așa am fost crescuți.

— Să ne întoarcem la ceea ce vă întrebasem. Ce ați simțit în venirea în secția mecanică? Teamă sau bucurie?

— Nici una, nici alta. Doar o reținere în fața necunoscutului. Citeam în presă și ascultam la radio știri și reportaje despre uzină și „23 August"-ul îmi apărea ca un templu al muncii în care am intrat cu foarte multă sfială și respect. Față de uzină și de oameni. Mă întrebam dacă merit atîta.

— Cum v-au primit comuniștii?

— Cu mirare pentru că aveam liceul. Apoi, cînd le-am spus că vreau să muncesc numai cu ei, numai la mecanică, m-au primit cu oamenie și multă bucurie. Eram utemist din școală și participam cu însuflețire, fără să mă cheme cineva la muncă patriotică...

— Vă întrerup din nou. Cum erau anii aceia de reconstrucție? Ne-am obișnuit, nu fără temei, să-i numim eroici.

— Istoria așa-i va consemna. Noi, cei care munceam atunci, îi considerăm obișnuiți. Eram o generație de oameni necăjiți. Trăiserm războiul. Îndurasem foametea, un cartof, duminica, numindu-se masă îmbelșugată. Înainte de asta fusese „totul pentru front — totul pentru victorie". Învinsesem cu pierderi grele. Am început reconstrucția. Război, foamete, dărîmături. Așa era țara. Cine s-o ridice? N-aveam altă alternativă. Era prima dată în istorie cînd puteam rîndui țara, așa cum vroiam noi. Și ne-am pus pe muncă. A munci nu este un act de eroism. Nici chiar a munci foarte bine. Să nu confundăm datoria cu actul eroic. Eroice au fost luptele comuniștilor în ilegalitate. Dar noi ne construiam atunci o țară în deplină legalitate.

— Înțeleg cele spuse de dumneavoastră ca o definiție mai exactă, mai aproape de adevăr, a datoriei.

— Aș vrea să mai zic ceva. Sînt, citeodată, pus în situația să spun cuiva deschis: muncești prost. N-o scoatem, așa la stambă, nici noi din planul, nici dumneata cu retribuția. Îmi răspunde acela: mie nu mi se pare. Îi răspund: eu sînt convins și îți spun și de ce, pentru că regimurile pe care le folosești nu sînt corespunzătoare și pentru că în jurul mașinii nu e ordine deplină. El: atîta pot. Eu: dacă, într-adevăr, atîta poți, atîta vei lua. Sau un alt aspect. I-am reproșat odată unui tînăr de la noi că la mică distanță de locul său de muncă se întîmpla ceva nelalocul lui. Mi-a răspuns că nu-i treaba lui, că el și-a făcut treaba foarte bine, că n-are timp să vadă și în altă parte. I-am răspuns că trebuie să-l intereseze, pentru că și el este proprietarul întreprinderii ca și mine, ca și ceilalți și în același timp este și beneficiarul activității desfășurate aici. Ce fel de proprietar este el dacă admite să se lucreze ineficient și cum îi convine, ca beneficiar, să lucreze cu rezultate proaste?

— Sînt două aspecte ale datoriei, ale responsabilității...

— Mai mult, două aspecte ale democrației noastre muncitorești.

— Să fie cumva un răspuns indirect la întrebarea aceea la care mereu facem paranteze?

— Poate fi și așa. Cînd am venit în '49, am avut șansa să fiu primit de comuniștii de la mecanică. De la ei am învățat cum să muncești ca să nu-ți reproșezi ceva, să nu te mustre conștiința. Asta este, conștiința. Erau niște oameni cu o înaltă conștiință.

— Se vorbește despre dumneavoastră ca despre un om care citește foarte mult, care se instruiește mereu. Cineva v-a numit chiar omul-enciclopedie...

— Exagerează, vă rog să nu scrieți asta.

— În sfîrșit. Ce anume vă place să citiți mai mult?

— Istorie. Istoria noastră.

— De ce?

— Pentru că este istoria unui popor frămîntat. Citind istoria noastră am lăcrimat adeseori. Să nu vă pară de prost gust cele spuse. Dar așa am simțit. Este istoria unui pămînt care a îndurat citeodată mult mai mult decît crezi că poate răbda un popor, oamenii acestui pămînt. Dacă s-a întîmplat ca unii să vină de undeva, noi sîntem ai pămîntului. Ne mai privesc unii azi cu o oarecare compătimire, chiar cu dispreț, pentru că ei aveau la anul 1200 universități și noi luptam la porțile Europei. Așa s-a întîmplat, să luptăm de peste două mii de ani pentru colțul acesta de lume, să luptăm cu îndîrjire pentru unire, de la Burebista și Decebal, la Mihai Viteazul. A venit apoi anul Unirii de la 1 Decembrie 1918. La 1859, moldovenii și muntenii au secat Milcovul ca să trăiască într-o singură țară, iar la 1 Decembrie 1918 Alba Iulia a răsunat de glasurile românilor dornici să se unească și să trăiască așa cum veacuri la rînd le-a refuzat-o istoria: împreună și în libertate. Pentru că am vorbit mai înainte de datorie, sînt convins că ceea ce facem noi în România de azi este o împlinire a datoriei pe care o avem față de strămoși și față de copiii noștri, de viitorul țării. A fost un lucru pe care l-am învățat tot de la acei comuniști de la secția mecanică: dacă nu-ți servești poporul, nu-ți face pielea două parale.

— Vă propun să concretizați puțin.

— Munca fiecăruia dintre noi se concretizează în bunăstare

— Ce ar trebui să înțelegem prin bunăstare?

— Firește, nu numai cea materială, ci pe toate planurile. Spuneți-mi, citi dintre noi, dintre muncitori, au avut mîi de cărți în bibliotecă? Citi dintre noi, cînd se duceau acasă după o zi de muncă, se puteau reface ascultînd „Imperialul" lui Beethoven? Sînt niște exemple.

— Vă place Beethoven?

— În primul rînd. Dar și Haydn, și Mozart, și Verdi, și Rossini. Dar în primul rînd Beethoven. În timp ce împăratul era salutat cu trei salve de aplauze, titanul de la Bonn era salutat cu cinci.

— Vorbeați mai înainte de datoria noastră față de strămoși...

— Nu numai față de ei. Ci și față de noi, față de copiii noștri. Au luptat și Abunii pentru o țară, întreagă, unită, este firesc ca noi să luptăm pentru a apăra această Unire, această unitate. S-o apărăm prin munca noastră, prin străduința noastră de a fi mai buni, prin silința noastră, a comuniștilor de oameni, de a ne ridica mai mult țara. Eu, ca muncitor, am convingerea că forța unei națiuni nu stă atît în tăria armelor, cît în capacitatea ei de a munci și a-și dezvolta economia. Pe bună dreptate spunea acest mare bărbat care este secretarul general al partidului, la întîlnirea noastră, a muncitorilor, cu dinsul, de acum cîteva zile, că cea mai bună cale de întărire a capacității de apărare este acum dezvoltarea economiei naționale, a nivelului de trai al poporului. Dacă îmi permiteți, am să vă dau și un exemplu pe care l-am găsit recent...

— Vă rog.

— O statistică arată că înarmările postbelice au costat 6 000 de miliarde de dolari. O sumă enormă. Cît bugetele multor state. Și știm cu toții că sînt țări unde copiii mor de foame. Tot tovarășul Nicolae Ceaușescu se întreba, ne întreba, cît să se mai facă pentru distrugerea planetei, de cîte ori s-o mai putem distruge cu fel și fel de armamente? Cine este atît de irresponsabil încît să vrea să nimicească planeta? Este o problemă demnă de a fi gîndită de toată lumea. Pentru că un al treilea război mondial nu va mai putea fi relatat de nimeni, pentru a se da cuiva dreptate.

— Este limpede, trăim în țara aceasta un timp al muncii, al construcției, iar politica noastră externă, o politică de oameni iubitori de pace, de progres, este cunoscută și apreciată în toată lumea...

— Intervin puțin. Chiar și industria noastră este cunoscută și apreciată...

— Exact. Aici vroiam să ajung și vroiam să vă întreb cum se poate exemplifica acest lucru, plecînd de la acest colț de industrie românească numită Întreprinderea „23 August"?

— V-am spus că făceam acum 30 de ani locomotive cu aburi, „Pacific". Aș mînți dacă aș spune că la timpul lor nu erau apreciate. Dar timpul a trecut, progresul științei din acest sfîrșit de secol este cunoscut, și noi facem exact ceea ce fac industriile moderne din lume. Furnizăm utilaje complexe pentru marile investiții ale țării și mă gîndesc la combinatul de la Borzești, la Platforma petrochimică Midia-Năvodari. Mai sînt utilajele pentru unitățile industriei chimice de la Zalău...

— La Zalău, unde numai de industrie nu se putea pomeni cu doisprezece ani în urmă...

— E și aici o temă de meditație: ritmurile noastre înalte de dezvoltare, urmare a unei politici înțelepte a partidului, a unui Program capabil să schimbe de la o zi la alta harta economică a țării. Spuneam că facem utilaje pentru marile obiective ale țării. Facem locomotive diesel. Exportăm în peste 35 de țări. Sîntem o verigă dintr-un uriaș lanț care este economia României.

— Am vorbit despre multe și implicit am vorbit și despre democrație. Totuși, ce înțelegeți dumneavoastră prin democrație?

— Ceea ce facem noi în această țară, adică ceea ce spune exact cuvîntul: demos și kratos. Conducerea de către popor. Nici mai mult, dar nici mai puțin.

RĂZVAN BĂRBULESCU

● **Marian Avram; născut în București la 1 august 1928; bacalaureat al liceului teoretic-umanist din Curtea de Argeș, șef de promoție — 1948; din 1949 muncitor la Uzinele „23 August"; șef de echipă, de meserie trasator mecanic; membru de partid din 1958; distincții: 7 medalii și Ordinul Muncii clasa a II-a în 1971; secretar al comitetului de partid de la secția presecompresoare și vicepreședinte al Consiliului oamenilor muncii pe întreprindere.**

FLACĂRA Redacția: București Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341 Telefoane: 17 60 10, 17 50 20, interioare: publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17), reportaj (Nicolae Cristache — 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 33; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 13); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

flacăra

7 DECEMBRIE 1978

● Bătălia pentru proteine (pag. 5)

● „Reg-Oil" : ideea a triumfat, dar aplicarea ei trebuie urgentată ! (pag. 6)

● 14 întrebări pe adresa O.S.I.M.-ului (pag. 10)

● Echinocțiul de primăvară (pag. 15)

Audiențele, la locul de muncă al celor care le solicită!

De o deosebită valoare și eficiență practică s-a dovedit în ultima vreme inițiativa Comitetului de partid al sectorului 1 de instituire a unui program de audiențe direct la fața locului, în incinta unităților economice de pe teritoriul sectorului. Măsura este de dată relativ recentă, dar ea și-a demonstrat pleno importanța politică și socială, recomandîndu-se ca o emoționantă pildă de devotiune, generozitate și umanism, de soluționare promptă și judicioasă a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii.

Inițiativa s-a născut la începutul lunii aprilie, ca urmare a unei analize consacrate îndelungatei experiențe dobîndite în ultimii ani în relațiile cu publicul. Bogatul material faptic acumulat și caracterizat printr-o variată și nuanțată cazuistică a fost cercetat în lumina Hotărîrii Plenarei Comitetului Central al P.C.R., cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, precum și a Decretului nr. 1 din 24 martie 1978 și a repetatelor recoman-

(Continuare în pag. 8)

LIVIU TIMBUS ■

IUBIREA DE FRUMOS

Familia

Un nobil prieten din Constanța mă roagă să împărtășesc prin intermediul revistei cîteva gînduri despre familie, acum cînd se apropie iarna și oamenii stau mai mult în vatra lor în dialog unul cu alții.

Textele vechi orientale ne-au transmis prin milenii acest adevăr de aur că omul nu poate trăi singur ; în ceasul cînd i s-a înfățișat toată natura plantelor și animalelor ca să le dea un nume, omul n-a găsit nimic din toate acestea pe măsura lui, iar ca să nu-l cuprindă uritul și singurătatea i-a fost dăruită perechea, împreună cu care va putea străbate mileniile și va putea păstra grădina pe pămînt.

Unde apare familia, apare și grădina, oriunde a ajuns omul prin noaptea istoriei în pustii ani de pe pămînt, rămînerea lui într-un loc a însemnat și încropirea grădinii; în mijlocul pădurilor între sălbăticiuni omul și soața lui împreună însamnă începutul unei civilizații. Ne aducem aminte de celebra frescă de pe peretele dinafara Voronețului. Bărbatul ară, defrișează mai degrabă o poiană de unde a plecat pădurea, femeia toarce lîna oilor și leagănă pruncul înfășat în scutece în covecioara în care se frămîntă pîinea o dată pe săptămînă. În această familie a lucrării și privegherii trebuie căutată originea Patriei, rînduiala ființei unui popor. Pentru că familia este întemeiată pe cea mai trainică dimensiune a Universului, care nu piere niciodată și aceasta este dragostea. Iar dragostea adevărată începe cu jertfa de sine, pentru că numai unde stăpînește spiritul jertfei de sine este locul larg de viețuire pentru celălalt, pot apărea pruncii ca încoronare a jertfei de iubire și slujire a castității părinților.

S-a dovedit de-a lungul istoriei că trăinicia și seriozitatea unui popor este dată de buna așezare spirituală a familiei. Acolo unde pruncii cresc în pace și dragostea părintească propășește buna stare spirituală și materială a întregului popor. Copiii care au parte de căldura părinților, duc cu ei în lume o avere de neprețuit.

Mi-e gîndul acum la casele pline de copii din toată țara, la ceasul sfînt de seară cînd tatăl, întors ostenit de la lucru, din cîmp sau din mină, din fabrică împarte, la lumina lămpii, pîinea pruncilor, pîine însoțită de un cuvînt curat, plin de iubire și nădăjduire pe acest pămînt românesc al părinților noștri.

IOAN ALEXANDRU ■

„Intrăm în cel de-al șaptelea deceniu de la constituirea statului nostru național unitar cu hotărîrea fermă de a face totul pentru ca perioada ce urmează să se înscrie ca o treaptă nouă, superioară, pe calea dezvoltării multilaterale a patriei noastre, a ridicării României în rîndul țărilor cu un nivel de dezvoltare medie, a creșterii tot mai rapide a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor."

NICOLAE CEAUȘESCU

CELEBRĂM ISTORIA, CELEBRĂM PREZENTUL, CELEBRĂM VIITORUL NOSTRU!

Într-o înălțătoare atmosferă de sărbătoare — reflectînd dimensiunile unei autentice sărbători populare — Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste și Marii Adunări Naționale, desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a omagiat jubileul luptei eroice, seculare a neamului pentru unitate statală și națională, pentru libertate, progres, demnitate, independență, pentru tot ceea ce, în acest ceas istoric al existenței noastre, constituie bunul cel mai prețuit, suprema noastră legitimare în fața timpului, temeiurile de forță și de mîndrie, înaripînd visurile și cutezanțele noastre de viitor.

A fost unul din acele momente care, cu forța marilor adevăruri, cu pregnanta obiectivă a unei proiecții panoramice pe un ecran vast cît și țara, cît și istoria, ne-a amintit cine sîntem, ce vrem, ce trebuie, ce putem să fim, ce povară de glorie, de sudoare, de suferință, de sînge, de geniu ne apasă umerii, ce năprasnică energie istorică s-a cheltuit pe acest pămînt, pînă la împlinirea contemporană a existenței noastre, adică tot ceea ce explică limba, cugetul, cugetarea, ideile, idealurile, faptele, peisajul nostru material și spiritual, monumentele vechi sau tinere, adică ființa și devenirea noastră. A fost unul din acele momente care, reînvîntînd pagini de frontispiciu ale eposului nostru istoric, reîntrupîndu-ne succesiv în timp, în afirmările noastre majore, încununate de ziua contemporană, s-a constituit, el însuși, în cartea de aur a existenței noastre, ca o filă de neuitat, ca un veritabil moment istoric, încărcat de întreaga semnificație pe care astfel de file le aduc în cronica vieții unui popor.

Prin întreaga sa desfășurare, acest emoționant moment jubiliar închinat Unirii a dat o vibrantă expresie a unității, a conștiinței noastre indestructibile, a fraternității în cuget și în simțiri a tuturor fiilor acestui pămînt — români, maghiari, germani, de alte naționalități — deveniți o singură ființă cu țara, sub lumina celor mai înalte împliniri pe care istoria noastră le-a cunoscut. Într-un singur glas — dînd chip sentimentelor unui întreg popor — participanții la sesiunea solemnă au proclamat, din nou, în auzul timpului și al lumii, că pe steagul nostru e scris Unire, că unitatea marii familii a națiunii noastre în jurul partidului, a secretarului general, a președintelui României Socialiste — de al cărui nume, de a cărui prodigioasă operă se leagă cu strălucire toate istoricele înfăptuiri ale prezentului, toate năzuințele noastre fierbinți pentru mîine, întreaga mare, demnă și mîndră afirmare a noastră în

(Continuare în pag. 2—3)

ILIE PURCARU ■

Poporul a făcut Unirea, nemuritor poporul fie

Cu toții la Alba mergeam

Dis-de-dimineață, peste străvechea cetate iarna începuse să-și reverse parcă podoaba de fulgi și întîia zăpadă a anului părea mai degrabă un joc de artificii vestind că undeva, deasupra milenarului Apullum, un soare stă gata și este încă în putere ca la un semnal să spargă încă o dată perdeaua plumburie a cerului de decembrie. „Ca astăzi era vremea și atunci, ningea și aerul devenise aspru", își amintește pensionarul Vasile Rațiu, un om la venerabila vîrstă de 87 de ani hotărît să se numere printre cei dintîi locuitori ai orașului care în această zi au urcat, refăcînd o magistrală a istoriei noastre naționale, drumul Cetății. „Era, continuă primul nostru interlocutor și al numeroșilor copii, cărora le depăna amintirile sale de participant la evenimentele petrecute aici cu șase decenii în urmă — era iarnă, ca să zic așa, du' cine avea suflet să ia seama la nea și la frig cînd sufletele noastre dogoreau la gîndul că, iată, ajunsesem să fim cu toții, laolaltă, cînd toți știam că în ziua aceea un soare nou a răsărit peste toată țara".

Ca atunci, astăzi 1 Decembrie 1978, mii și mii de oameni, tineri și vîrstnici, bărbați și femei urcă în cetate și întîia zăpadă a anului trece parcă neobservată la Alba Iulia. Și nu știu ce alt argument ar putea vorbi mai bine despre aceasta, despre căldura din inimi decît faptul de-a dreptul impresionant că peisajul sărbătoresc al zilei a fost dominat de tonurile suave ale tilor și cămășilor înflorate, ale tilor și cămășilor venite din vechime și mărturisind prin diversitate și specific permanența unor oameni sosiți din toate colțurile țării, ale bluzelor albe pionierești ocrotite de fluturarea cravatelor cu trei culori, sublinieri semnificative ale unor idei de inegalată pregnanță în această vatră istorică : ideea continuității, ideea unității, ideea corolar tulburător rostită dintotdeauna aici că nu-i pentru poporul nostru zi de cinstire mai aleasă decît cea în care sărbătorește împlinirea secularului vis de a fi el însuși, a visului temei și impuls și condiție, firești și legice deopotrivă pentru realizarea deplină a tuturor năzuințelor sale de dreptate și libertate, de mai bine pentru sine și pentru toți.

Îngemănate pe monumentele amintind durabile pagini ale istoriei ca și pe noile

edificii ale municipiului, pe frontispiciul instituțiilor publice ca și pe ferestrele caselor obișnuite, fluturã drapelul de luptă al partidului și sfîntul tricolor al patriei ; din toate părțile cetății răzbat refrenurile unor cîntece de adîncă vibrație patriotică ; la monumentul celui ce făcu la Alba Iulia întîia mare unire, la monumentul Viteazului, la Obeliscul Unirii, la locul de supliciu al martirilor Horia, Cloșca și Crișan, florile recunoștinței sînt mai multe decît oricînd ; în dangătul clopotelor de la Catedrala Reîntregirii descifrezi parcă pulsul istoriei, pe porțile Muzeului se revarsă neîntrerupt coloana vizitatorilor, pînă la ora 8 anunțați aproape 19 mii. Pe fiecare metru pătrat din cuprinsul acestei milenare vetre, în care încununînd mărețe lucrare a istoriei masele populare au proclamat înfăp-

(Continuare în pag. 12—13)

NICOLAE ARSENIE ■
SORIN POSTOLACHE ■

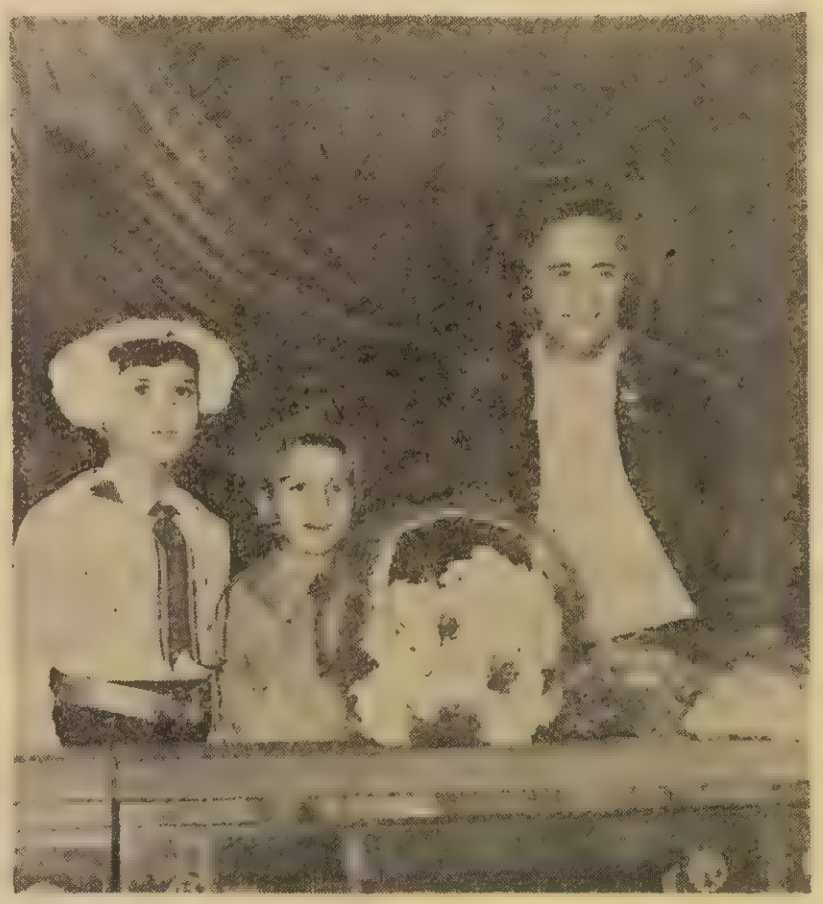

Flori ale încrederii, ale dragostei și recunoștinței

CELEBRĂM ISTORIA, CELEBRĂM PREZENTUL, CELEBRĂM VIITORUL NOSTRU!

(Urmare din pagina 1)

timp și în lume — înseamnă astăzi, la noi, o imprescriptibilă lege a vieții, înseamnă o invincibilă temelie a forței noastre, înseamnă însuși motorul înaintării, al dezvoltării civilizației și progresului.

Ca întotdeauna în momentele care ne implică inima și sufletul — poporul și țara l-au ascultat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Expunerea secretarului general al partidului, a președintelui republicii noastre, la tribuna omagială a Sesiunii solemne, în acest ceas în care am celebrat unul din evenimentele-cheie din cartea neamului, s-a înscris, în aceeași carte, ca un document de însemnătate istorică, de magistrală cuprindere și clarvăzătoare reliefare a destinului nostru în timp, revelat în semnificațiile lui majore, înmănunchind, într-o strălucită sinteză, drumul nostru de luptă, de afirmare, creația noastră contemporană, planurile de viitor, rațiunile pe care ne întemeiem orientările și demersurile, politica noastră internă și cea externă. Un document care, prin stringența sintezei, prin profunzimea sa analitică, prin altitudinea și generozitatea ideilor, prin limpezimea mesajului, prin concepția novatoare, vizionară, de largă cuprindere, îmbrățișînd problematica crucială a țării în strînsă relație cu cea a timpului și a lumii, se înscrie, deopotrivă, ca o filă dintre cele mai prețioase a tezaurului valorilor naționale, care ne definesc ființa și faptele, și ca o contribuție strălucită la îmbogățirea și la înnobilarea teoriei și practicii revoluționare, la afirmarea idealurilor majore ale omenirii contemporane.

Înfățișînd momentele de răscruce ale istoriei noastre, ale marilor bătălii populare pentru eliberare națională și socială, care au culminat cu întronarea domniei poporului, a exercitării plenare a prerogativelor suveranității, independenței și libertății, în condițiile unității depline a tuturor fiilor acestui pămînt, indiferent de naționalitate, în jurul idealurilor emancipării și înfloririi țării, în jurul marilor idealuri înscrise pe steagul partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, cu apăsată pregnanță, rolul activ, decisiv al maselor în realizarea acelor acte de căpetenie ale existenței și ale conștiinței noastre, acte care, precum Unirea de la 1 Decembrie 1918, s-au afirmat, tocmai prin tumultuosul aport al maselor, ca rezultate ale unui mare și grandios proces, crescut din temelii ce se pierd în timp. Un asemenea act, ca și altele din istoria noastră, reprezintă nu un deziderat impus, nu unul de conjunctură, și nimeni, nici o persoană sau grup de persoane nu și le pot apropia. **„Desfășurarea evenimentelor istorice — se arată în expunerea secretarului general al partidului — demonstrează în modul cel mai categoric faptul că unirea nu a fost efectul unei întîmplări, rodul unei simple conjuncturi favorabile sau al înțelegerilor intervenite la masa tratativelor, ci rezultatul luptei hotărîtoare a celor mai largi mase ale poporului, un act de profundă dreptate națională, realizarea unei concordanțe legice între realitatea obiectivă și drepturile inalienabile ale poporului, pe de o parte, și cadrul național cerut cu stringență de aceste realități".** Acest act, expresie a voinței maselor, a întregului neam de la Dunăre și Carpați, s-a cristalizat în condițiile unei puternice creșteri a luptei altor popoare pentru dezrobire și unitate națională, la un an după ce, triumfînd pe a șasea parte a globului, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie deschisese era sfărîmării lanțurilor imperialismului și colonialismului, a eliberării omului, a legării popoarelor de propriul lor destin.

Formarea statului național unitar român — așa cum se relevă în expunere — a creat premise pentru dezvoltarea forțelor de producție, pentru avîntul economic, social și cultural al țării, a determinat intensificarea mișcării muncitorești, revoluționare, afirmarea rapidă pe scena istoriei a celei mai avansate clase, proletariatul român. Crearea, în mai 1921, a Partidului Comunist Român, semnifică, în epocă, momentul de pisc, acel eveniment crucial, decisiv pentru o întreagă istorie, la care istoria însăși, prin tot ce afirmă ulterior, se raportează, ca la sorgintea fierbinte a devenirii ei. Preluînd lupta maselor, partidul muncitorimii se dovedește, în timp, unica forță ofensivă și radicală, unicul titular ce nu se dezminte al aspirațiilor celor mulți, unicul sediu de concepție și prospecție al științei prevederii viitorului, al științei mersului fenomenelor sociale, unica forță capabilă să-și asume istoria pentru sine și s-o modifice pentru popor, conducînd oamenii muncii în marile bătălii de clasă împotriva jugului social și național, împotriva fascismului și războiului, inaugurînd, prin actul insurecțional din August 1944, era lichidării pentru vecie a exploatării omului de către om, a trecerii tuturor bogățiilor țării în mîinile adevăraților lor stăpîni, era ctitoririi socialiste și comuniste a României. Eră care, în toți acești ani — și cu deosebire în anii din urmă, anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, ani-corolar ai revoluției, ani-corolar ai înfăptuirilor noastre — a validat, prin fapte, mandatul de încredere, de speranță, pe care masele cele mai largi l-au încredințat Partidului Comunist Român. Un mandat dăruit cu înflăcărare, dar și cu luciditate, cu înflăcărarea proprie avîntului revoluționar, care ne-a făcut, în acele clipe de început, să vedem, poate mai lin și mai senin drumul, decît a fost într-adevăr, dar și cu luciditate, cu acea luciditate adîncă, hrănită de o întreagă istorie, care a ținut teafără, dreaptă cumpăna judecății, determinîndu-ne să hotărîm că alt drum nu există, determinîndu-ne să apucăm cu neobosească, cu pasiune și cu dîrzenie pe acest drum. Ce a rezultat, se vede. A rezultat România de azi, țară a muncii, a împlinirii prin muncă, țară a dinamismului economic și social, țară în care, față de epoca antebelică, producția industriei a sporit de 43 de ori, a agriculturii de 3 ori, a venitului național de 13 ori, țară în care, adiacent dinamismului economic, impulsionat de acesta, se afirmă, tot mai intens, un dinamism al dezvoltării pe toate planurile, în știință, învățămînt, artă, cultură, în noua civilizație a orașelor și a satelor, în împlinirea multilaterală a personalității omului. A rezultat România de azi, operă a partidului, înfăptuită de milioane de mîini, a rezultat această țară care, ca înfăptuire istorică a poporului, a maselor largi, înseamnă, pentru prima oară, nu numai prezența, dar și asigurarea, în chip programatic, a participării maselor la istorie, asigurarea conducerii efective a societății de către întregul popor, pe temeiul dezvoltării continue a unei democrații de tip nou, revoluționare, reale, eficiente. În acest cadru, o realizare de rezonanță istorică o constituie rezolvarea justă, în spiritul marxism-leninismului, a problemei naționale, înfăptuindu-se deplina egalitate în drepturi și libertăți a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate. A rezultat, astfel, această nouă Românie, mamă bună și dreaptă pentru toți fiii ei, înălțind mîndria și demnitatea tuturor celor care trăiesc în ea, închinîndu-și munca și visurile viitorului ei de aur.

Strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, angajat cu nesovăire, cu pasiune, cu toate resursele creatoare ale ființei sale, în îndeplinirea marilor obiective ale Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale, racordîndu-și eforturile la comandamentul suprem al acestui ceas — comandamentul trecerii la o calitate nouă, superioară, în toate domeniile muncii, ale creației — poporul român e profund conștient că, procedînd astfel, adică în deplină unitate de gînd și faptă pentru înfăptuirea țelurilor partidului, se înscrie într-o impetuoasă ofensivă politică, economică, socială, spirituală, la care marea sa istorie îi dă dreptul și, în același timp, îl și obligă. Raportul de muncă și de creație al poporului, în aceste zile jubiliare, e, în acest sens, elocvent. În cei aproape trei ani ce s-au scurs din actualul plan cincinal, industria s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 11,2 la sută (față de 10,2 la sută, cît era prevăzut), s-a obținut peste prevederi o producție de circa 60 de miliarde de lei, creîndu-se premisele de a se atinge, la scara întregului cincinal, a unui plus de 100 de miliarde de lei. A început, cu succes, aplicarea noului mecanism economico-financiar, s-a accentuat autoconducerea muncitorească și autogestiunea întreprinderilor, expresii dinamice ale democrației noastre, ale participării active a maselor la conducerea treburilor obștești și, în același timp, elemente de primă eficiență în trecerea la „noua calitate" a muncii și vieții noastre. A sporit produsul social cu 9 la sută, a sporit venitul național cu aproape 10 la sută, retribuțiile au crescut (și vor crește!), urmînd să sporească, la nivelul întregului cincinal, cu 32 la sută, față de 20, cît se prevăzuse inițial. Se dezvăluie, astfel, pe toate aceste planuri, la toate aceste cote ale înaintării noastre, creșterea forței și a bunăstării poporului, afirmîndu-se justețea unei politici care, la noi, la români, înseamnă, la ceasul de față, capacitatea omului — a tuturor oamenilor — de a trăi politic, adică la cea mai înaltă temperatură a ființei și a conștiinței, ziua de azi și de mîine a patriei comune. Mobilizînd energiile oamenilor, fructificîndu-le spre binele țării și al lor înșile, desăvîrșindu-le printr-un amplu, măreț proces de educație revoluționară, ridicîndu-l pe omul acestui pămînt la calitatea politică și morală a unei societăți care se făurește prin om și pentru om, a unei societăți bazate pe muncă, pe cinste, pe echitate, pe noi relații, pe sudura deplină a colectivității noastre umane, partidul — centrul vital al națiunii — își afirmă, mereu mai puternic, rolul său diriguitor, de forță intim contopită cu poporul ce-o înțelege și o urmează, capacitatea sa de a fi, cu adevărat, un partid al oamenilor.

Această impresionantă sinteză dintre dimensiunea politică și cea umanistă a partidului nostru, a programului său, își așază, firesc, pecetea și pe politica noastră externă, pe mesajul nostru de colaborare și pace, pe demersul nostru consecvent — izvorît din însăși concepția ce ne prezidează faptele — pentru o lume mai dreaptă, mai bună, răspunzînd nevoilor și vrerilor popoarelor, ale oamenilor. **„Acționînd pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a programului de edificare a socialismului și comunismului în România** — subliniia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în strălucita expunere la Sesiunea solemnă — **ne îndeplinim o înaltă îndatorire față de propriul popor și, totodată, ne aducem contribuția la victoria cauzei generale a socialismului, la întărirea forțelor progresului social și păcii în lume. Noi pornim de la convingerea că sporirea contribuției țării noastre la cauza destinderii și păcii — țeluri de însemnătate hotărîtoare pentru destinele omenirii — impune, în primul rînd, întărirea continuă a forței economice și politice proprii, înfăptuirea cu succes a programului de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor".**

Întreprinzînd o magistrală analiză a proceselor, fenomenelor și tendințelor din lumea de azi, luminînd căile concrete de acțiune pentru triumful concordiei și al păcii, președintele republicii a subliniat că obiectivul central al politicii externe a României — politică ce ne-a adus, nu o dată, în centrul interesului mondial — îl constituie lupta neabătută împotriva oricăror pregătiri de război, a cursei înarmărilor, pentru soluționarea pe cale pașnică a problemelor ce agită epoca noastră, pentru accentuarea cursului destinderii, pentru instaurarea unei reale securități internaționale, prin abolirea politicii imperialiste de forță și de dictat, prin întronarea unor relații de egalitate între toate națiunile, pe baza respectării independenței și suveranității fiecăreia. În acest cadru, Declarația adoptată în unanimitate de Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia se ridică, prin conținutul său, la prestigiul unei carte a înțelegerii, a colaborării și păcii.

Analiza atentă a situației internaționale — subliniază președintele României socialiste — demonstrează cu evidență că, în ciuda tendințelor de accentuare a politicii imperialiste, neocolonialiste, de forță și de dictat, de reîmpărțire a lumii în zone de influență și dominație, geografia politică a epocii noastre s-a modificat decisiv, impunînd, ca pe cea mai redutabilă forță, voința popoarelor de prietenie și conlucrare, într-un climat de egalitate, de respect reciproc, de securitate și pace. A fost definitiv compromis colonialismul, iar în prezent asistăm la agonia și abolirea lui. A fost definitiv compromis și radical zguduit imperialismul, cu statele de tip monolit, acea forță care leagă silnic națiuni și popoare sub deviza brutală a înjosirii demnității naționale și a anexiunii. Primul război mon-

O mulțime entuziastă întîmpină cu ovații pe conducătorii de partid și de stat

Un important moment pentru întărirea colaborării româno-etiopiene

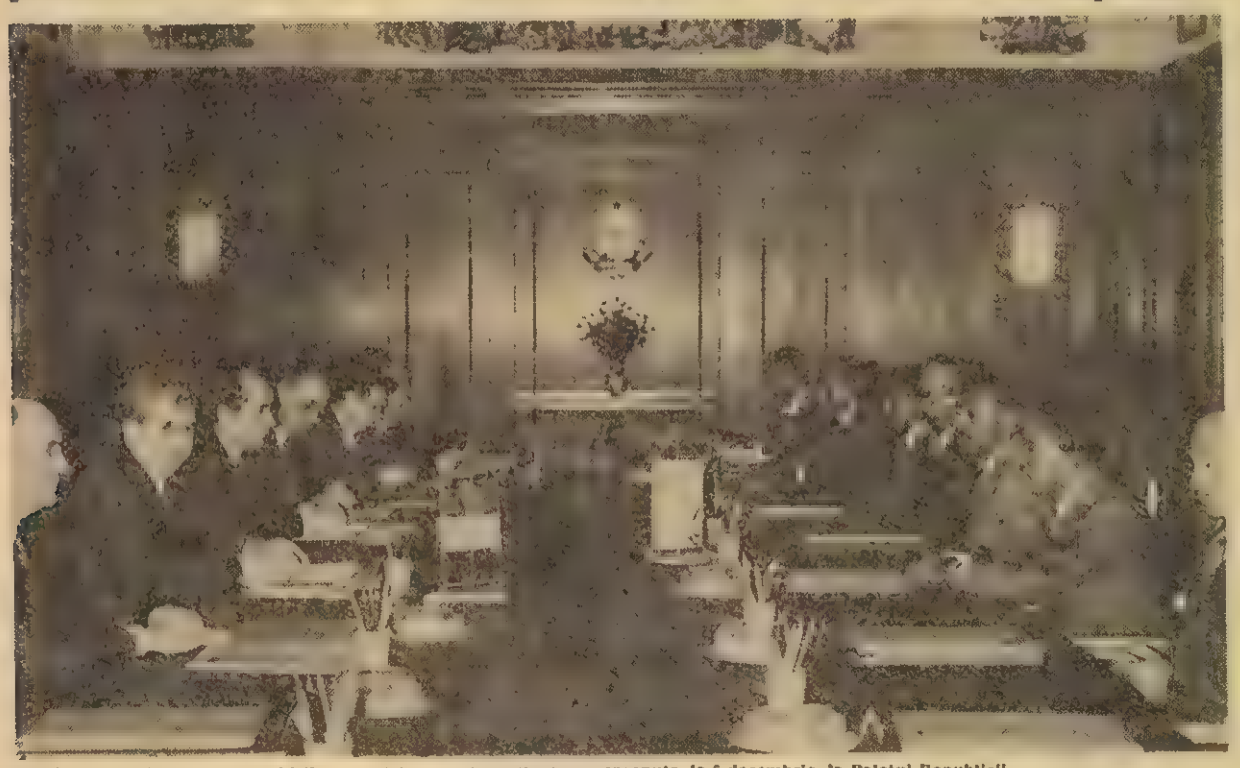

Imagine din timpul convorbirilor oficiale româno-etiopiene, începute, la 5 decembrie, la Palatul Republicii

Marți, 5 decembrie 1978, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a sosit în Capitală, într-o vizită oficială în țara noastră, locotenent-colonel Mengistu Haile Mariam, președintele Consiliului Militar Administrativ Provizoriu și al Consiliului de Miniștri ale Etiopiei Socialiste.

Ceremonia sosirii înaltului oaspete — transmisă în direct de posturile noastre de radio și televiziune —, manifestația de stimă și simpatie cu care numeroși locuitori ai Bucureștiului, prezenți pe Aeroportul internațional București-Otopeni, au întîmpinat pe șeful statului etiopian au reprezentat o expresie grăitoare pentru satisfacția cu care oamenii muncii din țara noastră, poporul român, privesc actualul dialog la nivel înalt româno-etiopian, menit să ridice pe noi trepte colaborarea dintre Republica Socialistă România și Etiopia Socialistă, în folosul reciproc al celor două popoare, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Aceeași atmosferă însuflețită a fost prezentă și de-a lungul traseului străbătut de coloana oficială, numeroși bucureșteni salutînd cu calde sentimente pe președintele Nicolae Ceaușescu și pe șeful statului etiopian, lt. col. Mengistu Haile Mariam.

În cursul aceleiași zile, de 5 decembrie, la Palatul Republicii au început convorbirile oficiale între tovarășul Nicolae Ceaușescu și lt. col. Mengistu Haile Mariam. Într-o atmosferă cordială, prietenească, convorbirile oficiale prilejuiesc un larg schimb de păreri cu privire la dezvoltarea economică și socială a celor două țări, la stadiul actual al relațiilor româno-etiopiene, la căile și mijloacele de promovare a acestora în viitor. Agenda convorbirilor oficiale înscrie, de asemenea, abordarea unor probleme majore ale vieții politice internaționale. În timpul dialogului la nivel înalt tovarășul Mengistu Haile Mariam a dat o înaltă apreciere ajutorului pe care România l-a acordat poporului etiopian în lupta sa pentru înfăptuirea obiectivelor revoluției, pentru reconstrucția țării, pentru progresul Etiopiei Socialiste.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat dorința României de a extinde colaborarea cu Etiopia în diferite domenii de interes comun. În acest sens, cei doi președinți au convenit ca membri ai delegațiilor române și etiopiene să examineze și să stabilească, în cadrul unor întîlniri de lucru, modalitățile concrete în vederea intensificării colaborării economice, industriale și tehnice între țările noastre.

Faptul că actuala vizită în țara noastră a șefului statului etiopian reprezintă o expresie a bunelor relații româno-etiopiene — ce cunosc o evoluție pozitivă —, a dorinței țărilor și popoarelor noastre de a întări și mai mult colaborarea dintre ele, a fost subliniat și în toasturile rostite de președintele Nicolae Ceaușescu și șeful statului etiopian, lt. col. Mengistu Haile Mariam, în timpul dineului oficial oferit de președintele României în onoarea președintelui Consiliului Militar Administrativ Provizoriu și al Consiliului de Miniștri ale Etiopiei Socialiste.

„Am dori ca țările noastre să conlucreze tot mai strîns pentru a-și aduce contribuția la soluționarea marilor probleme care preocupă omenirea, la realizarea unei politici noi, de egalitate și respect între toate națiunile, pentru destindere, pentru pace, pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră", sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit în timpul dineului oficial. Referindu-se la aceeași problematică, șeful statului etiopian evidenția, la rîndul său, în toastul rostit cu același prilej: **„Etiopia revoluționară sprijină toate eforturile sincere pentru realizarea dezarmării și întărirea destinderii, pentru a promova înțelegerea și cooperarea între toate popoarele lumii."**

Întemeiate pe egalitate în drepturi și respect reciproc, relațiile româno-etiopiene corespund pe deplin intereselor amîndurora dintre popoare, reprezintă, în același timp, o contribuție la cauza prieteniei, colaborării și păcii în lume. Există mari posibilități pentru ca aceste relații să cunoască un progres și mai susținut, și există convingerea de ambele părți că actuala vizită în România a șefului statului etiopian va oferi posibilități pentru identificarea unor noi căi și mijloace care să confere dimensiuni și mai ample colaborării dintre țara noastră și Etiopia. O asemenea evoluție corespunde pe deplin spiritului în care România socialistă dezvoltă activ relații de colaborare cu statele africane și se pronunță activ pentru dezvoltarea lor economico-socială independentă, în cadrul politicii mai largi, de extindere a raporturilor noastre cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pentru pacea și progresul fiecăruia.

în același timp, dintre acei care, sacrificîndu-ne sîngele pentru pace, credem în pace, credem în prietenie. Sîntem, ca țară socialistă, profund atașați obligațiilor internaționaliste, militînd activ pentru dezvoltarea frăției, a solidarității și a colaborării cu toate statele socialiste, pentru depășirea divergențelor ce se manifestă între unele dintre ele, pentru consolidarea unității lor. Sîntem pentru dezvoltarea relațiilor cu statele în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, luptînd pentru o ordine economică și politică nouă, pentru o lume care să împlinească năzuințele fiecăruia și ale tuturor.

Reafirmate prin magistrala expunere a secretarului general al partidului, președintele României socialiste, aceste principii care ne-au definit și ne definesc existența, gîndurile și faptele, s-au constituit, la tribuna sesiunii solemne, ca un vibrant memento; adică acel tulburător amintește-ți ! prin care îi învățăm pe copiii noștri că unitatea, progresul și libertatea au însemnat, la noi, sîngele strămoșilor, că independența și suveranitatea de azi a României înseamnă lumina ochilor și viața poporului român, că voința noastră de construcție, de înțelegere și de pace s-a impus printre însușirile cele mai nobile dintre cîte ne definesc, o însușire de care civilizația și armonia acestei lumi au avut, au și vor avea întotdeauna nevoie.

Primită cu fierbinte aprobare, cu însuflețită mîndrie patriotică, de toți oamenii muncii din România socialistă, indiferent de naționalitate, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — document de inegalabilă forță și de înalt adevăr asupra dreptului nostru de a avea o istorie demnă, de a avea un prezent, de a avea un viitor care să ne aparțină, în cadrul marii familii socialiste, în cadrul umanității și al civilizației ei majore — s-a constituit ca un ardent apel, ale cărui ecouri ne răsună în inimi :

„Să facem — ne-a chemat secretarul general al partidului — legămîntul solemn că vom acționa într-o deplină unitate pentru continua înflorire a economiei, științei, culturii și civilizației întregului nostru popor, că vom face totul pentru a asigura poporului nostru deplina independență și libertate, bunăstarea și fericirea L.. Că vom face totul ca patria noastră liberă să strălucească tot mai mîndră și demnă în rîndul națiunilor libere ale lumii".

LOCALITĂȚI CU NUME DE DESTIN

COMUNELE UNIREA

- județul Brăila
- județul Ialomița
- județul Hunedoara
- județul Bistrița-Năsăud

Drumul are ceva deosebit; în stînga lui, pe mulți kilometri, un jgheab din beton, oamenii îi zic uluc, pe dreapta din loc în loc la distanțe egale, hidranți vopsiți în alb pentru a fi ușor de găsit sau de ocolit atunci cînd este cazul. Sîntem într-o zonă complet irigată și,nu de ieri, de azi, zonă unde agricultura începe să capete și un statut industrial.

Îi spune Unirea, nume mai nou pentru istoria sa, care începe cînd în aceste locuri erau case din chirpici și în unica încăpere ce ținea loc de școală, copiii nu puteau învăța iarna fiindcă pur și simplu nu exista sobă.

Astăzi, în comună sînt două ceapeuri cu multe mii de hectare complet irigate. Cooperativa care poartă numele comunei, Unirea, cultivă în mod intesiv de toate, are un sector zootehnic dezvoltat. Ferma numărul unu, numai ea adică, cuprinde 1 000 de vaci care dau lapte, un șuvoi alb care astimpără setea de dimineață a pruncilor de aici, dar și de la oraș — în fiecare zi sînt duse bidoane pline la Brăila. Firește, după ce-și beau laptele, copiii merg la școală. Sînt aici două școli generale, moderne, cu săli de clasă bine luminate și încălzite, cu laboratoare, cu învățători și profesori. Cei mici, care n-au încă „vîrsta", merg la grădiniță, la una dintre ele, care este mai aproape de casă. În comună, cuvintele „blocul specialiștilor" sînt rostite printre altele, adică este vorba de ceva obișnuit, fiindcă este ceva obișnuit ca atunci cînd muncești să te bucuri de rodul muncii tale, să năzuiești mereu mai sus. În comună, lucrează așadar, ingineri, cadre medicale, sînt două dispensare, lucrează și meșteșugari în alte meșteșuguri decît cele legate de pămînt.

A privi mai sus este aici o treabă a zilei. Președintele cooperativei Unirea, Ion Drăgan, mi-a arătat grajdul cel nou. „O treabă bună — zice — în cîteva zile îl dăm în funcțiune. Curățenia, mulsul, adăparea, hrănirea, totul este automatizat. Vedeți dumneavoastră, nouă, țăranilor, ni se bucură sufletele cînd vedem porumbul înalt cît omul și putem să făcem animalului un acoperiș mai bun". „Pe lîngă faptul că au o pondere mare în agricultura județului — spunea tovarășul Cristache Moldoveanu, președintele UJCAP-Brăila — cooperatorii din comuna Unirea știu să privească, să înțeleagă perspectiva. Dezvoltarea celor două cooperative s-a realizat sub semnul inițiativei proprii". Tractoristul Gheorghe Negoiță, pe care l-am admirat pentru „stilul" dibaci de a întoarce plugul în brazdă la capătul ogorului, mi-a vorbit în același spirit. „Vă mirați că am desființat tradiționala potecuță de la capătul ogorului? Păi cine are nevoie de ea? Cu o palmă de aici, cu o palmă de dincolo, cîștigi teren, iar terenul înseamnă noi posibilități. Am scos de pe tarlaua unde am lucrat 10 000 kilograme porumb".

Unirea brațelor și a minților și-a spus încă o dată cuvîntul : anul acesta, la porumb, cooperativa a obținut producția sa record.

VASILE CONSTANTINIU ■

■

„Unirea" Ialomița, una dintre localitățile avînd rădăcinile adînc înfipte în istorie și în malurile și valurile Borcei. Comuna „Unirea" este atestată documentar în secolul al XVI-lea, dar cu siguranță că viața și munca oamenilor ei au vechime mult mai mare pe aceste meleaguri. Prima ei numire a fost însă Tocariciu și venea de la cuvîntul turcesc „tocar" ce însemna cuptor. Numele nou „Unirea" este de dată mai recentă și el are adînci semnificații în faptul de a se stringe laolaltă cele 3 704 suflete existente. Vatra satului se întinde pe 98 hectare, dar aci se întîmplă lucrurile cele mai ales. Bătălia se dă în afara satului pe cele 10 500 hectare aparținînd cooperativei agricole de producție și celor două ferme din cadrul Întreprinderii agricole de stat „Pietroiu". Cînd vorbim despre munca oamenilor, despre îndeletnicirile lor transmise din tată în fiu, nu putem lăsa deoparte secția mecanizare, cea care a înlocuit plugurile, sapele, coasele, secerele etc. și este dotată cu 481 tractoare, 13 combine autopropulsate tip C 12, 40 de secerători pentru păioase și prășitoare, diverse tipuri de discuri și grape, toate oferind posibilitatea realizării unor fluxuri tehnologice ce duc nemijlocit la producții record. Anul acesta cooperatorii din „Unirea" au realizat 8 100 kg porumb boabe la hectar pe o suprafață de 840 ha, situîndu-se printre fruntașii județului. Rezultate demne să le încunune eforturile au obținut și la cultura sfeclei de zahăr unde se realizează peste 4 vagoane sfeclă la hectar. Și fiindcă sîntem în cîmp, acum la ceas de toamnă cînd se pun bazele recoltelor viitoare am găsit la arat o formație ce ar fi trezit interesul oricui. De ce ? Era formată din Ică Adamescu, primarul comunei, Ene Alexandru, vicepreședinte al Consiliului popular comunal, Nicolae Șerban, inginer-șef la C.A.P., Ion Sîrbu, George Nica și Traian Ghiță, tehnicieni șefi de fermă. Aci pe tarlaua din apropierea locului cunoscut de „Grindul lui Ciocan", formația condusă de primar ara cu gîndul că la anul de pe fiecare hectar de pămînt să se realizeze un vagon cu porumb. Arătura era de bună calitate și brazdele răsucite de plug semănau unor coloane ale infinitului așezate pe orizontală, una lîngă alta, într-o unire milenară. Spuneam că primarul nu și-a uitat meseria de tractorist și mai ales faptul că în 1959 brigada condusă de el din cadrul I.A.S. Pietroiu s-a clasat pe primul loc pe țară din 101 formații complexe ce cuprindeau 5 tractoare, 5 mecanizatori și 500 hectare. Ică Adamescu este mîndru că face parte din școala de la Pietroiu condusă și acum de Eroul Muncii Socialiste, Dumitru Dumitru.

La ora prînzului am avut o discuție cu primarul comunei despre ce ne poate spune el, gospodarul, referitor la munca și viața celor 3 704 suflete.

— În primul rînd să scrieți că acum la ceas de sărbătoare a Unirii, noi, unirenii de pe malul Borcei, am sărbătorit evenimentul cu realizări dintre cele mai mari și în primul rînd ne mîndrim că noul complex de vaci cu lapte ale cărui investiții valorează 21 milioane lei și a fost populat cu 500 juninci aduse din Olanda dar care se simt aici pe malurile Borcei la fel de bine ca la ele acasă. Și este și normal. Și acolo și aici sînt ape și canale ce creează un microclimat asemănător. Despre rezultatele obținute în sectorul vegetal ați notat, despre zootehnie v-am spus eu, așa că, de la muncă să trecem la viața oamenilor. În ultimul deceniu de cînd comuna se cheamă Unirea s-au construit 600 case noi, șoseaua principală a fost asfaltată, avem 3 kilometri de trotuare, am forat un puț cu un bazin avînd capacitatea de 7 vagoane, rețeaua de apă are o lungime de 16 km iar 400 de cetățeni au apă în curte și în casă. Să scrieți că la Unirea, în casele construite, în afară de camerele mari și luminoase, cu mobile moderne și covoare cu plușul de o jumătate de palmă, găsești baie și instalații sanitare, cam tot ce au orășenii. Să afle toți despre casa mecanizatorului Dumitru Cojocaru, a fermierului Nica George, a lui Grigore Gabor, a lui Dima Ispas și Mariei Slujitoru, în curțile cărora fiecare palmă de pămînt este muncită cu grijă, că unii dintre ei și-au construit solarii proprii, că au reușit prin munca proprie să-și facă viața mai plină de bucurii. Că la Unirea în fiecare an se plantează 1 000 de pomi fructiferi la care se adaugă 5 000 de duzi pentru creșterea viermilor de mătase. Și aci nu trebuie să uităm pe cele mai destoinice crescătoare cum sînt Sorica Șerban, Maria Florescu și Maria Ene.

MIHAI VIȘOIU ■

■

De peste toată Țara Hațegului, ceața se ridica alene, vălurindu-se înspre crestele doar bănuite ale munților și dezvelind privirilor noastre ogoarele și livezile parcă amorțite de acest sfîrșit de noiembrie. Soarele, la început palid îvindu-se cînd și cînd din ceața molatecă și mișcătoare, avea să se înstăpînească, fără drept de tăgadă pînă la urmă, și peste liniștea blîndă a comunei Unirea, o comună aflată la numai 5 kilometri de Hațeg, pe drumul ce duce spre Răchitova, spre poalele Retezatului bătrîn de cînd lumea.

Aurel Martinescu, primarul comunei, fiu al satului, reîntors de cîțiva ani pe meleagurile natale, avea să ne declare, încă de la bun început, că istoria denumirii comunei, și în special a satului Unirea, nu este prea lungă. „Satul nostru s-a numit, a continuat dînsul, Fărcădinu! de Jos, pînă prin anii 1923—1924, cînd i s-a dat un alt nume, Berthelot, omagiindu-se astfel faptele de arme ale unui general francez ce a condus în primul război mondial o parte a oștilor române. Actualul nume, Unirea, datează din 1963, cînd satul a fost declarat și reședință de comună, în teritoriul său administrativ mai aflîndu-se și satele Tuștea, Livezile, Fărcădin și Crăguiș. Cealaltă istorie, a vetrei satului, se pierde, desigur, în negurile veacurilor și despre ea vorbesc vestigiile pe care arheologii le scot la iveală de sub pămînturi. În ceea ce privește mutațiile substanțiale în viața oamenilor de pe aceste meleaguri, ele au avut loc numai și numai în anii puterii populare".

Iată doar cîteva din argumentele primarului Aurel Martinescu : cele 96 de case ale satului sînt toate, dar absolut toate, case noi, ridicate mai ales în ultimii 10 ani. Pînă în anul 1948, factorul poștal nu aducea în obișnuita sa tașcă nici o pensie, pentru ca la ora actuală satul să aibă exact 70 de pensionari, dintre care 36 sînt pensionari ai C.A.P.-ului. Tot pînă în 1948, forța de muncă a satului era cuprinsă numai în agricultură, iar la ora actuală 82 de persoane sînt încadrate în întreprinderile din împrejurimi, ceea ce face că pe parcursul unui an, în bugetul familiilor din Unirea să intre cu veniturile realizate și de pensionari, aproape 10 milioane lei.

„Ne-am putea lăuda, a continuat primarul comunei, cu faptul că în anul 1975, Unirea a cucerit, în întrecere cu celelalte comune, locul I pe județ și locul al II-lea pe țară, fiind decorată cu Ordinul Muncii, clasa a II-a, plus un premiu de 80 000 lei pe care-i vom folosi la ridicarea noului cămin cultural. Ne-am străduit să continuăm acest succes și, iată, la 30 septembrie, anul curent, la o analiză preliminară pe județ, ne-am clasat pe locul doi, loc pe care, pînă la sfîrșitul anului, îl vom menține, fără doar și poate. În ceea ce privește nivelul de trai al locuitorilor din Unirea, am vorbit despre cele 96 de case noi și am mai putea aminti faptul că avem în sat 18 posesori de autoturisme „Dacia-1300", că numărul lor se va dubla în curînd. Nu lipsit de importanță ar fi și amănuntul că magazinul nostru, deși ne aflăm la numai 5 kilometri de Hațeg, desface mărfuri în valoare de 140—160 mii lei lunar. Dar, întreb eu, evident retoric, în care din comunele României socialiste n-au avut loc astfel de mutații ?! În ceea ce ne privește, cu adevărat ne lăudăm, și aici voiam să ajung, cu o avere inestimabilă. În 1948, satul nostru nu avea decît doi intelectuali. La ora actuală, 51 de fii ai satului sînt absolvenți ai unui institut de învățămînt superior, iar alți 35 de tineri sînt studenți. S-au ridicat din foștii neștiutori de carte, copiii lor, vreau să spun, medici, profesori, ingineri, economiști, juriști".

VICTOR NIȚA ■

■

„UNIREA. Comuna mai are încă tablă indicatoare, dar nici bistrițenii nu știu exact dacă de fapt mai există, sau a devenit pur și simplu cartier-satelit al Bistriței ! Actualul „statut" ni l-a prezentat cu exactitate tovarășul Horia Ștefan, secretarul Consiliului popular orășenesc Bistrița : de cîțiva ani Unirea a devenit localitate aparținătoare a orașului-capitală al județului Bistrița-Năsăud. Statistic vorbind, „zestrea" de azi a Unirii este cam aceasta : 1 364 de locuitori, 363 de familii și cam 200 de hectare de pămînt...

Sînt acasă la familia Ruști.

— V-am căutat toată dimineața, dar zadarnic...

— Și eu, și soția, și copiii lucrăm în oraș.

— Unde ?

— Eu lucrez de 5 ani la Combinatul industrial de construcții de mașini. Sînt manipulant de materiale. Prin mîna și pe sub ochii mei au trecut toate produsele combinatului. E de necrezut ce s-a putut realiza. Uite, eu sînt om simplu. Am acum aproape 60 de ani.

— Sînteți de aici, din Unirea ?

— Practic, da. Am venit aici, în 1945, direct de pe front. Am rămas aici, m-am căsătorit cu o româncă de aici, Aurelia, mi-am construit în Unirea prima casă de după război. Am 2 fete și 2 feciori și pot spune fără rezerve că sînt un om fericit.

Gîndiți-vă : am o fată, Emilia, profesoară la Năsăud, alta, Doina, economistă la Combinatul de utilaje din Bistrița, iar băieții, Ionel și Daniel, sînt studenți. Primul, la medicină la Iași, iar al doilea, cel mic, la chimie alimentară la Galați...

— Cum a devenit Aldorf-ul de ieri... Unirea ?

— Mi-aduc aminte că ne-am întîlnit aproape toți oamenii din sat, români, și sași, și am convenit să-i găsim un nume mai adecvat. Aldorf era un nume fabricat, forțat, neconform unor realități sociale și naționale. Și românii, și sașii au apreciat că satul trebuie să se numească simbolic Unirea. Adică, să reprezinte o realitate : prietenia dintre români și sași care în fond, au fost dintotdeauna uniți, avînd aceleași idealuri...

...De cîțiva ani, orașul s-a apropiat tot mai mult de cartierul-satelit. Și la propriu, și la figurat. I.C.V.A. și I.C.M.-ul și-au construit aici depozite, puternice baze de producție, ca dealtfel și cooperația. Aici în Unirea s-au înființat între altele un atelier de tîmplărie și altul de prefabricate. Oficiul de îmbunătățiri funciare și proiectări construcții agricole, O.J.E.P.C.A., a investit aici, în Unirea, aproape 4 milioane de lei : o hală de reparat utilaje grele, gospodărie proprie de apă și alte obiective care vor fi terminate în acest an...

La Unirea, s-au produs și continuă să se producă importante mutații, ne spunea tovarășul Horia Ștefan, secretarul Consiliului popular orășenesc Bistrița. Continuă să se dezvolte noi unități. Apar noi locuri de muncă și noi meserii, nefiind uitate nici cele tradiționale : agricultura și pomicultura. Despre aceste preocupări ne-a vorbit fermierul Ion Cioncan :

— Ferma noastră aparține de C.A.P. Bistrița și are un profil mixt. Pe cele aproape 200 de hectare de pămînt, avem culturi cerealiere, vie și pomi fructiferi. Lucrăm doar cu 85 de oameni, iar valoarea unei zile de muncă e de 70 de lei.

Ion Cioncan era bine dispus. Deși n-a fost an bun, ne spunea dînsul — ferma a obținut o producție de 7 000 kg porumb știuleți la hectar. Mi-a vorbit și despre fruntașii fermei : Ludovica Ceteraș, care este și secretară a organizației de partid, Victor Vrînceanu, de la echipa de cultură cerealieră, și Iustina Sidor. Sînt oameni de nădejde. Nu e nevoie să și mulți. E nevoie să fie însă harnici...

M. CONSTANTIN ■

Țară bătrînă, port bătrîn, frumoși bătrîni

Fotografie de GH. VINȚILA ■

Bătălia pentru proteine

Cît vezi cu ochii, numai cîmpie! Și în cîmpie, singur, tulburător de singur, un mic bloc cu 12 apartamente.

Pentru că, înțelegem, nu e ușor ca 14 muncitori și muncitoare, plus un șef de complex, să îngrijească de 3 000 de animale, de la numai 10 zile, cînd abia se țin pe picioare, pînă la un an, un an și o lună, cînd trebuie să le livreze la cel puțin 400 kilograme. Se înțelege deci că atribuțiile oamenilor de la Complexul de îngrășare a vițeilor de la Întreprinderea agricolă de stat Ivănești (Ialomița), șef de complex fiind medicul veterinar Virgil Coltofeanu, nu se rezumă numai la a-i hrăni, ci, în condițiile unei creșteri și îngrășări intensive, ei, acești oameni, trebuie să controleze tot acest mare miracol care este viața! Este adevărat, înalta productivitate a muncii este susținută în mare parte de mecanizarea lucrărilor: furajarea, observăm, se face cu remorci tehnologice de mare capacitate și acționate de tractoare, adăparea se face automat, pardoselile tradiționale ale grajdurilor au fost înlocuite cu grătare din beton prin care dejecțiile se scurg în canale colectoare, de unde sînt evacuate cu pompe mecanice. Pentru asigurarea unui microclimat corespunzător a fost montată aici o instalație de ventilație modernă, bazată pe „efectul Coandă", concepută și executată de specialiștii ai INCREST București. În afara de faptul că se asigură un microclimat oricînd ideal în adăposturi, spectaculos este și faptul că această instalație a redus consumul de energie electrică cu 60 la sută! Dealtfel, în condițiile marilor complexe industriale nici nu se mai poate concepe ca lucrările să nu fie mecanizate. Dar, cu toată mecanizarea, ceea ce asigură reușita acestei activități aici, adică obținerea unor sporuri de greutate la viței mai mari decît în multe alte părți, este dăruirea totală a oamenilor, marea lor pasiune pentru muncă. Dăruirea constă nu numai în faptul că au acceptat izolarea, ci și în faptul, știu mai ales în faptul, că și-au asumat o mare responsabilitate: sporirea, în condițiile unei înalte productivități a muncii, a producției de carne.

— Un om care nimerește întîmplător la noi, mărturisește medicul veterinar Virgil Coltofeanu, care nu se ține de treabă, este respins ca o grefă. Pentru că actualul colectiv de muncă, în mare parte format din familii, este rezultatul unei selecții de trei ani. Ei muncesc zi și noapte! Trăind aici, la 100 de metri de grajduri, înseamnă că trăim lîngă aceste animale care au nevoie de o permanentă supraveghere.

— Nu vi se pare cam dur termenul de selecție?

— Poate cu expresie, că semnificație însă nu e dur. În cadrul unor obiective agroindustriale mari, cu o înaltă productivitate a muncii, deci unde se cere un mare efort, răsplătit, este adevărat, în asemenea condiții, deci nu pot rămîne și lucra decît oameni corespunzători, cu dragoste pentru animale, conștiincioși și disciplinați, fără vicii moderne.

— Ce înțelegeți prin vicii moderne?

— Viciul unora de a se face veterinari și de a spera să crească animale la etajul 10, în nu știu care oraș, viciul altora de a face zootehnie aflîndu-se tot timpul cu un picior în fermă și cu altul pe scara trenului. Dacă unul dintre acești 14 oameni ai noștri ar absenta o zi sau două, ar dezorganiza întregul proces tehnologic pe o perioadă de timp. Un astfel de om ar păgubi și nu l-ar accepta ceilalți, mai ales în condițiile în care toți lucrează în acord global.

Am înțeles însă din discuțiile purtate cu aceste familii de muncitori agricoli cu înaltă calificare că nu sînt mulțumiți nici de realizările lor.

— De ce nemulțumiți? îl întreb pe veterinarul Virgil Coltofeanu.

— Nemulțumiți, pentru că, zice, toată lumea știe că pe glob cerința de carne de taurină este mare. Nu ne prisosește nici nouă, dar noi, cei care am acceptat să trăim și să muncim aici, în simburele Bărăganului, am putea produce mai mult. Cu atît mai mult cu cît rumegătoarele, spre deosebire de animalele monogastrice (porci și păsări), pot valorifica în hrană furajele grosiere (paie și ciocălăi de porumb), furaje care aici, în Bărăgan, se găsesc în cantități foarte mari, aș zice enorme. Vrem să transformăm toate aceste furaje, munți de furaje, în carne.

— E curios ce spuneți, curios pentru că nu cred că vă împiedică nimeni să realizați acest lucru lăudabil!

— Ba să vedeți că ceva ne lipsește. În limbajul crescătorilor de animale există zicala celor trei factori: rasă, casă, masă. În materie de rasă, n-avem ce spune, lucrăm cu metiși și holsteini, rase bune, recomandate pentru producții mari de carne, și care se adaptează bine condițiilor de la noi. În materie de adăposturi, putem asigura în momentul de față un microclimat de confort, vedeți, termenul se aplică și în cazul nostru, dar din păcate mai avem de lucru în **echilibrarea rațiilor.** Nu atît sub aspectul valorii lor energetice, cît sub aspectul **valorii proteice.** Ca să realizăm, și trebuie să reușim, sarcina de a obține un kilogram și peste un kilogram de spor pe fiecare zi furajată, îndemn pentru o înaltă eficiență a muncii noastre, trebuie să folosim rații bine echilibrate din punct de vedere proteino-vitamino-mineral, mai ales în condițiile îngrășării intensive a vițeilor. Sursele tradiționale de proteine (șroturi, tărițe etc.) sînt limitate. Mai mult, ele sînt absolut necesare în creșterea porcilor și păsărilor. Cu ce să facă aceștia? mă veți întreba. Vă răspund: pentru asigurarea proteinelor, în folosirea acestor furaje grosiere mai sărace în proteine, trebuie să folosim surse de **azot neproteic.** Este posibil, pentru că rumegătoarele, „dotate" cu un adevărat laborator în rumen (unul din prostomacuri), pot folosi, pentru sintetizarea proteinei caracteristice speciei, surse de azot neproteic.

— De unde se ia acest azot neproteic? Cum se obține?

— Mai nou, în multe țări cu tradiție în creșterea animalelor se folosește un izomer al ureei, izobutiliden-di-ureea (IBDU), obținut prin tratarea acesteia cu aldehida izobutilică. Acest produs nou conține un echivalent proteic de 1 081 grame proteină digestibilă. E greu solubil în apă, deci și în lichidul ruminal, fapt convenabil pentru că nu degajă brusc amoniacul pe care îl conține, eliminîndu-se astfel riscul intoxicației amoniacale, de care nu eram scutiți în cazul în care foloseam ureea.

— Ați experimentat această metodă de îngrășare a vițeilor pe bază de uree sau IBDU?

— Ideea e mai veche, nu-mi aparține, dar din 1962 am început să folosesc ureea ca sursă de azot neproteic în îngrășarea taurinelor. Datorită structurii sale chimice, solubilității ridicate în apă, deci și în lichidul ruminal, și datorită degajării bruște de amoniac, introducerea ureii în rație e plafonată la maximum unu la sută din rație. Această aduce un plus de proteină de numai 1,37 la sută, procent insuficient pentru a asigura valoarea proteică ideală a rației. În plus, nu sînt cu scutiți, cum spuneam, de pericolul intoxicației amoniacale. M-ați întrebat dacă am experimentat IBDU-ul? Da, am administrat unui viței de 206 kilograme, atît pe cale bucală, cît și prin puncție, cantitatea de 1 300 grame de IBDU. Nu am constatat nici un simptom de intoxicație.

— Înțeleg că pledați, cu suficientă convingere, pentru introducerea rapidă în marea producție a IBDU-ului. De cîtă substanță ați avea dv. nevoie și ce sporuri de producție de carne ați obține cu aceasta?

— Pledez, într-adevăr, pentru introducerea IBDU-ului în producție, convins fiind, pe baza experienței noastre de mai mulți ani, că atîta timp cît nu vom echilibra rațiile animalelor sub aspectul în special proteic, nu vom putea atinge producția pe care o dorim și ne-ar permite-o dotările deosebite pe care le avem în marile complexe agroindustriale, în care am investit fonduri importante. Noi, la complexul de la Ivănești, am avea nevoie de 400 grame de IBDU pe fiecare zi furajată. Am putea valorifica astfel superior acei munți de furaje grosiere, introducîndu-le în rația animalelor în procent de 70 la sută din totalul rației, cu un minim adaos de concentrate. Am reduce prețul de cost pe unitate de produs și am obține sporuri, rețineți, cu circa 20 la sută mai mari decît obținem în prezent, pe fiecare zi furajată. În creșterea taurinelor nu este rentabilă utilizarea furajelor combinate decît la vîrste mici, întrucît kilogramul de proteină ne costă în jur de 16-18 lei, pe cînd în cazul folosirii IBDU-ului ne costă în jur de numai un leu! Deci acest procedeu de îngrășare a taurinelor devine o pîrghie principală în rentabilizarea marilor complexe agroindustriale.

— De ce întîrzie fabricarea sau prepararea IBDU-ului și cine ar avea obligația să-l fabrice?

— Se cunoaște că a luat ființă, în cadrul Centrului de cercetări din Timișoara, o stație pilot pentru producerea acestei substanțe. O mostră din primele șarje de IBDU produs la Timișoara a fost expusă și la Expoziția creației științifice și tehnice românești, alături de acidul propionic, recomandat în conservarea boabelor de porumb recoltate la umiditate ridicată. Totuși, acest IBDU atît de necesar întîrzie să sosească.

— De ce credeți că această metodă de îngrășare a taurinelor nu a fost însușită mai repede de crescătorii de animale? Nu cumva pe unii îi neliniștește tocmai artificializarea hranei animalelor?

— Nu e nici pe departe ceea ce vreți să insinuați...

— Eu nu insinuez nimic, cu numai întreb.

— Materia primă pentru formarea maselor musculare (azotul) rămîne aceeași. Numai sursa diferă, înlocuind șroturile și tărița cu IBDU. V-am spus că am lucrat mult timp cu ureea, am obținut sporuri mai mari decît la martori, iar compoziția biochimică a cărnii a rămas aceeași. În momentul de față ureea nu ne mai satisface, tocmai datorită toxicității de care am vorbit, și iată-ne forțați să apelăm la aceleași surse tradiționale de proteine (șroturi și tărițe), pe care cine să le mănînce mai întîi: porcii, păsările sau taurinele care pot fi hrănite și cu furajele grosiere de care vorbeam și care, în Bărăgan, formează munți întregi? Noi ne luăm răspunderea să facem o demonstrație pe un efectiv de animale de ordinul cîtorva sute de capete și să dovedim valoarea proteinică excepțională a acestui produs. Înțeleg și eu, e în firea omului să se crispeze în fața noului, dar ezitările față de un produs verificat și testat de către specialiștii Institutului de cercetări pentru nutriția animalelor, nu se mai justifică. Nu e vorba de altceva decît de o inerție păgubitoare. Cu atît mai mult cu cît tehnologia de fabricare a IBDU-ului este foarte simplă și nu pretinde mari investiții. Trebuie să avem mai mult curaj.

N. GRIGORE MARAȘANU

Fotografie de ELENA GHERA

Cum s-a transformat o sarcină de serviciu într-o premieră mondială

— De ce „Dava"?

— Din motive sentimentale. Așa mi-a plăcut mie s-o numesc.

Interlocutorul nostru nu este, așa cum s-ar părea după acest scurt schimb de cuvinte, arheolog. El este inginer și se numește Nicolae Marghidan. Lucrează cercetător principal, la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria lemnului. Are 55 de ani, este titularul a trei brevete de invenții iar modestia abia-i mai îngăduie să vorbească despre una dintre ultimele sale idei, o strălucită realizare tehnică.

— Este vorba despre o fabrică automatizată de mobilă. Acum, cînd cetățeanul vrea să-și cumpere mobilă intră în magazin și ce se întîmplă?

— Vă întreb eu: ce se întîmplă?

— Cumpără ce găsește. Într-o fabrică tip „Dava" însă, el cumpără exact ceea ce dorește să cumpere. Aici el are posibilitatea de a-și comanda mobila. Dar mobilă obișnuită. Nu mobilă stil, cu sculpturi etc.

— Nu văd totuși noutatea. Și pînă acum cetățeanul își putea face o mobilă pe comandă. Iar după încheierea contractului urmează, cum se știe, cele cîteva luni de așteptare.

— Tocmai asta este. Vedeți, „Dava" este de fapt un agregat alcătuit din zece mașini legate organic între ele, utilajul principal fiind așa-numita mașină-octogon. Acest agregat este în stare să fabrice la comandă mobilă de orice tip și dimensiune, cu furnirul și culoarea dorite, preluînd pe un carton perforat modelul, gustul și, pot zice, chiar capriciile cumpărătorului. Iar acesta din urmă nu trebuie să aștepte decît o jumătate de oră, cel mult o oră, pînă să-și ridice mobila.

— Așadar, vin, comandă o garnitură de mobilă și într-o oră pot s-o și duc acasă?

— Întocmai.

— Începe să fie mai presus de așteptări!

De fapt, după cum ne încredințează inginerul Nicolae Marghidan, lucrurile s-ar petrece astfel. Cetățeanul vine la o asemenea fabrică și el nu intră, cum s-ar crede, într-o hală de producție, cu vuiet de mașini, ci într-o frumoasă sală de primire unde-l întîmpină un lucrător al întreprinderii, un om capabil să sesizeze repede gusturile celui venit și chiar să-i dea unele sugestii. Să zicem, un arhitect. La îndemînă s-ar afla diferite albume, cataloage, din care cetățeanul ar putea să se inspire în formularea cererii lui, dacă nu cumva a pornit de acasă cu un gînd foarte bine precizat. Și dacă el vrea, să zicem, un dulap lung de șapte metri pentru că știe el mai bine decît oricine că așa ceva-i trebuie, i se notează comanda. O garnitură întreagă sau numai o piesă, cu dimensiunile, furnirul și culoarea pe care le hotărăște el. După aceea este liber să facă ce pofterște. Poate rămîne pe loc să bea o cafea ori poate ieși în oraș să cumpere o carte sau să-i ofere soției o prăjitură. În orice caz n-ar avea timp să vadă și un film, pentru că într-o oră mobila pe care a comandat-o se află deja în mașină. Sigur, cumpărătorul poate s-o recepționeze chiar acolo, pe loc, sau, de ce nu?, mai tîrziu, cînd oamenii vor începe să aibă mai multă încredere, pot s-o aștepte chiar în pragul locuințelor lor.

— De fapt, conchide inginerul Nicolae Marghidan, „Dava" este o fabrică-magazin.

Totuși, ideea, oricîtă noutate ar aduce, nu este deloc nouă pentru inginerul Marghidan și colectivul de cercetători pe care l-a condus. În urmă cu zece ani se încheiau cercetările de laborator, pe machete. În același an, Consiliul științific al Ministerului Economiei Forestiere și al Materialelor de Construcții aviza favorabil realizarea unei fabrici de mobilă pe baza unei tehnologii cu totul originale, românești, concepută și experimentată deja în laboratoarele I.C.P.I.L. Realizarea acestei fabrici la nivel de stație-pilot, respectiv ansamblul agregatului „Dava" precum și clădirea corespunzătoare, începea în 1971 în urma alocării unor fonduri de 5 milioane de lei, și se încheia, bruse și fără multe explicații, în 1975. Neîncrederea trebuia să se simtă deja și ea, să zicem astfel, replica, în 1977 fiind hotărîtă valorificarea parțială a stației-pilot, înainte chiar ca utilajul principal, mașina-octogon, care costase 2 milioane de lei, să fie experimentat. La sfîrșitul acelui an inginerul Nicolae Marghidan adresează un memoriu conducerii superioare de partid. Apreciindu-se justețea sesizării, s-a decis punerea în funcțiune conform proiectului și experimentarea unei mașini reprezentative din noua linie tehnologică „Dava". Astfel, invenția aceasta — prima mașină de acest gen cunoscută pe plan mondial în industria lemnului — intră pe calea cea bună.

Fabrica-magazin „Dava" este, după cum poate să-și dea seama oricine, concepută pentru a satisface gusturile și preferințele cele mai pretențioase, în materie de confort, ale cumpărătorilor. Ea are înzestrarea de a răspunde celor mai diferite solicitări, în spiritul indicațiilor formulate nu o dată de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se realiza un mobilier modern, estetic și funcțional pentru noile apartamente construite. Prin maleabilitatea producției sale, prin posibilitatea executării pe linii automate și în condiții de eficiență economică ridicată a unicatelor, a seriilor mici și mari, „Dava" s-a născut tocmai din dorința de a răspunde acestei chemări. Factorii responsabili vor hotărî, ne exprimăm nădejdea, ce trebuie întreprins pentru buna valorificare a acestei idei, între ale cărei avantaje, în afara celui de ordin cetățenesc, de grabnică și bună servire a cetățenilor conform dorințelor lor, mai trebuie să numărăm și pe cele strict economice. Înlăturarea completă, de exemplu, a stocurilor de fabricație. Sau creșterea, spectaculoasă, a productivității muncii. Sau reducerea consumului de energie, pe garnitură, de circa 3 ori. Tot prin comparație cu fabricile tradiționale de mobilă, „Dava" presupune suprafețe productive foarte mici, raportul fiind de la 0,1 la 0,25. Mai sînt, desigur, și alte avantaje, faptul că „Dava" funcționează cu un personal numeric restrîns, de exemplu, dar noi nu ne-am propus întocmirea unei liste complete a lor, ci numai să consemnăm — și să supunem astfel atenției factorilor cu putere de decizie în valorificarea acestei invenții — strălucit al unei munci pasionate, perseverente și pline de îndrăzneală, cu care un grup de cercetători de la I.C.P.I.L. au transformat, după cum spunea inginerul Nicolae Marghidan, încercînd să-și dea modestia deoparte, o atribuție de serviciu într-o premieră mondială.

DUMITRU ELIADE

„Reg-Oil": ideea a triumfat, dar aplicarea ei trebuie urgentată!

În urmă cu cîteva luni, revista noastră a relatat, sub semnătura lui Victor Niță, „lunga și complicata poveste a instalației cunoscute sub numele de „Reg-Oil", însuși titlul articolului respectiv, „Reg-Oil" sau triumful unei idei", sugerînd progresele înregistrate în ultima vreme de punerea în practică a unei mai vechi invenții, aparținînd inginerului bucureștean Adalbert Stoica. Înainte de a aduce problema „Reg-Oil" la timpul prezent, înfățișînd cititorilor și, firește, organelor direct interesate situația actuală, să reamintim, în cîteva vorbe, în ce consta importanța deosebită a brevetului de invenție respectiv. Autor a 35 de invenții, din care prima, „Dispozitiv de prelungire a zborului în caz de pană la motor", datează din 1930, Adalbert Stoica, fost cercetător științific principal în cadrul Institutului de cercetări pentru căi ferate, pensionar din 1970, a brevetat în 1972 „Instalația mecanizată pentru regenerarea sau recondiționarea uleiurilor uzate", avînd la bază o idee dintre cele mai simple, în virtutea căreia un echipament similar, într-o formă simplă și acționat manual, funcționează cu bune rezultate de aproape 3 decenii. Obținînd, cum spuneam, brevetul 58 172/7 decembrie 1972, inventatorul a trăit, în anul următor, satisfacția de a-și vedea invenția apreciată pe plan internațional, două saloane mondiale de prestigiu, „Eurofoire" de la Nancy și „Eureka" de la Bruxelles decernînd instalației medalia de aur, primul chiar cu „felicitările juriului", ca o dovadă de necontrazis a noutății și originalității temei, foarte prețuită în condițiile în care, atunci ca și astăzi, specialiștii de pretutindeni luptă din răsputeri pentru economisirea combustibililor și a surselor de energie. În vreme ce, la cererea unui grup școlar din sectorul materialelor de construcții, autorul invenției a pus la punct 20 de instalații, ce funcționează și astăzi cu un randament remarcabil, „Reg-Oil" a fost rapid acceptat și recunoscut în mai multe țări ale lumii, unele din ele cu amplă tradiție industrială, fiind brevetat nu numai în Europa, în Anglia, Elveția, Franța, Belgia, R.F.G. și așa mai departe, ci și pe alte continente, în Japonia sau Peru, de pildă.

Cum, desigur, o chestiune de asemenea anvergură, cu o importanță excepțională pentru economia noastră națională, nu putea rămîne în perimetrul restrîns al unui grup școlar, oricîtă bunăvoință va fi găsit acolo inginerul Stoica, fabricarea a fost preluată, în 1974, de Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău care, după ce a prezentat un prototip la Tîrgul internațional București din anul respectiv, a trecut la producția de serie, confecționînd primele 33 de instalații pe care le-a răspîndit în țară, la Fieni, la Orșova, la Piatra Neamț, la Govora, la Sibiu, la Alexandria, la Orăștie, la Galați etc., primind de la beneficiari numai vorbe de laudă. Dar, confruntîndu-se cu unele greutăți, Buzăul a renunțat, invenția intrînd într-un con de umbră pînă nu demult cînd, în cadrul ediției din această toamnă a Tîrgului internațional, ea a reapărut sub forma unui alt prototip, realizat de Întreprinderea de utilaj chimic din Borzești.

De la manifestarea respectivă au trecut, lesne de socotit, cîteva luni. Dorind să aflăm în ce stadiu se găsește problema „Reg-Oil", prea des amînată și așezată în fața unor tergiversări nejustificate, am pornit-o, cum se zice, pe firul ei, începînd cu INVENTATORUL. Încă în putere, deși suferind de o bronșită rebelă, inginerul Adalbert Stoica, 73 de ani, ne-a înfățișat cu patos avantajele economice ale invenției sale. Destinat regenerării uleiurilor minerale aditive și neaditive utilizate la întreținerea mașinilor și a utilajelor din întreaga industrie, „Reg-Oil" prezintă avantajul efectuării operațiunii chiar la locul de consum, eliminînd din eventualele calcule de eficiență costurile implicate de transportul uleiurilor uzate către stațiile de recondiționare. Ea poate asigura un preț de cost foarte avantajos căci, în condițiile în care instalația se poate monta pe cîțiva metri pătrați, costînd în jur de 25 de mii de lei, „Reg-Oil" poate rezolva regenerarea a 600 de litri de ulei uzat într-un schimb, fluidul regenerat avînd adesea caracteristici simililare cu ale celui proaspăt, fiind astfel cu 80 de procente mai ieftin. Lăsînd deoparte latura, să-i zicem, tehnică a problemei, inventatorul ne-a mărturisit că producătorul actual, Întreprinderea de utilaj chimic din Borzești, l-a solicitat în mai multe rînduri și că, pe măsura puterilor, a răspuns cu promptitudinea Numai că, a continuat Adalbert Stoica, ritmul de transpunere în practică l se pare prea încet, observație cu care am început dialogul la ÎNTREPRINDEREA DE UTILAJ CHIMIC din Borzești.

Ca să respectăm adevărul, trebuie să spunem că, aici, „Reg-Oil" e tratat, în general, cu atenția pe care o merită. Directorul unității, inginerul Constantin Uzum, ne-a mărturisit că a ajuns întîmplător la invenția lui Adalbert Stoica, auzind vorbindu-se despre ea în timpul unei deplasări la București. De atunci însă a făcut tot ce i-a stat în putință pentru realizarea prototipului și începerea fabricației de serie, numai că s-a lovit de unele neajunsuri, cele mai multe plecate de la stadiul utilajelor din dotare, vechi, necompetitive în momentul de față, din cauza gradului redus de mecanizare. Ca atare, unitatea, deși profilată pe construcții de mașini, și-a închegat un nucleu propriu de cercetare, condus de inginerul șef Dan Petre, apelînd totodată la colaborarea unor specialiști în rafinarea țițeiului și, implicit, a uleiurilor, unul dintre ei, Matei Opran, fiind solicitat să lucreze chiar după ieșirea la pensie. Cu entuziasm și cu forțe proprii, chimiștii din Borzești s-au apucat să rezolve ceea ce se putea rezolva la fața locului, dificilele probleme legate de destinația reziduurilor cu caracter acid, de separarea pămîntului absorbant etc., colectivul întreprinderii primind, în aceste direcții, un sprijin substanțial din partea inginerilor Traian Costin și Ion Ciotîrcă, petroliști cu experiență. Cu alte cuvinte, la Borzești, s-au făcut progrese, dar asta nu înseamnă că nu s-ar fi putut face mai mult, date fiind importanța deosebită a invenției și necesitățile urgente ale economiei naționale de a reintroduce în circuitul productiv o cantitate cît mai mare de uleiuri regenerate după metoda lui Adalbert Stoica. Exceptînd prototipul expus la T.I.B., un al doilea nu s-a mai produs, deși nota de prezentare, întocmită cu ocazia respectivă, scria că „întreprinderea asigură informații complete privind utilizarea acestui agregat, punerea în funcțiune, școlarizarea personalului de exploatare și livrarea pieselor de schimb"!! Nici una din aceste promisiuni nu poate fi, din păcate, onorată, deși, subliniem, colectivul din Borzești s-a străduit și se străduiește pe linia găsirii celor mai bune soluții de materializare a unei idei generoase la un nivel tehnic superior.

Plecînd de la una din afirmațiile inimosului director Constantin Uzum, „am trimis „Reg-Oil" spre reproiectare la Ploiești, dar noul proiect nu ne-a sosit, conform înțelegerii, pînă la 1 decembrie", am ajuns la cel de-al treilea interlocutor, inginerul Ion Călin din ATELIERUL DE PROIECTARE AL C.U.P.S.I.C. Aici, în cadrul secției de specialitate a Centralei de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică, inginerul Ion Călin, de asemenea mecanic, se ocupă de reproiectarea instalației, alături de colegii săi Elena Ghiță și Vasile Șomoiag, acordînd un interes deosebit muncii și fiind convins, după vorbele sale, că vor face o treabă bună, asigurînd utilajului revăzut o siguranță deplină în exploatare, o manevră mai ușoară, un grad înalt de securitate și așa mai departe. Și colectivul acesta a fost, într-o oarecare măsură, prins pe picior greșit, reproiectarea instalației „Reg-Oil" nefiind de stricta sa competență. Drept pentru care proiectanții ploieșteni, lipsiți de un tehnolog chimist, absolut indispensabil însărcinării primite, s-au adresat Întreprinderii „Semănătoarea" din București, primind lămuririle necesare. Spunînd că „lucrarea e mai complexă decît își închipuie colegii din Borzești, ea presupunînd o sumedenie de adaptări și de modernizări", șeful de proiect vrea, am înțeles, să pună pe seama complexității întîrzierea în predare. Dinsul e chiar mai explicit, „Borzeștii au expus la T.I.B. numai carcasa, apoi ne-au trimis nouă o hîrtie și cred că vom rezolva totul cît ai bate din palme", după care subliniază că, fiind de proiectat cam 2 000 de repere, acțiunea nu se va încheia înainte de sfîrșitul lui ianuarie, anul acesta urmînd să expedieze producătorului numai jumătate din documentație !

Acestea fiind zise, nu putem afirma că, la Borzești și la Ploiești, se stă cu mîinile în sîn. Dimpotrivă, într-o parte și în cealaltă, se lucrează cu sîrguință și aplicație, calități care nu ne împiedică să susținem, aliind probele de mai sus, că ritmul de transpunere în practică a unei invenții de mare eficiență economică, prețuită deopotrivă în țară și în străinătate, nu e cel dorit. Sigur, explicații se pot găsi, dar e greu de crezut că uleiurile uzate pot fi recondiționate cu vorbe. Și astfel, deși România deține, am arătat mai devreme, o prioritate tehnică absolută în recondiționarea uleiurilor, în momentul de față abia 9 la sută din uleiurile uzate sînt supuse, la noi, operației respective, din acest punct de vedere alte țări, exact cele care au brevetat invenția inginerului Adalbert Stoica în urmă cu ani, stînd mult mai bine, mergînd pînă la a reintegra în circuitul activ jumătate din cantitățile de ulei proaspăt. Pe baza acestor considerente, invităm organele în măsură să urgenteze fabricarea în serie a instalației „Reg-Oil", atît de necesară, după opinia tuturor specialiștilor, economiei noastre. La cîteva luni după „triumful ideii", nu mai avem dreptul să ne mulțumim cu jumătăți de măsură. Ideea a triumfat, dar aplicarea ei întîrzie, păgubind în fiecare zi, în fiecare ceas, economia națională și, implicit, păgubindu-ne pe fiecare dintre noi.

TRAIAN IORDĂCHESCU

Cea mai importantă sursă de energie rămîne totuși economisirea energiei

...aceasta a fost una din principalele concluzii la care a ajuns Conferința mondială asupra energiei, ale cărei lucrări s-au desfășurat anul trecut, în luna septembrie, la Istanbul. Dincolo de ceea ce ar putea să pară un reușit joc de cuvinte, se află însă realitatea : de la începutul secolului și pînă în 1974 consumul de energie din țările dezvoltate s-a dublat la fiecare deceniu, astfel încît, dacă pînă la această dată se folosiseră circa 500 milioane tone echivalent petrol (t.e.p.), în prezent s-a ajuns la un consum de circa 5 800 milioane t.e.p. Încă din 1972, energeticianul francez M. Boiteaux scria : „Dacă globul terestru ar fi format din cărbune și petrol, omenirii i-ar trebui mai puțin de două secole pentru a-l arde complet". Un an mai tîrziu avea să se declanșeze cunoscuta „criză a petrolului". În fața acestei situații, omenirea caută cu înfrigurare noi surse de energie : nucleară, eoliană, geotermică sau „cărbunele roșu", energia mărilor, ba chiar și cea a reziduurilor menajere, numită „minereu urban", toate aceste preocupări vădind punerea de acord a tuturor specialiștilor în ceea ce privește limitarea surselor tradiționale : petrolul, gazul metan, cărbunele.

— Este un moment de impas, tovarășe inginer Ion Știrbulescu, peste care nu se poate trece ?

— Mă limitez să afirm că ne aflăm, în mod sigur, în fața celui mai mare impas al omenirii, dar fără a cădea pradă pesimismului, ci — mai curînd — recomandînd o atitudine conștientă și activă a fiecărui cetățean în scopul unei echilibări necesare a consumului de energie, pentru că într-adevăr oricine poate contribui, cu un efort minim, aș zice, la o cauză mare, de interes general. Pînă la rezolvările pe care le așteptăm din partea oamenilor de știință, în preocuparea cărora a intrat și hidrogenul, ca un posibil carburant, și energia solară, pe lîngă cele mai cunoscute, trebuie drămuite sursele de care dispunem în prezent. Și pentru că despre aspectele deloc minore, dar zilnice, dacă vreți, am mai vorbit și cu alte prilejuri (consumul casnic, comercial, industrial), aș propune abordarea unei teme majore în ceea ce privește consumul nerațional de energie electrică, cu atît mai mult cu cît el poate fi prevăzut și atenuat, pe termene lungi. Mă refer la sectorul construcțiilor civile, dar și al celor industriale, ca și de altă natură, toate folosind energia electrică, dar fără o preocupare față de raționalizarea consumului. Mai precis : am constatat că proiectanții nu acordă nici o atenție problemelor energetice, decît în măsura în care acestea trebuie să răspundă unor necesități de iluminare, de alimentare a utilajelor industriale ori de încălzire. Iată un exemplu foarte recent : complexul școlar al I.T.B., din Bulevardul Ion Șulea, dispus în formă de „L", are plasat postul de transformare într-un loc cu totul nepotrivit din punctul de vedere al consumului de energie, deși se știe că există un optim, care permite economisirea unei cantități ce altfel se pierde la transport. Directorul nostru adjunct, tovarășul inginer Vitalie Nogali, a discutat această problemă cu inginerul Constantin Pîslăraș, directorul Institutului Proiect-București, și a obținut reamplasarea punctului termic, fixat inițial la circa 200 m de centrul de consum. Mă întreb însă de ce trebuia să se ajungă de-abia în această fază la o remediere pe care trebuiau s-o prevadă, din start, proiectanții ?

— Considerați că, cel puțin pînă acum, nu exista un dialog între proiectanți și energeticieni și că acesta apare drept necesar, dacă nu chiar obligatoriu ?

— Evident ! Gîndiți-vă la o mare hală industrială sau la o uzină complexă în care se lucrează în trei schimburi și care are nevoie de surse de iluminat pe o durată îndelungată a fiecărei zile. Dacă proiectantul nu va fi preocupat de aspectele energetice, va fixa locurile de lampă după fantezia sa, dar necorelat cu raționalizarea consumului, adică la mare înălțime, sau comutatoarele în așa fel încît pentru a se ilumina o linie de producție vor trebui să ardă toate becurile din întreaga hală, cu toate că numeroase utilaje nu sînt acționate în cel de-al treilea schimb. O economie rău înțeleasă — costul unui comutator în plus, de exemplu — conduce la o risipă certă în viitor. Toate modificările aduse ulterior, atunci cînd se fac, necesită însă cheltuieli cu mult mai mari. Începem să facem apel la conștiința oamenilor, să le frînăm neghiobia, cînd s-ar obține cu mult mai mult dacă nu am da posibilitate risipei să se producă. Dar lipsa colaborării la care mă refer este și mai pronunțată în privința construcțiilor civile. De multă vreme, cu toate semnalările I.D.E.B. și ale altor organisme specializate, nu se poate obține o corelare a activității de proiectare cu unitățile furnizoare de energie. Se merge pe cifre și procente de consum depășite și neeconomice. Îmi permit să citez, sub titlu de proverb, o deviză a unor constructori pe care am putea s-o preluăm numai cu avantaje : „a construi mai bine înseamnă a locui mai ieftin". Ce vreau să spun ? Că din cauza unui calcul unilateral al grosimii pereților, a izolării termice, ca și din cauza unor finisaje de slabă calitate — lufturi la uși și ferestre — se pierde un coeficient important de căldură, care tot energie înseamnă. Desigur, orice lucrare în plus înseamnă o cheltuială, dar s-a stabilit că, pe măsură ce curba investițiilor dintr-o construcție urcă, se înregistrează o scădere a pierderilor de energie. Aceste curbe se întîlnesc într-un punct, care precizează optimul și care ar trebui fructificat. Am consultat un studiu prezentat la Seminarul internațional de la Ottawa anul trecut, consacrat impactului considerațiunilor energetice asupra planificării și dezvoltării așezărilor umane, din care rezulta că în Danemarca, Italia, Olanda, Norvegia, Suedia, Anglia îmbunătățirea gradului de izolare pentru locuințe a adus, după 1973, o economie de energie de 20% ! Noi am putea îmbunătăți chiar gradul actual de izolare termică a unor construcții deja terminate, luînd măsuri ca în viitor aceasta să se producă chiar de la început. La cea de-a XI-a Conferință de instalații, de la Sinaia, octombrie 1977, s-a arătat — dar fără a se trage și concluzia de rigoare — că, prin măsurile luate, s-a reușit ca energia înglobată într-un apartament să se reducă la circa 70 000 kWh, în timp ce consumul total de energie al unui apartament (apă curentă, apă caldă, încălzire, lift, iluminat și alte utilizări casnice) se ridică la circa 28 000 kWh pe an ! În prezent, la noi se construiesc blocuri în care încălzirea și alte utilități casnice se vor face prin mijloace electrice. Pentru aceasta este absolut necesară o izolare corespunzătoare. Revin tot la un exemplu din Franța unde, pentru astfel de locuințe, din totalul cheltuielilor aferente instalației de încălzire, circa 70% reprezintă asigurarea unei izolații corespunzătoare și numai 30% cheltuielile destinate instalației de încălzire propriu-zisă. Explicațiile pe care le dau unii specialiști, și anume că materialele plastice folosite la izolațiile termice sînt foarte căutate pe piața mondială, ar trebui să ne facă mai curînd să le folosim noi cum trebuie. Ceea ce s-a întîmplat, cu ani în urmă, cu cimentul și carbidul produs în țară și trimis la export fără alt criteriu decît acela al „căutării" lor, nu trebuie să se repete și în alte cazuri. Trecerea la încălzirea electrică a noilor blocuri, preconizată pentru un viitor care a început să devină... realitate, reclamă, prin ea însăși, o reconsiderare a problemei izolațiilor termice a clădirilor, care — dacă va rămîne nerezolvată în prealabil — va agrava risipa de combustibili necesari pentru obținerea caloriei utile, făcînd-o de 2,5 ori mai mare decît în cazul centralelor termice de bloc. De aceea, sînt de părere că este imperios necesar ca și în țara noastră să se normeze pierderile volumice de căldură (W/m.c.° C) cu corectarea corespunzătoare a legislației și a normelor tehnice, executîndu-se măsurători corecte ale pierderilor de căldură din clădiri, ținîndu-se seama și de calitatea execuției, și nu numai de considerente teoretice legate de tipul materialelor folosite. Propun o astfel de acțiune cu prilejul recepționării noilor construcții, și care să devină obligatorie. Pot să vă ofer un calcul estimativ, dar nu prea departe de realitate, privind ordinul de mărime al consumului suplimentar de combustibili, care s-ar putea economisi prin îmbunătățirea izolației termice. Etalonul este un apartament convențional, de trei camere, la care s-ar economisi anual circa 6,5 Gcal, adică echivalentul a circa 928 kg c.c., sau a circa 650 kg petrol sau a 1 857 kg cărbune cu o putere calorică de 3 500 kcal/kg. Dacă același apartament ar fi prevăzut cu încălzire electrică, s-ar economisi anual circa 7 758 kWh, pentru producerea cărora s-ar arde în centrale echivalentul a circa 3 093 kg. c.c. sau 2 166 kg petrol sau 6 190 kg cărbune, cu putere calorică de 3 500 kcal/kg. Extinzînd acest calcul la cele un milion de apartamente ce se construiesc în actualul cincinal, ar rezulta o economie anuală de 6 500 000 Gcal, adică echivalentul a 928 000 t c.c. sau a 650 000 t petrol sau a 1 875 000 t cărbune cu o putere calorică de 3 500 kcal/kg. Dacă aceleași apartamente ar fi prevăzute cu încălzire electrică, s-ar economisi anual circa 7 758 000 MWh, adică aproximativ dublul energiei furnizate anual, în prezent, de I.D.E.B. tuturor consumatorilor săi, inclusiv celor industriali ; pentru producerea acestei energii economisite s-ar arde în centrale echivalentul a circa 3 093 000 t c.c. sau 2 166 000 t petrol (circa 15% din producția noastră anuală). Din aceste motive, subliniind încă o dată că fiecare cetățean poate contribui la economisirea energiei, supun atenției specialiștilor părerile mele, care corespund cu cele ale tovarășilor de la I.D.E.B. alături de care muncesc, cerîndu-le să se pronunțe, eventual în coloanele revistei „Flacăra", și invitîndu-i la o dezbatere sinceră și argumentată a tuturor acestor aspecte, convins fiind că, atunci cînd le cerem oamenilor să se gîndească la consecințele risipei de energie, avem obligația, ca specialiști, cel puțin, s-o facem ca și ei, dacă nu chiar mai bine.

MANOLE CARȚAN

„Electroargeș". Despre mașini, numai bine!

Dar oamenii care le mînuiesc?

La poarta întreprinderii te întîmpină ochiul camerei de televiziune cu circuit închis. Este un prim semn al tehnicii de vîrf în organizarea producției. Halele sînt spațioase, curate, în general se lucrează stînd pe scaun — operațiile sînt migăloase — din loc în loc găsești instalații comandate automat, unele chiar cu ajutorul unor mici calculatoare electronice. Instalația cu laser destinată decupării pastilelor de alumină ce reprezintă suportul unor rezistoare pentru electronică profesională, mașinile care sablează lungimea straturilor rezistoare la dimensiuni citite în microni, aparatele de măsură digitalizate, liniile automate care fac depuneri, montează terminale, vopsesc, sortează și marchează, sînt doar exemple ce se referă la dotarea de primă mînă. Este și firesc ca în asemenea condiții oameni tineri și harnici să muncească astfel încît să se poată bucura la orice bilanț făcut. Și în bună măsură chiar așa se întîmplă. Întreprinderea, care din 1976 cînd a început să producă din plin a realizat primele două milioane lei valută economie și a ajuns în acest an, prin asimilare de noi produse, la o economie de circa 19 milioane lei valută, își realizează în mod curent indicatorii specifici. Pe primele 10 luni ale anului la producția globală s-au obținut peste plan circa 30 de milioane lei, la producția netă 38 de milioane lei peste plan, iar cheltuielile totale pe mia de lei au fost reduse cu 16 lei.

Poate că tocmai de aceea se cuvine să nu trecem cu ușurință de unele carențe privind calitatea și chiar prețul de cost ale unor componente. Mai mulți utilizatori de componente, muncitori și ingineri din linii de producție și din ateliere de proiectare de la cîteva întreprinderi de pe platforma de electronică de la Pipera, mi-au vorbit de necazuri produse în zona producției de tip profesional. Maistrul Bogdan Oprea de la IEMI mi-a arătat unele rezistoare de tip carbonic ale căror terminale s-au desprins de corp la trecerea montajului prin baia de cositor fierbinte ; inginerul Emil Drăgulin, din secția de aparate industriale de măsură a aceleiași întreprinderi, se plîngea de faptul că rezistoarele de tip profesional, cu peliculă metalică, de o calitate corespunzătoare, au un preț cam piperat întrecînd chiar unele similare din import ; inginerul proiectant de la FEPER, Nicolae Iosif, mi-a prezentat componente ale căror terminale fuseseră sudate lateral de locurile cuvenite etc. O punguță cu vreo cîteva asemenea mostre am pus-o pe masa tovarășului director de la „Electroargeș", inginerul Nicolae Vaidescu. Explicațiile date cu acest prilej nu sînt însă decît în mică măsură să satisfacă pe beneficiarii produselor și chiar pe producători. Am urmărit în două secții mari, de rezistoare și condensatoare, fluxul tehnologic, încercînd să vedem împreună cu specialiștii întreprinderii unde există acele rezerve ce se pot folosi pentru îmbunătățirea calității produselor. Un fapt care bate la ochi este acela că alături de tehnica cea mai înaintată — instalația cu laser de exemplu — găsești și instalații într-o stare precară de funcționare sau unele tehnici uzate moral. La atelierul de fasonat și găurit suportul ceramic al rezistorului, în condiții de praf și mult zgomot, lucrătorii de la mașinile care ar trebui să producă complet automat execută manual operația de control a calității. Mai precis, din cutiile unde mașinile aruncă corpurile ceramice ei aleg cu penseta bucățile cu defect ; operație greoaie și dacă vreți nesigură, fiindcă omul care a venit obosit dintr-un motiv sau altul la lucru va avea nu numai un randament scăzut, ci și o capacitate de observare diminuată. Așa se și întîmplă ca la una din fazele următoare, tot un control vizual, să apară defecte într-un ritm ce alternează de la o zi la alta. „Acest fapt, spune Georgeta Popa, ne solicită o încordare puternică și continuă, ceea ce duce și la oboseală. Și cînd obosești prea repede mai greșești. Procentul cel mai obișnuit de corpuri ceramice cu defect este de vreo 10 la sută". Lipsa mecanizării unor operații — în cazurile amintite mecanizarea ar înlătura subiectivismul muncitorului în materie de calitate și ar spori simțitor productivitatea — se simte, din păcate, și în alte puncte de lucru. La condensatori ceramici plachetă și disc analizăm operația de acoperire, împreună cu inginerul Virgil Ciornei, șeful de atelier. Operație tot manuală și astfel unele rame cuprind piese care au o acoperire normală iar altora li se zăresc ca niște coaste pe spinarea unui cal slab, terminalele. După părerea tovarășului inginer, o operație ce poate și chiar trebuie să fie mecanizată. De ce oare nu s-a petrecut acest fapt pînă acum ?

În același atelier constatăm că argintul depus cu ajutorul unei instalații deservite de lucrătoarea Ioana Lipac nu se află chiar pe centrul pastilelor ceramice, așa cum ar fi fost foarte normal. Vina însă nu este a lucrătoarei amintite fiindcă instalația are, la părțile care glisează, abateri de la axe. „S-a uzat, spune tovarășa Lipac, așa că din cînd în cînd vine meșterul și-i fa jocul băgînd niște pene". Parcă s-ar lucra roți de căruțe, cînd o neconcordanță de cotă se rezolvă cu o lovitură de baros !

Stările necorespunzătoare a unor mașini și lipsei de mecanizare a unor operații li se alătură slaba pregătire profesională sau indisciplina manifestată de către unii membri ai colectivului. Ecaterina Țircovnicu verifică rezistoarele de la o linie de fabricație, așa cum este normal, adică bucată cu bucată. Numai că ea nu cunoaște ce „spune" deviațiile de ac ale sensibilului instrument din fața sa. De fapt, pe cadran, peste notațiile de fabrică sînt însemnate niște repere cu creionul, vreo 7-8 linii care ar putea avea semnificația următoare : între linia asta și asta înseamnă că e foarte bine. Cam rudimentar !

Șefa secției rezistoare, tovarășa inginer Elena Ciornei, care dealtfel a fost de acord, în parte, cu observațiile noastre, remarca în timpul vizitei prin ateliere prezența nejustificată a unor lucrători departe de locurile lor de muncă. „Și în asemenea cazuri — mărturisea Nicolae Popescu, un tînăr sfîrșindu-și cartea la 8 mașini de filetat — cînd lași mașina singură vreau să spun, se poate întîmpla ca prin tocirea pietrei abrazive filetul rezistorului să fie întrerupt. Se produce un defect greu sesizabil cu ochiul liber".

În sfîrșit și o situație care trebuie pusă în legătură cu aspectele unor piese. Lîngă cabinetul tovarășului director am văzut un fel de expoziție cu obiecte nefolositoare producției, dar găsite la cîteva locuri de muncă. Printre acestea, țiticle pentru vin — cu sau fără — pe care privindu-le îți pui întrebarea cum va fi lucrat în ziua respectivă cel care în pauza de la zece în loc de lapte a băut o jumătate de Odobești ?

Se vede limpede deci că mai trebuie făcut ceva la capitolele mecanizare, calificare, disciplină. Și dacă există aceste carențe de interior, la fel de adevărat este și faptul că întreprinderea se confruntă cu unele greutăți venite din exteriorul ei. Directorul comercial al întreprinderii, tovarășul Petre Bălălău, mi-a vorbit despre faptul că în obținerea unor materii prime de puritate electronică se petrec destule necazuri. După ce a fost asimilat la „Solventul"-Timișoara un carbonat de calciu cu puritatea cerută, întreprinderea primește repartiție pentru această materie primă de la o fabrică din Ghidigeni. Aceasta realiza carbonatul de calciu ca produs secundar și îl folosea probabil la decantarea oțetului. S-au făcut intervenții la nivel de centrale, dar inutil : ați cerut carbonat de calciu, aveți carbonat de calciu ! Despre puritatea materiei în sine, nici o vorbă. A fost găsit în țară, la Aghirești, caolin de un sol special, a fost asimilat, și combinatul minier de la Cluj-Napoca a început să livreze cu regularitate cantitățile comandate de către întreprinderea de la Curtea de Argeș. Un timp totul a fost în ordine. Un timp numai ; acum se primește un alt sort de caolin, are o puritate mai mică, aproape 20 la sută apă și sosește vrac, adică este supus în timpul transportului unei noi impurificări. Un asemenea caolin folosit la fabricarea ceramicii menajere oferă rezultate foarte bune. Se și spune : cum de nu puteți folosi dumneavoastră coalinul nostru care este lăudat de toate fabricile de vase din porțelan ? În realitate, un punct negru în masa unei farfurii care mai este și pictată nu înseamnă nimic, dar în corpul ceramic de numai cîțiva milimetri al unui rezistor duce la rebutarea acestuia — la schimbarea parametrilor sau chiar ruperea lui. În plus cantitatea mare de apă pe care o conține face ca pînă la eliminarea ei să se cheltuiască bani în plus, ceea ce afectează firește prețul de cost.

Întreprinderea are atelierele proprii de proiectare pentru produse noi, se asimilează tot mai mult pentru reducerea importurilor în materie de componente electronice. Nu poate însă face totul de una singură. Chimista Lenuța Buzilă și inginerul Ion Ilie de la proiectări produse electronice așteaptă din anul 1977 un oxid de bismut de la I.C. Dudești, care dealtfel a încălcat convenția din protocol și cu privire la clorura de nichel. De la combinatul din Făgăraș se așteaptă, tot din anul trecut, o anume rășină iar exemplele pot continua. Ce se întîmplă în fond ? Întreprinderea nu folosește cantități foarte mari — componentele electronice pasive pe care le produce au dimensiuni mici, uneori (poți de pildă lua într-o singură mînă chiar și o sută de rezistoare), depunerile materiilor prime chimice sînt de ordinul milimetrilor sau micronilor. Marile întreprinderi care ar putea să furnizeze materiile prime preferă astfel să uite de asemenea beneficiari care cumpără cantități mici și mai au și pretenții de calitate. Combinatul de hîrtie și celuloză de la Călărași — de pildă — care produce dealtfel un sort excelent de hîrtie necesară întreprinderii dar nu livrează decît de la 5 tone în sus și nicidecum cîteva sute de kilograme cîte i-au fost cerute.

„În prețul de cost al unor componente, o mare pondere o deține pasta rezistivă — ne spune tovarășul inginer Nicolae Vaidescu. Uneori trece de 50 la sută. Această pastă o primim încă din import. Față de primele prețuri ale unor rezistoare profesionale cu peliculă metalică, noi am obținut o scădere a prețului de cost prin elementele de mai bună productivitate și îmbunătățiri tehnologice. Am putea însă să reducem prețul și mai mult dacă am găsi această pastă în țară. Vă rog să notați că noi, cei de aici, așteptăm ajutor din partea institutelor de cercetări care să asimileze acest semifabricat foarte necesar".

Este o dorință legitimă la care subscriem. Care cercetător nu dorește să-și măsoare ambiția și suflul creator cu realități într-o tehnologie de vîrf ?! Electroniștii de la Curtea de Argeș așteaptă cu speranță.

VICTOR CONSTANTINESCU

„Aici, ce bine pot face ?"

Desigur, un geam este cu atît mai bun cu cît nu se vede. Exceptînd, bineînțeles, cazul cînd el nu este colorat. La Întreprinderea de geamuri din Buzău se fabrică și de unele și de altele. Și toate, zic oamenii, sînt bune. Și tot ei mai zic că în afară de geamuri de diferite mărimi și feluri, aici se mai produc, în bună parte, chiar mașinile și utilajele cu care se fabrică geamurile respective. Nu demult, în întreprindere a luat ființă un atelier în care se produce geamul „Izovit". Aceiași oameni spun că l-au făcut prin autoutilare. Adică, înțelegem, prin ei înșiși.

„Izovit, spune inginerul Costică Trașcă, este un geam dublu care închide perfect etanș un spațiu de aer uscat. El este un izolator termic și acustic foarte bun. Ca să-l producem, s-a adus, pe la sfîrșitul anului 1972, o linie tehnologică din import. În anul următor a ieșit un produs foarte scump. Costa vreo trei sute de lei metrul pătrat. Constructorii, arhitecții au fost șocați, fiindcă ei comparau desigur cu prețul geamului obișnuit. Ca să vorbim deschis, pe piața românească produsul n-a avut succes. La prețul lui, cam piperat, ne conducea, fără de voia noastră, linia tehnologică. Manopera era destul de sofisticată iar materiile prime necesare metalizării și sudurii erau costisitoare și toate trebuiau aduse la rîndul lor din import, pe valută. Foloseam staniu, bismut, plumb, cupru, titan. Pentru a lichida importul lor și implicit pentru a scădea prețul produsului am încercat asimilarea unor noi aliaje. Am reușit, cu ajutorul celor de la „Neferal" București, să avem un electrod de sudură mai ieftin și la fel de bun, dar costul Izovitului n-a scăzut spectaculos. Schimbarea trebuia să fie deci radicală. Să renunțăm la tehnologia importată și să încercăm o altă cale de fabricație. Ideea de a etanșa cele două foi de geam prin compuși organici, mai exact prin chituri polisulfidice, se vintura prin fabrică de prin 1975. Dar și chitul polisulfidic se importa, și de aceea l-am rugat, în 1976, pe chimiști să încerce asimilarea în țară a acestor materii. Foarte înțelegători cu noi, în această privință, s-a arătat Centrul de cercetări protecții anticorosive lacuri și vopsele București, precum și Centrala de produse anorganice Rîmnicu Vîlcea. Apoi, la INCERC, am experimentat calitățile de izolator termic și fonic ale geamului, iar la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice, mai exact la Laboratorul de încercări climatice, Izovitul a trecut testul de gelivitate, de bătrînețe, adică rezistența la îngheț-dezgheț. A rezultat că geamul, produs prin metoda propusă de noi, evită fenomenul de condens pînă aproape la minus 60 de grade — de trei ori mai mult decît geamul fabricat pe linia tehnologică importată — făcîndu-l utilizabil pînă în regiunile arctice. În același timp, prețul lui scăzuse la jumătate".

Noul produs era așadar experimentat, omologat, dar el trebuia să fie și fabricat industrial. Pentru aceasta, deci, era necesară o tehnologie, trebuiau proiectate și executate mașinile și utilajele noi. Ilie Dumitru, muncitor specialist în cadrul atelierului mecanic central și vicepreședinte al C.O.M., își aduce aminte nu de discuții interminabile, ci scurte, exacte, precise, cu termene stabilite de comun acord și responsabilități deloc ușoare, tot așa cum inginerii Costică Trașcă, Ladislau Cefco și Dorin Nuțescu n-au uitat și nici nu vor putea uita atît de repede de duminicile petrecute cu inginerul Andrei Corneanu, directorul întreprinderii, în fața planșetelor, unde soluțiile se înlocuiau unele pe altele colegial dar ferm, cu gîndul, deopotrivă, al imaginării unei linii de fabricație moderne, originale și de mare eficiență. Prin mîinile meștere ale lui Ilie Dumitru, ale tehnicianului Victor Ghinea și ale muncitorului Constantin Sava, ideile prindeau viață și întemeiau nădejdea că ambiția celor de la Întreprinderea de geamuri a Buzăului nu era deloc deșartă, ci una care se apropia pas cu pas de scopul ei. Au fost luni de zile de muncă. La sfîrșitul anului trecut, noua linie tehnologică intra în funcțiune. Pe buzoieni ea îi costase aproape un milion de lei, pe cînd prețul liniei importate pentru fabrica lor, cu cîțiva ani mai înainte, se ridicase la 3 milioane lei valută. Economiile realizate numai în acest an prin reducerea importurilor materiilor prime — acele metale rare de care vorbeam la început — se ridică la alte 2 milioane de lei. În același timp, datorită prețului de data aceasta accesibil al geamului „Izovit" precum și datorită faptului că el asigură o protecție fonică și acustică comparabilă cu un zid de cărămidă lat de vreo 60 de centimetri, noul produs a început, în scurt timp, să-și facă vad serios printre beneficiari. Cu acest fel de geam s-au acoperit suprafețe uriașe de sere la Galați, Suceava, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. „Izovit"-ul își face loc de asemeni în construcția hotelurilor, spitalelor, școlilor, a unui număr din ce în ce mai mare de instituții publice. Ba chiar și la cele nepublice, în construcția obișnuitelor apartamente, unde înlocuiește cele două rînduri de ferestre cu o singură cercevea avînd geam dublu. Economiile de metal, de lemn, de energie devin în felul acesta, după cum oricine își poate da seama, considerabile.

Și toate acestea, după cum spuneam, au pornit dintr-o simplă acțiune de autoutilare. Ce-i drept, dacă intri în amănunte, vezi că ea n-a fost chiar atît de simplă. Dar, la Întreprinderea de geamuri din Buzău, oamenii au un fel de a gîndi curat și esențial, care lămurește pînă la urmă în folosul lor chiar lucrurile mai complicate și, desigur, al nostru al tuturor.

În noul atelier „Izovit", creat prin forțe proprii, fără investiții din partea statului, citeam aceste cuvinte, scrise frumos, cu litere albastre, pe un carton alb : **Cea mai nobilă întrebare din lume e aceasta : „Aici, ce bine pot face ?"** Am aruncat privirea, întrebător, către Mihai Macovei, șeful de schimb. „Ce bine ?, a zis el. Tot ce se vede în jur..."

C. DUMITRU

O pildă de solicitudine

Audiențele la locul de muncă al celor care le solicită

(Urmare din pagina 1)

dări formulate în acest sens de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Analiza a pus în evidență atît succesele înregistrate, cît mai cu seamă aspectele esențiale din acest important domeniu de activitate al Comitetului de partid și al Comitetului executiv al sectorului 1.

S-a constatat în primul rînd — a tinut să ne declare tovarășul prim-secretar Dumitru Gheorghișan — că marea majoritate a celor care solicită audiențe partin de regulă numai anumitor categorii sociale și profesionale că deci de acest drept legal se folosește în mult mai mică măsură personalul muncitor din întreprinderile direct productive. A devenit apoi evident faptul că aproximativ 70 la sută din petițiile și reclamațiile înaintate Comitetului executiv sau unor șefi de compartimente ai Consiliului popular se dovedesc neîntemeiate, că cei în cauză fie că nu cunosc legile statului, fie că speră să obțină prin insistență rabat de la prevederile deciziilor și dispozițiilor legale. Nu întîmplător — ne-a mărturisit în continuare interlocutorul nostru — sala de audiență adăpostește, de regulă, cam aceiași petiționari, adevărați profesioniști ai genului, mulți dintre aceștia, persoane cu ocupații și meserii incerte.

In sfîrșit, s-a mai putut aprecia că nu puține dintre problemele ce fac obiectul orelor de audiență intră în atribuțiile altor organe de decizie, că ele ar putea fi rezolvate la nivelul instituțiilor și întreprinderilor respective.

De fapt, nimic nou sub soare. Munca și hărnicia au fost și rămîn creatoare de valori morale. In vreme ce lipsa de preocupări serioase, de activitate concretă, eficientă, reprezintă teren sigur pentru indolență, reclamații și vorbărie. Așa cum vom constata și din rîndurile care urmează, omul ocupat și activ găsește mai puțină vreme pentru jalbe și reclamații (este chiar jenat să o facă în respect pentru bugetul de timp al altora), în schimb circotașul, reclamagiul și petiționarul de profesie dispun întotdeauna de timp suficient. Iată în acest sens cîteva exemple concrete :

Constantin Seceleanu din Aleea Sandu Aldea nr. 8 solicită locuință din fondul de stat, cu toate că remunerația sa depășește plafonul admis de lege. El adresează Consiliului popular al sectorului 13 memorii în care, evident, i se răspunde tot prin atitea refuzuri. Doina Vlaicu, cu domiciliul în str. Floare Roșie nr. 4, sectorul 7, ocupă abuziv un spațiu în str. Vișoarei nr. 4. Este somată să părăsească spațiul ocupat, dar preferă să răspundă prin șapte memorii succesive. Mircea Alexandrescu solicită apartament Consiliului popular al sectorului, cu toate că nu figurează pe tabelul întocmit în întreprinderea în care lucrează. Gheorghe Dojdie cere prin memorii și audiențe locuință din fondul de stat, i se repartizează o garsonieră, dar o refuză deoarece nu este situată într-o zonă centrală a Capitalei. Dumitrescu Mircea a părăsit familia, locuiește flotant în Calea Floreasca nr. 141, la Radu Alexandrina — concubina acestuia — și solicită, împotriva tuturor legilor, să-i atribuim spațiu la adresa de mai sus, adresînd în acest sens, la diferite organe de partid și de stat, peste 40 de scrisori.

Din suita acestor cereri nefondate nu lipsesc nici aspectele anecdotice : două pensionare solicită extindere de spațiu deoarece prima ocrotește 15 pisici, iar cealaltă, 10 feline. Și așa mai departe.

Instituirea unor ore de audiență direct în unități din sfera productivă a fost inițiată, așadar, tocmai pentru a se acorda unor categorii mai largi de cetățeni prilejul acestui drept consfințit prin lege. S-a avut apoi în vedere faptul că un contact nemijlocit și pe această cale între activul de partid și de stat al sectorului și masele de oameni ai muncii va contribui în mod substanțial la cunoașterea mai sistematică și multilaterală a problemelor existente, la o mai eficientă valorificare a experienței și înțelepciunii colective, că va oferi, deopotrivă, celor ce muncesc prilejul de a-și manifesta deschis opinia, că, în general vorbind, organele de partid și de stat, pe această bază, vor putea contribui cu mai multă promptitudine la perfecționarea activității economice și sociale în respectivele unități. Rezultatele nu puteau fi decît pozitive, ceea ce s-a demonstrat cu prisosință în scurtă vreme.

De la concretizarea ideii și pînă în prezent au fost organizate ore de audiență în trei întreprinderi din sector : Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie", Întreprinderea mecanică poligrafică și Întreprinderea de elemente pentru automatizare. Din comisiile de audiență au făcut parte, de fiecare dată, primul secretar al Comitetului de partid al sectorului, tovarășul Dumitru Gheorghișan, iar din partea unității respective, directorul general, secretarul comitetului de partid, președintele sindicatului, secretarul organizației de U.T.C. La audiențe au participat un număr de 88 de oameni ai muncii.

Înainte de a prezenta prin mijlocirea unor exemple concrete rezultatele obținute, considerăm util să formulăm pe scurt primele concluzii generale ale acestor manifestări.

In primul rînd s-a constatat — ceea ce dealtminteri era de așteptat — că marea majoritate a solicitanților n-au figurat niciodată pe listele de audiență întocmite la sediul Comitetului de partid al sectorului.

S-a apreciat apoi că, de data aceasta, 80 la sută din cererile, reclamațiile și sesizările prezentate de solicitanți s-au dovedit pe deplin întemeiate. Ei au demonstrat de asemenea o bună cunoaștere a legilor și deciziilor în vigoare și, în aproape toate cazurile, cei prezenți și-au exprimat deschis, cu franchețe, opiniile, adresînd fără menajamente propuneri și critici îndreptățite.

Orele de audiență au oferit apoi activului de partid al sectorului o mai bună cunoaștere a unor probleme privind organizarea și conducerea muncii, starea disciplinară, protecția muncii, competența sau incompetența unor cadre la toate nivelurile.

Răsfoind registrul audiențelor desfășurate în cele trei întreprinderi amintite, am reținut pentru cititorii noștri aceste cîteva exemple concludente.

La Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie" a fost rezolvată favorabil cererea unui grup de muncitori căminiști care solicitau buletin de București. Tot aici, mai multe muncitoare au sesizat lipsa asistenței tehnice corespunzătoare în schimbul III. Au fost luate măsuri pentru rezolvarea acestor situații. Comisia a hotărît apoi repartizarea unei unități locative solicitantului Alexandrescu Sabin, cu o situație locativă grea (2 camere cu dependințe în str. Dacilor nr. 2). Cu același prilej, Gheorghe Radu a semnalat gravele abuzuri săvîrșite de un medic chirurg care a pretins pentru o operație 3 000 de lei și alți bani pentru tratament. A fost instituită o comisie de anchetă, și, totodată, i s-a asigurat solicitantului asistență medicală într-o clinică de specialitate.

La Întreprinderea de elemente pentru automatizare, cererile și reclamațiile prezentate au vizat în principal probleme de organizarea producției și de protecția muncii. Au fost rezolvate de asemenea cîteva cereri de schimbarea locului de muncă, și mai multe cereri de unități locative — între care și pe cea a solicitantului Petre Constantinescu (patru membri într-un apartament confort IV) — și a hotărît să-i repartizeze acestuia un apartament de 3 camere confort I pe Aleea Compozitorilor.

Probleme de serviciu, de organizarea producției și diverse litigii de muncă au prezentat și cei ce s-au înscris pentru audiență la Întreprinderea de mecanică poligrafică. Aici au fost rezolvate 30 de cereri și reclamații și s-a procedat la repartizarea unui număr de 3 noi unități locative, două solicitanților Victor Stoica și Ion Manole care locuiau cu contracte de subînchiriere sau ca flotanți pe la diverși cunoscuți.

Evident, agenda de lucru a acelor trei programe de audiență desfășurate pînă în prezent a fost mult mai încărcată, problemele dezbătute fiind deosebit de complexe și de variate.

Secretariatul Comitetului de partid al sectorului 1 și Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1, analizînd recent activitatea desfășurată în anul 1978 pentru respectarea legalității, a normelor de etică și echitate socialistă de către aparatul propriu al Comitetului executiv, au hotărît printre altele :

— extinderea audiențelor atît la nivelul secretariatului Comitetului de partid, cît și la nivelul unor cadre de conducere din aparatul Consiliului popular, juriști și alți specialiști ;

— organizarea în unitățile mari a unor consultații juridice privind reglementarea și repartizarea spațiului locativ, construirea de locuințe proprietate personală și vînzarea locuințelor din fondul de stat și competența Comitetului executiv și a consiliilor oamenilor muncii în aceste domenii ;

— pe baza concluziilor desprinse s-a indicat de asemenea ca în programul pentru 1979, privind popularizarea legislației, să se acorde un loc mai mare dezbaterii cu colectivele de oameni ai muncii din unități a prevederilor acestor acte normative, cît și a prevederilor Codului Muncii, a unor prevederi din Codul Familiei ;

— extinderea audiențelor la fața locului — în unități, cartiere, circumscripții electorale, prin dialogul viu și nemijlocit cu oamenii muncii, menit să contribuie la perfecționarea întregii noastre activități, la perfecționarea stilului și metodelor noastre de muncă, la adîncirea democrației socialiste, la participarea oamenilor muncii la actul de conducere la treburile de stat și obștești.

Pentru a prezenta modul concret de desfășurare a unor asemenea colocvii tovărășești, vom reveni într-un număr viitor al revistei noastre cu un reportaj de la fața locului. Deocamdată, ne-am mărginit de a înfățișa în linii generale inițiativa Comitetului de partid al sectorului 1, din dorința de a o face cunoscută unor cercuri largi de oameni ai muncii și de a o recomanda și altor cadre de conducere din întreprinderi și instituții și deopotrivă comitetelor de partid și consiliilor populare ale celorlalte sectoare administrative ale Capitalei, orașelor, municipiilor și județelor din țară. Rezultatele dobîndite demonstrează fără drept de tăgadă deosebita importanță și valoare a unor asemenea acțiuni, menite să contribuie modest dar eficient la cunoașterea variatelor probleme și aspecte din cadrul colectivelor de muncă, să asigure rezolvarea lor promptă și judicioasă, să asigure și pe această cale continua creștere a unității și coeziunii societății noastre socia-

Micul dejun sau despre cît este el de mic în unele unități de alimentație publică

— Aici, la dumneavoastră, ce se poate mînca dimineața cu 6—7 lei ?

Șefa de unitate Ana Birsan — sîntem la Lacto barul Pasaj Bălcescu — zice : 100 grame crenvurști (4,40 lei), o chiflă (1 leu), o cafea cu lapte (1,10 lei). Sau : cafea cu lapte, unt și gem — 5,70 lei. Sau omletă simplă — 6,70 lei.

Unitatea este mare, extrem de curată și se găsesc de toate. Spunem asta deoarece am făcut pe clienții mai înainte, iar în alte dăți am fost client de-adevăratelea. Notăm aici o chestiune aproape unicat : se găsesc tot soiul de sandvișuri, avînd fiecare prețul de 2 lei. În față, în unele zile, se vînd pachete cu mîncare, al căror preț variază de la 4 la 5,50 lei. Din păcate, numai în unele zile și, tot din păcate, doar 400—500 bucăți. Puțin. Sugerăm pe această cale responsabililor — Ana Birsan și Gheorghe Ducan — amîndoi lucrători buni, cu experiență, să ia măsurile ce se impun. Zilnic, unitatea face circa 14 000 lei și faptul este meritoriu, căci personalul este relativ puțin iar produsele au valoare mică.

Un bufet, cu o altă față, de cîteva luni, este cel numit „Năvodari". Din iunie 1977 a fost aici promovat ca șef de unitate Radu Haralambie care în prealabil a făcut ucenicie 7 ani la Hanul lui Manuc. Băiatul — are doar 24 de ani —este energic, amabil, are fler comercial și, mai presus de toate, iubește munca. Personalul este îndatoritor, curat și pus pe servire bună. Aici, I.A.P.L. Segarcea, despre ale cărei inițiative bune vom mai vorbi în această anchetă, a procedat corect aprovizionînd unitatea la orice oră cu chiftele, șnițele, pirjoale, mititei, cîrnați obișnuiți și oltenești, crenvurști și convurști, căci este vadul meseriașilor și duminica al soldaților în învoiri. Adică oameni care mănîncă robust, serios, oameni care doar spre sfîrșit atacă un chefir sau o sana. Fiind în documentare, i-am încercat și pe acești tovarăși, dar ce-i drept, e drept, la comandă, se face și ceai, crenvurștii costă atît și nu mai mult, iar în cafele zaț e destul. La o masă, parchetarul Ioan Barbu conversa cu colegul său de-o viață, Arpad Borbely. Acesta din urmă zidar. Ambii au cîte 68 de ani. Sînt mulțumiți și ne asigură că „Tămîioasa românească" de aici este un vin excelent și, asta-i meseria, îl credem pe cuvînt. În unitate prețurile sînt afișate vizibil și funcțional (pentru consumatori și nu pentru vînzător sau pentru inspectori) și dînd pe gît un păhărel „Arpy" Borbely — cum îl răsfață Nelu Barbu — zice că „așa nu se crează discuții la liniște". La cîțiva metri de ei vînzătorul Victor Tudorică îi aprobă tăcut, mînjit niței cu muștar pe mîini.

La Gogoșăria de pe Bulevardul 1848, aparținînd de Întreprinderea cofetării-răcoritoare nr. 3, cîntărim 10 spirale care trebuie să aibă 1,100 kg. Au și sînt cît se poate de bune. Pe această cale anunțăm pe acei care ne-au scris și întrebat în urma anchetei noastre din gogoșării de

acum 3 săptămîni de ce o parte din unitățile acestea aparțin de fabrica de oțet că nu mai aparțin. Comitetul executiv al Consiliului popular al Capitalei a decis ca acestea să fie predate unei întreprinderi care chiar cu cele alimentare se ocupă. Mai alături, pe Blănari, se vînd mici pe stradă. Ideea este bună. Radu Ștefan vrea s-o facă și mai bună. Pînă una-alta apelează la mai vechiul procedeu al supraprețului. Nu putem evidenția dorința (și reușita) sa de a face din 10,20 lei, 11. Așa a procedat cu Oprea Marin din comuna Vărăști-Ilfov. Acest tovarăș, atenționat de către noi, a luat tava cu mici la spinare, a oprit vînzarea și a început să facă o țîră de agitație : „Nu poate omu' să servească un mic și vă înființați ? Ce, i-am cerut eu sau mi-a dat el ?" Mult n-a lipsit să ne dea și cîteva. Să nu privim cu ochi îngăduitori asemenea acte de huliganism. Apropiat, la Expresul „Rapid", a cărui clientelă este mai puțin rebelă de cînd s-a scos berea, crenvurștii se vînd fără tabele cu prețuri și cei care vînd se descurcă al naibii de bine la aritmetică, deși școala lor n-a atins culmile înscrise în facultății de matematică.

La Lacto-barul din Piața Unirii — pendinte de Calul Bălan (expresia „pendinte" este, nu-i așa, de natură să atragă ! — Simionescu Maria, vînzătoare, se descurcă bine și este corectă.

Rețetă: Se iau 500 grame făină, 100 g zahăr, 5 ouă, 300—400 mililitri lapte. Neapărat un vîrf de sare. Se bat ouăle cu zahărul. Se pune compoziția astfel obținută în făina cernută și se adaugă restul de lapte. Trebuie să se obțină o compoziție tărîșoară, dar fluidă. Se pune în tigaie. Se pot obține 15 clătite. Iată deci o rețetă de la unitatea „Clătita" de pe Splaiul Independenței, aparținînd, de asemenea, de I.A.P.L. Segarcea. Dialog cu Maria Dragotă, responsabila :

— Ce program aveți ?
— De la 7 la 20.
— Efectiv însă cît se muncește?
— De la 6 la 22.
— Ce cifră de vînzare se obține lunar ?
— 150 000—175 000.
— Adică ?
— 4 000—5 000 clătite, 600—700 crenvurști, 600—700 minuturi.
— Cît costă aici o clătită ? Dar o omletă ?
— 1,50 lei, 3,75 lei.
— N-o să ne mirăm acum că prețurile sînt mici, dar cum se explică ?
— Se practică prețuri de categoria a III-a. Să știți că e greu să vinzi clătite de 1,50 lei, să speli farfurii, să dai un șervețel.
— Cine face curat în unitate ?
— Eu și femeia de serviciu. Muncesc foarte bine : Andreescu Silvia, Pavel Vasilica, Badea Maria.

Avem o singură unitate de acest gen în București. De ce, nu știm. Pe lîngă faptul că este singura, ea mai îndeplinește o cerință : preparatele se fac în fața clientului. E bine.

Locuri bune pentru servirea micului dejun mai sînt în București. Lacto-barul de pe Bulevardul 1 Mai, cel aparținînd de Zahanaua „Poiana", de pildă, la care responsabilul Baba Dumitru muncește, controlează și se ocupă de toate. Un mic dejun care să satisfacă toate gusturile poate fi servit la Hanul lui Manuc. Aici, pe mese, găsești și o floare, mai e și o muzică discretă, mai circulă în primele ceasuri ale dimineții și doi vînzători de ziare (avînd și ziare) ceea ce nu cade deloc rău. Prin unele cartiere însă situația nu mai este așa bună și nu înțelegem de ce. Începînd cu Piața Pieptănari și terminînd cu capătul Șoselei Giurgiului, de pildă, nu poți servi micul dejun decît în cofetării, unde nu găsești, explicabil, chiftele, șnițele, pirjoale sau murături. În incinta unor alimentare se găsește lapte bătut, chefir, sana, dar amatorii la acestea sînt priviți cu condescendență — au regim de toleruți în aceste locuri cu alte rosturi.

Cîteva dintre aceste lucruri pe care nu le înțelegem, le discutăm cu tovarășa Alexandra Ojoc, director comercial al I.A.P.L. Segarcea. Ne-a plăcut la dînsa că deși era duminică și mai era și frig se ocupa la fața locului de aprovizionare, de bunul mers al cîntarelor (mai nou, iarna acestora li se pune ant gel), de faptul că vînzătoarele de pe străzi ar trebui să aibă șube și deocamdată nu au. Am căzut repede de acord că pentru comerț lucrurile trebuie privite și competent și cu bune intenții, că el, comerțul, depinde totuși de industrie, de furnizor adică. Cu oarecare nostalgie amintim de o seamă de locuri unde pe loc și fierbinți se serveau cîndva gustări și minuturi. Am mai zis că uneori între o unitate comercială și interesele consumatorilor există o legătură vagă. Unitatea își face planul, dar nu este agreată. Și invers. Zice dînsa că pe Lipscani, vizavi de „Muresul", ființează, cu bune rezultate, magazinul specializat de vinuri „Bachus". Ce nevoie este de el, zice interlocutoarea noastră, dacă prin jur produse alcoolice se mai vînd în 10—15 locuri ? N-ar fi mai bun un lacto-bar, sau o unitate specializată pe ciuperci ?

Ba da, stimată tovarășă Ojoc. Ne îngăduim, după acest raid, cîteva sugestii pentru Direcția comercială a Capitalei :

● Să fie înființate, în cartiere, noi spații comerciale. De justețe comerțul trebuie să revendice și să obțină spații unde funcționează alte lăcașuri, fără rentabilitate și chiar fără rost.

● În preajma marilor șantiere să se înființeze unități unde dimineața să se servească mîncăruri consistente, unele chiar preparate pe loc. La o adică să se umble mai mult cu tigăița în fața clientului.

● Să se generalizeze ceea ce în unele locuri există. Adică : omlete cu costiță afumată, cu salam, cu brînză de vaci. Nu chiar toată lumea este dispusă să plătească o omletă cu șuncă de Praga sau cu ciuperci.

● Combinația mititei—Ci-Co nu cade bine tuturora. Pe cînd se va servi și apă minerală, nemaivorbind de faptul că poate să mai fie și apă potabilă ? Deocamdată, este oarecum riscant să ceri un pahar cu apă. Nu știm de ce, dar ți-e cam jenă.

EUGEN SECELEANU ■

Scrisoarea săptămînii

„Femeile n-au slujbe"

Mă aflam cu cîteva zile în urmă în Piața Universității, și cum mașinile se cam lăsau așteptate, în stație se adunaseră numeroși cetățeni. Era ora 12. În sfîrșit, un „85" se apropie și, cum se întîmplă de obicei, un pîlc compact de oameni, între care mai multe femei de vîrste diferite, se îndreptară către ușa de acces a mașinii. În acel moment, un bărbat tînăr, bine îmbrăcat, cu pălăria pusă puțin pe-o ureche cu vădită intenție de a fi „șic", pătrunse din spate, își făcu loc împingînd cu toată puterea pe cei din fața lui și reuși să urce primul în mașină. Pînă aici, nimic ieșit din comun. Cu toții sîntem zilnic martorii unor asemenea procedee. Dar cînd — și aici e aici — una dintre femeile bruscate zise, cu oarecare umor : „Uite, bărbații trec înainte și ne lasă în urmă, frumos e ?", respectivul se întoarse din interiorul mașinii către scară strigînd : „Ehe, femeile n-au slujbe!" Atunci m-am urcat și eu. M-am uitat cu atenție la oamenii care umpluseră mașina și, în mod special, la femei. Toate, dar absolut toate, deși atît de diferite între ele, aveau pe chip o profundă concentrare, o preocupare lăuntrică pentru problemele, fie ele mari sau mici, ale traiului cotidian, ale vieții. Pe nici una din fețele acestor femei nu s-ar fi putut citi vreo urmă de ostentație ori de neseriozitate. Nu ! Deloc !

M-am apropiat de acel bărbat cu pălăria pusă pe-o ureche și i-am spus încet : „Nu vrei să facem pariu că în mașina asta sînt femei care au slujbe ?" S-a întors către mine, părea mirat, și zise din nou : „Eh", adică un fel de „De ce nu". „Dar pentru 1 000 de lei pariem ?" am insistat eu. A tresărit și, mai uimit și parcă puțin speriat, s-a îndepărtat grăbit de mine. Puțin după aceea a coborît și l-am văzut intrînd într-o croitorie. Mi-am zis că probabil caracterul serviciului său l-a adus la acea oră la cooperativă. Nu-mi venea să cred că, la ora 12, venise pur și simplu la o probă, după ce arătase atîta dispreț față de femeile care, chipurile, n-ar avea slujbe. Acest cetățean nu știa sau nu îl interesa faptul că femeile au slujbe și că reprezintă 48 la sută din forța de muncă a Capitalei. Că înainte și după orele de serviciu femeile fac cumpărături obositoare, gătesc, deretică prin casă, se ocupă de copii, și de cîte și mai cîte...

Și dacă lucrurile stau astfel, și așa stau, de unde uneori atîta lipsă de respect pentru munca femeilor ? De ce atîta desconsiderație la unii bărbați pentru aportul extraordinar al femeilor la tot ceea ce se realizează astăzi în țara noastră ? O trăsătură dominantă a oamenilor de la noi a fost întotdeauna bunacuviință, căldura inimii. De unde atunci acest vînt rece de golănie în comportarea și limbajul unor cetățeni ? Nu ne facem oare vinovați de lipsă de răspundere reprobînd doar în tăcere asemenea abateri de la bună-cuviință ? A lovi, a jigni cu aprecieri neîntemeiate pe femei în demnitatea lor de tuditoare nu este numai o simplă abatere de la elementara bunăcreștere. Asemenea manifestări dovedesc o nepăsare și o indiferență periculoasă față de semeni. Pentru oameni, urmările unei asemenea atitudini sînt ucigătoare. Știm cu toții că presa, radioul, televiziunea sînt preocupate să combată tot ceea ce este potrivnic vieții noastre, dar socot că este necesar ca opinia publică să nu rămînă pasivă iar reacția civică să se manifeste cu promptitudine. Cu acest gînd am notat aceste rînduri...

BEATE FREDANOV

Din partea U.J.C.S. — Dimbovița :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Olga Drăghici, om al muncii în cadrul unității noastre, prin care solicită sprijin în vederea obținerii unei locuințe, vă aducem la cunoștință că în urma posibilităților ce au fost create în acest sens, tovarășa O.D. a primit locuință corespunzătoare, aprobarea fiind confirmată în ședința Biroului executiv al Uniunii județene din data de 29 noiembrie a.c., la propunerea comitetului de sindicat din cadrul unității noastre".

Din partea Ministerului de Interne :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Vasile Rebegea din comuna Podu Turcului, județul Bacău, în care se sesizează aspecte negative din activitatea unor cadre de la postul de miliție din comuna Podu Turcului, vă comunicăm : în urma verificărilor efectuate și datorită mai multor scrisori adresate anterior conducerii Ministerului de Interne, a rezultat că plt. adj. TIHOC ALEXANDRU — șeful postului de miliție și plt. CÎRMACIU CONSTANTIN — ajutor șef post — au comis abateri disciplinare, fapt pentru care s-a luat măsura trecerii lor în rezervă".

În urmă cu o lună de zile, organele I.T.B. au mutat stația de tramvai din dreptul străzii Mărmorei la strada Subcetate (șoseaua Chitilei, linia tramvaiului 10, sectorul 8). Prin mutarea acestei stații sînt dezavantajați peste 1 000 navetiști pe calea ferată ce tranzitează prin stația București-Triaj și mulți copii ce învață la Școala 83. Pentru edificarea dumneavoastră redăm mai jos greutățile create ca urmare a schimbării acestei stații : 1. — Înainte de schimbare, cînd stația se numea „Marmorei", situată în dreptul [illegible] loc de unde copiii [illegible] a fi nevoiți să parcurgă sute de metri în circulație intensă — pericolul accidentării copiilor era redus la maximum întrucît tramvaiele erau obligate să oprească și odată cu ele și autovehiculele. Adresăm forurilor în drept rugămintea să ne ajutați în rezolvarea acestei probleme. **(Scrisoarea este semnată de un număr de peste 20 cetățeni).**

Urmare a articolului **„Un vraf de dosare n-a putut acoperi o decizie abuzivă** "(FLACĂRA din 2 februarie 1978), vă sesizez că decizia definitivă obținută n-a fost executată integral nici pînă în prezent. În urma îndelungatelor mele insistențe, în luna martie Banca de investiții a operat, în carnetul meu de muncă, mențiunile „Reîncadrat" și „Transferat" (situația cerută), însă n-a completat și coloana „retribuție" din carnetul în speță, prin aceasta încălcînd prevederile legii (respectiv art. 1 și art. 11 din Decretul 92/1976 și art. 4 (e) din ordinul 136/1976 al Ministerului Muncii).

Din această cauză, am fost nevoit să intentez un alt proces (al 11-lea !), în urma căruia Tribunalul municipiului București, secția a IV-a civilă, a emis decizia nr. 2566/20 IX 1978, obligînd Banca de investiții, după cum urmează : 1) „să-mi achite drepturile bănești cuvenite pînă la data de 14 martie 1978, corespunzătoare încadrării avute la desfacerea contractului de muncă (2 II 1971 — n.n. !), cu adaosul tuturor majorărilor intervenite prin efectul legii"; 2) „iar de la data transferului (14 III 1978 — n.n.) și cu adnosul drepturilor cuvenite potrivit gradațiilor cîștigate, în măsura în care acestea ar fi fost acordate și ținîndu-se seama de drepturile restabilite".

După foarte multe insistențe, Banca de investiții a executat prevederile de la pct. 1, însă refuză executarea celor de la pct. 2, sub motiv că așa a stabilit Consiliul său de administrație (?!). Deci, la abuzul săvîrșit, sesizat de dumneavoastră prin publicarea articolului amintit mai înainte, se adaugă acum alte ilegalități, subsemnatul devenind obiect de tranzacție, subiectivism și arbitrariu, în scopul limitării drepturilor care mi se cuvin, cîștigate în urma lungului diferend judecătoresc cu instituția citată **(Ing. Vladimir Popescu — Brașov, str. Smirdan nr. 5).**

„2 000 000 kilometri la volan !" — atît a parcurs în cei 28 ani comunistul **Andrei Dumitru**, conducătorul autocarului Agenției de turism din stațiunea balneoclimaterică Slănic-Moldova, „Nea Miluță", așa cum este cunoscut în stațiune — unde de fapt s-a și născut — nu a avut în cei aproape 30 de ani de cînd șofează nici un accident. Omul cu fire albe la tîmple este deosebit de apreciat. În curînd va împlini 5 decenii de viață. Cei care au „plutit" cu autocarul său nu pot să nu-și amintească de acest om, de snoavele pe care le spune în momentele de respiro în dulcele său grai moldovenesc, de siguranța cu care i-a purtat prin cele mai pitorești locuri din țară sau din străinătate. Îi urăm DRUM BUN în continuare, din inimă ! **(Nicolae Tokacek)**

Din partea Cooperativei de consum Tulghеș, Hargbita :

„Urmare articolului apărut în revista FLACĂRA nr. 39/1978, vă comunicăm următoarele : a fost confirmată condiționarea conservelor de sărmăluțe în foi de varză, însă la data controlului nemaiexistînd în unitate acest sortiment, nu s-a putut stabili dacă acestea aveau sau nu termenul de garanție depășit ; cu ocazia controlului efectuat au fost descoperite și alte nereguli pentru care lucrătorul gestionar **Ștefan Balmes** a fost sancționat pe loc cu o amendă de 1 075 lei ; tot cu ocazia controlului au fost scoase din efectiv mărfurile ce au fost găsite cu termenul de garanție depășit, conform procesului verbal din 9 octombrie 1978 în sumă de 5 382,55 lei : pentru îmbunătățirea condițiilor de depozitare a mărfurilor a fost construită o magazie metalică portabilă ; s-a discutat cu întreg colectivul de oameni ai muncii abaterile constatate.

Din partea Procuraturii județului Gorj :

La scrisoarea lui Burtea C. din Focșani, publicată la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", în urma verificărilor efectuate vă informăm următoarele : la data arătată de semnatarul scrisorii, din cauza afluenței de vizitatori la „Peștera Muierii" din comuna Baia de Fier, județul Gorj, organele locale din comună au folosit ca ghid ajutător pe elevul Rădulescu Gheorghe de la Școala generală din localitate. În aceste condiții, elevul a încasat taxa de intrare deși nu avea asupra sa carnete cu bilete, realizînd suma de 54 de lei. Deoarece ghizii titulari Duboiu Dumitru și Zaharia Gheorghe, împuterniciți de către consiliul popular pentru îndeplinirea acestei sarcini nu s-au preocupat pentru realizarea acestei sarcini și nici nu au supravegheat activitatea ghidului ajutător, au fost sancționați cu diminuarea retribuției pe luna septembrie 1978 în procent de 10 la sută, iar suma de 54 lei încasată de elevul Rădulescu a fost recuperată de către consiliul popular. În ceea ce privește perceperea taxei de intrare la peștera Polovragi, acest lucru s-a constatat a fi făcut de copiii Raicu Valentin și Vonescu Nicu în vîrstă de 12 și, respectiv, 13 ani. Peștera nu este amenajată pentru vizitatori, iar cei doi copii, la solicitarea turiștilor au condus pe aceștia, primind daruri diferite sau chiar bani. Deoarece copii sînt elevi la școala generală din comună, au fost atenționate cadrele didactice și părinții minorilor pentru o mai atentă supraveghere a acestora și evitarea unor asemenea situații. Referitor la efectuarea și comercializarea unor fotografii de proporții reduse la prețuri mari, acest aspect nu s-a confirmat.

Mă numesc **Nichita Paul** și locuiesc în Constanța, str. Răzorului nr. 87. Împreună cu fratele meu, Nichita Gh., am hotărît să ne construim o locuință proprietate personală în regie proprie. După obținerea documentelor legale ne-am adresat pentru executarea anumitor lucrări cooperativei „Constructorul" din Constanța, str. Costache Burcea nr. 4 bis. În octombrie 1977 am primit autorizația de construcție și tot atunci m-am prezentat la sediul cooperativei să contractez lucrarea, mi s-a răspuns că nu se mai poate contracta pe anul 1977 deoarece capacitatea de lucru este acoperită pînă la finele anului. Aminat pînă în aprilie 1978, mi s-a spus că nu dispun de muncitori necalificați pentru săpături fundație și turnat beton. Am executat personal această lucrare. Menționez că am luat beton de la cooperativă unde mi s-a taxat și manopera. După aceasta am mers din nou la „Constructorul" pentru contractarea lucrărilor de turnare a structurii de rezistență și zidărie. Cu zidăria n-au fost de acord spunînd că nu au material. Am acceptat să-l procur personal, urmînd ca să contractez numai structura de rezistență (cofraje, armături betoane) Și așa mi s-a întocmit un contract pentru cele de mai sus. Contractul prevede începerea lucrării la 1 iulie și terminarea ei la 1 noiembrie 1978. Au început zeci de peregrinări la cooperativă pentru a mă interesa de ce nu vin să începă lucrările. Am fost la șeful biroului producție care mi-a spus că acest contract nu-l interesează, avînd alte probleme mai importante de rezolvat. La începutul lunii septembrie a.c., totuși a dat ordin de începere a lucrărilor. Un lucrător mi-a cerut, nici mai mult, nici mai puțin 3 000 de lei pentru ca să se apuce de treaba deja plătită prin contract. Bineînțeles că n-am fost de acord și tot bineînțeles că nu s-a apucat de lucru nici pînă în prezent. Am revenit la șeful producției pentru rezolvarea problemei, care m-a trimis înapoi la același lucrător. Am fost de mai mult ori în audiență la consiliul popular de unde am fost trimis să tratez problema cu un anume fierarbetonist ca să-mi execute fasonarea fierului beton după orele de program urmînd să mă înțeleg cu acesta asupra prețului. N-am rezolvat nimic nici cu acesta din motive lesne de înțeles. Mă întreb de ce la „Constructorul" nu se respectă contractele, de ce oamenii muncii de aici, în special șefii de echipă, cer bani mulți pentru lucrări odată plătite, de ce cooperativa „Constructorul" nu-și onorează contractele, neglijînd populația, de ce conducerea acestei unități nu are autoritate asupra subordonaților ?

În numele locuitorilor din satul Nemșa, comuna Moșna, județul Sibiu, vă scriem despre starea deplorabilă în care se află drumul spre satul nostru Nemșa, care se află situat la o distanță de 13 km de orașul Mediaș pe direcția Agnita. Înainte de intrarea în comuna Moșna, la ramura Nemșa, drumul spre sat se abate la stînga pe o distanță de 6 km. Prin anul 1968, acesta s-a pietruit, după care a fost deschis un traseu de autobuze I.T.A. Treptat, numărul de persoane muncitor în întreprinderile mediașene a crescut, navetiștii s-au înmulțit simțitor. La aceștia se adaugă elevii. Dat fiind numărul mare de solicitanți, se efectuează 11 curse pe zi. La prima vedere toate bune și frumoase. Dar cînd se strică timpul și plouă nu mai avem certitudinea că ajungem la serviciu sau la școală. Pe drumul respectiv circulă multe mașini grele care au dus la deteriorarea drumului. În primăvara acestui an, în perioada martie-aprilie, autobuzele nu au mai putut intra în sat din cauza gropilor și a hîrtoapelor. Astfel, am fost nevoiți să ne sculăm la orele 3-4 dimineața și să ieșim peste dealuri, pe noroaie, pînă la șoseaua asfaltată. Odată cu venirea verii, am ieșit la muncă patriotică și am curățat șanțurile. Dar, lipsind piatra, am făcut numeroase cereri la secția de întreținere a drumurilor. Lucru curios, ni se spune că drumul aparține de Consiliul popular comunal iar la Consiliul popular — invers. Toată vara s-au adus doar cîteva mașini cu balast care din comoditate au fost basculate în porțiunea de drum apropiată de asfalt, unde nici nu era necesar. Gropile, în urma ploilor din acest an, au crescut. Șoferii de pe celelalte trasee, speriați de starea drumului, atunci cînd se defectează autobuzul de pe traseul nostru, refuză adeseori să ne ajute. La toate acestea, mai adăugăm faptul că atunci cînd sînt cazuri de boală grave, nici salvarea nu poate intra. Cererea noastră este aducerea urgentă a pietrei pe drum, pentru a călători în condiții acceptabile, urmînd ca în viitorul apropiat să beneficiem și de asfaltare. Sperăm că apelul nostru va găsi înțelegerea cuvenită. (Semnează un număr de **46 locuitori** ai comunei).

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o fac luni în fiecare zi între orele 10–13.

● FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

Valeria Stănoiu — Bacău. Nu vi s-a admis înscrierea la Școala de maiștri mecanici, pentru că sînteți de profesie sudor. Pentru anul viitor, la Bacău, este prevăzută în plan și o clasă de maiștri sudori unde veți avea și dumneavoastră posibilitatea să vă înscrieți.

Domnița Ilieș — București. Vi s-a atribuit un apartament cu două camere în cartierul Drumul Taberei.

Paraschiva Lazuschevici — Roman. Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale va sprijini pe fiica dumneavoastră în obținerea unui loc de muncă corespunzător stării sănătății sale.

Tiberiu Burulană — Reșița. Cererea dumneavoastră pentru locuință este în evidența Consiliului popular și se va rezolva în prima urgență.

Nicolae Drăghici — București. Am fost informați că s-au executat de către I.C.A.B. remedierile necesare.

Gheorghe Comănac — Gh. Gheorghiu Dej. În urma examenelor și investigațiilor care vi s-au făcut, ați fost încadrat în gradul II de invaliditate.

Zoie și Ioan Pop — Iași. Vi s-a aprobat de către M.I.C.M. încadrarea și efectuarea stagiului la Întreprinderea „ELECTRONICA" din București.

Mihalache Stefănescu — comuna Voluntari, București. Adresați-vă direct instanțelor de judecată.

Constantin Palade — comuna Crucea, Suceava. Nu am primit.

MARGA NEDELEA

14 întrebări pe adresa OSIM-ului

Interviu cu tovarășul George Filipaș, directorul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci

— Cum apreciați, tovarășe George Filipaș, citarea — destul de frecventă în ultima vreme — în presă, a Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, al cărui director sînteți ? Faceți, poate, o legătură între acest fapt și cincinalul revoluției tehnico-științifice în care ne aflăm ?

— În primul rînd vreau să arăt că nu sîntem deranjați de atenția ce ni se acordă în presă, chiar și atunci cînd accentul este critic, așa cum s-a întîmplat, destul de recent, și într-un material publicat în „Flacăra", semnat chiar de dumneavoastră și în care se relata despre motorul imaginat și realizat într-o nouă variantă de către inginerul Iosif Roșiu din Timișoara. Considerăm chiar, în ciuda unor rezerve pe care le avem, în ceea ce privește punctul de vedere asupra unei invenții, acceptate sau nu, că ceea ce apare în presă este de natură să constituie un sprijin pentru activitatea noastră, în special în direcția lămuririi autorilor, care pot învăța ce anume trebuie să întreprindă pentru a se pune de acord cu prevederile legale care guvernează, în prezent, drumul oricărei idei, de la exprimarea ei pînă la concretizare, atunci cînd este găsită interesantă și utilă. În etapa la care v-ați referit, se urmărește, îndeaproape, stimularea creativității și, tocmai din această cauză, cadrul legal destinat activității de invenție va fi mult îmbunătățit, mai fidel acordat cu necesitățile și cu starea de fapt care definește domeniul respectiv. Actele normative nu sînt privite ca niște dogme, de la care nu există abateri, ci — dimpotrivă — ca elemente dinamice, menite să răspundă, în mod superior, unei anumite situații, raportată la toate aspectele, mai vechi sau mai noi, care pot să apară. Am început cu cadrul legal pentru că, adeseori, el este privit de către unii autori drept principala cauză a insuccesului lor, aceasta, în primul rînd, ca o consecință a necunoașterii lui sau a unei cunoașteri superficiale. În această privință există un simbure de adevăr : pe noi legea ne obligă, ca orice lege, la rigori inevitabile, cum este, de pildă, întocmirea completă a dosarului unei invenții, din care nu pot lipsi anumite piese, pentru ca acțiunea de verificare să poată fi declanșată. Deci, nu putem să ne sesizăm, din oficiu, cum se spune, fără a avea o cerere înregistrată, desenele și întreaga documentare tehnică a unei invenții, descrierea corespunzătoare a acesteia ; în etapa imediat următoare ne sînt absolut necesare avizele unui institut central sau de profil, fixarea unor termene și așa mai departe. Din ignorarea acestor prevederi elementare, sîntem în situația de a primi solicitări care nu ne privesc, pur și simplu, greșit îndrumate spre instituția noastră, cum, alteori, cereri interesante pentru O.S.I.M. ajung prin alte părți și nu la noi.

— Poate fi scuzat în ceea ce vă privește și formalismul ?

— Dacă a respecta legea înseamnă a fi formal, da, însă o astfel de idee mi se pare absurdă, din moment ce un act normativ trebuie să aibă o... formă pentru a fi înțeles, comunicat și respectat. Munca noastră cu inventatorii se poate desfășura fie direct, în mod individual, cu fiecare dintre ei, fie prin intermediul unităților socialiste a căror obligație, tot legală, este aceea de a-i sprijini pe autori. Aici se înregistrează, uneori, neajunsuri pentru că nu toate întreprinderile dispun de colective de oameni bine instruiți, cu înclinații spre cercetare și spre nou, capabili să-și găsească timpul necesar studierii propunerilor primite ; alteori, colectivele existente se schimbă prea des și, odată cu modificările respective, se pierde continuitatea trebuitoare în astfel de împrejurări. Ceea ce pot să vă asigur este că, și în aceste condiții, nici o idee prețioasă n-a fost amputată. Fac afirmația bazat pe o experiență de peste 22 de ani petrecuți în cadrul C.N.S.T.-ului, cu care O.S.I.M.-ul colaborează permanent. Ba mai mult decît atît, îi sprijinim pe autori chiar cînd dosarul nu este tocmai complet, întrind cu ei în corespondență, dîndu-le indicațiile de rigoare, pentru a-i ajuta să se înscrie pe făgașul legal. Editam o revistă de specialitate și un buletin de invenții și inovații, cea dintîi cu o periodicitate trimestrială, cealaltă lunară. Din păcate, nu toate întreprinderile interesate (și aș fi curios să văd care din ele se poate declara neinteresată ?) se abonează măcar la Buletin, ceea ce duce la pierderea contactului cu actualitatea, la ignorarea unor noutăți de ordin organizatoric ori legal care survin, la o carență în informarea autorilor și punerea acestora în situația de a prezenta idei depășite sau înregistrate de alții pe plan național sau internațional. Chiar și în astfel de condiții, înregistrăm, anual, un volum de circa 4 000 de cereri de invenții. În 1976, și aici aș face o legătură directă cu cincinalul revoluției tehnico-științifice, s-a produs un vîrf : 4 600 de cereri primite.

— Cîte din acestea se rezolvă ?

— Între 60 și 65% sînt caracterizate drept invenții.

— Raportat la situația pe plan mondial, ce înseamnă aceste cifre ?

— Ne situăm printre primele țări din lume, chiar și în privința coeficientului de realizări concrete ale invențiilor acceptate : 47% în ultimii 15 ani.

— Care sînt domeniile cele mai productive ?

— În momentul de față, chimia, electronica, electrotehnica și construcțiile de mașini.

— Există o supraveghere a eficienței acestor invenții ?

— Una globală, da. Mă gîndesc la eficiența aplicării acelor invenții în care unitățile socialiste sînt titulare de brevet, iar invențiile s-au realizat în cadrul obligațiilor de serviciu, legat de necesitățile unităților respective. În cazurile dispersate, în care autorii dețin brevetul și nu și-au găsit un titular dispus să-i aplice, ne este foarte greu să avem o evidență. Noi nu putem fixa un titular, în afara persoanei inventatorului și, de multe ori, punerea în practică a unei idei noi necesită nu numai fonduri bănești dar și realizarea unei tehnologii pe care un particular n-o poate suporta.

— Vi se pare firească o atare stare de fapt ?

— Nu este important ce mi se pare ori nu mi se pare mie firesc. Legislația în vigoare prevede utilitatea imediată sau de perspectivă a oricărei invenții, știut fiind că survin sarcini de experimentare și, implicit, probleme financiare. Raportul omologare-valorificare îmi apare absolut rațional. Trebuie cunoscută prevederea legală potrivit căreia, atunci cînd autorul cesionează statului invenția sa, el este scutit de taxele de înscriere a acesteia. În cazuri deosebite, avem posibilitatea de a-i scuti noi înșine de plata respectivă, prin intermediul Ministerului de Finanțe, chiar dacă invenția rămîne în posesia autorului. Există posibilitatea ca O.S.I.M.-ul să se autofinanțeze, ceea ce va impune crearea unui sector de urmărire a valorificării brevetelor eliberate. Dar și pînă atunci, încercăm să răspundem unor sarcini pe care ni le asumăm, deși nu sînt prevăzute expres în actuala lege, sensibilizînd unele unități industriale și ministere cînd ne dăm seama că ni s-a propus o invenție valoroasă, lipsită de titular. De asemeni, înaintăm propunerile noastre C.N.S.T.-ului, în scopul îmbunătățirii planurilor sale de cercetare și de dezvoltare tehnologică, pe baza documentării la zi și la nivel mondial pe care o deținem, în funcție și de sectoarele prioritare ale economiei naționale stabilite la nivelul conducerii statului nostru. Precizez că munca de urmărire a aplicării invențiilor se face doar în puține locuri în lume, principala preocupare fiind aceea față de protecția brevetelor. Noua legislație, despre care am amintit, va cuprinde și o altă noutate : aplicarea de contravenții în cazurile în care unitățile socialiste nu-și vor îndeplini integral obligațiile de valorificare a invențiilor.

— Cine sînt oamenii care lucrează la O.S.I.M. ?

— Specialiști de înaltă calificare, din diverse domenii, care au trecut printr-o unitate de producție, prin învățămîntul superior de specialitate, proiectare sau cercetare și care cunosc limbi străine. Dar și în aceste condiții rămîn unele domenii neacoperite cu specialiști. Este suficient să vă spun că biblioteca noastră de invenții cuprinde 8 milioane de brevete, din întreaga lume, deci un volum impresionant care se cere cercetat și cunoscut.

— Care sînt avantajele pe care statul nostru le oferă inventatorilor ?

— Statul suportă taxele de protecție, prin unitatea care aplică invențiile, cheltuielile de experimentare și finalizare a acestora, așa cum nu se întîmplă în foarte multe țări, cu excepția celor socialiste. Este un avantaj pe care mulți inventatori nu-l apreciază cum se cuvine. Cu toate acestea, bilanțul financiar al O.S.I.M.-ului este pozitiv. Încă o precizare, privind etapa actuală a dezvoltării și stimulării activității de creație tehnică : noua legislație prevede o organizare mai favorabilă depistării, asigurării și protecției invențiilor ca și reducerea ciclului necesar valorificării ideilor înaintate. Intenționăm să ne asigurăm, în unitățile productive, consilieri pentru invenții care să poată referi și asupra „purității" brevetelor, în cunoștință de cauză, oameni care să știe dacă acestea sînt acoperite pe plan național și mondial și care să răspundă și cerințelor de inovare a producției. Este cu atît mai necesară o astfel de acțiune, cu cît brevetele reprezintă cea mai proaspătă informare tehnico-științifică, aflîndu-se cu ani de zile înaintea revistelor și cărților de specialitate.

— De unde provin totuși nemulțumirile autorilor față de activitatea O.S.I.M-ului, în afara celor explicate de dumneavoastră, la începutul convorbirii noastre ?

— Probabil din cauză că valorificarea unor invenții durează ani de zile. O explicație este lipsa de suport economic, adică ineficiența economică rezultată, insuficiența utilității unor idei noi în raport cu procedeele în curs de folosire. Excluzînd sensibilitatea autorilor și receptivitatea beneficiarilor la nou, trebuie să recunosc că unii conducători de întreprinderi nu vor să se complice cu un lucru nou, atîta vreme cît treburile le merg bine, pe căi bătute.

— Ce este obiectiv și ce este subiectiv în actualul stadiu ?

— Subiectiv mi se pare tot ceea ce provine din mentalitatea unităților beneficiare, lipsa de receptivitate, teama de a schimba ceva, adică obiectele în sine devenite specifice unei ramuri industriale, frica de nereușită care, pe lîngă implicații materiale se reflectă și în plan moral. Așa, de pildă, conducătorii unor unități nu sînt întrebați cît s-a pierdut prin aplicarea unei invenții, dar sigur trebuie să răspundă atunci cînd se pierde prin punerea ei în practică. Obiectiv este ciclul necesar transpunerii la scară industrială a oricărei invenții.

— Ce-și reproșează O.S.I.M.-ul în aceste situații ?

— Că formalitățile pe care le are de îndeplinit durează foarte mult, că unele acte de protecție (brevete, certificate) așteaptă îndelung să fie eliberate, că nu reușim să tipărim aceste acte, în timpul cel mai scurt, întrucît nici nu beneficiem de o capacitate proprie de imprimat, ci trebuie să apelăm la alții. În prezent, peste 2 500 de invenții caracterizate sînt netipărite.

— Cum s-ar putea cîștiga încrederea autorilor aflați în fața „judecății" O.S.I.M.-ului ?

— Aflînd că elementele noastre de apreciere sînt cît se poate de precise, obiective și axate pe : utilitatea unei invenții, găsirea unui titular, realizarea practică și în condiții de eficiență economică a propunerii înregistrate, corelarea și stabilirea caracterului de noutate pe plan mondial a ideilor, sector în care uneori se poate greși tocmai din cauza uriașului volum de invenții. Fără a dori să generalizez, trebuie să vă spun că, de multe ori, sîntem puși în situații absolut imposibile. Multe „idei" sînt de-a dreptul aberante și totuși nu putem trece peste ele fără îndeplinirea tuturor formalităților de rigoare. În astfel de cazuri, riposta autorilor este spontană și precisă și ea include toate posibilitățile ce stau la îndemîna oricui, reclamațiile fiind trimise tuturor forurilor politice și administrative, între care și presei. Se ajunge și în justiție, așa cum prevede și legea, în cazul în care autorul se declară nemulțumit. O parte dintre autori confundă numărul de înregistrare a cererii lor cu numărul de brevet, ceea ce conduce la strecurarea unor erori, de care nici „Flacăra" n-a scăpat. Mă refer la invenția propusă de ploieșteanul Ion Vasile, încă neverificată. Informațiile unilaterale, mai ales cînd provin numai de la autor, pot duce la astfel de erori. În ceea ce ne privește, nu avem interes de a ascunde ceva, dar sîntem obligați să sortăm ceea ce dăm spre publicare, alci fiind vorba despre protecția, în interesul autorilor dar și al statului nostru, a oricărei idei originale.

— Care este situația în cazul motorului fără vibrochen al inginerului Iosif Roșiu, din Timișoara ?

— Brevetul pe care noi l l-am eliberat, acum cîțiva ani, se referă la cu totul alt tip de motor decît cel pus în discuție de „Flacăra". Pentru motorul cel nou, este adevărat, nu i s-a dat brevet dar nici nu i s-a refuzat. Îl menționem în actualitate cu toate că avizul pe care-l deținem este negativ. Tocmai pentru a nu greși, procedăm astfel. „Scrisoarea de opunere", care însoțește lucrarea tovarășului Roșiu, trebuia să primească replica autorului. Dar acesta a omis să răspundă. Ideea sa a rămas în examinare, adică este protejată în continuare și se bucură de prioritate, în mod automat, dacă este repusă pe rol și avizată favorabil. Dar asta este treaba C.N.S.T.-ului și a I.N.M.T.-ului. Precizez că institutele solicitate de noi pentru aviz n-au dreptul să respingă, ci doar pe acela de a-și spune părerea. Ministerul interesat, în acest caz cel al construcției de mașini, poate stabili un titular de invenție. Iată că la dispoziția autorilor stau multe posibilități de a-și valorifica ideile. Propunerea cu care aș dori să închei convorbirea noastră este aceea ca atît autorii cît și responsabilii de invenții, din unitățile socialiste, să cunoască foarte bine actele normative în vigoare, documentația de brevetare, avînd în vedere că nu se protejează decît depozitul inițial de invenție, ceea ce impune prezentarea cît mai completă a oricărei propuneri, pentru a se evita divulgarea unor priorități, pierderea lor în ultimă instanță.

EMANUEL VALERIU ■

În librării : Prelucrarea optică a informației (Editura Academiei)

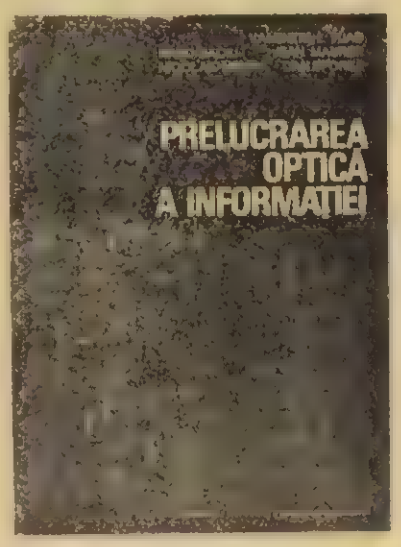

Pe urmele hematoconstantului

— Un medic craiovean solicită sprijinul „Flacării" pentru reconstituirea unui medicament dispărut —

Hematoconstantul, medicament cu spectru larg de acțiune, a fost creat și administrat în exclusivitate de inginerul Nicolae Constantinescu din București. Reamintim cititorilor noștri că în numărul din 25 octombrie 1975 revista noastră a consacrat o relatare amplă efectelor terapeutice ale acestui produs, realizat din substanțe naturale extrase din plante. La insistențele noastre s-a procedat ulterior și la testarea medicamentului în laboratoare de specialitate, dar, din păcate, un accident tragic a făcut ca secretul formulei să dispară odată cu creatorul ei.

Rezultatele obținute prin tratamentul cu hematoconstant au făcut în ultimii ani obiectul unor cercetări întreprinse de medicul craiovean Elena Ionașcu. Au fost astfel studiate efectele medicamentului în cazul mai multor afecțiuni deosebit de grave, între care : ciroza hepatică decompensată vascular, diabet zaharat insulinodependent, leucemie acută limfoblastică, poliatrită reumatoidă, siringomelie. Consecințele tratamentului au fost observate pe o perioadă de pînă la trei ani, maladiile prezentînd în toate cazurile o sensibilă ameliorare.

Se mai știe apoi — ține să precizeze cercetătoarea Elena Ionașcu — că inginerul N. Constantinescu a folosit pentru prepararea medicamentului său plante specifice zonei alpine. Din păcate, nimeni pînă azi nu poate preciza ce fel de plante au stat la baza medicamentului și cine au fost cei care au cules și au furnizat această materie primă inginerului N. Constantinescu.

Pentru elucidarea misterului terapeutic, cercetătoarea Elena Ionașcu ne-a propus să publicăm în revista noastră următorul apel :

Rugăm pe toți cei care au furnizat plante medicinale inginerului N. Constantinescu, ca și pe toți cei care pot oferi informații în această privință, să se adreseze — în scris sau personal — revistei „Flacăra".

Reconstituirea hematoconstantului — care și-a probat eficiența în atît de multe cazuri — depinde în mod exclusiv de informațiile sosite pe această cale. Pe baza identificării plantelor, specialiștii vor putea determina principiile active ale hematoconstantului, stabilirea formulei și perfecționarea ei.

LIVIU MAIOR ■

DR. ING. ANGELO TOMELLERI, PREȘEDINTELE REGIUNII VENEȚIA, DECLARĂ:

„SPERĂM CA PROCEDEELE PROFESORULUI DINU MORARU SĂ REZOLVE PROBLEMELE UMIDITĂȚII ȘI DESALINIZĂRII FRESCELOR LA VENEȚIA"

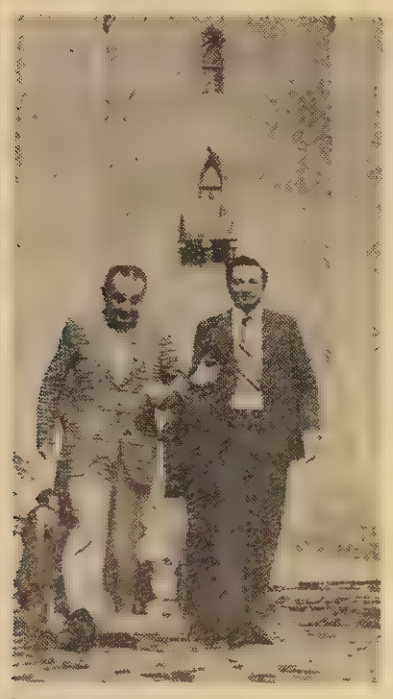

În fața turnului Chindiei, Angelo Tomelleri și Dinu Moraru.

De curînd, la invitația Romconsult, ne-a vizitat țara o delegație a Consiliului regional Veneția în frunte cu președintele Consiliului regional, dr. ing. Angelo Tomelleri, care a avut amabilitatea să ne ofere prilejul unei convorbiri purtate timp de cîteva ore cît a durat călătoria spre Tîrgoviște și Curtea de Argeș. Motivul principal al vizitei l-a constituit stadiul avansat în care se află rezolvările românești în domeniul combaterii umidității în construcții și atenția ce se acordă în România acestei probleme. Vizita a avut un caracter documentar, oaspeții fiind interesați de aplicabilitatea metodelor românești la combaterea umidității din zidurile bătrîne ale bisericilor și palatelor Veneției. Al doilea motiv mărturisit de distinsul oaspete a fost cunoașterea metodei de extragere a frescelor de pe pereți, operație foarte importantă în refacerea și conservarea patrimoniului de o mare valoare culturală și istorică, un deziderat major al salvării Veneției.

Am aflat că despre scufundarea Veneției se vorbește acum la timpul trecut. Problema nu mai există, e practic rezolvată prin interzicerea exploatării apei industriale și potabile și a gazelor din subsolul regiunii Veneto, măsură ce a dus la stagnarea scufundării, procesul nefiind, așa cum se credea, de natură tectonică. Marea problemă a inundării periodice a lagunei, excursia lagunei cum i se mai spune, datorată vînturilor din larg, își găsește în prezent rezolvarea prin mari lucrări hidrotehnice. În ceea ce privește depoluarea apei, măsurile luate sînt de natură foarte diversă. Depoluarea s-a realizat prin construirea unui sistem de canalizare în oraș și epurarea tuturor apelor industriale care se varsă în lagună.

După această introducere dintr-o posibilă cronică a salvării Veneției, dr. ing. Angelo Tomelleri, președintele regiunii, a ținut să precizeze că n-a venit la București în calitate de om politic, ci în calitate de inginer constructor preocupat de destinul Veneției și de posibilitățile de salvare a ei. Cu această precizare s-a apropiat de scopul principal al vizitei care constă în cunoașterea unor procedee românești capabile să vindece rănile celebrului oraș, răni provocate de scurgerea timpului și de acțiunea agenților naturali. Apa din lagună, foarte sărată, combinată cu o biodeteriorare a materialelor de construcție, macină mai departe palate mari, dar și case mici laolaltă, construcții care au constituit cîndva gloria Republicii Veneția. Românul Dinu Moraru este cunoscut în Italia încă din anul 1967 ca membru al comisiei experților UNESCO pentru salvarea Florenței și Veneției. Ca specialist, el a fost însărcinat de către Consiliul internațional al monumentelor istorice, în 1970, să întocmească un raport asupra uscării prin electrodrenare a construcțiilor Veneției. Se crede că metodele românești de injectare, consolidare și asanare folosind electrodrenarea sînt cele mai interesante pe plan mondial. Consiliul regional Veneto își pune problema revitalizării orașului, a cărui populație este într-un permanent exod, prin reimplantarea aici a unei vieți economice permanente și nu sezoniere cum oferă astăzi turismul. Marile firme particulare și instituțiile statului sînt gata să preia restaurarea edificiilor istorice în care să se instaleze. Rămîne să fie rezolvată asanarea miilor de case mici de locuit, care să fie reamenajate pentru o viață modernă. În această problemă se cere ajutorul competent al specialiștilor români. Delegației italiene i s-au prezentat pe viu lucrările șantierului de asanare a subsolului Casei de mode București din strada Gabriel Péri, nr. 2—4, lucrări ce se execută de către I.C.R.A.L. Giulești sub conducerea arhitectului Eugen Georgescu. S-au vizitat și subsolurile Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, unde INCERC a asanat în 1973—1974 subsolul II, instalînd aproape 3 kilometri de electrozi, 5 000 (!) la număr, pentru extragerea și prevenirea umidității ce pătrundea atît lateral cît și ascensional. Printr-o expunere, bogat ilustrată cu diapozitive color, dr. ing. Dinu Moraru a prezentat comparativ situația inițială și rezultatele obținute după patru-cinci ani. Atît dr. ing. Angelo Tomelleri, cît și dr. Renato Nardi, asesorul pentru lucrări publice al orașului Veneția, au remarcat ușurința execuțiilor, faptul că materialele necesare sînt la îndemîna oricui, nefiind scumpe, se procură ușor, considerînd rezultatele obținute de români un adevărat triumf. Prezentarea diapozitivelor a fost însoțită de o expunere convingătoare a „efectului Moraru", de fapt, o metodă originală, simplă, bazată pe utilizarea transportului electroosmotic al apei, prezentare făcută chiar de descoperitorul ei. Curentul electric continuu produs între doi electrozi introduși într-un mediu poros îmbibat cu un lichid bun conducător de electricitate produce o stare depresionară în jurul electrozilor pozitivi și o creștere de presiune în jurul celor negativi. Se creează astfel un dezechilibru în mediul poros și, în timp, clădirea se usucă prin electrodrenare.

Totul a lăsat delegației italiene o impresie foarte favorabilă și oaspeții s-au arătat interesați să utilizeze aceste metode în cazul orașului Veneția, cu multele sale probleme. Metodele propuse, a afirmat Angelo Tomelleri, sînt așa de simple, încît un comentariu este inutil, deoarece dacă n-ar exista electricitate pozitivă și negativă, ar cădea și metoda. Și, cum există și la Veneția electricitate, sperăm ca procedeele profesorului Dinu Moraru să rezolve problemele umidității și desalinizării frescelor la Veneția.

O altă invenție care a stîrnit un mare interes este intitulată: „Procedeu pentru extragerea și transpunerea picturilor murale prin tehnica smulgerii". Oaspeții italieni s-au deplasat la Curtea domnească din Tîrgoviște, ctitorie a Basarabilor, cel mai vechi monument păstrat în întregime în forma originală, o prețioasă comoară de artă, un adevărat muzeu. Aici, în 1962, s-au aplicat „procedeele Moraru" de salvare a picturilor murale și s-a consolidat monumentul principal al ansamblului — Biserica domnească (grav afectată la cutremurul din 1940). S-au extras și s-au reașezat după consolidare mai bine de 250 metri pătrați de pictură din secolul XVII, după procedeele amintite.

Întreaga delegație italiană și-a exprimat convingerea că metodele prezentate vor fi de o mare utilitate în asanarea, consolidarea construcțiilor și conservarea picturilor murale de la Veneția, atacată de umiditatea ascensională salină, care distruge lent vechile edificii. Renato Nardi afirmă că vizita de documentare a însemnat și o excelentă posibilitate de a cunoaște o țară și un popor cu un deosebit respect pentru valorile sale culturale și istorice. Fără îndoială, această vizită oferă baza cea mai bună pentru o colaborare viitoare. Despărțirea specialiștilor români de oaspeții din Italia s-a încheiat cu un „pe curînd, la Veneția", unde se va demonstra eficiența metodelor INCERC de asanare. După ce vor întocmi un studiu sistematic al construcțiilor venețiene se vor alege clădirile tipice asupra cărora vor acționa cu metodele și sub îndrumarea neobositului cercetător Dinu Moraru — unul din oamenii chemați să salveze Veneția.

ION PREDOȘANU ■

La plecare, distinsa delegație italiană s-a fotografiat împreună cu specialiștii români, de care s-a despărțit cu un „pe curînd la Veneția".

Ora profilaxiei genetice în zootehnie

— Cînd ați avut prima „întîlnire" cu... cromozomii, dr. Dumitru Ciuperceșcu ?

— În 1964. Eram în unul din amfiteatrele Facultății de medicină veterinară din Cluj-Napoca și profesorul emerit Emil Negruțiu, pe atunci rector, ne vorbea cu mult entuziasm despre școala de genetică a lui Mendel și Morgan. Am rămas pentru un timp mirat...

— De ce ?

— Pînă atunci, ori de cîte ori s-a ivit ocazia, am auzit doar critici la adresa lor. Și de atunci, gîndul mi-a rămas mereu foarte aproape de genetică. Avînd șansa să rămîn asistent al profesorului Emil Negruțiu, chemarea spre genetică a devenit și mai puternică.

— Și cum au fost primii ani ?

— Eram jenat că la lucrările practice cu studenții trebuia să apelez în continuare la o planșă învechită și la fotografii din cărți. Ba mai mult, am beneficiat și de... „încurajări", spunîndu-mi-se că n-am să pot vedea niciodată cromozomii ! Știam că în țară existau cîteva laboratoare unde se făceau analize cromozomiale, dar... cu yala pe ușă ! Spre bucuria noastră, azi, aceste analize au devenit ceva firesc.

— Și cum ?

— În anul 1971 am cîștigat o bursă British Council pentru o specializare de 5 luni în Marea Britanie. Am învățat multe, iar după revenirea în țară am adaptat principiile generale de analiză cromozomială la condițiile laboratorului nostru.

— Și de cînd datează primele încercări ?

— Încă din 1971—1972, cînd urmăream stabilirea diagnosticului citogenetic la animale cu diverse anomalii. Între 1973—1976 am obținut o bursă pentru doctorat în Marea Britanie, pe care l-am încheiat la Universitatea din Edinburgh. Anii aceștia au fost foarte rodnici în cercetările mele. Chiar dacă studiile s-au axat în principal pe probleme de imunogenetică, m-am preocupat în continuare și de citogenetică. Oricum, cînd m-am întors în țară, am reînceput activitatea în laboratorul de diagnostic citogenetic de la Cluj-Napoca...

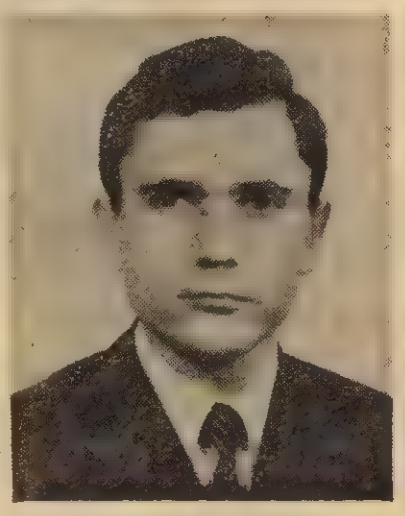

— Au trecut totuși cam mulți ani

— Așa este. Și asta pentru că unii n... au fost și s-ar putea încă să nu fie convinși de necesitatea unor astfel de cercetări, sau pentru că direcțiile de cercetare în cadrul colectivului nostru de genetică au fost diferite...

— Ce se rezolvă prin aceste analize ?

— Se pun în evidență anomaliile cromozomiale. Este adevărat că la animale se cunosc încă puține anomalii cromozomiale care ar putea să prezinte importanță practică. Și totuși, din experiența noastră de pînă acum, considerăm că studiul citogenetic rămîne o latură de mare importanță pentru dezvoltarea zootehniei. Să vă dau un exemplu. În Suedia, din cauza unor tauri folosiți la însămînțări artificiale, care prezentau o aberație cromozomială transmisibilă, s-au adus pagube cifrate la 2 000 000 coroane suedeze pe an !

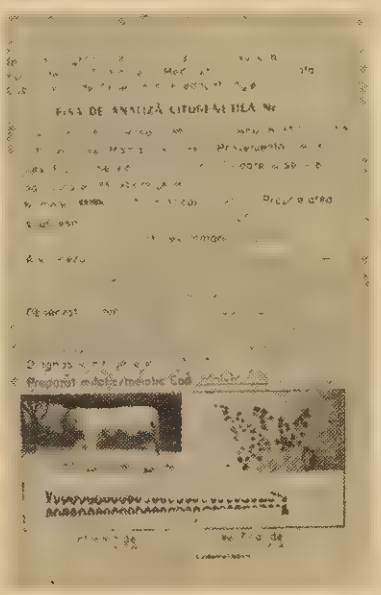

— Cercetările pe care le faceți au depășit faza de laborator ?

— Dar. Alături de interesul pur științific al acestor analize, am reușit să convingem deja despre efectele economice nefavorabile ce pot decurge din ignorarea studiului citogenetic. Necesitatea profilaxiei genetice la animale este de cîțiva ani susținută cu multă competență în țara noastră de o serie de colective de cercetători, cum ar fi cele conduse de prof. dr. doc. N. Gluhovschi, la Timișoara, și de dr. ing. I. Granciu, la București. Dar argumentele concrete, legate direct de economicitate, au fost poate insuficiente.

— Și ce ați întreprins în acest sens ?

— În colaborare și prin contracte de cercetare științifică încheiate cu Institutul de cercetări pentru creșterea taurinelor de la Corbeanca și cu Întreprinderea SEMTEST, am efectuat analiza sistematică a taurilor folosiți la însămînțări artificiale în cîteva zone din Transilvania. La Întreprinderea SEMTEST Mureș, de exemplu, din cei 34 de tauri din tulpina Simmental analizați pînă acum, s-au găsit 3 cu anomalii cromozomiale.

— Și ce înseamnă asta ?

— Înseamnă că fermele zootehnice din zona respectivă au fost populate cu animale de slabă valoare economică. Un calcul sumar ne arată că în 3 județe din Transilvania se găsesc între 3 000—4 000 de vite între 0—20 luni provenite de la acești tauri, și care sînt candidate la subfertilitate. Este însă greu de întrevăzut situația reală a efectivelor din tulpina Simmental cu privire la această anomalie.

— Și care este prima urgență ?

— Trebuie să continuăm activitatea pe două planuri ce se întrepătrund armonios. Pe de o parte apreciez că trebuie continuat și amplificat studiul citogenetic al tuturor taurilor folosiți la însămînțări artificiale. Așa cum am spus e o necesitate stringentă diagnosticarea anomaliilor și eliminarea purtătorilor acestor anomalii de la reproducție. În al doilea rînd consider că cercetarea științifică este încă datoare practicii zootehnice, ea trebuind să aducă noi contribuții privind efectele pe care anomalia le produce sub aspect economic și, evident, să contribuie la înțelegerea mecanismului prin care se produc mortalitățile zigotice și embrionare la femelele purtătoare.

— Care sînt principalele preocupări actuale ?

— Ne preocupă îmbunătățirea tehnicilor de analiză cromozomială pentru a asigura o mai mare acuratețe și precizie în depistarea anomaliilor și, de asemenea, urmărirea comportamentului cromozomilor în diferite faze ale diviziunilor celulare. Cea mai mare obligație morală a noastră rămîne însă cunoașterea cît mai curînd a situației reale și stabilirea unor măsuri imediate pentru limitarea și eliminarea consecințelor nedorite ce rezultă. Avem nevoie de mai mult sprijin și înțelegere din partea Academiei de științe agricole și silvice și a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru a dezvolta și mări capacitatea de lucru a laboratorului. Noi sîntem gata să acordăm sprijinul necesar pentru dezvoltarea cercetărilor aplicative și pentru a pregăti și specializa cadre în acest domeniu deosebit de important al dezvoltării zootehniei românești.

MARIN COSTEA ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Vineri, 1 decembrie, 1978, orele 9,00

La Alba Iulia, Timișoara, Craiova, Cluj-Napoca, Iași, Scornicești și Ruginoasa, reporterii revistei noastre scriu cronica simțămintului de mare mîndrie patriotică, a încrederii în partidul clasei muncitoare, a iubirii pentru țară și trecutul ei eroic, a marii noastre dragoste pentru cel dintîi fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Iată, dar, în aceste pagini gîndul poporului în orele fierbinți ale dimineții de iarnă, la ceasul cînd de la înalta tribună a Sesiunii solemne comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste și a Marii Adunări Naționale cuvîntul președintelui României la aniversarea Unirii află în România unității de cuget și simțire întreaga aprobare a poporului.

POPORUL A FĂCUT UNIREA, NEMURITOR POPORUL FIE

Și vrem să fie așa ca astăzi totdeauna

Am fost la Scornicești la numai cîteva ore după încheierea Expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai de seamă om al acestui popor și, totodată, cel dintîi fiu al acestor meleaguri. Comuna se află la era marilor prefaceri. Sînt astăzi cam 12 000 de oameni în Scornicești, mun-cind laolaltă întru prosperitatea comunei, adică punînd pe picioare între altele o investiție numărînd mai bine de 280 de milioane de lei în cincinal. Vor fi aici, în afara C.A.P.-ului, de fapt a Uniunii cooperatiste din Scornicești, ale cărei rezultate sînt de acum foarte bine cunoscute în toată țara, așa cum le stă bine unor fruntași, deci vor fi aici și cîteva noi fabrici pînă în anul 1980. Fabrica de confecții, care astăzi produce deja, apoi Întreprinderea de piese și subansamble auto, zisă și de „mecanică fină", care se ridică pe picioare văzînd cu ochii, o fabrică de bere, una de pîine, alta de brînzeturi — cu totul circa șapte, opt mii de locuri de muncă, în majoritatea noi, toate în industrie ! Există, de asemenea, un spital modern și cochet, se va construi o casă de cultură, un nou liceu agro-industrial, un amfiteatru în aer liber, un complex comercial, un complex sportiv — deci un adevărat oraș. Toate acestea date le-am aflat de la primul secretar al Comitetului comunal de partid, tovarășul Victor Popescu, primarul Scorniceștiului. Vorbind despre omul căruia locuitorii îi poartă cea mai mare stimă, dînsul spunea : „Tovarășul Nicolae Ceaușescu este omul căruia îi place dreptatea, munca, hărnicia. Este alături de toți fiii patriei, muncind și luptînd pentru interesele lor și ale țării. Ascultă părerea poporului, se ajută cu poporul. Cînd vine din cînd în cînd pe la noi este imediat înconjurat de oameni, se interesează de toate treburile noastre și ne ajută întotdeauna cu sfaturi extrem de prețioase, pe care ne străduim să le urmăm întocmai. De aceea vrem ca Scorniceștiul să devină una dintre cele mai frumoase localități din țară".

Aceleași adevăruri simple și emoționante cuprind și cuvintele tovarășului Alexandru Diaconu, directorul Întreprinderii de piese și subansamble auto, în fapt unitatea prin care se creează la Scornicești **industrie** în adevăratul sens al cuvîntului, industrie de cel mai înalt nivel." Ca oameni care lucrăm în comuna natală a tovarășului secretar general al partidului, spunea dînsul, noi ne străduim să dăm un exemplu tuturor. Înfăptuind sarcinile trasate de partid, nu facem altceva decît să arătăm țării, tuturor oamenilor muncii, înțelepciunea politicii interne a partidului, a principiilor sale de bază. Sînten astăzi pe cale de a șterge diferențele dintre sat și oraș în Scornicești, și vrem ca acest lucru să devină un model pentru restul localităților rurale din țara noastră, cu mari consecințe în schimbarea prefigurii oamenilor, a modului lor de viață, a nivelului de trai.

L-am întîlnit în comună și pe bătrînul Ion Aspriță, 72 de ani „vecin cu casa și cu sufletul cu familia Ceaușescu.

„Am și eu doi nepoți în armată, unul este locotenent-colonel, iar celălalt e maior, și-mi spun că astăzi armata e altceva decît înainte, ea apără pămîntul și țara, și asta-i tare bine, că noi n-am vrut niciodată război cu nimeni, ci numai să ne apărăm casele și locurile, mormintele părinților, și ale bunicilor, și ale strămoșilor noștri. Și vrem să fie așa ca astăzi întotdeauna."

Scornicești, comună aflată la ora marilor prefaceri nu este fără îndoială decît un colț drag de țară, la fel cu celelalte, și totuși, aparte. Aici s-a născut și a copilărit cel mai iubit fiu al poporului român, Nicolae Ceaușescu. Locuitorii săi de astăzi au dreptul de a fi mîndri. În cea mai deplină măsură.

O Românie liberă, iubitoare de pace

De 9 ori fruntașă pe ramură, de 3 ori evidențiată, decorată cu Ordinul Muncii clasa a II-a pentru locul secund pe economia națională (1976), prima unitate din județul Timiș cu bilanțul încheiat la planul pe anii I, II și III ai actualului cincinal, fericită deținătoare a trofeului „Cartea de aur" dată competiția profesională pe țară (3 locuri I și 2 locuri II prin cei 5 concurenți) aceasta este Întreprinderea poligrafică Banat din Timișoara, uzină de slove și lumină unde, în dimineața zilei de 1 Decembrie 1978, am pășit să înregistrez pulsul sănătos al muncii libere și prospere, al împliniriilor. Punct de convergență : cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al P.C.R., Consiliului Național al F.U.S. și Marii Adunări Naționale a R.S.R., dedicată sărbătoririi împlinirii a 60 de ani de la formarea statului național unitar român. Directorul acestei cunoscute Întreprinderi, Nicolin Radovan, om tînăr, deși cei 51 de ani îi sînt înele ale unei vîrste frumoase, din 1944 fiind membru al P.C.R., îmi mărturisește: „Măreț omagiu adus trecutului glorios, minunatelor fapte de vitejie și eroism cu care poporul român, în existența sa de peste două milenii, a înfățișuit drumul lung dar drept spre împlinirile socialismului, spre luminile comunismului, spre o Românie liberă și fericită, iubitoare de pace și prietenie" — iată firul roșu al magistralei cuvintări rostite de iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Sînt mîndru, sînt fericit ! Priviți I.P.B. : de la 50 de ateliere mărunte de acum 30 de ani a ajuns un colos modern, perfect utilat, cu oameni harnici și pricepuți, indiferent de naționalitate, români, germani, maghiari, sîrbi, care se bucură de drepturi egale, de șanse egale. Tuturor ne e scumpă România, ne e scump partidul, ne e scump tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne e scumpă pacea.

Comunistul Edgar Willems, mașinist de 3 decenii la tipar plan : „Părinții mei au fost țărani săraci, oameni săraci. Eu ? Un om liber, demn, respectat, mîndru cetățean al unei patrii înfloritoare. Unirea din 1918 și-a găsit rezolvate adevăratele dimensiuni sociale, politice și economice în anii socialismului. Iar România, prin glasul ei cel mai autorizat și cutezător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a devenit un simbol al echității sociale și naționale, al bunăstării generale, al indemnului perseverent pentru PACE, cuvînt atît de drag lumii întregi".

Ludovic Petky, șef de atelier : „Muncim, aci la I.P.B., ca peste tot în Banat, români, germani, maghiari, sîrbi și alte naționalități. Comuniști, colegi, frați. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne spune : cea mai bună apărare este nu arma, ci dezvoltarea economică, nivelul de trai, înflorirea întregii țări, creșterea în liniște a copiilor noștri. Avem mare încredere în Partidul Comunist Român, în conducătorii noștri.

Dreptul poporului de a-și hotărî singur destinul

Am avut prilejul de a asculta excepționala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în cadrul Sesiunii solemne dedicată sărbătoririi împlinirii a 60 de ani de la formarea statului național unitar român, într-un cadru mai puțin obișnuit poate, dar în mod sigur un cadru în care am putut sintetiza deplina aderare a oamenilor muncii prezenți alături de noi în fața televizorului, oameni ai muncii din întreprinderi reprezentative pentru industria municipiului Craiova, din instituții de cultură și artă, activiști de partid și militari, studenți.

Profesor universitar **Ion Trăistaru,** decan al Facultății de filologie și istorie a Universității din Craiova : „Am așteptat cu multă nerăbdare cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Știam, aparținînd teritoriului transilvănean la România este o chestiune cunoscută și recunoscută de istoriografia universală încă de la umaniștii italieni și polonezi, și afirmată în scris de marii noștri cronicari — Ureche, Costin, Stolnicul Cantacuzino, Dimitrie Cantemir, sau, mai aproape de noi, de reprezentanții școlii ardelene. De asemenea, istoriografia contemporană a adus multe și noi dovezi care vin în sprijinul ideii continuității neamului întregului teritoriu, o unitate de veacuri, subliniată cu consecvență de către secretarul general al partidului. Și în cadrul cuvîntării pe care am ascultat-o astăzi, tovarășul secretar general a accentuat din nou dreptul poporului român la unitate națională, independență și suveranitate, la dreptul de a-și hotărî singur destinul și modul de obținere a prosperității sociale, sublinînd de fapt principiile politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Aceste principii, care sînt unanim aprobate de întregul nostru popor, cu care secretarul general al partidului se consultă de ori de cîte ori simte nevoia unor hotărîri importante, sînt cu adevărat o dovadă a legăturii indestructibile dintre partid și popor, între toți românii și conducătorul lor iubit și stimat".

Cu grupul muncitorilor de la puternica întreprindere craioveană „Electroputere", având în cuprindere și pe lăcătușul **Ion Moldoveanu,** șef de echipă la secția autoutilare, tehnicianul principal **Nicolae Guță,** secretar al comitetului P.C.R. de la Fabrica de locomotive, **Paulina Drăgan,** bobinatoare în Fabrica de mașini electrice și **Alexandru Gheorghiță,** lăcătuș la Fabrica de transformatoare, am stat cel mai mult de vorbă, cei numiți mai sus fiind de fapt reprezentanții celei mai puternice unități industriale a Craiovei, un detașament de frunte al clasei muncitoare. Printii doi, este vorba de Moldoveanu și Guță, au făcut dealtfel parte din delegația craioveană care a participat la întîlnirea reprezentanților oamenilor muncii cu conducerea de partid și de stat, care a avut loc nu demult la sediul C.C. al P.C.R. Iată cîteva din gîndurile acestor oameni. „Unitatea națională, urmare a voinței unite a poporului român, se păstrează și astăzi, ncalterată, ba chiar accentuată datorită modului exemplar prin care partidul și statul nostru au rezolvat după și definitiv problema națiunilor. Dar în același timp, exemplul înaintașilor noștri este pentru noi un puternic imbold în munca de zi cu zi, pentru ducerea integrală la îndeplinire a măreților hotărîri ale Congresului al XI-lea. Am stat de vorbă zilele acestea, atît în cadrul organizat al adunărilor de partid de la locurile de muncă, dar și în discuții individuale cu oamenii muncii de la „Electroputere" și ne-am convins încă o dată că toți s-au convins deplin că partidul și statul nostru, în frunte cărora se găsește eminentul fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, militează pentru o politică de dezvoltare pe toate planurile a țării noastre, de creștere economică și socială, de sporire a nivelului de trai, pe baza unei colaborări pașnice între popoare, neamestec în treburile interne, prin pace și pentru pace".

Colonelul **Constantin Florescu,** unul dintre comandanții Garnizoanei M.A.N. din Craiova : „Ne pregătim să facem totul pentru apărarea patriei, a cuceririlor revoluționare ale socialismului. Vom coopera, dacă va fi nevoie, cu armatele tuturor celorlalte state socialiste, deci ne vom achita de toate obligațiile prevăzute în statutul Tratatului de la Varșovia, dar un lucru trebuie să fie cît se poate de limpede : armata română nu va răspunde niciînd decît de un singur ordin, cel al poporului, al comandamentului său suprem. Nici un alt ordin din afară nu va putea fi luat în considerație, de la oricine ar veni el. Astfel, sărbătorind în aceste zile momentul întregirii teritoriale a patriei, noi, militarii, ne exprimăm fierbinte hotărîrea de a nu precupeți ființa noastră pentru apărarea, la nevoie, a acestui drept cucerit de veacuri pentru păstrarea integrității țării, a suveranității, a independenței sale, deci pentru fericirea și prosperitatea României de azi".

Cu toții la Alba mergeam

(Urmare din pag. 1)

tuirea statului național unitar se petrec în ziua aniversară scene din cele mai emoționante. Reporterului îi este greu să se decidă asupra cărcia să stărute. Oricare dintre ele, fie că ar reține gestul celor zece copii din clasele 5—8 veniți pe bănci tocmai din satul Munteni, din județul Iași, să aducă o coroană de flori la locul unde s-a întregit Unirea, cum spunea scrisul lor tremurat de emoție pe eșarfa albă depusă la statuia lui Mihai Viteazul, fie că ar reține gestul de aceeași încărcătură sentimentală a numerosului grup de pensionari din Arad mai toți în vîrstă de peste 70 de ani întîneriți parcă dintr-o dată atunci cînd prinzîndu-și pe piepturi o panglică tricoloră păseau pe locul unde cu 60 de ani în urmă și glasul unor arădeni s-a rostit cu putere pentru Unire.

La ora 9 ne aflam în sala Unirii, sala din care, în urmările celor peste o sută de mii de ardeleni ce o înconjurau ca un brîu de mîini înflăcărate s-a vestit țării și lumii că românii au de acum țara lor, una și indivizibilă, așa cum și-au dorit-o, așa cum dreptul sacru al fiecărui popor le-a învrednicit gîndul și fapta să și-o dorească și să și-o înfăptuiască. Și liceul acesta sfînt al istoriei noastre în această zi tiezită de lume, vibrează în această zi deopotrivă, istorie și prezent. O idee lăudabilă pune în legătură direcții Sala Unirii cu sala Palatului Republicii unde are loc Sesiunea solemnă comunerată aniversării formării statului nostru național unitar. Vizitatorii localnici și oaspeții veniți, cum spuneam, din Maramureș și din Oltenia, din Banat și din Moldova, din mai toată țara, urmăresc la televizoarele instalate aci în cele două capete ale sălii, vibranta manifestare din Capitală, ascultă cu inimile pline de dragoste și mîndrie asemenea tuturor fiilor patriei, cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Bucurie și satisfacție sînt cuvintele ce au definit starea de spirit a întregii țări, dar pe chipurile acestor oameni ce ascultă expunerea președintelui țării, aici în solemnitatea Sălii Unirii sentimentele acestea aveau parcă o întîparire anume. Îi privesc din cînd în cînd pe bătrînul Gheorghe Anania din Varda de Sus, singurul care și-a îngăduit, la cei 72 de ani ai săi, să se așeze, ceilalți, deși nu toți erau chiar așa de tineri, urmărind toată emisiunea în picioare. Și lacrima mare mijită în colțul pleoapelor mi-ar fi putut spune totul despre simțămintele lui și ale celorlalți. Îi privesc mai apoi pe cei cîteva zeci de săteni din Totoi veniți cu primarul lor Nicolae Popescu și reacția lor la cuvintele de înaltă omagiere rostite de secretarul general al partidului la adresa celor ce au înfăptuit Unirea, a tuturor celor ce s-au jertfit pentru libertatea și independența țării, pentru a face posibil prezentul și viitorul ei înfloritor, am descifrat aceeași demnitate pe care ne-o comunică figurile țăranilor din Gîlțu-Alba, adică tocmai părinții sau bunicii acelor oameni, care sînt surprinși în unul din puținele documente fotografiate ale lui 1 Decembrie 1918. Privesc la cei tineri, la cei 60 de elevi ai căror obraji se vor îmbujora peste cîteva ore de emoția primirii în aceeași sală a carnetului de U.T.C.-ist, privesc la cei mai mici, la pionierii veniți cu școala sau cu părinții și în atenția, în concentrarea lor, în satisfacția ce le iradiază chipurile descifrez emoția cu care recepționează cuvintele conducătorului partidului și statului, adîncimea la ideile acestui document, la întreaga politică a partidului de dezvoltare și înflorire a patriei, de afirmare tot mai puternică în rîndul țărilor libere și independente ale lumii. Sînt sentimente pe care atît cît îngăduie cuvintul le-am reținut din impresiile celor întîrziați în Sala Unirii și după încheierea cuvintării televizate. Între ei, mai sus menționatul bătrîn Gheorghe Anania : „Eu am fost aci și în 1968, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Sala Unirii. Acum tot de aci l-am ascultat și la fel m-am gîndit că nu știu să fi fost cîndva mai bine și cu mai multă libertate ca acum în România, că sîntem uniți și trăim cum vrem noi. Așa că puteți scrie gîndul meu de mulțumire și că tare trebuie să ne bucurăm că libertatea și traiul bun și unirea țării sînt în munile noastre și nimeni nu mai poate să ni ia din ele". De aceeași vîrstă, Sociu Elisabeta din Siria lui Slavici, venită împreună cu soțul și cu alți numeroși locuitori din satele județului Arad : „Am venit la sărbătoarea de la Alba așa ca să-i cinstim pe cei care au făcut-o cîndva și oameni de la noi și să declarăm și în această ocazie bucuria și respectul nostru pentru tot ceea ce face țara cu oamenii să trăiască în pace și liniște, care cum sînt, fie ei români ori maghiari, ori germani ori de alte naționalități, unii laolaltă. Că așa cum a arătat și astăzi tovarășul Nicolae Ceaușescu doar cu unire, cu muncă și cu dragoste de țară se poate să trăim tot mai bine, fără războaie și cu pace în toată lumea". Monica Șteț, elevă, membră a formației de dansuri a municipiului care a prezentat în Sala Unirii un frumos program artistic : „Omagiul pe care îl aducem noi în această zi de mare sărbătoare este recunoștința că ne străduim să o arătăm zi de zi pentru toți cei cărora le datorăm viața fericită, viitorul care ne așteaptă, partidului și tovarășului Nicolae Ceaușescu care muncește fără odihnire pentru dezvoltarea și înflorirea patriei, pentru dreptatea și libertatea ei". Activistul cultural și poetul Ion Mărgineanu din Alba Iulia, pe care l-am întrerupt tocmai cînd sub puternica impresie a cuvintării încerca să-și concentreze sentimentele în versurile unui cîntec dedicat Unirii, un omagiu din care transcriem cîteva versuri :

„Poporul a făcut Unirea
Nemuritor poporul fie
Suflet al jertfei, bucuriei,
În vatra de statornicie.
Poporul a făcut Unirea
Izvor de cuget și simțire
Trăiască puternica poporul
Cea mai frumoasă mostenire".

Impresionantă sărbătoare aci, la Alba Iulia, în acest 1 Decembrie 1918. Sala Unirii din 1918 în legătură directă cu Sala Unirii de astăzi, sala unde în urmă cu sase decenii se rostea voința de unire a tuturor românilor, revenind de atmosfera sălii de la a cărei sărbătorească tribună se rostea prin glasul celui mai destoinic și iubitor fiu al ei voința României socialiste, este o imagine ce se situează dincolo de performanțele tehnicii și deopotrivă dincolo de perimul unei metafore. Este, am simțit acest lucru odată mai mult în această zi în istorica sală a Unirii, o realitate dintre cele mai pregnante ale prezentului nostru socialist, al României de azi. Inimile tuturor fiilor patriei bat la unison cu marea, cu îndrăzneața și generoasa inimă a celui care conduce destinele într-o indestructibilă unitate în jurul partidului, a tovarășul Nicolae Ceaușescu și aceste inimi vor bate totdeauna pentru patria română, pentru unirea, independența și fericirea ei.

Glasurile unanimității

CÎND, în dimineața zilei de întîi Decembrie, în halele **întreprinderii metalurgice din Iași.**

● **Inginerul Costică Cracea, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, spune :** Această sesiune jubiliară este în primul rînd un act de recunoaștere și de deplină recunoștință față de înaintașii noștri care au visat și au realizat formarea statului național unitar român. Noi, azi, spunem, asemenea înaintașilor de acum 60 de ani : știa-s românii și-n aceste granițe au trăit întotdeauna. Tot acte de recunoștință și de continuitate a idealului și luptei sînt și succesele pe care le-a avut poporul român după ce, prin revoluție, a început să-și construiască o viață socialistă. Sîntem de aceea hotărîți să muncim pentru o civilizație omenească a oamenilor ;

● **șeful schimbului C la formația de electricieni din secția a 3-a, Costică Ignea, spune :** Ascultînd cuvintarea președintelui țării, sînt convins că întreg poporul nostru a îmbrățișat felul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat răspuns problemelor actuale și că oricare cetățean al țării noastre e mîndru de idealurile pe care le avem, pentru care muncim, pentru care ne dăruim. Consider că tovarășul Nicolae Ceaușescu este unul dintre cei mai mari gînditori ai vremii. Un ideolog dar și un om al vieții concrete.

CÎND, în dimineața zilei de 2 decembrie, la **Consiliul popular din comuna Ruginoasa,** județul Iași, unde oameni din comună și oameni veniți de la Suceava s-au adunat să fie de față la ceremonia căsătoriei Anei Ciubotaru cu Dan Paraschiv, deci la punerea pietrei de temelie a unei case de piatră și a unei iubiri de viață lungă :

● **Dan Paraschiv, mire și student la Tehnologia construcției de mașini la Institutul din Suceava, spune :** „Pentru noi, cei din Ruginoasa, Unirea e un crez sfînt. Noi — fata care după vreo trei ani de ori îmi va fi soție și eu — sîntem fericiți că tocmai în zilele acestea de sărbătoare pentru întregul popor se petrece și evenimentul, tot de unire, al vieții noastre. Vrem să trăim în înțelegere, liniște și pace în familie, în țara noastră, în lume".

● **țăranul cooperator Ioan Roșu, secretar al organizației de bază la ferma nr. 4 a C.A.P. și președinte al cooperativei de consum, spune :** Noi, ruginoșenii, simpatizăm și respectăm în chip special Unirea și Independența. Cred că a rămas ecou în toate inimile cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că nu va face nimic privind soarta poporului și pacea țării fără a consulta tocmai poporul. Să nu fii român, să fii doar de undeva, pe pămînt și tot te-or mișca asemenea cuvinte. Am trăit urgia războiului și nu pot avea alt gînd decît acela de pace. Am dat vieții și țării șase copii, toți muncitori, toți la casele lor, toți cu același gînd de pace. Să muncim pentru bunăstare, nu pentru arme !".

CÎND, în dimineața zilei de întîi Decembrie, în amfiteatrul II—7, al **Universității „Al. I. Cuza"** din Iași, unde, în fața unui televizor pus pe catedră, sînt adunați, împreună cu dascălii lor, toți studenții anului III ai Facultății de istorie și filozofie :

● **studenta Olga Poiană spune :** Dacă astăzi sîntem ceea ce sîntem — ca o entitate distinctă pe harta lumii — este pentru că, dintotdeauna, am existat ca o ființă legată de glia strămoșească, de „gura de rai" unde ne-am zămislit ființa. Am învățat istoria de la înaintași și am înțeles că dorința de pace și de independență a însoțit simțirea românească dintr-un început. Sînt 60 de ani în care ne-am înălțat precum coloana infinită ;

CÎND, în diminețile zilei de întîi Decembrie, într-o încăpere cu scaune prea puține a Teatrului Național „Vasile Alecsandri" din Iași, unde în fața unui televizor sînt adunați oameni muncii ai teatrului :

● **actorul Dionisie Vilcu spune :** În momentele cruciale prin care a trecut poporul român, artiștii adevărați s-au găsit și vor fi întotdeauna în primele rînduri, conștienți de rolul de a fi torțe și îndemn spre înălțare. Acum, cînd sărbătorim Marea Unire de la 1918, ideal pentru care s-au jertfit atîția fii ai patriei, inimile și sufletele noastre aduc prinos de slavă clasei muncitoare, partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru minunatele condiții de afirmare, de consacrare a personalității artistice. Avem nevoie de pace, de liniște, de înțelegere, de condiții materiale pentru ca viața omenirii să fie mai bună, mai dreaptă, mai frumoasă.

Sînt mîndru că avem o politică echilibrată, demnă, realistă

...Cluj-Napoca. E dimineață. Peste oraș cad fulgi de zăpadă. Ca și-n urmă cu 60 de ani, la Alba-Iulia. Sus, spre Dealul Feleacului, un șir neștirbit de oameni urcă spre Cimitirul eroilor. Duc cu ei un adevărat parc cu flori.

Sun acasă la **dr. Dominic Stanca.**

— Unde erați în urmă cu 60 de ani ?

— La Alba-Iulia. Acum, stau la televizor și mi-au dat lacrimile ascultînd Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Iau legătura și cu generalul-colonel în retragere, **Mircea Otto Haupt,** fostul comandant al Diviziei Tudor Vladimirescu. Se află la locuința sa din Cluj-Napoca, pe str. Horea nr. 10. Stă nemișcat în fața televizorului și-mi propune să ne întîlnim după terminarea expunerii. La scurt timp după aceasta, mă aflu la Întreprinderea poligrafică. Sînt la zețărie și discut cu **Decsei Zoltan :**

— Eu am 48 de ani și lucrez aici de la 18 ani, adică de 30 de ani. Orice om cu conștiința și sufletul curat, nu poate decît să fie mîndru că avem în fruntea țării un astfel de om. Eu sînt maghiar, dar ca cetățean al României n-am fost niciodată cu drepturi mai puține ca românii. Am fost egal în drepturi, dar și în datorii... Toți ce ne înconjoară, întreaga noastră viață și activitate sînt argumente convingătoare. Iată pe scurt cîteva : sînt membru al P.C.R., am o meserie frumoasă și m-am ridicat pe cea mai înaltă treaptă profesională, cîștig bine, am o familie care a simțit din plin omenia politicii partidului nostru, am un fiu, tot Zoltan îl cheamă, care a reușit să termine facultatea. Toate acestea n-ar fi fost posibile dacă n-ar fi fost acea zi memorabilă de 1 Decembrie, zi scumpă poporului român, dacă n-ar fi fost partidul nostru și omul de excepție care ne conduce cu demnitate. Vă mărturisesc cu toată sinceritatea că am rămas profund impresionat de dialogul pe care partidul nostru îl poartă cu poporul. Încît pot să afirm că **politica partidului nostru e a noastră ; și a românilor și a maghiarilor și a germanilor și a tuturor celor ce trăim de veacuri în frăție pe acest pămînt.**

Continui acest dialog cu **generalul-colonel Mircea Haupt :**

— O zi memorabilă, spune : Am fost combatant pe mai multe fronturi. am fost la Alba Iulia în chiar ziua Unirii și pot spune că mi-am retrăit toate idealurile de cetățean și patriot. Imi amintesc cu mîndrie că începînd cu anul 1947, timp de 15 ani, am fost deputat în Marea Adunare Națională în județul Arges. Era acolo deputat și tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ne întîlneam lunar toți deputații. Era și atunci ca și apoi un om ferm, drept, cu foarte multă inițiativă.

Sînt așteptat acasă la **Dominic Stanca.** Are 87 de ani și încă multă vigoare :

— Noi, românii, n-am avut niciodată un conducător ca tovarășul Nicolae Ceaușescu ! A știut și știe să-și placă urechea la popor. Cu demnitate și bărbăție. Nimic nu e mai scump decît liniștea și pacea. Și ele nu se pot dobîndi cu arme. Sînt mîndru că avem o politică echilibrată, demnă, realistă. Omenirea n-are nevoie de arme. Are nevoie de liniște. Eu am fost în 2 războaie mondiale și știu ce-nseamnă asta...

— Care sînt momentele cele mai deosebite trăite de dv. ?

— Cel mai mare și neuitat, rămîne ziua de 1 Decembrie 1918 cînd, ca delegat al minerilor români și maghiari din Valea Jiului, am fost prezent la Alba-Iulia, pentru a hotărî **Unirea.** Dar tot atît de mare și emoționant pentru mine e și ce de azi.

După 60 de ani constat că idealurile pentru care am luptat noi atunci s-au împlinit.

Pagini realizate de :
NICOLAE ARSENIE, TEODOR BULZA, DUMITRU GRAUR, NELU IONESCU, CONSTANTIN MUSTAȚĂ ȘI SORIN POSTOLACHE

„Și vă rugăm, tovarăși meșteri, să faceți mai multe din aceste mașinării ca să trăim mai ușor aici la munte"

● Un țăran din Pătaș, sat de munte din comuna Prigor, Caraș-Severin, îi scrie Întreprinderii „Metalica" din București :

„Mă numesc Munteanu Petru din Pătaș, nr. 217, județul Caraș-Severin. Împreună cu familia mea, de ani de zile ne ocupăm de creșterea animalelor, pe care le livrăm statului. Cea mai grea muncă în gospodărie ne-a fost cositul, căci la noi nu avem teren arabil. După nenumărate cereri, abia în 1977 luna august, adică după patru ani de așteptare, am reușit să obținem o motocositoare prin baza de aprovizionare Oravița și cooperativa de consum din localitate. Am citit că mai aveți un dispozitiv pentru ascuțit cuțite, și în această direcție vă rugăm să ne livrați acest dispozitiv, pentru că prin aceste piese ne ajutați să lucrăm și noi mult mai ușor și să nu ne tremure limgura în mină cînd mincăm seara după o zi de coasă. Sînteți primii care ne-ați luat munca cea mai grea din mînă și vă rugăm, tovarăși meșteri, să faceți mai multe din aceste mașinării ca să trăim mai ușor aici la munte".

● În zona Cîmpulung Moldovenesc, vestit ținut de creștere a animalelor, cu pajiști și pășuni bogate și un lapte gras care depășește toate STAS-urile în vigoare, întru slava mărcii „Rarău, se pare că unica minimașină adaptată specificului montan datează de vreo 15 ani.

● Medicul veterinar Radu Rey din Vatra Dornei studiază de ani de zile problema valorificării complexe a zonei montane din țara noastră.

— Despre cercetările dv. care vor vedea în curînd lumina tiparului în volumul „Viitor în Carpați", despre visurile dv. și lupta împotriva inerției, despre „Carpați-2000" și aportul lor potențial la resursele alimentare ale României socialiste am mai avut prilejul să scriem în revista noastră. Cum vedeți dv. acest salt al Carpaților noștri în anul 2000, pe calea modernizării gospodăriilor montane și a minimecanizării ?

— Tovarășul secretar general al partidului a dat indicații precise în acest domeniu, există documente de partid, hotărîrile Congresului țărănimii din 1977, un cadru organizatoric propice. Din păcate, în practică, jos pe teren, lucrurile se urnesc destul de greu. Atîta vreme cît nu oferim tinerilor din gospodăriile montane altă perspectivă decît coasa și, în general, un nivel tehnic de producție incrementit în timp, sînt puține șanse să-i legăm de gospodăriile părintești. Vor pleca la oraș, vor deveni fizicieni atomiști sau ospătari, șoferi la I.T.B. sau astronomi, ceea ce nu e rău în sine, dar nu crescători de animale. Vom avea mai puțină carne, mai puțin lapte de calitate, în schimb va crește numărul scafandrilor, căci am întîlnit copilandri din Țara de Sus ai căror străbuni creșteau animale de pe vremea lui Ștefan cel Mare și care năzuiau să îmbrățișeze profesiunea de scafandru.

„MAȘINILE SĂ AJUNGĂ LA GOSPODĂRIILE MONTANE, ALTFEL NE APUCĂ ANUL 2000 TOT CU COASA ÎN MÎNĂ"

Se pare că în momentul de față nici un for din țară nu cercetează în mod organizat, sistematic problemele complexe legate de minimecanizarea zonelor montane necooperativizate, deci a sutelor de mii de hectare de pășuni, fînețe etc. care intră, cumva, în raza lor.

— Nu există nici un plan tehnic de cercetare, diversificare și modernizare în acest sector — arată directorul adjunct științific al Institutului de cercetări pentru mecanizarea agriculturii, doctorul inginer Ion Vulpe. Noi lucrăm pe bază de contract și abia prididim să acoperim cultura mare — porumbul, cerealele, floarea-soarelui, cartofii, sfecla de zahăr — pomicultura, viticultura, legumicultura, zootehnia etc., pe planul mecanizării. Adevărat, există realizări izolate meritorii și pentru zona montană, de pildă motocositoarea „Carpatina" — dar și cu aceasta e o poveste ; s-au mai creat, prin preocuparea Centralei de mecanizarea agriculturii, prototipurile unor instalații de mulș pentru gospodăriile individuale, adaptate și specificului montan, se fac încercări în vederea definitivării și omologării pentru fabricația de serie a unor agregate de tuns oi ș.a.m.d. Un început palid, foarte palid, dacă mă pot astfel exprima, un început timid. Aceasta în condițiile în care în lume s-a pus la punct o gamă extrem de variată de minimașini și utilaje pentru zona montană care să ușureze munca și să-i ridice nivelul calitativ.

— Deci, ce ar trebui făcut ?

— Să se lărgească gama de mașini și utilaje cu acest specific. Cîte nu s-ar putea realiza ! De pildă, pe pante montane, tracțiuni prin troliu : o sursă energetică cu consum redus, o mică ancoră înfiptă ici, mutată colo, și un troliu. Totul extrem de simplu, dar cu randament economic ridicat. Ar intra în circuitul economic pajiști nefolosite, s-ar putea face pe ele suprainsămînțări, s-ar rezolva problema transporturilor grele etc. E doar un exemplu. Investiție minimă, eficiență maximă.

Mai departe, pe filieră.

— Tovarășe inginer Ion Șulea, sînteți cercetător specializat în unelte și utilaje de mică mecanizare pentru lucrările solului în agricultura necooperativizată. Sîntem informați că s-a alcătuit la institut, la cererea Centralei și a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, o cuprinzătoare sistemă de mașini și utilaje și pentru zona de munte. Semn bun, promițător, însăși această solicitare vădind un nou interes pentru problemă.

— Întru totul de acord cu dv. Încet-încet problema începe să intre în atenție. Dar, pentru a fi realiști — și tocmai în acest mod contribuim la grăbirea rezolvării — trebuie spus că sistema reprezintă doar o listă de unelte și utilaje aflate în producție sau propuse. Ea se bazează pe informații destul de incomplete, sporadice, nu este rodul unor cercetări serioase. Nimeni dintre noi nu a umblat în zonele de munte, nu a vorbit cu țăranii, cu primari, cu specialiști la fața locului, nu i-a întrebat: „Oameni buni, de ce mașini ați avea voi nevoie pentru ca treaba să meargă mai bine, ce ați dori să se studieze

și să se pună la punct?" A fost mai mult o lucrare de birou.

— De ce?

— Fiindcă nu era trecută în planul nostru. Am realizat-o printre picături, tocmai din acest motiv. Faptul că am înșirult pe hîrtie cîteva zeci de unelte și utilaje nu aduce nimic nou, cel mult dă o orientare generală, ne ajută să știm cum stăm. Important este însă ca mașinile, atîtea cîte sînt, să ajungă la gospodăriile montane și să se cerceteze altele mai perfecționate, altfel ne apucă anul 2000 tot cu coasa în mînă.

„DACĂ AM AVEA CONTRACTE, AM ANALIZA SITUAȚIA PE TEREN, NU DIN BIROU"

— Tovarășe inginer Traian Raba. În calitate de șef al laboratorului de concepție și elaborare a sistemelor de mașini pentru producția animală din cadrul Institutului, sînteți desigur în măsură să ne dați informații privind situația sub acest aspect în zonele montane necooperativizate.

— Există cîteva unelte și utilaje în fabricație care sînt foarte folositoare. Pompa de apă, bunăoară. Funcționează cu motor monofazic foarte simplu, i se poate adapta și un motoraș cu benzină, costă sub o mie de lei. Poți extrage cu ea apă din puț, din rîu, din captări de izvoare. Beneficiu dublu: apă curgătoare și în casă și în grajd. Gospodarul se spală și el mai bine, se „modernizează", iar munca la vite se ușurează considerabil. Să amintesc și de mașina de tuns oi, care tunde 40—50 animale pe zi chiar fără o pregătire specială a celui ce o manipulează. Așadar, un randament mulțumitor. Se cîștigă cel puțin 200 g lînă la fiecare tuns și în plus nu se vatămă pielea, „cojocul" iese întreg. Am dat doar două exemple. Dar chiar ceea ce s-a realizat — și e puțin — nu se află la îndemîna omului în gospodăria lui de la munte.

— Din cauza prețului?

— Nicidecum. Din lipsă de popularizare. Am rude în Făgăraș la Cincșor. Se chinuiau să scoată apa cu găleata. A trebuit să vin eu de la București ca să-i informez că există pompe ieftine în comerț, căci la ei nici nu se pomenea de așa ceva. Și nu este un caz izolat. Alt aspect: nu se organizează decît în rarisime ocazii experimentări cu asemenea mașini și utilaje în satele de munte. Să vadă omul cu ochii lui cum funcționează ! Dar negăsind ce-i trebuie sau ignorînd ce se află pe piață, improvizează. Am văzut cu ochii mei cum unii toacă rădăcinoasele și fibroasele cu satrul !

— În prezent, de mica mecanizare în zona montană nu se ocupă nimeni în mod sistematic, nici măcar doi-trei cercetători — subliniază și doctorul inginer Liviu Săplăcan. Dacă am avea contracte, am analiza situația pe teren, nu din birou. Poate Academia de Științe Agricole și Silvice, poate Institutul de cercetări pentru economie agrară sau alt for ar trebui să preia problema.

„CARPATINA" COSEȘTE CU SUCCES GAZONUL PARCURILOR, DAR O AȘTEAPTĂ CARPAȚII

Din fericire, dincolo de vorbe se află faptele. De pildă, motocositoarea „Carpatina". Se pare, o reușită tehnică. Oricum, ea umple un mare gol. La munte, după cum prea bine se știe, costul constituie operațiunea cea mai dificilă și cea mai costisitoare, dacă se efectuează manual. Scriam recent în „Flacăra" despre un recordman sui-generis al Țării de Sus, moș Tănase Amariei, care, în cea mai înaltă gospodărie montană din țară, sub Vîrful Șarului, a trudit șapte decenii, șapte zile pe săptămînă, 52 de săptămîni pe an. Ne spunea cît de dragi îi sînt munții „săi", ne povestea despre vagoanele de produse agricole pe care le-a livrat statului, ne mărturisea cît de legat se simte de această îndeletnicire, dar ofta: „Nu mai fac față din cauza coasei !"

Motocositoarea „Carpatina" de 6 cp prefigurează în mic „Carpații—2000". Înlocuiește munca a 12 oameni, ia pieptiș pante de 35 de grade, se manipulează ușor. Ne povestea cineva că un bătrîn vizitiu dintr-un sat de lîngă Homorod a învățat s-o conducă perfect într-un ceas. Consumul de combustibil extrem de redus: 4 l de benzină de calitate inferioară la hectar. Manual, costul unui hectar revine circa o mie de lei ; cu motocositoarea — cam 50 de lei, iar investiția se poate amortiza, eventual, într-un an. Nu costă decît puțin mai mult decît o motocicletă.

„Carpatina" a intrat în fabricație în 1971 și, de atunci, nu s-au primit reclamații de la beneficiari și cumpărători individuali, ceea ce atestă soliditatea mașinii. Firește, nici inginerul Aurel Marinescu, de la Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii, nici inginerul Octavian Stănescu, directorul întreprinderii, nici inginerul șef Dumitru Rusu, legați afectiv și profesional de destinul „Carpatinei", nu pretind că ea ar fi atins perfecțiunea. Se lucrează la îmbunătățiri, la modernizări, dar pînă una alta ea are un imens avantaj: există.

De fapt, cum am arătat, ființează din 1971. Tocmai aici se ascunde „istoria" de care vorbea inginerul Vulpe.

De la bun început, desfacerea a fost greoaie. Se vindeau pe piață cam... 70 de exemplare pe an. Se livrau în schimb peste hotare, nu din rațiuni economice deosebite, ci simplu, fiindcă nu-și găseau, din lipsă de facilități și de popularizare, destui cumpărători în țară. În prezent, mai precis de acum doi ani, situația s-a reglementat. Practic însă „Carpatina" este puțin răspîndită. Un singur exemplu pilduitor : de la „Metalica" am aflat că într-un an întreg, în județul Suceava s-a vîndut o singură motocositoare. Chiar dacă cifra nu este riguros exactă, amintiți-vă totuși de situația relatată mai sus privitoare la zona Cîmpulungului,

Una din cauzele principale ale acestei ciudățenii constă în slaba popularizare făcută de cooperația de consum. În județele Covasna și Harghita, unde s-a manifestat o preocupare mai mare în acest sens, a sălțat și volumul vînzărilor. Și județul Mureș manifestă pentru 1979—1980 mai mult interes. Totuși, cum spuneam, răspîndirea ei este mai mult decît modestă. În timp ce un admirabil gospodar ca moș Tănase Amariei se sfetește împreună cu cosașii săi, „Carpatina" — după cum ni s-a spus la „Metalica" — ia calea terenurilor de fotbal și a parcurilor citadine, unde cosește cu succes gazonul. Ce minuni ar fi făcut ea și sub Vîrful Șarului, și ce lapte gras am mai fi băut de pe urma ei ! Dar să nu „privim înapoi cu mînie", ci să ne felicităm pentru prezent: „Carpatina" se fabrică. Deocamdată, doar 400 de exemplare pe an. Foarte puțin, dar este un început. Se activizează întrucîtva și popularizarea, grație și unor entuziaști ca inginerul Aurel Marinescu. Pentru a o experimenta și a o cunoaște mai bine, el a cosit cu această mașină zeci de hectare la Homorod.

Inginerul stagiar Florin Huldu, șeful atelierului 1 lăcătușărie de la „Metalica", el însuși om de munte din Vîlcea, ne spunea că atunci cînd vede ieșind pe poarta atelierului motocositoarele nounoute se gîndește la ai săi, la fînețele din Costești, la finul proaspăt cosit al copilăriei.

LIONEL NIȚESCU ■

Vești bune despre sucurile din fructe de pădure

Acum trei sau chiar patru ani, într-o suită de reportaje avînd ca temă preocupările specialiștilor noștri în ceea ce privește valorificarea produselor accesorii ale pădurii, în mod special a fructelor de pădure, l-am abordat, așa cum era și firesc, și pe profesorul Silviu Coriățeanu, unul dintre oamenii care au atacat această problemă încă de-acum 25—30 de ani.

Am reactualizat întrucîtva dialogul nostru de acum cîțiva ani cu profesorul Silviu Coriățeanu nu cu intenția de a sublinia semnatul de alarmă pe care revista noastră l-a tras la timpul potrivit, ci pentru a circumscrie contextul unui nou dialog, mai ales că ultimele vești privind valorificarea fructelor de pădure sînt, de această dată, îmbucurătoare.

— După cum știți, aveați să ne declare profesorul, încheiasem acum patru ani analizele de laborator, ba, mai mult decît atît, viitoarele sucuri din fructe de pădure, sucuri pe care voiam să le punem la dispoziția marelui public, fuseseră fabricate, ca să zic așa, în cadrul stației pilot a microproducției noastre și iată, în vara acestui an, doi dintre fostii studenți ai facultății noastre, captivați, cred eu, de imensele resurse pe care ni le oferă pădurea, și-au luat inima în dinți și, acolo unde muncesc, au creat un curent de opinie favorabil fabricării sucurilor răcoritoare din fructe de pădure.

— Cine sînt cei doi ingineri și unde se vor îmbuteliia primele sucuri răcoritoare din fructe de pădure ?

— Sînt inginerii Florică Tache și Petre Mangeac din cadrul Inspectoratelor silvice Suceava și Neamț. Primele sucuri, din zmeură, cireșe amare, mure și cătină albă, vor fi îmbuteliate în Centrele de valorificare a produselor accesorii din Vatra Dornei și Piatra Neamț. Acestor patru sucuri pasteurizate li se adaugă și concentratul din noițe de rășinoase. Noițele, ca să fim pe înțelesul tuturor, sînt acei muguri pe care îi scot la începutul primăverii brazii, pinii și molizii. Și pentru că tot am început să vorbesc despre concentratul de noițe, n-ar fi lipsit de interes să spun că el va fi scos pe piață în sticle de o jumătate de litru, că la numai 40 de grame de concentrat se pot adăuga 200 grame de apă carbogazoasă, obținîndu-se astfel un suc răcoritor fără egal, puternic vitaminizat și cu o aromă distinctă, mentolată, de parcă ai sfărîma între dinți mlădițele crude ale bradului.

— Ce ne puteți spune despre celelalte sucuri ?

— Celelalte sucuri, obținute prin același procedeu, ca și cel de noițe, prin sacharoosmoanbioză, conservabile printr-o metodă modernă, cu bioxid de carbon, nu prin bioxid de sulf, care afectă total conținutul de proteine și vitamine, vor satisface, fără doar și poate, cele mai rafinate pretenții, în mod special sucul concentrat din cireșe amare și cel din cătină albă, primul cu un ridicat conținut de fier, cel de-al doilea bogat în betacaroten.

— Nu este cazul să ne explicați, credem noi, importanța conținutului în fier al sucului din cireșe amare, dar cîteva cuvinte despre betacaroten se cuvin, totuși.

— Betacarotenul este un complex de vitamine și proteine conținute mai ales în coaja cătinei. Vitamina E, este extrem de indicată pentru conducătorii auto în timpul circulației de noapte. Cercetările noastre au dovedit că un consum de betacaroten anulează total starea de orbire pe care o provoacă întîlnirea șoferilor cu farurile aprinse ale unei alte mașini. Din păcate, există în toată această problemă a betacarotenului un anume dar.

— Să-l auzim.

— Spre deosebire de alte țări, în care sucurile din fructe de pădure se vînd cu toate componentele liposolubile, adică în stare tulbure, deoarece aceste componente dau calitatea sucului, noi, pentru că avem un consumator mofturos, ca să nu zic neobișnuit cu sucurile din fructe de pădure, ne vedem obligați să facem tot posibilul pentru a-i oferi sucuri limpezi, curate ca lacrima, ca nu cumva să aibă cine știe ce bănuieli. Or, a înlătura betacarotenul, fie că ne referim la concentratul de cătină albă, înseamnă a diminua conținutul de vitamine și proteine al sucurilor. În orice caz, ne-om gîndit ca depunerile rezultate în urma procesului tehnologic de prelucrare a fructelor de pădure, depuneri materializate sub foma unei paste, să le propunem fabricilor de bomboane care le-ar putea folosi ca umplutură a bomboanelor. Dar, după cum se vede, asta ar fi o altă problemă a valorificării integrale a fructelor de pădure.

— Ne putem aștepta, într-un viitor pe care l-am dori cît mai apropiat, și la alte sucuri din fructe de pădure ?

— Da, în curînd vom pune la punct, aici, în cadrul laboratorului și apoi în stația pilot a facultății, tehnologiile sucurilor din coarne, scorușe, mere pădurețe, porumbe, măcieșe, vișine.

— O ultimă întrebare : cine sînt colaboratorii dumneavoastră ?

— Inginera Elena Ștefănescu, tehniciana Ana Popa și studenții Facultății de silvicultură.

N. VICTOR ■

Dumitru Constantin iubește umbra unei dragoste mistuite în neîntîlniri. Ca orice tînăr e romantic și puțin trist — acea tristețe a frunzei care știe că soarele va scălda mereu cu chihlimbar ramul pe care înverzește, visează și-și adună și-o lacrimă în gînd, pentru că jocul vieții trebuie să fie și cu lacrimi. Echinocțiul de primăvară e o povestire ce se spune frumos pe seară (uneori căutîndu-se prea mult), cu o eleganță a umbletului pe care o dau diminețile bogate în promisiuni. Sub zîmbetul puțin amar al cuvintelor afli zăpada liliachie a celui mai demn sentiment omenesc : iubirea. Între marginile ei, suferința și, fără de lege, absurdul.

Scuturîndu-și umerii de podoabele altora (istorie care cere timp și muncă pînă la năruire), Dumitru Constantin își va împlini hotarele, căci e destul de ambițios ca să nu fie numai o amăgire și destul de înzestrat ca să nu dispere în deșertul nopților albe, cînd litera întîrzie să se așeze în cîntec.

FANUȘ NEAGU ■

ECHINOCȚIUL DE PRIMĂVARĂ

Dumitru Constantin

Abia ne strînsesem în apartamentul acela cochet în care, pe doi dintre pereții sufrageriei, tronau — față în față — două imense tablouri de fapt identice — spirale colorate în albastru mediteranean și, respectiv, roșu spaniol, pe un fond alb — cînd, gazda noastră, un tînăr cu alură de atlet sau baschetbalist, veșnic încîntat de succesele lui literaro-amproase, a izbucnit indignat : „Auziți, aflu printr-o mare întîmplare că, din cauza anului bisect și a altor fenomene astronomice, prea complicate pentru noi, profanii, Echinocțiul de primăvară are loc cu o zi mai devreme ; azi în loc de mîine. Am vrut să dau știrea imediat, dar un șef m-a întrerupt distant și sigur de el : «Ai verificat-o ? Dacă nu e adevărată și vom fi obligați să dăm dezmințire, cum ni s-a mai întîmplat ?»".

Știrea, chiar verbală și aflată doar la o mică sindrofie, le-a părut interesantă unora. Alții, nici măcar n-au ascultat-o. În ce mă privește, m-am ridicat aproape imediat. Gazda atletică tocmai acuza neputința spirituală a șefului său, spaima lui de greșeală, grija de a avea acoperire și în cazul fenomenelor astronomice. Adevărul este că vestea mă răscolise. Parcă îmi era destinată, în exclusivitate. Cum adică, Echinocțiul de primăvară cu o zi mai devreme ? Întrebarea nu o puneam în maniera șefului acuzat, ci pentru că aveam un motiv foarte serios : era întîlnirea pe care Ea mi-o fixase încă de la Anul nou pentru ziua Echinocțiului de primăvară. Omagiam astfel prima noastră întîlnire.

Nu știu cînd am ajuns în camera cealaltă, de unde am început să telefonez colegilor de birou. De dincolo nu se mai auzeau voci. Răzbăteau, în schimb, acordurile unor melodii interpretate de orchestra lui Boris Rebrov și înregistrate stereofonic. Totul îmbia la ascultare, dar eu insistam la telefon. Ioana-mi spunea, pe un ton răstit, că nu-și amintește să mă fi căutat cineva, Mircea mărturisea că mai mult lipsise decît să stea în acea cameră atît de friguroasă. Rămăsese o șansă, a cazurilor de excepție și poate salvatoare : să-i telefonez Ei acasă ! După ezitări îndelungi, am format numărul dar m-am poticnit de telefonul ce mi se părea că sună straniu de lung, în gol și, deci, inutil.

Afară, în fața blocului, unde, zi și noapte, forfota nu înceta în stația terminus a celor trei linii de autobuze, nu se mișca nimeni. Mașinile încremeniseră cu șoferii, toți, aplecați peste volanele imense într-o atitudine ce părea suspectă. Încasatoarele croșetau, toate. Un capăt al liniei de autobuz ce semăna cu un capăt de lume — m-am trezit eu reluînd cuvintele Ei rostite altădată despre un alt loc. Dincolo, Boris Rebrov cînta încă.

Mie, în schimb, clipele mi se păreau fără contur. Atunci, în față cu spectrul întîlnirii nerealizate dar și cu speranță vagă pentru a doua zi, m-am trezit încercînd să aflu dacă nu cumva, Ea pronunțase data și evenimentul. Ca întotdeauna în asemenea cazuri, incertitudinea devenea și mai mare. Între timp, ferestrele unui apartament de alături s-au luminat intens și, atunci, în seara Echinocțiului de primăvară devansat, am văzut un vise atîrnat de o lustră sofisticată, un visc surprinzător de mare ce-și păstra intactă configurația deși trecuseră peste el atîtea zile și grade de căldură uscată de bloc. Pe balcon am mai descoperit că se păstra desenul fizic a ceea ce fusese un dorit și, probabil, frumos pom de Crăciun. Așa mi-am amintit că în trecutele sărbători de iarnă, pentru noi, cartea de referință era „Mic manual de fericire perfectă". Întîi cunoscusem, amîndoi, fragmente publicate într-o revistă literară. Se împlinise exact zece ani ! Pe mine mă șocase titlul : „Mic manual de fericire perfectă". Trebuie să spun că mai tîrziu citisem cartea de cîteva ori, încercînd chiar s-o analizez pe fragmente. Dar pînă să apară volumul ne atrăgea irezistibil sintagma finală a titlului și ne îmboldea să recităm fragmentele publicate.

Evident, făceam și pauze în care comentam aprins ce găseam interesant, din ceea ce citisem sau ne scrisesem. Și azi, aici, îmi reproșez că nu eram prea fair... Cele scrise ori spuse i le judecam cu severitate cu speranța, nemărturisită, de a desprinde și elimina inutilul. Spun toate astea pentru că mă urmărește și acum rîndul acela al Ei, azvîrlit poate nu din întîmplare — „Sparg amintirile în pumni" — din cauza căruia, dacă n-o fi un vers celebru, mă întreb mereu nu dacă scria poezii, ci de ce nu mi le-a arătat niciodată.

În acele clipe, amîndurora, ochii ni se deschideau mari și aveam cîteodată surprize de proporții. Odată într-o zi ca oricare altele, într-un amfiteatru, comentasem cu o neobișnuită ardoare o afirmație privind „responsabilitățile scriitorilor și artiștilor față de înclinarea publicului către nefericire". Eu apelam și la context în timp ce Ea mi-a zis, citind probabil de undeva : „Trecutul nostru a fost sumbru, e-adevărat, dar asta e o rațiune ca să îndoliem prezentul ? (se referea la trecutul nostru ca indivizi și nu al unei mase). Viitorul ne oferă cîmpii roditoare, unde zorile și apusurile zburdă ca mînjii în libertate. Să alegem unul din acești mînji, să punem mîinile pe hățile lui fremătătoare, să ne afundăm fața în coama vîntului. Și, dacă e vorba de amintiri, să alegem imaginea de demult a unei vacanțe".

În sfîrșit, se oprise aici. Dealtfel, o urmăream din ce în ce mai greu. Îmi venise în minte vacanța aceea depărtată și drumul meu precipitat spre tîrgușorul de munte, unde Ea se stabilise. Plecasem avînd mari dureri undeva în spinare. Un furuncul ciclopic își fixase momentul de vîrf tocmai în ziua călătoriei. De la Rîmnic luasem o „rată", nu pînă la destinație — directa era mai tîrziu și nu mai aveam răbdare — apoi am făcut cîțiva kilometri — de mare, de priviri avide în acel mirific aer de toamnă dar și cu acele accentuate dureri dorsale — toți parcurși într-un timp record.

Acum nu mai știu bine, dar cred că într-o scrisoare de după vizită îi povestisem cu cîtă încleștare parcursesem ultimii metri, cum, totuși, doream să-mi revin după marșul făcut, cum așteptam s-o întîlnesc între acei meri și peri atît de mulți care înconjurau o casă în stil vechi, ce părea romantică. Dar, iarăși, n-am avut noroc : „A plecat azi dimineață" — zîsese o femeie despre care chiar de atunci, de la vorbele acelea, nu reținusem nici un amănunt. Am ieșit atît de tulburat încît am luat-o pe stradă altfel de cum trebuia, ajungînd la poalele muntelui. Într-un tîrziu m-am dezmeticit, m-am îndreptat spre poștă, unde am cerut un formular de telegramă, și buimac încă, i-am scris doar atît : „Salutări din Horezu". Tîrziu, foarte tîrziu, peste ani, am aflat și misterul acelei plecări precipitate : („Am vrut să evit revederea într-un cadru care îmbia la frumusețe și într-o vreme în care mi te cuibăriseși atît de bine în suflet. Am fugit" — mi-a scris ea și n-a mai revenit, deși aș fi vrut-o, asupra explicației, care, într-un fel, mă bucura). Apoi, în ziua de toamnă care înainta impasibilă spre amurg și nu mi se părea tristă, ci fără noimă, n-am reușit să fac altceva decît să mă așez pe bordura trotuarului. Furunculul mă chinuia rău. Singurul lucru ce mă intriga erau merele acelea, care nu știu cum se făcea dar cădeau lîngă mine parcă într-o bătaie ritmată de tam-tam și nu-mi dam seama dacă din cauza ei sau a durerii, la un moment dat am simțit că plutesc printre pomii unor livezi cu meri avînd grijă să nu mă izbesc de fructele atît de proaspete și ajung într-o sală imensă în care răzbătea — puternică și tremurînd — vocea Ei : „Lasă, băiete, din trecut trebuie să extragi ca și dintr-o corabie scufundată, nu ceea ce ar putea înnegri prezentul, ci ornamentele și podoabele încă neatacate de rugină..."

Au urmat, la intervale — la început fixe, apoi cu totul întîmplătoare — scrisorile Ei, trimise din acea comună și pentru care optase deși ar fi putut găsi altceva, mult mai bun. Scrisorile aveau un parfum care părea vag desuet și un aer de „fin du siècle" ce dovedeau că-i plăcea enorm să scrie, că avea și știința (sau mania ?) autocenzurii, complet inutilă într-o poveste chiar și de dragoste. Inutil să precizez că le citeam de multe ori și mereu mă șocau prin prospețimea de șipot, prin ierarhia voit studiată a sentimentelor, prin mlădierea putinelor calificative ca și prin doza substanțială de luciditate pe care ținea cu orice preț s-o comunice. Mă gîndeam că știindu-se în dublă culpă — cea a respingerii, de cîndva, și cea a rotirii de 180 de grade, de acum — încerca împunerea și menținerea prin orice cale a unei distanțe. Pe care, pe urmă, printr-o deosebită capacitate de mobilizare (căpătată prin lecții de yoga, explica ea) o transforma într-una practică. Dar cred că o ajutau din belșug și întîmplările și Ea repeta mereu — ca și atunci cînd o cunoscusem mai îndeaproape, ca și atunci cînd o așteptasem la un examen, ca și peste ani : „Hazardul, băiete, hazardul..."

A urmat un alt moment de tăcere. Pînă într-o dimineață cînd ne-am revăzut într-o forfotă indescriptibilă a Gării de Nord. Întîmplarea — sau altceva — făcuse ca, exact cu o zi înainte, cînd plecam în grabă spre acel tîrgușor unde făcusem liceul, să mă gîndesc mult la Ea. Argumente nu prea aveam, aș zice chiar că totul era potrivnic.

Se împlinise un deceniu de la terminarea liceului și, firește, aveau loc întîlnirea și agapa tradiționale. Pentru mine anunțul era scurt : o persoană — 125 lei. Dar am uitat cu totul de agapă. Urma să plec la Paris și, cum era prima mea ieșire, mă subjugase total. Pînă am ajuns în „Orașul luminii" (recurg la truismul clasic, din comoditate) și i-am trimis și Ei o vedere, trecînd peste convenția privind semnalele ce se pot da în cazuri de excepție și interpretînd călătoria ca un caz ce îi se integra. Revenit de **acolo** nu mi-am amintit de agapă decît exact cu o zi înainte. Așa încît am reușit să prind un tren de seară în al cărui compartiment de clasa întîi (mă respectam, nu ?, venisem de la Paris, mergeam la un fel de bilanț și, vorba lui Malraux, adaptată însă, trebuia în primul rînd să-mi apar mie însumi ca un vis frumos) am încercat să citesc niște ziare. Dar m-au năpădit gîndurile. Nu știu de ce mă obseda vederea aceea cu un text foarte anodin și totuși personal. În singurătatea și monotonia trenului încercam să-mi închipui cum a primit-o, cum a citit-o și, mai ales, ce reacții avusese. Firește că, în marea mea capacitate de a inventa o prodigioasă întîlnire cu Ea, însoțită de o substanțială discuție, în final ajungeam să-i adresez invitația de a mă însoți la agapă („Vrei să pari în rîndul lumii ! Toți vor fi căsătoriți, cu copii, mașini, case, în timp ce tu apari ca becherii și cu amintiri proaspete de la Paris" — îmi „zisese" Ea în discuția inventată).

...Agapa se desfășurase după tipic dar mă acaparase. Chiar și în Gara de Nord încă mă mai gîndeam la momentele ei. Pe cînd abia mă trăram de oboseala călătoriei și nopții pierdute, dublate de starea amintirii în care plonjasem, m-am trezit luat de braț. Era chiar Ea. Cum apăruse? Venea ? De unde ? Pleca ? Unde ? Nu mi-a explicat și n-am întrebat-o niciodată.

Mi-a vorbit cu glas scăzut. Sau poate eram foarte obosit și forfota prea mare ? A întrebat cum am ajuns la Paris. Aveam eu o vorbă — „după merit" — pe care o spuneam uneori și atunci simțeam că e cazul s-o pronunț. Dar Ea a reluat brusc: „Nu cumva...". Lăsase fraza suspendată, surizind însă pe cît de complice pe atît de straniu. Mi-am luat pasul lăsînd-o pradă acelei dimineți și unei tăceri pe care, fără să vreau, am impus-o cu atîta efect, cum avea să se destăinuie altă dată.

Ne-am reîntîlnit exact după 12 zile. Era solstițiul de vară. și, de atunci, la propunerea Ei, am convenit să ne vedem numai cu prilejul unor date ce coincideau cu astfel de fenomene astronomice. Mereu la aceeași oră și în același loc dacă, bineînțeles, nu intervenea ceva deosebit care să impună o aminare. Întîlnirile erau torente de cuvinte spuse de fiecare într-o întrecere cu orele meschin de puține, pentru a încerca să comunicăm tot mai multe. Cînd vorbele se depărtau își făceau loc mingîierile lungi, calme dar epuizante, și gesturile ce păreau seci, totdeauna altele, ale unor apropieri sau depărtări greu de bănuit la prima vedere. Nu ne tulbura nimeni, nu tulburam pe nimeni și momentele erau cînd pline de tăceri, cînd pline de cuvinte, de destăinuiri, afirmații categorice sau judecăți ale lumii pînă cînd, din universul acela clădit și întreținut anume, ființa Ei dispărea fizic, pentru a reapărea altă dată și a ne relua fastul clipelor cu același ceremonial, cu nimic în minus sau în plus. Pînă în acea zi de solstițiu al iernii cînd, la plecare, mi-a spus că a găsit un horoscop al zodiei mele pe care mi l-a copiat și mi-l lasă în loc de cuvenitele urări (banale, le-a calificat Ea) de Anul nou. Era caligrafiat ca pentru lecțiile de specialitate din clasa întîi. Cum nu „cita" sursa și azi sînt convins că e un portret gîndit de Ea după tipare ce ne dă noțiunea calculului lent al dragostei de viață, al închinării către cercetări dificile și pasionante, pentru a dobîndi cunoștințe multiple. Ambiția și urcarea socială sînt urmate de o cădere ritmică, periodică și dublate de perseverență, prudență, fragilitate. Depune o activitate neobosită și susținută. Activă, lacomă la cîștig, foarte stăruitoare, destoinică în cel mai înalt grad. Diplomația este partea cea mai tare, iar forța este un mijloc adeseori ocolit. Ambiția o face (pe zodie) să prețuiască ridicarea poziției sociale, în viață caută spre culmi de unde poate privi calmă văile. Economie cumpătată, poate trăi în condiții în care alții ar muri. Nu se simte bine într-o poziție subordonată. Prin reflex, devine adesea melancolică, pesimistă, iritabilă și cu grijă mare de... (cuvîntul lipsește). Caracteristice îi sînt puritatea, verbele a folosi, a organiza, poate fi geloasă și nu poate uita o ofensă, chiar dacă, de regulă, nu se răzbună. Are o putere deosebită pentru cercetarea amănuntului. Este profund meditativă, singuratică, prin firea sa se atașează foarte greu, dar cînd acordă afecțiunea cuiva o face definitiv".

Acesta era textul lăsat de ea și asupra căruia convenisem să-mi spun observațiile — scrise sau verbale, cum credeam că le pot susține mai bine — în ziua Echinocțiului de primăvară. Da, citisem textul și atunci, imediat, și mai tîrziu, și în preajma Echinocțiului. Îl simțeam inconsecvent, deși, în general, „portretul" îmi plăcea. Era chiar măgulitor atît prin calitățile atribuite cît și prin contestările scrise.

Ar mai fi ceva. În ultima zi a anului, la locul de muncă al unor prieteni, pe numele meu a venit o telegramă ce avea următorul text : „Ascult la stele doina luminii / Lor li se închină clinchetul mieilor". Dincolo de locul trimiterii — Constanța — am crezut că este o glumă sau că poșta a preluat anapoda cuvintele. Cînd m-am asigurat că totul este exact, semnătura mă deruta cel mai mult. Erau asociate în ea prenumele unui poet celebru și numele unui prozator tot celebru care însă păreau (zic eu) o anagramă. Misterul dăinuia și după Anul nou...

Ca să nu fiu mai prejos, „descoperisem" și eu un zodiac al Ei și îl tot puneam la punct. Ștergeam, nuanțam, adăugam încît mi se părea că puteam oricînd improviza așa ceva. Îl găsisem chiar și un moto din Desmond Mac Carty, care spunea că „Prezentul este o distracție / Viitorul un vis / Numai trecutul poate să dezlege înțelesul vieții". Însă zilele care duceau spre acea întîlnire deveniseră neașteptat de apăsătoare. Am început să mă întreb dacă să renunț la moto — și, de ce nu ? chiar la „zodiacul" meu. Cam la asta mă gîndeam și a doua zi, adică în ziua Echinocțiului de primăvară, înainte de a-i telefona iarăși. Mi-a răspuns un bărbat, și, pe un ton poruncitor, mi-a zis că oricine voi fi să merg de urgență la Ea acasă. Am ajuns cu greu și nu înțelegeam ce se petrecea. Am fost invitat într-o mașină cu care am străbătut în grabă cîteva străzi ce nu le cunoșteam. Cu puțin timp înainte de a ne opri, tot un bărbat, cu o voce care semăna cu cea de la telefon, m-a întrebat cine sînt și, realizînd că eram cel pe care-l bănuia, m-a rugat s-o evoc în locul unde vom ajunge. E greu de sugerat cîte mi s-au îngrămădit în minte în acele cîteva clipe, la ce momente ale noastre m-am gîndit. Deși a fost mare, șocul nu m-a amuțit, așa încît, în mod paradoxal, acum, cînd închei lunga-mi evocare, și cînd, pe acest obiect de lemn, recitesc cuvintele pe care de Anul nou le-am primit în acea stranie telegramă, iar dedesubt se află poza și numele ei, sînt tentat să-i scriu și motoul ce-l alesesem pentru zodiacul Ei.

Poate și pentru că Echinocțiul de primăvară a fost cu o zi mai devreme...

Jurnal mexican (39)

Palenque

3.

Ruinele și soarele stau față în față cu jungla ca două tabere tăcute. Într-o asemenea priveliște e firesc să te întrebi : cine va învinge aici ? Dar poate că întrebarea nu e bine pusă astfel. Căci nu atît dispariția acestor piramide era primejdioasă, cît sălbăticirea lor : victoria junglei asupra ideii. În clipa cînd templele au fost acoperite adînc de pădurea tropicală, s-a petrecut aici exact ce s-a petrecut la Roma cînd Forul roman, acoperit de iarbă, a devenit tîrg de vite. Fără să vrea, omul care taie bălăriile transformă de aceea incinta arheologică de la Palenque într-un amfiteatru și gestul său într-o demonstrație filosofică... O, ce prelegeri ar fi putut rosti aici Schopenhauer ! Dacă ar fi venit înaintea lui Stepnens, în anii cînd scria „Lumea ca voință și reprezentare" ! Ce scenă admirabilă pentru a vorbi despre nirvana, despre zădărnicie, ar fi avut în aceste altare de piatră putrezite sub invazia oarbă a lianelor, în aceste temple ciuruite de lunga lor singurătate... Acum, pesimiștii nu mai au ce căuta la Palenque. Ruinele, soarele, iarba, omul care taie lianele spun altceva decît au susținut filosofiile fără speranță. Și nu e acesta faptul cel mai important ? Înainte de orice, Palenque îmi spune că disperarea este o eroare filosofică. Altfel ce rost au altarele de piatră pe care se făceau sacrificii umane dacă nu ne amintesc că a iubi viața nu este singura datorie pe lume, dar nimic nu s-ar putea construi împotriva ei ? Pentru ce curge rîul Otulum dacă nu pentru a răcori mîinile înfierbîntate de soare ale celor care vin aici ? Ce sens are jungla dacă nu ne învață că trebuie să ne împotrivim arbitrariului și dezordinei ? Pe treptele piramidei, mă simt ca un preot păgîn gata să propovăduiască o religie în care amiaza, piatra caldă și dragostea de viață sînt elemente sacre. Acești arbori plini de soare, această iarbă tăiată de un om pe un deal, aceste păsări care zboară pe cerul limpede de septembrie, toate sînt într-adevăr trecătoare cum ni s-a spus mereu. Ca și umbrele de pe aceste trepte pe care urcăm și coborîm. Treptele vieții. Treptele morții. Dar în pofida tuturor celor ce ne-au vorbit despre deșertăciune, aceste trepte fierbinți duc în vîrful piramidei. Duc spre un sens. Și vor exista totdeauna oameni care vor descoperi aici că se poate face filosofie cu o machete în mînă, tăind lianele ce amenință piramidele. Sau nu vor exista și atunci jungla se va întinde peste tot. Dar logica vieții ne cere să răspundem și de această dată „da". Și singura profeție pe care o aștept de la aceste altare de piatră e aceea că în înfruntarea dintre piramidă și junglă, dintre ceea ce dă dreptate omului și ceea ce dă dreptate fiarei, dreptatea aparține speranței. Împotriva morții, acest coyot bătrîn și înfometat, cum ar spune Tatle...

— Acest coyot bătrîn și înfometat nu ne dă tîrcoale numai nouă, señor. A dat tîrcoale și piramidelor.

— Am văzut, Tatle. Ghearele au lăsat urme care se văd în piatră.

— Piramida a vrut să fie nemuritoare, señor.

— Și atunci a ieșit coyotul bătrîn și înfometat din junglă și și-a înfipt colții în piatră, mușcînd din ea.

— A trebuit să aștepte mai întîi ca piramidele să rămînă pustii.

— Dar de ce-au plecat oamenii de aici, Tatle ?

— Nu e nici o taină, señor. Au plecat după alte pămînturi cînd porumbul n-a mai crescut aici. El tăiau copacii din junglă și, înaintea ploilor, le dădeau foc. Apoi, după trecerea ploilor, făceau găuri în pămînt și semănau în ele. Orașul a fost înfloritor cîtă vreme a înflorit porumbul.

— Treptele au rămas apoi goale.

— Și totuși treptele urcă mai departe señor. Tu însuți n-ai fi descoperit fără ele că jungla care ucide piatra cum ar ucide un animal vrea mai întîi s-o sălbăticească...

.. Da, Tatle, așa este. O singură piramidă e deajuns să contrazică jungla. S-o pună sub semnul întrebării. S-o facă să devină ilogică. Omul-a trebuit deci să ridice piramide în mijlocul junglei. O iubire în mijlocul singurătății. O credință în mijlocul întrebărilor. Un orgoliu în mijlocul greșelilor. Apărîndu-le de jungla din el și din afara lui... Cine va învinge ? Omul care taie bălăriile a și dat un răspuns. Și vor exista totdeauna aici motive destule de puternice pentru a justifica o morală*). Nu mai ascult explicațiile ghidului, nu mă mai interesează numărul treptelor pe care urc, numele zeilor pe care îi văd în basoreliefuri : îmi ajunge această morală...

Privesc din nou cărarea ce se afundă în junglă. Ascult din nou sunetul ciudat, obsesiv, de sirenă, al junglei. Și mă gîndesc din nou de cîte lucruri depinde șansa unei călătorii. Am avut noroc să venim la Palenque într-o asemenea zi cînd soarele s-a aliat cu ruinele, scoțîndu-le din muțenia lor. Puteam nimeri aici într-o zi ploioasă, cînd pietrele erau cocîte de apă, absorbite în singurătatea lor, cînd ploaia ar fi domnit, cum a vrut s-o facă jungla, în vîrful piramidelor, cînd lianele lichide ar fi acaparat ele ceea ce a fost salvat din cele vegetale. Ce ne-ar fi spus Palenque atunci ? Dar acum e soare și toată nevoia mea de logică arde ca o flacără pe altarele de piatră ale vechilor temple maya. Nu, Palenque nu poate fi capitala unei greșeli. Ea rămîne o amiază frumoasă și clară pe care nici jungla și, sper, nici greșelile mele n-o vor sălbătici în amintiri. Jungla tenebroasă care ne înconjoară obligă lumina să fie și mai strălucitoare, piramidele și mai orgolioase și încrederea în ceea ce ar trebui să fie firesc și mai încăpățînată. Mai ales că la Palenque nu e absolut nici un echivoc în privința lucrurilor firești.

OCTAVIAN PALER ■

*) În fond, totdeauna m-a intrigat faptul că lumea a ținut minte versul lui Plaut din care provine celebrul „homo homini lupus" și a uitat replica lui Seneca „homo res sacra homini". Capricii ale memoriei ? Poate. Nu știm oare mai multe amănunte despre Nero decît despre Shakespeare ? Din cînd în cînd, și mai ales în junglă, e bine totuși să ne reamintim că toate acestea nu sînt normale, chiar dacă au explicații. Palenque nu face decît să simplifice lucrurile pentru cei grăbiți.

CRONICA FILMULUI

Ecaterina Teodoroiu

Casa de filme nr. 1 (director **Ion Bucheru**) și-a asumat o sarcină grea trecînd la realizarea acestui film ; întotdeauna cînd pornești la prezența pe ecran un erou îndrăgit, popular, intrat nu numai în istorie, ci și în folclor, responsabilitățile sînt imense și pericolele multiple (vezi în acest sens recentul eșec cu „Aurel Vlaicu"). De data asta, transpunînd filmic o parte din viața Cătălinei (interpretată cu sensibilitate, cu gingășie, cu un farmec aparte de către **Stela Furcovici**), echipa de realizatori (scenariul : **Mihai Opriș** și **Vasile Chiriță** — regia **Dinu Cocea**) au reușit performanța de a da publicului un film pe măsura ideii de la care a plecat, un film cald, patetic exact atît cît trebuie, un film FRUMOS ca și chipul îndrăgitei fete-locotenent, care și-a jertfit viața în primul război mondial, luptînd cu arma în mînă împotriva inamicului ce intenționa să nimicească însăși ființa noastră națională.

Foarte puțină ficțiune stă la baza acestei pelicule remarcabile. Singurul personaj „construit" de scenariști, doctorul — admirabil interpretat de **Ion Caramitru** — se integrează firesc, și în folosul narațiunii, alături de generalul Dragalina sau Octavian Goga, prezențe autentice în destinul atît de scurt și atît de tragic al firavei, dar dîrzei ființe care a fost Ecaterina Teodoroiu. Firește că într-un singur film nu se puteau cuprinde toate datele biografice ale eroinei, există momente care au fost eliminate cu bună știință, realizatorii au reușit în schimb să reînvie în cadre de o rară frumusețe plastică — un operator de excepție acest tînăr, **Marian Stanciu** ! — viața unui om fermecător, a unei personalități extrem de puternice, prinsă în plasa tragică a unor evenimente dure, pe cît de insuportabil de dure, pe atît de pline de bunătate, de sensibilitate, de dragoste a fost omul.

Un ansamblu omogen de interpreți — aș remarca la acest capitol pe **Mihai Mereuță**, **Ion Lupu** și **Nițâ Anastase-Fifi** (acesta din urmă fiind de profesie șofer la Studioul din Buftea !) — momente de veritabilă performanță regizorală (să amintim doar secvențele trenului, a gramofonului instalat în plin cîmp, pe zăpadă, etc.), fac din acest film, în mod categoric, cea mai reușită realizare a lui Dinu Cocea. Și poate că tocmai din pricina asta, distonează, surprinzător, costumele (**Ileana Mirea**), copilărești, naiv de „curate", de „noi" — greșeală elementară și care ar fi putut fi o mare povară pentru film, dacă n-ar fi existat acea frumusețe a cadrului, acel simț al peisajului, al chipului uman tipizat (repet, admirabil acest operator **Marian Stanciu**), dacă muzica lui **Ștefan Zorzor**, montajul **Magdei Ghișe**, precum și sunetul semnat de experimentatul inginer **Dan Ionescu** nu ar fi sublimat, nu ar fi acoperit mai bine zis, cu inteligență, eroarea.

„Ecaterina Teodoroiu", în cadrul epopeii naționale cinematografice, rămîne, indiscutabil, un film de referință.

HORIA PATRAȘCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Garderobă pentru suflete

Premieră la **Teatrul Mic**. Mobilizare cum cam de mult nu s-a mai văzut a populației lumii teatrului. În pauze, nimeni nu-i scăpat din mînă : actorii și-au tras un colț de scenă în foaier și, ca să-i țină pe spectatori într-o anume atmosferă de epocă, fac tărăboi de epocă. Mulți, din public, zîmbesc condescendent, dar renunță la bufet, fumat și dependințe și, adevăr mai esențial, chiar și dificili spectatori-specialiști ai premierei de protocol au aplaudat, la sfîrșitul spectacolului, spontan, mult, îndesat, sincer și, deci, uman.

Să îmbrăcăm pe cei goi este una dintre excelentele piese ale dramaturgului de răscruce **Luigi Pirandello**, acela care a descoperit că personajul de teatru, ca și omul, are trei dimensiuni (și, firesc, a și creat astfel de personaje ridicate la puterea a treia), acela care a sesizat neliniștea care ne-o aduce cunoașterea, mai ales aceea de sine, dar care ne-a stimulat, ne-a incitat tocmai pofta de cunoaștere (fără îndoială un rafinament dramaturgic și dramatic). Au fost critici care, la vremea începutului de viață al piesei, deci prin deceniul trei al secolului nostru, au susținut că ea este neclară, încîlcită, muncită. Poate, la modul absolut, au avut dreptatea lor ; însă cert este că în spectacolul regizoarei **Cătălina Buzoianu** nici unul din aceste cusururi nu se face simțit.

Un decor cu puteri magice, dintr-acelea care te smulg din lumea scaunului de spectator și te duc, te închid într-acea a scenei, **Andrei Both**, prin plastică, prin forme neașteptate, prin a treia dimensiune, deconspiră culoarea albă — imaculata albă ! — că are tumori ascunse, deformante, că-i bolnavă de murdărie. Decorul slujește actorii, dar, important, slujește ideile piesei și spectacolului. Să creeze atmosferă pentru idei, asta nu-i la îndemîna oricărei mucavale ! În plus, albul acela revărsat e un excelent fond pentru costumele **Lianei Mantoc** : malițios unic crem pentru costumele tuturor bărbaților întîmplării și subtil socantă (e posibil și imposibilul acesta) rochia fetei fără rochie, Ersilia. Apoi, corul ! E o invenție — ca și orchestra, care spune muzică de **Mircea Florian** — a regizoarei. O invenție binevenită, în spiritul gîndirii pirandelliene și foarte bine realizată, pentru că n-a fost lăsată pe mîna unor figuranți, ci determinată să fie o adevărată creație a unor adevărați actori : **Ileana Dunăreanu**, **Monica Ghiuță**, **Doina Văgădaru**, **Vasile Pupeza**, **Andi Ștefănescu**, **Sorin Medeleni**, **Cornelia Oseciuc**. E de notat că și aceste personaje ale străzii se dezvăluie, potrivit cerințelor momentului dramatic, ale oportunității sublinierii ideilor, dar și ale unei oportunități de ordin artistic. Bale, personalele corului, o fac chiar mai mult, de fapt mai afișat, decît cele titulare ale piesei. Sigur, este de prețuit și de menționat și faptul, de rigoare profesională, că regizoarea s-a consultat cu **Florian Potra**, pentru înțelesul spectacolului, și cu **Miriam Răducanu**, pentru mișcarea spectacolului.

Actorii distribuției propriu-zise nu numai că sînt foarte în rol, dar — și **Dan Condurache**, și **Ștefan Iordache**, și **Mitică Popescu**, și **Petre Moraru**, și **Jana Gorea**, și **Elena Pop** — pe de o parte, dau fiecare de la sine personalitate personajelor și, pe de altă parte, creează impresia chipul, cert și unitar, al unei anume lumi.

Și-acum, cele două artiste care au dus greul : regizoarea Cătălina Buzoianu și actrița Valeria Seciu. **Cătălina Buzoianu** ne obligă la multă stimă, pentru că, nu pentru prima oară, discerne profund o piesă și are și mijloacele profesionale și talentul pentru a și realiza spectacolul, pe măsura felului în care l-a gîndit, l-a văzut, **Valeria Seciu** ne obligă, de asemenea, la stimă, dar — probabil pentru că, spre deosebire de regizoare, e și personal-concret-vizibilă — ne obligă și la dragoste, regizoarea ne cucerește mintea, actrița și mintea și sufletul. Dacă apelăm la criteriul valoric al spectacolului propus, cu fermitate și de autor și de regizoare, atunci trebuie spus că Valeria Seciu, mai mult ca oricare dintre colegii săi de spectacol (e drept, avantajată și de rol), știe și poate să ne surprindă și să ne copleșească cu, să-i spunem, fățărnicia sa de trei ipostaze : cînd este așa cum este, cînd este așa cum pare, cînd este așa cum vrea să fie personajul. Amestecul de chipuri este atît de intim, atît de perfect, încît personajul pare cu-n singur chip. Efectul acesta, care intrigă și neliniștește, se mai datorează și artei dozării și nuanțelor, artă amestecată, la rîndul ei, cu multă știință, cu multă meserie. Valeria Seciu, ca om, este o apariție delicată, poate fi bănuită chiar de fragilitate ; ca actriță, însă, surprinde cu forța sa dramatică. O forță care nu bubuie, ci șoptește intelectual rasat, susură poetic precum un izvor, cîntă (vorbind) feminin învăluitor, însă e o forță tot uriașă, intensă, tenace, persuasivă și, pînă la urmă, învingătoare. În acest rol, cîteva sale tragice sînt comice (unele) și cele comice sînt tragice (tot unele) : e o artă pe muchia unui cuțit care pătrunde, dînd — paradoxal — trăire, adică viață intensă, conștiinței și sufletului spectatorului.

Spectacolul acesta e ca o simfonie, bine înțeleasă, bine dirijată și bine interpretată : pentru că îl constrînge (educativă și fortificantă constrîngere !) pe spectator (inclusiv, ba chiar și mai ales, pe spectatorul care, într-un chip sau altul, face teatru), să fie mai întîi copleșit, umilit, înhibat de înălțimea și puterea la care, pe-o scenă, poate fi creată artă și, mai apoi, să se regăsească la o altă, superioară, cotă a spiritului, a puterii de creație (independent de meseria sa), a încrederii în sine. Spectacolul acesta e o cauză cu efecte precise și intense. El înseamnă teatru întreg, adică un teatru care dă creatorilor ce-i ai creatorilor și dă spectatorilor ce-i ai spectatorilor. Un teatru de la care nimeni nu iese pe ușă cu sufletul gol : în cel ai spectatorilor se află sentimentele, contradictorii dar care îl determină dialetic spre evoluție, de care am vorbit mai sus ; în cel ai artiștilor-realizatori se află sentimentul rostului împlinit și beția de aplauze multe. Încît, nici un suflet nerăminînd gol, se poate spune că toată lumea a fost îmbrăcată.

I. NICOLAE ■

CRONICA PLASTICA

Expozițiile „A"

Revistele *Amfiteatru* și *Viața studențească* organizează în ultimii doi ani, mai ales, o seamă de expoziții de pictură, sculptură grafică, arte decorative și fotografie — expoziții, în general, foarte bune, despre care ar trebui să se scrie mai mult. Voind întîi să însoțească ședințele cenaclului literar patronat de cele două publicații, selecțiile, la care au fost invitați de-o vreme și unii profesioniști ai generațiilor tinere și medii au cîștigat o anume notorietate în lumea, nu prea mare, totuși, a plasticienilor și studenților institutelor de profil. Un loc mai vizitat decît acela al redacției ar putea aceste manifestări în linia celor găzduite de sălile U.A.P. și poate în interesul general. Ar merita-o. Vedem în galeriile Capitalei destule lucruri plicticoase, destule „personale" care dovedesc mai adesea orgoliul artistului întru împlinirea cu date a biografiei, decît vocație și artă adevărată, încît prospețimea prezențelor studențești la expozițiile „A" ar aduce nuanță, fervoare, calitate. Acum, un student clujean — Ovidiu Avram — prezintă o sută de obiecte-tablou, plăci de porțelan cu reliefuri, obiecte care fac, pe lîngă oficiul strict plastic, un fin demers în disputa asupra figurativului. Reliefuri, rezultat din mai multe suprapuneri de materie, povestește fapte ale unei mitologii compozite. E mai degrabă asumarea lirică a unor întîmplări mitice. Ce contează e personalitatea simțirii, suavitatea suferințelor și bucuriilor exprimate aici, impresia de lume gingașă, dar sigur articulată. Cauză e și materialul, fiindcă portelanul obligă pe artist la delicatețe și armonie, chiar și atunci cînd el încîlcește obiecte arhaice. Ovidiu Avram are dar de miniaturist. Cîteva figurine adunate într-o vitrină spun încă mai mult de talentul tînărului. Dacă ni le imaginăm la altă scară, avem un statuar cu frumoase rime la vechile noastre înțuri, cele din neolitic păstrate prin muzee. Cît timp studenții institutelor de arte plastice țin să facă în anii de școală și altceva decît imitația profesorilor lor, putem socoti că învățămîntul merge bine. Afirm aceasta întrucît prea mulți studenți din anii de mijloc și chiar din ultimii n-ar ști să dea pentru o expoziție — la vîrsta cînd tînărul trebuie, orice s-ar spune, să-și exprime individualitatea — altceva decît proba unei lecții mai mult sau mai puțin devotate didacticii unui meșter. Ovidiu Avram debutează meritos, datorează destul culturii și puțin unui anume artist și, iată, rostim cuvîntul pe care abia arăreori îl zicem : lucrările lui au farmec. Se știe doar cîte lucrări ne obligă la opinii de justețe și nu la opinia insuflețită pe care o naște opera cu farmec.

TUDOR OCTAVIAN ■

RUBRICA MEA

Un strălucit domnitor cultural: Şerban Cantacuzino

În monumentala lucrare a lui N. Iorga, *Istoria Românilor*, în 11 volume (Bucureşti, 1936—1939), al şaselea este sugestiv intitulat „Monarhii". Începînd cu Radu Mihnea al II-lea, pe care Miron Costin l-a numit cel Mare, mustrîndu-l totuşi pentru fastul curţii sale, şi sfîrşind cu Constantin Brâncoveanu, ţările noastre au fost conduse de voievozi care întemeiază, după geniul istoric, „monarhia românească", în sensul atît etimologic al cuvîntului — domnia unuia singur, în cadrul statului modern, centralizat, cît şi în acela al marilor ambiţii de politică internă şi externă. Aceşti monarhi înalţă palate de piatră în stil occidental, se înconjoară cu o curte fastuoasă, trimit ambasade, închegează alianţe cu marile puteri vecine şi năzuiesc să-şi elibereze patria, ba chiar visează, după pilda lui Mihai Viteazul, la unificarea ei.

Unul ca Şerban Cantacuzino, mîndru pe ascendenţa sa bizantină, care dăduse Imperiului roman de răsărit doi împăraţi, manevrează cu dibăcie ţesele politicii externe, cu două împărăţii vecine şi puternicul regat polon, ridicat iarăşi la rang de mare putere de Jan Sobieski, liberatorul Vienei, visînd, graţie unei armate pe care o reorganizase şi pe sprijinul aliaţilor săi, să-şi cucerească independenţa, să coboare în Balcani şi să se întroneze pe scaunul strămoşilor săi, în Constantinopolul lor.

Istoria lui o scrie dr. Alexandru Popescu, în micromonografia *Şerban Cantacuzino*, apărută în excelenta colecţie „Domnitori şi voievozi", la Editura Militară, Bucureşti, 1978 (în-16°, 174/+ 2/pagini), curînd după marcanta lucrare a lui Carol Göllner despre George Rákoczy al II-lea, principele Transilvaniei, aliatul lui Matei Basarab şi al lui Gheorghe Ştefan, al lui Radu Mihnea al III-lea şi al lui Constantin Şerban.

Domnitor de mari ambiţii în toate direcţiile, Şerban Cantacuzino a avut şi o remarcabilă politică culturală. După cum remarcă dr. Alexandru Popescu, el restaurează tiparniţa bucureşteană, dă în limba română *Cheia înţelesului*, un *Liturghier*, întîia *Evanghelie* tipărită în Ţara Românească, şi pune sub tipar *Biblia*, cu îngrijirea nepotului său de soră, Constantin Brâncoveanu, carte care, ca şi aceea a lui Luther, a servit la fixarea şi unificarea limbii noastre, pe toată aria românismului, îndeplinind astfel un rol care depăşea pe cel sacru, cartea neslujind dealtfel ritualului.

O interesantă faţă a mîndrului şi aprigului voievod, înzestrat nu numai cu o impresionantă statură, cu ochi mari, poruncitori şi cu o voce tonitruantă, impunînd însişi otomanilor, este aceea de cunoscător în ale arhitecturii, care-şi dăduse probele „ca ispravnic al lucrărilor de construcţie ale bisericii mitropoliei, în vremea lui Leon Vodă, şi ale hanului Sf. Gheorghe, începute în 1670". În timpul domniei lui de zece ani (1678—1688), a clădit mînăstirea Cotroceni, monument istoric, păstrat pînă în zilele noastre, un palat domnesc, care s-a distrus, şi un han, de vaste dimensiuni, de asemenea năruit prin vicisitudinile vremilor. Despre mînăstirea Cotroceni aflăm că un călător englez, Edmond Chishull, care a văzut-o după moartea ctitorului, a calificat-o „cea mai frumoasă din toate clădite în acest ţinut de domnii de acum ori dinainte".

Soţia lui, Maria, a ctitorit biserica Doamnei în Bucureşti, recent dezvelită privirilor, prin dărîmarea clădirii de la colţul Căii Victoriei cu Bulevardul Republicii.

Puţine obiecte de artă, efectuate în ţară sau de meşteri transilvăneni, din cele constituind fastul curţii sale, nu au rămas. Atîtea cîte sînt, ne putem face o idee de strălucirea interioarelor celui ce succedase pe scaunul Ţării Româneşti unui alt mare ambiţios, deşi de umilă extracţie, Gheorghe Duca.

Opera sa de reorganizator al armatei naţionale, ridicînd-o la cifra de 40 000 de ostaşi, nu intră în cadrul cercetării noastre, dar atestă geniul politic al unui autentic „monarh", hotărît să treacă peste toate piedicile ce i se puteau pune în cale, şi dinăuntru ca şi din afară.

Cred că nu s-a înşelat acela care a văzut în persoana lui Şerban Cantacuzino un „portdrapel al luptei pentru neatîrnare şi al unităţii româneşti".

Este controversat numai rolul ce l-ar fi avut la înfiinţarea întîiului institut academic, de învăţămînt superior, în Bucureşti. Înconjurat de învăţaţi greci, pe care i-a adus în ţară, i se recunoaşte însă că a pus bazele Academiei Domneşti de la mînăstirea Sf. Sava, care a luat un avînt puternic sub domnia lui Constantin Brâncoveanu, beneficiarul unei domnii paşnice, de peste un sfert de veac şi al titlului de domnitor al culturii. Citiţi dar interesanta micromonografie a lui Şerban Cantacuzino de dr. Alexandru Popescu.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ: „Noaptea grîului nou"

Prima carte de versuri a lui Nicolae Dan Fruntelată era intitulată *Puterea sunetului*, avea ca dată de apariţie anul 1977 şi cuprindea poeme scrise, de fapt, cu aproape un deceniu în urmă. Aşa se explică de ce păstra încă un anumit aer ezoteric, specific nonconformismului studenţesc de atunci, ca şi destule dovezi de naivitate. Este adevărat că dincolo de aceste stridenţe se auzea o voce limpede, cu inflexiuni tandre şi nostalgice. Însă cîţi dintre cititorii de azi, atît de insistent asaltaţi de apariţia pe bandă rulantă a tot felul de scrieri lirice, mai găsesc disponibilitatea sufletească necesară pentru a face investigaţii minuţioase? Noul volum, publicat recent de Editura Cartea Românească, s-a purificat de orice fel de zgură astfel încît dă celce-l parcurg sentimentul înviorător al unei inaugurări, ca izbucnirea primelor acorduri muzicale după obişnuita perioadă de încercare a instrumentelor dinaintea unui concert. De la titlu — *Noaptea grîului nou* — care schimbă accentul de pe „semnificant" pe „semnificat" şi pînă la tăietura simplă şi sigură a fiecărui poem, totul a devenit mai adevărat. Nu întîmplător, din placheta de debut n-au fost reluate decît cîteva texte, după ce, şi din cuprinsul lor, s-a înlăturat cu severitate ceea ce părea inutil.

Poezia lui Nicolae Dan Fruntelată, aşa cum ni se înfăţişează acum, se defineşte cel mai bine printr-un inspirat vers al său: „Despre bucurie, cu puţină tristeţe scriam...". Trăsătura ei dominantă o constituie, într-adevăr, simultaneitatea acestor stări de spirit aparent incompatibile, simultaneitate realizată nu în maniera „măreaţă" şi cam teatrală a unora dintre ultimii romantici de azi, ci cu sfială şi puritate, ca într-o confesiune sau într-o rugăciune. Sensibilităţii vulnerabile, aproape copilăroase a poetului îi lipseşte acea coardă de bronz care să facă posibilă trăirea solemnă a unor mari sentimente, astfel încît, în momentele de prea intensă fericire, vocea sa se îneacă de plînş: „E-atîta dor, doamne-al primăverii / că m-aş zidi în el într-o zi / şi ţi-aş face biserică într-un mugure / şi m-aş închina, şi-aş muri". *(Imn laic)*

Cele mai multe dintre poeme sînt stenogramele unor reverii, care aduc în prezent imagini dintr-o copilărie petrecută în lumea satului. Aceste imagini au — ca fotografiile de demult — marginile estompate de un fel de ceaţă, dovadă de autenticitate. Totodată, atunci cînd poetul este adînc mişcat de revederea lor, ele capătă o tentă fabuloasă. Iată, ca exemplu, impresionantul poem *Satul, cu apa şi rădăcinile*, în care mica aşezare ţărănească, zărită în negura timpului ca printr-un ochean întors, pare o ambarcaţie stranie, arhaică: „Satul, după o perdea de salcîmi / cu toate culorile subţiate de depărtare / barcă de pescari, îmbătrîniţi la pescuitul de grîu. / pe marea pămîntului cea mare / uliţele strîmbe unde dorm / visele copilăriei mele, / obosite de atîta drum, / putrezite de atîta sare / satul, după o perdea de ani / cu semnele uitate şi grădinile / satul strigînd din plasele verii / după toţi cîţi au fost şi nu sînt / după toţi cîţi nu sînt şi vor fi — / satul, cu apa şi rădăcinile...". Dorul intens, sfîşietor de a retrăi miracolul de altădată, ca şi conştiinţa clară a faptului că o asemenea retrăire nu mai este posibilă se exprimă şi prin accente tragice. Ele sînt atenuate doar de discreţia şi duioşia poetului, care are generozitatea să bucure fie şi la vederea unor „vestigii" ale paradisului său pierdut: „Venim la oraş cu fructe de vară / Le vindem în pieţe, ne vindem şi noi — / Soarele trage pe tarabe să moară / Îl mai ţinem cu-o gură de apă, cu un strop de noroi. / / Venim la oraş, stă cîmpia în coşuri / Tăiată, legată, abia respirînd / Se bucură lumea, e bună cîmpia / E ieftină tare, miroase şi-a gînd". *(Venim la oraş)*

Acestui spaţiu mirific îi este opus prozaismul existenţei mature. Nu cu vehemenţă, ci cu o tristeţe decentă, voalată, care tocmai de aceea are darul de a se infiltra în conştiinţa cititorului, contaminîndu-l: „Într-un acvariu imens, la etajul de sus / Locuim în lumină, în plină lumină / Razele planetei fulgeră prin noi — / Ştim ce se poate, ştim ce e, ce-o să vină" *(Acvariu)* În afară de lipsa de mister, pe poet îl exasperează şi senzaţia că nu mai are timp pentru el însuşi, că viaţa sa înaintează mult prea vertiginos spre sfîrşit, ca şi cum s-ar fi suit într-un tren care se îndreaptă fulgerător spre destinaţie acoperind, cu vacarmul său, vocile împloratoare ale pasagerilor: „Opriţi-vă, vreau să cobor, a strigat / Cu gura noastră, poetul, odată / Vreau să iubesc, mult, enorm, în tăcere / Şi ecoul creştea ca o floare ciudată. / / Opriţi-vă, dar el însuşi fugea / Sacadat şi bătrîn, noapte-zi-noapte-zi. / Fiul lui scria versuri şi încă spera / La clipa în care te poţi chiar şi opri".

S-a susţinut multă vreme, direct sau indirect, că sentimentul „dezrădăcinării" ţine exclusiv de sămănătorism şi reprezintă, prin urmare, o atitudine lirică „depăşită". Ideea este, fără îndoială, falsă. Sînt convins că peste o sută de ani, cînd civilizaţia terestră se va extinde pe alte planete din sistemul solar, poeţii se vor gîndi cu nostalgie la copilăria petrecută pe bătrînul Pămînt. Vreau să spun că nimic din sentimentele omeneşti nu se pierde şi nu se cîştigă, totul există, se transformă. Drama dezrădăcinării, aşa cum apare în poezia lui Nicolae Dan Fruntelată, este profund modernă, avînd ceva din fiorul *Imposibilei întoarceri* a lui Marin Preda. Nu se poate nega faptul că, uneori, tema aceasta tratată de-a lungul timpului de atîţia mari poeţi îl atrage pe nou venit pe făgaşuri arhicunoscute (aşa cum se întîmplă, de pildă, în *Răspuns mamei*, unde se face auzit timbrul poeziei lui Serghei Esenin), însă, în ansamblu, poetul reuşeşte să impună un *altfel* de ton decît cele consacrate, discret şi subtil, lucid şi comprehensiv.

În volumul *Noaptea grîului nou* există şi alte aspecte demne de interes: o lirică patriotică firească, neconvenţională, o inteligentă reluare a unor ritmuri folclorice, o interesantă încercare de reabilitare a liedului romantic. Însă principala caracteristică rămîne aceasta irizaţie de melancolie care îi conferă lui Nicolae Dan Fruntelată un loc distinct printre poeţii tineri de azi.

ALEX. ŞTEFANESCU ■

FAPTELE ŞI VORBELE

Împrumuturi nevinovate

Vă spun cîteva reflecţii pe care mi le-a trezit titlul unui recent film românesc: **Înainte de tăcere**, poate cel mai bun făcut la noi în ultimii ani, ţin să o spun din capul locului. Afişul însă m-a lăsat perplex. Mă aşteptam — cînd am citit titlul — să găsesc scris dedesubt „după un roman de Paul Georgescu". Surpriză! Autorul care l-a inspirat pe regizor e I. L. Caragiale, cu nuvela **În vreme de război**, menţionată pe afiş.

Foarte bine, dar titlul?

Există oare o proprietate literară a acestuia? Îmi veţi răspunde că „împrumutarea" titlurilor între scriitori e un obicei vechi. Se cunosc nu ştiu cîţi „Amphitrion". Dicţionarul de opere Bompiers-Laffont indică, după Plaut, printre autorii care şi-au botezat identic operele lor, pe Camoëns, Molière, John Dryder, Heinrich von Kleist ş.a., cum puteţi constata, numai persoane foarte respectabile. Numărul acestora a ajuns atît de mare, încît Giraudoux a simţit nevoia să precizeze că „Amphitrion"-ul său e al 38-lea.

Nu sînt mai puţine Antigone, Electre şi Hecube. La fel stăm cu Oedipii. Şi amînteam că aici celebritatea personajului mitologic trece oarecum proprietatea literară a titlului în domeniul public.

La fel se întîmplă cînd un volum poartă numele extrem de modest **Poezii** sau **Critice**. În ciuda caracterului lor voit anodin, asemenea titluri capătă o marcă proprie, prin semnătură. Trebuie să ai nu puţin curaj ca să-ţi numeşti un volum pur şi simplu **Critice**, după Maiorescu, să zicem. A făcut-o Lovinescu, dar l-au ţinut curelele, dacă pot să spun aşa. Nu altfel stau lucrurile cu discretul **Poezii**, sub care au semnat Goethe, Eminescu, Poe sau Mallarmé. Cît e vorba de o atare denumire strict categorială, nu-ţi rămîne să spui, cînd o reîntîlneşti adoptată cu dezinvoltură: „Da, bine, „Poezii"... Dar ce poezii?"

Cum lucrurile ies din zona aceasta, unde fiecare ia după voie şi o patriarhală cutumă, ca-n **Mărul de lîngă drum** al lui Mihai Beniuc, proprietatea literară începe să fie lezată.

Străinul lui Titus Popovici poartă titlul unui vestit roman de Camus. Comentatorii sînt obligaţi să facă precizări dacă se referă la o carte sau alta. Am şi întîlnit expresia: **Străinul** camusian, ca să nu aibă loc, cine ştie, vreo confuzie regretabilă.

O piesă de Aurel Baranga, **Adam şi Eva**, a luat titlul romanului la care ţinea cel mai mult Rebreanu. Cu **Scriitori români şi străini**, Liviu Petrescu a intrat în grădina lui Ibrăileanu. Şi **Incognito** de Eugen Barbu e un titlu însuşit prin expropriere. **Poezie neîntreruptă** de Virgil Teodorescu traduce marca dragoste a autorului pentru Eluard şi la propriu, fiindcă ilustrul liric francez şi-a numit o culegere: „Poésie ininterrompue".

Să ne oprim aici cu exemplele, deşi lista lor s-ar putea lungi apreciabil şi ar deveni simptomatică.

În teoria literară modernă, începutul unui roman, „incipit"-ul e considerat un adevărat principiu generativ al naraţiunii. Frazele care o declanşează îi conţin „în nuce" dezvoltarea ulterioară, ca sămînţa, viitorul copac. Atunci nu şi titlul păstrează măcar ceva din acest rol important?

Nu mă gîndesc să merg atît de departe ca semioticienii. Încerc doar să pledez cu blîndeţe pentru puţin mai mult respect al proprietăţii în republica literelor, unde naţionalizarea bunurilor a întîrziat să se producă. Şi, înţeleasă astfel, nici nu e o acţiune revoluţionară, deci salutară, prin urmare poate să fie lăsată să aştepte pînă la calendele greceşti.

În timp ce formulez însă aceste timide cerinţe, o voce îmi şopteşte peste umăr: „Dumneata te ocupi de „împrumutarea" titlurilor? Uită-te mai bine în jur şi vezi cum se „iau", fără sfială şi fără a da nimănui socoteală, versuri întregi, metafore, imagini, subiecte întregi, personaje. Dacă ar fi numai titlurile... Ai o viziune incorigibil idilică asupra vieţii literare".

OVID S. CROHMALNICEANU ■

Cap limpede

A apărut **Caietul debutanţilor** pe anul 1977 al Editurii „Albatros" care include poezii de 14 poeţi participanţi la concursul de debut al editurii, ediţia 1977. Transcriem numele acestor tineri, îngăduindu-ne să speculăm că dintre ele vom mai auzi: Dan Boscencu, Aurel Buricea, Mihai Cupcea, Alexandru Deniforescu, Ion Dumbravă, Mihai Adrian Eres, Ion Istrate, Mira Lupeanu, Ion Mustaţă, Gheorghe Pârja, Gavrilă Pompei, Elsa Popescu, Liviu Ioan Stoiciu, Dumitru Udrea ● Tot la Editura „Albatros" a apărut cel de-al treilea volum al lui Marius Tupan intitulat **Noaptea muzicanţilor**, poate cea mai împlinită dintre cărţile sale. Tînărul prozator abordează în povestirile lui o lume diversă şi citeodată stranie, confruntată cu probleme care solicită neapărat răspunsuri. Autorul alternează cu abilitate planurile enigmatice şi cele reale în naraţiuni limpezi, cursive ● O versiune românească adnotată la 28 din sonetele lui William Shakespeare — **Doamna brună din sonete** — publică Andrei Ion Deleanu la Editura „Dacia". Citîm din introducerea autorului: „Apropierea mea de **Sonete** a fost incidentală — nu a pornit dintr-un act de voinţă chibzuit. Dar contactul cu Shakespeare, cu opera lui, m-a stimulat, m-a impins, la pătrunderea în adîncime. Cu timpul, lucrînd, m-a dus şi la o formulă proprie de traducere. Formula de traducere în care prezint **Sonetele** lui Shakespeare în limba română este un rezultat la care am ajuns progresiv, încercînd să rezolv, pe măsură ce apăreau, piedicile, problemele ce se pun unui traducător în munca sa atunci cînd nu vrea să stîrbească bogăţia textului original". ● Tînărul scriitor Florentin Popescu publică o nouă carte de reportaj: **Contemporan cu visul** (Editura Sport-Turism). Volumul înmănunchează pagini despre oameni, locuri şi tradiţii din ţinutul Buzăului ● La Editura Eminescu a apărut volumul de versuri **Zări străbune** de Ion Văduva-Poenaru. Poetul glorifică momente semnificative din istoria patriei — epoca lui Burebista, epoca lui Decebal precum şi datinile vechi şi noi ale ţării: „Nisipurile toate se mişcă peste geţi, / Sub sînge, ucigaşii n-au vreme să-l îngroape / Pe cel mai mare rege: El urcă-n cei săgeţi. / De dincolo de geană, de dincoace de ape. / La catafalcul lumii, istoriile cresc, / În mine Burebista coboară peste vreme, / Toţi ucigaşii-n groapă vor sta pe sub blesteme, / Doar el, peste milenii, va trece-n chip firesc. / Urcînd prin timp cu Dinsul, veciile adun, / Pe tronul lui rămîne cît timpul este timp, / Sub cel mai mare rege, pămîntul meu străbun. / Va sta lîngă Zamolxe, acolo, în Olimp; / În piept adun milenii şi nin' la mine vin. / Cu Burebista-n suflet lui Decebal mă-nchin". ● Au apărut la Editura „Minerva" două volume de nuvele ale lui Matteo Bandello prezentat astfel de Alexandru Balaci: „Deserlind fapte şi întîmplări, antice şi moderne, episoade ale vieţii contemporane, tradiţii profund populare, tragice evenimente, accidente comice, naraţiuni maritime, Bandello a dat prozei italiene cea mai importantă producţie nuvelistică după capodopera **Decameronului** lui Boccaccio.

Un cercetător atent al secolului al XVI-lea, care vrea să-şi facă o idee clară despre viaţa societăţii acelor timpuri, va trebui să recurgă totdeauna la opera aceluia care avea să fie supranumit, pe drept cuvînt, „Boccaccio lombard". ● Aceeaşi editură prilejuieşte reîntîlnirea cu maeştri ai nuvelei ruseşti în două volume de nuvele ruseşti: **Logodnica** şi **Pătăniile lui Rastioghin**. ● În traducerea Marianei Ciurca şi a Violetei Modorcea a apărut **Nuvela mongolă contemporană**. ● Un compact volum de **Studii de teoria artei** aparţinînd lui G.V. Plehanov a transpus în româneşte Janina Ianoşi. Prefaţa şi aparatul critic aparţin lui Ion Ianoşi. Volumul cuprinde, printre altele, celebrele **Scrisori fără adresă**, **Literatura dramatică franceză şi pictura franceză a secolului al XVIII-lea, din punctul de vedere al sociologiei**, **Mişcarea proletară şi arta burgheză**, **Artă şi viaţă socială**. După cum afirmă Ion Ianoşi, „Lucid şi pătrunzător analist, capabil de luminatoare sinteze, Plehanov a scrutat într-un mod coerent şi unitar, marxist în intimitatea lui, arta diferitelor epoci. El este un deschizător de perspective în istoria şi în teoria artei."

Ce era Moș-Gerilă? El era director comercial și așa o tolbă avea

Ce n-avea Moș-Gerilă? El n-avea scrupule

Maiorul Mihai Onțanu și procurorul Vladimir Lucaciu ne-au avertizat, înainte de a-i aduce pe Filip Ioan în birou, că o să avem surpriza să constatăm că „personajul" anchetei de care ei s-au ocupat, în prezent încheiată, e îmbrăcat într-o haină cam nepotrivită obiceiurilor sale banditești. Acum, după ce l-am văzut și ascultat, trebuie să mărturisim că au avut dreptate. Într-adevăr, ne-ar fi fost greu, ca să nu spunem imposibil, să gîndim, dacă din întîmplare am fi ajuns să deschidem ușa aceea de la I.C.L. Alimentara, sectorul 8, pe care scria: „Director comercial", că omul prezentabil, cu trăsături fine, înalt, impunător, amabil și limbă dulce, absolvent al A.S.E., un om care prin vorbă și gest căuta să arate un „tip" superior, așadar că omul acela nu era nimic altceva decît un infractor, și încă unul de cea mai joasă speță, un hoț, care se folosea de funcție pentru a agonisi cît mai mult, pe seama subalternilor.

Nu știm prin ce împrejurări a ajuns acest Filip Ioan să-și asigure protecția și numirea în funcția de director comercial la I.C.L. Alimentara, sectorul 8. Cert este că el nu merita sub nici o formă acest post de răspundere, fiind cunoscut de către toți cei din branșă ca un ciubucar notoriu, un om fără scrupule. Dealtfel, chiar înainte de numire fusese scos din funcția de șef de birou la I.L.F. Militari ca necorespunzător. Numirea sa la I.C.L. Alimentara a fost făcută, împotriva uzanțelor, fără acordul Direcției comerciale, unde de asemenea era foarte bine cunoscut.

Ajuns director, Filip n-a întîrziat să profite de situație, trecînd imediat la acțiune. Prin natura funcției, el avea în subordine numeroși gestionari și, tot prin natura funcției, el calcula necesarul de marfă și făcea repartiția acesteia, stabilea articolele cu vînzare lentă sau greu vandabile, analiza și organiza amplasarea, profilarea și modernizarea unităților, urmărea problema mult discutatelor perisabilități. Ei bine, avînd pîinea și cuțitul în mînă, cum se spune, directorul comercial Filip a trecut la... cunoașterea unităților din subordine chiar a doua zi după numire, anunțîndu-și subalternii, fără ocolișuri, că are de gînd să fie „mamă bună" pentru cei ce vor ști să fie „atenți" cu el, și „mamă vitregă" pentru cei nesimțitori. Cu alte cuvinte, Filip și-a scos funcția la mezat: „Dați, vă veți bucura de protecția mea, nu dați, va fi vai de voi!"

— Tovarășe maior Onțanu, spuneți-ne de ce era poreclit Filip „Moș-Gerilă".

— Porecla i se trage de la faptul că întotdeauna acesta trebuia să aibă „sacul" (adică portbagajul) plin. Dacă „Moș-Gerilă" tradițional vine cu sacul plin pentru a face daruri, „Moș-Gerilă" de la I.C.L. Alimentara, sectorul 8, era o variantă mai specială, el venind cu sacul gol și pretinzînd să-i fie umplut. Cu carne, cafea, băuturi, dulciuri și, nu în ultimul rînd, cu bani, după profilul unității pe care „tovarășul director" se deranja să o viziteze. Cînd vedeau stopînd în fața magaziilor „Dacia" roșie a lui Filip, gestionarilor li se făcea părul măciucă. Ei știau că în cel mai scurt timp, adică în timpul în care acesta îl avea afectat pentru control, trebuiau să facă repede pachetul și să-l ducă la portbagaj — sacul pe care Filio îl lăsa întotdeauna deschis, la dispoziția subordonaților săi.

Pentru serviciile ce i se făceau, „directorul" știa să fie recunoscător. Greu nu-i era, pentru că funcția pe care o avea îi dădea această posibilitate, atîta vreme cît nimeni nu se amesteca în treburile sale, nici directorul plin, nici Direcția comercială.

Cum lucra „Moș-Gerilă"? Iată-l, de pildă, pe măcelarul N. Niculescu. Filip l-a cunoscut la scurt timp după ce a fost numit director comercial. Și întrucît acesta s-a dovedit „atent" cu el, după cîteva luni l-a mutat de la unitatea din Piața 1 Mai, la o unitate cu mare dever din Calea Griviței. Pentru transfer, precum și pentru repartizarea preferențială a cărnii, Filip a luat de la acest măcelar într-un an de zile, fără să achite vreun ban, nu mai puțin de 680 kilograme de carne, în valoare de 13 500 lei. Același procedeu l-a aplicat și cu alți vînzători la unități de desfacere a cărnii din sectorul 8.

Filip nu avea scrupule atunci cînd pornea să-și ia tainul zilnic. Iar cînd vreunul îndrăznea totuși să se opună, Filip își arăta, așa cum promisese, fața de „mamă vitregă".

După ce l-a dat în mai multe rînduri pachete cu carne, văzînd că directorul nu se mai satură și nici nu are de gînd să plătească, gestionarul I. Nica și-a permis într-o zi să-i spună că nu are carne în magazin. Trecînd să verifice afirmația acestuia, Filip a descoperit o anume cantitate din acest produs în frigider. „Fapta" gestionarului l-a iritat atît de tare, încît la numai cîteva zile l-a schimbat pe „indisciplinat" din funcție, trecîndu-l muncitor necalificat!

Și gestionarul N. Zelca a comis o imprudență față de „tovarășul director". Cînd acesta i-a cerut nici mai mult, nici mai puțin decît să-i pună în mașină 2 kilograme de cafea boabe, Zelca i-a adus odată cu pachetul și bonul de plată. Mai mult, văzînd că Filip nu se sinchisește să plătească, după cîteva zile, gestionarul a adus la cunoștința directorului plin faptă acestuia. Credeți că, așa cum ar fi fost normal, s-a luat vreo măsură, s-a cercetat măcar situația? Nicidecum! Directorul plin, Dutu Nicolae, s-a mulțumit să-și cheme adjunctul și să-l dojenească pentru fapta sa. Cît de severă i s-a părut lui Filip dojana șefului se vede din faptul că nu s-a dus niciodată să achite cafeaua.

Un amănunt nu lipsit de interes este și acela că Filip Ioan îl avea în subordine și pe Ștefănescu Gheorghe, a cărui unitate din Calea Griviței 325 ținea de I.C.L. Alimentara, sectorul 8. Este ușor de înțeles că Filip, individ pus pe căpătuială cu orice preț, nu putea să scape ocazia de a-l stoarce și pe Ștefănescu.

Despre felul cum directorul comercial al I.C.L. Alimentara, sectorul 8, a înțeles să-și rezolve îndatoririle de serviciu în mijlocul acestei tarabe de escroci, care era „vinăria Ștefănescu", este suficient să spunem că deși îl vizita foarte des pe acesta, niciodată nu a apărut în vreun document vreo constatare în legătură cu activitatea unității. Lucrurile erau roze la Ștefănescu, și Filip i-a făcut serviciul acestuia, facilitîndu-i obținerea de delegații pentru aprovizionare direct din cramele furnizoare, precum și obținerea de la I.C.R.A. București a unor cedări de importante cantități de vinuri. Pentru că aceste servicii erau plătite împărătește de Ștefănescu, în vin, țuică și bani.

Și tot pentru a înțelege mai bine caracterul individului să mai notăm că nu se dădea în lături, pentru a mai ciuguli un ban, să facă pe taximetristul cu mașina personală, transportînd persoane de la Gara de Nord în oraș! Cum de se preta un director la o asemenea faptă? Uite că se preta. La percheziția executată de organele de ordine i-a fost găsită suma de 203 448 lei, pe lîngă alte numeroase bunuri de valoare. Și cu descoperirea banilor e o poveste. După declanșarea anchetei în cazul Ștefănescu, simțind pericolul, Filip împreună cu soția sa (cadru didactic!) au luat cecurile la purtător în valoare de 172 000 lei pe care le avea la domiciliul din București și s-au dus cu ele la Bușteni, unde familia deținea o proprietate, îngropîndu-le la baza unui stîlp de susținere a casei, într-un borcan de sticlă. Pe parcursul cercetărilor, ei a mărturisit unde a ascuns banii. Deplasați la fața locului, maiorul M. Onțanu, de la cercetări penale, și locotenentul major D. Derscanu, de la economic, au găsit la locul indicat doar niște cioburi. Aflată de față la căutări, soția lui Filip a spus că nu știe nimic de bani. După alte cîteva ore de muncă, cei doi ofițeri au descoperit cecurile într-o cutie de tablă îngropată la baza unui alt stîlp al casei. Cum își mutaseră banii locul? Prin hocus-pocus? Nicidecum! Transferul îl făcuse însăși profesoara.

Iată, așadar, cine este Filip Ioan, fostul director comercial al I.C.L. Alimentara, sectorul 8. Iată cum un infractor, un ciubucar, un om descompus moral, pus pe căpătuială, un mincinos, a putut beneficia de prerogativele unei funcții importante. Această gravă eroare ar fi putut fi desigur evitată dacă cei care l-au numit ar fi procedat așa cum o cer principiile societății noastre, și ar fi putut fi mai repede curmată dacă cei care lucrau cu el, atît șefi cît și subalterni, ar fi adoptat o atitudine fermă și l-ar fi dat în vileag. Rîndurile acestea constituie un îndemn pentru demascarea altor „Filipi", cîți mai există, un îndemn la demascarea parazîților.

VALERIU RĂMNICEANU
ION CHILOM

Viorel Mărgineanu: Portul Constanța.

La șase zile după „urechit"

— Ceapa aia, să știți că au adus-o părinții, zice învățătoarea Aglaia Grigore, comandanta detașamentului de pionieri de la Școala generală a satului Davideni, comuna Țibucani, județul Neamț.

— Care ceapă, întrebăm și chiar nu știm.

— Deci n-ați venit pentru ceapa aceea?

— Nu.

Am venit, mai bine spus am fost trimiși, să vedem cum se face că profesorul Constantin Grigore, de la aceeași școală, soțul învățătoarei Aglaia, a ignorat într-o zi rangul său de cadru didactic și cum, mai apoi, a săvîrșit greșeală după greșeală, ajungînd ca în curînd să apară în fața unui complet de judecată.

Citîm cîteva declarații din dosarul întocmit cu zel tineresc de către lucrătorii postului de miliție Țibucani, toate referindu-se la ce anume a făcut într-o pauză profesorul Grigore Constantin vizavi de elevul său Dănilă Constantin, zis Costel, la cei 12 ani ai săi:

„...L-a tras de ureche și de barbă și l-a batjocorit pentru ceea ce făcuse..." — Octavia Botescu, mama elevei Georgeta Botescu. „...L-a luat la bătaie pe colegul meu Dănilă Constantin cărula l-a tras 3 palme peste cap, l-a izbit de mai multe ori cu capul de tablă și apoi l-a lovit cu picioarele..." — Manole Cristinel. „...N-am văzut dar am auzit de la Roman Mihaela și de la... (indescifrabil — n.n.) că a fost bătut de tovarășul profesor Grigore..." — Botescu Georgeta, elevă la aceeași școală. „Apoi l-a prins de ureche crezînd că îl va intimida și va scoate adevărul..." — Sonia Abiculesei, profesoară, colegă cu prof. Grigore. „...Atîta timp cît am stat acolo nu s-a întîmplat nimic și deci nu am văzut..." — Munteanu Maria, profesoară, colegă cu prof. Grigore. Discutăm cu învățătoarea Aglaia Grigore, cea care atunci cînd lipsește directorul îi ține locul. Și acum directorul lipsește: este în concediu fără plată.

— Vă vine greu căci este vorba de soțul dumneavoastră, zicem, dar vă rugăm să ne spuneți: soțul l-a bătut pe Costel sau nu?

— La vreo două săptămîni după caz am auzit și eu că lumea zice că băiatul a ajuns la spital din cauza soțului meu și l-am întrebat: „L-ai bătut?" Răspunde: „Nu cred că l-am bătut recent". Cred că l-a urechit un pic.

Ce înseamnă „a urechi"? Bibliografia de specialitate nu reține. Creangă iarăși n-a lăsat date despre problemă, deși în „Amintiri din copilărie" se bate bine și competent. Cu modestele noastre puteri, instaurați pe tărîmul fertil al faptului concret, credem că este vorba de apucarea urechilor elevului de către degetele profesorului. Apoi se răsucește și apoi doare. De la prima reformă democratică a învățămîntului din România, cea din anul 1947, bătaia împreună cu verii ei de la țară, urechitul, ciupitul, statul pe nuci, statul la colț au fost abolite. Este nedemn pentru un cadru didactic să apeleze la asemenea mijloace, a spus legiuitorul. Este needucativ, este înjositor pentru elev. Mai ales că elevul nu se poate apăra. Știe profesorul Grigore Constantin toate aceste lucruri? Trebuie să le știe, căci el însuși a beneficiat de gratitudinile politicii partidului și statului în domeniul învățămîntului. De la 17 la 24 ani el a lucrat ca muncitor la Săvinești, avînd posibilitatea să urmeze liceul la seral și apoi să urmeze la zi Facultatea de mecanică-matematică de la Iași. Căsătorit, cu doi copii, are o locuință bună într-o comună frumoasă și mai are și autoturism proprietate personală. O Dacie-1 300. În România acestor ani, apostolatul profesorului se face, cum se vede, în condiții de civilizație și confort. La aceste lucruri trebuie să se răspundă cu muncă, or, în cazul unui cadru didactic, respectarea personalității copilului este o îndatorire de prim rang.

„Mă cheamă Dănilă Constantin. Costel, așa mi se zice pe acasă. Păi am rămas repetent o dată într-a întîia. Cum de ce? Au rămas mai mulți. În ziua aia ne-au dus la film și eu i-am zis ceva urît unei colege de școală. A doua zi ea a venit la școală cu mama ei și tovarășul profesor Grigore m-a întrebat ce i-am zis. Eu am tăcut și dinsul m-a zgîlțîit de haină și m-a tras de urechi".

Iată! Declarație curată, sinceră, de copil. El nu spune că l-a dat cu capul de tablă și nici că a fost lovit cu picioru. De ce oare? Probabil că așa ceva nu s-a întîmplat. Sau — și această posibilitate trebuie cercetată — nu-și mai aduce aminte. Sau — trebuie să gîndim și așa — cineva l-a învățat.

După „urechit", la șase zile, copilul acuză dureri de cap, are amețeli și greșuri, își pierde echilibrul. De la circumscripția sanitară a comunei este trimis la spital, la Piatra Neamț, și de acolo — caz grav — la clinică, la Iași. Este operat. După foaia de observație de la Iași se eliberează un certificat medico-legal — la Piatra Neamț — din care extragem: „...Dănilă Constantin prezintă hematom subdural încapsulat fronto-parieto-temporal sting care a necesitat craniectomie parietală stîngă și s-a putut produce prin lovire cu (sau de) corpuri contondente. Leziunile necesită 55-59 zile îngrijire medicală pentru vindecare, dacă nu survin complicații, și pot data din 5 mai 1978".

Este posibil ca în urma unei asemenea intervenții chirurgicale — grea, după cum ne asigură specialiștii — copilul să nu-și mai aducă bine aminte de cele întîmplate. Ne întrebăm, cu titlu de curiozitate, cum de certificatul medico-legal, eliberat la Piatra Neamț, prevede exact pe muchie 55-59 zile îngrijire medicală? Zicînd asta ne gîndim la faptul că dacă se acordau 60 de zile, profesorul Grigore putea fi pasibil a fi cercetat în stare de arest. Ce anume s-a întîmplat în acea zi de 5 mai 1978, zi cu film, cu urechit (cel puțin) nu putem afla chiar în amănunt. La această școală generală — nu ni se spune asta în cuvinte, dar o simțim — urechitul este la el acasă și ce fel de oameni serioși sîntem dacă umblăm cu asemenea fleacuri.

Ce fel de om este atunci profesorul Grigore Constantin?

Tovarășii Cucoș Constantin, inspector-șef adjunct al Inspectoratului școlar Neamț, și Călin Niculae, inspector, spun că profesional este bun, dar sînt contrariați de următoarele:

„...Eu nu am lovit deloc elevul, ci l-am atras atenția că acestea nu sînt fapte de pionier..." (Din declarația dată de dinsul în fața organelor de miliție la 9 august 1978).

„...Anterior zilei de 5 mai a.c., rugasem elevii de clasa a V-a, acum a VI-a, să nu rîdă de colega lor Botescu Georgeta, care pățise un necaz urît. Dar la film, Dănilă și un coleg au rîs de această colegă. Vineri, a doua zi, vine mama fetei și reclamă. Îi anchetez pe cei doi. L-am prins de ureche pe Dănilă. După șase zile copilul a zis că-i este rău, că-l doare capul și l-am învoit și a plecat acasă. Peste două săptămîni aud de la oameni din sat că eu aș fi autorul. Directorul îmi zice: Bă, tu l-ai bătut. Eu: Bă, nu cred. Apoi mi-am adus aminte că l-am urechit și l-am tras de haină...".

— Notăm, tovarășe profesor Grigore Constantin, cuvînt cu cuvînt ceea ce ne spuneți. Cu părinții copilului ați discutat? Cînd?

— Am discutat, prin iunie, cu mama. Nu că aș vrea să-i discut de rău, dar sînt o familie dezorganizată.

— Vă rugăm să ne relatați ce s-a întîmplat în continuare.

— În septembrie au venit niște tovarăși de la procuratură aici, în comună. Mi-au arătat că fapta este gravă și mi-au spus că există posibilitatea să mă împac cu părinții copilului. Mama a cerut 6 000 de lei, procurorul l-a atras atenția că a cheltuit doar 4 000 și atîtu a rămas: 4 000 lei.

— În această situație fiind, compromițătoare pentru un cadru didactic, ați anunțat Inspectoratul școlar județean?

— Eu nu. N-am avut curajul, dar l-am dus cu mașina mea la Piatra Neamț pe tovarășul director și el a spus.

— Banii, cei 4 000, i-ați dat?

— Da, și cu martori. De fapt, 4 400. Pînă a-i da însă, mama, crezînd că n-o să-i dau, a făcut întîmpinare la Procuratura generală și dosarul a fost repus pe rol.

Reținem faptul că profesorul nu este sincer. Declară organelor de cercetare că n-a urechit, nouă că da, a urechit deci, și apoi acceptă o rușinoasă tranzacție.

Tovarășii Cucoș Constantin și Călin Niculae, care au avut amabilitatea să ne pună la dispoziție datele de care dispunem și care ne-au însoțit la Țibucani, ne-au precizat că profesorul a fost sancționat administrativ iar inspectorul șef al județului ne-a declarat că dacă justiția îl va găsi vinovat va fi scos din învățămînt.

Ce măsuri au luat însă directorul școlii, colectivul acestei instituții? Nici una. Directorul Abiculesei Vasile, care a apărut pînă la urmă în școală, ne spune că profesorul n-a fost discutat în nici un fel de organism al școlii deoarece — fiți atenți — nu este membru de partid!!! Ce crede directorul despre cele întîmplate? „L-a tras de urechi, dar nu l-a dat cu capul de tablă. I s-au pus multe în cîrcă de către părinți". Cum se vede, printr-o tentă locală, relații alterate, cu folosirea apelativului „bă", poziție nepotrivită pentru un conducător de colectivitate. Constatăm că elevii, dînd declarații, greșesc foarte mult, greșesc scriind. Vrem să spunem și este deci cazul ca aici să se pună toată lumea pe treabă. Mai multă ortografie, gramatică și deloc urechit. Un gust amar ne lasă fapta părinților copilului. Dănilă Mărioara, mama, spune următoarele: „Noi ne-am împăcat, băiatul e bine sănătos".

Sigur, banii cheltuiți cu tratarea copilului trebuie recuperați, dar nu așa. Nu negustorește, ci prin lege. Cerem prin această anchetă ca la școala din Davideni cadrele didactice să învețe copiii școală, căci au nevoie, iar cadrele didactice să se poarte corespunzător statutului lor. Să fie exemplu de comportare, adică.

E. SAVU

O afacere cu oi sinucigaşe şi miei minori

Am fost nu demult în comuna Prunişor. Satul Cerveniţa se află la o distanţă de cîţiva kilometri depărtare de comună şi de şosea. Pe Cristina Creangă, contabila şefă a C.A.P.-ului, am întîlnit-o la o intersecţie conducînd maşina Dacia 1300, galbenă şi proprietate personală. Fiind la mijlocul zilei, ne spune că a fost în interes de serviciu la Drobeta Turnu-Severin. O rugăm să ne prezinte o delegaţie în acest sens, dar nu are şi după cumpărăturile care încarcă maşina deducem că deplasarea la oraş a fost în interes personal şi nicidecum în interesul serviciului.

Scopul deplasării noastre este acela de a afla modul misterios în care mor oile C.A.P.-ului din Cerveniţa. Lună de lună sînt declarate moarte oi ale căror cadavre nu sînt prezentate factorilor de răspundere din branşă. Actele nu sînt semnate, asigurarea ADAS nu poate fi obţinută de către C.A.P. şi nici oile nu pot fi scăzute din inventarul fermelor.

Ajunşi la sediul C.A.P.-ului am cerut contabilei şefe Cristina Creangă înregistrarea oilor moarte de la începutul anului. Am notat pe fiecare lună numărul lor. Pînă la sfîrşitul lui august fuseseră înregistrate 49 de oi moarte. Interesant că pe data de 9 iulie se cumpără 12 oi din sectorul particular, C.A.P.-ul achitînd o sumă de 3 750 lei. Nu se cunoaşte proprietarul şi deci nu se ştie exact cine a încasat această sumă de bani. În continuare, o întrebăm pe contabila şefă dacă mieii care mor nu sînt înregistraţi la C.A.P. Aflăm că aceştia fiind încă minori (!?) sînt înregistraţi doar în scriptele fermei zootehnice. Ne deplasăm la ferma zootehnică unde, ce-i drept, îl găsim pe Viorel Bentea, cel care răspunde de bunul mers al fermei, reparîndu-şi motoreta Mobra, cu gîndul că dacă lucrurile merg bine în viitorul apropiat îşi va dichisi o maşină nouă-nouţă. Pe biroul acestuia, după ce facem ordine şi punem în ordine toate actele de mortalitate pe luni şi zile, după ce adunăm tot ceea ce este scris în fişe, constatăm că numărul animalelor moarte de la începutul anului pînă la 1 septembrie este de 53 de oi mature şi 44 de miei, vorba tovarăşei Creangă, minori de tot. Un total de nici mai mult, nici mai puţin decît 97 de capete.

Îl întrebăm cum sînt constatate aceste „morţi de animale"? (Pluralul, să ne fie scuzat, intră în uzanţele creşcătoriilor de animale.) Ni se spune că pe baza unor bileţele făcute de ciobani. L-am întrebat pe tovarăşul Bentea unde sînt îngropate oile cu bileţelele? Ne-a răspuns: pe ici, pe colo. Iarna le îngropăm lîngă fermă, vara pe cîmp. L-am rugat să ne arate cimitirul oilor. Tovarăşul Bentea nu ştie exact locul cu pricina. L-am întrebat dacă oile mor într-un ritm atît de sănătos de ce s-au mai cumpărat din sectorul particular 12 bucăţi? Să îmbogăţim sectorul zootehnic, a fost răspunsul lui (?!)

Să mergem mai departe.

Dintr-o adresă expediată de Banca pentru agricultură şi industrie alimentară din judeţul Mehedinţi, iscălită de directorul acesteia, N. Negrea, adresă conţinînd circa 6 file dactilografiate, spicuim:

În perioada 1 ianuarie — 15 mai 1976 organele de revizie ale sucursalei au constatat că dintr-un număr de 306 oi gestante la care se adaugă 131 oi cumpărate din credite acordate de bancă a existat un raport de 75% de fătări. Din cele 131 oi cumpărate, 75 aveau miei, iar după intrarea în patrimoniul C.A.P. Cerveniţa evidenţa acestora s-a ţinut per total, neţinîndu-se separat pentru mieii cumpăraţi şi mieii proveniţi de la oile proprietatea C.A.P.-ului.

În continuare se specifică că în anul 1976, conform prevederilor din planul de producţie şi financiar al unităţii, precum şi listei de investiţii aprobate de D.G.A.I.A. Mehedinţi, C.A.P. Cerveniţa a avut prevăzut să procure animale pentru reproducţie în valoare de 200 000 lei din care 140 000 din credite bancare şi 60 000 din fonduri proprii. În evidenţa băncii şi a unităţii a rezultat că s-a utilizat numai suma de 76 000 lei, din care 48 000 lei credite şi 28 000 lei fonduri proprii. De notat că preţul mediu de cumpărare este de 550 lei bucata. Iar în foile de mortalitate o oaie e evaluată la 258 lei iar un miel la 50 lei bucata.

Cu ocazia reviziei financiar-gestionare a unităţii din anul 1976 cît şi în urma inventarierii de către comisia de revizie a rezultat un minus de 16 capete ovine, din care 14 oi, un berbec şi un miel. Valoarea totală 8 210 lei. Pe o altă adresă expediată de Banca pentru agricultură şi industrie alimentară — sucursala judeţeană Mehedinţi, adresă cu numărul 5 267 din 26 octombrie 1976, şi care o completează pe cealaltă — se specifică faptul că: „Din efectivul total de 346 oi şi mioare existente la începutul anului au fătat un număr de 338 capete înregistrîndu-se un număr de 338 miei, din care pînă la începutul lunii mai au murit 26 de capete iar în cursul lunii mai încă 6 capete, în total mortalităţi la miei, 31 capete". Deci, în două adrese separate la C.A.P. Cerveniţa o dată este un efectiv de 437 oi, altă dată un efectiv de 346, o dată 330 oi, şi altă dată 338. Într-o adresă moare un miel, în alta 31.

Organele bancare au mai constat că unitatea a cumpărat în anul 1976 din sectorul particular cantitatea de 4 000 kg cartofi de sămînţă în schimbul a 3 092 kg porumb boabe, 695 kg grîu, 2 023 kg ovăz şi al sumei de 1 300 lei. Procedînd la echivalarea acestor produse conform ordinului M.A.I.A. 60/1972 publicat în B.O. 10/1972 rezultă că C.A.P.-ul a dat produse fără aprobarea D.G.A.I.A. sau a consiliului de conducere în sumă de 16 707 lei (preţ de Agrocoop) iar valoarea cartofilor procuraţi în aceleaşi condiţii se ridică la 5 280 lei, rezultînd un prejudiciu de 11 427 lei. Nefiind pedepsiţi, cei de acolo mai fac o dată aceeaşi şmecherie, aducînd C.A.P.-ului un prejudiciu de 15 324 lei. Un total, pe cei doi ani, de 26 751 lei. Această situaţie a fost prezentată în adunarea generală din 24 ianuarie 1978 care a fost de acord ca **totul să se şteargă cu buretele** (!) şi s-a trecut această sumă la diferenţe de cheltuieli.

În continuare se mai arată plusuri de oi la ciobani şi furturi în valoare de 1 344.50 (!) lei, la lapte, brînză şi multe altele. De exemplu, în planul de producţie la lapte figurează doar 332 oi şi nicidecum 437 cît era numărul lor din scripte. Unde se duce laptele celor 105 oi? Se specifică în continuare că s-a realizat „totuşi" planul pe anul respectiv iar cei de la Banca agricolă recunosc în adresă că izolat oile s-au muls de ciobani şi s-au obţinut 280 l de lapte care s-au prelucrat în brînză.

„Conform planului de producţie şi economic pe anul 1976 se mai zice în adresă, unitatea trebuia să obţină şi să livreze la fondul de stat o producţie de 6 000 litri lapte oaie de la un efectiv de 250 oi (n.r. cînd sînt 332 de oi mulgătoare, cînd sînt doar 250. E cazul să ne decidem). Potrivit jurnalelor de mulsori, situaţiilor justificării laptelui şi dispoziţiilor de livrare zilnice către I.C.I.L. a rezultat că pe perioada 1 mai — 15 iulie 1976 s-au muls şi livrat o cantitate de 8 606 litri lapte". În plus, s-au mai constatat: „În zilele de 4, 7 şi 8 iulie 1976 nu s-a evidenţiat în jurnalul de mulsori cantitatea rezultată la mulsoarea a doua a 111 l în valoare de 389 lei, sumă ce s-a recuperat de la ciobani conform procesului verbal nr. 499/25 oct. 1976 în urma reviziei Băncii cu comisia de revizie. Pe perioada 16—31 iulie 1976, laptele muls în cantitate de 1 220 litri s-a dat ciobanilor ca producţie cuvenită de la cele 59 oi mame proprietatea ciobanilor, justificîndu-se de conducerea cooperativei pe toată perioada 1 mai — 15 iulie şi laptele total rezultat s-a predat la stat. Deşi aceasta s-a făcut pe baza unui proces verbal încheiat între conducerea cooperativei şi ciobani, nr. 283/3 iulie 1976, organul de control a considerat actul nelegal deoarece nu a fost discutat şi aprobat de consiliul de conducere al unităţii şi nu s-a prevăzut prin clauzele contractuale.

Curios este faptul că ştiindu-se şi cunoscîndu-se acestea, furturi şi grave abateri de la etica şi echitatea socialistă, miliţia judeţeană Mehedinţi comunică tov. Gheorghe Epure cu adresa nr. 1037 următoarele: „Vă facem cunoscut că din verificările efectuate la C.A.P. Cerveniţa, cele sesizate cu privire la vînzarea oilor proprietatea C.A.P. de către ciobani, denaturarea producţiei de lapte cît şi de miei, cît şi cu privire la sisteme de decontare a medicamentelor de un veterinar, nu se confirmă". Şi atunci, ne întrebăm caragiaban: Cum adică, neicusorule, nu se confirmă?

Şi cine ce să confirme? Oile? Mieii minori, duşi drăguţii de ei pe cea lume?

Ce să se mai confirme, cînd de atîta timp la Cerveniţa cam dau ţama lupii prin oi în văzul lumii?

P. SORIN

Ai carte numai dacă ai parte?

Un om din Focşani ne-a scris o scrisoare îndurerată. A fost lezat în drepturile sale, aşa e limpede. După 17 ani vechime în cîmpul muncii a avut ocazia să dea examen la o şcoală de maiştri. Omul e muncitor, om simplu, şi poate că a mai supărat oiteodată pe cineva mai sus-pus, dar de data aceasta el are perfectă dreptate, argumentînd-o pe şapte pagini scrise mărunt, cu migală şi amărăciune totodată. În prima fază a necazului, cum zice, „eu am tăcut din gură, căci aşa mi-e firea, sînt un om retras, tăcut, nu mă interesează de nimeni ce face şi mi-am spus că nu-i nimic, poate voi reuşi la examen fără pile, intervenţii, relaţii, cunoştinţe!" N-a reuşit. A obţinut, e drept, o medie de 6,83 la cele trei examene date (matematică, desen tehnic, tehnologia meseriei), iar la şcoala amintită au fost admişi şi candidaţi cu nota 5. Iar Brumă Gh. Goga — acesta este numele muncitorului — candidat la şcoala de maiştri din Focşani, n-a fost însă primit la cursuri. Iată istoricul cazului.

În luna august, Goga Gh. Brumă citeşte un anunţ privind organizarea concursului pentru admiterea la şcoala de maiştri, în cadrul Grupului şcolar aparţinînd de Întreprinderea numită I.D.S.M.S.A. Focşani. Cere şi primeşte o recomandare din partea întreprinderii la care lucrează — I.J.C.M. Vrancea. Îndeplinind şi celelalte condiţii (şcoală profesională de 3 ani în specialitatea mecanică, ultima sau penultima categorie de remuneraţie) se prezintă la examen, obţinînd media 6,83. Este admis? Nu încă, pentru că pe lista afişînd notele de examen este trecută menţiunea: „Tov. candidaţi care provin de la alte întreprinderi, ce nu fac parte din Ministerul Industriei Constructoare de Maşini, vor fi admişi la cursuri numai cu aprobarea M.I.C.M." Lucrul acesta este în fapt o simplă formalitate, fiindcă locuri sînt destule, dar este desigur nevoie de o altă adresă a întreprinderii respective către M.I.C.M., vizată de forul tutelar, respectiv Consiliul popular al judeţului Vrancea. Goga Gh. Brumă cere celor de la serviciul personal al Întreprinderii judeţene de construcţii-montaj alcătuirea adresei respective. Nu, i se răspunde, mai aşteaptă dumneata puţin, întreprinderea va face o adresă în care vor fi incluşi toţi tovarăşii din I.J.C.M. admişi la şcoala de maiştri.

Aici trebuie să facem o paranteză în cazul lui Goga Gh. Brumă. La şcoala de maiştri, conform legii în vigoare, pot fi admişi **fără examen** muncitorii care, chiar neavînd calificarea respectivă, îndeplinesc toate celelalte condiţii şi, în plus, lucrează efectiv pe o funcţie corespunzătoare celei de maistru. Drept urmare, directorul I.J.C.M.-ului din Vrancea, Constantin Salanţi, şi inginerul şef al întreprinderii, Constantin Cîmpeanu, semnează mai multe adeverinţe în acest scop, ca şi o adresă (13 234, din 8 septembrie a.c.) către grupul şcolar, pe care o citîm: „Rugăm a ne aviza favorabil obţinerea unui număr de 5 (cinci) locuri la „ŞCOALA DE MAIŞTRI" — curs seral de pe lîngă I.D.S.M.S.A. Focşani, pentru oamenii muncii din întreprinderea noastră, care deţin în prezent post de maiştri (...): 1) Nicola Aurel; 2) Gavrilă Ion; 3) Strătulescu Constantin; 4) Ene Toader; 5) Cuconoiu Ştefan". Toate adeverinţele, ca şi adresa citată sînt de fapt falsuri în toată regula, ele nefiind necesare decît pentru admiterea celor amintiţi în şcoala de maiştri. Să vedem totuşi cine sînt cei cinci oameni ai muncii din I.J.C.M., pentru care conducerea întreprinderii a făcut sus-citata adresă, lucru dealtfel refuzat muncitorului Brumă. Deci: 1) Nicola Aurel — şeful atelierului auto; 2) Gavrilă Ion — maistru auto; 3) Strătulescu Constantin — tehnician auto; 4) Ene Toader — şoferul tovarăşului director; 5) Cuconoiu Ştefan — şoferul tovarăşului inginer şef!

Revenim la Brumă Gh. Goga. Cum timpul trece, omul nostru încearcă să-şi rezolve hîrtiile necesare. În 19 septembrie are adresa în mînă, dar — stupoare, directorul grupului şcolar îi refuză admiterea, pe motiv că a întîrziat cu actele necesare şi, drept urmare, toate locurile (36 la început, apoi 41, prin suplimentarea dată de minister) s-au ocupat între timp! Omul nostru mai întîi o ia drept glumă, apoi începe să se agite. Se ceartă cu directorul. Pleacă la Bucureşti, se duce la minister şi arată situaţia, iar oamenii îl ascultă şi-i dau dreptate. Vino matale cu o hîrtie de la şcoală prin care să reiasă că ai reuşit la examen, i se spune, şi noi mai creăm un loc! Cere imediat hîrtia la şcoală. Nu se poate, zice directorul grupului şcolar, Alexandru Stavri, noi nu eliberăm o astfel de adeverinţă! Omul însă nu se lasă, se duce la Inspectoratul şcolar judeţean, tot fără succes, apoi la prim-vicepreşedintele Consiliului popular al judeţului Vrancea. Doi activişti din cadrul Consiliului popular judeţean cercetează cazul, raportînd în informarea lor cum că: „Cazul se poate rezolva pe loc, tov. director Stavri trebuie obligat să-i primească pe tov. Brumă G., atitudinea nefiind justă faţă de un tovarăş în drepturi, cu un examen cîştigat". La 19 septembrie, cîteva zile după începerea şcolii, Goga Gh. Brumă primeşte astfel o adresă semnată de însuşi tovarăşul Ion Cioară, prim-vicepreşedintele Consiliului popular judeţean, în urma căreia grupul şcolar trebuia să-l primească la cursuri. Nici de această dată directorul Stavri nu se lasă convins. „Vedeţi dumneavoastră — ne spunea dînsul de curînd — nici nu puteam să iau în consideraţie o asemenea adresă. Consiliul popular nu este forul meu tutelar, deşi dînşii mai confundă uneori lucrurile. O asemenea decizie — de primire obligatoriu în şcoală — nu se poate da!"

Să nu-i uităm însă pe cei cinci protejaţi ai conducerii I.J.C.M.-ului. Tot cerîndu-şi Brumă dreptatea şi răscolind lucrurile, iată că oamenii trimişi spre cercetare constată că nici unul dintre aşa-zişii maiştri nu îndeplineşte efectiv o asemenea muncă. Fără să se emoţioneze prea mult, conducerea întreprinderii semnează o nouă decizie (nr. 333, din 21 septembrie), din care spicuim: „...Avînd în vedere prevederile legii nr. (...); Avînd în vedere referatul Biroului P.I.R. nr. (...); Avînd în vedere prevederile legii 12 privind promovarea cît şi prevederile legii 6/1977 privind atribuţiile maiştrilor...: Decide: Art. 1. Se anulează deciziile de trecere pe funcţia de maiştri provizorii nr. (...) a tov. (**urmează numele a zece oameni ai muncii, printre care şi cei 5 protejaţi amintiţi mai înainte — n.a.**); Art. 2. Cu aducerea la îndeplinire se însărcinează..." Semnează director: ing. C. Salanţi. Deci, un fel de joc de-a deciziile!

La faţa locului, am avut ocazia să stăm de vorbă cu mai toţi cei implicaţi în povestea de faţă. Omul nostru, Goga Gh. Brumă, care fusese schimbat între timp într-un alt loc de muncă, cu program de serviciu de la ora 6,30 la 18, poate pentru a nu mai putea umbla atît în stînga şi în dreapta, cerîndu-şi dreptatea, şi-a înaintat demisia, ca şi cum ar fi dorit să lase de înţeles că nu mai poate munci într-un colectiv în care numai cei protejaţi au dreptul la carte (sau parte, cum vreţi să citiţi). În afara celor cinci, încă doi oameni ai muncii au fost admişi la şcoală, unul fiind manipulant de materiale şi casier volant, iar celălalt mai cu seamă... fotbalist, component al echipei Unirea Focşani, din divizia C. Am stat desigur, de vorbă cu directorul Stavri, căruia i-am comunicat ultima decizie a conducerii I.J.C.M., cea cu privire la anularea deciziilor de maiştri provizorii. „Păi atunci, zicea dînsul, noi ar trebui să-i dăm afară din şcoală, nu-i aşa?" L-am asigurat că problema ne depăşeşte, ba chiar este o problemă care ar trebui s-o rezolve singur. Pentru cealaltă faţă a istoriei, cea privitoare la Goga Gh. Brumă, părerea directorului grupului şcolar nu era prea optimistă, el neîntrevăzînd vreo posibilitate reală de rezolvare.

Nu avem desigur calitatea de a hotărî în această problemă. Noi putem s-o sesizăm. Ceea ce am şi făcut.

DUMITRU GEORGE

Aspirația popoarelor către destindere și pace — direcție fundamentală a vieții contemporane

Participarea conștientă la istorie reprezintă o obligație de maximă importanță a prezentului. O obligație ce derivă din cunoașterea legilor obiective care guvernează dezvoltarea socială, din cunoașterea idealului teoretic al celor mai înaintate forțe ale progresului, a tendințelor și opțiunilor ce se manifestă în lumea vremurilor noastre. O obligație care înseamnă tot atît de mult și răspundere ; răspundere pentru felul în care făurim istoria, răspundere pentru sensul pe care îl dăm evoluției noastre, răspundere pentru ritmul pe care îl imprimăm cursului pozitiv, progresist al epocii pe care o străbatem.

Tabloul lumii contemporane oferă o imagine extrem de dinamică, extrem de frămîntată, de o mare complexitate și diversitate în același timp. O treime din omenire a pășit pe o cale nouă de dezvoltare istorică — socialismul, care înseamnă un nou tip de progres social-economic, noile procese cuprinzînd toate laturile vieții economice și social-politice ale societății în care au loc. Procesul de prefacere dialectică a lumii contemporane — prefaceri economice, sociale, politice și naționale revoluționare — reflectă în mod categoric creșterea fără precedent a forțelor social-politice care doresc transformarea progresistă, revoluționară a societății, voința hotărîtă a popoarelor de a se dezvolta de sine stătător, în concordanță cu propriile interese, de a făuri o lume nouă. O lume progresistă, democratică, lipsită de războaie și de agresiune, o lume în care amenințarea cu forța și dictatul să dispară pentru totdeauna.

Această tendință reprezintă dominanta actualității istorice la care sîntem participanți și martori. Marile mutații care au loc în lumea contemporană în raportul mondial de forțe — mutații ce evoluează net în favoarea păcii și destinderii, a colaborării echitabile între state — își află o reflectare directă în participarea crescîndă a țărilor mici și mijlocii la rezolvarea problemelor vieții internaționale, în capacitatea crescîndă a popoarelor de a-și exprima voința de decizie și acțiunea nemijlocită în ceea ce privește soarta lor, viitorul lor. Este de neîndoielnic faptul că schimbările care s-au produs în lume doar în decurs de decenii sînt schimbări ce evoluează într-un sens pozitiv, schimbări care merg într-o direcție ascendentă : aceea a afirmării tot mai puternice a participării active la viața internațională. Este firesc ca marile probleme ale contemporaneității să aparțină tuturor popoarelor, întregii omeniri, deoarece evoluția acestora, rezolvarea lor afectează deopotrivă existența și constiința oricărui popor, a oricărei țări.

Analizînd aceste procese, vorbind despre afirmarea tot mai vigurosă a forțelor care se pronunță împotriva politicii imperialiste de dominație, pentru o politică nouă, de deplină egalitate între toate națiunile, de respectare a independenței fiecărui popor ca despre o condiție de bază a înfăptuirii cursului spre destindere, pace și dezarmare în întreaga lume, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea recent la Plenara C.C. al P.C.R. : **„Aceasta este singura politică ce poate asigura fiecărei națiuni posibilitatea de a-și folosi mijloacele materiale, financiare și umane în direcția progresului economic și social, a bunăstării, singura politică ce poate permite lichidarea subdezvoltării, egalitatea între națiuni, pacea între popoare. Nu există o altă alternativă ! Orice altă politică decît cea a destinderii și păcii, a egalității între națiuni este contrară intereselor și însăși vieții popoarelor, contrară cauzei socialismului și de aceea noi am respins-o întotdeauna și o vom respinge și în viitor cu toată hotărîrea !"**

Principialitatea profundă, consecvența, spiritul de înaltă răspundere ce definesc o atare poziție reprezintă reflexul lucid al cunoașterii profunde și a aprecierii realiste în ceea ce privește mersul înainte al lumii contemporane. Pentru că argumentele care susțin cu tărie o asemenea poziție nu sînt de ordin teoretic, speculativ, nu izvorăsc dintr-o politică de conjunctură sau de expectativă, ci se întemeiază pe niște procese concrete, sigure și clare, ce pot fi de mare importanță pentru consolidarea în continuare a cursului spre destindere și pace. În acest sens, adevărate salturi calitative în direcția imprimării voinței hotărîte de pace a popoarelor au însemnat organizarea și desfășurarea a două mari forumuri, de importanță fundamentală pentru viitorul umanității : Conferința pentru securitate și cooperare în Europa și Sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite în problemele dezarmării. Dezbaterile, punctele de vedere exprimate în cadrul ofertei de importantele reuniuni consacrate securității europene și dezarmării mondiale, concluziile acestora reprezintă veritabile barometre ale deciziei popoarelor de a acționa în direcția păcii și destinderii, a eliminării războaielor din viața planetei.

Aceste forumuri cu valoare de eveniment pentru lumea în care trăim, se știe, nu au reprezentat ceva spontan, o evoluție de la sine a voinței ferme de pace și destindere, ci au reflectat mai ales tendințele majorității, au indicat calea de acțiune ce răspunde în cel mai înalt grad aspirației și necesității popoarelor : securitatea și dezarmarea. Problema securității europene a mobilizat, după cum se știe, eforturi susținute pe parcursul a mai multor ani, iar semnarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare de la Helsinki a constituit o demonstrație practică a posibilității ca statele dintr-un continent, Europa, state mari sau mici, cu orînduiri sociale diferite, aparținînd unor blocuri militare antagoniste să ajungă la un consens politic, afirmat solemn, în ceea ce privește aspecte vitale ale vieții popoarelor din această parte a lumii. De asemenea, în cadrul primei sesiuni speciale a O.N.U. consacrate dezarmării, cuvîntările rostite de la tribuna Adunării Generale au relevat aproape în unanimitate pericolul nuclear existent astăzi în lume, s-au constituit un rechizitorii aspre la adresa marilor deținători de resurse materiale și umane din sfera dezvoltării în cea a înarmării, au atras atenția asupra efectului minim sau aproape nul pe care tratatele de limitare a înarmărilor aflate în prezent în vigoare îl exercită asupra potențialului militar al statelor. Aducerea în fața unui auditoriu imens — popoarele planetei — a acestor probleme atît de actuale, atît de stringente, a reprezentat, fără îndoială, un succes, un pas înainte pentru forțele progresiste, înaintate ale contemporaneității. Dar cum nu se cunoaște încă nici o lege universal valabilă care să confere caracter de ireversibilitate unei acțiuni de succes, se impune în prezent cu atît mai mult continuitatea acestor tendințe pozitive, întreprinderea unor pași concreți, a unor acțiuni concertate în direcția destinderii și păcii, deci a cooperării și dezarmării.

Conștientă de înaltul grad de răspundere ce revine fiecărui popor, fiecărui stat în promovarea tendințelor pozitive ce se manifestă în lumea contemporană, hotărîta să facă totul pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, a unei lumi a înțelegerii și păcii, a unei lumi din care să dispară spectrul unui război nimicitor, Republica Socialistă România, Partidul Comunist Român, străluciți reprezentate de cei ce se află la cîrma partidului și a țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-au aflat întotdeauna în primele rînduri ale forțelor ce acționează nemijlocit pentru împlinirea practică a acestor idealuri. Concepția și propunerile concrete ale statului nostru în favoarea dezarmării, păcii și securității popoarelor, acțiunile susținute în acest sens și-au aflat o reflectare substanțială în documente de largă audiență internațională, recunoaștere a principialității, dinamismului și preocupării constante de soluționare în interesul popoarelor a tuturor marilor probleme ale contemporaneității.

„A fi marxist-leninist — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **înseamnă a aborda cu luciditate, fără idei preconcepute, noile realități, a trage toate concluziile care se impun din acestea pentru lupta revoluționară".** Aceasta înseamnă a fi în pas cu istoria. Aceasta înseamnă a fi făuritor de istorie. Încercările de a se opune creșterii uriașe a forțelor păcii, democrației și progresului — firești în cadrul structurilor internaționale existente care mai poartă pecetea dependenței unor state față de altele — pot întîrzia acest proces, dar nu îl pot opri.

DOINA IOVANEL

O generație abandonată propriei sale înfrîngeri

„Vă uimiți de acea generație pierdută, o considerați inutilă, neangajabilă. Trebuie să aveți pentru această sinucidere sau, măcar din copilul său, niște limite care să se adapteze Americii moderne, care să fie necesare, productive, care să aibă o valoare". Acest avertisment, relatează „Newsweek", lansat de cunoscutul economist suedez Gunnar Myrdal în cartea sa „O dilemă americană : problema negrilor și democrația modernă", publicată în 1944 și reactualizată în 1968, pătrunde tot mai adînc în conștiința americanilor. Se pare că America este pe cale să piardă întreaga generație neagră, cea pe care o viza avertismentul lui Myrdal. Unii observatori competenți consideră că această pierdere-a și produs. Mahalalele orașelor americane produc o populație de culoare pentru care normele de existență sînt șomajul, vagabondajul, lipsa căminului, a instrucției școlare. Pentru care doar voia sorții poate asigura mijloacele de supraviețuire. Mulți scapă cu eforturi supraomenești scrie cunoscuta publicație americană „Newsweek". Cei mai mulți însă sînt cuprinși de demoralizare, își învîrtindu-se printr-o viață al cărui sfîrșit este de cele mai multe ori tragic. Aceștia sînt cei considerați „iremediabil cheltuiți pentru societate". Cheltuiți înainte de a fi folosiți. Statisticile locurilor de muncă sînt mai tot rele, din păcate pasive, ale acestei triste situații, scrie „Newsweek". Rata șomajului în rîndul adolescenților negri era în 1956 de trei ori mai mare decît cea aferentă celor de aceeași vîrstă cu ei, dar de culoare albă. În ultimii trei ani a ajuns să fie „doar" 40 la sută. Nu cifrele oglindesc totul. Realitatea este mult mai gravă. Față cînd această afirmație „Newsweek" apreciază că șomajul în rîndul tineretului negru este într-o curbă ascendentă, în pofida programelor de refacere economică și de înlăturare a sărăciei. Dacă cifrele reale ar fi prelucrate de un calculator, spune Diana Durham de la Liga Națională a Orașelor, rezultatul ar fi revoltător. America neagră înseamnă o lume în care jumătate din copiii negri sînt născuți nelegitim, 2 din 5 trăiesc fără cămin, 2 din 5 cresc în sărăcie și abia 1 din 3 se bucură de o aproximativă bunăstare.

Problema care se cere rezolvată, apreciază „Newsweek", este cea a locurilor de muncă. Rata șomajului în negri era încă de 7% la sută în luna iunie 1978, în ciuda unei scăderi în rata națională. De ce persistă încă șomajul într-o proporție atît de ridicată în rîndurile tineretului negru ? „Newsweek" explică : „Vîrsta și culoarea sînt două elemente care acționează împotriva tinerilor negri în căutare de lucru". „Lipsiți de educație ei devin nefolositori, în special pentru societatea secolului XX, caracterizată printr-o economie extrem de sofisticată". A fi nefolositor este ceea ce îi caracterizează pe tinerii de culoare, care formează, după opinia lui James W. Compton de la Chicago Urban League, lotul celor care nu au nici un fel de pregătire, nici o experiență într-un loc de muncă și probabil nici un mod de viață care să presupună munca. Este adevărat că mulți dintre ei încearcă din greu să facă rost în viață — unii poate reușesc — dar greutățile pe care le întîmpină în găsirea unui loc de muncă îi determină să renunțe, ajungînd chiar cerșetori în stradă.

Cu toate că școlarizarea în ghetouri s-a îmbunătățit, latura calitativă a procesului de învățămînt continuă să fie deficitară. Astfel încît tinerii negri nu sînt în stare să treacă testele la care sînt supuși atunci cînd vor să fie angajați pe un post ce presupune calificare. Insuccesul îi face pe mulți să dea o viață neconformă cu legile societății. Spargeri și furturi, vînzarea de stupefiante, crimă. Nici cei care, strîngînd din dinți, învață și termină o facultate nu o duc mai bine. Problema este, continuă „Newsweek", că tinerii din ghetouri văd școala prea puțin importantă pentru supraviețuirea lor, văd în ea o „răsplată mult prea mică". Un tînăr din St. Louis, șomer, are o întreagă listă de certificate și diplome. „Toate astea nu fac doi bani", spune el. Și continuă : „Și toate astea într-o societate în care absolvenții albi găsesc mai ușor de lucru decît cei negri. Și asta se știe bine în ghetou. De ce să-mi pierd timpul la școală, că să sfîrșesc cu o slujbă la un oficiu poștal ?"

Și totuși, din ce trăiesc acești oameni ? Ajutorul social, relatează „Newsweek" în documentata sa anchetă, rămîne principalul venit pentru aproape un sfert din familiile de culoare și pentru o treime din copiii acestora. Copiii cresc fără să cunoască munca drept mod de viață. Pentru ca știu că nu vor ajunge să se angajeze decît în munci inferioare. Întrebat ce va face la 20 de ani, un puști de 15 ani răspunde : „3 ani de închisoare !" Răspuns care, cu toată tenta sa sfidătoare, este simptomatic pentru ceea ce cred acești tineri despre viitorul lor. Pentru că, constată „Newsweek", delictul sau crima se nasc din deșertăciunea vieții de mahala și din sărăcie...

Da, unii răzbesc. Dar pentru această minoritate lupta pentru mai bine a fost dată cu cel puțin o generație în urmă. Ca să începi lupta astă acum, în condițiile actuale, îți trebuie un cont solid la bancă, spune un tînăr care locuiește în ghetou.

Concluzia revistei „Newsweek" este alarmantă : cifrele paralizante ale șomajului nu reflectă condițiile reale. Numărul șomerilor, oricît de inexact ar fi, depășește cu mult pe cel al albilor, numai la adolescenții negri rata șomajului fiind de 30 la sută !

Iată însă că, dacă această concluzie reflectă o situație reală, nu și cauzele care au dus o generație pînă aici sînt evidențiate la fel de real. Persistența șomajului, informează „Newsweek", ale luării cifrei de rată înaltă a natalității la această categorie de populație, care, între anii 1960 și 1975, s-a dublat. „Dimensiunea urîașă a acestei generații a determinat o rată înaltă a șomajului, crime de stradă, flagelul drogului și dezintegrarea familiilor".

Ciudat mod de a găsi adevăratul vinovat. Oare doar săracii să fie vinovați de propria lor sărăcie ? Se pare că, în opinia revistei, numai faptul că se naște este o vină capitală pentru tinerii de culoare. Parcă nu cu atît de mult timp în urmă încît să fi uitat, mai bîntuia cineva (dacă blestemățile ce i-au trecut prin cap se pot chema gînduri), că anumite categorii de oameni se înmulțesc prea repede și ar fi mai bine... Nu, civilizația americană a secolului XX nu poate fi vinovată de asemenea „gînduri". Și totuși ce se poate face ? Ce se poate face cu această uriașă forță latentă care înseamnă de la ciocoare ? — o viață mai bună, care să nu se bazeze pe venituri pasagere și pe umilitorul ajutor social. Ce se poate face acolo unde impozantele programe federale cu 12 puncte și cu sume alocate de pînă la 10 cifre n-au reușit ?

IOAN ROȘCA

OCHII ȘI URECHILE LUMII

În șuierul aprig al vieții

O viață întreagă m-am uitat de sus, cu suspiciune, la anunțurile matrimoniale — bizuindu-mă pe ideea că dragostea nu are nimic cu premeditarea și organizarea, ci e cum Stendhal, cu fulgere și cristale. Fiu în colecția de stupidități — greu și complicat separată de aceea a sublimului — multe asemenea anunțuri de pe vremea mamei și tatălui meu care, lunîdu-se din amor, își permiteau să ți se încasească cu umor și superioritate.

Ieri, cu inima grea după lectura unui studiu temeinic și mai ales convingător despre posibilitatea distrugerii planetei într-o sută și două sute de minute, am întors foaia acelei reviste franceze și am descoperit, deodată, două pagini de „anunțuri particulare" din care nu știu cum să aleg cîteva pentru a nu stărui cu suspin corola de banal a lumii și a nu deconspira urît înțelesul unui strigăt planetar :

„Femeie tînără, 40 de ani, handicapată picior, caută relație de dragoste calitate".

„Care bărbat poate să se mai intereseze de o pensionară la 60 de ani ? Eu e încă sănătoasă, indulg., compreh., entuz., iubește frumosul, binele, adevărul".

„Foarte sensibilă la psihic și tandrețea umană, femeie caută bărbat cu aceleași defecte, 40—45 de ani, înalt".

„Leoaică prietenoasă, echilibrată cu farmec, 43 de ani, își caută leu ei".

„Bărbat 35 de ani, serios, ar corespunde cu doamnă blîndă și amabilă pentru a rupe singurătatea".

„Tînăr, 30 de ani, aștept o femeie, o prietenă, o iubită, toate într-una singură. Ești tu aceea ?"

„Bărbat celibatar, 34 de ani, caută nu aventură ci rel. durabilă, suflet tandru, sub scoarță. Proiecte de cîndil în 2".

„Femeie caută prietenie cu bărbat născut în 11, 12, 13 iunie 1935".

„Tînără, 32 de ani, fizic, delor moderată, independentă, fină, caută bărbat 30—45 de ani, cult, foarte inteligt., umor, adorînd supa de varză și alte lucruri simple și curate".

„Bărbat 59 de ani, liber, vechi comerciant, sentimental, caută companie 50—60 de ani, agreabilă, ptr. a pune împreună afecțiunea, tandrețea, bunurile și a reface un cuplu terminat la sfîrșit vieță".

„Tînără, 31 de ani copil 8 ani, mignonă, sportivă, cultă, învățătoare, caută idem, farmec, personalitate, înalt".

„Viitoare bunică, bunic capabil să o invite din cînd în cînd în week-end".

După atîtea calcule în megatone mintea mea nu a mai putut calcula decît că cele mai frecvente substantive din acest curier de ambele sexe sînt „tandrețea" și „umorul", iar dintre verbe, „a căuta". N-am cernit dintre cîte i se cer unui bărbat : „o femeie, adevărată..." caută „1,80 și, fizic trumos, 44-49 ani, elegant, estet, personalitate puternică, umor, tandrețe, generos, echilibrat..."

Să plîng, ca un prost, de atîta ridicol ?

Să rîd, ca un prost, la atîta mizerie ?

În șuierul aprig ca un glonț al vieții, inima îți se poate înmuia din te miri ce. E esențialul.

RADU COSAȘU

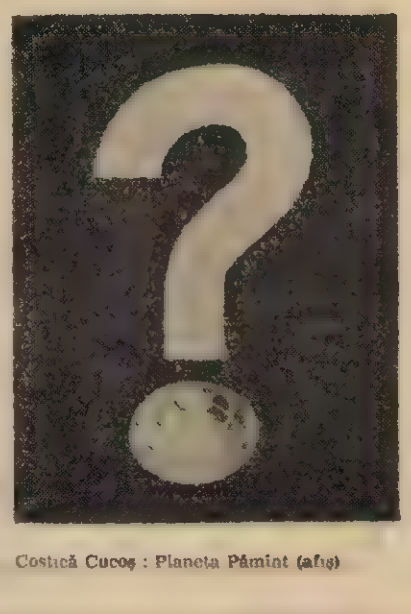

Costică Cucoș : Planeta Pămînt (afiș)

O expresie a năzuințelor omenirii spre progres, libertate și demnitate

În urmă cu trei decenii, la 10 decembrie 1948, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat, într-un cadru solemn, „Declarația universală a drepturilor omului", eveniment care consacra acțiunea normativă de recunoaștere și promovare a drepturilor și libertăților fundamentale ale ființei umane. Adoptată la numai trei ani de la terminarea războiului, cînd în conștiința popoarelor erau încă vii ororile și atrocitățile ultimei conflagrații mondiale, iar existența speciei umane fusese pusă sub semnul întrebării, Declarația, cum era și firesc, se făcea ecoul aspirațiilor și năzuințelor omenirii spre progres, libertate și demnitate. Exprimînd idealuri de echitate și justiție, Declarația este primul document internațional cu valoare juridică, politică și morală care incunună, prin voința statelor membre ale O.N.U., după secole de asuprire a omului și de ignorare a drepturilor sale elementare, dar fundamentale, lupta pentru recunoașterea și afirmarea plenară a ființei umane. Prin principiile pe care le proclamă, Declarația reprezintă unul din actele de bază ale eticii și legalității internaționale.

Document cu profunde semnificații pe plan politic și moral, Declarația subliniază în Preambul că „recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume", iar „ignorarea și disprețuirea drepturilor omului au dus la acte de barbarie care revoltă conștiința omenirii și că făurirea unei lumi în care ființele umane se vor bucura de libertatea cuvîntului și a convingerilor și vor fi eliberate de teamă și mizerie a fost proclamată drept cea mai înaltă aspirație a oamenilor". Adunarea Generală a O.N.U., care a adoptat acest document, proclamă că Declarația este considerată „ca un ideal comun spre care trebuie să tindă toate popoarele și toate națiunile, pentru ca toate persoanele și toate organele societății, avînd permanent în minte această Declarație, să se străduiască ca prin învățămînt și educație să se dezvolte respectul pentru aceste drepturi și libertăți, să se asigure prin măsuri progresive un caracter național și internațional, recunoașterea și aplicarea lor universală și efectivă, atît în rîndurile popoarelor statelor membre, cît și al celor din teritoriile aflate sub jurisdicția lor". Subliniind primordialitatea omului, articolul 1 al Declarației universale a drepturilor omului subliniază că „toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi", ele trebuind „să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității".

Declarația universală a drepturilor omului a stimulat procesul de afirmare a drepturilor și libertăților fundamentale ale ființei umane și a dus la elaborarea a numeroase instrumente juridice — convenții, declarații, recomandări — care constituie, prin prevederile stipulate, un cod mondial al drepturilor omului.

Astfel, ca rezultat al luptei popoarelor aflate sub dominație colonială pentru libertate și independență națională, la 14 decembrie 1960, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat „Declarația asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale", document care reafirmă necesitatea de a se pune capăt colonialismului, sub toate formele sale, pentru a se asigura popoarelor dreptul la dezvoltare independentă, fără nici un amestec din afară, în conformitate cu interesele naționale.

Subliniind că subjugarea popoarelor și dominația străină constituie o negare a drepturilor fundamentale ale omului, în contradicție cu Carta Națiunilor Unite și dăunînd cauzei păcii și cooperării mondiale, Declarația statuează că toate popoarele au dreptul de a decide în mod suveran asupra dezvoltării lor economice, sociale și culturale.

În aceeași sferă de preocupări se situează adoptarea unor documente internaționale care recunosc și proclamă necesitatea abolirii discriminării rasiale, acordarea de drepturi femeii și copilului ș.a. Declarația Națiunilor Unite asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială (adoptată la 20 noiembrie 1963) proclamă că discriminarea de rasă, culoare sau origine etnică reprezintă o ofensă a demnității umane, o încălcare flagrantă a principiului Cartei O.N.U. și a Declarației universale a drepturilor omului, fiind de natură să aducă prejudicii colaborării internaționale.

În domeniul tineretului, se cuvine a fi amintită Declarația privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, care își are originea în proiectul de rezoluție prezentat de țara noastră la O.N.U., în anul 1960.

La rîndul său, UNESCO — ca instituție specializată din sistemul O.N.U. și care-și desfășoară activitatea în domeniile educației, științei, culturii și informației — a elaborat și adoptat în anul 1960 Convenția cu privire la lupta împotriva discriminării în domeniul învățămîntului care, inspirîndu-se din Declarația universală a drepturilor omului, proclamă că „orice persoană are dreptul la învățătură, acest drept trebuie să fie recunoscut, fără nici o deosebire, în special de culoare, sex, limbă, religie, de convingeri politice, de origine națională sau socială etc.".

Problema drepturilor omului, sub multiplele sale forme de manifestare — acces la învățămînt, cultură, informații, contacte umane, întîlniri între tineri etc. — s-a aflat pe agenda Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (Helsinki, 1975). În abordarea acestei probleme, s-a manifestat tendința țărilor occidentale de a da unor aspecte secundare o importanță excesivă, nejustificată. Așa după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „esența problemelor umanitare o constituie în fond condițiile generale de viață ale clasei muncitoare, ale țărănimii, ale intelectualității, lichidarea inegalității, făurirea unor relații de echitate, de dreptate socială, realizarea unei democrații noi, bazată, în primul rînd, pe egalitate economică".

În cadrul conferinței, țara noastră s-a pronunțat pentru dezvoltarea unor largi schimburi internaționale în domeniul creației de valori spirituale, care să contribuie la întărirea păcii și înțelegerii între popoare, la afirmarea plenară a ființei umane.

Recunoscînd importanța extinderii schimburilor în domeniile culturii, educației, informațiilor, a contactelor între persoane și rezolvarea problemelor umanitare, actul final al conferinței subliniază că acestea trebuie „să contribuie la întărirea păcii și înțelegerii între popoare, cît și la îmbogățirea spiritualității umane, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie".

În pofida unor succese obținute în acțiunea de afirmare și promovare a drepturilor fundamentale ale omului, se cuvine a fi arătat că omenirea este încă departe de împlinirea marilor idealuri înscrise în Declarația adoptată în anul 1948. Existența unor regimuri rasiale în Africa de Sud și Rhodesia, ignorarea dreptului unor popoare de a decide în mod suveran asupra căii de dezvoltare social-economică reprezintă încălcări flagrante ale principiilor înscrise în Declarația universală a drepturilor omului.

În țara noastră, problema drepturilor omului și-a găsit adevărata rezolvare numai în anii socialismului, cînd respectarea și garantarea acestora, asigurarea condițiilor pentru deplina sa afirmare și participare la viața întregii societăți, constituie preocuparea principală a politicii partidului și statului nostru. Constituția, ca act fundamental al societății noastre socialiste, recunoaște, consacră și garantează drepturile și libertățile fundamentale ale tuturor cetățenilor României socialiste, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex sau religie, fiind egali în drepturi, în toate domeniile vieții economice, politice, juridice, sociale și culturale, nefiind îngăduită nici o îngrădire a acestor drepturi.

Partidul și statul nostru au adoptat măsuri practice pentru exercitarea plenară și transpunerea în viață a acestor drepturi. Deplina și reala egalitate care există între toți cetățenii patriei noastre este reflectată prin participarea activă în toate domeniile de activitate căci, în decursul zbuciumatei noastre istorii, între români și naționalitățile conlocuitoare s-au statornicit legături frățești, iar tot ceea ce s-a realizat este rodul muncii în comun, a tuturor celor ce au trăit în această vatră străbună, fără deosebire de naționalitate. Se cuvine a fi arătat că, imediat după eliberarea patriei de sub jugul fascist, au fost abolite toate legile discriminatorii și s-a adoptat Statutul naționalităților, care a conferit drepturi egale naționalităților conlocuitoare.

În Marea Adunare Națională — ca organ suprem al puterii de stat — din totalul deputaților 8,2 la sută sînt maghiari, în timp ce numărul locuitorilor de naționalitate maghiară reprezintă mai puțin de 8 la sută din populația totală a țării, 2,2 la sută sînt germani iar 0,9 la sută alte naționalități.

Totodată, naționalitățile conlocuitoare au la dispoziție școli de toate gradele în limba maternă, iar — așa după cum s-a arătat la Congresul educației și al culturii socialiste, din 3 900 titluri de carte, apărute într-un tiraj de peste 65 000 000 exemplare, 340 de titluri, totalizînd un tiraj de peste 3 000 000 de exemplare sînt în limbile naționalităților conlocuitoare. În limbile naționalităților conlocuitoare se tipăresc 51 de publicații centrale și locale, cu un tiraj total, la o apariție, de 720 000 de exemplare, iar la posturile noastre de radio și televiziune se transmit programe, în limbile acestor naționalități, de peste 6 000 de ore anual. În același timp, din cele 145 de teatre și instituții muzicale, 14 își desfășoară activitatea în limbile naționalităților conlocuitoare. Sînt cifre și date ce atestă deplina egalitate de care se bucură toate naționalitățile conlocuitoare din țara noastră.

De la înalta tribună a celui de-al XI-lea Congres al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „Partidul va acționa permanent pentru asigurarea deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, creînd condițiile economice, politice și sociale necesare pentru ca toți cetățenii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, să se poată afirma nestingherit în toate domeniile vieții sociale, să participe activ la conducerea societății, să beneficieze în mod egal de roadele civilizației socialiste și comuniste".

IULIAN ALEXANDRU ■

Mondo muno ?

Fețe văzute și nevăzute

Acum, în emisfera nordică se apropie — sau a și venit — iarna. Copiii încă mai sînt la școli. (În acceptiile străine, nordul se confundă cu statele dezvoltate, iar sudul cu subdezvoltarea. De unde și ideea dialogului Nord-Sud, în fapt „dialog" între statele industrializate și cele înapoiate economic. Adesea, primele sînt și fostele metropole, iar la fel de ades ultimele sînt fostele colonii.) În fine, în emisfera sudică se apropie — sau a și venit — vara. Copiii au intrat în vacanțe. (Bineînțeles, cei care reușesc să urmeze o școală.) Dincolo de aceste deosebiri de natură obiectivă există, cred, între ei, o trăsătură de unire ce ar putea-o sugera concludent întrebarea : cîți dintre acești elevi au aflat că pentru instruirea unui soldat se cheltuiește de 60 de ori mai mult decît pentru cea a fiecărui copil ?

Să nu uităm, în destule state din emisfera sudică rata școlarizării nu atinge nici 50 la sută, iar în acest caz întrebarea ar trebui modificată : care e raportul dintre numărul copiilor necuprinși în școli și cheltuielile pentru înarmare ale statului respectiv ? Ar fi interesante aceste statistici ? Cum să nu ! Pentru că, iată, ne reamintim ceea ce am scris chiar și în rubrica de față, într-o anumită fază a vîrstei lor, copiii americani văd la televizor cîteva zeci de mii de acte de violență. De prisos să mai scriem că, în schimb este de-a dreptul infim sau de nebăgat în seamă numărul minutelor în care li se vorbește despre sensul și finalitatea nebunești curse a înarmărilor și, implicit, despre necesitatea și utilitatea dezarmării.

La prima vedere s-ar părea că e vorba de un forțat amestec de planuri violență — înarmare — dezarmare — istorie și „eroii" ei. Chiar așa să fie ? Și totuși : în cîte ocazii organizate li s-a vorbit acestora despre paradoxurile bombei cu neutroni, implicațiile economice și sociale ale realizării unui nou tip de bombardier sau ale unui nou tip de rachetă ? Greu de dat un răspuns la această firească nedumerire. E adevărat, respectiva tînără generație este foarte politizată, se află adesea în avangarda unor mișcări sociale, politice prin care se dă glas protestului în fața unei lumi bintuite de spectrul armelor și de competiția de a le face cît mai sofisticate și a avea cît mai multe. Dar, evident, e un fapt consemnat dincolo de zidurile instituțiilor și dincolo de orele de studiu. Cînd sînt.

Și mai dramatică mi se pare situația țărilor din cea de a doua categorie, care fac parte din cele care dau cei mai mulți dintre cei 250 milioane de copii între 5 și 14 ani ce nu sînt școlarizați : sînt acelea în care din cei 570 milioane de oameni subalimentați cei mai mulți sînt copii și tineri : sînt acelea în care din cei 1,5 miliarde de oameni ce au nevoie de îngrijiri medicale adecvate cei mai numeroși sînt copiii : acelea în care mortalitatea este de 7—10 ori mai mare decît în țările industrializate ; acelea în care media de viață este inferioară cu 10—30 de ani ; acelea în care există un medic la circa 30—40—50 și chiar 60 mii locuitori : acelea pentru care ajutorul alimentar acordat de statele industrializate a scăzut de la 11 milioane tone, în 1970—1971, la 6 milioane, în 1973—1974 ; acelea pentru care ajutorul global al statelor membre ale OCDE a fost de 0,5 la sută din produsul național brut, la începutul anilor '60 și a devenit doar 0,3 la sută în urmă cu cinci ani !

În schimb, o analiză obiectivă ar demonstra că nu la fel stau situațiile în domeniul militar, că alocațiile destinate înarmării, tranzacțiile cu arme au crescut cu mult peste cheltuielile pentru programe sociale. Dincolo de înrobirea financiară, economică apare un alt aspect mult mai grav : supusă unei asemenea confruntări cu viața, unui atît de dur impact cu grave probleme sociale și umane, în caz de nevoie cum va putea o asemenea tînără generație să lupte ? Neființd instruită minim, cine o va învăța totuși să minuiască arme, adesea dintre cele mai sofisticate ? Și, desigur, cu ce preț ? Știu, pare o invenție pură, dar acesta e adevărul curat : cu ani în urmă, unei țări din lumea a treia, care nu avea un singur riu și nici o ieșire la mare, i se vînduseră, într-o mare tranzacție onorată imediat și cu bani gheață de ea, mijloace de forțare a cursurilor riurilor, pontoane. Este, și aceasta, încă o față a cursei înarmărilor, a multiplelor ei — iată — paradoxalelor sale aspecte și implicații.

PETRE NICOLAE ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

A sfîrși, sfîrșire...

În ultimii 30 de ani, în afară de turboreactoare și baloane, de elicoptere și sateliți, cerul a mai fost traversat de un număr impresionant de obiecte năstrușnice. Cînd ceva ce nu știm ce era vijlie pe sus fără nici un scop sesizabil, cînd forma obiectului zburător ba e formă, ba nu, observatorilor nu le rămîne decît să-și coboare mîinile din cap și să treacă la statistici și comparații.

La Mexico, sub un cer senin și calm, experți cît se poate de serioși au tras concluzia că cele 63 000 de obiecte zburătoare, care au scăpat printre degetele tuturor curioșilor în ultimele trei decenii, merită o privire serioasă și concertată. Farfuriile zburătoare, fie că sînt farfurii sau dimpotrivă, au tulburat îndeajuns echilibrul sufletesc al celor care, dincolo de cele mai precise precizii, întrezăresc sfîrșitul pămîntului. La fel de înfiorați sînt și aceia care nu au nimic comun cu fizica și astrofizica și astronomia și toate celelalte. O poftă grozavă de a corela bizareriile care alunecă prin aer (unele doar par că o fac și altele doar par că sînt) cu ultima suflare de viață pe planetă, capătă, în ultima vreme, proporții demne de o cu totul altă cauză. Ultima zi a pămîntului a devenit un slogan, mohorît și năuc, înlocuind mode care și-au trăit traiul. După singerosul incident din Guyana, unde cei 914 membri ai sectei „Templului poporului" par să-și fi zburat creierii în colectiv, alte confrerii și organizații și-au declamat existența, toate avînd ca principiu fundamental cultul sfîrșitului. În S.U.A. și America Latină, în numeroase țări din Europa occidentală, în Japonia și Thailanda se descoperă, de la o zi la alta, ciurde de neispăviți, care s-au hotărît să-și pună punct, cu „convingerea de o rece demență că și restul omenirii ar intra sub aceeași incidență. În Quebec, zilele trecute, cinci bărbați și unsprezece femei și-au lăsat baltă treburile și majoritatea obișnuințelor de toate zilele și s-au îndreptat, amăriți, dar iluminați spre o pădurice din golful Saint Laurent, pentru a asista de acolo cum planeta nu se va mai învîrti în jurul axei, își va strica forma și se va moleși cu zgomot mare. Poliția din Quebec a trimis la fața locului o echipă de ordine, căci după măcelul din Guyana puzderia de secte într-o jalea vieții a devenit suspectă. Roch Theriault, conducătorul celor 16 robi ai neantului, demonstrează, pînă acum, o anume blîndețe. El își obligă doar frații de suferință să privească cerul ore în șir, căci se pare că, de acolo, va veni, în februarie anul viitor, nemernicul gong final...

Sesizînd că noua școală de gîndire va face prozeliți, futurologii în zațul cafelei au trecut, conform unei tactici subtile, la contraofensivă. La Barcelona s-a montat, de azi pe mîine, un congres al științelor oculte, unde vrăjitori și vrăjitoare din întreaga lume vor avea ocazia să tragă concluzii pe baza unui schimb de experiență fără precedent asupra strategiei viitoare în abordarea unei clientele masive, care a început să se caracterizeze printr-o zăpăceală tot mai greu de străunit.

În locul anacronicilor hipi care umblau de colo-colo pe trasee exotice, zdrăngănind din țitere și țiuind din fluiere, jegoși și multicolori, cu ochii bolbați fix de atîtea droguri consumate în locul pîinii, noii copii teribili ai unei derute continue fac, cel puțin în formă, notă separată. Dinșii nu mai sînt neapărat tineri, nu consumă nici un fel de fumuri, prafuri sau lichide care să le ia mințile și, mai presus de orice, nu au mania ambulatorie. „Sectele" apărute ca ciupercile au obsesia comună de a se așeza într-un punct fix, în mijlocul codrilor sau, mai rău, trăind cu o degajată dezorganizare din roadele pădurii. Membrii noilor adunături, stropiți de ploi și uscați de vînturi, sau privesc cerul sau pămîntul, exprimînd prin aceasta că nu există o concepție unitară asupra direcției de unde așteaptă teribilul sfîrșit.

În fața proliferării unor asemenea triburi, formate inițial din funcționari cu tabieturi, vrăjitorii vor încerca, probabil, cu vasta lor experiență de a scoate farfurii zburătoare din piatră seacă, să amîne nemaipomenitele „previziuni" pentru un viitor care să mai lase loc ghicitului cinstit, în podul palmei, în vîrful aforii, în cele trei scoici și în atîtea altele, dar la domiciliu, nu hăt departe de o civilizație care trebuie să-și consume și spaimele în mod adecvat...

RADU BUDEANU ■

Cloncanii

Ultimele șase sătpămini au permis corbilor din fotbalul nostru să dea rotocolul deasupra cadavrului presupus al unei echipe care începuse să-i sporie: **F.C. Baia Mare.**

— Ce-ți face, domnule, Mateianu? mă interpela un brav garçon de la tribună. Adică, vedeți dumneavoastră, ce l-ați umflat pe omul ăsta așa de mult? Nu vedeți? E doar un balon de săpun!

N-o să spun acum că Mateianu conduce Ajax de pe vremea cînd era în plină glorie și-o moștenise unul mai norocos, care venise gata la pomană ca să ia premiile și aplauzele. Nu. **F.C. Baia Mare** este o echipă modestă, venită din divizia B, care a avut un bun sezon, pe care era cît pe-ci să-l compromită din cauze care pot fi explicate lesnicios. Dar întîi să vedem care au fost ele, aceste cauze ale căderii din cele patru etape consecutive în care băimărenii au pierdut patru puncte acasă, patru în deplasare? Un oarecare aer de vedetism pe care-l sesizasem încă din meciul cu **F.C. Craiova,** cînd dispoziția **pressing**-ului în trei (care este marele secret al lui Mateianu, vezi meciul de duminica trecută), numerele personale și chiar un pictis de fotbal incepuseră să se arate. Toate acestea puteau fi remediate dacă de la această echipă nu ar fi fost luați la lot niște jucători care, și așa, n-au fost întrebuințați decît foarte puțin sau deloc. Ieșiți din programul dur al lui Mateianu și intrați în anecdotica de la Snagov și în aerul lui de vacanță, acești oameni au crezut că fotbalul se joacă și din reputație. Din nefericire, ca totdeauna, lucrurile s-au dovedit altfel. Marea tragedie era că Mateianu nu putea să facă același lucru cu o echipă înjumătățită. Cei veniți de la bal (citește București) se uitau probabil la foștii lor colegi ca la niște provinciali oarecare, neînțelegînd că tocmai lipsa lor de nume, a tuturor, le dădea forța de a forma **o echipă.**

S-ar putea să mă înșel, să fie în fond vorba și de o mare oboseală, datorită unui efort excepțional, dar părerea mea e că nici o echipă care se antrenează la modul serios nu poate obosi vreodată. Înainte de toate e vorba de o rutină în care intri, de o partitură pe care o execuți și care-ți devine familiară, după ce te obișnuiești cu ea. Duminică am privit la televizor o repriză din meciul cu **Steaua.** După relatările celor de la radio și ale comentatorului de la **televiziune** am înțeles că prima parte fusese mai bună decît a doua în ce privește calitatea jocului, dar și repriza a doua mi se părea destul de bună, fotbalistic vorbind, deși se juca pe un teren greu, care nu favorizează o echipă care aleargă atît cît aleargă **F.C. Baia Mare.** Ce se desprindea din fazele privite pe micul ecran? Că deși aveau în față un **unsprezece** mult mai reputat, băimărenii controlau tot timpul jocul. Prin a controla jocul înțelegem a ține **mingea.** O statistică a timpului în care mingea se afla la bucureșteni și a timpului cît mingea se afla la băimăreni ar fi fost foarte concludentă. Mai era interesant de văzut cum jucători foarte tehnici, ca Iordănescu, Răducanu, Vigu Sameș, nu erau lăsați să-și facă jocul chiar în propriul teren. Și de aici cred eu că încep toate explicațiile în legătură cu fotbalul prestat de acest **team.**

Ce mă întristează însă este că s-a întîmplat cu Mateianu un lucru destul de neplăcut: el a fost huiduit chiar la Baia Mare după meciul cu **Politehnica Timișoara,** pe care echipa sa îl pierduse. Atita fanatism și ingratitudine nu sunt permise. În fotbal trebuie să învățăm să mai și pierdem. El este un sport colectiv jucat în unsprezece și armonizările se fac greu și nu durează totdeauna. S-ar putea ca la primăvară **F.C. Baia Mare** să joace mai prost decît în acest sezon, dînd cloncanilor prilejul să mai cînte de satisfacție, dar, cel puțin pentru o jumătate de an, demonstrația a fost făcută: putem avea fotbal, jucători talentați sunt, n-avem destui antrenori pricepuți dăruiți fotbalului, modești, cum e acest Mateianu și cum e un altul, pe care nu-l mai numesc, dat afară de peste tot, care se luptă cu arbitrii, cu proprii săi conducători de club, să aducă în prima divizie a țării o echipă la fel de anonimă cum era cam pe vremea asta, anul trecut, **F.C. Baia Mare.** În pomul care face roade, dai cu prăjina! Să ne fie rușine!

EUGEN BARBU ■

P.S. Citiți o incîntătoare carte cu titlul de tangou: **Ar-gen-ti-na,** de Ioan Chirilă, care ne-a făcut să retrăim momentele ultimului **Mundial** la adevărata lui temperatură, poate adăugîndu-i cu talentul său binecunoscut cîteva grade în plus. Uneori, în cărți, fotbalul pare mai frumos chiar decît pe **River Plata...**

„Jumătățile de măsură nu intră în concepția mea"

De cînd se știe, Nicolae Proca trăiește în viitoarea fotbalului care l-a albit înainte de vreme. A fost, 28 de ani bătuți pe muchie, jucător și antrenor la Steagul roșu Brașov, club de care s-a despărțit, nu fără regrete, în vara lui 1976, venind la Tîrgoviște. În sezonul imediat următor, noua sa echipă a răsturnat toate calculele hîrtiei, promovînd în A, după ce va fi obținut o victorie răsunătoare, 7—0, în fața Steagului roșu! După ce, anul trecut, a terminat pe un onorabil loc 9, Tîrgoviște se numără în prezent printre protagonistele campionatului nostru, deținînd chiar șanse, deocamdată teoretice, pentru un loc pe podium! O ascensiune surprinzătoare și frumoasă pe care antrenorul Proca încearcă s-o explice în cele ce urmează. Să-l ascultăm.

— Credeți că sînteți un antrenor dur?

— Nu-mi place cuvîntul, e prea gazetăresc!

— Căutați altul.

— Sînt un antrenor care-mi iubesc și respect meseria. Cînd stabilesc ceva, o fac după ce discut cu secundul Gheorghe Becheanu și, firește, cu jucătorii. Apoi, le cer fotbaliștilor să execute întocmai un program la alcătuirea căruia au fost consultați în mod democratic. Cei care reușesc, joacă. Cei care nu reușesc, își văd de drum, căci jumătățile de măsură nu intră în concepția mea. Cînd am venit la Tîrgoviște, mi-am explicat poziția și am fost bucuros să găsesc o înțelegere totală din partea organelor locale, interesate în redresarea fotbalului. Nu stăteam strălucit cu lotul, nu stăm nici acum, avem în total 16 jucători, cînd se accidentează unul dăm din colț în c dar am renunțat fără ezitări la o serie de boemi sau mofturoși, la Enache, la Niță, la Mircea Stan, la Tănase. Refractari la efort, ei s-au autoeliminat, cerînd dezlegări, iar noi le-am făcut pe plac. Am rămas cu un lot restrîns, dar format din jucători harnici și disciplinați. Valorile, cu excepția lui Coman, ne lipsesc, dar am căutat și, în mare măsură, am reușit să suplinim lipsurile de ordin tehnic prin muncă și ambiție.

— Să nu mi-o luați în nume de rău, dar aș fi tentat să spun că locul din clasament al echipei nu exprimă exact valoarea ei!

— Știu asta. Mi-e teamă că exagerez și dacă zic că lotul nostru are o valoare medie! Nu mai departe decît duminică, la Craiova, am fost în măsură, urmărindu-i pe jucători la încălzire, să fac o comparație. De o parte, Ștefănescu, Crișan, Marcu, Balaci și Beldeanu, de cealaltă, Gheorghe, Miu, Alexandru și Pitaru, diferență de valoare în favoarea gazdelor, în toate compartimentele! Cu toate astea, n-am plecat acasă învinși. Sigur, Coman a apărat excepțional, dar și echipa, în ansamblu, și-a făcut datoria, bătîndu-se pînă la sacrificiu pentru fiecare minge. Noi am înlocuit minusurile tehnice printr-o disciplină tactică exemplară și printr-un consum fizic mai mare, la Craiova ca și în alte părți, decît al adversarului. La acest capitol, da, stăm peste media diviziei A. Jucătorii noștri aleargă mult și, lucru foarte important, cu folos. Îndrăznesc să spun că fotbaliștii de la Tîrgoviște au o capacitate de efort excelentă, nu numai cantitativ, ci și calitativ. Asta e, dacă vreți, unul din secretele ascensiunii unei formații mici ca a noastră. Avînd mai puține arme decît alții, arme care s-ar putea numi Dumitru, Dinu, Bölöni, Iordănescu, Rădulescu sau mai știu eu cum, nu ne-a rămas decît șansa de a exploata la maximum pe-ale noastre, disciplina, efortul fizic, ambiția.

— Se pare că, din aceste puncte de vedere, vă aflați pe un drum drept. Întrebarea e cum ați ajuns aici? A fost simplu, a fost complicat?

— Prin muncă, prin ordine, prin seriozitate. Capitole la care, în general, fotbalul nostru e deficitar. În perioada pregătitoare facem în fiecare zi două antrenamente. În timpul campionatului, numărul acestora se reduce la 9 pe săptămînă, dar ce antrenamente! Dacă a fost simplu? N-a fost. Am avut de luptat cu mentalitatea jucătorilor, învățați să ceară mult și să dea puțin, dar cred că am reușit. Rezultatele, cel mai bun argument, mă sprijină. Deși, ca să fiu corect, Tîrgoviște e unde e pentru că fotbalul românesc, în general, e cum e. Apoi publicul, de care sîntem obligați să ținem cont.

— Nu-nțeleg! Ce-l cu publicul?

— La un moment dat, supărat pe viața nesportivă și pe toanele jucătorilor, el începuse să ocolească stadionul. La primul meu meci abia dacă am avut cîteva mii de spectatori. Astăzi, media depășește 15 mii, în public cald și inimos, căruia echipa îi datorează multe

— Tovarășe Proca, vă propun să discutăm despre Coman și despre Tătaru, fotbaliști care mi se par de excepție. Ce ne puteți spune despre ei?

— Coman e, nu încape nici o îndoială, cel mai bun portar din țară. A avut, după cum se știe, destule rătăciri, dar acum se pregătește cu seriozitate și duce o viață cumpătată. Națională, sînt convins, poate conta pe el. Tătaru însă nu mai poate ca altădată. Fiind accidentat, l-am folosit mai puțin, dar el nu mai reușește, singurul din lot dealtfel, să joace cu aceeași vigoare ambele faze, atacul și apărarea. În schimb, foarte bine crește Florin Grigore, venit nu demult de la Moreni, aripă căreia îi prevăd un viitor deosebit. Pentru că tot veni vorba, aș vrea să nu fiu înțeles greșit. N-avem noi lotul lui Steaua sau al lui Dinamo, dar nici să nu rămînă cineva cu impresia că la Tîrgoviște numai Tătaru sau Grigore știu să facă un stop sau să dea o pasă!

— S-a notat! Trecînd de la una la alta, v-aș ruga să ne spuneți cîteva cuvinte despre noul val al antrenorilor din fotbalul nostru.

— Mateianu, Ionescu de la Buzău, Pigulea, alții, mi se par demni de încredere. Cu Baia Mare, să știți că nu vorbesc ca să mă aflu în treabă, Mateianu are mari șanse să cîștige campionatul! El a venit din B în A cu o echipă omogenă, bine antrenată și, lucru mare, lipsită de complexe. După mine, Baia Mare și Argeșul vor avea un cuvînt greu de spus în lupta pentru titlu. Acest suflu nou, adus de antrenorii tineri, era necesar fotbalului nostru, de aceea consider că ei trebuie susținuți și încurajați.

— Arbitrajele, arbitrajele cum vi se par?

— Mai corecte decît în alți ani. Dealtfel, se cîștigă azi tot mai mult în deplasare, ceea ce, indiscutabil, e o notă bună pentru arbitraje.

— Ce-ați zice să ne oprim puțin și la echipa națională?

— N-aș vrea. Fiecare cu căciula lui.

— De acord. Dar o propunere? O sugestie?

— Fie. Dac-aș decide, aș face mai mult loc tineretului. Senatorii de drept au avut destul timp să arate ce știu și nu totdeauna au justificat încrederea acordată. Personi, aș merge pe mîna unui Vamanu, unui Chitaru, unui Terheș, unui Sabou, unui Florean, unui Stancu, unui Grigore, unui Cămătaru. I-aș strînge pe aceștia și, desigur, pe alții și aș lua-o de la zero. Pentru asta, n-aș cere decît un pic de răbdare, dar mi-e teamă că fotbalului nostru nu i-a ars și nu-i prea arde de așa ceva! El se agață din răsputeri de rezultatul imediat și nu face bine.

— O ultimă întrebare. Ce loc speră să ocupe Tîrgoviște în clasamentul final?

— Tîrgoviște, ca să fiu sincer, speră multe, dar celelalte 17 grupări nu se lasă nici ele mai prejos! Noi visăm, de ce n-aș spune-o, chiar la un loc pe podium, dar mai e pînă acolo!

— Cît mai e?

— Exact?

— Exact.

— 18 etape, din care cea mai grea e cea care urmează! În cazul nostru, partida cu Baia Mare.

— Așa e. Vă mulțumesc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un 6-9 în ciuda căruia „românii rămîn o mare forță în rugbi"

„Giuleștii" au fost luați duminică cu asalt. Fără marile vedete Bastiat și Skrela și, în ultimul moment, lipsită și de Gallion, succesorul mult lăudat al celebrului Fouroux, echipa de rugbi a Franței părea mai lesne de învins ca niciodată, mai ales după victoria din '76 și după cele două înfringeri „mici" de anul trecut (6—9 la Paris și la Clermont Ferrand). Venise deci lume multă să vadă un succes al românilor, dar „cocoșii" au cîștigat din nou, cu implacabilul 9—6! Fără strălucire, dar au cîștigat un meci în care total, sau aproape totul, s-a redus la o teribilă măcinare între grămezi. Aici s-a și hotărît victoria. Rives fiind un șef de orchestră mai rutinat și mai inspirat decît Dumitru. Ce folos că, după momentele fixe, echipa noastră a avut mai multe baloane, dacă ea nu a știut cum să le utilizeze: Paraschiv pleca pe lîngă grămadă și imediat dispărea într-un val de 3—4 francezi! Bucos bătea cu piciorul parcă pentru a scăpa de minge, ridicîndu-i cota lui Aguirre, deși lovitura de urmărire se impunea nu o dată, dar gîndită în așa fel încît coechipierul și nu adversarul să fie primul sub ea. Treisferturile au jucat puținele baloane avute la îndemînă mai degrabă rudimentar, fiind pe deasupra creatoare de mari emoții în momentele de apărare.

Dar și așa echipa României putea învinge Franța de duminică! Nu e nici un paradox, „cocoșii" n-au strălucit nici ei, părînd mai inhibați ca oricînd în meciurile cu noi. Cît e el de blond, Jean-Pierre Rives arbora înaintea jocului o mină închisă și aproape că nu scotea o vorbă. Însuși președintele F.I.R.A., Marcel Batigne, vedea jocul ca pe o probă de încercare pentru noua formulă franceză, gîndindu-se la Turneul celor 5 din iarnă și afirmînd că fiecare echipă are șansa ei, poate mai mare, poate mai mică.

Cum s-ar fi scris oare istoria confruntării de duminică dacă Munteanu s-ar fi îndreptat decis spre but, în minutul 5, nepierzînd clipe prețioase în căutarea unui artificiu sau a unui partener? Sau dacă Bucos era... Bucos, adică jucătorul capabil să întoarcă, de unul singur, soarta unei partide? Sau dacă irlandezul Rea nu se uluia și nu se trezea, în repriza secundă, fluierînd aiurea la un balon de eseu ajuns în brațele lui Motrescu?

Sigur, veți zice, o înfringere e o înfringere, oricît ar încerca cronicarul să găsească explicații și circumstanțe atenuante. Nu trebuie însă uitate strădania și bărbăția întregii garnituri, formidabila energie cu care s-au luptat înaintașii, silința lui Dăraban sau Stoica, spiritul de sacrificiu al lui Murariu, salvatorul unui eseu ca și făcut, dăruirea lui Paraschiv (din păcate, mai puțin lucid ca altădată", sau Tudose, reușitele lovituri de pedeapsă ale lui Constantin. Spunînd asta, să ne bucurăm că am ajuns să socotim drept cel mai firesc lucru o victorie asupra Franței, pe care — poate că trecem prea ușor peste amănuntul acesta — nu o bat prea multe echipe în lume și pe care nu am învins-o totuși decît de 5 ori, în de meciuri și în 60 de ani!

Rugbiul de azi este un joc în care conturile se încheie pe înaintare, iar atacanții trebuie să fie nu numai luți și agili, dar și puternici. Aceasta a fost și ideea de la care a plecat Rives recunoscînd, după meci, că „românii rămîn o mare forță în rugbi". Altfel spus, putem face la orice oră un pachet de înaintași capabili să înfrunte orice asalt, dar rămînem mai săraci pe linia de treisferturi. Începînd de unde, dealtfel, am și pierdut, duminică, un meci pe care, la fel de bine, am fi putut să-l cîștigăm!

Să nu ne mihnim, ci să tragem, cu luciditate și realism, învățămintele care se cuvin.

GEO RAEȚCHI ■

Realizată de Elena Ghera, imaginea de mai sus vorbește convingător despre frumusețea aspră a unui joc de bărbați numit rugby

Fabula moralei simple

Venea de la arat, precum se ştie,
Un Bivol mulţumit de ce-a lucrat.
Cîmpul — cu negru scris, ca o hîrtie —
Era dovadă c-a muncit curat.

În urma lui, Bondarul circotaş
Pe nas, scotea un fel de imprecaţii :
Cum că nu are „spirit de oraş"
Greoiul Bivol şi că-n el arhaii
Acestor generaţii şi-au dat mîna.
„Nimic din ce-i «sburătoare» pe planetă
N-a reţinut. Mai mult ! Nici nu regretă.
El şi-a trecut pe cîmpuri săptămîna."

„Dezastru cosmic !" — decreta Bondarul,
Găsind că Bivolul ar fi culpabil,
Că ştie doar să tragă plugul, carul,
Dar nu-i „speculativ", nu-i „ineţabil".
„Ce s-ar alege din cîmpie dacă
Am scormoni-o doar ? Şi-atîta tot !" —
Striga Bondarul dîrz, ca să nu tacă.

„Nescormonită n-are cum da rod
Şi nici polenul florii care-ţi place
Nu s-ar ivi... Şi cîte ale firii
Ar fi altfel. Dar du-te şi-mi dă pace,
Nu-i ceasul cînd se cade musafirii
Să-ţi cadă-n faţă, să-ţi încurce calea !"
— Cercat-a Bivolul, cu calm, s-alunge
Pe cel ce nu-şi putea ascunde jalea
Că „iată, munca unde poate-ajunge !" —.

Zadarnic fu ! Şi-atuncea, dintr-odată,
Mult plictisit de-atîta bîzîit,
De vorbă goală şi-n adînc necrezută,
Bivolul, sec, Bondarul l-a pleznit
Cu fulger negru din vînjoasa-i coadă.

MORALA

-i mult prea simplă :
„În sfîrşit !"

NICOLAE DRAGOŞ

Judecaţi prin comparaţie!

Cînd i am spus croitorului de la temuta cooperativă „Foarfeca de aur" că paltonul meu e prea larg, că tradiţionala căptuşeală scîrţîie, geme, mîrîie de atîta vînilin, mi-a dat un răspuns care m-a îngheţat:

— Poate că e prea larg, poate că e prea urît, poate că scîrţîie că nu e lînă naturală, dar era mai bine cînd umblai în scurteica aia ponosită?... Judecă şi dumneata prin comparaţie. .

Ei, da, am judecat prin comparaţie şi i-am dat dreptate, nu puteam să neg progresul. Una e să te zgribuleşti într-o scurteică şi alta să te adăposteşti într-un palton, fie el cam bocciu, fie el larg ca o suţană. Chiar dacă nu-ţi place, progresul este evident. .

I-am reproşat unui ospătar că în modesta mea farfurie vegetariană îşi trăieşte ultimele clipe o muscă. S-a indignat cu moderaţie, aproape cu politeţe:

— Aveţi dreptate, însă trebuie să ne înţelegeţi şi pe noi, să ne apreciaţi eforturile... Dumneavoastră ştiţi că, nu mai departe de ieri, în farfuria unui client bun, omul casei, s-au găsit, vă dau cifra exactă, patru muşte? Astăzi în farfuria dumneavoastră ce s-a găsit?

— O muscă — admit eu oarecum ruşinat.

— Păi vedeţi? De la patru muşte la una singură nu e un progres? De ce nu judecaţi prin comparaţie?

Am judecat prin comparaţie — într-adevăr de la patru muşte la una singură, progresul e strigător la cer, aici se munceşte, se caută ceva nou, am plecat uimit de norocul care dăduse peste mine... Ce chilipir! O singură muscă în farfurie...

M-am întors acasă şi am descoperit că, în ciuda apelurilor mele disperate, nici un valoros tehnician n-a venit să-mi repare robinetul. Cînd a venit, în cele din urmă, tehnicianul a ţinut să mă liniştească, obligîndu-mă, diabolică invenţie, „să judec prin comparaţie".

— De ce faceţi atîta scandal fiindcă robinetul picură puţin? E neplăcut, e enervant, dar sînt alţii care au apartamentele inundate. Sînt şi alţii care n-au baie cu apă caldă şi apă rece, se spală în albie şi totuşi trăiesc... Viaţa merge înainte... De ce nu judecaţi prin comparaţie?

De cîte ori eram obligat să judec „prin comparaţie", pus la stîlpul modestiei, mă simţeam un individ meschin, obsedat, hulpav de bunăstarea mea materială... Eu cer, nemernicul, să am apă caldă, cînd alţii n-au poate nici apă rece...

Ca să mă aduc în spiritul modestiei, mă dedic lecturii şi mă reped asupra ultimului roman al unui coleg care, neavînd copii, neavînd nevastă, şi în general neavînd ce face se consideră genial. Cartea — foarte proastă. I-am mărturisit unui prieten această impresie şi iar am fost admonestat:

— E proastă? mi-a strigat în receptor vechiul meu amic. Sigur că e proastă! Le-ai citit pe celelalte? Nu, nu le-ai citit, de aia vorbeşti aşa. Alea erau nişte elucubraţii... Asta e o capodoperă în comparaţie cu timpeniile dinainte... E jalnic dar e un mare pas înainte... Judecă şi tu nu în absurd, ci prin comparaţie...

Şi ca unui şcolar greu de cap, îmi silabisi foarte răspicat morala întîmplării:

— În absolut, e o timpenie, sînt de acord cu tine. Dar raportînd la ce a scris boul pînă acuma, e un mare salt înainte. Formidabil proces! Uimitor! Judecă prin comparaţie . .

La farmacie nu era nici un rival, adică nici un alt client, dar nici vînzătoare nu erau. Cu alte cuvinte, mă simţeam ca un stăpîn. Presimţeam că prin apropiere se aflau şi saloanele, auzeam zvonuri de ibricuri şi puncte de vedere comune. După o jumătate de oră de aşteptare, spre ruşinea mea, mi-am pierdut răbdarea şi am pătruns în „zona interzisă".

O femeie de o frumuseţe răpitoare mi-a temperat, cu aurisul şăgalnic şi ibricul clocotind, omeneasca mea indignare.

— Ce vrei dumneata?

— Eu?

— Da. Cu cine vorbesc? Ce, vorbesc la pereţi? Ce vrei dumneata într-o farmacie?

— Aspirine şi piramidoane — strig eu clocotind de indignare.

— Ce tipi, tovarăşe? Aspirine şi piramidoane. O gripă banală, atîta tot. Sînt alţii bolnavi de ulcer duodenal, de hepatită, de diabet, şi dumneata te îngrozeşti, faci scandal public pentru o biată gripă! Sînt alţii care au murit şi zac săracii în cimitire. Ce atîtea mofturi. Judecă prin comparaţie...

TEODOR MAZILU

Stilul poliţist

„Ce păcat că nu m-am putut împărţi în două : unul după maşină iar celălalt în spital" (pag. 33).

„Nefiind vorba de o crimă cu scop de jaf, nici de una personală, vinovatul, după toate probabilităţile, trebuia să fi venit cu autocarul" (pag. 72).

„În fond îl aşteptam. Dar n-am prevăzut ce anume voi face.

Să-l imobilizez cu o lovitură la plex ?" (pag. 29).

„Surprinşi de tonul meu imperativ, doctorii, mai ales Miron (n.n. — victima), care acuza o uşoară apăsare, mă priviră cu uimire. După ce le-am explicat că viaţa colegului, după toate probabilităţile depinde în mare măsură de îndeminarea lor, s-au apucat de treabă iar Miron nu a mai schiţat nici cel mai mic gest de opunere. L-au otrăvit ?" (pag. 23).

„— Ciao, Giuseppe !"

„ Ciao ! îi răspunse acesta şi aflai că Giuseppe al meu cunoaşte limba română deşi „lebăda" purta număr de Milano" (pag. 35).

„Time is money" — şi repede la responsabilul cărţii de imobil să „studieze" locatarii. Între timp cu ochii pe intrare !" (pag. 38).

„... intrară într-o vilă cu exterior ce nu spunea mai nimic" (pag. 39).

„...— brazi, într-o explozie de clorofilă, cochetau cu soarele prin mirajul fotosintezei... Cred că şi turiştii mei s-au convins de adevărul constatărilor mele ; s-au sculat" (pag. 45).

„— Da ! Iată şi stiletul dumitale — şi i-am servit corpul delict cu o spontaneitate unmitoare chiar pentru propria-mi persoană (pag. 49).

„La revenire, după 2 zile, timp în care s-au făcut şi primele cercetări judiciare, doctorul se întîlni cu mine, zis la figurat" (pag. 53).

„Într-un tîrziu, obosit, nu atît de căutare, cît de foame, m-am aşezat în scaunul florentin să mă gîndesc unde putea fi ascuns în casă un bilet" (pag. 54).

„— Să vă aibă Alah în pază, să vă ocrotească paşii, o felicită Omir" (pag. 62).

„Lovitura, care era fără îndoială de o mare intensitate, se afla concentrată într-un unghi curios, ca şi cum ar fi venit de jos în sus" (pag. 68).

„Pus oarecum pe picioare, am alergat la uşa apartamentului VII dar... nici urmă de Ramses. Acolo locuia familia contabilului Popescu" (pag. 85).

„Eram dezolaţi, dar nu descurajaţi" (pag. 115).

„Ar fi fost inutil să cer lămuriri suplimentare, pentru că aşa procedam noi: unul lansa o idee iar celălalt trebuie s-o continue" (pag. 128).

„În aşteptarea rezultatului, aveam impresia că mă aflu în cabina unui vapor cu pînze, undeva în zona cea mai liniştită a Pacificului, poate la Ecuator" (pag. 129).

„Îi simţeam însă tensiunea arterială, în ochi, în tremolul continuu al falangelor, respiraţia neregulată, în toată fiinţa lui organică" (pag. 132).

„Înainte de a începe să redacteze declaraţia l-am ampretat spre a-i putea elimina degetele din rîndul amprentelor relevate în interiorul servietei sale" (pag. 153).

„Toată suflarea artistică, pînă şi omul de serviciu se aflau în sala de concerte în timpul dispariţiei viorii" (pag. 190).

„— De ce m-ai lovit atunci, în septembrie ?"

„— Scuzele mele. Nu ştiam de ce mă filaţi. Credeam că e altceva la mijloc" (pag. 87).

„Animalul privi cu luare aminte spre liziera şi-şi stăpîni cu greu un lătrat" (pag. 197).

*) Roland Vasilievici : „Taina acelor patru nimfe", Editura FACLA — 140 000 + + 90 exemplare.

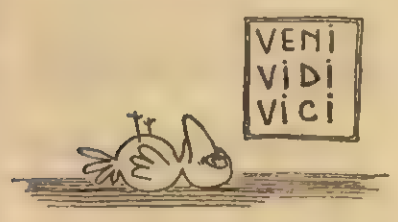

MIHAI MATEI

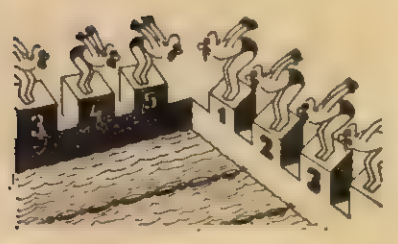

BOROŞ

HELGA UNIPAN

NASTASE

SEGAL

O depăşire, pe ploaie, cu 100 km/h

Un autoturism răsturnat şi serios avariat, un autoturism distrus aproape cîmplet al cărui motor (reţineţi vă rog motor, nu o piesă oarecare) desprins de pe şasiul autovehiculului a fost proiectat la... 14 metri. Partea carosabilă a şoselei plină de fel de fel de fructe şi legume amestecate cu sticla sfărîmată a parbrizelor cu bucăţi de tablă, cu ulei, cu sînge, cu obiecte căzute din cele două maşini.

În pofida ploii puternice numeroşi cetăţeni privesc consternaţi imaginea dezolantă a accidentului de circulaţie întîmplat la km 81+700 în comuna Ioneşti, judeţul Vîlcea.

G.D. din Drăgăşani, pilotul autoturismului, se sculase în acea zi foarte devreme. Îşi făcuse planul să ajungă cu fructele şi legumele lui la Sebeş, în primele ore ale dimineţii, cînd piaţa era în toi. A ajuns la Sebeş aşa cum şi-a propus şi în decurs de 30 de minute şi-a vîndut produsele. Apoi fără a zăbovi deloc s-a urcat la volan şi... înapoi la Drăgăşani pentru un nou transport, deoarece era mai mult decît mulţumit de preţul pe care îl încasase pe produsele ce aveau căutare pe piaţa oraşului.

Deşi nu dormise toată noaptea, G.D. s-a apucat din nou de sortat legumele şi fructele. Le-a aranjat frumos în lăzi şi apoi le-a încărcat în portbagaj şi pe banchetа din spate, în aşa fel încît prin oglinda retrovizoare nu vedea altceva decît scîndurile albe ale ambalajelor.

Cu maşina încărcată la refuz a demarat pentru a doua oară în ziua respectivă spre aceeaşi destinaţie : SEBEŞ.

În jurul prînzului, autoturismul nostru se apropia de comuna Ioneşti. Deşi ploua puternic şi începea să resimtă oboseala ca urmare a celor 500 de kilometri parcurşi şi a eforturilor fizice făcute cu încărcarea şi descărcarea lăzilor, G.D. gonea cu peste 100 km/h ignorînd aglomeraţia de pe şosea şi netinînd seama de dificultăţile circulaţiei prin comune. Singura dorinţă a lui era să ajungă la piaţă pentru a-şi vinde cu aceleaşi preţuri bune produsele.

În apropierea borncî kilometrice cu pricina, şoferul autoturismului s-a angajat în depăşirea unui autocamion care circula corect aproape de acostamentul din dreapta şi cu viteză adecvată condiţiilor dificile de deplasare. G.D. a început manevra de dublare orbeşte fără a se asigura cîtuşi de puţin ce se întîmplă pe sensul opus.

Şoferul autocamionului care circula din sens opus, V.B., şi-a dat seama de gravitatea deosebită a pericolului. A virat la dreapta dar atît cît i-a permis lăţimea redusă a acostamentului. Continuarea virajului ar fi avut drept consecinţă răsturnarea autovehiculului greu în şanţul adînc din dreapta şoselei şi şoferul nu-şi putea permite să pună în pericol viaţa celor doi ocupanţi din cabină.

Pentru a se ajunge la imaginea descrisă la începutul articolului, nu a fost nevoie decît de cîteva secunde. Coliziunea a fost frontală. Pilotul autoturismului a decedat pe loc, corpul său fiind găsit sfîrtecat printre bucăţile de tablă torsionată ale epavei maşinii.

O viaţă de om tînăr răpusă, o familie rămasă fără tată, două autovehicule distruse.

Colonel VICTOR BEDA

Să iubim pămîntul, așa cum îl avem!

— Să începem cu pămîntul! Sînteți un superspecialist în combaterea — cu mijloacele teoriei dar și ale practicii — a bolii lui, numită eroziune. Toți avem opinii despre pămînt, dar cum se vede el, pămîntul, din unghiul dumneavoastră de vedere?

— E un dar al naturii care are înglobate în el o serie întreagă de principii organice și minerale, care, la un loc, formează ceea ce numim fertilitatea. Ea asigură creșterea și dezvoltarea plantelor, a acestor plante cu care ne hrănim.

— Iar pămîntul, fertilitatea și hrana noastră sînt amenințate de eroziune.

— Întocmai. Sînt zone ale lumii în care eroziunea a făcut ravagii. A lăsat pămîntul sterp. A alungat oamenii, a pustiit regiuni întregi. În rapoartele O.N.U., problema eroziunii pe Terra ocupă locul III în marile probleme care preocupă omenirea. Și omenirea nu-și va reface balanța alimentară dacă nu va pune în valoare și terenurile pustiite de eroziune.

— Cum stau, în această privință, lucrurile la noi în țară?

— Jumătate din suprafața agricolă a țării este situată pe pante erodate: acestea sînt condițiile naturale de la noi. Eroziunea a fost deosebit de accelerată, de intensă, în condițiile proprietății particulare, cînd majoritatea loturilor țărănești erau orientate din deal în vale și nu se întreprindeau nici un fel de măsuri de conservare a acestui mare patrimoniu național, care-i pămîntul. Despre pămînturile care erau constituite în mari moșii, nu era altă mentalitate decît aceea a arendașului: storc pămîntul 2-3 ani și după aceea nu mă interesează ce rămîne.

— Deci, încă o moștenire grea. Și încă un domeniu în care a trebuit să facem revoluția.

— În condițiile noii orînduiri din România, s-a pus pentru prima dată problema valorificării superioare a tuturor terenurilor agricole din țara noastră, implicit a celor de pe dealurile care erau erodate. Eroziunea a devenit o problemă de stat. În contextul acesta s-a hotărît înființarea unei stațiuni specializate, aici la Perieni, pentru a stabili metode și tehnici adecvate valorificării superioare a terenurilor în pante erodate, cu scopul final de creștere a producției agricole — cereale, plante tehnice, viticultură, pomicultură, furaje — pe astfel de terenuri.

— Unica de acest fel din țară, nu?

— Unica, însă, alături de cei 15 specialiști ai stațiunii, avem colaboratori și la alte stațiuni experimentale și institute agronomice din țară, situate în zone cu terenuri erodate: Iași, Podul Iloaiei, Suceava, Valu lui Traian în Dobrogea, Craiova, Cluj-Napoca, Turda, Oradea, Tg. Mureș.

— Vorbiți, vă rog, despre faptele, concrete, ale colectivului pe care îl conduceți.

— Acum 20 de ani producția era în jur de 1 000 kg cereale la hectar. Stațiunea trebuia să rezolve două mari probleme. Prima: să găsească metode și mijloace pentru reținerea și infiltrarea apei din precipitații în așa fel ca apa să nu se mai scurgă către firul văilor și să nu mai antreneze cantități mari de sol. A doua: trebuia refăcută fertilitatea solului, distrusă de eroziune, și găsit un sortiment de culturi agricole, adecvat acestor condiții de sol. Toate acestea, firește, trebuiau făcute în corelație cu creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole, pe măsura dotării agriculturii cu noi tipuri de mașini și tractoare. A fost necesar, pentru aceasta, la Stațiunea Perieni și în alte zone, să se facă un studiu amănunțit asupra fenomenului propriu-zis de eroziune, în diverse condiții de înclinare a dealurilor, de natura solului, de gradul de eroziune și de modul de folosire a pămîntului. Din acest tudiu a rezultat că, în condițiile terenurilor neamenajate antierozional, eroziunea este deosebit de intensă mai ales în timpul ploilor torențiale, care ocupă 60-70% din totalul precipitațiilor, ducînd la transportarea, în unele situații, a circa 500-600 tone de sol fertil pe hectar, înlăturînd astfel într-o perioadă de cîțiva ani solul fertil care, în mod natural, s-a format într-un decurs de peste 1 000 de ani. De fapt, din acest stadiu a rezultat că scurgerile de apă reprezintă 80-90% din cantitatea de apă căzută, iar recoltele — comparativ cu terenurile plane unde, bineînțeles, nu există eroziune — se diminuează în aceeași proporție. Din cercetarea fenomenului de eroziune s-au stabilit o serie de parametri necesari lucrărilor de proiectare în activitatea de îmbunătățiri funciare. Pe bază acestor cercetări s-a ajuns la concluzia că prima lucrare ce trebuie executată într-o unitate agricolă cu terenuri în pantă este organizarea antierozională a teritoriului, organizare care vizează, în ansamblu, folosirea cea mai rațională și economică a fiecărei porțiuni de teren, în funcție de condițiile naturale și de cerințele economice ale societății. În cadrul acestei operații s-a determinat restructurarea și regruparea categoriilor de folosință agricolă (arabil, vii, livezi, pășuni), pentru că, în treacăt fie spus, acestea erau dispuse în mod anarhic și, pe de o parte, nu permiteau trecerea la o agricultură intensivă, iar pe de altă parte, frînau posibilitatea de introducere a unor sisteme și metode antierozionale pe astfel de terenuri. În al doilea rînd, prin organizarea antierozională a teritoriului, se vizau restructurarea rețelei de drumuri pentru exploatarea agricolă și lichidarea acelor suprafețe neproductive, cum sînt izvoarele de coastă, alunecările de terenuri, și terenurile neproductive formate din ogașe și ravene. Din acest punct de vedere, noi am determinat pentru stațiunea Perieni un model de proiectare, pe care l-am aplicat pe întreaga suprafață a unității, cu rezultate deosebite în privința folosirii raționale a pămîntului, și, implicit, a creșterii producției agricole la toate culturile. La fiecare categorie de folosință am determinat cele mai bune metode de combatere a eroziunii solului.

● Gheorghe Stoian S-a născut la 15 februarie 1928, în satul Rupezeni din comuna Bălășești, județul Galați. Fiu de țărani dintr-un sat cu pămînturi sărace, degradate de eroziune. Absolvent al Facultății de agronomie din București — secția ameliorații agrosilvice, în 1953. Între 1953 și 1963: inginer la Centrul de combatere a eroziunii solului și producerea materialului săditor din Bîrlad. Din martie 1963 și pînă în prezent director la Stațiunea centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului Perieni, județul Vaslui. Are publicate 58 de lucrări științifice. Distins cu diferite medalii, cu Ordinul meritul agricol clasa a II-a și cu Ordinul Muncii clasa III-a. Membru de partid din 1948. Membru în Comitetul județean de partid Vaslui, deputat în Consiliul popular județean Vaslui.

— Cum ați rezolvat problema antierozională a terenurilor în pantă?

— Pentru terenurile arabile, executarea tuturor lucrărilor solului apare ca obligatorie numai pe direcția curbelor de nivel. Întrucît, astfel, se reține o mare cantitate din apa precipitațiilor și apa este determinată să se infiltreze în sol; dimpotrivă, arătura din deal în vale determină scurgeri foarte puternice și amplificarea transportului de sol fertil. În funcție de mărimea pantelor, am determinat sisteme antierozionale de cultură, cum sînt: culturile în fîșii, care constau dintr-o alternare a culturilor prășitoare cu cele dese (să zicem porumb cu grîu, sau alte combinații: culturile cu benzi înierbate, care constau în înierbarea cu plante perene a unor mici fîșii late de 3-4 m, așezate la diferite distanțe: precum și terasarea terenurilor arabile, cînd acestea au pante mai mari de 18-20 grade. Pentru plantațiile de vii — amplasate de regulă pe terenuri cu pante mari, ocupate cu multe formații de eroziune în adîncime (ogașe, ravene) — s-au determinat tehnologiile de nivelare și amenajare a suprafețelor respective în terase care asigură înlăturarea fenomenului de scurgere și de eroziune, precum și condiții din ce în ce mai bune pentru dezvoltarea plantațiilor viticole. Pe alte terenuri cu pante mari — care la ora actuală nu pot fi arate pe direcția curbelor de nivel și deci folosite, pentru culturile de cereale și plante tehnice — s-au determinat metode de transformare a acestora în pajiști artificiale, aducîndu-le astfel în circuitul economic. Pentru toate categoriile de folosință de care am vorbit s-au determinat metode de refacere a fertilității solurilor, cu ajutorul îngrășămintelor organice și minerale, într-o gamă diferențiată în funcție de starea de fertilitate, precum și de nivelul de producție scontat a se obține. De asemenea, s-au întreprins cercetări și s-au elaborat metode pentru readucerea în circuitul economic a terenurilor ocupate cu izvoare de coastă și alunecări de teren. O altă gamă de cercetări a dus la determinarea celor mai bune metode de punere în valoare a ravenelor, prin construcția de baraje de diferite tipuri și prin împăduriri.

— O paletă variată de cercetări și de rezultate. Ce idee le-ar putea sluji de numitor comun?

— Cred că din cele arătate pînă acum se desprinde ideea că, pentru valorificarea superioară a terenurilor în pantă, erodate, este necesar să se aplice un complex de măsuri care determină atît stăvilirea scurgerii și stăvilirea eroziunii, cît și creșterea producției agricole pe unitate de suprafață, tocmai prin refacerea regimului hidric din sol și prin îmbunătățirea fertilității acestuia. Aș vrea să subliniez că **experiența a dovedit că fertilitatea fostelor terenuri erodate se poate reface pînă la nivelul terenurilor plane**, din care cauză, pe bună dreptate și fără exagerare, afirmăm adesea că **terenurile erodate amenajate corect pot rivaliza cu cele din Bărăgan**, care, așa cum știm, sînt denumite terenuri ca-n palmă: bune și fertile.

— Ca să fie și mai limpezi, mai grăitoare adevărurile dumneavoastră, cred că ar fi nimerit să spuneți ce producții ați obținut de pe fostele terenuri erodate pe care, direct și nemijlocit, le-ați tratat dumneavoastră, cercetătorii și producătorii de la Perieni.

— Faptul că, de la o tonă de cereale la hectar, am ajuns să recoltăm peste 5 tone de grîu pe hectar, circa 7 tone porumb boabe, peste 10 tone de struguri, peste 25 tone masă verde, 2,5 tone mazăre, 2 tone fasole ș.a.m.d. demonstrează cu prisosință că **terenurile erodate reprezintă cu adevărat o mare rezervă de creștere a producției agricole în economia țării noastre**. Acest lucru este cu atît mai adevărat, cu cît, în momentul de față, mai găsim suprafețe de terenuri agricole în pantă pe care nu s-au aplicat măsurile antierozionale corespunzătoare, ba chiar — de ce să nu spunem? — se mai găsesc destule cazuri cînd, pe astfel de terenuri, se practică lucrări care favorizează și accentuează, an de an, eroziunea solului. Lucrurile acestea apar de neînțeles pentru omul care lucrează cu pămîntul, om care, cel puțin așa consider eu, trebuie să manifeste permanent o grijă deosebită tocmai pentru acest principal mijloc de producție care ne este pămîntul. Numai în cazul cînd toți lucrătorii din agricultură vor face totul pentru conservarea pămîntului, vor putea și vom putea avea conștiința împlinirii meseriei noastre, precum și aceea că vom lăsa generațiilor următoare un loc de muncă de cea mai bună calitate și un loc de trai în cele mai bune condiții.

— Ce faceți dumneavoastră, oamenii din cercetare, pentru a-i ajuta pe toți oamenii care lucrează pămîntul să ajungă deplin conștienți și deplin responsabili de menirea lor?

— Am să subliniez doar cîteva din preocupările noastre în legătură cu integrarea în producție a ceea ce noi am obținut prin cercetare. Cercetătorii noștri lucrează în șase cooperative agricole din județele Botoșani, Bacău, Buzău, Vaslui și Tulcea, unde au participat la întocmirea proiectelor de amenajare și la aplicarea întregului complex de măsuri antierozionale, astfel încît aceste unități să devină etalon, în zona respectivă, pentru celelalte unități agricole cu terenuri în pantă. Participăm, pe teren, atît la avizarea proiectelor de antieroziunea solului cît și la recepția lucrărilor executate în toate județele din țară cu astfel de probleme. Ne-au vizitat, pentru a ne studia experiența, mii de specialiști din întreaga țară. Mîine vin 40 de ingineri din județul Argeș.

— Personal vă ocupați de vreo cooperativă?

— M-am ocupat și mă ocup de C.A.P. Ivănești și C.A.P. Dănești, ambele din județul Vaslui. Cei de la C.A.P. Vișoara, de care de asemenea m-am ocupat, de la neîncredere și indiferență au ajuns acum să vrea să fie și ei la nivelul stațiunii. Și nu-s departe.

— Ce înseamnă să fii conducătorul unui colectiv care ne redă pămîntul?

— Firește, asta înseamnă organizare a muncii, stil care trebuie adaptat chiar de la zi la zi, apropierea unor colaboratori care trebuie formați și îndrumați pe drumul țelului propus; înseamnă să fii aspru și exigent cu acei care nu înțeleg să-și facă datoria și să fii adevărat coleg și tovarăș cu toți cei care muncesc cinstit, indiferent că sînt tractoriști sau sînt ingineri.

— Înainte de succese, bănuiesc să ați dus-o și greu.

— Cît n-am stat pe dealuri, cu dorința de a se face! Îmi zicea soția: „Vor copiii să te vadă. Tu ajungi acasă cînd ei dorm". Au fost și asemenea situații. **Pentru o mină de grîu pierdută, eu am suferit:** pentru ce l-am păzit, pentru ce l-am îngrijit? Dacă vezi muncă gata făcută că se risipește, îți vine să plîngi. Și te înfurii cînd vezi că încă mai avem oameni care ară din deal în vale.

— Ce bucurii are un om care se bate pentru sănătatea și vitalitatea pămîntului?

— Bucuria că lucrez alci de 15 ani. Bucuria că unitatea dintr-o situație deosebit de grea — era pus pe tapet să fie desființată — a ajuns o unitate model în agricultura țării, atît din punct de vedere al producției agricole, al rezultatelor economice (obținem anual 7—8 milioane lei beneficii), cît și din acela al rezultatelor cercetării. Dar, mai ales, bucuria aprecierii muncii noastre, apreciere făcută de către însuși președintele țării, cu prilejul vizitei făcute în județul nostru și în unitatea noastră. A spus atunci tovarășul Nicolae Ceaușescu că rezultatele stațiunii constituie un mare experiment românesc și, la plenara Comitetului Central, care s-a ținut la cîteva zile după vizită, a fost trasată sarcina ca exemplul stațiunii Perieni să fie generalizat în întreaga țară.

— De la tribuna socială a revistei noastre ce gînduri ați vrea să rostiți, așa, ca de la om la om, pentru toți cei care lucrează pămînturi lovite de eroziune?

— Ce am obținut noi este rezultatul unui țel bine precizat, acela de vindecare a rănilor produse de eroziune; al unei munci susținute; al dragostei noastre față de pămînt și al pasiunii de a demonstra că știința agricolă românească are potențial suficient să rezolve o astfel de problemă. Recomand tuturor — așa, de la om la om, cum mi-ați cerut — să iubească pămîntul și să aibă pasiunea să dovedească că pămîntul poate produce cu mult mai mult.

NELU IONESCU ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 50 20, interioare: publicistică social politică (I. Dimbu, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17), reportaj (Nicolae Cristache — 16 06), cultură știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Bîrladeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21), secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

1 — 31 DECEMBRIE 1977

La Zărnești, anul are

365 de zile și nici una nu-i trăită cu ochii pe geam

La intervale egale, măsurate după nevoia de a încărca noi cantități de superfosfați necesare fertilizării, un elicopter utilitar dă o roată peste Zărneștii Buzăului. Sub un soare cu dinți, mașinăria vine de la cîmp, evită dealul Armanului acoperit cu vii și poposește, parcă spre a-și trage răsuflarea, pe terenul de fotbal din apropierea primăriei. Dac-ați fi

în el, face careva apel la imaginația noastră, ați putea distinge bine cele 5 sate componente, Fundeni, de reședință, Vadu Sorești, Prunenii, Comișoaia și, desigur, Zărnești, lungite ca degetele răsfirate ale unei mîini, tăiate ici și colo de firele de apă ale Cîlnăului și Hîrbocei. Numai că noi sîntem, firește, pe pămînt, veniți aici ca să aflăm care sînt preocupările unei comune fruntașe, 138 de milioane de lei producție agricolă și industrială realizată, aproape 20 de milioane peste plan, la un ceas al anului la care iarna a luat în stăpînire cele 8 mii de hectare ale așezării, zidind riurile și oferind copiilor o minunata ocazie de bucurie și patinaj.

S-ar putea crede, fiind mijloc de decembrie, că Zărneștii hibernează, dar nu-i așa. Comuna lucrează în industrie cu toate motoarele în plin și pregătește în agricultură terenurile pentru primăvară și pentru recolte din ce în ce mai mari, nu numai după proverbul cu gospodarul care-și face vara sanie și iarna car, ci și după vorbele comunistului Constantin Radoslav, de 21 de ani primar la

(Continuare în pagina 5)

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Logica socialismului

Dintotdeauna imperialismul a încercat să-și impună dominația nu numai prin folosirea forței militare sau a celei economice, ci și prin străduința de a prolifera în conștiința publică, în practica vieții internaționale propria logică despre organizarea raporturilor dintre state, despre pace și securitatea lumii.

Trebuia justificată înainte de toate nesfîrșita cursă a înarmărilor, superdotarea militară. Perpetuarea politicii de bloc avea nevoie de o teorie care să mascheze cît de cît esența sa reacționară și întreg cortegiul de constrîngeri, cedări de suveranitate și șantaj ce o însoțesc. Erau necesare noi argumente care să fundamenteze ideea că forța a rămas în zilele noastre singurul mijloc de a reglementa problemele pe arena internațională.

Și astfel au apărut doctrinele care încearcă să ne oblige să privim lumea și viitorul ei printr-o prismă deformată, provocatoare.

Prevenirea războiului prin așa-ziso „intimidare" a adversarului ca urmare a superiorității armate, existența unor imaginare zone de influență în interiorul cărora orice „agitație" ar fi de natură să atragă consecințe neprevăzute pentru securitatea internațională, menținerea și întărirea blocurilor ca unic

(Continuare în pagina 20)

MIRCEA ANGELESCU ■

ION IRIMESCU : Mircea cel Bătrîn

Actualitatea

Cînd rid copiii, iese soarele

● Colectivele de oameni ai muncii din industria județului Dîmbovița au realizat sarcinile de plan stabilite pentru primii trei ani ai actualului cincinal în ziua de 12 decembrie. În avansul de 19 zile creat, industria acestui județ va putea realiza o producție suplimentară în valoare de 800 milioane lei ● Constructorii noii rafinării de la Borzești ne asigură că vor pune în funcțiune primele capacități cu zece zile înainte de termen. Cunoscîndu-le hărnicia, îi asigurăm că sîntem convinși că-și vor ține cuvîntul ● Ca urmare a eforturilor susținute depuse de oamenii muncii din marile unități constructoare de mașini din țară au fost realizate suplimentar, pînă la această dată, 8 instalații de foraj petrolier, 78 mașini-unelte cu comandă program și afișaj de cote și 335 strunguri de și peste 800 mm, 396 autobasculante diesel, 323 autocamioane și autotractoare, 7 excavatoare, 444 autoturisme. ● La punctul unde se construiește cea de-a zecea hidrocentrală, Turnu, i-a fost croită o nouă albie Oltului. Devierea respectivă va permite ridicarea hidrocentralei în mai puțin de trei ani. ● În autofurgoneta 31-SM-2285 condusă de Ioan Mișnyak au fost găsiți 34 de brazi care figurau în foaia de parcurs sub numele de piese de schimb. Foaia de parcurs era semnată de șeful său, care îi era și unchi, iar piesele de schimb erau ale amîndurora. ● La Hunedoara a intrat în funcțiune primul cuptor de 100 de tone al noii oțelării electrice, în timp ce duminică după-amiază, siderurgiștii gălățeni au rotunjit producția de oțel a combinatului, pe anul în curs, la 5 milioane de tone. ● Recent, locuitorii din Lemnia (Covasna) — români și maghiari — au aniversat împlinirea a 250 de ani de atestare documentară a școlii din comună. ● După 24 de ani de muncă la calea ferată, Ion Nicoară de la stația C.F.R. Meteleu s-a trezit cu o reținere pe retribuție pentru un presupus copil. Lucrurile s-au lămurit la judecătoria din Rîmnicu Sărat și omul a fost repus în drepturi. Cînd să respire ușurat însă i-a mai venit o bucurie : regionala de care aparține l-a „mutat", pe mandat, comuna în alt județ. Dacă lucrurile vor continua astfel, cu siguranță că I.N. nu va avea o bătrînețe liniștită. ● În aceste zile, corul „Madrigal" se află într-un turneu în S.U.A. Pentru început, cunoscuta formație condusă de Marin Constantin va participa la Festivalul artei românești de la New York.

DIN SUMAR :

- Viața pe cont propriu (pag. 7)
- O zi dispecer la cooperativa „Instalatorul" (pag. 8)
- Masă rotundă cu demonstrații practice — Electrografia poate furniza informații și aparatură de specialitate celor mai diverse domenii de cercetare științifică (pag. 10—11)

- Unii oameni, cînd trec din lumină în umbră (pag. 15)
- Ca să întineze, banul nu alege... (pag. 19)

METALUL, ENERGIA, TOT PÎINEA ȚĂRII SÎNT !

Întreprinderea de mașini grele București

Întreprinderea de mașini grele București ar putea foarte bine să se numească tărîmul coloșilor. Inginerul Emanuel Babici, mai-marele acestui tărîm de 150 de hectare, nu are deloc statura unui uriaș. El ține însă în mînă firele de comandă ale acestei lumi de cîteva mii de oameni, o lume riguros organizată și stăpînă pe utilaje spectaculoase, în pas cu tehnica cea mai avansată realizată de mintea omenească. Locul în care ajung toate aceste fire este un birou fără etichetă. La secretariatul acestui director, pătrunzi printr-o ușă pe care scrie doar CONDUCEREA, pentru ca în biroul inginerului Emanuel Babici să intri printr-o ușă pe care nu scrie nimic. Titularul acestui birou uzează de dreptul pe care, desigur, nu i-l poate refuza nimeni, de a renunța la orgolioasele litere de etichetă și de frontispiciu. Directorul general tocmai termină de vorbit prin interfon cu un colaborator — aflat cine știe unde în

(Continuare în pagina 6)

DORIN GHERGHINESCU ■

Întreprinderea de rulmenți Birlad

La Întreprinderea de rulmenți din Birlad am avut două convorbiri. Relatarea celei dintîi o să vă bucure ; relatarea celei de-a doua de asemenea o să vă bucure, dar o să vă trezească interesul pentru subtilitățile proceselor economico-financiare, ba chiar o să vă intrige.

Prima discuție am avut-o cu tov. Dan Ioan, șeful serviciului contabilitate, care, despre preocupările colectivului întreprinderii pentru ridicarea economicității muncii și a gospodăririi, ne-a spus niște lucruri foarte precise și foarte grăitoare : „Reutilarea și modernizarea întreprinderii, începute în anul 1967, au determinat creșterea productivității muncii, în acest interval, de la 117 490 lei/om la 317 800 lei/om în 1976, adică de 2,7 ori. În același timp au fost reduse consumurile specifice de metal pe unitatea de produs,- de la 2 855 t/t la 2,160 t/t, diferența reprezentînd la nivelul producției unui singur an, 1978, o reducere a consumului de metal la rulmenți de 3 500 tone, iar la întreaga producție de 5 000 tone, în valoare de 40 milioane lei. Un succes deosebit a înregistrat întreprinderea în anul 1977, cînd

(Continuare în pagina 7)

ION NICOLAE ■

Întreprinderea de mașini-unelte și agregate

Îl aștept să iasă de sub mașină, își scutură hainele și în loc să fiu eu primul care întreabă, mă întreabă el pe mine:

— Vezi matale piesa asta?

— O văd, îi zic surprins de firescul dialogului. La urma urmei nu știa că mă interesează tocmai problema pe care dorea să mi-o explice el acum.

— Uite, aici era un capac de aluminiu. Cîntărea șase kilograme și l-am înlocuit cu unul din oțel obișnuit de 500 grame! Așa, tot din aluminiu, de trei kilograme, care trecea prin 3 sau 4 operații de prelucrare, a pățit la fel. Dar tot ce vă arăt eu acum sînt mărunțișuri, să trecem la lucruri mai mari.

Și strigă la tinerii din jur: „Filimoane, la pune mîna pe bara asta, măi! Nițule, adu și tu pana aia de bronz!" Cei doi tineri aduc piesele indicate lîngă șeful lor de brigadă și se retrag. Apoi, Ion Țintea, un om nu prea vomic, de 49 de ani, șef de brigadă aici, la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București, ne convinge că preocuparea sa de bază acum, cît și a oamenilor săi, este aceea de a regîndi din punct de vedere

(Continuare în pagina 6)

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Înaltă cinstire științei românești, politicii de pace și colaborare a României socialiste

Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînată Medalia de aur „Norbert Wiener"

Un memorabil moment în viața politică și științifică a țării l-a constituit decernarea primei Medalii de aur „Norbert Wiener" tovarășului Nicolae Ceaușescu în cadrul unei ceremonii desfășurate la Palatul Consiliului de Stat, în ziua de 7 decembrie. Acordarea acestei înalte distincții președintelui Republicii Socialiste România de către Organizația Mondială pentru Sisteme Generale și Cibernetică reprezintă o expresie elocventă a profundei prețuiri pe care oamenii de știință din lumea întreagă o manifestă față de primul bărbat al României socialiste, pentru sprijinul constant acordat dezvoltării științei în general și a ciberneticii în special, pentru contribuția sa activă de transformare a acestora într-un puternic instrument al progresului, într-o permanentă forță în slujba păcii și înțelegerii între popoare, într-un factor de progres, prosperitate și civilizație.

În cuvintele omagiale adresate președintelui țării noastre de către membrii delegației Organizației Mondiale pentru Sisteme Generale și Cibernetică au fost subliniate din nou și cu deosebită pregnanță prestigiul și meritele de excepție ale marelui om de stat român, contribuția sa remarcabilă la dezvoltarea științei și ciberneticii, inestimabilul aport al tovarășului Nicolae Ceaușescu în viața politică internațională, la făurirea unui climat de pace, colaborare și înțelegere între popoare, a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. Vorbitorii au tinut totodată să-și exprime înalta considerație și prețuire pentru activitatea și opera

științifică a tovarășei academician dr. Elena Ceaușescu, personalitate eminentă în lumea științifică românească și internațională, membră a multor academii și foruri științifice din Marea Britanie, America și alte țări ale lumii.

Mulțumind pentru înalta distincție, apreciată în primul rînd ca o mare cinstire adusă științei românești, poporului român, politicii sale de pace și colaborare internațională și relevînd și cu acest prilej rolul mereu sporit pe care îl dețin știința și tehnica în istoria și destinul omenirii — secretarul general al partidului nostru a spus între altele : **„...primind această înaltă medalie, aș dori să exprim speranța — aș îndrăzni să spun chiar convingerea — cunoscîndu-i nu numai pe oamenii de știință români, ci și pe mulți oameni de știință din alte țări, că cercetătorii, savanții vor înceta să mai execute fără discernămînt comenzile pentru înarmare, pentru distrugerea omenirii și că vor reflecta la înalta răspundere pe care o au în fața popoarelor, a civilizației, a copiilor lor, a întregii umanități. Aș dori să cred că ei vor acționa pentru ca descoperirile, activitatea de cercetare și de creație, știința în general, să nu mai servească războiului și distrugerii a ceea ce a creat de-a lungul mileniilor omenirea, ci să servească numai și numai progresului, bunăstării, libertății și fericirii popoarelor, ale fiecărui om ! Acestea sînt, de fapt, menirea umanitară și rolul nobil al științelor, și cred că cibernetica își va face un titlu de onoare din a acționa în această direcție".**

Înalta cinstire pentru știința românească, pentru poporul român, pentru politica sa de pace și colaborare internațională, își află o emoționantă expresie în numeroasele mesaje de felicitare adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu de către colective de oameni ai muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități de pe întreg cuprinsul patriei. Exprimîndu-și bucuria și mîndria pentru marea prețuire adusă țării noastre și subliniind că ea reprezintă o nouă recunoaștere internațională a strădaniilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în favoarea dezarmării, a folosirii științei și realizărilor sale în slujba bunăstării popoarelor — semnatarii telegramelor și-au reafirmat voința fermă de a urma exemplul însuflețitor al secretarului general al partidului nostru, de a acționa cu întreaga lor energie și capacitate creatoare pentru înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Participarea tot mai amplă a României socialiste la circuitul de valori mondial, dinamismul acțiunilor de cooperare ale țării noastre cu state de pe toate continentele, în multiple și diverse domenii, inițiativele de prestigiu și activitatea susținută în favoarea unei lumi a păcii, colaborării și înțelegerii între toate popoarele și-au aflat și în această săptămînă o nemijlocită expresie în dialogul internațional purtat de președintele nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu numeroase personalități ale vieții internaționale, prezente la București. Însăși prezența la București, doar pe parcursul unei săptămîni, a altor purtători de cuvînt din numeroase țări este suficientă pentru a ilustra interesul larg de care se bucură astăzi România în ochii întregii lumi, posibilitățile țării noastre de a dezvolta relații pe multiple planuri cu toate țările lumii, încrederea și prestigiul de care se bucură România în lume.

În perioada 6—12 decembrie, agenda primirilor la tovarășul Nicolae Ceaușescu a inclus, cronologic, **Delegația Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde**, aflată în vizită de prietenie în țara noastră, **ambasadorul Mexicului**, în vizită de rămas bun la încheierea misiunii diplomatice, pe **vicepreședintele Republicii Democratice Sudan, Al Rashid Al Tahei Bakr**, ministrul afacerilor externe — care a participat, în fruntea unei delegații, la lucrările celei de-a III-a sesiuni a Comisiei politice mixte româno-sudaneze și ale celei de-a IV-a sesiuni a Comisiei mixte româno-sudaneze de cooperare economică și tehnică, pe **tovarășul Manuel Azcarate, membru al Comisiei Permanente a Comitetului Executiv al C.C. al Partidului Comunist din Spania**, pe **ministrul finanțelor și planificării din Republica Islamică Pakistan, Ghulam Ishaq Khan**, — participant, în fruntea unei delegații, la lucrările celei de-a V-a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno-pakistaneze de cooperare economică, științifică și tehnică desfășurate la București, pe **trimisul președintelui S.U.A., Michael Blumenthal**, ministrul finanțelor al S.U.A. — care a făcut o vizită în țara noastră la invitația guvernului român, cu misiunea specială a președintelui Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter, pe **tovarășul Giancarlo Pajetta**, membru al Direcțiunii și Secretariatului Partidului Comunist Italian, pe **directorul general al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare - Bradford Morse**, pe **secretarul general al partidului „Congresul pentru Independența Madagascarului" (A.K.F.M.)**, și pe **ambasadorul Republicii Orientale a Uruguayului**, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

În cadrul convorbirilor desfășurate cu prilejul fiecăreia dintre aceste primiri au fost evocate, firesc, stadiile de dezvoltare a relațiilor bilaterale — în diverse domenii —, au fost făcute aprecieri pozitive asupra cursului mereu ascendent pe care îl cunoaște evoluția raporturilor României — pe linie de stat și partid — cu aceste țări, a fost exprimată dorința comună de amplificare a acestora, de impulsionare a schimburilor comerciale, a cooperării în producție, în folosul popoarelor, al păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. Semnificativ pentru caracterul fructuos al politicii de coexistență pașnică cu toate statele lumii, indiferent de mărime, potențial militar sau orînduire socială, este schimbul de păreri care a avut loc cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a trimisului președintelui S.U.A. În timpul întrevederii au fost subliniate cu satisfacție cursul ascendent al raporturilor dintre România și S.U.A., precum și conlucrarea dintre cele două state pentru soluționarea problemelor vieții contemporane potrivit intereselor păcii, destinderii și securității internaționale. Transmițînd președintelui Nicolae Ceaușescu un mesaj personal de salut din partea președintelui Jimmy Carter, ministrul american a-s făcut purtătorul dorinței președintelui S.U.A. de a continua și adînci dialogul la cel mai înalt nivel, care să ducă la promovarea relațiilor româno-americane în spiritul convorbirilor și al Declarației comune semnate de cei doi președinți la Washington, în aprilie, anul acesta, dezvoltarea raporturilor româno-americane, în condițiile deosebirilor de orînduire socială și formă de guvernămînt constituind o afirmare în viață a Actului final de la Helsinki.

Interdependențele tot mai mari care există în lumea contemporană între toate statele lumii — în sensul că de fiecare popor, de contribuția fiecărei țări depind progresul și pacea planetei — justifică întru totul atenția majoră acordată problemelor lumii contemporane în cursul dialogului internațional. Și cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor pe care le-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu în urmă cu o săptămînă a fost subliniată acuitatea unor aspecte ale actualității internaționale care se cer a fi abordate cu responsabilitate, soluționate, mai ales, cu responsabilitate. Au fost astfel relevate și reafirmate imperative ca necesitatea intensificării eforturilor pentru statornicirea unor relații interstatale, noi, pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale, pentru rezolvarea pașnică, pe calea tratativelor politice, a litigiilor dintre state, pentru impulsionarea procesului de destindere, pentru acțiuni concrete, eficiente de dezarmare — în primul rînd de dezarmare nucleară —, pentru înțelegere și colaborare pașnică între națiuni.

Imperative extrem de actuale ale lumii în care trăim și, în același timp, direcții de acțiune neîntîrziată, cărora România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu le consacră eforturi neobosite, statornice cu convingerea că acționînd astfel, împreună cu toate statele, cu toate popoarele se poate clădi o lume mai bună și mai dreaptă.

Dimensiuni noi colaborării dintre România și Etiopia

Evoluția favorabilă a relațiilor dintre Republica Socialistă România și Etiopia Socialistă, hotărîrea de a acționa în continuare pentru intensificarea și adîncirea raporturilor de prietenie, colaborare multilaterală și solidaritate dintre cele două țări și popoare — aceasta este coordonata politică majoră ce definește vizita oficială de prietenie pe care locotenent-colonelul Mengistu Haile Mariam a efectuat-o între 5—7 decembrie 1978 în țara noastră.

Ca de fiecare dată cînd factori investiți cu autoritate politică și putere de decizie se întîlnesc și poartă convorbiri despre preocupările țărilor lor, despre locul acestora în lume, și în cadrul vizitei șefului statului etiopian în țara noastră dominanta a constituit-o convorbirile oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și lt. col. Mengistu Haile Mariam. Sinteza acestor convorbiri, semnificațiile ce se pot desprinde din întreaga desfășurare a vizitei sînt exprimate de documentele oficiale semnate la încheierea dialogului la nivel înalt, de aprecierile celor doi șefi de stat asupra conținutului și rezultatelor acestuia. Declarația Republicii Socialiste România și a Etiopiei Socialiste, ca și Comunicatul comun, date publicității la 8 decembrie, reprezintă importante repere pentru aprecierea principiilor ce stau la baza raporturilor de prietenie și cooperare dintre popoarele celor două țări, a orientărilor și evoluțiilor viitoare, pentru înțelegerea rolului tot mai important ce revine astăzi în lume, în rezolvarea marilor probleme ale vieții contemporane, tuturor țărilor, tuturor popoarelor.

„Dorim ca prin colaborarea economică și în alte domenii — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul rostit după semnarea Declarației — **să contribuim la progresul rapid al economiilor noastre, la ridicarea bunăstării celor două popoare, la creșterea rolului lor în soluționarea problemelor complexe ale lumii de astăzi, în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru apărarea independenței popoarelor, pentru o politică de destindere și de pace, care să asigure fiecărei națiuni dreptul la dezvoltare independentă, așa cum dorește fiecare".** Cu același prilej, în cuvîntul său, lt. col. Mengistu Haile Mariam afirma : **„Fără îndoială că acordurile și documentele semnate aici vor contribui la întărirea pe mai departe a conlucrării noastre pentru bunăstarea popoarelor român și etiopian... Sînt pe deplin încredințat că relațiile de colaborare și prietenie dintre popoarele noastre se vor dezvolta în continuare, se vor consolida pe mai departe".**

Cadrul principiilor ai acestei evoluții este ferm : Republica Socialistă România și Etiopia Socialistă își declară hotărîrea de a contribui activ la promovarea pe plan internațional a unei politici de colaborare între state întemeiată pe principiile egalității suverane, independenței naționale, integrității teritoriale și neamestecului în treburile interne ale statelor, reafirmă dreptul tuturor statelor la dezvoltare economică, socială și culturală independentă, precum și la cooperare internațională și la accesul nengrădit la cuceririle științei și tehnologiei moderne. „Conștiente de responsabilitatea ce revine tuturor statelor pentru crearea condițiilor care să asigure pacea, securitatea și colaborarea popoarelor în lume" — după cum consemnează Declarația — cele două țări declară solemn hotărîrea lor comună de a lărgi și aprofunda relațiile lor de prietenie și cooperare în domeniile politic, economic, științific, tehnologic, cultural și în alte direcții de interes reciproc, de a acționa ferm și consecvent pentru promovarea în lume a unei politici de cooperare și conlucrare între toate statele.

Abordarea principalelor aspecte ale vieții internaționale, examinarea evoluțiilor din lumea contemporană au evidențiat afirmarea tot mai puternică a voinței naționale și popoarelor de a fi stăpîne pe destinele lor, de a se opune politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație. De a dispune de resursele lor naturale, de a-și făuri viața așa cum o doresc, de a colabora pe baza deplinei egalități, într-un climat de pace și securitate. Relieferea acestui curs pozitiv s-a făcut în strînsă corelație cu forțele ce acționează în favoarea sa : țări socialiste, țări în curs de dezvoltare, state nealiniate, partide comuniste și muncitorești, alte forțe progresiste și democratice, de dorința de a realiza o lume a dreptății sociale și naționale, a egalității între popoare, a colaborării rodnice, prietenești între toate națiunile lumii. Direcțiile de acțiune pentru dezvoltarea, consolidarea și instaurarea unui astfel de climat în viața planetei reclamă o serie de imperative urgente, asupra cărora președintele Nicolae Ceaușescu și șeful statului etiopian, lt. col. Mengistu Haile Mariam, s-au oprit pe larg. Este vorba de lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale, de edificarea securității în Europa și de restabilirea păcii în Cornul Africii, de eliminarea folosirii forței în rezolvarea stărilor conflictuale, și, în legătură cu toate acestea, de realizarea dezarmării — necesitate stringentă a contemporaneității. Relevînd importanța creșterii rolului Organizației Națiunilor Unite în rezolvarea problemelor complexe ale lumii contemporane, România și Etiopia au convenit să întărească și să amplifice conlucrarea lor în cadrul O.N.U. și al instituțiilor sale specializate, precum și în cadrul „Grupului celor 77".

Aceste decizii de o importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor româno-etiopiene, ca și hotărîrea de a se continua dialogul la nivel înalt, trasează premise dintre cele mai rodnice. În direcții multiple, colaborării dintre Republica Socialistă România și Etiopia Socialistă, țări aflate pe continente diferite, dar preocupate în aceeași măsură de progresul lor economic, de făurirea unei lumi a păcii și înțelegerii între toate popoarele.

DOINA FRUNTELATĂ

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat expoziția consacrată reducerii consumurilor de materii prime și energie și valorificării resurselor secundare

Peste patru ore a durat vineri dimineață vizita secretarului general al partidului la expoziția organizată în Pavilionul central al Complexului din Piața Scînteii unde, împreună cu miniștri, cu alți factori de răspundere din economie, cu cadre de conducere și specialiști din centrale industriale, din mari unități productive, de cercetare și proiectare, a examinat, în continuarea analizelor întreprinse pentru creșterea eficienței întregii activități economice, modul cum se acționează pentru diminuarea consumurilor materiale, de combustibili și energie, față de nivelurile prevăzute în anul viitor, pentru creșterea indicelui de folosire a materiilor prime și materialelor, pentru gospodărirea cît mai judicioasă a mijloacelor materiale.

În timpul amplului dialog de lucru au fost discutate programele complexe de măsuri stabilite, în toate domeniile economiei naționale, pentru asigurarea unui consum cît mai redus de materii prime și materiale, de combustibili și energie, și au fost vizionate, în cadrul expoziției, numeroase produse, precum și variantele lor reproiectate care relevă cele mai recente rezultate ale specialiștilor, acționînd în spiritul orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului, în crearea de noi mașini și instalații cu caracteristici tehnico-funcționale superioare și cu consumuri mai reduse de combustibil și energie, precum și de tehnologii noi, îmbunătățite, capabile să asigure valorificarea cît mai deplină a tuturor resurselor materiale atrase în procesul prelucrării, sporind astfel valoarea nou creată — unica sursă de dezvoltare și modernizare a economiei naționale, de ridicare a nivelului de trai al întregii națiuni.

Analiza a început la unul din sectoarele de bază ale economiei naționale — industria construcțiilor de mașini. Au fost expuse trei căi principale de reducere a consumurilor de metal, combustibili și energie: realizarea de produse noi sau reproiectate, îmbunătățirea tehnologiilor existente și crearea altora noi, folosirea pe scară largă a înlocuitorilor. Astfel, în cursul anului viitor vor fi realizate 2 700 de produse noi sau reproiectate, a căror pondere va reprezenta 55 la sută din volumul producției noi planificate pentru întregul cincinal, acțiune de pe urma căreia se estimează a se economisi circa 85 000 tone metal. Prin aportul noilor tehnologii se vor consuma mai puțin circa 100 000 tone metal, iar prin folosirea înlocuitorilor, în special a maselor plastice și a altor materiale sintetice, consumul de metal va fi redus cu 12 500 tone.

Extinzînd analiza asupra măsurilor menite să conducă la reducerea consumului de combustibil și energie, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrage atenția că sarcinile pe care și le-a fixat Ministerul Construcțiilor de Mașini nu reflectă posibilitățile existente în sector și recomandă specialiștilor studierea unor noi tehnologii care să asigure reducerea în continuare a consumului de energie.

Trecînd în sectoarele rezervate centralelor industriale, secretarul general al partidului trasează concret căile de intervenție, modalitățile cele mai eficiente pentru obținerea unor rezultate economice superioare. Practic, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, în unele sectoare, cum ar fi, de pildă, vagoanele și alte produse, nu trebuie să se piardă nimic.

În millocul specialiștilor din institutele de cercetări, discuțiile sînt ca totdeauna

animate, amănunțite și rodnice. Se subliniază că într-o țară aflată în plin proces de industrializare, necesitatea dezvoltării cercetării științifice și tehnologice pornește de la nevoile mereu în creștere ale industriei de materii prime și materiale și de la imperativele modernizării necontenite și în ritmuri susținute ca o condiție de bază a valorificării superioare a resurselor naturale. Importante realizări în domeniu sînt raportate de Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică pe linia utilizării produselor ceramice de înaltă frecvență, materiilor cărbunoase și altor materii prime autohtone cît și în direcția reducerii consumurilor de metale prețioase, îndeosebi a argintului, și de Institutul național de motoare termice: aici, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se constituie un grup de specialiști care să se ocupe de problemele pe care le ridică crearea unui nou tip de motor cu consum redus și randament sporit.

În sectorul metalurgic, oamenii muncii își concentrează eforturile pentru îmbunătățirea indicelui de scoatere a metalului, pentru creșterea valorii sale, pentru reducerea consumurilor de combustibil și energie, pe baza perfecționării agregatelor și proceselor de ardere, sporirea gradului de folosire a căldurii pe tot fluxul metalurgic. În acest fel, în anul 1979, economiile prevăzute a se realiza, la principalele materii prime și materiale, vor reprezenta 838 milioane lei, în timp ce volumul materialelor secundare utilizate va crește la 9 miliarde și jumătate.

O diminuare de la an la an a consumurilor de oțel, beton, ciment, datorită aplicării tehnologiilor adoptate ca urmare a transpunerii în viață a sarcinilor trasate de secretarul general al partidului, raportează unitățile aparținînd Ministerului Constructiilor Industriale. Se arată că înfăptuirea programului de măsuri propus pentru anul viitor va permite o economie de materiale, combustibil și energie de circa 120 milioane lei, ceea ce înseamnă realizarea unor construcții mai ușoare, mai rezistente, cu o mai mare funcționalitate și o mai bună finisare. Pentru exemplificare, tovarășului Nicolae Ceaușescu îi sînt prezentate numeroase elemente de mecanizare și diverse dispozitive, ingenios concepute. Secretarul general al partidului subliniază din nou că în centrul activității, al preocupării constructorilor trebuie să stea în permanență îndeplinirea ritmică — la termenele stabilite — a planului de investiții.

Îndeplinirea acestor obiective în sectorul transporturilor și telecomunicațiilor a însemnat sporirea tonajului trenurilor, în transportul feroviar, raționarea transporturilor, stabilirea de regimuri optime de conducere a mijloacelor de tracțiune, echiparea locomotivelor, în vederea alegerii regimului optim de funcționare a motoarelor, cu instalația de control asupra stării de liber a tronsonului de cale ferată. În transportul rutier vor fi extinse transporturile combinate, folosirea remorcilor și creșterea gradului de dieselizare, iar în transporturile navale, economiile vor fi susținute în principal de măsurile pentru reducerea timpului de staționare și încărcarea navelor la capacitatea maximă. Luînd cunoștință de preocupările vizînd asimilarea în țară a unor aparataje și instalații de telecomunicații, care se importau pînă acum, secretarul general al partidului a recomandat ca la producerea acestora să se aibă în vedere necesitatea reducerii consumurilor de materiale scumpe, sporirea fiabilității și a calității, astfel încît să fie la nivelul celor mai noi realizări în acest domeniu. Extinderea mecanizării lucrărilor în subteran și folosirea unor metode moderne de mare randament, concomitent cu diminuarea consumului de lemn de mină, sporirea debitului sondelor, creșterea vitezei de foraj prin extinderea unor tehnologii originale, sînt măsurile principale care vor permite micșorarea continuă a consumurilor de energie și combustibil în ramura minelor, petrolului și geologiei.

În industria cimentului, sector care prin specificul său implică mari consumuri de energie electrică, specialiștii arată că principalele căi pentru micșorarea consumului constau în elaborarea de tehnologii noi. Introducerea cuptoarelor electrice la fabricarea cimentului refractar va conduce la scăderea de aproape zece ori a consumului de energie electrică în comparație cu agregatele clasice. De asemenea, realizarea unor cuptoare de clincher cu precalcinator asigură o creștere a capacității instalației de la 800 la 1 500 tone zilnic. Reținem atenția, de asemenea, în industria materialelor de construcții, rezultatele înregistrate în domeniul valorificării integrale a marmurei, înnobilării pietrei obișnuite, extinderii utilizării plăcilor din lemn în industria mobilei, noi materiale pentru construcții, diverse soluții menite să asigure creșterea valorii produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă. Sînt remarcate rezultatele obținute în valorificarea potențialului energetic al unor mici rîuri de munte prin amenajarea de microcentrale pe cursul acestora, asigurîndu-se energia necesară pentru punctele de lucru forestiere precum folosirea căderilor naturale pentru transportul calcarului în cariere, extinderea folosirii la scosul materialului lemnos din pădure a funicularului de tip gravitațional. Secretarul general al partidului indică folosirea mai largă a maselor plastice în construcții, atrage atenția specialiștilor că în industria materialelor de construcții există încă rezerve în privința utilizării la capacitatea maximă a cuptoarelor și a altor instalații, arată că o sursă importantă de economii o constituie îmbunătățirea izolației termice la blocurile de locuit, ale construcțiilor de toate genurile.

Specialiștii Institutului central de chimie raportează secretarului general succesul obținut în elaborarea tehnologiilor pentru recuperarea gazelor de la facle la combinatele petrochimice de la Brazi, Borzești, Pitești, ceea ce înseamnă recuperarea în fiecare an a 93 540 tone combustibil convențional, precum și succesul dobîndit în pregătirea tehnologiilor de valorificare a gazelor de fluor de la fabricile de îngrășăminte chimice și în găsirea soluțiilor pentru reintroducerea în circuitul productiv a unor importante resurse secundare rezultate din complexele instalații chimice și petrochimice. Ca urmare a măsurilor pentru recuperarea resurselor energetice secundare, pentru anul viitor sînt prevăzute a fi economisite 4,5 milioane tone combustibil convențional. Tovarășul Nicolae Ceaușescu recomandă să se treacă la perfecționarea tehnologiilor de fabricație chiar și pe faze tehnologice și să fie alcătuite colective care să analizeze fiecare instalație și produs.

Recuperarea căldurii de la turbinele de termoficare, îmbunătățirea randamentelor de ardere a cazanelor, diminuarea pierderilor de energie electrică pe rețeaua de distribuție și în exploatarea unor cazane, acestea sînt obiectivele pe care ministrul energiei electrice le raportează secretarului general ca măsuri în vederea îndeplinirii planului pe anul viitor în condițiile unei eficiențe crescute. Arătînd că pierderile tehnologice în centralele electrice sînt încă ridicate, secretarul general al partidului a cerut să fie găsite soluții pentru remedierea acestor situații și funcționarea unităților energetice în condițiile unor consumuri raționale de combustibil.

În sectorul agriculturii și al industriei alimentare au reținut atenția mai ales o serie de tehnologii noi care asigură valorificarea și mai deplină a diferitelor produse cum sînt carnea, făina de grîu, porumbul, sfecla-de-zahăr, floarea-soarelui etc. Sînt evidențiate rezultatele obținute în utilizarea produselor de soia ale căror calități nutritive sînt bine cunoscute în lume. Printre măsurile tehnologice, notabile sînt procedeul de utilizare a căldurii biologice în încălzirul serelor și rețeaua de unități specializate în reconditionarea pieselor tractoarelor, excavatoarelor etc. Numai această ultimă măsură va însemna circa un miliard lei economii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în discuția cu specialiștii ministerului, subliniază necesitatea de a se acorda toată atenția îmbunătățirii calității produselor alimentare de larg consum, lărgirii sortimentelor produselor de carne și panificație, în conformitate cu cerințele mereu crescînde ale populației.

Amplul dialog de lucru al secretarului general al partidului este continuat cu specialiștii din Ministerul Industriei Ușoare. În acest sector au fost rezolvate pînă în prezent circa 240 de teme de cercetare, toate vizînd reducerea consumurilor, reducerea importurilor, valorificarea cît mai deplină a materiei prime, utilizarea și reciclarea materiilor secundare și îmbunătățirea continuă a calității produselor, extinderea înlocuitorilor și obținerea unor economii importante la bumbac, lînă, piei, cauciuc, coloranți, PVC. În 1979, nivelul economiilor astfel realizate va crește la 300 milioane lei față de 1978. Și aici tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat mărirea eforturilor îndreptate spre folosirea cu și mai multă grijă și spirit gospodăresc a materiilor prime și sporirea pe această cale a eficienței întregii activități.

În încheiere, secretarul general al partidului a apreciat realizările obținute de ministere, centrale, întreprinderi, institute de cercetări în efortul de diminuare a consumurilor materiale, de combustibil și energie, pentru folosirea cît mai judicioasă a resurselor materiale, indicînd generalizarea celor mai eficiente soluții precum și continuarea demersului început în acest domeniu de importanță vitală pentru dezvoltarea și modernizarea economiei naționale cu reînnoite forțe morale și înzecite disponibilități profesionale.

NICOLAE CRISTACHE

Oameni cu meserii de eroi:

MONTORII

Gh. Trotușan
Nicolae Avram

Ghiță Coroiu
Gh. Pană

Serghei Trofimov
Vasile Călin

P. Butiseacă
Bicu Ene

Sînt minus cinci grade. Pe șantierul Combinatului siderurgic din Călărași, al unei investiții de milioane și miliarde, cineva a avut grijă să cumpere și un termometru. Iar el arată acum exact cinci grade, cu minus.

Aseară, pe cînd ședea în liniștea casei lui, adîncit într-un fotoliu, cu fetița cea mică, Daniela, de șapte ani, pe genunchi și se uitau împreună la televizor, la buletinul meteorologic s-a anunțat o asemenea vreme. Gheorghe Trotușan ținea pumnii mici și calzi ai Danielei în mîna lui mare, fetița a priceput și ea despre ce-i vorba și l-a întrebat dacă n-o să ningă, ca și cum el ar fi putut ști, iar tatăl și-a zis, în gînd, că numai asta nu trebuie să se întîmple, cel puțin încă vreo săptămînă, două, și pe urmă poate să vină ninsoarea, să aibă și copiii bucuria zăpezii. „Mai avem de făcut închiderile astea la oțelăria electrică, îmi explică el, și pe urmă ne mutăm în interior, în hală, fiindcă e și înăuntru destul de lucru".

Sînt numai minus cinci grade ?

Sus, lîngă streașina acoperișului oțelăriei, Ghiță Coroiu și Serghei Trofimov, agățați în centurile lor de piele, simt în față suflarea rece a Dunării, ca de gheață, care trece neoprită de nimic pe deasupra orașului și se sparge în țipete stridente în grinzile de oțel. Valurile înghețate ale curenților sînt la fel de puternice și jos, unde se aud și parcă se și văd cum intră și ies prin grătarele metalice ale pereților oțelăriei hergheliile sălbatice ale frigurilor iernii. Aproape, la vreo cincizeci de metri, panglica de asfalt a șoselei abia se mai zărește, albăstrie, în întinderea de pămînt degerat, alb, sfărîmicios, de pe care ultimele resturi de iarbă, măcinate de ger, au fost spulberate de vînt.

Azi dimineață Gheorghe Trotușan s-a trezit la cinci. A înaintat prin întunericul dormitorului și-a dat deoparte un colț de perdea. După zbuciumul creangilor negre ale arborilor din fața blocului și-a dat seama că pe stradă gonește un vînt nebun, izbindu-se de porți, de garduri, de case și văicărindu-se pînă pe apa fluviului, altfel tăcut și el acum, în iarnă, ca pămîntul. Încă o zi bună de lucru, s-a bucurat Gheorghe Trotușan. S-a bărbierit pe îndelete, s-a îmbrăcat repede și a băut ceaiul de tei pe care soția sa, Fănica, are grijă să i-l pună pe masă în fiecare dimineață. În afara dimineților zilelor de duminică, exact la ora 6 fără un sfert. La 6, bărbatul a ieșit din casă. De cum a deschis ușa blocului vîntul s-a repezit la el ca o haită zgomotoasă. Și-a ridicat gulerul și-a pornit, în pas întins, pînă în stația autobuzului. Acolo a așteptat vreo zece minute și văzînd că nu se arată nici o mașină a plecat iarăși la drum cu pasul său mare, spornic, potrivit pentru asemenea urgențe, pas de om falnic și înalt la stat. La 6 și 30 de minute a sosit la baraca echipei pe care o conduce. Nu venise înaintea lui decît Ene Bicu, cel mai bătrîn dintre ei, de 49 de ani, omul care, zice Gheorghe Trotușan în glumă, strică media de virstă a echipei. În cîteva minute, însă, din întunericul dimineții au început să se arate și ceilalți. La 7 fără douăzeci, nu mai era nimeni lipsă la apel. Oamenii și-au îmbrăcat pufoaicele groase sub care și-au aranjat pieptarele de lînă, și-au pus căștile, și-au luat mănușile și vreo cîțiva, cu toate că pămîntul pe șantier era tare ca piatra, și-au încălțat cizmele de cauciuc. La 7 fără un sfert, ora cînd echipa lui Gheorghe Trotușan trebuie să se afle pe poziție, el, șeful de echipă, cu o mînă pe clanța ușii și cu ochii la ei, i-a întrebat : Gata, mă ? Gata, i-au răspuns. Atunci hai ! În baraca întunecoasă, cu ferestrele albastre ca și cerneala în revărsatul zorilor, a rămas doar fumul cîtorva țigări stinse în pripă în scrumiera de tablă.

Este ora 14. Sus, cam la 30 de metri, înaintînd încet, pas cu pas, pe grinzile înghețate, Ghiță Coroiu și Serghei Trofimov desprind panourile metalice și ajută la prinderea lor în brațul macaralei, care le depune apoi lîngă peretele oțelăriei, jos, pe pămîntul alb ca hîrtia, unde le iau în grijă ceilalți oameni din echipa lui Gheorghe Trotușan. De îndată panoului sînt prinse, în cruciș și în curmeziș, în unghi drept, alte bare de fier, de fapt cercevelele în care vor fi așezate, peste cîteva zile, geamurile ce vor închide oțelăria. De obicei, operația aceasta montorii o execută sus, prinși de centurile lor de piele sau iuta, înaintînd încoace și-ncolo peste peretele halelor ca o coloană de albine peste un fagure. Dar, dacă ar fi lucrat la înălțime pe o vreme ca asta, zice Gheorghe Trotușan, ar fi reușit să înainteze cu oamenii lui 24 de metri pe săptămînă. Fix 24 de metri, adică exact un panou. Pe cînd așa, lucrînd jos, oamenii reușesc să pună rețeaua de bare de pe o aceeași distanță, în numai o zi. Pe urmă cadrul metalic lung de 24 de metri și lat de 12 este urcat din nou, cu macaraua, și prins la locul lui. Asta pe seară, la capătul unei zile de muncă. Munca e grea și migăloasă. Șuruburi de toate mărimile și felurile se deșurubează și se înșurubează. De multe ori nu cu mănușa, cu care nu poți prinde chiar atît de bine uneltele, ci cu mîna descoperită. Și e atît de ger încît mîna pare că se lipește de fier. Iar flacăra aparatului de sudat al lui Viorel Gavris nu ține deloc de cald. Albăstruie, tremurînd ca o vietate speriată în aerul tare și limpede cum e trupul cleștarului, flacăra de acetilenă e rece și ea.

Oamenii și-au ridicat gulerele, și-au lăsat căștile pe ochi și muncesc în tăcere. Din cînd în cînd, de frig, ochii le lăcrimează. Muncește și Aurel Ciocîrlan, de 20 de ani, de fel de prin comuna Dorobanțu, un flăcău care i-a supărat pe toți pentru că în urmă cu vreo săptămînă a lipsit cîteva zile de la șantier. Au mai avut, cu el, și altădată de furcă. L-au luat cu binele, s-au purtat cu el în toate chipurile. Credeau că băiatul s-a îndreptat. Dar după ce el a lipsit cîteva zile la rînd, s-au supărat de-a binelea și supărarea nu le-a mai trecut. Și poate că nici nu le va trece prea curînd. Gheorghe Trotușan îi pune în vedere în fiecare seară cînd oamenii pleacă pe la casele lor : vezi mîine ce faci ! Și băiatul încuviințează din cap, fără să scoată o vorbă, că da' a doua zi va veni neapărat la lucru, că se va cumînți, or să vadă cu toții. S-au mai încrezut ei și altă dată, și uite că s-au înșelat. Iar acum, pare-se, a înțeles în sfîrșit și flăcăul că el face parte, încă mai face parte, dintr-o echipă în care mulți, pe șantierul Combinatului siderurgic de la Călărași, ar vrea să intre. În echipa lui Gheorghe Trotușan fiecare scoate pe lună cam 3 500 de lei, și aceasta, spune șeful echipei, pentru că el nu l-a pus niciodată să muncească de două ori pentru un leu sau să mute vreun fier de colo-colo numai ca să pară că oamenii nu stau. Și oamenii nu stau, într-adevăr, dar în urma lor se vede și altceva decît vinzoleala șantierului, drumurile-dus și drumurile-întors pe lîngă hala oțelăriei electrice lungă de 130 de metri, lată tot de peste o sută și înaltă de 32. Aplecați unul lîngă altul oamenii încheie cercevelele ferestrelor în al căror luciu, în cursul anului viitor, se va oglindi, încandescentă, prima șarjă de oțel de Călărași. La început, termenul de dare în funcțiune a oțelăriei electrice era sfîrșitul lui decembrie 1979. Acum, aflăm, termenul s-a strămutat mai încoace, pe la începutul lui septembrie. Ni se spune că s-ar putea ca termenul să fie însă și mai apropiat, avînd în vedere stadiul destul de înaintat al lucrărilor. Iar oamenii lui Gheorghe Trotușan lucrează tocmai pentru ca oțelul de la Călărași să se nască, spre folosul țării, cît mai repede cu putință. Alioute Marian, Toma Ștefan, Piricîie Butiseacă, Gheorghe Oană, Ene Bicu. Și Gheorghe Trotușan, acest bărbat tînăr, de 32 de ani, dar bătrîn în meserie, cu școala de montaj a Galaților.

„Trotușan ?", întrebaseră Aurel Manolache, directorul tehnic al întreprinderii de construcții siderurgice Călărași, și Gheorghe Bircă, directorul Grupului 2 șantiere din cadrul aceleiași întreprinderi. Trotușan ? Da. El este primul aici...

Omul despre care ni se vorbea astfel lucra în rînd cu oamenii lui, și aburul respirației îi se înfrățea laolaltă, așa cum munca lor se unea cu aceeași credință, cu aceeași ambiție de bărbați care, chiar și într-o zi cu minus cinci grade, de fapt cu mai multe grade minus dacă punem la socoteală și viforul luptei dintre curenții tăioși ai Dunării și vînturile nesfîrșite și nepotolite ale Bărăganului, se străduiau să ducă la capăt una dintre marile înfăptuiri și construcții ale acestei țări, neîngăduind ziua să treacă fără a putea spune că și-au făcut datoria.

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

În discuție : Proiectul Legii învățămîntului

Contact direct cu producția

— Tovarășă Elena Davidenco, sînteți profesoară de limba franceză și secretar adjunct al Biroului organizației de bază de la Liceul nr. 10 din București, liceu aflat în cadrul Grupului școlar construcții S. F. drumuri și poduri „Aurel Vlaicu". Aveți o experiență în învățămînt de aproape 15 ani. Ați citit, așa cum e și firesc, Proiectul Legii învățămîntului, și ați participat, desigur, la dezbaterea lui împreună cu alți colegi de-ai dumneavoastră. De la data la care proiectul a fost supus dezbaterii și pînă azi au trecut aproximativ două luni. A fost un răgaz suficient, cred, pentru ca el să fie cît mai bine aprofundat de toți cei interesați, în scopul îmbunătățirii sale. Cum ați caracteriza acest proiect de lege ?

— I-aș remarca spiritul realist.

— Adică ?

— Adică ține cont — așa cum e și normal — de cerințele societății noastre actuale, de epoca în care trăim, astfel încît școala românească să poată „ține pasul" cu toate imperativele perioadei contemporane, o perioadă de mari transformări, într-un ritm extraordinar de rapid. Școala românească trebuie să fie capabilă să pregătească oameni care în confruntarea cu realitatea să știe să dea răspunsurile cele mai corecte, nu să fie niște ființe stinghere, stînjenite de ambianța în care trăiesc.

— Ce precizări aduce în acest sens proiectul despre care vorbim ?

— Un lucru remarcabil este acela că se insistă foarte mult — și pe drept cuvînt — asupra legăturii mai directe cu producția și cu realizarea unei munci concrete de către fiecare elev în parte. Nu este un secret pentru nimeni că lumea de azi este tot mai mult guvernată de tehnică. Știm cu toții că țara noastră, în momentul actual, în lupta pentru dezvoltarea sa și trecerea în rîndul țărilor avansate din punct de vedere economic, are nevoie de o industrie puternică și pentru aceasta îi sînt necesari buni specialiști. Acești specialiști nu se pot ivi peste noapte, printr-un decret, ci sînt necesari ani lungi de învățătură și de experiență. Deci, încă de pe băncile școlii se trece la formarea lor în cultul pentru muncă — sîntem o societate care nu are loc pentru trîntori — astfel încît la sfîrșitul liceului absolvenții să se încadreze în producție fără ca acest contact să se facă brusc, antrenînd consecințe de natură psihologică asupra lor. Dar dacă proiectul legii creează un cadru bun pentru realizarea unui contact mai direct al elevului cu producția, rămîne însă de văzut cum îi poate folosi fiecare

— După cîte știu, la Liceul nr. 10 proiectul acesta a fost îndelung dezbătut. Ce propuneri, observații, sugestii ați făcut dumneavoastră, colegii dumneavoastră ?

— Au fost mai multe, dintre care am să amintesc cîteva. Socotim că sînt prea multe obiecte de specialitate în detrimentul obiectelor de cultură generală. Totodată, credem că ar fi trebuit să se precizeze durata procesului de învățămînt ținînd cont de multiplele sarcini ale profesorului de azi. Ar fi trebuit, poate, ca această lege să fie redactată în același timp cu regulamentul de organizare și funcționare a liceelor de specialitate care constituie un auxiliar prețios al profesorului și care ar completa și clarifica probleme legate mai ales de îndatoririle și drepturile elevilor. Apoi, la clasele XI—XII ar trebui poate cîte 2 ore săptămînal de limbi străine moderne. De asemenea, tot la aceste clase, cîte 2 ore de sport.

— Fiind supus dezbaterii publice, acestui proiect i se vor aduce numeroase îmbunătățiri. Ce-ar trebui să vizeze ele ?

— O dezvoltare multilaterală a omului, conform cu indicațiile tuturor documentelor de partid, ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care spune de pildă, la Congresul educației politice și al culturii socialiste : „Fără îndoială că în activitatea educativă trebuie să avem permanent în vedere faptul că fiecare om are individualitatea și personalitatea sa bine distincte. De aceea, înarmîndu-i pe oameni cu cele mai înaintate cuceriri ale cunoașterii, trebuie să dezvoltăm valorile morale și virtuțile umane specifice fiecărui cetățean, în strînsă concordanță însă cu gîndirea filozofică și etica socială revoluționară, caracteristice orînduirii noastre noi socialiste și comuniste. Trebuie să existe deplină claritate : nu ne propunem și nu ne putem propune uniformizarea omului. Aceasta ar fi o absurditate, un nonsens. Noi acționăm pentru formarea unui om de omenie, cu o pregătire multilaterală, a unui comunist de omenie".

— Cum vedeți manifestîndu-se spiritul revoluționar în școala românească ?

— Tocmai în legătură nemijlocită cu realitatea. Faptul că s-a simțit nevoia elaborării unei noi legi a învățămîntului înseamnă că învățămîntul românesc trebuie să treacă și el prin prefaceri, pentru a răspunde adecvat noilor condiții. Cum e și firesc, nu trebuie renunțat în orice caz la ceea ce are bun în tradiția sa școala românească. Însă îi sînt necesare, fără îndoială, și alte metode de predare, de educare.

GEORGE ARION ■

La Zărnești, anul are 365 de zile și nici una nu-i trăită cu ochii pe geam

(Urmare din pag. 1)

Zărnești, care susține că „anul are, și la noi, 365 de zile, dar nici una nu e trăită cu ochii pe geam". Industrie înseamnă, la fața locului, o filatură de lină, o secție de cartoane și ambalaje, o croitorie, toate lucrînd în [illegible], un atelier de [illegible], o stație din care pleacă, zilnic, 4 mii de garoafe către Buzău, Rîmnicu Sărat, Ploiești, Mizil și Sinaia, precum și o fabrică de pîine care livrează, după un contract stabilit cu Întreprinderea de panificație „11 Iunie" din Buzău, o tonă de franzele pentru capitala județului. În ficcare zi a săptăminii, înțelegînd prin asta și duminica. Harnici și întreprinzători, calități de care ne-am convins parcurgînd unttățile amintite, zărnești nu se mulțumesc cu ce au, drept pentru care, din beneficil propri, au hotărît să extindă secția de cartoane cu o hală metalică. Terminînd lucrarea înainte de termen, căci s-a muncit la ea cu pricepere și cu tragere de inimă, s-a pus problema utilării în devans. Știind ei, fie și din proprie inițiativă, că în acest sector lucrurile nu merg totdeauna pe roate, au delegat cîțiva oameni, pe șefii de echipă Nicolae Iosif, Ion Păun, Valeriu Dinu și Ion Bătrînu, să meargă la sursă, la C.I.A.C.U.T., întorcîndu-se de la București nu doar cu promisiunea că utilajele contractate pentru 1979 vor ajunge la Zărnești pînă la 20 decembrie, ci chiar cu cîteva mașini de capsat, a căror montare e în plină desfășurare. La filatură, unde maistrul Ion Ologu, „sînt de fel din Azuga și deocamdată locuiesc la camera oficială", are în subordine 105 femei, se prelucrează mai ales melană. Pentru ea, distribuită sub formă de bobine, comuna are 5 beneficiari asigurați, județele Suceava, Iași, Argeș, Prahova și Buzău, dar primarul recunoaște, ca și cum ar da dovadă de [illegible], mai scumpă și la Brăila, după ce ne-am achitat de obligațiile contractuale".

Din ce în ce mai puternică la Zărnești, industria a schimbat radical fața comunei și viața oamenilor. Datorită zecilor de milioane de lei realizați, an de an, ca beneficiu, localnicii își pot permite să vorbească, neascunzîndu-și mîndria, despre „banii noștrii". [illegible] înțeles și nu înțeleg să-i pună la ciorap, ci pe care i-au folosit și-i folosesc cu chibzuință, spre bine public. Din fondurn propriu zărneștenii și-au tras conducte pentru apă potabilă de la o distanță de 16 kilometri, careva glumind, dar numai pe jumătate, că „de-acum la noi apa de băut e la fel de bună ca și vinul"! În 1978, s-au dat în folosință două săli de clasă la Vadu Soreștl și tot atîtea grădinițe pentru copii. Asfaltul comunei s-a lungit cu 14 kilometri, mare parte din ei fiind dotați cu trotuarele de rigoare. Nu vom mai adăuga aici, ca o dovadă de necontrazis a bunăstării care există la Zărnești de pe urma industriei și a muncii temeinice, decît că țăranii așezării, pînă nu demult neștiutori de carte și privind un drum pînă la Buzău ca pe o aventură cu mari riscuri, se plimbă azi cu automobilele proprii, 120 de mașini sînt înregistrate la primărie, asaltîndu-i pe Constantin Radoslav cu intervenții pentru instalarea de posturi telefonice la domiciliu. Dacă aceștia au, în prezent, telefoane în bătătură, dar cererile sînt mult mai mare și primarul e cît se poate de sincer cînd spune că „trebuie să facem ceva pentru a rezolva problema telefoanelor".

Mare parte din bogăția comunei provine, firește, din agricultură și din zootehnie, de la cele peste 8 mii de oi aflate în scripte și în saivane frumos rînduite. Deși, cum zice Constantin Zăvoianu, președintele cooperativei agricole de producție „Unirea", „seceta și grindina ne-au agravat de cîteva ori anul acesta", producțiile obținute la Zărnești au fost bune, 3 500 la grîu și 4 000 la porumb, și, în orice caz, peste plan, numai că localnicii, doritori și capabili de mai bine, socotesc de cuviință că le stă în puteri să facă mai mult. Azi, lăsînd de-o parte elicopterul care-i ajută la fertilizări, cooperatorii cară gunoi de grajd în punctele numite Colțeanca, Țeapa și Duzi. Dar [illegible] patre din zărnești, Ion Păun, Constantin Dragonfir, Călin Grigore și alții se găsesc acum la Olănești sau Herculane la o binemeritată odihnă, ceilalți se ocupă de lucru, pregătind recoltele anului viitor. De 15 ani președinte al cooperativei „30 Decembrie" din Vadu Soreștl, Radu Spinu, ne mărturisește că „are un gînd în ceea ce privește sfecla, dar unul pe care cepem din asta, că după experiențele cu hibrizii din Padina, care au obținut o medie de 140 de tone de sfeclă de zahăr la hectar printr-o tratare superioară a pămîntului, oamenii de aici intenționează să aplice experimentul pe o suprafață întinsă. Înainte de a trece la fapte, ceea ce se întîmplă în prezent, ei și-au luat toate măsurile de prevedere, deplasîndu-se la Turnu Măgurele, Borzești și Vatra Dornei, unde au găsit deopotrivă înțelegere și cantități suplimentare de substanțe chimice. Aflat la primărie graficul lucrărilor agricole e semnificativ. Conform lui, 95 la sută din suprafețele ce urmează să fie însămînțate în primăvară, au fost pregătite cu seriozitate, acțiune la care au contribuit, între alții, Grigore Stroe, Norica Bujor, Ștefan Anghelescu și Ion Vlaicu, ca să facem, cum zice Constantin Radoslav, „o nedreptate, citînd cîteva nume, deși toți oamenii au lucrat foarte bine"!

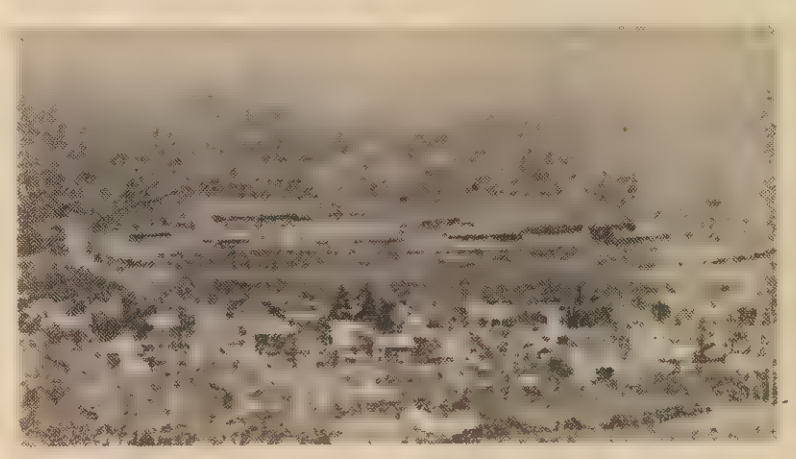

Fotografii de ELENA GHERA

Elicopterul revine la încărcat, iar noi ne continuăm preumblarea prin comună. Vedem unul din cele 3 poduri aflate în construcție, unde, în ciuda frigului care crapă pietrele, se munceste temeinic. Noi, auzim o voce, sîntem cu banii și cu munca voluntară, iar Direcția județeană e cu utilajele și partea tehnică. Podul costă mai bine de un milion, dar localnicii, siliți pînă nu demult să asiste cu brațele încrucișate la năbădăile Călnăului, apreciază că face, iar reporterului nu-i rămîne decît să le dea dreptate. Mai departe, la pădure, în locul care se cheamă Flămînda, se exploatează cîteva hectare, iar lemnele se repartizează cetățenilor după o prioritate numită „număr de copii". La primărie, primul gospodar al obștii se agită spre a obține, telefonic, mijloacele de transport necesare aducerii unei importante cantități de fin de la Mălini, din comuna lui Labiș. E îmbalotat, parcă se scuză Constantin Radoslav, dar Regionala Căi Ferate Iași se lasă greu cu vagoanele! La sere se montează un grup electrogen, sub supravegherea inginerului Cornellu Boancă, șef de fermă. La S.M.A., maistrul Ion Munteanu, abia întors după cîteva „interese" prin țară, de la Brașov, Galați și Florești, se oprințește la un tractor care „nu vrea să asculte la vibrochen". În plină campanie, ni se [illegible], mașinile au dus, în mai multe locuri, lipsă de piese de schimb. Pentru a evita asemenea situații neplăcute, zărneștenii s-au aprovizionat din timp cu vibrochene, segmenți și anvelope, Ion Munteanu fiind convins că, uneori, „omul sfințește drumul în aceeași măsură în care sfințește locul". Trecem prin centrul comunei și primarul ne arată cu mîna, zicînd „aici vom construi, în 1979, 3 blocuri cu cîte 12 apartamente fiecare și cu spații comerciale la parter, căci la capitolul acesta nu stăm prea bine".

Se lasă seara și frigul se înteține. Comuna se retrage de pe cîmp și de pe asfalt, intrînd în case. La primărie, o ședință scurtă trasează sarcinile zilei de mîine, care va fi la fel de încărcată. Se aud, înfruntînd întunericul, mașinile filaturii, răsuflarea lor sacadată. După toate socotelile, mîine va fi, la Zărnești, cea de a 343-a zi de muncă a anului 1978.

Bătrîni și tineri, magiștri și discipoli

S-a întîmplat la Aiud, cu cîțiva ani în urmă. O fată a absolvit cursul de frezori pe șase luni, iar după alte două luni au pus-o să lucreze la mașină. Era, așa, o dimineață de toamnă tîrzie. Meșterul trebăluia pe la magazia de scule, ceilalți meseriași își vedeau de normele personale. Un frig în hală de trebuia să stai cu fularul la gură. Fata a dat ocol piesei de la pirioare, o copaie de cîteva sute de chile, sau, cine știe, poate un mistreț rănit, agresiv încă. Atunci a început frica să i se strecoare în suflet. S-a dus la meșter și i-a chemat. Dar ce-o fi avut meșterul atîta de lucru la magazia aia de scule, nu știa poate nici el. Cert e însă că i-a spus: prinde doar piesa în mașină și așteaptă-mă pînă vin. Pe fată au podidit-o lacrimile. Plîngea de frig, plîngea de frică? A mușcat din capătul fularului și s-a mai liniștit parcă. S-a dus și a chemat macaragiul. Piesa a fost ridicată la un metru de pămînt, apoi, după un salt de cîteva clipe, proaspăta absolventă a cursului de 6 luni s-a trezit cu ea deasupra frezei. A așezat-o pe batiu și i-a făcut semn macaragiului că totul e în regulă. Și, la drept vorbind, ce știa macaragiul? De cîte ori a coborît el prin ceața sinilie a halei spre noii veniți? Pe obraji îi șiroiau din nou lacrimile. A încercat să întoarcă o manetă, apoi încă una. Mistrețul rănit se ridica de la pămînt, cu colții îndreptați spre fată. Asta a fost tot. Rușinea de a nu ști atunci cînd trebuie să știi nu se spală cu lacrimi, iar frica o ascute. Asta a fost tot, adică aproape tot. Fata a stat bătut în fugă hala, s-a urcat în autobuzul care pleca spre satul ei și nimeni, nici meșterul, nici macaragiul, nici meseriașii care lucrau de zor la normele personale, n-au mai zărit-o prin Aiud. După aceea au venit părinții, au plătit școlarizarea și au plecat cu o recipisă cum că fata n-ar fi făcut nici un curs de calificare și n-ar fi luat niciodată drumul uzinei.

Asta a fost într-adevăr tot, tot ce-am înțeles din spusele inginerului Traian Munteanu de la Întreprinderea metalurgică din Aiud, un loc unde douăzeci la sută din strungarii, frezorii și lăcătușii constructori de utilaje complexe sînt fete și femei.

— De cîțiva ani încoace s-au schimbat prea multe lucruri pe la noi și prea multe sarcini trebuie să ducem cu proprille noastre forțe, de aia poate și calificarea forței de muncă se înțelege și se face altfel acum. Nu mai merge ca tînărul să fure meseria de la unul mai în vîrstă. Ritmul muncii e atît de rapid, încorcea producției atît de intensă, încît nu o dată și vechii meseriași rămîn în urmă, chiar în urma tinerilor vreau să zic.

Să fi spus inginerul Munteanu tot ce a avut de spus? Pînă una alta merită să notăm: la I.M.-Aiud rebuturile au scăzut de la 10,93 lei la mia de lei producție marfă la 6,5 lei. Diferența în lei (4.43) pare mică, așa cum nici diferența în ani (trei la număr) nu impresionează. Dar să raportăm acești patru lei și patruzeci și trei de bani la volumul întregii producții. Ies cîștiguri de milioane la producția netă pe seama reducerii rebuturilor. Sigur, o cauză ar fi tehnologiile mai moderne, o alta — utilajele mai perfecționate, o a treia — organizare mai bună a muncii și producției. A patra — calificarea, a cincea — perfecționarea calificării, a șasea, a șaptea, a opta... Un întreg complex de cauze în numele a unui singur efect imperativ — realizarea exemplară a producției.

— Am adus, zice Costel Hopîrteanu, directorul Grupului școlar metalurgic Aiud, elevii în uzină. Muncitorul și elevul la același strung, la aceeași mașină. Opt sute de cupluri de genul acesta avem.

— La început oamenii mai vociferau: îmi fură timpul elevul tău; ia-l și dă-l altuia, că mă încurcă. Mai pe urmă s-au lămurit și veteranii mei de la prelucrări mecanice. Te încurcă două săptămîni iar după aceea n-ai nici o grijă: elevul îți lucrează la strung și tu îi supraveghezi, îi ghidezi, îi mai dai cîte un sfat, două; îi mărești adică bagajul de cunoștințe și de deprinderi profesionale.

La cuvintele maistrului Gheorghe Cortea ar mai fi de adus și vorba muncitorului-profesor; dascălul fără cravată și costum de oraș, dascălul care miroase a ulei ars de motor și poartă șpan pînă și în buzunare.

— Sigur, s-au mai burzuluit cîte unii, de, nimeni n-a măsurat cu șublerul lumea chiar de la naștere. Dar eu, Mihai Băgidean, meseria am învățat-o tot de la unul mai bătrîn. Bătrîn a rămas și după aceea pentru că, după trei ani (pe vremea aia mai eram la Cugir; cînd ne-au sosit mașini de prelucrat în coordonate eu i-am dat lui nea Iftode primele noțiuni despre lucrul la noile utilaje). Știu eu dacă peste cîțiva ani nu se va întîmpla și cu mine la fel? Băiatul de lîngă mine e Cîmpeanu Petre, și e într-a doua de profesională; îl pregătesc în așa fel încît, la nevoie, să fiu și eu pregătit de el.

Și vorbele de suflet ale unui elev:

— De la tovarășul Rotaru am învățat să lucrez cu micrometru și tot la mașina lui de alezat și frezat am învățat și finisarea. Școala e bună dacă după ce-o termini nu zici: nouă ne-au zis una și aici facem alta.

Ar mai fi de spus, privindu-i și simțindu-i pe constructorii de utilaj metalurgic din Aiud, și despre ceea ce se cheamă îndeobște perfecționarea profesională. Tot o formă de nou împărtășit în cîmpul muncii, între strunguri și freze, sau după cele opt ore, cînd degetele spălate cu săpun „cheia" prind un creion sau un pix cu pastă. Există navetiști care iau cu întîrziere drumul casei: o dată pe săptămînă, de două ori pe săptămînă se învață niște lucruri care încă nu există în întreprindere. Dar vor exista, mai devreme sau mai tîrziu, vor tulbura viața uzinei cu prezența lor. Și este bine ca impactul cu noul să fie premeditat. La Aiud acest impact s-a și făcut. Noutatea prezentului tocmai asta este, căci altfel prezența noului ar prinde oamenii prea în trecut.

PAVEL PERFIL

Metalul, energia, tot pîinea țării sînt!

Întreprinderea de mașini grele București

(Urmare din pagina 1)

această imensă ogradă industrială — căruia îi cere să urmărească pe ore execuția unui utilaj ce trebuie livrat peste două zile unui mare șantier din țară. Cum aici produsele sînt, de regulă, niște coloși, niciodată nimic nu este simplu. Obișnuiți să lucreze giganți de 360 de tone, reperele de numai 20 de tone li se par muncitorilor de la I.M.G.B. niște lucrușoare. Se execută, bineînțeles, și piese de abia cîteva tone, dar acelea sînt un fel de șuruburi — ca dimensiuni — pentru muncitorii din fabrica de piese grele. Inginerul șef al acestei fabrici, Petre Oprea, ne vorbește, ca de cel mai firesc lucru, despre faptul că inginerul Teofil Alexandru, șeful secției forjă grea, a avut o idee utilă. A modificat tehnologia de forjare a rotoarelor pentru turbinele de 50 de MW. De ce i s-a permis să facă acea modificare? Pentru că astfel, datorită ideii sale, consumul de metal lichid, pe bucată, s-a redus cu 14 tone. Mai precis, pentru același rotor, în locul unui lingou de 47

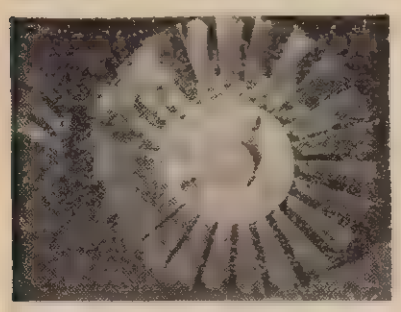

Această piesă se importa. Acum se fabrică la noi, la I.M.G.B., cu un preț de cost de zece ori mai mic.

de tone, azi se folosește unul de numai 33. „Nu uitați că sînt tone. Tone bune de metal", adaugă inginerul Oprea.

Cu astfel de acțiuni și cu asemenea oameni, unitatea a reușit să economisească în acest an — în urma unei analize din februarie a consumurilor strict necesare la reperele nelansate în fabricație atunci, precum și la unele în curs de lansare — două mii de tone de metal.

O contribuție remarcabilă în sporirea acestor economii o au proiectanții. Inginerul Florică Mindoiu, șeful secției proiectare utilaj greu, are în subordine 170 de asemenea lucrători, organizați în cinci ateliere. Pasiunea pentru soarta metalului l-a adus de mult din inima Gorjului în Capitală pe actualul șef al secției de proiectare, iar la I.M.G.B. se află împreună cu alți aproape o sută de gorjeni. Unul dintre aceștia, inginerul Gheorghe Ciocîrlie, este colaboratorul său și aflăm că a obținut bune rezultate în sporirea indicelui de utilizare a metalului. Introducerea evidenței capetelor și fișiilor mici de tablă de la debitare cu analiza posibilităților tehnologice de folosire a acestora în execuția SDV-urilor și a pieselor de schimb pentru reparații au condus la reducerea consumului de metal cu 360 de tone pe an.

Inginerilor Nicolae Olteanu și Cristian Savu, conduși direct de inginerul Alexandru Ianu, șeful atelierului de tehnologii și proiectări sectoare calde cu specific metalurgic, li se datorează realizarea altor remarcabile economii. Numai la un singur reper — BATIU — prin aplicarea răcitorilor s-a redus consumul de oțel lichid cu 2 000 de kilograme pe bucată. Tot datorită lor, aplicarea unor noi tehnologii și revizuirea tehnologiilor reperelor turnate la utilajul energetic au dus la reducerea consumului de metal cu alte 13 850 de kilograme.

Nu sînt însă, evident, singurii oameni care își bat capul pentru a găsi noi soluții prin care uriașele repere să fie trecute printr-o veritabilă și avantajoasă cură de slăbire. O economie deosebită se realizează deja la turnarea inelelor de rulare pentru cuptoarele de clincher — inele care cîntăresc 90 de tone în stare finită — prin înlocuirea mărcii de oțel folosit anterior cu unul elaborat de muncitorii de la I.M.G.B. În compoziția noului oțel — autor: inginerul Constantin Butnaru — nu se mai întrebuințează elementele de aliere deficitare — nichel, molibden și crom. Cu toate acestea, lucru esențial, compoziția asigură aceleași caracteristici mecanice și de siguranță în exploatare. Economia realizată însă anual prin noua tehnologie se cifrează la 3,5 milioane de lei. Piese realizate din acest oțel exportăm deja. Ele sînt apreciate și pe piața externă, unde oțelul gîndit de inginerul Butnaru ajunge sub firma cunoscutei întreprinderi bucureștene. Pe Nea Costică — părintele acestui prețios oțel deja omologat — nu l-am întîlnit în unitate. S-a pensionat cu cîteva luni în urmă, după o muncă de o viață, închinată cu rară pasiune intimității metalului. Om de o aleasă modestie, Nea Costică Butnaru a rămas pentru colegii săi — ei stăruie ca reporterul să nu cumva să-i uite numele și contribuția — un exemplu admirabil de dăruire, de sinceritate și de perseverență lipsită de vanități. „Acest om minunat s-a pensionat într-adevăr, ne spunea inginerul Petre Oprea, dar spiritul său de economie a rămas. Așa cum a rămas după Nea Costică, și în bună măsură chiar datorită lui, o mare dragoste pentru ceea ce pe toate piețele lumii se poate numi și, iată, se numește oțelul românesc".

Creatorii uriașelor utilaje trimise atîtor mari șantiere industriale din țară au descoperit că pot să economisească într-un an 180 de tone de metal numai de la cilindrii de laminor în cadrul aplicării tehnologiei de suflare oxi-gaz a defectelor apărute în timpul forjării.

Deși la I.M.G.B. nimic nu se consumă în mai mare măsură ca metalul, oamenii muncii din unitate, stăpînii acestui tărîm al coloșilor, au găsit posibilități judicioase de a reduce considerabil și consumul de energie electrică. Se părea că e dificil, dar, buni gospodari, muncitorii au reanalizat de curînd consumurile și, astfel, s-a văzut că, numai în această ultimă lună a anului, vor putea fi economisiți peste 1 082 000 de kilowați. S-a întocmit deja un plan de măsuri concrete care precizează și economiile de curent electric ce se vor face în primele trei luni ale anului viitor.

Cît despre continuarea căutărilor unor noi posibilități de economisire a metalului, inginerul Petre Oprea ne-a spus că se concepe o nouă tehnologie pentru forjare prin matrițare parțială a inelelor de la motoarele diesel navale. Se vor reduce, pe această cale, adaosurile cu 2 500 de kilograme pe bucată. La aceasta, colegul său, Florică Mindoiu, ne-a rugat să mai adăugăm cel puțin amănuntul că este deja în fază de execuție și omologare un cuptor de tratament termic de 125 de metri pătrați cu zidărie din fibre ceramice, care va reduce consumul de gaze cu 20 la sută față de cuptoarele clasice.

Din toate cele de mai sus, un lucru, oricum este foarte limpede: cei mai mari consumatori de metal trebuie să dea primii exemplu economiei. Pe măsura consumului. Iar spiritul gospodăresc al muncitorilor de la I.M.G.B. îi așază în fruntea celor care răspund cu responsabilitate sarcinilor concrete trasate de partid, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a face totul pentru economisirea metalului, pentru un cît mai rațional consum de energie.

Fotografii de ELENA GHERA

Întreprinderea de mașini-unelte și agregate

(Urmare din pagina 1)

calitativ și economic toate mașinile pe care le construiesc. Să nu se înțeleagă prin asta că mașinile fabricate de ei pînă acum nu erau bune. Sînt mașini bune, cu performanțe ridicate, dar unele dintre ele, li s-au părut lor mai la început, după care s-au convins, unele dintre ele, zic, sînt prea împovărate de piese sau subansamble mari, greoaie, piese care consumau pînă acum metal nejustificat de mult.

— Placa asta de bronz, îmi arată Ținteа o piesă, avea o lungime de fix 630 mm și cîntărea 100 kilograme. Am analizat-o împreună cu specialiștii întreprinderii și am redus-o la 50 kilograme, păstrîndu-i toate caracteristicile sale funcționale. Din una singură, acum fabricăm două.

Și Ion Țintea îmi explică, intră în amănunte tehnice care ne interesează mai puțin, fiindcă știu neapărat de ce a fost necesar să ușureze el piesa asta. Îl înțeleg, desigur, cu atît mai mult cu cît Ion Țintea are darul convingerii, este adică un muncitor bine pregătit, a fost în schimburi de experiență în mai multe țări, a văzut și înțeles multe, dar a înțeles mai ales atitudinea lumii moderne față de consumul de metal. Pe o mașină automată de frezat longitudinal erau 4 piese din acestea de 100 kilograme una. Cele 400 kilograme de metal necesare fabricării lor s-au redus acum la jumătate. În total, numai la o astfel de mașină au fost reduse 305 kilograme de oțel, peste 50 kilograme de bronz, cîteva kilograme de aluminiu, s-a redus mult manopera acestor piese și, se înțelege, consumul de energie. Un muncitor, un muncitor modern, este de părere brigadierul Ion Țintea, are obligația să-și revizuiască tot timpul actul muncii sale. El nu trebuie să se comporte ca un automat, să-și așeze în față un desen, o schiță și să construiască după ele, nemaiinteresîndu-l nimic. El trebuie să preia în mod critic un plan, un desen, să-l corecteze cu experiența lui de zeci de ani, să-l perfecționeze. Un astfel de muncitor cu o astfel de gîndire devine o adevărată valoare pentru colectivul din care face parte, dar și pentru societate. Nu avem timp, nu avem nici spațiu pentru a filozofa, dar actul prin care un muncitor regîndește o mașină, îi restructurează dimensiunile, kilogramele, păstrîndu-i integre atributele sale, de cele mai multe ori îmbunătățindu-i caracteristicile, actul acesta ni se pare a fi profund revoluționar, cerut de revoluția tehnico-științifică a timpului prin care ne tăiem cale acum.

Ne aflăm la atelierul de construcții sudate grele. Stăm de vorbă cu maistrul Gheorghe Andrei, 47 ani, născut în comuna Smeeni (Buzău). Am venit aici, pentru că într-o discuție anterioară avută cu Ioan Dragu, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, aveam să aflăm că aici a fost introdus un procedeu tehnologic nou de fabricare a unor subansamble, prin care se obțin mari economii de metal.

— În ce constă noua tehnologie și care este eficiența ei economică? îl întreb pe maistrul Andrei.

— Am gîndit și ne-am fabricat mașini de debitat de precizie, relativ simple, ieftine, în bună parte cunoscute și în țară, cu care debităm metalul la precizie: dacă înainte eram nevoiți să lăsăm un adaos de metal de 10 pînă la 15 mm la fiecare piesă, la fiecare subansamblu care cîntărește pînă la 30 sau 40 de tone, deci un colos, acum nu mai lăsăm nici un milimetru de adaos. Reușim să obținem o economie de metal de pînă la 2 100 kilograme pe fiecare subansamblu! În plus, aceste mașini consumă oxigen și acetilenă cu 30 la sută mai puțin decît cele vechi, cu care debitam manual.

Cu aceste mașini lucrează acum muncitorii Ion Zoc, Pișchis Teodor, Mihai Cojocaru, Nicolae Tudorache și alții. O astfel de mașină devine un izvor de economii, a redus munca frezorilor, a rabotorilor care trebuiau să înlăture, prin așchiere, adaosurile de metal, se obțin economii de energie, de timp. Dar valoarea cea mai mare a acestui act este că el a modelat conștiințe, mai precis a impus oamenilor ridicarea gradului lor de profesionalizare. Cei mai mulți dintre oamenii de față au fost instruiți, școlarizați aici în uzină, ceea ce înseamnă că influența dintre om și mașină este de cele mai multe ori reciprocă. Inginerul Gheorghe Tabarcea, șeful atelierului, îmi spune că în viitorul apropiat vor introduce o metodă de debitare mai modernă prin care se va renunța la preîncălzirea tablelor cu conținut ridicat de carbon, preîncălzire care necesită un consum de energie, dar care va fi înlăturat odată cu introducerea acestui nou procedeu. Oamenii din nou vor fi însă nevoiți să învețe, să se școlarizeze, devenind astfel depozitarii unei bogate experiențe, atingînd un grad mai înalt de profesionalizare, formîndu-și astfel valoroasa capacitate de a revoluționa gîndirea omului care a construit, care a fabricat ieri. Numai așa ajungi să te minunezi de ce omul care a fabricat această piesă acum 10 sau 20 de ani a fabricat-o din 100 kilograme de oțel, cînd ea putea fi fabricată numai din 50! Numai capacitîndu-te în profesie, dar și în conștiință, numai corectîndu-ți mereu atitudinea față de actul muncii tale. Implicații în acest proces de perfecționare a mașinilor, oamenii se perfecționează pe ei. Este raza care se reflectă din actul muncii lor asupra personalității lor. Modernizarea aici duce la simplificare, dar simplificarea nu înseamnă simplitate, ci și în viziunea muncitorilor de la IMUAB înseamnă capacitate de sintetizare.

Inginerul Alexei Casapu, șeful atelierului de proiectări tehnologice, mă conduce la mașina de alezat și frezat cu diametrul broșei de 180 mm.

— De ce? îl întreb eu.

— Pentru că și această mașină, ca atîtea altele, a fost regîndită și reproiectată din nou. Prin reproiectarea lanțurilor cinematice ea se simplifică mult, iar o serie de piese în noua concepție sînt înlăturate, altele simplificate.

— Exemplificați.

— Rețineți, o consolă de 300 kilograme este înlăturată. Se fabrica din fontă turnată. Greutatea săpărătorilor telescopice se micșorează cu aproximativ 800 kilograme. Intenționăm, de asemenea, să modernizăm constructiv capacul superior al mașinii care va conduce la o economie de fontă turnată de circa 1 500 kilograme.

— În final, cît se va ușura această mașină?

— Cu circa **trei tone și jumătate** (oțel, fontă, bronz). Aș dori să mai rețineți că placările sănilor nu se vor mai face din bronz, ci din material plastic. Economia de bronz va fi de circa 1 200 kilograme la o singură mașină.

— Aveți și alte produse reproiectate?

— Da, am început utilizarea de țevi în loc de laminate pline, la toate produsele din fabricație, am înlocuit laminatele normale cu laminatele trase, o serie de piese turnate de la frezele portale se fac deja din construcție sudată, toate aceste măsuri dîndu-ne posibilitatea să realizăm mari economii de metal, chiar de metale scumpe, cum sînt bronzul, cuprul mai ales, și altele.

În general, ne spunea în încheierea acestui reportaj-anchetă Ioan Dragu, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, măsurile luate de conducerea superioară de partid și de stat, privitoare la economia de metal, de energie și combustibili, stau în centrul preocupărilor noastre și odată cu modernizarea mașinilor, cu ridicarea performanțelor lor tehnice, se urmărește și reducerea consumului de metal pe fiecare mașină. Prin reproiectare tehnologică și reproiectare constructivă, prin înlocuirea materialelor tradiționale cu materiale ieftine, prin introducerea planului de croire pentru construcția sudată, cum și prin alte procedee, la structura de plan și la volumul producției anului viitor, ne propunem să realizăm o economie de peste 575 tone metal. Multe dintre aceste procedee vor fi generalizate.

Adevărați coloși de metal, produsele iau drumul beneficiarului după ce, în secția mecano-sudură, și-au încheiat întreaga „cură de slăbire" la care le supun lucrătorii întreprinderii, încă de la proiectare.

Întreprinderea de rulmenți Birlad

(Urmare din pagina 1)

a obținut o reducere a consumului de metal de 3 095 tone. În anul 1978, prin programul de măsuri întocmit, ne-am propus să reducem consumul cu încă 1 000 tone de metal. În acțiunea de reducere a costurilor materiale s-au înregistrat, pe primele 10 luni ale anului, aceste rezultate : s-a redus consumul de metal, față de anul de bază, cu 750 tone, adică cu 6 milioane lei ; s-au valorificat superior resursele secundare provenite din capete de bară, din care s-au executat 150 000 bucăți rulmenți convenționali, economisindu-se 580 tone material, adică 3 milioane lei ; s-au făcut economii de 694 t.c.c., adică de 0,3 milioane lei, prin modificarea dispozitivelor de ardere la cuptoare ; în sfîrșit, s-au făcut economii din reducerea consumului de energie electrică de 127 MWh, adică, 0,3 milioane lei".

A doua discuție am avut-o cu tov. ing. Diomid Năstase, directorul tehnic al întreprinderii. Firește, subiectul a coborît din scripte în viață, printre oameni, unelte, tehnologii, muncă, frămîntări, reușite, probleme, griji responsabile.

Iată cuvintele tovarășului Năstase despre uneltele și tehnologiile aducătoare de economii și rentabilitate :

„Noi, marile economii de metal le-am obținut prin modernizarea întreprinderii. Acțiunea a început în 1967. Am avut posibilitatea să studiem tehnologiile cele mai înaintate și mașinile-unelte cele mai perfecționate din întreaga lume. În prima perioadă a procesului de modernizare s-a făcut simțită în cea mai mare măsură reducerea consumului de metal. Acum se realizează prin extinderea tehnologiilor nou introduse și prin utilizarea unor tehnologii neconvenționale, cum, de exemplu, este presarea la rece pînă la diametrul de 36 mm, tehnologie pe care, cred, nu o aplică în întreaga lume mai mult de doi-trei producători. Un alt exemplu : sînt în curs de montare utilaje de forjat inele, care utilizează sistemul de verificare și control automatizat complet cu comandă numerică și cu indicare digitală a dimensiunilor, utilaje care pînă acum nu se foloseau în forjă. Țin să subliniez că reducerile de consum de metal care se obțin la noi au efecte nu numai la nivelul bilanțului întreprinderii, ci și, aș putea zice, la nivelul economiei naționale. Pentru că, de pildă, dacă noi am produs rulmenți cilindrici cu o durabilitate mărită de două ori, implicit beneficiarii noștri vor avea o reducere a consumului de rulmenți micșorată de două ori. Acum, un fapt paradoxal pe care-l supunem ministerului. Mărind durabilitatea rulmenților, costul lor a crescut, e drept, cu 10%. Noi ieșim aparent în pierdere cu 10%, dar durabilitatea a crescut cu 200%. Înghițim o pierdere, indicele producției nete este dezavantajat, oamenii noștri pierd 10% din beneficiul la care, cinstit, au dreptul. În schimb, pe seama noastră, les bine beneficiarii, care au nevoie de mai puțini rulmenți în aceeași unitate de timp. Am avut discuții cu acești beneficiari. Lor le cresc beneficiile pentru că au rulmenți cu viață mai lungă, iar noi nu ne acoperim costurile suplimentare. Muncitorii au avut încredere în noi. Le-am propus o tehnologie nouă, s-au străduit să facă față noilor pretenții, fac un rulment mai bun, dar nu mai primesc beneficiul pe care îl primeau, în anii trecuți, pentru un rulment inferior. Dacă ținem seama de numărul încadraților întreprinderii, observăm că problema capătă proporții microsociale. Dincolo de bani e păgubitor să inhibăm astfel dorința omului care vrea să facă ceva mai bun."

Fără îndoială, situația aceasta nefirească trebuie îndreptată. De ea nu-i vinovat nimeni, a produs-o mersul înainte, evoluția. E o mică contradicție neantagonică a dezvoltării economiei socialiste, pe care însă etica și echitatea ne-o cer s-o eliminăm. Evident, este acesta un mesaj către ministerul tutelar al întreprinderii bîrlădene și către Comitetul de Stat pentru Prețuri. E vorba de o simplă corelare. Cu cît mai repede, cu atît mai bine.

În loc de orice alt argument pentru urgență, țin să redau niște cuvinte foarte frumoase ale directorului tehnic Diomid Năstase despre oamenii care produc — la un înalt nivel de economicitate — rulmenții, la Bîrlad.

„Trăiesc printre oamenii întreprinderii de mulți ani. Îi știu de cînd lucrau la vechile utilaje. Și vă pot spune că alta este fața omului de cînd lucrează la noile mașini. Pentru că există și o influență a mașinii asupra omului. De pildă, forjorul acum nu mai este forjor, ci un specialist în minuirea unor utilaje comandate, care implică serioase cunoștințe de mecanică, hidraulică, electronică. 80% din mașinile noastre au fost schimbate și în ultimii 10 ani și chipul oamenilor noștri s-a schimbat : el arată o altă grijă, o altă responsabilitate, dar și o altă bucurie față de munca sa, adică o lumină."

Opinia unui alegător

Viața pe cont propriu

— Eu, îmi povestea cineva, am reușit să trăiesc viața pe cont propriu. Sînt, acum, la pensie, și abia acum, după o viață de om, am băgat de seamă că am trăit toată viața pe cont propriu. Am intrat în viață de unul singur, nu m-a dus nimeni de mînă, n-am fost *ai cuiva anume*, tata nu era nimeni, era doar tata, un om muncitor și atît, mama nu era nimeni, o femeie muncitoare și atît, eu eram doar copilul lor și atît. La prăvălie am fost toată viața doar cumpărător, pe mine m-a servit întotdeauna de la tejghea, nici prin față, nici prin spate, nici pe ochi, nici pe sprinceană, am fost însă mereu atent la cîntar. La slujbă am fost toată slujba numai cu numele meu și cu munca mea, n-am lipsit nici o zi, nu m-a învoit nimeni, nu m-a promovat nimeni, numai munca mea și numele meu. N-am stat niciodată în rîndul întîi niciăieri, fiindcă m-am gîndit că cineva trebuie să stea și în rîndul doi și în rîndul trei și chiar în ultimul rînd, nu putem sta toți în față, și am văzut bine întotdeauna de unde am stat și am fost și eu văzut bine, cînd a trebuit și am meritat. Am văzut însă și de unde stăteam eu cum se înghesuie cîte unii în față și cum li se mai face și loc, pentru că se vede bine și din rîndul doi, și din rîndul trei, nedreptatea se vede bine și din ultimul rînd, se vede chiar mai bine. De la o vreme, cu vîrsta, am înțeles ce puternic eram tocmai pentru că stăteam în rînd cu toată lumea și umăr la umăr cu toată lumea. Cineva, odată, ar trebui să aibă răbdare, să zicem un scriitor, dacă nu i s-o părea prea complicat, ar trebui, zic, să aibă răbdare și să studieze viața așa cum se vede ea din mijlocul coloanei. Copiii mei, îmi povestea acel cineva, au crescut cu numele meu și pe numele meu, nu erau copiii cine știe cui, viața i-a învățat și pe ei să trăiască de la început pe cont propriu. Cu cît am avut, după urma muncii noastre, cu atît ne-am ajuns și am ieșit la lumină. Acum sînt și ei în rînd cu mine, la rînd cu mine, nu sînt nici ei cine știe cine, să zicem că îl cheamă *Dumitru*, un nume, ce poate să însemne un nume, și într-o zi, o zi și ea ca toate zilele, să zicem *joi*, ce poate să însemne joi, o zi dintr-o săptămînă, venim noi acasă și mîncăm în liniște și cu grijă față de mîncarea de pe masă, cu aceeași grijă ca și față de munca cu care am agonisit mîncarea, și casa, și traiul de toate zilele și cu care ne legitimăm în fața societății.

Mă uit atent la el, și el bagă de seamă surprinderea mea în fața felului în care el înțelege să se legitimeze.

— Da, zice el, noi nu avem nici titluri, nici patalamale, avem palmele noastre cinstite de muncitori cinstiți, pentru că asta și sîntem, muncitori, și cu legitimația asta ne legitimăm. Și atunci, continuă el, soția se așază la masă cu noi, niță ostenită, și se uită la noi și ne spune că în după-amiaza aceea avem întîlnire cu deputatul nostru. Înțelegi ?

— Înțeleg, răspund eu, normal. Înțeleg !

— Nu înțelegi, spuse el, nu înțelegi, pentru că nu ne-ai văzut atunci pe noi toți, eu, și soția, și copiii mei, trei muncitori ca și mine.

— Păi, parcă mai e pînă la alegeri, zic eu, nedumerit, nu sînt anul acesta.

— Nu, zice soția mea, nu e vorba de alegeri, e vorba de deputatul pe care l-am ales cînd au fost alegerile.

Și omul se uită la mine atent, și mă studiază, și eu nu știu ce să răspund. Nu mi se pare nimic neobișnuit.

— Nu ți se pare — clatină el din cap — însă pune dumneata povestea asta pe hîrtie și să vezi cîți datornici există.

— Eu, mai zice el, sînt, cum s-ar zice, alegătorul. Trăiesc viața pe cont propriu, și la pensie am băgat de seamă că viața pe cont propriu îți dă o mare libertate de opinie. Aștept întîlnirea cu deputatul. Vreau să văd cum arată el, cum s-a mai petrecut el prin viață de la alegeri încoace. Înțelegi ?

— Da, zic eu, din păcate.

Ca să închei. Povestea nu trebuie interpretată ca o simplă poveste. *Prinși toți cu viața*, mulți dintre deputați au uitat alegătorii. Cunosc chiar eu unul care n-a mai avut timp, pur și simplu, să se ducă prin circumscripția care l-a ales. N-a mai prididit cu treaba. Ajuns la mine în sat, de pildă, am să fac chiar un sondaj de opinie și promit să-l public.

DINU SARARU ■

Legea privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor

Măsura mai binelui în muncă și retribuție

La Întreprinderea de mecanică fină din București, mai pe scurt IMFB, într-un dialog avîndu-i ca interlocutori pe tovarășii Dumitru Conțiu și Cornel Ionescu, contabilul șef și, respectiv, șeful serviciului financiar al întreprinderii. Tema dialogului : recentul proiect de Lege privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor.

„Supus dezbaterilor publice, avea să ne declare economistul Dumitru Conțiu, recentul proiect de Lege a beneficiilor va intruni, fără doar și poate, și acordul deplin al economiștilor. De ce ? Pentru că, studiate cu atenție, reglementările proiectului s-au născut din ansamblul complex și unitar al tuturor măsurilor stabilite de conducerea superioară de partid și de stat privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare a întreprinderilor, măsuri al căror scop principal este cel al creșterii rolului și importanței beneficiului în înfăptuirea autogestiunii economico-financiare și cointeresării colectivelor de oameni ai muncii. Cu alte cuvinte, proiectul a apărut tocmai datorită acestor noi realități economico-financiare, constituindu-se astfel drept un cadru juridic perfecționat, prin intermediul căruia colectivele oamenilor muncii precum și organele de conducere din unitățile socialiste pot acționa cu răspundere, competență și spirit gospodăresc, astfel încît rezultatele activității, adică ale muncii, să reflecte sporirea rentabilității, îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, inclusiv a sarcinilor de beneficii".

„Mă alătur celor spuse de contabilul șef al întreprinderii noastre, avea să ne declare Cornel Ionescu, subliniind un anume fapt, cel al capacității beneficiului de a exprima cît mai sintetic cu putință valoarea totală a muncii desfășurate într-o întreprindere. Altfel spus, beneficiul cuprinde și modul de gospodărire a fondurilor, reducerea cheltuielilor materiale și creșterea productivității muncii, eforturile întregului colectiv pentru sporirea continuă a valorii nou create. Beneficiul este, totodată, resursa de bază pentru formarea fondului de dezvoltare economico-socială și a fondului de consum social, motiv pentru care, în cadrul noului mecanism economico-financiar, recentul proiect vine să stimuleze colectivele de oameni ai muncii pentru creșterea continuă a fondului de participare la beneficii."

„Întrucît colegul meu, tovarășul Cornel Ionescu, a adus în discuție noțiunea de fond de participare la beneficii și a punctat valoarea stimulatorie a acestui indicator, aș ține să precizez că Întreprinderea de mecanică fină se poate lăuda acum, la aproape sfîrșitul acestui an, cu cîteva rezultate remarcabile și aș cita unele dintre ele : producția marfă planificată urmează a fi depășită cu 3,7 la sută ; producția marfă vîndută și încasată va fi de 3,2—3,5 la sută ; producția netă va cunoaște o depășire cu 7—8 procente față de cea planificată, iar beneficiul va înregistra o creștere cu 1 la sută față de plan. După cum se știe, conform prevederilor actuale, fondul de participare la beneficii este compus dintr-o cotă planificată și dintr-o cotă parte din beneficiul peste plan, adică o cotă parte din acest unu la sută. Mai concret, cota planificată este condiționată de realizarea producției marfă planificate, de cheltuielile la 1 000 lei și de realizarea planului pentru export. Iar cota parte din beneficiul peste plan este compusă din 20 la sută din acel beneficiu peste plan, urmînd ca restul, adică 80 la sută, să fie vărsat bugetului statului. Potrivit noilor reglementări ce vor intra în vigoare în anul viitor, beneficiul peste plan, acel unu la sută, procent care, după estimările noastre, va fi substanțial mărit, va fi—astfel împărțit : o cotă de pînă 25 la sută pentru suplimentarea fondului de participare la beneficii a oamenilor muncii, o cotă de pînă 5 la sută pentru construcțiile de locuințe, iar în cazul nostru, ca întreprindere cu plan de export, în condițiile realizării acestui plan de export, fondului de participare la beneficii i se mai adaugă 10 procente. Mai rămîn, după cum se vede, 60 de procente care vor fi vărsate bugetului de stat. Față de vechiul sistem, cota parte de participare directă a crescut cu 5 la sută, iar cota de contribuție la bugetul statului a scăzut, în cazul beneficiului peste plan, la jumătate. Limitîndu-ne numai asupra acestui aspect, al destinației beneficiului peste plan, avem o dovadă clară a caracterului puternic stimulator al recentului proiect de Lege a beneficiilor. În ceea ce ne privește, respectîndu-se pentru anul ce vine una dintre cele mai importante hotărîri ale Consiliului oamenilor muncii din întreprindere, de a îndeplini și depăși contractele asumate la începutul anului, neapărat în strînsă concordanță cu capacitățile de producție existente sau viitoare, sîntem convinși că noul proiect de Lege a beneficiilor va ilustra hărnicia și priceperea unui colectiv care și pînă acum a dovedit aceste două calități."

Pentru o imagine mai de ansamblu a Întreprinderii de mecanică fină din București, dincolo de dialogul avut cu cei doi economiști, l-am abordat și pe tovarășul Ion Iamandi, secretar al comitetului de partid pe întreprindere și maistru principal în cadrul sectorului II, secția ajustaj-montaj, solicitîndu-l să concretizeze cele două epitete pe care contabilul șef Dumitru Conțiu a ținut să le acorde colectivului.

„Mă simt obligat, ne-a declarat maistrul Ion Iamandi, să-mi cer scuze pentru faptul că nu voi menționa decît pe cîțiva dintre oamenii cu care realmente ne mîndrim. Îmi cer scuze față de cei pe care, fără voia mea, îi voi omite. Din secția I l-aș aminti, mai întîi și întîi, pe maistrul Emilian Pîrvu, de la atelierul de aparate de măsură și control. Aveam niște necazuri cu tehnologia cîtorva aparate de tipul comparatoarelor și al pasametrelor. Nu s-a lăsat pînă nu a eliminat acele necazuri, așa cum dealtfel, în cadrul unei ședințe de producție, s-a și angajat să o facă. Din aceeași secție i-aș aminti și pe strungarul Gheorghe Alexe care a propus o nouă metodă de prelucrare a inelelor pentru calibrele de filet, sau pe rectificatorul Constantin Pavelescu, un om cu mîini de aur, rectificator de înaltă precizie, dar mai ales un bun organizator al atelierului și un fel de tată, într-ale meseriei, pentru mulți dintre tinerii care i-au trecut prin mînă. În mod deosebit țin să-l remarc pe matrițerul specialist Iordan Băcanu care, împreună cu inginerul Traian Mareș, a realizat o presă unică în țară pentru ștanțarea de mare precizie a 40 de tipuri de scule și dispozitive. Din secția II l-aș aminti pe strungarul Haralambie Neagu care pe mașina lui a confecționat, în premieră pe țară, o serie de scule, dispozitive și matrițe de mare precizie, de ordinul mîimilor de milimetru, amănunt care vorbește de la sine despre înalta sa pregătire profesională. Dă la atelierul de carburi sau de plăci vidia, neapărat se cuvine să-l menționez pe maistrul Cornel Mihai care, împreună cu colectivul său, a conceput matrițele pentru tragerea sau laminarea barelor de mare precizie și a matrițelor pentru șuruburile cu capăt din carburi metalice. Știu, limbajul meu, adică explicațiile mele, deși extrem de rezumative, sînt totuși prea tehnice, dar în doar cîteva cuvinte nu se poate altfel. L-aș aminti și pe mecanicul de întreținere și reparație Dionisie Iosif pentru faptul că a propus și realizat cîteva importante piese și subansamble pentru mașinile-uneite, piese și subansamble care altădată se aduceau din import. Cam atît, deși mai sînt încă mulți, foarte mulți oameni care, prin munca lor, prin înaltul nivel profesional atins, prin atitudinea lor față de toate problemele întreprinderii, întruchipează ceea ce de obicei numim detașamentul de avangardă al întreprinderii. Noile reglementări ce decurg din recentul proiect de Lege privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor vin să scoată în evidență atît activitatea economică eficientă a unei întreprinderi, cît și contribuția colectivelor de oameni ai muncii din acea întreprindere. Iar noi, iată, prin doar cele cîteva exemple, putem spune că avem astfel de colective și astfel de oameni. Pentru răsplătirea muncii lor, pentru dezvoltarea continuă a întreprinderii, conducerea superioară de partid și de stat supune dezbaterii publice recentul proiect care primește adeziunea noastră deplină."

N. VICTOR ■

MIHAI CISMARU : Portret de fată

O zi dispecer la cooperativa „Instalatorul"

Nu de puține ori, de-a lungul unor discuții mai mult sau mai puțin întîmplătoare cu diversele noastre cunoștințe, ne-a fost dat să aflăm că ele, cunoștințele, sînt frămîntate de o sumedenie de probleme, mai mici sau mai mari, cum ar fi, de exemplu, un calorifer spart, o coloană înfundată, o chiuvetă care curge, o defecțiune la instalația electrică a apartamentului, dorința de a placa baia sau bucătăria cu faianță, ori de a zugrăvi întreaga locuință, de a schimba galeriile de perdele, sau cîte și mai cîte. Mărturisim că, în ceea ce ne privește, nu le-am putut fi de un prea mare ajutor cunoștințelor noastre, cu excepția unui anume sfat pe care, iată, prin intermediul revistei, ne îngăduim să-l oferim tuturor celor interesați. Și sîntem convinși că în orice zi, la orice oră, sînt destui interesați. Sfatul nostru este, așadar, următorul : formați două numere de telefon — 13 58 84 sau 13 58 65. Veți schița, bănuim noi, ca și cunoștințele noastre, un zîmbet de neîncredere. Mai mult decît atît, pare-vă și auzim rostind acea binecunoscută expresie : „Ar fi prea frumos și prea simplu ca să fie și adevărat !"

Ei bine, ne-am transpus în situația unui solicitant și am format unul din numerele de telefon pe care le-am notat mai sus. Mai exact spus, luni, 11 decembrie, ora 9,30, am format 13 58 84. Iată, cuvînt cu cuvînt, convorbirea :

— Alo, sînteți, dacă nu greșesc, centrul de informare al cooperativelor meșteșugărești ?

— Da, centrul de informare al UCMB.

— Am un necaz, mi s-a spart un calorifer...

— În ce cartier locuiți ?

— De ce ?

— Ca să vă dau numărul de telefon și adresa centrului cooperativei „Instalatorul" cel mai apropiat de adresa la care locuiți.

— Să zicem că locuiesc pe Bulevardul Republicii.

— Cum adică să zicem?! Vă arde de glume? Să știți că noi avem treabă și sîntem destul de solicitați. Pentru problema dumneavoastră notați numărul de telefon 13 95 42, Centrul nr. 3, Calea Moșilor...

Bineînțeles că nu ne-am mulțumit numai cu această informație, ci ne-am deplasat pe Calea Plevnei, la numărul 1, lîngă Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra", unde le-am abordat pe cele două dispecere, Neculina Rafael și Amalia Stroescu, dar mai întîi a trebuit să așteptăm pînă ce doi cetățeni, Ion Florea, strada Izvor nr. 3, și Constantin Cergan, str. Sfinții Apostoli nr. 14, au primit informațiile necesare pentru repararea unui aragaz și a unui aspirator. Apoi, în răstimpul cît telefoanele nu sunau, și acest răstimp era foarte scurt, semn că telefoanele respective sînt totuși destul de cunoscute de marele public, am notat că programul de lucru al Centrului de informare este 7—21, în două schimburi a cîte doi dispeceri, unul pentru cooperativele grupate sub numele „Confecția", iar altul pentru cooperativele numite „Metal". Cu alte cuvinte, cele două dispecere, ca două mașini atotștiutoare, puteau să ofere cele mai diverse informații, fiecare în ramura sa. Uniunea cooperativelor „Metal", pentru care răspunde tovarășa Neculina Rafael, execută, de exemplu, lucrări de construcții, instalații feronerie, lemn, lucrări electrice etc., iar uniunea cooperativelor „Confecția", pentru care răspunde tovarășa Amalia Stroescu, execută lucrări de croitorie, tricotaje, încălțăminte, sau prestări neindustriale. După cum se vede, cele două numiri sînt doar pentru a le deosebi, pentru că, în realitate, lucrările se mai amestecă, sînt, adică, mai complexe. Important însă este și rămîne faptul că dispecerele pot să ofere sfaturi în cele mai diverse domenii, după cum la fel de adevărat ar mai fi și faptul că nu de puține ori sînt consemnate cereri dintre cele mai ciudate, fără nici o legătură cu vreuna din cooperativele meșteșugărești.

Dar, dincolo de astfel de situații frizînd umorul cel mai suprarealist cu putință, tată, principalele informații solicitate în acea zi, la cele două telefoane : unde pot fi reparate sobele de încălzit cu petrol? Solicitanților li s-au indicat două centre, din strada Avrig nr. 63, și complexul din Alexandru Moghioroș nr. 21, cu telefoanele 35 46 62 și, respectiv, 46 47 35. Un cetățean întreabă, telefonic, unde anume pot fi șapate cauciucurile de automobil. Calmă, Neculina Rafael îi răspunde că nu există o astfel de unitate. Solicitantul, Gheorghe Drăguțin din strada Dealul Măcinului nr. 10, susține că o astfel de unitate există, că a văzut dînsul la televizor o emisiune în acest sens. „Vă credem, i se răspunde, dar nu știm să vă îndrumăm. Nu avem nici o informație de acest fel". Discuția, abia încheiată, este reluată cu un alt cetățean care vrea să știe unde își poate repara frigiderul „Frigero" aflat în garanție. I se răspunde că, pentru cartierul său, Militari, centrul cel mai apropiat care intervine la frigiderele aflate în termen de garanție este cel din Berceni, telefon 83 20 98, cu program de la 8 la 20. Din Drumul Taberei, cineva, un glas de femeie, vrea să știe cine anume poate executa o remediere pentru etanșeizarea ferestrelor de metal, tip „Seco". I se răspunde că singura unitate, recent înființată, este cea din strada Tunari nr. 62, telefon 12 67 61. Notăm apoi că o femeie în vîrstă, alarmată, caută pe cineva care să intervină la aragazul care a început să piardă gaze. I se recomandă centrul din strada Cuza Vodă nr. 152, telefon 41 33 65 sau 41 27 34. Cineva vrea să știe unde se confecționează ștampile și parafe. Simplu: pe strada 30 Decembrie nr. 30, telefon 13 63 78. Altcineva se interesează unde anume există o croitorie cu specific militar. Află, cu concursul uneia dintre interlocutoarele noastre, că o astfel de croitorie există pe strada Compozitorilor, la numărul 18, telefon 31 66 51. Și exemplele ar putea continua, dar, convinși fiind că toți cititorii noștri din București au înțeles nu doar importanța celor două telefoane de la Centrul de informare al cooperativelor meșteșugărești, ci și amabilitatea, ca să nu mai spunem prioritatea celor două dispecere, să parcurgem, pentru o cît mai exactă înțelegere a serviciilor prestate de cooperativele Bucureștiului, **Ghidul unităților de prestări servicii din ramura Metal-chimie-lemn-construcții.** Să menționăm că ghidul, prezentat sub forma unei broșuri, este gratuit și el poate fi procurat de la oricare centru sau cooperativă meșteșugărească. Cooperativa „Automecanica", de exemplu, cu sediul în strada Oltenii, nr. 36, telefon 20 51 90, execută lucrări de reparații mecanice, strungărie, alezaje, segmenți, radiatoare auto (confecționat și reparat), tinichigerie, vopsitorie, electriciate auto, încărcat și format acumulatori, vulcanizare, depanări-tractări, reparații moto-velo. Cooperativa „Constructorul", cu sediul în strada Smîrdan nr. 30, telefon 13 44 83, execută lucrări de zidărie; zugrăveli, vopsitorie, faianțări, mozaicări, sobe de teracotă, monumente funerare, tîmplărie binale, tuburi din beton, construcții metalice. Cooperativa „Tehnica sticlei", cu sediul în Calea Moșilor nr. 23, telefon 13 56 46, execută lucrări de montat geamuri, șlefuit geamuri, argintări de oglinzi, încadrări rame tablouri, montări geamuri la domiciliu, rame turnate, givrat geamuri, matizat geamuri. Cooperativa „Cartonajul", cu sediul în strada Țepeș Vodă nr. 60, telefon 20 26 95, execută comenzi de legătorie, lucrări de cartonaje, cărți de vizită, invitații nunți, botezuri, clasoare filatelice, etc. Numeroase și importante sînt lucrările executate de Cooperativa „Metalo-casnica" : reparații aspiratoare, boilere, frigidere în garanție și postgaranție, cu compresic și absorbție, încărcat agregate, hidrofoare, reparații instrumente muzicale, mașini de scris, de tricotat, de cusut, nichelaj-cromaj pe neferoase, rebobinări motoare, sudură electrică și autogenă, tîmplărie metalică, tinichigerie, strungărie, reparații obiecte casnice.

Citim, din același ghid și în prezența celor două dispecere care nu mai pridideau cu răspunsurile la telefoane, că lucrările executate de cooperativa „Instalatorul", cu sediul în strada Radu Vodă nr. 11, telefon 16 73 29, sînt următoarele : instalații încălziri centrale, instalații și reparații sanitare, electrice, gaze, reparații injectoare, izolări termice, reparații contoare. Aflăm, amănunt important, că pe Calea Moșilor, la numărul 122, cooperativa „Instalatorul" a deschis de aproape un an o expoziție și totodată o Casă de comenzi care poate fi abordată prin telefonul 15 16 72 între orele 10—18. Ne deplasăm la fața locului și aflăm, într-un dialog cu Viorica Tudor, dispecer, că, din păcate, puțin cunoscută, dar cu mari și diverse posibilități, Casa de comenzi duce lipsă de comenzi. O principală cauză ar fi aceea că nu pot fi încheiate contracte care nu presupun colaborarea a cel puțin două cooperative, acesteg fiind Instalatorul, Metalocasnice, Mobilă și tapițerie și Constructorul. Mai mult decît atît, contractele trebuie să depășească suma de 10 000 lei. În caz că un oarecare solicitant nu întrunește aceste două condiții, din care una substanțial valorică, este îndrumat, în funcție de intenție, spre una din cooperativele menționate, adică este trimis, așa cum o fac și dispecerele de la Centrul de informare, spre una din cooperative sau spre unul din centrele cooperativei.

Iată-ne, așadar, la capătul acestor informații care, credem noi, sînt utile pentru oricare locuitor al Bucureștiului, continuîndu-ne postura de client la unul din centrele cooperativei „Instalatorul", mai exact spus la Centrul numărul 3 din Calea Moșilor, unde vom avea prilejul să constatăm pe viu, în mod concret, dacă informațiile primite pot fi traduse în practică, sau rămîn doar simple informații. Îl abordăm pe Petre Marin, șeful centrului, abia scos de la obișnuita ședință de lună a Grupului numărul 1, cooperativa fiind organizată în trei mari grupuri de centre.

— Care au fost principalele probleme ale ședinței?

— Ca în fiecare lună, problema aprovizionării cu necesarul de materiale pentru săptămîna în curs, apoi situația planului, a forței de muncă și altele.

— Publicul larg află de existența dumneavoastră prin Centrul de informare sau prin dispeceratul cooperativei cu sediul în strada Radu Vodă. La legătura cu propriul dumneavoastră dispecer, care îl programează, după ce în prealabil notează într-un registru de comenzi natura solicitării. Cum decurg lucrurile în continuare?

— Foarte simplu. Oamenii noștri, încărcați cu materialele și uneltele necesare, pleacă la adresele solicitanților și rezolvă comenzile.

— Sînt, zicem noi, și cazuri cînd oamenii trebuie să aștepte o zi, două, trei, sau chiar și mai mult?

— Trebuie să recunosc că sînt și astfel de situații.

— De exemplu?

— Dacă un client ne cere să-i facem o instalație, coloană separată pentru un aragaz electric, nu putem. De ce? Pentru că nu avem conductor de cupru cu diametrul de 4. De foarte multă vreme ne lipsește acest articol iar solicitările sînt foarte mari, întrucît la magazin nu poți cumpăra un astfel de aragaz dacă nu prezintă o dovadă cum că noi, cooperativa „Instalatorul", am executat la adresa respectivă o astfel de instalație. Ne mai lipsesc lămpile fluorescente de 1x20, garnituri de baie tip Olivia, spălătoare cu picurător (chiuvete de bucătărie) bateriile y, rezervoarele WC, armăturile fără stea, numite obertaih, o piesă de numai 9,50 lei, fitinguri de 1/2, adică jumătăți, fie că ne referim la nipluri sau la coturi. În rest, oricînd la dispoziția clientului, cu tot felul de lucrări cu maximum de operativitate, operativitate de care este interesat în primul rînd lucrătorul nostru care muncește în acord global, motiv pentru care nimeni nu este dispus să tărăgăneze o intervenție.

Studiem registrul de comenzi și constatăm că toate comenzile înregistrate simbătă, 9 decembrie, sînt în curs de lichidare, iar cele înregistrate vineri și joi, au fost definitiv încheiate.

Subliniind faptul că ar trebui făcute toate eforturile pentru aprovizionarea tuturor centrelor, nu numai de la „Instalatorul", ci și de la celelalte cooperative, cu absolut toate materialele, să notăm în finalul acestui reportaj că frămîntările unora dintre noi, dacă știm cui să ne adresăm, pot fi rezolvate, după cum se vede, cu maximum de operativitate. Altfel spus, folosiți cu încredere cele cîteva numere de telefon, pe care, în limita spațiului, le-am notat.

VICTOR NIȚA

Pe 18 decembrie,

ALMANAHUL FLACĂRA

Colectivul redacțional al almanahului promite cititorilor noștri că în ziua de **18 decembrie 1978** (nu vă veți supăra pe noi dacă va fi cu o zi mai devreme sau mai tîrziu) **ALMANAHUL FLACĂRA '79,** almanahul revistelor **Flacăra** și **Rebus,** va fi prezent, pentru cîteva ore, în chioșcurile de difuzare a presei.

● Pregătiți 25 de lei și veți obține în schimbul lor 416 pagini de **ALMANAH FLACĂRA '79.**

● Din copertă în copertă, cu excepțiile omenești de rigoare, veți avea ce citi în **ALMANAHUL FLACĂRA '79.**

● Pentru suma de 25 de lei veți obține un **ALMANAH FLACĂRA.** Pentru un **ALMANAH FLACĂRA,** cine știe ce favoruri veți obține de la cei cărora le veți dărui un almanah.

● Deși e o carte, un almanah nu se poate povesti. Dar pentru a vă face cît de cît o idee despre străduințele noastre de a vă pune la dispoziție un almanah de informare, de instruire și delectare, vom culege din variatul lui sumar următoarele titluri :

● O sintetică privire asupra politicii noastre interne și externe în editorialul almanahului, intitulat : **Cu demnitate pe calea înălțării patriei și a păcii în lumea întreagă.**

● Muncă-educație-oameni, așa cum se oglindesc ele în **Lumea colindelor românești.**

● În înfruntare cu timpul — Cantitate ? Da, dar de calitate și cu eficiență — De la om pentru om — sînt capitole conținute în articolul **Cincinalul — anul IV.**

● Sub genericul **Istoria noastră, viața noastră,** veți afla articolele : **Burebista — întemeietorul celui mai mare imperiu preroman european ; După douăsprezece decenii ; Conștiința unității de interese : 40 de ani de la manifestațiile antifasciste și patriotice de la 1 Mai 1939.**

● Despre ceo de-a doua ediție a **Festivalului național „Cîntarea României"** în articolul **Cîntarea și afirmarea multilaterală a omului nou.**

● Un posibil portret caracterologic al ziaristului, poetului, prozatorului și cetățeanului Zaharia Stancu în **O convorbire despre Zaharia Stancu.**

● Evocarea în text și desene a unei celebre cafenele bucureștene, loc de întîlnire a unor personalități ale scrisului românesc : **Capșa... în anecdotă.**

● Prezentarea tuturor **Scriitorilor români premiați peste hotare.**

● **Un surprinzător „fapt divers" cu Vidocq.**

● Matematica în slujba graficii în **Artă și matematică.**

● Amplu reportaj-comentariu al unui tragic eveniment ce a marcat anul politic internațional 1978 : **Cazul Aldo Moro.**

● Recorduri, fapte ieșite din comun, diverse curiozități sînt **Din lume adunate... și culese** de Sorina Stark.

● Un documentar care va interesa pe mulți... discofili : **Discul în lume.**

● Prețuiți și îndrăgiți artiști de teatru și cinema într-un color **Album-Flacăra.**

● O față mai puțin cunoscută a unei anumite lumi a filmului în **Corupție la Hollywood.**

● Reproduceri color după D. Ghiață, Gh. Pătrașcu, C. Piliuță, Octav Băncilă, Al. Ciucurencu, Iser în cadrul prezentării unui meșter rămar, legător și tipograf în reportajul : **Pasiunea pentru artă.**

● Fotoreportaj pe glob : **Maroc.**

● În intenția unei mici antologii a poeziei de dragoste a lumii vă sînt prezentate poeme de **Edgar Allan Poe, W. Shakespeare, Tudor Arghezi, Charles Baudelaire, Bacovia, Michelangelo Buonarotti, Ovidius, Francesco Petrarca, Mihai Eminescu, Rainer Maria Rilke, Omar Khayyam, Goethe, Lucian Blaga, Serghei Esenin.**

● În cadrul comentariului **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar** ne sînt prezentați și citiva dintre componenții reprezentativi ai cenaclului.

● Un episod emoționant din viața unui mare artist român în **Strada Cometa și o întîmplare cu Leonard.**

● Un fotoreportaj cu un titlu alarmant : **Prețioasele animale ale Africii în primejdie !?!**

● Veți putea citi în întregime un roman de aventuri semnat de unul din cei mai buni scriitori ai genului : **Clubul mușchetarilor de James Hadley Chase.**

● O celebră afacere din perioada interbelică : **Aventurierul Grosz-Cagero și monopolul exporturilor „în compensație".**

● Despre devenirea într-o întreprindere gigant a munților noștri în **Carpați 2000.**

● O amplă cercetare a începutului scriitoricesc al unor mari scriitori ai noștri : **Debuturi literare.**

● Ce a însemnat anul care a trecut pentru o seamă de doctori și pentru sănătatea oamenilor în **Anul 1978 pentru...**

● În text și fotografii adevărul despre un om în luptă biruitoare cu niște boli ale pielii ce păreau ca nevindecabile în articolul : **Acesta este Pavel Kozak.**

● Sub un alt generic, **Din culisele istoriei,** veți putea urmări cîteva episoade palpitante din timpul celui de-al doilea război mondial : **Furtul planului debarcării aliaților ; Cine a fost căpitanul Horn ? ; Un rol ingrat care n-a putut fi șters din memorie.**

● În paginile dedicate sportului veți cunoaște momente emoționante din **Viața și moartea lui Stere Adamache.**

● În numeroase pagini și în fotografii color veți putea afla tendințele **Modei** în anul 1979.

● **Caricaturi, schițe umoristice.**

● **Cuvinte încrucișate,** jocuri distractive, minienigme, șarade, catrene enigmistice.

● Dar, parcurgînd cele 416 pagini ale **Almanahului Flacăra** vă vor întîmpina alte subiecte, alte titluri a căror descoperire — spre satisfacția dumneavoastră — vă vom lăsa s-o faceți singuri.

Facem parte din categoria acelor medici care au titlul științific de doctor în științe medicale (doctor în medicină). În mod justificat, ani de-a rîndul acest înalt titlu a fost echivalat cu titlul de medic primar în specialitatea în care se susținea teza de doctorat. Și e firesc să fie așa. Astfel, un medic specialist chirurg care susține teza de doctorat în specialitatea chirurgie, pe lîngă examenele de anatomie și fiziologie în secundar, susține și examenul în chirurgie — ca examen principal. În cadrul examenului pentru chirurgie se dă atît o prezentare de caz, cît și o probă operatorie în sala de operații a clinicii respective, adică exact ceea ce un medic specialist susține și în cadrul concursului pentru obținerea titlului de medic primar. Pe bună dreptate, prin Ordinul Ministerului Sănătății 595/12 noiembrie 1973, s-a reglementat echivalarea stagiului de doctorat și a titlului științific de doctor în medicină și farmacie cu unele titluri, funcții și grade ale personalului sanitar superior, printre care și echivalarea medicilor specialiști în specialitățile respective, cu titlul de medic primar în specialitatea pe care-o dețin. De acest ordin au beneficiat ani la rînd medicii specialiști dar în ultimii ani, din motive necunoscute de către noi, alți medici specialiști nu mai pot beneficia de echivalarea mai susamintită. În această situație, nu puțini medici care au obținut concomitent cu alți colegi de breaslă același titlu științific, dar ceva mai tîrziu, nu mai beneficiază în continuare de prevederile Ordinului 595/1973. (Scrisoarea este semnată de doctorii : **Mihai Dragonu, Camil Stănescu, M. Gidea, Gh. Decu, Petre Decu, C. Ispășescu, M. Costescu,** din Caracal, Urziceni, Alexandria, Constanța, Cotești, Slobozia și Craiova)

Faptele s-au petrecut astfel : Ion Vulpescu, domiciliat în strada Naum Rimniceanu numărul 34, sectorul 1, București, se furișează noaptea la vecina sa Teodora Jurgea, din aceeași stradă la numărul 32 și înarmat cu o toporișcă și o scară îi taie copacul sănătos, verde, din curte.

În zilele următoare, Ion Vulpescu continuă samavolnic, să mărunțească copacul pentru sine. La întrebarea noastră cum de-și permite acest lucru numitul Ion Vulpescu proferează înjurături și amenințări cu bătaia. Credem că în fața unei asemenea situații prin care sînt încălcate atît legea nr. 18 privitoare la protejarea mediului înconjurător cît și hotărîrea nr. 14 din 19 august 1975 a Consiliului popular al municipiului București prin care se reglementează autorizarea oricărei tăieri de copaci, organele competente vor interveni și vor lua măsurile corespunzătoare.

În fotografie : iată-l pe Ion Vulpescu cum doboară un copac sănătos fără nici un fel de autorizație. **(A. Săgeată)**

Din partea Procuraturii locale a sectorului 2 București :

(N.R. — redăm textul a două scrisori-răspuns la adresa noastră, înregistrate cu numerele 2152/II/1978 și, respectiv, 2147/II/1978, ambele sosite la redacție cu plecarea datată 25 noiembrie 1978).

1. — „Urmare sesizării dumneavoastră privind atacul huliganic comis la data de 10 noiembrie a.c. pe b-dul Lacul Tei asupra unui conducător auto taximetre, apărută în articolul „O NOAPTE DE SERVICIU LA 055" de Emil Negoiță și Mihai Grozavu, publicat în revista FLACĂRA nr. 47 la pag. 19, vă facem cunoscut următoarele : prin ordonanța nr. 2152/II/1978 din 13 noiembrie a.c., s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale și arestarea preventivă a autorilor faptei huliganice, respectiv a inculpaților **GHEORGHE VASILE, ION IORDAN, FLORICĂ IORGA,** cărora li s-a reținut în sarcină săvîrșirea de ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice prev. de art. 321 al. 2 din Codul Penal. În sarcina inculpatului **FLORICĂ IORGA** (care a lovit pe conducătorul auto cu briceagul) s-a reținut și săvîrșirea infracțiunii de lovire prevăzută de art. 180 al. 2 din Codul Penal. La definitivarea cercetărilor vă vom comunica soluția pronunțată".

2. — „Urmare sesizării dv. despre atacul huliganic comis de numitul **MARIAN LAZĂR** în seara zilei de 10 noiembrie a.c. pe strada Pîncota împotriva victimei **Safta Manole,** apărută în articolul „O NOAPTE DE SERVICIU LA 055" de Emil Negoiță și Mihai Grozavu, publicat în numărul 47/1978 al revistei FLACĂRA, vă comunicăm următoarele : prin ordonanța nr. 2147/II/1978 s-a dispus arestarea preventivă a sus-numitului M.L., iar prin rechizitoriul nr. 2147/II/1978 s-a dispus trimiterea în judecată, în stare de arest, a inculpatului Marian Lazăr la Judecătoria sectorului 4 pentru a fi judecat în cadrul procedurii de urgență pentru săvîrșirea infracțiunilor de ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice și lovire, prev. de articolul 321 al. 2 și articolul 180 al. 2 din Codul Penal".

De mai multă vreme dăinuie în magazinele I.C.L. Tehnometal cu articole FOTO o situație pe care o consider absurdă, și asupra căreia solicit o explicație din partea forurilor în drept : la aceste magazine au fost puse în vînzare o serie de materiale didactice vizuale, necesare în activitatea școlilor, a caselor de cultură și a cluburilor sindicale. Acestea sînt aparatul „EPIREX", retroproiectoare și camere de luat vederi „KRASNOGORSC". Ele sînt solicitate de instituțiile sus-menționate care, după cum se știe, le pot procura numai cu plata prin virament sau C.E.C. Dar micile magazine nu pot primi decît cu plata în numerar iar marile magazine („BUCUR-OBOR", „VICTORIA", „UNIREA" etc.) solicită aprobări speciale de la direcția comercială pentru a vinde prin virament aceste produse, deși nu există produse similare de fabricație indigenă. În acest fel micile magazine sînt blocate cu un fond de marfă care nu se poate vinde, iar cei care are norocul să găsească aceste aparate la marile magazine este pus pe drumuri după aprobări inutile. Avînd în vedere că unitățile socialiste care efectuează plăți prin virament sau C.E.C. sînt controlate de către Banca Națională, pentru a nu face investiții nejustificate și ținînd seama de faptul că toate aceste aparate sus-menționate nu au fost niciodată puse în vînzare prin magazinele mici, consider că ar fi normal ca toate aceste magazine să onoreze comenzile lansate de unitățile socialiste pentru orice marfă existentă în fondul pieței. **(Zimei Silviu,** București)

În legătură cu modul de funcționare al autogării Timișoara „Semenic-Bastion" pentru traficul intern al municipiului : după toate regulile civilizației moderne, oricare loc de trafic intens, cum este și această autogară, trebuie să fie dotat cu un anumit număr de construcții sanitare, de folosință atît pentru personalul propriu cît și pentru călătorii care vin și pleacă din acest loc. Autogara de care vă scriu nu este dotată nici cu cele mai elementare construcții de acest fel. Organele de conducere ale acestei autogări găsesc fel de fel de justificări, fără însă a analiza cu simț de răspundere această situație. Indiferent de justificări, se impune construirea unui grup sanitar, pentru a se pune capăt situației actuale. Nu ar fi rău dacă și organele care răspund de igiena orașului ar analiza situația existentă. (Scrisoarea este semnată, în numele Asociației de locatari Bd. 23 August, nr. 7, de către președintele asociației, **maior Stelică Stănescu,** Timișoara)

Din partea Comitetului municipal Arad al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea lui **Simon David** din Arad, adresată revistei FLACĂRA, prin care solicită sprijin în obținerea unei locuințe, vă comunicăm următoarele : numitul S.D. a mai fost ajutat cu cîțiva ani în urmă, repartizîndu-i-se de către consiliul popular actuala locuință. Întrucît în familia sa în prezent sînt trei copii, care împreună cu părinții nu au spațiu suficient într-o cameră și dependință, S.D. solicită atribuirea unui apartament cu o suprafață locativă mai mare. Comitetul executiv al Consiliului popular municipal a ținut seama de greutățile locative ale lui S.D. cît și ale altora din personalul Direcției județene P.Tc., atribuind în anul 1978, aceste unități, 4 locuințe. Conducerea direcției i-a repartizat lui S.D. locuința din strada Ghica Vodă nr. 9, compusă din 2 camere și dependințe, pe care a refuzat-o pentru motivul că are igrasie. I s-a oferit apoi locuința din Piața Avram Iancu nr. 15, compusă din 3 camere și dependințe, pe care a primit-o și în care urmează a se muta.

Citind scrisoarea tovarășului profesor Gheorghe Ungureanu publicată în FLACĂRA din 12 octombrie 1978, referitoare la eliberarea medicamentelor pe rețete gratuite pentru locuitorii comunei Cicănești, Argeș, de la farmacia din comuna Corbeni, precizăm că situația este reală, dar nu din vina noastră și, credem, nici a Spitalului Curtea de Argeș, ci datorită măsurii luate de Oficiul farmaceutic județean Argeș. Nu știm de ce, de vreo cîțiva ani, dispensarul nostru nu mai primește medicamentele de la Curtea de Argeș, ci de la Corbeni (?!), unde ne deplasăm foarte greu, neavînd nici un mijloc de transport, în vreme ce spre Curtea de Argeș sînt 7 (șapte) curse zilnic, dus-întors. Menționăm că noi ne aprovizionăm periodic de la Corbeni cu medicamente gratuite, în limita fondurilor planificate de Consiliul popular al comunei Cicănești și a disponibilităților farmaciei Corbeni, dar nu ne putem aproviziona cu soluții, uaguente care se prepară numai după prescriere, și nu anticipat, deoarece se degradează. Credem că pentru eliminarea greutăților discutate (și a altora !), atît pentru cetățeni cît și pentru noi, cadrele medicale, este necesar să fim din nou repartizați — cei din Cicănești — serviciilor farmaciei Curtea de Argeș. (Scrisoarea este semnată de către medicul **Valeriu Raicu,** de la Circumscripția sanitară Cicănești, Argeș)

Noi, cei aproximativ 400 locuitori ai blocului din strada N. Bălcescu, nr. 1, Bacău vă scriem următoarele : acest bloc s-a executat în anul 1977, sperîndu-se a fi o mîndrie a orașului nostru, dar, deși au trecut de atunci multe luni de la darea lui în folosință, cele 180 de familii sînt lipsite și astăzi de atît de necesara apă rece și caldă. Cauzele acestei stări de fapt sînt următoarele : 1. — Hidroforul ce trebuia preluat încă de acum zece luni de zile, nici pînă astăzi nu funcționează. 2. — Cele șase lifturi cu care este dotat blocul nu prezintă siguranță în exploatare, în sensul că se blochează adesea, produc zgomote și vibrații în timpul funcționării, determinînd locatarii să urce cu gălețile în mînă la etajul XI. 3. — Centrala termică a fost plasată de către proiectant în spațiul hotelului „Decebal", clădire limitrofă cu blocul nostru. Acest fapt ne obligă să devenim beneficiarii de apă caldă și căldură ai O.J.T. Bacău, întrucît I.J.G.C.L. Bacău nu poate prelua și exploata partea de centrală aferentă blocului nostru, dat fiind construcția de fapt a acestei centrale. Cum sezonul rece a debutat, ne întrebăm cine ne dă căldură și apă ? (Scrisoarea este semnată de peste o sută de locatari)

După cum vedeți din fotografia pe care v-o transmit, corul Școlii generale nr. 5 din Petrila, condus de profesorul **Vladimir Ureche** — laureat al primei ediții a Festivalului național „CÎNTAREA ROMÂNIEI" — își continuă, în aceste zile, repetițiile pentru noua competiție republicană. **(Ion Șerban,** Iscroni, Aninoasa, jud. Hunedoara)

Din partea U.J.C.A.P. Teleorman :

„Privind cercetarea și rezolvarea scrisorii adresate de către **Sandu Florea,** din comuna Măgura, revistei FLACĂRA, vă comunicăm : în scrisoare, S.F. arată că președintele C.A.P. Guruieni comite o serie de abateri și abuzuri în muncă, atribuie loturi personale la persoane care nu au dreptul, este afemeiat și deține lot în folosință peste prevederile statutare. Cercetînd cele sesizate, am constatat următoarele : este adevărat că președintele C.A.P. Guruieni a refuzat să-i acorde lui S.F. ajutor în natură pe motiv că acesta nu este membru cooperator al C.A.P. În urma demersurilor făcute împreună cu organele locale de partid și cu instructorul Comitetului județean de partid Teleorman, S.F. a primit un ajutor în natură : grîu. Se confirmă că soția președintelui a deținut și folosit 0,10 ha vie și urmează a fi obligată la plata contravalorii producției obținute. Se confirmă că mai multe persoane au deținut în anul 1978 teren proprietate C.A.P. peste prevederile statutare și nu toți au fost debitați deoarece tabelul era ținut de către președinte ; s-a luat măsura debitării acestora. Fiind chemat în fața biroului comitetului comunal de partid al comunei Măgura, Fl. Ciobanu, președintele, a recunoscut abaterile comise, a fost sancționat pe linie de partid și urmează a se lua și alte măsuri pentru prejudiciile aduse cooperativei. Deci în majoritate sesizările lui S.F. se confirmă și urmează a se lua măsuri pentru intrarea în legalitate".

Subsemnații, locuitori din strada Prahova, municipiul Drobeta Turnu Severin, vă facem cunoscut că pe strada noastră, în urmă cu patru-cinci ani, s-a introdus canalizarea ; pe o porțiune de circa 500 metri, aproape de piața orașului, strada a rămas nepavată, cu gropi, în care se adună apă și noroaie. Sîntem în centrul orașului, circulația este intensă, nu ne putem ține casele cu fațadele curate din pricina noroiului azvîrlit de roțile atîtor mașini. (Scrisoarea este semnată de peste 15 cetățeni din zonă).

Dispensarul medical Bran, județul Brașov :

Izvorul de apă minerală clorosodică, iodurată, sulfuroasă din Bran a fost folosit cîndva de medicul Aurel Stoian, 92 ani, în tratarea unor afecțiuni renale, de ficat și stomac. Din relatările doctorului Stoian reiese că această apă a fost omologată mai demult de către Ministerul Sănătății (nu știm anul) și că într-o veche lucrare a prof. univ. dr. Tepeșu, tratînd despre apele minerale din România, există referiri la izvorul din Bran. Acest izvor nu este bine captat și e acoperit cu gunoaie, de aceea vă rugăm să interveniți pe lîngă forurile competente pentru expertizarea și valorificarea acestor ape minerale, cu atît mai mult cu cît izvorul se află într-o importantă zonă turistică, nu departe de spitalul, cabana și hanul din Bran. (Scrisoarea este semnată de asistent igienă **Coriolan Emil Stoian**)

Nu are rost să mai înșirăm aici numerele de înregistrare ale tuturor sesizărilor făcute de locatarii blocului I Ziduri Moși, Aleea Cimpul Moșilor nr. 3, însă vrem să vă aducem la cunoștință rezultatele acestor sesizări. În luna iunie a.c. o echipă de la Grupul de șantiere construcții-montaj nr. 3 a efectuat UNELE remedieri la părțile comune și în apartamente. Au rămas însă nerezolvate infiltrațiile de apă ce ne inundă periodic subsolul, ducînd la apariția igrasiei și amenințînd să șubrezească în timp fundațiile clădirii. În apartamentele nr. 19 și 41 au rămas nefinisate băile montate cu prilejul remedierilor. De asemenea, instalația electrică prezintă numeroase deficiențe ; de pildă, în apartamente nu se poate afla poziția tuturor dozelor, iar planul de pozare al instalației electrice a întregului bloc nu poate fi găsit, pentru ca pe baza lui să se stabilească măsurile ce se impun. (Semnează, în numele Asociației locatarilor, ing. **Gh. Pîrjol,** președinte)

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

Ion Petrescu — Suceava. Dacă ați avut mai mult de 12 zile concediu fără plată, învoiri sau absențe nemotivate, de la începutul anului calendaristic, nu primiți alocație în luna în care a intervenit una din aceste situații.

Olga și Dumitru Pogonici — Drobeta-Turnu Severin. Pentru curmarea conflictului dintre dv. și vecini, I.J.G.C.L.-Mehedinți va executa modificările și amenajările care se impun.

Paulina Dincă — com. Valea Mare (Dimbovița). Pentru anul școlar 1978—1979, vi s-a aprobat suplinirea pe catedra de biologie-agricultură la Școala generală Selaru.

Cristian Bălan — Rm. Vîlcea. Comisia centrală de pensii, în urma investigațiilor efectuate, a hotărît încadrarea dv. în gr. I de invaliditate cu însoțitor.

Maria Ionuț — Bacău. Catedrele vacante pentru anul școlar 1979—1980 și condițiile de ocupare a acestora vor fi publicate în revista „Tribuna școlii".

Eugen Adamek — București. Am fost informați că v-ați reluat activitatea.

Aurica Băjenaru — com. Florești (Prahova), **Vasile Vordeș** — Baia Mare, **Magdalena Popescu** — Cluj-Napoca. Scrieți-ne în ce constă ajutorul pe care ni-l solicitați.

Elena Naciu — Mărăcineni (Argeș). Așteptăm un răspuns de la forul competent, respectiv Procuratura Generală, căruia ne-am adresat.

MARGA NEDELEA

Masă rotundă cu demonstrații practice, organizată de revista „Flacăra" la Laboratorul de electrografie și bioinginerie aplicată

Electrografia poate furniza celor mai diverse domenii

Interlocutori :
- academician prof. univ. dr. **Ștefan Milcu** — Institutul de endocrinologie București ;
- prof. univ. dr. **Gleb Drăgan** — Institutul politehnic București ;
- prof. univ. dr. **Mihai Șerban** — Institutul de agronomie București ;
- șef de lucrări dr. **Maria Temelcu** — Facultatea de medicină veterinară București ;
- biolog dr. **Ioan Mircă** — Stațiunea de cercetări viticole Ștefănești-Argeș ;
- dr. **Nicolae Virlan** — Policlinica stomatologică Bacău ;
- dr. **Florin Dumitrescu** — șeful Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată ;
- electronist **Vlad Teodorescu** — Laboratorul de electrografie și bioinginerie aplicată ;
- fizician **Ion Mămulaș** — Laboratorul de electrografie și bioinginerie aplicată.

Din partea redacției au participat : **Liviu Timbus**, șeful secției de știință, și **Aurel Mihailopol**, fotoreporter.

Redacția : Revista noastră și-a creat șansa de a prezenta în premieră aproape toate inventiile și descoperirile datorate grupului de biofizicieni conduși de doctorul Florin Dumitrescu. Electrografia, gîndită și realizată pentru întîia oară în țara noastră a cunoscut treptat interesul și admirația unor cercuri științifice din întreaga lume. Succese de răsunet au fost înregistrate la congresele și întrunirile de specialitate desfășurate în România, Franța, Republica Federală Germania, Italia, Spania, China, Japonia și Statele Unite. Publicații științifice de prestigiu au acordat un spațiu amplu acestor înfăptuiri de prestigiu ale gîndirii științifice românești, și nu puține posturi naționale de radio și televiziune din Europa, Statele Unite și America Latină au realizat și au prezentat pe micul ecran emisiuni speciale consacrate electrografiei românești. Cu toate acestea — ne-a mărturisit de curînd doctorul Dumitrescu — electrografia a cucerit, se pare, în mod deosebit interesul fizicienilor și biofizicienilor, și în mai mică măsură pe cel al altor categorii de cercetători. Ceea ce nu e drept și nu e bine. Conceptele și instrumentele de lucru ale electronografiei pot sluji unor domenii extrem de diverse ale științei și tehnicii moderne sau își pot lărgi aria de investigație tocmai datorită unor recomandări și solicitări sosite din partea unor specialiști din variate compartimente ale cercetării științifice. Iată de ce prezentul colocviu, inițiat și organizat de revista noastră, este de o factură mai deosebită. Discutiile vor avea ca obiect demonstrațiile practice prezentate de colectivul Laboratorului de electronografie și bioinginerie aplicată, iar propunerile și sugestiile vor aparține de data aceasta unor medici, biologi, stomatologi, agronomi și viticultori, chimiști și fizicieni. Să nu uităm totuși că mai există un participant, iar acesta este publicul cititor, care va urmări aceste experimente de la distanță, prin mijlocirea stenogramei ce va consemna discutiile noastre.

Florin Dumitrescu : Electrografia a intrat de curînd în atenția lumii științifice mondiale cu toate că, paradoxal, ea datează de aproape un secol. Primele experimente au fost realizate la sfîrșitul veacului trecut de către J. J. Narchiewich și Nicolae Tesla. Experimentele au fost reluate în ultimele decenii de S.D. Kirlian. Fructificînd această tradiție, electrografia reprezintă însă în exclusivitate o prioritate românească și se recomandă prin 21 de tehnici originale, conceptual diferite de metodele de producere a clasicelor fenomene de electroluminiscență. Astăzi, în laboratoarele noastre obținem imagini electronografice și convertografice care traduc fenomenul de electroluminiscență nu prin imagini luminoase ci, paradoxal, prin blocarea emisiei de lumină sub formă unor imagini întunecate ce apar pe un ecran luminos. Mai mult decît atît : specialiștii noștri au izbutit să utilizeze radiații de mare energie pentru a pune în evidență memoria fenomenului electromagnetic înregistrat pe un suport special. Metodele, aparatura și tehnicile noastre de lucru urmăresc în principal transcrierea caracteristicilor electrice ale organismelor vii. Imaginile bioluminiscente ne permit, cu alte cuvinte, să evidențiem schimbările funcționale sau patologice ale corpului omenesc și prin aceasta să obținem depistarea precoce a unor maladii. Vom demonstra aceasta în mod practic, așa cum am avut prilejul să o facem și în cadrul întrunirilor de specialitate la care am fost invitați. Antevorbitorul meu a ținut să precizeze că electrografia este astăzi cunoscută și recunoscută oficial în numeroase țări ale lumii. Ei bine, e locul să vă spun că dacă, într-adevăr, ne bucurăm de atenția unor specialiști de renume, în țară și peste hotare, acest lucru îl datorăm în bună măsură și revistei „Flacăra", care a urmărit cu deosebit interes și pasiune și chiar de la început geneza electronografiei, activitatea noastră cu succesele și inerentele ei greutăți și înfrîngeri.

N.R. Demonstrațiile practice au durat două ore. Au fost prezentate principalele metode și tehnici de lucru ale laboratorului, precum și principalele domenii de aplicare a electronografiei ;

— înregistrarea electronografică a unor tulburări funcționale ale căilor biliare ;

— înregistrarea electronografică a stratului de ioni aderent corpului omenesc ;

— înregistrări de spectrografie în electroluminiscență ;

— înregistrarea unei imagini convertografice a organismului uman ;

— prezentarea unui aparat de construcție originală pentru determinarea stării de viabilitate a semințelor.

Ștefan Milcu : Experientele la care am asistat mi s-au părut de o importanță științifică cu totul deosebită, sînt literalmente emotionat și nu voi exagera prea mult afirmînd că electronografia sau electrografia — ca să folosesc termenul generic pe plan international pentru această disciplină — este la ora actuală tot așa de importantă cum a fost la vremea respectivă descoperirea și utilizarea razelor Roentgen. Sînt cu atît mai fericit și mai entuziasmat cu cît cunosc de timpuriu munca pasionată a doctorului Dumitrescu. Știu de asemenea că electronografia nu a demarat tocmai ușor, că, așa cum se mai întîmplă din păcate, autorul ideilor novatoare este nevoit să lupte și să înfrîngă inamici de temut : inerția, prejudecățile, neîncrederea și nu rareori reaua voință. Dar să trecem la fapte. Experientele practice la care am asistat aici anticipează o lume fabuloasă. Mă gîndesc în special la posibilitatea depistării precoce a unor procese patologice. Rezultatele obținute mă încredințează că cred că metoda electronografică creată și perfectată de colectivul de biofizicieni conduși de doctorul Florin Dumitrescu, va fi în stare să permită și evitarea timpurie a unor procese de arteioscleroză. Se știe că îmbătrînirea începe foarte devreme în unele țesuturi, chiar din perioada adolescenței sau a copilăriei. Afirmațiile se bazează pe o cazuistică de specialitate : necropsiile unor copii decedați au demonstrat existența unor leziuni de natură arteriosclerotică în vase. Dar dacă am putea să depistăm aceste procese prin metoda electronografică, atunci am putea întreprinde măsuri de prevenție, blocînd evoluția propriu-zisă a procesului. Vom putea de asemenea cunoaște mai devreme și ce se întîmplă în creierul nostru : vom putea evita astfel procesele degenerative și în acest organ. Colectivul doctorului Dumitrescu ne-a înfățișat și cîteva procedee de depistare precoce a cancerului. Astăzi știm că tumoarea vizibilă este fenomenul tardiv al unui proces neoplazic care începe cu ani în urmă. Nu sînt oncolog, dar am fost obligat să mă ocup de problemele cancerului în sistemul endocrin și să constat că maladia devine evidentă într-un moment critic al evoluției ei. Astfel, în glanda mamară apar noduli, fibronoduli, chisturi, mamelo dureroase, cu țesut hiperestrogenic, datorate unui dezechilibru glandular. Iată de ce propun colectivului dumneavoastră să extindă metoda electronografică și asupra problemelor de fiziologie ale sistemului endocrin, atît în domeniul clinic cît și în cel experimental. Aș aduce în atenția dumneavoastră și o altă chestiune deosebit de nouă în endocrinologie, mecanismul de recepție a hormonilor, s-a vorbit mult despre felul în care se sintetizează un hormon, cum circulă el, or, de curînd s-a văzut că este tot atît de important și ce face țesutul care receptionează. De exemplu, boala mamară receptionează hormoni specifici : progesteronul, estrogenul, prolactina și așa mai departe. Or, important este să știm în ce conditii fiziologice se face receptia normală și cînd are loc receptia patologică.

Mihai Șerban: Vă mărturisesc fără nici un fel de complezență că demonstrațiile la care am asistat au produs asupra mea o impresie cu totul deosebită. Deși — multumită presei, radioului și televiziunii — cunoaștem îndeaproape realizările electronografiei, astăzi, luînd contact direct cu creatorii ei, am înțeles mult mai exact importanța pe care o are această nouă disciplină în domeniul cercetărilor chimice și biochimice, contribuția ei valoroasă în compartimentele practicii medicale. Eu mă ocup efectiv de biochimia plantelor, dar mă gîndesc că metoda electronografică poate fi folosită ca instrument de cercetări și în medicina veterinară, în zootehnie. Ea ar putea aduce contribuții pentru analizarea structurii unor biocomponente în general și în mod special pentru cunoașterea structurii și mecanismelor de acțiune a enzimelor. Finețea investigațiilor biofizice ne-ar putea ajuta poate să cedem și o măsură o enzimă purificată este extrasă dintr-o sursă biologică aparent normală, sau dintr-o sursă biologică cu aspecte patologice. Desigur că aceasta ar avea niște implicații nu numai teoretice, dar și aplicative. Consider apoi deosebit de importantă metoda de testare a viabilității semințelor, la care am fost martori cu toții, și care ar putea avea efecte incalculabile în domeniul practicii agricole, la cunoașterea gradului de fertilitate a semințelor, a puterii lor germinative. Mă întreb totodată, dacă metoda și instrumentele de lucru ale colectivului condus de doctorul Dumitrescu n-ar fi de folos și celor ce se ocupă cu analiza calității solului. Structura chimică a terenului arabil a devenit o mare problemă a lumii contemporane, mai ales odată cu apariția și administrarea pe sol a pesticidelor și a erbicidelor. Aceste substanțe, metabolizate de plante, ajung în cele din urmă în organismul uman, unde pot provoca perturbații grave chiar la nivel genetic. Electronografele ar putea să se pronunțe și în acest domeniu.

Florin Dumitrescu : Nu ne-am gîndit pînă astăzi să extindem electronografia și la analiza solului. O vom încerca, evident, cu concursul dumneavoastră. Nu sîntem specialiști în domeniul agriculturii sau al biologiei aplicate sau chiar în unele domenii ale medicinei. Personal, n-am intrat niciodată în competiție cu oncologii, nici cu parapsihologii : sînt domenii de care mă tem. Sau mai exact spus, nu intru în domeniul altora. Dar prin colaborare cu specialiștii acestor domenii, electronografia ar avea, sînt sigur, un cuvînt de spus. Vă invităm să avem o discuție în acest sens. Am putea realiza aici la noi, în microproducție, o aparatură specială pentru dumneavoastră.

Mihai Șerban: Sînt sigur că vom perfecta un contract în această direcție. De altfel, totul mă îndeamnă să apreciez metodele biofizice deosebit de importante pentru meseria mea și, la fel ca și tovarășul academician Ștefan Milcu, să particip deosebit de entuziasmat la această masă rotundă.

Maria Temelcu : Consider și eu, la fel ca tovarășul academician Milcu și tovarășul profesor Șerban, că electronografia poate avea contingență pe linie profesională cu numeroase alte domenii de cercetare științifică. Mă voi referi, firește, la domeniul meu : chirurgia veterinară. Demonstrațiile practice la care am asistat mă îndeamnă să anticipez importanța pe care o va deține electronografia pentru cercetarea și clarificarea unor probleme de patologie veterinară. Am să folosesc în acest sens cîteva exemple. Există astfel cîteva afecțiuni care nu au încă o explicație bine pusă la punct. Așa sînt anumite afecțiuni degenerative la nivelul aparatului osos, de natură alimentară, sau datorită unor proaste condiții de zoogienă. Toate duc la o serie de dezechilibre de natură umorală, cu aspecte clinice deosebite. Imaginea lor electronografică sau convertografică ne-ar putea ajuta să le dăm o explicație mai clară sau să anticipăm apariția lor. Aparatele clasice de investigație ne permit la ora actuală într-o foarte mică măsură acest lucru. La fel, în problema patologiei tumorilor, a depistării lor precoce. Amintesc apoi afecțiuni ale aparatului digestiv și ale glandei mamare, boli infecto-contagioase sau de natură parazitară, controlul sanitar-veterinar al produselor de origine animală etc. Evident, nu e locul să amintim aici toate domeniile care ar putea beneficia de instrumentele biofizicii, principalul e să stabilim în principiu o colaborare constantă cu specialiștii dumneavoastră. Aș dori de asemenea ca tovarășul doctor Dumitrescu să ne sprijine în problema experimentării acupuncturii în domeniul nostru. Este vorba de folosirea acestei metode în analgezie pentru efectuarea unor intervenții chirurgicale fără folosirea anesteziei.

Ioan Mircă : Cunosc realizările de prestigiu ale colectivului de biofizicieni conduși de doctorul Florin Dumitrescu din suita de articole apărute în revista „Flacăra". De profesie sînt fitopatolog, lucrez în agricultură de 20 de ani și mă ocup în special cu combaterea bolilor și dăunătorilor plantelor de cultură. Experimentele la care am asistat îmi dau convingerea că electronografia oferă posibilitatea de a reduce tratamentele chimice care sînt, deopotrivă, costisitoare și dăunătoare. Cantitățile imense de pesticide pe care le aruncăm pe plante sînt săbii cu două tăișuri. Adaptarea metodelor electrografice la domeniul nostru de cercetare și construirea în acest scop prin microproducție a unor aparate ne-ar da posibilitatea să depistăm virusurile în stare latentă, agentul patogen în cursul perioadei de incubație. Mă refer în mod deosebit la vita de vie. Perioada de incubație a manei, care provoacă pagube foarte mari plantațiilor viticole, are o durată de 10-12 zile. Dacă eu pot să determin că această plantă a fost infectată, pot interveni la timp cu tratament. Există la ora actuală o controversă în lumea fitopatologilor, problema combaterii bolilor la vița de vie și în mod special în combaterea făinării viței de vie, maladie care în ultimii ani a început să producă pagube foarte mari și în țara noastră. Mulți susțin că trebuie să aplicăm tratamentul în perioada de iarnă, or, experiența a dovedit că în acest anotimp tratamentele sînt gratuite, deoarece ciuperca iernează sub formă de micelii sub solzii mugurilor și, orice ai face, primăvara ea se dezvoltă bine mersi. Acest dușman al plantelor și al sporului de recoltă va apărea pe imaginile electronografice, practicianul îl va descoperi la vreme și va lua toate măsurile pentru a-l distruge înainte ca el să prindă putere și să acționeze.

Ștefan Milcu : Au fost amintite aici efectele nefaste ale pesticidelor. În completarea celor spuse doresc să arăt că cercetările de specialitate au stabilit că aceste substanțe pot aduce grave modificări bio-

Trei dintre apropiații colaboratori ai doctorului Florin Dumitrescu : dr. Alexandra Negoescu, fizician Ion Mămulaș (mijloc), ing. Vlad Teodorescu.

informații și aparatură de specialitate de cercetare științifică

ritmurilor organismului uman. Bioritmul este unul din fenomenele fiziologice care de asemenea evidențiază legătura cu cosmosul, ca și fenomenele electrice care ne-au fost demonstrate aici.

Florin Dumitrescu : Este interesant de arătat că majoritatea medicilor umani neglijează două aspecte deosebit de interesante, pe care tehnicile electronografice le-au pus în evidență. Este vorba de faptul că toate fenomenele de schimb energetic dintre om și mediul natural se realizează prin învelișul cutanat. Așa se explică de ce un om care depășește un anumit procent de arsuri nu mai poate rezista, cu toate că el beneficiază în continuare de o foarte bună circulație sanguină. Moartea survine nu datorită faptului că el nu poate realiza schimburile biologice elementare, ci deoarece pielea reprezintă o zonă de schimb, o interfață între organism și mediu. Mai trebuie arătat apoi că aproape toți medicii și biologii consideră organismul viu în limita structurilor sale de înveliș, ceea ce este o profundă eroare deoarece toate elementele biologice pot fi găsite într-o măsură mai mică sau mai mare și în jurul său. Acest înveliș, electronografia a reușit să-l pună în evidență, demonstrînd că în jurul nostru există o prelungire a învelișului cutanat, nu de ordin ipotetic ci de ordin strict biofizic.

Nicolae Virlan : Sînt medic stomatolog, lucrez la Bacău și doresc să cunosc în mod nemijlocit realizările electronografiei, deoarece ele pot optimiza sensibil și tehnica dentară. Doctorul Dumitrescu și colectivul său de colaboratori au realizat și primele radiografii în culori care, fără îndoială, vor furniza date suplimentare și pentru cunoașterea mai exactă a unor afecțiuni la nivelul aparatului dento-maxilar. Împreună cu doctorul Dumitrescu intenționez să utilizez metoda electronografică pentru aprecierea cantității de fluor din organismul unor grupe de copii. Este bine știut că aproape toți copiii au nevoie de fluor. Dar fluorizarea la întîmplare poate face și bine și rău. Cu ajutorul metodei electronografice am izbutit să depistăm decalcifierile dentare și pe această bază să știm cînd și unde este necesară fluorizarea. Evident, metoda se află într-un stadiu experimental, dar rezultatele de pînă acum ne obligă să fim optimiști.

Ștefan Milcu : Aș dori să știu dacă procedeul de investigare electronografică prezintă și unele riscuri.

Florin Dumitrescu : Electronografia nu prezintă nici un fel de risc. Posibilitatea electrocutării este exclusă datorită unei serii întregi de dispozitive și rezistențe care se interpun între sursa de foarte înaltă tensiune și organismul viu. În acest fel nici cel mai puternic impuls de forță nu poate reuși să oprească inima. Aceasta în cazul expunerilor foarte puternice, transtoracice, menite să ne furnizeze imagini din interiorul organismului uman. Investigațiile noastre se referă mai mult la fenomenele de suprafață decît la cele de interior, iar în acest caz riscul este total exclus prin valoarea energetică extrem de redusă a impulsului pe care-l utilizăm. În ceea ce privește radiația, tinem să precizăm că radiația ionizată nu a putut fi detectată în cantități apreciabile prin această tehnică de electronografie. Radiația ionizată este infimă, mai ales că este vorba de un singur impuls, de o microsecundă, iar potențialul la care supunem microparticulele din cîmp este în afara posibilităților de generare a radiațiilor X, nocive.

Ștefan Milcu : Și o altă întrebare. Iertați-mi insistența, dar curiozitatea omului de știință este interminabilă, este în fapt însăși condiția existenței sale. Spuneți-mi, prin ce se deosebește ca valoare de diagnostic metoda electronografică pentru afecțiunile de suprafață de cea pentru afecțiunile de adîncime ?

Florin Dumitrescu : Orice suferință din profunzime este reflectată pe suprafața învelișului cutanat. Acupunctura a stabilit aceasta cu milenii în urmă. În consecință, fenomenul electric de suprafață traduce exact o serie întreagă de modificări ale unor fenomene din profunzime. În același timp, electronografia ca și razele X poate fi reglată la anumite profunzimi. Cum bine ați văzut, putem explora învelișul din jurul corpului omenesc, putem explora fenomenele electrice de la suprafața organismului omenesc, precum și fenomenele din interiorul organismului omenesc. Din acest punct de vedere valoarea de diagnostic este aceeași. În legătură cu modificările de specialitate mă voi referi la cercetările de oncologie, cu toate că aceasta nu este specialitatea noastră. Experimentele de pînă acum au pus în evidență niște aspecte care sînt caracteristice tumorilor cu evoluție înaintată. Fără să afirm că la ora actuală sînt în posesia unui sistem de diagnostic eficient în toate tumorile (îndrăznesc să afirm că nu există o boală canceroasă, ci există o serie întreagă de forme distincte de cancer), a aplica aceeași legitate și a da aceeași metodă de diagnostic consider că este greșit. Deținem semne ce pot fi utile. Boala canceroasă reprezintă un mod de reacție a unui țesut la o informație genetică eronată și îmi permit să cred că această informație primordială poate fi analizată nu numai din punct de vedere chimic, ci și din punct de vedere biofizic. Convingerea noastră este că acest „tipar" al tumorii maligne este un tipar informațional viciat de ordin biofizic. În legătură cu impactul dintre medicină și tehnică, doresc să vă asigur, stimate tovarășe acad. Ștefan Milcu, și o spun din toată inima, că părerea dumneavoastră previzionară în anumite domenii ale medicinei a avansat nu numai entuziasmul unor cercetători, ci a deschis și drumuri concrete pe care le-au urmat foarte mulți și vă rog să mă considerați și pe mine printre aceștia.

Redacția : Există cu toate acestea foarte mulți medici care subestimează rolul bioingginerilor. Se vorbește foarte frecvent de o dezumanizare a medicinei, de transformarea medicului curant într-o simplă piesă a angrenajului terapeutic general.

Ștefan Milcu : Dezumanizantă este tocmai tendința de subestimare a bioingineriei. A nu participa la dezvoltarea și promovarea tehnicii medicale înseamnă a te opune progresului sau ceea ce este într-adevăr o dovadă de primitivism profesional, de dezumanizare. Dacă ai o diplomă de medic trebuie neapărat să te preocupi în continuare de pregătirea ta de specialitate, iar aceasta înseamnă nu numai literatura și tratatele de specialitate, ci și cultură tehnică. În epoca noastră nu putem progresa dacă n-avem și o cultură tehnică.

Nicolae Virlan : Foarte adevărată intervenția tovarășului academician Ștefan Milcu. Medicul modern trăiește într-un univers tehnologic, el trebuie să aibă și o educație tehnologică. Cei care au această idee că tehnica este dezumanizantă sînt oameni condamnați la inerție sau pur și simplu practicieni comozi, retrogrizi, care vor să trăiască bine, cu muncă puțină.

Ștefan Milcu : În medicina tradițională prima fază a diagnosticului este anamneza. Eu am scris o carte de diagnostic al bolilor endocrine în care am prezentat regulile terapeutice generale și în care am susținut că diagnosticul este o operație științifică în majoritatea cazurilor de durată. Medicul ajunge din aproape în aproape pînă la stabilirea unui diagnostic. Dacă ajunge ! Dar de fiecare dată este nevoit să ceară ajutor acestei „inevitabile tehnologii". În sfîrșit, să mă scuze doctorul Dumitrescu, dar mai am o ultimă întrebare : de ce nu ne-au fost prezentate și electronografii de cap ?

Florin Dumitrescu : Capul ca și globul e rotund. Deocamdată ne este greu să stabilim o zonă de contact între toate suprafețele capului și aparatele noastre. Am realizat totuși imagini de față, imagini de regiuni frontale. Am făcut chiar și un studiu interesant pe bolnavi comatoși și pe bolnavi în diferite stări de somn. Apar niște modificări extrem de interesante. Ceea ce denotă încă o dată că imaginea electronografică traduce controlul activității electrodermatice. Care este un control nervos.

Maria Temelcu : Aș dori să revenim puțin la problema tumorilor maligne. Cum reușiți dv. să le diferențiați prin mijloacele electronografiei de cele benigne ?

Florin Dumitrescu : Da, avem unele semne care ne permit să deosebim tumorile maligne de tumorile benigne. Fizicianul Mămulaș a cercetat acest fenomen și i-a consacrat un studiu ce va apărea într-o lucrare comună de electrografie și electronografie.

Ion Mămulaș : Rezultatele obținute de noi demonstrează caracterul electric al tumorilor maligne, al țesutului neoplazic. Tehnica noastră pune în evidență un aspect electromagnetic de natură globală. Compararea imaginilor obținute ne-a permis să diferențiem țesutul sănătos de țesutul bolnav. Radiația spre roșu semnifică anumite procese de natură energetică ale tumorii maligne. Am ajuns de asemenea la convingerea că, electronografic, conversia strimerilor indică anumite schimbări de polaritate sau ceea ce ar corespunde unor modificări de natură biochimică, enzimatică. Or, știm că în țesuturile neoplazice au loc inversări moleculare ale enzimelor. Nu ne permitem să tragem însă concluzii definitive. Cercetările noastre n-au depășit faza de început. Vom reveni — cum se spune la ziar — cu amănunte. Aș dori în continuare să aduc o completare unei idei comentate de antevorbitorii mei. Este vorba de impactul dintre medicină și tehnică. Pînă foarte de curînd, și asta e părerea pe care mi-am format-o în facultate, fizica, tehnica matematică, chimia au venit spre medicină furnizîndu-i instrumente de cercetare. În prezent, medicina, biologia, deci științele vieții furnizează pentru fizică, chimie, matematică, inginerie elemente de studiu.

Gleb Drăgan : După cum a spus tov. dr. Florin Dumitrescu, cercetările electronografice au contingență strînsă cu alte domenii, diferite de cele pur medicale : domenii ca fizica, tehnica tensiunilor înalte, electronica etc. În consecință o confruntare a părerilor privind posibilitatea lărgirii cercetărilor electronografice, la care să participe specialiști din domeniile conexe, este deosebit de utilă. Cu atît mai mult cu cît am convingerea că în cadrul electronografiei există încă multiple posibilități de noi investigații, ce pot duce la o cunoaștere mai profundă a mediului electric biologic, a corelației electrofiziologice între funcțiile interne ale organismului și activitatea electrodermală, investigații și cercetări cu importante aplicații practice, atestate de rezultatele obținute pînă acum.

Aș dori să subliniez că unele dintre primele încercări experimentale electronografice ale doctorului Florin Dumitrescu au fost realizate în Laboratorul de tehnica tensiunilor înalte din Institutul politehnic București. În acest scop dînsul a colaborat cu colegul meu, conf. dr. ing. N. Golovanov. Pentru obținerea electronografelor s-au aplicat unde de impuls de tensiune, unde caracterizate printr-o creștere deosebit de rapidă a tensiunii (de ordinul a unei milionimi de secundă) și apoi o scădere mai lentă. Descărcarea incompletă constatată la periferia structurilor biologice supuse tensiunii de impuls și înregistrate pe o peliculă fotosensibilă reprezintă așa-numita descărcare corona. Cu această ocazie a apărut clar că descărcarea corona de la periferia unor substanțe sau materii de natură biologică este influențată de proprietățile electrodermale sau periferice ale substanței sau materiei respective. Rezultă că, într-adevăr, așa cum au arătat o serie de cercetări efectuate în acest sens (cercetări în care Florin Dumitrescu are contribuții importante), descărcarea corona ce apare la periferia unor structuri biologice constituie un criteriu important de analiză a stării funcționale a acestei structuri. Prin metode electronografice se analizează structuri biologice din interiorul unui organism și în acest mod se poate face explorarea diagnostică a corpului omenesc. Cu alte cuvinte, activitatea electrodermală precum și metodele de diagnosticare electronografice reprezintă contribuții noi și totodată importante pentru studierea stării fiziologice a organismului uman. Iată de ce îmi pare deosebit de bine că Laboratorul de tehnica tensiunilor înalte din Institutul politehnic București a contribuit la efectuarea cercetărilor întreprinse de către Florin Dumitrescu ; totodată consider că este de datoria noastră, a celor ce avem preocupări contingente cu electronografia, să sprijinim dezvoltarea cercetărilor în acest domeniu.

Redacția : Am asistat, credem, la discuții deosebit de interesante și utile și care, totodată, anticipează perfectarea unor colaborări bilaterale. Sîntem siguri, de asemenea, că publicarea stenogramei va antrena în continuare interesul unor diverși specialiști pentru electronografie, va pune bazele unor noi cercetări interdisciplinare. În încheiere, o ultimă întrebare: ce înseamnă în cadrul Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată activitatea de microproducție ?

Vlad Teodorescu : Realizările prezentate aici constituie rodul mai multor ani de cercetare. Această cercetare nu se poate considera însă terminată pînă cînd rețeaua sanitară nu va putea beneficia de un număr suficient de aparate. Datorită numărului relativ redus de aparate, acestea pot fi realizate prin microproducție în cadrul laboratorului nostru. Ținînd cont de cererile beneficiarilor din țară și străinătate exprimate pînă în prezent ne vom orienta pentru început către următoarele aparate, dispozitive și produși chimici : electrograf destinat metodelor rapide de diagnostic ; aparat pentru detecția și stimularea punctelor de acupunctură ; dispozitiv pentru obținerea radiografiilor și radioscopiilor color (în culori naturale) adaptabile la aparatura aflată în dotarea rețelei sanitare ; pigment fotoluminiscent cu spectru larg de aplicație.

Lista ar putea fi mai lungă dar trebuie păstrată o proporție între numărul problemelor abordate și gradul de dotare cu utilaje și oameni. Mai doresc să arăt că la activitatea de cercetare au participat specialiști din mai multe domenii ca de exemplu : medici, fiziciani, chimiști și electroniști. Dar pentru a concretiza în producție rezultatele cercetării, din formula laboratorului nostru lipsesc deocamdată economiștii, și în general o bază juridică care să permită în mod operativ încheierea contractelor, aprovizionarea cu materiale specifice etc. Această problemă ca și suplimentarea cu personal corespunzător își vor găsi rezolvarea o dată cu aparița decretului prin care se va conferi laboratorului nostru statutul de centru de cercetare.

Acad. prof. Ștefan Milcu : **Experiențele la care am asistat mi s-au părut de o importanță științifică cu totul deosebită, sînt literalmente emoționat și nu voi exagera prea mult afirmînd că electrografia este la ora actuală tot așa de importantă cum a fost la vremea respectivă descoperirea și utilizarea razelor Roentgen.**

În timpul demonstrațiilor practice

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

ÎN RETEZAT, PE RÎUL MARE, LA IZVOARELE ENERGIEI

În Munții Retezatului, pe Riul Mare, se construiește o hidrocentrală de 349 MW, a doua ca mărime (după Lotru) de pe riurile interioare din România. Apele tumultuosului riu al Hațegului, pe care-l știm dintr-o întreagă literatură, vor curge, deviate pe sub pământ, spre o centrală electrică echipată cu mari turbine tip Francis, după ce, mai întîi, vor poposi într-un uriaș lac alpin (200 de milioane mc), ivit în zona zăpezilor, la confluența dintre cleștarul izvoarelor și cer. În undele lacului se va oglindi un baraj înalt de 178 de metri (la censul de față, cel mai înalt dintre barajele pe sîsaiului românesc), înglobînd vreo 9 milioane de metri cubi de arocamente. Drumul apelor spre casmatele din adînc vu fi tăiat pe sub munți, printr-un tunel („aductiunea principală", 11 zile constructorii) lung de 18,4 kilometri. Drumul apelor spre lacul alpin este, de fapt, mai complicat, și străbate o întreagă rețea de tuneluri („aductiunea secundară", de pildă, numără nu mai puțin de 34 de kilometri), înfășurînd fruntea muntilor ca o adevărată cunună. Prin ele, prin aceste tuneluri, sînt colectate toate apele locului, toți afluenții Riului Mare, cu toate incrîncăturile lor, cu puzderia de pîraie și de izvoare ce umplu Hațegul, cu larma de unde, de valuri și de torente, cu tunetele cascadelor, cu șoapta dulce a clipelor de pace. Apa ce se desprind din acele frumoase misterioase, singuratice lacuri, neclintite din ere geologice, care se cheamă Bucura sau Zănoaga. Apa care, peste puțin, vor fi puse la treabă (cîte 210 de megawați ai centralei electrice subterane ce poartă, pe planșele proiectanților, numele Retezatului, îi se vor adăuga încă 14, produși de o hidrocentrală mai mică, cea de la Clopotiva (numită astfel după micul sat ce o învecinează), prin reutilizarea, adică prin fructificarea deplină a ultimelor potente de energie, a apelor care vor ieși din turbinele Francis.

Aceasta este lucrarea, una din cele mai spectaculoase lucrări hidroenergetice ale țării, una din cele mai interesante (spun specialiștii) din Europa, înscrîndu-se peisajului românesc ca un prodigios monument al noului, ca o performanță de tehnică, de gîndire inginerească. Înscrîndu-se, peste toate, ca o sursă de energie dintre cele mai redutabile, dintre cele mai așteptate. O lucrare de concepție românească, ce se va realiza exclusiv cu forțele noastre și care va fi, în mod cert,

înfăptuită fără cusur, avînd ca garanție celelalte lucrări hidroenergetice de pe apele țării, multe din ele unicate de tehnică și de artă, premiere absolute ale domeniului, care se cheamă Argeșul, Lotrul, Porțile de Fier, Someșul, Sebeșul, Bistrița, Cerna, Motrul. Din toate aceste locuri au venit, aici, în Munții Retezatului, constructori cu state vechi, care realizează cu competență, cu dăruire, cu eroism, această nouă și impresionantă cetate, a energiei.

Coloniile constructorilor țîșnit pretu asemenea coloniî, veritabile orășele, cu cabane ca înglobează peste 1 500 de camere, apartamente, sau garsoniere) străbat valea Riului Mare ca o coloană vertebrală, apăsat marcată, pe tiparele arhitectonice ale vechilor case de birne și ale sălașelor de oieri ale Clopotivei. Sînt orășele de cabane sau de „barăci" (așa le zic cei ai locului : „barăci"), dar construite după cele mai noi exigențe, în rimă cu edificiile marii hidrocentrale (construite după cele mai noi exigențe !). Electricitatea, încălzirea centrală, apa curentă, pereții căptușiți cu tapete, dușumele cu mochetă și, lîngă ele, lîngă aceste „barăci" (să le spunem și noi așa !), cinematograful și clubul, dispensarul, școala și grădinița, complexul comercial cu magazine moderne și cu prestări de servicii de tot felul, fac din aceste colonii niște aședări citadine, fără nimic din atmosfera de bivuac sau de „bareacă". Un confrate, cu cîteva luni în urmă, le-a numit „așezări de vîlc". Dar se pare, după cum ne povestește ing. V. Dănilă, directorul grupului de șantiere, că formula a indispus niște „organe", niște factori financiari, în ale căror scrieno șerul „barăci" - bineînțeles, să rămînă ! Nu lipsesc, pe aceile ce despart aceste „barăci" (adică aceste clădiri cu etaj, cu bucătoane, cu frumoase scări exterioare, cu antene TV pe acoperișuri și perdele colorate la ferestre), nici străturile de flori, acum mătturate de vîntul iernii. Locatarii s-au constituit, într-un scurt răstimp, într-o familie urbană cu tradițiile ei, în care s-au adus insușiri, particularități, culori, accente, turnate toate într-o calitate nouă. Toți sînt „oameni de pe Riul Mare", chiar dacă vin de la Lotru sau de pe Dunăre. Toți s-au legat de aceste locuri, prin intermediul șantierului, cu niște legături ca de rădăcini. Amintirea începuturilor șantierului, a primelor edificii ridicate în acești munți pustii, într-o vreme în care oamenii locului în rulote, este prea proaspătă, cu întreaga ei epopee de bărbăție și fraternitate, pentru ca oamenii să se poată despărți atît de curînd în familii (cu cap de familie), în familiute sau neamuri. E mai simplu și mai util să se păstreze vechea și nobila solidaritate a luptei cot la cot din vremea străpunderii primelor galerii, a primului drum de asfalt prin sihlele munților. O asemenea familie n-are nimic de-a face cu familiile de pionieri din vestul american, degi cineva (tot un confrate) a riscat apropierea. Raportul este mai curînd invers, fiindcă ei, acești „oameni ai Riului Mare", cum singuri își spun, n-au venit, precum cetlalți, ca să-și dureze pe cont propriu „o situație", ci, dimpotrivă, să ridice această mîndrie a tuturor care este marca celate a energeticii din bătrîna Țară a Hațegului".

În acești munți ai Țării Hațegului, „țară" a străvechimii și dăinuirii noastre, pe care i-am bătut cu pasul cîteva zile, cu emoția firării unor ediții princeps, am descoperit, astfel, altitudini ale creației atingînd valori ce ne umplu de bucurie, de înviorătoarea mîndrie de a le fi contemporani. Am descoperit, altfel spus, creatori în înțelesul major al cuvîntului, care ne-au dat, cunoscîndu-i, sentimentul de a-i fi răscitit, printr-o operă inedită, pe bătrînii eitori de civilizație ai Țării Hațegului, țara Sarmizegetusei și a augustei Ulpii, la statuile cărora ne înclinăm de vreo două milenii. Cei de azi, cu camioanele, buldozerele, excavatoarele, perforatoarele și coloniile lor, au adus, și ei,

e pustiu, încurcat și ascuns în ceața diminetii de iarnă, care-și întinde voalul obscur peste toți munții. Ici-colo, însă, din asfaltul drumului axial se desfac niște brate, care se pierd, în serpentino strînse, pe pante repezi, spre înălțimi, spre gurile galeriilor. Munca spectaculoasă a oamenilor, a celor ce sapă drumul apelor pe sub munți, se desfășoară fără martori, în locuri inaccesibile ochiului călătorului, în locuri în care ceața, amestecată ades cu nori, insistă, aflăm, cît e ziua de lungă.

La Gura Apelor, pe șantierul barajului, la o altitudine de aproape 1 000 de metri, în plină pădure montană, aerul e tare ca un alcool, iar liniștea atît de înaltă, atît de totală, încît o poți auzi. Pînă aici, apele Riului Mare au venit și au spumegat tot timpul printre bolovanii ciclopici, cărați de pe creste. Acum, aici, rîul tace, acum aici, la Gura Apelor, gura apelor s-a închis, riul curge pe sub pămînt, prin tunelul care l-a deviat, ca să facă loc construcției barajului. Maistrul Mihai Rosu, secretarul de partid de la baraj, om tînăr, abia înaintat, de fel „din zonă", reîntors „în zonă" după un ocol de mai multi ani în zgomotoasa Vale a Jiului, simte că liniștea de aici îl pătrunde pînă în os, ca un curent electric. Hurultul buldozerelor, al camioanelor (șantierul se află la ora buldozerelor, a camioanelor, a ultimelor excavatii, a primelor turnări de balast) e absorbit de cerul vast și de pădurea străveche ca de-un burete. Ca să nu-l asurzească liniștea, ca să nu rupă prea brusc, prea brutal, cu cadențele, zgomotele sau amintirile Văii Jiului, care i-au marcat existența, Rosu își face drum, mereu și mereu, în galeria adductiunii din preajmă, ceea a „golirii de fund", cum îi zic constructorii, unde brigada lui Ion Birsan, venită și ea tot din Valea Jiului, se luptă cu o rocă teribil de fisurată, străbătută de „goluri", de „prăbușiri", de materiale sfărîmicioase, care fac dificilă înaintarea. Acești munți ai Retezatului sînt, toți, zice Rosu, aprobat de Birsan, niște munți fisurați, ruinați, pe care apele îi pot fierăstrui cu usurință, desferecînd, unde nu te-astepți, corenta de eră a rocilor, lăsîndu-le într-un echilibru precar, încît ți-e frică să spargi de peretele galeriei un ou. Astfel că, lîngă moderna tehnică de străpungere, săvîrșită nu cu perforatoare, ci cu moderne „brate de perforat" montate pe un buldozer, la fel de importantă, dacă nu și mai importantă, este tehnica betonării. Pe scheletul străvechi de fîs care e axul acestor munți trebuie asternute, pas cu pas, betoane de calitate înaltă, cea mai înfimă carie a rocilor, în subteran ca și în baraj, trebuie plombată cu așa-numitul „lapte de ciment", care să se opună eroziunii secrete a apelor. Fiindcă apele de munte n-au nisip, necesar făuririi betoanelor și „laptelui" anticarie, ci au numai pietre, pietrele apelor sînt măcinate în morile stației de sortare a șantierului, care le preface într-o pulbere fină. Astfel că, zice Birsan, lucrurile, la ora de față, „merg", toate condițiile sînt asigurate, munca se desfășoară „în liniște", fără surprize.

Ne întoarcem la liniștea de afară, închisă ca un arc de cristal (cerul, de-acum, s-a limpezit, ceața s-a subțiat, împrăștiindu-se gratios peste apele care ies, undeva, jos, din tunelul de deviere) deasupra șantierului celui mai mare baraj de pe riurile din România. Un șantier pe care s-a excavat, pînă acum, un milion și jumătate de metri cubi de pămînt. S-au turnat, în același timp, în corpul colosului, cam un sfert de milion de metri cubi de balast. Se muncește și noaptea, la lumina reflectoarelor, se excavează intens, se toarnă intens și, zice inginerul Mircea Pîrvănescu, șeful producției pe grupul de șantiere, s-ar fi excavat și mai mult, s-ar fi turnat și mai mult dacă în primăvară, la ctiva timp după devierea apelor, apele, umflate brusc de topirea zăpezilor, n-ar fi încurcat niște troburi, aruncînd lucrările înapoi. S-a muncit eroic, au fost aruncate, la rîndu-le, apele înapoi, timpul pierdut e în plină recuperare, într-o cursă contracronometru a hărniciei, într-o bătălie care rămîne, desigur, grea, fiindcă ea se duce cu munții, cu apele, cu o natură sălbatică, niciodată supusă, rebarbativă la încălcarea unui domeniu străinlenar. În această Țară a Hațegului, a străvechimii, cu străvechimile neclintite de mii de ani, aspectele istorici totusi se leagă, constructorii de azi se întîlnesc cu cei de ieri, valorificarea apelor acestor munți au făcut-o și cei de ieri. S-au descoperit, în bolțarele Clopotivei, urmele unui apeduct, care, se pare, alimenta cu apă Ulpia Traiană. Riul Mare a mai fost deviat, cu aproape două milenii mai înainte de devierea care s-a consumat la Gura Apelor, prin lazuri care, rupîndu-i albia, desfăcînd din ea brate și crengi de apă, împărțind prin ele șesul din poala muntelui, au compus un pitoresc și, totodată, eficient sistem de irigație, din care oamenii Clopotivei, urmașii dacilor cuceriți de romani, s-au înfrupiat și se înfrupță și azi. Constructorii de pe Riul Mare captează deci, transformîndu-le în lumină și energie, niste izvoare arhaice, a căror memorie și a căror ființă nu s-au pierdut, nu se pierd, ei, dimpotrivă, se împlinesc.

ILIE PURCARU ■

O baladă a lancului

Pe dunga Ardealului,
La curțile Marcului
Beu ficiorii lancului ;
La masă de lemn de prun,
Be lancu rachiu de-al bun ;
La masă de uăs de peste,
Be lancu, să vesălcște.
Da' lancu din grai grăie :
— „Beți, ficiori, și nici pre,
Că dușmanii-s pă cole".
Nici vorba nu sfîrșea,
Dușmanii-n casă untra
Și din gură cuvinta :
— „Dă-te, tu, lancule, prins,
Nu iești vernic să ști tist ;
Dă-te, lancule, legat,
Nu iești vernic de-mpărat".
— „Ba, io, prins că nu m-oi da,
Că nu-s muiere cu conci,
Să mă dau că nu mai poci ;
Nici nu-s muiere cu cîrpă,
Să-m' șie de dușmani frică.
Că-s ficior cu comănac,
Verde ca frunza de fag.
Rosu ca floarea de mac.
Merg în bătăli cu drag".
Să țipă lancu călare,
Tătă Turda tremurare,
Pe unde lancu mere
Nimnica nu s-alege,
Dușmanii din grai grăie :
— „lancule, Măria ta,
Lasă Turda, n-o prăda,
Că-ți dăm banii cu mnerța,
Galbinii cu feldera."
— „Mni' nu trebe bani să-m' dați,
Făr', portu să vi-l lăsați ;
Doamnile și fetile
Să țipe minușile
Și să ieie furcile,
Să să țasă pînzăle,
Pă cum fac romancele".

ANA CHIOREANU ■

Familia

Mi-a călcat pragul de curînd un om dintr-un sat de lîngă Goloți, Vasile Popa, lăcătuș de meserie, un moldovean voinic spre șaizeci de ani, îmbrăcat foarte modest, numai mîini lucrătoare și bunătatea ochilor rămași la vîrsta copilăriei.

Are zece copii, numia celui mai mic o fost în vara aceasta, și douăzeci și trei de nepoți pînă acuma.

Cu mina sa muncitoare i-a crescut pe toți zece și i-a îmbrăcat și i-a instruit cu vorba și uneori cu nuiaua și toți sînt acum oameni așezați, cu o meserie cinstită și o viață dreaptă și curată în familie și la locul de muncă.

Dumnealui a venit să-mi spună că scrie în zilele de sărbătoare și versuri, că nu o arătat nimănui pînă acum cele peste o mie de poezii ce le-a scris, că nici mie nu o să mi le arate încă pentru că trebuiesc alese din mai multe caiete, dar dinsul care a citit cîteva din cărțile mele vroia să vadă cum arată un poet care are și el copii, e-adevărat mai puțini, și care se trage dintre țărani și el și scrie despre viața noastră.

Pare o indiscreție să spun cîtă bucurie mi-a adus omul acesta în casă, cu modestia lui, cu încrederea lui în viață, mulțumit cu gîtul de puțin, plin de năzdrăvănire și seninătate, angajat la greul acestei țări, muncind din zori pînă seara fără să-și fi pierdut omenia, fără să-și fi abrutizat sensibilitatea, dorința după frumusețe și puritate, interesul pentru carte, pentru viață și zînduiala celor care scriu cărți astăzi în țara noastră.

Oameni ca acest moldovean au alcătuit oștirea lui Ștefan cel Mare la Podul Înalt și la Războieni, astfel de bărbați au biruit murind la Mărășești și în cele din urmă unul dintre ei o fost Ionuță Ștefan cel Mare sau Mircea cel Bătrîn. M-am gîndit la Sadoveanu însuși cu cei zece copii ai săi lucrînd și ei din zi în noapte în cuvîntul românesc, la eroii săi senini și tăcuți, așezați într-o matcă de spiritualitate la înălțimile căreia putini ajung. A scrie, știindu-ți cărțile ajunse în casele unor astfel de oameni, este o cinste pentru care nu sîntem mulțumitori îndeajuns.

IOAN ALEXANDRU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Geneza unui cîntec: „Deșteaptă-te, române!"

— Tovarășe Virgil Medan, se știm pînă acum despre dumneavoastră este că sînteți membru în Uniunea compozitorilor, cercetător științific principal la Centrul de îndrumare a creației populare din Cluj-Napoca și că sînteți născut la 3 mai 1930. De asemenea, sînteți autorul unor importante culegeri de cîntece populare. Multe din ele au văzut lumina tiparului. În 1965 — „Cîntece de viață nouă", în 1968 — „160 melodii populare instrumentale", în 1969 — „1 000 strigături de pe Someș", iar în 1972 a apărut volumul „Cîntece de joc". Ce ne mai puteți spune la această scurtă prezentare ?

— Pe lîngă volumele de care ați amintit, am mai participat la editarea unor volume colective. Astfel, am făcut introducerea la volumul de „Datini și dansuri populare din județul Cluj" și la volumul „Samus I" — lucrare ce cuprinde comunicări de la Festivalul folcloric someșean din 1976—1977. De asemenea, am susținut comunicări, publicate în volumul de lucrări la Congresul de etnologie europeană de la Paris și la simpozionul dedicat reciprocităților culturale româno-iugoslave în domeniul literaturii populare de la Pančevo. Formația de taragotiști „Tulnicele Ialomiței", formație ce am pregătit-o cu „Suita moțească", a obținut premiul II la Festivalul național „Cîntarea României". Pregătesc volumul de cîntece populare inedite ce va vedea lumina tiparului la începutul anului viitor intitulat „Cîntece epice", volum dedicat marii noastre unități, și un volum de cîntece pentru copii „Samus II".

— Spuneați că volumul „Cîntece epice" este o culegere de cîntece populare inedite. Ce va cuprinde ea?

— 314 piese inedite, culese personal, de pe o arie ce se circumscrie în bazinul someșean. Ca o definiție a cîntecului epic v-aș putea spune că el înseamnă cîntecul narativ, cîntecul povestitor care descrie o întîmplare — avînd o tematică deosebită, cu o vechime a cărei origine e amplasată în preistorie, cîteva cîntece avînd filoane chiar în cultura primitivă. Așa sînt unele din piese pe variante ale temei „miracolul cerbilor", tratînd metamorfozarea copilului de vînător de cerbi, subiect pe care compozitorul și folcloristul maghiar Bartók Béla a compus celebra „Cantata profană". O piesă de mare audiență, care își are rădăcinile inspirației tocmai în aceste vechi balade românești. Altă temă este cea a mitului creativității și al zidirii prin jertfă (variante ale baladei Meșterului Manole). Apoi tema surorilor, semnificînd ziua și noaptea, tema șarpelui. În fine, temele unui mare număr de fabule și zicători. Această mare bogăție tematică circumscrisă în sfera mitologicului demonstrează filoanele continuității etosului cîntat în spațiul sud-european din timpurile cele mai vechi pînă în contemporaneitate. Cu alte cuvinte, stă mărturie elocventă că valahii sînt descendenți direct ai tracilor în ipostaza latinizată. Faptele de *vitejie*, transmise în mit, atribuite unor figuri legendare cum ar fi Novac, Gruia, Marcu, Ilie oglindesc prin cîntec perioada social istorică, timpul respectiv, lupta milenară a neamului nostru pentru dreptate socială și națională. Alte teme : „Bogatul și sătacul", „Birișul" și cele șase variante ale baladei „Pintea Viteazul" — celebrul haiduc a cărui luptă pentru dreptate este bine cunoscută în acest context al perioadei de trecere de la secolele XVII—XVIII în zonele Maramureșului și Someșuiui. Culegerea mai conține și un cîntec despre țăranul Horia din Albac. Ciclul cîntecelor închinate „Regelui munților", conținînd 16 variante inedite, aici fiind vorba de Avram Iancu, unul din cei mai iubiți eroi ai neamului nostru, — celebrează faptele de luptă ale îndrăgitului erou popular. Tot acest ciclu consemnează și un cîntec despre Unirea din 1918, acel act istoric de imensă importanță social-politică care a deschis drum spre viitor Românei. Cercetările etnomuzicologice pe care le-am efectuat de un sfert de veac m-au condus la constatarea că anumite teme melodice au evoluția interesantă nu numai din punct de vedere istoric, ele urmărind îndeaproape destinul neamului nostru.

Linia melodică a cîntecului „Deșteaptă-te, române!" o regăsim în multitudinea variantelor răspîndite pe întregul spațiu valah cu diferite funcții ritualice. Semnificativ este faptul că această melodie — înainte de a-i fi adaptate versurile poeziei „Un răsunet" — o regăsim în contextul unor mișcări sociale și naționale anterioare evenimentelor din 1848. Nu este greu de observat înrudirile existente dintre melodia „Deșteaptă-te, române!", care a devenit simbolul unității noastre naționale, și alte cîntece, unul pe versurile lui Grigore Alexandrescu, „La sînul maicii mele", altul pe o poezie a lui Anton Pann. Melodia o regăsim într-o variantă a celebrului cîntec „Mugur Mugurel", foarte popular în epoca mișcărilor sociale și naționale conduse de Tudor Vladimirescu. Variante ale acestui cîntec, pe care l-am dat ca exemplu, se prelungesc în timpul și spațiul istoriei. Marea intensitate cu care nesfîrșite variante ale melosului valah circulau într-un spațiu european întîia favorizat cunoașterea timpurie a lor și imortalizarea de către muzicieni a liniei melodice, dîndu-le o înfățișare cultă.

SORIN POSTOLACHE ■

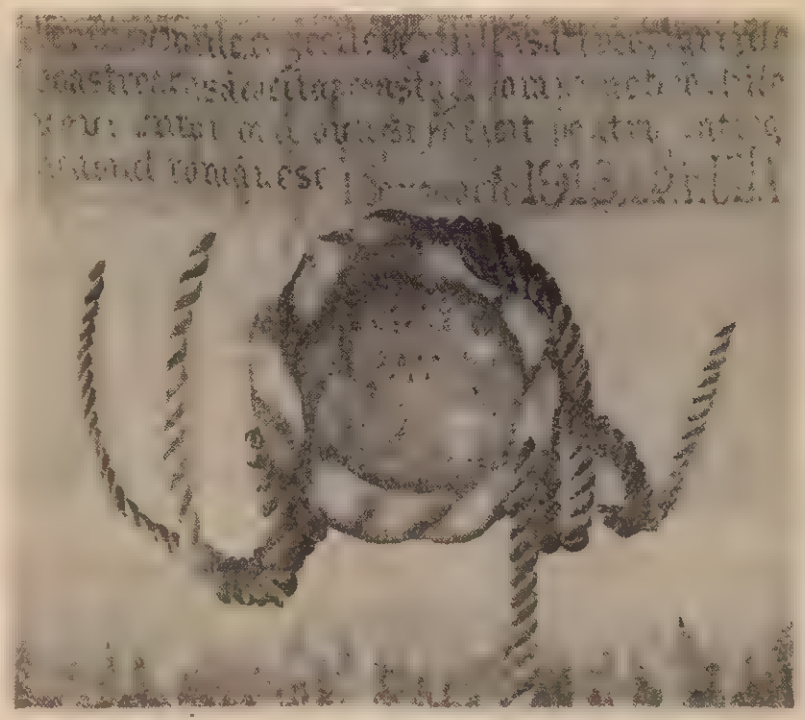

CELLA GRIGORAȘ-NEAMȚU : Hrisov-1918 (Tapiserie)

Solfegiul biruinței

De la una dintre scrisori aveau să se abată asupra noastră grele încercări pe care era gata-gata să le biruim. O abonată ne scria pe opt pagini de maculator că bărbatul ei o bate în fiecare zi cu cele mai diverse cărți. La început, cînd erau tineri, folosea broșuri de popularizarea științei, subțiri și al căror preț nu depășea niciodată doi lei. Se chiar obișnuise, nebănuind că între timp oamenii vor scrie cărți groase și cartonate : „După ce m-a lovit, stimată redacție, cu „Anna Karenina", am dat fuga la bibioteca orășenească și m-am întors descurajată. Mi s-a explicat că străluciții roman al lui Tolstoi este destul de fragil dacă-l comparăm cu „Iluzii pierdute" al lui Balzac. Nu vreau să vă răpesc prea mult timp dar rînd pe rînd am simțit pe pielea mea travaliul literar, pasiunea pentru scris a lui Rebreanu, Cervantes, Aurel Mihale, Goethe și Haralamb Zincă. Nici cu Proust n-am fost scutită de decepții. Plecam de acasă și mă refugiam în voluptățile artelor nescrise. Dar totul a fost zadarnic. La întoarcerea acasă, Miron mă aștepta în hol și se făcea că studiază cartea de bucate a Sandei Marin. Îmi pretindea să procur toate edițiile și mă acuza că gătesc fără să țin seama de rată. Am fost nevoită să întentez acțiune de divorț și în acea zi mi-a aplicat o bătaie cu citația primită de la tribunal. A fost o mingiiere, dar nu l-am iertat".

Ascultam toți indignați, în timp ce Lițucă rîdea foarte tare de se auzea pînă la redacție. Consternat, Nelu și-a permis să-l întrebe ce i-a provocat liarîtatea. Îngăduitor, Filip a spus : „Unchiule Nelu, dumneata știi să gătești ardei umpluți ?" Lițucă l-a numit imediat șef de secție și apoi i-a spus lui Nelu : „Uite ce este, camarade, răspunde la întrebarea lui Filip în mod concret și fără amănunte inutile".

Nelu s-a însufleții brusc de parcă ar fi venit de la țtrand și fără să se intimideze a început să rostească blînd și curgător o veche amintire de pe front. „Mai aveam două zile. Colonelul Tănăsescu, în viața civilă funcționar la Înalta Curte de Casație, ne-a invitat în cortul său și ne-a spus cu vocea sugrumată : Am rămas în urmă sau inamicul s-a retras neașteptat de repede. Trebuie să ne regrupăm. Trupa trebuie să fie bine hrănită două zile și să-și refacă moralul și forțele. Din păcate, toți trei bucătarii au fost luați prizonieri, cu cazane cu tot. Avem gamele, arpacaș, pesmet și posibilitatea de a face focul. Soldații nu trebuie să simtă lipsa zarzavatului, deci unul dintre noi trebuie să gătească. Cine se oferă ? Fără nici o ezitare l-am indicat pe subiocotenentul Zaharia care era din părțile Transilvaniei și îmi povestea sistematic ziua tăierii porcului la el, la Codlea. Băiatul a fost nevoit să-și recunoască minciuna și colonelul Tănăsescu l-a pedepsit drastic. Simțindu-mă vinovat, mi-am spus : Nelule, trebuie să te descurci. Am spus că o să rezolv totul și m-am dus în recunoaștere după alimente. Zorile ne-au găsit victorioși. Am reușit să vînăm trei porci și o oaie și pe bază de chitanță de mînă să procurăm următoarele : sare de lămîie, tarhon, varză roșie, două borcane de castraveți, oțet din gogoșari, bulion, fidelută, ardeiași și ulei din cincisprezece candele. Păstrez și acum chitanțele. Cît mai departe de pozițiile noastre am amenajat într-o ripă o bucătărie și o cămară de alimente. La prînz băeții au mîncat ciorbă cu fidelută, ardei umpluți și ostropel, firește însoțite de salată. Dacă nu eram reperați de aviația inamică, m-aș fi ocupat și de desert. Așa că, bunul meu Lițucă, ai călcat pe o mină. N-am onoarea s-o cunosc pe Sanda Marin, însă din acea zi bucătăria a rămas în imaginația mea ca un prizonier care a spus totul. Adică, bunul meu băiat, artei culinare i-am smuls toate secretele".

Lițucă s-a albit la față și a început să vorbească foarte repede pronunțînd la intervale regulate cuvintele fals, uz de fals și concurs. În ziarul de a doua zi era inserat următorul anunț : „În deschiderea meciului de fotbal va avea loc un interesant și atrăgător concurs de artă culinară. Pot participa bărbați cu stagiu militar satisfăcut care știu să umble la aragaz și pionieri fruntași cu aprobarea comitetului școlii. Juriul va fi alcătuit din fratii Dragomir. Premiații vor avea dreptul să-și ducă mîncarea acasă și să ajute la nunți".

Cazanul la care fusese repartizat Nelu strălucea în soare. El era încins cu un șorț pe care fusese aplicat numărul de concurs 8. Îi dădusem vechea noastră oală de ciorbă, cîteva crătiți, cuțite bine ascuțite și o răzătoare. A refuzat să ia în el paginile pe care le-am rupt din Sanda Marin și era foarte sigur de victorie. Se uita cu multă grijă la lădița cu zarzavat și cutiile de condimente. Mi-era tot timpul frică să nu scape sarea pe gazon. Din tribune se auzeau încurajări de prost-gust și concurenții erau ochiți cu cartofi mici. Pînă și factorul poștal Birsan, deja amețit, striga de la peluza a II-a :

Nelu Ciorbă nu ne minte,
Are zahăr, n-are linte.

Jucătorii echipei de fotbal se antrenau pe terenul mic și extrema stîngă Feher trăgea peste poartă în imediata apropiere a celui de-al doilea șoț al meu. Cu cîteva minute înainte de începerea concursului și-a făcut apariția Lițucă ducînd împreună cu frații Dragomir o cratiță uriașă și un purcel. Mi-am dat seama imediat că era al lui Vișan pentru că avea o ureche tăiată și mînca doar trifoi. Lițucă era îmbrăcat cu un tricou de la lotul județean de popice și a refuzat să-și pună boneta pe motiv că trebuie să țină porcul. Feher, fără să știe ce se expune, a mai expediat un balon care asemenea unui pepene s-a așternut în imediata apropiere a lui Lițucă. Acesta a găurit mingea cu tirbușonul și a propus ca Feher să joace în echipa de pitici, la apărare. Măsura a fost adoptată imediat și dealtfel după concurs echipa noastră a fost surclasată de Tricolajul cu cîteva goluri. N-am reușit să le număr pentru că eram emoționată. Așteptam rezultatul.

La semnalul primarului Paraschiv bărbații din concurs s-au aliniat lîngă plite și au aprins focul. În admirația liceului de fete, gazda cercului artistic, Lițucă, a pus un ibric pe foc și și-a făcut o cafea tare și dublă. Cetățeni transpirau la curățatul cartofilor. Concurentul cu numărul 18, arhitectul Stamatiad, a primit prin gardul de sîrmă o mină de bame și era gata-gata să fie descalificat. Nelu curăța morcovii plin de siguranță. Mi-am dat seama că este de departe cel mai pregătit. Lițucă asculta la tranzistor muzică pe programul 1 și privea disprețuitor pe acela care deja desfăceau cutiuțele cu bulion. Mi-a făcut impresia că Lițucă a renunțat și chiar vrea să stingă focul. Mi-am zis că e și asta o dovadă de bărbăție : văzîndu-te depășit, renunți la concurs și le aștepți pe cele viitoare. Nelu îi striga : „Nu te lăsa, băiete ! Treci direct la felul II". Frații Dragomir, în costume de tercot, gustau din cazane și pretindeau de la fiecare concurent disciplină și competență. Ajunși în dreptul lui Nelu au aruncat în cazan o mînă de sare și l-au confiscat oțetul. La Lițucă au zăbovit mai mult, se uitau la ceas și vorbeau în șoaptă. S-au anunțat ultimele cinci minute. Lițucă și-a pus oala pe foc și a dat drumul la purcel. Ud de lacrimi și fără tricoul cu numărul 11, Feher a ajuns animalul speriat lîngă groapa cu nisip și atunci mi-am dat seama ce extremă de clasă a pierdut orașul nostru.

La încheierea timpului regulamentar cazanele, crătițile și oalele au fost strînse și duse sub tribuna oficială. După ce repriza întîi a meciului de fotbal s-a încheiat, s-au anunțat rezultatele. Marele premiu, premiul juriului precum și medalia jubiliară „Să fim tot mai buni" acordată de comitetul de femei i-au fost atribuite lui Lițucă. Fără să înțeleg nimic am auzit ululătul mentul său : Salată à la Voila, omletă haiducească cu ciuperci și piine prăjită, supă cu fidea sau ciorbă țărănească de vacă, antricot de vițel cu sos de mușlar, pilaf de măruntaie, păstrăvi la tipla și strudel. La urmă ciorbă de potroace. Premiile doi și trei nu s-au acordat. Nelu a luat o biată mențiune pentru maioneză.

Din tribune s-au auzit strigăte. Să vedem mîncarea situată pe locul întîi ! Prin pilnie, frații Dragomir au anunțat că mîncarea a și fost dusă pe ogoare unde în acele zile, afirmau ei cu obrăznicie, timpul îi favorizează pe cei harnici. Arhitectul Stamatiad a încercat să protesteze, însă sfătuit de nevastă și de soacră și-a strîns crătițile și s-a dus la film. Tot drumul Nelu șpunea încetișor : Rezultatul a fost viciat, dar nu asta contează. Ajunși acasă m-a chemat sub bătrînul vișin la umbra căruia în urmă cu douăzeci de ani îi oferisem primul pahar cu apă și trist m-a întrebat : „Putem oare avea încredere în el ? Nu știm cu adevărat pe acela care-și procură locul întîi cu ajutorul unor frați bucătari. Nu voi uita ziua cînd sub cerul acoperit de avioanele inamice am gătit cinstit și singur pentru patru companii de pușcași. Cei puțin jumătate erau de elită".

L-am rugat să aminăm discuția ca să mă pot reculege și să judec ca de fiecare dată singură și la obiect situația. Lițucă a intrat tocmai atunci pe poartă însoțit de un sfert din fanfara orașului și cu medalia prinsă de gît. S-a cîntat de vreo 25 de ori :

Mulți ani trăiască, la mulți ani !
Cine să trăiască, cine să trăiască ?
Lițucă să trăiască, la mulți ani !

„Unchiule, la noi în oraș e un obicei : muzica nu cîntă pentru mențiuni. Băieții sînt însă buni, eu sînt șeful tău și îi las să cînte „Trece, trece, regimentul zece".

În totul Perniței, după ce Lițucă mă alesese de atît de multe ori încît îmi tremurau genunchii, a intrat Feher cu purcelușul în brațe. La lumină mi-am dat seama că era un purcel mai mic. Popa, șeful gării, mi-a șoptit la ureche că Feher îl dăduse pe cel mare unor țărani din Arad și-l luase pe acesta împreună cu o sticlă de rom cubanez. Se pare că din băutură îi dăduse și purcelului.

A fost o noapte foarte veselă și m-am bucurat deoarece toate fetele erau fericite, așa cum le dorisem cu ani în urmă, cînd am condus-o pe Mia la primul ei bal, acela al magistraților. Nelu, neștiind să danseze Perinița, aducea batiste din șifonier, destupa sticle de bere și avea puterea să-mi spună : „Tinerețe, dragă Natalia. Numic nu-i poate sta în față. Toți vor locul întîi și trebuie să-i înțelegem. La urma urmei cei trecuți prin viață se mulțumesc și cu mențiuni. Spre deosebire de Genu, Lițucă e lîngă noi, a adus muzica și dansează neîntrerupt de cinci ore. De ce să nu recunoaștem, îngă ei am intrierit și participăm la redactarea unui ziar pentru toate vîrstele. Privește-l ce indeminatic e și ce sus sare". Nu știu, poate ai dreptate, i-am spus.

OPREA GEORGESCU ■
și EUGEN SECELEANU ■

(Fragment din romanul „Solfegiul biruinței")

„1001 articole" — un magazin din care uneori lipsesc exact cele mai solicitate

Zilele trecute am întîlnit un amic care îmi mărturisea că umblă de cîteva zile să-și cumpere un ibric și o tigaie. S-a mutat omul în casă nouă și încet-încet își făcea rost și de cele trebuincioase într-o gospodărie. Și-a cumpărat mobilă de bucătărie, și-a mai luat și o garnitură de hol, mai avea puțin și își aducea acasă și mobila pentru dormitor. Deci, cu cele mari se descurca destul de bine. Însă, îmi spune el, nu pot să pun mîna pe o tigaie și un ibric, pentru că nu le găsesc. Desigur, un ibric nu este un capăt de țară, dar ce să fac, am nevoie de el, nu-mi pot fierbe un ceai într-o oală de 2 kilograme. La urma urmei, este vorba de un mărunțiș, dar unul care devine o problemă, care cere timp să-l caut.

Problema nu este doar a amicului cu pricina. Procurarea mărunțișurilor de uz casnic răpește mult din timpul nostru, de multe ori depășindu-l pe cel necesar pentru cumpărarea unei mobile, a unui aragaz sau a unui televizor. Nu toate mărunțișurile, doar unele. Unele care nu cer nici o tehnologie savantă pentru a fi fabricate și nici un efort deosebit din partea comerțului pentru ca ele să ajungă la îndemîna cumpărătorului. Așadar, mărunțișurile. Acele obiecte mici, în aparență neînsemnate, dar care la locul lor nu pot fi înlocuite cu altceva, dîndu-ți bătaie de cap cînd nu le ai, ajungînd chiar să-ți iei concediu fără plată ca să le dibui pe undeva, uitate printr-un raft.

Magazinul „1001 articole" din București este unul dintre acele magazine care, cu un consum redus de timp și fără alergătură, te pot scoate din impas atunci cînd gospodăria ta este în suferință. Firma te îmbie să intri și îți faci socoteala că în cele 1001 de articole se găsește cu siguranță și al tău, mai ales că nu cer marea cu sarea, ci o dulie mică, altfel numită fasung minion. În magazin însă, afli foarte multe lucruri, unele mai bune, altele mai puțin bune. Dar, repet, altele! Astfel, nouă ni se spune că unitatea desface peste cinci mii de articole, dar că, de pildă, fasunguri minion n-au mai primit de aproape un an. Stăm de vorbă cu responsabila unității, Marioara Cîrstea.

— Deci, tovarășă Cîrstea, magazinul dumneavoastră este unul dintre cele mai solicitate. Aici caută lumea orice, sticlărie, obiecte din plastic, tîrbușoane, dispozitive de ascuțit cuțite de bucătărie, broaște, chei, cratițe, oale, farfurii, detergenți, mă rog, dar ce nu caută...

— Și găsește. Pentru că, în general, sîntem bine aprovizionați.

— De ce în general?

— Momentan nu ne-au venit o serie de articole. Astfel, sînt frecvente cererile de oale, cratițe, ibrice sau, la sticlărie, de diverse vase. Și în ciuda comenzilor noastre către ICRM, întreprinderea prin care ne aprovizionăm, nu putem răspunde solicitărilor.

— De pildă.

— Uitați, am făcut în 25 noiembrie o comandă la 29 de articole de sticlărie, comanda are numărul 2921. Am primit doar 18 articole și nici acelea în cantități suficiente. Sau la vase emailate, la comanda nr. 80 din 4 decembrie prin care solicităm 44 de sortimente, au sosit doar două, seturile Margareta decor I, cratițe și oale.

— La raionul „fierărie", gestionarul ne spunea că armăturile pentru robinete, așa-numitele „obertaine", veneau înainte separat și costau în jur de zece lei...

— Exact, acum vin împreună cu robinetele și costă cam 23 de lei. Omul n-are nevoie de tot robinetul, ci numai de aceste armături, dar n-are ce face și cumpără totul.

— Cineva cerea, de asemenea, un lucru mic, un arc pentru capetele de autosifon, și i s-a răspuns că nu există.

— Este vorba de arcurile mari pentru autosifon, care, deocamdată, ne lipsesc.

— Și ce trebuie să facă cetățeanul?

— Să cumpere tot capul de sifon.

Mai aflăm de la șefa de unitate că gestionarii magazinului se duc de două ori pe săptămînă la depozitele ICRM-ului, doar-doar....., că dînșii fac tot de două ori pe săptămînă comenzi, reînnoindu-le și pe cele neonorate, că, în felul acesta, se consumă și hîrtie și timp, că deci unitatea, în ceea ce o privește, depune mari eforturi pentru ca toate să meargă strună și cetățeanul să găsească ce caută. Dar, cum am văzut, unele mărunțișuri devin o problemă și pentru vînzători și pentru cumpărători.

*

Ne aflăm la ICRM, în Șoseaua Viilor nr. 14. Interlocutor, directorul adjunct Ion Dumitrache.

— Cum a fost anul 1978, din punct de vedere al aprovizionării, tovarășe director?

— Am avut cu mult mai multe produse, sortimental și cantitativ, decît în 1977. În plus, și calitatea lor a fost mult mai bună. Însă cerințele au depășit cu mult ritmul normal de desfacere.

— Ce înseamnă ritm normal?

— În 1977 era de 7—10 la sută. Anul acesta au fost produse la care ritmul a ajuns la 25 la sută. Este, dacă vreți, și efectul direct al creșterilor de retribuție, al creșterii bunăstării pentru că foarte mulți cetățeni s-au mutat în apartamente noi. Din această cauză au apărut însă o serie de restanțe la unii furnizori, care nu și-au respectat contractele.

— Cum se stabilește necesarul cînd se încheie aceste contracte?

— Se ține seama de datele statistice ale anului anterior, date, notați vă rog, care sînt actualizate pe baza unor sondaje efectuate cu aparatul comercial. Se ține cont, de asemenea, de studiile făcute de Institutul de cercetări comerciale privind cererile populației. Noi facem deci comenzile și întreprinderile ne spun cît ne pot da.

— Dintr-o anchetă pe care am efectuat-o la magazinul „1001 articole", am constatat că lipsesc unele articole foarte solicitate, pe care noi le-am numit mărunțișuri, dar după care oamenii umblă de foarte multă vreme. Care este situația?

— Într-adevăr, la grupa de articole mărunte, de uz casnic și gospodăresc, există restanțe, la unii furnizori, pe 11 luni ale anului, de aproximativ 20 milioane lei. Lipsesc astfel lacăte, chei yale, fasunguri minion sau dulii mici. Pe unele le-am importat și am asigurat necesarul.

— Din relațiile pe care le aveți cu furnizorii, de pildă cei care execută dulițe, unde rezultă că ar fi cauza restanțelor?

— De pildă, pentru dulițe cu talpă este necesară o piesă micuță numită **niplu**, pe care întreprinderea „Electrobanat" din Timișoara n-o poate realiza în cantitățile cerute. Așa ni s-a spus. Se lucrează piesa respectivă la un singur strung care nu face față. Părerea noastră este că ar trebui să se găsească o modalitate, fie ca piesa s-o execute o cooperativă, fie o școală, în timpul orelor de practică, pentru că nu este mare lucru. Și cu alte piese asemănătoare cred că se poate proceda la fel, desigur, la alte produse.

— În privința pieselor mici, deci s-ar găsi o posibilitate cu puțin interes din partea întreprinderilor. Dar, de exemplu, la vasele emailate?

— Și aici sînt restanțe importante. Unii furnizori ne explică că sarcinile contractuale le ridică unele probleme. Dar eu vreau să-i întreb pe cei de la Întreprinderea de vase emaliate din Sighișoara ce i-a împiedicat să ne livreze marfa conform contractului. O cauză este aceea că întreprinderea trebuia să lucreze la capacitatea proiectată încă din luna mai și, iată, n-o face nici acum. Desigur, există în unele întreprinderi cauze obiective, dar nu pricepem de ce IPL Mobila București nu ne poate livra funduri pentru tocat zarzavat sau IPPC — Cluj-Napoca piulițe pentru usturoi?

— Noi, care le căutăm, nu pricepem nici cît dumneavoastră. Dar vă rog să-mi mai spuneți ceva: relațiile dintre întreprinderea dumneavoastră și unitățile pe care le aprovizionați decurg cu totul și cu totul normal?

— Vi s-a spus ceva de la vreo unitate?

— Nu.

— În general colaborăm bine cu unitățile, deși unora le reproșăm faptul că nu asigură o continuitate între două aprovizionări. Sînt șefi de unitate care nu comandă cantități suficiente fie de teama de a nu avea stocuri...

— Chestiune normală, dacă presupunem că respectivul responsabil cunoaște pulsul pieței, cum se spune...

— ...fie din lipsa de spațiu din unitate. Da, dar teama de care vorbeam este nejustificată cîteodată.

— Una peste alta, unele mărunțișuri ne fac necazuri nouă, cumpărătorilor.

Înțelegem din această anchetă că un număr de produse necesare în fiecare casă lipsesc din magazine fie din cauza unor furnizori, fie, așa cum ne sugera tovarășul director adjunct, din „teama" nejustificată a unor responsabili de magazine de a nu face stocuri. Aici se mai poate discuta. Dar esențialul este altul. Cîteva produse lipsesc din rafturi. Cele mai mărunte pentru că nu beneficiază de o soluție satisfăcătoare pentru a fi executate, altele, mai mari, pentru că de pildă o fabrică întîrzie să lucreze de cîteva luni bune la capacitatea normală. Sînt doar cîteva exemple care ne lămuresc cît de cît. Dar nu de lămuriri avem nevoie pentru a cumpăra un ibric sau o dulie.

MIRCEA RAICIU ■

Unii oameni, cînd trec din lumină în umbră

Omul are timp de toate. Așa zice. Dacă omul stă și se gîndește bine, vede că așa chiar și este. Dacă, de exemplu, își face timp să meargă la un film, împreună cu soția și copiii, el poate avea norocul de a-l vedea sănătos și nestingherit de nimeni și de nimic, după cum, din păcate, aceeași împrejurare îi poate prilejui meditații dintre cele mai filozoficești cu privire la schimbările de psihologie și comportament ale unora, cînd trec din lumină în umbră. Uneori se întîmplă ca din preajmă cineva să rîdă prea tare, să comenteze lung și nepotrivit ceea ce filmul povestește, să bizuie ca o mîrțoagă, să zbîrnîie ca un bondar, să saghiuie față opriștea, să murmure, să șoptească, să hîrîie, să-și propteacă genunchiul în speteaza scaunului din față și să execute, într-un cuvînt, tot felul de operații din acestea strîmbe și necuviincioase, [illegible] de-a sfida și enerva pe cei din jur. De cele mai multe ori, activități de felul celor de mai sus se desfășoară în grup. Simți răsuflarea grosolie a grupului în ceafă. Dacă te întorci și, ca să folosim un cuvînt la modă, îi atenționezi, inamicul liniștii publice îți învăluie flancurile, îți fornăie în continuare pe la urechi și indignarea te face să vezi filmul în alb și negru, oricît de colorat ar fi. De bună seamă, în toată această luptă care se duce, cîteodată, în sălile cinematografelor bucureștene, nu intră în discuție reacția spontană și normală a spectatorului. Bucureșteanul nu este un om închis și mocnit. O întreagă literatură ni-l arată bun, sincer, glumeț și inteligent, iar dacă atunci cînd îi place un lucru spune că-i place și cînd nu-i place spune că nu i-a plăcut, nu se îndîrjește să-i convingă și pe alții să creadă ca el. El este același om, pe stradă sau într-o sală de cinema. Cine sînt însă cei care, intrînd într-o asemenea sală, lasă să înflorească în ei cuvinte și obiceiuri strunite la lumina străzii?

La „Patria", unde evolua mai zilele trecute un grup alcătuit din patru inși, n-am reușit să le aflăm numele. Filmul, „Ecaterina Teodoroiu", este bun sau nu. Nu despre asta e vorba acum. Dar la un asemenea film vii, oricum, cu sufletul pregătit să înveți ceva, să desprinzi ceva folositor. Vezi acest film, nu numai din rîndul cutare, scaunul cutare, ci și din perspectiva dată de tot ce-ai văzut și auzit de cînd trăiești, de tot ce-ai simțit și gîndit despre patrie, despre istoria țării. Dar iată că, în timp ce sublocotenentul Ecaterina Teodorolu tocmai vorbește soldaților plutonului ei, din rîndul celor patru, bine înfășurați în pînza întunericului din sală, vin cuvinte care-ți saltă brusc, de mînie, circulația sîngelui. Admonestat de cei din preajmă, grupul se apără, înverșunat, cu toate armele mojiciei. Scîrțîie, tușește parcă apucat de tuse măgărească, își plescăie limba și efectul e acela al chipcitului apei la mai. Resursele grosoniței, lăsate să curgă în voia lor, fără a întîlni un obstacol serios, un baraj de nepătruns, sînt inepuizabile.

Cu ajutorul locotenentului Iosif Sarkozi și al sergentului major Gheorghe Vînjanu de la circumscripția 7 miliție, încercăm să rupem feregeaua aceasta de întuneric și anonimat. Este ora 15,15. La cinematograful „Luceafărul" rulează filmul „Cascadorii", producție a studiourilor americane. Sus, lîngă aparatul de proiecție, Viorica Burculeț are grijă ca, fără întrerupere, vălătucii de lumină cu reflexe verzui, roșii, albăstrii răsfirați în fascicul peste creștetele a 800 de spectatori, să se reverse pe cadrul alb al ecranului și să întruchipeze acolo un film cu „bătăi, urmăriri de mașini, violență", după cum afirmă chiar unul dintre personaje. Un film din acelea care hurue și fac de la început pînă la sfîrșit un zgomot asemănător trecerii în viteză a unui mărfar gol pe un viaduct cît se poate de înalt. Filmul are și scene tari, dar asta nu-l ajută cu nimic și în ciuda faptului că, de exemplu, un bărbat cade de la înălțimea la care zboară cocoș, și se prăbușește ca o ghiulea la pămînt [illegible] ând groaza în bieții spectatori, „Cascadorii" lasă treptat impresia penibilă și dezastruoasă a unui avion care fuge cu motoarele ambalate la maximum dar fără să reușească să se desprindă de pămînt. Pe ici, pe colo banda sonoră este mai moderată, tărăboiul mai lasă loc și cîte unui moment, binevenit, de liniște. Sînt chiar clipele în care auzi „grupurile" cum ciriile într-un colț sau altul, lucrînd în necazul celor din jur și făcîndu-și simțită prezența ca niște cîrîțe prin nisipul întunericului din sală. Stăm pe rîndul 14. Pe rîndul 15, mai spre dreapta, zărim doi flăcăi foarte grijulii unul față de altul din moment ce își citesc pe rînd replicile personajelor, dar complet lipsiți de grijă față de cei de alături. Comentariile și ironiile lor, comentarii și ironii de rîndul 15! Mai tîrziu, după film, am aflat că se numesc Ion Barbu, 23 ani, sudor la Întreprinderea de autoturisme Pitești, aflat în Capitală ca să-și petreacă, în mod cît mai plăcut, concediul de odihnă, și Costea Pavel, 20 ani, din Zăpodeni — Vaslui, fost dulgher pînă pe 30 noiembrie, cînd i-a desfăcut contractul de muncă pentru absențe nemotivate. Un alt grup, care acționase mai prin spatele sălii, pe rîndul 28, era alcătuit din Constantin Tatomir, de fel din comuna Fundulea — Ilfov, muncitor la o unitate de marochinărie de pe strada Țesut Doamna, și Marin Gheorghe de [illegible] Ilfov, de comuna Grad[illegible] Sil[illegible], muncitor necalificat la coop[illegible] Constructorul din Capitală. Aceștia din urmă nu numai că deranjase cu intervențiile sale spectatorii de pe lîngă ei, crezîndu-se cu adevărat acasă, își aprinsese și țigara în incinta cinematografului. Evident, toți acești vajnici purtători, în umbră, ai numelor lor, n-au mai găsit la lumină [illegible] o explicație faptelor pe care le săvîrșiseră. Ba, dimpotrivă, au cerut chiar ca [illegible] se poate de frumos și cuviincios [illegible] să fie iertați, mai ales după ce lucrători de miliție le-au făcut mai în amănunt cunoscute prevederile Decretului 153/1970 cu privire la liniștea și ordinea publică, prevederi potrivit cărora unele fapte petrecute prin sălile cinematografelor intră sub incidența Codului penal. Iată ce se întîmplă cînd cineva vine în sală și vrea să atragă atenția asupra sa de parcă ar juca în filmul respectiv.

Filmul se vede din sală, nu de pe ecran. Pe ecran se suie doar mușchii, vara.

D. CONSTANTINESCU ■

„Caminante"

Jurnal mexican (40)

Palenque

4.

Observ cu surprindere că statuile sînt făcute dintr-o piatră moale și poroasă, **tezontli**, care se găsește și azi din abundență în această regiune ; piatră ușor de lucrat, amănunt important pentru niște sculptori ce foloseau unelte rudimentare, dar expusă să cadă mai repede victimă timpului. Oare artiștii maya nu și-au pus această problemă ? Sau nu i-a interesat ? Mi s-ar părea ciudat să fie așa și oarecum împotriva sensului artei, care niciodată n-a acceptat moartea spre deosebire de cinismul celor ce ne-au spus că în realitate numai moartea cîștigă (și uneori ajutînd-o chiar în acest sens !). Nu cred că arhitecții care au suit pe Acropole ar mai fi ridicat Parthenonul știind că într-o zi printre stilobați vor foi șopîrlele ; sau că vechii egipteni au adus granitul de la mari distanțe la Luxor și Karnak pentru ca într-o zi sfincșii să fie îngropați în nisip ; sau că pietrele calendarului dac trebuiau să măsoare numai istoria strămoșilor noștri. Arta a vrut totdeauna să înfrunte timpul și am putea judeca, fără să riscăm prea mult, ceea ce a crezut despre viitor fiecare epocă după mărturiile artiștilor ei. Dacă mayașii n-au rezistat tentației de a-și colora statuile, ca și grecii, ei au făcut-o, desigur, cu gîndul că această strălucire va dura. Că ploile și timpul au demachiat aceste statui, lăsînd piatra să vorbească singură e un fapt fără importanță cînd vrem să înțelegem din ce gînd s-au născut. Dealtfel, analizele micrografice au permis să se reproducă în culori figurile originale, viguroase și expresive, chiar dacă nu tocmai pe gustul nostru (care are însă o scuză : **le peché c'est le Grec,** vorba lui Gauguin).

În timpul lucrului, artistul maya era considerat sacru. Trebuia să-și abandoneze familia și să se închidă într-o împrejmuire răcoasă anume pentru asta în curtea templului, unde lucra cu dalta sa de piatră și cu măciuca de lemn, urmînd o dietă riguroasă constînd în cîteva **tortillas** uscate și cîteva căni de apă pe zi. La sfîrșit, cînd sculptura era dusă în carierul preoților pentru a fi pictată, sculptorul își putea relua viața normală. Ce valoare să dăm acestor amănunte altă decît aceea că niciodată arta adevărată n-a fost o distracție, un joc ? Cei ce vorbesc despre artă ca despre un lux inutil sînt mai departe de ea decît sculptorul barbar care ne face să zîmbim cu dieta sa. Căci amănuntele, uneori pitorești, despre felul cum au lucrat diverși artiști sau scriitori nu sînt, desigur, decît mișcarea de suprafață a nevoii lor interioare de a se apropia de misterul creației în această privință, cazul unui Rubens în al cărui atelier era un du-te-vino continuu și care se simțea bine pictînd sub privirile admiratorilor și curioșilor nu e cel mai semnificativ. Poate nici cazul lui Zola care vrînd să descrie un dineu a copiat din ziare menu-ul de la un dineu oferit de un ministru francez ; vrînd să descrie gara Saint-Lazare a studiat cu lupa tabloul lui Claude Monet reprezentînd această gară ; și vrînd să-l descrie pe Napoleon al III-lea a apelat la Flaubert care i-a mimat mersul puțin ezitant al lui Louis Bonaparte. În schimb, Michelangelo singur pe schele în Capela sixtină, patru ani, afurisind poziția în care trebuia să stea și pictînd mai departe îndîrjit, desăvîrșindu-și opera, fără să permită nici măcar papei s-o vadă în timpul lucrului, nu ne mai îngăduie să zîmbim .. Nu e totuși o legătură între el și sculptorii maya ? Nu seamănă îzbitor povestea frescelor din Capela sixtină cu povestea acestor statui ?

■

— Ce zi e astăzi, señor ?

Iarăși vocea lui Tatle... Iată că aici, unde ni se pomenește mereu de obsesia calendarului, am pierdut aproape rostul zilelor. Într-adevăr, ce e astăzi ? Joi ? Așadar, săptămîna aztecă se apropie de sfîrșit. Și sînt din ce în ce mai multe altare de sacrificii în sud...

— Poate că nu numai vulturii au venit în vîrful piramidei, señor, ci și șerpii, ca să lingă urmele de sînge. Dar ei n-au deosebit pietrele decît după căldura lor sau răcoarea lor, nu după cît erau de apropiate de cer și după ceea ce urmareau. Și au coborît iarăși să ridice ochii spre păsări.

— Ce vrei să spui, Tatle ?

— Aceste piramide au înfruntat frica, señor.

— Frica ?

— Da, señor. Cînd omul nu s-a mai tîrît, a văzut la picioarele lui un șarpe mort. Pe urmă a căzut lîngă el și o pasăre moartă. Ce să nu se mai teamă, a ridicat acolo o piramidă de piatră.

(Dacă Tatle are dreptate înseamnă că singurele opere durabile din momentele cînd omului i-a fost frică sînt cele care au înfruntat frica într-un fel sau altul.)

— Asta le-ai cerut, Tatle, zeilor suind piramidele, să fie ca sculptorii cînd cioplesc piatra ?

— Nu mai cer zeilor nimic, señor. Tot ce am nevoie este aici. Amiaza ca un fruct parfumat, treptele piramidelor, rîul care vine din junglă... Cu aceste lucruri pe care le văd în jurul meu pot vorbi despre orice. Îmi pot aduce aminte cum s-au întîmplat toate și mă pot gîndi la ceea ce va urma.

— Atunci de ce rătăcești, Tatle ?

— Eu sînt ca florile de pe ruine, señor. Peste tot am același înțeles.

Lumina amuțește acum totul într-o amiază parcă fără sfîrșit. În definitiv, există momente cînd tăcerea e singura care nu exclude nimic din ceea ce simți.

Plecăm. Copacii se răresc, cîmpul și pășunile triumfă din nou și Palenque dispare la orizont. Poiana oceea cu promontorii verzi, cu soare extenuant, cu piramide tăcute și temple cenușii, cu rîul care vine din junglă și cu un om care tăia iarba cu o **mochete** apărînd parcă amiaza... Amiaza ? Nu, o idee. Pe întinderile aride ale singurătății, vor crește într-o zi pădurl. Dar asta e cu totul altceva decît victoria junglei.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

Cluj-Napoca : Expozițiile TRIBUNA

Vladimir Zamfirescu : „Portrete"

Revista clujeană **TRIBUNA** organizează de mai mulți ani expoziții de artă plastică. Au expus pînă azi în birourile redacției șaizeci de artiști din mai toate generațiile și din toată țara. Acum a fost invitat să vină cu lucrări pictorul Vladimir Zamfirescu, unul din cei mai buni studenți ai meșterului Corneliu Baba și, după opinia noastră, portretist de spiță aleasă, interesat de firile meditative, trăind delicat penumbra, firi mărturisind o anume dureroasă uimire și o anume încîntată suferință la faptul că sînt, că trăiesc și prin simțuri. Puțini pictori care să înțeleagă și să zugrăvească atît de convingător spiritualitatea unui obraz alb de femeie, frumusețea, sublimul chiar al unui chip oarecare, ars însă de-o mare și îndelungată așteptare, cu o neostenită fierbințeală în adîncul privirii. În lucrul lui Vladimir Zamfirescu deosebim două perioade, cea de astăzi alcătuindu-se oarecum surprinzător, după ani buni de manieră suprarealistă. El s-a făcut cunoscut, prin urmare, cu o serie destul de întinsă de pînze care povesteau cam teatral neliniști de împrumut, pînze mai degrabă modeste sub unghi artistic, dar făcînd — pe fondul unei susținute pasiuni pentru snoava cu ingredient fantastic a unei părți din publicul expozițiilor de artă — figură novatoare. Ca atîția alți tineri, Vladimir Zamfirescu difuza idei plastice de pe aiurea, cu observația că n-a părut niciodată foarte convins de spectacolele pînzei la care tocmai lucra. Un meșteșug sigur și o voință de a ilustra teme în care nu se simțea prea sigur, iată modul anilor săi de așezare. Ce a urmat apoi, nu se explică decît prin aceea că orice lucru are o cauză. Dacă în opera de început cauza picturii de acum aproape că nu se vede, nu înseamnă că ea nu va fi stat pe undeva, nu va fi pregătit tainic — și tot în portretistică, fără îndoială — adevărul original al operei ultime, un adevăr manifestat în pînze cu lucrătură fină și gravă, pe format mediu și mic, aproape pierzîndu-se în simezele expozițiilor colective. De la Corneliu Baba și, prin lecția lui, cu respectul aproape religios pentru o tehnică picturală mereu mai îndrăgită, mereu mai potrivită scopului — o tehnică despre care ar fi nedrept să zicem că e îndatorată unor pictori din vechime, de moment ce nu ne trăim cutezanțele decît îndatorîndu-ne profund trecutului — cu priceperea migăloasă, mai bine-zis, a pictorului breslaș, crescut în iubire pentru meserie, fie ea meserie de artă, Vladimir Zamfirescu are deodată curajul de a da numai ce voiește realmente a da : portrete, Un gen puțin frecventat azi. Pictorii evită portretul pentru că e o treabă extrem de dificilă ; publicul de asemenea, pentru că noua școlastică estetică în relația fotografie-pictură l-a speriat. E știut ce forță au uneori sentințele comentatorilor de artă. A fost suficient ca un mediocru să-l socotească cîndva pe Leonardo da Vinci „un genial nerealizat" ca butada asta suficientă să stea în drmul evidenței. Am citat dinadins numele bunului florentin. Vladimir Zamfirescu trage mult folos din studiul desenului acestuia. Exercițiul idealului davincian vine, bineînțeles, pe fondul unei simțiri filosofice moderne, străbătută de neliniști mult potrivite nouă, dar smerenia tînărului artist la înălțimea unui crez de absolut nu poate să fie decît folositoare artei sale. Vedem astfel că linia portretului la Vladimir Zamfirescu are o dulceață intens luminată de spirit, că epiderma personajelor reprezentate e dătătoare de lumină, o rază blîndă și muzicală însuflețind și privirea.

Revenind asupra seriei de expoziții de la **TRIBUNA** trebuie să spunem că aici avem exemplul unui spațiu intelectual armonios preparat. Artiștii invitați să prezinte lucrări realizează un profitabil contact cu scriitorii. Sprijinite dintr-un început de redactorul-șef al revistei, marele prozator Dumitru Radu Popescu, selecțiile pregătite de Irimie Negoița află acum, spre sfîrșitul lui decembrie — pe lîngă tipăriturile de moment în redacția aceluiași — bucuria unui catalog cuprinzător cît o carte. Dacă revistele noastre literare s-ar încumeta — așa cum o face **TRIBUNA**, așa cum și revistele **VIAȚA STUDENȚEASCĂ** și **AMFITEATRU** cu Expozițiile „A" o fac — la mai mult bine cultural, am completa viața artelor plastice, dîndu-i cam ce-i lipsește : reflectarea consecventă a fenomenului în pagina de revistă, o înțelegere mai proprie a chestiunilor domeniului.

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografie de VASILE MINECAN ■

Cronica spectacolelor

Colocviul de regie — Vaslui

La a III-a ediție a Colocviului regizorilor din teatrele dramatice, care s-a petrecut între 11 și 18 noiembrie 1978 la Bîrlad și Vaslui — patronat de excelente gazde — dintre toate spectacolele propuse ca temei faptic pentru discuții, cel al Teatrului Național din Iași cu Dansul morții de August Strindberg, a fost singurul regizat de o debutantă : Sorina Mirea.

Spectacolul a fost aplaudat, chiar cu entuziasm, de publicul din rîndul 6 și următoarele ; și aplaudat, cu zgîrcenie, circumspecție și ceva afectare de către publicul primelor 5 rînduri, ocupate de invitații la colocviu, specialiști în ale teatrului. Iar la dezbaterea de a doua zi, colectivul spectacolului, în frunte cu regizoarea, a ascultat o sumă bunicică de reproșuri, rostite cu profesionalism (ba chiar cu tehnicism), onestitate și intenții de ajutor. E posibil ca o critică argumentată să fie mai bună decît o laudă, mai ales la început de drum și pentru un caracter rezistent.

În ceea ce mă privește, socotesc că regizoarea Sorina Mirea are exact aceste merite : s-a angajat, de la primul său pas în meserie, în descifrarea și montarea unei piese evident dificilă ; a dat, implicit, cu barda în prejudecata (belferească, în special) că un debutant trebuie să fie cuviincios și răbdător pînă capătă, de la viață și de la practica profesională, puterile și dreptul de a ataca marele repertoriu ; a cutezat să promoveze o viziune inedită asupra personajelor, a relațiilor dintre ele, a dramei lor, a chipului lor, a înfățișării lor ; și-a încercat puterile cu actori cu vechime, le-a învins neîncrederea, firească, într-un regizor începător, ba i-a și cucerit ; s-a străduit să aplaneze, și parțial a reușit, conflictul inerent dintre o concepție regizorală aparținînd unei generații și stilul de joc al actorilor unei alte generații; a dus bătălia, în primul rînd, cu fondul meseriei sale — concepția — și abia în al doilea rînd cu mijloacele meseriei. Fără îndoială, spectacolul său este afectat și de greșeli : a amestecat — dar nu bine, nu pînă la fuziune, nu pînă la fericita lor subordonare față de ideile spectacolului — mijloace teatrale de genuri diferite și din epoci diferite ; adesea exagerat unele efecte și, mai grav, unele găsenițe au fost gratuite, fără rost. Iar altele aveau logică însă nu emoționau. Oricum, debutul Sorinei Mirea se face sub semnul ambiției și chiar al puterii intelectuale, al poftei de nou și al curajului. Păcat — însă un păcat pe care timpul și voința îl pot absolvi — că la capitolul știința meseriei n-au ținut-o decît sporadic puterile.

Dan Jitianu trebuie remarcat pentru scenografia dar și pentru afișul spectacolului și coperta caietului program, pentru întreaga sa muncă subordonată gîndirii regizoarei.

Stimă pentru Adina Popa, Dionisie Vitcu, Puiu Vasiliu și Lidia Nicolau — actorii care au slujit tinerețea cu o încredere și o dăruire concretă, o muncă față de care mare parte din populația profesionistă — regizorii, frățește, mai abitir decît criticii — a colocviului s-a oarn dovedit conservatoare. Spun vorbele astea pentru că totuși, nimeni pînă acum, nici un regizor cu state vechi și glorie mare, n-a văzut că Edgar și Kurt și Alice pot fi doi omuleți — primul civil, celălalt militar, ambii diminuați de timp — și o femeie degradată de ani, și de viață, și de căsnicie, dar care, inconștient-feminin, se vopsește ca o paparudă — și că pot fi trei parteneri într-un dans al timpului dinaintea morții, trei personaje clinice oferite spre vedere, într-un ambalaj de plastic, de o regizoare molipsită, juvenil, de cinism, pentru că prea s-a contopit cu ele.

NELU IONESCU ■

Cronica TV

Vieți exemplare

Viețile exemplare au fost și rămîn un subiect preferat al reporterului. Dar încercarea de a le reconstitui numai prin instrumentele dialogului se dovedește o treabă dificilă. Autorul prim-planului difuzat vineri seara s-a ambiționat să depășească acest handicap natural, străduindu-se să imprime emisiunii ritm și varietate cu ajutorul peliculei de arhivă. Artificiu inutil. Pe fondul unor scene de muncă, aducerile aminte ale interlocutorului s-au consumat în aceeași manieră discursiv-declarativă, lipsită de forță de sugestie și fior emoțional.

De fapt, vorbind despre toate acestea, nu facem decît să amintim cîteva adevăruri arhicunoscute : nu orice fapt de viață poate fi convertit în reportaj filmat și nu oricare cetățean pașnic își poate păstra firea și gîndurile sub incendiul reflectoarelor, transformîndu-se de la o zi la alta în erou de portret cinematografic. Darul vorbirii e un lucru rar și, în general, se naște mai anevoie pe terenul muncii productive, acolo unde, deci, se muncește mult și se vorbește puțin. E adevărat, există și excepții. În primul rînd, oamenii cu viață și profesiune-spectacol. Actorul, aviatorul, cîntărețul, sportivul sînt ciliva dintre aceștia. Se mai găsesc apoi și dintre cei capabili să monologheze în fața camerei de luat vederi, animînd spațiul emisiunii cu istorii palpitante, cu vorbe de duh, cu replici spontane. Dar cei mai mulți sînt ca mine, ca tine, ca inventatorul Anton Gîrbacea, atît de dinamic în viața de toate zilele și atît de șters într-o emisiune portret. (Interesant de remarcat că personajul secundar, micuța Antoanela, scutită de întrebările reporterului și filmată pe furiș, și-a păstrat tocmai de aceea prospețimea și autenticitatea). De ce, cu alte cuvinte, să intrăm în competiție, atunci cînd nu e cazul, cu reportajul scris sau cu filmul de ficțiune inecînd imaginea sub potopul de cuvinte și obligînd eroul să-și învețe rolul ca la teatru?

Excelentă și binevenită ca întotdeauna, emisiunea „România pitorească". Am sugera totuși realizatorilor mai puține popasuri în orașe și stațiuni balneare și un mai activ îndemn pentru excursii montane și alpinism, sporturi atît de îndrăgite de părinții noștri și atît de uitate în zodia zeului-automobil, a televiziunii, cafébarurilor și serenadelor pe bandă magnetică.

După excelentul serial de simbătă seara, obișnuita emisiune dramatică de satiră și umor. Din nou scenete didactico-naive, poante stoarse cu compresorul, mini-bancuri încurcate în bărbi matusalemice. (Reținem o mostră : „Cui îi scrii vederea ?", „Mie însumi", „Și ce-ți scrii ?", „Nu știu, încă n-am primit-o".). Nimic mai jenant, mai greu de suportat decît o glumă proastă. Și cronicarii o spun mereu, consumînd tone de cerneală tipografică. Mai adăugăm și noi o picătură. Poate avem norocul să fie ultima. Pînă una alta ne întrebăm, ca mulți alții, de ce nu se revine la vechea formulă a spectacolului de varietăți : dans, muzică, scheciuri. Genul e desuet, dar, oricum, onorabil.

LIVIU TIMBUS ■

Rubrica mea

Eroii noștri

În secolul trecut, una din cărțile cele mai răspîndite a fost aceea a scriitorului englez Thomas Carlyle, *Eroii* (1840), carte prin care slăvea energia unor personalități marcante ale istoriei și ale culturii universale. Cultul eroilor, preconizat de el, pleca de la o concepție individualistă : aceasta nu ținea suficient seamă de rolul maselor și de împrejurările care au inlesnit acțiunea și gîndirea celor ce au fost, de fapt, exponenții popoarelor respective. Mi-am amintit de *Eroii* lui Carlyle, citind insuflețitele reportaje ale lui Ioan Chindriș, în *Chipuri din hronicul neamului*, apărută la Editura Albatros (1977) în colecția *Memoria pămîntului românesc*.

După ce relevă „Poezia adîncă a infolioilor", a cărții vechi mai în genere și a documentului, din sînul bibliotecilor, autorul trece în revistă un șir impresionant de eroi ai faptei și ai gîndirii românești, de la Burebista, realizatorul întîiului stat dac unitar, și de la primii voievozi români din Transilvania, atestați în *Cronica anonimă* a lui Bela IV, pînă la cititorul Bibliotecii Academiei Române, Ioan Bianu, care a organizat și a condus timp de peste o jumătate de veac înalta instituție culturală, astăzi, vai !, deposedată, una cîte ana, de colecțiile ei, care i-au făcut fala și au înlesnit elaborarea unei vaste serii de lucrări fundamentale în domeniile științelor omului și ale naturii.

Ceilalți eroi ai cărții, ilustrată cu planșe în afară din text, sînt Mircea cel Bătrîn, Doja, Mihai Viteazul, Dosoftei, Miron Costin, Constantin Brîncoveanu, Dimitrie Cantemir, Ioan Neculce, Petru Aron din Bistra, Gheorghe Șincai, Tudor Vladimirescu, Gheorghe Lazăr, Gherman Vida, Eftimie Murgu, Aaron Florian, Ion Heliade Rădulescu, Ioan Catina, Nicolae Bălcescu, Alecu Russo, George Barț, Mihail Kogălniceanu, Avram Iancu, liceenii clujeni din jurul publicației manuscrise *Zorile* (1845), Simion Bărnuțiu, Alexandru Bătrîneanu, *„eroul numărul 1* al revoluției transilvănene de la 1848–1849", Timotei Cipariu, Axente Sever, Ioan Roată, Alexandru Papiu-Ilarian, Ioan Fekete Negruțiu, confesorul revoluționarilor transilvăneni spînzurați, Eudoxiu Hurmuzaki, Ioan Micu Moldovan, Badea Cărțan, Vasile Pop și Nicolae Cartojan.

Impresionanta suită de eroi ai faptei și ai gîndirii a fost concepută, în mare parte, cu ocazia unui pelerinaj al reporterului la locul de naștere sau la mormîntul celor slăviți, din cele cunoscute. Astfel nu se știe exact unde s-a săvîrșit din viață cel mai chinuit dintre istoricii Școlii ardelene, Gheorghe Șincai : în satul Șinca, de lîngă Munții Tatra, sau, potrivit unei legende, în Bobota Sălajului. Din acest sat, la 2 noiembrie 1966, cînd s-au împlinit 150 de ani de la moartea autorului *Hronicului*, și-a dăruit Ioan Chindriș paginile de vibrantă evocare. Tudor Vladimirescu a fost și el pomenit, dar de la Tismana, la 150 de ani de la istorica lui proclamație (23 ianuarie 1821). După 195 de ani de la nașterea lui Gheorghe Lazăr, creatorul școlii române moderne a fost evocat în satul său natal, la Avrig ; pe mormîntul său, ridicat din pioasa inițiativă a contelui Scarlat Rosetti, au fost gravate versurile de epitaf ale defunctului însuși : „Viețuitoriule / Stăi puțintel și cetește / Dup-aceasta socotește / Trista omului soarte / Nepregetătoarea moarte. / Ce ești tu, eu am fost / Aceasta învață de rost. / Ce sînt eu acum, vei fi / Cînd ceasul îți va sosi".

Dintr-un raport al poliției imperiale habsburgice, care dădea semnalmentele revoluționarilor, spre a fi arestați ca niște criminali de rînd, aflăm trăsăturile bănățeanului Eftimie Murgu, astfel portretizat în august 1849 : „...în vîrstă de 42—45 de ani, de statură mijlocie, zvelt, fața puțin prelungă, culoarea feței măslinie, părul negru, fruntea bombată, sprîncene stufoase negre, gura proporționată, dantura completă, mustață și favoriți largi, bărbia rotundă. Părul capului fiind lung și creț de la natură, atîrnind pe umeri, poartă capul încovoiat și cînd merge, privește în pămînt, face pași mari și privește cu o mină gravă".

După cum se vede, omul a impus și acelora ce se doreau zbirii revoluționarului neînfricat.

Impresionat de personalitatea multiplă și complexă a lui George Barițiu, Ioan Chindriș se arată ispitit a-l socoti un supraom (ca în viziunea dilatată a lui Nietzsche), pentru munca sa uriașă de publicist, de corespondent, asaltat de zeci de mii de scrisori și de colecționar de alte zeci de mii de vechi documente, „eclatant de interesante". Ce s-au făcut toate acestea ? Nu ni se spune, iar despre portretul său spiritual sîntem asigurați că ar fi „deocamdată imposibil". Aceste rînduri au fost scrise în noiembrie 1973. „Imposibilul" a realizase învățatul Vasile Netea în 1966.

L-am cunoscut și noi pe profesorul Nicolae Cartojan (1883–1944), eminent cunoscător al literaturii noastre vechi, a cărei istorie, rămasă neisprăvită, a trasat-o în trei substanțiale fascicule. Era un mare muncitor, care a lăsat și alte două cărți fundamentale, despre cărțile populare de origine slavă și greacă. Nu sîntem însă de acord că ar fi edificat „pentru întîia dată în cultura noastră o reconstituire vie, ardentă, a trecutului literar". Acest elogiu se cuvine lui N. Iorga, primul și cel mai important istoric al literaturii noastre vechi, pe care a reînviat-o cu un mare talent de vizionar și de erudit. N. Cartojan a fost și el un erudit, nu însă și un vizionar.

Cartea lui Ioan Chindriș ne călăuzește într-un pelerinaj plăcut și instructiv la izvoarele marilor înfăptuiri naționale, istorice și culturale.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Cronica literară

Nicolae Dragoș: „Ritualuri intime"

Ultimul volum al lui Nicolae Dragoș înscrie un moment hotărîtor în evoluția poetului. În *Cu inima curată*, bunăoară, predomina oda civică și patriotică. Acum lirismul s-a interiorizat vizibil, a devenit un „ritual intim". Nu fiindcă așa vrea neapărat autorul — în fond, el rămîne același. Se concentrează însă mai mult asupra lui însuși, iar poemul configurează un desen estetic mai pur. În dialogul cu istoria, riscul era de a nu fi cumva pe măsură. Ni se părea atunci că poetul scria totuși despre patrie ca despre sine însuși ; imnul era de fapt o confesiune patriotică. De astă dată comparația s-ar putea inversa : firește, e numai o deosebire de nuanță. Poetul se dăruie în continuare lumii din afară, aflîndu-și totodată măsura cea mai potrivită în cîntecul individualizat. Intimitatea lui se revarsă generoasă dincolo de marginile eului și pretinde audiența. Poemele sînt scrise toate cu adresă. Un autoportret ne pune de la început în temă cu adevărata identitate a artistului și a creației sale : „Mă dărui ochiului mulțimit / ca-ntr-o lentilă nesfîrșită / și-mi caut pasul deopotrivă / statura cînd mi-o știu mărită // nimic nu poate fi-nlăuntru / de nu se arată în afară / cum soarele nu poate fi / în univers o grea povară".

Melancolia, care îl încearcă tot mai mult pe poet în ultima vreme, ca și preferința insistentă pentru „amurg" nu tulburâ cîtuși de puțin limpezimea și mlădierea versului. Poetul invocă tainele, așa cum invocă și cuvintele. Le contemplă din depărtare. Mirarea se traduce de obicei în întrebări și răspunsul nu întîrzie să apară. Ceva anume, greu de definit, acoperă ca un văl neliniștile și zbaterile interioare. Abia le bănuim dincolo de cuvintele care le numesc. Cîte o vină imaginară mai întunecă din cînd în cînd seninătatea confesiunii. De aceea poetul preferă să locuiască, straniu, în cuvînt : „încărunțit de gînd / să locuiești / într-un cuvînt..." De mai mult efect însă e notația directă, concisă, a unei dispoziții generale : „N-am liniște / mi-e-ntregul trup o rană / lovit ca ploaia / de amintiri..."

O sensibilitate rănită grav de contrastele lumii face să se manifeste (mai rar) vocația satirică a poetului, ca în *False manezi* : „ce hîrmăliile-i jos la patrupezi / cîți se trăsc pe burtă și pe coate / surzi la lumina tandrelor zăpezi / ce-s mai presus pe lume decît toate // sub umbra lor, lumina nu dă roade !" Caracteristic ni se pare însă — la sugestia autorului — acest ritual de impresii : „vine un timp al tainei spre amurg / cînd apele încarunțesc în mers / cînd pe sub stele, cuminți te, curg / armonizate-adînc în univers".

Mai importantă la Nicolae Dragoș e regia de text decît îndelunga și migăloasa potrivire a vocabulelor în poem. Acesta se naște propriu-zis spontan din interogație, din îndemnuri sau chiar din simpla notație reflexivă — toate moduri elementare ale comunicării. Aproape fiecare poezie pare un fragment desprins dintr-un scenariu mai vast, dintr-un flux continuu și nesfîrșit de cuvinte — care, desigur, nu aspiră să fie Marele Poem, dar imprimă o mișcare, mai ales un ton adecvat în chip surprinzător de la primul pînă la ultimul vers. De unde impresia de autenticitate (oralitate) sesizabilă chiar la suprafața compoziției. Uneori poemele sînt confesiuni delicate, de jurnal. Cu adevărat memorabil se dovedește Nicolae Dragoș în poemele-scrisori. O litanie pentru țărani e însoțită de un sentiment discret de vinovăție — ca și amintirea mamei. Rar de tot cultivă enigmaticul de sursă livrească, cu reluări din E. A. Poe (*Din departe vine*). Undeva evocă „fluturii demonici". În realitate poetul nu descrie ceea ce vede, ci se eliberează de niște gînduri negre : „Din nou acei demonici fluturi / m-abat în zbor spre labirinturi / în care, fără voie-ți scutur / din inimă întreg argintul".

Siluetele, al doilea ciclu, emoționează în primul rînd retina, cu toate că percepția străbate dincolo de aparența plastică a lucrurilor. Ele fixează imagini statice, într-un decor vitalizat de forțe neștiute, latente. De astă dată misterul nu mai e doar invocat ci și sugerat. Poetul identifică peste tot, în natură sau în universul artei, minuni revelatorii. Procedeul preferat este analogia, care personifică : „Cît de tăcuți sînt strugurii și negrii / cu șingele din soare smuls, în vară ! // ce zbor, ce ochi răsar în ei, întregi // cu ce uimire rece ne măsoară !" Am mai reținut argheziana *Despre zbor*, în care conținutul moral nu e cîtuși de puțin estompat de armonia cîntecului. Admirabile, de asemenea, echivalențele poetice pentru „Masa tăcerii" : „Rotundul dans în piatră sură / eternizat în nemișcare / lumină smulsă din natură / rotită-n semn de întrebare // pe cerul fix se adună stele / — ai nopții necuprinși arginți — / adastă în taină lîngă ele / călătorii, vechi părinți // rotundul dans în piatră ascuns / alunecă în lin murmur / și piatra-i glas de nepătruns / tăcînd prin lumile din jur". Aici contemplația se epurează normal de orice inflexiuni cinestezice. Semn că și în celelalte poeme poetul contemplă de fapt poezia însăși.

«Intimele» propriu-zise (al treilea ciclu) transcriu cu o precizie uneori halucinantă stări momentane, cu înclinația vădită spre generalizare. Transpare în ele o sensibilitate fragilă, aproape feminină. Versul e mai încărcat de emoție și tensiune psihologică. Poetul și-a inventat un stil mai degrabă aluziv, de o concizie sui-generis : confesiunea se frînge la un moment dat brusc, nu e niciodată dusă pînă la capăt. Un erotism suav, însoțit mai mult de regrete decît de voluptate, însuflețește descripțiile. Și așa detaliile decorului (atitea cîte apar) sînt confruntate nu cu sentimentele și reveriile poetului ci cu înseși cuvintele : „Salcie ce-n mai îți pleacă / vegetale raze line / [...] / te-aș răpune-ntr-un cuvînt / ori într-o silabă calmă / de n-aș auzi cum cîntă / frunze vii sub trista-mi palmă". Alteori poemul articulează gînduri nerostite : „Un fir din pletele-ți / de-aș rumpe / l-aș luneca / pe harpa unei stele / și universul / ca un vas s-ar umple / de — nerostite — / cîntecele mele". După cum se vede, cîntecul e totuși calm împlinit. Autorul se vrea poet al adîncurilor și profunzimea e asimilată cu proiecția în amînture. Rezultă de aici o impresie de liniște, de „zbucium alb". Nimic nu desfigurează chipul naturii și nici al poeziei. Mult mai frecvent decît înainte poetul se apropie de incantația folclorică : „Lunecă, lunecă, lunecă / pînă ora-ntunecă / dansul ochilor și glasul / și tot ce ne-a mai rămasu-l". Clasicizarea expresiei denotă același efort de generalizare și poetizare a stărilor pur circumstanțiale. Interiorizate, ritualurile devin pînă la urmă pretext de imn : „vom veșnici în tainice oglinzi / narcisiac iubindu-ne trecutul / și ascultînd cum ne-ntrerupt colinzi / să-i smulgi uitării neuitat tributul / ce i-a pierdut prin veac privirii scutul / ca să ne afle ochii suferinzi".

Ritualuri intime este, fără îndoială, cartea cea mai bună de pînă acum a poetului Nicolae Dragoș

CORNEL MORARU ■

Însemnări de lectură

Patima muntelui — patima poeziei robuste*)

Cu mai bine de un an în urmă, la rubrica pe atunci proaspăt inițiată a revistei **Flacăra** „Vă propunem un nume", apărea cu un grupaj de versuri Dumitru Pricop. Nu erau primele încredințate tiparului, sporadic și alte reviste publicîndu-l. Tînărul poet, de profesie activist cultural la Focșani, era dealtfel și deținătorul premiului I al concursului de poezie din cadrul Festivalului național „Cîntarea României", ediția I. Spre bucuria noastră, cu o promptitudine dovedită nu o dată în promovarea noilor talente, Editura Eminescu a luat în seamă numele propus de revista **Flacăra**, astfel că în această toamnă s-a produs și debutul editorial al lui Dumitru Pricop cu volumul de o revelatoare și densă substanță lirică **Patima muntelui.**

Metafora aceasta are multiple accepțiuni, definind deopotrivă universul originar de viață al poetului, patima sa de înalt și puritate, ancestralitatea ființei și vetrei căreia îi este exponent, aspirația permanentă a poeziei pe care ne-o propune spre împlinire și perenitate. Încă din prima strofă a poeziei, care dă și titlul întregului volum, o asemenea profesiune de credință capătă expresie lirică pregnantă : „Eu mai înalt un munte spre ochii tuturor / o pasăre încheagă pămîntul cu vecia / sub aripile-i albe cu Vrancea sînt dator / pămîntul plin de taine, mai vechi ca poezia". Conștiința apartenenței la acest pămînt plin de taine al Vrancei se dezvăluie cînd într-un tulburător ciclu de VI Mioritice, fiecare din ele mai curînd o ipostază filozofică a cunoscutului mit decît o reluare a elementelor baladești dînd o evocare a satului natal Negrilești, circumscris aceleiași străvechi matrice : „el, satul meu cu umbrele furate / de cine știe care Lerui-ler, / va dăinui întru eternitate / prin patima statornică de ger / de-aceea poate intră-n suflet brazii / și viscolul pe geamuri sapă flori / sau îl feresc din drumul lor nomazii / doar prin căldura morții călători / acestui sat nu-o știe nimeni data / venirii între oamenii de rînd / el a venit așa cum vine Tata / din ceața clipei albă, fulgerînd".

Mi se pare interesant de remarcat că după Nicolae Dan Fruntelată (vezi volumul de debut **Puterea sunetului**, îndeosebi primele două cicluri), un alt poet de valoarea lui Dumitru Pricop se întoarce la satul arhetipal românesc chiar dacă aici dominant e peisajul vrîncean îndulcit uneori de o nostalgică încețoșare eseenistă. Descinzînd din universul domestic al copilăriei („N-am rătăcit o oaie din cîte mi-au fost date / cu număr pe răbojul purtat din neam în neam"), poetul își proiectează însă evoluția pe coordonate filozofice mai largi : fumul casei, șarpele, cămașa, floarea, pasărea, toate acestea trei din urmă, în mod simbolic albe, fiind elementele din care se constituie acest univers. Iată-le în cîteva strofe memorabile : „îmbrac cămașa albă, de muguri vindecată / să-ntunec sub lucefer ca un mesteacăn crud / cînd schimbă frunza virsta ei ciudată / ca treaz sub cîntec alt tărîm s-aud" (**treaz sub cîntec**) ; „și, ca toți, visez și mi-e dor, cînd pe cer / vin sau pleacă păsări albe, ciudate / în secunda aceea de lebădă cer / numelui semnul spre toate" (**secunda aceea de lebădă**).

Muntele, ca vatră și geneză, ca dimensiune a umanului (întotdeauna omul e un munte — se spune în poezia **rădăcinile eternității**) e în același timp și un fel de judecător suprem al cîntecului : „și dacă-n munte te-ai întîmplă / întoarcerea în cel ce trece / rămîne gîndul ros de timpla / izvor adînc cu apă rece // Și-n cercurile ce-și vor zbate / ființa spre pămînt și-n cer / copiii nopților vor bate cu ochi de fum și cai de fier // Și munte le o să-nțeleagă / blestemul veșnicului grai / al cîntecului ce te leagă / de lutul gurilor de rai". Blestemul acestui „grai al cîntecului" și al legăturii lui cu „lutul gurilor de rai" reprezintă tocmai acea forță telurică a numeroase poezii care proclamă întoarcerea la lucrurile primordiale, la pămînt, la izvoare, la sămînță, la vîrstele dintîi și, bineînțeles, la părinți. Dacă în poezia românească există un sentiment al dezrădăcinării, ei bine, Dumitru Pricop, conștient de o anume înstrăinare a omului de cadrul lui primar de viață, face un sensibil și firesc elogiu al reînrădăcinării, al permanentei noastre raportări la ceea ce a însemnat acea mioritică matrice a noastră ca filozofie de viață mai ales. Condiția acestei întoarceri e „durerea pămîntului întreg pe rană", căci altfel, avertizează poetul : „poți vinde sufletul și trupul și șingele să-l dai pomană / dar nu ai dreptul să întuneci întoarcerile în părinți !" Convins fiind că-n cartea sa e tot „duhul strămoșesc", Dumitru Pricop profesează un crez patriotic implicit, decurgînd firesc din acest întreg univers în care se mișcă versurile sale îndelung decantate, natural, încărcate de înțelesurile adînci ale vieții ca și de patima ei. Parcurgînd această carte de poeme, în care **Patima muntelui** se dovedește și aceea a unei poezii robuste, nu poți să nu remarci consecvența autorului din promisiunea ultimei strofe a poeziei de deschidere din care am mai citat : „dacă înalt un munte spre ochii tuturor / și-l clatin cu tăcerea străvechilor tipare / cutremurat de patimi / însemnă că-a dator / cu Mioriță Vrancei. O stea spre fiecare"

NICULAE STOIAN ■

*) Dumitru Pricop **Patima muntelui**, Editura „Eminescu", 1978.

Cap limpede

Gheorghe Fărtăiș, ziarist care trăiește în această lume a noastră, lume care și-a planificat cizelarea calității omului, este de-a dreptul oripilat de excepțiile regulii, de acei oameni care, ocolind drumul colectiv al muncii, cinstei și respectului semenilor, și-au ales căi individuale, aberante de la bunul-simț, de la morală, de la lege, ajungînd la un sfîrșit stupid pentru ei, tragic pentru alții. Dar Gheorghe Fărtăiș nu se oprește la grimasa ororii, ci, gazetar autentic, începe să iscodească pînă află totul despre acești contemporani ciudați. Rezultatul ? O carte : **Vieți pe scara de serviciu.** O carte scrisă nervos-gazetărește, folosind cu abilitate mai toate tehnicile, mai toate viclenile meseriei ; dar și o carte în care se povestește, se fac descrieri „ca la Moldova". Autorul se viră în sufletul personajelor și se întoarce de-acolo, între noi, cu observații, cu meditații, cu adnotări, cu învățăminte (pe care, din păcate, le rostește uneori prea răspicat, prea explicativ). Cartea sa e o sumă de reportaje-anchete bune, ba chiar un pas spre literatura non-ficțiunii.

Doina Florea-Ciornei citește, în limba franceză firește, un roman al lui **Emmanuel Robles: Croaziera.** E cucerită de carte și, spre deosebire de foarte mulți dintre noi, cei care știm cuceriți de foarte multe cărți, ține să pună la îndemîna tuturor concetățenilor săi cartea asta, într-adevăr bună. De aceea o traduce, îi adaugă niște note biografice despre autor și o prefață în care-și rostește frumos și entuziast bucuria întîlnirii cu ea, cartea, și cu el, scriitorul. Traducerea este nuanțată, curgătoare, adică de-o calitate pe măsura iubirii — autoarei — față de carte și a responsabilității față de cititorii români. Doina Florea-Ciornei face parte dintre acei care dacă — undeva, în lumea largă — dau de paginile bine scrise, le-aduc acasă, să se bucure, de ele, întreaga obște-familie.

Nu-mi plac cei ce spun: faceți cum zic eu! Îmi plac cei ce zic: faceți cum fac eu!

— Tovarășe Gheorghe Predoiu, sînteți secretar al Comitetului de partid al întreprinderii de geamuri Buzău. Sînteți un om tînăr, nu aveți decît 33 de ani. N-ați avut emoții atunci cînd ați fost ales în funcția de secretar?

— Poate că da. Dar eram foarte bine familiarizat cu problemele întreprinderii. Am fost aici de la începuturile ei.

— Ați venit la Buzău, ca și mulți alții, dintr-un sat. Ați trecut deci dintr-un mediu în altul. Ați asistat prin urmare la procesul de formare a unor conștiințe muncitorești.

— Nu e cel mai simplu lucru. Dacă azi cei mai mulți oameni din întreprindere cunosc ceea ce este disciplina de producție, nu era la fel în urmă cu cîțiva ani. Au fost nu știu cîte cazuri cînd la meșter venea cîte unul și-l anunța cît se poate de senin că a doua zi nu se va prezenta la lucru deoarece se duce la o nuntă. I se spunea că va pierde bani lipsind. Îți răspundea că știe și că n-are nici o pretenție.

— Dar cum vă explicați faptul că acești oameni cunoșteau totuși noțiunea de disciplină, deoarece există și e disciplină a cultivării pămîntului, și totuși, veniți în întreprindere, o ignorau?

— Aveți dreptate. Dar în agricultură, în urmă cu ani, această disciplină era la discreția fiecăruia. La noi în întreprindere însă, prin absența unuia om nu pierdea numai el, ci întreaga colectivitate. Era afectată productivitatea muncii, nu se foloseau integral capacitățile... Însă, în special odată cu introducerea acordului global, oamenii au înțeles că ei lucrează împreună și că numai astfel pot să realizeze venituri mari.

— Sînteți astăzi una din întreprinderile bune din județ. Vizitînd-o, am remarcat ordinea și disciplina care domnesc, curățenia din hale, de parcă în permanență ați fi pregătiți să primiți oaspeți.

— Toate acestea s-ar fi putut realiza și prin măsuri administrative. Dar am preferat ca odată cu pregătirea oamenilor pentru meserie să le insuflăm acestora și respectul pentru ambianța în care își desfășoară activitatea. Și care îi ajută, dacă spațiul este riguros ordonat și păstrat într-o desăvîrșită curățenie, să se simtă mai bine și să lucreze cu mai mult spor.

— Și asta face parte din formarea unei conștiințe muncitorești.

— Da. Să vă mai spun ceva: la noi, atunci cînd e timp frumos, în fiecare simbătă, după orele de program, fără ca nimeni să facă o convocare specială, tinerii din fabrică rămîn pentru o oră la muncă patriotică. Din nou vă repet: din proprie inițiativă. Ca urmare, acum avem un parc în întreprindere și am mai realizat și un teren de fotbal.

— Spiritul de inițiativă se mai manifestă și în alte domenii?

— Autoconducerea, autocontrolul muncitoresc nu sînt vorbe goale. Da, sîntem o întreprindere fruntașă — țintim ca anul acesta să fim fruntași pe ramură — dar nimănui dintre noi nu-i este indiferent cum realizăm acest lucru. De pildă, cîte rebuturi avem, dacă am depășit sau nu consumul de energie, de cherestea... De aici și atitudinea multora — am dori, ce-i drept, să fie și mai mulți — de a nu rămîne indiferenți la nici un aspect care ține de întreprinderea noastră. De aceea azi putem spune că alcătuim cu adevărat un colectiv.

— Colectivul acesta are și necazuri?

— Din păcate da. Ne preocupăm mereu să îmbunătățim condițiile de muncă și viață ale oamenilor. Dar n-am rezolvat pe deplin problema transportului. Și nici pe aceea a locuințelor. Lucrurile vor sta cu siguranță mai bine după ce va fi gata blocul de 110 garsoniere aflat în construcție.

— Am înțeles că nu sînteți adeptul măsurilor administrative.

— Așa e. Adevărata educație cere mijloace mai subtile pentru a fi eficientă. De pildă, contează enorm exemplul personal. La noi, șefii de echipă, inginerii au înțeles că sînt oameni politici și că trebuie să acționeze ca atare. Începînd chiar cu modul în care se îmbracă. Dacă secretarul de partid ar întîrzia de la program, cum ar mai putea pretinde el muncitorilor să nu întîrzie?

— Sînteți un om al producției. Ce valoare are pentru dumneavoastră cuvîntul?

— Cred că e o verigă de legătură. Dar nu-mi place vorbăria. Vorba trebuie să fie în concordanță cu fapta. Nu-mi plac cei ce spun: faceți cum zic eu! Îmi plac cei ce zic: faceți cum fac eu!

— Cînd discutați cu oamenii?

— Ori de cîte ori am prilejul. Și prilejul mi-l fac mereu. Dar nu discut cu ei numai probleme de producție. În special cu cei veniți de la țară, care sînt mai sensibili, discut și despre gospodăriile lor, despre cum merge cu naveta... Așa le aflu mai lesne necazurile și pot să le rezolvi.

— Dar cît de adînc vă permiteți să scrutați sufletul unui om?

— Pînă la limita bunului-simț. Are fiecare niște lucruri numai ale lui pe care nu e bine să le atingi.

— Aveți experiență multă în munca aceasta cu oamenii. Nu vă e teamă de rutină?

— Înainte de a mă întreba dumneavoastră m-am întrebat eu singur. Teamă? De ce să am? Specific generației noastre este să se grăbească. Întreaga lume dealtfel se grăbește. Așa că în permanență te confrunți cu lucruri noi și depinde numai de tine să nu te simți blazat în fața lor ci să reacționezi ca o conștiință. Ca o conștiință muncitorească.

GEORGE ARION

Se fura ca-n codru, cu hîrtii în regulă, dar nu hîrtiile erau de vină

Infractori deosebit de periculoși pentru societatea noastră, de genul grupului Ștefănescu și compania, nu și-ar putea pune în aplicare planurile ilicite, nu și-ar putea desfășura activitatea de păgubire gravă a avutului obștesc și a celui personal al cetățenilor, dacă n-ar beneficia de o serie de elemente favorizatoare, de serviciile unor persoane care, direct sau indirect, s-au oferit să le dea o mînă de ajutor. Pentru că nu vedem cum altfel ar putea fi numită atitudinea unor cadre cu funcții de conducere, care în loc să-și facă datoria și să exercite un control temeinic, să dovedească vigilență profesională și intransigență față de orice încălcare a legilor în vigoare, au dovedit îngăduință și nepăsare, lăsînd ca sub ochii lor infractorii să-și facă mendrele, nestingheriți. Pentru că nu vedem cum altfel ar putea fi calificată poziția unor oameni care, trăind în apropierea acestor infractori și văzîndu-i cum se „îngrașă" de la o zi la alta, se mulțumesc să ridice pur și simplu din umeri, considerînd că nu e treaba lor să se amestece, deși cel care se „îngrașă" o fac, într-un fel sau altul, și pe seama muncii lor.

Una din principalele furnizoare de „materie primă" în afacerea Ștefănescu a fost Întreprinderea de lacuri și vopsele „Policolor", cu sediul în Bd. Ion Șulea 309. Ce legătură putea să existe între „vinăria Ștefănescu" și o întreprindere de lacuri și vopsele? Și „Policolorul" și Ștefănescu foloseau pentru prepararea produselor finite alcoolul etilic, adică spirtul. Și cum acest alcool etilic are un preț cu amănuntul destul de ridicat și nici nu se găsește pe toate drumurile, în schimb la „Policolor" exista în cantități industriale, concluzia se impune de la sine: spirtul trebuia furat de la „Policolor" și trecut în patrimoniul gestionarului de vinuri. Ceea ce s-a și făcut! Afacerea a avut un contur mare, în perioada 10 martie 1976 — 10 iunie 1978 din această întreprindere fiind sustrasă și „livrată" clicii lui Ștefănescu cantitatea de 47 495 litri alcool etilic rafinat, în valoare de 4 574 321 lei! Cum a fost posibilă o delapidare de asemenea proporții? Vom vedea în rîndurile ce urmează.

De fapt, germenii acestei infracțiuni au pornit nu de la „Policolor", ci de la „Biofarm", cunoscuta întreprindere de medicamente bucureșteană. Aici lucra ca operator chimist la coloana de rectificare a concentrației alcoolice numitul Iancu Tudor, care avea sarcina de a primi din secții alcoolul recuperat și de a preda alcoolul rectificat, el fiind și cel care semna registrele de evidență a mișcării alcoolului. Observînd neregulile care există în gestionarea materiilor prime, precum și faptul că nu se execută un control sistematic din partea organelor de resort, Iancu a ajuns la concluzia că de acolo se pot scoate bani frumoși. De la concluzie la faptă n-au fost decît cîțiva pași, adică atîția cîți numără distanța de la „Biofarm" la depozitul de vinuri din Calea Griviței 325. Întrucît înțelegerea s-a realizat rapid, prețul alcoolului furat fiind stabilit la 30—35 lei litrul, Iancu Tudor a trecut la lucru, luîndu-și și un asociat, în persoana lui Tone Nicolae, șofer la același „Biofarm" și consătean cu el. În luna februarie 1976 ei au livrat lui Ștefănescu prima cantitate — 180 litri — în schimbul căreia au primit suma de 5 400 lei.

Văzînd că treaba e rentabilă (nu-i era totuna dacă urma să cumpere spirtul folosit la prepararea vinului cu 95 de lei, din comerț, sau cu 30 de lei de la Iancu), Ștefănescu s-a arătat dispus să achiziționeze cantități mai mari. Întrucît însă la „Biofarm" canutățile de alcool etilic cu care se lucra nu erau chiar atît de mari, cei doi infractori s-au gîndit să intre în legătură cu „Policolorul". Lucrul acesta i-a făcut Tone, care cunoștea acolo pe lăcătușul mecanic Vasilescu Dumitru. Prin intermediul acestuia, Iancu a ajuns la cei doi gestionari cu care avea să pună la punct bolta cea mare: Tache Tudor și Bogdan Gheorghe.

Credem că este cazul să facem o paranteză și să ne referim puțin la neregulile și defecțiunile existente în activitatea de gestionare a materiilor prime și în evidența contabilă a Întreprinderii „Policolor".

Astfel, în numita întreprindere recepționarea mărfurilor primite nu se efectua în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 941/1959, membrii comisiei de recepție neavînd obiceiul să se întrunească, așa cum prevăd normele de lucru ale acesteia, pentru a verifica efectiv cantitatea și calitatea materiilor prime înscrise în documentele de însoțire și în notele de intrare-recepție. În acest fel gestionarii aveau posibilitatea să scrie în notele de intrare-recepție cantitățile care le doreau, fiind siguri că nu vor fi verificați, după care înregistrau notele în fișele de magazie și în contabilitate la capitolul mărfuri intrate în gestiune. Așa au procedat Tache Tudor și Bogdan Gheorghe și, după cum s-a văzut, au reușit să pună pe picioare o afacere mare, sustrăgînd importante cantități de spirt. Apoi, pentru a nu fi găsiți de un eventual control cu lipsă în gestiune, își creau plusuri prin nedivizarea în procesul de producție a întregii cantități de alcool etilic cerută de rețetele de fabricație, în locul acestui produs livrînd alți solvenți, care, datorită proprietăților fizico-chimice asemănătoare, puteau înlocui alcoolul. „Jongleria" era facilitată de o altă deficiență organizatorică existentă în întreprindere, și anume de faptul că în secții nu se ținea o evidență strictă a materiilor prime consumate, totul rămînînd la aprecierea gestionarilor, precum și de aceea că alcoolul etilic se introducea în procesul de fabricație prin conducte și cîntare ermetice închise, neexistînd posibilitatea controlării dacă în rezervorul de alcool etilic rafinat se află alcool pur sau alcool contaminat cu un alt solvent. Știind acest lucru, cei doi gestionari introduceau în acest rezervor și alți solvenți la care aveau plusuri. Este edificator în acest sens să amintim că în perioada 1976—1978 alcoolul etilic rafinat a fost înlocuit în procesul de producție cu alți 30 de solvenți, înregistrîndu-se o economie față de normele de consum de 89 322 kg alcool etilic rafinat și o depășire a consumului la ceilalți solvenți de 95 773 kg. (Întreprinderea lucrează cu această unitate de măsură.) De notat că majoritatea diferențelor înregistrate în consumuri se localizează tocmai la secțiile care primeau materii prime de la gestionarii Tache și Bogdan. În legătură cu aprobarea înlocuirii alcoolului etilic cu alți solvenți, conducerea întreprinderii a motivat că în perioada respectivă acest produs a fost deficitar. Cît de serios este acest motiv aflăm din faptul că, exact în aceeași perioadă, „Policolorul" a livrat — deși îi era interzis această categoric — către I.A.S. Cotești cam tot atîta alcool etilic cît motivau și tovarășii din conducere că au deficit!

O altă neregulă care a facilitat activitatea infractoare a gestionarilor consta în lipsa normelor de consum specifice și în nerespectarea rețetelor de fabricație — singurele documente pe baza cărora se analiza încadrarea în consumurile de materiale. De asemenea, deși bonurile de consum pentru materia primă se eliberau după obținerea produselor finite, în perioada de care ne ocupăm, așa cum reiese din evidența contabilă și din declarațiile celor doi gestionari, s-au întocmit note de restituire din secțiile de producție către depozite, prin care, de fapt, gestionarii își puneau de acord stocurile scriptice cu cele faptice, făcînd operațiuni de intrare-ieșire în fișele de magazie tocmai pe baza acestor note de restituire și a bonurilor de consum.

Deficiențele existente în recepționarea, manipularea și evidența materiilor prime în această întreprindere, deficiențe care favorizau crearea de plusuri importante și condiții de sustragere, au fost pregnant evidențiate de inventarul efectuat la 16 septembrie 1978, la cererea organelor de miliție, procuraturii și finanțe, inventar care a dus la înregistrarea la 33 de repere a unui plus de 388 174 kg materii prime, din care 21 453 kg alcool etilic rafinat!!!

Revenind la firul infracțiunii, să notăm că după reușita din primăvara lui 1976, cînd au fost sustrase aproape 11 tone de spirt, a doua livrare către Ștefănescu a fost făcută în octombrie același an, în cantitate de 4 753 litri, alcool ridicat prin același procedeu de la secția „Marginea" a Combinatului petrochimic „Solventul" din Timișoara, cantitate pentru care Ștefănescu a plătit 142 000 lei. De data aceasta, Tache Tudor a întocmit o notă de recepție falsă pe numele său și al membrilor comisiei de recepție, Bogdan Gheorghe a semnat confirmarea transportului de la furnizor la „Policolor", iar Marinescu Gheorghe — merceologul — a semnat scrisoarea de transport și nota de recepție falsă, deși el nici nu era membru al comisiei de recepție. O lună mai tîrziu a mai fost sustrasă și cantitatea de 12 918 litri alcool, ridicată de la Fabrica de spirt „Sinsimion", județul Harghita. Ștefănescu n-a putut prelua însă toată această marfă — din lipsă de spațiu —, ci numai 33 de butoaie (7 260 litri), pentru care a plătit 217 000 lei. Restul de 5 559 litri, Tone i-a dus acasă la el, în satul Dragomirești-Deal, de unde i-a livrat apoi treptat lui Ștefănescu, pînă în primăvara anului 1978. Și pentru această cantitate Tache Tudor a întocmit o notă de recepție falsă.

Ca un amănunt, în cazul acestor ultime două sustrageri nu s-au mai întocmit certificate de controlul calității produselor. Nimeni nu s-a sesizat de acest lucru, deși ar fi trebuit să o facă.

Fără îndoială, cauzele care au favorizat producerea acestei infracțiuni deosebit de grave sînt multiple și ele țin, în primul rînd, de organizarea necorespunzătoare a activității de aprovizionare și de producție, de haosul care domnea în evidența contabilă a Întreprinderii de lacuri și vopsele „Policolor". Pentru existența acestor grave neajunsuri se face vinovată, înainte de toate, conducerea întreprinderii care a dovedit serioase lacune în îndeplinirea atribuțiunilor profesionale. Am arătat pe parcurs cîteva categorii de nereguli manifestate în activitatea unității. Ele și multe altele au fost cunoscute, trebuiau cunoscute, de conducerea „Policolorului", ca dealtfel de forul tutelar al acesteia. Și totuși nu s-a intervenit în nici un fel pentru a pune capăt dezordinii, pentru a se închide canalele risipei de materii prime, creării de plusuri, tendinței (materializate) de păgubire a avutului întreprinderii și deci al statului, al nostru al tuturor, de către diferiți indivizi puși pe căpătuială.

Am stat de vorbă cu ofițerii Petre Marin, Cornel Ionescu și Vasile Urse, care s-au ocupat, alături de alți lucrători de miliție, de organe ale procuraturii, de acest caz. Ei ne-au spus că nici în momentul în care s-a declanșat ancheta, conducerea respectivei întreprinderi nu a binevoit să vină în întîmpinarea organelor de stat și să contribuie la scoaterea la lumină a adevărului, cît de crud ar fi fost acesta. Dimpotrivă, tovarășii respectivi au dovedit nesinceritate. Cînd li s-a cerut să evidențieze posibilitățile existente în întreprindere pentru crearea de plusuri la materiile prime, conducerea „Policolorului" a încercat să acopere lipsurile din evidențele contabile și din organizarea producției, dînd răspunsuri evazive. În adresa 31028 din 24 octombrie a.c., adresă semnată de toți factorii de conducere, în frunte cu directorul plin, la întrebarea: „Ce plusuri de alcool etilic s-au creat în procesul de producție în perioada 1976—1978?", răspunsul a fost următorul: „În perioada citată, în procesul de producție nu s-a creat nici un plus de alcool" (!!!) Și, reținеți, este vorba despre perioada în care întreprinderea a fost furată cu nu mai puțin de 47 tone de alcool etilic, și cărora nimeni nu le-a simțit lipsa!

Un alt fapt care dovedește lipsa de răspundere a numitei conduceri este legat de constatarea că în fișele de magazie ale întreprinderii apăreau stocuri creditoare (adică s-a livrat în producție mai multă materie primă decît a intrat în unitate). Întrebată în legătură cu aceasta, conducerea a răspuns că plusurile apar datorită codificării greșite a unor bonuri de materii prime în calculator, din care cauză s-au efectuat scăderi din stocul altor produse și nu al celor real consumate. Așadar, vinovat ar fi calculatorul!

Este evident că prin această atitudine s-a încercat să se acopere de fapt neglijențele amintite, faptul că nu se respectau rețetele de fabricație, să se acopere practica potrivit căreia gestionarul Tache Tudor era cel care dispunea ce bonuri de consum ori de restituire să se elibereze, și nu secțiile de producție, care aveau obligația să emită documente pentru cantitățile real consumate. Este evident că respectiva conducere a încercat, în acest mod, să-și scuze slăbiciunile din propria activitate. Numai că în societatea noastră nimeni nu-și poate cere scuze pentru nici un fel de neglijențe și abdicări de la îndatoriri, cu atît mai puțin cînd aceste neglijențe ne costă patru milioane și jumătate! Pentru ceea ce au făcut, dar mai ales pentru ceea ce n-au făcut, și trebuiau să facă, pentru că de aceea erau puși acolo, tovarășii respectivi trebuie să răspundă!

VALERIU RIMNICEANU
ION CHILOM

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Ca să întineze, banul nu alege...

1 Diana

Dacă ar fi o simplă poveste, cazul care urmează, un caz despre ambiguitate și rigoare, despre onoare și dezonoare, ar trebui să înceapă în anul 1928, cu o fată blondă de 17 ani, Tatiana Colța, căreia, de-acum înainte, toată lumea îi va spune Diana. În acel an, prag de grea criză economică, Diana este oferită ca slujnică de tatăl ei familiei Petrescu. Colindă Moldova și apoi întreaga țară, însoțind și ingrijind familia unuia dintre reputații specialiști români în chimia apei. Străbat împreună ani de criză, de război, de secetă și foamete, de boli și suferință. 50 de ani Diana nu cheltuiește nimic în afara casei, devine, în fapt, unul dintre membrii familiei.

Astăzi, Tatiana Colța are 67 de ani. Soții Petrescu au murit. Ea a rămas singură, semianalfabetă, cu sufletul marcat de tarele unei existențe aspre, închisă în ea însăși, și fără nici un țel. Cu cîteva luni înainte de moartea Smarandei Petrescu, moarte survenită în iunie a.c., în casă și-a făcut apariția o familie de prieteni care în ultimii 30 de ani mai veniseră de trei sau patru ori. În ciuda luciditățil din majoritatea timpului, Smaranda Petrescu suferea de evidente și ușor verificabile stări de delir cînd se vedea amenințată de hoți, maltratată, jefuită. Regăsiții prieteni sînt primiți ca niște „cavaleri ai salvării" și într-o zi Tatiana Colța asistă la citirea unui testament, în prezența notarului, încredințată că „doamna", cum îi spusese toată viața, știe ce vrea și o va apăra în drepturile ei.

La deschiderea succesiunii, după moartea celei pe care o îngrijise, Diana află că frumoasele vorbe din testament „uzufruct viager" însemnă numai dreptul de folosință gratuită a unei cămăruțe din apartament, că întreaga avere mobilă și imobilă rămîne în proprietatea legatarilor testamentari, adică a nou-sosiților, și ea refuză această împărțeală.

2 Îndoiala reporterului

Există vreun comandament juridic sau moral în numele căruia beneficiarul unei averi imobile de circa 400 000 lei și a unor bunuri mobile importante să fie judecat fiindcă nu are nici un fel de legături de rudenie cu defuncta și totul îi revine fără să fi depus nici un fel de muncă, dacă aceasta este voința testatoarei? Nu. În fața legii, voința testatorului este inatacabilă.

Diana, abia acum, și cu vorbele ei, acuză legatarul universal de captarea voinței. Și mie îmi este cu neputință să admit că omul care s-a ridicat de la masina de scris ca să mă primească atît de convins că dezvăluirea acestui caz în fața opiniei publice nu poate să fie decît plină de învățăminte ar fi capabil într-un fel sau într-altul să constrîngă voința unui alt om, oricine ar fi acesta și indiferent în ce scop. Spune: „N-am făcut mare lucru pentru defuncta. Era singură și a insistat s-o vizităm mai des. I-am dus alimente, cîțiva doctori... I-aș fi dus oricum. O cunoșteam de peste patruzeci de ani. Am vizitat-o rar pentru că am fost foarte ocupat. Acum sînt pensionar. Nu mă așteptam la moștenire. N-am dorit-o și am fost foarte surprins. Acum regret deoarece nu mi-a adus decît amărăciune. Sînt dezgustat și e bine ca adevărul să iasă la lumină pentru învățătură de minte și binele general... Smaranda mi-a vorbit de testament, de condițiile lui. Am făcut o ciornă, am refăcut-o cu ajutorul unui avocat, la notariat au mai fost adăugate cîteva formule uzuale, testamentul a fost bătut la mașină în exemplarele corespunzătoare, cu autoturismul meu i-am dus pe notar și pe secretarul principal la domiciliul bolnavei, acolo testamentul a fost citit de două ori, toți au fost de acord... Asta-i tot!"

3 Notarul Gh. Rizu spune:

Chiar și un om al legii este subiectiv. Unii oameni îmi plac de la început, alții, nu. Omul acesta nu mi-a plăcut. M-am ținut față de el în limitele stricte ale legii. Ciorna pe care mi-a prezentat-o era destul de vagă. Eu am insistat să concretizeze unde era vorba de camera Tatianei Colța, locul unde se află în apartament și suprafața... În vederea deplasării, am solicitat un certificat medical și ne-a fost prezentat unul ștampilat și semnat de medicul Nicolae Cernica în care se atesta vîrsta înaintată a bolnavei, starea de luciditate și faptul că este netransportabilă. Ne-a luat cu mașina lui și am așteptat mult pînă să ni se deschidă. Eram iritat. „Sînteți moștenitor și n-aveți cheile apartamentului?..." Ne-a deschis o bătrînă, ne-a condus sus, și iarăși am așteptat. Mă grăbeam. O astfel de împrejurare presupune o oarecare solemnitate care lipsea... De obicei sîntem așteptați... În sfîrșit a apărut și testatoarea. I-am pus cîteva întrebări. Era lucidă. Am citit testamentul de două ori. Nici o obiecție. Mă gîndeam la cealaltă bătrînă (Diana — n.n.). Soarta ei nu era prea clară. Am încercat s-o ajut. Am întrebat-o dacă știe despre ce cameră e vorba. A dat din cap. Apoi am plecat".

4 Alte îndoieli

Discut cu medici ai familiei, cu surori medicale, cu prieteni, cu vecini. Păreri, supoziții, bîrfe, nimic concret, nici un indiciu despre ce s-ar fi putut întîmpla cu bătrîna Smaranda Petrescu pentru ca în ultimul ceas să se hotărască la un testament în care „Diana noastră, ce ne-am fi făcut fără ea" să fie atît de puțin apărată. O singură părere de bunsimț, Angela Enache care spune: „Am multă compasiune pentru Diana. A fost convinsă că va veni o vreme cînd va fi răsplătită pentru munca ei. Nu înțeleg însă pentru ce se bate. E singură, n-are copii, rude, prieteni. Ce-i trebuie mai mult? Are pensie, are unde locui..." Sigur că față de o persoană care se trezește peste noapte cu o avere la care nu sperase nu nutrești decît sentimente de invidie dar oamenii n-au nici o vină".

5 Oameni... și oameni...

Legatarul universal nu este numai un om și atît. Dacă ar fi fost așa, lucrurile s-ar fi încurcat fără putință de dezlegare. El este, sau mai bine-zis a fost, cadru universitar, a condus colective, cunoștea legea juridică ca și normele bunului simț, nu-i era străină rigoarea, nici chiar pedanteria atunci cînd era vorba de rigoare.

— Tovarășe Romulus Dinu, sînteți medic primar, aveți preocupări științifice, sînteți apropiat ca vîrstă și preocupări de persoana care ne interesează. Să presupunem că o cunoștință îndepărtată vă anunță, fără ca să fiți pregătit pentru asta, că vă lasă moștenire un apartament și toate bunurile din el și grija pentru o bătrînă cu care a conviețuit 50 de ani. Cum procedați?

— Aș chema un notar acasă la cunoștința mea și l-aș ruga să asculte voința testatorului. În prealabil aș fi discutat desigur cu bătrîna, aș fi pus-o față în față cu cunoștința mea ca să audă de la ea ce intenții are și am fi convenit împreună cum e mai bine, astfel încît lucrurile să rămînă clare pentru toată lumea. Pe notar l-aș fi rugat ca din testament drepturile bătrînei să reiasă limpede și fără echivoc, să asculte și voința ei, să întocmească poate un act separat cu bunurile care-i revin acesteia, și în general m-aș îngriji ca asupra nici unui amănunt să nu existe dubii sau formulări neclare. Cred că persoana care vă interesează a procedat la fel...

— NU. Nu chiar la fel...

6 Fișa medicală a Smarandei Petrescu

În perioada premergătoare întocmirii testamentului, Smaranda Petrescu suferea de arterioscleroză, hipertensiune, hemiplegie, ramolisment cerebral și specialiștii pe care i-am consultat susțin că un individ de 90 de ani suferind de maladiile de mai sus se află în foarte multe din cazuri într-o stare de luciditate relativă, aparentă, lipsindu-i forța de concentrare și de discernămînt, și într-o atare împrejurare, pentru a fi înlăturate orice dubiu, este necesar ca certificatul de luciditate să fie eliberat de Institutul medico-legal și în cel mai rău caz de către medicul de specialitate de la policlinica teritorială. Certificatul care însoțește testamentul nu este eliberat însă de nici una dintre aceste instituții, cu toate că era în interesul moștenitorului ca să-l obțină. Certificatul este semnat de către medicul internist Nicolae Cernica de la un dispensar neautorizat.

Pentru cel ce examinează acest caz nu există nici un dubiu în ce privește starea de luciditate a Smarandei Petrescu în momentul citirii testamentului. O certifică și notarul. Diana, mai ales, n-ar fi admis să fie citit dacă „doamna" ar fi traversat una din clipele ei de delir. Este posibil însă, susțin specialiștii, ca textul redactat în termeni solemni și de specialitate să nu fi fost înțeles în toate semnificațiile lui profunde și bătrîna să se fi bazat numai pe buna-credință a moștenitorului ei ales.

7 Testamentul

Surprinde, așa cum aprecia și notarul, tonul vag. Dacă pe notar tonul vag îl surprinde ca om de meserie, pe noi, tonul vag ne surprinde mai ales fiindcă el este utilizat de un om interesat ca tonul să fie cît mai precis și fiindcă autorul lui direct în toate celelalte împrejurări ale vieții se distinge prin rigoare, meticulozitate și concizie.

Testamentul începe în termeni fermi: Las numitei Tatiana Colța dreptul de uzufruct viager asupra camerei pe care o locuiește...

În partea a doua, tonalitatea se îndulcește: **Restul (!?? n.n.)** averii mobile și imobile o las soților...

Cînd, în realitate, **întreaga avere** mobilă și imobilă — nu restul — era lăsată legatarilor universali.

Lipsesc planul casei, lista cu bunurile Dianei, precizarea celorlalte drepturi pe care femeia le dobîndise în 50 de ani de muncă.

8 Ce urmărim?

Organele procuraturii, ca și cele ale justiției, vor duce cazul, dacă împrejurările o vor dicta, cu competență și operativitatea cu care ne-am obișnuit, pînă la consecințele lui ultime. În ce ne privește, ne oprim aici cu cercetările noastre, ceea ce nu înseamnă că la timpul potrivit, dacă va mai fi cazul, nu vom informa cititorii cu concluziile definitive. Moștenitorul testamentar s-a declarat de acord cu dezvăluirea publică a faptelor relatate „pentru învățătură de minte, pentru binele general și în interesul adevărului". Adevărul, aici, înainte de a ajunge sub incidența legii penale, primește lumina din teritoriile eticii și ale moralei. A fost nesocotită viața unui om, s-a trecut cu grabă și indiferență peste dreptul elementar al oricărei ființe de a avea un trecut și de a i se considera drepturile în raport cu el. Precipitat să intre cît mai grabnic în posesia foloaselor ce decurg din calitatea de moștenitor, cu voie sau fără voie (procuratura va afla), presupusul moștenitor s-a apucat de unul singur să formuleze voința testatoarei, a nesocotit legea și în obținerea certificatului de luciditate și n-a observat că în acest fel abdica de la atributele ce-i marcaseră întreaga viață și activitate: de la rigoare, probitate, concizie, claritate, atribute pe care se sprijiniseră prestigiul și demnitatea sa. Pentru un imobil și mai multe bunuri mobile un om se ascunde în lumina unei demnități de la care în fapt a abdicat și refuză să privească bărbătește spre starea în care a alunecat de bunăvoie, stare care se numește limpede, fără nici un echivoc: dezonoare. Și ca întotdeauna, spre dezonoare nimeni nu merge singur, împinge și pe alții.

ION CRISTIAN

Rubrică realizată cu sprijinul Procuraturii municipiului București și al Ministerului Justiției

Un cămin, adică o casă

Lucrurile aflate din scrisoarea „unui grup" de tineri nefamiliști de la cămînul nr. 2 al Întreprinderii de strunguri Arad, s-ar rezuma la cele ce urmează. „Un grup" de 36 băieți nefamiliști, care au muncit la cămin chiar de la fundație, apoi la curățirea camerelor, spălarea geamurilor, amenajarea terenului din jurul blocului ca la o casă a lor, sînt obligați să-l părăsească. La darea căminului în folosință acesta nu s-a completat cu nefamiliști și astfel s-au tolerat, după cum se spune în scrisoare, și cîțiva nefamiliști, care plătesc 300 de lei pentru o cameră în timp ce familiștilor li se cer 404 lei. Încet-încet, familiștii s-au extins și ocupă, practic, aproape tot căminul de nefamiliști, mai precis parterul și etajele I, II și IV. Au rămas nefamiliști, doar la etajul III. În scrisoare se spune: „Credem că e normal dacă am muncit la construirea acestei case a noastre unde să ne simțim și noi bine după orele de serviciu, să fie a noastră și nu a altora. Ne trimit la un alt cămin care este sub orice critică".

Invitați deci de tineri, am purces la fața locului. Citind scrisoarea s-ar putea crede că într-adevăr e pe cale să li se facă o mare nedreptate. Vasile Jurj, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, recunoaște din capul locului că datorită unei situații oarecum obiective stau foarte prost cu rezolvarea cererilor de locuințe. Întreprinderea județeană de construcții-montaj nu reușește să-și facă datoria. Anul trecut întreprinderea de strunguri trebuia să primească 100 de apartamente și n-au fost gata decît 36. Anul acesta le-au fost repartizate doar 43 și acestea nu acoperă nici măcar restanțele de anul trecut. Întreprinderea de strunguri se extinde, cererea de locuințe este din ce în ce mai mare și în situația aceasta comitetul oamenilor muncii a hotărît în luna octombrie să transforme căminul de nefamiliști nr. 2 în cămin de familiști. „Eu cred că n-am greșit, ne spunea Vasile Jurj, noi am fi bucuroși să le dăm dreptate băieților și nu numai dreptate chiar și apartamente, dar nu avem".

Căminul nr. 1, unde urmează să fie mutați nefamiliștii, nu arată cum este zugrăvit în scrisoare. Locatarii camerei nr. 15, Eugen Mihocaș — electrician, Vereș Ioal — strungar, Știolnea Gheorghe — strungar, și Teodor Stoica — șofer, susțin că e mai bine în căminul lor decît la nr. 2. Aici au parchet pe jos, iar dincolo e beton. În rest, condițiile de locuit sînt la fel, dar, conchid ei, depinde de om cum își aranjează camera. Tînărul Gheorghe Ilieș, maistru reglor la secția carcase, familist, locatar al căminului nr. 2, nu-i judecă pe nefamiliștii rămași în cămin. Cererea lor este îndreptățită, într-un fel. După firmă, căminul e al lor, al nefamiliștilor. Dar situația este de așa natură, că mulți familiști, unii dintre ei chiar cu prunci, ar dori să se mute în cămin dar nu au loc, în timp ce la căminul de nefamiliști nr. 1 sînt vreo 40 de locuri neocupate. Colegii lui din secția carcase, pe numele lor Viorel Niga — frezor, Ion Ercan și Vasile Moise — lăcătuși-ajustori, au înțeles și se vor muta. Sigur că fiecare familist din cămin își dorește un apartament confortabil, dar deocamdată întreprinderea nu le poate oferi. Majoritatea tinerilor apreciază că hotărîrea comitetului oamenilor muncii este bună și vine în sprijinul familiștilor.

Scrisoarea se încheia într-un fel ciudat: „semnează grupul de 36 nefamiliști prin reprezentantul lor Gheorghe Comșa" și urmează semnătura. L-am găsit și pe acela care se consideră reprezentantul grupului. Trebuia să lucreze în schimbul II, dar era la cămin, adică nu-și satisfăcea nici cea mai elementară obligație de serviciu — prezența. Am stat de vorbă cu mulți dintre colegii lui. Nu toți știau de existența scrisorii. Am încercat să-i convingem de netemeinicia unor afirmații cuprinse acolo. Nu ne-am așteptat nici un moment ca vreunul dintre ei să-și pună cenușă în cap. Ba chiar semnatarul scrisorii, ca „reprezentant", precum și autorul de drept al ei — electricianul Cornel Pădureanu — s-au dovedit recalcitranți la adevăr. „Noi nu ne mutăm". La plecare au mîrnat totuși o leacă de rușine pentru că ne-au scris nu în numele a 36 de băieți, ci în numele lor. Le era teamă să nu pățească ceva. Îi asigurăm și noi, ca și Vasile Jurj, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, că nu are nimeni nimic cu ei. Știm că oamenii nu trebuie judecați după erori de moment. Ei au arătat indiferență față de problemele colegilor familiști, o indiferență străină de eforturile de mai bine ale tuturor. A trăi mai bine nu înseamnă numai a avea mai mult și mai multe, dar și a face mai multe și chiar a fi mai buni, mai înțelegători față de necazurile celor din jur. Aceasta fiind situația, n-am permite să l. recomandăm celor doi, și nu numai lor, să încerce să privească dincolo de interesele lor, să nu se mărginească la propriile persoane.

ION PREDOȘANU

Mondo umano ?

„Metamorfoza" lui Mesrine

Printre concetățenii săi, Jacques Mesrine este numit pe drept inamicul public numărul unu ! Formula nu are nimic din arhicunoscuta comedie cinematografică. Dimpotrivă ! Acest Mesrine a omorît la drumul mare, cum se zice, a furat sau, mai precis, a jefuit. Însă, într-o bună zi a fost prins. În mai anul trecut, Jacques Mesrine era judecat pentru : cincisprezece agresiuni, tentativă de ucidere a unui agent al forței publice și luare de ostatici cu amenințare la moarte. Dar, stupoare ! Acest bine păzit bandit reușește să evadeze. Cum s-a putut întîmpla așa ceva n-a aflat nimeni încă, de atunci, Mesrine n-a tăcut deloc și a lansat niște contraatacuri — a se citi lovituri — greu de crezut dacă n-ar exista atîtea confirmări incontestabile. În iulie, a reușit s-o contacteze pe ziarista Isabelle de Wangen, căreia i-a acordat un amplu interviu, publicat în numărul din 27 iulie al săptăminalului „Paris-Match". Aici, nu între paranteze, ar trebui vorbit mai pe larg despre goana după senzațional a unei părți a presei occidentale, goană pe care publicația respectivă a ilustrat-o din nou și căreia, însă, i-a și căzut victimă. Acum trei luni, Daniel Filipacchi, directorul revistei „Paris-Match", a fost inculpat pentru apologie a crimei, omor și furt calificat.

Mesrine, însă, a mers mai departe cu politica sfidării. Deși era — și este încă — în centrul unei vaste investigații vizînd prinderea sa, nu se sfiește să lanseze o nouă — și spectaculoasă — acțiune prin care încearcă să ia ostatic pe Charles Petit, cel care, în mai anul trecut, prezidase procesul de la curtea cu juri din Paris, cînd Mesrine a fost judecat ultima dată. Între timp, poliția reușește să aresteze pe Jean-Luc Coupé, unul dintre cei mai apropiați complici ai inamicului public numărul unu, în al cărui apartament parizian Isabelle de Wangen îl intervievase în liniște pe Mesrine.

La puțin timp după tentativa lui Mesrine de răpire a fost inculpată și Isabelle pentru aceleași motive ca și directorul revistei. Firește, multă lume s-a întrebat dacă între reținerea ei și noul atac al fostului său interlocutor este o simplă coincidență. S-a căzut de acord că nu. Sesizate, oficialitățile au adăugat, rapid, alte noi capete de acuzare : protejare a criminalului prin furnizare de mijloace care să-i permită să scape de urmăritori. Pentru ziarul „Le Matin" este vorba în fapt „de camuflarea unei agresiuni prea vizibile printr-una mai subtilă !" În ce-l privește, în toată perioada, Jacques Mesrine n-a stat deloc liniștit. A găsit cu cale ca, prin intermediul cotidianului amintit, să adreseze o scrisoare șefului brigăzii (poliției) de stîrpire a banditismului, comisarul Devos. Evident, primind o asemenea misivă de cinci pagini autentificate prin amprente digitale și cu un atare expeditor, conducerea ziarului respectiv a stat în cumpănă dacă să-i facă loc în pagini sau nu. Pînă la urmă, i s-a făcut loc însă cu firestile precauții : Bernard Langlois explică **pentru ce i s-a dat curs : o amplă introducere prezintă întreaga evoluție a situației iar alte scurte materiale se referă la interviul din „Paris-Match" și, respectiv, la „cartierele de înaltă securitate" din penitenciarele franceze. De fapt, la așa ceva ajunge Jacques Mesrine în scrisoarea sa : în a abate atenția de la problema ce-l privește, ca veritabil inamic public numărul unu, la... incriminarea condițiilor în care sînt deținuți cei de teapa lui. Metamorfoza pare spectaculoasă — ca în situația devenită clasică : din acuzat acuzator — numai că el n-a fost niciodată apreciat „un bandit de onoare" și nici nu va putea să devină.** Eforturile lui cu atîtea implicații de a-și găsi o nouă față, la propriu și la figurat, sînt prea vizibile pentru a nu le ghici adevăratele dedesubturi. În consecință, căutarea lui continuă.

D. CONSTANTIN

Tînăra generație și viitorul lumii

La inițiativa României, la ultimele sesiuni ale forului planar al Națiunilor Unite — Adunarea Generală — au fost adoptate importante hotărîri și recomandări vizînd ca activitățile O.N.U. să răspundă în mai mare măsură cerințelor și năzuințelor tinerei generații, să ducă la îmbunătățirea legăturilor dintre tineretul din toate țările lumii. Anul acesta, tema „Politici și programe privind tineretul" — care a figurat ca subiect prioritar pe agenda Adunării Generale — a angajat în dezbateri peste 80 de state și un număr de reprezentanți ai organizațiilor internaționale din sistemul O.N.U.

Deschizînd dezbaterile pe această temă, Helvi Sipila — secretar general adjunct al Națiunilor Unite — a subliniat, pe bună dreptate, că trebuie acordată o atenție mai mare tinerei generații, astfel încît aceasta să aibă o participare tot mai activă la eforturile generale de dezvoltare națională. A fost accentuată, în același timp, însemnătatea examinării unor probleme majore care frămîntă tineretul contemporan : educația, asigurarea unui loc de muncă, relațiile tinerilor cu ceilalți membri ai societății, aspecte privind familia, sănătatea, asigurarea locuințelor, îngrijirea copiilor, precum și celelalte servicii sociale. Un interes deosebit s-a atribuit valorii participării tineretului la mecanismul de luare a hotărîrilor la nivelul colectivității.

Discuțiile din cadrul Comisiei a treia (social-umanitară), căreia i-a fost încredințată sarcina examinării problematicii tineretului, sînt deosebit de semnificative pe acest plan. Ideile exprimate de Helvi Sipila în introducerea punctului „Politici și programe privind tineretul" au fost dezvoltate, precizate și detaliate în numeroase intervenții.

Un loc aparte în economia dezbaterilor din Comisia a treia cu privire la problematica tineretului l-a ocupat **proiectul de rezoluție prezentat de România în numele a 48 de state, reprezentînd toate regiunile geografice ale lumii, avînd ca temă proclamarea unui An internațional al tineretului.** Referindu-se la această inițiativă românească, reprezentantul Indoneziei arăta că proclamarea unui An internațional al tineretului va permite o sporire simțitoare a participării tinerilor la efortul global pentru dezvoltare. În cadrul programului pentru un asemenea an se cuvine să se pună un accent deosebit pe activitățile tineretului la nivel național, astfel încît tinerii să fie conștienți într-o mai mare măsură de responsabilitățile lor civile și sociale, oferindu-li-se, totodată, posibilități mai mari de a-și folosi cunoștințele și capacitatea lor în favoarea dezvoltării. Delegația Columbiei sublinia, de asemenea, valoarea inițiativei românești privind Anul internațional al tineretului, arătînd că un asemenea an va facilita stabilirea unui dialog mai strîns între tineri și Organizația Națiunilor Unite.

La încheierea acestor bogate dezbateri, **proiectul de rezoluție inițiat de România împreună cu cele 47 de state amintite mai sus a fost adoptat prin consens. Prezentat, conform procedurii, și în plenara Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, proiectul românesc a întrunit consensul celor 150 de state membre ale organizației mondiale.** În documentul adoptat se subliniază însemnătatea participării directe a tineretului la modelarea viitorului omenirii, precizîndu-se că se impune în mod urgent necesitatea canalizării energiei, entuziasmului și capacității creatoare ale tinerilor în direcția întăririi națiunilor, a luptei pentru independență națională și autodeterminare, împotriva dominației și ocupației străine, pentru progresul economic, social și cultural al popoarelor, în scopul instaurării unei noi ordini economice internaționale, al menținerii păcii mondiale și al promovării cooperării și înțelegerii între state.

În legătură cu oportunitatea proclamării unui An internațional al tineretului, rezoluția reliefează faptul că un asemenea eveniment ar putea să contribuie în mod util la mobilizarea eforturilor la nivel local, național, regional și internațional, astfel încît tinerii să poată beneficia de condiții mai bune de învățămînt, pe plan profesional și în ceea ce privește condițiile de viață, în scopul participării lor mai active la dezvoltarea globală a societății și la încurajarea elaborării, la nivel național și local, a unor măsuri politice și a unor programe noi, în conformitate cu experiența proprie fiecărei țări. În rezoluție este exprimată, de asemenea, indicația de a se ține seama de experiența altor ani internaționali în scopul stabilirii unor criterii și proceduri uniforme pentru organizarea și evaluarea anilor internaționali, în scopul maximalizării impactului și eficacității lor practice. O prevedere esențială a rezoluției este cea prin care se reflectă hotărîrea unanimă a Adunării Generale de proclamare a unui An internațional al tineretului, urmînd ca desemnarea perioadei celei mai potrivite pentru marcarea acestuia, precum și stabilirea căilor și mijloacelor de sărbătorire a evenimentului să aibă loc la cea de-a 34-a sesiune a forului plenar al O.N.U., din anul 1979. Toate statele sînt invitate să transmită secretarului general al O.N.U. propuneri și sugestii cu privire la această importantă acțiune pe baza cărora va fi întocmit un raport cuprinzător destinat dezbaterilor celei de-a 34-a sesiuni a Adunării Generale a Națiunilor Unite.

Inițiativa românească s-a bucurat de un larg sprijin din partea statelor membre, fapt ilustrat atît de numărul mare de țări care s-au alăturat în calitate de coautori la proiectul propus de România, cît și de multitudinea intervențiilor de fond rostite pe tema dată, precum și de conținutul bogat al acestora. Dealtfel, se cuvine a reaminti că inițiativa din acest an a României este o continuare firească a preocupărilor sale anterioare față de problematica tineretului, adusă în discuție, pentru prima dată, la propunerea țării noastre, în anul 1960 și concretizată într-o primă etapă, prin elaborarea cunoscutei Declarații din 1965 privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Dezbaterile de la O.N.U. privind tineretul au prilejuit sublinierea actualității poziției exprimate de România în legătură cu viitorul tinerei generații, poziție formulată de președintele Republicii Socialiste România — tovarășul Nicolae Ceaușescu — în termeni de o deosebită vigoare și claritate : .....colaborarea cu toate organizațiile de tineret, unirea forțelor tineretului pe plan internațional — începînd cu unirea eforturilor pe plan național — constituie una dintre problemele principale ale zilelor noastre. Tineretul este dornic să se pună capăt vechii politici de asuprire și dictat, este hotărît să acționeze cu toată fermitatea pentru o politică nouă, de pace și colaborare, pentru dezvoltarea vieții internaționale pe calea progresului social".

New York, noiembrie 1978

GHEORGHE CARTAȘ ■

Logica socialismului

(Urmare din pag. 1)

mijloc de asigurare a păcii — iată ce propun acele forțe incapabile să gîndească prezentul și viitorul umanității altfel decît în termenii politicii de forță.

Din fericire există și un alt mod, un mod socialist de a concepe politica externă ca expresie a necesității istorice de reorganizare pe baze noi, democratice, atît a raporturilor dintre oameni, cît și a celor dintre națiuni.

În țările în care a învins deja, socialismul are nevoie de condiții externe de pace, de conviețuire pașnică cu partea lumii în care se menține vechea orînduire, astfel încît, potrivit obiectivului său fundamental, să poată dirija în tot mai mare măsură efortul național spre dezvoltare, spre ridicarea bunăstării oamenilor. În țările capitaliste, strategia revoluționară exclude războiul ca premisă a victoriei socialismului și, mai mult decît atît, reclamă existența unui context internațional prielnic, lipsit de încordări, care să estompeze, pe cît este cu putință, condițiile izvorîte din apartenența țărilor respective la blocurile militare și economice, la sistemul complex de raporturi interocc dental.

De aceea, a gîndi în spirit socialist politica externă înseamnă, înainte de toate, a ține seama de învățămintele istoriei, care arată că niciodată folosirea forței nu a fost o soluție viabilă, că omenirea poate să trăiască și fără blocuri militare, că în prezent soluționarea litigiilor trece prin contactul direct al celor implicați, că diplomația trebuie să iasă din cadrul strîmt al cancelariilor și să se supună judecății și voinței popoarelor.

Pe ce se întemeiază încrederea noastră în realismul unei asemenea politici ?

În primul rînd pe constatarea că există și alte argumente pe lîngă forța armată în vederea contracarării tendințelor imperialiste de dominație, pentru că altfel ar însemna că totul se reduce la o competiție a potențialelor militare, adică exact ceea ce nu ostenesc să afirme unii strategi occidentali. Hotărîrea popoarelor din țările socialiste de a-și apăra cuceririle revoluționare, capacitatea obiectivă a acestor țări de a dezvolta inițiative de pace care să oblige la defensivă cercurile militariste, lupta popoarelor pentru lichidarea subdezvoltării, aspirația firească spre pace a maselor din toate țările lumii sînt argumente care fac viabilă posibilitatea de a scoate definitiv cursul evenimentelor internaționale din logica războiului.

În ceea ce ne privește, avem satisfacția de a ne afla printre țările care au dat pînă în prezent replica cea mai completă doctrinelor imperialismului și, mai ales, de a fi așezat în locul acestor teorii o gîndire nouă, în măsură să ofere soluții raționale și durabile problemelor internaționale. Viața ne-a dat din plin dreptate și nu întîmplător tot mai mulți oameni din străinătate se întreabă dacă nu ar trebui ca și alte guverne și forțe politice să atace cu mai mult curaj rolul pe care îl pot juca în făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Orașul lui Peter Van Gogh

Oare măcar jumătate din populația globului va avea un acoperiș solid pînă la sfîrșitul ultimului secol al mileniului II ? Încercînd să răspundă acestei întrebări, arhitectul și urbanistul Peter Van Gogh propune soluția ideală.

Ce propune Van Gogh ? O metodă care să permită producerea în serie mare a unor orașe „universale", care să răspundă tuturor exigențelor, fie ele de ordin climatic, geografic, demografic, etnografic sau cultural. Și nu orice fel de orașe. Este vorba de orașe monolit, care să poată adăposti, în condiții normale de confort, între 1 și 3 milioane de locuitori fiecare !

Proiectul arhitectonic cuprinde o structură de bază pe care sînt montate aproximativ 260 000 de unități rezidențiale identice. Dispuse două cîte două, acestea formează un inel cu grosimea de 40 de metri, înălțimea de 300 de metri și diametrul de... 10 kilometri ! Unitățile de locuit — ca să folosim limbajul arhitectului — se vor fabrica industrial din aliaje de aluminiu și magneziu sau din material plastic. Odată construite, ele se fixează pe piloni de oțel cu secțiunea pătrată și laturile de 5 metri precum niște piulițe pe un șurub. Un gol de un metru înconjoară unitatea de locuit din toate părțile pentru ca izolarea să fie mai bună și accesul mai ușor. Grupați doi cîte doi, pilonii formează un inel interior și unul exterior, numărînd fiecare cîte 130 000 de locuințe. Spațiul care separă inelul interior de cel exterior constituie la fiecare etaj o cale circulară cu lățimea de 10 metri prin care se poate ajunge la toate apartamentele, astfel că acestea pot fi dispuse după dorință pentru a forma ansambluri de orice dimensiuni. Serviciile destinate locuitorilor orașului necesită mai mult spațiu decît cel oferit de unitățile de locuit și, ca atare, vor fi amplasate la subsol. Acolo se vor găsi, de asemenea, unitățile industriale ușoare, depozitele, parcurile de mașini, sălile de spectacole, terenurile de sport și piscinele. Acolo își au punctul terminus liniile de cale ferată și șoselele care pătrund sub pămînt și asigură contactul cu întreaga lume. În oraș nu va circula nici un automobil !

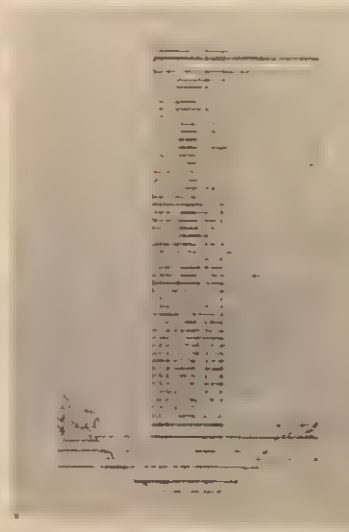

În interiorul pilonilor de oțel pe care sînt așezate locuințele, arhitectul a prevăzut amplasarea instalațiilor tehnice permanente. Prin piloni vor circula ascensoare cu inducție liniară, care vor asigura legătura dintre unitățile de locuit situate la etaje diferite și, bineînțeles, cu spațiile destinate circulației, care va fi asigurată exclusiv de automobile cu motoare electrice sau cu combustibili nepoluanți. Circulația orizontală se va face pe trei căi circulare, una la baza clădirii, una la mijloc și alta la partea superioară a acesteia. Sub fiecare din căile de circulație se află un loc de promenadă, vast spațiu liber unde se poate desfășura viața publică.

Bineînțeles, o asemenea cetate costă. Circa 10 miliarde dolari. Scump ? 40 de asemenea orașe ar putea fi construite în fiecare an numai din fondurile alocate de omenire înarmării.

IOAN ROȘCA ■

Înarmarea nucleară — o sfidare la adresa raţiunii

Sigur, pare un nonsens să întrebi de cîte ori poate muri un om, ştiut fiind că răspunsul nu poate fi decît unul singur. Iată, însă, că estimările experţilor ne amintesc că pe Terra puterea armamentului nuclear a ajuns la o echivalenţă de 15 tone trinitrotoluen pentru fiecare locuitor. Pentru a ucide un om este necesară o cantitate de 300 grame. Întrebarea din introducere îşi are deci, în atari condiţii, rostul ei. Cu armamentul atomic existent, fiecare locuitor poate fi omorît, ipotetic, de 50 000 de ori. Este incredibil, mai ales prin inutilitatea acumulării unei asemenea puteri distructive, prin suprasaturarea lumii cu stocuri ce au ca punct de pornire folosirea uneia din marile descoperiri ale omului — forţa atomului — nu în interesul înfloririi civilizaţiei şi progresului, ci în fabricarea şi perfecţionarea celor mai groaznice mijloace de distrugere pe care le-a cunoscut istoria umanităţii pînă acum.

Deşi media puterii explozive nucleare ce revine unui locuitor al globului este de 15 tone TNT, există şi în acest domeniu „privilegiaţi", adică oameni cărora, datorită faptului că locuiesc într-o anumită ţară sau zonă geografică, le revin nu mai puţin de 100 tone trinitrotoluen. Ei au „asigurată" moartea, deci — continuînd raţionamentul de la început — de aproximativ 333 333 ori. Se consideră că o bombă asemănătoare celei lansate la Hiroşima sau Nagasaki revine la 1 000—1 400 locuitori ai Terrei. Cei mai „privilegiaţi" par a fi totuşi locuitorii Europei, statelor angajate militar în această zonă revenindu-le circa 98 la sută din potenţialul nuclear acumulat în lume. Europa deţine echivalentul a 3 000 000 bombe tip Hiroşima, o asemenea bombă existînd la aproximativ 200 locuitori ! Întregul teritoriu al „bătrînului continent", pe care se află faţă în faţă două grupări militare opuse, poate fi devastat de aproximativ 20 de ori de exploziile nucleare. Trist şi macabru „privilegiu". Mai ales dacă ţinem cont că, în timp ce o bombă de tip Hiroşima revine, în lume, la fiecare grup de şapte militari, în Europa aceasta este valabilă la numai trei oameni aflaţi sub arme. Pentru fiecare divizie de tancuri, mecanizată şi de infanterie de pe continentul nostru ar fi disponibile 10 000 de asemenea bombe.

Numărul încărcăturilor nucleare de pe glob a crescut vertiginos, de la 1 670, în 1963, la aproximativ 12 000 în prezent. Prima explozie nucleară a avut loc la poligonul Alamorgo. De atunci, în pofida semnării unor documente internaţionale interdictive, au avut loc peste 1 100 experienţe nucleare, subterane sau aeriene. La Nevada, puterea uneia dintre ele este în jur de 150 kilotone. Se estimează că astăzi, pe planeta noastră, există un potenţial echivalent cu aproximativ 60 000 megatone TNT. În mod nedorit dar evident dezvoltarea s-a produs pe două planuri : vertical şi orizontal, adică, pe de o parte, prin creşterea puterii de distrugere, pe de alta, prin proliferare. Nu în ultimă măsură, armamentul nuclear a sugerat o clasificare a războaielor după criterii ce implică folosirea rezultatelor cercetărilor ştiinţifice în domeniul militar. În secolul trecut, războaiele corespundeau, potrivit acestei clasificări, perioadei manufacturiere ; primul şi cel de-al doilea război mondial — perioadei mecanizate. Acum se merge pe ideea că o eventuală conflagraţie mondială ar trebui să fie automatizată, cibernetizată, proces în care, desigur, armele şi vectorii purtători nucleari au rolurile lor bine definite. În acest sens trebuie reţinut că, faţă de armele convenţionale, cea nucleară este fundamental deosebită, realizînd efecte multiple imediate, are o mare rază de acţiune, concentrează o forţă de distrugere nemaiîntîlnită. Academia naţională de ştiinţe din S.U.A. aprecia că, în cazul unui război nuclear, pot lua naştere, pe lîngă efecte directe, altele — precum reducerea globală a temperaturii medii, scăderea cu 30—70 la sută a procentului ozonului din atmosferă şi creşterea ponderii oxidului de azot, ceea ce ar determina sporirea intensităţii radiaţiilor de 10 ori. Un specialist britanic descrie astfel procesul ce ia naştere prin lansarea unei bombe de 20 megatone : „glob de foc, avînd temperatura de 8 000 grade Celsius, cu un diametru de şapte kilometri, vaporizînd totul în această zonă. Oamenii vor suferi arsuri de gradul trei pînă la o distanţă de 30 kilometri. Va avea loc un pîrjol devastator".

Nu trebuie uitat că s-au înregistrat salturi „calitative" însemnate şi în acest domeniu. Bomba lansată la Hiroşima avea o putere echivalentă cu 12,5 kilotone TNT. Experţii militari consideră că au fost parcurse trei etape, arma nucleară sporindu-şi puterea de 10 milioane ori. În volume şi greutăţi relativ mici sînt cuprinse mari puteri de distrugere. Bomba de la Hiroşima cîntărea patru tone. Acum greutatea este în jur de 100 kilograme, la o putere echivalentă cu două milioane tone TNT. În plus, de pe acum există arme aşa-zis bifuncţionale care pot fi folosite, după caz, drept convenţionale sau nucleare. Oare nu este, în asemenea situaţii, de-a dreptul iluzoriu să mai fie susţinute teorii de genul celei privind „războiul limitat" numai la obiective militare ?...

Cifrele sînt elocvente, împotriva voinţei şi intereselor popoarelor, împotriva oricărei raţiuni, nu numai că folosirea atomului este deturnată de la scopurile paşnice fireşti, dar cantitatea de arme ce folosesc energia atomului întrece de multe ori cele mai nesăbuite calcule ce ar privi capacitatea de distrugere a omenirii. Interesele popoarelor cer întreprinderea de acţiuni imediate şi concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Pornind de la acest deziderat, partidul şi statul nostru s-au pronunţat şi se pronunţă permanent pentru înfăptuirea acestui mare imperativ al lumii contemporane. În acest sens, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia de la tribuna Sesiunii solemne din 1 decembrie : **„Esenţial este acum să se treacă la măsuri practice în direcţia dezarmării, şi în primul rînd a dezarmării nucleare. Numai cu simple declaraţii de bune intenţii nu se va putea realiza dezarmarea, nu se va putea asigura pacea şi securitatea popoarelor. Trebuie trecut în modul cel mai hotărît la fapte, la acţiuni concrete şi eficiente de dezarmare, şi în primul rînd de dezarmare nucleară".** Este, în fapt, un apel la raţiune, la eliberarea omenirii de coşmarul unui nou şi nimicitor război, obiectiv pe deplin realizabil, cu condiţia ca toate statele, toate popoarele să acţioneze în această direcţie.

EUGEN STĂNESCU

Ce poate fi mai sugestiv pentru a demonstra că armamentul stocat pe Terra, în primul rînd cel nuclear, este suficient pentru a distruge planeta noastră de mai multe ori ?

O imagine-simbol, din publicaţia belgiană „Dezarmare, pentru supravieţuire", care ilustrează clar ce înseamnă, pentru omenire, nebuneasca şi iraţionala cursă a înarmărilor

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

Contabilitatea disperării...

Cel puţin pînă acum, poliţia mexicană este aceea care a ciştigat pariul în meciul anului 1978, în cel mai îndelungat şi mai tragic meci despre care se scrie mult şi se ştie aproape nimic. Războiul drogurilor, cu ringuri presărate abundent pe meridianele globului, şi-a adjudecat, orice s-ar spune, cupe şi finale şi un public al său care ţine cu orice preţ să fie la curent cu „punctările" brigăzilor antidrog. Pînă nu de mult echipele nord-americane, federale şi statale, se aflau în topul celor mai înverşunaţi şi eficienţi descoperitori de bande. Iată, însă, că în sudul Mexicului un pluton de poliţie dintr-un mic orăşel a pus mîna pe 140 de kilograme de cocaină pură, adică o captură valorînd pe piaţa actuală a stupefiantelor 132 de milioane de dolari! Lovitura este remarcabilă cu atît mai mult cu cît firele care plecau din grămada de săculeţe au dus repede şi clar la comandamentul general al unei organizaţii clandestine internaţionale. Cei patru mexicani şi patru columbieni arestaţi au declarat că „firma" cumpăra materie primă din Peru şi Columbia, laboratoarele de prelucrare se aflau în Mexic, iar centrele de desfacere în Statele Unite şi Canada.

În ultima vreme „filiera mexicană" pare mai dinamică decît cea franceză sau olandeză, cu tradiţionalele lor plăci turnante — Marsilia şi Rotterdam. Probă evidentă că Mexicul a devenit un fel de autostradă a stupefiantelor este şi ofensiva, de zile mari, montată recent de autorităţi. 3 000 de militari, 15 avioane şi 23 de elicoptere au participat de curînd — în cadrul unei operaţiuni avînd codul (intitulat cu un optimism teoferit detalii scutite de orice echivoc : în 1974 s-au confiscat 1 687 516 kilograme, în 1975 ceva mai mult — 1 691 848 kilograme, în 1976 şi mai mult — 1 931 171 kilograme...

Experţii sînt unanimi. Curba capturilor va fi, în mod indubitabil, ascendentă. Asta implică şi de o parte şi de alta a baricadei o anume dexteritate. Drogurile se descoperă în cantităţi din ce în ce mai mari şi se produc într-un ritm net superior, din moment ce piaţa mondială continuă să fie aprovizionată cît se poate de eficient. O dovedesc anuarele mondiale ale sănătăţii sau, mai degrabă, ale lipsei ei. Numărul consumatorilor creşte, media de virstă a sutelor de mii de nenorociţi scade, preţul dozei creşte, numărul marilor clanuri producătoare scade, eficienţa lor creşte şi aşa mai departe.

Dincolo de diversele curbe ascendente şi descendente rămîne numitorul comun al disperării. El marchează întreaga lume occidentală. În R.F.G., în 1976, au fost înregistraţi 40 000 de tineri (între 14 (!) şi 25 de ani) care foloseau curent narcotice. În ultimii doi ani numărul lor s-a triplat. În Franţa, 100 000, tot de tineri, utilizează droguri puternice. În S.U.A., un milion de disperaţi de toate virstele sînt abonaţi la plicul cu heroină. În ţările nordice, cîndva simple escale ale traficanţilor, canalele comerţului cu moartea s-au deschis larg. Un kilogram de amfetamină se vinde la Stockholm la un preţ mai bun decît la Amsterdam: 250 000 de coroane. În sfîrşit, dar nu în cele din urmă, un alt exemplu: Scotland Yard-ul a ridicat, de la sediu, cu arme şi bagaje (pline de droguri) o bandă care reuşise să difuzeze *20 milioane* de doze L.S.D. cu un profit net de 100 milioane de lire sterline...

Toate aceste cifre cu lungul lor şir de zerouri, cu virgulele şi misterele lor, tot acest lung şir de capturi ştiute şi de vînzări en gros şi en detail neştiute, răsar din acelaşi ring în care oamenii devin lupi şi lupii chiar mai răi, pentru că goana este după bani, banii se storc din disperare şi disperarea se dovedeşte darnică şi fără hotar din moment ce dă atîtea recolte pe an, pe atîtea meridiane cît se poate de lungi...

RADU EUDEANU

Ochii şi urechile lumii

Teoria şi practica mulţimilor

În groaza cu care lumea a luat cunoştinţă de tragedia de la Jonestown, există un element care tocmai prin proporţiile lui mă tem că aplatizează înţelegerea. E vorba de numărul victimelor. Am impresia că pe măsură ce acest număr s-a dovedit tot mai mare, groaza a sporit iar inteligenţa s-o chircit, diminuindu-se cu fiecare creştere a cifrelor. Mai întîi s-a anunţat că au fost o sută şi ceva, pe urmă ministrul informaţiilor din Guyana a afirmat că s-au găsit 409 cadavre, ca după aceea să se ajungă la mai mult de dublul acestei cifre, în faţa căreia echipele speciale au recunoscut că nu-s dotate cu atîţia saci de cauciuc şi atîtea cutii de aluminiu pe cîte sînt necesare pentru transportarea osemintelor. Această preocupare pur tehnică a dat un fior de oroare mai adînc decît cel transmis odată cu vestea că sub grămezile de cadavre adulte s-au descoperit — la a a doua inspecţie ! — 180 de copii nu mai mari de 15 ani. Apariţia copiilor abia la a doua inspecţie a intrat în oroarea generală, nu e mai adus nimic în plus şi nu e de plîns acest aspect mai mult decît altul, fiindcă într-un masacru, ca în orice fanatism, nuanţele nu mai contează. Dar ucigîndu-se nuanţele, precum copiii, într-o civilizaţie a numerelor şi a teoriei mulţimilor, adevărul rămîne ascuns sub grămezile de morţi şi în vîrtejul informaţiilor care cu cît devin mai precise cu atît ne întunecă judecata şi simţirea. Or, dacă nu stă în nuanţa unui masacru, adevărul nu apare nici din număr, cînd gîndim la o moarte. Adevărul — atîta cît e şi atît cît îl putem fixa o clipă, cînd cineva moare — stă în unic şi nu în sută, nu în million, de unde altă situaţie oribilă, deloc resimţită ca atare — dezminţirile că în nu ştiu ce luptă nu au murit zece oameni ci trei, iar în altă explozie, nu trei ci doar unul. Din ceaţa sutelor de ştiri care vin şi mor ca atîtea potrule prin codrii de Liban, dezgrop moartea lui Eric, Eric din Beauvais, cărula obscurul corespondent local nu-i dă nici numele de familie, pentru că asemenea fapte, la copii, sînt menajate, măcar prin taina numelui de familie, ca părinţii să nu aibă de suferit : „Tatăl vitreg şi maică-sa lucrînd într-o uzină, un adolescent din regiunea Méru, Eric, în virstă de 14 ani, făcea totul acasă, şi curat şi mîncare ; el avea grijă şi de ultima născută, surioara sa vitregă ; dacă nu muncea bine, era bătut ; totuşi, băiatul nu se plîngea ; descris de vecini ca un băiat foarte săritor, el nu vorbea niciodată de el însuşi ; într-o zi, poate din bravadă, a spus colegilor săi din clasa V-a : „eu de moarte nu mă tem". Şi apoi, în 27 septembrie, le-a zis : „diseară nu mă voi mai întoarce acasă". Şi nu s-a mai întors. Abia simbătă, 28 octombrie, puştii din sat l-au găsit cadavrul atîrnat de-o frînghie, legată de-o grindă, în hangar. Moartea lui avusese loc, fără îndoială, chiar în ziua dispariţiei lui. Băiatul se lăsase strecurat între două mari baloturi de paie, de cîte 500 de kilograme. „Copiilor de azi, nu poţi să le spui nimic" — a declarat maică-sa, în loc de epitaf.

Asta-i tot. Mă surprind că nu pot deosebi între orori, între masacrul dintr-o junglă şi baloturile de paie dintr-un hangar, între care doarme un băiat atîrnat de-o frînghie prinsă sus, de-o bîrnă. Mă îngrozeşte în relatare — cît fanatismul unei idei inumane — trecerea timpului, în plină Europă : o lună de zile pînă descoperi cadavrul unui adolescent dispărut, disperat, din bătaie. Mă îngrozeşte — poate mai mult decît toate împuşcăturile unei sinucideri colective — tăcerea unui hangar în care moare un copil cărula nu-i plăcea să vorbească despre el însuşi. Adevărul despre o moarte vine — dacă vine — numai prin tenacitatea unicului, scîncind demn sub lovituri, ascuns în paiele şi jungla lumii, ca un viţel încălzindu-şi surioara.

RADU COSAŞU

Cortina

Ne despărțim de fotbal pentru o bună bucată de vreme cînd, în halat și papuci, în fața televizorului o să mai vedem cîte un eseu de la Glasgow, sau cîte o șarjă de la Paris, dacă nu, dansatori pe gheață, meciuri de hochei, puțin baschet, puțin volei, ba chiar și niscai box. Dar unde vor fi ratările care ne dau atîta de furcă în cronicile noastre ? O să ni se facă dor de gafele lui Răducanu și o să ne amintim de strigătele în teren ale „scandalagiilor" care, din trei în trei etape (pe a patra o petrec pe tușă) ies în pensie !

Finalul acestei jumătăți de campionat picios, misterios ca un tunel, cu o singură și binecuvîntată surpriză venită de la Baia Mare, s-a încheiat pe frig și pe zăpadă, cu rezultate așteptate, dînd cîștig de cauză, pe toate terenurile, gazdelor. Campioană de toamnă este echipa **F.C. Argeș** care a pierdut **„la mustață"** anul trecut titlul de **campioană-campioană**. Nu știm care va fi situația în vara viitoare, dar, după jocul de la Pitești, văzut numai pe jumătate la televizor, aș spune că **unsprezecele** din Țara Prunilor, a terminat în forță un serial de duminici și miercuri, destul de nebulos, în care ea, această echipă, a arătat destulă constanță. Cum remarcau și alte ziare, niște antrenori tineri, serioși, cu idei și mai decîși au impins echipele lor (primele patru) acolo unde, de obicei, se instalau numai formațiile cu efective **„imblînite"**. E vorba de Halagian, de Mateianu, de Constantin și de Leonida Antohi. În această socoteală sigur că n-ar intra, la o analiză mai severă, **Steaua** care ar fi trebuit să se afle mai în față, dar se vede treaba că la clubul militar **„vedetele"** încă luptă cu antrenorul, încercînd să-i micșoreze meritele printr-o absentare din joc. O mină fermă i-ar readuce la realitate, cum se pare că i-a și readus pe acești oameni care cred că fotbalul se joacă numai cu faima.

Nu o să intru în analiza echipelor pentru că asta mi-o propun s-o fac mai tîrziu. E vorba numai de niște considerații generale. Pe primele locuri apar **F.C. Baia Mare, Politehnica Iași, F.C. Argeș** și chiar **S.C. Bacău**, cu loturi oarecum **subțiate**, dar care practică un fotbal mai dinamic. Dacă despre echipa bălmăreană s-a scris destul în această toamnă, **pe Politehnica Iași** foarte puțini erau cei care o vedeau pe locul patru în acest decembrie. Pentru mine, **teamul** din Tîrgoviște este o surpriză destul de mare. Meritul se pare că îl revine în mare parte lui Coman, dar este de neconceput că un portar poate să țină în frîu un adversar care joacă cu unsprezece oameni. Acolo, la Tîrgoviște, nume mai răsărite ar fi Tătaru, Sava, Kallo și Fl. Grigore care a devenit săptămîna aceasta titular în echipa națională. Iată deci că există și vedete la Tîrgoviște ! Explicația noastră este însă alta. Și la Baia Mare, și la Iași, și la Tîrgoviște, și la Bacău **echipa** este aceea care a botărît soarta multor meciuri. Aș mai spune că doi tehnicieni cum sunt Proca și Traian Ionescu au și ei merite deosebite în înjghebarea unor formații puternice, mai puternice decît altele care trăiau mai ales prin firmă. Surprinzătoare par căderile lui **F.C. Bihor** (unde funcționează un antrenor care a cîștigat cu **Steaua** campionatul de anul trecut, de unde se vede că e mai bine să ai la casa omului cîte un Dumitru, cîte un Iordănescu și cîte un Sameș în loc de un Zare, un Molnar sau Pataki ; concluziile le veți trage dv.) și cea a lui **Poli Timișoara** (unde regula de mai nainte este infirmată, întrucît **unsprezecele** timișorean e doldora de nume mari : acolo părîndu-mi-se că antrenorul a căzut din formă). Cît despre **Chimia Rm. Vîlcea**, ea este o veche clientă a subsolului clasamentului, așa că locul al șaptesprezecelea nu miră pe nimeni. Prost stă **Dinamo**, deși are scuza unei echipe în plină prefacere, iar **Universitatea Craiova** (cu cel mai bun lot din cele optsprezece echipe), pe locul nouă, mi se pare o pedeapsă binemeritată pentru lipsa de logică a conducerii acestui club (știți dumneavoastră la ce mă refer...). Căderi surprinzătoare au suferit și **Sportul studențesc**, și **U.T.A. Arad** (echipă care suferă de goluri de aer, ca avioanele, citește cînd se înalță, cînd cade cu cîte 5 locuri).

Așadar, ce să creadă iubitorul de fotbal despre toate aceste „accidente" care fac din întrecerea fotbalistică de la noi un film cu **suspens**, iar pe pariorii la **Pronosport** îi neurastenizează ? Spuneți-mi dumneavoastră, că eu nu pot să vă dau nici un răspuns.

EUGEN BARBU ■

P.S. Arbitrii : Igna, Raul și Streng au greșit de trei ori, duminică. Toate deciziile au fost eronate : mingea la acordarea penaltyului pentru **Dinamo**, dacă ieșise afară din teren trebuia fluerată pe loc ; golul lui Dobrin (anulat, a fost valabil) ; golul lui Moiceanu a fost neregulamentar !

„Cred că, înainte de toate, fotbalistul român e deficitar la capitolul forță"

— Tovarășe Ion Ionescu, a cîta echipă din cariera dumneavoastră de antrenor o Gloria Buzău ?

— Aș zice că a patra. M-am lăsat de fotbal la 34 de ani, terminînd în Belgia, la Cercle Bruges. Am antrenat apoi Rapidul, tineret și senior, puțină vreme, Șoimii Sibiu și C.S.M. Suceava după care, acum vreo 2 ani, 2 și jumătate, am venit la Buzău, cu Gloria intrînd, după cum se știe, în divizia A. Rămîn la convingerea că, dacă n-aș fi greșit, aș fi putut promova și cu Șoimii.

— Cum ați greșit ? Cînd ?

— În anul acela, a cîștigat Vîlcea, întrecîndu-ne cu o jumătate de roată, cum se spune. Dar campionatul s-a jucat la Slatina unde, în meciul cu Dinamo, noi am condus cu 1—0 pînă în minutul 77. Am vrut atunci să-l schimb pe fundașul central David, dar mi-am zis că n-are rost să țin prea mult cont de gafele lui, căci timpul se scurgea în favoarea noastră. Eu am tot ezitat, David a greșit de două ori și meciul s-a terminat cu 2—1 pentru gazde care, în două minute, au întors rezultatul ! În exact 120 de secunde, am pierdut totul. N-am să-mi iert niciodată că am greșit atunci.

— Dar Rapidul ?

— Eu cred că orice jucător al Rapidului ar dori să antreneze echipa care i-a dat un nume. Dar, în ciuda nostalgiei mele, nu s-a putut și te-aș ruga să nu mă întrebi de ce. E o poveste veche, las-o așa.

— Bine. Ați venit, în 1975, la Buzău. Ce-ați găsit acolo ?

— O atmosferă foarte bună pentru fotbalul de performanță. Un public entuziast și generos, care ne-a ajutat enorm în tentativa de promovare în A. Peste tot pe unde am jucat anul trecut, la Piatra Neamț, la Tecuci, la Galați, mai știu eu unde, spectatorii buzoieni ne-au însoțit cu fidelitate și nu o dată ne-a fost dat să ne trezim, în orașele respective, în uralele galeriei care, în zori, exersa pe străzi proverbialul refren „faceți loc, faceți loc, Gloria-i pe primul loc". Am mai găsit o înțelegere totală din partea organelor locale și, firește, o echipă.

— Bună ?

— Bună, dar cu moralul la pămînt. Cam neantrenată și, în orice caz, blazată, convinsă că nu poate mai mult decît un loc fruntaș în divizia B. Timpul a demonstrat că lucrurile stau altfel și pot afirma astăzi, în deplină cunoștință de cauză, că Gloria e o formație de A, cu nimic mai prejos ca aitele. Pentru a ajunge în elita fotbalului nostru, nu era nevoie numai de muncă și de disciplină, m-am convins repede de asta, ci și de schimbarea mentalității jucătorilor. Primul pas în lansarea Gloriei, dacă am voie să zic așa, a fost făcut prin convingerea componenților lotului că sînt capabili de rezultate superioare. Apoi, odată încheiată munca de lămurire, ne-am pus pe treabă, lucrînd cu conștiinciozitate și ambiție, iar roadele, inclusiv intrarea fotbalului buzoian, pentru prima oară în istoria sa, în divizia A, n-au întîrziat să vină.

— Ziceți că Gloria e o formație de A, cu nimic mai prejos ca altele ; așa o fi, știți dumneavoastră mai bine, dar aș dori să ne explicați pe ce vă bazați cînd spuneți asta ? Așteptăm niște argumente, nu niște vorbe frumoase pe care, ca proaspăt absolvent de drept, sînt sigur că nu vă e greu să le găsiți ! S-auzim.

— Gloria are o serie de valori care ar sta bine oricărei divizionare A.

— Chiar așa ?!

— Chiar așa.

— Anume ?

— În primul rînd, Stan, golgeterul turneului. La ora actuală, Stan mi se pare singurul vîrf din fotbalul românesc în stare să se ducă spre poarta adversă cu mingea și cu 2—3 adversari în spate ! E viguros, lovește balonul ca fel de bine cu ambele picioare, are o detentă de invidiat. Nu numai că poate, dar și vrea, ceea ce e foarte important pentru fotbalul nostru, în care mulți pot dar nu vor și mai mulți vor dar nu pot ! Eu zic că Stan, cu cei 28 de ani ai lui, e un cîștig real pentru echipa națională și cred că turneul pe care reprezentativa îl întreprinde în aceste zile mă va confirma. Apoi, Nicolae, excelent fundaș de marcaj, Petrache, pe care o hepatită l-a împiedicat să crească și să se impună pe măsura talentului, dar care acum bate zdravăn la porțile afirmării, Radu Gheorghe, aripă cu dribling și viteză redutabilă, Ivana și Tulpan, fundași laterali cărora le prevăd o ascensiune frumoasă. La numai 21 de ani, Ghizdeanu, chiar dacă a călcat alături de drum, silindu-ne să-l scoatem temporar din echipă, e o valoare certă. În plus, Gloria se mai bazează pe experiența și răbdarea în joc a lui Oprișan și Negoescu, foști divizionari, piese foarte utile. În rezumat, un lot harnic și omogen, de fotbaliști pe cît de dotați, pe atît de dornici de progres.

— Din cîte cunoaș lotul, n-ați vorbit nimic despre linia de mijloc. Ați uitat sau ați făcut-o intenționat ?

— Aici stăm mai prost. Toma, Neculce și Vlad sînt foarte muncitori, pun multă pasiune în tot ceea ce fac, dar tehnica lor continuă să rămînă deficitară. N-am reușit, deși ne-am străduit în acest sens, să-l angajăm mai mult pe Stan din linia mediană, la acest capitol urmînd să căutăm îmbunătățiri și soluții noi în timpul pregătirii de iarnă. Continuu să cred că, mai bine susținut de la mijlocul terenului, atacul nostru, Stan mai ales, ar fi avut un randament superior. În aceeași ordine de idei, anticipez că la echipa națională, ajutat de mijlocași mai tehnici și mai clari în acțiunile lor, vîrful de atac al Gloriei va da deplină satisfacție.

— Rămîne deocamdată să vă credem pe cuvînt ! Vom trăi și vom vedea. Altceva : Ce impresie i-a lăsat divizia A unui tehnician aflat, nu-i așa, pentru prima dată în ipostaza ei ?

— Din punct de vedere tactic, fiecare meci a fost pentru mine un examen, pe care l-am trecut sau nu, dar din care, de fiecare dată, am încercat să învăț cîte ceva, de la colegi mai vechi în meserie. Din motive de adversari mai bine orientați tactic, Gloria a început campionatul mai greu, acuzînd tracul debutantului și pierzînd primul meci acasă, cel cu Tîrgoviște, printr-un gol primit în minutul 90 ! Nu e ușor, te asigur, să joci ani de-a rîndul cu Tecucii și cu Botoșanii și-apoi să te trezești în față cu Dinamo și cu Steaua ! Dar pentru că m-ai întrebat, să-ți răspund. M-a surprins neplăcut lipsa de pregătire fizică a multora dintre divizionarele A, dovadă că în fotbalul nostru nu se muncește peste tot cu seriozitate. Dealtfel, din ce-am jucat eu, în țară și în străinătate, din ce-am văzut și din ce-am învățat la I.E.F.S., am ajuns la concluzia că, înainte de toate, fotbalistul român e deficitar la capitolul forță. Apoi, revenind la întrebare, m-a prins pe picior greșit și, în mare măsură, m-a mîhnit sărăcia veleităților ofensive ale grupărilor din prima divizie. În depiasare, toată lumea se apără și iar se apără, spectacolul sportiv rămîne pe planul ultim, totul e să iei două puncte sau măcar unul ! Atît cît a putut, Buzăul a jucat peste tot ofensiv, chiar dacă, cu Dinamo, la Tîrgu Mureș, sau cu Sportul, a pierdut la diferențe de scor apreciabile. Goana după puncte cu orice preț mi se pare o piatră de moară agățată de piciorul fotbalului românesc. Pînă nu ne vom revizui concepția despre ofensivă, ne va fi greu să devenim competitivi pe plan internațional, căci azi, nu spun nici o noutate, echipele care vor ceva se apără și atacă în egală măsură.

— S-a notat. Credeți că Gloria va rămîne în A ?

— Pofiim ? !

— Credeți că Gloria va rămîne în A ?

— N-am nici un motiv să cred altfel. Am avut 8 meciuri acasă și am acumulat 16 puncte, ceea ce vrea să însemne un loc în mijlocul clasamentului. Mi-a fost teamă de tur, dar am ieșit cu fața curată. După calculul hîrtiei, a doua jumătate a campionatului, cu 9 partide programate pe teren propriu, ne avantajează în eventuala luptă pentru supraviețuire. În plus, nutresc speranța că iarna va fi pentru noi un sfetnic bun, dîndu-ne răgaz să mai punem la punct unele lucruri.

— Sînteți cam optimist, Ion Ionescu.

— Incurabil.

— Tot e bine că știți ! Înainte de a încheia dialogul nostru, v-aș invita să precizați dacă e adevărat că vă numărați printre puținii dușmani ai meciurilor de antrenament de la mijlocul săptămînii. Așa sau nu-i așa ? Dacă da, de ce ?

— Miercurea, n-am făcut niciodată jocuri amicale, considerînd că ele nu-și ating scopul. Nu poți găsi, cu rare excepții, decît parteneri mai slabi, în fața cărora jucătorii de A trag chiulul. Cînd nimerești peste adversari serioși, din an în paște, aceiași jucători parcă își pun în cap să răstoarne lumea și apare fie riscul unor accidentări, fie cel al creării unor animozități și polițe care abia așteaptă să fie plătite la prima confruntare oficială ! Așa că, mai bine lipsă ! La mijlocul săptămînii, facem antrenamente de forță. Crezi că greșesc ?

— Nu știu. Repetînd o replică de mai devreme, vom trăi și vom vedea.

— De acord. Returul va fi de partea noastră.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Time-out

● Echipele noastre de volei au călcat cu dreptul în noua ediție a cupelor europene, cîștigînd pe toată linia. E un început bun pentru recent numita conducere a federației, căreia îi urăm cît mai multe succese. Îi informăm pe cititori că, printr-o măsură judicioasă a C.N.E.F.S. Rodica Siclovan a fost, în sfîrșit, înlocuită ! Noul secretar al F.R.V. se numește Marin Petrescu și vine în Vasile Conta de la I.E.F.S., unde a funcționat ca asistent cu specializarea volei. Cu alte cuvinte, omul potrivit la locul potrivit. Era și timpul ! ● O inițiativă lăudabilă a clubului Olimpia București : „Joia începătorului" la box, ciclu de gale deschis pugiliștilor începători. ● Prin strădania lui Florin Dumitrescu, s-a pus la punct și editat un nou regulament de fotbal destinat campionatelor școlare. ● Știți cum l-a pedepsit federația de box pe arbitrul Florian Piroiu, autor al unor decizii cît se poate de aiurea la finalele naționalelor ? Trimițîndu-l să oficieze în Polonia ! Încă o sancțiune ca asta și ajunge omul arbitru de elită. ● Carmen Mihăilă și Cristian Ungureanu au cîștigat Cupa Mamaia la înot. ● Odată cu încheierea sezonului fotbalistic, a luat vacanță și frumoasa acțiune a săptămînalului „Munca" numită Trofeul fair-play pentru spectatori. Confrații Cristian Mantu și Alecsandru Nedelcu au bătut 30 de orașe acordînd, în fiecare, cîte 3 mingi pentru cei mai sportivi spectatori. Ultimul popas al „caravanei" a fost făcut, duminică, la Drobeta-Turnu Severin. ● Tinerețea a izbîndit în campionatele individuale de tenis de masă, desfășurate pe malurile Someșului. Au ieșit primii Eva Ferenczi, învingătoare merituoasă a Mariei Alexandru, și Zsolt Böhm. ● Invitată nu demult în Brazilia, reprezentativa de baschet a României a deplasat 12 jucători și 7 conducători ! ! N-au lipsit actualul secretar federal, fostul secretar federal și, firește, George Chiraleu, antrenor la F.R.B. și arbitru internațional în același timp ! Numai că ultimul, aflînd în țara lui Pele că are de condus o partidă oficială la Budapesta, a părăsit delegația peste noapte, revenind acasă mai devreme ! Mare păcat. ● După ce a cucerit, în 3 rînduri, centura de campion național de juniori, boxerul ieșean Constantin Badea a venit la Dinamo. De atunci a trecut ceva vreme, dar Badea n-a mai apărut în ring în vreun meci oficial ! Ce-o fi cu el ? ● Finala masculină de șah, lipsită de prezența lui Florin Gheorghiu, s-a terminat în coadă de pește. Urmează un meci de baraj între Volodea Vaisman și Mihai Ghindă pentru desemnarea campionului. Proaspătul mare maestru Victor Ciocîltea s-a clasat abia pe locurile 6—8. ● La Sao Paulo, gimnastul român Dan Grecu și-a reconfirmat clasa, intrînd în posesia medaliei de bronz a Cupei mondiale, la inele. ● Colaboratorul nostru Daniel Diaconescu ne aduce la cunoștință că noul secretar al federației de box, Dumitru Ciobotaru, are în palmares 9 titluri de campion al țării. Dumitru Ciobotaru, de la care se așteaptă reintoarcerea boxului nostru pe pozițiile fruntașe de altădată, este maestru emerit al sportului. ● Să vezi și să nu crezi : Gloria Bistrița — Victoria Călan 12—0 în seria a III-a a diviziei B !! ● Bătînd 5 americani, pe Marty Riessen, Jimmy Connors și Vitas Gerulaitis, Ilie Năstase a terminat învingător la Frakfurt pe Main, demonstrînd, dacă mai era cazul, că rămîne una dintre cele mai redutabile rachete ale lumii. ● Așteptăm explicații pentru comportarea foarte slabă a handbaliștelor noastre la mondialele din Cehoslovacia unde, după cum se știe, a fost ratată calificarea pentru Olimpiadă. ● Duminică seara, după înfrîngerea de la Buzău, Emerich Jenei, antrenorul ultimei clasate, își păstra o importantă doză de optimism. Cu Kun, cu Georgescu și cu Fildan, multă vreme accidentați, ne-a spus, sperăm să recuperăm punctele pierdute și să rămînem în A. Vom trăi și vom vedea.

racul

Fabula compensației

Strigă Acul spre Andrea :
„Eu sînt fin, nu primitiv.
Știu să las în urma mea
Elegant, artistic tiv.
Pe cînd tu, nu coși — împungi
Pînză groasă pentru sac.
Urma-ți scrie negre dungi...
Ești Andrea doar, nu ești Ac !"

Sub această grea insultă,
Stă Andreaua ca trăznită
Replica nu poate, cultă
S-o mai afle, nimerită :
„Ai puterea cît un deștl,
Te-ai născut fără osînză,
Delicat te crezi că ești
Prin mătăsuri și prin pînză,..
Astă fu să-ți fie steaua !
Coși modeste floricele
Lăsînd treburilor grele
Să le dea de rost Andreaua".

Cearta lor, fără hodină,
— Ce-a-nceput de dimineață
Pe o masă în grădină —
Fu s-o judece o Ață :
„Sînteți frați, născuți din fier
Frați de vîrste diferite,
Am motive să vă cer
Ca, prin vorbe potrivite,
Să vă menajați viața,
Cum se cade, cum e bine...
Știți că Acul și Andreaua
N-au ce face... fără mine !" —
S-a rostit solemnă Ața.

MORALA :

...cînd intepi și-mpungi
Cusut de ață poți s-ajungi !

NICOLAE DRAGOȘ

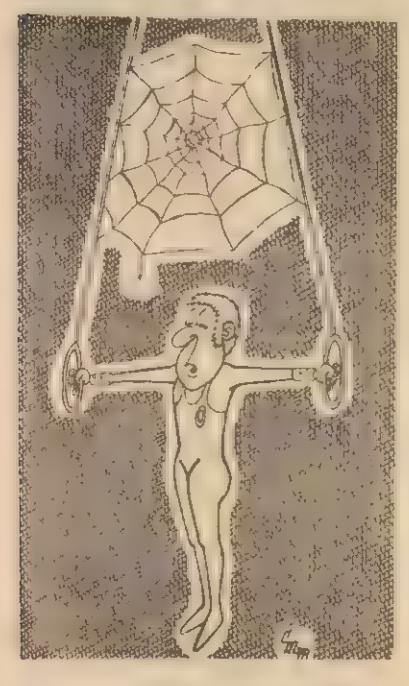

C. MARINESCU

Hoval se prezintă :

„Mă numesc Horațiu Mălăele"

— Să începem cu o precizare. De cînd n-ați mai publicat ?

— Cam de vreo trei ani. Și cînd publicam, o făceam tot în „Flacăra".

— Interesant ! Cum ați început să desenați ?

— Cu pixul și apoi și încă foarte de mine. Pînă în clasa a patra elementară, dacă ar fi să mă iau după notele la desen, eram complet lipsit de talent, cu toate că desenam mult. Datorită unui pedagog, pe numele lui, Nicu Gherghe, de care nu mai știu nimic, am continuat să desenez. Mă atrăgeau coala imaculată și mai ales urmele care rămîneau după ce o zgîriam eu cu creionul.

— N-am înțeles ce rol a avut pedagogul ?

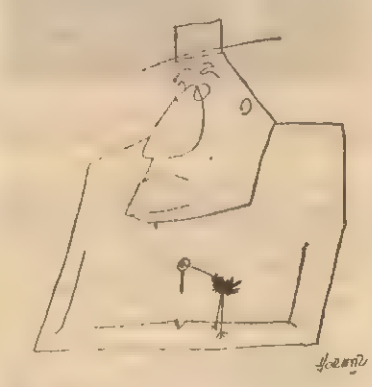

— Păi el îmi spunea că elevul Horațiu Mălăele este un geniu, ori de cîte ori vedea un desen de-al meu, pînă am început să-l cred, chiar și astăzi, la 26 de ani.

— Așa să fie ?

— Exagera și el, exagerez și eu. Nu mi-o fi zis el că sînt un geniu, dar mi-a băgat în cap că aș avea ceva idei.

— Lumea spune că sînteți unul dintre actorii aceia înnăscuți, dar nimeni nu știe cum v-ați născut ca actor.

— Simplu. Credeam că-mi puneți o întrebare mai grea. Eram în ultima clasă de liceu și în vacanța de iarnă am venit la București împreună cu alți colegi de la Liceul „Tudor" din Tg. Jiu să luăm meditații pentru admiterea la arte plastice. Și cum vacanța era scurtă, mi-am zis că n-ar strica să mă luminez înțîi cu niște spectacole. Am avut norocul să-i văd pe Toma Caragiu în **D'ale carnavalului** și pe Dinică în **Nepotul lui Rameau.** M-au cucerit amîndoi și m-am trezit, așa, deodată, vorbind ca un actor. De atunci și pînă la admitere visam în fiecare noapte că sînt pe scenă. Bineînțeles că nu m-am mai pregătit pentru arte plastice. Am reușit dintr-un foc la I.A.T.C., iar colegii mei au picat la arte plastice. Acasă, în Gorj, s-a bucurat toată lumea, chiar și eu, afară doar de profesoara mea de desen.

— Nu vă mai întreb nimic despre teatru și nici despre film. Poate cu altă ocazie. Ce rol jucați sau veți juca în caricatura românească ?

— Știu eu? Public puțin și mai cred că o coală albă poate avea mai mult umor decît o pagină de specialitate cu profil moralizator. Dar, să revin, în caricatură am să joc oricum, un rol dintr-o piesă pe care o voi desena eu.

— În desen aveți tendința de esențializare, de parcă n-ați ridica creionul de pe hîrtie decît de două-trei ori.

— Așa și fac, deși e prima dată cînd aud asta.

I. PREDO

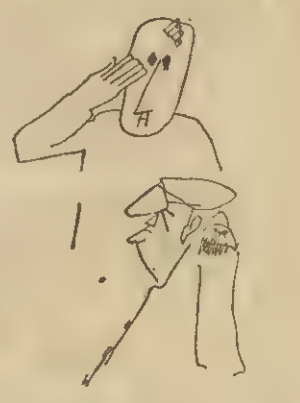

Dezamăgire liber consimțită

Am primit la orele douăsprezece noaptea o vizită neașteptată de la cineva care îndrăznește față de toată ființa mea existență, pur și simplu mă dezamăgește.

Prietenul, vechiul meu prieten, deschise ușa cu furie și peste un timp, după ce-și mai stăpîni nervii, mă întrebă :

— Ai temperatură ?

— N-am temperatură.

— Cum n-ai temperatură ?

— N-am temperatură !

— Păi Georgescu mi-a spus că ai temperatura.

— Scuza-mă, dar adevărul crud n-am temperatură.

— Dar un termometru ai ?

Luă termometrul, îmi controlă temperatura și se arătă profund dezamăgit.

— Da, e adevărat. Georgescu mi-a spus că ai treizeci și nouă de grade ! De-aia am venit !

După ce se consolă cu situația bună a sănătății încercă să exploreze alte teritorii ale existenței mele.

— Nevastă-ta cînd a plecat cu inginerul ăla la Filași ?

— Care inginer ?

— Inginerul ăla de care nevastă-ta se amorezase literalmente pînă peste cap, expresia nu-mi aparține...

Nevastă-mea citește în camera ei ultima carte apărută în colecția „Romanul de dragoste" de unul Mazilu, mai nou.

Neînțelegătorul deschide ușa și verifică situația. Mai are puterea de a-și cere scuze.

— Scuzați-mă, doamnă, eu sînt prietenul cel mai bun al soțului. Și prietenul cel mai bun se prăvălește cu întreaga-i energie asupra mea.

— Da, soția e acasă. Am văzut cu ochii mei, îmi place natura, dar nu neg evidența. Și Georgescu, care-i un om așa de cult, care înainte de-a despica firu-n patru, despică firu-n patru... Ți-ai aranjat ceva cu transferul ? Dacă tot te-au dat afară și te-au mutat la Călărași, măcar să-ți fi dat o casă bună acolo. Nu zic lux, că nu sînt nebun, dar măcar confortul.

Spre mirarea mea, simțeam că mă dezamăgesc din nou, deși n-aș fi vrut o Dio stimă pentru caracterul vechiului meu prieten. aș fi vrut să am temperatură, să dau fircoale morții, aș fi vrut ca soția legitimă să mă înșele cu fruntea sus, aș fi vrut să am neplăceri la serviciu, să fiu ironizat sau transferat, dar uite că nu mi-au fost date toate acestea.

Nici adulterul, nici transferul nu mi-au înnobilat existența. Simțeam cum prietenia gîngașă a lui Stamate Stamate, mai timid și mai în etate, se transformă în nedumerire și ură impecabilă. Ce haz am eu dacă nevastă-mea nu mă înșală ? Te mai poți bizui pe un om pe care nevastă-sa nu-l înșală ? Mai poți avea cît de cît stimă față de un om care n-are neplăceri la serviciu ?

Conștient de mîrșăvia mea, trînti ușa foarte demn și foarte cultural :

— Adio, nemernicule...

Fericirea mea, recunosc, personală o interpretă ca pe o jignire adusă întregii sale existențe.

TEODOR MAZILU

Dumitru Done contra Dumitrache Hîrlău

Cine și-ar putea închipui că sînt și datornici care își transformă binefăcătorul în hoț ?! Te caută cineva care se vaită că se află într-o situație disperată, te imploră să-l ajuți, te convinge și procedezi în consecință. Apoi te trezești cu el arătîndu-te cu degetul și spunînd : „Pe el îl bănuiesc ! Numai el putea să mă înșele !"

Și totuși, se întîmplă...

Exact așa i s-a întîmplat lui Dumitrache Hîrlău, responsabilul brutăriei din comuna Măicănești, județul Vrancea. Vine la el într-o zi Dumitru Done, gestionarul magazinului din satul Tataia, aceeași comună, și-l roagă cu insistență să-l scoată dintr-o mare încurcătură. Aflase (?!) că urma să i se facă un control asupra gestiunii, și cum știa că are o lipsă de cîteva zeci de mii de lei, trebuia să găsească o „soluție" să scape „basma curată".

— Te rog doar atît : să nu-mi facturezi pîinea pe care mi-ai livrat-o în ultima lună pînă trece controlul. Este vorba de 7 600 lei. Exact cît îmi mai trebuie să acoper lipsa din gestiune. De restul m-am împrumutat la alții. Fă-mi acest bine și n-am să te uit. Sîntem consăteni, colegi, prieteni și „prietenul la nevoie se cunoaște".

Dumitrache Hîrlău i-a promis că-l ajută și așa a făcut...

Trece astfel inventarierea cu bine și Dumitru Done începe să restituie datoriile, dar tot din gestiune. Dumitrache Hîrlău întocmește și el avizele de expediție pentru cantitatea de pîine deja livrată și totul pare să fie în regulă.

După un timp începe alt control. Done dă iar fuga disperat la Hîrlău.

— Frate meu ! Ajută-mă ! Dacă nu acoper lipsa, s-a zis cu mine... închisoarea... Nu poți avea tu inimă aia...

Și au convenit ca cei 47 de saci cu făină, a 80 kg fiecare, în valoare de peste 15 000 lei, aflați în aceeași magazie unde ținea o parte din produse și gestionarul magazinului, să fie prezentați la inventariere ca făcînd parte din gestiunea lui Dumitru Done. Trece, astfel, și acest inventar. Punct și de la capăt...

În sfîrșit, apare un control inopinat, de-adevăratelea. Rezultatul a fost clar : 108 338 lei lipsă în gestiune.

— Cînd i-am cerut primele explicații în legătură cu prejudiciul creat — ne relatează ofițerul Alin Ioniță din Miliția județului Vrancea, care a participat la cercetarea cazului — Dumitru Done ne-a declarat, între altele, că-l bănuiește pe Dumitrache Hîrlău de înșelăciune cu ocazia întocmirii avizelor de livrare a pîinii (?!). „Eu am avut multă încredere în el și n-am verificat avizele. Acum îmi dau seama de ce le întocmea uneori cu mare întîrziere..." — insinua Dumitru Done, după cum aveam să ne convingem pe parcursul cercetărilor...

Declarațiile martorilor, de la care gestionarul împrumutase bani cu ocazia inventarelor și alte probe indubitabile, au demonstrat pînă la urmă certitudinea vinovăției gestionarului.

— Și, implicit, ați dovedit nevinovăția lui Dumitrache Hîrlău ?

— Da. Am stabilit că el nu falsificase avizele de expediție. A fost într-adevăr o greșeală, la un moment dat, dar pe care cei doi o observaseră la timp și o rezolvaseră cu ocazia livrării ulterioare. Dealtfel, responsabilul brutăriei nici n-ar fi avut posibilitatea să majoreze cantitățile și valoarea pîinii expediate în perioada de 5 luni de zile cînd pretindea Done că a fost înșelat cu 32 000 lei, deoarece în intervalul respectiv, întreaga pîine livrată magazinului valora doar 23 698 lei.

N-a comis infracțiunea de fals și uz de fals, cum pretindea Done, dar Hîrlău se face vinovat totuși de complicitate, pentru că ajutorul dat gestionarului la primele inventare i-a înlesnit continuarea activității infracționale și, potrivit legii, o asemenea faptă constituie complicitate.

MIHAI GROZAVU

Eu, sus pe macara, cînt tot timpul

● Maria Butnaru ; născută la 12 februarie 1945 la Iași, orașul în care a absolvit liceul, cursurile unei școli de macaragii și școala populară de artă-secția canto ; macaragiu la Întreprinderea de utilaj transport-București — sectorul de producție — și solistă de muzică populară în ansamblul „Ciuleandra" al sindicatului lucrătorilor din construcții ; laureată pe țară la Festivalul folcloric pentru amatori „Mamaia-1967".

București. O baracă a Grupului de șantiere nr. 3 Pantelimon aflată în spatele unui bloculeț cenușiu, singura casă nedemolată din această zonă. De o parte și de alta a șoselei Pantelimon, la o stație de tramvai de bulevardul Dimitrov, excavatoare și macarale. Duminică friguroasă de decembrie, cu fulgi rari de zăpadă și mult noroi. Interlocutoarea mea, o femeie tînără, îmbrăcată elegant, beneficiind, de asemenea, și de cîștigurile cosmeticii, a preferat să stăm de vorbă aici, în baraca grupului, pentru că la căminul de nefamiliști, în Ferentari, „e ceva mai complicat". Vorbește rar, cu puternic accent moldovenesc. Colegul meu Ion Predoșanu îi propune să meargă vizavi, pe șantier, pentru ca poza de interviu „să prindă" și o macara. Chestie de prejudecată.

— Tovarășă Maria Butnaru, aș vrea să vorbim chiar de la început despre prejudecăți. Vedeți în urmă cu, hai să spunem douăzeci de ani, o femeie pe macara era o raritate. Pe macara, e un exemplu. Adică ocupîndu-se cu lucruri exclusiv bărbătești. Era o prejudecată : femeile să-și vadă de ale lor, lăsînd strungurile, macaralele ș.a.m.d. în seama bărbaților. Prejudecata a căzut. Azi nu mai miră pe nimeni o femeie care lucrează pe asemenea utilaje. Faptul ține de dezvoltarea unei economii, a unei industrii, de schimbarea unor mentalități. Așadar, s-ar părea că egalitatea femeii cu a bărbatului este aproape un fapt împlinit...

— Credeți ?

— Nu. Dar dumneavoastră ? Dealtfel, am spus : „s-ar părea".

— Ei bine, eu nu cred că dacă, de pildă, jumătate din femeile țării ar lucra pe macarale sau în topitorii problema egalității ar fi gata, rezolvată definitiv și pentru totdeauna. Și cred că la o topitorie, în fața unei guri de furnal, o femeie n-ar putea lucra. Cel puțin, la fel de bine ca un bărbat. Dar problema este alta. Puterea fizică nu duce cîtuși de puțin la egalitate. Egalitate în muncă da...

— La ea mă refeream....

— ...bun, dar egalitatea în muncă implică și altceva. Cum sînt eu privită muncind pe macara, cum sînt ascultată de către ceilalți oameni din colectiv, cum pot eu demonstra că sînt bună pe macara fără să fac din asta o sărbătoare.

— Ceea ce îmi spuneți este frumos. Atît de frumos că cere exemple.

— Nu mă credeți ?

— Ba vă cred, dar pe viu e mai interesant și v-ar crede și femeile.

— Ele mă cred, fiți sigur. Iată însă un exemplu, un fapt proaspăt : cu vreo două săptămîni în urmă, le spun oamenilor mei din colectiv că așa nu mai merge, că, în schimbul meu, un bărbat nu-și vede de treabă, că se îmbată cam des, că nu întreține macaraua, că își face programul după cum îi fluieră lui. Puteam să-l las în pace, îmi vedeam de treaba mea, nu mă interesa nici macaraua și gata. Dar avem un plan. Lucrăm în acord. De munca macaragiilor depinde foarte mult munca constructorilor. Și atunci ce să facem ? Să ne îmbătăm cu toții și să venim la zece sau deloc ? Oamenii mi-au dat dreptate. Este un fapt.

— Cum s-ar spune, pe asta am lămurit-o. Dar mă mai gîndeam la ceva. De pildă, colegul meu, Predoșanu, deși duminică, zi de repaus, ținea morțiș să vă fotografieze lîngă macara. Ba, la un moment dat, arătați cu un gest teatral și cu o încredere teribilă în viitor, un bloc. Doar că nu cîntați.

— Nu era vina mea. Asta era problema fotoreporterului. Dar aici este ceva adevărat. Macaraua, strungul sau mai știu eu care utilaj sînt unelte. Deci n-au viață. Dacă vreți, viața le-o dăm noi, oamenii. Viața uneltei nu contează decît din punct de vedere contabil, este un mijloc fix, însă viața omului, da. Țin minte că, într-o vreme, eram prin liceu, reportajele despre hunedoreni erau de fapt reportaje despre furnalele Hunedoarei. Era greșit. Oamenii nu sînt furnale, pentru că furnalele nu merg la teatru, nu citesc.

— Spuneați mai înainte că viața omului contează. Firește, așa este. De ce ați ales meseria aceasta ?

— O fac de 15 ani și nu mai știu exact de ce. În orice caz, nu o întîmplare deosebită m-a urcat pe macara și nici nu-i vorba de tradiție, ai mei cînd m-au auzit m-au privit de parcă nu eram întreagă. Dar meseria îmi place tare mult. Lucrez numai pe macarale turn.

— Care este cea mai înaltă macara pe care ați lucrat ?

— Macaraua turn de 110 metri.

— La ce înălțime este cabina ?

— Cam la 40 de metri.

— Sînteți ieșeancă. Cei care au văzut ultima dată Iașul acum cincisprezece ani și-l revăd azi sînt sigur că nu-l mai recunosc. Unde ați lucrat în această perioadă de timp ? Nu vă întreb unde ați umblat cu macaraua că nu prea merge.

— Ba puteți, că merge. În toate cartierele noi ale Iașului. În Tătărași, în Alexandru cel Bun, în Dimitrie Cantemir, în Mircea cel Bătrîn, mă rog, în toate. Sînt, anii aceștia, anii în care Iașul și-a schimbat cu totul fața. Și nu numai atît. Industria s-a dezvoltat cum nu-și închipuia nici un ieșean vreodată. Ne știa lumea pentru Creangă, Academia Mihăileană, Titu Maiorescu, Teiul lui Eminescu, iar la industrie, cei mai deștepți adăugau „Nicolina". Azi, industrie grea, constructoare de mașini, electronică, de medicamente, textilă și așa mai departe. Deci, că de aici plecasem, am lucrat în tot Iașul nou.

— Ce anume calități i se cer unui macaragiu ?

— Bună pregătire și curaj. Și, desigur, sînge rece.

— Ați fost întotdeauna curajoasă ?

— Probabil, nu-mi aduc aminte. Oricum singurele emoții cînd m-am urcat pe macara le-am avut atunci cînd am făcut-o prima dată.

— Aveți curaj și în viață ?

— Uneori da, alteori nu. Ce naiba ! O fi ea egalitatea cu bărbatul aproape de împlinire, dar teamă tot mai îmi e cîteodată.

— Cînd ?

— Ei, la asta nu răspund, să n-o afle și alții.

— Cînd aveți curaj ?

— Cînd mă urc pe scenă

— Așa e. De muzică uitasem.

— Să domini o sală plină cu spectatori este o treabă foarte grea, puteți să încercați.

— Mulțumesc, mi-e mai ușor s-o golesc. N-am voce. Cînd ați început să cîntați ?

— La 15 ani am cîntat prima dată într-o sală cu spectatori, la un cămin cultural de pe lîngă Fetești, unde mă aflam cu părinții care lucrau pe atunci acolo.

— Ați moștenit pe cineva ?

— Mama cînta foarte frumos. Apoi, la școala populară de artă am învățat să cînt ca o profesionistă.

— Cu cine ați cîntat și pe unde ?

— Cu „Doina Moldovei", ansamblu de prestigiu, cu ansamblul C.F.R.-ului din Iași, cu cel al Casei de cultură a studenților ieșeni. Am fost în aproape toată țara și am luat și un premiu pe care l-ați trecut în prezentare.

— Pe frigul acesta, în macara, nu vă strică vocea ?

— Nu, pentru că este cald, am radiator. Dealtfel, pe macara cînt tot timpul. Adică, exersez.

— Cînd ați venit în București ?

— În aprilie, anul acesta.

— V-ați gîndit la cariera muzicală ?

— Nu-mi fac carieră din muzică. Dar e drept că iar ne-am lovit de o prejudecată.

— Care anume ?

— Toate orașele țării s-au dezvoltat foarte mult. Din toate punctele de vedere, deci și din cel cultural. Însă, vedeți, ansamblul „Ciuleandra" din București e mai aproape de televiziune.

— La sfîrșit, am să vă mai întreb ceva, tot referitor la muzică, dar pînă atunci aș dori să revenim la discuția despre condiția femeii, despre egalitate, pe care aveam impresia că o rezolvasem. Credeți că femeia este egală cu bărbatul ?

— Din unele puncte de vedere, nu.

— Din care ?

— O femeie pleacă dimineața cu noaptea în cap la serviciu, lucrează opt ore, are răspundere acolo, nu lucrează oricum, apoi, după program, face piața, vine acasă, face curat, mîncare. Cine are și copii știe bine cum este. Pe cînd bărbatul le știe pe ale lui. În plus, se și vaită mai des că este obosit. Nu toți, dar cam așa stau lucrurile.

— Sînteți căsătorită ?

— Nu.

— Continuați.

— Bărbatul rămîne bărbat. El este capul familiei. Așa se consideră.

— Cine consideră ?

— Așa am moștenit-o. Din familia mea, a altora. Bărbatul e mai puternic, mai rezistent...

— Nu mai înțeleg. La început, spuneați că toate acestea nu contează cînd se pune problema egalității.

— Așa este, așa spuneam și așa cred. Dar mentalitatea mai există. Cîte femei nu gîndesc așa, dîndu-se cu un pas înapoia bărbatului, numind treaba asta respect.

— Respectul e altceva.

— Firește, dar eu am vrut să spun umilință. În respect cred și eu. În acea stimă care vine din faptul că amîndoi trăiesc și muncesc la fel.

— De muncit, iată că munciți la fel. Sîntem în decembrie, a venit gerul, a venit și ninsoarea și dumneavoastră lucrați în aceleași condiții aspre cot la cot cu bărbații.

— Și cîștig la fel.

— Cît cîștigați ?

— Între 3 000 și 3 200 de lei pe lună

— Deci o femeie este egală cu bărbatul pe șantier, însă acasă...

— Ei, asta e ! Pentru că la urma urmei este foarte ușor pentru o femeie să vină acasă să spună că e frîntă de oboseală, să aștepte să i se pună masa din mîncarea gătită de el, apoi să citească ziarul, în vreme ce el se omoară cu „luxilul" ca să spele vasele.

— N-ar fi bine nici așa. Ar lupta bărbații pentru egalitate.

— Vedeți ? Adevărul este la mijloc. Dacă în fața muncii această egalitate este reală și ea ține de democrația societății noastre, acasă se cam uită de democrație și ajungem la ce am moștenit

— Ați pomenit de democrație. Cum stau lucrurile din acest punct de vedere în construcții ?

— Eu zic că în construcții democrația este aproape perfectă. Țin seama de experiența mea, de colectivul în care lucrez. Mai este, desigur, loc pentru mai bine. Lucrăm cu toții în aceleași condiții, primim aceeași retribuție la categorii egale, ne gîndim munca împreună.

— Mi se pare că dumneavoastră nu lucrați în echipă ?

— Nu. Dar dacă vreți facem și noi parte din marea echipă formată din lucrătorii care ridică un bloc. De modul cum îl deservesc eu, macaragiul, ei își îndeplinesc sarcinile de plan.

— Mai concret.

— De seriozitatea mea, de profesionalismul meu, de timpul efectiv pe care îl lucrez depinde calitatea muncii constructorului. Dacă unul este neatent și îmi cere un anume tip de planșeu, eu, de sus, văd exact de ce are nevoie, ce anume urmează pe flux și îi dau ce trebuie. Este un exemplu de colaborare cu constructorul. La trustul unde am lucrat, la Iași, făceam mereu propuneri, și nu numai eu, care se refereau la îmbunătățirea muncii noastre.

— De pildă.

— Am propus ca la cantină să se diversifice mîncărurile, să nu mai stăm pe două feluri de mîncare. Sau am propus să micșorăm pauza de prînz de la o oră la o jumătate de oră pentru că timpul în construcții este foarte prețios. Într-o jumătate de oră se pot turna cam 20 metri cubi de beton.

— Îmi spuneați că stați la cămin. Cum este viața acolo ?

— Cam departe, tocmai în Ferentari, dar, e drept, nu știu pe ce șantier, în ce cartier voi lucra mîine. Stau în cameră cu o ingineră din Maramureș, Viorica Kerkeș, repartizată la Grupul 5 șantiere. Este mai mică decît mine, dar ne înțelegem foarte bine, ne-am împrietenit, ne povestim multe, ca între femei, ne facem planuri.

— După 15 ani de construcții, cum vedeți constructorii ?

— Sînt niște oameni tari. Uitați-vă cu cine construim. Cu puști care vin acum de la cîmp. Învață aici o meserie, învață ce înseamnă să muncești organizat, disciplinat și cartierele se ridică unul după altul în toată țara. Învață aici ce este de fapt răspunderea de constructor.

— Și ce este ?

— Fără multe vorbe : omul înțelege că în blocul acela poate sta el, sora lui, fratele lui, prietenul lui care lucrează în alte întreprinderi. Și că această trebuie să aibă la vreme o locuință confortabilă și călduroasă, la vreme, adică potrivit planificării. Și vedeți bine, acum la construcții este planificată întreaga țară.

— Cîteva întrebări scurte...

— De 25 de puncte ?

— Nu tocmai. Părinților le-a plăcut munca de macaragiu ?

— Le place munca cinstită.

— Cum este munca de șantier ?

— Așa cum se vede cu ochiul liber. Se lucrează pe orice vreme și munca este plină de răspunderi.

— Cum vă place Bucureștiul ?

— Îl văd cu mintea constructorului : Se construiește peste tot și parcă se lucrează cu bucuria începutului.

— Cum ați vrea să arate apartamentul în care veți locui ?

— Spațios, bine finisat, cu balcon și să se afle în Pantelimon, care cred că va fi cel mai frumos cartier al Bucureștiului.

— Ce melodie populară iubiți foarte mult din repertoriul dumneavoastră ?

— „Dorul pentru mamă".

— Care sînt cîntărețiile preferați ?

— Sofia Vicoveanca, Tiberiu Ceia, Ion Dolănescu...

— Cum v-ați vedea peste, să spunem, cinci ani ?

— Cu o casă, casa de care vă vorbeam, cu doi copii, cu un bărbat care crede în egalitatea cu nevastă-sa și chiar face treabă, cu încă cinci cartiere ridicate și de mîna mea, cu turnee în străinătate cu muzica populară moldovenească.

RAZVAN BÂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 3, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (Margo Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82. 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

21 DECEMBRIE 1978

Actualitatea

● Nicoleta Teodosiu, primul copil al lui Ioan și Lili Lazăr, este cel de al 7 000-lea copil născut la Bacău în acest an. ● Un apel pentru P.T.T.R. : din cele șase telefoane interurbane ale poștei din centrul Lugojului nu funcționează decît unul singur. ● În cartierul „Cornișa" din Tg. Mureș a fost dat în folosință un nou și modern cămin studențesc cu o capacitate de peste patru sute de locuri, cunoscutul centru universitar numărînd astfel 1 700 locuri de cazare pentru studenți. ● Filiala Dolj a Arhivelor statului s-a îmbogățit recent cu o importantă donație particulară care a aparținut pensionarului Ion Mazilescu din Amărăștii de Sus. Donația cuprinde, între altele, 13 hrisoave domnești din perioada 1607—1851, planuri de moșii și hotărnicii, 145

ÎNAINTEA UNUI NOU BILANȚ

Cu 10 zile înaintea încheierii celui de-al treilea an al cincinalului, prin intermediul știrilor sosite din întreaga țară, România înfățișează un amplu și semnificativ tablou al hărniciei. Ultima săptămînă a înregistrat în analele muncii și vieții oamenilor muncii uniți în jurul partidului, al celui mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe bazele ... hotărîrea unanimă de a trăda ... neabătut în viață Programul partidului de construire ... societății socialiste multilateral dezvoltate, de a ... țara la înălțimea aspirațiilor ei seculare.

Citățm din cronica scrisă a ultimelor zile : 28 de ... și municipiul București și-au îndeplinit înainte de termen planul pe primii trei ani ai cincinalului. 200 de produse noi și reproiectate în industria chimică. Noi blocuri de locuințe pentru specialiștii de la sate. Școală pentru copiii siderurgiștilor ... Oțelăria Fabricii ... Mărfuri ... Cărbune peste prevederile planului (Lupeni). Plan de export — depășit (Săcele). Producție fizică peste prevederi (Hunedoara). În cercetare și proiectare — noi soluții pentru economisirea materiilor prime, materialelor, energiei și combustibilului. Rețeaua comercială în plină dezvoltare (la Iași s-a dublat). Ritmuri înalte de lucru, calitate exemplară a lucrărilor, eforturi susținute și stăruitoare în vederea îndeplinirii planului de investiții, punerii în funcțiune a tuturor obiectivelor prevăzute în acest an.

Sfîrșim aici enumerarea miilor de fapte ale acestei din urmă săptămîni pentru a sublinia că în lumina orientărilor ... bilite de Conferința Națională a partidului și a măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie cu privire la perfecționarea ... economico-financiar care au stimulat puternic eforturile și preocupările tuturor colectivelor de oameni ai muncii pentru ... producției fizice în condiții superioare de eficiență și calitate, toate depășirile și realizările raportate înseamnă în fapt produse concrete de cea mai mare importanță pentru economia națională.

Succesele dobîndite de oamenii muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, sub conducerea organizațiilor de partid, ilustrează viu și convingător realismul planurilor noastre de perspectivă și imediate, corelarea lor științifică, înaltul atașament al întregului popor față de politica partidului, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Anul trei al cincinalului nu se mai numără de-acum în trimestre și luni, nici în săptămîni și nici chiar în zile, ci în ore și minute, din fiecare minut și fiecare oră se dilată în zile și în săptămîni, în luni și în trimestre de efort conștient, de ... exemplară și profund devotament, de ... în viitorul României care este al muncii și al celor ce o împlinesc fără răgaz, cu demnitatea pe care ți-o dă conștiința că aparții unui popor liber, hotărît să-și apere demnitatea și ființa națională, fiindcă libertatea și ființa lui națională nu sînt numai ale sale, aparțin deopotrivă unui ideal comun și condiției pentru pace și securitate în lumea de azi și de mîine.

Cînd vezi cum muncesc oamenii acestei țări pentru împlinirea cît mai rodnică a unui an ... înălțimea faptelor lui pare că a început ... deceniu, cum se străduiesc ei să aducă lumina faptelor în conștiințele ce rîvnesc firesc și neostoit spre instrucție și cultură, cum își cresc și ... fiul și fiica în ... cînd vezi și citești despre faptele și voința ... faptele ... ești ... de onoare, un obiectiv al fiecărei zile care a mai rămas din an din a ... porta noi biruințe în lupta pentru mai bine, sentimentul mîndriei urcă în noi odată cu certitudinea că anul ce vine va fi un an rodnic și plin de bucuria împlinirii marilor obiective ce figurează în planul anului hotărîtor al cincinalului.

ION CRISTIAN ■

Fotografie de SORIN POSTOLACHE ■

Anul nou

Se-aud pornind copii prin sat...
pare un joc, dar nu-i doar atît.
Și apa are clopote care bat,
și caii au zurgălăi mulți la git

Primește-ne, gazdă, cîntă ei lin,
și-ți vom veseli viața o seară,
tu stai în casă printre lumini,
noi stăm printre stele pe-afară !

Primește-ne, gazdă, că-i zi ne-ncepută
și frigul e tare ca fierul...
Noi sîntem vestitorii cei buni
care aburim cu răsufletul cerul.

Primește-ne, gazdă, că drumul e lung
și-i firav călțul de neauă
și stelele nopții de-afară împung
și lacrimă-n noi cîte-o steauă.

Haideți, cîntați, ziseră gazdele-atunci,
că-i loc pentru toți cîți au de venit...
Lumea asta de-ar fi plină de prunci
tot ar mai trebui pe atît.

Haideți, cîntați, feții mei, am mai zis
și ne luminați cu lumină,
că anul cel nou se aprinde în vis
și-i vremea, e vremea să vină.

MARCEL MUREȘANU ■

Marile investiții ale energeticii

Brâncușii din Munții Bistriței

Urcăm din Peștisani, luînd în răspăr apele Bistriței, spre munți. Țința călătoriei : șantierul Centralei electrice Vîja din sistemul hidroenergetic Cerna-Motru-Tismana-Bistrița.

În mai puțin de un ceas, un „Aro" al șantierului ne va transporta în plin fantastic.

Ne vom afla, în mai puțin de un ceas, pe o altă planetă, ne vom afla într-o geografie care — prin toate datele ei — ne va catapulta mai presus de sol, de familiar, de știut, transferind subit, printr-un schimb fulgerător de planuri, cerul sub noi, pe pămînt.

Primul popas îl vom face la Cloșani, unde se ridică un mare baraj. Aici, ni s-a spus, s-a petrecut, cu cîteva zile în urmă, un eveniment constructiv de o anvergură aparte, înscris, cu majuscule, în cartea de aur a șantierului. Brigada condusă de maiștrii mineri Simion Pigui și Gheorghe Buzernea a străpuns galeria de deviere a apelor cu treizeci de zile înainte de termen. Călătoria noastră spre imperiul fantasticului, spre geografia unică ce ni s-a promis, debutează deci, și pe planul construcției, sub semnul faptului unic, al recordului-piscă singular al muncii. E totuși, ni se atrage atenția, anul din faptele care, de la un timp, ies din regimul unicității, al succeselor absolute, tinzînd a se înscrie seriei, datelor care cad sub controlul comun. Pe șantierele sistemului Cerna-Tismana-Bistrița, ca pretutindeni unde se construiește în numele energiei, asistăm, în aceste zile, la ritmuri ale creației de o intensitate fără echivalențe în ieri sau ... Nevoia de energie, atît de acut resimțită în planul economiei, al vieții țării, imprimă o inedită mișcare muncii, un veritabil asalt eforturilor. Ni se propune, așadar, să renunțăm, dacă vorbim despre succesele brigăzii lui Pigui și Buzernea, la ... cu atributele faptului singular. Ne vom consola — în căutarea singularului — cu unicitatea decorului spre care ne îndreptăm.

Sugestia de „altă planetă" se deschid

(Continuare în pag. 12—13)

ILIE PURCARU ■

Diplomația deschisă

Un cunoscut comentator american afirma de curînd că în diplomația mondială se petrec lucruri foarte ciudate și că există ceva care începe să se schimbe în acest domeniu. Comentatorul semnala, nu fără o undă de nostalgie, că politica externă își pierde tot mai mult caracterul confidențial și își face loc o diplomație nouă, deschisă, în care este tot mai greu de păstrat secretul tratativelor.

Fenomenul diminuării rolului diplomației „de cabinet" este real și corespunde tendinței generale de diminuare a ponderii vechii politici și a vechilor metode de negociere din relațiile internaționale.

Cadrul închis al cancelariilor a fost întotdeauna mediul predilect al practicilor de intimidare și presiune, în care forța ținea loc de argumente, a fost locul în care interesele imperialiste nu se jenau să-și afirme pretențiile de expansiune și dominație.

Diplomația secretă aparține, evident, perioadei în care problemele internațio-

(Continuare în pag. 20)

MIRCEA ANGELESCU ■

de jalbe împotriva proprietarilor din sec. XVII—XX, 25 de testamente și foi de zestre etc. ● În comuna Ceahlăul (Neamț) trăiește singură o bătrînă de 80 de ani care acum, în plină iarnă, a căzut și bolnavă la pat. Adoptînd-o ca bunică elevii din clasa profesoarei Florentina Damian de la școala din comună s-au oferit s-o ajute pe tot timpul iernii, ocupîndu-se de toate cele gospodărești. ● Cea mai proaspătă realizare de la Întreprinderea mecanică din Roman o constituie strungul carusel cu comandă numerică de contur... ● Duminică seară, în splendida sală de concerte a Liceului de artă „Ion Vidu" din Timișoara, sală a cărei acustică excepțională a fost remarcată și de Yehudi Menuhin, orchestra de cameră a școlii, dirijată de tînărul ei director Marius Tănăsescu, a susținut un frumos concert cu un program care poate stîrni invidii : Vivaldi, Corelli, Donizzetti. Spectatorii au aplaudat, de asemenea, și o „voce" care vine ... secția canto. ● Pe șantierul Întreprinderii „Oltcit" a început montajul utilajelor.

ŞEDINŢA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în ziua de 19 decembrie s-au desfăşurat lucrările şedinţei Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul acestei şedinţe au fost aprobate de către Comitetul Politic Executiv importante proiecte de legi, completate cu propuneri rezultate din discutarea cu masele largi de oameni ai muncii. Este vorba de proiectul de lege privind formarea, planificarea, destinaţia şi vărsarea beneficiilor, de proiectul legii învăţământului; au fost de asemenea, aprobate propunerile de îmbunătăţire a proiectului Codului vamal al Republicii Socialiste România. Apreciind deosebita importanţă a discutării cu masele largi de oameni ai muncii a acestor proiecte de legi, Comitetul Politic Executiv a hotărît să fie supuse spre legiferare Marii Adunări Naţionale.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut apoi raportul privind evoluţia preţurilor şi tarifelor în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie 1978. S-a constatat că acestea s-au situat la un nivel apropiat de limita inferioară planificată pentru anul în curs, ceea ce demonstrează că dezvoltarea economico-socială a ţării noastre are loc în condiţiile asigurării echilibrului financiar şi monetar, ale unei circulaţii băneşti sănătoase, ale ridicării continue şi efective a nivelului de trai al poporului.

Întrucît, conform prevederilor planului cincinal — care stabileşte ca la sfîrşitul anului 1980 indicele preţurilor cu amănuntul şi tarifelor să fie de 105—106 la sută — în cursul anului viitor urmează să se aplice majorări de preţuri şi la unele produse pentru copii, în vederea rentabilizării acestora, iar pentru ca această măsură să nu se reflecte negativ asupra familiilor cu mai mulţi copii, Comitetul Politic Executiv a hotărît sporirea alocaţiei de stat lunare pentru fiecare copil. De menţionat este expresia politicii partidului şi statului nostru, că toate cheltuielile necesare majorării alocaţiei de stat pentru copii vor fi asigurate prin reducerea cheltuielilor militare, o asemenea măsură neafectînd dotarea corespunzătoare a forţelor noastre armate, întărirea capacităţii lor de luptă, asigurarea condiţiilor necesare apărării patriei, independenţei şi suveranităţii ei.

Tot în legătură cu preţurile, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri care asigură ca acestea să evolueze în continuare în cadrul limitelor planificate, să reflecte şi în viitor ridicarea continuă a nivelului de trai material şi spiritual al oamenilor muncii.

În aceeaşi şedinţă s-a hotărît majorarea pensiilor pentru marii mutilaţi de război, pentru invalizii de război de gradul I, ca şi sporirea indemnizaţiilor pentru însoţitorii acestor categorii de victime ale războiului.

Raportul privind desfăşurarea pregătirii planului de comerţ exterior pe anii 1979—1980 a reliefat perspectivele largi pe care le deschid în acest domeniu protocoalele şi contractele încheiate sau în curs de definitivare — în conformitate cu orientarea consecventă a partidului şi statului nostru de întărire a prieteniei, colaborării şi solidarităţii cu toate ţările socialiste, pe baza principiilor egalităţii şi respectului reciproc, al întrajutorării tovărăşeşti, cu ţările în curs de dezvoltare, cu celelalte state ale lumii — ca şi existenţa unor dificultăţi generate în comerţul exterior de criza economică mondială, de criza de materii prime şi de energie. Faţă de o asemenea situaţie, Comitetul Politic Executiv a cerut ministerelor economice, centralelor, întreprinderilor să acţioneze cu fermitate în direcţia unor măsuri clare, indicate în cadrul şedinţei.

Un alt raport examinat în cadrul lucrărilor a fost cel cu privire la organizarea şi desfăşurarea Festivalului naţional „Cîntarea României"; a fost examinat, de asemenea, modul în care s-a organizat şi desfăşurat prima ediţie a competiţiei naţionale „Daciada". Au fost stabilite măsuri de îmbunătăţire a regulamentului competiţiei, precum şi o serie de acţiuni menite să contribuie la organizarea, la un nivel superior, a următoarei ediţii a „Daciadei".

Comitetul Politic Executiv a discutat apoi şi aprobat proiectul de Decret pentru modificarea Legii nr. 18, din 1968, privind controlul provenienţei unor bunuri ale persoanelor fizice, care nu au fost dobîndite în mod licit. Aceste modificări vin să contribuie la aplicarea cu fermitate a legilor statului, a principiilor eticii şi echităţii socialiste.

În continuarea şedinţei, Comitetul Politic Executiv a luat în dezbatere şi a aprobat măsurile privind extinderea aplicării reducerii săptămînii de lucru în anul 1979, conform hotărîrii Conferinţei Naţionale a partidului din decembrie 1977. Pentru anul 1979, programul de reducere a duratei săptămînii de lucru prevede ca ponderea personalului muncitor care va beneficia de timp de muncă redus să ajungă la 55—60 la sută din totalul personalului încadrîndu-se în limitele stabilite de Conferinţa Naţională a P.C.R.

Agenda şedinţei Comitetului Politic Executiv din 19 decembrie a inclus şi o informare prezentată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în legătură cu vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o în ţara noastră preşedintele Consiliului Administrativ Provizoriu şi al Consiliului de Miniştri al Etiopiei Socialiste, lt. col. Mengistu Haile Mariam. Dînd o deosebită apreciere dialogului la nivel înalt româno-etiopian, aprobînd în unanimitate înţelegerile stabilite cu acest prilej şi documentele încheiate între guvernele celor două ţări, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru aplicarea lor în viaţă, pentru dezvoltarea tot mai intensă, pe multiple planuri, a relaţiilor dintre România şi Etiopia, dintre popoarele noastre, în folosul şi spre binele lor, al cauzei progresului, înţelegerii şi păcii în lume.

Comitetul Politic Executiv a luat apoi în discuţie şi soluţionat probleme curente ale activităţii de partid şi de stat.

Da, blocul „35 A" există!

Deci, stimate tovarăşe inginer Iulian Cosimbescu, secretar al Grupului de şantiere montaj, aparţinînd de Consiliul popular al municipiului Bucureşti, ce doriţi, ce credeţi că este cazul, să trecem în reportajul nostru despre „35 A" de pe Bulevardul 1 Mai? Deşi executat greu, blocul „35 A" înseamnă o rezolvare fericită a stării arterei 1 Mai — el dă o nuanţă de eleganţă şi supleţe şi prin înălţimea lui, peste 11 nivele. Impresionează prin jocul de volume şi nivele, prin colorit şi tratarea finisajului de faţadă şi, în mod special, prin rezolvarea spaţiilor comerciale la parter şi mezanin. Blocul „35 A" este de o deosebită utilitate în zonă şi este, cum ştiţi, unicat. Magazinul de la parter şi mezanin este „Materna", ceva necesar şi ceva ce s-ar putea specula gazetăreşte. **Nu credem că este nevoie. Continuaţi, tovarăşe inginer Cosimbescu!** Dovedeşte, dacă vreţi, pasul înainte făcut de proiectant şi constructor. Oamenii noştri, constructorii, au lucrat pe baza chemării la întrecere, pe baza înţelegerii necesităţii. Maistrul Roca, membru de partid, membru în comitetul oamenilor muncii, a lucrat, împreună cu subordonaţii, şi duminica. La fel, zidarii conduşi de Stancu Marin. Deşi navetişti au lucrat şi peste program. E drept că le-am pus la dispoziţie mijloace de transport. Bun om, inginerul Băbeanu, şef de lot, membru al comitetului de partid. A stat permanent în mijlocul muncitorilor, asigurînd continuitatea lucrărilor şi materialele necesare execuţiei. Trebuie să menţionez sprijinul şi operativitatea subantreprizelor noastre, respectiv şantierul de instalaţii aparţinînd I.I.M.I. Mă refer mai mult la tovarăşul inginer Băiceanu. I.C.E.D.-ul a făcut noaptea asfaltările, rezolvînd în acest fel problemele de sistematizare. Menţionez şi întreprinderea de gaze şi I.F.M.A., cei cu ascensorul adică. De un mare folos ne-au fost reprezentanţii Direcţiei comerciale, tovarăşa Marcela Timu şi ai proiectantului (Institutul de proiectări „Proiect" Bucureşti, tovarăşa arhitect Voinescu, şef de proiect). Am primit un mare sprijin din partea Centralei de construcţii, director general tovarăşul Petre Petroşanu, care a asigurat la timp rezolvarea problemelor ce depăşesc competenţa grupului. Mecanizarea şi transportul, relaţiile cu I.D.E.B.-ul, de exemplu. Ne-a ajutat din partea sectorului de partid construcţii, tovarăşul secretar Ştefan Eugen, prezent aproape zilnic la locurile de muncă. La fel tovarăşul Oprina Ion, vicepreşedinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 8. Ne-a susţinut dînsul cu munca patriotică a oamenilor din zonă avînd ca scop degajarea resturilor de moloz, spălarea geamurilor, curăţenia apartamentelor. Una peste alta, construcţia blocului s-a încadrat în termenul aprobat de dare în funcţiune.

Fazele acestea nu trebuie să ne mire. Ele aparţin unui activist de partid chemat să coordoneze, să ceară sprijin, să urmă-

La vîrsta de 35 de ani, nu credeţi [illegible] **o răspundere mare? Ba da. Tocmai** [illegible] **caut să predau lucrările în** [illegible] **ri mai bine pe cele** [illegible] **şi acum în regimul de iarnă. Ce facultate aţi făcut dumneavoastră şi cum aţi făcut-o?** C[illegible] structii civile şi industriale din ca[illegible] Institutului de construcţii Bucureşti. Am fo[illegible]t, după note, un student cam mediocru, [illegible]ci am avut greutăţi. Tata era bolnav şi [illegible]m să-l văd. Pe urmă a murit. [illegible]m însurat la ultimul an de facultate. Am doi copii. **Ceva avere aveţi?** Copiii. Fiuţa a luat premiul I şi acum este în clasa a II-a. **Ce fel de bloc este „35 A"?** Are structură u[illegible]t şi exe[illegible]utat. A trebuit să i se acord[illegible]ţie dublă. D[illegible]e ce zic eu dublă [illegible]i, pentru Birovescu a fost [illegible] pu[illegible]nic examen. Blocul nu are nici un fel de rabat la calitate. **E frumos blocul sau ni se pare nouă pentru că l-am ales să seriem despre el?** În construirea lui n-am greşit. Perfect nu e. Putea să iasă şi mai bine. E frumos că am rezolvat problema colţului. Nu vă supăraţi, dar aşa văd eu lucrurile.

Vă rugăm să vă prezentaţi! Cum? **Nume, prenume, ani, meseria, de unde sînteţi.** Tofan Manole, dulgher, 30 de ani. Din comuna Jorăşti — Galaţi. În construcţii din 1966. **Cu ce ocazie aţi ajuns să lucraţi în construcţii?** Aveam 4 fraţi înainte şi altă posibilitate n-aveam. **Unde locuiţi dumneavoastră acum?** Din acest an în Bucureşti. În Colentina. Sectorul 2. **Copii aveţi?** O fetiţă de 4 ani. **Soţia lucrează?** Aici, cu mine. **Ce program zilnic aveţi?** Ne trezim la 5, mîncăm, şi la 5,40 ieşim din casă. Ajungem înapoi pe la 19. Nitel televizor, somn şi de la capăt. **Cît aţi lucrat dumneavoastră la blocul „35 A"?** Din august 1976 pînă-n ianuarie 1978. **Ce aţi făcut dumneavoastră acolo?** Dulgherie de la primul ţăruş, pînă la ultimul cofrag. **Cu ce se ocupă un dulgher?** Trasează blocul cu firul de plumb. Dulgherii pornesc la lucru cu firul de plumb, ruleta, tesla, ferăstrăul, ciocanul, metrul, creionul, şi cam asta. Cu creta nu prea umblăm. **Ce se trasează la început?** Colţurile. **De ce?** Parcă nu ştiţi! Trasezi bineînţeles cu 1—2 metri mai larg. Apoi faci cofragul. **Cofrag cam ce-ar fi?** Nişte panouri între care se toarnă betonul. **Apoi ce urmează?** Se decofrează, se scot panourile adică. **Apoi?** Se toarnă structura fiecărui nivel. Să ştiţi că ele au legătură între ele. **Nici o grijă. Ce credeţi dumneavoastră ca dulgher că are deosebit blocul „35 A"?** Din '67 pînă-n prezent, ăsta a fost cam deosebit faţă de toate. Prea puţine blocuri se fac semirotunde. Am lucrat mult cu scînduri şi scîndurele ca să îndulcim linia. Ce, parcă poţi îndoi panoul? **Nu, nici pomeneală. După dulgheri cine vin?** Zidarii, da' staţi de vorbă şi cu colegul, că a muncit şi el la blocul ăsta, săracu'.

Ziceţi tovarăşe! Dincă Vasile, 30 de ani, dulgher, de loc din comuna Scurtu — Teleorman. **De cît timp trăiţi în Bucureşti?** Din 1964 şi pînă-n prezent. **Şi cum e?** Foarte frumos. Plăcut, găseşti de toate: în privinţa alimentaţiei, a transportului în comun. Nu-i ca la ţară. **În ce sens? Acolo transportul e individual?** Nu, cu I.T.B.-ul ăsta. Ne facem treaba cu el şi merge tovarăşe şef. **Ce aţi construit în Bucureştiul acesta frumos?** Eu? De la A 1 pînă la A 9 în Berceni. R 14, 15 şi 16 tot în Berceni. La Mandravela, pe lîngă institutul acela de cercetări. La blocul A 12 la capătul lui 92 în Balta Albă. Am contribuit la I.O.R., la 23 August, la I.M.G.B. — la forja grea şi semimijlocie. Aici, la Grupul 1, pe şantierul 2, am venit în 1976 cînd a început să ia naştere „35 A".

(Continuare în pagina 7)

E. SAVU ■

Fotografie de VASILE MINECAN ■

O LUME A PĂCII ȘI COLABORĂRII — OBIECTIVUL CENTRAL AL POLITICII EXTERNE ROMÂNEȘTI, AL DIALOGULUI INTERNAȚIONAL PROMOVAT DE PREȘEDINTELE ȚĂRII

Primirea de către președintele României a ministrului afacerilor externe al Franței

Și în săptămîna aceasta de referință — 14—20 decembrie 1978 — la București au avut loc contacte politice între conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și numeroase personalități de peste hotare aflate în vizită în țara noastră. Ca de fiecare dată, întîlnirile și convorbirile pe care le are președintele țării cu reprezentanți în diverse domenii ai unor state aflate pe diverse coordonate geografice, depășesc cadrul restrîns al consultării reciproce asupra unor probleme de interes comun, al abordării particulare a unor aspecte ale lumii contemporane, oferind adevărate modele de preocupare și activitate susținute, consecvente a unei politici care și-a făcut din promovarea apropierii, cunoașterii și colaborării între popoarele planetei, țelul fundamental. O activitate ce conturează promise fundamentale pentru pacea și progresul umanității, în ansamblu.

Această realitate politică imediată, la care participăm aproape cotidian prin activitatea neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, vine să împlinească, să întregească prin noi și noi argumente, neabătuta orientare politică a României socialiste, a Partidului Comunist Român de promovare a unor relații ample cu toate țările lumii, pe temeiul unor principii echitabile și intransigente — egalitate deplină, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța — în afara cărora nu se poate concepe pacea și progresul omenirii.

Întîlnirile frecvente ale președintelui României cu numeroși reprezentanți ai vieții politice, economice, științifice mondiale, cu oameni de cultură, asemenea întîlnirilor care au loc pe întreg cuprinsul țării cu cele mai diferite categorii de făuritori ai bunurilor materiale și spirituale în patria noastră, constituie dovada unui remarcabil democratism, a unei abordări egale a tuturor problemelor, a unui interes deopotrivă de susținut și treaz pentru tot ce înseamnă mișcare, devenire, pentru tot ce înseamnă spirit revoluționar și receptivitate la nou. Constituie, în același timp, expresia unei stări de conștiință de excepție, în care interesele naționale și cele internaționale sînt văzute în interconditionarea lor dialectică, legică, sînt descifrate și transpuse în decizii politice de o importanță fundamentală pentru țară, pentru locul României în rîndul națiunilor lumii, pentru afirmarea demnă în contemporaneitate.

În acest spirit nobil și responsabil sînt prezentate, firesc, conform unei practici de partid devenite tradițională, spre cunoștința și știința fiecăruia dintre cetățenii țării, comunicate asupra tuturor acțiunilor internaționale ale celui aflat la cîrma partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Zilele acestea, ziarele au informat astfel că tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit pe **Amintore Fanfani, președintele Senatului italian, împreună cu soția, Mariapia Fanfani**, că în aceeași zi a fost primit **trimisul special al Televiziunii franceze — T.F. 1**, Lion Zitrone ; cotidienele consemnează, de asemenea, primirea, la 15 decembrie, a **ministrului comerțului și industriei al Republicii Cipru**, Andreas Papageorghiou, și a **ministrului resurselor minerale și apelor din Republica Democratică Somalia**, Hussein A. Kassim ; Din comunicatul de presă dat publicității la 17 decembrie aflăm că, în ajun, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe **membrii conducerii Agenției pentru Energia Atomică a Canadei**, Ross Campbell, președintele Consiliului de administrație al A.E.C.L., James Donnelly, președintele executiv al acestei agenții, și George Pon, James Hardwick și Richard Boivin, vicepreședinți ai aceleiași agenții ; iar la începutul acestei săptămîni, luni dimineață, președintele țării a primit pe **ministrul afacerilor externe francez, Jean François-Poncet.**

Aceasta ar fi sinteza succintă a unei agende diplomatice extrem de dense și complexe. Chiar retrospectiv, cîteva detalii sînt necesare pentru caracterul lor revelator în ceea ce privește activitatea internațională atît de dinamică și constructivă a țării noastre. Astfel, în cursul întrevederii cu președintele Senatului Republicii Italiene, a fost subliniată cu satisfacție evoluția ascendentă și rodnică pe care au cunoscut-o în ultimii ani relațiile tradiționale de prietenie și colaborare dintre cele două țări și a fost evidențiată în acest sens importanța vizitei oficiale pe care șeful statului român a făcut-o în Italia, însemnătatea acordurilor și înțelegerilor stabilite cu ocazia dialogului româno-italian la nivel înalt. În acest cadru s-a apreciat că există premise favorabile pentru amplificarea în continuare a raporturilor bilaterale și a fost manifestată dorința comună de a se fructifica cît mai deplin și cît mai eficient aceste posibilități, de a se extinde și aprofunda colaborarea între România și Italia pe multiple planuri, o însemnată contribuție la materializarea acestei dorințe fiind chemate să aducă parlamentele din cele două țări.

Dialogul în probleme esențiale ale actualității politice internaționale a atras încă o dată atenția — armonia de opinii în această privință dovedind importanța problemelor abordate și valabilitatea pozițiilor exprimate — asupra necesității intensificării eforturilor pentru realizarea unei securități reale și a unei largi cooperări în Europa, pentru transpunerea efectivă în practică a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, ca un tot unitar, pentru pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid din 1980. O condiție hotărîtoare pentru asigurarea unei păci trainice pe continentul nostru o reprezintă încetarea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri ferme, concrete de dezangajare militară, de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară. Cursul spre destindere în viața internațională trebuie continuat și consolidat, s-a relevat în cadrul întrevederii, trebuie făcut totul în acest sens, trebuie de aceea să se acționeze pentru stingerea focarelor de tensiune și conflict existente încă în diferite zone ale globului, trebuie să se renunțe la confruntările militare între state și să se promoveze pe scară largă, ca unic mijloc de rezolvare a problemelor litigioase, tratativele politice, calea pașnică.

A fost evocată de asemenea necesitatea lichidării fenomenului subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale și a fost subliniată importanța participării tuturor țărilor, indiferent de mărimea sau orînduirea lor socială, la soluționarea marilor și complexelor probleme ale lumii contemporane.

Probleme ale dezvoltării raporturilor politice, economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii de interes reciproc cu o altă țară a continentului european — Republica Cipru — au fost abordate în cadrul întrevederii cu ministrul comerțului și industriei din această țară. Exprimîndu-se dorința de extindere a acestei colaborări, a fost subliniat faptul că o asemenea evoluție servește atît celor două țări și popoare, cît și cauzei păcii și colaborării în Balcani, în Europa și în întreaga lume. În cadrul schimbului de vederi asupra actualității internaționale, evidențiindu-se necesitatea intensificării relațiilor de cooperare între țările balcanice, a întăririi încrederii și raporturilor de prietenie și bună vecinătate în această zonă, care să ducă la transformarea sa într-o regiune a păcii și colaborării — a fost subliniat imperativul soluționării cît mai rapide a problemelor din Cipru, asigurîndu-se independența și suveranitatea acestui stat, conviețuirea pașnică a celor două comunități cipriote într-un stat liber și unitar.

Primirea ministrului afacerilor externe al Franței, Jean François-Poncet, a prilejuit un cald schimb de mesaje cordiale și prietenești între președinții Nicolae Ceaușescu și Valery Giscard d'Estaing. Întrevederea care a avut loc în continuare a scos în evidență deosebita apreciere pentru relațiile tradiționale dintre cele două țări, ample și rodnice în ultimii ani, și a relevat, în acest sens, importanța deosebită a apropiatei vizite pe care urmează să o facă în România președintele Republicii Franceze, pentru extinderea și aprofundarea colaborării dintre cele două țări în multiple și diverse domenii. A fost manifestată în acest cadru dorința comună de a explora și valorifica noi posibilități care să ducă la creșterea schimburilor comerciale, la intensificarea și diversificarea cooperării în ramuri de vîrf ale producției materiale, ale cercetării științifice și dezvoltării tehnologice între România și Franța, dar și pe terțe piețe. În examinarea problemelor internaționale majore a fost rezervat un loc important securității europene, care trebuie să fie o securitate reală, să asigure condiții pentru o colaborare pașnică neîngrădită între statele continentului. Pentru realizarea acestui deziderat sînt necesare eforturi sporite pentru înfăptuirea integrală a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, precum și pregătirea temeinică a reuniunii din 1980 de la Madrid.

Înfăptuirea securității, asigurarea unei păci trainice în Europa și în lume se leagă indisolubil de trecerea neîntîrziată la măsuri concrete, eficiente de dezangajare militară, de dezarmare, de soluționarea prin mijloace pașnice a stărilor de încordare și conflict prezente încă în diverse zone ale globului, aplicarea în viața internațională a principiilor noi de relații interstatale. În cadrul schimbului de păreri a fost evidențiată, în același timp, voința României și a Franței de a dezvolta conlucrarea dintre ele în vederea lichidării fenomenului subdezvoltării și edificării unei noi ordini economice internaționale.

Aspecte legate de stadiul actual al raporturilor româno-franceze și perspectivele lor de dezvoltare sînt abordate, dealtfel, și în cadrul interviului acordat de tovarășul Nicolae Ceaușescu Televiziunii franceze — T.F. 1. În același interviu sînt prezentate principalele preocupări actuale ale țării noastre, legate de dezvoltarea economică și socială a României, față de care în Franța se manifestă un viu interes, este explicată politica țării noastre în raport cu dezvoltarea vieții internaționale, exprimîndu-se deplina încredere în forța poporului român, a popoarelor, a maselor populare care se pronunță pentru pace și colaborare, pentru lichidarea politicii imperialiste și colonialiste de dominație. **„Tocmai bazat pe aceasta** — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — **am ajuns la concluzia că — în ciuda unor probleme complicate din viața internațională — nu se poate vorbi de o perspectivă de înrăutățire a situației și de mergere spre război ; dimpotrivă, se poate spune că tocmai greutățile care au apărut au atras și mai mult atenția maselor populare, popoarelor de pretutindeni, inclusiv oamenilor politici realiști, de a acționa cu mai multă hotărîre în direcția destinderii, dezarmării și politicii de pace. De aceea, pornind de la aceste realități, considerăm că trebuie să mergem nu pe calea intensificării cursei înarmărilor, ci, dimpotrivă, este necesar să se facă totul pentru a se opri creșterea cheltuielilor militare, pentru a se trece la o dezarmare reală, și în primul rînd la dezarmarea nucleară".** În același spirit deschis, responsabil, președintele României se referă, în același interviu, cu o excepțională claritate, la probleme legate de realizarea angajamentelor asumate de România în cadrul Pactului de la Varșovia, față de răspunderea pentru toate actele de politică pe care le reclamă aceste angajamente — asigurîndu-se întărirea continuă a independenței și suveranității țării. Este explicată, de asemenea, politica generală a României de dezvoltare a relațiilor cu toate țările socialiste, este exprimată de asemenea poziția consecventă a partidului și statului nostru față de soluționarea situației din Orientul Mijlociu.

Actualitatea deosebită a acestor aspecte politice abordate de președintele României socialiste în dialogul său cu personalități ale vieții europene este demonstrată și de prezența lor, într-o formă sau alta, și în cursul întrevederilor cu ministrul resurselor minerale și apelor din Republica Democratică Somalia, și cu membrii conducerii Agenției pentru Energia Atomică a Canadei. În mod firesc, în timpul acestor convorbiri a fost acordată o atenție specială problemelor speciale legate de calitatea partenerilor de dialog : Dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare dintre România și Somalia, diversificarea continuă a cooperării în diferite domenii de interes comun, inclusiv în cel al resurselor minerale și apelor, exprimate în cadrul întrevederii cu ministrul somalez ; dezvoltarea colaborării și cooperării economice, a schimburilor industriale, tehnico-științifice și în alte domenii de interes reciproc la întîlnirea cu specialiștii canadieni. Relevabilă este în cursul acestui dialog satisfacția comună față de contractele semnate la București, care vor conduce la construirea de centrale nucleare-electrice în România, contribuind astfel la dezvoltarea economilor celor două țări. Această cooperare contribuie la dezvoltarea relațiilor între întreprinderile românești și canadiene care colaborează la realizarea centralelor nucleare-electrice, între specialiștii și oamenii de știință din cele două țări, întărește prietenia între cele două țări și popoare.

Probleme actuale ale situației internaționale discutate cu prilejul primirii ministrului somalez pun de asemenea accentul instaurării între state a unor relații noi, bazate pe dreptate și egalitate, care să asigure o largă colaborare între națiuni, progresul economic și social al tuturor popoarelor.

Obiective permanente ale politicii externe românești, ale activității desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, reconfirmate astfel în fața propriului popor și a lumii care atestă preocuparea pentru construcția orînduirii noi socialiste și dezvoltarea țării, cît și pentru liniștea și bunăstarea tuturor popoarelor planetei.

DOINA FRUNTELATĂ

TOATĂ VIAȚA MEA M-AM ÎNVÎRTIT ÎNTRE MOTOARE!

Numele lui este Petre Milu. Locul de muncă : Institutul Național de Motoare Termice din București. Vîrsta : 53 de ani. Funcția : tehnician. Pregătirea : inginer cu absolvirea cursurilor universitare prin corespondență. Căsătorit cu Lidia Milu (fostă Banu), de asemeni inginer-mecanic, lucrînd la un institut de cercetări în problemele lemnului. Are o fiică în vîrstă de 17 ani. Locuiește în comuna Otopeni, cam în dreptul kilometrului 13, de pe Șoseaua București-Ploiești. Masiv, cu părul albit, potolit la vorbă, pare mai curînd a nu avea nimic de comunicat, cu toate că deține diverse distincții, printre care de două ori Ordinul Muncii clasa I plată tocmai a realizărilor care i-ar fi dat dreptul să vorbească despre viața sa. Dar Petre Milu s-a [illegible]rat studiului motoarelor cu o p[illegible] care a [illegible]ternat cel puțin așa [illegible] să [illegible] totul în jurul său, [illegible] afecțiuni față de fiica sa. Așa mi-a spus și l-am crezut, pentru că a fost, de-a lungul lungii noastre convorbiri, singurul prilej în care a comparat cu ceva „obsesia" sa (și această expresie îi aparține). Deci, Petre Milu pare a nu avea nimic de comunicat, dar răspunde tuturor întrebărilor, precis și calm, nu lungește vorba și nu recurge la amănunte decît dacă i se solicită. Nu se supără dacă este întrerupt cînd nu și-a terminat explicațiile, dar — dacă se revine — știe exact unde a rămas și continuă. Scriu aceste observații, pentru că, mergînd să-l cunosc spre a afla noutăți în legătură cu motorul fără vilbrochen, realizat de el, aveam să constat că Petre Milu încearcă pentru prima dată în viața lui să obțină un brevet de inventator ! Firește, are mai multe invenții dar pentru nici una n-a solicitat brevet ! **Este o pierdere de timp, or eu am de lucru"**, așa s-a justificat și, la observația mea privind legitimitatea dorinței oricui de a vedea aplicîndu-i-se o idee, de a o duce pînă la devenirea ei practică, Petre Milu a răspuns că și le-a dus pe toate la capăt, că toate au funcționat și chiar în diverse procese productive ! Uimirea mea nu are nimic naiv în ea, pentru că, după o căutare îndelungă (care m-a convins că nu umbla cu ele în fiecare zi) a reușit să găsească, într-un dosar, cîteva fotografii înfățișînd tot atîtea invenții : pompa submersibilă de scos apă de la mari adîncimi, cu acționare hidraulică de la suprafață, ejectoare cu aer comprimat în baterie, de mare adîncime și care a funcționat la Fundulea vreme de 14 ani (!) pînă a ruginit, pentru că nu era făcută dintr-un oțel special, pompa de injecție monoelement cu distribuitor rotativ, montată pe tractor, o semănătoare de porumb de mare viteză (25 ha pe zi), cu acționare hidraulică și înregistrare optică a densității boabelor și care, concomitent, împrăștia și insecticide, semănătoare care s-a realizat și ea în 7 exemplare (toate au funcționat, tot la Fundulea) și așa mai departe. În fiecare fotografie, apare și autorul lîngă invenția sa. Așa îl văd mai tînăr și mai supiu, sau mai robust, cu pantaloni golf și șapcă, cu haine obișnuite de lucru, dar — de fiecare dată — lîngă o mașină nouă, inventată de el și realizată. Și parcă nu-i suficient să adaug celor spuse un simplu etc. fiindcă Petre Milu a mai făcut și o locomotivă diesel electrică destinată transportului gunoaielor animaliere de la grajduri în cîmp și o mașină de tocat și încărcat rădăcinoase, un compresor **„e o minune, zău, nu mă laud, o spun totuși cu mîndrie, cu toate că nu l-am prea arătat multora, fiindcă l-am lucrat cu mijloace modeste, în micul atelier de acasă, dar el reprezintă, de fapt, prima mașină rotativă românească, de o simplitate nemaipomenită și care n-are nimic comun cu motorul Wankel"**.

Dintr-un dulap metalic, este scos pe suprafața suficientă a palmelor, un mecanism delicat, ce pare o machetă, cu un manometru cît un degetar, cu un piston acoperit de o cămașă metalică în dreptul căreia, dacă așezi un pachet de țigări „Snagov", nu mai vezi decît pachetul ; pus în priză, minusculul compresor începe să bîrîie și, în puține clipe, presiunea urcă la o atmosferă, la două, la trei, pînă la cinci ! E clar că aceasta este piesa cea mai îndrăgită de inventator !

— Da, pentru că ea a fost un cap de pod pentru ceea ce avea să urmeze : motorul fără vilbrochen. Are un „trecut" de 400 de ore de funcționare. Nu l-am dat nici un nume în afara identității sale, adică motor rotativ sferic, și țin la el pentru că are o istorie tragică despre care nu vreau să mai vorbesc tocmai pentru că este un corp viu. Trăiește de doi ani și jumătate. I-ar mai trebui un carburator și bujii că să devină motor adevărat. El m-a condus la motorul de azi. Pentru a-l face am și venit la I.N.M.T., nu pentru cei de care vă interesați. Realizarea lui mi-a cerut mai multă cercetare.

De unde a venit Petre Milu la Institutul Național de Motoare Termice ? Lungul drum retrospectiv al acestui om este, prin el însuși, o performanță, care poate să lămurească, dar să și complice, găsirea unei explicații. „Buștenar", prin naș-

tere, din Bușteni adică, **„orașul meu de aur"** cum îi zice el însuși cînd îl pomenește, Petre Milu cunoaște, de foarte tînăr, mișcarea muncitorească, participă activ la insurecția armată din 1944, iar în prima lună a anului 1945 devine secretar al U.T.C. în zona Prahovei de Sus, pînă în 1947, cînd pleacă militar.. Este anul în care cucerește și titlul de campion de schi-fond al țării. Cariera sa este presărată cu numeroase funcții de răspundere : director al fabricii de hîrtie „Mohidul" din Vama (Bucovina), inginer șef la Grupul de șantiere montaj-hîrtie-celuloză-chimie din Bușteni, inginer șef la Grupul de șantiere Bacău, apoi la Fabrica de vagoane și locomotive de cale îngustă, de la Reghin, participă la modernizarea Fabricii de mobilă din Tîrgu Mureș, iar după aceea muncește ca inginer șef adjunct la institutul de la Fundulea, la Combinatul de creștere și îngrășare a porcilor de la Căzănești, pentru ca ultima sa funcție, mai înainte de a ajunge la I.N.M.T. să fie aceea de director la I.C.R.A.L., sectorul IV București, unde a stat doar cîteva luni. O carte de munca impresionantă pentru un om care a activat, vreme de 28 de ani, pe funcții importante, beneficiind de o derogare legală întrucît nu și-a putut valorifica studiile prin corespondență, despre care am amintit, dar obținută tocmai pentru că i s-a recunoscut, permanent, capacitatea profesională. Cine acceptă să-și schimbe locul de muncă știind că va primi o retribuție cu peste 2 000 de lei pe lună mai mică dovedește, fără nici o îndoială, o adevărată pasiune pentru profesia sa de bază. Lăsînd la o parte nedumerirea mea în privința acestei scăderi a retribuției, pe care, poate, actele normative o motivează dar nu și, în egală măsură, justa cîntărire a capacității notorii, repetat dovedite, a acestui om neliniștit în aparență sa liniște, mă simt dator să fac încă o remarcă, chiar dacă, aparent, excentrică punctului în care am ajuns, dar explicabilă în raport cu întreg acest interviu aparte. Nu s-a mai scris pînă acum despre el ? S-a mai scris. Unde ? Cînd ? Un articol din ziarul **„Steagul roșu"**, din 19 noiembrie 1960, înfățișa cititorilor acelei zile din acel an, cîteva din realizările inginerului Petre Milu, de la I.C.C.P.T. Fundulea sub titlul : **„Pentru extinderea mecanizării lucrărilor în zootehnie"**. Se dau fotografii și o schiță tehnică, înfățișînd unele realizări ale inginerului Petre Milu. Privesc cu atenție fotografiile. Recunosc în ele cîțiva tovarăși care și astăzi dețin funcții importante în agricultură sau în învățămîntul superior agricol și mă întreb dacă și de ce au uitat ceea ce văzuseră în acea zi de noiembrie, exact acum 18 ani, la Fundulea ? Și mă mai întreb : cum de nu au aflat tovarășii de la I.C.M.A. despre aceste realizări puse în practică ? Tot ziarul „Steagul roșu" precizează că la consfătuire au participat 150 de oameni. Nici unul nu s-a gîndit să-l decidă pe Petre Milu să-și breveteze invențiile ?

Dar, să revin la interlocutorul acesta liniștit, care — desigur — nu bănuie măcar ce poate declanșa, în sufletul altora, o astfel de întîlnire fixată pentru o discuție în jurul unui motor fără vilbrochen !

— Cum s-a născut ideea acestui motor, tovarășe Petre Milu ?

— Cred că odată cu mine. Așa zic că se întîmplă cu toți cei care au în cap o idee de realizat. Din 1938, cînd am intrat prima oară într-o întreprindere — la atelierul de electromecanică al Fabricii de hîrtie din Bușteni — și am văzut tehnică și motoare am vrut să fac și eu unul.

— Așa... tam-nesam ?

— Toată viața m-am învîrtit între motoare. Chiar în agricultură, unde am lucrat cel mai mult. La Fundulea aveam peste 1 000 de tractoare, de toate tipurile și din mai toate părțile lumii. Omologarea lui 650, construit la uzinele din Brașov, este făcută de mine. Actul lui de „stare civilă" e semnat cu numele meu. La Căzănești, aveam grupuri electrogene de la 170 la 1 800 CP. Chiar la Căzănești, în 1966, am atacat primul meu motor fără arbore cotit. L-am executat, cu eșecurile inerente oricărui început, dar convins că merg pe drumul cel bun. Motorul a dat semne de viață, dar execuția m-a întors peste cap. L-am reținut doar ca model cinematic. Doream însă să funcționeze și „la cald" Asta era altă treabă. A urmat compresorul pe care l-ați văzut, un „cap de pod", cum îi zic eu pentru ceea ce se află acum pe banc. Mi-a fost teamă că îmbătrînesc și nu mai apuc să-l termin. De-aia am plecat de la I.C.R.A.L. Nu era pentru mine. Acum, nu mai aștept de la viață altceva decît să-l văd montat pe ceva : pe un „Olsid", pe un avion utilitar, pe o navă. Vreau cumva prea mult ?

— Ce se poate răspunde la o astfel de întrebare ?

Ascultînd povestea motorului, vestit în întreg institutul, și pe care însuși directorul general, dr. ing. Valentin Cosoroabă, mi l-a recomandat cu deosebită căldură și încredere, răspunsul nu poate fi decît că dorința lui Petre Milu este profund legitimă și umană. Povestea pornește de la o... dușmănie. O dușmănie curată, pe care inginerul Petre Milu a declarat-o, deschis, motorului clasic, atît de lăudat de alții, chiar în institutul unde el lucrează. Mai ales celui în patru timpi îi poartă Petre Milu cea mai aprigă dușmănie. Aprigă, dar nu gratuită ! Pentru că, așa cum mi-a explicat, dacă motorul în doi timpi va putea fi dus la un consum egal, măcar, cu al celui în 4 timpi, atunci acesta din urmă nu mai are nici o rațiune de a exista. **„Doi timpi înseamnă o construcție mult mai simplă, zgomotul s-a atenuat fiind egal celui produs de motorul în patru timpi, poluarea este și ea redusă, pentru că benzinele folosite nu conțit atîta etil, iar amestecul cu ulei absoarbe din atmosferă impuritățile"**. Prin urmare, din aceste cîteva motive, foarte sumar expuse, Petre Milu s-a îndreptat spre formula „2 timpi".

Ce-a realizat ? Un motor mic și elegant, zic eu, suplu, organizat pe orizontală, greu de numai 14 kg, cu o putere de 24 CP (dar dezvoltînd, de fapt, 28 CP la probe), cu o turație de 5 000 pe minut (depășită copios în realitate), cu un amestec de numai 1% ulei, față de 4% și chiar mai mult, cît necesită alte motoare existente, cu o capacitate de 250 cmc ; încă două variante se află în construcție, după cum îmi dau seama văzînd înșirate pe masa de lucru, din atelierul lui Petre Milu, piesele componente. De ce trei variante ? Prima, deja montată și pornită, este chiar motorul cu pistoane axiale și distribuție rotativă, prezentat într-o expoziție a realizărilor institutului prilejuită de vizita conducerii de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, la I.N.M.T., întreprinsă în această vară. Funcționează pe carburator cu benzină dar cu ungerea sub presiune și răcire mixtă (aer și apă). Cel de al doilea, cu aceeași capacitate, același tip de alimentare, dar pe injecție, răcirea fiind identică cu a primei variante. Cea de a treia este definită de sistemul diesel, adică alimentare cu motorină. Lucrînd, în paralel, la toate trei autorul s-a gîndit să cîștige timp. Sigur, există o serie întreagă de particularități prematur a fi prezentate public, dar ceea ce se poate spune este foarte bine redat de inventator : **„Motorul pe care-l vedeți reprezintă o realizare integral românească, tot ceea ce a fost gîndit și obținut aparține tehnicii noastre, chiar dacă unele principii sînt bunul comun al tuturor constructorilor de motoare. Folosim pistoane, dar ele sînt proiectate într-un anume fel. Și la fel fiecare piesă. Dar ceea ce-i conferă principalele calități sînt tocmai noutățile. Trei valize de piese care alcătuiesc motorul clasic devin inutile : supape, culbutori, tije împingătoare, ax cu came (beleaua numărul unu a oricărui motor în 4 timpi), ghiduri diverse, scaune, arcuri de supape etc. Pentru un cal putere îmi corespund 0.500 kg, în timp ce la „4 timpi" sînt necesare ?—8 kg"**.

— Nu este o inadvertență logică, dacă nu chiar tehnică, faptul că motorul dumneavoastră răspunde unor performanțe superioare celor antecalculate ?

— Deloc ! Ci o confirmare a gradului scăzut de uzură în funcționare. Arborele cotit, de care nici n-am mai amintit, lăsîndu-i în afara celor trei valize de piese, cu bielele sale, cu sistemele de transmisie a fiecărei mișcări în scopul transformării unui fel de energie într-alta, zguduie întregul mecanism, uzează fiecare organ al motorului. Al nostru, neavînd acest arbore, merge liniștit și piesele care-l compun, deși calculate pentru anumite sarcini, se dovedesc mai puternice, mai rezistente. Cînd se va trece la producția de serie, printr-o rigurozitate a execuțiilor și prin refuzarea oricărui rabat făcut calității, performanțele actuale vor fi împinse și mai departe. Important este ca atunci cînd pornești la o astfel de treabă să-ți propui rezultate mai modeste. Eu au-l gîndisem nici pentru 5 000 de turații, dar mă interesa dacă ideea era corectă. Cînd a trebuit să-l pornesc, am aminat acea clipă timp de o săptămînă. Îmi tot găseam cîte ceva necesențial de făcut ; să-l mai șterg de praf, să-l mai lustruiesc. Mi-era frică. Credeam că știu totul dar devenisem temător în fața unui necunoscut. Ca în tot timpul, soția mi-a fost nu numai îndemn ci și sprijin. Eu m-a îmbărbătat permanent. Pornirea am făcut-o, totuși, într-o duminică, după ce plecaseră toți din institut. Chiar și cei mai buni prieteni și colaboratori. Știam că sînt și dintre aceia care așteptau să nu meargă și neîncrederea lor parcă mă contaminase. N-am fost bun de nimic o săptămînă. În acea duminică, am închis ochii și am tras de sfoară, că așa îi pornesc, ca pe motoarele de bărci. Acum are peste 200 de ore de funcționare. Asta înseamnă, la o viteză medie de 70 km/h cam 14 000 km parcurși. L-am desfăcut o singură dată, după 130 de ore ca să-i măsor uzurile. Am pus micrometrul pe piese. N-au suferit modificări. Dacă-l stabil ? Hai să-l pornim și să-i punem pe el o monedă de trei lei. Dacă o să cadă, e lei dumneata. Dacă stă la locul el, mi-o iau înapoi.

Așa și facem și cele 6 pistonașe își încep zbaterea lor măruntă, de drumuri scurte, repetate de mii de ori într-un singur minut, iar moneda de trei lei reintră în buzunarul inventatorului Petre Milu, care așteaptă însă și o altă mișcare, mai amplă, pentru a-și pune în buzunar și brevetul de inventator, cerut, pe căile știute, pe data de 30 decembrie 1977, la insistențele soției sale.

Epilogul acestei după-amieze petrecute în compania inginerului Petre Milu se produsese înainte cu două zile de a-i cunoaște, în biroul directorului general al I.N.M.T.-ului, dr. inginer Valentin Cosoroabă.

— Știți de ce vi-l recomand pe Milu, înaintea altor inventatori de la noi ? Pentru că m-a uimit și entuziasmat perseverența lui mai mult decît a altora. Dar printr-un amănunt de mare valoare ; îi era necesară o piesă, care se execută dintr-o sferă, o bilă de rulment, să zicem, dar care trebuia să fie prelucrată în interior, după tratamentele termice, ceea ce nu se poate face nicăieri, la noi și în lume. Cînd a aflat realitatea, după ce a umblat pe la Brașov și Alexandria, și vreau să arăt că peste tot, dar mai cu seamă la „Metrom" și „Rulmentul" Brașov a fost ajutat cu dragoste, Milu a intrat în panică. Sufletească, nu de gîndire și, după o săptămînă realizase planurile și cîteva zile după aceea și mașina necesară operației despre care am amintit : mașina de rectificat pe suprafețe sferice, care ea însăși merită un brevet. Și vom avea grijă să-l și obținã. Mi se pare un strălucit exemplu de atașament față de o idee. De obicei, inventatorii, care ajung într-un impas, solicită să le fie rezolvat de alții și dacă nu se poate, abandonează o muncă adeseori îndelungată. Tovarășul Milu a preferat abandonului o muncă în plus, într-un domeniu insuficient explorat și cu un neașteptat succes, folositor nu numai muncii sale dar, desigur, și industriei noastre.

MANOLE CARȚAN ■

Eu, dacă mă uit la un utilaj, pot să vă spun ora exactă!

Maistrul Dumitru Croitoru, din atelierul de garnituri al laminorului de 800 de milimetri, Hunedoara, este unul dintre oamenii cei mai cunoscuți din întregul grup de laminoare. Recunoscîndu-i-se o sumedenie de merite, spun unii că, totuși, ar fi cam rău de gură. Și s-ar părea că un dram de adevăr există. Numai că maistrul Dumitru Croitoru, așa cum e, rău de gură, se bate, pînă la ultima suflare, și chiar dincolo de ea, pentru ideile sale, *pentru materializarea ideilor sale*. Unul din raționamentele sale, privind aceste idei, ar fi, transcris cuvînt cu cuvînt, următorul : „...productivitatea muncii poate să crească și în baza unor investiții de materie cenușie. Vreau să spun că un muncitor, foarte bun cunoscător al procesului tehnologic și al utilajelor de care se servește, poate interveni, *are datoria să intervină*, în îmbunătățirea continuă a acelor utilaje. Iar dacă îl duce mintea, dacă are, adică, și un pic de talent tehnic, un pic de gîndire tehnică, poate născoci chiar și un dispozitiv prin care să se mărească randamentul acelor utilaje. Totul e să nu se dea bătut. Să știe acel măncitor, de la bun început, că nouă nu este primit niciodată cu brațele deschise. Nu neapărat din rea-voință sau din invidie. Astfel de opoziții cad destul de rapid. Ci din rutină, din comoditate și, nu de puține ori, din nepricepere. Acestea sînt redutele cu care m-am bătut de mi-au ieșit vorbele că sînt rău de gură".

S-ar cam desprinde, credem noi, chiar și din puținătatea vorbelor transcrise pînă acum, felul de-a fi, adică felul de-a trăi și a munci al maistrului Dumitru Croitoru. Se impun totuși, după o anume formulă, cîteva date în plus despre Dumitru Croitoru. A împlinit de curînd 41 de ani, s-a născut în comuna Cricău, lîngă Alba Iulia, a terminat școala profesională ca lăcătuș mecanic la „Independența" — Sibiu, și în 1963 a venit la Hunedoara, la laminorul de 750 de milimetri. S-a căsătorit, a realizat, cum chiar el spune, doi copii, o fată care acum e în clasa a XI-a, și un băiat care, la 13 ani, vrea să se facă meseriaș, la strung, la șaibă. „Pentru că nu prea știam ce e cu mine, nu-mi găseam locul, mărturisește Dumitru Croitoru, de la laminorul de 750 am trecut la cocserie, ca dispecer, apoi ca tehnician într-o întreprindere forestieră. Dar pînă să plec în acest voiaj, mi-a fost dat să aud că se ridică niște probleme cu cîteva pompe hidraulice. Pompele prezentau niște lovituri de berbec pe conducte și conductele se rupeau. A venit un specialist din străinătate, dar nu le-a găsit leacul. Împreună cu fostul meu maistru principal, Gheorghe Popescu, și șeful de echipă Sava Timar, acum amîndoi pensionari, ne-am ocupat de pompele astea și-am conceput un dispozitiv de reglare. Pompele merg și astăzi, cuminți ca niște lebede. Apoi s-a pus problema marcării în flux a laminatelor, pe capăt, nu doar pe lateral. Cu inginerul Horvath, celălalt nume, să mă ierte, nu-l mai știu, că dînsul a plecat între timp la cercetare, un compartiment aparte, am pus la punct un alt dispozitiv. Eu m-am ocupat de partea mecanică, inginerul Horvath de partea electronică. Marcarea se face la un semnal dat de o celulă fotoelectrică. Apoi s-a pus problema confecționării unor lăcașe hexagonale la niște șuruburi. Astfel de lăcașe, pe atunci, nu se executau nicăieri în țară. Împreună cu nea Sava Timar, cu strungarul Vasile Marcea și cu lăcătușul Francisc Ileș am făcut o presă de 120 de tone. Apoi, cum v-am spus, nu știu ce mi-a venit și am plecat. Am plecat prin 1964, am schimbat cîteva meserii și funcții, dar pînă la urmă, prin 1966, am revenit la linia fină, alt laminor. De ce n-am revenit chiar la 750 ? Pentru că, de ce să nu o spun, doar au trecut atîția ani, plecasem din cauză că devenisem rău de gură. Poate că, pe atunci, mai mult ziceam, decît făceam, deși am arătat ce pot cu prilejul pompelor, al marcării la capăt și al presei de 120 de tone. Revenit la meserie, am propus un sistem numit rolă de ghidare a laminatelor la debitat. Instalația merge și astăzi. Am făcut-o singur, dar, trebuie să o spun, cînd am aplicat-o era să o pățim cîțiva dintre noi. De ce? Pentru că nouă nu este primit cu brațele deschise. Instalația asta, cum am conceput-o eu, schimba un profil de foarfecă în numai 1 minut, înlocuind un procedeu care, pentru aceeași operație, oprea laminorul timp de o oră. Credeți că a vrut cineva să aibă încredere în instalația mea ? Nici vorbă. Șeful secției, pentru că mi-a dat voie să încerc instalația, era să fie sancționat cu destituirea. Treaba asta a stîrnit un asemenea scandal că iar m-am trezit cu vorbe, cum că îmi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, că întorc totul pe dos și cîte și mai cîte. Iar cînd s-a pornit laminorul de 800 de milimetri, cei de la fină, cîțiva, nu toți, au zis că ar fi bine se scape de mine. Și s-au scăpat, m-au transferat la 800".

A nu se înțelege că Dumitru Croitoru a fost transferat disciplinar, deși interlocutorul nostru lasă prin spusele sale, pe care le-am transcris întocmai, o astfel de impresie. A nu se înțelege nici faptul că Dumitru Croitoru ar avea o cît de mică urmă de ranchiună împotriva celor de la 750. Adevărul e că noul laminor de 800 avea nevoie de oameni buni și chiar foarte buni, unui laminor nou fiindu-i necesare o sumedenie de lucrări, după darea sa în funcțiune. Mecanicul șef al laminorului de 800, tehnicianul Ioan Zidaru, de exemplu, știind mai mult din auzite cam ce fel de om e Croitoru, l-a abordat pe maistrul principal Tiberiu Borzaș de la linia fină și a aflat din gura acestuia, sursa cea mai competentă, că Dumitru Croitoru, așa rău de gură cum e, face treabă bună dacă e lăsat în pace. „Dumitru Croitoru, avea să afirme maistrul Borzaș, nu este omul care zice că trebuie să facem, ci omul care zice că vrea să fie lăsat să facă. El nu vine cu propuneri, ci cu fapte".

În ceea ce ne privește, nici nu ne-am propus, dealtfel, despicarea firului în patru, întrucît firul, după cum se vede, nici nu există de-adevăratelea, ci doar stilul oarecum mai bătăios al maistrului Dumitru Croitoru de-a nu se da bătut cu nici un chip atunci cînd e vorba de materializarea ideilor sale. Cu alte cuvinte, maistrul Croitoru este una din formele firești în care noul luptă cu rutina, cu comoditatea, pe-alocuri chiar și cu nepriceperea. Și nu este vorba doar de lupta maistrului Croitoru, ci a tuturor celor care i-au înconjurat, a tuturor celor care, împreună cu el, au pus umărul la greu și mintea la contribuție, rezolvind cerințele stricte și urgente ale producției, ale muncii.

Lămurindu-se definitiv în legătură cu adevărata stare de fapte care plutea în jurul lui Croitoru, mecanicul șef de la laminorul de 800, tehnicianul Ioan Zidaru, îl propune pentru școala de maiștri pe care Croitoru, deși prins pînă peste cap cu problemele de serviciu, o termină în mod strălucit.

„Odată cu venirea mea la 800, își amintește maistrul Dumitru Croitoru, a început epoca mea de mică glorie. În primul rînd, oamenii s-au lămurit cine sînt și ce vreau. Apoi am arătat și ce pot. Nu m-a surprins faptul că maistrul Aurel Mihăilescu a cerut să lucrez în echipa sa. Maistrul Mihăilescu răspunde de un sector cu foarte multe acționări hidraulice, ori eu, în hidraulică, sînt cam printre primii cinci oameni ai combinatului. Împreună cu inginerul Saul Joldeș și cu maistrul Mihăilescu am format o echipă de șoc pentru rezolvarea tuturor problemelor legate de garnituri. Era, de exemplu, o mașină de cojit bare. Mașina stătea de cel puțin 6 luni de zile. Nu avea niște simeringuri. Simeringurile întîrziau să vină din import. Le-am făcut noi, dar mai întîi am conceput o mașină de garnituri. Am trecut apoi la confecționarea unor manșete pentru mașinile de frezat lingouri. Manșetele sînt un fel de segmenți din cauciuc pentru pistoane. Apoi ne-am apucat și, într-un timp record, am realizat un nou sistem de ghidare a barelor pentru debitarea lor, la fierăstraie, la cald. Împreună cu inginerul Saul Joldeș am brevetat prima noastră invenție, mașina automată de șanfrenat profile rotunde. Odată cu șanfrenarea, adică teșirea la capete a profilelor, se realiza și înlăturarea bavurilor, niște resturi de metal, ca niște mustăți, din cauza cărora barele nu intră la ghidaj și rup cuțitele mașinilor de cojit. Cam greu de explicat și prea puțin captivant pentru un nespecialist. Adevărul este că întrasem solid de tot în garnituri. Le visam pînă și noaptea. Unii nu pot să doarmă din te miri ce, eu din cauza garniturilor. Garniturile sînt, vă rog să mă credeți, o problemă națională. M-am zbătut să-i conving pe unii oameni în legătură cu această părere, dar nu am fost ascultat. Am zis că plec. Era să plec la Alexandria. Pînă la urmă, ca printr-o minune, că altfel nu pot să-i spun, s-a hotărît înființarea unui atelier de garnituri. Împreună cu prietenul meu, Atila Doboly, proiectant, am plecat într-un turneu în țară și-am aflat tot ce ne mai interesa despre garnituri. Și eu și el sîntem niște oameni care, dacă ne uităm la o instalație, știm cît e ceasul. Altfel spus, cu ochiul, numai cu ochiul, am fotografiat toată fabricația românească de garnituri. Ne-am reîntors și ne-am pus pe treabă. Cu acest atelier, mic, doar 12 oameni, am putea asigura 90 la sută din totalul de produse de garnituri nestandardizate. Cantitatea nu se referă doar la necesitățile combinatului, ci ale întregului nostru minister care, la ora actuală, aduce aceste garnituri din import. Mai mult decît atît, mă pot lăuda cu faptul că sînt singurul om din țară care deține algoritmii integrali de calcul pentru toate manșetele de turație și translație, inclusiv matritele în care se presează. Foarte greu să vă explic ce înseamnă acest lucru, dar el e necesar ca pîinea caldă, iar specialiștii ar da nu știu cît să aibă acești algoritmi. Am încercat să public acești algoritmi, să le fie de folos și altora. Lucrarea ar avea doar 100 de pagini. Pe 100 de pagini, toate manșetele de cauciuc din România".

Deși mai sînt încă multe lucruri de spus, credem, în ceea ce ne privește, că ne-am atins țelul. Acesta este, așadar, maistrul Dumitru Croitoru, unul dintre oamenii cei mai cunoscuți din cadrul laminorului de 800 de milimetri din Hunedoara. Așa gîndește, așa se frămîntă, așa luptă.

VICTOR NIȚĂ ■

LA ANIVERSARE

Mă rog înspre tine mireasă-a zăpezii
Să fii mai aproape de noi
Acum,
În zilele de sărbătoare.
Înclină-ți munții, țară
Și pune-le cununi de brad !
Un zbor și-un cîntec sîntem azi
Mulți ani și pace bună.
Aripi înalte ne poartă
Spre cîntecul lor adînc și albastru.
Ninsoare albă, senină să coboare
Pe-al nostru gînd purtat în bucurie
Și-n cînt.

DANA OPRIȚA ■

„Da, există adjuncți!", declară Victor Mandi, de peste trei decenii director adjunct de teatru

— Vă surprinde faptul că doresc să vă iau un interviu ?

— Și da, și nu...

— Fiți, vă rog, mai clar. Și da și nu, mi se pare cam ambiguu.

— Da, pentru că au trecut peste 30 de ani de cînd lucrez ca director adjunct la diferite teatre din Capitală și luasem hotărîrea de a refuza categoric să-mi fac publice gîndurile, acum cînd mai am puțin pînă la pensionare. **Nu,** pentru că eram convins în sinea mea că odată și odată tot se va găsi cineva care să facă publice unele idei ale subsemnatului. Da, există adjuncți...

— Dacă stau și mă gîndesc bine, aveți puțintică dreptate. Teatrele sînt, cred eu, foarte prezente în coloanele ziarelor, dar parcă rareori numele directorului adjunct apare. Dacă fac un efort vă pot numi pe toți directorii plini de la multe teatre din Capitală ori din provincie, dar nu cunosc aproape pe nici un director adjunct. Mă întorc și vă întreb : cum explicați această situație.? Este oare directorul adjunct un post neînsemnat ?

— Se spune că cel ce a înființat postul de adjunct a fost cam diabolic în sensul că adjunctul nu-l lasă liniștit niciodată pe cel plin, el fiind o veșnică umbră dorită, sau de cele mai multe ori nedorită. Dacă acceptăm această glumă, apoi directorii plini ai teatrelor pot sta liniștiți, deoarece sarcinile lor sînt cu totul deosebite de cele ale adjuncților, unii răspunzînd de repertoriu, de calitatea lui, iar cellalți de cu totul și cu totul alte probleme.

— Ce înseamnă să fii adjunct de director la un teatru ?

— Dacă vă spun ceea ce cred că ar trebui să fie un adjunct risc să-mi ridic în cap pe directorii plini, așa că mai bine să trecem la altă întrebare.

— Nici nu mă gîndesc. Doriți să repet întrebarea ?

— Nu. Am înțeles-o foarte bine.

Directorul adjunct este într-un fel curoaua de transmisie a hotărîrilor luate de conducerea teatrului, în sensul că se îngrijește de toate cele necesare pentru asigurarea unui climat de liniște și siguranța desfășurării muncii de pregătire a unui spectacol. Pentru că, este clar pentru toată lumea că un spectacol nu înseamnă numai text bun și actori talentați. De la acceptarea textului și începerea repetițiilor pînă la emoțiile primului gong este o cale foarte lungă, care trece obligatoriu prin mintea, dorească ori nu, a directorului adjunct.

— Tot nu mi-e clar ce face un adjunct.

— Este gospodarul teatrului, omul de acțiune care trebuie să cunoască perfect întregul proces de lucru al atelierelor de croitorie, cizmărie, tîmplărie, butaforie, pictură, tapițerie, perucherie, să le coordoneze munca de așa manieră încît la timpul potrivit totul să fie gata. Să fie gata este un cuvînt de mare rezonanță. Toate atelierele trebuie să concerteze deoarece pregătirea unui spectacol înseamnă o mare simfonie. Nu toate atelierele trebuie să înceapă odată lucrul, cum nici toate instrumentele nu sînt solicitate în același timp de partitura muzicală, dar atunci cînd dirijorul dă intrarea unui instrument acesta trebuie să răspundă prezent.

Dar sarcina cea mai de seamă este preocuparea permanentă pentru realizarea planului de spectacole și spectatori, atît la sediu, cît și în turnee.

— De ce spuneați mai înainte că dacă enumerați exact sarcinile adjunctului, riscați să vă ridicați împotrivă pe unii directori ?

— Pentru că prea nu s-a vorbit despre noi în toți acești ani, și pentru că pe undeva îi cred vinovați și pe cei care în primul rînd răspund de un teatru.

— La începutul discuției ați afirmat că sînteți pe acest post de 30 de ani. Acum cînd priviți în urmă cu sentimentul sarcinilor duse la îndeplinire în bune condițiuni și cînd vi se la și un interviu, vă rog să priviți înapoi cu sau fără mînie și să povestiți.

— Patru ani i-am dăruit Teatrului „Țăndărică", apoi 9 ani i-am petrecut la Teatrul „C. Tănase", de unde am poposit pentru 5 ani la Teatrul „C.F.R. Giulești", pentru ca din 1968 să trec la Teatrul „Ion Creangă" unde funcționez și în prezent și de unde sper să ies la pensie.

— Trebuie să recunosc că activitatea dumneavoastră este impresionantă cu atît mai mult cu cît acești ani nu au fost ani ușori. Ce imagini ale timpului păstrați ?

— La începuturi a fost foarte greu. Eu am venit atunci din altă muncă și a trebuit să învăț din mers. Și-am învățat. Cînd am venit la „Țăndărică", teatrul dispunea de o clădire improvizată, aflată undeva pe bulevardul Magheru unde mai mult se încropea un spectacol decît se juca, iar cînd am plecat am lăsat în urmă 2 săli și o grădină de vară. Asta numai în 5 ani. Ca să realizez obiectivele enunțate am depus cu toții un volum de muncă enorm, contribuind nu o dată alături de muncitorii calificați la ridicarea edificiilor. Era vremea marilor acțiuni entuziaste care au gravat în sufletul și mintea mea ideea de a nu precupeți nimic atunci cînd ai de făcut ceva. Sînt mîndru că și astăzi mai păstrez nealterată această învățătură. Doresc a vă mărturisi în continuare că trecînd la alte teatre am avut de rezolvat probleme tot atît de spinoase, în ceea ce privește sala de spectacol. Pe vremea mea Teatrul „Tănase" a obținut și amenajat sala de pe Calea Victoriei 174 și grădina „Boema", la „Giulești" am venit exact în timpul cînd se lucra la reconstrucția vechii săli, iar cînd am deschis la Teatrul „Ion Creangă" tocmai se orînduia noua sală din Piața Amzei care în ciuda faptului că era deținută de Teatrul Național, era [illegible] în ceea ce privește viața [illegible] de după culise.

— S-ar părea că sînteți un specialist în amenajarea sălilor de teatru.

— Cred că am fost urmărit în îndelungata mea activitate de această problemă, dar vă rog să notați că amenajarea noilor săli, oriunde m-am găsit în momentele de început sau de staționicire a mea, s-a desfășurat concomitent cu problemele cotidiene ale teatrelor respective, care însemnau asigurarea unui climat de muncă optim necesar colectivelor chemate să asigure desfășurarea unei activități normale în vederea obținerii unui sunet de gong cît mai curat, în fiecare seară.

— Ne-am luat cu vorba și am uitat să vă prezint...

— Mă numesc Victor Mandi, sînt născut în comuna Deleni, dar numai născut, pentru că toată viața am locuit în București unde tatăl meu, Victor Mandi, a lucrat ca electrician la un ziar.

— Purtați același nume ca și tatăl dumneavoastră ?

— Da. Și pentru a vă completa ideea vă mărturisesc că și pe fiul meu îl cheamă tot Victor Mandi.

— Nu-i prea greu să se observe consecvența dumneavoastră în muncă și în viața particulară, consecvență care v-a dat posibilitatea ca în îndelungata activitate să obțineți rezultate remarcabile într-un domeniu atît de important în procesul de educare a maselor. Faptul că din cei 30 de ani mai mult de jumătate din ei i-ați dăruit educării celor mici este remarcabil. Nu pot încheia această discuție fără a vă dori, din toată inima, noi și deosebite succese.

DAN BÎRLĂDEANU ■

METALUL, ENERGIA, TOT PÎINEA ȚĂRII SÎNT

Nu acțiuni izolate, ci o strategie

Firește, în orice unitate din colectivul de colective care alcătuiesc agricultura țării în general, agricultura de stat în special, există preocupări — o mulțitudine și o varietate de preocupări — pentru reducerea consumurilor de combustibili și energie. Dar care este numitorul comun al acestor preocupări? Acea sumă de acțiuni valabile pentru toate unitățile productive, indiferent de specificul lor? Acele acțiuni care de-acum constituie o experiență verificată? Acele acțiuni care, împreună, alcătuiesc frontul neîntrerupt al bătăliei pentru optimizarea consumurilor de materii prime și energie?

Cu această întrebare-temă a început convorbirea cu tovarășul **Emil Luca**, director adjunct al Direcției producției vegetale și mecanizării, și cu tovarășul **Constantin Niță**, inginer energetician, amîndoi membri ai colectivului care se preocupă, special, de problemele energeticii în **Departamentul agriculturii de stat** din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Apoi dialogul a decurs cu o sistemă și o precizie care denotă că aceste probleme vitale pentru noi toți sînt tratate cu o seriozitate minuțioasă, cu o limpezime științifică, cu o eficiență concretă.

— Am venit deci să vorbim despre motorină, despre benzină, despre energie electrică, despre hrana tehnicii agricole și, pînă la urmă, despre hrana noastră, a oamenilor.

— Să începem cu ceea ce facem, cu ceea ce fac toți consumatorii de energie pentru reducerea consumurilor, printr-o mai bună organizare a muncii, în cadrul tehnologiilor existente, în sectorul industrial de creștere, îngrășare, exploatare a animalelor, adică păsări, porci, taurine.

— Dar, vă rog, cît se poate de concret!

— Bine, atunci, chiar pe puncte! Am raționalizat consumul de energie electrică la eleveuze și la lămpi cu raze infraroșii. Am automatizat sistemul de ventilație la complexele de porci și păsări; am redus consumul de energie electrică în ventilatoare prin combinarea ventilației mecanice cu ventilația naturală; am introdus, la complexele avicole, sistemul de ventilație Coandă, care reduce numărul de ventilatoare și asigură un microclimat mult îmbunătățit. Am raționalizat consumul de apă la complexele de porci, păsări, vaci și taurine la îngrășat; am redus consumul de apă prin reducerea pierderilor, deci implicit am redus consumul, pierderile de energie electrică. Am raționalizat luminatul electric prin funcționarea după grafic; prin introducerea și extinderea iluminatului fluorescent și cu vapori de mercur în locul celui incandescent; prin reducerea iluminatului general în halele de producție, extinzînd iluminatul local și parțial în timpul nopții, deci prin introducerea variației fluxului luminos; prin interzicerea funcționării iluminatului după terminarea activității la cantine, spații administrative și altele similare; prin reducerea cu 30—40 la sută a iluminatului în birouri. În fine, am micșorat pierderile de energie electrică prin eliminarea mersului în gol al electromotoarelor; prin corelarea puterii instalate în motoare electrice cu sarcina nominală a utilajului acționat electric, prin înlocuirea motoarelor electrice, care lucrează fiecare cu mai puțin de 70 la sută din puterea lui nominală; prin îmbunătățirea factorului de putere montînd condensatoare statice.

— Merită amintită și economia de energie obținută, în complexele de porci, prin introducerea bateriilor pe două-trei etaje.

— Măsuri multe. Dar le aplică — optim! — chiar toate unitățile îndrumate și controlate de dumneavoastră?

— Nu, dar sîntem în plină bătălie. Și, pentru stimularea colectivelor rămase în urmă — se știu ele care! — ar fi bine dacă ați face publice numele acelora care, realmente și profund, au înțeles imperativele de economicitate, de chibzuială ale momentului și chiar fac masiv economii.

— Spuneți nume, iar noi vom face publică lauda forului lor tutelar!

— I.A.S.-urile Amzacea-Constanța, Bacău, Mînăstirea și Giurgiu, ambele din Ilfov, Băilești-Dolj, Rișnov, Adunații Copăceni, Avicolele Cluj, Iași, Mihăilești-Ilfov, Galați, Băicoi, Piatra Neamț, I.S.C.I.P.-urile Beregsău-Timișoara, Caracal, Poarta Albă, Bonții-Cluj, Stănceștii-Prahova, Codlea-Brașov, Bacău, Tomești-Iași.

— Și totuși agricultura nu trăiește numai cu energie electrică; nu mi-ați spus nimic despre motorină, benzină, păcură.

— Pentru că lucrurile apar mai limpezi dacă le împărțim pe sectoare. Iar marele consumator de motorină, benzină, păcură este sectorul culturilor. Și iată — tot concret și tot pe puncte — ce se face pentru reducerea consumurilor de motorină și benzină pentru lucrările agricole și transporturile efectuate cu tractoare, combine și autocamioane: s-au amenajat și se amenajează depozite la fermele de producție, pentru evitarea deplasării tractoarelor la sediile I.A.S., pentru alimentare; se stabilesc itinerare judicioase, pe distanțe minime, pentru deplasarea tractoarelor și se organizează lucrul grupat; se reorganizează și se dimensionează parcelele, în limitele admisibile, în vederea reducerii numărului de întoarceri la capetele acestora; s-au amenajat și se amenajează locuri de parcare în cîmp a tractoarelor, iar după terminarea lucrului tractoarele se blochează, pentru a nu fi folosite în alte scopuri; se încarcă tractoarele la capacitatea nominală, folosind cuplori și agregate corespunzătoare și folosind cuplori de două remorci la transporturi; se folosesc agregate combinate pentru executarea mai multor lucrări la o singură trecere; se folosesc la maximum și camioanele prin tractarea remorcilor; se distribuie furajele în ieslе pe ambele părți ale remorcilor; se echipează remorcile cu încărcătoare; se urmărește continuu eliminarea tuturor scurgerilor la tractoare și la depozitele de carburanți. De asemenea, ne străduim să introducem la toate unitățile noastre pompe de alimentare tip „Peco".

— Probabil și la acest domeniu al economiilor care pot fi făcute la lucrările implicate de sectorul culturilor, vreți să evidențiați unele colective, pentru a stimula pe celelalte.

— Da, merită subliniat spiritul gospodăresc de la I.A.S.-urile Insula Mare a Brăilei, Tecuci și Berești din județul Galați, Cilibia-Buzău, Dorobanți-Constanța, Tulcea, Ograda, Grabăț și Variaș din județul Timiș, Dealu Ocnei-Sibiu, Popricani, Iași și Tîrgu Frumos din județul Iași, Rădăuți-Suceava, Mihai Viteazu-Cluj, Dorolț-Satu Mare, Fîntînele și Scîntcia-Arad, Valea lui Mihai-Bihor.

Ultimul cuvînt la această convorbire nu l-a avut nici unul dintre noi, cei trei adunați în biroul tovarășului director Emil Luca, ci l-au avut, îl au și-i vor avea oamenii aceia care trecînd prin fața panourilor cu sinteze ale noului în știința economicității din expoziția consacrată reducerii consumurilor de materii prime și energie și valorificării resurselor secundare, privesc, judecă, aleg și își notează ce ar fi concret folositor și în unitatea care i-a delegat să se informeze.

I. NICOLAE

O instalație nouă, premiată — cine o folosește?

Așadar Institutul de proiectări tehnologice pentru industria ușoară, în colaborare cu catedra de calculatoare electronice a Politehnicii bucureștene, a realizat pentru, în special pentru, întreprinderile de țesătorie și tricotaje o instalație de urmărire, control, prelucrare automată a datelor. Deci, menită să ridice calitativ și funcțional, pe linia sporirii productivității, parametrii de folosință ai utilajelor — fapt deosebit de îmbucurător pentru colectivele de muncă dintr-o ramură industrială unde, cu tot progresul tehnic existent, subiectivismul, lipsa de atenție, indisciplina se mai răsfring uneori direct asupra randamentelor obținute.

În cadrul Festivalului național „Cîntarea României", instalația, care se numește SICAP — U '78, a obținut locul III. La TIB '78, recenta și grandioasa manifestare a noului potențial industrial românesc, SICAP a beneficiat de aprecieri unanime din partea specialiștilor români, cît și străini. Reîntoarsă pe platforma de montaj a întreprinderii, care a finalizat concret gîndirea proiectanților, instalația se află astăzi într-o solitudine deplină contrar așteptărilor celor care au creat-o. „Ne miră — spune inginerul Voiclă Gheorghe, directorul întreprinderii care realizează instalația (IEPER) — faptul că nici pînă acum, la sfîrșitul anului, nu am primit comenzi de execuție. Și asta chiar în ciuda calităților sale; după cum este concepută, ea va putea optimiza procese de producție și din alte ramuri industriale. În ramura construcțiilor de mașini instalația va putea fi folosită acolo unde există strunguri, prese etc., în ramura transporturilor navale la macaralе și așa mai departe. Poate că la mijloc este o problemă de investiții nerezolvată dar nefolosirea instalației noi create reprezintă, cred eu, un fapt păgubitor. Și nu pledez pentru întreprinderea noastră, avem comenzi pentru capacitățile noastre de producție, dar noi am putea să producem în anul viitor cel puțin 10 asemenea instalații. Pentru aceasta însă trebuie să primim comenzi din timp. Contrar, nu vom putea asigura baza materială necesară. Gîndiți-vă doar că microcalculatorul folosit, FELIX MC 8, întreprinderea de calculatoare nu-l poate produce așa peste noapte, bătînd din palme".

Nici noi nu ne propunem ca în spațiul acestui articol să sesizăm și să analizăm rațiunile prin care se prelungește drumul de la proiectant la beneficiar. Dorim însă să scoatem în evidență una dintre calitățile esențiale ale instalației SICAP și, poate, insuficient marcată inițial de către creatorii săi. Pe funcția sa a treia, culegerea automată a staționărilor de orice gen ale utilajelor, SICAP poate, datorită microcalculatorului său, să comande prin înapoiere de semnal oprirea motorului electric la mașina sau utilajul care a staționat din producție. Cu alte cuvinte mersul în gol, deci eliminarea consumului în gol de energie electrică, în timpul staționărilor. Aceasta înseamnă economie. Cam cît? Pentru a nu recurge la calcule estimative am invitat pe unul dintre proiectanții principali ai instalației, inginerul Cornelius Barbu de la institutul amintit, și pe inginerul Dan Năpar de la întreprinderea de calculatoare (SICAP are, cum spuneam, un microcalculator Felix MC 8) la un experiment. Au fost de acord și iată-ne la întreprinderea textilă „Aurora", a cărei conducere este deja sensibilă la aplicarea în producție a tehnicii de care vorbim. În secția de războaie automate ne însoțesc inginerii Carmen Radu, energetician, și Vasile Cheleș, șeful secției mecano-energetică. „La cîteva dintre războaie — spune tovarășul Cheleș — am introdus un dispozitiv ce urmează să întrerupă alimentarea motorului electric la războiul care s-a oprit dintr-un motiv oarecare, ruperea firului să zicem", „La cîte războaie există dispozitivul?" „La 8 războaie" „Și cîte sînt în fabrică?" „Peste 350. Nu l-am extins fiindcă nu prea dă rezultate. Prin alte măsuri vom reduce totuși cota planificată de energie electrică".

Se poate, dar să vedem ce înseamnă mersul în gol al unui război. La cel cu nr. 326 s-a rupt un fir: lucrătoarea Ioana Vlad trece la repararea defectului. Motorul electric funcționează în continuare consumînd în gol energie. Cronometrăm. Lucrătoarea este aproape gata cînd se rup cîteva fire de urzeală la războiul alăturat, 325. Nu-l bagă în seamă fiindcă a apărut lîngă mașină un lucrător de la aprovizionare. Urmează o discuție bunicică în timp, și abia apoi I. V. se ocupă de cel de-al doilea defect. Primul război a staționat trei minute, celălalt patru și jumătate. Și în tot acest timp și chiar după, războiul alăturat, cu nr. 339, staționează. Lucrătoarea care îl deservește lucrează, ca mai toate, la 6 războaie, este ocupată cu un defect mai mare de urzeală la altă mașină. Deci alci total de mers în gol: 11 minute. De comun acord cu inginerii de la mecano-energetică stabilim o medie de mers în gol prin staționări de 30 de minute pe mașină într-o zi. „Folosind SICAP-ul — calculează inginerul Cornelius Barbu — se obține o economie zilnică de 1,2 megawați/oră".

Celor din întreprindere aproape că nu le vine a crede. „Nu s-ar putea să faceți un experiment practic chiar la noi, vă punem totul la dispoziție", rostește nu fără încintare șeful secției mecano-energetică. Sugerăm faptul că revista ar susține așa ceva, adică o demonstrație în plus și aceasta este hotărîtă pentru sfîrșitul lunii. (Credem că la această demonstrație, care poate dura o zi sau mai multe, pot fi invitați reprezentanți din întreprinderi similare, măcar bucureștene.)

Calculul economiei a fost deci făcut la o situație dată; întreprinderea este însă una dintre cele mai mici, cu războaie puține, și care lucrează la puteri electrice mici. Luînd însă o medie a întreprinderilor textile calculul trebuie făcut la 800 de războaie cu o putere de 6 K.V.A., Ar însemna în acest caz o reducere de 5 000 kilowați/oră într-o zi și 1 560 000 într-un an. Socotind cîte întreprinderi de țesătorie sînt, cîte de tricotat, economia de energie electrică se poate contabiliza în cifre uriașe.

Înțelegem de aceea că cele relatate pot constitui încă o invitație la adresa organelor de resort din Ministerul Industriei Ușoare pentru folosirea, în scopul perfecționării proceselor de producție și al reducerii consumurilor de energie electrică, a prețioasei și modernei instalații românești SICAP.

VICTOR CONSTANTINESCU

„Hercules" folosește șisturile carbonifere și economisește gazul metan

Fabrica de produse ceramice „Hercules" din Tîrnăveni este mai puțin cunoscută. Nu pentru că n-ar fi importantă, sau pentru că produsele sale n-ar avea o valoare deosebită. Ci pentru că „Hercules" a învățat să tacă și să facă, să fie modestă, adică, străduindu-se, în același timp, să mulțumească un număr cît mai mare de beneficiari, să-și așeze numele și faptele în temeliile a cît mai multe case și blocuri. Pentru că „Hercules" din Tîrnăveni fabrica țigle, cărămizi și cahle de teracotă.

În 1921, cînd a luat ființă, nu era decît o groapă în care oamenii frămîntau lutul cu picioarele, în care fiecare cărămidă trecea din mînă în mînă pînă să ajungă la beneficiar. Astăzi, „Hercules" este o adevărată fabrică, a cărei producție, în acest an, este de 8,3 ori mai mare decît în 1948 și de 1,8 mai mare decît în 1970, după cum ne-a relatat economistul Fabian Geza. Demn de subliniat este și faptul că din acest an colectivul de oameni ai muncii de la „Hercules" a raportat o importantă depășire a producției nete obținute prin sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție-marfă.

Important este și faptul că specialiștii fabricii pe lîngă care treci fără s-o bagi în seamă, Tîrnăveniul fiind renumit prin Combinatul chimic, se preocupă insistent de introducerea noului. Astfel, pentru ușurarea efortului fizic și sporirea productivității muncii au fost montate două benzi de evacuare a materiilor secundare din halele de sortare; în același scop și pentru a se reduce degradarea produselor, a început să se realizeze halotizarea blocurilor ceramice, a cărămizilor adică, fapt ce-l ajută și pe constructor, balotul putînd fi descărcat mai ușor și transportat în condiții optime pe șantierul de construcții. Dar lucrul cel mai important în ce privește introducerea noului îl constituie preocupările pentru reducerea consumului de gaz metan. În acest scop s-a realizat o bună colaborare cu minerii Văii Jiului în vederea folosirii șisturilor carbonifere filtrate, existente din belșug în Valea Jiului, socotite pînă nu demult deșeuri, care se amestecă cu masa argiloasă într-o anume proporție și care, în timpul arderii produselor ceramice, degajă o cantitate de calorii care determină reducerea consumului de gaz metan. Numai în acest an au fost economisiți peste un milion de metri cubi de gaz metan care, valorificat superior de industria chimică, este echivalent cu multe zeci de milioane de lei. „N-a fost ușor să ne deprindem cu noul procedeu. Trebuia să schimbăm rețeta și am schimbat-o, pentru că eram conștienți de importanța acțiunii", ne spune în cîteva cuvinte despre această lăudabilă inițiativă inginerul Bara Attila, care împreună cu maistrul Kuron Francisc, cu muncitorul Cornel Sabău, de la arzătoare, cu muncitorul Iohan Kraus, au pus la punct metoda folosirii șisturilor carbonifere filtrate, regretînd că uneori calitatea acestora nu prea este corespunzătoare, conform rețetei inițiale. Vorbind de oamenii acestei fabrici, care în 1957 a fost refăcută din temelii, se cuvine să-i amintim pe Nicolae Catrina, Dumitru Bogdan, Ozsvalth Ștefan, Vasile Popa, Szabo Andrei, Ana Tătar, Victoria Rosca, comuniști care se află mereu în fruntea tuturor acțiunilor, care știu în ce fel să mobilizeze colectivul de oameni ai muncii de la „Hercules" în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor de plan, conștienți de faptul că vastul și importantul nostru plan de investiții se realizează și cu aportul lor, al celor care produc țigle și cărămizi.

RADU SELEJAN

„Însemnul nostru de armă, al grănicerilor, este patria însăşi"

— Stimate tovarăşe general-maior Atanasie Trică, ţinem să vă mulţumim încă de la începutul discuţiei noastre pentru amabilitatea de a ne fi primiţi şi vă rugăm să ne spuneţi cîteva cuvinte despre acest subiect fascinant — viaţa grănicerilor. Sau greşim considerîndu-l fascinant?

— Executînd misiunea încredinţată de comandantul suprem al forţelor noastre armate, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R., preşedintele Republicii Socialiste România, trupele de grăniceri asigură paza frontierei de stat a României. Misiunea noastră se realizează în cooperare cu Ministerul de Interne şi cu sprijinul larg al populaţiei. Mă refer la gărzi patriotice, detaşamente pentru pregătirea militară a tineretului, cercurile de pionieri intitulate „Prietenii grănicerilor". În rîndurile populaţiei sînt organizate grupe de sprijin pe o adîncime care variază. Aţi auzit desigur de cunoscuta expresie „briul viu al ţării".

— Reţinem expresia ca atare şi înţelegem că patria română este apărată de toţi fiii ţării, români, maghiari, germani, de alte naţionalităţi, de aceia care o iubesc, de aceia care sînt cu adevărat patrioţi. Şi mai reţinem că frontiera este apărată cu arma în mînă — adică aşa cum se cuvine — de trupe specializate ale Ministerului Apărării Naţionale. Am dori să vă întrebăm care este cea mai de seamă realizare prin care grănicerii români au cinstit recenta aniversare a făuririi statului nostru naţional unitar.

— Sentimentele noastre, ca ale întregului popor, în faţa acestui eveniment au fost strălucit sintetizate de cuvintele secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi cle înseamnă **„hotărîrea fermă a fiecăruia de a-şi face datoria faţă de patrie, faţă de popor, faţă de viitorul copiilor noştri, faţă de viitorul naţiunii noastre, al întregului nostru popor, faţă de cauza socialismului, comunismului, a păcii în întreaga lume".** Trebuie noi, grănicerii, să spulberăm toate tentativele aventurierilor, delapidatorilor, criminalilor, ale celor certaţi cu munca de a trece fraudulos frontiera de stat a României.

— Urmează să mergem la punctul de frontieră Jimbolia. Aceasta pentru a vedea cum muncesc şi trăiesc soldaţii grăniceri şi comandanţii lor. Pentru că aţi pomenit de trecerea frauduloasă a frontierei v-am ruga să ne spuneţi cam cîţi oameni trec legal frontiera zilnic prin acel punct?

— Circa 20 000.

— Cum se răsfrînge asupra muncii dumneavoastră bunele relaţii dintre România şi vecinii ei?

— Munca noastră este foarte mult uşurată. Şi noi ca grăniceri avem bune raporturi de prietenie şi colaborare cu grănicerii vecini.

— Tovarăşe general-maior Atanasie Trică, ce fel de oameni sînt grănicerii?

— Grănicerul este un bun meseriaş. Nu cred că dovedesc vreun egoism de armă afirmînd că misiunea sa este foarte grea. El este la post pe orice vreme şi nu are deloc o misiune uşoară. În acelaşi timp el trebuie să fie un bun jurist, să cunoască acordurile şi tratatele încheiate cu statul vecin, să cunoască legea evidenţei populaţiei, legea vămilor, decretul privind circulaţia pe drumurile publice.

— Ce însemn de armă au trupele de grăniceri?

— Ţara însăşi.

— În numele redacţiei ce o reprezentăm, vă mulţumim.

2

„Sînt comandantul acestei subunităţi, locotenentul Iosif Panea. Eu sînt moţ din Scărişoara. În 1960 părinţii mei s-au mutat într-un sat de lîngă frontieră. Comandantul, căpitanul Dancea, mă lua călare prin diverse misiuni. Am asistat şi la situaţii reale — se trăgeau rachete, fugeau sau se întorceau oameni. Era un spectacol care m-a impresionat extraordinar — tabloul apărării graniţei ţării. După ce am absolvit liceul industrial am primit un post bine remunerat la Moneasa, dar visul meu, zămislit în anii copilăriei, era şcoala militară de ofiţeri grăniceri. Cel mai uşor în munca noastră este cînd ai succese. Program? Toată ziua, căci sînt comandant. Lucru emoţionant? Îmi scriu foştii militari şi cer permisiunea să vină să ne viziteze. Notaţi un fapt care vă va spune ce puternică este armata română — nici unul dintre foştii militari în termen n-a încercat să treacă fraudulos frontiera deşi oarecum cunosc şi terenul şi specificul muncii. Ce aştept de la viaţă? Totul, dar deocamdată aştept să ningă. Să se aştearnă un strat de zăpadă de vreo 15 centimetri. Da, desigur: vizibilitatea creşte şi urmele rămîn. Ce este etern în viaţa acestei subunităţi? Din 16 în 16 luni se schimbă militarii şi noi rămînem aici, ca să ştim totul şi să facem totul. Să vă mai spun o întîmplare. De astă dată cu un cal, căci în munca sa grănicerul se ajută şi de cal.

■

Să vă spun precis. Zicem că sîntem în secolul 20. Sîntem. Aici însă, terenul cere cal. Da, era pe 8 noiembrie, ora 7. Ni se întîmplă ceva, o să vedeţi, ceva interesant, cu Bogdănescu. Un individ din Comlosul Mare, Bogdănescu ăsta. A mai trecut fraudulos frontiera, dar văzînd cum e în alte părţi s-a întors. Militarul de pîndă îl vede, îl somează. Acum, pe 8 ale lunii, încearcă iar, dar Bogdănescu, laş, o ia la fugă. Însă un militar cu calul a auzit totul şi a galopat după el.

— Şi?

— L-a prins.

— Şi care-i ideea, ca să zicem aşa?

— Fără cal nu l-ar fi ajuns. Aşa că sînt foarte buni caii. Ce mai!

5

Civilul Vasile Niţescu este din judeţul Dîmboviţa şi a lucrat la o fabrică de azbociment. Militarul Niţescu Vasile este aici pe graniţă soldat conducător cîine. Unul dintre cei mai buni militari. Fruntaş în pregătirea de luptă şi politică. Pe cîinele său îl cheamă Grif. E un cîine bun, agresiv. Se apropie de animal doar el, Niţescu, şi comandantul. Ce face soldatul Niţescu despre datorie? „Dacă plouă, te udă. Dacă ninge, ţi-e frig. Dacă e cald, e. Nu trebuie să conteze căci aperi viaţa ţării".

6

Un alt soldat foarte bine pregătit — pe care l-am găsit ieşit din post ca şi pe Niţescu dealtfel — este Groşu Aurel, din satul Alba, comuna Hudeşti, judeţul Botoşani. Misiunea mea, ne spune, este să apăr frontiera de stat a României. Sînt conductor cal, mai zice. Calul său se cheamă Pupăza şi este un pursînge englezesc. E foarte iute calul. Simte omul la 200—300 de metri şi nu necheză. E cal de grăniceri. Ca nivel de pregătire, ne spune soldatul Groşu Aurel, calul se apropie de cîine dar îl depăşeşte.

7

Astăzi, în această zi de iarnă este frig în judeţul Timiş. Îngheaţă puşca în mînă. Unde sînt grănicerii? La post. Aceasta este important!

EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Cînd a împlinit 7 ani, cîinele Ajun a fost scos la pensie. Ce cîine, tovarăşe, ce cîine! Odată a reţinut singur 5 făptuitori! Avea sînge în ochi, nu altceva!

Da, blocul „35 A" există!

(Urmare din pag. 2)

Cum a fost munca la blocul acesta? Cum a zis Manole. Am lucrat cu Toma Gheorghe, fost şef de echipă. Bun muncitor, bun organizator, care e din partea locului de la Galaţi. **De ce a plecat Toma? Unde e Toma?** Are toate neamurile acolo. Socri, ce mai! I-au dat şi apartament acolo.

Ce mai faceţi, tovarăşe Marin Stancu? Mă cunoaşteţi? **Nu, dar am auzit.** Ce să fac? Sînt şeful echipei de zidari, am 32 de ani şi sînt din Bolintin Deal. **Şcoală grea de zidari acolo. Pe acolo cine nu e zidar? Tîmpitul.** N-a apucat timpul cu 4 clase. Acum s-au făcut profesori sau prin fabrici cu alte meserii. Maiştri. **Cîţi oameni sînt în brigada de zidari pe care o conduceţi? 30. Cît de veche este această brigadă?** Păi da' lucrez de 5 ani cu ei. **Zidarii ce au făcut la blocul „35 A"?** Trei sferturi din faţadă, plus magazinul. Vreo 2 500 metri de faţadă. Ca la 10 case ca lumea. Pot să spun că n-am văzut o asa arhitectură grea. Fel şi fel de pretenţii, schimbări de planuri şi toate astea. **Efectiv cît aţi lucrat aici?** 4 luni şi jumătate. Am făcut placaj, bratcă, încatramente între balcoane. **Spre deosebire de alţi ani, cînd predominau casele, care este munca unui zidar la blocuri?** Tot aceeaşi, dar se cere cît mai repede şi cît mai bine. Tocmai că nu se pot executa amîndouă în acelaşi timp. **Chiar?** Blocurile se ridică, dar e greu!

Vă numiţi Nistorescu Dumitru, sînteţi zidar, aveţi 35 de ani şi sînteţi de loc din Valea Mare — Vîlcea. Cu toate că sînteţi oltean, daţi o mînă de ajutor aici, în Capitală. Este? Am făcut profesionala la Craiova odată cu Oblemenco. Era cel mai bun din şcoală. **La fotbal, nu? Păi da' la ce? În Rîmnicu Vîlcea aţi lucrat?** Am făcut faţada la maternitate. **Şi a ajuns?** Da, dar am lucrat şi la faţada Combinatului chimic Govora. **Care sînt uneltele zidarului?** Mistria, canciocul, mistrioara, cumpăna sau şuşpaiul. Cumpănă îi zic profesioniştii, cei de la profesională adică, iar şuşpai cei din Bolintin. Ne ajută mult turbosoarele. Dacă n-ar fi astea, ne-ar minca gaia. Înlocuiesc munca a 6—7 zidari. **Cît de grea este munca unui zidar?** Au venit şi nişte înlesniri: astea cu turbusoarele. Ne ajută macaralele. Ne ajută schelele Piat. **Cărămida aceea clasică, din lut ars, a murit sau nu?** Există în continuare, dar la Bolintin. Noi o folosim numai la închiderea scării.

Tovarăşe inginer şef de şantier Mihai Dănilă, adevărul ne obligă să precizăm că aţi luat şantierul în primire cînd blocul „35 A" era aproape predat beneficiarului. Cartierul însă continuă, ca să zicem aşa. Deci: ce vîrstă aveţi şi de unde veniţi? Am 32 de ani şi sînt din Buzău. Acolo, în perioada 1970—1974 am lucrat la construirea a 54 de blocuri. **Înainte de a fi şeful acestui şantier, unde aţi lucrat?** Am lucrat la consolidarea Căii Victoriei. **Cît de greu s-a făcut acest bloc „35 A"? Vă întreb deoarece şi lucrînd la consolidări aţi făcut parte tot din acest şantier.** Randamentul este mai mic decît la cele din prefabricate. Sînt structuri monolit, cadre, plus diafragme, care necesită timp şi forţă de muncă mai mari. S-a lucrat cu atenţie căci este, dacă mi se dă voie să mă exprim aşa, o zonă de personalitate a oraşului. O replică în timp dată de noi frumuseţii aristocratice a Şoselei de altă dată. De fapt, vreau să spun că acum la Şosea este un cartier deschis. **Cam cîţi oameni au lucrat la acest bloc?** Să facem o socoteală: în jur de 300. Cei mai mulţi, finisori.

Roca Constantin, 37 de ani, şef de brigadă de tîmplari, originar din Girov — Neamţ. Corect? Corect. **Ce aţi lucrat dumneavoastră la blocul în cauză?** Montarea tîmplăriei interioare a apartamentelor şi magazinul Materna. Uşile, fixarea tocurilor şi finisarea foilor de uşi. **Ce se întîmplă cu numărul de uşi? Creşte, scade, sau e staţionar?** În decurs de 14 ani de cînd lucrez, numărul uşilor a rămas acelaşi. Dar a crescut numărul apartamentelor proprietate personală şi deci omul stăpîneşte mai multe uşi. În Bucureştii Noi, dacă stau şi mă gîndesc acum, numărul uşilor era mai mic. Aici sînt mai multe debarale, sînt şi cămări. Dar de ce m-aţi întrebat?

Tovarăşe Dumitru Rădulescu, sînteţi mecanicul şef al acestui şantier. Vă ocupaţi, în principal, de furnizarea utilajelor. Vreţi să ne spuneţi ce utilaje au fost necesare pentru construirea blocului „35 A"? Macarale turn 2, macarale Pionier 2, macarale fereastră, în medie, 8, turbosoare, în medie, 12. Au mai fost maşini de frecat mozaic, schele autoridicătoare Piat, motocompresoare. A avut în permanenţă 2 basculante. La săparea fundaţiei au fost un excavator şi 15 maşini aferente, o automacara şi autoîncărcător pentru reziduuri. Oameni, firească.

Am întîlnit în munca de documentare pentru acest reportaj şi două tovarăşe a căror tinereţe şi graţie te-ar face să crezi că au prea puţine lucruri comune cu viaţa unui şantier, unde obiectele de bază sînt mistria, mistrioara, pufoaica şi unde cuvintele nu coboară din codul de vorbe alese. Totuşi, Baciu Florentina este operator radio pe linie de betoane şi alte lucruri ce nu vin la timp, iar Tănase Ecaterina este secretar dactilograf. Căci pentru blocul „35 A" s-au bătut cîteva sute de adrese, s-au bătut, folosindu-se carul mare, state de retribuţii, s-a făcut legătura cu tovarăşu' şi nu a fost găsit „momental" tovarăşu'. Vrem să spunem că munca a fost diversă şi nicidecum vreun lucru extraordinar de important.

Cum spuneam, mai bine zis am lăsat să se înţeleagă, acest reportaj scris în fapt de iarnă, scris la sfîrşit de an, este dedicat tuturor celor care au gîndit şi construit blocul „35 A" de pe Bulevardul 1 Mai din Capitală. De fapt, blocul poate fi aşezat oriunde în România. România construieşte.

„Spune-mi ce mănînci, cît mănînci, ca să-ți spun cît trăiești"

Alimentația publică deservește azi milioane de oameni. În curînd, vom constata poate cu anume surprindere că va deservi și mai mulți. Pe plan mondial, fenomenul este cunoscut : servirea meselor tinde tot mai mult să iasă din cadrul tradițional familial și să se mute în cantine și unități de alimentație publică. Pe de altă parte, medicina modernă pune tot mai mare accent pe rolul profilactic al alimentației în asigurarea sănătății, în special pentru evitarea dezechilibrelor metabolice care sînt responsabile de așa-zisele „boli ale civilizației". Așadar, de orientarea alimentației publice, de valoarea nutritivă și de calitatea preparatelor depinde în mare măsură sănătatea noastră, a milioanelor de consumatori, depinde sănătatea națiunii.

Întreprindem deci un raid-anchetă prin cîteva unități gălățene de tip „gospodina" și prin cîteva microlaboratoare de preparate culinare. Pînă acum, am putut constata că în ultimele luni volumul desfacerilor a crescut. Tot mai mulți cetățeni se aprovizionează cu preparatele expuse spre vînzare în aceste unități : secția „gospodina" din microraionul „Dunărea", de pildă, componentă a unității „Pelican", șef unitate Nicolae Artușenco, deși înființată doar de două luni, la cererea locuitorilor din cartier, reușește să realizeze o desfacere de 10 000 lei pe zi. În galantare, constatăm noi, se află un sortiment bogat de preparate, echilibrat, compus din preparate din carne, legume, brînzeturi și patiserie.

— Este adevărat, mărturisește gestionara Aneta Toloacă, unii dintre cumpărători solicită mai mult preparatele din carne. Să realizăm însă o alimentație rațională, echilibrată, expunem spre vînzare, le recomandăm cumpărătorilor noștri și preparate din legume, lactate, de pescărie.

— Ce preparate din legume le puteți oferi astăzi cumpărătorilor ?

— Conform sortimentului minimal avem 36 de preparate. Dintre acestea, multe sînt, observați, din legume : sărmăluțe în foi de viță și în foi de varză fără carne, ardei umpluți fără carne, ghiveci călugăresc, tahnie de fasole, salate de mai multe feluri, perișoare cu verdeață, mîncărică de cartofi.

Un principiu care stă la baza activității unităților „gospodina" din Galați, aflu de la economistul Octavian Dobrotă, directorul Întreprinderii comerciale de stat „Alimentația publică", constă în aceea că ele funcționează, pe cît posibil, pe lîngă liniile de autoservire.

— De ce ați procedat astfel ? îl întreb.

— Să folosim cît mai rațional spațiile, întreaga bază materială, cît și forța de muncă : un om care vinde în magazin, de pildă, poate oricînd să fie folosit și în laborator. Realizăm, astfel, și o policalificare a lucrătorilor din comerț, spre folosul lor cît și al întreprinderii. Totodată, produsul „gospodina" poate trece ușor din stadiul de semipreparat, la stadiul de produs preparat, asigurîndu-se astfel o permanentă prospetime produselor noastre. Ființînd apoi pe lîngă liniile de autoservire, se realizează de multe ori un fel de testare a semipreparatelor : omul consumă la „linie" un produs, îl vede la „gospodina" în stadiul de semipreparat, convingîndu-se că e bun, îl solicită și pentru acasă.

Aurel Bei, vechi client al unității „Delta", locuiește pe strada 13 Iunie nr. 10 C ; ne declară că se gospodărește singur și că este mulțumit de semipreparatele pe care le găsește și le cumpără zilnic de la această unitate. Consultînd și noi foile zilnice de fabricație, înclinăm să-i dăm dreptate. Sortimentul minimal prevede 46 de produse. Azi sînt însă numai 38, „pentru că, zice vînzătoarea Lina Bunghez, abia am terminat inventarul". Orientîndu-ne însă după volumul desfacerilor, care lunar atinge suma de 200 000 lei, constatînd că depozitele de la subsolul unității sînt pline cu legume și zarzavaturi pentru iarnă, bine conservate, putem să-i dăm dreptate vînzătoarei cînd spune că unitatea poate asigura cumpărătorilor un sortiment variat de semipreparate.

La Galați, aprovizionarea populației cu produse de tip „gospodina" se asigură prin 16 unități de specialitate și raioane amenajate în unități alimentara. Aceste produse, vreo 50 în totalitate, se prepară în bucătăriile centrale și în microlaboratoarele proprii : aici, la microlaboratorul restaurantului „Galați", din cartierul Țiglina I, activitatea este condusă de Nicolae Gavalas, vechi lucrător în sectorul alimentar. Este curat, alimentele care se prepară sînt proaspete, rețetarul se respectă. Evidentă este aici dorința de ridicare a calificării, dorința de profesionalizare a oamenilor, a acelora care prepară produsele pe care le vor consuma oamenii muncii : bucătăreasa Nastasia Capăt are o bogată experiență, deși este calificată la locul de muncă, Mariana Oprea, bucătăreasă, este absolventă a Liceului de alimentație publică, Stela Cîrlan, bucătăreasă, este în ultimul an la același liceu, iar Elisabeta Tăbăuș, tot bucătăreasă, este absolventă a școlii profesionale comerciale. Astăzi, în ziua raidului nostru, au preparat 40 de produse : 7 din legume, 6 din pește proaspăt, 6 din legume, ouă și paste, 8 din carne, 8 semipreparate de tip „gospodina", alte dulciuri de bucătărie. Cele patru femei, ajutate de o singură muncitoare, reușesc să livreze o producție culinară de 10 000 lei pe zi și să aprovizioneze nu mai puțin de 12 secții „gospodina" și alte două unități tot „gospodina", ale restaurantelor „Galați" și „Potcoava".

— Cum se testează gusturile și preferințele consumatorilor aici, la Galați ? îl întreb pe inginerul Ilie Bărănescu, șeful biroului alimentar.

— Cu numai cîteva zile în urmă a fost organizată o mare expoziție culinară cu vînzare, în patru puncte ale orașului : la restaurantul „Vînătorul", în centrul orașului, în cartierul muncitoresc Țiglina I, în microraionul „Dunărea" și la Combinatul siderurgic. Au fost prezentate produse ale întreprinderilor producătoare din Galați : alimentația publică, „Alimentara", industria cărnii, fabrica de lapte, „Avicola" și „Piscicola", întreprinderile de panificație, vie-vin, bere, O.J.T.-ul și U.J.C.C. Cu acest prilej au fost testați, pe bază de buletine speciale, nu mai puțin de 1 000 de cetățeni. Am constatat că 90 la sută dintre cei chestionați doresc să organizăm mai des astfel de expoziții. Alții doresc să cumpere aceste produse pentru organizarea unor mese festive, alții ne-au recomandat să ne preocupăm mai mult de păstrarea prospetimii produselor. Au fost expuse multe preparate noi, pe bază de legume, s-a manifestat interes pentru produsele dietetice prezentate de cantinele restaurant și Liceul de alimentație publică. Concluziile le-am centralizat și le-am înaintat unităților producătoare, celor care au expus preparatele culinare, tocmai pentru a-și orienta producția spre ceea ce solicită cumpărătorii, pentru a asigura o calitate corespunzătoare acestor produse.

Desigur, lucrătorii din alimentația publică gălățeană au obținut unele succese în această direcție, dar nu sînt nici pe departe mulțumiți de aceste realizări : economistul Bucur Bloancă, directorul Direcției comerciale județene, ne mărturisea că va trebui acționat în continuare pentru mărirea numărului de produse „gospodina". Acest număr, 90 de produse cîte ne-am propus, îl vom atinge, ne spunea, în primul semestru al anului 1979, în laboratoarele proprii. Urmărim, de asemenea, ca ponderea în alimentație să o dețină semipreparatele din legume, brînzeturi, lapte, ouă, pește, pasăre, produsele din patiserie și cofetărie. Sîntem încă departe de o anume mecanizare a acestei activități, mecanizare pe care ne-o dorim, pentru creșterea productivității muncii și în acest sector, a calității produselor, a portionării și ambalării, a prezentării și chiar a manipulării de către cumpărători.

Se pledează, am înțeles, justificat, pentru un început de „industrializare" a acestei deosebit de importante activități sociale pentru sănătatea publică, pentru mărirea numărului de unități „gospodina", în scopul usurării muncii femeilor, a economisirii timpului, în scopul economisirii energiei și combustibilului. În acest sens, ne gîndim că organele de resort din ministerele comerțului interior, chimiei, industriei ușoare, din cadrul Centrocoopului, trebuie să se preocupe în mai mare măsură de mecanizarea activității și în acest domeniu.

Am profitat de faptul că la Galați își are sediul unica Facultate de chimie alimentară, își au domiciliul deci și mulți specialiști în alimentație, și i-am solicitat tovarășei conferențiar doctor inginer Rodica Segal, cîteva opinii legate de realizarea unei alimentații publice raționale : „O alimentație publică, care se vrea într-adevăr o alimentație a interesului public, trebuie să aibă la bază principiile alimentației raționale. Sînt oare acestea cunoscute de toți lucrătorii, inclusiv de conducătorii acestui important sector de activitate ? Trebuie să recunoastem că putin, de multe ori defectuos, fapt reflectat și de situația că multe unități de alimentație publică sînt structurate ca și acum 40—50 de ani, pe produse de tipul birtului : frigturi, mici, băuturi alcoolice. Se introduc încă cu mare timiditate preparatele cu legume, indispensabile unui echilibru alimentar. Aceasta, cred, și pentru faptul că există o mare lacună în pregătirea specialiștilor de alimentație publică. În procesul de instruire nu există încă o disciplină de Bazele alimentației, unde să se predea noțiunile fundamentale absolut necesare unui lucrător din acest sector. Se poate concepe oare învățămînt de construcții de mașini fără organe de mașini, un învățămînt de chimie fără chimie, învățămînt medical fără fiziologie ? Atunci cum poate fi conceput un învățămînt de alimentație publică fără Bazele alimentației ? Mai mult decît atît, manualele pentru liceele de alimentație publică (Editura didactică și pedagogică) sînt gîndite anacronic, ca un fel de carte de bucate, cu o însiruire cam absurdă de rețete, în loc să prezinte principiile fundamentale ale prelucrării raționale a alimentelor în lumina cercetărilor moderne de nutriție. În multe cazuri, ele chiar dezinformează viitorii specialiști : de pildă, la capitolul „preparate din legume" se menționează că „preparatele din legume care intră în componența meniurilor, ca prim fel de mîncare, se deosebesc de preparatele de bază prin : valoare nutritivă mai mică". În două fraze există o dublă greșeală : una, preparatele de legume nu pot fi oare în viziunea autorilor preparate de bază ? A doua, se confundă valoarea nutritivă cu valoarea energetică. Deci, trebuie să fie clar pentru toată lumea că există produse cu valoare energetică mare (grăsimea), dar cu valoare nutritivă mică, cum, de asemenea, sînt produse cu valoare energetică mică, dar cu valoare nutritivă ridicată (ponegritele legume). În afară de o dezinformare nutrițională, cursurile de tehnologia preparatelor de bucătărie nu sînt altceva decît un rețetar care încarcă inutil memoria elevilor.

— Cunoscînd aceste probleme, ce ați întreprins dv. pînă acum ?

— Am arătat aceste lucruri la Consfătuirea profesorilor din liceele de alimentație publică, organizată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Ministerul Comerțului Interior. Reprezentanții celor două ministere s-au mirat de această situație, dar în continuare predarea se face după același șablon.

În încheierea acestui raid-anchetă ne-am adresat tovarășului Mișu Dobrotă, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Galați, care ne-a spus :

— La indicația biroului Comitetului județean de partid, privind desfășurarea în rîndurile populației a unor activități instructiv-educative, de ridicare a nivelului de trai, de introducere în viața socială a unei alimentații echilibrate, cu un pronunțat conținut rațional, Direcția comercială județeană, cu sprijinul Consiliului județean de coordonare a aprovizionării și prestărilor de servicii, cu concursul nemijlocit al Comitetului județean și municipal al femeilor, al Direcției sanitare județene și al Inspectoratului județean de învățămînt, au întocmit un plan de măsuri pentru o largă actiune de dezvoltare a rețelei de desfacere a produselor, preparatelor și semipreparatelor de tip „gospodina", de diversificare a sortimentelor, de creare a unor unități de alimentație publică pentru servirea elevilor, pentru organizarea de expoziții „Medalion culinar", pentru testarea în continuare a opiniei și a gusturilor consumatorilor. Pentru aplicarea în practică a acestui plan de măsuri, care a și început, sînt mobilizate multe forțe, cadre de specialiști. Am început să facem o repartizare mai judicioasă pe teritoriul municipiului, al județului chiar, a unităților de tip „gospodina" : pînă la 31 decembrie 1979, vor mai fi date în funcțiune încă 5 unități, în cartierul „Dunărea", microraionul 20 pe strada Ada Marinescu și pe strada Silozului, în cartierul Aeroport, zilele acestea, vom organiza secții „gospodina" în unele întreprinderi, Șantierul naval, Laminorul de tablă Galați, Întreprinderile textile, de navigație civilă. În 1980, vom organiza în piața preuzinală a combinatului, în magazinul alimentar ce se va construi aici, o unitate „gospodina", o casă de comenzi cu servire la ieșirea din schimb a muncitorilor, vom construi de asemenea o fabrică de preparate culinare, cu un volum de producție de 5 000 de porții pe schimb, la care se adaugă însemnate cantități de semifabricate culinare. După cum constatați, dezvoltăm o bază materială fără precedent, diversificăm producția, încercăm să mecanizăm pe cît posibil unele lucrări, să ridicăm productivitatea muncii și în același timp ne preocupăm de educarea și informarea consumatorilor cu conținutul nutritiv al fiecărui produs : organizăm expoziții, am editat broșuri pe care le înmînăm gratuit gospodinelor, organizăm consfătuiri pe zone și cartiere, în întreprinderi și instituții, cu consumatori de diferite categorii sociale și vîrste, urmărindu-se în esență căile favorabile de promovare a noului, satisfacerea tot mai deplină a cerințelor populației în acest domeniu. Vă spuneam că am mobilizat, pentru transpunerea în practică a acestui tezaur de idei, un număr mare de oameni. Coordonați cu pricepere, ajutați și controlați, la nevoie trași chiar la răspundere, sîntem convinși că ne vom achita de aceste importante sarcini, pe care ni le-a transmis conducerea noastră superioară de partid și de stat.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cine încalcă regulamentele studenției ?

La sfîrșitul semestrului I, al anului II la Facultatea de stomatologie urma să aibă loc, conform planului de învățămînt, departajarea studenților. Astfel, în ordinea mediilor, primii 90 urmau în continuare cursurile de școlarizare cu o durată de 5 ani, restul studenților urmînd să treacă la forme de școlarizare de 3 ani. Un număr de 14 studenți din anul respectiv nu aveau situația școlară încheiată. Pe baza unor certificate medicale ei cereau prelungirea școlarizării anului respectiv în conformitate cu prevederile articolelor 35 și 51 din regulamentul cu privire la activitatea profesională a studenților. Ce urmau să facă — în privința departajării, firește, studenții care nu aveau situația școlară încheiată ? Această întrebare și-au pus-o întîi rectoratul institutului și apoi Ministerul Educației și Învățămîntului și întrebarea continuă să fie pusă și acum după luni de zile fiindcă, în lipsa unui răspuns clar, clar nu prin fermitate ci prin legalitate, situația este încă neîncheiată...

Studenții respectivi totalizau, pe baza unor certificate medicale, peste 60 de zile de concediu. Biroul senatului Institutului de medicină și farmacie, în ședința din 6 februarie, a aprobat prelungirea perioadei de școlarizare a studenților respectivi. După două luni, în aprilie, Ministerul Educației și Învățămîntului nu mai este de acord cu soluția adoptată de institut. Deci ministerului în cauză i-au trebuit mai mult de două luni să analizeze o propunere ce era scrisă, pe nici mai mult, nici mai puțin de o pagină și jumătate. Ce soluție, dacă putem să-i spunem așa, aplică ministerul ?

Fiindcă în anul școlar 1978—1979, cursurile celor două secții nu mai sînt comune, ci sînt secții separate de 5 și, respectiv, 3 ani, se hotărăște ca studenții în cauză să continue studiile la secția de 3 ani.

Cu ce consecințe ? Între studenții de la specializarea de 3 ani și cei de la 5 ani, datorită unui program de învățămînt diferit ce creează un decalaj de pregătire, în sensul că cei de la 3 ani au cunoștințe mai sintetice și în avans atît teoretic cît și mai ales practic. Acesta este și unul din motivele pentru care, începînd cu anul 1979, nu se mai practică departajarea, susținîndu-se examen de admitere separat pentru specializarea de 5 ani și separat pentru cea de 3 ani. Pentru ca să se poată conforma nivelului de predare a cursurilor, și nivelului lucrărilor de laborator, cei 14 studenți în cauză care au început cursurile la specializarea de 3 ani trebuie, pe lîngă susținerea unui număr de 6 examene diferență, să aibă un program de 59 ore săptămînal, față de 36 ore cît permite regulamentul școlar. Practic, s-au creat pentru același an de studii două cursuri de învățămînt paralele.

Să vedem, în continuare, ce propunea Ministerului Educației și Învățămîntului senatul institutului în luna februarie.

„Ca urmare a acestei situații și avînd în vedere că în anul universitar 1978/1979 nu mai avem anul II de studiu comun pentru ambele secții cu 3 și 5 ani, biroul senatului propune ca studenții care au beneficiat de prelungirea școlarității în condițiile articolului 33 și 51 din regulamentul privind activitatea profesională a studenților să fie înscriși în anul universitar 1978/1979 în anul II de studii la secția de 5 ani, cu obligația ca la sfîrșitul semestrului I să fie selecționați în condițiile articolului 2 din Ordinul 942/1976. Admiterea după această perioadă pentru secția de 5 ani să fie condiționată de realizarea mediei minime a ultimului admis la secția de 5 ani a anului universitar 1977/1978. Studenții care nu îndeplinesc aceste condiții să fie înscriși la specializatea stomatologie 3 ani".

Aceasta era una din soluțiile propuse de rectoratul institutului. O soluție principială, avînd în vedere că Ministerul Educației și Învățămîntului a mai aprobat și a mai dat soluții de acest gen — o dată pentru studenții care efectuau stagiul militar și o dată pentru cei care repetau anul școlar precedent. Propunerea făcută de conducerea Institutului de medicină și farmacie era conformă deci cu regulamentul activității profesionale a studenților. Ministerul totuși, respinge această soluție încălcînd astfel prevederile menționatului regulament.

E adevărat, mai mulți dintre studenții aflați în această situație deși au acoperirea unor certificate medicale practic nu pot pretinde reanalizarea situației. Nu pot sau n-au dreptul s-o facă întrucît media la care s-a făcut departajarea a fost nota 9,00, iar unii dintre ei precum studenții Dan Colțos, Dragomir Sorin sau Monica Vasile cu media anului întîi sub opt tot nu ar fi putut să treacă peste baremul respectiv, care le-ar fi permis continuarea studiilor la secția de 5 ani.

Dar, și aici avem datoria să atragem atenția asupra unor cazuri speciale. Există și unii studenți cu medii foarte bune pe care numai neșansa de a se îmbolnăvi i-au scos din această cursă a selecției. Mai înainte de a da cîteva exemple, citîm din articolul 51 al regulamentului editat de Ministerul Educației și Învățămîntului : „Studenta care întrerupe studiile din motive de graviditate are dreptul de a se înscrie în anul de studii întrerupt în termen de 3 ani, fără a fi considerată repetentă, recunoscîndu-i-se semestrele frecventate integral și toate obligațiile școlare îndeplinite". O prevedere conformă cu spiritul legilor noastre în general, dar pe care tocmai ministerul mai sus-amintit o încalcă atunci cînd studentei Cătălina Dragnea, care la sfîrșitul anului I avea media 8,90 și are 112 zile de concediu legal fiind gravidă, i se respinge această cerere. La fel și în cazul studentei Maria Zidaru cu 62 zile de spitalizare. Aceste studente sînt considerate de minister repetente și trecute în mod netemeinic de la secția de 5 ani la secția de 3 ani. Ar mai fi apoi studenta Marilena Boghină cu media 9,11 la sfîrșitul anului I de studii. Primele note obținute anul acesta sînt trei de 10 și doar la ultimul examen, cel de propedeutică, a luat o notă mică fiind grav bolnavă și internată în aceeași zi pentru 64 de zile. La fel și studenta Doina Ancuța Floarea, cu media de 9,10 se îmbolnăvește de bronhopneumonie avînd săptămîni întregi spitalizare, recomandîndu-i-se repaus total. Nici cele două studente nu aveau nici un motiv să nu-și dea examenele și să concureze la departajare, avînd o situație bună la învățătură. Mai este de notat și cazul studentei Carmen Michaela Blasianu, căreia la începutul anului rectoratul institutului îi aprobă prelungirea școlarizării deoarece studenta se îmbolnăvește de hepatită epidemică recidivă.

Acestea sînt situațiile clare, situații născute de cauze obiective, și e nedrept, credem, ca neanalizîndu-se fiecare caz în parte, să se aplice o unică soluție, și încă una care nesocotește prevederile regulamentului elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului. Adică tocmai de forul al cărui răspuns sperăm să dea o soluție și legală și umană acestui impas în care se află destinul unor tineri.

F. SORIN ■

Carpați-2000:

„Ne aflăm la un punct de cotitură"

REDACȚIA: Acum trei ani revista noastră a inițiat o serie de articole și interviuri sub genericul „Carpați 2000", pornind de la studiile unui mare iubitor și cercetător al Carpaților noștri, medicul veterinar Radu Rey din Vatra Dornei, care, într-o largă viziune interdisciplinară, punea problema valorificării complexe, superioare a acestei coloane vertebrale și inestimabile avuții a țării noastre: Carpații. Dv., cei reuniți în jurul mesei rotunde, cumulați o bogată experiență, cunoașteți munții nu din cărți, ci din viață, unii din dv. îl parcurgeți zi de zi în virtutea profesiunii și, am îndrăzni să spunem, a unei vocații: inginerul agronom Miron Barabaș, inspector în corpul de control al Direcției generale a agriculturii și industriei alimentare Bistrița-Năsăud, doctorul Florin Bîrnețiu, de fel din Țara Zărandului și reîntors printre ai săi ca medic generalist la Chiuzbaia-Arad și doctorul Radu Rey. Participă și inginerul Cornel Luțaș, cercetător principal la Institutul de economie agrară al Academiei de Științe Agricole și Silvice. Reprezentați, într-un anumit sens, întregul lanț carpatin. În cele ce urmează nu vom repeta lucruri cunoscute despre valorile umane și economice ale Carpaților, imens rezervor regenerativ al poporului român de-a lungul zbuciumatei sale istorii, ci vom aborda câteva aspecte de mare actualitate, așa cum vă avați dumneavoastră în practică în contactul nemijlocit cu realitatea. O serie din acestea s-au dezbătut recent la București, în cadrul unei prestigioase reuniuni de specialiști, la care s-a discutat și referatul doctorului Rey. Cel mai important aspect este cel care vizează elementul Om. Cum se prezintă, la finele anului 1978, disponibilitățile de mină de lucru, în special tinără, în zona montană?

FLORIN BÎRNEȚIU: Situația îmi apare destul de îngrijorătoare. Voi începe, cu scop de ilustrație, chiar cu satul meu, Vișoara, care este însă departe de a constitui un fenomen izolat. În ultimii trei ani populația acestei așezări de munte s-a redus la jumătate. Tablou oarecum similar la Neagra, comuna Dezna, Nădălbești și Susani, comuna Ignești, Rădești, comuna Almaș, toate din județul Arad, și în alte localități de munte care îmi sînt cunoscute încă din copilărie. La Susani și Nădălbești, bunăoară, nu au mai rămas decît cîteva case locuite, însăși existența comunei, peste cîțiva ani, întrind cumva sub semnul întrebării. Cred că în cunoștință de cauză pot afirma că în Țara Zărandului, cel puțin, dacă nu va interveni rapid o schimbare, nu vom mai avea zonă de munte locuită. Chiar dacă afirmația ar fi contestată de unii, socot că orice cunoscător al problemei va fi de acord cu mine că ne aflăm la un punct de cotitură.

MIRON BARABAȘ: Din păcate, și în Bistrița-Năsăud depopularea unor zone montane continuă în ritm accelerat. Exemple: Șupiași, comuna Zagra, Gersa I și Gersa II, comuna Rebrișoara etc.

RADU REY: Nici în zona Dornelor nu a intervenit un reviriment. Este o problemă pe care am mai ridicat-o deseori: prevederile privind sistematizarea rurală, perfect juste pe plan național, înscriindu-se în vastul, istoricul proces de modernizare a satelor noastre, ar trebui să țină seama de specificul zonelor montane. Nu se poate face zootehnie montană în vatra satului! Iar de această zootehnie țara are și va avea din ce în ce mai multă nevoie.

MÎNDRIE ÎN ȚARA ZĂRANDULUI

FLORIN BÎRNEȚIU: Îmi spunea deunăzi Adrian Oprea din Valea Corlătului: „Numai noi patru familii ce sîntem pe valea asta, cînd coborîm cu vițele la vaccinat adunăm de o cireadă. Și-apoi, ce mîndre-s, tovarășe dragă, că ți-e și greu să pui mîna pe ele, așa-s de curate și sănătoase. Că doară cum ar putea fi altcum dacă-s crescute aicea, în vîrf de munte, în aer curat, în pășunile fără pic de chimicale, smălțuite de flori, care-s cele mai bune leacuri de pe pămîntul ăsta. Și apoi pășuni, ia privește dumneata, cît vezi cu ochii, de la Roboșia pînă sus la Piatra Pacurariului..."

RADU REY: Pășuni și fînețe. Este un aspect esențial. Adevărat, cu privire la gradul de folosință și la starea de întreținere a suprafețelor montane furajere se constată mari diferențe zonale și microzonale, în funcție de factorii naturali, de tradițiile locale, de atitudinea factorilor administrativi. După părerea mea, în mod neavantajos se mai promovează la noi ideea urcării agriculturii spre munte, într-un fel în dauna creșterii animalelor, dar mai ales a pădurii și a rezervei de apă a țării. Și tot eronat se susține ideea pășunii ca soluție economică de exploatare prin animale a unui teren montan. Punct de vedere incorect, dar poate explicabil prin aceea că lucrările necesare întreținerii pășunilor sînt simple și deci mai puțin costisitoare. Exploatarea muntelui sub forma pășunii vizează un aspect extensiv, baza furajeră rămînînd în mare parte neutilizată, prin pierderile ce se datorează călcării de către animale și prin scurtarea perioadelor de folosință. Dimpotrivă, exploatarea terenurilor montane îndeosebi ca fînețe asigură un mod de utilizare **intensiv**, cu producții net superioare, cu existența unei a doua sau chiar a treia recolte, sub forma otăvii.

REDACȚIA: Atunci ce împiedică generalizarea acestui sistem?

RADU REY: Fînețele presupun multă muncă și cheltuieli pentru îngrășarea sistematică a terenurilor, suprainsămînțări, protejarea prin îngrădiri și pază, recoltare, conservare și transport. Toate acestea — și alți factori, precum condițiile naturale, înclinația terenurilor, izolarea geografică — duc la lipsă de rentabilitate în cazul administrării de către unități mari. Soluția o oferă mica gospodărie montană modernizată.

REDACȚIA: Acesta este și sensul hotărîrilor Congresului țărănimii din 1977 și al altor documente de partid și de stat. Se preconizează măsuri pentru stimularea și dezvoltarea producției acestor gospodării și o mai bună cointeresare materială.

PENSIILE: ÎNCĂ PUȚINI COTIZANȚI

MIRON BARABAȘ: Acordarea de pensii în viitor locuitorilor vîrstnici ai acestei zone va exercita o puternică înrîurire pozitivă. Am avut ocazia să mă conving personal de ecoul stîrnit în rîndurile țăranilor din zona de munte. Din teren se desprind însă unele sugestii de îmbunătățire privind sistemul de încasare a contribuțiilor la fondul de pensii.

CORNEL LUȚAȘ: Aceste propuneri, care vin din multe locuri, ar putea fi astfel sintetizate: 1. — În prezent, cotizațiile sînt stabilite nediferențiat — 40 de lei lunar de persoană. Se sugerează să se stabilească diferențieri în funcție de pămîntul posedat, de situația gospodăriei. S-ar ajunge astfel la o situație oarecum asemănătoare cu aceea a personalului muncitor din industrie, care contribuie la fondul suplimentar de pensii în raport cu retribuția. 2. — Sumele plătite de viitorii pensionari să nu se verse lunar sau trimestrial, în mod automat, ci să se rețină din drepturile bănești ce revin țăranilor pe baza contractelor cu statul și pe măsură ce produsele respective — lapte și lactate, vite puse la îngrășat, cartofi, fructe etc. — sînt livrate pentru colectare. Aceste două propuneri nu ar afecta totalul contribuțiilor pentru fondul de pensii și ar fi în consens cu specificul sezonier al producției în zona de munte. Este de așteptat că azi, cînd se acordă o atenție sporită zonei de munte necooperativizate, asemenea sugestii, completate, precizate și îmbunătățite, să fie primite cu înțelegere. Deși ele îmbracă un caracter mai mult tehnic, sînt importante. Realitatea este că deocamdată avem relativ puțini cotizanți în zona de munte.

MIRON BARABAȘ: Fiindcă ne aflăm la capitolul propuneri — e normal la o masă rotundă, unde se confruntă idei, experiențe — aș dori să menționez un deziderat desprins din practica noastră. Potrivit hotărîrilor Congresului țărănimii, în Bistrița-Năsăud am constituit mai multe asociații ale crescătorilor de animale din zona necooperativizată. În prealabil, m-am deplasat personal în Prahova, în schimb de experiență, întrucît acolo ființează de mai mulți ani, de pildă, în Valea Doftanei, asemenea asociații, cu încurajatoare rezultate. Pe baza experienței lor și a propriilor noastre constatări, am considera nimerit ca în actualul statut al asociațiilor să se prevadă și preocupări pentru activități anexe — nu numai cele agricole propriu-zise — de pildă, darace de lînă, prelucrarea laptelui, a materialului lemnos etc., în raport cu posibilitățile și tradițiile locale. Astfel, s-ar evita cheltuieli inutile și s-ar asigura, totodată, o mai bună folosire a mîinii de lucru. Să vă dau un exemplu. Laptele contractat de la gospodarii din Șanț este colectat acolo și transportat la Năsăud, cale de peste 30 km, spre a fi prelucrat, apoi se cară înapoi în Rodna, la mineri, sub formă de unt. De ce acest circuit costisitor cînd membrii asociației din Șanț ar putea ei înșiși să prelucreze laptele la fața locului și să transporte produsele la vecini, la Rodna? Dar statutul asociațiilor nu prevede asemenea îndeletniciri.

CORNEL LUȚAȘ: Problema este cu atît mai acută că cît din calcule amănunțite pe care le-am efectuat reiese că țăranul din zona necooperativizată din întreg lanțul carpatin este ocupat în medie doar 120 de zile pe an. Dacă vrem ca el să se dezvolte economic, respectiv să ridice **calitatea** producției gospodăriei sale, trebuie să-i creăm și alte posibilități de muncă, în afara celor specifice agricole. Prin activități anexe în cadrul asociației, cum sugera inginerul Barabaș, prin cooperația de consum și meșteșugărească, prin revitalizarea meșteșugurilor tradiționale, printr-o puternică dezvoltare a capacității lor de a primi turiști în gospodăriile lor, după cum sugera doctorul Radu Rey într-una din lucrările sale etc. Firește, unii membri ai familiei crescătorului de animale din zona montană își găsesc de lucru în industrie, în exploatările forestiere, în mineri, fără ca ei să-și părăsească definitiv

gospodăria, ceea ce este un fapt pozitiv. Eu mă refer însă aci la populația stabilă din satele de munte, angajată direct în producția agricolă și de care depinde soarta acestela din urmă.

CREȘTEREA ANIMALELOR ȘI MICA AGRICULTURĂ MONTANĂ

RADU REY: Trebuie să ne preocupăm de **modernizarea** activităților productive principale ale zonei; creșterea animalelor și mica agricultură montană, care sînt mult rămase în urmă dacă le raportăm la saltul realizat în restul agriculturii și în general în economia națională. Aproape peste tot în zona de munte grajdurile pentru animale sînt lipsite de apă curentă, ceea ce afectează negativ producția. Practic inexistente sînt amenajările necesare colectării dejecțiilor lichide, înregistrîndu-se drept urmare uriașe pierderi de îngrășăminte organice.

REDACȚIA: Să trecem la o altă problemă. Cum pregătim tînăra generație de crescători de animale în zona de munte? Și, în primul rînd, care este rolul învățămîntului în acest context?

MIRON BARABAȘ: Trebuie să recunoaștem că învățămîntul nostru elementar și mediu nu ține deloc seama de specificul zonei montane, care totuși ocupă o pondere extrem de însemnată în țara noastră. Un singur exemplu: într-un județ ca Bistrița-Năsăud, în a cărui viață muntele joacă un rol atît de important, avem implintate în plină zonă de munte doar licee industriale și nici o școală cu profil zootehnic sau agricol montan!

RADU REY: Au fost organizate în cîteva locuri microferme școlare, spre exemplu la Dorna Candreni, Suceava, însă programa de învățămînt nu poate fi considerată ca fiind adaptată cerințelor, ea nu înglobează cursuri speciale teoretice și practice privind creșterea animalelor sau pomicultura, și nici cursuri pe probleme de gospodărie economică rațională montană sau de orientare generală privind echilibrul dintre factorul natural și cel uman în zona de munte.

CORNEL LUȚAȘ: Sînt de acord cu ceea ce s-a spus aci: se resimte necesitatea adaptării învățămîntului rural montan la specificul zonei de munte.

REDACȚIA: Ne-a impresionat, stimate doctor Rey, exemplul dat recent de dv. într-o reuniune de specialiști. Citați, ni se pare, din cartea lui Carol Gollner, „Regimentele grănicerești din Transilvania 1764—1851". Există o tradiție la noi a unui asemenea învățămînt profilat pe cerințele zonei de munte. La mijlocul secolului trecut funcționa în Vestem, Cugir, Orlat, Hațeg, Sebeș, Năsăud și alte localități o adevărată rețea de școli românești menite să-i deprindă pe elevi cu agricultura montană, pomologia și creșterea vitelor. În cartea lui Gollner se arată că fiecare comună din zonă trebuia să-și clădească un local de școală spațios, iar în jurul școlii să fie o grădină pentru inițierea elevilor în pomărit și legumărit. Pe lîngă altele, se introduseseră ca obiecte de învățămînt pomicultura, legumicultura și albinăritul. „Ulterior s-au luat măsuri ca nici unui tînăr sau tinere să nu i se aprobe căsătoria dacă nu va avea terminată școala și nu dovedește că a sădit și altoit un număr de pomi în grădina sa. Cînd mirele și mireasa veneau la sediul căpitanului regimentului să ceară voie să se însoare, acesta îl supunea unui examen. Mirele era examinat despre pomi și altoi, despre împărțirea rațională a timpului de lucru, cum și cînd se ară și se seamănă, cum se cresc vițele și oile, cum își va crește copiii ș.a. Mireasa trebuia să știe cum se toarce și se țese inul, cînepa și lîna etc. Dacă unii nu cunoșteau aceste lucruri, nu primeau aviz pentru căsătorie și trebuiau să le învețe."

„MUNTELE DUCE LIPSĂ DE SPECIALIȘTI"

CORNEL LUȚAȘ: Problema unui învățămînt elementar și mediu adaptat specificului montan este mult mai vastă. Chiar dacă s-ar modifica programa pentru a o lega mai mult de cerințele terenului, nu avem, deocamdată, specialiștii necesari care să predea zootehnia și agricultura montane. Nu-i avem fiindcă, pe un plan mai larg, muntele duce lipsă de specialiști pentru însăși asistența zootehnică și pomicolă. Aceiași specialiști ar putea îndeplini și sarcini de învățămînt, în paralel cu activitatea profesională propriu-zisă. După Congresul țărănimii, s-au luat măsuri pentru a se angaja [illegible] pregătire superioară necesari zonei de munte. Totuși, în prezent în 22 comune necooperativizate din Bistrița-Năsăud lucrează doar patru ingineri agronomi, în Vîlcea — **nici un inginer** în cele 26 comune necooperativizate ale județului; la fel în 33 comune din Suceava și 30 comune din Caraș-Severin.

RADU REY: Aspectele de învățămînt se leagă de cele social-culturale. Analizînd manifestările tradiționale cu caracter **economic** ale oamenilor de la munte se constată un paralelism interesant cu multiple forme de activitate **culturală**. Spre exemplu, simbrele oilor, nedeile, „măsurile", clăcile și șezătorile populare reprezentau tot atîtea momente de practică și de îmbinare între util și frumos, prilejuri de analiză, interpretare, transmitere și răspîndire a cunoștințelor legate de viața economică montană și în primul rînd de creșterea animalelor. Or, ca și în alte domenii care formează etnografia montană, se observă un anumit regres și la aceste forme culturale obștești. Ele au slăbit în ultimele două decenii. Care sînt activitățile social-culturale în satele montane, organizate de regulă la căminul cultural? Filme, spectacole de amatori, expuneri pe probleme generale de actualitate, chermeze etc. Desigur, nimeni nu poate obiecta nimic împotriva acestor activități. Ceea ce este criticabil este lipsa aproape totală de manifestări legate de viața economică, de specificul crescătorilor de animale munteni. Nu am avea decît de cîștigat dacă s-ar da o nouă viață manifestărilor culturale tradiționale, în cadrul cărora să se promoveze experiența înaintată, să se recompenseze cei vrednici și, într-o atmosferă sărbătorească, să se însufle o nouă mîndrie pentru munca de creștere a animalelor în zona de munte. Acești oameni o merită din plin.

REDACȚIA: Nu ne-am propus — și nici nu era posibil — să prezentăm o imagine de ansamblu, exhaustivă, a problemelor zonei montane în iarna anului 1978. Dv. ați punctat însă cîteva aspecte de mare interes, insistînd asupra unor probleme nerezolvate tocmai pentru a contribui la soluționarea lor grabnică. Cu alt prilej, vom reveni la asociațiile crescătorilor de animale și la comisiile producătorilor din zona de munte necooperativizată. Acțiunea de organizare fiind încă în curs, ar fi fost prematur să ne referim la ele mai pe larg.

FLORIN BÎRNEȚIU: Fără a dori să trag o concluzie generală, mi-aș permite să vă relatez vorbele unui baci de la mine din sat, Ioan Horga, ilustrînd o nouă stare de spirit care începe să-și facă loc. Dacă ar fi să se introducă mașini adaptate pentru pantă care să ușureze munca în miniagricultura pe care o practică și mai ales la cositul fînului și s-ar lua și alte măsuri de stimulare materială **și** morală — spunea el — „ar fi **estraordinar**". Și adăuga: „Nimeni n-ar mai pleca. Oare aicea nu-i bine? Oare nu-i bine că iacă, primesc pensie; dumneata, tovarășe dragă, că ești doctor, îmi dai leacuri gratuite dacă-s bolnav; la spital, dacă m-oi interna, iară nu dau nimica? Și-mi aduc aminte cînd mă duceam la cei bogați și lucram cît doi o zi întreagă pentru un **vălțău** de făină de mălai. Apăi, spune dumneata, cum îi? D-apoi dacă s-ar face și mașinării pentru cosit și arat... Dacă s-ar face toate astea, vin și nepoții mei înapoi și mulți alții".

LIONEL NIȚESCU

Post-scriptum la un interviu cu directorul O. S. I. M.

De la stimularea prin adrese la sprijinul concret în valorificarea invențiilor este o cale lungă

Cu două săptămîni în urmă, „Flacăra" a găzduit un amplu interviu intitulat „14 întrebări pe adresa O.S.I.M.-ului", acordat unui redactor al revistei noastre de către directorul acestei instituții, tovarășul George Filipaș. Răspunsurile interlocutorului nostru au stîrnit numeroase comentarii în rîndul cititorilor între care nu puțini inovatori și inventatori și care și-au exprimat îndreptățita dorință de a prezenta un punct de vedere propriu, diferit de cel al directorului Filipaș, în legătură cu activitatea O.S.I.M.-ului. Le dăm cuvîntul în rîndurile ce urmează.

— Care este circuitul de la nașterea ideii tehnice, concretizate într-un brevet, la valorificarea în producție? — i-am întrebat pe doctorul inginer Doru Mihai Ștefănescu, șeful colectivului Fontă, și inginerul Dinu Ionescu, șef de colectiv Tratamente termice, de la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde, București, unul din cele mai mari institute tehnice din țară. Amîndoi specialiștii lucrează de ani de zile în cercetare și sînt titularii a mai multor brevete. Singur Doru Ștefănescu — el lucrează și ca șef de lucrări asociat la Facultatea de metalurgie a Politehnicii bucureștene — deține șapte brevete, din care doar trei au adus statului o producție suplimentară de peste **o sută de milioane de lei**! Lucrînd direct și nemijlocit în contact cu producția, ei au acumulat o experiență valoroasă cu privire la circuitul cercetare-aplicare, pe care...

— ...îl consider prea lung. Iată unul din motive — explică inginerul Ștefănescu. Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, O.S.I.M., după ce a dat cuvenita hotărîre de caracterizare a invenției respective, deci după ce faza de înregistrare, examinare și acceptare s-a încheiat, iar invenția este recunoscută ca atare, nu mai intervine efectiv în procesul de valorificare. Cel mult — vorbesc din experiența mea — intervine prin adrese, ne „stimulează" prin dese întrebări privind modul în care știm că s-a materializat ideea noastră în producție. Probabil că ei au evidențe, rubrici speciale privind valorificarea, și ele trebuie completate. Alt aport al O.S.I.M. în sfera valorificării eu personal nu-l cunosc. Poate cadrul organizatoric, poate alte motive nu le permit să cuprindă în mod real și să impulsioneze valorificarea în profunzime. Noua legislație a invențiilor, aflată în studiu, ar trebui să remedieze această stare de lucruri.

— Cum vedeți dv. în perspectivă rolul O.S.I.M. ?

— Un rol activ, nu pasiv. Acum funcția lui se reduce cam la atît: confirmă validitatea invenției, îi acordă girul legal — ceea ce este foarte important — dar inventatorul este lăsat să acționeze mai mult singur pentru valorificare. Firește, noi ne bucurăm de ajutorul institutului nostru, dar acesta nu este totdeauna suficient, Institutul neavînd alt mijloc de a acționa în întreprinderi decît prin popularizarea realizărilor și invențiilor născute în cadrul lui.

— Dacă O.S.I.M. nu intervine în procesul de valorificare decît prin întrebări și, probabil, prin adrese trimise unor instituții, cum procedați dv. pentru valorificarea invențiilor?

— Iau drept coautori specialiști din întreprinderile potențial interesate. Aceasta nu e nici bine, nici rău. Nu e rău, fiindcă astfel se rezolvă o situație. Și apoi, contribuția coautorilor este pe deplin reală : într-un fel pleacă o idee de la institut, de la inventator, și în alt fel se aplică în practică ; apar necunoscute și adaptarea la necesitățile concrete ale producției necesită eforturi deloc neglijabile. Și totuși sistemul nu e nici bun, fiindcă în definitiv inventatorul este omul cu ideea, și atunci de ce să apară coautori care de fapt nu sînt coautori?! Subliniez că eu nu-i critic pe inginerii din producție atrași pe această cale în valorificarea unei idei. Repet, ei depun eforturi, prestează o muncă suplimentară, care ar trebui recompensată. Dar nu de către inventator. Dacă acesta din urmă ar fi însă susținut de O.S.I.M. lucrurile s-ar schimba.

— Care ar fi rolul O.S.I.M. în viziunea dv., ținînd seama de factorul „risc", acest element fundamental în abordarea problemei Noului în tehnică?

— Să influențeze mai direct întreprinderile, să trateze cu directorul — noi, de regulă, discutăm pe teren doar cu omologul nostru de acolo, inginerul X sau Y — să argumenteze la fața locului cu prestigiul cuvenit unei instituții centrale. Să nu se înțeleagă că noi nu ne-am putea pleda cauza, n-am găsi argumente, dar aci nu e vorba de discuții abstracte, ci de decizii majore, implicînd riscuri, investiții, soarta a milioane de lei. La *asemenea* decizii apare necesară intervenția cu greutate a O.S.I.M. N-aș vrea să se creadă că, lipsiți de acest sprijin, ne-am lovi de bariere de netrecut. Să citez exemplul directorului întreprinderii de piese turnate din Cîmpina, inginerul Virgil Marinescu. El mereu mă întreabă: „Ai ceva nou?" Are un simț extrem de dezvoltat al Noului, grație căruia, dealtminteri, a reușit să mărească simțitor eficiența economică a întreprinderii pe care o conduce. Mai sînt și alții ca inginerul Marinescu, dar asemenea cazuri fericite nu exclud punctul de vedere expus mai înainte: pledez, în continuare, pentru un aport simțitor crescut al O.S.I.M. în aplicarea în practică a invențiilor.

— În aplicarea și extinderea la mai multe întreprinderi — completează inginerul Dinu Ionescu. Altfel, riscăm ca idei valoroase, recunoscute ca atare de O.S.I.M. și chiar omologate în producție, deci investite cu sancțiunea practicii, să-și facă loc prea încet. Un exemplu. Am brevetat un mediu de călire înlocuitor al uleiului. Grație receptivității întreprinderii de strunguri Arad, care a acceptat riscul Noului și acum îi culege roadele — invenția se aplică. La o întreprindere, dar ar putea fi preluată de zeci de întreprinderi, ea prezentînd, printre alte avantaje, de ordin pur tehnic, și acela că duce la economie de ulei. În asemenea situații, O.S.I.M. ar trebui să fie garant, să determine [illegible] nici nu e prea mare în cazuri ca cel de față, cînd procedeul este deja omologat — eventual să dispună prin lege și de alte mijloace, poate financiare, pentru impulsionarea și recompensarea unor eforturi cu totul deosebite în transpunerea în viață, la nivel de întreprindere, a unor brevete românești. Apare însă și o altă dificultate care frînează aplicarea rapidă în producție și anume termenele prea lungi ce se scurg de la depunerea cererii de brevet pînă la brevetare. Conform dispozițiilor în vigoare, O.S.I.M. are dreptul să acționeze în decurs de doi ani. Termenul mi se pare prea lung, mai ales cînd vizează procedee de acum aplicate în practică. Se ajunge astfel la situații nedorite. De pildă, în martie anul acesta am depus o cerere de brevet pentru un mediu sintetic de călire. Metoda se utilizează efectiv în producție din luna iulie și dă perfecta satisfacție. O.S.I.M. a avizat-o favorabil, la fel ca și institutul nostru, căruia i este cesionat brevetul. Totuși, avizele necesare în vederea brevetării sînt atît de numeroase încît în mod normal finalizarea se va face peste doi ani.

— Care este dezavantajul, din moment ce metoda tot se aplică?

— Pînă la brevetare, procedeul constituie un secret. Iată însă că am primit solicitări de la cîteva întreprinderi — una din ele a aflat despre existența sa chiar dintr-un articol scris de dumneavoastră în „Flacăra"! — dar eu nu pot comunica formula, fiind secretă. Ar trebui deci să mă deplasez personal în fiecare întreprindere pentru a face personal preparațiile necesare, ceea ce, bineînțeles, mi-ar fi imposibil.

— Soluția?

— Atunci cînd o invenție supusă brevetării se aplică deja în producție și este avizată favorabil de O.S.I.M. și de institutul de cercetări de profil — în cazul de față, Institutul de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde — care se presupune că este suficient de competent și de informat, să nu mai fie necesară avalanșa de avize, iar brevetarea să se realizeze cu prioritate, să spunem în decurs de șase luni, pentru a se ușura extinderea aplicării în *toate* întreprinderile potențial interesate.

Iată în continuare scrisoarea tovarășului Nicolae I. Ionescu din Slobozia, autorul invenției : „Dispozitiv de protecție a vederii telespectatorilor". Scrisoarea este însoțită de copiile xerografiate ale unor adrese și recomandări primite de corespondentul nostru din partea unor instituții de specialitate (Universitatea Erlangen din Nürnberg, Colectivul de igienă a copiilor din Ministerul Sănătății, revista „Sănătatea", Biroul de protecție împotriva radiațiilor din Ottawa) prin care se exprimă deosebitul interes pentru lucrările cercetătorului Nicolae I. Ionescu.

Dispozitivul imaginat de inventatorul ialomițean ar avea rolul de a proteja vederea telespectatorilor, și în mod special a copiilor, împotriva emisiilor nocive ale aparatelor de recepție pentru emisiuni televizate. Nu cunoaștem și deci nu sîntem în măsură să apreciem valoarea și importanța acestei realizări. Se pare însă — așa cum ține să ne informeze tovarășul Nicolae Ionescu — că nici cei care aveau datoria să cerceteze nemijlocit cu spirit de răspundere invenția propusă n-au făcut-o la timpul potrivit și nici în spiritul legii.

Invenția formează obiectul dosarului nr. 80 414, înregistrat la O.S.I.M. la 4.XI.1974. Au trecut deci, de atunci, patru ani, cu toate că — subliniază corespondentul nostru — termenul pentru rezolvarea unei invenții înregistrate este de maximum doi ani conform art. 23 din Legea invențiilor nr. 62 din 1974. Între timp, tovarășul N. Ionescu a făcut mai multe contestații, adresîndu-se în cele din urmă Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, din partea căruia, spre marea sa surprindere, a primit următorul răspuns: „...dosarul O.S.I.M. nr. 80 414 a făcut obiectul ședinței Comisiei de contestații privind invențiile, din data de 17.05. 1977...", afirmație ce nu exprimă adevărul, după cum o confirmă adresa O.S.I.M. nr. 1 551/15.X.1977, din care rezulta că nici la 15.X.1977 dosarul de invenție nu se soluționase, după cum o dovedesc și aceste rînduri: „... vă aducem la cunoștință că programarea e pe data de 25.X.1977, a următoarelor contestații făcute de dv., la dosarul nr 80 414...".

Acest lucru dovedește că C.N.S.T. a fost informat în mod eronat. În finalul scrisorii sale, inventatorul Nicolae I. Ionescu adresează următoarele întrebări :

1. De ce Hotărîrea din 17.V.1977 poartă nr. 53 la Comisia de contestații privind invențiile la O.S.I.M., cînd încă de la 26 IV.1977 hotărîrile emise de aceeași Comisie purtau nr. 84, 85.

2. De ce Hotărîrea nr. 53/17.V.1977 a Comisiei pentru soluționarea contestațiilor a O.S.I.M. a fost emisă înainte de judecarea dosarului, după cum o confirmă adresa O.S.I.M. nr. 1 551/15.X.1977.

3. Care sînt motivele pentru care O.S.I.M. nu a soluționat invenția în conformitate cu prevederile Legii nr. 62/1974.

Din voluminosul memoriu al unui alt corespondent al revistei noastre vă prezentăm în continuare cîteva extrase : „Mă numesc Trif Constantin, sînt de profesie inginer electromecanic, lucrez la E.M. Baia Sprie din anul 1971, și sufăr de o boală incurabilă: boala realizării de invenții. Mai jos vă prezint stadiul în care mă aflu cu „finalizarea" acestor invenții.

La data de 19.06.1975 am înregistrat și propunerea de invenție „Motor termic", dosar O.S.I.M. nr. 82 588, propunere care aplicată la motoarele cu ardere internă de putere mare și foarte mare permite obținerea unor importante economii de combustibil în paralel cu creșterea randamentului acestor motoare. Astfel aplicînd invenția la motorul diesel de tip 12LDA-28, motor utilizat în transporturile feroviare, la locomotivele de 2 100 CP se obține :

— puterea actuală a motorului diesel este egală cu 2380 CP = 1740 KW.

— randamentul efectiv al motorului actual este egal cu 37.2%.

— consumul specific de combustibil actual este egal cu 234 g/kWh.

— randamentul efectiv realizat prin aplicarea invenției crește la 57.2% adică o creștere cu 54% față de randamentul actual.

— puterea obținută suplimentar este egală cu 960 KW, puterea totală fiind acum egală cu 2 700 KW = 3 660 CP.

— consumul specific de combustibil scade la valoarea de 150,8 g/kWh, adică o micșorare egală cu 36% față de situația actuală.

Prin scrisoarea nr. 24622/31 08 77 O.S.I.M. mă anunță că în urma studierii făcute atît de O.S.I.M., cît și de Institutul Național de Motoare Termice, invenția nu îndeplinește prevederile art. 10 din Legea nr. 62/1974. Am adresat atunci din nou o scrisoare O.S.I.M. solicitînd argumente tehnice, bazate pe calcule matematice. Ca urmare a acestei scrisori, am primit de la O.S.I.M. hotărîrea de respingere nr. 1 466 din 30 09 1977. La data de 28 XI 1977 adresam O.S.I.M. contestația mea, contestație în care cu ajutorul calculelor matematice îmi argumentam valabilitatea acestei propuneri de invenție. În luna ianuarie 1976 am realizat, cu sprijinul ing. Mircan Emil și al muncitorilor din secția cercetări a E. M. Baia Sprie, un model experimental prin care demonstram funcționarea instalației propuse. La data de 27 04 1978, purtînd o serie de discuții cu reprezentanții O.S.I.M., prezentîndu-le și fotografii ale instalației propuse, am fost invitat să iau legătura cu Institutul Național de Motoare Termice, deoarece acesta este vinovat de respingerea propunerii. Ce să fac ? M-am adresat în continuare I.N.M.T. răscirindu-i explicații în legătură cu respingerea invenției. Ei bine, răspunsul I.N.M.T., a constituit o adevărată bombă : *Respectivul institut mă anunță că a primit scrisoarea mea și că în urma discuției telefonice avute cu O.S.I.M., a aflat că dosarul 82588 din 19 06 75 este respins de către O.S.I.M. și că deci să fac contestație la O.S.I.M.* Iată așadar o situație paradoxală. I.N.M.T. mă sfătuiește să trimit contestație la O.S.I.M., cînd această contestație există din data de 28 XI 1977, b) O.S.I.M. aruncă vina pe I.N.M.T., iar I.N.M.T. afirmă că O.S.I.M. este acela care a respins propunerea.

La data de 7 05 1976 am înregistrat o altă propunere de invenție : Navă specială rapidă propulsată prin efectul Coandă. Dosar O.S.I.M. nr. 86031. Nava imaginată ar prezenta următoarele performanțe :

— cantitatea de petrol transportată într-un an de nava propusă ca invenție este egală cu cantitatea transportată de 4 nave de tip „Independența".

— utilizarea navei propuse permite realizarea unor importante economii de combustibil, respectiv circa 46 000 t/an.

— randamentul global al navei propuse este de 2.06 ori mai mare decît randamentul navelor actuale.

— utilizarea navei propuse permite și realizarea unor importante economii de metal.

Prin scrisoarea nr. 25406 din 12 IX 1977, O.S.I.M. îmi arată că propunerea de invenție a fost avizată negativ de către ICEPRONAV cu adresa nr. 0017/8 02 1977 și de către Unitatea militară 02510/E — Mangalia cu adresa nr. 00781 6 04 1977 prezentîndu-mi-se și niște motive care nu au nici o fundamentare științifică. La această scrisoare, eu am răspuns prin scrisoarea nr. 089/1 X 1977, prezentînd punctul meu de vedere, demonstrînd în același timp eficiența propunerii. La fel ca și mai înainte, nimeni de la O.S.I.M. nu a luat în considerare opinia mea, și ca urmare a acestei scrisori am primit hotărîrea nr. 1/1001 din 23 01 1978, prin care pur și simplu mi-a fost radiată propunerea de invenție menționată mai sus. Tot ca urmare a discuțiilor din 27 04 1978 dintre mine și reprezentanții O.S.I.M., am trimis scrisoarea nr. 069 — 10 05 1978 la ICEPRONAV GALAȚI, scrisoare în care demonstram superioritatea navei propuse față de soluțiile actuale, cerînd institutului să reanalizeze propunerea menționată mai sus. De la ICEPRONAV am primit scrisoarea nr. 0068/22 05 1978, scrisoare la care era atașată și adresa nr. 0017/2 08 1977, *adresă din care reiese clar că propunerea respectivă nu a fost avizată negativ de ICEPRONAV*, și că sînt rugat să reiau legătura cu O.S.I.M. pentru elucidarea problemei. Menționez totodată că nici adresa nr. 00781/6 04 1977, adresă primită din partea U.M. 02150/E, *nu conține nici un punct din care să rezulte că propunerea respectivă trebuie să fie respinsă.*

Pe ce bază a respins atunci O.S.I.M., propunerea mea. L-aș ruga pe tovarășul director George Filipaș să-mi răspundă la această întrebare.

În sfîrșit, mai mulți corespondenți au ținut să-și exprime nedumerirea privind modul cel puțin ciudat în care tovarășul George Filipaș înțelege să aprecieze, să interpreteze și să soluționeze creațiile unor autori de invenții și inovații, din moment ce afirmă negru pe alb următoarele : „Fără a dori să generalizăm, trebuie să vă spun că, de multe ori, sîntem puși în situații absolut imposibile. Multe „idei" sînt de-a dreptul aberante și totuși nu putem trece peste ele fără îndeplinirea formalităților de rigoare. „Cititorii au ținut să reamintească tovarășului director al O.S.I.M. că nu puține invenții și descoperiri remarcabile au fost etichetate la început drept aberante, că multe idei generoase au zăcut nefolosite vreme îndelungată, că, în sfîrșit, orice idee, oricît de imposibilă ar apărea la prima vedere, trebuie să fie cercetată cu interes, pricepere, cu deosebită răspundere civică și profesională.

L. NICULESCU ■
LIVIU MAIOR ■

În zilele de 15 și 16 decembrie a avut loc la Balotești, în apropiere de Capitală, o importantă reuniune științifică medicală. Dezbătînd probleme legate de tratamentul chirurgical al tumorilor toracice, consfătuirea a reunit aproape 100 de specialiști din întreaga țară. Desfășurată în cadrul modern al unui spital rural, manifestarea s-a bucurat de o organizare fără cusur, asigurată de Direcția sanitară județeană Ilfov, de Societatea de chirurgie și de Spitalul Balotești.

A sosit timpul ca soarele să intre și în casele noastre

Casa Solară — sistem activ de încălzire iarna — construită de INCERC la Cîmpina

Pînă mai ieri a vorbi despre utilizarea energiei solare la încălzirea caselor de locuit, mai ales pentru oamenii obișnuiți cu energie electrică și combustibili naturali din belșug, părea un lucru lipsit de sens. De aceea cercetările pentru folosirea energiei solare la încălzirea locuințelor sînt de dată relativ recentă, urgentarea lor producîndu-se în urma faptului că în lume rezervele de lemn, cărbune și petrol au început să fie din ce în ce mai sărace. Pe mai toate meridianele este evidentă eficacitatea procedeelor care permit accesul la energia solară, dar se caută instalațiile cele mai ieftine și mai ușor de construit și nu în ultimul rînd cele mai agreabile pentru locatari.

La noi joaca, pentru că așa părea atunci, a început prin 1971, cînd de fapt au avut loc primele testări de natură fundamentală, pe stații de gabarit mic și ele au convins, iar problema utilizării energiei solare în construcții a fost inclusă în programul C.N.S.T.-ului pentru noi surse de energie. Din 1974, INCERC-ul deține responsabilitatea introducerii energiei solare în instalațiile de încălzire și preparare a apei calde de consum. Despre stadiul actual al cercetărilor și despre utilizarea energiei solare, cît și despre posibilitățile extinderii ei, am vorbit cu cercetătorul științific principal ing. Dan Constantinescu, șeful colectivului „Energie solară" din cadrul INCERC. Am aflat, contrar așteptărilor noastre, că domeniul vizat, al instalațiilor de încălzire și preparare a apei calde, reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decît 35% din consumul energetic național. În condițiile actuale există un subprogram care urmărește posibilitățile de implementare rapidă a sistemelor de utilizare a energiei solare în construcții cu prioritate față de conversia fotoelectrică sau termodinamică a energiei solare în energie electrică, domenii de o perspectivă ceva mai îndepărtată, dar, astăzi, tributare tehnologiei, prețurilor și unor costuri de investiții mai ridicate. Specialiștii colectivului „Energie solară", oameni tineri, cu o medie de vîrstă de numai 32 de ani, printre care mai amintim pe ing. Rodica Mitrofan, matematiciana Anca Paponi, ing. N. Calțaru, fizicianul Mircea Borza și ing. Mircea Țiplea, vizează, în mare, trei tipuri de utilizări a energiei solare. Este vorba de încălzirea spațiilor de locuit în perioada sezonului rece, prepararea apei calde de consum și realizarea de dușuri solare.

— Pînă în punctul acesta al discuției, ne-a precizat ing. Dan Constantinescu, s-ar putea crede că nu facem decît adaptări ale clasicului pe motivația nouă a energiei solare. În fond, problema e mult mai complexă și constă în definirea unei noțiuni practice și aplicabile de habitat solar. Este vorba de a nu uita că mediul creat, construcția, trebuie să fie la rîndul ei subordonată funcționalității solare, singurul element invariant fiind confortul omului, condițiile fiziologice, de la care nu se poate face rabat indiferent de sursa energetică. Altfel spus, nu putem să utilizăm energia solară și să-l obligăm pe om să stea cu paltonul pe el în casă. Ceea ce încercăm este să realizăm o concepție de construcție solară, care, prin dublul rol, de pavăză împotriva temperaturilor scăzute din timpul iernii și de captană a radiației solare, să realizeze în primul rînd deziderатul energetic — economia.

— E mult, e puțin ceea ce ați realizat pînă acum ?

— Pașii de pînă acum i-aș numi destul de mari, ținînd seama că o serie de țări cu înalt nivel economic precum S.U.A., R.F.G., Franța și Uniunea Sovietică au abordat problemele utilizării energiei solare de peste 15 ani și pot fi concurate cu succes de realizările cercetărilor românești, începute numai din 1974, atît din punctul de vedere al concepției (să nu uităm că în spatele oricărei realizări stă o concepție destul de sofisticată asupra sistemului la care se referă), cît și prin înșeși modelele experimentale care funcționează de cîțiva ani. Prima, în ordine cronologică, ar fi Casa Solară de la Cîmpina, bazată pe sistemul pasiv, pe care am botezat-o C.S.-1.

— În ce măsură o asemenea casă răspunde exigențelor urbanismului modern și care sînt secretele ei ?

— Un sistem pasiv asigură transportul energiei solare furnizate de soare de la elementele de captare — capcanele — către utilizator exclusiv prin mijloace naturale, fără intervenția nici unei surse de energie suplimentară. Capcana de la Cîmpina se bazează pe efectul de seră, care constă în capacitatea elementului de captare — un perete negru din beton — de a absorbi radiația solară în spectrul vizibil și infraroșu apropiat, iar datorită sticlei cu care este acoperit devine opac la cedările de radiații către exterior în spectrul infraroșu îndepărtat. Se creează o așa numită selectivitate funcțională a elementului captator. Ca o consecință a acestui efect, în zilele friguroase de iarnă și cu cer senin, la o temperatură exterioară de —5° C, suprafața peretelui atinge temperaturi în jur de +45° C. În aceleași condiții, un perete obișnuit, fără adaptare specifică solară, atinge temperaturi de plus unudouă grade în condițiile în care este încălzit în interior. Această diferență de temperatură, de peste 40° C, transformă acest perete dintr-un element care pierde căldură către exterior într-un element care cedează căldură în interiorul casei Experimentul de la Cîmpina a dovedit că din punct de vedere energetic echivalentul în combustibil economisit al acestui aport este de 350 kg combustibil convențional într-un an de funcționare. Aceasta nu anulează necesitățile de încălzire ale spațiului de locuit, în paralel cu sursa nouă, solară, funcționînd și o sursă clasică pentru realizarea confortului termic necesar.

— Îndrăznesc să afirm că ați avut curajul de a experimenta și chiar realiza idei și concepții inovatoare. De ce credeți că ar trebui încurajată inițiativa de economisire a energiei prin încălzire solară a caselor ?

— Raportîndu-ne numai la modelul C.S.-1 Cîmpina, cota de participare a energiei solare a fost pentru sezonul de încălzire 1977—1978 de 35%, restul de 65% fiind acoperit de sursa adițională. În plus, față de o casă tradițională, Casa Solară de la Cîmpina a înregistrat un consum de energie pentru încălzire cu 65% mai mic la o aceeași geometrie de construcție, aici concurînd gradul de izolare termică îmbunătățită al elementelor perimetrale și, evident, utilizarea rațională a energiei solare.

— Alte argumente care ar putea face din casele solare o pîrghie importantă în economisirea energiei, dacă aveți ?

— Desigur. Realizarea C.S.-1 a însemnat un oarecare efort de investiție, care se traduce într-un plus de investiție de numai 7% față de o casă tradițională. În urma unui bilanț economic al Casei Solare, concluzia noastră este că acest sistem poate fi introdus imediat ca tehnică nouă în construcții în special în mediul rural și suburban, economia de energie estimată fiind, raportat la o casă tradițională, de circa 1 500 kg combustibil convențional pe apartament convențional.

— Dacă C.S.-1 este prima, înseamnă că există și C.S.-2 ?

— Există și funcționează pe aceeași platformă laborator a INCERC-ului. În cazul ei avem de-a face cu un sistem activ de utilizare a energiei solare, înțelegînd prin aceasta prezența unor elemente mecanice în vehicularea energiei solare captate către spațiul de încălzire. Capcana se bazează tot pe efectul de seră, radiațiile fiind captate de niște panouri plane metalice prin care circulă un agent termic purtător de căldură. Ca noutate, mai are o secțiune de stocare a energiei termice necesare încălzirii casei timp de 36 de ore, cu ajutorul unui rezervor cu apă, avînd o capacitate de 10 m³. Experiența lunii noiembrie 1978, cu o temperatură medie exterioară scăzută, în jur de +2,5° C la Cîmpina, ne-a dat o cotă de participație a energiei solare de 52%, iar restul de 48% a fost dat de o sursă auxiliară, necesară și în cazul lipsei îndelungate a soarelui. C.S.-2 produce și apă caldă menajeră cu ajutorul energiei solare. Dorința noastră este de a realiza o localitate solară, dacă se va putea, pe litoralul Mării Negre.

— Nu se poate face totuși o trecere bruscă la tehnologia solară atîta timp cît nu avem o experiență în domeniul acesta.

— Ne-am gîndit bine și credem că este posibil. Colectivul nostru a elaborat un model matematic, se pare că este singurul în lume la ora actuală, de testare în regim dinamic a sistemului de utilizare a energiei solare. Modelul constă în crearea unei multitudini de combinații arhitecturale posibile la realizarea locuințelor colective și testarea comparată a funcționalității lor din punct de vedere energetic și economic, ajungînd la o soluție optimizată care s-a concretizat într-un proiect model elaborat de un colectiv de proiectare din I.P.C.T. sub coordonarea noastră. O concluzie interesantă a modelării matematice și care modifică întrucîtva concepția mondială a sistemului este că structura elementelor de captare în condițiile climatului temperat continental excesiv, deci și a climei țării noastre, elementul de captare nu va mai fi un element greu, masiv, ci o structură dintr-un beton relativ ușor, în concordanță cu concepția actuală de realizare a unor construcții ușoare.

— Spuneați, la începutul discuției, despre utilizarea energiei solare la producerea apei calde de consum cum că ar fi domeniul cel mai propice.

— Păi și este. Noi am și realizat o stație-pilot pentru apă caldă la grupul hotelier Alfa-Beta-Gamma din stațiunea Saturn — Mangalia. A intrat în funcțiune în luna '78, realizînd pînă în octombrie economii de circa 40 de tone combustibil convențional, dacă vreți, echivalentul a 350 000 kWh. Are un caracter sezonier și este a doua în lume la ora actuală, ca gabarit, după o instalație din R.F.G., avînd același indice de recuperare a energiei și anume 50%, indice estimat și dealtfel confirmat de experimentări. Într-un sezon întreg, și mă refer la perioada mai-octombrie, economiile se vor ridica la 100 de tone combustibil convențional, altfel spus 975 000 kWh, ceea ce, să recunoaștem, nu este deloc puțin.

— Temperatura apei trebuie să rămînă în limite rezonabile sau dacă se poate chiar stabilă în ciuda întreruperilor noapte-zi, cît și a perioadelor fără soare. Cum se rezolvă această situație ?

— Am prevăzut posibilitatea stocării apei la o temperatură de aproximativ 45° C, deocamdată numai pentru 24 ore și aici se mai pot face perfecționări. În paralel funcționează și o centrală termică, dar ca sursă auxiliară. Instalația de la Saturn este complet automatizată și echipată cu elemente originale în întregime de fabricație românească.

— V-ați oprit numai la experimentul Saturn ?

— Deocamdată, da. Așteptăm să fim solicitați. Totuși, în județele Constanța și Prahova am întîlnit foarte mult interes față de energia solară. Pînă acum s-au întocmit proiectele de execuție, de către I.P. Prahova în colaborare cu noi, șef de proiect ing. I. Gheorghe, pentru instalațiile de preparare a apei calde de consum la două blocuri din orașele Cîmpina și Vălenii de Munte, care vor fi date la chei în trimestrul doi anul viitor. Tot la prahoveni, în stațiunea Slănic, din vara trecută, 25 de metri pătrați de „capcană" asigură un metru cub de apă caldă pe oră la o temperatură de 30—35° C pentru ceea ce noi numim dușurile solare, încă o aplicație a cercetărilor noastre de pînă acum. Se pot aplica oriunde în țară cu eforturi de investiție minime, nu necesită nici vreo tehnologie specială și pot fi realizate de o echipă de muncitori cu pregătire medie.

— Ce vă propuneți în perspectivă ? Ce noutăți mai pregătiți ?

— Într-o perspectivă nu prea îndepărtată vom putea vedea un hotel solar-cu o capacitate de 150 de locuri, conducătorul proiectului fiind arhitectul Sandu Micle scu, șef de lucrări la Institutul de arhitectură „Ion Mincu". Cota de participație a energiei solare este de 50%, atît la încălzirea spațiului de locuit, cît și la încălzirea apei calde, de data aceasta, tot timpul anului. Și, repet, 50% — cota de participație a energiei solare — este un argument economic, nu tehnic. Practic, s-ar putea încălzi numai cu energie solară, dar, deocamdată, o asemenea ambiție ar fi mai greu de realizat din punct de vedere tehnic și ar ridica mult costul investiției. În rest, continuăm cercetările și căutăm soluții noi, cît mai simple și cu un randament sporit.

ION PREDOȘANU

Instalația de la Saturn este complet automatizată.

Semne bune anul are și pentru iubitorii muzicii tinere!

Odată cu noul an Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra" — cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu — intenționează să-și reia activitatea obișnuită, permanentă. Pentru o cît mai bună organizare a activității, cei care doresc să găzduiască manifestările cenaclului — tinerii muncitori, țărani, intelectuali, studenți, elevi din orașe și sate — sînt rugați să adreseze prin reprezentanții lor invitațiile în perioada imediat următoare în scris sau la telefon 17 78 82. Vor fi luate în considerare la definitivarea programului cenaclului pentru primul trimestru al anului 1979 solicitările transmise înainte de 1 ianuarie.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

BRÂNCUȘII DIN MUNȚII BISTRIȚEI

(Urmare din pag. 1)

chiar din hotarul satului, Marca, frumoasa comună a Pestișanilor Gorjului, acest muzeu al arhitecturii rustice a Subcarpaților, arhitectură a oamenilor de lină... arhitectură solară, senină, surizătoare, răsfățată în forme, motive, ritmuri, polifonie, ca și dealurile și munții din jur, impovărați de vii, livezi și pășuni până la „gol” la infinirea cu soarele, scăpătă, [illegible] enigmatice, reci. Tranziția e șocantă, despărțind parcă două lumi. În jur, versanții munților — înălțați deodată, ciclopic — nu mai au prunî și păsuni, ci pădure bătrînă, sălbatică, neguroasă. Bistrița curge pe pat de pietre, printre maluri de pietre. Răceala mușcălă a pietrei ne va însoți, de acum, mereu.

Ne apropiem, urcînd pe drumul în șerpentine strînse, printre munții sălbatici, de Cloeotiș. Ultimele case au dispărut, au dispărut și sălașele stînelor, nici o casă și nici o stînă nu s-ar putea căfăra pe-aici. Pe-aici se pot cățăra doar constructorii.

Munții sînt atît de înalți, albia riului, [illegible] t de strîmtă, drumul în șerpentine [illegible] atît de îngust (fost drum forestier, reamenajat de constructori), încît, din clipă în clipă, așteptăm ca șoferul să [illegible] să se închidă, într-o poartă de stînci sau într-una de aer, care să ne suspende peste prăpăstiile de neant. Peisajul e prea sălbatic ca să nu se refuze, dintr-o clipă într-alta, pasului. E prea sălbatic ca să crezi că viața ar putea cățăra arces [illegible] în această împărăție a pietrei acoperită de o pădure dură, care pare și ea de piatră, incrementată sau decăzută în geograficul terțiar, în anorganic, sub un cer care congelează văzînd cu ochii, gata-gata să se transforme, cu noi cu tot, într-un bloc sau o rocă de gheață; una cu roca munților. Și totuși, curînd, batjocura semnele vieții, fierbinți, puternice, neastîmpărate, modificînd într-altfel peisajul, convertindu-l într-un altfel de fabulos. Pe tărîmit abrupți, pe spații cît palma, în aglomerări incredibile, sufocante, lucrează excavatoare, buldozere, screpere, stații electrice, instalații de aer comprimat, de turnat beton, pe drumul îngust trec mari camioane, cățîrîndu-se cu prudență, plutind parcă pe serpentine de ser, încolo, de sus, de pe drum, se văd, în golul gigantic al văii, ca pe-un afiș colorat de turism, îngrămădiri de cabane-vile, mai încolo, ochi pămîntii de fundații, tîntind zenitul, decoacmdată, cu orbite goale, în care se vor turna beton și piatră. Marile porți de piatră, pe care le așteptam, sînt prezente și ele, dar nu barînd drumul nostru, ci prăvălirea vijelioasă a apelor. Viitoare mari porți (barajul de la Vija, înalt de 71 de metri, barajul în dublu arc de la Cloeotiș, înalt doar de 36 de metri, dar înglobînd 33 300 m c de beton) stau în lucru. Mîi de oameni, în sute de lucrări, disloca munții și apele, mișcînd geologicul, transformîndu-l, vrînd parcă a lucra ca și natura, la fel de durabil și la fel de impresionant, de fapt sfidînd-o, instituindu-se între forțele ei ca o altă forță, superioară, dominatoare. E o sfidare, totuși, aparentă. Ca și în arta lui Brâncuși (comparăția se impune, aici, de la sine, Pestișanii fiind vatra nașterii marelui sculptor !), sfidarea [illegible] de o magnifică prezență, în timpul uman, a unei mișcări îndelungi, orogenetice, cea prin care, în natură, pietrele se [illegible] singure, devenind artă. Așa s-au născut cheile Bistriței, așa s-au născut stalactitele și stalagmitele din peșterile acestor munți. Ca și Brâncuși, acești constructori-meșteri ai pietrei încearcă o reinterpretare a geologicului, văzut ca artă, la dimensiunea acelorași pietre, șlefuite nu de ape, ci de mîini. Dar într-un ritm, într-o încadrare a muncii, a ființei, a ișcusințelor, care, păstrînd tot ce e de păstrat din rigoarea artei, din exigențele ei, se leagă de comandamentul major al clipei, cel al nevoii de energie, sub semnul căruia își așază truda.

Cel ce ne însoțește e un tînăr inginer, Gheorghe Bogdan, de la secția de transporturi a șantierului. L-a delegat să ne facă onorurile construcției șeful de șantier, inginerul Pîrvulescu, prea ocupat ca să le facă ei. (De cîteva zile, în fruntea unui grup de vreo patruzeci de constructori-specialiști, vechi mineri, așî ai străpungerilor subterane, ing. Pîrvulescu a fost detașat pe un alt șantier, cel de la Valea Mare, unde se dă asaltul ultim, de maximă febră și de maximă exigență a muncii, pentru intrarea în funcțiune a centralei hidroelectrice cu același nume.) Cu ceva din certitudinea și bonomia cu care ne-au deprins constructorii, tînărul aprinde țigări, discută despre sport, ne spune glume cu olteni (și el e oltean, din Mehedinți, de pe Dunăre), ne face atenți la asemănarea dintre o instalație minieră de suprafață, împletită din mii de fire, și un năvod pescăresc, ne întreabă dacă nu știm cumva, pe vreondeva, un frezor de înaltă calificare dispus să se mute aici (secția de transporturi a șantierului a primit, de curînd, pentru atelierul mecanic, o foarte modernă freză, pe care nimeni nu știe s-o minuiască) și, pe încetul, aduși pe soi de vorbele insoțitorului nostru, nu mai simțim că ploutim în fantastic, în fabulos, ne simțim chiar pe planeta pămînt, ne simțim chiar pe planeta Oeste a lui Urmuz, vrea parcă să ne dea a înțele. Însoțitorul nostru, ceea ce se întîmplă aici, cu această formidabilă răsturnare a peisajului, a munților și a apelor, nu înseamnă deloc ceva formidabil. Poate, pentru constructori, nu înseamnă.

Dar recordul brigăzii lui Pîgui și Bucrnea ? El ce înseamnă, el unde poate fi așezat, în ce pătrat, la ce cotă, în tabelele de valori ale muncii constructorilor ?

Stăm de vorbă cu maistrul Pîgui, în baraca-birou de la gura galeriei recent străpunse. E un bărbat tînăr, are 38 de ani, pare de 25—26, e înalt, are mușchi de atlet, nu-i sfios, ne privește în ochi, vorbește calm, degajat, alegîndu-și cuvintele fără efort, cu siguranța omului cultivat, trecut și prin cărți și, s-ar părea, chiar și prin exercițîi de orator. Confirmă, cu un surîs nu lipsit de orgoliu : da, are cc... te, are liceu, are școala de maiștri, are și diplomă de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, are, o-adevărat, la ce ișcusințe într-ale vorbei, e firesc să le [illegible] în funcție vechiul turn al [illegible] centru, împovărat de istorie. S... Slorosodice, cum prescurtează localnicii noul obiectiv, e un du-te-vino continuu de mașini de mare tonaj. Șerpuiesc conducte de apă. Operatori chimiști, instalați la pupitrele lor, alături de zidari și șamotori, fiecare cu treaba și cu siguranța sa. Cum spuneam, atelierul mecanic a fost pus în funcțiune, el produce și cîtă să mîntuiască, pentru a ușura sarcinile constructorului.

Făcînd cel dintîi popas în chimie, îl căutăm pe director. Nu-i și nu-i. Apar la cele din urmă și, avînd de încheiat o discuție, ne rămîne timp suficient să-l studiem, cu coada ochiului. Cască de protecție care, cîndva albă, bate acum în că ramiziu. Sub că o orice subă, doar că a boită. Cizme de cauciuc ce par făcute, afirmație valabilă pentru toți oamenii șantierului, de altfel, noroi. Ochi vii, adînc sădiți sub sprîncene. Mîini nelinîștite, goale, e frig, dar nu e timp pentru mănuși, căutînd parcă un obiect de negăsit. Termină ce avea de rezolvat și ne asigură că [illegible] ocamdată [illegible] aprovizionare bună și școli pentru copii. Doar mezinul Anghel nu pare să fie împăcat cu toate, regretînd faptul că foștii și actualii săi tovarăși de muncă, aflîțuri de care a locuit, la Vîlcea, pe acești șcară, stau la Giurgiu pe altă străduță, ș[illegible]ea, ce-l obligă să străbată cîteva sute de metri, spre [illegible] ra, de o discuție și de [illegible] semnat și ce înseamnă industria pentru cîndva amorțitul port de la Dunăre, urbe tînără pare rădăcină în virful picioarelor, [illegible] sau între două trenuri, spre a afla ce se mai întîmplă cu fiii săi risipiți prin țară, ne demonstrează inginerul Ion Moldoveanu, prin intermediul propriei [illegible] afli. Absolvent de elită al Liceului „Mateescu” din Giurgiu, școală cu ample și bogate tradiții, el n-a găsit în orașul natal, după terminarea facultății, un loc de muncă pe măsura pregătirii și a aspirațiilor sale. A lucrat departe de amintiri și de rude, prin Bihor, prin Banat, la Sasca Montană, prin Bărăgan, la Gura Ialomiței, pentru ca, la deschiderea șantierului chimic pe fosta bălță a Ramadanului, să nu pregete nici o clipă să revină acasă. Deși tînăr, abia a împlinit 35 de ani, Ion Moldoveanu a primit însărcinări importante, de care putem afirma, judecînd după stadiul lucrărilor, că inginerul șef cu investițiile se achită la timp, nelăsînd loc de reproșuri.

Ceața s-a mai ridicat. Traversăm rambleul, aruncăm o privire fugară șantierului naval pe care-l așteaptă, după spusele lui Dumitru Popescu, importante [illegible] în folosință, la București, a Fabricii de peroxizi organici — despre care zice, numai pe jumătate în glumă, că sînt mai periculoși ca dinamita. Acum, cînd se pregătește să-și serbeze semicentenarul, dă semne de oboseală. Are nevoie de dezvoltări și modernizări, între care un [illegible] pentru ridicarea navelor la reparat, mai facem o haltă în fața acelei bariere și intrăm sub acoperișul imens [illegible] toarei hale a întreprinderii de construcții de mașini, dată parțial în folosință, cu o lună înainte de termen. Oameni și mașini lucrează cu toate motoarele în plin. Dirigintele de șantier Dan Ștefănescu, aceeași subă, aceleași cizme noroioase, numai că bască în locul căștii de protecție, se agită pentru o porțiune de gard, „numai 10 metri”, ce trebuie temporar dizlocat, spre a face pirtie unei armade de buldozere. Maistrul la montaj, Budea Nețoiu, sturgiuveanu get-beget, cum îi place să se recomande, deși comuna Răzmirești, în care s-a născut, e la vreo 30 de kilometri de oraș, are probleme cu fixarea unor mașini de alezat. Pentru fincastrarea șurubarilor, se sparge la ciocan și la spiț. Surprins de lumina bîtuie... mașinărie apropape inutilă în condiții în care hala, construită după tehnologii moderne, are o sumedenie de luminatoare în plafon. Netejoru se ridică și găsește timp să ne explice, răbdător cu neînțelegerea noastră, că ce face acum e floare la ureche față de centrarea batiurilor la caruselul de 2 500, cel mai complex utilaj cu care i-a fost dat să se confrunte în cei 20 de ani pe care-i are în cîmpul muncii, la numai 37 de viață. Strung l cel mare, zice, ne-a scos peri albi, dar nu m-am lăsat pînă nu l-am biruit, l-am a[illegible] la locul lui și merge ca crasul, numai că [illegible] ba astă [illegible] făcut-o singur, ci alături de o mulțime de oameni minunați, ca Ion Crăciun, Tudor Leuțu, Petre Căpățînă, Sandu Moise și alții. Uneori, continuă, [illegible] noastră de muncă a avut 18 ore [illegible] meni nu s-a plins ci toți s-[illegible] face treabă bună și încheia [illegible]

Întreprindere tînără, I.C.M.U.G. are firește, personal tînăr, căci și aici, ca în alte bastioane ale industriei noastre socialiste, valoarea nu așteaptă numărul anilor. Așa se face că două din funcțiile de mare răspundere ale unității, cea de inginer șef și cea de mecanic șef, au fost încredințate lui Lucian Iliescu și, respectiv, Nicolae Mărculescu, localnici a căror vîrstă e de numai 32 de ani. Heinrich Fleck ar putea să le fie tată celor amintiți mai sus, căci șeful de lot, de fel din Anina, devenea dulgher la data la care Iliescu sau Mărculescu abia se născeau ! Se zice despre comunistul Heinrich Fleck că e, grație experienței și destoiniciei sale, unul din piloniî de bază ai întreprinderii, vorba aceasta, auzită de noi în mai multe rînduri, fiind în strînsă legătură cu faptul că omul în discuție s-a ocupat chiar de fixarea pilonilor halei. Cum a făcut-o, ne spune chiar el, insistînd asupra soluțiilor care au fost căutate și găsite pe linia randamentului și a economisirii de materie primă. Piloții clasici, de beton armat, au fost înlocuiți cu piloni de forare, capabili să preia o parte din sarcină și pe verticală, nu numai pe vl.i. S-a fo[illegible] pînă la 18 metri adîncime. Pentru a betonele, altă operație, să fie turnate pe orice vreme, s-a instalat o centrală termică prevăzută, de la care s-au tras conducte de aburi pînă la fiecare fundație. Astfel cîndu-l pe maistrul Fleck, „s-a turnat și la minus 12 grade, fără mănuși și fără întrerupere”. Înainte de a pune punct discuției noastre, să ne fie permis să spunem, o clipă în plus, asupra vieții lui Heinrich Fleck, lucrător în cadrul Trustului de construcții industriale și agrozootehnice București, îngăduință pe care o solicităm în numele frumuseții și a unei gînduri mișcătoare. Deși în bulcinul său de identitate nu-l trecut decît un domiciliu, actul e plin de vize de flotant, căci omul a muncit, pe rînd, la București, la Snagov, la Pitești, la Brăila, la Buzău, la Săinești, la Păulești, la Focșani, la Medgidia, la Cernavoză, la Oltenița, din nou la București, la Valea Roșie, la Bănească și, de la inaugurarea acestei platforme, la Giurgiu, de unde, cum zice, speră să lasă la pensie. Pe unde a fost, prin ce a descurcat, în sensul că, de fiecare dată, a dus la îndeplinire tot ce i s-a cerut, [illegible] d și cîte ceva în plus. Viața omului e, în concepția acestui bărbat, specialist în fapte înainte de a fi specialist în vorbe, o bătălie neîntreruptă din care nu poți ieși învingător decît dacă înțelegi să pui, fără fasoane și fără regrete, umărul la greu. Heinrich Fleck așa a procedat mereu și nu se înșeală cînd susține, fără cuvinte meșteșugite, că n-a avut parte decît de satisfacții. Una dintre cele mai recente fiind, cum glumește, aparatul de radio pe care, împreună cu colegii cu care împarte un apartament în blocul C 9, l-a primit din partea sindicatului. Judecînd după mile de kilometri călcați cu pasul, ai putea crede că șeful de lot a obosit. Dar lucrurile nu stau așa. Cînd voi ieși la pensie, îl auzim, voi lua trenul ca să văd țara, locurile și oamenii ei, cu care mă mîndresc.

Spre seară, trecem înapoi podul peste canalul Plantelor sau cum s-o fi numind. Orele de lucru s-au terminat, dar constructorii au rămas pe meterezele, conștienți că prin străduința lor schimbă destinul unui oraș, trezit la viață de înțelepta politică a partidului și statului de repartizare judicioasă și omogenă a forțelor de producție pe întreg teritoriu, de industria modernă. Destinul Giurgiului socialist, destinul țării și, implicit, destinul fiecăruia dintre ei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

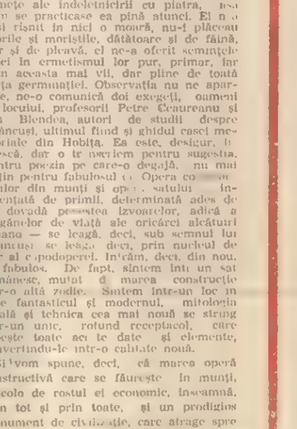

Maistrul Simion Pîgui are liceul, are școala de maiștri, are și diplomă de la Academia „Ștefan Gheorghiu”.

Oameni minunați schimbă destinul unui oraș, muncind fără mănuși și fără întrerupere

Dincolo de sticla și betonul care o aleătuiesc, uzina de produse clorosodice din Giurgiu înseamnă muncă, seriozitate, abnegație, pricepere.

Venind dinspre București, traversăm orașul spre sud. Îl lăsăm în spate și, îndreptîndu-ne spre Dunăre, dăm să trecem podul care leagă Giurgiul de platforma [illegible] industrială. Nu știu, ca unul care am copilărit pe-aici, ca podul să aibă vreun nume, după cum știu că apa peste care e el inițiu... are mai multe. După unii, e canalul Sfîntu Gheorghe. După alții, e canalul Plantelor. Acum aud că s-ar chema, mai nou, canalul Kama, dar oamenii nu pot explica de ce și cum. Podul e, oricum, metalic, e construit în stradivarădă, culoratîi, ca să apelez din nou la memorie, lui Sadoveanu. Ne angajăm pe el, dar o barieră coboară în fața noastră, oferindu-i inginerului Dumitru Popescu, secretar al Comitetului municipal de partid, răgazul necesar pentru cîteva lămuriri. Ceea ce vedeți la stînga, îl auzim, încercînd să distingem prin ceața dimineții, e întreprinderea de construcții de mașini și utilaje tehnologice grele. În dreapta, continuă, se înalță uzina de produse clorosodice și derivați clo... [illegible] și al unui vast [illegible]

La mașini, prima capacitate a fost dată în folosință la 1 decembrie, cu 30 de zile în devans, iar la clorosodice, unde termenul de punere în funcțiune este de 30 iunie 1979, atelierul mecanic a început să lucreze cu aproape o jumătate de an mai devreme.

Bariera rămîne pe poziție. În timp ce, în fața și în urma noastră, șoferii feluritelor mașini, care mai mari, care mai mici, par să-și fi pierdut răbdarea, claxonînd și ambalînd motoarele, aflăm că noua platformă industrială a orașului, numită Giurgiu sud, devenită realitate în urma uneiq din rodnicele vizite de lucru ale secretarului general al partidului în bătrînul port dunărean, schimbă din temelii destinul așezării, transformînd-o într-o redutabilă cetate a industriei socialiste. Onorat, dar și obligat, de investiții uriașe, la care altădată orașul unei fabrici de zahăr și al unui șantier naval de mărunte reparații nici n-ar fi îndrăznit să viseze, complexat de cei numai 64 de kilometri de parcurs pînă la București, dar pe care azi le dirijează și le fructifică harnic și ambițios, Giurgiul trăiește în prezent ceasul unor transformări fără precedent. Pentru a lucra [illegible] noua platformă, ca și pe cele ce urmează să fie în curînd inaugurate, au sosit la fața locului cîteva mii de oameni. Ospitalier prin fire și prin tradiție, Giurgiul s-a străduit să-i întîmpine cum se cuvine, ginduindu-se mai puțin la flori și mai mult, ne atrage atenția inginerul [illegible] condiții civilizate, [illegible] nare, de învățătură. Astfel, s-au dat în folosință. În cursul acestui an, 600 de apartamente, fosta aglomerare de case pitice și insalubre de pe strada Cînac transformîndu-se într-un cartier mindru cu apartamente urcate pînă la etajul 10. Pe platformă s-a deschis o cantină, a construcțiilor, capabilă să asigure 1 500 de mese pe zi, 6 cămine de nefamiliști și-au deschis porțile, iar alte 4 sînt în curs de execuție. Rețeaua comercială a orașului a fost îmbogățită. În 1978, cu mai multe unități alimentare etc., etc.

Se ridică bariera și pătrundem în platformă. Atmosferă tipică de șantier. Mașini, de toate puterile, se duc și vin. Zgomot. Macarale ce-și plimbă giturile de lebede după traiectorii precise. [illegible] mai cară încă pămînt, deși întreaga zonă pînă nu demult o știroafă și un [illegible] ștrăjuite de sălcii și de oi, a fost ridicată de la cota 16 la cota 22, prin aducere a milioane de metri cubi de pământ, ex... din cariere. O muncă ce nu se mai vede dar care, cu siguranță, a fost titanică. Se desfințează și se deschid drumuri. La I.C.M.U.G., pe stînga șoselei ce duce la șantierul naval, hala, cu o deschidere de 30 de metri, e gata, iar montajul utilajelor se apropie de sfîrșit. Nu va mai trece multă apă pe Dunăre, auzim o voce, și Giurgiul va produce, pentru prima dată în istorie, instalații de foraj de mică și medie adîncime. Vizavi, peste banda de asfalt, pe locul pe care, copii fiind, băteam mingea printre scaieți și gropi de obuze, se înalță uzina de produse clorosodice. Ea ocupă, deocamdată, 44 de hectare, iar coșul de fum pentru sodă, ridicat la 60 de metri, domină împrejurimile. Terminat în timp record, el reprezintă cea mai înaltă construcție a orașului, înlocuind [illegible] în funcție vechiul turn al [illegible] centru, împovărat de istorie. S... Slorosodice, cum prescurtează localnicii noul obiectiv, e un du-te-vino continuu de mașini de mare tonaj. Șerpuiesc conducte de apă. Operatori chimiști, instalați la pupitrele lor, alături de zidari și șamotori, fiecare cu treaba și cu siguranța sa. Cum spuneam, atelierul mecanic a fost pus în funcțiune, el produce și cîtă să mîntuiască, pentru a ușura sarcinile constructorului.

Făcînd cel dintîi popas în chimie, îl căutăm pe director. Nu-i și nu-i. Apar la cele din urmă și, avînd de încheiat o discuție, ne rămîne timp suficient să-l studiem, cu coada ochiului. Cască de protecție care, cîndva albă, bate acum în că ramiziu. Sub că o orice subă, doar că a boită. Cizme de cauciuc ce par făcute, afirmație valabilă pentru toți oamenii șantierului, de altfel, noroi. Ochi vii, adînc sădiți sub sprîncene. Mîini nelinîștite, goale, e frig, dar nu e timp pentru mănuși, căutînd parcă un obiect de negăsit. Termină ce avea de rezolvat și ne asigură că [illegible] ocamdată [illegible] aprovizionare bună și școli pentru copii. Doar mezinul Anghel nu pare să fie împăcat cu toate, regretînd faptul că foștii și actualii săi tovarăși de muncă, aflîțuri de care a locuit, la Vîlcea, pe acești șcară, stau la Giurgiu pe altă străduță, ș[illegible]ea, ce-l obligă să străbată cîteva sute de metri, spre [illegible] ra, de o discuție și de [illegible] semnat și ce înseamnă industria pentru cîndva amorțitul port de la Dunăre, urbe tînără pare rădăcină în virful picioarelor, [illegible] sau între două trenuri, spre a afla ce se mai întîmplă cu fiii săi risipiți prin țară, ne demonstrează inginerul Ion Moldoveanu, prin intermediul propriei [illegible] afli. Absolvent de elită al Liceului „Mateescu” din Giurgiu, școală cu ample și bogate tradiții, el n-a găsit în orașul natal, după terminarea facultății, un loc de muncă pe măsura pregătirii și a aspirațiilor sale. A lucrat departe de amintiri și de rude, prin Bihor, prin Banat, la Sasca Montană, prin Bărăgan, la Gura Ialomiței, pentru ca, la deschiderea șantierului chimic pe fosta bălță a Ramadanului, să nu pregete nici o clipă să revină acasă. Deși tînăr, abia a împlinit 35 de ani, Ion Moldoveanu a primit însărcinări importante, de care putem afirma, judecînd după stadiul lucrărilor, că inginerul șef cu investițiile se achită la timp, nelăsînd loc de reproșuri.

Ceața s-a mai ridicat. Traversăm rambleul, aruncăm o privire fugară șantierului naval pe care-l așteaptă, după spusele lui Dumitru Popescu, importante [illegible] în folosință, la București, a Fabricii de peroxizi organici — despre care zice, numai pe jumătate în glumă, că sînt mai periculoși ca dinamita. Acum, cînd se pregătește să-și serbeze semicentenarul, dă semne de oboseală. Are nevoie de dezvoltări și modernizări, între care un [illegible] pentru ridicarea navelor la reparat, mai facem o haltă în fața acelei bariere și intrăm sub acoperișul imens [illegible] toarei hale a întreprinderii de construcții de mașini, dată parțial în folosință, cu o lună înainte de termen. Oameni și mașini lucrează cu toate motoarele în plin. Dirigintele de șantier Dan Ștefănescu, aceeași subă, aceleași cizme noroioase, numai că bască în locul căștii de protecție, se agită pentru o porțiune de gard, „numai 10 metri”, ce trebuie temporar dizlocat, spre a face pirtie unei armade de buldozere. Maistrul la montaj, Budea Nețoiu, sturgiuveanu get-beget, cum îi place să se recomande, deși comuna Răzmirești, în care s-a născut, e la vreo 30 de kilometri de oraș, are probleme cu fixarea unor mașini de alezat. Pentru fincastrarea șurubarilor, se sparge la ciocan și la spiț. Surprins de lumina bîtuie... mașinărie apropape inutilă în condiții în care hala, construită după tehnologii moderne, are o sumedenie de luminatoare în plafon. Netejoru se ridică și găsește timp să ne explice, răbdător cu neînțelegerea noastră, că ce face acum e floare la ureche față de centrarea batiurilor la caruselul de 2 500, cel mai complex utilaj cu care i-a fost dat să se confrunte în cei 20 de ani pe care-i are în cîmpul muncii, la numai 37 de viață. Strung l cel mare, zice, ne-a scos peri albi, dar nu l-am lăsat pînă nu l-am biruit, l-am a[illegible] la locul lui și merge ca crasul, numai că [illegible] ba astă [illegible] făcut-o singur, ci alături de o mulțime de oameni minunați, ca Ion Crăciun, Tudor Leuțu, Petre Căpățînă, Sandu Moise și alții. Uneori, continuă, [illegible] noastră de muncă a avut 18 ore [illegible] meni nu s-a plins ci toți s-[illegible] face treabă bună și încheia [illegible]

Întreprindere tînără, I.C.M.U.G. are firește, personal tînăr, căci și aici, ca în alte bastioane ale industriei noastre socialiste, valoarea nu așteaptă numărul anilor. Așa se face că două din funcțiile de mare răspundere ale unității, cea de inginer șef și cea de mecanic șef, au fost încredințate lui Lucian Iliescu și, respectiv, Nicolae Mărculescu, localnici a căror vîrstă e de numai 32 de ani. Heinrich Fleck ar putea să le fie tată celor amintiți mai sus, căci șeful de lot, de fel din Anina, devenea dulgher la data la care Iliescu sau Mărculescu abia se născeau ! Se zice despre comunistul Heinrich Fleck că e, grație experienței și destoiniciei sale, unul din piloniî de bază ai întreprinderii, vorba aceasta, auzită de noi în mai multe rînduri, fiind în strînsă legătură cu faptul că omul în discuție s-a ocupat chiar de fixarea piloniilor halei. Cum a făcut-o, ne spune chiar el, insistînd asupra soluțiilor care au fost căutate și găsite pe linia randamentului și a economisirii de materie primă. Piloniî clasici, de beton armat, au fost înlocuiți cu piloni de forare, capabili să preia o parte din sarcină și pe verticală, nu numai pe vl.i. S-a fo[illegible] pînă la 18 metri adîncime. Pentru a betonele, altă operație, să fie turnate pe orice vreme, s-a instalat o centrală termică prevăzută, de la care s-au tras conducte de aburi pînă la fiecare fundație. Astfel cîndu-l pe maistrul Fleck, „s-a turnat și la minus 12 grade, fără mănuși și fără întrerupere”. Înainte de a pune punct discuției noastre, să ne fie permis să spunem, o clipă în plus, asupra vieții lui Heinrich Fleck, lucrător în cadrul Trustului de construcții industriale și agrozootehnice București, îngăduință pe care o solicităm în numele frumuseții și a unei gînduri mișcătoare. Deși în bulcinul său de identitate nu-l trecut decît un domiciliu, actul e plin de vize de flotant, căci omul a muncit, pe rînd, la București, la Snagov, la Pitești, la Brăila, la Buzău, la Săinești, la Păulești, la Focșani, la Medgidia, la Cernavoză, la Oltenița, din nou la București, la Valea Roșie, la Bănească și, de la inaugurarea acestei platforme, la Giurgiu, de unde, cum zice, speră să lasă la pensie. Pe unde a fost, prin ce a descurcat, în sensul că, de fiecare dată, a dus la îndeplinire tot ce i s-a cerut, [illegible] d și cîte ceva în plus. Viața omului e, în concepția acestui bărbat, specialist în fapte înainte de a fi specialist în vorbe, o bătălie neîntreruptă din care nu poți ieși învingător decît dacă înțelegi să pui, fără fasoane și fără regrete, umărul la greu. Heinrich Fleck așa a procedat mereu și nu se înșeală cînd susține, fără cuvinte meșteșugite, că n-a avut parte decît de satisfacții. Una dintre cele mai recente fiind, cum glumește, aparatul de radio pe care, împreună cu colegii cu care împarte un apartament în blocul C 9, l-a primit din partea sindicatului. Judecînd după mile de kilometri călcați cu pasul, ai putea crede că șeful de lot a obosit. Dar lucrurile nu stau așa. Cînd voi ieși la pensie, îl auzim, voi lua trenul ca să văd țara, locurile și oamenii ei, cu care mă mîndresc.

Spre seară, trecem înapoi podul peste canalul Plantelor sau cum s-o fi numind. Orele de lucru s-au terminat, dar constructorii au rămas pe meterezele, conștienți că prin străduința lor schimbă destinul unui oraș, trezit la viață de înțelepta politică a partidului și statului de repartizare judicioasă și omogenă a forțelor de producție pe întreg teritoriu, de industria modernă. Destinul Giurgiului socialist, destinul țării și, implicit, destinul fiecăruia dintre ei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Heinrich Fleck sau un comunist care a învățat geografia lucrînd peste tot în țară, pe unde munca l-a chemat să pună umărul la greu.

Fotografiile din aceste pagini au fost realizate de ION PREDOȘANU ■

PERMISUL DE CONDUCERE

Nu am crezut nici o clipă că într-o bună zi voi scrie despre lucrătorii din serviciul de circulație. Ce m-a îndemnat ? Aproape zilnic ziarele consemnează în paginile lor „accidente rutiere". Nu e vorba de niște simple ciocniri care au ca rezultat deteriorarea autoturismelor, ci de vieți omenești. Multe vieți omenești ce păgubesc sentimental niște familii și colectivele de muncă, acele colective care au în permanență nevoie de brațe harnice.

Această stare de lucruri mi-a trezit curiozitatea de a cunoaște mai îndeaproape și pe lucrătorii din serviciul de circulație din I.M.B. și pe aspiranții la permisul de conducere.

Deci să o luăm cu începutul. Mă prezint tovarășului colonel **CONSTANTIN GRĂDINARU**. L-am găsit cu foarte mare greutate. Neobosit (cînd pe teren, cînd în sala de examinare, cînd pe traseu, cînd în ședințe, cînd la birou unde rezolvă o mulțime de lucrări, cereri, dosare, unde e asaltat de zeci de telefoane), șeful serviciului de circulație din I.M.B. mă primește cu o liniște de parcă toată ziua n-ar sta decît în birou.

— N-aș vrea să vă supăr prea mult...

— Nu mă supără în general nimeni, îmi răspunde binevoitor.

Gheața s-a spart. Încurajat de primirea înțelegătoare, îi adresez întrebările.

— Ce puteți să-mi spuneți în legătură cu examenul de șoferi amatori ?

— Vă referiți la examenul în sine sau la obținerea permisului de conducere ?

— Mă refer la examenul teoretic și practic.

— Și unul și altul are importanța lui. Cel teoretic cere candidaților cunoașterea tuturor semnelor de circulație și a Decretului 328/1966 privind circulația pe drumurile publice, fiindcă numai printr-o cunoaștere temeinică pot fi evitate o mulțime de accidente. Examenul practic, adică proba de îndeminare, s-a simplificat în favoarea conducerii propriu-zise pe trasee aglomerate pe care se vor deplasa viitorii șoferi. De o mare importanță este testarea psihologică, care nu de puține ori barează calea spre volan a acelora ce nu îndeplinesc cuantumul de aptitudini necesare conducerii în siguranță a unei mașini pe drumurile publice. Asta nu mă împiedică să constat cu satisfacție că avem în București foarte mulți șoferi amatori bine pregătiți. Unii dintre ei fac parte din activul voluntar al miliției și ne sînt de un real folos.

— Ce credeți despre pregătirea candidaților pentru a deveni șoferi amatori ?

— În general, candidații se pregătesc bine, iar în mod deosebit aceia ce urmează cursuri organizate, ca, spre exemplu, școala de șoferi amatori București. Ceilalți care plătesc taxa se pregătesc și ei, însă posibilitățile sînt limitate neavînd aceleași condiții ca la un curs organizat.

— Totuși, care sînt cauzele care favorizează respingerea lor într-un procent ridicat ?

— În prezent se pune un accent puternic la proba de traseu, care de fapt este și cea mai importantă deoarece candidatul după ce a fost admis la examen în general, traficul îl selecționează în mod deosebit.

— Să admitem că unii dintre ei scapă din filtrul miliției. Ciți dintre ei fac accidente? Zece la sută ? Douăzeci la sută ? Sau chiar mai mult ?

— De obicei, acei puțini care scapă din filtrul miliției, din păcate nu scapă din filtrul vieții. În general procentul celor ce comit accidente, mă refer la începătorii care au o vechime de sub un an de la data obținerii permisului de conducere, este mai ridicat.

Aș fi vrut să-i mai pun cîteva întrebări dar îi surprind privirea cercetînd discret ceasul. Solicit permisiunea de a cerceta mai îndeaproape acest mecanism al examenelor. Tovarășul colonel Constantin Grădinaru își dă toată adeziunea, ba chiar se arată interesat de constatările pe care le voi face.

Ora șapte dimineața. Cer de plumb. Burnițează ușor. Frigul mă strînge în spate. În fața clădirii serviciului circulației, pe trotuar și în mijlocul străzii roiește o mulțime de oameni. Sînt aspiranții mult visatelor permise de conducere. Cei ce dau examen în ziua respectivă sînt rugați să intre în sala de examinare. Mă strecor odată cu permisiunea maiorului Oprea Botea, șeful compartimentului de calificare. Este, cum s-ar spune, etapa a doua, prima fiind certificatul medical care atestă dacă cel ce dorește să devină conducător auto este apt pentru așa ceva. A doua etapă se compune dintr-o testare psihologică, examen care certifică atenția distributivă, reflexele, gradul de emotivitate ale candidatului. Cercetez cu atenție fețele examinaților. Unele preocupate, crispate, congestionate. Altele calme, destinse. Se distribuie foile de testare. Șoaptele au încetat. Pe catedră e instalat un aparat pentru testarea coordonării și dissocierii motrice manuale. Maiorul Botea îmi explică mecanismul aparatului la care sînt puși să probeze acei candidați care au obținut nota cinci la testarea psihologică. E o ultimă verificare în cazul cînd mai există dubii asupra posibilităților psihice ale elevului.

Cei ce au izbutit să promoveze acest examen sînt din cale afară de veseli. Se felicită între ei, se încurajează... „Dacă ai luat testul psihologic, poți spune că trei sfîrțuri din examen îl ai în buzunar", spune unul unei tinere care tremură ca varga. Altul fumează țigară după țigară. Unii se plimbă pe lungimea holului meditativi.

Jos, la intrare, ofițerul de serviciu de-abia poate ține piept puhoiului de oameni care îl asaltează cu întrebările. Cui să răspundă mai întîi ? Sînt zeci de inși care îl înconjoară. Fiecare vrea ceva. Toți vorbesc în același timp, se agită, se încrîncesc.

Mă întreb cum pot lucra în vacarmul acesta. Încerc să mă apropii de maiorul Botea care a ieșit în hol. Imposibil. Este înconjurat și hărțuit de întrebările precipitate ale oamenilor. Răspunde politicos și liniștit. Ce fel de nervi o avea ? Multe din întrebări cad sub pecetea neseriozității. Mai sînt cîte unii care se învîrtesc pe-acolo ca să se afle și ei în treabă. „Dacă am căzut la examen cînd mai pot da a doua oară ?" întreabă unul mic de statură, cu piete de femeie văduvă. „Vi s-a comunicat rezultatul examenului ?" îl chestionează maiorul Botea. „Nu, dar în cazul..." Întrebarea rămîne fără răspuns.

CONDUC FĂRĂ PERMIS DE CÎND MI-AM LUAT MAȘINĂ !

Se laudă unul înalt și blond, într-un grup. Cineva îl întreabă dacă nu se teme. „Eu ? De ce să mă tem ?" „Pentru că, îi răspunde un altul, condusul fără permis constituie infracțiune". „Ei, taci ! Nu mai spune !" îl ia blondul peste picior. Ascultam cu ce seninătate inconștiență omul se pregătea să devină ucigașul propriei sale persoane sau al altcuiva care n-ar fi avut altă vină decît pe aceea de a-i ieși în cale. „Eu, dacă aș fi mai mare, spune un altul, aș interzice cu desăvîrșire cumpărarea de autoturisme fără a avea în prealabil permisul de conducere". „Noroc că nu ești mare, șefule !" își bate joc blondul.

— Ce faci dacă întîlnești un echipaj al miliției ? întreb eu pe cel ce se laudă că conduce fără permis.

— Trag pe dreapta, tataie, și mă fac că mesteresc ceva la motor pînă îi văd plecați. Scapi dacă îți umblă mintea, mă asigură el.

Revin a doua zi la orele șapte dimineața. Examenul teoretic. Aceeași atmosferă gălăgioasă, obositoare. Intru în sală. Mă așez în ultima bancă. De acolo pot vedea foarte bine. Locotenentul major Vasile Terteliu, un tînăr înalt și simpatic, împarte foile anexe și chestionarele cu întrebări. Promovează toți aceia care au reușit să întrunească cel puțin patruzeci de puncte. Mi se pune și mie o anexă și un chestionar dinainte. Un candidat se ridică și cere locotenentului major Terteliu un pix. Pe al său l-a uitat acasă. Unul din fața mea intenționează să paseze anexa și chestionarul său vecinului de bancă. E un bărbat între două vîrste. Mai rău ca la școală, cînd eram puști și copiam convins că l-am „dus" pe profesor ! Ofițerii circulă printre bănci. O tînără aprinsă la față de emoție îl întreabă pe maiorul Botea cum să răspundă la o întrebare. „Cît mai bine", îi răspunde laconic șeful compartimentului de calificare. Candidații se frămîntă, se sucesc, mușcă pixul, privesc în tavan de parcă acolo s-ar zări toate semnele de circulație cu răspunsuri cu tot. Un subofițer mă vede stînd cu brațele încrucișate. Mă întreabă dacă am terminat. Îi predau lucrarea. Îmi atrage atenția că nu am completat unele rubrici. Ridic din umeri. Subofițerul mă privește mirat. De la catedră, vocea maiorului : „Toți aceia care au terminat se vor prezenta la autogara Filaret unde vor aștepta comisiile. Cei care au mai dat examen o dată sînt rugați să aștepte rezultatele în holul parterului..." Candidații ies în stradă. Sînt cu mașinile și instructorii lor. Sus în sală se controlează lucrările. Puțini întrunesc numărul de puncte. Mă uit la cîteva lucrări. Parcă sînt de pe altă lume ! „Aceștia au venit la un noroc", remarcă unul din ofițeri. Se vede de la o poștă că n-au pus mîna pe carte.

Găsesc o mașină și mă îndrept spre autogara Filaret. Autoturismele așteaptă în semicerc.

PRINȚ ȘI CERȘETOR

Un băiețandru cu o figură de șmecher se înfoaie în pene. În jurul lui vreo cinci-șase gură-cască. „A luat bibicu testul ? L-a luat ! La examen am întrunit maximum de puncte ? Le-am întrunit ! Poligonul ? Asta e un fleac ! Are bibicu reflexe. Slalomul ? Tac, tac, îl fac cu ochii închiși ! Gararea o fac din două mișcări. De parcare nici nu-mi pasă !"... „Și cu traseul ?..." îndrăznește unul să întrebe. „Traseul ? Îl mănînc cu fulgi cu tot ! Acord prioritate... Cedez trecerea... Mă asigur... Ce mai la deal, la vale ! Sînt prinț, fraților !"

Îl privesc cu atenție. E bine îmbrăcat. Costum bej, cizmulițe moi ca mănușa, șepcuță cu un mic clenci în creștet...

L-am văzut pe „prinț" la proba de îndeminare. Examinatorul îi face semn să intre în poligon. „Bibicu" ne face cu ochiul. „Să înjur, mă, ca să te deconectezi", îl povățuiește unul cam tot de teapa lui. La slalom atinge al doilea jalon. O ia de la capăt. Iese precum cîinele din spă. La garare lovește plasa. Repetare. Maiorul Botea se întoarce pentru a răspunde unui oarecare. Pentru a doua oară „prințul" lovește plasa. E convins că nu l-a văzut „cerberul examinator". Dar maiorul Botea parcă are ochi în ceafă. A treia greșeală. „Trageți pe dreapta, vă rog, veniți cu buletinul". „Bibicu" nu mai e „prinț". Se vaită, se jură că știe, se trage de păr, oftează... „M-ați nenorocit pe toată viața !" Maiorul Botea zîmbește. Cîți nu i-au spus aceleași cuvinte ! „Prințul" începe să cerșească. Penibil ! Pleacă cu coada între picioare...

— Tovarășe maior, ce vor acești indivizi care vin și vă întreabă în timpul examinării cîte ceva fără nici o noimă ?...

— Nu e fără noimă, îmi răspunde zîmbind examinatorul. Sînt indivizi care profită de credulitatea unora dintre candidați, se fac că îl cunosc pe examinator, se apropie de el, întreabă cîte ceva, apoi se întorc la candidatul cu pricina spunîndu-i că totul s-a aranjat, după care îi iau o atenție în lei. Uneori îi prindem, alteori se strecoară cînd se simt urmăriți și dispar.

Autoturismele care au absolvit proba de îndeminare sînt gata pentru ultimul examen și cel mai greu: Proba de traseu. Examinează locotenentul major Dică. Toți candidații se tem de acest ofițer. E din cale afară de exigent.

Mă prezint și îl rog să-mi răspundă la cîteva întrebări.

— Tovarășe locotenent major, ce credeți că e mai important în acest examen ? Proba de îndeminare sau traseul ?

— Bineînțeles că proba de traseu este edificatoare pentru determinarea cunoștințelor unui conducător auto.

— Există oameni în care se simte înclinația către acest sport și oameni lipsiți complet de această înclinație. După ce îi deosebiți ? După proba de îndeminare sau după traseu ?

— Traseul își spune și de data asta cuvîntul. Pentru că, după cum reaminteam în întrebarea precedentă, proba de poligon o poate învăța oricine în cîteva ore, cît de lipsit de aptitudini ar fi. Pe cînd proba de traseu unde sîntem puși în situații neprevăzute în orice moment...

— Uneori și tragice...

— Bineînțeles. Fapt pe care mulți conducători auto sau viitori conducători îl ignorează.

Îi mulțumesc lăsîndu-l să continue examinarea. Mă întorc printre candidați. O femeie la volanul unui „Trabant" își așteaptă rîndul la examen. Nu pare deloc tulburată și nici nervoasă.

— Ați mai dat examen ?

— Da.

— Care credeți că a fost cauza eșecului ? Emoția ? Atmosfera ? Sau examinatorul ?

— Din toate cîte puțin.

— Credeți că puteți fi o bună conducătoare auto ?

— Dacă n-aș crede, nu m-aș prezenta la examen.

Mai tîrziu am aflat că femeia cu „Trabantul" a promovat examenul cu bine. Mă apropii de o „Dacia 1 300". E nouă-nouță.

— Ați mai dat acest examen ?

— Da.

— Cauza pentru care ați căzut ?...

— Lipsa de curaj pe traseu și la o intersecție n-am acordat prioritate.

— Cum s-a comportat examinatorul ?

— Amabil, politicos și manierat.

— Nu v-ați familiarizat oarecum cu atmosfera ?

— Cu atmosfera m-am familiarizat oarecum, dar cu traseul...

Rîde ușor. Îi urez noroc și trec pe strada cealaltă, unde plutonierul major Nedea Grigore examinează pe motocicliști. Am fost cu el cu o zi înainte pe traseu. E un bărbat scund, cu o privire bonomă și prietenoasă.

— Cam cîți candidați examinați într-o zi ?

— Aproximativ douăzeci de candidați pentru diferite categorii, începînd de la categoria motorete pînă la categoria E, inclusiv tramvaie și autobuze.

— Cum vă simțiți după o astfel de zi ?

— Ca să fiu sincer, mă simt cam obosit. Mai ales în zilele cînd fac traseul cu motocicletele. Atunci nervii sînt încordați și atenția mărită la maximum. Gîndiți-vă ! O greșeală a candidatului te poate costa viața.

— Am fost cu dv. pe traseu și nu de puține ori candidații erau gata-gata să comită accidentul. Această stare de fapt pune în pericol viața dv. Cum reușiți să vă stăpîniți ?

— Dispun de calmul pe care mi l-a dat experiența. Cînd sîntem ajutați de dubla comandă a mașinilor-școală sîntem ceva mai liniștiți. Dar de multe ori mergem pe mașini fără dublă comandă. Atunci încercăm puternic senzația pericolului. Nu cunoști omul de la volan și nici ce știe.

— Am văzut că acești candidați au diferite profesiuni. Reacționează la fel ?

— În caz de nereușită, cîte unii încearcă să mă influențeze cu titlul sau funcția pe care o dețin.

— Ce senzație încercați față de un candidat care după un timp bun de mers dă semne de oboseală și pierde controlul volanului ?

— Sincer vă spun că îmi pare rău. Chiar foarte rău ! Încerc sentimentul unui regret fiind nevoit să-l amîn...

LĂSAȚI-MĂ SĂ MOR CĂ AM RELAȚII..

Mă pregătesc pentru traseu. Îl rog pe maiorul Botea să mă ia cu dînsul. Mașina n-are dublă comandă. Examinatorul își potrivește oglinda din față. Singura lui apărare. Ieșim prin cîteva străzi în Calea Șerban Vodă. Candidatul dă semne de nervozitate. Mașina zbucnește și se oprește. Pornim. „Accelerați". Vocea examinatorului este inflexibilă. Pentru a mai încălzi atmosfera, maiorul deschide o discuție neutră. Candidatul pare să se mai fi calmat. Cel puțin, asta e impresia mea. Mașina gonește. La o intersecție, candidatul nu acordă prioritate. E gata să intrăm într-un camion de mare tonaj care mergea regulamentar. Omul de la volan se pierde. Simt cum îmi bate inima. O fracțiune de secundă și totul s-ar fi terminat dacă maiorul Botea n-ar fi salvat situația punînd frîna de mînă. Sînt lac de transpirație. Candidatul, la fel. Îi tremură bărbia. Fața palidă a examinatorului s-a colorat puțin. Continuă să vorbească liniștit de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Dar bărbatul de la volan și-a pierdut cumpătul. Intră într-o stație de tramvai fără refugiu, gata să se năpustească peste pietoni. Și de data asta mîna examinatorului salvează situația. Treaba devine periculoasă. Un joc de-a moartea, dacă vreți, dar făcut pe spinarea acestor lucrători din serviciul de circulație !

Omul de la volan înjură fel de fel de scuze. Ba emoția, ba celelalte mașini care circulă cu viteză, ba uniforma de lîngă el care l-a inhibat, spune cine e, invocă anumite situații (citiți : relații). Oprim la Filaret. Cînd coborîm din mașină, maiorul îmi spune zîmbind : «Asta ar veni cam așa : „Lăsați-mă să mor că am relații !"» Ne urcăm în altă mașină. De data asta sînt trei fete care vor să se facă taximetriste. Nu cred ca vreuna din cele trei să fi depășit douăzeci de ani. Pornim. Candidata de la volan ambalează motorul la maximum. Mașina zboară ca propulsată dintr-o rachetă. Îmi fac bilanțul faptelor mele de muritor. Pe lîngă mine aleargă stîlpii și indicatoarele. Prin oglindă întîlnesc privirea examinatorului. E calmă chiar și atunci cînd mașina e gata să intre într-un tramvai. Noroc că are dublă comandă. Oprim și o altă fată la locul celei dintîi. Mașina gonește. Fata nu se asigură. Nu se uită în oglindă. E pentru prima oară cînd văd o femeie că nu-și aruncă ochii în oglindă ! Semaforul e liber. Fata accelerează. Trece de marcajul pentru pietoni. Semaforul indică culoarea galbenă. Fata pune o frînă gata-gata să ne răstoarne. Maiorul Botea le vorbește părintește. Le arată pericolele la care se expun, riscul de fiecare clipă, răspunderea vieții pasagerilor, trasee încîlcite... Una din fete mestecă gumă, impasibilă. „Cîte ore de conducere ați făcut ?" le chestionează examinatorul. „Cincizeci și opt de ore", răspunde una din ele. Maiorul Botea o privește în ochi. Fata lasă capul în jos și tace. Sînt respinse toate trei. Fac haz. Puțin le pasă. Inconștiența e uneori mai puternică.

Ora 16. Frig ai dracului. Pornim cu alți candidați. Se descurcă bine. Sînt obosit din cale afară. Îmi bat tîmplele de parcă am urcat treizeci de etaje. Facem o pauză scurtă. Profit de ocazie și îl descos în continuare pe maiorul Botea.

— Avînd posibilitatea de a sta lîngă dv. în timpul examinării de la poligon, am văzut pe unii candidați nemulțumiți de felul cum au fost examinați. Susțineau sus și tare că n-au greșit cu nimic. Oare eșecul lor nu promovează o mulțime de șoferi clandestini care devin astfel un pericol public, dat fiind că depistarea lor este foarte anevoioasă, dacă nu chiar imposibilă ?

— În procesul de examinare noi sîntem foarte atenți la orice persoană. Sînt zile cînd procentajul celor care nu reușesc este mai ridicat. Depinde de pregătire. Desigur că aprecierile asupra noastră sînt uneori subiective după ce le comunicăm rezultatul final. Am mai spus o dată că examenul nu depinde de noi, ci de modul cum se pregătesc candidații și de munca pe care o depun pînă în ziua examenului.

— Și acum o întrebare oarecum sentimentală : credeți că o singură școală de șoferi amatori satisface numărul cererilor din ce în ce mai numeroase, aceasta, nimic de zis, reflectînd bunăstarea populației ?...

— Cred că o dotare mai corespunzătoare a actualei școli de șoferi amatori ar satisface cererile din municipiul București.

Examenul continuă. Nu mai rezist. Revin în strada Udriște în jurul orei 18. S-a întunecat de-a binelea. La ghișee, puhoi de lume : programări, reclamații, eliberări de permise... Vacarm ! Fiecare solicită ceva de la cei cîțiva din spatele ghișeelor. Îmi fac puțin loc printre solicitanți și îi zăresc. Sînt aceiași de dimineață. Răspund calmi și politicoși. Ce fel de nervi or avea acești oameni ?...

MIHAIL JOLDEA ■

Referitor la articolul intitulat **„DATORIA PORUNCEȘTE FĂRĂ A SILI“**, publicat în revista FLACĂRA nr. 47 a.c., doresc să propun și eu o soluție, și anume **repunerea în funcțiune a tururor microhidrocentralelor construite pe vremuri în diverse orașe sau stațiuni.** Și iată numai două exemple : 1 — microhidrocentrala de la Sinaia : este situată cam vizavi de gara C.F.R. Sinaia ; are baraj, canal de aducțiune și clădirea cea veche, toate existente ; îi trebuie numai generator de curent ; poate aduce economii de mii de KWh/an ; ar putea ilumina o parte din orașul Sinaia. 2 — microhidrocentrala de la Peștera Ialomicioara : are baraj, canal de aducțiune a apei, clădirea pentru aparataj și mi se pare chiar grupul generator de curent care se află la preotii mănăstirii, trebuind a fi numai rebobinat ; ar putea ilumina peștera, complexul mănăstiresc și poate chiar complexul turistic. (Ing. **Aurelian Niculescu,** București)

Din partea Comitetului municipal Rm. Vîlcea al P.C.R. :

„Privind scrisoarea adresată redacției de către **Marin Licu** din municipiul nostru ; din cercetările efectuate a rezultat că cele sesizate sînt reale, luîndu-se următoarele măsuri : **Elena Florescu,** asistentă șefă în cadrul Grădiniței Ostroveni III, a fost pusă în discuția organizației de partid și sancționată cu avertisment. **Ana Nicolaescu,** asistenta care a fost de serviciu în ziua respectivă, a fost sancționată cu retrogradare pe 3 luni. **Adriana Iliescu,** directoarea grădiniței, a fost penalizată cu 10% din retribuție, iar **Ana Moraru,** educatoare, a fost sancționată cu mustrare. S-a discutat cu tovarășele pentru supravegherea cu răspundere pe viitor a copiilor în timpul jocului“.

Mă numesc **Niculae Gavrilescu,** locuiesc în București, Calea 13 Septembrie 85, sectorul 6. Am primit răspunsul dumneavoastră. În urma căruia țin să vă anunț cu bucurie că problema referitoare la pensia mea s-a rezolvat, că prin eforturile depuse de dumneavoastră și de către organele în drept am primit pensia pe cele 5 luni restante. Atît eu cît și familia mea vă mulțumim tuturor, vă dorim sănătate și fericire și „LA MULȚI ANI !“

Sîntem un grup de locatari din Șoseaua Cățelu nr. 31, bloc 6-A, scara 3, sectorul 4. La data de 1 Iunie 1978 s-a defectat liftul de la scara noastră. După aproximativ două săptămîni, de la întreprinderea „Ascensorul“ s-au deplasat doi tovarăși și au constatat că motorul este ars, fapt pentru care acesta a fost dus la reparat și ținut acolo aproximativ o lună de zile, după care a fost adus și tinut încă aproape o săptămînă în revizie tehnică. Pe data de 2 noiembrie a.c. liftul s-a defectat din nou, din nou au venit tovarășii de la „Ascensorul“, au ridicat din nou motorul pentru a fi dus la reparat. Liftul nu funcționează nici în prezent. Ne întrebăm cît timp ne va pune „Ascensorul“ la încercare ? **(Scrisoarea este semnată de 19 familii de locatari.)**

Din partea Consiliului popular al județului Bihor : „Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Marioara Groza** din comuna Pietroasa **(prin care acuza de calomnie pe o anume Florica Toderici — N.R.),** vă comunicăm : **TODERICI FLORICA** funcționează la Consiliul popular al comunei Pietroasa, iar în luna februarie a.c. a fost judecată de către Judecătoria orașului Beiuș și condamnată în baza art. 206 C.P. pentru infracțiunea de calomnie la o amendă penală de 2 000 lei. Pe linie de partid a fost pusă în discuția adunării generale și sancționată cu vot de blam. Totodată, pe linie de

Mă numesc **Ioan Vasile,** am 63 de ani, sînt pensionar și locuiesc în Constanța, strada Frederic Engels nr. 7. Din copilărie, visul meu a fost acela de a călători pe mare ; din păcate nu am reușit la Școala navală datorită faptului că eram puțin miop ; mi-am îndeplinit așadar, cu conștiinciozitate, îndatoririle de contabil. Astăzi însă, după ieșirea la pensie, visul vechi a început să prindă viață. Vasul pe care-l vedeți în fotografie este construit de mine, personal, în timpul a trei ani de trudă ; este un cuter, ambarcație specială de mare, cu vele. Nemulțumindu-mă a fi doar amator, am luat parte și la un examen al Marinei comerciale, acum fiind profesionist cu **brevet de conducător cuter croazieră.** Am obținut și pașaport pentru cîteva țări pe care doresc să le vizitez, dar — și aici ajung la marele meu necaz — m-am lovit de o problemă, și anume : pentru a ieși sau intra în portul Tomis îmi este indispensabil un motoraș diesel pe motorină, de 12, de 15 sau 30 CP, altfel nu se pot executa manevrele care se cer rapide, pentru a nu ți se duce pe ripă toată munculița de ani de zile. Am apelat la diverse întreprinderi mi s-a răspuns însă că un astfel de motoraș nu se poate obține decît prin virament, nu se livrează decît sectorului socialist. Stimată redacție, vă rog să-mi publicați aceste rînduri, credeți-mă că nu a fost simplu să obțin toate formele necesare plecării într-o astfel de călătorie, mi-am aminat plecarea pentru primăvară ; poate că se va găsi cineva care să mă ajute să procur motorul atît de necesar, contra cost, firește, sau să-mi dea o sugestie, un sprijin. Chiar și la vîrsta pe care o am ar fi dureros să nu-mi pot realiza visul de o viață.

Gheorghe Popa, împreună cu **un grup de cetățeni din Călinești, Prahova.)**

Din partea Comitetului municipal Pitești al P.C.R. : „Urmare scrisorii trimise redacției de către **Romeo Iancovici,** om al muncii la Întreprinderea de autoturisme Pitești, care solicită sprijin pentru obținerea transferului în interesul serviciului, vă facem cunoscut că solicitarea sus-numitului a fost rezolvată favorabil, în sensul că tovarășului R.I. i s-a aprobat transferul în interesul serviciului la Șantierul construcții-montaj Turnu Măgurele“.

În plin centrul municipiului Sighetu Marmației, în Piața Libertății — vechi vad comercial — se află două magazine alăturate ale căror firme pot furniza material revistei REBUS. Sînt două firme care strică... firma acestui oraș maramureșean, edilii de aici nu sînt oare de aceeași părere ? **(Nicolae Tokacek).**

Mă numesc **Paul Băiatu** și locuiesc în Giurgiu, strada Comerțului nr. 4, blocul 48, apartamentul 18, scara B. M-am mutat în această nouă și frumoasă locuință în vara acestui an și toate ar fi fost bune dacă n-am avea un foarte mare necaz : la parterul blocului există o unitate a I.C.S.M. Giurgiu care dispune de 7 vitrine frigorifice și 3 agregate mari alc căror motoare produc un zgomot absolut infernal. Am făcut reclamații peste reclamații, tovarășii din conducerea I.C.S.M. Giurgiu au probabil un somn liniștit, nu s-a rezolvat nimic. În schimb noi nu putem beneficia de dreptul nostru la odihnă, drept care derivă din însăși destinația apartamentului. Copiii nostri au ajuns nervoși și întreabă mereu ce se petrece sub ei, ce le putem spune, cînd noi înșine, părinții, după nopțile nedormite abia ne mai putem tîri la lucru ? Plafonul magazinului nu are izolaj antifonic, drept pentru care solicităm mutarea acestor agregate în magazinul de peste drum și luarea unor măsuri care să ducă la asigurarea unor condiții omenești de trai.

Din partea Consiliului popular al municipiului București : „În legătură cu articolul **„CLIENTUL NOSTRU... VICTIMA NOASTRĂ“** din FLACĂRA nr. 38/1978, în care sînt semnalate abaterile unor lucrători din întreprinderile de alimentație publică locală din municipiul București (I.A.P.L. Cotroceni, I.A.P.L. Central și I.C.R. nr. 2), vă comunicăm : 1 — I.A.P.L. Cotroceni, de care aparțin unitățile „Braseria Monte Carlo“ din Cismigiu și bufetele de incintă I.T.I.A. și Giulești nr. 43, prin adresa nr. 8 695, ne-a făcut cunoscut că împotriva lucrătorilor vinovați de abaterile grave de la Monte Carlo s-au luat măsuri de desfacere a contractelor de muncă, iar o parte din aceștia sînt reținuți de către organele de miliție pentru cercetări penale ; gestionarul bufetului I.T.I.A., **Constantin Mărgărit,** a fost îndepărtat din funcția deținută. 2 — La întreprinderea de cofetării și răcoritoare nr. 2, de care aparțin cofetăria din Pasajul Universității cît și bufetul situat la cinematograful „Lucafărul“, s-au luat măsuri pentru scoaterea din funcție a celor vinovați și prelucrarea abaterilor cu lucrătorii din unitățile operative. 3 — La I.A.P.L. Central, de care aparține unitatea Drumul Sării din Calea 13 Septembrie nr. 292, barmanii **Constantin Stănică** și **Grigore Pistol,** pentru abaterile săvîrșite sînt reținuți de către organele de miliție în vederea cercetărilor penale. Cazul lor a făcut de asemenea obiectul prelucrării cu lucrătorii operativi de către conducerea întreprinderii“.

Din partea UCECOM : „Referindu-ne la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către tovarășul **Francisc Moldovan** din Sighișoara, vă aducem la cunoștință că magnetofonul defect a fost schimbat, cu actul 3 775/1978. Menționăm că șeful atelierului de reparații din cadrul Cooperativei „Prestarea“ din Sighișoara a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu 10 la sută pentru rezolvarea necorespunzătoare a cazului respectiv“.

La trecerea de pietoni din dreptul stației I.P.M.A.-Otopeni, cei peste 200 de oameni ai muncii din institutul nostru sînt nevoiți să devină adevărați cascadori, fac semne disperate cu mîinile, cu gențile, cu ce au în mînă pentru a traversa, se creează situații penibile și se aduc injurii reciproce între ei și „furioșii“ volanelor care sfidează grupurile de oameni angajați în trecerea drumului. Avem rugămintea ca la această trecere de pietoni **să se monteze de urgență** un semafor electric, înainte de a se produce vreun accident mortal. Înainte de a se repeta cazuri tragice, așa cum erau ele să se întîmple, printre alții, cu semnatarii acestei scrisori. **(Elena Sisianu, ing. Ștefan Răchiteanu** și **Florica Mantu,** de la Institutul de proiectări mecanizare agricultură — I.P.M.A.-Otopeni, Șoseaua București-Ploiești, km 15, sectorul 1.)

Din partea Comitetului județean Ialomița al P.C.R. : „Urmare scrisorii adresate revistei de către **Iulia Vlădescu** din comuna Lehliu Gară, prin care solicita să nu i se exproprieze locuința : prin elaborarea de către Centrul județean de proiectare a proiectului 152, apartamente cu spații comerciale la parter în comuna Lehliu Gară, locuința numitei I.V. era propusă pentru a fi expropriată. Întrucît urma a fi amplasat un post de transformare electrică. În urma analizei făcute împreună cu proiectantul, s-a stabilit ca amplasamentul postului de transformare să fie regmolasat în zonă, astfel încît să se evite exproprierea acestei locuințe“.

Referitor la articolul **„SUFLET BOLNAV DE INVIDIE“** apărut în revista FLACĂRA din 3 februarie 1977, tovarășul **BERLINGHER IONEL,** pensionar, domiciliat în București, Bd. 1 Mai nr. 329, ne solicită următoarea precizare : „Nu am vîndut niciodată două locuri de veci, cum pe nedrept am fost acuzat de autorul respectivului articol, fapt ce se poate constata și din actul de concesiune nr. 76 din 23 aprilie 1975“.

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți**

Poșta redacției

Ion Pușcoi — Tîrgoviște. Vi s-au aprobat, pentru cei doi copii, două locuri la grădinița nr. 14.

Sanat Ali Cherim — Constanța. Direcția sanitară județeană va lua măsuri pentru rectificarea retribuirii dv. pe perioada 1.10.1977—31.01.1978. Veți primi diferența ce vi se cuvine și vi se vor face corectările necesare în carnetul de muncă.

Ivenia Maria Popescu — Tg. Jiu. Vi s-a repartizat o garsonieră pe str. Griviței în blocul F 2.

Robert Schwartz — Lugoj. Ținîndu-se seama de starea sănătății dv. veți fi încadrat la Agenția Loto Pronosport.

Elena Constantin — Petroșani. Ați fost repartizată la cabana Voivodu.

Ilie Sterie — Sinaia. Am fost informați de către Consiliul popular al orașului că situația dv. locativă se va rezolva fie prin amenajarea actualei locuințe, fie prin atribuirea altui spațiu locativ.

Elisabeta Prihor — Iași. Sînteți pe lista de priorități la poziția 1 pentru apartament în anul 1979.

Dan Dobrea — comuna Movilița (Vrancea). Ați fost reîncadrat la aceeași unitate (atelierul de zonă CF Mărășești) și în aceeași funcție (lăcătuș montator vagoane).

Paraschiva Iacobescu — Comuna Caprei (Iași). Nu îndepliniți condițiile legale pentru a fi înscrisă la pensie. Dv. ați realizat numai 7 ani volumul de muncă planificat de adunarea generală a CAP. Vi s-a atribuit de către conducerea CAP lot în folosință și ajutor în produse.

Grup locatari Bd. 1 Mai nr. 18 — București. În cursul acestei luni vor fi terminate reparațiile la imobilul dv. și refacerea trotuarelor.

MARGA NEDELEA

Jurnal mexican (41)

Ploi tropicale

Guvernatorul statului Tabasco a scris o carte cu titlul numai aparent ciudat : H(2)OMBRE. Adică : (H.)OMUL. Căci apa înseamnă aici mai intîi speranță. Pămîntul pare să sufere de o sete cronică, imemorială, ca o boală pe care ploile o tămăduiesc numai temporar. Cînd ea reizbucnește, țărîna capătă culoarea pietrei, pămîntul se zbîrcește ca obrazul unui indian bătrîn, iarba devine prăfoasă, cenușie și chiar cenușă, în timp ce pe cerul sticlos trec doar duhurile secetei.

Acum nu sîntem în anotimpul uscat și totuși dincolo de ploile ce ne însoțesc de la Xalapa, alternînd cu ore de soare orbitor, simt o obsesie care pîndește, așteaptă, ca jungla la Palenque. Mexicanii au un fel aparte de a vorbi despre secetă. Mai ales cei ce trăiesc mai aproape de pămînt și îi cunosc avatarurile. Experiența le-a dat o relație cumva bizară cu ea, ca și cu vulcanii, aproape tandră aș spune, dacă nu m-aș gîndi că această aparentă tandrețe nu e probabil decît o formă de a domina teama, un exorcism, subterfugiul cuivo care vrea să fie, și în fața naturii primejdioase, un macho...

Noaptea pe drum, între ruinele de la Palenque și Uxmal, începe să plouă din nou. O ploaie agresivă, violentă. De cînd am plecat spre sud am cunoscut o adevărată antologie a ploii. N-au lipsit ploile torențiale, sălbatece, dar nici una n-a fost atît de dezlănțuită. Autobuzul abia își taie drum prin hăurile ei. Farurile sînt parcă securi luminoase cu care autobuzul își face loc prin această junglă lichidă ce amenință să ne acopere în vreme ce noaptea e sfîșiată de fulgere. Șerpii electrici care au înnebunit pe cer umplu întunericul de o ponică tulbure, elementară, dîndu-ne senzația că ne afundăm într-o noapte primordială unde totul e posibil, intricoșător și sublim. Șacalii stau probabil acum cu ochii arși de fulgere privind cerul și nimeni în junglă nu mai îndrăznește să cînte sau să urle. Tunetele se prăbușesc poruncitoare, parcă să surpe noaptea, s-o transforme în ruine, s-o amestece cu ruinele Mexicului. Am văzut în viață multe furtuni nocturne, unele semănau cu celebra noapte descrisă de Paul Valéry la Genova, dar niciodată n-am întîlnit un asemenea spectacol grandios și teribil. Plutește în aer ceva de tragedie antică, de noapte în care răsună strigătele aztecilor din acea „noche triste" cînd spaniolii au fugit din Tenochtitlanul răsculat... Aproape am uitat că apa reprezintă și o speranță. Ea a devenit sunet, primejdie, singura realitate a acestui ceas și chiar exaltare... odinioară mayașii erau convinși că beția îi punea în comunicare cu zeii, dar poate că și ploaia le dădea un fel de beție... Șoseaua străbate așezări rare, ale căror nume nu le reții, apoi aceeași singurătate neagră, îmbibată de apă și întăritată de fulgerele care continuă să se vînzolească pe cer ca niște reptile luminoase... Ceva trebuie parcă să se întîmple, nu mai poate dura așa, nici noaptea nu mai suportă atîta încordare... Dar nu se întîmplă nimic. Enrique tace, atent la drum, privește ploaia ce se prăbușește în parbrizul autobuzului și înțelegem mai departe spre un nume, căci despre Uxmal nu știm nimic. Sau aproape nimic. Știm numai că și acolo există o piramidă și probabil statui ale zeului ploii tatuate de licheni și care în această noapte tresar din somn... Unde e oare Tatle acum ? Probabil, adăpostit sub arcada unui templu vechi ascultă ploaia și se uită cum fulgerele luminează orbitele goale ale statuilor... Un nou tunet. Șoseaua e uneori desfundată și plină de apă, care nu mai are timp să se scurgă. Parcă și cactușii ce apar uneori în lumina farurilor pe marginea șoselei sau, spectrali, în lumina fulgerelor au început să sufere de hidropizie și se umflă pe măsură ce ploaia continuă. Peste toate, o căldură umedă, exasperantă, mă face să-mi simt nervii ca un mărăciniș de foc și mă obosește, dîndu-mi iarăși nostalgia temperaturilor de-acasă unde acum a început toamna. În loc să răcorească aerul, să-l destindă, ploaia îl atîță parcă și mai mult. Încerc să adorm și, bineînțeles, nu reușesc. De fapt, somnul nu e decît mica stratagemă a retractilității mele ce recidivează în fața anomaliilor și dilemelor spinoase cu aceeași consecvență cu care tentativele ei au eșuat. Mă apăr însă cum pot. Îmi aduc aminte versuri disparate dintr-un imn închinat lui Xipe Totec... „O, zeul meu, apa ta prețioasă a coborît... / Șarpele de foc mi-a redat libertatea / Poate voi dispare acum / Poate voi dispare și mă voi distruge / Eu, tandrul spic de porumb"... Bănuiesc că, în ciuda potopului de-afară, o arsură continuă să rămînă în pămînt ca o cicatrice ascunsă; ca una din acele amintiri pe care vrem în zadar să le expulzăm din memoria noastră și care uneori ne dor fără nici un motiv imediat. Îmi imaginez, dincolo de ploi, un pămînt roșcat, abrutizat de căldură, cu cactuși crescuți ca arborii, dar fără umbră sau cu o umbră stearpă, sub un cer implacabil, gol, pe care soarele trece ca o rană... Se poate ca, uneori, peisajul să arate, într-adevăr, astfel Iar noaptea aceasta e ca o răscumpărare. Cerul vuiește și norii par cuibare de șerpi. Ce se află între cruzimea secetei și violența ploilor ? A, da, tandrul spic de porumb. El e punctul de echilibru. Locul unde contrastele cedează pentru ca într-o clipă de liniște și de blîndețe porumbul să poată înflori... În sfîrșit, un punct de sprijin între atîtea incertitudini... Un nou hohot de vînt și tunete îmi amintește că nici măcar în natură nu pot înfrunta cu înțelepciune violența. Micul meu punct de echilibru e însă cu atît mai prețios într-o noapte în care zeii văd, în lumina fulgerelor, pietrele de sacrificii goale și se mîră...

Ajungem tîrziu la Uxmal. Cînd autobuzul se oprește, sîntem parcă prea obosiți ca să mai putem cobori. Rămînem cîteva clipe pironiți pe scaune. Apoi ne hotărîm să ne dăm jos. Ceva (oboseala ? furtuna lăsată în urmă ?) ne încetinește mișcările. Afară plouă mărunt acum, pietrișul scîrțîie sub tălpi și în lumina farurilor se văd tufe de bambus și un palmier. Sîntem la o „hacienda", ni se explică. Și abia atunci observăm că nu e nici un oraș în jur. Doar noaptea neagră, carbonizată și epuizată. Iar restaurantul de la „hacienda" s-a închis. Nu mai găsim decît răcoritoare și alune pe care le rontăim flămînzi.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

CRONICA SPECTACOLELOR

Locul de muncă : scena

Cînd teatrului dumneaolor I s-a atribuit denumirea prestigioasă de **Teatru Național**, oamenii artei teatrale **din Tîrgu Mureș** și-au sărbătorit clipa de împlinire pur și simplu prin muncă. În două zile și jumătate a fost prezentat un zdravăn (numericește și artisticește) pachet de spectacole. E nedrept, față de calitățile lor, că n-avem loc să facem cronica fiecăruia în parte; și e foarte drept să rostim, despre fiecare, măcar cîte un aliniat de cuvinte.

Pasărea cintătoare, piesa tandră a îndrăgostitului de oamenii și locurile natale și legendele din Lupenii Odorheiului Secuiesc — i-am numit pe **Tamási Áron** — a redat spectatorilor — mulțumită regizorului **Tompa Miklós**, scenografei **Tamás Anna** și unui colectiv de actori ai secției maghiare a teatrului, care au jucat cu însuflețire, cu nerv — o poveste de dragoste dintr-aceea, pe care le știi dar ai tot vrea să le mai auzi și vezi, pentru că îți dă încredere și veselie și, mai ales, pentru că îți amintește că natura, dacă nu ne certăm cu ea, ne iubim, ne e prietenă. Pe scurt, un spectacol dintr-acelea care plac publicului cel mare.

Interviu, piesa de succes și premiu a **Ecaterinei Oproiu**, a prilejuit un spectacol, la secția română, care marchează reintoarcerea în lumea teatrului — după o absență lungă și de nimeni dorită, dar și așa e viața! — a regizoarei **Raluca Iorgu Mîndrilă**. O reintoarcere pe care o salutăm și-o dorim binecuvîntată pentru drum fiindcă de artă frumoasă și asta pentru că acest prim nou pas a și însemnat o reintoarcere profesionistă și în formă (exemplară corelarea spectacolului cu specificul sălii de spectacole) și în conținut (profundă

Scenă din spectacolul „Florile unui geambaș" de Sütö András

de pătrundere și emoționare ideea de a
jelor-caractere cu timpi, cu
mai rostiți, acolo.
Doljan, în rolul
i reușită creație dintre toate
cîte au fost prilejuite, de acest rol, în montările acestei piese.

Noaptea pe asfalt, ultima piesă (deocamdată) a dramaturgului care de-acum a dovedit că e de cursă lungă dar și profundă, **Theodor Manescu**, regizată de **Hunyadi András**, în scenografia lui **Adorjáni István**, demonstrează înainte de toate, atrage atenția — prin cîteva excelente minute de film în teatru, dar nu numai prin ele ci și prin viclenia, dinamicitatea, ritmul de joc al primei părți — că începută pe mîini de regizor și operator bune ar putea fi subiect și prescenariu pentru un excelent film. Această istorie scrisă de Theodor Mănescu amintește de acel tulburător Blow up; iar faptul că, așa, în exercițiul meseriei, muind un clișeu în revelatorul special al cunoștinței, un ziarist și fotoreporter descoperă propriul său cadavru, fiește moral, dă piesei o dimensiune dramatică distinctă, personală, originală. Păcat că, în spectacolul secției maghiare a teatrului tîrgumureșean, partea a doua a piesei, aceea de conflict sufletesc, se desfășoară cam lînced.

Fedra, piesa care tinde spre perenitate, a lui **Jean Racine** a fost pusă în scenă, la secția română a teatrului, de regizorul **Dan Micu**. Spectacolul este curgător, arată și sună modern și se simte că regizorul a avut încredere în actori. Încredere care a avut-o și scenografia **Anna Tamás**, care a asigurat scenei un, să spunem, fond de ten tragic, în rest lăsînd-o liberă pentru oameni, pentru actori. Iar aceștia — Mihai Gingulescu, Cornel Popescu, Marinela Popescu, Livia Doljan, Adrian Mazarache, Livia Gingulescu, Valentina Iancu, Francisc Bedó — s-au străduit să rostească frumos și cuceritor replici în versuri — care, orice s-ar spune, nouă, ăstora prozaici ai unui veac prozaic, ne sună desuet — să le rostească cu atîta har, încît să ne recheme la gusturi și delicii lirice care aveau haz pe la 1677. Și-au reușit, dar păcat mi-ar fi să spun că pe de-a-ntregul. Și asta nu din pricina harului, ci, mai banal, din cusururi, școlești, de dicție. Oricum, piesa avea de ce să fie montată, odată ce la Tîrgu Mureș era **Melania Ursu**. Adică o actriță completă care, în pofida temperamentului său năbădăios-vulcanic, a făcut o demonstrație de artă tocmai prin măsură, prin temperanță, prin nezbucium exterior.

Emigranții, jocul de doi al lui **Slawomir Mrozek**, piesă care de vreo două stagiuni ne bîntuie teatrele, i-a molipsit și pe actorii **Alexandru Morariu** și **Ion Fiscuteanu** I-a molipsit într-atîta, încît au adăugat bibiluri, care fură dealtfel, însă care n-au decît un rost în sine și care, de aceea, împovărează spectacolul spre fericirea numai anumitor spectatori. Sigur, de faptul acesta — ca și de acela de amputare a dimensiunii de general-valabil a adevărului piesei, prin romanțarea, cam vulgară, a personajelor — e în culpă și regizorul, semnatar și al unei de atmosferă scenografii. **Mihai Manolescu**. Dar dincolo de aceste cusururi sînt, toți trei acești autori ai variantei tîrgumureșene a piesei, de aplaudat. Pentru că spectacolul e făcut și mai ales jucat cu crez, patimă, abandon și-o vitalitate de campion sportiv. Numai că asta-i: chiar și talentul și chiar cînd e cu carul (v. Ion Fiscuteanu), trebuie bine temperat (v. Melania Ursu în „Fedra") și bine dirijat (v. spectacolul lui Dan Alecsandrescu cu „Flo-

Florile unui geambaș, piesa de scriitor autentic și care se respectă a lui **Sütö András**, a fost transformată într-un spectacol pe măsura ei de regizorul de certitudine artistică și profesională, **Dan Alecsandrescu**. Spectacolul este precis și rotund, are atmosferă și grandoare, într-un cuvînt e o stacheță înălțată la calitatea pe care o implică și la care obligă o scenă de teatru național. Spectacolul este întemeiat și construit pe două elemente primare: lemnul și vocea omenească, amîndouă cu asprimile, blîndețile și mai ales cu tainele lor. Lemnului i-a fost dat chip de artă dramatică, de către **Mircea Mateșoaie**. Vocii omenești i-au fost date glasurile, tot de art
Cristian Ioan, Lidia Roșca Mai
Ion Rîșiu, Niculae Urs, Dan Cîobanu, Emil Schmidt Dan Glasu, Radu Cazan, Aurel Ștefănescu, Doina Prelu Adrian Mazarache, Ștefan Moiescu. Frămîntarea
tului de lemn și glas de om și-a asumat-o, firește, Dan Alecsandrescu. Rezultatul e un concert interpretat măiastru după o partitură măiastră, un concert de violoncel, uneltă a durerii de suflet, adică de lemn care
ință trist, de-spre oameni țărani și despre oameni filo-
fi violat sufl
bil pe la mijlocul veacului 16, des
și pe
poate să mai fie posibil în istoria neumană a oamenilor. Spectacolul are deliberate simetrii de catedrală, și-a fost naivă, fără putere de cuprindere a temeliilor în timp ale artei, părerea aceea rea care-i reproșa regizorului clasicismul faptelor sale de artă. Concret, spectacolul pătrunde-n rîndurile spectatorilor și-i ocupă (fericit), îi aservește dinamic, rapid, violent, începînd cu triunghiul, parcă de tactică militară romană, Mihai Gingulescu (Michael Kolhaas) — Micaela Caracaș (Lisbeth) — Ion Fiscuteanu (Nagelschmidt). Iar dacă, de pildă, Dan Ivănescu realizează cu nuanțe și negrăbit chipul excelent-minuțios-tipic al unui om al legii deformat de lege, este tocmai pentru că a fost pregătit terenul, adică psihicul spectatorilor, pentru niște clipe de aparent răgaz.

Mai trebuie spus, la acest bilanț, că programele de sală, redactate în majoritatea lor de **Zeno Fodor**, secretar literar al teatrului, au ținută intelectuală și sobrietate. Însă nu le-ar strica ceva mai multă varietate a formei; mai răspicat spus, ceva chip comercial pe măsura conținutului.

În loc de orice altă încheiere, la această cronică-inventar, țin să mai relev o dată realitatea pe care am consemnat-o și într-o cronică anterioară: acordarea celui mai înalt titlu — acela de Teatru Național —, la care aspiră orice colectiv de oameni de teatru autentici s-a făcut, în primul rînd, pentru că munca dumnealor, artiștii teatrului din Tîrgu Mureș, au meritat-o.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

„Din nou împreună"

Debutînd cu un generic de excepție (autor **Nae Novac**) și susținut de o muzică cinematografic-admirabilă (**Cornelia Tăutu**), acest film realizat de **George Cornea** (unul dintre cei mai remarcabili operatori ai noștri din generația mijlocie — aici în calitate **de regizor**), după un scenariu semnat de **Dumitru Buznea**, promite, place, apoi începe să treneze, redevine — în cîteva momente — interesant, apoi intrigă de-a dreptul prin lipsa de firesc a dialogurilor, devine lozincard și fals, încheindu-se în cele din urmă printr-o soluție care este ușor de bănuit încă de pe la jumătatea desfășurării proiecției.

Lucrul este cu atît mai straniu cu cît scenaristul, în calitatea sa de ziarist, pare a fi trecut — din motive care ne scapă — cu ușurință, cu o surprinzătoare superficialitate, pe lîngă un subiect care promitea, care ne interesează, care „ne arde" : cel al repartizării proaspeților absolvenți din învățămîntul superior la sate. Există o replică în acest film pe care o reproduc din memorie, fără însă a-i altera sensul : „Păi ce, tovarășu', dumneata mă întrebi de tineret, care tineret ?, că ăsta pleacă la oraș, noi strîngem recolta cu elevi, studenți, militari" — replică, poate, ea singură capabilă a declanșa subiectul unui dramatism, sincer, adevărat film. Dar astfel de replici sînt puține, autorii — sau autorul ? ! — mărginindu-se a face tot ceea ce pot (și de multe ori cu talent !) folosind o schemă dintre cele mai consumate în filmul nostru contemporan, și, din pricina asta, dintre cele mai puțin agreate de public. Prin repetare, și mai ales prin falsul „dramatism" pe care îl implică, ea a devenit nu numai o permanență, dar chiar și un fel de cosmar al cinematografiei noastre contemporane : tînărul repartizat într-un loc de muncă (în cazul nostru, un tînăr inginer agronom) are idei novatoare, pasiune, poftă de lucru etc., și se lovește de mentalitatea „conservatoare" a superiorului (în cazul nostru, președintele C.A.P.). El găsește însă înțelegere la organele superioare, „superiorului" (la fel, în acest caz, primarul comunei — care, în paranteză fie spus, are un birou și o ambianță de rîvnit chiar și pentru un lucrător la consiliul județean !). În plus, printr-o împrejurare oarecare (destul de abil prezentată în film — prin introducerea unui personaj, fost coleg de facultate cu eroul și care-l determină pe acesta din urmă să aleagă **exact** satul ăsta, și nu altul), tot aici, vezi Doamne, e repartizată și fosta dragoste a inginerului, profesoară !...

Restul se înțelege, cum spuneam, aproape de la sine: „nou" convinge — prin „tactul" primarului — președintele C.A.P. să nu mai fie „conservator" (acest cuvînt este pomenit în film pînă la exasperare !), cei doi colaborează, idila se reia, împotriva tatălui fetei, care — un alt „conservator" fiind, se împotrivise destinului celor doi. SFÎRȘIT ! Că de ce primarul habar n-avea, pînă la venirea tînărului, că președintele C.A.P. este un retrograd, că acoperă niște bandiți care fură și bat cu arme albe ; că de ce tînăra învățătoare, pînă acum convinsă să-și ia transferul într-un post călduț, la oraș, renunță dintr-o dată la idcea asta ; că **de ce** o acțiune care necesită ca **timp fizic** cîteva zile, se consumă în decursul a 12 ore (vezi secvența ședinței de consiliu și restul) — toate astea rămîn întrebări la care nici cel mai binevoitor spectator nu va putea răspunde. E păcat !...

Este păcat, mai ales pentru că în acest film — și spun asta încercînd să fiu înțeles că am scris astfel nu numai pentru că așa îmi dictează conștiința de cronicar de film, ci și pentru că — majoritatea membrilor echipei de realizatori fiindu-mi cunoscuți — cred în capacitatea acestora de a face film. Bun !

Vedeți, în orice caz, filmul „DIN NOU ÎMPREUNĂ". Vedeți-l, pentru a remarca (dincolo de generic, muzică și posibilitățile de a face regie ale lui George Cornea — momente subliniate la început), interpretarea reținută și sobră a lui **Vladimir Găitan**, în rolul principal ; a lui **Ilarion Ciobanu** — cărunt, viril și excelent actor de film — în rolul președintelui C.A.P. Pentru a-o remarca, din nou, pe **Draga Olteanu-Matei**, în rolul „dulcei" profitoare a unei funcții de membră în consiliul de conducere ; sau pe **Rodica Negrea**, tînăra puștoaică împinsă cu orice preț către măritiș de către mamă. Și poate mai ales pentru a-l revedea pe acest **formidabil** actor care se numește **Mircea Diaconu**, reușind în mod miraculos performanța de a scoate din cadrele în care apare — deși neflind cu nimic avantajat de text, față de ceilalți — momente de pură antologie cinematografică.

HORIA PĂTRAȘCU ■

RUBRICA MEA

Lecția trecutului

Cînd asasinii năimiți puterii străine care urmărea revizuirea silnică a hotarelor noastre firești l-au răpit pe Nicolae Iorga de la masa lui de lucru ca să-l „judece" tîlhărește, marele savant lucra la o operă ce avea să-i încununeze activitatea științifică : **Istoria universală.** Încetase de cîteva săptămîni, la instaurarea regimului legionar și a cenzurii, colaborarea la **Neamul românesc,** cotidianul înființat cu mai bine de treizeci de ani în urmă, prin care pregătise cugetele să vibreze la ideea idealului național, iar în timpul anilor de refugiu din Moldova, întreținuse vie, flacăra inerederii în victoria finală și împlinirea drepturilor noastre imprescriptibile. Continua însă să dea la **Cuget clar (Noul sămănător),** mai puțin cititul său periodic de îndrumare literară tradiționalistă, articole de directivă și mai ales poezii. Nu începuse oare colegianul, încă de pe băncile școlii, cu versuri, dintre care unele de-a dreptul incendiare, erau știute pe de rost de tineretul socialist din Iași și din întreaga țară ? Mi-amintesc finalul profetic :

Răbdarea-n noapte, visători,
Profeți cu ochi de foc, răbdare !
Lumina falnicelor zori
Acum sau mai tîrziu răsare !

Stelian Neagoe a descoperit că, de la începutul celui de al doilea război mondial (1 septembrie 1939) și pînă în pragul mișeleștului atentat, Nicolae Iorga n-a conținut să dea, săptămînal, una sau mai multe poezii, originale sau tălmăciri, pentru **Cuget clar,** și ca atare și-a propus să reproducă, în paralel, pe cele două pagini față în față, articolul de gîndire politică și poezia de îndrumare morală, cele două lecții simultane de educație civică și de înălțare sufletească a nației sale. Profesorul nu era însă din tagma scarbezilor pedagogici, ci din aceea a profeților, înzestrați cu a doua vedere, care știu să prevadă catastrofele, să le vestească din vreme, iar cînd s-au produs, să izbutească, prin verbul său de foc, să redeștepte forța morală a poporului și să o pregătească pentru ziua cea mare, a răsplatei.

Astfel, la amenințarea nazistă, că va fi în curînd în posesia unei „arme necunoscute", teribilă „unealtă de nimicire", iubitorul de pace și de dreptate răspundea la 24 octombrie 1939, după prăbușirea Poloniei, că există o altă armă, aceea invizibilă, dar mai puternică, constînd **„în rezistența sufletească, prin care se zădărnicește orice cucerire".** Așa a fost să fie și în Olanda, Belgia, Iugoslavia, Grecia, Franța și alte țări, în parte sau total pentru puțină vreme cucerite numai teritorial, dar care au știut să opună invadatorului fie rezistență pasivă, fie lupta partizanilor, neprevăzută de statele majore naziste, neputincioase în fața lor.

Articolul din care am citat are în contrapagină o poezie intitulată **Singurătate,** dar al cărei titlu este antidotul sentimentului individual de însingurare : prezența invizibilă a înaintașilor, care poruncesc celor vii și le arată calea :

„De ești cu alții împreună, / Aceiași fire vă adună / Și-adeseori nici nu-ți mai vine / Să fii alături cu tine // Dar, oricît de supus să fii, / La rostul tău ai să revii, / Supt codri vechi, pe mări în spume. / În colțul tău pierdut de lume, // Și cei din care te cobori / Se vor întoarce une ori, / Cînd în mulțime stai pierdut, / Spre-a-ți spune tainic ce-au făcut".

Lecția trecutului, pentru marele istoric și patriot, nu era o învățătură ca oricare alta, ci o pildă vie de încredere și de acțiune, oricît ar fi fost de grele împrejurările prin care trecea neamul nostru în acel moment, dezmembrat și ocupat militărește de cei ce ne supuseseră unui multiplu „Diktat". În concepția profetică a genialului istoric, întemeiat pe principiul nebiruit al naționalității, ceea ce dictează nu este forța brutală, ci dreptul neamurilor libere de a-și hotărî singure acțiunile, oricît de vitrege ar fi timpurile.

În cele peste zece mii de articole politice ale lui Nicolae Iorga, se exprimă cu o inegalabilă forță de expresie și de convingere, dorința de pace și de dreptate a poporului nostru, al cărui exponent a fost neîntrerupt, cu scrisul, cu verbul, cu fapta, în calitate de peregrin prin toate ținuturile românești pe atunci subjugate, de istoric, de gazetar, de vorbitor, de cercetător, de congresist, fără ca o clipă flacăra simțirii și inteligenței sale să-și piardă din incandescență și luminozitate.

S-a exagerat enorm dificultatea lecturii unui scris adeseori periodic, cu numeroase și așa-zicînd inextricabile ramificații. Stilul gazetarului dezminte această leneșă judecată : este oral, cu fața la public, în fraze scurte, cu sclipitoare imagini și metafore, ceea ce a determinat pe editor să numească articolele din **Ultimele** (Scrisul românesc, Craiova, 1978), „tablete" și „poeme în proză". Omul de acțiune nu urmărește însă efecte stilistice, ci transmiterea unor idei salutare, a convingerilor și credințelor sale.

Substanțialul **Comentariu introductiv** spicuiește esențialul din cele peste două sute de articole care n-au putut încăpea în volumul de proze și versuri ale meșterului scriitor. În afară din text, o serie impresionantă de reproduceri fotografice familiarizează pe cei ce nu l-au cunoscut, cu variatele aspecte ale celui ce a fost un proteu al culturii noastre naționale.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Mihai Ungheanu: „Lecturi și rocade"

E de mirare că **Lecturi și rocade,** o carte polemică și de idei, n-a trezit nici o reacție mai deosebită pînă acum. Ce-i drept, materia volumului nu-l poate surprinde prin nimic pe ciutorul avizat. Dar selecția operată în producția foiletonistică din ultimii ani a autorului aduce ea însăși ceva nou și durabil, impune un program critic de anvergură. S-ar părea că de-acum critica lui Mihai Ungheanu intră definitiv în faza revizuirilor. Trebuie precizat însă că ideea cărții nu e de sursă lovinesciană : nu de revizuirile de sine ale criticului se cuvine să discutăm aici. Dimpotrivă, discernem în subtext o altă față mai matură, a polemismului său structural, în spiritul „campaniilor" de odinioară — cu accentul de astă dată pe delimitarea fermă în cîmpul valorilor stabile, moderne. Pe de altă parte, autorul se referă la un curent general, ce ar caracteriza critica noastră actuală. În efortul ei constructiv și colectiv de a da la iveală alte semnificații decît cele cunoscute, „falii ascunse" încă în operele clasicilor. Tocmai în acest sens precizează Mihai Ungheanu scopul imediat al „rocadelor" sale : „O idee despre ampla revizuire pe care critica și istoria literară de azi o operează în timpul literelor românești încearcă să dea și cartea de față". Analizează firește cu simpatie o lucrare ca **Fața ascunsă a lunii** de Mihai Gafița. Reia în întregime articolul, elogios, scris mai înainte despre interpretarea dată de Valeriu Cristea operei lui Ion Negulce. În același registru se ocupă în continuare de contribuțiile lui Dan Zamfirescu, Alexandru Duțu, Doina Curticăpeanu (indirect) și Dan Horia Mazilu — care pun într-o cu totul altă lumină literatura română veche. Și acesta nu e decît un singur argument și cu siguranță nu cel mai important, invocat de critic în sprijinul intențiilor sale.

Adăugăm de îndată și interesul mult mai pronunțat acum pentru istoria literară și chiar pentru istorie în general. Prefața vine cu unele observații de actualitate pe marginea monumentalei istorii călinesciene. Înțeleasă just, credem noi — ca moment de deschidere nu de închidere a exegezei asupra literaturii române. Poate că nu întîmplător primul studiu și cel mai substanțial din volum se ocupă de **Introducerea sintetică** a lui Iorga (1929). E un studiu temeinic, disociativ, analizînd aproape din toate unghiurile posibile concepția marelui istoric. Nu o dată se repetă însă și nu lipsesc nici contradicțiile. Dar așa a fost Iorga însuși, surprinzător de complex, imposibil de receptat silogistic, paradoxal ca om, dar și mai paradoxal prin textele sale. Criticul îi pune în valoare **metoda.** Îl definește sub zodia criticii genetice, dezvăluind totodată filiațiile din Gherea — ca și ecourile, nu puține, ale operei sale printre contemporani și urmași. Într-un cuvînt, personalitatea lui Iorga, fie și numai printr-o parte infimă a operei sale, ni se relevă integral, ca totalitate vie. Acțiune tipică de restituire, cercetarea lui Ungheanu conține și o sugestie practică : o „introducere sintetică" va fi urmată neîndoios de o istorie sintetică propriu-zisă. O istorie (bănuim) nici călinesciană nici iorghistă, ci în spiritul criticului care va veni și se va încumeta s-o facă.

Cel mai mult îl pasionează pe Mihai Ungheanu revizuirile propuse de confrați, mai ales acelea în care se regăsește. Lectura selectează aproape numai cărți de critică sau de publicistică, un teritoriu de asemenea ignorat. S-ar putea spune că **Lecturi și rocade** e cartea din care lipsesc poeții sau mai bine zis poezia. În compensație, critica criticii îi oferă un orizont mai larg de observație și permite în același timp o radicalizare, tot în sens polemic, a punctelor de vedere propriI. Un ciștig deci al conștiinței de sine a criticului, oscilînd deseori între acceptarea totală și respingerea totală. Mai interesante sînt opțiunile. O carte ca **Din clasicii noștri** îl convinge pe deplin, fără nici o rezervă. Faptul nu ne miră, deoarece ideea protocronismului poate fi detectată cu mult înainte și în unele studii ale criticului (fără a-i da și formularea cuvenită). Ni se pare că, mai inspirat, M. Ungheanu vede în protocronism un concept activ, nu regresiv al culturii, mai aproape de creația însăși decît de receptarea ei.

Patosul criticii lui Mihai Ungheanu îi constituie fără îndoială spiritul polemic foarte ascuțit. Metoda ideală, în acest caz, e de a defini prin contrast. Criticul continuă bunăoară seria articolelor despre Iorga, Ibrăileanu, Călinescu și mai puțin Lovinescu. Avem impresia însă că spune esențialul despre fiecare în parte nu în astfel de studii, unele de ample sistematică, ci în contexte pur polemice, aparent întîmplătoare. În aceste momente fulgurante, criticul delimitează prin reducție — dar mai ferm — valorile, înlăturînd orice echivoc. Polemica așadar, ca mod de gîndire critică, nu desființează — ci diferențiază. Altfel, criticului îi repugnă vizunile conflictuale, manicheice, prelungite peste măsură în cîmpul literaturii, ceea ce-l determină să-și exprime dezacordul față de unele excese la Z. Ornea și îndeosebi la Ileana Vrancea. Ar mai fi de luat în discuție omisiunile criticului, cîteva dintre ele regretabile. Dar unul tablou inexistent îi este de preferat la urma urmei unul trunchiat cu conditia să nu mistifice adevărul în generalitatea lui.

Lecturi și rocade, cu toată rigoarea selecției, rămîne de fapt o bună carte de critică foiletonistică, ce se ocupă efectiv de opere și nu de autori. Deocamdată detaliile sînt mai prețioase decît sinteza, ce se presimte. Tendința, în schimb, e de a extinde cronica literară dincolo de perimetrul — totuși îngust — al literaturii contemporane. E un prim pas, hotărîtor, spre totalizarea amplă de tip istoric. Pentru moment, lectura cîtorva romane interbelice oferă criticului un pretext admirabil să repună în circulație texte oarecum neglijate. Va avea ecoul scontat ? **Baiaurul** i se pare o „carte teribilă". La fel, **Rădăcini** — ultimul roman al Hortensiei Papadat-Bengescu. **Neamul Șoimăreștilor** e recuperat în perspectiva **Baltagului** și exemplele de acest fel s-ar putea înmulți. Critica polemică se aplică deci cu surprinzătoare dezinvoltură și la operele trecutului. Revizuirile propuse de M. Ungheanu sau de alții se dovedesc viabile tocmai fiindcă judecata critică și gustul modern vin să însufletească documentul istoric (cultural).

CORNEL MORARU ■

Cap limpede

De mai multe luni Ion Cristoiu semnează în revista **Amfiteatru O propunere pentru o posibilă istorie a literaturii române contemporane.** În numerele pe lunile august, septembrie, octombrie, noiembrie sînt analizate — fără a fi desprinse din cadrul istoric și cultural — Premiile Academiei R.P.R. pentru cele mai valoroase creații științifice, literare și artistice din ultimii trei ani, stabilite în Adunarea generală a Academiei din 18 martie 1949, „primele premii acordate după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare", care dovedesc, împreună cu alte măsuri de încurajare a creației, cît de răuvoitoare și false erau acuzațiile reacțiunii „privind atitudinea comuniștilor față de activitatea intelectuală, spulberînd temerile unor intelectuali că puterea clasei muncitoare și a țărănimii muncitoare ar putea desconsidera literatura și arta, temeri nu lipsite de temei în perioada 1944—1947, dacă ne gîndim că într-un context în care teoria materialismului dialectic și istoric nu era cunoscută de către intelectualitate întotdeauna în fundamentele sale principiale, ci uneori prin intermediul unor vulgarizări sau deformări dușmănoase, realizate de propaganda fascistă în perioada anterioară, punctele de vedere potrivit cărora în noua orînduire cultura ar putea fi disprețuită mai aveau credibilitate în spațiul literar". Cercetarea criticului este bazată pe o cunoaștere aprofundată a perioadei respective și este scrisă într-un limbaj limpede care permite accesul imediat la ideile studiului. Această suită de articole pasionante la lectură reflectă o epocă mai puțin cunoscută de către generațiile tinere și caută să surprindă o parte din extraordinarul efort al creării literaturii socialiste ● A apărut, în frumoase condiții grafice, Caietul cultural al cenaclului „Litera". **Tiraj literar** ● La „Scrisul românesc" tînărului poet Adrian Frățilă (publicat și de revista **Flacăra** (i-a apărut volumul de debut **Echinocțiul de tiecare zi.** Poezia sa se caracterizează prin nonșalanța cu care abordează o diversitate de teme, îndelung tratate, dezvoltîndu-le într-o manieră personală. Deosebite sînt poemele sale patriotice. Citîm poemul **Istoria nu-i martor cumpărat :** „Dacă vorbim de patrie atît / Și dacă vorba noastră nu-i întreagă / Ne arde-un dor cu care-am coborît / Din tată-n fiu și care ne mai leagă / Ne arde-un dor de niște munți cărați / Afară din peceți și din hrisoave / De parcă ne-ar fi prisosit Carpați / Și palmele-ar fi devenit firave // De parcă n-ar fi loc de-atîta rîu / Să bați în poarta fraților cînd vrei / Și se tot duc de-a lungul unui friu, / Trimiși să se deprindă cu polei // Și se tot string însemnele pe grindă / Ca iernile adăpostite-n sin / Și românește pe cîmpii colindă / Păstorul Mioriței, mai bătrîn / Și românește, încă, că vă zic / Să ne-adunăm de-a pururi laolaltă / Istoria nu vine cu nimic / Mai mult decît dreptatea ei înaltă / / Istoria nu-i martor cumpărat / La vreun județ prielnic de popoare / Pămîntului acesta preacurat / Îi datorăm nestinselor izvoare." ● Un nou volum de versuri semnat de Liliana Ursu se află în librării : **Ordinea clipelor** (ed. „Cartea românească"). Talentata poetă descrie cu siguranță, ca și în precedentul volum **(Viața deasupra marilor orașe)** universul citadin în versuri de un modernism bine temperat. Autoarea înregistrează singurătatea în marile metropole, tristețea duminicilor „sparte de fanfara municipală". Cadrul este sufocat de blocuri, trenuri, avioane, autobuze, de tot soiul de obiecte casnice și alte embleme ale epocii actuale. Discursul liric se remarcă prin firescul său, cuvintele ordonîndu-se fără dorința de a șoca pe cititor, de a-i atrage atenția să admire ceea ce citește. Liliana Ursu scrie fără nici un efort vizibil confesiuni melancolice, emoționante pentru cei care le parcurge: „Nu știu / Unde-l adevărul / În piciorul de lemn / Al săracului, / În lacrima copiilor, / Sau în ploaia aceasta / Ce spală la nesfîrșit orașul. / Nu știu / Unde-i viața mea / În camera aceea / Cu fereastra zidită acum / Prin care primeam lumea / Ca pe un spectacol formidabil / Cu bilețele vîndute dinainte / De bunul Dumnezeu / sau în cartea aceasta / De care m-am despărțit" ● La Editura „Minerva" a apărut o bogată antologie de versuri din opera lui Aron Cotruș, însoțită de o prefață substanțială semnată de istoricul și criticul literar Ion Dodu Bălan care oferă cititorului suficiente repere pentru a înțelege creația și viața uneori contradictorii ale acestui poet. După cum afirmă prefațatorul, „Creînd un univers artistic original, Aron Cotruș a revoluționat însăși poezia revoluționară românească, reprezentată de un Bolliac, Mureșanu, Coșbuc, N. Beldiceanu, Goga, intensificînd atitudinile necruțătoare, răzvrătite, acuzatoare față de nedreapta orînduire socială, față de o lume „de hrăpăreți și de pitici", nuanțînd articulațiile cele mai intime ale unei lirici protestatare și vaticinare, care se aud scrîșnind, de năduf și amărăciune, în țițînile sintaxei sale atît de populară, atît de românească și de expresivă". ● Aceeași editură redităează și volumul lui Lazăr Săineanu, **Basmele române în comparațiune cu legendele antice clasice și în legătură cu basmele popoarelor romanice,** lucrare de anvergură, caracterizată astfel de Ovidiu Birlea într-o documentată prefață: „Confruntată cu nivelul folcloristicii contemporane, se constată cu surpriză că după opt decenii lucrarea lui Săineanu rămîne tot atît de actuală în osatura ei științifică, deoarece rectificările ce i se impun sînt neașteptat de puține și aproape întotdeauna de sferă restrînsă.

ÎN LIBRĂRII O NOUĂ CARTE DE OCTAVIAN PALER

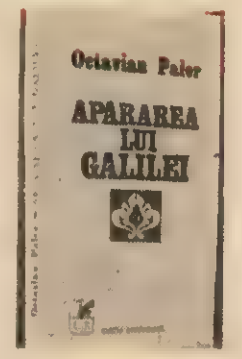

După cum mărturisește autorul în Cuvînt înainte, cartea „Apărarea lui Galilei — dialog despre prudență și iubire", nu-și propune să uzurpe o biografie ci motivele unei dileme. Între prudență și iubire, o carte de idei ; între roman și eseu un fascinant dialog în care un Galilei dezlegat de circumstanțe își povestește visele, încearcă să-și înțeleagă destinul ; și de fapt ca și în „Mitologii subiective", destinul condiției umane.

D. - R. POPESCU : „VIRGULE"

O nouă carte a lui Dumitru Radu Popescu, unul dintre numele strălucite ale prozei noastre. „Virgule" cuprinde articole pe teme literare, istorice, culturale etc. și probează o conștiință artistică puternică : „Scriitorul locuiește într-un burg numit cuvînt și în lumea dintre cei doi poli adevărul este patria sa, iar cine trișează vrînd cu timpul său să nu fie împreună, este eliminat ca un puroi".

IUBIREA DE FRUMOS

Leul de la Şişeşti

Astfel a fost numit Vasile Lucaciu de către ţăranii Maramureşului pentru că şi-a pus sufletul în vremi de grea umilinţă pentru ei toţi luînd drumul pribegiei ca Iancu şi Horia odinioară după dreptatea celor mulţi deveniţi de ocară în propria lor ţară.

La optsprezece ani îşi lua doctoratul la Roma vorbind latina şi stăpînind filozofia şi teologia vremii, se va întoarce acasă în Maramureş şi va începe lupta de viaţă pentru drepturile românilor fiind inima şi cugetul şi sufletul memorandiştilor, luînd mereu osîndele cele mai grele dar din fiecare ieşind mai întărit şi mai aproape de sufletul poporului său. Neputînd să-şi desfăşoare lucrarea în cetăţile înstrăinate s-a aşezat în acest sat străvechi al moşilor săi unde vreme de treizeci de ani a lucrat şi luptat prin forţa cuvîntului asupra deşteptării fiinţei naţionale a unităţii tuturor românilor. Satul Şişeşti devenise pentru o vreme capitala maramureşenilor, cu pruncii-n braţe pe care şi pe jos veneau din toate părţile să asculte vorbirea căreia putea sta nici o putere împotrivă a acestui părinte al celor mulţi şi săraci care duceau greul istoriei alături de românii majoritari şi maghiarii săraci care veneau şi ei să asculte.

În această şură cruciformă de lemn, uriaşă, aşezată peste mormintele celor duşi iarnă şi vară pe fulgere şi viscole în aer liber mulţimile veneau cu străitele istovite de nevoi să şi le încarce de nădejde şi neprihănire şi mai încrezători faţă de greu, mai hotărîţi să-şi păstreze integritatea morală şi spirituală. Pe frontispiciul acestei universităţi spirituale aşezate între pruni şi stelele cerului aici la Şişeşti, cu două decenii bune înainte de Unire a fost săpat în piatră gîndul sfintei uniri a tuturor românilor.

Această minte luminată pe care Goga o aşeza lîngă cortegii Şcolii ardelene care putea să facă o carieră strălucită ignorînd suferinţele celor mulţi, a preferat să îmbrace portul anonim al jertfei zilnice mîncînd toată viaţa pîinea neagră alături de cei mai săraci lipsiţi din popor, care şi după Unirea de acum şaizeci de ani a refuzat să mănînce pîine albă spunînd memorabilele cuvinte : „Cîtă vreme sunt încă oameni în satele noastre care n-au de ajuns nici pîinea neagră n-am voie să mă ating eu de pîinea albă" — rămînînd consecvent pînă în ziua morţii unor principii morale de luptător patriot care şi-a dobîndit un loc de veci în inimile noastre ale tuturora.

Acum cincizeci şi şase de ani în decembrie, patru ani după Unire s-a adăugat neamului său după o viaţă de jertfe şi privaţiuni, după ce-şi văzuse ţara aşezată pe drumul unităţii în hotarele ei firesti.

L-a plîns o ţară de ţărani şi trebuie să fi fost în acel decembrie tot aşa cum s-a întîmplat în acest decembrie cînd am sărbătorit şaizeci de ani de la Unire în acest sat Şişeşti unde i s-a ridicat o statuie de către sculptorul Abrihan Gâvrilă de origine din acest sat. Cum l-au sărbătorit ţăranii Maramureşului în portul lor cu cîntările lor cuviincioase, tineri şi bătrîni poate rosti mai degrabă azurul cerului pogorît pe columba lacrimii la streşinile privegherii noastre.

IOAN ALEXANDRU ■
decembrie 1978

Altarele gloriei

Priveşte această coroană de soare
Limpezită pe fruntea oraşului, albă
Şi spune unde cîntă semînţele
Gloria secerătorului ce va să fie ?

Noi ştim o mireasă cu nume de riu
Mereu ea urcă dinspre marea cîmpie
Aşează flori peste tainele Putnei
Şi leagănă bronzul falnicilor ctitori.

Auzi cum călătoreşte dangătul lor ?
Cum mai strigă prin sîngele nostru !
Ci miresme de vorbe urechea cuprinde
Din fereastra înaltă a istoriei.

O, prea multe curate zidiri
Spre a nu se şti unde-ncep rădăcinile !
Aici sînt părinţii cu grîul pe gură
Aici secerătorii şi-altarele gloriei !

ION BELDEANU ■

În ziua de 15 decembrie a.c. a avut loc la Ploieşti dezvelirea operei monumentale „Industrializarea socialistă a judeţului Prahova". Lucrarea, care reda simbolic realizările judeţului, este opera unui colectiv în care sensibilitatea şi măiestria artistică sînt la ele acasă. Vasile Celmare, Viorel Mărgineanu, Ovidiu Pachina şi Constantinescu Apostol au sintetizat un covor de mozaic (marmură colorată) cu dimensiunea de 22 metri × 10, ceea ce echivalează cu 220 metri pătraţi, o frescă cu profunde implicaţii contemporane redate cît se poate de modern ca stil. În fotografie, momentul solemn al dezvelirii monumentului.

A. MIHAILOPOL ■

Baladă

Pe riuri iarba
creşte naltă,
mireasma ei se risipi,
pe riuri doar
o casă albă
din lacrimi albe se ivi.
Ce murmure
de flaut rece
au curs cu noaptea
prin mormînt,
ce cai veneau
cu nări de fum,
sleiţi de goană
şi de vînt...
La ştima ploii,
focuri verzi
se năruie
pe-un cer de drahme
parcă ar plînge-n Univers
copiii părăsiţi de mame.

Omul de La Mancha

Focuri ce ţin sub strigăte
aceste roade ;
într-o cîmpie de abur
îşi găseşte Sancho
sălaş, omul de La Mancha
e pe coline cu morile,
vrea să le ducă
la iernat...
Ascultă vîntul, Sancho,
ascultă-l cum curge
prin trestii, zice el supărat,
şi îşi sufleacă zilele
în palma vîslaşului :
ce chip de graţie,
ce chip istovit...

VALERIU ARMEANU ■

Las' că ajung eu acasă...

Era un ghemotoc de femeie, o sleită, o suflare, acolo, ca să fie. Se ţinea cu mîinile de poale cînd mă ducea la şcoală tîrşîindu-şi gumaţii, ţiţiind din buze :

— Stăi loculuí, şezi ghinişor, Sulfino !

Şi eu n-o ascultam luînd toate pietrele la rînd, rupînd zorele, pocnindu-le şi cînd vedeam vreun copil, smulgeam babei ghiozdanul zbughind pe celălalt trotuar...

— Sst' nu mişca, să vedem ce face! Şi baba, băboiul parcă n-o chema Paraschiva, parcă nu era din Deahul Castanilor, sătea în marginea drumului ca o împrăştiere de haine. Bolborosea : „las' că ajung eu acasă, las' că ajung" şi curgea ameninţarea către mama, către casă, către noi...

„De ce m-aţi luat de pe laiţa mea ? sînt sacul cu fasole trimis toamna în Bucureşti? -şi-şi număra paşii pe scări: „mai am, mai am, cît mai am? strengarii ăştea sînt de vină. Nu mai creşteţi odată ?"

— Iar te lei, babo, de noi? te spun lu' mama! Şi cu Mircea sub masă legam sarmalele cu fir de nylon să-i scape din gură, o stropeam cu apă din pistol, jucam „baba oarba":

— Hai, băboiule, caţă-ne, nu e Mircea e Şulfina, hai, băboiu ! şi ea aluneca, acolo pe parchet în blocul cu zece etaje. Tata parcă nu-i auzea spusele :

— Băiatul maichii, să mă duci înapoi, cînd s-or coace castanele, mai scot hainele lui tac-tu în pridvor să le ia vîntu, mai dau cu mătura în faţa casei. Da' apă bună de băut, n-au vecinii ăştea ?...

Bunica, nu era bunica lui Alexandru şi nici a lui Florin îmbrăcată în talor, cu pălăriuţa pe cap şi pantofi negri cu baretă, să-mi spună că „septembrie, octombrie, noiembrie înseamnă toamnă şi că zîna cea bună mă va duce într-un castel iertîndu-mi cele şapte păcate..."

Bunica era cu broboadă şi iarna nu-i zăreai capul din cojoc, mergea înainte sau în urmă potolindu-mi zbenguiala : „şezi ghinişor că-ţi dau zahăr şi tavăua cu brînzoaice" iar domolirea mea dura puţin şi bunica mă privea în duşmănie că nu prea avea ce să-mi mai dea, nici ghemul de lînă, nici furca, nici pieptănul cu dinţi de os... Îi suflam baloane de săpun în ciorbă şi ea, zicea : „las' că ajung eu acasă, las' că ajung...

— La care casă bunico?

— Aici în Balta Albă etajul zece apartament şaptezeci şi nouă, aici ţi-e casa! îi striga mama din dormitor. Ce mă tot plictiseşte, bătrîna asta, cu „dă-mi drumul!" Tînjeşte după capre, păpădie şi laţa Floarea din deal ? I-am cumpărat recamier să doarmă în sufragerie, pisălari, capot din molton că nu scăpăm de gura lui bărbatu-meu „mama să fie bine îngrijită, mamei să nu-i lipsească nimic" şi ea stă încruntată şi mă întreabă de ce i-am vîndut ograda şi cu banii ăia nu luăm alta?

Ei, numai cocoşi pestriţi şi porci de rasă York n-am avut la casă!

Trebuia să ne mai schimbăm şi noi mobila, să cumpărăm o maşină să fim în rînd cu lumea. Şi aşa mă face de rîs cînd vin musafiri stă cu pesteica neagră la brîu şi le spune că ea cu „pîine nu se satură dacă n-are şi olecuţă de mămăligă" şi suge oscioarele puiului pînă-ţi vine s-o scoli de la masă...

Deunăzi, am luat-o în maşină „să se aerisească", a cerut să oprim la colţ, a coborît, a bătut într-o poartă zicînd: „fă-mi ghine, matale, c-un pumn de dude!" La dude poftea dumneaei!

În lift i se „zbinţiile inima în chept" şi nu se urcă dar cînd se trinteşte uşa se repede să întrebe „ce se întîmplă p-acilea?" Pînă şi pisică i-am adus să-i ţină de urît...

Şi nu treceau zilele fără să nu piepteân Mîţurca, să n-o încalţ, s-o legăn, s-o înfăş şi s-o alerg vopsită cu tempera, băgată cu botul în dulceaţă, legată cu şnur de mărţişor. Îi cumpăram sardele s-o momesc să-i prindă Mircea capul în menghină şi într-o duminică pedepsită fiind de tata cu „na-i voie să te mişti din cameră, s-aude?" am luat sifonul cel mare stropind-o cu şuvoi continuu pînă cînd Mîţurca fugi înspăimîntată sărind peste balcon...

„De ce-a urlat Mîţurca", mă întreabă tata şi eu albă, lipită de perete bîiguiam:

„Balconul, balconul..."

— Ce-ai făcut cu ea? Te zvînt din bătaie, ce-ai avut cu animalul? Nu ţipa!

Şi bunica în prag cu ochii ţintă spre mine se apropie de tata:

— Aoleu, vai de maica mea, nu mai văd, nu mai aud, cred c-am scăpat pisica...

■

— Da, unde te duci bunică? Ştii ce, dacă-ţi propteşti picioarele bine pe podea, ajungem cu liftul la parter. Bunică, ai grijă, o ţigaie cu pirjoale să fie a mea. Şi nu uita să vii să mă iei din faţa cancelariei pe unde intră profesorii. Ţine-mă mai strîns de mînă.

Dar unde vrei să te duci? Nu pe acolo,.. unde te duci?

Bunica ridică din umeri şi se pierdu ca o năframă amestecîndu-se cu oraşul...

MARINA DEVESEL ■

Hai şi iar hai

Să nu ne trecem multe cu vederea
Dar să cădem şi noi puţin în alb
Să dăm uitării ce nu facem mîine
Şi să strunim fotoliul dus la trap

Să batem faţa mării cu piciorul
Să facem prietenește schimb de ham
Prin coridorul transparent de aer
C-a mai rămas, de nu mă-nşel, un dram

Hai să cîntăm şi hai să ni se ducă
Buhul în zare c-am rămas copil
Răceala verii s-o numim răcoare
(O dată a şi nins dar tu nu ştii)

Să ne-mbrăcăm cu pînze de păianjen
Că sînt destule-n podul lumii, vechi
Telefoniste tinere să rîdă
Cînd le vorbim cu fisele-n urechi

Hai să găsim comori în gropi perfecte
Păzite mii de ani de-un faraon
Şi hai să nu luăm nici o leţcaie
Şi să jurăm c-avurăm ghinion

Călătorind pe mările Saharei
Să pescuim ţipari fără permis
Să ne-amendeze fetele morgane
Primite-n salvamar direct din vis

Hai într-o zi, duminică să fie
Să ne-adunăm pe blocuri ca-n zăvoi
Să aruncăm antenele în aer
Cu trei căpiţe ude de trifoi

Chiar am putea să ne vedem părinţii
Prin satele din munţi cosind zăpezi
Unii din ei de albi ce se făcură
În poarta de zăpadă nici nu-i vezi

Noaptea cînd luna cade în adîncuri
Blindaţi cu duhul florilor de măr
Să ne-aruncăm în limpezile ape
Şi să ieşim cu ea într-adevăr

Hai şi iar hai să trecem într-o doară
Prin raiul ăla parfumat şi gol
Zău c-aş trăi în el a doua oară
De-ar da concerte-acolo Nat King Cole.

ADRIAN FRAŢILA ■

Îndrăzneala umblă cu salopeta pe ea

Faptul că una sau alta dintre realizările lui Vasile Corj sînt puse citeodată sub semnul „întîmplării" se datorește în bună parte însuși autorului lor. O modestie de veche tradiție — învățată și educată aici, la „Timpuri noi", unde actualul muncitor specialist a intrat ucenic în urmă cu aproape trei decenii — l-a făcut să vorbească întotdeauna despre realizările sale ca despre niște „daruri" ale norocului. Daruri pe care el nu a făcut altceva decît să le ia în seamă...

Așa s-a „întîmplat" și atunci cînd a realizat o „pompă prin presare", care a ușurat de cîteva ori efortul fizic al oamenilor; și atunci cînd a realizat un nou tip de „păpușă mobilă", care a micșorat și ea, de cîteva ori, timpul de lucru; și cînd, recent, una dintre aceste realizări l-a făcut să admită — sub „presiunea" cabinetului tehnic al unității! — că aici, la linia de pistoane, în atelierul în care lucrează a fost realizată o performanță de talie mondială: reducerea rugozității la articulația bolț-piston de la 0,4 — cît era pînă acum — la 0,1. („Și asta, fără scule cu diamant, așa cum a fost atins vechiul record în străinătate".) Finisaj care, dincolo de spectaculozitatea sa, are și efecte economice concrete; mărește aproape la dublu fiabilitatea.

Dacă pornești însă pe urmele „întîmplărilor" care, pe lîngă bunul renume profesional, i-au adus lui Vasile Corj locul de frunte printre „favoriții" Fortunei constați însă că, așa cum pentru a atrage fulgerele dezlănțuite și a le face inofensive clădirile înalte își au înfipte sus, în creștet, metalul îndrăznet al paratrăsnetului, tot așa și eroul nostru își are permanent îndreptat spre NOU ascuțișul nobil al gîndului și sufletului său de comunist. „Ca și în sport — ne spunea el — recordurile din producție trebuie pregătite zi cu zi, ceas cu ceas".

Atelierul în care lucrează Vasile Corj ocupă un loc de frunte în ceea ce privește lipsa rebuturilor. „Are oameni bun!" — spun unii. Și e adevărat. Numai că, înainte de a fi „ai atelierului", oamenii au fost — precum sînt și astăzi — ai întregului colectiv. Cu mîgală și cu simț de răspundere, meșterul a descoperit în fiecare partea aceea **de vîrf** pe care a orientat-o atent și perseverent către lucrul de bună calitate, către performanța profesională.

„În plus, la ei, chiar dacă e scăpată jos o piesă, oricît de sensibil ar fi metalul din care e făcută, nu suferă nici o stricăciune". Și așa este. Observînd că o bună parte din rebuturile secțiilor de prelucrare — inclusiv cea în care lucrează — proveneau din căderi accidentale (și adesea inevitabile) ale pieselor în timpul transportului sau mînuirii, Vasile Corj a „capitonat" atelierul — de la mesele de lucru la suprafețele goale de deasupra mașinilor — cu linoleum. Prin investiții speciale? Să zicem da. Și să explicăm. Cînd i s-a întîmplat — vedeți, din nou „întîmplarea" i — să-i vină ideea în cauză, a urmărit săptămîni la rînd una din benzile de rulare de la turnătorie. Știa el că aceasta a „îmbătrînit". Și atunci cînd toți se pregăteau să ducă banda la gunoi, s-a oferit să facă operația el însuși. Numai că a dus-o în atelier...

Deși în atelier nu ducea lipsă de nici un utilaj, într-una din zile privirea i-a fost atrasă de un strung vechi, „de pe vremea venirii mele în întreprindere". Scos „la pensie", acesta își aștepta rîndul la fier vechi, în colțul atelierului unde slujise cu credință. Cei de acolo erau fericiți să scape odată de vechitură, să folosească locul cu mai multă eficiență.

„M-am gîndit că dacă îi aplic un dispozitiv de rulare, îmi pot încerca o idee care m-a fascinat de mult și care nu merita totuși o investiție nouă: micșorarea rugozității la bolț-piston" — rememorează pentru noi Vasile Corj.

Apoi, după ce a adus „vechitura" în secție, s-a „întîmplat" să plece într-un schimb de experiență la o unitate din județul Argeș. Și acolo, într-o simbătă, după orele de lucru, în vreme ce restul tovarășilor săi de muncă se duseseră să-și ia rămas bun la un șpriț — a doua zi urmau să se întoarcă înapoi la București — lui i s-a părut că unul din dispozitivele anexă de pe o mașină-unealtă ar corespunde cu una din părțile dispozitivului pe care urma să îl realizeze. Și atunci, în loc să plece la petrecerea de adio, și-a scos costumul și cravata proaspăt puse, și-a îmbrăcat din nou salopeta și, cum în schimbul III la mașina cu pricina nu lucra nimeni... a demontat dispozitivul piesă cu piesă, a luat cotele fiecăreia în parte, după care a pus totul la loc. E drept că acum, după ce văzuse totul, a constatat că dispozitivul în cauză n-o să-i slujească la nimic; ideea lui prinsese însă un și mai mare contur, se apropiase de realitate. Spre București a plecat nu cu salopeta în geamantan și cu costumul pe el, așa cum au făcut toți ceilalți, ci invers...

Și s-a mai „întîmplat" apoi să ceară ajutorul tovarășilor săi — al muncitorului Constantin Bădulescu, copărtaș la multe realizări, venit în întreprindere la vreo zece ani după el. Și tot „întîmplarea" a făcut ca ideea cu pricina să nu-l lase nici să doarmă, nici să mănînce decît cu creionul și hîrtia lîngă el aproape un an și ceva...

„Ei, cum merge, i-a fost sau nu confirmată de cabinetul tehnic performanța lui Vasile Corj?"

Întrebarea am auzit-o zilele trecute rostită de cîțiva dintre vecinii lui de secție. Era, în mare parte, mai mult retorică, de dragul de a „prinde" pe reporter la noutatea și succesul tovarășului lor. Răspunsul afirmativ nu putea fi pus la îndoială.

Dar oare de la cabinetul tehnic trebuia să se confirme cît este de „norocos" Vasile Corj?

TITUȘ ANDREI ■

O delapidare încurajată de critici sfioase

În data de 7 decembrie, anul curent, directorul întreprinderii „Textila" din Lugoj, Dumitru Belu, precum și șefa biroului personal, învățămînt... Livia Iordache, așternea pe hîrtie o frumoasă caracterizare pentru Iulica Iurcsek de la compartimentul C.T.C. Redăm cîteva fragmente: **„Iulica Iurcsek este un element bine pregătit profesional, un cadru de nădejde, care s-a străduit în permanență să se achite cît mai bine de sarcinile ce-i reveneau în cadrul compartimentului C.T.C., fiind stimată și apreciată de colectiv. În familie, comportarea sa este bună. (...)".** Ce făcuse Iulica Iurcsek totuși de era atît de mult apreciată și atît de stimată în cadrul C.T.C.? În primul rînd, faptul că are 36 de ani, că, terminînd 11 clase plus două de profesională, a fost o bună țesătoare. Bună țesătoare dar în 1965 i-a fost schimbat locul de muncă, fiind numită statisticiană. Pentru calități deosebite, doi ani mai tîrziu probabil pentru că se releva din ce în ce mai mult ca un element de nădejde, a primit și sarcinile de a face pontajul în compartimentul C.T.C. și de a efectua plățile în același sector. Credem că în acel an, fosta conducere (tovarășul Dumitru Belu a venit director abia în 1969) era oarecum tristă, dată fiind incapacitatea ei de a mai găsi o funcție pe măsura infinitelor posibilități ale lui Iurcsek. Se pare însă că I. I. le-a făcut un semn liniștitor, adică ceva care putea semnifica: „nu vă mai frămîntați atît, e greu, știu, dar stați liniștiți". Toți au respirat ușurați: „pot sta liniștiți!" Era exact liniștea de care avea nevoie I. I. ca să dovedească tuturor de ceea ce este în stare. O vreme a stat chiar și ea liniștită. Nu era liniștea dinaintea furtunii, deoarece nimeni n-a trecut vreodată bunăstarea personală la rubrica „furtuni sau cataclisme". În acest sens, aprecierea „buna sa comportare din familie" întîlnită în caracterizarea amintită este foarte exactă. Pentru început, I. I. și-a amenajat o bucătărie mai încăpătoare și mai cotată. Au urmat, în ordine, o cămară, o baie, canalizare, o brățară de vreo cinci mii de lei, un garaj, un lănțișor și vreo două inele cam de patru mii împreună și, firește, o „Dacia 1 300". Desigur că în fața unei comportări excesiv de morale, conducerea întreprinderii a trebuit să se arate surprinsă, mai ales că I. I. era arestată de cîteva luni bune, vreme în care cercetările dovediseră că, prin pontaje fictive, „cadrul bine pregătit profesional, stimat și apreciat" văduvise întreprinderea de vreun sfert de milion de lei. În atare condiții, caracterizarea de care pomeneam se încheie adecvat: „Conducerea întreprinderii a fost surprinsă cînd a constatat abaterile..." (Repetăm, caracterizarea a fost făcută în 7 decembrie, la cererea Tribunalului județean Timiș, adică la cinci luni de la arestarea Iulicăi Iurcsek.)

Și, într-adevăr, conducerea întreprinderii era surprinsă. Cum a reușit însă să fie atît de surprinsă?

Tiberiu Galantai, contabilul șef al întreprinderii: **„Iurcsek nu avea dreptul să întocmească actele și să facă și plata. Un statistician poate să țină evidențe, să facă rapoarte, calculații, poate să facă pontaje și are dreptul să fie și mandatar plătitor. Dar n-are dreptul să cumuleze aceste funcții, adică să fie generator de acte și, totodată, să fie și plătitor".** Și totuși cumula. Pe ce bază? **„Mandatar plătitor era pe baza unei decizii care menționa că se interzice pontatorilor sau calculatorilor să facă și plățile".** Din ce în ce mai limpede. Dar I. I. efectua de ani buni și în văzul tuturor (oricum în fața celor de la C.T.C. sigur) pontaje. Dumneavoastră știați treaba aceasta? **„Eu sînt contabil șef pe întreaga întreprindere, n-aveam cum să știu. Șeful el direct trebuia să știe".** Credeți că un control financiar făcut cu competență putea să descopere pontajele fictive ale lui Iurcsek? **„Controalele C.F.I. se fac prin sondaj. Și cel intern și cel de la Centrala industriei bumbacului. În patru ani de zile nu s-a descoperit nimic care să dea de bănuit".** Credeți că 20 de ani de aici încolo, dacă nu intervenea întîmplarea, Iurcsek ar fi putut fi descoperită? **„Răspunsul nu poate fi decît relativ".**

Numai paguba n-a fost relativă: 244 603 lei în cap. Una dintre declarațiile lui Iurcsek: **„Consider că dacă organele financiare, cu ocazia controalelor, verificau statele de plată confruntîndu-le cu fișele de retribuție sau cu cărțile de muncă, se puteau descoperi pontările fictive".**

Ioan Făgeteanu, delegat permanent pentru efectuarea controlului financiar și coordonator al activității C.F.I.: **„În timpul planificat pentru verificarea de fond a gestionarilor la o secție, timp care este foarte mic, nu se pot verifica toate documentele. Și, normal, se apelează la metoda prin sondaj. Noi ne-am orientat mai mult pe plățile în acord global, confruntînd cărțile de muncă cu statele de plată".** La C.T.C., nu făceați la fel? **„Ba da, dar sondajul n-a căzut niciodată pe numele fictive".** Avea Iurcsek dreptul să ponteze muncitorii și să-i și plătească? **„Nu".** Dumneavoastră știați că era de foarte multă vreme și pontatoare? **„N-aveam cum să știu".**

Mă aflu în biroul comitetului de partid cu Livia Iordache, care este de aproape douăzeci de ani și secretară a comitetului de partid, cu contabilul șef, cu coordonatorul C.F.I., cu șeful compartimentului C.T.C. Dacă la unele întrebări răspunsurile vin, de bine, de rău „la obiect", cu cea privind însărcinarea lui Iurcsek cu pontajele nu obțin decît tăcere. Nimeni nu știe nimic. Moment penibil. Răsfoiesc dosarul întocmit de Direcția teritorială de control și citesc că I.I. a fost mereu recomandată pentru a fi mandatar plătitor fără a se ști că este și pontatoare. Cunoșteau acest lucru, probabil, fostii șefi ai compartimentului C.T.C. Dar ei nu mai sînt în întreprindere. Actualul șef, inginerul Mihel Pitaru, n-a știut nimic.

Iată ce ne spune inginerul Mihel Pitaru: **„Sînt pe acest post de la sfîrșitul anului 1977. Eu am avut atribuțiuni pe linie de C.T.C. și nu pe linie de retribuții. N-am semnat niciodată foile colective de prezență înainte ca acestea să plece spre compartimentul state și retribuție. Am aflat ulterior că trebuie s-o fac. Dacă există însă o decizie în acest sens, n-am văzut-o niciodată".** (Cum au mers atunci hîrtiile mai departe,? Contabilul șef: **„Au mers. Sînt deficiențele noastre pe care le recunoaștem".**) Directorul întreprinderii, Belu Dumitru: **„Acest compartiment C.T.C. n-a fost verificat cu mai multă atenție de controlul de fond și C.F.I.-ul intern. În afară de acest lucru, șeful compartimentului C.T.C. nu vedea că pe statele de plată apăreau mai mulți oameni, mă rog, mai multe nume decît știa că trebuie să fie? Nu era el omul care trebuia să cunoască cîți muncitori are?"** Ioan Farcaș, șeful serviciului organizarea producției și a muncii: **„Pe linia de state și retribuții Pitaru trebuia să știe, prin deciziile de control preventiv ale întreprinderii, că trebuie să controleze problemele de acest ordin din compartimentul său. El a fost pus pe post după ce a stat trei luni pe lîngă fostul șef al C.T.C.-ului".** Se cunoaște. Pentru că Iurcsek fura din 1973, iar Pitaru a venit în 1977. Fostul șef a fost și el vigilent.

Una peste alta, din cele aflate pînă aici, rezultă limpede că brambureala care a domnit în controalele făcute lui Iurcsek și, în general, în acest atît de vast domeniu al deciziilor, al răspunderilor ca îndatoriri de serviciu au dus la paguba amintită. O dovadă în plus: Emilia Stoișan, care prin decizia 1005 din 11 decembrie 1973 a fost numită în funcția de mandatar plătitor la C.T.C., alături de Iurcsek, mărturisea de față cu directorul întreprinderii și cu secretara comitetului de partid: **„Știam că Iurcsek era calculatoare și că făcea și pontajele, dar n-am știut că n-are voie să și plătească pentru că n-am citit decizia. Mie mi s-a spus verbal, nu mai știu de către cine, sînt patru ani de atunci, că trebuie să plătesc retribuțiile cînd lipsește Iurcsek".**

Dar nu este numai atît. Aflăm că starea infracțională din întreprindere nu este deloc de neglijat. Numai în 1978 s-au înregistrat 170 de sustrageri din întreprindere, sustrageri ajunse în fața comisiei de judecată, precum și cinci cazuri, judecate de instanțele tribunalelor din Lugoj sau Timișoara (aici intrînd și cazul lui I.I.).

— Vi se pare mare cifra? îl întreb pe tovarășul director Belu.

— Mare. Dar am luat măsuri. M-am gîndit să fac și o gazetă de perete, dar parcă e rușinos.

Sigur că da, tovarășe director, e rușinos. Nu-i dați la gazeta de perete. Închipuiți-vă ce traume sufletești veți provoca. Nouă ni se pare mult mai nimerit să procedați cum ați procedat după acest caz Iurcsek. Atunci cînd Direcția teritorială de control a propus unele sancțiuni, și le și pomenim: retragerea a 2 gradații casierului Vida Petru, care a plătit direct lui I.I., în cazul a două persoane fictive, diminuarea retribuției pe o lună ing. Mihel Pitaru și șefului biroului state, Valeriu Ivanenco, ei bine, atunci, sau imediat după aceea, dumneavoastră tovarășe director ați acționat foarte eficient propunîndu-i pe cei trei, printre alții, e drept, pentru premiere „ca urmare a muncii deosebite depuse". Vă dați seama ce se întîmpla dacă respectivii apăreau și la gazeta de perete!

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Mitomania

Mitomania nu este numai o „boală" ci, cum observa cineva foarte pățit, un fenomen social.

Dragă — zicea acel cineva — tovarășe, n-ai observat că a început să se mintă cam mult?! Nu mă refer la viața internațională unde cîte unii nu mai prididesc amenințîndu-ne cu pacea în timp ce fabricile lor produc fuzee. Aeși, după cîte știu eu, încă n-au intrat în circuitul pasagerilor rachetele soi-sol. Nu mă refer, așadar, la viața internațională. Eu mă refer la viața noastră domestică, de fiecare zi, la noi, care înotăm zilnic prin aceeași viață domestică. A început să se mintă cam mult! Ori e un exces de fantezie la unii confrați, și atunci stau și mă gîndesc cîtă virtuală energie literară se poate pierde, deși mă îndoiesc totuși ori e presiunea timpului și încetățenirea credinței că te descurci mai ușor mințind, adică printr-un așazis artificiu diplomatic, ori, mai știu eu, zicea el, ca orice boală, mitomania poate duce și la unele epidemii. Stau și-l ascult, mă gîndesc și eu nițel și încep să-i dau, cît de cît, dreptate.

— Stimate — se justifica științific un cineva — minciuna poate fi la un moment dat o armă profesională.

— Cam bacteriologică — observ eu cu o oarecare sfiiclune.

— Nu, nu, — răspunde acel cineva — se poate vorbi și despre o profesionalizare a mincinosului care se pretinde, evident.

— Ce vorbești, frate — mă mirunez eu.

— Absolut. Azi nu mai poți minți cu candoarea de acum, să zicem, patruzeci, cincizeci de ani, azi îți trebuie nițel efort de inteligență de fantezie, ai nevoie de argumente ca să minți convingător și să rămîi lejer și sigur în spațiul minciunii.

Nu mă mai mir, îmi dau seama că și el are dreptate și ascult.

— Am un prieten — continuă el — om în toată firea, aș putea spune chiar om important, cu pregătire, inteligent, capabil, voitor de bine și gata să se bată și chiar se bate pentru bine și pentru mai bine, în spațiul lui de activitate, firește, însă bolnav de mitomanie.

Te uiți bine la el, e senin, e liniștit, e în exercițiul funcțiunii și minte. Nu-i cere nimeni, n-are nevoie, nu e rugat, nu e amenințat, el minte. Minte cu fervoare, cu patos, cu o fantezie debordantă, te minte în față, ajungi să-l și crezi, minte excepțional. Am ajuns să mă întreb dacă nu cumva mă minte și cînd îmi spune că e el, deși e în fața mea și eu pun mîna pe el. Minte prietenii, minte nevasta, minte la serviciu, minte la restaurant, minte pe stradă, minte la telefon, minte prin viu grai, minte continuu. Un infern viața lui, din punctul nostru de vedere, el însă senin și foarte liniștit. Nu e un mitoman, ca să zic așa demn să fie luat sub supraveghere medicală, însă din punct de vedere social cred că trebuie supravegheat. Pentru că pune lumea pe drumuri, promite marea cu sarea, creează iluzii, e în stare să înghețe și apa și mai că îmi vine să cred că o poate îngheța.

El însă, cum spuneam, nu e un caz, ci simptomul unei reacții de ordin social. Secretara zice: „Nu e tovarășul șef, reveniți. Însă el, șeful, e în birou. E la ministru, zice secretara. Și pe urmă se justifică:

— Știți, meseria mea e o mitomanie profesionalizată, sau asta e o profesie la mine: mitomania!

Ce ne-am face dacă n-am mai avea secretare și ar trebui să mințim direct?!

— E cel mai inofensiv exemplu — zice amicul.

— Crezi? Este exemplul care pune în evidență factorul social al fenomenului și e grav. Minte cîte unul la raportatul planului la sticle de pepsi, — nu e minor exemplul este semnificativ pentru implicația socială, pentru că și muncitorii care n-au făcut sticlele știu că s-a mințit și acceptă și așa mai departe

— Eu, zicea acel un cineva, simt că pierd un prieten. Mi-e groază să mai stabilesc o întîlnire, o convorbire, un contact, cu mitomanul. Și să mă mint singur, zicînd că el nu mă minte ci are doar un exces de fantezie, nu pot. N-am eu atîta fantezie. Regret.

DINU SARARU ■

P. S. Aștept exemple cu mitomanii din viața noastră domestică.

OCHII ŞI URECHILE LUMII

Numărători adolescente

Pentru a-şi fixa bine refuzul faţă de **Caligula**, piesa lui Albert Camus, un critic dramatic francez o denumea, duminică, la radio, „o lectură bună la 20 de ani". Adolescent întîrziat — gata să suport, pînă la adînci bătrineţi, consecinţele acestui blestem — **Caligula** sper să-mi fie bun şi la 60 de ani. Dar şi aşa pusă problema, de ce ar fi atît de pernicioase şi fragile lecturile de la 20 de ani ? Cunosc cîteva bune argumente în îndreptăţirea acestui dispreţ, totuşi personala istorie literară nu le asimilează. Vai celui ce nu are o istorie literară personală, tot aşa cum nenorocită e viaţa celui ce nu are versuri ale lui pe care să le murmure de-a lungul istoriei lui civile.

Se fac chiar în acest decembrie 1978, 25 de ani de cînd au apărut „Anii impotrivirii" ai lui Geo Bogza. Aveam 23 de ani, ştiam vag cine-i Baudelaire (într-o şedinţă, un scriitor îşi făcuse autocritica pentru că-l ştia pe dinafară...) dar ştiam pe dinafară „Meditaţia" la cîinele Danzig, „Condeiele în lanţuri", „Grandoarea şi decăderea unor castraveţi", pamfletul „făcăleţului de înterne", „De unde sînteţi, mă ? — Din Stelian Popescu!" — toate articolele acelea binecuvîntate scrise înainte de război mi se păreau stelele polare ale vieţii la care rîvneam, sărac, incult, proaspăt absolvent al armatei, mistuit de idealul — nici azi curmat — al transformării omului. Voi scrie cu liniştе că nici o carte nu mi-a pecetluit hotărîrea de a fi ceva anume — ziarist ! — ca „Anii impotrivirii". Nu voi spune că este cine ştie ce bucurie să nu ştii Baudelaire la 23 de ani, dar îl voi deplînge pe cel care nu a avut, odată, la 20 de ani, o carte, un scriitor care să-i decidă vocaţia. Cred în asemenea predestinări, în asemenea întîlniri cărora le atribui o magică dialectică în făurirea istoriei literare personale, care se leagă în tine straniu, adică şi atentă şi indiferentă la condiţiile externe.

„Anii împotrivirii" — ca un făcut — au tras după ei, în conştiinţa mea, entuziasmul faţă de „Bietul Ioanide" — în cronologia mea interioară cele două cărţi sînt simultane, aşa cum „Bietul..." e legat indestructibil, chiar veşnic, după adjectivele acelor vremi de absolut, de „Moromeţii" şi „Groapa", apărute ceva mai tîrziu, dar care fac una în istoria-mi literară scrisă după documente a căror strictă subiectivitate nu mă stinghereşte, ci mă luminează între dimineaţa cînd l-am citat pe Preda împotriva „Scrinului negru" şi noaptea în care Bogza mergea pe bulevard, înaripat de Didina din „Groapa", femeie cum n-a mai apărut la noi în scris. A existat o vreme cînd autorul „Gropii" suferea pentru destinul dificil al „Moromeţilor" şi acest acord ne făcea bine tuturor celor „harnici şi talentaţi".

Literatura are ani ai împotrivirilor demne, niciodată ea nu se va supune unor ani de urgisire totală. La 20 ca şi la 60 de ani, trebuie să ştii că nu există zi în ţara asta şi pe lume în care să nu se fi scris şi să nu se scrie o pagină bună, un vers important, un gînd esenţial. Constat că în jurul meu nu sînt foarte mulţi acei tineri în vîrstă de 23 de ani capabili să înţeleagă ce lumină, ce gulfstream, ce climă au creat Călinescu, Bogza, Preda, Barbu în acea vreme, cu mult nisip, cu multă zloată şi cu multe alte calităţi fără de care viaţa nu ar fi spectrul solar care este. Voi îndrăzni să rescriu o frază a lui Camus — cel bun doar la 20 de ani ! — şi să afirm că „sîntem cîţiva care nu suportăm să se discute despre dogmatism în necunoştinţă de cauză". Şi fără durere. Şi fără dramă.

Sînt azi, 21 decembrie 1978, 22 de ani de la moartea lui Labiş.

RADU COSAŞU ■

Nu intensificarea cursei înarmărilor şi întărirea blocurilor militare asigură pacea, ci măsuri ferme pe calea destinderii politice şi militare

„Nu există pentru ţara noastră o altă securitate reală decît aceea a menţinerii păcii. O mie de bliudaje în plus sau în minus nu vor schimba cu nimic acest adevăr evident", scrja recent un ziar belgian, făcîndu-se ecoul unei ample dezbateri naţionale pe tema sporirii cheltuielilor militare. Am reţinut afirmaţia întrucît ea pare a avea valoarea unui aforism. Şi totodată valoarea unei replici logice, de bun simţ, teoriei conform căreia aberanta competiţie militară, escaladarea cursei înarmărilor nu ar fi, în esenţă, decît un factor de pace, de menţinere a unui aşazis echilibru. Nu trebuie să faci uz de prea multe argumente spre a demonstra că, pe cît e de paradoxal, pe atît e de iluzoriu un asemenea echilibru, o asemenea „securitate" clădită pe acumularea de noi şi noi arme cu o putere de distrugere tot mai înfricoşătoare. Cert e însă, din păcate, că acestei doctrine a „echilibrului terorii", a descurajării reciproce, omenirea îi plăteşte unul din cele mai grele tributuri din întreaga sa existenţă. În virtutea ei, după cel de-al doilea război mondial — ale cărui învăţăminte nu au fost, se pare, suficiente — s-au constituit blocurile militare antagoniste, Europa a redevenit cazarma şi arsenalul nr. 1 al lumii, iar sumele alocate sinistrei competiţii militare au cunoscut o dinamică ascendentă, de asemenea fără precedent.

La cinci ani de la încheierea ultimei mari conflagraţii, omenirea cheltuia deja pentru „reînarmări" 50 miliarde de dolari. Azi, suma e de opt ori mai mare, 400 de miliarde. O sumă colosală, o uriaşă risipă, mereu în creştere, pentru a se asigura, chipurile, echilibrul, stabilitatea, securitatea acestei lumi. Or, glasul raţiunii, interesele vitale ale păcii, independenţei şi dezvoltării popoarelor contrazic pînă la anulare o asemenea concepţie. **Lumea va avea cu adevărat linişte abia atunci cînd această competiţie absurdă va fi stopată, cînd imensele resurse umane, materiale şi financiare înghiţite în prezent de înarmări îşi vor regăsi destinaţia firească, în sectoarele activităţii paşnice, în binele şi folosul civilizaţiei umane.**

Pe plan economic, escaladarea cursei înarmărilor constituie un puternic factor de frînare a dezvoltării popoarelor, întreţine şi agravează o serie de fenomene negative, cum sînt subdezvoltarea, criza economică, inflaţia, şomajul. Sacrificiile aduse pe „altarul" competiţiei militare obligă numeroase state să-şi stabilească un ritm de creştere economică mult mai lent decît ar fi posibil, să aloce o importantă parte din venitul naţional sectorului militar. Şi evident povara cea mai grea o poartă popoarele lumii contemporane, fără excepţie.

Dimensiunile absurde ale cursei înarmărilor au făcut şi continuă să facă obiectul unui număr impresionant de studii, statistici, comparaţii, toate deopotrivă fiind în măsură să ofere argumente solide pentru alternativa dezarmării, dezvoltării şi păcii. Iată cîteva asemenea date dintr-o lucrare apărută nu de mult în S.U.A. sub titlul **„World Military and Social Expenditure"**. Numai întreţinerea celor 7 000 de arme nucleare americane din Europa, se spune în lucrare, costă 614 milioane dolari, adică o sumă mai mare decît ar fi necesar pentru a proteja pe toţi copiii din lume de o serie de maladii care fac anual milioane de victime. Un program mondial de alfabetizare a tuturor adulţilor pînă la sfîrşitul acestui secol ar costa circa 1,2 miliarde dolari, tot cam atît cît se cheltuieşte într-o singură zi pentru înarmări. 16 milioane de copii ar avea asigurate condiţii de învăţătură pe timp de un an dacă s-ar renunţa la construirea unui singur submarin atomic modern.

Se spune adeseori că trecerea la dezarmare ar crea mari probleme privind ocuparea forţei de muncă în ţările care şi-au structurat economia pe producţia de armament. Teoria este infirmată de calcule făcute de specialişti reputaţi. Este suficient să consemnăm concluziile unui studiu efectuat tot în S.U.A. şi care relevă că de fiecare dată cînd bugetul militar al ţării sporeşte cu un miliard de dolari, se pierde posibilitatea creării a 11 600 noi locuri de muncă, bugetul militar pentru exerciţiul financiar în curs echivalînd cu o pierdere de 1,36 milioane locuri de muncă în economia americană. Şi, evident, concluziile sînt valabile şi pentru alte ţări.

Iar dacă pierderile provocate de cursa înarmărilor în domeniul economic sînt comensurabile, urmările sociale evidente, implicaţiile şi consecinţele profund negative asupra climatului politic mondial, se poate spune, sînt incalculabile. Departe de a fi un factor de „liniştire", de menţinere a securităţii, competiţia militară între blocuri sau între state nu face decît să învenineze viaţa internaţională, să sădească neîncrederea, împiedicînd statornicirea unui climat de conviefuire paşnică, de colaborare reciproc avantajoasă. În acelaşi timp, **armele din ce în ce mai puternice, mai distrugătoare se constituie în adevăraţi purtători materiali ai politicii de forţă sau de ameninţarea cu forţa în relaţiile internaţionale, stimulează manifestarea arogantei de mare putere, aducînd grave prejudicii generalizării în practica de zi cu zi a noilor principii de relaţii între state, singurele în măsură să garanteze independenţa şi suveranitatea popoarelor, edificarea unei lumi a egalităţii şi dreptăţii, mai bună şi mai dreaptă pe planeta noastră.**

Trebuie spus de asemenea că o astfel de politică, bazată pe forţa brutală, pe glasul armelor, constituie în permanenţă un grav pericol pentru pacea şi liniştea popoarelor, că forţa de distrugere acumulată în arsenale este deja capabilă să distrugă întreaga planetă de mai multe ori. **„În cei peste 30 de ani care au urmat după Hiroshima,** se spune într-un studiu al S.I.P.R.I. — **arsenalele atomice ale principalelor puteri nucleare au luat dimensiuni foarte disproporţionate în comparaţie cu orice necesităţi imaginabile de ordin politic sau militar".**

În repetate rînduri, prin reprezentantul său cel mai autorizat, preşedintele **Nicolae Ceauşescu, România socialistă** a adresat guvernelor, şefilor de state sau de partide apelul vibrant, izvorît din profundul umanism, din răspunderea adîncă, faţă de interesele vitale ale poporului român, ale celorlalte popoare, de a face totul, pînă nu va fi prea tîrziu, pentru trecerea hotărîtă la măsuri de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, de a elimina pentru totdeauna pericolul unui nou război. **„Dacă toate popoarele lumii** — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu în magistrala expunere de la 1 decembrie a.c., — **vor ridica hotărît glasul, avem ferma convingere că vor determina guvernele statelor, care acţionează în direcţia înarmării, să ţină seamă de voinţa popoarelor şi să renunţe la cursa înarmărilor".**

În ceea ce o priveşte, **România socialistă, ferm ataşată cauzei nobile a păcii şi colaborării, nu numai că se pronunţă pentru materializarea acestor deziderate fundamentale ale umanităţii, dar prin întreaga sa activitate internaţională militează activ, concret pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru înghefarea şi reducerea cheltuielilor militare şi canalizarea acestora spre domenii ale activităţii paşnice, pentru progresul şi înflorirea civilizaţiei umane.** Se înscriu pe această linie, propunerile clare, realiste, constructive avansate în cadrul Naţiunilor Unite, la reuniunile privind problemele securităţii şi cooperării în Europa, în alte importante forumuri internaţionale. Şi în această problemă acută, România porneşte de la convingerea că securitatea poporului nostru, a tuturor popoarelor, pacea vor fi asigurate nu prin intensificarea cursei înarmărilor şi întărirea blocurilor militare, ci prin măsuri ferme pe calea destinderii politice şi militare, prin reducerea activităţii şi desfiinţarea în perspectivă a blocurilor. Cu atît mai mult cu cît, aşa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, **„actuala situaţie internaţională nu justifică cu nimic trecerea la adoptarea unor măsuri de sporire a cheltuielilor militare".**

AUREL PERVA ■

Diplomaţia deschisă

(Urmare din pag. 1)

nale erau soluţionate de cele cîteva ţări mai puternice. Odată cu apariţia ţărilor socialiste în arena mondială dispare în bună măsură şi baza obiectivă pentru un asemenea mod de organizare a negocierilor între state. Ţările socialiste nu pot fi nicicum obligate să se supună jocului vechii diplomaţii ascunse, ci, dimpotrivă, ele au deplina posibilitate de a face ca toate tratativele să se ducă deschis, în faţa popoarelor, a opiniei publice internaţionale.

Avem temeiuri să credem că marile probleme care frămîntă omenirea, cum ar fi oprirea cursei înarmărilor şi dezarmarea, nu pot fi soluţionate radical decît printr-o confruntare deschisă, în care să fie angajate din plin toate forţele interesate, toate popoarele lumii.

Noi nu ne sfiim să spunem că preferăm diplomaţia deschisă pentru că este terenul pe care socialismul poate să-şi afirme din plin virtuţile paşnice. Este evident că în condiţiile diplomaţiei deschise contăm de asemenea pe faptul că se îngustează considerabil posibilităţile de manevră ale celor care s-au obişnuit să spună una şi să facă alta.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu spunea recent că în politica externă ca şi în cea internă dealtfel **„noi nu avem nimic de ascuns, nu avem nici un secret faţă de clasa muncitoare, faţă de întregul popor"**

România a introdus în practica internaţională obiceiul de a-şi expune public şi în detaliu poziţia înaintea unor mari negocieri multilaterale. Hotărîrea Comitetului Central al partidului privind poziţia în problemele dezarmării a fost în fapt mandatul amănuntit al delegaţiei noastre la Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. şi la fel găsim expuse în documente publice considerentele şi propunerile noastre în alte mari probleme [illegible] contemporane. Să adăugăm [illegible] ilor de seamă largi ale unor acte de politică externă ale partidului şi guvernului, precum şi faptul că zilnic aflăm nu numai că preşedintele ţării s-a întîlnit cu reprezentanţii altor naţiuni dar aflăm în esenţă şi ce s-a discutat.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a imprimat diplomaţiei româneşti trăsături noi militante, a introdus un mod deschis, direct şi dinamic de a construi raporturile internaţionale bazat pe contactul sistematic şi nemijlocit cu conducătorii statelor lumii, ai partidelor şi forţelor politice, cu reprezentanţi ai organizaţiilor progresiste şi democratice, ai opiniei publice.

Important este astăzi pentru ţările socialiste, pentru forţele iubitoare de pace nu numai să formuleze obiective de politică externă paşnice, constructive, ci şi aleagă şi metodele care să permită evidenţierea clară a justeţei politicii lor, care să stimuleze masele, opinia publică internaţională, să oblige la defensivă cercurile reacţionare, militariste interesate în a-şi ascunde adevăratele intenţii.

Unor asemenea scopuri le răspunde întru totul diplomaţia nouă, deschisă pe care o promovează cu atît succes România socialistă şi preşedintele său.

Dezvoltarea extraordinară pe care o cunoaşte ştiinţa în zilele noastre trebuie, sau cel puţin ar trebui, să fie exclusiv în sprijinul omului, să-i ofere mijloacele de a cunoaşte şi controla fenomene dintre cele mai diverse. Un exemplu îl oferă în acest sens meteorologia, schimbările din natură aflîndu-se tot mai mult sub observaţia savanţilor, a specialiştilor. Meteosat este primul satelit meteorologic european : el transmite unui centru special, la fiecare trei minute, informaţii culese în timpul observaţiei permanente a fenomenelor atmosferice ce au loc deasupra Africii, Europei şi Atlanticului. Fotografia oferă o imagine din timpul acestor observaţii.

Zece ani, dar numai de confruntări religioase?

Există, din păcate, evenimente, bilanțuri tragice în viața unor colectivități umane, care bat la porțile memoriei ca un memento zguduitor. Recent, s-au împlinit zece ani de cînd ceea ce se întîmplă în Irlanda de Nord — incidentele nu de puține ori sîngeroase între catolici și protestanți — nu conține să figureze printre „știrile zilei" transmise de agențiile internaționale de presă. S-au împlinit zece ani de cînd lumea își îndreaptă cu îngrijorare privirea către acest mic colț de Europă cu o suprafață de 14 000 km² și o populație de 1,5 milioane locuitori. O perioadă în care Irlanda de Nord a continuat să se facă ecoul dureros al mai multor veacuri de fanatisme religioase, de stîrnire și încurajare a unor pasiuni absurde, oarbe. Cîteva cifre dau acestui deceniu dimensiunile unui adevărat război civil: 2 000 de morți, 20 000 de răniți, 60 000 de atentate, 90 000 de imobile avariate, pierderi materiale evaluate la aproape 300 de milioane de lire sterline, incalculabile pagube indirecte, provocate de paralizarea vieții economice și sociale...

Cu zece ani în urmă, în timp ce manifestau pentru obținerea dreptului de vot (care constituie dealtfel, punctul de plecare și unul dintre motivele principale ale confruntărilor), locuitorii Bogside, sărăcăcioșul cartier catolic din Londonderry, s-au ciocnit cu forțele de poliție și au ridicat baricade. Ostentația și caracterul provocator al manifestațiilor din acel an 1968 organizate de protestanți în amintirea victoriei de la Boyne, dobîndită la 13 iulie 1690 de Wilhelm de Orania asupra lui Iacob al II-lea, victorie care a consacrat înrobirea irlandei catolice, avea să contribuie substanțial la încălzirea spiritelor. Sînt rememorate evenimentele tragice din istoria acestor locuri: represaliile sîngeroase ale lordului Straford, emisarul lui Carol I Stuart, și ale lui Cromwell, printre locuitorii „Insulei verzi", dar și lupta de brigand a lui O'Neil sau Desmond, eroii rezistenței irlandeze...

Tînăra Bernadette Davlin, „Ioana d'Arc irlandeză", cum au numit-o ziarele, deputată, la numai 22 de ani, de Ulster în parlamentul britanic, explică, în 1969, într-un discurs de mare rezonanță, că de fapt înfruntarea dintre catolici și protestanți nu înseamnă altceva decît lupta celor săraci împotriva celor bogați. Faptul rămîne valabil și astăzi. Irlanda de Nord are cea mai înaltă rată a șomajului din 1940 încoace, iar 30 la sută din tinerii sub 20 de ani nu au de lucru. Rezultatul „colonizării" irlandei, începută din pricina unor probleme religioase, speculate la maximum în ultimul deceniu, se exprimă în prezent prin faptul că șomajul este de peste 2,5 ori mai mare în rîndul catolicilor, că, în timp ce în cartierele de vest ale Belfastului, de exemplu, 10 000 de familii n-au locuințe, în cele populate de protestanți, din nordul orașului, cîteva mii de locuințe sînt libere. În industria constructoare de nave, ramură de bază a acestei provincii, protestanții dețin 89,5 la sută din posturile de ingineri și tehnicieni, iar catolicii numai 4,8 la sută. Ei constituie însă majoritatea considerabilă a lucrătorilor necalificați din construcții, întreprinderile comunale și de altă natură, mai prost plătiți și cărora li se cere un mare efort fizic. Unei asemenea stări de lucruri i se adaugă respingerea de către organizațiile și partidele politice reprezentînd majoritatea protestantă — în frunte cu pastorul extremist Ian Pasley — a oricărei reforme care să permită participarea minorității catolice la conducerea provinciei (catolicii sînt 500 000, iar protestanții un milion). În plus, există prezența indezirabilă a circa 15 000 de militari britanici.

...Belfast, Londonderry, Cookstown, Dungannon, Forkhill, Ballyomoney și alte orașe nord-irlandeze au fost în cei ... ani care au trecut de la începerea incidentelor, teatrul unor scene de apocalips. Valuri de atentate și violențe. Lacrimi și durere. Bombe plasate în mașini, în localuri publice și în locuințe, incendii. Percheziții la intrarea în piețe și în magazine. Bătrîni și copii aruncați în brațele morții pentru că s-au făcut vinovați de a nu putea fugi din calea răului. Imaginea dantescă a bulevardului Grosvenor Road din Belfast, cu o jumătate de kilometru de case distruse sau abandonate pentru că pe o parte locuiau catolici, iar pe cealaltă protestanți. Copii care fac drumul către școală și invers printre soldați și arme, decor, în care, dealtfel, mulți dintre ei s-au născut și au crescut. Speculă. Într-un cuvînt, întregul scenariu al unui adevărat război urban.

Numeroase dintre atentatele ce se produc în Ulster aparțin organizației catolice paramilitare clandestine „Armata republicană irlandeză" (IRA) a partidului Sinn Fein, care susține ideea reunificării Irlandei, a independenței ei politice și economice. La începutul anului 1971, în Sinn Fein și în IRA s-a produs o sciziune. Aripa „provizorie" astfel formată se pronunță pentru amplificarea mișcării teroriste a IRA împotriva soldaților englezi, împotriva polițiștilor, membrilor organizațiilor protestante. Așa-numita aripă „oficială" a IRA susține folosirea mijloacelor luptei politice, sprijină revendicările social-economice ale oamenilor muncii.

La Belfast, lumea a început să iasă din casă și seara. Întreruptă de ani de zile, circulația rutieră a fost reluată la Londonderry și în alte locuri. Această diminuare a activităților teroriste este urmarea directă a măsurilor luate de autorități împotriva grupărilor teroriste și, în primul rînd, împotriva aripii „provizorie" a IRA. La Londra, la Belfast și Dublin oameni politici de bună-credință consideră că rezolvarea situației depinde de succesul luptei pentru drepturi cetățenești, pentru progres economic și social, de care să beneficieze întreaga populație a Irlandei de Nord. Iar acest lucru trebuie făcut cu rapiditate și eficient. Pentru ca actuala stare de acalmie să nu reprezinte, așa cum spunea recent un locuitor neutru al Belfastului, puțină odihnă după zece ani de neîntrerupte incidente între catolici și protestanți.

DUMITRU AVRAM ■

Despre energie

Intuiția unui erou de serial

Cred că sînt puțini telespectatori fideli serialului de duminică după-amiază care să nu-și fi pus o legitimă întrebare. De ce oare comerciantul-navigator James Onedin este atît de refractar la vapoarele cu abur, care de la serial la serial cîștigă tot mai mult teren?

Iată că o recentă analiză a celebrei firme britanice „Lloyd" care, după cum se știe, se ocupă de asigurarea navelor, vine să infirme imaginea lui Onedin conservator. Ba, mai mult, în lumina acestei analize sîntem tentați să concludem că, pe lîngă binecunoscutele sale calități, Mister „O" este un vizionar.

„Lloyd" propune, nici mai mult, nici mai puțin, decît o reexaminare a posibilităților de propulsie a navelor cu ajutorul vîntului și nu exclude reintoarcerea la acest mijloc de navigație, bineînțeles cu perfecționările datorate cuceririlor științei și tehnicii. În același timp, tricentenara companie recomandă să se întreprindă imediat cercetări științifice în vederea punerii la punct a unor sisteme de propulsie cu cărbune. Utilizarea petrolului drept carburant „favorizează" risipa unei materii prime extrem de prețioase, pe cale să se epuizeze într-un tempo alert. „Lloyd" apreciază că la durata medie de exploatare a navelor, pentru vapoarele care se construiesc în prezent, va fi greu să se găsească petrol înainte ca ele să ajungă în situația de a fi date la fier vechi. Pentru cărbune pledează și faptul că tehnologiile de care dispune omenirea azi — alimentarea automată cu huilă pulverizată sau cazanul cu pat fluidizat — ar suprima cunoscutele inconveniente, scutind echipajele de infernul în care se trăia pe vechile vapoare cu abur.

Trădează aceste propuneri un negru pesimism? Sînt ele alarmiste? După datele furnizate de specialiști, nicidecum!

Potrivit unor statistici întocmite de un grup de experți în probleme energetice, rezervele recuperabile de petrol ale Terrei se cifrează la 260 miliarde tone. Se va putea ajunge la 300 miliarde de tone cu condiția ca promisiunile ce vin din adîncul mărilor și oceanelor să se materializeze. Avînd în vedere că, așa cum atestă datele oficiale, consumul anual de petrol pe plan mondial este de 3 miliarde tone, rezultă că rezervele de țiței pot acoperi necesitățile mapamondului pînă la începutul secolului XXI.

Și după? Concluzia specialiștilor este că, în cazul în care actualul ritm al consumului se menține, se impune cu stringență înlocuirea treptată a petrolului cu alte surse aflate la îndemînă. Și mai ales cu cărbune, de care omenirea dispune în cantități considerabile, apreciate la circa 1 300 miliarde tone metrice!

Onedin avea dreptate. Că e greu de crezut într-un asemenea har al previziunii, e foarte adevărat. Dar tot atît de adevărat este că situația mondială a resurselor energetice în ansamblul lor, și în special cea a petrolului, impune utilizarea cu cumpătare și responsabilitate a acestei materii prime pe care Onedin n-o folosea decît la... iluminat!

IOAN ROȘCA ■

Mondo umano?

Un Watergate sud-african

Fondarea unui ziar proguvernamental, „The Citizen", cu scopul de a contracara influența și audiența altui cotidian, al opoziției; însușirea de către înalți reprezentanți a unor importante sume de bani destinate să reprezinte cheltuieli de deplasare; deturnarea unor fonduri; subscripții ilicite la împrumuturi în străinătate; utilizarea în scopuri particulare a banilor contribuabililor; tentativa de cumpărare a unui ziar străin. Pînă acum doar aceste fapte sînt cunoscute dar se pare că lista lor e mai lungă. Ce reprezintă ele? Toate cele de mai sus sînt concluziile principale ale unui amplu raport al comisiei de anchetă judiciară în problema folosirii frauduloase de fonduri secrete de către ministerul sud-african al informațiilor.

În publicistica din Pretoria i se spune „scandalul informațiilor" iar presa internațională, amintindu-și de cel mai recent precedent în materie, i-a ales un „Watergate sud-african". Șeful, pentru că asemeni oricărei afaceri de acest gen, a existat unul de alură, nu este altcineva decît Connie Mulder, fost ministru de interne și al informațiilor (pînă în septembrie a.c.) în guvernul condus de John Balthazar Vorster, și fost lider al Partidului Național (la putere din 1948) în importanta provincie Transvaal.

Nu e mai puțin adevărat că, în pofida acestei încărcate atmosfere cauzate de scandalul fondurilor secrete, a febrilității și pasiunii cu care au acționat membrii comisiei de anchetă, a campaniei presei de opoziție și chiar a opoziției, raportul citat îl acuză pe Connie Mulder numai de... „incompetență în exercitarea atribuțiilor sale". Așa încît, în loc să se arate în amănunt cum a condus afacerea Mulder, i se lasă o importantă portiță de scăpare. Astfel că s-a recomandat ca procurorul general să fie sesizat de afaceri în eventualitatea... punerii sub urmărire a fostului secretar al informațiilor Eschel Rhoodie, a fratelui său Deneys, a omului de afaceri Louis Luyt, fost fondator al ziarului „The Citizen", a lui Van Zyl Albert, actualul proprietar al cotidianului, a unui agiunct al lui Rhoodie, Les de Villiers, și a unui producător de filme, André Pieterse.

Cum s-au petrecut lucrurile? Aparent simplu: Connie Mulder „a lăsat" mînă liberă „bratului său drept" Eschel Rhoodie și acesta are o mare parte de răspundere în folosirea frauduloasă a unor sume evaluate la circa 20 (douăzeci!) milioane de dolari. Este adevărat, John Vorster, fost premier, a aflat de modul și scopul în care fusese creat „The Citizen", a auzit că se intenționa să fie achiziționat „Washington Star" (!!) dar n-a zis nimic. Mai mult decît atît, el a declarat că folosirea fondurilor secrete făcea parte dintr-o strategie licită de apărare a statului constînd în a înfrunta, prin „metode neconvenționale", ofensiva „subtilă și totală" lansată împotriva Africii de Sud de... dușmanii săi. Deși raportul citat îl critică în mod voalat pe Vorster, acesta a demisionat „din motive de sănătate", din funcția de premier și și-a oferit bunele servicii pentru cea... de președinte al țării, în care a fost investit, în octombrie a.c. Așa că totuși castanele vor fi scoase din foc de executanții deturnărilor de fonduri, între care se mai află și Van den Bergh, fost responsabil al faimosului și sinistrului BOSS (serviciul sud-african de securitate) prezentat ca un tip dur, ce nu se dă în lături de la nimic pentru a-și atinge scopurile cel mai adesea nu prea curate.

Așadar, atît la propriu cît și la figurat, la Pretoria zilele sînt fierbinți. Pe bună dreptate, mulți se întreabă cum se va sfîrși acest Watergate sud-african și dacă nu va da un nou brînci acestei anticamere a infernului, cum i se mai spune țării în care apartheidul este sistemul politic prin care circa 17 milioane de oameni sînt supuși unei crunte opresiuni.

DUMITRU CONSTANTIN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Înarmați pînă în dinți, în legitimă apărare...

Frica a intrat adînc în oasele tuturor. Ziarele confirmă, începînd cu marile reportaje de senzație și terminînd cu scurtele știri, că singura stare normală a opiniei publice franceze trebuie să fie groaza cea mai cruntă care macină nervii din zori și pînă dincolo de miezul ternibil al nopții. Jafuri nemiloase, răpiri de părinți și de copii, crime pasionale sau indiferente, un nesfîrșit cortegiu de răutăți tulbură liniștea sufletească și integritatea corporală a cetățenilor nevinovați, creînd o psihoză pe care comerțul nu o poate evita în virtutea adevărului onorabil că industria se află la dispoziția clientelei și nu invers. În consecință în plină epocă a spaimei inventivitatea tehnică s-a profilat, rapid și eficient, pe mica și marea producție de obiecte „de apărare".

În cadrul numeroaselor rubrici de sfaturi pentru cititori presa galică specializată pînă nu demult în gastronomie, decorațiuni interioare și spectacole de tot felul a mai inserat una nouă care face, pe drept cuvînt, furori: „mijloace de autoapărare puțin periculoase, dar foarte eficiente". Mai întîi și mai întîi se precizează cadrul moral și legal al problemei, cititorii fiind sfătuiți, cu menajamente discrete, să nu abuzeze de dreptul inviolabil al legitimei apărări. După ce pun punctul pe i subliniind că „dreptul la ripostă trebuie să fie proporțional cu atacul", adică la o pereche de palme să nu se răspundă cu o rafală de mitralieră (oricum situația inversă ar fi superfluă...) ziarele și revistele oferă lungi liste de obiecte „en vogue". Mai întîi fluierul de polițist, care ține într-un chip foarte caracteristic. Trilul său specific este recunoscut fără eforturi deosebite de orice răufăcător, indiferent dacă posedă sau nu ureche muzicală. Psihologii criminaliști declară că un agresor mediu care are tentația să inventarieze buzunarele unei victime reperate pe stradă va fi marcat de o stare dilematică auzind fluieratul cu pricina. Tot din micul arsenal polițienesc s-a preluat, pentru uz particular, bastonul de cauciuc. Amatorii sînt sfătuiți să facă exerciții de lovire întrucît principala problemă este aceea „de a avea timp să se aplice lovitura în capul adversarului". Bastoanele se produc în două dimensiuni. Cel extensibil este varianta lux. Mai sînt oferite spre vînzare și două tipuri de bombe: una lacrimogenă și alta paralizantă. După cum reiese clar din concisa titulatură a acestor jucărioare nostime (pe bază de aerosoli) prima determină în agresor un val de plînș (cu o durată între 3 și 5 minute) iar a doua îl pune pur și simplu la pămînt, moleșindu-l nemilos aproape un sfert de oră. Se atrage atenția însă că jetul bombiței nu trebuie inhalat de cel care se apără, în acest caz situația putînd să capete o turnură contrarie moralei și principiului că binele trebuie să învingă întotdeauna răul. În privința pistoalelor și puștilor, de la cele de calibru mic (de salon) și pînă la armamentul de junglă, lucrurile stau limpede. Armamentul vest-german, italian, britanic și american concurează zdrobitor producția franceză. Clientela, statisticile o dovedesc, este hotărîtă, însă să depășească această conjunctură, achiziționînd masiv și la prețuri pipărate arme de import, legitima apărare meritînd orice sacrificiu.

Instinctul de conservare menține, în virtutea aceluiași principiu, la cote foarte înalte, cîinii de pază și oamenii de pază (numiți curent nu oameni, ci „gorile"). Cîinii se vînd de tot, cu pedigri, care asigură clientul că, pînă dincolo de străbunici, membrii familiei canine au avut o comportare feroce. „Gorilele" nu se vînd cu pedigri, din motive ușor de înțeles, ci se închiriază cu ora. Anturajul unei gorile costă pe noapte echivalentul salariului unui fizician cu înaltă calificare pe două săptămîni.

După ce s-a înarmat pînă în dinți, clientela trebuie învățată și cum să se poarte. Se recomandă: 1) evitarea vagoanelor de metrou goale; 2) parcurgerea străzilor în grup; 3) ocolirea copacilor în ale căror coroane se pot ascunde răufăcători; 4) închiderea etanșă a geamurilor automobilelor; 5) asigurarea locuințelor, garajelor, curților etc. cu sonerii de alarmă, celule fotoelectrice, curse de hoți (ceva mai eficiente decît cele de șoareci) etc.

Comerțul axat pe producția și desfacerea impresionantei panoplii a legitimei apărări face bani buni. Cinicii apreciază că armele, bombițele, bastoanele și altele asemenea pot folosi la fel de bine și acelora care s-au specializat să fie în atac și nu neapărat în apărare. Dar asta este o altă poveste de care se ocupă forțele de ordine apăsate, tot mai grav, de la un trimestru la altul, de valul violenței a cărui coamă măturătoare, nemiloasă, optimismul cel mai prudent...

RADU BUDEANU ■

Încununarea operei

După **celebrele performanțe pe plan internațional** din anul acesta, ceva, o întîmplare magică, trebuia să încunune opera corpului de tehnicieni aflat la cîrma fotbalului nostru de cîtiva anișori. Ea, minunea, s-a produs !

Niște băieți frumoși, înalți, surizători, pe numele lor : **Lazăr, Bubela, Stancu, Sabău, Ion Gheorghe, Zare, Vamanu, Chitaru, Iovănescu, I. Mureșan, A. Ionescu, Orac, Antohi**, sub conducerea lui **Ion Voica** și **Viorel Kraus**, ne-au făcut cadoul de Anul nou pe care-l așteptam cu toții cu sufletul la gură: un 1—7 !!!

Credeți că echipa noastră de tineret a jucat la Londra sau a fost partenerul de întrecere al lui Ajax din timpurile de glorie ? Credeți că s-a bătut cu **Bayern München** sau cu selecționata **Argentinei**, proaspăta campioană mondială ? Nu... Ei veneau de la Tirana, unde niște băieți mai dirji le-au administrat un scor de rugby ca să fie ținuți minte. Credeți că **Lazăr, Bubela, Stancu, Sabău, Vamanu, Chitaru, Iovănescu, Adrian Ionescu, Antohi** joacă la **Bumbacul Filești**, sau la **Avicola Pasărea** ? Credeți că acești jucători sunt **pitici** la **Mosorul Ialomița**, sau că joacă în echipa de **olds boy Amicii Orbilor** ? Nu ! Ei sunt aduși cu mari sacrificii de la cunoscutele echipe divizionare pentru a apăra onoarea țării. Credeți că ei au jucat pentru că i-a luat cineva cu arcanul de pe uliță și i-a dus la cătănie și-n loc să facă culcări și minuiri de arme, au dat cu bocancul în pămînt ? Credeți că ei cînd ies la plimbare în orașul de baștină nu sunt priviți ca alde John Wayne din Bacău sau alde Franck Sinatra din Pitești ? Ba chiar așa sunt priviți ! Multă lume îi invită în casele lor onorabile de pe lîngă cimitirul Ghencea unde și-ar îngropa mai bine „talentul" și **drojdiile**, iar alții le-ar da fetele lor de neveste, dar asta nu-i obligă la nimic. Lipsa lor de mîndrie este proverbială. Să sperăm însă că de azi înainte lumea le va spune : „Ne-ajunge ! Duceți-vă la prașilă, apucați-vă, dacă nu v-ați și apucat, de barbut, lăsați-vă de fotbal, mîncați-vă carnetele de jucători și dați-vă ghetele de pomană.

Lăsînd gluma la o parte, și ea destul de amară, întrebăm echipa din Vasile Conta : mai așteaptă ea Anul nou acolo ? Nu se găsesc niscai slujbulițe și pentru domniile lor ? Care la un regiment, care la o Alimentară, că tare ne-am mai săturat ! Reformele cu care s-a început, declarațiile belicoase ce ne făceau să credem că vom fi cel puțin campioni mondiali la tras zmeul sau la fotbal cu nasturi pe masă, au rămas tipărite în gazete. Nu vi le mai reproduc că le cunoașteți cu toții : o să facem, o să dregem, avem un vicepreședinte care vine de la **Ajax** și care știe fotbalul pe dește, cu el ne-am calificat în Argentina, cu el o să luăm toate titlurile în anul viitor, cu el o să ajungem pe Lună sau pe Marte, să le arătăm noi ălora adevăratul **succer** de pe Terra ! După atîtea **„idei"**, după atîtea **„victorii"**, după atîta cerneală care a curs, după atîta venin, după atîta surzeală la criticile pe care presa le-a adus, ar fi cazul să punem prapurii în Vasile Conta, să aducem șase cai mascați și s-o luăm așa, în convoi, spre cimitirul **Sfînta Vineri** : fotbalul a fost înmormîntat și, odată cu el, orice iluzie că cineva va mai scoate din această rușinoasă decădere pe așa-numiții **„fotbaliști"** care ar trebui reciclați, dar nu pentru sportul cu balonul rotund, ci în meserii mai onorabile ce pot fi învățate chiar de o reprezentativă de tineret aflată, la ora de față, **pe butuci.**

După înfrîngerea de la Atena, prima din istoria întîlnirilor cu reprezentativa Greciei, așteptăm cu emoție întîlnirea de la Tel Aviv... Ce ne-o mai aduce martea care știți că are trei ceasuri rele ?

EUGEN BARBU ■

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU RAPID?

Reprezentînd un club muncitoresc cu vechi și bogate tradiții, echipa de fotbal Rapid, fostă campioană a țării și, în mai multe rînduri, deținătoare a Cupei, a terminat sezonul în genunchi, pierzînd cinci meciuri la rînd și încheind turul pe locul 9 în clasamentul seria a II-a a Diviziei B, la 6 puncte de prima clasată ! O comportare, nu încape nici un dubiu, cu totul necorespunzătoare, chiar dacă gruparea giulești ar putea invoca unele circumstanțe atenuante, legate de faptul că, urmare a unei sancțiuni de nejustificată asprime dictată de federație, ea a fost silită să dispute ultimele două partide programate pe teren propriu în deplasare, la Roșiori și, respectiv, Urziceni. Nemulțumiți, pe drept cuvînt, de situație, mai mulți suporteri rapidiști, pe cît de înfocați, pe atît de năbădăioși, pe stadioane și în scrisori deopotrivă, s-au adresat redacției noastre, criticîndu-i pe jucătorii și antrenorii favoriți, cerînd lămuriri și înaintînd o sumedenie de propuneri, socotite, firește, toate fără cusur. Înarmat cu această „documentație, **Ovidiu Ioanițoaia a luat, zilele trecute, legătura cu cîțiva din factorii de conducere ai clubului și echipei Rapid, nutrind totodată convingerea că impasul grupării giulești reflectă pe alocuri starea de fapte, nu tocmai îmbucurătoare, din fotbalul românesc.**

Cu amabilitate, au răspuns întrebărilor, inspirate din scrisorile cititorilor revistei „Flacăra", pe rînd, Paul Mateescu, director în Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, președintele de onoare al secției de fotbal, Ion Motroc, antrenor, Liviu Mihăilescu, președintele clubului.

Iată stenograma discuțiilor purtate.

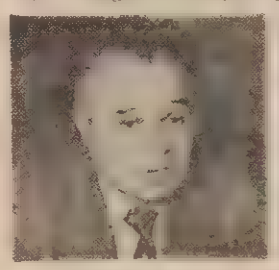

— Tovarășe Paul Mateescu, cine credeți că e vinovat că echipa a ajuns unde a ajuns ?

— Cu siguranță că locul 9, ocupat la jumătatea campionatului, nu exprimă nici valoarea echipei, nici pretențiile ei și nici condițiile de pregătire puse la dispoziția jucătorilor. De aceea, vom căuta să profităm de pauza competițională, spre a stringe rîndurile și a găsi soluții constructive în vederea promovării în A. Cine e vinovat ? Noi toți și, în primul rînd, n-am nici o îndoială în această privință, jucătorii ! Noi am mai pierdut și altădată, nu 5 etape la rînd, dar am mai pierdut, numai că atunci, nu cred că mă înșel, fotbaliștii au făcut tot ceea ce a fost omenește posibil să cîștigăm. În toamna asta situația a fost alta. O serie de fotbaliști, mă gîndesc la Șutru, la Rontea, la Rișnită și, în ultimele etape, chiar la Manea, căpitanul echipei, au părut cam dezinteresați de soarta echipei. Aș putea continua, dar mă opresc, insistînd asupra faptului că va trebui să dezvoltăm mai mult simțul de răspundere al fiecărui component al echipei.

— Credeți că a greșit și conducerea tehnică ? Dacă da, cînd ?

— După opinia mea, în general, Ion Motroc și-a îndeplinit sarcinile. A muncit cu seriozitate, a făcut antrenamente riguroase, a pregătit bine fiecare meci în parte, numai că una s-a spus la cabină și alta s-a jucat pe teren !

— Verbiți-ne, vă rugăm, despre suporteri.

— Nu-i o invitație prea plăcută !

— Știm. Nu-i plăcută, dar e necesară ! Vă ascultăm.

— Prin incidentele de la sfîrșitul partidei de Cupă cu Metalul, cîțiva falși suporteri ne-au produs numai necazuri. Dealtfel, poate că e bine să se știe că, la ora aceasta, Rapidul, echipă pentru care mulți se bat cu pumnii în piept, n-are decît 153 de suporteri cotizanți, din care numai 2 au cotizațiile achitate la zi ! Sigur că de această situație nu se fac răspunzători atît susținătorii formației, cît se face răspunzătoare fosta conducere a clubului, recent înlocuită. Conștienți că suporterii au fost, pe nedrept, ignorați, sîntem deciși să acționăm cu hotărîre în direcția atragerii și, pentru că mai e cazul, a educării lor. Avem în intenție o convocare a tuturor susținătorilor din București, pentru că, dincolo de neînțelegerile care au fost, echipa are nevoie de sprijinul lor, moral și material deopotrivă.

— Din cîte cunoaștem, Rapid mai are de ispășit o etapă de suspendare.

— Exact, dar poate că vom începe returul jucînd acasă, chiar pe „Giulești" !

— Vreți să fiți mai explicit ?

— Pregătim un memoriu către federație, prin care vom cere revizuirea sancțiunii apreciată de toată lumea, inclusiv de presă, drept prea drastică. Sperăm să găsim înțelegerea necesară. Apoi, vom solicita să ni se permită să jucăm pe „Giulești", asumîndu-ne responsabilitatea integrală a organizării, operație pe care fosta conducere a clubului a refuzat-o sistematic. Ajuns aici, doresc să precizez că s-au aprobat fondurile pentru [illegible] „potcoavei" stadionului și [illegible] în vedere posibilitatea desfășurării [illegible] rilor în nocturnă. În final, prin sp[illegible]

— Tovarășe Ion Motroc, președintele secției vă acuză, dealtfel ați auzit, de lipsă de fermitate ! Nu-i vorbă, suporterii vă găsesc mai multe culpe, dar credem că e bine, pentru început, să lămurim problema lipsei de fermitate. Vă însușiți critica ?

— Da. Am fost, adesea, prea blînd cu jucătorii.

— Cu care anume ?

— Aproape cu toți. Dealtfel, exceptîndu-i pe Pîrvu și, într-o oarecare măsură, pe Adrian Dumitru, ceilalți componenți ai lotului s-au comportat departe de pretențiile lor și de așteptările mele. Bine pregătiți din punct de vedere fizic, jucătorii Rapidului nu păcătuiesc la capitolul angajamentului în joc, lipsă, nu urmărese să mă scuz, de ansamblu a fotbalului românesc. În condițiile în care, azi, dorința de a cîștiga poate fi hotărîtoare în fața valorii propriu-zise, vezi meciul pierdut cu 7—1 la Tirana, băieții mei au evoluat adesea în dorul lelii. Ba chiar au fost cazuri cînd ei au lăsat impresia că nu vor să învingă !

— Cum așa ?! De ce ?

— Pentru că, din păcate, Rapid e, orice s-ar zice, o echipă mică.

— În ce sens ?

— Al posibilităților. Cîndva, pe vremea lui Dan Coe sau a lui Puiu Ionescu, mai demult, era o cinste să porți tricoul vișiniu, azi a ajuns un fel de corvoadă, iar faptul acesta se resimte în comportarea jucătorilor. Arma Rapidului de altădată, coeziunea sufletească, a slăbit și noi intrăm în teren cu Șutru, cu Cojocaru, cu Bolborea, cu Cristache, cu Vlad, crescuți de alții, fotbaliști pentru care culorile clubului nu mai înseamnă mare lucru. Centrul de copii și juniori din Grant nu ne-a ajutat mai deloc în ultima vreme, iar jucători formați n-am avut de unde lua. De dat am dat, un Dumitru, un Răducanu, alții, dar de luat ce-am luat ?!

— Pe Rontea ! Apropo, o grămadă de suporteri vă acuză că ați marșat pe Rontea la nesfîrșit ! De ce, tovarășe Motroc ?

— Am crezut în Rontea. L-am adus de la Brăila, unde înscria goluri cu nemiluita. La noi, parcă a secat !

— Pentru că tot am pomenit de suporteri, permiteți-ne să vă aducem la cunoștință un alt repros al lor.

— Cunosc ! Motroc le-a făcut altora echipă, iar nouă nu ! Așa-i ?

— Așa-i. De ce, venind în „Giulești", ați renunțat la Iordan, la Savu, la alții, care acum se descurcă bine în divizia A ? Poftim ?

— Am procedat așa pentru că am vrut să alcătuiesc o garnitură din jucători tineri și disciplinați. Savu, de pildă, nu corespundea intențiilor mele, el fiind cu trupul la noi și cu sufletul la alte echipe ! Am renunțat la serviciile lui după ce, fără să anunțe pe nimeni, a plecat la Suceava, părăsind clubul pentru 3 luni. Cu alte cuvinte, am fost aproape obligat să procedez așa.

— Și atunci l-ați luat pe Șutru ?!

— N-am avut de ales ! Dacă mă lăsați să continui, am să spun că [illegible] conducerea clubului a constatat [illegible] cuviință, cu acordul meu, că trebuie să [illegible] dezlegare tuturor fotbaliștilor care nu se simțeau legați de echipă. Privind înapoi, n-aș putea să precizez dacă s-a procedat bine, dar știu că de-acum înainte nu vom mai face la fel ! Rapidul, care a fost, poate, prea larg la mînă, nu-și mai poate permite să lase pe nimeni să plece

— Vorbești de construcția unei echipe. În ce stadiu se află această operație ?

— Înaintea ultimelor 5 etape din tur, aș fi zis că pe un drum bun. Numai că, nu spun nici o noutate, o formație redutabilă nu se face cît ai bate din palme și nici drumul alcătuirii ei nu e totdeauna drept. Priviți la F.C. Argeș ! Deși serios alimentată de pepiniera proprie, ceea ce la noi nu e cazul, procesul de formare a durat 3 ani. Interval în care toată lumea, inclusiv suporterii, nu s-au pierdut cu firea și nici n-au cerut capul antrenorului !

— Nici pe-al dumneavoastră nu-l cere nimeni, tovarășe Motroc !

— Așa o fi ?

— Cu siguranță. În altă ordine de idei, recent, la Rapid s-a schimbat conducerea clubului. Cum a ajutat fosta conducere strădaniile echipei de fotbal ?

— În nici un fel !

— Ce crede antrenorul Ion Motroc în privința eventualelor șanse de promovare în A ?

— Că am pierdut o bătălie, dar nu războiul.

— Pe ce vă bazați ?

— Pe valoarea lotului. Pe tinerețea lui. Pe noua atmosferă din jurul echipei, propice performanței. Pe proverbiala putere a Rapidului de a se aduna în fața greutăților și de a le învinge. Pe fidelitatea suporterilor, pe care-i doresc reveniți la sentimente mai bune. Ajunge ?

— Vom vedea.

— Cît timp aveți, tovarășe Liviu Mihăilescu, de cînd sînteți președinte al clubului ?

— Cîteva săptămîni. Lucrez însă în cadrul Rapidului de mai mulți ani și, într-o vreme, am răspuns chiar de fotbal.

— Ce părere aveți despre antrenorul Motroc ?

— Foarte bună. Îl știu de mult și-l apreciez. E bine pregătit profesional, e muncitor și conștiincios. Numai că, uneori, se pripește.

— De pildă ?

— Înaintea meciului cu Petrolul, de la Urziceni, a propus renunțarea la Rontea și la Șutru, dar tot el a revenit și i-a băgat în echipă !

— Poate că n-a dat dovadă de pripeală, ci de inconsecvență !

— Poate.

— Dar despre echipă, despre echipă ce părere aveți ?

— La fel.

— Și-atunci ?!

— Vă referiți, probabil, la locul ocupat la sfîrșitul turului. După mine, el reflectă unele scăderi de moment, consecutive faptului că echipa a jucat cu excepția meciului cu Viitorul Scornicești, toate partidele în deplasare. Unele pe „Republicii", altele la Roșiori și Urziceni. Cred că promovarea încă nu s-a decis, iar cele 6 puncte, cîte ne despart de lider, nu sînt imposibil de remontat, mai ales în condițiile în care ni se va permite, din primăvară, să organizăm meciurile pe „Giulești".

— În discuția cu noi, antrenorul Motroc s-a plîns de randamentul firav al Centrului de copii și juniori. Credeți că era îndreptățit s-o facă ?

— Era.

— Adică ?

— Dacă am să vă spun că fostul președinte al clubului, altfel om cu o vastă experiență în materie de fotbal, nu i-a strîns niciodată laolaltă pe cei 6 antrenori ai centrului, Socec, Bazil Marian, Dungu, Greavu, Pop și Codreanu, o să ziceți că trag spuza pe turta mea, dar așa a fost ! La centru, unde funcționează 11 echipe, pregătite de foste glorii ale Rapidului, fiecare antrenor și-a văzut de-ale sale, necontribuind cu nimic la întărirea formației divizionare. Nu e un lucru plăcut, dar nici un junior din „Giulești" nu prezintă, la ora actuală, garanții spre a fi promovat ! Culmea e că ne batem cu Alexandria sau cu Autobuzul, unde joacă Țiță, Plești anu și Naghi, fotbaliști crescuți de Rapid, iar noi n-avem pe cine introduce în prima echipă !

— Da. Știm că...

— Un moment, vă rog. Se închegaseră, la centru, cîteva bisericuțe, din care, dacă nu ieșeau jucători de perspectivă, ieșeau, în schimb, vorbe ! Că Motroc a făcut așa, că Teo Codreanu a făcut pe dincolo și așa mai departe. Sigur că echipa lui Dungu conduce în campionatul republican de juniori, dar cît ne încălzește asta știind că formația de seniori a ajuns la mijlocul diviziei secunde ! Ce-am făcut ? I-am convocat pe tehnicienii centrului și le-am atras atenția că fiecare trebuie să ajute, într-un fel sau altul, mai mult sau mai puțin, la redresarea divizionarei, a cărei reîntoarcere în A e scopul principal al întregului fotbal giulești. Spre a atinge acest scop, ne bucurăm de toată atenția Comitetului de partid al sectorului 3 și a conducerii Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Pentru a pune capăt oricărui dubiu, am hotărît ca Motroc să răspundă singur de echipa întîi, Codreanu, care l-a secondat în tur, revenind la copii.

— Așadar, mînă liberă pentru Motroc.

— Exact.

— Tovarășe președinte, altceva. Dacă am înțeles bine, Rapid are de gînd să-și întărească efectivul cu cîțiva jucători noi. Cine sînt ei ? De unde vin ?

— Din categoriile inferioare.

RACUL

Mihai Matei se prezintă:

„De zece ani sînt tot tînăr şi tot debutant"

— Vi s-a dus vestea de caricaturist tînăr şi talentat.

— Tînăr da, n-am decît 23 de ani. Ştiu că primul desen l-am publicat prin '69, la 14 ani, şi de-atunci sînt prezentat ca unul care promite, e tînăr şi veşnic debutant.

— Care e condiţia debutantului ?

— Să luăm cazul meu. Să zicem că prezint omului de specialitate 30 de desene. Îmi spune că sînt nemaipomenit, opreşte 20, aşa ca să se vadă exigenţa şi nu publică nici unul. Pe mine nu exigenţa mă supără, m-am obişnuit cu ea, ci faptul că nu mi se publică nimic. Am uneori impresia că n-am loc de consacrat.

— Or fi prea valoroşi maeştrii ?

— Da de unde. După opinia mea, sînt foarte buni, în ordine, Ciosu, Pim Claudiu şi Bour după care urmează un gol pînă la locul 25. Sînt mulţi buni, dar încă necunoscuţi de marele public pentru că sînt absenţi din paginile publicaţiilor.

— Aveţi la îndemînă vreun exemplu ?

— Numai unul [illegible] pe Miron Dimulescu, [illegible] plin de idei şi, cum se spune, elaborat. A prezentat 50 de [illegible] teri de specialitate şi nu i-a [illegible]

În general, e mai uşor să arunci la coş decît să desenezi. Dar, ce să mai zic, fac eu o floare care gîndeşte, nu zic că-i grozavă, mi se spune că-i o copilărie şi peste o jumătate de an o publică un consacrat, sub semnătura căruia devine o capodoperă însoţită adesea de exclamaţii : „Ce genşuri ! Cită inteligenţă !"

— Înţeleg că nu-i prea uşor să fii debutant ! De fapt, ce este un caricaturist ?

— Un individ care ar trebui să-i determine pe ceilalţi să rîdă şi atunci cînd n-au deloc chef s-o facă.

— Cu ce se ocupă şi cum lucrează caricaturistul Mihai Matei ?

— Este tehnician la telefoane, în Bucureşti, zilnic de la 7 la orele 16. Între 17 şi 22 urmează cursurile serale ale Facultăţii de electrotehnică. Noaptea pînă la unudouă desenează cît poate. N-am telefon.

— În desenele dumneavoastră, care nu par deloc... elaborate, preferaţi o satiră directă, strict publicistică.

— Acesta e genul care mi se potriveşte. N-am avut maeştri, nici buni, nici răi. Am început-o singur. Luam la întîmplare două elemente şi le legam printr-o conexiune logică încît să sfideze bunul simţ. Mi-am dat seama că nu prea merge şi nu ajung departe. Îmi ieşeau caricaturi de genul scaunelor cu două picioare, chiar cu trei, dar dintr-unul curgea sînge. Vedeţi dumneavoastră, obiectele imposibile se pot face în serie. E mult mai greu de realizat un comic de idei. Acum sînt în stare să stau privind o situaţie oarecare, un gest, un cuvînt, pe stradă, în viaţă şi pornind de la acest element, căruia unii îi zic poantă, încerc să explic prin desen genuza lui.

— Ce mai doriţi să se ştie despre Mihai Matei ?

— În primul rînd că există, munceşte cinstit şi are ceva de spus. Deocamdată s-a convenit că există şi se zbate să deschidă o expoziţie personală. După aceea speră să treacă şi la animaţie.

I. FREDO ■

În exclusivitate pentru „Flacăra"

În Bucovina, cu James Onedin

Peter Gilmore, acordînd cu generozitate autografe la hotelul „Arcaşul" din Suceava

[illegible] nu ştiu cum să mă ad[illegible]ră, cu James Onedin sau cu [illegible]

[illegible] une din serialul de televiziune. Iu cîţi îmi cuiosc adevăratul nume, lucrul mă bucură. Stau şi mă gîndacă eu, ca actor, aş mai interpreta [illegible] luri, tot la fel de îndrăgite de [illegible] tori, cite pseudonime ar trebui să-mi însuşesc. Totuşi acest lucru mă bucură. Zîmbetele cu care am fost întîmpinat în Romania a fost cea mai plăcută primire. Deci să lămurim de la început. Acele zîmbete au fost adresate lui James Onedin şi în mică măsură lui Peter Gilmore.

— Deci, Onedin, după ce un an şi ceva, cu sau fără voia mea, ne întîlneam în fiecare duminică după-amiază, astăzi, printr-o excepţie aici în hotelul „Arcaşul" din Suceava, ne întîlnim duminică dimineaţa. Rămîne totuşi valabilă şi întîlnirea în faţa micului ecran ?

— Desigur, aştept cu nerăbdare întîlnirea dintre Peter Gilmore şi James Onedin în faţa micului ecran aici, în România. Nu ştiu unde mă voi afla la ora stabilită, dar voi fi punctual la întîlnire. Să nu mă întrebaţi cum se termină filmul. La această întrebare de cîte ori am fost întrebat nu am răspuns. Venirea mea aici nu trebuie să divulge un secret care îi aparţine lui Onedin.

— Peter Gilmore, îl iubiţi pe James Onedin ?

— Acum da. Dar a interpreta acest personaj a fost foarte dificil. M-am acomodat foarte greu cu acest rol. Un episod îl turnam de cîteva ori şi munceam la el zile întregi. Mi-au plăcut totdeauna rolurile de comedie, dar cum una din marile mele iubiri este marea, am fost determinat pînă la urmă să pătrund în tainele acestui personaj. Dublat de căpitanul Baines, în film, se creează acel spirit marinăresc. Şi despre acest serial, doar atît.

— Ce înseamnă în viaţa unui actor un serial de televiziune ?

— După părerea mea, în general serialele reprezintă pentru un actor un examen de maturitate. Televiziunea poate pătrunde peste tot. Lucrurile aparente, fără importanţă, capătă valoare. Aceste lucruri îţi creează celebritate.

— Vă place celebritatea ?

— Nu. De ce ? Nu pot să-mi trăiesc viaţa. Pe scenă cînd interpretez un rol şi spectatorii nu mă recunosc în el este dureros pentru un artist. Pe stradă este complet altceva. Îmi place pe scenă să fiu actor, iar pe stradă un simplu trecător.

— Vă mai gîndiţi şi la alte seriale ?

— Desigur. Interpretez pentru copii un film cu piraţi. Dar şi în Anglia ca şi în întreaga lume un film pentru copii va fi savurat şi de oamenii maturi. Aşa că voi fi pirat într-un film a cărei acţiune se petrece bineînţeles tot pe mare.

— Sînteţi de cîteva zile în România, ce v-a plăcut ?

— Cum vă spuneam, zîmbetele oamenilor. Românii sînt oameni veseli. În Bucureşti, mi-au plăcut străzile largi şi noile construcţii. Din cîte am auzit şi am văzut, în Romania se con[illegible] mult. Îmi pare rău că timpul [illegible] care nu mă lasă să o cunosc mai bi[illegible] zile sînt la Su[illegible] cară am vizitat [illegible] Era întuneric, dar lumina becu[illegible] a zăpezii îi dădeau un far[illegible]

[illegible] f[illegible]rmec[illegible] [illegible]á cu v[illegible] dăii, un popor c[illegible] formînd o [illegible] avînd o puternică [illegible]ile. Avem [illegible] astăzi să vizitez şi alte monumente şi peste cîtva timp mă voi reîntoarce în ţara dumneavoastră.

— Cum aţi dori să încheiem această discuţi[illegible]

— Dorind cititorilor revistei „Flacăra" tradiţionalul „La mulţi ani !" şi în speranţa unor întîlniri viitoare, cu Onedin şi nu numai cu el.

SORIN POSTOLACHE ■

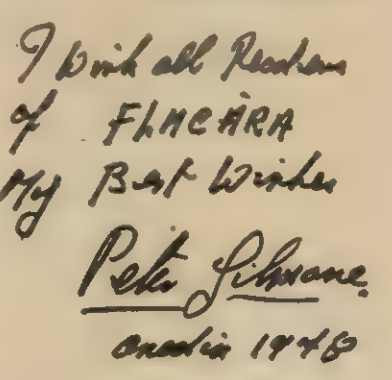

Cu maşini de împrumut!

Împrumutul de maşini e o practică în general periculoasă din punct de vedere al siguranţei circulaţiei. Cel care o împrumută nu ştie de multe ori exact în ce stare predă maşina — care poate avea defecţiuni despre care nu ştie nici posesorul — iar cel care o primeşte este şi mai handicapat nestiind ce „hibe" are maşina împrumutată. Sumara revizie care se face în asemenea împrejurări nu reuşeşte să pună în evidenţă unele defecţiuni care se pot descoperi numai la o examinare tehnică aprofundată a autovehiculului.

În plus, fiecare autovehicul chiar dacă este de aceeaşi marcă are particularităţile sale, cel care îl primeşte spre folosinţă temporară fiind deseori surprins de cursa prea mare ori prea mică a pedalei de ambreaj, ori a pedalei de frînare, de modul cum lucrează acceleraţia etc.

Pentru a se acomoda cu maşina împrumutată chiar automobilistului cu experienţă îi trebuie timp, deseori atenţia lui concentrîndu-se în timpul conducerii nu atît asupra circulaţiei şi a drumului, lucruri de însemnătate vitală pentru siguranţa traficului, ci pentru a se obişnui cu specificul manevrării comenzilor maşinii respective. În alte cazuri metehnele autoturismului îl sicîie pe pilot, îl enervează, îi distrag atenţia, făcînd conducerea periculoasă.

Preocupat de faptul că autovehiculul ce-l conduce nu răspunde cu promptitudine la comenzi, ori unele dispozitive nu funcţionează, pilotii unor autoturisme împrumutate încearcă să le remedieze în mers, fiind uşor de dedus consecinţele potenţiale ale unei asemenea imprudenţe.

O situaţie şi mai periculoasă apare atunci cînd pilotului i se încredinţează spre folosinţă temporară un autovehicul ce nu-l cunoaşte deloc. Dispunerea manetei de viteză şi a treptelor de viteză total diferite decît ale maşinii cu care şoferul e obişnuit, a dispozitivelor de comandă pentru lumini, semnalizatoare, ştergătoare de parbriz în alte locuri decît în cele cu care pilotul e familiarizat pun celor în cauză uneori probleme dificile în timpul conducerii.

Acum cîteva zile B.A., pilotînd pentru prima oară o maşină ale cărei comenzi nu le cunostea, împrumutată de la un coleg, a fost pus în situaţia să pună în funcţiune dispozitivul de stropit parbrizul, care se acoperise de noroi în timpul unei depăşiri.

Autoturismul rula cu 80 km/h, prin geam nu se mai vedea nimic şi, în timp ce pilotul căuta cu febrilitate butonul respectiv, a intrat în spatele unui autocamion care rula cu viteză redusă în faţa autovehiculului. Acum e nevoit să plătească colegului 15 000 lei cît costă repararea maşinii.

Nu întotdeauna asemenea cazuri se încheie doar cu avarierea maşinilor. R. A. a împrumutat unui prieten un cochet „Ford Granada" pentru cîteva săptămîni. Acesta, la rîndul său, l-a pasat mai departe unui alt prieten. La acesta a ajuns însă nu se ştie cum fără ştergătoare de parbriz.

Deşi avea puţină experienţă la volan (permis din octombrie 1977, însă nu conducese efectiv decît 3 000 de km), s-a urcat la postul de comandă al pretenţiosului autoturism şi în pofida burniţei care acoperise şoseaua cu un strat periculos de mîzgă, a pornit-o din Bucureşti spre Zalău.

Se simţea foarte stingher la volanul maşinii al cărei demaraj puternic era cît pe aci să-l trimită chiar de la start într-o maşină parcată puţin mai departe.

În plus se încurca printre butoanele şi dispozitivele tabloului de comandă. Lipsa ştergătoarelor de parbriz îl obliga pe pilotul nostru să oprească maşina la fiecare + 5 km pentru a-i şterge geamul.

Multe depăşiri le făcea orbeşte fără să ştie ce se întîmplă pe sensul opus de circulaţie. Distingea ca prin ceaţă, cu greutate, siluetele maşinilor depăşite şi cele ce circulau din sens contrar.

Situaţia, care ameninţa să devină din ce în ce mai periculoasă, nu a fost sesizată din păcate de imprudentul pilot. Angajîndu-se într-o depăşire, parbrizul, devenit cenuşiu din cauza noroiului l-a împiedicat să vadă că din sens opus se apropie un autotren. Cînd a observat colosul, era deja prea tîrziu. A încercat o manevră disperată de evitare a unei coliziuni frontale, apăsînd cu putere pe frînă. Maşina însă nu l-a ascultat. Ea a făcut o mişcare de rotaţie spre stînga, intrînd cu partea laterală dreaptă în autotren. Fratele pilotului care ocupa locul din dreapta pilotului a fost ucis pe loc, şoferul a scăpat cu leziuni uşoare, iar frumosul Ford de culoare vişinie a devenit o epavă.

A împrumuta o maşină în stare bună unui şofer experimentat, serios, care cunoaşte autoturismul respectiv, ori ai convingerea că se va familiariza rapid cu el, nu reprezintă nimic nefiresc, exagerat.

Să dai însă un autoturism pe mîna unui om despre care ştii că nu a condus decît foarte puţin, că nu are experienţă, nu reprezintă altceva decît un act de crasă iresponsabilitate. Elocvent în această privinţă este şi cazul lui R.V., ce împrumută maşina unui prieten care avea permis din 1973, dar care nu condusese decît... 500 km. Cursa s-a soldat cu un accident în care în afară de şofer şi-a pierdut viaţa însuşi posesorul maşinii, care era în temă asupra faptului că şoferul nu mai pusese mîna pe volan de... 5 ani. Dovadă a periculozităţii practicii împrumutului de maşini este că în ultimele trei luni au fost comise cu maşini de împrumutat 58 de accidente grave, soldate cu 20 de morţi şi 40 de răniţi, evenimente rutiere săvîrşite din pricina neregulării vitezei în raport cu condiţiile de circulaţie, a neacordării priorităţii, a neatenţiei, a dublărilor neregulamentare etc.

Principala cauză a acestor accidente o constituie însă atît iresponsabilitatea celor ce au încredinţat maşinile pentru a fi conduse de oameni fără experienţă, cît şi a celor care cu uşurinţă s-au urcat la volanul autovehiculelor împrumutate.

Colonel VICTOR BEDA ■

AVEM ŞANSELE DE A GĂSI ACEA SOLUŢIE TEHNICĂ DE MARE RANDAMENT

ASCANIO DAMIAN — arhitect; Profesor Emerit; membru al Comisiei superioare de diplome; vicepreşedinte al Uniunii arhitecţilor; autor şi coautor a numeroase lucrări de arhitectură, dintre care cea mai reprezentativă este pavilionul central, din cadrul Expoziţiei economiei naţionale. Distins, printre altele, cu „Ordinul Muncii" cl. III, II, I. A urmat Institutul de arhitectură din Bucureşti între 1935 şi 1942; diplomă „Magna cum laudae", membru al corpului didactic al Institutului de arhitectură „Ion Mincu", din 1945; rector al aceluiaşi institut vreme de 12 ani. Component de bază al echipei de rugbi, Sportul studenţesc şi al reprezentativei naţionale (între 1934 şi 1950).

— Stimate tovarăşe profesor, se spune, şi sigur cu un suficient substrat de adevăr, că oricine se pricepe la televiziune, fotbal şi... arhitectură! Dacă acceptaţi acest punct de vedere, pronunţaţi-vă în favoarea sau în defavoarea unei atare stări de fapt, vă rog.

— Este legitimă atitudinea tuturor celor care discută arhitectura, întrucît aceştia sînt tocmai cei cărora li se adresează munca noastră. Subliniez însă fără nici o emfază, că dreptul la critică, chiar în laturile sale subiective, este condiţionat de cultură, în general, şi de o informare cît de cît cuprinzătoare în domeniul particular. În profesiunile şi în producţia artistică, inclusiv aceea de arhitectură, pot apărea mai multe şi felurite variante de soluţionare, de egală şi inaltă calitate, deşi în aparenţă şi în fond ele pot fi contradictorii. După cum pot apărea nenumărate rezolvări lipsite de calitate, chiar dacă unele aduc cu una sau alta din valorile recunoscute şi confirmate de trecerea vremii.

— Tovarăşe profesor, care ar fi elementarul dv., mai puţin teoretic, cu privire la realizările concrete de arhitectură de la noi?

— Sigur că în dispoziţia imobilelor se pot interveni, de asemenea, în creaţia lor. Mai puţin în aspectul lor, care este foarte strîns condiţionat de modul lor de producere şi nu vreau să insist acum. Cred însă că în toate împlantările — cu „noul", în oraşele noastre existente, trebuie să descoperim, să conservăm şi să punem în valoare toate acele edificii, mari sau mici, care au o valoare culturală, istorică, dacă nu estetică. Şi ca să mă refer la magistralele edificii legate de numele ilustrilor lor ctitori — cred că asemenea termelor lui Caracalla sau ale lui Diocleţian, panteonului lui Agripa, amfiteatrului lui Flavius, arcului de triumf al lui Titus sau al lui Constantin, forului lui Traian etc., etc., ar fi putut să rămînă în picioare în centrul Bucureştiului fostul muzeu „Simu" — rară replică de arhitectură clasică aflată la noi în ţară. Şi s-ar putea da şi alte exemple de asifel de radicalism, în care arhitecţii au cu siguranţă partea lor de responsabilitate — oricît s-ar ascunde după degetul administraţiei orăşeneşti. Legat de lipsa de personalitate, sărăcia, cum adeseori se spune, a construcţiilor noi, în sine — am totuşi ceva de spus, deşi această observaţie este intemeiată. Eroarea care se comite printr-o apreciere sumară, facilă, nostalgică deseori, se produce din cauza, hai să spunem, a unor aparenţe. Se evocă, cel mai frecvent imaginea plină de lirism a caselor româneşti, faţă de uscăciunea celor noi. Dar oridvoarele, balconaşele, foişoarele, acoperişurile cornişele strejnitle sau ciocîrlanii — ca şi alte elemente de construcţie şi decoraţie, atît de la locul lor acolo, unde îmbogăţesc fără îndoială înfăţişarea agreabilă, primitoare, optimistă, omenească a locuinţei — ar apărea şi ar fi nelalocul lor, chiar grotesti, adăugite, transpuse la o altă scară şi în condiţiile unei producţii pe cale industrială a construcţiilor, adică a unui fenomen de masă şi nu particular. Adevăratele noastre neajunsuri, şi aceasta nu din vina arhitectilor, care au şi ei destule să-şi reproşeze, sînt, după mine, cîteva. Organizarea de şantier tinde să devină o frînă în munca arhitecţilor. În general şi în calea esteticului, în particular. Prea mulţi se condiţionează realizarea proiectului de ceea ce poate oferi şantierul, organizarea, chiburile, raţionată a acestuia, justificînă uneori prin traseul pe care circulă cel mai simplu şi economicos macaraua şi poate acţiona fără dificultate braţul acesteia. Sau preferarea de către executant a unui sistem sau a unei dimensiuni de element prefabricat deoarece aceasta ar duce la cele mai avantajoase costuri. Argumente care pot susţine, o ştiu prea bine, luarea unei hotărîri — dar al căror rezultat ulterior este tocmai monotonia care se reproşează, pe bună dreptate, celor mai multe ansambluri neajuns recunoscut ca fiind foarte intemeiat alături de calitatea mediocră a unor construcţii

— Care ar fi ieşirea din dublul impas exprimat de dv.?

— Diversificarea producţiei acestei ramuri, devenită industrială, şi maturizarea ei. Sporirea sortimentului, care se cere tot mai insistent tuturor sectoarelor productive, ca şi continua ridicare a calităţii produselor. Consider însă necesar, ba chiar indispensabil şi actual, să se apeleze şi la alte tehnologii decît cele în uz armonizîndu-se elementul industrial prefabricat pe baza unei modulări, elaborate şi puse la punct în colaborare strînsă cu proiectantul. Pînă una alta — adică vreo cîţiva ani — arhitectul proiectant ar trebui să aibă măcar la îndemînă cataloage reale, cuprinzînd produsele existente, adică disponibile, la care să poată apela. Pentru viitor trebuie găsită o altă soluţie — pe baza altui concept — pusă la punct o altă tehnologie. Avem de căutat şi avem şi şansele de a găsi acea soluţie tehnică, de mare randament, în care structura portantă să fie o parte de sine stătătoare a edificiului, iar toate elementele de închidere, de împărţire interioară, de izolare, de finisare interioară şi exterioară, să fie uşoare, de o mare varietate, din materiale felurite, cu aspect diferenţiat.

— Tovarăşe profesor, la capitolul combaterii monotoniei, însirării după cea mai elementară geometrie a construcţiilor, ce ar mai fi de spus?

— Relativ la ansamblu o intervenţie decisivă mi s-ar părea diversificarea pe înălţime, în desfăşurare şi ca siluetă a construcţiilor ce-l alcătuiesc. Următoarea o văd constînd din întregirea lui cu elemente care să-l îmbogăţească şi să-l însufleţească cu amenajări care nu sînt numai de agrement, ci recunoscute ca absolut necesare confortului urban: căi de acces rutiere şi pietonale bine gîndite, ferite, umbrite, înflorite, piste pentru biciclişti, trasee speciale pentru copii, care să meargă în siguranţă la şcoală, spaţii de joacă pentru aceştia, amenajări sportive, o vegetaţie bogată, diverse mici, utile şi artactive construcţii anexe. Există conceptul foarte la îndemîna susţinătorilor că punînd etaje peste etaje obţinem număr sporit de metri pătraţi construiţi ca şi locatari pe hectar. Nimic mai simplu într-adevăr, dar şi simplist pe de altă parte. Există însă soluţii elaborate, chiar practicate prin alte părţi, în care se obţin densităţi mari în altă formulă de acoperire a terenului. Iar în ceea ce priveşte regimul de P+2 în mediul rural şi al micilor localităţi orăşeneşti, cred că formula este discutabilă cel puţin pentru caracterul ei general. Soluţiile pentru sporirea densităţii trebuie căutate şi insuşite, ţinînd seama şi de alţi parametri.

— Dar cu privire la confortul interior al apartamentului?

— Lăsînd la o parte calitatea execuţiei — adică faptul destul de întîlnit, anume că beneficiarii apartamentelor „noi" sînt nevoiţi să intervină personal şi pe cheltuiala lor suplimentară pentru repararea şi finisarea convenabilă a feluritelor elemente de detaliu, ba uneori a celor constructive — m-aş referi la echiparea acestora, mobilierul cu precădere. Am putea cita, de pildă, la acest capitol multe intervenţii fericite ale arhitecţilor, privitoare la dotarea fixă din locuinţe, în funcţie de spaţiile construite, spaţii ce sînt limitative. În mentalitatea beneficiarilor prezenţa unui dulap pentru haine, a unui „bufet", a unei „vitrine" ori a unei mese cu multe scaune şi a altor asemenea exprimă nu numai o situaţie materială înfloritoare, un „standing", dar şi un rafinament deosebit, fiind un reflex al unui grad de înţelegere şi cultură discutabil — inapoiere întreţinută şi de către producătorii de mobilă, fie din lipsa lor de cultură, fie din considerentul „ieftin" şi des pomenit, că ei satisfac prin gama pusă în vînzare nevoile şi, mai ales, cererile reale ale populaţiei. Madame de „Recamier" a devenit, dealtfel, o populară şi des citată personalitate, nominalizată se pare ca naşă a celei mai răspîndite piese de mobilier solicitate la noi. Tot ciudată apare stăruinţa fabricilor de mobilă de a produce garnituri de dimensiuni inadecvate încăperilor din apartamentele curente. De asemenea, se impune îmbunătăţirea calităţii şi diversificarea producţiei de corpuri de iluminat, materiale de dotare şi de agrementare interioară etc. Priviţi în unele magazine, chiar din zona centrală (este unul pe str. Academiei, care poate fi dat drept exemplu al etalării prostului-gust) şi veţi vedea ce se oferă şi cum se acţionează în educarea gustului cumpărătorilor. Din fericire, în zona veche a oraşului, şi ea foarte centrală (Hanul lui Manuc, str. Covaci şi altele din jur) există unele magazine în care şi calitatea mărfurilor cît şi modul lor de prezentare ating un nivel superior, acela corespunzător unei capitale de ţară.

— Sînteţi aspru şi poate, în acelaşi timp, drept. Dar aveţi de semnalat şi aspecte pozitive? Şi poate vă referiţi în continuare, la Bucureşti...

— V-am lăsat impresia deci că văd, reţin şi relev cu precădere şi poate cu exclusivitate aspectele negative. Vorbim însă nu ca simpli oameni de pe stradă, poate indiferenţi, ci ca oameni cu opţiuni sociale şi politice clare. Prin urmare, cu obligaţia de a fi critici, în fond autocritici, întrucît nu ne este nimic străin, nici în erori şi nici în reuşite. Înainten oricărui alt comentariu pozitiv aş dori să consemnaţi directiile hotărîtoare şi cu consecinţe dintre cele mai fericite ca urmare a intervenţiilor personale ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu în problema restringerii şi definirii perimetrelor construibile pentru toate localităţile ţării ca şi a platformelor industriale. Aceste măsuri asigură randament superior investiţiilor productive şi creează posibilităţi sporite pentru echiparea corespunzătoare la nivelul oraşului ca şi al edificiului durînd la un confort sporit, la condiţii de viaţă mai bune. Despre Bucureşti. S-a construit mult, din păcate după opinia mea, mai ales în jurul Bucureştiului — iar potrivit părerii destul de răspîndite, nu întotdeauna la nivelul de calitate de dorit pentru o Capitală. Cartierele construite în ultimii 10—15 ani au satisfăcut nevoi stringente, au creat condiţii bune, superioare, de cazare pentru zeci şi sute de mii de cetăţeni la epoca respectivă. Au apărut în ultimii ani şi cîteva artere noi de penetraţie spre centru, în crciala cărora au intervenit soluţii care le conferă interes, oarecare personalitate (Calea Dorobanţi, Şoseaua Pantelimon, Bulevardul 1 Mai). Retrageri de front în care trecătorii pot să circule şi să staţioneze comod — să identifice amplasamente, locuri de întîlnire etc. Variaţie pe înălţime şi tratări mai felurite ale blocurilor şi ale magazinelor. Reprosul major ce avem a ni-l face este că în perimetrul central al Capitalei, cîţiva buni kilometri pătraţi totuşi nu s-a intervenit la scara unei moderne capitale, mai ales cînd se resimte o acută nevoie de restructurare. Cred că putem cu succes şi cu mare folos, să trecem la remodelarea unui fond construit de cele mai multe ori haotic, alcătuit din imobile de mică valoare locativă, consecinţă a unei zestre ieftine, uşor degradabili şi în fapt degradate, beneficiînd de redusă echipare tehnică şi deci de confort — acoperind însă şi scoţînd astfel din uz rentabil un teren de foarte mare valoare — element de apreciere care, deşi vorbim foarte mult şi foarte intemeiat de folosirea cu grijă a solului, este mai întotdeauna omis în stabilirea valorilor imobiliare la noi. Restructurarea ar pune în valoare acest teritoriu şi ar putea da caracter şi o nouă atracţie Capitalei noastre, în care deşi s-a investit mult timp de 2—3 decenii la capitolul construcţii, nu am obţinut încă o piaţă cît de cît reprezentativă, un ansamblu major întreg. Ne-am mulţumit să completăm pe ici şi colo fronturi discontinui. Construim în continuare, de preferinţă de-a lungul străzilor şi magistralelor, cînd ar trebui să cuprindă suprafeţe mari înăuntrul perimetrelor străzilor existente sau rectificate. Putem păstra în mare textura actuală a reţelelor de circulaţie şi dotărilor edilitare, dar să intervenim, în orice caz, cuprinzînd suprafeţe mari, realizînd ansambluri consistente, — spre deosebire de ceea ce, de obicei, facem prin „placarea" cu paravane de blocuri noi, îngrădind în incinte construcţii vechi de categoria 3 4 şi 5 — a căror dăinuire fizică este o problemă de limită, dacă nu chiar depăşită de pe acum.

— Ce construcţie vi se pare de calitate deosebită, în Bucureşti? Dar ceea ce dv. aţi conceput ca arhitect?

— Întrebări grele — mai ales cea de a doua. De nivelul construcţiilor onorabile ce se execută în tehnologii avansate, ramîne în not hotelul „Intercontinental". Remarcabilă, întru totul, este însă, după opinia mea, localul Academiei Ştefan Gheorghiu" — şi întrucît aceasta recunoaştere mi se pare că s-a făcut cu reticenţe, spordic, discret şi mai deloc, profit de întrebarea pe care mi-o adresaţi ca să felicit pe străluciţii mei colegi care au proiectat-o. Pe cîte ştiu arhitecţii Constantin Rudea, Mihai Anania, Octav Dimitriu, Felicit şi pe constructori, printre care mi se oferă şi mai rar. În ceea ce mă priveşte, în calitate de proiectant, aceea la responsabilităţi directe pentru construcţii mari, nu am avut decît sporadic, principala — Pavilionul central al Expoziţiei naţionale — am impresia că se prezintă convenabil, după aproape două decenii de la realizarea sa şi considerîndu-l, sînt mulţumit, precum sînt de copiii mei — deşi nici aceştia nu sînt lipsiţi de reproşabili. Dar sînt copii buni şi nu mi-se deloc ruşine cu ei.

— Sînteţi vicepreşedinte al Uniunii arhitecţilor. În această calitate îmi permit să vă întreb (informaţiile publice fiind foarte rare) ce se mai întîmplă acolo?

— Spre deosebire de alte uniuni de creaţie, a noastră nu este compusă din liberi profesionişti, ci de oameni angajaţi în producţie, supuşi rigorilor legate de acest statut. Este însă nedindoios că şi ştia în totalitatea lor depun o activitate susţinută, cu pasiunea stimulată de menirea pe care şi-o cu. Cu privire la rolul major al Uniunii arhitecţilor, aceasta s-ar ridica la adevăratul sens şi contribuţie, dacă ar lua în discuţie, ar trage concluzii şi le-ar pune pe acestea la dispoziţia organelor de decizie — măcar atunci cînd este vorba de lucrări de mare anvergură. Acţiuni de acest fel şi intrarea într-un asemenea rol ar pretinde însă un interes sporit real şi convergent din ambele părţi.

— Sînteţi membru al corpului didactic al Institutului de arhitectură „Ion Mincu" de mai bine de 30 ani. Ce aveţi de spus cu privire la această şcoală?

— Aceasta ar necesita o reflectare mai amplă, şi pentru interesul pe care îl port instituţiei, şi pentru că o perioadă destul de îndelungată am fost la conducerea acesteia. Mă mulţumesc să spun un lucru esenţial: şcoala a fost bună, a fost recunoscută ca atare, şi continuă să fie recunoscută bună. A instruit întotdeauna pe baza unei activităţi perfecţionate practice şi face aceasta cu deplin succes — de vreme ce toate, dar absolut toate temele extrase din portofoliul de lucrări ale producţiei, primesc răspunsuri excelente, de obicei superioare prin lucrările elaborate în atelierele de proiectare ale studenţilor aceştia sub conducerea cadrelor didactice.

Ca să mă refer încă la un aspect — regret desfiinţarea învăţămîntului pe trepte, care şi-a dovedit indiscutabile avantaje. A provocat şi firesti nemulţumiri — bineînţeles în rîndul acelor studenţi care nu au reuşit să promoveze. Selecţie operată oarecum sever. Era însă o condiţie cunoscută şi acceptată de către toţi cei ce se angajau să urmeze treapta întîi. Mai trebuie spus că se putea găsi şi ajunge la o formulă absolut echitabilă, ca o parte din cei rămaşi excluşi de la promovarea în treapta a doua să poată accede totuşi la aceasta şi să obţină finalmente titlul de arhitect diplomat. Se putea institui o verificare serioasă şi pune condiţii anume pentru cei ce doreau continuarea studiilor pentru a obţine o calificare superioară. Din păcate nu a fost aşa — este şi rămîne regretabil şi destul de curios că treptizarea învăţămîntului superior de arhitectură se suprimă tocmai cînd acest principiu începe să fie recunoscut şi aplicat la întreg învăţămîntul din ţara noastră.

EMANUEL VALERIU ■

FLACĂRA Redacţia: Bucureşti Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33 cod 71 341 Telefoane: 17 60 10, 17 50 20 interioare - publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu - 16 17), reportaj (Nicolae Cristache - 16 06) cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu - 1618); scrisori, anchete cetăţeneşti (Marga Nedelea, E. Seceleanu - 1787, 1606); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83); secretariat de redacţie (Dan Brădeanu, Cornel Cotană - 17 82 16 21); secretar responsabil de redacţie (Tudor Octavian - 17 63 16 şi interior 16 11), redactor şef adjunct (Nicolae Arsenie - 17 63 16 şi interior 17 86); redactor şef - 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137 telex: 1 12 26 Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

La mulţi ani, cu sănătate!

flacăra

Sorcova,
Vesela,
Să trăiţi,
Să înfloriţi,
Ca merii,
Ca perii,
In mijlocul verii,
Şi al primăverii,

Cînd surîd sub soare
Incărcaţi de floare,
Să fiţi tari ca fierul
Şi iuţi ca oţelul,
Să fiţi tari ca piatra
Şi iuţi ca săgeata,
Să fiţi tari şi mari,
Vrednici făurari,

Mîndri gospodari.
Iar la anul cînd venim
Din nou să vă sorcovim,
Să vă găsim cu bine,
Cu zile senine,
Să vă găsim fericiţi,
Să vă găsim înfloriţi,
La anul şi la mulţi ani!

GLORIE POPORULUI ROMÂN!

Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînat Premiul „Simba" pentru pace pe anul 1978

„Sînteți, domnule președinte, «Eroul păcii» !"

„Premiul pentru pace pe care mi l-ați înmînat astăzi și care poartă numele „Simba" — simbol al luptei popoarelor Africii pentru eliberare și pentru progres — îl apreciez ca o preocupare a revistei dumneavoastră, a oamenilor politici italieni, ca și a țărilor africane de a face totul pentru a atrage atenția popoarelor asupra necesității de a întări solidaritatea cu popoarele africane, de a le acorda sprijin, atît în lupta de eliberare națională, cît și în dezvoltarea lor economico-socială independentă, în înaintarea pe calea progresului și civilizației".

„...Consider aceasta ca o apreciere atît a activității mele închinată luptei de eliberare națională, pentru democrație, progres și pace, cît și, în mod deosebit, o apreciere a activității Republicii Socialiste România, a poporului român care, în decursul vremii, a dus o luptă hotărîtă împotriva dominației străine, pentru eliberare națională și socială, pentru a fi deplin stăpîn pe destinele sale și a-și făuri viața așa cum dorește, în mod liber, fără nici un amestec din afară".

Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la înmînarea Premiului „Simba" pentru pace pe anul 1978.

Ca o mărturie grăitoare a imensului prestigiu, a prețuirii și profundei considerații de care se bucură pe toate meridianele personalitatea președintelui României socialiste, de luptător neobosit pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale, a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, o lume fără arme și fără războaie, în care popoarele să poată trăi în pace și libertate, deplin stăpîne pe destinele lor, pe dreptul de a-și construi o viață demnă și prosperă, ca o recunoaștere simbolică a politicii de pace și colaborare a țării noastre, zilele trecute s-a desfășurat ceremonia înmînării tovarășului Nicolae Ceaușescu a Premiului „Simba" pentru pace pe anul 1978. Este neîndoios faptul că decernarea în acest an a prestigiosului premiu — acordat de conducerea publicației italiene „Il Corriere Africano", împreună cu un grup de oameni politici de prestigiu din Italia, senatori, deputați, reprezentanți ai vieții cultural-artistice — tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele României socialiste constituie încă o semnificativă apreciere internațională a activității neobosite a șefului statului român închinată cauzei păcii, destinderii, cooperării și securității în Europa și în întreaga lume, promovării unei largi colaborări și înțelegeri pe continentul african, înfăptuirii aspirațiilor de progres și prosperitate ale popoarelor din această zonă a lumii. Acestea sînt adevăruri binecunoscute de milioane și milioane de oameni de pe tot globul, recunoscute acum, ca urmare a unei largi consultări a unor personalități de seamă ale vieții politice și parlamentare italiene, și prin acordarea acestei noi distincții. Se știe că Premiul „Simba" se acordă unor personalități de seamă care au contribuit prin activitatea lor deosebită la dezvoltarea Africii în domeniile politic, economic, cultural și științific, pentru merite deosebite în lupta pentru pace, pentru dezarmare, pentru eliberare națională.

Într-adevăr, România întreține largi relații cu toate țările în curs de dezvoltare. În acest cadru, țara noastră are largi relații de cooperare, practic, cu toate țările africane. România a sprijinit și sprijină în continuare în mod activ, pe toate planurile, mișcările de eliberare națională, acordă un sprijin activ mișcărilor de eliberare națională din Rhodesia și Namibia, mișcărilor progresiste din Africa de Sud pentru independență națională, pentru lichidarea politicii rasiale și de apartheid. În ceea ce privește colaborarea și cooperarea economică, statistica arată că numai pe anul acesta România a susținut un număr de aproape 130 de acțiuni de cooperare cu țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină. Între acestea, 86 au ca țel construcția unor obiective economice sau livrarea de instalații complexe, iar 27 se referă la societăți mixte de producție cu caracter productiv, pentru punerea în valoare a unor resurse materiale și dezvoltarea ramurilor respective în țările de referință. Dealtfel, comerțul exterior cu țările în curs de dezvoltare a crescut de la numai 9,7 la sută din totalul volumului exportului românesc în anul 1970 la 21 la sută în anul 1976 și se prevede procentul de 25 la sută pentru 1980. **„Ținînd seama de faptul că România este ea însăși o țară în curs de dezvoltare și are resurse limitate** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul Expunerii în fața activului central de partid și de stat, în august anul acesta, ilustrînd astfel în mod exemplar concepția țării noastre în această direcție — **principala formă de ajutor pe care o putem promova față de țările în curs de dezvoltare este cooperarea în producție în domeniul industriei, al agriculturii, construcțiilor, transporturilor și în alte domenii, pe baze reciproc avantajoase. Acordăm, în acest sens, o atenție deosebită creării societăților mixte cu țările în curs de dezvoltare, precum și construirii în aceste țări a unor unități de producție, rambursarea investițiilor făcute de țara noastră realizîndu-se din producția acestor unități".**

Atribuirea Premiului „Simba" pentru pace pe anul 1978 — simbol de eliberare și pace al Africii — vine să confirme încă o dată locul de frunte în rîndul marilor personalități ale epocii contemporane cîștigat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin fermitatea și clarviziunea ideilor pe care le promovează, prin consecvența cu care președintele României militează pentru făurirea pe planeta noastră a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei lumi a prosperității și fericirii. Pe bună dreptate, în cuvîntările rostite cu acest prilej s-au făcut dese referiri și la unele probleme ale Europei. Lucrul acesta este cît se poate de normal, ținînd seama de rolul important pe care continentul nostru l-a jucat și îl joacă în întreaga dezvoltare a vieții contemporane. Europa, este de părere tovarășul Nicolae Ceaușescu, poartă o anumită responsabilitate atît pentru ce a fost rău cît și pentru ceea ce trebuie făcut în vederea dezvoltării libere a popoarelor din Africa. Dar, desigur, rămîn și multe probleme de soluționat chiar pe continentul european. Acordînd o atenție cel puțin egală tuturor acestor probleme, remarcîndu-se drept un luptător consecvent pe toate aceste, multe, fronturi ale păcii în lume, promovînd cu deosebită insistență aceleași principii de înțelegere între popoare, colaborare și pace, neamestec în treburile interne, suveranitate și independență, pentru rezolvarea oricăror probleme pe calea tratativelor, a negocierilor pașnice, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a spus un hotărît cuvînt în toate problemele majore care frămîntă omenirea, de la continentul european la țările în curs de dezvoltare, Orientul Mijlociu, subdezvoltare și apartheid, dezarmare generală și, mai cu seamă, construcția unei lumi mai bune și mai drepte, fără amenințarea armelor și a războaielor. **„Asemenea Leului puternic dar senin și pașnic, hotărît, dar calm și înțelept** — spunea în cuvîntul său ambasadorul Senegalului, domnul Ibrahima Baro, cu ocazia primirii unor șefi ai misiunilor diplomatice din țări ale Africii, Asiei și Americii Latine — **sînteți, domnule președinte, acel șef de stat care întruneste toate aceste calități pentru a conduce, în fruntea viteazului dumneavoastră popor și alături de toți oamenii iubitori de pace, nobila bătălie care va elibera pe deplin și va împlini integral Omul".**

„Sînteți, domnule președinte — încheia același vorbitor — **«Eroul păcii»".**

DUMITRU GRAUR ■

...„Simba" în limba swahili înseamnă leul ca expresie a noblețe forței și înțelepciunii. Premiul „Simba" 1978 pentru pace a fost acordat în unanimitate președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, pentru contribuția sa deosebită la cauza popoarelor Africii prin promovarea unei largi cooperări atît în domeniul politic, cît și tehnic și economic".

Antonio Acone, directorul revistei „Il Corriere Africano", președintele Juriului internațional de acordare a Premiului „Simba".

„Premisa esențială pentru dezvoltarea și progresul economic și social, pentru înflorirea artelor și științei o constituie tocmai pacea — pacea pentru care președintele Nicolae Ceaușescu s-a angajat cu toată ființa sa în folosul bunăstării morale și materiale a tuturor popoarelor".

Natalia Acone, director adjunct al revistei, militantă pe tărim social.

„Pentru noi este un prilej fericit să aducem omagiul nostru personalității și operei eminentului conducător comunist, partidului pe care îl conduce cu atîta angajare și prestigiu, poporului român, de care sîntem legați prin legături trainice de prietenie și prin originea latină comună".

Stefano Vetrano, membru al Partidului Comunist Italian, secretar general al Asociației de prietenie Italia—România.

„...situația foarte delicată în care se află întreaga lume și echilibrul fragil pe care se sprijină pacea trebuie să ne determine să găsim modul de a rezolva pe cale pașnică asemenea nedreptăți printr-o altă repartizare a bogățiilor.

Toți cei care acționează în această direcție trebuie dați ca exemplu. Iată de ce această modestă recunoaștere, care pentru noi are însă o înaltă valoare simbolică, a fost atribuită în unanimitate dumneavoastră, domnule președinte, și prin dumneavoastră poporului român, deoarece s-a recunoscut în activitatea și în angajarea dumneavoastră o contribuție fundamentală la făurirea păcii".

Michele Achilli, deputat, membru al Direcțiunii Partidului Socialist Italian, președintele Grupului parlamentar de prietenie Italia—România, președintele Forumului italian pentru securitate și cooperare în Europa și în Mediterana.

„Avem încredere că dumneavoastră, domnule președinte, veți continua calea dificilă a destinderii și a dezarmării. Este o cale aspră și dificilă. ...Bucuroși și onorați de această întîlnire, îmi permit să vă adresez salutul celor 400 000 de oameni ai muncii de la căile ferate și poșta din Italia și, împreună cu acest salut, urări calde pentru viitorul fericit al poporului român".

Alfonso Tanga, senator, membru al Consiliului Național al Partidului Democrat-Creștin, președintele Comisiei pentru problemele de transport și telecomunicații a Senatului.

Gîndul de dragoste al țării, într-o carte:

OMAGIU

Am sărbătorit în acest 1978 cei 60 de ani de viață și 45 de ani de luptă revoluționară ai celui mai bun fiu al nației și iată acum într-o nobilă tipăritură omagiul omului înfrățit cu brazda, al celui de la gura furnalului și al celui de la catedră, al tuturor celor care muncesc lîngă umărul primului muncitor al țării, fără deosebire de naționalitate, așa cum i-a unit istoria, bucuria lor omenească și sinceră, gîndul binelui, al prosperității nației.

„OMAGIU". Astfel se intitulează splendidul volum realizat la Editura politică, semn al dragostei și al alesei prețuiri față de președintele țării, urare de lungă și rodnică viață spre binele țării și al poporului pentru acela care, cutezător și înțelept, le-a dăruit un nou destin.

Primele capitole ale impresionantului volum, care numără peste 650 de pagini, cuprind manifestările desfășurate cu ocazia acestei sărbătoriri, cuvîntul adresat de către tovarășii de muncă din aparatul central de partid și de stat, emoționante elogii pentru contribuția hotărîtoare adusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu la remarcabilele succese obținute de România în dezvoltarea economică și socială, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, în creșterea prestigiului și stimei patriei noastre în lume, pentru aportul său la promovarea noilor relații democratice pe plan internațional. Conferirea, pentru a doua oară, a Titlului de onoare suprem „Erou al Republicii Socialiste România" și a Ordinului „Victoria Socialismului", precum și decernarea titlurilor de „Doctor în științe politice" și de „Doctor în economie" constituie recunoașterea excepționalelor merite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu la construcția socialismului în țara noastră, imensa contribuție la îmbogățirea tezaurului gîndirii și acțiunii revoluționare a marelui fiu al națiunii noastre, eminentă personalitate a mișcării comuniste și muncitorești, a vieții politice și științifice internaționale. Conferirea celor mai înalte ordine ale unor țări socialiste, felicitările adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu de către șefii misiunilor diplomatice acreditați la București confirmă din plin înaltele aprecieri de care se bucură președintele țării pe plan internațional, reflectînd, o dată în plus, prețuirea și considerația de care se bucură tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru neobosita sa activitate consacrată păcii și colaborării între popoare.

O seamă de capitole cuprind, în continuare, mărturii de aleasă cinstire și devotament venite din toate colțurile țării, mesaje ale oamenilor muncii din Capitală și din județele patriei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, adresate secretarului general al partidului, președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Poeziile, lucrările muzicale și de artă plastică reprezintă, de asemenea, omagiul profund sincer, devotamentul pus ca pietrele prețioase în metaforă, prinosul pe care oamenii de artă îl aduc, în creații originale, de un ridicat nivel artistic, aceluia care consideră, care crede cu putere în adevărul că orice creație autentică **„trebuie să se inspire permanent din izvorul viu al realităților sociale și naționale ale țării noastre".**

Mare pildă de meșteșug tipografic — și acesta un semn al iubirii muncitorilor cărții — volumul este bogat ilustrat. În capitolul intitulat „Președintele României în atmosfera caldă a vieții de familie", imagini de un emoționant firesc îl înfățișează pe președintele țării alături de omul de o viață și de ideal, tovarășa Elena Ceaușescu, alături de copii. Fie concentrat la o partidă de șah, fie bucurîndu-se de frumusețea unui peisaj montan. Figura deschisă, prietenoasă, sinceră, a omului care știe să-și apropie sufletul de sufletele oamenilor simpli. Privirea luminoasă și deschisă a omului care cunoaște prețul bucuriei și al necazului semenilor, a comunistului de omenie, așa cum ne-am obișnuit să o întîlnim de cîte ori s-a aflat printre oamenii țării, la bine și la greu. Tot așa îi sînt și cuvintele de răspuns la numeroasele dovezi de dragoste și prețuire. Vorbă caldă și sinceră, de respect și prețuire pentru cei care-i urmează pilda într-o îndrăzneală și muncă, pentru toți oamenii muncii români și de alte naționalități.

Filele de încheiere ale volumului sînt dedicate contactelor internaționale ale președintelui României, semnelor de prețuire ale lumii contemporane. În contextul elementelor fundamentale ale politicii externe a țării noastre, gîndirea politică originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă o contribuție de o inestimabilă valoare adusă destinderii și păcii, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice în lume. Toate aceste aspirații de pace, progres și bunăstare ale poporului nostru se bucură de unanime aprecieri pe planul relațiilor internaționale, excepționala contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu, realismul său, luciditatea, analiza obiectivă, simțul istoriei fiind remarcate de numeroase personalități ale lumii.

Un volum-omagiu. Un impresionant tablou al sentimentelor poporului nostru față de cel dintîi bărbat al țării.

RĂZVAN BÂRBULESCU

Se sfîrșește un an, începe un an

Optimism și realitate

Apropierea sfîrșitului de an și, mai ales, noile dovezi de prețuire și recunoștință ale străinătății față de opera de pace a președintelui Nicolae Ceaușescu oferă prilejul de a reflecta o dată în plus asupra acelor trăsături care au impus politica externă a României printre factorii cei mai dinamici și productivi ai procesului istoric de reorganizare revoluționară a raporturilor politice și economice internaționale.

În politica externă, mai mult decît în orice alt domeniu, cutezanța și inițiativa nu se pot întemeia decît pe o viziune realistă asupra situației în lume, după cum existența factorilor negativi, de încordare, nu poate fi luată în considerare izolat, ci numai în asociere cu raportul concret de forțe și principalele tendințe ce caracterizează evoluția internațională.

După cum se știe, am fost tot timpul printre cei care subliniam, cu spiritul de răspundere ce caracterizează politica noastră externă, că destinderea se află abia la început, că nu a devenit încă ireversibilă, că în calea instaurării unei păci trainice se află obstacole serioase a căror depășire necesită mari eforturi. Ne-am aflat de aceea în disonanță cu aprecierile care supralicitau progresele obținute în îmbunătățirea climatului internațional și care înclinau să confere o valoare exagerată unor acte politice pozitive, în sine, dar limitate ca influență și capacitate de a determina o irevocabilă cotitură a cursului evenimentelor mondiale. Am arătat deschis că pacea, securitatea și destinderea nu se pot afirma pe deplin și nu pot coexista cu suprasaturarea de arme, cu subdezvoltarea pe întinse zone ale globului, cu menținerea focarelor de încordare și conflict, cu vechile practici imperialiste de dominație și dictat.

Felul în care se rezolvă aceste probleme vitale, evoluția raportului de forțe pe plan mondial au fost și sînt, în virtutea concepției noastre materialist-istorice, singurele elemente pe care se poate baza o apreciere corectă a situației internaționale și se pot formula soluții viabile de politică externă. În această lumină ar fi greu de exemplu să convingem pe cineva, că în urmă cu un deceniu ne aflam mai departe de perspectiva unui război mondial, decît ne aflăm astăzi, pentru că în ciuda unor dificultăți nu se poate vorbi, oricum am privi lucrurile, de o înrăutățire a climatului internațional.

Putem considera cu toată îndreptățirea că modul realist, echilibrat de a analiza situația din lume, reprezintă premisa și temelia care justifică cutezanța și inițiativa României. Țara noastră are meritul istoric de a fi întreprins în numeroase ocazii acele acțiuni hotărîte, fără de care, de regulă, nu se pot declanșa sau în orice caz se întîrzie declanșarea unor procese cu importante implicații pozitive pe arena mondială.

Să ne amintim că, la București, am lansat, împreună cu alte țări socialiste, acea mare idee a securității europene, într-o perioadă în care raporturile dintre națiunile continentului erau încă blocate în ghețurile „războiului rece". Am făcut apoi, în lumina acestei inițiative, acel pas spre normalizarea raporturilor noastre cu toate statele europene, considerat și astăzi moment de referință în apariția destinderii pe continent. La debutul Conferinței de la Helsinki, am cerut ca principiul egalității statelor să fie convertit în norme democratice de procedură și, după cum se știe, aceste norme au dat cu adevărat viață unei negocieri fără precedent în istoria diplomației. Am contribuit de-a lungul anilor la încetățenirea obiceiului ca problemele internaționale să fie soluționate cu participarea tuturor statelor, la încurajarea reluării dialogului și restabilirea relațiilor dintre unele state, am promovat neobosit ideea mijloacelor pașnice, a tratativelor și contactului direct pentru rezolvarea stărilor conflictuale. Am fost și am rămas prietenii apropiați și întotdeauna sinceri ai popoarelor care luptă pentru dobîndirea independenței, a dreptului la dezvoltare liberă.

Din șirul lung al actelor de politică externă ale României socialiste orice om de bună intenție poate constata că am reușit, respectîndu-ne fidel propriile prietenii și alianțe, să asociem numele țării, exclusiv de momente pozitive, constructive ale vieții internaționale.

Am acumulat totodată numeroase experiențe care ne dau forța morală de a ne pronunța fără complexe asupra marilor teme ale actualității, care ne permit să fim încrezători în posibilitatea de a ataca în sfîrșit cu succes, în strînsă conlucrare cu celelalte forțe progresiste, acele mari probleme ale contemporaneității în care pînă în prezent nu s-au făcut progrese semnificative.

Optimismul nostru sănătos și întru totul justificat, pentru că nu a evitat o clipă să privească deschis situația din lume, se afirmă cu putere, în prag de an nou în concertul voinței popoarelor de a impune definitiv o politică nouă, de pace, înțelegere și colaborare între națiuni.

MIRCEA ANGELESCU

Evenimente de importanță deosebită pentru viața țării

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

Joi, 21 decembrie a.c., au fost reluate în plen lucrările sesiunii a VIII-a a celei de-a șaptea legislaturi a Marii Adunări Naționale. Pe ordinea de zi a ședinței au fost înscrise următoarele puncte :

1. Validarea alegerii unui deputat în Marea Adunare Națională și depunerea jurămîntului de credință și devotament față de Republica Socialistă România ;

2. Proiectul Legii învățămîntului ;

3. Proiectul de Lege privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor ;

4. Proiectul Codului vamal ;

5. Proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat.

În cadrul primului punct, a fost validată alegerea ca deputat în circumscripția electorală nr. 8 Gherla, județul Cluj, a tovarășului **Iosif Kovacs**, care a depus, apoi, jurămîntul de credință și devotament față de Republica Socialistă România.

În continuare, prezentînd expunerea la proiectul Legii învățămîntului, tovarășa **Suzana Gădea**, ministrul educației și învățămîntului, a spus, printre altele, că, în cadrul dezbaterii publice, un număr însemnat de cetățeni au făcut circa 2 900 de propuneri, sugestii și observații pentru îmbunătățirea proiectului de lege. Cum, din analiza acestora, a rezultat că aproape 2 000 sînt întemeiate, au fost modificate corespunzător 41 de articole.

După examinarea pe articole a proiectului, Marea Adunare Națională a adoptat noua lege sub denumirea — propusă în cadrul dezbaterii generale de către deputatul **Ștefan Pascu** — de **Legea educației și învățămîntului.**

În continuarea ordinii de zi, tovarășul **Paul Niculescu,** viceprim-ministru al guvernului, ministrul finanțelor, a prezentat expunerea la proiectul de Lege privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor, precizînd că, în urma dezbaterii publice, un însemnat număr de propuneri au fost analizate în Comitetul Politic Executiv și au fost aduse o serie de îmbunătățiri proiectului dat publicității.

Discuția generală la proiectul de lege amintit a continuat vineri, 22 decembrie a.c., cînd Marea Adunare Națională a adoptat în unanimitate **Legea privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor.**

La următorul punct al ordinii de zi, tovarășul **Cornel Burtică**, viceprim-ministru al guvernului, ministrul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, a prezentat proiectul Codului vamal.

După dezbaterea generală și discuția pe articole a proiectului, Marea Adunare Națională a adoptat în unanimitate **Codul vamal.**

În continuarea lucrărilor, la propunerea Biroului Marii Adunări Naționale, ordinea de zi a sesiunii a fost completată cu următorul nou punct :

— Alegerea unui vicepreședinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și depunerea jurămîntului de credință și devotament față de Republica Socialistă România.

Marea Adunare Națională a ales în unanimitate în această funcție pe tovarășul **Iosif Kovacs,** profesor universitar, prorector al Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, după care noul vicepreședinte al Consiliului de Stat a depus jurămîntul.

La ultimul punct de pe ordinea de zi, tovarășul **Silviu Curticeanu,** secretar prezidențial și al Consiliului de Stat, a prezentat expunerea la proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat, apoi tovarășa **Maria Groza,** vicepreședinte al Comisiei constituționale și juridice a M.A.N., a expus raportul acestei comisii cu privire la proiectele de legi supuse dezbaterii. În urma discuției pe articole a fiecărui proiect, au fost adoptate în unanimitate **legile pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat.**

*

Pe parcursul desfășurării dezbaterilor, a fost subliniat rolul esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și fundamentarea Legii educației și învățămîntului care, în forma sa actuală, asigură cadrul juridic necesar înfăptuirii politicii partidului și statului nostru în acest domeniu, perfecționării continue a învățămîntului, în concordanță cu cerințele dezvoltării economice și sociale a patriei, ale pregătirii cadrelor și ridicării nivelului general de cultură și civilizație al întregului popor.

Noua lege consacră gratuitatea învățămîntului, asigură accesul tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, în funcție de nevoile dezvoltării economico-sociale a țării, de aptitudinile și dorințele fiecăruia, în toate gradele de învățămînt și garantează realizarea învățămîntului obligatoriu de zece ani.

Legea educației și învățămîntului reglementează, printre altele, organizarea și funcționarea învățămîntului profesional și de maiștri, a cursurilor de calificare și a învățămîntului agrozootehnic de masă, precum și obligațiile unităților de învățămînt cu privire la perfecționarea pregătirii personalului muncitor.

Sînt reglementate în mod unitar atît conducerea tuturor instituțiilor de învățămînt pe baza principiilor muncii și conducerii colective — cu participarea largă a personalului didactic, elevilor și studenților, a organizațiilor de copii și tineret, a reprezentanților oamenilor muncii din alte unități socialiste și a comitetelor cetățenești de părinți — cît și sistemul de îndrumare, control și coordonare a învățămîntului.

Dezbaterile în vederea aprobării Legii privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor — lege elaborată din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu — au relevat rolul noii reglementări în aplicarea măsurilor adoptate de Comitetul Central al partidului pentru perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare.

În primul rînd, legea statuează ca principiu de bază obligația unităților economice de a-și desfășura activitatea astfel încît să-și acopere cheltuielile din veniturile proprii și să obțină beneficii.

În al doilea rînd, beneficiul — fiind o resursă importantă, alături de amortizarea fondurilor fixe, pentru restituirea de către întreprinderi a fondurilor avansate de societate — constituie o resursă atît pentru dezvoltarea generală a economiei naționale cît și pentru ridicarea nivelului de trai.

O idee nouă pe care o conține legea privește stimularea suplimentară a realizării unei producții de înalt nivel tehnic și calitate superioară, pentru creșterea eficienței producției la export. Se prevede în acest scop ca beneficiul, respectiv rentabilitatea pentru export să fie, în mod diferențiat, mai mari, acordîndu-se în același timp un fond de participare a oamenilor muncii la beneficii majorat în funcție de producția realizată la export.

Unul din principiile de seamă ale legii constă în introducerea beneficiului ca indicator important al activității economice în cooperativele agricole de producție, cooperativele meșteșugărești și de consum.

O idee principial nouă, concretizată în lege, creează posibilitatea oamenilor muncii care își desfășoară activitatea în cooperativele agricole de producție, meșteșugărești și de consum, să participe prin depuneri de bani la creșterea fondului de dezvoltare a cooperativelor. În felul acesta cîștigă și statul și cetățeanul, prin atragerea, pe de o parte, a unor disponibilități bănești ale populației la dezvoltarea bazei materiale a unităților cooperatiste, iar, pe de altă parte, prin obținerea de către deponenți a unor venituri suplimentare.

Participanții la dezbateri au relevat — fie că era vorba de Legea educației și învățămîntului, de Legea privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor, ori de Codul Vamal — și au subliniat, în numele lor și al cetățenilor pe care-i reprezintă în forumul legislativ suprem al țării, adeziunea profundă la preocuparea constantă a conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea pașnică a României socialiste, pentru ridicarea permanentă a nivelului de trai al oamenilor, pentru libertate, pentru prosperitatea și pentru pacea poporului nostru, pentru libertatea, pentru prosperitatea și pentru pacea lumii.

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

Desfășurîndu-și lucrările sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, la finele unui an de muncă susținută, la începutul unui nou an, an de efort eroic, an hotărîtor pentru realizarea integrală a sarcinilor înscrise în actualul plan cincinal, Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii a luat în dezbatere, cum era și firesc, activitatea desfășurată de organele de conducere colectivă ale centralelor industriale și întreprinderilor în anul 1978, modul în care au fost asigurate condițiile pentru realizarea planului de producție și angajamentelor suplimentare asumate de oamenii muncii în întrecerea socialistă pe anul 1979.

Evidențiind succesele obținute de oamenii muncii pe primii trei ani ai cincinalului, tovarășul Nicolae Ceaușescu considera, în Cuvîntarea rostită cu acest prilej, aceste rezultate ca fiind **remarcabile,** în toate domeniile de activitate.

Anul 1979 este hotărîtor pentru îndeplinirea întregului cincinal, mai ales acum cînd, pe lîngă prevederile privind creșterea producției, a productivității muncii și a celorlalți indicatori, trebuie realizat un volum important de investiții industriale și sociale, cînd, așa cum reiese din Cuvîntare, trebuie să se asigure punerea în producție a cîtorva sute de noi capacități de producție, dintre care cîteva complexe mari în domeniile chimiei, metalurgiei, al construcțiilor de mașini și altele.

„Iată de ce — subliniia din nou tovarășul Nicolae Ceaușescu — în centrul activității Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a consiliilor oamenilor muncii, a colectivelor din întreprinderi, a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, trebuie să stea înfăptuirea neabătută a prevederilor planului pe anul viitor, la toți indicatorii și în toate domeniile".

Se impune deci cu necesitate luarea de măsuri serioase pentru ca, în toate întreprinderile, producția planificată să se realizeze la timp și de calitate corespunzătoare. Colectivele de oameni ai muncii trebuie să acorde o atenție deosebită folosirii rationale, cu maximum de economie, a materiilor prime și materialelor, realizării la timp a producției în fiecare întreprindere pentru a nu se crea greutăți activității în alte unități.

Plenara a cerut consiliilor oamenilor muncii să acționeze cu mai multă fermitate pentru realizarea sarcinilor stabilite de Conferința Națională a partidului cu privire la trecerea la o nouă calitate, superioară în toate domeniile de activitate, a subliniat necesitatea de a se lua măsuri hotărîte pentru introducerea mai rapidă în producție a cuceririlor științei, a rezultatelor cercetării, a tehnologiilor moderne, condiție esențială pentru creșterea eficienței economice, reducerea cheltuielilor materiale, sporirea productivității muncii.

Din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu reiese necesitatea de a se acționa cu toată hotărîrea, ca începînd din anul 1979 să se treacă la generalizarea noului mecanism economic, la punerea, la baza întregii activități economice, a principiului autoconducerii muncitorești și al autogestiunii, în vederea creșterii mai rapide a valorii nou create, a venitului național, asigurîndu-se astfel dezvoltarea mai accelerată a forțelor de producție, cît și ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

La ordinea de zi a fost înscrisă și problema reducerii săptămînii de lucru. Trecerea la săptămîna de lucru de 46 ore depinde de îndeplinirea unor condiții legate în primul rînd de mai buna organizare a muncii, de creșterea productivității muncii, de mecanizarea și sistematizarea producției.

Plenara a luat, de asemenea, în dezbatere proiectul de Lege privind obligația personalului muncitor încadrat în funcții de răspundere de a declara bunurile de valoare proprietate personală. S-a considerat necesară introducerea acestui principiu, se desprinde din Cuvîntare, deoarece el corespunde politicii generale a partidului, eticii și echității socialiste. În același timp, aceasta constituie o întărire a controlului clasei muncitoare, al oamenilor muncii asupra celor promovați în diferite munci de administrație și conducere a societății noastre.

Plenara a arătat că înfăptuirea exemplară a sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului privind dezvoltarea economico-socială a țării reclamă perfecționarea continuă a organizării și conducerii întregii activități, lărgirea democrației și participarea tot mai activă a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la activitatea de conducere, creșterea rolului clasei muncitoare în toate organismele de conducere colectivă. „Afirmarea tot mai puternică a rolului clasei muncitoare, participarea în diferite organe de conducere a unui număr tot mai însemnat de oameni ai muncii care lucrează nemijlocit în producție — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — este nu numai o expresie a democrației muncitorești ; aceasta constituie și un factor important în asigurarea unei conduceri mai eficiente, a îmbinării mai strînse a experienței clasei muncitoare, a celor ce lucrează nemijlocit în producție, cu experiența și priceperea cadrelor din diferite sectoare de activitate".

Înfăptuind Programul partidului, elaborat de Congresul al XI-lea privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare neabătută a României spre comunism, oamenii muncii din țara noastră răspund în primul rînd intereselor poporului, ferm hotărît să făurească noua orînduire în concordanță cu voința și aspirațiile sale fundamentale. Dar, totodată, poporul nostru aduce o contribuție de seamă la creșterea forței și prestigiului socialismului, la progresul social general, la promovarea unei politici internaționale noi, de soluționare a problemelor dintre state pe calea tratativelor, la cauza destinderii, securității și păcii în întreaga lume. Legat de aceasta, Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii a dat o înaltă apreciere activității neobosite desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului, contribuției sale fundamentale la elaborarea și înfăptuirea întregii politici interne și externe a României socialiste, politică ce corespunde în cel mai înalt grad intereselor supreme ale patriei noastre socialiste, aspirațiilor de bunăstare, pace și progres ale întregului popor. În cuvîntul lor, participanții la dezbateri au subliniat că activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie un minunat exemplu de promovare consecventă a hotărîrilor Congresului al XI-lea, a prevederilor Programului partidului, de slujire devotată a intereselor fundamentale ale poporului român și înfloririi României socialiste, a cauzei generale a socialismului, progresului social, destinderii și păcii în lume.

Aprobînd în unanimitate documentele supuse dezbaterilor, participanții la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, reprezentanți ai întregii noastre clase muncitoare, ai tuturor oamenilor muncii, au reafirmat hotărîrea lor neabătută de a milita neobosit, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru realizarea exemplară a planului pe anul 1979 și pe întregul cincinal, pentru realizarea politicii interne și externe a partidului, a Programului partidului de ridicare a României pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație.

GRIGORE NICOLAE

Nou și rodnic dialog de lucru al secretarului general al partidului cu oamenii muncii din întreprinderi bucureștene

În secțiile de la Întreprinderea Optică Română

La Întreprinderea de mașini-unelte și agregate

Caldă manifestare de stimă și prețuire la Întreprinderea de mecanică fină

În timpul vizitei la Întreprinderea de mase plastice

Un nou și semnificativ moment al dialogului permanent nemijlocit, pe care secretarul general al partidului îl are cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale în probleme esențiale ale activității economico-sociale, ale creșterii bunăstării celor ce muncesc

Cu cinci zile înaintea încheierii unui intens și rodnic an de muncă, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat din nou în mijlocul oamenilor muncii din Capitală. Noua întîlnire de lucru a secretarului general al partidului a avut ca obiectiv analiza la fața locului a modului în care se materializează indicațiile privind realizarea în țară a unor produse de vîrf ale tehnicii precum și rezultatele obținute în 1978 de întreprinderile vizitate — unități reprezentative ale industriei construcțiilor de mașini și industriei chimice, cît și pe ansamblul acestor ramuri de o importanță deosebită pentru dezvoltarea economiei noastre.

Desfășurată în pragul anului hotărîtor pentru îndeplinirea cincinalului revoluției tehnico-științifice, dialogul de lucru a evidențiat hotărîrea fermă a colectivelor de oameni ai muncii de a îndeplini neabătut programul elaborat de Congresul al XI-lea, care deschide în fața națiunii perspectiva luminoasă a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism. Și de această dată, vizita secretarului general s-a desfășurat sub semnul dragostei profunde și atașamentului oamenilor muncii față de politica partidului, față de cel mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Aceste sentimente și-au găsit o pregnantă expresie încă din momentul sosirii tovarășului Nicolae Ceaușescu la primul obiectiv al vizitei, Întreprinderea Optică Română. În vibrante și emoționante cuvinte, oamenii muncii și-au exprimat prețuirea lor adîncă pentru fermitatea revoluționară, clarviziunea și dinamismul cu care secretarul general al partidului acționează pentru progresul și prosperitatea patriei, pentru binele și fericirea poporului nostru, pentru creșterea prestigiului și rolului României socialiste în lume. Îi sînt raportate președintelui țării succesele dobîndite în intervalul scurs de la precedenta vizită, succese ce suie optica românească, produsele ei, la nivelul tehnicii celei mai înaintate. Toate aceste izbînzi, se subliniază, au fost obținute traducînd în fapte indicațiile secretarului general, întreaga dezvoltare a întreprinderii fiind legată, ca atîtea alte obiective de importanță covîrșitoare pentru economia națională, de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu. Reține atenția instalațiile pentru cabinetele de stomatologie, aparatele de proiecție pe 16 mm, aparatele de fotografiat, microscoapele de la cele de mică putere, pentru uz didactic, la cele de cercetare mono sau stereo, cu o extrem de largă utilizare — în medicină, biologie, construcții, metalurgie, construcții de mașini și altele.

La Întreprinderea de mașini-unelte și agregate, următorul obiectiv, tovarășul Nicolae Ceaușescu este înconjurat cu aceleași sentimente de aleasă dragoste și prețuire, cu binecunoscuta căldură muncitorească. I se urează tovarășului Nicolae Ceaușescu, în prag de an nou, multă sănătate și putere de muncă, spre binele și fericirea națiunii, spre gloria și prestigiul României socialiste. Este a doua oară în cursul acestui an cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în mijlocul lor. O puternică impresie a produs primul strung Carusel realizat în România — realizare de vîrf a industriei noastre constructoare de mașini, unul dintre cele mai mari strunguri Carusel existente pe plan mondial. (850 tone greutate ; dispune de 52 de motoare de acționare electrică, de două echipamente electronice de comandă numerică.) Cel de-al doilea strung Carusel va fi terminat în cursul anului viitor. Tot în premieră este prezentată soluția modernă — realizarea mașinilor-unelte grele în construcție sudată — care asigură obținerea unor economii de metal de 15—20 la sută față de sistemul clasic. Secretarul general al partidului felicită călduros colectivul de oameni ai muncii de la I.M.U.A.B., realizatorii primului strung Carusel din țară, ca și pe oamenii muncii din celelalte 25 de întreprinderi și institute de cercetări și proiectări care au colaborat la această realizare de prestigiu, le urează multă sănătate și fericire. „Cu asemenea muncitori destoinici — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — în condițiile dotării cu o asemenea tehnică modernă, sînt convins că constructorii noștri de mașini, proiectanții, oamenii de știință pot realiza orice tip de mașină-unealtă. Vă felicit călduros pentru ce ați înfăptuit și doresc ca în viitor să produceți mașini și agregate și mai complexe".

Următorul obiectiv al vizitei de lucru l-a constituit Întreprinderea de mecanică fină, una din unitățile cele mai moderne ale Capitalei. Aici, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea ca, plecînd de la marea experiență dobîndită de specialiștii institutului de resort și ai uzinei, să se acționeze cu și mai multă insistență pentru creșterea permanentă a producției, pentru înfăptuirea sarcinilor legate de dotarea diferitelor sectoare ale industriei cu aparatură de măsură și control, precum și cu dispozitive și scule. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat faptul că dotarea tehnică a uzinei, precum și existența acestui harnic colectiv fac posibilă trecerea la o nouă calitate impusă de cerințele tot mai accentuate ale industriei de instalații și aparataj în domeniul controlului proceselor tehnologice, al optimizării fabricației, cît și al consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică.

Ultimul obiectiv înscris pe agenda vizitei de lucru a secretarului general al partidului l-a constituit Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice, prima unitate cu acest profil din țară. În prezent, cu același număr de muncitori și pe aceeași suprafață productivă,, întreprinderea obține o producție de cinci ori mai mare față de anul 1965, ceea ce desigur înseamnă modernizarea liniilor tehnologice, organizarea producției pe verticală, mecanizarea și automatizarea transporturilor și altor operațiuni. Prin terminarea construcțiilor unei hale, judicios concepute și amplasate în actuala incintă, capacitatea anuală a întreprinderii va crește considerabil. În discuțiile ce au loc se menționează că toate tehnologiile utilizate sînt realizate pe baza cercetărilor efectuate de institutele de profil din țară împreună cu specialiștii unității. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, felicitînd colectivul de oameni ai muncii pentru rezultatele merituoase obținute, remarcă în mod deosebit rezultatele obținute în domeniul creșterii productivității muncii și recomandă factorilor de resort ca întreprinderea să fie profilată îndeosebi pe nevoile în continuă creștere ale industriei constructoare de mașini.

Noua vizită de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o serie de întreprinderi bucureștene a însemnat pentru oamenii muncii din unitățile vizitate, pentru toți cei ce muncesc pentru ca România să dispună de o economie modernă, în pas cu cerințele înalte ale epocii, un nou imbold însuflețitor spre noi succese, a întărit hotărîrea comună de a acționa cu și mai multă dăruire pentru înfăptuirea politicii partidului, pentru înălțarea României pe culmile civilizației și ale prosperității.

1947
30 Decembrie
1978

Republica — un cer curat,

Vom înfăptui mai mult, mai bine, mai repede!

Lăsînd deoparte cu bună știință și nu pentru mult timp datele statisticii vom spune cu necesară mîndrie patriotică și cu entuziasm că astăzi în România situația unui număr majoritar de familii cu doi copii este, sintetic, următoarea : soțul lucrează ca muncitor, cel mai adesea, de înaltă calificare, inginer, militar sau constructor ; soția este muncitoare sau profesoară, cooperatoare sau asistentă medicală ; copilul cel mic are loc asigurat la creșă sau la grădiniță ; cel mare urmează cursurile școlii pe care o dorește, în limba maternă, care poate fi română, maghiară, germană, sîrbă. Familia stă într-un apartament proprietate de stat sau personală și are sau poate să-și cumpere în cîțiva ani autoturism. Este o imagine deloc idilică, fiindcă noi ne referim la o familie de oameni harnici, la toți acei oameni mulți și buni, la oamenii care fac țara și care luptă pentru transpunerea în viață a politicii Partidului Comunist Român, întreaga lor comportare moral-socială fiind subordonată scopurilor politicii generale a partidului și poporului — ajungerea României la nivelul țărilor dezvoltate.

Drumul parcurs în acești 31 de ani este unul de luptă și muncă, de fidelitate față de principiile fundamentale ale marxism-leninismului și aplicarea, dezvoltarea și perfecționarea lor în funcție de condițiile date ale României și ale poporului ei, de atașament deplin al tuturor oamenilor muncii față de politica partidului. Anii de după Congresul al IX-lea al partidului — eveniment de importanță epocală în viața întregii țări — au însemnat o dezvoltare fără precedent a forțelor de producție, consolidarea și perfecționarea relațiilor de producție. Toate acestea într-un efort continuu de adîncire a democrației socialiste, de participare tot mai largă la actul democrației românești, cu tot mai mare putere de decizie a oamenilor muncii în toate compartimentele vieții materiale, sociale și spirituale. Să nu ne ferim însă să apelăm la statistică. Avînd în vedere că ritmul de dezvoltare antebelic al României era de 4 la sută și mai avînd în vedere că în 1990 producția industrială a României va fi de 100 de ori mai mare decît în 1950, ar rezulta că — dacă s-ar fi păstrat cadența dinainte de război — ne-ar fi trebuit 150 de ani ca să ajungem la ritmul pe care-l vom avea peste 12 ani. Faptul că am cîștigat aproape 150 de ani în drumul spre bunăstare dovedește justețea liniei generale a partidului, dovedește că acest popor are capacități nelimitate pe calea muncii, pe calea progresului și civilizației. Acest ritm uriaș de dezvoltare nu se înfăptuiește numai cu gîndul perspectivei, ci și insuflețiți de realizările și binefacerile prezentului. Vrem să spunem că sîntem de-acum beneficiarii muncii și efortului nostru. Neuitînd nici o clipă de unde am pornit — țară cu o industrie practic în formare, cu o agricultură lipsită de virtuți tehnice, țară puternic afectată de distrugerile războiului — constatăm și ne bucurăm astăzi de unele realizări de convingător prestigiu. Față-n față cu faptul că reprezentăm 0,17 la sută din suprafața lumii și 0,53 la sută din populație nu se poate să nu remarcăm că realizăm 1,1—1,2 din producția industrială mondială, sau pe unele ramuri, astfel : circa unu la sută energie electrică ; 1,1 la sută televizoare ; 1,7 la sută oțel ; aproape 2 la sută fibre și fire sintetice, ciment 1,8 la sută. La unele produse, porumb, grîu, cartofi, ne situăm între primele 10 țări în privința producției ce revine pe locuitor. Nu ar fi fost posibile aceste lucruri dacă, încă din primii ani de după război, Partidul Comunist Român, pe baza studierii condițiilor țării, n-ar fi stabilit direcțiile esențiale de dezvoltare a economiei, ale progresului ei avînd ca obiectiv major crearea unei puternice baze industriale și valorificarea superioară a resurselor materiale ale țării. Această politică rațională și consecventă capătă în condițiile acestor ani, cînd economia mondială este bîntuită de instabilitate și crize economice, semnificații profunde : astfel, în acești trei ani ai actualului cincinal ritmul mediu anual de dezvoltare a României este de 11,2 la sută, unul din cele mai mari pe plan industrial. În ani puțini, patria noastră va ajunge la nivelul țărilor cu dezvoltare medie. Aceasta pentru că la timpul potrivit partidul nostru a respins cu fermitate concepțiile care îndemnau la creșterea nivelului de trai consumîndu-se din venitul național ca și cînd dezvoltarea României ar fi o sarcină exclusivă a generațiilor viitoare. Nimic mai fals ! Mai mult decît atît, în ultimul deceniu rata acumulării a crescut în țara noastră de la 25 la sută la 33—34 la sută, nivel ce se va menține și în cincinalul pe care-l trăim. Aceasta înseamnă concret grija partidului, a cîrmaciului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de destinul țării, față de viitorul ei. Aceste idei sînt strălucit sintetizate de cuvintele secretarului general al partidului : **„În fața națiunii apar momente unice, hotărîtoare pentru destinul și viitorul său. Astăzi trăim momentul de care depinde locul pe care îl va avea România socialistă în marea familie a țărilor socialiste, a tuturor națiunilor lumii... Orice reducere a acumulărilor, orice slăbire a ritmului de dezvoltare în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice nu pot decît să condamne națiunea noastră la inapoiere pentru o lungă perioadă de timp, să pună în pericol atît prezentul, cît și viitorul poporului"**. Investițiile actualului cincinal, circa 1 000 miliarde lei, sînt și trebuie folosite în continuare sub semnul obiectivului fundamental stabilit de Conferința Națională a partidului **„Să transformăm acumulările cantitative într-o calitate nouă, superioară"**.

Scopul acestor uriașe investiții, al muncii responsabile și avîntate a fiecărui om al muncii este creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului, fără deosebire de naționalitate, indiferent de județul în care domiciliază. În sprijinul tabloului nostru inițial — familie cu 2 copii — aducem, în chip firesc, în finalul materialului nostru următoarele date: aproape jumătate din populația țării locuiește în orașe, iar mai bine de 2/3 din populația țării stă în case noi; peste 1 000 000 de apartamente se vor construi în acest cincinal și 1 300 000 în următorul. Se prevede ca anul viitor să beneficieze de reducerea săptămînii de lucru circa 60 la sută din personalul muncitor al țării ; pe ansamblul cincinalului în care ne aflăm retribuția reală va crește cu 32 la sută față de 20 la sută cît s-a prevăzut. Poate mai important decît toate este faptul că poporul nostru vrea pace și înțelegere cu toate popoarele lumii. Pace pentru tot ceea ce am înfăptuit în acest timp de peste trei decenii și pentru tot ceea ce vom mai înfăptui. Mereu mai mult, mai bine, pentru fericirea noastră și a copiilor noștri.

EUGEN SAVU ■

Designerii, creatori de frumos în primul plan al luptei pentru nou

Într-un atelier al **Catedrei de forme industriale** din cadrul **Institutului de arte plastice** din București pun întrebări despre un merit mai ascuns, mai neobservat, pe nedrept mai neobservat, al designului : economicitatea pe care o implică, pe care o aduce, pe care ne-o poate dărui. „Dărui" e un fel de a spune, pentru că ea e plătită cu valuta forte a inteligenței, a imaginației, a rafinamentului estetic, a profesionalismului. Îmi răspund, completîndu-se, arhitectul **Ioan Popa** și arhitectul **Vlad Calboreanu**, amîndoi dascăli universitari de design, amîndoi artiști cu gîndire științifică.

— Vă propun să începem cu alfa : cum se pot face — prin design — economii de materii prime și de energie ?

— Pe două căi : prin înlocuirea materialelor deficitare sau costisitoare ; și, în al doilea rînd, prin reducerea cantităților înglobate într-un anume produs, anume obiect. Înlocuim, mai ales, metalul și lemnul cu materiale plastice, care-s mai ieftine.

— Profanii vă bănuie că doar dați chip frumos unor obiecte, unor unelte prozaice.

— Știm și ne doare părerea aceasta greșită. Adevărul e că noi înțelegem designul, ne înțelegem profesia și menirea, nu doar la nivelul formei, ci și la acela al structurii. Rostul nostru este remodelarea structurală, totală, a unui obiect.

— Ca să fim înțeleși, trebuie spus că, de fiecare dată, noi începem punînd în discuție însăși existența obiectului. Merită să existe sau nu ? E moral să existe sau nu ?

— Dați-mi, vă rog, un exemplu de obiect pentru care ar fi fost imoral să vă risipiți, acum, ultracalificarea ?

— Mi se pare imoral să fac grafică publicitară, reclamă, pentru un nou ceas de damă ; sau să concep o sticlă nouă, mai frumoasă, pentru țuică ; sau un ambalaj pentru obiecte deja ambalate, deci ambalaj pentru ambalaj ; și altele, și altele, cînd nevoile noastre stringente aparțin cu totul altor domenii. De aceea designul poate începe și e moral să înceapă, uneori, cu un refuz.

— Să nu ne bănuiți că — din rutină — începem un studiu cu problema necesității reale. Designul deocamdată n-are timp de cutiuțe de pudră sau de zmeie sofisticate. Prin design noi avem datoria să răspundem, să acoperim nevoile reale de azi, ale omului de la noi. Iată de ce ne simțim chemați de industrie.

— Și industria chiar vă cheamă ?

— N-am prea fost chemați, n-am prea fost căutați.

— Nu s-a crezut în economicitatea designului.

— Asta a fost ! Dar acum ? Cum stau lucrurile acum ?

— Am reușit să generăm interes. Chiar azi oamenii din conducerea unei întreprinderi ne-au rugat să încheiem un contract. Dar nu putem uita că a fost o vreme a unei opacități cu privire la design. Puțini directori de întreprinderi te lăsau să treci peste specialiștii lor.

— Ne lăsau, cel mult, să intervenim la coaja lucrurilor, a utilajelor. Miezul, interiorul, socoteau că este, în exclusivitate, domeniul inginerilor, la rîndul lor foarte specializați. Cu timpul însă am reușit să dovedim că, venind cu un alt punct de vedere, puteam să depășim un subiectivism și să aducem îmbunătățiri unor repere, unor structuri, care se credea că-s de neschimbat. Și așa, am ajuns în situația, de bucurie profesională și de rentabilitate profesională, că industria ne solicită.

— Avem obligația morală să relevăm înțelegerea și ajutorul concret, inclusiv cel bănesc, pe care ni l-a acordat, întotdeauna, C.N.S.T.

— C.N.S.T. ne-a dat mult mai mult decît bani : ne-a dat încredere, minș liberă.

— În meseria dumneavoastră, mai exact spus ar fi : minte liberă ! Și acum, cînd aveți încredere, solicitări și contracte, ce faceți, concret, pentru economicitatea muncii dumneavoastră ?

— Să începem cu un paradox ! Am determinat economii mari tocmai acolo unde tehnologiile erau mai dificile. Mă refer la partenerii noștri care produc în serii mari. Intervenția noastră producea pentru un singur produs o economie foarte mică, să spunem, exagerînd, o reducere de un milimetru pătrat de metal la un anume reper ; numai că acel milimetru, înmulțit cu o sută de mii, cît, să spunem, era scria, însemna o economie de o sută de mii de milimetri pătrați de metal.

— Cu ce parteneri și la ce produse de serii mari lucrați ?

— Am terminat studiul privind linia stilistică a caroseriei viitoarelor noastre tractoare. Studiul a fost acceptat, și acum, la Brașov, se lucrează la prototip.

— În esență, ce-ați făcut ?

— O cabină ergonomică în care conducătorul să muncească fără efort, în poziții sănătoase, din care să aibă vizibilitate maximă. Cabina va fi un loc de muncă pe un tractor, nu un tractor cu un loc de muncă.

— Ați umblat și înăuntrul lui ?

— Am umblat. Rezervorul va fi și acoperiș de protecție al motorului, apoi numărul operațiilor...

— Iertați-mă, prea intrăm în amănunte. De data aceasta să ne rezumăm la subiectul pe care ni l-am propus : economiile de materiale.

— Am determinat o reducere de 12 la sută a metalului cuprins în caroseria viitorului tractor.

— Economii am obținut și în proiectarea bordului autoturismului „ARO", model 1979, model acceptat și, firește, urmînd a fi realizat tot în serie mare.

— Dar produse cu viitor de serie mică și economicitate mare n-ați făcut ?

— Ba da. De pildă instalația de nitrurare ionică, pentru I.F.T.A.R.-Măgurele ; și S.I.D.M., adică Sistemul de introducere de date cu minicalculator, care va fi fabricat în premieră la Institutul tehnic de calcul și întreprinderea de echipamente periferice. La S.I.D.M. 100, 28 de studenți ai noștri au făcut 28 de variante ; pupitrul de comandă a fost redus la dimensiuni absolut economice dar și ergonomice ; am folosit material plastic în proporție de vreo 70 la sută. După avizarea proiectului am continuat să aducem îmbunătățiri, cu toate că nu mai aveam obligații contractuale.

— Deci : construcție de mașini și tehnică de calcul. Mai lucrați și în alte domenii ?

— Mobilier și ambalaje pentru medicamente.

— În '77, comerțul nu contractase cu întreprinderile producătoare de mobilier decît 4 obiecte pentru copii. Din proprie inițiativă am imaginat — din sisteme alcătuite cu elemente puține și cu îmbinare tipică — scaune, măsuțe, rafturi, balansoare și altele vreo opt în total, mobile pe care, potrivit unui catalog cu indicații, fiecare cumpărător și le tot poate transforma, după evoluția copilului, a cerințelor vîrstei lui, dintr-una într-alta. Sînt elemente simple, nepretențioase, care se pot transporta și depozita desfăcute.

— Revin la tema discuției noastre : obiectele acestea cu atîtea merite au și harul economicității ?

— Le-am făcut din trei feluri de resurse materiale secundare de lemn : din bucăți de 0,50 centimetri lungime care se tocau, transformîndu-se în PAL ; din bucăți mai mici de 0,50 centimetri, lemne care se vindeau populației și centralelor termice pentru foc ; și din bucăți de dimensiuni combinate.

— Economie de metal am mai făcut eliminînd și șuruburile. Încheierile se fac printr-un sistem original, un soi de nod marinăresc făcut însă din lemne.

— Le-ați făcut pentru că ați fost convinși, ca să folosesc ideea și formularea dumneavoastră, că sînt obiecte morale ?

— Morale, bineînțeles ! Sînt necesare pentru copii. Iar structurile psihologice ale copiilor, inclusiv cu privire la mobilier, știut este, se formează pînă la patru ani.

— Toate bune, dar în ce fază vă aflați cu valorificarea acestor idei ?

— În faza de muncă de convingere. Centralele producătoare le-au primit cu bunăvoință. Însă încă nu știm ce vor spune reprezentanții comerțului.

— Oricum, dincolo de un contract încheiat sau nu, esențial mi se pare că s-a născut și se dezvoltă o relație : aceea a **producătorilor cu dumneavoastră, designerii.**

— Aveți dreptate și este o mare bucurie pentru noi cînd, de pildă, întreprinderea de mare prestigiu care e „Semănătoarea" ne-a propus un contract pentru remodelarea totală a unei combine.

— Și totuși integrarea învățămîntului cu producția, contractele acestea care vă creează obligații întrucîtva meta-strict-pedagogice, obligații în plus, nu vă și nemulțumesc ?

— Muncim mai mult, dar avem satisfacții mai mari. Ne facem profesia la altă scară. Pînă nu demult puteam proiecta cel mult o nouă carcasă de telefon. Acum, mulțumită contractelor cu marile întreprinderi productive, avem accesul la informații asupra unor produse industriale esențiale, de anvergură, de mare importanță economică. Munca noastră a dobîndit — și concret — dimensiunea economicității.

— Apoi nu trebuie uitat că noi — în învățămîntul de design — facem, acum, tradiție ! E un mare rost pedagogic.

— Și sperăm să se realizeze cît mai curînd și etapa aceasta : întreprinderile nu numai să ne solicite contracte pentru muncă de design, ci să solicite și cifre de școlarizare la institutul nostru, prin care să li se asigure cadre de designeri în propriile lor scheme de personal.

— Îmi îngădui să închei convorbirea noastră cu o concluzie optimistă, bazată pe înșiși faptele pe care mi le-ați relatat : există de acum un început concret — fapte și atitudini și relații — care denotă că lucrurile sînt pornite pe calea cea bună, că designul va ajunge să-și aducă optim aportul, pe căile sale specifice, la efortul general de a obține cît mai multe și mai bune produse din materii prime cît mai reduse ; și că, totodată, designerii își vor afla locul și prețuirea pe care — și din punctul de vedere al economicității și rentabilității muncii și creației dumneavoastră — o merită. Ziaristul din mine s-ar bucura dacă, la acest început de an, vorbele l-ar fi binecuvîntate.

I. NICOLAE ■

În acest număr, fotografii semnate de A. MIHAILOPOL ■

un destin trăit cu demnitate

Constructorii marilor șantiere, constructori de bunăstare

Oameni susținuți în fringhii, suspendați în centuri de siguranță, ridicați în cuști de metal, oameni care trag după ei aparate de sudură, bare grele de oțel, oameni care îndoaie fierul, oameni care construiesc. Și din ei mușcă un ger smintit, și peste ei bate crivăț spelb, cu fulgi rari dar tăioși. L-am întrebat pe un tinăr inginer ce anume îl impresionează aici, pe platforma Combinatului siderurgic de la Galați, și el mi-a răspuns : „Nimic altceva decît capacitatea de efort a oamenilor !" De 16 ani la Galați se construiește ! Mă uit peste dealurile tinereților mele și pe locurile pe care or fi vijîit steagurile cu cap de lup ale geților, aud cum se dilată Cetatea. În imaginația mea de acum, combinatul seamănă cu un stejar de oțel care însumează încă un cerc de putere. Se tinguie coaja, pentru că, în creșterea sa, trunchiul o împinge către o nouă margine ! Tulburătoare creștere ! Pe acest ultim cerc se înscrie acum edificiul unui alt obiectiv industrial al combinatului : al doilea laminor de tablă groasă. În mod normal, laminorul acesta trebuia să se construiască în timp de trei ani, așa cum s-a construit și primul laminor în funcțiune acum. În mod excepțional, răspunzînd propunerii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constructorii gălățeni s-au angajat să-l dea gata în numai doi ani și jumătate. Ceea ce înseamnă că oamenii de la LTG 2 construiesc în stare de excepție !

La minus 15 grade, cînd pielea se lipește de fier, ca fierul de un magnet, mi se pare firesc ca și pasta din pixul cu care notez să înghețe. Împrumut un creion de tîmplar de la Ion Vlădescu, șeful unei brigăzi de dulgheri, și continuu să notez: reține, deci, că dintre cei 1 500 de oameni ciți lucrează acum pe șantier, numai 45 sînt dulgheri. „Brigada mea, zice Ion Vlădescu, și încă trei". Ceea ce înseamnă că dulgherii trebuie să lucreze la întreaga lor capacitate de efort. Brigada lui Vlădescu, de pildă, a realizat toate lucrările de dulgherie de la sălile de mașini și aparataj electric, de la turnul de răcire, de la stația de pompe, la sala de mașini B, și acum la castelul de apă, unde, spun ei, este cel mai greu. Greu, am crezut eu, pentru că lucrează în ger și în viscol. Dar nu pentru aceasta e greu. E greu pentru că, reține de la oameni, s-au angajat să reducă materialul lemnos și în loc de planșee monolit, cum spun ei, lucrează cu chesoane prefabricate. Se lucrează la înălțime, se cere atenție sporită, iar dulgherii lui Vlădescu vor să asigure o calitate superioară lucrărilor. Totodată, acest procedeu a dus la mărirea considerabilă a productivității muncii, în condițiile în care brigada lui Vlădescu a lucrat cu doi oameni mai puțin :

— Dulgheria e meserie frumoasă dar complexă și grea. Se lucrează mult afară, se lucrează manual, acum se lucrează cu eșafodaje metalice și trebuie să ai circă bună, spate bun. Eu m-am făcut dulgher pentru prestigiul care ți-l oferă o astfel de meserie. Pentru că dulgherul este omul care conturează chipul unui șantier, adică al obiectivului. El bate primul țăruș, el face modelul acestei lumi care prinde contur, unde zice el să se toarne beton acolo se toarnă, ei, dulgherul, este un sculptor care își urmărește statuia. O astfel de meserie, plină de responsabilitate, dar și de frumusețe și bărbăție, nu poate să fie ușoară. Cei care îi înțeleg frumusețea sînt puțini. Cu un ferăstrău și o teslă, un dulgher îți făurește o corabie, ridică eșafodajul unui templu sau al unei piramide. Prin vorbele astea nu vreau să atrag pe nimeni, ci așa gîndesc eu despre meseria mea.

— Ce rost mai au tesla și ferăstrăul în era calculatoarelor electronice și a rachetelor cosmice ?

— Cred că al doilea element important după pămînt este lemnul. În pămînt sapi cu excavatorul, dar nu arunci lopata. Cu lopata fasonezi. În lemn e la fel. Avem și noi circulare mecanice, bormașini, abric, ferăstrău mecanic, dar acestea toate nu pot înlătura tesla. Tesla te apropie de dimensiunea pe care o cauți și în felul acesta rămîne o unealtă indispensabilă.

Undeva, la aproape 100 de metri înălțime, urmăresc zborul temerar al unei păsări. Zboară împotriva viscolului, uneori e împinsă de vînt înapoi, e coborîtă sau urcată de curenți, dar pasăreа reușește să înainteze către țința care o fascinează. Care din drumurile noastre se aseamănă oare cu un astfel de zbor ? Mai jos de zborul acelei păsări, ciținа oameni, încinși și asigurați de centuri de siguranță, trag de la pămînt, cu ajutorul unor fringhii, un schelet metalic. Crivățul se opintește în structură de oțel, o lovește de pereții halei și o dezechilibrează. De jos, de la pămînt, alți constructori trag de alte fringhii să o aducă în echilibru. Încet, greu, cu sforțări repetate, piesa aceasta uriașă ajunge sus. Se montează, apoi, scheletul metalic al halei care va acoperi motorul de acționare a cajei laminorului. Sînt oameni din brigada condusă de vrînceanul Năstase Petronius, 37 de ani.

— Cine lucrează acolo sus ?, îl întreb pe Petronius.

— O echipă coordonată de Ion Călin-Șișu și sudorul Ion Patrichi.

— De ce tocmai ei ?

— Ei sînt urcători, oameni apți de înălțime, pe lîngă faptul că sînt și buni meseriași. Un om care lucrează acolo, la înălțimea aia, trebuie să aibă vederea bună, auzul bun, să stea unde-i vedeți, într-un picior. Ei dețin toate aceste calități și pe deasupra sînt stăpîniți de curaj.

— E nevoie de curaj pe șantierul acesta ?

— De curaj e nevoie pe orice șantier. Fără curaj ești ca o pasăre care are aripi, dar îi este frică să zboare. Și în astfel de situație, îți dai seama că natura a greșit față de ea : mai bine o făcea rimă !

— Dă-mi un exemplu de probă de curaj, l-am mai cerut lui Petronius. Și el mi-a relatat următoarea întîmplare :

„Era în februarie. Lucram la fabrica de aglomerare nr. 1. Echipa noastră a primit sarcina să monteze, la aproape 100 metri înălțime, o macara de 50 de tone. Vă dați seama că trebuia să o montăm în termen. Mai aveam de montat două tronsoane, dar a început să bată un vînt puternic de la nord. Brațul macaralei începuse să se clatine. În cabina macaragiului aveam montat un aparat care putea să măsoare viteza vîntului. Am alergat acolo. Se înregistrase viteza de 140 kilometri pe oră. Am dat dispoziție să se adune toți oamenii. Doi dintre ei, Florian Negrescu și Grigore Pricop, rămăseseră sus, la 50 de metri. I-am ajutat să coboare legați cu fringhii. Cîteva minute am crezut că se duce macaraua, avea o înclinație mai mare de 45 de grade. Oamenii mei, împreună cu macaragiul Niculescu, un băiat foarte bun, plin de curaj, au strîns puternic cleștii cu care era prins corpul macaralei de șina de rulare, au mai verificat o dată întreaga instalație și în final au hotărît să continuăm montajul. Montam cu oamenii legați în fringhii și întrebam mereu ce viteză are vîntul.

Pînă seara, montorii lui Petronius, urcătorii, terminaseră de montat macaraua. Și dacă a văzut că nu-l poate opri din ritmul lor, a contenit și vîntul. Ritmul este mai sever însă acum. Sîntem în plină iarnă, trebuie montat tot scheletul metalic, pentru a-i se asigura front de lucru și oamenilor lui Radu Țugui : ei montează tabla, pereții și acoperișul. În luna mai 1979, prima bramă trebuie să treacă prin caja degrosisoare a laminorului. În anul 1980, la Galați, pe platforma aceasta de suflet a României, trebuie să se producă 10,5 milioane tone de oțel pe an ! Aceasta va fi forța stejarului de oțel. Iată motivele care determină starea de excepție în care muncesc acum constructorii lui Fănică Rădvan, directorul Întreprinderii de construcții și montaje siderurgice Galați. Iată una dintre condițiile de care depinde starea de propășire a patriei. Implicați profund în această stare de revoluție a țării, conștienți de rolul lor pe aceste șantiere divizionare ale României, bărbații acestor șantiere se comportă ca atare ; adică de multe ori eroic ! Legat de curajul lor, de capacitatea de efort, dar legat și de măiestria lor profesională, tînărul inginer Constantin Saulea îmi relata un alt fapt : „Am fost de curînd, cu o parte dintre oamenii noștri, într-o țară socialistă cu industrie destul de dezvoltată, și am construit o fabrică de aglomerare. E adevărat, au mers oameni buni, dar aceștia au făcut o adevărată probă de măiestrie profesională și de curaj : lucrau și se comportau la înălțime ca la sol. Montau suspendați în centuri, în cuști metalice, agățați în fringhii. Constructorii din țara-gazdă se minunau de ai noștri, ziceau, mai în glumă, mai în serios, că i-am luat de la circ. Nu era treabă de circ, ci de adevărați și ai meseriei. Drept dovadă că pînă la urmă și-au însușit și ei tehnica noastră".

Într-un butoi mic de tablă, ciuruit parcă de o mitralieră, focul e gata să adoarmă. Un tînăr blond, echipat ca un scafandru, aruncă mănușile reci, îmbibate de uleiuri, și răscolește jeraticul : „Gerul ăsta, zice, crede că avem scheletul din oase de gîscă, fără măduvă". Mîna, constat, îi e bocnă, iar astăzi, 6 decembrie 1978, are teză la chimie. „Pînă diseară se dezgheață", mai spune el ironic.

— Ești pregătit ?, îl întreb.

— Învăț pînă la 11 noaptea. Norocul meu e că am colegi buni la cămin. Sîntem toți în anul patru la liceul industrial seral și chiar în aceeași clasă. Învățăm împreună.

Cu ajutorul lui Constantin Poiană, 19 ani, iau act de ținerețea șantierului. Fac un fel de apel : Nicu Martinescu are 21 de ani, a fost adus pe șantier de frate-său Ion Martinescu, de 27 ani, Ionel Nastor are 19 ani, e din comuna Alexandru Vlahuță (Vaslui), Dănuț Filip, 18 ani, din Căiuț (Bacău), Ștefan Mocliuc, 20 de ani, vine tot din Moldova, comuna Dolmi (Iași), Ion Mocliuc, frate cu Ștefan, are 23 ani, și Marin Roman, 22 ani, din Munteni (Galați). Ce fac acești tineri pe șantier ? Fac parte din echipa lui Viorel Măgureanu și instalează poduri, poduri rulante, poduri suspendate pe stîlpi de metal, poduri care se deplasează greoi, maiestuos, pe un drum de fier aerian și care, atunci cînd le vezi trecînd pe deasupra capului, îți strecoară în suflet un fior ciudat, un fel de emoție amestecată cu teamă. Podul de deasupra noastră are 125 de tone și mi se pare un colos. Nu, nu este un colos, îmi contestă emoția Gheorghe Iancu, un omuleț cu ochii ageri, cu vorbă înceată și accent tot de moldovean ; la oțelărie am montat poduri și mai mari, de 360 tone.

— E greu să montez un asemenea pod ?, întreb mai mult să-mi verific un gînd.

— Dată fiind experiența noastră, nu e greu. Trebuie să-ți calculezi totul la milimetru, să plasezi bine macaraua, să protejezi cablurile, că dacă se taie un asemenea cablu... dar noi avem grijă să nu se taie ! Acum 15—20 de ani, montam aceste poduri cu troliu, lucram ca la piramide. La Hunedoara, am lucrat 10 ani la depozitul de materii prime, am instalat podurile de acolo tot cu trolii și cu stîlpi de montaj. Acum le ridicăm cu macarale de mare capacitate, într-un timp record.

— E importantă treaba asta a ta ?, îl întreb pe legătorul Ion Martinescu ?

— Este, pentru că pe pod lucrează un om și sub pod lucrează poate o sută de oameni. Un pod din acesta e o avere, ne costă bani mulți și, deci, se cuvine ca și grija noastră să fie mare.

Uneori, cînd podul este gata montat, bucuria îi inundă nu numai pe montori, ci se extinde chiar și în familiile lor. La primul laminor, Gheorghe Iancu lucrase doi ani la montajul mecanic, împreună, se înțelege, cu colegii lui de echipă. Ultima lucrare a fost la înfășurătoare, zice, acolo unde se înfășoară tabla. Am început probele și aveam mari emoții. E ca la nașterea unui copil, vrei să vezi, să constați mai întîi dacă are suflet. Am apăsat pe buton, am dat drumul la cuptoare și prima tablă a pornit pe calea cu role. Instalațiile funcționau. În momentul acela am avut însă o altă emoție : undeva, într-un colț din laminor, mi-am zărit soția, de mînă cu copilul meu, privind la toată forfota asta a noastră. Le-am făcut semn să nu se miște de acolo și după ce s-au mai liniștit lucrurile am alergat la ei...

Și nu este singurul exemplu, îmi spunea tovarășul Gh. Teodorescu, secretar cu propaganda la comitetul de partid de pe platformă, cînd soțiile, copiii, alte rude apropiate constructorilor și montorilor, vin să asiste la punerea în funcțiune a unor astfel de obiective. Gestul lor, înțelegem noi, nu se datorește numai unei curiozități, uneori firească, ci are o semnificație mult mai adîncă : ceea ce construim azi, prin propriile noastre eforturi, ne aparține tuturor. Gesturile acestea explică și o adîncă responsabilitate din partea tuturor față de ceea ce construim. Vrem să „meargă", să funcționeze totul bine, pentru că această calitate a muncii noastre nu probează numai capacitatea de efort de care dispunem, ci și competența noastră profesională, geniul de constructor al acestui încercat popor. Cu o săptămînă mai tîrziu, fiul montorului Gheorghe Iancu a venit și a prezentat la școală o compunere despre felul în care se pune în funcțiune un pod rulant. La sfîrșit, colegii lui de clasa a II-a au aplaudat.

Mă strecor pe sub o ploaie de foc, acolo unde lucrează oamenii din echipa lui Emil Hălănei : ați înțeles poate că deasupra noastră se sudează. Hălănei are 38 de ani, mai are 1,86 m fără cască și vine de la Ghimeș—Palanca. Îmi explică un fel de procedeu de comprimare a timpului. Zice : „Acum 10 ani, la o astfel de cajă lucram un an de zile cu 15 oameni. Acum aceeași cajă o montăm în numai patru luni !"

— În ce constă această comprimare a timpului ?, întreb.

— În mecanizarea lucrărilor, în creșterea gradului de calificare a oamenilor, în SDV-uri mai bune și mai ales într-o nouă atitudine față de muncă, o nouă exigență, toate conducîndu-ne spre o mai înaltă productivitate a muncii. Înainte, trebuie să recunoaștem, nu era prea mare disciplină pe șantier. Începerea programului era lăsată sub controlul unui șef de echipă, dacă omul dorea să meargă la meci, nimeni nu-l convingea că săvîrșește un act de indisciplină, plecînd din timpul programului. Acum e altfel, e disciplină fermă, o disciplină muncitorească, dublată de o mai mare responsabilitate. Vă vorbeam de productivitate : iată, acum 12 ani, laminorul de tablă groasă nr. 1 a fost montat cu ajutorul a 1 000 (o mie !) de montori. Acum, acest laminor, mai mare decît primul, se montează cu numai 500 de oameni și într-un timp mult mai scurt. Tehnologiile noastre de montaj sînt însușite acum de țări cu tradiție industrială. Toate aceste realizări dau o nouă dimensiune gîndirii tehnice românești, simți că e vorba de o adevărată prestanță tehnică națională.

Și Hălănei mă lasă și aleargă pe o scară metalică, aleargă undeva spre bolta halei, unde ciținа montori vor să-l consulte într-o soluție tehnică de montaj. Gîndul cu care rămîn îmi spune că astfel de cetăți industriale, de capacitatea celei de la Galați, nu pot fi construite decît numai de popoarele libere, suverane și independente. Numai în deplină libertate popoarele pot să facă proba geniului lor, pot să se afirme pe planul marilor valori spirituale, tehnice sau materiale.

N. GRIGORE ■

Oituz — sat cu nume mare în istoria patriei şi chip al vieţii împlinite

A nins, cu o noapte în urmă, la poarta din Carpaţi a Oituzului. La Mausoleul eroilor, molizi bătrîni şi înalţi, clătinaţi de vînt, se scutură, la răstimpuri, de povara zăpezii mai afinate, negeruite. Pe plăcile de marmură prinse în nişele zidului de piatră, ca de cetate veche, stau înscrise cele patru sute de nume de bărbaţi. Toţi, din Oituz. Împrejur, satul pare desenat pe coala albă a zăpezii. Mirosuri a var, a humă. Pe marginea cerdacurilor colorate în verde palid şi în albastru, femeile au scos la aer velinţele şi cergile de prin case. Sărbătorile Anului nou trebuie să prindă casa oricărui bun gospodar, se ştie, curată ca un bujor. La casa învăţătorului pensionar Constantin Radu aceste operaţiuni pregătitoare s-au şi încheiat. Un învăţător, zice el, trebuie să fie un exemplu, în toate privinţele.

Gheorghe Oprea, tot învăţător, secretar cu probleme de propagandă al comitetului comunal de partid, îmi arată o fotografie. Nicolae Iorga, în mijlocul unui grup de săteni, în 1927, la înfiinţarea secţiunii Oituz a Ligii Culturale. Descifrăm, pe o foaie de hîrtie îngălbenită, „scopurile mai principale" : „Înfiinţarea unei biblioteci (dulap cu cărţi de citit). Cărţile sînt astfel alese ca să le poată oricine citi şi pricepe şi să poată găsi în ele fel de fel de sfaturi şi vorbe bune despre albine, despre creşterea animalelor, despre semănături, vie, facerea săpunului, despre creşterea viermilor de mătase, despre boli de tot felul şi vindecarea lor, apoi poveşti, snoave, ghicuşti, strigături de nuntă. Într-un cuvînt, tot felul de cărţi care citite fac minuni" Se mai adăuga că „se dau premii celor care vor citi cel puţin cinci cărţi". Între ceea ce urma de făcut, erau şi „balurile şi tot felul de serbări". De aceea, înţelegem, bătrînul învăţător Constantin Radu ne vorbea cu mare mîndrie despre corul Oituzului, pe care l-a condus vreme de treizeci de ani, pînă în 1961, cînd a fost preluat de învăţătorul Gheorghe Oprea. Corul de azi numără, ni se spune, 110 oameni, printre care însuşi primarul comunei, Ion Todiriţă. Acesta, cu vocea sa de tenor cu care cîntă printre consăteni, ne spunea că Oituzul are azi peste o sută de intelectuali. Doi ingineri la ferma pomicolă, doi la Ocolul silvic, 6 medici, 98 de cadre didactice. O parte, din sat. Alţii, de prin alte părţi, dar stabiliţi la Oituz" La Oituz fiecare intelectual lucrează cîte ceva pentru satul lui. Profesorul Aurel Tanga conduce, la Căminul cultural, un cerc de pictură, la care au început să vină, în vremea din urmă, nu numai elevi ci şi săteni. De formaţia de dansuri populare răspund învăţătoarele Maria Ghiurca şi Despina Oprea. De cercul literar al comunei, învăţătoarea Aglaia Todiriţă, soţia primarului. Iar profesorul Valeriu Matei şi doctoriţa Valeria Şerban au grijă ca temele alese pentru Universitatea cultural-ştiinţifică să fie dintre cele mai interesante pentru oamenii satului, fie ei ţărani sau intelectuali. Aurora Tanga, de exemplu, profesoară de istorie şi directoare a Şcolii generale nr. 1, a venit la Oituz în 1960. Nu era, pe vremea aceea, în sat, nici lumină electrică, nici asfalt. Venea la şcoală, îşi făcea datoria de profesoară, iar seara, la lumina lămpii cu gaz, o podidea plînsul. O lună, două. Cînd a trecut pe la Căminul cultural şi a ascultat corul cel mare al Oituzului, a cerut să fie primită şi ea să cînte. După o scurtă dar exigentă probare a vocii, a fost admisă. Şi-a păstrat locul în corul satului chiar şi astăzi, după optsprezece ani. Acum se consideră un om al locului. O leagă de Oituz casa pe care şi-a clădit-o cu soţul său, Aurel Tanga, şi un fel de relaţii sufleteşti cu oamenii Oituzului, pe care încearcă să le explice astfel : „Am acum, de exemplu, un elev, Ion Scutaru, în clasa a şaptea ; mama lui, Maria, care înainte de a se numi Scutaru se numea Zahanaşu, mi-a fost şi ea elevă ; îmi aduc aminte că nici nu vroia să vină la şcoală decît greu şi după îndelungi discuţii cu părinţii ; acum însă nici nu se întîmplă să mă întîlnească vreodată fără să întrebe cum învaţă fiul ei. Unii dintre elevii de atunci s-au întors în sat, învăţători sau profesori, Anica Fichioş, Maria Ghindă, Ecaterina Papancea mi-au fost elevi, îmi sînt astăzi colegi. I-am văzut cum au crescut sub ochii mei. De fapt am văzut cum sub ochii mei satul întreg s-a schimbat, a crescut. De aceea poate şi simt că sînt de aici, din Oituz".

La capătul unei după-amieze, cînd soarele zilei de iarnă, purpuriu ca sîngele, îngheţat, trecea la pasul Oituzului către marginea asfinţitului, am intrat în casa ţăranului Mihalache Pricope. O odaie curată, cu mobilier simplu, ţărănesc. Un pat, o masă, un scaun. Pe plita sobei fierbea înăbuşit un vas cu mîncare. La cei 85 de ani ai săi, rămas văduv, a trebuit să înveţe să şi gătească. Pînă aici, desigur, nimic neobişnuit. Dar în colţul dinspre fereastră al camerei zărim o pianină. Deasupra, cîteva discuri: Beethoven, Stravinsky, Chopin. Şi cîteva vederi de prin ţări străine, de la muzicologul, compozitorul şi dirijorul Eugen Pricope, fiul bătrînului Mihalache. În tinda casei şi în cealaltă odaie, pentru oaspeţi, mulţime de acordeoane. Pe puţin vreo douăzeci. Toate ale lui Mihalache Pricope care, recunoaşte, a făcut din aceasta o pasiune a vieţii lui. Muzică, aflăm, a învăţat de unul singur şi, pe măsură ce a deprins taina descifrării unei partituri a început să-l înveţe şi pe alţii. Cîţi, dintre copiii Oituzului, vor să înveţe muzică mai multă chiar decît se face la şcoală, vin la moş Mihalache. „Este şi aceasta, îmi spune surizînd învăţătorul Gheorghe Oprea, care ne-a adus aici, în această casă, o activitate culturală. Dar nu una făcută după tipic, neapărat într-una din încăperile Căminului cultural Şi, cum vedeţi, moş Mihalache nu-şi zice că este intelectual, dacă ştie să cînte, ci tot ţăran". E adevărat, însă, Mihalache Pricope este unul dintre aceia care, numindu-se o viaţă întreagă ţărani, au vrut să fie, să poată fi, să poată şti şi altceva. El se numără, dealtfel, printre întemeietorii secţiei Oituz a Ligii Culturale. În casa lui a funcţionat vreme îndelungată bibliotecа sătească şi s-au acordat premiile celor „cinci cărţi citite"...

„Ce ne cînţi, moş Mihalache?" l-a întrebat învăţătorul Gheorghe Oprea.

Bătrînul s-a apropiat de pianină, s-a aşezat pe un scaun de lemn tocit şi lustruit de vreme, a săltat capacul de pe claviatură, şi-a potrivit o partitură sub priviri, şi-a aşezat mai bine ochelarii pe nas şi-a pornit să cînte, fără nici un fel de ifos sau aminare, ca şi cum ar fi deschis uşa casei şi-ar fi plecat la pădure să taie un fag sau ca şi cum s-ar fi apucat, de la o margine, să prăşească un lan de porumb. Nu cînta ca un virtuos, dar cînta simplu, adevărat şi, în orice caz, din punctul de vedere al corectitudinii, fără cusur. O serenadă de Chopin... Apoi: „Ce ne mai cînţi, moş Mihalache?". „Un colind", a răspuns, şi s-a apucat să cînte fără nici un fel de partitură sub ochi. Mai tîrziu, cînd s-a întors către noi, avea în ochi lumina şi bucuria pe care poate marile şi nesfîrşitele ninsori le aduc în sufletele copiilor.

Era într-o seară, la Oituz.

Într-un sat, după cum spunea tot Iorga, „fericit în ostenelile lui".

D. CONSTANTINESCU ■

Să învăţăm din hărnicia acestor femei

MARIOARA BOJOR : „Cînd m-am măritat, am venit de la o mamă harnică la o soacră harnică".

E înaltă şi subţire ca un lujer. Cînd am intrat pe poarta casei cu numărul 142 din Zagra, stăpîna casei, îmbrăcată ca de sărbătoare, scotea din grajd o pereche de boi uriaşi să-i ducă la adăpat. Aveam să aflu mai tîrziu că, de fapt, nu era îmbrăcată de sărbătoare şi că erau hainele ei de lucru, că alci la sat, fiecare fată şi nevastă îşi poartă în toate zilele costumele cusute de ele, că au cîteva rînduri de îmbrăcăminte deosebite de cele de zile mari — care sînt cusute cu fir de aur şi mărgele.

— Nu-ţi vine greu să lupţi cu boii ăştia ?

— Nici nu mă gîndesc dacă e greu sau nu. Ştiu că e o treabă care trebuie făcută Ei se gîndesc la ale lor, eu mă gîndesc la ale mele. Şi mai ştiu că trebuie să am răbdare, asa mi-a spus mama Firuca, mama soacră. Cînd îi scoate ca la apă, boii nu se mişcă asa de greu. Mi-a spus că, după cum le struneşti din lanţ, vitele ştiu cu cine au de-a face şi ce vrei cu ele De înţeles, am înţeles eu bine, doar că-i greu ca într-o singură mînă să pui atîta forţă ca să priceap-un bou de opt sute de chile ce vrei cu el.

În grajd mai sînt o vacă şi-un viţel şi încă cinci viţei mai mari, care în 18 ianuarie, cînd vor fi predaţi la contractare, vor avea aproape 600 de kg. Ţăranii din Zagra, toţi, trăiesc din creşterea vitelor. Fiecare gospodar creşte 5—6 animale, pe care le contractează la stat. Asta cere muncă din zori şi pînă-n seară.

— Cum arată o zi de muncă plină, Maria Bojor ?

— Toată casa, ne sculăm la ora patru. Mulgem vaca, fierbem şi dăm mîncare la porci şi la vite, le adăpăm şi le ducem la păscut. Curăţăm prin grajd şi prin curte, scol fata, îi dau să mănînce, o-mbrac, şi-o duc la grădiniţă. Iar dacă-i de cosit, abia acum plec şi eu la fîn, care după ce-i cosit trebuie împrăştiat, uscat şi făcut căpiţe. Seara iarăşi muls, iarăşi mîncare. Doar seara ne-adunăm şi noi în jurul unei mese, stăm pe scaune şi mîncăm mîncare caldă.

— Cînd coaseţi costumele astea minunate ? Doar iarna ?

— Cum se termină vara instalăm războiul de ţesut. În timpul anului sîntem prea munciţi iar seara, dacă-mi mai rămîne timp, nu mai am răbdare să creez modele, or, la noi nimeni nu face acelaşi model a doua oară. Dar de cum se termină vara toarcem şi ţesem lînă şi cînepă, depănăm şi vopsim, lucrăm cuverturi, draperii, ştergare, dantele şi pînzeturi, catrinţe cu alesături.

Acum, cînd v-am zis toate cîte le facem, parcă m-a cuprins mulţumirea că toate sînt lucruri grele şi frumoase.

DORICA TURSAN : „Bătrînii-mi spuneau că mintea-i un nesecat izvor de bogăţii".

Această ţărancă din Zagra este una dintre mamele care îşi doreşte ca cele patru fete ale ei să înveţe fiecare cîte o meserie, să nu muncească doar cu braţele, ci şi cu mintea, şi cu gîndul, precum spun toate basmele. Cele patru fete ale Doricăi Tursan — Victoriţa, Florica, Nastasia şi Dorina — au ascultat şi îndrăgit cîntările şi strigăturile, baladele şi basmele cu care le fermeca, cînd erau mici, mama. Ea le-a scris, în caiete separate, cîntece de care copilele nu se despărţeau mai ales cînd erau cu mieii la păscut.

Poveştile Doricăi Tursan încep simplu cu... „O fost odată un om nevoiaş care n-avea din ce face mămăligă. Copiii i-au legat motanului de grumaz un cuţitaş, iar el dacă s-a văzut înarmat o plecat în pădure prin rîndul vînatului"... Povestite cu vorbele cele mai la îndemînă, basmele încep seara, dar unele durează cîteodată mai multe seri, pentru că, povestite cu fantezia mamei, basmele se lungesc şi lungi rămîn şi învăţămintele.

Astfel au crescut copilele. Se pare că nici una nu va fi cîntăreaţă, cea mare-i învăţătoare, următoarea se face tehnician constructor şi poate inginer, a treia încă nu s-a hotărît, iar cea mică, sigur va fi profesoară de matematică. Munca de-o viaţă a mamei pentru armonia sufletului a dat roade.

„Mi-ar fi plăcut şi mie să fac mai multe, îmi spune Dorica Tursan, mi-o plăcut să ştiu de toate, da' n-am răzbit. Dacă te apuci de un lucru, nu-l poţi face de mîntuială. Ce-am ştiut mai bine să fac, asta a fost : să mă trezesc prima în casă, să mă culc ultima şi să-i învăţ pe copii lucruri vrednice şi frumoase".

ANASTASIA MUREŞAN : „Părinţii mei erau analfabeţi. De mică, mi-am dorit să fiu învăţătoare".

„De loc, sînt din Mititei, satul de peste deal. Eram acasă patru copii : trei băieţi şi-o fată, or, în satele noastre, mai izolate, există mentalitatea ca fata să rămînă cu părinţii, să preia gospodăria. Amîndoi părinţii erau analfabeţi, astfel că nu i-am judecat prea aspru cînd erau îndoiţi, dacă trebuie să merg mai departe la şcoală sau nu. Dar odată cu cel mai mic dintre noi a învăţat şi tata carte. De-atunci, chiar ei ne îndemna ; prinsese rostul învăţăturii.

Au trecut cincisprezece ani. M-am căsătorit, tot cu un învăţător, avem şi noi patru copii. Ba chiar mai mulţi. Fiecare clasă a trecut, timp de patru ani, în rîndul copiilor mei. Îi iubesc pe copiii de la ţară, cu puritatea şi naivităţile lor. Încă nu au atîtea posibilităţi ca cei de la oraş. Încă se mai păstrează deosebirea între copilul de la ţară şi cel de la oraş. Cu toată bunăvoinţa părinţilor, acest decalaj rămîne în sarcina noastră, a învăţătorilor. Am înţeles bine acest lucru, tocmai pentru că l-am trăit. Am simţit totdeauna nevoia de a mă sfătui cu un om capabil şi în care să am încredere. Astfel, i-am obişnuit pe copii să aibă curajul să-mi pună orice întrebare şi să motiveze orice răspuns. Este metoda cea mai sigură, cea mai eficientă de a-l face pe copil să-şi pună probleme, să judece şi să caute rezolvări".

ELENA GHERA ■

Al. Philippide

● **Este o onoare pentru revista noastră de a publica un excepţional poem al marelui scriitor român Alexandru Philippide.**

Întoarcere

Aşa cum proorocul din vechime
Gemea în babilonicul surghiun,
Tinjeşti şi tu în marea-ntunecime
A unui veac nemernic şi nebun.

De ce să-ţi umfli glasul în trîmbiţe solemne
Şi versul să ţi-l turburi cu-amare prevestiri ?
Trecută-i vremea biblicelor semne
Şi-n lumea noastră cerul nu mai trimite ştiri.

Cuvîntul tău s-ar pierde ne-nţeles
In trista omenire de azi, maşinolatră,
Cu trupuri lustruite de progres
Şi suflete din epoca de piatră.

Sfărîmă-n ţăndări lira din care-au plîns aezii
Şi vechea-nţelepciune adun-o şi dă-i foc !
In secolul maşinii şi-al vitezii
Poetul prooroc nu are loc.

Dac-ar zbucni din inimi deodată cu putere
Toată duhoarea neagră de patimi şi prostie,
S-ar îneca pămîntul într-un potop de fiere
Şi viaţa pretutindeni s-ar stinge pe vecie.

Fii fericit că vîntul negru-al urii
Nu poate-atinge fruntea curată a naturii !
Deci lasă fierul roş al invectivei
Şi moaie-ţi pana-n cerul amurgului de mai ;
Nu mai striga pieirea Chaldeii şi-a Ninivei
Ci cîntă o eglogă dintr-un arhaic nai !

Oraşul ne-ncleştează în crunta lui vîltoare ;
Bolnavi de zgomot, gîrbovi de-o viaţă de cutie,
Noi nu mai ştim cum să vorbim cu-o floare,
Cum s-ascultăm un glas de ciocîrlie.

Sub cerul larg, sfioşi, în suflet goi,
Ne furişăm ca nişte duhuri rele,
Şi rîd cumplit pădurile de noi
Cînd, firavi şi stîngaci, venim spre ele.

Cu vocile naturii încearcă iar să cînţi.
Vor fi cîţiva s-asculte şi poate să-nţeleagă.
In îndoiala-n care te frămînţi,
Un singur suflet face cît omenirea-ntreagă.

Scăpat din pandemoniul citadin,
Din ceaţa care-atîrnă-n întîmi deasă,
Vei pune-n versul tău cu sunet plin
Lumina mare-a cerului deplin
Şi bucuria-ntoarcerii acasă.

(Din volumul Vis şi căutare în pregătire la Editura „Cartea românească")

Mult mai luminoasă şi mult mai frumoasă

Fragmente dintr-un poem scenic închinat constructorilor şi locuitorilor Zimnicei

O bună tradiţie românească ne îndeamnă ca întotdeauna în preajma luminoaselor sărbători să ne îndreptăm gîndul, înainte de toate, către cei împreună cu care peste an ne-am aflat alături la bine şi la greu. Un reporter, colindător în toate cele 365 de zile şi tot atîtea nopţi, cînd mai e şi poet, străfulgeră cu memoria o întreagă ţară de chipuri şi privelişti în aceste momente de la cumpăna dintre ani. Nu e deloc uşor, de aceea, fie şi să numeşti doar pe toţi cei care ar trebui să intre într-un asemenea colind de oameni buni. Dintre mulţi, simbolic, l-am ales pe zimniceni, localnici şi constructori sosiţi aici din opt judeţe, şi, dacă-i socotim şi pe ostaşi, putem zice că din întreaga ţară. Opţiunea aceasta are drept justificare poate şi faptul că încă din zilele dezastrului din martie '77, din timp în timp, am poposit aici şi am văzut rînd pe rînd cum se sapă nisipul pentru fundaţii pentru ca apoi, strat după strat, să fie pus la loc şi consolidat, cum se ridică zid după zid în cele mai diferite metode moderne folosite în construcţii, cum se finisează primele blocuri cu faţadele lor decorative, mai puţin obişnuite pînă acum. Anul nou 1978 era întîmpinat în noi locuinţe numai de cîteva sute de familii, pentru ca succesorul lui, 1979, să-i găsească în această situaţie fericită pe cîteva mii de locuitori ai Zimnicei. Anul 1979 îi găseşte pe unii dintre zimniceni şi în noi locuri de muncă deoarece, nu demult, Fabrica de ţevi sudate a intrat parţial în probe tehnologice. Încărcate de admiraţie şi dragoste, gîndurile mele se îndreaptă către toţi cei ce ridică din temelii această nouă cetate de pe Dunăre, de la maistrul constructor Nicolae Caval, şeful de lot de la judeţul Ialomiţa, prezent pe şantier de la prima etapă de fundaţie, la primarul Dumitru Sandu întîlnit în acest an tot mai des în postura de invidiat cînd repartiza apartamente, pe alese aş zice, în timp ce cu un an şi jumătate în urmă abia putea să-i încartiruiască pe concetăţenii săi în barăci.

Din această permanentă comuniune de suflet, s-a născut ideea unui poem scenic cu care uteciştii oraşului intenţionează să se înfăţişeze în cea de-a doua ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României", conferindu-i, desigur, verbului toate celelalte veşminte care să-l facă demn de a fi rostit în această postură. Reprezentînd deocamdată, cum s-ar zice, doar o încercare de şantier, fie ca această modestă ofrandă să mărturisească sentimentele de îndatorinţă faţă de meşterii mari care înalţă această cetitorie, mult mai luminoasă şi mult mai frumoasă, ca-n legendă. Odată cu urarea de „La mulţi ani cu fericire şi deplină înflorire, ca merii, ca perii în mijlocul verii !"

I

Cu timpul, începuturile toate
Devin legendă, aură de foc
Şi tot mai greu din cele întîmplate
Deosebeşti eroi şi timp şi loc.

De alchimia ce-o numim durată
Nu va scăpa din ce zidim nici ea,
Minunea cu-ale noastre mîini durată,
Cetatea dunăreană, Zimnicea.

Îngăduit să-mi fie de aceea
Ca mie, martorului ocular,
Nu celui ce exaltă epopeea
Cu verbul în doi peri, oracular,

Să dau pentru eternitate seamă
De-un început ce-a fost întîi sfîrşit,
De-ncrederea ce s-a născut din teamă
La cataclismu-aicea săvîrşit.

Şi azi mi-ard ochii-n lacrimi şi mă doare
Priveliştea cumplitelor ruini,
Cu pomii care gîlgîiau de floare
Proptind în cer întoarse rădăcini.

Şi-n noaptea grea, cu focuri de restiştе
Chiar flăcările nu găseau un zid,
Pe care umbrele, întregi, să-şi iştе,
Se subţiau pe chipuri doar, livid.

Sub bolţile surpindu-se, puzderii,
De moarte necătîndu-şi adăpost,
Vieţii neînfrînte, mesagerii,
I-au fost telefoniştele la post.

Un nume, o frîntură-abia-înţeleasă
Strigate-n telefon erau de-ajuns,
Ca să dezgroape din gorgane-o casă,
S-aducă de la viaţă un răspuns.

Dar mai presus de toţi, peste dezastre,
Şi nedescumpăniţi, cu braţ bărbat,
Structuri de rezistenţă ale noastre,
Ca unul comuniştii, toţi au stat.

Viteji ce moartea o priviră-n faţă,
Veghind bolnavilor la căpătîi,
Să nu se piardă nici un strop de viaţă !—
Aceasta le-a fost grija cea dintîi.

Nedînd măcar o clipă geană-n geană
Neistoviţi rămaseră de cart,
Ca viaţa, precum matca dunăreană,
Să-şi poarte cursu-n zorii lui cinci mart.

Să nu-şi astîmpere bătaia ringul,
Cu susurul gingaşei ţesături.
Nici clopoţeii pe la şcoli cling-clingul
Să nu-şi sugrume, prin dărîmături.

Ca munca să nu fie dată lipsă
Din nici măcar o fişă de pontaj,
Şi noaptea, parcă, de apocalipsă
S-anunţe-un răsărit plin de curaj.

Un cîntec deci despre curaj se cere
Şi despre cei ce curajoşi rămîn,
Detaşamentul ce ne-a dat putere
Numit Partidul Comunist Român.

II

Sînt ori nu de vreo crezare demne,
Vechi legende spun că-n alte dăţi
Se-arătau misterioase semne
La întemeierea de cetăţi.

Slabi din fire nu sînt zimnicenii
Şi pe-atunci cu-atîta mai puţin
Se puteau încrede în vedenii
Ce-ar fi apărut dintr-un senin.

Dar a fost de-ajuns să se arate
Pe abia-mprimăvăratul cer
Vestitorul liniştilor toate,
Vajnicu-aşteptat helicopter.

Şi cu toţi au înţeles pe dată
C-o să fie Zimnicea nu doar
Din dărîmătură ridicată,
Ci din însuşi somnu-i milenar.

După zile, după nopţi de luptă
Ochii bravului conducător
Arşi erau de veghe ne-ntreruptă
Şi de griji purtate tuturor.

De la cea dintîi privire însă
Mii de ochi s-au luminat de-un gînd,
De pe fiecare faţă plînsă
Spectrul disperării dispărînd.

Un oraş cum ei nici nu visară
Printr-un gest al lui prindea contur,
O mîndrie pentru-ntreaga ţară,
Strălucind la Dunărea de-azur.

Ctitor între ctitorii de frunte
Nicolae Ceauşescu-a pus
Temelii ce vremile-au să-nfrunte,
Chiar decît granitul mai presus.

Nu coloane doar şi propilee
Fi-vor Zimnicei blazon solemn,
Ci suprema patriei idee
Ce ne-a fost credinţă şi îndemn.

Căci nici jertfa Anei lui Manole
N-a dat zidurilor trainic rost
Şi nici zborul frînt, de pe cupole,
Tragica ei aură n-a fost.

III

Solidaritatea tuturora
Datu-ne-a atunci la toţi puteri
Cînd bătu Partidul nostru ora
Zimnicenei reîntemeieri.

V

Toţi meşterii mari, toţi, calfe şi zidari
Sosind la Zimnicea-ntr-o dimineaţă
Deodată parc-au devenit şcolari
C-un alfabet necunoscut în faţă.

Ca să înalţe-ntîi a trebuit
Nisipul să-l tot sape şi să-l bată
Pînă-au făcut din pulbere granit,
Inexpugnabil ca o cazemată.

În loc să urce, zidul cobora,
Ca nişte ancore adînc în mare,
Doar turnurile mari de macara
Dădeau speranţa într-o înălţare.

Chiar de pămînt cînd l-ai desprins cu greu
Şi zidu-a prins aripi la subţioară
N-ai parcă spor sub ochii ce mereu
Din geamuri de barăci îl tot măsoară.

În zori, prin ceaţă, zidu-abia-l zăreşti,
Cu aburi calzi abia-ntăreşti mortarul,
Căldura însă-a casei părintesti
Tînjesc copiii slomnind abecedarul.

Copii ai şi tu undeva-n Sibiu
Sau, după cum îţi scriu de-acasă, iată
Precum doreai ţi s-a născut un fiu
Mult aşteptat, mîndria ta de tată.

VI

Curînd, curînd va flutura stindardul
Pe-un monument în inima cetăţii
Unde-al Eroilor e Bulevardul
Şi Magistrala-a Solidarităţii.

Un monument, chiar Zimnicea adică
Plutind într-o lumină tutelară,
Pe palmele aceior ce-o ridică
Precum în fresca de odinioară.

Aşa purătm întreagă România
Cetăţi şi holde, Dunărea albastră
Asemeni lui Neagoe ctitoria,
Noi, ctitorii de azi, Măria Noastră,

Cei ce şi-aici pe-a Dunării descinde
Zidirăm pentru orice om o casă
Ca Zimnicea în ape să se-oglinde
Mult mai frumoasă şi mai luminoasă.

NICULAE STOIAN ■

Mircea Grigorescu

inedit

Cine

Cine-mi stă la capătul gîndului ?
Este oare aici sau departe...
Cine-mi poartă sufletu'n leagănul
Dorului drag ce nu ne desparte ?

Prin aripi şi larg mă rotesc în spaţii
Sub caldul vînt din verdele sud
Sunt pretutindeni celeste lăute
Şi-glasul dorului drag îl aud

Mari umbre albastre coboară pe umeri.
Amurgului haină de aur brodez
Las noaptea să vină şi tainic să fure.
Veşmîntul dorului drag îl visez.

Toate firele gîndului grabnic aleargă.
Învăluite pe-al vieţii mosor.
Trec zile şi ore şi clipe'n vîrtejuri
Stîrnite de-al dragului dor.

Bătăliile noastre pentru nou

Intr-o epocă de mare strălucire pentru afirmarea potențialului creator al națiuni noastre socialiste, inventatorul, cercetătorul, autorul creațiilor de ordin tehnic și științific a devenit om de referință, figură dominantă și cel mai autorizat reprezentant și discipol al civilizației moderne.

Partidul Comunist Român își întemeiază întregul proces de făurire a noii societăți pe folosirea celor mai noi și mai importante cuceriri ale științei și tehnologiei. „Partidul — se arată în Programul P.C.R. — pornește în mod constant de la considerentul că știința constituie factorul primordial al progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii".

Sîntem cu toții martorii acestei ample deschideri spre cunoaștere și progres, trăim cu toții acest timp eroic în care datorită condițiilor de excepție puse la dispoziția creatorilor, sprijinului și grijii permanente acordate acestora — gîndirea, inventivitatea tehnică și științifică au încetat de mult de a mai fi doar preocupări ale specialistului și institutului de profil. Cercetarea tehnico-științifică reprezintă astăzi creația colectivă a sute de mii de oameni ai muncii, muncitori, tehnicieni, medici, ingineri, cadre didactice, agricultori, studenți, elevi, pionieri, așa cum au dovedit-o cu prisosință cele două ediții ale Festivalului național „Cîntarea României".

Din adevărurile și principiile promovate consecvent de partidul nostru, de secretarul său general, am desprins nobila datorie de a prezenta prin puterea slovei tipărite, în fiecare număr al revistei noastre, aspecte din munca și viața creatorilor de idei generoase, de realizări concrete în domeniul cercetării tehnice și științifice, acordînd un plus de interes unor inventatori și inovatori aflați, în bătălia pentru nou, pe pozițiile cele mai avansate. Am făcut-o și o vom face-o în continuare, considerînd că promovarea noului de interes public reprezintă o misiune permanentă, indisolubil legată de principiile de etică și echitate socialistă, promovate de partidul comuniștilor, apreciind că a întinde o mînă de ajutor semenului aflat în cumpănă reprezintă una dintre cele mai nobile dovezi de omenie și solicitudine cetățenească. Noul nu se naște totdeauna cu aripi de oțel ; invenții și descoperiri valoroase mai zac din păcate și astăzi în meandrele birocratice, iar ignoranța și incompetența mai ocupă pe ici pe colo locuri confortabile.

E adevărat, uneori entuziasmul nostru „neprofesional", a putut să sune neconvingător. Și nu negăm faptul că, uneori, cercetarea metodică, realizată sub girul specialistului, a scos din competiție oameni și invenții în steaua cărora, poate, am crezut. Dar de ce să ridem de ceea ce este frumos și nobil și adevărat, de ce să persiflăm omenia, solicitudinea, confreria în loc să amendăm, cum e normal, indolența, egoismul și indiferența și toți agenții nocivi ai recesiunii intelectuale.

Recunoașterea meritelor științifice datorate medicilor Vasile Boici, Petre Vancea, Osipov-Sinești, Tina Covaliu, Nicolae Ștefan Chișiu, Ioan Florin Dumitrescu, iar mai recent pe cele ale cercetătorilor Nicolae Ionescu-Dîmbovița și Pavel Kozak nu s-a dobîndit lesne, dar astăzi ea este un fapt împlinit. Neumărate stavile ale inerției a trebuit să îndure și marele savant severinean Ștefan Odobleja, ale cărui merite științifice, printr-un tragic joc al hazardului, au fost recunoscute abia în preziua morții sale, la Congresul Internațional de cibernetică de la Amsterdam.

Anul 1978 ne-a adus de asemenea bucuria și satisfacția de a consemna în paginile rubricii noastre permanente „Spiritul revoluționar în știința românească", și finalizarea unor idei și cercetări valoroase datorate medicilor Ioan Pușcaș, Traian Crăciun, Mihai Iubu, Dinu Florea, inginerilor Petre Buleci, Dinu Moraru și Radu Gaiginschi, psihologului Iancu Scutașu-Comăneanu, grupului de creatori ai „Transincrestului" și așa mai departe.

Nu e mai puțin adevărat însă că zilele și nopțile acestui an rămîn în continuare datoare unor nu puțini cercetători de prestigiu, care pășesc pragul noului an, ducînd un imens tezaur de idei și proiecte generoase nefinalizate. Avem în vedere situația motorului fără vibrechen realizat și experimentat cu succes de către inventatorul timișorean Ion Roșiu, mildiografui doctorului Constantin Rafailă, discul de fricțiune pentru tractoare, inventat de inginerul brașovean Vasile Pislaru, „șoseaua-sendviș" construită experimental de inginerul brăilean Victor Constantinescu, dispozitivul pentru realizarea unor neașteptate economii de carburanți la autoturismele Dacia 1300, creat la Ploiești de inginerul Ion Vasile, radiografia în culori, realizată de un colectiv de medici și cercetători din Capitală, precum și întreaga suită de invenții și descoperiri, capabile de a aduce economii în valoare de peste un miliard lei, realizate de un colectiv pluridisciplinar, condus de inginerul bucureștean Alexandru Forje.

În anticamera farmaciilor a rămas pînă la ora actuală un medicament de o mare valoare terapeutică în afecțiunile hepatice, „Trofoparul" doctoriței M. Timăr și totuși puțin s-a făcut pentru extinderea fitoterapiei, pentru valorificarea acestei uriașe farmacii a naturii. Sprijin și interes din partea forurilor în drept așteaptă în continuare fizicianul Ion Dinu, creatorul unei metode serologice de depistare a cancerului și autovaccinurile doctorului C. Băcanu. Nimic, sau aproape nimic nou, pentru o mai eficientă și judicioasă folosire a bogatelor zăcăminte de ape medicinale, și foarte puțin pentru producerea pe scară industrială a băuturilor din sucuri naturale din fructe și plante.

Spațiul nu ne permite să facem întregul bilanț activ și pasiv al ultimului an, am scris despre prea mulți autori de invenții și inovații, am notat prea multe victorii și înfrîngeri, pentru a include în cuprinsul relatării noastre toate bucuriile, speranțele și necazurile noastre și ale celor despre care am scris.

Am scris și vom mai scrie despre asemenea oameni, alăturînd modesta noastră contribuție marelui și permanentului efort pentru promovarea inteligenței tehnice și științifice naționale, promovate de partidul nostru, prin grija constantă și decisivă a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

O vom face ca pînă acum din același pios respect pentru munca entuziastă a unor asemenea oameni aflați în avanposturile progresului și civilizației contemporane, pentru pasiunea, dăruirea și spiritul lor de jertfă.

LIVIU TIMBUS ■

Ion Grigore : natură statică

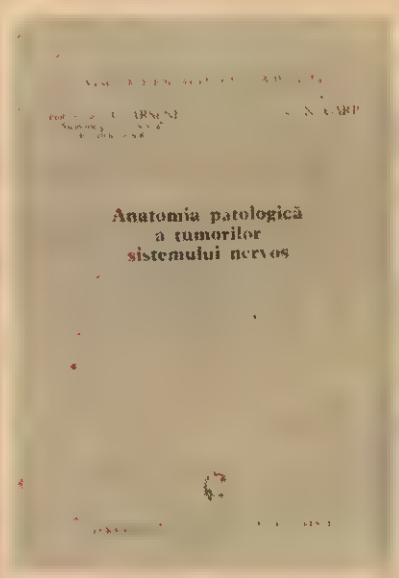

● Eveniment editorial

Cartea **„Anatomia patologică a tumorilor sistemului nervos"** de prof. dr. **C. Arseni** și dr. **N. Carp** constituie o premieră pentru țara noastră și una din puținele lucrări apărute în acest sens în lumea medicală pe plan mondial.

O carte scrisă cu 43 de ani de experiență conținînd concepții personale asupra originii tumorilor cerebrale, cît și o nouă clasificare făcută după principiile și datele moderne.

Volumul frumos tipărit de Editura didactică și pedagogică, are o bogată iconografie, pentru care trebuie să fie felicitați atît autorii cît și editura.

Lucrarea este de folos oricărui medic care se interesează de noile concepții privind tumorile sistemului nervos.

De fapt, pe doctorul Păușescu îl recomandă chiar meritele sale științifice

Scriind, la începutul anului 1977, despre activitatea de excepție a doctorului bucureștean Exacustodian Păușescu, șeful Laboratorului de imunologie și patologie experimentală de la Spitalul clinic Fundeni, revista noastră sublinia că descoperirile acestuia, legate de o teorie originală în domeniul conservării organelor prin hipotermie, deschideau un drum nou și îndrăzneț în chirurgia cordului, anticipînd posibilitatea transplantului de inimă fără pericol de rejecție.

Revenim astăzi asupra subiectului, veți vedea îndată din ce motive, dar pînă la a ajunge la dezbaterea propriu-zisă, să schițăm personalitatea doctorului Păușescu, spre a reaminti cititorilor despre ce a fost și despre ce este vorba. Fiziopatolog la origine, dar văzînd devreme înclinații și preocupări pentru probleme de cardiologie, Exacustodian Păușescu a ajuns, după experiențe și testări minuțioase, lăudate de unii, denigrate de alții, la o nouă teorie asupra conservării organelor prin hipotermie (temperaturi joase), punct de vedere menit să revoluționeze datele celei mai tulburătoare din ramurile chirurgiei contemporane, transplantul. Făcută pentru prima dată publică în 1962, sub forma unei comunicări științifice tipărite la Paris, în „Anale de chirurgie toracică și cardiovasculară", lucrare semnată, ca să citățm, de E. Păușescu, B. Fotiade, M. Ionescu și P. Nazarian, teoria propusă de medicul român schimba radical viziunea asupra problemelor implicate de conservarea organelor și de transplant, înaintînd o soluție inedită. Anume, necesitatea păstrării organului, în vederea transplantului, într-un lichid conservant care să aibă, sau măcar să imite, constituția citoplasmei, și nu a plasmei sanguine, această din urmă formulă fiind utilizată pretutindeni, inclusiv în clinica celebrului profesor Christian Barnard. Cum a fundamentat Exacustodian Păușescu un asemenea punct de vedere, s-a mai scris, în „Flacăra" din 27 ianuarie 1977, așa că nu mai insistăm. Amintim, însă, că cercetătorul român a demonstrat posibilitatea de a se efectua alternativ conservarea și reanimarea aceluiași cord. Supusă unui joc termic și altor intervenții, inima respectivă devine, s-a probat și acest lucru pe cale experimentală, mult mai bine pregătită să suporte aventura transplantului, integrîndu-se într-o măsură mai mare în organismul primitorului, reducînd considerabil, dacă nu pînă la zero, riscul rejecției. Primită inițial cu firești rezerve, teoria medicului bucureștean și-a cîștigat cu timpul, prin dovezi științifice inatacabile, un loc sub soarele chirurgiei mondiale, obținînd aprecieri din ce în ce mai laudative. Astfel, spre a nu aduce în discuție decît referiri de dată recentă, trebuie să menționăm că o lucrare a doctorului Păușescu pe această temă, publicată în „World Journal of Surgery" în 1978, a fost cît se poate de favorabil recenzată de 3 somități în materie, profesorii Geoffrey Collins (San Diego, S.U.A.), Robert Jones (Heidelberg, R.F.G.) și Emilian Proctor (Londra, Anglia) notînd, pe de-o parte, prioritatea absolută a cercetării și, pe de alta, „contribuția fructuoasă" a medicului român la lămurirea unor aspecte, în continuare controversate, legate de delicata problemă a transplantului, contribuție anticipînd „punerea la punct a unui sistem eficace de conservare și condiționare a inimii, ex-vivo, în vederea transplantului".

Să mergem mai departe. Deși captivat și, firește, obligat de diversele etape ale unei cercetări de excepțională importanță la o muncă asiduă, șeful Laboratorului de imunologie și patologie experimentală de la Fundeni a găsit, de-a lungul anilor, răgaz și disponibilități să-și îndrepte atenția spre alte domenii ale medicinei. La un om pasionat și perseverent, asta a însemnat publicarea a peste 200 de lucrări, științifice, tipărite în țară și în străinătate, precum și redactarea mai multor cărți, după cum urmează : „Circulația extracorporală și hipotermia profundă" în 1962, „Catecolaminele" în 1965, „Biologia transplantării organelor și țesuturilor" în 1967, „Organe artificiale și grefe de organe" în 1970, „Fibrinoliza" în 1973, „Serotonina" în 1976, „Prostaglandinele" în 1977. Ca o recunoaștere a meritelor sale, Exacustodian Păușescu a fost ales ca membru al Uniunii medicale balcanice (București), al Societății internaționale de imunologie (New York), al Societății europene de cercetări chirurgicale (München) și al Asociației germane de medicină internă (Berlin). Imunolog de elită, prezent cu comunicări la marile congrese ale medicinei mondiale, cercetătorul român și-a cîștigat, prin muncă și seriozitate, o poziție solidă și respectată în universul științei contemporane, el fiind, nu începe nici o îndoială în afirmațiile noastre, un reprezentat de seamă al școlii medicale românești, apreciat pretutindeni pentru calitățile sale, pentru temeritatea sa de deschizător de drumuri. Așa se face că numele lui apare, nu de azi și nici de ieri, în felurite tratate și enciclopedii, în „World Who's Who in Science", în „Dictionary of International Biography", în „Men of Achievement", în „International Register of Profiles", în „Who's Who in the World" și așa mai departe, toate subliniind personalitatea unui doctor bucureștean născut, la 20 noiembrie 1926, în comuna buzoiană C. A. Rosetti, absolvent cu diplomă de merit, în 1954, al facultății, fost, pînă în 1958, asistent universitar.

Acestea fiind zise, ajungem la țința propriu-zisă a textului de față. Poate că unora introducerea, dacă poate fi numită așa, li s-ar putea părea prea lungă, dar avem toate motivele să socotim, după cum se va constata, că ea a fost necesară. În ciuda muncii și a succeselor sale profesionale, Exacustodian Păușescu a rămas, din motive care ne scapă, numai medic primar de gradul III ! Spre a îndrepta, fie și cu întîrziere, o neglijență, sau poate altceva, s-a prezentat în primăvară pentru obținerea gradului de medic primar I, adunînd activitatea sa între coperțile unui dosar căci, e bine de explicat, trecerea de la un grad la altul are loc, în conformitate cu dispozițiile Ministerului Sănătății, nu prin examen ci prin aprecierea unui dosar! Ei bine, la 10 mai 1978, doctorului Păușescu i s-a comunicat că dosarul său a fost respins! Neînțelegînd mare lucru, dar știind că, în conformitate cu aceleași dispoziții, rezultatele profesionale ar trebui să primeze în promovare, șeful Laboratorului de imunologie și patologie experimentală de la Fundeni și-a reînnoit în vară cererea, solicitînd încredințarea gradului de medic primar II. La 10 iunie, spre surprinderea sa și a colaboratorilor săi, i s-a adus la cunoștință că n-a fost acceptat nici cel de al doilea demers!

În numele unei munci cinstite și tenace, încununate de reușite profesionale de excepție, asupra cărora am zăbovit în rîndurile de mai sus, doctorul Exacustodian Păușescu are dreptul la o grabnică reparație morală. Stă în puterea noii conduceri a Ministerului Sănătății să intervină și, judecînd după măsurile adoptate pînă acum, avem convingerea că nu va întîrzia s-o facă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

O victorie a inteligenței, pasiunii și dăruirii pentru idee

ROATA MOTOARE — de la contestație, la producția de serie

La sfîrșitul săptămînii trecute, presa cotidiană anunța o **„Remarcabilă realizare tehnică românească"** datorată colectivului secției hidraulice a Fabricii de excavatoare, aparținînd întreprinderii de utilaj greu „Progresul" Brăila. Era vorba despre intrarea în producție de serie a unităților cu pistoane radiale, cunoscute sub numele de „Roată motoare".

Pentru cititorii „Flacării" această denumire înseamnă, desigur, ceva cunoscut, deoarece, în mai multe rînduri, coloanele revistei noastre adăpostiseră diverse materiale de informare și susținere a inventiei românești, al cărei principal promotor se numește inginerul Ștefan Aramă. Înregistrînd cu satisfacție punerea în mișcare a angrenajului industrial necesar producerii în serie a roții motoare, despre ale cărei avantaje vom aminti, foarte pe scurt, în rîndurile următoare, ne exprimăm, totodată, și regretul pentru încetineala cu care unii factori de răspundere s-au decis să acționeze, întrucît ceea ce se afirmă acum cu tărie nu constituia, de ani de zile, nici un secret pentru specialiști. Iată ce anume : **roata motoare permite înlocuirea sistemului clasic de transmisie al excavatoarelor, tractoarelor, autocamioanelor, autoutilitarelor și autoturismelor, eliminînd cutia de viteze, arborii cardanici și diferențialul. Dintre efectele economice ale aplicării invenției românești reținem cîteva : reducerea substanțială a perioadei de proiectare, diminuarea cu 1 200 kilograme a cantității de metal utilizat la fabricarea fiecărui excavator și o scădere a consumului de carburanți necesar funcționării unui agregat de peste 10%.**

Reîntîlnirea cu realizatorii acestei minuni tehnice, proiectanți și executanți, înregistrarea, la fața locului, a noului puls industrial creat de noutatea produsului amintit, iată ce ne-a adus din nou la Brăila. Și, într-adevăr, aveam ce vedea ! Secția hidraulică, adăpostită într-o o hală prelungă, înaltă, luminoasă, cunoaște animația unei zile obișnuite de muncă. Diferitele părți componente ale roții motoare se află, robuste și lucitoare, după sărutul strungurilor, frezelor și al altor unelte, lîngă mașinile-unelte sau în containere, în timp ce altele sosite de la forjă, cu coaja lor arămită, așteaptă să parcurgă fluxul unei tehnologii inovatoare, necunoscută pînă de curînd la „Progresul" Brăila. Sînt reuniți oameni pe care-i puteam întîlni, chiar cu numai cîteva săptămîni în urmă în alte secții și care s-au reunit aici fără prea multe formalități, printr-o singură decizie internă (dar, vai, cît s-a lăsat așteaptă !), pînă cînd vor fi îndeplinite cele administrativ-necesare, de atitea ori piedică de netrecut în calea bunelor intenții. Numele cîtorva dintre ei : inginerul Gheorghe Cuzmin, fost muncitor al întreprinderii, inginerul Gheorghe Stoica, de la montaj, subinginerul Ion Labuneți, maistrul Paul Bianu, inginerul Vasile Mutu și, bineînțeles, Sofrone Rusu, inginerul șef al Fabricii de excavatoare, care a condus întreaga acțiune. Muncitorii sînt foarte tineri dar nu par complexați, îndeplinindu-și constîncios sarcinile chiar dacă unora dintre ei li s-a părut curios faptul că mașinile-unelte pe care le acționează nu mai arată la fel cu cele pe care deprinseseră meseria. Într-adevăr, am văzut mașini, toate românești, întîlnite frecvent în oricare alte hale industriale, dar nu în poziție verticală, ci orizontală — fusese necesară această schimbare — apoi alte mașini modificate chiar la „Progresul" Brăila, pentru a corespunde prelucrărilor dorite : suprainălțări, adăugiri de diverse componente, toate schimbările acestea constituind idei, poate chiar inovații esențiale, dacă nu chiar invenții. Produsul finit al tuturor instalațiilor este el însuși atît de neobișnuit încît nici nu ți-l poți imagina ieșind din efortul obișnuit al strungului sau al unei raboteze „clasice".

Tînărul (33 de ani) și foarte entuziastul inginer Gheorghe Cuzmin, și el deținător al unui brevet de invenție „component" al roții motoare („Metodă și mecanism de generat came sinusoidale"), vrea să arate totul, pînă a ajunge la produsul finit, vrea să-i recomande pe toți muncitorii, îi cunoaște pe fiecare, dar nu la modul general, ci cu amănunte de viață personală. Iată și lunga serie de utilaje echipate cu roata motoare în ultimii ani. Primele încercări făcute în atelierul de prototipuri s-au desfășurat încă în 1969, anul în care roata motoare s-a învîrtit ! De atunci și pînă la evenimentul de astăzi, roata „minune", căci minune este, a echipat : un încărcător de 45 CP cu cupă de 1 200 mc, un altul de 80 CP („faci ce vrei cu el, spune inginerul Cuzmin, îl bagi în vagon sau în burta vasului, cum spun oamenii, și-și face singur toată treaba"), un încărcător de 120 CP, un rulou compactor cu vibrator, folosit în construcția șoselelor, cu o capacitate de 4 pînă la 6 tone, un altul de 8—12 tone, o draglină hidraulică cu troliu antrenat tot cu roată motoare, un tren forestier („știți ce-i un tren forestier ? comentează același inginer. Este ca și cum ai mișca numai cu o Dacie 1300 un tun greu sau scoate dintr-o impotmolire remorcile încărcate cu bușteni, peridocurile, cum îi se spune, montîndu-le urgent o roată motoare"). Deci, realizări PRACTICE, insuficiente totuși pentru a scoate roata motoare din impotmolirile administrative țesute, desigur, și pe urzeli de invidie și indiferență, pe teamă

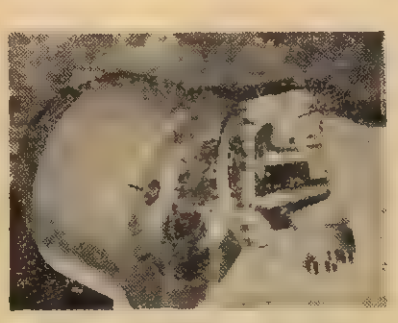

Mult discutata (și întîrziata) roată motoare în toată „simplitatea" ei

Încărcător frontal cu direcție prin derapare D.D. 80, seria zero, omologată (echipat cu roata motoare)

provocată de NOU, pe încăpățînări de tot felul. O avalanșă de sentimente și resentimente care nu i-a împiedicat însă pe mulți așa cum gîndește cu voce tare inginerul Cuzmin, să-și ia doctoratul, bazați tocmai pe aceste realizări pe care alții nu le vedeau ori se făceau a nu le vedea. Atunci să continuăm lista întreruptă : combina de recoltat furaje de pe terenuri accidentate, un tractor forestier cu caracteristici speciale, avînd, pe lîngă posibilitatea de deplasare, și troliu de mină, troliu pentru cabestane de nave, betoniere. Roata motoare s-a dovedit foarte eficace și în manevrarea elicelor de nave, simplificîndu-le și dînd o mai mare mobilitate.

— Ceva care v-ar putea interesa. Conducerea Întreprinderii de construcții hidrotehnice din Constanța, care face diguri și alte lucrări de amenajare a porturilor, aflînd despre ce inventăm noi aici, a trimis delegați și ne-a cerut să-i echipăm pentru că mijloacele de transport al pietrei din carieră și al blocurilor care se aruncă în mare nu pot face manevrele de întoarcere și din această cauză totul se supradimensionează, deși nu ar fi necesar. Mă refer la lățimea digurilor. Echipate cu roata motoare, aceste utilaje se mișcă în orice direcție foarte ușor și pe suprafețe mici. Aplicarea invenției ar fi condus la o creștere de 4 ori mai mare a productivității muncii tovarășilor de la I.C.H. și la o importantă scădere a consumului de material. Știți ce a răspuns centrala noastră ? Că lucrările portuare nu intră în specificul producției noastre. Mă întreb cu tristețe : nu sîntem oare în aceeași țară ? Ne poate fi nouă indiferent dacă alții din Constanța sau Cluj pot munci mai bine și cu sprijinul nostru ? Dacă vor consuma mai puțin material de construcții ? Eu unul m-am îmbolnăvit de inimă, vă spun drept, nu mint, că am venit, chemat de uzină, chiar de la Spitalul „Fundeni" din București, unde eram internat la cardiologie.

Se pune întrebarea : cum a primit Întreprinderea „Progresul" Brăila invenția aceasta semnată de inginerii Ștefan Aramă, Ștefan Daschevici și Cezar Ferat ? Dar Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci ? Dar Ministerul Construcțiilor de Mașini ? Alte foruri locale ?

Un răspuns general (din păcate) ar fi acesta : cu neîncredere. Și cu unele încercări de justificare sprijinite pe punctul de vedere al unui institut de specialitate(! ?) : I.C.P.A.T. Brașov, care afirmase că roata nu se poate face, că nu va lucra niciodată. Explicația ? Deloc simplă, însă nici foarte complicată : cineva de la I.C.P.A.T. recomandase o tehnologie din import, bazată pe acționare hidrodinamică, or, roata motoare se bazează pe acționarea hidrostatică. Aplicarea roții motoare ar fi făcut inutilă comanda deja avansată ! ! ! Între timp, adică din 1976, existau 56 de roți motoare, reprezentînd seria zero, funcționînd și în prezent. Dar astfel de serii zero s-au mai realizat la Brăila. Pare, într-adevăr, de neînțeles cum de a fost posibilă (căci necesară nu s-a dovedit a fi) o atît de lungă așteptare. O.S.I.M. a înregistrat, încă din 1969, primele formalități privind roata motoare !!! Unde sînt aceste acte ? De ce a trebuit să zacă atîta vreme ? Inginerul Ștefan Aramă, un om foarte măsurat la vorbă, aș spune chiar prea reticent (omul mai are de gînd să pună la punct și alte invenții și se gîndește cu spaimă că o exprimare prea „acidă", adică prea exactă, l-ar întîrzia, după modelul deja... experimentat pe roata motoare, cu alți cîțiva ani), „scapă" totuși cîteva vorbe amare : „Nu mă mai întrebați că nu știu. Am făcut atîtea informări, că la un moment dat nu mai lucram altceva. Informam pe toată lumea. Mă sufocam în teancurile de hîrtii". În 1975, inginerul Sofrone Rusu, fără de care (afirmația aparține celor trei inventatori) roata n-ar fi intrat nici astăzi în producția de serie, pusese la punct un studiu amănunțit potrivit căruia se puteau produce 5 000 de bucăți pe an, cu utilitățile de care dispunea întreprinderea la acea oră.

Și, în acest caz, cum s-a ajuns totuși, ca roata motoare să pătrundă în fabricația de serie ? Recentele analize pe linie de partid, de la uzină și de la municipiu, noua atitudine a directorului general inginerul Moraru Mihai față de invenția oamenilor săi, demersurile făcute la minister, „popularizarea" roții motoare, în ciuda părerilor indoielnice care pătrunseseră peste tot (I.C.P.A.T., C.N.S.T., C.S.P. etc., etc.), aprecierea mai obiectivă a avantajelor decurgînd din producerea roții, intervenția activă a C.O.M. diversele variante de studii tehnico-economice analizate din nou, în fine, apelul la o mai judicioasă folosire a spațiului de care dispunea întreprinderea — sarcină mai veche trasată de către conducerea superioară de partid tuturor unităților economice înțeleasă acum și la Brăila cum se cuvine, și chiar hotărîrea de a se construi un nou spațiu, parter și două etaje, destinat producției de roți motoare, sînt, după spusele interlocutorilor noștri, principalele etape ale bucuriei lor, și nu numai a lor, de astăzi. O întîmplare aparent neînsemnată a hotărît soarta roții motoare : detașarea inginerului Sofrone Rusu la Fabrica de excavatoare. Asupra acestui din urmă argument cad de acord toți membrii colectivului de inventatori. „A fost găsit omul potrivit la locul potrivit".

— Dacă tovarășul inginer Rusu voia, putea demonstra într-o lună de zile că invenția noastră este o prostie, afirmă Ștefan Aramă. Dar el a procedat cinstit.

Acum, cînd ne-am reîntors din secție și toți factorii de concepție sînt reuniți în biroul inginerului Sofrone Rusu, discuția continuă și sînt amintite cu respect și nume de oameni în fața cărora inventatorii declară că-și vor mărturisi stima oricînd : inginerul Ion Crișan și Corneliu Tărălungă, primul de la I.C.C.T.C.M. și celălalt chiar din... întreprinderea „Progresul". Ambii au înțeles să sprijine, la timpul cuvenit, ideile inventatorilor, chiar dacă cel dintîi, spre exemplu, era inginer electromecanic și, așa cum declara cu sinceritate lăudabilă, nu avea capacitatea să înțeleagă integral și foarte amănunțit, virtuțile roții motoare, a putut totuși presimți că merita să i se dedice nu numai atenție, dar și sprijin. Inginerul Corneliu Tărălungă a încheiat contractul de cercetare, altă etapă memorabilă.

Ce simt inventatorii astăzi, la împlinirea cu succes a strădaniilor lor ?

Inginerul Ștefan Daschevici : „Concluzia mea privind tergiversarea producției în serie a roții motoare este aceea că în mina unui conducător de întreprindere industrială nu există, pe de o parte, rezerva necesară pentru ca el să poată decide asupra aplicării unei invenții și, de prea multe ori, nici dorința de a o face. Se caută eficacitatea acolo unde pare mai ușor de găsit, decît acolo unde ea există într-adevăr. Facem, cu alte cuvinte, economie la o garnitură de cauciuc de 50 de bani, dar cînd ni se propune să scădem consumul de metal per excavator cu 1 200 de kg devenim suspicioși. Situația în care ne aflăm poate justifica pentru unii comportamentul acesta bizar. Întreprinderea finanțează cercetarea, tot ea suportă efortul productiv, iar economiile sînt raportate de... beneficiar. Cred că și acest sistem îi face pe unii directori de întreprindere să nu fie foarte interesați în promovarea noului. După estimările noastre, evident aproximative, la nivelul unei producții de serie corespunzătoare cu 35 000—40 000 de roți motoare, deci prin 1980, se poate vorbi de economii în valoare de peste 1 miliard de lei.

Inginerul Cezar Ferat : „Au existat dificultăți de ordin subiectiv, chiar în ceea ce ne privește, pentru că, de ce să nu fim sinceri pînă la capăt, am fost prea „cuminți", deși știam că avem dreptate. Ar fi trebuit să ne batem mai mult decît am făcut-o. Aveam și posibilități și chiar obligație morală, mai cu seamă cînd, de exemplu, I.C.P.A.T. Brașov, după ce afirmase cîndva că nici peste trei ani roata motoare nu va fi necesară, a avut totuși curajul să revină asupra acestui punct de vedere după numai un an de zile. În ceea ce privește O.S.I.M., eu l-aș asemui unei babuțe obișnuite să discute, să colporteze, să transmită ce a mai auzit, pe ici pe colo, cu mai puține vorbe o instituție ineficientă, mai curînd un cocoș de frînare decît unul de percuție în materie de invenții. Poate au motive, dar asta este problema lor. Nu vorbesc despre cei ce lucrează acolo, pentru că nu-i cunosc și nu mă pot pronunța. Am vrut doar să creionez imaginea pe care-o vedem noi, cei din afară. De aici, din uzină, se putea face cu mult mai mult. Cel de a cărui semnătură depindea la un moment dat totul, n-a avut curajul să semneze iar nouă ne-a lipsit tăria de a-l convinge s-o facă. În 1973, toate problemele erau rezolvate, în ceea ce privește proiectarea, tehnologia etc. Se putea începe din plin producția cu 3 mii de bucăți, ridicîndu-se mereu cifra la 5 la 10, la 15 mii. În 1975 am rămas uluiți cînd s-a cerut o nouă cercetare în probleme de tracțiune, deși invenția roții o făcea inutilă. Ce frînă mai mare ni se putea pune ?

Excavator P. 801, aflat în fabricație (echipat cu roată motoare)

Inginerul Sofrone Rusu, care a ascultat părerile tovarășilor săi, uneori zîmbind enigmatic, dar reținîndu-și replicile, intră în discuție cu un punct de vedere foarte interesant și cu cîteva amănunte privind perspectiva : „Vă înțeleg dar nu vă accept în totul. Voi vorbiți ca niște gînditori. Eu sînt obligat s-o fac ca producător. Voi eliminați cutii de viteze, punți, transmisii și celelalte, dar pe mine mă interesează să dau o pîine mai bună brăilenilor care muncesc la noi, la „Progresul". Sigur că roata voastră răspunde acum și acestei nevoi. Pot să vă spun, dar cred c-o știți și singuri, că la anul voi scoate roata mai ieftin chiar decît ați calculat voi. A costat, cu ani în urmă, o sumă, acum am coborît sub o cincime din prețul inițial, și mai putem scădea încă. Practic, „Progresul" n-a mai făcut pînă acum fabricație de masă cum este chemat să facă de acum înainte, tocmai prin introducerea în serie a roții motoare. Prețul de cost are încă rezerve fantastice. Ne vom strădui să le... epuizăm. Eroarea de principiu care s-a comis în acest caz, în sectorul producției practice, a fost aceea că s-a condiționat fabricarea de obținerea unei anume productivități pe muncitor, uitîndu-se, cu bună știință sau nu, că este vorba despre o noutate, care ridică tot felul de probleme particulare... Hai să vă amintesc cîteva cifre, poate uitate de voi. Un stator necesita 24 de ore de manoperă. Acum îl facem în numai 2 ore. La anul, probabil, într-una singură. Dacă v-ați reuni încă o dată voi, cei care ați lucrat roata, cred că după o singură ședință ați mai reduce cu 20%, măcar, niște parametri, operînd în mod direct și asupra productivității că și asupra prețului de cost. Faptul că, acum 5 ani, uzina nu v-a pus la dispoziție forța de muncă absolut necesară a fost, desigur, o greșeală, care nu trebuie urmată de altele..."

— Încă o întrebare ni se pare totuși necesară : acești ani irosiți nu ne-au situat, cumva, în afara competiției mondiale ?

Inginerul Gheorghe Cuzmin se oferă să răspundă, enumerînd avantajele invenției românești care o fac, în continuare, prioritară : „La roata motoare imaginată de creatorii noștri și realizată la noi, momentul de rotire este constant, în vreme ce la celelalte variază ; are stabilitate la turații mici, element favorizant pentru mersul continuu ; variația turației de la zero la maximum (în gol și-n sarcină, cum spunem noi) se poate realiza perfect(fără ambreiaj) ; ca să reducă turațiile, ei (adică realizatorii străini ai roții motoare n.n.) merg în două pistoane, iar noi în patru ; lucrul roții românești elimină forțele parazite care se produc în motor, ceea ce duce direct la creșterea randamentului și la scăderea gradului de uzură ; viteza obținută de utilajele echipate cu roata noastră este cu mult mai mare decît a celorlalte — 36 de km/h față de 12 km/h ! ; roata românească permite automatizarea funcționării utilajelor de bază cît și a echipamentului, în special a cupei de încărcat, știut fiind că dificultatea pentru o mașină, din punct de vedere cinematic, provine din funcționarea încărcătorului, care trebuie să se și ridice și să se și închidă, adică o operație de mare finețe tehnică ; prin adoptarea sistemului de acționare hidrostatică se obține o reducere a consumului de combustibili necesar motorului termic ; fiabilitatea acestui tip de motor crește simțitor, tocmai pentru că, datorită aplicării roții motoare, el nu va fi niciodată bruscat. Vreau să adaug încă ceva : e păcat să nu facem ceea ce putem cînd dispunem de o dotare pe care alții, cei puțin pe unde am fost eu, nu o au. Am văzut la Torino o uzină de produs mașini cu programare numerică dotată exclusiv cu utilaje românești ! Ce exemplu mai frumos pot să vă dau ?"

EMANUEL VALERIU

P.S. Le mulțumim tovarășilor de la „Progresul" Brăila care ne-au cerut să nu trecem sub tăcere convingerea lor, că printre cei foarte puțini care i-au sprijinit și le-au acordat încredere cînd le era mai greu, s-a numărat și redacția revistei „Flacăra". Cu modestia necesară, atunci cînd ceea ce ai întreprins ține de datoria profesiei, consemnăm aprecierea inventatorilor brăileni.

Iarna în S.M.A.

Niște oameni, niște tractoriști

Iarnă la Conțești, în Cîmpia Burnasului.

Sat mare, bogat, una din cele mai așezate comune teleormănene, cu multe case care arată bine, solide, frumoase, proaspete, cu zidurile tratate scump, cu zugrăveli și culori aprinse, cu zeluri decorative trădînd o veritabilă competiție a orgoliilor gospodarilor, părînd, pe zăpada căzută de azi-noapte, niște fluturi mari, niște fluturi tîrzii, niște fluturi cu talia uriașă, prea grei de carne și de culoare ca să mai poată zbura spre cer. Cerul, de fapt, s-a îndepărtat, în timp ce pămîntul s-a strîns, s-a făcut mai mic. S-a strîns și satul, sub ninsoarea care l-a încleștat, grea ca un punct muzical, definitivă ca un timbru aplicat pe un plic închis. Totul e greu, incremenit, somnolent, nici o mișcare, nicăieri. S-a isprăvit cu anul, cu muncile lui, s-a isprăvit cu soarele, s-a isprăvit cu alergăturile, cu febrele, cu neliniștile pămîntului, frigul obligă la intimitate, la regrupare, la stringerea lîngă vetre (nu vetre, ci sobe-ursoaice, masive ca niște fumale), satul își construiește fața de iarnă, ca o cetate care-și ridică podurile și-și zăvorăște porțile.

Niște oameni totuși s-au trezit din zori, adică din noapte, pe la ceasurile trei sau patru. Prin ei a trecut de-a dreptul, aproape carnal, hotarul invizibil care desparte soarele de pămînt, pus de brazda lucie a ninsorii, simțindu-l cu sîngele, cu pulsația alarmată, fierbinte a inimii, care-i leagă de mișcările cerului, de mișcările cosmice, de fluctuațiile regimului termic al globului, oricît de mici, oricît de insesizabile, care le-a spus că ninge înainte de a vedea ninsoare, obligîndu-i să sară din somn, să dea cu apă pe față și să-și îmbrace șubele. În zori, adică în plină noapte, ei au plecat, sub ninsoare, spre S.M.A.

Pornim după ei, spre cîmp, în dimineața albă, sub un vînt care seacă pieptul. Plecăm, cu un „Aro", spre ogoarele C.A.P. „23 August" din Bragadiru, sat patronat de S.M.A.-ul Conțeștilor. La volan e directorul S.M.A., tehnicianul Hristache Cazacu, bărbat de 50 de ani, mecanizator de vreo 30, volnic, negricios, zgîrcit în cuvinte, cu părul albit. Conduce cu viteză, fiind, la rîndu-i, condus, atenționat, temperat, într-un cuvînt îndrumat îndeaproape („atenție, curbă !", „atenție, mîzgă !", „atenție, mai încet !") de mai tînărul inginer Mihai Păduraru, directorul adjunct al Trustului S.M.A. al județului, care ne însoțește. Plecăm spre tractoriștii care, în dimineața albă, sub rafalele vîntului, pe muchia cosmică ce înconjoară crepusculul lui decembrie, lîngă satul încremenit, încă ară, fiindcă încă mai e de arat, singuri sub cerul care s-a depărtat de oameni. Mai e de arat și la Bragadiru, mai e de arat și la Cervenia, altă comună patronată de S.M.A.-ul Conțeștilor, mai e de arat și la Conțești. Pămîntul e mult, oamenii sînt puțini (la Bragadiru : 2 300 de hectare, 300 de cooperatori, restul oamenilor din sat, adică mai multe sute, fiind navetiști la fabricile din Alexandria și din Zimnicea), calendarul de muncă și zile a trebuit, mereu, prins din urmă, s-a întrat cu obligațiile toamnei, adică cu despovărarea terenului după recoltă, în plin decembrie, cînd firele albe ale ninsorii au cusut definitiv anotimpurile, despărțindu-le totuși irevocabil.

Intrăm în lunca rîului Vedea, navigînd printr-o lume moartă, printre rogozuri buboase și cioturi dintr-o pădure de curînd defrișată, negre, carbonizate, roase lent, implacabil, de umezeala acidă a mlaștinii, care devorează totul. Lunca e inundabilă, apa freatică e la suprafață, pe aici se seamănă doar orez, singura plantă ce se salvează (cînd se salvează !) de destinul ineculul, prin niște fire sărace ce ondulează nesigur în opa tulbure, ca mătasea broaștei. Sînt aici vreo nouă sute de hectare de mlaștini, o parte, desigur, mică din moșia stațiunii (care-i de 14 000 de hectare), dar care trage în jos balanța recoltei. Totuși, anul acesta, în ciuda mlaștinilor, a terenurilor nisipoase (care-s vreo 600 de hectare), în ciuda, mai ales, a vremii, a ploilor fără noimă, a secetei, Conțeștii au scos la grîu 4 510 kg la hectar, iar la porumb, 5 050.

Dincolo de luncă, tractoarele. Numărăm vreo opt, care vin, dinspre zare, către șosea, într-un halou fastuos de alb. Ninge mereu, și, în priveliștea dominată de uriașele brazde răsturnate sub cer, acoperind parcă cerul, în perspectiva înșelătoare, modificată mereu de ninsoare, de vînt, mișcarea fulgilor parcă s-a inversat. Pare că fulgii nu cad, ci pleacă. Pare că țîșnesc din pămîntul negru, congestionat și virtos ca un magiun fiert excesiv, zburînd spre cer, ca un spasm alb, ca o reverie, ca o petrecere spre neființă. Pare că oamenii alungă iarna, întronînd aici, pe pămînt, un alt anotimp, tumultuos și fierbinte, care-i ascultă pe ei, care n-ascultă zodiile.

Oprim primul tractor care se-apropie de șosea. Omul care coboară din cabină se împiedică în șoșonii gigantici de cauciuc, încheiați, cu fermoar, umflați parcă de-o năprasnică gută, de fapt umflați, zice omul, „de niște velure" (de niște bucăți de postav, îmi traduce directorul) în care și-a învelit, precaut, labele. E înalt, poartă pe cap o căciulă rotundă, rusească, sub șuba neagră, umflată și ea, : se ghicesc straturi de pulovere, mănuși nu poartă, „l-ar încurca", zice el, cînd conduce. De, condusul e greu, pămîntu-i clisos, se lipește de roți, roțile patinează, alunecă, dar e bine că-i ger, că se poate munci. S-a trezit, simțind gerul, simțind zăpada, din crucea nopții, e pe cîmp de la ceasul 5, o să steă pînă seara. Acum e bine, că-i ger, că se poate munci și ziua. Pînă să dea zăpada a fost timp moale, doar noaptea ce mai îngheța pămîntul. Au făcut schimb de noapte, veneau în cîmp după miezul nopții, arau pînă-n zori, cînd vremea se înmuia. Îl cheamă Matei Ilie, e de aici, din Bragadiru, are 37 de ani, are doi copii, unul de 12, altul de 4 ani. N-a făcut, de la 5 din zori, nici o pauză, asta, cît stă de vorbă cu noi, e prima. O să facă pauză mai către 11, o să facă focul în cîmp, o să mănînce. Un fulg i s-a prins de geană, se topește sfîrîind ca o lacrimă, lunecă pe obrazul negru, uscat de ger. Dacă n-o căzut pe dimia șubei și a căzut pe brazdă, desigur că acolo va crește, la primăvară, un fir de grîu. E tractorist de vreo șapte ani. S-a calificat printr-un curs de opt luni. A început campania în februarie, pe zăpadă, nu s-a dat jos de pe tractor o primăvară, o vară, o toamnă, l-a apucat iar zăpada, dar e bine că-i ger, că tractorul merge.

Adică nu, a fost, de fapt, și o vreme cînd a abandonat tractorul, ca să se suie pe combină, ca să secere. Atunci a fost cel mai greu, nu acum. De două ori a fost greu. Greul cel mare a fost că „și-a dat scula", tractorul lui, pe alte mîini, pe mîinile unui om din sat, pus să facă, în timp ce el secera, niște treburi de întreținere a culturilor. Mă rog, omul știa să miște tractorul, învățase, ca și alții din sat, la niște cursuri, dar atîta știa, doar să-l miște. Grijă de el, de tractor, n-avea, că asta-i o știință mai complicată. Și-apoi, una-i să știi că e scula ta, cu care-ți cîștigi o pîine, alta-i să știi că-i a altuia. Așa că el, după ce secera cu combina, se ocupa de tractor, îl curăța, îl revizuia, îl ungea, îl apuca așa miezul nopții, îl apuca și dimineața, cînd trebuia să încalece pe combină. Pe urmă, după ce-a secerat aici, a plecat cu combina la Iași, zece combine din S.M.A. au fost trimise la Iași, vreo cinci la Bistrița-Năsăud, să secere și acolo. A lucrat pe acolo pe niște dealuri, pe niște ripi, era greu, el nu-i învățat cu dealurile, tot se temea să nu se răstoarne. Dă, sigur, a muncit și duminicile, n-a numărat duminicile muncite, că ele nu se numără, nu știi cîntecul ? „Plîngi tu, mamă, plîng și eu, / C-am intrat la semeteu, / Semeteul de tractoare, / Care n-are sărbătoare. / Simbăta, duminica, / S-a dus tinerețea mea"... Ride, alt fulg i s-a prins de geană, se topește, alunecă, alt fir de grîu, în brazdă, se gătește să nască, un om trezit în cumpăna nopții, vesel că ninge, că-i ger, că va munci pe ninsoare, pe ger, ride... Mai e puțin, zice, și termină cu aratul, își ia tractorul la subțioară și intră cu el în atelier, ca să-l repare, să-l pună la punct, să-l pregătească pentru asalturile de primăvară.

Cînd totuși se odihnesc acești oameni ?

Matei Ilie a sărit în cabină, tractorul s-a depărtat, e acum printre celelalte, ară. Ară sub vînt, sub ninsoare, sub ger, mișcarea oamenilor și a mașinilor se îndepărtează, se ascunde sub fulgi, se pierde în cer, fulgii par boabe sticloase de grîu azvîrlite pe nea, după fierul simbolic al Plugușorului, care ară în gheață, spectacolul e frumos, e tulburător, cerul nu mai e depărtat, s-a mutat de pămînt, fulgii par că țîșnesc din brazdă, ca un vis alb, ca petalele fantomatice ale unui anotimp ireal, pe care oamenii îl alungă, ca să instaureze în locu-i un altul, real, tumultuos, fierbinte... Dar cînd totuși se odihnesc acești oameni ?

Nu se odihnesc. Între decembrie și februarie, cînd începe campania, se repară mașinile, se pregătesc deci asalturile din primăvară, din vară, din toamnă, toate se pregătesc acum, doar în cîteva săptămîni, mai sufocante, poate, ca niciodată, într-o bătălie de uzură, deloc spectaculoasă (spectacolul e doar acolo, în cîmp...), nespus de simplă, dar nespus de complicată, extenuantă la culme, solicitînd și mușchi, dar și nervi, și rezistență fizică, dar și știința organizării, și tehnică, dar și capacitatea tehnică.

La sediul S.M.A., unde ne reîntoarcem, e o atmosferă de comandament militar. Autodubele de intervenție zboară pe porți, telefoanele zbîrnîie („alo Brașovul ? Ce-i cu arborii motori, de ce nu ne vin ?"), lumina fluorescentă din ateliere desființează penumbra (ateliere mari, dotate cu utilaje moderne, adevărate hale industriale), se repară și se revizuiește o gamă ampiă, complexă de utilaje, de la tractoare la semănători și combine, de la motopompe de irigații la agregate pentru erbicidări, de la instalații de muls la fel de fel de chiulase, filtre, capace, bucșe. Un mare atelier adăpostește un centru de reparat motoare, cu muncitori specializați, cu utilaje dispuse în flux tehnologic, cu atmosferă de fabrică, cu căldură industrială (se poate lucra în halat), cu dispozitive moderne, provenite, multe, prin autoutilare. Cel mai nou e un dispozitiv de îndreptat țevi (țevi pentru irigații), aflat încă în lucru. E, pare-se, pasiunea directorului-tehnician Cazacu, de lîngă el l-am lugt, cînd am plecat spre cîmp, aici, lîngă el, rămîne, cînd reintrăm în atelier Un tînăr cu o față rotundă, bălană, veselă, care se recomandă „Petre Bunta, inginer stagiar", într-o ardelenească de cel mai tipic accent (e bihorean de fel), avansează, în ce privește dispozitivul, niște idei, pe care Hristache Cazacu le ascultă atent. Vorbind, tînărul se ajută cu mîinile, adică, pentru limpezirea ideilor, înșfacă părți din dispozitiv, le combină, cu o îndemînare vădind, limpede, exercițiu practic. A fost, înainte de a fi inginer, muncitor, a urmat liceul seral. E, cum spuneam, un tînăr vesel, e chiar foarte vesel, aflăm că de cîteva zile e tată, are un băiețel, pe care-l cheamă Alin, pe care încă nu l-a văzut, dar o să-l vadă peste cîteva zile. Băiețelul s-a născut în Bihor, unde soția inginerului e medic. Se va duce să-i vadă pe amîndoi, dar nu acum, ci peste cîteva zile, cînd, între timp, va fi gata și dispozitivul. Ieșim din atelierul de reparat motoare, traversăm curtea, intrăm în atelierul de revizie a tractoarelor, aici e ceva mai frig, nu-i ca dincolo, dar e altceva decît acum cîțiva ani, cînd atelierul nu exista, cînd tractoarele se revizuiau și se reparau pe zăpadă, sub cerul gol. Un șef de echipă (Ion Leoveanu), doi tractoriști (Marin Curea și Gheorghe Ceapă, amîndoi din Conțești) care și-au desfăcut tractoarele, ca să le reîmpleinească mai strîns, mai teofăr, pentru asalturile ce vor veni, zic că „treaba merge", chiar dacă arborii motori lipsesc. I-au reconditționat pe cei vechi (adică i-au reconditționat cei de dincolo, de la centrul de reparații), așa că... Sînt, toți, pameni maturi, unii cu tîmplele inspicate, au în jur de 40 de ani. Alții sînt și mai în vîrstă, Ilie Doicin sau Ion Olteanu au trecut bine de 40, Vasile Oală are 48. Generația tractoriștilor din Conțești e o generație matură. Tinerii satului preferă industria, programul de lucru măsurat pe ceasornic, cîștigul mai bun. Pîinea rămîne s-o facă maturii. Sau cărunții.

Dar o fac tinerește, adică în dăruirea întregii ființe, în neodihna întregii ființe, dîndu-i din an 365 de zile, uneori și niște nopți.

Niște oameni, niște tractoriști...

ILIE PURCARU

flacăra 79 Supliment

literar-umoristic

Ninsă ramură de brad

Anul Nou vă pună-n palme
Ninsă ramură de brad

Focuri vii și ceasuri calme
Ninsă ramură de brad

Soare-n fiecare casă
Ninsă ramură de brad

Stele-n cer și grîu pe masă
Ninsă ramură de brad

Miere-n inimi, miere-n floare
Ninsă ramură de brad

Și belșug la fiecare
Ninsă ramură de brad

Prunci frumoși, cu sănătate
Ninsă ramură de brad

Pace-n lume și dreptate
Ninsă ramură de brad

Rouă-n vetrele iubirii
Ninsă ramură de brad

Și blîndețe-n rostul firii
Ninsă ramură de brad

Cărți și roade fiecărui
Ninsă ramură de brad

E urarea-n care stărui
Ninsă ramură de brad

Fi-vă casele de piatră
Ninsă ramură de brad

Și lumină-n orice vatră
Ninsă ramură de brad

Fi-vă smălțuit în rouă
Ninsă ramură de brad

Drumul către ziua nouă
Ninsă ramură de brad

Din pridvor în geana zării
Ninsă ramură de brad

Poartă-vă iubirea țării
Ninsă ramură de brad

Și-nmiit vă-ntoarcă rodul
Ninsă ramură de brad

Unde-și face vremea nodul
Ninsă ramură de brad

Înțelept vă fie harul
Ninsă ramură de brad

Plină casa, plin paharul
Ninsă ramură de brad

Drepte căi la gînduri drepte
Ninsă ramură de brad

Spre-nălțimea altei trepte
Ninsă ramură de brad

Zbor înalt de ciocîrlie
Ninsă ramură de brad

Visul împlinit vă fie
Ninsă ramură de brad

Peste-întreaga Românie
Ninsă ramură de brad

La mulți ani cu bucurie
Ninsă ramură de brad

Ție, maică Românie,
Ninsă ramură de brad

Fie-ți vesnic vremea vie
Ninsă ramură de brad.

GEORGE ȚÂRNEA ■

Cu mîna noastră, cu pana maeștrilor

JURNAL DE ATELIER

Marțea cu marțea, joia cu joia

Luni, 1 ianuarie : Nimic.

Miercuri, 3 ianuarie : 39 grade Celsius și vizita lui M. Și dacă stai să te gîndești că M e prieten cu T ! Ce febră și ce oameni !

Vineri : Discut proiectul cu V. Cabinet sobru și gazdă desăvîrșită. Mă încurajează. Zice că de ce să nu scriu ce gîndesc. Chiar.

Duminică : Astăzi aud una formidabilă. S, ministru adjunct, vrea să facă ceva, în fine o idee monstruos de clară, dar cine credeți că se opune ? Ministrul plin ! Și asta n-ar fi nimic. MP (ministrul plin) îl amenință pe MA (ministrul adjunct) că îl va aranja el dacă nu-și vede de treabă. E clar : MP nu-l înghite pe MA. Ce-ați zice de titlul „Cine nu-l înghite pe MA" ? Ca satira să nu fie știrbită voi fi categoric „MP nu-l înghite pe MA".

Duminică : Scria două acte. Am găsit o chestie formidabilă. MP are o fiică și aceasta, o s-o botez FMP (fiica ministrului plin), este repartizată în București dar refuză. SMP (soția ministrului plin) o implora să spună ce o face să refuze un asemenea post și FMP declară plîngînd (ce rol va face alci IL) că-l iubește pe FMA (fiul ministrului adjunct). FMA, să nu uit, repartizat la Reșița. Cînd află, MP îl cheamă pe MA și începe o discuție ascuțită. Ba mai mult, SMP are o ceartă cu SMA și intervin și FMA și FMP. Victorie de principiu a cuplului FMA și FMP. Faptul e împlinit. În vagonul 088776655 HVL al trenului 212, FMA și FMP hotărăsc să realizeze ei ideea lui MA și la nuntă să nu-l invite pe MP.

Marți : Oare MP nu este socru ?

Marți : Vizionare cu BU. Tipul stă, mocnește, vrea să zică nu știu ce, surîde galben, dar în pauză zice, chipurile ca de la prieten la prieten : „Bravo, AB, mi-a plăcut MA. Idila dintre FMA și FMP este admirabilă. Mai lipsește scena balconului ca să fie o nouă R și J". Ce-o fi vrut să spună nemernicul?

Joi : Premieră. Succes colosal. SB l-a jucat admirabil pe MA, GH pe MP, HJ pe FMA, LL pe FMP, EM pe SMA, AAA pe SMP. Flori și alte chestii. Măcar de s-ar aplica în realitate inventiile cum le aplică în PM (piesa mea) FMA și FMP.

AUREL BARANGA ■

RUBRICA MEA

Treacă-meargă

Eudoxiu : Magistre, am o idee !

Magistrul : Și ce vezi rău în asta ?

E : Vă rog respectuos, te rog papa, să lăsăm naibii toate chestiile astea și să radem și noi un joc de societate.

M : Nu te recunosc, și pînă nu-ți schimbi limbajul, nu voi ieși de după dulap, unde m-am ascuns indignat fiind.

E : Dacă vrei să știi nici nu mă cheamă Eudoxiu și nici nu m-a chemat vreodată. Serbus, mă cheamă Pavel. Da' pe tine ?

M : Eudoxiu, ce sînt glumele astea ?

E : Nu-i nici o glumă, așa s-o știi. Eu is cel mai tare la treburile cîmpului și drept răsplată președintele de la C.A.P., poate îl cunoști, că-i din neamul Birsanilor, mi-o zis că mă lasă să mă primblu prin București cu condiția, așa mi-o zis el, să fiu material didactic în rubrica unui academician.

M : Ce figură ! Ce figură ! Bine, dar de unde aveai cunoștințe atît de temeinice despre marele Călinescu, despre Ileana Vrancea ?

E : I simplu. M-am jurat prietin cu unu Arion care-l tobă de carte. Îmi făcea fițuici seara și eu le-nvățam pînă-n zori.

M : Și tu Arion! Și tu George!

E : Dăm drumul la joc ?

M : În fine, dubito ergo cogit, cogito ergo sum.

E : Asta ce-i ? Bridge ?

M : Nu, fiul meu, Descartes.

E : Bun și ăsta.

M : Îți pun o condiție căci te înțeleg biet copil al unei agriculturi darnice. De jucat, joc, dar să avem la îndemînă cărți !

E : Păi nici nu mere altfel în pocher !

M (dînd cărțile) : O tempora, o mores! Taie, Pavele !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

IUBIREA DE FRUMOS

Înapoiați-mi manuscrisul

Fainâ instituție și poșta noastră ! Fainâ și mîndră ! Apăi cum să nu te emoționezi cînd un om cu frumoase straie albastre și cu geanta de grumaz, poștaș adică, se prezintă cuviincios și-ți aduce carte scrisă de la un nobil prieten dintr-un colț de țară ? Deschizi cu evlavie, te așezi la masa de răspuns și iată ce frumos poți grăi :

Mai întîi iubite și nobile prieten caută de-ți alege în gînd o fătută de prin Blaj sau de prin apropiere. Să fie înaltă și să aibă chip frumos. După ce-ai stabilit-o, te duci s-o ceri mîndrilor ei părinți. Și nu te duci cu trenul sau cu vreun autovehicul, nu Doamne ferî ! Ioi mărite prieten un cal alb, pui pe el o șa de la Bădicul Traian, procuri un frîu de argint tot, și numa într-un galop o iți pe mănoase cîmpii și dealuri pline de roada soarelui. Din cînd în cînd obositul animal o să vrea apă și nobile prieten ascultă-mi ruga : Dă-i apă ! În bătătura cinstitilor gospodari scoate cadourile aduse de la Romarta, mă gîndesc la o vedere generală a Brașovului, la una a Sibiului, la una a Mediașului și întreabă românește unde-ți este alcasa inimii. Cînd se iveste pune-i în desti verigă de mire și fiți fericiți în limita concediului legal.

Apăi, iubite prietene, mă întrebi cum se face că un prunc a mai mare, altul mai mic și altul mijlociu. După știința noastră întîi vine primul și legănat de răsuflarea caldă a lui mamă-sa și a lui tată-său urcă în lume și ca mîine se duce în lume după mireasa lui. E și aici o lege. Apoi al doilea prunc se cheamă că e mai mic. Nobile prieten, unii vorbesc de gemeni dar eu nu mă încumet să ți-i recomand. Și aici e o lege. Și dacă lîngă cei doi prunci apare încă unul bălai ca o mîndră fată bălaie și ea, atunci se cheamă că în lumea asta el, al treilea, va îndeplini rolul de mijlociu. Și ce poate fi mai frumos decît ca primul să-l bată pe al doilea, al treilea să-l reclame pe primul și voi, iubiți părinți, să coboriți pedeapsa pe cel mijlociu? Da-i fertați, așa cum vă iert și eu acum cînd ale calendarului file murmură su sfîciune „La multi ani". Cum s-ar zice să se împece și cel de deasupra cu cel de dedesubt, și cel necăjit cu acela și mai necăjit și acela care nu cu acela care da.

IOAN ALEXANDRU ■

P.S. Restituiți-mi manuscrisul că altfel mă mîhnesc !

A scris cu pana maeștrilor
EUGEN SECELEANU ■

Extemporalele lui Gigă

DIN MANUALUL TÎNĂRULUI APICULTOR

Orice adult capabil să urmărească un roi pe o distanță de cel puțin 3 km pe un teren cu o pantă de 30° și care apoi își aduce aminte cu exactitate încotro a pornit și cu ce scop poate deveni un tînăr apicultor. Lui i se recomandă:

— să citească multe cărți în afară programei școlare ;

— să vegheze în fiecare noapte în fața cîte unui stup, rememorîndu-și numai momente plăcute din viața sa ;

— să nu se folosească de cel de-al doilea sistem de semnalizare decît în caz de forță majoră ;

Una din greșelile pe care oricare apicultor o face la începutul activității sale este aceea de a confunda albinele cu viespile. Din această pricină mulți au cunoscut stări de veritabilă deprimare deoarece vreme îndelungată au îngrijit viespi fără a obține, bineînțeles, de pe urma lor miere și neexplicîndu-și fenomenul. Cînd li s-a spus adevărul, deși s-a folosit toată delicatețea necesară, de obicei era mult prea tîrziu, astfel încît au abandonat această nobilă îndeletnicire și s-au reîntors în deșerturi unde au încercat să aclimatizeze viermi de mătase. Tentativa de a-i reda familiilor lor este încununată de succes numai în anumite perioade ale anului, nestabilite însă cu precizie. Unii dintre ei — foarte puțini, din fericire — au un alt comportament: se apucă să bată viespile pentru ca ele să producă miere, lucru care le provoacă mari traume sufletești, fiind contrar educației primite. Multe viespi și-au luat singure viața în semn de protest. Cele mai lașe preferă totuși să producă miere de o calitate superioară celei de albine.

■

Pentru cel care intră pentru prima oară într-o prisacă se recomandă ca să-și ia o serie de măsuri de precauție împotriva eventualelor atacuri din partea albinelor. Mai întîi, trebuie să dai cîteva ocoluri prisăcii respective, prefăcîndu-te complet dezinteresat de ceea ce se petrece înăuntru. (Minunat ar fi — acolo unde posibilitățile materiale o permit — ca să faci mai întîi exerciții cu harta

și busola în preajma unei machete de prisăci.) Chiar dacă de tine se lovesc albinele în forfota lor după hrană, să te arăți mirat, să exclami, de pildă, „la te uită, a început ploaia, ce picături mari!", sau altceva în genul acesta. Așa au exclamat mulți și au reușit să se apropie de gardul prisăcii. Ajunși aici cel mai bun lucru e să te culci la pămînt și să începi să sapi un tunel care să ajungă pînă la stupi. Ieșirea din tunel — al cărui săpat nu poate dura mai mult de 2 săptămîni — trebuie să se facă într-o noapte fără lună. După aceea, cel mai bun lucru e să pui urechea la urdiniș și să asculți. Dacă nu auzi o frază ca aceasta: „Ce-o mai fi făcînd oare tipul ăla care sapă tunelul?" și bohote de rîs înseamnă că totul e în regulă și că n-ai fost descoperit. Reintri în tunel și aștepți liniștit zorii cînd albinele își iau zborul care încotro. Atunci poți să ieși și să te plimbi prin prisacă intonînd cîntece care slăvesc bucuria muncii. Întoarcerea acasă se face pe drumul pe care ai venit, astupînd la loc tunelul. Pentru primele 3—4 vizite la prisaca respectivă este obligatoriu de folosit această cale de acces după care, pe riscul fiecăruia, se poate intra și pe portiță.

*

Pentru a diferența albinele lucrătoare de trîntori există un test foarte simplu: se ia insecta respectivă și i se injectează un ser colorat ce o diferențiază de celelalte insecte. I se dă drumul și apoi îi este urmărit zborul. Urmărirea se face numai pe jos. Dacă merge din floare în floare fără odihnă înseamnă că este albină lucrătoare. Dacă după primii trei kilometri se oprește la umbra unei stamine este limpede că e vorba de un trîntor. Pentru ca testul să fie eficace se cere ca o singură persoană să nu urmărească în același timp mai mult de cinci albine. Testului trebuie însă să i se aducă îmbunătățiri deoarece în ultima vreme trîntorii au înțeles care e rostul lui și atunci cînd sînt injectați cu ser zboară ca apucați de streche provocînd celui care îi urmărește mari tulburări neurovegetative.

*

Pentru a scoate fagurii de miere dintr-un stup trebuie multă tărie de caracter. Albinele sînt îndepărtate de prisacă sub un motiv bine ales, cel mai bun fiind acela de a le îndemna să polenizeze un lan oarecare, ele neavînd nici o încredere în polenizarea artificială.

*

Cînd albinele își iau lumea în cap înseamnă că roiesc. Necazurile familiale le silesc la această abandonare a căminului. E o întîmplare dintre cele mai teribile în viața unui apicultor. De obicei, el află după cîteva săptămîni de respectivul eveniment. Unii, chiar dacă zăresc cum pleacă roiul, se prefac că n-au văzut nimic pentru a nu-și crea singuri probleme. Cei mai curajoși se iau totuși după el. Puțini se întorc dintre ei, după cîteva săptămîni, flămînzi, nerași, cu hainele zdrențuite și cu ochii rătăciți. Concepțiile lor despre existență diferă sensibil față de cele cu care au plecat. N-am întîlnit nici o persoană normală care să afirme că a prins un roi.

Principiul lui Arhimede

Un corp cufundat într-un lichid este împins de jos în sus cu o forță egală cu greutatea volumului de lichid dislocuit de acel corp.

Iată un exemplu de lege care nu putea să fie promulgată decît în sclavagism unde totul era făcut în favoarea stăpînilor de sclavi. Clasa stăpînitoare avea numai reprezentanți durdulii și pe motiv că atunci cînd intrau în bazinele de înot dislocau mult lichid, pretindeau să fie împinși de jos în sus. Altfel s-ar fi înecat. Mulți nici nu se mai osteneau, după o vreme, să mai disloce lichid, sau dislocau cîteva picături acolo pentru a înșela opinia publică. Bineînțeles, cei care îi împingeau de jos în sus erau sclavii. Votarea acestei legi a stîrnit mari frămîntări. În timpul lui Spartacus ea a fost abolită. Arhimede a descoperit-o întîmplător, cînd, fiind ca de obicei cu capul în nori, s-a aruncat în baia pregătită pentru un mare aristocrat. Bineînțeles că s-a simțit împins de jos în sus de sclavii de sub apă, care nu aveau de unde să știe că susțin un pirlit de savant și nu pe stăpînul lor. După ce a formulat legea, lui Arhimede i s-a interzis să mai facă baie pentru ca să nu descopere escrocheria. I s-a dat însă voie să folosească în continuare expresia Evrica. Este primul în istorie care a alergat gol pușcă pe străzile unui oraș sub pretextul unei importante descoperiri științifice. Soldatul care l-a omorît i-a făcut seama tocmai din pricină că nevasta lui îl zărise dezbrăcat. Biata femeie și-a acoperit cît a putut de repede ochii dar era prea tîrziu. Arhimede trecuse.

Caricaturi de : MIRCEA BIȚCĂ ■

Mișcarea Browniană

Această mișcare a avut loc în secolul trecut și a fost inițiată și condusă de botanistul Brown. Mișcarea își propunea să descompună întreaga materie în atomi. Brown era un tip tăcut și ursuz. Prefera să se uite prin microscop, decît să participe la întreaga agitație pe care o stîrnise. Era purtat totuși cu forța pe la întruniri unde era silit să vorbească patetic împotriva moleculelor. Prozeliții săi se fotau extrem de mult. Oamenii s-au plîns lui Brown și acesta, cu înțelegerea care îl caracteriza, a dizolvat mișcarea. Din răzbunare, unul din foștii lui adepți a început să-i schimbe zilnic, fără știrea lui, lentilele de la microscop, astfel încît aparatul, în loc să mărească, micșora din ce în ce mai mult. Brown și-a explicat acest fenomen ca pe o tentativă a materiei de a dispare fără urmă. Restul zilelor și l-a petrecut privind prin microscop și ținînd în mîini o uriașă bită cu care vroia să amenințe materia atunci cînd ar fi dorit s-o șteargă. Avea pregătite și vorbele pentru această ocazie : „Materie, treci la loc". N-a avut norocul să le rostească. S-a sfîrșit strivit de propriul lui ciomag care se rostogolise de pe birou în timp ce el căuta pe podea probe ale materialității lumii. Probele au rămas și azi acolo.

Legea Boyle-Mariotte

Islandezul Boyle Robert și francezul Mariotte Edme s-au întîlnit pentru prima dată exact la mijlocul distanței dintre Islanda și Franța, după ce corespondaseră vreme îndelungată prin intermediul porumbeilor voiajori și făcuseră schimb de timbre. Cei doi își vîndură clasoarele și-și cumpărară o căsuță cu un cat și o mică grădină pe care o lucrau cu schimbul, neavînd la dispoziție decît o singură săpăligă cu un accentuat grad de uzură. Boyle era un tip pîntecos, cu un început de chelie. N-avea pregătire științifică însă îi plăcea să se înconjoare de tot soiul de ustensile care se găsesc într-un laborator. Mînca mult și bea zdravăn. Vinul îl gusta mai întîi din eprubetă și după ce se încredința că îi place și că înroșește hîrtia de turnesol se apuca să-l bea cu un calorimetru. Cînd rămînea fără băutură, trecea prin pîine spirtul din spirtieră. Apoi îl turna la loc și îl bea. Pîinea o păstra pentru pesmeți. Mariotte era sfrijit și umbla după femei pe care le cucerea explicîndu-le principiul vaselor comunicante, singurul principiu pe care și-l mai amintea din școală. Mai tîrziu și-a dat seama că le explica de fapt paradoxul hidrostatic. Robert i-a mărturisit după cîteva luni lui Edme că plecase de-acasă din pricina nevestii-si care îi interzisese categoric să mai bea înainte de ora 10 dimineața. Înduioșat de confesiune, Edme i-a răspuns la rîndul său că părăsise Franța, deoarece o tînără îi pretindea pensie alimentară. El vroia să se dedice la un moment dat științei. „Uite-te la mîinile mele, prietene, și spune : crezi că ele sînt făcute pentru legănat copii sau pentru a contribui la prestigiul științei contemporane ?" Destul de amețit încă de la începutul discuției, Robert nu vedea nimic dar îi spuse că preferă să stringă o mînă mîncată de acizii și bazele experiențelor decît de săpunul de rufe. Amîndoi au decis că viața merită să fie trăită cu mai multă intensitate. Pentru ei, asta a devenit o lege.

Extemporalele au fost citite de GEORGE ARION ■

epigRame

CÎTE CEVA DESPRE...

„Critica" în audiență

Ca tot răul să se vadă,
Vă rugăm să aprobați
Lista celor criticați
În programul de brigadă.

Ei, și cum vă spuneam, asta a fost !

Demnitatea criticii

E imposibil să nu-ți placă
Acei ce spune ce-i de spus,
În locul celui ce se pleacă
De teama pragului de sus.

Mîna (în lumea șomajului)

Mîna dreaptă care tinde
Spre perfecția umană,
Pe alocuri se întinde
Ca să ceară de pomană.

Caricaturi de : ANDO ■

Epitaf

Este forma de curaj
Care vrea — în patru rînduri —
Să doboare-un personaj
Care stă în patru scînduri.

Diferență

Cînd arta-ajunge meserie
E lucru care nu se iartă,
În schimb e lucru de mîndrie
Cînd meseria-ajunge artă.

● Și să fie cît mai mare posibil !

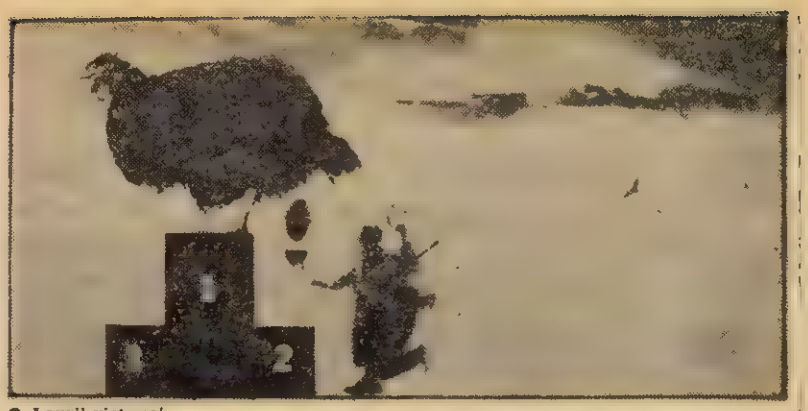

● Laurii victoriei

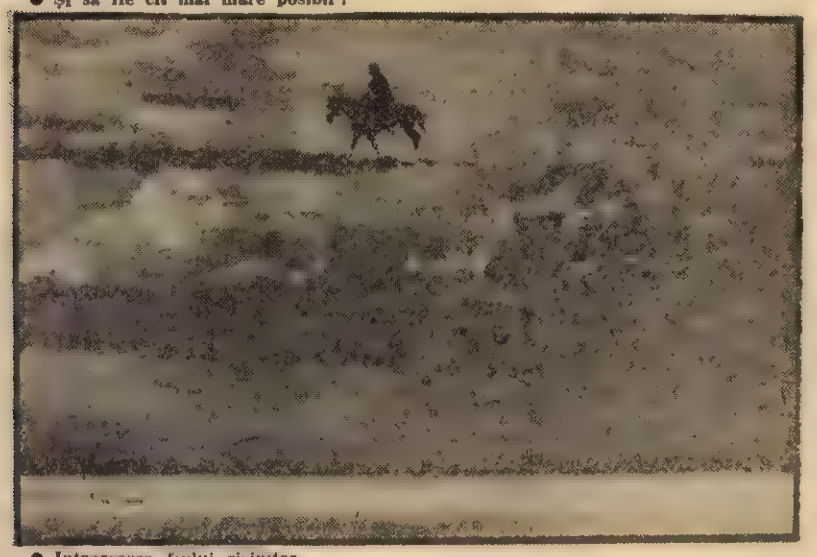

● Întoarcerea fiului risipitor

CU TELE-SUBIECTIVUL

Ilustrate de : A. MIHAILOPOL

● Isabel, potoul era invers

● Un om cu principii, orientabile

● Unul care ține la scaunul lui cu adevărat

● Parvenitul

Test de inteligență

Știut că scriitorii, printre alte numeroase, variate păcate îi au și pe acela de a fi foarte curioși ; vor să experimenteze pe propria lor piele culturală tot felul de întîmplări sau de meserii, ca să descopere și în gaură se șarpe afurisitul ăla de „amănunt semnificativ".

Din acest punct de vedere — strict profesional — am o biografie destul de încărcată, cîte n-am fost la viața mea ; și funcționar la I.C.R.A.L., și cîntăreț de tură, și șef de ocol silvic, și acrobat de circ, și colaborator la Salvamar, și ajutor de contabil, cîteva zile am implorat cetățenii să-și încerce norocul la „Loz în plic".

Într-o zi, mi-a venit ideea îndrăzneață de a mă face ospătar, fie ce-o fi, trebuia să încerc și acest calvar, să încerc și această experiență. De două lucruri mi-era teamă : nu aveam strînși bani de filodormă și mai ales, cunoscîndu-mă, știam bine că, în ciuda defectelor mele, nu mă vedeam primind bacșiș. Or, fără bacșiș și fără filodormă totul se scufundă în noaptea unei negre utopii. Îmi dădeam însă seama că sînt dator să încerc. Cunoșteam viața eroică a ospătarilor, plină de atîtea jertfe și privațiuni din punctul de vedere privilegiat al clientului, or, eu aveam datoria să mă scufund în subteranele vieții lor de fiecare zi.

Mă consider — am și eu părerile mele — un om echilibrat, nici prea modest, dar nici prea îngîmfat, cu stimă față de ființele apropiate și cu încredere în forțele proprii. Totuși o anume îndoială îmi muncea sufletul. Aveam convingerea că sînt victima unei nebune crize de orgoliu... Cine mă socot eu la urma urmei, să-mi închipui că pot să fiu un adevărat ospătar ? De unde atîta megalomanie ? Cine sînt eu ? Napoleon ? Bismarck ? Sînt doar un biet scriitor, care trebuie să-și măsoare lungul nasului și să nu-și propună țeluri prea îndrăznețe.

Cu orgoliul omului care a făcut o expediție solitară pînă în insulele Tahiti, mi-am spus : dacă am fost navigator de cursă lungă, pot să fiu și ospătar la bufetul „Mureșul".

Conducătorii unității m-au primit cu multă bunăvoință. Mi-au trecut cu vederea faptul că nu absolvisem Oxfordul. Apreciaseră însă că, deși nu urmasem „Oxfordul", voi putea — ajutat de colegi — să transport cu demnitate, din bucătărie pînă departe, la sala aflată tocmai hăt, la doi pași, atît farfuria cît și lingura. Însă am fost avertizat de la bun început, cu tandrețe și umor administrativ, că va trebui să fiu supus unui „test", căci, îmi-au spus-o de la obraz, ei lucrează după metode foarte moderne. Unul din conducătorii unității fusese în schimb de experiență în Suedia, de unde, după șase luni de zile, se înapoiase în patrie cu o rețetă foarte originală, cuprinzînd felul în care se poate prepara mai gustos și mai economicos arhicunoscuta plăcintă autohtonă „poale în brîu".

Recunosc, cuvîntul „test" m-a îngrozit, totuși am riscat :

— Ce fel de test ?

— Cum ce test ? s-au arătat ei jumătate galbeni de indignare, jumătate verzi de nedumerire... Cum ce test ? Un test de inteligență. Dumneata știi cum se spune în engleză la cuvîntul „filodormă"? În engleză sau alte limbi de circulație europeană ? !

Nu. Eu știam cum se spune în românește și, naivul, credeam că e suficient.

— Cum te comporți dumneata față de un client care uită să dea bacșiș ?

Am tăcut sfios. Mi-au oferit ei prompt rezultatul analizelor.

— Ești un naiv.

Înfricoșat, am realizat cu promptitudine gravitatea situației. M-am declarat învins. Mai ușor ajung membru al Academiei decît ospătar la bufetul „Mureșul".

TEODOR MAZILU ■

Separația bunurilor

O schiță științifico-fantastică după Ov. S. Crohmălniceanu

XQY zbura spre planeta Pămînt. Ocupanții navei spațiale erau doi buni prieteni, tineri cu pregătire medie, aflați în prima lor misiune în afara sistemului planetar unde trăiau. N-are rost să le mai înșirăm biografiile aici deoarece sînt știute la cadre în amănunțime. Fuseseră trimiși într-o călătorie de studii înainte de a urma o facultate pentru că în timpul școlii neglijaseră să ia un contact mai direct cu viața. „Drumul printre aștri, le spusese pe cosmodrom bătrînul lor profesor, care nu scăpase prilejul de a lăcrima puțin, pentru a-și etala una din superbele sale batiste, vă va maturiza". Așteptînd să se maturizeze, cei doi se plictiseau de moarte. Ascultau tot timpul muzică, jucau gajuri sau subliniau cu o linie subiectele și cu două predicatele. Asta în primele luni. Pentru că după o vreme, începuseră să nu se mai suporte. Împărțiseră nava în două cu ajutorul unui paravan și nu mai comunicau decît lunar, prin intermediul unor scrisori recomandate. Nu uitau niciodată să pună adresa exactă pe plic și să le timbreze cu mărci de o valoare corespunzătoare. Cînd erau grăbiți, își trimiteau telegrame. După cîțiva ani, paravanul care îi despărțea fu socotit insuficient. Luară hotărîrea ca pur și simplu să dividă nava spațială în două și fiecare să ocupe o jumătate. Făcură inventarul pieselor, inclusiv al celor de schimb, și le împărțiră cu exactitate pentru ca mersul celor două noi rachete constituite să nu sufere perturbații. Separația bunurilor nu se făcu fără întocmirea unor acte, dar tocmai din pricina lipsei contactului lor cu viața nu știură că nu sînt legale neființd prezenți martori și neființd autentificate. Deciseră să zboare la o distanță de 100 metri unul de altul. Nu se priveau prin hublouri decît dimineața, cînd făceau gimnastica de înviorare, pentru a se stimula în mișcări. În timpul genoflexiunilor însă, țineau ochii ațintiți spre podea, pentru a nu exagera cu intimitatea. În restul timpului, fiecare căuta epitetele jignitoare la adresa celuilalt, pe care le nota într-un caiet. Fiecare cuvînt dur găsit îe ilumina fața. După încă alți mulți ani, cei doi își declarară război. Scandalul porni de la faptul că abia acum unul dintre ei observă că fusese înșelat deoarece prefața unei cărți, a singurei cărți găsite pe navă, împărțită și ea în două, era mică decît postfața pe care o luase celălalt. Acesta nu recunoscu nimic și neavînd arme la bord își îndreptară unul spre altul obiectele pe care zburau izbindu-se cu o forță colosală care le dezintegră. Nu se salvă decît postfața.

P. conf.
GEORGE ARION ■

colindele pomânilop

La mulți ani cu bine!

— variantă din Sălistea de Sus — Maramureș —

Coborît o coborît,
La mulți ani cu bine, *)
Anul nou pe-acest pământ
La mulți ani cu bine.

Și de-acolo s-o lua,
Pe cununa dealului
În mijlocul satului
La casa bogatului.

— Bună seara om bogat
Gata-i cina de cinat ?
— Gata i cina, pentru noi,
Nu pentru săraci ca voi,
Gata-i cina de cinat,
Gata e, dar nu-i de dat.

Anul nou s-o supărat
Și-n cel vechi s-o-nturnat,
A trecut ce-a mai trecut
Alt an vechi s-o petrecut.
Și din nou a coborît
Anul Nou pe-acest pământ,
La marginea satului,
La casa săracului.

— Sara bună om sărac
Gata-i cina de cinat ?
— Gata-i cina de cinat,
E sărac'a, da-i de dat,
Gata-i, gata pe puțin,
Hai în casă s-o-mpărțim.
Anul nou s-o bucurat
Și în casă o intrat
Din bucate o gustat
Casa i s-o luminat,
La marginea satului
La casa săracului,
O pereche-ntre perechi
Anul nou și anul vechi !

*) Se repetă după fiecare vers

Mare iarnă și-o picat

Varianta din jud. Maramureș

Mare iarnă și-o picat
Florile sînt dalbe
O'le toate-o zdrerat
Florile sînt dalbe

Păcurari-o auzit
Florile sînt dalbe
Jos la ele-o coborît
Florile sînt dalbe

Pă scară mîndră de ceară
Florile sînt dalbe
Să cuteagă flori de vară
Florile sînt dalbe

De cununa fetelor
Florile sînt dalbe
Și de struț feciorilor
Florile sînt dalbe

Fotografii de : VASILE BLENDEA ■

Texte culese de : VIRGIL COMȘA și ALEXANDRU CĂPUȘNEAC ■

Urare

din Vadul Izei — Maramureș

Sculați gazde-n sărbători
An nou fericit
Că vă vin colindători
Gazde să trăiți,
Să fiți gazde voioși,
An nou fericit,
C-ați ajuns un an frumos
Gazde să trăiți !
Și-i găzduia veseloasă
An nou fericit !
La zile mari și frumoase
Gazde să trăiți !
Noi zicem colinda voastră
An nou fericit !
Voi gîndiți de plata noastră
Gazde să trăiți !
Cîte-un măr și cîte-o nucă
An nou fericit
Să le punem în trăistucă
Gazde să trăiți !
De ai-și da de nu ai-și da
An nou fericit
Mai mult nu vom colinda
Gazde să trăiți !
Că ai-i scurtă gubuța
An nou fericit
Și mă tem c-am îngheța
Gazde să trăiți !

Din an în an

după Ciprian Porumbescu
Varianta din Bucovina

Din an în an sosește la noi
La geam cu Moș Ajun,
E ger cumplit

Și drumu-i greu
Dar vine-un an mai bun !
bis

E sărbătoare și e joc
În casa ta acum,

Mai sînt bordeie fără foc,
Dar vine-un an mai bun !
bis

E veselie și e cînt
În casa ta acum,

Dar nu uita cînd ești voios,
Romîne să fii bun !
bis

Veniți, veniți de sărbători,
Veniți, veniți cîntînd,

Să fie rodnic anul nou
Și pace pe pămînt !
bis

Să fie pruncii sănătoși,
Să crească năzdrăvani,

Voi oameni buni și trecători
Mulți ani, mulți ani !
bis

Florile dalbe

Sculați voi români plugari,
Florile dalbe
Vrednici și buni gospodari,
Florile dalbe
Că vă vin colindători,
Florile dalbe
Noaptea pe la cîntători :
Florile dalbe
— Noi vă zicem să trăiți
Florile dalbe
Într-un mulți ani fericiți !
Florile dalbe

Florile dalbe de măr

(variantă din Vadul Izei — Maramureș)

Noi aici om colinda
Florile dalbe de măr
Că știm bine că ne-o da :
Florile dalbe de măr
Un blid de colaci umpluți
Florile dalbe de măr
Cu nuci și cu mere dulci,
Florile dalbe de măr
Frămîntați în unt și ouă
Florile dalbe de măr
C-afară ninge-și plouă,
Florile dalbe de măr
Frămîntați în unt și brînză
Florile dalbe de măr
C-afară a plouă și nuge,
Florile dalbe de măr
De-ați tăia porcul cel mare
Florile dalbe de măr
Sunculița și-o spinare
Florile dalbe de măr
S-un cîrnaț pe cît un lanț
Florile dalbe de măr
Învîrtit pînă-la grumaz
Florile dalbe de măr

TURCA

din com. Idicel—sat, județul Mureș

Colinda fetelor

Mă luai, luai,
Cu secere-n brîu
La holda de grîu
Și tăiem, tăiem
Și mănuci făcem

Ciobănaș de munte
Cu oile multe
Ciobănaș de fată
Nu mă stringe-n brață

C-o venit malca
Și m-a întrebat :
— Gata-i holda ?
— N-am gătat-o nu
Mi-o venit junghiu,

Descintecul colacului

Ia stați frați și ascultați
Că jupînu' gazdă
De cînd ne-auzea
Pe masă punea
Și ne pregătea
Colac frumos
Din grîu sănătos

Turca mare și descintecul

Ciugur, mugur de mătase
Pier oile de gălbează
Caprile de vreme rea
Moare și turcuța mea
Frunză verde viorea
Hai la joc turcuța mea
Foaie verde busuioc
Hai feciori și voi la joc

Colinda gazdei

Fă-te vesel gazdă bună
Că vă viu, că vă viu și junii
Juni-s buni colindători
Noaptea pe la cîntători
Sănătate tuturor
Sănătate-n astă casă
C-asta-i casă veseloasă
Noi umblăm și colindăm
Și la gazdă îi urăm
La mulți ani cu sănătate
Că-i mai bună decît toate.

Dubașii

Făget—Timiș

Hai să batem dubele
Să se scoale fetele
Să deschidă porțile
Că le vin colindătorii
Seara pe la ciubătorii

Colindă la Brănești

Am plecat să colindăm
Ziurel de ziuă *)
Spor la gazdă să urăm
Cînd se varsă zorile
Colindăm cărările
Și v-aducem vouă-n dar'
Pentru fiece plugar'
Voie bună și belșug
Spor la brazdă și la plug
Iar la anu care vine
Să vă colindăm cu bine.

*) Se repetă după fiecare vers

Colinde cu dube

din Povergina-Făget—Timiș

Sus țărani, nu mai dormiți
Leru-ler *)
Vremea e să vă gătiți
Casa să v-o măturați
Masa să v-o încărcați
Nu dormeau de astă-seară
Și ședeam la privegheară.
Din seara ajunului
Vin feciori colindători
Să-i cîntec, să-i colindeze
Vrată lungă să i ureze
Tuturor ce sînt în casă
Și se veselese la masă
Vrata să le dea de toate
De acum și pîn-la moarte
De acum și la mulți ani
C-o să piară-ai lor dușmani.

*) Se repetă după fiecare vers

Colinda dubașilor

din Brănești—Timiș

Dăliana
Merge Lina la fîntînă
Refren : Daliana-i fată dalbă
Cu cireșele pe mînă
Lina umple, Mîtru varsă
Refren
Ciuda mătăii de acasă
Legănînd pe Aurel
Refren
Iar în leagăn cine șade ?
Șade fata cu ochi negri
Refren
Și se uită prin grădină
Ca să vadă, ce să vadă ?
Refren
Ca să-și vadă peițitori
Mînă-i maică îndărăt
Refren
Mulți doi ani ca să aștept
Pînă dalba primăvară
Refren
Pînă-o-nflori florile iară
Refren
Flori frumoase-oi semăna
Și frumoc m-oi înflora
Refren

COLINDE

din Țara Loviștei, com. Malaia, județul Vîlcea

Dormu-ș

Sub umbriță de portiță
Dormu-ș, dormu-ș muncitorii *)
Frumos doarme-o copiliță
Cu pistoale la picioare,
Pe stavila patului
Cînt-un stol de porumbei
Și-mi cîntară, și-mi zburară
Mîndrelor se deșteptară
Se deșteptară bucuroși
Că i-am găsit sănătoși
*) Se repetă după fiecare vers

Ziorile

Și ziori de zi
Voi v-ați revărsat
Voi ziori de zi
Și noi n-am somnat
Că-l ne-am tot umblat
Voi ziori de zi
Tot prin vii adînci
Și prin munți cărunți
Voi ziori de zi —
Tot prin aluni ?
Verde cărpeni ?
Voi ziori de zi
Voi ziori de zi
Voi v-ați revărsat
Voi, ziori de zi.

Mioriță

colindă din Pojoga — Timiș

Pe munții cu giăjuri
Erau trei păcurărei
Doi is mari și veri primari
Unu-i mic și străinel
N-are pe nimeni cu el
După apă i-or mînat
Și pe el l-or judecat
Cînd cu apă o veni
Pe dinsul l or nimici
Cînd cu apă o veniă
Înainte i-o ieșit
O mioară năzdrăvană
Și din gură i-o grăit :
— Tînere,voinicule !
Hai, întoarnă-te-napoi
Cînd cu apă o veni
Pe tine te-or nimici

El de ea n-a ascultat
Și la dinșii a plecat
Și-acolo cînd a sosit
El din gură a grăit :
— De mi-ți omori
Să-mi sănați groapa
În tarișii de oi
În jocuri de miței
Și să-mi pui sub cap
Fluieraș meu cel drag

Colindă

din com. Bucium — Sălaj

Mărs-o junii d-a vinară
Florile dalbe
Prin pădurile cu fiare
Toț vinară cît vinară
Nimica nu-și căpătară
Cînd fu joi de către seară
Mîndră fiară-și căpătară
Nu cubutu-i surioru
Sub cel dalb cărpiniora
— Hop, hop, nu mă-npușcare
Că io nu-s ce tie-ți pare
Maica mea m-o blestemat
Să fiu fiara bodrilor
Nouă ani și nouă luni
Și pe-atîtea săptămîni.

Colindă

din com. Vadul Izei — Maramureș

Mîndru-și cînt-un cerb tu codru
Haida ler, lerului, ler
Mîndru-și cîntă de nu-i modru
Vînătorii s-o sculatu'
Pușca-n mînă și-o luatu'
După cerb o alergatu'
Sus în munte l-o aflatu.
Stai fîrtă nu mă-npușca
Lasă-mi mîe viața
Că nu-s fiara fiarelor
Că-s vătavu oilor
Și pe vîrful munților
Munților căruților.

Sculați gazde nu dormiți

Varianta din Suceava

Sculați gazde, nu dormiți
Că nu-i vreme de dormit
Ci-i casa de-mpodobit.

Cu mireasma cîmpului,
Cu dulceața grîului,
Și lacrima vinului.

Cu podoabe de smarald,
Cu podoabe de smarald,
Și cu crenguțe de brad.

Tirilaxa

din ciclul de urări de sărbători din Maramureș — Sălișteа de Sus

Strigătura copiilor pe ulițe

Tirilaxa, tirilaxa, tirilaxa,
. . . . . .
Grîu de primăvară
Și-n pod și-n cămară
Și pe prispă-afară !
Noi strigăm pe sub butuci
Să ne dați vreo două nuci !
Noi strigăm pe sub podele
Să ne dați vreo două mere !
Noi strigăm pe sub cununi
Să ne dați vreo două-aluni !
Noi strigăm pe sub icoane
Să ne dați vreo două poame !
Cîte pene de găină
Atîția îți la stînină !
Cîte pene de cocoși
Atîția copii frumoși !

Subiecte și predicate

Din cartea de imobil

La parterul blocului stă familia Popeangă. Cei patru membri ai săi nu pot fi distinși unul de altul. În cartea de imobil s-au înscris ca soț, soție, fiu și fiică, deși ar putea fi și invers. Au un riguros program de muncă și de viață. După zbuciumurile care se aud dimineața se pare că fac și gimnastică de înviorare. Dejunul și cina le consumă stînd în picioare, iar prînzul e devorat stînd în poziția culcat ventral și cu ochii ațintiți în farfuria vecinului în scopul stimulării poftei de mîncare. Cînd dorm au grijă ca trupurile să le fie orientate spre nord-sud. Cînd discută, o fac cu tonă convingerea. Am ascultat odată la ușa lor și am auzit o vorbă care zicea: silva — silve — silvei — silvam — silva — silva.

Familia Carapancea, dimpotrivă, n-are nimic misterios. Stă tot la parter, vizavi de Popeangă, dar nu-și fac vizite. Au venit din provincie unde au locuit în singurul bloc cu ascensor din oraș. Liftul n-a funcționat decît o lună deoarece toți locuitorii orașului au năvălit să se plimbe cu ascensorul. Familia Carapancea, care stătea la etajul 8, a avut atunci mult de suferit. Luni întregi a urcat și a coborît sute de trepte astfel încît visul ei a devenit acela de a locui la parter. Acum, deși visul îl s-a împlinit, cînd dau de o scară își întorc brusc capul. Au căpătat și un tic: cînd merg pe stradă ridică mult picioarele, ca și cum ar vrea să urce niște trepte. În rest, sînt oameni simpatici.

Cea mai interesantă figură de la primul etaj, apartamentul din dreapta, este madam Stamatiu. Ea nu iese din bloc decît noaptea, nimeni nu a văzut-o, nimeni n-ar ști să spună cum arată la față. Fapt cu atît mai neliniștitor, cu cît toate apartamentele sînt așezate pe stinga.

CRISTIAN MIHAILESCU ■

Deasupra apartamentului doamnei Stamatiu se află cel al familiei Presură. Oameni cumsecade, nimic de zis, veniți de la țară. Niment nu are nimic cu ei fiindcă toți s-au obișnuit cu cocoșul pe care îl țin în baie. Ba mai mult, cîte unul îi roagă să lase în cîte o noapte ușa de la baie deschisă pentru a-l auzi mai bine în zori cum cîntă și a se putea trezi la timp. Servabilii, el împrumută cocoșul contra cost. Stînd singur în baie, cocoșul face multe dușuri. Găinile pe care aide Presură le crește n-au deranjat niciodată pe nimeni. Una însă a lăsat într-o noapte tot blocul în beznă pentru că și-a băgat pliscul într-o prăjă. Copii familiei Presură sînt vioi și pusi mereu pe șotii. Cel mai mare știe să scrie la mașină și ne pune în cutiile poștale fel de fel de citații. Cel mai mic a depășit faza punerii de anunțuri pe ușa liftului — Ascensorul în revizie — și își caută personalitatea oprind, de pildă, de jos, de la robinetul din subsol, apa. Fiind cu toții oameni cu simțul umorului, nu ne supărăm niciodată. De ziua lor nu s-a întîmplat niciodată pînă acum să nu le oferim cîte un tort cu frișcă în care am introdus tranchilizante. Praful de scărpinat și de strănutat stau în permanență în buzunarele noastre pentru a le folosi ori de cîte ori îl întîlnim. Odată, celui mai mic i s-a oferit o bomboană care i-a încleștat fălcile pentru o săptămînă. Drept represalii, acesta a legat mînerele ușilor de la apartamentele care se aflau față în față astfel încît acestea nu au putut fi deschise fără intervenția mecanicului.

Familia Adelante de la etajul III este cea mai numeroasă. Ea cuprinde șase persoane numerotate de la I la VI cu cifre romane. Membrii acestei familii nu recunosc existența cifrelor arabe.

La etajul IV s-a mutat acum cîțiva ani un bătrînel al cărui nume nu este trecut încă în cartea de imobil. El obișnuiește să doarmă pe jos, pe ziarele din ziua respectivă, avînd grijă să se culce numai pe articolele care îi-au plăcut. Orice alunecare spre o rubrică proastă cerșită îl provoacă, se zice, coșmaruri. Citește tot ce îi cade în mînă, chiar și cartea de bucate sau cea de telefon, deși nici nu gătește și nici n-are telefon. Pe stradă devorează din ochi afișele și reclamele. E un pasionat colecționar de penițe Redis. Are o atitudine ambiguă față de datul zăpezii, adică promite că vine, dar nu vine niciodată. În ternile fără zăpadă oprește mereu pe responsabilul de scară și îl întreabă: „Și, cînd ieșim și noi să dăm zăpada, să ne mai dezmorțim nițel?".

Flacăra supliment pagina IV (28) Flacăra supliment pagina V (29)

Dialog imaginar despre tramvaiul 3 între Ovidiu Ioanițoaia și directorul general al I.T.B.-ului Dumitru Stoian

Ov. I. : Să trăiți, tovarășe director general !

D. S. : Lasă astea!

Ov. I. : Ce ne facem, tovarășe Stoian ? Eu scriu mereu că tramvaiul 3 merge și lumea spune că nu.

D. S. : Care lume ?

Ov. I : Lumea, ca să fiu concis.

D. S. : Poate lumea care merge cu el. Cei care nu merg cu el, logic vorbind, nu pot avea obiecții.

Ov. I : Vă mulțumesc respectuos pentru acest prim răspuns. Ar mai fi o problemă pe care socotim că trebuie să v-o punem cu toț curajul. Lumea care așteaptă tramvaiul este tot absurdă, nu ? Adică de unde și pînă unde i-a intrat în cap că la fiecare 6 km trebuie să fie o stație ?

D. S. : Uite, dragule, să fim bine înțeleși. Vrei să fii dur, treaba matale ! Fiecare cu meseria lui. Îți cer doar un lucru : să scrii mereu. În alte țări nici nu există I.T.B. Acolo lumea aleargă și trăiește mult. Ca să nu mai vorbim de faptul că nici nu este igienic să mergi cu tramvaiul, troleibuzul, autobuzul ori taxiul. Ce, în tramvai poți să te bărbierești ?

Ov. I : În încheiere notăm deci o veste extraordinară pentru bucureșteni. Va

SORIN POSTOLACHE ■

dispărea complet spectacolul oamenilor așteptînd în stații.

D. S. : Vrei un final frumos ?

Ov. I : Contați pe mine !

D.S. : În locul fostelor stații vor funcționa muzee în aer liber. Pe fostele plăcuțe de stații I.T.B. vei citi : Pe aici a trecut într-o zi tramvaiul 3. Ce zici ?

Parodii

Mircea Dinescu

Fă-ți Doamnă

Fă-ți Doamnă, tenișii cu cretă
Și du o viață mai discretă.

Cumpără-ți mobilă in rate
Ia exerciții de karate.

Evită orice pleonasme
Ca să nu te mai faci de basme.

Indeamnă-te către lectură
Și nu mai da mereu din gură

Vecinii doar atit așteaptă
Să vadă cit ești de deșteaptă.

Decit să mergi prin magazine
Mai bine să rămii la mine

Să buchisim abecedare
Fiindcă s foarte necesare.

Cezar Ivănescu

Cade fisa

Tu, solitară stai, și-aștepți ca să te sun...

Cade fisa din nou in aparat
Cade zadarnic, ca și altădată
Deși nu este deformată.
Formez numărul tău in van.
Centrala e mereu aglomerată.
Aștept de-o oră în zăpadă
Privind la o vitrină
Unde sint afișate, la lumină
Ultimele rezultate de la LOTO.
Le-am citit de zeci de ori
Pină cind mi-am dat seama, cu flori
Că dacă jucam numărul tău de telefon
Acum eram cîștigător
Iar dacă îți jucam și-adresa —
ce-ntîmplare !
(Numărul casei, apartamentul și etajul)
Luam premiul cel mare.
Cade fisa clinchetind in aparat
Ca să aud in fine
Cum sună insistent la tine.

Tudor George

Broasca gigantică

Era o zi ca orișicare alta
Cind orice om incepe a cosi
Dar se cutremură deodată balta
Și-o uriașă broască se ivi.

Era atit de mare-ncit pe dată
Intregul orizont fu astupat
Un munte mișcător, cu voce plată
Care-ncepu să zică ingălat

Că jos, in apă, este intuneric
Și că e-un frig de-ncepi să vezi cruciș
Că sint pești mulți care petrec homeric
Fac chefuri, sparg sifoane, dau bacșiș.

Iar cind se cherchelesc incep să cinte
Nespus de tare și nespus de fals
Dar lor puțin le pasă și fac trinte
Și indrăznesc s-o cheme la vreun vals.

Ei zic că viața lor este boemă
Și s-ar putea să fie chiar așa
Dar ea socoate că e o eczemă
In existența bălții. A lua

O hotărire fără părtinire
De a stirpi un cuib de paraziți
Ar fi primită fără-mpotrivire
De toți acei care-au rămas cinstiți.

Broasca ne spuse toate ca din carte
Și-n baltă-apoi se pogori incet
Iar noi cosirăm iarba mai departe
In timp ce valuri pleoscăiau discret.

Leonid Dimov

Balada peștilor Dipnoi

Avem vechime pe planetă
Și viața noastră e secretă.
Prin branhii respirăm in apă.
Și prin plămini la vreo agapă
Organizată pe uscat.
Dar nu mai e ca altădat.
In mări e multă plictiseală
Și nici pe țărm nu-i vreo scofală.

O, ce splendid, cit de ferice
Trăiam in orele pitice
De pildă, in paleozoic
In tulburatul mezozoic,
Ne intilneam cu trilobiți
Cu nautilii sclifosiți.
Azi dai in bot cu ciinii mops,
Pe-atunci strigai : Triceratops

Și-ndată s-arăta in zare
O namilă cu-armură tare
Ce semăna cu un mistreț
Dar nu era un nătăfleț.
Ce brontozauri mai foiau
Ce dinozauri se mișcau
Pe lingă vreun iguanodon
— Lovindu-l îi spuneau : Pardon.

Cu stegosaurii la sfat
Ai tot fi stat neincetat
(Stegocefalii lunguieți
Pe vorba lor puneau mult preț)
Iar noaptea, cind n-aveam nici lună
Cu toții ne stringeam cunună
Și huiduiam la nesfirșit
Materia ce ne-a ivit.

S-au dus cu toți, pe-o cale tristă
S-au dus, acum nu mai există
Dar dintre ei ne pare rău
Că n-a mai stat in ceasul greu
Cu fapta să ne-mbărbăteze
Cu sfatul să ne-ncurajeze
Aceea ce-i spuneți la fix
Pasărea Archeopterix.

Voi ați găsit doar o fosilă
De care cind o vezi ți-e silă
Dar cit de maiestuos plana
Peste păduri, ca o manta
Și trimitea de sus bezele
Iar la duminici pachețele
Pentru bătrini avind la pat
Metabolismul dereglat.

S-a prăpădit pe-o vijelie
Trăsnită drept in scăfirlie
S-a intimplat chiar in jurasic
Dar noi am plins-o și-n cretacic
Și astăzi, in cuaternar
Ne amintim de-al ei sprințar
Ris ce ne-nvolbura pe toți
De la bunici pin-la nepoți.

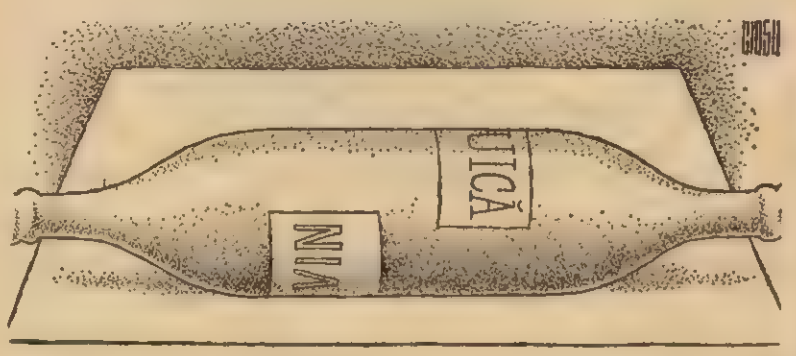

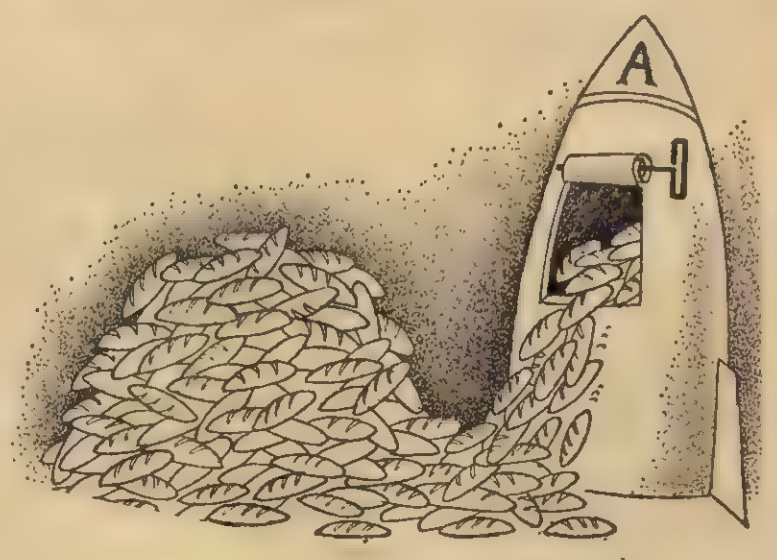

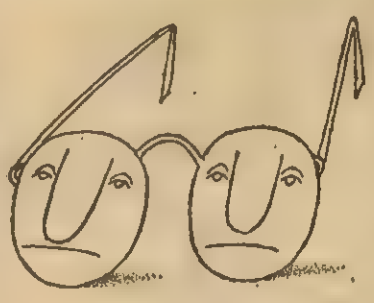

CONSTANTIN CIOSU ■

MIHAI PINZARU-PIM ■

ANTON DRAGOȘ ■

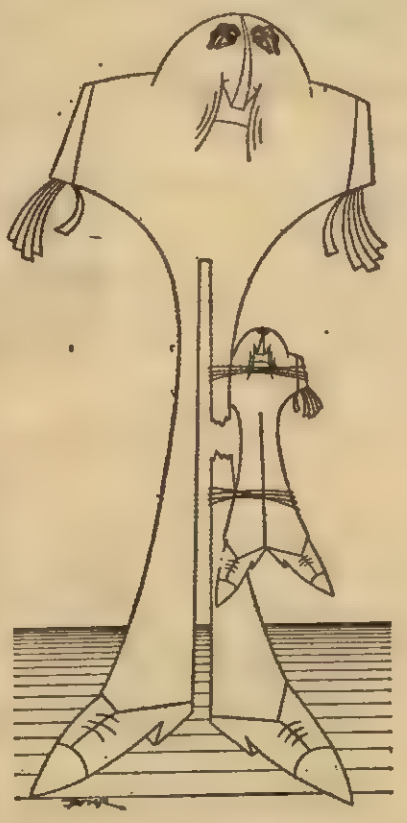

OCTAVIAN BOUR ■

PAVEL KOZAK
Croitorie și recondiționări
Autorizație 25176/1978. Executăm reparații diverse cu pielea clientului.
Nu uitați : Obrazul subțire cu Kozak se ține !

scară își intorc [illegible]
și un tic: cind merg pe [illegible]

Dicționarul adevărurilor recondiționate

Motto : Să economisim idei !

Ani
Hîrtie scrisă și semnată de doi oameni lipsiți uneori de cuvînt.

Apreciere
Nu trăim ca să mîncăm, dar gastronomia e o știință mai cunoscută decît filosofia.

Acrobat
Om care crede că viața nu e decît o frînghie și o folosește, pentru a trăi, ca atare.

Cosmonaut
Cetățean care are curajul să ne privească pe toți de sus.

Concept
Incertitudine cu care ne cîrpim neliniștile.

Cascadă
Loc în care, fiind luată prin surprindere, apa a căzut.

Cîine
Animal care se dovedește prieten numai cu omul pe care nu-l mușcă.

Civilizație
Sîntem civilizați deoarece cumpărăm flori soțiilor, deși am putea să le scoatem pe cîmp sau în parc să-și rupă cîte vor.

Consecință
Victime ale proverbului „calul de dar nu se caută în dinți", troienii au pățit-o.

Calitate
Spre deosebire de om, samovarul face și ceai cînd fluieră.

Copie
Avionul este o copie a păsării care atinge foarte rar perfecțiunea : atunci cînd aterizează în copaci.

Descoperire
Înțepîndu-se într-un car cu fîn, omul a descoperit acul.

Drum
O intenție bună pe care o călcăm zilnic în picioare.

Dosar
Seră în care viața crește artificial, producînd referate.

Definiție
Frigurile sînt de două feluri : galbene și reci.

Deosebire
Deosebirea dintre lacurile naturale și cele artificiale constă în faptul că în primele ne scăldăm, iar cu celelalte ne vopsim.

Alibi
Ce bine ar fi în viață, dacă cel care te-nțeapă ți-ar da și miere.

Actor
Actorul este omul care, de rușine, își pune o mască.

Copilărie
Situație penibilă în care, spre sfîrșitul vieții, ne simțim excelent.

Destin
Cămila care are două cocoașe a fost mai bătută de soartă decît cămila cu o cocoașă.

Entuziast
Entuziast este acel om care, după ce a făcut o prostie, o regretă sincer.

Festivitate
Cînd ne strîng pantofii și nu o recunoaștem, sîntem la o festivitate.

Gîscă
Animal domestic care, trecînd Rubiconul, a ieșit la mai fără nici o pată.

General
Comandant de oști care, pentru a vedea lupta în ansamblul ei, este urcat pe o colină.

Gravitație
Lege care a fost descoperită de Newton numai datorită faptului că pe pămînt merele cad de sus în jos.

Hollywood
Film în care joacă toți cetățenii unui oraș.

Iluzia
Căutîndu-și prin deșert fiica pe care și-o pierduse, un oarecare Morgan s-a păcălit de mai multe ori. În original, fata Morgana.

Ipoteză
Dacă sfoara ar fi fost țeapă, teatrul de marionete degenera de mult.

Iubire
Motor al vieții omenești care, după ce se strică, face un asemenea zgomot încît află toți vecinii.

Lacăt
Nu pierdem niciodată cheia lacătului cu care ne-am închis gura.

Morala
Cînd copiii sînt mici, părinții îi bat. Cînd cresc mai mari, ei le fac morală, pentru că nu mai au forța fizică necesară pentru a-i bate.

Năravul
Lupul se mai poate schimba, dar năravul ba. Consecință firească a acestei situații este faptul că lupii sînt pe cale de dispariție.

Nesfîrșit
Dacă alfabetul ar fi ca viața, n-am fi apucat niciodată să aflăm că există și litera Z.

Operă
Bucată de viață pe care cineva o strică și apoi o semnează.

Ou
Produs animal pe care Columb l-a descoperit în America.

Previziune
Murind, Goethe a intuit criza energiei și, cu ultimele puteri, ne-a avertizat : „Mehr Licht !".

Preistorie
Preistoria este acea istorie pe care omul a inventat-o după ce a apărut.

Problemă
Dacă ferestrele ar fi uși, oamenii ar fi renunțat de mult să mai tragă cu urechea.

Prăpastie
Prăpastia este urmarea faptului că pămîntul, săpînd groapa altuia, a căzut singur în ea.

Prefăcut
Prefăcut este omul care-și taie unghia înainte de a și-o băga în git.

Fad
Proteză cu care malurile neputincioase se îmbrățișează.

Pastilă
Viitor pe care omenirea îl va înghiți în loc de friptură.

Platonism
Insuccesul la femei se numește platonism.

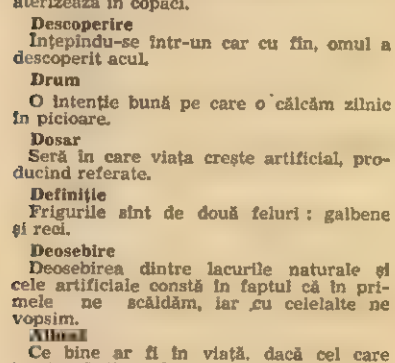

Restanță
Rușine căreia îi spunem obligație.

Sabie
Sabia este un cuțit mai mare cu care unii își cîștigau pîinea de toate zilele tăind capete.

Seaun
Piesă de mobilier care n-are nici o legătură cu capul, dar care-l ține.

Sughiț
Sughițul este cel mai fidel prieten al omului : asemeni cîinelui, el ne vestește primejdiile.

Șopîrlă
Animal mic care-și lasă coada prin tot felul de texte.

Soare
Cine se ridică atunci cînd cîntă cocoșul e soare.

Tăcere
Tăcerea este de mai multe carate. Ea se face însă totdeauna cu materialul clientului.

Trădare
Partitură pentru două voci, pe care una din ele o cîntă aiurea.

Țintă
Ținta este partea dintr-un întreg cu care ne love ște norocul.

Ulcior
Cine nu merge de multe ori după apă, e ulcior.

Umor
Umorul este starea jalnică în care confundăm totul.

Vrabie
Pasăre mică și pofticioasă, care numai mălai visează.

Xilofon
Dacă n-a fost bătut de mic, cînd e mare se dă pian.

Zarea
Fabrică de băuturi așezată la orizontul slăbiciunilor noastre.

MIHAI TATULICI ■

MIHAI MATEI ■

Exclusivitate FLACĂRA

Foto-trucaje pentru o singură noapte

Sfaturi practice pentru înfundat sticle

Informăm pe cititorii revistei noastre că s-a perfectat contractul unei noi serii de ekranizări din „Linia maritimă Onedin", în rolul principal urmînd a-l juca Adrian Păunescu. Cu acest prilej, i-a oferit lui Oned[illegible]rii unor emisiuni TV la noi. Onedin a primit antena și a declarat că în[illegible]dy, aflat de față, i-a anunțat că Falconetti, deși vroia să nu piardă momentul perfe[illegible]i contractului, a întîrziat vrînd să-și cumpere cele necesare pentru proxima în[illegible] cu Adrian Păunescu.

De sărbători, un schimb amical de opinii între Eugen Barbu și Marin Sorescu.

Lupta pentru redresarea fotbalului nostru e în toi.

Ei, dragii [illegible] ce comedii ați mai făcut ? (Încearcă să răspundă Ion Barbu, directorul Casei de filme nr. 1 și Eugen Mandric, directorul Casei de filme nr. 3

Grafica Suplimentului
ANTON DRAGOȘ
și
SORIN POSTOLACHE

Notă : **Nu răspundem de adevărul informațiilor inventate în această pagină**

● **Datorită succesului cu care s-a desfășurat în acest an, Colocviul de poezie, organizat de Uniunea scriitorilor, își va ține lucrările în viitor în arena circului. Mare atracție mare. Ținuta obligatorie — armura de seară. Intrarea se face pe baza fondului principal de cuvinte tari.**

● **S-au decernat premiile Uniunii compozitorilor pentru muzica ușoară : George Grigoriu, Romeo Iorgulescu, Mihai Dumbravă. Se împlinește o veșnicie de cînd George Grigoriu la acest premiu. Pentru a-i scuti de emoții pe laureați și pentru ca să nu se mai irosească timp cu întrunirea juriilor și dezbateri care să-i decerneze premiul lui George Grigoriu s-a luat măsura ca el să-i fie acordat pe viață. Felicitări pentru fiecare din anii viitori.**

● **Un juriu harnic și pus pe fapte mari se dovedește cel care a decernat anul acesta premiile Uniunii scriitorilor. Într-un consens unanim de toată lauda, membrii juriului au jurat să și citească în anii următori volumele premiate, sărind numai peste cele cîteva pagini pe care le-au citit pînă azi.**

● **Pentru anul viitor au fost vîndute toate biletele la spectacolele Operei române.**

Ultima oră

Ultima secundă a anului

Invenții inventate

Vacile profesorului Knockobach

Noaptea trecută [illegible] ora h. tocmai mă băgasem în p[illegible]n un film polițist, pe care mi-l proi[illegible], cînd aud niș[illegible] Mă uit cu [illegible] credeți că-mi [illegible], prietenul meu, unul dintre cei mai mari apicultori din lume. Tocmai forța ușa. Ce să fie oare, mă întreb ? Pînă una-alta, deschid : ce faci, omule, la ora asta, aici ? Voiam să te vizitez, zice. Și nu puteai să suni ? Soneria e stricată. De ce n-ai bătut ? Nu puteam, zice, sculam vecinii (am o ușă pe care, dac-o bați, țipă). Intră și mărturisește : ce te-a adus, în toiul nopții, la mine ? O nenorocire, zice el, trîntindu-se la pămînt (fotoliu de culoarea humei). Care ? Lucrez de mai mulți ani la o experiență formidabilă pe care am scăpat-o din mînă. A degenerat ? Da. Povestește. Nu, zice, mai bine vino cu mine și te [illegible]ge : poate-ți vine o idee la fața [illegible] să salvăm ce se mai poate salva. Am și făcut : mă îmbrac, duc cățelul electronic în coteț (să nu facă mizerie pe covor) și plecăm pe patinele noastre pe rotile cu reacție, laboratorul lui fiind destul de aproape, la vreo 40 de km. Pe drum mai apucă să-mi spună : de mai mulți ani mă preocupă cercetările interdisciplinare. Cînd ne apropiem de laborator, numai ce aud niște bizîituri îngrozitoare, ca niște muget. Ce să fie ? Bizîit ca de albine ? Da și nu chiar. Profesorul Knockobach tăcea chitic și patina. Intrăm în biroul lui de unde-l văd că ia un bici mare. Ce faci, zic ? Ai să vezi, avem nevoie. De bici la albine ? Da, zice cu glas tremurat. Încep să tremur și eu, dar nu arat.

Ieșim pe culoarul care duce spre stupii lui vestiți. Cînd ajungem : spectacol care mă îngheață. Stupii sînt niște grajduri și din ele ieșeau albine cît niște vaci. Ce-s astea ? Albine care dau lapte. Experiența mea : am micșorat cît am putut vacile, le-am încrucișat cu albinele, dar uite că ceva n-a fost bine calculat, de la un punct. Albinele astea sînt cornute, dau lapte, dar au crescut îngrozitor : și pe lîngă că dau cu copita, uite ce cozi au. Nu-ți mai spun cum înțeapă. Mortal. Din țeapa uneia care a murit mi-am făcut un lățagan. Dar măcar lapte dau ? Productivitatea mi-a ieșit : o albină-vacă dă și lapte și miere, ca-n rai. Cam 10 000 l lapte, 1 000 l miere pe cap de vacă, pardon, de albină furajată. Nu-ți mai spun că-și smîntînesc singure laptele și tot singure fac frișcă, că le-am încrucișat și cu un robot de bucătărie. Cred că acolo am greșit. Brînză nu fac ? Mare brînză, nu, zise el lovind cu biciul o vacă-albină care tocmai zbura pe deasupra noastră.

Să ne gîndim la o soluție, i-am spus, și m-am întors în birou unde am făcut pe loc un brainstorming după care am băgat totul pe calculator. Între timp albinelevacă bîziiau de groază, pentru că profesorul le redusese rația de furaje, sperînd că vor slăbi. Din calculator a ieșit o coală albă de hîrtie, cu antet, dar în clipa aceea, amintindu-mi de furaje, am exclamat Evrika ! Ce ai ?, m-a întrebat el. Nimic, am zis, mi-a trecut o idee prin cap. S-o văd și eu. Știi prin apropiere vreo livadă cu trifoi ?, l-am întrebat. Nu, mi-a răspuns, dar facem rost. Și îndată a făcut o comandă urgentă la Gospodina. În cinci minute, băieții s-au prezentat cu un covor sintetic de trifoi pe care l-au întins chiar în stradă. Am luat și eu un bici și împreună cu profesorul Knockobach am mînat animalele spre trifoi. Înfometate, bietele de ele au mîncat pînă s-au umflat și au plesnit. Plesnind, am descoperit cauza creșterii lor exagerate : robotul de bucătărie cu care profesorul le încrucișase în final, ca orice robot, îi dădea înainte. Inventiv, prietenul meu a înlocuit robotul de bucătărie cu un uscător de păr, prevăzut cu un minicalculator : fără să accelereze creșterea, el smîntînea și făcea frișcă.

Despărțindu-ne, el mi-a oferit drept mulțumire o găleată cu lapte și miere pe care am dus-o acasă. O păstrez și astăzi, în congelator, ca amintire a acestei nopți nemaipomenite. De gustat laptele nu l-am gustat însă, pentru că s-a brînzit.

Strict autentic !

Mica publicitate

● „CONCORDIA-ALBINA — ASOCIAȚIE DE ÎNMORMÎNTARI ȘI AJUTOR RECIPROC DROBETA. TR. SEVERIN, STR. SEMENIC NR. 44, PRIMEȘTE ÎNSCRIERI DE MEMBRI, ASIGURÎNDU-LE SERVICII DE ÎNMORMÎNTARE ÎN CELE MAI BUNE CONDIȚII. TAXELE DE ÎNSCRIERE SÎNT AVANTAJOASE. FACE ÎNSCRIERI DE PERSOANE PARTICULARE CÎT ȘI ÎNCADRATE SAU PENSIONARI. DECI ÎNSCRIERILE SÎNT FĂRĂ RESTRICȚII.

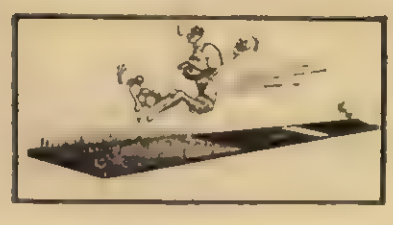

Pe-o gură de rai:

SÎNGEORZ-BĂI

Impactul cu acest colț mirific de lume devine fascinant și chiar mai presus de închipuire. Impresia mea coincide de-altfel cu a tuturor celor ce păsesu prima oară în această așezare submontană din salba perlelor înșirate pe Valea Someșului, amplasată geografic la jumătatea distanței între Bistrița și Năsăud, cel dintîi, orașul de reședință, cel de-al doilea, de tradiție a acestor meleaguri, nume ce, îngemănate, definesc tărîmul nord-vestului transilvănean. De aici drumurile se despart în stea către povîrnișuri și poiene, către masivele forestiere ale Rodnei și mai departe ale Dornelor, regiune de veche confluență și obîrșie românească, legendara cale de pornire a descălecării Moldovei. Însuși gîndul către acest început de ev atribuie locului un farmec deosebit atestînd existența unui neam statornic nedespărțit de munții din jur și nici de alte hotărnicieri nefirești, comunitatea lui rămînînd intactă și exemplară de-a lungul mileniilor.

Este știut astăzi ce putere de influență a avut asupra inteligenței din partea locului și din restul Transilvaniei spiritul Junimii de la Iași, flacără prezentă și printre intelectualii aflați la studii în Viena. Ion Rusu Sărățeanu, directorul arhivelor someșene, ne-a demonstrat într-un articol de mare erudiție și convingere acest adevăr. Cărturarii pomeniți mai sus odată întorși din capitala habsburgică, instalîndu-se ca profesori la liceul grănicieresc, își continuau opera de luminare patriotică a elevilor. Această ardentă patimă nu s-a stins niciînd, iar înfăptuirea ei a însemnat o biruință, iar influența sufletești s-au revărsat cu prisosință printre oamenii Văii Someșului. Aceste locuri mustesc de legende, de basme, mituri, de o veche artă populară, de datini strălucinate de geniu, oamenii păstrează cu o dîrză încăpățînare portul și muzica lor ancestrală în așa măsură încît atunci cînd poposești în oricare din localitățile bistrițene te tulbură atmosfera, gîndirea, vestimentația, rămase în tiparele ei primordiale. Te încîntă ca și cînd ai urmări pe viu o veche piesă cu personaje autohtone într-un decor de istorie nouă, readuse din timp și tălmăcite în graiul zilelor tale. Aceste imagini nu se desprind de tine, te urmăresc în piețe, în tîrguri, pe ulițele satelor, deoarece cărările de sus, cătunele de munte în afara șoselelor largi și asfaltate, tot prin căluți și căruțe se leagă între ele, pe cînd cirezile de vite și turmele de oi se strămută din loc în loc după același ceremonial sanctificat de bătrîne deprinderi. Îndeletnicirile economice la o parte din populație și-au menținut într-un fel profilul dar s-au turnat în matrițele evoluate ale timpurilor noastre și contopirea dintre vechi și nou s-a realizat perfect. Nu există curte gospodărească să nu auzi dinspre grajduri freamătul vitelor sau oilor, nechezatul cailor, să nu zărești pe prispă un bătrîn colilîu la cap, care neputînd să mai urce pieptiș munțele răzuie o nuia ca să împletească coșuri, deci să fie și el util celorlalți. În condițiile climaterice de aci, în contact direct cu nestatornicia naturii, oamenii depind de capriciile ei și de aceea par aspri, nu-și dau sufletul în vileag ușor și sînt reticenți în discuții. S-au obișnuit cu lungile tăceri la care-i obligă munca. Cînd este de cosit otavă pe o coastă de deal timp de o zi-lumină, cînd cămașa de in țesută în casă o udă sudoarea ce curge întruna, ori două ploi repezi căzute pînă seara, zvîntîndu-se pe trup, omului nu-i arde de vorbă, se uită în jur, măsoară cu privirea, ascultă pîslnetul vîntului și ecoul văilor prin orga copacilor din apropiere sau depărtare și fîșîitul coasei care culcă ritmic iarba înaltă. Și oricît ar trudi tot mai vede că are de muncit încă. Asemenea oameni populează meleagurile unde am poposit la începutul acestei toamne și am cunoscut ceva mai îndeaproape pe locuitorii.

Gîvanul albit de șosele și de scînteierea căilor ferate primește pulberea verzuie a cetinilor în timp ce orașul se învăluie într-o aburire de vis, se însingurează în peisaj, i se accentuează prezența, reliefîndu-i-se zidurile, străzile, piețele, imensul parc încărcat cu brazi și animat de citva timp cu veverițe jucăușe. Două mari hoteluri îi mărginesc suprafața. Singeorzul-Băi cu vatra veche și nouă se situează la confluența a două șosele și prin clădirile de altădată, ca și prin cele noi ivite în perimetrul său, ambiționează să se afirme nu numai ca stațiune balneoclimatică tot mai mult căutată de turiști ci și ca un oraș de eficiență economică certă. Aci s-au turnat de mult fundațiile unei fabrici de tricotaje și clădirea se apropie de cota finală, în incinta ei vor găsi loc de muncă sute de femei.

M-am aflat în această toamnă cînd umedă, cînd fierbinte în biroul primarului Gheorghe Șanta, figură respectată de concetățenii săi, care mi-a mărturisit cu vădită bucurie că Singeorzului-Băi îi surîde viitorul și mi-a demonstrat pe macheta ansamblului urbanistic, aflat în holul consiliului popular, saltul calitativ ce se va efectua în cîțiva ani numai. Extinderea centrului balnear, extinderea complexelor comerciale, a bazelor de tratament și sportive, a cvartalelor de locuințe va face din acest colț o stațiune modernă cu amplă deschidere către turismul european. Într-adevăr, factorii de concepție ai județului i-au asigurat perspective nebănuite Singeorzului-Băi. Acum frînele se găsesc în mîinile președintelui consiliului popular și ale oamenilor care-l sprijinîă și cărora nu le lipsesc nici energia, nici pasiunea de a transpune pe viu hotărîrile adoptate.

Primarul comunist Gheorghe Șanta aparține generației de activiști maturi, care abia a trecut pragul vîrstei de 40 de ani, un bărbat brunet cu ochii vii. Om de munte crescut sub auspiciile unei meserii grele, urcînd treptele afirmării de la simplu elev al școlii de pădurari, apoi al unui liceu de specialitate, pînă la cea de absolvent al Academiei „Ștefan Gheorghiu". Dotat de natură cu o minte scăpărătoare, Șanta a agonisit în ființa lui experiența unei vieți nu lipsite de greutăți, ceea ce-l face stăpîn pe sine și pe problemele cărora zilnic e obligat să le facă față, să le găsească soluții, deoarece este un conducător ridicat din ucenicii muntelui, și el sînt obișnuiți să dea piept cu neajunsurile și să le doboare. Aci și-a legat existența de exploatările forestiere încă de pe vremea cînd avea 16 ani, își lua securea în spinare și pornea pe cărări să doboare uriași de cetină, și culmea tot aici l-a adus viața din nou. Mi-a povestit cu lux de amănunte cum își căra pe umeri toată averea într-o traistă alături de unelte și cum acolo sus în viforniță sau în ploaie își îndeplinea în cadrul echipei îndatoririle. Se adăpostea în colibe improvizate din crengi și frunze, își aprindea focul la picioare în timp ce pe umeri îi cădea zăpada. Într-o asemenea înfruntare cu elementele naturii s-a ofelit Gheorghe Șanta, însușindu-și alături de bătrînii pădurari una din meseriile cele mai anevoioase ale pămîntului.

Dealtfel se și mîndrește afirmînd că majoritatea primarilor Văii Someșului au fost la origine lucrători forestieri. „Au muncit mai întîi în parchete și exploatări, în fabrici de cherestea apoi în școli, unii au atins chiar gradul de ingineri silvici, ceea ce i-a făcut să crească în ochii concetățenilor, care în virtutea drepturilor constituționale i-au ales în fruntea treburilor, fiindcă-i socotesc cei mai buni dintre ei, iar dacă s-au detașat a fost meritul lor dobîndit prin rîvnă și ambiție.

Gheorghe Șanta mărturisește că uneori răspunderea acestui oraș îi trezește aceeași senzație — metaforic vorbind — ca în tinerețe, demult, cînd troienele de zăpadă trebuiau străpunse spre a destunda căile de transport blocate de avalanșă, „și atunci ca și acum mă însoțesc cu bărbații bravi ai acestor meleaguri, în frunte cu comuniștii, să împrezim împreună făgașurile, să restabilim bunul mers spre țintă". Cînd treburile obștii o cer e nevoie să-i cheme la el să le înfățișeze „baiul". Ei sar numaidecît în ajutorul consiliului popular, urmesc din loc acțiunile potrivite, cine știe din ce cauză, pun umărul lor zdravăn cu nădejde : la urma urmelor fiind vorba de soarta unei familii mari, unite și solidare și la bine și la greu, familia singeorzenilor.

Bucurîndu-se de multă popularitate, primarul Șanta se pomenește uneori cu cîte un om de la munte cu cojoc pe umeri și căciulă în mînă, așteptîndu-l răbdător în anticamera „biroului" de la „sfat" și nu se mișcă pînă nu-l are în față pe cel căutat, să stea puțin de vorbă. Nu-i cere nimic, nu-i revendică nimic, vrea doar să-l vadă cum mai arată și să-i ceară vreo povață, legată de pildă „de fătuța cea mică, o știți dumneavoastră, care are ochii maică-si, pistruii bunică-si și părul meu creț. Ce ziceți, s-o dau la școala sanitară de doi ani, c-o terminat liceul, sau să i fac nuntă că mi-au venit petitorii și nu mă mai ascultă ?!" „Atît ?!"

Ce-ai fost să-i dai, cum să te descurci ca prim și ca om și ca fost coleg de „fiu-rezăș" cu omul de cremene venit la tine ca la un diagnostician, ca la un oracol ? Ce-i spui ? Să văd pe oricare în locul meu ce răspuns i-ar da ? Că el, prietenul, cea ce-i spui, exact sfatul acela îl urmează cu toată încrederea. De-i spui nuntă, nuntă face, de-i spui școală, gospetitorii. Și atunci ! Te ghidezi după bunul simț, cel mai sigur îndrumător. S-o facă pe una și pe alta și să ajungă la înțelegere cu ginerele sau cu părinții ginerelui. Nici flacăra iubirii nu o poți înăbuși nici dorința de a-și depăși condiția, care este în firea oricărui om. E nevoie în stațiune de cadre medii sanitare, de fete tinere, crescute bine, sau de femei la casele lor, cu rost.

Singurul orășel care excelează prin aer curat și apă adevărat miraculoasă, despre ele s-au scris și se vor scrie legende și istorii concrete. Dacă iei seama la prospectele și recomandările, pliantele și ghidurile tipărite în fel de fel de broșuri ai senzația că ai găsit leacul tuturor relelor și că întîmplarea te-a adus exact acolo unde te poți reconforta și tămădui ca un personaj dintr-un vechi basm românesc.

Intră în dialog cu doctorul Șandor, jovialul șef al clinicii balneare, sau cu doctorul Vasile Szechely și veți avea desfășurată înaintea ochilor o argumentație științifică și patetică în același timp, prin care se demonstrează că apele Singeorzului concurează cu bune șanse izvoarele de la Vichy sau de la Karlovy-Vary. Te convingi că viitorul aparține acestei localități din punctul căreia țîșnesc zilnic tone de apă minerală în concentrații diferite, carbogazoase, acidulate, feruginoase, bune să amelioreze, să obloșească și să vindece boli digestive vechi, boli nervoase și multe altele. Sticlele, îmbuteliate într-o fabrică veche, cu ameliorări de circumstanță prevăd să fie îmbunătățite substanțial în viitor. Se încarcă zilnic în camioane și trec prin rampele gării, prin vagoanele C.F.R. își se duc spre colț patru zări ale țării încărcate cu vestitul lichid purtînd renumita „Hebe".

EUGEN TEODORU

Tîrgul cel mare din Năsăud

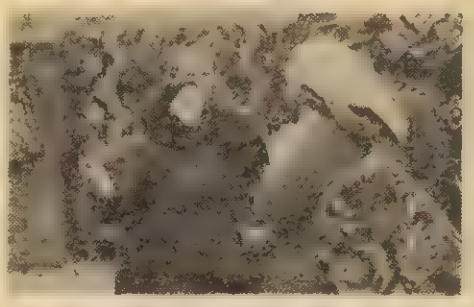

Cine umblă prin nord și nu trăiește cîteva zi de tîrg, irosește un mare prilej de bucurie și adevăr. Zilele de tîrg au un calendar vechi de cînd lumea și pămîntul, țăranul le simte și le așteaptă dintotdeauna la fel, obișnuit cu orele și lucrurile orașului începi să crezi că țara se termină cu ele, și uite că nimerești într-un zori de decembrie la Năsăud și afli mai bine mirosul țării și înțelegi mai bine din ce-i vin puterea și hărnicia. Oamenii vin la tîrg să vîndă și să cumpere dar mai ales să se întîlnească și să se lege prin niște interese, priviri, cuvinte, griji, legăminte, plăceri, învățăminte și bunătăți de tot felul ieșite din hărnicia minții, a mîinii și a gospodăriei lor. Ca să aveți o măsură de cum se întîmplă toate astea, trebuie să știți că în dimineața tîrgului din lunea dintîi a fiecărei luni populația Năsăudului se dublează iar primăria lucrează zdravăn apoi două, trei zile să mături străzile și să umple magaziile comerțului de rînd. Se intră în oraș din toate părțile, pe jos și cu căruța, cu autobuzele și mașini de tot soiul, cu oi, cu porci, cu vite și păsăret, cei mai mulți vin să dea cu traista și să se întoarcă acasă cu traista îndesată, mulți vin numai cu venitul și ca să umple locul. Ce-l minunat aici e că nu vezi față de negustor și privire vicleană. Prețul mărfii se stabilește mai mult după tradiție, iar de pricopsit, abia de se pricopsesc cîțiva. Poate negustorașii care taie pentru șapte lei o pereche de opinci din anvelope uzate de tractor și camion, poate ei cu sutele de perechi de opinci în maldăre și grămezi, înfruptîndu-se din schimbarea vremii și a obiceiurilor, poate cei cîțiva angrosiști care adună de prin țară marfa de la solduri ca s-o revîndă țăranului cumsecade cu preț întreg, poate unul sau altul care pică pe-o ocazie, dar altfel tîrgul e curat. Un porc de trei sute de kilograme — și dintr-aceștia sînt destui — trece de la un stăpîn la altul după tocmeli la care participă cine se nimerește. Pune deci românul ochii pe grăsun, întreabă o dată, pleacă, se întoarce, mai discută de preț și de orețuri, mai vorbește de anul trecut și de anul ce o s vină, află cine și cum se mai înteresează de dumneatul, porcul, intră la o ambiț , unul mai lasă, altul mai dă, sînt bărba cunoscuți la ei în sat și au motive să se unoască, să poată zice cu mîndrie „l-am uat de la cutare" și „l-am vîndut lui cu re", un porc la care ai îngrășat un an sau doi nu se vinde numai pentru bani, dă și pentru față, și pentru blana de șu că de trei metri, care se afumă în podul asei o lună, din care blană taie felii u on de zile și-ai oaspeți și hra trebuie să vină din plăcere, fiindcă nu e indiferent ce slană mănînci și cum a dobîndit-o, dacă n-ai crescut-o în ograd proprie.

Și a se adună la Năsăud oameni buni de pe valea Someșului Mare, a Sălăuței, dintre colurile Suplacului și dinspre Munții Rod ei, din sate mici și mari, de aproape și departe, mulțime peste mulțime de fen cu lucrul războiului lor, cu țesătură d îmbrăcăminte femelască și stofă bătută și groasă pentru a bărbotului, fiecare c un nume și cu un fel, fiindcă e o mare v rietate de priceperi și modele, atît de ma că poți, după ce și cum poartă, să știi le pe unde vine omul și ce fel de marfă duce. Mă nimerisem prin noiembrie i tîrgul de luni de la Dragomirești, o comu că din Maramureș, vecină și cu o anume ivalitate la tîrguri cu Bogdan Vodă, simțea cum mă îmbogățesc privind și trăind întîmplarea cea bogată a tîrgului și auz m cum zicea cîte unul : ei, să mergi n atale la Năsăud să vezi ce e acolo tîrgul l Abi învățasem de-acum ce se poartă prin Maramureș, ce e aia gubă și gotie și ce-l adia, cum sînt zgarda scumoă, zgărda l și tisăul, cum se face un cojoc din tre ciel în patru săptămîni, ce-i meseria d cujnerită și cîte cujnerițe adevărate sti să facă niște cojoace adevărate, nu din ele cu ținte din tablă de conserve, ci umoase, cu oglinjoare și pielepiele, r plastic, parcă începeam să deosebesc ornamentul cămășii femeii copciuța i reagă de fumate copciuță, în fine, gi deam că avînd un început, orice sfîrșit, numai că tîrgul d Năsăud te liniștește și-ți arată nesfîrșit l totul îți este familiar și totul necunoscu simți că și portul, și privirea, și chipul i care ți se adresează omul sînt din vechime de la ai tăi, în cărți citești despre ist ie și durată, aici ești chiar în istorie și durată e totul.

O. TUDOR

Fotografii de ELENA GHERA

Drumurile unei jucării sînt nenumărate: trec și pe la aprovizionare și prin fața a numeroase comisii

Jucăriile sînt o treabă serioasă. Este concluzia la care au ajuns, extenuați, oameni mari. S-au întrunit, au dezbătut, și-au adus aminte, în limita posibilităților, de copilărie, au apelat la studiile unor institute de cercetare pentru ca jucăriile să fie mai frumoase, mai instructive, mai moderne, mai pentru copiii „anului 2000", ca să exagerăm puțin, mă rog, să ajungă la jucăriile interesante care să facă deliciul celor mici. E un punct de plecare în ceea ce privește abordarea acestui univers. Vorbeam de studii. Statisticile recente ne relevă că astăzi, la noi, sînt aproximativ 6 milioane de copii, fixîndu-se ca limită vîrsta de 16 ani. Acest lucru presupune cam cîteva milioane de „asta îmi place" — „aia e urîtă", argumente serioase, mai serioase chiar decît ne închipuim și de care trebuie să țină seama orice studiu care se respectă. La astfel de concluzii, se pare, au ajuns și cercetători ai Institutului de economie a comerțului interior și a turismului care, sondînd gospodăriile, stînd de vorbă cu copiii și cu părinții, și ținînd seama de dinamica numărului micilor cetățeni și de multe alte lucruri privind dezvoltarea societății, a bunăstării oamenilor, au prognozat că, de pildă, în 1980 cererea de jucării va fi mult mai mare, că acestea vor trebui să fie mai frumoase, mai educative, mai pe gustul copiilor, mai...

*

Ne aflăm la Întreprinderea „Metaloglobus" din Capitală, care are cea mai mare secție de fabricat jucării din țară, și unde lucrează peste cinci sute de oameni. Să luăm jucăria de la zero, cum spuneam, de la idee, să vedem cum gîndesc creatorii bucuriile copiilor lor, ale copiilor noștri. Din capul locului, inginerul Ștefan Tiștere, om cu doi copii, două fetițe, una de 13 și cealaltă de șase ani, șeful secției de jucării, ne spune cîteva adevăruri de „producție": „Un creator care n-are o practică suficientă în producție nu ne este de folos. Școlile, oricîte ar fi, școlile prin care a trecut respectivul creator, nu ajung dacă acesta merge cu fantezia atît de departe încît îmi depășește posibilitățile mele practice de realizare." Bun. Despre posibilitățile amintite vom mai vorbi. Deocamdată...

CREATORII

Radu Duma este designer, are 30 de ani și este cotat ca unul dintre cei mai talentați creatori ai noului val.

— Ce vi se pare esențial la o jucărie ?

— Depinde. Importante sînt multe. Eu aș zice totuși că primordială este culoarea. Cîteodată, în faza de proiectare și concepție se pierde din vedere problema culorii. Apoi, forma. Nu dau lecții și nu contest experiența unora. Dar pentru ceea ce afirm am argumente științifice. Pentru vîrstele mai mici jucăria trebuie să fie cît mai stilizată. Crescînd în vîrstă copiii au nevoie de jucării la care apar detaliile, iar mai tîrziu, ea devine mai complexă, îmbinînd amuzamentul cu latura educativă.

— Să nu uităm, între altfel rigori științifice, că o jucărie trebuie să producă plăcere, bucurie.

— Firește, sînt lucruri care țin de fantezia, de talentul creatorului. Dar era o vreme cînd, în creație, se mergea la bunul simț, cum credea unul sau altul, cum moștenise, cum se pricepea.

— Cum arată o jucărie urîtă ?

— Are culori monotone, lipsită de putere de exprimare, inexpresivă.

— Spuneți-mi și ce jucărie ați cumpăra cu multă plăcere.

— Tractorul „Titan". Pentru forma lui atrăgătoare, pentru funcționalitatea captivantă.

— Se vorbește în întreprindere de ultima dumneavoastră jucărie, „Jocul de pilotaj"...

— Este vorba de un elicopter care se învîrte în jurul unui ax, putînd fi teleghidat astfel încît să aterizeze la punct fix. Depinde de îndeminarea copilului ca această aterizare să fie exactă și, în felul acesta, se poate organiza un mic concurs, prin acumularea de puncte la un număr de încercări. Jocul este pentru vîrstele cuprinse între opt și paisprezece ani, dar practic poate fi interesant și, vorba ceea, pentru bunici.

*

Epoca păpușilor din cîrpă și a mașinilor din lemn cu sfoară respectivă a trecut. Mai grațios au apărut textilele. Plasticul și telecomenzi savante. Copiii sînt alții. Pricep mai multe, mai multe decît bănuim, timp să avem, să-i înțelegem. Și, totuși, păpușa rămîne. Dintr-o nevoie de echilibru. Dintr-o nevoie, continuă nevoie, de gingășie, candoare, grație. Pentru că nu poți obliga o fetiță, din fragedă pruncie, să minuiască un vehicul selenar, deși în cîțiva ani...

— Așadar, tovarășă Ana Drăghici, păpușile vor exista și după anul 2000.

— Firește. Și cățeluții, și pisoii, și elefanții, și tigrii și așa mai departe. Este universul celor mici. Calitatea lor este alta. Jucăriile sînt mai expresive, mai atractive, materialele din care se confecționează sînt mai fine, mai aproape de adevăr. Și, mai ales, mai moderne, pentru că există o linie modernă și la jucării.

— Aflasem că sînteți creatoare de peste douăzeci de ani. Cum testați gusturile copiilor ?

— Prin creșe, grădinițe. De asemenea, în întreprindere vin foarte des copii din școli, grădinițe și creșe și, vă spun sincer, este cea mai mare mulțumire pentru noi cînd vedem că le plac. Se reped la ele, ies mici certuri. Unele le plac, altele nu. E un semn. Stăm de vorbă cu ei, ne sfătuim cum s-ar spune, și cîștigăm cu toții. Apoi, mergem cu modelele noastre la contractări, unde se fac și expoziții deschise.

— Spuneți-mi, la contractări chiar toți cei care participă au simț estetic, se pricep la jucării ?

— Nu chiar toți. Mai sînt merceologi care refuză modele testate de noi în fața celor mici, care știm sigur că prind. Răspunsul îndeobște este acesta : „las' că știu eu ce se cumpără, nu mă învățați voi pe mine, că de 30 de ani fac meseria asta !"

— Și uite așa, de 30 de ani își fac meseria fără pricepere, fiind lipsiți și de gust și de pasiune într-un domeniu în care ai nevoie de amîndouă. Probabil că așa se explică, în parte, faptul că ani la rînd rafturile au avut și jucării la care nu se uita nimeni. Dar să nu exagerăm, și să nu aruncăm totul în spatele unor astfel de merceologi. Altceva, mai spuneți-mi cine face parte din comisiile de avizare a produselor dumneavoastră sau în cele de contractare ?

— Reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, ai comerțului, specialiști de la Muzeul satului, creatori de la fondul plastic etc.

— Copiii nu sînt chemați ?

— Nu. Dar, într-adevăr, ar fi interesantă reacția lor.

— Și, poate, nici n-ar coincide, întotdeauna, părerile lor cu cele ale oamenilor sobri din comisii...

— Și care, așa cum afirmam, resping unele jucării alese chiar de cei mici.

— Sînteți și creatoare specialistă și șefă de secție la producție. Potriviți celor spuse de inginerul Tiștere, împăcați foarte bine creația cu fabricația. De ce anume țineți seama cînd gîndiți un model ?

— De materialele existente, de cele cu care pot lucra serie mare. Dar, este adevărat că întreprinderile producătoare de materie primă, secțiile lor de creație, ar putea să țină mai mult seama și de cei care fac jucării.

PRODUCȚIA

Sînt însoțit de inginerul Ștefan Tiștere. În secțiile de montaj se lucrează cu spor. Mesele sînt pline de mașinuțe de cusut tip „Ileana" și „Oana", „Moș Gerilă în aerosanie", tractoraș, exploratoare selenare, iepuri, „Fiat-128" liliput, broaște care țopăie mecanic și altele. Dar predomină batracienii. Aș zice că este un soi de inflație. Misterul mi se limpezește : au venit arcuri. Niște arcuri mici care saltă broasca.

— Tovarășe inginer, cum vor fi jucăriile anului 1980, de exemplu ?

— Nu se va produce o revoluție în domeniu, dar în mod sigur calitatea lor va fi mai bună, diversitatea mai mare.

— Aveți și argumente ?

— Nu de mult a fost înființat un centru de cercetare și inginerie tehnologică al centralei în cadrul căruia există și o grupă de creație a jucăriilor. Aici se parcurg toate fazele, de la idee pînă la marea serie : concepție, proiectare, studiu economic, machetă, echipament tehnologic — lucru foarte important — și se preconizează, ca pînă în 1980, și lotul mic să fie făcut tot aici.

— Tovarășa Drăghici ne spunea că uneori contractările sînt defectuoase. Depinde foarte mult frumusețea unei jucării de acest fapt ?

— O să vă dați singur seama cît de mult depinde. Eu nu discut ce face și cum face o comisie de avizare. Dar dacă ea îmi aprobă o jucărie de ce nu mi-o contractează comerțul în cantități normale ? Vă mirați mai devreme că sînt multe broscuțe sau iepurași. Așa e, sînt

— Apropo, cît timp îi trebuie unui produs nou pînă să ajungă la îndemîna copiilor ?

— Cîteodată și doi ani. Foarte multe avizări, comisii peste comisii, teama de la contractări. Dar aș vrea să revin, să mai amintesc o problemă...

— Vă rog.

— Cred că mulți vînzători din comerț nu știu să prezinte o jucărie. Am fost adeseori martor cînd omul nu știa să explice cum se montează sau cum funcționează o jucărie electrică, mecanică etc.

APROVIZIONARE

Drumurile unei jucării, de la gînd la faptă, sînt nenumărate. Și trec și pe la aprovizionare. Ne-o mărturisește cu mîna pe inimă și gîndul la cei doi copii de acasă șeful biroului aprovizionare, economistul Vasile Uță.

— Cum influențează aprovizionarea calitatea unei jucării ? .

— În modul cel mai direct. Cînd cunoaștem din timp necesarul pentru producție, totul e în regulă. Eu, aprovizionarea, am niște norme de consum care, înmulțite cu planul fizic, dau necesarul de materiale.

— Mai concret.

— Pînă acum un an, normele de consum nu prevedeau și culoarea materialului și așa apăreau în magazine urși verzi și rațe bleu-ciel. Anul acesta s-au schimbat normele de consum, deoarece comerțul a impus, firesc, gama coloristică pentru fiecare sortiment.

— Deci nu vin chiar toate necazurile de la comerț ?

— Nu. Și de la creatorii noștri. De pildă, la textile, ar fi bine ca specialiștii noștri de la creație să sondeze mai atent producătorii, să vadă ce țesături se fac, poate le vin și idei noi. E ușor să umbli prin magazine, să găsești pe nu știu unde un cupon uitat de lume și care nu se mai fabrică și pe urmă să-mi ceri să te aprovizionez cu el.

Reiese limpede că adevărul este la mijloc. Lumea de basm a copilăriei trece neapărat și pe la aprovizionare iar, cîteodată, și pe la merceologi care „știu ei ce fac" și o fac așa cum știu de peste un sfert de veac. Mai rămîn sufletul, fantezia și „luciditatea" creatorilor, priceperea celor de la montaj, dar și numeroasele avizări care au darul să lungească drumul noutăților.

MIRCEA RAICIU

Special pentru dumneavoastră: confort redus, tarif de casă mare

Particularul din noi a decedat foarte curînd la auzul prețurilor. Am renunțat și ne vom petrece Anul nou în orașul de reședință, București. Ziariști fiind însă vom încredința constatările noastre tiparului. Să începem cu faptul că oamenii prevăzători sau aceia cu munci mai puțin mobile și-au putut asigura locuri pentru petrecerea sfîrșitului de an la Predeal. Adică loc la vilă sau la hotel, masă pentru revelion la ce restaurant au dorit, posibilități de a închiria sănii, schiuri și alte articole de sezon. Existența unui dispecerat care repartizează locurile în toate hotelurile și vilele este o măsură bună, rațională, de natură să asigure liniște, ordine, disciplină și siguranță. Căci este desigur important să afli la vreme și că nu mai sînt locuri, că ele au fost contractate încă din septembrie. Asta desigur în cel mai rău caz.

Lucrurile pe care le vom prezenta ilustrează o situație-limită, situația unui om care nu a putut să-și rețină locuri din timp și totuși încearcă. Sau situația unui om care nu s-a ocupat de „problemă" sau a aceluia care vrea cu orice preț să-și petreacă 5—6 zile în stațiune. A unui om căruia prețul îi este indiferent. Dar care e omul căruia prețul să-i fie indiferent ? Și care este prețul ? Pe parcursul documentării noastre avem gata culese cuvinte bune despre modul în care oamenii muncii din cadrul O.J.T. Predeal își fac datoria în aceste zile. Vilele sînt curate, încălzite, serviciile sînt în bună ordine. Hotelurile se bucură de aceleași bune aprecieri. Cum spuneam, locuri la modul oficial nu mai sînt. Dar altfel ?

Rugat insistent de către o cunoștință de a noastră, Oaie Romică consimte să închirieze două camere, fiecare cu cîte 150 de lei pe noapte. Am vrea să reținem că tovarășul Oaie era prevenit că „beneficiarul" lucrează la „Flacăra" deci prevenit fiind nu s-ar putea spune că a exagerat cu suma. Cele două camere sînt de fapt una singură și nu oferă nici pe departe condițiile de la hotel. În 6 zile, Oaie Romică ar urma să încaseze 1 800 lei. Lacom și arogant, omul despre care scriem are aerul că no-a făcut un mare bine și ne întrebăm ce-o fi oare în capul său cu atît mai mult cu cît de mulțimea orașului îl despart 100 de metri ? Spunem asta deoarece fapta sa se numește speculă, faptă prevăzută și pedepsită de lege. Dar Oaie Romică nu este singur. Mai alături, un cetățean pe nume Jipan, domiciliat pe strada Căprioarei, se arată dispus să închirieze un fel de magazie de lemne cu 120 de lei pe noapte. Nu acceptă „chiriași" decît de la 8 zile în sus și din modul de a se purta cu tine înțelegi foarte clar că nu este omul potrivit pentru a-i cere gratis un pahar cu apă. Pe aceeași stradă, la numărul 18, în condiții ce mai au mult pînă a putea primi vizitatori, ni se arată două camere cu cîte 135 de lei pe noapte. Ni se dezvoltă chiar o teorie amețitoare de către stăpîna casei : „Domnule, nu este frumos să iei pielea de pe om. Mă pun și eu în situația voastră. Aș căuta și eu cameră. Mi-ar plăcea să-mi ia cineva 150 de lei pe noapte ? Nepotul meu mi-a spus să închiriez numai cu 150 de lei, dar eu așa m-am gîndit : dau cu 135 de lei să nu se supere nimeni și să nu fac păcate". Practic, strada este închiriată sau poate fi închiriată de la suta de lei în sus camera. Exemple mai avem, familia Codleanu de pe strada Al. I. Cuza nr. 36, dar nu asta contează.

Oare acestor oameni și altora ca ei nu le este rușine ? De unde și pînă unde își îngăduie ei să practice o asemenea mentalitate de proprietari lacomi și rapace ? Trăiesc într-un stat socialist, beneficiază, atunci cînd își fac casele, de teren cu preț extrem de convenabil, de materiale cu preț de stat, de multe alte înlesniri. Trăiesc într-un oraș în care problema spațiului locativ nu este de deplin rezolvată. O să dăm un singur exemplu. Crăciun Veronica este lucrătoare necalificată la Patiseria Predeal. Are retribuție sub 2 000 lei și atunci cînd este de serviciu lucrează din greu. Coace, alături de o colegă, 600 de pizza pe zi, pateuri, plăcintă cu brînză și alte lucruri asemănătoare. Muncă grea, vrem să spunem. Stă împreună cu soțul ei, tractorist la Ocolul Silvic Timiș, și cu fiul lor de nici 2 ani, într-o cameră și nici măcar în Predeal, ci în Timișul de Jos. Ce ne spune ? Că are răbdare, că va aștepta, că înțelege că este greu, că vrea întîi să se califice și apoi, consideră ea, are dreptul moral să ceară casă. Iată cum gîndește un adevărat om al muncii și noblețea acestor gînduri este cu atît mai mare cu cît ni le-a împărtășit printre altele, fără gîndul că am putea-o ajuta în vreun fel. Și șeful acestei unități, modernă și bine pusă la punct, Ilie Grama se arăta surprins de prețuri și nu-l putem suspecta de naivitate. Unitatea pe care o conduce Ilie Grama are plan anual peste 2 milioane lei. 9 femei realizează acest plan în condiții deloc ușoare. Uneori, din vini ce nu le aparțin, unitatea nu-și face planul și retribuția li se diminuează. Iau adică într-o lună cît ar vrea să cîștige Oaie Romică în 6 zile fără să ridice, să care, să stea în frig sau, dimpotrivă, în căldură mare. Oare cîte organisme, organe, redacții ar deranja Oaie și alții ca ei dacă i s-ar lua o cameră pentru ca temporar să locuiască mai aproape de locul ei de muncă Tenciu Maria sau Popescu Paraschiva, două din bunele lucrătoare ale patiseriei din localitate ? Și apoi, pe cine speculează acești lacomi hotelieri particulari din Predeal ? Oare nu cumva chiar pe oamenii care produc cele necesare pentru ca ei, speculanții, să-și construiască locuințe, să aibă tot confortul ? Firesc, propunem ca aceste cazuri să fie prelucrate chiar în orașul în care continuă să-și facă de cap. Să se spună lucrurilor pe nume, să li se spună adică faptul că pînă la cuvinte cu mari semnificații ca „etică", „echitate", există altele cum ar fi „rușine", „obraz".

CORNEL CATANĂ
EUGEN SECELEANU

E nevoie de o oră exactă a prețurilor în ceasornicării

Să zicem că avem de reparat un ceasornic. Lepădăm deci orice idee preconcepută, orice prejudecată, și ne adresăm, pe strada Pitaru Cristache, meșterului Ștefan Constantinescu, un meșter bătrîn, pricepui, credem noi, dar care, după ce aruncă o privire asupra obiectului, mă sfătuiește să-mi cumpăr altul.

— Totuși, reparația cît m-ar costa ?, întreb eu, știind că lucrurile nu stau tocmai cum zice meșterul.

— 60 de lei !, zice dintr-un foc ; piesele sînt scumpe, motivează dînsul, le cumpărăm și noi la „negru", zice, la „albastru", mai adaugă, dar dacă dați 20 de lei, lume e gata.

Mi se pare mult — ceasul nou a costat 105 lei —, chiar prea mult, îmi cer scuze pentru deranj și îmi retrag oferta. Meșterul, și el amabil, mă îndeamnă să mai încerc. Îi ascult sfatul și încerc la un alt atelier, pe strada Mendeleev nr. 15. Meșterul Melic Marcu, un bărbat blondcărunt, examinează ceasul tot din ochi și zice : „55 lei !"

— Scump, zic și eu.

— Da, dar mulțe îl aveți.

— Am să mai încerc în altă parte, spun, și mă retrag.

Jocul acesta al prețurilor îmi stîrnește curiozitatea, intru la posesorul autorizației nr. 580/1971, din strada Șepcari nr. 10, dar meșterul D. Dumitrescu doar ce îmi zărește ceasul că mă și expediază în strada 30 Decembrie nr. 20 : „Nu reparăm așa ceva", zice, ca și cînd ceasornicul meu ar fi avut scatie. Meșterul este ocupat, se vede, cu reparații mai mărunte, dar mai rentabile.

Traversăm Bulevardul 1848 și deschidem ușa unui alt atelier. Sîntem însoțiți de un tovarăș inginer, specialist, și de Constantin Dobre, om al muncii, fost mecanic de întreținere la „Semănătoarea", acum pensionat. Aici aveam să asistăm la o nouă urcare a prețului : „Reparația vă costă 60 de lei !", zice meșterul I. Mircea, posesorul autorizației nr. 257/1970.

— În ce tarif ați încadrat lucrarea ?, întrebăm noi.

— Am zis așa, din capul meu ; noi sîntem obișnuiți cu încadrările.

Controlăm împreună tariful, pe care autorizatul este obligat să-l respecte, dar nu găsim un astfel de preț de încadrare.

— Unde trebuia să încadreze reparația ?, îl întreb pe inginerul specialist care ne însoțește.

— Operațiunea se numește : „schimbat ax sau fus ceas masă". Costă, 27 lei demontatul axului, montatul la loc, curățatul ceasului, plus 2 lei prețul axului, 4 lei prețul celor două chei lipsă, în total face 33 lei !

Într-adevăr, poate părea de necrezut, dar atît costă reparația ceasornicului cu care am pornit să facem acest test de corectitudine a unor ceasornicari autorizați, precum și a unor ceasornicari de la unități ale Cooperativei „Artă și precizie", despre care vom vorbi mai încolo. Este mult 80 de lei, este mult 60 de lei și este la fel de mult 55 de lei. Cum se ajunge la un asemenea preț ? Prin lipsa unui control, credem, periodic și eficient din partea organelor de resort, prin dorința nemăsurată de cîștig a unor meșteri autorizați, vreo 120, aveam să aflăm, în tot Bucureștiul, și postați în cele mai bune vaduri comerciale.

Ne continuăm raidul prin cîteva unități de ceasornicărie aparținînd Cooperativei „Artă și precizie". Remarcăm de la început că aici, este și normal, dată fiind superioritatea sistemului de organizare și funcționare, aici, spuneam, această „fluctuație" de încadrare a unei operații sau a alteia este mult mai mică, dar încă neuniformă : în timp ce responsabilul Florea Roman, de la unitatea de ceasornicărie „Perla", ne solicita pentru reparație suma de 35 lei, încadrare incorectă, la ceasornicăria de pe strada Amzei — responsabil Ștefan Nicolae — una dintre lucrătoare ne-a fixat costul reparației la peste 38 lei, încadrare și mai incorectă. În prima zi a raidului, la centrul nr. 18, din strada Smirdan nr. 17 — responsabili Grosu Teodor și Ion Bobe — ni se fixase prețul de 34 de lei și „durează o săptămînă". Cel puțin așa ne asigurase lucrătorul Ion Stan, de curînd venit din armată, care ne făcuse și încadrarea lucrării, pentru că unul dintre cei doi responsabili, cel de serviciu, era ocupat într-o anume discuție. A doua zi, revenind cu același ceas, responsabilul Ion Bobe ne dirijează tot pe strada 30 Decembrie. Cu alte cuvinte în prima zi „se poate", iar după o noapte „nu se mai poate". După ce ne dovedim identitatea, sîntem rugați să lăsăm ceasul, „se repară rapid", și la prețul de 31 lei și 25 bani. Nu lăsăm ceasul, ne mai trebuie, și încercăm la unitatea din 30 Decembrie nr. 6. Răspunsul pe care îl primim din partea responsabilei Cîțu Sofica este dezolant : „Nu primim ceasuri de masă !"

— De ce nu primiți ?, întreb eu.

— Nu are cine să le repare. Noi reparăm numai ceasuri în garanție.

Sînt nevoit deci să încerc din nou în altă parte și astfel ajung la unitatea nr. 31, tot de pe strada 30 Decembrie, responsabil Nicolae Ionescu. Încadrarea, dealtfel corectă, ne-o face tot o lucrătoare și nu responsabilul care stă afundat în scaun. Acest aspect al încadrării lucrărilor de către persoana care tocmai se nimerește la tejghea și nu de către responsabil, a cărui obligație este, aveam să o întîlnim în multe unități. ceea ce dovedește că mulți dintre responsabili suferă de o anume comoditate, se rezumă doar la a dirija din scaun activitatea unității, lasă oameni uneori nepregătiți să încadreze lucrările cum cred de cuviință, fapt care generează nemulțumirea clientului și generează lucrări de proastă calitate. În condica de sugestii și reclamații a oamenilor muncii de la această unitate, destul de solicitată, am constatat și astfel de aspecte : comisia de control muncitoresc, formată din Emilia Puianu, Marin Tiparu, Ioucl Gomboș, Constantin Carabulea și Luciani Pricop, a constatat în ziua de 20 noiembrie 1978 că unele bonuri, ca de pildă bonul 04083, în valoare de 205 lei, nu aveau trecute la rubrica reparații ce anume lucrări trebuie executate și ce piese trebuie înlocuite. Un fapt pozitiv, pe care trebuie să-l evidențiem aici, este acela că unii dintre lucrători, din proprie inițiativă și din dorința de a-și întregi cunoștințele, de a deveni buni meseriași au învățat să repare ceasornice electrice și electronice, pendule cu cuc, de care, spun ei, multă lume, adică mulți meseriași fug, rezumîndu-se, cum mai spuneam, la lucrări mai ușoare și mai rentabile. Conducerea Cooperativei „Artă și precizie", spunea responsabilul N. Ionescu, nu a luat încă nici o măsură de pregătire a unor ceasornicari care să repare aceste ceasornice. De aceeași părere sînt și cei doi responsabili de la centrul nr. 18 din strada Șepcari.

Dacă la unele unități se impune încadrarea corectă a lucrărilor, la altele se impune o mai mare preocupare pentru calitatea prestației : la unitatea din 30 Decembrie nr. 6, responsabilă Cîțu Sofica, sîntem opriți de D. Constantin, din strada Popovăț nr. 22 : „Am cumpărat ceasul ăsta, zice, pe 17 octombrie 1978 și de atunci stă mai mult la cooperativă decît la mine la mînă. L-am dus de trei ori la reparat și tot de atîtea ori a trebuit să-l aduc înapoi. Am ajuns cu el pînă la direcție". Nu este deci singurul caz care ne dovedește că în privința îmbunătățirii calității prestației, conducerea cooperativei trebuie să acționeze mai mult, pentru că, am văzut, treburile nu merg tocmai... ceas. Dar calitatea prestației este strîns legată de calitatea meseriașilor. Și de data aceasta, ca dealtfel și în alte ocazii, unii meseriași mai virstnici se plîng de sistemul defectuos de calificare și specializare a tinerilor ceasornicari. Unii tineri fug de la meserie, deși e o meserie frumoasă, alții, deși termină o școală, nu se prezintă la locul de muncă unde au fost repartizați. E nevoie deci și de o mai mare disciplină, de atragerea acestor tineri. În plus, ne spun cei doi responsabili de la centrul 34, Berceni, Tudor Tanislav și Corneliu Bălăcescu, primul centru unde ni s-a făcut o încadrare corectă a lucrărilor, conform tarifului, sînt unele lucrări pe care noi nu le putem executa din lipsa pieselor de schimb sau pentru că nu avem fixate prețurile, cum sînt de pildă lucrările pentru ceasurile electronice și electrice. Refuzăm 10—15 ceasuri din acestea pe lună, îl trimitem și noi tot pe strada 30 Decembrie, unde ați fost trimis și dv., clientul e nemulțumit, iar noi nu realizăm niște încasări, nu e normal ca în tot Bucureștiul să fie o singură unitate unde să se repare ceasurile electrice și electronice.

Cu această problemă în minte ne-am deplasat le sediul Cooperativei „Artă și precizie". Din discuțiile purtate cu tovarășul Petre Niculescu, președintele cooperativei, cu Nicolae Dumitrache, contabil șef, am reținut informația că, începînd de anul viitor, se vor organiza și mult așteptatele cursuri de specializare a unor meseriași în lucrări de reparații la ceasurile electrice și electronice, se vor organiza cursuri de ridicare a calificării oamenilor și, în mod special, se va urmări ridicarea calității prestațiilor, efectuarea unui control mai susținut pentru impunerea cu severitate a respectării tarifelor, a efectuării încadrărilor numai de către responsabilii unităților, singuri în drept să facă această treabă.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

O pasiune rară

De o bună bucată de timp, bîntuie printre oamenii de litere și de teatru prin redacții, edituri sau săli de spectacole un om scund, cam surd la vorbă, cu gesturi scurte, cu opinii radicale. Unii îl știu **acolo**, alții l-au găsit **pe acolo**. E și acesta un fel de a sugera vechimea prezenței lui Jean From Comănescu printre asemenea oameni, lucru pe care el l-a imortalizat în felul său — riguros — prin păstrarea cărților de vizită ale celor cu care, de-a lungul unei jumătăți de secol, a intrat într-un contact deloc pasager sau nesemnificativ.

Astfel că, azi, dincolo de obișnuința cu From, foarte puțini știu, de pildă, că în 1918 (!!) acesta se angajase figurant la un teatru ieșean și pe a cărui scenă răsunau replicile unor actori români de faimă : Leonard, Miciora, Maximilian, Miluță. Dar nu figurația a fost vocația lui, ci impresariatul artistic, în care a debutat cu editarea programului la concertul extraordinar al lui Paul Robeson (București 1933), urmat de turneele efectuate prin țară, în organizarea lui, de trupe teatrale ce-l aveau pe Vraca, M. Anghelescu, Storin, Tony Bulandra ș.a.

„Cînd ai în fața ta pe Jean From e ușor să scapi de frămîntări" scria pe cartea sa de vizită Marcel Anghelescu, iar Ion Lucian declară că acest nume „s-a înscris de mult în istoria teatrului românesc pentru actori — cu dragoste, pentru spectatori — cu perseverență — ca un animator de care ne leagă multe amintiri frumoase". Pentru Jules Cazaban e vorba (în 1956) „de o muncă neobosită, de 30 de ani, în slujba teatrului". G. Calboreanu elogiază „devotamentul de teatru". Iar Gr. Vasiliu-Birlic recunoaște „un om întotdeauna neobosit în munca sa de popularizare, prieten al actorilor". Mihai Zirra vede în From ică, inimă de mamă dulce, pe „cel mai optimist dintre slujitorii spectacolelor din țară"... care „în plus, are calitatea nr. 1 a artiștilor — generozitatea". Selecția ar putea zăbovi și la opiniile lui Radu Beligan care vorbește de „un propagandist teatral neobosit, organizator ingenios și simpatic, iubitor de artiști și de teatru cum puțini sînt". Elvira Popescu îi răspunde prompt la orice scrisoare prin cărți de vizită pe care numele ei stă scris cu caractere cicero 8, pianistul Radu Lupu invită la concerte primul său impresar, iar Aurel Baranga îl recomandă „cu căldură tuturora încredințat că vor avea întotdeauna surprize plăcute". Tudor Mușatescu îl califică „vechi amic și coleg în ale teatrului". În aprilie 1967, Eugen Barbu vorbea deja de „amintirea unei dulci colaborări".

La 73 de ani împliniți, Jean From Comănescu rememorează adesea în fața albumelor cu mii de cărți de vizită păstrate, episoade nenumărate din istoria teatrului românesc sau din viața bogată a slujitorilor acesteia,

ANDREI IONESCU ■

Ceva mai atenți cu neatenții

O masă ca toate mesele și un om ca toți oamenii. Masa se află la capătul liniei de fabricație a atelierului 1 B iar omul se numește Alexandru Iosifescu și este, după cum singur spune, controlor produse finite. Sîntem la Întreprinderea „Progresul" din Capitală, unde produsele finite sînt, perechi după perechi, pantofi de toate mărimile și felurile. Alexandru Iosifescu îi ia, cîte unul și cîte doi, îi cîntărește din ochi, le umblă cu degetele pe suprafețele lucioase, pe tocuri, pe vîrfuri, pe șaifuri, pe tălpi și îi așază într-o parte sau alta. Amănuntul e important. Dacă-i pune în colțul din dreapta al mesei, cît mai departe de tușiera cu tuș negru și de ștampila cu numărul 6, al său, al controlorului, înseamnă că oamenii, cei 128, din schimbul întîi al atelierului condus de maistrul Virgil Stanciu, n-au reușit, din păcate, să facă un lucru fără cusur. Este ora 10 și jumătate. Pînă acum, aflăm, de la ora 6, cînd a început schimbul, controlorul a dat deoparte treisprezece perechi de pantofi. Cu ajutorul maistrului Virgil Stanciu aflăm repede că defecțiunile sesizate de Alexandru Iosifescu se datoresc lui Dumitru Antoń, retușor. Acesta, un bărbat tînăr, de 34 de ani, voinic și plin de sănătate, se apropie de masa controlorului cu sfiala cu care probabil odată, pe cînd era elev, se apropia de catedra dirigintelui. Recunoaște că perechea aceea de pantofi i-a trecut prin mînă în timp ce era neatent. N-o fi de vină mașina, cumva ? întreabă maistrul. Nu mașina, nu, zice tînărul, promițînd că se duce și se-ntoarce imediat cu pantofii în bună stare. Sigur, nimeni nu se îndoiește de măiestria de care ar da dovadă în această împrejurare, după cum nimeni nu dorește ca Dumitru Anton să adauge încă o pereche celor cinci, cu defecțiuni datorate exclusiv lui, pe care le-a cumpărat, mai bine-zis a fost nevoit să le cumpere. pentru soția lui. „Ce făcuși, Miticuță ? Ce făcuși, omule ?" întreabă maistrul, iar Miticuță, băiat bun și cu ochii limpezi, pare niței mai roșu în obraz de o oarecare emoție...

La celălalt capăt al atelierului, „Vitrina calității" cuprinde exemplele pozitive și pe cele negative ale zilei. Gheorghe Tanbac a lucrat bine. N-au lucrat bine însă Paulina Radu și Vasilica Tone. Cea din urmă, o femeie de 44 de ani, muncește în întreprindere de 11 ani la mașina cu care formează șaifurile în regiunea tocurilor. Uneori, ni se spune, greșește. Pentru asta a fost și penalizată. Totuși, iată, chiar astăzi a greșit iarăși. Cînd șeful atelierului i-a atras atenția, ea a ridicat din umeri : „Ce-aveți cu mine ? Veniți mereu pe capul meu !" Acum, cînd vorbim, Vasilica Tone spune că uneori pantofii vin cu defecțiuni de la muncitorul care execută operația anterioară. Dar, tot singură zice, are dreptul de a refuza produsul cînd ajunge la ea cu defecțiuni, și acest lucru chiar s-a întîmplat, de mai multe ori, fără ca Ion Ploscaru, muncitorul care lucrează, pe fluxul de fabricație, înaintea ei, să se fi supărat vreodată. Dimpotrivă, zice Vasilica Tone, Ion Ploscaru i se adresează cu „tanti" și e chiar bucuros că ea îi atrage atenția și că defecțiunile apărute din vina lui nu ajung să se agraveze pe parcursul ciclului de fabricație. Așadar, din altă parte trebuie să vină explicația modului neglijent în care lucrează cîteodată „tanti" Vasilica, muncitoare la „Progresul", soția lui Marin Tone, tîmplar la Arta mobilei, și mamă a doi băieți, Aurel, de 25 de ani, tinichigiu la I.T.B., și Gheorghe, de 23 de ani, muncitor la o cooperativă meșteșugărească. Acesta din urmă, spune Vasilica Tone, intrat într-o tovărășie feminină de prin cartier, a devenit un fiu neascultător, cheltuindu-și banii pe te miri ce. Mama lui lucrează, supărată, și acasă și la întreprindere. După ce ne povestește aceste lucruri, în prezența maistrului Virgil Stanciu, șeful atelierului, și a secretarei comitetului de partid pe întreprindere, Olga Păduraru, care o ascultă ca niște oameni înțelegători cum sînt, „tanti" Vasilica recunoaște că totuși necazurile vieții personale nu-i dau dreptul ca, în atelierul unde lucrează să strecoare printre pantofi bine făcuți și pe cei de calitate îndoielnică. Gîndindu-se că poate o altă femeie și, de ce nu ?, poate chiar o mamă cu aceleași necazuri ar da într-o bună zi aproape 300 de lei să cumpere o pereche de pantofi cu asemenea defecțiuni, Vasilica Tone mai crede, chiar, că nu i-ar plăcea deloc să se afle, atunci, lîngă acea cumpărătoare.

Ce-i drept, Alexandru Iosifescu, controlor produse finite, are grijă tocmai ca asemenea situații să nu se ivească. Dincolo de el, singurul controlor al calității pantofilor produși la „Progresul" nu mai e decît cel care vrea să cumpere. Coborîm așadar, împreună cu Nicolae Bălășescu, șeful compartimentului C.T.C., la magazia de ambalaje pentru produsele destinate pieței interne, unde mii și mii de perechi de pantofi așteaptă să fie puse în cutii și trimise comerțului. Prima pereche e de calitate reproșabilă. A doua la fel. La fel a treia și chiar a patra. Dar a cincea, iată, are defecțiuni. Șchioapătă, în privința calității, chiar înainte de a fi fost încălțată. Peste rama care se cuvenea să fie subțire, neagră, elegantă, apar pete de vopsea bej. În schimb, acolo unde pantoful trebuia să fie bej, e nevopsit. Șeful compartimentului C.T.C. ne încredințează că defecțiunea se datorește tot lui „Miticuță", băiatului bun dar, iată, din nou neatent, cu care vorbisem mai înainte. Și, desigur, de data aceasta Miticuță împarte vina și cu „Săndel" Iosifescu, controlorul produselor finite. Iar, așa cum primului nu-i plăcea că a trebuit să fie atît de tandru cu soția sa încît să-i cumpere cinci perechi de pantofi stricați de el, probabil că nu i-ar fi plăcut să cumpere, în aceleași condiții, nici celui de-al doilea. Dealtfel, din cîte am înțeles, asemenea cazuri sînt, la „Progresul", rare și ele pot dispărea chiar cu desăvîrșire, din moment ce oamenii întreprinderii au arătat că, atunci cînd vor, știu și pot să lucreze impecabil. De exemplu, peste 80 la sută din producția acestui an a fost exportată și nu s-a primit nici o reclamație. În schimb,

DUMITRU ELIADE ■

„Caminante"

Jurnal mexican (42)

Arbori de Yucatán

Dimineața, privind pe fereastră, descopăr că nu există în împrejurimi, pînă în zare, nici o clădire. Numai o junglă scundă, de înălțimea aracilor de viță de vie de la noi, dar la fel de impenetrabilă ca și jungla de la Palenque. Cineva povestește că în timpul nopții a auzit de cîteva ori șacalii urlînd și s-a trezit. Să regret că am dormit buștean ? Ar trebui, poate. Niciodată n-am auzit cum se exprimă un șacal adevărat.

Afară e o dimineață glorioasă. Stau lîngă tufele de bambus și simt cum, în lumina care năvălește la fel de violentă ca și ploaia de aseară, jungla, prinsă cu ghearele de piatra Yucatánului, tace paralizată parcă de frumusețea acestei dimineți clare. Nu se mai aude sunetul de la Palenque. E o tăcere adîncă, de pustiu însorit. Din cînd în cînd, pe șosea trece cîte o mașină. În rest nimic. Și chiar aceste mașini nu fac decît să accentueze senzația de singurătate. Nu știu de unde vin, încotro se duc, nu există indicatoare și am impresia bizară că nici n-are importanță dacă se duc într-o direcție sau alta. Toate vin parcă dintr-un deșert și se îndreaptă spre alt deșert prin această oază, iar cel ce stau la volan par ficțiuni ale singurătății însăși. Fluturi grași, puternic colorați, niște flori mov și, ceva mai departe, ruinele secetoase de la Uxmal, care se văd de aici, întrerup pentru cîteva clipe monotonia cursei lor. După care va continua în același ritm neîndouplecat și zodarnic, în timp ce aureola de foc a soarelui din Yucatán ne avertizează că zăduful de pînă acum n-a fost decît o glumă.

Flăcări cenușii, arzînd în mărăcinișul acestei jungle, divulgă un sol calcaros. Există, se spune, filoane bogate de apă undeva la mari adîncimi, adevărate fluvii subterane și sterpe, dar la suprafață nu țîșnește nici un izvor. Mayașii au trebuit să amenajeze adevărate cisterne naturale în depresiuni pentru a conserva apa puținelor ploi ce cad în Yucatán. Căci și cerul e sterp. Limpede aproape tot timpul, ca acum, și fierbinte. Ceea ce explică această junglă care pare degenerată, dar după ce te uiți atent îți dai seama că ea a pierdut din înălțime pentru a cîștiga în încăpățînare. Arborii au cedat locul arbuștilor, iar ei își înfig probabil rădăcinile ca niște tentacule, să soarbă fiecare picătură de apă disponibilă din acest sol calcaros unde nu crește decît o vegetație sîrmoasă, ceva mai more decît un stat de om, un pălenjeniș inextricabil care acoperă totul pînă la orizont. Fastul pădurilor tropicale e undeva departe în urmă, ca și ploile de felul celei de azi noapte.

Aflu că în peninsula Yucatán nu există decît arbori plantați. Iată descoperirea cea mai neașteptată pe care o puteam face venind la Uxmal. Obișnuit, în zilele precedente, să asociez tropicele cu luxul vegetal, mă izbește privelișteа aproape ascetică din jurul meu. La Palenque, vîntul împrăștie singur semințele, ploile hrănesc vegetația, o atițâ și o revarsă împotriva piramidelor. Aici, pămîntul stîncos, lipsit total de apă de suprafață, cere celui care vrea să planteze un copac adevărat să sape la o adîncime de mai mulți metri, pînă se simt nervurile apelor din profunzime, să aducă pămînt bun, să-l pună la rădăcină, să aștepte apoi cîțiva ani și să spere. Un arbore de Yucatán este totdeauna opera unui om și totdeauna rezultatul unei speranțe. Dealtfel, aflu că se spune aici : acolo unde există un arbore, există cu siguranță un om. În chior austeritatea aridă a Yucatánului există prin urmare un moment cînd ne aducem aminte că un arbore nu înseamnă totdeauna același lucru. La Palenque, el este o victorie a junglei. În Yucatán, este o victorie a omului. Și dacă la Palenque piramida luptă împotriva pădurii, aici piramida este de partea arborilor. Sau arborii de partea piramidei.

Această răsturnare de planuri ne-ar putea împinge spre ierarhizări. Un arbore de aici, vom gîndi, valorează mai mult decît întreaga junglă de la Palenque. Și, în sensul în care o piramidă va însemna totdeauna mai mult decît Everestul, am putea chiar spune așa, cu condiția să nu ne grăbim să tragem și concluzii străine de morala acestor exemple. De pildă, să disprețuim, în numele răbdării, elanul spontan. E de ajuns dacă vom admira efortul și speranța. Astfel, un arbore de Yucatán mă trimite cu gîndul la Braque și la ceea ce spunea acest artist, că începea un tablou cum ar pune temelia unei case ; la tenacitatea și răbdarea cu care desăvîrșea, în ani de zile, o pînză. Sau la pictorul, niciodată mulțumit, al Giocondei. Într-adevăr, acești arbori rari și obținuți laborios, în ani, după ce s-a săpat la mari adîncimi, sînt visați parcă de Leonardo. Dar știm foarte bine că Van Gogh a pictat capodopere uneori într-o singură zi sau uneori chiar în cîteva ceasuri. Și că există destule lucrări mediocre la care autorii lor au trudit îndelung. În fond, o operă o judecăm nu după numărul de ani care i-au fost necesari autorului ei, ci după cantitatea de adevăr pe care o conține. De ce ne-am schimba părerea despre Erasm descoperind că singura dintre scrierile lui care a rezistat timpului este tocmai una scrisă în șapte zile ? Și de ce am disprețui violența nerăbdătoare a lui Van Gogh, în numele faptului că Leonardo se întorcea mereu să lucreze la Gioconda ? Deasupra întrebărilor și ezitărilor din care s-a născut, Gioconda se înalță ca arborii de Yucatan, vie, fremătînd de adevăr. Însă la lumina unei singure zile sau uneori a cîtorva ceasuri s-au născut, ca la lumina unui fulger, multe din acele pînze cu chiparoși negri sau cu lanuri de grîu ce nu vor înceta niciodată să ne zguduie în muzee. Sînt opere care au urmat nu legea arborilor de Yucatán, ci a arborilor țîșniți din pămîntul atițat de ploile tropicale, după cum sînt altele care n-ar fi existat fără răbdare și timp. Să le comparăm ? Cel mult pentru a descoperi în ele aceeași speranță. Orice ierarhie aici ar fi absurdă. După cum absurdă ar fi renegarea pădurilor tropicale după ce am ajuns în Yucatán. Acești arbori singuratici au, într-adevăr, ceva de spus, dar prin comparație cu noi înșine. Atunci ne vor repeta cam tot ceea ce ar trebui să știm despre neconsolare.

OCTAVIAN PALER ■

Gheorghe I. Anghel, un pictor bun

Scriu acum pentru prima oară despre pictorul Gheorghe I. Anghel, deși un motiv de-a o face îmi părea și expoziția lui din anul 1975, de la „Orizont". Dacă lucrările de atunci arătau o artă bine împlinită într-o gîndire estetică și o seamă de izbînzi profesionale ce trebuiau să intereseze pe colecționarii de tablouri, pe acela, îndeosebi, care socotesc orice fel de pictură numai cu măsura nostalgică a măiestriei citorva dintre artiștii afirmați în deceniile trei și patru, tocmai această estetică îndemna la o evaluare mai prudentă a calităților expoziției, a meritelor totuși însemnate ale unor piese. Vreau să spun că foarte mulți artiști tineri știu să-și găsească azi o albie teoretică, la direcția căreia a îndrăznit, cel mai adesea, geniul școlii de la Paris și că, în confortul asigurat de succesele unor înaintași aproape contemporani, se naște puzderie de imagini interesante, pasionante chiar, putînd trece citeodată drept operă nouă — cu toate că e secundă (dedusă, cum zice poetul). Aceste imagini multe și interesante fac un excelent serviciu didactic (estetic) și parte din ele înseamnă și o contribuție de substanță la direcție, dar e util întotdeauna să alegem fructul cu sămînță de acela bogat, gustos, parfumat, dar fără sămînță. Elogiind arta picturii cutărui remarcat, e posibil să cădem în greșeala de-a nu observa ce ne place : priceperea omului în fața unei parîturi proprii ori grăuntele creator luat din grădinile altuia și crescut, preparat ncgustorește pentru prima impresie. Vedeam în lucrul lui Gheorghe I. Anghel, cu ani în urmă, multe seducătoare priceperi, dar și o adîncă de curaj, de iscodire pe care se putea conta. Greu de anticipat binefacerile acestei unde în timp, greu de apreciat șansele materializării ei într-o operă originală. Cele zise pînă aici ar putea să semene cu chiverniseala părerilor pentru un pronostic, însă rostul lor e ceva mai bun. Credința mea este că e oportun să faci din comentariul unei selecții de autor o evaluare clară a datelor umane care pot garanta durata și efortul de personalizare a unei construcții artistice. Gheorghe I. Anghel este un caracter grav și încăpățînat. În relațiile cu semenii practică o agreabilă discreție, o bunăcuviință a prezenței care spun de ce îndîrjită muncă e în stare în atelier. Nu e un ursuz, ci unul care deși simte plăcere la treburile vesele și ușoare e mereu grăbit să se retragă. Pictura, realizarea operei e o îndatorire atît de grea încît privirea, dreaotă și prietenoasă, e vizibil abătută de o nestare și de o melancolie. Ca în basm, parcă tot se aude strigarea unei trebi de sfîrșit și-a unei trebi de început. În veacul douăzeci sîntem toți niște oameni ocupați. Gheorghe I. Anghel e permanent ocupat de un gînd și asta privește nu atît veacul cît alcătuirea cetățeanului. La „Galeriile Municipiului București" Gheorghe I. Anghel prezintă un ciclu de uleiuri pe pînză de mici dimensiuni (Nostalgia orizontalelor), cu referire limpede la lumea copilăriei sale petrecute sub vraja orizontului blînd al bălții, al unui infinit pur, necercetat de patimi, și un al doilea ciclu de desene în tehnică mixtă (iubirile unui centaur) care vine să răspundă primului cu febrilitatea a tot ce se poate și nu se poate, a destinului de centaur, de ființă dublă — existînd ca atare și încă profăcîndu-se, fapt și simbol, putere și neputință, carne flămîndă și conștiința amăgirii ce e carnea. Expoziția are un program, care e consecința firească a programului fiecărei lucrări în parte. Nu e adică o „strînsură de cadre", un număr de imagini adunate pe cîțiva pereți, cum se întîmplă de obicei. Aderea de curaj de care scriam mai sus se simțea mai ales în desen. Sigur, nici o linie nu desparte limpede binele de rău, albul de negru, stînga de dreapta și-n fiecare om aflăm mai mult sau mai puțin din toate. Numai că unii par așezați chiar pe acolo pe unde ar putea să fie linia despărțitoare. Ei nu sînt în echilibru, cum s-ar crede, ci într-o neafirșită veghe, într-un continuu conflict cu sinele. Gheorghe I. Anghel spune așa cald și convingător în catalog : „Și așa singur cu tristețile și nedumeririle mele ostenesc să fiu cuminte ucenic al propriei mele meserii, căci de la ea învăț în taina atelierului cum să-mi regăsesc liniștea". Liniște ce va fi existat în pruncie, în vremea veghei celei cuminți la orizontul apelor, al orizontalelor ce niciînd n-or să mai fie. Desenul tot asta dovedește. Suprafața de pictat stă în două registre, începutul pare simplu, fără echivoc, dar iată că din frînturi și scăpărări de linii, care mușcă albul și scrielează negrul se figurează centaurii și nimfele. Întîlnirile lor plasate excentric în imagine nu sînt dezmățuri, ci „nedumeriri", duioase neînceperi, viață sub lumina unei stele duble.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Spectacole pentru copii

Iar e sfîrșit de an vechi și început de an nou ; iar e ceas de făcut daruri pentru cei mici. Și iar descoperim, cu amărăciune și grijă, că dramaturgii scriu despre trecut și prezent, despre bine și rău, despre necazuri și bucurii, despre conflicte și împăcări, adică oferă contemporanilor numeroase, variate și, unele, chiar frumoase daruri. Însă nu pentru cei mici ! Absența e veche și nemotivată.

Primul dar se cheamă **Sufletel**, și-a fost făcut de către **Emanuel Enghel** celor foarte mici — însă și celor mari care n-au îmbătrînit chiar într-atîta încît să se dezică de copilii dintr-înșii și să nu se mai ducă, măcar din cînd în cînd, la teatrele de păpuși. E o dramatizare — după **Clemens Brentano** — dramatizare care are cîteva virtuți precise : acumulează, bă chiar îngrămădește, în fiecare pagină nenumărate fapte sau pretexte de fapte, de acțiuni scenice ; e scrisă cu puritate și simplitate, adică perfect greblată de orice încărcătură ; alcătuiește un șuvoi de surprize, care curge cu meandre, dar fără baraje-poticneli ; folosește o limbă nepretențioasă, adică de bun-simț și larg înțeles, pe care o îndulcește și-l dă haz, pe ici pe colo (stafide-n cozonac) cu versuri, frumoase, necomplicate, antrenante. Povestea lui Sufletel e altfel decît multe altele, pentru că nu mai e vorba, de pildă, de-o prințesă mofturoasă și stupidă, ci de-o prințesă cu bun-simț de țărancă și cu suflet de copil orfan și înțelept, care parcă plînge soarta tuturor oamenilor buni nedreptățiți de cei răi și care umple, din lacrimile sensibilității și generozității ei, un ulcior de apă a vieții și dreptății. Cît despre spectacolul **Teatrului de păpuși din Baia Mare** — teatru venit și cu alte două spectacole în turneu în București — cum aș putea adăuga cuvinte de laudă, dacă însuși autorul — acest judecător cu titre de piese și spectacole, care este Emanuel Enghel — s-a declarat mulțumit.

Al doilea dar se cheamă **M-am jucat într-o zi...** și-a fost făcut celor mici, însă și celor medii, deci de la școlari de primară la adolescenți de-a zecea, de către dramaturgul cu scriitură bonomă, tandră, cu zîmbetul veșnic pe buze, care este **Andi Andrieș**. De data asta este vorba de-o piesă scrisă azi pentru cei de azi. E un amestec, omogen și rafinat, de fantastic-științific cu poveste-poveste ; e o întîmplare cu personaje din basmele bunicilor aduse în lumea revoluției tehnico-științifice ; e un vîrtej de întîmplări hazlii, care se petrec concret pe scenă și care-i desfată pe cei mici, și mai este un corn al abundenței de aluzii ironice, la adresa basmelor și-a personajelor lor, care-i desfată pe cei medii și chiar pe cei de-a binelea mari. Piesa a avut premiera absolută, firește, la **Teatrul pentru copii și tineret din Iași**. Spectacolul, desfășurat în scenografia, abundentă și colorată, a **Marfei Axenti** și-n sculptura, de lemn și mucava, oricum pe gustul copiilor, a lui **Virgil Stăilăteanu** (ce fericiți îi face, pe cei mici, calul maxi-marionetă, cum îi mai determină să necheze fericit, și la propriu, ei, copiii, în antract !), spectacolul deci s-a bucurat de regia lui **Constantin Brehnescu**, artist care, cu dezinvoltură și risipă, a aruncat în scenă șiruri neîntrerupte de gaguri, de poante, de gesturi ironic-aluzive, de imaginație explozivă concretă. Sigur, e bine ce-a făcut, pentru că și teatrul pentru cei mici trebuie să intre în pas cu nervul și densitatea filmului de animație, intrat în toate casele cu copii, odată cu scenuța, de necaz pentru teatrul-teatru, dar și cu putere de termen de comparație, a televizorului. Și cu atît mai mult trebuie recunoscute și aplaudate vigoarea și tinerețea fără bătrînețe cu care acest regizor reușește să facă, acolo, pe scena pentru copii, un joc pe măsura zburdălniciei dar și a maturității minorilor contemporani. Nervul spectacolului e datorat și actorilor **Ion Agachi, Simona Agachi** (admirabilă voce !), **Constantin Amuniencei, Ni'o'ae Brehnescu, Cristina Anca Ciubotaru, Constantin Ciofu, Doina Ilie, Emilia Prăjinaru, Mircea Sava, Orianna Stănescu, Nina Dimitriu, Liviu Smintinică**.

NELU IONESCU ■

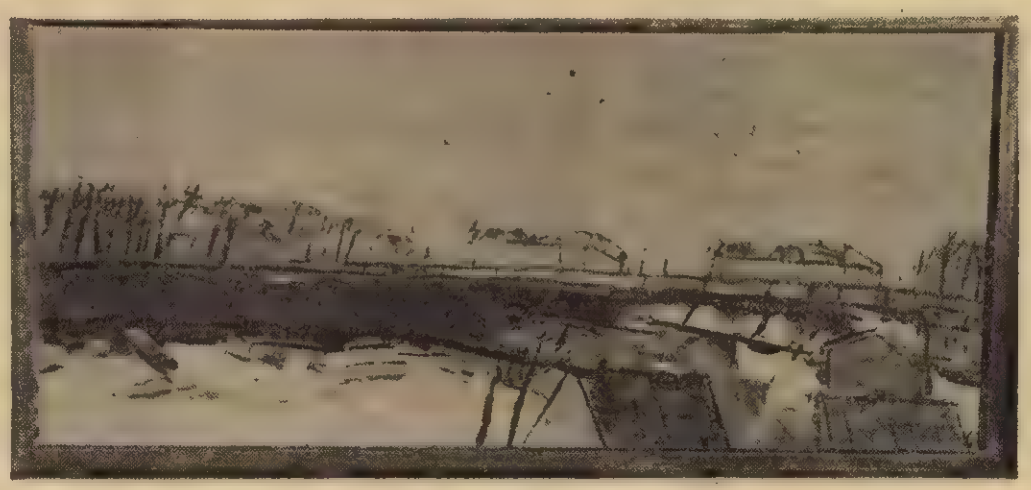

SORIN ILFOVEANU : Peisaj de iarnă

Rubrica mea

E. Lovinescu

„Închipuiți-vă un atlet enorm, cu liniile însă rotunjite, berniniene, cu mască gigantică, efeminată și suavă, cu ochi fără acintei, indiferenți și enigmatici, cu piept greu, cu pulpe grele, făcut parcă dintr-o marmură moale. Genunchii săi uriași, ca acela al lui Moise din San Piero în vincoli pe care Michelangelo l-a izbit cu ciocanul, rupeau stofa ; laba tare a piciorului ca aceea antică de pe una din ulițele Romei spărgea încălțămintea, cărnurile sale suceau vesmintele. Criticul era gigantic și aveai impresia că punând urechea pe toracele său monstruos spre a-i asculta bătăile inimii, ai fi auzit un motor imens, o oră de ape".

Ați recunoscut splendidul portret din **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** de G. Călinescu.

Ca student, acesta l-a vizitat și a fost chiar poftit la masă de amfitrionul, pe care l-a observat mîncînd „fără să aibă totuși aerul lăcomiei într-atît gura lui de Polifem părea de încăpătoare pentru oasele unui pui".

„Atlet enorm", „gigant", „cu gură de Polifem", adică ciclopică, iată o serie de epitete pe cît de impresionante, pe atît de umflate. G. Călinescu era un portretist în stilul baroculul italian, care i-a influențat viziunea și scrisul. L-am cunoscut pe marele critic cam în același timp. Era un bărbat înalt, dar nu foarte, cu forme rotunde, însă flasce, care parcă justificau aforismul lui N. Iorga, care l-a făcut să rîdă pe Ilarie Chendi : „masiv nu e solid". Nici despre „albinozitate" nu se putea vorbi la Lovinescu, dar era tipică mai virstnicului nostru coleg — al lui Călinescu și al meu — Sterie Diamandi, viitorul talentat eseist politic. Portretistul scria cu pupila dilatată și cu percepția unor contururi și culori care nu erau tocmai acelea ale subiectului privit.

Calitatea socială dominantă a lui E. Lovinescu era politetea, nuanțată de o ușoară ironie. Nu l-am auzit niciodată ridicînd vocea, chiar dacă unii dintre tinerii vizitatori erau lipsiți de „cei șapte ani de acasă". Suferea, firește de ostracismul cu care-l loviseră Universitatea și Academia, dar își ascundea amărăciunea sub un surîs binevoitor. Păstra totuși o oarecare distanță, chiar cînd se adresa cordial celor tineri, încurajîndu-i să-și citească ultimele versuri sau proze. Eu unul l-am indispus în primii ani (1923—1925), prin judecățile cam dure, la unele din acele lecturi, pe care amfitrionul le suporta cu resemnare și le califica blînd, cu eufemisme opoșitoare. Atunci i-am părut și lui Ticu Archip, prin verbul meu uneori sufocator, veninos ca o cobră.

A fost sărbătorit printr-un articol de Camil Baltazar, care s-a înșelat, cu un an înainte de împlinirea a șaizeci de la nastere. Am rectificat data într-un articol și frații Donescu de la **Vremea** au convenit să-i scoată un volum omagial. Pe respectiva carte, **E. Lovinescu**, Vremea, 1942, semnată Anonymus Notarius, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Perpessicius, Vladimir Streinu, Tudor Vianu, și anume pe un exemplar bibliofilic, Anonymus Notorius (cum l-a numit Ion Biberi, cu un norocos calambur), adică sărbătoritul, care-și scrisese autobiografia sub acest transparent pseudonim, mi-a scris cîteva cuvinte :

„Domnului Șerban Cioculescu, al cărui glas din **Viața** n-a fost în deșert ; punct de plecare a acestei cărți. Cu recunoștință. E. Lovinescu, 20 Mai 942".

In **Anexă**, la pag. 215, s-a mirat însă de faptul că același „critic cunoscut prin temperamentul său polemic", care-l primise „în acest prag ultim al vieții", cu lirism, „peste cîteva săptămîni (...) în același ziar descoperea, în sfîrșit, goliciunea vieții mele interioare și viziunea mea vodevilistică". In consecință, mă compara cu năbădăioasa poetă Louise Colet, prietena lui Victor Cousin și Flaubert, care încercase să-l străpungă pe pamfletarul Alphonse Karr, „cu un cuțit de bucătărie". La fel aș fi făcut și eu, sărmanul, care departe de a-l fi lovit cu sisul în spate, i-am relevat, obiectiv și sub semnătură, denivelările din ultima lui carte.

ȘERBAN CIOCULESCU

Eveniment editorial

D. R. Popescu:
„Virgule"

Sub titlul **Virgule**, remarcabil prin modestie dar și printr-un subtil accent ironic, D. R. Popescu publică o culegere din articolele, eseurile, glose diverse, unite prin itinerarul spiritului său mobil pe care-l recunoști înscris în ele. Să nu socotim aceste texte ale prozatorului cu o atît de abundentă vină epică doar ca pe niște excursii lăturalnice, peregrinări în afara drumului esențial. Dimpotrivă, chiar acel drum ne apare mult mai limpede prin ceea ce **mărturisește** aici prozatorul. Căci autorul romanelor din care nu lipsește misteriosul, fabula enigmatică, se dezvăluie mai curînd în aceste pagini decît în ample sale proze parabolice. Ceea ce nu înseamnă, desigur, că am avea aici altceva decît tot niște proze al căror erou povestitor, actor, judecător, nu este însă altul decît el însuși, scriitorul D.R. Popescu.

Chiar dacă, la timpul lor, am întîlnit unele din aceste pagini prin reviste ne dăm abia acum seama de o anume convergență a temelor, a motivelor, am putea spune a obsesiilor autorului lor. Principala obsesie se rotește — asemenea unui uliu zburînd în cercuri deasupra unei fascinante prăzi îndepărtate — în jurul unui nod de întrebări în același timp existențial — istorice și estetice. Pe D.R. Popescu îl atrage un anume spațiu conflictual, un dramatic proces al istoriei, al etosului uman. Ca dramaturg, el investighează proiecția dramatică a unei asemenea procesualități. Să nu ne mirăm că unele dintre cele mai arzătoare interogații ale sale se rotesc în jurul lui Shakespeare. Ca o conștiință care veghează asupra vremii și ca un dramaturg și romancier preocupat de condițiile și uneltele artei sale, autorul acestor **Virgule** găsește în Shakespeare mai mult decît un model exemplar : un plan de referință. Un articol, intitulat **Roma** începe astfel : „Toate căutările din teatru n-au dus decît la Roma... și Roma teatrului s-ar putea numi Shakespeare. Vrei, nu vrei te lovești de el în formele glorificate de absurzi, de violenți, de realiști, de psihologiști și de atîția mulți alți iști. Ce ne-ar mai rămîne de făcut dacă totul e clar și dacă orice drum duce la Roma ? Să mergem la Roma. Adică pînă la capăt. Pînă în inima (alt cuvînt n-am) conflictelor, formelor, problemelor etc".

Declarație caracteristică pentru spiritul radical, pentru năzuința de a pătrunde pînă în miezul său inima sau rădăcina lucrurilor, năzuință care domină scrisul lui D. R. Popescu. Numai o asemenea purcedere curajoasă spre principii (principiile ultime nefiind niciodată formulate cu suficiență didactică) explică tensiunea patetică a multor texte din **Virgule**. Cuvîntul e cronica timpului, crede D.R. Popescu, și, mai mult decît atît,e judecarea timpului. Ca atare, el nu poate fi luat în deșert. Cuvintele scriitorului nu sînt niciodată usuratice, chiar și atunci cînd glumește, ori cînd se joacă (și se joacă uneori cu gravitatea copiilor) : „Cine-și pierde timpul nu ca vreme își pierde timpul său, ceea ce este echivalent cu moartea cuvintelor sale, fiindcă un ins despărțit de timpul său e un răposat care se ignoră..."

Un om foarte viu, deci foarte prezent în timpul său și al nostru, un scriitor care „locuiește într-un burg numit cuvînt" ne apare în toate aceste pagini ... ne oferă o adevărată desfătare intelectuală și est... Fie că scrie despre **Rosencrantz și bila hipnotică**, despre **Electra, Hamlet și binele publie**, despre **Vinovăția lui Hamlet și revolta papagalilor dresați. Despre comedie sau despre ironia sorții. Despre Cluj**, despre Mihail Sadoveanu, **sau Despre realitate și realism**, D.R. Popescu este mereu incitant la reflecție și aceasta nu numai pentru că el însuși e plin de idei, ci pentru că aceste cugetări ale sale sînt însoțite de o fabulație narativă ce ne revelează pe marele prozator. Citim aceste **Virgule** ca pe niște povestiri pasionante în care sînt implicate gînduri, emoții, imagini, un om, mai mulți oameni, noi toți.

NICOLAE BALOTĂ

Scriitorul Eugen Barbu face mai multe precizări în legătură cu romanul Incognito

Eugen Barbu: „Nu mi-am permis să improvizez acolo unde istoria e cel mai bun romancier"

— Vă admir ca scriitor, am scris cu tot respectul despre o serie din cărțile dumneavoastră, dar s-a ivit o problemă mai delicată, așa că vă invit la o discuție sinceră în legătură cu Incognito, volumul III, pe care l-am așteptat cu același interes cu care am așteptat și alte lucrări ale dumneavoastră. In urmă cu cîtăva vreme a venit la redacție un cititor care ne-a propus lectura în paralel a romanului dumneavoastră recent apărut și un volum de amintiri de K. Paustovski. Am constatat că sînt numeroase similitudini între destinul eroinei dumneavoastră, Irène Nathalie, și cel al eroului lui Paustovski. Ba, mai mult, am remarcat că numeroase fraze din Paustovski le-ați preluat după ce le-ați ajustat mai mult sau mai puțin. Aproximativ 100 de pagini de la începutul lui Incognito III sînt tributare lui Paustovski. Intre timp, am mai primit informații că v-ați folosit în acest roman și de alți autori — Koltov, Ehrenburg. Nu am avut răgazul să stabilesc dacă este adevărat așa că nu mă voi referi la ei. Care este realitatea ? Care sînt sursele inspirației dumneavoastră în acest roman ? Bănuiesc că veți răspunde că v-ați folosit de unele elemente pentru a sugera o atmosferă pe care nu puteați s-o cunoașteți din observație directă. Dar pînă unde se poate prelua dintr-un autor fără a plagia ? Sînteți dator, cred, o explicație cititorului care a venit la noi în redacție la numai cîteva zile după ce Incognito III a fost în librării și care deci vă urmărește pasionat scrisul și v-a citit imediat cartea.

— De la început vreau să vă reamintesc textul din pagina de gardă a lui Incognito I, prin care îi preveneam pe cititor : „Ca material documentar autorul a folosit texte din diverse publicații, cărți apărute la noi sau în alte țări, de autori mai mult sau mai puțin cunoscuți, din dorința de a da autenticitate faptelor descrise. Cititorul poate recunoaște cu ușurință aceste scurte fragmente". Dv. vorbiți de o sută de pagini, dar vă întreb, pentru că și eu am văzut acele fraze scoase în paral.l. pe 6 pagini dactilografiate, dacă cifra 6 este egală cu 100 ? — ați controlat cu adevărat cele două texte? Pot să vă ofer volumele mele folosite ca să faceți verificarea, deși asta o să vă ia mult timp. Dacă o să aveți răbdare o să vedeți că de trișat s-a trișat la montarea frazelor „împrumutate". Împrumutat din Paustovski este numai cadrul și cîteva personaje care apar cu numele lor adevărate, și cu unele fapte: vezi Sofia Braniţkaia, și cel care ne duce la el în Extremul Orient, cu locul unde au trăit (Kostiolul) și unele detalii istorice (vezi Mahno, școlile din Moscova, Kievul acelui timp, pe care le-am sporit cu detalii ce nu există în **Memoriile** lui Paustovski. Detractorii mei vor să facă dintr-un lucru obiectiv istoric care nu aparține nici măcar lui Paustovski, un furt literar, ceea ce nu e adevărat. Ce ne facem atunci cu personajul Candrea care e în realitate Petre Pandrea și ale cărui texte le-am folosit, fără să schimb o virgulă pentru că erau foarte frumoase și dădeau autenticitate cărții mele care e un **roman de colaj**, ca și **Principele** în care, de asemenea, există **texte nemodificate** din alți autori, din motive pe care la vremea lor, un Perpessicius le-a explicat. Hazul cel mare ar fi să vă spun dv. și celor care credeți atît de repede că un autor aflat la vîrsta mea a căpătat plăcerea perversă de a fura numai pentru că asta-l distrează. Redactorul meu de carte a dorit să corecteze niște detalii la capitolul spaniol al cărții și a aflat cu stupoare că ceea ce trebuia modificat îi aparținea lui Ehrenburg, Malraux, Hemingway, Koltov, ba chiar și unor români care făcuseră războiul din Spania ! Nimic nu era inventat pentru că aici nici nu e vorba să imaginezi. Merg pe lucruri indeobște știute : Geneva **Ligii Națiunilor** e a Genevievei Tabouis, dar la cercetați, chiar ea e în paginile mele? Ce ne facem cu discuțiile dintre Hitler și Antonescu, la care nu am avut onoarea să particip și pe care nu le puteam inventa ? Ce ne facem cu afacerile lui Carol al II-lea pe care nu le cunoșteam și pe care le-am luat din texte pe care nici atentul cititor care v-a scrisat, și chiar dv., nu aveți cum să le știți pentru că multe sînt numai în manuscris ? (vezi **Memoriile** lui Gafencu, Manoilescu și alții cu care nu vă mai umplu capul pentru că ar trebui să citiți cam vreo trei ani ca să găsiți frazele după care umblați). La drept vorbind dacă aș dori să plagiez un scriitor, l-aș plagia pe Proust sau pe Faulkner, dar credeți dv. că nu mai am talent deloc, că n-am mai scris alte romane în care nu există „contribuții"? „Incognito" face parte dintr-un gen practicat aiurea cu multă fervoare, dar lumea nu vrea să știe de asta, sau știe, dar în cazul meu e foarte „picant" să se spună că plagiez. Dacă ați avut răbdarea să citiți cele 6 volume apărute **pînă acum din „Caietele Princepelui"** ați găsit acolo o listă impresionantă de **plagiatori** între care, fie-ne iertat, e multă lume bună: de la Dante la Eminescu, de la Shakespeare la Caragiale, de la Molière la Thomas Mann, (primul fiind plin de texte vechi și cel de al doilea avînd un proces în Schönberg pentru teoria dodecafonismului), și atunci ce-o facem noi pe detectivii pentru a obține aplauze la scenă deschisă ? Și în cazul **Princepelui** și în acest caz, sursele sunt indicate cu lux de amănunte, ba au rămas multe lucruri pe afară pe care le găsesc în alte romane care nu sunt semnate de mine. Mă uimiți însă cu tonul dv. revendicativ. Vorbiți de furt, dar nu puteți dovedi asta pentru că o confruntare de texte ar duce, vai, la o jalnică mistificare organizată de oameni care nu mă iubesc. Asta îmi aduce aminte de procesul iscat în jurul romanului **„Rădăcini" în America**, care știți cum s-a terminat. Dar eu vă întreb de ce nu faceți proces și lui Camil Petrescu în cazul trilogiei **„Bălcescu"** care folosește și el aceeași metodă și care m-a inspirat. Un alt scriitor român care ar intra în aceeași culpă ar fi Cezar Petrescu, ba, dacă mă gîndesc bine chiar Rebreanu. Despre **„luările"** lui Caragiale din Alecsandri și alții, **„monstrele"** ar fi atît de numeroase că ar trebui să-l scoatem din **Istoria literaturii**. Pe urmă vreau să vă mai întreb de ce de pildă nu vă amintiți de Marin Preda care și el în cazul **Delirului** a fost acuzat c-a folosit un capitol dintr-o carte a unui colonel, cît despre Bănulescu de ce nu este comparat cu Marquez care e mai la îndemîna noastră ? De ce Bălăiță nu e acuzat că a folosit maniera Joyce? Cînd un tînăr poet o face pe Ezra Pound și pe Saint John Perse nimeni nu sare la cotruță. Pe urmă unde ați mai pomenit **dv. un plagiator care-și indică chiar în text**, sursele de inspirație ? De ce nu am folosit eu alt nume rusesc decît cel al Sofiei Braniţkaia care ar fi amintit imediat cuiva „plagiatul". Acest amestec de personaje reale cu altele imaginare nu este o invenție a mea. Truman Capote și Manchester ar fi dup... de mari plagiatori. Creangă (ce să mai vorbim), numai un **transcriitor** de basme populare pe care le-a semnat numai. Vreți să mai lungim lista ?

Dacă o să aveți răbdarea la sfîrșitul acestei serii de volume vă voi pune la titlurile cărților consultate și folosite o să aveți mari surprize. Da, am folosit ca alții mai ilustri ca mine, fragmente de texte pentru că romanul „Incognito" face o reconstituire istorică și nu mi-am permis să improvizez acolo unde istoria e cel mai bun romancier.

GEORGE ARION

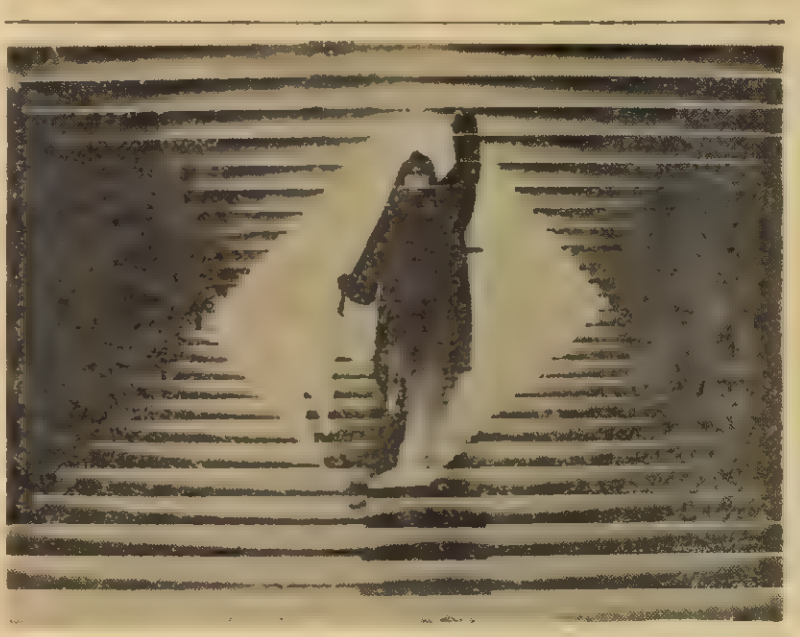

Muncitorul pretinde să aibă lămurită finalitatea muncii și să i se dea dreptate cînd are

Un interviu cu Nicolae Vasu

În 1952, brevetul cu numărul 2 al Medaliei de aur „Secera și Ciocanul" era conferit strungarului Nicolae Vasu. Fostul țăran din Roșeți (Ialomița) devine la 28 de ani Erou al Muncii Socialiste. Și, desigur, eroul preset.

După 26 de ani, duminică, 24 decembrie 1978, Nicolae Vasu traversează holul apartamentului în care locuiește, se așază pe unul din scaunele de la masa din sufragerie, masa devine dintr-o dată parcă mai înaltă, și directorul întreprinderii „Steaua roșie" zice : „În curînd vom fi una din întreprinderile model ale Capitalei. Ne reprofilăm pe hidraulică și pneumatică".

Întreb : Nu vă pare rău că nu mai sînteți strungar ? Adică primul dintre primii...

Zice : Nu știu... Poate mi-a părut rău, dar acum nu mai știu. Chiar la primirea medaliei am fost sfătuit să merg mai departe și să învăț. Între timp, am fost bolnav. Poate a fost o coincidență și aș fi urmat oricum facultatea... Am luat diploma de inginer la 42 de ani... Nu. Cred că nu-mi pare rău. Este o izbîndă personală, cel puțin după sacrificiile și renunțările pe care le-am acceptat de bunăvoie...

— La strung ați mai lucrat ?

— Nu. N-am avut timp. Uneori, cînd trec prin secții, mă opresc și corectez pe cîte cineva, dar de lucrat efectiv n-am lucrat de atunci...

— Meseria de director unde ați învățat-o ?

— N-am învățat-o Am rezolvat sarcini. Pe muncitori îi cunosc. Muncitorul pretinde puține lucruri : să aibă lămurită finalitatea muncii, să i se dea scule, materiale și sarcină precisă de lucru și să i se dea dreptate cînd are...

— Și i se dă dreptate ?

— Întotdeauna !

— E așa de simplu ?

— E foarte complicat. Am lucrat în condiții extrem de grele și mai lucrăm încă. Avem un nucleu de muncitori care lucrează în uzină din tată în fiu. Avem navetiști. Calificăm oameni care n-au cum se califica în județele lor și apoi pleacă. Interesele diferă și firește diferă dreptatea fiecăruia. Sînt oameni care cîștigă cît mine, directorul întreprinderii. Aceștia nu urmăresc banii. Stau în uzină ziua și noaptea, fiindcă le este aproape interesul general. Apropiindu-i pe toți de interesul general, ajutîndu-i să și-l însușească, dreptatea fiecăruia înseamnă progresul uzinei, chiar și atunci cînd doresc o locuință.

— Și le-o dați ?

— În curînd vom putea satisface cererile de locuințe. Omul se descurajează nu cînd nu-i dai ce cere, dacă știe limpede de ce nu-i dai. Se descurajează cînd într-un singur caz ai dat o locuință pe nedrept.

— Să revenim la interesul general. Cum îți-l poți apropia ? Cum procedați ?

— Toate hotărîrile ce privesc munca și viața oamenilor emană de la ei sau sînt aprobate de ei.

— La dumneavoastră nu sînt oameni care întîrzie, care lipsesc ?...

— Există și unii și alții...

— Cine sînt ?

— Ponderea aparține nou-veniților.

— Nu vi se pare paradoxal că muncitorii vechi, care ar putea păstra mentalități din alte timpuri, sînt foarte serioși, în vreme ce unii nou-veniți, mulți dintre ei tineri...

— Nu există muncitori vechi și muncitori noi. Nu sînt decît muncitori. Adică oameni adevărați. Cellalți candidează numai la acest titlu.

— Ce înseamnă un muncitor adevărat ?

— Cel ce-și asigură existența sa și a familiei sale exclusiv din veniturile din uzină. Unul care dă părinților jumătate din banii cîștigați și obține de la ei în schimb de trei ori pe atîta își permite să întîrzie, să facă mofturi și să nu-l intereseze ceea ce iese din mîna lui.

— Nevoile diferă. Dumneavoastră, de pildă. Acum sînteți un intelectual. Sînteți director, nu mai sînteți strungar. De cînd sînteți director, ce lucruri ați făcut în casă ?

— Nimic.

— Apartamentul este al dumneavoastră ?

— Toate cele trei camere sînt ale statului. Locuiesc aici din 1956. La început cu doi copii Acum, cu unul dintre ei și cu nora-mea... Mobila pe care o vedeți am cumpărat-o în 1953.

— N-ați vrut mai mult ?

— Ba am vrut. În 1953 am vrut să-mi construiesc o casă, a mea. Am obținut și aprobările. Am plătit proiectul. N-am avut timp să mă ocup. Copiii, propriile mele studii, munca... Am amînat. Apoi, băiatul cel mare s-a însurat și are casa lui... De fapt, am tot ce-mi trebuie. Sau atît cred eu că-mi trebuie. Soția mea n-a lucrat. Băieții creșteau, studiau, numai eu cîștigam. Am spus că atîta pot,

— Dacă ați munci de două ori mai bine, ați cîștiga de două ori mai mult ?

— Muncesc cît pot mai bine. Teoretic însă, dacă aș munci de două ori mai bine, ar însemna ca toată uzina să muncească de două ori mai bine, termenele de dare în funcțiune a noilor capacități s-ar reduce la jumătate și implicit am grăbi dacă în funcțiune a căminelor, a noului bloc administrativ, a noului grup școlar, a Institutului național de hidraulică și pneumatică, am beneficia de alte condiții de muncă și viață, de un alt randament, de alte sarcini, am avea altă calificare, am gîndi altfel mai devreme și desigur ne-am bucura împreună de toate aceste noi condiții, ceea ce ar însemna foarte mult. După cum vedeți ne cunoaștem pînă la amănunt devenirea. De aici ne vin imboldul și puterea de sacrificiu, fiindcă, repet, am muncit și muncim încă în condiții destul de grele.

— Condiții ușor de schimbat, avînd în vedere apropierea uzinei de alte întreprinderi foarte moderne.

— Inginerul șef este în uzină de la terminarea facultății, de 20 de ani. Directorul adjunct a urcat treptat toate treptele consacrării, tot în uzină, sînt oameni care au lucrat și pe vremea lui Wolf. Dealtfel, uzinele lui erau renumite prin colectivele de muncitori, adevărate nuclee de luptă, detașamente solide ale mișcării muncitorești. Această forță continuă să emane și acum certitudine și atracție totodată.

— Ca director, ce atitudine adoptați față de muncitori. Care este modelul de director pe care-l cultivați ?

— N-am modele. Nu vreau să fiu director de un anumit fel. În general nici nu cred că sînt director. Sînt activist de partid cu sarcini de răspundere în conducerea uzinei. Cunosc mulți directori. Mi-i aduc aminte pe fostul director de la „Timpuri noi". N-avea decît bune intenții. Bunele intenții, dacă rămîn singure, grefate pe o încredere exagerată în sine, duc inevitabil la abuz. Nu e cazul fostului meu director, desigur. Mi-am adus aminte de el fiindcă un director astăzi dispune de infinit mai multe mijloace decît atunci: consiliile oamenilor muncii, o altă concepție economică, organizații puternice de partid, sindicale, de tineret... Cu muncitorii nu mă port : lucrez ! Exist, muncesc, discut, mă zbat, ca și ei pentru aceleași probleme. În plus eu rezolv ; aceasta este sarcina mea, pentru asta am fost trimis aici și în acest scop exist, muncesc, discut, organizez munca...

— Vă place ?

— Trăiesc în acest fel...

— Biroul dumneavoastră arată mai mult a birou de șef serviciu financiar. De ce atîta modestie ?

— Nu-i vorba de modestie. Condițiile uzinei de acum, cînd dezafectăm, și reconstruim, nu permit altfel...

— Citeodată se mai găsește...

— Pur și simplu nu m-am gîndit. Cînd umbli zilnic prin secții și discuți cu oamenii, cînd știi ce au de făcut și le cunoști durerile... E foarte important să te poți indigna la fel ca un muncitor, să te bucuri la fel ca el...

— Cum se indignează un muncitor ?

— Cumplit.

— Și cum se bucură ?

— Aproape la fel.

— De ce nu „exact" la fel ?

— Fiindcă n-au timp.

— Și cînd se indignează ?

— Un muncitor se indignează cînd este condus incompetent și cînd i se trădează condiția. Au fost cazuri cînd maiștrii umblau cu favoruri și cereau favoruri. Pentru un muncitor înseamnă trădare și pedeapsa a fost cea mai aspră : desfacerea contractului de muncă.

— Vorbiți ca un muncitor din 1952 și ca un director din 1978 ?

— Fiecare membru din conducere își desfășoară viața de partid într-una din organizațiile din secțiile productive. Toți sîntem oameni ai muncii. Unii dintre noi avem sarcini de conducere. Așa privim aici lucrurile, nu invers. Sarcini de conducere nu au numai directorul, directorul adjunct și inginerul șef. Mă refer în primul rînd la muncitorii și maiștrii care fac parte din Consiliul oamenilor muncii. La secretarii organizațiilor de partid, sindicale și de tineret... La toți cei ce potențial, prin munca, prin calitatea muncii lor, pot fi aleși în posturi de conducere și care orientează concret desfășurarea procesului de producție.

— Participarea dumneavoastră diferă de aceea a unui inginer, dacă ar fi să comparăm competențele, și diferă de aceea a unui muncitor... E mai diversă, mai totală, să-i zicem. E o problemă de funcție ?

— În general vorbind, poate lucrurile stau cum spuneți. În particular însă pot să vă spun că sînt ingineri și muncitori care muncesc la fel de mult, cu aceeași ardoare și voință ca și mine. Dar, desigur, altfel trăiesc eu, cu altă intensitate, sentimentul participării și altfel un forjor de categoria a treia. Eu am acces zilnic la actul de decizie...

— E inevitabil ?

— Dimpotrivă. Documentele partidului din ultima vreme, indicațiile secretarului general al partidului vizează în esență tocmai apropierea tuturor oamenilor muncii de actul de decizie. Au fost create organisme speciale în acest scop. Cînd adunarea generală va ști să-și îndeplinească toate prerogativele prevăzute de lege, cu toții vom fi executanți solidari în îndeplinirea hotărîrilor aceluiași organ de conducere : adunarea generală a tuturor oamenilor muncii. De aceea vă spuneam că nu mă consider director, ci activist de partid cu sarcini în conducerea întreprinderii. După producție, acesta este procesul pe care ne străduim să-l desăvîrșim.

— Peste cîteva zile începe un an nou. Vă doriți ceva în mod special în anul ce vine ?

— Ceva în mod special, nu. Să fiu sănătos. Și soția, și copiii, și nepoții.

NICOLAE CRISTACHE

Omenia are întotdeauna posibilități

Iată o istorie de familie, un caz de excepție, cum limpede poate să vadă ochiul. Dar cum oamenii despre care scriem nu sînt o excepție între semenii lor, să-i cunoaștem și să le cunoaștem grijile și nevoia de sprijin.

De felul lui din Vișeul de Sus, Ioan Laza avea numai 21 de ani cînd a întîlnit-o pe viitoarea lui soție, Ileana. Fiind mecanic, Ioan Laza băiesa tot ținutul cu un motor în spinare, pentru combaterea gîndacului de Colorado, un fel de prăfuitor. Ileana avea numai 16 ani, dar se ținea mîndră și frumoasă ca nimeni alta în comună, căci doi s-au iubit de la prima vedere și s-au hotărît să se ia imediat, chit că familia băiatului, altfel destul de înstărită, nici n-a vrut să audă, fiindcă Ileana era fată săracă, fără de tată și fără de zestre, cu numai o mamă îngrijitoare la căminul cultural. Acolo au locuit toți trei la începutul căsniciei, pînă ce casa și terenul împrejmuitor au fost cumpărate de președintele C.A.P.-ului, care și-a construit acolo locuința personală. Mai încoace, Ioan Laza s-a îmbolnăvit destul de grav, n-a mai putut munci defel și chiar a căpătat o pensie de invaliditate, gradul II, fără drept de muncă. N-au apucat să facă decît șapte clase, dar sînt convins că le-au făcut destul de bine, fiindcă știu să scrie și să se exprime corect, civilizat și deseori politicos. Amîndoi își iubesc copiii, lucru evident de la prima vedere, nici n-au vrut să audă de propunerea făcută de autoritatea tutelară, cum să-și trimită odraslele la o casă de copii, alții au zis că de fapt ei n-au vrut să renunțe la indemnizație, dar **alții** zic în general destul de multe lucruri pe seama lor, așa că asta nu i-a emoționat prea mult.

Scrisoarea pe care am primit-o nu e prea complicată, nu încearcă să ne amețească cu vorbe, nici să dramatizeze mai mult decît se găsește situația de fapt. Să recitim cîteva rînduri. **„Mă numesc Laza V. Ileana, domiciliată în comuna Petrova, județul Maramureș. Vin la dumneavoastră cu următoarea plîngere. Sînt o femeie săracă în vîrstă de 33 de ani, iar soțul are 39. Vă arăt că am avut 11 copii, dintre care unul mi-a murit din cauză că am dormit într-un coridor. Am apelat la Consiliul popular al comunei, dar tovarășul primar Bilașcu Gheorghe mi s-a exprimat : Cine le-a pus să faci atîția copii ? Atunci am fost nevoită să împrumut bani și să mă duc la județ, am fost în audiență la tovarășul prim-vicepreședinte Ciuclea Dumitru, i-am spus necazul și fiindu-i milă de familia mea a dat ordin ca să-mi elibereze două camere, dar în zadar. Ni s-a dat pînă la urmă în incinta Oficiului P.T.T.R., dar din două numai una este a mea, cealaltă e doar cu numele. Cînd intru în ea trebuie să bag batistele în gura copiilor ca să nu facă larmă să poată lucra lucrătorii oficiului. Vă mai arăt că nu avem liniște din cauză că și cetățenii care au convorbiri telefonice îmi bat încontinuu cu pumnii în geam și în ușă, atît ziua cît și noaptea din cauză că nu pot vorbi. Vă arăt că trăim toți 13 persoane, copii, soțul, mama și cu mine într-o singură cameră".**

Există în fapt o mulțime de asemenea plîngeri scrise de mîna Ilenei Laza. În felul acesta, familia din Petrova este cunoscută de foarte multă lume, poate chiar prea bine cunoscută, pentru ca situația acestei familii să mai emoționeze. De la Baia Mare, de la „județ" adică, au venit la Petrova diferite persoane, au venit chiar în mai multe rînduri, au fotografiat casa, dar au făcut-o parcă pentru un insolit album personal și nu pentru soluționarea situației de fapt. Pentru că, venind și plecînd, nimic nu s-a schimbat în urmă. Doar cînd, în urma insistențelor mamei celor zece copii și a primirii ei în audiență, s-au deplasat la fața locului prim-vicepreședintele și secretarul Consiliului popular județean, situația s-a îmbunătățit intrucîtva. Primăria a trebuit să accepte intrarea familiei Laza în localul poștei, iar mai apoi în cea de-a doua cameră, folosită pînă atunci drept magazie de lemne. Prin aceeași intervenție a județului, soții Laza au primit și alte ajutoare, îmbrăcăminte îndeosebi, comisia de femei a organizat o colectă, dar, cum se vede, soluțiile acestea n-au schimbat prea mult condițiile de existență ale celor zece copii.

E adevărat, s-au dat indicații ca primăria să caute în continuare, să acționeze în spiritul omeniei, al grijii pe care societatea noastră o probează prin atîtea și atîtea fapte față de tînăra generație, numai că, la Petrova, omenia parcă e un cuvînt uitat. Dinspre partea primăriei, numeroasa familie trăind în condiții precare e bombardată cu fel de fel de adrese și somații, dar nici un dram de înțelegere. Gheorghe Bilașcu, primarul comunei, a fost coleg de bancă al Ilenei Laza la școală. Între ei vorbele nu prea se aleg, de o parte și de cealaltă. Fiindcă s-a plîns atît, primarul s-a mîniat rău și s-a purtat în consecință, parcă încercînd să-și arate puterea în fața unui asemenea caz de nesupunere. Am aflat că la un moment dat însuși prim-vicepreședintele județului i-ar fi spus : „Ești tare încăpățînat, tovarășe primar. Te rog să iei măsuri pentru a rezolva imediat !" Dar Gheorghe Bilașcu n-a rezolvat nimic, exceptînd cei mult adresele amintite înainte, încheiate toate cu formula „Consiliul popular nu are posibilități...".

Soții Laza și copiii lor continuă să trăiască deci în improvizata încăpere din localul poștei, necăjiți permanent de cumnata primarului, sau soția președintelui C.A.P., dacă vreți, adică șefa Oficiului poștal... Am stat desigur de vorbă cu primarul comunei. Ne-a repetat și nouă laitmotivul justificărilor din numeroasele adrese. Ne mai spune că li s-ar fi oferit un loc de casă, dar că din ambiție respectivii susțin că nu pot să-și construiască, că n-au posibilitate — deși în cazul unei familii de 12 persoane, al cărei buget se compune din pensia tatălui și, firește, indemnizația pentru copii, un asemenea argument nu este chiar de neluat în seamă — și cu rece indiferență primarul concluzionează că n-are ce face, că nu există soluție. Cine și în ce fel ar putea fi însă de acord cu această neomenoasă neputință pe care o afișează primarul din Petrova ? Soluții există și trebuie să existe ! Și nicăieri în altă parte decît acolo, în comună, la Petrova, unde s-au născut și trăiesc cei zece copii ai familiei Laza. Să fim bine înțeleși, departe de noi gîndul de a nega un adevăr valabil și în cazul respectivei familii : înainte de a te ajuta alții, ajută-te cît poți mai bine singur. Prin muncă, prin chibzuință, atunci cînd și el și ea erau tineri și zdraveni și cînd familia era mai redusă, soții Laza ar fi trebuit și ar fi putut să-și înghebeze o casă, să fie în rînd cu oamenii chiar dacă au pornit, cum se spune, de la nici măcar o lingură. Dar fie că n-au fost îndestul de economi, fie că n-au prea luat viața în serios, cert e că n-au făcut-o la vreme, iar acum, venind droaia de copii, și el îmbolnăvindu-se, și ea neputînd lucra, le este peste puteri. Dar trăiesc între oameni, și oamenii din Petrova, oricît ar putea să le reproșeze celor doi părinți, nu pot trece nepăsători, văzîndu-i cum trăiesc, pe lîngă cei 10 copii. Ei n-au nici o vină, exceptînd faptul că mama lor s-a certat și se ceartă în continuare cu primarul comunei ! O casă cu zece copii — în curînd vor fi unsprezece! — trebuie să impună în primul rînd respect, în nici un caz dispreț. Spunînd acestea, repetăm eu cea mai îndreptățită convingere că primarul Gheorghe Bilașcu n-are nici cea mai mică scuză pentru felul cum se comportă față de familia Laza. A adunat el vreodată oare activul comunei, a ridicat măcar o dată problema, desigur spinoasă, a condițiilor în care cresc cei zece copii în vreo adunare generală la care luau parte locuitorii comunei pentru a găsi, **împreună**, o rezolvare ? N-a făcut-o, dar poate că o va face, pentru că oamenilor gospodari din Petrova le stă în putere să rezolve într-un fel această situație. Prezentînd situația familiei Laza Comitetului județean al P.C.R. Maramureș, am avut satisfacția să aflăm aici toate asigurările de bine în ce privește rezolvarea omenească a acestui caz de excepție! Satisfacție pe care încă o dată o subliniem.

DUMITRU GEORGE

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Expertiza — un instrument al adevărului sau o competiție a experților ?

Înainte de anchetă

Alexandra Groza, în vîrstă de 23 de ani, absolventă de liceu, căsătorită, mama unei fetițe, este încadrată de Întreprinderea de cinescoape București în funcția de casieră. După cum este obiceiul, i se încredințează și gestiunea C.A.R., Crucea Roșie și bilete de odihnă. Era primul ei serviciu. Soțul Alexandrei Groza își continua studiile, în ultimul an.

După un an și cîteva luni de serviciu, controalele și expertizele contabile îi găsesc un minus în gestiunea C.A.R. Ca urmare, Alexandra Groza este arestată. Soțul ei o părăsește și îa și copilul. După un an și zece luni de detenție A.G. este eliberată în urma deciziei Tribunalului Capitalei. Dar situația ei continuă să rămînă neclară, din motivele despre care vom vorbi în continuare.

1. Începutul anchetei : octombrie 1973

Primul proces verbal întocmit datează din 18 martie 1974 și este semnat de economiștii Nicolae Grigoriu și Ioah Carmen. Alexandra Groza, casieră la Întreprinderea de cinescoape București, este învinuită de un prejudiciu în valoare de 42 956 lei.

Ultima expertiză contabilă este efectuată în iulie 1978, cînd expertul Vasile Nicolau stabilește un prejudiciu de 20 188 lei. Pe parcurs, expertul Ștefan Cazangiu descoperă că Alexandra Groza n-a furat nici un leu ; mai mult, întreprinderea îi este datoare cu cîteva mii lei ; experții Ion Stoian, Nicolae Ion și Constantin Dragomir verifică parțial activitatea Alexandrei Groza și nu găsesc nici un prejudiciu material ; alte suplimente de expertiză se contrazic între ele.

Declarația expertului Vasile Nicolau

Un raport de expertiză trebuie să fie clar, concret, obiectiv, să fie întocmit fără patimă, fără etichetări, să exprime faptele, și numai faptele. Expertul constată fapta, nici nu o încriminează, nici nu o justifică, imparțial, sobru, cinstit.

Maliționzitate sau umor ?

După cinci ani de la petrecerea faptelor, în 1978, expertul Vasile Nicolau menționează : „Dacă tovarășa Alexandra Groza poate să demonstreze că mai sînt în actele de casă din 1973 și alte chitanțe, decît cele înregistrate de la filele 236 și 240 din volumul II, atunci expertiza de față își poate modifica concluziile cu privire la cele cinci bucăți bilete rămase neînregistrate".

La rîndul lui, expertul Ștefan Cazangiu

„Acesta a fost mobilul — moral și real — care a condus-o la modificarea fișei personale de împrumut, făcînd ca debitul de lei 4 500 să apară lichidat formal. Știind de aceste lipsuri la casa C.A.R., pe care le acoperise superficial și oricînd puteau fi descoperite la un control cît de sumar, nu a găsit nici o altă soluție decît să obțină urgent un împrumut de 8 000 lei.

Economiștii Ioan Carmen și Nicolae Grigoriu.

„Metodele utilizate de Groza Alexandra, principala vinovată în producerea pagubelor, sînt cele clasice și anume"....

Prima observație

Din tonul și subtonul acestor afirmații se pot deduce suficient de explicit sentimentele celor patru experți față de omul ale cărui fapte le-au cercetat.

2. Între ei, experții

Ștefan Cazangiu

„Nu am făcut aprecieri în ceea ce privește calitatea sub orice critică a procesului verbal ; deși era cazul s-o fac. Nu am făcut aprecieri în ceea ce privește competența profesională a organelor de control (economiștii Ioan Carmen și Nicolae Grigoriu — n.n.) deși în procesul verbal sînt înscrise constatări care dovedesc lipsa de cunoștințe elementare din punct de vedere profesional. Nu am apreciat că au fost de rea-credință organele de control, deși ar fi fost cazul, abateri care constituie infracțiuni și lezează codul penal." După ce ați avut răbdarea să citiți pînă la capăt toate acestea, mai analizați, încă o dată, dacă palidele mele constatări, și nu aprecieri, mai pot supăra organele de control..."

Vasile Nicolau

„Raportul de expertiză Ion Stoian omite să vadă intenția verificatorilor de la C.M.S. (Nicolae Grigoriu, Ioan Carmen — n.n.), care este de fapt cea corectă... „Rapoartele de expertiză la care se referă în apărare inculpata (ale lui Ștefan Cazangiu, Ion Stoian, Ion Nicolae, Constantin Dragomir — n.n.) s-a demonstrat de subsemnatul că sînt pornite de la premise greșite și că ele nu reflectă realitatea".

Ioan Carmen și Nicolae Grigoriu

Din raportul expertului Ștefan Cazangiu reiese că a discutat cu mai mulți membri din conducerea întreprinderii. În realitate n-a discutat decît cu Munteanu Grigore și Alexandra Groza. Raportul său este alcătuit mai ales pe declarațiile Alexandrei Groza...

A doua observație

Treptat, în cinci ani, străduindu-se să explice prejudiciul de 42 956 lei, experții uită de unde au pornit și ce-au dorit să demonstreze, Alexandra Groza nu mai e decît un motiv secundar, în prim plan fiind dorința de a-și susține fiecare dreptatea în raport cu argumentele celuilalt, pozițiile devin partizane, pătimașe și desigur judecătorii nu mai înțeleg nimic.

3. DE PILDĂ
Însușirea frauduloasă a 3 000 lei

Ștefan Cazangiu susține : Contabila i-a transmis Alexandrei Groza cifra de încasări contribuții C.A.R. pe luna în curs în mod greșit : 33 000 lei în loc de 30 000 lei. Această sumă a fost luată ca bază pentru discutarea împrumuturilor viitoare. A. G. a emis chitanțele pentru cei ce fuseseră aprobați să capete împrumut din suma de 33 000 lei, a decontat la bancă scriptic numai, deci nu în numerar, 33 000 lei și a ridicat de la bancă, tot scriptic, 33 000 lei, conform unui prost obicei. Astfel n-a observat greșeala. Cînd să împartă banii la cei în drept a observat că nu-i ajung 3 000 lei. Fiindcă Niculina Constantin era în concediu nu i-a mai înmînat această sumă, urmînd să rezolve situația cînd s-or mai limpezi lucrurile... Chitanțele fuseseră însă întocmite și fiindcă nu știa cum se vor descurca lucrurile n-a rupt-o pe coa a lui N. C.

Vasile Nicolau

Comitetul aprobă un împrumut pentru Niculina Constantin de 3 000 lei. Se ordonanțează la casă, dar suma nu se achită lui N. C., ci se încasează de către Alexandra Groza. Aceasta susține că a depus cei 3 000 lei la C.E.C. Dacă i-a depus la C.E.C., după cum afirmă, aceasta pare îndoielnic. Este adevărat că la 12 iulie a depus la C.E.C. mai mult cu 3 000 lei, dar nu individualizează suma pe numele Niculinei Constantin...

Alte inadvertențe

Hotărîrea instanței de fond este casată de Tribunalul municipiului București tocmai în vederea precizării de către experți a naturii fraudei urmare căreia Alexandra Groza modifică evidența în sensul că ea nu mai apare cu nici o datorie la C.A.R. (4 500 lei) în vederea obținerii unui nou împrumut de 8 000 lei. Ștefan Cazangiu susține că Alexandra Groza „necontabilizînd modificarea pe sintetic", soldul nu s-a diminuat în realitate, ea urmînd să continue plata ratelor și nu a produs în acest fel nici o pagubă materială în gestiunea C.A.R. Vasile Nicolau, dimpotrivă, consideră că în conjunctura neregulilor care erau atunci în contabilitatea C.A.R... era posibil ca modificările făcute în fișă să treacă neobservate... Verificarea făcută de economiștii Ioan Carmen și Nicolae Grigoriu ...a făcut să se descopere cu un ceas mai devreme abateri care altfel s-ar fi perpetuat multă vreme în viitor și care puteau sau nu puteau să fie descoperite (s.n.). Cum scopul fundamental al acestor două ultime expertize a fost tocmai lămurirea acestui punct, lăsăm la aprecierea cititorului dacă el a fost sau nu lămurit.

A treia observație

O lntărește de fapt pe prima și anume că experții au pierdut pe parcurs esența menirii lor de dragul spiritului justițiar, autoritar și absolut. Adîncit în propria-i logică abstractă, Ștefan Cazangiu, în dorința de a fi autorul unui act de justiție și de a o vedea pe Alexandra Groza în totalitate exonerată de vină, minimalizează chiar măsluirea evidenței contabile justificînd-o prin mobilul ei : dorința de a se achita de niște datorii de care nu se făcea vinovată, dar care trebuiau achitate. Alexandra Groza e mult mai simplă și mai firească în nenorocirea ei. Spune : Eram în al doilea an al meu de serviciu, soțul terminase facultatea, aveam un copil mic și obținusem o garsonieră pe care voiam s-o fac frumoasă și plăcută. În acest scop am făcut acest împrumut grăbit. Nu bănuiam că soțul mă va părăsi la prima amenințare a vieții...

Este de asemenea ciudată următoarea remarcă din raportul de expertiză al lui Vasile Nicolau : Expertiza de față, văzînd obiectivele fixate, a procedat la examinarea actelor din cele șapte dosare ale anchetei, a luat contact cu inculpata pentru a-și prezenta argumentele în apărare, cu Întreprinderea de cinescoape, pentru a culege elementele necesare pentru determinarea realităților...

Întrucît expertul n-a luat legătura cu Alexandra Groza rămîne întrebarea dacă raportul de expertiză a fost întîi scris și abia după aceea cercetate faptele și circumstanțele sau pur și simplu expertul spune un neadevăr și dacă spune un neadevăr atît de important cum am mai putea crede în celelalte adevăruri ale sale ?

4. Ultimele observații

Mai ciudat decît orice însă este faptul că între raportul de expertiză al lui Vasile Nicolau, care stabilește un prejudiciu în seama Alexandrei Groza de 20 188 lei, al economiștilor Ioan Carmen și Nicolae Grigoriu cu prejudiciu de 42 956 lei și al lui Ștefan Cazangiu care afirmă că nu a fost furat nici un leu, ba chiar întreprinderea îi este datoare învinuitei, între toate aceste rapoarte nu există nici o deosebire, dacă facem abstracție de unele detalii nesemnificative. Primele două rapoarte arată că învinuita a făcut împrumuturi C.A.R. pe alte nume. Comite chiar și un fals într-unul din cazuri. A plătit mai puțin decît suma înscrisă în aprobare și apoi a modificat chitanțele în defavoarea membrilor C.A.R., a pierdut mai multe bilete de odihnă și tratament și a întîrziat depunerea sumelor încasate pe biletele celelalte, a eliberat chitanțe fără copie etc. Cu mici nepotriviri, Ștefan Cazangiu nu neagă nici una dintre acestе învinuiri, le recunoaște deschis. Deosebirea dintre rapoarte se ivește numai cînd primele două se străduiesc să dovedească fără probe că Alexandra Groza și-ar fi însușit sumele rezultate din operațiile necorecte, iar Ștefan Cazangiu, tot fără probe, se căznește printr-o pe cît de interesantă ipoteză tot pe atît de stufoasă și greoaie să demonstreze că Alexandra Groza este mai nevinovată decît Dreyfus. Din această luptă, situată cu mult în afara competențelor experților, s-au întrupat șapte volume de vorbărie, s-au scris mai multe sute de pagini, timp de cinci ani în care un om așteaptă să i se elibereze permisul pentru viața socială de mîine, chiar și pentru viața lui de familie. În viața ei, Alexandra Groza a muncit un singur an și cîteva luni, n-a apucat mai mult și tocmai în acest prim an de muncă i s-au dat fără nici un sprijin din afară gestiuni și răspunderi pentru care nu avea nici o calificare. A creat un haos în jurul ei și nimeni nu contestă.. Aș cita aici pe unul dintre oamenii cu o gîndire profundă și limpede, Florin Dimitriu, procuror șef adjunct al Capitalei, care spune că o ștersătură nu e decît o ștersătură, pînă cînd nu ajungem să știm ce a însemnat ea cu adevărat și după ce ajungem să știm cu adevărat ce a însemnat ea, s-o și dovedim. Or, acest lucru nu este de competența experților, ci a organelor de anchetă. Depășindu-și competența, fotografierea contabilă a unei realități numai de ei posibil să fie văzută, experții s-au încîlcit în considerații, în propriile lor sisteme de logică, cotcodăcind pe sute de pagini ca să ajungă în final aproximativ la același rezultat, fiindcă Biroul de expertize contabile din Consiliul popular municipal, această cumpănă a veridicității juridice, reține ca prejudiciu în sarcina Alexandrei Groza următoarele sume : din prima expertiză, 717 lei. Din a doua expertiză, 990 lei. Din a treia expertiză 4 909 lei. În ce privește prejudiciul de 15 279 stabilit de ultima expertiză, se spune în nota Biroului de expertize, întrucît expertul se bazează pe declarațiile aflate la dosar, lăsăm la aprecierea organului de anchetă să hotărască dacă întrunește condițiile răspunderii materiale.

Pînă la 43 000 lei drumul e lung și pavat cu tot felul de lucruri.

ION CRISTIAN

Rubrică realizată cu sprijinul Procuraturii generale

Cîțiva naivi în tihna naivității lor

La 50 de ani de la apariția celebrului „Douăspreze scaune", roman satiric și de aventuri, și nu mai puțin celebrilor Ilf și Petrov, „În orașul X, capitală de județ,..." s-au petrecut niște lucruri de tot hazul scoase parcă din cartea marelui maestru al combinațiilor. Orașul X se numește Alexandria. Tot capitală de județ, cu oameni muncitori, cinstiți și responsabili. Dacă urbea X era un oraș în care nu se întîmpla nimic, aici la Alexandria de la primul pînă la ultimul om se muncește după cum spuneam, cu toții fiind angrenați în efortul general de mai bine. De o vreme încoace, nu mai are nici o importanță. La sediul C.A.P., au discutat împreună cu inginerii Nica Decebal și Alexandru Bădescu posibilitatea achiziționării unei remorci. Cîrlățescu a promis cu destulă usurință și o remorcă, deși se arăta grăbit. Același ARO i-a dus pe toți la domiciliul numitului Marin Olteanu unde au servit vin timp de 15 minute, după care au mers la locuința tov. președinte și acolo tot vin au servit, pînă în jurul orelor 16,00.

În apropierea stației PECO Rahova au găsit un telefon public care chiar mergea. Eroul nostru, un Ostap Bender contemporan, Cornel Cîrlățescu sau cum s-o fi numind, a dat un telefon sau a mimat doar, unui pretins inginer Neagu. Nu se știe ce au vorbit, dacă au vorbit, cert este că au luat autobuzul spre Gara de Nord pentru a de încă un telefon, de data aceasta la Băneasa, să anunțe sosirea. Pe la jumătatea drumului, Ostap Bender al nostru a cerut actele întocmite pentru procurarea tractorului respectiv, s-a uitat la ele și la delegații de la înălțimea celor 165—170 de centimetri pe care îi avea (adică „știți dumneavoastră" : semnalmente particulare fără) și de la înălțimea cărora îi dădea mîna să-l trateze cu oarecare superioritate. A semnat un exemplar al ordinului de deplasare și l-a restituit lui Olteanu, restul de acte le-a băgat în buzunarul hainei cu care era îmbrăcat. A cerut și bani, spunînd că trebuie să meargă repede la casieria Stațiunii experimentale Băneasa să-i depună pentru a merge treaba mai repede, să pună oamenii mîna pe tractor și să plece în treaba lor la Alexandria. Și astfel delegația din Alexandria și-a luat adio de la plicul cu cei 6 250 de lei, plic de culoare albastră, un plic normal, și el fără semnalmente particulare.

La Gara de Nord, Ostap Bender părea din ce în ce mai grăbit. Le-a propus să intre pe peronul gării să mai dea un telefon la stațiunea experimentală să vină o mașină de serviciu să-i ia. A vorbit, iar delegații au înțeles cu urechile lor că vine mașina cu numărul 2-B-2436 și că trebuie să aștepte. Au mai așteptat, și la un moment dat marele mediator a zis că merge cu bidonul de 20 de litri de vin la inginerul Neagu acasă și să nu se mire că el vine imediat. Am uitat să spunem că bidonul îl primise pentru el și ai lui în semn de prețuire pentru ușurința cu care îi ajuta pe norocoșii din Alexandria să facă rost de tractor și remorcă. Cei doi delegați n-au înțeles de ce trebuia să-i dea inginerului Neagu. Poate că era șeful lui, poate că așa se obișnuia prin părțile acelea.

De așteptat au așteptat de la orele 20.00 pînă la două noaptea. Văzînd că nu mai vine, și-au dat seama că au fost înșelați.

Joi, 29 noiembrie, orele 11, rutieristul Olteanu a îndrăznit să anunțe la sediu cele întîmplate. Președintele l-a sfătuit să meargă la M.A.I.A., au mers dar fără folos. Cîrlățescu și Neagu nu erau de găsit. Delegații au revenit la Alexandria în seara de 29 noiembrie. A doua zi, împreună cu președintele C.A.P., au plecat din nou la București, la miliția municipiului, unde reclamînd fapta au aflat că după tipic și maniere este bănuit un individ din Arad, pe numele său Băbuță Gheorghe. S-a dat telefon la miliția Arad, cerîndu-se o fotografie a infractorului pentru identificare. Nu ne îndoim că în cel mai scurt timp escrocul își va primi pedeapsa. Ne întrebăm ce-i de zis (în orașul X și peste tot unde se petrec asemenea banderisme) despre usurința cu care pot fi duși de nas o seamă de cetățeni încredințați să păzească bunurile obștii. Îi felicităm de Anul nou sau nu ?

ION PREDOȘANU

Ochi şi urechile lumii

Un tonic la sfîrşit de an

Era într-o zi mai proastă o existenţei mele pe pămînt. Se întîmplă. Se poate întîmpla oricui. Începusem de cinci ori o nuvelă şi nu apăruse nimic. Tolstoi căutase zece ani începutul la „Învierea". Prima frază — a avut răbdare şi a găsit-o. Marin Preda îmi spunea odată că el trage mult curaj din această încăpăţînare a lui Tolstoi. Eu eram însă într-o zi din aceea cînd — după vorba lui Tolstoi însuşi — poţi avea o durere de dinţi la care nici Beethoven nu ajută. Dar nu mă dureau dinţii. Nu eram însă nici Tolstoi. Eram negru.

Am luat dicţionarul de psihologie al lui Paul Popescu-Neveanu. Foarte bun. Poţi afla acolo ce-i cherofobia : stare în care te enervează buna dispoziţie a celuilalt. Am avut-o de multe ori şi n-am ştiut. Am trecut la doctorii înşişi. Măreţi. Am găsit trei — nu mai puţin de trei ! — care dau acelaşi leac.

Un leac mai important pentru sănătate decît orice exerciţiu fizic ! — susţine doctorul Frey de la Stanford University. De cînd caut aşa ceva. Un leac la fel de important ca vitaminele, ca mîncarea sau chiar ca organizarea vacanţelor ! — e de părere Scheff, de la Universitatea din California. Un tonic superior oricărei şedinţe de masaj sau de relaxare — e de acord King, de la Facultatea de medicină din California. De cînd caut asemenea tonice !.

Firească, leacul e descris în amănuntele sale : el aduce o stabilizare a pulsaţiilor cardiace — ceea ce mă interesează foarte mult, de mic — precum şi o relaxare muşchiulară, după opinia aceluiaşi Frey. Nu apare nici o scădere a oxigenului în sînge — ceea ce iar e foarte bine, căci un leac care ar diminua oxigenul din sînge sau oriunde, m-ar mîhni.

Se merge mai departe, de la fizic la psihic, şi se trag binefacerile morale pentru suflet şi idei. Doctorul Scheff susţine că are loc un miracol, — atît fizic cît şi psihic (asta-i din Mazilu ?) —, efectele sînt pe o lungă durată făcînd inutil, dacă nu ridiculizîndu-l, orice tratament cu calmante înghiţite hap-hap-hap, unul după altul. Aleo-s moft. Mărturisesc că am început să vijîi. Un ultim amănunt m-a trimis pe pereţi : el nu se găseşte în nici o farmac'e din lume.

Ca să nu vă mai ţin în tensiune — tensiune care... — vă voi spune că acest leac este rîsul. Rîsul — zice un al patrulea doctor american, doctorul Ross, în termenii unei fantastice agenţii de publicitate — este un medicament instinctiv, sacru, pe care trebuie să-l păstrăm, să-l îngrijim şi să-l întreţinem. Rîsul este sănătate garantată. Rîsul este lupta împotriva adversităţilor şi o asigurare a bunăstării. Rîsul este o forţă. O forţă care nu ne costă nimic. Cine rîde — adaugă King — îşi vede viaţa prelungindu-se. Zilnic — zice Scheff — trebuie să luăm o porţie de rîs. Trebuie să se înţeleagă, odată pentru totdeauna — şi doctorii ştiu ce-i aia „totdeauna" — cît de important este pentru om de a consacra un spaţiu din timpul său, rîsului. Un spaţiu din timp? Şi dacă nu pot rîde ? — am opus o ultimă rezistenţă, cum mi se întîmpla cînd nu voiam să fac injecţii şi să iau untură de peşte. Ca şi atunci, a urmat o replică de aeuitat : „Omul incapabil să rîdă nu va putea niciodată să-şi scadă tensiunea nervoasă ; acest stress permanent va aduce o permanentă oboseală cardiacă şi muşchiulară ; toate spaimele, durerile şi neliniştile vor rămîne închise în el ca într-o închisoare ; acest om nu va scăpa răului ; el va merge direct spre moartea rapidă şi brutală".

Am început să rîd serios, cu grijă, prudent, atent, precum e cazul cu medicamentele dificile dar hotărîtoare.

RADU COSAŞU ■

P. S. La mulţi ani !

Vibrant şi înflăcărat apel la unirea eforturilor pentru pace, securitate şi cooperare în întreaga lume

Sesiunea solemnă a Marii Adunări Naţionale a Republicii Socialiste România, întrunită cu prilejul aniversării a 60 de ani de la crearea statului naţional unitar român, a hotărît să adreseze parlamentelor şi guvernelor tuturor statelor, tuturor popoarelor lumii un apel solemn pentru dezvoltarea cooperării, prieteniei şi înţelegerii în vederea accentuării cursului destinderii şi consolidării securităţii internaţionale, opririi cursei înarmărilor şi trecerii la măsuri concrete de dezarmare, asigurării unei păci trainice pe planeta noastră.

Apreciind că — în ciuda accentuării complicaţiilor şi contradicţiilor din lumea actuală — situaţia internaţională nu evoluează spre un război mondial iminent, parlamentul român îşi exprimă convingerea fermă că stă în puterea popoarelor, a factorilor de conducere ai statelor, a oamenilor de bună-credinţă, indiferent de convingerile lor filozofice ori religioase, ca — gîndind şi acţionînd lucid, responsabil — să-şi dea mîna şi să împiedice dezlănţuirea unui nou război mondial, că pot, stă încă în puterea lor să asigure pacea şi stabilitatea internaţională.

Cursa înarmărilor, se spune în apel, apasă greu umerii tuturor popoarelor, înveninează atmosfera politică mondială, poartă în sine germenul ruperii echilibrului militar şi ascuţirii contradicţiilor internaţionale. Parlamentele şi guvernele tuturor statelor sînt solicitate solemn, în numele existenţei, al păcii şi bunăstării popoarelor, să curme cursa înarmărilor.

Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România, se spune în continuare, supune atenţiei parlamentelor şi guvernelor lumii propunerea de îngheţare a cheltuielilor militare, a efectivelor armate şi a armamentelor la nivelul anului 1968, trecîndu-se apoi la un program de dezarmare într-o largă perspectivă, la aplicarea unui ansamblu de măsuri menite să reducă continuu cursa înarmărilor, să oprească producerea de noi arme, să ducă la făurirea unei lumi fără arme şi fără războaie.

O importanţă deosebită pentru pacea şi securitatea continentului european, precizează apelul, ar avea-o adoptarea angajamentului de a nu se mai amplasa noi trupe şi armamente pe teritoriile altor state şi de a se trece la reducerea treptată şi apoi la retragerea tuturor trupelor străine în limitele frontierelor naţionale, desfiinţarea bazelor militare de pe teritoriile altor state, încetarea manevrelor militare şi a oricăror demonstraţii de forţă în apropierea frontierelor altor state.

În perspectiva desfiinţării concomitente a Tratatului Nord-Atlantic şi a Tratatului de la Varşovia, de o importanţă politică deosebită se consideră crearea, între blocurile militare, a unei zone în care să nu fie amplasate nici un fel de armate şi armamente, unde să nu aibă loc nici un fel de manevre şi demonstraţii militare.

Un apel solemn este adresat conducătorilor de state, guvernelor şi parlamentelor ţărilor membre ale N.A.T.O. să revină asupra hotărîrilor adoptate privind sporirea cheltuielilor militare şi să se angajeze efectiv pe calea încetării cursei înarmărilor, a dezangajării militare şi dezarmării, a creării unui climat de pace şi încredere între state.

Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România, continuă apelul, supune reflecţiei parlamentelor, guvernelor şi popoarelor europene propunerea încheierii unui pact general-european, la care să ia parte toate statele participante la Conferinţa de la Helsinki, conţinînd angajamentul renunţării la forţă şi la ameninţarea cu folosirea forţei.

Statele participante la negocierile de la Viena sînt chemate să depună toate eforturile pentru încheierea cît mai curînd a acestor negocieri cu rezultate pozitive.

Parlamentele, guvernele şi popoarele continentului sînt chemate să determine împreună ca problemele dezangajării militare şi dezarmării în Europa să fie discutate în cadrul general al securităţii europene, cu participarea tuturor statelor semnatare ale Actului final de la Helsinki, să pregătească temeinic viitoarea reuniune de la Madrid din 1980, pentru ca ea să poată adopta măsuri concrete de intensificare a cooperării economice, de extindere a raporturilor culturale şi ştiinţifice, precum şi în domeniul relaţiilor umanitare, să accelereze procesul de transformare a Europei într-un continent al păcii, destinderii şi cooperării între naţiuni.

Pentru garantarea păcii şi securităţii internaţionale se impune să se facă totul pentru ca toate conflictele şi stările de încordare dintre state să fie soluţionate pe cale politică, prin tratative, să se elimine cu desăvîrşire recurgerea la forţă şi la ameninţarea cu forţa în relaţiile internaţionale. Exprimînd voinţa de pace şi colaborare a poporului român, Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România asigură parlamentele, guvernele şi popoarele lumii că va face totul pentru îndeplinirea acestor deziderate fundamentale ale tuturor popoarelor, pentru pacea, prosperitatea şi fericirea generaţiilor viitoare.

Morala internaţională în perspectiva noii ordini internaţionale

Istoria s-a măsurat, se măsoară şi se va măsura întotdeauna prin cele trei momente ale timpului : trecut, prezent şi viitor ; ea poate fi asemănată cu un fluviu ce curge continuu, într-un singur sens, dar care, ca şi acesta, îşi are convulsiunile sau clipele sale de răgaz, fluxurile şi refluxurile sale.

Secolul nostru, al XX-lea, se înscrie printre cele mai tumultuoase, mai „nervoase", mai inedite, din cîte a cunoscut istoria, lumea, omenirea. Urmările scindării şi reorientării socio-economice, politico-juridice ale lumii, marile conflagraţii internaţionale, nemaiîntîlnitele revoluţionări în ştiinţe, în tehnică, în tehnologie, nşsterea, multiplicarea şi diversificarea unor ramuri de investigaţie şi interpretare a pămîntului şi cerului, a micro şi macro-universului, punerea, opunerea şi compunerea unor idei majore, dificile, angajante în planul relaţiilor dintre state, dintre naţiuni — constituie tot atîtea coordonate definitorii ale timpului nostru, ale viitorului omenirii, ale încercatului nostru continent.

Este în afara oricărui dubiu că epoca pe care o traversează generaţiile contemporane, noi toţi, aparţinînd uneia dintre cele trei structuri economice, socio-politice principale : **capitalistă, socialistă, ţări din asa-zisa lume a treia,** din care majoritatea sînt ţări în curs de dezvoltare, este cea mai complexă şi mai contradictorie. Judecata critică, descărcată de subiectivism asupra travaliului succesului, asupra ciocnirilor şi luptelor ai căror purtători sociali au fost generaţiile trecute, delimitează un contur clar al progresului dobîndit de ele, progres care, dialectic apreciat, constituie premisa urcuşului economic, social, politic, tehnico-ştiinţific, cultural.

Interesul, declanşat de această dată de una dintre condiţiile sine qua non ale progresului actual şi viitor — **noua ordine economică şi politică mondială** comportă înţelegerea unor reale dificultăţi, generate de esenţa economică, politică, socială a statelor care, vrînd-nevrînd, intră în contact unele cu altele. Nu întîmplător, rezerve mai evidente faţă de orientările revoluţionare şi progresiste, care solicită introducerea unor principii noi în ordinea internaţională, le manifestă statele imperialiste, cărora **vechea ordine,** discriminantă în fond, depăşită şi juridic şi moral, respinsă cu consecvenţă de statele mici şi mijlocii, le garantează nu numai menţinerea decalajelor existente, dar chiar adîncirea acestora.

Reafirmînd poziţia fermă, activă, novatoare în relaţiile internaţionale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu preciza în Expunerea rostită în faţa activului central de partid şi de stat că în general în lume : „...**se afirmă tot mai puternic o politică nouă, de colaborare între state, pe baza deplinei egalităţi în drepturi, a principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, a neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc — singura care poate asigura o evoluţie democratică a vieţii politice mondiale, raporturi de prietenie şi colaborare între toate naţiunile, întărirea securităţii şi păcii generale. Este clar că forţele progresiste, revoluţionare, ţările socialiste trebuie să sprijine această politică, să facă totul pentru impunerea şi generalizarea ei pe scară mondială. În ce o priveşte, România este angajată ferm pe această linie şi nu va precupeţi nimic nici în viitor pentru instaurarea unei politici noi, cu adevărat echitabile şi democratice, în viaţa internaţională**".

Complexitatea raporturilor dintre state, naţiuni, organizaţii pe deplin suverane, independente, interesate cu toate în păstrarea identităţii lor, interesate într-o conlucrare reciproc avantajoasă, presupune, pe lîngă statornicirea unor echitabile norme, reguli, valori şi impunerea unor tehnici şi procedee, a unei modalităţi practice care să slujească acestor scopuri.

Ordinea internaţională mai veche sau mai nouă a fost, este şi va fi întotdeauna o consecinţă a împletirii factorilor de ordine economic, social, politic şi juridic. „Osmoza" economic-politic este o legitate în sensul căreia putem să acţionăm. De aceea a ignora acest adevăr din indiferent ce raţiuni, înseamnă implicit a cădea pradă unor consecinţe dăunătoare cooperării interstatale. Dimpotrivă, prognozarea şi soluţionarea unei noi ordini internaţionale certifică găsirea unei soluţii, unei strategii sigure pentru o colaborare conjugată, multilaterală, în interesul tuturor statelor, al idealurilor şi năzuinţelor popoarelor, al tuturor forţelor progresiste internaţionale, al tuturor detaşamentelor sindicaliste, muncitoreşti.

Laborioasa şi perseverenta activitate externă desfăşurată de partidul şi statul nostru, cooperarea activă şi multilaterală cu toate statele lumii, în temeiul principiilor deplinei egalităţi în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, întrajutorării şi avantajului reciproc, renunţării la forţă şi la ameninţarea cu forţa, respectului dreptului fiecărui popor de a-şi hotărî dezvoltarea economică şi socială corespunzător voinţei sale, fără nici un amestec din afară, al dreptului de a-şi făuri o viaţă liberă, independentă au oferit posibilitatea desprinderii, în decursul anilor, a **cerinţelor fundamentale** pe care le presupune şi în **temeiul cărora** se poate constitui şi afirma o nouă ordine economică şi politică internaţională.

Pornind de la adevărul că pe plan mondial s-a conturat o evidentă schimbare a raportului de forţe în favoarea forţelor progresiste, că se constată puternica afirmare a sistemului socialist mondial, influenţa covîrşitoare a mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, rolul crescînd al noilor state independente din Asia, Africa şi America Latină, consecventa afirmare a forţei opiniei publice, a popoarelor în soluţionarea paşnică a tuturor problemelor de ordin internaţional pe de o parte, şi existenţa crizei economice, financiare ce se manifestă în toate secţoarele lumii capitaliste, apariţia unor puternice contradicţii între statele occidentale, laboratorul de gîndire politică românească a formulat şi promovat o adevărată doctrină cu privire la semnificaţia, componentele şi metodologia unei noi ordini economice şi politice internaţionale.

Constelaţia internaţională este expresia unor oxemplare determinări ce ţin de esenţa proceselor, evoluţiei şi revoluţiei. Nu trebuie să uităm că, aşa cum observa preşedintele Nicolae Ceauşescu „**Raportul mondial de forţe se schimbă cu rapiditate, popoarele îşi afirmă cu tot mai multă putere voinţa de a pune capăt politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, de forţă şi dictat, de a fi stăpîne pe bogăţiile lor şi de a le folosi corespunzător intereselor dezvoltării economico-sociale proprii, ridicării bunăstării lor, întăririi independenţei şi suveranităţii naţionale**". În aceste imprejurări noua ordine internaţională apare ca soluţie internaţională capabilă a pune capăt relaţiilor de înechitate şi de a instaura raporturi noi, de egalitate, de a deschide calea lichidării subdezvoltării, a accelerării progresului ţărilor rămase în urmă.

O analiză atentă a situaţiei existente astăzi în lume — sub aspectele ei economice, politice, juridice, tehnico-ştiinţifice, culturale, umanitare, instituţionale — a condus partidul nostru la concluzia, elaborată într-o adevărată doctrină îndeosebi în documentele programatice ale celui de-al XI-lea Congres al său şi în alte materiale oficiale ce au urmat, că actuala stare de lucruri este nu numai nesatisfăcătoare mai ales pentru ţările sărace sau mai sărace, dar că prin perpetuarea ei ar duce la un hiat şi mai mare între ţările hiperindustriale şi cele paupere, subdezvoltate. Astăzi, ţara noastră, în consens cu multe state şi naţiuni ale lumii, în consens mai mult sau mai puţin evident cu diverse organe şi organisme internaţionale, consideră că este nu numai necesară dar şi posibilă o **nouă ordine internaţională** care trebuie să întemeieze şi să sprijine cooperarea, conlucrarea şi colaborarea dintre toate statele şi naţiunile. Înţeleasă ca un sistem complex în care se împletesc cerinţe de ordin economic cu cele politice, juridice, sociale, instituţionale, exigenţe atestate şi „legitimate" de dreptul şi morala internaţională, noua ordine apare ca singura soluţie menită să corecteze nu numai starea de fapt prezentă ci şi să revoluţioneze imperios sistemul pentru viitor.

Politologic vorbind, cerinţele noii ordini mondiale izvorăsc în doctrina politică românească din respectarea neabătută a **independenţei şi suveranităţii tuturor statelor,** din egalitatea lor reală, ca subiecte cu drepturi depline şi suverane, în întreaga afirmare internă şi internaţională, din principiul excluderii oricăror discriminări de natură politică, din eradicarea **oricăror** principii colonialiste sau neocolonialiste rasiste sau neorasiste. Noua ordine mondială cere nu corectarea superficială, „epidermică" a unor cadre instituţionale existente, ameliorarea unor mentalităţi sau concepţii caduce şi conservatoare, ci ea implică instituirea unor sisteme, adoptarea unor moduri de gîndire şi înţelegere capabile a oferi o cu totul altă deschidere, altă atmosferă de contacte în spiritul umanităţii, civilizaţiei, progresului.

Prof. univ. dr. MARIN VOICULESCU ■

Relaţiile României cu ţările socialiste — relaţii interstatale exemplare

În Programul Partidului Comunist Român dezbătut şi adoptat la cel de al XI-lea Congres este subliniat faptul că **„În centrul activităţii internaţionale a României va sta colaborarea cu toate ţările socialiste — factor de cea mai mare importanţă pentru dezvoltarea socialismului, a ţării noastre, ca şi a tuturor ţărilor socialiste"**. O orientare firească, ce derivă din comunitatea de orînduire şi ideal, o direcţie de acţiune fermă, fără echivoc. O prioritate în planul activităţii de politică externă desfăşurată de partidul şi statul nostru, dar care îşi are forţa în interferenţa cu obiectivele fundamentale pe care şi le propune această politică, cu imperativele pe care le reclamă: „dezvoltarea socialismului, a ţării noastre, ca şi a tuturor ţărilor socialiste".

Această opţiune politică majoră este de o mare actualitate şi de o importanţă — s-ar putea spune, fără exagerare — covîrşitoare pentru lumea în care trăim, pentru viitorul umanităţii. Ea nu reprezintă o construcţie teoretică abstractă, rigidă, ci se întemeiază pe cunoaştere şi pe analiză. Cunoaşterea şi analiza schimbărilor care se petrec la scara mondială, desprinderea sensurilor majore care mobilizează în măsura cea mai mare aspiraţiile, conştiinţa şi energiile popoarelor şi îmbrăţişarea, susţinerea acestui curs.

Tendinţa dominantă în viaţa internaţională este, în mod neîndoielnic, afirmarea voinţei suverane a popoarelor de a trăi în pace, de a-şi făuri existenţa aşa cum o doresc, fără nici un amestec din afară. Iar o asemenea tendinţă izvorăşte în mod obiectiv din accentuarea transformărilor revoluţionare în viaţa planetei, este exprimată de trecerea a noi state şi popoare pe calea dezvoltării social-economice independente, de manifestarea tot mai accentuată a opţiunii pentru organizarea societăţii pe baze socialiste. De socialism se leagă aspiraţia a tot mai multor forţe politice contemporane, a unor pături sociale tot mai largi de a lichida ordinea veche, inechitabilă, a dominării celor slabi de către cei puternici, a asupririi naţiunilor, precum şi speranţa instaurării unor relaţii de deplină egalitate, de respect al suveranităţii fiecărui stat, de colaborare, solidaritate şi prietenie între naţiuni. Dintr-o asemenea perspectivă — odată cu creşterea incontestabilă a influenţei socialismului asupra evoluţiei mondiale — o importanţă a cărei valoare aproape că nu poate fi exprimată în cuvinte o are, pentru afirmarea socialismului în lume, a superiorităţii acestui mod de organizare a societăţii, promovarea între ţările socialiste a unor relaţii de tip nou. Relaţii întemeiate pe principii şi norme care să infirme raporturile de inechitate, de dominaţie şi dictat, de ingerinţă în treburile altora, atît de păgubitoare pentru omenire în dezvoltarea ei spre prosperitate, spre progresul tuturor naţiunilor. **„În cadrul colaborării şi conlucrării dintre ţările socialiste** — releva secretarul general al partidului nostru, preşedintele ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în Expunerea la şedinţa solemnă cu prilejul sărbătoririi a şase decenii de la făurirea statului naţional unitar român **— un rol de cea mai mare însemnătate are, fără îndoială, afirmarea tot mai puternică a principiilor de egalitate, respect reciproc şi intrajutorare tovărăşească ce trebuie să ofere lumii un model înaintat de raporturi internaţionale".**

În această lumină superioritatea orînduirii socialiste, prestigiul ţărilor socialiste în lume devin, în esenţă, nu doar un sumum de principii excepţionale, recunoscute ca atare, ci o operă care se realizează practic, care îşi dovedeşte eficienţa prin valorificarea premiselor obiective pe care le oferă orînduirea socialistă pentru perfecţionarea vieţii economice, sociale şi politice, pentru organizarea conducerii producţiei, a economiei în general, prin mobilizarea conştientă şi autentică a tuturor membrilor societăţii la efortul comun, prin afirmarea plenară a personalităţii umane.

Epoca în care trăim se defineşte prin anumite trăsături care o diferenţiază şi o individualizează net de perioade istorice anterioare. Astfel, este foarte important că în acest timp contemporan are loc o dezvoltare a forţelor de producţie nemaiîntîlnită, legată de cea mai amplă revoluţie tehnico-ştiinţifică pe care a cunoscut-o vreodată omenirea, de un avînt uriaş al cunoaşterii umane. În acest cadru cît se poate de concret, de material, relaţiile de colaborare dintre ţările socialiste, bazate pe egalitate şi respect reciproc, nu pot avea altă menire decît aceea de a favoriza şi stimula progresul economic şi social al fiecărei ţări, de a contribui la dezvoltarea şi propăşirea fiecărei naţiuni socialiste, de a asigura afirmarea specificului şi forţei creatoare a fiecărui popor. **„Aceasta** — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **este drumul obiectiv al întăririi prieteniei şi solidarităţii între popoare, al apropierii şi înţelegerii dintre naţiuni, al înfăptuirii unei lumi a colaborării şi prieteniei, la care au visat timp de secole minţile cele mai luminate ale omenirii, întemeietorii marxism-leninismului".**

Într-o lume extrem de contradictorie şi complexă, cum este lumea contemporană, socialismul trebuie deci să-şi demonstreze superioritatea faţă de toate celelalte tipuri de societăţi atît ca mod de organizare a societăţii, cît şi ca model nou de relaţii între ţări. În condiţiile în care într-o serie de state sînt adoptate măsuri şi reforme de organizare a vieţii economico-sociale pe baze socialiste, în condiţiile în care o serie de ţări ce şi-au cucerit nu demult independenţa se pronunţă şi acţionează pentru edificarea noii orînduiri sociale, cînd concepţia revoluţionară care însufleţeşte aceste procese — socialismul ştiinţific — spune că în mod necesar întreaga omenire va ajunge spre socialism, este esenţial pentru succesul acestui proces ca fiecare partid, fiecare popor, pornind de la principiile generale ale socialismului ştiinţific, să ţină seama în dezvoltarea socialistă, de condiţiile concrete, specifice fiecărei naţiuni. Existenţa unor condiţii istorice şi sociale diferite de la ţară la ţară, a unor tradiţii specifice, generează o diversitate de forme şi mijloace concrete, deosebite în care se realizează construcţia fiecărei societăţi, îmbogăţind astfel, cu experienţe noi, tezaurul universal al teoriei şi practicii revoluţionare, al construcţiei socialiste. În acest punct, trebuie subliniată, ca un factor hotărîtor în evoluţia exemplară a relaţiilor dintre ţările socialiste, importanţa respectării dreptului sacru al fiecărui popor de a-şi hotărî în mod liber şi suveran calea dezvoltării viitoare, de a trece la socialism pe o cale proprie. Aşa după cum **„generalul nu există decît în particular, prin particular"** — subliniereа aparţine lui Lenin — experienţa practică, în conformitate cu principii teoretice clare, a demonstrat că nu poate exista un model unic de trecere la socialism, că nu poate fi contrapus un model altui model, că însăşi dialectica revoluţionară exclude şabloanele, impunerea sau acceptarea necondiţionată a unor formule unice de dezvoltare. Tăria unui partid revoluţionar, comunist, autoritatea şi prestigiul său nu se pot întemeia în faţa propriului popor, în faţa altor popoare ale planetei, decît prin capacitatea de a rezolva autonom problemele sale, de a găsi soluţii prompte şi eficiente la o serie de aspecte legate de dezvoltarea economică, socială, umană, de a oferi cadrul etic şi condiţii echitabile pentru participarea fiecărui cetăţean la viaţa ţării, pentru împlinirea personalităţii fiecăruia.

Este firesc, de aceea, ca în condiţiile marii diversităţi de condiţii şi situaţii în care acţionează partidele comuniste să apară deosebiri de păreri în abordarea sau interpretarea unor procese şi fenomene contemporane. În concepţia Partidului Comunist Român aceste deosebiri de păreri, eventualele controverse, nu trebuie să afecteze prietenia şi solidaritatea ţărilor socialiste, unitatea acestora constituind un factor hotărîtor al evoluţiei progresiste a umanităţii, o necesitate imperioasă a luptei pentru transformarea revoluţionară a lumii. Elementele fundamentale ale acestei unităţi trebuie să fie comunitatea de orînduire, întemeiată pe concepţiile socialismului ştiinţific, promovarea unor relaţii bazate pe echitate şi egalitate socială; concentrarea eforturilor spre perfecţionarea societăţii, spre construcţia socialistă. Fiecare partid răspunde pentru activitatea sa în faţa propriului popor, a afirmat în nenumărate rînduri conducătorul partidului şi statului nostru. Unitatea de ţel şi de faptă a statelor socialiste impune depăşirea divergenţelor dintre ţările socialiste, soluţionarea lor pe calea discuţiilor directe între partide şi guverne, pornindu-se de la interesele supreme ale unităţii şi solidarităţii.

„Raporturile României cu ţările socialiste, fără excepţie — declara recent tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **se completează într-un ansamblu unitar la baza căruia stă politica noastră principială, fermă şi consecventă, îndreptată spre întărirea unităţii tuturor ţărilor socialiste, spre creşterea forţei şi influenţei socialismului în lume".** Dezvoltarea puternică, pe multiple planuri, a relaţiilor ţării noastre cu toate ţările socialiste — începînd de la schimburile de vizite, contactele şi convorbirile cu conducătorii acestora, continuînd cu schimburi de delegaţii la diferite niveluri, pe probleme diferite, acordurile şi înţelegerile existente în numeroase domenii, în general schimbul de experienţă în edificarea noii orînduiri — se înscrie în această orientare consecventă a României socialiste de întărire a prieteniei şi solidarităţii ţărilor socialiste, contribuie în mod activ la realizarea unor relaţii de tip nou între ţările socialiste, sporeşte prestigiul socialismului în lume.

DOINA IOVANEL ■

Globul şi pastelul

În Jurnalul unei mai vechi călătorii africane regăsesc un fapt care, atunci ca şi azi, m-a tulburat şi derutat, m-a obligat să încerc mereu să-i descopăr şi să-i definesc resorturile sale intime. Dar să nu lungesc vorba.

Era duminică, una din ultimele zile ale lunii aprilie. Se vor împlini curînd cinci ani. Colegii mei, operatorii, plecaseră pentru a filma într-un sat din zonele eliberate ale Guineei-Bissau. Rămăsesem singurul oaspete şi nu-mi prea găseam locul. Starea era determinată şi de factori climatici, de acea toropeală ce mă cuprindea pe nesimţite din cauza schimbării prea dese a presiunii atmosferice, de aerul uscat şi de setea firească ce mă cuprindea şi pe care ştiam că n-o să o pot satisface cu uşurinţă. Deşi adaptarea solicita mai mult decît aş fi crezut, încerçam să-mi ordonez nişte crîmpeie de gînduri notate în momentele ce mi s-au părut nesfîrşite ale survolării Saharei. Nume de locuri văzute de sus (sau bănuite a fi acolo, jos) de oaze, imagini sugerate de petele răzleţe şi ciudate sau de tot ce era gălbui, cu nuanţe şi jocuri de înălţime, zărite printre „ochii" creaţi prin suprapunerea imperfectă a norilor atît de perfect albi de parcă ar fi fost crestele impecabil văruite ale Himalaiei.

Lîngă mine, Dabo, un militant local ce studiase medicina, era preocupat de scala unui aparat de radio. Deodată s-a făcut liniste sau am crezut eu că aşa este. Mîna prietenului meu încremenise, iar din acea „drăcovenie", cum alintam noi, cei trei români, minusculul aparat de radio, au ţîşnit vorbele magice ale unui scriitor român care, la radio Bucureşti, citea un pastel. În febra urmată bruse momentului de uluială mîna mea a încercat să transcrie cît mai fidel vorbele acelea învăluite în inefabil, gîndurile mele multe s-au îndreptat spre vocea aceea puţin, răguşită, puţin precipitată, spre omul acela pe care nu-l cunoşteam dar care se lansase în eter cu dărnicie pînă în locul nostru parcă uitat de lume, spre inspiraţia lui, spre metaforele ce invadau în valuri rîndurile, spre lipsa lui de dicţie ce făcea totul şi mai autentic, şi mai copleşitor, spre jocul său deloc gratuit cu vorbele limbii române, spre puritatea pe care o transmitea tocmai acolo, spre emoţia cu care-şi înlănţuia cuvintele în faţa microfonului. E prea puţin zis că încercam o stare ciudată, complexă. Pentru ce?

Dabo simţea, cred, totul. Sau aproape totul. N-a făcut nici un gest, faţa i se luminase, era numai un zîmbet de bucurie. N-a zis nimic nici cînd din difuzorul „drăcoveniei" se auzeau acordurile unei melodii româneşti şi cînd mîna mea se oprise încertă, neştiind dacă să pună punct sau puncte după ceea ce reuşise să transcrie. Nici la masa de prînz şi nici în cursul după-amiezii, cînd m-a dus cu maşina într-un loc mai îndepărtat pentru a realiza o convorbire cu o oficialitate locală. Spre seară însă a adus de undeva un glob pămîntesc, precum cel din şcolile de pretutindeni, a identificat şi mi-a arătat România, a parcurs în linie dreaptă drumul pînă la meleagurile lui, mi l-a citat pe John Milton care spunea că „pacea, ca şi războiul, are propriile sale victorii". Apoi mi-a zis că bănuieşte că, în acea zi, în felul meu eu am cunoscut una dintre acestea şi m-a rugat să-i spun ceea ce mă şocase atîta. Cum să tălmăcesc însă ceea ce simţisem în acea zi uscată ascultînd acolo, la marginea Saharei şi în apropierea liniei frontului: „Ningea în Bărăgan şi Carpaţi ca o lungă aducere aminte. Şi, înalt, firul bradului, uscat de vînt, despică aerul ca o floare"...

Noaptea, am visat (sau aş fi vrut să visez, azi nu mai ştiu) că pe colinele din jur copiii localnici se joacă în linişte şi pace aşa cum, pe ulîţele sau dealurile româneşti, troienite sau înverzite, ţîncii noştri zburdă mereu în voie.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Fapte şi zile

În cele 365 de zile ale unui an, pe firele agenţiilor de presă vin cotidian sute de informaţii. Dintre acestea, marile publicaţii reţin de obicei cîteva zeci: pe cele care aduc în apropierea noastră evenimente de importanţă mondială, pe cele ce ne informează despre evoluţii politice în diferite regiuni ale Terrei, pe cele ce conţin decizii şi opţiuni de importanţă deosebită pentru viaţa planetei. Există însă în afara acestora şi o serie de fapte zilnice ce trec aproape neobservate, fie din cauza conţinutului lor local, fie datorită caracterului lor insolit şi care, mai ales alăturate, îşi au semnificaţia lor umană, vorbesc despre întîmplări sau preocupări care constituie ceea ce am putea numi în general „conţinutul vieţii", indiferent de timpul şi spaţiul în care se petrec. Cîteva dintre acestea, la sfîrşitul unui an şi începutul altuia, ne vor arăta poate un an 1978 „altcumva" decît într-o retrospectivă întocmită după norme şi criterii ferme. ● Să menţionăm, pentru început, că problema energiei a continuat să mobilizeze în măsură tot mai mare şi în 1978 interese şi preocupări în direcţia unor soluţii, care să reprezinte alternative reale la criza energetică, vie şi prezentă pe toate coordonatele. De reţinut în acest sens rezoluţia adoptată la Naţiunile Unite, în Adunarea Generală, recomandînd organizarea, în anul 1981, a unei conferinţe internaţionale — sub egida O.N.U. — asupra noilor surse de energie. Între acestea, soarele, valurile, căderile de apă, tehnologiile necesare pentru utilizarea lor într-un mod cît mai raţional. ● Pînă atunci însă aflăm, de pildă, că inginerul David Little a fost proclamat drept „inventator al anului" pentru proiectul unei instalaţii de captare a energiei solare, prezentată la un concurs organizat de televiziunea australiană. Instalaţia costă numai 30 dolari şi are un dispozitiv de urmărire a soarelui pe parcursul întregii zile, fiind utilă în gospodărie, la încălzirea apei sau la punerea în funcţiune a unui aparat cu aer condiţionat. ● Pe aceeaşi temă, o ştire venită de la Washington informează că firma americană „Minicars Inc." a produs un automobil experimental cu consum redus de combustibil şi sisteme de securitate perfecţionate. Preocuparea legată de domeniul automobilului pare să fie generală, mulţi dintre contemporanii noştri nemaiputînd concepe că ar fi posibil să se circule şi altfel. În R.F.G. — de exemplu — în 1978 a fost adoptată hotărîrea de a fi sancţionaţi conducătorii auto care îşi încălzesc motoarele automobilelor pe loc şi nu în mers. Contravenienţii vor fi amendaţi sau li se va ridica permisul de conducere. Motivul? Specialiştii au stabilit că încălzirea motorului în timp ce maşina stă provoacă nu numai poluarea atmosferei, ci face să crească şi consumul de benzină în mod considerabil. ● Cît de mult poate fi legat un conducător auto de maşina lui este dovedit şi de următorul experiment: un autoturism echipat cu un dispozitiv permiţînd măsurarea gradului de oboseală pe care o manifestă omul la volan şi alertarea acestuia în cazurile excepţionale a părăsit la 9 decembrie oraşul francez Dijon, cu destinaţia Monaco. Însoţit de agenţi de circulaţie, ca măsură de precauţie, şoferul autoturismului şi-a propus să conducă pînă la epuizare, pentru a testa calităţile dispozitivului. Conceput de un inginer belgian, acest dispozitiv emite periodic semnale şi măsoară timpul în care conducătorul auto răspunde la ele. În funcţie de aceasta, aparatul semnalează apariţia simptomelor de oboseală şi de scădere a atenţiei. ● Tot o premieră în ale circulaţiei poate fi considerată şi „Fiesta de la bicicleta", organizată în noiembrie pe străzile Madridului. La această manifestare în favoarea bicicletei — considerată de mulţi spanioli şi nu numai un mijloc de transport ieftin, comod şi nepoluant — au participat aproximativ 30 000 de persoane. Relevînd în acest cadru de sărbătoare virtuţile vehiculului pe două roţi, participanţii la „Fiesta" şi-au manifestat, totodată, protestul împotriva poluării atmosferei şi risipei de energie provocate de „zeul automobil". Readucînd în actualitate memorabilele descrieri ale lui Ernest Hemingway, care, cu o jumătate de secol în urmă, elogia aerul proaspăt şi plăcut al Madridului, „Fiesta de la bicicleta" a intenţionat să avertizeze, într-o manieră originală, asupra consecinţelor congestionării tot mai accentuate a traficului şi a creşterii gradului de poluare a atmosferei oraşului. ● Tot pentru prima dată — pentru prima dată în istoria statului Liechtenstein — patru femei îşi vor depune candidatura în alegerile comunale programate în ianuarie 1979. Aceasta, la numai doi ani de la adoptarea, în 1976, de către parlamentul ţării, a unei legi care autorizează comunele principatului să acorde femeilor drept de vot şi de eligibilitate. ● O premieră... monetară a avut loc la Philadelphia (statul Pennsylvania): a fost produs, dintr-un aliaj de cupru şi nichel, primul lot din noile monede în valoare de un dolar care, pentru prima oară în istoria ţării, poartă efigia unui profil de... femeie. Este vorba de Susan Anthony, o cunoscută militantă americană pentru drepturile femeii, care a trăit la începutul acestui secol.

D. I. ■

Catalogul (I)

„Clasamentul adevărului" ar arăta cu totul altfel, decît cel stabilit la capătul unui sezon plin de rezultate inexplicabile care au dus la suspiciuni soldate cu suspendări de jucători și **„dispariții"** spectaculoase, dar nefăcînd parte din acest ilustru corp de anchetatori, să luăm drept bun clasamentul omologat în decembrie.

O primă constatare : diferența extrem de mică de puncte între locul 9, să zicem (17 p), și locul 1 (21). Acest fapt ar putea să spună cuiva din afară că în campionatul nostru se duce o luptă acerbă, că meciurile sînt dramatice și că toată lumea asistă cu inima la gură la partidele de simbătă, duminică ori miercuri... Mare eroare ! Nu a existat un campionat mai plat, mai neinteresant, mai anonim, mai lipsit de valoare, lucru reflectat dealtfel și în jocurile internaționale ale echipei noastre reprezentative, ca și în meciurile disputate în **Cupele europene.** Deci mica diferență de puncte trebuie luată ca un rezultat al mediocrității fotbalului nostru, ba chiar al inexistenței sale, deși unele semne de îndreptare, cum spuneam mai altădată, s-au ivit. Antrenori mai tineri, mai ambițioși, au impins în față echipe socotite condamnate încă de la sfîrșitul întrecerii, dar asta e suficient ? Frapează lipsa de orizont a unor tehnicieni aflați în special în cadrul **Federației de fotbal,** aleși după criterii de-a dreptul absurde, dintre care unul ar fi acela că ei trebuie puși undeva să facă treabă. Ce fel de treabă, nu se mai întreabă nimeni. Asta, transpus pe alte planuri, ar fi egal cu faptul de a încredința unele sectoare dintr-o fabrică celor mai leneși și celor mai nepricepuți pe motivul că trebuie stimulați. Rezultatul ultim **al naționalei de tineret** și declarațiile de după Tirana, spun că vinovații principali vor să acopere cu tăcerea ceea ce au făcut sau mai bine zis ceea ce n-au făcut ! Sînt unul dintre cei care susțin de mai bine de 20 de ani că fotbalul adevărat se face la cluburi și că selecția **naționalei** este mult mai simplă decît bănuiesc chiar cei puși s-o facă. Mai afirm cu aceeași încăpățînare, și o repet și acum, că nicăieri în lume, cu rare excepții (vezi **Mondialele**), întrecerile naționale nu sînt întrerupte cu nici un chip tocmai pentru a menține în formă sutele de jucători angrenați în campionate, oferind astfel selecționerilor un material foarte bogat, la alegere. Ce se întîmplă la noi ? Din cînd în cînd, 20 de jucători sau mai mulți, dacă loturile sînt triple, sînt convocați la Snagov sau în alte locuri pentru a **beneficia** de **sfaturile** de ultimă oră ale unor vestiți tehnicieni care, dacă ne luăm după rezultate, nu sînt atît de vestiți, și instruiți în grabă, cum se îndoapă curcanii la Crăciun. Rezultatele le știți cu toții, nu le mai repet. Dar să ne întoarcem la cluburile unde s-a făcut cît de cît nițel fotbal în acest an aflat la sfîrșitul lui.

Premiantul de toamnă este echipa **F.C. Argeș,** cu 21 de puncte, 10 victorii, un meci nul și 6 meciuri pierdute. Deci, cu puține puncte cîștigate afară, dar cîștigate, în sfîrșit, o echipă care trăiește mai ales prin doi jucători : Dobrin și Iovănescu, la orizont ivindu-se un al treilea : Zamfir, după care, noi, unul, nu ne omorîm, dar cine știe de unde sare iepurele ! Ce joacă **Argeșul ? Argeșul** joacă un fotbal bazat pe viteza celor două extreme : Radu II și Doru Nicolae care au ajuns cu **„lansatorul"** lor cu tot în echipa națională pe bună dreptate. Că la **națională** numai Dobrin se ilustrează și încă la un mod strălucit, citeodată, e o altă chestiune. Ținînd seama că această echipă trebuia să cîștige și anul trecut campionatul și că acum se află pe locul întîi, performanțele ei nu ne mulțumesc. O echipă de nota 7.

Pe locul al doilea se află **F.C. Baia Mare,** revelația acestui sezon, multcomentatul **unsprezece,** antrenat de Mateianu. O echipă tînără, cu un stil de joc propriu, cam imprudent am zice noi, cam deschis, de unde și cele 6 înfrîngeri, din care patru, consecutive, care au **tras** echipa băimărenilor pe locul al doilea, cu același număr de puncte ca piteștenii. De ce place echipa lui Mateianu și nu altele ? Pentru că acest antrenor a impus un joc colectiv, pentru că ne-a arătat ce înseamnă **pressing**-ul pe tot terenul, pentru că face un joc plăcut ochiului, combativ, ofensiv. Cu un portar mai bun și cu încă un **puncheur, unsprezecele** lui Mateianu ar fi strîns mult mai multe puncte și ar fi cîștigat încă de pe acum campionatul. Sigur că mai sînt lucruri de discutat și despre apărarea, sa care poate fi ușor păcălită, tocmai din cauza **„rotațiilor"** pe care le execută, dar asta face parte din farmecul jocului său. **F.C. Baia Mare** mi se pare că trebuie notată cu nota 8.

EUGEN BARBU ■

Primul interviu din viața fotbalistului Florea Voicilă

Spre a mai descreți frunțile suporterilor, după un sezon fotbalistic sărac în satisfacții, dar bogat în griji și necazuri, ne-am gîndit să-l provocăm la o discuție de sfîrșit de an pe proaspătul internațional Florea Voicilă, unul din puținii noștri fotbaliști consacrați în 1978, ajuns să îmbrace tricoul echipei naționale venind direct din divizia B, de la Rulmentul Alexandria. Ușor de zis, greu de făcut ! Rulmentul fiind în vacanță, ne-am făcut socoteala că Voicilă ar putea fi la Băile Felix, loc în care se adună, pentru refacere, majoritatea fotbaliștilor divizionari în această perioadă a anului. L-am căutat și nu l-am găsit. Auzind că o parte din componenții lotului formației din Alexandria s-ar afla, tot pentru tratament, la Eforie Nord, ne-am continuat acolo investigațiile. Fără folos. În ziua în care hotărîserm să abandonăm, apartamentul său din Alexandria fiind închis cu un lăcăt zdravăn, o informație intimplătoare ne-a sugerat că Voicilă s-ar găsi în comuna Orbeasca din Teleorman, la socri. Duminică dimineață am plecat la drum.

*

De la primărie, sîntem îndreptați către casa cu numărul 482, pe șoseaua care duce spre Călinești. Dăm peste ea, casă zdravănă, de gospodari, cu viță de vie și acareturi. Marchiza e susținută de coloane vopsite în verde, iar bicicleta rezemată de gard e roșie. Batem și ne deschide chiar cel căutat, îmbrăcat într-un trening albastru, ținînd în mînă o carte. A venit la Orbeașca spre a se odihni și spre a aștepta venirea pe lume a primului său copil, care „poate fi orice, numai băiat să fie, ca să-i cumpăr minge!" ! Soția sa, pe care o cheamă Ioana, dar căreia i se zice Neli, lucrătoare la I.P.T.E. Alexandria și elevă în ultimul an de liceu, „la fel ca mine", e în vîrful patului, anunțîndu-ne că „sorocul e pe aproape". Dumirindu-se despre ce e vorba, ne lasă singuri, iar Florea Voicilă dă curs invitației și-și povestește viața. S-a născut la 1 ianuarie 1954, în satul Teleorman din comuna Mîrzănești, unde, crescînd, a început să joace fotbal. În 1972 a venit în capitala județului, la Rulmentul de azi. Automatica de atunci. Remarcîndu-se cu repeziciune, în primăvara următoare a trecut la Rapid, unde n-a apărut în echipă decît 40 de minute, 18 în meciul cu Bacăul, 22 în cel cu Steagul roșu, Sandu Neagu fiind pe vremea aceea senator de drept în centrul liniei de atac a Giuleștiului. „Cum Neagu n-a înscris nici un gol în 8 etape, am cerut să joc, dar Macri și Urecheatu au fost de altă părere, așa că mi-am văzut de drum și m-am întors acasă". Îi întrebăm dacă regretă plecarea aceea. Modest și sincer, zice că da, Rapidul a fost marea și neîmplinita sa dragoste. Într-o vreme a visat Giuleștiul și l-a visat pe Mircea Dridea, pe care ar fi vrut să-l imite.

În '74, Alexandria a promovat în B, antrenată fiind de 2 localnici, Lambescu și Hristea, „Hristea, fostul arbitru", avînd în Voicilă o piesă de bază. Spune : „În anul acela am jucat tot și am jucat bine ; dealtfel, în ultimele 5 campionate am lipsit 3 meciuri, fiind accidentat, suferind o întindere musculară". Face apoi o listă a antrenorilor sub conducerea cărora a lucrat, listă nepermis de lungă, din care nu

„E mai ușor să pătrunzi în echipa națională decît să rămîi"

lipsesc, pînă la tînărul Petre Gavrilă, care pregătește echipa în prezent, Popa, Călinoiu, Urecheatu, Ceavdaridis, Kraus, Costică Marinescu, Dungu, Blujdea și alții ! N-are prea mult de comentat, zicînd doar „m-am înțeles cu toți, căci mi-am făcut treaba, fără pretenții și fără mofturi". E însă sigur că Rulmentul se află pe un drum bun. Are, de cîtăva vreme, o conducere energică, asigurată de inginerul Marin Florea, directorul întreprinderii, precum și un antrenor harnic și capabil, cu care e și „un pic rudă, Petre Gavrilă fiind, de fel, tot din Mîrzănești" !

Legat de asta, n-ar putea preciza dacă Rulmentul, locul 3 la terminarea turului, la un punct de lider, va promova în A, visul de-o viață al unei minunate galerii, dar e sigur că „are o pîrtie bună, înțelegînd prin asta că, în retur, va disputa 9 meciuri acasă, între care toate derbiurile, cu Rapid, cu Ploiești, cu Petrolul, cu Metalul București și cu Scornicești".

Cerem o scrumieră. N-are și se scuză. N-a fumat niciodată, dar va găsi o soluție, improvizînd dintr-un capac de muștar. Ajungem cu vorba la echipa națională. Privește, pricepem, selecționera ca pe o mare dovadă de încredere și ca pe o răsplată a seriozității. Zice : „poate c-aș fi intrat mai devreme în vederile antrenorilor, dar nevoile echipei m-au silit să joc și altceva, nu numai vîrf de atac, iar eu n-am zis nu, ocupînd toate posturile, de aripă sau de mijlocaș, pe care a fost nevoie de mine ; colegii mei n-au, cu cîteva excepții, nume cu rezonanță, dar fără ei n-aș fi ajuns să îmbrac tricoul echipei naționale". Ne mărturisește că în timpul recent desfășuratului turneu în Grecia și Israel s-a simțit foarte bine. Nimeni nu i-a jignit, ba chiar, după cele 12 minute jucate la Atena, Vigu și Coman l-au îmbrățișat, urîndu-i succes. Crede că mai inspirat a evoluat la Tel Aviv unde, căpătînd curaj, a șutat o dată în bară și a contribuit la egalare, mingea trimisă de el spre poartă fiind respinsă la Stan, care a înscris. Cu Stan, în care vede un coechipier, și nu un adversar, a locuit pe durata întregii deplasări în aceeași cameră și s-au împăcat ca doi prieteni.

Despre calități nu-i place să vorbească. Despre defecte, da. „Va trebui, îl auzim, să muncesc mai mult spre a-mi perfecționa tehnica. Dau bine cu capul, cel puțin așa se zice, dar nu mă plasez totdeauna unde trebuie. Lovesc balonul cu ambele picioare, tare, nu suficient de precis. Într-un cuvînt, mai am multe de învățat, dar sînt decis să nu mă las bătut, convins că e mai ușor să pătrunzi în echipa națională decît să rămîi".

*

Așa gîndește Florea Voicilă, proaspăt internațional ce-și petrece vacanța în comuna Orbeasca, pe drumul spre Călinești, la o vreme la care fotbalul nostru pare să se fi mutat, cu masa și casa, la Băile Felix, la Eforie Nord sau chiar mai departe. Nu ne rămîne, martori ai modestiei și curățeniei lui sufletești, decît să-i urăm să gîndească așa și după ce va deveni, dacă va deveni, un jucător cu nume. Pînă una alta, apropiindu-se 1 ianuarie, zi de început de an și zi de specială sărbătoare pentru familia Voicilă, să-i urăm la mulți ani și să i se nască un băiat !

Time-out

● Un tînăr și, se zice, dotat antrenor de tir, Constantin Codreanu, ne scrie 29 de pagini, serioase și documentate, acuzînd federația de specialitate de impasul în care se zbate respectiva disciplină. După opinia sa, cele mai păgubitoare greșeli ale forului federal ar fi „întinerirea forțată a loturilor naționale și acordarea unei atenții exagerate pregătirii fizice a sportivilor". Înclinăm să-i dăm dreptate. ● În cadrul turneului internațional de hochei pe gheață de la Pekin, reprezentativa României a avut o comportare remarcabilă. ● Folosindu-ne de surse absolut sigure, vă putem informa că sumele acordate de F.R.F. componenților echipei naționale, drept premieri în timpul preliminariilor campionatului mondial, au depășit 900 000 de lei ! Cum, fapt cunoscut, în Argentina s-a jucat fără noi, propunem schimbarea unui sistem falimentar de premiere și înmînarea eventualelor recompense numai după atingerea obiectivului. Se știe doar că în viața unui artist nu contează decît rezultatele finale. ● Reprezentantele voleiului nostru s-au calificat, toate în cupele europene. Parcă începe să adie un aer bun.

● **PE CINE CREDE CĂ PĂCĂLEȘTE ION VOICA ?** După una din cele mai rușinoase înfrîngeri din istoria fotbalului românesc, 1—7 cu Albania în campionatul de tineret, antrenorul principal al echipei, Ion Voica, îndrăznește să afirme că „s-a greșit chiar **în alcătuirea echipei" ! !** Această formulă impersonală, menită să-l scoată basma curată pe principalul vinovat al dezastrului de la Tirana, este, firește, o încercare de a fugi de răspundere. Numai că, o spunem cu voce tare, ea n-a avut și nu are darul să păcălească pe nimeni. Și pentru că tot veni vorba, să amintim că de meciul de la Tirana, ca și de cel pierdut nu demult, la Brașov, de naționala de juniori a răspuns secretarul federal Daniel Lăzărescu.

● Ilie Năstase continuă să strălucească pe terenurile de tenis de pretutindeni, ducînd mai departe gloria sportului românesc. Învingător la Montego Bay, în Jamaica, Năstase rămîne același jucător de excepție, capitol în istoria tenisului, poveste frumoasă, bună de depănat vreme de 4 anotimpuri.

ULTIMA ORĂ. Apropo de Năstase. Asociația presei sportive române îl include pe campionul rachetei pe locul 17 în clasamentul celor mai buni sportivi ai anului !! E o glumă reușită să-l pui pe Năstase pe picior de egalitate cu halterofilul Buta și cu judokanul Szabo, în urma lui Mircea Romașcanu !

● Cel mai bun popicar român al anului 1978 a fost Iosif Tismănar de la Rulmentul Brașov. ● O spumoasă și bine închegată carte despre fotbal ne-a oferit, recent, talentatul ziarist Ion Cupen. Dedicat activității fostului jucător clujean Remus Cîmpeanu, volumul vrea și reușește mai mult decît să prezinte cititorilor o biografie sportivă exemplară, dezbătînd, fie și în subtext, probleme dintre cele mai delicate ale fotbalului nostru. ● Există dovezi că, în oină, arbitrajul nu este la înălțimea sistemului competițional. ● Publicul tîrgovișt ean se află pe primul loc în clasamentul Trofeului Petschovschi. ● Invitată în S.U.A., împreună cu Irinel Pănulescu, Carmen Bunaciu a ieșit prima într-un concurs organizat de Stanford University, cîștigînd fiecare cîte 1 000 de dolari.

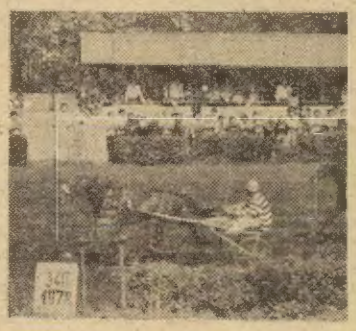

● Doctorul Mihai Leontopol de la Centrul medical de fonoaudiologie din București, terapeut și cercetător de renume, campion al driverilor amatori în 1977, și-a păstrat titlul și anul acesta, cîștigînd 3 din cele 6 curse programate de campionatul de trap.

ULTIMA ORĂ. Apropo de Năstase. Asociația presei sportive române îl include pe campionul rachetei pe locul 17 în clasamentul celor mai buni sportivi ai anului !! E o glumă reușită să-l pui pe Năstase pe picior de egalitate cu halterofilul Buta și cu judokanul Szabo, în urma lui Mircea Romașcanu !

● Cel mai bun popicar român al anului 1978 a fost Iosif Tismănar de la Rulmentul Brașov. ● O spumoasă și bine închegată carte despre fotbal ne-a oferit, recent, talentatul ziarist Ion Cupen. Dedicat activității fostului jucător clujean Remus Cîmpeanu, volumul vrea și reușește mai mult decît să prezinte cititorilor o biografie sportivă exemplară, dezbătînd, fie și în subtext, probleme dintre cele mai delicate ale fotbalului nostru. ● Există dovezi că, în oină, arbitrajul nu este la înălțimea sistemului competițional. ● Publicul tîrgovișt ean se află pe primul loc în clasamentul Trofeului Petschovschi. ● Invitată în S.U.A., împreună cu Irinel Pănulescu, Carmen Bunaciu a ieșit prima într-un concurs organizat de Stanford University, cîștigînd fiecare cîte 1 000 de dolari.

După cum este cunoscut, în satul Mirceștii se află, în afara Casei memoriale a poetului, și casa vornicului Vasile Alecsandri, la circa 1 kilometru, cumpărată de tatăl poetului odată cu moșia Mirceștilor de la hatmanul Alecu Ghica în anul 1828. Demn, în singurătatea lui, vechiul conac puțin cunoscut de vizitatori, așezat într-un splendid parc natural — azi în părăsire — păstrează în preajma sa ecoul pașilor lui Vasile Alecsandri, al anilor copilăriei poetului. În această casă a locuit și Alecu Russo, care a arendat moșia între anii 1856—1858. Din cerdacul acestui conac se deschide o largă perspectivă spre lunca Siretului, spre cei doi stejari falnici „2 frați", pentru care poetul a lăsat o însemnare testamentară ca aceștia să fie ocrotiți ca simbol al „UNIRII", la a cărei săvîrșire poetul a avut o contribuție de primă însemnătate. Rînd pe rînd, în zilele noastre, această clădire a avut diverse destinații : sediu al CAP, magazie de grîne, materiale etc., ca acum să fie goală și lăsată în părăsire. Poate că publicarea acestor rînduri va atrage atenția celor în drept. **(N. Zauccanu,** Roman, Neamț)

Mă numesc **Florin Predan** și domiciliez în București, intrarea Birsei nr. 4, bloc M. 12, ap. 38, sectorul 4. Referitor la articolul „Argumente concrete pentru o nouă teorie generală a energiei", apărut în FLACĂRA nr. 43/1978 : pe lîngă o serie de fapte deosebite, aici s-au strecurat și două erori mai importante, dintre care una de formă și una de fond. Eroarea de formă este aceea că subsemnatul nu sînt conferențiar la Universitatea din Brașov, ci cercetător științific principal la Institutul de cercetări și modernizări energetice din București. În cadrul articolului se afirmă : „Descoperirea, realizarea prin folosirea unor ecuații mai complexe decît cele ale lui Maxwell"..., ceea ce nu este adevărat, aceasta constituind eroarea de fond. Ceea ce s-a pus în evidență prin experimentările realizate, și amintite în articolul în discuție, reprezintă în adevăr o noutate, dar se explică foarte bine pornind de la ecuațiile lui Maxwell și nu este vorba nici pe departe de infirmarea sau particularitatea lor, ci de un nou fapt experimental care le confirmă justețea și este explicat prin ele".

Din partea Consiliului popular al sectorului 2 :

„Referitor la scrisoarea numitei **Valentina Baba,** prin care aceasta solicită rezolvarea situației locative : Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2, în ședința din 14 noiembrie a.c., i-a aprobat atribuirea garsonierei 14 etajul I din intrarea Abanosului, blocul 2".

Consiliul popular al sectorului 8 :
Circumscripția electorală de sector nr. 41 :

„În urma răspunsului publicat în revista FLACĂRA din 7 XII 1978 — dat de către I.T.B. — legat de plîngerea cetățenilor situați în zona Chitila-Triaj, de a se fi mutat stația I.T.B. de la strada Marmurei la strada Subcetate, considerăm de datoria noastră a face unele precizări : mutarea stației la Subcetate a stîrnit nemulțumiri în rîndul tuturor cetățenilor din această zonă, în acest sens **vă anexăm nota adresată de către Comitetul de partid al Complexului CF București-Triaj la data de 13 octombrie 1978 ;** răspunsul dat de către conducerea I.T.B. **(pe care vi-l trimitem de asemenea)** nu este real, întrucît în ultima frază se arată că această mutare s-a făcut „la cererea deputaților", ori aceasta nu corespunde adevărului întrucît deputații **LIVIU CERCEL,** circumscripția 41, și **ION NIȚĂ,** circumscripția 40, nici nu au fost măcar întrebați, dovadă că am fost nevoiți să revenim din nou pe adresa dumneavoastră, în dorința de a ne sprijini în rezolvarea acestui neajuns. **(Scrisoarea este semnată de către deputatul Liviu Cercel)**

Mă numesc **Ioan Bude,** domiciliez în comuna Suciu de Sus, nr. 724, județul Maramureș. În 1976 am cumpărat un autoturism DACIA-1300, în rate. În aprilie anul acesta mi-am schimbat locul de muncă și, nu din vina mea, am rămas restant cu o rată — 600 lei — pe mai a.c. în

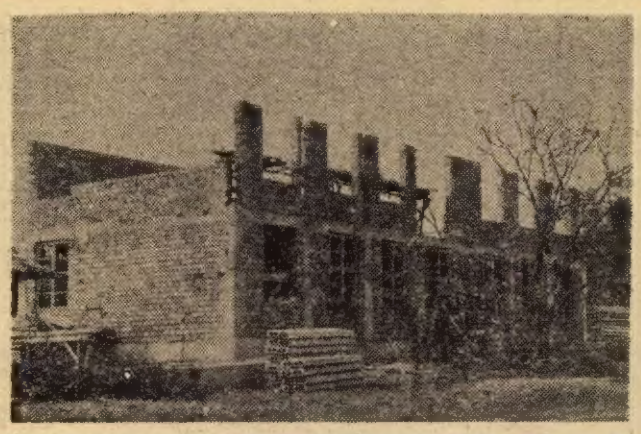

Fotografia pe care v-o trimit spre publicare reprezintă clădirea noii școli din satul Poiana, comuna Motoșeni, județul Bacău. Construcția arată astăzi, așa ; așa n-ar fi poate nimic, dacă lucrarea propriu-zisă nu ar fi început **acum doi ani de zile.** Fiind, de loc, din acest sat, este firesc să mă întreb : dacă va continua în acest ritm, cînd va fi gata ridicarea școlii ?! **(Iorgu Vasilescu,** Hunedoara)

...și asta, în timp ce vechea școală se dărîmă sub văzul tuturor, așa cum lesne se poate constata din cea de-a doua fotografie.

---

14 iunie primesc o adresă de la IDMS București, strada Valea Cascadelor nr. 24, sector 7 (nr. 55112/10.06.78) prin care sînt somat ca în termen de 5 zile să trimit prin mandat poștal valoarea restanței, indicîndu-mi-se și unde să trimit banii ; IDMS București, strada Vasile Conta 16, sector 1. Dorind să fiu corect, la data de 15 am trimis suma respectivă pe adresa respectivă. Dar în ziua de 3 iulie, cînd am ridicat retribuția, mă pomenesc că mi se reține 1200 lei — deci două rate. În 6 iulie a.c. m-am adresat IDMS-ului ca să rezolve această încurcătură. Știu că tovarășii au mult de lucru și au mulți clienți, dar din iulie și pînă în noiembrie, acum cînd vă scriu, puteam primi măcar un răspuns din partea lor. Nu înțeleg un lucru : dacă se putea reține restanța din retribuție, după cum au și făcut-o, de ce mi s-a mai trimis adresa, și încă cu termen ?! Dacă am trimis restanța în termen, de ce ea mi s-a mai oprit din retribuție ?!

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„În legătură cu scrisoarea unui **grup de locatari de pe strada Sandu Aldea,** vă comunicăm : problema sursei de zgomot de la atelierul școală al Institutului agronomic „N. Bălcescu" din București a fost analizată la fața locului, dispunîndu-se următoarele măsuri : închiderea în totalitate a barăcii în care se află mașina de întins fier și izolarea fonică a acesteia ; efectuarea operațiilor generatoare de zgomot numai pînă la orele 13 ; curățirea și tratarea cofrajelor cu decofrol, pentru a înlătura zgomotul ; pînă la data de 31 martie 1979, mașina de fasonat fier dinspre lotul experimental se va muta, depărtîndu-se astfel la circa 15—20 metri de limita terenurilor locuințelor. Măsurile de mai sus vor înlătura zgomotele supărătoare care fac obiectul sesizării transmise".

Din partea I.C.S. „ROMARTA" :

„Referitor la corespondența apărută în revista FLACĂRA nr. 45 a.c., prin care tovarășul **Ilie Mazilu** din Făgăraș, strada Republicii nr. 26, a reclamat calitatea necorespunzătoare a unei pălării cumpărate de la magazinul „Romarta" din Calea Victoriei, București, vă informăm că reclamația a fost rezolvată, expediindu-se cumpărătorului contravaloarea articolului ce a făcut obiectul reclamației, articolul fiind restituit magazinului. Cerem cu această ocazie scuzele noastre pentru neplăcuta situație generată de vizita tovarășului I. M. într-un magazin „Romarta".

Mă numesc **Anica Romanescu,** sînt pensionară, domiciliez în Aleea Rotundă nr. 1, bloc YIB, scara 4, ap. 163, sectorul 4. Duminică, 19 noiembrie, cei doi cîini ai noștri — „canish", talie mijlocie, înscriși în Asociația chinologică cu nr. 5 432 și respectiv 9 806, avînd carnetele de sănătate la zi — au fost otrăviți cu o otravă extrem de puternică, așezată în fața liftului și pe scări, de către o persoană necunoscută. Știu, problema asta poate părea minoră, nu vreau să mă refer la durerea pe care am resimțit-o noi, doi bătrîni — dar doresc să atrag atenția asupra faptului că o astfel de otravă puternică (cîinii au murit la un interval de sub două minute !), ajunge în mîna unor inconștienți, punînd în pericol — și mai ales în blocurile de locuit ! — sănătatea copiilor, a tuturor locatarilor, de fapt.

Din partea I.T.A. Argeș :

„Referitor la scrisoarea semnată de **Sanda Simionescu** și alți cetățeni, prin care ne faceți cunoscute greutățile întîmpinate în autogara Curtea de Argeș, din cercetările efectuate rezultă că faptele sesizate sînt juste... I.T.A. Argeș a atenționat conducerea autobazei Curtea de Argeș cît și personalul de serviciu din data respectivă, rămînind ca pe viitor astfel de abateri să fie aspru sancționate. I.T.A. Argeș a instruit din nou tot personalul din ramura transportului pentru călători, dîndu-se toate indicațiile existente în aceste situații, în scopul prevenirii unor astfel de neregului.

Cinematograful „DOINA" din Capitală este profilat, salutar, pe genul de filme pentru copii. Totul este în ordine, în afară de noul program, din 23 noiembrie a.c. Sîntem obligați să amintim organelor de decizie că la ora acestui **singur spectacol,** programat de către dînșii pentru copii zilnic, la orele 15,00, copiii pur și simplu dorm ; asta în afara faptului că un singur spectacol de film, zilnic, pentru cei peste 25 000 micuți ai Capitalei, ni se pare cu totul și cu totul nesatisfăcător. Ne întrebăm în continuare dacă numărul în scădere al spectatorilor, — de la 500 la 200 — spune ceva ? Vă rugăm să interveniți pentru a se reveni la orarul de proiecție obișnuit înainte. **(A. Săgeată)**

Mă numesc **Monica Lazăr,** sînt lector la Institutul de perfecționarea cadrelor didactice — Filiala Cluj-Napoca. Treburile noastre de serviciu ne duc foarte des, pe mine și pe colegii mei — aproximativ 40 de persoane — la Tg. Mureș și în localitățile din județul Mureș. Socotind că nu sîntem singurii în această situație, aș dori să atrag atenția organelor C.F. despre legăturile dificile existente la trenurile ce circulă între două orașe atît de mari cum sînt Cluj-Napoca și Tg. Mureș, aflate la o distanță de numai 127 km pe calea ferată. Toate trenurile actuale sînt doar personale și toate necesită schimb la Războieni. În felul acesta se fac cam 3—4 ore pe drum, ceea ce este și neeconomicos pentru timpul pe care-l avem la dispoziție și, de ce să nu o spun, foarte obositor, știut fiind că aceste deplasări se fac pentru activități intense în localitățile pomenite. A existat o posibilitate foarte convenabilă : trei vagoane atașate la acceleratul Galați — Timișoara, care veneau la Cluj-Napoca la ore foarte potrivite. Din ziua de 29 noiembrie a.c., aceste vagoane au fost suspendate din motive pe care nu le cunoaștem. În condițiile actuale cheltuim timp, oboseală, nervi ; ar fi firesc să se revină la formula mai sus menționată.

Din partea ICS Mărfuri Industriale Sighetu Marmației :
Referitor la scrisoarea apărută în revista FLACĂRA din 21 decembrie a.c., pagina 15, însoțită de două fotografii (reprezentînd două firme din centrul localității Sighetu Marmației, firme indescifrabile — N.R.), vă comunicăm : prin Decretul 280/15 aug. 1977, fosta I.C.S Mixtă Sighetu Marmației s-a scindat în două întreprinderi — I.C.S. Mărfuri alimentare, și I.C.S. Mărfuri industriale. Pe prima parte a firmelor din fotografii figura emblema întreprinderii mixte, emblemă care a fost scoasă, dar cum în orașul nostru există un singur pictor pe sticlă, modificarea acestor firme a însemnat o chestiune de timp. Menționăm că în centrul orașului mai avem doar aceste două firme în neregulă, plus încă două în zona periferică. Vă asigurăm că pînă la data de 15 ianuarie 1979 firmele vor fi întregi și „nu vor mai da bătaie de cap rebusiștilor". Mulțumim autorului scrisorii, cît și redacției, pentru sesizarea și sprijinul acordat.

Asociația sportivă „LICURICI" a Școlii generale nr. 23 din cartierul Mănăștur — Cluj-Napoca, a primit cel mai frumos dar pe care pionierii și școlarii și-l pot dori. Este vorba de o modernă și frumoasă sală de educație fizică, înzestrată cu toate materialele necesare desfășurării activităților de educație fizică și sport. Elevii acestei școli au făcut legămînt să dovedească tuturor că merită acest dar, că vor face totul pentru a deveni buni cetățeni ai patriei. Promitem solemn că despre elevii-sportivi, reprezentanți ai Școlii generale nr. 23, veți auzi vorbindu-se și scriindu-se numai la superlativ, cît de curînd. **(Scrisoarea este semnată de Mariana Velea, președinta Asociației „LICURICI")**

Mă numesc **Maria Săgeată,** sînt pensionară și locuiesc în București. De mai multă vreme caut ciorapi groși, gri sau bej, așa cum se făceau pentru noi, femeile în vîrstă. În toate magazinele din Capitală mi s-a spus că așa ceva găsesc numai la țară. Eu sînt însă în București, iar frigul este la fel peste tot. Am găsit în schimb ciorapi subțiri, tip chilot, îmi este imposibil însă să-i îmbrac. Dacă tot a vrut cineva să ne facă un bine, de ce nu s-au prelungit de exemplu ciorapii flausați, făcîndu-i pe mărimea și trebuința noastră? Poate că prin publicarea acestor rînduri, cei în drept vor medita și la acest aspect al posibilităților noastre, vîrstnicelor, — care am putea fi părinții lor —, de a se îmbrăca acum, pe timp de iarnă,

---

Lucian Belcea — București. Răspunsul dv. nu este la obiect. Informațiile concrete în acest caz, cu privire la filiala în discuție, nu aparțin dr. Apostol Turbatu, vicepreședinte al A.F.R., ci altor persoane. Dacă vă folosește, vă încunoștințăm că ne-am informat pentru redactarea articolului apărut în revistă, din acte de evidență contabilă, din procesul verbal al unui control financiar efectuat la filială (act semnat și de dv.), din sesizările unor filateliști, folosind, totodată, și constatări proprii. De asemenea, am cerut și primit referințe de la Procuratura generală, parcurgînd și dosarul ilicitului despre care am amintit în articol, dosar care face trimiteri la activitatea dv.

Dintr-o regretabilă eroare, autorul grupajului „Album al interpreților" apărut în recentul almanah FLACĂRA, a omis — în dreptul textului ce însoțea fotografia actriței IOANA PAVELESCU — numele primului ei copil, IONUȚ. Întrucît Ionuț se află la o vîrstă cînd astfel de nedorite erori pot avea repercusiuni neașteptat de dureroase, autorul respectivului „Album" își cere prin aceste rînduri scuzele de rigoare, sperînd că pușiul nu va fi supărat pe el prea multă vreme. **(Horia Pătrașcu)**

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze persoanal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**
● **FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

Mihaela Crișan-Rezeanu — Focșani. Ați fost încadrată la Casa pionierilor din municipiul Focșani.

Maria Negrea — Fetești. Vi s-a aprobat transferul la Cooperativa meșteșugărească Borcea.

Ioan Arinescu — Băile Herculane. Consiliul popular județean a dispus C.O.M. al Întreprinderii județene de gospodărire comunală și locativă Caraș-Severin să vă anuleze deciziile de sancționare.

Nicuțina Toma — Botoșani. Posibilități de încadrare în municipiul Tr. Măgurele vor fi în cursul anului 1980, pînă atunci pentru a vă înlesni apropierea de domiciliu vi s-a creat posibilitatea de a vă încadra la Stația de salvare județeană.

Toma Stoișor — com. Avrig (Sibiu). Sînteți în evidența Ministerului Muncii pentru procurare, contra cost, a unui autoturism „Trabant Hycomat".

Vasile Boboc — Iași. Policlinica nr. 2 Iași are obligația de a vă repune în drepturile bănești ce vi se cuvin.

Valeriu Bucă — Craiova. La data cînd dumneavoastră ați depus dosarul, cota de locuințe pe anul 1978 fusese repartizată. Cererea dumneavoastră va fi analizată de comisia de locuințe după primirea cotei pe 1979.

Iulia Drăghici — com. Coșpura (Prahova). Ce să faceți ?! Adresați-vă Ministerului Educației și Învățămîntului.

Alexandru Cvitenco — Galați. Vă mulțumim pentru urările de bine adresate colectivului nostru. Așteptăm să ne scrieți. Condiția, să fie reflectată realitatea.

MARGA NEDELEA

Filozofia noastră de viaţă,

cum au exprimat-o de-a lungul unui an invitaţii rubricii „OMUL LA TRIBUNA SOCIALĂ"

Mihai Rusu : Tînără muncitoare

● **Dumitru Arjan, maistru sondor, Erou al Muncii Socialiste, pensionar** : „Important este să se dea totdeauna răspuns la propunerile cetăţenilor, bune, rele, cum or fi. Să nu mai auzim niciodată spunîndu-se, aşa cum am auzit eu : „Aştia sînt prea mici ca să rezolve ceva". Documentele de partid sînt clare în această privinţă. Şi, în primul rînd, exemplul personal al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, atît de apropiat de oamenii muncii, care, de multe ori, a insistat asupra acestei elementare cerinţe faţă de orice conducător". ● **Profesor dr. docent Victor Ciobanu** : „Am muncit, atît cît mi-au îngăduit puterile şi m-a lăsat preciperea, pentru sănătatea oamenilor. Sînt sigur că n-am izbutit totdeauna pe măsura intenţiilor, dar cred că mi-am păstrat conştiinţa de medic şi de român curată". ● **Nikolaus Berwanger, scriitor** : „Da, în România zilelor noastre se face o presă germană de bună calitate, cu profundă ancorare în actualitate, cu o mare masă de cititori. Voiam, aşadar, să argumentez că acest fapt — şi încă multe altele, care ni se par acum firesti — se datoresc partidului nostru comunist, statului nostru şi celui dintîi fiu al său, tovarăşul Nicolae Ceauşescu". ● **Dan-Mircea Anghel, preşedintele C.A.P. Grindu, Erou al Muncii Socialiste** : „E o prostie să susţii că nu se poate produce pentru întreaga omenire. Pămînt este destul şi omul poate să-i facă să rodească în orice condiţii. Există însă în această lume o grozavă inechitate care permite ca unul să aibă cu mult peste necesităţile sale, în vreme ce alţii nu-şi pot asigura nici hrana zilnică. Există cheltuieli uriaşe pentru arme din ce în ce mai cumplite, dar nu se face mai nimic pentru ca terenuri uriaşe să devină fertile. Sînt mîndru că ţara mea, România, condamnă astfel de fenomene care pot primejdui însăşi viaţa planetei". ● **Olga Tudorache, actriţă** : „Orice om obişnuit poate număra pe degete întîmplările grave din viaţa sa. Actorii de dramă trăiesc asemenea evenimente grave de trei ori pe săptămînă, cu fiecare ridicare de cortină. Dar un actor care stă, se acreşte, se instrăinează. Fericit e numai cel care joacă. Cel care e distribuit. Cel care munceşte". ● **Nicolae Lazăr, regior la Întreprinderea de maşini grele Bucureşti** : „Uneori lucrurile merg mai bine, alteori mai prost. Cînd merg prost şi stă în puterea noastră să le îndreptăm, punem umăr lîngă umăr şi ne facem datoria. Cînd ele ne depăşesc, mergem cu problemele în consiliul oamenilor muncii şi le dezbatem făţiş, muncitoreşte". ● **Virgil Vătăşianu, istoric de artă, academician** : „Artiştilor li se cere inspiraţie, independenţă în gîndire, fantezie creatoare, iar omului de ştiinţă, fantezie analitică, descriptivă. Altfel, omul de ştiinţă e împins, ca şi artistul, să creeze o serie de concepţii, de idei, să lanseze idei, care nu au o fundamentare ştiinţifică serioasă. Istoria artei trebuie făcută într-o atmosferă de concepţie riguros ştiinţifică, analitică, cu o înaltă responsabilitate pentru fiecare afirmaţie, pentru fiecare constatare...". ● **Gheorghe Burue, şef de echipă la Întreprinderea „23 August" din Bucureşti** : „În treizeci de ani de cînd sînt în uzină am învăţat că, în relaţiile cu tinerii, trebuie să ţii cont de ambele aspecte ale problemei. Pe de o parte, că ei au nevoie de noi, de cei mai virstnici, dar şi că noi avem nevoie de ei. De aceea trebuie să te simţi aproape nu doar cu mîna, de la care învaţă să umble la strung, ci şi cu sufletul, de la care învaţă să fie oameni, corecţi, responsabili". ● **Nicolae Porumbescu Vaida, arhitect** : „Tinereţea mea, cu clipele cele mai frumoase, mi-am petrecut-o la ţară. Limba arhitectului nu se poate forma decît în climatul acesta, dar gîndirea noastră trebuie să fie a timpului şi a viitorului. Ea, limba arhitectului, îşi are formele ei de exprimare, dar, ca suport al posibilităţilor manifestărilor ei, trebuie să rămînă limba noastră maternă". ● **Attila Pálfalvi, profesor universitar, rector al Institutului politehnic Cluj-Napoca** : „Că sînt în România probleme de rezolvat ? Da, sînt. Dar sînt probleme ale tuturor, nu numai ale naţionalităţilor Şi e firesc să fie. Important este să ştim să le soluţionăm. Şi am dovedit că ştim. Asta s-a discutat deschis şi la Congres şi la Conferinţa Naţională. Noi mergem înainte şi vom învinge toate greutăţile. Sîntem încă ţară în curs de dezvoltare, dar prin eforturi noastre comun vom depăşi şi acest stadiu. Important e să punem toţi umărul, indiferent de naţionalitate". ● **Dr. Constantin Arseni, chirurg, profesor universitar** : „Nici o altă clinică de pe pămînt nu are atîtea paturi cîte sînt aici, pe şoseaua Berceni, la Spitalul clinic de neurochirurgie. O clinică în care oamenii muncii sînt trataţi şi vindecaţi fără a plăti vreun ban şi în care se desfăşoară o muncă de cercetare dintre cele mai fructuoase. Cînd a aprobat şi impulsionat, cu soluţii concrete, ridicarea acestui edificiu, secretarul general al partidului a avut în vedere, ca în fiecare din acţiunile sale, necesităţile cetăţenilor, nevoile omului simplu, ale bolnavului de rînd, la durerea căruia a ştiut totdeauna să aplece urechea, cu o omenie de care nu cred să fi dat dovadă vreun alt conducător". ● **Gheorghe Bucelea, maistru constructor** : „Recunosc, sînt unul dintre cei mai înglmfaţi constructori din ţară. La urma urmei, nu noi deschidem porţile uzinelor, nu noi sîntem înaintaşii, nu noi ridicăm fabricile unde vor intra muncitorii să-şi cîştige pîinea ?" ● **Ion Vlasiu, sculptor, scriitor** : „Ceea ce pot constata foarte atent, prin propria-mi experienţă, este că muncitorul de azi, faţă de muncitorul din 1928, faţă de muncitorul Ion Vlasiu de la căile ferate, are un acces total la cultură. El nu mai trăieşte sentimentul jenant, dureros că este la periferia societăţii. Muncitorul din timpurile acelea se simţea dispreţuit. Una din marile realizări ale partidului comunist este că a redat muncitorului conştiinţa demnităţii sale". ● **Adrian Rădulescu, doctor în istorie, director al Muzeului de arheologie din Constanţa** : „Trăim un timp al istoriei, al renaşterii istorice, al revenirii la sentimentul adevăratei istorii bazate pe izvoare, pe interpretarea lor obiectivă şi pusă în slujba poporului. A fost o vreme cînd nici nu ştiam cîte argumente avem la dispoziţie ca să dovedim permanenţa noastră pe aceste locuri, întinderea teritorială, unitatea etnică, contribuţia noastră imensă la patrimoniul universal. Istoricul este un truditor şi un vizionar. Lucrînd în prezent asupra trecutului, el trebuie să vadă în viitor. Istoricul este condiţia mesajului către viitor". ● **Margareta Krauss, primarul oraşului Codlea** : „Concretizînd la cetăţenii de diferite naţionalităţi din oraşul nostru, pot să spun ceea ce gîndim cu toţii : locul nostru este aici, la Codlea, şi nicăieri în altă parte. Aici unde s-au născut, unde au trăit părinţii şi strămoşii lor şi unde, prin munca unită a tuturor, se făureşte o orînduire nouă". ● **C.V. Oprea, doctor docent, profesor universitar la Institutul agronomic din Timişoara** : „Eu zic, fără să încerc să fiu patetic, că pămîntul — păstrarea calităţii lui — e o datorie a oamenilor de azi al lumii pentru cei de mîine. O ştafetă pe care omenirea, angajată în marea cursă a istoriei, chiar dacă parcurge o eră a vitezei, n-are dreptul s-o scape din mîini. Cursa i-ar deveni mai greoaie şi ar simţi pămîntul sub tălpi mai tare şi aspru". ● **Marcian Bleahu, cercetător ştiinţific principal la Institutul geologic** : „Dar este tot atît de clar că un teritoriu are un stoc limitat de materii prime. De aceea paharul nu trebuie băut pînă la fund. Pămîntul este un organism viu nu datorită faptului că se cutremură o dată la 35 de ani, ci pentru că se află într-o neconţenită transformare. Îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă prin modificarea terenurilor, a cursului apelor trebuie să ţină seama de echilibrul ecologic. Sînt locuri în care păsările au venit sute de ani şi într-o zi oarecare ele n-au mai venit". ● **Andrei Balint, preşedintele C.A.P. Săcele (Braşov)** : „Eu zic că trebuie să fim mereu aşa, adică neîmpăcaţi, nemulţumiţi de ce-am făcut... Că, dacă ne culcăm pe ce ne-am aşternut pînă azi, aşa rămînem, ne fură somnul, mulţumiţi de cît ne e plapuma, şi timpul ăsta se duce, trece pe lîngă noi şi trezirea e amară. Adică vedem că plapuma asta s-a învechit, s-a scurtat, ne lasă-n frig. Şi nu mai ajungem la acea nouă calitate de care vorbea tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Noua calitate nu se poate înţelege decît pe nemulţumirea faţă de vechea cantitate". ● **Adrian Dumitrescu, şef de proiect la Institutul de proiectări de întreprinderi constructoare de maşini Bucureşti** : „Calitatea principală a unui proiectant este aceea de luptător. Toţi avem în viaţă momente mai grele. Dacă te laşi copleşit, devii defetist şi, astfel, un membru neinteresant, adică nefolositor pentru societate. Deci trebuie să lupţi cu competenţă şi curaj. Pentru că, să nu uităm, a proiecta o uzină, azi, în România, este în primul rînd un act politic". ● **Radu Key, medic veterinar** : „Eu cred că problema muntelui trebuie rezolvată neapărat cu oamenii de la munte, legaţi cu toţii, de la producător pînă la specialist, prin multiple fire vizibile şi invizibile de acest pămînt frumos şi aspru. Şi nu mă sfiesc să afirm că pentru rezolvarea problemei montane este nevoie şi de o scînteie de romantism". ● **Dem. Rădulescu, actor** : „Arta e şoc, nu heleşteu tropical, cu ape moi-come şi stătute. Iar comicul cred că are o forţă de penetraţie colosală deoarece nimănui nu-i convine să rîzi de el. Ar trebui mai multă înţelegere pentru umor, pentru care noi, românii, sîntem extraordinar de înzestraţi. E drept, umorul se scrie greu şi dacă nu are substanţă, substanţă socială, nu rămîne nimic de pe urma lui. Nu-ţi mai aduci aminte de ceea ce ai rîs cu gura pînă la urechi. E joc gratuit de cuvinte şi, prin urmare, minciună. Pentru un artist cel mai grav lucru e să mintă". ● **Dorin Pavel, profesor universitar, specialist în hidroenergetică** : „Cînd arătasem în anii '30 necesitatea valorificării imensului potenţial hidroenergetic al rîurilor noastre pentru că hidrocarburile şi cărbunii se vor epuiza într-o zi, am fost privit cu suspiciune. Noi am făcut deci, în cîteva decenii, ceea ce ţări cu tradiţie au realizat în o sută de ani. Multe din aceste lucrări sînt luate ca exemplu în manuale străine de specialitate. Ţi se umple inima de mîndrie cînd auzi : „Ce popor, românii, ce inginerie !" ● **Ion Cetăţeanu, secretar al Comitetului judeţean de partid Dolj** : „În luresul acesta al vieţii, pornind de la ideea că omul care munceşte poate şi greşi, cred că este necesar ca fiecare dintre noi să-şi întrebe neîncetat propria conştiinţă dacă nu are nimic să-şi reproşeze. Cred că un lucru firesc este să înţelegem că normele eticii şi echităţii socialiste ne fac egali pe toţi, indiferent de poziţia socială pe care o avem". ● **Maria Butnaru, macaragiu la Întreprinderea de utilaj transport Bucureşti** : „Ei bine, eu nu cred că dacă, de pildă, jumătate din femeile ţării ar lucra pe macarale sau în topitorii problema egalităţii dintre bărbat şi femeie ar fi rezolvată. Puterea fizică nu duce cîtuşi de puţin la egalitate. Egalitate în muncă, da. Cum sînt eu privită muncind pe macara, cum sînt ascultată de colectiv, cum pot eu demonstra că sînt bună pe macara fără să fac din asta o sărbătoare". ● **Ştefan Milcu, academician, Erou al Muncii Socialiste** : „Aş dori să combat o imagine foarte greşită despre oamenii de ştiinţă, ca fiinţe schematice şi uscate, cu o viaţă frustrată. În ce mă priveşte, am practicat diferite sporturi, veţi găsi pe masa mea de lucru un volum de eseuri sau de poezii pentru că poezia mă ajută să-mi întreţin limbajul şi mai ales imaginaţia, citesc estetică cu caracter filosofic, posed o discoteca de muzică simfonică. Un om de ştiinţă trebuie să vibreze în faţa fenomenelor pentru că în timp ce artistul ne redă emoţional înfăţişările lumii, fără a se întreba cum sînt realizate, omul de ştiinţă îşi pune întrebări şi caută răspunsuri". ● **Dumitru Dumitru, director al I.A.S. Pietroiu, Erou al Muncii Socialiste** : „Despre mine eu zic că s-a scris prea mult. Dar despre omul care m-a ajutat să parcurg acest drum, puţin. E vorba de soţie. Era învăţătoare, cu şcoala normală, dar s-a făcut economistă, ştia unde merge fiecare leu, a lăsat căldura clasei şi a venit cu mine în baltă, cu campaniile care se ţin lanţ dintr-un anotimp în altul. Ea a fost învăţătoarea multora care au intrat în baltă fără să ştie să scrie sau să citească. A alfabetizat sute de oameni". ● **Antonică Dîmărescu, director al Întreprinderii „Oţelul roşu"** : „Se întîmplă ca unii să-şi facă obicelul de a-şi turna din belşug cenuşă pe cap. atît de multă că pînă la urmă izbutesc să se facă uitaţi în scaunele lor. Lipsa criticii şi autocriticii, pe de altă parte, din practica socială este periculoasă fiindcă dă certitudini falselor valori".

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Dimbu, I. Purcaru, I. Nitescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu – 1618) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (Marga Nedelea, E. Seceleanu – 1787, 1606) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Tudor Octavian – 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Nicolae Arsenie – 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26. Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef : ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 3 LEI

41 505